

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

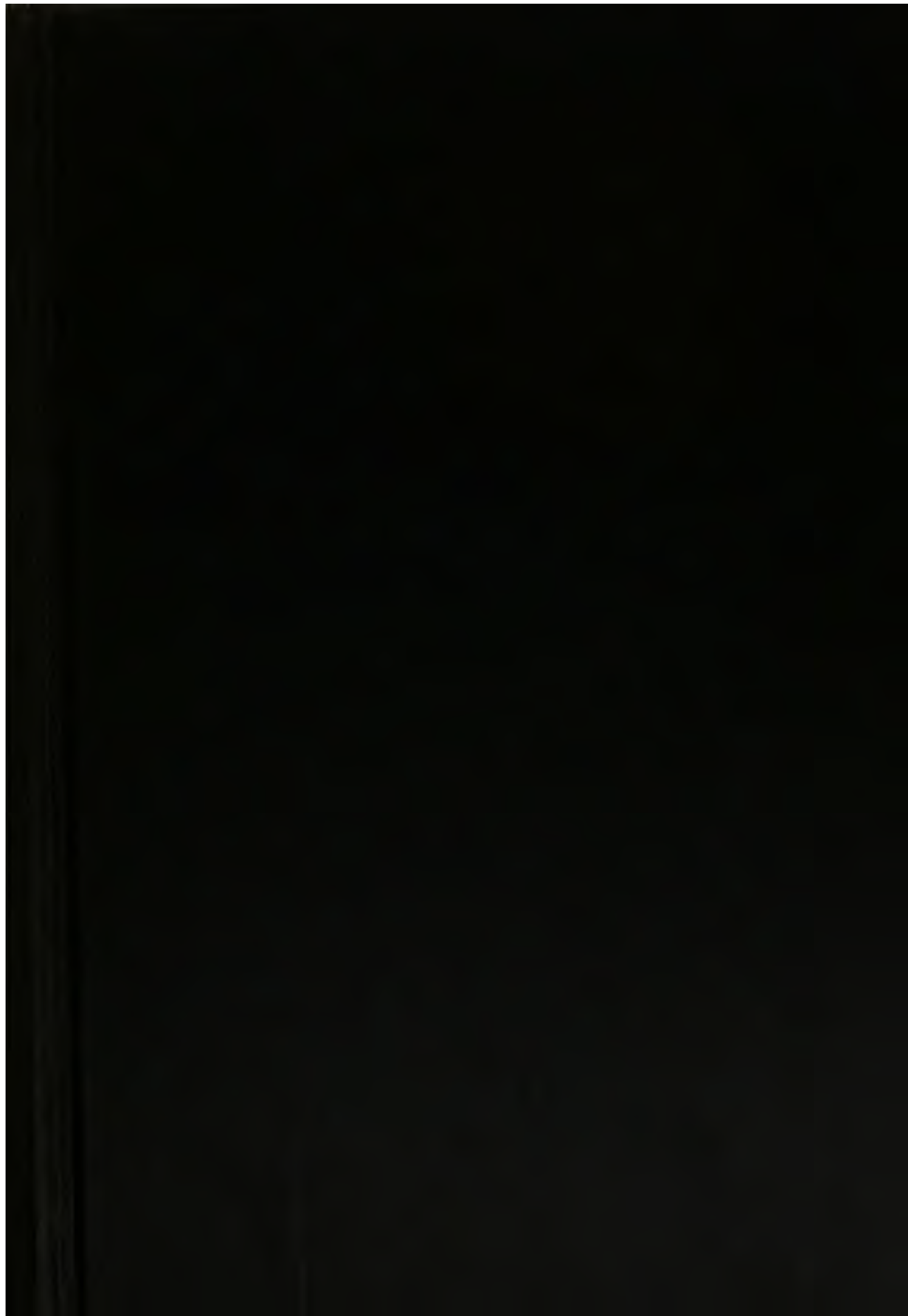
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

INDICES,

GENERALES SIMUL ET SPECIALES.

PATROLOGIÆ LATINÆ,

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICE,
SYNTHETICE, ANALYTICE, ANALOGICE, THEOLOGICE, LOGICE, HIERARCHICE,
BIBLIOGRAPHICE, BIOGRAPHICE, ETC., ETC., ETC.,
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC.,
ET RERUM SPECIALITATEM,

CONCINNATI;

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES;

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,
BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ.

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS SECUNDUS.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*. OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER*
NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MOENIA PARISIENSIA.

1862

INDICES,

GENERALES SIMUL ET SPECIALES.

PATROLOGIÆ LATINÆ,

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICE,
SYNTHETICE, ANALYTICE, ANALOGICE, THEOLOGICE, LOGICE, HIERARCHICE,
BIBLIOGRAPHICE, BIOGRAPHICE, ETC., ETC., ETC.,
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC.,
ET RERUM SPECIALITATEM,

CONCINNATI;

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES;

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,
BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ.

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS SECUNDUS.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER
NOMINATAM, SEU PETIT-MONTROUGE, NUNC VERO INTRA MOENIA PARISIENSIA.

1862

ELENCHUS

INDICUM QUI IN HOC TOMO COXIX CONTINENTUR.

SERIES INDICUM QUARTA, complectens Indices : — De Deo. — De Deo trino. — De Providentia divina. — De Creatione in genere. — De Angelis. — De Angelis custodibus. — De Dæmonibus. — De Duratione mundi et ejus fine. — De Creatione hominis. — De Anima humana. — De Ratione humana. — De Paradiso terrestri. — De Peccato originali, col. 9-71.

SERIES INDICUM QUINTA, complectens Indices : — De Scripturis. — De Allegoriis Veteris Testamenti. — De Allegoriis Novi Testamenti. — Figurarum Veteris Testamenti. — Figurarum Novi Testamenti. — Parabolarum Novi Testamenti. — Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum. — Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum, 74-279.

SERIES INDICUM SEXTA, complectens Indices : — De Religione generatim spectata. — De Revelatione divina. — De Prophetiis. — De Miraculis. — Mythologicum. — De Placitis veterum philosophorum. — Nominativum veterum philosophorum. — Objectionum tum vulgarium tum scientificarum. — Apologeticorum auctorum. — Apologeticorum operum. — Polemicorum auctorum. — Polemicorum operum, 318-443.

SERIES INDICUM SEPTIMA, complectens Indices : — De Incarnatione Christi. — De Christo. — De Redemptionis mysterio. — De Nominibus Christi. — De Nomine Jesu. — De Spiritu sancto. — De B. Maria Virgine, 446-494.

SERIES INDICUM OCTAVA, complectens Indices : — Historicum prædicationis Evangelii. — Geographicum prædicationis Evangelii. — Bibliographicum prædicationis Evangelii. — De Persecutionibus. — De Beneficiis Christianismi erga hominem privatum. — De Beneficiis Christianismi erga societatem. — Praxeologicum vel vitæ practicæ synopsis, 527-606.

SERIES INDICUM NONA, complectens Indices : — De Ecclesia. — De Hierarchia ecclesiastica. — De Summo Pontifice. — De Metropolitibus. — De Episcopatu. — De Sacerdotio. — De Clericis. — De Schismatibus. — De Relationibus membrorum Ecclesiæ militantis ad invicem. — Auctorum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus analyticum. — Operum de dogmatibus alfabeticum, 666-790.

SERIES INDICUM DECIMA, complectens Indices : — De Gratia. — De Sacramentis in genere. — De Baptismo. — De Confirmatione. — De Eucharistia. — De Sacrificio in genere. — De Sacrificio missæ. — De Pœnitentia latiori sensu sumpta. — De Pœnitentiæ sacramento. — De Pœnitentia publica. — De Extrema Unctione. — De Ordinis sacramento. — De Matrimonio, 799-911.

SERIES INDICUM UNDECIMA, complectens Indicem de Symbolis in genere, 919.

SERIES INDICUM DUODECIMA, complectens Indices : — De Cultu in genere. — De Cultu sanctorum. — De Beneficiis per merita sanctorum obtentis. — Liturgicum. — De Computo ecclesiastico, 927-1042.

SERIES INDICUM DECIMA TERTIA, complectens Indices : — De Jure canonico. — De Legislatione ecclesiastica et monastica. — De Conciliis. — Canonum. — Bullarum. — Decretorum et decisionum. — De Disciplina ecclesiastica et monastica. — De Censuris ecclesiasticis, 1050-1111.

24 JAN 1957

Parisiis. — Ex Typis J.-P. MIGNE.

INDICES

PATROLOGIÆ LATINÆ SPECIALES.

SERIES INDICUM QUARTA.

Huc usque generales tantum exhibuimus Indices, quibus nostrum constat primum volumen: qui scilicet Indices, quamvis octo et viginti numero, nihil aliud tamen sunt quam introductio vel præmium ad nostrum laborem inauditum, et, ut ita dicam, giganteum, quem traditionis patristicæ offerimus amicis. Nunc nobis novum opus aggrediendum; nunc Indices tradendi speciales. Hoc in opere ordinem logicum et rationi consentaneum, quantum saltem fieri poterit, assequi nitentur. Sic in hac quarta serie, tredecim Indices complectente, sub oculis vicissim ponemus quidquid SS. Patres et scriptores ecclesiastici dixerunt de Deo et divinis illius attributis; de Trinitate et Providentia; de Creatione; de Angelis bonis et malis; de Mundo physico; de Homine; de Anima humana et illius spiritualitate et immortalitate; de Ratione hominis et ejus excellentia et infirmitate; de Paradiso terrestri et primorum Parentum lapsu; et ita omnes veritates primordiales, et quidquid de illis tradiderit Patrologia Latina, statim lector, nullo labore impenso, reperiet:

XXIX.

INDEX DE DEO

ET DE VARIIS ILLIUS ATTRIBUTIS

LOGICO DIGESTUS ORDINE ET EXHIBENS QUÆCUNQUE DE ILLIS SCRITSERE PATRES.

MONITUM.

Hoc in indice summam de Deo tractamus; sed, majori lectoris providentes utilitati, plurima statuimus capita, quibus sigillatim referimus, vel numeris tum voluminum tum paginarum indicamus quidquid dixerunt Patres de Dei existentia, essentia, unitate, præscientia et de variis illius attributis, adeo ut indicis hujus adjumento lector statim et perfacile desiderata reperiat. Ad calcem apposuimus libros de Deo ex professo tractantes quos Patrologia complectitur. Præterea in uniuscujusque capituli adumbratione ordinem Patrologiæ chronologicum observavimus.

1. — De existentia Dei.

Deum esse ex mundi et rerum creatione probatur; Tertullianus, I, 575. Deum esse comprobatur ex testimonio animæ nostræ, *ibid.*, 576. Deum Judæorum coluerunt Romani, *ibid.*, 452. Deum esse ex motu probatur; *ibid.*, 390. Major popularitas generis humani Deum Mosis novit; *id.*, II, 257. Opera atque beneficia Deum probant; *ibid.*, 265. Tempore Pauli nemo de Deo disceptavit; *ibid.*, 270. Deus primo natura cognoscendus, deinde doctrina recognoscendus; *ibid.*, 266. Dei notitiam Mosis stylus a primordio mundi, a paradiso et Adam, et non ab Ægyptio et Mose recenset; *ibid.*, 257. Deus semper notus nunquam latuit, quia semper illuxit; *ibid.*, 285. Deum mos a prophetis et a Christo non a philosophis erudimur; *ibid.*, 503. Deus omnibus notus per naturam et conscientiam; *ibid.*, 798. — Ex totius mundi ornatu, ex ordine temporum dignoscitur Deus; Minucius Felix, III, 284. — Deum omnes naturaliter sciunt; Arnobius, V, 1269. — Deum esse qui negat, publico assensu stultus

judicatur; S. Hilarius, IX, 323. Deum esse testantur præclara ejus opera; *ibid.*, 761. Deum esse vel cælum contuens quisque sentiet; *ibid.*, 668. — Ipsa natura proprio judicio creatorem suum agnoscit; S. Ambrosius, XVII, 68. — Notitia Dei natura in est omnibus; S. Hieronymus, XVI, 570. — Quomodo ex creaturis Deus cognoscitur. S. Augustinus, XXXII, 782. Creatura clamat creatorem Deum; *ibid.*, 811. Deus auctoritate Scripturarum vestigandus; *ibid.*, 1315. Opinio gentium de Deo nostræ; *id.*, XXXIV, 1033. Rarum hominum genus est qui dicant in corde suo: Non est Deus; *id.*, XXXVI, 613. Non esse Deum nemo audeat dicere, etiam si ausus fuerit cogitare; *ibid.*, 131. Deus philosophis notus ex creaturis; *id.*, XXXVIII, 776. Ut anima ex motibus et administratione corporis, ita Deus ex administratione mundi et animarum regimine intelligitur; *ibid.*, 1022. Deus verus oraculorum responsis agnitus; *id.*, XI, 651. Quid universa natura nos de Deo doceat; *id.*, XII, 1061. Cognitio Dei per creaturas; *id.*, XLIV, 211. — Deus co-

gnosceretur mundi ordine; Boetius, LXIII, 630. — Deus testimonium suae agnitionis in hominibus collocavit. S. Fulgentius, LXV, 171. Deus ex rebus conditis quomodo cognoscatur, LXXIII, 506. Quomodo cognoscatur ex eorumdem rerum conservatione; *ibid.* — Per creaturas ad Dei cognitionem pervenitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 706. Per res visibiles Deum cognoscimus; 1107. Deum esse ex ratione colligere debemus; *id.*, LXXVI, 403. Anima a sui cognitione ad Dei notitiam elevatur; *ibid.* Deus cognoscitur ex operibus suis; *ibid.* — Quibus rationibus probetur quod sit Deus; V. Beda, XC, 1131. — Deus varie cognoscitur; S. Bruno Herbip., CXLII, 220. — Deus sola experientia cognosci potest; Guibertus, CLVI, 533. — In promptu est rationali mente Deum maxime omnium esse; S. Anselmus Cant., CLVIII, 225. Quoad sit quaedam natura per quam est quiddam est, et quae per se est, et est summum omnium quae sunt, *ibid.*, 147. Ostenditur id quo majus cogitari non potest, esse reipsa, *ibid.*, 249. Secundum vocem, Deus potest cogitari non esse, secundum rem non potest; *ibid.*, 228. Quod vere sit Deus; *ibid.*, 227. Quod sit quiddam optimum et maximum et summum omnium quae sunt, CLVIII, 144. — Dei cognitio per creaturas; S. Bernardus, CLXXXIV, 28. Ad Dei cognitionem perveniri non potest, nisi per sui cognitionem; *ibid.*, 826. — Dei existentia ostenditur; Robert. Pullus, CLXXXVI, 673. — Deus ex administratione totius mundi intelligitur, sicut anima ex administratione corporis; Petrus Lombardus, CXCI, 1328. — Deum nulla scientia, sed sola fide deprehendimus; Alanus de Insulis, CXX, 601. — Dei existentia et unitas probantur, Petrus Pict., CCXI, 791.

II. — De Essentia Dei.

De natura Dei quam variae fuerint philosophorum opiniones; Tertullianus, I, 588. Philosophi inventu et enarratu difficilem Deum dixerunt; *ibid.*, 509. Unde *Θεός* dictus; *id.*, I, 590, seq. Deus solus erat ante omnia, ipse sibi et mundus, et locus, et omnia; *id.*, II, 168. Non solus tamen absolute habens in semetipso rationem, et in ratione sermonem quem secundum a se faceret, cogitando intra se; *ibid.* Oñum natura sua non novit Deus; si cessaret, non esset; *ibid.*, 271. In Deo omnia rationalia esse debent, sicut naturalia; *ibid.*, 272. Deum judicare de nostrosensu, planestultum; *ibid.*, 759. — Poetae et philosophi veteres Deum mentem et spiritum dicunt; Minucius Felix, III, 292. — Deus nomen est illi; S. Cyprianus, IV, 577. Dei epitheta; Arnobius, V, 928. — Deus Domini nomine jure appellatur; Lactantius, VII, 57. — Deus ita est, ut qualis est talis est semper sit; S. Hilarius, IX, 269. Deus ipse est, in sese est, secum est, ad se est, suus sibi est, et ipse sibi omnia; *ibid.* — Genus Dei est non habere genus; S. Optatus, XI, 992. — Deus cum definitur ipsa sua definitione crescit; S. Ambrosius, XVII, 560. — Dei essentia quid sit; S. Hieronym., XXVI, 188. Præter Deum, nihil potest esse a se, *ibid.*, 448. — Apud Deum, summa vita et summa ratio; S. August., XXXII, 591. Quid sit Deus; *id.*, XXXIII, 459. Qualis sit Deus non potest cogitatione comprehendere; *id.*, XXXIV, 790. Non parva notitia pars est scire quid non sit Deus, antequam scribi possit quid sit; *id.*, XXXV, 1588. Dei natura quae sit; *ibid.*, 1876. Quid sit Deus; *ibid.*, 2215. Deus est quaedam substantia; *id.*, XXXVI, 841. In Deo est et causa subsistendi, et ratio intelligendi, et ordo vivendi; *id.*, XLI, 328. Deus non ejusdem cum anima naturae; *ibid.*, 230. Deus est summa substantia; *id.*, XLIV, 253. Genuina Dei notio; *id.*, XLVI, 825. — Deus quid sit; S. Salvianus, LIII, 29. — Descriptio Dei; S. Leo papa, LIV, 191. Deus summa est ratio; *id.*, LV, 127. — Natura Dei; A. Prudentius, LX, 667. — Deus origo rerum; Dracontius, LX, 837. Deus origo lucis; *ibid.*, 698. Dei substantia; Eusebius, LXII, 619. — Una est essentia, seu natura deitatis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 674. Verus Deus est qui natura Deus est; natura Deus est, qui deitatem ex æternitate nativitatis habuit, non ex gratia donationis; *ibid.*, 214. — Quot significationibus Scriptura de Deo loquatur; Junilius, LXVIII, 21. De significationibus divinae essentiae; *ibid.*, 21. — Deus lingua græca dicitur timor; Cassiodorus, LXX, 741, 742. Deus quomodo a quibusdam denominatur; *ibid.*, 59. — Deus potius quid non sit, quam quid sit, a nobis in hac vita percipitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 713. Esse Dei quid sit; *ibid.*, 1143. Divina substantia nil detrimentum recipit nec augmentum; *id.*, LXXVI, 1018. — Decem nominibus Deus apud Hebræos vocatur; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 259. — Deus in Scriptura varia habet nomina; Rabanus Maurus, CX, 13. — Dei natura, quam nec angeli apprehendunt, a fortiori hominibus impervia est; S. Paschasius Radbert., CXX, 1125. Deus non ex accidente, sed essentia veritas

est, *ibid.*, 1399. — Explicari potest non quid sit Deus, sed quid non sit; Rotherius Veron., CXXXVI, 769. — Deus est omnia omnibus; Lanfrancus, CL, 207. — De Deo et quid sit Deus; Manegaldus, CLV, 159. — Deus est una individua et simplex natura; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 271. De summa essentia quaerenti unde est recte responderi potest; de nihilo, id est, nequaquam facta est; *ibid.*, 154. Essentia Dei quam diversa a creata essentia; *ibid.*, 319. Dei natura nulla præstantior; *ibid.*, 268. — Deus est substantia; Ivo Carnot., CLXI, 60. — Qualem de Deo habere debeamus ideam; V. Hildebertus, CLXXI, 1073. — Deus quid sit; S. Bernardus Clarevall., CLXXXII, 801. Dei præclara notio; *ibid.*, 1057. Deus est id quo nihil melius cogitari potest; *ibid.*, 796. — Deus an sit universale aut individuum; Petrus Pictav., CXI, 921.

III. — De Unitate Dei.

Deus unus est qui totam molem istam de nihilo expressit; Tertullianus, I, 375. Deus unus est qui universa condidit, et hominem de humo struxit; *ibid.*, 378. Deum summum magnum et unicum credi oportet; *id.*, II, 201. Si Deus est, unicum sit necesse est, ut unus sit; *ibid.* Deus est unicus ex infinitis ejus perfectionibus; *ibid.*, 249. Deus unus est aut nullus; *ibid.*, 250. — Deus unus est; Arnobius, V, 864. Deus non nisi unus adorandus; *ibid.*, 939. — Deus perfectus esse non potest, nisi unus, ut in eo sint omnia; Lactantius, VI, 125. Deus unus est, si nihil aliud esse potest quod tantumdem capiat potestatis; *ibid.*, 125. Unius arbitrio mundum regi necesse est; *ibid.*, 125. Unitas Dei astruitur a prophetis; *ibid.*, 127. Unitas Dei astruitur a poetis et philosophis; *ibid.*, 129. Unitas Dei astruitur a divini testimonii et sibyllis; *ibid.*, 138. Unitas Dei astruitur ex testimoniis Apollinis et deorum; *ibid.*, 148. Quod Deus sit unus, nec possunt esse plures; *ibid.*, 1019, sq. Quod Deus non est nisi unus; *ibid.*, 1036. De Dei unitate sententiae philosophorum; *id.*, VII, 112, 113. — Deus, Deus unus est; S. Optatus, XI, 905. — Unus Deus, unum nomen; una divinitas, una majestas; S. Ambrosius, XVI, 332. Unum Deum communis natura testatur; unum Deum fides significat; unum Deum magi crediderunt; *ibid.*, 335. Unitas divinitatis per unitatem operum designata; *ibid.*, 334. Numerum non recipit divina natura; *ibid.*, 799. Deus unum et simplex et incompositum est, quidquid est; *ibid.*, 1274. Deus unus omnipotens, quia unitas potestatis est; *ibid.*, 566. Quicquid ab unius Dei professione recedit, mortuum habetur; *id.*, XVII, 576. Sine dubio omnium Deus unus est; *ibid.*, 80. — Deus unus, aut nullus; S. Phœadius, XX, 15. — Natura Deus unus est, positione plures; S. Gaudentius, XX, 835. Una est Dei et sola natura, quæ vere est; S. Hieronymus, XXII, 337. Lex naturalis et scripta unum Deum testatur; *id.*, XXIV, 408. — Deus unus est; S. August., XXXVIII, 1076; S. Petrus Chrysolog., LII, 563; S. Leo papa, LIV, 198; Gennadius Massil., LVIII, 999, 1000. Dei unitas; Vigilius Taps., LXII, 107. — Testimonia de uno Deo; S. Fulgentius Rusp., LXV, 710, 711. Unum Deum esse Veteris et Novi Testamenti demonstrat auctoritas; *ibid.*, 362. — Credi oportet in primum et in novissimum Deum unum ac trinum, unum substantia; unum potentia; unum nomine; S. Columbanus, LXXX, 229. — Tres deos credere profanum est; S. Isidorus Hispal., LXXXI, 141. Dei unitas; *ibid.*, 1294. — Deitas una est; Hincmarus Rhem., CXXV, 472. — Deus unus est; Lanfrancus Cant., CL, 18; S. Anselmus Cant., CLVIII, 258; Hildebert. Cenom., CLXXI, 1072. — Deus unus in natura, non in personis; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527. — Deus unus sibi et in se; S. Bernardus Clarevall., CLXXXII, 797. Deus est summe simplex, unus et immutabilis; CLXXXIII, 1169. — Summa substantia non potest habere parem sicut nec superiorem; Richardus de S. Victore, CXCVI, 897. Quod summa substantia idem sit quod divinitas ipsa, et quod Deus non sit nisi substantialiter unus; *ibid.*, 898. Quod non sit Deus, nisi unus; *ibid.*, 898, 902. — Deus unicus est, omnis infirmitatis aut mutabilitatis expertus; Alanus de Insulis, CCX, 451.

IV. — De attributis Dei.

1° Deus increatus et æternus. — Deum invocamus æternum, Deum verum, Deum vivum; Tertullianus, I, 441. Deus æternus est, ante omne tempus; *ibid.*, 452. Motus Dei liber et æternus; *id.*, II, 235. Omnia in Deo naturalia et ingenta; *ibid.*, 271. Deus quod ab æterno proposuit et revelavit, medio spatio sæculorum in figuris et ænigmatibus et allegoriis præministravit; *ibid.*, 483. Deus solus sine origine; *ibid.*, 468. — Deus utpote omnium parens, nec principium habet nec terminum; Minucius Fe-

ix, III, 309. — Divinum est quod nec ortum nec occasum habet, *ibid.* 309. — Nonne solus ingenuus, immortalis et perpetuus solus est? Arnobius, IV, 928. — Bonum illud quod omnia appetunt, cum suapte natura semper Deus sit, ortum non habet, ac proinde nec principium; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Nihil ante Deum est, nihil aliunde, nihil extra; S. Hilarius, X, 431. E scripturis discit quod Deus sit aeternus, *ibid.*, 28. — Solus Deus perfectus, omnipotens, sempiternus; S. Zeno, XI, 391. — Illius Dei est esse qui semper est; S. Ambrosius, XV, 1825. Deus nec initium dierum, nec finem habet; id., XIV, 126. Hoc est verum nomen Dei esse semper, id., XVI, 914. (ui est et est semper. Deus est, *ibid.*, 614. Solus sine processu Deus, quia in omni perfectione semper aeternus est, *ibid.*, 619. Proprium Dei est non coepisse, sed semper idem esse, quod semper est, id., XVII, 516. — Deus sine initio et fine; Rufinus, XXI, 541. — Deus solus, qui aeternus est, essentiam nomen vere tenet; S. Hieronymus, XXII, 457. Deus solus semper est id quod fuit, id., XXIII, 544. Deus non habet principium, id., XXIV, 457. — Dei aeternitas; S. Augustinus, XXXII, 661. Deus est et vere est, et eo ipso quod est vere, sine initio et termino est, id., XXVII, 1745. Deus manet apud se, et in seipso plena et perfecta aeternitas; id., XXXVIII, 1073. Deus solus aeternus est, *ibid.*, 208. Deus sapiens, aeternus, non participatione sapientiae et aeternitatis, sed sapientia et aeternitate cuius ipse est auctor, id., XL, 16. — Solus Deus vere aeternus; S. Prosper Aquitanus, LI, 453, 620. — Deus ante tempus existit; S. Patricius Hibern., LIII, 835. Dei aeternitas, *ibid.*, 835; Eugypius, LXII, 616. Deus proprie est, quia nec habet praeteritum nec futurum; Cassiodorus, LXX, 613. — Deus ab aeterno omnia disposuit; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. Dei aeternitas explicatur; id., LXXIX, 628. — Si summa natura finem haberet vel principium, ipsa non esset vera aeternitas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. Summa natura est sine principio et fine, *ibid.*, 161. Deus est aeternitas, *ibid.*, 522. — Dei attributa; S. Ivo Carnot., CLXI, 67, 68, 104. De aeternitate Dei, *ibid.*, 71, 75. — Deus solus proprie aeternus; P. Lombardus, CXCII, 1550. — Una est substantia summa, quod sit a semetipso, et eo ipso ab aeterno, et sine omni initio; Richardus de S. Victore, CXCVI, 895. Quod Deus sit increatus; *ibid.*, 901. — Deus aeternus est, invisibilis, incomprehensibilis ex quo, per quem, in quo sunt omnia; Adamus Scotus, CXCVIII, 795. — Dei solum aeternitas est; Alanus de Insulis, CCX, 269. Deus post omnia est, non tempore, sed aeternitate; *ibid.*, 270.

2° *Infinitus et immensus.* — Deus immensus est; Tertullianus, I, 376. In Deo omnis locus, non ipse in loco, quia universalitatis ultima linea est; id., II, 175. Deus intra abissos est, et ubique consistit, sed vi et potestate; *ibid.*, 181. Deus perfectus est in omnibus; *ibid.*, 271, 504. — Deus est infinitus, immensus et soli sibi tantus quantus est notus; Minutius Felix, III, 341. — Deus super omnia, continens omnia, immensus; Novatianus, III, 889. — In Deum non cadit neque timor, neque libido, neque invidia aut cupiditas; Lactantius, VII, 124. — Deus est ubique; S. Hilarius, IX, 682. Deus totus et semper est ubique est; *ibid.*, 865. Deus ubique est idem et totus; *ibid.*, 629. Quomodo Deus sit in omnia circumfusus et transfusus; *ibid.*, 774. Deus infinitus et immensus brevibus humani sermonis eloquiis intelligi non potest vel ostendi; id., X, 522. Dei immensitas; *ibid.*, 253. Deus infinitus in omnia circumfusus est et infusus; *ibid.*, 28. Intra Deum omnia, et extra eum nihil illius capax; *ibid.*, 71. — Etsi immensus Deus, mensuram omnium tenet; S. Ambrosius, XIV. Divinitatis splendor incomprehensibilis premit nostri corporis sensus; id., XV, 1705. Deus non de loco ad locum transit, qui ubique semper est; id., XVI, 572. In Deo omnia aequalia sunt immensitate infinitatis; id., XVII, 384. — Deus nullo concluditur loco, quia omnia pugillo concludit et palmo; S. Hieronymus, XXIV, 653. Ubique est Deus et totus ubique; id., XXVI, 472. — Deus ubique praesens, non locorum spatiis, sed maiestatis potentia; S. Augustinus, XXXIV, 1277. Deus ubique praesens est; id., XXXVI, 952; XXXVII, 1125. Deus est ubique totus, nusquam divisus; id., XXXVIII, 567, 560. Deus est ubique praesens et omnia videns; *ibid.*, 441. — Dei substantia non circumscripta quantitate; *ibid.*, 457. Nullus est sine Deo locus; S. Prosper Aquit., LI, 596. Deus solus est infinitus et aeternus; *ibid.*, 620. — Deus est ubique praesens, semper totus; S. Petrus Chrysol., LII, 296. Deus teneri locis non potest, qui totus ubique est; idem, 512. — Deus est immensus et ubique praesens; A. Prudentius, LIX, 661; LX, 147. — Deus nullo loco concludi potest; S. Fulgentius Rusp., I, XV, 241. Dei immensitas per omnem locum diffusa sine quantitate; *ibid.*, 684. Deus immensus virtute non mole; *ibid.*, 512, 513, 696. — Dei

praesentia ubique; S. Benedictus, LXVI, 380. Deus quomodo ubique praesens est; *ibid.*, 478. — Deus ubique totus est praesens; Cassiodorus, LXX, 1148. 528, 889. Deus nulla loci determinatione concluditur; *ibid.*, 592. — Dei describitur immensitas; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1126, 1159. Deus sine spatio immensus, sine initio et fine aeternus; id., LXXVI, 803. Non est locus ubi non sit Deus; *ibid.*, 1211. — De immensitate et omnipotentia Dei; Taio Casaraug., LXXX, 735; S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 541. — Deus ubique totus est; Alcuinus, CI, 642; S. Paschasius Radbertus, CXX, 281, 1413. — Deus incircumscribitur, ubique totus, nusquam minor, nusquam maior; Ratherius Veron., CXXXVI, 707. — Deus est ubique diversis modis; S. Bruno Carthus., CLIII, 581. — Deus implet omnia, incomprehensibilis et ubique totus est; Guibertus, CLVI, 484. — Deus nec volens, nec nolens finem habebit; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 164. De Dei immensitate; *ibid.*, 780; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1071. — Deus essentialiter est, et vere est in omni creatura, loco, tempore, et quomodo; Hugo de S. Victore, CLXXIV, 225. — Deus est immensus; S. Bernardus Clarav., CLXXXII, 796. Deus est ubique, sed vario modo; id., CLXXXIV, 23. — Deum esse ubique praedicant creaturae; *ibid.*, 25. — Deus est ubique; P. Lombardus, CXCII, 272; Richardus de S. Victore, CXCVI, 652; Galterus, CCIX, 573; CCX, 601.

3° *Deus spiritus.* — Deus spiritus est, omnis omnino corporeae concretionis expertus; Tertullianus, I, 599. Deum incorporeum Platonici, corporeum stoici dixerunt; *ibid.*, 517. Deus ipse invisibilis, simulque visibilis; id., II, 170. Dei manus, pedes, oculi, quid; *ibid.*, 303. — Deus nec videri potest, visu clarior, nec comprehendi, tactu purior, nec aestimari sensibus maior; Minucius Felix, III, 290; S. Cyprianus, IV, 576. — Deus lineamentis corporis caret; Arnobius, V, 953. Deus mas non est, sed eus nomen masculinum; *ibid.*, 915. Deus est incorporeus; *ibid.*, 757, 928. Deus est expertus quantitatis et qualitatis; *ibid.*, 755. Deus est sine situ, motu et habitu; *ibid.*, 755. Deus sine corpore est; Lactantius, VI, 155. Deus lumen est humanae mentis; id., VII, 74. Utrum figuram aliquam habeat Deus; *ibid.*, 82. — Deus non est secundum nos corporalis; S. Hilarius, IX, 683, 719, 430. Deus invisibilis est, nec videri potest in hac vita; *ibid.*, 551. Dei cor, manus, oculi, quid; id., X, 439. — Deus est spiritus; S. Ambrosius, XIV, 257. Incorporei Dei corporea adumbratio esse non potest; *ibid.*, 151. Nihil Deus habet in sua substantia corporeale; XV, 1749; S. Hieronymus, XXV, 77. — Si quaeris utrum Deus possit videri, respondeo, potest; si quaeris unde sciam, respondeo, quia in veracissima Scriptura legitur: Beati mundo corde; S. Augustinus, XXXIII, 612. Quomodo videatur Deus; *ibid.*, 625. Deus non est quid corporeum, nec aliquid quale formari nostra cogitatione possit; XXXVIII, 569. Dei facies et manus et pedes, quid; *ibid.*, 568. Deus nulla corporis forma definitur; id., XL, 188. Deum probatur non esse corpus; id., XLI, 250. Quidquid corporeum occurrat, et in spiritalibus quidquid mutabile, non est Deus; id., XLII, 958. Divinitatem aspicere non possunt oculi carnis; id., XLIV, 92. In divinitate nullus est sexus; *ibid.*, 405. — Deus solus est incorporeus; Cass. Massil., L, 685. — In natura Deitatis nulla forma corporea sentitur; S. Prosper Aquit., LI, 547. — Deus incorporeus est et invisibilis; S. Maximus Taurin., LVII, 576. — Deus est incorporeus; Gerad. Mass., LVIII, 1018. — Deus oculis corporeis cerni nequit; Prudentius, LIX, 924. — Deus est substantia incorporea; Boetius, LXIV, 1410; LXV, 162. — Dei aures et oculi; S. Benedictus, LXVI, 229. — Deus invisibilis et incomprehensibilis; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1110. Deum esse corporeum quinam crediderint; id., LXXVI, 656. — Deus spiritus est et non anima; S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 84. — Deo quatenus oculi, aures, manus, ira conveniant; B. Rabanus Maurus, CIX, 727. — Refellitur eorum error, qui Deo corpus tribuebant; Ratherius Veron., CXXXVI, 701. — Deus membra non habet; Guibertus, CLVI, 484. — Deus est summus spiritus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 229. Summa essentia est spiritus, non corpus, nec aliquid sensibile; *ibid.*, 161. Summa sapientia nihil est aliud quam summus spiritus; *ibid.*, 18. — Deus est incorporeus; Rupertus Tuit., CLXVII, 199. Deus vere spiritus est; id., CLXIX, 563.

4° *Deus simplex.* — Deo denegant quidam proprietates suas, simplicitatem et potestatem; Tertullianus, I, 1201. — Deus est simplex, et non humano more cogitandus; S. Hilarius, X, 538. Deus compositionis expertus est; id., IX, 720. Deus est summa simplicitas; id., X, 166, 255, 268. Dei summe simplices, quales sint proprietates; *ibid.*, 505. — Deus neque defectionem aut diminutionem patitur, neque adjectionem capit; S. Ambrosius, XIV, 319.

Deus unum et simplex et incompositum est quidquid est; S. Ambrosius, XVI, 1274. Deus naturæ simplicis est; *ibid.*, 553. In Divinitate nec membra, nec partes sunt, sed propter unitatem Divinitatis sunt expressa; *ibid.*, 757. Deus habet nec potest amittere, quod habet naturaliter ex divina maiestate; *ibid.*, 662. Deus compositus intelligi non potest; *id.* XVII, 510. — Dei simplicitas; S. Augustinus, XII, 251. Deus animam habere tropice dicitur, sicut et corporis membra; *ibid.*, 554. Deus nec sexum habet, nec statum, nec definita corporis membra; *ibid.*, 131. Deus est natura simplicissima; *id.* XLII, 1076. Deus simplex est et multiplex; *ibid.*, 928, 929. — Deus solus est vere, simplex; S. Prosper Aquit., LI, 488. — Dei nulla successio temporum ascribitur; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 518. — Natura Dei est simplex et nullo modo composita; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 167. — Deus est summe simplex, unus et immutabilis; S. Bernardus, CLXXXII, 797. CLXXXIII, 1169. — Deus unus incorporeus; Gaucherius, CLIX, 572.

5° *Deus Immutabilis.* — Deum immutabilem et informabilem credi necesse est ut æternum; Tertullianus, II, 190. Deus solus de incorruptibilitatis proprietate felix; *ibid.* 504. — Deum credi oportet immutabilem; Novatianus, III, 892. — Immutabile est omne divinum, scilicet Deus; Candidus, VIII, 1015. — Dei æterna immutabilitas; S. Hilarius, IX, 1066. Deus non est mutationi obnoxius; *ibid.*, 268. — Solus Deus est perfectus, omnipotens, indemutabilis; S. Zeno, XI, 391. — Deus cum immutabilis sit, cur dicitur irasci; S. Ambrosius, XIV, 566. Deus non cogitatur sicut homines, ut aliqua ei nova succedat sententia; *ibid.*, 566. Dei immobilis voluntas, homines vero mobilis est cur; *id.* 1175. Non mutabilis est sententia Dei; *ibid.*, XVI, 1159. Deus immutabilis perseverat; *id.* XVII, 75. — Deus non mutatur; S. Hieronymus, XXV, 1475. Deus solus natura sua immutabilis; *id.* XVI, 520. — Deus summe bonus et immutabilis creator est omnium mutabilium naturarum; S. Augustinus, XXXII, 599. Credere est naturam incommutabilem Deum esse ac summum bonum; *ibid.*, 631. Non bene de Deo sentit, qui non cum omnipotentem, atque ex nulla particula commutabilem credit; *ibid.*, 1224. Deus est excellentissima quædam incommutabilisque natura; *id.* XXXIV, 557, 562. Deus est immutabile bonum; *id.*, 581. Consilium Dei non mutabile est; *ibid.*, 500. Vita Dei immutabilis; *id.* XXXV, 1548. In Deum non cadit perturbatio; *id.* XXXVI, 92. Ipsa Dei substantia est, quæ nihil habet mutabile, ubi nihil est præteritum, quasi jam non sit nihil futurum quasi nondum sit, et non est ibi nisi est; *id.* XXXVII, 1511. Deus est immutabilis; *id.* XXXVIII, 986; XL, 560; XLI, 220, 562; XLII, 518. Deus nec mole distenditur, nec partitione minuitur; *ibid.*, 566, 567. In substantia summi boni nulla mutabilitas temporis potest inveniri; *id.* XLII, 594. Deus solus immortalis, quia solus immutabilis; *ibid.*, 768. — Deus solus immutabilis et bonus; Cassianus, I, 667. — Omnium rationes in Deo æternæ et immutabiles; S. Prosper Aquit., LI, 717. Deus est immutabilis; *ibid.*, 281. — Apud Deum incommutabilis rerum ordo; S. Leo papa, LIV, 568. — Dei decreta sunt immutabilia; S. Maximus Taurin., LVII, 567. — Deus est immutabilis; Gennadius Massil., LVIII, 935. — Deus est incommutabilis; Eusebius, LXII, 576, 724. Deus tempore non variatur; *ib.* 734. Deus immutabilis; *ib.*, 851; S. Fulgentius, LXV, 513; S. Fulgentius Rusp., LXV, 549; S. Gregorius Magnus, LXXV, 601; LXXIX, 665. Solus Deus expers est mutabilitatis; LXXX, 1005; LXXXVI, 524, 1143. Deus immutabilis natura et ex voluntate; *id.* LXXVI, 640. Deus non subiacet mutabilitati; *id.* LXXIX, 438. — In Deo nihil est commutationis; Alcuinus C., 716. — Dei iudicium immutabile est; Rabanus Maurus, CIX, 522. — Deus tempora mutat, non consilia; S. Bruno Herbig., CXLII, 219. — Summa essentia nullo modo est mutabilis; S. Anselmus Cantuar., CLVII, 178. Deus immutabilis; *ibid.*, 419. S. Bruno Ast., CLXIV, 151; Rupertus Tuit., CLXVII, 592; CLXX, 251; Hildebertus Cenom., CLXXI, 799, 800; Godefridus, CLXXIV, 427; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 220; S. Bernardus, CLXXXIII, 1169; Philippus de Harveng., CCIII, 349; Gaucherius, CCIX, 572; Alanus de Insulis, CCXI, 451.

6° *Deus liber.* — Motus Dei, liber est et æternus; Tertullianus, II, 235. Libertas, non necessitas Deo competit; *ibid.*, 212. — Dei voluntate in mundo fiunt quæ fiunt; Arnobius, V, 893. — Deo lex voluntas est, et donandi; S. Ambrosius, XIV, 1055. Voluntas divina fundamentum est universorum; *ibid.*, 151. Voluntas Dei, potestas est; *id.* XV, 1636. Voluntas Dei virtus naturæ est; *id.* XIV, 149. Sermo Dei voluntas est, opus Dei natura est; *ibid.*, 141. — Nil fit præter Dei voluntatem, etiam dum it contra ejus voluntatem; S. Augustinus, XL, 279. — Deus habet duplicem voluntatem; S. Bruno Carth., CLII,

428. — Dei voluntas nulla cogitur necessitate et nulla subditur necessitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 419. Voluntas Dei multiplex; *ibid.*, 583. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit; *ibid.* 272. Ipsa est Dei voluntas ex qua, et per quam et in qua omnia; *ibid.*, 413. — Deus id quod vult, non per alium, sed per semetipsum efficit; Rupertus Tuit., CLXX, 450.

7° *Deus omnipotens.* — Dei posse, velle est, et non posse, nolle; quod autem voluit, et potuit, et ostendit. Tertullianus, II, 166. Deo non competit infirmitas, nec mendacium; *ibid.*, 774. Deo nihil impossibile est, nisi quod non vult; *ibid.*, 756. Non alia lege credendus est Deus, quam omnia posse credatur; *ibid.*, 809. Divinæ potestatis exempla; *ibid.*, 810. — Veritatis regula exigit ut primo omnium credamus in Deum Patrem et Dominum omnipotentem. Novatianus, III, 898. — Deo soli congruit omnia facere quæ vult. S. Hilarius, IX, 757. Dei magnitudinem testantur opera; *ibid.*, 790. Dei opera potenter sunt effecta; *ibid.*, 857. Dei potentia se certo manifestat gestis, quorum ratio nobis occulta est; *id.* X, 78. — Deus est solus perfectus, omnipotens, indemutabilis; S. Zeno, XI, 391. — Quid non potest, qui omnia potest, nisi quod posse nolit; S. Ambrosius, XV, 1494. Deus non vult cum aliis consortium habere dominatus; *ibid.*, 1370. Deus unus omnipotens, quia unitas potestatis est; *id.* XVI, 566. Deo impossibile nihil est; *ibid.*, 532. — Potentia Dei prædicatur; *id.* XXIII, 556. Deo cuncta possibilia sunt; *ibid.*, 517. Potentia Dei commendatur; S. Hieronymus, XXIII, 583. Dei majestas et potentia; *id.* XXIV, 406. Omnipotentia Dei in quo prævaleat; *ibid.*, 492. Potentia Dei demonstratur in parvis animalibus; *id.* XXV, 961. Deus fundavit terram fortitudine; *ibid.*, 625. Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum; S. Augustinus, XXXIV, 228. Deus nulla creatura indiget ut aut melior sit, aut potentior, aut beator; *id.* XXXVI, 896. Deus est omnipotens; *id.* XXXVIII, 1060, 1067. Deum omnipotentem nemo negat, etiam paganus; *ibid.*, 1151. Deo servit omnis creatura, velit, nolit; *id.* XI, 279. Deus non sineret bonus aliquid fieri mali; *is* omnipotens; *ibid.*, 279. Dei voluntatem nulla vis vincit; *id.* XLI, 559. Deus omnia quæcumque vult facit, quomodo; *ibid.*, 752. — Dei omnipotentia est infinita; Cassianus Mass., I, 135. — Dei omnipotentia omnia conservantur et subsistunt; S. Prosper Aquit., LI, 467. — Deus est omnipotens; S. Petrus Chrysol., LII, 571. — Deus omnia voluntate fecit; Eusebius, LXII, 622. Dei voluntas est potentissima; *ibid.*, 798. — Dei potestas minor non est quam ejus voluntas; S. Fulgentius Rusp., LXV, 660. Sola Divinitas plenam habet potestatem; *ibid.* 287. Deus quantum vult, tantum potest; *ibid.*, 162. In Deo nulla est infirmitas; *ibid.*, 294. Dei voluntas semper impletur, quia potestas ejus nullatenus vincitur; *ibid.*, 441. — Deo nihil impossibile est; Cassiodorus, LXIX, 478. — Deus omnipotens; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 541. — Ideo Deus est omnipotens, quia omnia fecit; S. Hildebrandus Tolet., XCVI, 127. — Dei potentia nemo resistere potest; Rabanus Maurus, CVIII, 1159. Mortis et vitæ in Deo potestas; *id.* CIX, 17. — Deus est omnipotens; Hincmarus Rhem., CXXV, 150. — Deus omnia potest, sive faciat, sive non faciat. S. Petrus Damianus, CLV, 609. — Dei omnipotentia; S. Anselmus Cant., CLVIII, 780. Summa natura omnipotens est; *ibid.*, 164. — De Dei omnipotentia; Rupertus Tuit., CLXX, 486. — Quod Deus sit summe potens; Richardus de S. Victore, CXCVI, 900.

8° *Deus summe Sapiens; de ejus scientia.* — A Deo nihil subitum, quia nihil a Deo non dispositum; Tertullianus, II, 525. — Dei scientia, unde mirabilis; S. Hilarius, IX, 800. Quomodo Dei scientia omnia complectatur; *ibid.*, 463. Deum sapientem prodit mundi creatio; *id.*, X, 175. Dei scientia perfecta; *ibid.*, 56. — Est in Deo quidam uterque paterne arcanum sapientie, quod non Angeli, non aliqua creaturarum potuit penetrare natura; S. Ambrosius, XVI, 654. Deus sapiens super omnia; *ibid.*, 148. — Deus semper immortalis, sapiens; S. Hieronymus, XXII, 542. Deus solus est sapiens; *ibid.* Deus fundavit terram sapientia; *id.* XXV, 627. — Deus est sapientia, in quo, et a quo, et per quem sapiunt quæ sapiunt omnia. S. Augustinus, XXXII, 869. Deus sapiens, æternus, non participatione sapientie et æternitatis, sed sapientia et æternitate cujus ipse est auctor; *id.*, XL, 16. — Æternæ Dei sapientie nihil novum; S. Prosper Aquit., LI, 435. — Deus omnia ratione et iudicio semper agit; S. Salvianus, LIII, 45. — Dei iudicia incomprehensibilia; S. Agobardus Lugd., CIV, 254. — Dei decretum et sapientia infallibilis; Rabanus Maurus, CVIII, 758. — Dei sapientia quomodo multiforis; Laufrancus Cant., CL, 294. — Dei sapientia et scientia, quæ sint; S. Bruno Carthus., CLIII, 99. — Dei fortitudo et sapientia; Rupertus Tuit., CLXVIII, 1021, 1070. — Deus solus proprie sapiens; Petrus Lom

harius, CXCI, 1530. — Quod Dei sapientia sic sit summa, ut sit unaquaque perfecta; Richardus de S. Victore, CXCVI, 900.

9. *Deus summe bonus.* — Dei bonitas semper cum ratione conspirat. Tertullianus, II, 273. Deus solus bonus est; *ibid.*, 500. — Deus de suo optimus, de nostro justus, *ibid.*, 812. Deus, etsi de natura bonus, tamen et justus, *ibid.*, 984. — Qualis in Deo et quanta patientia; S. Cyprianus, IV, 634. — Dei bonitate servatur quod recte vincitum est; Arnobius, V, 863. Deus indifferenter benignus est omnibus, *ibid.*, 959. Deus nulli benignitatem suam negat, *ibid.*, 781. — Quo sensu ira Deo tribuatur; Lactantius, VII, 69, 151. — In Deo nihil nisi bonum et æternum; S. Hilarius, IX, 657. Dei bonitas erga eos qui ex infirmitate labuntur, *ibid.*, 529. Deum bonum ex activitate nostra discimus, *id.*, X, 173. — Dei proprium est ut bonus sit: S. Ambrosius, XV, 1526. Deus universitate bonus, homo ex parte, *ibid.*, 1785. Quomodo Deus sit bonus omnibus, *id.*, XIV, 659. Bonitas Dei in omnes est, severitas in paucos, *id.*, XV, 1525. Dei in nos quanta charitas, *id.*, XIV, 608. Bonitas Dei nullum perire vult, *id.*, XVII, 91. Tria in Deo ordinem temporum, præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia, *ibid.*, 1005. — Quare Deus bonus justos castigat; S. Gaudensius, XI, 898. — Deus bonus per se est: Rufinus, XVI, 820. — Clementia Dei quæ sit: S. Hieronymus, XXIII, 544. Grandis Dei clementia laudatur, *id.*, XXIV, 545. Magna est Dei clementia, *id.*, XXV, 840. Deus benignus est et severus; *ibid.*, 689. — Deus natura sua bonus, *id.*, XXVI, 445. — Creaturæ ex Dei bonitate subsistunt et perficiuntur; S. Augustinus, XXXII, 845. Ex Dei gratia, omnia subsistunt, *ibid.*, 846. Dei bonitas non sinit rem ullam corruptione eo perducere ut non sit, *ibid.*, 1549. De Dei bonitate et justitia in hominum discretionem, *id.*, XXXIII, 852. — Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum; *id.*, XXXIV, 228. Deus omnia fert bonitate, non necessitate, *id.*, XXXVII, 1745. Deus est bonum omnium bonorum, bonum a quo sunt omnia bona, *ibid.*, 1742. Dei bonitatis et magnitudinis testimonium dicunt omnes creaturæ, *ibid.*, 1865. Deus sic proprietate naturæ bonus est, ut non possit vitari, *id.*, XLV, 1536. — Dei bonitas, quam sit. S. Petrus Chrysol., LII, 265. — Deus est summum bonum sine qualitate: Claud. Mamert., LIII, 779. — In Deo est omnis plenitudo bonitatis, omnisque tranquillitas bonitatis: S. Maximus Taurin., LVII, 800. — Deus totus bonus est et ipsa bonitas: Gennadius Mass., LVIII, 1018. Deus non est auctor mali quod permittit, *ibid.*, LIX, 700. — Dei bonitas et justitia; Dracontius, LX, 831. Dei bonitas erga homines, *ibid.*, 755. Dei benignitas et clementia; *ibid.*, 826. — Deus est benignus; Eusebius, LXII, 615. Dei bonitas et justitia et potentia, *ibid.*, 640. — Dei patientia ad penitentiam nos adducit: S. Benedictus, LXVI, 256. — Deus summe bonus, benevolentia piens, invidia carens, malitia necius: S. Gallus, LXXXVII, 89. — Deus bonus et malis benefacit: S. Paulinus Aquil., XCIX, 248. — Deus solus est vere natura bonus: S. Agobardus Lugd., CIV, 157. — Deo nihil melius, nec sine illo boni quidquam invenitur: S. Paschasius Radbertus, CXX, 1472. — Dei essentia non est aliud quam bonitas: S. Anselmus Cant., CLVIII, 805. — Dei erga peccatorem benignitas et severitas; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 682. — Deus est omne bonum: S. Bernardus, CLXXXIV, 1063. — Dei bonitas erga peccatores: Gillebertus, CLXXXIV, 527. — Deus bonorum et malorum auctor, quo sensu: Robertus Pullus, CLXXXVI, 857. — Deus solus proprie æternus, bonus; Petrus Lombardus, CXCI, 1530. — Deus proprie dicitur charitas: Petrus Cantor, CCV, 271.

10. *Deus summe justus.* — Deus iudex justus et severus: Tertullianus, II, 302. Justitia Dei plenitudo divinitatis ipsius, *ibid.*, 300. Deus etsi de natura bonus, tamen et justus est, *ibid.*, 984. Arnobius, V, 864. — Deus aut iniquitatis aut malignæ voluntatis argui non potest: S. Hilarius, IX, 545. Dei justitia per misericordiam non excidit, *ibid.*, 860. Dei bonitatem justitia moderatur utendi modo, non præbendi, *ibid.*, 859. — Deus justus per omnia, sapiens super omnia, perfectus in omnibus: S. Ambrosius, XVI, 148. Nec Deus injustus est, nec mutabilis ejus sententia, *ibid.*, 566. Tria in Deo ordinem temporum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; *id.*, XVII, 1005. Justitia Dei de sacramento Dei est; *ibid.*, 79. Deus est justus, quia quod promissit, dedit; *ibid.*, 56. — Si justus Deus, quare infantes, majorum meritis, diversis malis afficiuntur: Zachæus Christ., XX, 1104. — Deus justus in bonos et malos, quomodo dicatur; Rufinus, XXI, 675. — Dei justitia quænam sit: S. Hieronymus, XXIII, 565. — De Dei bonitate et justitia, in

hominum discretionem: S. Augustinus, XXXII, 852. Deus et cum damnat et cum miseretur justus est, *id.*, XXXVII, 1922. Grandis amor justitiæ in Deo est, *id.*, XLIV, 712. — Deus misericors et justus: S. Prosper Aquil., LI, 415. — Deus est fons justitiæ: Eusebius, LXII, 842. — Metuenda est Dei justitia; S. Fulgentius Rusp., LXV, 158. — Deus est sanctus et justus; Rabanus Maurus, CIX, 16. — Judicium Dei, licet occultum, est tamen justum; Servatus Lupus, CXIX, 551. — Deus judicat in æquitate, id est, sine acceptione personarum; S. Bruno Herbig., CXL, 248. — Dei opera et justa sunt et benigna; Lanfrancus Cant., CL, 357. — Dei justitia non est aliud quam ipse Deus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 378. — Deus juste judicat; Rupertus Tuit., CLXXVIII, 1007. — Deus solus est justus; Adamus Scotus, CXXXIX, 552. — Apud Deum non est personarum exceptio; Petrus Cantor, CCV, 300. — Deus justus; Galterus, CCIX, 573.

11. *Deus summe sanctus.* — Deo non competit perversitas neque fallacia; Tertullianus, II, 166. Deus non est causa peccati; *ibid.*, 296. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 720. — Deus non est auctor mali; Arnobius, V, 895, 897. — Dei sanctitas humanis auxiliis non re subtrahit; S. Hilarius, IX, 863. — Sine peccato est; S. Ambrosius, XVI, 808. Apud Dominum omnium virtutum abundantia est; *ibid.*, 1594. Nihil preliolosius invenimus, quo Deum prædicare possimus, nisi ut sanctum appellemus; *ibid.*, 803. Quomodo in Deo ira sit et indignatio; *id.*, XVII, 65. — Solus Deus verax est, omnis homo mendax; S. Hieronymus, XXIII, 581. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 561. — Deus est auctor nullius peccati vel levisissimi; S. Augustinus, XXXVII, 1597. — Deus peccare non potest; Eusebius, LXII, 818. Deus lux est; *ibid.*, 687. — Solus Deus est sanctus, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 61. Quomodo Deus cor obduret, quin sit causa peccati; Alcuinus, C, 919. — Quomodo Deus sit causa peccati; Rabanus Maurus, CVIII, 1117. — Deus est intentator malorum; B. Servatus, CXIX, 636. — Deus est Deus veritatis; S. Bruno Herbig., CXII, 155. Deus non est auctor mali; S. Bruno Carh., CLII, 610, 613. Deus non potest creaturis inquinari; V. Guibertus, CLVI, 484. — Deus est summa veritas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. — Deus est solus sanctus, bonus, justus; Guillelmus, CLXXXIV, 1202. — Deus auctor malorum non est; Petrus Lombardus, CXCI, 949.

12. *Deus summe misericors.* — Dei misericordia et patientia, quænam sint; Lactantius, VII, 157. — Deus præcipue ob misericordiam est laudandus; S. Hilarius, IX, 861. Dei misericordia et patientia, quænam sint; *ibid.*, 560. Dei justitia per misericordiam non excidit; *ibid.*, 860. — Quomodo misericordia Dei plena sit terra; S. Ambrosius, XIV, 911. Tria in Deo ordinem temporum præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; *id.*, XVII, 1005. — Absconditur Dei misericordia et ira demonstratur, ut homines peccare desistant; S. Hieronymus, XXIV, 210. Deus natura sua est misericors; *ibid.*, 1117. — Concordia justitiæ et misericordiæ Dei; S. Augustinus, XXXIV, 154. Dei misericordia præveniens est et subsequens; *id.*, XXXIX, 1650. — Deus misericors est et justus; S. Prosper Aquil., LI, 415; S. Fulgentius Rusp., LXV, 618. — Dei misericordia et pietas ubique in Scripturis prædicatur; S. Fulgentius Rusp., LXV, 168. Solus Deus per essentiam misericors est miserator et patiens; Cassiodorus, LXX, 721. — Dei misericordia, quæ sit; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 104. — Deus est justus et misericors; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 88. — Quod nemo possit salvari nisi ex præcedenti et subsequenti misericordia Dei; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 187. — Deus nunquam misericordiam suam obliviscitur; Rabanus Maurus, CXII, 1115. — Dei misericordia, quænam sit; Servatus Lupus, CXIX, 628. — Deus, quare misericors est; Guibertus, CLVI, 557. — Misericordia Dei et justitia; Goffridus, CLVII, 181; S. Anselmus Cant., CLVIII, 755.

V. — De Deo Creatore.

Vide Indicem de creatione.

VI. — De Providentia Dei.

Vide specialem Indicem de Providentia.

VII. — De Præscientia Dei.

Deus neque damnat judicia sua præterita, nec ignorat futura: Tertullianus, II, 511. — Deo futura prædicta sunt; S. Hilarius, IX, 661. Deus quomodo cognoscat aut ignoret futura; *ibid.*, 260. Præscientia Dei; *ibid.*, 449. Proprium Deo est futura cognoscere; *id.*, X, 550. — Dei proprium est scire transacta et omnia futura; S. Zeno, XI, 465. — Deo omnia præscientia quæ futura sunt, et manifesta quæ latent; S. Ambrosius, XIV, 958. Apud Deum

nihil est quod futurum dicatur, *id.*, XVII, 260. Præscientia Dei quænam sit; *ibid.*, 154. Justum est iudicium præscientia Dei; *ibid.*, 136. Deus de iustitia iudicat, non de præscientia; *ibid.*, 134. Quomodo Deus eos prædestinaverit qui salvantur; *ibid.*, 427. Deus Paulum persequentem elegit, præsciens quod futurus esset bonus; *ibid.*, 136. — Dei præscientia non fallitur; S. Gaudentius, XX, 864. — Præscientia Dei, quænam sit; S. Hieronymus, XXIII, 415. Futurorum scientia solius Dei est; *id.*, XXV, 499. — Dei præscientia quomodo liberam voluntatem peccantibus non auferat; S. Augustinus, XXXII, 1272. Dei præscientia non efficit ut non libera voluntate peccemus; *ibid.*, 1275. Deus prænosces non cogit ad peccandum, et ideo peccata iuste punit; *ibid.*, 1275. Deus novit omnia incommutabiliter; *id.*, XXIV, 534. Deus nihil facit quod non ab æterno se facturum esse præscivit; *id.*, XXXVII, 1416. Apud Deum omne præsens est; *id.*, XL, 15. Qualis in Deo scientia sit et præscientia; *ibid.*, 158. Dei quæ fuerit voluntas erga salutem Adami quem peccaturum præscierat; *ibid.*, 281. Deus præscientia, præterita, futura immutabiliter videt; *id.*, XLI, 334. Præscientia Dei sicut et sententia certa est et fixa; *ibid.*, 472. Præscientia Dei futura prænoscit; *id.*, XLIV, 845. — Dei præscientia omnia tempora complectitur; S. Prosper Aquitanus, LI, 718. Dei præscientia non necessitat voluntatem; *ibid.*, 719. — Apud Deum solum est notitia futurorum; S. Maximus Taurin., LVII, 258. — Præscientia Dei nec ad iusta nec ad contraria humanas violentur voluntates; Faustus Rhen., LVIII, 815. In Deo aliud est præscire, aliud prædestinare; *ibid.*, 816. — Deus cur creavit hominem quem præsciebat prævaricaturum; Eusebius, LXII, 657. Dei præscientia vera est et incommutabilis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 610. In Deo solo est earum rerum præscientia quæ veræ futuræ sunt, non earum quæ futuræ non sunt; *ibid.*, 610. Peccata hominum cuncta præscivit Deus; *id.*, 175. Ad præ-

destinationem Dei quænam pertineant; *ibid.*, 654. — Nihil novum contra præscientiam Dei evenit; Cassiodorus, LXX, 764. Facta nostra et cogitationes, etiam antequam existamus, agnoscit; *ibid.*, 984. Per præscientiam Deus nos discernit et quomodo; *ibid.*, 592. — Deus ab æterno futura vidit et decrevit; S. Gregorius Magnus, LXIV, 986. In præscientia Dei tempora cujusque vitæ immobilitate sunt præfixa; *ibid.*, 1013. Res non ideo videntur a Deo, quia sunt; sed ideo sunt, quia videntur; *id.*, LXXVI, 163. Præscientiæ divinæ certitudo; *id.*, LXXIX, 595. Prædestinationis divinæ certitudo; *ibid.*, 595. — Deus futura prævidens, quasi jam perfecta laudat; Rabanus Maurus, CVII. Deus ideo non loquitur, ut quid fiat, sed quia futurum est, ideo prædicit; *id.*, CXI, 865. — Præscientia et prædestinatio Dei sempiterna est et incommutabilis; S. Remigius Lugd., CXII, 989. Prædestinatio Dei nulli necessitatem ad malum imponit; *ibid.*, 996. — Deus omnia novit antequam fiant; Ratherius Veron., CXXXVI, 525. Dei præscientia, quænam sit; *ibid.*, 703. De prævidentia et providentia Dei; Ivo Carnot., CLXI, 71, 75, 76. — Deo nihil futurum, nihilque præteritum; Richardus de S. Victore, CXCVI, 101.

VIII. — Libri de Deo tractantes.

Liber de ira Dei; Lactantius, VII, 80. — Liber de Unitate Dei; S. Augustinus, XLII, 1195. De Essentia divinitatis liber unus; *ibid.*, 1200. — Conflictus de Deo trino et uno; Arnobius junior, LIII, 239. — Carmen de Deo; Draconius, LX, 679. — Sententia catholica de Unitate Dei; Boetius, LXIV, 1249. — De divinitatis essentia Monologium; S. Anselmus Cant., CLVIII, 142. Alloquium de Dei existentia; *ibid.*, 224. — Tractatus de concordia præscientiæ et prædestinationis necnon gratiæ Dei cum libero arbitrio; *ibid.*, 507. Liber de voluntate Dei; *ibid.*, 581.

XXX.

INDEX DE DEO TRINO,

VEL DE TRINITATE,

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENS.

MONITUM.

In hoc indice varias referimus Patrum sententias de notione et existentia SS. Trinitatis, et de tribus personis divinis, scilicet de Patre, de Filio et de Spiritu sancto. Varios præterea enumeramus circa illud mysterium errores, et libros quibus Patres illos refellere conati sunt. Sicut in indice præcedenti, in quocunque capite ordinem sequimur Patrologiæ chronologicum.

I. — Notio et existentia SS. Trinitatis.

Trinitatis distinctionem et demonstrationem Scripturæ omnes ostendunt; Tertullianus, II, 166. Trinitas rationaliter expensa, veritatem constituit; *ibid.*, 158. In Trinitate unitas disponitur, tres non statu, sed gradu, non substantia, sed forma, nec potestate sed specie, unius autem substantiæ et unius potestatis; *ibid.*, 157. — Trinitatis sacramentum in novissimis temporibus manifestatum; S. Cyprianus, IV, 315. Tres unum sunt; *ibid.*, 366. — Tres divinæ personæ propter naturæ Unitatem sunt inseparabiles; S. Dionysius, V, 108. — Trinitatis mysterium occultum erat Judæis; S. Hilarius, X, 147. Ineffabile et incomprehensibile; *ibid.*, 53. Trinitatis notitia sufficienter in baptismo tradita; *ibid.*, 49. Trinitatis mysterium explicare ac tueri semper solliciti fuerunt apostolici viri; *ibid.*, 652. Trinitatis apud Orientales quosdam falsa nomenclatio; *ibid.*, 656. — Trinitatis nomina, quid; S. Optatus Milev., XI, 911, 962. Tres personæ initio Genesis designantur; *ibid.*, 1047. — Trinitas distinctionem significat personarum, unitas potestatem; S. Ambrosius, XIV, 963. Evidens testimonium ad probandam Trinitatem coæternam atque perfectam; *id.*, XV, 1625. Qui unius voluntatis Trinitatem asserunt,

unius utique asserunt potestatis; *ibid.*, 1056. Licet individua divinitas, distincta persona est; *ibid.*, 1722. In constitutione mundi operatio Trinitatis elucet; *id.*, XIV, 158. Nos Patrem et Filium et Spiritum sanctum confitemur, ita ut in Trinitate perfecta et plenitudo sit divinitatis, et unitas potestatis; *id.*, XVI, 531. Unius et Pater et Filius et Spiritus sanctus et naturæ sunt et scientiæ; *ibid.*, 769. — Trinitatis mysterium; *id.*, XVII, 754. Vocabulum S. Trinitatis grande mysterium et arcanum est; *ibid.*, 522. Trinitatis mysterium ex Apostolo probatur; *ibid.*, 1004. In Trinitate tria nomina et tres personas unius esse essentiæ, unius majestatis atque potentie credimus; *ibid.*, 531. Et Unitas in Trinitate et Trinitas in Unitate est; *ibid.*, 514. Trinitatis mysterium in unius Dei natura et potestate clauditur, cum sit immensum; *ibid.*, 245. Pater, Filius et Spiritus sanctus unius sunt dominationis unius deitatis, unius omnipotentie; *ibid.*, 804. — In mysterio baptismi Christi apparent tres personæ S. Trinitatis; S. Chromatius, XX, 530, 531. — Trinitatis natura indivisa; S. Gaudentius Brixianus episcopus, XX, 946. — Patris et Filii et Spiritus sancti una divinitas; S. Hieronymus, XXIII, 170. Trinitatis mysterium ignotum antiquis; *ibid.*, 431. Trinitatis unitas quibus doceatur; *ibid.*, 120 seq. Trinitatis confessio

apud Christianos, *ibid.*, 1090. Confessio Trinitatis, mons sanctus et dogma veritatis; *id.*, XLIV, 541. In mysterio S. Trinitatis nihil est tenebrosum; *id.*, XXV, 1039, 1401. Præclara S. Trinitatis expositio; *id.*, XXVI, 497. — Trinitatis fides exponitur; S. August., XXXVIII, 453. De Trinitate quid fides doceat; *id.*, XLII, 694, 716, 823, 945. De ea quid tenendum, XXXIII, 744, 458; XL, 193; XLIII, 497. Trinitatis explicatio; *id.*, XXXIV, 21. Trinitatis mysterium nec verbis Angelicis explicari potest; *id.*, XL, 639. Trinitas unus Deus; *id.*, XXXV, 1682, 1683; XXXVI, 85; XXXVIII, 64, 453, 614, 620. Alius Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus, sed simul omnes unus est Dominus Deus; *id.*, XLII, 741. Trinitas tota unus Deus, non tres dii, aut tres omnipotentes; *id.*, XXXIV, 355, 1059, 1063, 1071. Trinitatis mirabilis simplicitas; *id.*, XXXIII, 745. Totius Trinitatis una est substantia; *id.*, XXXV, 1662. Trinitas unus Dominus, non tres Domini, unus Deus, una substantia, tres personæ; *id.*, XXXVIII, 64, 65.

Trinitatis personæ; *id.*, XXXIII, 1028. Trinitatis personæ nec confuse unum sunt, nec disjunctæ tria, *ibid.*, 750. Trinitatis personæ inseparabiles; *id.*, XXXV, 1870, 1871. Personæ Trinitatis proprietatibus et nominibus variis notatæ; *id.*, XXXII, 978, 1077, 1336; XXXIV, 128. Personarum Trinitatis distinctio ex relatione ad alterum; *id.*, XLII, 525. In Trinitate quid relative dicatur; *id.*, XLII, 919. Trinitas non relative dicitur, *ibid.*, 919. Quæ relative dicuntur ad invicem in Trinitate, proprie ad singulas personas pertinent, quod ad se dicuntur singuli, non pluraliter dicuntur tres, *ibid.*, 947. Ut Trinitas, et ei inseparabilis, tamen Trinitas intelligatur, multa de singulis personis separatim dicuntur; *id.*, XXXIII, 744. Trinitas non minor in singulis personis, quam in omnibus, nec major in omnibus quam in singulis, *ibid.*, 750.

Trinitatis coeternitas; *id.*, XLII, 909. Patris et Filii et Spiritus sancti una est virtus, una substantia, una deitas, una majestas, una gloria, *ibid.*, 814. Trinitatis natura immutabilis; *id.*, XXXIV, 389. Trinitas tota invariabilis; *id.*, XLII, 738, 854, 866, 881.

Trinitatis eadem sunt opera; *id.*, XXXVIII, 704. Opera sunt inseparabilia; *id.*, XXXIII, 75, 1745, 878; XXXV, 1577, 1359 sq., 1781, 1902; XXXVIII, 356, 459, 1063; XL, 251, 463, 684; XLII, 308, 686, 691, 694. Trinitatis actus non differentia potestatum, sed operum ineffabilitate, Scriptura sacra mittit, *ibid.*, 697. Trinitatis potestas et operatio individua; *id.*, XXXVIII, 356, 459, 703. Trinitas mundum creavit; *id.*, XXXIV, 232. Omnis creatura a Trinitate habet esse, speciem et ordinem; *ibid.*, 128. Solus Creator Pater, Filius et Spiritus sanctus, trina Unitas, una Trinitas; *id.*, XXXVIII, 986. In hominis creatione ostenditur pluralitas personarum et singularitas divinitatis; *ibid.*, 703. In Trinitate quadam opera ad unam personam pertinere, non tamen sine aliarum cooperatione, *ibid.*, 337, 459, 463.

Trinitas in rebus factis representatur; *id.*, XLII, 932. Trinitas vestigia in creaturis; *id.*, XLII, 300. Trinitas in omnibus operibus Dei insinuat, *ibid.*, 358. Trinitatis mysterium in Genesi insinuat; *id.*, XXXII, 847; XXXVIII, 26; XL, 167; XLII, 345.

Trinitatis similitudo in nomine; *id.*, XXXVIII, 362; XLII, 339, 342; XXXII, 849. Trinitas in mente quomodo monstrata; *id.*, XLII, 1040, 1041, 1048. Trinitatis imago in memoria, intelligentia et voluntate cujusque, *ibid.*, 1084, 1090. Trinitatis vestigium etiam in exteriori homine, *ibid.*, 983. Trinitatis vestigium in visione, *ibid.*, 985, 991. An et quomodo ex Trinitatibus in homine monstratis ostendatur Trinitas Deus, *ibid.*, 1064, 1065. Trinitas illustratur similitudinibus; *id.*, XL, 189, 658, 692.

Tres sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus sed ipsa Trinitas unus est Deus; S. Prosper Aquit., LI, 490. Nulla disparitas in summa Trinitate, *ibid.*, 488.

Trinitatis mysterium explicatur; S. Leo Magnus, LIV, 358, 401 sq. In Trinitate distinctio personarum, sed unitas essentialis, *ibid.*, 208. Cur aliqua singulis personis tribuantur, *ibid.*, 401. Trinitatis opera indivisa, *ibid.*, 412.

Trinitatis mysterium quomodo in Basilica a Paulino erecta depictum; S. Paulinus Nolan., LXI, 336. Quomodo expressum in templis, *ibid.*, 880 sq. Quomodo illud gentibus predicaverit Victorius, *ibid.*, 353.

Trinitas ex pluribus locis Scripturæ docetur; Eugypsius, LXII, 654.

Trinitas quid, *ibid.*, 814. Trinitatis similitudines, *ibid.*, 927. — De unita Trinitate delictis; Vigilius Taps., LXII, 254. De propriis personis, *ibid.*, 246. De unita ac sempiterna substantia Trinitatis, *ibid.*, 268. — Unus Deus Trinitas, tres tamen personæ; S. Fulgentius Rusp., LXV, 574. Una natura in Deo et tres personæ, *ibid.*, 498. Trinitas personarum in Deo Isaia revocata, *ibid.*, 201. Testimonia

de Trinitate, *ibid.*, 714, 715, 800, 352. Probatur S. Trinitas exemplo humanæ animæ in qua sunt memoria, intelligentia et voluntas, *ibid.*, 520, 521. In creaturis Trinitas est in Unitate, ergo multo magis in Deo, *ibid.*, 501. Cum dicitur unus Deus, Pater et Filius et Spiritus sanctus, una natura intelligenda, enim dicitur Trinitas, tres personæ, *ibid.*, 561. Una virtus ac divinitas Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 406. Inseparabiliter operantur Pater et Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. In anima hominis imago Trinitatis, *ibid.*, 726, 727. In igne indicium Trinitatis, *ibid.*, 777. Homo factus est ad imaginem Trinitatis, *ibid.*, 368. Opera Dei toti Trinitati communia; *ibid.*, 300. Fides catholica de Trinitate, *ibid.*, 719, 720. In Trinitate sunt quædam personarum propria, *ibid.*, 574. Firmissime tene et nullatenus dubites Patrem et Filium et Spiritum sanctum unum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 614. Quæ sint propria singularum Trinitatis personarum, *ibid.*, 759.

De essentia Trinitatis; *id.*, LXVII, 908. — De significationibus Trinitatis; Junilius Afric., LXVIII, 21. — Mysterium S. Trinitatis explicatur; Cassiodorus, LXX, 367, 517, 590. Ecclesiæ catholicæ doctrina circa Trinitatem, *ibid.*, 23. 397. Sanctæ Trinitatis cognitionem tradunt Scripturæ, *ibid.*, 1151. Pater et Filius et Spiritus sanctus, unum principium, *ibid.*, 794. — Trinitatis Unitas in Scriptura demonstrata; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515 sq. Patres Veteris Testamenti Trinitatis mysterium aperte non prædicaverunt, *ibid.*, 979. — Deus Trinitas est; S. Columbanus abbas, LXXX, 250. — De Fide Trinitatis; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 915, 1237. Professio fidei concilii Nicæni circa Trinitatem; *id.*, LXXXIV, 98. Ut Trinitas credatur et prædicetur, *ibid.*, 184. — Ut credamus et colamus, et constitemur Trinitatem in personis, unitatem in substantia; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 587. — De Unitate Trinitatis et Trinitate Unitatis; Alcuinus, CI, 14. — Fides est, qua credimus unum Deum omnipotentem, Patrem et Filium et Spiritum sanctum; S. Agobardus Lugd., CIV, 269. — Trinitas unde dicta, et quid sit; Rabanus Maurus, CXI, 26. Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata... hoc insinuat quod Pater et Filius et Spiritus sanctus unus sit Deus, *ibid.*, 26. — Firmissime credimus Patrem et Filium et Spiritum sanctum, unum esse naturaliter Deum, *ibid.*. De fide sanctæ Trinitatis, qualiter tenenda sita presbyteris et prædicanda; Rodolphus Bituric., CXIX, 704. — Magnum est et incomprehensibile mysterium sanctæ Trinitatis; Isidorus Mercator, CXXX, 1036. — De Trinitatis essentia, hoc est, de distinctione personarum, et unitate substantiarum; S. Petrus Damianus, CXLV, 19. In Trinitate quomodo distinguantur personæ, *ibid.*, 27. — Quomodo in solis imagine sacratissimæ Trinitatis mysterium reluceat; Othlonus S. Emmeramii, CXI, VI, 247. Guimundi confessio de S. Trinitate; *id.*, CXLIX, 1495. — De sacrosanctæ Divinitatis unitate et Trinitate; Guimundus Avers., CXLIX, 1473. — Quæ communis est Latinis et Græcis fides de Trinitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 283. Quomodo indivisibilis unitas, et insociabilis pluralitas in Deo conveniant, *ibid.*, 288. Omni homini expedit ut credat in trinam unitatem et unam Trinitatem, *ibid.*, 221. Pater est Deus, et Filius est Deus, et Spiritus sanctus est Deus, et tamen non tres dii, sed unus est Deus, *ibid.*, 278. — Quæ esse propria divinitatis Trinitatis senserunt catholici tractatores; Ivo Carnot., CLXI, 6. Tres personæ in Deo, *ibid.*, 68. — Idem sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus; S. Bruno Sign., CLXV, 172. De sancta Trinitate, *ibid.*, 975. Si nihil amplius scripsisset Moyses, solum hoc, quod in capite hujus libri scriptum est, sufficere poterat ad fidei nostræ assertionem ut unum Deum in tribus personis colere debeamus, *ibid.*, 975. Alia est persona Patris, et alia Filii, alia Spiritus sancti, *ibid.*, 976. Istæ tres personæ non tres dii, sed unus Deus sunt Pater, Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 976. Deus enim et Verbum Dei et Spiritus Dei tres personæ sunt et unus Deus, *ibid.*, 985. — Plane principium Pater, principium Filius, principium Spiritus sanctus. Veruntamen non tria principia, sed unum principium, sicut non tres dii, sed unus est Deus; Rupertus, CLXIX, 18. — De Trinitate; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1076. De variis nominibus personarum Trinitatis per proprietates distinguentibus, *ibid.*, 1078. De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 1080. De distinctione personarum sanctissimæ Trinitatis per singulares determinationes, *ibid.*, 1082. Utrum proprietates personarum sint ipsæ personæ, *ibid.*, 1085. — Quomodo unus Deus ac trinus, solis comparatione ostenditur; Honorius Augustod., CLXXII, 1109. Quomodo intelligitur Trinitas unus Deus, *ibid.*, 1010. De nominibus Patris, Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 1111. — De distinctione Trinitatis; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 10. De nominibus personarum Trinitatis distinguentibus, *ibid.*, 32.

De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 51. Quod de sancta Trinitate nihil dicatur secundum acciden-
ibid., 53. — Eadem substantia simplex omnino atque indi-
 vidua quæ Pater est tam Filius quam Spiritus sanctus;
 Petrus Abalarus, CLXXVIII, 1057. Moyses cum de uni-
 versa mundi ageret creatione in ipso statim Genesis
 exordio Deum Patrem et Filium et Spiritum sanctum
 commemorat, *ibid.*, 990. Quædam opera specialiter alicui
 personæ attribuantur, quamvis indivisa totius Trinitatis
 opera prædicentur, *ibid.*, 993. Quod fidei summa sit in
 unitate ac Trinitate divina, *ibid.*, 1698. Quid ipse sentiat
 de unitate ac Trinitate, ostendit et id ratione et auctoritate
 defendit, *ibid.*, 1699. Quædam uni personæ, et non alii
 convenire, quædam de una dici, et de omnibus intelligi
 solere, *ibid.*, 1702. Probat philosophos nec salute, nec
 cognitione Trinitatis caruisse, *ibid.*, 1712. — Deum et
 simplicem et trinum esse; S. Bernardus, CLXXXII, 797.
 In Trinitate non esse admittendam ullam disparitatem, se-
 l omnimodam æqualitatem, *ibid.*, 1057. Impia Abælardi
 de sancta Trinitate dogmata receuset et expodit; *ibid.*, 1055.
 — De mysterio Trinitatis et Unitatis; P. Lombardus, CXII,
 543. Quomodo in creaturis apparet vestigium Trinitatis,
ibid., 550. Quomodo in animis sit imago Trinitatis, *ibid.*
 De distinctione trium personarum, *ibid.*, 546. De æquali-
 tate trium personarum, *ibid.*, 573. — De sacrosancta
 Trinitate; Magister Baudinus, CXII, 972 seqq. De æquali-
 tate trium personarum, *ibid.*, 997. An proprietates per-
 sonarum sint ipsæ personæ vel Deus, *ibid.*, 1011. — Quo-
 modo ex inspecta solum proprietate condictionis depren-
 hendi possit vestigium Trinitatis; Richardus S. Victoris;
 CXCVI, 927. Quod summa æqualitas sit in illa Trinitate,
ibid., 928. De tribus appropriatis personis in Trinitate,
ibid., 991.

Quod homo nunquam obliviscatur unum Deum in tribus
 personis ardentius invocare; S. Hildegardis, CXCVII, 419.
 Fides vera est ut unus Deus in Trinitate personarum,
 eadem Trinitas in uno Deo gloriose honoranda sit, *ibid.*,
 1069, 1070. — In unitate divinæ substantiæ tres sunt per-
 sonæ, seu hypostases, Pater, Filius et Spiritus sanctus;
 Galtherus theologus, CCIX, 577. Mysterium Trinitatis hu-
 manæ animæ similitudine declaratur, *ibid.*, 584. — Pater
 et Filius et Spiritus sanctus æquales sunt potentia et na-
 tura; Alanus de Insulis, CCX, 604. Personarum Trinitas
 est unitas Deitatis, *ibid.*. Opera Trinitatis indivisa sunt,
ibid., 630. — Multiplex personarum distinctio in Trinitate;
 Petrus Picardus, CCXI, 875. De hoc nomine, Trinitas; *ibid.*,
 919.

II. — De Deo Patre.

Pater habet Filium necesse est, ut sit Pater; Ter-
 tullianus, II, 165. Pater tota substantia est, Filius vero
 derivatio ipsius et portio, *ibid.*, 164. — Quod Deus Pater
 est Verbi; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Patri
 proprium est esse innascibilem; S. Hilarius Pict., X,
 102. — Pater in ipsum alium se genuit ex se, ex innasci-
 bili scilicet sua illa substantia; S. Zeno, XI, 395. Pater
 in Filio exultat cum Spiritus sancti plenitudine una
 originali coeternitate reitens, *ibid.*, 392. — Pater prop-
 rium generantis est nomen; S. Ambrosius, XVI, 565. Pa-
 ter et Filius unum sunt, non confusione personæ, sed uni-
 tate naturæ, *ibid.*, 551. — Credendus est ergo Deus esse
 Pater unici Filii sui Domini nostri, non discutendus;
 Rufinus Aquil., XXI, 341. — Quod ergo neque natum,
 neque factum est, Pater est; S. Ambrosius, XVII, 512.
 — Semper gignit Pater, et semper nascitur Filius; S.
 Augustinus, XXXIII, 1047. Pater ipso sapientia est;
 id., XLII, 936. Lumen Pater, lumen Filius, lumen Spiritus
 Sanctus, *ibid.*, 939. Deus Pater unde maior sit Filio, *ibid.*,
 746.

Pater principium et Filius principium non duo prin-
 cipia; S. Prosper Aquilan., LI, 518. — Pater æternus
 filium habet æternum; Gennadius Massil., LVIII, 979,
 1000. — Pater veritatis, Filii scilicet origo; Eusebius,
 I, XII, 715. Patris persona prior, *ibid.*, 709, 710. — Pater
 Deus est; Boetius, I, XIV, 1219. Pater generationis prin-
 cipium, *ibid.*, 89. — Deus Pater non Trinitatis auctor est,
 sed Filii et Spiritus sancti; S. Fulgentius, LXV, 821, 822.
 — Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem; S. Isi-
 dorus Hispal., LXXXIV, 139. — Interrogatus de Patre,
 responde, Deus. Interrogatus de Filio, responde, Deus;
 Alcuinus, CI, 15. Pater non est Deus sine Filio, *ibid.*, 17.
 Non Pater Deus de Deo, nec lumen de lumine, *ibid.*. Credi
 necessarium est quod Pater plenus et perfectus est Deus,
ibid., 18. Alius est Pater, et alius Filius, non est tamen
 diversa substantia Patris et Filii, *ibid.*, 19. Deus non fecit
 Filium, sed genuit de substantia sua æqualem sibi, *ibid.*,
 52. Sicut Pater est vita, ita et Filius est, *ibid.*, 53.
 Non dicimus Patrem esse de Filio, sicut Filium de Patre,

Pater quidem a nullo, *ibid.*, 1655. Pater ingenuit, Filius
 genitus, Spiritus sanctus procedens, *ibid.*, 1660. Pater
 Deus ex se ipso ineffabiliter sine initio genuit Filium, *ibid.*,
 1061. — Non esse Pater æternaliter potuisset, si Filium
 æternaliter non haberet; S. Petrus Damianus, CXIV, 21.
 Absque ulla dubietate credendum est, quod Pater plenus,
 et perfectus est Deus, *ibid.*, 22. — Persona Patris Deus
 est; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 266. Pater est pater et
 genitor et ingenuit, *ibid.*, 269. — Queritur an Pater ge-
 nuit essentiam; Petrus Lombardus, CXII, 535. Utrum
 Pater voluntate genuit Filium, an necessitate, et an no-
 lens vel volens sit Deus, *ibid.*, 539.

III. — De Deo Filio.

Filius Dei verus est Deus cui omnia veri Dei nomina
 tribuuntur: Tertullianus, I, 399, 404, 415; II, 161, 176,
 183, 422, 802. Par est et æqualis Patri suo æterno, altis-
 simus et omnipotens, *ibid.*. Exivit a Patre ultradiu ex sole,
 et rivus ex fonte, id., II, 163. — Alium esse Filium, alium
 Patrem; Novatianus, III, 936. — Verbum est Patri con-
 substantialia; Dionysius papa, V, 109. Verbum non est
 formatum vel factum, sed genitum ab omni æternitate,
ibid.. — Quod Filius non sit Deus a Patre distinctus;
 Lactantius, VI, 538. — Filius tempore et natura non in-
 ferior Patre, S. Hilarius, X, 52. Filii deitas astruitur
 ab Osee, *ibid.*, 122; ab Isaia, *ibid.*, 125. Filius Dei ne-
 que emanatio est, neque pars Patris, *ibid.*, 496. Ex
 atero genitus dicitur, ut ex Patris substantia natus osten-
 datur; *ibid.*, 168. Ex Patris substantia est, atque intra
 Patris substantiam, id., IX, 936. Virtute, substantia, di-
 vinitate, generatione Filius est, *ibid.*, 809. Filius unus est
 cum Patre, non tantum unitate voluntatis, sed et virtu-
 tis, *ibid.*, IX, 801. — Filius Dei Deus, æqualis Patri
 prædicatur; S. Zeno, XI, 385, 394, 405. — Quod Dei Filius
 sit omnipotens, et quod una sit omnipotentia Patris et
 Filii sicut et una deitas; Faustinus et Marcell., XIII, 62.
 — Si quis non dixerit Verbum Domini Filium Dei Deum si-
 cut Patrem eus; S. Damasus papa, *ibid.*, 561. Filium credi-
 mus qui non sit Pater, sed habeat Patrem de quo sit ge-
 nitus, non factus, *ibid.*, 1049. — Verbi æternitas et divini-
 tas ex primis Joannis Evangelii verbis asseritur, S. Am-
 brosius, XVI, 821. Variis argumentis probatur Filium
 Dei esse verum Deum; *ibid.*, XV, 553. In Patre et
 Filio nulla distantia divinitatis est, sed una majestas; id.,
 XVI, 575. Filius Dei immortalitatem habet in natura,
 habet in substantia, et habet non per gratiam temporalem,
 sed per sempiternam divinitatem; *ibid.*, 636. Filii ea
 omnia sunt quæ pater habet, æternitatem, maiestatem,
 divinitatem, etc.; *ibid.*, 567. Principium fidei nostræ
 est genitus est Dei Filius, *ibid.*, 561. Filius exiit a Patre
 ut Deus ex Deo, *ibid.*, 778. Filius Filius est absque initio,
 id., XVII, 512. Nullum existit tempus quando Filius sine
 Patre, *ibid.*, 516. Deum Filium Dei Patris altissimi, unici
 unicuique, et cum Patre ac Spiritu sancto unum Deum esse
 confitemur, *ibid.*, 522. — Pater non est sine Filio,
 Phæbadius, XI, 24. — Filii Dei sempiterna generatio
 accipienda in his verbis: Ego hodie genui te; S. Augusti-
 nus, XXXVI, 71. Filius Dei Deus, id., XI, 628, 640. — Ver-
 bum Dei Deus, non creatura; S. Prosper Aquil., LI, 1269.
 — Filius est æqualis cum Patre divinitas; S. Leo Magnus,
 LIV, 769. — Filium esse Deo Patri consubstantialem,
 multis probatur; Vigilus Tapa., LXII, 534. — Filius Deus
 est; Boetius, LXIV, 1249. — Quod Filius sit Deus æqualis
 Patri; S. Fulgentius Resp., LXV, 749. Filius ita verus
 Deus dicitur, ut Pater Deus verior non dicatur, *ibid.*,
 566. — Filius splendor lucis et speculum sine macula. Ra-
 nannus Maurus, CXI, 702. — Filius Patri consubstantialis
 S. Bruno Carthus., CLIII, 579.

IV. — De Spiritu sancto.

Spiritus sanctus tertia est persona S. Trinitatis: Ter-
 tull., II, 165. Tertium nomen divinitatis et tertius gra-
 dus maiestatis, *ibid.*, 196. Eiusdem est cum Patre
 et Filio naturæ, *ibid.*. — Credere in Spiritum sanctum
 Novatianus, III, 945. — Spiritus sanctus non est pars
 Patris aut Filii; S. Hilarius, X, 519. Ex Patre et Filio acci-
 pit, *ibid.*, 656. — Spiritus sanctus habet unam substan-
 tiam, virtutem, deitatem, maiestatem voluntatemque Pa-
 tris et Filii; S. Zeno, XI, 428. — De Spiritu sancto; Fau-
 stinus, XIII, 76. — Spiritus sanctus Dominus dictus est;
 S. Ambrosius, XVI, 747. Spiritus sanctus omnia proba-
 tur habere quæ Deus habet, *ibid.*, 810. Spiritum san-
 ctum nec creaturam esse nec mutabilem variis argumen-
 tis probatur, *ibid.*, 719. Spiritus sanctus novit omnia
 et unius est scientiæ cum Patre et Filio, *ibid.*, 767.
 Eandem esse Patris et Spiritus sancti operationem, *ibid.*,
 772. Spiritus sanctus, sicut Pater et Filius, creator est

omnium, *id.*, 749, 753. Spiritus sanctus Deus esse probatur, XVII, 200, 1004. A Patre et Filio inseparabiliter ab æterno procedit, *id.*, 674, 947, 1015. — Spiritum sanctum non esse creaturam, S. Hieronym., XLII, 106. Spiritus sanctus tercia persona a Patre et Filio, *ibid.*, XXVI, 274, S. Augustinus, XLII, 337, 338. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus, S. Augustinus, XXXII, 1321, XXXVIII, 1071, XL, 258, 631, XLII, 697, 723, 742, 752. Spiritus sancti divinitas assevitur, XXIII, 1046. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus, XXXV, 1836, XLII, 928. — Spiritui sancto Pater dedit vitam procedere de Filio sicut procedit de se ipso. S. Prosper Aquit., LI, 489. — Spiritus sancti divinitas et natura explicatur. S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 412. De Patre Spiritus sanctus est et vere, et proprie, et de divina substantia ac Deus verus, LVI, 680. — Spiritum sanctum Deum esse non ambigendum, cui cum Patre et Filio inseparabilis est gloria, S. Maximus Taurin., LVII, 67. Spiritus sanctus verus est Deus, quem Christus et a Patre procedere et a se mittendum pari professione testatur, LVII, 639, 640. — Spiritus sanctus a Patre Filioque procedit, Gennadius, LVIII, 979, 1001. — Spiritus sanctus Deus declaratur, Paschasius, LXII, 36, 57, 58, Vigilius Taps., LXII, 176, 220, 307, 399, 916. Boetius, LXIV, 1249. — Spiritus sanctus in Deo est unitate nature, ex Deo proprietate personæ, S. Fulgentius, LXV, 345. Spiritus sanctus Deus est non minor Patre et Filio, *ibid.*, 396. Spiritus sanctus quæ Dei sunt cognoscit, quia ejusdem est nature, *ibid.*, 400. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 553, 824, 1198. Spiritus sanctus Deus est, *ibid.*, 824. Spiritus sanctus cum Patre et Filio natus substantiæ, LXXVIII, 361. — Quod Spiritus sanctus est ex Patre Filioque procedens, Hilf. Tolet., XCVI, 104. — De unitate Spiritus sancti cum Patre et Filio, Alcuinus, CI, 33. — De Spiritu sancto. Theodulfus Aurelian., CV, 240. — Probatur Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedere. Ratramnus Corbeiens., CXXI, 229, seq. Petrus Damianus, CXLV, 36; S. Bruno Carthus., CLIII, 71; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 238, 310; Ivo Carnot., CLXI, 69; Rupertus, CLXIX, 13; Hugo de S. Victore, CLXXV, 302. — Quare Spiritus sanctus solus dicatur Spiritus sanctus et tercia in Trinitate persona, et hoc non gradus dignitate, sed numerandi ordine; Anastasius IV, (LXXXVIII), 1172. — Quare Spiritus sanctus, cum sit de substantia Patris, non datur genitus, vel Filius, sed tantum procedens; Petrus Lombardus, CXCII, 335.

V. — Errores circa mysterium Trinitatis.

Refutantur a S. Dionysio Trithem et Marcionitæ; Tertulianus, V, 106. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem; Marcellinus, VII, 1065. — Hæresis de Patris et Filii substantia; S. Philastrius, XII, 1167. Hæresis triformem Deum faciens; *ibid.*, 1205. — Quid Ariani senserint de Trinitate; Lucifer Calarit., XII, 781. — Trinitatem utcumque noverunt Platonici; S. Augustinus, XLII, 307. De Trinitate sententia Porphyrii, *ibid.*, 500, Error Sabellii, *id.*, XXXVI, 84. Circa Trinitatem in quo conveniant Manichæi et Catholici, in quo dissentiant; *id.*, XLV, 1465. De Trinitate Ariano-rum dogmata, XLII, 679, 59 Ariani immiserunt in Ecclesia tres deos, *id.*, XXXVI, 857, XXXVII, 1712. Patri per omnia dissimilem Filium et Filio Spiritum sanctum assererebant. Ariani seu Enoimiani, XLII, 40. Præcilianiani error de Trinitate, *ibid.*, 59, 686. Refellitur opinio quæ divinitas Trinitatis putatur alia esse quam est ipsa Trinitas, *id.*, XXXIII, 460. Male ab Ariani dici Patris et Filii ideo diversam esse naturam, quia iste Pater est, ille Filius, *ibid.*, 750. — Contra Priscillianistas qui sanctam Trinitatem, non personis, sed tantum nominibus distinguunt; S. Leo Magnus, LIV, 677. — Contra Arianos de fide S. Trinitatis; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 82. Contra hæreticos quosdam negantes in Deo Trinitatem personarum in unitate substantiæ, CXV, 959, 962. — Trithemæ seu trina deitatis latatores; Hincmarus Rheim., CXIV, 567; Trithemiam male exponit Godescalcus trina deitatem; *ibid.*, 536, 537. — Impia Absalardi dogmata de Trinitate recenset et explodit; S. Bernardus, CLXXXII, 1055.

De Deo Patre. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem; Marcellinus papa, VII, 1065. — Patrem invisibilem dicebant Ariani; S. Augustinus, XXXV, 1779. Pater cum solus beatus et solus potens proprie dicendus secundum Arianos. *ibid.* XLII, 729. Cur solus sapiens, XLII, 730. Patrem applo modo, vel per se vel per subiectam creaturam apparuisse volebant Ariani, *ibid.*, 813, 815.

De Deo Filio. — De Filio variæ hæreses damnantur; S. Hilarius, X, 698. Dei Filium quidam dixerunt insubstantivæ vocis, incorporalem sonum, X, 514. Manichæus partem unius substantiæ, *id.*, 105, 150. Sabellius ipsum quem et Patrem, *id.*, 105. Illum Ariani de natura et in natura Dei negant, *id.*, 161. Nolunt eum semper fuisse, *id.*, 98. Refelluntur qui solam virtutis similitudinem Filio tribuunt, *ibid.*, 491, 493. Enoimiani asserunt Filium non Patri esse similem, XII, 1185. — De eo quod hæretici dicunt: ex nihilo Deus sibi Filium fecit. Faustinus, XIII, 49. — Quid Ariani senserint de Filio Dei. Lucifer Calar., XIII, 875, 987. — Filium Dei qui eundem dicunt esse ac qui Pater est catholica fide excluduntur. S. Augustinus, XXXVIII, 184. — Pater juxta Arium solus Deus, Filius autem creatura. Boetius, LXIV, 1256.

De Spiritu sancto. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur; S. Zeno, XI, 268, 301. Hæresis de Spiritu sancto dicens Spiritum creatum et factum esse non Deum, XII, 1185. — Quid Ariani senserint de Spiritu sancto. — Lucifer Calarit., XIII, 708. Ob recto hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti. S. Ambrosius, XVI, 153. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum. Zacharias (Christ.), XX, 1133. — Ariani, Enoimiani, Macedoniani, Photiniani, Judæi peccabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, XXXIII, 814. Spiritum sanctum quidam hæretici prorsus negant, alii creaturam esse voluit, qui illi sunt; *id.*, XXXVIII, 448, XLII, 44; Errores circa Spiritum sanctum *id.*, XXXV, 2090; XLII, 50; XXXVIII, 447; XLII, 797, 680, 681, 756, 716; XXXVIII, 448; XL, 191. — Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus, LIV, 206, 402. Spiritum S. Enoimius asseruit esse creaturam, LV, 977. Pneumatomachi qui contra Spiritum sanctum pugnant, anathematizati, *id.*, LVI, 415. — Spiritum sanctum cum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minorem blasphemant. Gennadius Massil.; LVIII, 1015. — Macedonius dualitatem asserens, Spiritum sanctum negat propriam habere personam. Paschasius, LXII, 36. — Græci schismatici locum dialogorum ubi de professione Spiritus sancti a Filio agitur, depravarunt. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 145. — Contra Græcorum opposita, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 225, seq.

VI. — Libri de Trinitate tractantes.

De Trinitate libri; Novatianus, III, 885. — Doctrina S. Dionysii Romani Pontificis, de S. Trinitate, V, 104. — De trinitate libri duodecim; S. Hilarius Pictav., X, 25. Liber de Synodis, seu de fide Orientalium; *ibid.*, 502, 507, 509, 556. — De S. Trinitate confessio; S. Eusebius Vercell., XII, 959. — Faustini presbyteri ad Galliam Placidiam de Trinitate liber, XIII, 37. — Confessio fidei catholice; Damasus papa, XIII, 358. De professione fidei S. Luciferi ep. Calarit.; *ibid.*, 1042. — Tractatus de Trinitate; S. Ambrosius, XVII, 509. — Trina unitatis et Unius Trinitatis confessio; S. Martinus Turon., XVIII, 12. — Epistola in qua solvitur quæstiones de Trinitate sibi propositas; S. Augustinus, XXXIII, 432. De Trinitate libri XV; *id.*, XLII, 820, seq. De unitate Trinitatis, *ibid.*, 1157. De Trinitate et Unitate Dei, *ibid.*, 1193. De Unitate S. Trinitatis dialogus; *ibid.*, 1207. — Conflictus de Deo trino et uno; Arnobius junior, LIII, 239. — De Trinitate libri duodecim; Vigilius Taps., LXII, 238. De Unitate Trinitatis ad Optatum liber; *ibid.*, 334. Contra Varimadum Ariano-rum diaconum; *ibid.*, 351. — De Trinitate liber unus; S. Fulgentius Rusp., LXV, 498. — Græcorum concilia in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; S. Isid. Hisp., LXXXIV, 139, 152, 161. Concilia Hispania in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; *ibid.*, 470, 512. — De fide S. Trinitatis libri III; Alcuinus, CI, 13. De Trinitate ad Prædignum quæstiones; *id.*, XXVIII, 56. Confessio fidei; Alcuini, CI, 1027, seq. — De una et non trina deitate; Hincmarus Rheim., CXXV, 475. — Opusculum de fide catholica; S. Petrus Damianus, CXLV, 19. — Confessio de S. Trinitate; Gultmundus Avers., CXLIX, 1493. — De Trinitate dialogus; Petrus Alphonsus, CLVII, 606. — De fide Trinitatis; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 259. — De Trinitate; Hildebert cenom., CLXXI, 1076, seq. — Hugo de S. Victor; CLXXVI, 50. — Introductio ad theologiam; P. Abelardus, CLXXVIII, 979, seq. — De mysterio Trinitatis et unitatis; P. Lombardus, CXCI, 525. — De sacrosancta Trinitate liber; Magister Band., CXCI, 970. — De Trinitate libri sex; Richardi S. Vict., CXCVI, 888. Tractatus magistri Galthieri de Trinitate; *id.*, CXCIX, 575.

XXXI.

INDEX DE PROVIDENTIA DIVINA

ET DE ILLIUS ERGA HOMINES BENEFICIIS,

ORDINE REFERENS LOGICO VARIAS DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIAS.

IX. De existentia Providentiæ.

Providentia Dei a Platone et Platonice cognita, et ab Epicuro ejusque assecris negata; Tertullianus, I, 517. Deus totius mundi gubernator; id., II, 599. — Mundum a Deo conditum fuisse atque ab eo regi et administrari; Minucius Felix, III, 284. — Deus, mundi Dominus et rector, et cuncta arbitrio ejus et nutu geruntur; S. Cyprianus, IV, 548. Nihil fieri potest, nisi quod aut fecerit Deus, aut fieri permiserit; *ibid.* — De Providentiâ; Lactantius, VI, 293, 740. Ex dispositione rerum naturalium providentia Dei elucet; *ibid.*, 745, 746. De hominis creatione atque de dispositione mundi; *ibid.*, 749. De mundi ortu et rerum natura, et Dei providentiâ; id., VII, 100. — Ex ordine et dispositione rerum naturæ providentia Dei stabilitur; Constantinus Magn., VIII, 416. — In quibus providentia Dei significatur et bonitas; S. Hilarius, IX, 873. In eos qui Dei providentiam negant; *ibid.*, 856. — Deus humana curat et respicit; S. Ambrosius, XIV, 487. Providentiæ Dei testimonia, *ibid.*, XIV, 1475. Dei in homines providentiâ; id., XIV, 216, 217. Male quidam philosophorum illam negarunt; *ibid.*, 407. — Obiectio contra divinam providentiam, desumpta ex eo quod mali bonique promiscue tribulationes experiantur, solvitur; S. Gaudensius, XX, 840 *seq.* — Providentiæ Dei impugnat quoad inordinationem mundi, prosperitatem impiorum et justorum adversitatem; Zachæus, XX, 1104. Propugnatur; *ibid.* Eruitur altera obiectio de infantibus malorum nascitis, tamen diversis malis affectis; *ibid.*, 1106. — Non omnia fortuito geri, et variam in rebus humanis fortunam ludere, sed cuncta judicio Dei fieri; S. Hieronymus, XXIII, 1083. A Deo cuncta in utilitatem hominum fieri, et non absque ejus voluntate disponi; *ibid.*, 1075. Deus jussit humanis usibus elementa servire, ut homines hæc videntes intelligant esse providentiam; *ibid.*, 1039. Ignorantes veritatem non ignorant providentiam; id., XXV, 1125. Providentiæ Dei stabilitur; id., XXV, 1286. Negantes providentiam arguuntur; *ibid.*, 1331. — Providentiam quidam negant; S. August., XXXII, 1275. Alii providentiam Dei vel infirmam, vel injustam, vel malam nefario errore credunt; *ibid.* Omnia divina providentiâ regi; id., XXXIV, 977. Argumenta divinæ providentiæ; *ibid.*, 337. Gemina operatio providentiæ; *ibid.*, 579. Providentiæ ordine ac legibus fit quicquid fit; id., XXXVII, 1946. Nullum mare tam providum est quam est ista cogitatio Dei, ut mali fereant, et boni laborent; id., XXXVII, 1176. Gubernatio rerum ad Deum pertinet; id., XXXVIII, 518. Res humanas ad Deorum curam pertinere negabant Epicurei, asserabant Stoici; id., XLI, 601. — Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur; Cassianus, XLIX, 382. — Providentiæ Dei impugnat ob hujus mundi inordinationem apparentem; Fastidius, I, 385. Exempla Dei providentiam astruentia; *ibid.*, 588, 590, *seq.* — Deus omnia ut voluit, sed sapienter disposuit; S. Prosper Aquit., LI, 619. Deus mundum quem condidit regimine fatigatione; *ibid.*, 622. — De gubernatione Dei; S. Salvianus, LIII, 50, *seq.* — Humano generi semper a Deo fuit consultum; S. Leo Magnus, LIV, 205. — Providentiæ Dei astruitur; Eusebius, LXII, 763. — Quid sit providentiâ; Boetius, LXIII, 814. — De his quæ ad gubernationem mundi pertinent; Junilius, LXVIII, 28; Primasius Adrumet; *ibid.*, 688. — Nulla sunt hominibus sine Dei consilio etsi occulto; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. Providentiæ eximie describitur; *ibid.*, 1126. — Divina providentiâ cuncta certissimo ordine administrat; Beda Ven., XCI, 84. — Providentiæ Dei ex ordine mundi demonstrata; Walafridus Strabus, CXIII, 1121. — Cuncta in Deo subsistunt et ab eo gubernantur; S. Prudentius Trec., CXV, 968. Dei providentiâ sempiterna et omnipotentissima præscientia omnia ordinari, disponi, dispensari, destinari, regi ac gubernari modis cuique congruis nullo modo dubitamus; *ibid.*, 1021. — Omnia æternæ ordinationi immobilitate subsunt; S. Remigius Lugd., CXXI, 993. De æterna Dei providentiâ; *ibid.*, 1093. — De Dei provi-

dentia; S. Petrus Dam., CXLV, 603. — Non ab alio quam a Deo cuncta reguntur; S. Anselmus, CLVIII, 222. Deo est cura de omnibus; *ibid.*, 857. Omnia subjacent Dei dispositioni, *ibid.*, 525. — De Dei providentiâ; Ivo Carnot., CLXI, 979. Quod Deus cuncta disponat et consideret universorum finem; *ibid.*, 981. — Providentiâ definitur; Honorius, CLXXII, 1159. Astruitur; *ibid.*, 1156. — Providentiâ Dei duplex in suis et in alienis; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 218. — De divina providentiâ; S. Bernardus, CLXXXIII, 890. Omnia divina Providentiâ reguntur; id., CLXXXIV, 28, 29. — De divina Providentiâ; Zacharias, CLXXXVI, 146. Robertus Pullus; *ibid.*, 714. Joannes Barest; id., CXCIX, 444, 446.

II. — De Providentiæ divinæ objecto, seu de Providentiâ in ordine temporali et spiritali.

Dei Imperio omnia commoventur, fontes scaturiunt, amnes labuntur, fluctus assurgunt, fœtus suos cuncta parturiunt, venti spirare coguntur, etc.: Novatianus, III, 898, *seq.* Dei providentiâ non solum sigillatim per homines concurrunt, sed etiam per urbes ipsas et civitates, imo etiam per totum orbem; *ibid.* — Providentiâ Dei mundus regitur; Minucius, III, 284. — Mundum omnesque partes ejus, ut videmus, mirabilis ratio gubernat; Lactantius, VI, 745. — Deus humana curat et respicit; S. Ambrosius, XIV, 817. Providentiæ divinæ ascribitur, quod in animalibus rationalibus, vel etiam irrationabilibus animadvertitur; id., XV, 1472, *seq.* Volatilia contra omnia non serunt, neque meliunt, et Deus pascit illa; *ibid.* Qui sicut aves, non aleret homines, quod ad imaginem et similitudinem sui fecit; *ibid.* — Providentiâ Dei hunc mundum gubernat; S. Gaudensius, XX, 840. — Deus omnia gubernat; S. Hieronymus, XXIII, 499. Curam habet Deus universarum gentium; id., 1005. Ordo Providentiæ Dei omne genus ineffabili judicio dispensantis; id., XXIV, 189. In hominibus etiam per singulos Dei currit providentiâ; id., XXV, 1286. — Divina providentiâ quoscunque pertendat; S. August., XL, 57. Providentiâ Dei ad hominem et ad inferiora et ad minima quoque se extendit; id., XXXII, 978, XXXVII, 1446, 1893, 1945. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus; id., XL, 58. Curam habet omnium Deos, maxime justorum; id., XXXVII, 45, 456. Occulta Dei administratio, qua etiam ligula et herbas dat incrementum; id., XXXIV, 379. Dei providentiâ in rerum gubernatione et ordinatione malorum; id., XXXVIII, 514, 691. — Divina Providentiâ cuncta certissimo ordine administrat; Beda, XCI, 84. Cura Dei de omnibus; id., XCII, 55. — Deus omnia creans, omnia vivificans, et gubernans; Alcuinus, C, 565. — Sollicitudo Dei erga homines et erga cunctas creaturas; Haymo Halberst., CXVIII, 687, 686. Dei providentiâ quid statuerit circa hominem; id., 736. — Mundum totum Dei providentiâ regi probatur; Ratramnus, CXXI, *ibid.* — Omnia a Deo reguntur et gubernantur; Atto, CXXXIV, 218. — Deus celestia et terrestria gubernat; S. Bruno Sign., CLIII, 235. — Dei providentiâ erga cuncta creata; S. Anselmus Laud., CLXII, 1512. — Magna Dei cura erga omnes creaturas; Rupertus, CLXVIII, 1499. — Omnia divina providentiâ regit; S. Bernardus, CLXXXIII, 28, 29. Mores hominum divinæ providentiæ subjiciuntur; S. August., XXXIV, 337. Alios coronat Deus, alios damnat, nunquam errat; alios probat, de aliis probat: omnes ordinat; id., XXXVIII, 118. Omnes naturas bonus creat, omnes voluntates justus ordinat; id., XXXIV, 880. — Dei providentiâ, regens atque administrans universam creaturam et naturas et voluntates, etc.; Eusebius, LXII, 649.

III. — De erroribus circa divinam Providentiam.

Quinam negaverint divinam providentiam; Lactantius, VI, 740. — Plures homines rerum omnium distinctiones atque oratus causam naturæ tribuunt, alii fato vel sortuito casui assignant; Constantinus magnus, VIII, 418. —

Deo humanorum operum curam esse multi negant: S. Hilarius, IX, 856. — Dei providentia a quibusdam philosophis negatur: S. Ambrosius, XIV, 268. Providentiam quidam negant: S. Augustinus, XXXII, 1272. Quidam eam pessime confitentur, *ibid.* — Deum humana curare negant Epicurei, XI, 576. — Fuit enim error quorundam, Deum coelestia gubernare tantum, terrena solo caso fortunae volvere: S. Bruno Carth., CLIII, 235.

IV. — Libri de Providentia tractantes.

Unus Dei nota omnia gubernari: Minutius Felix, III, 281, 297; Novatianus, III, 898. — De divina Providentia: Lactantius, VI, 120, 1019, 1036; VII, 100. — Oratio metrica de providentia Dei: Derius Ausonius, XIX, 839. — De providentia Dei: S. Hieronymus, XXII, 802. — Omnia divina Providentia regi: S. Augustinus, XXXII, 977; XXXIV, 336, 379. De Providentia Dei, *id.*, XL, 18, 295. Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur: Cassianus,

XLIX, 582. De principali proposito Dei, et providentia quotidianis, *ibid.*, 909. — Carmen de Providentia divina: S. Prosper Aquit., LI, 618. — De gubernatione Dei libri octo: S. Salvianus Mass., LIII, 30. — De Providentia Dei: Eusebius, I, XII, 765, 1077. — De divina Providentia: Boetius, LXIII, 815. — De divina dispositione. Batramnus Corb., CXXI, 15. — De aeterna providentia Dei: S. Remigius Lugd., CXXI, 1097. — De Dei providentia et simul providentia: Burchardus Worm., CXL, 1024. — De Dei providentia: S. Petrus Damianus, CXLV, 608 seq. — De Dei providentia et simul providentia: Ivo Carnot., CLXI, 979. — Quid sit providentia Dei: Honorius August., CLXXII, 1139. — De providentia Dei, et quod duplex est providentia, in suis et alienis: Hugo de S. Victore, CLXXVI, 215. — Quod providentia Dei causa sit eventuum rerum et non: P. Abaelardus, CLXXXVIII, 1586. — De Dei providentia: Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — De providentia Dei: Joannes Saresb., CXCI, 445.

XXXII.

INDEX CREATIONIS IN GENERE.

EXPONENS ORDINE LOGICO QUIDQUID DIXERE SS. PATRES DE ENTIBUS IN PRINCIPIO CREATIS.

MONITUM.

Hoc in Indice, ordinem creationis consecutantes, vicissim exhibebimus: I quia sit creare, et quae creaturarum natura; II cuius opus sit creatio; III quae fuerint de creatione philosophorum sententiae; IV de creatione angelorum; V de creatione lucis seu de prima creationis die; VI de die secunda, seu creatione firmamenti; VII de opere tertiae diei; VIII de quarta die, vel creatione solis, lunae et stellarum; IX de creatione avium, piscium, vel de die quinta; X de die sexta, seu de creatione bestiarum; XI de septima die.

Quid sit creare et de natura creaturae.

Creatio et nativitas in quo differunt: S. Hilarius Pictav., I, 493 seq. — Creata e nihilo id in se habent necessitatis ut non sint, *id.*, IX, 1057. — Creatio quid sonat inter Graecos et Latinos: S. Hieronymus, XXVI, 509. Creatio et possessio in quo differunt, *id.*, 471. — Creare et condere idem est: S. Augustinus, XL, 184. Creare, conde: e, constituere, facere pro uno indifferenter et eodem ponuntur in Scripturis: S. Augustinus, XLII, 632, 633. Creare non potest alia creatura: S. Augustinus, XXXIV, 602. Ideo non possunt homines de nihilo aliquid fabricare, quia per corpus operantur: S. Augustinus, XL, 90. Creare dicimus, novum aliquid instituire, ut illud quod non fuit videatur existere: Cassiodorus, LXX, 365. Quae sit differentia inter facere et creare: Cassiodorus, LXX, 1044. Creare, quid: Rupertus abb., CLXVII, 202; Petrus Abaelardus, CLXXXVIII, 754; Magister Bandinus, CXCLII, 1029.

Creatura omnis naturae suae est circumscripta limitibus: S. Ambrosius, XVI, 725. Omnis creatura mutabilis, *ibid.*, 720; S. Leo Magnus, I, IV, 687. — Creatura quid sit? Augustinus, XI, II, 1162. Creata res omnis ex nihilo, et quasi non ex nihilo, *id.*, XL, 1018. Ex se semper in nihilum vertitur, *id.*, XLII, 1162. Creaturae quaecumque in Deo vita sunt, *id.*, XXIV, 1587; XXIV, 552. Omnia priusquam fierent, erant in notitia facientis, *id.*, XXXIV, 532. Creaturae quomodo in Dei sapientia ante creationem, *id.*, XLII, 674. Creaturae omnes in Dei verbo, *id.*, XXXIV, 1674. — Creaturae quomodo in Deo fuere antequam factae sint: Alcuinus, C, 745, 746. Creatura non de Dei natura, sed de nihilo facta est, *id.*, XXXIV, 247. De nihilo factum esse idem ac naturam Dei non esse, *id.*, XLV, 1479. Creaturae in se habent naturae suae terminum, quo non sint quod Deus est, *id.*, XXXIV, 509. Creatura non est Deo consubstantialis aut coeterna, *ibid.*, 247. — Creaturam nec a Deo alienam esse, nec tamen ejusdem cum illo substantiae, ex Paulo ostenditur: S. Augustinus, XLII, 585. Creaturam rerum et Creatoris non una natura, *id.*, XL, 761, 773. — Nulla creatura aliquid habet a se: S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 325. Creaturae non habent simpliciter absolutamque essentialiam, *ibid.*, 184. Creaturae non simpliciter et absolute, sed vix esse dicuntur, *ibid.*, 181. — Omnium creaturarum causa ab aeterno in Deo fuerunt: Hildebertus, CLXXI, 1120. — Creatura omnis Dei bona est: S. Hieronymus, XXII, 729. A Deo bonae conditae

sunt creaturae: S. Hieronymus, XXII, 503. — Creaturas omnes bonas esse, quomodo: S. Augustinus, XLII, 580, 595, 538, 745; XXIV, 32; XLV, 1557. — Nulla creaturarum natura mala: S. Leo Magnus, LIV, 683; Gennadius, LVIII, 995, 1035. — Creata omnia bona sunt: S. Gregorius Magnus, LXXV, 893. — Creaturas bonas esse creatas a bono Deo: Petrus Lombardus, CXCLII, 348. — Omnis creatura per naturam sui obnoxia potest esse peccato: S. Ambrosius, XVI, 731. — Creaturarum villitas demonstratur, ut appareat incomparabilis sublimitas Dei: S. Hieronymus, XXII, 806. Creatura omnis, excepto Deo, sub vitio est: S. Hieronymus, XXIII, 553. — Creatura ex se semper in nihilum vertitur: S. Augustinus, XLII, 1162. — Quod ex nihilo factum est, pendet in nihilo: S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1035. Creaturae Deo comparatae, sic sunt tanquam non sint, *id.*, LXXV, 1144. Quidquid in rebus creatis comparatur Deo, inane fit et nihil, *id.*, LXXVI, 751. — Creatura respectu Dei nihil est, nec immortalitatem habet: Adamus Pramm, CXCVIII, 807.

II. — Cujus opus sit creatio et de motivo creationis.

Verbum per quod omnia creata sunt: S. Victorinus martyr., V, 311; Faustinus, XIII, 41. — Creatio qui Patris simul et Filii sit: S. Hilarius episcopus, I, 112. Creata omnia sunt Patre dicente, Filio faciente, *id.*, IX, 880. Creavit Deus in Filio omnia, et postea de thesauris in se conditis pro arbitrio singula protulit, *ibid.*, 496. Creata magnitudinem Creatoris testantur, *ibid.*, 565. Dei magnificentiam omnes mundi creationes inde mutabili officiorum suorum constitutione testantur, *ibid.*, 580. — Omnis creatura et ex voluntate, et per operationem et in virtute est Trinitatis: S. Ambrosius, XVI, 764. — Omnes creaturas habent a Deo ut sint: S. Hieronymus, XXVI, 488. — Universam creaturam Deus non per aliquam creaturam, sed solus fecit: S. Augustinus, XXXVII, 1758. Creatura undique clamat, *Deus me fecit*, *id.*, XXXVI, 205. Creaturas clamant, *Ipse fecit nos*: clamor earum est species earum, *id.*, XXXII, 785. Creaturae omnes a Deo per Filium suum factae, *id.*, XLII, 579. Patris jussio ut fierent omnia, non est nisi Verbum Patris per quod facta sunt omnia, *ibid.*, 688. Quid est quod in creatione commemoratio fiat Filii, modo ut est Principium, modo ut est Verbum, *id.*, XXXIV, 218. Opinio quorundam, Deum Verbo fecisse omnia.

ON
ANT

et tanquam præstantiorem ceteris hominem suis manibus fecisse refertur : XXXVI, 138. Deus per Filium in unitate. S. Spiritus universam creaturam constituit. XXXIII, 221, 241. Creatio mundi opus totius Trinitatis : XLII, 129. Omnis creatura a Trinitate creatrice habet esse speciem et ordinem : S. Augustinus, XXXIV, 129. In creatura vestigia Trinitatis, XI, 342. S. Trinitas insinuat in imitatione et perfectione creaturæ : XXXIV, 251. Creaturæ spiritalis principium et æterna sapientia, XXIV, 250. Creaturæ sunt vestigia et nutus Dei : XXXII, 1264. Omnia opera Dei testimonium dicunt bonitatis et magnitudinis Dei : XXXVII, 1580. — Deus solus Creator, non angeli, etsi operationem suam rebus quæ gignuntur in mundo adhibeant : S. Prosper Aquitanus, LI, 447 ; Deum cunctorum auctorem esse omnibus semper innotuit ; quodque omnia ut voluit sapienter disposuit : S. Prosper Aquitanus, LI, 619. — creatio et nostra recreatio a Trinitate tota : S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Deus omnipotenti Verbi sui virtute ex nihilo omnia efformavit : S. Maximus Taurin., LVII, 238. — Mundi totius creatio et gubernatio Deo ascribenda : S. Paulinus Nolanus, LXI, 239. — Creatio et sanctificatio est a Spiritu sancto ; Vigilinus Tapacensis, LXII, 314. Potest intelligi Deum fecisse cælum et terram in unigenito Filio suo ; Beda Ven. XCI, 15. Quomodo ex Deo sunt omnia ; Lanfrancus, CL, 141. Deus ex nihilo fecit omnia quæ sunt ; S. Anselmus Cantuar., CLV II, 805. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit ; id., 224, 445, 780. Creaturæ sunt clarissima signa Dei ; Rupertus abb., CLXVII, 204. Creatura omnis et facta est per Filium et reformata : Rupertus abb., CLXVII, 1573. Trinitas creando cælum et terram et ornatum illorum, nullum præter seipsum exemplar habuit ; id., CLXVII, 199. In creaturis sunt signa Trinitatis et ejus attributorum : Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1084. Omnia quæ sunt, moventur et vivunt, unum principium Deus ; Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515. Creatura omnia eademque esse a Patre, sed per Filium ; Petrus Lombardus, CXCI, 1605. Creatura omnia per Christum ; CXCI, 264. Magnitudo creaturarum Dei immensitatem demonstrat. Adamus Præmonst., CXCVIII, 800.

Faciendorum sola causa fuit Dei misericordia : S. Hilarius, IX, 772. Creatura condidit Deus, non ad suam, sed ad creatorum utilitatem : id., 269. Creaturas omnes ex sola bonitate sua condidit Deus, non ex indigentia ; S. Augustinus, XXXII, 845. Mundum quare Deus facere voluerit, XL, 18. Nulla alia est causa mundi creandi, nisi ut bona fierent a bono Deo, XLI, 531. Plato id agnovit, *ibid.* 556. Mundus ad quid factus. Lanfrancus, CL, 167. Materiam creatam ad laudem Dei et utilitatem hominis ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 55. Creationis beneficium expenditur ; S. Bernardus Clarav., CLXXXIII, 219. Quare et qualiter Deus mundum creaverit ; Robertus Pullus, CLXXXVI, 771.

III. — Sententiæ philosophorum de creatione.

Philosophi mundum hunc inatum infectumque defendunt ; Tertullianus, II, 809. Ex contrariis universa coactare condecuit ; Tertullianus, II, 657. Mundum increatum dixit Pythagoras ; Tertullianus, I, 333. Ab angelis institutus fuit, juxta Simonem Magum ; Tertull., II, 62, 708. Plato docuit mundum a Deo factum ; Tertull., I, 333 ; II, 1033, 667. Stoici volunt per Deum materiam decurreris, quomodo mel per favos ; Tertullianus, II, 236. — De mundo diversæ philosophorum sententiæ ; Arnobius, V, 824, 865, 898. — Aristoteles mundum æternum existimavit ; Lactantius, VI, 315, 735. Error veterum de æternitate chaos ; Lactantius, VI, 297. Opinio Ciceronis de creatione mundi, *ibid.*, 121. Democritus asseruit omnia fortuito facta ; Lactantius, VI, 120, 760. Epicuri sententia de mundi creatione ; Lactantius, VI, 120. Heraclitus ex igne dici nata esse omnia ; Lactantius, VI, 309. Plato mundum agnovit genitum ; Lactantius, VI, 755. Thales aquam dixit rerum omnium principium ; Lactantius, VI, 133. — Mundus fortuitis motibus constituisse a nonnullis asseritur ; S. Hilarius, IX, 251. Mundum aut ex fortuito concursu aut Deum opinantes refelluntur ; S. Hilarius, IX, 880. — Mundum ex materia præexistenti a Deo constitutum et ornatum qui asseruerunt ; S. Zeno, XI, 390, not. 1. — Aristoteles duo principia rerum ponit, materiam et speciem, et tertium cum his quod operatorum dicitur ; S. Ambrosius, XIV, 125. Mundum incorruptum, nec creatum, aut factum existimat Plato ; S. Ambrosius, XIV, 123. Quid de eo alii philosophi senserint, *ibid.* Thales dixit quod omnia ex aqua constarent ; id., 123. Gentiles perique qui cœternum Deo mundum volunt esse, quasi adumbrationem virtutis divinæ ; S. Ambrosius, XIV, 131. Occurritur iis qui materiam æternitatem a Scripturæ verbis conantur adstruere ; S. Ambrosius, XIV, 153. Mundum esse ingenuum esse dixerunt ; S. Ambrosius, XIV, 841. — Mundum et factum esse et tamen ab æterno esse sentiebant Platonici ; S. Augustinus, XI, 311, 319, 320, 339. Somniavit Epicurus innumera-biles mundos fortuitis atomorum motibus gigni et resolvi ; S. Augustinus, XI, 320. Variæ et contrariæ philosophorum sententiæ circa mundi unitatem, initium, etc. ; id., 601. Mundum non a Deo factum asserbant Ar-pocrates, Cerynthus, Simon Magnus, Menander, Saturni-nus ; S. Augustinus, XI, 26. — Mundum a maligno prin-cipe factum volunt Priscillianistæ, XLII, 44. Mundus quomodo et unde fabricatus secundum Manichæos, XLII, 113. Elementorum materiam de qua factus est mun-dus, non a Deo factam, sed Deo cœternam volunt ; Se-leuciani, XLII, 41. — Mundum novissime ideo factum, ut animæ quæ ante peccaverant purgarentur, sentiebant Priscillianistæ, XLII, 668, 674, 675. — Mundum a Deo factum esse, sed administrari a diis quos Deus fecerat, credebant Gentiles ; XLI, 518. — De mundi origine va-riæ opiniones ; XXXV, 2516. — Adversus eos qui audent asserere cœternam Deo esse materiam ; Dionysius Exi-guus ; LXVII, 340. — Errores philosophorum mundum, nunquam aut creatum aut finitum rite eversi ; Cassio-dorus, LXX, 717. — Sententiæ philosophorum de crea-tione mundi ; Rabanus Maurus, CVII, 445 ; Remigius Anti-siodor., CXXXI, 51. — Philosophi tria ponunt princi-pia ; Deum, materiam, et archetypas ideas ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 55. Plato dixit tria esse principia mate-riam, formam, opificem, CLXXVI, 79. — Primum Gene-seos capitulum abolet et confundit quicquid de mundo senserunt philosophi ; Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515. — Platoni tria sunt principia, Aristoteli tria de creatione mundi ; Magister Bandinus, CXCI, 1027. — Plato cognovit Deum creasse omnia ; Alanus de Insulis, CCX, 514.

IV. — De Creatione cœli et terræ.. Dies creationis, quales fuerunt... Creatio angelorum.

An ex materia æterna mundus fuerit factus ; Lactan-tius, VI, 124, 297, 926. Mundi divina fabrica, id., 307. — Mundum Deus ab æterno simul ac semel præparavit : S. Hilarius, X, 458. — Moysis opinio de initio rerum, au-ctore mundi et creatione materiæ : S. Ambrosius, XIV, 121. Principium suum a Deo mundum habere : id., 126. Occurritur iis qui materiam æternitatem a Scripturæ ver-bis conantur adstruere : id., 153. — Versiculus I, cap. I Geneseos vindicatur contra oblectantes, quid faceret Deus ante mundi creationem et unde subito ei placeret mundum creare : S. Augustinus, XXXIV, 174 ; XXXII, 815. — De creatione cœli et terræ : Tasio Casaraug., LXXX, 748. Rabanus Maurus, CVII, 445. — De materia prima, quando, et ubi, et qualis creata sit : Hugo de S. Victore, CLXXV, 54. — In quo principio Deus fecisse cælum ac terram intelligendus : S. Ambrosius, XIV, 127, 130 ; S. Hieronymus, XXIII, 957 ; S. Augustinus, XXXIV, 174, 247 ; Beda, V, XCI, 15 ; Rabanus Maurus, CVII, 445 ; Walafridus Strab., XCIII, 68 ; Remigius Antisiodor., CXXXI, 51 ; Honorius Augustod., CLXXII, 253, 255 ; Magister Bandinus, CXCI, 1029.

Viginti quatuor horarum mensura unius diei tempus est ; S. Ambrosius, XIV, 144. — Qui sunt dies et noctes creationis ; S. Augustinus, XXXIV, 251. Dies primus creationis mundi impossibile est cogitare, quanto magis dicere ; S. Augustinus, XI, 322. Quomodo dies unus peractus fuit sive in creatione sive post creationem lucis XXXIV, 253. Dies et nox quomodo potuerint esse ante solis creationem, XXXIV, 231, 275. Diem et noctem ante creationem solis factum fuisse emissionem et contractionem lucis non probatur, XXXIV, 258. Dies, vespere et mane quomodo intelligi debeat in creationis historia, XXXIV, 314, 317. Omnia simul facta, et aëthilominus per sex dies facta, XXXIV, 319. Dies sex creationis, quomodo accipiendi, XXXIV, 295, 309, 314, 323, 538 ; XLI, 522. — Qui dicatur Deus cuncta simul creavisse ; S. Gregorius Ma-gnus, LXXXVI, 614. — Quomodo in pluribus diebus facta creatio, *ibid.* Et huc usque dies expletus est unus, viginti scilicet et quatuor horarum ; Beda Ven. XCI, 18. — Rabanus Maurus, CVII, 449 — Walafridus Strabus, CXIII, 71. Quid significant illæ sex dies creationis ; Remigius Antisiodor., CXXXI, 57, 58 ; S. Bruno Signiens., CLXIV, 160. — Inquirenda est ratio si ista omnia in uno die facta fuerant, aut per sex dies ; Wibodus, XCVI, 1157. — Vespere est finis diei ; mane autem finis noctis ; qui duo juncta, viginti quatuor horæ sunt, et unum diem efficiunt ; Honorius Augustodun., CLXXII, 255. — Qui-

dam dicunt, Deum omnia simul fecisse quaecunque; alii distinguunt per sex diem operationem et dicunt illam distinctionem figurativam esse; Hugo de S. Victore, CLXXV, 53. Deus qui in momento poterat omnia facere sex diebus distinxit opera sua non propter suam importantiam, sed propter rationabilium creaturarum instructionem et exemplum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 53. Quibusdam tamen videtur quod non per intervalla temporum factae sint illae distinctiones rerum, sed simul; Hugo de S. Victore; CLXXVI, 89. Per sex dies ex illa materia genera rerum sunt distincta; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 90. — Liqueat itaque Deum, non ut sibi bene esset, sed ut bono suo alii participarent, operatum fuisset, secundum Moysen, sex diebus quicquid caeli ambitu continetur; Robertus Pullus, CLXXVI, 717. — Tantumque simul fuisse spatium inter opus et opus, quantum sex diem continent intervalla; Ernakus abbas, CLXXXIX, 1517. — Quotidquid non simul factum est, et aliqui Patrum tradere videntur, sed per volumina sex dierum, ut fides catholica tenet; Magister Bandinus, CXII, 1040. — An simul aut successive opera sex dierum Deus peraverit; Philippus de Harveng, CCIII, 1.

Prius tamen angelos atque archangelos Deus creavit, quam hominem finxit, spiritus illi terrenis anteponens; S. Victorinus martyr., V, 506. Idcirco autem prius opera sua Deus consummavit, quam angelos creavit, et hominem fabricavit, ne forte adjuutores se fuisse falsa ditione asseverant; S. Victorinus martyr., V, 506. — Ante tempora et saecula conditi sunt angeli; S. Hilarius, I, 612. — Angelorum creatio; S. Augustinus, XXXIV, 222. Per lucem primo die facta intelligitur; id., 228. Angeli non sunt coeterni Deo, nec tamen passi vicissitudinem temporum, XXXII, 851. An angeli potuerint semper esse, XLI, 565. Angeli quondam creati sunt, XLI, 324, 347. Angelorum creatio an anterior quam mundi, XLI, 515. Angelorum creationem non evidenter expressit Scriptura; XLI, 324. Angelica creatura prima omnium creata est, XXXIV, 526. Angelica natura dies est primitus conditus, XXXIV, 534. Angeli quomodo creati, aut Deo non coeterni, si semper fuisse intelliguntur, XLI, 561. De angelorum creatione quibus conditionibus licet disputare, XLI, 543. — Angeli inter omnes creaturas primo creati; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 664. Quo sensu angelus et homo simul creati; id., 614. — Angeli qui in principio cum caelo et terra conditi sunt; Beda Ven., XII, 14; Rabanus Maurus; CVII, 445. — De creatione angelorum; Wibodus, XCVI, 1107, 1115, 1118. — Duae res fecit Deus ante omne tempus, angelicam creaturam et materiam informem; Walafridus Strabus, XCIII, 69. — Caelum igneum quod statim repletum est angelicis spiritibus; Remigius Antissiodor., CXXXI, 55. — Caeli appellatione incorporea, ut sunt angeli, intelliguntur, et cuncta spiritualia quae a nobis non conspiciuntur; Honorius Augustodun., CLXXII, 254. Ipsi enim astra matutina extiterunt, quae in creatione mundi Deum laudaverunt; id., CLXXII, 255. — Quis novit quot annis aut lustris ante mundum angeli laudaverunt Creatorem suum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 54. De creatione rerum et praecipue angelorum; id., CLXXVI, 79. — Deus angelum mox cum caelo, et in caelo condidit; Robertus Pullus, CXXXVI, 719. — Ante caeli et terrae creationem, angelicae claritatis obsequium Creatori non defuit, et praecessit illa spiritualis natura corporalem origine; Ernakus abbas, CLXXXIX, 1517. — Tempus angelicae creationis; Magister Bandinus, CXII, 1030. — Quando fuit angelica natura facta; Petrus Pictav., CCXI, 911. Ubi fuit facta natura angelica; id., 912. Qualis fuit facta angelica natura; id., 913. Qualis postea facta fuit angelica natura; id., 944.

V. De creatione lucis seu de prima die creationis.

In principio fecit Deus lucem, eamque duodenario vero horarum, die noctaque, divisi; S. Victorinus martyr., V, 505. — Creatur lux: eadem a tenebris discernitur atque approbatur, et quia causa lux dies, ac tenebrae nox, appellatae; S. Ambrosius, XIV, 141. — Lux creata duplex, spiritualis et corporalis; S. Augustinus, XLVIII, 405, 611. De luce creata primo die variae difficultates, id., XXXIV, 251. Lux an sit creatura prima, *ibid.*, 248. Lux quae initio facta est, quoniam, *ibid.*, 227, 228, et qualis, 322. An corporale quid, an spirituale, *ibid.*, 232, 244. An temporaliter, an in Verbi aeternitatem dixit Deus, *Fuit lux, ibid.*, 252, 269. Nec dicitur et sic factum est, *ibid.*, 292, 317. Divisio facta inter lucem et tenebras, quomodo accipienda, *ibid.*, 228. Utrum in tempore dictum sit, *fuit lux*, an sine tempore, *ibid.*, 251. — Congruit

operibus Dei, ut mundi ornatum a luce incipiat; Beda Ven., XCI, 16. Quibus in locis facta sit lux, *ibid.*, 17. De creatione lucis, id., XCIII, 209. — In die dixit Deus: *Fiat lux*, an ante omnem diem; Wibodus, XCVI, 1117. Lux autem haec est visibilis an invisibilis, *ibid.*, 1118. Facta est lux, id est creatio angelica, quia tunc coeperunt agnoscere vel intelligere creatorem suum, *ibid.*. Quare Deus lucem tantum laudavit, et non noctem, *ibid.*, 1120. Quid est lucem a tenebris dividere, *ibid.*. — Quid est quod dicitur: *Dixit Deus: Fiat lux*; Alcuinus, C, 520. Quare prima die lux creata legitur? *ibid.* — Ubi lux primum fieri iubetur; Rabanus Maurus, CVII, 447. — De creatione lucis, qualis fuerit; Walafridus Strabus, XCIII, 71; Remigius Antissiodor., CXXXI, 55. — Per lucem quid intelligitur; Lupbertus abbas, CLVI, 37. — Quae est ista lux quae prior sole, luna et stellis esse perhibetur; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 149. Sensus mysticus lucis, *ibid.*, 151. — Quod lux quae facta est angelica sit creatura; Rupertus abbas, CLXVII, 206. Quod non pro similitudine, sed pro re vera lux dicta sit angelica creatura, *ibid.*, 207. — Creata dicitur lux in eo loco ubi sol oritur; Hugo de S. Victore, CLXXV, 34. — De creatione lucis; Petrus Abelardus, CLXXVIII, 758. — Qualis fuerit lux prima die creata; Magister Bandinus, CXII, 1041. Ubi lux sic facta, *ibid.*.

VI. — De creatione firmamenti, seu secunda die creationis.

Firmamentum creator, ut aquas ab aquis determinet; S. Ambrosius, XIV, 146. Firmamentum non idem esse ac caelum, veras aquas super ipso residere perperam negari, *ibid.*, 118. Caelum, nomen commune, speciale vero, firmamentum, *ibid.*, 152. — Aquae ut firmamento divise; S. Augustinus, XXXIV, 181. Firmamentum idem quod caelum, *ibid.*, 232. Non omne firmamentum caelum est, *ibid.*, 233. Firmamentum caeli, quid, *ibid.*, 258. Firmamentum in medio aquarum quid. Aquas supra siderum caelum esse quidam negant, *ibid.*, 263. — De creatione firmamenti; Beda Ven., CXI, 18. Qualis fuerit causa divisionis istae aquarum, *ibid.*, 20. De secunda die creationis, id., XCIII, 210, 249; Wibodus, XCVI, 1122. — Firmamentum de secundo factum, et divisio aquarum supra et infra firmamentum; Rabanus Maurus, CVII, 449; Walafrid Strabus, XCIII, 72. Die secunda posuit Deus firmamentum sanctas scilicet Scripturas in Ecclesia, *ibid.*, 73. — Creatur firmamentum; Remigius Antissiodor., CXXXI, 56. — Quid firmamentum, nisi robor est Scripturarum; S. Petrus Damianus, CXIV, 992. — Quodnam est firmamentum a Deo creatum; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 151. An superiores aquae, firmamento interposito, naturam mutaverint, *ibid.*. Quid significat spiritualiter firmamentum in medio aquarum, *ibid.*. — Quid vel unde sit firmamentum; Rupertus abbas, CLXVII, 219. Quae sint illae aquae super firmamentum, *ibid.*. Quare Deus vocavit firmamentum caelum, *ibid.*, 224. Quid sit dies secundae, *ibid.*, 225. — Quid sit firmamentum secunda die creatum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; Petrus Abelardus, CLXXVIII, 741, 742. — De distinctione secundae diei qua factum fuit firmamentum; de qua materia sit factum firmamentum; Magister Bandinus, CXII, 1042. Quare tacuit Deus bonitatem creatorum secundae diei, *ibid.*.

VII. — De opere tertiae diei.

In aquarum congregatione Ecclesiae figuram exprimi; S. Ambrosius, XIV, 155. Terram superfluis aquis prius invisibilem, iisdem unum in locum confluentibus apparuisse... quam mirum aquas omnes uno in loco contineri, illaque suos limites a Deo praefigi potuisse, *ibid.*, 158. Quomodo locum aquis, toto orbe diffusis, Deus paraverit, *ibid.*, 161. Cur pabulum pecori prius creatum, quam cibis homini, *ibid.*, 167. Noxi: cum utilibus non sine ratione generari, *ibid.*, 171. Semina nunquam proprie degenerare, cum eorum non mutetur genus, sed perfectio, *ibid.*, 173. De ortu arborum, *ibid.*, 175 et seq. — Arbores quomodo et quando creatae; S. Augustinus, XXXIV, 275. Tertia die creatae secundum rationales causas, *ibid.*, 259. Aquam non a Deo creatam, sed ipsi coeternam, quodam harvest dixit, id., XLII, 45. Aquas a Deo factas esse, imple negatur, id., XI, 518. Aqua quando creata, id., XXXIV, 250. Aquarum congregatio est ipsarum formatio, *ibid.*, 181, 252. Aquarum congregatio quomodo facta, *ibid.*, 255; XLII, 612. De eo quod quidam putant aquas non creatas, id., XI, 517. — De die tertia creationis; Beda Ven., XCVII, 211, 251; Wibodus, XCVI, 1123. — Aquae a terra separatim fieri iubetur, et terra germinare die tertia; Rabanus Maurus, CVII, 451. — Die tertia congregantur aquae, sensus mysti-

cas hujus congregationis : Walafridus Strabus, CXIII, 75; S. Petrus Damianus, CXIV, 993; Guibertus abb., CLXI, 44 seq.; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 152. Terra germinans herbam virentem et faciens semen est Ecclesia et exempla et doctrina apostolorum et martyrum, *ibid.*, 153. — De congregatione aquarum : Rupertus abb., CLXVII, 226, 227. De eo quod dictum est : « Germinet terra herbam virentem », *ibid.*, 229. De die tertio, *ibid.*, 232. — Tertia die congregatae sunt aquae in locum unum : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 748. — De distinctione tertiae diei : Magister Bandinus, CXCLII, 1042. Ubi aquae fuerint congregatae, *ibid.*

VIII. — De creatione solis, lunae et stellarum seu de opere quartae diei.

Sol a Filio Dei creatus : S. Ambrosius, XIV, 189. Pecunditatem a Deo terris inditam, non a sole, *ibid.* Luminaria facta sunt in signa, sed non nativitate, *ibid.*, 192. Solis ac lunae magnitudo hinc probatur, quod omnibus eadem appareat, *ibid.*, 200. Plurima quae de sole dicuntur, lunae etiam convenire, *ibid.*, 202. — Origenis error de sole, luna et stellis : S. Hieronymus, XXII, 890. — Luminaria et sidera unde facta : S. Augustinus, XXXIV, 265. Quare quarta die facta, *ibid.*, 253, 275. Quomodo dividant inter diem et noctem, cum jam inter lucem et tenebras divisisset Deus, *ibid.*, 236. Luminaria dividantia inter noctem et diem allegorice, *id.*, XXXII, 854. Luminaria et sidera quomodo sint in tempora et signa, in dies et annos, *id.*, XXXIV, 183, 274, 275. Luna qualis creata fuerit, *ibid.*, 275. Solem ex igne bono factum docebat Manichaei, *id.*, XLII, 35. Solem et Deum et partem Dei esse dicunt, *ibid.*, 397. Solem philosophi dicunt sempiternum esse, *id.*, XXXIII, 379. Ut quid sol creatus est, si lux prima sufficiebat dei faciendo, *id.*, XXXIV, 254. Illum ceteris sideribus majorem esse non est mirandum, *id.*, XXXIII, 80. Quomodo tres dies superiores sine sole esse potuerunt, cum videamus nunc solis ortu et occasu diem transigi, noctem vero nobis fieri solis absentia, cum ab alia parte mundi ad orientem redit, *id.*, XXXIV, 183. — Quomodo si lux antecesserat, nunc ad illuminationem sol dicitur constitutus : Eustathius, LIII, 922. Quomodo sol habet diei potestatem, *ibid.*, 931. — Creatio solis et lunae et stellarum : Beda Ven., XCI, 21 seqq. De die quarta creationis, *id.*, XCIII, 212; Wicbodus, XCVI, 1127. — Luminaria fieri jubentur, et facta sunt die quarto : Rabanus Maurus, CVII, 452; Remigius Antissiod., CXXXI, 56. — Luminaria in caelo creata, quid significant : S. Petrus Damianus, CXIV, 993; Guibertus abb., CLVI, 46; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 154. — De die quarto, de luminaribus et virtute moris luminaria : Rupertus abb., CLXVII, 232, 254. Cur dicendo et stellae, Deus non addidit, et sunt in signa et tempora; et de eodem die quarto, et quid sit dies quartus, *ibid.*, 258. — In quarta die de luce sive igne praedicto, meliorando cum forma et splendore, Deus fecit solem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35. — Creantur sol luna et stellae : Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 751. — De ornatu quartae diei, quando facta sunt luminaria : Magister Bandinus, CXCLII, 1043.

IX. — De creatione avium et piscium seu de opere quintae diei.

Mari propria prerogativa conceditur : S. Ambrosius, XIV, 203. Virtute hujus vocis, *producant aqua reptilia*, multo plura in mari quam in terra esse producta, *ibid.*, 207. Multiplicem piscibus rationem esse generandi, *ibid.*, 208. Pisces cur tam bene dentati, *ibid.*, 210. Cuique piscium generi praescripta esse sua domicilia, *ibid.*, 217. De piscibus Atlantici maris : item de sale, corallio et aliis quibusdam. Ob ea, sed maxime ob navigationem, mare terris praestare, *ibid.*, 220. De creatione avium, *ibid.*, 221. — Aves ex aquis a Deo creatae, ut intelliguntur : S. Augustinus, XXXIV, 183. — De creatione avium et piscium : Beda Ven., XCI, 25 seq. De quinta die creationis, *id.*, XCIII, 213, 234; Wicbodus, XCVI, 1128. — Ex aquis animalia julentur educi die quinto et ipsa animalia benedicuntur : Rabanus Maurus, CVII, 456. — Quid significant pisces et volucres in die quinto creati : S. Petrus Damianus, CXIV, 993; Guibertus abb., CLVI, 43 seq.; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 153. — De die quinto, et quid sit dies quintus : Rupertus abb., CLXVII, 239. De eo quod dictum est : *Producant aquae reptilia animae virentis*, *ibid.*, 239. Cur cum omnia volati-

lia aquae produxerunt, non etiam sub aquis vivere possunt, *ibid.*, 240. Cur non dictum sit, *Vidit Deus volatilia seu reptilia quod essent bona*, sed *vidit quod esset bonum*, *ibid.*, 244. — Quinta die pisces et aves de aquis facti sunt : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 756. — De ornatu quintae diei : Magister Bandinus, CXCLII, 1045.

X. — De sexta die. Creatio animalium. (Hominis Creatio alibi tractatur.)

Ad tractandum de bestiarum natura : Ambrosius accedit, XIV, 243. Animantibus inditam Dei verbo generationis legem in specierum successione perseverare, *ibid.*, 245. De mira indole nonnullorum animalium in vitandis sibi noxiis, atque utilibus prosequendis, *ibid.*, 247. Quare ratione Dominus aliis bestiis colla breviora, aliis longiora creaverit, *ibid.*, 255. Belluas robustissimas ac ferocissimas homini a creatore subditas; et eisdem minutissima animalia terrori atque exitio esse, *ibid.*, 255. — Omnia animalia subjecta homini propter intellectum : S. Augustinus, XXXIV, 186. Bestias agri sexto die finxit deus operatione distincta ab illa qua creavit omnia simul, *ibid.*, 342. Bestias invicem nocentes cur creatas, *ibid.*, 289. De creatione animalium venenatorum, *ibid.* De insectorum creatione, *ibid.*, 288. Benedictio cur solis aquatilibus sicut homini impertita, *ibid.* Bestias quod nunc homini nocent, poena est primi peccati, XLIV, 657, 663. Bestia in paradiso nec moritura fuisset, nec savitura, XLV, 1507. Revolutionis bestiarum in homines et hominum in bestias opinio, XXXIV, 445. — De creatione bestiarum : Beda Ven., XCI, 27; XCIII, 243. An animalia venenosa in principio quando creata sunt venenum habuerunt sicut nunc, *ibid.*, 236; Wicbodus, XCVI, 1132. — De terra animalia produci jubentur die sexto : Rabanus Maurus, CVII, 458. — Quid per terram, jumenta et reptilia et bestias terrae intelligitur : Guibertus abb., CLVI, 51. — Quare tam multa venenosa et mortifera et homini inimica a Deo creata sunt : S. Bruno Signiensis, LXIV, 156. — Cur jumenta sive terrae animalia operis diei sexti cum homine deputentur : Rupertus abb., CLXVII, 244. De triplici specie jumentorum reptilium atque bestiarum, *ibid.*, 245. — Sexta die terra produxit animalia diversi generis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; CLXXVI, 89; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 759. — De ornatu sextae diei : Magister Bandinus, CXCLII, 1043.

XI. — De septima die creationis.

Die septimo Deus requievit ab omnibus operibus suis, et benedixit eum et sanctificavit : S. Victorinus martyr., V, 306. — Quomodo Deus requievisse dicitur : S. Ambrosius, XIV, 272. — Requies diei septimi per allegoriam : S. Augustinus, XXXIV, 189. Quo sensu Deus requiescere dicitur, *ibid.*, 302. Quae sit in ipse Deus proprie requiescere potuerit, *ibid.*, 303. Quomodo utrumque constet, Deum in die septimo requievisse, et nunc usque operari, *ibid.* Alta ratio conciliandi Scripturam de requie et de continua operatione Dei, *ibid.*, 304. Cur Deus sanctificaverit diem quietis suae, *ibid.*, 305. Dei requies ab operibus suis in septimo die, *ibid.*, 306. Septimus dies cur mane habuerit, non vespere, *ibid.*, 308. Dies septimus an creatus, *ibid.*, 310. Dies septimus cur a Deo sanctificatus, *id.*, XXXVIII, 80. Septimus dies non habens vespere, *ibid.* Quo sensu potest accipi Deum complevisse opus suum die septimo : Beda Ven., XCI, 34. Quomodo dicitur requievisse, *ibid.* Quomodo Deus benedixit diei septimo et illum sanctificavit, *ibid.*, 35. Quare Deus benedixit die septimo, in quo nihil creavit, *id.*, XCIII, 218; Wicbodus, XCVI, 1136. — Quomodo convenit quod in Genesi legitur : *Requievit Deus die septimo*, etc. et in Evangelio, *Pater meus usque modo operatur* : S. Julianus, XCVI, 599; Alcuinus, C, 517. — Orbis consummatio die septimo : Rabanus Maurus, CVII, 464. — Requievit Deus die septimo, quo sensu : Walafridus Strabus, CXIII, 82. — Septima die requievit Deus, cur : Remigius Antissiod., CXXXI, 59. — Sicut septima die Deus ab opere suo requievisse legitur, ita justorum corpora in sepulchris, animae vero illorum in gaudio post laborem requiescere creduntur : Honorius Augustod., CLXXVI, 259. — Quomodo dicitur Deus septima die requievisse et usque modo operari : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 90. — Quomodo intelligatur Deum requievisse : Magister Bandinus, CXCLII, 1045. Quomodo intelligatur Deum complevisse opus suum die septima, *ibid.*

XXXIII.

INDEX DE ANGELIS,

In quo indicatur quidquid Patres scripsere I) de eorum creatione, II) fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria, III) hierarchia et ejusque ordinis nomine, natura et proprietatibus, IV) spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus, V) eorum legatione a Deo ad homines, VI) functionibus in coelo et in terra, at praesertim de eorum cura et sollicitudine erga genus humanum, tum ad spiritalia, tum ad temporalia.

I. — De creatione angelorum.

Non evidenter eorum creationem expressit Scriptura sacra. Cor Moyses eam reticuit. Referuntur opiniones de illius epocha, an ante, vel in, vel post verba Genesios. « In principio creavit Deus caelum et terram, » cum dixit fiat vel tantum die quo fecit hominem. At omnes in hoc concordant angelicam creaturam primam omnium creatam. Ostenditur angelos bonos, et malos creatos seu translatos fuisse in coelo, fuisse conditos ad similitudinem Dei, vere astra matulins, in gratia, ad beatitudinem, et non in beatitudine. Eorum numerus nobis ignotus est. Variæ eorum cognominationes, velut caelum, firmamentum, lux, montes, aquæ, aurum, reges, principes, consules, praesides, etc., et earum explicatio. Eorum existentiam non negaverunt scriptores antiqui, poëtae et philosophi, etc., etc.

Tertullianus, I, 404, 415, 1705; II, 88, 407, 899. — S. Cyprianus, IV, 575, 574. — S. Victorinus, V, 505, 506, 515. — Commodianus, V, 205. — Lactantius, VI, 1334. — S. Hilarius, IX, 773; X, 455, 456. — S. Philastrius, XII, 1116, monumenta vetera, XIII, 656. — S. Ambrosius, XIV, 151, 921; XVI, 203, 616, 832. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219. — Rufinus, XXI, 677. — S. Hieronymus, XXII, 565; XXXII, 602, 604; XXIV, 216, 230, 553, 661, 870; XXVI, 560; XXVIII, 631. — S. Augustinus, XXII, 852, 1288; XXXIV, 222, 828, 479; XXXV, 2152, 2153; XXXVIII, 61, 691; XLI, 274, 275, 279, 280, 503, 525, 527, 538, 545, 517, 557, 561, 402, 468, 470, 575, 717, 751, 870. — Cassianus, XLIX, 750, 746. — S. Petrus Chrysologus, LII, 191, 411, 445, 536, 547. — S. Salvianus, LIII, 40, 41. — S. Leo Magnus, LV, 105, 104. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1019, 1035. — Prudentius, LIX, 215, 992, 1025; LX, 197. S. Paulinus Nolanus, LXI, 461. — Eusebius, LXII, 584, 620, 621, 710, 815, 1024. — S. Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. — S. Benedictus monach., LXVI, 582. — Cassiodorus, LXX, 166, 1042, 1168, 1197. — Vita Patrum, LXXIII, 206, 218, 402. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 553, 617; LXXVI, 29, 1254, 1261, 1286; LXXVIII, 271, 638; LXXXIX, 24. — Taio, LXXX, 750, 751. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 1250, 1240. — S. Hildephonsus, XCVI, 89. — Vicobodus, XCVI, 1107, 1118. — S. Julianus, XCVI, 596. — Alcuinus, C, 287, 535, 517, 518, 824, 1070, 1155, 1115; CI, 57, 1011, 1080, 1081. — S. Agobardus, CIV, 205, 224, 225, 265. — Rabanus Maurus, CVII, 161, 556, 558, 591; CX, 60; CXI, 28, 29, 50, 51, 56, 734; CXII, 851, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 68, 69, 71. — Haymo, CXVI, 307. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 125, 265, 1035-1064. — Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 58. — S. Bruno Herbipolensis., CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacensis., CXLII, 1002. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1125. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 580, 761, 796, 798, 922. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1547. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — S. Anselmus, CLVIII, 265, 657. — Ivo Carnotensis., CLXI, 985, 991. — S. Bruno Signiacensis., CLXIV, 148, 166, 535. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 208, 215, 520, 974; CLXVIII, 657, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1259, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 587, 1110. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1115, 1114, 1188. — Godfridus., LXXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53; CLXXVI, 80, 81, 83, 85, 87, 245, 247, 250, 253, 262. — Petrus Abaelardus, CLXXXIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIV, 515, 426, 429, 696, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 86, 719, 722, 1025, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 654, 759; CXII, 82, 251, 358, 409, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCI, 25, 50, 54, 456, 229, 266, 277,

554, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 417, 418, 753, 770, 771, 775, 788, 799, 839, 869, 879. — Adamus Præmonstratensis., CXCVIII, 320, 321, 525, 5.6. — Philippus de Harveng, CCIII, 352. — Petrus Cantor, CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 518, 519, 582.

II. — De angelorum fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria.

Angeli creati sunt libero arbitrio et recta voluntate dotati. Sciebant quod possent mutare hanc voluntatem, vel in ea perseverare; quod juste punirentur, si peccarent. Cum ergo omnes scirent quid deberent velle vel non velle, et non debere velle quod qui prævaricaverunt voluerunt, boni angeli magis zelantes justitiam quam habebant, quam illud quod non habebant, et in ea fortiter permanentes, meruerunt firmitatem æternæ perseverantiae, et beatitudinis quam antea minus acceperant. Tunc gratia et suo merito, non natura, nec casu malorum, adepti sunt quiddam potuerunt, et incommutabiles et confirmati in omni bono facti sunt. Unde per illud dictum pariter ad illos: « Quid habes quod non accepisti? » agnoscentes se non habere primam rectitudinis voluntatem; meruerunt nec aliud posse velle, vel illam non velle. Inde patet Deum dedisse angelis posse deserere justitiam, ut possent eam quodam modo sibi dare, et eis indulgisse gloriam ultra proprii laboris mercedem.

Tertullianus, I, 1506. — Lactantius, VI, 370. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 574. — S. Zeno, XI, 432. — S. Philastrius, XII, 1267, 1269. — S. Ambrosius, XVI, 564, 618; XVII, 417. — S. Hieronymus, XXII, 686, 687, 910; XXIV, 414, 534, 780; XXV, 1142; XXVI, 519, 489. — S. Augustinus, XXXIV, 154; XXXVI, 507; XXXVII, 1095, 1895, 1901, 1911; XL, 216, 559, 707; XLI, 220, 516, 549, 550, 557, 407, 551, 751; XLII, 418, 677, 678, 683; XLIV, 601, 956. — Marius Mercator, XLVIII, 198. — S. Petrus Chrysologus, LII, 526, 546, 547. — S. Maximus Taurinensis., LVII, 657, 759. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1018, 1019. — Prudentius, LIX, 1024. — Eusebius, LXII, 711, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 245, 526, 700. — Junillus, LXVIII, 50. — Cassiodorus, LXX, 726. — Vita Patrum, LXXIII, 979. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 647; LXXVI, 1245; LXXIX, 66, 81, 85, 81, 215, 496, 652. — Taio, LXXX, 751. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXI, 274; LXXXIII, 1240. — Vicobodus, XCVI, 1119. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 504, 505. — Alcuinus, CI, 1070. — S. Agobardus, CIV, 205. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXII, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 72. — Haymo, CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 1035, 1040, 1048, 1076. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 560, 796, 922. — Lanfrancus, CL, 288, 291. — S. Bruno Carthus., CLII, 1119; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 146. — S. Anselmus, CLVIII, 532, 535, 550, 552, 553, 556, 582, 658. — Ivo Carnotensis., CLXI, 985, 989. — S. Bruno Signiacensis., CLXIV, 166, 167, 536. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 214, 270, 371, 520, 321, 407; CLXVIII, 777, 968, 1005, 1357, 1510, 1627, 1629; CLXIX, 971, 996, 1160, 1161, 1236, 1367; CLXX, 75, 252. — Hildebertus, CLXXI, 1111. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1118. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53; CLXXVI, 82, 245, 251, 254, 525. — S. Bernardus, CLXXXIII, 555, 915; CLXXXIV, 515, 406, 617. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 884, 886, 1076. — Petrus Lombardus, CXCI, 1415, 1575, 1602, 1612. — Garnerius, CXCI, 156, 231, 534, 575. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 770, 775, 839, 879. — Adamus Præmon-

traten., CXCIII, 330, 331, 325, 326. — Petrus Cantor., CCV, 142, 225. — Alanus de Insulis, CCX, 517, 518, 574. — Petrus Pictaviens., CCXI, 941, 943, 953.

III. — De hierarchia angelica, et ejusdem cujusque ordinis nomine, natura et proprietatibus.

Angeli non sunt inter se æquales, sed in potestate et in ordine differt alter ab altero, ut sol, luna et stellæ. Novem enim sunt celestium essentialium ordines. Illarum prima dispositio constat Cherubim, Seraphim et Thronis; media, Dominationibus, Principatibus et Potestatibus; ultima, Virtutibus, archangelis et angelis; hoc est, omnes istos spiritus distinctos esse in personis, dispositos in dignitates, ab initio stantes in ordine suo. Sunt ergo inter ipsos nomina, officia, merita, gradus quæ a nobis conjici et discerni queunt. Unde nobis putandum angelos excellere in notitia divinorum judiciorum, et angelos dici qui singuli singulis hominibus dati creduntur; angelis præesse archangelos, qui, primi in cognitione interiorum Dei consiliorum, et perfecte consilii mysteriorum divinorum, non nisi ob præcipuas et maximas causas mittuntur; super istos esse Virtutes, quibus natu potenti vel opere signa et prodigia, in elementis sive ex elementis facta, apparent ad commotionem mortalium; Potestates istis superiores esse, quarum virtute malitia tyrannica demonum deturbatur, comprimitur et evacuat, et malignitas aeris hujus coercetur, ne quantum vult noceat, et ne malignari possit, nisi ut prouit; Principatus his quoque præfatos, quorum moderamine et sapientia potestas, principatus in terris, jura regnorum et altitudo dignitatum ad nutum Omnipotentis construuntur, distribuuntur, reguntur, limitantur, transferuntur, mutantur et mutantur; Dominationes adeo cunctis supereminere præfatis ordinibus ut, respectu horum, cæteri videantur omnes administratori spiritus et ad istos tanquam ad dominos, istorum referri actus; Thronos alto etiam a Dominationibus evellasse recessu, qui, ex eo quod sedent, Throni dicuntur, et ex eo sedent quod sedent in eis Deus, et in eis seipsum infundit et eis sua arcana patefacit, ut per ipsos ea transmittantur ad inferiores. Ista sessio est summa tranquillitas, placidissima serenitas, pax quæ exsuperat omnem intellectum. Sic isti sunt simillimi Omni, omenti qui sedet in Thronis Dominus Sabaoth, judicans omnia cum tranquillitate, placidissimus, serenissimus, pacatissimus. Nobis putandum adhuc Cherubim fluere scientiam ex ipso sapientie fonte, ore Altissimi, haurire et effundere; Seraphim tandem spiritus totos divino igne succensos, succendere universa, ut singuli cives singulæ sint lucernæ ardentes et lucentes, ardentes charitate, lucentes cognitione. Hinc patet eorum dissimilitudo, etc.

Tertullianus, II, 407. — Lactantius, VI, 149, 925, 926. — S. Hilarius, IX, 449, 521, 775. — S. Ambrosius, XIV, 150, 151; XV, 1756; XVI, 719; XVII, 529. — S. Hieronymus, XXIII, 416, 565; XXIV, 452, 524, 553, 670, 870; XXV, 27, 28; XXVI, 179, 180, 361. — S. Augustinus, XXXV, 1536; XXXVI, 104; XXXVII, 1580, 1757, 1901; XXXVIII, 691; XLI, 274, 320, 345, 357, 402, 717, 870. — Cassianus, XLIX, 757, 748. — S. Prosper, LI, 289. — S. Petrus Chrysologus, LII, 194, 396, 409, 445, 526, 598, 600, 601. — S. Salvianus, LIII, 41. — S. Leo Magnus, LV, 102, 103. — Gennadius, LVIII, 984, 1041. — Prudentius, LIX, 956, 957; LX, 196, 197. — Dracontius, LX, 787, 854. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 461, 462. — Eugypius, LXII, 818, 819, 1021. — S. Fulgentius, LXV, 599. — S. Benedictus Monach., LXVI, 582. — Junilius, LXVIII, 30, 31. — Cassiodorus, LXX, 166, 1167, 1168. — Vita Patrum, LXXIII, 1086. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 663, 666; LXXVI, 29, 883, 1261, 1275, 1288; LXXVII, 786; LXXVIII, 271, 639. — Taio, LXXX, 744, 750. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 1250. — S. Hildephonsus, XCVI, 89, 90. — Vicobodus, XCVI, 1118, 1119. — Alcuinus, C, 287, 288, 317, 821, 1135, 1144; CI, 54, 1011, 1080. — S. Agobardus, CIV, 205, 226, 265. — S. Agnellus, CVI, 538. — Rabanus Maurus, CVII, 161, 538; CVIII, 130, 463, 1127, 1222; CX, 60; CXI, 50, 31, 56, 736; CXII, 1157, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 70, 71. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 123, 281, 1036, 1038, 1043, 1054, 1060, 1064. — Isidorus Mercator, CXXX, 568. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 56. — S. Bruno Herbolensis., CXLI, 160. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 506, 561, 565, 793, 796, 923. — Lanfrancus Cantuariensis., CL, 378, 379. — Guibertus, CLVI, 40, 66, 67, 146. — S. Anselmus Cantuariensis., CLVIII, 238, 736, 758, 816. — Ivo Carnotensis.,

CLXI, 256, 991. — S. Bruno Signiacensis., CLIV, 170, 192, 857, 858, 879, 880. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 521, 975; CLXVIII, 967; CLXIX, 976, 1239, 1242. — Hildebertus, CLXXI, 1112, 1113. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1180, 1182, 1187, 1189. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 576, 1005, 1017, 1085, 1103, 1017, 1107; CLXXVI, 85, 86, 87, 240, 551, 260, 262. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 412, 1403, 1420. — S. Bernardus, CLXXXIV, 312, 426, 434. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 87, 720, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 738; CXCI, 81, 251, 359, 46, 509. — Garnerius, CXCI, 24, 34, 227, 256, 277, 354, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 756, 775, 859, 880. — Adamus Præmonstratensis., CXCIII, 320, 325, 336. — Petrus Cantor, CCV, 141, 225. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 146, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 519, 582. — Petrus Pictaviens., CCXI, 951.

IV. — De angelorum spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus.

Cum in angelicis ordinibus, eo natura alt subtilior, quo Dei imago in eis expressior sit, hic ostenditur angelos omnes esse similitudinem Dei, lucem, incorporeos, spiritus, in semetipsis potentes, gloriosos, visione Dei beatos, perfectos, in genere suo, corpore æthereo, immortalitate perpetuos, impassibiles non creatos, sed factos gratia, non natura, mente puros, affectu benignos, in seipsos amantes, religione pios, castimonia integros, unanimitate individuos, pace securos, omni scientia ornatos, omni pulchritudine decoratos, uni Deo sapientes, momento ubique adesse, scire omnia, cum in Deo omnia conspiciant, et sane sine difficultate omnia posse quæ facere volunt; eorum subtilitati omnia pervia esse; illos esse in immensum rationales, participes eternitatis, veritatis et voluntatis Dei, etc., etc. In hoc articulo de omnium inter se similitudine agitur, etc. — Non omittitur Christum eos instaurasse, ita ut post ipsius adventum multa didicerint quod antea ignorabant etc., etc.

Tertullianus, I, 405, 407; II, 294, 297, 658, 761, 763. — Cyprilianus, III, 1153. — Arnobius, V, 864. — Lactantius, VI, 750, 939, 962, 965. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 113, 116. — Philastrius, XII, 1218, 1219, 1253. — S. Ambrosius, XIV, 440; XV, 1751, 1753; XVI, 593, 719, 724. — S. Hieronymus, XXV, 1424; XXVI, 519, 489. — S. Augustinus, XXII, 531, 855, 1278; XXXIV, 270, 516, 517, 534, 535, 536, 530, 459; XXXVI, 895, 507, 995, 1001, 1009; XXXVII, 1033, 1094, 1049, 1096, 1121, 1132, 1348, 1553, 1709, 1757, 1776, 1906; XXXVIII, 104, 158, 1262; XXXIX, 708; XL, 1608, 1654; XLI, 263, 325, 345, 357, 467, 468, 751; XLIV, 601. — Cassianus, XLIX, 750, 746, 751. — S. Prosper, LI, 289. — S. Petrus Chrysologus, LII, 409, 413, 526, 545, 575. — S. Leo Magnus, LV, 103, 104, 107, 112, 223, 456. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 522, 657. — Gennadius, LVIII, 981, 996, 1018, 1019, 1020, 1035. — Prudentius, LIX, 1025, 1024; LX, 197. — Paulinus Nolanus, LXI, 400. — Eugypius, LXII, 650, 655, 763, 813, 854. — S. Fulgentius, LXV, 585, 521, 587, 686, 687, 700. — Cassiodorus, LXX, 242, 684, 726. — S. Gregorius Turonensis., LXXI, 165. — Vita Patrum, LXXIII, 167, 206, 218, 258, 802, 825, 979. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535, 612; LXXVI, 1110, 1114, 1250; LXXIX, 24, 496. — S. Paulinus, XCIX, 290. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXI, 272, 275, 274; LXXXII, 273; LXXXIII, 1251, 1241; LXXXV, 606, 700. — Alcuinus, C, 539, 1035, 1071, 1135; CI, 34. — S. Agobardus, CIV, 203, 226, 265. — Rabanus Maurus, CVII, 445, 463, 552, 556, 558; CVIII, 26, 130, 1127, 1158, 1117, 1190, 1191. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 70. — S. Lupus, CXIX, 582, 583. — Paschasius Radbertus, CXX, 613, 615, 639. — Joannes Scotus, CXXII, 123, 284, 1036, 1040, 1045, 1048, 1063. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 560, 564, 796, 922. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1347; CLIII, 192. — Guibertus, CLVI, 586, 670. — Ivo Carnotensis., CLXI, 969, 990. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 212; CLXIX, 531. — Hildebertus, CLXXI, 587, 1109. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1108, 1116. — Godfridus, CLXXIV, 761. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53, 54, 528, 1003, 1017; CLXXVI, 81, 85, 249, 254. — S. Bernardus, CLXXXIII, 71, 229, 230, 361, 419, 495, 561, 800, 952, 995; CLXXXIV, 496, 817. — Robertus Bullus, CLXXXVI, 72, 719, 1023, 1026. — Garnerius, CXCI, 24, 37, 372. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 755, 775, 789, 809, 870. — Adamus Præmonstratensis., CXCIII, 325, 326. — Philippus de Haryeng, CCIII, 504, 412, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 583, 585.

V. — *De angelorum legatione a Deo ad homines.*

Angelorum nomen, ut omnibus notum, est officii et operationis nomen, non vero proprietatis et naturae. Eisi omnes ordines coelestium spirituum generaliter angeli vocentur, cum omnes indiscriminatim mitti possint, hoc nomine soli proprie donantur qui mittuntur etiam Seraphim, quando mittuntur, qui ardentes vel incendentes interpretantur. Etenim multoties Deus operatus est per bonos angelos. Illi per verum corpus assumptum frequenter in forma humana et vera carne in suo genere, apparuerunt hominibus ad insignes Dei voluntates denuntiandas; primum certe Adam cum Cherubim, igneo armatur gladio, ante paradisum collocatus fuit, ut ingressum ei prohiberet. Tres Abraham, Sarra et Lot apparent, hospitio suscipiuntur; per ipsos Sodoma evertitur, Ad Jacob, Manue, etc., ad B. Mariam Virginem et ejus sponsum S. Joseph mittuntur. A Seraphim purgatus fuit Isaias propheta. Raphael, Gabriel, Michael nominantur. Notus piscinae Probatica angelus. Lazari anima portatur ab angelis in sinum Abraham. Joannis et Christi nativitatem annuntiavit; Christo in deserto ministravit, eum resurgentem et ascendentem in caelum viderunt, etc., etc. In Actibus apostolorum variae leguntur missiones et visiones angelorum; in templo Hierosolymitano angelorum voces auditae fuerunt qui eversionem totamque eius ruinam praemonstrant, etc., etc.

Tertullianus, I, 407, 1205, 1206; II, 757, 765, 885. — S. Hilarius, X, 156, 145. — S. Zeno, XI, 452. — S. Phisastrius, XII, 1247, 1253. — S. Ambrosius, XV, 1545; XVI, 270, 724, 1010. — Tichonius, XVIII, 17. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 416, 992, 1054, 1059; XXIV, 453; XXV, 1599, 1424; XXVI, 216, 567, 489. — S. Augustinus, XXXIII, 602-604; XXXIV, 557, 558; XXXV, 2191-2194; XXXVI, 507, 666, 895, 1001; XXXVII, 1166, 1583, 1595; XXXVIII, 57, 60, 61, 100, 101, 250; XXXIX, 1514; XLI, 596; XLII, 614. — Cassianus, XLIX, 746, 751. — S. Prosper, LI, 287. — S. Petrus Chrysologus, LII, 415, 510, 537, 609, 657, 739. — S. Leo Magnus, LV, 104, 112, 225. — S. Maritus Taurinensis, LVII, 323. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1018, 1120, 1135. — Prudentius, LX, 101, 575. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 400, 445, 611. — Eugypius, LXII, 676, 765, 851. — S. Fulgentius, LXV, 522, 599. — S. Benedictus Monach., LXVI, 582. — Junilius, LXVIII, 30. — Ammonius, LXVIII, 255, 256, 259. — Cassiodorus, LXX, 684, 726. — Vitae Patrum, LXXIII, 271, 501, 825, 904, 1100, 1151; LXXIV, 125, 209, 522, 745. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 405, 507, 535; LXXVI, 1110, 1253, 1254, 1264, 1285. — Taio, LXXX, 744, 745. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1231, 1240. — S. Hildefontus, XCVI, 89, 90. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 1135, 1145; CI, 54, 57, 1080. — S. Agobardus, CIV, 203, 223, 265. — S. Agnellus, CVI, 538. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 1191, 1611; CXI, 51, 36, 756; CXII, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71. — Paschasius Radbertus, CXX, 109, 1010. — Joannes Scotus, CXXII, 282, 1036, 1059, 1044, 1053, 1058, 1063. — S. Remigius Antissiodorens., CXXI, 56. — S. Bruno Herbipolensis, CXLII, 148. — Humbertus cardinal., CXLIII, 1123, 1124. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 560, 764, 922. — Lanfrancus Cantuariensis, CL, 578. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1547; CLIII, 192. — Guibertus, CLVI, 585. — Goffridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 756, 757, 758. — Ivo Carnotensis, CLXI, 256, 991. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 170, 192, 195, 867, 879, 880. — Rupertus, CLXVII, 212; CLXIX, 331. — Hildebertus, CLXXI, 1116, 883. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1180, 1183, 1186, 1189. — Godefridus, CLXXIV, 25, 56, 70, 129, 291, 506, 1115. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 51, 528, 1003; CLXXVI, 85, 254. — Abalardus, CLXXVIII, 1405. — S. Bernardus, CLXXXIII, 72, 228, 350, 449, 800, 952, 983; CLXXXIV, 496, 617. — Robertus Pullus, CLXXVI, 72, 1025. — Garnerius, CXCIII, 24, 56, 373. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 753, 789, 869, 870. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 320, 325, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 501, 412, 714. — Petrus Cantor., CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 319, 582.

VI. — *De angelorum munere in caelo et in terra, at praesertim de eorum cura et sollicitudine erga homines, tum ad spiritualia, tum ad corporalia.*

Nihil unquam Deus, tum sibi, tum nobis, melius insti-

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

tuit quam angelos. Etenim hi spiritus in oculis, aeterno Dei imperio suaviter et liberaliter serviunt, sine fine ei concinunt et ab ipsius contemplatione nunquam resiliunt. In Deo incommutabilem veritatem videntes, secundum eam suas dirigunt voluntates. Explicatur quomodo Deum semper videntes, indesinenter desiderant in eum prospicere, etc. At erga nos dici possunt Dei membra; ejus sunt oculi quibus nos misericorditer prospicit. Eorum meritum est quod cupiunt bonum nostrum; ad hoc per totum mundum discurrent in nostrum auxilium. Sacram in primis altaris Eucharistiam cum tremore circumstant. Post nos admonent ut poenitentiam agamus. Gratulantur spiritualibus athletis fortiter pugnantibus; stant praemis volantes et pugnant pro nobis. Omnia nobis serviunt; consolationes nobis subministrant; de nostra redemptione gaudent; eorum praesidium tentatis, et infirmis praesens est; at praecipue adest morituris. Tunc, in hora mortis, viam praeparant ante nos; omnes, cum angelis custos, et ei se ipsos sociantes, animas ad caelum ducunt eisque sedes assignant, etc., etc.

Tertullianus, I, 1174; II, 255, 623, 715. — S. Cyprianus, IV, 650. — S. Hilarius, X, 117, 119, 516, 603. — S. Ambrosius, XVI, 610, 724, 1076; XVII, 417. — S. Gaudenius, XX, 857. — S. Hieronymus, XXII, 1043; XXIII, 1053, 1107; XXIV, 295, 661, 780, 870; XXV, 27; XXVIII, 621. — S. Augustinus, XXXII, 602, 852; XXXIII, 553; XXXIV, 401, 435; XXXVI, 751, 1001, 1009; XXXVII, 1121, 1379, 1583, 1553, 1941; XXXIX, 1617; XL, 261, 253; XLI, 261, 304, 312, 357, 374, 407, 437, 627, 654, 692, 717, 797; XLII, 418, 614; XLIV, 956. — S. Prosper, LI, 495. — S. Petrus Chrysologus, LII, 352, 415, 520, 530, 545, 598, 601, 640. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 322, 337, 739. — Gennadius, LVIII, 995, 1019. — Prudentius, LX, 102, 575. — S. Paulinus Nolan., LXI, 401, 471, 641. — Eugypius, LXII, 630, 676, 887, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 166, 284, 686. — S. Benedictus monach., LXVI, 582. — Junilius, LXVIII, 30, 31. — Ammonius, LXVIII, 255, 256, 259. — Cassiodorus, LXX, 684, 726. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 829. — Vitae Patrum, LXXIII, 152, 216, 218, 258, 271, 501, 745, 802, 825, 892, 900, 904, 982, 985, 1010, 1047, 1100, 1155, 1151, 1167. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 96, 175, 525, 555, 642; LXXVI, 1101, 1254, 1264, 1288; LXXVII, 659. — Taio, LXXX, 756, 757. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 273, 274; LXXXIII, 1241; LXXXIV, 608, 700. — Liturgia Mozarabica, LXXXV, 606, 608. — S. Hildefontus, XCVI, 89. — Vicobodus, XCVI, 1107, 1118. — S. Julianus, XCVII, 596, 597. — Alcuinus, C, 287, 553, 517, 824, 1070, 1135, 1158, 1145; CI, 1011, 1081. — S. Benedictus Anianensis, CIII, 839. — S. Agobardus, CIV, 203, 221, 265. — S. Agnellus, CVI, 538. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXI, 28, 51; CXII, 157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71, 72. — Haymo, CXVI, 507, 508; CXVIII, 930. — Paschasius Radbertus, CXX, 613. — Joannes Scotus, CXXII, 1031, 1042, 1048, 1060. — Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI 55. — S. Bruno Herbipolensis, CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacensis, CXLII, 1002. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1123. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 764, 798, 921; CXLV, 477, 478, 754. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1318. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — Goffridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 265, 656. — Ivo Carnotensis, CLXI, 991, 992, 993. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 556. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 213, 270, 271, 319, 320, 492, 493, 1598, 1599, 1819, 1820; CLXVIII, 778, 968, 972, 1005, 1006, 1537, 1538, 1510, 1627, 1628; CLXIX, 590, 591, 403, 404, 815, 850, 851, 866, 935, 956, 959, 960, 991, 1097, 1098, 1099, 1100, 1112, 1115, 1160, 1161, 1235, 1236, 1240, 1241, 1568. — Hildebertus, CLXXI, 587, 1110. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1115, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 376; CLXXVI, 80, 83, 87, 217, 250, 252, 262. — S. Bernardus, CLXXXIV, 426, 429, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 719, 715, 878, 880, 882, 883, 892, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 651, 739; CXCI, 82, 338, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCIII, 25, 34, 229, 256, 277, 372. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 417, 755, 771, 788, 839, 869, 878, 880. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 320, 321, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 531, 535. — Petrus Cantor., CCVI, 52, 141. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 319, 581. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 941, 945, 953.

XXXIV.

INDEX DE ANGELIS CUSTODIBUS.

Angeli Dei sunt etiam nostri angeli. Gentes, ex sacra Scriptura, dividuntur secundum eorum numerum. Undo sunt angeli custodes publici et privati. Illiquamdam cum genere humano spiritualis consanguinitatis parentelam habent. Angelorum custodum tutela munit imperia, regna, provincias, urbes, pagos, conventus et Ecclesias, etc. Ubique fidelibus cunctis assistunt, unusquisque suum habet angelum custodem, qui nos juvat contra nequitias spirituales. Non enim infirmitas nostra, nisi datis ad custodiam angelis, tot tantisque spiritualium celestium nequitias obsisteret. Angelorum custodum protectio erga nos est necessaria. Nostri salutis studiosi, cupidi et solliciti, nos consolantur, visitant et adjuvant; nostris praesunt orationibus; ambitioso famulatu desideria et orationes nostras ad Deum pervehunt; nos fratres suos dicunt. Hic etiam exponitur eorum opere opus esse moribundis; eorum manibus animas nostras in coelum deferri, etc., etc...; fiduciam erga eos maximam a nobis habendam, et reverentiam et devotionem; ab eis querendum auxilium; eorum offensam quam maxime cavendam, etc., etc.

Tertullianus, II, 885, 899. — S. Cyprianus, III, 1135; IV, 574. — S. Victorinus, V, 306, 515. — Lactantius, VI, 330, 1334. — S. Hilarius IX, 290, 596; X, 453. — S. Zeno, XI, 452. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XV, 1235, 1204, 1293, 1756; XVI, 724, 1010, 1076. — Sulpicius Severus, XX, 217. — Rufinus, XXI, 428, 429, 460. — S. Hieronymus, XXII, 687, 1200; XXIII, 1053; XXIV, 216, 229, 230, 293, 370, 435, 553, 621, 661, 670, 870; XXV, 526, 1412, 1483; XXVI, 51, 150, 560; XXVIII, 618, 621. — S. Augustinus, XXXIV, 390; XXXV, 2006; XXXVI, 751; XXXVII, 1548, 1557, 1859; XL, 210, 268, 294; XLII, 272, 304, 615, 727, 741, 805. — Cassianus, XLIX, 750. — S. Petrus Chrysologus, LII, 596, 413, 530, 537, 575, 589, 600, 601, 602. — Gennadius, LVIII, 984, 1020. — Prudentius, LIX, 936; LX, 102, 575. — S. Paulinus, LXI, 245, 291, 400, 787. — Eugypsius, LXII, 813, 588, 621, 710, 930, 1024. — Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. —

S. Benedictus monach., LXVI, 562. — Cassiodorus, LXIX, 1168, 1197; LXX, 166, 736, 1042, 1197. — Vitae Patrum, LXXIII, 212, 206, 219, 238, 271, 331, 904, 1160, 1166. — Gregorius Magnus, LXXV, 68, 96, 176; LXXVI, 521, 559; LXXVII, 365; LXXIX, 500. — Taio, LXXX, 746, 747. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 274; LXXXV, 608. — Alcuinus, C, 1031, 1100, 1135, 1145; CI, 57, 1080, 1081. — S. Agobardus, CIV, 225, 265. — Rabanus Maurus, CVI, 161, 558, 591; CXI, 51, 56; CXII, 851, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIV, 1074. — Haymo, CXVI, 507, 508. — Paschasius Radbertus, CXX, 613, 659. — Joannes Scotus, CXXII, 1036-1064. — S. Remigius Antissiodorens., CXXII, 53. — S. Bruno Heribipolensis, CXLI, 148. — S. Odilo Cluniacensis, CXLII, 1002. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 807, 560, 764, 796, 922; CXLV, 478, 734. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 1547. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — S. Anselmus, CLVIII, 623, 625, 648, 656, 735, 776, 777. — Ivo Carnotensis, CLXI, 886, 987. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 371, 385. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 320, 974; CLXVIII, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1239, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 198, 734, 864, 1115. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1114, 1188. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 88, 253, 255, 526, 915, 1035, 1111. — Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIII, 71, 92, 232, 235, 256, 297, 348, 355, 426, 448, 526, 580, 807, 808, 809, 915, 1035, 1110, 1115, 1156; CLXXXIV, 210, 513, 426, 429. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 86, 719, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 739; CXCI, 251, 539, 409, 509. — Garnerius, CXCI, 23, 24, 30, 149, 187, 156, 229, 231, 306, 354, 372. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 755, 771, 768, 869, 879. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 321, 326. — Philippus de Harveng, CCIII, 287, 503, 525, 551, 332, 412, 454, 455, 714, 715, 866, 867, 1141. — Petrus Cantor., CCV, 53, 441, 224. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 147. — Alanus de Insulis, CCX, 574, 582. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 935.

XXXV.

INDEX DE DÆMONIBUS,

In quo exhibetur, ordine logico, quidquid nobis tradidere Patres I) de eorum lapsu et eorum nominibus ex tunc illis inditiis, II) de prerogativis seu donis amissis III) de servatis, utpote naturaliter et radicitus eorum naturæ inherētibibus, IV) de poenis ipsis indictis sive in aere, vel in inferis, vel cum hominibus habitent, V) de illorum ob permissum divinum, impugnationibus in homines.

I. — De dæmonum lapsu et nominibus.

Dæmones, per suum liberum arbitrium, corruerunt a novem ordinibus angelorum. Noluerunt ut Deus solus dominaretur; voluerunt esse similes Deo. Sic peccaverunt, volendo inordinate plusquam acceperant, volendo commodum quod non debebant velle et non volendo quod debuerant velle. Hujus tamen pravæ voluntatis lapsus tota ratio est Deum non eis dedisse perseverantiam, et ideo non dedisse quia illi non eam acceperunt..., etc. Aperte ostenditur ab initio fuisse bonos, at semetipsos effecisse sua culpa injustos, etc. Nomina quibus designantur, ut Diabolus, Leviathan, Serpens, Leo, Aquilo, Nox, etc.

Tertullianus, I, 405, 415, 434, 459, 700, 708, 1256, 1257, 1263; II, 51, 102, 104, 105, 106, 297, 519, 671, 899. — S. Cyprianus, IV, 450, 631, 634, 639, 642. — Lactantius, VI, 335, 330, 341, 415, 648, 653, 1034, 1035. — S. Hilarius, IX, 297, 419, 928; X, 436, 612, 723. — S. Zeno, XI, 437. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XIV, 921, 1245; XV, 163, 1541, 1545; XVI, 303; XVII, 160, 417, 594, 654, 678, 880. — Tichonius, XVIII, 53, 56, 57, 59. — S. Chromatius, XX, 367, 368. — Sedulius, XX, 650, 729, 1126. — S. Gau-

dentius, XX, 930. — Rufinus, XXI, 679, 729, 767. — S. Hieronymus, XXII, 111, 412, 422, 501, 571; XXIII, 24, 44, 151, 152, 348, 613, 1141; XXIV, 254, 288, 345, 409, 1037, 1064; XXV, 412, 577; XXVI, 96, 467, 497; XXVII, 199, 674. — S. Augustinus, XXXIII, 602; XXXIV, 205, 206, 435, 457, 441, 442, 445, 449; XXXV, 2057, 2055, 2297, 2298, 2299; XXXVI, 709; XXXVII, 1168, 1220, 1243, 1245, 1375, 1608, 1625, 1737; XXXVIII, 100, 101, 105, 785, 1080; XL, 535, 561, 583, 587; XLI, 221, 224, 258, 241, 265, 282, 530, 555, 574, 402, 419, 502, 641, 670, 671, 714, 717, 727, 786; XLII, 409, 591, 615, 897; XLIII, 266, 720; XLIV, 429, 545, 589, 670, 692, 717, 733, 751, 857, 922, 932; XLV, 1162, 1163, 1269, 1456, 1577, 1535, 1576. — Marius Mercator, XLVIII, 198, 310. — Cassianus, XLIX, 426, 637, 694, 733, 752, 967. — S. Prosper, LI, 353, 621, 623. — S. Petrus Chrysologus, LII, 187, 188, 194, 222, 226, 271, 598, 522, 630, 616, 729, 743. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 218, 268, 296, 534, 548, 583, 445, 683; LV, 439; LVI, 839. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 514, 715, 797. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1034, 1035. — Prudentius, LIX, 812, 1021, 1031, 1027. — Dracontius, LX, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 283, 471, 472, 678. — Eugypsius, LXII, 587, 600, 623,

627, 634, 635, 813, 851, 950, 1003. — S. Fulgentius, LXV, 165, 334, 504, 590. — S. Benedictus monac., LXVI, 232. — Cassiodorus, LXX, 82, 212, 336, 627, 691, 703, 735, 779. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1012. — Vita Patrum, LXXIII, 129, 137, 144, 267, 290, 517, 817, 938, 1051; LXXIV, 86, 87, 143. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 586, 589, 631, 640, 643, 645, 647, 665, 699, 700, 702, 739, 824, 831, 1028, 1034, 1050, 1062; LXXVI, 26, 31, 35, 96, 127, 489, 490, 600, 615, 661, 663, 670, 675, 691, 715, 799; LXXVII, 48, 63, 78, 80, 338, 363, 407, 667; LXXVIII, 48, 211, 320, 358, 480, 614, 645, 652, 1245; LXXIX, 26, 81, 82, 159, 187, 204, 205, 212, 213, 346, 609, 632. — Taio, LXXX, 751, 918, 919, 988. — Vicobodus, XCVI, 1119, 1130. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 274; LXXXIV, 748. — Alcuinus, C, 478, 525, 872, 939, 1020, 1025, 1100, 1121, 1125, 1141, 1235; CI, 1071, 1255, 1265. — S. Agobardus, CIV, 153, 181, 265, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVII, 172; CVIII, 587, 1143, 1147; CIX, 42, 337, 483, 487, 687; CXI, 427. — Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992, 1068. — CXVI, 511; CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 507. — Hincmarus Remens., CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 110, 338, 570; CXLIII, 1123, 1129, 1154. — Humbertus cardin., CXLIII, 1124, 1126, 1132. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 486, 568, 761, 734, 962, 1001, CXLV, 220, 278, 770. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991, CLIII, 149, 208. — Guibertus, CLVI, 44, 300, 511. — Vernerus, CLVII, 874, 1145. — S. Anselmus, CLVIII, 528, 534, 491, 501, 750, 775. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 984, 1006, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 371, 946, CLXV, 671. — Rupertus, CLXVII, 208, 215, 270, 327, 366, 539, 631, 940, 1022, 1048, CLXIX, 537, 1239, CLXX, 73, 411, 712, 1057, 1118, 1250. — Hildebertus, CLXXI, 584, 668, 1109, 1110, 1111. — Honorius Augustodun., CLXXII, 48, 1113, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 199, 773, 787, 852, 860, 1153. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 33, 74, 642, CLXXVI, 88, 288. — Abaelardus, CLXXVII, 1101, 1150, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 205, 809, 1010, 1064, CLXXXIII, 231, 526, 513, 597, 601, 935, 956, 1020, 1040, 1298, CLXXXIV, 578, 429, 446, 576, 577, 673, 707, 732, 857, 1298, 1299, CLXXXV, 203, 535, 674, 723, 841. — Ogerius, CLXXXIV, 1151, 1298. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 723, 745, 1027, 1028, 1656. — Joannes Critea, CLXXXVIII, 1663, 1665. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 738, 1071, 1381, 1516, 1600, 1625, CXCLII, 87, 264, 471, 739, 1601. — Garnerius, CXCLIII, 50, 59, 95, 94, 114, 180, 180, 240, 424. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 410, 760, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 246, 409, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 59, 191, 270. — Thomas Cisterciens., CVI, 215, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 79, 178, 197, 199, 209, 210, 516, 517, 502, 503, 839. — Petrus Pictaviens., CXXI, 209, 502, 503.

II. — De demonum prerogativis lapsu amissis.

Si non penitus suo casu amiserunt angeli apostatæ proprietates spirituales quibus conditi fuerunt et quas angeli fideles suo merito adauxerunt, quam in immensum eas mutilarunt! Et dotes morales, ut intelligentia, potestas, scientia, etc., ad notum Dei, ex tunc subjectæ et limitatæ sunt. Quas habebant ad maxima et summa, redacta sunt ad infima. Quanto sublimior erat horum spirituum natura, tanto vilior facta fuit. Ergo e celo illos delapsos esse post ruinam, veritatem et iustitiam amisisse, in malitia obstinatos esse, ad nihil nisi ad malitiam et improbitatem intentos esse, etc., ostenditur; non habere arbitrium ad benefaciendum, sed ad maximam malevolentiam poena suorum scelerum obduratum. Unde latiori sensu ceciderunt tam ab eo quod accepturi erant quam ab eo quod jam acceperant, et altero sensu strictiore et arctiore tantum ceciderunt ab eo quod accepturi erant.

Tertullianus, I, 413, 415, 454, 1256, 1306; II, 101, 105, 297, 671, 899. — S. Cypranus, IV, 634, 640. — Arnobius, 777. — Lactantius, VI, 210, 314, 351, 354. — S. Hilarius, IX, 406, 928. — S. Ambrosius, XIV, 278, 921, 949; XV, 1630; XVII, 111, 160, 658, 878. — Tichonius, XVIII, 56. — Sulpicius Severus, XX, 215, 216. — S. Hieronymus, XXII, 886; XXIII, 151, 152, 943, 1032, 1037, 1141; XXIV, 710, 1077, 1064; XXVI, 109, 514, 1071, 1175. — S. Augustinus, XXXII, 1293, 1296; XXXIII, 1022, 1057; XXXIV, 210, 435, 442, 443; XXXV, 2058, 2297; XXXVI, 761; XXXVII, 1168, 1213, 1246, 1375, 1608, 1657, 1757; XXXVIII, 103, 766, 1040; XL, 143, 164, 561, 584, 587, 589, XLI, 138, 221, 239, 241, 274, 419, 502, 671, 714, 727, 781; XLII, 409, 561, 610, 737, 897, 1028, 1028, XLIII, 720, XLIV, 429, 589, 719, 733, 857, 862, 863, 922, XLV, 1163, 1385, 1436, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 698, 700, 708, 735, 744, 752. — S. Pros-

per, LI, 621. — S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 193, 223, 227, 271, 312, 343, 348, 393, 398, 513, 514, 522, 729, 745. — S. Leo Magnus, LIV, 205, 217, 266, 348, 377, 385, 379, 435, 445, 685, LV, 179, LVI, 839. — S. Maximus Taurinens., LVII, 314, 686, 714. — Gennadius, LVIII, 996, 1038. — Dracontius, LX, 810. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 294, 374. — Eugypsius, LXII, 587, 623, 650, 656, 771, 813, 972, 1003. — S. Fulgentius, LXV, 165, 334, 478, 531, 599. — S. Benedictus monac., LXVI, 232.

Cassiodorus, LXX, 83, 333, 427, 735, 778. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1011. — Vita Patrum, LXXIII, 137, 267, 517, 1034; LXXIV, 88, 142. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 643, 699, 701, 703, 739, 825; LXXVI, 31, 97, 600, 664, 668, 715; LXXVII, 47, 64, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646, 655; LXXIX, 80, 82, 488, 204, 213, 610. — Taio, LXXX, 759, 918, 988. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 478, 872, 958, 1124, 1141, 1254; CI, 1255, 1265. — S. Agobardus, CIV, 156, 265, 276, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 175; CVIII, 413; CIX, 538, 486, 688; CXI, 428. — Walafridus Strabus, CXIV, 987, 1067. — Paschasius Radbertus, CXX, 508. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 276, 277, 280. — Isidorus Mercator, CXXX, 567, 736, 785. — Arnoldus, CXLI, 1007, 1008. — Godehardus, CXLII, 1203. — S. Bruno Herbipolens., CXLII, 74, 110, 180, 339, 340, 570, 581; CXLIII, 1123, 1124, 1129, 1133. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1123, 1125, 1126, 1133. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 488, 566, 761, 734, 841, 962, 969, 1001, 1002; CXLV, 220, 277, 504, 553, 713, 710. — Othlonus, CXLVI, 66, 76. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 853, 991; CLIII, 56, 149, 208. — Radolphus Ardens, CLV, 1546, 1551. — Guibertus, CLVI, 41, 300, 511, 671. — Vernerus, CLVII, 866, 874, 1144, 1145. — S. Anselmus, CLVIII, 527, 528, 532, 534, 538, 581, 582, 491, 492, 501, 730, 762, 763, 761, 776. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 985, 987, 990, 991, 1006, 1009, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 148, 166, 371, 535, 1946; CLXV, 670, 671. — Rupertus, CLXVII, 167, 208, 211, 215, 219, 270, 290, 327, 338, 363, 566, 521, 559, 570, 631, 644, 877, 940, 1021, 1022, 1028, 1031, 1608, 1643, 1733; CLXIX, 60, 61, 537, 1239, 1250; CLXX, 72, 73, 584, 411, 514, 712, 872, 1057, 1117, 1118, 1249, 1250, 1471. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 48, 1113, 1114, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 61, 199, 670, 812, 860, 1156. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 642; CLXXVI, 288. — Abaelardus, CLXXVII, 1150, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 809, 1049, 1065; CLXXXIII, 526, 573, 597, 963, 1020, 1040, 1298; CLXXXIV, 429, 446, 577, 707, 1298; CLXXXV, 728. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 745, 1028, 1656. — Petrus Lombardus, CXCI, 130, 738, 1071, 1072, 1382, 1383, 1547, 1599, 1600, 1626; CXCLII, 87, 265, 264, 593, 471, 472, 739, 1245, 1601. — Galtherius, CXCLIII, 70, 59, 67, 81, 94, 95, 114, 171, 180, 181, 190, 241, 582, 425. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267, 268. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 411, 412, 760, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 244, 245, 506, 409, 410, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 54, 59, 191, 270. — Thomas Cisterciens., CCVI, 215, 216, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 80, 178, 179, 198, 199, 209, 210, 516, 517, 102, 503, 505, 510, 839. — Petrus Pictaviens., CCXI, 209, 210, 502, 503, 504 ...

III. — De prerogativis et donis demonum servatis.

Prævaricatores angeli, sanctitate, veritate, iustitia et aliis donis supernaturalibus amissis, non tamen amiserunt spiritualitatem, immortalitatem, agilitatem, etc., nec vivacem angelicam naturæ sensum, et alia huius naturæ radicitus inherentia. In illis adhuc plurima inest scientia, intelligentia, perspicacitas, subtilitas et tenuitas ad utrumque hominis substantiam invadendam. Nam quanto eorum natura est subtilior hominum natura, tanto in omnibus artibus peritiores sunt quam ullus hominum... Non tamen sciunt omnia, nec sciunt futura nisi quantum ex transactis colligunt aut subtilitate naturæ, aut experientia temporum, vel quantum Deus sinit eos scire. Non possunt etiam quæ volunt, nec omnino poterunt. Ad malum prorsus efficaces sunt, non tamen quantum volunt, sed quantum a Deo vel a bonis angelis permittuntur, verbi gratia, eorum artibus et præstigiis oracula et miracula edebantur quæ ethnicis deorum suorum industria ascribebant, etc. Eorum etiam fortitudo non timenda; ipsis nostra voluntate subijcitur, etc. A Christo per crucem victi sunt; a Christianis, per adjurationes, orationes, jejunia, etc., pariter debellantur, etc. Ibi tandem ostenditur esse nos in potestate demonum omnes positos, propter Adæ peccatum, nec tamen alienos esse a lege

potestatis Dei, quæcunque, Deo iudicante, illis tradi posse ita quod a Dei potestate sub qua ipsi sunt constituti, aliena esse non possint... etc. Unde de facto strictiore sensu servaverunt quæcunque acceperant, cum de plus aut minus tantum agitur.

Tertullianus, I, 406, 407, 459, 618, 683, 703, 977, 1175, 1205, 1241, 1506; II, 693, 732, 748, 889, 819, 912, 1211. — Minutius Felix, III, 528, 356. — S. Cyprianus, IV, 772, 851, 1151. — Arnobius, V, 773. — Lactantius, VI, 532, 553, 556, 559, 625, 657, 1051. — S. Hilarius, IX, 419. — S. Ambrosius, XV, 506, 602, 1061, 1681, 1728; XVI, 407; XVII, 53, 797. — S. Gaudentius, XX, 8, 8, 950. — S. Hieronymus, XXII, 111, 344, 396, 401, 424, 835, 961; XXIV, 527; XXVI, 441, 442, 516. — S. Augustinus, XXXV, 1775, 1858, 1872; XXVI, 105, 119, 209, 404, 1012; XXXVII, 1129, 1596, 1687, 1769, 1811, 1834, 1857; XXXVIII, 785, 787, 1080; XXXIX, 1567; XL, 49, 159, 210, 221, 240, 251, 296, 575, 628, 631, 717, 786; XLII, 33, 409, 539, 669, 757, 837, 1026, 1029; XLIII, 720; XLIV, 429, 529, 692, 719, 754, 922, 932; XLV, 1162, 1260, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 701, 735, 961. — S. Petrus Chrysologus, LI, 188, 193, 225, 274, 598, 521, 629, 645, 729, 746. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 289, 334, 682; LV, 158. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 515, 714. — Genadius, LVIII, 995, 1035. — Prudentius, LIX, 811, 1020. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 472. — Eusebius, LXII, 625, 631, 1005. — S. Fulgentius, LXV, 105, 354. — Cassiodorus, LXX, 82, 556, 627, 703, 779. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1011. — Vitae Patrum, LXXXIII, 157, 267, 290, 847, 958; LXXXIV, 87, 143. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 589, 631, 645, 665, 669, 702, 739, 1050; LXXVI, 51, 98, 127, 490, 600, 665, 670, 675, 799; LXXVII, 63, 78, 80, 363, 691; LXXVIII, 48, 520, 558, 480, 645, 1247; LXXIX, 26, 81, 129, 205, 346, 632. — Talio, LXXX, 751, 918, 988. — Beda Vener., XCIII, 229. — S. Paulinus, XCIX, 275, 268, 263, 275. — Alcuinus, C, 518, 526, 685, 709, 871, 1020, 1110, 1128, 1141; CI, 1070, 1272, 1263. — S. Agobardus, CIV, 158, 182, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CLX, 42, 485, 487. — Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992. — Haymo, Paschasius Radbertus, CXX, 507, 508. — Hicmarus Remensis, CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Heribolensis, CXLII, 111, 337; CXLIII, 1229, 1151. — Humbertus cardin., CXLIII, 1126, 1135. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 486, 762, 751, 962, 965, 1001; CXLV, 221, 771. — Lanfrancus, CL, 163, 194, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 43, 301, 512. — S. Anselmus, CLVIII, 337, 354, 750. — Ivo Carnotensis, CLXI, 976, 977, 1006, 1009. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 371, 945. — Rupertus, CLXVII, 298, 270, 327, 566, 631, 940, 1022, 1608, CLXIX, 55; CLXX, 75, 411, 1056, 1057, 1117, 1251. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 106, 947. — Hildebertus, CLXXI, 581, 1109, 1111. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 48, 1112, 1187. — Godefridus, CLXXIV, 199, 787, 835, 860, 1156. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 55, 74, 612; CLVI, 87, 289. — Abalardus, CLXXVII, 1150, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 205, 810, 1009, 1010, 1094; CLXXXIV, 378, 429, 446, 576, 673, 728, 841. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 722, 1027, 1028. — Johannes Grita, CLXXXVIII, 1665. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 757, 1071, 1516, 1601, 1626; CXCI, 88, 265, 471, 740. — Garnerius, CXCH, 50, 59, 94, 180, 240, 426. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 268. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 411, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 245, 408, 731. — Petrus Cantor, CCV, 44, 58, 191, 270. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 214, 215. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 178, 199, 203, 314, 518, 501, 505, 859. — Petrus Pictaviensis, CCKI, 283, 503.

IV. — De penis demonibus illatis.

Cum angelii apostate reparari non potuerint, quia sponte ceciderunt, et irremissibiliter peccaverint, quia eorum culpa tanto damna bilior iudicata fuit, quanto sublimior erat eorum natura, detrusi sunt, confirmati in æternum in suo casu, e celo, Lucifer, et principes ejus, in infernum, et alii socii in hunc tenebrosam aërem qui ipsis est velut carcer, in quo sunt spiritalis nequitiae et in quo ut in inferno ardeat luunt supplicium. Insuper omnem illis viam misericordiae obstruunt interclusit. hic ostendit eos, igne æterno involutos sive in aere, sive in terris, sive in inferis, penis æternis esse præparatos, et nihil esse in tali damnatione nisi justum Dei iudicium. In fine mundi nihil præter tormenta eos manet, nihilque potestatis nec privilegiorum, usque ad hoc tempus in homines vel aërem relictorum, ipsis superesse, etc.

Tertullianus, I, 1506; II, 777. — Lactantius, VI, 491, 471, 625, 801, 924. — S. Hilarius, IX, 418, 797; X, 723. — S. Ambrosius, XIV, 989, 935; XV, 1205, 1707, 1727, 1739. — S. Gaudentius, XX, 837, 977. — Rufinus, XXI, 679. — S. Hieronymus, XXII, 830; XXIII, 518, 358; XXIV, 157, 676; XXV, 1143, 1216, 1250; XXVI, 58, 55, 109, 437, 516, 1175. — S. Augustinus, XXXIII, 378; XXXVI, 119, 709, 867; XXXVII, 1220, 1253, 1383, 1406, 1650; XXXVIII, 351, 568, 726, 1050, 1209; XXXIX, 1367; XL,

261, 573, 781, 785; XLI, 265, 270, 271; XLII, 50, 391, 597, 616, 1026; XLV, 1353, 1385, 1456, 1557. — Cassianus, XLIX, 733, 742, 747. — S. Prosper, LI, 180, 181. — S. Petrus Chrysologus, LI, 273, 323, 343, 395, 539, 636, 752, 780, 781, 804, 821, 845. — S. Leo Magnus, LIV, 221, 554, 548, 445. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 514, 320, 646, 716. — Genadius, LVIII, 985, 1017, 1018. — Dracontius, LX, 362. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 573, 465, 678. — Eusebius, LXII, 630, 634, 774, 861. — S. Fulgentius, LXV, 551, 478, 687. — S. Benedictus, LXXI, 241. — Cassiodorus, LXX, 70, 82, 242, 705, 738, 825, 1095, 1148. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 217, 1033. — Vitae Patrum, LXXXIII, 129, 137, 139, 290, 668, 797, 962, 972. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 641, 642, 643, 618, 667, 676, 692, 697, 700, 778, 825; LXXVI, 26, 35, 96, 127, 486, 489, 614, 729, 739, 899, 748, 681, 700, 715; LXXVII, 277, 278, 365, 588; LXXVIII, 48, 667; LXXIX, 26, 82, 89, 159, 187, 218, 241, 353, 564, 596. — Talio, LXXX, 751, 918, 988. — Beda Vener., XCIII, 229. — S. Paulinus, XCIX, 275, 268, 263, 275. — Alcuinus, C, 518, 526, 685, 709, 871, 1020, 1110, 1128, 1141; CI, 1070, 1272, 1263. — S. Agobardus, CIV, 158, 182, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CLX, 42, 485, 487. — Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992. — Haymo, Paschasius Radbertus, CXX, 507, 508. — Hicmarus Remensis, CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Heribolensis, CXLII, 111, 337; CXLIII, 1229, 1151. — Humbertus cardin., CXLIII, 1126, 1135. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 486, 762, 751, 962, 965, 1001; CXLV, 221, 771. — Lanfrancus, CL, 163, 194, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 43, 301, 512. — S. Anselmus, CLVIII, 337, 354, 750. — Ivo Carnotensis, CLXI, 976, 977, 1006, 1009. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 371, 945. — Rupertus, CLXVII, 298, 270, 327, 566, 631, 940, 1022, 1608, CLXIX, 55; CLXX, 75, 411, 1056, 1057, 1117, 1251. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 106, 947. — Hildebertus, CLXXI, 581, 1109, 1111. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 48, 1112, 1187. — Godefridus, CLXXIV, 199, 787, 835, 860, 1156. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 55, 74, 612; CLVI, 87, 289. — Abalardus, CLXXVII, 1150, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 205, 810, 1009, 1010, 1094; CLXXXIV, 378, 429, 446, 576, 673, 728, 841. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 722, 1027, 1028. — Johannes Grita, CLXXXVIII, 1665. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 757, 1071, 1516, 1601, 1626; CXCI, 88, 265, 471, 740. — Garnerius, CXCH, 50, 59, 94, 180, 240, 426. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 268. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 411, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 245, 408, 731. — Petrus Cantor, CCV, 44, 58, 191, 270. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 214, 215. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 178, 199, 203, 314, 518, 501, 505, 859. — Petrus Pictaviensis, CCKI, 283, 503.

V. — De demonum in homines impugnatio-nibus.

Dæmones nos exterius et interiorius, ad nostram exercitationem, oppugnare permittuntur. Deus, probationis causa sive vindictæ illis permittit nos tentare per carnis ministerium et unumquemque pro suis moribus. Cum anima se conserere solent ex societate substantiæ et diversitate naturæ. Viassuas malas nobis insinuant; cogitationi, locutioni et operi nostro semper assistant, si forte quid inveniant unde apud examen justis iudicibus accusatores existant. Dæmone pene nullus hominum caret. Ipsis ludus est nos trahere de vitio in vitium... Insaper quoties Deus quocumque flagello huic mundo irascitur, illos ad ministerium vindictæ mittit, qui tamen divinas voluntate coercentur, ne tantum noceant quantum cupiunt... Cum ergo nos innumeris suggestionibus nos tentent, eo quod dulce est ipsis nos peccare, ut peccatorum nostrorum gloriantur, nobis est ipsis resistendum, et a nobis Dei auxilium implorandum, etc. Memores esse debemus quod nolenti non nocent, et resistentibus sibi non vulnerant, sed coronant, etc., et nos remittas diabolo, pompis et angelis ejus, etc.

Tertullianus, I, 405, 434, 634, 1296, 1506; II, 11, 18, 51, 106, 291, 297, 748, 899, 912, 916. — S. Cyprianus, III, 433; IV, 573, 776, 779. — Lactantius, VI, 350, 352, 445, 625, 658, 938, 1034, 1055. — S. Hilarius, IX, 607, 678; X, 721. — S. Zeno, XI, 457. — S. Philastrius, XII, 125, 1262. — S. Ambrosius, XIV, 129, 306, 818, 981, 1114; XVI, 998; XVII, 53, 160, 417, 638, 878. — S. Chromatius, XX, 567. — S. Gaudentius, XX, 858, 950, 977, 978. — Rufinus, XXI, 332, 679. — S. Hieronymus, XXII, 272, 592, 414; XXV, 204, 227, 527, 795; XXV, 887, 846,

941, 1270, 1272; XXVI, 12, 94, 96, 109, 152, 311, 514, 516, 517; 497. — S. Augustinus, XXXIII, 1037; XXXIV, 203, 206, 437, 442, 449; XXXV, 2053, 2298, 2299; XXXVI, 220, 660, 709, 758, 795, 630; XXXVII, 1660, 1815, 1841, 1850; XXXVIII, 568, 575, 905; XI, 260, 561, 587; XII, 264, 272, 275, 287, 555, 402, 419, 641, 670, 671, 717, 727, 786; XLII, 409, 539, 586, 597, 672, 737, 875, 897, 901, 1026, 1029; XLIII, 720; XLIV, 151, 444, 889, 705, 719, 837; XLV, 1162, 1269, 1346, 1456, 1518, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 678, 687, 695, 740, 741, 750, 751, 767. — S. Prosper, I, 294, 636. — S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 1220, 223, 226, 393, 395, 471, 490, 515, 514, 522, 630, 646, 745. — Salvianus, LIII, 181, 185. — S. Leo Magnus, LIV, 218, 268, 296, 299, 350, 583, 437, 445; LV, 139, 110; LVI, 839, 860. — S. Maximus Taurinensis, LVIII, 520, 686, 716. — Gennadius, LVIII, 984, 1017, 1020. — S. Paulinus Nolan., LXI, 575, 463. — Eusebius, LXII, 577, 587, 623, 638, 639, 689, 813, 851, 980, 972. — S. Fulgentius, LXV, 163, 505, 590, 687. — Cassiodorus, LXX, 67, 82, 358, 506, 678, 813, 1070, 1093, 1148. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1011. — Vita Patrum, LXXIII, 437, 267, 517; LXXIV, 142. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 613, 693, 703, 823; LXXVI, 34, 600, 664, 663, 713; LXXVII, 47, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646; LXXIX, 80, 184, 204, 610. — Taio, LXXX, 750, 988. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 477, 938, 1141, 1254; CI, 1263. — S. Agobardus, CIV, 156, 963, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 172;

CVIII, 1113; CIX, 357, 687. — Walafridus Strabus, CXIV, 1067. — Paschasius Radbertus, CXX, 307, 368. — Hincmarus Remensis, 277, 280. — Isidorus Mercator, CXXX, 567, 736, 785. — Arnoldus, CXL, 277. — S. Bruno Herbipolensis, CXLII, 74, 110, 340, 581. — Humbertus, cardinalis, 1123, 1125, 1133. — S. Petrus Damianus, CALIV, 597, 566, 761, 841, 969, 1001, 1002; CXLV, 320, 277, 639, 713, 770. — Othlon-s, CXLVI, 76. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Radulphus Ardens., CLV, 1517. — Gilbertus, CLVI, 44, 301. — Vernerus, CLVII, 866, 1144. — S. Anselmus, CLVIII, 323, 328, 351, 491, 501, 762, 764. — Ivo Carnotensis, CLXI, 976, 990, 1003. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 558. — Rupertus, CLXVII, 208, 211, 270, 290, 527, 368, 539, 644, 1021, 1668, 1733; CLXIX, 90, 61, 537, 1250, 1472. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 48, 1114. — Godefridus, CLXXIV, 63, 671, 860; 1136. — Abelardus, CLXXVII, 1150. — S. Bernardus, CLXXXII, 809; CLXXXIII, 526, 513, 935, 1040, 1298; CLXXXIV, 577, 707. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 1028, 1636. — Petrus Lombardus, CXCI, 738, 1071, 1385, 1547, 1600; CXCII, 263, 471, 472, 1283. — Garnerius, CXIII, 50, 59, 81, 91, 114, 171, 180, 241, 425. — Adamus Præmonstratensis, CACVII, 412, 761. — Philippus de Harveng., CIII, 244, 306, 440, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 59, 270. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 215, 216. — Alanus de Insulis, CCX, 80, 178, 196, 203, 210, 317, 502, 503, 839. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 209, 302, 504.

XXXVI.

INDEX DE DURATIONE MUNDI ET EJUS FINE.

DE QUIBUS VARIE SS. PATRUM REFERUNTUR SENTENTIE.

I. — De duratione.

Scire debetis occasum sæculi atque Antichristi tempus appropinquare. S. Cyprianus, IV, 530.

Secundus Christi adventus nobis appropinquat. S. Cyprianus, IV, 388.

Mundus ipse jam loquitur et occasum sui rerum labentium probatione testatur. S. Cyprianus, IV, 546.

Jam mundi finis in proximo est. S. Cyprianus, IV, 561.

Sententia philosophorum de ejus antiquitate et duratione. Lactantius, VI, 781.

Sexto millesimo anno expleto, consummationem fieri necesse est. VI, 781, 783, 1006.

Ut in fine sexti millesimi anni malitia omnis aboleatur e terra. VI, 783.

Mundi finem putabant antiqui venturum simul cum fine imperii Romani. S. Optatus, XI, 1153.

Septimo et millesimo anno incipiente, fide vera credentes liberabuntur e mundo. S. Hilarius, XIII, 1105.

Interfecto Antichristo, summa completa annorum sex millium fiet resurrectio omnium sanctorum adhuc superstitum mundo. Hilarius, XIII, 1105.

Post septimum et millesimum annum solvetur Salans de carcere suo. Hilarius, XIII, 1106.

Tempus ab ascensione Christi usque ad finem mundi per mille annos designatur. S. Ambrosius, XVII, 930.

In sex millibus enim annis, si quingenti anni per horas diei singulas dividantur, novissima hora consequenter dicatur tempus fidei gentium. S. Hieronymus, XXV, 1186.

Finis mundi in proximo est. S. Augustinus, XI, 667.

Vacatione scilicet sæcula per labores annorum sex millium, ex quo creatus homo .. sex annorum millibus tanquam sex diebus impletis, sequatur velut Sabbati septimus in annis mille postremis, ad hoc scilicet Sabbatum celebrandam resurgentibus sanctis. S. Augustinus, XLI, 667.

Extremum mundi tempus, diem, horam nemo novit. S. Augustinus, XXXIII, 599, 901, 902, 903.

Judeis diem Christus non revelavit apostolis. S. Augustinus, XXXVI, 906.

Nemo putat futurum post certa annorum millia. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

De Salvatoris adventu qui expectatur in fine, tempora dinumerare non audeat. S. Augustinus, XXXIII, 893.

Mundi finem post sex annorum millia futurum quidam lixerunt. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Impleto sexto milenario annorum, in septimo millenario requiescet, cessante jam mundo ab omni opere seculari. S. Augustinus, XXXV, 2320.

Mundi sex ætates. S. Augustinus, XXXIX, 1920; XL, 742, 749.

Jam finis sæculi instat. S. Augustinus, CXL, 1187.

Quod nonnulli sic accipiunt, ut sex annorum millia constituent velut unum diem, eumque in partes velut horas duodecim partiantur, ut sic quingentos annos postremos hora videatur habere postremo. S. Augustinus, XXXIII, 910.

Mundum septem millia annorum duraturum, aliquorum fuit opinio. S. Maximus Taurin., LVII, 729 adn.

Id est sexto annorum millenario, quantumcunque usque ad finem sæculi proteleretur, cujus nunc spatia posteriora volvantur, etc. Præmasius Adrument., LXVIII, 914.

Cassiodori sententia de mundi fine. Cassiodorus, LXIX, 545.

Mundum hunc quem vicinus finis urget aspiciat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 694.

Cur non consideras quia mundus in fine est. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884.

In opere sex dierum sex millium annorum opera demonstrantur. Mille enim anni apud Deum unum diem comparantur... Horum dierum Sabbatum septimi millesimi anni tempus, ac requies futuri regni ac sæculi est, ubi jam nulla erit operatio rerum, sed requies sola sanctorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 523.

An Christus sciebat mundi hujus finem. Beda Vener., XCII, 263.

Hoc in sex millibus annorum quingenti esset anni deberent, et quod superveniens vespere post tria horas die hoc, expletis annis duodecies quingentis, id est, sex millibus, æterna justis iudicis retributio generet. Beda V., XCIV, 674.

Nec defuere qui septem annorum millibus sæculi hujus statum, qui et septem diebus volvit, terminandum esse putarent, quos Augustinus redarguit. Beda V., XCIV, 674.

II. — De signis finis mundi et igne ultima conflagrationis.

In ultimo fient prodigia miranda per omnia clementia mundi. Lactantius, VI, 783.

De mundi vastatione ejusque prodigiis. Lactantius, VI, 790.

De postremis temporibus. Lactantius, VI, 1188.
Descendet ignis de cœlo, et consummabuntur omnes homines. Hilarius, XIII, 1106.

Dux fauces designant illum ignem quo universus mundus delendus est. S. Ambrosius, XVII, 896.

Civitates gentium cadent, cum eo igne qui faciem Domini ad iudicium venientis præcedet, omnes gentes debuntur. S. Ambrosius, XVII, 909.

Multos, fine mundi instante, ignis purgatorius purgando cremabit, sed ante iudicium absoluti in sanctorum collegio recipientur. S. Ambrosius XVII, 931.

Ignis de cœlo exiet, quia veniente Domino ad iudicium, ignis ante ipsum præcedet, qui non solum omnem catervam impiorum sed et ipsum mundum consumet, XVII, 932.

Ecce terra, ecce aer, ecce mare, cæteraque elementa igne consumentur. S. Ambrosius, XVII, 935.

Terra et cœlum, id est, species terræ et cœli, per ignem a sua specie commutabuntur ut possint in alium reormari multo meliorem et pulchriorem. S. Ambrosius, XVII, 934.

Signa quænam præmittenda sunt. Zachæus Christianus, XX, 1161, 1162.

Medio noctis, securis omnibus, consummationem mundi esse venturam. S. Hieronymus, XIII, 974.

Signum Domini adventus est, Evangelium in toto orbe prædicari... quod aut jam completum, aut in brevi terminum esse complendum. S. Hieronymus. XXVI, 177.

Postumus extremum mundi tempus conjicere ex signis. S. Augustinus, XXXVI, 903, 909.

Signa adventus iudicii proxime futuri jam ab apostolorum tempore nec desinunt tamen convenire diebus novissimis et esse signa. S. Augustinus, XXXVI, 913, 914.

Judicii signa quæ propheta dixerunt, omnia pene completa. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Finis sæculi non adveniet antequam prædicetur Evangelium in universo orbe. S. Augustinus, XXXIII, 900.

Mundus igni novissimo reservatur in diem iudicii et perditionis hominum impiorum. S. Augustinus, XI, 1, 684.

Antichristus, cuius tempus dies Domini subsequitur. S. Augustinus, XII, 685.

Figura huius mundi minorum ignem conflagratione præteribit. Primasius Adrumet., LXVIII, 921.

Appropinquante autem eodem mundi termino, multa imminet quæ ante non fuerunt, videlicet immutationes aeris, terroresque de cœlo, etc. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1293.

De conflagratione ignis, qua mundus hiedicitur interire. S. Julianus Tolet., XCVI, 518.

Sic quidam dicunt in consummatione sæculi cum descenderit ignis, incipiet quidem de sublimioribus locis, ut paulatim ad inferiora descendat. S. Paschasius Radbertus, CXX, 829.

Lucas de igne Sodomorum dat nobis occasionem intelligendi quod per ignem cremandus sit iste mundus CXX, 829.

Facta namque resurrectione, et ad iudicium Christo veniente, statim ignis sequetur qui et mundum exuret et peccatores devorabit. S. Bruno Signienus., CLXV, 715.

Ignis flagrat super omnes montes quindecim cubitos. Honorius Augustodun., CLXXII, 778.

LIBRI DE FINE MUNDI TRACTANTES.

I bellus de mundi duratione. S. Hilarius, XIII, 1097.

Tractatus de meditandis plagis quæ circa finem mundi eveniunt. Richardus S. Victoris, CXCVI, 201.

XXXVII.

INDEX

DE CREATIONE HOMINIS,

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID DE ILLA DIXERE SS. PATRES.

Homo factus est Creatoris : Tertull. I, 514. Ex nihilo a Deo creatus : *ibid.*, 521. — Sanctas Litteræ docent hominem fuisse ultimum Dei opus, et sic inductum fuisse in hunc mundum, quasi in domum jam paratam et instructam : Lactantius, VI, 505. — Homini origo hanc habet dignitatem quod non manu, sed manibus Dei conditus sit : S. Hilarius, IX, 565. — Homo cur post omnes creaturas sit creatus : S. Ambrosius, XVI, 1129. Cur statim ac a Deo creatus est, non sit laudatus, *ibid.*, 510. Homini quanta dignitas in sua creatione, et quid illum doceat? *id.*, XVII, 1015. — Adam in ætate perfecta conditus fuit iuxta Judæos : S. Hieronymus., XXII, 902. — Adam quæ ætate aut statura conditus fuerit : S. Augustinus, XXXIV, 548. Adam et Eva non formati in illo die spiritali primitus condito, *ibid.*, 541. Homo præcipuum opus Dei dicitur, quare, *ibid.*, 547, 548. Deus hominem sicut cætera per Verbum suum fecit, *ibid.*, 571. Adam non aliter formatus fuit quam haberent causæ primordiales, *ibid.*, 549, 551. Homo factus est in die primo creationis invisibiliter, causaliter, potentialiter, in die autem sexto factus est visibiliter, *ibid.*, 545, 544, 546, 547, 549; 410. Adæ et Evæ origo iuxta Manichæos, *id.*, XXXII, 1375. Adam a principe tenebrarum creatum dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 569. Homini creatio, *id.*, XXXIV, 186, 241. Homini creatio allegorice exponitur, XXXII, 858. Cur in solius hominis creatione dictum, faciamus, *id.*, XXXIV, 291. Cur de hominis creatione non dicitur, et sic est factum, *ibid.*, 292. Homo sexta die creatus, *id.*, XLII, 257. — Utrum virili ætate formatus est homo, an per spatia temporum crevisset : S. Eucherius, I, 905. — Homini creatio : S. Prosper Aquitan., LI, 622. — De creatione primi hominis : Eusebius abb., LXII, 656. — Cur novissimus post creaturam factus sit homo : Dionysius Exiguus, LXVII, 550. — Creatio hominis : Gregorius Turon., LXXI, 163. — Homini prærogativæ in rerum conditione : S. Gregorius Magnus, LXXV, 900. Homo sexta die factus est, *id.*, LXXV,

1250. Homo primus sic conditus est, ut posset non peccando sine morte ad patriam transire angelorum, *id.*, LXXV, 664; Taio Casaraug., LXXX, 755. Panis primi hominis in paradiso quis fuerit : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 607. — Quod rationalis creatura angelorum atque hominum simul creata sit : Taio Casaraug., LXXX, 750.

De conditione primi hominis, *ibid.*, 755. — De homine : S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 559. — Cur in creatione hominis dicitur *faciamus* : Beda Ven., XCI, 28 *seq.* De creatione hominis, *id.*, XCIII, 216, 257; Wicbodus, XCVI, 1151. — Homini in creatione prærogativæ : S. Paulinus Aquil., XCIX, 199. — Cur homo sexto die creatus est : Alcuinus, 518. Num non ante, die sexto, homo legitur esse creatus, *id.*, C, 521. Die sexto, Dominus hominem fieri jubet : Rabanus Maurus, CVII, 458. — Cavenda est hic paupertas intellectus humani ut cogitemus Deum manibus operatum fuisse hominem et labiis carnis locutum : Remigius Antissiod., CXXXI, 60. — Nusquid ad angelos loquitur Deus dum dicit : Faciamus hominem : S. Bruno Signienus., CLXIV, 157. Creatio hominis totius Trinitatis opus fuit, *ibid.*, 157. — De creatione hominis : Rupertus abb., CLXVII, 248 *seq.* Homo est proprium opus et factura Dei, *id.*, CLXVIII, 627. — Extra paradisum voluit hominem facere Deus, ut intelligeret se ex gratia, non ex natura, in paradiso locutum : Hugo de S. Victore, CXXXV, 59. Adam continuo factus est sine ullo progressu membrorum in ætate virili, *id.*, CLXXVI, 92. Homini primi formatio, quid allegorice, *id.*, CLXXV, 639. Quare novissime factus est homo, *id.*, CLXXVI, 20. — Homini dignitas in creatione : S. Bernardus Clarav., CLXXXIII, 757. — De creatione hominis : Magister Randinus., CXCII, 1046; Adamus Præmonst., CXCVIII, 99. — Homo creatus fuisset, etiamsi angeli non cecidissent : Alanus de Insulis, CCX, 518. — Homini creatio quo die facta : Philippus de Harveng, CCH, 11.

Homo ex duplici substantia est confectus : Tertull., II,

832, 850. — Homo duabus naturis continetur spiritali et terrena : S. Hilarius, IX, 720. Secundum corpus de terra formatum, *ibid.*, 566. Secundum animam ex nulla aliena substantia factus, *ibid.* — Difficultates variae si anima Adæ non prius creata quam corpori inspirata : S. Augustinus, XXXIII, 570. — Caro Adæ ante peccatum ita est immortalis creata, ut, adminiculis adjuncta temporalis alimonie, mortis expertus ac doloris existeret : Beda Ven., XCI, 52; Rabanus Maurus, CVII, 463. — Sic immortalis et incorruptibilis est condita caro primorum hominum, ut eandem suam immortalitatem atque incorruptionem per observantiam mandatorum Dei custodirent : Beda Ven., XCI, 52. — In corporis et animæ substantiam homo factus est : Alcuinus, C, 5, 521. — Abusive pronuntiatur ex utraque substantia totus homo : Rabanus Maurus, CXI, 139. — Non enim credendum est, animam quasi spiritus et levis, et munda, ex luto factam esse : Honorius Augustodun., CLXXII, 55. — Angelorum ministerio forsitan formatum est corpus hominis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37. Qualis creatus sit primus homo secundum corpus, id., CLXXVI, 275. Corpus hominis Deus formavit de limo terre, *ibid.*, 92. — Homo cur ex luto conditus : Garnerius, CXCLII, 277.

Homo ad imaginem Dei Filii creatus : Tertull., II, 168. Ad similitudinem Filii et Spiritus confectus : *ibid.* Ad imaginem Dei factus, id est Christi : Tertull., II, 802. — Non in lineis corporalibus, sed in arbitrii libertate et potestate, ad imaginem Dei factus homo : Tertull., II, 29. — Adam quem ad imaginem et similitudinem suam conformatum : S. Victorinus martyr, V, 306. — Anima hominis ad imaginem Dei facta : S. Hilarius, IX, 566. Fit ad communem Patris et Filii imaginem : X, 154. Homo in substantia animæ ad imaginem Dei figuratus : IX, 651. Secundum animam ad imaginem Dei factus : IX, 721. Non Dei imago, sed imaginis et similitudinis Dei exemplum : IX, 566. — Homo cur factus a Deo ad imaginem et similitudinem suam : S. Zeno, XI, 276. Quæ sit in homine Dei imago : XI, 456, 457. — Ut pressius intelligatur ubi divina similitudo residet : S. Ambrosius, XIV, 259. In quo sit ad similitudinem Dei, XVII, 1017. — Imago Dei in homine facta in creatione, similitudo in baptismo : S. Hieronymus, XXV, 269. — Ad imaginem Dei quomodo Adam creatus : S. Augustinus, XI, 531; XXXIV, 26, 186, 211, 292, 317, 366, 409; XXXII, 626, 838; XLII, 475, 693, 1001, 1035. — Homo cur ad imaginem Dei conditus : S. Leo Magnus, LIV, 169, 189. — Homo an conditus ad imaginem Verbi : Prudentius, LIX, 949. — In qua homo factus ad imaginem et similitudinem Dei : Beda Ven., XCI, 29. In hoc maxime factus est homo ad imaginem Dei, in quo irrationalibus antecellit, id., 50. Quod enim dictum est ad imaginem Dei, non nisi in anima : Beda Ven., XCI, 43. — Imago Dei quomodo in homine : S. Paulinus Aquil., XCLX, 799. — Ad imaginem et similitudinem suam ipse Creator omnium hominem creavit : Alcuinus, C, 566; Rabanus Maurus, CVII, 459. — Non ergo secundum corpus, sed secundum intellectum mentis, ad imaginem Dei conditus est homo : Rabanus Maurus, CVII, 460. — Nec audiendi sunt qui dicunt hominem in corpore Dei imaginem habere : Remigius Antissiod., CXXXI, 57. — Sexto die creatus est homo ad similitudinem et similitudinem Creatoris : S. Petrus Damianus, CXLV, 813. — Imaginem Dei Adam habuit in anima : Guibertus abb., CLVI, 55. — Quod ad imaginem et similitudinem Dei facti sumus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 709. — Ad ineffabilis Trinitatis imaginem et similitudinem conditus homo dicitur : Hildebertus, CLXXI, 435. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam, id., CLXXI, 1118. — Ad imaginem Dei homo factus dicitur : Godefridus abb., CLXXIV, 143. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37; CLXXVI, 91, 261, 590. Homo cur ad imaginem Dei factus, CLXXVII, 1119, 1120. — Homo secundum animæ dignitatem ad similitudinem singularem personarum factus est : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 761. Ad imaginem Dei creatus, id., *ibid.*, 763 : Petrus Lombardus, CXCLII, 31. Satis ergo ostenditur ubi homo sit creatus ad imaginem Dei, scilicet non in corporis lineamentis, sed forma quadam intelligibili mentis illuminatæ : Petrus Lombardus, CXCLII, 205, 282; S. Trinitatis imago in homine impressa elucidatur : Adamus Præmonst., CXCVIII, 833.

Homo in hoc ab ipso Deo exstructus est, ut Dominus esse posset, dum sit a Domino : Tertull., II, 801. Omnis substantia ejus saluti destinata, 865. — Ad cognoscendum venerandumque Deum homo omnibus uti debet, IX, 564. Natus est ad volandum in celum, IX, 975. — Ad hoc natus est homo, ut Creatorem suum intelligens, veneretur

cum metu, et honore, et opere mandatorum : S. Hieronymus, XXXIII, 1116. — Homo ad quid factus : S. Augustinus, XI, 628. Hominis finis est vita æterna, XXXIV, 144. A quo, quare, ad quid homo creatus, XI, 819. Ad celum, non ad gehennam a Deo conditus, XI, 1119. — Homo nascitur ad laborem : S. Gregorius Magnus, LXXV, 737. Homo conditus ad contemplandum suum Conditorum, LXXV, 815, 821. — Quod ad hoc facti sumus, ut Deum sine fine laudemus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 711. Homo a Deo creatus ut secundum Creatoris sui voluntatem viveret : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 805. Constat hominem esse factum ad beatitudinem, quæ in hac vita haberi non potest, id., 576. Ad regnum Dei factus est homo, id., 457, 535. Et ad videndum Deum, id., 225, 813, 814. — In paradiso omnium deliciarum loco Deus eum collocavit ut operaretur, et custodiret illum : S. Bruno Signiensis, CLXIV, 160. — Hominem fecit Deus ad immortalitatem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37.

Ut creatis aut uteretur, aut dominaretur, homo est electus : S. Hilarius, IX, 426. — Bellus robustissimas et ferocissimas homini a Creatore subditas : S. Ambrosius, XIV, 253. — Potestas hominis in bestiis, S. Augustinus, XXXIV, 187. — Bestiis dominari, per allégoriam, *ibid.* In quo honore positus, si non intellexerit ut bene agat, eisdem ipsis animalibus insensatis, quibus prælatus est, comparabitur : Beda Ven., XCI, 50. Queritur in quam utilitatem homo dominatum in pisces, et volucres, et animalia terræ cuncta perceperit, id., XCI, 51. Questio dignum est quare non etiam nunc cunctis homo domineatur animalibus, *ibid.* Quomodo Deus adduxit ad Adam cuncta animalia, et universa volatilia cæli, id., XCIII, 271, 279. — Cur voluit Deus ut homo cunctis animalibus nomina imponeret : Alcuinus, C, 522. — Non est cogitandum carnaliter, quod ita adduxerit Deus animalia terræ vel aves ad Adam : Rabanus Maurus, CVII, 485. Constat Adam in ea lingua qua totum genus humanum usque ad constructionem turris, in qua linguæ divisæ sunt, loquebatur, animalibus terræ et volatilibus nomina imposuisse, id., CVII, 483. — Dominari debuit homo omnibus, sed per peccatum amisit dominium et in maximis et in minimis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37. Quod autem ad eum adducta sunt, hæc est ratio, scilicet quia futurus erat Dominus super omnia illa, et ideo debebat ut pro arbitrio suo daret eis nomina, id., CLXXV, 40. — Non hominem homini præponit Deus, sed insensibilibus tantum, vel irrationalibus creatoris, ut eas scilicet in potestatem accipiat : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 763. — Dominatio omnium quæ in terra et quæ in aquis sunt, homini data est : Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1531.

De creatione mulieris.

Femina non est facta ad imaginem Dei : S. Ambrosius, XVII, 210, 259. — Femina de viro facta : S. Augustinus, XXXVII, 1781. Facta est ad imaginem Dei : id., XXXIV, 295. Extra sex dies creationis facta est, *ibid.*, 345. Mulieris formatio, non per alium, quam Deum, id., XXXIV, 403, 404. Mulier cur ex homine formata, id., XI, 572, 576. Mulier in adiutorium propter sobolem facta, id., XXXIV, 395, *seq.* Mulier facta ut vir ei dominaretur, *ibid.*, 450. Mulieris formatio, mystice dicta est edificatio, *ibid.*, 402, 403. Formatio mulieris, eo modo quo narratur, facta est, ut quidpiam prænuntiaretur, *ibid.*, 402. Mulieris formatio, Ecclesiæ formationem mystice significabat, *ibid.*, 407, 408. — Queritur utrum femina de latere viri formata ex ejus anima acceperit animam : S. Eucherius, L, 903. — In primis Deus feminam unam creavit : Beda Ven., XCI, 50. Femina ad imaginem Dei creata est, secundum id quod et ipsa habebat mentem rationalem : *ibid.*, 50. Nunquid quia opus erat Adæ, ut ei conjux fieret, aliter non poterat fieri, nisi ut dormienti costam detraheret, ex qua conjux edificaretur : id., XCIII, 275. — Cur mulier de latere viri dormientis edificata legitur, et non de terra plasmata : Alcuinus, C, 522. — De factura mulieris ex costa Adæ : Rabanus Maurus, CVII, 482. Quod mulier de viri latere facta est, propter ipsius conjunctionis vim commendandam, ita fieri oportuisse credendum est : *ibid.*, 484. — De formatione mulieris : Hildebertus, CLXXI, 1119. — Attendendum est quod nec de capite, nec de pedibus viri sumptum est id unde fieret mulier, ne aut domina, si de capite, aut ancilla, si de pedibus putaretur : Hugo de S. Victore, CLXXV, 40. Ideo de medio, id est costa sumi decuit, ut sociis intelligeretur : *ibid.* De formatione mulieris : id., CLXXVI, 92. — Ut enim ex patre cæteræ personæ hiberent esse, ita in humana creatione femina ex viro creata esse inde habuit, non vir ex femina : Petrus Abælardus, CLXXVIII, 761.

XXXVIII.

INDEX DE ANIMA HUMANA

IN QUO EXHIBETUR, ORDINE LOGICO, QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ANIMÆ ORIGINE, NATURA, IMMATERIALITATE, DOTIBUS, IMMORTALITATE, EXCELLENTIA, ETC., ETC.

MONITUM.

Hoc in Indice, utilitati simul et facilitati lectoris providentes, divisiones statuemus plurimas; sic vicissim agemus: I de existentia et origine mentis humanæ; II de illius natura; III de immaterialitate; IV de variis dotibus; V de immortalitate; VI de unione animæ cum corpore et de sede illius; VII de excellentia; VIII de statu animæ præsentis; IX de statu ejus in morte et post mortem; X libros de anima ex professo tractantes adducemus; XI denique velut in appendice de anima brutorum aggrediemur questionem. Sed ne longius hic Index protraheretur, non omnes de verbo ad verbum Patrum sententias relatuimus, at tantum numeris et voluminum et paginarum indicavimus locos ubi facillime lector reperiet desideratas.

I. — De existentia et origine mentis humanæ.

Anima humana non ex Deo sed a Deo creata et descendens, imago Dei est, nam eisdem motus et sensus habet quos et Deus, licet non tales quales Deus. Assertitur animas non fuisse priusquam in corpore mitterentur; non easse ex traduce, sed formato corpore creari et infundi. Variæ hic etiam de illius origine opiniones necnon circa illam errores recensentur.

Tertullianus, I, 377; II, 257, 293, 504, 632, 686, 695, 696, 712, 801, 805. — Arnobius, V, 833, 851, 858, 863, 864, 883, 835. — Lactantius VI, 309, 319, 322, 345, 403, 730, 927. — S. Hilarius, IX, 402, 451, 458, 650, 718; X, 358. — Philastrius, XII, 1183, 1233, 1249. — S. Ambrosius, XV, 1332. — S. Chromatius, XX, 420. — S. Hieronymus, XXII, 1083; XXIII, 371, 372, 450, 478, 1112. — S. Augustinus, XXXII, 647, 1237, 1242, 1296; XXXIII, 541, 548, 590, 717-719, 723, 727, 728, 731-733, 747, 778, 837, 858, 862, 864, 882; XXXIV, 313, 315, 333, 356, 360, 361, 366, 372, 412, 415, 418, 419, 422, 425, 426; XXXV, 2229; XXXVII, 1822; XXXIX, 2175, 2183; XL, 11, 34, 35, 93, 95, 99, 784, 809, 887; XLI, 311, 353, 373, 402; XLII, 116, 117, 380, 381, 549, 668-670, 1207, 1204, 1216; XLIV, 150, 196, 477, 479, 482, 484, 489, 490, 492, 493, 496-499, 501, 506, 512, 513, 520, 523, 525, 530, 532, 516, 547, 608; XLV, 1218, 1718, 1724. — Cassianus, XLIX, 499, 756. — S. Leo Magnus, LIV, 683. — Gennadius, LVIII, 1020, 1021. — Prudentius, LIX, 695. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 989. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 83, 85, 86, 251. — Alcuinus, CI, 1073. — S. Agobardus, CIV, 168. — Rabanus Maurus, CVII, 475; CX, 1112. — Wernerus, CLVII, 1161, 1162, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 623. — Odo, abb., CLX, 1100. — S. Bruno Astens., CLXIV, 160 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 268, 356. — Hildebertus, CLXXI, 1121. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 750. — Alanus de Insulis, CCX, 313, 316 et seqq.

II. — De natura animæ humanæ.

Anima substantia est simplex; sic recte quasi *ὁνείζουσα*, id est, a sanguine longe discreta vocatur, cum post mortem corporis perfectam ejus constet esse substantiam. Quidam dicunt animam sic appellatam, eo quod animet atque vivificet sui corporis substantiam. Animus appellatur, quia velocissima ejus cogitatio ad similitudinem venti motu celeri pervagatur; mens dicitur a *μενέω*, id est, luna, quia licet mutetur vicissitudine varia, se tamen restituit in id quod fuit quadam novitate perfecta; spiritus etiam dicitur, sive quia inspirat quod vult, universa complet, totus in orbe, immobilis loco, sive quatenus est substantia tenuis nobisque invisibilis; sive quatenus per totum corpus emissum atque receptum per eum vita mortuum continetur. Una est anima quæ, dum contemplantur, spiritus est; dum sentit, sensus; dum sapit, animus; dum intelligit, mens; dum disceruit, ratio; dum consentit, voluntas; dum recordatur, memoria; dum membra

vegetat, anima est. Variæ de naturæ animæ opiniones referuntur et errores refelluntur varii.

Tertullianus, I, 610; II, 182, 654-656, 667, 668, 672, 682, 686, 775, 803, 814, 817, 936. — Arnobius, V, 851, 832, 836, 858, 859, 863, 854, 858, 865, 866, 839, 830. — Lactantius, VI, 779; VII, 63. — S. Zeno, XI, 340. — Philastrius, XII, 1210, 1252, 1253. — S. Ambrosius, XIV, 403, 466, 501, 560; XVI, 1074; XVII, 491, 529. — S. Hieronymus, XXII, 796, 824. — S. Augustinus, XXXIV, 353, 362, 363, 365, 366, 372, 425, 426, 480; XXXVII, 1887; XL, 194, 671, 727, 784, 803, 814; XLI, 287, 326, 773; XLII, 11, 46, 47, 93, 94, 253, 961, 982; XLIV, 363, 364, 426, 480, 534, 538-541, 543, 544; XLV, 1518, 1510. — Cassianus, XLIX, 507, 663, 774. — S. Prosper, LI, 241, 414, 493. — S. Leo Magnus, LIV, 682. — Gennadius, LVIII, 1021, 1022. — Prudentius, LIX, 695; LX, 475. — S. Fulgentius, LXX, 284, 283. — Cassiodorus, LXX, 1283, 1287, 1289. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 83, 85; LXXXIV, 716. — B. Alcuinus, CI, 664, 1103. — Rabanus Maurus, CX, 1110. — Isidorus Mercator, CXX, 561, 894. — Wernerus, CLXVII, 1175, 1176. — S. Bruno Astens., CLXIV, 161, 470, 959. — Hugo de S. Victore, CLXXIV, 418, 419; CLXXVII, 179, 180. — S. Bernardus, CLXXXIV, 340. — Isaac de Stella, CXCIV, 1878. — Adamus Scotus, CXCVIII, 806.

III. — De animæ immaterialitate.

Anima spiritus est, sicut ipsa dies lux; incorporea, immaterialis et ideo dissolvi non potest. Non crescit in pueris, nec in juvenibus viget, nec in senibus diminuitur. Nihil in se corporeum retinet; nec longitudinem, nec latitudinem, nec profunditatem habet; spiritualiter multa longius et prope posita perpendit, de celestibus cogitat; de ipso summo Deo quædam ardua nosse desiderat, etc.

Tertullianus, II, 664. — Lactantius, VI, 771, 772, 775, 776. — S. Hilarius, IX, 566, 719, 721. — S. Ambrosius, XIV, 537; XV, 1334; XVI, 1074. — S. Hieronymus, XXVI, 66. — S. Augustinus, in eisdem locis articulo præcedenti de natura mentis allatus. — Prudentius, LIX, 697. — Boetius, LXIV, 1400. — S. Fulgentius, LXX, 668, 691. — Cassiodorus, LXX, 1283. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 83. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 159, 161. — P. Alcuinus, CI, 643, 1644. — Rabanus Maurus, CX, 1111, 1113. — Guibertus abb., CLVI, 677, 678. — Wernerus, CLXVII, 1173, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 806. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690.

IV. — De proprietatibus vel dotibus animæ.

Anima rationalis est et libera; capax scientiæ et intellectus; semper mobilis et exercita. Anima in corpore tres habet affectiones; rationabilem, concupiscibilem, irascibilem; triplici constat potentia, vitali, sensuali, rationali; ratione viget, consilio valet, intelligentia antecellit. Anima de divinis tractat, humana sapit, natura iter tendit ad superiora; facultates et quasi instrumenta cognoscendi ac diligendi habet ex natura; septem sicut illi vires: animus, mens, imaginatio, opinio, ratio, intellectus et memoria, etc.

Tertullianus, I, 293, 680, 686; II, 654, 656, 653, 726,

750, 751, 772, 775. — S. Ambrosius, XV, 1735, 1756. — Cassianus, XLIX, 597, 1606. — Dionysius Exiguus, LXVII, 570, 571. — B. Alcuinus, CI, 610, 642. — Rabanus Maurus, CX, 1111. — S. Anselmus, CLVIII, 216, 454, 535, 605. — Odo, CLX, 1081. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 559, 572. — Isaac de Stella, CXCI, 1887. — Joannes Saresburiensis, CXCI, 951.

V. — De immortalitate animæ.

In hoc articulo afferuntur omnia argumenta quibus conati sunt Patres astringere animæ immortalitatem; recensentur etiam variae de illa opiniones, et errores refelluntur.

Tertullianus, I, 610, 1261; II, 648; 720, 795, 796, 798. — S. Cyprianus, III, 781, 782; IV, 247, 509, 450, 476, 477, 493, 585, 586, 596, 598, 605, 730-752, 791, 792. — Ambrosius, V, 475-477, 481-486, 852-854, 855-859. Lactantius, VI, 26, 579, 380, 381, 609, 665, 765, 770, 776, 777, 855, 856. — S. Hilarius, IX, 411, 589, 590, 632, 633, 861, 865, 931, 952; X, 26, 27, 30, 31, 396, 397, 411, 412, 640, 641, 861, 862, 1015, 1046. — S. Zeno, XI, 540. — S. Philastrius, XII, 1121, 1210. — S. Ambrosius, XIV, 358, 359, 539-541, 551-553, 557, 558, 1174, 1175; XV, 1498, 1499, 1504, 1509; XVI, 592, 922, 923, 1509, 1510, 1520, 1521, 1528, 1552, 1553, 1571, 1575. — Rufinus, XXI, 666, 667, 682, 1001, 1086, 1087. — S. Hieronymus, XXII, 467, 589, 890; XXIII, 1060-1062; XXVI, 190, 191. — S. Augustinus, XXXII, 713, 719, 720, 896, 1021, 1022, 1025, 1028, 1029; XXXIII, 269; XXXIV, 457; XXXV, 522, 552, 553, 554, 670, 760; XXXVII, 1678, 1679, 1682, 1702, 1705, 1782, 1906; XXXVIII, 206, 220, 232, 255, 428, 588, 721, 799, 1288, 1583, 1614, 1615, 1650, 1675, 1676; XXXIX, 1578; XL, 281, 607, 1025, 1096, 1580-1582; XLI, 255, 299, 607, 758, 765, 768, 771, 772; XLII, 581, 1025; XLIV, 110, 747. — Cassianus, XLIX, 514, 556, 570, 499-501, 529, 550, 615, 614, 705, 701. — S. Prosper, LI, 152, 153, 157, 158, 174, 175, 251, 252, 456, 440, 441, 456, 457, 599, 600, 621, 622. — S. Petrus Chrysologus, LII, 214-217, 226, 228, 375, 376, 501-503, 536, 537, 549, 550, 555, 556, 616-620. — S. Valerianus, LII, 736, 738, 742, 743. — S. Salvianus, LIII, 171. — S. Leo Magnus, LIV, 25, 28, 87, 88, 126, 128, 168, 169, 215, 214, 255, 501, 502, 506, 528, 579, 580. — S. Maximus Taurinus, LVII, 577, 425, 683, 793, 811, 812. — Gennadius, LVIII, 985, 1004, 1005, 1001. — S. Faustus, LVIII, 856. — Pomerius, LVIII, 856. — Prudentius, LIX, 664; LX, 712, 778. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 200, 201, 208, 215, 217, 221, 549-551, 463, 465. — Eusebius, LXII, 684, 685, 750-752, 785, 784, 810, 812, 835, 860, 861, 899, 900, 945, 944, 1021, 1022. — Boetius, LXIII, 713; LXIX, 1405. — S. Fulgentius, LXV, 153, 154. — Cassiodorus, LXIX, 862, 1035, 1056; LXX, 1283-1285. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 540, 1156, 1159. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 610, 641, 715, 714; LXXVII, 140-142, 520-522, 528-530, 404, 405. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 87, 944-949, 1185, 1241. — S. Paulinus Aquilanus, XCIX, 214, 245. — B. Alcuinus, C, 519, 520, 589, 586; CI, 1099-1102. — S. Agobardus, CIV, 201, 202. — Rabanus Maurus, CVIII, 1148, 1167; CIX, 709; CX, 1109-1111. — S. Lupus, CXIX, 492, 493, 621, 625. — Liethbertus, CXLVI, 1175. — Joannes Rothomagus, CXLVII, 228, 229. — Lanfrancus, CL, 125, 124, 151, 152. — Manegaudus, CLV, 111. — S. Anselmus, CLVIII, 215, 211, 216, 218, 794, 795. — S. Ivo Carnotensis, CLXI, 975, 1001, 1002, 1004. — S. Bruno Astensis, CLXV, 162. — Rupertus abbas, CLXVII, 556-558. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 486-488; CLXXVII, 747. — Hervetus, CLXXXI, 875. — S. Bernardus, CLXXXII, 258, 259; CLXXXIII, 210, 211, 1172, 1175. — Petrus Lombardus, CXCI, 36-38, 43, 937, 1110. — Garnerius, CXCI, 89, 198, 199. Gerhohus, CXIV, 497. — Wolbero, CXIX, 1021. — Hildegardis, CXCVII, 747. Philippus de Harveng, CCHII, 206, 207, 602, 603, 1286, 1287. — Ermenegaudus, CCIV, 1242, 1252, 1253. — Petrus Blesensis, (CVII, 752, 753. — Alanus de Insulis, CCX, 252, 253, 324-331. — Petrus monachus, CCXIII, 558-560. — Innocentius III, CCXVII, 578.

VI. — De sede animæ et ejus uniōne cum corpore.

Anima quo modo corpori adhæreat, non potest comprehendere: non continetur in corpore, ut id quod in vase, aut quod in loco est, sed per omnes corporis particulas tota simul adest, nec minor in minoribus, nec in majoribus major, at in omnibus tota, et in singulis tota est, quam omnia triplici operatione vivificat, sensit, et regit, e. c. Tertullianus, II, 671, 672. — Lactantius, VI, 775, 1005; VII, 69. — S. Zeno, XI, 572. — S. Ambrosius, XVI, 508,

326. — S. Hieronymus, XXIII, 418, 580; XXVI, 408, 418. — S. Augustinus, XXXII, 1034; XXXIII, 725; XXXIV, 563; XXXV, 1584, 1586, 1737, 2325; XL, 504, 710, 711, 794, 795, 812; XLI, 725; XLII, 185, 877, 989. — Eusebius, XLII, 618. — Dionysius Exiguus, LXVII, 561, 570. — Cassiodorus, LXX, 1255, 1294. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 85. — S. Paulinus Aquilanus, XCIX, 161, 162. — B. Alcuinus, CI, 222, 613, 1098, 1160. — Rabanus Maurus, CX, 1114. — Hincmarus, CXV, 296. — Wernerus, CLVII, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 711. — S. Bernardus, CLXXXIII, 120, 188, 450, 697, 701. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690 et seqq. — Isaac de Stella, CXCI, 1882. — Adamus Scotus, CXCVIII, 805.

VII. — De animæ excellentia.

Apima humana, Dei insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata spiritu, redempta sanguine, capax beatitudinis, hæres bonitatis, rationis particeps, quoddam habet Trinitatis vestigium; imaginis seu Verbi magnitudinem et rectitudinem refert; nihil illa potentius, nihil sublimius, etc.

Tertullianus, II, 668, 805. — S. Hilarius, IX, 566, 709. — S. Ambrosius, XIV, 256, 258, 259; XVI, 1074. — S. Hieronymus, XXIII, 299; XXIV, 489; XXVI, 150. — S. Augustinus, XXII, 1276, 1279, 1287; XXXIV, 564; XXXV, 1451, 1585; XXXVII, 1885; XXXVIII, 429; XXXIX, 532; XL, 787, 805, 806, 809; XLI, 229, 264; XLII, 1221. — S. Prosper, LI, 485. — B. Alcuinus, CI, 630, 640, 642, 1101. — S. Anselmus, CLVIII, 215, 216. — S. Bernardus, CLXXXIII, 979; CLXXXIII, 448, 667, 916, 917, 1181; CLXXXIV, 489, 490, 517. — Thomas abbas, CCVI, 109.

VIII. — De statu præsentis animæ in ordine spirituali; necessitas et media eam sanctificandi.

Anima est corrus Dei, qui equos habet bonos et malos; virtutum ornata floribus, hortus est, vel in se paradisum habens germinantem; civitas est, munita per Christum, obsessa per diabolum; templum est et altare Dei; tabernaculum quando peccatum minuitur; inaccessa cum peccatis cumulantur; cum semel adhererit cupiditatibus, difficile in altum potest, unde descendit, sine Dei favore, revolare. Anima cum solo Deo, in Deo solo est beata; temporalibus voluptatibus dedita, semper exardescit cupiditate, nec satiari potest. Alimentum animæ, voluntas Dei. Anima tribus modis moritur: cogitatione, opere, perseverantia in malo, etc. etc. In hoc articulo, ut jam diximus, ne longius protraheretur Index, numeris tantum et voluminis et columnarum indicamus Patrum locos quibus agunt de statu animæ præsentis et de necessitate et modis illam sanctificandi, quos scilicet locos fructuose adhibet lector.

Tertullianus, II, 296, 719, 720. — S. Ambrosius, XIV, 260, 317, 351, 766, 588, 506, 507, 514, 519, 521, 527, 531, 549, 558, 559; XV, 1055, 1222, 1242, 1549, 1581, 1587, 1652, 1642, 1737, 1781; XVI, 91, 282, 290, 295, 296, 370, 468, 1051, 1056, 1057, 1068, 1255, 1241, 1242; XVII, 207, 782. — S. Hieronymus, XXII, 556, 551, 585, 795, 809, 816, 1075; XXIII, 41, 200; XXIV, 50, 51, 471, 550; XXV, 220, 1108, 1280. — S. Augustinus, XXXII, 785, 791, 857, 1037, 1251, 1265, 1314; XXXIII, 212, 215, 491, 496, 506, 559; XXXIV, 559, 710; XXXV, 1544, 1550, 1581-1586, 1605, 1605, 1681, 1737; XXXVI, 82, 94, 452, 752, 751, 765; XXXVII, 1117, 1178, 1261, 1516, 1550, 1552, 1654, 1724, 1843, 1851; XXXVIII, 158, 415, 428, 715, 882, 1214, 1591, 1598, 1452; XXXIX, 16, 3, 1951, 2022, 2168, 2526; XL, 16, 58, 58, 62, 90, 787, 806, 807, 820, 826, 983, 989, 1057, 1354, 1351; XLI, 257, 271, 569 et seqq., 577, 587, 590, 610, 612, 665, 776, 779, 1361; XLII, 102, 115, 115, 127, 138, 165, 261, 424, 614, 616, 656, 890, 898, 977, 988, 998, 999, 1005-1007, 1051, 1052; XLV, 1865. — Cassianus, XLIX, 561, 926, 1507. — S. Prosper, LI, 280, 458, 494, 610, 637. — S. Petrus Chrysologus, LII, 214, 261, 320, 553. — S. Leo Magnus, LIV, 186, 272, 310. — S. Maximus Taurinus, LVII, 245, 605. — Prudentius, LX, 556. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 143, 202, 269, 505, 565, 577, 412, 576, 750, 751. — Eusebius, LXII, 658, 757. — S. Fulgentius, LXV, 253, 254, 557, 561, 596. — Cassiodorus, LXX, 173, 454, 702, 819, 844, 932, 1296. — Vitis Patrum, LXXXIII, 804, 1017, 1055; LXXXIV, 1256. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 59, 352, 806, 892; LXXXIX, 77, 79, 133, 146, 229, 492, 495, 500, 510, 536, 550, 581. — S. Paulinus Aquilanus, XCIX, 262. — B. Alcuinus, C, 211; CI, 640, 643, 645, 1074. — S. Agobardus, CIV, 36, 206, 262. — Rabanus Maurus, CVIII, 766; CIX, 535, 910; CX, 763, 710; CXI, 1114, 1173, 1183. — Paschasius Radbertus, CX, 589, 453, 831, 1066,

1068, 1081, 1083. — S. Petrus Damian., CXLIV, 268, 541, 550, 707; CXIV, 405, 622, 995. — S. Bruno Carthus., CLII, 785, 1266. — Guibertus abb., CLVI, 68. — S. Anselmus, CLVIII, 805. — S. Bruno Astens., CLXIV, 920; CLXV, 920; CLXV, 254, 626. — Rupertus abb., CLXVII, 479, 502, 509, 1124, 1191, 1792; CLXVIII, 327, 953, 1509, 1462; CLXX, 267, 304. — Hildebertus, CLXXI, 141, 156, 475, 856, 862, 891, 906. — Godefridus abb., CLXXIV, 50, 90, 192, 198, 379, 451, 602, 658, 640, 715, 749, 809, 925, 1057, 1048, 1123. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 276, 347, 417, 420, 421; CLXXVII, 956. — S. Bernardus, CLXXVII, 246, 821, 987; CLXXXIII, 51, 90, 97, 222, 591, 595, 594, 780, 785, 885, 897, 912, 919, 966, 1000, 1075, 1167, 1192, 1195; CLXXXIV, 149, 524, 545 *et seqq.*, 490, 510, 546, 599; CLXXXV, 85. — Garnerus, CXCI, 144, 180, 275, 548. — Wolbero, CXCV, 1039, 1126, 1135. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 152, 211, 509, 450, 450, 474, 1200, 1278. — Adamus Scotus, CXCVIII, 234, 275, 357, 370, 575, 422, 769, 785, 1360. — Philippus de Harveng, CCIII, 1204. — Thomas Cisterciens., CCVI, 725. — Alanus de Insulis, CCX, 262. — Anonymus, CCXIII, 913.

IX. — *De statu animæ in morte et post mortem.*

Anima iusti a corpore discedens, videt omnia opera bona sua, et ideo gaudet; mox eam accipit angelus qui eam custodivit, et eam ante thronum Dei locat; anima vero peccatoris cum incipit a vinculis carnis absolvi, amaro terrore concutitur, mordacis conscientiae stimulis laceratur: recollit vetita quæ commisit, dolet; manere satagit, ire compellitur; erubescit, etc. Anima iusti post obitum, si nihil purgandum habeat, statim evolat ad cælum; anima vero peccatrix detruditur in inferos, etc. Hic etiam recensentur et refelluntur variae opiniones de metempsychysi. Quoad penas animæ peccatricis et iustorum præmia iudices de cælo et de inferno adeat lector.

Tertullianus, II, 444 *et seqq.*, 697, 741, 742, 745-747, 749, 751, 819. — S. Augustinus, XXXIV, 48, 360, 361, 576, 481; XXXV, 1751, 2252; XXXVI, 361; XXXVII, 1457, 1911; XXXVIII, 1152, 1135, 1154; XL, 795, 800, 801, 812, 1024, 1026, 1062, 1065, 1065, 1184; XLI, 265, 310, 575, 592, 711, 794; XLII, 43, 47, 226, 251, 385, 381, 1069, 1220; XLIV, 499, 978. — Prudentius, LIX, 846, 887; LX, 557. — Vitæ Patrum, LXXIII, 154, 1043, 1125. — S. Gregorius Magnus, I, XXVII, 331, 356, 357, 365, 580, 581, 403. — Idalius, XCVI, 478-481, 492. — B. Alcinus, C, 342. — S. Petrus Damian., CXIV, 758; CXIV, 759. — S. Anselmus, CLVIII, 754. — S. Bernardus, CLXXXIII, 659, 663.

X. — *Libri de anima tractantes.*

Liber de anima, Tertullianus, II, 641.

De immortalitate animæ, Lactantius, VI, 761.
De aeternitate animæ, Lactantius, VI, 764.
De anima et corpore, de conjunctione eorum, et de discessu et reditu, id., VI, 771.
De anima, ac testimonia de ejus aeternitate, id., VI, 777.
Animæ immortalitas confirmatur, id., VI, 1086.
De mente et ejus sede, id., VII, 64-75.
Liber de Isaac et anima, S. Ambrosius, XIV, 501.
Liber de immortalitate animæ, S. Augustinus, XXXII, 590, 1021.
Liber de quantitate animæ, id., XXXII, 594, 1053.
Liber de spiritu et anima, id., XL, 779.
De anima et ejus origine libri IV, id., XLIV, 475, XXXII, 653, XXXIII, 720.
De statu animæ libri III, Claudianus Mamertus, LIII, 699.
Liber de anima, Cassiodorus, LXX, 1280.
Tractatus de anima, Rabanus Maurus, CX, 1110.
De diversa et multiplici animæ ratione, Hucmarus, CXXV, 952.
De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXII, 1045.
De anima, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 166.
De unione corporis et animæ, id., CLXXVII, 285.
Visio status animarum post mortem, Joannes monac., CLXXX, 177.
De natura corporis et animæ, Guillelmus abb., CLXXX, 695.
Liber de anima corpore exuta, Hugo Eterianus, CCN, 163.

XI. — *De anima brutorum.*

Animale nihil sine sensu, nihil sensuale sine anima, Tertullianus, II, 775. — Utrum animalibus mens insit, et quinam hanc ipsis tribuerint, Lactantius, VII, 93. Forum intelligentia et providentia futuri, id., VI, 765. Illorum animæ morte solvuntur, *ibid.*, 521, quinam ipsis rationem tribuerint, *ibid.*, 917. — Anima inest et pecori, S. Augustinus, XLII, 1057, 1061. — Bestiarum animæ vivunt, sed non intelligunt, *ibid.*, 975, 979. Bestiæ intellectus carent, id., XXXVI, 480, XXXVII, 1939. Bestiæ sentiunt, reminiscuntur, appetunt, id., XLII, 999; imagines in parte animæ brutorum, *ibid.*, 979. — Animalium animæ cum ipsa carnis nativitate nascuntur, et in carnis morte finiuntur, sed non reguntur ratione, Gennadius, LVIII, 984. — Animal rationis amicum, Dracontius, LX, 723. — Animæ brutorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1251. — Animalium animæ quæ, B. Alcinus, CI, 1076. — Anima bruti non vivit, nisi quoad vivificat, S. Bernardus, CLXXXII, 239. — Animæ brutorum cum ipsis intereunt, Robertus Pullus, CLXXXVI, 739. — Spiritus bruti unde vocetur spiritus, naturalis, vitalis, et an sit animatus vel inanimatus, Alanus de Insulis, CC, 550, 551.

XXXIX.

INDEX DE RATIONE HUMANA

ET DE EJUS EXCELLENTIA, POTENTIA, INFIRMITATE,

LOGICO REFERENS ORDINE QUIDQUID DE HIS DIXERE SS. PATRES.

MONITUM.

Hoc in Indice, rerum ordinem logicum tenemus; sic, ratione definita, illius existentiam, fines, excellentiam exponimus; sed cum inter illas rationis humanæ dotes plurimi exsurgunt defectus, illius infirmitates et istarum causas aggredimur, varias de his omnibus Patrum sententias vel referentes, vel numeris saltem et voluminum et columnarum indicantes.

I. — *Rationis definitio.*

Ratio est mentis motio ea quæ discuntur distinguendi et connectendi potens, S. August., XXXII, 1009. — Ratio est aspectus mentis quæ verum contemplatur, id., XXXII, 66; XXXVIII, 255; XL, 786. — Rationis est anima supra corporalia et infra spiritualia collocata, id., XL, 808. — Ratio est vis animæ, quæ omnia discernit et judicat, id., XL, 809. — Ratio animi motus quo ducitur ad arcanum ve-

ritatis, Cassiod., LXX, 1284. — Ratio est motus quidam animi visum acuens mentis, veraque a falsis distinguens, S. Isid. Hisp., LXXXIII, 81. — Ratio nihil aliud est quam intellectus, ex quo Dei et angelorum similes effluunt, Guibertus, CLVI, 53. — Triplex S. Bernardi rationis egregia definitio. S. Bernard., CLXXXIV, 341 et 351. — Est ratio vis quædam bonum a non bono discernens, Philippus de Harveng., CIII, 946.

II. — *Rationis existentia.*

Anima humana est rationalis.

Tertullianus, II, 395, 679; S. Hier., XXIII, 1023; XXX, 681; S. Aug., XXXII, 1048; XXXV, 1518; XXXVII, 1887; XL, 781, 814; S. Prosperus Aquit., I, 1, 505; Gennadius LVIII, 984, 985; S. Isid. Hisp., I, XXXIII, 83; Florus, CXIX, 129; Joannes Scotus, CXXII, 755; S. Remigius, CXXII, 60; S. Bruno, CLII, 61, 1082; S. Anselmus, CLVIII, 215, 440, 551; Honorius Aug., CLXXII, 97, 98; Hugo de S. Vict., CLXXV, 419; CLXXVII, 559; Guillelmus abb. CLXXX, 763; Adamus Præm., CXCIII, 100. — Homo est animal rationale, Tert., II, 160; S. Hil., IX, 564; S. Hier., XXIV, 49; Dionysius Exiguus, LXVII, 357; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 76; Joannes Scotus, CXXII, 756; S. Anselmus, CLVIII, 567; Hermannus, CLXXX, 14; S. Bern., CLXXXII, 621, 746. — Homo particeps rationis, Arnobius, V, 835, 746; S. Aug., XLIV, 530; S. Leo, LV, 127; Boetius, LXIII, 635; LXIV, 12; S. Remigius Lugd., CXXI, 1112; Joannes Scotus, CXXII, 733, 757; S. Anselmus, CLVIII, 504; Rupertus, CLXVII, 257. — Cæli ratio in animo est, Lact., VI, 636. — Dedit homini artifex noster sensum et rationem, id VII, 14. — Per textum Genesis. *Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram*, plerique Patres rationis existentiam arguunt, S. Hil., IX, 566, 721; X, 151; S. Zeno, XI, 510; S. Amb., XIV, 328; XV, 1214; S. Aug., XLII, 103, 1040; XXXIV, 215; XXXVI, 218; XLII, 1004; S. Leo, LIV, 168; S. Faustus, LVIII, 825; Eusebius, LXII, 917; Virgilius, LXIX, 192; S. Greg. Mag., LXXIV, 715; Ven. Beda, XCI, 29; XCI, 639; XCI, 699, 757, 820; Alcuinus, C, 565 et seqq.; S. Fe'g., LXV, 608; S. Remigius Aut., CXXXI, 57, 477; Guibertus, CLVI, 55; Petrus Alf., CLVII, 618; S. Anselmus Cant., CLVIII, 805, 806; S. Bruno Segn., CLXIV, 158; Rupertus, CLXVII, 249; CLXXI, 185 et 181; Ven. Hildebertus, CLXXI, 1118, 1215; Hugo de S. Vict., CLXXV, 37; Guillelmus abbas, CLXXX, 721 et 722; S. Bernard., CLXXXIII, 667; CLXXXIV, 774; Gerhohus, CXIII, 629, 683; Wolbero, CXCIV, 1261; Petrus Pict., CXXI, 966. — Scias te mortalem, rationalem, S. Amb., XV, 1211. — Ratio naturale homini lumen, Rufinus, XXI, 786. — Ratio inter bonam homini a Deo concessa, S. Hier., XXIII, 1073. — Homo per rationem naturam angelicam consors, S. Aug., XXXII, 1287; Eusebius, LXII, 890; Jumilius, LXVIII, 26; LXXIX, 458; Ven. Beda, XC, 1113; Alcuinus, C, 517; Guibertus, CLVI, 590; S. Anselmus, CLVIII, 436, 441; Rupertus, CLXXI, 212; S. Bern., CLXXXIII, 449. — Ratio menti naturaliter inest, S. Aug., XLII, 989 et 1009. — Ratio non in infantibus nulla sed sopita, id., XXXIII, 561. — Homo per corpus communis cum bestiis, per rationem cum Deo, S. Petrus Chrysol., LII, 596. — Deus hominem concessit sapere, id., LII, 625. — Primus homo rationali spiritu animatus est, S. Leo, LIV, 205. — In homine neganda ratio, antequam negetur libertas, S. Faustus, LVIII, 831. — Homo animalibus per rationem præstat, *ibid.*, 830; Boetius, LXIV, 465; S. Greg. Mag., LXXV, 956; LXXIX, 614; S. Anselmus, CLVIII, 441; Rupertus, CLXXII, 266; Hervæus, CLXXXI, 54. — Anima perfectionem in ratione obtinet, Dionysius Exiguus, LXVII, 571. — Homo ex corpore et anima rationali constat, Vigilus, LXIX, 196. — Rationem homini inesse quis dubitet? Cassiod., LXX, 1281. — Ratio in mente, sicut domina familias, S. Greg. Mag., LXXV, 546. — Rationalitas in mente, sensualitas in carne, id., LXXXIII, 418; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 599. — Anima dum discerit, ratio est, *ibid.*, 81. — Ratio est quasi vertex in anima, Beda Vener., XCIII, 522, 552. — Homo solus inter mortales ratione valet, Alcuinus, CI, 610. — Anima nostra invisibilia videt, Joannes Scotus, CXXII, 1155. — Inest animæ ratio, S. Petrus Dam., CXLIV, 565. — Semper habemus instrumentum ratiocinandi, S. Anselmus Cant., CLVIII, 535. — Mens speculum Divinitatis per intelligentiam, id., CLVIII, 215, 710. — Lux rationis in omnibus luret, Rupertus, CLXXI, 215. — Motus animæ cogitatio rationis, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1035. — Sapientia mundi est ratio humana, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 586. — Corvus sine nigredine, nix sine candore, et homo sine ratione non sunt, S. Bern., CLXXXIII, 1169. — Anima ratione munita, Robertus Pullus, CLXXXVI, 731. — Dominus tribuit nobis intellectum, Gerhohus, CXCIII, 838. — Homo rationalis, Wolbero, CXCIV, 1223. — In corpore humano inhabitat ratio, Adamus Præmonst., CXCIII, 100.

III. — *Rationis finis.*

Homo ratione præditus ut creationem percipiat et miretur, Lact., VI, 749; VII, 122; Vener. Beda, XCI, 30. — Rationis finis Dei cognitio, Lact., VII, 14; S. Hil., IX, 527; S. Zeno, XI, 126; S. Amb., XVI, 1132; S. Hier., XXVI, 504; XXIII, 116; XXX, 720; Ilincmarus, CXXV, 151;

S. Anselmus, CLVIII, 401; B. Ado, CLX, 1681. — Rationis finis cultus Deo præstandus, Lact., VI, 749; VII, 93, 14; S. Hil., IX, 828; S. Aug., XL, 812; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 586; Philippus de Harveng., CCIII, 946; Alanus de Insulis, CCX, 354. — Ratio hominidata ut Dei imitator sit, S. Leo, LIV, 168; LV, 125; S. Anselmus, CLVIII, 803; S. Bernard., CLXXXIV, 775. — Ratio creata ut sibi ipsi bonum esse non possit homo, Eusebius, LXII, 953. — Data homini ratio ut bonum a malo discernat, S. Greg. Mag., LXXVI, 427; S. Anselmus Cant., CLVIII, 537, 805; Philippus de Harveng., CCIII, 946. — Ratio data est omnem homini vitam regere et gubernare, Alcuinus, CI, 614. — Humanam naturam rationalem fecit Deus, ut irrationalem secundum Dei voluntatem diserneret, S. Anselmus, CLVIII, 806. — Creata ratio ut homo ad summam felicitatem perveniat, S. Anselmus, CLVIII, 804; Rupertus, CLXXVII, 259; Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 721; CLXXVII, 93; Hermannus, CLXXX, 15. — Deus corpori hominis rationem sociavit, ut ostenderet exemplum unionis quæ est inter spiritum et Deum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107. — Deus hominem ratione decoravit, ut omnibus animalibus præstaret, S. Bernard., CLXXXIV, 511, 775.

IV. — *Rationis excellentia.*1^a Circa veritates naturales.

Naturam rerum celestium, terrenarumque conquiverunt philosophi, Lact., VII, 13. — Mens hominis scrutatur utriusque naturæ, S. Amb., XVI, 131. — Ratio hominis astra cœli considerat, id., XVI, 1151, 1212. — Geometria ars philosophorum propria, S. Hier., XXV, 419. — Anima de rerum varietate et de ipsa cogitatione judicat, S. Aug., XLII, 186. — Rationis vis in his quæ ad musicam pertinent percipiendis, id., XXXII, 1177; Boetius, LXIII, 1176, 1195, 1196. — Quædam in physicis certo sciuntur, S. Aug., XXXII, 946. — Homo est, et se esse novit, et id esse ac nosse diligit, "In his tribus non fallitur homo, id., XLII, 309. — Ratio ipsa ratione cognoscitur, id., XXXII, 1246, 1247, 1268. — Ratio excogitat tria omnium disciplinarum, id., XXXII, 1012. — Ratio in scientiis physicis valet, id., XL, 808. — Infelix homo qui se illa naturalia, se autem nescit, id., XXXII, 708. — In duobus natura i-bus vis apparet rationis, id., XXXII, 1010. — Si ad terreum ordinanda impotens esset ratio, prorsus non vitata sed extincta fuisset, S. Prosperus Aquit., I, 1, 241. — Philosophia siderum vias radio describit, Boetius, LXIII, 615. — Ratio species rerum detegit, id., LXIII, 849. — Ratio imaginabilia comprehendit, id., LXIII, 850. — Arithmetica viribus rationis innititur, id., LXIII, 1082, 1083, 1196. — Philosophia de humanarum divinarumque rerum scientia disserit, id., LXIII, 615; LXIV, 11. — In naturalibus rationabiliter versari oportet, id., LXIV, 1250. — Animarum rationes origines, species et magnitudines perspicit, S. Isid., Hisp., LXXXIII, 561. — Ratio causam fulgurum detexit, id., LXXXIII, 1002. — Lunam a sole illuminari contendunt philosophi, id., LXXXIII, 993. — Philosophia naturarum rerum percipit, Alcuinus, CI, 917; Manegaldus, CLV, 152; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 581. — Ante Christum in mundo scientiæ naturales, Ernaldus, CLXXXIX, 1590. — Circumierunt sapientes hujus sæculi rerum naturas, S. Bern., CLXXXIV, 29.

2^a Circa veritates supernaturales.

Gentiles philosophi sola duce ratione multas supernaturales veritates detexerunt, Tert., I, 513, 517, 548; II, 687, 795; S. Cyp., III, 1068; Lact., VI, 121, 130, 151, 153, 1019; VII, 115; S. Zeno, XI, 571, 572; S. Hier., XXV, 135; XXX, 650; S. Aug., XXXIII, 589; XXXIV, 561, 604, 1056; XXXVIII, 439, 776; XL, 1161; XLI, 136, 230, 251; Salvianus, LIII, 29, 30; Primasius, 419; S. Petrus Dam., CXLV, 604; Lanfrancus, CL, 109; S. Bruno, CLII, 1205; CLIII, 28; Hugo de S. Vict., CLXXV, 833; Abaelardus, CLXXVIII, 1712, 1715; Alanus de Insulis, CCX, 314. — Deus rationi innotescit per speculum creationis, Tert., II, 798; S. Amb., XVI, 1151; S. Hier., XXIII, 1039; XXV, 593, 511; XXX, 650, 720; S. Aug., XXXII, 743; XXXIII, 519; XXXVI, 944, 1851; XXXVIII, 1022; XL, 761; S. Petrus Chrysol., LII, 157; Boetius, LXIII, 788; S. Greg. Mag., LXXV, 956; LXXVI, 358; S. Isid., Hisp., LXXXIII, 543; Joannes Scotus, CXXII, 1155; Atto, CXXIV, 159; S. Anselmus, CLVIII, 258; Honorius Aug., CLXXII, 44; CLXXVI, 219; S. Bern., CLXXXII, 787; CLXXXIII, 473; CLXXXIV, 29; Richardus de S. Vict., CXCVI, 51, 52; S. Martinus Leg., CCVIII, 1214. — Deus rationi innotescit per conscientiam, Tert., II, 798; S. Aug., XL, 818; XLIV, 217; Honorius Aug., CLXXIV, 217; CLXXVI, 219; S. Bern., CLXXXIV, 325. — Deum omnes naturaliter sciunt, Arnobius, V, 815. — Docet ratio falsas esse re-

giones deorum, t. l., VI, 286. — Deus non ignorabilis, sed inenarrabilis, S. Hil. X, 57. — Qui dicunt Dominum, maiorem esse factorem nescierunt potentiam rationis, S. Philastrius, XII, 1189. — Deum unum et simplicem omnes sentiunt et intelligunt, Zacharias, XX, 1107. — Homines tales facti sunt, ut Deum possent agnoscere, si velint, S. Hier., XXV, 651. — Hæc est vis veræ Divinitatis, ut creaturæ rationali suo ratione utenti, non omnino penitus possit abscondi, S. Aug., XXXV, 1910. — Naturaliter sensit anima humana se esse factam a Deo, id., XLIV, 217. — Mens rationalis ad summam sapientiæ investigationem sola assurgere valet, id., XL, 812. — Mens contemplatur quod æternum est, Eugypsius, LXII, 1083. — Omnis homo ex ratione colligit a Deo creatum se esse, S. Greg. Mag., LXXVI, 403. — Per rationis acumen Deus nobis revelatur, Haymon, CXVII, 574. — Ad intelligendum Deum omnem meæ rationis intus itum veritatis, S. Bruno, CLII, 1281. — A Deo tribuendis corpore et forma abhorret ratio, Petrus Alphonsus, CLVII, 541. — De Deo ratione disseritur, S. Anselmus, CLVI I, 141 et seqq. — Mens humana se et summam essentiam intelligere potest, id., CLVIII, 186, 212. — Deus partim humana mente agnoscitur, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1071. — Immutabilitas Dei docte et theologice descripta, id., CLXXI, 860.

3° Circa veritates morales.

In conscientia hominis existit lex naturalis, Tert., II, 598, 600; S. Hil., IX, 604; S. Amb., XVI, 1251; XIV, 292, 598; XVII, 755, 771; Rufinus, XXI, 775; S. Hier., XXVI, 540; S. Aug., XXXIII, 683, 1574; XXXIV, 673; XXXVI, 675; XLIV, 227, 228; XLV, 1492; S. Petrus Chrysologus, LII, 198; S. Greg. Mag., LXXVI, 427; LXXV, 518; V. Beda, XCIII, 505; S. Remigius Lugd., CXXI, 1112; S. Bruno, CLIII, 29; S. Petrus Dam., CXLIV, 536; V. Hildebertus, CLXXI, 692; V. Godefridus, CLXXIV, 1131; Ger., CLXXXI, 102; S. Bern., CLXXXIII, 977; Garnerus, CXCH, 287; Wolbero, CXCV, 1852; Petrus Celleus, CCH, 924; Philippus de Harveng, CCH, 881, 916. — Homo naturaliter inter bonum et malum distinguere potest, S. Amb., XVI, 443; S. Anselmus, CLVIII, 214; Franco Am., CLXVI, 725; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 278; Robertus Pullus, CLXXVI, 734; Garnerus, CXCH, 187; Gerohus, CXCH, 1340; Wolbero, CXCV, 1051. — Ratio ad refrenandas libidines posita, S. Amb., XVI, 91, 290; Rufinus, XXI, 769; S. Hier., XXIII, 1025; S. Aug., XXXIV, 746; XXXVIII, 70; XLI, 427; Eugypsius, LXII, 723, 839, 897; S. Greg. Mag., LXXV, 1048; Alcuinus, CI, 610; S. Remigius Aut., CXXXI, 161; Garnerus, CXCH, 224; Alanus de Insulis, CCX, 141. — Ratio nos docet recta, que agere debemus, Rufinus, XXI, 749; S. Hier., XXIV, 718; S. Aug., XXXII, 1512; XXXIV, 748; S. Prosperus Aq., LI, 493; S. Faustus, LVIII, 825, 828; S. Greg. Mag., LXXV, 1151; Guibertus, CLVI, 41. — Philosophia omnium magistra virtutum, Boetius, LXIII, 603. — Est pars philosophiæ ethica quæ modum bene vivendi docet, Alcuinus, CI, 947. — Profani moralium librorum auctores in multis sacris libris concordant, Lanfrancus, CL, 158 comment. — Tullius ad quasdam ordinis morales veritates pervenit, V. Hildebertus, CLXXI, 1009 et seqq. — Ratio data ut voluntatem instruat, S. Bernard, CLXXXII, 1003. — Peccatorum primus iudex, ratio, Garnerus, CXCH, 287.

4° Rationis excellentia generatim expressa.

Ratione nihil præstantius in homine, Lact., VII, 19, 595; S. Amb., XV, 1361; Rufinus, XXI, 635; S. Aug., XXXIII, 546, 978, 1253, 1248. — De rationis usu in religione, Lact., VI, 287, 288; S. Aug., XXXIII, 454; Cassianus, I, 175; Eugypsius, LXII, 897, 898; S. Fulg., LXV, 480; S. Anselmus, CLVIII, 1193; Guillelmus abb., CLXXX, 710. — Ratione animus tanquam certissimo duce nititur, S. Hil., IX, 416. — Intelligentia rationis officium, id., IX, 827. — Perceptio rationis sensuum perceptionibus præstat, S. Hier., XXVI, 222; S. Aug., XXXIII, 615; XXXIV, 143; S. Prosperus Aq., LI, 493. — Ratio fons sapientiæ, S. Hier., XXIII, 1025. — Ratio est cibus mentis, id., XLIV, 680. — Ratio animæ caput et oculus, id., XXXII, 1177, 1248. — Ratio capax scientiæ et veritatis, id., XLI, 789. — Ratio exemplis anteposenda, id., XLI, 156. — Ratio vera non errat, id., XXXIII, 453. — Verum et falsum ratio percipit, id., XL, 783. — Ratio fons scientiæ, id., XXXII, 1066, 1067, 1264; XL, 787; Wolbero, CXCV, 1224; S. Bern., CLXXXII, 790. — Duplex veritatis principium, auctoritas et ratio, S. Aug., XXXII, 957, 1001, 1007; S. Prosperus Aq., LI, 496; S. Bruno, CLXX, 618. — Philosophia splendore veræ lucis, Boetius, LXIII, 635. — In ratione semen

veritatis, id., LXIII, 775, 776, 777, 845. — Fides rerum a ratione collecta, Cassiod., LXIX, 513. — Quot bona ex ratione defluunt, id., LXX, 1285; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 834. — Per creatum originale rationem non exstinxit, Hicmarus, CXV, 269; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 1120. — Philosophorum lectio ad intelligentiam Scripturæ conducens, S. Petrus Dam., CXLV, 560. — Divus Paulus rationem approbat, Lanfrancus, CL, 323, 324; S. Bruno, CLIII, 558. — Quid valet ratio sine gratia, Hugo de S. Victore, CLXXV, 411. — Carmina de ratione, Alanus de Insulis, CCX, 496 et seqq.

V. — Rationis infirmitas.

1° Circa veritates naturales.

Rationi impervia sunt rerum naturalium causæ, Arnobius, V, 892; Lact., VI, 414; VII, 54, 60, 61, 62, 64; Constantinus Mag., VIII, 419; S. Hil., IX, 718; S. Zeno, XI, 518, 402, 445; S. Hier., XXIII, 1075; S. Greg. Mag., LXXV, 835; LXXVIII, 990; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 1011, 1015. — Anima pro ratione mysteris plena, Lact., VII, 62, 68; Dionysius Exiguus, LXVII, 361; S. Greg. Mag., LXXV, 835; Guibertus, CLVI, 56. — Opera creationis pleraque rationi inscrutabilia, S. Zeno, XI, 457, 458; S. Amb., XIV, 249; XVI, 1339; Zacharias, XX, 1092; S. Hier., XXVI, 504; S. Aug., XLI, 332; S. Petrus Chrysol., LII, 630; Cassiod., LXX, 657; S. Bern., CLXXXIII, 551; Alanus de Insulis, CCX, 869. — Scientia incerta et vana, S. Aug., XL, 29; Manegaldus, CLV, 155; S. Anselmus, CLVIII, 761; Rupertus, CLXVIII, 1277; V. Hildebertus, CLXXI, 478; S. Bern., CLXXXIII, 667. — Quocumque et unde venimus ratio docere nequit, S. Greg. Mag., LXXIX, 1422. — Circa naturales veritates fallax ratio, Manegaldus, CLV, 154. — Intelligentiarum a Ded. Philippus de Harveng, CCH, 17.

2° Circa veritates supernaturales.

Infinita Dei magnitudo menti innaccessibilis, Tert., I, 509, 806, 809, 810; II, 759. — Bona electis promissa intellectus apprehendere nequit, Lact., VI, 658. — In Dei rebus mens deficit, S. Hilarius, X, 55, 230, 585; IX, 718, 835, 88, 149, 94, 145. — Scientiam celestium homo possidere non potest, S. Hil., X, 107. — In Deo mysteria rationi incomprehensibilia, S. Amb., XVII, 511; S. Hier., XXX, 561, 700; S. Aug., XXXIV, 790; XXXII, 661; XLI, 1120. — Miracula Evangelii explicare ratio nequit, Cassianus, L, 136. — Iudicia Dei impenetrabilia, S. Prosper Aq., LI, 647; S. Petrus Chrysol., LII, 157; Salvianus, LIII, 38; S. Maximus Taur., LVII, 619, 457. — Veritates, quas percipit ratio æternam vitam non possunt conferre, S. Prosperus Aq., LI, 246. — Paura de Divinitate ratio valet, Boetius, LXIII, 818; Eugypsius, LXII, 935, 880; Primasius, LXVIII, 419; Cassiod., LXX, 1067. — Actus Dei, sed nullo modo substantiam apprehendit ratio, Cassiod., LXX, 1034; S. Greg. Mag., LXXVI, 99. — Hominem de Deo loqui est cæcum de lumine disserere, S. Greg. Mag., LXXVI, 403, 459; LXXV, 708, 686, 679. — Deus incomprehensibilis, Rab. Maur., CVIII, 615; CXII, 418; Haymon, CXVIII, 538; Lupus abbas, CXIX, 493; Joannes Scotus, CXIII, 762, 415, 844, 1150. — Excedunt humanam mentem Dei perfectiones, Gezo, CXXXVII, 576; Manegaldus, CLV, 157; S. Anselmus, CLVIII, 520, 210, 608, 609, 581; Rupertus, CLXVII, 1248; Honorius Aug., CLXXII, 1246. — Verum summum apprehendere nequiverunt philosophi, Hugo de S. Victore, CLXXXI, 581. — Supra rationis vires incarnatio et redemptio, Herveus, CLXXXI, 610. — Scientia Dei superat omnem intellectum, id., CLXXXI, 1188. — Divinitas rationi abyssus, S. Bern., CLXXXIII, 525; Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 836; Gualterius, CCIX, 586; Alanus de Insulis, CCX, 556, 444, 559.

3° Circa veritates morales.

Rationi derelicta notionis boni et mali non confundit, Tert., I, 653; S. Bruno Sign., CLXIV, 216; Ven. Godefridus, CLXXIV, 421; S. Bern., CLXXXIII, 667; Innoc., III, CXVII, 1038. — Philosophi per se iustitiæ notionem habere non poterant, S. Zeno, XI, 251. — De insufficientia legis naturalis, S. Amb., XVII, 153; Rufinus, XXI, 692; S. Hier., XXX, 675, 720; S. Aug., XXXVI, 675; XXXVII, 1574; S. Prosperus Aug., I, L, 239; Genadius, LVIII, 991; S. Bruno Herlip., CXLI, 111; Lanfrancus, CL, 110; S. Bruno, CLIII, 40; Rupertus, CLXVIII, 131; V. Hildebertus, CLXXI, 548, 692; Hugo de S. Vict., CLXXV, 559, 560; CLXXVI, 301; Herveus, CLXXXI, 636; Gerohus, CXCH, 1177; Wolbero, CXCV, 1052; Petrus Cellensis, CCH, 924. — In rationali natura ignorantia rerum agendarum, S. Aug., XL, 244. — Delicta sua qui sique non intelligit, Rufinus, XXI, 714. — Sancta consilia

ex libero arbitrio sine gratia Dei non orientur, S. Prosper Aq., LI, 243. — Hunc per peccatum est in ratione ignorantia boni, V. Hildebertus, CLXXI, 348. — Homo per mentis tenebras ad peccatum rapitur, Garnerus, CXIII, 570. — Lumen Dei necessarium ut possimus discernere inter bonum et malum, Gerhohus, CXIII, 1178. — In ratione ignorantia boni et mali, Adamus Præm., CXCVIII, 769, 770.

4. Infirmetas rationis generaliter expressa.

Humanum ingenium inveniendæ veritati impar, Iact., VI, 346; S. Hier., XXIII, 508. — Ratio humana in multis deficit, S. Hil., IX, 76, 78; S. Hier., XXIII, 541; XI, 786; Cassianus, XLIX, 1036. — Prudentia sæculi stultitia, S. Hil., IX, 92, 93, 596, 598; X, 80. — Cæcitas hominis demonstratur, S. Zeno, XI, 544. — In terra homo imperfecte cognoscit cuncta, S. Amb., XV, 1228. — Multa Deo recedunt, propter ignorantiam quæ illis est, Id., XV, 1262. — Nec capere nec enarrare possumus plenitudinem veritatis, Id., XVII, 253, Rufinus XXI, 649. — Nosmetipsos ignoramus, Rufinus, XXI, 796. — Anima per foramen aspicit veritatem, S. Hier., XXIII, 1108. — Magis opinamur quam sciamus, Id., XXIII, 1030. — De statu nostro ignoramus, Id., XXIII, 1060. — Nos decipientes et decepti, Id., XXV, 734. — Ventis doctrinarum mens agitata, Id., XXV, 511. — Sumus parvuli in videnda veritate, Id., XXX, 758. — Anima ab ignorantia non potest esse libera, S. Aug., XL, 60. — Homines veluti cæci, Id., XXXVI, 1715; XXXVII, 1552; XLV, 1539. — Errare humanum est, Id., XXXVIII, 901, 967. — De egestate humanæ intelligentiæ, S. Prosperus Aq., LI, 453. — Verum multi querunt, pauci inveniunt, S. Isid., Hisp. LXXXIII, 600. — Menti dura cæcitas, S. Greg. Mag., LXXV, 887. — Fragilitati humanæ parva congruit scientia, V. Beda, XCI, 1015. — Causa hominis error usu de Deo, Joannes Scotus, CXXII, 818. — Caveat intellectus inopia, S. Remigius Ant., CXXXI, 60. — Ratio humana conturbata, Id., CXXXI, 293. — Animalis homo spiritualia non percipit, S. Odo, CXXXII, 554. — Mentis humanæ instabilitas, S. Anselmus, CLVIII, 809. — Hominis imperfecta scientia, S. Bruno Segm., CLXIV, 631, Id., CLXIV, 1140; Rupertus, CLXVII, 460; V. Hildebertus, CLXXI, 833; Hugo de S. Victore, CLXXV, 923 et seqq. — Homo in ignorantia positus, Honorius Aug., CLXXII, 245. — Non solum ignari, sed veritati obstantes, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 502. — Ratio nunc cæca, S. Bern., CLXXXII, 841. — Anima illusionibus plena, Id., CLXXXIII, 531. — Homo a lumine veritatis quasi extinctus, Id., CLXXXVIII, 95. — Misera animæ ignorantia, Id., CLXXXIII, 567. — De corrupta hominis anima, Id., CLXXXIII, 667. — In ratione obscuritas ignorantie, Adamus Præm., CXCVIII, 769. — Anima illusionibus completa Innoc. III, CCXVII, 138.

VI. — Rationis infirmitatis causa.

1. Causa, peccatum originale et actuale.

Peccato anima exoritur, S. Fulg., LXV, 559; S. Hil., IX, 944; S. Amb., XIV, 462; S. Aug., XXXVIII, 664; S. Prosper Aq., LI, 126, 655; S. Greg. Mag., LXXV, 767, 768, 787, 870, LXXVI, 317, 916; LXXIX, 536; V. Beda, XCII, 510, 767; XCIII, 492, 514, 606, 890; Hervæus, CLXXXI, 613; S. Bern., CLXXXIII, 567; CLXXXIV, 1066; Adamus Præm., CXCVIII, 246. — Peccatum originale nobis vinculum erroris, S. Amb., XVI, 1125. — Scientia mala nobis ex peccato, Id., XVII, 964. — Sapientiæ lumen recessit a peccante, Rufinus, XXI, 748. — Anima propter peccatum miserabilis ignorantia, S. Aug., XLIV, 180. — Rerum sciendarum impedimentum, peccatum originale, Id., XLV, 1268. — Peccati originalis poena, error, Id., XLII, 784. — Peccata veritatis perspicuitatem velant, Id., XXXII, 1311. — In culpa Adam hominem intellectu spoliatus fuit, S. Prosper Aquit., I, 257. — Ex peccato originali ignorantia rationi contraria, Cassiod., LXX, 1294. — Peccata sapientiæ lumen auferunt, Id., LXX, 547. — Homo peccator in nocte erroris se abscondit, S. Greg. Mag., LXXVI, 774, 775. — Propter peccatum anima bonum quod querit, amplius non agnoscit, Id., LXXVI, 158. — Homo in paradiso reclusus, et ab illo mentis lumen recessit, Id., LXXVII, 317. — Homo lucem rationis cum peccato perdidit, Id., LXXIX, 614. — Recedentibus a se, subtraxit Deus cognitionem veritatis, V. Beda, XCI, 510. — Imperfectio et diminutio rationis facta est per primum hominem, Id., XCIII, 528, 737; Amulo episc., CXVI, 118. — Peccatum ordinem cognitionis subvertit, Joannes Scotus, CXXII, 815. — Amissa innocentia, profundiores errorum, Hincmarus, CXXV, 191. — Peccatum originale hominem a vero lumine elongavit, Id., CXXV, 131. — Lumen veritatis tui in nobis obscurata est, in Adam, S. Remigius Ant., CXXXI, 163. — Prima peccati poena, profunda ignoran-

tia, S. Odo, CXXXIII, 524. — Ratio per Adam peccatum debilitata, S. Bruno, CLII, 804; S. Anselmus, CLXXXI, 320, 431. — Ratio peccati ludibrio prostituta, Guibertus, CLVI, 160. — Ante peccatum erat intelligentia sine errore, V. Hildebertus, CLXXI, 348. — Ante peccatum perfectior cognitio, Hugo de S. Vict., CLXXV, 441. — Ex multiplicatione peccati excrescit error, Hervæus, CLXXXI, 615. — Homo lapsus caliginosus, Aelredus, CXCVIII, 246.

2. Causa, superbia mentis.

Ratio quando errat prudentiam vult existimari, S. Hil., X, 158. — Per superbiam erraverunt philosophi, S. Zeno, XI, 538 et 519; S. Aug., XXXVIII, 777, XXXII, 707; XXXIV, 440; Auto Vere, CXXXIV, 139; S. Petrus Dam., CXLIIV, 536; S. Bruno, CLIII, 25; Alanus de Insulis, CCX, 153. — Superbia Adam in tenebris cecidit, S. Amb., XV, 1283; S. Prosper Aq., LI, 257, 238; S. Greg. Mag., LXXXI, 584; S. Anselmus, CLVIII, 1422. — Veritas superbia adversa, S. Amb., XV, 1783. — Superbia hereticorum mater, S. Hier., XXV, 858; S. Aug., XXXII, 142; XXXVIII, 280; S. Anselmus, CLVIII, 534; CLIX, 123; Hugo de S. Vict., CLXXV, 923, 924; Hervæus, CLXXXI, 126; Garnerus, CXXIII, 153. — Superbia Judæos excæcavit, S. Aug., XXXV, 1778; S. Bruno, CLXIV, 181, 186; CLXVIII, 130. — Superbia pellitur homo in tenebras, S. Aug., XLIV, 206. — Superbia aures cordis obstruit, Id., XLIV, 618. — Deus superbia veritatem denegat, S. Aug., XXXVIII, 437; S. Maximus Taur., LVII, 619; S. Greg. Mag., LXXVI, 112; Manegaldus, CLV, 156; Rupertus, CLXVII, 1628; Hervæus, CLXXXI, 277. — Sapiens non gloriatur, S. Aug., XXX, 721. — Superbia excæcat, S. Greg. Mag., LXXV, 1154, LXXVI, 269, 593; Amulov., CXVI, 118; S. Petrus Dam., CXLIIV, 235; CXLV, 576, 577, 700; Guibertus, CLVI, 163; Rupertus, CLXIX, 670; V. Hildebertus, CLXXI, 688; Adamus Præm., CLXVIII, 770. — Superbia dicit, bonum non facio quia nescio, Amulov., CXVI, 121. — Expositio errorum in quos incidit superbus, S. Odo, CXXXIII, 242 et seqq.; Manegaldus, CLV, 157, 158. — Ratio in fatuitate submergetur, Manegaldus, CLV, 153. — Superbia negantur mysteria, quia incomprehensibilia, S. Anselmus, CLVIII, 263. — Telo superbia mens perditur, Id., CLVIII, 869. — Pre superbia, videre designaria vel scire, Rupertus, CLXVIII, 575. — Superbia rationi dominatur et reluctatur, V. Hildebertus, CLXXI, 190. — Ignorantia poena elationis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 501. — De superbia nascitur rationis expertus animus, Id., CLXXVI, 909 et 1000. — Mens humana per superbiam decepta, Garnerus, CXIII, 112. — Superbi discere nolunt, Innoc. III, CCXVII, 1022.

3. Causa, carnis concupiscentia.

Concupiscentia refrenanda ut menti liceat veritas, S. Cyprianus, IV, 79; S. Amb., XIV, 54; XXXII, 589, 1334; S. Greg. Mag., LXXV, 716. — Concupiscentiæ effectus, execratio animi, S. Cyp., VI, 256, 257; S. Aug., XXXVI, 94, 241; XXXIII, 618; S. Greg. Mag., LXXVI, 190; LXXV, 745; Haligarius, CV, 638; S. Petrus Dam., CXLV, 57; Guibertus, CLVI, 50, 33; V. Godefridus, CLXXIV, 424; Garnerus, CXIII, 153, 1176. — Anima subtilitas peccato in naturam corporum ingravescit, S. Hil., IX, 974. — Concupiscentia rationi adversa, S. Hil., IX, 781, X, 345; S. Zeno, XI, 543; S. Amb., XIV, 599; S. Aug., XLI, 212; XXXII, 1009; S. Prosperus Aq., LI, 452, 491; Cassiod., LXX, 1284; S. Greg. Mag., LXXIX, 418; V. Beda, XCI, 214; XCIII, 515, 527, 633; Joannes Scotus, CXXII, 844; S. Petrus Dam., CXLIIV, 405; S. Bruno, CLII, 793, 1082; CLII, 184; Guibertus, CLVI, 88; Rupertus, CLXVII, 287; CLXVIII, 1244; V. Hildebertus, CLXXI, 348; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 1001; S. Bern., CLXXXIV, 821; Anonymus, CCXIII, 919; Innocentius III, CCXVII, 999, 1012. — Vitia et libidines veritatem obtruncant, S. Hil., IX, 827, 859; Cassianus, XLIV, 1025; Boetius, LXIII, 770; Eusebius, LXII, 596; S. Greg. Mag., LXXVI, 712, 714; S. Paschasius, CXX, 82; Joannes Scotus, CXXII, 849, 874; S. Anselmus, LVIII, 870; Rupertus, CLXIII, 572. — De bello inter carnem et spiritum, S. Zeno, XI, 542; S. Greg. Mag., LXXV, 852; Hervæus, CLXXXI, 1188; Wolbero, CXCV, 1225; Adamus Præm., CLXVIII, 700; Alanus de Insulis, CCX, 141, 142. — Luxuria a fide vera deviat, S. Amb., XVI, 626. — Libido venere mentem absorbet, S. Aug., XLIV, 373 et 374. — Veritatis capax meus a vitis libera, Id., XL, 299. — Mens mole corporis pressa supernæ lucis diu inhærere non valet, S. Greg. Mag., LXXV, 832. — Multi scire volunt, ne bonum facere cogantur, Amulov., CXVI, 159. — Libido lucem comprehendere non vult, Hincmarus, CXXII, 349. — Concupiscentia mentem aggravat, S. Bruno, CLII, 794. — Reprobi sensus scientia nullis iudiciis coargui possunt, Guibertus, CLVI, 165. — Carnalem sensum sapientia fugit, Rupertus, CLXVII, 1629. — Caliginis duæ causæ, ira et mollior affectus, S.

Bern., CLXXXIII, 733. — Vagationem mentis illicita generat tristitia, Garnerus, CXIII, 153. — Ex ventris ingluvie he-

betudo intelligentiæ, Garnerus, CXIII, 153. — Luxuria decipit mentem, Id., CXIII, 154.

XL.

INDEX DE PARADISO TERRESTRI

IN QUO, SEMOTA PECCATI ORIGINALIS QUÆSTIONE, NOTATUR QUIDQUID PATRES SCRIPSERE DE HISTORIA EDEN A TRANSLATIONE IN ILLUM USQUE AD EJECTIONEM ADAMI, SEU, 1.) QUÆ ANTE, 2.) QUÆ PER, ET 3.) QUÆ POST LAPSUM PRIMORUM PARENTUM IN EO PERACTA SUNT.

I. — Ante lapsum.

In hac parte explicatur Genes. cap. II a vers. 8 ad ultimum; scilicet, de plantatione, lignis et fluviis paradisi terrestres, de Adami introductione, præcepto non comedendi de ligno scientiæ boni et mali (non quod ipsum lignum in sua natura rationale esset, vel scientiam boni et mali habuisset, sed quod Adam in eo experiri et scire poterat quid esset inter obedientiæ bonum et inobedientiæ malum), de adductione et nominatione animalium, de sopore, vaticinio, Adami et mulieris formatione, de non erubescencia (seu quod Adam et Eva custodientes angelicæ dignitatis honestatem erant quidem nudi mundanis vestibus sed immortalitatis splendore erant vestiti), et de statu morali et physico Adami et Evæ dum commorati sunt innocentes in hoc amoenissimo loco (id est quod ad hoc in paradiso terrestri positi fuerant, boni, felices, sine ulla carnis impugnatione, liberi ad bonum et ad malum, ut, si ad sui Conditoris obedientiam charitatis vinculis se astringerent, ad cœlestem patriam quandoque sine carnis morte transirent, sic namque mortales fuerant conditi ut, si peccarent, mori possent, et immortales ut, si non peccarent, etiam non mori possent, atque ex merito liberi arbitrii beatitudinem illius regionis attingerent in qua vel peccare vel mori non possent).

Tertullianus, I, 1277, 1302; II, 288, 293, 599, 663, 723, 725, 833, 900, 904. — Novatianus, III, 887, 896, 916. — S. Cyprianus, IV, 630, 822, 896, 912, 929. — S. Victorinus mart., V, 304, 312, 325, 344. — Magnus presb., V, 346. — Lactantius, VI, 522, 523, 666, 755, 756, 931, 932, 933. — Victorinus poet., VIII, 1289. — S. Hilarius, IX, 534, 930. — S. Zeno, XI, 314. — Firmicus Mater., XII, 1057. — S. Philastrius, XII, 1259. — Jul. Hilarius, XIII, 1099. — S. Ambrosius, XIV, 275, 500, 700, 921, 934, 1061; XV, 1205, 1206, 1211, 1212, 1468, 1481, 1581, 1583, 1632, 1911; XVI, 510, 516, 1142. — Juvenius poet., XIX, 347. — Cœl. Sedilius, XIX, 612. — Faltonia Proba, XIX, 803, 816. — Sulpicius Sever., XX, 95, 232. — S. Gaudensius, XX, 899. — S. Hieronymus, XXII, 659, 732, 1035; XXIII, 940, 941; XXV, 1069. — S. Augustinus, XXVII, 140, 607, 649, 654; XXXIV, 202, 203, 208, 371, 380, 583, 581, 585, 586, 596, 400, 401, 402, 403, 408, 487, 533, 574, 575; XXXVI, 668; XXXVIII, 172; XL, 532; XLI, 595, 597; XLII, 613, 614, 615; XLIV, 109, 110, 172, 173, 271, 935; XLV, 1090, 1536, 1556, 1598. — Mar. Mercator, XLVIII, 198, 632, 638, 639, 642, 645. — S. Eucherius, L, 906, 907, 908, 909. — S. Prosper, LI, 734. — S. Petrus Chrysologus, LII, 505, 559, 506, 507, 509, 520, 538. — S. Salvianus, LIII, 57. — S. Leo Mag., LIV, 871. — S. Maximus Taurinensis, LVIII, 448, 567, 570, 571, 572, 573. — Gennadius, LVIII, 985. — S. Avitus, LIX, 527, 528, 529, 530. — Prudentius poet., LIX, 805, 801, 826, 827, 836. — S. Paulinus Nolan., LXI, 441, 905. — Mar. Claud. Victor, poet., LXI, 938. — Amœnus poet., LXI, 1075. — Eugypsius, LXII, 642, 643. — Gilbertus, LXIV, 1592, 1591, 1410, 1411, 1412. — Boetius, LXIV, 1553. — S. Fulgentius, LXV, 447, 466, 501, 661, 700, 701. — Dionysius Exiguus, LXVII, 580, 581, 550. — Cassiodorus, LXX, 29, 808, 1017. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 163. — Vitæ Patr., LXXIII, 421, 582. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 649, 661, 664, 663, 973; LXXVI, 231, 293; LXXIX, 21, 222, 314, 533, 534, 553, 556, 557, 606, 619, 620, 644. — S. Paternus, LXXIX, 686, 687, 688, 689. — Talo, LXXX, 753, 754. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1236. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Beda, XCI, 13, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 206, 207, 208; XCIII, 223, 226, 227, 228, 269, 270, 271, 272, S. Hildebaldus, XCVI,

114. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 268, 269. — Alcinus, C, 517, 518, 519, 520, 521, 522. — Sedul. Scetus, CII, 56, 159. — Theodulfus, CV, 231. — Halitgarius, CV, 676. — Freculphus, CVI, 921, 922. — Rabanus Maurus, CVII, 462, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 568, 593; CVIII, 568; CXI, 51, 99, 334; CXL, 46, 461. — Walafridus Strabus, CXIII, 86, 87, 88. — Angelomus, CXV, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134. — Haymo, CXVII, 568, 629, 730; CXVIII, 93. — S. Lupus, CXIX, 602, 625, 628. — Paschasius Radbertus, CXX, 196, 218, 647, 736. — Ratramnus, CXXI, 71, 85. — S. Remigius Laudunens., CXXI, 1087. — Joannes Scotus, CXXII, 831, 833, 836, 857, 858, 859, 810. — Hincmarus Remens., CXXV, 131, 251, 254, 375. — S. Remigius Antistiodorens., CXXXI, 60, 61, 62, 63, 68, 805. — S. Odo, CXXXIII, 543, 344, 568. — Ratherius, CXXXVI, 191, 195. — Petrus Damianus, CXLV, 512, 590, 745, 779, 790, 885. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 578, 812. — Othlönus, CXLVI, 65. — Lanfrancus Cantuariens., CL, 160. — S. Bruno Carthus., CLII, 750, 1331. — Radulphus Ardens., CLV, 1742. — Guibertus, CLVI, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 78, 99, 100, 589, 590. — Goffridus, CLVII, 238. — S. Anselmus Cantuariens., CLVIII, 325, 595, 400, 401, 441, 412, 443, 444, 445, 558, 510, 634, 815. Ivo Carnotens., CXLII, 506. — Anselmus Laudunens., CLXII, 1236. — Callistus II, pap., CLXIII, 1378. — S. Odilo, CLXII, 1007. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 162, 163, 164, 167; CLXV, 876. Drogo, CLXVI, 1535. — Rupertus, CLXVII, 253, 269, 270, 271, 276, 277. Hildebertus, CLXVI, 1119, 1120, 1121. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1117, 1118. — Godefridus, CLXXIV, 51, 276, 368, 1015, 1091, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 39, 40, 638, 639. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 780, 781, 782. — Hermannus, CLXXX, 16, 17, 18. — S. Bernardus, CLXXXII, 958; CLXXXIII, 166, 167, 479; CLXXXIV, 184. Zacharias, CLXXXVI, 267. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 746, 732. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 692. — Ernaldus, CLXXXIX, 1533, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 381, 1239; CXCI, 215, 686, 687, 698. — Magister Bandinus, CXCI, 1045, 1046, 1047. — Garnerus, CXCI, 533. — Gerhohus, CXCI, 863, 1157, 1196, 1259; CXCI, 231, 285, 601, 604. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1067, 1069, 1069, 1070. — Adamus Scotos, CXCVIII, 586, 593, 594, 614-624. — Petrus Collensis CII, 492, 1932. — Philip. de Harveng, CCIII, 19, 593, 594. — Thomas Cisterciens., CCVI, 691. — Petrus Pictaviens., CCXI, 960, 961, 1011.

II. — Per lapsum.

Sub hoc titulo agitur de Genes., cap. III, vers. 1 ad 9, seu de permissione et modo tentationis et seductionis ex parte diaboli erga Adamum et Evam (Deus enim dixerat, « morte moriemini », Eva dixit, « ne forte moriamur », novissime serpens dixit, « nequaquam moriemini »), quod mox Eva comedit de ligno vetito, jamque quod Adam per mulierem decipitur, pariterque comedit: tandemque de apertione oculorum, erubescencia, et sculneta succinctoris. Unde quod dum uterque divinitatis similitudinem appetunt, reciderunt et munera immortalitatis perdidit; quodque perditam charitatem, mali inventi sunt, hoc est quod princeps vittorum, dum eos vici, ad Dei imaginem factos, pudicitia armatos, temperantia compositos, illis donis ac tantis bonis exspoliavit, pariterque peremit.

Tertullianus, I, 403, 406, 1256, 1257; II, 314, 904. — Novatianus, III, 888. — S. Cyprianus, IV, 496, 629, 630, 631, 633. — S. Victorinus, V, 515. — Magnus, V, 516. — Lactantius, VI, 523, 736, 932, 933, 935. — Victorinus, VIII, 1289. — S. Hilarius, IX, 502, 807, 808, 929, 930, 931, 960,

967. — S. Zeno, XI, 227, 314, 340, 348, 352. — Firm. Maternus, XII, 1037, 1038, 1039. — S. Ambrosius, XIV, 300, 301, 312, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 701, 792, 823, 812, 922, 914, 1010. — XV, 1358, 1371, 1491, 1422, 1468, 1630, 1631, 1646, 1718. — XVI, 310, 398, 522, 1152, 1153, 1154. — Juvenius, XIX, 548. — Pallonia Proba, XIX, 806, 807. — Sulpicius Severus, XV, 93, 232. — S. Gaudentius, XX, 951, 952, 976. — Rufinus, XXI, 1140. — S. Hieronymus, XXIII, 910, 942; XXVI, 533, 731, 1061. — S. Augustinus, XXXII, 607, 611; XXXIII, 141; XXXIV, 206, 207, 208, 209, 215, 380, 382, 385, 429, 443, 415, 416, 487; XXXVII, 1008, 1583; XXXVIII, 161; XL, 333; XLII, 613, 614, 616, 617; XLIV, 171, 183, 258, 260, 271, 435, 471; XLV, 1141, 1179, 1271, 1274, 1496, 1553, 1554, 1555. — Marius Mercator, XLVIII, 115, 116, 117. — Cassianus, XLIX, 639, 633, 736, 737. — S. Eucherius, L, 910, 911, 912. — S. Prosper, LI, 237, 238, 249, 733. — S. Petrus Chrysologus, LII, 193, 225, 247, 410, 424. — S. Leo Magnus, LIV, 211. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 234. — Gennadius, LVIII, 985. — S. Avitus, LIX, 530, 532, 535, 538. — Prudentius, LX, 805, 857, 858. — Ammonius, LXI, 1073. — S. Paulinus Nolan., LXI, 441. — M. Claud. Victor, LXI, 938. — Eusebius, LXII, 607, 612, 613. — S. Fulgentius, LXV, 668, 669. — Dionysius Exiguus, LXVII, 381. — Primasius, LXVIII, 440, 441. — Cassiodorus, LXX, 21, 1017. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1163. — S. Gregorius Magn., LXXV, 664, 670, 861, 907, 979; LXVI, 96, 250, 251, 487, 1136; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 9894; LXXIX, 21, 131, 132, 346, 317, 607, 608, 614, 616. — S. Paterius, LXXIX, 690, 691. — Taio, LXXX, 751, 785, 917. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 131, 1236. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Ven. Beda, XCI, 51, 52, 53, 54, 55, 209, 210, 211, 269, 271, 273, 277, 278; XCII, 229, 230, 231, 232, 273, 274, 275. — S. Hildefonsus, XCVI, 114. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 291. — Alcuinus, C, 522, 523. — Smaragdus, CII, 125. — Sedulius Scotus, CIII, 67. — Claudius Taurinensis, CIV, 880. — Halitgarus, CV, 659. — Rabanus Maur., CVII, 486, 491; CVIII, 921, 1148; CXI, 233. — Walafridus Strab., CXIII, 89, 90, 91. — Angelomus, CXV, 131, 135, 136, 137, 138, 139. — Haymo, CXVII, 93. — Lupus Servatus, CXIX, 625. — Paschasius Radbertus, CXX, 196, 218, 299, 401, 419, 421. — Hincmarus Remensis, CXXV, 196, 209, 429, 444. — S. Remigius Antistiodorens., CXXXI, 61, 65, 805. — S. Odo, CXXXIII, 123, 515. — Atto Vercellensis, CXXXIV, 145. — S. Bruno Herbipolensis, CXLI, 573. — S. Odilo, 1007. — Othobonus, CLVI, 65. — Lanfrancus Cantuar., CL, 205. — S. Bruno Carthusian., CLII, 152, 641. — Lanfrancus, CL, 350. — S. Bruno Carthus., CLII, 750. — Radulphus Ardens, CLV, 1828. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 99, 100. — Godfridus, CLVII, 256, 257. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 167, 981. — Rupertus, CLXVIII, 286, 287, 1520. — Hildebertus, CLXXI, 545, 997, 998. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1117. — Godefridus, CLXXIV, 278, 361. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 59, 40, 41, 164, 597; CLXXVI, 287, 288, 289, 293; CLXXVII, 520. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 783, 785, 1421. — S. Bernardus, CLXXXII, 876; CLXXXIV, 800. — Zacharias, CLXXXVI, 319. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 733. — Ernaldus, CLXXXIX, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 1388. — Magister Bandinus, CXCI, 1018. — Hugo Rothomagens., CXCI, 1306, 1307. — Gerhohus, CXCI, 506, 869, 870, 936, 972, 1196, 1239. — Sancta Hildegardis, CXCII, 748. — Adamus Scotus, CXCIII, 246. — Petrus Comestor, CXCIII, 1670, 1671. — Petrus Cellensis., CCII, 769, 996. — Philippus de Harveng, CCIII, 584, 595, 614, 1167. — Petrus Cantor., CCV, 52. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 691. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 962, 1011.

III. — Post lapsus.

Datur explicatio vers. 8-21 cap. in Genes, seu de Dei ambulatione in paradiso et interrogationibus ad Adamum et Evam, et istorum confessione et excusatione, de maledictione serpentis et Salvatoris promissione; de penis Adamo et Evae inflictis; de tunicis pellicris, et ejectione e paradiso; de cherubim flammeoque gladio.

Tertullianus, I, 528, 1188, 1237; II, 286, 314, 315, 715, 833. — Novatianus, III, 848, 849, 893, 898, 935. — S. Cyprianus, IV, 61, 629, 630, 733, 762. — Magnes, V, 346. — Lactantius, VI, 325, 324, 325, 756, 757, 953, 954. — S. Hilarius, IX, 502, 318, 319, 440, 479, 484, 609, 618, 648, 719, 839, 841, 950, 931. — S. Zeno, XI, 314, 318. — Firm. Maternus, XII, 1037, 1038. — S. Philastrius, XII, 1114, 1115, 1238, 1259. — S. Ambrosius, XIV, 275, 301, 306, 308, 314, 321, 701, 825, 812, 939, 917, 965, 977, 1121, 1158, 1159; XV, 1201, 1202, 1206, 1228, 1241, 1304, 1323, 1333, 1457, 1458, 1476, 1484, 1487, 1614, 1718, 1712; XVI, 311, 521, 522, 1143, 1151, 1252. — Juvenius, XIX, 319. — Coel. Sedulius, XIX, 600. — Faltonia Proba,

XIX, 807, 808. — Sulpicius Sever., XX, 93, 232. — S. Gaudentius, XX, 832. — Rufinus, XXI, 1140, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 400, 406, 639, 732; XXIII, 714, 913; XXV, 697; XXVI, 633, 751, 1064; XXX, 85. — S. Augustinus, XXXII, 601, 605; XXXIV, 261, 203, 203, 208, 212, 214, 218, 353, 354, 379, 784, 385, 392, 420, 433, 447, 449, 450, 451, 453, 487; XXXV, 1613, 2039, 2040; XXXVI, 896; XXXVII, 1341, 1386, XL, 201, 211, 281, 332, 335, 379, 387, 398, 422, 423, 450; XLI, 367, 386, 420, 422, 423; XLII, 124, 125; XLIV, 183, 417; XLV, 1070, 1381, 1442. — Mar. Mercator, XLVIII, 199, 311, 512, 513, 514. — S. Eucherius, L, 912, 913, 914, 915, 916. — S. Petrus Chrysologus, LII, 225, 277, 409, 478, 479, 576. — S. Salvianus, LIII, 37. — S. Maximus Taurinensis., LVII, 349, 370, 447, 575. — Prudentius, LIX, 806, 858, 859, 860. — M. C. Victor, LXI, 334, 339. — S. Paulinus Nolan., LXI, 613, 617. — Ammonius, LXI, 1075. — Eusebius, LXII, 650, 681. — Boetius, LXIV, 1333. — S. Fulgentius, LXV, 447, 453, 456, 478, 479, 503, 606, 728, 729. — Primasius, LXVIII, 440. — Cassiodorus, LXX, 479, 860, 1013, 1017, 1324. — S. Gregorius Turonensis., LXXI, 161. — Vilas Patr., LXXI, 581. — S. Gregorius Magn., LXXV, 661, 664, 979; LXXVI, 231, 314, 361, 365, 404, 493, 553, 557, 707, 709, 719, 761, 766, 767, 775; LXXVII, 517, 741, 806, 893, 894; LXXIX, 519, 568, 569, 606. — S. Paterius, LXXIX, 691, 692, 693, 694, 695. — Taio, LXXX, 751, 753. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXIII, 90, 131, 136. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Ven. Beda, XCI, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 215, 214, 215, 280, 285; XCIII, 232, 233, 234, 290, 291, 285, 285. — S. Hildefonsus, XCVI, 114. — Alcuinus, C, 523, 524, 523, 777, 851. — Freculphus, CVI, 922. — Rabanus Maur., CVII, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501; CVIII, 367, 427, 530; CIX, 716; CXI, 31, 99, 161, 234, 235, 334; CXII, 296, 461. — Walafridus Strab., CXIII, 92, 93, 91, 93, 96, 97. — Angelomus, CXV, 110, 141, 142, 143, 144, 145, 146. — Haymo, CXVIII, 442, 629. — Florus, CXIX, 127. — Lupus Servatus, CXIX, 602, 625. — Paschasius Radbert., CXX, 120, 230, 404, 419. — Ratramnus, CXXI, 85. — Alvarus Cordubensis., CXXI, 460. — Joannes Scotus, CXXII, 849, 850, 851, 852, 853, 854. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 209. — S. Remigius Antistiodorens., CXXXI, 63, 66, 67, 68. — S. Odo, CXXXIII, 123, 400. — Atto Vercellensis., CXXXIV, 400. — Ratherius, CXXXVI, 193. — S. Bruno Herbipolensis., CXLI, 268, 287, 512. — Lanfrancus Cantuariensis., CL, 205. — S. Bruno Carthusian., CLII, 623, 1331. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79. — Godfridus Vindocinensis., CLVII, 256. — Vernerus, CLVII, 958. — S. Anselmus Cantuariensis., CLVIII, 393. — Callistus II pap., CLXIII, 1378. — S. Bruno Signiacensis., CLXIV, 168, 169, 170, 171; CLXV, 879. — Franco, CLXVI, 729. — Rupertus, CLXVII, 300, 301, 302, 303; CLXVIII, 1530. — Hildebertus, CLXXI, 341. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1119, 1120. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 42, 43, 597, 725. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 783, 784, 1421. — S. Bernardus, CLXXXII, 460; CLXXXIII, 166, 167, 266, 268, 386, 429, 441, 458, 460, 508; CLXXXIV, 183, 184, 696, 799. — Zacharias, CLXXXVI, 169. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 733. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 121, 571, 692, 973. — Ernaldus, CLXXXIX, 1515, 1516, 1517, 1548, 1549. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 391, 1313. — Hugo Rothomagens., CXCI, 719. — M. Bandinus, CXCI, 1019, 1050. — Gerhohus, CXCI, 265, 601, 604, 969, 1157, 1259. — S. Hildegard., CXCII, 914. — Adamus Scotus, CXCIII, 246, 586. — Petrus Comestor, CXCIII, 1073, 1074, 1075. — Petrus Cellensis., CXCII, 983. — Philippus de Harveng, CCIII, 19, 593, 594, 595, 622, 1167. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 691. — Petrus Pictaviensis., 962, 966, 1011.

Cum ex citatis Patribus, quidam has quaestiones specialiter tractarunt et velut ex professo: conveniens nobis videtur eorum opera hic consignare ad abundantiam utilitatis et notitiae.

Lactantius. — De priorum parentum culpa et poena, VI, 319-325.

Joan. Isaacus. — Notae in Adamum et Evam ex doctrina Lactantii, VI, 931-933.

Anonymi. — Dissertatio de priorum parentum ex doctrina S. Zenonis, XI, 121-124.

S. Ambrosius. — Lib. de paradiso, XIV, 275-314. Epistola, XVI, 1142-1145.

Rufinus. — Lib. de fide, XXI, 1159-1143.

S. Augustinus. — De Genesi contra Manichaeos, XXXIV, 371-408. De Genesi ad litteram, XXXIV, 444-454.

Gennadius. — De ecclesiasticis dogmatibus, LVIII, 933-966.

S. Avitus. — Poema de initio mundi, LIX, 327-330.
 Prudentius. — Cathemerinon, LIX, 8-6, vers. 113, et Hamartigenia, 107f, vers. 856-860.
 S. Gregorius Turonens. — Historia ecclesiastica, LXXI, 163-164.
 S. Paterius. — Expositio in Vet. Testam., LXXIX, 687-698.
 Pirminius. — Scarapsus de singulis libris canonicis, LXXXIX, 1031-1052.
 Taio. — Sententiæ, LXXX, 753-755.
 Ven. Beda. — Commentarium in Pentateuchum, XCI, 286-215. Questiones in Genes., XCIII, 269-285.
 Alcuinus. — Interrogationes et responsiones in Genes., C, 521-525.
 Rabanus Maurus. — Commentarium in Genes., CVII, 476-502. Questiones in Genes., CVII, 471-501. De Adamo, (XI, 31. Lib. de universo, CXI, 233-235.
 Walafidus Strabus. — Glossa ordinaria, CXIII, 86-98.

Joannes Scotus. — De divisione naturæ, CXXII, 834-856.
 Remigius Autissiodorens. — Commentarium in Genes., CXXXI, 60-68.
 Guibertus. — Morales in Genes., CLVI, 65-78.
 Rupertus. — De Genes., CLVII, 276-318.
 Honorius Augustodunens. — Elucidarium, CLXXII, 1117-1123.
 Hugo de S. Victore. — Elucidationes in Pentateuchum, CLXXV, 59-44.
 Robertus Pullus. — Sententiæ, CLXXXVI, 746-753.
 Ernardus. — Hexameron, CLXXXIX, 1535-1547.
 S. Hildegardis. — Scivias, CXCII, 591-595.
 Adamus Scotus. — De tripartito tabernaculo, CXCVIII, 614-624.
 Petrus Comestor. — Historia ecclesiastica, CXCVIII, 1077-1074.
 Petrus Pictaviens. — De operibus sex dierum, CCXI, 960.

XLI.

INDEX DE PECCATO ORIGINALI

VEL DE PRIMORUM PARENTUM LAPSU,

IN QUO OMNIA QUÆ SCRIPSERE PATRES ORDINE REFERUNTUR ANALOGICO.

Index ille, ne bis in unum redundaret, hic tantum memoratur, et ad Indicem de peccatis infra subijciatur; quem adeat lector benevolens.

SERIES INDICUM QUINTA.

In hac quinta serie, undecim Indices complectente, omnia quæ spectant ad Scripturam sacram, quatenus verbum Dei et totius religionis fundamentum, exhibebimus. Primo quidem referemus quicquid dixerit Patres de Scripturarum inspiratione, authenticitate, veracitate, etc., deinceps apponemus omnes Commentarios generales in Scripturas; omnes Explanations in varia uniuscujusque libri capita et in locos notabiliores; posthæc apparebit Index exegeticus omnium versiculorum, a primo Genesis ad ultimum Apocalypsis, juxta librorum ordinem canonicum, ita ut lector uno intuitu conspiciet omnes scriptores, ordine chronologico a Tertulliano ad Innocentium III, sæpe ducentos aut trecentos numero, qui talem talemve Scripturæ versiculum elucidarunt vel commentati sunt. Præterea, subijciuntur Indices de Allegoriis, de Figuris, de Parabolis tum Veteris tum Novi Testamenti; denique evolvuntur ordine alphabetico tum viri, tum mulieres utriusque Testamenti notabiliores, de quibus Patres in scriptis mentionem fecerunt. His factis, ne unum quidem verbum, vel iota Scripturarum in *Patrologiæ Cursu* relatam, nos præteribit, et si alibi labores plus quam Herculeos promissimus, hæc sola series promissionis veritatem probabit.

XLII.

INDEX SCRIPTURARIUS

REFERENS SCILICET QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE SANCTARUM SCRIPTURARUM INSPIRATIONE, AUCTORITATE, EXCELLENTIA, ETC. ETC.,

BERUM ORDINE LOGICO DIGESTUS.

MONITUM.

Indicem hunc apponere statuimus veluti necessarium ad tres subnexos indices procerum, cujus adjuvamento facilius et certius ad illos patebit aditus. Verum enim vero hoc in Indice vicissim agemus de sanctarum Scripturarum inspiratione, auctoritate, excellentia et integritate; de illarum canone, auctoribus, versionibus, interpretatione et sensibus variis; præterea sermonem habebimus de Scripturarum divisione, nimirum de Veteri et Novo Testamento et de cunctis uniuscujusque libri; denique referemus generales de sacra Scriptura tractatus, et sic lectori omnia Patrum dicta de sacris libris uno intuitu, et non sine magno commodo, conspiciere licebit.

I. — De inspiratione sacra Scriptura.

Divinitas S. Scripturae ostenditur, Tertull. I., 368 et seqq. Scripturae deificæ, id. III, 1059. Libri Veteris Testamenti a viris divino Spiritu inundatis editi, id. 378. — Scriptura divina cur θεοπνευστος dicatur, S. Ambrosius. XVI, 805. — Omnia verba Scripturae divinitus inspirata. S. Hieronym. XXII, 431. Scriptura omnes Spiritu sancto inspirata, id. XXIV, 552. Scriptura a Spiritu sancto edita, id. XXV, 1222. — Scriptores sacri uno Spiritu locuti sunt. S. August. XXXIV, 1175, 1176. In ea (Scriptura) Deus ipse loquitur, id. XXII, 864, et hoc ostendit Apostolus, id. XLII, 646. Scriptura sacra est Chirographum Dei, id. XXXVII, 1880. Scriptura sacra est venerabilis stylus Spiritus Dei, id. XXXII, 747. S. r. pluræ divinitus inspiratæ, id. XLII, 1175, 1185. Quasi litteræ sunt nobis a Deo directæ, id. XL, 1050. — Quæ sanctis Scripturis Spiritus divinus inseruit, Cassianus., XLIX, 728. — Sacrarum Scripturarum auctor Deus. S. Leo Magnus. LVI, 880. — Omnis Scriptura divinitus inspirata est, S. Maximus Taurin. LVII, 749. S. I.aur. Novar. LXVI, 105. — Unde probamus libros reliquos nostræ divina esse inspiratione conscriptos, Juvenius. LXVIII, 42. — Unde probetur Scripturam esse divinam et traditam a Deo, Cassiodorus, LXX, 19. Scripturae divinae libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplendent, *ibid.*, 1109. Scriptura sacra lingua Dei vocatur, *ibid.*, 540. — Spiritus sanctus loquitur per scriptorem sacrum quæ sunt illius, et scriptor ipse, eaque Dei sunt, in ætatemque de altero scribit, S. Gregor. Magn. LXXV, 518. Scripturæ sacre est calamus quo libri sacri a Spiritu sancto sunt scripti, *ibid.*, 517. Inspiratio Scripturae sacrae, *ibid.*, LXXIX, 19. In Scriptura non prophetarum et patriarcharum, sed Dei vox auditur, id. LXXIX, 148. — Auctor autem earundem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur, S. Isidorus Hispal. LXXXII, 750. — Quod in Ecclesiam sanctam Spiritus sanctus Novum et Vetus Testamentum plenissime inspiravit, S. Hildef. Tolet. XCVI, 139. — Omnes hos libros idem Eadra divino afflatus Spiritu reparavit, cunctaque prophetarum volumina correxit. Raban. Maur. CVII, 366. Hi sunt scriptores sacrorum librorum, divina inspiratione loquentes *ibid.*, 367; CXI, 110. Auctor autem earundem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur; id., CVII, 567. Eadras scriba post incensam legem a Chaldeis, dum Jodæi regressi fuissent in Jerusalem, divino afflatus Spiritu, bibliothecam Veteris Testamenti reparavit, id. CXI, 121. Singuli in singulis cellulis (ut quidam asserunt), separati, ita omnia per Spiritum sanctum interpretati sunt, *ibid.*, 122. Scriptura a Dei inspirata, id. CVIII, 1151. — Omnis Scriptura divinitus inspirata Veteris ac Novi Testamenti, Walafrid. Strab. CXIII, 752. ignea vocatur, quia inspirata revelatione Spiritus sancti, *ibid.*, 33. Omnis Scriptura sacra, Scriptura canonica, unus liber est, qui ad unum tendit, et ab uno Deo profecta, uno eodemque Spiritu conscripta est. Rupertus. CLXIX, 18. Neque enim voluntate humana aliata est aliquando Scriptura sacra, sed Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines, *ibid.*, 1091. Vox de

celo Scriptura sacra, *ibid.*, Quæ Scriptura divinitus nomine singulariter appellari debeant. Hugo de S. Viatore. CLXXIV, 9.

II. — De auctoritate Scripturae sacrae, et de ejus veracitate.

Scripturae sacrae majestas et auctoritas. Tertull., I., 586 et seqq., 446, 469; II, 167. Divinarum Scripturarum sequenda auctoritas, id. — III, 1058, 1063, 1114. — Scripturae auctoritas, S. Hilarius, IX, 1045. — Græcorum Scripturae sacrae codicum potior est auctoritas, S. Ambros. XVI, 839. — Auctoritas Scripturarum sectanda, S. Hieronym. XXIV, 122. Nec parentum, nec majorum error sequendus est, sed auctoritas Scripturarum et Dei docentis imperium, *ibid.*, 745. Si ad Scripturas sanctas admissa fuerint velut officiosa mendacia, quid in eis remanebit auctoritatis, id., XXII, 648. Utrum scriptorem SS. Scripturarum mentiri oportuerit, *ibid.*, 566. Fluctuat auctoritas Scripturarum si scriptores potuerint officiosæ mentiri, *ibid.*, 567. — De auctoritate canonicæ Scripturae divino Spiritu condita. S. August. XLI, 518. Agnoscit necessitatem fidei et Scripturarum auctoritatem, id., XXXII, 722. Scripturarum auctoritatem de medio auferunt Manichæi, dum quædam accipiunt, quædam respuunt, id., XLII, 508, 597. XLV, 1008. Scripturae sacrae divina auctoritas, id., XXXII, 723, 842, 852, XLII, 219. Scripturae auctoritas mirabilis, id., XLI, 587, 559, et eminentissima, *ibid.*, 518. Scriptura sancta in summo et celesti auctoritatis culmine collocata, id., XXXIII, 277, 278. Solos auctores librorum canonicorum non errasse aliquid scribendo credendum est, *ibid.*, 276, 284, 285. Scripturae canonice auctoritas nulli cedit, id., XLI, 517, 678. Scripturarum auctoritas unde probanda, *ibid.*, 245, 249, 285, 284, 452, 485, 486, 517, 626. Scripturae auctoritas in narratione rerum gestarum quanta, id., XLI, 599, 600. Scripturarum Veteris Testamenti auctoritas commendata a Christo et apostolis ejus, id., XLII, 657, 658, 617. Scripturae auctoritas non culpanda propter peccata quæ refert, imo laudanda et diligenda, *ibid.*, 438, 439, 440. Scripturis, quæ in Ecclesia canonicæ nominantur, sine ulla dubitatione credendum, id., XXXIII, 598. Nihil credi voluit Christus adversus confirmatam Scripturarum auctoritatem, id., XLII, 284. Quod Scripturae divinae præscribit auctoritas, aut universa frequentat Ecclesia, observandum est, id., XXXIII, 202. Titubet fides, si divinarum Scripturarum vacillet auctoritas, id., XXXIV, 35. Scripturae sanctae auctoritatem frangere conantur, qui aliquod ei mendacium tribuunt, id., XL, 404. Scripturae canonice auctoritati nullus quamlibet sanctus et doctus vir comparandus, id., XLIV, 581. Si ratio contra divinarum Scripturarum auctoritatem redditur, quamlibet acuta sit, fallit verisimilitudine, nam vera esse non potest, id., XXXIII, 588. Scripturae summa est veritas, id., XXXIII, 879, 860. Dum Scriptura testimonium aliquod ex auctore sumit, non propterea cætera illius auctoris scripta confirmat, id., XXXIV, 738. — Scriptura cælum, cujus auctoritas quasi firmamentum in Ecclesia posita, et per totum

orbem extensa.—S. Prosper Aquit. LI, 288.—Scripturæ sacræ auctoritas indubitabilis.—S. Leo Magnus. LIV, 314. Scripturæ divinæ ab Hebræis servatæ testimonium præbent contra ipsos evangelicæ veritatis hostes, S. Maxim. Taurin. LVIII, 335.—De auctoritate Scripturarum, Junilius, LXVIII, 20. Qui libri sunt perfectæ auctoritatis, *ibid.*, Qui mediæ, *ibid.* Qui nullius auctoritatis sunt, *ibid.*, Quæ auctoritas Scripturarum in Ecclesiis primum sit sequenda, — S. Hildef. Tolet. XCVI, 139. Ad quos recurrendum, cum sacræ Scripturæ auctoritas non occurrat, Ivo Carnot., CLXI, 283. De re obscurissima non esse disputandum sine auctoritate divinarum Scripturarum, *ibid.*, 314. — De divinarum Scripturarum et traditionis auctoritate, S. Bruno Signiensis, CLXIV, 84. — De auctoritate e librorum sacræ Scripturæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. — Nihil auctoritatis canonicis remanebit Scripturis, si ad eas mendacia fuerint admissa. Gratianus, CLXXXVII, 50. Non debetur par auctoritas Scripturis et expositionibus earum; *ibid.*, 51.

III. — De excellentia sanctarum Scripturarum.

Earum (Scripturarum) prædicatione Christiani spem fiduciamque suam recreabant, Tertull. I, 489. Scripturarum omnium consonantia, *id.*, II, 632.—Plus roboris dabitur et magis ac magis intellectus cordis operabitur scrutanti Scripturas veteres ac novas, S. Cyprian. IV, 677.—Scripturæ nihil non habent auctore suo dignum, S. Hilarius IX, 768. Quidquid in his est, excelsum, divinum, rationabile et perfectum est, *ibid.*, Scripturis non modo nihil sapientius, sed et eloquentius nihil, *ibid.*, 513. Scripturæ quam multa scientia nos imbuant, *ibid.*, 596, 597. Scriptura omnis ad celestium bonorum spem nos vocat; *ibid.*, 518. Scripturis Deus ad cognitionem sui nos erudit, *id.*, X, 171. Eloquiis Dei anima reflecta tanquam pabulum aliquid vitæ æternæ in se continet, *id.*, IX, 549. Iter tibi sit divina Scriptura. S. Ambrosius XV, 1394. Omnes edificat. S. Ambros. XIV, 1157. Habet verum Dei epulas, alias fortiores ut lex et Evangelium, alius suaviores, ut sunt, Psalmi et Cantica ranticorum, *id.*, XV, 1517. Bona pascua sunt libri Scripturarum celestium, *ibid.*, 1390. Deus præceptis salutaribus eas replevit, quibus infirmitas animæ sanaretur. S. Ambros. XIV, 1012. Remedium lætiorum omnium, atque in temptationibus unum perfrugium sunt, *ibid.*, 819. Scriptura divina convivium Sapientiæ est, *id.*, XVI, 71. Deambulat in paradiso Deus, quando divinas Scripturas lego, *ibid.*, 1154. Pretium Scripturæ fides nostra est, *ibid.*, 1045. Quanto amplius in corde ruminatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *id.*, XVII, 866. Ad rescandam vitam acutissima est, *ibid.*, 926. Panis est animarum, *ibid.*, 831. Pabulum et vita est, *ibid.*, 662.

Mos Scripturarum ut ad poenitentiam provocent. S. Hieronymus. XXIV, 235. Doctrina Scripturarum, muros firmissimos, *id.*, XXV, 1267. Eruditio Scripturarum germinat virgines, *ibid.*, 1489. Per Scripturas nota fecit Deus universa mysteria, *id.*, XXVI, 452. Quando utilis est Scriptura audientibus, *ibid.*, 522. Fructus meditationis Scripturarum, *ibid.*, 459. Arma scientiam Scripturarum, et carnis vitia non amabis, *id.*, XII, 1078, 1124. Majestas divinarum Scripturæ admiranda, *id.*, XXIV, 696.

Scripturæ sacræ laus et dignitas. S. August. XXXII, 654, XXXIII, 508, 514. Scripturarum Veteris Testamenti dignitas et excellentia; *id.*, XLII, 74. Scriptura sacra cæteris antecellit; *id.*, XLIII, 128. Sacra Scripturæ cum profana comparatio; *id.*, XXXIV, 64. Fides ex Scripturis concepta est; *id.*, XLI, 646. Magna excellentia Scripturæ præ litteris profanis; *id.*, XXXII, 748. Scripturæ sacræ omnibus sæculi deliciis suaviores; *ibid.*, 810. In Scripturis satietas sine fastidio; *id.*, XXXVIII, 30. Scriptura sic loquitur, ut altitudine superbos irrideat, profunditate attentos terreat, veritate magnos pascit, affabilitate parvulos nutriet; *id.*, XXXVIII, 323. Scripturæ sacræ simplicitas, *id.*, XXXII, 686, 723, 847. Scripturæ sacræ mira profunditas, *ibid.*, 723, 810, 832, 1315, XXXIII, 516. Scripturarum concordia, *id.*, XLI, 600. Scripturarum etiam diversi sint scriptores, omnia tamen ita sibi concordant, ut tanquam uno ore dicta inveniantur, *id.*, XLII, 249. Scripturarum latebræ maxime valent ad amorem veritatis acuendum, etc., *id.*, XL, 590. In Scripturis quædam ad fidem et doctrinam tantum pertinent, quædam ad mores componendos, *id.*, XXXIV, 887, 888, 889. Scriptura non asserit nisi catholicam fidem rebus præteritis, præsentibus et futuris, *ibid.*, 71. Scripturæ prope omnis pagina nihil aliud sonat, quam Christum et Ecclesiam toto orbe diffusam, *id.*, XXXVIII, 289, XLII, 463. Scriptura vetus non nisi ad

commendandum Christi adventum et præsignandum Ecclesiam, *id.*, XL, 513, 515. Scriptura nova Christum narrat, et dilectionem monet, *id.*, XL, 575. Quomodo Scriptura informat mores hominum, *id.*, XXXIV, 71. Omnis morbus animi habet in Scripturis medicamentum suum, *id.*, XXXVI, 357. Scriptura Dei munit nos adversus scandala, *id.*, XXXIII, 266, 267, 270. Scriptura omnis ad id unum tendit ut fides, spes, charitas in animo edificetur, *id.*, XLII, 981. Ad commemorationem fidei nostræ, ad consolationem spei nostræ, ad exhortationem charitatis nostræ propheticos et apostolicos libros legimus, *ibid.*, 294. Scripturæ plenitudo finisque, amor Dei et proximi, *id.*, XXXIV 31, 39. Scripturæ omnes nihil aliud te doceant, nisi continentiam ab isto sæculo, ut amor tuus currat in Deum, *id.*, XXXVIII, 264, 695. Scripturarum utilitas, *id.*, XXXVI, 564. Scriptura tecta figuris et sacramentis est cælum nubibus operum, *id.*, XXXVII, 1908, 1949. Quare gladius bis acutus Scriptura vocatur, *id.*, XLI, 692. Scripturæ tanquam lucerna in hujus sæculi nocte accensæ, *id.*, XXXV, 1662; XXXVIII, 1567. Scriptura sacra nubes est, *id.*, XXXVI, 187; XLII, 266. Scriptura sacra speculum, *id.*, XXXVII, 1588; XLII, 458, 440; XLIII, 89; XL, 702. Divinus thesaurus, *id.*, XXXVIII, 1181; XL, 670. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt, *id.*, XLII, 237, 238; XLIV, 158.

Scriptura divina agro optimo ac fertilis comparatur. Cassianus. XLIX, 723. Scripturæ sacræ auctoritate demones repellendi; *ibid.*, 1253.

Lectio divinarum Scripturarum cibum perennis eloqui acquirimus. S. Maximus Taurin. LVII, 564. Ab illecebris mundi Scripturæ nos revocant; *ibid.*, 540.

Scripturæ sanctæ omnes scientiæ inferiores. Eusebius, LXII, 628. De virtute Scripturæ divinæ. Cassiodorus, LXX, 1151. Scripturæ sanctæ nihil supervacuum habent; *ibid.*, 17. Nihil vanum in Scripturis sacris continetur; *ibid.*, 1159.—Scripturæ sacræ potentia. Cassiodorus. LXX, 22, 1151. Scripturæ sacræ pascua populi fidelis; *ibid.*, 698. Divina Scriptura cur favis distillans vocetur; *ibid.*, 1077.

Scriptura sacra dicitur fluvius, in quo genus ambulet et elephas natet. S. Gregor. Magn. LXXV, 613. Vocatur modo cibus, modo potus; *ibid.*, 540. Mensis et divitiis; *ibid.*, 1068. Scriptura sacra dicitur ager et vinea; *ibid.*, 1150. Lucerna; *id.*, LXXVI, 107, 848. Arcus Ecclesiæ; *ibid.*, 135. Scriptura dicitur turris ex qua mille clipei pendent; *ibid.*, 971. Scriptura sacra cæteris libris longe anteposenda; *ibid.*, 135. Ejus excellentia; *ibid.*, Qui in Scriptura sacra charitatem Dei et proximi legendo non querunt ex herba et cortice pascuntur; *ibid.*, 140. In Scriptura sacra docet Deus quidquid scire nos docet; *ibid.*, 271. Sacra Scriptura rotæ similis, ascendit et descendit; *ibid.*, 829. Scriptura omni ex parte edificat; *ibid.*, 831. Scriptura sacra cælo comparatur; *ibid.*, 685. Scriptura sacra similis silici, ex quo, licet frigido, ignis excoquitur; *ibid.*, 1038. Scriptura sacra mons quidem est; *id.*, LXXIX, 474. Ignis; *ibid.*, 475. Fons et puteus; *ibid.*, 513, 515. Ecclesiæ fundamentum est Scriptura sacra. *ibid.*, 146. Scriptura sacra plaustrum nomine figurata; *ibid.*, 212.

Omnem scientiam atque doctrinam Scriptura sacra sine aliqua comparatione transcendit. Tâio Casaranges, LXXX, 790. Per præcepta Scripturæ sacræ reviviscimus, qui mortui in culpa jacebamus; *ibid.*, 791.—Scriptura sacra est mensa Christi. Alcuin. C, 630.—De eminentia sacrarum Scripturarum et ad quid omnis scientia referenda sit, Rabanus Maurus, CVII, 579. Aliud cum istis (litteris sacris) nihil est comparandum; *id.*, CXI, 106. Sanctarum lectio Scripturarum divina est præcognitio non parva beatitudinis; *id.*, CXII, 1253. In his enim quasi in quodam speculo homo seipsum considerare potest, qualis sit, vel quo tendat; *ibid.* Lectio assidua purificat animam, timorem incutit gehennæ, ad superna gaudia cor instigat legentis; *ibid.* Geminum confert donum lectio sanctarum Scripturarum; *ibid.*, 1254. Intellectum mentis erudit; *ibid.* A mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem Dei perducit *ibid.*—Omnes plane Scripturæ sacræ ad animarum salutem scriptæ sunt, ut proficiamus in eis in veritatis agnitione; *ibid.*, 1254.—De commendatione S. Scripturæ. Walafrid Strab., CXIII, 25.—Scripturæ plurimæ dicuntur per similitudinem. S. Bruno Carthus., CLII, 678. Statera dicuntur; *ibid.*, 926. Mensa; *ibid.*, 978. Cæli; *ibid.*, 1039.

Scripturæ sacræ puritas. Guibertus, CLVI, 178.

Sacra Scriptura omnis veritatis, quam ratio colligit, auctoritatem continet. S. Ansel., Cant. CLVIII, 528. Qui pio vivere querit, sanctam Scripturam meditatur; *ibid.*, 596.

Evangelia et apostolorum Epistolæ, Moysi et prophetarum Libri, quasi quædam fercula deliciis omnibus repleta apponuntur nobis. S. Bruno Signiensis, CLXV, 406.

Scripturam sacram legere et celebrare festivitatem

Rupertus, CLXVIII, 813. Scriptura sacra est via ad eum; *id.*, CLXVII, 806. Significatur per columbam; *ibid.*, 141. Scriptura sacra adpartio significatur per pinguedinem terrae, vel abundantiam frumenti et vini; *ibid.*, 461, 462. Scriptura sacra est paradisus voluptatis; *ibid.*, 697. Scripturas sacras legendo exploramus terram optimam; *ibid.*, 875. Scriptura sacra est terra viventium; *ibid.*, 938. Generat amorem in anima; *ibid.*, 1575, 1578. Scriptura prophetica significatur per imbrem temporaneum, apostolica vero per serotinum; *id.*, CLXVIII, 92. Scriptura sacra dicitur aurum et argentum; *ibid.*, 245. Scriptura sermo castus nitet ut argentum, rutilat velut aurum; *ibid.*, 1557. Quod sancta veteris instrumenti Scriptura ille ager sit, et quam ob causam convenienter agri nomine significata sit. *Id.* CLXIX, 15. Quod non in una parte agri, sed per totum agrum sacra Scriptura thesaurus i-te; *ibid.*, 16. Scriptura sacra aquarum nomine solent aliquando significari; *ibid.*, 1091. Tontino quoque solent assimilari; *ibid.*. — Scripturarum lectio custas pudicitiam. Hildebert, CLXXI, 197. Scriptura est specula, custodia, mensa; *ibid.*, 515. Mensa coronata; *ibid.*, 550. Speculum nostrum; *ibid.*, 574. Panis animae; *ibid.*, 586, 678. Scriptura sacra est apotheca gratiae; *ibid.*, 594. Sacra Scriptura est aqua salutaris, quam lavat, reficit et refrigerat; *ibid.*, 665. Est via salutis; *ibid.*, 712. Scriptura sacra pascua sancta; *ibid.*, 780. Scriptura sacra thesaurus pastorum et Christianorum; *ibid.*, 818. Scriptura sacra praesentia; *ibid.*, 862. — Scriptura sacra remedia praebet contra tentationes. Godfrid, CLXXIV, 68, 167. Scriptura sacra regno Dei comparatur; *ibid.*, 154. Scriptura sanctae meditatio dulcedinem spiritus nutrit; *ibid.*, 721. Seges sacra est Scriptura; *ibid.*, 1039. — Quod divina Scriptura ab aliis distinguatur. Hugo de S. Victore, CLXXV, 11. De fructu divinae lectionis; *ibid.*, 20. Quem fructum sacra Scriptura ex aliis capiat, et quid aliis praestet; *ibid.*, 20. De materia divinae Scripturae; *ibid.*, 24, et CLXXVII, 576. — Scriptura sacra sunt vasa sacra. S. Bernardus, CLXXIV, 762. Quatuor Scripturae sacrae officia; *ibid.*, 178. Eo omnis Scripturarum intentio spectare videtur, ut credamus, speremus, diligamus. Guerricus abbas, CLXXV, 154. — Scriptura sancta lucerna est. Petrus Lombardus, CXCi, 1096. Scriptura divina mensa referri est; *ibid.*, 657. Scriptura bonis refectio est; *ibid.*, 1485. Scriptura sacra cor dicitur ignea lex. Richard. a S. Vict., CXCVI, 755. — S. Scripturae lectionis assidue fructus et commodaliaque elogia. Adam. Praemonstr., CXCVII, 629. — Quod etiam in sacra Scriptura sunt optimae civilitatis regulae. Joannes Saresb., CXCIX, 740.

IV. De integritate Scripturae sacrae et de ejus alteratione.

De Veteris Testamenti auctoritate et integritate et antiquitate dubitari non potest. Tertull. 1, 384. Scripturarum interpolatio, quantum nefas, *Id.*, II, 51 et seqq. Earum adulteratio semper comitatur doctrinae variationem; *ibid.*. Illic deputanda est Scripturarum et expositionum adulteratio ubi diversitas invenitur doctrinae; *id.*, II, 51, 146. Scripturas alias manu, alias sensu expositiones invenit; *ibid.*, 52. Integritas Scripturarum; *ibid.*, 51. Alteratio Scripturarum ab haereticis; *ibid.*, 52, 515. Marcion Scripturas sacras rejicit et corripit; *ibid.*, 758. Novum Testamentum a Vetere separavit; *ibid.*, 205. Plura ex Scripturis hausta corruperunt philosophi; *id.*, I, 515, 520. — Anathema illi, qui divinis Scripturis addit aliquid, aut minuit. S. Ambrosius, XVI, 927. Scripturae codices aliquos latinos perdit falsaverunt; *ibid.*, 752. Scripturis divinas quaedam falsa apponebant haeretici, et quaedam detrahebant; *id.*, XVII, 908. — Respondet illis qui sibi obtrahant, quod quaedam ex Novo Testamento jam recepta mutassent. S. Hieronymus, XXII, 431. — Scripturae si non integrae recipiuntur, aperiantur januae omni errori vel sceleris. S. August., XLII, 1145. Scripturis canonicis quas accipiebant Manichaei quasdam falsas sententias permixtas esse contendeant; *id.*, XLV, 1537. Scripturas esse corruptas impudenter doceant; *id.*, XLII, 89. A quibus corruptas esse eas putabant Manichaei; *ibid.*, 70. Scripturas se ab igne servasse jactant Donatistae; *id.*, XXXVII, 510. Augustinus Hieronymum exhortans ut Septuaginta versionem mire depravatam ac variantem reddat suae veritati; *id.*, XXXIII, 241, 807. Scripturarum libri quos Catholica disciplina custodit, non falsati; *id.*, XL, 70. Scripturarum Latina versio in diversis codicibus ita varia est ut tolerari vix possit; *id.*, XXXIII, 291. — Idiomas sacrae Scripturae nullo modo temeranda. Cassiodorus, LXX, 1126. Locutio sacrae Scripturae incorrupta permanere debet; *ibid.*, 1127. Non mutanda Scripturae verba,

ut regulae elocutionum latinarum serventur; *ibid.*, 1128.

V. — De Canone SS. Scripturarum.

Annotationes in fragmentum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum. Tertull., III, 169. Fragmentum acephalum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum; *ibid.*, 173. — Quas Scripturas habuerit Hilarius canonicas. S. Hilarius, IX, 240, 241. Not. — Decretum de libris recipiendis et non recipiendis ex monumentis ineditis illustratum. Anonym., XIX, 787. Incipit ordo Veteris Testamenti, 791. Incipit ordo prophetarum 791. Incipit ordo Historiarum; *ibid.*, 792; *idem* ordo Scripturarum Novi Testamenti, quos sancta et catholica suscipit Ecclesia; *ibid.*. Qui libri in canone recipiuntur. S. Innocentius I papa, XX, 301, 626. — Omnes Scripturas quae ecclesiastico canonis non congruit neque consentit, non solum non suscipimus, verum etiam velut a ienam a fidei veritate damnamus. Bacharius, XX, 1654. — (a) Canon Scripturarum. S. Hieronymus, XXIII, 246. — Canon librorum Veteris et Novi Testamenti. S. August., XXXIV, 41. Scriptura canonica et apocrypha quoniam sit; *id.*, XLII, 470. Scripturae canonicae quae sint in concilio institutae; *id.*, XXXIII, 253. Nulle recipiendae praeter eas quas recipit Ecclesia; *id.*, XXXIX, 2176. Scripturarum libri eo numero recipiuntur quam Ecclesia tradidit auctoritas; *id.*, XLV, 1718, 1753. Libri canonici; *id.*, XXXIV, 40. — Novum et Vetus Testamentum recipimus in illo librorum numero quem Catholica Ecclesia tradidit auctoritas. Marius Mercator, XLVIII, 515, 514. Canon SS. Scripturarum. — S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 741, 871. Num canon Scripturarum conditus fuerit a Niceno synodo; *ibid.*, 429, 430. Decretale in urbe Roma ab Hormida papa editum. — Not. de ordine librorum canonicorum Veteris et Novi Testamenti. Vigilius Tapa, LXII, 557. — Qui libri inter canonicas Scripturas non currunt. Junilius, LXVIII, 17. — Plenitudo Novi et Veteris Testamenti, quam in canone Catholica recipit Ecclesia, juxta vetustam priorum traditionem qualis est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153. Qui libri in canone recipiuntur; *id.*, LXXXIV, 652. — Qui libri continentur in canone utriusque Testamenti. S. Hildeb., XCVI, 110. Quod omnes sanctae auctoritatis libri vel memoria tenendi sunt, vel omnino incogniti non habendi; *ibid.*. De libris duorum Testamentorum. Rabanus Maurus, CVII, 585. — De canonicis et non canonicis libris. Walafrid Strab., CXIII, 20 et seqq. — Scripturae canonicae, quae sunt. Isidorus Mercator, CXX, 338. Ordo Veteris Testamenti quem sancta et Catholica Romana suscipit et veneratur Ecclesia, digestus a Gelasio papa, cum LXX, episcopis; *ibid.*, 985. Decretum cum LXX episcopis habitum de apocryphis scripturis; *ibid.*, 984. Decreta de recipiendis vel non recipiendis libris, scripta a Gelasio papa. Bernhard, CXL, 715. — De ordine librorum Testamenti (quem Gelasius papa in concilio Romae habuit cum LXX episcopis. Ivo Carnot., CLXI, 276. De ordine librorum Novi Testamenti quos sancta Romana Ecclesia tenet et universalis Ecclesia observat; *ibid.*. Sanctam Scripturam canonicam tam Veteris quam Novi Testamenti certis suis terminis contineri; *ibid.*, 313. Qui libri ab Ecclesia sunt recepti; *ibid.*, 1101. — De numero librorum Veteris et Novi Testamenti. — S. Bruno Sign., CLXIV, 320. De ordine et numero librorum. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 778. De numero librorum sacri eloqui; *id.*, 185; CLXXV, 15.

VI. — De Auctoribus divinorum librorum.

De scriptoribus divinis. Junilius, LXVIII, 20. Scriptores divinorum librorum ex titulis et proemiiis cognoscimus; *ibid.* vel ex titulis tantum; *ibid.* aut ex traditione veterum; *ibid.*. — De scriptoribus sacrorum librorum. S. Isidorus, LXXXIII, 747. Rabanus Maurus, CVII, 565; CX, 106. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 779. De auctoribus Novi Testamenti. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 781. Quae Scripturae sunt authenticae; *ibid.*, 786. Quae sint apocryphae Scripturae; *ibid.*, 787.

VII. — De versionibus SS. Scripturarum.

Scripturae libri ex hebraico in graecum sermonem conversi, Tertull. 1, 578 et seqq. — Poscente rege Ptolemaeo, septuaginta seniores libros Veteris Testamenti ex hebraeis litteris in graecas transtulerunt. S. Hilarius, IX, 262. — Religiosa et antiqua eorumdem auctoritas; *ibid.*, 539. Translationem eorum transgredi non est tutum; *ibid.*, 529, 751. In translationum varietate praefertur LXX; *ibid.*, 742. Scripturae duas translationes Hilarius simul composuit; *ibid.*, 878. — Septuaginta virorum sententias magis sequitur Ecclesia. S. Ambros., XV, 1525. De nova post LXX Veteris Testamenti versione. S. Hieronymus, XXII, 665. Editiones quinta, sexta et septima; *id.*, XXIII, 665. Auctoritas praemittens septuaginta interpretum; *id.*, XXII,

506. Hilarius qui homilias in Job, et in psalmos tractatus plurimos in latinum vertit e Græco, *ibid.*, 573, 603. Origines Scripturas in multis bene interpretatus est., *ibid.*, 603. Composuit Origenes Hexapla quatuor editionum, et in editione LXX Theodotionis editionem miscuit; *id.*, XXIII, 459. Editio LXX in Daniele multum distat a veritate, et merito reprobatur ab Ecclesiis, *ibid.*, 455; LXX interpretes emendati ab Hieronymo, et translati, *ibid.*, 417. Versiones Aquilæ, Symmachi et Theodotionis quomodo expriment textum Scripturæ, *ibid.*, 452. Recipiuntur a Græcis, *ibid.*. Habentur in Hexaplis, *ibid.*. Libros XVI prophetarum, quos in latinum de Hebræo sermone vertit, *id.*, XXII, 512. Transluli nuper Job in linguam nostram, *ibid.*. Vercellensis Eusebius qui omnium psalmorum commentarios hæretici hominis (Eusebii Cæsariensis) vertit in nostrum eloquium; *ibid.*, 693. Aquilæ prima editio, *id.*, XXIV, 719. Aquilæ editio secunda; *ibid.*, 740. Vulgata translatio LXX distat a veritate hebraica, et cæteris editionibus, *ibid.*, 126, 239 — Augustinus Hieronymo, dehortans a libris Veteris Testamenti ex hebræo vertendis, et exhortans ut septuaginta versionem mire depravatam ac variantem reddat suæ veritati, S. Aug., XXXIII, 241. Aquila Scripturam ex hebræa lingua in Græcam transtulit, *id.*, XLI, 603. Quo tempore, *ibid.* not. Aquilam cæteris interpretibus Judæi anteposunt; *ibid.*, 470. Exemplaribus græcis Evangeliorum major fides habenda; *ibid.*, XXXIV, 1259. Interpretum LXX editio ab Augustino appellatur Vulgata; *id.*, XLI, 489. Scripturæ sacræ variae versiones; *ibid.*, 605. Scripturarum divinarum pertractatores in latina lingua perpauci sunt, in Græca innumeri, *id.*, XLII, 214. Quare quædam in versione LXX inveniuntur, quæ in codicibus hebræis non sunt, et e contra, *id.*, XLI, 605. Hebræis codicibus et LXX versione utendum, *ibid.*, 605. Septuaginta Interpretes quare ab hebræo variant., *id.*, XXXIII, 243; XXXIV, 1139; XLI, 605. Septuaginta editio astericis veribusque distincta, *id.*, XXXIII, 755. Versio hæc a Ptolemæo Ægypti rege procurata est., *id.*, XLI, 255. Septuaginta Interpretum auctoritas quanta, *id.*, XXXIV, 595; XLI, 450, 470, 613; XXXIII, 243, 290. Augustinus Hieronymi interpretationem LXX ex Hebræo non vult legi in Ecclesia, quare, *id.*, XXXIII, 220. Septuaginta versio in usu apud latinas Ecclesias, *id.*, XLI, 605. Commendatur itala versio latina, et græca septuaginta interpretum, *id.*, XXXIV, 46. — Ex hebræa lingua in græcam sacra eloquia transtulerunt, Aquila, Symmachus, Theodotion, *id.*, XLI, 605. S. Hieronymus omnes Testamenti Veteris libros ex Hebræorum scilicet codicibus, vertit in Latinum. Gennadius, LVIII, 1059. Daniel et Job in Romanam linguam perfecta interpretatione mutavit, *ibid.*. Matthæi Evangelium ex hebræo lectit esse Romanum Hieronymus, *ibid.*, 1060. Solus omnium Romanorum omnes XVI prophetarum commentatus est libros, *ibid.*. Qua dispositione providentiæ Dei Scripturæ Veteris Testamenti ex hebræo in Græcum, eloquium translatæ sint, ut universis gentibus innotescerent. Eusebius, XLII, 1018. — Translationes sanctorum librorum a S. Hieronymo, Cassiodorus, LXX, 1116, 1117, 1118, 1119, 1124. — Translatio Vulgata ex hebræo arabicoque sermone derivata, S. Gregor. Magn., LXXVI, 615. Nova veteri præfertur Scripturæ translatio, *ibid.*, 174. — Primam post Eadram editionem de Hebræo in græcum LXX interpretes ediderunt sub Ptolemæo Ægyptio rege, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt, *ibid.*, 748. Quintam vero et sextam editionem Origenes reperit, et cum cæteris supradictis editionibus comparavit, *ibid.*. De Hebræo in latinum eloquium tantummodo Hieronymus presbyter sacras Scripturas convertit, *ibid.*. De versione LXX. — Rabanus Maurus, CVII, 366; CXI, 121. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt, *ibid.*. Quintam vero et sextam reperit, *ibid.*. — Translatores bibliorum. Walafrid Strab., CXIII, 25. — De translatione sacrarum Scripturarum qua usus est S. Bruno., S. Bruno Sigfene., CLXIV, 19. — De diversis Scripturæ sacræ translationibus, Hugo a S. Victore, CLXXV, 17; CLXXVI, 780, 781.

VIII. — De usu, interpretatione, variis sensibus Scripturæ sacræ.

Scripturæ sensus certæ interpretationis expetit gubernaculum, Tertull. II, 22. Communes sensus simplicitas ipsa commendat, *ibid.*, 799. Scripturas Judæi palam recitabant, vegetali libertate, *id.*, I, 581. In synaxibus Christianorum legebantur, *ibid.*, 477. Eas non occultabant, nec poterant; *ibid.*, 446. Hæreticos ad ullam de Scripturis disputationem esse admittendos, *id.*, II, 28, 50, 51, 50. Aristæ testimonium de Veteris Testamenti græca

interpretatione, *id.*, I, 580. — Recitatio sacrarum Scripturarum in palatio. Euseb. Pamph., VIII, 75. — Scripturas legere, audire, et cantare qualiter deceat. S. Hieron., IX, 550. Judæi sacros libros legentes manu contractare non audent, sed linteo substernunt, *ibid.*, 728. Scripturæ sensus spiritalis non commentitios esse, *ibid.*, 685. Qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, refelluntur, *ibid.*, 779, 783. Scripturæ sensibus dives, *ibid.*, 987. Sensus allegoricus litteræ veritati nihil detrahit, *ibid.*, 758-954. Scripturarum intelligentia unde expetenda, *id.*, X, 107. Scriptura mysteriis feta peritum lectorem ac plium postulat, *id.*, IX, 735. Ad testimonia Dei investiganda præparatio est morum probitas, *ibid.*, 504. Ad intelligenda veteris legis mysteria celestis opus est magistro, et plurimis fidei meritis, *ibid.*, 610. Scripturarum studium sit pericax, sed earum intelligentia a Deo exspectanda, *id.*, X, 49. Ad illas intelligendas necessaria est gratia, *id.*, IX, 501. Scripturarum intelligentia ex præpositis aut ex consequentibus expetenda; *id.*, 282. Verborum virtutes non minus oportet introspicere quam rerum, *id.*, IX, 966. Singula personis, temporibus, etc., discernenda; *ibid.*, 754. Scripturæ res easdem geminis elocutionibus iterare non solet, *ibid.*, 716. Scripturam clavis, Christi notitia, *ibid.*, 236. — Meditatio Scripturæ maxime sacerdotibus necessaria, S. Ambrosius, IV, 1344, 1345. Prius propheta legitur, et apostolus, et sic Evangelium, in quo verba lucida et validiora præcepta, *ibid.*, 1443. Exerceamur indefesso illic usum et cur, *ibid.*, 1570. Omnis Scriptura divina vel naturalis vel mystica, vel moralis est, S. Ambrosius, IV, 63. Mystica sensus acutior est, moralis dulcior, *ibid.*, 1351. Salomon in libro de Proverbiis moralem locum uberius expressit, naturalem in Ecclesiaste, mysticum in Cantica canticorum, *id.*, XIV, 511. Præterita pro venturis vel præsentibus solent ponere; *ibid.*, 445. Sit nobis tota die ac nocte exercitii usus in quadam celestium Scripturarum palestra, *id.*, XV, 1570. Fide quotidie earum cibos, ut non esurias sed replearis, *ibid.*, 1517. Mare est Scriptura sacra, habens in se sensus profundos, *id.*, XVI, 680. — Sacra litteræ laqueus dicuntur his, qui perperam eas interpretantur, Rufin., XXI, 628. — Orandum in interpretatione Scripturarum, S. Hieronym., XXII, 564. Multorum matorem occasio est intelligentia carnalis Scripturæ, *id.*, XXVI, 407. Litteralis non juvat, *ibid.*. Quidam nolunt spiritualiter illas intelligere, *ibid.*, 422. Di-vas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *id.*, XXII, 533. Quante difficultatis sit divinam Scripturam et maxime prophetas intelligere, *ibid.*, 512. Non est ejusdem hominis, et aureos nummos, et Scripturas probare, et degustare vinum, et prophetas, vel apostolos intelligere, *ibid.*, 604. De studio Scripturarum; *ibid.*, 540. Ad divinam. Scripturæ lectionem primum hortatur, *ibid.*, 1204. Scripturam non potest haberi cum mundi divitiis, *id.*, XXIII, 936. Omnes artes absque doctore non discimus, sola Scripturarum doctrina tam vilis aut facilis multis videtur, ut non indigeat præceptore, *ibid.*, 1037. Quomodo legendum Vetus et Novum Testamentum, *ibid.*, 1104. Quid observari in interpretatione Scripturarum; *id.*, XXV, 1164. Apostoli in recitandis Scripturis, non verba, sed sensum sequuntur, *ibid.*, 1036. Abusus testimoniorum Scripturæ damnatur; *ibid.*, 1028. Grande periculum est in Ecclesia Scripturas interpretari, *id.*, XXVI, 322. Malunt nonnulli Judæos sequi quam apostolos in expositione Scripturarum, *ibid.*, 385. Mos est ut hebraicum verbum sæpe ponant cum sua interpretatione, *ibid.*, 574. Asterici et obeli in interpretatione scripturæ, quid significant; *id.*, XXII, 928.

Duo dissensionum genera in Scripturis interpretandis, S. August., XXXII, 858. Adversus eos qui aliorum interpretandi rationem temere rejiciunt, *ibid.*, 859. Ut varie intelligitur ab eruditissimis Scriptura, *ibid.*, 841. Interpretibus Scripturæ plurimum auctoritatis tribuendum censet, *id.*, XXXIII, 112. Veri Scripturæ sensus a Spiritu sancto revelantur, *id.*, XXXII, 844. Ad Scripturarum intelligentiam quatenus conducatur animalium, herbarum, etc. præsertimque siderum cognitio, *id.*, XXXIV, 56. Scripturæ ambiguitas in una lingua, tollitur per aliam, *id.*, XXXVII, 1336. Obelisci aut asterisci in codicibus græcis quid significabant, *id.*, XXXIV, 590; XLI, 604. Quare virgula seu obeli et asterisci a quando positi sint in editione, LXX Interpretum, *id.*, XXXIII, 261. Scripturæ quomodo legendæ, *id.*, XXXVIII, 354, 74; XXXIV, 262. Scripturæ sacræ studium requirit humilem et mitem animum, *id.*, XXXIV, 64, 66. Explicatio Scripturæ quæ non intelligitur petenda a Deo, *id.*, XXXV, 1539, 1540; XXXIV, 89. Scripturæ intelligentia modo inusitato non est exspectanda, *id.*, XXXIV, 17. Scripturam qui non potest intelligere, Scripturæ Dei det honorem, sibi timorem. *ibid.*

261. Scriptura sacra quamvis non intelligitur, quomodo legenda, *id.*, XXXV, 1536. Scripturas sine ullo errore comprehendit, et sine ullo labore custodit, cuius cor plenum est charitate, *id.*, XXXIX, 1535. Scripturarum lectionem suadet August. Inchoari ab apostolis, *id.*, XXXIII, 508. Scripturæ sacræ expositio a quibus petenda, *id.*, XXXII, 1311. De Scriptura sacra nemo judicare debet, *ibid.*, 859. Scriptura explicabatur in ecclesia, *id.*, XLI, 77. Scripturarum tractatio magnum opus et arduum, *id.*, XXXIV, 19. Scripturarum tractationi duo vitia inimica, *id.*, XLII, 845. Scripturæ intelligendæ regulæ, *id.*, XLIII, 675, XXXVIII, 26, 30, 46, 149, 190, 198, 450, 456, 470, 556, 609. Scripturæ Veteris Testamenti quadruplex tractandi ratio, *id.*, XLII, 68. Scriptura quomodo intelligenda et explicanda, *id.*, XLI, 475. Scripturarum verum sensum assequendi regulæ, *id.*, XL, 544, 545. Scripturæ sacræ varias interpretationes simul possunt esse veræ, *id.*, XLIII, 839, 844. Quis sensus habendus sit excellentior, *ibid.*, 844. In omnibus Scripturis summa vigilantia custodiri oportet, et secundum fidem sit sacramenti divini expositio, *id.*, XL, 55. Scripturarum studium, oratio, lectio, sacerdoti necessaria, *id.*, XXXIII, 88, 89. Scripturis quanta debeatur reverentia, *id.*, XXXIX, 1739. Qualem lectorem Scriptura postulet, *id.*, XXXIV, 58. Quia ratione vacandum modo Scripturæ, *ibid.*, 42. Diversitas interpretationum utilis, *ibid.*, 45. Interpretationis vitium unde emendari possit, *ibid.*, 44. Ignoti verbi et ignotæ locutionis unde eruenda cognitio, *ibid.*, 45. Studium Scripturæ sacræ qualem animam requirat, *ibid.*, 64. Scripturæ obscuritas utilis est, *id.*, XLI, 532. In Scripturis cur quædam clausa, quædam aperta, *id.*, XXXVIII, 849, 196 XXXVI, 159, 160, XXXVII, 1189, 1907. Scripturarum latebræ maxime valent ad amorem veritatis acuendum, *id.*, XL, 520. In omni copia Scripturarum SS. pascimur apertis, exercemur obscuris; *id.*, XXXVIII, 450. Scripturæ silvæ ob opacitates et umbracula mysteriorum; *id.*, XXVI, 214. Pia fides et humilis inquisitio ad earum intelligentiam necessaria; *id.*, XXXVIII, 556. Scripturæ superficiei non debemus esse contenti; *id.*, XXXIII, 920. In Scripturarum obscuritatibus, tractatores earum non sunt temere sequendi; *ibid.*, 922. Scriptura sacra non nisi temere reprehenditur, cum non intelligitur, *id.*, XLII, 77, 91. Scriptura sacra, cum non intelligitur, quid agendum; *id.*, XXXV, 1722, 1726, 1727 1741. Obscure Scripturæ loci ex apertioribus explicandi; *id.*, XXXIV, 79. Mansueti et humilibus revelantur Scripturarum obscura; *id.*, XXXVII, 1907. Scriptura obscura a pio et impio diversimode accipitur; *id.*, XXXV, 1721, 1722. Scriptura quæ duplicem sensum parere potest, non præcipiti interpretanda affirmatione; *id.*, XXXIV, 260. Eundem Scripturæ locum varie intelligi nihil prohibet; *ibid.*, 80. Locus incertus potius per alios Scripturæ locos, quam per rationem exponitur; *ibid.*, Scripturæ obscura loca aliis manifestis minime dubiis explicanda; *id.*, XXXVIII, 264, XXXIX, 1634, XLI, 532, 553. In Scripturæ difficultatibus honora verbum Dei, differ pietate intelligentiam, *id.*, XXXVII, 1907. Honora in ea quod non intelligis, et tanto magis honora, quanto plura vela cernis; *id.*, XXXVIII, 536. Ad divinas Scripturas potius requiruntur pietas et humilitas, quam acumen ingenii; *ibid.*. Antequam scias quare quid dictum sit, crede ita dici debuisse ut dictum est; *id.*, XXXVII, 1915. Scripturæ tene et devote accipe aperta, ut merito tibi pandantur obscura; *id.*, XXXVIII, 290. Ipsum desiderium intelligendi, oratio est apud Deum; *ibid.*, 820. Fatetur Augustinus se in ipsis sanctis Scripturis multo plura nescire quam scire; *id.*, XXXIII, 222. Scripturam contingit non intelligi ob signa ambigua vel ignota; *id.*, XXXIV, 42. Ambiguitas Scripturæ aut in verbis propriis est, aut in translatione; *ibid.*, 65. Nomina Hebræa, Syra, Ægyptia, etc., quæ in Scriptura sacra sunt, tempore Augustini erant interpretata; *ibid.*, 62. In Scripturis omne quod dicitur sive sit, intelligendum est proprie, aut figurate, aut utraque ratione; *id.*, XXXVIII, 556. In Scriptura locutiones triplicis generis; *id.*, XLII, 846. Ignoti verbi aut ignotæ locutionis unde eruenda cognitio; *id.*, XXXIV, 45. In Scripturis propositiones indefinitæ quomodo intelligendæ; *id.*, XXXVIII, 450. Utitur plurali pro singulari; *id.*, XLI, 519. Pro omnibus a quando ponit multos; *ibid.*, 696. Multa dicuntur tanquam facta, cum in spe adhuc sint; *id.*, XXXIII, 842. Scriptura ut præterita narrat futura; *id.*, XXXVII, 1476. Ponit futurum pro præterito, et præteritum pro futuro; *id.*, XL, 505, 705. Scripturæ nullus est liber, qui excerptis et avulsis quibusdam sententiis, non videatur sibi contrarius; *id.*, XXXVIII, 542. Scripturæ conciliantur loca in speciem contraria; *ibid.*, 761, 180, 213, 285, 573, 791, 804. Cur in figuris Scriptura loquitur; *id.*, XL, 665. In his quæ in figurâ narrat, quædam secundum intellectum figurarum, quæ-

dam secundum fidem rerum gestarum accipi possunt; *id.*, XXXIV, 247. Figuratum est et mysticum quod in Scriptura non potest exponi secundum litteram; *ibid.*, 401, 430. Scripturæ sacræ loquendi modi metaphorici quomodo intelligendi; *ibid.*, 166. Quenam regula in explicandis allegoriis tenenda, *id.*, XXXVI, 116. Spectaculum divinitus exhibitum in Scripturarum sensibus; *id.*, XXXVI, 298; XXXVIII, 532. Ut ignorantia signorum toleratur necessaria est linguarum cognitio, ac præsertim græcæ et hebrææ; *id.*, XXXIV, 42. Regula de Scripturæ locis, ubi laudantur facta quædam bonorum hodie moribus contraria; *ibid.*, 78. Ante omnia considerandum genus elocutionis; *ibid.*. Idem verbum non idem significat ubique, *ibid.*. Eundem locum varie intelligi nihil prohibet; *ibid.*, 80. Locus incertus tutius per alios Scripturæ locos quam per rationem manifestatur; *ibid.*. Proporum cognitio necessaria; *ibid.*. Regulæ Tichonii donatistæ expenduntur; *ibid.*, 81 et seqq. In obscuris Scripturæ locis nihil temere asserendum; *ibid.*, 260. Regula ad intelligendas Scripturæ allegorias; *id.*, XXXVIII, 198.

Quædam in Scripturis ita sunt clara ut nullo patrocinio interpretationis indigeant. Cassianus, XLIX, 722. Quædam vero ita mysticis obscurata sunt, ut in eorum disc. sione et intellectu immensum nobis exercitii campum ac sollicitudinis reservarent; *ibid.*. Quo studio monachus possit assequi scientiam Scripturarum; *ibid.*, 250. Scripturæ sensum nonnulli in somniis assecuti; 972. Quibus gradibus ad eam pervenitur; *ibid.*, 965 et seq. Si ad veram Scripturarum scientiam via pervenire, humilitatem cordis immobilem primitus consequaris; 970. Scripturæ assidua lectio commendatur; *ibid.*. Eam multi detorqueant ad alienos sensus; *ibid.*, 515. Scripturarum sensus literalis, et figuratus; *ibid.*, 723. Sensus mysticus multiplex; *ibid.*, 961, not. Scripturarum scientia quomodo acquiratur; *ibid.*, 249, not. — Scripturarum intelligentia promerenda est bonis operibus. S. Prosper Aquit. LI, 418. Scripturarum obscuritas ad quid utilis; *ibid.*, 457, 519. — Scripturæ interpretes qui, S. Leo Magnus, LIV, 918. Scripturæ canonice in Ecclesia legendæ; *id.*, LVI, 428. Scripturarum divinarum lectio necessaria. S. Maximus Taurin., LVII, 277. Quid scire debeamus in observationibus intelligendarum Scripturarum, alia communiter præcipi, alia etc. Eugypius, LXII, 964. De modis locutionum, quorum cognitionem necessariam dicit Scripturarum obscuritatibus dissolvendis; *ibid.*, 966. De septem Tichonii regulis, quibus ad intelligendas Scripturas studiose dicit plurimum adjuvari; *ibid.*, 967.

Quæ servanda sint in Scripturarum intelligentia. Junilius, LXVIII, 42. Quo studio Scriptura sancta cum expostioribus legenda sit. Cassiodorus, LXX, 1138. Loca Scripturæ obscura per alia dilucidantur; *ibid.*, 1107. Absurda verba in Scripturis inventa, ad Hebræos aut Græcos codices corrigenda; *ibid.*, 1129. Scripturæ consuetudo est allegorice loqui; *ibid.*, 468. Scriptura sacra sæpe pro singulari numero pluralem ponit, et vice versa; *ibid.*, 191. Scriptura sacra futura sæpe pro præteritis ponit; *ibid.*, 69. — Quanta discretionem Scriptura sacra legendasit S. Gregorius Magn., LXXVI, 807. Modo litteram, modo spiritum requirere in ea debemus; *ibid.*. Sic legenda Scriptura sacra, ut nobis et aliis prosit; *ibid.*, 887. Scripturam sacram figurate interpretari Christus ipse nos docuit; *ibid.*, 1151. Qui Scripturæ sacræ sensus multiplex; *ibid.*, LXXV, 45. Obscurus et difficilis; *id.*, LXXVI, 882. Scripturæ littera aliquando sibi contradicit; *id.*, LXXV, 655. Scripturæ sacræ intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur; *ibid.*, 653. Qua pervenitur via ad sensum Scripturæ intelligendum; *ibid.*, 756. Illicitis affluunt qui multiplices in sacris Scripturis sensus discernere sciunt; *ibid.*, 1152. Scripturæ sacræ obscuritas ad altiores ejus sensum investigandum nos movet; *ibid.*, 57. Hæretici non medullam Scripturæ sacræ comedunt, sed corticem rodunt; *id.*, LXXVI, 749. — Obscuritatis sacræ Scripturæ utilitas; *ibid.*, 829. Scripturæ sacræ liber Dei manu aperitur, et evolvitur; *ibid.*, 882. In Scriptura sacra prius statuenda historiæ veritas, postea querendus allegoriæ sensus; *ibid.*, 1302. In eadem Scriptura sensus multiplex latet; *ibid.*, 845. Scriptura sacra intellectu difficilis; *ibid.*, 986. Veneratione digna est Scriptura sacra, etiam cum non intelligitur; *id.*, LXXIX, 20. Littera Scripturæ sine spiritu non solum mortua, sed etiam est interficiens; *ibid.*, 268.

De tractatoribus divinarum Scripturarum, Taio Caesar-august., LXXX, 808. Ne sacra nimium scrutentur eloquia; *ibid.*, 810. Scriptura non solum historialiter, sed etiam mystice intelligenda est, S. Isidorus, LXXXIII, 528. — Ejus (Scripturæ sacræ) singulæ sententiæ multiplices sensus habent Alcuin., 652. Sensus allegoricus et historicus; *ibid.*, 539. Et moralis *id.*, CI, 1080.

Quibus obscuritatibus Scriptura sacra sit involuta, et quod eam temere alicui legere non liceat; Rabanus Maurus, CVII, 580. De modo legendi sacras Scripturas; *ibid.*, 585. De ignotis signis; *ibid.*, 585. Modus invenendi utrum locutio propria sit, an translata; *ibid.*, 589. De varia significatione verborum, quæ constat in contrarietate et diversitate; *ibid.*, 590. De lectione divinarum Litterarum; *id.*, CXII, 1193. Quadruplex sensus Scripturæ; Walafrid Strab., CXIII, 55. Utrum sensus litteralis cæteris sensibus sacre Scripturæ sit dignior; *ibid.*, 57, 58. A quo incipiendum est; *ibid.* Quis dicendus sit sensus sacre Scripturæ litteralis, et quis spiritualis; Walafrid Strab., CXIII, 59. An quilibet textus sacre Scripturæ exponatur quadruplici sensu supra tacto; *ibid.*, An textus sacre Scripturæ sit tantum unus sensus litteralis, vel quandoque plures; *ibid.*, 41. Posito quod aliquando unus textus habeat plures, quis eorum est alteri præferendus; *ibid.*, 45. An ex quolibet sensu litterali possit sumi efficax argumentum; *ibid.*, 44. Sensus litteralis potest comparari ad alios sensus dupliciter; *ibid.* Respondet ad hoc littera occidit, spiritus vivificat; *ibid.*, 47. Per sensum litteralem non solum habetur historia tantum, sed etiam quæ sunt agenda; *ibid.* Sensus litteralis est fundamentum; *ibid.*, 48. In sacra Scriptura multa traduntur parabolice; *ibid.* Studium sacre Scripturæ a quibus incipit; *ibid.*, 49. Sensus tropologicus, allegoricus, anagogicus, litteralis; *ibid.*, 57, 65. Regula septem interpretandi S. Scripturam Walafrid Strab., XCIII, 31, 32. Canonice tantum S. Scripturæ legi debent in Ecclesiis. Isidorus Mercator, CXXX, 358.

Scriptura ex traditione interpretanda. RATHERIUS VERON., CX XVI, 359. Contra pravam divinæ Scripturæ interpretationem. Othlonus, CXI, VI, 77. Scripturam sacram plebem docere debent episcopi et pastores. JOHANNES ROTHOMAG., CXLVII, 142, 235. Scripturis sacris exponendis quatuor adhibendæ regulæ. Guibertus, CLVI, 25. Historia, allegoria, tropologia, anagoge; *ibid.* Sacre Scripturæ studium imprimis inungitur. S. ANSELMUS. Cant. CLVIII, 1064. Omnes ad sacre paginæ questionem cautiissime accedere debent; *ibid.*, 265. Quomodo et quo tempore libri veteris novique Testamenti legendi sint. Ivo Carnot., CLXI, 277, 1105. Quomodo divina Scripturæ legendæ sint et interpretandæ. S. BRUNO SIGNIENSIS, CLXV, 173. Scripturæ profunditas non aliter quam per fidem Christi intelligitur, Rupertus, (LXVII, 985. Scripturæ sanctæ, in materia fidei, non proprio sensu, sed ratione et auctoritate sunt interpretandæ. Hildebertus, CLXXI, 1067. In sacra Scriptura quatuor sunt observanda; *ibid.*, 634. Quod in sacra Scriptura per Scripturam ipsam non est expositum, id prælati Ecclesiæ reservatur exponendum; *ibid.* 767. Quod in sacra Scriptura non intelligitur, Spiritui sancto relinquendum est; *ibid.* 767. Scripturæ intelligentiam voluptates impediunt; *ibid.* 768. Scripturæ sensus est litteralis, spiritualis et intellectualis. Godfrid., CLXXIV, 999. De triplici intelligentia. Hugo de S. Victore, (LXXVI, 789. Non omnia in divino eloquio comprehensa, sed quædam duntaxat ad dictam triplicem interpretationem esse adigenda; *id.*, CLXXV, 12. Quod sit necessaria interpretatio litteralis et historica; *ibid.*, 15. Quomodo legenda sit Scriptura divina ad correctionem morum; *id.*, CLXXVI, 794. Quomodo legenda sit sacra Scriptura a querentibus scientiam in ea; *ibid.*, 799. De Scripturam divinam triplici modo tractandi; *id.*, CLXXVII, 205. De interpretibus sacre Scripturæ; CLXXVI, 780. De divinarum Scripturarum studio; *ibid.*, 777. De septem regulis; *ibid.* 791. De locis, temporibus ac gestis mysticis sacre Scripturæ; *id.*, CLXXV, 25. De difficultatibus sacre Scripturæ; *ibid.*, 25. Triplex sensus Scripturarum, historicus, moralis, mysticus. S. BERNARDUS, CLXXXIII, 714. Scripturæ ejusdem plures sensus an et quomodo admittendi; *ibid.*, 1027. Scriptura abuti diabolicum; *ibid.* 186. Ecclesiæ iudicium infallibile infuso et applicatione Scripturæ; *ibid.*, 94. Scripturæ serio et sedulo scrutandæ; *id.*, CLXXV, 211. Pia ad Christum aspiratio ad obtinendam sacre Scripturæ intelligentiam; *id.*, CLXXXIV, 762. Scripturarum sensus sæpe orantibus aperitur; *ibid.* 976. De lectione Scripturæ; *ibid.*, 1194. Sensus a fidei regula non discrepantes, aut a contextu lectionis non nimis dissonantes non reiciendis Guerricus, (LXXXV, 177. Ad intelligentiam sacrarum Scripturarum secularium perita necessaria ostenditur. Gratianus, CLXXXVII, 206. Ignorantia Scripturarum est ignorantia Christi; *ibid.*, 210. Scripturæ intellectus cui aperitur. Petrus Lombardus, CXCI, 1276. Scripturæ obscuritas utilis non reprehendenda; *ibid.* Scriptura sacra multiplicem expositionem admittit. Richardus de S. Victore, CLVI, 269. S. Scriptura continet in se quatuor sensus et quibus litteralis quandoque difficiat spirituali. Adamus Bramous, CXCIII, 630. Scriptura qua simplicitate

explicanda. P. Cantor, CCV, 53. Ejus interpretatio non debet pendere a voluntate nostra, sed e contra; *ibid.*, 240. Scripturæ sacre triplex est sensus, historicus, tropologicus, allegoricus. Alanus de Insulis, CCX, 203.

IX. De allegoriis in sacram Scripturam.

Allegoria quædam Scripturæ sacre. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100 et seq. Allegoria in universam sacram Scripturam Rabanus Maurus, CXII, 880 et seq. Allegoria in Vetus Testamentum. Hugo de S. Victore, CLXXV, 635 et seq. Allegoria in librum Geneseos ab initio mundi usque ad Abraham; *ibid.* De reliquis mysteriis Geneseos ab Abraham usque ad Moysen; *ibid.*, 645. Reliquos Pentateuchi libros et primo in Exodum; *ibid.*, 655. Allegoria in libros Josue, Judicum et Ruth; *ibid.*, 670 et seq. In librum I Regum, ab Heilana usque ad David; *ibid.*, 681. In I et II Regum a David usque ad Salomonem; *ibid.*, 691. In III et IV Regum, a Salomone usque ad migrationem Babylonis; *ibid.*, 703. In duos Esther, Tobie, Judith et Machabeorum; *ibid.*, 754. Allegoria in novum Testamentum; *ibid.*, 750. In mysteriis Evangelii S. Joannis; *ibid.*, 752. In Mattheum; *ibid.*, 764. In Marcum; *ibid.*, 802. In Lucam; *ibid.*, 810. In Joannem; *ibid.*, 827. Allegoria in Epistolas Pauli; *ibid.*, 879 et seq. Gregorianum, vel sensus verbis plurimis in Scriptura sacra attributus. Garnerus, CXCIII, 23 et seq.

X. De divisione sacre Scripturæ.

Scripturæ sacre divisio. S. Aug. st., XXIV, 1745. Omnis Scriptura in duo Testamenta, Vetus et Novum bipartita est; *id.*, XXXIV, 216, 247. Scriptura sacra in quatuor partes divisa. S. Gregor. Magn. LXXVI, 834. Vetus Testamentum in quot libris di numeratur. Alcuin, CI, 1120. Primus ordo legis quomodo accipiendus est; *ibid.*, 1124. Ordo secundus qualis est; *ibid.* Qualis est ordo tertius; *ibid.* Hebræi Vetus Testamentum Esdra auctore, juxta numerum litterarum suarum in 22 libros accipiunt, dividentes eos in tres ordines, legis scilicet et Prophetarum atque hagiographorum, in quo sunt libri novem; *ibid.* Quidam autem Ruth et Cinioth qui latine dicunt lamentatio Jeremiæ hagiographis addicunt, et viginti quatuor volumina Testamenti Veteris faciunt; *ibid.* Quartus est apud nos ordo Veteris Testamenti eorum librorum, qui in canone hebraico non sunt. Rabanus Maurus, CXI, 10. In novo autem Testamento duo sunt ordines; *ibid.* Alii autem Vetus et Novum Testamentum in septuaginta duos libros distinguunt; *ibid.* Primi legis Moysi libri quinque sunt; *ibid.*, hos sequuntur historici libri sedecim; *ibid.* Libri prophetici sedecim sunt; *ibid.*, 105, 106. Post hæc versuum octo libri habentur, qui diversæ apud Hebræos metro scribuntur; *ibid.* Libri Veteris Testamenti quadraginta quinque; *ibid.* Novi autem Testamenti primum quatuor Evangelia sunt; *ibid.*, hæc 14 epistolæ Pauli apostoli sequuntur, quibus subjunctæ sunt septem canonice epistolæ Jacobi, Petri, Joannis et Judæ; *ibid.* Actus duodecim apostolorum quorum ordinem signaculum est Apocalypsis Joannis; *ibid.*

II. De Veteri et Novo Testamento.

Vetus Testamentum non minus ad Christianos quam ad Judæos pertinet. Tertull., I, 386. Cur et quomodo. Tertull., I, 394. Testamentum Vetus in Christo sepultum est; *id.*, II, 975. Veteris decessio, et successio novi; *ibid.*, 415. Testamentum novum oportebat in eo suggestu consignari, in quo conscriptum Vetus fuerat; *ibid.*, 414. Apud Israelitas Vetus Testamentum resignabant apostoli, et novum consignabant; *ibid.*, 849. Novum Testamentum a Vetere separavit Marcion; *ibid.*, 43. Veteris Testamenti libri hebraici, Alexandria repositi; *id.*, I, 579.

Testamentum, lex data Judæis con nomine cura prophetis appellata. Lactantius, VI, 514. Quod Vetus et Novum diversi sint; *ibid.* Vetus non fuisse perfectum, novum vero consummatum; *ibid.*, 515. Vetus Testamentum in litteris condidit Moyses. S. Hilarius, IX, 263. Testamenti Veteris in XXII libros partitum; *ibid.*, 241. Testamenti Veteris ac novi eadem doctrina; *ibid.*, 431.

Legis sacre nomen non tam Moyses Pentateucho, quam cæteris libris Veteris Testamenti et Novi etiam tributum. S. Zeno, XI, 358, adn., I, 387, adn., 3. Testamenta veteris et novæ legis significata per scalam Jacob; *ibid.*, 428. Per gladium ex utraque parte acutum; *ibid.* Comparantur cum calamo scribæ; *ibid.*, 429. Explicantur per duos denarios in ore piscis a Petro capti; *ibid.*, 430. Comparantur ex duobus denariis stabulario datis a Samaritano; *ibid.*, 431. Designantur ex Moysæ et Aaron; *ibid.*, 510. Unum siue altero utile esse non potest; *ibid.*, 430.

Novum Testamentum in Veteri Testamento erat. S. Ambrosius, XV, 1250. Testamentum vetus in typo, novum in veritate; *id.*, XIV, 351. Umbra in lege, imago in Evan-

gelio, veritas in coelestibus; *id.*, XVI, 94. Abiit dies Testamenti Veteris, venit dies novus, quo Testamentum consummatum est novum; *ibid.*, 1141. Vetus Testamentum non est contrarium novo; *id.*, XVII, 245. Umbra fuit novi Testamenti; *ibid.*, 832. Testamento novo divinae gratiae pignus tenemus; *id.*, XIV, 531. Qui de Novo Testamento biberit, non solum flumen est, sed etiam flumina de ventre ejus fluent aquae vivae; *id.*, XVI, 1310. Testamenti novi gratia, pax veteris; *ibid.*, 1138. Testamentum novum unde dicitur; *id.*, XVII, 889.

Nihil dissonum in Veteri et Novo Testamento. S. Hieronymus, XXI, 566. Pentateuchi instaurator Esdras; *id.*, XXIII, 190. Testamenti utriusque Christus Dominus conditor est; *ibid.*, 451. Multa sunt in novo Testamento de veteribus libris, quae non habentur in LXX; *ibid.*, 456. Haeretici qui laudant vetus Testamentum; *ibid.*, 575. Haeretici negantes vetus Testamentum; *id.*, XXV, 168. Testamentum utrumque unus Dei est; *ibid.*, 1297. Praecipitur nobis ut in utrumque instrumentum tam vetus ac licet quam novum pari veneratione credamus; *id.*, XXIII, 1101. Aeternae poenae praeparantur his qui nequaquam utrumque sociant Testamentum; *ibid.*, 1104. Duo Testamentum unione sociantur; *id.*, XXIV, 97. Novum Testamentum testimonio veteris roboratur; *ibid.*, 371.

Testamenta duo. S. Augustinus, XXXVIII, 56. Testamentum cur aliud vetus, aliud novum appelletur; *id.*, XLIV, 221, 222, 597. Testamentum utrumque ante Moysen occultum; *id.*, XLIII, 122. Testamentum vetus per Moysen revolutum est; *id.*, XLIV, 596. Testamenti veteris variae appellationes; *ibid.*, 595. Testamenti veteris nomina quid apostolus vocat; *id.*, XXXII, 632. Testamenti veteris nomen duobus modis dicitur; *id.*, XLIV, 327. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt; *id.*, XLII, 257, 258, XLIV, 158. Testamentum vetus utile ad convincendum vel ipsos gentiles; *id.*, XLII, 528. Testamenti Veteris libri ad Christianos pertinent; *ibid.*, 52. Cur in lectione Veteris Testamenti, velamen positum esse dicitur; *id.*, XLIV, 219. de Scripturis Veteris Testamenti, earumque auctoribus quid senserit Augustinus; *id.*, XLII, 73. Testamenti Veteris auctoritas, non ad Judaicae servitutis imitationem, sed ad Christianae libertatis testimonium jam tenetur; *ibid.*, 240, 245. Testamentum Vetere spernit Cerdon; *ibid.*, 29, spernunt Severiani; *id.*, 30. Testamentum Vetere a Deo; *id.*, XLIV, 594. In Testamento Vetere multa sunt quae subfendant animos ignaros et negligentes sui; *id.*, XLII, 67. Quid Manichaei obijciunt in libros Veteris Testamenti; *id.*, 73. Testamentum Vetere duplici ex causa abjiciendum sentiebat Faustus; *id.*, 217. Pelagianorum calumnia de Veteri Testamento; *id.*, XLIV, 591.

Testamenti Veteris et Novi praecepta cur diversa; *id.*, XLII, 449. In Veteri Testamento inter praecepta vitae agenda et praecepta vitae significanda distinguendum; *ibid.*, 228, 256, 245, 501, 504. Testamentum Vetere talia continet praecepta iustitiae, qualia nunc quoque observare praecipimur; *id.*, XLIV, 222, 591. Testamentum Vetere utile et eo majoris auctoritatis ad Christum praedicandum, quoad nos per Judaeos pervenit; *id.*, XLII, 329. Quare in Veteri Testamento severior legis vindicta favebat; *id.*, XXXIII, 660. Manichaei Vetere instrumentum non accipiunt, Novum corruptum esse asserunt; *id.*, XLV, 1009, et falsum; *id.*, XLII, 58, 501, 506, 514. De Novo Testamento Manichaei potius quam Catholici de Vetere, objectis respondere non possunt; *ibid.*, 214. Testamentum Novum esse Apostolorum, unde probetur; *ibid.*, 509. Testamenti utriusque Deus unus et idem; *ibid.*, 629, 623, 660, 661, 662, 663, XXXVI, 931. Testamentum duo non sibi consonare calumniabantur Manichaei; *id.*, XXXVII, 1893. Sed sibi invicem adversari; *id.*, XXXVIII, 23, 26. Testamentum Vetere et Novum non sibi contraria; *id.*, XLII, 622. Testamenti utriusque concentus; *id.*, XXXIII, 218. Utriusque ordo mirabilis; *id.*, XXXII, 1534, XXXIV, 156. Testamentum Novum in Vetere latet, et Vetere in Novo patet; *ibid.*, 625, 655. Novum occultatum erat in Veteri, tanquam fructus in radice; *id.*, XXXVI, 914. Testamentum Vetere quid figurabat; *id.*, XLII, 448. Testamentum Vetere recte intelligentibus prophetia est Novi; *ibid.*, 502, 528. Testamentum Novum in Veteri praenuntiatum; *id.*, XXXII, 619. In Veteri figuratum; *id.*, XXXVII, 1070, 1505, XLII, 448, 449, 623. In Testamento Novo obscura Veteris revelantur, et praedicta cernuntur; *ibid.*, 518. In Testamento Vetere gratia velata et occulta latet, quae in Christi Evangelio revelata est; *id.*, XLIV, 116, 317. Testamenti Novi revelatio quandam facta est; *ibid.*, 597.

Testamenti Veteris et Novi discrimen; *id.*, XXXIII, 510, XXXVI, 930, XLIV, 220, 226, 227, 228. Et consonantia; *id.*, XXXVIII, 57. Testamentorum duorum brevissima et apertissima differentia, timor et amor; *ibid.*, 207, XLII,

158. Testamenti Veteris lex, ministratio mortis et damnationis, Novi vero lex ministratio Spiritus et iustitiae; *id.*, XLIV, 219. Testamentum Novum pertinet ad charitatem; *id.*, XXXV, 2074. Vetere ad timorem; *ibid.*. Et ad Veterem hominem; *ibid.*, 1656. Carnalia promittebat, *ibid.*. Concensus utriusque Testamenti in praecepto charitatis; *id.*, XXXII, 1516, 1522, 1523. Veteris et Novi Testamenti promissae ac Sacramenta sunt diversa; *id.*, XXXIV, 752. Promissiones aliae Veteris et aliae Novi Testamenti; *id.*, XXXVI, 327, 931, XXXVII, 1145, 1466, 919. Non nisi terrena felicitas promittitur aperte in Testamento, quod proprie Vetere appellatur; *id.*, XLIV, 328. Testamentum Vetere promissiones habet temporales, sed significationes spirituales; *id.*, XXXVIII, 57. Testamentum Novum in Veteri promittitur; *id.*, XLIV, 528. Testamenti Novi promissio per Ezechiellem facta; *id.*, XLV, 1261, 1265, 1266, 1267, 1271. Cur Vetere Testamentum promittebat bona terrena, Novum vero promittebat coelestia; *id.*, XLII, 162, 163. In Veteri Testamento cognoscitur praefiguratio possessionis nostrae, in Novo tenetur ipsa possessio; *ibid.*, 157. Testamentum Vetere servos, Novum liberis parit; *ibid.*, 622. Testamentum duo, duas vitas et spes duas significant; *ibid.*, 504. Quinam ad Novum Testamentum pertinent, quinam ad Vetere; *id.*, XLIII, 123, XLIV, 595. Sancti Veteris Testamenti ad Novum pertinent; *id.*, XLII, 456, 656, XLIV, 591. Christiani spe carnalis mercedis Deo servientes, ad Vetere Testamentum pertinent; *id.*, XXXVIII, 51, 40. Testamentum utrumque ad Israelitas pertinet, quomodo; *id.*, XLIII, 453.

Testamenti Novi gratia; *id.*, XXXIII, 512. De gratia Novi Testamenti liber; *ibid.*, 559. Testamenti Novi nulla facta commemoratio in Veteribus libris, nisi in Jeremia; *id.*, XLIV, 221, 222. Testamenti mediator, signator, fideiussor, testis, haereditas et cohaeredes Christus; *id.*, XXXVII, 1150. Testamento Novo fit injuria, si Veteri aequetur; *id.*, XLIV, 529. Testamentum Novum Veteri anteposendum dignitate; *id.*, XLII, 662. Testamentum Vetere hordio comparatum; *id.*, XXXV, 1594. Testamenti duobus, Vetere et Novo, disciplinae regula nobis traditur; *id.*, XXXII, 1534. Gravissimam multarum observationum Veteris Testamenti jugum Christus abstulit; *id.*, XXXVIII, 594. In Novo Testamento disciplinam Christus voluit esse leniorem; *ibid.*, 1413. Testamentum duo misericordiam Dei commendant; *id.*, XXXIV, 634. Vetere Testamentum in prioribus tabulis significatum est; *ibid.*, 655, 755, 756. Testamenti Veteris signum, circumcisio in latenti carne, novi, crux in libera fronte; *id.*, XXXVIII, 876.

Duo Testamentum in Sara et Agar, Isaac et Ismael figurata; *id.*, XXXIV, 568, XXXVI, 502. In duobus exploratoribus Jericho; *id.*, XLIII, 658. In sancto et in Sancto sanctorum; *id.*, XXXIV, 655. Et in duobus Cherubim arcis; *ibid.*, 651. Novi Testamenti signum, vacca rufa; *ibid.*, 732. Testamentum duo duobus viris uvam gestantibus significata; *id.*, XXXIX, 1799. Qui Christus, in medio utrumque; *ibid.*. Testamentum duo, duae mamillae, unde sancti nutriuntur; *id.*, XXXV, 2417. Testamentum Veteri Novum, velut aquae vinum successit; *id.*, XXXIX, 1919, 1920, 1921.

Veteris ac Novi Testamenti Spiritus unus est, unusque consensus, S. Maximus Taurinus, LVII, 693. Utriusque Testamenti testimonia de Christo inter se mire concordant; *ibid.*, 245.

Testamenta duo vocat Paulinus labia Dei, S. Paulinus Nolanus, LXI, 218. Testamentum Vetere et Novum in basilica S. Felicii picturis expressum; *ibid.*, 666, 667.

Una fides Novi et Veteris Testamenti, S. Fulgentius, LXV, 445. Non ideo quisque debet Vetere Testamentum abjicere quia videt e us sacramenta cessasse; *ibid.*, 434. Utrumque Testamentum in Scriptura sub nomine amici antiqui et novi; *ibid.*. Vinum novum Novum Testamentum; *ibid.*.

Testamenti utriusque consensus, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 835. Quod unum Testamentum signat, hoc alterum exhibet; *ibid.*, 836. Testamentum Vetere spiritualiter intellectum, Novumque immutabilia persistunt; *ibid.*, 837. Quantum Novum Testamentum Veteri praecellat; *ibid.*, 979. Utriusque Testamenti finis Christus; *ibid.*, 981. Discrimen Veteris et Novi Testamenti; *ibid.*, 1042. Testamentum Vetere dicitur mons umbrosus; *ibid.*, 669. Testamentum Vetere signatur per rotam, quae super terram apparuit Ezechieli; *ibid.*, 855. Testamentum duo duae sunt rotae; *id.*, LXXIX, 168. Consensus utriusque Testamenti signatur per duo Cherubim super propitiatorium alae expansis, sese respicientia; *id.*, LXXVI, 836.

De Veteri et Novo Testamento, S. Isidorus, LXXXII, 229. Summa utriusque Testamenti triaria distinguitur, in historia, in moribus, in allegoria; *ibid.*, 230.

De Veteri Testamento, Alcuinus, CI, 1120. De Novo Testamento; *ibid.*, 1128. Testamentum Vetere luxuriam carnis, Novum vero etiam mentis frenat; *id.*, C, 1098. Vertus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur; *ibid.*, 1117.

Vetus et Novum per arcum figuratur; *ibid.*, 1123.

Novi et Veteris Testamenti omnes inter se libri concordant, S. Bruno Segn., CLXIV, 320.

Testamenta duo per duos Cherubim significantur. Rupertus abbas, CLXVII, 702, 1153. Per duos montes; *id.*, CLXXVII, 741.

Unde dicitur Testamentum, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 210. De duobus Testamentis; *ibid.*, 208. Utrumque Testamentum tribus ordinibus distinguitur; *id.*, CLXXVI, 778. Quæ discrimina sint inter duo Testamenta; *id.*, CLXXV, 626, 627.

Unde illud Vetus Testamentum, hoc Novum dicitur, Petrus Lombardus, CXCI, 461, 462. Testamenti Veteris auctoritatem cur teneamus, cujus ritum non observamus; *ibid.*, 161.

Testamenti Veteris in Novum translatio; *id.*, CXCI, 598. Testamentum Novum Veteri melius; *id.*, CXCI, 460. Testamenti utriusque non eadem promissa sacramenta et præcepta; *ibid.*. Inter duo Testamenta differentia; *ibid.*, 461. Per denarium Vetus Testamentum significatur; *id.*, CXCI, 1298. Testamentum Vetus et Novum gladius bis acutus; *ibid.*, 1258. Vetus Testamentum in tres ordines distinctum, Petrus Comestor, CXCVIII, 1259.

XII. — De libris Veteris Testamenti.

Testamenti Veteris libri XXII, aut XXIV, S. Hilarius IX, 241. Ordo Veteris Testamenti. Sedulius, XIX, 791. Ordo prophetarum; *ibid.*. Ordo historiarum; *ibid.*, 792. In libris Veteris Testamenti proemia, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156 et seq., 747. Vetus Testamentum in quot libros dinumeratur, Alcuin., CI, 1120. Hi libri, in quot ordines secundum Hebræos dividuntur; *ibid.*, 1123, 1124. Habentur plures libri Veteris Testamenti, an non; *ibid.*. Inventiuntur amplius ex libris Veteris Testamenti; *ibid.*. Hebræi Vetus Testamentum, Esdra auctore, juxta numerum litterarum suarum, in 22 libros accipiunt, Rabanus Maurus, CXI, 105. Quando et quo tempore libri Veteris Testamenti legendi sint, Ivo Carnot., CLXI, 277. De libris Veteris Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, CLXXVI, 782. S. Scriptura Veteris Testamenti quot habet libros, Adamus Præmonet., CXCVIII, 697. Sunt enim quadraginta duo libri Veteris Testamenti. S. Bruno Sign., CLXIV, 320.

De Genesi. — Moysi quinque libri, S. Hilarius, IX, 241. Libri quos a Moysæ et prophetis scriptos esse Hebræorum religio tradebat; *id.*, X, 38. Paradisus est Genesis liber, in quo virtutes pullulant patriarcharum, S. Ambros., XVI, 1154. De Genesi, Sedulius, XIX, 791. Inter libros canonicos recipitur Genesis, S. Innocent., I, XX, 501. Liber Hebræorum quæstionum in Genesim præfatio, S. Hieronym., XXIII, 935 et seq. De quibus tractatur in Genesi; *id.*, XXII, 545. Genesis multa suggerit de natura rerum; *id.*, XXIII, 179. Genesis caput omnium librorum; *ibid.*, 938. Quomodo vocatur apud Hebræos; *ibid.*, 939, XXVI, 587. Inter canonicos libros accipitur Genesis, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigilius Taps., LXII, 537. Moyses scripsit Pentateuchum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. De Genesi; *ibid.*, 159, 185. Moyses scriptor quinque librorum qui juxta Græcos Pentateuchum nominantur. Berta Venerab., XCIII, 235. De Genesi, S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Primus Moyses divinæ historie cosmographicon in quinque voluminibus edidit, quod Pentateuchum nominatur, Alcuin., CI, 1125. Quid continetur in Genesi; *ibid.*, 1121. Primum Moyses scripsit Pentateuchum, Raban. Maur., CVII, 365. Scripsit Moyses librum Genesim; *id.*, CVIII, 1001, CXI, 105, 106. De Genesi; *id.*, CVII, 365. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. S. Petrus Damianus, CXLIV, 778. D. Ivo Carnot., CLXI, 276. Rupertus abbas, CLXVII, 201. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16, *ibid.*, CLXXVI, 186, 778. Quamnam fuerit Moysi causa divinæ legis historiam scribendi, Angelom. Luxov., CXV, 111. Interrogatur ubi Moyses libris suos ediderit; *ibid.*, 112. Auctor Genesis Spiritus sanctus fideliter creditur; *ibid.*, CXV, 111.

De Exodo. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., I, XX, 501. De quibus tractatur in Exodo, S. Hieronym., XXII, 545. Inter canonicos libros numeratur Exodus, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. De Exodi, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 159. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Exodo continetur, Alcuin., CI, 1121. Exodus unde nomen accepit; *ibid.*, 1123. Raban. Maur., CVII, 365. De Exodo, Raban. Maur., CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Exodus in quo pene omnis quibus Ecclesia instruitur, figuratim exprimitur, Walafrid. Strab., CXIII, 183. Inter canonicas Scripturas Exodus, Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16; *id.*, CLXXVI, 186, 778.

De Levitico. — Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., I, XX,

501. De quibus tractatur in Levitico, S. Hieronym., XXII, 545. De Levitico, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Isid. Hispal., LXXXIII, 159. Quinque libri Moysi, Genesis, Exodus, Leviticus, etc.; *ibid.*, 153. Continetur in canone SS. Scripturarum, S. Hildef. Toletan., XCVI, 140. Quid continetur in Levitico, Alcuin., CI, 1121. Leviticus unde dicitur; *ibid.*, 1125. De Levitico, Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Inter canonicos libros numeratur, Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, CLXXVI, 186, 778.

De Numeris. — Numerorum liber unus ex quinque Moysi cur sic appellatur, S. Ambros., XVII, 9. Numeri liber unus. Sedulius, XIX, 791. Numeri quid continent, S. Hieronym., XXII, 545. Liber Numeri inter canonicos libros ponitur, S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. De Numeris, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 160, 153. Quid in numero? Alcuin., CI, 1121. Numerus (lege numerorum) liber quare dicitur; *id.*, 1125. Inter legendos et recipiendos liber Numerorum, Rabanus Maurus, CVII, 365. Unde vocatur; *id.*, CXI, 107. Ejus materia; *id.*, III. Inter canonicos libros ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De Deuteronomio. — Paradisus Deuteronomium, in quo germinant legis præcepta, S. Ambros., XVI, 1154. Deuteronomium liber unus. Sedulius, XIX, 791. Deuteronomium quid continet; S. Hieronym., XXII, 545. De Deuteronomio; *id.*, XXIII, 890, 893, 897, 899, 903, 907. Inter canonicos libros ponitur Deuteronomium; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. De Deuteronomio; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 153, 160. Quid in Deuteronomio. Alcuin., CI, 1121. Deuteronomium cur sic appellatus est; *id.*, 1123. In canone, utriusque Testamenti continetur Deuteronomium; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Inter libros legendos et recipiendos Deuteronomium, Raban. Maur., CVII, 365. Unde vocatur; *id.*, CXI, 107. Ejus materia *id.*, III. Inter libros canonicos ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De Josue. — Jesu Nave Sextus, S. Hilarius, IX, 241. Jesu Nave liber unus. Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent., I, XX, 501. De libro Josue; S. Hieronym., XXII, 545; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros Junilius, LXVIII, 16. De libro Josue S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 747. Jesu Nave edidit librum suum; *id.*, 747. Quid continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Jesu Nave. Alcuin., CI, 1121. Josue a quo nomen accepit; *id.*, 1125. Scriptorem libri Josue eundem Josue Hebræi asserunt; *ibid.*, inter quos sub amore doctrinæ et pietatis legendos recipiendosque Ecclesiarum principes tradiderunt, Jesu Nave. Raban. Maur., CVII, 365. Josue liber unde nomen accepit; *id.*, CXI, 107. Ejus materia; *id.*, 111. Inter libros canonicos ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Judicum. — S. Hilarius, IX, 241. Judicium liber unus. Sedulius, XIX, 791. In canone recipitur liber unus Judicum. S. Innocent., I, XX, 501; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros Junilius, LXVIII, 16. De libro Judicum S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 158, 748. Judicum autem et Ruth et Samuelis primam partem conscripsit Samuel; *id.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti liber Judicum S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Judicum unde nominatur? Alcuin., CI, 1123. Quid in libro Judicum; *id.*, 1121. Librum Judicum edidisse creditur Samuel; *ibid.*, 1125. Raban. Maur., CVII, 365. Inter recipiendos et legendos; *ibid.*, 1125. Materia libri Judicum; *id.*, CXI, 111. Judicum liber nominatur, unde; *ibid.*, 107. Inter libros prophetas et canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Ruth. — S. Hilarius, IX, 241. Ruth liber unus, Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent., II, XX, 501; S. August., XXXIV, 41. Magis videtur ad Regnorum principium pertinere; *ibid.*. Inter canonicos ponitur Scripturas; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros Ruth; Junilius,

LXXVIII, 16. De libro Ruth, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 746. In canone utriusque Testamenti continetur unus libellus qui appellatur Ruth, qui magis ad Regnorum principium videtur pertinere, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ruth? Alcuin., CI, 1121. De libro Ruth., Raban. Maur., CVII, 563. Quis auctor Ruth? *ibid.*, Liber Ruth ejusdem Moabitidis texit historiam, de cujus stirpis familia descendit David; *id.*, CXI, 111. Hunc H-braei libellum ad Judicum librum subjungunt; *ibid.*, Latini ad corpus libri Regnorum veraciter eum pertinere contendunt; *ibid.*, Inter prophetales et canonicos libros ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidorus Mercat., CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 276.

De libro Regum. — Regnorum libri IV. S. Hilarius, IX, 211; Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., XX, 381; S. August., XXXIV, 47; S. Leo Magn., LVI, 428, 501, 721, 871, Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros, libri Regum quatuor; Junilius, LXVIII, 16. Regum historia ceteris Scripturis nec sacramentis minor, nec auctoritate inferior; S. Gregor. Magn., LXXXIX, 20. Regum liber I et II adscripti Samueli; *ibid.*, 30, 368, 17 not. Quatuor libri Regum; S. Isid. Hispal., LXXXIII, 157. De libro regum; *ibid.*, 161. Libri Regum IV continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Regum libro? Alcuin., CI, 1121. Malachim cur ita nominatur; *ibid.*, 1125. Quis primus hunc librum in unum volumen coegit; *ibid.*, Sequentia Samuelis usque ad calcem, scripsit David; Malachim totum edidit Jeremias; Rabanus Maurus, CVII, 563. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 747. Regum libri quatuor; Raban. Maur., CVII, 563. Samuel qui est Regum primus; *id.*, CXI, 105. Malachim qui est Regum secundus; *ibid.*, Liber Samuel, quid describit; *ibid.*, 107. Unde nomen accepit; *ibid.*, Quis eum conscripsit; *ibid.*, Malachim liber, unde appellatur; *ibid.*, Liber Regum omnimodo divisus apud Latinos et apud Hebraeos; *ibid.*, 111. Libri Malachim materi; *ibid.*, Samuel, id est, primus et secundus Regum, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Malachim, id est, tertius et quartus Regum; *ibid.*, Regum libri 4, Isidorus Mercator, CXXX, 338; Ivo Carnot., CI, XI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

De Paralipomenon. — S. Hilarius, IX, 211. Paralipomenon libri duo; Sedulius, XIX, 791; S. Innocent., I, XX, 502; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Ad divinam historiam pertinentes, Paralipomenon 2 libros adiungunt plures; Junilius, LXVIII, 17. De Paralipomenon; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 162. Quorum quidem Paralipomenon libri duo e latere annectuntur; *ibid.*, 157. Paralipomenon duo; *ibid.*, 746. Viri synagogae sapientes scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 747. Contineantur in canone utriusque Testamenti duo Paralipomenon; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Paralipomenon. Alcuin., CI, 1121. Paralipomenon qua lingua appellatur. *id.*, 1126. Paralipomenon duo; Raban. Maur., CVII, 563. Paralipomenon liber idem instrumenti epitoma tantus ac talis est ut absque illo si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, se ipsam irrideat; *id.*, CI, 280. Quinam scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 368. Paralipomenon unde et quare sic dicitur; CXI, 107. Materia libri Paralipomenon; *ibid.*, 112. Paralipomenon qui apud Hebraeos est unus liber, non duo; Walafrid Strab., CXIII, 21. Paralipomenon libri duo; Isidorus Mercator, CXXX, 338. Paralipomenon 2; Ivo Carnot., CI, XI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Quid sonat Paralipomenon, Latine, Hebraice; *id.*, CLXXVI, 186 779.

De libro Job. — S. Hilarius, IX, 241. Job liber unus, Sedulius, XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 501. Job prosa incipit, verso labitur, pedestri sermone finitur, S. Hieronym., XII, 545. Omnes leges dialecticæ, propositione, assumptione, confirmatione, conclusione determinat; *ibid.*, Singula in eo verba plena sunt sensibus; *ibid.*, Job athleta Ecclesiae ante Christum. Contra futurum Origenem scribere videtur; *id.*, XXIII, 381. Ex prologo in Job; *ibid.*, 452. De libro Job, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 505, 721, 871. Job liber I. Vigil., Taps., LXII, 537. Job prophetæ liber quomodo legendus. Eugipp., LXII, 626, 627. Job I. Junilius, LXVIII, 17. Quis scriptor libri Job? S. Gregor. Magn., LXXV, 515. Auctor Spiritus sanctus; *id.*, 517. Quo inspirante Job sua certamina descripsit; *ibid.*, De libro Job, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 161. Job librum Hebraei Moyses scripsi se putant, alii unum ex prophetis; *id.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Job? Alcuin., CI, 1121. Scriptor libri Job qui fuit; *id.*, 1126. Principia et finis libri Job apud Hebraeos proæ oratione texta sunt; *ibid.*, Media omnia in roto metro discurrunt; *ibid.*, De libro Job, Raban. Maur., CVII, 563. Job libri auctor; *ibid.*, XCI, 107.

De materia libri Job; *id.*, 112. Inter Hagiographa novem, primus Job, Walafrid Strab., CXIII, 21. Job unus, Isidorus Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Librum Job, alii Moysen, alii unum ex prophetis, nonnulli ipsum Job scripsisse credunt; *id.*, 16. In ordine hagiographorum novem volumina continentur. Primum Job. Hugo de S. Vict., CLXXVI, 186.

De Psalterio. De auctore Psalmodum. — Psalmodum liber non solius David, S. Hilarius, IX, 232. Eorum sunt quorum nomen proferunt; *ib.*, 233. Quis sine nomine pertinent ad eum qui Psalmi superioris inscribitur; *ibid.*, An ejusdem Psalmi auctor, David nimirum, an Asaph dicendus videatur, S. Ambros., XIV, 817. Omnes scriptores psalmodum in suis scriptis exempla posuerunt, aut aliqua dicta superiorum; *ibid.*, 924. Sciendum vero est quod istos Cl. psalmos Spiritus Dei revelante, sanctus composuit David, Rufinus, XXI, 644. Quamvis David omnes psalmos cantasset, S. Hieronym., XXVI, 821. Psalmi omnes qui in libro Psalmodum continentur, an a Davide, S. August., XII, 547. Psalmos autem ad solum prophetam David pertinere certis declaratur indicis, Cassiodorus, LXX, 14. Psalterium scripserunt decem prophete. S. Isidorus, LXXXIII, 747. Omnes psalmos solus David composuit, Beda venerab., XCIII, 483. Auctores Psalmodum, qui ponuntur in titulis, Alcuin., CI, 1126. De auctoribus Psalterii, Raban. Maur., CVII, 563, 366; CXI, 107. Sunt qui et Esdras et Aggeum et Zachariam scripsisse dicunt; *ibid.*, An David composuerit omnes psalmos, Walafrid. Strab., CXIII, 811. Librum psalmodum David edidit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 780.

De titulis psalmodum. — Tituli psalmodum varii, S. Hilarius, IX, 243. LXX interpretibus sunt additi; *ibid.*, 813. Titulus index tractandorum; *ibid.*, 292. Ex quibus rebus psalmus consistat ostendit; *ibid.*, 246. Tituli psalmodum qui ad intelligentiam nos dirigant; *ibid.*, 642. Titulus et psalmus auctoritatem sibi invicem præstant; *ibid.*, Titulus historiam notans non excludit intelligentiam spiritalem; *ibid.*, Titulorum omnium qui psalmis præfiguntur argumentum. Rufin. Aquil., XXI, 611, et seq. Psalmi undecim qui non habent titulos. S. Hieronym., XXIII, 408. Psalmi sine titulo; *id.*, XXII, 407. Quid est titulus, nisi clavis; *id.*, XXVI, 834. Per titulum intelligitur unuscuiusque Psalmi intellectus; *ibid.*, Tanquam præco psalmi, est titulus psalmi. S. August., XXXVIII, 1804. Cassiodorus, LXX, 421. De unita titulorum inscriptione; *ibid.*, 16. Inscriptiones psalmodum per allusionem intuenda; *ibid.*, Quare nomina propria in titulis psalmodum ponantur; *ibid.*, 500. Cur in titulis finis frequenter repetatur; *id.*, 103. Explanatio variorum titulorum, Remigius Antiasiod., CXXXI, 159. Esdras Psalmis titulos præfixit. S. Bruno Carthus., Cl. II, 990. Idque Spiritu Dei; *id.*, 1213. Gerhohus, CXIII, 6 6 De titulo Psalmodum; *ibid.*, Singuli psalmi suis propriis titulis inventiuntur prænotati; *ibid.*, 617.

De materia, excellentia, utilitate psalmodum. — Psalmi fere omnes Christi personam sustinent. Tertull., II, 167. Filium ad Patrem verba facientem repræsentant; *ibid.*, Psalmi canunt evangelicam historiam. S. Hilarius, IX, 235. Psalmi ad perfectam Dei cognitionem et obedientiam nos edocent; *ibid.*, 584. Psalmi sunt prophetie evangelicorum mysteriorum; *ibid.*, 255. Psalmi non tantum res sui temporis nuntiant; *ibid.*, 613. In iis nihil humile aut commune; *ibid.*, 610. Nihil nisi proprii beneficii; *ibid.*, 838. Sunt qui in omnibus fere psalmis personam Christi nihil convenire putant; *ibid.*, 332. Psalmodum liber præcipue gratiam Dei spirat. S. Ambros., XIV, 922. Psalmodum laudes et virtutes; *ibid.*, 921. Quis psalmus non medicamentum est conscientie peccatricis? *ibid.*, 1009. In eo (libro Psalmodum) profectus est omnium, et medicina quedam salutis humanæ; *ibid.*, 925. David, Simonides noster, Pindarus et Alceus, Flaccus quoque, Catullus et Sereus, Christum lyra personat, et in decachordo psalterio ab inferis suscitatur resurgentem. S. Hieronym., XXII, 547. Totum Psalterium nihil est, nisi ad Deum in cunctis operibus deprecatio. S. Hieronym., XXIII, 501. Psalmodum vis et utilitas. S. August., XXXII, 767. Psalmi, litteræ de melle cæli melleæ; *ibid.*, 768. Psalmi speculum nostrum sunt; *id.*, XXXVI, 248. Psalmi dicuntur Davidica cithara. S. Petrus Chrysos., LII, 515. Materia quoniam sit, Walafrid. Strab., CXIII, 814. Intentio; *ibid.*, Modus tractandi; *ibid.*, Materia hujus libri est totus Christus. Petrus Lombardus, CXCI, 59. Modus tractandi qualis est; *ibid.*, Materia libri Psalmodum, Gerhohus, CXIII, 630. Intentio; *ibid.*, Modus tractandi; *ibid.*, 631.

De divisione, numero, ordine psalmodum. — Esdras Psalmodum in unum librum collector. S. Hilarius, IX, 234. Traditiones antiquæ de Esdra psalmodum collectore;

ibid., 238. Psalmorum liber unus, non quinque; *ibid.*, 232. Psalmi apud Hebræos indiscreti, ab Esdra in unum collecti, a LXX in ordinem redacti; *ibid.*, 238. Trina psalmorum quinquagenaria quid designet; *ibid.*, 239. Psalmi apud Hebræos ordine ac numero carent, ab Esdra in unum volumen collecti; *ibid.*, 237, 238. Psalterium videtur in quinque libros esse divisum. S. Ambros., XIV, 1085 et seq. Esdras scriba qui titulos posuit, psalmos aliter quam dictati fuerant ordinavit. Rufinus, XXI, 644. Psalmorum V libros esse quidam dixerunt, at unum tantum esse canonice Scripturæ probat auctoritas, S. August., XXXVII, 1961. Psalmorum numerus, S. Benedictus, LXVI, 472. Psalmorum divisio; *ibid.*, 471. Psalmorum divisio secundum antiquos patres, Cassiodorus, LXX, 504. De quinquagena divisione; *ibid.*, 16. De ordinatore Psalmorum, Beda Venerab., XCIII, 483. Liber iste ex centum quinquaginta psalmis, non sine aliorum mysterii ratione consistit, Walafrid. Strab., CXIII, 845. Item per tres quinquagenas triplex sit psalmorum distinctio, *ibid.*, 844. Unus est liber Psalmorum, non quinque; *ibid.*. Ordo Psalmorum ab ordine historiarum discordat; *ibid.*. Quos quidem (psalmos) primus Esdras in unum volumen coegit, et in ordinem numerumque disposuit. Remigius Autissiod., CXXI, 136. Ordo Psalmorum, *ibid.*, 141. E quot psalmis consistit liber iste. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Quomodo distinguitur; *ibid.*. An unus sit liber psalmorum, vel plures; *ibid.*, 57, 58. De ordine psalmorum, *ibid.*, 59. Quinam psalmos ita disposuit *id.*, 60. Psalmos ordinavit Esdras, Gerhohus, CXCIII, 636.

De usu, interpretatione, variis sensibus Psalmorum. — Psalmorum cantus. Tertull., II, 660; *id.*, I, 1194. Psalmorum clavis, Christi fides. S. Hilarius, IX, 256. Alii sunt faciles, alii capiti difficiles; *ibid.*, 291. Ad eorum intelligentiam juvat scire quis ac de quo loquatur; *ibid.*, 247, 248. Doctis ut indoctis clausi et signati sine fidei clave; *ibid.*, 255, 256. Quique suas habent claves; *ibid.*, 246, 247. Psalmorum intelligentia spiritalis nequit respici; *ibid.*, 685. Psalmus intelligi potest spiritaliter, licet ille usus historiarum præferat; *ibid.*, 642. Psalmi semper et ubique cantandi; *ibid.*, 530. Etsi omnium psalmorum corpus unum, in eo tamen viget naturalis, mysticus et moralis sensus. S. Ambros., XIV, 966 et seq. Homo sine psalmo celebrat diei claudere non debet; *ibid.*, 225. Psalmi quidam tanto profundiores sunt, quanto videntur apertiores, S. August., XXXVII, 1501. Psalterium a S. Hieronymo translatum ex Hebræo; *id.*, XXXIII, 1077. Origenes, Ensebius et alii multi qui psalmos interpretati sunt, recensentur; *ibid.*, 262. Psalterii translationes esse duas apud Latinos in usu atque honore, Romanam scilicet et Gallicam. Beda Venerabilis, XCIII, 481. Cur plus omnibus aliis in Ecclesia frequentetur; *ibid.*, 485. Walafrid Strab., CXIII, 812. De Psalmorum interpretatione. S. Bruno Sign., CLXIV, 22. De censuris adversus Psalmorum interpretationem S. Brunonis; *ibid.*, 25. Hanc Scripturam plus cæteris in Ecclesiasticis frequentari officiis, quare. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Elegit David quatuor millia virorum, qui non solum voce, sed et musicis instrumentis psalmos canerent. Gerhohus, CXCIII, 632. Ipse quoque David cum ipsis cantoribus citharam percutiebat in domo Domini; *ibid.*, 633.

De compositione psalmorum. — Qua lingua compositum totum psalterium, Beda Venerab., XCIII, 480. Omnes autem psalmi apud Hebræos metrico carmine constant esse compositi; Alcuin., CI, 1126. Raban. Maur., CXI, 108.

De inspiratione libri Psalmorum. — Psalmorum auctor est Spiritus Dei; S. Hilarius, IX, 792. Istos CL psalmos Spiritu Dei revelante sanctus composuit David, Rufin., XII, 644. David solius Spiritus sancti instinctu sine omni exteriori adminiculo suam edidit prophetiam, Petrus Lombardus, CXCI, 53. Cælesti aspiratione intus edoctus Spiritu in eo loquente completus est, Gerhohus, CXCIII, 638.

Unus ex libris canonicis liber Psalmorum. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791. S. Innocent. I, XX, 501. S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 571. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 106. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 376; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 186.

De Proverbiis, Ecclesiaste, Cantico cantic. etc. — S. Hilarius, IX, 241. Salomon licet innumera cantica cecinisset dicitur, unum tamen quod Ecclesia receperit, Canticum canticorum dereliquit, S. Ambrosius, XIV, 923. Tres libri Salomonis, unus de proverbiis, alius Ecclesiastes, tertius de Canticis canticorum; *id.*, XV, 1829. Salomonis libri tres. Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque.

S. Innocent. I, XX, 501. Tres libri Salomonis recepti sunt in auctoritatem canonicam. S. August., XLI, 534. XXXIV 41. Salomon scripsit. Proverbia, Ecclesiasten et Cantica canticorum; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 571. S. Isidorus, LXXXIII, 747; Alcuin., CI, 1126; Raban. Maur., CVII, 366, CXI, 108. Isidor. Mercator, CXXX, 338. Rupertus, CLXVII, 1253. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. Wolbero, CXCIV, 1015. Salomon in libro de Proverbiis moralem locum uberius expressit, naturalem in Ecclesiaste, mysticum in Canticis canticorum, S. Ambros., XIV, 511. Proverbiarum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S. August., XXXIV, 41, XLI, 534. Proverbia Salomonis; S. Leo Magnus, LVI, 721. Salomonis libri tres, Proverbia, etc. Vigil. Taps., LXII, 537. De Proverbiis, Junilius, LXVIII, 18. In Proverbiis quid doceatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 164. Salomonis tres libri, Proverbia, etc. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Liber Proverbiarum unde dicitur. Alcuin., CI, 1126. Quid in Proverbiis contineatur; *ibid.*, 1122. De libro Proverbiarum; Raban. Maur., CXI, 108. Walafrid Strab., CXIII, 1125. Materia Proverbiarum; Walafrid. Strab., CXIII, 1127. Proverbia Salomonis; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Parabolas composuit Salomon; *ibid.*, 16. Proverbia Salomonis quas Græce parabolas, Hebræice *masloth*, dicuntur. Hugo de S. Victore, CLXXV, 186. Proverbiarum liber inquit ac fidem, Ecclesiastes ad spem; Cantica ad charitatem; Rupertus, CLXVII, 1252. In Proverbiis de morum honestate perorat; Wolbero, CXCIV, 1015.

Ecclesiastes. — Liber unus; Sedulius, XIX, 791. Ecclesiastes multa suggerit de natura rerum. S. Hieronymus, XXIII, 479. De illo nulla est ambiguitas; *ibid.*, 527. Ecclesiastes liber ex sententia Hebræorum, unde meruit auctoritatem; *ibid.*, 1116. Est liber Salomonis punitivum agentis; *ibid.*, 1021. Male quidam opinantur nos ex hoc libro ad voluntatem et luxuriam provocari; *ibid.*, 1014. Non provocat ad luxuriam, neque in Epicuri dogma corrumpit, 1106. De Ecclesiaste S. August., XLI, 534. Ecclesiastes liber in canone sacrarum Litterarum a Judæis habentur; *ibid.*, 661. Egypt., LXII, 767. A Christianis; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 537. Quæ sit differentia inter Ecclesiasten et Ecclesiasticum. Cassiodorus, LXX, 1117. In Ecclesiaste rerum naturam discutit, etc. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 164. Continentur in Canone utriusque Testamenti Ecclesiastes. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ecclesiaste, Alcuin., CI, 1122. Ecclesiastes unde dicitur; *ibid.*, 1126. De Ecclesiaste Raban. Maur., CVII, 365, 366. Materia Ecclesiasti, *id.*, CXI, 113. Unde dicitur, *ibid.*, 108. In numero canonicorum librorum; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Wolbero, CXCIV, 1015.

Canticum canticorum. — S. Hilarius, IX, 241. Canticum canticorum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S. August., XLI, 534; XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De quibus tractatur in Canticis canticorum; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 164, 165. A doctoribus nostris tractatur, apud Hebræos hanc fuisse observationem, ne cuiquam librum hunc legere permitterent, nisi viro jam perfectæ scientiæ, et laboratæ fidei; *ibid.*, 165. Quid contineatur in Canticis canticorum. Alcuin., CI, 1122. Quare dicitur Cantica canticorum; *ibid.*, 1126. De Canticis canticis; Raban. Maur., CVII, 365, 366, CXI, 105, 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21, 1127. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 186; CLXXV, 16. Wolbero, CXCIV, 1009. Cantici canticorum qualis fuerit causa quare fuerit decantatum; *ibid.*, 1010. Tris sunt consideranda in hoc libro, materia, intentio, finalis causa; *ibid.*, 1012. In hoc libro nihil secundum litteram carnaliter intelligendum; *ibid.*. In Canticis canticorum de rationabili divinorumque mysteriorum dispositione decantat, *ibid.*, 1015. In hoc libro quatuor persone loquentes in trochaicis; Richardus S. Victoris, CXCVI, 409.

De libro Sapientiarum. — Sapientiarum liber Salomoni adscriptus; Tertull., II, 544. Apud Latinos Salomonis, apud Græcos et Hebræos Sapientia Sirach habetur. S. Hilarius, IX, 827. Illud ut Domini sermonem respiciunt Orientales; *ibid.*, 675. Sapientiarum liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S. Innocent. I, XX, 501. Sapientiarum liber inscriptus nomine Salomonis. S. Hieronymus, XXIV, 616. Judæi librum Sapientiarum non recipiunt in auctoritatem canonicam. S. August., XXXII, 638, XXXIII, 199. Unus qui Sapientia, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; *id.*, XXXIV, 41. Sapientiarum liber auctoritatem Scripturæ canonicæ habet, *id.*, XLIV, 960, 961. Libri Sapientiarum auctoritate uti sunt magis et docti viri qui longe ante August. divina eloquia tractaverunt, *id.*, 1019, 1020. Salomonis libri quinque. S. Leo Magnus, LVI, 504, 571. Item Sapientiarum liber I. Vigil. Taps.,

I.XII, 537. Adjuvant quidam librum qui vocatur Sapientia. Junilius, LXXVIII, 18. De libro Sapientia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 163. Sapientia liber a Jesu filio Sirach dicitur editus; *ibid.*, 158. Salomonis titulo est praenotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur. S. Hildeph. Tolet., XCVI, 140. Liber sapientiae apud Hebraeos nusquam est. Alcuin., CI, 1127. Hunc Judaei Philo usque affirmant; *ibid.*, Hieronymus dicit eundem librum (Sapientiae) apud Hebraeos nusquam haberi, nec inter canonicas Scripturas apud antiquos recipi. Raban. Maur., CVII, 367. Salomonis libri v. Isidorus Mercator., 338. Sapientia Salomonis. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16. In CXXX canone auctoritatis non scribitur liber Sapientiae Salomonis; *id.*, CLXXVI, 186.

De Ecclesiastico. — Ecclesiasticus liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S. Innocent. I, XX, 501. Alius qui Ecclesiasticus inscribitur, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; S. August., XXXIV, 41. De Ecclesiastico; *id.*, XLI, 534. Ecclesiasticus non est in canone Hebraeorum; *id.*, XL, 165. Salomonis libri quinque; S. Leo Magnus, LVI, 505, 871. Ecclesiasticus liber I; Vigil. Taps., LXII, 537. De Ecclesiastico; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 163. Ecclesiasticus dicitur a Jesu filio Sirach editus; *ibid.*, 158. Salomonis titulo praenotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur; S. Hildeph. Tolet., XCVI, 140. Ecclesiasticus quis composuit? Alcuin., CI, 1127-1128. Ecclesiasticus unde dicitur; *ibid.*, De Ecclesiastico; Raban. Maur., CVII, 368. Quis composuit librum Ecclesiasticum; *ibid.*, 367. Salomonis titulo praenotatur; *ibid.*, 109. An sit in canone Ecclesiasticus; Walafrid. Strab., CXIII, 21. De Ecclesiastico dicit Augustinus, meruisse recipi in auctoritatem, et inter propheticos debere numerari; *ibid.*, Salomonis libri 3; Isidorus Mercator., CXXX, 338. Librum Ecclesiasticum certissime filius Sirach composuit; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. Apud Hebraeos reperitur, sed inter apocryphos habetur; *ibid.*

De Esdra. — Esdra liber philosophorum nugae desepit S. Ambrosius, XVI, 1074. Esdra liber unus; Sedulius, XIX, 792. Esdrae duo libri; S. Innocent. I, XX, 501. Esdrae et Nehemias in unum volumen coarctantur; S. Hieron., XXII, 518. Ex Prologo in Esdra; *id.*, XXIII, 453. De Esdra; S. August., XLI 596. Quo tempore scripsit; *ibid.* Quodammodo de Christo prophetavit; *ibid.*, Magis rerum gestarum scriptor est habitus, quam propheta; *ibid.*, Esdrae duo libri; *id.*, XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 17; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 166. Esdrae scripsit librum suum; *ibid.*, 747. Esdrae libri duo continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildeph. Tolet., XCVI, 140. Esdrae libri quis auctor exstitit? Alcuin., CI, 1127. Secundus, tertius et quartus libri Esdrae inter apocryphos deputantur; *ibid.* Quid in Esdra; *ibid.*, 1125. Esdrae duo; Raban. Maur., CVII, 365. Quinam scripsisse dicuntur; *ibid.*, 366, CXI, 108. Esdrae cum Nehem a (est enim totus unus liber); Walafrid. Strab., CXIII, 21. Esdrae libri 2; Isidorus Mercator, CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Liber Esdrae auctor sui titulo praenotatur; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. De Esdra; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

Nehemias. — S. Hieronym., XXII, 518. In cujus textu ejusdem Esdrae Nehemiasque sermones pariter continentur. Alcuin., CI, 1127; Raban. Maur., CXI, 108, 119; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De libro Tobiae. — Quibusdam autem visum est, additi Tobiae et Judith; S. Hilarius, IX, 241. Tobiae liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Liber Tobiae Chaldaei sermone conscriptus; S. Hieronym., XXIX, 23. Hebraei de catalogo divinarum Scripturarum eum secant; *ibid.*, 24. De libro Tobiae; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 166. Libri Tobiae auctor; *ibid.*, 749; Alcuin., CI, 1128. Liber Tobiae in canone Hebraico non est; *ibid.*, 1124. De libro Tobiae; Raban. Maur., CVII, 365. Quis cum scripsit; *ibid.*, 367; CXI, 108. An inter libros canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercat., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. De ejus auctore minime constat; *ibid.*, 17. In canone auctoritatis non scribitur liber Tobiae; *id.*, CLXXVI, 186, 779.

Judith. — S. Hilarius, IX, 241. Judith liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Apud Hebraeos liber Judith inter apocrypha legitur; S. Hieron., XXXI, 37. Chaldaeo sermone conscriptus; *ibid.*, 39. Hunc librum Synodus Nicena in numero sanctarum Scripturarum legitur computasse; *ibid.*, S. August., XXXIV, 41. Judith librum in canone S. Scripturarum non recipiendū dicitur; S. August., XLI, 583. Quo tempore gesta sunt quae scripta sunt in libro Judith, *ibid.* Inter Scripturas canonicas habetur; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871; Vi-

gil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 17; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 157; S. Hildeph. Tolet., XLVI, 140. De auctore ejus minime constat; Alcuin., CI, 1128; Raban. Maur., CVII, 367, 368; CXI, 108, 109. Liber Judith inter canonicos numeratur; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isid. Mercat., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Non scribitur in canone; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 779. De ejus auctore; *id.*, CLXXV, 17.

Ester. — S. Hilarius, IX, 241. Ester liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I, XX, 501. Librum Ester variis translatoribus constat esse vitiatum; S. Hieron., XXVIII, 1435. De libro Ester; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros habetur; Junilius, LXVIII, 17. De libro Ester; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 157; S. Hildeph. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., CI, 1120. Librum Ester quis scripsit; *ibid.*, 1127; Raban. Maur., CVII, 366; CXI, 109. Habetur in canone Ester; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercat., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Nonus Ester; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Librum Ester Esdras creditur concipuisse; *ibid.*, 16.

Isaias. — S. Hilarius, IX, 241. Isaias liber unus; Sedulius, XIX, 791. Isaias liber universa Domini sacramenta continet; S. Hieronym., XXIV, 18. In expositione eius Graecorum ingenia sudaverunt, non Latinorum; *ibid.*, 20. Origenes triginta volumina scripsit in Isaiam prophetam; *ibid.*, 21. Videre prologum commentariorum in Isaiam prophetam; *ibid.*, 17 et seq. Evangelista magis quam propheta; *id.*, XXIII, 454; XXIV, 18. Loquitur praecipue de tribu Juda et Benjamin; *id.*, XXIV, 21. De Isai; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 166; S. Hildeph. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., CI, 1122, 1127; Raban. Maur., CVII, 365; CXI, 108, 113; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercator., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16.

Jeremias. — S. Hilarius, IX, 241; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871, etc., acutia precedenti ad alios Patres.

Ezechiel. — S. Hilarius, IX, 241. Ezechielis visio ultima cum septima Joannis concordat S. Ambros., XVII, 946. Ezechielis liber unus, Sedulius, XIX, 791. Prophetia Ezechielis difficilis, S. Hieronym., XXV, 17. Ante tricesimum annum apud Hebraeos non legebatur exordium et finis hujus voluminis; *ibid.* Ezechielis liber inter canonicos libros, S. August., XXXIV, 41, etc., etc. Sicut in praecedentibus, ad alios Patres.

Daniel. — S. Hilarius, IX, 241. Daniel Spiritu Dei inspiratus, S. Ambros., XVI, 785. Danielis liber unus, Sedulius, XIX, 791. Daniel de quibus agit; S. Hieronym., XXII, 547. Ecclesia juxta Theodotionem legitur Daniele; *id.*, XXIII, 453; XXV, 493. Ad intelligendas extremas partes Danielis, multiplex Graecorum historia necessaria est, quorum; *id.*, XXV, 491. Quibus lingua conscriptus est liber Danielis; *ibid.*, 499. Calumniatores historiae Danielis rejiciuntur; *ibid.*, 534. Contra prophetam Danielem duodecimum librum scripsit Porphyrius; *ibid.*, 491. Nullum prophetarum tam aperte dixisse de Christo; *ibid.* Susanna Belisus ac Draconis fabulas non contineri in Hebraico; *ibid.*, 492. De Daniele; S. August., XXXIV, 41. Quid prophetavit Daniel propheta; *id.*, XLI, 593. Carpeccata sua et peccata populi sui conditit; *id.*, XLIV, 159. Daniel ab angelo hebdomadarum mysterium dicebat; *id.*, XXXIII, 911. Danielis hebdomadas ad Christi nativitatem et passionem impletas non putat Hesychius; *ibid.*, 904, 911. Quidam de secundo Christi adventu eam exposuit; *ibid.*, 901. Non futurum Christi adventum significat, sed praeteritum; *ibid.*, 899. Daniel inter canonicos libros habetur; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871. Danielis liber I, Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De Daniele; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 169. Quid in Daniele? Alcuin., CI, 1123. Librum Danielis quis composuit; *ibid.*, 1127. Raban. Maur., CVII, 366; CXI, 108. In canone S. Scripturarum habetur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidorus Mercator, CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 276. Daniel sui libri auctor fuit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Osee. Osee liber unus. Sedulius, XIX, 791. Osee quid habet; S. Hieronym., XXII, 546. Osee sub quo rege prophetae creperit; *id.*, XXV, 820. Ante et post captivitatem Israel prophetavit; *ibid.*, 821. Osee propheta ad tribus pertinet; *ibid.*, 919. Graeci auctores, qui Osee exposuerunt; *ibid.*, 819, 820. Prophetiae ejus intelligere non quidem impossibile, tamen difficile est; *ibid.*, 815. Voluminis obcurritatem ipse scriptor testatur; *ibid.* Quomodo prophetarum nomina sunt huc, Osee. S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721. Osee liber I Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. S. Isidorus His-

p. d., LXXXIII, 169. Alcuin. Cl., 1122. Raban. Maur., CXI, 104. Walafrid Strab., CXIII, 21; Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Joel.—Joel liber unus. Sedulius XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. De Joel; id., XXV, 947. S. August., XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; id., XLI, 583, 587. Inter libros can. in auctoritatem receptos; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 170; Alcuin. Cl., 1122, 1127; Raban. Maur., CXI, 108, 116. Walafrid Strab., CXIII, 21. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Amos. Liber unus; Sedulius, XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. Amos, quomodo interpretatur, id., XXV, 989. Amos. S. August., XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; id., XLI, 583, 587. Inter receptos in canone Amos; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., LXVIII, 18. De Amos. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 170. Quid in Amos. Alcuin. Cl., 1122. Raban. Maur., CXI, 108, 116. Walafrid Strab., CXIII, 21. Ubi et quid vaticinavit Amos. Haymo Halberst., CXVII, 107. Amos. Ivo Carnot., CLXI, 276. Rupertus abbas, CLXVIII, 287. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Abdias.—Abdias liber unus. Sedulius, XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. Quando prophetavit non invenitur S. August., XLI, 587. Quid prophetavit; id., De Abdia; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., LXVIII, 18; De Abdia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl., 1127. Quid in Abdias; id., 1123. Raban. Maur., CXI, 117. Abdias; id., 108. Walafrid Strab., CXIII, 21. Quo tempore prophetavit Abdias. Haymo Halberst., CXVII, 119. Abdias propheta. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Jonas.—Jonas liber unus. Sedulius, XIX, 791. Materialibri o. m. S. Hieronym., XXII, 546. Quomodo interpretatur; id., XXV, 1117. Quo tempore prophetavit; id., 1119. S. August., XLI, 583, 587. Iram non misericordiam annuntiavit; id., XXXIX, 1610. Jonas non tam sermone Christum, quam sua quadam passione prophetavit; id., XLI, 587. De Jona, id., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., Cl., 1127. Quid in Jona, id., 1123; Raban. Maur., CXI, 117. De Jona; id., 108. Walafrid Strab., CXIII, 21. Haymo Halberst., CXVII, 127. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Michæas.—Michæas liber unus; Sedulius, XIX, 791. Quid annuntiat; S. Hieronym., XXII, 546. In ordine prophetarum secundum Septuaginta interpretes, tertius est; id., XXV, 1151. Sextus secundum Hebraicum; id., Quo tempore prophetavit Michæas; S. August., XLI, 583. Quæ Michæas et Jona et Joel novo Testamento congruentia prophetaverint. id., 586. De Michæa; id., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 537; Junil., LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 172. Alcuin., Cl., 1127. Quid in Michæa, id., 1123. Raban. Maur., CXI, 117. De Michæa, id., 108. Walafrid Strab., CXIII, 21; Ivo Carnot., CLXI, 276. Quomodo interpretatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 439. De Michæa, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Nahum.—Nahum liber unus. Sedulius, XIX, 791. Le quibus tractat; S. Hieronym., XXII, 546. Quomodo interpretatur; id., XXV, 1231. In Hebraico, post Jonam. Michæas ponitur, et Michæam sequitur Nahum; id., Quo tempore prophetavit; id., Quæ in Abdias, in Nahum, et Ambacu de salute mundi in Christo prænuuntiata repariant. S. August., XLI, 587. De Nahum; id., XXXIV, 41; S. Leo Mag., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., etc. ut in precedenti.

Habacuc.—Habacuc liber unus; Sedulius, XIX, 791. Materia libri Habacuc. S. Hieronym., XXII, 546, 547. Quid et quo tempore prophetavit; id., XXV, 1274. Quæ in Ambacu de salute mundi in Christo prænuuntiata repariantur. S. August., XLI, 588. De Habacuc; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc., sicut in precedentibus ad alios Patres.

Sophonias.—Sophonias liber unus. Sedulius, XIX, 792. Materia libri Sophonias; S. Hieronym., XXII, 547. Quomodo interpretatur; id., Prophetavit in diebus Josiæ; id., XXV, 1339. De Christo et vocatione Gentium quem Sophonias propheticis spiritu sit præfatus; S. August., XLI, 591. Quo tempore prophetavit, id., De Sophonia; id., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc. Ad alios Patres sicut in precedentibus.

Aggeus.—Aggei liber unus; Sedulius, XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547. De quo prophetat; id., XXV, 1338. Quid et quo tempore prophetavit. S. August., XXXVII, 1467. Impietati Spiritu sancto hi duo prophetae,

Aggeus et Zacharias; id., De propheta Aggei vaticinio; id., XLI, 593. Propheta erat in captivitate Babylonica; id., XXXVII, 1917. Prophetavit reparationem Jerusalem; id., Aggei locus vindicatur contra Manichæos; id., XXXVIII, 530. Aggeus non favet donatistarum schismati; id., XLI, 670. Aggeus; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc., sicut in precedentibus ad alios Patres.

Zacharias.—Zacharias liber unus. Sedulius, XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547. Zacharias propheta obscurus, et inter duodecim longissimus; id., XXV, 1417. Scripsit in hunc prophetam Origenes duo volumina; id., 1418. Hippolytus quoque edidit commentarios; id., Zacharias quid et quo tempore prophetavit. August., XXXVII, 1467, 1917, 1940, XLI, 593. De Zacharia; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc., etc., sicut in precedentibus ad alios Patres.

Malachias.—Malachias liber unus; Sedulius, XIX, 792. Aperte vaticinatur de abiectione Israel, et vocatione gentium. S. Hieronym., XXII, 547. De Malachia propheta opinionibus variæ; id., XXV, 1541. Scripsit in hunc librum Origenes tria volumina; id., 1513. Utrum idem, et diversus ab Esdra; id., 1511 et seq. Au angelus homo in corpore fuerit; id., 1599. Quo tempore prophetavit; id., 1542. Malachias, sive Malachi propheta, Angelus dictus, et ab aliquibus sacerdos Esdras creditus. S. August., XLI, 699. Quid et quo tempore prophetavit; id., 585. De Malachia; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., LXVIII, 18. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 174. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl., 1123, 1127. Raban. Maur., CXI, 108, 118. Walafrid Strab., CXIII, 21. Malachiam Hebraei putant esse Esdras prophetam et sacerdotem. Haymo Halberst., CXVII, 277. Prophetavit eodem tempore quo et Aggeus et Zacharias, id., Nonnulli eum putaverunt natura angelum carne indutum; id., Rupertus abbas, CLXVIII, 815. De Malachia. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De Machabæis.—Tertull., II, 606; S. Cyprian., IV, 668, 743; id., III, 800. Machabæorum liber secundus; lectus olim assidue a Christianis tempore persecutionis Lactantius, VII, not. 391. Liber II Machabæorum citatur; S. Hilarius, X, 582. Liber I, Machabæorum citatur; Lucifer Calaritan., XIII, 959, 964, 966. De libro II Machabæorum; id., 981, 982; L. Ambros., XIV, 652, 653, 654, 655. De libro I Machabæorum; id., XVI, 81, 82. De libro II, Machabæorum; id., 83, 84. Machabæorum libro duo. Sedulius, XIX, 792. S. Innocent., I, XX, 501. Machabæorum libros non habent Judæi, si ut legem et Prophetas et Psalmos. S. August., XLI, 729. Non inutiles ab Ecclesia recepti sunt, si sobrie legantur vel audiantur; id., Ecclesia pro canonicis habet; id., XI, 596, XXXIV, 41. De libro II, Machabæorum; id., XL, 593. Machabæorum libri duo. S. Leo Mag., LVI, 428, 503, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Junil., LXVIII, 17. De Machabæis. S. Isid. Hispal., LXXXIII, 174, 175. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Machabæorum libris et intelligenda. Alcuin., Cl., 1123. Machabæorum libri quibus auctoribus scripti sunt. minime constat; id., 1128; Raban. Maur., CVII, 567. Duo Machabæorum; id., 565. quos licet Judæi inter apocrypha separent, Ecclesia tamen Christi honorat et prædicat. Raban. Maur., CXI, 103. Materia librorum Machabæorum; id., 119. Quamvis Hebraei non habeant eos pro canonicis, tamen Ecclesia habet illos pro canonicis, propter quorundam martyrum passionem vehementes atque mirabiles. Walafrid Strab., CXIII, 21, 22. Machabæorum libri II; Isidor. Merrat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Leguntur quidem, sed non scribuntur in canone. Hugo de S. Victore, CLXXV, 13; CLXXVI, 186. De eorum auctore minime constat; id., CLXXV, 17.

Baruch.—Jeremiæ liber unus cum uno Baruch; Sedulius XIX, 791. Baruch libellus editioni LXX copulatur, nec habetur apud Hebræos; S. Hieronym., XXIV, 680. Baruch interpretatio id., XXVI, 443. Sextus est Baruch, ut dicit Hieronymus in prologo Jeremiæ. Walafrid Strab., CXIII, 22. Prolegom.

XIII. — De libris Novi Testamenti.

De Evangelio. Ejus inspiratio. — Evangelistæ divino Spiritu ubertatem dictorum rerumque omnium ministrante, sine ullo molimine Evangelium scripserunt. S. Ambrosius, XV, 1534. Non potestate propria sunt locuti, neque omnes eadem omnia, sed sancti Spiritus gratia illis ea tribuit quæ loquerentur, etc.; id., XIV, 767, 788. In Evangelistis loquitur Spiritus sanctus; id., XVI, 711. Spiritu sancti pleni scripserunt Evangelia, S. Hieronym.; id., XXVI, 221. Pergunt Evangelistæ quocumque eos flatus sancti Spiritus perduxerit. S. Evangelii

doctrina divinitus inspirata est. S. Maxim. Taurin. LVI, 750. *ibid.* Quatuor Evangelistae sancti Spiritus igne affati, scripserunt. Rupertus. CLXXIX, 920.

Ejus auctoritas, excellencia etc. — Evangelii auctoritas. Tertull., II, 365. Mutuam sibi præstant plenitudinem Evangelia. S. Hilarius X, 376. In Evangelio omnem veritatem contineri. S. Ambros. XV, 166. Philosophiæ imperfectionem excludit. *id.*, XIV, 469. Non solum fidei doctrina, sed etiam morum est magisterium. *id.*, XV, 1495. In Evangelio perfectio bonitatis, in lege æquitalis eruditio. *ibid.*, 1817. Umbra in lege, imago in Evangelio, veritas in celestibus. *id.*, XIV, 1051. Lex, per ocula mysteria nuntiat Christum, non autem facie ad faciem monstrat sicut Evangelium. *id.*, XV, 1500. Lex quasi figura sit nobis, Evangelium quasi lumen et signaculum veritatis. *id.*, XIV, 1116. Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est, in sæculo. *ibid.*, 817. Evangelium indulgentiam habet, qua peccata donantur. *id.*, XVI, 1235. In lege servitus, in Evangelio libertas. *ibid.*, 1069. In lege sacrificium, in Evangelio misericordia est. *ibid.*, 483. Quantum distat servus a domino, tantum distat Evangelium a lege. *id.*, XVII, 52. Disciplina Christianorum est Evangelium. *ibid.*, 867. Paulus dicit gloriam suam in eo. *ibid.*, 230, 231. Legi præfertur. S. Hieronym. XXIII, 251. Et præferendum, quare? *ibid.*, 523. Evangelii perfectio. *id.*, XXIV, 566, 755. Omnia recapitulantur in Evangelio. *id.*, XXVI, 56. Evangelistarum auctoritas. S. August. XLII, 215. Quod Evangelistae scripserunt, a Christo scriptum censeri debet. *id.*, XXXIV, 1070. Evangelium latine bonus nuntius vel bona annuntiatio. *id.*, XXXVIII, 266, 740. XLII, 210, 214. Evangeliorum auctoritas. *id.*, XXXIV, 1011. Evangelio non credebatur Augustinus nisi propter auctoritatem Ecclesiæ. *id.*, XLII, 176. Evangelium sic audire oportet, quasi præsentem Dominum. *id.*, XXXV, 1632. Evangelium os Christi. *id.*, XXXVIII, 784. Evangelium virga virtutis Christi. *id.*, XL, 551. Vinum quod servatum est in nuptiis. *id.*, XXXV, 1559. Evangelium est magister grandioribus, lex parvulis et pædagogus. *id.*, XL, 57. Evangelio docemur quid amare debeamus, quid contemere, quid agere, quid vitare, quid sperare. *id.*, XXXVIII, 1357. Quatuor Evangelia quasi quatuor quadræ sunt novi Testamenti cui præsidet Christus. Cassiodor. LXX, 1093. Quatuor Paradisi flumina, quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa. S. Isidor. LXXXIII, 216. Christian. CVI, 1263. Omnibus divina Scripturæ paginis Evangelium excellit. Walafrid. Strab. CXIV, 355. Evangelia omnibus divinarum Scripturarum paginis sua auctoritate præcellunt. Angelomus CXV, 108. Evangelii majestas legem et prophetas, litterasque apostolicas præcellit. Rupertus abbas. CLXX, 26, 27.

De Evangeliorum concordia. — Non dissonant Evangelia, S. Hieronym. XXVI, 58. Matthæus et Lucas quomodo conciliantur. *ibid.*, 121. Idem et Joannes non discrepant inter se. *ibid.*, 269. Evangelistæ, salva narrationis veritate variant. S. August. XXXVIII, 1117, 1130, 1153. Scripta eorum licet se non sunt contraria. *id.*, XLII, 515. In texenda Christi generatione, ab invicem non dissentiunt. *ibid.*, 217. Evangelistarum consensus de partitione vestimentorum Christi. *id.*, XXXV, 1947. Evangeliorum dissonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur. *id.*, XXXVIII, 356. De consensu Evangelistarum libri quatuor. *id.*, XXXIV, 1042 et seq. De concordia Evangelistarum Matthæi et Lucae in generationibus Domini. *id.*, XXXVIII, 352. Generationes Domini varie ab Evangelistis sine mendacio numeratæ. *ibid.*, 350. Quare per Joseph numerantur, non per Mariam. *ibid.* Cur Matthæus descendens numerat, Lucas vero ascendens. *ibid.*, 351. Evangelistarum in historia resurrectionis varietas sine discordia. *ibid.*, 1150. Evangelistarum sine falsitate varietas. *ibid.*, 1153. De consensu Evangelistarum in miraculo de quinque panibus, Eugypius abbas. LXII, 821. De Virga. *ibid.*, 825. De Alabastro unguenti. *ibid.*, 826. In hora Dominicæ passionis. *ibid.*, De duobus latronibus. *ibid.*, 831, etc. De consensu Evangelistarum, Taio Cæsar August. LXXIX, 790. Evangelia non sibi dissonare, Freulf. CVI, 1154. De concordia Evangelistarum libri quatuor, Zacharias Chrysopol. CLXXXVI, 11 et seq.

De numero, canone Evangeliorum. — Evangelium plurimi voluerunt scribere, sed quatuor tantummodo recepti sunt. S. Ambros. XV, 1558. Evangelia multis composuit dives hæresis: pauper fides hoc solum Evangelium tenuit quod habuit. *ibid.*, 1770. Hæreses cum multa Evangelia habeant unum non habent. *ibid.*, 1531. Pseudo Evangelia. *ibid.*, 1553. Evangelia quatuor quæ Sancta et Catholica suscipit Ecclesia, Sedulius, XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 302. Evangelia quatuor et multis electa, et tradita Eccle-

sis, S. Hieronym. XXVI, 221. Evangelia plures scripserunt. *ibid.*, 15. Hæc diversarum hæreseon fuere principia. *ibid.* Falsa edita a quibusdam. *ibid.* Evangelium Nazaræorum et Ebion. *ibid.*, 78. Evangelium secundum Agyptios. *ibid.*, 221. Secundum apostolos, Thomam, Matthiam. *ibid.* Evangelia multa a multis fuisse conscripta. *ibid.* Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ. S. August. XXXV, 1045. XXXVII, 1559. Evangelia quatuor, drachmæ quatuor, quibus ab exactione hujus sæculi liberamur. *ibid.*, 1783. De quatuor libri Evangeliorum. *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magn. LVI, 129, 505, 721, 871. Vigil. Taps. LXII, 537. Quatuor Paradisi flumina quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa. S. Isidor. Hispal. LXXXIII, 216. Hæc quatuor Evangelia propter quatuor climata mundi, a Deo ordinata sunt et ante multa sæcula ostensa a prophetis, Christianus, CVI, 1264. Primum Matthæi Evangelium, quouiam tempore Cæli factum est. *ibid.*, 1265. Secundum Marci, quod Claudii tempore in Roma, græco sermone scriptum fuit. *ibid.* Tertium Lucae in Achaia, græco eloquio. *ibid.* Quartum Joannis in Asia, in civitate Epheso græco eloquio tempore Nervæ imperatoris. *ibid.* Quatuor Evangelia sunt, Rahab Maur. CVII, 365, CXI, 105. Isidor. Mercat. CLXX, 358. De canonibus Evangeliorum, Odo Cam. CLX, 1118. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 784.

De auctoribus Evangeliorum. — Lucas et Marcus ex Apostolis Evangelii historiam scripserunt, Tertull. II, 365. Evangelicum instrumentum apostolos habet auctores, Joannem et Matthiam, aut apostolicos, Lucam et Marcum. *ibid.* Marcus, Petri interpres, scripsit Evangelium, quod Petro affirmatur. *ibid.*, 367. Matthæus, fidelissimus Evangelii commentator, ut comes Domini. *ibid.*, 789. Quæ Joanni fuerit Evangelii scribendi causa, S. Hilarius, X, 190. Lucas historicostilo Evangelium scripsit, et qua ratione, S. Ambros. XV, 1528, 1530. Lucas Evangelium scripsisse perhibetur. *id.*, XVII, 411. — Matthæus et Joannes quorum alter Hebræo, alter Græco sermone Evangelia texuerunt, S. Hieron. XXIV, 98. Evangelistæ quatuor, S. Hieronym. XXVI, 18. Cur tribuuntur illis species animalium. *ibid.* Lucas Evangelium scripsit in Achaia et Bœotia partibus. *ibid.* Compendiose narravit Lucas quæ videbantur digna Evangelio Christi. *id.*, XXVI, 328. Evangelium scripsit Marcus juxta fidem magis gestorum, quam ordinem. *id.*, XXVI, 18. Matthæus edidit Evangelium Hebræo sermone, quare? *ibid.* Joannis Evangelium scriptum contra Cerinthi et Ebionitarum dogma. *id.*, XXIII, 625. Rogatus ab Ecclesiæ episcopis. *ibid.* Ab Asiæ episcopis Joannes coactus Evangelium scribere. *id.*, XXVI, 19. Evangelistæ quo ordine scripserunt, S. August. XXXIV, 1045. Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ. *ibid.*, et XXXVII, 1539. Evangelistæ quatuor in quatuor animalibus Apocalypicos intelliguntur. *id.*, XXXV, 1606. Evangelistæ dicti sunt celi. *id.*, XXXIV, 870, 873. XXXVI, 154. Angeli pedes Domini. *id.*, XXXVII, 1167. Sagittæ. *id.*, XXXVI, 150. In angelis adscendentibus et descendentibus significati. *id.*, XLII, 268. Ordo Evangelistarum, et scribendi ratio. *id.*, XXXIV, 1045. Matthæus cum Marco ad regiam, Lucas ad sacerdotalem Christi personam intentionem retulit. *ibid.*, 1041. Joannes ipsius divinitatem exprimentam curavit. *ibid.*, 1045. Joannis scopus in scribendo Evangelio. *ibid.*, 1375, 1377. Sublimius quam alii de divinitate Domini locutus est. *id.*, XXXV, 1662. Matthæus dicitur Hebræo scripsisse eloquio. *id.*, XXXIV, 1041, 1139. Cæteri Græco. *ibid.* Evangeliorum cur quatuor scriptores. *id.*, XXXV, 2592. Cur in his primus Matthæus, secundus Lucas, tertius Marcus, quartus Joannes. *ibid.* Matthæus Novi Testamenti primus scriptor. *id.*, XL, 858. Quatuor paradisi fluminibus Evangelistæ assimilantur, Ecclesiæ purissimis doctrinis irrigantes, S. Maxim. Taurin. LVII, 561. Evangelistæ sub quatuor animalium specie designati, S. Greg. Magn. LXXVI, 625, 893. Taio Cæsar August. LXXX, 788. Alcuin. CI, 1129. Matthæus figuram hominis in se habet cur. *ibid.*, 1153. Marcus leonis gerit figuram, cur. *ibid.*, Lucas vituli speciem gestat, quare. *ibid.* Joannes habet similitudinem aquilæ, cur. *ibid.* Evangelium scripsit suum Matthæus, tempore Cæli, Christian. CVI, 1265. Marcus Claudii tempore in Roma, græco sermone. *ibid.* Lucas Evangelium scripsit suum, in Achaia, græco eloquio. *ibid.* Joannes suum, in Asia in civitate Epheso, græco eloquio, tempore Nervæ imperatoris. *ibid.* — Compulsus ab episcopis Asiæ scripsit suum Evangelium Joannes, Walafrid. Strab. CXIV, 355. Lucas ubi et qua lingua Evangelium scripsit. *ibid.*, 891. Matthæus scripsit Judæis fidelibus. *ibid.*, 895. Marcus promittentibus. *ibid.* Joannes perfectis. *ibid.* Lucas Græcis fidelibus. *ibid.* Per Geon significatur Matthæus, per Tigrim Marcus, per Eufratem Lucas, per Phison Joannes, Christian. CVI, 1265.

Quatuor Evangelistæ per quæ figurati, Raban. Maur., CXI, 109, 119, Walafrid. Strab. CXIII, 64. S. Petrus Damian., CLKIV, 780. Rupert., CLKIX, 928.

De actibus Apostolorum. — Lucas Evangelium et actus apostolorum scripsisse perhibetur, S. Ambros., XVII, 441. Actus apostolorum liber unus, Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone actus apostolorum, S. Innocent. I, XX, 502. Actus apostolorum nudam videntur sonare historiam, et Ecclesiæ infantiam tenere, S. Hieronym., XII, 548. Omnia hujus libri verba sunt animæ languentis medicina, *ibid.*

Actus Apostolorum quidam Manichæi repudiant, S. August., XXXIII, 1035, XLII, 69, 568, 503. Et huic libro non vult credere, *id.*, XXXIV, 1262. Actuum Apostolorum lectio celebris in Ecclesiâ, *id.*, XLIV, 963, not. 2. Actuum Apostolorum liber omni anno in Ecclesiâ recitatus, *id.*, XXXV, 1435. Actuum Apostolorum liber legi solitus a Dominico Paschas, *id.*, XXXVIII, 1426. De actibus Apostolorum, *id.*, XXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 721, 871. Junilius LXVIII, 16. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178. Actus Apostolorum quis composuit, *id.*, 750. Alcuin. Cl, 1130. Raban. Maur., CVII, 567; CXI, 110. Materia Actuum Apostolorum, *id.*, CXI, 120. Quibus in novo correspondet Acta Apostolorum, Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidorus Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Epistolis XIV. B. Pauli. — Paulus Græco sermone scripsit Epistolas. Tertull., I, 1186. Cerdon Apostoli Epistolas neque omnes neque totas recipit, *id.*, II, 70. Epistolæ Pauli a Marcione mutilatæ, *ibid.*, 470. Epistolæ ad Galatas scopus, *ibid.*. De ecclesiastico statu agitur in Epistolis ad Titum et ad Timotheum, *ibid.*, 524. Summa Epistolæ ad Galatas, Victorin., VIII, 1145. Summa Epistolæ ad Ephesios, *ibid.*, 1235. — Pauli Epistolarum varius ordo, S. Ambros., XVII, 497. Paulus quatuor modis scribit Romanis, *ibid.*, XVII, 46. Quibus de causis scripserit ad Corinthios, *ibid.*, 183. Ante hanc Epistolam aliam lisdem scripserat, *ibid.*, 210. Cur ad Colossens. scripserit, *ibid.*, 421. et Thessalon., *ibid.*, 441., et ad Timotheum, *ibid.*, 461. Ad Philem., *ibid.*, 503. — Epistolæ Pauli numero XIV. Sedulius, XIX, 792. — S. Innocent. I, XX, 502. — S. Hieronym., XXIII, 617. Epistola beati Pauli apostoli ad Romanos, quibus et cur scripta, S. Hieronym., XXVI, 593. Nihil habet quod sit contrarium Epistolæ ad Galatas, *ibid.*. Epistola ad Galatas manu Pauli subscripta, ab alio exarata, *ibid.*, 434. Eadem est materia ad Galatas et ad Romanos, *ibid.*, 509. Quoddam discrimen notatur inter utramque, *ibid.*. Epistola ad Ephesios inter omnes obscura, *ibid.*, 505. Utraque Epistola Pauli ad Timotheum, ad Hebræos et ad Titum a nonnullis hæreticis reiciuntur, *ibid.*, 533. Epistola ad Titum unde scripta, *ibid.*. Nonnulli Epistolam ad Philemonem repudiant, *ibid.*, 399. Refelluntur, *ibid.*. Epistola ad Hebræos a periculis extra numerum ponitur, *id.*, XXII, 548. Epistola ad Hebræos ejus creditur, *id.*, XXIII, 617. Non habebatur apud Romanos, *ibid.*, 669. Epistola ad Hebræos non recepta a Latinis, *id.*, XXIV, 91. Cur ei contradicitur et dubia est, *ibid.*, 99. Inter canonicas Scripturas non recipitur, *ibid.*, 121. Non recepta ab omnibus, *id.*, XXVI, 475. Inter ecclesiasticas recipitur, *ibid.*, 578. — Epistolam ad Hebræos quidam negabant esse apostoli Pauli S. August., XII, 500. Epistola ad Hebræos nonnullis incerta, sed ab Ecclesiis orientalibus inter canonicas habita, *id.*, XLIV, 157. Epistola ad Hebræos teste usti sunt illustres catholicæ regulæ defensores, *id.*, XI, 235. Epistolæ ad Romanos et ad Galatas invicem comparantur, *id.*, XLIV, 735. De quatuordecim Epistolis Pauli apostoli, *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 429, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Gregor. Magn., LXXVI, 778. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 176, 749. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Epistulas Pauli quis scripsit : et quot sunt, vel ubi et ubi leguntur scriptæ, Alcuin., Cl, 1129. Raban. Maur., CVII, 565, 567, CXI, 103, 110, 119, 120. Epistola ad Romanos unde scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 469. Ob quam causam, *ibid.*. Haymo, CXVII, 564. Epistola I ad Corinthios ab Epheso scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 419. Ob quam causam, *ibid.*. Haymo, CXVII, 509. Epistola II ad Corinthios a Troade per Titum scripta, *ibid.*, 531. Ob quam causam, *ibid.*. Haymo, CXVII, 507. Epistola ad Galatas, Walafrid. Strab., CXIV, 569. Haymo, CXVII, 669. Epistola ad Ephesios, Walafrid. Strab., CXVII, 699. Epistola ad Philip. Walafrid. Strab., CXIV, 604. Epistola ad Coloss., *ibid.*, 609. Epistola I ad Thessalon. Walafrid. Strab., CXIV, 613. Haymo, CXVII, 765. Epistola II ad Thessal. Walafrid. Strab., CXIV, 619. Haymo, CXVII, 777. Epistola I ad Ti-

moth. Walafrid. Strab., CXIV, 623. Epistola II ad Timotheum, *ibid.*, 633. Epistola ad Titum, *ibid.*, 637 et Haymo, CXVII, 809. Epistola ad Philem., Walafrid. Strab., 641. Epistola ad Hebræos, *ibid.*, 643. Haymo, CXVII, 809, 819, 821. Pauli apostoli Epistolæ XIV. Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186.

Inter omnes epistolarum scriptores, Paulus in tribus et pluribus forte excellit. Petrus Lombard., CXCI, 1297. Sciendum quod XIV scripsit Epistolas Paulus, *ibid.*, 1298. Ad quid significandum, *ibid.*, Epistola ad Hebræos an sit B. Pauli, *ibid.*, 1299. An titulum Pauli habeat, *ibid.*. Qua lingua scripta fuerit, *ibid.*. De ordine Epistolarum B. Pauli, *ibid.*, 1299. Generalis omnium Epistolarum materia, quænam sit, *ibid.*, 1302. Intentio, modus tractandi, *ibid.* et seq.

De Epistolis 7 canonicis. — Epistolæ canonicæ numero septem. Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone, Epistolæ Joannis tres, Epistolæ petri duæ, Epistola Judæ, Epistola Jacobi. S. Innocent. I, XX, 502. — Epistola catholica B. Petri notatur, S. Hieronym., XXIV, 685. Secundam Epistolam B. Petri canonicam vocat Hieronymus, *ibid.*, 636. Judæ Epistola inter Scripturas canonicas, S. August., XXXV, 1831. Petri duæ, Joannis tres, Jacobi una, Judæ una, S. Leo Magn., LVI, 429, 503, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 19. De Epistolis beati Petri. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 177. De Epistola beati Jacobi, *ibid.*, 178. De Epistolis beati Joannis, *ibid.*. De Epistola sancti Judæ apostoli, *ibid.*. Septem catholicæ Epistolæ, *ibid.*, 746. Earum auctores, *ibid.*, 749. In canone utriusque Testamenti continentur. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl, 1129. Quid habetur in Epistolis Petri, Alcuin., Cl, 1131. Quid in Jacobi, *ibid.*. Quid in Judæ, *ibid.*. De septem canonicis Epistolis Raban., Maur., CVII, 563, 567, CXI, 103, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidor. Mercat., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Apocalypsi. — Apocalypsis Joannis ordinem temporum evolvit. Tertull., II, 850. Apocalypsis auctor idem est Joannes, qui Evangelium scripsit. S. Hilarius, IX, 192. not., 191. Apocalypsim quidam e catalogo divinarum Scripturarum amputare voluerunt. S. Ambros., XVII, 964. Hæc Scriptura non tantum ad futurum tempus, sed etiam ad præteritum pertinet, *ibid.*. Quis ejus auctor, *ibid.*, 765. In septem visiones distincta est, *ibid.*, 767. Apocalypsis Joannis apostoli liber unus. Sedulius, XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 502. Apocalypsis multo post passionem Domini scripta est. S. Hieronym., XXII, 487. Difficilis est et obscura, *ibid.*, 545. Non reseratur nisi a Christo, *ibid.*. Apocalypsis tot habet sacramenta quot verba, *ibid.*, 548. Apocalypsis infinita futurorum mysteria continet, *id.*, XXIII, 247. Apocalypsim quinam interpretati sunt, *ibid.*, 625. — Apocalypsim liber, quam obscurus, S. August., XII, 685. Apocalypsim non accipiat Alogi, *id.*, XLII, 51. Apocalypsis an a Pelagio sit accepta dubitat Augustinus, *id.*, XXXVIII, 1576. Apocalypsis Joannis. S. Leo Magn., LVI, 429, 503, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. De Joannis Apocalypsi apud Orientales admodum dubitatur. Junilius, LXVIII, 18. De Apocalypsi. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178, 160. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Apocalypsim quis composuit, aut quo tempore, vel ubi. Alcuin., Cl, 1130. Quid in Apocalypsi continetur, *ibid.*, 1131. Raban. Maur., CVII, 565, 567; CXI, 103, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Raban. Maur., CXXX, 338. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186. In Pathmos insula Apocalypsim propria manu scripsit. S. Martin. Legion., CLX, 253. Apocalypsis aliis excellentior est prophetia, *ibid.*, 300.

14* — Tractatus generales de sacris Scripturis.

Prologus in librum Psalmorum. S. Hilarius, IX, 233 et seq. Decretum de libris recipiendis et non recipiendis. Sedulius, XIX, 788 et seq. De Scriptura sacra speculum. S. August., XXXIV, 889 et seq. De partibus divinæ legis libri II. Junilius, LXVIII, 16 et seq. In libros Veteris et Novi Testamenti proœmia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 153 et seq. De Veteri et Novo Testamento quæstiones, *ibid.*, 200 et seq. In disputatione puerorum, multæ de Veteri et Novo Testamento quæstiones. Alcuin., Cl, 1120 et seq. Item in Institutione Clericorum. Raban. Maur., CVII, 565 et seq., in libro v. De Universo, *id.*, CXI, 103 et seq., item. Walafrid. Strab., CXIII, 20 et seq. De Scripturis et Scripturibus sacris Hugo de S. Victore, CLXXV, 10 et seq.

XLIII.

INDEX GENERALIS

COMMENTARIORUM IN SCRIPTURAS, SECUNDUM ORDINEM SACRORUM LIBRORUM DISPOSITUS, A GENESI AD APOCALYPSIM,

CHRONOLOGICE REFERENS OMNES EXPOSITIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

MONITUM.

Hoc in Indice Commentarios vel explanationes generales in quoscumque Scripturarum Libros solummodo commemoramus, prætermittis omnibus quæ ad singula capita vel ad locos notabiliores attinent; illis enim Index subsequens constabit. Ordinem Scripturæ sacræ canonicum, et in unoquoque articulo chronologicum, id est voluminum, sequimur. Quando idem auctor in eundem Librum plurimus scripta ediderit, illa interjectis tantum lineolis distinguimus, sed unumquemque scriptorem revocamus ad lineam ne oriatur confusio. Primum caput, velut hujus Indicis proœmium, omnes de sacris Scripturis tractatus exhibet, et sic quæcumque ad Sanctos Libros attinent, uno intuitu Lectori patebunt.

DE SACRIS SCRIPTURIS.

Concordia veteris et novæ legis, in Append. ad Tertullianum, II, 1061. — Concordia Patrum Veteris et Novi Testamenti, *ibid.* 1069.

Fragmentum de canone sacrarum Scripturarum, Anonym., III, 175.

Libri testimoniorum, S. Cyprianus, IV, 631.

Libri de montibus Sina et Sion, in Append. ad S. Cyprianum, IV, 909. — Cæna, *ibid.*, 926.

De sacris Veteris et Novi Testamenti Libris, eorumque auctoribus, in Append. ad Lactantium, VII, 1070.

Libri de septem regibus, Tichonius, XVIII, 15.

Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, Hilarius, diacon., XVIII, 67.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis, in Append. ad Sedulium, XIX, 787.

Centones virgiliani, ad testimonium Veteris et Novi Testamenti, Val. Faltonia Proba, XIX, 803.

Historia sacra, Sulpicius Severus, XI, 93.

Libri de nominibus Hebraicis, S. Hieronymus, XXIII, 771. — De situ et nominibus locorum Hebraicorum, *ibid.*, 859. — Fragmenta libri de nominibus, *ibid.*, 1145. — De formis litterarum Hebraicarum, *id.*, XXX, 307.

Libri de locutionibus Scripturæ sacræ, S. Augustinus, XXXIV, 485. — Speculum de sacra Scriptura, *ibid.*, 687.

— Libri de sacris Scripturæ mirabilibus, *id.*, XXXV, 2150. — Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 2213. — Quæstiones ex utroque mixtim, *ibid.*, 2297.

Libri de promissionibus et prædictionibus Dei, in Append. ad S. Prosperum, LI, 733.

Libri V de historia Mosaica, S. Avitus, LIX, 323.

Libellus de genealogia patriarcharum, anonym., LIX, 525.

Dittochæum, de Veteri et Novo Testamento, Aurel. Prudentius, LX, 89.

Enchiridion Veteris et Novi Testamenti, Amœnus, LXI, 1075.

Carmina in Vetus et Novum Testamentum, R. Helpidius, LXII, 545.

Libri de divinis legis partibus, Junilius, LXVIII, 15.

Libri de institutione divinarum Litterarum, Cassiodorus, LXX, 1105. — De schematibus sanctæ Scripturæ, *ibid.*, 1269.

Concordia quorundam Scripturæ testimoniorum, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 659.

Expositio Veteris et Novi Testamenti, S. Paturius, LXXIX, 683.

Libri de ortu et obitu Patrum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129, 1275. — Proœmia in Libros Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 155. Libri Numerorum in sanctis Scripturis occurrentium, *ibid.*, 179. — Quæstiones de Veteri et Novo Testamento, *ibid.*, 201. — Testimonia divines

Scripturæ, *ibid.*, 1205. — Glossæ in sacram Scripturam, *ibid.*, 1301.

Scarapsus de libris canonicis, S. Pirminius, LXXXIX, 1029.

Quæstiones variæ in sacram Scripturam, V. Beda, XCIII, 451.

Libri duo contrariorum utriusque Testamenti, S. Julianus Tol., XCVI, 595.

Allegoriæ in Scripturam sacram, Rabanus Maurus, CXII, 819.

Glossa ordinaria, Walafrius Strabo, CXIII, CXIV.

Florigerium ex Scripturis, S. Prudentius Trecent., CXV, 1121.

Libri de tenenda veritate scripturæ, S. Remigius Lugdun., CXXI, 1093.

Libri de interpretibus Scripturæ, Notkerus Balbulus, CXXI, 903.

Opusculum de sacris quæstionibus, Petrus Damian., CXLV, 621.

Collectanea, S. Anselmus Lucen., CXLIX, 475.

Carmina de utroque Testamento, Wolphelmus, CLIV, 453.

Libri de ordine sermonis de Scriptura, V. Guibertus, CLVI, 19.

De aliquot locis Bibliorum, S. Stephanus, abbas, CLXVI, 1375.

Applicatio moralis diversorum utriusque Testamenti locorum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1263.

Adnotationes de Scripturis et scriptoribus sacris, Hugo de S. Victore, CLXXV, 9. — Opusculum de quinque septenis, *ibid.*, 408. — Allegoriæ utriusque Testamenti, *ibid.*, 635. — Elucidationes morales in sacram Scripturam, in Append. ad Hugonem, CLXXVII, 169.

Gregorianum, vel Enucleamenta Bibliæ, Garnerus, CXCIII, 23.

Difficultates quædam Scripturæ, Richardus de S. Vict., CXCVI, 255.

Solutio quæstionum ex Scripturis, S. Hildegardis abbatisa, CXCVII, 1037.

Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1053.

Libri de divisione et scriptoribus sacre Scripturæ, Petrus Bles., CCVII, 1061.

Recapitulatio utriusque Testamenti, Petrus de Riga, CCXII, 51.

De numero librorum utriusque Testamenti et modo legendi, Egidius Parisiensis, CCXII, 41.

De modo legendi sacram Scripturam, Anonym., CCXIII, 745.

DE VETERE TESTAMENTO.

Quæstiones in Vetus Testamentum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 207.

Liber testimoniorum ex Veteri Testamento, S. Petrus Dam., CXLV, 987.
 Applicatio moralis ex Veteri Testamento, V. Hildebertus, CLXXI, 1263.
 Quaestiones in Pentateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 483, 547.
 Commentarium in Pentateuchum, V. Beda, XCI, 189.
 — Quaestiones in Pentateuchum, *id.*, XCIII, 234.
 Quaestiones in Octateuchum, Wichodus, XCVI, 1101.
 Adnotationes in Pentateuchum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29.

IN GENESIM.

Genesis metrica, in Append. ad Tertullianum, II, 1037.
 — Carmen de Sodoma, *ibid.*, 1101. — De ligno vitae, *ibid.*, 1113.
 Fragmentum libri de fabrica mundi, S. Victorinus, V, 301.
 Liber de opificio Dei, Lactantius, VII, 9.
 Opusculum de verbis: *Factum est vespere*, etc., Victorinus, VIII, 1009.
 Tractatus de Genesi, S. Zeno, XI, 386, 435.
 Hexaemeron, S. Ambrosius, XIV, 123. — De paradiso terrestri, *ibid.*, 275. — De Cain et Abel, *ibid.*, 315. — De Noe et arca, *ibid.*, 461. — De Abraham, *ibid.*, 419. — De Isaac, *ibid.*, 501. — De Jacob, *ibid.*, 597. — De Joseph patriarcha, *ibid.*, 611. — De benedictionibus patriarcharum, *ibid.*, 673.
 Carmen in Genesim, in Append. ad Juvenum, XIX, 543.
 Liber de benedictionibus patriarcharum, Paulinus diac., XX, 713.
 Liber de benedictionibus patriarcharum, Rufinus, XXI, 297.
 Quaestiones Hebraicae in Genesim, S. Hieronymus, XXIII, 935. — Liber de benedictionibus Jacob, *ibid.*, 1307. — De decem tentationibus populi in deserto, *ibid.*, 1319. — Liber Genesim, *id.*, XXVIII, 147.
 Liber de Genesi, contra Manichaeos, S. Augustinus, XXXIV, 173. — Liber imperfectus de Genesi ad litteram, *ibid.*, 219. — Liber de Genesi ad litteram, *ibid.*, 245. — Liber de benedictionibus Jacob, *id.*, XXXV, 2199. — Liber de Genesi, *id.*, XI, 11, 1171.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 773. — Commentaria, *ibid.*, 893.
 Metrum in Genesim, S. Hilarius, L, 1387.
 Metaphrasis in Hexaemeron S. Basilii, Eustathius, LIII, 867.
 Carmen de initio mundi, S. Avitus, LIX, 525.
 De genealogiis patriarcharum, Anonym., LIX, 523.
 Commentaria in Genesim, Marius Victor, LXI, 937.
 Interpretatio libri S. Gregorii de creatione hominis, Dionysius Exiguus, LXVII, 547.
 Hexaemeron metricum, S. Dracontius, LXXXVII, 369.
 Hexaemeron, Ven. Beda, XCI, 9. — Commentarii, *ibid.*, 189. — Liber de sex dierum creatione, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 207. — Dialogus quaestionum, *ibid.*, 233. — Hymni Ven. Bedae de operibus Dei, XCIV, 621.
 Quaestiones super Genesim, Wichodus, XCVI, 1166.
 Interrogationes et responsiones super Genesim, B. Alcuinus, C, 513.
 Epistola de nihilo et tenebris, Fredegisus, CV, 781.
 Commentaria in Genesim, Rabanus Maurus, CVII, 439.
 Commentaria in Genesim, Angelomus, CXV, 107.
 Carmen de creatione mundi, Wandalbertus, CXXI, 635.
 Expositio super Genesim, Remigius monac., CXXXI, 51.
 Expositio mystica libri Geneseos, Petrus Damian., CXLV, 841. — Collectanea, *ibid.*, 987.
 Fragmenta commentar., Richardus de Dumellis, CLV, 1629.
 Moralia in Genesim, Ven. Guibertus, CLVI, 31.
 Liber de Arca fuderis, Goffridus abb., CLVII, 222.
 Expositio in Genesim, S. Bruno Astens., CLXIV, 147.
 Liber de operibus Trinitatis, Rupertus abb., CLXVII, 193. — Commentarius in Genesim, *ibid.*, 199.
 Liber metricus de sex dierum operibus, Hildebertus, CLXXI, 1213. — De ordine mundi, *ibid.*, 1235. — De ornatu mundi, *ibid.*, 1239.
 Hexaemeron, S. Honorius Augustod., CLXXII, 147. — Liber de decem plagis Aegypti, *ibid.*, 263.
 Opusculum de benedictionibus Jacob, Godefridus, CLXXIV, 1133.
 Adnotationes elucidatoriae in Genesim, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29. — Libri IX de Arca Noe morali, *id.*, CLXXVI, 617. — Liber de Arca Noe mystica, *ibid.*, 681.
 Expositio in Hexaemeron, P. Abaelardus, CLXXXVIII, 731.

Hexaemeron, Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515.
 Tractatus in Hexaemeron, Hugo Rothomag., CXII, 1247.
 Benjamin minor, Richardus de S. Victore, CXCVI, 1.
 — Benjamin major, *ibid.*, 63.

IN EXODUM.

Tractatus de Exodo, S. Zeno, XI, 510.
 Liber de XLII mansionibus in deserto, S. Ambrosius, XVII, 9.
 Sermones de Exodo, S. Gaudentius, XX, 843.
 Liber de tentationibus in deserto, S. Hieronymus, XXIII, 1319. — Libri Exodi versio latina, *id.*, XXVIII, 239.
 Quaestiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 501, 597. — Sermones de decem plagis, *id.*, XLVI, 943.
 Liber instructionum, L. Eucherius, L, 779.
 Carmen de transitu maris Rubri, Avitus, LIX, 533.
 Liber de Testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 723.
 Quaestiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 287 et 430.
 Commentarii, Ven. Beda, XCI, 285. — Libri III de Tabernaculo, Vasis, etc., *ibid.*, 395. — Variæ quaestiones, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 303.
 Commentarium in Exodum, Rabanus Maurus, CVIII, 9.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 183.
 Opusculum de decem plagis Aegypti et Decalogi, S. Petrus Damian., CXLV, 685. — Collectanea ex scriptis, S. Petri Damian., *ibid.*, 1011.
 Expositio in Exodum, S. Bruno Astens., CLXIV, 233.
 Commentarium in Exodum, Rupertus abb., CLXVII, 565.
 Liber de X plagis Aegypti spiritualiter, Honorius, CLXXII, 263.
 Adnotationes elucidatoriae, Hugo de S. Victore, CLIX, 61. — Institutiones in Decalogum, *id.*, CLXXVI, 9.
 Expositio in canticum I Moysis, Gerbohus, CXCV, 1017.
 — Expositio in canticum II Moysis, *ibid.*, 1063. — Commentarium in canticum Annæ, *ibid.*, 1009.

IN LEVITICUM.

Liber Levitici, S. Hieronymus, XXVIII, 299, 343.
 Quaestiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XLIV, 213, 68.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 779.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 753.
 Quaestiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 531 et 441.
 De tabernaculo et vestibus sacris, Ven. Beda, XCI, 189.
 — Commentarium, *ibid.*, 531. — Quaestiones, in Append., XCIII, 387.
 Expositio in Leviticum, Claudius Taurin., CIV, 615.
 Expositiones, Rabanus Maurus, CVIII, 247.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 293. — Epitome in Leviticum, *id.*, CXIV, 793.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1029.
 Expositio in leviticum, S. Bruno Astens., CLXIV, 377.
 Adnotationes elucidatoriae, Hugo de S. Victore, CLXXV, 75.
 Prologus in Leviticum, Richardus abb., CLXVI, 1357.
 Commentarium in Leviticum, Rupertus abb., CLXVII, 745.
 De Tabernaculo, Richardus de S. Victore, CXCVI, 211.
 De tripartito Tabernaculo, Adamus Scotus, CXCVIII, 609.

IN NUMEROS.

Liber Numerorum, S. Hieronymus, XXVIII, 343.
 Lectiones et quaestiones, S. Augustinus, XXXIV, 621 et 717.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 761.
 Quaestiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 539 et 441. — Liber Numerorum, *ibid.*, 1203.
 Commentaria in Numeros, Ven. Beda, XCI, 357. — Quaestiones, *id.*, in Append., XCIII, 395.
 Commentarium, Rabanus Maurus, CVIII, 587.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 379.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 1335.
 Expositio in Numeros, S. Bruno Astens., CLXV, 467.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 837.
 Adnotationes elucidatoriae, Hugo de S. Victore, CLXXV, 84.

IN DEUTERONOMIUM.

Liber Deuteronomii, S. Hieronymus, XXVIII, 411.
 Locutiones et quaestiones, S. Augustinus, XXXIV, 51, 747.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 773.

Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 339.
 Commentaria, Ven. Beda, XCI, 380. — Questiones, *id.*,
 in Append., XCIII, 409.
 Enarratio in Deuteronomium, Rabanus Maurus, CVIII,
 839.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 445.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CXLV, 1063.
 Expositio in Deuteronomium, S. Bruno Astens., CLXIV, 508.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 917.
 Adnotationes elucidatoriae, Hugo de S. Victore, CLXXV,
 86. — Institutiones in Decalogum legis Dominicae, *id.*,
 CLXXVI, 9.

IN LIBRUM JOSUE.

Liber Josue, S. Hieronymus, XXVIII, 461.
 Locutiones et questiones, S. Augustinus, XXXIV, 537
 et 775.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 783.
 Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 571, 412.
 Questiones super Librum Josue, Ven. Beda, XCIII,
 417.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1001.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 505.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CXLV, 1069.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 999.

IN LIBRUM JUDICUM.

Commentarius in canticum Deborah, in Append. ad
 S. Hieronymum, XXIII, 1321. — Liber Judicum, S. Hieronymus,
 XXVIII, 507.
 Questiones et locutiones, S. Augustinus, XXXIV, 545,
 790.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 785.
 Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 579, 412.
 Questiones super Librum Judicum, Ven. Beda, XCIII,
 425.
 Commentaria in Librum Judicum, Rabanus Maurus,
 CVIII, 1107.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 521.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CXLV, 1077.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 1025.
 Adnotationes elucidatoriae, Hugo de S. Victore, CLXXV,
 87. — De filia Jephthe, in Append. ad Hugonem, CLXXVII,
 325.

IN LIBRUM RUTH.

Liber Ruth, S. Hieronymus, XXVIII, 543.
 Questiones super Librum Ruth, Ven. Beda, XCIII,
 429.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1199.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 531.

IN LIBROS REGUM.

Liber de Mta. S. Ambrosius, XIV, 697. — De Nabu-
 the Jecraetita, *ibid.*, 751.
 Questiones Hebraicae, S. Hieronymus, XXIII, 1329. —
 Libri duo Samuelis, *id.*, XXVIII, 563.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 785. — Com-
 mentarius in Libros Regum, *id.* in Append., 1047.
 Expositio in Librum I Regum, S. Gregorius Magn.,
 LXXIX, 17.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 790.
 Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 591, 426.
 Expositio allegorica in Samuelem, Ven. Beda, XCI,
 499. — Questiones variae in Libros Regum, *ibid.*, 715.
 — Liber de templo Salomonis, *ibid.*, 735. — Questiones,
 in Append. ad Bedam, XCIII, 450.
 Questiones super Libros regum, Claudius Taurin.,
 CIV, 623.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CIX, 9.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 539.
 Enarrationes, Angelomus, CXV, 245.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CXLV, 1091.
 Commentarii, Rupertus abb., CLXVII, 1059.
 Carmina in libros Regum, Ven. Hildebertus, CLXXI,
 1259.
 Adnotationes elucidatoriae, Hugo de S. Victore, CLXXV,
 95.
 Expositio in canticum Ezechiae, Gerhohus, CXIV, 1001.

IN LIBROS PARALIPOMENON.

Questiones Hebraicae, in Append. ad S. Hieronymum,
 XXIII, 1366. — Liber Paralipomenon, S. Hieronymus,
 XXVIII, 1325. — Praefatio ad eosdem Libros, *id.*, XXI,
 401.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
 Expositiones in Paralipomenon, Rabanus Maurus, CIX,
 279.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 630.

PATROL. CCXIX. INDICUM II.

IN LIBRUM ESDRAE.

Fragmentum versionis Gothicae, Ulfilas, XVIII, 863.
 Liber Esdrae, S. Hieronymus, XXVIII, 1401.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 601.

IN LIBRUM NEHEMIAE.

Fragmentum versionis Gothicae, Ulfilas, XVIII, 867.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 713.

IN LIBRUM TOBIAE.

Liber de Tobia, S. Ambrosius, XIV, 759.
 Liber Tobiae, S. Hieronymus, XXIX, 25.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, X, 1, 925.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 727.
 Paraphrasis metrica, Matthaeus Vindoc., CCV, 927.

IN LIBRUM JUDITH.

Liber Judith, S. Hieronymus, XXI, 41.
 Expositio in Librum Judith, Rabanus Maurus, CIX, 559.
 — Commentarium, in Append. ad Raban. Maur., *ibid.*,
 593.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 731.

IN LIBRUM ESTHER.

Liber Esther, S. Hieronymus, XXVIII, 1435.
 Expositio in Librum Esther, Rabanus Maurus, CIX, 635.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 739.

IN LIBRUM JOB.

Fragmentum in Job, S. Hilarius, X, 725.
 Liber de interpellatione Job, S. Ambrosius, XIV, 783.
 Interpretatio Libri Job, S. Hieronymus, XXIII, 1407.
 — Commentarius in Librum Job, *id.*, XXVI, 619. — Ver-
 sio libri Job, *id.*, XXVIII, 1079. — Versio alia ejusdem
 Libri Job, *id.*, XXIX, 61.
 Adnotationes in Job, S. Augustinus, XXXIV, 825.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 782.
 Commentarius in Job, Philippus presbyt., LIII, 1011.
 Libri xxxv Moralium, S. Gregorius Magn., LXXV, 515.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 747.
 Epitome moralium in Job, S. Odo abb., CXXXIII, 105.
 Expositio in Job, S. Bruno Astens., CLXIV, 551.
 Commentarius in Job, Rupertus abb., CLXVIII, 963.
 Compendium in Job, Petrus Blesens., CCVII, 793.

IN PSALMOS.

Tractatus super quosdam psalmos, S. Hilarius, IX,
 251. — Expositio in psalmos, XV, XXI, XLI, *ibid.*, 890.
 Liber de interpellatione David, S. Ambrosius, XIV,
 811, 857. — Apologia David, *ibid.*, 851, 887. — Enarra-
 tiones in xii psalmos, *ibid.*, 921. Expositio in psalmum
 cxviii, *id.*, XV, 1197.
 Fragmentum versionis Gothicae, Ulfilas, XVIII, 865.
 Commentarius in LXXV psalmos, Rufinus, XXI, 635.
 Breviarium in quosdam psalmos, S. Hieronymus, XXVI,
 821. — Liber de expositione psalmorum, *ibid.*, 1277. —
 Liber psalmorum, *id.*, XXVIII, 1125. — Liber psalmorum
 alius, *id.*, XXIX, 117.
 Enarratio in psalmos, S. Augustinus, XXXVI, XXXVII.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
 Expositio psalmorum, S. Prosper Aquit., LI, 277.
 Commentaria, Arnobius Junior, LIII, 327.
 Paraphrasis metrica, S. Paulinus, LXI, 449.
 Expositio in psalmos, Cassiodorus, LXX, 9.
 Fragmentum in psalmos, S. Gregorius Turon., LXXI,
 1097.
 Expositio in VII psalmos poenitent., S. Gregorius
 Magn., LXXIX, 519.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 819. — Ex-
 cerpta, *ibid.*, 1017.
 Exegesis de psalmis, Ven., Beda, XCIII, 477.
 Expositio in psalmos poenitent., Alcuinus, C, 369. —
 Expositio in psalmos graduales, *ibid.*, 619.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 841. — Ex-
 positio in XX psalmos, *id.*, CXIV, 751.
 Breviarium psalterii, S. Prudentius, CXV, 1449.
 Explanatio in psalmos, S. Haymo, CXVI, 191.
 Expositio in psalmum XLIV, S. Pasch. Radbertus,
 CXX, 993.
 De verbis psalmi CIII, Hincmarus, CXXV, 957.
 Praefatio in expositionem psalmorum, Smaragdus,
 CXXIX, 1021.
 Liber de Laude psalmorum, Anonym., CXXIX, 1399.
 Expositio in psalmos, Remigius monac., CXXXI, 145.
 Fragmentum in psalmum LXVIII, S. Romoldus, CXI,
 1225.
 Expositio in psalmos, S. Bruno Heribol., CXLI, 49.

- Collectanea ex S. Petro Damiano., XLV, 1229.
 Commentarius in psalmos penitent., S. Gregorius VII, CLVIII, 825.
 Expositio in psalmos, S. Bruno Carthus., CLII, 657.
 Liber in psalmum *Miserere*, S. Anselmus, CLVIII, 821.
 Expositio in psalmos, S. Bruno Astens., CLXIV, 695.
 Expositio in psalmos, S. Oddo Astens., CLXV, 1141.
 Expositio aliquot psalmorum, Honorius, CLXXII, 289.
 Commentarius in psalm., CXXXVII, Ernaldus, CLXXXIX, 1569.
 Glossa in Psalterium, Alanus abb., CXC, 1475.
 Commentaria, Petrus Lombard., CACI, 55.
 Commentarium, Ven. Gerhohus, CXCI, 649; CXCV, 9.
 Adnotationes mystice, Richardus de S. Victore, CXCVI, 265.
 Commentarius in psalmos penitent., Innocentius III, CCXVII, 967.

IN LIBRUM PROVERBIORUM.

- Liber Proverbiorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1241.
 — Prefatio in Libros Salomonis, *id.*, XXIX, 403.
 Expositio mystica, Salomus, LIII, 957.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 905.
 Expositio in parabolas, Ven. Beda, XCI, 957. — Libellus de muliere forti, *ibid.*, 1039. — Fragmenta in Proverbia, *ibid.*, 1061.
 Expositio in Proverbia, Rabanus Maurus, CXI, 681.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1079.
 Explanatio in ferculum Salomonis, Hincmarus, CLXV, 817.
 Prologus in Libros morales, Martinianus, CXXI, 25.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CLV, 1153.
 Expositio in Proverbia, S. Bruno Astens., CLXIV, 1229.
 Questiones et responsiones, Honorius, CLXXII, 311.

IN ECCLESIASTEN.

- Commentarius in Ecclesiasten, S. Hieronymus, XXIII, 1019. — Liber Ecclesiastis, *id.*, XXVIII, 1275.
 Expositio mystica, Salomus, LIII, 993.
 Commentarius, Alcuinus, C, 665.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1118.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CLV, 1159.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVIII, 1195.
 Questiones et responsiones, Honorius, CLXXII, 331.
 Homilia in Ecclesiasten, Hugo de S. Victore, CLXXV, 113.
 Carmen in Ecclesiasten, Ven. Hildebertus, CLXXVII, 1271.

IN CANTICUM CANTICORUM.

- Commentarius in Canticum cantic., S. Ambrosius, XV, 1831.
 Interpretatio homiliarum Origenis, S. Hieronymus, XVIII, 104. — Liber Cantici canticorum, *id.*, XXVIII, 1285.
 Explicatio in Canticum C., S. Justus Urgell., LXVII, 963.
 Expositio in Canticum C., Cassiodorus, LXX, 1321.
 Expositiones, S. Gregorius Magn., LXXIX, 471.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 905.
 Expositio in Cantica, Isidorus Hispal., LXXXIII, 1119.
 Expositio mystica, Ven. Beda, XCI, 1065.
 Compendium in Canticum, B. Alcuinus, C, 659. — Epistola super quendam Cantici verba, *ibid.*, 695.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1126.
 Enarrationes in Canticum, Angelomus, CXV, 551.
 Commentarium in Canticum, Haymo, CXVII, 295.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CLV, 1145.
 Commentarii, Robertus de Tumbalena, CL, 1561.
 Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1167.
 Expositio in Canticum, S. Bruno Astens., CLXIV, 1251.
 Commentarium, Rupertus abb., CLXVIII, 837.
 Expositio in Canticum, Honorius Augustodun., CLXXII, 347.
 Expositio in Canticum, Anonym., CLXXII, 519.
 Excerpta e S. Gregorio Magn. super Canticum, Guillemus abb., CLXXX, 411. — Expositio altera, *ibid.*, 473. — Excerpta ex S. Bernardo, *id.*, CLXXXIV, 407.
 Sermones in Canticum, S. Bernardus, CLXXXIII, 779.
 Sermones in Canticum, Gilbertus de Hoylandia, CLXXXIV, 11.
 Commentarium, Wolbero abb., CXC, 1001.
 Expositio Cantici, Richardus de S. Victore, CXCVI, 405.
 Expositio super Canticum, Gilbertus Foliot, CCII, 1147.
 Commentaria, Philippus de Harveng, CCIII, 181. — Moralitates in Canticum, *ibid.*, 489.

- Commentatio in Canticum, Joan. Algrinus, et Thomas Cisterciensis, CCVI, 17.
 Elucidatio compendiosa, Alanus de Insulis, CCX, bi.

IN LIBRUM SAPIENTIÆ.

- Liber sapientiæ, S. Hieronymus, XXIX, 405.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 917.
 Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 671.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1167.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CLV, 1154.

IN ECCLESIASTICUM.

- Liber Ecclesiastici, S. Hieronymus, XXIX, 421.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 928.
 Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 765.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1183.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CLV, 1153.

IN ISAIAH PROPHETAM.

- Tractatus de martyrio Isaiæ, Potamius, VIII, 1405.
 Tractatus de Isaiâ propheta, S. Zeno, XI, 463.
 Commentarius in Isaiam, S. Hieronymus, XXIV, 17.
 — Translatio homiliarum Origenis in Isaiam, *ibid.*, 201.
 — Abbrevisatio in Isaiam, *ibid.*, 267. — Liber Isaiæ, *ib.*, XXVIII, 771.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 784.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 939.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1251.
 Commentarius in Isaiam, Haymo, CXVI, 718.
 Commentarius, Rupertus abb., CLVII, 1371.
 Liber de X oneribus Isaiæ, Ven. Godofridus, CLXXIV, 1157.
 Commentaria in Isaiam, Hervæus, CLXXXI, 17.
 Expositio in canticum Isaiæ, Gerhohus, CXCV, 1027.
 De Emmanuele, Richardus de S. Victore, CXCVI, 601.
 De sex alis Cherubim, Alanus de Insulis, CCX, 269.

IN JEREMIAM ET BARUCH.

- Commentarius in Jeremiam, S. Hieronymus, XXIV, 679. — Versio homiliarum Origenis, *id.*, XXV, 583.
 — Tractatus in Lamentationes, *ibid.*, 787. — Liber Jeremiae, *id.*, XXVIII, 817.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 967.
 Expositiones in Jeremiam, Rabanus Maurus, CXI, 795.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 9, 65.
 Expositio in Lamentationes, S. Paschas. Radbert., CXX, 1059.
 Collectanea ex S. Petro Damiano., CLV, 1161.
 Tropologia in Threnos, Ven. Guibertus, CLVI, 451.
 Commentarius in Jeremiam, Rupertus abb., CLXXII, 1563.
 Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXXV, 253.

IN EZECHIELEM PROPHETAM.

- Commentarius in Ezechielem, S. Hieronymus, XXV, 15. — Versio homiliarum Origenis, *ibid.*, 691. — Liber Ezechielis, *id.*, XXVIII, 957.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 782.
 Homilia in Ezechielem, S. Gregorius Magn., LXXVI, 783.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 983.
 Commentarii, Rabanus Maurus, CX, 495.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
 Commentarii in Ezechielem, Rupertus abb., CLXXII, 419.
 Expositio in visionem Ezechielis, Richardus de S. Victore, CXCVI, 527.

IN DANIELEM PROPHETAM.

- Tractatus in Danielelem, S. Zeno, XI, 522.
 Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 499. — Libri Danielis versio Latina, *id.*, XXVIII, 1295.
 Commentarium in Danielelem, Luc. Dexter, XXXI, 573.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 997.
 Questiones in Danielelem, Petrus archidiacon., XCVI, 1317.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CIX, 61.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXXII, 1499.
 Carmen de Susanna, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1267.
 De somnio Nabuchodonosor, Philippus de Harveng, CCIII, 585.

IN XII PROPHETAS MINORES.

- Liber prophetarum XII minorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1015.
 De XII prophetis minoribus, Rupertus abb., CLXXIII, 9.
 in prophetas XII minores, Haymo, CXVII, 9.

IN LIBRUM OSEE.

- Commentarius in Osee, Rufinus, XXI, 969.

Commentarius in Osee, S. Hieronymus, XXV, 815.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1003.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Tropologia in Osee, Ven. Gilbertus, CLVI, 541.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 11.

IN LIBRUM JOELIS.

Commentarius in Joielem, Rufinus, XXI, 1053.
 Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 917.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1005.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 66.
 Enarratio in Joielem, Haymo, CXVII, 97.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 305.
 Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXXV, 521.

IN LIBRUM AMOS.

Commentarius in Amos, Rufinus, XXI, 1057.
 Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 989.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
 Commentarius in Amos, S. Julianus, XCVI, 622.
 Enarratio super Amos, Haymo, CXVII, 107.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
 Tropologia in Amos, Ven. Gilbertus, CLVI, 418.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 253.

IN ABDIAM PROPHETAM.

Commentarius in Abdiam, S. Hieronymus, XXV, 1097.
 Enarratio in Abdiam, Haymo, CXVII, 119.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 377.
 Expositio moralis, Hugo de S. Victore, CLXXV, 571.

IN JONAM PROPHETAM.

Carmen de Jona et Nalvo, in Append. ad Tertullianum, II, 1107.
 Commentarius in Jonam, S. Hieronymus, XXV, 1120.
 Enarratio in Jonam, Haymo, CXVII, 127.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 399.

IN MICHAEM PROPHETAM.

Commentarius in Michæam, S. Hieronymus, XXV, 1151.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 784.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Enarratio super Michæam, Haymo, CXVII, 141.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 459.

IN PROPHETAM NAHUM.

Commentarius in Nahum, S. Hieronymus, XXV, 1231.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1008.
 Commentarius, S. Julianus, XCVI, 703.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Enarratio super Nahum, Haymo, CXVII, 167.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 527.

IN HABACUC PROPHETAM.

Commentarius in Habacuc, S. Hieronymus, XXV, 1275.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1009.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 1255.
 Enarratio in Habacuc, Haymo, CXVII, 179.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 587.
 Expositio in canticum Habacuc, Gerhohus, CXCIV, 1027.
 Expositio in canticum Habacuc, Richardus de S. Victore, CXCVI, 401.

IN SOPHONIAM PROPHETAM.

Commentarius in Sophoniam, S. Hieronymus, XXV, 1357.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1012.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Enarratio in Sophoniam, Haymo, CXVII, 193.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 613.

IN PROPHETAM AGGÆUM.

Commentarius in Aggæum, S. Hieronymus, XXV, 1357.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1013.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Enarratio in Aggæum, Haymo, CXVII, 211.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 683.

IN ZACHARIAM PROPHETAM.

Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 1417.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 796.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1013.
 Liber contrariorum, S. Julianus, XCVI, 643.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.

Enarratio in Zachariam, Haymo, CXVII, 221.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 699.

IN MALACHIAM PROPHETAM.

Commentarius in Malachiam, S. Hieronymus, XXV, 1543.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
 Enarratio super Malachiam, Haymo, CXVII, 277.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 815.

IN LIBROS MACHABEORUM.

De Machabæis, S. Gaudentius, XX, 948.
 Liber Machabæorum, S. Hieronymus, XXIX, 470.
 Carmen in Machabæos, S. Hilarius Arelat., L, 1375.
 Homilia in Machabæos, S. Valerianus, LII, 746.
 Commentarius, Rabanus Maurus, CIX, 1123.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
 Collecta ex Petro Damiani., CXIV, 1175.
 Carmen de Machabæis, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1233.
 Carmen de Machabæis, Marbodius, CLXXI, 1603.

IN ALIQUOT CANTICA.

Commentarius in cantica, Rabanus Maurus, CXII, 1069.
 Explanatio in aliquot cantica, Haymo, CXVI, 693.
 Commentaria in cantica, S. Bruno Herbipol., CXLII, 529.
 Enarrationes in cantica, S. Anselmus Laudun., CXLII, 1187.

IN NOVUM TESTAMENTUM.

Bibliotheca, S. Hieronymus, XXIX, 531.
 Enchiridion Novi Testamenti, Ambrosius, LXI, 1075.
 Commentaria in aliquot partes, Luculentus, LXXII, 805.
 Expositio Novi Testamenti, S. Paterius, LXXIX, 685.
 Expositio Novi Testamenti, Alulfus, LXXIX, 1157.
 Collectiones in Evangelia et epistolas, Smaragdus, CII, 15.
 Picturae historiarum Novi Testamenti, Walafridus Strab., CXIV, 915.
 Collectanea ex Novo Testamento, S. Petrus Damiani., CXIV, 891.
 Allegorie Novi Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 749.

IN EVANGELIA.

Collectio exemplariorum Evangelicorum, Eusebius Vercel., XII, 141. — Lectiones quadruplicis evangelarii concordantes cum textu Græco, *ibid.*, 835.
 Concordia SS. Matthæi et Lucæ, S. Ambrosius, XVII, 1041.
 Historia evangelica, Juvencus, XIX, 51.
 Carmen paschale, opus insignis juxta sortem totius Evangelii, Corlius Serulius, XIX, 533.
 Prefatio in Evangelia, S. Hieronymus, XXIX, 525. —
 Commentarium in Evangelia, *id.*, XXX, 534.
 De consensu Evangelistarum, S. Augustinus, XXXIV, 1041. — Questiones evangelicæ, *id.*, XXXIV, 1331.
 De diversis appellationibus Christi, S. Nicetas, LII, 865.
 Adnotationes in Evangelia, Arnobius Junior, LIII, 327.
 Expositiones in capitulis Evangeliorum, S. Maximus Taurin., LVII, 507.
 Prefatio in harmonias evangelicas, Victor Capuan., LXVIII, 251. — Interpretatio harmoniarum, *ibid.*, 253.
 Explanatio in præfationes S. Hieronymi ad Evangelia, Sedulius Scotus, CIII, 351.
 Expositio in IV Evangelia, Walafridus Strab., CXIV, 849.
 Deificationes SS. Patrum, Wernerus, CLVII, 723.
 De canonibus Evangeliorum, B. Odo Cameracensis., CLX, 1117.
 Homilia in quatuor Evangelia, S. Bruno Astensis., CLXV, 747.
 Commentaria in IV Evangelistas, Rupertus abb., CLXVIII, 1335.
 De concordia Evangelistarum, Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 10.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MATTHÆUM.

Commentarius in S. Matthæum, S. Hilarius, IX, 917.
 — Proœmium expositionis in S. Matthæum, *id.*, X, 724.
 Versio S. Matthæi Gothica, Ultras. XVIII, 497.
 Tractatus in Evangelium S. Matthæi S. Chroemaius, XX, 597.
 Commentarius in S. Matthæum, S. Hieronymus, XXVI, 15. — Evangelium S. Matthæi, *id.*, XXIX, 511. — Expositio in Matthæum, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 551.
 De sermone Christi in monte, S. Augustinus, XXXIV, 1239. — Questiones in Matthæum, *id.*, XXXV, 1563.

- Liber instructionum, S. Eucherius, L, 796.
 Interpretatio progenitorum Christi, S. Aileranus, LXXX, 327.
 Expositio in S. Matthæum, Ven. Beda, XCII, 9.
 In progenitos Christi, B. Alcuinus, C, 725.
 Expositio in S. Matthæum, Sedulius Scotus, CIII, 275.
 Prefatio in catenam super S. Matthæum, Claudius Taurin., CIV, 835.
 Textus passionis Domini, Candidus, CVI, 60.
 Expositio in S. Matthæum, Druthmarus Christian., CVI, 1259.
 Commentarium, Rabanus Maurus, CVII, 737.
 In initium Evangelii S. Matthæi, Walafridus Strab., CXIV, 849.
 Expositio in S. Matthæum, S. Paschasius Radbertus, CXX, 51.
 De octo beatitudinibus, Arnoldus, CXLJ, 1069.
 Collectanea, S. Petrus Damian., CXLV, 892.
 In orationem Dominicam, Theodoricus, CXLVII, 535.
 Fragmentum in S. Matthæum, S. Gregorius VII, CXLVIII, 833.
 Enarrationes in S. Matthæum, Anselmus Laudun., CLXII, 1237.
 Expositio in S. Matthæum, S. Bruno Astens., CLXIV, 63.
 Commentarium, Rupertus abb., CLXVII, 1535. — De gloria et honore Filii hominis, *id.*, CLXVIII, 1507.
 Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1557.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

- Versio S. Marci Gothica, Ulfilas, XVIII, 525.
 Evangelium secundum Marcum, S. Hieronymus, XXIX, 585. — Expositio ejusdem Evangelii, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 560.
 Expositio in S. Marcum, Anonymus, XXX, 589.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 798.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1031.
 Expositio in S. Marcum, Alulfus, LXXIX, 1175.
 Commentarius in S. Marcum, Ven. Beda, XCII, 434.
 Expositio in eundem, Sedulius Scotus, CIII, 279.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 895.
 Enarrationes in S. Marcum, Anselmus Laudun., CLXI, 1227.
 Commentarius in S. Marcum, S. Bruno Astens., CLXV, 515.

IN EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

- Expositio Evangelii secundum Lucam, S. Ambrosius, XV, 1527.
 Versio S. Lucæ Gothica, Ulfilas, XVIII, 585.
 Versio homiliarum Origenis in Lucam, S. Hieronymus, XXVI, 219. — Evangelium secundum Lucam, *id.*, XXIX, 607. — Expositio in Lucam, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 567.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 799.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1057.
 Expositio in Lucam, Alulfus, LXXIX, 1199.
 Expositio in eundem, Ven. Beda, XCII, 501.
 Expositio argumenti hujus Evangelii, Sedulius Scotus, CIII, 285.
 Expositio brevis, Christian. Druthmarus, CVI, 1505.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 896.
 Commentarius in Lucam, S. Bruno Astens., CLXV, 534.

IN EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

- Versio Evangelii S. Joannis Gothica, Ulfilas, XVIII, 601.
 Evangelium secundum S. Joannem, S. Hieronymus, XXV, 655. — Expositio super Joannem, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 577.
 Tractatus in S. Joannem, S. Augustinus, XXIV, 1579.
 Expositio in S. Joannem, Alulfus, LXXIX, 1239.
 Commentarius in S. Joannem, Ven. Beda, XCII, 635.
 Commentaria super S. Joannem, B. Alcuinus, C, 735.
 Expositio in S. Joannem, Christian. Druthmarus, CVI, 1515.
 Prologus ad S. Joannem, Joan. Scotus, CXVI, 285. — Commentarius super eundem, *ibid.*, 297. — Fragmentum commentarii, *ibid.*, 1245.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 900.
 Commentarius in S. Joannem, S. Bruno Astens., CLXV, 451.
 Commentarius in S. Joannem, Rupertus abb., CLXIX, 205.
 Epistola de S. Joanne, Petrus Venerab., CLXXXIX, 487.

IN ACTUS APOSTOLORUM.

- Liber nominum Græcorum ex Actibus, S. Hierony-

- mus, XXIII, 1297. — Actus Apostolorum, *id.*, XXIX, 687.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Libri duo de Actibus, Arator, LXVIII, 82.
 Complexiones in Actus, Cassiodorus, LXX, 1581.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1085, 1121.
 Expositio in Actus, Alulfus, LXXIX, 1269.
 Commentaria in Actus, Ven. Beda, XCII, 937. — Liber retractionum, *ibid.*, 995.
 Tractatus in quædam Actuum verba, S. Fulbertus, CXLI, 277.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 903.

IN OMNES EPISTOLAS B. PAULI.

- Commentarium in Epistolas S. Pauli, S. Ambrosius, XVII, 45.
 Commentarium in easdem, Hilarius diacon., XVIII, 65.
 Epistolas S. Pauli, S. Hieronymus, XXIX, 727. — Commentaria in easdem, *id.*, XXX, 645.
 Commentaria in easdem, Primasius, LXVIII, 417.
 Complexiones in easdem, Cassiodorus, LXX, 1521.
 Collectanea in epistolas B. Pauli, Sedulius Scotus, CIII, 9.
 Commentarius in easdem, Claudius Taurin., CIV, 837.
 — Rabanus Maurus, CXI, 1275; CXII, 9. — Haymo Halberstat., CXVII, 559. — Florus diacon., CXLX, 279. — Alto Verrell., CXXXIV, 125. — B. Lanfrancus, CL, 101. — S. Bruno Astens., CLIII, 11.
 Questiones in Epistolas, Hugo de S. Victore, CLXIV, 451. — Exceptiones posteriorum, *ibid.*, 653.
 Commentarium in easdem, Ven. Hervæus, CLXXXI, 391. — Petrus Lombardus, CXCII, 9.
 Aliquot loci difficiles Apostoli, Richardus de S. Victore, CXCVI, 665.
 In abbreviationem expositionis in Epistolas B. Pauli ex S. Augustino, Robertus de Torianeo, CCLII, 1519.

IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

- Versio Gothica, Ulfilas, XVII, 709.
 Expositio quarundam propositionum, S. Augustinus, XXXV, 2065. — Expositio inchoata ejusdem Epistolæ, *ibid.*, 2087.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Commentarius, Luculentus, LXXII, 811.
 Expositio ejusdem Epistolæ, Alulfus, LXXIX, 1291.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 469.
 Expositio in eandem Epistolam, Abælardus, CLXXVIII, 785.
 Expositio in eandem, Guillelmus abb., CLXXV, 517.

IN EPISTOLAS AD CORINTHIOS.

- Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Commentarius, Luculentus, LXXII, 825 et 1122.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1507.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 519.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 905.

IN EPISTOLAM AD GALATAS.

- Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VII, 1145.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
 Commentarius, S. Hieronymus, XXVI, 507.
 Expositio in eandem, S. Augustinus, XXXV, 2105.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1519.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 569.

IN EPISTOLAM AD EPHESIOS.

- Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VII, 1255.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 791.
 Commentarius in eandem, S. Hieronymus, XXVI, 415.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 806.
 Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 837.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1519.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 587.

IN EPISTOLAM AD PHILIPPENSES.

- Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, 1197.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 805.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1129.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1335.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 601.

IN EPISTOLAM AD COLOSSENSES.

- Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 815.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 807.
 Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 815.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1361.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 609.

IN EPISTOLAS AD THESSALONICENSES.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 821.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131.
Expositio in has epistolas, Alulfus, LXXIX, 1365.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 615.

IN EPISTOLAS AD TIMOTHEUM.

Expositio in has Epistolas, S. Hilarius, X, 724.
Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 835.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 807.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131.
Expositio in easdem, Alulfus, LXXIX, 1365.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 625.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXIV, 907.

IN EPISTOLAM AD TITUM.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 857.
Commentarius in eandem, S. Hieronymus, XXVI, 535.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1135.
Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1571.
Explicatio in eandem, Alcuinus, C, 1009.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 657.

IN EPISTOLAM AD PHILEMONEM.

Commentarius in hanc Epistolam, S. Hieronymus, XVI, 599.
Expositio in eandem, Alcuinus, C, 1026.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 644.

IN EPISTOLAM AD HEBRÆOS.

Liber instructionum, S. Eucherius, I, 808.
Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 850.
Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1577.
Commentarius in eandem, Alcuinus, C, 1051.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 645.

IN EPISTOLAM CANONICAM S. JACOBI.

Epistola S. Jacobi, S. Hieronymus, XXIX, 851.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 850.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1577.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097.
Expositiones, Alulfus, LXXIX, 1381.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 49.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 671.
Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 185.

IN EPISTOLAS S. PETRI.

Epistolæ S. Petri, S. Hieronymus, XXIX, 803.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1561.

Commentarium, Luculentus, LXXII, 857.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097.
Expositio, Alulfus, LXXIX, 1383.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 41.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 679.
Expositio, S. Martinus Legionens., CCIX, 217.

IN EPISTOLAS S. JOANNIS.

Epistolæ S. Joannis, S. Hieronymus, XXIX, 841.
Tractatus in Epist. ad Parthos, S. Augustinus, XXXV, 1977.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 810.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1569.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1099.
Expositio, Alulfus, LXXIX, 1391.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 85.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 695.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXIV, 905.
Expositio, S. Martinus Legionens., CCIX, 255.

IN EPISTOLAM S. JUDE.

Epistola S. Jude, S. Hieronymus, XXIX, 849.
Expositiones in eandem, Cassiodorus, LXX, 1575.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
Expositio, Ven. Beda, XCIII, 125.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 700.

IN APOCALYPSIM.

Scholia in Apocalypsim, S. Victorinus, V, 317.
Expositio in VII visiones, S. Ambrosius, XVII, 765.
Liber Apocalypsis, S. Hieronymus, XXIX, 831.
Quæstiones in Apocalypsim, S. Augustinus, 2417.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 812.
Commentaria, Primasius, LXVIII, 795.
Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1405.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
Expositio in Apocalypsim, Alulfus, LXXIX, 1597.
Expositio in eandem, Ven. Beda, XCIII, 635.
Commentarius, Alcuinus, C, 1085.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 709.
Expositio in Apocalypsim, Haymo, CXVII, 957.
Collectanea ex S. Petro Damian., CXIV, 905.
Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1499.
Expositio, S. Bruno Astens., CLXV, 605.
Commentarius, Rupertus, abb., CLXIX, 825.
Explicatio, Richardus de S. Victore, CXCVI, 983.
Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 299.

XLIV.

INDEX SACRÆ SCRIPTURÆ CAPITUM

ET LOCORUM NOTABILIUM QUÆ COMMENTARIIS ET EXPLANATIONIBUS
SS. PATRES ELUCIDARUNT,

ORDINE LIBRORUM CANONICO SIMUL AC INTERPRETUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS.

GENESIS

Cap. I. — Victorinus, VIII, 999. — S. Ambrosius, XIV, 125. — S. Augustinus, XXXII, 825; XXXIV, 175. — Ven. Beda, XCI, 15; XCIII, 207. — Honorius Augustod., CLXXII, 25. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Abælardus, CLXXVIII, 751. — Ernaldus, CLXXXIX, 487. — Hugo Rothomag., CXCII, 1247. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1055. — Philippus de Harveng, CCIII, 12.
Cap. II. — S. Ambrosius, XIV, 275. — Godefridus abbas, CLXXIV, 144.
Cap. III. — S. Ambrosius, XIV, 501.
Cap. IV. — S. Ambrosius, XIV, 515.
Cap. VI, VII. — S. Ambrosius, XIV, 361.
Cap. VIII. — S. Ambrosius, XIV, 570. — Godefridus abbas, CLXXIV, 801.
Cap. XI. — S. Ambrosius, XIV, 419.
Cap. XII. — Zeno Veron., XI, 418. — S. Ambrosius, XIV, 419.

Cap. XV, XVI. — S. Ambrosius, XIV, 615.
Cap. XXI, XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 26.
Cap. XXIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1059.
Cap. XXV-XXVII. — S. Ambrosius, XIV, 501. — S. Augustinus, XXXVIII, 52.
Cap. XXVIII. — Zeno Veron., XI, 428. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1010.
Cap. XXXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 52.
Cap. XXXVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 198.
Cap. XXXVIII. — Zeno Veron., XI, 451. — S. Ambrosius, XIV, 641.
Cap. XLIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 839.
Cap. XLVII. — S. Ambrosius, XIV, 671.
Cap. XLIX. — Paulinus diac., XX, 715. — Rufinus, XXI, 301. — S. Hieronymus, XXIII, 1507. — S. Augustinus, XXXV, 2199. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1135.

EXODUS.

Cap. I-XV. — Zeno Veron., XI, 509.

- CAP. III. — S. Augustinus, XXXVIII, 59.
 CAP. VI. — S. Augustinus, XXXIX, 1781.
 CAP. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 67.
 CAP. XII. — S. Gaudensius, XX, 845, 912. — Radulphus Ardens, CLV, 1812.
 CAP. XV. — S. Augustinus, XXXIX, 1634. — Godefridus abbas, CLXXIV, 258. — Gerhohus, CXIV, 1017. — Petrus Cellensis, CCII, 1017.
 CAP. XVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 645.
 CAP. XXV. — Ven. Beda, XCI, 393.

LEVITICUS.

- CAP. IV. — Berengosus abbas, CLX, 1025.

LIBER NUMERORUM.

- CAP. VII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1142.

LIBER DEUTERONOMII.

- CAP. XXXII. — Gerhohus, CXIV, 1045.

LIBER JOSUE.

- CAPP. XV, XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 258, 1075.

LIBER JUDICUM.

- CAP. V. — S. Hieronymus, XXIII, 1521.

- CAP. XI. — S. Ambrosius, XVI, 267.

- CAPP. XVI, XVII. — Godefridus abbas, 275, 1077.

LIBRI REGUM.

- CAP. II Libri I. — Gerhohus, CXIV, 1009.

- CAP. III Libri III. — S. Augustinus, XXXVIII, 91.

- CAP. V Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 229.

- CAP. XXVIII Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 206.

LIBER JUDITH.

- CAP. XVI. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1169.

LIBER ÆSTHER.

- CAP. I. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1183.

LIBER PSALMORUM.

- Psalm. I. — S. Petrus Chrysolog., LII, 523. — S. Paulinus, LXI, 449. — Honorius Augustod., CLXXII, 270. — Idem Honorius psalmos, L, LI, C, CI, CL, elucidavit, quos *ibid.* reperies.

- Psalm. II. — S. Paulinus, LXI, 450.

- Psalm. VI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 523. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 540. — Plures alios exposuit, qui exstant, *ibid.* — Alcuinus, C, 509. — Plurimos etiam ab eodem explanatos reperies.

- Psalm. XXI. — S. Augustinus, XXXIII, 558.

- Psalm. XXII. — S. Augustinus, XXXIX, 1646.

- Psalm. XXVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 703.

- Psalm. XXXV. — S. Ambrosius, XIV, 921. *Ibid.* plures alii reperientur.

- Psalm. XL. — S. Petrus Chrysolog., LII, 521.

- Psalm. XLII. — S. Augustinus, XL, 1203.

- Psalm. XLIV. — S. Hieronymus, XXII, 622. — S. Augustinus, XLII, 55. — Facundus, LXVII, 757. — Paschas, Radbertus, CXX, 993.

- Psalm. L. — Anselmus Cantuar., CLIX, 821.

- Psalm. LVIII. — Berengosus, CLX, 1011.

- Psalm. LXVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 705.

- Psalm. LXVIII. — S. Augustinus, XLII, 54. — Romanus abbas, CXL, 1125.

- Psalm. LXXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 516.

- Psalm. XC. — S. Bernardus, CLXXXIII, 165.

- Psalm. XCIV. — S. Petrus Chrysolog., LII, 528.

- Psalm. XCV. — S. Augustinus, XXXVIII, 178.

- Psalm. XCIX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202.

- Psalm. C. — Zeno Veron., XI, 458.

- Psalm. CIVIII. — S. Ambrosius, XV, 1197. — S. Hieronymus, XXX, 211.

- Psalm. CXXXII. — Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 1569.

- Psalm. CXXXVI. — S. Paulinus, LXI, 451.

- Psalm. CXLIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 126.

- Psalm. CXLIX. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1160.
 Psalm. penitential. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 925. — Innocentius III, CCXVII, 967.

LIBER PROVERBIORUM.

- CAP. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1012.

- CAP. IX. — S. Augustinus, XXXVIII, 215.

- CAP. XXXI. — S. Augustinus, XXXIX, 1653. — Radulphus Ardens, CLV, 1614.

CANTICUM CANTICORUM.

- CAP. III. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.

- CAP. IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 36.

- CAP. VIII. — Baldinus Cantuar., CCIV, 511.

LIBER ECCLESIASTICI.

- CAP. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 979.

- CAP. XXIV. — Haymo, CXVIII, 765. — Radulphus Ardens, CLV, 1621. — Anselmus Cantuar., CLIX, 585.

ISAIAH PROPHETA.

- CAPP. I-VIII. — Zeno Veron., XI, 462.

- CAP. IX. — Radulphus Ardens, CLVI, 1696. — Godefridus abbas, CLXXIV, 66.

- CAP. XI. — Radulphus Ardens, CLVI, 1535.

- CAP. XII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1191.

- CAP. XIII. — Tichonius Afer, XVIII, 55. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1159.

- CAP. XIV. — Tichonius Afer, XVIII, 55.

- CAP. XV, XVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1165, 1169.

- CAP. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1174.

- CAP. XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 60.

- CAP. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1179.

- CAP. XXIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1197.

- CAP. XXX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1206.

- CAP. XXXVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 72.

- CAP. XXXVIII. — S. Bernardus, CLXXXIII, 546.

- CAP. XL. — Godefridus abbas, CLXXIV, 64.

- CAP. XLVIII. — Tichonius Afer, XVIII, 23.

- CAP. LIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 258.

- CAP. LX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 689, 842.

- CAP. LXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 651.

JEREMIAS PROPHETA.

- CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1576.

- CAP. XIII. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 51.

EZECHIEL PROPHETA.

- CAP. I. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 527.

- CAP. XVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 177.

- CAPP. XXVII, XXXII, XXXVI, XXXVII. — Tichonius Afer, XVIII, 35 *et seq.*

- CAP. XXXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 270.

- CAP. XXXIX. — S. Ambrosius, XVI, 519.

DANIEL PROPHETA.

- CAP. I. — Zeno Veron., XI, 523. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1116.

- CAPP. II-VI. — Zeno Veron., XI, 523-525.

- CAP. VII. — Zeno Veron., XI, 526. — Lucius Dexter, XXXI, 775. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1119.

- CAP. VIII. — Zeno Veron., XI, 526.

- CAP. IX. — Zeno Veron., XI, 527. — S. Augustinus, XXXIII, 899. — Anonymus, CCXIII, 785.

- CAP. XIII. — Zeno Veron., XI, 425.

- CAP. XIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 254.

JOEL PROPHETA.

- CAP. II. — Radulphus Ardens, CLVI, 1778.

AMOS PROPHETA.

- CAP. VI. — S. Augustinus, XXXIV, 93.

HABACUC PROPHETA.

- CAP. III. — Ven. Gerhohus, CXIV, 1017.

LIBRI MACHABEORUM.

- CAP. I. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1130.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHEUM.

- CAP. I. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Augustinus, XXXVIII, 352. — Petrus Chrysolog., LII, 598. — S. Leo Magnus, LIV, 250. — Ven. Beda, XCIV, 51, 415. — Paulus Winfridus, XLV, 1162, 1519. — Alcuinus, C, 725. — Walafridus Strab., CXIV, 819. — Haymo, CXVIII, 47. — S. Petrus Damian., CXIV, 748. — Radulphus Ardens, CLV, 1445. — Wernerus abbas, CLVII, 765. — Godefridus abbas, CLXXIV, 659.

- CAP. II. — Petrus Chrysolog., LII, 599. — S. Fulgentius, LXV, 752. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1110. — Ven. Beda, XCIV, 50. — Paulus Winfridus, XCV, 1186. — Smaragdus, CLII, 70. — Haymo, CXVIII, 75, 107. — Radulphus Ardens, CLV, 1538, 1681, 1751. — Wernerus abbas, CLVII, 804. — S. Bruno Astensis, CLXV, 762. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIII, 149. — Innocentius III, CCXVII, 485.

- CAP. III. — S. Augustinus, XXXVIII, 354. — Godefridus abbas, CLXXIV, 699.

- CAP. IV. — Maximus Taurin., LVII, 561. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1092, 1154. — Haymo, CXVIII, 190, 747. — Radulphus Ardens, CLV, 1565, 1795. — Wernerus abbas, CLVII, 863. — Godefridus abbas,

CLXXIV, 165, 653. — Isaacus de Stella, CXIV, 1787. — Innocentius III, CCXVII, 571.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXIV, 1229. — S. Petrus Chrysolog., LII, 539, 633. — S. Bonifacius papa, LXXXIX, 890. — Ven. Beda, XCIV, 417. — Haymo, CXVIII, 186, 629. — Arnoldus monac., CXLI, 1089. — S. Petrus Damian., CXLIV, 811. — Radulphus Ardens, CLV, 1473, 1783, 1996. — Wernerus abbas, CLVII, 1053. — Anselmus Cantuar., CLIX, 596. — Godefridus abbas, CLXXIV, 472. — Hugo de Folieto, CLXXVII, 960. — Abaelardus, CLXXVIII, 611. — S. Bernarius, CLXXXIII, 453. — Josleus Suecion, CLXXXVI, 1489. — Isaacus de Stella, CXIV, 1689. — Baldinus Cantuar., CCIV, 483. — Petrus Blesensis, CCVII, 693. — S. Martinus Legion., CCVIII, 831.

Cap. VI. — S. Cyprianus, IV, 519. — S. Augustinus, XXXVIII, 577, 386, 393, 400; XXXIX, 1861. — Cassianus, XLIX, 788. — S. Petrus Chrysologus, LII, 306, 390. — Paulus Winfridus, XCV, 1403, 1407. — Haymo, CXVIII, 182, 680. — Radulphus Ardens, CLV, 360. — Theodoricus, CXLVII, 333. — Wernerus abbas, CLVII, 1139. — Yvo Carnot., CLXII, 599. — Godefridus abbas, CLXXIV, 590. — S. Bernardus, CLXXXIII, 181.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 409. — Ven. Beda, XCIV, 438. — Haymo, CXVIII, 157, 147, 534, 640. — Radulphus Ardens, CLV, 2010. — Wernerus abbas, CLVII, 1073. — Godefridus abbas, CLXXIV, 512, 555.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 414, 424. — S. Petrus Chrysolog., LII, 234, 258, 246, 253, 480. — Paulus Winfridus, XCV, 1189. — Smaragdus, CII, 93. — Radulphus Ardens, CLV, 1533, 1748, 1756, 2003. — Wernerus abbas, CLVII, 823, 833. — Godefridus abbas, CLXXIV, 115, 483. — Isaacus de Stella, CXIV, 1746.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 292, 293. — Paulus Winfridus, XCV, 1430. — Haymo, CXVIII, 711, 736. — S. Petrus Damian., CXLIV, 788. — Radulphus Ardens, CLV, 1450, 2069. — Wernerus abbas, CLVII, 1177. — Godefridus abbas, CLXXIV, 602, 1033.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 423. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1089. — Alcuinus, C, 723. — Radulphus Ardens, CLV, 1509, 1517. — Godefridus abbas, CLXXIV, 898.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 430-442. — Maximus Taurin., LVII, 715. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1095. — Haymo, CXVIII, 23, 795. — Wernerus abbas, CLVII, 749, 887. — Godefridus abbas, CLXXIV, 739.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 445, 467. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086. — Haymo, CXVIII, 206.

Cap. XIII. — S. Chromatius, XX, 323. — S. Petrus Chrysolog., LII, 469. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1114. — Paulus Winfridus, XCV, 1561. — Haymo, CXVIII, 799. — Radulphus Ardens, CLV, 1315, 1631. — S. Bruno Astens., CLXV, 857. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 472, 479; XLVII, 1142. — S. Petrus Chrysolog., LII, 549. — Anselmus Cantuar., CLIX, 597. — Godefridus abbas, CLXXIV, 909.

Cap. XV. — Maximus Taurin., LVII, 746. — S. Laurentius Novar., LXVI, 116. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1103, 1118. — Paulus Winfridus, XCV, 1233, 1267. — Haymo, CXVIII, 226, 268. — Radulphus Ardens, CLV, 1388, 1534, 1800. — Wernerus abbas, CLVII, 875. — Godefridus abbas, CLXXIV, 194. — Isaacus de Stella, CXIV, 1797.

Cap. XVI. — Paulus Winfridus, XCV, 1468. — Haymo, CXVIII, 588, 758. — Godefridus abbas, CLXXIV, 731. — Innocentius III, CCXVII, 517.

Cap. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 490, 493. — S. Bonifacius, LXXXIX, 1305. — Haymo, CXVIII, 221, 368. — Radulphus Ardens, CLV, 1410. — Anselmus Cantuar., CLIX, 602. — S. Bruno Astens., CLXV, 789. — Petrus Blesensis, CCVII, 777. — Innocentius III, CCXVII, 576.

Cap. XVIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 419, 506, 511. — Paulus Winfridus, XCV, 1264, 1443, 1525. — Smaragdus, CII, 497. — Haymo, CXVIII, 266, 482, 728. — Radulphus Ardens, CLV, 1459, 2107. — Wernerus abbas, CLVII, 650, 101. — Anselmus Cantuar., CLIX, 616. — Godefridus abbas, CLXXIV, 621.

Cap. XIX. — S. Augustinus, XXXVIII, 519-525. — Maximus Taurin., LVII, 823. — S. Petrus Damian., CXLIV, 548. — Radulphus Ardens, CLV, 1533. — Godefridus abbas, CLXXIV, 806.

Cap. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 520, 530. — S. Petrus Chrysolog., LX, 375, 579, 382. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1153, 1281. — Paulus Winfridus, XCV, 1448. — Haymo, CXVIII, 151, 238. — Radulphus Ardens, CLV, 1403, 1762. — Wernerus abbas, CLVII, 843. — S. Bruno Astens., CLXV, 770. — Godefridus abbas, CLXXIV, 131, 944. — Isaacus de Stella, CXIV, 1711.

Cap. XXI. — Ven. Beda, XCIV, 360. — Paulus Winfridus, XCV, 1219, 1232. — Haymo, CXVIII, 11, 204, 214, 333. — S. Petrus Damian., CXLIV, 543. — Radulphus Ardens, CLV, 1830. — Wernerus abbas, CLVII, 899. — S. Bruno Astens., CLXV, 783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 91, 66. — S. Martinus Legion., CCVIII, 831.

Cap. XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 539, 567, 572; XXXIX, 1867; XLVI, 932. — Paulus Winfridus, XCV, 1419. — Smaragdus, CII, 487. — Haymo, CXVIII, 701, 717, 733. — Radulphus Ardens, CLV, 2076, 2093, 2115. — Wernerus abbas, CLVII, 1171, 1187. — Godefridus abbas, CLXXIV, 635, 611.

Cap. XXIII. — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1245. — Haymo, CXVIII, 61. — S. Bruno Astens., CLXV, 757. — Godefridus abbas, CLXXIV, 683.

Cap. XXIV. — Radulphus Ardens, CLV, 1583. — S. Bruno Astens., CLXV, 747, 832.

Cap. XXV. — S. Augustinus, XXXVIII, 573, 580. — Anonymus, LXXXVIII, 1071. — Paulus Winfridus, XCV, 1214, 1231. — Haymo, CXVIII, 781. — Radulphus Ardens, CLV, 1572, 1573, 1609. — S. Bruno Astens., CLXV, 783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 929. — In Append. ad Hugonem, CLXXVII, 966.

Cap. XXVI. — S. Ambrosius, XVI, 407. — Ven. Beda, XCIV, 389. — Smaragdus, CII, 169.

Cap. XXVIII. — Ven. Beda, XCIV, 144.

EVANGELIUM SECUNDUM MATHÆ.

Cap. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1671. — Wernerus abbas, CLVII, 739.

Cap. III. V. — S. Petrus Chrysolog., LII, 289, 292.

Cap. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1458. — S. Bruno Astens., CLXV, 780. — Godefridus abbas, CLXXIV, 933.

Cap. VII. — Ven. Beda, XCIV, 231, 290. — Haymo, CXVIII, 664. — Radulphus Ardens, CLV 2056. — Wernerus abbas, CLVII, 1107.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 581. — S. Petrus Chrysolog., LII, 683. — Haymo, CXVIII, 631. — Wernerus abbas, CLVII, 1061. — S. Bruno Astens., CLXV, 824. — Godefridus abbas, CLXXIV, 494.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 512, 514. — Haymo, CXVIII, 693.

Cap. XIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 791.

Cap. XIV. — Ven. Beda, XCIV, 22, 389. — Smaragdus, CII, 169. — Haymo, CXVIII, 592.

Cap. XV. — Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1681.

Cap. XVI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1169, 1213. — Ven. Beda, XCIV, 429. — Haymo, CXVIII, 445, 512. — Radulphus Ardens, CLV, 1832, 1922. — Wernerus abbas, CLVII, 915, 969. — Godefridus abbas, CLXXIV, 795, 861.

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

Cap. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 532; XL, 1157. — S. Petrus Chrysolog., LII, 441, 579. — S. Leo Magnus, LIV, 238. — Ven. Beda, XCIV, 9, 302, 321, 327. — Smaragdus, CII, 378. — Haymo, CXVIII, 31, 36, 733. — Radulphus Ardens, CLV, 1358, 1381. — Godefridus abbas, CLXXIV, 747, 897. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 413. — Baldinus Cantuar., CCIV, 467. — Absalo abbas, CCXI, 124.

Cap. II. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1103. — S. Ambrosius Autpert., LXXXIX, 1291. — Ven. Beda, XCIV, 51, 53, 63, 79, 334. — Paulus Winfridus, XCV, 1300. — Smaragdus, CII, 22, 57, 64, 77. — Haymo, CXVIII, 83, 90, 120. — Radulphus Ardens, CLV, 1512, 1701, 1721, 1737. — Wernerus abbas, CLVII, 775, 793, 799, 813. — Anselmus Cantuar., CLIX, 621, 637. — Godefridus abbas, CLXXIV, 89, 673, 708, 1003. — Isaacus de Stella, CXIV, 1713. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 236, 334.

Cap. III. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1159. — Ven. Beda, XCIV, 570. — Haymo, CXVIII, 59, 650. — S. Bruno Astens., LXXV, 733.

Cap. IV. — Paulus Winfridus, XCV, 1351. — Haymo, CXVIII, 263. — Anselmus Cantuar., CLIX, 661. — Godefridus abbas, CLXXIV, 372, 1113. — Innocentius III, CCXVII, 383.

Cap. V. — S. Ambrosius, XVI, 297. — Maximus Tau-

rin, LVII, 725. — Ven. Beda, XCIV, 278. — Paulus Winfridus, XCV, 1548. — Smaragdus, CII, 574. — Haymo, CXVIII, 631. — Radulphus Ardens, CLV, 1989. — Wernerus abbas, CLVII, 1045. — Godefridus abbas, CLXXIV, 459.

Cap. VI. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 276, 455, 447. — Paulus Winfridus, XCV, 1563, 1545. — Haymo, CXVIII, 615, 741, 776. — Radulphus Ardens, CLV, 1982. — Wernerus abbas, CLVII, 1057. — S. Bruno Astens., CLXV, 518. — Godefridus abbas, CLXXIV, 440, 1052.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 591, 595. — S. Petrus Chrysolog., LII, 460. — Maximus Taurin., LVII, 753. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1238. — Paulus Winfridus, XCV, 1415. — Haymo, CXVIII, 185, 684. — Radulphus Ardens, CLV, 1597, 2065. — Wernerus abbas, CLVII, 1151. — Godefridus abbas, CLXXIV, 585, 935. — Innocentius III, CCXVII, 535.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1131. — Smaragdus, CII, 109. — Haymo, CXVIII, 163. — Radulphus Ardens, CLV, 1768. — S. Bruno Astens., CLXV, 772. — Godefridus abbas, CLXXIV, 153. — Isaacus de Stella, CXCV, 1749.

Cap. IX. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1232. — Paulus Winfridus, XCV, 1541. — Radulphus Ardens, CLV, 1450. — Godefridus abbas, CLXXIV, 187, 715. — Petrus Venerabil., CLXXXIX, 935.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 605. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1158. — Ven. Beda, XCIV, 420, 445. — Paulus Winfridus, XCV, 1580, 1585, 1505, 1570. — Smaragdus, CII, 445. — Haymo, CXVIII, 669, 767, 1125, 1485, 1561. — Radulphus Ardens, CLV, 2043. — Anselmus Cantuar., CLIX, 644. — S. Bruno Astens., CLXV, 845. — Godefridus abbas, CLXXIV, 564, 959. — Innocentius III, CCXVII, 574.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 618, 625; XXXIX, 1907. — Petrus Chrysolog., LII, 659. — Ven. Beda, XCIV, 163, 421, 513. — Paulus Winfridus, XCV, 1179. — Rabanus Maurus, CX, 59. — Haymo, CXVIII, 255, 550, 800. — Radulphus Ardens, CLV, 1601, 1805, 1902. — Wernerus abbas, CLVII, 877, 961. — S. Bruno Astens., CLXV, 765, 794, 855. — Godefridus abbas, CLXXIV, 210, 924. — Isaacus de Stella, CXCV, 1817. — Innocentius III, CCXVII, 541.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 637, 652, 656. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1125. — Ven. Beda, XCIV, 589, 457. — Paulus Winfridus, 1535. — Haymo, CXVIII, 785. — Radulphus Ardens, CLV, 1590. — Wernerus abbas, CLVII, 759.

Cap. XIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 638, 641. — S. Petrus Chrysolog., LII, 474. — Maximus Taurin., LVII, 507. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1227. — Haymo, CXVIII, 698. — Wernerus abbas, CLVII, 1115.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 643. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1265. — Ven. Beda, XCIV, 149, 174, 500. — Paulus Winfridus, XCV, 1423. — Haymo, CXVIII, 604, 688. — Radulphus Ardens, CLV, 1541, 1857, 1969, 2070. — Wernerus abbas, CLVII, 1015, 1165. — Anselmus Cantuar., CLIX, 649, 651. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 589.

Cap. XV. — Juvenius, XIX, 53. — S. Hieronymus, XXII, 579. — Petrus Chrysolog., LII, 183, 641. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1246. — Ven. Beda, XCIV, 575, 510. — Paulus Winfridus, XCV, 1237. — Haymo, CXVIII, 247, 609. — Radulphus Ardens, CLV, 1976. — Wernerus abbas, CLVII, 1029. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 435.

Cap. XVI. — S. Augustinus, XLVI, 924. — S. Petrus Chrysolog., LII, 586, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1295. — Ven. Beda, XCIV, 267, 284. — Paulus Winfridus, XCV, 1570. — Smaragdus, CII, 548. — Haymo, CXVIII, 589, 646. — Radulphus Ardens, CLV, 1962, 2017. — Wernerus abbas, CLVII, 1005, 1085. — Anselmus Cantuar., CLIX, 653, 1131. — Godefridus abbas, CLXXIV, 587, 534. — S. Bernardus, CLXXXII, 661. — Innocentius III, CCXVII, 427.

Cap. XVII. — S. Petrus Chrysolog., LII, 622. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1594, 1596. — Haymo, CXVIII, 675. — Radulphus Ardens, CLV, 2052. — Wernerus abbas, CLVII, 1131. — Anselmus Cantuar., CLIX, 660. — Godefridus abbas, CLXXIV, 575.

Cap. XVIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1081. — Ven. Beda, XCIV, 289, 514. — Paulus Winfridus, XCV, 1575. — Haymo, CXVIII, 172, 661, 696. — Radulphus Ardens, CLV, 1775, 2050. — Wernerus abbas, CLVII, 835, 1099. — S. Bruno Astens., CLXV, 775. — Godefri-

dus abbas, CLXXIV, 519. — Isaacus de Stella, CXCV, 1777.

Cap. XIX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 548. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCIV, 459, 471. — Smaragdus, CII, 540. — Haymo, CXVIII, 653. — Radulphus Ardens, CLV, 2025. — Wernerus abbas, CLVII, 1089, 1225. — S. Bruno Astens., CLXV, 860. — Godefridus abbas, CLXXIV, 512, 775. — Innocentius III, CCXVII, 441.

Cap. XX. — Ven. Beda, XCIV, 572.

Cap. XXI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1077, 1259. — Haymo, CXVIII, 17. — Radulphus Ardens, CLV, 1648, 1678. — Wernerus abbas, CLVII, 759. — S. Bruno Astens., CLXV, 749. — Godefridus abbas, CLXXIV, 51.

Cap. XXII. — S. Ambrosius, XVI, 445. — Ven. Beda, XCIV, 425. — Smaragdus, CII, 169. — Godefridus abbas, CLXXIV, 990.

Cap. XXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 657, 1115, 1125. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1481. — Ven. Beda, XCIV, 427. — Smaragdus, CII, 250. — Haymo, CXVIII, 456, 466. — Wernerus abbas, CLVII, 929. — Godefridus abbas, CLXXIV, 807.

EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Cap. I. — S. Ambrosius, XVI, 821. — S. Augustinus, XXXVIII, 24, 661-680; XLII, 599, 1114. — S. Paulinus Nolan., LXI, 250. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1099. — Ven. Beda, XCIV, 26, 58, 89, 256, 261. — Smaragdus, CII, 51. — Haymo, CXVIII, 41, 54, 115. — Joannes Scotus, CXXII, 285. — Radulphus Ardens, CLV, 1707. — Wernerus abbas, CLVII, 757. — S. Bruno Astens., CLXV, 841. — S. Martinus Legion., CCVIII, 85. — Innocentius III, CCXVII, 451.

Cap. II. — S. Augustinus, XLVII, 1144. — Ven. Beda, XCIV, 69, 114, 512. — Paulus Winfridus, XCV, 1282. — Smaragdus, CII, 84, 155. — Haymo, CXVIII, 126, 291. — Wernerus abbas, CLVII, 819. — Godefridus abbas, CLXXIV, 108. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1153. — Isaacus de Stella, CXCV, 1725. — Innocentius III, CCXVII, 535.

Cap. III. — Ven. Beda, XCIV, 197. — Smaragdus, CII, 539. — Haymo, CXVIII, 578. — Radulphus Ardens, CLV, 1949. — Wernerus abbas, CLVII, 989, 995. — Godefridus abbas, CLXXIV, 579.

Cap. IV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1210. — Paulus Winfridus, XCV, 1272, 1458. — Smaragdus, CII, 141. — Haymo, CXVIII, 275, 726. — Radulphus Ardens, CLV, 2102. — Wernerus abbas, CLVII, 1197. — Anselmus Cantuar., CLIX, 664. — S. Bruno Astens., CLXV, 835. — Godefridus abbas, CLXXIV, 82, 224, 617.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 646, 736. — Ven. Beda, XCIV, 83. — Paulus Winfridus, XCV, 1228. — Haymo, CXVIII, 217, 240, 509. — Radulphus Ardens, CLV, 1486. — Godefridus abbas, CLXXIV, 182. — S. Bernardus, CLXXXIII, 291.

Cap. VI. — S. Augustinus, XXXVIII, 729, 754. — Ven. Beda, XCIV, 154. — Paulus Winfridus, XCV, 1455. — Smaragdus, CII, 151. — Haymo, CXVIII, 284, 544, 569. — Radulphus Ardens, CLV, 1691, 1815. — Wernerus abbas, CLVII, 897, 1215. — Godefridus abbas, CLXXIV, 253, 625.

Cap. VII. — Paulus Winfridus, XCV, 1241, 1367, 1511. — Haymo, CXVIII, 211, 299, 336. — Radulphus Ardens, CLV, 1911.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1149. — Ven. Beda, XCIV, 106. — Paulus Winfridus, XCV, 1225, 1279. — Smaragdus, CII, 167. — Haymo, CXVIII, 232, 282, 522, 527. — Wernerus abbas, CLVII, 895. — Godefridus abbas, CLXXIV, 244. — S. Bernardus, CLXXXIII, 592.

Cap. IX. — S. Augustinus, XXXVIII, 746, 750. — Paulus Winfridus, XCV, 1295. — Smaragdus, CII, 159. — Haymo, CXVIII, 503.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 750, 763, 769. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1127. — Ven. Beda, XCIV, 215. — Paulus Winfridus, XCV, 1514. — Haymo, CXVIII, 512, 490, 546. — Wernerus abbas, CLVII, 939, 991. — Anselmus Cantuar., CLIX, 670. — S. Bruno Astens., CLXV, 810. — Godefridus abbas, CLXXIV, 518. — Innocentius III, CCXVII, 405.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXIX, 1927, 1929. — Paulus Winfridus, XCV, 1299, 1317. — Smaragdus, CII, 161. — Haymo, CXVIII, 518.

Cap. XII. — Ven. Beda, XCIV, 125. — Haymo, CXVIII, 581. — Radulphus Ardens, CLV, 1447, 1526. — Wernerus abbas, CLVII, 907. — S. Bruno Astens., CLXV, 858. — Godefridus abbas, CLXXIV, 950, 1050.

Cap. XIII. — Ven. Beda, XCIV, 150. — Smaragdus,

CII, 302. — Haymo, 430. — Radulphus Ardens, CLV, 1858. — Godefridus abbas, CLXXIV, 352, 780. — Ogerius, CLXXIV, 379.

CAP. XIV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1220. — V. Beda, XCIV, 189. — Haymo, CXVIII, 356. — Radulphus Ardens, CLV, 1564, 1940. — Wernerus abbas, CLVII, 979. — Godefridus abbas, CLXXIV, 891.

CAP. XV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1204. — Ven. Beda, XCIV, 181. — Paulus Winfridus, XCV, 1558. — Haymo, CXVIII, 350. — Radulphus Ardens, CLV, 1491, 1501, 1889, 1932. — Wernerus abbas, CLVII, 975. — Godefridus abbas, CLXXIV, 561, 830.

CAP. XVI. — S. Augustinus, XXXVIII, 784-790. — Ven. Beda, XCIV, 158. — Haymo, CXVIII, 508, 522. — Radulphus Ardens, CLV, 1880, 1894. — Wernerus abbas, CLVII, 945, 947, 953. — Godefridus abbas, CLXXIV, 527, 535.

CAP. XVII. — Haymo, CXVIII, 536. — Godefridus abbas, CLXXIV, 861.

CAP. XVIII. — Ven. Beda, XCIV, 589. — Haymo, CXVIII, 426. — Godefridus abbas, CLXXIV, 788.

CAP. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 1143, 1147-1156. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1174, 1184, 1197. — Paulus Winfridus, XCV, 1522. — Haymo, CXVIII, 478, 481, 489. — Radulphus Ardens, CLV, 1864, 1873. — Wernerus abbas, CLVII, 933. — Godefridus abbas, CLXXIV, 568, 823.

CAP. XXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 1158-1179. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1185. — Ven. Beda, XCIV, 44, 214. — Smaragdus, CII, 212, 279. — Haymo, CXVIII, 70, 473. — S. Bruno Astensis, CLXV, 761. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670, 815, 902. — Innocentius III, CCXVII, 642.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAP. I. — Smaragdus, CII, 507.

CAP. II. — Radulphus Ardens, CLV, 1935.

CAP. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1508.

CAP. VII. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 275.

CAP. VIII. — Smaragdus, CII, 250.

CAP. IX. — Smaragdus, CII, 595.

CAP. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 800.

CAP. XII. — Smaragdus, CII, 580.

CAP. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 807.

CAP. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 876.

EPISTOLA AD ROMANOS.

CAPP. V, VI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 501.

CAP. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 811; XL, 60. — Cassianus, XLIX, 1240.

CAP. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 840-867; XL, 66. — Radulphus Ardens, CLV, 1498, 2007.

CAP. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1740.

CAP. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1667, 1753.

PRIMA AD CORINTHIOS.

CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 2073.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1848.

CAP. VII. — S. Augustinus, XL, 450.

CAP. IX. — Radulphus Ardens, CLV, 1759.

CAP. X. — Radulphus Ardens, CLV, 2015. — Godefridus abbas, CLXXIV, 536.

CAP. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1770.

CAP. XIII. — S. Augustinus, XXXIX, 1952-1959. — Smaragdus, CII, 112.

CAP. XV. — Radulphus Ardens, CLV, 2026.

SECUNDA AD CORINTHIOS.

CAPP. II, III. — Radulphus Ardens, CLV, 1763, 2035.

CAP. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1788.

CAP. XI. — Smaragdus, CII, 105.

EPISTOLA AD GALATAS.

CAP. I. — Smaragdus, CII, 392. — Radulphus Ardens, CLV, 1592.

CAP. III. — Radulphus Ardens, CLV, 2039.

CAP. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1811.

CAP. V. — Cassianus, XLIX, 591. — Radulphus Ardens, CLV, 1569, 2046, 2056.

CAP. VII. — S. Augustinus, XLVI, 983.

EPISTOLA AD EPHESIOS.

CAPP. II-III. — Radulphus Ardens, CLV, 1489, 2065.

CAP. IV. — Haymo, CXVIII, 803. — Radulphus Ardens, CLV, 2067, 2085.

CAP. V. — Haymo, CXVIII, 806. — Radulphus Ardens, CLV, 2092.

CAP. VI. — Haymo, CXVIII, 808. — Radulphus Ardens, CLV, 2098.

EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

CAP. I. — Haymo, CXVIII, 812. — Radulphus Ardens, CLV, 2104.

CAP. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1688.

SECUNDA AD THESSALONICENSES.

CAP. II. — S. Augustinus, XL, 517.

CAP. III. — Cassianus, XLIX, 575, 585.

PRIMA AD TIMOTHEUM.

CAP. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 939, 945, 949.

CAP. II. — S. Prosperus, LI, 665.

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

CAP. IV. — Balduinus Cantuar., CCIV, 451.

CAP. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1586.

CAP. XI. — Radulphus Ardens, CLV, 1514. — Balduinus Cantuar., CCIV, 584.

EPISTOLA S. JACOBI.

CAP. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 966. — Haymo, CXVIII, 514, 520. — Radulphus Ardens, CLV, 1521, 1884.

— Godefridus abbas, CLXXIV, 547, 559.

CAP. II. — S. Augustinus, XXXIV, 41.

CAP. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 972.

PRIMA S. PETRI.

CAP. II. — Haymo, CXVIII, 506. — Radulphus Ardens, CLV, 1877.

CAP. III. — Haymo, CXVIII, 622. — Radulphus Ardens, CLV, 1986.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1972.

SECUNDA S. PETRI.

CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1406.

APOCALYPSIS.

CAP. IV. — Smaragdus, CII, 351.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1513.

CAP. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1470. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1045.

CAP. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.

CAP. XI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1047.

CAP. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1456.

Si quis ampliores in sacros libros optaverit explanationes, adeat sermonum Indicem qui sequetur infra, et præsertim primam partem in qua omnes de sanctis Scripturis orationes et homilæ consignantur.

XLV.**INDEX EXEGETICUS**

OMNIUM SCRIPTURÆ SACRÆ VERSICULORUM, A PRIMO GENESIS AD ULTIMUM APOCALYPSIS,

JUXTA LIBRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS, COMMENTARIA VARIA ET ELUCIDATIONES PATRUM IN QUOCUNQUE VERSICULO CHRONOLOGICE EXHIBENS.

MONITUM.

Index ille omnium Scripturæ sacræ versiculorum exegeticus, qui inter cæteros, velut gigas, præminet, hic tantum memoratur, tum quia nondum hunc habemus absolutum, tum quia propter materiarum amplitudinem et momentum rerum, seorsim edere statuimus, et solus uno volumine constabit. Non agere ferat lector, mox enim in lucem evadet.

XLVI.**INDEX DE ALLEGORIIS VETERIS TESTAMENTI**

ORDINE DIGESTUS ANALOGICO

ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM REFERENS EXPLANATIONES.

MONITUM.

Hoc in Indice preferimus primo omnia quæ de Allegoriæ natura, divisione et utilitate agunt; deinceps varios, tredecim scilicet, statuimus articulos vicissim exhibentes Allegorias quæ I ad Deum, — II quæ ad Christum, — III quæ ad Mariam Virginem, — IV quæ ad Angelos, — V quæ ad Spiritus malignos, — VI quæ ad Ecclesiam, — VII quæ ad Sacramenta, — VIII quæ ad Apostolos et Justos, — IX quæ ad Gentiles et Hebræos, — X quæ ad Hæreticos et Peccatores, — XI quæ ad Virtutes et Vitia, — XII quæ ad Novissimam hominis, — XIII quæ ad Scripturam sacram spectant, in unoquoque articulo ordinem servantes alphabeticum, adeo ut statim quæsitæ lectori sint obvia.

PROEMIUM.

De Allegoriæ natura, divisione et utilitate.

ALLEGORIA est cum aliud dicitur et aliud significatur: Victorinus Afer, VIII, 1183; S. Hieronym. XXIV, 689; XXV, 161; XXVI, 369; Junilius Afer, LVIII, 19; Cassiodor. LXX, 223, 699, 1271; Raban. Maur. CXII, 530. — Allegoria dicitur cum aliquid aliud videtur sonare in verbis et aliud in intellectu significare: S. Augustin. XXIVII, 1347; Petr. Lombard. CXCI, 147. — Allegoria est tropus ubi ex alio aliud intelligitur: S. Augustin. XLII, 1068, 1069; Ven. Guibert. abb. CLVI, 45. — Allegoria ea quæ in veritate gesta sunt, alterius sacramenti forma præfiguratur: Joannis Cassian. XLIX, 963. — Allegoria est cum per id quod ex littera significatum proponitur aliud aliquid sive in præterito, sive in præsentia, sive in futuro factum significatur: Hugo de S. Victore, CLXXIV, 11. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, id, *ibid.* 11. — Allegoria plures sunt species in quibus est etiam quod dicitur ænigma: S. August. XLII, 1068. — Quadruplex est allegoria: historicæ, facti, sermonis et sacramenti: id. XXXIV, 166. — Allegoria quatuor modis cognoscitur: 1° secundum translationem vel metaphoram: *Iratus est Dominus*. 2° Secundum imaginationem vel hypotyposim: *Homo*

quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho. 3° Secundum comparisonem vel similitudinem: *Simile est regnum caelorum*. 4° Secundum proverbialium modum: *Bibe aquam de vasis tuis*: S. Justus Urgellensis, LXVII, 19. — Nihil aliud est allegoria quam intelligentia spiritalis, spiritalis autem scientia tria complectitur genera: tropologiam, allegoriam, anagogam; tropologia quæ est moralis explanatio ad emendationem vite et institutionem pertinens actuale; allegoria quando ea quæ in veritate gesta sunt alterius sacramenti formam præfigurasse dicuntur; anagoge vero quæ de spiritalibus mysteriis ad sublimiora quædam et sacratiora colorum secreta conscendit: Raban. Maur. CXII, 531. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, quia aliud dicitur et aliud significatur, quæ subdividitur in simplicem allegoriam et anagogam. Allegoria cum per visibile factum aliud invisibile factum significatur; anagoge, id est sursum dictio, cum per visibile invisibile factum declaratur: Hugo de S. Victore, CLXXV, 11.

Omnia quæ nobis figurate insinuantur plus movent et accendunt animum quam si suda sine ulla sacramentorum similitudinibus ponerentur et quicquid per allegoricam significationem intimatum est plus movet, plus delectat, plus honoratur quam si verbis propriis diceretur apertissime: S. Augustin., XXXIII, 214. — In

Scriptura quaedam si allegorica explanatione extenuata non fuerit et spiritalis ignis examinatione mollior, nullo modo ad salutarem interioris hominis cibum sine corruptionis clade pervenient: Joannes Cassianus XLIX, 725. — Quod in promptu positum non ita movebat, enumeratione allegoriarum alienius eruitur: Eegypt. LXII, 838. — Allegoria est machina per quam anima levatur ad Deum: S. Greg. Mag., LXXIX, 473; Richard. a S. Victore, CXCVI, 408. — Allegoria per hoc quod non abhorret cognitum, intelligit quoddam incognitum: S. Greg. Mag., LXXIX, 473. — Rebus nobis notis per quas allegoriarum conficiuntur, sententiae divinae vestiuntur, et dum re cognoscimus exteriora verba pervenimus ad interiorum intelligentiam, id. *ibid.* — Allegoria maxime circa fidei nostrae sacramenta versatur, et qualis creduntur magis quam intelliguntur: Richard. a S. Victore, CXCVI. — Allegoria unus est ipse Christus in Evangelio: S. August. XLII, 70.

ARTICULUS I.

Allegoria quae ad Deum spectant.

ABSCONDERE Deus faciem legitur, cum quibusdam eorum ex gentibus cognitionem suam abscondit, sicut in populo Iudeorum nunc impietum esse videmus: S. Eucher. I, 734.

ABYSSUS, aeternum Dei iudicium: Raban. Maur. CXII, 831. — Incomprehensibilibus iudiciorum Dei: Garner. de S. Victore, CXIII, 284. — Abyssus nomine in Scripturis designatur ineffabilia iudicia Dei: Alcuin., C, 423.

AGNĒ septem quas sacrificavit Abraham, significant septiformem gratiam Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 425.

AGRICOLA noster est Deus. S. Augustin. XXXVI, 801. — Agricola dicitur Deus. S. Eucher. I, 742. — Agricola celestis, Deus Pater nuncupatus. S. Paulin. Nolan. LXI, 366; Raban. Maur. CXII, 833.

ALĒ, protectio divina. S. Eucher. I, 748. — Alē, misericordia Domini et veritas, praecepta Domini. Raban. Maur. CXII, 857. — Protectionem misericordiae Dei sub velamento alarum divinae sermo significat. S. Hilari. IX, 594. — Alae habere dicitur Deus pro eo quod more avis electos suos tanquam pullos sub se colligit et fovet. S. Eucher. I, 733. — Misericordia et charitas quasi alae sunt Patris quibus se protegi congruenter expostulat. Cassiodor. LXX, 120.

AMBULARE dicitur Deus non de loco ad locum transeundo, quia implum est ita credere, sed ambulator ejus in cordibus sanctorum dilectatio; vel certe ambulare Dei est in sanctis praedicatoribus suis de loco ad locum transire. S. Eucher. Lugdun. I, 735.

ANGELUS est Spiritus sanctus. Raban. Maur. CXII, 851.

ANIMA, vis est Dei. Raban. Maur. CXII, 832.

ANNI, Dei aeternitas. S. Eucher. Lugdun. I, 741.

AQUA. Aquae nomine Spiritus sanctus intelligitur. S. August. XXXIV, 216; XXXVII, 153. — Aqua et populum et Spiritum sanctum signat. S. August. XXXIV, 79. — Aquae nomine in Scriptura sancta aliquando Spiritus sanctus significatur. S. Eucher. Lugdunens. I, 742. — Aqua Spiritum sanctum designare solent. S. Gregor. Mag. LXXVI, 100. — Aqua, Spiritus sanctus. Raban. Maur. CXII, 861; Rupert. abb. CLXIX, 198. — Per aquam sancti Spiritus gratia designatur. S. Greg. Mag. LXXV, 960. — Aqua, fuentis Spiritus sancti; S. Bruno Herbipolens. CXLI, 293. — Aqua sancti Spiritus infuso. Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua viva gratia Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXIX, 333. — Aqua symbolum gratiae. S. Augustin. XXXIV, 737.

ARĒ US, intentio comminationis divinae. S. Eucher. I, 738. — Arcas, Spiritus sanctus. Garner. de S. Victore, CXIII, 281.

ARGENTUM. Argento eloquia divina signantur: Rupert. abb. CLXVIII, 879.

ARMA Domini, adiutorium ejus in sanctos. S. Eucher. Lugdunens. I, 738.

ARMILLA, misericordia divina. Raban. Maur. CXII, 861.

ASPIRATIO Dei pro aeterna felicitate et acclinatio umbrae pro indeficiente nocte hujus mortalitatis accipitur. Wolbero abb. CXCV, 1188.

AURES habere dicitur Deus propterea quod omnia audit et nihil cum in silentio latet. S. Eucher. Lugdun., I, 731. — Aures Domini cum exaudire dignatur. id. *ibid.* 757. — Aures Dei potentia et clementia. Raban. Maur. CXII, 891.

AURUM, divinitas. Raban. Maur. CXII, 870. — Au-

rum, claritas divinitatis. Garner. de S. Victore, CXIII, 303. — Aurum et argentum significant dona Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 1334.

AUSTEN, Spiritus sanctus. S. Eucher. Lugdun. I, 739. Raban. Maur. CXII, 860; Rupert. abb. CLXVIII, 901. Garner. de S. Victore, CXIII, 56; Alanus, CCX, 82. — Auster significat gratiam Spiritus sancti. Raban. Maur. CXI, 262. — Auster sanctum Spiritum significat. Wolbero abb. CXCV, 1175. — Per austrum qui nimirum calidus ventus est non immerito Spiritus sanctus designatur, quo quisque dum tangitur ab iniquitatis sui tepore liberatur. S. Greg. Mag. LXXVI, 436, 623, 700, 938; LXXIX, 316.

BACULUS est misericordia Dei. Raban. Maur. CXII, 873. — Baculus divini iudicii signum. Rupert. abb. CLXX, 539.

BASES, consilia divina. Raban. Maur. CXII, 874. — Bases aureae significant consilium Dei et in iudicando inflexibilitatem. Rupert. abb. CLXVIII, 927.

CALAMUS, dispositio Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALCULUS, sermo Domini. Raban. Maur. CXII, 880.

CALIGO, divinarum secretorum operimentum. S. Eucher. I, 739.

CALIX. In Deo est calix irae et calix vitae, sicut est vinum cor hominis laetificans et vinum cor hominis compungens. S. Hilari. LX, 583. — Calix, iudicium Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALOR est fervor Spiritus sancti. Raban. Maur. CXII, 880. S. Bruno Herbipolens. CLXII, 100.

CAPUT Dei ipsam essentiam divinitatis ejus quam praecedit et cui omnia sunt subjecta intelligere debemus. S. Eucher. Lugdun. I, 730.

CEDRUS, divinitas. Raban. Maur. CXII, 891.

COELUM undique terram protegens misericordiae divinae figura est. S. August. XXXVII, 1331. — Coelum, Deus. Raban. Maur. CXII, 891. — Coelum, celeste iudicium, divinum eloquium. Garner. de S. Victore, CXIII, 50. — Coelum dicitur sanctissima Trinitas, Alanus, CX, 63.

COGNOSCERE Dei est cognoscentes facere. S. Eucher. Lugdun. I, 756.

COLUMBA, Spiritus sanctus: S. Eucher., I, 748; Garnerius de S. Victore, CXIII, 71; Alanus de Insulis, CX, 63. — In columba secundum prophetiam Spiritus intelligendus: S. Hilari., IX, 1036. — Columba, symbolum Spiritus sancti: S. Bernard., CLXXXIII, 1001. — Columba, Spiritus sancti typus: S. Paulin. Nolan., LXI, 336. — Columba, Spiritus sanctus; dona ejusdem Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 890.

COLUMNA nubis, figura Spiritus sancti fideles edocant: S. Gregor. Turonens., LXXI, 168. — Columna foveae Christi, dona sunt Spiritus sancti: Alanus, CCX, 75.

CULTER, praecepta Dei: Raban. Maur., CXII, 903.

CURRUS DEI, sedes Dei: S. Eucher. Lugdun., I, 758.

DESCENDERE Deus in mundum dicitur quando aliquid novum quod antea non fuerat, in creatura humana operatur: S. Eucher. Lugdun., I, 734.

DEXTERA Domini signat Patris gloriam et aeternam beatitudinem: S. Eucher., I, 732. — Dextera significat pietatem Dei: S. Bruno Carthus., CLII, 1088. — Dextera Dei et sinistra aeternam et temporalem salutem significant: Petr. Lombard., CXCI, 1214.

DIGITUS est Spiritus sanctus: Raban. Maur., CXII, 910; S. Gregor. Mag., LXXIX, 512, 416, 627. — Digitus Dei Spiritus sanctus accipitur; etenim ipse scriptis qui scribenda dictavit: S. Eucher. Lugdun., I, 752. — Digitus Christi dona Spiritus sancti, vel verbum praedicationis indicat: Vener. Godefrid. abb. CLXXIV, 561. — Digni, Spiritus sanctus, dona ejusdem Spiritus sancti: Garner. de S. Victore, CXIII, 200. — Digitus Dei dicitur Spiritus sanctus propter partitionem honorum quae ab eo dantur: S. Eucher., I, 758. — Digni pro distributione donorum Spiritus sancti accipiuntur: Raban. Maur., CXI, 160. — Digni divisiones sunt gratiarum: Petr. Lombard., CXCI, 1255.

DIVITIÆ, contemplationes Dei: Raban. Maur., CXII, 911.

DORMIRE dicitur Deus, cum fides ejus inter prosperitates hujus mundi et inter quorundam corda fidelium non vigilat, sed dormit; vel certe dormire Dei est auxilio tarde subvenire: S. Eucher. Lugdun., I, 757.

EPHI mensura trium mensurarum sanctissimae Trinitatis et Incarnationis est typus: Raban. Maur., CVIII, 286, 287, 298, 676.

FACIES Dei est cognitio divinitatis ejus ad omnes: S. Eucher. Lugdun., I, 751. — Facies, Deus Pater; praesentia Dei; notitia Dei; benevolentia Dei; scientia

Dei; protectio Dei; animadversio Dei: Raban. Maur., CXII, 920.

FALX, divinum iudicium: Raban. Maur., CXII, 921.

FARETRA, occultum Dei iudicium: Raban. Maur., CXII, 919.

FIGULI nomen Creatori non inepte affigitur. Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 289.

FIRMAMENTUM, protectio Dei: Raban. Maur., CXII, 929.

FLUMEN, Spiritus sanctus, ejusdem dona: Raban. Maur., CXII, 935; Garner. de S. Victore, CXIII, 295.

FRAMEA, ultio divina in impios: S. Eucher., L, 738.

FRUCTUS vineæ Dei, Deus est: Wolbero abb., CXCV, 1260. — Fructus vineæ Dei est beatitudo, id. *ibid.*, 1262.

FULGUR, excitatio divini terroris: Garner. de S. Victore, CXIII, 60.

FUMUS, initia comminationis Dei: S. Eucher. Lugdun., L, 739.

FUNICULUS, præcepta divina: Raban. Maur., CXII, 937.

GALLINA, sapientia Dei: Raban. Maur., CXII, 939; Garner. de S. Victore, CXCI, 75.

GLADIUS in Jacob visione Spiritus sanctus est, unum capulum habens, id est, unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem, voluntatemque Patris et Filii, contestans duas acies, id est, duo testamenta gerens: S. Zeno, XI, 42. — Gladius, vindicta, vel sermo Domini: S. Eucher., L, 738. — Gladius, ira Dei, verba Dei: Raban. Maur., CXII, 910. — Gladii, sermones Dei sunt: Wolbero abb., CXCV, 1144.

GRANDO, comminationes Domini: S. Eucher., L, 739.

GRADUS, dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 943.

HOMO Deus Pater nuncupatur: Raban. Maur., CXII, 935; Garner. de S. Victore, CXIII, 135.

IGNIS, Spiritus sanctus: S. Eucher. Lugdun., L, 739; Raban. Maur., CXII, 966; Rupert. abb., CLXX, 277. — Ignis Deus, Spiritus sanctus: Garner. de S. Victore, CXIII, 335.

IMAGO, ipsa Deitas: Raban. Maur., CXII, 969.

IMBER iram Dei significat: Rupert. abb., CLXVIII, 867.

INDURARE dicitur Deus quorundam malorum corda, non quod omnipotens Deus per potentiam suam eorum corda indurat, quod impium est ita credere; sed exigentibus eorum culpis, cum duritiam cordis qua ipsi omnia mala perpetrando invertunt, non aufert: S. Eucher. Lugdun., L, 737.

INTESTINA, arcana verba Dei: Raban. Maur., CXII, 971. — Occulta et mystica Dei mandata: Garner. de S. Victore, CXIII, 228.

IRASCI dicitur Deus non animi motu vel qualibet perturbatione quæ illi omnino accidere non potest, sed creaturæ delinquenti, id est, hominibus impiis et peccatoribus justam dicitur inferre ultionem, hoc est, reddere illis quod merentur; et hæc ultio divina furor ejus dicitur: L, 736.

LAMPAS, dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 981. — Lampades ardentes septiformis gratiarum illuminationes denotant: Richard. a S. Victore, CXCVI, 648.

LEO, Deus iudex: Raban. Maur., CXII, 983.

LIBER, præscientia Dei: Raban. Maur., CXII, 987.

LILIUM, candor divinitatis: Raban. Maur., CXII, 986.

LINEA, occultum Dei iudicium: Raban. Maur., CXII, 987.

LINGUA Dei mystice significat Spiritum sanctum, per quem Deus Pater secretum suum manifestavit hominibus: S. Eucher. Lugdunens., L, 731; Garner. de S. Victore, CXIII, 176.

LOQUI Dei invisibiliter sine sono vocis, vel quolibet strepitu, occulte mentibus sanctorum voluntatem suam atque rectum intellectum inspirare, seu futura, sicut in sanctis prophetis, revelare: S. Eucher. Lugdun., L, 733.

LUCERNÆ septem, septem sunt dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CVIII, 633; CXI, 608; S. Petr. Damiani., CXIV, 1028; Rupert. abb., CLXVIII, 751; Adam. Scot., CXCVIII, 698.

LUCIFER, sermo divinus: Garner. de S. Victore, CXIII, 45.

LUMEN, claritas divinitatis: Raban. Maur., CXII, 979. — Lumen, Deus Pater: id., *ibid.*, 990.

LUX, Deus Pater: id., *ibid.*, 990.

MANE, illuminatio Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 992.

MANUS Dei ejus potestas intelligitur; item flagellum: S. Eucher. Lugdun., L, 732. — Manus Domini, minæ vel vindictæ ejus: id., *ibid.*, 738. — Manus Domini signifi-

cat Dei virtutem: Alcuin., C, 607. — Manus consolatio divina; vis supernæ virtutis; potestas Dei; dispositiones Dei: Raban. Maur., CXII, 993.

MARE, divinum eloquium: Garner. de S. Victore, CXIII, 287.

MEL, ipsa divinitas: Raban. Maur., CXII, 997; Alan., CCX, 81.

MODULATIO interioris hominis per septiformem sancti Spiritus gratiam quasi per septem discrimina vocis constituitur: Wolbero abb., CXCV, 1103.

MONS Pharan, Deus Pater: Rupert. abb., CLVIII, 629. — Mons divinitatem denotat: Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 47, 48.

MULIER, sapientia Dei: Garner. de S. Victore, CXIII, 110.

MURENULA dicitur Dei sapientia: Alanus de Insulis, CCX, 61.

NARES Dei est inspiratio ejus in corda fidelium: S. Eucher. Lugdun., L, 731.

NEBULÆ, velamentum mysteriorum Dei: id., *ibid.*, 739.

NERVUS, divina essentia: Raban. Maur., CXII, 1005.

NESCIRE Dei est quosdam reprobos reprobare: S. Eucher. Lugdun., L, 736.

NUBES, Spiritus sanctus, consolatio divina: Raban. Maur., CXII, 1007. — Nubes gratiam supernam innuit: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 190.

OBLIVISCI dicitur Deus cum quibusdam impiis et peccatoribus miseratur: S. Eucher. Lugdun., L, 737.

OCULI Domini intelliguntur inspectio divina: S. Eucher., L, 737. — Oculi Deus dicitur habere pro eo quod omnia videt et nihil eum latet; vel oculi respectu gratiarum intelliguntur: id., *ibid.*, 730. — Christi oculi sunt dona Spiritus sancti: Cassiodor., LXX, 1086. — Septiformis Spiritus significatur per septem oculos Dei: Rupert. abb., CLXVIII, 768. — Oculi, perfecta Dei cognitio, Spiritus sanctus: Garner. de S. Victore, CXIII, 166.

ODORES, Odorum fragrantia suavitatem Dei bonitatem demonstrat: Adam. Scot., CXCVIII, 802.

OLEUM, Olei nomine Spiritus sanctus designatur: S. Fulgent., LXV, 278; Raban. Maur., CXII, 1011.

OLIVA, Spiritus sanctus: Raban. Maur., CXII, 1011. — Olive duas duo sunt dona Spiritus sancti: Rupert. abb., CLXVIII, 731.

OS Domini, sermo ejus sive jussio accipitur: S. Eucher. Lugdun., L, 731, 738.

OSCULUM, donum Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 1014. — Osculum Spiritus sanctus accipitur: Wolbero abb., CXCV, 1007.

OSTENDERE dicitur Deus faciem suam cum respectu gratiæ suæ quibus vult seipsum in corde insinuat et amore suum infundit: S. Eucher. Lugdun., L, 734.

PALPEBRÆ Domini occulta et incomprehensibilia judicia ejus, sive spiritualis ejus in divinis libris locutio innuitur: S. Eucher. Lugdun., L, 731. — Palpebre Dei sunt judicia ejus quæ probant filios hominum: id., *ibid.*, 737. — Palpebræ, judicia Dei: Raban. Maur., CXII, 1016; Garner. de S. Victore, CXIII, 170.

PANIS vitæ est doctrina Dei: S. Bruno (Carthus.), CLII, 795. — Septem dona Spiritus sancti per septem panes sunt intellecta: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 490.

PARADISUS voluptatis, voluntas Dei: Vener. Guibert. abb., CLVI, 795.

PATER, Deus (creator; Protoplastus: Raban. Maur., CXII, 1023.

PEDES Dei stabilimentum virtutis ejus, eo quod ubique præsens et universa illi sunt subjecta: S. Eucher. Lugdun., L, 733. — Pedes Domini, stabilitas æternitatis: id., *ibid.*, 738.

PLUVIA, præcepta vel mandata Domini: eo quod terram, id est, homines irrigent: S. Eucher. Lugdun., L, 739. — Pluvia salutarem doctrinam significat: Rupert. abb., CLXVII, 1120. — Charitas Dei quosdam vernalis est pluvia virtutum sub qua et beata voluntas germinat et operatio sancta fructificat: Cassiodor., L, 100.

POENITERE dicitur Deus, non quod more hominum pro transactis operibus scilicet poenitet; qui enim novit æquum fiant pro perpetratis actibus poenitere non potest; sed poenitentia Dei statuta mutare et quod prius aliter fecerat, in aliud mutare: S. Eucher. Lugdun., L, 736. — Non poenitere Dei, statuta nullo modo mutare: id., *ibid.*

POMA odorifer, Dei adventus: Garner. de S. Victore, CXIII, 348.

PROPIITIATORIUM dicitur divina majestas: Alanus, CCX, 210.

RECEDERE dicitur Deus et ad alios transire, quod non localiter aut visibiliter, sed invisibiliter occultoque

judicio ac justo, facere aliquid consuevit : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

REFRIGERIUM, protectio Dei : Raban. Maur., CXII, 1007.

RIVULI, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROMPHEA, vindicta, vel sermo Domini : S. Eucher. Lugdun., L, 738.

ROS, Verbum Domini : S. Eucher. Lugdun., L, 739. — Ros, Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1040. — Ros celi significat gratiam Spiritus sancti : Rupert. abb., CLVII, 461. — Ros Spiritum sanctum significat, id., ibid., 1120. — Ros, divinae gratiae symbolum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 38.

SAGITTA, sermo Dei; animadversio Dei; vindicta Domini; praecepta Domini; comminationes Dei; perusiones Dei : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sagittae, praecepta divina : S. Eucher., L, 738. — Sagittae in manu potentis, verba sunt doctrinae Dei : Alcuin., C, 579, 620.

SANGUIS, furor Dei : Raban. Maur., CXII, 1045.

SCAPULAE, Scapulas habere dicitur Deus quia infirma membra Ecclesiae, quasi in scapulis suis portat : S. Eucher., L, 733.

SCUTUM, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 738; Garner. de S. Victore, CXIII, 321.

SEDERE dicitur Deus non corporaliter humano modo, sed potentialiter super omnem creaturam rationabiliter praesidere : S. Eucher. Lugdun., L, 734.

SEMITA, ardua praecepta Dei : Garner. de S. Victore, CXIII, 264.

SEPTEM, Septem dona Spiritus sancti sunt intellecta per horam septimam : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 62. — Septem dona S. Spiritus designantur per primos septem libros Scripturae sacrae : id., ibid., 1061. — Numerus septenarius operationem septiformis Spiritus; septem virtutes Spiritus sancti : Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SINUS, substantia Deitatis; Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1034.

SOL, Deus : Raban. Maur., CXII, 1037.

SONUS, Spiritus sanctus : Raban. Maur., CXII, 1039.

SPIRITUS, ipse Deus; inspiratio divina : Raban. Maur., CXII, 1036.

STARE dicitur Deus cum nos infirmos, id est, suam creaturam, ad poenitentiam et conversionem patienter sustinet : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

STELLA, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1034.

TEMPORA, opportuna distributio voluntatis divinae : S. Eucher. Lugdun., L, 741.

TENEBRAE, occulta Dei iudicia : Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

TERNARIUS numerus fidem sanctissimae Trinitatis signat : Garner. de S. Victore, CXIII, 412.

THESAURUS, providentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1036.

TORRENS, sapientia Dei : Raban. Maur., CXII, 1068. — Inundatio sancti Spiritus : id., ibid.; Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TRANSIRE dicitur Deus cum de cordibus quorundam hominum in quibus ante per fidem credebatur, postea subrepente perititia vel quolibet delicto, ab eis recedit et ad alios transit : S. Eucher., L, 735.

TRES pueri Trinitatis figuram gerunt : S. Zeno, XI, 522, 524.

TRITICUM, Dei Verbum : S. Eucher. Lugdun., L, 732.

TRULLA, protectio divina : Raban. Maur., CXII, 1070.

TUBA, vox Domini manifesta : S. Eucher. Lugdun., L, 734.

TURTUR, Spiritus sanctus : S. Eucher. Lugdun., L, 748; Garner. de S. Victore, CXCVII, 71.

UBERA significant Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 841.

UMBRA, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 741.

UMBRACULUM Jonae significat consolationem divinam : Rupert. abb., CLXVIII, 436.

UNGUENTUM est Spiritus sanctus : Rupert. abb., CLXX, 25. — Unguentum, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1065. — Unguentum optimum est gratia Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 841. — Unguenta sunt dona spiritualia Dei : Alanus de Insulis, CCX, 56.

UTERUS, substantia Patris : Raban. Maur., CXII, 1046. — Gratia Dei, id., ibid., 1046. — Uterus Dei incomprehensibilia iudicia quae rimari nequeunt : S. Eucher. Lugdun., L, 737. — Secretum ex quo Filium pro-

tulit : id., ibid., 738. — Secretus gratiae Dei sinus; Dei consilium : Garner. de S. Victore, CXIII, 225.

VAS, intelligentia divinitatis, approbatio Dei : Raban. Maur., CXII, 1075.

VENTER Dei secreta origo substantiae ejus accipitur : S. Eucher. Lugdun., L, 733.

VENTILABRUM, examen justitiae Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 742.

VENTUS, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1071. — Ventus urens significat Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 197.

VESTIGIA Domini, operum secretorum signa : S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Vestigia, operationes Dei; visitationes Dei; praesentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIMENTUM, opera divina : Raban. Maur., CXII, 1075.

VIA, praecepta divina : Raban. Maur., CXII, 1077. — Via, actiones Dei : Garner. de S. Victore, CXIII, 250.

VIDERE Dei est actio bona approbare; aliter *videre Dei* est mala hominum scientia reprobare; item aliter *videre Dei* est nos videntes facere : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

VIGILARE Dei est in defensione electorum suorum se manifestum demonstrare : S. Eucher. Lugdun., L, 737.

VINUM, arcum divinitatis, fervor Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vinum significat virtutem Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 794.

VIRGA, regni significatio vel correctio disciplinae : S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Virga, verbum manens; castigatio divina; divina persecutio : Raban. Maur., CXII, 1061.

VITTA, praecepta divina : Raban. Maur., CXII, 1082.

VOX, exhortatio divina : Raban. Maur., CXII, 1083.

ZELARE dicitur Deus cum creaturam suam quam non vult perire saepe castigat, corripit atque flagellat et flagellando ad se reducit : S. Eucher. Lugdun., L, 736. — Zelare etiam dicitur Deus cum nullum peccatum impunitum vult relinquere : id., ibid., 736.

ARTICULUS II.

Allegoriae quae ad Christum spectant.

ADAM, Christus secundus Adam coelestis est : S. Hilar., IX, 669; S. Aug. XLV, 1512; S. Maxim. Taur., LVII, 239, 249, 370.

AESTAS nostra Christi est adventus; hiems nostra Christi occultatio : S. Aug., XXXVIII, 217.

AGNUS est Christus per quem redempti sumus ac vivificati : S. Cyprian., IV, 663. — Agnus Christus ut homo dicitur : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 432. — Agnus typicus in figuram Christi occisus : Rupert. abb., CLXIX, 952. — Agnus paschalis Christus : S. Cyprian., IV, 561; Lactant., VI, 530; S. Ambros., XIV, 457, 648, 1107. S. Aug., XXXIV, 547; S. Paulin. Nolan., LX, 336, 339. — Agnus paschalis typus Christi incarnandi : Rupert. abb., CLXIX, 1280. — Passio figurata in immolatione agni paschalis : S. Bruno Astens., CLXIV, 253. — Christus agnus nobis est, Judaeis vero haedus, S. Ambros., XIV, 648.

ALTARE dicitur ipsa divinitas, caro Christi, humanitas Verbi. Raban. Maur., CXI, 856. Altare de terra est Christus in incarnatione : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 401.

ANGELUS Dei Agar allocutus, Deus est, filius et augeus Dei et Deus : S. Hilar., X, 113. — Angelus est filius, magni consilii angelus et Dominus et Deus, id., ibid., 116. — Angelus Mosi in rubo visus Dominus et Deus est., id., ibid., 119. — Apparuit Jacob in forma angeli ut nuntium se magni consilii indicaret : S. Phadrius, XX, 46. — Christus fuit Angelus luctans cum Jacob : S. Aug., XXXVI, 506; XXXVII, 1956; XXXVIII, 682.

AQUA, Humanitas Christi aquae comparata : S. Gauden- tius, XX, 885. — Aquae amarae occidentis litteram et legis habent figuram : Raban. Maur., CIX, 1031.

ARCA. In arca Noe quaedam ad Christum, quaedam ad Ecclesiam referuntur : S. Aug., XLII, 274, 275. — Arca Noe in omnibus Christum Ecclesiamque significat, id., XLI, 472, 477. — Salvatoris incarnationem designat : Raban. Maur., CVIII, 145. — Figura fuit humanitatis Christi : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 428. — Figura Corporis Christi : Philippus de Harveng., CCIII, 669. — Arca foederis typus naturae humanae Christi : Alan. de Insulis, CCX, 241. — Arca testamenti Corporis quod Dominus assumpsit species est : S. Hilar., IX, 737; Rupert. abb., CLXX, 232.

ARGENTUM, Humanitas Christi significata est per argentum : Rupert. abb., CLXVII, 1423.

ARIES immolatus ab Abrahamo figura fuit Christi : S. Ambros., XIV, 448; S. Aug., XLI, 511. — Aries

rubricatus figura feli Christi et martyrum : S. Aug., XXXIV, 655. — Aries herens cornibus figura Christi crucifixi : S. Aug., XXXVI, 244. — Aries, herens vepribus est Christus inter blasphemias Judaeorum : Rupert. abb., CLXXIII, 859.

ASCENDERE dicitur Deus, cum Filius carnem ex nobis assumptam in coelum duxit : S. Eucher., l., 734.

ASCENSUS Christi elevatio dicitur ascensus, ipse est ascensor : Raban. Maur., CXII 867. — Ascensus palmae fuit ascensus Christi in crucem : Wolbero, abb., CXLV, 1258.

ASPERSIO sanguinis secundum legem per fidem populum purificans, sacramentum futurum ex Domini sanguine aspersionis : S. Hilar., IX, 538.

AURUM incarnatam Dei sapientiam significat : Alcuin., C, 1114. — Regia Christi potestas est aurum : Raban. Maur., CXII, 870.

AVIS. Avium plumis jugum Christi comparatur : S. Bernard., CLXXXII, 896.

BARBA. Divinitas Christi barba nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 875.

BIGÆ. Per bigas de quibus Isaias Christus salutare iniquitatis, discursus : S. Petr. Chrysolog., LII, 646.

BOTRUS per exploratores de terra promissionis portatus, figura Christi : S. Petr. Damian., CXLV, 1037. — Rupert. abb., CLXX, 814 ; Gilbert., CLXXXIV, 275 ; Wolbero abb., CCV, 1082. — Botrus pendens ex ligno, utique Christus ex ligno crucis : Raban. Maur., CVIII, 845. — Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXLIV, 786. — Botrus dulcedinem Christi resurrectionis significat : Wolbero abb., CCV, 1080.

BUTYRUM Christi humanitas : Raban. Maur., CXII, 877.

CALAMUS Verbi divinitas aternitas : Garner., CXLI, 425.

CALCEAMENTA Domini mystice signant incarnationem ejus : S. Eucher., l., 735 : Raban. Maur., CVII, 772 : Alanus de Insulis, CCX, 97. — Ejus humanitas per calceamenta designatur : S. Bruno Carthus., CLII, 918.

CALCULUS ignitus Jesum Christum significat : Alcuin., C, 1108.

CALIX dicitur passio Christi : Raban. Maur., CXII, 879 : Garner. de S. Victore, CXCLIII, 457 : Philippus de Harveng., CCIII, 143.

CAMPUS humana Christi natura est : Alan. de Insul., CCX, 64.

CANDELABRUM corpus Domini significat : Raban. Maur., CXI, 805. — Incarnatus cum septem donis Spiritus sancti significatur per candelabrum cum septem lucernis : Rupert. abb., CLXVII, 708. — Candelabrum aureum significat Christum propter passionem gloria coronatum : Rupert. abb., CLXVIII, 728.

CANISTRUM. Per Canistrum consummationis linguam Domini intelligimus : Raban. Maur., CVIII, 551.

CANTICUM novum dicitur incarnatio Domini qua mundus salutari exultatione completus est, qua angeli canoris vocibus personarunt laudantes : Cassiodor., LXX, 226.

CAPREA typus est Christi : Alan. de Ins., CCX, 98. — Per capreas intelliguntur membra Christi : Cassiod., LXX, 104.

CARBONES, virtutes quae erant in Christo : Raban. Maur., CXII, 868.

CARO. Christus figuratus est in carnibus ad vespertam, et panibus mane praestitis populo Israel : S. Aug., XXXIV, 616.

CAUTIO super homicidio occulto mystice Salvatorem denotat : Rab. Maur., CXIII, 915.

CAVERNA, vulnus in latere Domini : Raban. Maur., CXII, 850. — Caverna macerie designat vulnus lateris Christi : Alan. de Insulis, CCX, 70.

CEREUS imago Christi : S. August., XLVI, 819.

CHRISTUS dicitur secundus Adam : S. Hilar., IX, 669 ; S. August., XLV, 1512 ; S. Maxim. Taurin., LVII, 259, 249, 570 ; S. Paulin. Nolan., LXI, 679. — Adepts : Raban. Maur., CXII, 854. — Es : Garner. de S. Victore, CXIII, 515. — Agnus : S. Cyprian., IV, 561, 653 ; Lactant., VI, 530 ; S. Zeno, XI, 511, 517 ; S. Ambros., XIV, 457, 648, 1107 ; S. Hieronym., XXV, 462 ; S. August., XXXIV, 547 ; XXXV, 1839 ; XXXVI, 763 ; XXXVIII, 45, 153, 1200 ; XLVI, 839 ; S. Eucher., l., 745 ; S. Paulin. Nolan., LXI, 356, 539 ; Eugyp. abb., LXII, 675, 757 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 360 ; LXXIX, 203 ; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 452 ; Raban. Maur., CXI, 802 ; CXII, 838 ; Rupert. abb., CLXVIII, 517, 567, 615, 1356 ; CLXVIII, 566 ; S. Bernard., CLXXXIII, 402 ; Philipp. de Harveng., CCIII, 1045. — Agnus et Leo : S. August., XLVI, 823. — Agricola : Rupert. abb., CLXVIII,

800. — Alpha et Omega : S. Paulin. Nolan., LXI, 675 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1179 ; LXXIX, 626. — Altare Ecclesiae : Rupert. abb., CLXIX, 1017. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857 ; Rupert. abb., CLXVIII, 632 ; CLXIX, 11. — Amygdalus : Ven. Hildebert. Cenom., CLXXI, 559. — Angelus : S. August., XLII, 773 ; S. Eucher., l., 739 ; Raban. Maur., CXII, 881 ; Rupert. abb., CLXVII, 1503 ; Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 854 ; Garner. de S. Vict., CXIII, 27. — Angelus Dei et Deus : S. Hilar., X, 115, 116, 119. — Angelus et Dominus angelorum : S. August., XXXV, 1596. — Angelus magni consilii : S. Hilar., X, 116 ; S. August., XXXVI, 515 ; XXXVIII, 64, 691 ; S. Gregorius Mag., LXXVI, 265. — Angelus Testamenti : S. Bruno Astens., CLXIV, 540. — Anima : Raban. Maur., CXII, 852. — Annona praefantium de horreis invecta Domini : S. August., XXXVII, 1863. — Antemurale : S. Bernard., CLXXXIII, 534. — Aps : S. Bernard., CLXXXII, 41. — Aqua : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquila : S. August., XXXIV, 884 ; S. Eucher., l., 749 ; S. Gregor., Mag., LXXVI, 625 ; Raban. Maur., CX, 694 ; CXII, 861 ; Rupert. abb., CLXVII, 1458 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 69. — Arbor : S. Gregor. Mag., LXXVI, 97 ; Raban. Maur., CXII, 865 ; S. Bernard., CLXXXII, 379 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 335. — Arbor fructifera in cordibus nostris excolenda : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Arbor in passione succis, in resurrectione multiplicata : Cassiodor., LXX, 990. — Arca : Raban. Maur., CXII, 864 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 455. — Arca sanctificationis : S. Hilar., IX, 757. — Arcus in passione intentus : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 1150. — Aries : S. August., XLII, 548, 772 ; Raban. Maur., CXII, 863 ; Rupert. abb., CLXVII, 1750 ; CLXVIII, 859, 1571, 1577 ; CLXX, 69 ; Ven. Godefr. abb., CLXXIV, 1072, 1075. — Artifex : Raban. Maur., CXII, 865. — Ascendens de civitate sua statutis diebus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 27. — Ascensus purpureus : Rupert. abb., CLXVIII, 882. — Avis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1218 ; Raban. Maur., CXII, 871 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 65. — Botrus : S. August., XLII, 271 ; S. Eucher., l., 739 ; Raban. Maur., CXII, 876 ; Alan. de Insul., CCX, 62. Botrus uvae pressus in torculari : S. August., XLVI, 109. — Brachium Dei : S. Bruno Heribopol., CXLI, 355. — Garner. de S. Victore, CXIII, 192. — Cadaver. Raban. Maur., CXII, 878. — Calamus : id., ibid., 879. — Calceamentum : Raban. Maur., CXII, 880. — Caligo : id., ibid., 879. — Camelus : S. Augustin., XXIV, 1360 ; S. Eucher., l., 752 ; Eugyp. abb., LXII, 844 ; S. Gregor. Mag., LXXV, 556 ; LXXVI, 770 ; Raban. Maur., CXII, 882 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 92. — Candelabrum : Raban. Maur., CXII, 882 ; Rupert. abb., CLXVII, 856 ; CLXVIII, 475 ; Adam. Scot., CXCVIII, 697. — Candidus ex innocente, rubicundus ex passione : S. Gregor. Mag., LXXIX, 523. — Candidus sanctitate, rubicundus passione : Rupert. abb., CLXVIII, 921. — Candidus ut Deus, rubicundus ut homo : Adam. Scot., CXCVIII, 699. — Caprea : Raban. Maur., CXII, 885. — Caput Ecclesiae : S. Gregor. Mag., LXXV, 612 ; Garner. de S. Victore, CLXXV, 570. — Catulus : Raban. Maur., CXII, 889. — Catulus leonis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 609. — Caverna macerie : Wolbero abb., CCV, 1110. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 817 ; CXII, 891. — Cervus : S. Eucher., l., 751 ; Petr. Lombard., CXCI, 201. — Cibus : Raban. Maur., CXII, 895. — Cibus salutaris : S. Gregor. Mag., LXXIX, 486. — Bestiarum animalium et angelorum cibus : id., ibid., 461. — Cibus mentis rediens nec deficiens : S. August., XXXVIII, 185, 1006, 1016. — Cibus qui esurientes saturat et integer manet : id., ibid., 185. — Cithara : S. Bruno Heribopol., CXLI, 226. — Civitas : S. Paulin. Nolan., LXI, 509. — Clavis : Raban. Maur., CXII, 881. — Coelum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 621 ; Raban. Maur., CXII, 891 ; Adam. Scot., CXCVIII, 278. — Clypeus fortium : Rupert. abb., CLXVIII, 1120. — Collis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Coluber : Raban. Maur., CXII, 900. — Columba : Raban. Maur., CXII, 898. — Columna : S. Augustin., XLII, 269 ; Eugyp. abb., LXII, 678. — Constans : Raban. Maur., CXII, 901. — Cornu nostrum : S. Bruno Heribopol., CXLI, 183. — Cornu olei : Ven. Godefr. abb., CLXXIV, 648. — Corpus : Raban. Maur., CXII, 902. — Cultor vineae : Alanus de Insulis, CXI, 211. — Custos : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1151 ; Raban. Maur., CXII, 905. — Cypressus : Raban. Maur., CXII, 896 ; S. Anselmus Cantuariensis., CLVIII, 889. — David : S. Augustin., XXXVI, 648 ; XXXVII, 1869, 1870 ; XL, 164. — David verus : S. Hilar., IX, 738. — David filius et Dominus David : S. Augustin., XXXVII, 1870. — Denarius : Raban. Maur., CXII, 907. — Dextra :

J. Bruno Carthus., CLN, 1182. — Dextra et brachium Dei : S. Bruno Heribol., CXLII, 538. — Diadema : Raban. Maur., CXII, 909. — Dies : Rupert. abb., CLXVII, 621; Petr. Lombard., CXCI, 527, 1190; Alan. de Insul., CCX, 79. — Dies de die : S. Aug., XXVIII, 1005, 1009. — Dies oster : S. Aug., XXVIII, 932; Cassiodor., LXX, 559; Raban. Maur., CXII, 909; S. Bruno Heribol., CXLII, 455; Rupert. abb., CLXVII, 621. — Dies quam fecit Dominus : S. Gregor. Mag., LXXVII, 861. — Dilectus ex dilecto : S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. — Diluculum : Raban. Maur., CXII, 910; S. Bruno Heribol., CXLII, 453; S. Bruno Carthus., CLII, 750. — Domus : Rupert. abb., CLXVIII, 475. — Electrum : Raban. Maur., CXII, 915; Garner., CXIII, 512. Species electri : Rupert. abb., CLXVII, 1457. — Electus ex millibus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. Electus ut cedri, id., *ibid.*. — Emmanuel : Tertull., II, 537; S. Aug., XXXIV, 585; S. Petr. Damian., CLXIV, 859. — Eques : S. Gregor. Mag., LXXVI, 595. — Facies : S. Bruno Carthus., CLII, 680. — Favus : Raban. Maur., CXII, 922; Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 815. — Flos : Thomas Cisterciens., CCVI, 205. — Flos : Raban. Maur., CXII, 923; Flos legis : S. Paulin. Nol., LXI, 207; S. Gregor. Mag., LXXVI, 981; S. Petr. Lombard., CXCI, 1472. Flos legis et prophetarum : S. Bruno Carthus., CLII, 809, 1062. Flos prophetarum : S. Paulin. Nolan., LXI, 412. Flos omnis consummationis : S. Bruno Heribol., CXLII, 415. — Firmamentum : Garn. de S. Victore, CXIII, 36. — Flos : S. Eucher., L, 744; Cassiodor., LXX, 1062; S. Gregor. Mag., LXXIX, 494; Raban. Maur., CXII, 929; Garner. de S. Vict., CXIII, 547; Richard. de S. Victore, CXCVI, 1051. Flos campi : S. Bernard., CLXXXIII, 1008; Alanus de Insul., CCX, 61. Flos horti, campi et thalami : S. Bernard., CLXXXIII, 1008; CLXXXIV, 450. Flos maris : S. Ambros., XV, 1581. Flos ex virga : Tertull., II, 788. Flos virginis florentis : Alanus de Insul., CCX, 246. — Flavius : S. Petr. Damianus, CXLIV, 562. — Folium : Raban. Maur., CXII, 929. — Fons : S. Eucher., L, 747; S. Paulin. Nolan., LXI, 521; S. Gregor. Mag., LXXVI, 627; Raban. Maur., CLII, 929; Garner. de S. Victore, CXIII, 299. — Fons omnis sanctitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 150; fons patens domus David : S. Gregor. Mag., LXXIX, 640; fons patens in ablutionem peccatorum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 878. — Foreeps : Raban. Maur., CXII, 931. — Fraxea : Raban. Maur., CXII, 922. — Fructus : Tertull., II, 785; Raban. Maur., CXII, 953; fructus benedictus : S. Bernard., CLXXXIII, 74; fructus terre sublimis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 958. — Frumentum : Raban. Maur., CXII, 938; S. Bruno Carthus., CLII, 942; Rupert. abb., CLXI, 48; Walbero, abb., CXCV, 1256. — Fulgur : S. Eucher., L, 750; S. Petr. Damian., CXLV, 980. — Fundamentum : Raban. Maur., CXII, 935; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 657, 658; Garner. de S. Vict., CXIII, 400; fundamentum celestis Jerusalem : S. Paulin. Nolan., LXI, 509; fundamentum Ecclesie : S. Bruno Heribol., CXLII, 522; fundamentum eorum qui etiam ad legem et prophetas pertinent : S. August., XXXVII, 1560. — Fundamentum fundamentorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 456; fundamentum omnium lapideum edificii, id., *ibid.*, 939. — Galaad : Raban. Maur., CXII, 939. — Gallus : S. Eucher., L, 750; Rupert., CLXVII, 1750. — Gigas : Cassiodor., LXX, 159; Raban. Maur., CXII, 946. — Gigas gigantum : S. August., XXXVII, 1116. — Habitaculum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hasts : Raban. Maur., CXII, 948. — Hebraeus, id est, transitor : Rupert. abb., CLXVIII, 410. — Hedera : Thomas Cisterciens., CCVI, 205. — Herba : Raban. Maur., CXII, 950. — Hinnulus : S. Eucher., L, 752; Cassiodor., LXX, 1067; S. Gregor. Magnus, LXXVI, 1245; LXXIX, 497; Gillebert., CLXXXIV, 69; Wolbero abb., CXCV, 1108. — Hircus : S. Augustin., XXXVIII, 135; XLII, 546; Egypt., LXII, 667; Raban. Maur., CXII, 964. — Hodus : Raban. Maur., CXII, 965; Rupert. abb., CLXVII, 817, 818, 1801. — Hortus Mariae : Alan. de Insul., CCX, 85. — Hostia : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; Rupert. abb., CLXIX, 193. — Ignis consumens : S. Paulin. Nolan., LXI, 509. — Imber : Raban. Maur., CXII, 970. — Iudicium sanctorum : Hugo de S. Vict., CLXXV, 561. — Janus : S. August., XXXVII, 1102, 1105; S. Gregor. Mag., LXXVI, 941; Raban. Maur., CXII, 965. — Jurisperitus celestis : S. August., XXXVII, 1560. — Lampas : S. Gregor. Mag., LXXV, 961. — Garner. de S. Victore, CXIII, 457; lampas contempta : Rupert. abb., CLXVIII, 1614. — Lapis : S. August., XXXIV, 515; XXXV, 1839; S. Eucher., L, 745; Egypt., *ibid.*, LXII, 675; Raban. Maur., CXI, 462; CXII, 981; Rupert. abb., CLXVII, 490, 1503; CLXI, 75; Petr.

Lombard., CXCI, 726; Philipp. de Harveng, CCIII, 1201; lapis super quem septem oculi, id est, septem Spiritus dona fuerunt : Rupert. abb., CLXVIII, 726. — Lapis adjutorii : Raban. Maur., CVIII, 54; lapis adjutorii reprobus confringens et conterens : S. Gregor. Mag., LXXIX, 212. — Lapis angularis : S. August., XXIV, 1859, 2080; XXXVI, 534; XXXVIII, 41, 42, 541; S. Maxim., Taurin., LVII, 820; Cassiod., LXX, 851; S. Gregor. Mag., LXXVI, 458; LXXIX, 89, 212, 617; S. Bruno Heribol., CXLII, 426; S. Petr. Damian., CXLV, 49; Rupert. abb., CLXX, 75; lapis summus angularis post reprobationem assumptus : Tertull., II, 550. — Lapis grandis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 584; lapis magnus, id., *ibid.*, 196; lapis magnus quem accepit Jesus sub terebintho : S. Augustin., XXXIV, 791; lapis offensionis omnibus malis : S. August., XXXV, 2000; lapis offensionis et petra scandali : Tertull., II, 550; lapis parvus de monte abscissus sine manibus : S. Aug., XXXV, 1468; S. Gregor. Mag., LXXVII, 772; lapis ad edificandis reprobatus : S. Gregor. Mag., LXXVII, 861; lapis unctus a Jacob : S. August., XXXV, 1449; XXXVI, 506; XLII, 517; XLII, 855; lapis unctus et reprobatus : S. August., XXXIV, 576; lapis vivus : Raban. Maur., CX, 168. — Lectulus : Gillebert., CLXXXIV, 1121. — Lectus sanctorum in quo universa festa secularibus preliis corda requiescent : S. Ambros., XIV, 517. — Leo : S. Aug., XXXV, 1729, 1756, 1839; XXXVII, 1153; XXXVIII, 1209; XLII, 266; XLVI, 828; S. Eucher., L, 751; S. Paulin. Nolan., LXI, 267, 611; Egypt., LXII, 675, 846; Cassiod., LXX, 67; S. Gregor. Mag., LXXVI, 528, 560, 625; LXXVII, 400; Raban. Maur., CVIII, 754; CXII, 965; Rupert. abb., CLXVII, 1458, 1750; CLXVIII, 566, 1622. — Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — Levitas verus : S. Ambros., XIV, 545. — Libanus : Raban. Maur., CXII, 965. — Ven. Godefrid. abb., CLXXXIV, 1009. — Gillebert., CLXXXIV, 197. — Richard de S. Vict. CXCVI, 516. — Alan. de Insulis, CCX, 85. — Liber : Raban. Maur., CXII, 967. — S. Bruno Carthus. CLII, 805. — Liber scriptus latus et foris : Adam. Scot., CXCVIII, 774. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Garner. de S. Victore, CXIII, 529. — Lignum plantatum juxta aquas : Rupert., CLXVII, 1672. — Lignum viride : S. Gregorius Mag., LXXVI, 151. — Lignum vitæ : S. Hilari., IX, 255, 257; S. Aug., XXXIV, 576; S. Petr. Damian., CXLV, 641; S. Bruno Astens., CLXIV, 162; Rupert. abb., CLXVII, 608; Richard. de S. Victore, CXCVI, 618; Alanus de Insulis, CCX, 65. — Lignum : S. Eucher., L, 744; Raban. Maur., CXI, 528; S. Petr. Damian., CXLIV, 754; Rupert. abb., CLXVIII, 834; Gillebert., CLXXXIV, 141; S. Bernard., *ibid.*, 450; Wolbero abb., CXCV, 1094. — Locus : Raban. Maur., CXII, 967. — Lucerna : S. August., XXXVII, 1567; Raban. Maur., CXII, 989; Petr. Lombard., CXCI, 1096; Garner. de S. Victore, CXIII, 562. — Lucifer : Raban. Maur., CXII, 969; Garner. de S. Victore, CXIII, 45. — Lumen : Petr. Lombard., CXCI, 1096. — Lux : S. Eucher., L, 741; S. Gregor. Mag., LXXV, 524, 671; LXXVI, 520; Raban. Maur., CXII, 989; Rupert. abb., CLXVIII, 978; Petr. Lombard., CXCI, 1190; Garner. de S. Victore, CXIII, 561; Alan. de Insulis, CCX, 254. — Maceria : Rupert. abb., CLXVIII, 868. — Malum granatum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 561. — Malus inter ligna : id., *ibid.*, 466. — Manna : S. Aug., XLII, 269; S. Prosper Aquitan., LI, 765; Rupert. abb., CLXVII, 1016. — Manus : Raban. Maur., CXII, 995; Garner. de S. Victore, CXIII, 194. — Manus Patris : S. Bruno Carthus., CLII, 1225. — Manus scribens : Rupert., CLXVII, 1505. — Masculus de grege : id., CLXVIII, 822. — Medicus : S. August., XXXVIII, 725; S. Eucher., L, 756; S. Gregor. Mag., LXXVI, 287; S. Bernard., CLXXXIII, 108. — Medicus et medicina : S. Ambros., XIV, 1011, 1066; XV, 1469, 1718; S. August., XXXVI, 553. — Mercator : S. August., XXXVI, 178, 866. — Meridies : Raban. Maur., CXII, 996. — Minor angelis : Rupert. abb., CLXVIII, 722. — Mons : S. Aug., XL, 52; S. Maxim. Taur., LVII, 820; Cassiodor., LXX, 468; S. Gregor. Mag., LXXVI, 668, 937, 941, 1214; Raban. Maur., CX, 884; Rupert. abb., CLXVIII, 475; CLXIX, 77; Ven. Godefrid. abb., CLXXXIV, 48; S. Bernard., CLXXXII, 629; Garner. de S. Victore, CXIIII, 252. Mons montium : S. Aug., XXXVII, 1116. Mons et vallis : id., *ibid.*, 1597. Mons Dei, montis pinguis : S. Bruno Heribol., CXLII, 522. Mons exiguus et magnus : S. Ambros., XIV, 818. Mons magnus ex lapide parvo : S. Aug., XXXVI, 522, 553, 554, 660. Mons sine montibus concidentium precipitibus, implens omnem terram : Tertull., II, 604; S. Aug., XXXVII, 1294. Mons sacrificis destinatus : Adam. Scot., CXCVIII, 483. Mons uber et incensatus : S. Aug., XXXVI, 827. — Mors mortis : S. Gregor. Mag., LXXV, 994. — Mulier : Raban.

Maur., CXII, 1002. — Murus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 169; Raban. Maur., CXII, 1003; S. Bernard., CLXXXIII, 521; Garner. de S. Victore, CXCI, 392. — Negotiator coelestis : S. Aug., XXXVI, 231. — Novacula salutaris sectionis : S. Paulin. Nolan., LXI, 262. — Nubes : S. Aug., XLII, 269; Eugyp., LXII, 678. Nubes ex virgine : S. Aug., XXXVII, 1124. — Nycticorax : S. Eucher., L, 450; Raban. Maur., CXII, 1006. — Oleum : S. Aug., XXXIV, 710. — Onager : S. Greg. Mag., LXXVI, 560, 561; Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXCI, 116. — Oriens : S. Eucher., L, 741; S. Gregor. Mag., LXXV, 539; LXXVI, 162, 1062; LXXIX, 598; Raban. Maur., CXII, 1012; Vener. Guibert., CLVII, 986. Garner. de S. Victore, CXCI, 387. — Os : Raban. Maur., CXII, 1013; Garner. de S. Victore, CXCI, 175, 214. — Os Dei : S. Bruno Heribol., CLII, 764; Wolbero abb., CXCV, 1017. — Ostium : S. Hieronym., XXX, 462; S. Gregor. Mag., LXXIX, 170, 544; Raban. Maur., CXII, 1014; Garner. de S. Victore, CXCI, 406. — Ovis : S. Aug., XXXIV, 375; XXXV, 1839; Raban. Maur., CXII, 1015; Rupert. abb., CLXVII, 1356; Garner. de S. Victore, CXCI, 105. — Pacificus : S. Aug., XXXVII, 1635, 1668; S. Gregor. Mag., LXXIX, 545; Raban. Maur., CXII, 1016; Wolbero abb., CXCV, 1255; Alanus de Insulis, CCX, 211. — Panis : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; S. Gregor. Mag., LXXVI, 281; LXXIX, 108; Raban. Maur., CXII, 1021. Panis angelorum : S. Aug., XXXII, 1286; XXXVII, 1865. Panis coeli et angelorum : S. Bruno Heribol., CXII, 294. — Paradisus voluptatis : Adamus scotus, CXCVIII, 248, 249. — Pasqua fidelium : Petr. Lombard., CXCI, 1096. — Passer : S. Eucher., L, 750; S. Paulin. Nolan., LXI, 375, 574; S. Gregor. Mag., LXXVI, 128; LXXIX, 609; Raban. Maur., CXII, 1022; Rupert. abb., CLXVII, 811; Garner. de S. Victore, CXCI, 83. — Pastor : S. August., XXXVII, 1102, 1403; S. Eucher., L, 756; S. Gregor. Mag., LXXVI, 48, 941; LXXIX, 464; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 376; Raban. Maur., CXI, 203. — Pastor pastorum : S. Aug., XXXVII, 1102. — Pax : S. August., XXXVII, 1635; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 216, 217, 218; Raban. Maur., CXII, 1016; S. Bruno Heribol., CXII, 370. Princeps pacis : S. Petr. Damian., CXLV, 275. — Pelicanus : S. Eucher., L, 749; S. Gregor. Mag., LXXIX, 609. — Peregrinus : Raban. Maur., CXII, 1027. — Petra : S. Ambros., XIV, 1039; S. Aug., XXXII, 618; XXXIV, 112, 375, 801; XXXV, 1839; XXXVII, 1153; XLII, 269, 270, 772; S. Eucher., L, 743; S. Prosper Aquitanus, LI, 327; S. Paulin. Nolan., LXI, 354; Eugyp., LXII, 816; Cassiodor., LXX, 752; S. Gregor. Mag., LXXVI, 559, 627; LXXIX, 598; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 485; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1028; S. Bruno Heribol., CXII, 232; S. Petr. Damian., CXLV, 771; S. Bruno Astens., CLXIV, 271; Rupert. abb., CLXVII, 885; CLXVIII, 868; Garner. de S. Victore, CXCI, 319. Petra ad quam hostis maior est occidendus et minor elidendus : S. Aug., XXXVII, 1774. Petra forata : Guerric. abb., CLXXXV, 101, 140. Petra scanlali : Tertull., II, 330. — Piscis : S. Aug., XLI, 590; Raban. Maur., CXII, 1030; Vener. Godefrid., CLXXIV, 815. — Piscis aquæ vivæ : S. Paulin. Nolan., LXI, 210. — Piscis ossis : S. Eucher., L, 748; Rupert. abb., CLXX, 227. — Porta : S. Paulin. Nolan., LXI, 509; S. Gregor. Mag., LXXV, 751; CXCVI, 1835, 1063; Raban. Maur., CXI, 385; CXII, 1031; Rupert., CLXVIII, 987; Garner. de S. Victore, CXCI, 402. — Procurator : Raban. Maur., CXII, 1032. — Propitiatorium : Raban. Maur., CXII, 1032. — Propugnator : CXII, 1032. — Psalterium : S. Bruno Heribol., CXII, 925. — Pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 464, 466. — Pupilla : Raban. Maur., CXII, 1034. — Radix : S. Gregor. Mag., LXXV, 990; Raban. Maur., CXII, 1036. Radix David : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — Rector colorum : Alan. de Insulis, CCX, 538. — Rector Ecclesiæ : id., *ibid.*, 572. — Rhinoceros : Rupert. abb., CLXVII, 899. — Rufus et pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 464, 466. — Sacerdos : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; Eugyp., LXII, 582; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXII, 1042; S. Petr. Damian., CXIV, 461. — Sagitta : S. Hilar., IX, 649; S. Hieronym., XIV, 462. — Salutaris noster : S. Aug., XXXVII, 1728. — Samaritanus vulneratum a latronibus curans : Rupert. abb., CLXX, 521; Wolbero abb., CXCV, 1036. — Sanctus sanctorum : S. Aug., XXXVII, 1102. — Sapphyrus : Rupert. abb., CLXVIII, 1082. — Saxum : Raban. Maur., CXII, 1047. — Scarabæus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560; Raban. Maur., CXII, 1043. — Securus : Raban. Maur., CXII, 1047; Garner. de S. Victore, CXCI, 328. — Semen : Raban. Maur., CXII, 1048. — Semen et fructus : Guerric. abb., CLXXXV, 199. — Serpens : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560; Raban. Maur., CXII, 1051. — Serpens æneus : S.

Ambros., XV, 1314. — Servus Dominus : Rupert., CLXVIII, 722. — Sigillum Dei : Alan. de Insulis, CCX, 247. — Sigillum Patris : id., *ibid.* — Silex : Raban. Maur., CXII, 1054. — Sinapis : Garner. de S. Victore, CXCI, 450. — Mons Sion : Alcuin., C, 626. — Sol : S. Aug., XXXVI, 152; XXXVII, 1947; XLII, 266; S. Eucher., L, 733; S. Prosper Aquitan., LI, 365; Eugyp., LXII, 675; Cassiodor., LXX, 755; S. Gregor. Mag., LXXV, 248; LXXVI, 750, 937, 1218; LXXIX, 486; S. Bruno Heribol., CXII, 270; S. Petrus Damian., CXLI, 719; Rupert. abb., CLXX, 196; Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 798; Hugo de S. Victore, CLXXV, 658; Garner. de S. Victore, CXCI, 37. — Sol humani cordis : S. Fulgentius Ruspens., LIV, 544. — Sol justitiæ : S. Maxim. Taur., LVII, 529; Rupert. abb., CLXVIII, 561. — Splendor : Alan. de Insulis, CCX, 252. — Sponsus Ecclesiæ : S. Aug., XXXVII, 1781; Justus Urgell., LXVII, 965; S. Gregor. Mag., LXXIX, 476; Vener. Beda, XCI, 1083; S. Bernard., CLXXXIII, 402; Adam Scot., CXCVIII, 107. — Sponsus transilicis montes et colles : S. Bernard., CLXXXIII, 1035. — Statera : S. Gregor. Mag., LXXV, 767; LXXVI, 196; Raban. Maur., CXII, 1047; Rupert. abb., CLXVIII, 1104. — Stella : Raban. Maur., CXII, 1052. — Stella matutina : S. Gregor. Mag., LXXVI, 520; Garner. de S. Victore, CXCI, 37. — Taurus : S. August., XXXVIII, 153; XLII, 516; Eugyp., LXII, 687. — Templum : Rupert. abb., CLXVIII, 769; Garner. de S. Victore, CXCI, 598. — Terra promissionis : S. Petrus Damian., CXLI, 517, 624. — Tonitrus : S. Gregor. Magnus, LXXVI, 505; Raban. Maur., CXII, 1068; Garner. de S. Victore, CXCI, 62. — Torrens boni qui Judæis cessavit ut nobis abundaret : S. Ambros., XIV, 962. — Turris : S. Paulin. Nolan., LXI, 309; S. Bruno Heribol., CXLI, 232. — Turris fortitudinis : S. August., XXXVI, 725. — Turtur : Garner. de S. Victore, CXCI, 71. — Pleno cornu unctus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 462. — Unguentum : S. Hieronym., XXV, 462. — Uva : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXXVI, 109; Rupert. abb., CLXVII, 554. — Vacca : Raban. Maur., CXII, 1072. Mons et vallis : S. Aug., XXXVII, 1597. — Vectis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 470, 475. — Vectis tabernaculi conjungens utrumque testamentum : Adam. Scot., CXCVIII, 698. — Vena : Raban. Maur., CXII, 1075. — Ventus : Raban. Maur., CXII, 1074. — Verbum absconditum : S. Gregor. Mag., LXXV, 705. — Verbum bonum : Petr. Lombard., CXCI, 437. — Vermis : S. Aug., XXXVI, 174; S. Eucher., L, 754; Raban. Maur., CXI, 256; CXII, 1075; S. Petr. Damian., CXLI, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 720; S. Bernard., CLXXXIV, 671; Petr. Lombard., CXCI, 229; Garner. de S. Victore, CXCI, 150. — Vertex : Garner. de S. Victore, CXCI, 162. — Via : S. Hieronym., XXV, 162; Raban. Maur., CXII, 1077; S. Bruno Heribol., CXLI, 289; S. Bernard., CLXXXII, 1024; Garner. de S. Victore, CXCI, 260; Adam. Scot., CXCVIII, 702. — Via juxta quam liquor ponitur a malis : Petr. Lombard., CXCI, 1244. — Vinea : Raban. Maur., CXII, 1079; Rupert. abb., CLXVIII, 870. — Vir : S. Gregor. Mag., LXXIX, 90; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Bruno Carthus., CLII, 639; Garner. de S. Victore, CXCI, 157. — Vir a femina circumdatus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 23. — Virga : S. Aug., XI, 698; Rupert. abb., CLXVII, 596; CLXVIII, 852. — Virga simul et flos : S. Hilar., IX, 285; S. Hieron., XXV, 462. — Vitis : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXXV, 1839; S. Eucher., L, 745; S. Paulin. Nolan., LXI, 367; Raban. Maur., CXII, 1081; S. Anselm., Cantuariensis, CLVIII, 593; Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 851, 856; S. Bernard., CLXXXIV, 925. — Vitulus : S. August., XXXVII, 1133; XXXVIII, 45; S. Eucher., L, 753; S. Gregor. Mag., LXXVI, 625; LXXIX, 463; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1082; S. Bruno Heribol., CXLI, 262; Rupert. abb., CLXVII, 757, 1438; CLXVIII, 1577; Garner. de S. Victore, CXCI, 101. — Vultur : S. Aug., XXXIV, 885; S. Gregor. Mag., LXXVI, 67; Raban. Maur., CXI, 266, 1239; CXII, 1085; Garner. de S. Victore, CXCI, 83. — Christus comparatur. Agno : Alan. de Insul., CCX, 231. — Api : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Arce Noe : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 803. — Bombyci qui sericum texit : Alan. de Insul., CCX, 245. — Candelabro aureo : Guerric. abb., CLXXXV, 176. — Capra : S. Gregor. Mag., LXXIX, 497; Alan. de Insul., CCX, 64. — Carbon ignito et mortuo : S. Bernard., CLXXXIV, 1020. — Cereus : Guerric. abb., CLXXXV, 63. — Cervo : S. Ambros., XIV, 811; Guerric. abb., CLXXXV, 63. — Cithara : S. Bernard., CLXXXIV, 658. — Gallina : S. August., XXXVII, 1116. — Gutta : Vener. Godefr. abb., CLXXXIV, 529. — Hinnulo : Alan. de Insul., CCX, 64. — Hædo : Thomas Cantuariensis, CCVI, 581. — Ovis : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Alan. de Insul., CCX, 231.

— *Pani*: Thomas Cisterciens., CCVI, 384. — *Platanus*: Anselm. Cantuari., CLVIII, 591. — *Pluvius*: Thomas Cisterciens., CCVI, 384. — *Rosi*: id., *ibid.* — *Terræ opulente*: ven. Godefr. abb., CLXXIV, 1068. — *Tonitruo*, id., *ibid.*, 886. — *Tympano*: Gillebert., CLXXXIV, 722. — *Unguento*: Gueric., CLXXXIV, 68. — *Vento*: Gillebert., CLXXXIV, 75. — *Violæ*: S. Bernard., CLXXXIV, 668.

Christus designatus per Arcam Noe: Adam Scot., CXCVIII, 758; Alan. de Insulis, CCX, 211. — *Columas nubes*: S. Ambros., XV, 1251. — *Favum mellis*: S. August., XXXVIII, 1497. — *Virgam Moysis*: S. Ambros., XV, 1251.

Christus figuratus in agno jugulato: S. Leo, LVI, 1156; S. Bruno Astensis, CLXIV, 497. — In arietem quem vidit Abraham: S. Ambros., XLV, 448, 479; S. August., XXXVI, 214; XLI, 511. — In tribus avibus: S. Aug., XXXVII, 1299. — In botro per exploratores de terra promissionis portato: Wolbero abb., CXC, 1082. — In capro emisario: Raban. Maur., CVIII, 490. — In carnibus ad vesperam et panibus mane præsitis populo Israel: S. Aug., XXXIV, 616. — In monte Galaad: Gillebert., CLXXXIV, 118. — In ligo vitæ: S. Aug., 701. — In panibus propositionis: Raban. Maur., CVIII, 517. — In pisce prebense in Tigride: S. Optat., XI, 950. — In serpente a Moysse exaltato: S. Aug., XXXVII, 1578; XXXVIII, 1312; XLV, 1158; Alcuin., C, 510; S. Petrus Damiani., CXLIV, 861; S. Bruno Astensis, CLXIV, 492. — In vitulo in agro Laberaceni immolato: S. Bruno Astensis, CLXIV, 516.

Christus representatus in balsamo: Raban. Maur., CIX, 958. — In herodocasio: vener. Godefr. abb., CLXXIV, 203. — In hydro: S. Petrus Damiani., CXLV, 771.

Christus significatur per agnum lactentem: S. Greg., LXXII, 300. — Per quatuor animalia: Rupert. abb., CLXVII, 1683. — Per aquam quam irrigat aut abluit: S. Aug., XXXVI, 175. — Per botrum delatum ex terra promissionis: S. Petrus Damiani., CXLV, 1057; Rupert. abb., CLXX, 214; Gillebert., CLXXXIV, 775. — Per flosa varios: Gillebert., CLXXXIV, 190. — Per hircum: Raban. Maur., CXI, 203; Rupert. abb., CLXVII, 818. — Per malleum ligneum in tabula sonantem: Rupert. abb., CLXX, 150. — Per manna: S. Aug., XXXIV, 635; XXXV, 1603. — Per pisces: Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Per situlam: Rupert. abb., CLXVII, 902. — Per vaccam rufam: Adam Scot., CXCVIII, 704.

Christi caro dicitur altare: Raban. Maur., CXI, 836. — *Cilicium*: id., CXII, 894. — *Diadema*: Cassiodor., LXX, 1071. — *Domus*: Raban. Maur., CXI, 589. — *Humerus*, id., CXII, 909. — *Jumentum*, *ibid.*, 973. — *Lectus*: Alanus de Insulis, CCX, 63. — *Stola*: Raban. Maur., CXII, 1060. — *Terra*: Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — *Testa*: Raban. Maur., CXII, 1046. — *Thuribulum*, *ibid.*, 1070. — *Tonica*, *ibid.*, 1069. — *Urna aurea*: S. Petrus Damiani., CXLIV, 864. — *Vestis*: Raban. Maur., CXII, 1076. — *Vitula*, *ibid.*, 1082.

Christi corpus dicitur Domus: Garner. de S. Victore, CXIII, 593. — *Esca*: Raban. Maur., CXII, 917. — *Laguncula*, *ibid.*, 979. — *Manna*, *ibid.*, 995. — *Medulla*, *ibid.*, 997. — *Mons* in quo quies iusti: S. Hilari., IX, 301. — *Sion*, *ibid.*, 297. — *Templum*: Raban. Maur., CXII, 1064; Rupert. abb., CLXVII, 885; Alanus de Insulis, CCX, 202.

Christi divinitas dicitur altare: Raban. Maur., CXI, 836. — *Aurum*: Rup. abb., CLXVIII, 922. — *Barba*: Rab. Maur., CXII, 873. — *Caput*, *ibid.*, 884. — *Columpa*, *ibid.*, 899. — *Columas ignis*: Rupert. abb., CLXVII, 837. — *Dextera*: Alanus de Insulis, CCX, 67. — *Guttur*, *ibid.*, 90. — *Hamus*: Raban. Maur., CXI, 240. — *Os*: id., CXII, 1014.

Christi humanitas dicitur altare: Raban. Maur., CXI, 836. — *Butyrum*, id., CXII, 877. — *Caput*, *ibid.*, 884. — *Columas*, *ibid.*, 899. — *Columas nubes*: Rupert. abb., CLXVII, 837. — *Diadema*: Alanus, CCX, 233. — *Domus*: Raban. Maur., CXII, 911. — *Domus figuli*: venerab. Godefrid. abb., CLXXIV, 290. — *Equus*: Raban. Maur., CXII, 916. — *Femur*, *ibid.*, 923. — *Granum*, *ibid.*, 913. — *Hamus*, *ibid.*, 947. — *Hortus*: Alanus de Insulis, CCX, 91. — *Hyssopus*: Raban. Maur., CXII, 1088. — *Lac*: Alanus, CCX, 81. — *Læva*: *ibid.*, 67. — *Lampas*, *ibid.*, 25. — *Nubes*: Garner. de S. Victore, CXIII, 49. — *Paries*: Raban. Maur., CXII, 1022. — *Sardonychus*, *ibid.*, 1046. — *Tabernaculum*, *ibid.*, 1042. — *Terra*: Garner. de S. Vict., CXIII, 239. — *Umbra*: Raban. Maur., CXII, 1085. — *Urna*, *ibid.*, 1086. — *Vestis*, *ibid.*, 1073. — *Venter*, *ibid.*, 1071. — *Vestimentum*, *ibid.*, 1075. — *Virga*, *ibid.*, 1061. — *Humanitas Christi veniri et ebori comparatur*: Wolbero abb., CXC, 1198.

Christi locaratio dicitur desponsatio: Alanus de Insulis, CCX, 77. — *Fimbria*: Raban. Maur., CXII, 928. — *Præsepe*, *ibid.*, 1027. — *Radix*, *ibid.*, 1036. — *Seabellum*, *ibid.*, 1043. — *Umbra*: Garner. de S. Victore, CXIII, 582.

PATROL. CCXIX, INDEX II.

Christi passio dicitur Fasciculus myrræ: Raban. Maur., CXII, 920. — *Fragmen*, *ibid.*, 924. — *Purpura*, *ibid.*, 1055. — *Rubor*, *ibid.*, 1041. — *Sanguis*, *ibid.*, 1045. — *Torrens*, *ibid.*, 1068.

CINIS consummatio passionis Domini, *ibid.*, 893.

CITHARA significat Christi humanitatem: S. Bruno Carthus., CLII, 901. — Cithara gloriosam significat passionem, quæ tevis nervis dinumeratisque ossibus virtutem patientie intellectuali quodam carmine personat: Cassiodor., LXX, 404. — Citharæ comparatur Christus cruci affixus: S. Bernard., CLXXXIV, 635.

COLUS, passio Domini: Raban. Maur., CXII, 898.

COLLIS Filii dexteræ, æterna ascensio Redemptoris: S. Greg. Mag., LXXIX, 351.

COLUBER facta virga Moyses significat Christum mortem: Rupert. abb., CLXVII, 584.

COLUMBA nobis gratiam baptismi ostendit: S. Phæbad., XX, 46. — Columba ex arca emissa, Christus ad Judæos missus: Petrus Lombard., CXCI, 509. — Columba, mansuetudo Domini: Garner. de S. Victore, CXIII, 71.

COLUMNA. Divinitas Christi columna, item et humanitas: Raban. Maur., CXII, 899. — Per columnam nobis designatur humanitas: S. Bruno Carthus., CLII, 1157; Rupert. abb., CLXVII, 611. — Columa ignis donum Spiritus sancti ostendit: S. Phæbad., XX, 16.

CONVIVIVM. Cæna Christi in festo Paschæ, figurata fuit in convivio quod fecit Ioh. angelis: Rupert. abb., CLXVII, 408. — Convivium Joseph ad fratres suos figura fuit convivii corporis quo Judæi foederabantur, *ibid.*, 535.

COR anima Christi, sapientia Christi: Raban. Maur., CXII, 901.

CORNU de ignat divinitatem: S. Bruno Carthus., CLII, 1256.

CRUS itinera Domini incarnationis: Raban. Maur., CXII, 905. — Crura Christi sunt predicatorum: Alanus de Insulis, CCX, 91.

DEDICATIO templi resurrectionem Christi significat: Cassiodor., LXX, 202.

DESPONSATIO Christi, incarnatio eius: Alanus de Insulis, CCX, 77.

DEXTERA Christi divinitas ejus est, læva, humanitas: Alanus de Insulis, CCX, 67.

DIADEMA vocatur caro quam Christus assumpsit pro nobis qua mortuus destruxit imperium mortis, qua etiam resurgens resurgendi nobis spem contulit: Cassiodor., LXX, 1071. — Diadema Christi, humana ejus natura: Alan., CCX, 233.

DIES. Bene in mysterio Christus dicitur dies, ejus apostoli sunt duodecim horæ: S. Ambros., XV, 179; S. August., XXXVI, 650. — Dies est quibus adest Christus, non est quibus se denegat: S. Ambros., XV, 1212. — Claritas conversationis Christi, dies: Garnerus, CXIII, 370.

DOMUS est caro Salvatoris assumpta in sancta Ecclesia: Raban. Maur., CXI, 839. — Domus Christi humanitas, id., CXII, 911.

DORMIRE Dei est cum unigenitus Filius Patris in assumpta carne mori pro nobis dignatus est: S. Eucher., L, 787.

DUODECIMUS mensis interfectioni Judæorum designatus novissimam ætatem sæculi exprimit: Raban. Maur., CXI, 665.

EBUR, incorruptio carnis Christi, id., CXII, 913.

ELECTRUM redemptionis nostræ typus, id., CXI, 478.

EMMANUEL merito dictus est Christus quia quod significat Emmanuel venit, id est *Nobiscum Deus*: Tertull., II, 337; S. August., XXIV, 583.

EQUUS. Humanitas Christi, equus: Raban. Maur., CXII, 916.

FEMUR idem sonat in Psalmo ac incarnatio Christi: Cassiodor., LXX, 529. — Femur Christi humanitas: Rab. Maur., CXII, 923.

FENESTRÆ, Christi miracula, *ibid.*, 921. — Fenestras et cancelli per quos dilectus ad nos prospicit, divinitas ejus sunt: Wolbero abb., CXC, 1109.

FILIUS DEI visus est Abraham sed in forma hominis corporis quo scilicet postremis temporibus in homine venturus ostenderetur: S. Phæbad., XX, 36.

FISCALIA. Præsepe Domini in fiscella Moyses figuratur: vener. Godefr. abb., CLXXIV, 646.

FLAMMA IGNIS. Christus Moysi in ruho, in flamma ignis apparuit ut lumen credentibus, incredulis judicium demonstraret: S. Phæbad., XX, 46.

FLOEX virga, Filius Mariæ qui dicitur Jesus Christus: Tertull., II, 788. — Flos est designatus per Nazareth: Adam Scot., CXCVIII, 572. — Flos, caro Christi gloriosa: Alanus de Insulis, CCX, 69.

FORAMINA PETRÆ vulnera Christi: Wolber. abb., CXII, 1071; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Vulnera Christi, figuræ videlicet clavorum et lanceæ percussuræ: Cassiod., LXX, 1066. — Christi vulnera sunt foramina petræ et caverna maceris: vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 815; S. Bernard., CLXXXIII, 1071.

GALLINA. Charitas Christi simillima naturæ galinæ: Petr. Lombard., CXCI, 543.

GENA. Per genas sponsi modestia Christi, pietas, vel severitas, vel habitus vultus illius accipitur: Cassiodor., LXX, 1066. — Modestia Salvatoris per genas designatur: Raban. Maur., CXII, 913.

GIGAS est Christus biformis naturæ: vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 596.

GLADIUS, verbum Dei: Garner. de S. Victore, CXCH, 523.

GRANUM, humanitas Christi: Rabanus Maurus, CXII, 943. — Christus arbor fuit cum resurrexit qui cum moreretur granum fuit: S. Eucher., I, 745.

GRESSUS signant adventum Filii Dei et regressionem ejus ad Patrem: S. Eucher., I, 754.

GUTTUR, doctrina Christi: Raban. Maur., CXII, 946. — Divinitas Christi: Alanus de Insulis, CCX, 90.

HAMUS divinitas Filii Dei nuncupatur: Raban. Maur., CXI, 240.

HERMON. Ros Hermon est gratia Christi: Alcuin. C, 637.

HINNULI corporis et animæ Christi typum gerunt: Alanus de Insulis, CCX, 98.

HIRCUS. Duo hirci qui jejunio afferebantur utrumque ordinem Christi figurant; Christum scilicet passurum et fidelibus alimentum in Ecclesia præstaturum: Tertull., II, 331. Quikam per duos hircos Christum et Barabbam intellexerunt: Raban. Maur., CXI, 203; Rupert. abb., CLXVII, 818. — Hirci duo significant Christum et Antichristum id. Rupert. abb., CLXVIII, 1577.

HOEDUS. Christus agnus est nobis, Judæis vero hœdus: S. Ambros., XIV, 648. — Hœdi ab Isaac obliti præmigrant carnem Salvatoris adventum: Raban. Maur., CVII, 698.

HORTUS, Christi humana est natura: Alanus de Insulis, CCX, 91. Horti hujus aëolis, anima est: Alanus de Insulis, CCX, 91.

HYSSOPUS, immolato sanguine intincta supra leprosi corpus septies solebat aspergi, significans pretiosum sanguinem Domini Salvatoris maculas peccatorum efficaciter esse diluendas: Cassiodor., LXX, 361. — Hyssopo sanguis Christi significatur: S. Bruno Herbipolens., CXLI, 246. — Hyssopus significat fidem et humilitatem passionis Christi: Rupert. abb., CLXVII, 692.

IGNIS. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrabat per diem et divinitas per ignem qui lucebat per noctem: Adam. Scot., CXCVIII, 750.

JUGUM dicitur Christi dominium: Raban. Maur., CXII, 972.

LAPIS. Christus lapis præcisus de monte qui jacendo humilis quassat offendentem, veniendo excelsus conterit superbientem: S. Augustin., XXXVIII, 567, 681.

LATITUDO templi Christi charitatem significat: Rupert. abb., CLXVII, 1147.

LIGNUM. Aqua de amaritudinis vitlo in suum commodum suavitatis modis ligno remediatur, lignum illud erat Christus aquas baptismi ex sese remediatus: Tertull., I, 1209. — Quod aquæ amaræ ligno in se suscepto dulcemunt, iudicio erat amaritudinem gentium per lignum crucis in usum dulcedinis esse quandoque vertendam: Raban. Maur., CVIII, 76. Bene ligno fructifero comparatus est Christus, propter crucem quam pro hominum salute suscepit: Cassiodor., LXX, 30. — Ligna Libani membra Christi: Alanus de Insulis, CCX, 83. — Lignum vitæ in medio paradisi Christus est in medio Ecclesiæ sue: S. Ambros., XVII, 778.

LILIUM inter spinas Christus inter Judæos: Wolbero abb., CXCV, 1094.

LUMINARIBUS cœli assimilantur vulnera Christi: vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 968.

MALEOLUS igneus in tabula sonans, Christum in cruce significat: Rupert. abb., CLXX, 150.

MALUM GRANATUM. Mali granati nomine Christus intelligitur: S. Gregor. Mag. I, XXIX, 361.

MALUM PUNICUM Christi passionem designat: Alanus de Insulis, CCX, 93. — Malum punicum dicitur sanguis Christi: Raban. Maur., CXII, 932.

MAINE ad entus Christi; item adventus judicis: Garner. de S. Victore, CXCH, 368. — Mane dicitur tempus incarnationis: Raban. Maur., CXII, 992. — Tempus Resurrectionis *ibid.* — Resurrectio Christi vocatur mane: S. Eucher., I, 712.

MANNA. Per manna absconditum sapientia quæ Chi-

stus est intelligi potest: S. Ambros., XVII, 781. — Manna significat carnem Christi: Raban. Maur., CVII, 869. — Manna Christi panis celestis fuit figura: S. Augustin., XXXVIII, 554; XXXIX, 1155.

MANUS. Per manus dilecti intelligitur omnis virtus potentia ejus: Wolbero abb., CXCV, 1185.

MAXILLA Christi passionem significat: Rupert. abb., CLXVIII, 496.

MERCATOR. Christus mercator qui in sacro levat pretium nostrum; percussus est lancea, fusus est sanguis et manavit pretium orbis terrarum: S. Augustin., XXXVI, 178, 179.

MERIDIES tempus passionis designat: Alanus de Insulis, CCX, 89.

MONS. Christus assidue in Scripturis mons appellatur: S. Augustin., XXXVI, 74, 77, 817; XXXVIII, 45. — Mons translatus in mare, Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, id., XXXVIII, 534. — Montes significant Christum a celsitudine virtutum: S. Eucher., I, 742. — Sicut in monte leges datæ ita et Christi Domini mandata in monte: S. Prosper Aquitan., I, 17, 767.

MYRRHA. Per myrrham passio et sepultura Christi designatur: Cassiodor., LXX, 1060. — Myrrha amaritudinem passionis significat: Wolbero abb., CXCV, 1060.

NARDUS typus est Dominicæ passionis: Cassiodor., LXX, 1078.

NARES. Præscientia Christi narium nomine designata: Raban. Maur., CXII, 1004.

NEBULA. Nebula totam terram tegenti similis humanitas Christi: vener. Godefr. abb., CLXXIV, 50.

NUBES ascensio Christi: Raban. Maur., CXII, 1007. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrat per diem: Adam. Scot., CXCVIII, 750.

OCTAVA. Pro octava secundus significatur Domini adventus quando finita sæculi hebdomada ad judicandum venit mundum: Cassiodor., LXX, 56.

OLEUM. Olei nomen Christi comparatum: Nicolaus, CLXXIV, 831.

OSTIUM in latere arcæ typus vulneris in latere Christi: Guerric. abb., CLXXIV, 140.

PALLIUM, altitudo humanitatis Christi: Raban. Maur., CXII, 1018.

PALUS. Columna Christi pale vitis significata: S. Bernard., CLXXIV, 644.

PARIES corpus Salvatoris significat: Raban. Maur., CXI, 401.

PASCHA figura transitus Christi ad Patrem: S. Prosper Aquitan., II, 766.

PASSER. — Duo passeres de quibus Leviticum in sunt divinitas et humanitas Christi: Rupert. abb., CLXXII, 811.

PASTOR. Verus est pastor Christus et qui noluerunt ab eo pasci, depascet eos mors: S. Ambros., XIV, 1161.

PES. Exemplum Christi pes: Raban. Maur., CXII, 1026. — Per pedes Filii Dei intelligitur incarnatio: S. Eucher., I, 735. — Pedes Domini incarnationem ejus, manus vero potentiam significant: Vener. Godefr., abb., CLXXIV, 812.

PETRA. Quod in propheta Isaiâ dicitur: *Aquam de petra producet illis*: in Evangelio adimpletur quando Christus qui est petra funditur ictu lanceæ: S. Cyprian., LV, 379.

PODERIS et mitra apud Zachariam secundum Christi adventum in gloria significant: Tertull., II, 330, 331.

POSTERIORA. Filii Dei incarnatio accipitur: S. Eucher., I, 735.

PSALTERIUM corporis Domini decora similitudo: Cassiodor., LXX, 512.

PURPURA dicitur passio Christi: Alan. de Insulis, CCX, 100. — Purpureus color mysterium Dominicæ passionis significat: Cassiodor., LXX, 1071, 1073, 1096.

QUADRAGES Aminadab Christi principales sunt virtutes in incarnatione exhibitæ: Alanus de Insulis, CCX, 95.

RAAB funiculum coccineum in fenestra suspendens sanguinis Christi mysterium præferbat: S. Fulgentius Ruspens., LXV, 545.

RADIX. Incarnatio Dominica, radix: Garner. de S. Vict., CXCH, 542.

RAMUS virentis olivæ Christi sanctissimam carnem designat: Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 1016.

ROS significat Verbum Domini: Raban. Maur., CXI, 528. — Christus quasi ros in utero Virginis: Rupert. abb., CLXVIII, 201.

SACRUS corpus est Christi Jesu, cum pro nobis ipse mori dignatus est: Cassiodor., LXX, 206.

SACRIFICIA Christus in sacrificiis veteribus propheta-

tus: S. August., XII, 347.

SAGITTÆ acutæ sunt verba Domini Salvatoris : Cassiodor., LXX, 521.

SANGUIS. Passio Christi, sanguis : Garner. de S. Victore, CXIII, 212.

SAPPHIRUS, miracula Christi : Raban. Maur., CXII, 1044.

SEMITA. Intentio incarnationis, semita : Garner. de S. Victore, CXIII, 214. — Ascensio Christi semita : Raban. Maur., CXII, 1049.

SERPENS a Moyse exaltatus, typus Christi crucifixi. S. Ambros., XVII, 54; S. Bernard., CLXXXIV, 729. — Serpens ardens Christum Dominum a morsu diaboli liberantem prænuuntiabat : S. Prosper Aquilan., LI, 780; S. Maximus Taurin., LVII, 340.

SOL, resurrectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1057.

SORDES apud Zachariam primum Christi adventum in infirmitate significant : Tertull., II, 530, 531.

TAURUS. Tauri decor ejus, cornu unicornis, cornua ejus : per hæc verba Christus significabatur, aliis ferrox ut index, aliis mansuetus ut Salvator : Tertull., II, 546.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in ipsis Jodæum et Regum temporibus figurantur : S. August., XLII, 271. — Christi nomen et Ecclesiam ita exhibent præsentia tempora sicut præterita nuntiabant, *ibid.*, 285.

TESTA. Virtutem Christi testis non putamus incongrue comparari : Cassiodor., LXX, 458.

THABOR specialiter adventum Domini significat : Raban. Maur., CXI, 563.

THURIBULUM est symbolum Christi patientis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 856.

THUS. Maji ob oriente thus et myrrham et aurum Domino obtulerunt quasi clausulam sacrificionis : Tertull., I, 672.

TORCULAR calcavit solus Christus : S. Petr. Damian., CXIV, 1162.

TORRENS. Torrenti bene comparatur sapientia Christi : Cassiodor., LXX, 254; S. Bruno Herbipol., CXII, 151.

UBERA Christi divinitatem ejus designant : Alanus de Insulis, CX, 100.

UMBRA dicitur humanitas et protectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1085.

VACA, infirmitas incarnationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 96. — Per vaccam rufam quæ ad immolandum sacerdoti traditur, figuratur incarnatus Dominus qui pro redemptione nostra sacrificium semetipsum fecit : Raban. Maur., CVIII, 703.

VAS figuli confractum mortem Christi significat : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 291.

VELAMENTUM legis. Christus sic in veamento legis latet ut in hordeo medulla sub palea : S. Augustin., XXXVIII, 725.

VERENDA. Caro Christi infirma significatur per verenda Noe discooperita : Rupert. abb., CLXVII, 951.

VERMIS. Christus dictus vermis et non homo futuræ incorporationis suæ humilitatem designat : S. Gaudent., XX, 989; S. Augustin., XXXIII, 547.

VESPERE, tempus incarnationis : Raban. Maur., CXII, 1076.

VENTIS. Christus venit tinctis vestibus de Bosra : Rupert. abb., CLXX, 156.

VESTIMENTUM Filii Dei, caro ejus : S. Eucher., I, 755.

VIA dicitur Christus; item transitus humanitatis ejus et specialis adventus ad cor : Garner. de S. Victore, CXCI, 260.

VINUM. Divinitas Christi vino comparatur : S. Gaudent., IX, 985. — Vinum sanguis Christi : Raban. Maur., CXII, 1078.

VIRGA. Christus ipse est flos de virga, profecta ex radice Jesse. Humanitas Christi significata est per virgam Moysis : Rupert. abb., CLXVII, 581. — Virga Moysis in serpentem conversa figura fuit Dominicæ passionis : S. Augustin., XXXVI, 935; XXXVIII, 67; XLII, 880. — Virga Moysis fuit figura ligni crucis Christi : Wolbero abb., CXCV, 1061. — Potestas data Christo significatur per virgam Moysis elevatam in mari Rubro : Rupert. abb., CLXVII, 611.

VITIS. Vitis præcisio Christi extirpatione : S. Bernard., CLXXXIV, 637. — Vitis folia Christi verba designant : *ibid.*, 852.

VITULUS humanæ in Christo naturæ typus : Vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 650.

APPENDIX AD ARTICULUM II.

Allegoriæ quæ ad crucem spectant.

ARUX dicitur altare : Rupert. abb., CLXVIII, 566. —

Arbor malus : Joannes Algrinus, CCVI, 808; Alanus de Insulis, CCX, 105. — Per arborem malum crux signatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 541. — Crucis arbor fructum salutis et vitæ attulit : Rupert. abb., CLXVII, 953. — Arca Noë : S. Petr. Damian., CXIV, 770. — Baculus : Raban. Maur., CXII, 875. — Hamus : S. Bernard., CLXXXIII, 102. — Lectulus : Gilbert., CLXXXIV, 655. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lignum dulcescens aquas : Rupert. abb., CLXVII, 635. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1005. — Propitiatorium : S. Petr. Damian., CXIV, 771. — Quercus Thabor : Vener. Hildebert. Cenoman., 439. — Regium signaculum : S. Bernard., CLXXXIV, 727. — Sedes sponsalis in qua Christus Ecclesiam sibi copulavit, *ibid.*, 636. — Scala et janua cœli : Alanus de Insulis, CCX, 214. — Scala cœli proprio nomine crux vocatur, quia per ipsam Dominus Jesus Christus mysteria universa conficiens et concludens, Patri et Adam reportavit et iter ad cœlum omnibus se sequentibus patefecit : S. Zeno, XI, 453. — Sola via ad cœlum : S. Bernard., CLXXXIV, 740. — Statera : Rupert. abb., CLXXXII, 1612. — Statera corporis Christi, id est Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIV, 672. — Sycomorus : Raban. Maur., CXII, 1055. — Sycomorus seu ficus latua : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 438. — Vitis : Raban. Maur., CXII, 1075. — Virga, *id.*, CXII, 1081; S. Augustin., XL, 636. — Virga virtutis : S. Petr. Damian., CXIV, 761.

Ligni nomine crux sancta designatur : S. Eucher., I, 741; Garner. de S. Victore, CXIII, 529. — Nomine palmæ : Raban. Maur., CXII, 1017. — Nomine Torcularis, *ibid.*, 1163.

Lignum crucis dicitur altare, *ibid.*, 856. — Arbor, *ibid.*, 865. — Cedrus, *ibid.*, 891. — Crucis figura fuerunt agnus paschalis, signum sanguinis agni paschalis, signum crucis : Lactant., VI, 550. — Altare ligneum. Crucis mysterium signi. catur per altare ligneum : Rupert. abb., CLXVII, 1188. — Aod. Crux per capulum gladii Aod signata : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 270. — Arca Noë : S. Aug., XL, 534. — Botrus. Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXIV, 786. — Crux Maniocheo parata : Raban. Maur., CXII, 660. — Gedeon. Crux in Gedeone adumbrata : S. Petr. Damian., CXIV, 769. — Isaac. Crucem ferentis Christi figura fuit Isaac bajulus ligna : Rupert. abb., CLXVII, 429. — Jacob. Crux significatur per transpositionem manuum Jacob super Ephraim et Manassæ. Rupert. abb., CLXVII, 548. — Juniperus sub quo fuit Elias, *ibid.*, 1245. — Lignum immisum in aquas ut dulces fierent : S. Augustin., XXXIV, 616; Raban. Maur., CIX, 1031. — Bene ligno fructifero comparatus est Dominus Christus propter crucem quam pro hominum salute suscepit : Cassiodor., LXX, 50. — Christus regnavit a ligno; non ab illo ligno paradisi, unde diabolus genus humanum videbatur tenere captivum; sed ab isto scilicet ligno unde libertas esurit extulit, in vita surrexit; in illo siquidem ligno mors transgressionis pependit; in isto fides confessionis emicuit; illud perduxit ad inferos, istud mittit ad cœlos : Raban. Maur., CIX, 560. — Moyses extendens manus : S. Augustin., XLII, 901. — Moyses quandiu manus tendebat Amalech audacia superba premebatur, præagens crucem beatissimæ passionis : Cassiodor., LXX, 959. — Palma : S. Gregor. Magnus, LXXIX, 536; Rupert. abb., CLXVIII, 947; Alanus de Insulis, CCX, 221. — Palus quo Iael transadegit cerebrum Sisaræ : Raban. Maur., CVIII, 1156. — Samsonis Columnæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 285. — Serpens. Serpens ligno suspensus typus et umbra Christi fuit pro salute nostra in cruce pendens : S. Ambros., XVII, 54. — Tabula Dei digito scriptæ, crucis typus : S. Petr. Damian., CXIV, 664. — Terebinthus. Crux Christi significabatur per terebinthum ubi Jacob sepelivit deos alienos, quia in carne Christi sepulta sunt nostra peccata : Rupert. abb., CLXVII, 501. — Tympanum Mariæ prophetis : S. Petr. Damian., CXIV, 1022. — Littera græca Theta (T) : S. Augustin., XXXIV, 804; Paschas Radbert., CXX, 1101; Rupert. abb., CLXVII, 1058. — Virga Aaron : S. Petr. Damian., CXIV, 750. — Virga Moysis : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 686; Wolbero abb., CXCV, 1061. — Virga qua percussa est petra : Lanfranc. Cantuariensis, CL, 188; Petr. Lombard., CXCI, 1617.

Crux significatur per duo ligna quæ colligebat vidua Sarepta : Rupert. abb., CLXVII, 1241. — Tauri cornua crucis extrema : Tertull., II, 546. — Brachia crucis dicuntur cornua : Raban. Maur., CXII, 903. — Crucis brachia sunt cornua in manibus Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1618. — Crux habuit duo ligna, unum linguam Judæorum, alterum manum gentiliæ : Rupert. abb., CLXXII, 884. — Duo ligna crucis per genuinam percussione petra

sint significata : S. Augustin., XXXV, 1612. — Signaculum crucis, context : Raban Maur., CXII, 904. — Signum Dei vivi, crucis est signum : Alcuin., C, 1129. — Vexillum crucis est clypeus : Raban., CXII, 895.

ARTICULUS III.

Allegoriae quæ ad beatam Mariam spectant.

ARCA Testamenti nihil aliud quam Mariam præfiguratur : S. Ambros., XII, 689.

AROMATA. Aromaticis speciebus comparantur virtutes Mariæ : Alanus de Insulis, CCX, 82.

AURORA. Maria est auroræ similis : Alan., CX, 94.

CAPUT beatæ Mariæ Christus : Alanus de Insulis, CLX, 100.

CASTELLUM symbolum esse potest beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid., CLXXIV, 959.

CECIORUM regnum Mariæ fidei comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 120.

COLLUM non extantum significat humilitatem Mariæ : Rupert. abb., CLXVIII, 944. — Collum beatæ Mariæ obedientia ejus est : Alanus de Insulis, CCX, 60. — Doctrina est ejus, *ibid.*, 99.

COLUMBA. Columbæ proprietates beatæ Mariæ applicatur : Rupert. abb., CLXVIII, 884.

DIES Maria dies est sicut angelus Gabriel. : Raban. Maur., CXII, 909.

EBORI. Ebori comparatum Mariæ corpus : Gueric., CLXXV, 117.

FERMENTUM. Mariæ fides, fermentum : S. Bernard., CLXXXII, 801.

FONS signatus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert., CX, 106. — Fons signatus a Spiritu sancto dicitur Maria tam corpore quam mente : Rupert. abb., CLXVIII, 898.

FUNDAMENTUM. Maria est fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 1149.

FUNICULUS. Maria significatur per funiculum coarctatum quod Raab ligavit in fenestra : Rupert. abb., CLXVIII, 867.

GUTTUR. Meditatio beatæ Mariæ gutturi comparatur : Alan., CCX, 101.

HIERUSALEM beatam Mariam designat : Alanus de Insulis, CCX, 202.

HORTUS conclusus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert., CX, 106.

LABIA Virginis Mariæ significant illius doctrinam : Rupert. abb., CLXVIII, 884.

LECTULUS. Uterus Virginis Mariæ lectulus dicitur : Rupert. abb., CLXVIII, 858. — Lectulus Salomonis beatam Mariam præfiguravit : Alanus de Insulis, CCX, 75.

LIBANUS. Mariæ virginitas Libano comparata : Gilbert., CLXXXIV, 89.

LILIUM inter spinas, beata Virgo inter filias synagogæ : Wolbero abb., CXCV, 1093. — Maria et Joseph, duo lilia : Rupert. abb., CLXVIII, 871.

MANNA. Maria est manna subtilis splendida, suavis et virgo, quæ velut cælitus veniens, cunctis ecclesiarum populis cibum dulciorem melle deflavit : S. Maximus Taurinensis., LVII, 550.

MARIA, Ager plenus : S. Bernard., CLXXXIV, 1074.

— Aqueductus, *id.*, (CLXXXIII, 439. — Aurora : Thomas Cisterciensis., CCVI, 124. — Aurora consurgens : Rupert. abb., CLXVII, 936; S. Bernard., CLXXXIV, 896.

— Castellum : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 52; S. Bernard., CLXXXIV, 1085. — Collis thuris : Alanus de Insulis, CX, 80. — Collum : Thomas Cisterciensis., CCVI, 122.

— Columba dilecta : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Columba mystica : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 37.

— Domus divinis sapientia : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 957; S. Bernard., CLXXXIII, 674. — Domus sapientia : Alanus de Insulis, CCX, 261. — Domus signi : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 290. — Electa ut sol : Alanus de Insulis, CCX, 94. — Fons : vener. Godefrid., CLXXIV, 1008; Alanus, CCX, 76. — Fons signatus : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1149. — Hortus aromatum : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Hortus conclusus, *ibid.*, 82. — Hortus deliciarum : S. Bernard., CLXXXIV, 856; Gueric., CLXXXV, 119. — Hortus nucum : Alanus de Insulis, CX, 95. — Invenit gratia : S. Bernard., CLXXXIII, 415. — Lenticula : Thomas Cisterciensis., CCVI, 35. — Lilium inter spinas : S. Petr. Damian., CXIV, 784; Alanus de Insulis, CX, 947. — Luna : Thomas Cisterciensis., CCVI, 124. — Mater charitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 922. — Mater gentium : Rupert. abb., CLXVIII, 950. — Medium terræ : S. Bernard., CLXXXIII, 527. — Misericordia regina, *id.*, CLXXXIV, 1059. — Mons : Rupert. abb., CLXVIII, 510. — Mons myrrhæ : Alanus de Insulis, CCX, 80. — Mulier foris : S. Bernard.,

CLXXXIII, 63. — Navicula : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 603. — Negotium saculorum : S. Bernard., CLXXXIII, 327. — Oliva campi : Alanus de Insulis, CX, 247. — Plantatio rosæ in Jericho : Alanus de Insulis, CX, 247. — Plena gratia et scientia, *ibid.*, 87. — Porta cæli : S. Paschasius Radbert., CX, 1010. — Porta celi maxima : Rupert. abb., CLXX, 70. — Porta Ezechiel : S. Petrus Damian., CXLI, 753. — Porta Orientalis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 903; Adamus Scot., CXCIII, 185. — Pulchra ut luna : Rupertus abb., CLXVIII, 936; Alanus de Insulis, CCX, 94. — Pulcherrima mulierum : Philippus, de Harveog, CCHI, 245. — Puteus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1008. — Puteus aquæ purissimæ : S. Bernard., CLXXXIV, 194. — Rubus laccombatus : S. Bernard., CLXXXIII, 64, 452. — Sacramentum Scripturarum : Rupert. abb., CLXVIII, 899. — Sacramentum Spiritus sancti, *id.*, CLXX, 63. — Scala Jacob : Paschas. Radbert., CX, 1010; vener. Godefrid., CLXXIV, 1011. — Secretorum Dei conscia : S. Bernard., CLXXXIII, 857. — Soror et sponsa Christi : Alanus de Insulis, CX, 80, 81. — Stella : S. Petrus Damian., CXLI, 719; Thomas Cisterciensis., CCVI, 124. — Stella Maria : S. Petr. Damian., CXLI, 719; S. Bernard., CLXXXIII, 440. — Templum Domini : Rupert. abb., CLXX, 63. — Thalamus sacculatus, *ibid.*, 67. — Thesaurus Dei : S. Bernard., CLXXXIII, 395. — Thronus Dei : Gueric. abb., CLXXV, 189. — Thronus regius, *ibid.*, 117. — Triclinium divini consilii : Rupert. abb., CLXX, 67. — Turris David : Rupert. abb., CLXVIII, 898. — Vellus Gedeonis : S. Bernard., CLXXXIII, 64. — Vertex novitum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 47. — Virga florida : S. Bernard., CLXXXIII, 62, 452. — Virga ex qua Jesus flos produit : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Virgo et martyr : Gueric., CLXXXV, 117. — Virgula ex aromatis myrrhæ et thuris : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 96.

Maria Virgo dicitur acies castrorum : Alanus de Insulis, CCX, 91, 94. — Arca Noe : *ibid.*, 91, 94. — Castellum : Raban. Maur., CXII, 885. — Civitas : Raban. Maur., CXII, 897; Alanus de Insulis, CX, 200. — Cæsum : S. Petr. Damian., CXCIV, 861. — Ferculum : Raban. Maur., CXII, 925. — Flacella : *id.*, *ibid.*, 929. — Virtutum Gazophylacium : Alanus de Insulis, CX, 55. — Hortus conclusus : Rupert. abb., CLXVIII, 896. — Jerusalem : Rupert. abb., CLXX, 905. — Alanus de Insulis : CCX, 91, 94. — Luna : Raban. Maur., CXII, 900. — Lilium : Alanus de Insulis, CCX, 61. — Mons : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons myrrhæ : Rupert. abb., CLXX, 203. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002. — Ovum : Rupert. abb., CLXVIII, 1456. — Palatium : Alanus de Insulis, CCX, 55. — Cælestis regis Paradisus : Rupert. abb., CLXVI, 895. — Porta : Raban. Maur., CXII, 1031. — Porta cæli : Paschas. Radbert., CX, 1010. — Porta sanctuarii : Rupert., CLXVII, 1495. — Prophetissa : *ibid.*, 1507. — Pulchra et beata, *id.*, CLXVIII, 851. — Regina angelorum, *id.*, CLXX, 205. — Rubus : Raban. Maur., CXII, 1041. — Scala Jacob : S. Paschas. Radbert., CX, 1010. — Sol : Raban. Maur., CXII, 1087. — Soror Christi : Alanus de Insulis, CCX, 107. — Speculum humilitatis : Rupert. abb., CLXX, 205. — Stella : Raban. Maur., CXII, 1052. — Sunamis : Alanus de Insulis, CX, 96. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062; Alanus de Insulis, CCX, 55. — Terra : Raban. Maur., CXII, 1065. — Templum : *ibid.*, 1064. — Thalamus : *ibid.*, 1065. — Turris : Rupert. abb., CLXX, 205. — Vellus : Raban. Maur., CXII, 1075. — Virga, *ibid.*, 1081; Richard. de S. Victore, CXCVI, 1031. — Virgula fumi : Alanus, CCX, 74.

Maria Virgo comparatur arcæ Noe : S. Bernard., CLXXXIV, 1016, 1019. — Auroræ : S. Petr. Damian., CXLI, 719. — Campo : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Wolbero abb., CXCV, 1093. — Castello : Alanus de Insulis, CCX, 190, 201. — Ecclesiam : Alanus, CCX, 60. — Jerusalem civitati : *ibid.*, CCX, 190, 201. — Luna : S. Petr. Damian., CXLI, 719. — Rubo ardenti : S. Bernard., CLXXXIV, 1017. — Soli : S. Petr. Damian., CXLI, 720; vener. Godefrid., CLXXIV, 760; S. Bernard., CLXXXIII, 450. — Terræ : vener. Godefrid., CLXXIV, 748, 1007. — Tartari : Alanus, CX, 60. — Virgæ : Alanus, CX, 190. — Virgæ Jesse : S. Petr. Damian., CXLI, 720. — Maria assimilatur palmæ : Alanus de Insulis, CCX, 100. — Maria Domina nostra simpliciter dicta : S. Bernard., CLXXXII, 210. — Maria fuit magistra apostolorum : Rupert. abb., CLXVIII, 916. — Mariæ nomen evolutum de thesauro Divinitatis : S. Petr. Damian., CXLI, 58. — Maria pariens est moraliter sapientia fructum sanctus parens : Adam Scot., CXCIII, 510. — Maria terribilis carnionibus : S. Petr. Damian., CXLI, 720. — Maria typum quemdam salutaris nostrarum gessit : S. Maximus Taurinensis.,

rin., LVII, 269. — Maria animam fidelem denotat : vener. Godefrid., CLXXIV, 638. — Maria designat congregationem religiosam : Adam. Scot., CXCVIII, 535. — Maria rationem, Joseph conscientiam moraliter designant; *ibid.*, 567.

MONILE beatæ Mariæ obedientia Christi est : Alanus de Insulis, CCX, 60.

MONS beatam Virginem Mariam notat : vener. Godefrid., CLXXIV, 1091.

MULIERES in libro Generationis recensitæ figura Mariæ fuerunt : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1022.

NARDUS carnem beatæ Mariæ designat, item et famam : Alanus de Insulis, CCX, 61.

OCULI beatæ Mariæ sunt vita activa et contemplativa : *ibid.*, CCX, 99.

ODOR Mariæ bonus odor Christus, Christus Evæ vere malus : Rupert. abb., CLXVIII, 834.

PARADISUS. Uterus Mariæ Virginis Paradisus : S. Bernard., CLXXXIV, 857.

PARVULA dicitur Maria et ubera non habens : Alan., CCX, 107.

PELLIS. Mariæ pulchritudo similis pellibus Salomonis : Rupert. abb., CLXVIII, 846.

PETRA. Maria petra recte dicta : Gueric., CLXXXV, 119.

PLUVIA symbolum humilitatis et castitatis beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1006.

POIUS. Maria per polum figuratur : Alan., CCX, 201.

PORTA est Maria quæ clausa ante ingressum principis, ad eum Christi, semper existit, et post egressum ejus clausa in ævum permansit : S. Ambros., XVII, 945. — Porta uterum beatæ Mariæ Virginis designat : Raban. Maur., CXI, 383. — Porta fuit soli Deo pervia : Alan., CCX, 85.

ROS conceptio Mariæ de Spiritu sancto, significatur per rorem jacentem in solitudine : Rupert. abb., CLXVIII, 1328.

ROSA. Eva spina, Maria rosa : S. Bernard., CLXXXIV, 1020.

RUBUS, Mariæ Virginis præfiguratio : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXI, 513.

TEMPLUM, Maria templum est quoddam nobis immorandum : Adam. Scot., CXCVIII, 367.

TERRA. Maria terra datur fructum benedictionis : Vigilius Tapseus., LXII, 115.

THALAMUS, uterum sanctæ Mariæ Virginis significat : Raban. Maur., CXI, 399; Garner. de S. Victore, CXCIII, 413.

UBERA duo Mariæ sunt virginitas et fecunditas quasi duo huiusmodi gemelli : Rupert. abb., CLXVIII, 889. — Ubra beatæ Mariæ sunt humilitas et virginitas : Alanus de Insulis, CCX, 107. Charitas per ubera beatæ Mariæ designatur : CCX, 79. Ubra beatæ Mariæ carnem et animam designant; *ibid.*, 98.

UTERUS Mariæ Virginis desertum nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 909.

VELLUS est Maria de cujus fructu salutaria populis vestimenta texuntur : S. Ambros., XVII, 614. — Mariæ Virginis uterus vellus Gedeonis : Petr. Lombard., CXCI, 861.

VIRGA. Maria virga Aaron : S. Petr. Damian., CXLI, 721, 760. — Maria figurata est per virgam Aaron : S. Bruno Astensis, CLXV, 823. — Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Maria Virgo Jesseus radice virga : S. Martin. Taurin., LVII, 510; Vigili. Tapseus., LXII, 112, 113. — Maria Virga, flos Christus : S. Ambros., IV, 1561; S. August., XL, 698; Rupert. abb., CLXVIII, 1454; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 592; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 826, 827.

VIRGO et stella maris gratiæ diviniæ typus : Adam. Scot., CXCVIII, 231.

VITIS fructificans est humilitas beatæ Virginis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 989.

VITTA coccinea verba beatæ Mariæ significat : Alanus, CCX, 78.

ARTICULUS IV.

Allegoria quæ ad angelos spectant.

ANGELI dicuntur ahies : Raban. Maur., CXII, 853. — Amica : Raban. Maur., CXII, 858. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857. — Aqua : S. Eucher. Lugdun., L, 742; S. Gregor. Magnus, LXXVI, 987; Raban. Maur., CXII, 860; Garner. de S. Victore, CXCIII, 279. — Astra : Raban. Maur., CXII, 867. — Astra matulina : S. Gregor. Mag., LXXVI, 467. — Aurum : *ibid.*, LXXVI, 80. — Capilli : S. Eucher. Lugdun., L, 709; Raban. Maur., CXII, 883. — Caprea : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cardines : Raban. Maur., CXII, 888. — Castra : Raban. Maur.,

CXII, 889. — Cedri : S. Bruno Herhipol., CXLI, 161. — Cervi camporum : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cherub. : Raban. Maur., CXII, 891. — Cælum : S. Augustin., XXXII, 850, 853; XXXV, 252, 258; XXXVII, 1718; S. Gregor. Mag., LXXVI, 458; Garner. de S. Victore, CXCIII, 30; Adamus Scotus, CXCVIII, 278, 787. — Cognati nostri : vener. Godefrid. : CLXXIV, 897. — Columna : Raban. Maur., CXII, 899. — Columnæ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 411. — Columnæ cæli : S. Gregor. Mag., LXXVI, 50. — Consiliarii : Raban. Maur., CXII, 901. — Consules : S. Gregorius Mag., LXXV, 666; LXXVI, 19; Garner. de S. Victore, CXCIII, 151. — Crystallum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 354. — Custodes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Decor : S. Gregor. Mag., LXXVI, 659. — Denarius, Garner. de S. Victore, CXCIII, 452. — Dies *ibid.*, 570. — Dragma : Raban. Maur., CXII, 906. — Elibera, *ibid.*, 917. — Filii Dei : S. Gregor. Mag., LXXV, 656; Rupert. abb., CLXVIII, 969. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fortes : Rupert. abb., CLXVIII, 555. — Fratres nostri : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1159. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 350. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lillum : S. Eucher., L, 742. — Lux : Raban. Maur., CXII, 989; Vener. Godefrid., CLXXIV, 404. — Menses : Raban. Maur., CXII, 997. — Messores : Raban. Maur., CXII, 999. — Milites : S. Gregor. Mag., LXXVI, 20; Raban. Maur., CXII, 999. — Ministri divini voluntatis : S. Bruno Herhipolens., CXLI, 141. — Montes : S. Hilari., IX, 653, 682; S. August., XXXVII, 1141, 1148, 1680; Raban. Maur., CXII, 1001; S. Bruno Carthus., CLII, 1119; S. Bernard., CLXXXIII, 1035; Garner. de S. Victore, CXCIII, 252. — Nebulæ : S. Eucher., L, 759. — Obvium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 80; Raban. Maur., CXII, 1109; Garner. de S. Victore, CXCIII, 306. — Ornamentum Dei : S. Gregor. Mag., LXXVI, 659. — Ovis : Raban. Maur., CXII, 1015; Oves : S. Bernard., CLXXXIII, 1035. — Petrus : Raban. Maur., CXII, 1028; Garner. de S. Victore, CXCIII, 519. — Platani : Raban. Maur., CXII, 1020; Garner. de S. Victore, CXCIII, 537. — Platea : Raban. Maur., CXII, 1020. — Virtutum præsidens : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1120. — Principes : Raban. Maur., CXII, 1029. — Principes gentium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 19. — Protectores nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Reges : Raban. Maur., CXII, 1057; Rupert., CLXVIII, 969; Garner. de S. Victore, CXCIII, 147. — Rupes : Raban. Maur., CXII, 1041. — Sacerdotes Domini : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 405. — Sal : Raban. Maur., CXII, 1045. — Sapphirus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 533. — Saxa : Raban. Maur., CXII, 1047. — Sedes Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 759; S. Bruno Herhipol., CXLI, 193. — Senatores : Raban. Maur., CXII, 1049. — Servi, *ibid.*, CXII, 1051. — Signaculum Dei : Alanus de Insulis, CCX, 247. — Silices : Raban. Maur., CXII, 1054. — Silices prærupti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 628. — Solium Dei : Raban. Maur., CXII, 1058; S. Bernard., CLXXXIII, 555. — Sorores nostræ : vener. Godefrid., CLXXIV, 617, 618. — Stellæ : Raban. Maur., CXII, 1052. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062. — Templum : *ibid.*, 1063. — Throni : S. Eucher. Lugdun., L, 759. — Vestimentum Dei : Rupert. abb., CLXVII, 212. — Vicini nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Vigiles : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vir : Garner. de S. Victore, CXCIII, 157. — Virtutes : Raban. Maur., CXII, 1081.

Angeli significant Deum excelsam : Rupert. abb., CLXVIII, 638. — Fidem : *ibid.*, 778. — Angeli portant orbem : *ibid.*, 1006. — Significantur per abyssum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1013; per altare : *ibid.*, 1091. — Angeli ventis comparantur : S. Bruno Carthus., CLII, 1348. — Angeli custodes dicuntur ligna cedrina : S. Bernard., CLXXXIV, 430. — Angelorum nomine designatur ipse chorus angelicus : S. Eucher. Lugdun., L, 759.

AQUÆ in cælo dicuntur angelorum agmina, quibus cæli superiora teguntur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 987. AURUM dicitur sapientia primi angeli : Raban. Maur., CXII, 870.

CAPILLI. Per capillos capitis sanctos angelos seu virtuosos electos typice acripere debemus : S. Eucher. Lugdun., L, 709.

COELUM est intellectus angelorum, cætus supernorum spirituum, angeli : Raban. Maur., CXII, 891. — Angelicus intellectus cælum quoddam est : Adam. Scot., CXCVIII, 278, 787.

ÆS. Fortitudo angelorum æs dicitur : Raban. Maur., CXII, 918.

EXERCITUS. Angelorum multitudo exercitus.

FIRMAMENTUM, confirmatio angelicæ naturæ post ruinam malorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 56.

LILIUM, angeli, candore justitiæ : S. Eucher., L, 742.

MENSES. Ordines angelorum, menses : Raban. Maur., CXII, 997.

MONTES accipere possumus angelica ministeria et eorum virtutes et potestates quarum ministerio nobis in sublimia præstatur ascensus : S. Hilr., IX, 653. Montes in circuitu nostro angelorum sunt munitiones quæ nos defendunt, *ibid.*, 652. — Montis nomine angelorum celsitudo significatur : S. August., XXXVII, 1141, 1142. — Montes in circuitu Jerusalem sunt angeli, *ibid.*, 1650.

NOVEM nomina lapidum ize hic is. novem sunt ordines angelorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1270. — Novenarius numerus, novem ordines angelorum : Garner., CXIII, 450.

SAPPHIRUS. Claritas angelorum sapphirus : Raban. Maur., CXII, 1011.

SEPTIS. Angelorum custodia septis, *ibid.*, 1019.

SERINACULUM est primus angelorum, *ibid.*, 1053.

TEMPLUM capacitas intellectus angelici et humani, *ibid.*, 1063.

ARTICULUS V.

Allegoria quæ ad spiritus malignos spectant.

ABYSSUS, astutiæ diaboli : Garner. de S. Victore, CXIII, 281.

ÆGYPTUS. Quid Ægypti nomine scribitur nisi a circum sedibus lapsa multitudo? Et quid in Pharaone Ægypti rege, nisi ipse tenebrarum sector diabolus? S. Gregor. Mag., LXXIX, 187.

ALIENUS. Dæmones dicuntur alieni : Raban. Maur., CXII, 857.

ALICUS, suggestio diaboli, *ibid.*, 856.

AMALECITA, figura malignorum spirituum : vener. Godefrid., CLXXIV, 299.

AMMON. Populus meretricis seu Ammon diabolus et angeli ejus non inconvenienter intelliguntur : Raban. Maur., CVIII, 1187.

ANGELUS, spiritus malignus, *id.*, CXII, 851.

ANIMA, voluntas diaboli, *ibid.*, 852.

AQUILA. In Scriptura sacra vocabulo aquila maligni spiritus raptores animarum et insidiatore accipiuntur, *id.*, CX, 694; CXII, 862.

AQUILO. Diabolus et angeli ejus per figuram in aquilone ponuntur sicut Christus in austro : S. August., XXXIII, 561. — Diabolus et coepostate ejus angeli mai nuncupantur aquilo : S. Eucher., L, 739. — Aquilouis nomine appellari diabolus solet, qui ut torporis frigore gentium corda constringit : S. Gregor. Mag., LXXVI, 26, 798, 939; LXXIX, 515. — Diabolus venit ab aquilone et est princeps opprobrii nostri : Rupert. abb., CLXVIII, 231. — Aquilouis latera, diaboli gens : S. Bruno Carthus., CLII, 842.

ARMA, nequitia diaboli : Raban. Maur., CXII, 861. — Franci diaboli : Garner. de S. Victore, CXIII, 318.

ASPES, spiritus maligni : Raban. Maur., CXII, 868. — Oculi saviæ diaboli, *ibid.* — Suggestiones diaboli, *ibid.*

ASSUR idem est ac diabolus, pro eo quod multos ad culpam pertrahit, cum cuncta sua multitudine ad inferi claustra descendit : S. Gregor. Mag., LXXV, 916.

AVIS, spiritus maligni : Raban. Maur., LXXV, 872.

BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1510.

BELIUM, tentatio diaboli; resistens adversarius; suggestio adversarii; ipse malignus : Raban. Maur., CXII, 871.

BESTIA terre sunt maligni spiritus, *ibid.*, 875; Rupert. abb., CLXVIII, 991, 1182.

BRANCHIA, potestas diaboli : Raban. Maur., CXII, 874.

CARTILAGO, membra diaboli, *ibid.*, 867.

CATULI, dæmones, *ibid.*, 889.

CETUS vel Leviathan diabolus præfiguratur : S. Gregor. Mag., LXXV, 641, 821.

CHANANEUS. Diabolus significatur per Chananeum pugnantem cum Israël : Rupert. abb., CLXVII, 873.

CIVES, dæmones : Raban. Maur., CXII, 878.

CLAMOR, vis tentatio diaboli, *ibid.*, 881.

CLYPEUS. Repugnatio diaboli, clypeus : Garner., CXIII, 521.

COLLIS est diabolus ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1058.

COR. caliditas diaboli : Raban. Maur., CXII, 902.

CORVUS est symbolum diaboli : S. Paulin. Aquileiens., XLIX, 255.

CUBILE, quies diaboli : Raban. Maur., CXII, 904.

CUSTODES, spiritus maligni, *ibid.*, 905.

DÆMONES merito figurantur a porcis : S. Petr. Chrysol., LII, 198. — Dæmones tempestatis nomine signantur : S. Bruno Carthusian., CLII, 854. Dæmones dicuntur calumniatores, *ibid.*, 991. — Dæmones per dracones significantur, *ibid.*, 1015.

DENTES, persecutiones dæmonum : Raban. Maur., CXII, 907.

DESERTUM, dæmones, *ibid.*, 909. — Maligni spiritus dicuntur desertum : Garner. de S. Victore, CXIII, 288.

DIABOLUS accusator in Judicio : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 871. — Adversarius, *ibid.*, 268; Raban. Maur., CXII, 872. — Angelus, *ibid.*, 851. — Aper singularis : S. Bruno Her. ipol., CXII, 506. — Aquilo : Raban. Maur., CXII, 860; S. Bruno Carthus., CLII, 842. — Pars aquilonaris : S. Eucher. Lugdun., L, 741. — Armatus : Raban. Maur., CXII, 868; Rupert. abb., CLXVIII, 988. — Aversor : Raban. Maur., CXII, 867. — Aspis, *ibid.*, 868; S. Bruno Her. ipol., CXII, 540. — Auctor scandalorum : S. Bernard., CLXXII, 202. — Avis : Raban. Maur., CXII, 872. — Nocturna avis, ostens vigiliarum et anathema : Wolther abb., CXCV, 1159.

— Basiliscus : Raban. Maur., CXII, 874; S. Bruno Her. ipol., CXII, 540. — Berchemot : Raban. Maur., CXII, 875. — Bestia, *ibid.*. — Bos, *ibid.*, 877. — Cadaver, *ibid.*, 878. — Calligo, *ibid.*, 879. — Calumniator, *ibid.*, 880; S. Bruno Her. ipol., CXII, 450. — Caput : Raban. Maur., CXII, 884. — Caput impiorum : Egypt. abb., LXII, 971; Rupert. CLXVIII, 611. — Caput et initium totius iniquitatis : S. Petr. Dam., CXIV, 279. — Caput et princeps omnium malorum : S. Agobard., CIV, 153. — Catulus : Raban. Maur., CXII, 886.

— Cetus : S. Gregor. Mag., LXXV, 824; Raban. Maur., CXII, 895. — Collis ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1058. — Coluber : Raban. Maur., CXII, 900. — Damascus, *ibid.*, 906. — Damula, *ibid.*, 906. — Draco : S. Eucher. L, 754; Raban. Maur., CXII, 874; S. Bruno Her. ipol., CXII, 74, 540, 575; Rupert. abb., CLXVII, 1735. — Draco in insidiis : S. Augustin., XXXV, 879; XXXVI, 458, 661; XXXVII, 1168. — Draco inimicus Ecclesie, *ibid.*, 1561. — Edom : Raban. Maur., CXII, 915. — Exactor, *ibid.*, 918; Rupert. abb., CLXVIII, 980. — Exactor pessime hereditatis : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. — Faber : Raban. Maur., CXII, 919. — Faber suffragans persecutiones in servos Dei. Rupert. abb., CLXVII, 1540. — Fortis : Raban. Maur., CXII, 931. — Geras, *ibid.*, 916. — Homo : S. Eucher. Lugdun., L, 751. — Horribilis : S. Gregor. Mag., LXXV, 1037. — Hostis antiquus, *id.*, LXXVI, 601. — Hostis hominis : S. Bernard., CLXXXIII, 1178. — Hyæna : Raban. Maur., CXII, 934. — Iacus, *ibid.*, 970. — Infernus, *ibid.*, 970. — Superbia institutor : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. — Inventor mortis, *ibid.*.

— Inventor et causa omnis mali : S. Agobard., CIV, 208. — Lapis : Raban. Maur., CXII, 980. — Lapis calceatus : Rupert. abb., CLXIX, 1255. — Laqueus venantium : S. Bruno Carthus., CLII, 1122. — Latro : S. Gregor. Mag., LXXV, 1063; S. Petr. Dam., CXIV, 761. — Leo : S. August., XXXV, 879; XXXVIII, 1209; S. Bruno Her. ipol., CXII, 74, 540, 575; Rupert. abb., CLXVII, 1755; S. Bernard., CLXXXIII, 257. — Leo in impetu, draco in insidiis : S. August., XLIV, 458, 887; XXXVII, 1168. — Leo et formica : S. Gregor. Mag., LXXV, 702. — Leviathan : Raban. Maur., CXII, 985. — Lucifer, *ibid.*, 989. — Lupus : Vener. Godefrid. abb., CLXIV, 519. — Malleus : Cassiodor., LXX, 1690; Raban. Maur., CXII, 997. — Malleus celestis Opificis : S. Bernard., CLXXXIII, 485. — Milvus : Raban. Maur., CXII, 999. — Moah, *ibid.*, 1000.

— Mons, *id.*, CXI, 559. — Mons qui se misit in cor Jude : S. Ambros., XIV, 1157. — Morx : Raban. Maur., CXII, 1002. — Morus, *ibid.*, 1002. — Nebulo : S. Augustin., XXXIX, 1618. — Nox : Rab. Maur. CXII, 1007. Pater, *ibid.*, 1023. — Pater mendacii : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 267. — Perdix : Raban. Maur., CXII, 1027. — Pirata : S. Augustin., XXXIX, 1619. — Piscis : Raban. Maur., CXII, 1030. — Plumbum, *ibid.*, 1031. — Porta mortis, *id.*, CXI, 585. — Praepositus mortis : S. August., XXXVI, 225. — Princeps : Raban. Maur., CXII, 1029. — Princeps carceris : Rupert., CLXVII, 522. — Princeps opprobrii nostri, *id.*, CLXIII, 251. — Princeps superbiorum : S. Bernard., CLXXXIII, 857. — Princeps voluptatum sæculi : vener. Godefrid., CLXXIV, 61, 63. — Rex : Raban. Maur., CXII, 1088. — Rex ævisimus : S. Ambros., XIV, 1114. — Rex victorum : Egypt. abb., LXII, 853. — Scorpio : S. Eucher. Lugdun., L, 754. — Serpens, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 1031. — Serra, *ibid.*. — Servus, *ibid.*. — Spiritus, *ibid.*.

— Superbus, *ibid.*, 1061. — Umbra mortis : Cassiodor., LXX, 169. — Vectis : Raban. Maur., CXII, 1075. — Vectis qui ad necem percussit : S. Gregorius Mag., LXXV, 645. — Ventus : Raban. Maur., CXII, 1074. — Vipera : S. Eucher., L, 754. — Vir, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 1060. — Vitulus, *ibid.*, 1082. — Vulpis : S. Petr. Damian., CXIV, 514.

Diabolus dicitur Aditamentum : Rupert., CLXVII, 1631.

—Alienus qui a regno Domini extraneus: Cassiodor., LXX, 783. —Aper: S. Eucher., L, 748. —Antichristus: S. Victor. Bruno Heribol., CXLI, 506. —Aquila: Garner. de S. CXIII, 69. —Aquila: S. Bruno Heribol., CXLI, 906; Garner. de S. Victor., CXIII, 59. —Aspis dum occulte percussit, basiliscus cum palam venena disseminat: Cassiodor., LXX, 654. —Assur: S. Bruno Carthus., CLII, 1079. —Avis: Garner. de S. Victor., CXIII, 65. —Baculus: Raban. Maur., CXII, 875. —Basiliscus cum palam venena disseminat: Cassiodor., LXX, 654. —Bestia: S. Eucher., L, 748; S. Gregor. Mag., LXXVI, 428, 581, 670. —Bos in membris suis, id est hereticis: Raban. Maur., CX, 201, 208. —Calumniator: Cassiodor., LXX, 508. —Canis: S. Eucher. Lugdun., L, 752. —Captivitas: Eugyp. abb., LXII, 925. —Corvus: S. Eucher. Lugdun., L, 748. —Dies, *ibid.*, 761. —Draco: Rupert. abb., CLXIX, 1277. —Draco cum negligentes impia voracitate deglutit: Cassiodor., LXX, 654. —Draco dicitur propter venenum quod Evæ primæ mulieri pestiferis suasionibus inspiravit, *ibid.*, 739. —Exactor cuius vox est tentatio miseræ suggestionis: S. Gregor. Mag. LXX, 676; LXXVI, 555, 563, 1297. —Falsus argumentarius: Gillebert., CLXXXIV, 90. —Fenerator: Cassiodor., LXX, 783. —Fur: Rupert. abb., CLXVIII, 1442. —Homo: Garner. de S. Victor., CXIII, 153. —Homo in quantum peccatis maculatus: Cassiodor. LXX, 156. —Homo non propter naturam sed propter culpam et infirmitatem: Raban. Maur., CXII, 957. —Homo malus: Cassiodor., LXX, 994. —Hostis hominis: S. Paulin. Nolan., 224. —Leo: Eugyp. abb., LXII, 848; S. Gregor. Mag., LXXV, 700; Rupert. abb., CLXVII, 990. —Leo dum persequitur innocentes: Cassiodor., LXX, 654. —Lupus: S. Eucher. Lugdun., L, 748. —Mendacium: Rupert. abb., CLXVIII, 790. —Miles: Cassiodor., LXX, 551. —Milvus: Garner. de S. Victor., CXIII, 82. —Mors: S. August., XXXVI, 556; S. Greg. Mag., LXXVI, 97. —Musca: S. Eucher., L, 748. —Nox: Garner. de S. Victor., CXIII, 576. —Ostia tenebrosa: S. Gregor. Mag. LXXVI, 499. —Pardus: S. Eucher. Lugdun., L, 748. —Perditio: S. Gregor. Mag., LXXVI, 97. —Perdix: S. Eucher., L, 748. —Porta mortis: S. Gregor. Mag., LXXVI, 490. —Rana: S. Eucher. Lugdun., L, 752. —Rex: Garner. de S. Victor., CXIII, 147. —Rex stultus: Alcuin., C, 687. —Serpens: S. Gregor. Mag., LXXV, 645; Alcuin., C, 709. —Serpens antiquus: S. Paulin. Nolan., LXI, 239, 471. —Job tentator: S. Hilar., X, 725. —Ursus: S. Eucher., L, 748. —Ventus urens: S. Gregor. Mag., LXXVI, 51, 406, 814. —Vir: Garner. de S. Victor., CXIII, 157. —Volucris coeli: S. Gregor. Mag., LXXVI, 95. —Vulpes: S. Eucher. Lugdun., L, 752; S. Gregor. Mag., LXXVI, 96. —Diabolus vocatur aspis: Garner. de S. Victor., CXIII, 129. —Behemoth, *ibid.*, 123. —B. 9 ia, *ibid.*, 106. —Bos, *ibid.*, 94. —Coluber: S. Hieronym., XXV, 1072; Garner. de S. Victor., CXIII, 126. —Coluber tortuosus: S. Gregor. Mag., LXXVI, 35. —Dies et nox, *ibid.*, 611. —Draco: Garner. de S. Victor., CXIII, 124. —Leo: S. Hieronym., XXV, 1052; S. Gregor. Mag., LXXVI, 56, 646; Garner. de S. Victor., CXIII, 108. —Lupus, *ibid.*, 115. —Myrmicoleon: S. Gregor. Mag., LXXVI, 56, 616. —Nox: S. Gregor. Mag., LXXV, 611. —Nox solitaria, *ibid.*, 614. —Regulus: Garner. de S. Victor., CXIII, 127. —Securis: S. Hieron., XXXV, 157. —Serpens: Garner. de S. Victor., CXIII, 124. —Serra: S. Hieron., XXIV, 157. —Tigris: S. Gregor. Mag., LXXVI, 56, 616; Garner. de S. Victor., CXIII, 113. —Ursus: S. Hieronym., XXV, 1052. —Virga: S. Hieronym., XXIV, 157. —Designatur nomine Behemoth. S. Gregor. Mag., LXXVI, 691. —Nomine Pharaonis, *id.*, LXXIX, 187. —Nomine Philistim, *ibid.*, 203. —Significatur nomine aquile: S. Bruno Carthusian., CLII, 1181. —Nomine aquilonis: S. Gregor. Mag., LXXV, 832. —Nomine bestiae: vener. Guibert. abb., CLVI, 301. —Nomine fortis et potens: S. August., XXXVI, 695, 910. —Nomine mortis et inferni, *id.*, XLI, 681; Alcuin., C, 451. —Diabolus figuratur, vel significatur per Ægypti regem: Rupert., CLXX, 73. —Per Ammon: Raban. Maur., CVIII, 1187. —Aquilam: S. Bruno Carthus., CLII, 1181. —Aquilonem: S. August., XXXVI, 551; Eugyp. abb., LXII, 849; Wolbero abb., CXC, 1175; Alanus de Insulis, CCX, 85. —Ascensorem equi: Rupert., CLXVII, 645. —Assur: S. Petr. Damian., CXIV, 1169; Rupert. abb., CLXVIII, 253, 670; CLXIX, 1368. —Babylonem regem: Rupert. abb., CLXVII, 1500. —Cetum vel Leviathan: S. Gregor. Mag., LXXV, 614, 821. —Chaldeos: Rupert., CLXVIII, 973. —Chananeum pugnantem cum Israel, *id.*, CLXVII, 875. —Gottam: S. August., XXXVI, 502. —Herodem: Raban. Maur., CXII, 961. —Leonem: vener. Godfrid. abb., CLXXIV,

1086, 1097, 1104; Rupert. abb., CLXVIII, 983. —Leviathan: S. Gregor. Mag., LXXV, 641, 824; vener. Godfrid., CLXXIV, 1102. —Lupum: Raban. Maur., CXI, 225. —Montes et colles: ven. Godfrid. abb., CLXXIV, 49. —Montes Gelboe: S. Bernard., CLXXXIII, 1039. —Nimrod: Rupert. abb., CLXVII, 366. —Perdicem: Raban. Maur., CXI, 249. —Pharaonem: S. Bruno Carthusian., CLII, 1549; Rupert. abb., CLXVII, 569. —Pisces: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 1102. —Reptilia: S. Bruno Carthus., CLII, 1186. —Seon: S. Gregor. Mag., LXXIX, 212; S. Petr. Damian., CXIV, 1040. —Sisara: Rupert., CLXVIII, 1031. —Syriæ regem, *ibid.*, 1263. —Vulpem: Raban. Maur., CXI, 225. —Diabolus comparatur feris quoniam humanis semper delectatur exitiis: Cassiodor., LXX, 162; S. Bruno Heribol., CXLI, 110. —Ollæ quæ carnes susceptas decoquit: Cassiodor. LXX, 779. —Perdici: S. Petr. Damian., CXIV, 718. —DIES. Diabolus sive angelus apostata dies dicitur; imitatio diaboli umbra: S. Eucher. Lugdun., L, 741. —ETHAN Hebræa lingua fortis interpretatur, quod diabolus significat: Cassiodor., LXX, 532, 628. —EXERCITUS cælus demonum: Raban. Maur., CXII, 918. —FEL est persuasio demonum, *ibid.*, 923. —FILII diaboli, peccatores: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 210. —Filii alieni, diaboli sunt: S. Bruno Heribolens., CXLI, 193. —FLAMMA, instigatio diaboli. Raban. Maur., CXII, 921. —FLUVIUS. Doctrina diaboli, fluvius: Garner. de S. Victor., CXIII, 291. —FOSSA dicitur damnatio diaboli. Raban. Maur., CX, 469. —FUMUS tentatio diaboli: *id.*, CXII, 933. —FUNDAMENTUM, occulta diaboli: *ibid.*, 933. —FURES, spiritus maligni: *ibid.*, 937. —GLADIUS, spiritus maligni: *ibid.*, 942; Garner. de S. Victor., CXIII, 322. —GENS longinquasignificat diabolus: Rupert., CLXVIII, 249. —HAMUS in malam partem pro diabolo accipitur. Raban. Maur., CXI, 240. —HORRIBILES sunt demones: *ibid.*, CXII, 938. —HOSTES nostri diabolus et angeli ejus: S. Agobard., CIV, 275. —IMPIUS, hostis antiquus: Raban. Maur., CXII, 970. —INIQUUS. Diabolus maxime iniquus et dolosus: S. Bruno Heribol., CXLI, 180. —LAPIS diabolus qui durus est per impenitentiam et ponderosus per iniquitatem: Raban. Maur., CXII, 994. —LARVÆ sunt demones: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 486. —LATRONES sunt maligni spiritus: Raban. Maur., CXII, 983. —LEO. Diabolus tentator figuratur in leone invincibili: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 1086, 1097, 1101. —Demones dicuntur leones: Alanus de Insulis, CCX, 80. —MANUS, tentatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 994. —MAXILLA, malitia diaboli, *ibid.*, 997. —MONTES a Christo obtriti diabolus cum suis significat: S. Hilar., IX, 418. Montes, spiritus maligni: Raban. Maur., CXII, 1001. Diabolus significatur per montes et colles: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 49. Diabolus per montes Gelboe designatus: S. Bernard., CLXXXIII, 1039. —NARES, instigatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 1004; Garner. de S. Victor., CXIII, 171. —NERVI, machinamenta diaboli: Raban. Maur., CXII, 1005. —NOCENDI cupidus semper diabolus: S. Agobard., CIV, 182, 184. —NOVACULA. Diabolus novacula pestifera sectionis: S. Paulin. Nolan., LXI, 261. —Novacula appellari merentur subtiles demonis suggestiones: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 409. —OCULI, consilii diaboli. Raban. Maur., CXII, 1010. —OLLA, malitia diaboli, *ibid.*, 1011. —OS, calliditas diaboli, *ibid.*, 1013. —OSTIA, spiritus maligni, *ibid.*, 1014. —OVA, consilia demonum, *ibid.*, 1015. —PANNI diaboli pompæ sunt sæculi: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. —PERDIX, avis dolosa atque immunda significat diabolus: Raban. Maur., CXI, 249. —PORCI sunt immundi spiritus, *id.*, CXII, 1027. —PORCI, immundi spiritus, *ibid.*, 1032. —Porci, malignorum spirituum symbolum: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 296. —PORTE mortis sunt diaboli: S. Bruno Heribolens.,

CXLII, 71. — Potestates adversæ dicuntur porta: Garner. de S. Victore, CXCIII, 402.

RANÆ sunt demones et spiritus demoniorum: Raban. Maur., CXI, 228.

REPTILIA sunt immundi spiritus, id., CXI, 103.

REGITUS, ævis diaboli, *ibid.*, CXII, 1041. — Suggestio diaboli, *ibid.*

SABÆI. Demones signantur per Sabæos: Rupert., CLXVIII, 971.

SÆCULI huius motus atque fluctus undantis maris æstibus comparati sunt dominantis diaboli incolatus, secundum propheticam et allegoricam intelligentiam: S. Hilar., IX, 316.

SAGITTÆ dicuntur diaboli: S. Bernard., CLXXXIV, 802.

SCORPIONES, demones: Raban. Maur., CXII, 1060.

SECURUS. Diabolus in Scripturis et prophetis vocatur securis et serra et virga: S. Hieronym., XXIV, 137.

SINISTRA, reprobi angeli: Raban. Maur., CXII, 1055.

TIGRIS significat astutiam diaboli, diabolum ipsum: *ibid.*, CXI, 219.

UMBRA. Imitatio diaboli, umbra: Garner. de S. Victore, CXCIII, 382.

VIPERA. tentatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 1079.

VITULUS ille quem Moyses confregit est corpus diaboli: S. Petr. Damian., CXLV, 1026.

VOLUCRES maligni spiritus: Raban. Maur., CXII, 1033.

— Volucres cœli significant demones: Rupert. abb., CLXVIII, 80, 1468; S. Paschas Radbert, CXX, 857.

VOX, suggestio hostis: Raban. Maur., CXII, 1083.

VULPES, spiritus maligni, *ibid.*, CXII, 1084; Rupert. abb., CLXVII, 1182. — Nomine vulpium demones significantur: S. Hilar., IX, 406. — Vulpes mystice diabolum dolosum significat: Raban. Maur., CXI, 228.

— Diabolus vulpis est species: S. Petr. Damian., CXLV, 511. — Demones dicuntur vulpes propter malitiam, volucres vero propter elationem: Rupert. abb., CLXVIII, 1468.

ARTICULUS VI.

Allegoriæ quæ ad Ecclesiam spectant.

ACERVUS. Venter Ecclesiæ comparatur acervo tritici: Cassiodor., LXX, 1094. — Tritici acervus multitudinem fidelium significat: Wolbero abb., CXCIV, 1230.

EDIFICATIO tabernaculi et templi, unam eandemque Christi Ecclesiam designat: vener. Beda, XCI, 737.

ÆGYPTII ab Hebræis suis divitiis spoliati sunt figura Christianorum proficientium ex ethnicorum doctrina: S. Augustin., XXXIV, 61. — Christiani qui aut schismata aut hæreses movent et Ecclesiam Dei quibus possunt afflictionibus impetant, sunt Ægyptii: S. Prosper Aquitanus, LI, 384.

AGER. Terra Dei, ager Dei, Ecclesia est: S. Prosper Aquitan., LI, 314. — Potest agri nomine universa Ecclesia designari: S. Gregor. Mag., LXXV, 1150. — Duo in agro clerici sunt qui gubernant Ecclesiam: S. Aug., LXXVII, 1279, 1750.

AQUÆ maris significant populum christianum: Cassiodor., LXX, 226.

ARCA NOE. Viderimus si secundum aræ typum et corpus, et milvius, et lupus, et canis, et serpens in Ecclesia erit, certe idololatrias in aræ typo non habetur.

Nullum animal in idololatras figuratum est. Quod in arca non fuit, in Ecclesia non sit: Tertull., I, 696. — Si potuit evadere quisquam qui extra arcam Noe fuit, et qui extra Ecclesiam foris fuerit evadet: S. Cyprian., IV, 503. — Arca Noe Ecclesiæ formam habuit in qua omnes salvi facti sunt: S. Hilar., LX, 874. — Ecclesia sicut arca Noe fluctuat in hac vita: S. August., XXXIII, 817. — Ut arca Noe omnia animalium genera continebat, ita Ecclesia omnes gentes, id., XXXVII, 1358. — Congregati in arca Noe totius generis bestiarum non aliud declarant quam universi generis homines in unitate Ecclesiæ congregandos: S. Prosper Aquitan., LI, 291. — Sicut arca Noe, naufragante mundo, cunctos quos susceperat incolumes servavit, ita et Petri Ecclesia omnes quos amplectitur representabit illesos: S. Maximus Taurin., LVII, 722. — Arcam construxit Noe de lignis non putrescentibus; Ecclesia construitur a Christo ex hominibus victuris in æternum; arca omnis ista Ecclesiam demonstrat quæ natat fluctibus mundi huius: Raban. Maur., CVII, 518.

ARCA Testamenti figura fuit Ecclesiæ circumtectæ huiusmodi, quia hi qui sapientiam habent non intus tantum retinere debent, sed foris monstrando prædicare: S. Bruno Astensis, CLXIV, 303.

ARCTURUS. Arcturi nomine Ecclesiæ universalis fulgor exprimitur: S. Eucher., L, 741. — Arcturus in cœli axe constitutus septem stellarum radiis fulgens, semper versans et nunquam mergens, significat Ecclesiam universalem quæ in Joannis Apocalypsi per septem ecclesias, septemque candelabra figuratur: S. Gregor. Mag., LXXV, 866. — In arcturo qui per gyrum suum nocturna spatia non occasurus illustrat, tota simul Ecclesiæ designatur, id., LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 273. — Arcturi gyris designat militantis Ecclesiæ labores: Adam. Scot., CXCVIII, 784.

ATRIUM. Introitus atrii designat ingressum in sancta Ecclesia: Adam. Scot., CXCVIII, 707.

AURORA, Ecclesiæ dicitur quæ a peccatorum suorum tenebris ad lucem justitiæ permutatur: S. Greg. Mag., LXXV, 644.

AUSTER significat sanctam Ecclesiam fidei calore accessam: Raban. Maur., CXI, 262.

BABYLON. Ecclesiæ de gentibus dicitur Babylonia: Raban. Maur., CXII, 872.

BACULUS Domini disciplinam sanctæ Ecclesiæ designat: S. Eucher., L, 754.

BELLUM. Continua bella inter reges Juda et Israel non aliud significant quam quod sancta Ecclesia quæ in unitate fidei persistit, bellum habet cum hæreticis et schismaticis: Raban. Maur., CIX, 486.

BETHEL interpretatur domus Dei quæ bene Ecclesia dicitur, quia in ea habitat Dominus, dum per fidem corda nostra mundantur: S. Gregor. Mag., LXXIX, 338, 501.

CANDELABRUM sanctam et divinam Ecclesiam significat; septem lucernas candelabro superpositas septiformis Ecclesiæ sacramentum: Raban. Maur., CXI, 605.

CAPILLI Ecclesiæ sunt populi: S. Gregor. Mag., LXXIX, 493.

CARIATHIARIM. Ecclesiæ gentium significatur per Cariathiarim, id est civitatem silvarum: Rupert. abb., CLXVII, 1083.

CAULÆ. Sicut oves religiosos homines qui mansueti sunt et innocenter vivunt, sic et caulæ sanctam Ecclesiam significant: Raban. Maur., CXI, 407.

CEDRUS sanctam Ecclesiam mystice significat: *ibid.*, CXI, 517.

CELLA. Ecclesia cella vinaria est, in qua charitas ordinatur: Cassiodor., LXX, 1062.

CIVITAS. Illustris et redempta civitas Christi sanguine, Ecclesia intelligitur quæ et vocatur columna propter simplicitatem multitudinis in ea credentium: S. Hieronym., XXV, 1374. — Per civitatem Ecclesiæ, per vicos civitatis viri spirituales intelliguntur, per plateas viri singulares: S. Gregor. Mag., LXXIX, 502.

COELUM est Ecclesia, ipsa terra, inimici Ecclesiæ: S. Aug., XXXVIII, 380, 388, 394. — Ecclesiæ electorum dicitur cœlum: S. Greg. Mag., LXXVI, 553, 651.

COLLUM significat conjunctionem membrorum cum capite: S. Greg. Mag., LXXIX, 512, 622.

COLOR sapphirinus triumphantem, purpureus militantem Ecclesiam designat: Adam. Scot., CXCVIII, 784.

COLUMBA. Una columna dicitur electorum Ecclesiæ: S. Greg. Mag., LXXIX, 529.

CORPUS. Ecclesia est Christi corpus et confus medicinalibus molestiis ab ipso purgatur: S. Aug., XXXIV, 25. — Ecclesia est unum corpus cuius caput Christus: Regino abb., CXXXII, 339.

CORNU. Annus est potestas sanctæ Ecclesiæ: S. Greg. Mag., LXXIX, 62. — Cornu regni Christi significat Ecclesiæ sublimitatem, *ibid.*, 462.

COSTA. Ecclesia edificatur ex costa Christi: Rupert. abb., CLXVII, 1076.

CUBICULUM Ecclesiæ corpus est Christi: S. Ambros., XV, 1206.

CUSTODES Ecclesiæ sunt prophete, apostoli, apostolorumque successores: Cassiodor., LXX, 1099. — Custodes Ecclesiæ, apostoli et prædicatores: Alanus de Insulis, CCX, 108.

CYPRUS. Per Cyprum Ecclesia universalis designatur: S. Greg. Mag., LXXIX, 493; S. Bernard., CLXXXIV, 428.

DENTES. Per dentes Ecclesiæ firma sermonum ejus stabilitas intelligitur: Cassiodor., LXX, 1090. — Ecclesiæ dentes sunt prædicatores: S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Verba Ecclesiæ dicuntur dentes: Raban. Maur., CXI, 907.

DOMUS. Pater domus Ecclesiæ est, pater patriæ cœlum est: S. Ambros., XIV, 1163. — Ecclesiæ domus est cuius ubertas redundantia gratiarum: torrens voluptatis Spiritus sanctus: S. Ambros., XIV, 962. — Domus Dei quam edificavit rex Salomon in Jerusalem in figuram facta est sanctæ universalis Ecclesiæ: Raban. Maur., CIX, 133. — Ecclesiæ domus Israel fluctibus pulsatur: Alanus de Insulis, CCX, 272.

EUCLESIA dicitur ager : S. Augustin., XXXVII, 1279, 1730; XXXVIII, 46; S. Gregorius Mag., LXXV, 1150; Raban. Maur., CXII, 858; Garner. de S. Victore, CXCHII, 236. — Ager Dei : S. Augustin., XXXVII, 1744; S. Prosper Aquitan., LI, 514. — Ager Dei fructuosissimus : S. Augustin., XXXIV, 926; Eusebius abb. LXII, 841. — Ager Domini : S. August., XXVII, 1440. — Amica : Cassiodor., LXX, 1073, 1083, 1092; Raban. Maur., CXII, 878; Wolbero abb., CXCV, 1086. — Amygdalus : Garner. de S. Victore, CXCHII, 336. — Ancilla : S. Augustin., XXXVII, 1140; Cassiodor., LXX, 823; S. Bruno Herbipolens., CXII, 422; Raban. Maur., CXII, 858. — Angelus : S. Augustin., XXXVIII, 557. — Arca : S. August., XXXVIII, 119, 1174; S. Eucher., L, 744; Alcuin., C, 635; Garner. de S. Victore, CXCHII, 483. — Arca figurata : Tertull., I, 1209. — Arca Noe : S. Augustin., XXXIV, 1434; S. Gregor. Mag., LXXVI, 756, 982. — Arca Noe in qua sancti custodiuntur : S. August., XXXVI, 214. — Arca sanctificationis Domini : Cassiodor., LXX, 950. — Arca Testamenti : S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Arcuturus : S. Eucher. Lugdun., L, 741; Raban. Maur., CXII, 862; Garner. de S. Vict., CXCHII, 47. — Area : S. Greg. Mag., LXXVI, 576; Raban. Maur., CXII, 861, 865; Petr. Lombard. CXCI, 121. — Area que paleam habet et frumentum : S. August., XXXVI, 109, 115. — Area sicca : Raban. Maur., CVIII, 1159. — Asinus : Garner. de S. Victore, CXCVIII, 88. — Assumpta de aquis multis : S. Bruno Herbipol., CXLI, 91. — Atrium : Raban. Maur., CXI, 390; CXII, 868; S. Bruno Carthusian., CLII, 1147. — Aurora : Raban. Maur., CXII, 89; Garner. de S. Victore, CXCHII, 363. — Aurora, que a peccatorum suorum tenebris ad lucem iustitiae permittitur : S. Gregor. Mag., LXXV, 618. — Babylon : Raban. Maur., CXII, 872. — Bethel : S. Gregor. Mag., LXXIX, 518, 501. — Botrus : S. Eucher., L, 742. — Candelabrum : Raban. Maur., CXII, 892. — Caprea, *ibid.*, 883. — Caro Christi : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 86. — Casta : Raban. Maur., CXII, 889. — Castrorum acies : Petrus Cantor., CCV, 168. — Cella : Raban. Maur., CXII, 892. — Cella vinaria, in qua charitas ordinatur : Cassiodor., LXX, 1082. — Civitas : S. Gregor. Mag., LXXV, 1153; LXXVI, 353, 938; LXXIX, 502; Raban. Maur., CXII, 897; vener. Guibert. abb., CLVI, 590, 591; Garner. de S. Victore, CXCHII, 589. — Civitas Christi : Raban. Maur., CXI, 825. — Civitas Dei : S. Ambros., XV, 1422; Cassiodor., LXX, 356; Alcuin., Cl, 1072; S. Bruno Herbipol., CXLI, 193, 195; Rupert. abb., CLXVIII, 615, 809; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Civitas fidei : Alcuin., Cl, 1072. — Civitas illustris Christi sanguine redempta : S. Hieronym., XXV, 1574. — Circumdada varietate : S. Bruno Herbipol., CXLI, 188. — Caelum : S. Ambros., XV, 1369; S. Augustin., XXXIV, 834; XXXVIII, 580, 588, 594; S. Gregor. Mag., LXXVI, 553, 631; Raban. Maur., CXII, 891; Rupert. abb., CLXIX, 1252; Garner. de S. Victore, CXCHII, 50; Adam. Scot., CXCVIII, 275; Philippus de Harveng., CLX, 1204. — Columba : S. Gregor. Mag., LXXIX, 529; Raban. Maur., CXII, 899; S. Bruno Carthusian., Cl, 11, 956; S. Bruno Ateusis, CLXIV, 944; Garner. de S. Victore, CXCHII, 71; Wolbero abb., CXCV, 1214. — Columba deargentata : Cassiodor., LXX, 486; S. Bruno Herbipol., CXLI, 251. — Columba immaculata : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1092. — Columba : S. Gregor. Magnus, LXXV, 50. — Coniux Christi : S. Augustin., XXXIV, 25; XXXVII, 1672, 1681, 1784; Eusebius abb., LXII, 669; Rupert. abb., CLXVI, 61. — Cornu Annæ : S. Greg. Mag., LXXIX, 63. — Corona glorie : S. Ambros., XIV, 1415. — Corpus Christi : S. Hilari., IX, 714; S. Ambros., XV, 1414; S. Augustin., XXXIII, 535; XXXIV, 25; S. Petr. Damian., CXIV, 779; Regino abb., CXXXII, 589; S. Bernard., Cl, XXXIV, 397. — Cubiculum : Alanus de Insulis, CCX, 71. — Cyprus : Raban. Maur., CXII, 896; S. Bernard., Cl, XXXIV, 428. — Uni viro desponsata : S. Agobard., CIV, 110, 189. — Diluvium : Garner. de S. Victore, CXCHII, 366. — Domus : Raban. Maur., CXII, 911; Garner. de S. Victore, CXCHII, 595. — Domus David : S. Prosper Aquitan., LI, 567. — Domus veri David, id est Christi : S. Agobard., CIV, 97. — Domus Dei : S. Hilari., IX, 416; S. Prosper Aquitan., LI, 769; Alcuin., Cl, 1072; S. Agobard., CIV, 236, 312; Raban. Maur., CXI, 133; S. Bruno Ateusis, CLXIV, 956; Wolbero abb., CXCV, 1091. — Domus Domini : Cassiodor., LXX, 663; S. Gregor. Mag., LXXIX, 46, 156, 501. — Domus fidei : Alcuin., Cl, 1072. — Domus Israel : Alanus de Insulis, CCX, 272, 320. — Domus regia : S. Gregor. Mag., LXXXIX, 483. — Domus sapientie : Alanus de Insulis, CCX, 261, 262. — Electa ut cedri : Wolbero abb., CXCV, 1203. — Equitatus Domini, *ibid.*, 1050. — Ezeon : *ibid.*, CXII, 917. — Ferculum : *ibid.*, CXII, 925; Wolbero abb., CXCV, 1148. — Ficus : Raban. Maur., CXII, 936. — Filia : S. Eu-

cher., L, 785; Raban. Maur., CXII, 927. — Filia multitudine : Cassiodor., LXX, 1085. — Filia principis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 533. — Filia prophetarum : S. Bruno Herbipol., CXLI, 188. — Filia regum, cuius gloria ab iustis : S. Gregor. Mag., LXXV, 863. — Filia Sion et Alia Jerusalem : Rupert. abb., CLXX, 81. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fulmen : *ibid.*, CXII, 935. — Fons, *ibid.*, 929. — Fons hortorum : Wolbero abb., CXCV, 1174. — Fons signatus, *ibid.*, 1171. — Fumus : Raban. Maur., CXII, 935. — Funda : S. Gregor. Mag., LXXVI, 729; Raban. Maur., CXII, 933. — Gallina : S. Eucher., L, 748. — Habituaculum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hastile, *ibid.*, 948. — Hereditas Christi : S. Bruno Herbipol., CXLI, 127, 348. — Hereditas Domini : Cassiodor., LXX, 52. — Jerusalem : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 159. — Hortus : S. Greg. Mag., LXXV, 799; Raban. Maur., CXI, 850. — Hortus Christi : Cassiodor., LXX, 1105; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Hortus conclusus : Cassiodor., LXX, 1078; S. Gregor. Mag., CLXXIX, 515; Alcuin., C, 653; Hugo de S. Victore, CLXXV, 275. — Hortus Dei : S. Gregor. Mag., LXXVI, 799. — Hortus nucum : Joannes Algrinus, CCVI, 668. — Humus : Raban. Maur., CXII, 938. — Imago celestium : S. Ambros., XIV, 815. — Immaculata : S. Ambros., XIV, 1540. — Insula : S. Eucher., L, 742; Petr. Lombard., CXCI, 886. — Jerusalem : S. Prosper Aquitanus, LI, 572; S. Gregor. Mag., LXXXIX, 506, 526; Raban. Maur., CXII, 966. — Jerusalem celestis : S. Hilari., IX, 662. — Jumenta : Garner. de S. Victore, CXCHII, 85. — De latere Christi egressa : S. Petr. Damian., CXLI, 779. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 550. — Leona : S. Gregor. Mag., LXXVI, 68, 517; Raban. Maur., CXII, 983; Garner. de S. Victore, CXCHII, 110. — Lectulus Salomonis : Cassiodor., LXX, 1070. — Libanus : Raban. Maur., CXII, 983. — Lilium : Raban. Maur., CXII, 986. — Lilium inter spinas : Wolbero abb., CXCV, 1094. — Locus : Raban. Maur., CXII, 987. — Locus videntium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 336. — Lumbare, Raban. Maur., CXII, 991. — Luna : S. Eucher. Lugdun., L, 759; S. Maximus Taurin., LVII, 488; Eusebius abb., LXII, 753; S. Gregor. Mag., LXXVI, 986; Alcuin., C, 622; Raban. Maur., CXII, 991; Rupert. abb., CLXX, 275; Garner. de S. Victore, CXCHII, 40. — Sine macula et ruga : S. Petr. Damian., CXLI, 568; Petr. Lombard., CXCI, 927. — Mala granata : S. Eucher., L, 743. — Mater : S. Eucher., L, 753; Raban. Maur., CXII, 996. — Mater nostra : Regino abb., CXXXII, 539. — Mater ejusque fidelis : Wolbero abb., CXCV, 1128. — Maxilla : Raban. Maur., CXII, 997. — Mons : S. August., XXXVI, 70, 478, 553; S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXVI, 668; vener. Godefrid., CLXXIV, 1091; Garner. de S. Victore, CXCHII, 252. — Mons associatus Dei : S. August., XXXIV, 442. — Mons Domini : S. Hilari., IX, 680, 682. — Mons Sion : S. Hilari., IX, 414. — Mons qui de preciso lapide surrexit : S. Augustin., XXXVI, 478. — XXXVII, 1270; XXXVIII, 267. — Mortis coniux et crucis haeres : S. Gregor. Mag., LXXIX, 51. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002. — Mulier fortis : *id.*, CXI, 781; Rupert. abb., CLXIX, 146. — Mulier infelix nimis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 57. — Mundus : S. Ambros., IV, 1369. — Mundi figura : S. Petr. Damian., CXLI, 907. — Murus : Cassiodor., LXX, 1105; Raban. Maur., CXII, 1005. — Murus qui habet duodecim portas apostolicas : S. Ambros., IV, 1522. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1003; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 909. — Navis : Raban. Maur., CXI, 372; CXII, 1004. — Navis cuius rectores apostoli : Rupert., CLXVIII, 401. — Navis tempestate jactata : S. Augustin., XXXVIII, 415. — Nemus : Raban. Maur., CXII, 1005. — Nidus : S. Eucher., L, 748. — Nurus : Raban. Maur., CXII, 1008. — Nurus Synagoga : S. Augustin., XXXVI, 501. — Orbis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 74; Raban. Maur., CXII, 1012. — Orbis terrarum : S. Ambros., XV, 1569. — Ortus : Raban. Maur., CXII, 1015. — Os Christi : S. Hilari., IX, 807. — Ostium : Raban. Maur., CXII, 1014. — Oris perdita : S. Bruno Herbipol., CXLI, 461. — Pallium : Raban. Maur., CXII, 1018. — Pallium Christi : S. Augustin., XI, 753. — Palma : Raban. Maur., CXII, 1017; Garner. de S. Victore, CXCHII, 335. — Paradisus : S. Optat., XI, 964; S. Augustin., XXXIV, 207, 442, 478, 482; XI, 395; Raban. Maur., CVIII, 479; CXII, 1022; Philipp. de Harveng. CCIII, 986. — Paradisus malorum punitorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 514. — Mulier parturiens : Rupert. abb., CLXIX, 127; CLXX, 43. — Parturienti similis : Alcuin., Cl, 1214, 1215. — Petra : S. Augustin., XXXIV, 883, 886. — Petra de monte preciosa : Tertull., II, 350. — Plastrum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 187. — Præsepe : Raban. Maur., CXII, 1027. — Pulchra : Wolbero abb., CXCV, 1086. —

Pulcherrima : Gilbert., CLXXXIV, 216. — Pulcherrima omnium mulierum : Wolbero abb., CXC, 1190. — Petrus aquarum viventium : Wolbero abb., CXC, 1174. — Regina : S. Eucher., L, 751; Raban. Maur., CXII, 1038; Rupert. abb., CLXVII, 1175. — Regina quæ amicta varietatibus assistit regi : Rupert. abb., CLXX, 55. — Regnum : Raban. Maur., CXII, 1038. — Regnum celorum : S. Gregorius Mag., LXXVI, 695. — Rete : Raban. Maur., CXII, 1039. — Sacrilicium Spiritus sancti : S. Petr. Damian., CXLI, 888. — Sagena : Raban. Maur., CXII, 1014; S. Gregor. Mag., LXXVI, 695. — Sceptum Filii Dei : S. Petr. Damian., CXLI, 212. — Sedes : Raban. Maur., CXII, 1048. — Sion : S. Augustin., XXXVI, 70, 123; XXXVII, 1107; S. Prosper Aquitan., LI, 570; Cassiodor., LXX, 58, 696; S. Gregor. Mag., LXXIX, 550; Alruin., C, 586, 589, 627, 651; Rupert. abb., CLXIX, 71. — Sol : Raban. Maur., CXII, 1057. — Soror : S. Eucher. Lugdun., I, 755; Raban. Maur., CXII, 1060; Regino abb., CXXXII, 257, 470. — Specula : S. Prosper Aquitan., LI, 283. — Sponsa Christi : S. Hilari., IX, 708; S. Augustin., XXXVIII, 565, 570, 991, 1235; XLII, 423; S. Eucher., L, 755; S. Petr. Chrysologus, LII, 283; S. Fulgentius Ruspensis, LXX, 527; Justus Urgellensis, LXVII, 965; Cassiodor., LXX, 825, 1082, 1092; S. Gregor. Mag., LXXIX, 477; Beda, XCI, 1085; S. Agobard., CIV, 196; Regino abb., CXXXII, 257, 470; S. Bruno Heribopol., CXLI, 422; S. Petr. Damian., CXLI, 897; Rupert. abb., CLXX, 155. — Sponsa Christi per incarnationem copulata : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597. — Stabulum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 582; Raban. Maur., CXII, 1046. — Stola : id., *ibid.*, 1060. — Tabernaculum : S. Ambros., XIV, 460; Cassiodor., LXX, 215, 502; Raban. Maur., CXII, 1062; Petr. Lombard., CXCI, 512; Raban. Maur., CVIII, 158; S. Petr. Damian., CXLV, 506. — Tabernaculum Christi : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Templum : vener. Godefrid., CLXXIV, 884. — Tentorium : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra : S. Gregorius Mag., LXXVI, 26, 117, 462; LXXIX, 626; Alcuin., CI, 1267; Raban. Maur., CXII, 1065; Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Thalamus : Garner. de S. Victore, CXIII, 415. — Thronus : Raban. Maur., CXII, 1069. — Thronus Christi : S. Bruno Heribopol., CXLI, 528. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Torcular : S. Eucher., L, 742; Cassiodor., LXX, 75, 594; S. Bruno Heribopol., CXLI, 66; Petr. Lombard., CXCI, 121. — Tunica : Raban. Maur., CXII, 1063. — Tunica Christi : Cassiodor., LXX, 270. — Turrus David : Alcuin., C, 651; Rupert. abb., CLXVIII, 480. — Turtur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 499; S. Bruno Heribopol., CXII, 515; Garner. de S. Victore, CXIII, 71. — Uter : Raban. Maur., CXII, 1066. — Uxor : Alcuin., C, 650; Raban. Maur., CXII, 1067. — Vehiculum altissimum : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Venter : Raban. Maur., CXII, 1071. — Vestimentum, *ibid.*, 1095. — Vestimentum Aaron : Alcuin., C, 657. — Vestimentum Dei : S. Bruno Carthus., CLII, 1511. — Vestimentum Domini : S. Eucher., L, 753. — Vestis : Raban. Maur., CXII, 1076. — Vestis Christi : S. Petr. Damian., CXLI, 451. — Vestis Domini : Cassiodor., LXX, 728. — Vidua : S. Gregor. Mag., LXXV, 1149; Raban. Maur., CXII, 1078; Rupert. abb., CLXVIII, 1066; Garner. de S. Victore, CXIII, 145. — Vidua Christi : Cassiodor., LXX, 952; S. Bruno Heribopol., CXLI, 482. — Vidua a seculo contempta, a Christo vero sponsa : Alcuin., C, 656. — Virgo : S. Eucher., L, 751; S. Agobard., CIV, 206; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Paschas. Radbert., CXX, 1000, 1001; vener. Guibert., CLVI, 590, 591; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527; Philippus de Harveng, CCIII, 711. — Vineia : S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXV, 1150; LXXVI, 756; LXXIX, 612; Raban. Maur., CXI, 507; CXII, 1079; S. Paschas. Radbert., CXX, 1011; Rupert. abb., CLXVII, 554; Garner. de S. Victore, CXIII, 541; Alanus de Insulis, CCX, 108. — Vineia Christi : Regino abb., CXXXII, 358. — Vineia Domini : S. Bernard., CLXXXIII, 1056, 1069. — Virgula : Raban. Maur., CXII, 1081. — Vomer : *ibid.*, 1085.

Ecclesiam designant, figurant, representant vel significant edificatio tabernaculi et templi : vener. Beda, XCI, 757. — Arca : S. Augustin., XXXIV, 814; S. Prosper Aquitan., LI, 699; Cassiodor., LXX, 164; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1286; LXXVII, 49, 775, 857, 1142, 1164; Raban. Maur., CXI, 511; S. Petr. Damian., CXLI, 579, 910. — Arca Noe : Tertullian., I, 696; S. Cyprilian., IV, 503; S. Hilarius, IX, 874; S. August., XXXVI, 115; XXXVII, 1103, 1358; XXXVIII, 1216; XII, 472, 476; XLIII, 196, 597, 652; S. Prosper Aquitan., LI, 291, 758; S. Maxim. Taurin., LVII, 722; S. Paulin. Nolan., LXI, 404; S. Fulgentius Ruspensis, LXX, 544; Tatol. Cæsaraugust. episc., LXXX, 739; Raban. Maur., CVII, 515;

S. Ivo Carnotens., CLXII, 507; S. Bruno Astensis, CLXV, 879; Rupert. abb., CLXVII, 512; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 629, 630; Eugyp. abb., LXII, 655. — Arca Testamenti : S. Bruno Astensis, CLXIV, 58; Rupert. abb., CLXX, 252. — Arcturi gyrus : S. Gregor. Mag., LXXV, 866; LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 515; Rupert. abb., CLXVIII, 517; Adamus Scot., CXCIII, 704; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Area : S. Gregor. Mag., LXXVI, 377. — Area sicra Gedeonis : S. Augustin., XXXIV, 815; Raban. Maur., CVIII, 1159. — Candelabrum : id., CXI, 605; vener. Godefrid., CLXXIV, 924. — Capra : S. Gregor. Mag., LXXIX, 501; S. Bernard., CLXXIV, 180. — Caulæ : Raban. Maur., CXI, 407. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 517. — Cervæ : S. Augustin., XXXIV, 880. — Cyprus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495; S. Bernard., CLXXXIV, 428. — Diluvium : S. Augustin., XXXVII, 1551. — Ficus grossos suos proferens : S. Gregorius Mag., LXXIX, 499. — Galad, id., LXXVII, 71, 94. — Hortus : Raban. Maur., CXI, 550. — Insula : Rupert., CLXVIII, 670. — Jerusalem : Raban. Maur., CXI, 579; S. Petr. Damian., CXLV, 60. — Judas : Raban. Maur., CXI, 539. — Luna : S. Ambros., XIV, 201, 678; S. Prosper Aquitan., LI, 565; Eugyp. abb., LXII, 738; Cassiodor., LXX, 755; S. Bruno Carthusian., CLII, 665, 992; Hugo de S. Victore, CLXXV, 658. — Mula in qua sedit Salomon : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Mulier quæ parit in dolore filius : Raban. Maur., CVII, 496. — Naves, id., CXI, 572. — Paradisus voluptatis : S. Bruno Astensis, CLXIV, 161. — Mons Pharan : S. Augustin., XXXIV, 775. — Sacrificium oblatum de Simila : Raban. Maur., CVIII, 258. — Mons Sion : Eugyp. abb., LXII, 758; S. Bruno Heribopol., CXLI, 55, 70; S. Bruno Carthus., CLII, 1545; Raban. Maur., CXI, 562; Rupert. abb., CLXVIII, 480, 1247. — Tabernaculum : Rupert. abb., CLXVII, 708; S. Petr. Damian., CXLV, 60; Adam. Scot., CXCIII, 624; Philippus de Harveng, CCIII, 669. — Templum quod edificavit Salomon : S. Ambros., IV, 1585; S. Gregor. Mag., LXXIX, 590. — Terra : vener. Godefrid., CLXXIV, 1014. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Tunica Christi inconsutilis : Cassiodor., LXX, 161. — Tunica Christi indivisa : S. Bruno Heribopol., CXLI, 110. — Vestis summi sacerdotis : S. Augustin., XXXIV, 687. — Vineia : S. Bruno Heribopolens., CXLI, 505.

Ecclesia assimilatur aurora : S. Gregor. Mag., LXXIX, 530. — Corpori : Wolbero abb., CXC, 1154. — Greg. caprarum : S. Ambros., XV, 1152. — Horto : S. Ambros., XV, 1859. — Horto concluso : Wolbero abb., CXC, 1160, 1170. — Insula : Cassiodor., LXX, 685. — Libano : Wolbero abb., CXC, 1202. — Luna : S. Gaudent., XI, 861; S. Augustin., XXXVI, 153; S. Maxim. Taurin., LVII, 488; Cassiodor., LXX, 76, 1082; S. Bruno Heribopolens., CXLI, 574; Petr. Lombard., CXCI, 149; Alanus de Insulis, CCX, 259. — Malo granato : S. Ambros., XIV, 180. — Malo paucico : S. Gregor. Mag., LXXIX, 508. — Mari : Cassiodor., LXX, 665. — Myrrha, *ibid.*, 1069. — Oculis columbæ : Cassiodor., LXX, 1372. — Palma, *ibid.*, 1096. — Soli, *ibid.*, 1082; S. Gregor. Mag., LXXIX, 530. — Tunica Joseph polymita : S. Bernard., CLXXXII, 901. — Turturi : Cassiodor., LXX, 1069; S. Bernard., CLXXXIV, 1290. — Utri : Cassiodor., LXX, 228. — Uvæ pedibus conculcate : id., *ibid.*, 593. — Vestis : Rupert. abb., CLXVIII, 1287. — Vineam quæ fossa plus proficit et putata multiplicatur : Cassiodor., LXX, 582.

Ecclesia in primordiis mundi desponsata in paradiso, præfigurata in diluvio, annuntiata per legem, vocata per prophetas, Evangelii decorem diu expectavit : S. Ambros., XV, 1201. — Ecclesia corpit in hortis esse postquam in hortis passus est Christus, *ibid.*, 1524. — Ecclesia fundamentum et caput Christus : S. Augustin., XXXIX, 1615. — Crescit quotidie Ecclesia in templum Dei et ab ipso capite totum corpus extruitur : S. Prosper Aquitan., LI, 282. — Ecclesia, sponsa Christi, cuius Thalamus ornatur auro fidei, argento sapientie, virtutum gemmis, sanctitatis velis, verecundie rosas, liliis castitatis, pudoris violis : S. Petrus Chrysologus, LII, 262. — Ecclesia in Synagoga, Judæis obscurantibus fuscabatur, *ibid.*, 412. — Ecclesia soror est Christi, soror, sponsa, amica, columba, immaculata : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1092. — Ecclesia gentium deserta dicitur : Wolbero abb., CXC, 1150.

FACIES sponsæ publicæ Ecclesiæ conventus est qui varia professionem, dignitatem et ordinem qualitate distinguitur : Wolbero abb., CXC, 1148.

FEMINA. Duo feminae sponsæ, duo populi Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 531.

FERCULUM quod sibi fecit Salomon, Ecclesia est : Wolbero abb., CXC, 1148.

FIGUS. Christiani falsi sunt ficus valde male: Petr. Lombard., CXCI, 307.

FIDES, portus Ecclesie: Alanus de Insulis, CCX, 99.

FILIA. Ecclesia dicitur filia multitudinis ob multitudinem confluentium populorum: Cassiodor., LXX, 1095. — Ecclesie apostolorum, filie regum sunt: S. August., XXXVI, 508. — Filie regum sunt animae sen Ecclesie apostolorum predicatione conversae: S. Bruno Heribopol., CXLII, 188. — Filie Jerusalem Ecclesie sunt: Alanus de Insulis, CCX, 74.

FILII servorum Dei sunt filii. ... totius Ecclesie quae corpus est Christi et quae mater est omnium Patrum omniumque filiorum: S. Prosper Aquitan., LI, 244. — Filii Core, id est filii crucis sunt Christiani: S. Bruno Heribopol., CXLII, 314. — Christiani, filii excursorum, id est, prophetarum, *ibid.*, 473.

FLUMEN Dei, Christiani dicuntur, *ibid.*, 243.

FRUCTUS Ecclesie sunt filii ejus, praesertim martyres: S. Gregor. Mag., LXXIX, 514.

FUNDAMENTA et portus Ecclesie sunt apostoli sicut et prophetae: S. August., XXXVII, 1103.

GENÆ Ecclesie sunt predicatorum: S. Gregor. Mag., LXXIX, 185.

GRESSUS Ecclesie sunt velox predicatione apostolorum per quos in omnem terram Evangelium insonuit: Cassiodor., LXX, 1095.

GURGES. Per gurgitem multiplex expositum sanctae Ecclesie predicatione intelligitur: Garner. de S. Victore, CXIII, 305.

HORTUS significat sanctam Ecclesiam in qua variae species virtutum gignuntur: Raban. Maur., CXI, 530.

INDIA quae in orientali parte constitit et solis ortum prima suscipit, primitivam potest designare Ecclesiam in gente Judaea constitutam: Raban. Maur., CXI, 335.

INSULÆ Ecclesie Dei quae diversis tentationum tentantur fluctibus: S. Eucher., L, 742. Ecclesie insularum nomine designantur: Raban. Maur., CXII, 971.

JUDÆA significat sanctam Ecclesiam in qua Dominus recta fide, pia confessione et bonis operibus semper laudatur: Raban. Maur., CXI, 339.

JUDICIUM carnalis Israel Ecclesie typus, quae peregrina et incognita praesentia credidit et sapientiam desideravit audire: S. Hilari., IX, 666.

JUMENTA ecclesiasticos significant greges, qui competentis refectione pascuntur alii lacte, alii cibo solito prout dispensatori visum fuerit: Cassiodor., LXX, 1037.

JURATIO. In juratione Dei Abraham praefiguratur semen Ecclesie, quod supra numerum extenditur: Prosper Aquitan., LI, 747.

LABIA Ecclesie sunt predicatorum: S. Gregor. Mag., LXXIX, 493. — Ecclesie doctores, labia sunt sponsae: S. Petr. Damian., CXIV, 300, 611.

LÆVA manus significat consolationes quas promisit Christus Ecclesie, dextera vero gloriam: Rupert., CLXVIII, 862.

LECTULUS. Per lectulum Salomonis praesens accipitur Ecclesia: Cassiodor., LXX, 1070.

LEPUSCULUS plebem Ecclesie designat: Raban. Maur., CXI, 777.

LILIUM inter spinas est Ecclesia inter filias hujus saeculi: Wolbero abb., CXCV, 1091.

LUNA mysterium Christi atque Ecclesiam representat: S. Ambros., XIV, 204; S. Prosper Aquitan., LI, 365; S. Bruno Carthusian., CLII, 665, 992. — Ecclesia comparatur lunae quae in pace crevit, in persecutione minuitur: S. Gaudent., XX, 861. — Ecclesia in ista mortalitate carnis constituta propter ipsam mutabilitatem lunae nomine in Scripturis signatur: S. August., XXIII, 269. — Ecclesia dicitur luna eo quod in hoc mundi nocte resplendeat: S. Eucher., L, 759. — Lunam Ecclesie comparamus quae sicut luna, inter gentes luceat, mutuatur lumen a Sole iustitiae et Christi radiis: S. Maximus Taurin., LVII, 488; Rupert. abb., CLXX, 275.

MALA granata, Ecclesia de multis gentibus, sive diversas gratias habens: S. Eucher., L, 742.

MANUS Ecclesie sunt homines sancti: S. Bernard., CLXXIV, 1229.

MARE. Ecclesie persecutores per maris tempestates significatur: Rupert. abb., CLXVIII, 1170.

MILLENA unitas unam significat fidem, unum baptismum, unum Deum: Wolbero abb., CXV, 1178.

MONS Montis nomine significatur Synagoga et Ecclesia: S. Augustin., XXXVIII, 267.

MULA. Ecclesia significatur per mulam in qua sedit Salomon: Rupert. abb. CLXVII, 1146.

MULIER. Ecclesia per fidem est illa mulier fortis de qua in Proverbiis, *id.*, CLXIX, 146.

MUNDUS. Mundi creatio figura formationis Ecclesie: S. Augustin., XXXII, 850.

MURI Hierusalem conventus Ecclesie sunt toto orbe fundati: S. Ambros., XIV, 845.

NAVES sunt Ecclesie quae ligno crucis mundi istius tempestates navigant: Cassiodor., LXX, 772; Raban. Maur., CXI, 372.

NINIVE imaginem portat Ecclesie in qua gentium iam inde noster populus morabatur: S. Zeno, XI, 449. — Ninive civitas magna, civitas alienigenarum bipartita Ecclesie figura est: Tichonius Afer, XVIII, 39.

NOE. Ecclesia figuratur in benedictione filiorum Noe: S. August., XLII, 265.

NUPTIAE, vocatio Ecclesie: Raban. Maur., CXII, 1068.

OCULI Ecclesie sunt predicatorum: S. Greg. Mag., LXXIX, 507, 508. — Oculi Ecclesie sen fidelis animae sunt consideratio miserie temporalis et felicitatis perpetuae: Wolbero abb., CXCV, 1230.

OLEUM effusum est dilatio nominis Christi per Ecclesiam, *ibid.*, 1045.

ORA. Ora vestimenti Domini Salvatoris significatur Ecclesia: Cassiodor., LXX, 956.

OSSA. Ecclesie ossa et fortitudo sunt apostoli: S. Augustin., XXXVI, 175; XXXVII, 1297.

OVES populum significant Christianum: Cassiodor., LXX, 77. — Oves et boves quos Salomon sacrificavit significant multitudinem conversorum ad Dominum: Rupert. abb., CLXVII, 1174.

PARADISUS. Per paradisum Ecclesia, per arbores vero paradisi doctores Ecclesie significantur: S. Ambros., XVII, 812. — Paradisus Ecclesia est: Raban. Maur., CVIII, 479. — A principio autem plantatur paradisus, quia Ecclesia catholica a Christo qui est principium omnium condita esse cognoscitur. Fluvius de paradiso extens imaginem portat Christi de paterno fonte fluentis qui irrigat Ecclesiam suam verbo predicationis et dono baptismi, *ibid.*

PARIETES Ecclesie clerici et laici: Hugo de S. Victore, CLXXVI, 417.

PEDES. Extrema Ecclesie membra vocantur pedes: Garnerus de S. Victore, CXIII, 233.

PETRA illa de monte praecisa apud Danielem, est Ecclesia: Tertull., II, 530. — Petra super quam edificanda promittebatur Ecclesia, ipse est Christus S. August., XXXVIII, 1238.

PORTÆ Ecclesie, portas castitatis sunt et iustitiae: S. Ambros., XV, 1694.

PRIMITIA Ecclesie fuit Abel: Petr. Lombard., CXCI, 1431.

PULCHERRIMA omnium mulierum universalis Ecclesia dicitur: Wolbero abb., CXCV, 1190.

PUPILLUS. Ecclesie populus vocatur pupillus: S. Gregor. Mag., LXXV, 808.

RADIX Ecclesie Christus: Alanus de Insulis, CCX, 211. — Ecclesie radices sunt prophetae ecclesie Regis operatione plantati: Cassiodor., LXX, 582.

RECTOR Ecclesie Christus: Alan. de Insulis, CCX, 272.

REGINA. Ecclesia gentilis credendo in Christum, facta est regina: Rupert., abb., CLXVII, 1175.

RIVUS. Explanations Ecclesie dicuntur rivus: Garner. de S. Victore, CXIII, 296.

SACRIFICIUM oblatum de similia Ecclesie catholicae figuram praenuntiat: Raban. Maur., CVIII, 258.

SECUNDA SABBATI. Ecclesia figuratur per secundam Sabbati: S. Augustin., XXXVI, 534.

SEPTENARIUS numerus Ecclesie universalitatem signat: Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SION mons designat Ecclesiam: Egypt. abb., LXII, 758; S. Bruno Heribopol., CXLII, 55, 70; S. Bruno Carthusian., CLII, 1345. — Sion Ecclesia dicitur quia speculatio in illa contemplativa virtute defigitur: Cassiodor., LXX, 58. — Ecclesia dicitur mons Sion et sancta sanctorum cujus habitator Christus est, *ibid.*, 696. — Ex Sion prodiet lex, id est ex monte sancto qui est Ecclesia, qui per omnem orbem Romanum caput tulit sub toto caelo: S. Optat., XI, 996. — Sion civitas omnium electorum: Rupert. abb., CLXIX, 16. — Ecclesie praesentis imago in Sion, Ecclesie futurae imago in Jerusalem: S. August., XXXVI, 70, 122; XXXVII, 1107. — Sion, praesens Ecclesia, Hierusalem, superna civitas: Rupert., abb., CLXIX, 71.

SPONSA. Ecclesia sponsa Christi matrem synagogam reliquit ut ei adhereret: S. August., XXXVIII, 570.

STELLÆ Christiani, Judaei, arenae steriles: Petr. Lombard., CXCI, 1230.

TABERNACULUM Domini typus Ecclesie: Raban. Maur., CVIII, 158.

TEMPULUM quod edificavit Salomon, typus Ecclesie fuit: S. Ambros., XV, 1585.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in ipso Judicium et Regnum temporibus figurantur : S. August., XI, 271. — Christi nomen et Ecclesiam exhibent presentia tempora sicut præterita nuntiaverunt, *ibid.*, 285.

TENTORIUM, sanctitas primitivæ Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 1068.

THUS. Vestimenta Ecclesiæ thuri comparantur : Cassiodor., LXX, 1077.

TORCULAR. Ecclesia ob tribulationes quas patitur dicitur torcular : S. Eucher., I, 742.

TUNICA. Ecclesia Christi est tunica Domini, contexta non filis, sed versibus; non stamine sed compunctione; non lana sed gratia : Cassiodor., LXX, 270. — Ecclesiæ unitas et charitas tunica Christi est : Petr. Lombard., CXCI, 253.

TURRES Ecclesiæ sunt sacerdotes : S. Ambros., XIV, 261.

UBERA Ecclesiæ sunt lex et prophætæ : Rupert. abb., CLXVIII, 936. — Ubers Ecclesiæ sunt cognitio veritatis et amor virtutum : Wolbero abb., CXCV, 1163.

UVA. Christiani uvæ pedibus conculcatæ comparantur : Cassiodor., LXX, 595.

VEHICULUM altissimum est Ecclesia : Rupert. abb., CLXVII, 1146.

VENTER Ecclesiæ sunt idiotæ et simplices : Alanus de Insulis, CIX, 89.

VESTIMENTUM Domini sancta accipitur Ecclesia quæ per fidem et dilectionem ei conjuncta est : S. Eucher., I, 753.

VIDUA. Ecclesia est a sæculo contempta, a Christo vero sponsata : Alcuin., C, 636.

VINEA. Ecclesia comparatur vineæ quæ fossa plus proficit et pulata multiplicatur : Cassiodor., I, 582. — Vineæ præfiguratur Ecclesiam quæ sola persecutionibus crescit : S. Bruno Heribol., CXLI, 505. — Vineæ Engaddi sunt plebes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

VIR Ecclesiæ humani generis Redemptor est : S. Greg. Mag., LXXIX, 62.

VIRGA. Duæ virgæ apud prophetas Ecclesiam et Synagogam significant : S. Hieronym., XII, 645. Duæ virgæ de quibus Isaias utrumque designant populum, gentium et Iudæorum, *id.*, XXXV, 518.

VIRTUS Ecclesiæ, dilectio ejus : S. August., XXXVII, 1098.

ARTICULUS VII.

Allegoria quæ ad sacramenta spectant.

AGNUS poenitentiam innuit : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 905.

AQUA. Baptismus aqua significatur : Rab. Maur., CXII, 860. — Sicut populus vim regis Egypti per aquam transgressus evadit, per aquam liberantur de sæculo nationes : Tertull., I, 1209. Baptismus est aqua quæ de comite petra populo defluebat. Si enim petra Christus, sine dubio aqua in Christo baptismum videmus benedicti, *ibid.*, 1210. — Aqua aspersio significat baptismum et Judæis et gentibus profuturum : S. August., XXXIV, 735, 736. — Baptismus aqua est sepulchrum Christi ubi sanamur a peccatis : Rupert. abb., CLXVII, 1209. — Aquæ contradictionis dicuntur aquæ baptismi : S. Bruno Heribol., CXLI, 587. — Aquæ redemptionis Christi sunt sacramenta : Adam. Scot., CXCVIII, 190.

ARCA. Sicut arca Noe, subversis omnibus vitiis peccatorum ad alta ferebatur; ita baptismatis fonte celo vicina portatur Ecclesia : S. Maximus Taurinensis, LVII, 574. — Arca imposita claustrum novo indicat quod Novi Testamenti gratia renovatis in baptismo mentibus infundatur : Raban. Maur., CIX, 84.

AVIS. Baptismo sacro vivificatus similis est avi volanti ex Egypto : Rupert. abb., CLXVIII, 177.

BAPTISMUS dicitur aqua : S. Eucher., I, 742. — Diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CLII, 718. — Fons : S. Eucher., I, 742. — Labrum : Raban. Maur., CXII, 977. — Libanus, *ibid.*, 985. — Luter, *ibid.*, 991. — Mane : S. Eucher., I, 741. — Mare : Raban. Maur., CXII, 985. — Nubes : S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Baptismus in libro Genesis præfiguratur : S. Ambros., XVI, 592; S. August., XI, 133. — Baptismus est figura mortis et sepulture : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 514. — Baptismus destruit superbum et facit humilem : Rupert. abb., CLXVIII, 767. — Baptismus Christi nostram designat justificationem : Adam. Scot., CXCVIII, 591.

CAPILLI. Legis sacramenta dicuntur capilli : Raban. Maur., CXII, 881.

CARO aliquando sumitur in Scripturis pro uxore : S. August., XXXV, 1396.

CASIA significat baptismum et eodem : S. Bruno Carthus., CLII, 639.

CATACLYSMUS imago fuit baptismi : S. Optatus Milevitan., XI, 1046.

CINIS. Poenitentia dicitur cinis : Garner. de S. Victore, CXIII, 362.

CIRCUMCISIO baptismi vicem olim tenuit : S. August., XXXIII, 845. — Circumcisionis sacramentum præfiguratur tempora baptismum, *id.*, XLIV, 405, 504, 555. — Circumcisio carnis lege præcepta est, quia non posset melius significari per Christum regenerationis auctorem tolli originale peccatum : S. Prosper Aquitan., LI, 472. — Circumcisio typus ac figura baptismi : Raban. Maur., CVII, 561.

CISTERNA. Baptismus cisterna est Bethleemica : ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 507.

DILUVIUM. Comparatur baptismus diluvio : Tertull., I, 1209; Cassiodor., LXX, 292; S. Bruno Heribol., CXLI, 129. — Baptismus dicitur diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Diluvium aliquando significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 529. — Diluvium in figura fuit baptismi : S. Ambros., XVI, 435; S. August., XI, 1, 265; Rupert. abb., CLXVII, 542. — Post diluvium præco columba terris pacem annuntiavit; eadem dispositione carni nostræ emergenti de lavacro post vetera delicta columba sancti Spiritus advolet : Tertull., I, 1209. — Semel factum est diluvium in comparationem baptismatis quia iterari non potest : S. Optat., XI, 894.

ELIAS. Baptismi figura fuit sacrificium Eliæ : S. Ambros., XVI, 175.

ENGADDI, fons hædi, baptismum significat : Cassiodor., LXX, 1061; S. Gregor. Mag., LXXXIX, 493; Alcuin., C, 645; S. Bernard., CLXXXIV, 428; Wolbero abb., CXCV, 1085. — Poenitentia nomine Engaddi signata : Raban. Maur., CXII, 916. — Engaddi baptismi gentium lacrymasque peccantium significat : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

FILII baptismi dicuntur filii maris : Rupert. abb., CLXVIII, 177.

FLUMEN aliud baptismi, aliud persecutionis : S. Bruno Heribol., CXLI, 215.

FONS. Baptismus est fons domus David : Rupert. abb., CLXVIII, 791.

HÆDUS. Poenitentia nomine hædi designatur : Raban. Maur., CXII, 935.

HYSSOPUS. Baptismus nomine hyssopi designatur, *ibid.*, 1088.

INFANS. Quilibet baptismo regeneratus dicitur infans : Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

ISRAELITÆ promittentes se non habituros de poteis Seon regis, Christianorum in baptismo diabolo renuntiandum sunt typus : Raban. Maur., CVIII, 720.

JORDANIS. Per Jordanem iter ad terram promissionis, per baptismum ita ad promissionem regni celestis : S. Chromatius, XX, 350. — Jordanis fluminis conversio figura fuit baptismatis : S. Ambros., XV, 1548. — Jordanis sumitur pro baptismo : S. Bruno Carthusian., CLII, 815.

LABIUM. Per labium æneum sive labium principaliter aqua baptismatis intelligitur cujus lavacro necesse est purgentur omnes qui Ecclesiæ januas ingrediuntur : Raban. Maur., CVII, 215.

LAGENA fides baptismi, *id.*, CXII, 979.

LATIBULUM dicuntur sacramenta Dei : Petr. Lomb., CXCI, 191.

LIBANUS. Baptismus Libano figuratur : S. Greg. Mag., LXXIX, 510.

LOTIO. Baptismus Christi in initio suæ prædicationis fuit figuratus in lotione Aaron in principio suæ conversationis : Rupert. abb., CLXVIII, 1368. Baptismus septiformis spiritus præfiguratus in septem lotionibus Naaman, *id.*, CLXX, 108.

MANNA erat panis Eucharistici figura : S. Ambros., XV, 1163.

MARA Baptismus est mara : Rupert. abb., CLXVIII, 212.

MARE significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 511; S. Bruno Carthus., CLII, 1055. — Mare fusile in figuram lavacri Salvatoris quo in remissionem peccatorum emundamur factum est : Raban. Maur., CIX, 171. — Mare fusile positum a latere dextro templi significat baptismum fluxisse de latere Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1166.

MELCHISEDECH. Sacrificium Melchisedech in pane et in vino figura est sacrificii Christiani : Raban. Maur., CVIII, 505.

MENSA Christi est sacra Eucharistia : Rupert. abb., CLXVIII, 819.

MISSA figurata per sacrificium vacce rufæ : Adam. Scot., CXCVIII, 765.

MYRRA. Penitentia symbolum est myrris : S. Bern. CLXXXV, 48.

NAAMAN. Baptismi gratia figurata fuit per curationem Naaman a lepra : S. Ambros., XVI, 420, 421, 423; Rupert., (LXVII), 1263. — Baptismus peptiformis (Spiritus praefiguratus in septem lotionibus Naaman, id., CLXX, 106. — Penitentia in Naaman fuit figurata : S. Bernard., CLXXXV, 61.

NIVIS nomine baptismus significatur : S. Eucher. Lugd., L, 739.

OSTIUM. Baptismus est ostium positum in arca Noe : Rupert. abb., CLXVII, 342.

PALLIUM. Penitentia vocatur pallium : Raban. Maur., CXII, 1018.

PANIS dicitur Eucharistia, *ibid.*, 1020. — Penitentia dicitur panis subcinericius : Alan. de Insulis, CLX, 206.

RADICES. Sacramenta comparantur radicibus : Vener. Godofrid. abb., CLXXIV, 981.

ROSA in Eucharistia capitur rosa hoc est Dominici corporis sanguis : S. Ambros., XV, 1590.

RUBRUM MARE. Mare rubrum baptismum significat : S. Cyrillus., IV, 414; S. Zeno, XI, 516; S. Ambros., XIV, 867; XVI, 420, 421, 423; S. Prosper Aquit., LI, 764; S. Ivo Carnotens., CLXII, 507; Rupert. abb., CLXX, 162. — Sicut Judaei semel mare Rubrum ingrediuntur, ita et baptismus noster, cujus mare figura fuit, semel est recipiendus : S. Ambros., XVII, 18. — Egyptiorum submersio in mari Rubro figura abolitiois peccatorum in baptismo : S. Augustin., XXXVII, 37. — Rubrum mare figura aquae baptismalis, quae mista sanguine de latere Christi exivit : Cassiodor., LXX, 588. — Baptismus in nube et in mari in Moysen consummatus : Raban. Maur., CVIII, 66. — Baptismus Israelitarum per mare Rubrum transitu figuratus fuit : S. Augustin., XXXIV, 917; XXXVII, 1037, 1411, 1420, 1760; XXXIX, 1562, 1635, 1637; XL, 535, 695; Cassiodor., LXX, 551; S. Gregor. Mag., LXXVII, 1163; LXXXIX, 491; Raban. Maur., CVIII, 9. — Sicut Judaei post mare aileremum pervenerunt, nos post baptismum ad paradisum (Ecclesiam) pervenimus : S. Zeno, XI, 519. — Redempti a Domino vero dicuntur qui in toto orbe terrarum de magna et lata Egypto, quae per mare Rubrum baptismum scilicet sacramentum Christi sanguine liberantur : S. Prosper Aquitan., LI, 587. — Rubri maris divisiones sunt baptismus Christi in quo sunt divisiones, ut una alius sit in vitam, alius in mortem; in vitam fidelibus, in mortem persecutoribus, *ibid.*, 589. — Sicut populus Israel per mare Rubrum salvatus est, Pharaone demerso, ita Ecclesia gentium, per baptismum, de diaboli servitio liberata et ad veram repositionis terram et evangelicam libertatem introducta est : Cassiodor., LXX, 1069. — Maris Rubri transitus fuit figura Eucharistiae : Rupert. abb., CLXVII, 1639.

SILOE. Baptismus significatur per aquas Siloe, *ibid.*, 1201.

TENEBRAE. Penitentia laments tenebras nuncupata : Garner. de S. Victore, CXIII, 578.

UNGUENTUM dicitur penitentia : Raban. Maur., CXH, 1065.

UTERUS. Aqua baptismi uterus et sepulcrum est : Rupert. abb., CLXVII, 1618.

VENTER. Fons baptismi vocatur venter : Raban. Maur., CXII, 1071.

VER dicitur vitae renovatio per baptismum vel per resurrectionem : S. Eucher., L, 741.

VESTITUS dicitur habens baptismi indumentum; nudus autem carens baptismi sacramento, *ibid.*, 736.

ARTICULUS VIII.

Allegoriae quae ad apostolos et justos spectant.

AARONIS vestimenta omnia fideles novissimi temporis sunt : Wolbero abb., CXCV, 1026.

ABIES, contemplator sanctus : Garner. de S. Victore, CXIII, 556.

ABORTIVI, sancti ante legem : Raban. Maur., CXII, 855.

ABYSSUS sunt praedicatores Verbi : S. August., XXXVI, 981. — Collegium apostolorum : Raban. Maur., CXII, 855. — Abyssus in Scriptura sunt aspectus cordis hominum : Alcin., C, 423.

ACCIPITER quilibet sanctus : S. Eucher. Lugdun., L, 748; Garner. de S. Victore, CXIII, 81. — Accipiter, quilibet electus : Raban. Maur., CXI, 853.

ACERVUS testimonii, multitudo martyrum, id., CXII, 854; S. Bruno Carthus., CLII, 917. — Acervus testimonii sanctorum Raban institutio est : Wolbero abb., CXIV, 1149.

ACETABULUM. Apostoli comparantur acetabulo argenteo : ven. Godofrid. abb., CLXIV, 745.

ACIES, unitas electorum Raban. Maur., CXII, 855

ADOLESCENTULAE sunt electorum animae per baptismum renovatae : S. Gregor., Mag., LXXIX, 422, 529. — Sunt animae sanctorum : Raban. Maur., CXII, 851; Wolbero abb., CXCV, 1026; Thomas intericiens., CXVI, 39. — Apostoli dicuntur adolescentulae : Philippus de Harveng, CXIII, 329. Dilectentes Deum nominantur adolescentulae, *ibid.*, 314.

ÆS, calcamentum apostolorum : S. Petrus Damian., CXIV, 727. Æs prophetas signat, *ibid.*, 729. — Æs, praedicatorum vox, ob-cura veterum Patrum praedictio : Garner. de S. Victore, CXIII, 515.

ÆSTAS adolescentiam designat : Wolbero abb., CXCV, 1225.

ÆSTAS, quilibet perfectus : Raban. Maur., CXII, 91.

EGYPTII. Egyptiorum spoliatio figurat philosophorum scientiam mutuandam esse Christiano : Petrus Lombard., CXCI, 955.

AGER est animus : ven. Guibert. abb., CLVI, 225. — Agro comparatur anima fidelis : Adam. Scot., CXCVIII, 789.

AGNA est vita activa : Raban. Maur., CXII, 855.

AGNI apostoli : S. Eucher., L, 752. — Agni sancti, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 203, 855. — Agni duces signant : S. Paulus Nolan., LXI, 557. — Agnus cujuslibet catholici vitam innocentiam designat : Raban. Maur., CXI, 202. Agnus apostoli, viri sancti, simplices et innocentes, id., CXII, 855.

AGRICOLA, doctores Ecclesiae, *ibid.*, 855.

ALÆ, virtutes sanctorum : S. Eucher., L, 746. — Cogitatio viri sancti, virtutes sanctorum : Raban. Maur., CXII, 857.

ALTARK, vite justorum, *ibid.*, 856.

ALTILIA, Patres Novi Testamenti, *ibid.*, 857.

AMICUS, quilibet proximus noster, animus noster, praedicatores sancti, ceteri sancti, *ibid.*, 857. — Amici concordantes in Deum : S. Eucher., L, 753. — Amici Dei apostoli et patriarchae : Cassiodor., LXX, 990. — Pastores dicuntur sponsi amicitissimi : S. Bernard., CLXXXIII, 1154.

AN (ILI A, praedicatores Ecclesiae humiles quique : Raban. Maur., CXII, 858. Ancilla ad arcem missa designat Christum elegisse praedicatores infirmos ac despicibiles quos fideles populus ad superna patriae coelestis aedificia colligerent, id., CXI, 710.

ANGELUS dicitur Joannes Baptista, id., CXII, 851. — Quilibet sacerdos, *ibid.*; Philippus de Harveng, CXIII, 116. — Angeli ascendentes et descendentes a scala Jacob proficientes et deficientes designant : S. Zeno, XI, 452; S. Bernard., CLXXXII, 224. — Angelorum nomine in sancta Scriptura designantur cives coelestis Jerusalem in hominibus assumpti; fidelium populus; quilibet justus; praedicatores vel sacerdotes : S. Eucher., 759. — Sancti praedicatores Ecclesiae pro eo quod gloriam patris coelestis annuntiant angelorum nomine possunt accipi : S. Greg. Mag., LXXVI, 725; Rupert. abb., CLXVIII, 250; S. Bernard., CLXXXIV, 83. — Angeli dicuntur sanctus Joannes Baptista, praedicatores, sancti, prelati Ecclesiae, sacerdotes : Garner. de S. Victore, CXIII, 27.

ANIMA sumitur pro vita : Rupert. abb., CLXVIII, 975. — Anima rex est et sacerdos : Hugo de S. Victore, CLXXV, 576. — Anima est virgo et fornicaria, *ibid.*, 529, 550. — Anima fidelis agro et horto comparatur : Adamus Scot., CXCIII, 789.

ANIMALIA. Singula Ezechielis animalia ad unumquemque evangelistam recte conveniunt : S. Gregorius Mag., LXXVI, 625, 803; Raban. Maur., CX, 505; CXII, 859; S. Bruno Astens., CLXIV, 969; Garner. de S. Victore, CXIII, 95. — Evange ista quatuor animalibus significantur, quia Evangelium per quatuor mundi partes erat divulgatum : Alcin., Cl, 1122, 1153. — Animalia plene oculis in circuitu et intus sanctos designant : S. Gregor. Mag., LXXVI, 100, 805; Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXIII, 95. Animalia, evangelistae, just, simplices in Ecclesia, *ibid.* — Animalia quatuor apud Ezechiellem pastores Ecclesiae significant : S. Bernard., CLXXXIV, 1099. — Animalium Ezechielis sunt virtutes sanctorum : S. Greg. r. Mag., LXXVI, 297.

ANNULI arcus quatuor, quatuor designant evangelistas : Adam. Scot., CXCVIII, 788.

ANNUS, multitudo redemptorum : Raban. Maur., CXH, 858; Garner. de S. Victore, CXIII, 858.

ANTEMURAE, prophetae : Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXIII, 394.

APIS, humiles : Raban. Maur., CXII, 859.

APOSTOLI messuerunt quod patriarchae seminaverunt : Rupert. abb., CLXVIII, 376.

AQUA populum christianum denotat : Eusebius. abb., LXII, 1041; Rupert. abb., CLXVIII, 48. — Aqua cogitationem humanam figurat : Richard. a S. Victore, CXCVI, 140. — Aqua dicuntur bonae mentes : Garnerus de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua, animae beatæ, sancti, devotionis :

Raban. Maur., CXII, 860. — **Aquæ** mentes fidem sequentium designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 100. — **Aquæ** sunt merita in homines : S. Petrus Damian., CXIV, 408. — **Aquæ** maris significant doctores ex gentibus : Rupert. abb., CLXVIII, 390. — **Prædicatores** designantur per aquas : Bruno Carthus., CLII, 844. — **Assimilantur** aquis : Petrus Lombard., CXCI, 194. — **Aquæ** superiores bonos salvandos, aquæ inferiores malos damnandos significant : Hugo de S. Victore, CLXXV, 637.

AQUILA Joannes evangelista aquilæ comparatur : S. Gregorius Magn., LXXVI, 815 ; Aleuin., CI, 1133 ; Raban. Maur., CX, 694 ; CXII, 862 ; S. Petr. Damian., CXIV, 857 ; Rupert. abb., CLXVII, 1681. — **Aquilæ**, sancti : S. Eucher., L, 748. — In Scriptura sacra vocabulo aquilæ subtilissimæ sanctorum intelligentiæ et Joannes apostolus et evangelista designantur : Raban. Maur., CX, 694. — **Aquila**, Joannes evangelista, anima, sublimis hujus sæculi potestas, anima electorum, id., CXII, 862 ; Garner. de S. Victore, CXCHII, 69. — **Aquilæ** comparatur anima : S. Bruno Heribopol., CXLII, 564. — **Aquilæ** comparantur patres antiqui : S. Gregor. Mag., LXXVI, 625.

AQUILO aliquando electus ad fidem conversus : Raban. Maur., CXII, 860.

ARBOR, homo a fructu operum : S. Eucher., L, 712. — **Adam** arbori comparatur : Alan. de Insulis, CCX, 246. — **Arbor** perfectus quilibet in fide : Rab. Maur., CXII, 863. — **Arbores** typus in sanctitate eminentium : ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 31. — **Arbor** qui sublimia appetunt : Garner. de S. Victore, CXCHII, 353. — **Homo** arbori veras : Gueric., CLXXV, 107.

ARCA, Anima justus est arca testamenti : Rupert. abb., CLXVII, 1191. — **Arca** Noe bicamerata contemplativos et activos designat : S. Bernard., CLXXXIV, 1279. — **Arca** et tæculari significant pressuras sanctorum : Rupert. abb., CLXVIII, 253.

ARCTA via, perfectiorum via : Richardus de S. Victore, CXCVI, 315, 316.

ARCTURUS significat patres antiquos, *ibid.*, CLXVIII, 347.

ARCUS, evangelista : Raban. Maur., CXII, 862.

ARDEA potest significare animas electorum, id., CXI, 346.

AREA, ecclesiasticus doctor ; mens sancta, id., CXII, 864.

ARENA, electi, *ibid.*, 849. **Humiles**, *ibid.*, 864.

AREOLA, quilibet humilis, *ibid.*, 866.

ARGENTUM, martyres, vita prædicatorum, *ibid.*, 863. — **Divini** eloqui scriptores : Garner. de S. Vict., CXCHII, 341. — **Argentei** similes sunt apostoli : vener. Godefrid., CLXXIV, 714.

ARIES, Per arietem accipi debet primus in trā Ecclesiam ordo sacerdotum : Raban. Maur., CXI, 778. **Aries**, ordo sacerdotalis, sancti apostoli, prælati in Ecclesia, rationales quoque, id., CXII, 863 ; Garnerius de S. Victore, CXCHII, 103. — **Aries** prælatos exemplo præeuntes indicare valet : Vener. Godefrid., abb. CLXXIV, 1072. — **Arietes** significant apostolos vel ecclesiasticos principes : S. Aug., XXXVI, 1036 ; XXXVI, 785 ; XXXVII, 749, 1414 ; S. Eucher., L, 752 ; Eugyp. abb., LXII, 757 ; Cassiodorus, LXX, 178, 990 ; S. Gregor. Mag., LXXVI, 764, 1148 ; S. Agobard., CLV, 321 ; Rabanus Maur., CXI, 778 ; S. Bruno Carthus., CLII, 746, 1258 ; Petr. Lombard., CXCI, 281. — **Apostoli** arietes et successores filii arietum dicuntur : S. Bruno Heribopol., CXLII, 128, 243. — **Arietes** sunt Ecclesie doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 527. — **Arietes** sunt prælati : Rupert. abb., CLXVII, 1751. — **Arietum** nomine ostenduntur sacerdotes quos doctrinæ apostolicæ eruditio cum orationum odore ad martyrii studium prosequitur : S. Hilarius, IX, 434.

ARMA, sanctorum miracula : Garner. de S. Vict., CXCHII, 318.

ARMENTA, doctores, vel rectores Ecclesie, collegium patriarcharum : Raban. Maur., CXII, 866.

ARMILLA, opera præpositorum, *ibid.*, 864.

AROMATA, viri sancti, bona opera sanctorum, *ibid.*, 866.

ARTUS, intestina Ecclesie membra, *ibid.*, 865.

ARULA, cor humanum, *ibid.*

ARVA, subjecti, *ibid.*, 867.

ASCENSUS, afflictio martyrum, *ibid.*

ASELLUS Domini, populus mitis : S. August., XXXVI, 372, 310.

ASINA, omnes celestes animæ, simplices : Rab. Maur., CXII, 868. — **Simpliciter** viventes : Garner. de S. Victore, CXCHII, 90. — **Asina** justus comparatur asine : ven. Godefr., CLXXIV, 23. — **Doctores** dicuntur asinæ nitescentes : Rupert. abb., CLXVII, 1038.

ASINUS, fidei anima : Garner. de S. Victore, CXCHII, 68.

ASTRA, viri sancti in Ecclesia : Rab. n. Maur., CXII, 867.

ATRIUM amplitudo fidelium, propheta et apostoli, *ibid.*, 868. — **Atrium** tabernaculi significat vitam patri recharum : Rupert. abb., CLXVII, 716. — **Atrium** tabernaculi extrinsecus denotat incipientes et novitios : Adam. Scot., CXCVI, 706. — **Atria** significant eos qui jam in penetralibus sunt Ecclesie : Raban. Maur., CXI, 590.

AUI EPS Concionator est apostolicus auceps qui animas juvenum per aera volantes calamo divini sermonis attingit : S. Petrus Chrysolog., LII, 498.

AURIGA, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 871.

AURIS, doctor Ecclesie, *ibid.*

AURORA mens justus est quæ peccati sui tenebras decerens ad lucem jam erumpit eternitatis : S. Gregor. Mag., LXXV, 1158 ; S. Eucher., L, 741. — **Aurora**, qui noviter bona opera inchoat, vita justorum, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 869.

AURUM claritas sanctorum in celestibus animæ fideles, coetus martyrum, vita sacerdotis, bona conversatio populi fidelis, claritas contemptorum mundi, acumen subtilis ingenii, æterna vita electorum : Raban. Maur., CXII, 870. — **Auro** boni similes sunt, feno mali : S. August., XXXVII, 1375. — **Auro** vita justorum designatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1212. — **Scientia** apostolorum comparatur auro : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 746. — **Aurum** dicitur sensus bene operantis, anima fidelis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 303. — **Per** principes qui possident aurum, apostoli nuncupantur : S. Gregor. Mag., LXXV, 670.

AUSTER, prædicator, coetus martyrum : Raban. Maur., CXII, 869. — **Quilibet** spiritus fervens : Garner. de S. Victore, CXCHII, 56.

AUTUMNUS juventutem designat : Wolbero abb., CXCV, 1235.

AVIS, anima hominis, viri spirituales : Raban. Maur., CXII, 871. — **Anima**, quasi avis est : verbum Dei ut laqueus : Rupert., abb., CLXVIII, 294. — **Aves** dicuntur mens humana, mentes spiritualium virorum : Garner. de S. Victore, CXCHII, 65.

AXES, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 871.

BARBA, coetus apostolorum, *ibid.*, 875. — **Barba** bene dicuntur apostoli : Cassiodor., LXX, 956. — **Apostoli** barbe nomine designati : S. August., XXXVII, 1735. — **Apostoli** barba sunt Aaron : Wolbero abb., CXCV, 1036. — In barba Aaron, quæ unguentum floens a capite primo suscepit, apostoli significantur et martyres in quibus virtus capitis et sacramento eminet et exemplo : S. Prosper Aquitan., LI, 382. — **Apostoli** dicuntur barba aut capilli Christi : vener. Guibert. abb., CLVI, 614.

BASES sunt sancti doctores qui lavacrum nobis ministrant : Raban. Maur., CXI, 415. — **Per** bases designantur apostoli virique apostoli, *ibid.*, 173, 443. — **Bases**, apostoli, prædicatores, Patres Veteris Testamenti, id., CXII, 874. — **Apostoli** Ecclesie sunt bases : S. Petr. Damian., CXIV, 727. — **Bases** titulis suppositi sunt fundamenta apostolorum et prophetarum : Rupert. abb., CLXVII, 711. — **Bases**, doctores, propheta, intentiones animæ : Garner. de S. Victore, CXCHII, 411.

BATUS, duæ hominis substantiæ : Raban. Maur., CXII, 874.

BENEDICTIO apostolorum figurabatur in benedictione Zabulon et Nephtalim : Rupert. abb., CLXVII, 990.

BESTIA quilibet conversus a peccato : Raban. Maur., CXII, 875.

BINARIUS numerus designat perfectos in charitate : Garner. de S. Victore, CXCHII, 459.

BOS labor prædicatoris, sapiens doctorum multitudo : Garner. de S. Victore, CXCHII, 91. — **Bos**, prædicator, Lucas evangelista, patriarcha, prælati, perfecti quoque : Raban. Maur., CXII, 877. — **Boves** designant apostolos : S. Eucher., L, 752 ; Raban. Maur., CXI, 201, 208 ; Rupert., abb., CLXVII, 834. — **Apostoli** duodecim significantur per duodecim boves portantes mare templi, *ibid.*, 1168. — **Boves** mystice prædicationis laborem designant : vener. Guibert., CLVI, 163. — **Boves** significant prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 370 ; S. Bruno Carthus., CLII, 666. — **Boves** significant bonos operatores : Rupert. abb., CLXVIII, 971.

BOTRUS, prædicatores sancti : Raban. Maur., CXII, 876.

BRACHIA Christi sunt propheta : Cassiodor., LXX, 153 ; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1150. — **Apostoli** : Cassiodor., LXX, 153 ; Petr. Lombard., CXCI, 201. — **Brachia** Christi apostoli et propheta, sunt ut arcus æreus : S. Bruno Heribolens, CLII, 96.

BUCCINA, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 877

BUTYRUM, doctrina patriarcharum, *ibid.*, 878.
BUXUM. Per buxum significantur qui quamvis ad alta virtutum non surgant, neque fructum faciant, parentum tamen fide semper virent : Wolbero abb., CXCIV, 1275.
CALAMUS, quilibet predicator : Raban. Maur., CXII, 879. — Calamus, doctorum periticia, scriptores sacri eloqui : Garner. de S. Victore, CXIII, 425.
CALCITRATORES sunt apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 279.
CALCEAMENTA. — Predicatores designati per calceamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 918.
CALIX, tribulatio sanctorum, passio martyrum : Raban. Maur., CXII, 879.
CAMINUS, tribulatio iustorum, *ibid.*, 882.
CAMPANA. Predicatores campanis in plerisque assimilantur : Rupert. abb., CLXVIII, 19.
CAMPUS, mentes fidelium : Raban. Maur., CXII, 882. — Campi, sancti : item propter equalitatem populi iusti : S. Eucher., L, 742. — Campi dicti sunt viri mansueti : S. Bruno Herbipolens., CXII, 530. — Campi activos homines denotant : campi sunt qui terrena non deserunt : Richard de S. Victore, CXCXI, 337.
CANALES, montes iustorum : Raban. Maur., CXII, 883.
CANCELLI significant patriarchas primos : Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Cancelli per quos dilectus in patre prospicit antiqui patres fuerunt : Wolbero abb., CXCIV, 1109; sunt apostolorum documenta : *ibid.*, 1110.
CANDELABRUM, dignitas predicatoris : Raban. Maur., CXII, 882. — Apostoli candelabris comparantur : S. Petrus Damian., CXLIV, 632.
CANIS, promittens quilibet, infirmus, apostoli, reprehensores, predicatoris boni : Raban. Maur., CXII, 885; Garner. de S. Victore, CXIII, 102. — Canis lingua designat verba sapientis : Philipp. de Harveng, CCIII, 969. — Per canes gregis sancti doctores designantur qui fidelium castodes exsisterunt : S. Gregor. Mag., LXXVI, 145, 1302. — Apostoli dicuntur canes Domino fidei servantes et contra inimicos latrantes : S. August., XXXVI, 835; Rupert. abb., CLXVII, 453. — Canes Ecclesie sunt doctores : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 551.
CAPILLUS, ordo predicatorum, populi fideles : Raban. Maur., CXII, 884. — Per capillos sponsum populi significantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 357. — Capilli subditos significant : Gillebert., CLXXXIV, 118, 121.
CAPREA, virtutes animarum : Raban. Maur., CXII, 885. — Caprea designant sanctorum dignitatem animarum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 355. — Antiqui Patres significantur per capreas et cervos : Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Caprea et cervi patriarchas et prophetas sunt : Alan. de Insul., CCX, 68. — Per capreas intelliguntur membra Christi, doctores videlicet : Cassiodor., LXX, 1094. — Caprea et hinnuli doctores sunt : Alan. de Insul., CCX, 74. — Alacres spiritu per capreas et cervos designati : Gillebert., CLXXXIV, 68.
CAPUT quilibet rector, mens : Raban. Maur., CXII, 804. — Populi capita sacerdotes, cor, religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1092.
CARBONES, sancti, viri iusti : Raban. Maur., CXII, 899. — Prophetas dicuntur carbones desolatoris : S. Bruno Carthus., CLII, 635. — Carbones, oculi sancti, quilibet sancti : Garner. de S. Victore, CXIII, 359.
CARDINES, predicatores : Raban. Maur., CXII, 888.
CARO, infirmus, totus homo, discipuli Christi : Raban. Maur., CXII, 886. Caro, natura humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 207.
CASTANEA arbor continentium cœlum significare potest qui per castitatem corporis multos virtutum fructus affert : Raban. Maur., CXI, 515.
CASTELLUM, mens nostra, *id.*, CXII, 885.
CASTRUM, viri sancti, *ibid.*, 889.
CATARACTÆ, apostoli, *ibid.*, 890. — Prophetas : S. Bruno Carthus., CLII, 635. — Prophetas et apostoli : S. Bruno Herbipolens., CXII, 180.
CATULUS, apostoli : Raban. Maur., CXII, 889. Apostoli catuli leonum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 537. — Catuli designant subditos : ven. Godefrid., CLXXIV, 1140.
CEDRUS, altitudo sanctorum : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus prophetas atque apostolos signat, *id.*, CXI, 517. Cedri apostoli : S. Bruno Herbipol., CXII, 161; Rupert. abb., CLXVIII, 641, 838. — Apostolici viri, *ibid.*, 858. — Doctores, *ibid.*, 641, 858. — Prælati, *ibid.*, 644. — Martyres : S. Bruno Herbipol., CXII, 306. — Martyres recte comparantur cedris, in Ecclesia Christi in altissima sunt cacumina constituti : Cassiodor., LXX, 582. — Cedri excelsioris potentie viri : S. Eucher., L,

742. — Cedri Libani dicuntur reges : S. Bruno Herbipol., CXII, 128.

CERVA, doctores : Raban. Maur., CXII, — Doctores significantur per cervas : Rupert. abb., CLXVIII, 1166.

CERVUS, sancti : S. Eucher., L, 748. — Anima fidelis, antiqui patres, magni contemplatores, sancti : Raban. Maur., CXII, 895. — Cervus fidelem multis rationibus significat : Petr. Lombard., CXCI, 415. — Per cervos designantur antiqui Patres : S. Greg. Mag., LXXXIX, 501; Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Patriarchas et prophetas : Alan. de Insul., CCX, 68. — Predicatores : S. Bruno Herbipol., CXII, 116. — Alacres spiritu : Gillebert., CLXXXIV, 68.

CILICUM, typus hominis penitentis : Rab. Maur., CXI, 543.

CIRCUMCISUS. In Circumciso intelligitur Christianus qui corde circumciditur : S. Prosper, LI, 74.

LISTERNA, cor hominis : Raban. Maur., CXII, 896.

CIVES, fideles, *ibid.* 897.

CIVITAS moraliter sumpta significat animam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 258. — Civitas anima sancta : Raban. Maur., CXII, 897; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 379. — Anima humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 389. — Cor viri sancti : Raban. Maur., CXII, 897; vener. Godefrid., CLXXIV, 608. — Ecclesie fideles : S. Bruno Carthus., CLII, 1528; Garner. de S. Victore, CXIII, 389. — Fideles sunt civitas propter collectionem : S. Bernard., CLXXXIII, 1155. — Civitas Dei est universitas creaturæ : Gillebert., CLXXXIV, 26. — Civitas Judas est anima : Philipp. de Harveng., CCIII, 977.

CLAVIS, potestates doctorum : Raban. Maur., CXII, 891.

CLAVUS, Clavi, correctiones sanctorum : *ibid.*, 891.

CLERICI a levitis figurati : Philipp. de Harv., CCIII, 669.

COELUM dicitur anima : Philippus de Harveng, CCIII,

1204. — Anima fidelis : Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXCVIII, 276. — Anima iusti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 508; Garner. de S. Victore, CXIII, 50. — Anima sancta : S. Bernard., CLXXXIII, 917. — Sacerdotium : Garner. de S. Victore, CXIII, 50. — Sublimis vita sanctorum, *ibid.* — Cœlum quilibet fidelium esse potest : S. August., XXXVII, 1243. — Cœli dicuntur apostoli : S. Ambros., XV, 1569; S. Augustin., XXXVI, 157, 288; XXXVII, 1121, 1243, 1575, 1626, 1864; S. Eucher. Lugdun., L, 738; S. Gregor. Mag., LXXVI, 35; LXXVII, 76, 892, 627; Raban. Maur., CXII, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 898; S. Bruno Astens., CLXIV, 636, 748; Rupert. abb., CLXVII, 1632, 1745; CLXVIII, 56, 81; Petr. Lombard., CXCI, 185; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 864. — Electi, *id.*, LXXVI, 458. — Evangelistæ : S. August., XXXVI, 154, 170. — Iusti, *ibid.*, 156, 275, 276; XLI, 698; S. Gregor. Mag., LXXV, 1001, 1099. — Predicatores : S. Eucher., L, 410; S. Gregor. Mag., LXXVI, 420, 550; Raban. Maur., CXII, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 1406; Petr. Lombard., CXCI, 192; Adam. Scot., CXCIII, 287. — Sancti : S. August., XXXIV, 1256; XXXVI, 157, 159; XXXVII, 370, 891; XLI, 698; S. Eucher., L, 738. — Sapientes in Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Sapientiores : Raban. Maur., CXII, 891. — Spirituales : S. August., XXXVII, 590, 588; Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Senes : Rupert. abb., CLXVIII, 206. — Cœlum, sacerdotes vel Phariseos, vel legis doctores non inconvenienter accipimus : S. Gregor. Mag., LXXV, 864, LXXV, 861. — Apostoli nunc cœli, nunc Cherubim, nunc nubes nuncupati sunt : S. Bruno Astens., CLXIV, 749. — Cœli fundamenta dicuntur illi quibus regnum cœlorum superadditur in sanctis et fidelibus : S. August., XXXVII, 1049.

COLLIS significat perfectam subditorum fidelium vitam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Collis vita cujusque religiosi : Raban. Maur., CXII, 880. — Apostoli dicti sunt colles : S. August., XXXVI, 785. — Martyres recte comparantur collibus : Cassiodor., LXX, 449. — Colles, sancti ante legem, martyres, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 900. — Per colles designantur iusti : vener. Godefrid., CLXXIV, 48. — Prælati : S. Bruno Carthus., CLII, 1258. — Predicatores, *ibid.*, 991. — Prophetas collibus comparantur : vener. Godefrid., CLXXIV, 1014. — Montes Jerusalem superni apostoli sunt, colles vero reliqui sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 510. — Colles, sancti sed minoris meriti : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXI, 365; Rupert. abb., CLXVIII, 1282.

COLLUM sponsum significat predicatoris : S. Gregor. Mag., LXXIX, 534. — Sublimem doctorum eloquentiam : Wolbero abb., CXCIV, 1029. — Collum, ordo predicatorum : Raban. Maur., CXII, 898. — Doctores Ecclesie sunt collum et turris eburne : Cassiodor., LXX, 1093.

COLOR purpureus designat afflictiones status conjugum

lie : Adam. Scot., CXCVIII, 729. — Color sapphirinus clericos significat, *ibid.*, 727. — Color viridis laicos, *ibid.*
COLUMBA, simplex : Raban. Maur., CXII, 898. — Columba propter simplicitatem figurat animam Christi sponsam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 496. — Columba in foraminibus petrae designat simplicem animam in vulneribus Christi roboratam, *ibid.*, 499. — Columba emissa a Noe significat prædicatores evangelicos : Rupert. abb., CLXVII, 357. — Apostoli columbae ad fenestras suas : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1006, 1035. — Columbae ad fenestras suas sunt prælati Ecclesiae : Wolbero abb., CXCV, 1149.

COLUMNA nubes et ignis designat prælatos modo terrore pravo modo lenitate bonos, temperantes : Adam. Scot., CXCVIII, 786. — Columnae dicuntur animae iustorum : Wolbero abb., CXCV, 1027. — Apostoli dicuntur columnae : S. August., XXXVI, 950; XXXVII, 1831; Raban. Maur., CXII, 898; S. Bruno Herbipol., CXLI, 283. — Apostoli dicti sunt columnae quia passione Domini multaverunt, resurrectione firmati sunt : S. August., XXXVI, 950. — Apostoli sunt columnae Dei, id., XL, 692. — Columnae Ecclesiae : S. Ambros., XV, 1264; S. August., XXXIII, 853; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 483. — Apostoli signantur per columnas tabernaculi : S. Gregor. Mag., LXXVI, 964. — Columnis merito apostoli comparantur : Cassiodor., LXX, 357. — Doctores Ecclesiae columnae sunt : Gillebert., CLXXIV, 90. — Doctores designantur per columnas argenteas : Cassiodor., LXX, 1070. — Columnae argenteae apostolos signant : S. Petrus Damian., CXLIV, 727. — Patriarchae sunt columnae Judaeorum : Rupert. abb., CLXVII, 1494. — Columna, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 898. — Columnae in porticu templi Salomonis apostolos et doctores cunctos spirituales significant, fortes nimirum fide atque opere et contemplatione ad superna erectos : Rabanus Maur., CLX, 433. — Columnae quibus tentorium susp. debebatur sancti doctores sunt, quorum caput est Christus, id., CVIII, 178. — Columnae quilibet fortis contra tentamenta diaboli, summi prædicatores, evangelistae : Garner. de S. Victore, CXIII, 411. — Columnae in altum sustinentes et sustentantes tentoria sunt Ecclesiae doctores et prædicatores : Adam. Scot., CXCVIII, 686, 707.

COMAE, catervae sanctorum : Raban. Maur., CXII, 900. — Comae capitis quod est Christus sunt prophetae vel apostoli : Wolbero abb., CXCV, 1192.

COMMENTARII, doctores Ecclesiae : Raban. Maurus, CXII, 892.

CONCENTUS, sermo doctorum, *ibid.*, 901.

CONCUBINAE, Doctores Ecclesiae, alii reginis, alii concubinis comparantur : Alcuin., C, 638, 686. — Concubinae prælatorum sunt animae : Joannes Algrinus, CCVI, 642.

CONSILIARII sunt et iudices apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 1379.

CONSULES, sancti prædicatores : Garner. de S. Victore, CXIII, 151.

COPHINUS, corda iustorum : Raban. Maur., CXII, 898. **COQUI**, sacerdotes sunt, quia dum electis fidelibus in fervore spiritus loquuntur, cibos mentis velut per ignem coquunt : S. Gregor. Mag., LXXIX, 273.

COR, prælati : Raban. Maur., CXII, 901. — Populi capita, sacerdotes, cor, religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1092.

CORNU, sancti, potestates iustorum : Raban. Maur., CXII, 905. — Prædicatores significantur per phisias et cornu altaris : Rupert. abb., CLXVIII, 775. — Cornua altaris significant fortitudinem apostolorum, *ibid.*, 775.

CORONA, conventus apostolorum : Raban. Maur., CXII, 905. — Corona, multitudo sanctorum, *ibid.* — Corona Domini circumneuntium discipulorum conventum significat : Cassiodor., LXX, 148.

CORTEX, exteriora Patrum eloquia : Garner. de S. Victore, CXIII, 347.

CORTINA, vir sanctus : Raban. Maur., CXII, 905.

CORVUS, prædicator, *ibid.*, 902; Garner. de S. Victore, CXIII, 76.

CRATER, ordo prædicatorum : Raban. Maur., CXII, 899.

CRATICULA, cor cuiuslibet sancti, *ibid.*, 888.

CRINES capitis, Christi apostoli : ven. Godefridus, CLXXIV, 282.

CRUS, Doctores sancti : Raban. Maur., CXII, 905. — Per crura apostoli intelliguntur per quos universum mundum Christus circuit : S. Gregor. Mag., LXXIX, 521.

CUBILE, Cor iusti est cubile : ven. Godefrid., CLXXIV, 123.

CULTURA, sancti qui excoluntur a Deo : S. Eucher., L, 749.

CURRUS, cœtus sanctorum, prælati mansuevis : Raban. Maur., CXII, 903.

CUSTODES, Apostoli dicuntur Ecclesiae custodes : S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Custodes murorum Jerusalem : Philipp. de Harveng, CCIII, 970. — Doctores, custodes : Raban. Maur., CXII, 905. — Custodes civitatis : Cassiodor., LXX, 1081; Gillebert., CLXXXIV, 236. — Pastores dicuntur custodes et cultores vineae : Bernard., CLXXXIII, 409. — Prælati, custodes civitatis, id., CLXXXIV, 1232.

CYATHI, humiles doctrinae : Raban. Maur., CXII, 896.

CYPHUS, auditores in Ecclesia Christi, *ibid.*, 895.

CYPRUS in Ecclesia quævis sancta est anima : Wolbero abb., CXCV, 1172.

DAMA, sancti : S. Eucher., L, 751.

DANIEL, contemplativum designat : Alan. de Insul., CCX, 248.

DENARIUS numerus designat hominum naturam : Garner. de S. Victore, CXIII, 452.

DENTES, apostoli : Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Prædicatores : Raban. Maur., CXI, 1223; CXII, 907; Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Apostoli dentes Christi : S. Gregor. Mag., LXXV, 1069. — Dentes Ecclesiae apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 614. — Fortes in Ecclesia, id., CLXVII, 555. — Prædicatores, id., CLXVIII, 614.

DESERTUM, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 900. — Per desertum intelligi potest qui mundum deseruit : vener. Godefrid., CLXXIV, 85. — Cor hominis, *ibid.*, 170, 577.

DEXTRA, iusti, amici : Raban. Maur., CXII, 900.

DEXTERA, electi : S. Eucher., L, 752; Garner. de S. Victore, CXIII, 198.

DIES, homines redempti : Raban. Maur., CXII, 900. — Dies spiritualis doctor, animae electorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 570. — Apostoli sunt dies sæculi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1111.

DIGITUS, operarii Ecclesiae : Raban. Maur., CXII, 910.

DIGITI, Dei sancti intelliguntur prophetae, per quos Spiritus sanctus libros legis ac prophetarum sua inspiratione describit : S. Eucher., L, 752.

DII dicuntur apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 840.

DIVES, fidelis, abundans spiritualibus bonis : S. Eucher., L, 756. — Innocentes mystice sunt divites : ven. Godefrid., CLXXIV, 588.

DOCTORES Ecclesiae sunt astra Ecclesiae, et dentes et oculi et collum et mammae et botri : Cassiodor., LXX, 1074.

DOCTOS, Apostoli, martyres, sacerdotes, significantur per doctissimos Israel ambientes lectulum Salomonis : Wolbero abb., CXCV, 1156.

DOMINUS, quilibet prælati : Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, mens hominis, *ibid.*, 911. — Anima Joannes Algrinus, CCVI, 170. — Domus Christi sunt apostoli et sacerdotes et ministri altaris : Rupert. abb., CLXVII, 482. — Humile cor est domus Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 100.

DORSUM, rectores Ecclesiae : Raban. Maur., CXII, 912. — Subjecti : Garner. de S. Victore, CXIII, 201.

DUODECIM apostoli sicut duodecim horae diei : S. August., XXXVI, 650. — Duodecim patriarchae duodecim distincti in tribubus, duodecim fontes eremi, duodecim Jordanis lapides elevati ex a veo, in figuram formaque apostolici cœtus fuerunt. S. Petr. Chrysolog., LII, 645. — Duodecim boves qui mare seneum portabant, universi pastorum ordinis figuram gerunt : S. Gregor. Mag., LXXVII, 33, 475. — Duodecim apostoli sunt duodecim filii veri Jacob; hi duodecim principes p'ebis Israel; hi duodecim fontes reperti in Helina; hi duodecim castra de Ramesses usque Sina; hi duodecim lapides in veste sacerdotis; hi duodecim panes propositionis; hi duodecim exploratores missi a Moyse; hi duodecim populi duces terram ingressi; hi duodecim lapides altaris; hi duodecim lapides de Jordane elevati; hi duodecim lapides in eodem allati; hi duodecim duces Salomonis; hi duodecim boves sub mari seneo; hi duodecim Jeunculi in throno Salomonis; hi duodecim stellae in corona sponsae; hi duodecim fundamenta; hi duodecim portae civitatis Dei; hi duodecim menses anni; hi duodecim horae diei : Raban. Maur., CVII, 891. — Duodecim panes in mensa tabernaculi; duodecim sunt apostoli, et omnes doctrinae illorum sequaces in Ecclesia, id., CVIII, 149. — Duodenarius apostolorum numerus per quaternarum tripartitam nobis ministrat et format quadrigam per quam Trinitas tota, toto orbe apostolicis volvitur excussibus : S. Petr. Chrysolog., LII, 645.

DUX, apostoli : Raban. Maur., CXII, 913. — Apostoli vocantur duces ovium, præcipua membra pastoris : S. August., XXXVI, 785, 916; XXXVII, 1849. — Apostoli sunt duces trium : Rupert. abb., CLXVII, 854. — Duces sunt sancti prædicatores : Raban. Maur., CXI, 448.

EBRIETAS, interna fatietas sanctorum, id., CXII, 911.

ERUB. vita sanctorum Patrum, *ibid.*, 943.
ELIM. Duodecim apostoli figurantur per duodecim fontes Elim : S. Ambros., XVII, 18; Raban. Maur., CXI, 367; S. Bruno Astensis, CLXIV, 367; Rupert. abb., CLXVII, 655; Petr. Lombard., CXCI, 1019. — Duodecim fontes Elim et septuaginta palme designant Christiani gregis doctores; semper duodecim apostolos et septuaginta discipulos : S. Ambros., XVII, 18.
EQUUS. apostoli : Raban. Maur., CXII, 916. — Predicator, *ibid.*, 916; Garner., CXCI, 87. — Corpora electorum, *ibid.*, CXCI, 87. — Vir sanctus : S. Eucher., L, 732; Raban. Maur., CXII, 916. — Equi, concionatores : Rupert. abb., CLXVIII, 1174. — Predicatores : Raban. Maur., CXI, 313; Rupert. abb., CLXVIII, 219. — Sancti. Rupert. abb., CLXVIII, 1173; Wolbero abb., CXCV, 1084.
ERINAIUS. timens Deum : S. Eucher., L, 751. — Erinacii, penitentes : Raban. Maur., CXII, 917.
ESCA. quilibet sanctus, *ibid.*, 917.
ETHERA. Patres Novi Testamenti, *ibid.*
EXAMEN. Apostoli significantur per examen apum prodeus de ore leonis : Rupert., CLXVII, 1044.
EXCULSI. Apostoli dicti sunt excussi : Petr. Lombard., CXCI, 1159. — Filii excussorum intelliguntur apostoli, filii prophetarum quorum propheta multis fuit tegminibus obumbrata quam predicatorum Evangelii excutiendo reseruant : S. Prosper Aquilan., II, 573. — Apostoli dicti sunt filii excussorum quia filii prophetarum : S. August., XXXVII, 1674, 1677.
EXCUSSORES sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1539.
EXERCITUS. sancti martyres : Raban. Maur., CXII, 918.
EXPLORATORS. predicatores, *ibid.*, 918; Rupert., CLXVII, 1068. — Reprehensores : Raban. Maur., CXII, 918. — Apostoli exploratores fidei et veraces : Rupert., CLXVIII, 214.
FABER. Quid per fabrum die nocturne laborantem intelligendum est nisi predicator : Raban. Maur., CXI, 1655.
FACIES. predicator, *id.*, CXII, 920. — Prælati : Garner. de S. Victore, CXIII, 184.
FASCICULUS. Apostoli fasciculus quem Hgavit Christus vinculo charitatis in die Pentecostes et super quem fundavit Ecclesiam : Rupert. abb., CLXVIII, 371.
FAVLUS distillans sunt labia devota animæ : Richard. de S. Victore, CXCVI, 486.
FEMUR. sancti : Raban. Maur., CXII, 925.
FENESTRE. doctores Ecclesie, *ibid.*, 924. — Fideles, *ibid.*. — Mentes contemplative : Garner. de S. Victore, CXIII, 409. — Prælati sanctæ Ecclesie, *ibid.*, 409. — Prophetæ : Rupert. abb., CLXVIII, 865.
FENUM. simplex in fide, opus bonorum : Raban. Maur., CXII, 924. — Fenum, conversorum soliditas : Garner. de S. Victore, CXIII, 512.
FENCULUM est anima sancta : Richard. a S. Victore, CXCVI, 442.
FERRUM. viri sancti : Raban. Maur., CXII, 925.
FIGULNEA. Anima iusti comparatur figulneæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 58.
FIGUS. genus humanum, mens humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 341. — Ficus designat religiosos mores suaves : S. Bernard., CLXXXIII, 1070.
FIGULI qui in plantationibus et in sepihus laborant non alios quam sanctos doctores intelligimus, qui formant et componunt vasa Domini : Raban. Maur., CXI, 366. — Figuli nomine designantur sancti predicatores, *ibid.*, 1056.
FILIA. anima fidelis : S. Eucher., L, 733. — Filia, in Symiores in Ecclesia, infirmi. Raban. Maur., CXII, 927. — Filia Jerusalem dicuntur sancti Patres : Alan. de Insul., CCX, 87. — Animæ sanctæ, *ibid.*, 84. — Filia Judea sunt animæ confessorum : S. Bruno Heripolens., CXII, 193.
FILIUS. populus credentium : S. Eucher., L, 733. — Filius, quilibet Ecclesie membrum, apostoli, viri sancti, homines a Deo creati : Raban. Maur., CXII, 927. — Apostoli dicuntur filii matris Jerusalem : S. Gregor. Mag., LXXVII, 585. — Filii sponsi : S. August., XXXVII, 1845.
FIMBRIA. conversationes hominum : Raban. Maur., CXII, 928. — Fimbria, mentes nostræ, *ibid.*
FIRMAMENTUM. apostoli : S. August., XXXIII, 85; S. Bruno Heripol., CXII, 100; Petr. Lombard., (XI), 185. — Prophetæ, *id.*, CXII, 100. — Apostoli vocati sunt omnia seu firmamenta corporis Christi : S. August., XXXVI, 168; XXXVII, 1297. — Doctores Ecclesie sunt firmamenta veritatis : Gilbert., CLXXXIV, 90.
FLORIS. animæ bonum inchoantes : Garner. de S. Victore, CXIII, 347. — Apostoli boni sunt flores qui di-

versorum scriptorum atque operum suorum fuderunt odorem : S. Ambros., XV, 1270.

FLUMEN. genus humanum, Raban. Maur., CXII, 935. — Predicatores, *ibid.*, Garner. de S. Victore, CXIII, 296. — Apostoli, flumina vocem suam elevantia : S. August., XXXVII, 1187. — Per flumina antiquorum Patrum dicta nuncupantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 71. — Flumina dicuntur predicatorum : S. Bruno Carthus., CLII, 656, 681. — Principes, *ibid.*, 750. — Flumina significant homines. Rupert., abb., CLXVIII, 1203.

FLUVIUS. decursio humani generis, dicta Patrum : Garner. de S. Victore, CXIII, 291. — Fluvii terræ sunt sapientes mundi : Rupert., CLXVIII, 657. — Quatuor evangelistæ in quatuor fluvii paradisi adumbrati : S. Petrus Damian., CXLI, 572, 790. — Fluvio ascenduntur S. predicatorum. S. Gregor. Mag., LXXVI, 828. — Prælati significantur per fluvium Tigrin : Adam. Scot., CXCVIII, 618.

FOLIUM. Folio comparatur homo qui ab arbore cecidit in paradiso : S. Eucher., L, 742.

FONS. anima humana : Raban. Maur., CXII, 929. — Mens iusti, *ibid.*, 951. — Predicatores, *ibid.*, 929. — Apostoli Christi sunt fontes quia velut fontes purissimi gratia predicationis exuberant : S. Maximus Taurin., LVII, 319. — Evangelistæ quatuor fontibus a petra promanantibus denotati : S. Paulin Nolan., LXI, 554. — Apostoli sunt fontes Ecclesie : S. Bruno Carthus., CLII, 961.

FORAMINA petra sunt quatuor evangelistæ : Wolbero abb., CXCV, 1115.

FORMICA. providi vel operarii : S. Eucher., L, 732. Formica comparatur sapienti, Rupert. abb., CLXVIII, 257. — Formicæ homines sunt similes : S. Bernard., CLXXXII, 495.

FORTES. Apostoli sunt fortes et mundi fide : Rupert., CLXVIII, 201. — Apostoli sunt fortes Domini, carne in firmi, spiritu tamen fortes, *ibid.*, 559. — Apostoli fuerunt tres fortissimi post David, id est, Christum, id., CLXVII, 1159. — Fortes ambientes lectorem Salomonis sunt patriarchæ et prophetæ defendentes Virginis uterum tam gladio naturali quam spiritali : Rupert. abb., CLXVIII, 878. — Doctores Ecclesie per sexaginta fortes significantur : Cassiodor., LXX, 1070.

FRATER. Christianus, bonus homo, cognati Christi : Raban. Maur., CXII, 921. — Apostoli dicuntur fratres : Vener. Godefrid., CLXXIV, 240.

FRUMENTUM. electa anima : Garner. de S. Victore, CXIII, 450. — Iustus : Raban. Maur., CXII, 958.

FULGUR. miracula sanctorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 60. — Predicator illuminat quasi lampas, excitat quasi fulgur : Rupert. abb., CLXVIII, 539. — Fulgur, predicatorum : Raban. Maur., CXII, 935.

FUNDAMENTUM. apostoli, predicatores, defensores Ecclesie, summi principes orbis : Raban. Maur., CXII, 953. — Fundamentum fideles, sancti apostoli : Garner. de S. Victore, CXIII, 400. — Apostoli dicuntur fundamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 1095. — Fundamenta Ecclesie : S. August., XXXVII, 1105; Ven. Hildebert. Genom., CLXXI, 751. — Fundamenta supernæ civitatis : S. August., XXXVII, 1101. — Prophetæ dicuntur fundamenta civitatis supernæ, *ibid.*. — Fundamenta Ecclesie, *ibid.*, 1108. — Fundamenta orbis terrarum, id., XXXVI, 150.

GALAAD. multitudo martyrum : Raban. Maur., CXII, 959.

GALLINA. Gallinæ debet predicator assimilari : Petr. Cantor, CCV, 197.

GALLUS virum sanctum aut doctorem evangelicum significat : Raban. Maur., CXI, 348. — Gallus, ordo doctorum, ceteris apostolorum, id., CXII, 939. — Gallus, sanctus predicator : Garner. de S. Victore, CXIII, 73. — Nominis galli designantur predicatores sancti qui inter tenebras vite præsentis student venturam lucem prædicando, quasi cantando nuntiare : S. Eucher., L, 746; Rupert., abb., CLXVII, 1730. — Galli et predicatoris officium consimile : Hugo de S. Vict., CLXXVII, 816.

GAZIFIM electos indicant : Raban. Maur., CXI, 362.

GAZOPHYLACIUM. mens viri sancti, prælati Ecclesie, id., CXII, 945. — Gazophylaciæ sunt corda doctorum quæ scientiæ divitiis servant, id., CXI, 945, 957, 980, 981, 982; Garner. de S. Victore, CXIII, 414.

GEHAL. reprobos indicat : Raban. Maur., CXI, 362.

GENÆ. sancti martyres, summi sacerdotes, boni operatores, pudibundi prælati, id., CXII, 945. — Genæ, spirituales Patres, CXI, 151; Garner. de S. Vict. CXIII, 185.

GENUA Christi sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1225; Vener. Godefrid., CLXXIV, 466. — Adoratores

Christi signantur per genus : Rupert., abb., CLXVII, 1497.
GIGAS, sanctus, praelati, principes terræ, fortis : Raban. Maur., CXII, 946.
GIEBÆ, viri sancti, *ibid.*, 945. — Per charitatem nulli, diversi electorum ordines : Garner. de S. Victore, CXIII, 248.
GRAMINA, auditores : Raban. Maur., CXII, 945.
GRANDO, sanctorum increpatio : Garner. de S. Vict., CXIII, 68.
GREG intelligitur fidelium congregatio, veterem conversationem in baptismo relinquens : Raban. Maur., CXI, 204. — Grex, conventus electorum sanctorum, coetus perfectorum, ordo poenitentium, ordines sanctorum, *id.*, CXII, 945. — Prædicatores Ecclesiæ, grex prophetarum dicuntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 293. — Greges caprarum sunt prophetae : Rupert., abb., CLXVIII, 883.
GRUES illos significare possunt qui in cenobis communiter viventes unius tamen ductum sequi non appetunt : Raban., Maur., CXI, 244.
GUBERNATOR, Petrus significatur per gubernatorem navis apud Jonam : Rupert., abb., CLXVIII, 108.
GUTTUR, cor hominis, prædicator : Raban. Maur., CXII, 946.
HABENÆ, Prælati Ecclesiæ sunt habens igneæ currus : Rupert. abb., CLXVIII, 555.
HABITACULUM, Concionatores missi et angeli sunt Dei habitaculum : Petr. Lombard., CXI, 333.
HARENA, electi : Raban. Maur., CXII, 949.
HASTA, apostoli, *ibid.*, 948.
HERBA, spiritualis quique : Raban. Maur., CXII, 950. — Sustainatio prædicatorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 419.
HERODIUS, perfectus quilibet : Raban. Maur., CXII, 951. — Electorum persona : Garner. de S. Victore, CXIII, 82.
HEVILATH terra designat novitiorum invitæ conversionis difficultates : Adam. Sent., CXCIII, 617.
HIEMS senectutem designat : Wobernabb., C. CV, 1223.
HIRUSALÆM animas designat pacificas : Alan. de Insulis, CCX, 76.
HIRUNDINUS, sancti pro gratularum varietate : S. Eucher., L, 751. — Capræ et blunili doctores sunt : Alan. de Insulis, CCX, 74.
HIRUNDO poenitentium pro peccatis suis typum tenet : Raban. Maur., CXI, 252.
HOED signant reprobus : S. Paulin Nolan., LXI, 537. — Quod duos hæcotes teneros et bonos Isaac jubetur asferre docibiles et innocentes significantur anime : Raban. Maur., CVII, 588. — Hæc duo in ara offerri soliti sanctum Jacobum et sanctum Stephanum denotant, *id.*, CX, 998.
HOMO, prædicator, justus, Mathæus, genus humanum, patriarchæ, *id.*, CXII, 955. — Quia ab humana generatione cepit, jure per hominem figuratur Mathæus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 815; Alcuin., Cl, 1133; Raban. Maur., CXI, 71. — Homo dicuntur viri spirituales : Garner. de S. Victore, CXIII, 135.
HORA tertia, sexta, nona, undecima signat adolescentiam, juventutem, senectutem, decrepitam aetatem : Garner. de S. Vict., CXIII, 570.
HORTUS conclusus est anima pia : S. Gregor. Mag., LXXIX, 515. — Anima sancta, deliciarum hortus : S. Petr. Damian., CXIV, 269. — Anima fidelis denotatur per hortum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Animus bonus, hortus voluptatis : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 506. — Hortus nucum corda sunt sanctorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 531. — Horti sponsi sunt corda sanctorum per custodiam munita, per castitatem florida, *ibid.*, 599.
HUMERULI præconia sunt prophetarum : Raban. Maur., CXII, 959.
HUMUS, mens sancta, *ibid.*, 968. — Mens electorum : Garner. de S. Vict., CXIII, 248.
HYADES sanctos designant prædicatores : S. Eucher., I, 711. — Sanctos doctores : Raban. Maur., CXII, 1087.
HYDRIÆ, corda fidelium, *ibid.*, 1088. — Quatuor evangelistæ in quatuor Eliæ hydriis expressi : S. Petr. Damian., CXIV, 785.
IBICES, prædicatores, viri perfecti : Raban. Maur., CXII, 968.
IGNIS appellantur spirituales cum fervent spiritu et eos quos exhortantur accendunt : S. Prosper Aquitan., LI, 290.
INAQUOSA loca appellantur castæ mentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 217.
INFANS, quilibet electus : Raban. Maur., CXII, 970.
INSTITORES, prophetae : Raban. Maur., CXII, 971.
JACULA, verba sanctorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 520.
JANITORES dicuntur apostoli : Vener. Godefrid., CLXXIV, 737.

JANUA, omnes electi : Raban., CXII, 963.
JERUSALEM, Ecclesia præmens Christi, *ibid.*, 963. — Jerusalem congregationem justorum denotat aut animam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 21, 159. — Per amorem Dei sanctus quisque Jerusalem civis efficitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597.
JORDANIS, ordo baptizatorum : Raban. Maur., CXII, 971.
JUDICES, apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 1279. — Prælati Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 975.
JUMENTUM, obediens : S. Eucher., L, 753. — Jumenta dicuntur anima, fidelis quilibet sub disciplina positus : Garner. de S. Victore, CXIII, 85. — Prædicatores, simplices : Raban. Maur., CXII, 973.
JUNCUS, quilibet auditor, *ibid.*, 973.
JUSTITIA, justii, *ibid.*
JUVENES, alacres in Deum : S. Eucher., L, 753. — Fortes : Raban. Maur., CXII, 974. — Martires : S. Bruno Carthusian., CII, 987.
LABIA Dei vocantur prophetae : S. Bruno Carthusian., CII, 1114. — Labia Christi sancti prædicatores sunt : S. Bruno Heribol., CXII, 171. — Labia sponsi divini Verbi prædicatores sunt : Wolbero abb., CXC, 1151.
LAC infirmos bonis tamen operibus intentos indicat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 694. — Lascorum vita per hoc designata : Philippus de Harveng., CCIII, 718.
LAGENA, corpora nostra : Garner. de S. Victore, CXIII, 462.
LAMPAS, quilibet simplex, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 981. — Sancti quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 457. — Lampades significant sanctorum corda splendida et scientias lumine semper fulgida : Raban. Maur., CXI, 606. — Apostoli sunt et lampadis : Rupert., abb., CLXVIII, 231.
LANA, mansueti : Raban., Maur., CXII, 980. — Lana et linnus significant sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.
LAPIS signat apostolos aut sanctos viros, sive ipsa opera virtutum, aliquando ordinem præpositorum in Ecclesia : Raban. Maur., CXI, 462. — Lapis, prædicatores, mentes sanctorum, religio apostoli, *id.*, CXII, 981. — Martyrum fides lapis est : Rupert. abb., CLXVII, 1505. — Lapis dicuntur mentes fortium : Garner. de S. Victore, CXIII, 550. — Lapidæ apostoli : S. August., XXXVI, 166; Alcuin., C, 590; Raban. Maur., CIX, 158. — Apostoli, lapides Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 616. — Lapidæ duodecim de Jordania alveo, in typum fuerunt duodecim apostolorum : S. Hieronym., XII, 887; Rupert. abb., CLXVII, 1013. — Prophetae, lapides Sion : S. August., XXXVII, 1303. — Lapidæ qui in fundamentum templi ponebantur proprie sunt prophetae et apostoli : Raban. Maur., CIX, 158. — Lapidæ sanctuarii sunt religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1296. — Lapidæ, sancti : S. Eucher., I, 742. — Sancti sunt lapides qui voluntur super terram, leves, patiti et rotunditate sua rotarum cursibus similes : Raban. Maur., CVIII, 713. — Lapidæ quadri sunt sancti quilibet quorum vita in prosperitate atque adversitate novit fortiter stare, *id.*, CX, 951. — Omnes qui in Christum Jesum credunt dicuntur lapides vivi, *id.*, CVIII, 648. — Lapidæ vivi dicuntur fideles propter fidem : Rupert. abb., CLXVIII, 553.
LAQUEARIA, simplices in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 981.
LAQUEUS, Anima, quasi civis est; verbum Dei et laqueus : Rupert. abb., CLXVIII, 294.
LATONI, doctores : Raban. Maur., CXII, 983.
LATUS, corona justorum, mens, *ibid.*, 982.
LEENA, mens humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 110.
LECTULUS dicitur conscientia bonis referta operibus : S. Bernard., CLXXXIII, 1008. — Mens secunda et libera : Gilbert., CLXXXIV, 11, 17. — Lectulus virorum sanctorum est studium vitæ contemplative : Wolbero abb., CXC, 1099.
LEGATIO, lacrymæ poenitentium : Raban. Maur., CIII, 984.
LEGATUS, prædicator, *ibid.*, 984.
LEO animal sancti Marci : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 496; S. Greg. Mag., LXVI, 815; Alcuin., Cl, 1153; Raban. Mag., CXI, 71; S. Petr. Damian., CXIV, 575; Rupert. abb., CLXVIII, 208; Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — Leo spiritualiter fortis : Raban. Maur., CXII, 983. — Justum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 1280. — Leo designat prælatos : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1140. — Leo, Marcus evangelista, securitas justis, doctorum severitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — Duo leones stantes juxta manus singulas, Patres utriusque Testamenti figurant qui per fortitudinem animi et sensu et aliis dominari bene didicerunt : Raban. Maur., CIX, 197.

LEVITAE fuerunt clericorum figura: S. Ivo Carnotens. *CLXII*, 543.

LIBANUS significat templum: Rupert. abb., *CLXVIII*, 927. — Libanus, potentes s. culi, *ibid.*, 997.

LIGNUM, anima humana: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 329. — Cor hominis: Raban. Maur., *CXII*, 983. — Exemp. a Patrum: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 329. — Justus: S. Eucher., *L*, 742; Raban. Maur., *CXII*, 983; Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 329. — Fortes mentes Patrum, *ibid.*, 329. — Penitentes: Raban. Maur., *CXII*, 986. — Viri sancti, *ibid.*, 986. — Ligna Libani sunt homines sancti: Rupert. abb., *CXXVIII*, 881. — Doctores Ecclesiae per ligna Cedron significanti: S. Petr. Damian., *CXLIV*, 579.

LILIUM, perfecti: Raban. Maur., *CXII*, 986. — Lilium bene redolens sanctorum vita: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 421. — Lilium inter spinas dicitur fidelis anima inter filias malitiae: Wolbero abb., *CXCV*, 1094. — Lilia dicuntur imitatores Christi: Gillebert., *CLXXXIV*, 141. — Lilia sunt iusti: Guerric. abb., *CLXXXV*, 132. — Lilia manditum bene viventium denotant: Richard., de S. Victore, *CXCVI*, 474.

LIMEN, Patres Novi Testamenti: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 404.

LINGUA, predicatorum: Raban. Maur., *CXII*, 983.

LITUS, fideles, *ibid.*, 987.

LOCUS, mens hominis, corda iustorum, *ibid.*

LOCUSTA, predicatorum, *ibid.*, 988. — In locusta potest intelligi anachoretarum consors unitas, *CXI*, 778.

LUCERNA, amicus sponsi: Raban. Maur., *CXII*, 989. — Apostoli: S. August., *XXXVII*, 1511, 1566. — Iustitia sanctorum: Raban. Maur., *CXII*, 989. — Predicatorum: Petr. Lombard., *CXCI*, 198. — Joannes Baptista fuit lucerna Ecclesiae: Cassiodor., *LXX*, 131. — Lucerna ardens et lucens: S. Hilari., *IX*, 591; S. Bernard., *CLXXXIII*, 549.

LUCIFER, iusti via: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 43. — Vir sanctus: Raban. Maur., *CXII*, 989.

LUMEN, apostoli: S. August., *XXXVII*, 1511, 1566; Raban. Maur., *CXII*, 990.

LUMINARIA, Doctores sunt luminaria lucem a tenebris secerantia: Vener. Godefrid., *CLXXIV*, 441; Cassiodor., *LXX*, 664.

LUNA signat omnem creaturam: S. Bruno Carthus., *CLII*, 992. — Per lunam stultus significatur: Cassiodor., *LXX*, 581. — Luna comparatur virgines: Gillebert., *CLXXXIV*, 703.

LUPUS, timens Deum: S. Eucher., *L*, 751. — Lupus beatum Paulum signat: Raban. Maur., *CXI*, 225.

LUX, Lucis nomine quilibet iustus intelligitur: S. Eucher., *L*, 741. — Lux, apostoli, fideles: Raban. Maur., *CXII*, 989. — Apostoli sunt lux mundi: Rupert. abb., *CLXVII*, 1701. — Lux mundi, viri apostolici: S. Paulin. Aquileiens., *XCIX*, 509.

MACERIA doctrina apostolorum potest intelligi: Wolbero abb., *CXCV*, 1118.

MAGISTRI mundi sunt apostoli: S. Agobard., *CIV*, 114.

MALOGRANATA, agmina electorum: Raban. Maur., *CXII*, 992.

MALUM puniceum, unicam fidem tenentes, martyres, *ibid.*, 992. — Mala punicea significant martyres: S. Gregor. Mag., *LXXIX*, 556; Hugo de S. Victore, *CLXXVII*, 1083, 1084; Alan. de Insulis, *CCX*, 95. — Mala punicea significant perfectos fideles: S. Gregor. Mag., *LXXIX*, 496. — Per gustum malorum granatorum dilectio sanctorum martyrum designatur: Cassiodor., *LXX*, 1101. — Mala punicea martyres designati, item religiosi conventus: Gillebert., *CLXXXIV*, 186, 187.

MAMMAE, predicatorum: Raban. Maur., *CXII*, 992.

MANDIBULAE pulli sunt martyres de gentilibus nati: Rupert. abb., *CLXVII*, 1048.

MANE pueritiam signat: Wolbero abb., *CXCV*, 1053.

MANUS, familiaris amicus, martyres, membra Christi, operatores boni: Raban. Maur., *CXII*, 993. — Manus Christi operatores sunt boni: Alanus de Insulis, *CCX*, 89.

MARE, cor penitens denotat: Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 451, 1120. Cor hominis, mari similia, *ibid.*, 124.

MARGARITA, homines iusti: Raban. Maur., *CXII*, 996.

MARTYRES sunt fructus Ecclesiae: S. Gregor. Mag., *LXXIX*, 514. — Genus Christi, *ibid.*, 333. — Martyres recte comparantur genti qui rubicundi sunt effusione sanguinis: Cassiodor., *LXX*, 1074.

MASCULUS, spiritus hominis, quilibet homo, sensus rationalis animae: Raban. Maur., *CXII*, 996.

MATER, predicator, Eva, *ibid.*, 996.

MAXILLAE Ecclesiae sunt patriarchae: Rupert. abb., *CLXVIII*, 1380. — Apostoli nati de Iudaea sunt maxillae ipsi, *id.*, *CLXVII*, 1048. — Maxillae, predicatorum: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 183.

MEDIATOR inter Deum et hominem est praestitus: Petr. Cantor., *CCV*, 175.

MEDULLA, nobilitas regia: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 319.

MEL, animae sanctae: Raban. Maur., *CXII*, 997. — Mel designat fidelium vitam: Alanus de Insulis, *CCX*, 210.

MEMBRA, teneri in Ecclesia: Raban. Maur., *CXII*, 997. — Sancti membra Christi: S. Ambros., *XIV*, 1013. — Apostoli praestantiora et actiuora sunt membra Christi, *ibid.*, 1159. — Episcopi sunt membra corporis Christi: S. Agobard., *CIV*, 267.

MENSIS, multiplicatio fidelium, spirituum ordine, collectiones animarum: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 383. — Mensium nomine collectio animarum vel perfectio sanctorum: S. Eucher., *L*, 741.

MERCENARIUS, quilibet iustus: Raban. Maur., *CXII*, 998.

MERIDIES iuventutem signat: Wolbero abb., *CXCV*, 1053.

MESSIS, ubertas, vel copia fidelium: S. Eucher., *L*, 742.

MESSORES sunt apostoli: Rupert. abb., *CLXVIII*, 319.

MISERICORDIA Dei in electos figurata per manna in arca: Adam. Scot., *CXCVIII*, 759. — Apostoli dicuntur viri misericordiae: S. Bernard., *CLXXXIII*, 412.

MITES sunt humiles, immites vero superbi: Rupert. abb., *CLXVII*, 1786.

MONS, MONTES, apostoli: S. Augustin., *XXXVI*, 547, 517, 781, 817, 882; *XXXVII*, 1333, 1636; S. Eucher., *L*, 742; Cassiodor., *LXX*, 253, 446, 507, 618, 812; S. Greg. Mag., *LXXVI*, 668; Raban. Maur., *CXI*, 359; *CXII*, 1001; S. Bruno Heribol., *CXII*, 241, 322; Rupert. abb., *CLXVIII*, 310; Vener. Godefrid., *CLXXIV*, 48, 49; Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 252; Wolbero abb., *CXCV*, 1122.

— Apostoli montes aeterni: S. Aug., *XXXVI*, 961; S. Bruno Heribolens., *CXII*, 263. — Montes aromatum ad quos confugit Christus: S. Ambros., *XV*, 1524. — Montes Dei: S. Paulin. Nolan., *LXI*, 183. — Montes Jerusalem supernae: Rupert. abb., *CLXVIII*, 254, 310. — Montes in circuitu Jerusalem: S. August., *XXXVI*, 1650. — Montes magni, *XXXVI*, 961. — Apostoli vocantur mons Sina, *ibid.*, 817. — Scientia apostolorum comparatur montibus: Vener. Godefrid., *CLXXIV*, 897. — Montes boni: S. August., *XXXVI*, 549. — Boni quorum caput Christus, mali quorum caput diabolus, *ibid.*, 519; *XXXVII*, 1257. — Clari et spirituales, *id.*, *XXXVI*, 457. — Contemplativi: Richard. a S. Victore, *CXCVI*, 537. — Homines devoti, *ibid.*, 476. — Mens devota, *ibid.*, 477. — Qui caelestia tantum quaerunt, *ibid.*, 537. — Dispensores verbi: S. August., *XXXVII*, 1479. — Patriarchae: Vener. Godefrid., *CLXXIV*, 1014; Alan. de Insulis, *CCX*, 68. — Predicatorum: S. August., *XXXVII*, 1650, 1651; S. Prosper., Aquitan., *LI*, 391; Raban. Maur., *CXII*, 1001; S. Bruno Carthus., *CLII*, 991. — Praelati, *ibid.*, 1253. — Prophetarum: S. August., *XXXVII*, 1650; Cassiodor., *LXX*, 507, 618, 812; Raban. Maur., *CXI*, 359; S. Bruno Heribolens., *CXII*, 283; Alanus de Insul., *CCXI*, 68. — Pii per quos praerogatur Scriptura: S. August., *XXXVII*, 1651. — Viri excellenti sanctitate in Ecclesia eminentes, *id.*, *XXXVI*, 904. — Sancti viri: Raban. Maur., *CXI*, 359, 383. — Summi quique et electi viri: S. Greg. Mag., *LXXIX*, 136. — Sancti a celsitudine virtutum: S. Eucher., *L*, 742. — Montes aromatum, sancti: Rupert. abb., *CLXVIII*, 959. — Montes Bethel sancti sunt: Alan. de Insul., *CCX*, 72.

MORTARIOLUM, mens hominis: Raban. Maur., *CXII*, 1002.

MULIER, genus humanum, anima fidelis, animae sanctae, subditi, *ibid.*, 1012. — Mulier typus est animae per gratiam emollitae: Vener. Godefrid. abb., *CLXXIV*, 931. Anima mulieri comparatur: Philipp. de Harveng., *CCIII*, 1171.

MUNDUS, Anima fidelis dicitur mundus: Adam. Scot., *CXCVIII*, 279.

MURENULAE, Sermones sanctorum significanter per mureculas aureas: Rupert. abb., *CLXVIII*, 855.

MURUS, virtutes animae, principes mundi: Raban. Maur., *CXII*, 1003.

MYRRHA significati sunt martyres: Gillebert., *CLXXXIV*, 213.

MYRTUS, tranquillae mentis intentio, compatientes: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 422.

NARDUS bene redolens sanctorum vita: Garner. de S. Victore, *CXCIII*, 421.

NAVICULA denotat congregationem spiritualem: Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 909. — Animam humiliatam: *ibid.*, 920.

NAVIS, anima, cor hominis, antiqui Patres, rectores: Raban. Maur., *CXII*, 1004. — Navi similis est vita hu-

mana : Petr. Cantor, CCV, 40. — Sancti Patres comparantur navibus poma portantibus : S. Gregor. Mag., LXXV, 884, 886. — Naves signifi aut animas se et alios salvantes : Vener. Guibert. abb., CI VI, 325.

NERVUS, animæ virtutes : Raban. Maur., CXII, 1005.

NIDUS, requies excelsa sanctis : S. Eucher., L, 748.

— Viri sancti, animas : Raban., Maur., CXII, 1006.

NIX, vir sanctus, *ibid.*, 1006. — Sublimia corda sanctorum : Garn. de S. Victore, CXCH, 65.

NOVACULA, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 1007.

NOX conversatio laicorum, adversitas sancti, *ibid.*, 1007.

NUBES, apostoli : S. Augustin., XXXVI, 347, 320, 814, 853, 980; XXXVII, 1212, 1235; XLI, 532; S. Greg. Mag., LXXVI, 27, 85, 406, 1006, Raban. Maur., CXII, 1007. — Doctores : Alcuin., C, 713. — Justi : Garn. de S. Victore, CXCH, 49. — Prædicatores : S. Prosper Aquit., I, 289; Raban. Maur., CXII, 1007; S. Bruno Carthus., CLII, 1149; S. Bruno Heribol., CXLI, 289, 528; Petr. Lombard., CXCI, 192, 363; Garn. de S. Victore, CXCH, 49. — Prophete : S. Eucher., L, 758; Alcuin., C, 715; Raban. Maur., CXII, 1007; S. Bruno Heribol., CXLI, 223; Gueric. abb., CLXXIV, 15; Garner. de S. Victore, CXCH, 49. — Sancti nubes sunt; Moyses nubes erat et quasi nubes loquebatur; similiter et Isaias nubes erat : S. Hieronym., XXV, 628. — Nubes sancti : S. Eucher., L, 758.

NUNTII, Apostoli significantur per nuntios : David miles ad Nabab : Rupert. abb., CLXVIII, 1413.

NUX, Nuci comparatur recte justorum vita : Thomas Cisterciens., CCVI, 653.

NYCTICORAX, vir sanctus infidelibus despicibilis : S. Eucher., L, 748. — Nycticorax peccatorem penitentem designat : S. Paul. Nolan., LXI, 574.

OBRYZUM, sanctitas hominis : Raban. Maur., CXII, 1009. — Mens perfecta : Garn. de S. Victore, CXCH, 506.

OCULUS, mens contemptantis, intus amicus, populi; Raban. Maur., CXII, 1009. — Oculi Christi, apostoli; S. Aug., XXXVI, 1114; Cassiodor., LXX, 625; Alcuin., C, 563; S. Bruno Carthusian., CLII, 970. — Doctores Ecclesie, Cassiodor., LXX, 1066; Alcuin., C, 563. — Oculi corporis Christi, apostoli et sacerdotes; S. Hilari., IX, 809. — Per oculos Dei sancti intelliguntur et docti; Vener. Guibert., CLVI, 410. — Oculi Ecclesie, apostoli; S. August., XXXIV, 845; S. Bruno Carthus., CLII, 1102. — Doctores; Cassiodor., LXX, 664, 1095; Guilebert., CLXXIV, 156. — Prælati; Guilebert., CLXXIV, 118; Wolbero abb., CACV, 1148, 1251. Oculi Spiritus sancti doctores sunt; Alan. de Insul., CX, 88.

OLEA, sanctus misericordie abundans fructibus; S. Eucher., L, 742.

OLEUM GAUDII est charitas sanctorum in celo : Ven. Godefrid., CLXXIV, 634.

OLIVA, misericordes : Garner. de S. Victore, CXCH, 357. — Mons olivarum, patriarchas et propheta; Rupert. abb., CLXVIII, 803.

ONAGER, eremita : S. Eucher., L, 751. — Justus solitarius : Garner. de S. Victore, CXCH, 116.

OPERARI, apostoli, vel prædicatores Evangelii : S. Eucher., L, 756.

OPTIMATES, doctores; Raban. Maur., CXII, 1012.

ORIONES, in ordine hiemis orientes, sancto designant martyres : S. Eucher., L, 742; Rabanus Maurus, CXII, 1012.

ORTUS, mens sancta, anima fidelis, *ibid.*, 1015.

OS, prædicator : Raban. Maur., CXII, 1015. — Os, prædicator, doctorum scientia : Garn. de S. Victore, CXCH, 175. — Os Domini sunt prælati et magistri : Ven. Godefrid., CLXXIV, 175.

OS, robor mentis, virtutes animæ : Raban. Maur., CXII, 1014. Martyres recte comparantur ossibus : Cassiodor., LXX, 1030. — Ossa arida reviviscuntia populum Israel reducendum in terram suam vel resurrectionem Judæorum et Christianorum demonstrant : Raban. Maur., CX, 859, 860. — Ossa, fortes quilibet : Garner. de S. Victore, CXCH, 214.

OSTIUM, contemplativi, ordo auditorum : Raban. Maur., CXII, 1014. — Prædicatores, *ibid.*, 1014; Garner. de S. Victore, CXCH, 406. — Sacerdotes per quos credentes intrant Ecclesiam : Rupert. abb., CLXVIII, 956. — Apostoli dicuntur ostia Ecclesie : S. Gregor. Mag., LXXVI, 470.

OVES, populi fideles : S. Eucher., L, 752. — Simples et mansueti : Raban. Maur., CX, 405. — Ectus populus christianus, id., CXI, 201. — Subiecti, id., CXII, 1014. — Homo redemptus, boni, *ibid.*, 1015. Simples quique : Garner. de S. Victore, CXCH, 105. — Martyres recte comparantur ovibus : Cassiodor., LXX, 515. — Fideles sunt oves propter mansuetudinem; S. Bernard., CLXXXIII, 1155. — Oves domus Israel, innocentes sunt

animæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 193.

PACIFICUS, sanctus quisque, prædicator, amatores concordie : Raban. Maur., CXII, 1016.

PALEÆ, viri sancti, *ibid.*, 1018.

PALMA, justus, *ibid.*, 1017; Garner. de S. Victore, CXCH, 355. — Septuaginta palme designant septuaginta discipulos : S. Ambros., XVII, 18; S. Maximus Taurin., LVII, 520. — Martyres significantur per palmam : Rupert. abb., CLXVII, 635.

PALMES, apostoli, veri fideles : Raban. Maur., CXII, 1017. — Palmite, apostoli vel sancti : S. Eucherius, L, 712.

PALPEBRÆ, prælati Ecclesie, prudentes secuti : Raban. Maur., CXII, 1018; Garner. de S. Victore, CXCH, 166.

PANIS, vir sanctus, apostoli : Raban. Maur., CXII, 1021. — Panes de celo, homines justi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 265.

PANNI, exempla justorum : Rabanus Maurus, CXII, 1021.

PARDISUS, anima sancta : S. Petr. Damian., CXIV, 265. — Anima justi : Rupert. abb., CLXVII, 1389. — Conscientia justi : S. Bernard., CLXXXIV, 1072.

PAR NYMPHÆ sponsæ Ecclesie sunt prælati; Adam Scotus, CXCVIII, 107.

PARENTES Christi sunt sacerdotes : S. Bern., CLXXXIV, 1093.

PARIES, corda subjectorum : Raban. Maur., CXII, 1022. — Paries humanitatis naturæ : Garn. de S. Victore, CXCH, 401.

PARVULUS, mente humilis et simplex : S. Eucher., L, 755.

PASSER, vir sanctus et alibi quilibet Christianus : S. Eucher., L, 748. — Passer solitarius in Scriptura mystice peccatorem penitentem designat : S. Paulin. Nolan., LXI, 571. — Passer, vir sanctus, quilibet conversus : Raban. Maur., CXII, 1022. — Humilis, gemma hominis substantia, *ibid.*

PASTOR, apostolus : S. Eucher., L, 756. — Apostoli dicuntur pastores primi : S. Gregor. Mag., LXXVI, 761. — Pastores sunt apostoli vel ceteri principes Ecclesiarum; Raban. Maur., CXI, 1251.

PATER, prælati, superiores, id., CXII, 1025. — Apostoli vocati sunt Patres : S. August., XXXVI, 815; Vener. Godefrid., CLXXVI, 1152.

PAUPER, humilis : S. Eucher., L, 756.

PAVIMENTUM, quilibet auditor : Raban. Maur., CXII, 1025. — Humilitas auditorum : Garner. de S. Victore, CXCH, 440.

PECUS, justus : Raban. Maur., CXII, 1024. — Pecora, simplices quique minus præditi rationandi subtilitate : S. Eucher., L, 752.

PELICANUS, vir sanctus solitudini deditus : S. Eucher., L, 748; Alcuin., C, 568; Raban. Maur., CXII, 1026. — Pelicanus mystice peccatorem penitentem designat : S. Paul. Nolan., LXI, 571, 572.

PELLIS, sanctas feminæ, corpora martyrum, antiqui Patres : Raban. Maur., CXII, 1026. — Exempla præcedentium Patrum pellibus animalium mortuorum figurantur : Wolbero abb., CACV, 1041.

PENNÆ, monita prophetarum, contemplationes sanctorum : Raban. Maur., CXII, 1026; S. Gregor. Mag., LXXVI, 765.

PERA, intellectus apostolorum : Raban. Maur., CXII, 1027.

PENETRINUS, quilibet mundum contemnens, *ibid.*

PES quilibet prædicator, amicus, apostoli, infirmi, ætus sanctorum, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1025. — Apostoli sunt Christi pedes : S. Gregor. Mag., LXXIV, 578; Vener. Godefrid., CLXXIV, 87. — Pedes Dei : S. Paulin. Nolan., LXI, 238; Rupert. abb., CLXVIII, 805. — Pedes Domini : S. August., XXXVII, 1167; Rupert. abb., CLXVIII, 805. — Pedes Domini, sunt prædicatores : S. Eucher., L, 755; Rupert. abb., CLXVII, 652; Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Pedes, is qui optulando sustentat, qui ad injuncta currit, apostoli, prædicatores, ministri infirmorum operum : Garner. de S. Victore, CXCH, 251.

PIETRA, vir stabilis, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1028.

PIARETRA, consilia sanctorum : Raban. Maur., CXII, 919.

PHIALA, anima humana, doctores : *ibid.*, 926. Prædicator, significantur per phialas : Rupert. abb., CLXVIII, 775.

PIGMENTARIJ dicuntur apostoli : Wolbero abb., CACV, 1195; Alanus de Insulis, CCX, 69.

PILI, humilitas penitentium : Raban. Maur., CXII, 1028.

PISCATORES, apostoli vel doctores : S. Eucher., L, 756. — Apostoli, piscatores hominum : S. August.,

XXXVI, 781. — Piscatores, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1030.

PISCIS, homines fideles, potestas sacerdotalis et regia : Raban. Maur., CXII, 1030. — Pisces, sancti : S. Euch., I, 742.

PLANTA, primus justus Abel : Garner. de S. Victore, CXIII, 258.

PLATANI, viri sancti, quilibet contemplativus : Rab. Maur., CXII, 1030.

PLATEA, seditores, homines seculares, corda electorum, *ibid.*, 1030.

PLAUSTRA. Apostoli sunt boves et plaustia Ecclesie : Rupert. abb., CLXVII, 856.

PLEIADES designant electos : Raban. Maur., CXII, 1029; Garner. de S. Victore, CXIII, 44; Adam. Scot., CXVIII, 705.

POMA, sanctorum in virtutibus fructus : S. Eucher., I, 742. — Poma, insignia humanitatis, viri sancti : Rab. Maur., 1030.

PORTA, prædicatores : Rab. Maur., CXII, 1031; Garn. de S. Victore, CXIII, 102. — Doctores boni, *ibid.*, 402.

— Prædicator est porta civitatis mystice : Vener. Godef., CLXXIV, 585. — Porta, apostoli : Raban. Maur., CXI, 385; S. Bruno Heribipol., CXII, 425. — Doctores sancti : Rab. Maur., CXI, 385. — Prophetæ : S. Bruno Heribipol., CXII, 425. — Porta Ecclesie, apostoli : S. Aug., XXXVII, 1103. — Prophetæ : S. Bruno Carthus., CLII, 1530.

PORTICUS, Patres antiqui : Raban. Maur., 1032.

PORTITORES Ecclesie : Rupert. abb., CLXVII, 856.

POSTES, hominis corpus et anima : Raban. Maur., CXII, 1032.

PRINCEPS, prælatus, apostoli, rectores Ecclesie, *ibid.*, 1032. — Principes, qui suis cogitationibus principantur : Garner. de S. Victore, CXIII, 135. — Apostoli : S. Aug., XXXVI, 854. — Principes Juda, apostoli : S. Bruno Heribipol., CXII, 253. — Principes fortissimi dicuntur apostoli : CLXXIV, 501.

PROCURATOR vineæ est prædicator : Vener. Godef., CLXXIV, 135.

PROPHETÆ. Prædicatores prophetæ sunt appellati : S. Bernard., CLXXXIII, 718. — Apostoli dicuntur prophetarum fidei : S. Greg. Mag., LXXVI, 68.

PROPUGNACULA Ecclesie, doctores : S. Petr. Dam., CXIV, 511.

PROXIMI, fide propinqui et qui misericordiam impendant inopi : S. Eucher., I, 735.

POTENTES, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1032.

PUER, quilibet innocens, *ibid.*, 1032. — Pueri, qui celestibus mandatis inserviunt, teneri lo inchoantium, innocentes : Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

PUGNA. Martyrum pugna et victoria figurata fuit in pugna Gedeon : Rupert. abb., CLXVII, 1748.

PULLI, sancti : S. Eucher., I, 748. — Apostoli, pulli corvorum : S. Greg. Mag., LXXVI, 541. — Pullus, apostoli, homines de gentibus, auditores : Raban. Maur., CXII, 1033.

PUPILLA, electi, *ibid.*, 1034.

PURPURA est in effusione pretiosi sanguinis martyrum, *id.*, CXI, 578.

QUADRIGA. Virgines significantur per quadrigam equorum alborum : Rupert. abb., CLXVIII, 739. — Apostoli signantur per quadrigam equorum ruforum, *ibid.*, 744. — Quadrigæ, apostoli, sancti doctores : Rab. Maur., CXII, 1037.

QUATUOR. Sicut Moyses per quatuor castra populum Dei divisum divit in terris; et Apostoli quatuor ordines sanctorum describit in celis : Raban. Maur., CVIII, 601. Quaternarius numerus designat quatuor Evangelistas : Garner. de S. Victore, CXIII, 441.

RADIX, anima hominis, suggestio hominis : Raban. Maur., CXII, 1037. — Natura humanitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 343.

RAMI, sancti prædicatores, *ibid.*, 356.

RECTORES navis sunt apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 411.

REGINA, animæ devotæ : Raban. Maur., CXII, 1038. — Anima dominans sensibus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 992. — Regina prælatorum sunt animæ : Joannes Algrin., CXVI, 612. — Doctores Ecclesie per reginas figurantur : Alanus de Insulis, CEX, 95.

REGNUM, mens sancta, diversi ordines fidelium : Rab. Maur., CXII, 1038. — Cor just est regnum Dei : Vener. Godefrid., CLXXIV, 24, 580.

REGULA, eloquentia philosophorum : Raban. Maur., CXII, 1039.

RELIQUIÆ. Apostoli sunt reliquie Jacob : Rupert. abb., CLXVIII, 395.

REX, prædicator, vir sanctus, prælati : Raban. Maur., CXI, 1037. — Apostoli, prædicatores, viri sancti : Garner.

de S. Victore, CXIII, 117. — Reges sunt apostoli sive alii sancti qui et seipsos primum et deinde Ecclesiam sibi subditam bene regere sciunt : Rabanus Maur., CXI, 708.

— Concionatores dicuntur reges : Rupert. abb., CLXVIII, 980.

RHINOCEROS, fortis quique : S. Eucher., I, 748. — Potens in hoc saeculo : Garnerius de S. Victore, CXIII, 121.

RIVUS, prædicatores : Garn. de S. Victore, CXIII, 296. — Rivi, prædicatores, populi fideles : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROS significat doctrinam apostolorum : Rupert. abb., CLXVIII, 494. — Prædicatorum : Rabanus Maurus, CXI, 328.

ROSA, quod rutilant colore rubeat, martyres significat : S. Eucher., I, 742; Raban. Maur., CXI, 528; CXII, 1040.

ROTA, prædicatores, *ibid.*, 1041. — Per quatuor rotas Ezechiels quatuor Evangelistæ designantur, *id.*, CX, 635.

RUGITUS planctus penitentis, sollicitudines prælatorum : Raban. Maur., CXII, 1041.

RUPES, prædicatores, potentes sæculi, *ibid.*, 1042.

SACCULUS, cor penitentis, *ibid.*, 1043.

SACCUS, mens hominis, *ibid.*

SAGA, rectores Ecclesie, *ibid.*, 1045. — Prælatorum officium per sagæ tabernaculi designatur : Adam. Scot., CXVIII, 766.

SAGITTARIUS, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 1945.

SAGITTÆ, apostoli : S. Eucher., I, 738; Cassiodor., LXX, 71, 350. — Prophetæ : S. Eucher. Lugdun., I, 738.

— Apostoli quibusdam sunt vasa mortis et sagittæ acule : S. August., XXXVII, 1106. — Sagittæ Domini apostoli : S. Bruno Heribipol., CXII, 65. — Evangelistæ, *ibid.*, 95; Cassiodor., LXX, 128. — Apostoli Dei sagittæ, volatu citæ, icu filies, compungentes, arguentes, volantes : S. Hilar., IX, 702. — Sagittæ sunt sententiæ prædicatorum : S. Bruno Carthusian., 828. — Prædicatoris verba sunt sagittæ acule : Rupert. abb., CLXVIII, 640.

SAL. Apostoli, sal terræ, lumen mundi et lucerna domus in candelabro ob egregia et conspicabilia fidei sua opera nuncupati : S. Hilar., IX, 809. — Sal comparantur sacerdotes : Alanus de Insulis, CXX, 191.

SALICES, viri sancti : Rab. Maur., CXII, 1045. — Salices pro viriditate, boni : Garner. de S. Victore, CXIII, 336.

SALOMONIS libri prædicant doctores Ecclesie in pæce : Rupert. abb., CLXVIII, 331.

SALVATORES dicuntur apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 331.

SANGUIS, exempla martyrum : Raban. Maur., CXII, 1045.

SAPPHIRUS, quilibet sancti : Garn. de S. Victore, CXIII, 353.

SARDONYCHUS, homo sanctus : Raban. Maur., CXII, 1046.

SAXUM, mens robusta, *ibid.*, 1047.

SCABELLUM, quilibet in bona actione serviens Deo, *ibid.*, 1045.

SCINTILLA, exempla justorum, verba prædicatorum, *ibid.*, 1053; Garn. de S. Victore, CXIII, 359.

SCORPIO, doctores : Raban. Maur., CXII, 1060.

SCULPTURA, exempla sanctorum, *ibid.*, 1061.

SECURIS, vir bonus, *ibid.*, 1047.

SEDES. Apostoli dicuntur throni seu sedes Dei : S. August., XXXVII, 1025. — Sedes sancti eo quod in his Dominus sedeat et per eos sua iudicia decernat : S. Eucher., I, 739. — Sedes mens sancta, apostoli, conversationes sanctorum, *ibid.*, CXU, 1048. — Anima sancta, sedes sapientiæ : S. Petr. Damian., CXIV, 544. — Anima virtutibus ornata, sedes Dei est : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1061.

SEMIN, homines boni, viri electi : Raban. Maur., CXII, 1048.

SENEX, quilibet perfectus, *ibid.*, 1049. — Senes, consummatæ justitiæ : S. Eucher. Lugdun., I, 735.

SEPTUAGINTA discipuli septuaginta palmas representant : S. Bruno Astens., CLXVI, 267.

SERAPHIM. Apostoli sunt seraphim : Rupert. abb., CLXVIII, 1290.

SERÆ. Prælati dicuntur seræ portarum Ecclesie : S. Bruno Carthus., XLII, 1408.

SERPENS, prudentes : S. Eucher., I, 734.

SERVI Dei sunt reges : S. Bernard., CLXXXIV, 697.

SICLUS, corpus nostrum et anima : Raban. Maur., CXII, 1053.

SIGNACULUM, confirmatio electorum, populus quendam, *ibid.*, 1053.

SILVA, munus iste, necesse humane, *ibid.*, 1054.

SINAPIS, fidelis viri torusudo : Garner. de S. Vict., CXIII, 450.

SINDO, mens pura : Raban. Maur., CXII, 430.

SINUS, mens nostra, quod nostrum est, *ibid.*, 1054.

SION, anima infirma et nondum perfecta Sion vocatur : Adam. Scot., CXVIII, 298.

SOL, intelligentia sapientum, claritas prædicatorum : S. Greg. Mag., LXXV, 862; Garner. de S. Victore, CXIII, 57. — Prædicatores, ordo sacerdotalis, sapiens, sublimis in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 1057.

SPECULATOR, prædicator, *ibid.*, 1050.

SPICA, Patrum sententiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 451.

SPINA, prædicator : Raban. Maur., CXII, 1056.

SPIRITUS, figurates spiritales quique in Ecclesia spiritus appellantur, qui sunt angeli cum sunt prædicatores et nuntii veritatis : S. Prosper. Aquilan., LI, 290. — Spiritus, mens nostra, anima hominis, ratio nostra, robur hominis, spirituales quique : Raban. Maur., CXII, 1056. — Spiritus dicitur anima : Garner. de S. Victore, CXIII, 155.

SPOLIA, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1059.

SPONSA Dei, anima S. Petr. Damian., CXLIV, 708. — Sponsa Christi, anima : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 849. — Anima fidelis : S. Bernard., CLXXXIV, 645. — Fideles sunt sponsa propter dilectionem, *id.*, CLXXXIII, 1133.

SPORTÆ, cordadorum : Raban. Maur., CXII, 1059.

STACTUS, mens no tra, *ibid.*, 1047.

STAMEN, anima hominis, *ibid.*

STELLÆ, apostoli : S. Gregor. Mag., LXXVI, 405; Vener. Godfrid., CLXXIV, 51. — Concionatores : Rupert. abb., CLXVIII, 1006. — Prædicatores : Gueric. abb., CLXXXV, 51. — Stella, apostoli, prælati, virtutes sanctorum, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1052. — Stellæ sancti sive docti, vel qui ad iustitiam erudiant : S. Eucher., L, 759. — Stellæ, prophetæ antiqui, apostoli, prædicatores, iustitia sanctorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 41.

STILLA, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1057.

STILLICIDIA, fideles, *ibid.*, 1057.

SUDES, consilia sanctorum, *ibid.*, 1061.

SUIEI, corda sanctorum : S. Eucher., L, 742. — Viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1061.

TABERNACULUM, mens nostra, antiqui sancti, *ibid.*, 1062. — Tabernacula dicuntur corda sanctorum, *id.*, CXI, 589.

TABULÆ, apostoli, *id.*, CXII, 1062; S. Petr. Damian., CXLIV, 826. — Tabula cedrinae sanctus designat : Wolbero abb., CXCIV, 1251.

TALI, Apostoli significantur per talos : Rupert., CLXVII, 1497.

TAURI, Patres Veteris Testamenti : Raban. Maur., CXII, 1063; Garner. de S. Victore, CXIII, 100. — Principes populorum : S. Eucher., L, 752.

TEMPLUM, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1064. — Anima iusti, fidelis populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 598. — Templum Domini mens sancta et immanata : Vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 95. — Anima fidelis quoddam est templum Deo sanctificandum : Adam. Scot., CXVIII, 569.

TENTORIUM, quilibet sanctus, congregatio sanctorum : Raban. Maur., CXII, 1065. — Apostoli figurantur per tentorium in introitu tabernaculi : S. Bruno Astens., CLXIV, 527.

TERRA, sanctus, subjectus, domestica familia, minores in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 1065. — Anima iusti, anima humana, subjecta plebs : Garner. de S. Victore, CXIII, 259. — Nomine terræ intelliguntur qui terrenis actibus occupati per eleemosynas et lacrymas ad vitam æternam perveniunt : S. Eucher., L, 742. — Prælati terra dicuntur : S. Bruno Carthus., CLII, 1179. — Caelo iustus, terra peccator significatur : S. August., XXXVI, 375, 376. — Terra, terreni, *id.*, XXXVII, 570.

THALAMUS, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1065. — Quilibet Deum amans : Garner. de S. Victore, CXIII, 415.

THESAURUS, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1066.

THRONUS, Anima fidelis denotatur per thronum : Vener. Godfrid., CLXXIV, 1125, 1126. — Throni sunt sancti : S. Eucher., L, 759. — Apostoli : S. Augustin., XXXVII, 1023. — Sancti prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1069.

THURIBULUM, operarii boni, apostoli, *ibid.*, 1070.

TIGNA, doctores : Cassiodor., LXX, 1061; Raban. Maur., CXII, 1067; Alanus de Insulis, CCX, 61.

TINCTURÆ, philosophi : Raban. Maur., CXII, 1067.

TONITRU, quilibet prædicator, *ibid.*, 1068.

TOPAZION, viri sancti, *ibid.* — Males virtutibus plebs : Garner. de S. Victore, CXIII, 534.

TORBENS, prædicatores : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 1068; Garner. de S. Victore, CXIII, 257.

TRANS, apostoli : Raban. Maur., CXII, 1065.

TRECENTI, Prædicatores significantur per trecentos viros qui erant cum Gedeon : Rupert. abb., CLXVIII, 1468.

TRITICUM, sancti vel electi Dei : S. Eucher., L, 742.

TUBA, Joannes evangelista, tuba cornea, argentea et aurea : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 726. — Prædicator in tuba figuratus : Philipp. de Harveng, CIII, 976. — Apostoli sunt tubæ : S. Bruno Astens., CLXIV, 477. — tubæ ductiles per tolerantiam : Vener. Hildebert. Cenom., CLXXI, 712.

TURRIS, Apostoli sunt turres : S. Bruno Carthus., CLII, 1320. — Martyres recte comparantur turribus : Cassiodor., LXX, 915. — Prædicatores in Ecclesia sunt sicut turres : S. Bruno Herbipol., CXLII, 196.

TURTUR, vir sanctus : S. Eucher., L, 748. — Apostoli sunt turtures : Cassiodor., LXX, 1065.

TYRI nautæ et gubernatores Ecclesie præsulibus comparantur : Raban. Maur., CX, 782.

UBERA, prædicatores : Garner. de S. Victore, CXIII, 221.

ULMUS, Per ulmum significantur sæculares et minus fructificantes, alios tamen bene viventes suis facultatibus sustentantes : Wolbero abb., CXXV, 1271.

UMBILICUS Ecclesie sunt prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1085, 1228.

UTER, coria spirituum, *ibid.*, 1086.

UXOR, sapientia iustorum, *ibid.*, 1087.

VACCA, fidelis omnis in Ecclesia : S. Eucher., L, 752. — Viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1072. — Mens f delium : Garner. de S. Victore, CXIII, 96. — Varræ portantes arcam Domini significant prædicatores : Rupert. abb., CLXVII, 1083.

VALLIS, humiles, humilia dicta Patrum : Garner. de S. Victore, CXIII, 258.

VAS, prophetæ, homines : Raban. Maur., CXII, 1075. — Vasa dicuntur, prædicator sanctus, disciplinatus quilibet, capacitas intelligentiæ, sancti Patres, animæ fidelium populorum, conscientie nostræ, corpora nostra : Garner. de S. Vict., CXIII, 451.

VECTIS, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1073. — Doctores in Ecclesia significantur per vectes de lignis Sethi : Rupert. abb., CLXVII, 700; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 706, 707.

VENATORES, Apostoli sunt venatores : Alcuin., C, 561.

VENTI, animæ sanctorum : S. Eucher., L, 759; Raban. Maur., CXII, 1074; S. Bernard., CLXXXIV, 75; Garner. de S. Victore, CXIII, 51. — Venti sunt apostoli quorum prædicatio totum mundum tanquam ventus celeritatem percucurrit : Cassiodor., LXX, 965. — Evangelistæ : S. Petr. Damian., CXLIV, 785.

VER pueritiam designat : Wolbero abb., CXCIV, 1255.

VESTIGIA, Apostoli, vestigia Christi : Cassiodor., LXX, 119.

VESTIMENTUM, ordo fidelium, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1075. — Vestimenta bonos subditos indicant : Vener. Godfrid., CLXXIV, 187.

VESTIS, quilibet munditia student, martyres Christi : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTITUS, habens fidem integritatem aut iustitiam indumentum : S. Eucher., L, 756.

VIE sunt apostoli per quos venit ad vitam : Alcuin., C, 598, 629.

VIATORES, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1077.

VICARI Christi sunt apostoli : S. Agobard., CIV, 128.

VICI, homines religiosi, cives ciuitates : Raban. Maur., CXII, 1078.

VIDUA, anima : Garner. de S. Victore, CXIII, 145. Anima iusti comparatur viduæ : Vener. Godfrid., CLXXIV, 92.

VIGILES, sunt sancti apostoli et ceteri doctores Ecclesie : Cassiodor., LXX, 1068. — Sancti pastores : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vigiles custodientes civitatem sancti doctores sunt : Wolbero abb., CXCIV, 1125.

VINEA, populi fideles : Raban. Maur., CXI, 597, CXII, 1079; S. Bernard., CLXXXIII, 954. — Anima virtutibus secunda : Garner. de S. Victore, CXIII, 541. — Vineæ florens, novitii in religione : S. Bernard., CLXXXII, 1065. — Vineæ quæ floruit designat profectiones : S. Bernard., CLXXXIII, 1083. — Vineæ custodes fuerunt patriarchæ et prophete et reges et duces : Rupert. abb., CLXVIII, 958. — Animæ per vineas significantur : S. Bernard., CLXXXIII, 1056. — Vineis comparantur Socris ferventes : *ibid.*, 1070. — Primi

Beles comperantur vineis florentibus : *ibid.*, 1068.
— Apostoli, locata vinea et ab eisdem culta : S. Gregor. Mag., LXXIX, 543.

VINITORES dicuntur predicatorum : Rupert. abb., CLXVIII, 48. — Prælati Ecclesie, *ibid.*, — Viri apostolici : Rupert., CLXVIII, 48.

VINUM, contemplativus quisque : Raban. Maur., CXII, 1074.

VIOLÆ, confessores : S. Eucher., I, 742.

VIR, robusti et spirituales : Raban. Maur., CXII, 1080. — Vir quilibet perfectus, perfecti viri : Garner. de S. Victore, CXIII, 193. — Vir similiter pro firmo, mulier pro infirma : Alan. de Insul., CCX, 259. — Apostoli significantur per duos viros portantes botrum in vee : Rupert. abb., CLXVIII, 738.

VIRGA, congregatio iustorum : Raban. Maur., CXII, 1081. — Humani generis virgæ Moysi comparatur : Petr. Lombard., CXCI, 661.

VIRGO, anima sancta : S. Eucher., I, 751 ; Raban. Maur., CXII, 1080. — Virgines sunt species Christi : Richard. de S. Victore, CXCVI, 517.

VISCERA, mentes hominum : Raban. Maur., CXII, 1081. — Viscera qui spiritualibus sacramentis in Ecclesia deseruiunt : Garner. de S. Victore, CXIII, 225.

VITRUM, status civium celestium : Raban. Maur., CXII, 1082.

VITULUS, sancti : S. Eucher., I, 752. — Sanctus præbatur : Garner. de S. Victore, CXIII, 101. — Lucas vituli speciem tenet : S. Gregor. Mag., LXXVI, 815 ; Alcuin., CI, 1153 ; S. Petr. Damian., CXLIIV, 909 ; Rupert. abb., CLXVIII, 153 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 101.

VIVI, iusti : S. Eucher., I, 756.

VOLATUS, sanctorum excessus in Deum : S. Eucher., I, 748.

VOLUCRES, anime sanctæ, principes sæculi : Raban. Maur., CXII, 1085.

ARTICULUS IX.

Allegoriæ quæ ad gentiles et Hebræos spectant.

ACERVUS. Infidelis acervus mercurii : Raban. Maur., CXII, 854.

ADVERSARIUS, populus incredulus, *ibid.*, 872.

ÆGYPTUS, gentilitas, *ibid.*, 915 ; Godefrid. abb., CLXXIV, 65.

AGER, gentilitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 256. — Populus Judaicus et gentilis, ager : Raban. Maur., CXII, 834.

AGRICOLA, Principes Synagogæ, agricolæ, *ibid.*, 853.

ANCILLA, effeminatæ Judæorum mentes, *ibid.*, 859.

ANIMALIA fuerunt gentes vera religione vacuæ, *ibid.*, CXI, 190. — Animalia inter quæ Christus cognitus fuit, fuerunt duo latrones, id est, Ecclesia ex Judæis et gentilibus, id est duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVIII, 629.

ANTICHRISTI dicuntur Judæi : S. Agobard., CIV, 91.

AQUA quinque portibus cincta, populus Judæorum lege conclusus : S. August., XXXVII, 1065. — Aqua contradictionis Judæos denotare valet : Vener. Godefrid., CLXXIV, 851. — Populi, mollia Judæorum corda, infidelitas, aqua : Garner. de S. Victore, CXIII, 281. — Per vim aquarum significat Scriptura populorum favorem : S. Prosper. Aquitan., LI, 369. — Aquæ multæ sunt populi infideles, sive foris oppugnantes sive intus insidiantes, *ibid.*, 410. — Aquæ multæ turbæ gentium dicuntur : S. Bruno Herbipol., CXII, 289. — Aquæ populus significant : S. Bruno Carthusian., CLII, 747.

AQUILIO, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 860 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 39.

ARCA. Sicut stante arca Domini, corruit Dago, ita ut Testamentum Domini pervenit in gentibus confectum, idola quæ deceptum possidebant orbem destructa sunt : Raban. Maur., CXII, 28.

ARCHONTES. Deus archontas Sodomorum appellat archontas Judæorum : Tertull., II, 539.

ARCTURUS, populus gentilis : S. Gregor. Magnus, LXXVI, 430. — Populus incredulus : Raban. Maur., CXII, 862.

AREA, latitudo populi gentilis, *ibid.*, 865 ; S. Bruno Carthusian., CLII, 993.

ARENA, populus gentilis : Raban. Maur., CXII, 949. — Infideles infructuosi, *ibid.*. — Arena maris populum ante legem infructuosum denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1111. — Arenæ maris, innumeras gentium multitudines designant : S. Eucher., I, 742.

ARIES, ducatus sequentium populorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 103.

ARMENTA. Armentorum nomine possunt Judæos plebs Synagogæ designari quæ jugum legis traxerit, et læ simplicis doctrinæ suis auditoribus præbuere : Raban. Maur., CXI, 401.

ARUNDO, gentilis populus : *ibid.*, CXII, 949.

ASINA. In asina figuratur populus gentium nunc Christo subditus : S. Ambros., XIV, 416. — Synagoga, asina : Raban. Maur., CXII, 868. — Gentiles significantur per asinam : Rupert. abb., CLXVII, 547. — Asina Balam sermone humano loquens, figura conversionis gentium : S. Paulin Nolan., LXXI, 200. — Asina Balam typum gentilitatis tenet : Raban. Maur., CXII, 751.

ASINUS, populus gentilis : S. August., XXXVII, 1675 ; S. Eucher., I, 752 ; Raban. Maur., CXI, 405 ; CXII, 867 ; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 651. — Asinorum nomine gentium simplicitas designatur : S. Gregor. Mag., LXXV, 527, 578, 1149 ; LXXVI, 770, 771 ; Rupert. abb., CLVII, 1271 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 88. — Asinorum populum sub lege exprimit : Raban. Maur., CVIII, 88. — Stultitia Judæorum, asinus, *ibid.*, CXII, 867.

ASPIS. Judæi figurati in aspide : Cassiodor., LXX, 103.

ATRIUM, plebs infidelis : Raban. Maur., CXII, 868.

AURUM, sapientia gentilitatis, *ibid.*, 870.

AUSTER, plebs Judaica, *ibid.*, CXI, 598 ; CXI, 263 CXII, 869. — Auster, Judæi : Garner. de S. Victore, CXIII, 56.

BABYLON, Ecclesia de gentibus dicitur Babylon : Raban. Maur., CXII, 872.

BARBA, populus Judaicus, *ibid.*, 875.

BESTIA dicitur Ecclesia de gentibus, *ibid.*, 875. — Bestiæ silvæ gentes intelliguntur : S. Prosper. Aquitan., LI, 391.

BOS, populus Judaicus : S. August., XXXVII, 1678 ; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 629 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 94. — Bos errans gentem ex circumsione exprimit : Raban. Maur., CXIII, 921. — In bobus humilitas Israelitarum signatur, *ibid.*, CXI, 578. — Boves significant Judaicum populum et Synagogam : Rupert. abb., CLXVIII, 629. Judæi et gentiles, boves : Raban. Maur., CXII, 876.

BOTRUS. Gentiles et Judæi significantur per duo homines portantes botrum in vee : Rupert. abb., CLXVII, 871.

CADAVERA mystice infidelium corpora significant : Raban. Maur., CXI, 193.

CALAMUS, gentilitas, *ibid.*, CXII, 879, 882.

CAMELUS est Judæus tumens per superbiam, quales Scribæ et Pharisei, *ibid.*, CVIII, 883. — Gentilis populus, Samaritanorum vita : Garner. de S. Victore, CXIII, 92. — Camel nomine designantur vitiosi gentiles et Samaritani : S. Gregor. Mag., LXXV, 536, 543 ; LXXVI, 770. — Per camelos possunt gentiles exprimi : Raban. Maur., CXX, 405.

CAMPUS, populus Judaicus, gentes incolæ, *ibid.*, CXII, 882. — Gentilitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 257.

CANIS dicitur Judæus vel gentilis : S. Eucher., I, 752. — Gentiles canes a Judæis dicebantur : S. August., XXXVI, 702 ; XXXVII, 486, 679. — Judæi figurati in canibus : Cassiodor., LXX, 415. — Gentiles et Judæi, canes : Raban. Maur., CXII, 883 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 109.

CAPPARIS, plebs Judaica : Raban. Maur., CXII, 885.

CAPRÆ dicuntur iusti ex gentibus venientes : S. Eucher., I, 752.

CAPUT, sacerdotium Judæorum, principatus Synagogæ : Raban. Maur., CXII, 884. — Summa sacerdotii Judaici, caput : Garner. de S. Victore, CXIII, 158. — Capitulum inimicorum Christi sunt Judæi : S. Bruno Herbipol., CXII, 96.

CARECTUM, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 887.

CARMEIUS, carnalis purificatio Judæorum, *ibid.*

CATENÆ, duræ leges gentium, *ibid.*, 890.

CATULI significant gentiles, *ibid.*, CXI, 221. — Gentiles et Judæos, CXII, 889.

CEDRUS, regnum Judææ : Garner. de S. Victore, CXIII, 534. — Gentiles et Judæi, cedri : Raban. Maur., CXII, 891.

CERVUS signat plebem Judaicam : S. Gregor. Mag., LXXVI, 541.

CILICIUM, Judæi : Raban. Maur., CXII, 891.

CINCINNI, catervæ populorum, *ibid.*, 896.

CIVES, Judæi persequentes, *ibid.*, 897.

CIVITAS, gentiles et Judæi, *ibid.*

CLAUDICANTES Judæi qui Vetus Testamentum carnaliter tenentes, Novi gratiam respuerunt : Cassiodor., LXX, 136.

COELUM populi Judaici dicuntur : Garner. de S. Victore, CXIII, 80.

COLUMNA, principes Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 899.

CONCUBINÆ. Judæi per David concubinas designantur : S. Petr. Damian., CXIV, 287.

CONJUX. Gentilitas est virgo et conjux : Rupert. abb., CLXVIII.

COR, sacerdotis Synagoga : Raban. Maur., CXII, 901.

CORVUS Elias nutritus gentium conversionem adumbrat : S. Hilar., IX, 874. — Corvus emissus a Noe significat populum Judaeorum : Rupert. abb., CLXVII, 517. — Patres idola venerantes corvorum habuere figuram, mortui et immunda sectantes; quorum pulli, id est, filii, Deum verum invocant et sancti Spiritus pascuntur alimonia : S. Prosper Aquitan., LI, 419. — Corvi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 902. — Gentiles et Judæi : Garner. de S. Victore, CXIII, 76. — Corvi gentiles, pulli corvorum, filii gentilium : S. Augustin., XXXVII, 1911, 1912.

DAMASCUS. Romanorum imperium vocatur Damascus : Raban. Maur., CXII, 906.

DELIBRA significant superstitiones Judaeorum : Rupert. abb., CLXVIII, 159.

DESERTUM, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 908. — Judæa, *ibid.*, 908; Wolbero abb., CXV, 1131. — Judæa et gentilitas : Raban. Maur., CXII, 908. — Judæi dicuntur desertum Cades : S. Bruno Carthus., CII, 748.

DIABOLUS. Judæi dicuntur vasa diaboli : S. Agobard., CIV, 78. — Filii diaboli, *ibid.*, 111.

DILECTUS, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911.

DISCUS. Gentilium conversio per discum mysticum adumbrata : S. Augustin., XXVII, 1248.

DIVES, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, Judæi et gentiles, *ibid.* — Domus Israel sumitur pro Synagoga : Alanus de Insulis, CCX, 320.

DRACO, nequissimi principes Judaeorum, gentiles : Garner. de S. Victore, CXIII, 124. — Judæi et gentiles dracones : Raban. Maur., CXII, 906.

DROMEDARIUS, gentilitas, *ibid.*, 912.

EDOM, populus Judaicus et gentilitas, *ibid.*, 914.

EQUITATUS Domini fuit populus Israeliticus : Wolbero abb., CXCV, 1060. — Equitatus diaboli, synagoga Iudæorum, *ibid.*, 1061.

EREMUS. Judæa et gentilitas : Raban. Maur., CXII, 933.

ETHIOPIA, gentilitas, *ibid.*, 918; Rupert., CLXVIII, 677.

EXPLORATORES Holopherni qui sunt nisi philosophi gentilium et curiosi scrutatores humanarum disciplinarum : Raban. Maur., CIX, 566. — Duodecim exploratores Scribarum ac Phariseorum imaginem tenuerunt qui Israeliticum populum averterunt, ne confiderent gratiam divinam repositionis adipisci posse per Christum, *id.*, CXI, 54.

FÆCES Judæi fæces sunt Dei vivi : Petr. Lombard., CXCI, 701.

FERA, savilla Judaeorum, gentilitas : Raban., Maur., CXII, 924.

FICULNEA, typus est Synagoga : Godefrid. abb., CLXXIV, 54.

FICUS Synagoga typum tenet : Cassiodor., LXX, 1063; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Synagoga incredula dicitur ficus : S. Eucher., L, 742. — Ficus, Judæi : Raban. Maur., CXII, 926. — Ficus designat populum præsertim Judaicum : S. Bernard., CLXXXIII, 1066. — Ficus habens folia, carens fructu, Judæi et Pharisei habentes verba, non facta : S. August., XXXVI, 264.

FILIA, Judæa : Raban. Maur., CXII, 927. — Per filiam Edom qui sanguineus vel terrenus interpretatur Synagoga Judaeorum exprimitur, *id.*, CXI, 1261.

FILII, Judæi et gentiles, *id.*, CXII, 927. — Per filios hominum Judæi possunt intelligi, Cassiodor., LXX, 104.

FINIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 932.

FLUMEN, Judæi et gentiles, *ibid.*, 933.

FOENUM erat in Veteri Testamento totum genus humanum a bove diabolo devoratum. Vener. Godefrid., CLXXIV, 642.

FORTES, Judæi : Raban. Maur., CXII, 931.

FRONDES, Judæa reges : Garner. de S. Victore, CXIII, 547.

FRUGES. Frugum nomine conversi vel Judæi, vel gentiles intelliguntur : Garner. de S. Victore, CXIII, 431.

GELU. Frigida Synagoga dicitur gelu : Raban. Maur., CXII, 943.

GENS, plebs Judaica, gentiles et gentilitas viventes, *ibid.*, 914.

GENTILES et Judæi incipientes credere significantur per Tyrum, Sidonem et Gomorrhiam : Rupert., CLXVIII, 1516.

GLACIES. Frigida Synagoga dicitur glacies : Raban. Maur., CXII, 940.

GLEBÆ, dura corda infidelium, *ibid.*, 943. — Collectiones singulorum ordinum in Judæa, g'ebæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 248.

GOMORRAHA. Deus populum Judaeorum appellat populum Gomorrhæ ob condemilem impietatem : Tertull., II, 359.

GRANDO. Frigida Synagoga dicitur grandio : Raban. Maur., CXII, 943.

GREGES, imperiti populi, *ibid.*, 943.

HÆDI, infideles designant : Alanus de Insulis, CCX, 59. — Duo hædi quos Isaac jubetur afferre duorum populorum significant assumptionem : Raban. Maur., CVII, 588.

HEDERA typum Judæi populi habet, qui aliquando florebat, sed non diu in vitore pristino remanebat, *id.*, CXI, 328.

HERMON, gentiles, *id.*, CXII, 953.

HIEMS, frigus infidelitatis, *ibid.*

HIRCUS. Populus gentilium hirci nomine designatur : S. Eucher., L, 752. — Hirci dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 903. — Duo hirci atque populus Judaeorum scilicet et gentium, *ibid.*

HORTUS. Judæa, hortus nuncum : Wolbero abb., CXCV, 1218. — Hortus nuncum universitatem generis humani significat, *ibid.*

IDUMÆA. Gentilitas dicitur Idumæa : Raban. Maur., CXII, 966.

IMPIUS, Judaicus populus, *ibid.*, 970.

INDIA, mundus, *ibid.*

JUDICES dicuntur Judæi, *ibid.*, 975.

JUMENTA. Judæi figurantur in jumentis insipientibus. Cassiodor., LXX, 514.

LAMINA, corda iustorum : Raban. Maur., CXII, 979.

LANA. Sacerdotium Judaicum significatur per lanam : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LAPIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 981. — Lapis significat populum Judaeorum vel duritiam cordis gentilium, *id.*, CXI, 462. — Lapis, dura gentilium corda : Garner. de S. Victore, CXIII, 350. — Gentes lapides agri dicuntur : S. Augustin., XXXIV, 850. — Lapidibus dictis quod lapides adorarent, *id.*, XXXVII, 679.

LATUS, populi infideles, Judæi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 982.

LEO mortuus populum circumcissionis designat : Alcuin., C, 703. — Judæi, leones : Raban. Maur., CXII, 983.

LIGNA, gentiles, *ibid.*, 986.

LINUM, gentiles, *ibid.*, 987. — Sacerdotium Judaicum significatur per linum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LOCUSTA. In locusta fuit figura populi gentilis : S. Ambros., XV, 1578. — Locustarum nomine Judaeorum populus vel conversa gentilitas designatur : S. Eucher., L, 748. Locustam quidam gentium plebem interpretantur : Raban. Maur., CXI, 778. — Gentes et Judæi locustæ, *id.*, CXI, 988.

LUTUM, Judæi, *ibid.*, 991; Garner. de S. Victore, CXIII, 276.

MACERIA, regnum Judaicum : Raban. Maur., CXII, 992.

MADIANITÆ sunt typus gentilium persequentium Ecclesiam, *id.*, CVIII, 1154.

MANDRAGORA. Gentium secunditas in profectu fidei significatur per mandragoræ odorem : Rupert. abb., CLXVIII, 949. — Mandragoræ gentiles et Judæos significant : Wolbero abb., CXCV, 1240.

MANUS, populus Judaicus ; persecutio Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 995.

MARE, gentilitas : S. Augustin., XXXVI, 957; Raban. Maur., CXII, 996; S. Bruno Herbipolens, CXII, 351, 349; Rupert. abb., CLXVIII, 571; Garner. de S. Victore, CXIII, 287.

MATER, plebs Judaica et Synagoga : Raban. Maur., CXII, 996.

MOAB, gentilitas, *ibid.*, 996.

MONS, gentilitas, *ibid.*, 1001. — Judaicus populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — Mons unde præcisus lapis, regnum Judaeorum : S. August., XXXVII, 1270. — Montes populum Judaeorum, sive Judaeorum scribas designant : Raban. Maur., CXI, 359.

NAUFRAGUS. Infidelis saepe in Psalmis sub nomine naufragi nuncupatus : S. Hilarius, IX, 516.

NAVIS. Christus Petri navem elegit, Moyses deserit.

hoc est, spernit Synagogam perfidam, fidelem assumit Ecclesiam : S. Ambros., XVII, 677.
NEBULA implens domum Domini superbos Judaeorum possidentes ac doctores insinuat : Raban. Maur., CXI, 185.
 — Corda infidelium nebula, id., CXII, 1005.
NIX, corda infidelium, *ibid.*, 1006.
OCULI, fideles, *ibid.*, CXII, 1010.
OCULI, Doctores Judaeorum dicuntur oculi : id., *ibid.*, 1009.
OLIVA, Judaei, *ibid.*, 1011.
OLEASTER dicitur gentilis : S. Eucher., L, 742.
OLLA, Synagoga dicitur olla : Garner. de S. Victore, CXIII, 459.
ONAGER dicitur Judaeorum populus : S. Eucher., L, 734. — Judaei figurati in onagris : Cassiodor., LXX, 752.
 — Onager gentilis et Judaeus : Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXIII, 116.
ORIENS, Judaeus : Raban. Maur., CXII, 1012.
ORSA arida reviviscuntia populum Israelitum redigendum in terram suam vel resurrectionem Christianorum demonstrant, id., CX, 859, 860.
OVILE, Synagoga, *ibid.*, 1015.
OVIS, Fideles ex Judaeis, oves : Garner. de S. Victore, CXIII, 105.
PALEA, Infideles damnati dicuntur paleae : Raban. Maur., CXII, 1018.
PAPYRUS, Synagoga, *ibid.*, 1021.
PAX illa quam interit Amorrhæi cum Samuele significant unionem gentium et Judaeorum quam facta est in Christo, id., CXI, 84.
PETRUS, populi, id., CXII, 1024.
PETRA, Per Petram Judaeorum duritia intelligenda : Cassiodor., LXX, 815.
PISCINA, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 1050.
PLATEA, multitudo populorum, *ibid.*, 1020.
PLUMBUM, Synagoga, *ibid.*, 1054; Garner. de S. Victore, CXIII, 318.
PORTICUS, Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1051.
PUERI, Judaei, *ibid.*, 1052.
PULLUS, gentilitas, *ibid.*, 1053.
RHINOCEROS, impertus Judaeorum populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 121.
ROS, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 1040.
ROYA, mundus iste, *ibid.*, 1041.
RUBUS ardens nec consumptus Judaicum populum signavit : S. Eucher., L, 742.
SACERDOTIUM Judaicum est paries dealbatus : Rupert. abb., CLXVIII, 831.
SALICES, Judaei salices sunt illi ad quas suspensa sunt organa cantionum : Rupert. abb., CLXVIII, 127.
SERPIS, populi gentiles : Raban. Maur., CXII, 1041.
SERVUS, populus Judaicus, servus : id., *ibid.*, 1051.
SIGNACULUM, populi gentili : id., *ibid.*, 1053.
SILEX, populus gentilis, *ibid.*, 1054.
SOLITUDO, gentilitas, *ibid.*, 1050; Garner. de S. Victore, CXIII, 269.
SPINÆ sæculi designant peccata quibus Judaeorum populus ferociter incitatus in delictis suis velut ignis increpans aestuavit : Raban. Maur., CXI, 258.
SUNAMITIS, Per Sunamitem Synagoga designatur, ante adventum Christi captiva vinculo diaboli et despecta a Deo : Cassiodor., LXX, 1005; Raban. Maur., CXII, 1061.
STCOMORUS, populus Judaicus, *ibid.*, 1053.
SYNAGOGA peccatrix est et mater Antichristi qui ex ea nascetur, id., CVIII, 1171. Synagoga, socrus, id., CXII, 1057. — Soror : S. Eucher., L, 755. — Struilio : Garner. de S. Victore, CXIII, 79.
TABERNACULUM dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernacula, sunt privilegia Judaeorum : Rupert. abb., CLXVII, 863.
TAURI, Judaei : Raban. Maur., CXII, 1063. — Judaeorum principes laici designantur : Cassiodor., LXX, 157.
TENTORIUM, Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1065.
TERRA, Synagoga et gentilitas, terra : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Terra, plebs Israelitica, societas scribarum et sacerdotum Synagoga, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 1063.
TITIONES duo fumigantes duorum regnorum Genitorum sunt typos : Raban. Maur., CXI, 248, 249.
TYRUS, gentilitatem designat : S. Bruno Carthus., CLII, 832, 1078.
UBERA, Judaei et gentiles ubera : Garner. de S. Victore, CXIII, 221.
UNICORNES Judaei dicti sunt quia unicum Testamen-

tum scripiunt : Cassiodor., LXX, 200; S. Bruno Carthus., CLII, 747.
UTERUS vocatur Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1066.
VACCÆ, Vaccæ significant plebem Judaeorum : S. August., XXXVII, 1562. — Judaei dicuntur vaccae : Raban. Maur., CXII, 1072.
VELLUS significat populum Judaeorum : S. Bruno Carthus., CLII, 992; Rupert. abb., CLXVII, 1038.
VEPRES dicuntur Judaei : Raban. Maur., CXII, 1074.
VILLIA, populi gentiles, *ibid.*, 1078.
VINEA, populus Israel et plebs Judaica interpretatur : CXI, 507. Synagoga, Ecclesia de gentibus, id., CXII, 1079. — Synagoga dicitur vinea : S. Petr. Damian., CXIV, 786. — Judaei nuncupati Dei vinea : S. Bruno Carthus., CLII, 1065. — Gentiles et Judaei incipientes credere significantur per vineas florentes : Rupert. abb., CLXVIII, 940. — Vineas florentes et odorem dantes gentes sunt quæ, audito fidei verbo, boni operis odorem spargunt : Wolbero abb., CXCV, 1115.
VIRGA, Gentes et Judaei significantur per duas virgas : Rupert., CLXVIII, 786.
VIRGO, plebs Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 1080.
VIRI SANGUINUM recte nuncupati Judaei, qui innocentie sanguinem sacrilego crimine damnaverunt : Cassiodor., LXX, 411.
VITULUS, plebs Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 1082. — Vituli dicti sunt Judaei qui, ignorato Dei jago, inconsiderata procacitate lasciviant : Cassiodor., LXX, 157.

ARTICULUS X.

Allegoriæ quæ ad hæreticos et peccatores spectant.

ABIES potentes et infructuosi : Raban. Maur., CXII, 855.
ABORTIVI, imperfectio hominum, *ibid.*
ABYSSUS significat multitudinem impiorum : Rupert. abb., CLXVII, 1752. — Abyssus, obscuritas impii, quique desperatissimus : Raban. Maur., CXII, 862. — Abyssus dicitur mens desperata, corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 284.
ACCIPITER, rapax omnis : Raban. Maur., CXII, 863. — Accipitribus assimilantur prælatorum officiales et exatores : Petr. Cantor. CCV, 95.
ACETUM, piger quilibet : Raban. Maur., CXII, 853.
ADULATOR omnis est proditor : Petr. Cantor, CCV, 142.
ÆGYPTUS semper sumitur pro hoc mundo : S. Hieronym., XII, 487. — Ægyptus sæpe in figura totius sæculi ponitur, a quo spiritaliter recedendum est : S. Prosper Aquitan., LI, 326. — Ægyptus hic mundus est qui diversis cladibus affligit populum Christianum : Cassiodor., LXX, 964. — Significat afflictionem qui non aliter dimittit animas fidelium, nisi in ipso duris laboribus graventur : Cassiodor., LXX, 964. — Omnis gens peccatrix vocatur : Ægyptus et Æthiopia, a specie ad genus : Tertull., I, 635.
ÆR, mens cujuslibet hominis secularis : Raban. Maur., CXII, 854. — Sæcularium mentium mobilitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 48.
ÆS, cor durum, *ibid.*, 315.
ÆTHIOPE peccatores significant, *ibid.*, 918; S. Bruno Heribol., CXII, 271.
ÆTHIOPIA, coctus reproborum : Raban. Maur., CXII, 918.
AGER, vita cujuslibet negligentis, *ibid.*, 854.
AGNI, lascivientes homines designant, CXI, 202; CXII, 855.
AGRICOLA, quilibet reprobus, *ibid.*, CXII, 855.
ALÆ, cogitationes hypocritæ, cupiditates rapacium : *ibid.*, 857.
AMORRHÆUS, Per Amorrhæum pars hominum reproba designatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 214.
ANGULUS, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 859.
ANIMA, carnalis appetens feminas comparatur non habenti rectorem virum : S. Prosper Aquitan., LI, 479.
ANIMAL, homo carnalis : S. Eucher., L, 752. — Animalia brutos homines significant et terrena tantummodo cogitantes : Raban. Maur., CXI, 190. Animalia, cupidit, duo crucifixi cum Christo latrones : id., CXII, 859.
ANTICHRISTUS, caput omnium iniquorum : S. Agost. Lugdun., CIV, 69. — Cauda Behemoth. : S. Gregor. Mag., LXXVI, 646. — Cerastes et Coluber, *ibid.*, 596; Alcuin., I, 564. — Homo a diabolo assumptus : S.

Gregor. Mag., LXXVI, 668, 700, 709. — Homo damnatus : *ibid.*, 428. — Homo peccator *ibid.*, 488. — Diabolus gladius, *ibid.*, 726. — Leo in cubili suo : Cassiodor., LXX, 88. — Rex superbia : S. Gregor. Mag., LXXVH, 744. — Vas damnatum. *ibid.*, 93. — Vas diaboli, *id.*, LXXVI, 428, 716. — Antichristus capiti aspidis et linguae viperæ assimilatus est : *id.*, LXXV, 1090.

APIS, immundus peccator, detractores : Raban. Maur., CXII, 839.

AQUA, voluptates reproborum, *ibid.*, 860. — Aquæ nomine peccatores populi interfinguntur : S. Augustin., XXXVII, 1644. — Aquæ contradictionis sunt populi persequentes : *id.*; *ibid.*, 1865. — Aquas et abyssos impios debemus accipere : Cassiodor., LXX, 750.

AQUILA Philosophus et sophistas signat : Hugo de S. Victore : CXV, 378.

AQUILLO, homines infideles aut mali : S. Eucher., I, 739. — Aquilonis nomine designantur peccatores : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1019. — Reprobandi homines : S. Bernard., CLXXII, 964. — Aquillo, peccatorum frigiditas : Garner. de S. Victore, CXCH, 59. — Aquilo prodromus est mali : Adam. Scotus, CXCVIII, 760.

ARNEA, humana fragilitas : S. Eucher., I, 754; Raban. Maur., CXI, 236. — Bene hypocritarum fiducia araneorum telis similis dicitur, quia omne quod ad obtinendam exsulant, ventus vitæ mortalis dissipat : S. Gregor. Mag., LXXV, 845.

ARBOR, reproborum massa, hæretici : Raban. Maur., CXII, 865.

ARCUS, insidias ferientium : *id.*; *ibid.*, 863. — Pravorum : Garner. de S. Victore, CXCH, 324.

ARENA, reprobis : Raban. Maur., CXII, 849, 949. — Arenæ maris nomine infirmi et carnales in Ecclesia intelliguntur : S. August., XXXII, 836.

ARIES, hæretici : Raban. Maur., CXII, 865. — Arietes significant pravorum principes, *id.*, CXI, 1202.

ARISTA, reprobi divites : Garner. de S. Victore, CXCH, 456.

ARMA, cor reproborum : Raban. Maur., CXII, 861.

ARMATUS, quilibet superbus, tyranni, *ibid.*, 865.

ARUNDO, peccator, vel fragilis in fide, vel in aliqua tentatione : S. Eucher., I, 744. — Instabiles, vitioni : Raban. Maur., CXII, 919. — Arundo, carnalis animus : Garner. de S. Victore, CXCH, 427.

ASCENSOR, mundi hujus amator : Raban. Maur., CXII, 867.

ASINA, caro vel plebs carens Dei notitia : S. Eucher., I, 752. — Luxuriosi, petulantes sensus : Raban. Maur., CXII, 868. — Asinae et sunt animæ peccatrices : S. Gregor. Mag., LXXIX, 249.

ASINUS quilibet qui infirmis deservit, pigritia stultorum : Raban. Maur., CXII, 867. — Asinus terrena negotia appetentium typus est, *id.*, CIX, 57. — Asinorum nomine aliquando stultorum pigritia, aliquando immoderata petulantium luxuria designatur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 537, 578, 1149; LXXIX, 79; S. Eucher., I, 754; Garner. de S. Victore, CXCH, 88.

ASPIS, reprobus quilibet, dolosi : Raban. Maur., CXII, 863. — Aspidi qui verbum Dei audire dedignatur : Garner. de S. Victore, CXCH, 129. — Aspidi similes obscuri et pertinaces : S. Bernard., CLXXXIII, 236.

AURUM, sapientia reproborum : Raban. Maur., CXII, 870.

AVIS, instabilis quisque, *ibid.*, 871. — Anima loquax assimilatur avi discolori : Philipp. de Harveng., CIII, 967. — Aves dicuntur superbi : Garner. de S. Victore, CXCH, 65.

BABEL, terris edificatores typus superborum : Adam. Scot., CXCVIII, 815.

BABYLON, mundum istum significat : S. August., XXXVI, 556; XXXVII, 1659; Alan. de Insulis, CCX, 248. — Babylon et Jerusalem figuræ iustorum et reproborum : S. August., XXXVI, 775. — Babylon regem diabolum, Jerusalem, regem habet Christum : S. August., XXXVI, 75. — Babylon incepit a Cain, Jerusalem ab Abel, *ibid.*, 753, 775. — Quinam ad Babylonem, quinam ad Jerusalem pertinent, *ibid.*, 735. — Babylon, typus societatis iniquorum : S. August., XXXVII, 357. — Babylon civitas diaboli dicitur, *id.*, XLI, 550; XLIII, 56. — Babylon, habitatio terrena et flumina ejus sunt omnes illecebre temporales, sive in moribus, sive in opinionibus : S. Prosper Aquitan., I, I, 200. — Babylon dicitur civitas reproborum, mens prava, impij : Raban. Maur., CXII, 872. — Fila Babylonis misera, ipsa est eadem quæ Babylon; quæ in propagine sua et meter et filia est; mater generando, filia succedendo, infelix utriusque et misera

quæ ad perditionem generatur et generat : S. Prosper Aquitan., I, I, 392, 396.

BABYLONIA civitas, societas est omnium perditionum et ipsa regnum habet terrenum : S. Augustin., XXVI, 208. — Per amorem sæculi omnis iniquus in Babylonis structura operatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 897.

BESTIA, mens irrationabilis, societas reproborum, simplices quilibet, increduli : Raban. Maur., CXII, 875. — Bestiæ, homines feri : S. Eucher., I, 748. — Bestiæ, turba prædicatorum Antichristi, mens irrationabilis : Garner. de S. Victore, CXCH, 106.

BOS, luxuriosorum dementia : *id.*; *ibid.*, 94. — Boves, stultorum recordia; vita unus cujusque operantis : S. Eucher., I, 752. — Bos comparatur luxuriosorum dementia, vel diabolus in membris, *id.* est, hæretici : Raban. Maur., CXI, 201, 208.

BOTRUS, impij, *id.*, CXII, 867.

BRACHIUM, Antichristus : Garner. de S. Victore, CXCH, 192. — Superbia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 875.

CADAVER dicitur quilibet in culpa lapsus, *ibid.*, 878. — Cadavera dicuntur infidelium corpora : S. Eucher., I, 756.

CALAMUS, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 879.

CALIGO, confusio erroris et mentis : Garner. de S. Victore, CXCH, 581.

CAMELUS, divites rebus sæculi onesti, vel moribus distorti : S. Eucher., I, 752.

CAMON. Possunt in Camon vocabulo, hæretici vel mali catholici non inconvenienter accipi : Raban. Maur., CVIII, 1177.

CAMPUS, a tumore superbiæ humiliati : Garner. de S. Victore, CXCH, 257.

CANIS, segnes prædicatores : S. Eucher., I, 754. — Peccator impudens, vilissimus, detractores, loquacitati servientes prædicatoris mali : Raban. Maur., CXII, 865. — Adulatores, hæretici : Garner. de S. Victore, CXCH, 102.

CAPUT, superbus, Antichristus, concupiscentia hæretici, elationes superborum : Raban. Maur., CXII, 864. — Capita inimicorum Christi sunt hæretici : S. Bruno Heribopol., CXII, 98.

CARBONES, peccatores, iniqui : Raban. Maur., CXII, 888. — Mentis in peccatis frigida : Garner. de S. Victore, CXCH, 559.

CARECTUM, vitæ hypocritarum : Raban. Maur., CXI, 887.

CARO, Antichristus : S. Eucher., I, 754. — Carnales, impij : Raban. Maur., CXII, 886. — Corpus mortis : S. August., XLIV, 676. — Reprobi discipuli Domini : Garner. de S. Victore, CXCH, 207. — Domesticus hominis diaboli instrumentum : S. Bernard., CLXXIV, 504. — Vulpis fovea, *ibid.*, 456. — Caro in Scripturis ponitur pro homine terreno : S. Ambros., XIV, 261. — Pro corruptione : S. August., XLII, 250. — Carnis et sanguinis nomine nuncupantur qui secundum carnem in sæculo vivant : S. August., XXXII, 631. — Carnis et sanguinis nomine potest intelligi vel carnalis prudentia, vel corruptio : S. August., XLV, 1602.

CASTELLUM est anima peccatrix : S. Bernard., CLXXXIV, 872.

CASTRUM, Carne nostra quasi castro utitur diabolus, *ibid.*, 81. — Castra, persecutores : Raban. Maur., CXII, 889.

CATHEDRA, Impiorum est cathedra pestilentia quod contagione sua etiam voluntatem religiosam mentis inficit : S. Hilar., IX, 253.

CAUDA, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 890.

CAVERNA, cor iniqui, prædicationes hæreticorum : *ibid.*, 890. — Cor pravorum : Garner. de S. Victore, CXCH, 278.

CEDRUS, superbus quilibet, seculares potentes : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus superbus hæreticos sive philosophos signat, *id.*, CXI, 547. — Cedrus superba potentia pravorum : Garner. de S. Victore, CXCH, 351. — In Scriptura sacra cedri nomine pravorum rigida elatio, vel superba pravorum potentia designatur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 649, 1166. — Cedri, superbi, elati : S. Eucher., I, 742.

CERA, quilibet peccator : Raban. Maur., CXII, 893.

CERASTES, Antichristus, *ibid.*, 893.

CERVA, negligens prædicator, *ibid.*, 893.

CERVIX, elationes superborum, *ibid.*, 893.

CETUS, superba celestium imperii munditatis, *ibid.*, 893. — Carnales per cele grandia denotantur : Ven. Godfrid., abb., CLXXIV, 461.

CIBUS, possessio hypocritarum : Raban. Maur., CXII, 895.

CILICIUM, grossae aentes hominum. *ibid.*, 894. — Clibeta, typus hominis penitentis, *id.*, CXI, 543.

CINIS humanae fragilitatis inanitatem significat, *ibid.*, 290. Cinis peccatorum est figura, *ibid.*, 1222. Cinis, peccator : *id.*, CXII, 895.

CISTERNA, mens prava, *ibid.*, 936. — Haeretici cisternas suot : S. Bruno Astens, CLXIV, 289.

CIVITAS dicitur cogitationes pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 589. — Anima peccatrix dicitur civitas sanguinum : Rupert. abb., CLXVIII, 570.

CÆCUS mente est omnis adulator : Petr. Cantor, CCV, 142.

COELUM Coeli nomine intelliguntur spiritalis et carnales in Ecclesia. S. Augustin., XXXIV, 264. Coelorum nomine designantur homines infirmi, *id.*, XXXVII, 1959.

COLLES, superbi : Garner. de S. Victore, CXIII, 286.

COLUBER, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 900; Garner. de S. Victore, CXIII, 126.

COLUMBA, fatuus : Raban. Maur., CXII, 898.

CONCUBINÆ, animæ imperfectæ : Rupert. abb., CLXVIII, 934. — Animæ impiorum : Raban. Maur., CXII, 901. — Prædicatores vani : Alan. de Insulis, CCX, 85.

CONCUBITUS sifarum Loth cum eo, figura est eorum qui male utuntur lege : S. Augustin., XXXIV, 730.

CONSILIARII, doctores pravi : Raban. Maur., CXII, 901.

CONVENTICULA haereticorum non Ecclesiam, sed concilia diaboli appellanda : S. Leo, LVI, 887.

CORNU, legi impugnator, munimina impiorum : Raban. Maur., CXII, 903.

CORPUS, multitoro reproborum, *ibid.*, 902.

CORVUS, peccatorum figura : S. Hilari., IX, 874; S. Paulus. Aquileiens., XCIX, 253. — Corvus, contumax et prociac : Raban. Maur., CXII, 902. — Corvi sunt irreligiosi viri qui peccatorum nigredine inseparabiliter vestuntur, nec aliquo conversionis splendore elucescunt : Cassiodor., LXX, 1037. — Corvus peccatorum vel damnorum nigredinem significat, vel peccatoris tarditatem ad poenitendum : Raban. Maur., CXI, 252.

CUBILE, conventicula malorum, *id.*, CXII, 904.

CULEX, Barrabas laeo, *ibid.*, 905.

CULMUS, quilibet simulator, *ibid.*, 904. — Culmi, hypocrita : Garner. de S. Victore, CXIII, 436.

CURRUS est anima qui equos bonos vel malos habet : S. Ambros., XIV, 737. — Currus electi Pharaonis significat tyrannos persequentes Christianos : Rupert. abb., CLXVII, 659.

CUTIS, quilibet reprobis, quilibet infirmis : Raban. Maur., CXII, 905. — Cutis qui exteriori curas deservit : Garner. de S. Victore, CXIII, 203.

CYMBALUM, prædicationis Antichristi : Raban. Maur., CXII, 898.

CYNOMIA, nequitia pravorum, *ibid.*, 895.

DAMASCUS dicitur massa reproborum, *ibid.*, 906.

DENTES, detractores, *ibid.*, 907; Rupert. abb., CLXVIII, 885. — Mordaces, *ibid.* — Persecutores bonorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Persecutores Ecclesiae : Raban. Maur., CXII, 907. — Pravi prædicatores : Garner. de S. Victore, CXIII, 178.

DESERTUM, impij, mens prava : Raban. Maur., CXII, 908. — Desertum appellari potest cor peccatoris : Ven. Godelfrid., CLXXIV, 836. — Desertum, cor infidelium, dogmata hereticorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 264.

DETRACTORES porcis et canibus comparantur : Petr. Cantor, CCV, 194.

DIES, prosperitas pravorum, status malorum : Raban. Maur., CXII, 909.

DILUVIUM significat errorem hereticorum, *id.*, CXI, 529.

DIVES, amator mundi, *id.*, CXII, 911.

DOMUS dicuntur corda reproborum : domus diaboli conventus omnium malorum, *id.*, CXI, 589. Domus, anima prava, *id.*, CXII, 911. — Domus exasperans, domus inobediens est : Wolbero abb., CXC, 1259. — Domus exterminata bene potest dici hereticorum synagoga : Raban. Maur., CXI, 907.

DORSUM, subjecti pravi, mens reprobi, *id.*, CXII, 912.

DRACO, Antichristus, *ibid.*, 906; Garner. de S. Victore, CXIII, 124. — Apertus persecutor : S. Eucher., L, 754. — Mili : Garner. de S. Victore, CXIII, 124.

DUX pravi doctores : Raban. Maur., CXII, 915. — Duces, errorum auctores : Garner. de S. Victore, CXIII, 761. — Duces, haeretici : Raban. Maur., CXI, 448; CXII, 915. Judæi sive doctores improbi, *id.*, CXI, 448.

EDUS, peccator, reprobi : *id.*, CXII, 914.

ELEPHAS significat peccatorem immanem sceleribus, et facinororum deformitate squalidum : Raban. Maur., CXI, 222; S. Eucher., L, 748.

EQUUS, irrationalis quique : S. Eucher., L, 702. — Carnalis potentia : Raban. Maur., CXI, 215. — Impius, cæcus, persecutor, forma hereticorum, Antichristus, H-bidinosus, superbi et divites, *id.*, CXII, 916. Equi peccatores intelliguntur et luxuriosi homines, *id.*, CXI, 215. — Equi nomine improborum vita signatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1173.

ERINACII, gens invalida qui fecerunt sibi domos in petris : S. Eucher., L, 731.

EVA nostra, care nostra : S. Bernard., CLXXXIII, 459.

FACIES, præsentia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 930.

FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*, 921.

FASCICULUS, conventicola damnatorum, *ibid.*, 920.

FAVILLA, mens iniqua, *ibid.*, 925.

FENUM, carnalis quilibet, *ibid.*, 924.

FERRUM, nequitia pravorum, *ibid.*, 925. — Ferrum dicitur qui nocendi malitiam non deserit : Garner. de S. Victore, CXIII, 312.

FICUS, haeretici : Raban. Maur., CXII, 926.

FILIA, homines seculares, *ibid.*, 927. — Haereticorum prædicationes, filia compositæ : Petr. Lombard., CXI, 1259.

FILIUS, haeretici : Raban. Maur., CXII, 927.

FISTULA, verba pravorum hominum : *ibid.*, 929.

FLOS, teneri et insipientes, *ibid.*

FLUCTUS, persecutores, malitia pravorum, *ibid.*, 935.

— Semitas pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 503.

FLUMEN, crimina reproborum : Raban. Maur., CXII, 935. — Doctrina hereticorum : Rupert. JCLXVII, 1760. — Flumina infidelium populi : S. Eucher., L, 712.

FLUVIUS, fluxus falsorum fidelium : Garner. de S. Victore, CXIII, 291. — Fluvius /Egypti corruptio naturæ humanæ : S. Bernard., CLXXXIV, 811.

FOENERATORES comparantur Judæi et diabolo : S. Ambros., XIV, 984. — Mæri, *ibid.*, 763, 776.

FOLIA sunt homines mali; folia ficus significant homines malos : Rupert. abb., CLXVIII, 145.

FORAMEN, mens prava : Raban. Maur., CXII, 250.

FORNAX, Antichristus, *ibid.*, 951.

FOSSA est damnatio peccatorum; fossa damnatio Antichristi, *id.*, uxi, 409.

FOVEA dolus vel laqueus in mortem; haeretica deceptio, *ibid.*

FRUCTUS, Antichristus, *id.*, CXII, 934.

FUMUS, doctrina hereticorum : *ibid.*, 935. — Reprohi sunt sicut fumus, pulvis et cera : S. Bernard., CLXXXIV, 1142.

FUNDA, instabilitas reproborum : Raban. Maur., CXII, 935.

FUNDAMENTUM, elationes superborum, *ibid.* Fundamenta montium, spes superborum, *id.*, CXI, 539.

FLR, haereticus, quilibet occultus inimicus : *id.*, CXII, 937. — Haeretici dicuntur fures : S. Bernard., CLXXXIV, 1089.

GASTRIMARGI peccatores terras dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 45.

GIBBUS, quilibet cupidus : Raban. Maur., CXII, 916.

GIGAS, superbi homines, desperantes, *ibid.* — Gigantibus antiquis comparantur curiosi : Petr. Cantor, CCV, 31.

GLADIUS dicitur persecutor. Antichristus : Raban. Maur., CXII, 94. — Blanda iniquorum persuasio : Garner. de S. Victore, CXIII, 323.

GLAREA, mens instabilis, reprobi : Raban. Maur., CXII, 912.

GRANDO, dura et frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 66.

GRESSUS, actiones impij : Raban. Maur., CXII, 915.

GREX, peccatorum collectio, *id.*, CXI, 204. — Conventicula reproborum, *id.*, CXII, 915.

GRYPHES possunt significare ferocitatem persecutorum et elationem superborum, *id.*, CXI, 222.

GUBERNATOR, gubernatori navis naufragando similis est curiosus prædicator : Petr. Cantor, CCV, 40.

GUTTA, guttae sententia hereticorum : Raban. Maur., CXII, 947. — Haeretici rori et guttae noctium comparantur : Gilbert., CLXXXIV, 225; Wolbero abb., CXC, 1181.

HÆRETICI mente corrupti : S. Euypp. abb., I, XII, 763. Semper discordes, *ibid.*, 597. Haeretici sunt Antichristi, *ibid.*, 779. — Ut hydræ capita : Rupert. abb., CLXVIII, 919. — Versipelles et hypocritæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1091. 1095. — Vulpes comprehendenda : Joannes Algrinus, CCVI, 516. — Haeretici dicuntur aqua turbida : S. Bruno Carthus., CII, 1592. Feroces, imo fere in Ecclesia Dei, *ibid.*, 965. — Lupi rapaces : Rupert. abb., CLXX, 316. — Tauri cervicosi : S. Bruno

Caribus, CLII, 985. — Venenum aspidem : Ilibert. Canoman., CLXXI, 608. — Vulpecula vineam Domini demolientes : Rupert. abb., CLXX, 215. — Vulpes : S. Bernard., CLXXXII, 677; Wolbero abb., CXCV, 1118. — Hæretici comparantur adulteris : Rupert. abb., CLXVIII, 1077. — Serpentibus : S. Bruno Carthus., CLII, 1572. — Hæretici per Samsonis vulpes designantur : Alanus de Insulis, CXX, 212. — Hæretici fodiunt puteum calumnie et discidi : Gilebert. abb., CLXXXIV, 196.

HASTA dicitur doctrina hæreticorum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hastæ saviens pravorum persecutio : Garner. de S. Victore, CXCH, 527.

HERBA dicuntur carnales, *ibid.*, 419.

HERODES, simulatores : Raban. Maur., CXII, 961.

HIRCUS spiritum hominis pec aloris indicat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1069. — Hirci, peccatores : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXI, 285; S. Bruno Heribolens., CXLII, 246. — Antichristus significatur per hircum : Rupert. abb., CLXVII, 819.

HIRUNDO, superbi : Raban. Maur., CXII, 934.

HÆDUS, peccatores, voluptuosi, reprobi, *ibid.*, 953.

Hædi, peccatores : S. Eucher., L, 752; S. Gregor. Mag., LXXIX, 286. — Antichristus significatur per hædum : Rupert. abb., CLXVII, 1802.

HOMO, iniquus, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 935. — Homo dicitur carnalis quilibet : Garner. de S. Victore, CXCH, 153.

HYDROPICUS, avarus quilibet : Raban. Maur., CXII, 935, 1088. — Avarus hydropico similis : S. Bernard., CLXXXIII, 106.

IDOLOLATRA est omnis avarus : Petr. Cantor, CCV, 51. — Quidquid de idolis dici potest et de idololatris, dici etiam merito potest de hæresibus et hæreticis : Raban. Maur., CIX, 735.

IGNIS dicitur dolus Antichristi, *id.*, CXII, 966.

IMPIUS, reprobus quilibet, Antichristus, *ibid.*, 970. — Impii significatur per Philistin : Rupert. abb., CLXVIII, 661.

INFERNUS, omnes iniqui : Raban. Maur., CXII, 970. Inventores et exstructores perversorum dogmatum hæresiarum sunt, *id.*, CIX, 945.

JERUSALEM illæ sunt animæ infirmæ : Wolbero abb., CXCV, 1205; Adam. Scotus, CXCVIII, 521.

JOB, Hæretici per amicos Job signantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 252, 756; Raban. Maur., CXI, 60.

JUDICES dicuntur mali prælati, *id.*, CXII, 975.

JUMENTUM, intellectu vel eloquio carens : S. Eucher., I, 752. — Jumenta, luxuriosi : Raban. Maur., CXII, 975. — Jumenta dicuntur carnales homines, mentes brutæ, sensu tardiores : Garner. de S. Victore, CXCH, 85.

LACERTA, via iniqui : Raban. Maur., CXII, 979.

LACUS dicitur peccatorum profunditas : S. Bruno Carthus., CLII, 601.

LEVA, reprobi : Garner. de S. Victore, CXCH, 199.

LAMIE, Hæretici comparantur lamis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 816; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 442; Alanus de Insulis, CXX, 113.

LAMPAS, fraudes reproborum : Raban. Maur., CXII, 981.

LAPIS, impius, *ibid.*, quest. 81. — Lapides, insipientes et duro corde : S. Eucher., L, 742. — Cor impositens lapidi simile dicitur : Vener. Godefrid., CLXXIV, 250, 567. Mali ministri dicuntur lapides in capite omniplacitarum dispersi : S. Paschas. Radbert., CXX, 1199, 1200.

LAQUEARIA designant auditores : Alanus de Insulis, CCI, 64.

LAQUEUS vel muscipula venantium amor est latius vite, cujus dolor passeris, id est, humiles quique fidelium, presidio superius protectionis effugiunt : S. Prosper Aquitan., LI, 369.

LATER, mens terrena, mens libidinosa : Raban. Maur., CXII, 982.

LEENA, superbi vel præscriptes : S. Eucher., L, 718.

LEBETES vanos homines referunt : S. Petr. Damian., CXIV, 496.

LEGATIO, reconciliatio peccatorum : Raban. Maur., CXII, 984.

LEGATUS, prædicatores Antichristi, *ibid.*, 984.

LEGISLATOR, Antichristus, *ibid.*, 984.

LEO, crudelis quique Antichristus, *ibid.*, 985. — Antichristus, raptor quilibet : Garner. de S. Victore, CXCH, 108. — Leones sunt principes Babylonis qui terram Judææ posuerunt in solitudinem et civitatis illius incendio deleverunt : Raban. Maur., CXI, 815. — Leonum cubitula corda sunt perversorum : Wolbero abb., CXCV, 1160.

LEPRA. In lepra inspectione varii hæretici figurantur :

S. Prosper Aquitan., LI, 774. — Hæreticorum amaritudo significatur per mortem in lepra : Rupert. abb., CLXVII, 1263.

LEPROSI, hæretici : Raban. Maur., CXII, 985; Rupert. abb., CLXVII, 803.

LEPUS, quilibet iniquus et tamen doctus in lege : Rab. Maur., CXII, 984.

LIBIDINOSI peccatores terræ dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 46.

LIGNUM, elatus : Raban. Maur., CXII, 983. — Ligna, iniqui, *ibid.*, 986. — Peccatores igni deputandi : S. Eucha., L, 742. — Ligna dicuntur cor elatum, iniquitas : Garner. de S. Victore, CXCH, 529.

LINGUA, doctrina hæretica, doctrina secularis : Rab. Maur., CXII, 985.

LOCUS, cor adolescentium, *ibid.*, 987.

LOCUSTA, adulatores, hæretici, *ibid.*, 988. — Homines vani : Rupert. abb., CLXVIII, 346. — Locusta, populi, adulantium lingua, vel vita prædicatorum : S. Eucher., L, 718. — Hæreticorum mendacium figuratur per locustam : Rupert. abb., CLXVII, 605.

LOQUELA, Hæreticorum doctrinæ sunt loquela et sacra garrulitates : S. Bruno Carthus., CLII, 421.

LOTH, Hæretici signantur per uxorem Loth : Rupert. abb., CLXVIII, 668.

LUCERNA, gloria reproborum : Raban. Maur., CXII, 988.

LUNA dicitur stultorum mobilitas : Garner. de S. Vict., CXCH, 40.

LUPUS, raptor quilibet : Garner. de S. Victore, CXCH, 115. — Lupus significat hæreticos vel dolosos homines : S. Eucher., L, 748; Raban. Maur., CXI, 235. — Lupi sunt tyranni : S. Bernard., CLXXXIV, 1088. — Prælati mali lupi sunt inter agnos : S. Petr. Damian., CXIV, 50.

MANUS dicitur potestas Antichristi, veritas hostis : Raban. Maur., CXII, 993.

MARE sunt persecutores Ecclesiæ : S. August. XXXVI, 1126; Thomas Cisterc., CCI, 515. — Omnes infideles : S. August., XXXVII, 1748. — Peccatores fluctibus vitiorum tumultuantes : Raban. Maur., CXI, 511. — Homines pravi, voluptas secularium, *id.*, CXII, 995. — Mare in figura sæculum hoc salitate amarum, fluctibus turbulentum designat : S. August., XXXVI, 1478. Mare similis est vite seculari : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 292. Mari comparatur genus humanum vitio primi hominis profunde curiosum, procellose tumulum et instabiliter fluidum : S. August., XXXII, 911. — Reprobi per mare desertum significatur : S. Bernard., CLXXXIV, 823. — Maris fundum, cor impiorum : S. August., XXXVI, 782.

MEMBRA, reprobi : Raban. Maur., CXII, 997.

MERCENARIUS, hypocrita, *ibid.*, 998. — Mercenarii servientes Domino, non pro amore tantum divitiarum sed temporali retributione : S. Eucher., L, 756.

MERETRIX, anima peccatrix : S. Eucher., L, 756. — Anima polluta : Raban. Maur., CXII, 998.

MERIDIES, fervor carnalium : Garner. de S. Victore, CXCH, 388.

MESSIS, reprobi : Raban. Maur., CXII, 998.

MILVUS significat rapacem vel elatum : S. Eucher., L, 748. — Milvus, rapaces : Raban. Maur., CXII, 999.

MOAB, iniquus, *ibid.*, 1000. — Hæretici dicuntur Moab et filii Ammon : Rupert., CLXVIII, 665.

MONOCERON, quilibet superbus, violentus, vel cum Testamentum tenens : S. Eucher., L, 748.

MONS, homines superbi : Raban. Maur., CXII, 1001; Rupert. abb., CLXVII, 1120. — Per montes superbia demonstratur peccatorum : Raban. Maur., CIX, 585. — Mons, hæreticus : Garner. de S. Victore, CXCH, 352. — Hæretici, montes sæculi dicuntur : Petr. Lombard., CCI, 565. — Montes significant homines qui et sæculi hujus altitudines appetunt et insensata superstitione duxerunt divites et potestates sæculi hujus, dogma hæreticorum. Ipsos hæreticos : Raban. Maur., CXI, 359. — Montibus impij præfigurantur qui superbi alacris intumescunt, et ad duritiam saxorum obstinato corde perveniunt : Cassiod. LXX, 691. — Per montes designantur peccatores : Alan. de Insulis, CXX, 215.

MORTUI, peccatores vel infideles : S. Eucher., L, 756.

MULIER, voluptuosi : Raban. Maur., CXII, 1003. — Mentes carnalium : S. Bernard., CLXXXIII, 976; Garner. de S. Victore, CXCH, 140. Per mulierem extraneam hæreticorum pravitas intelligitur a Christi et Ecclesiæ membris aliena : Raban. Maur., CXI, 690. — Mulier stulta et clamosa hæresis est, contraria nimium sapientiæ, *ibid.*, 711.

MULUS, quilibet piger, *id.*, CXII, 1003.

MUSCÆ significant Aegyptios propter sorores : Rupert. abb., CLXVII, 1396. — Improbos, *id.*, CLXVIII, 1287. — Muscæ morientes sunt hæretici, *id.*, CLXX, 37.

- MUSTELA**, vita pravorum : Rabanus Maurus, CXII, 1001.
- MYRICA**, vita impij, *ibid.*, 999.
- NAVES** dicuntur mundi amatores, *ibid.*, 1001.
- NEMUS**, vita pravorum, *ibid.*, 1005.
- NITRUM**, perversa mens, *ibid.*, 1006.
- NIX**, quilibet peccator, *ibid.*, 1006. — Frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 65. — Hypocritae nivii similes dicuntur : S. Petrus Damian., CXIV, 455.
- NOCTUA**, mens fallax : Raban. Maur., CXII, 1007.
- NOVACULA**, impius quisque, *ibid.*, 1007. — In novacula fraus et odium Antichristi exprimitur, id., CXI, 610. — Novacula similis persecutor : S. Bruno Carthus., CLII, 870.
- NOX** dicitur hæresis : S. Bernard., CLXXXIV, 859. — Falorum christianorum vita, *ibid.*, 859. — Vita peccatorum : Adam. Scot., CXCVIII, 788. — Nox dici potest vita in ignorantia transacta : Vener. Godofrid abb., CLXXIV, 465.
- NUBES**, cœcitas mentis, inquit : Raban. Maur., CXII, 1007. — Mobiles quisque, cor superbum : Garner. de S. Victore, CXIII, 49. — Nubes dicuntur tempora iniquorum : S. Eucher., L, 758. — Nubes opposita oculis figura peccatorum densitatis : S. Paschas. Radbert., LXX, 1178.
- NUDUS**, carens divino adiutorio vel bonis operibus : S. Eucher., L, 756.
- OBSTETRICES** dicuntur peccatores : Raban. Maur., CXII, 1009.
- OCULIDENS**, Occidentis filii impios et teſtebrarum filios significant : item Ecclesiarum persecutores : Raban. Maur., CVIII, 1151.
- OCULUS**, hæreticus, prædicatores Antichristi, id., CXII, 1009. — Oculus dicuntur pravi consiliarii, pravi prælati : Garner. de S. Victore, CXIII, 166.
- OLEASTER**, homo sine fructu : S. Eucher., L, 742.
- OLEUM**, Adulatores sunt oleum vneuosum : Bern., CLXXXIII, 194.
- OLIVA**, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1011.
- OLIVA**, mens reprobata, *ibid.*, 1011.
- OLUS**, Olera designant divites : S. Bruno Carthus., CLII, 781. — Impij fœco et oleribus comparati sunt : Cassiodor., LXX, 257.
- ONAGER**, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXIII, 116. — Hæretici onagris similes sunt, quia in suis voluptatibus a vinculis sunt liberi et rationis alieni : S. Gregor. Mag., LXXV, 1149. — Onager est arrogans quisque, id est, amator vanæ gloriæ : Rab. Maur., CXI, 213.
- ONOCENTAURUS**, quilibet reprobis et luxurians, id., CXII, 1011. — Lubrici et elati : Garner. de S. Victore, CXIII, 121.
- OS**, prædicatores Antichristi, *ibid.*, 173.
- OSSA**, nequiores in corpore Antichristi, fortitudinem secularium dignitatum : Garner. de S. Victore, CXIII, 114.
- OVES**, homines reprobi, petulantes motus carnis : Raban. Maur., CXII, 1014.
- PALEA**, peccatores : S. Eucher., L, 752. — Paleam dicuntur instabiles : Raban. Maur., CXII, 1018. — Iniqui : Garner. de S. Victore, CXIII, 438.
- PALIARUS**, quilibet in malitia præpotens, *ibid.*, 429.
- PALUDES**, societates reproborum : Raban. Maur., CXII, 1019.
- PANIS**, peccator, doctrina hæretica, *ibid.*, 1021.
- PARDUS**, peccator : S. Eucher., L, 748. — Quilibet vitiosus, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1022. — Pardus, peccatorum maculis varius : Garner. de S. Victore, CXIII, 114. — Hæretici pardo sunt similes : Gillebert, CLXXXIV, 133.
- PARIES** significat simulationem hypocritarum : Raban. Maur., CXI, 401. — Paries dealbatus est sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 351.
- PASSER**, instabilis : Raban. Maur., CXII, 1023.
- PECUS**, hæreticus, peccator, cupidus, *ibid.*, 1021.
- PELCANUS** peccatorem designat, qui in deserto hujus mundi corde habitans ærumnosa istius vite captus in tecebris veneno delectatur diabolicis persecutionibus : S. Greg. Mag., LXXIX, 608.
- PELLIS**, motus carnis, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1026. — Similis, subditi mali, grossæ hominem mentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 102.
- PES**, ministri impiorum : Raban. Maur., CXII, 1045.
- PHARETRA** dicitur machinatio pravorum : *ibid.*, 919.
- PILOSUS**, superfluitas studens, *ibid.*, 1028.
- PISCIS**, homines curiosi, *ibid.*, 1050. — Pisces, peccatores : S. Eucher., L, 742. — Pisces designant curiosos et philosophos : S. Bruno Carthus., CLII, 866.
- PLATEA**, gloriæ impiorum : Raban. Maurus, CXII, 1020.
- PLUMBUM**, peccatorum pondere pressus : Garner. de S. Victore, CXIII, 318.
- PORCI** dicuntur immundi homines atque luxuriosi : Raban. Maur., CXI, 216. — Contemptiores veritatis, homines mali, id., CXII, 1052. — Libidinosus porco comparatur : Petrus Cantor, CCV, 265.
- PORTA**, doctrina hæreticorum, doctores inquit : Rab. Maur., CXII, 1031. — Doctores mali : Garner. de S. Vict., CXIII, 402. — Per te nomine hæretici et falsi doctores exprimitur : Raban. Maur., CXI, 385; S. Bruno Herbipol., CXLI, 71.
- POTENTES**, sup. rbi : Raban. Maur., CXII, 1052.
- PRAEDA**, laus hypocritarum, animas pravorum, *ibid.*, 1037.
- PRÆDORES**, raptores, *ibid.*, 1027.
- PRINCEPS**, superbi, hæretici, *ibid.*, 1029. — Principes, hæreticæ pravitatis auctores : Garner. de S. Vict., CXIII, 183.
- PRUNÆ**, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 1038. — Prunæ montes terrena concupiscentia ardentes : Garner. de S. Vict., CXIII, 561.
- PULVIS**, peccatores : S. Eucher., L, 742; Rab. Maur., CXI, 352, 357. — Levitas mentis, instabilis quisque, peccator, fragilitas hominis, id., CXII, 1035. — Peccatorum inconstantis, infirmitas humanæ conditionis : Garner. de S. Vict., CXIII, 250.
- PUTEUM**, hæreticus : Rab. Maur., CXII, 1055.
- QUERCUS** dicuntur luxuriosi, *ibid.*, 1056.
- RADIX** dicitur progenies pravorum, *ibid.*, 1056.
- RAMUS**, homines pravi, *ibid.*, 1057.
- RANA**, hæreticorum loquacitatem præfigurat : S. Bruno Herbipol. CXII, 297. — Rana, hæretici : S. Eucher., L, 754; Raban. Maur., CXI, 228; CXII, 1057; S. Bruno Astens., CLXIV, 247. — Ramis simulantur adulatores : Petr. Cantor, CCV, 140.
- REGULUS**, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 1059; Garner. de S. Victore, CXIII, 127.
- REMIGES**, Prælati mali similes sunt malis remigibus : S. Petr. Damian., CXIV, 551.
- REX**, iniquus, superbi : Raban. Maur., CXII, 1057.
- RHAMNUS**, urtica, sentes, carui, paliuri, herbes aculeis repletas significant immites, dolosos, superbos et omnes improbos quos nollis honorum, vel mansuetorum potest contingere vel castigare sine doloris compunctione : S. Eucher., L, 742. — Per rhamnum merito typus Antichristi significatur : Raban. Maur., CVIII, 1171; CXII, 1057.
- ROTA**, conversatio reproborum, *ibid.*, 1011. — Impij dum in mala cogitatione voluntur rotis sunt similes : Cassiodor., LXX, 592.
- RUGA**, simulati quisque : Raban. Maur., CXII, 1041.
- RUPE**, quilibet induratus : *ibid.*, 1042.
- SACCULUS**, animus negligens, *ibid.*, 1045.
- SAGITTÆ**, dolii pravorum : Garner. de S. Vict. CXIII, 526.
- SALICES**, steriles in bono opere superbi : Rabanus Maurus, CXII, 1045. — Pro sterilitate reprobi : Garner. de S. Victore, CXIII, 556.
- SALTATRIX**, Per saltatricem quid melius possumus accipere quam hæreticorum turbam, quæ pro instabilitate mentis suæ, quæ hoc, nunc illud eligit, nec inquam in statu veritatis consistere novit : Raban. Maur., CXI, 820.
- SANGUIS**, malitiosi, id. CXII, 1045.
- SCIRPUS**, vita hypocritarum, *ibid.*, 1057. — Hypocrita quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 428.
- SCUTUM**, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1061.
- SEMEN**, mali, incitator viri sancti, *ibid.*, 1048.
- SETEX** induratus in malitia, *ibid.*, 1049.
- SEPULCRUM**, corpus peccatoris mortuum vitis animam intrinsecus retinens : S. Eucher., L, 757. — Sepulcrum, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1050. — Hypocrita sepulcris similis est : Petr. Lombard., CXCI, 812.
- SERPENS**, maligni homines : S. Eucher., L, 751. — Serpens Evam seducens symbolum est hæreticorum : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 291. — Linguosus vir serpens dicitur : Petr. Lomb., CXCI, 1229. — Pecs perturbatores designantur per serpentem in paradiso, Adam. Scot., CXCVIII, 625. — Serpentes sunt hæretici : S. Paul. Aquileiens., X, IX, 495.
- SERVUS**, quilibet tentatus : Raban. Maur., CXII, 1051.
- SILIQUE**, doctrinae seculares, *ibid.*, 1044.
- SINISTRA**, reprobi homines, *ibid.*, 1055.
- SOMNUS**, quilibet hypocrita, *ibid.*, 1059.
- SPELUNCA**, prava mens, *ibid.*, 1050.
- SPINA**, prædicatores, hæretici, *ibid.*, 1056.
- SPIRITUS**, appetitus peccatoris, superbia hominis, *ibid.*

SPOILIA, peccatores, *ibid.*, 1059.
STAMNUM, simulator sanctitatis : Garn. de S. Vict., CXIII, 318.
STELLIA, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1052. — *Stellis*, hypocritarum fictio : Garner. de S. Vict., CXIII, 41.
STELLIO, pravus quilibet : Rabanus Maurus, CXII, 1052.
STERCUS, occultae malitiae cordis, *ibid.*, 1053.
STERQUILINIUM, Hypocrita sterquilinio comparatur : Petr. Cantor, CCV, 63.
STIPULA, aridi ad fidem, vel manes : S. Eucher., L, 742.
STRUTHIO dicitur quilibet haereticus vel philosophus : S. Eucher., L, 748. — Hypocrita, *ibid.*, 748; Garner. de S. Victore, CXIII, 79. — Struthio quilibet negligens praedicator, simulator : Raban. Maur., CXII, 1061.
SUIDES, iniqui, *ibid.*, 1061.
SUPERBIA, haereticorum genus : S. Bern., CLXXXIII, 1089.
SUS, homo mundanus : Alanus de Insulis, CCX, 238. — Immundus peccator : S. Eucher., L, 752; Rab. Maur., CXII, 1061.
SYCOMORUS, mundi stultitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 538.
TABERNACULUM dicitur caro impij, crimina reprobi : Raban. Maur., CXII, 1062.
TALPAE, id est haeretici qui non vident veritatem : S. Eucher., L, 751.
TAURUS, superbi : Garner. de S. Victore, CXIII, 100. — Tauri cervix superbiae, haeretici : Raban. Maur., CXII, 1063. — Haeretici comparantur tauris : S. Gregor. Mag., LXXVI, 757.
TELA, status pravorum : Raban. Maur., CXII, 1061.
TENEBRAE dicuntur peccatores : Garner. de S. Vict., CXIII, 378.
TENTORIUM, omnes impij : Rabanus Maurus, CXII, 1063.
TERRA dicitur homo ipse vel peccator : S. Eucher., L, 712. — Terra significat peccatores : Alcuin., C, 590. — Terra, terrena sapientes, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra dicitur animae pectus, peccator, terrenis occupati : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Terra arida, homines infructuosi : S. Eucher., L, 742.
THESAURUS, iniqui : Raban. Maur., CXII, 1066.
TIGRIS, hypocrita, *ibid.*, 1066; Garner. de S. Victore, CXIII, 113. — Feminea arrogantia : S. Eucher., L, 748.
TINEA, quilibet haereticus : Raban. Maur., CXII, 1057. — Haeretici pravitae : Garner. de S. Victore, CXIII, 153. — Haeretici comparantur tinea omnia corumpenti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 51.
TORRENS, iuventores hereseon : Garner. de S. Vict., CXIII, 237. — Torrentes iniquitatis sunt turba iniquorum Ecclesiam conturbantium : S. Bruno Heribol., CXII, 91.
TRIBULUS, haeretici : Raban. Maur., CXII, 1067.
TYRUS, Tyri naves et gubernatores haeretici comparantur, *id.*, CX, 782.
ULMUS, quilibet secularis, *id.*, CXII, 1083.
ULULAE dicuntur iniqui, *ibid.*, 1084.
UMBRA, quilibet impius, *ibid.*, 1085. — Iniqui : Garn. de S. Victore, CXIII, 582.
URSUS, duces aevi vel insidiatore : S. Eucher., L, 718. — Quilibet crudelis, immundi : Raban. Maur., CXII, 1065.
UTER, mentes pravorum, *ibid.*, 1086.
UTER, Per utrum intelligimus carnem mortis huius : S. Prosper Aquitan., LI, 5.0.
VACCÆ, carnibus vitibus pleni : S. Eucher., L, 752. — Animae insipientes : Raban. Maur., CXII, 102. — Vaccæ significant animas seducibiles : S. Augustin., XXXVI, 836.
VALLIS, mentes iniquorum : Raban. Maur., CXII, 1072.
VAS, haeretici, homines reprobi, *ibid.*, 1073.
VENTER dicitur improbus exactor : S. Bernard., CLXXXIV, 634, 635.
VENTUS, malitiae : Raban. Maur., CXII, 1071.
VESICA, tumor superbientis, *ibid.*, 1077.
VESPER, Antichristus, *ibid.*, 1076.
VESTIS, Per vestem laneam hypocrita significantur : Rupert. abb., CLXVII, 936.
VIA, Mundus iste via peccatorum dicitur : Petr. Lombard., CXCI, 61.
VIDUA, anima prava : Raban. Maur., CXII, 1078. — Plebs haeretica : Garner. de S. Victore, CXIII, 143.
VILLA, massa impiorum : Raban. Maur., CXII, 1078.
VINEA, vita negligentia, hypocrita, *ibid.*, 1079; Garner. de S. Victore, CXIII, 341.

VINUM dicitur damnatorum voluptates : Ven. Gaubert., CLVI, 228.
VIPERA, pravi homines : Garner. de S. Victore, CXIII, 128.
VIR, error animae, haeretici : Raban. Maur., CXII, 1080.
VIRGO, mens prava, *ibid.*
VISCERA, superbia iniquorum, *ibid.*, 1081.
VISIO, vita hypocritarum, *ibid.*
VITIS, quilibet subversus, *ibid.*
VITULA, mens prava, *ibid.*, 1082. — Mens carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 99.
VITULUS, lascivientes : S. Eucher., L, 752. — Caro nostra bruta et vitiosa significatur per vitulum : Rupert. abb., CLXVII, 925.
VOLUCRES, superbi quique : Raban. Maur., CXII, 1085; Petr. Lombard., CXCI, 127. — Volucres vasa designant : S. Bernard., CLXXXIV, 677. — Volucres celi dicuntur homines superbi : S. Bruno Heribol., CXII, 68.
VULPES, adulatores : S. Bernard., CLXXXIII, 1080, 1081, 1089. — Detractores, *ibid.*, 1081, 1089. — Holos, *ibid.*, 1084. — Haeretici : S. Eucher., L, 752; S. Maximus Taurin., LVII, 453; S. Gregor. Mag., LXXIX, 808; Raban. Maur., CXI, 225; CXII, 1084; S. Petr. Damian., CXLV, 1089; S. Bernard., CLXXXIII, 1086, 1089; Petr. Lombard., CXCI, 775. — Peccator callidus : S. Eucher., L, 753; Raban., Maur., CXI, 225. — Persecutores, *id.*, CXII, 1084. — Seducitori spiritus : S. Bernard., CLXXXIII, 1089.
VULTUS, prava mens : Raban. Maur., CXII, 1085.
VULTUR, quilibet raptor, *ibid.*
ZIPHEI designant peccatores in hoc mundo florentes : J. Bruno Heribol., CXII, 212.
ZIZANIA, male viventes : S. Eucher., L, 742. — Re-probi : Raban. Maur., CXII, 1088.

ARTICULUS XL

Allegoriae quae ad virtutes et vitia spectant

I. Virtutes.

ABIES, altitudo contemplationis : Raban. Maur., CXII, 853. — Contemplatio, coelestes virtutes : Garner. de S. Victore, CXIII, 336. — Abies significat contemplationis virtutes ad alta semper surgentes : Wolbero abb., CXCIV, 1275.
ABYSSUS, iudicium humanae rationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 284.
ACERVUS tritici, incrementa virtutum : Raban. Maur., CXII, 854.
ACUS, punctio doloris, *ibid.*
ADEPS, spirituale desiderium, abundantia, bonitas interioris voluntatis, *ibid.*
AER, inanitalis ennuatio : S. Eucher., L, 759.
AES, bona actio, roboratio : Raban. Maur., CXII, 917. — Perseverantia : S. Petr. Damian., CXLIV, 738. — Vera fortitudo, constantia longanimitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 315.
AESTAS, venturae iucunditatis praefiguratio : S. Eucher., L, 741. — Caritas : S. Bernard., CLXXXIII, 1060.
AGER, bonum opus, officium praedicationis, curam exterior, patria coelestis : Raban. Maur., CXII, 854. — Vita Christiani comparatur agri culturae : S. Augustin., XL, 693.
AGGER, nubes tentationum : Garner. de S. Victore, CXIII, 271.
AGNA, vita activa : Raban. Maur., CXI, 202; Garner. de S. Victore, CXCI, 106.
AGNUS, vita activa : Raban. Maur., CXII, 853; Rupert. abb., CLXVII, 768. — Agnus designat simplicitatem, mansuetudinem et patientiam : Vener. Godetrid., CLXIV, 903.
ALAE duae animae sunt cognitio et devotio : S. Bernard., CLXXXIII, 333. — Natura et gratia, *ibid.*, 338. — Spes et timor, *ibid.*, 764.
ALOE, virtus continentiae : Raban. Maur., CXII, 857. Aloe et myrrha carnis mortificatio signatur : Wolbero abb., CXCIV, 1173.
ALTARE, devotio cordis, celi secretum, mentis arcum, fides : Raban. Maur., CXII, 856. — Altare Dei est fides nostra : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 277. — Altare thymiamatis designat actionem : Adam. Scot., CXCVIII, 768. — Altare aeneum sacrificiorum designat sacrificium penitentiae, *ibid.*, 768.
ALTITUDO, sublimitas preciorum, prosperitas : Raban. Maur., CXII, 887.
AMOR est porta mortis vel vitae : Adam. Scot., CXCVIII, 809.

AMPHORA, modus in contemplatione : Raban. Maur., CXII, 858. — Amphora vini luitum designat charitatis : S. Gregor. Magnus, LXXIX, 46.

ANAGLIPHA, varietates bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 859.

ANIMA humana, doctrina, intentio, *ibid.*, 852. — Anima, id quod charius amatur, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXIII, 157.

ANIMALIA, cogitationes a terra suspensae : Garner. de S. Victore, CXIII, 93.

ANNULUS dicitur signaculum fidei, vel germen aeternae beatitudinis : Raban. Maur., CXII, 848, 858. — Annulus aureus designat aeternam beatitudinem : Adam Scot., CXCIII, 749.

ANTHUM, cogitatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 276. — Atria cordis secreta : Raban. Maur., CXII, 859.

APIS, imago iusti : S. Augustin., XLVI, 819. — Forma virginitalis sive sapientiae : S. Eucher., L, 748. — Signum virginitalis et fecunditatis : Philippus de Harveng, CCIII, 1254.

AQUA, **AQUAE**, abundantia : Rupert. abb., CLXVIII, 565. — Charitas : S. Augustin., XXXVII, 1353. — Compunctionis gratia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 785. — Scientia : Ven. Gilbert. abb., CLVI, 554; Rupert. abb., CLXVII, 1375. — Scientia praedicationis : S. Gregor. Mag., LXXV, 960. — Scientia sacra, *id.*, LXXVI, 100. — Prosperitas : S. Bruno Carthus., CLII, 947. — Vita spiritualis informis : S. Augustin., XXXIV, 250. — Aqua, sapientia, compunctio, humana scientia, mundi affluentia, historialis intellectus, aeterna refectio, lamenta humilium : Raban. Maur., CXII, 860. — Aqua dicitur tribulatio, sancta scientia, fluxa locutio, meroris undae, lamenta humilitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Vis quaedam rationi subiecta qua ratione Deus veritasque cognoscitur, recte aqua divinitas appellata est : S. Augustin., XXXIV, 252.

AQUILIO, adversitas : Gillebert., CLXXXIV, 208. — Senectus : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquilo asperitatem minarum significat : Wolbero abb., CXCIV, 1175.

ARATRUM, cultus iustitiae, exemplum bonum : Raban. Maur., CXII, 867.

ARBOR, humilis Dei scientia, fides robusta, bona voluntas, *ibid.*, 865. — Arbor malis intentionem significat : Alanus de Insulis, CCX, 509.

ARCUS, humana fortitudo, virtus patientiae : Raban. Maur., CXII, 860. — Jadicium : Alan. de Insulis, CCX, 205.

ARENA, calamitas huius vitae, instabilitas huius aequi, amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 864, 949.

AREOLAE, dulcedines virtutum, *ibid.*, 866.

ARGENTUM, eloquium spirituale, fragmenta poetica : Raban. Maur., CXII, 863. — Argento designatur scientia : S. Bernard., CLXXXIV, 437.

ARIES gerit formam mansuetudinis : Richard. de S. Victore, CXVI, 1031.

ARMA, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 864. — Humana patrocinia, necessitates vitae praesentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 318.

ARMILLA, actiones quae pertinent ad Decalogum : Raban. Maur., CXII, 864.

AROMATA, munda cogitationes, dulcedines orationum : Raban. Maur., CXII, 866. — Bona opera : Alanus de Insulis, CCX, 85. — Aromata symbolum sunt virtutum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 797. — Affectiones dulces et sanctae sunt sponse aromata : Gillebert., CLXXXIV, 199.

ARUNDO, infirmum auxilium : S. Eucher., L, 742.

ASCENSUS, spiritualis vitae profectus : Raban. Maur., CXII, 867.

ASINA, simplices cogitationes cordis : Garner. de S. Victore, CXIII, 90.

ASPID, Aspidi comparatur tentatio de rebus vitae necessariis : S. Bernard., CLXXXIII, 240.

ATRUM, circuitus secularis, praecepta charitatis, secreta coeli : Raban. Maur., CXII, 868. — Regnum caeleste, vita praesens, charitas, contemplatio, vita aeterna : Garner. de S. Victore, CXIII, 416. — Atria significant introitum fidei : Raban. Maur., CXI, 59.

AURIS, intellectus cordis, contemplatio interna, *id.*, CXII, 871. — Auris cordis est ianna : Alanus de Insulis, CCX, 592. — Aurium thronus Dei amorem et timorem significat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 450.

AURORA designat humilitatem : S. Bern., CLXXXIII, 711.

AURUM, splendor coelestis patriae, decus bonorum spirituum, virtus charitatis, spiritualis sapientia, sublimitas temporalis, virtus patientiae, fulgor pompae saecularis : Raban. Maur., CXII, 870. — Aurum, splendor civitatis

superior, charitas, minor gloria temporalis, splendor sanctitatis, ingenium : Garner. de S. Victore, CXIII, 505. — Aurum significat idem : S. Augustin., XXXVII, 1342. — Perfectionem virtutum : S. Bruno Carthus., CLII, 831, 852. — Sanctitatis excellentiam : S. Gregor. Mag., LXXVII, 39. — Sapientiam : S. Augustin., XXXIV, 638; XXXVIII, 331; S. Gregor. Mag., LXXIX, 492; S. Bernard., CLXXXIV, 427; CLXXXV, 46. — Cogitationem veritatis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 684. — Auro sapientia, argento prudentia figuratur : S. Augustin., XXXVI, 911. — Aurum idem significat, argentum vero secundam sermonis : Rupert. abb., CLXVII, 1346.

AUSTEM, fervor charitatis : S. Augustin., XXXIII, 361. — Color fidei : S. Eucher., I, 739. — Devotio sancta, sanctitas religiosae conversationis, secretum coeli : Raban. Maur., CXII, 869. — Prosperitas : Gillebert., CLXXXIV, 208. — Lenitas blandimentorum : Wolbero abb., CXCIV, 1175.

AZIMA, puritas mentis : Raban. Maur., CXII, 872.

BACULUS, lex iustitiae, cura pastoralis, *ibid.*, 873. — Disciplina legis, consolationis sustentatio, cura pastoralis : S. Eucher., L, 738; Garner. de S. Victore, CXIII, 344.

BALTEUS, continentia, virtus continentiae, mortificatio carnis, unitas fidei : Raban. Maur., CXII, 875.

BARBA, fiducia, *ibid.* — Virtutis indicium : S. Petrus Damian., CXLIV, 884. — Decor virtutis, fiducia propriae virtutis : Garner. de S. Victore, CXIII, 789.

BASES aureae sunt sapientiae et bonitatis, quibus columnae marmoreae, id est, misericordia et veritas : Wolbero abb., CXCIV, 1200.

BDELLIUM, arbor nigra aromatica orationem significat : Adam Scot., CXCIII, 617.

BINARIUS numerus, duo praecepta charitatis, intellectus et operatio, duo compunctionis opera : Garn. de S. Vict., CXIII, 459.

BITUMEN, robur charitatis, virginitas : Raban. Maur., CXII, 876.

BOS, opus bonum, cogitationes mansuetae, *ibid.*, 877. — Bona operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 94. — Bos est forma obedientiae : Richard. de S. Victore, CXCIV, 1035.

BOTRUS, spiritualis letitia, opus iustitiae : Rab. Maur., CXII, 876.

BRACHIUM, opus charitatis, opera robusta, *ibid.*, 870. — Operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 192. — Brachium opus et fortitudinem denotat : Vener. Godefridus, CLXXVI, 978. — Brachia designant opera : Alanus de Insulis, CCX, 106.

BUTYRUM, vita contemplativa, fecunditas bonae actionis, pinguedo spiritualium virtutum, unctio venientium : Raban. Maur., CXII, 877.

BUXUS, viriditas fidei, *ibid.*, 878.

BYSSUS, typus castitatis, *id.*, CXI, 578. Justitia, carnis afflicto, virginitas, acies virtutum, cutis exterior, *id.*, CXII, 876. — Byssus munditiae cordis symbolum : Godefrid. abb., CLXXIV, 588. — Byssus retorta moraliter est continentia carnis : Adam Scot., CXCIII, 695.

CADAVERA dicuntur orationes nostrae : Raban. Maur., CXII, 878.

CAELATURAE, opera virtutum, *ibid.*, 892.

CALAMUS, minor gloriae temporalis ; Garn. de S. Vict., CXIII, 425.

CALCEAMENTA, affectus et profectus sunt : Alanus de Insulis, CCX, 97. — Calceamentum, operatio, externa bona, mortificationes membrorum : Raban. Maur., CXII, 880.

CALCANEUM, extremitas actionis nostrae profectus noster, *ibid.*; Garner. de S. Victore, CXIII, 258.

CALOR, dulcedo charitatis desiderium iustitiae : Raban. Maur., CXII, 880.

CAMELUS, dispositiones rerum terrenarum, distortae et tumidae cogitationes, *ibid.*, 882; Garner. de S. Victore, CXIII, 92. — Per camelos, qui mundum aliquid habent dum ruminant, et immundum, dum nequaquam angustiae adducit, bonae rerum temporalium dispensationes possunt intelligi : S. Gregor. Mag., LXXV, 580.

CAMINUS, charitas : Raban. Maur., CXII, 882.

CAMPUS, lata vita, *ibid.*

CANCELLI designant doctrinam obscuram ; Alanus de Insulis, CCX, 69.

CANDELABRUM, contemplatio, status corporis : Rab. Maur., CXII, 882. — Candelabrum designat internae contemplationis puritatem : Adam Scot., CXCIII, 757.

CANDOR, innocentia, decor coelestis patriae : Raban. Maur., CXII, 883.

CANTUS, Predicatio per cantum designatur : Wolbero abb. CXCIV, 1037.

CAPILLUS, sublimitas cogitationum, cogitationum so-

peritas : Rab. Maur., CXII, 881. — Capiti sunt cogitationes subtilissimæ : Rupert. abb., CLXXIII, 885. — Dequentes animi cogitationes, superabundans terrena substantia : Garner. de S. Victore, CXCHII, 168. — Cogitationes : Alanus de Insulis, CCX, 77, 92. — Capiti capitis sunt consilia cordis : Richard. a S. Victore, CXCVI, 898. Capiti sponsæ, meditationes sanctæ, *ibid.*, 451.

CAPRA, contemplatio : Raban. Maur., CXII, 886.

CAPRE, contemplationem figurat : Alanus de Insulis, CCX, 92. Caprea et hinnulus sunt dotes corporis gloriæ, *ibid.*, 71. — Per cervos et capreas, fides, spes et charitas intelliguntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 496.

CAPUT, fides, principium, initium tentationis, excellentia, intentio : Raban. Maur., CXII, 881. — Caput mentem designat : Alanus de Insulis, CCX, 77.

CARBONES dicuntur ignis charitatis, aut exemplorum aut poenitentis : S. Eucher., l., 738. — Per carbonem intelligi possunt orationes charitatis igne succensæ : Cassiod., LXX, 905. — Carbones, ardores poenitentis, incendia charitatis, bonæ exempla : Raban. Maur., CXII, 888.

CARBUNCULUS, lux magnæ scientiæ, *ibid.*, 887.

CARDO potest significare rectam fidei firmitatem, *id.*, CXI, 400.

CARMELUS, cognitio secretorum, *id.*, CXII, 887.

CARMEN, laus Dei, gloriæ celestis, consolationes interorum, *ibid.*

CARO, humiles doctrinæ, *ibid.*, 886. — Cordis sensibilibus : Garner. de S. Victore, CXCHII, 207.

CASEUS, soliditas mentis : Raban. Maur., CXII, 888.

CASIA, exaltationem significat : S. Bruno Carthus., C. II, 829.

CASTRA, virtutes spirituales : Rabanus Maurus, CXII, 882.

CATENÆ, afflictiones, virtutes spirituales, præsentis tribulationis, *ibid.*, 890.

CATHEDRA, doctrina bona, *ibid.*, 889.

CAUDA, perseverantia, finis seculi, *ibid.*, 890.

CAUMO, zelus est dei, *ibid.*

CEDRUS, fides Christi, *ibid.*, 891. — Celatudo gloriæ celestis, spes, soliditas in amore Dei, celatudo virtutum : Garner. de S. Victore, CXCHII, 551. — Cedrium lignum symbolum est spei nostræ quæ debet in supernis firmiter habitare : S. Augustin., XXXIV, 751.

CELLA vinaria dicitur contemplatio : Alanus de Insulis, CCX, 66. — Extasis est, *ibid.*

CERVIX, bona libertas : Raban. Maur., CXII, 895. — Libertatis erectio : Garner. de S. Victore, CXCHII, 161.

CHARITAS, animæ sensus : S. Bernard., CLXXXIII, 741. Fructus vitæ, *ibid.*, 1070. — Charitas dicitur calculus ignitus : Philippus de Harveng, CCIII, 1635. — Domus : S. Bruno Carthus., C. II, 1065. — Oculi simplex : S. Bern., CLXXXI, 407. — Charitas designata est per arum : S. Paschasius Radbert., CXX, 1041. — Per arum : S. Bruno Carthus., C. II, 852. — Per solis splendorem : S. Bernard., CLXXXII, 711. Per risum, *ibid.*, 716. — Charitas in vitia coelestia figuratur : S. Petrus Damian., CXIV, 891. — Charitas similis est oleo : Godefrid. abb., CLXXIV, 526, 551.

CHORUS, concordia : Raban. Maur., CXII, 898. — Chori castrorum conventus sunt virtutum : Alanus de Insulis, CCX, 97.

CIBARIA, spirituales refectiones, ea quæ ad corporalem victum pertinent : Raban. Maur., CXII, 894.

CIBUS, vitæ communicatio, doctrina internæ consolationis, *ibid.*, 895. — Cibus animæ est poenitentia et doctrina : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1109.

CILICIIUM asperitatem et compunctionem peccatorum signat : Raban. Maur., CXI, 280; CXII, 894.

CINCINNI, collectio cogitationum : Garner. de S. Vict., CXCHII, 164. — Cincinni cogitationes designant : Alanus de Insulis, CCX, 85.

CINGULUM, vigor iustitiæ : Raban. Maur., CXII, 896.

CINIPES, inquietudo cordis, *ibid.*

CINIS, defectus, poenitentia, humilitas, corruptio mortalitatis, perfectio bonorum operum, *ibid.*, 895. — Cura secularis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 362.

CINNAMOMUM, humilitas : Raban. Maur., CXII, 896. — Poenitentium habitus : Wolbero abb., CXCV, 1173, 1258.

CIRCULUS, protectio superna : Rabanus Maurus, CXI, 896.

CITHARA, recta operatio, vitæ activa, mortificatio carnis, lenitas, suavitas consolationis, *ibid.*, 897.

CIVITAS, humana conversatio, corporales sensus, *ibid.* — Civitas dicitur civitas patriæ : Garner. de S. Victore, CXCHII, 380.

CLAMOR, desiderium iusti : Raban. Maur., CXII, 894. —

Clamor in auribus Dei est desiderium vehemens : S. Bern., CLXXXIII, 847.

CLAUSTRUM, Paradisus dicitur claustrum, *id.*, CLXXXIV, 1058.

CLAVI, præcepta charitatis, ratio et intellectus : S. Bern., CXII, 891.

CLIBANUS, amor bonus, *ibid.*, 891.

CLYPEUM, verbum excusatorium, maximina virtutum, virtus patientiæ, *ibid.*, 895. — Virtutum munus : Garner. de S. Victore, CXCHII, 521.

COCCUS, ardor charitatis : Rabanus Maurus, CXII, 886; Wolbero abb., CXCV, 1151. — Coccus hic tinctus est lei et proximi dilectio : Adam. Scot., CXCVIII, 695. — Coccineus co or charitatem designat : S. Bernard., CLXXXIV, 701. — Coccinea chlamys designat geminam dilectionem Dei et proximi : Rupert. abb., CLXX, 160.

COELUM, sanctitas vitæ, sublimis mundi contemplationum : Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXVIII, 287. Coelum sumitur pro sanctitate, *ibid.*, 277. — Coeli ad serenam intelligentiam veritatis significandam peritæ : S. Augustin., XXXIV, 264. — Per coeli superiora charitas est intelligenda, *id.*, XXXVII, 1542. — Coeli privi nomine humilitas, secundum charitatem, te tui contemplatio accipitur : Wolbero abb., CXCV, 1020.

COENA, dulcedo contemplationis : Raban. Maur., CXII, 892.

COGNITIO, approbatio, scientia, *ibid.*, 891.

COLLUM, sermo practiconis, mens, fides, seductio, finis elatio, *ibid.*, 894. — Collum dicitur humilitas : Alanus de Insulis, CCX, 81. — Collum nomine designatur intellectus : S. Bernard., CLXXXIII, 981.

COLOR, decus religionis, eorumque secularis : Rab. Maur., CXII, 900. — Color albus gloriæ et gaudi est indicium : S. Bernard., CLXXXII, 412. — Colorum diversitas est virtutum varietas : Adam. Scot., CXCVII, 766.

COLUMBA, simplicitas : S. Eucher., l., 748. — Vita activa, gemites poenitentis : Raban. Maur., CXII, 888. — Columba symbolum charitatis et simplicitatis : V. Godefrid., CLXXIV, 972. — Humilitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 1001. — Columba significat sapientiam : S. Anselm. Cantuariens., CLVIII, 622. — Columba ex aræ dimissa virtutem signat : S. Ambros., XIV, 391. — In columba ostenditur simplicitas cordis : S. Fulgentius, LXV, 581; S. Greg. Mag., LXV, 521. — Intentio bona designata per columbam : Adam. Scot., CXCVIII, 296.

COLUMNA, rectitudo dei, internæ virtutes mentis : Rab. Maur., CXII, 899. — Columna ignis malam conscientiam torquentem significat : columna ubi conscientiam bonam refrigerantem : Alanus Scot., CXVIII, 786. — Columnæ duæ in templo Salomonis significant misericordiam et iudicium : Rupert. abb., CLXVII, 1165. — Columnæ quatuor sunt virtutes cardinales : Wolbero abb., CXCV, 1027. — Columnæ quinque significant quatuor sensus exteriores : Adam. Scot., CXVIII, 783.

COMA, cogitationes mentis : Rabanus Maurus, CXII, 901.

COMEDERE, dicere, implere, *ibid.*, 901.

COMPAGES, intentiones, *ibid.*, 900.

COR, ratio, voluntas, sublimis contemplatio, cogitationes, *ibid.*, 901.

CORNU, fortitudo, maximina virtutum, *ibid.*, 901. — Cornu designat patientiam : S. Bruno Carthus., C. II, 978. Virtutem, *ibid.*, 1110. — Cornu novam vitam significat : Petr. Lombard., CXCI, 640.

CORONA, victoria primum regni : Raban. Maur., CXII, 903.

CORPUS, quilibet nostra actio : Garner. de S. Victore, CXCHII, 157.

CORTEX, delectationes, sensus historiales : Rab. Maur., CXII, 904. — Historie sensus, tegmen humilitatis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 397.

COSTÆ, robor spirituale, sensus animæ : Rab. Maur., CXII, 904; Garner. de S. Victore, CXCHII, 224.

CRINES designant cogitationes : Alanus de Insulis, CCX, 81.

CROCUS, charitas : Raban. Maur., CXII, 901. — Abstinentia croco comparatur : S. Bernard., CLXXXIV, 719.

CRUS, bona desideria, robora stabilitatis : Raban. Maur., CXII, 905. — Crura duo spondunt misericordiam et veritatem : Rupert. abb., CLXVIII, 927.

CUBILE, bona mens, quietes celestis, premia sanctorum.

CUBITUS, bona actio, multiplicitas vitæ activæ : Raban. Maur., CXII, 904. — Operatio : Garner. de S. Victore, CXCHII, 194.

CULMUS, status mundi : Raban. Maur., CXII, 901.

CULTRUM, acumen intellectus, *ibid.*, 905.

CYPRALUM, obsequia charitatis, *ibid.*, 896.

CYPHUS, doctrina celestis, lex, *ibid.*

CYPRUS, gratia celestis refectio, *ibid.*, 896.
DENTES, interni sensus : Raban. Maur., CXI, 1222 ; CXII, 907 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 178. — Robora virtutum : Raban. Maur., CXII, 907. — Dentes significant intelligentiam : Gillebert., CLXXIV, 124. — Exercitia spiritualia : Alan. de Insulis, CCX, 92.
DESERTUM, sancta conversatio, coelum : Raban. Maur., CXII, 908.
DEXTERA, DEXTRA, gratia, salus animae, bona actio, contemplatio, patientia, prosperitas, elatio in virtutibus, vita aeterna, favor : Raban. Maur., CXII, 909. — Vita perpetua, id quod pro magno habetur : Garner. de S. Victore, CXCIII, 198. — Dextra significat potentiam vel pietatem : S. Bruno Carthus., CLII, 844. — Favorem, *ibid.*, 944. — Aeterna vita, resurrectionem : Wolbero abb., CXCIV, 1103. — Prosperitatem : Alan. de Insul., CCX, 56. — Dextra felicitatem designat : Rupert. abb., CLXVII, 1426. — Dextra mystica denotat bona opera : Vener. Godefr., CLXXIV, 739.
DEXTRALIA, ornamenta bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 909.
DIES, iustitia, fides, prospera ; dierum etiam nomine intelligitur illuminatio divinae gratiae per diversa dona virtutum : S. Eucher., L, 741. — Dies, tempus, illuminatio mentis, claritas quietis internae, bona interna : Raban. Maur., CXII, 909. — Claritas vitae futurae, claritas intellectus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 570. — Dies praemium significat : Wolbero abb., CXCIV, 1156.
DIGITUS, discretio, moderamen : Raban. Maur., CXII, 910. — *Digitus*, discretio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 200. — *Digitus* designat opera discreta : Alan. de Insulis, CCX, 86.
DILUCULUM, claritatis internae adventus, studium : Raban. Maur., CXII, 910. — Cognito veritatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 566.
DIVITIÆ, consilia : Raban. Maur., CXII, 911. — Consiliorum acumina : Garner. de S. Victore, CXCIII, 509.
DOMUS, patria celestis, delectatio favoris, diversi ordines, conscientia bona : Raban. Maur., CXII, 911. — Conscientia, virtutum fabrica : Garner. de S. Victore, CXCIII, 595.
DORMITIO, quies vitae : Raban. Maur., CXII, 913.
DORSUM, patientia, *ibid.*, 912.
EBBIETAS, gaudium supernae gratiae, *ibid.*, 914.
EBUR dicitur castitas, fortitudo, *ibid.*, 915.
EDOM — Per filiam Edom turba omnium persecutionum Ecclesiae exprimitur, *ibid.*, CXI, 1261.
EDUS, gemitus, poenitentia, *ibid.*, CXII, 914.
ELATÆ, palmarum spirituales triumphus, *ibid.*, 915.
ELECTRUM, Electro pax comparatur : Petr. Cantor., CCV, 494.
ENSIS, rigor poenitentiae, rigor continentiae, acumen predicationis : Raban. Maur., CXII, 915.
EQUUS, honor secularis, opera, cogitationes, *ibid.*, 916. — Dignitas temporalis, recta intentio : Garner. de S. Victore, CXCIII, 87. — Equi curru prudentiae sunt quinque sensus externi : Alan. de Insul., CCX, 521.
EREMUS, austera, segura et tranquilla vita : Raban. Maur., CXII, 905.
ESCA, simplex doctrina, desiderium, sacrificia legis, *ibid.*, 917. — Escæ mundæ et immundæ significabant elemosynis munda omnia fieri : S. Prosper Aquitan., LI, 775.
ESBEN, cor compunctum : Raban. Maur., CXII, 917.
EXITUS, compunctiones, relictio peccati, *ibid.*, 919.
FACIES, intentio, conscientia bona, actio, *ibid.*, 920. — Mens, mentis intentio, notitia, cogitatio Dei, rei praesentia, ultio animadversionis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 184.
FARINA, munda cogitatio : Raban. Maur., CXII, 921.
FAUCES, scientiae, meditationes cordis, verba, *ibid.*, 923.
PAVILLA, recordatio mortalitatis, *ibid.*
FAVUS distillans est dulcedo meritum : Richard. de S. Victore, CXCVI, 496.
FEMINALIA, insignia castitatis : Raban. Maur., CXII, 925.
FENESTRA est auditus fidei vel cordis intellectus, visus, auditus, odoratus, et ceteri sensus carnis, cogitatio carnis, vel ipsa mentis intentio, *ibid.*, CXI, 401. — *Fenestrae* indicant sensus nostros : Vener. Godefrid., CLXXIV, 844 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 409. — Doctrinam manifestam : Alan. de Insulis, CCX, 67.
FENUM, concupiscentia : S. Augustin., XXXVII, 1242. — Res transitoria, subsidia temporalia : Raban. Maur., CXII, 921.
FERMENTUM, charitas, *ibid.*
FERRUM, donum intellectus, praedicatio, tribulatio,
PATROL. CCXIX. INDICUM II.

sermo durus, spiritualis fortitudo, necessitas vitae praesentis, *ibid.*, 925. — Fortitudo, iacuum predicationis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 512.
FESTUCA, perturbatio mentis : Raban. Maur., CXU, 925.
FETUS gemelli significant duo charitatis precepta, id est, dilectionem Dei et proximi, *ibid.*, CXI, 202.
FICUS, suavitas mentis, charitas, *ibid.*, CXII, 926.
FIDES est lucerna : Bernard., CLXXIV, 532. — Fides significatur per naviculam : S. Rupert. abb., CLXVIII, 1554. — Per primum diem : S. Bernard., CLXXXIV, 607. — Fides comparatur Libano : Gillebert., CLXXXIV, 197. — Pupillae oculi : S. Bernard., CLXXXIV, 741. — Umbra, *ibid.*, CLXXXIII, 944.
FILIAE Jerusalem designant virtutes : Alanus de Insulis, CX, 76.
FILIUS, bona opera : Raban. Maur., CXII, 927. — Virtutes per filias Job significantur : Rupert. abb., CLXVIII, 966.
FINIS, impletio, mors carnis, internae cogitationes, extremas orbis : Raban. Maur., CXII, 932.
FISTULA, suggestio, *ibid.*, 929. — Humilitas per fistulam exprimitur : Wolbero abb., CXCIV, 1172, 1258.
FLAMMA, cognitio, gloria temporalis, bona praedicatio : Raban. Maur., CXII, 921.
FLOS, decor mundi, teneritudo primae aetatis, initium boni operis, *ibid.*, 929. — Flos horti, virginitas, flos campi, martyrium, flos thalami, bona actio : S. Bern., CLXXXIII, 1009. — Flores, specimen iustitiae aut inchoatio bene operandum : S. Eucher., L, 742. — Praesentis vitae gloria, favor humanus : Garner. de S. Victore, CXCIII, 547. — Flores fidem designant : S. Bernard., CLXXXIII, 1025. — Flores incipientes fructus perfectos designant, *ibid.*
FLUCTUS, timor Dei : S. Eucher., L, 742. — Tumultus tentationum : Garner. de S. Victore, CXCIII, 503.
FLUENTA, copiae virtutum : Raban. Maur., CXII, 936.
FLUMEN, instabilitas saeculi, transitoria huius mundi, tribulationes : Raban. Maur., CXII, 935. — Actiones saeculi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 295.
FLUVIUS, abundantia internae refectionis, vita secularis, sapientia saecularis : Raban. Maur., CXII, 934. — Cursus mutabilitatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 291. — Fluvius gratiani celestem designat : Alan. de Insulis, CCX, 200. — Fluvius egrediens de paradiso gratiam denotat : Adam. Scot., CXCVIII, 249. — Cardinales virtutes sunt quatuor fluvii paradisi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 147.
FOLIUM, sermo doctrinae, vel vestitus et decor cum protectione divinae gratiae : S. Eucher., L, 742. — Instabilitas : Raban. Maur., CXII, 939.
FONS, doctrinae spirituales, dona internae gratiae, *ibid.*, 929. — Dona gratiae spiritualis, fuenta veritatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 299. — Fons signatus est sapientia : Gillebert., CLXXXIV, 186.
FORAMEN, interna compunctio, dona spiritualia : Raban. Maur., CXII, 930. — Occulta inspiratio : Alanus de Insulis, CCX, 86. — Fornax, tribulatio : Raban. Maur., CXII, 931.
FORTES tres David significant sapientiam, humilitatem et fortitudinem : Rupert. abb., CLXVIII, 167.
FOSSA, humilitas, patientia : Raban. Maur., CXII, 952 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 275.
FOVEA, terrenarum rerum abjectio, latebra defensionis, *ibid.*, 274.
FRENUM, afflictio carnis : Raban. Maur., CXII, 925.
FRIGUS, adversitas, *ibid.*, 937.
FRUCTUS, merces, exemplum, iustitia, praedicationes sanctae, virtutes spirituales, *ibid.*, 958. — Fructus opera designant : S. Bernard., CLXXXIII, 1025.
FRUMENTUM, opus spirituale, virtutes, sermo doctrinae : Raban. Maur., CXII, 938. — Viriditas aeternae retributionis, spiritale opus, interna sacri eloquii intelligentia, virtutes, praedicationis verba : Garner. de S. Victore, CXCIII, 430.
FULGOR, renovatio mentis : Raban. Maur., CXII, 953.
FULGUR, comminatio peccatorum, terror timoris, miracula, *ibid.* — Fulgura expriment divinos terrores vel comminationes quae scriptae sunt in lege divina, *ibid.*, CXI, 277.
FUMUS, initia compunctionis futurae : S. Eucher., L, 738. — Compunctio, brevitas vitae : Raban. Maur., CXII, 955. — Compunctio, caliginosa dubietas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 359. — Contritio significatur per vaporem fumi : Rupert. abb., CLXVII, 1678. — Fumus significat compunctionem lacrymarum, *ibid.*, 1291.
FUNDAMENTUM, fides : Raban. Maur., CXII, 935.
FUNICULUS, fides, cogitatio nostra, subtilitas praedicationis, *ibid.*, 957.

FUNIS, boni eventus, asperitates sæculi, *ibid.*, 936.
GALBANUS, virtus orationis, *ibid.*, 939.
GALEA dicitur operatio bona, *ibid.*, 940.
GALILÆA quæ interpretatur *rota* sive *transmigratio* facta, *revelatio*, significat aliquando vitæ cursum: Raban. Maur., CXI, 340. — Galilæa, commutatio vitæ, *id.*, CXII, 947.
GALLINA significat sapientiam, sive sanctam Ecclesiam: S. Aug., XXXVII, 1152; S. Eucher., L, 748; Raban. Maur., CXI, 348. — Gallina, anima: S. Eucher., L, 748.
GELU, asperitas tribulationis: Raban. Maur., CXII, 943.
GENÆ significant exteriorem habitum: Rupert. abb., CLXVIII, 924. — Genæ verecundiam designant: Alanus de Insulis, CCX, 95.
GLADIUS, prædicatio sancta, acutum ingenium, tribulatio temporalis, separatio, repugnantia, persecutio: Raban. Maur., CXII, 940. — Vicina percussio, tribulatio temporalis: Garner. de S. Victore, CXIII, 322. — Lingua dicitur gladius acutus: Petr. Lombard., CXCI, 1258. — Disciplinæ rigor significatur gladio: Philippus de Harveng, CCH, 1197.
GOMOR, virtus discretionis: Raban. Maur., CXII, 946.
GRANDO, verbum correptionis, tribulatio gravis, afflictio, *ibid.*, 943.
GRANUM, verbum fidei, *ibid.*
GRESSUS, bona opera, merita sancta, profectus spirituales, *ibid.*, 943.
GURGES, impetus persecutionis, *ibid.*, 946.
GUTTÆ, angustia, *ibid.*, 947. — Guttæ noctium obscuræ sunt sapientia: Alanus de Insulis, CCX, 85.
GUTTUS sponis est internus sapor: Richard. a S. Victore, CXCVI, 518. — Prædicatio: S. Gregor. Mag., LXXIX, 337.
HABITACULUM, superna Jerusalem, actio: Raban. Maur., CXII, 948.
HÆDI. — Oculi et aures per hædos significantur: S. Bernard., CLXXXII, 957.
HAMUS dicitur prædicatio: Raban. Maur., CXII, 947.
HASTA, prædicatio, potestas regni, persecutio, *ibid.*, 948. — Prædicationis jaculum: Garner. de S. Victore, CXIII, 327.
HERBA, jucunditas vel quædam rudimenta proficientis animæ: S. Eucher., L, 742. — Fidei viror, virtutes, scientia bona, actio, subsidium temporale, gloria mundana, decreta plantiora: Raban. Maur., CXII, 950; Garner. de S. Victore, CXIII, 419.
HIEMS, timor servilis: S. Bernard., CLXXXIII, 1060.
HINNULI, virtutes spirituales: Raban. Maur., CXII, 934.
HIRCUS, opera poenitentiae, *ibid.*
HIRUNDO, assiduitas orationis, *ibid.*
HODIE, omne tempus, *ibid.*, 961.
HOLocaustum, vita contemplativa, *ibid.*, 961.
HORA, anni: S. Eucher., L, 741.
HORDEUM, operatio: Raban. Maur., CXII, 1012. — Terrenarum rerum dispensatio: Garner. de S. Victore, CXIII, 434.
HORTUS sponis conclusus virtutem designat castitatis per continentiam munitæ: S. Gregor. Mag., LXXIX, 399.
HOSPITALITAS filia est misericordiæ: Petrus Cantor., CCV, 324.
HUMERUS, vita socialis, opus iustitiæ, opus proprium, labor, passionem, fortitudo, fortes conversationes: Raban. Maur., CXII, 959. — Vita socialis coniunctio, operatio: Garner. de S. Victore, CXIII, 191.
HUMILITAS, virtus mansuetudinis, delectatio, satisfactio: Raban. Maur., CXII, 59.
HYDRIA dicitur sapientia, *ibid.*, 1088.
HYSSOPUS typus est fidei: S. Petr. Damian., CXI, IV, 909; Garner. de S. Victore, CXIII, 421. In hyssopo designatur humilitas et patientia: S. Eucher., L, 742; S. Bernard., CLXXXIII, 999.
IACINTUS dicitur celeste desiderium: Raban. Maur., CXII, 963.
IGNIS, charitas, bonum desiderium, ardor sanctitatis, lumen scientiæ, persecutio, doctrina, excellentia temporalis, zelus, tribulatio, *ibid.*, 966. — Zelus charitatis, compunctio, ardor passionis: Garner. de S. Victore, CXIII, 355. — Per ignem fervor charitatis intelligitur: Raban. Maur., CXI, 1079. — Ignis designat severitatem: Adam. Scot., CXCVIII, 788.
IMBER, prædicatio divinitatis, exuberans doctrina, humilis doctrina, persecutio, verba doctorum: Raban. Maur., CXII, 970. — Imber inundationem tentationum designat: Alanus de Insulis, CCX, 69.
INAURIS, obedientia: Raban. Maur., CXII, 970.

INCASTRATURÆ in lateribus tabularum, virtutem designant humilitatis in montibus iustorum, *id.*, CVIII, 169.
INTESTINA, interiora mentis nostræ, *id.*, CXII, 974.
IRA Dei, experientia justæ ultionis, *ibid.*, 975.
JANUA, conscientia, misericordia, *ibid.*, 965.
JASPUS, fides, *ibid.*, 965. — Viror interni desiderii: Garner. de S. Victore, CXIII, 334.
JERUSALEM, animam fidem denotat: Raban. Maur., CXI, 337, 379.
JORDANIS, humilitas, instabilitas huius vitæ, CXII, 971.
JUDICIUM, discretio, separatio *ibid.*, 973.
JUGUM, religio, captivitas, *ibid.*, 972.
JUMENTA, pudicitia, adjumenta, virtutes, *ibid.*, 973. — Jumenta dicuntur sæculi impicamenta: Garner. de S. Victore, CXIII, 85.
JUSTITIA, fides, bona actio, flagella justificantiæ: Raban. Maur., CXII, 975.
JUNIPERUS, stabilitas charitatis, *ibid.*, 972.
JUVENTUS, primæva ætas, initium bonæ conversationis, reversio ad bonum, *ibid.*, 975.
LABIA, oris locutio, *ibid.*, 977. — Labia dilecti significant doctrinam puram et mundam: Rupert. abb., CLXVIII, 924.
LABRUM, compunctio: Raban. Maur., CXII, 977. — Labrum æneum tabernaculi designat compunctiois et lacrymarum ablutionem: Adam. Scot., CXCVIII, 768.
LAC symbolum est simplicioris et rudioris doctrine: Raban. Maur., CVII, 331; CVIII, 1137. — Lac, simplex doctrina, innocentia, bona actio, temporalis administratio, *id.*, CXII, 978. — Doctrina lacti comparatur: Gilbert., CLXXXIV, 142.
LACTUÆ, afflictiones: Raban. Maur., CXII, 979. — Amasitudo poenitentis: Garner. de S. Victore, CXIII, 429.
LÆVA, temporalia dona: Raban. Maur., CXII, 985. — Vita præsentis prosperitas: Garner. de S. Victore, CXIII, 199. — Læva, bona temporalia, passionem significat: Wolbero abb., CXCV, 4103.
LAGUNCULA, conscientia: Raban. Maur., CXII, 979.
LAMINA, opera pietatis, *ibid.*
LAMPAS, opera bona, claritas miraculorum, *ibid.*, 981: Garner. de S. Victore, CXIII, 457.
LANA, simplicitas, bona actio, sustentamentum temporalia: Raban. Maur., CXII, 980. — Lana calore et mystice divinum amorem denotat: Vener. Godefrid., CLXXXIV, 1126.
LANCEÆ, tentationum jacula: Garner. de S. Victore, CXIII, 38.
LAPIS, dura cogitatio, *ibid.*, 350. — Per lapides opera exprimentur: S. Gregor. Mag., LXXXIX, 493.
LATITUDO, charitas: Raban. Maur., CXII, 983.
LATUS, munimen, meditatio contemplationis, *ibid.*, 982. — Latus significat unionem carnis et animæ: Vener. Hilbert. Genoman., CLXXI, 678, 679.
LAVACRUM mentis designat purgationem: Alanus de Insulis, CCX, 78, 170.
LECTULUS, sanctum otium, spes interna, quies interna: Raban. Maur., CXII, 985; Wolbero abb., CXCV, 1090, 1126.
LECTUS requiem carnis denotat: Vener. Godefrid., CLXXXIV, 459. — Quietem mentis: Alanus de Insulis, CCX, 72.
LEGUMINA significare possunt continentiam luxuriam et mortificationem corporis: Raban. Maur., CXI, 306.
LEX, charitas, *id.*, CXII, 984.
LIBANUS candorem sonat: Gilbert., CLXXXIV, 89, 148. — Virginitatem, *ibid.*, 89-90. — Fidem, *ibid.*, 197.
LIBER, occulta hominis: Raban. Maur., CXII, 987.
LIGNUM, deliciae spirituales, *ibid.*, 985. — Lignum poenitentiam et fortitudinem hominis indicat: Vener. Godefrid., CLXXXIV, 476. — Ligna, virtutes spirituales, operationes bonæ: Raban. Maur., CXII, 986. — Ligna universa Libani virtutes omnes sunt: Wolbero abb., CXCV, 1173. — Cogitationum bona ordinatio designatur per ligna sethim: Adam. Scot., CXCVIII, 747.
LILIUM, bona opera, candores veritatis: Raban. Maur., CXII, 986. — Candor æternæ patriæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 421. — Lilium designat virginitatem, *id.*, CXI, 323. — Castitatem et humilitatem: Alan. de Insulis, CCX, 71. — Lilii splendor animæ hilaritatem designat: S. Bernard., CLXXXIV, 675. — Sermones sacri, lili: Gilbert., CLXXXIV, 142.
LIMEN, fides: Raban. Maur., CXII, 986.
LINEA, norma apte institutionis, *ibid.*, 987.
LINGUA, aperta locutio: Garner. de S. Victore, CXIII, 176.

LINUM, subtilitas, spiritualis intellectus : Raban. Maur., CXII, 987.
LITTUS, finis sæculi, stabilitas immortalitatis, *ibid.*
LOCULUS, conscientia bona, *ibid.*, 989.
LOCUS, innocentia, dilectio vite presentis, conversatio sancta, sanctitas vite, sollicitudines mentis, *ibid.*, 988.
LOUSTA, resurrectio, *ibid.*, 988.
LONGITUDO, longanimitas, fides, *ibid.*, 989.
LORUM, preceptum disciplinæ, vincula custodiæ nostræ, *ibid.*
LUCERNA, opus bonum, gratia divina, sermo prædicationis, bona vita interna, visitatio, *ibid.* — Oratio : S. Bernard., CLXXIV, 66. — Claritas prædicationis, claritas bonorum operum, gaudium inane : Garner. de S. Victore, CXIII, 564. — Lucernæ opera bona designant : Wolbero abb. CXCV, 1031.
LUCIFER, claras intellectus : Raban. Maur., CXII, 989.
LUMBI, propago mortalitatis, *ibid.*, 990. — Laudis appetitus : Garner. de S. Victore, CXIII, 529.
LUMEN, intentio cordis : S. Eucher., L, 741. — Cognitio veritatis, prædicationis, miraculum, gratia Dei, intentio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 990.
LUNA, fama cum laude, mobilitas mentis, scientia, adversitas, *ibid.*, 991. — Fama boni operis, mutabilitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 40.
LUTUM, prima conditio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 991.
LUX, bona actio, prædicationis, gloria vite, gladius cordis, *ibid.*, 989. — Claritas eternæ patriæ, gloria vite presentis, gaudium inane, iustitia, claritas prædicationis : Garner. de S. Vict., CXIII, 561. — Lux prosperitatem significat : Philippus de Harveug, CCIII, 1176.
MACERIA, cordis disciplina, latus fides et operatio : Raban. Maur., CXII, 992. — Munio disciplinæ, difficultates perfectionis : Garner. de S. Victore, CXIII, 593.
MALA intelliguntur fructus bonæ operationis cum bono odore, id est, gratia bonæ famæ et morum fructibus : S. Eucher., L, 742. — Malo granata, virtutes : Raban. Maur., CXII, 992. — Malum punicum, operationes bonæ, *ibid.*, 992. — Symbolum unionis fraternæ : Adam. Scot., CXCVIII, 492. — Mala punica, fidei unitas : Garner. de S. Victore, CXVIII, 549.
MAMMÆ, sensus naturales : Raban. Maur., CXII, 992.
MANDRAGORÆ, bona fama, *ibid.*, 995.
MANE, lux actuum humanorum vel presentis vite prosperitas : S. Eucher., L, 741. — Initium fidei, vite presentis prosperitas, exordium vite presentis, consolatio interna, claritas futuræ vite, prima ætas mundi, pueritia : Raban. Maur., CXII, 992 ; Garner. de S. Vict., CXIII, 568.
MANIPULUS, fructus iustitiæ : S. Eucher., L, 742. — Opera bona, premia sanctorum : Raban. Maur., CXII, 995. — Manipulus dignos penitentis fructus significat : Rupert. abb., CLXX, 29.
MANNA in arca inclusum symbolum gratiæ : S. Augustin., XXXIV, 735. — Beatitudo cœlestis : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna gratiam significat : Egiptius abb., LXII, 678.
MANUS, potestas, impulsio, disciplina, gratia, munificentia, vindicta, opus bonum, persecutio diurna, discretio, curæ spirituales : Raban. Maur., CXII, 995. — Activa vita, potestas, operatio, fortitudo, severa legis districtio : Garner. de S. Victore, CXIII, 194. — Manus hominis sub pennis animalium in Ezechiele duplicem designant vitam, per manus activam, per pennas contemplativam : S. Gregor. Mag., LXXVI, 809. — Manus in Scriptura pro operibus accipiuntur : Alcuin., C, 681. — Manus sumitur pro potentia : S. Bruno Carthus., CLII, 717. — Pro impulsione, *ibid.*, 781. — Pro vindicta, *ibid.*, 886. — Pro auxilio, *ibid.*, 1129.
MARE, sæcularis operatio : Raban. Maur., CXII, 995. — Sæcularium inquietudo : Garner. de S. Victore, CXIII, 287. — Mare cor penitens denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 434.
MARGARITA, cœleste desiderium, deliciae terrenæ : Raban. Maur., CXII, 996.
MARGO, fides, *ibid.*, 995.
MARMOR, firmitas bona, *ibid.*, 996.
MATUTINUM, prosperitas, exercitatio, iustitia, dilatio, *ibid.*, 995.
MAXILLA, prædicationis, *ibid.*, 997.
MEDULLA, divitiæ terrenæ, intentiones, *ibid.* — Subtilitas ingenii, divitiæ, intentiones carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 219.
MEL, sapientia spiritualis, contemplatio, dulcedo carnis : Raban. Maur., CXII, 997.

MENSES, termini actionum, bona quies mentis, *ibid.*
MERIDIES, plana doctrinarum factorumque claritas : S. Eucher., L, 741. — Tribulatio, fides, ardor charitatis : Raban. Maur., CXII, 998. — Meridies dicitur visio beata : S. Bernard., CLXXIII, 963.
MESSIS, operatio aperta, præsens sæculum : Raban. Maur., CXII, 998. — Donum rectæ intelligentiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 432.
MILITES, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 999.
MILITIA, aspera vita, *ibid.*
MILLE argentei omnem mundanæ designant substantiam : Alan. de Insulis, CCX, 596. — Mille cypei ex domo Davi pendentes sunt universa virtutum documenta nos munientia : Wolbero abb., CXCV, 1155. — Millennarius numerus perfectionem designat : Alanus de Insulis, CCX, 108.
MODIUS, commodum temporale, perfectio : Raban. Maur., CXII, 1000.
MOENIA, ornamenta virtutum, *ibid.*, 998.
MONILIA, instrumenta virtutum, *ibid.*, 1000. — Motile castitatem designat : Alan. de Insulis, CCX, 98.
MONS, sublimitas huius mundi, contemplationes internæ : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons altitudo bonæ vite, altitudo contemplationis, tumor dignitatum ecclesiasticarum, altæ contemplationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 253. — Mons Olivæ designat celsitudinem virtutum et gratiarum spiritualium quæ dono Spiritus sancti distribuuntur fidelibus : Raban. Maur., CXI, 581. — Mons in quo Loth salvatur perfectio est : Rupert. abb., CLXVII, 410. — Montes in quibus dilectus dicit se venire saliens, sunt eminentes virtutes : Wolbero abb., CXCV, 1117. — Montes contemplationem designant : Alanus de Insulis, CCX, 77, 78. — Montes aromatum excellentia virtutum, *ibid.*, 109. — Castitas et humilitas montibus sunt similes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 175.
MORS, extinctio vite sæcularis : Raban. Maur., CXII, 1002.
MORTARIOLUM, martyria, *ibid.*, 1003.
MULIERES, affectiones bonæ et malæ designatæ per mulieres coram Salomone contendentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 525.
MUNITIONES : Raban. Maur., CXII, 1003.
MURENULÆ, ornamenta virtutum, *ibid.*
MURUS, adversitas mundi, disciplina, *ibid.* — Munimen fidei christianæ, munio disciplinæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 392. — Murus designat firmitatem : Alan. de Insulis, CCX, 107.
MUSTUM, spiritualis fervor : Raban. Maur., CXII, 1005.
MYRRA, mortificatio, tolerantia passionis, *ibid.*, 999. — Mortificatio : Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987 ; Wolbero abb., CXCV, 1175 ; Alanus de Insulis, CCX, 86. — Myrrha, virtutum suavitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 425. — Myrrha significat incorruptibilitatem et virginitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 829. — Myrrha et thus, orationis perfectæ symbola : Gillebert., CLXXIV, 148. — Myrrha et thus passionis amaritudinem designant, *ibid.*, 646. — Fides, spes et charitas per myrrham thus et universum pulverem pigmentarii figurantur : Wolbero abb., CXCV, 1152.
MYRTUS, temperies cogitationis : Raban. Maur., CXII, 999. — Per myrtum significantur proximorum tribulationes per compassionem Verbi consolationis temperatæ : Wolbero abb., CXCV, 1275.
MYTRA, stabilitas mentis : Raban. Maur., CXII, 999.
NARDUS, fides, charitas interna, suavitas mentis, *ibid.*, 1004. — Nardus significat charitatem : Wolbero, abb., CXCV, 1078. — Humilitatem : Rupert. abb., CLXVIII, 851 ; S. Bernard., CLXXXIII, 428, 989. — Humilitatem charitate ferventem, *id.*, CLXXXIV, 428. — Quietem mentis : Gillebert., CLXXIV, 190.
NARES, exhalantes insidiæ, præscientia : Garner. de S. Victore, CXIII, 171.
NASUS, discretio : Raban. Maur., CXII, 1004 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 171 ; Alanus de Insulis, CCX, 99.
NAVICULA cœlestem designat requiem : Vener. Godefrid., CLXXIV, 918, 925.
NEBULÆ, abolitio peccatorum : S. Eucher., L, 750. — Nebula pro luce accipitur et pro cordis munditia : Rupert. abb., CLXVII, 696.
NEMUS, nitor eloquentiæ sæcularis : Raban. Maur., CXII, 1005.
NERVUS, sententia fortis districtio : Garner. de S. Victore, CXIII, 220.
NIDULUS, simplicitas : Raban. Maur., CXII, 1006.
NIDUS, bona conscientia : S. Eucher., L, 748. — Fides sancta conversatio : Raban. Maur., CXII, 1006.

NIGREDO, humilitas, tribulatio exterior, labor, *ibid.*
NITRUM, exterior carnis mundities, *ibid.*
NIX, desiderium celeste, *ibid.* — Candor vitæ celestis, animadversio supremi iudicii: Garner. de S. Vict., CXIII, 63. — Nix interdum malum, interdum bonum significat: Rupert. abb., CLXVIII, 776. — Nivis, candor iustitiæ: S. Euch., I, 739.
NOVACULA significat vim divini amoris: Rupert. abb., CLXVII, 857.
NOX, vita præsens, tristitia: Garner. de S. Victore, CXIII, 576.
NUBES, temporalia bona, *ibid.*, 49.
NUMERUS denarius decalogum significat: Wolbero abb., CXCV, 1157, 1212. — Numerus senarius perfectionem significat, *ibid.*
OBRYZUM, divitiæ terrenæ: Raban. Maur., CXII, 1009.
OCCIDENS, decrepita ætas, *ibid.*, 1040.
OCTONARIUS numerus, resurrectio carnis: Garner. de S. Victore, CXIII, 450.
OCULUS, intentio cordis, claritas intellectus, internum desiderium, opus, intuitus exterior, sensus spiritalis, *ibid.*, 1009. — Cordis intentio, qui docendo illuminat, contemplativa vel activa vita, spes, operationes: Garner. de S. Victore, CXIII, 166. — Oculum designat intentionem: Alanus de Insulis, CCX, 278. — Intentionem mentis: Wolbero abb., CXCV, 1034. — Intentionem operis: Vener. Godefrid., CLXXIV, 927. — Contemplationem: Alanus de Insulis, CCX, 278.
ODOR, suavitas sanctitatis, bona vita, sanctitas locutionis: Raban. Maur., CXII, 1010. — Odor bonus est exemplum bonum: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 408. — Odor unguenti, penitentiae symbolum, *ibid.*, 957.
OLEUM, interna gratia, devotio mentis, charitas, testimonium cordis, consolatio, forma laudis: Raban. Maur., CXII, 1011. — Oleum dicitur divina gratia: Alanus de Insulis, CCX, 233. — Oleum significat bona opera: Alcuin., C, 705. — Oleum in vasis habere est lætitiā bonorum operum in conscientia habere: Wolbero abb., CXCV, 1043. — Charitas oleo comparatur, *ibid.*, 1031.
OLIVA, misericordia, opera iustorum: Raban. Maur., CXII, 1011. — Oliva charitatem significat: S. Bernard., CLXXIV, 733.
OLIVA, tribulatio: Raban. Maur., CXII, 1011.
ONYCHA, oratio, *ibid.*, 1012.
ORGANUM, lætitia mentis, prædicationes, *ibid.*
ORIENS, pueritia, sanctitas vitæ, *ibid.* — Oriens pro iustitia sumitur: Philippus de Harveng, CCIII, 949.
OS, secretum bonæ mentis, locutio: Raban. Maur., CXII, 1013. — Cordis cogitatio, locutio: Garner. de S. Victore, CXIII, 173.
OS, fortis facta, fortitudo carnis: Raban. Maur., CXII, 1013. — Ossa virtutes, duritia fortitudinis, carnis fortitudo: Garner. de S. Victore, CXIII, 214.
OSCULUM, charitas, deceptiones: Raban. Maur., CXII, 1014.
OSTIUM, ingressus regni celestis, dilectio Dei et proximi, desideria carni, *ibid.* — Fides, seu visio Dei, initium cognitionis divinæ, intellectus, exitus, claustra divini timoris, virtutes: Garner. de S. Victore, CXIII, 408. — Ostium dicitur obedientia: Alanus de Insulis, CCX, 86.
OVIS, innocentia, mundas cogitationes: Raban. Maur., CXII, 1013. — Cogitationum innocentia: Garner. de S. Victore, CXIII, 103.
OVUM, spes: Raban. Maur., CXII, 1014.
PALEÆ, necessaria vitæ, *ibid.*, 1018.
PALIURUS, excusatio, *ibid.*, 1019.
PALLIUM, reverentia, jucunditas cordis, auxilium consideratio propriæ infirmitatis, actionis, *ibid.*, 1018.
PALMA, perfectio, vel victoria: S. Euch., I, 742. — Recta intentio, victoriæ spirituales, præmia æterna: Raban. Maur., CXII, 1017. — Victoriæ symbolum: Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 503; Wolbero abb., CXCV, 1193.
PALPEBRÆ, cogitationes, interna consilia: Raban. Maur., CXII, 1018.
PANIS, gratia spiritualis, bona actio, robor charitatis, humilitas, consolatio, subsidium vitæ, gratiæ spirituales, intelligentia sanctissimæ Trinitatis, internæ consolationes, *ibid.*, 1021. — Panis nomine deliciæ intelliguntur: Petrus Cantor, CCV, 343.
PAPYRUS, scientia secularis: Raban. Maur., CXII, 1021.
PARADISUS, serenitas mentis, gloria temporalis, gaudium celeste, *ibid.*, 1022. — Paradisus voluptatis designat plenitudinem suavitatis in Christo: Adam. Scot., CXCVIII, 249. — Vita spiritualis paradiso est similis: Vener. Godefrid., CLXXIV, 143. — Lacrymarum sive

compunctionum quatuor species designatæ per quatuor flumina paradisi: Adam. Scot., CXCVIII, 771.
PASCUA, reflectio spiritalis: S. Euch., I, 742.
PASTUS, instructio, internæ sapientiæ reflectio: Raban. Maur., CXII, 1022.
PAX, amor socialis, quies mentis, tranquillitas contemplationis, prædictio, quies futura, carnalis consensus: Raban. Maur., CXII, 1016.
PAXILLUS, compunctio, *ibid.*, 1023.
PECCATUM, sacrificium pro peccato, *ibid.*, 1024.
PECTUSCULUM, correctum, *ibid.*
PELLIS, modica adversitas, superficies actionum, infirma mundi, virtutes corporales, *ibid.*, 1026. — Pelles Salomonis varietatem virtutum designant: Alanus de Insulis, CCX, 37.
PENNE, actio exteriorum, præcepta charitatis, virtutes morales: Raban. Maur., CXII, 1026.
PENNULÆ, sancta desideria, *ibid.*
PEPONES, terrenæ dulcedines, *ibid.*
PERA, onus sæculi, mens devota, *ibid.*, 1027.
PERSECUTIO iudicium est per quam quis aut probus aut reprobatus iudicatur: Tertullian., II, 103. — Persecutio palea illa est quæ et ante Dominicam aream pergit. Ecclesiam scilicet, confusam acervum fidelium evenitans, frumentum martyrum et paleas negatorum, *ibid.* — Persecutio scalas quas somniat Jacob, aliis ascensum in superiora, aliis descensum ad inferiora demonstrans, *ibid.*, 103.
PES, prædictio, opera celestium præceptorum, cogitationes, intentiones, afflictiones, operationes: Raban. Maur., CXII, 1023. — Pedes, gressus actuum, duo amores, cogitationes: Garner. de S. Victore, CXIII, 233. — Pedes, affectus sunt: Alan. de Insulis, CCX, 86. — Affectus et intellectus sunt pedes animæ: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 601. — Affectiones animæ per pedes sunt designatæ: S. Bernard., CLXXXIII, 273. — Pedes Domini sunt misericordia et iustitia: Vener. Godefrid., CLXXIV, 933, 944.
PETRA, fides, confessio fidei, soliditas bonæ actionis, spiritualis fortitudo, bona exempla, magnæ contemplationes: Raban. Maur., CXII, 1028. — Soliditas fidei: Garner. de S. Victore, CXIII, 349.
PHIALÆ significant abundantiam linguarum: Rupert. abb., CLXVIII, 774. — Spirituality, *ibid.*, 814. — Phiale, larga prædictio: Garner. de S. Victore, CXIII, 439.
PICTURÆ, diversitates virtutum: Raban. Maur., CXII, 1028.
PILI, afflictiones, cogitationes infirmæ, *ibid.*
PINULÆ piscium hilaritatem significant: S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PINUS, veritas fidei: Raban. Maur., CXII, 1029.
PISCINA, compunctio, doctrina prædicationis, *ibid.*, 1030.
PISCIS, fides non ficta: S. Euch., I, 742; Raban. Maur., CXII, 1030. — Piscis significat bonos nostros sensus: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 815, 818. — Piscium aquam patientiam significant: S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PLAGA, percussio dura, tribulatio transitoria, correctiones, afflictiones, præsentis infirmitates: Raban. Maur., CXII, 1019.
PLANTA, discretio cordis, finis mundi, *ibid.* — Actio vitæ, finis vitæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 238.
PLATEA, auctoritatis latitudo, libertas propriæ voluntatis, latitudo vitæ præsentis, *ibid.*, 239.
PLECTÆ, concordia: Raban. Maur., CXII, 1026.
PLUVIA, interna gratia, sancta prædictio, relectio, *ibid.*, 1034. — Prædicationis gratia: Rupert. abb., CLXVIII, 969.
POMA, opera bona: Raban. Maur., CXII, 1030. — Primordia nostrorum operum: Garner. de S. Victore, CXIII, 348.
PORTA, fides, opus iustitiæ, exitus ab hac vita, virtutes morales, quinque sensus corporis: Raban. Maur., CXII, 1031. — Fides, actio, exitus vitæ, actiones bonæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 404. — Porta designat opera bona vel corda hominum: Raban. Maur., CXI, 383. — In Ezechiel porta ad orientem est fides; porta ad aquilonem spes; porta ad meridiem charitas: S. Gregor. Mag., I, XXVI, 1021.
PRÆDA, salus electorum, persecutio: Raban. Maur., CXII, 1027.
PRÆSEPE, beatitudo celestis, *ibid.* — Præsepe typus est monasticæ vitæ: Vener. Godefrid., CLXXIV, 684.
PROFUNDUM, profunditas cogitationum: Garner. de S. Victore, CXIII, 503.
PROPUGNACULA, muraena: Raban. Maur., CXII, 1033.
PRUNA, abstinencia eoquod per hanc frigescat calor

corporis : S. Euch., I, 739. — Pruina, pulchritudo celestis, temporalis adversitas, maturitas religionis : Raban. Maur., CXII, 1035.

PRUNÆ, consolationes sæculares, *ibid.*

PUERI, circumspectiones cordis : Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

PULVIS, fecunditas sanctitatis, cogitatio interna, desiderium sæculare, actio mundana, infirma actio, spiritalis infirmitas, interna discretio : Raban. Maur., CXII, 1035. — Terrena intelligentia, terrenum negotium, subtilitas operum, retractatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 250.

PUNCTUM, festinantia, brevitās huius vitæ : Raban. Maur., CXII, 1034.

PURPURA, fulgor castitatis, *ibid.*

PUTEUS, profunda cordium : Garner. de S. Victore, CXIII, 500. — Secretum contemplationis, secretum cordis : Raban. Maur., CXII, 1035.

QUADRATURA spiritalis est fides, spes, charitas et operatio : Wolbero abb., CXIV, 1181.

QUATERNARIUS numerus, principales virtutes, quatuor partes mundi : Garner. de S. Victore, CXIII, 441.

RADIX, prædictio sancta, intentio, bonæ notionēs : Raban. Maur., CXII, 1036. — Sancta prædictio, occulta cogitatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 342.

RAMUS, affectus bonus, bona opera : Raban. Maur., CXII, 1037. — Rami, opera, verba sententia : Garner. de S. Victore, CXIII, 346.

RATIONALE, interna munditia : Raban. Maur., CXII, 1037.

RECLINATORIUM, interna munditia, *ibid.*, 1039.

REX, sensus interni, sensus corporales, *ibid.*, 1037.

RISUS, spirituale gaudium, lætitia mundi, *ibid.*, 1040.

RIVUS, fuenta prædicationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 286.

ROS, superna contemplatio, plenitudo sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROSA, delectationes vitæ præsentis, *ibid.*

ROTA, humani generis est similitudo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 291.

RUBOR, desiderium celeste : Raban. Maur., CXII, 1041.

RUBUS igneus in quo apparuit Deus Moysi figurabat fortitudinem suam contra Egyptios : Rupert., CLXVII, 378.

SABBATUM, quies mentis et quies æternitatis, opera sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1042.

SACERDOS, ratio nostra, *ibid.*

SAGITTA, verba prædicationis, manifesta persecutio, afflictiones, insidie, *ibid.*, 1044. — Sagittæ, prædicationis, animadversionis percussio : Garner. de S. Victore, CXIII, 326.

SAL, spiritalis intellectus, sapientia, discretio, admonitio : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sol significat discretionem : Rupert., CLXVII, 753, 1258. — Sapientiam : Raban. Maur., CXI, 460; Wolbero abb., CXCV, 1224.

SALIVA, sapor contemplationis, sapientia : Garner. de S. Victore, CXIII, 181.

SALSUGO, desiderium bonum, sanctitas : Raban. Maur., CXII, 1045.

SALTERIUM, bona actio, *ibid.*

SALTUS, Opera per saltum designantur : Wolbero abb., CXCV, 1037.

SAPPHIRUS, sancta contemplatio : Raban. Maur., CXII, 1044.

SARTAGO, zelus animarum, tribulatio, *ibid.*, 1046.

SCALA, charitas, *ibid.*, 1045.

SCAPULA, exercitum boni operis, defensiones, *ibid.*

SCUTUM, protectio, iudicium, excusationes, *ibid.*, 1061. — Scutus, humana repugnatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 531.

SECURIS, correptio, donum gratiæ, gravis persecutio : Raban. Maur., CXII, 1047. — Intellectus donum, sententia districta animadversionis, increpatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 526.

SEMEN, divina prædictio : S. Euch., I, 712. — Opus bonum, locutio oris : Raban. Maur., CXII, 1048.

SEMITA, humilitas, interna cogitatio, perfectio, *ibid.*, 1049. — Operatio, angustia, vita regularis, subtiles prædicationes, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 264.

SENIARIUS numerus, perfectio rei, perfectio vitæ activæ, sex ætates sæculi, *ibid.*, 443.

SENECTUS, materitas perfectionis, defectus virium : Raban. Maur., CXII, 1049.

SEPPES, præcepta bona, *ibid.*

SEPTENARIUS numerus, perfectionis summa, secu-

tura quies æternitatis, universitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SEPULCRUM, secretum contemplationis : Raban. Maur., CXII, 1040.

SERPENS, Capiti serpentis fides comparatur : Petrus Cantor, CCV, 266.

SIBILUS, admiratio, inspiratio divina, admonitiones : Raban. Maur., CXII, 1063.

SIGNACULUM, virtus castitatis, *ibid.*

SILEX, actio bona, *ibid.*, 1054.

SIMILAGO, puritas cordis, *ibid.*

SINDO, subtilis prædictio, occupatio sæculi, *ibid.*

SINISTRA, delectatio laudis humanæ, adversitas, *ibid.*, 1055. — Gloria vitæ præsentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 200. — Sinistra adversitatem significat : Rupert. abb., CLXVII, 1426; Alanus de Insulis, CCX, 56.

SINUS, securitas, secreta requies : Raban. Maur., CXII, 1054.

SITIS, desiderium bonum, *ibid.*, 1057.

SOL, prædictio, charitas, lætitia, contemplatio, fervor iustitiæ, tentationis calor, tribulatio, acumina apientum, præsens tempus, claritas patriæ celestis, *ibid.* — Sol dicitur persecutio, ostensio de re aliquis, fulgor boni operis, fervor amoris, lumen veritatis, tentationis ardor : Garner. de S. Victore, CXIII, 57.

SOLITUDO, quies mentis : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 269.

SOLIUM, sublimitas mentis, sedes consilii, altitudo mundana : Raban. Maur., CXII, 1058.

SOMNUS, mors carnis, quies mentis, *ibid.*, 1039.

SONUS, fides, gemitus poenitentiae, *ibid.*

SPECULUM, fides, exempla bona, *ibid.*, 1050.

SPECUS, interna cordis, *ibid.*, 1051.

SPELUNCA, sanctitas vitæ, *ibid.*, 1050.

SPHÆRULÆ, volubilitates cogitationis, *ibid.*

SPIGA, opera bona, anni fertilitates, *ibid.*, 1053. — Profectus boni operis : Garner. de S. Victore, CXIII, 431.

SPINA, compunctio peccatorum, suspensiones formidinum : Raban. Maur., CXII, 1036. — Doctrina spiritualis vis, tentationum aculei, divitiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 539.

SPIRITUS, ventus acris, timor Domini : Raban. Maur., CXII, 1036. — Spiritus dicitur affectus spiritualis, interna cogitatio, ventus : Garner. de S. Victore, CXIII, 152.

SQUAMÆ, robor bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 1046.

STACTES, oratio, *ibid.*

STATERA, discretio, iudicia, *ibid.*, 1047.

STATURA, conversatio sancta, fortitudo, profectio : *ibid.*

STELLA, fides, *ibid.*, 1052.

STERCUS, recordatio peccatorum, *ibid.*, 1053. — Res transitoria : Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

STERNUTATIO, commotio : Raban. Maur., CXII, 1053.

STILICIDIA, verba prædicationum : Garner. de S. Victore, CXIII, 503.

STOLA, virtus innocentie, gaudium novum, gloria celestis, opera bona, cogitationes, ornatus exteriorum sensuum, *ibid.*, 1060.

STYLUS, fortis sententia : Raban. Maur., CXII, 1037.

SUBULA, subtilitas verbi, *ibid.*

SUPERBIA, auctoritas, *ibid.*, 1061.

SUPERHUMERALE, fortitudo boni operis, *ibid.*

SUPERLIMEN, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXIII, 406.

TABERNACULUM, patria celestis, conversatio, felicitas terrena : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernaculum, habitaculum mentis, corporea habitatio, cogitationes, edificatio terrenæ felicitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 596.

TABULÆ, scientia et potestas, cordis latitudo, latitudo operis : Raban. Maur., CXII, 1062.

TALENTUM, intellectus, pondus bonum, sensus corporales, intellectus et operatio, *ibid.*, 1063. — Talenta, dona gratiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 507.

TALUM, vitæ terminus : Garner. de S. Victore, CXIII, 237.

TELA, brevitās huius vitæ : Raban. Maur., CXII, 1061.

TEMPLUM, mens devota, capacitas intellectus humani, *ibid.* — Templum est domus deliciarum : Rupert. abb., CLXVIII, 461. — Templum significatur per Libanum, *ibid.*, 1783.

TENEBRÆ, adversitates : Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

TERNARIUS numerus, tres theologicæ virtutes, tria tempora vitæ, *ibid.*, 442.

TERRA, mens sancta: Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra dicitur soliditas patriæ celestis, terrena actio: Garner. de S. Victore, CXIII, 239.

TESTA, vigor districtiois: Raban. Maur., CXII, 1066.

THALAMUS, mens devota, *ibid.*, 1065.

THESAURUS, esieste præmium, desiderium bonum, sancta locutio, intentio bona, *ibid.*, 1066.

THORAX, virtus patientiæ, *ibid.*, 1068. — Patientiæ longanimitas: Garner. de S. Victore, CXIII, 328.

THURIBULA, actiones designant: Alan. de Insulis, CCX, 370.

THUS, devotio orationis: Raban. Maur., CXII, 1070. — Amoris hostia, virtus orationis: Garner. de S. Victore, CXIII, 425. — Thus significat contemplationem: Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987. — Orationem: Wolbero abb., CXCV, 1158.

THYMIAMA, devotio orationis: Raban. Maur., CXII, 1067.

TIARA, decor virtutum, *ibid.*

TIMOR est gratiam eius: S. Bernard., CLXXXII, 577. — Saper, id., CLXXXIII, 892. — Timor aquæ comparatur, *ibid.*, 879, 1044.

TINCTURÆ, ornamenta virtutum: Raban. Maur., CXII, 1067.

TINEA, tentatio, *ibid.*

TINTINABULA, sonit prædicationis, *ibid.*

TOMITRUS, emminatio, increpationes, *ibid.*, 1068. — Prædictio superari terroris: Garner. de S. Victore, CXIII, 62.

TOPAZION, pretiosa hujus sæculi: Raban. Maur., CXII, 1068.

TORRENS, fluxus vitæ, *ibid.* — Cursus mortalis vitæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TRABES significant fidem: Rupert. abb., CLXVII, 1150.

TRECENTI, Trecentis famulis Abraham quatuor reges operans, mystica victoriam Christiani hominis de quatuor hostibus reportandam designavit: S. Paulin. Nolan., LXI, 300.

TRIBULUS, punctio cordis: Raban. Maur.: CXII, 1067.

TRITICUM, sermo prædicationis, opus bonum, *ibid.*, 1067. — Triticum Domini sunt humiles et justi: Rupert. abb., CLXVIII, 1585.

TUBA, sonus prædicationis, favor humanus, duo præcepta charitatis, prædictio: Raban. Maur., CXII, 1069.

TUNICA, actio consummata, occupatio sæculi, interiora delicta, *ibid.* — Tunica talaris Joseph est opus bonum usque ad consummationem: Wolbero abb., CXCV, 1055. — Tunica curam secularem designat: Alanus de Insulis, CCX, 86.

TURRIS, robur prædicationis, virtus humilitatis: Raban. Maur., CXII, 1070. — Circumspectio, altitudo gratiæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 594.

TURTUR, dilectio Dei, secreta compunctio: Raban. Maur., CXII, 1069. — Intelligentia spiritalis vel castitas: S. Eucher., L, 748. — Exemplum castitatis, simplicitatis forma: S. Bernard., CLXXXIV, 537.

TYMPANUM, bonum opus: Raban. Maur., CXII, 1067. — Tympanum carnis mortificationem figurat: S. Bruno Carthus., CLII, 1169.

UBERA dicuntur duo præcepta charitatis: Raban. Maur., CXII, 1081. — Congratulatio et compassio: S. Bernard., CLXXXIII, 749, 754, 819. — Argumenta crasse spei: Garner. de S. Victore, CXIII, 231. — Ubra duo sponsi longanimitas et benignitas: S. Bernard., CLXXXIII, 816. — Remissio peccatorum et distributio donorum: Wolbero abb., CXCV, 1025. — Adversitas et prosperitas duo sponsæ ubera inter quæ dilectus: S. Bernard., CLXXXIV, 646.

UMBILICUS charitatem designat: Alanus de Insulis, CCX, 98.

UMBRA, illuminatio fidei, vita: S. Eucher., L, 741. — Refrigerium consolationis, oblitio: Raban. Maur., CXII, 1085. — Mentis refrigerium, torpor mentis, obscuritas allegoriæ, instabilitas vitæ, oblitio, refrigerium quietis eternæ, mentis perfectio, actiones nostræ: Garner. de S. Victore, CXIII, 585. — Umbra laborem significat: CXCV, 1156.

UNGUENTUM, sancta conversatio: Raban. Maur., CXII, 1083. — Unguentum optimam signat gratiam: Rupert. abb., CLXVIII, 1287.

UNGUES, unis rei cuiuslibet: Garner. de S. Victore, CXIII, 240.

UNGULA, perfectio, ultima opera, fines hujus mundi:

Raban. Maur., CXII, 1083. — Vir tutum perfectio: Garner. de S. Victore, CXIII, 240.

UNICA, anima nostra: Raban. Maur., CXII, 1085.

UNITAS dicitur bene vivendi initium: Garner. de S. Victore, CXIII, 457.

UTER notat temperantiam: Vener. Guibert., CLVI, 162.

UVÆ, fructus justitiæ: S. Eucher., L, 742.

UXOR, exemplum bonum, actio bona, voluntas bona: Raban. Maur., CXII, 1087. — Bona operatio: Garner. de S. Victore, CXIII, 142.

VAGINA, misericordia: Raban. Maur., CXII, 1072.

VAH, gaudium mentis, exprobratio malorum, *ibid.*, 1071.

VALIS, vita præsens, mens humilis, *ibid.*, 1072. — Valles dicuntur contritiones cordis humilis: S. Eucher., L, 742.

VAPOR, status vitæ præsentis: Raban. Maur., CXII, 1072.

VAS, dilectio vitæ præsentis, fervor dilectionis, *ibid.*, 1076.

VENA, sublimitas internæ locutionis, *ibid.*, 1075.

VENTER, conversatio nostra, cor compunctum, memoria hominis, *ibid.*, 1071. — Mens, infirmitas nostra: Garner. de S. Victore, CXIII, 226. — Venter distinctus sapphyris est castitas corporis ornata castitate mentis: Wolbero abb., CXCV, 1198. — Venter memoriam designat: Alanus de Insulis CCX, 86.

VENTUS, vita præsens, tribulatio, persecutio, interior tentatio: Raban. Maur., CXII, 1071. — Ventus, prosperitas transitoria, concussio districti iudicii: Garner. de S. Victore, CXIII, 51.

VER, initium boni operis: Raban. Maur., CXII, 1075.

VERTEX, ratio mentis, sanctitas, *ibid.*, 1075. — Fides: Garner. de S. Victore, CXIII, 162.

VESPERA, tentatio, terminus vitæ, adversitas, finis mundi: Raban. Maur., CXII, 1077. — Vesper, terminus vitæ, adversitas, otii torpor, peccati tentatio: Garner. de S. Victore, CXIII, 574. — Vespere, perfectio: Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIBULUM, humilitas, fides: Garner. de S. Victore, CXIII, 415.

VESTIMENTUM, bonum opus, opera justitiæ, bona exempla: Raban. Maur., CXII, 1075. — Opera bona vestimentis assimilata: Gillebert., CLXXXIV, 180.

VESTIS, charitas: Raban. Maur., CXII, 1076.

VIA, bona conversatio, rectitudo ecclesiarum, vita nostra, rectitudo vitæ præsentis, opera conditoris, internæ cogitationes, actiones nostræ: Raban. Maur., CXII, 1077. — Charitas: Petr. Lombard., CXCI, 1244. — Iter rectitudinis, latitudo propriæ libertatis, sancta conversatio, actiones nostræ, vivendi ordines: Garner. de S. Victore, CXIII, 260.

VINEA signat bonorum operum actiones: Raban. Maur., CXI, 507. — Vineæ fructus est charitas: S. Bernard., CLXXXIII, 1070.

VINUM, intelligentia spiritalis, compunctio, correctio, contemplatio, vindicta: Raban. Maur., CXII, 1078. — Charitatis donum vini appellatione recte figuratur: S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Per vinum fervor charitatis et dilectionis intelligitur: Casiodor., LXX, 1100. — Charitas vino comparatur: S. Bernard., CLXXXIII, 743, 1014. — Præceptum de charitate vino comparatur: Wolbero abb., CXCV, 1097. — Vinum figurat delectationem terrenam: Alanus de Insulis, CCX, 227. — Vinum dicitur virginitas Deum lætificans: Vener. Guibert., CLVI, 497.

VIOLA, symbolum humilitatis: S. Bernard., CLXXXIV, 667.

VIR, intellectus, animus noster, sensus corporis: Raban. Maur., CXII, 1080.

VIRGA, fides, correctio, castigatio divina, *ibid.*, CXII, 1081. — Rectitudo, percussio, disciplina, rigor: Garner. de S. Victore, CXIII, 545.

VIRGINITAS designat sterilitatem animæ: Adam. Scot., CXCVIII, 565.

VIRIDIS circulus, signum beatitudinis eternæ, *ibid.*, 702.

VISCERA, affectiones cordis: Raban. Maur., CXII, 1081.

VITA, gloria temporalis, approbatio exterioris actionis, *ibid.* — Vita activa et contemplativa per filios et filias: Vener. Godefrid., CLXXIV, 695. — Per columbas et turtures, *ibid.*, 710.

VITIS symbolum est humilitatis et obedientiæ: Vener. Godefrid., CLXXIV, 821. — Vitis fructus est charitas: Vener. Godefrid., CLXXIV, 832. — Vitis, fides: Raban. Maur., CXII, 1081.

VITREUS, Innocentia significatur per mare vitreum : Rupert. abb., CLXVII, 643.
VITTA, sancta prædictio, spes celestium : Raban. Maur., CXII, 1082.
VOLUCRES designant spirituales subtilitates : Vener. Guibert., CLVI, 104.
VOMER, prædicationes : Raban. Maur., CXII, 1083.
VOX, contemplatio, prædictio doctorum, compunctio, terror persecutionis, *ibid.*
VULNUS, tribulatio, charitas, flagelli dolor, angustia nostras, *ibid.*, 1084. — Vulnura Christi spiritualia in nobis sunt timor et amor : Vener. Godefrid., CLXXIV, 771.
VULTUS cognitio veritatis : Raban. Maur., CXII, 1083.
ZELUS dicitur spiritualis ferror, *ibid.*, 1088.
ZONA, vinculum charitatis, disciplina mentis, mortificatio carnis, *ibid.*

II. — Vitia.

ABYSSUS, confusiones malorum operum : Raban. Maur., CXII, 852. — Profunditas avaritiæ : Rupert. abb., CLXVIII, 348.
ACEYUM, dolus, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 833.
ADEPS, carnalis luctitia, *ibid.*, 834. — Superbia : Garner. de S. Victore, CXIII, 213.
ÆGYPTIA mulier sollicitans Joseph typus est luxuriæ : Adam. Scot., CXCIII, 814.
ÆGYPTIUS, tenebræ, peccata infidelitatis : Raban. Maur., CXII, 913. — Ægypti nomine tenebræ hujus mundi designantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 409. — Ægyptus per Æthiam Pharaonis designata : S. Bernard., CLXXXIII, 291.
ÆS, cor insensibile : Raban. Maur., CXII, 917.
ALÆ significant superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 80.
ALBUGO, caritas cordis, arrogantia mentis : Raban. Maur., CXII, 867.
ALOE, voluptas carnis, *ibid.*
AMBITIO est adoratio diaboli : S. Bernard., CLXXXIII, 198. — Comparatur draconi, *ibid.*, 241.
AMPHORA, avaritia : Raban. Maur., CXII, 838; Garner., CXIII, 460.
ANIMALIA, irrationabiles animas motus, *ibid.*, 93.
AQUA, prava scientia, hujus mundi prosperitas, subtilis loquacitas, cupiditas sæculi, sæculi prosperitas, adversitas, voluptas carnis, scientia hæreticorum, persecutiones, instabiles cogitationes, blandimenta tentationum : Raban. Maur., CXII, 860. — Prava scientia, lubrica corda : Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua designat originale peccatum et concupiscentiam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 730. — Actualia peccata, *ibid.*, 806. — Aquæ, tentationes : S. Eucher., I, 742. — Aquæ scientiam pravam vel tribulationem designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 160. — Aquæ tribulationem designant : Alanus de Insul., CCX, 106.
AQUILA, terrena : S. Eucher., I, 748.
AQUILO, frigus peccatorum, *ibid.*, 739. — Ansteritas persecutionis : Raban. Maur., CXII, 860. — Superbiæ index : S. Bernard., CLXXXIV, 1130; Alanus de Insul., CCX, 133.
ARBOR, mala voluntas : Raban. Maur., CXII, 865.
ARCUS, occulta malitia, minæ, *ibid.*, 862. — Arcus tentationes fraudulentas denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 665.
ARENA dicitur amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 849.
ARGENTUM, Per argentum terrena omnis substantia intelligitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 515.
ARIES, motus iracundiæ : Raban. Maur., CXII, 863.
ARMA, apertæ impugnationes, *ibid.*, 864. — Arma tentationes violentas denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 665.
ARUNDO inconstantis symbolum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 66, 69.
ASINA, motus lascivientes cordis : Garner. de S. Victore, CXIII, 90.
ASINUS, luxuria, mala vita, *ibid.*, 88. — Asini significant amorem carnalem : Gregor. Mag., LXXIX, 412.
ASPI, blanda et latens suggestio : Garner. de S. Victore, CXIII, 129.
AUSTER, blandimenta mundi : Raban. Maur., CXI, 262. — Vita remissa : Garner. de S. Victore, CXIII, 56.
AVIS, levitas verborum : Raban. Maur., CXII, 871. — Aves dicuntur superflua cogitationes : S. Eucher., I, 748. — Aves, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 65. — Aves quas abigebat Abraham significant Ægyptios : Rupert. abb., CLXVII, 383.

BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1310.
BABYLON dicitur peccatum : Raban. Maur., CXII, 872. — Babylonis rex est typus diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1500.
BEL, Luxuria similis est idolo Bel a Daniele destructo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 235. — Per altare idoli Belis signatur omnis simonia : Petrus Cantor, CCV, 91, 124, 366.
BELLUM, persecutio, adversitas sæculi, pugna vitiorum : Raban. Maur., CXII, 874.
BESTIA, peccatum criminale, instabiles motus cordis, *ibid.*, 872. — Bestia, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 106. — Vitia comparantur bestiis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1120, 1128.
BITUMEN, duritia discordiæ : Raban. Maur., CXII, 876.
BOS, cupiditates sensuum, elationes cordis, *ibid.*, 876.
BRUCHUS, edendi ingluviæ, *ibid.*, 877.
BUCCINA, persecutio, *ibid.*
BUTYRUM, motus carnis, *ibid.*
CÆSARIES Absalon est superfluitas bonorum temporalium : Adam. Scot., CXCIII, 816.
CALCEAMENTUM, actio mortifera, externa mala : Raban. Maur., CXII, 880.
CALCULUS, pœna linguæ mentientis, *ibid.*
CALIGO, dicitur confusio mentis, peccatum, *ibid.*, 879.
CALIX, mundana voluptas, *ibid.*
CALLIS, doctrinæ perversæ, *ibid.*, 880.
CAMELUS, fortitudo vitiorum, *ibid.*, 882.
CANCER, Cancro similis est usura peccati : Petr. Cantor, CCV, 157.
CAPILLI abundantiam terrenæ substantiæ designant : S. Gregor. Mag., LXXIX, 35.
CAPUT, vitia criminalia : Raban. Maur., CXII, 884.
CARCER, pondus corruptionis nostræ, tribulatio, *ibid.*, 886.
CARO, peccatum, dilectio carnalis, immortalitatis corruptio, sapientia carnalis, concupiscentia, mollires, infirma opera, *ibid.* — Vita carnalis, delectatio carnalis, carnalitas, operis infirmitas, pœna carnis vel vitia, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 207. — Caro cum pro corruptione sumitur, dicitur regnum Dei non possessura : S. Augustin., XXXIII, 948. — Carnis et sanguinis nomine ipsam corruptionem carnis et sanguinis Apostolus nuncupavit, vel opera carnis et sanguinis, XXXIII, 943, 945, 946; XXXIX, 1625. — Caro et sanguis significant peccata : Rupert. CLXVIII, 466.
CARODION, vitium loquacitatis : Raban. Maur., CXII, 887.
CARTILAGO, simulatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 217.
CATENÆ, obligationes vitiorum : Raban. Maur., CXII, 890.
CATHEDRA, doctrina mala, *ibid.*, 889.
CAUDA, opprobrium, blandimenta, *ibid.*, 890.
CEDRI fastus superbiæ denotant : Richard., CXCVI, 293.
CEPA, Naturam cenodoxiæ Patres in modum cepæ bulborumque describunt, quæ uno decorticata tegmine, alio rursum inveniuntur induta, totiesque reperiuntur obiecta quoties fuerunt expoliata : Joan. Cassian., XLIX, 404.
CERVIX, superbia : Raban. Maur., CXII, 393; Garner. de S. Victore, CXIII, 161.
CIBUS, dilectio mundi : Raban. Maur., CXII, 693.
CICATRICES, peccata, *ibid.*, 891.
CILICIUM peccatum significat : S. Anselm. Cantuariensis, CLVIII, 635.
CLAVIS, inclusio cordis impli : Raban. Maur., CXII, 881.
CLIBANUS, tormentum carnis et animæ, *ibid.*, 894.
CLYPEUM, superbia, *ibid.*, 893.
COGNITIO, concubitus, *ibid.*, 901.
COLLES, altitudines, *ibid.*, 900.
COLLUM, elationis extensio : Garner. de S. Victore, CXIII, 190. — Collum extensum significat superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 911.
COLOR, conversatio prava : Raban. Maur., CXII, 900.
COMEDERE, vexare, detrahare, *ibid.*
CONSILIUM, Isaias omne spectaculum consilium vocat impiorum a genere ad speciem : Tertull., I, 653.
COPHINUS, opus servile, corruptio : Raban. Maur., CXII, 898.
CORNU, superbia, *ibid.*, 903; S. Bruno Carthusian., CLII, 1017.
CORPUS, peccatum, corruptio : Raban. Maur., CXII, 902.

CORVUS, nigredo peccatorum : S. Eucher., L, 748.
— Corvus ex arca dimissus malitiam signabat : S. Ambros., XIV, 391.
COTURNIX, voluptates carnales : Raban. Maur., CXII, 901.
CRUS, corruptio, *ibid.*, 905.
CRYSTALLUS, duritia cordis, *ibid.*, 896.
CUBILE, mens prava, *ibid.*, 901.
CURRUS, magna peccata, res mundi instabiles, *ibid.*, 903.
CUTIS, molities, peccatum, *ibid.* — Molities infirmitatis, peccatum carnis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 903.
CYGNUS, superbia : Raban. Maur., CXII, 894.
CYMBALUM, vitium loquacitatis, *ibid.*, 895.
CYNIPHES et cinomys adulationem et detractionem designant : Petr. Cantor, CCV, 140.
DENTES dicuntur vitia edacitatis, dura, crudelitates : Raban. Maur., CXII, 907. — Prava suggestiones : Garner. de S. Victore, CXCHII, 178.
DIES, delectatio peccati, calor tentationis, eternitas dicit : Raban. Maur., CXII, 909. — Dies dicitur peccati delectatio : Garner. de S. Victore, CXCHII, 370.
DILUVIUM, peccatum : Raban. Maur. CXII, 911.
DOMUS, cogitationes pravae, *ibid.*
DORMITIO, torpor, aegritudo, excusatio, casus, concubitus, *ibid.*, 913.
DRACO, malitia : Garner. de S. Victore, CXCHII, 121.
DUX, vitia principalia : Raban. Maur., CXII, 913; Garner. de S. Victore, CXCHII, 154.
EBRIETAS dicitur error : Raban. Maur., CXII, 914.
EDOM, peccatum, *ibid.*
EDUS, correptio, peccata carnis, cogitationes immundae, *ibid.*
EQUUS designat sæculi fallacem prosperitatem : Petr. Lombard., CXCI, 354. — Equus dicitur lubrica vita : Garner. de S. Victore, CXCHII, 87. — Luxuria similis est equis : Ven. Godefrid., CXLIV, 78.
ERINACII, vitium excusationis : Raban. Maur., CXII, 917.
ERUCA, luxuria, *ibid.*, 916; Garner. de S. Victore, CXCHII, 154.
ERUGO, superbia : Raban. Maur., CXII, 916.
EXACTOR, concupiscentia ventris, consuetudo prava, *ibid.*, 918.
EXERCITUS, vitia, *ibid.*
EXITUS, defectus, *ibid.*, 919.
FAMES, inopia virtutis, tentatio, taciturnitas mala, *ibid.*, 921.
FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*
FASCICULUS dicuntur peccata, *ibid.*, 920.
FAVUS, voluptas mundi, *ibid.*, 922.
FEL, infidelitas, *ibid.*, 923.
FEMINA, affectus carnalis, *ibid.*
FEMUR, carnis delectatio, *ibid.* : Garner. de S. Victore, CXCHII, 251; Alanus de Insulis, CCX, 87.
FENUM, vana gloria : S. Eucher., L, 742.
FERA, Fera pessimæ similis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 201.
FERMENTUM, elatio, simulatio, malitia, appetitus laudis : Raban. Maur., CXII, 924. — Fermentum significat corruptionem : Rupert. abb., CLXVIII, 106. — Vetus fermentum dicitur peccatum : Richard. a S. Victore, CXCVI, 1074.
FERRUM, consuetudo peccati : Raban. Maur., CXII, 925.
FEX, peccata, *ibid.*
FICUS, Ficus foliis significatur pruritus libidinis : S. Augustin., XXXVIII, 442.
FLAMMA, voluptas, vehementia desiderii mali : Raban. Maur., CXII, 921. — Estus carnalium desideriorum : Garner. de S. Victore, CXCHII, 358.
FLOS, hypocritarum laus : Raban. Maur., CXII, 929.
FLUCTUS, tentationes : S. Eucher., L, 742.
FLUMEN est doctrina hereticorum : Rupertus abb., CLXVII, 1760.
FOLLA, mentis levitas : Garner. de S. Victore, CXCHII, 547.
FONS, poena mortalitatis, peccatum avaritiæ, peccata : Raban. Maur., CXII, 929.
FORNAX, ardor concupiscentiæ, *ibid.*, 931.
FOSSA, cupiditas terrena, *ibid.*, 932.
FOVEA, malitia deceptionis, vitium excusationis, cupiditas terrena, *ibid.*
FRAMEA, tentationes, *ibid.*, 922.
FRENUM, ignorantia, *ibid.*, 925.
FRONS, impudentia carnis vel cordis, *ibid.*, 971.
FRUMENTUM, delectatio carnis, *ibid.*, 938.

FUGA, timor credis, defectus, *ibid.*, 935.
FUMUS, doctrinae male superbia, *ibid.*, 935. — Fumus significat caritatem : Rupert. abb., CLXVII, 1291.
FUNDAMENTUM, delectationes carnales : Rab. Maur., CXII, 935.
FUNGULUS, delectationes pravae, *ibid.*, 937.
GENS, vitia, *ibid.*, 944.
GIGAS, criminale peccatum, *ibid.*, 946. — Gigantes superbi animi motus significant : Vener. Guibertus, CLVI, 86.
GLACIES, durities peccatorum : S. Eucher., L, 739.
GLADIUS, verbum corruptionis, sermo detractionis, persuasio prava, vindicta, peccatum : Raban. Maur., CXII, 940. — Ira : Garner. de S. Victore, CXCHII, 322. — Gladius occultus est adulatio : Petrus Cantor, CCV, 142.
GRANDO, violenta prædatio : Rab. Maur., CXII, 945. — Nivis et grandinis nomine afflictiones corporales intelliguntur : Rupert. abb., CLXVIII, 538.
HASTA dicitur superbia : Raban. Maur., CXII, 948.
HERBA luxuriosa et lubrica concupiscentia, voluptates carnales, *ibid.*, 950. — Herbae aculeis refertæ, vitia et tentationum inflectiones : S. Eucher., L, 742.
HIEMS, præsens vita, persecutio vel tribulatio : S. Eucher., L, 741. — Abundantia iniquitatis, malitia : Raban. Maur., CXII, 953. — Per hiemem figuratur vita præsens : S. Greg. Mag., LXXIX, 498. — Hiems significat peccatum : Rupert. abb., CLXVIII, 867. — Hiems infidelitatem designat : Alanus de Insulis, CCX, 69.
HIRCUS, motus luxuriæ, carnis immunditiæ : Raban. Maur., CXII, 954.
HOEDUS, appetitus carnis, *ibid.*, 955. — Hædi dicuntur motus carnis : S. Eucher., L, 752.
HOMO dicitur culpa, infirmitas : Garner. de S. Victore, CXCHII, 153.
HUMOR, concupiscentia carnis : Rabanus Maur., CXII, 959.
IGNIS dicitur avarus, vindicta, veemens impatientia, luxuria, concupiscentia, indignatio, iracundia, *ibid.*, 960. — Malitia, luxuria, avaritia, invidia : Garner. de S. Victore, CXCHII, 535. — Igni sacro comparatur usura : Petr. Cantor, CCV, 157.
IMAGO, exempla mala : Raban. Maur., CXII, 960.
IMPETIGO, avaritia, *ibid.*
INFERNUS, avaritia, desperatio, peccatum omnium, *ibid.*, 970.
INVIDIA significatur per cor moerens : Rupertus abb., CLXVII, 1275. — Detractionis mater est invidia : Petrus Cantor, CCV, 53. — Invidia vermi comparatur : Alanus de Insulis, CCX, 128.
JERICHO figura est sæcularium voluptatem : S. Damas., XIII, 550.
JUGUM, peccatum : Raban. Maur., CXII, 972.
JUNIPERUS dicuntur peccata, *ibid.*
LABRUSCÆ dicuntur vitia, *ibid.*, 977.
LAC, blandimentum peccati, *ibid.*, 978. — Lacti coagulato comparatur superbia : Petrus Cantor, CCV, 46.
LACUS, calamitas mundi, corruptio carnis, vitia : Rab. Maur., CXII, 978. — Peccatum : Garner. de S. Vict., CXCHII, 502.
LAMIA, simulatio : Raban. Maur., CXII, 979.
LANCEÆ, jacula tentationis, fraudes præmeditatae, *ibid.*, 980.
LAPIS, cordis duritia, dura peccati consuetudo, dura gentiliū corda : Garner. de S. Victore, CXCHII, 350. — Lapis, duritia cordis : Raban. Maur., CXII, 981.
LAQUEARIA infirmitates figurant : Alanus de Insulis, CCX, 61.
LAQUEUS, suggestio, deceptio : Raban. Maur., CXII, 982.
LECTUS, caro, concupiscentia, delectatio carnis, reprobis sensus, *ibid.*, 983.
LEPRA, peccatum vel falsa doctrina, *ibid.*, 985. — Lepa spiritualis peccatum : Alanus de Insulis, CCX, 379.
LEX corruptio, stimuli carnis : Raban. Maur., CXII, 984.
LIGNUM, doli iniquitatis, *ibid.*, 985. — Ligna, vitia, cogitationes invidiæ, *ibid.*, 986. — Ligna dicitur insensibilitas mentis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 529.
LINGUA, falsitatis doctrina, *ibid.*, 176.
LIPPUS, caligo mentis : Raban. Maur., CXII, 987.
LITTUS, finis sæculi : S. Eucher., L, 742.
LOCULUS, conscientia mala : Rabanus Maurus, CXII, 989.
LOCUSTA, inanis gloria, *ibid.*, 988.
LUMBI, libido, *ibid.*, 990. — Luxuria : Garner. de S. Vict., CXCHII, 229.
LUPUS, fraus et dolus : Raban. Maur., CXII, 991.
LUTUM, peccatorum glutinum : S. Eucher., L, 742. —

Res mundiales, illecebra carnis, fetor vitiorum : Raban. Maur., CXII, 991.

LUTUS, illecebra desiderii carnalis : Garn. de S. Vict., CXIII, 276.

MACULA est peccatum : Raban. Maur., CXII, 992.

MAGI, Hypocritis per magos figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 430.

MALLEUS, percussio cœlestis : Rabanus Maur., CXII, 997.

MAIUM, adversitas, *ibid.*, 992.

MAMMÆ, erroris prædicatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 225.

MANE et vespere mutabilitatem significant : Ven. Godefrid., CLXXIV, 135.

MANUS sumitur pro vindicta : S. Bruno Carthus., CLII, 836.

MARE, sæculum : S. Eucher., I, 742. — Mare significat mundanam sapientiam aut sæculum præsens, æstuantis undis persecutionum : Raban. Maur., CXII, 311. — Mare sumitur pro amaritudine : S. Bruno Carthusian., CLII, 939.

MAXILLA gulam significat : Rupertus abb., CLXVIII, 174.

MOAB, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1000.

MONILLA, blandimenta vitiorum, *ibid.*

MONS, superba corda, *ibid.*, 1001.

MORS, superbia, supernum odium, peccatum, *ibid.*, 1002.

— Carnalis consuetudo mortis significatur : S. August., XI, 79. — Mortis nomine venit peccatum : Alcuin., C, 451. — Porta mortis dicitur omnis illecebra secularis : Raban. Maur., CXI, 585.

MULIER, vanitas mundi, crudelitas, doctrina hæretica, impietas, *id.*, CXII, 1002. — Impietas, infirmitas, vitia : Garner. de S. Vict., CXIII, 147. — Mulier typus est vitæ molliis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 823.

MURUS significat vanam spem : Rupert. abb., CLXVII, 590. — Murus, impedimentum bene faciendi : Garner. de S. Victore, CXIII, 332.

MUSCA, spurcitas idololatriæ : S. Eucher., L, 748. — Inquietudo cordis : Raban. Maur., CXII, 1003. — Insolentes caræ : Garner. de S. Victore, CXIII, 84.

MUSTUM, vehementia prævæ mentis : Rabanus Maur., CXII, 1003.

MYRRHA, res amara, dura tribulationum significat : S. Bernard., CLXXXIII, 993.

NABES dicitur præstolatio, fatuitas : Rab. Maur., CXII, 1004.

NEBULA, ignorantia, *ibid.*, 1005.

NERVUS, afflictio, *ibid.*

NIGREDO, conscientia mala, *ibid.*, 1006.

NITRUM, perversa mens, *ibid.*

NIX, interdum bonum, interdum malum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 176.

NOX, iniquitas, infidelitas, adversa, error, ignorantia cæcitas : S. Eucher., L, 741. — Tribulatio, ignorantia, peccatum, obscuritas sæculi, afflictiones : Raban. Maur., CXII, 1007. — Sæculi vita : S. Bernard., CLXXXIII, 105. — Ignorantia, *ibid.*, 1196. — Consensus ad culpam, obscuritas ignorantia : Garner. de S. Victore, CXIII, 376. — Nox adversa significare solet : S. Bernardus, CLXXXIII, 185, 966.

NUBES dicitur caligo ignorantie : Garner. de S. Vict., CXIII, 49. — Nubes significat bonitatem : Adamus Scot., CXCVIII, 788.

OCCIDENS, vitæ melioris defectus : S. Eucher., L, 741. — Defectus virtutis : Raban. Maur., CXII, 1010.

OCULUS, concupiscentia, illicitæ cogitationes, motus cordis, asperiores aspectus, *ibid.*, 1009. — Oculus signat ignorantiam : Ven. Godefrid., CLXXIV, 937.

OLEUM significat adulationem : Rupert. abb., CLXVIII, 180.

OLIA, cor carnale, carnalia opera : Garn. de S. Vict., CXIII, 439.

ORTUS, voluptas : Raban. Maur., CXII, 1013.

OSTIUM, desideria carnis : Garner. de S. Vict., CXIII, 406.

OS, prævæ consuetudines, prava doctrina : Rab. Maur., CXII, 1015.

OS, prava cogitatio, peccatum grande, *ibid.*

OTIOSI peccatores sunt nominandi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 154.

OVES fatuitatem moraliter significant : Ven. Guilbert. abb., CLVI, 115. — Ovis errans peccator est a Deo aberrans : S. Fulgentius, LXV, 232.

PALLIUM dicuntur exteriora peccata, prava vetustas, superbia, elationes : Raban. Maur., 1018.

PANIS, delectatio carnalis, *ibid.*, 1021.

PARIES, obstinatio, præterita peccata, *ibid.*, 1022. —

Peccati duritia : Garner. de S. Victore, CXIII, 401. — Paries significat peccata nostra : Rupert. abb., CLXVIII, 861. — Hypocritis dicitur paries dealbatus : Petr. Lomb. CXCI, 879.

PECCATUM, poena peccati, fomes peccati : Rab. Maur., CXII, 1021.

PECTUS, cogitatio luxuriæ, cor : Garner. de S. Vict., CXIII, 220. — Superbia : Raban. Maur., CXII, 1023.

PELLIS, carnis motus : Garner. de S. Victore, CXIII, 282.

PERA in Scriptura significat publicam substantiam : Alcuin., C, 425.

PEREGRINUS, concupiscentia : Rabanus Maur., CXII, 1027.

PES, exemplum malum, *ibid.*, 1025.

PETRA, duritia torporis : Garner. de S. Vict., CXIII, 549.

PHIALÆ dicuntur persecutionis supplicium, *ibid.*, 459.

PILI, peccata : Raban. Maur., CXII, 1028. — Superbia humane corruptionis vel vitæ veteris cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 164. — Pili significant substantiam sæculi : Ven. Guilbert. abb., CLVI, 515.

PLAGA, peccata : Raban. Maur., CXII, 1019.

PLANTA, infima actio, *ibid.*

PLUMBUM, pondus peccati, *ibid.*, 1034. — Peccatum avaritiæ : Garner., CXIII, 518.

POPULUS, Cogitationes carnales designantur per populum : Alcuin. de Insulis, CCX, 195.

PORTA, opera mala, consuetudines prævæ : Rab. Maur., CXII, 1031. — Actiones malæ, cogitationes prævæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 492.

PRESSURA gentium denotat pressuram vitiorum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 58.

PRIMOGENITUM, superbia : Raban. Maur., CXII, 1029.

PRUINA est temporalis miseria : Rupert. abb., CLXVIII, 995.

PULMO, In pulmone notatur superbia, illic inflatio, illic anhelitus : S. Eucher., L, 752.

PULVILLUS, adulatio : Raban. Maur., CXII, 1031.

PULVIS, carnis vanitas : S. Eucher., L, 742.

PUTREDO : Raban. Maur., CXII, 1035. — Caligo terrenæ cogitationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 230.

PURPURA, superbia : Raban. Maur., 1034.

PUTEUM, mortalitas, profunditas vitiorum, *ibid.*, 1035.

Garner. de S. Victore, CXIII, 500.

QUADRANS, minuta peccata : Rabanus Maurus, CXII, 1041.

QUERCUS dicitur duritia desperationis, sterilitas mentis, *ibid.*, 1036.

RAMUS dicitur voluptas carnis, *ibid.*, 1037.

RANA garrulitatem significat : S. Bruno Carthus., CLII, 1048.

RAPINA, præsumptio : Raban. Maur., CXII, 1037.

REGINA, superbia mundi, *ibid.*, 1038.

REGULUS, concupiscentia, *ibid.*, 1039.

RENES, opera libidinis, opera genitalia, delectatio carnis, *ibid.* — Voluptas carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 231.

REPTILIA, cogitationes terrenæ : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 150.

RETE, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1039.

REX, peccatum, *ibid.*, 1037.

RHAMNUS, delectatio peccati, *ibid.*

RUBIGO, iracundia, malitia, *ibid.*, 1041.

RUGA, perfidia, *ibid.*

SABBATUM dicitur torpor et negligentia, *ibid.*, 1042.

SACCULUS in Scriptura significat occultam divitiarum substantiam : Alcuin., C, 425.

SAGITTÆ mortalitatem significant : S. Bruno Carthus., CLII, 792.

SALIUNCA, cogitatio terrena : Rabanus Maurus, CXII, 1045.

SANGUIS, carnis intellectus, peccatum, angustia, ultio peccati, crudelitas, opera libidinis, *ibid.* — Carnalis intellectus, peccatum, cruentæ mentis malitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 212.

SANIES, delectatio carnis : Raban. Maur., CXII, 1046.

SCABIES, luxuria, macula cordis, *ibid.*, 1043.

SCORPIO, desperatio, *ibid.*, 1060.

SCUTUM excusationes denotant : Richard. a S. Vict., CXCVI, 663.

SEMENT, peccatum : Rabanus Maurus, CXII, 1048. — Cogitatio mala semen est peccati : Adam. Scot., CXCVIII, 449.

SEMITA, superbia, angustia mortis : Rab. Maur., CXII, 1049.

SENTES, delectationes prævæ, *ibid.*

SEPULCRUM, locutio prava, opera terrena, *ibid.*, 1030.

SERPENS, incredulitas, detractio. peccata, *ibid.*, 1031. — Serpens est mala cogitatio: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 231. — Serpentis typum accepit delectatio corporalis, mulier symbolum est sensus nostri, Adam mentis: S. Ambros., XIV, 311.

SIMULACRA, pompa mundi simulacris comparatur: Gillebert., CLXXXIV, 286.

SINISTRA, opus pravum: Raban. Maur., CXII, 1035.

SITIS, cupiditas, *ibid.*, 1037.

SOL significat tentationum aestus: Ven. Guibert. CLVI, 284.

SOLITUDO, separatio ab Ecclesia: Garn. de S. Vict., CXIII, 269.

SOMNUS, torpor negligentiae: Rabanus Maurus, CXII, 1039.

SPECTACULA, ecclesia sumi diaboli: Tertullianus, I, 638.

SPINA, superbia cordis, malitia cordis: Rab. Maur., CXII, 1036. — Peccatum, vitiorum punctiones: Garn. de S. Victore, CXIII, 339. — Spina symbolum est peccati: Adam. Scot., CXCIII, 739. — Spinae, noxiae divitiarum curam animum suffocantes et huius mundi sollicitudines: S. Eucher., L, 742.

SPIRITUS dicitur superbiae tumor: Garn. de S. Vict., CXIII, 155.

SQUAMAE, excusationes pravae: Rabanus Maur., CXII, 1046.

STANNUM, falsa doctrina, *ibid.*

STATURA, superbia, *ibid.*, 1047.

STERCUS, res mundialis supra Deum dilecta, fetor luxuriae, peccata carnis, *ibid.*, 1053. — Fetor luxuriae, peccatum: Garn. de S. Victore, CXIII, 278.

STERQUILINIUM, fetor interiorum: Rabanus Maur., CXII, 1055.

STIPULA, humana abjectio: Garn. de S. Victore CXIII, 457.

STRUTHIO, hypocrisis, *ibid.*, 79.

SULPHUR, fetor vitiorum, ardens fetor poenae: Rab. Maur., CXII, 1061.

TALENTUM dicitur pondus peccati, *ibid.*

TELAE aranearum, opera temporalis concupiscentiae, quae nulla solidantur subtilitate, quae ventus rapit mortalibus: S. Eucher., L, 754. — Aranearum telae comparatum mendacium propter debilitatem suam: Rupertus abbas, CLXVIII, 128.

TEMPESTAS persecutionum vel tribulationum impetus: S. Eucher., L, 739.

TEMPLUM, patria coelestis: Raban. Maur., CXII, 1064.

TENEBRAE, caligo ignorantiae, iniquitas: Garn. de S. Victore, CXIII, 378. — Angustiae significantur per tenebras: Philipp. de Harveng, CCIII, 1175.

TERNARIUS numerus designat tria genera peccati: Garn. de S. Victore, CXIII, 442.

TERRA, mens prava, infirma actio: Raban. Maur., CXII, 1065.

TINEA, carnis tentatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 133.

TORRENS, persecutionis incursus: S. Eucher., L, 742.

TRANS, odium: Raban. Maur., CXII, 1063.

TRIBULUS, pravae delectationes, *ibid.*, 1067. — Tribuli, aculei vitiorum vel tentationum: S. Eucher., L, 742.

TUNICA, interiora delicta: Raban. Maur., CXII, 1069. — Originalis peccatum tunicae comparatur: Vener. Godfrid., CLXXIV, 59.

TURRIS, superbia huius mundi: Raban. Maur., CXII, 1070.

TYRUS significat superbiam: Rupert. abb., CLXVIII, 147.

UBERA dicuntur illicita blandimenta, illicita desideria: Raban. Maur., CXII, 1084.

ULCUS, consuetudo mala, peccata, *ibid.*

UMBILICUS, luxuria, *ibid.*, 1085; Rupert. abb., CLXVIII, 94; Garn. de S. Victore, CXIII, 328.

UMBRA, oblivio vel peccata, delectatio peccatorum, oblivio mentis: S. Eucher., L, 741. — Umbra designat infirmitatem tam corporis quam animae: Alanus de Insulis, CIX, 71.

UNCINUS pomorum significat avaritiam: Rupert. abb., CLXVIII, 335.

UNGUENTUM, delectationes carnis: Raban. Maur., CXII, 1083.

URTICA, asperitas vitiorum, affectiones pravae, *ibid.*, 1036. — Ardor vitiorum, pruritus terrenorum desiderio-

rum, pruriginis cogitationum: Garn. de S. Victore, CXIII, 424.

UTER, carnalis cordis cogitatio, *ibid.*, 460.

UXOR, voluptas carnis: Raban. Maur., CXII, 1087. —

Carnalis cogitatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 119.

— Uxor symbolum est concupiscentiae: Ven. Godfrid., CLXXIV, 808.

VACCA dicitur sensualitas: Raban. Maur., CXII, 1072.

VAGINA, prava cogitatio, *ibid.*

VAPOR, caecitas cordis, *ibid.*

VAS, opus pravum, *ibid.*, 1086.

VENENUM, malitia, *ibid.*, 1073.

VENTER, avaritia, *ibid.*, 1074. — Avaritia, opus luxuriae: Garn. de S. Victore, CXIII, 226.

VENTUS, iniquitas mentis: Raban. Maur., CXII, 1071.

— Ventis, superbia: Garn. de S. Victore, CXIII, 51.

VEPRES, punctiones vitiorum: Raban. Maur., CXII, 1074.

VERMIS, luxuria: *ibid.*, 1073. — Vermes, cogitationes inquietae, curae carnales: Garn. de S. Victore, CXIII, 150.

VESPERE, finis vitae vel saeculi, vel poenae: S. Eucher., L, 741.

VESPERTILIO, error mentis: Raban. Maur., CXII, 1077. — Vespertilio, idolorum monstra, vel cogitationes immundae: S. Eucher., L, 748.

VESTIGIA, mala exempla: Raban. Maur., CXII, 1076.

VINCULA, peccata, *ibid.*, 1079.

VINDEMIA, consummatio saeculi, vel vindicta in populum: S. Eucher., L, 742.

VINUM, delectatio peccati, amor mundi: Raban. Maur., CXII, 1078. — Oblectamenta mundi significantur per vinum: Wolbero abb., CXCIV, 1188.

VIPERA, actus peccati: Raban. Maur., CXII, 1079. — Subita tentatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 128.

VITIS aliena dicitur Adam: Vener. Godfrid., CLXXIV, 831.

VITRUM fallax blandimentum huius saeculi: Raban. Maur., CXII, 1082.

VITULUS, superbia cordis, lascivientes motus cordis, *ibid.* — Vituli Libani denotant praesumptionem: Richard. de S. Victore, CXCVI, 295.

VOLUCRES a sacrificio Abraham abactae, figura malorum et inutilium cogitationum: Vener. Hildebert. Cenomani, CLXXI, 143, 430.

VOX, motus concupiscentiae: Raban. Maur., CXII, 1083.

VULNUS, peccatum, *ibid.*, 1084.

VULPES, tentationes: S. Bernard., CLXXIII, 1083. — Vulpes dicuntur vitia quae sub specie virtutis nos fallunt, *ibid.*, 1084.

ZELUS dicitur invidia: Raban. Maur., CXII, 1088.

ZIZANIA, scandala: S. Eucher., L, 742.

ARTICULUS XII.

Allegoriae quae ad novissima nostra spectant.

ABYSSUS dicitur infernus, dolores mortis: Raban. Maur., CXII, 832. — Infernus: Garn. de S. Victore, CXIII, 284.

ACCUBITUS, coelestis patria: Raban. Maur., CXII, 851.

ACERVUS lapidum, increpatio ultimi iudicii, *ibid.*

ADAMANS dicitur aeternitas: Garn. de S. Victore, CXIII, 358.

ÆGYPTUS, infernus: Raban. Maur., CXII, 915.

ÆS, damnatio, *ibid.*, 917.

ÆSTAS, dies iudicii, *ibid.*, 917; Garn. de S. Victore, CXIII, 388.

AQUA, poenae infernales: Raban. Maur., CXII, 860. — Cruciatu inferni: Garn. de S. Victore, CXIII, 279.

ARCUS, comminatio iudicii: Raban. Maur., CXII, 862. — Dies extremi iudicii, supernum iudicium: Garn. de S. Victore, CXIII, 324.

BABYLON dicitur infernus: Raban. Maur., CXII, 872.

— Babylon typus est inferni: Philipp. de Harveng, CCIII, 1140.

BATUS, iudicium: Raban. Maur., CXII, 874.

BELLUM, ultima damnatio, *ibid.*

CADAVER dicitur poenae damnatorum, *ibid.*, 878.

CALCULUS aeternitas supernae patriae, *ibid.*, 880.

CALIGO, dies novissima, examen extremi iudicii, *ibid.*, 879.

CALOR, poena reproborum, *ibid.*, 880.

CAMINUS, infernalis vita, *ibid.*, 882.

CARCER, infernus, *ibid.*, 886.

CARO, poenae reproborum, *ibid.*

CATULUS, homines reprobi, *ibid.*, 889.

CEDRUS, in Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ celestis; aliquando celestis gloriæ celestium: S. Gregor. Mag., LXXVI, 649.
CELLARIUM vocatur cælum: Alan. de Insulis, CCX, 56.
CENTENARIUS numerus qui in computo digitorum de la a transfertur in dexteram, nonnunquam in Scripturis, vitæ celestis habet figuram: Raban. Maur., CIX, 470.
CETUS, mors, id., CXII, 893.
CISTERNA, infernus, *ibid.*, 896.
CIVITAS, patria celestis, infernus, *ibid.*, 897. — Civitas monita, cælum: S. Bruno Herbigolens., CXLII, 231. — Infernus, *ibid.*, 400.
CLIBANUS, examen iudicii: Raban. Maur., CXII, 894.
COELUM, beatitudo celestis, *ibid.*, 891. — Coelestis vita: Garner. de S. Victore, CXCIII, 50.
COENA, relectio vitæ æternæ, *ibid.*, 892.
CRYSTALLUS significat claritatem et firmitatem æternæ patriæ: Rupert. abb., CLXVII, 1435.
DESERTUM, cælum: Garner. de S. Victore, CXCIII, 263. — Per desertum recte intelligitur infernus, ubi electorum nullus invenitur et in quo ærumnarum solatia nulla sentiuntur: S. Gregor. Mag., LXXIX, 535.
DIADEMA dicitur iudicium: Raban. Maur., CXII, 909.
DIES, patria celestis, *ibid.* — Æternitas: Garner. de S. Victore, CXCIII, 570.
DILUVIUM, iudicium extremum: Raban. Maur., CXII, 911.
DOMUS, mors, *ibid.* — Cæli habitaculum: Garner. de S. Victore, CXCIII, 595. — Domus significat aliquando infernum: Rupert. abb., CLXVIII, 740.
DORMITIO, mors: Raban. Maur., CXII, 915.
EDOM, infernus, *ibid.*, 914.
ESCA, relectio patriæ celestis, *ibid.*, 917.
FALX dicitur mors, *ibid.*, 921.
FINIS, vita æterna, æternus interitus, æternitas, *ibid.*, 932.
FLUVIUS, extremum examen, *ibid.*, 934. — Ignis extremi iudicii: Garner. de S. Victore, CXCIII, 291.
FONS, æterna beatitudo: Raban. Maur., CXII, 932.
FOVEA, infernus, *ibid.* — Barathrum inferni: Garner. de S. Victore, CXCIII, 274.
FRAMEA, mors: Raban. Maur., CXII, 932.
FRIGUS, asperitas extremi iudicii, *ibid.*, 937.
FRUCTUS, æterna beatitudo, præmia æterna, mors æterna, *ibid.*, 938.
FULGUR, sententiæ extremi iudicii, *ibid.*, 933. — Tremendum extremi iudicii sententiæ: Garner. de S. Victore, CXCIII, 60.
FUMUS, caligo damnationis: Raban. Maur., CXIII, 935.
GAZOPHYLACIUM, patria celestis, *ibid.*, 945.
GLADIUS, mors, extremum iudicium, æterna damnatio, *ibid.*, 940. — Sententia futuri iudicii, pœna damnationis æternæ: Garner. de S. Victore, CXCIII, 592.
GOMORRHA, in Sodoma et Gomorrrha significatur dies extremi iudicii: S. Prosper. Aquitan., LI, 745.
HERBA dicitur gaudium æternum: Raban. Maur., CXII, 950.
HIEMS, ultimum iudicium, *ibid.*, 953.
HODIE, æternitas, *ibid.*, 954.
IGNIS, pœna æterna, *ibid.*, 966. — Ardor gehennæ: Garner. de S. Victore, CXCIII, 555.
JACINTHUS dicuntur præmia æterna, *ibid.*, 965.
JERUSALEM habitatio celestis patriæ, *ibid.*, 966; CXI, 557, 579.
JUDÆA significat celestem patriam, *ibid.*, 339.
JUDICIUM, damnatio, id., CXII, 973.
JUGUM, ponderosa inferni habitatio, *ibid.*, 972.
LACUS, infernus, *ibid.*, 978; Garner. de S. Victore, CXCIII, 502. — Infernus lacus, pœnalis locus: S. Hilar., IX, 840.
LAMPAS, examen iudicii: Raban. Maur., CXII, 981.
LECTULUS, beatitudo æterna, *ibid.*, 985.
LILIUM, beatitudo celestis, *ibid.*, 986. — Per lilia supernæ claritatis patriæ atque immortalitatis floribus redolens paradisi designatur amenitas, id., CIX, 457.
LOCUS, patria celestis, id., CXII, 987.
LONGITUDO, æternitas, *ibid.*, 989.
MARE, infernus, pœna gehennalis, *ibid.*, 993.
MATER dicitur Hierusalem celestis: S. Eucher., L, 735.
MATUTINUM dicitur dies iudicii: Raban. Maur., CXII, 793.
MENSA, patria celestis, *ibid.*, 998.
MONS, cælum monti comparatur: S. Bernard., CLXXXIII, 636.
MOBS, pœna æterna: Raban. Maur., CXII, 1002.
NIX dicitur æterna damnatio, *ibid.*, 1008.
NOX, mortis acerbitas: S. Eucher., L, 741.

NUPTIÆ, gaudia celestis patriæ: Raban. Maur., CXII, 1008.
OCTONARIUS numerus designat diem æterni iudicii: Garner. de S. Victore, CXCIII, 450.
ORTUS, celestis patria: Raban. Maur., CXII, 1015.
PISCIS, mors, *ibid.*, 1030.
PLAGA, æterna damnatio, *ibid.*, 1019.
PORTA, ultimum iudicium, *ibid.*, 1031. — Dies iudicii: Garner. de S. Victore, CXCIII, 402.
PROFUNDUM, infernus, *ibid.*, 503.
PUTEUS, inferni pntes interitus nomine nuncupati sunt: S. Hilar., IX, 876.
REGNUM, patria celestis: Raban. Maur., CXII, 1033.
SANGUIS, pœnæ inferni, *ibid.*, 1045.
TEMPLUM, patria celestis, *ibid.*, 1061.
TENEBRÆ, supplicia inferni: Garner. de S. Victore, CXCIII, 578.
TERRA, regnum cœlorum, infernus: Raban. Maur., CXII, 1065. — Infernus: Garner. de S. Victore, 239.
THRONI, tribunal futuri iudicii: Raban. Maur., CXII, 1069.
TINEA, tormentum inferni, *ibid.*, 1067.
TORRENS, mortis dilapsus: S. Eucher., L, 742. — Ultimum iudicium: Raban. Maur., CXII, 1068. — Ignis extremi iudicii: Garner. de S. Victore, CXCIII, 297.
UMBRA, mors carnis: S. Eucher., L, 741. — Obscuritas inferni: Raban. Maur., CXII, 1085.
VALLIS, ima pœnarum loca: Garner. de S. Victore, CXCIII, 258.
VELUM, cælum: Raban. Maur., CXII, 1075.
VENTILABRUM, discrimen iudicii, *ibid.*, 1071.
VERMIS, vestimenta inferni, *ibid.*, 1075. — Vermis nomine intelligi potest memoria animi peccatoris in inferni pœna constituti, id., CXI, 256.
VESTIBULUM, vita æterna, id., CXII, 1076.
VIA, status reproborum, *ibid.*, 1077.
VIRENTIA, æterna bona, *ibid.*, 1081.
VIRGA, sententia iudicis, *ibid.*

ARTICULUS XIII.

Allegoriæ quæ ad sacram Scripturam spectant.

ABYSSUS dicitur profunditas Scripturarum; item profunditas Veteris et Novi Testamenti: S. Eucher., L, 759; Alcuin., C, 423. — Vetus et Novum Testamentum vocatur abyssus: Raban. Maur., CXII, 851. — Abissi duæ sunt duo Testamenta: S. Bruno Herbigolens., CXLII, 178.
ACERVUS, Libri sacri sunt tritici acervus: S. Bernard., CLXXIV, 182.
ACETUM, Per acetum lex vetus exprimitur quæ diu in populo priore perseverans, Phariseorum traditionibus corrupta, nativum saporem servare non potuit: Raban. Maur., CVIII, 1208.
ADEPS, simplex intellectus Scripturæ, id., CXII, 852.
ADVERSARIUS, Scriptura sacra, *ibid.*, 872.
AGER, Scriptura sacra, *ibid.*, 834; Garner. de S. Victore, CXCIII, 256. — Potest agri nomine Scripturæ sacræ latitudo signari: S. Gregor. Mag., LXXV, 1150.
ALÆ, duo Testamenta: S. Eucher., L, 748. — Alarum seraphim tria paria, tres intellectus Scripturæ significant: Alan. de Insulis, CCX, 270.
ANNULUS, Liber evangeliorum dicitur annulus: Raban. Maur., CXII, 858. — In quatuor annulis quibus altare portabatur, quatuor Evangelistarum libri non inconvenienter accipiuntur, id., CVIII, 210.
AQUA significat Scripturam sacram: Vener. Gulbert., CLVI, 42, 50, 56; Rupert. abb., CLXVII, 992; Garner. de S. Victore, CXCIII, 279. — Aqua Vetus signat Testamentum: S. Petrus Damian., CXLIV, 909. — Arcana locutio prophetarum, sancta prædicatio Christi aqua dicitur: Raban. Maur., CXII, 861. — Aquæ amara occidentis litteræ et legis habent figuram: Raban. Maur., CVIII, 76. — Aqua sapientiæ est sermo divinus: S. Bernard., CLXXXIII, 878. — Aqua tenebrosa dicitur Scriptura prophetarum et apostolorum: S. Bruno Herbigolens., CXII, 93. — Aqua scientiam Scripturæ notat: S. Eucher., L, 741; Vener. Godefrid., CLXXIV, 783.
ARBOR, Sacri codices dicuntur arbor: Garner. de S. Victore, CXCIII, 535.
ARCA significat spiritalem Scripturæ sacræ scientiam: S. Gregor. Mag., LXXIX, 202.
ARCTURUS, Vetus Testamentum: Raban. Maur., CXII, 862. — Vetus lex: Garner. de S. Victore, CXCIII, 47.
ARCUS, Scriptura sacra: Raban. Maur., CXII, 862; Garner. de S. Victore, CXCIII, 324. — Arcus nomine in sacro eloquio ipsa eadem eloquia divina signantur: S.

Gregor. Mag., LXXVI, 153. — Arcus Domini Novum et Vetus Testamentum dicitur : S. Bruno Herbipol., CXLI, 63, 230.

ARGENTUM dicuntur divina eloquia : S. Gregor. Mag., LXXIX, 233, 506; Garner. de S. Victore, CXIII, 511. — Sacra Scriptura est aurum et argentum Domini : Rupert. abb., CLXVIII, 248. — Aurum significat interiorem sensum Scripturæ; argentum vero exteriorem : Rupert. abb., CLXVIII, 853. — Nitor eloquentiæ divinæ, argentum : Raban. Maur., CXII, 863.

ARUNDO, Scriptura sacra, *ibid.*, 949.

AURUM legem et prophetas signat : Rupert. abb., CLXVII, 1413.

BASES columnarum sunt libri legis et prophetarum : Raban. Maur., CXI, 394.

BINARIUS numerus duo Testamenta indicat : Garner. de S. Victore, CXIII, 459.

BRACHIUM. Scripturæ veritates significantur per cor et brachium : Rupert. abb., CLXVIII, 954.

BUTYRUM designat sensum tropologicum sacre Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CALAMUS, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXIII, 425.

CALIGO dicitur prophetia : Raban. Maur., CXII, 879.

— Caligo profunditas est Scripturarum : S. Bruno Herbipol., CXLI, 92.

CALIX, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 879. — Duo intelligi debent Testamenta per duos calices, unus ad agnum pertinens, alter ad mysterium corporis : S. Paschasius Radbert., CXX, 1360.

CAMELI decem servi Abraham sunt decem præcepta legis : Rupert. abb., CLXVII, 437.

CAMPI. Scripturæ divinæ dicuntur campi : S. Eucher., L, 741.

CANALES, sacra Scriptura : Rab. Maur., CXII, 855; Garner. de S. Vict., CXIII, 503.

CANCELLI per quos dilectus in pariete prospicit sunt Evangeliorum documenta : Wolbero abb., CXC, 1110.

CANISTRUM ubi panes offeruntur significat Scripturam sanctam ubi refectio est spiritalis alimonie, evangelica doctrina conspersa atque copulata oleo lætitiæ, gratia videlicet Spiritus sancti : Raban. Maur., CVII, 624; CXII, 882.

CAPITELLA, duo Testamenta, *ibid.*, 883.

CARO, sententiæ sacre Scripturæ, *ibid.*, 886.

CASEUS designat sensum allegoricum sacre Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CATARACTÆ, profundæ sententiæ sacre Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 890.

CATHEDRA, Scriptura sacra : Hugo de S. Victore, CXC, 510, 511.

CELLA vinaria lex est Mosaiica : Alanus de Insulis, CCX, 66. — Scriptura sacra per cellam vinariam figuratur : S. Gregor. Magn., LXXIX, 485.

CELLARIA regis sunt lex et Evangelium : Wolbero abb., CXC, 1036.

CERA, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 893.

CHERUB, duo Testamenta, *ibid.*, 891. — Duo cherubim in tabernaculo Moysis sunt duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 1155. — Cherubim arcæ foderis duo designant Testamenta : Adam. Scot., CXCIII, 759.

CISTERNA, sacra Scriptura, libri sacri : Raban. Maur., CXII, 896.

CIRCULUS, sacra Scriptura, *ibid.*, 896.

CLAVIS, apertio sacre Scripturæ, *ibid.*, 891.

CLERI, duo Testamenta, *ibid.*, 892.

CLYPEI decem sunt præcepta decalogi : S. Bernard., CLXXXIV, 1074.

COELUM dicitur Scriptura sacra : S. August., XXXVII, 1541, 1909; S. Eucher., L, 758; Raban. Maur., CXII, 891; Adam Scot., CXCIII, 276. — Scriptura sacra comparatur celo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 562. — Cœli sunt libri utriusque Testamenti : S. August., XXVI, 112. — Libri evangelici merito cœli dicuntur, quia continent Christum Salvatorem : Cassiodor., LXX, 73.

COLLIS. Scriptura sacra est colli similis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 268.

COLLUM. Sacrum eloquium nomine colli designatur : Garner. de S. Vict., CXIII, 190.

COLUMNA, Scriptura sacra : Rabanus Maurus, CXII, 899.

COMÆ capitis Christi, Scripturæ veritates : Rupert. abb., CLXVIII, 923.

CONCUBINA, lex vetus : Raban. Maur., CXII, 901.

CONDENSA. Opæ vel contexta Scripturæ divinæ dicuntur condensa : S. Eucher., L, 741.

CORNU, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 903.

CORUSCATIONES, splendoris Evangelii : S. Eucher., L, 758.

COTURNIX, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 901.

— Coturnices legis historice figuram habent, *id.*, CXI, 250.

CURRUS Dei dicitur quadriformitas Evangeliorum : S. Eucher., L, 737.

DELICIE dicuntur eloquia divina : Raban. Maur., CXII, 907.

DENTES in Ecclesia sacre Scripturæ expositores sunt. Wolbero abb., CXC, 1150.

DIGITUS, quatuor Evangelia : Rabanus Maurus, CXII, 910.

DIVITIÆ, verba legis, *ibid.*, 911.

EMUNCTORIA dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 915.

EXPLORATORES dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 918.

FACIES, vetus lex, *ibid.*, 920.

FAVUS imago est divinarum Scripturarum : S. August., XLVI, 819. — Litteralis intellectus Scripturæ sacre, favus : Raban. Maur., CXII, 922.

FEMEN. Junctura feminaum, concordia duorum Testamentorum : Wolbero abb., CXC, 1227.

FERCULUM Salomonis est Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 880.

FERMENTUM : Raban. Maur., CXII, 924.

FEX, littera legis, *ibid.*, 925.

FIGUS imaginem legis tenet, *ibid.*, 926; S. Petr. Dam., CXIV, 469.

FIRMAMENTUM. Scriptura sacra mystice dicitur firmamentum : Rupert. abb., CLXX, 185.

FLUMEN, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 935.

— Flumina quatuor paradisi irrigantia, quatuor Christi Evangelia præfigurabant : S. Cyprian., IV, 412.

FLUVIUS, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 934.

— Scriptores sacri fluvio comparantur : S. Greg. Mag., LXXV, 513.

FONS, sacre Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 929.

FORCKPS, duo Testamenta, *ibid.*, 931.

FRAGMENTA, secretiora legis, *ibid.*, 923.

FRUMENTUM. Scriptura sacra, *ibid.*, 938; Garner. de S. Victore, CXIII, 430.

FUNDA, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 933.

GALAAD significat sacram Scripturam, in qua fœdus et pactum inter Deum et homines constitutum legitur, *id.*, CXI, 360; Wolbero abb., CXC, 1149.

GEMELLI fetus duo sunt Testamenta, *ibid.*, 1150, 1155. — Gemelli fetus designant sensum allegoricum et moralem Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 78.

GLADIUS hic acutus Testamentum Vetus et Novum : Petr. Lomb., CXCI, 1234.

GUTTUS dilecti sacre Scripturæ sonus accipitur : Wolbero abb., CXC, 1203. — Per guttur sponsi intelligitur testamentum Christi per quod nobis loquitur : S. Greg. Mag., LXXIX, 523.

HEDERA significat legis litteram : Rupert. abb., CLXVIII, 436.

HERBA, sententiæ Veteris Testamenti : Raban. Maur., CXII, 950. — Scientia Scripturæ vocatur herba : Garner. de S. Victore, CXIII, 419.

HIEMS. Per hiemem legis austeritas : S. Greg. Mag., LXXIX, 498.

HOEDI duo quos attulit Esau Isaac significant duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 460.

HORDEUM. Legis littera vocatur hordeum : S. Eucher., L, 741. — Vetus Testamentum dicitur hordeum : Garner. de S. Victore, CXIII, 432.

HORTUS est sacra Scriptura : Rupert. abb., CLXVIII, 960. — Libri sacri horti sunt piorum : S. Bern., CLXXXIV, 210. — Per hortos amenitatis Scripturarum significatur : Wolbero abb., CXC, 1268.

HUMUS, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 950.

IGNIS. Scriptura dicitur ignis : S. Greg. Mag., LXXIX, 475.

IMBER matutinus et serotinus doctrina est evangelica : Rupert. abb., CLXX, 291.

JANUA, intellectus Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 963.

LABIA Christi duo sunt Testamenta : Cassiodor., LXX, 115; S. Bruno Herbipol., CXLI, 86. — Labia Dei mystice utriusque Testamenti consonantia intelligitur : S. Eucher., L, 731.

LAC. Doctrina sacra designatur per lac : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Doctrina legis vocatur lac : Raban. Maur., CXII, 978. — Scriptura sacra potus est lactis : S. Paschas. Radbert., CXX, 1208. — Triplex Scriptura

sensus in lacte designatur : Alanus de Insulis, CCX, 240.

LAGENA uncta oleo, propheticos libros designat : Rab. Maur., CVIII, 511.

LAPIS dicitur lex, id., CXII, 981. — Verba Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 570. — Quinque lapides David contra Goliath, quinque librorum Moysis typum tenent : Raban. Maur., CIX, 55.

LATUS, duo Testamenta, id., CXII, 982.

LENTICULA significant Scripturam sacram, in qua continetur promissio Spiritus sancti, id., CXI, 602.

LEO, austeritas legis, id., CXII, 983.

LEX, Velus Testamentum, liber Psalmorum, *ibid.*, 981.

LIBER, Vetus Testamentum et Evangelium, *ibid.*, 787.

LILIUM, sacra Scripturæ, *ibid.*, 986.

LIMEN, cœtus Veteris Testamenti, *ibid.* — Scientia sacra Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 404.

LUCERNA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 980; Rupert. abb., CLXVIII, 1087; Petr. Lombard., CXCI, 1296.

— Cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXIII, 564.

— Prophetia lucerna est ante Christum parata ad illuminandam viam : S. Prosper Aquitanus, LI, 381.

LUMINARE, Testamentum Novum luminare majus, Vetus luminare minus appellari potest : Vener. Godef. CLXXIV, 441.

LUX, cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXIII, 561.

MANNA, Scriptura sacra dicitur manna : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna Evangelium figurat : S. Petr., Dam., CXIV, 551.

MARE dicitur Evangelium : S. Ambros., XIV, 212. — Scripturæ sacre mare dicuntur : S. Eucher., L, 741.

MEL, Scripturæ sensus mysticus comparatur melli : Alanus de Insulis, CCX, 209.

MENSA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 998; S. Bruno Heribopol., CXLI, 114; S. Bruno Carthus., CLII, 965.

— Scriptura sacra mensa Judæis facta in laqueum : S. Bruno Heribopol., CXLI, 261. — Scriptura sacra mensa referta est : Petr. Lombard., CXCI, 637.

— Mensa Christi est Scriptura sacra : Alcuin. C. 630.

— Mensa Christiani est lex et Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 622. — Scriptura sacra mensa est Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 992.

— Quatuor mensæ ad holocaustum de lapidibus quadræ constructæ sunt quatuor Evangelia : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1046.

MERIDIES, Scriptura sancta : Rabanus Maurus, CXII, 998.

MESIS, Scriptura sacra, *ibid.*, 998 : Garn. de S. Vict. CXIII, 432.

MUCUS, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 999.

MONS, Scriptura sacra, *ibid.*, 1001. — Scriptura sacra mons est umbrosus, condensus per sententias et umbrosus per allegorias : S. Gregor. Mag., LXXIX, 474. — Sacra Scriptura nomine montis designata : Garner. de S. Victore, CXIII, 952. — Montes ærei duo sunt Testamenta : S. Petr. Damian., CXLI, 785; Rupert. abb., CLXVIII, 739. — Montes libros divinos designant : Raban. Maur., CXI, 539.

MUSTUM dicitur sensus Scripturæ mysticus : Alanus de Insulis, CCX, 104.

NAVIS, Duo Testamenta dicuntur navis : Raban. Maur., CXII, 1001.

NUBES præfulgens eloquia divina sunt : S. Bruno Heribopol., CXLI, 95.

OBOLUS, Per decem obolos qui exigebantur pretium pro animabus singulorum non aliud aptius quam observantiam decalogi legis intelligi valet : Rabanus Maurus, CVIII, 214.

OSTIUM, Intelligentia verbi Dei, ostium, id., CXII, 1014.

PALEÆ, sententiæ Scripturæ sacre, *ibid.*, 1013.

PALLIUM, Littera Veteris Testamenti vocatur pallium, *ibid.*, 1018. — Evangelium Christi est pallium Eliæ : Rup. CLXXVII, 1258.

PANIS, doctrina sacra : Raban. Maur., CXII, 1021. — Libri legales, *ibid.*. — Scriptura panis comparatur : Alan. de Insulis, CCX, 209. — Panis est typus divinæ Scripturæ : Philippus de Harveng., CCIII, 952. — Panes sine fermento, sive azymos conspersos in oleo, apostolicos libros intellige : Rab. Maur., CVIII, 511.

PANNI, mandata legis, id., CXII, 1021.

PALPEBRÆ, Scripturæ designantur per palpebras et per pluviam : S. Bruno Carthusian., CLII, 678.

PARABOLÆ, Per tria millia parabolæ Salomonis intelligitur plenitudo fidei in lege et in Evangelio a Christo tradita : Raban. Maur., CIX, 152.

PARIES, Scriptura sacra, id., CXII, 1022.

PASTUS, sublimitas sacre Scripturæ, *ibid.*

PECUNIA dicuntur eloquia divina : Garn. de S. Vict., CXIII, 508, 509.

PELLIS, litteralis Scripturæ intellectus : Rab. Maur., CXII, 1026.

PENNÆ, duo Testamenta : S. Eucher., L, 748. — Pennæ columbæ deargentatæ significant Scripturas sacras : Rupert. abb., CLXVIII, 527.

PHARETRA Scriptura sacra : Rab. Maur., CXII, 979.

— PHARETRA Patris est Scriptura sacra : S. Paschasius Radbert., CXX, 1158.

PICTURA, Scriptura sacra picturæ similis est : S. Greg. Mag., LXXIX, 415.

PLAUSTRUM, Evangelium est plaustrum super quod arca federis portabatur : Rupert. abb., CLXVII, 1126.

PLEIADES, Testamenti gratia vocatur pleiades : Garn. de S. Victore, CXIII, 44.

PLUVIA, Verba sanctorum apostolorum dicuntur pluvia : S. Eucher., L, 739. — Pluvia temporanea et serotina significat Scripturam propheticam et apostolicam : Rupert. abb., CLXVIII, 92. — Scripturæ designantur per pluviam : S. Bruno Carth., CLII, 678.

POMA, prophetiæ, præcepta utriusque Testamenti : Raban. Maur., CVI, 1050.

PORTA canon Veteris Testamenti et Scripturam sacram significat : Raban. Maur., CXI, 385. — Scientia Scripturæ sacræ dicitur porta : Garner. de S. Victore, CXIII, 402.

PORTICUS, libri legales : Raban. Maur., CXII, 1031.

POSTES, libri Evangeliorum, *ibid.*, 1032.

PRÆSEPE, sacra Scriptura, *ibid.*, 1027.

PROPUGNACULA, munimenta Scripturarum, *ibid.*, 1032. — Propugnacula argentea divinatorum eloquiorum sunt munimenta : Wolbero abb., CXCV, 1155.

PUTEUS, sacra Scriptura : Raban. Maur., CXII 1035. — Scriptura vera : Rupert. abb., CLXII, 434, 451. — Libri Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXCVII, 300.

QUADRANS, Quadripartita sacra Scripturæ intelligentia dicitur quadrans : Raban. Maur., CXII, 1036.

QUADRIGÆ Aminadab sunt quatuor Christi Evangelia : Rupert. abb., CLXVIII, 635, 638; Vener. Godefridus, CLXXIV, 79; Wolbero abb., CXCV, 1221. — Quatuor Evangelia quasi quatuor quadrigæ sunt Novi Testamenti, cui præsidet auriga ipse Christus : Caesiodorus, LXX, 1093.

QUATERNARIUS numerus quatuor Evangelia designat : Garn. de S. Victore, CXIII, 444.

RAMUS, doctrinæ sacre, sacre Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1037.

REFECTIO animæ est Scriptura sacra : Ven. Godef., CLXXIV, 1116.

REGNUM, sacra Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 1038; Vener. Godefrid., CLXXIV, 154.

RESTICULA, præcepta Dei : Rabanus Maurus, CXII, 1040.

RIVULI, sententiæ sacre Scripturæ, *ibid.*

RIVUS, libri evangelici : Garner. de S. Vict., CXIII, 296.

ROS significat evangelicam doctrinam : Rupert. abb., CLXVIII, 494.

ROTA habens quatuor facies est Scriptura sacra : Rup. abb., CLXVIII, 1585. — Vetus et Novum Testamentum rota : Raban. Maur., CXII, 1011. — Rota in medio rotæ Novum est Testamentum inter Vetus : Wolbero abb., CXCV, 1058.

SAGITTÆ, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXIII, 526.

SALTERIUM, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1043.

SAXUM, Scripturæ sensus litteralis comparatur saxo : Alanus de Insulis, CCX, 209.

SCALA Jacob duo Testamenta significat, quæ et evangelicis intertextis præceptis, credentes homines voluntatemque Dei facientes quasi per quosdam observantiam gradus in cœlum levare consueverunt : S. Zeno, XI, 428.

— Scala Jacob figura fuit duorum Testamentorum : Philippus de Harveng., CCIII, 499.

SEGES nominanda est sacra Scriptura : Ven. Godef., CLXXIV, 1039.

SERAPHIM significat Scripturam sacram : Alanus de Insulis, CCX, 209.

SICLUS, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1053.

SILVA, vetus lex, *ibid.*, 1054.

SPECULUM, Scripturæ sacre sunt speculum : S. Bern. CLXXXIV, 788. — Evangelium speculum est sacerdotum, *ibid.*, 1085.

SPICÆ, sententiæ sacre Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1055.

SPOLIA, eloquia divina, *ibid.*, 1039.

STATERA, Scripturæ designantur per stateram : S. Bruno Carthus., CLII, 926.

SYMPHONIA, Evangelii prædicatio : Raban. Maur., CXII, 1051.
TABULÆ Testamenti manu Dei scriptæ, fractæ et restauratæ figura sunt Veteris et Novi Testamenti, id., CVIII, 872.
TECTUM, subtilitas sacræ Scripturæ, id., CXII, 1061.
TERRA, Scriptura sacræ comparatur terræ : Vener., Godefrid., CLXXIV, 181.
TONITRUA dicuntur voces Evangelii : S. Euch., I, 738.
TORRENS, fluentia sacrorum illorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 297.
TURRIS cum propugnaculis significat Scripturam sacram : Rupert. abb., CLXVIII, 868.
TURTUR, Evangelii prædicatio significatur per vocem turturis : Rupert. abb., CLXVIII, 868 ; Wolbero abb., CXCV, 1112.
UBERA duo sunt Testamenta : Raban. Maur., CXII, 1081. — Mystica verba sacræ Scripturæ *ibid.*, — Verba sacri eloqui : Garner. de S. Victore, CXIII, 221. — Per ubera sponsi, dulcedo Evangelii intelligitur : Cass., LXX, 1037.
UMBRA, duritia legis : Raban. Maur., CXII, 1083.
UTER, littera legis, *ibid.*
VACCA rufa signum Novi Testamenti : S. Augustin., XXXIV, 752.

VAS, Scriptura sacræ : Alanus de Insulis, CCX, 258. — Scripturæ sacræ sunt vasa sacra : S. Bernard., CLXXXIV, 762.
VELUM, obscuritas Scripturæ sacræ : Raban. Maur., CXII, 1075.
VENA, Scriptura sacræ, *ibid.*
VESTIS, Scriptura sacræ, *ibid.*, 1076.
VIA, Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est in sæculo : S. Ambros., XIV, 816.
VILLÆ dicuntur obscuritates Scripturæ sacræ : Alanus de Insulis, CCX, 102.
VINEA, Scriptura sacræ : Raban. Maur., CXII, 1079. — Sacri codices dicuntur vinea : Garner. de S. Victore, CXIII, 341.
VINUM, scientia legis, verbum Evangelii : Raban. Maur., CXII, 1078. — Veritas sacræ Scripturæ vino comparatur : Petr. Cantor, CCV, 240.
VIRGA, terror legis : Raban. Maur., CXII, 1081. — Virgæ duæ significant fœdus Dei cum hominibus his intum : Rupert. abb., CLXVIII, 786.
VIRTUS, Evangelium prædicationis : S. Ambros., XV, 1553.
VISIO, revelatio : Raban. Maur., CXII, 1081.
VOLATUS, intellectus in Scripturis : S. Eucherius, I, 748.

XLVII.

INDEX DE ALLEGORIIS NOVI TESTAMENTI

ORDINE DIGESTUS ANALOGICO

ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM REFERENS
 EXPLANATIONES.

In hoc indice eundem ac in præcedente ordinem observavimus, ideoque si libeat, hujusce indicis XLVI Monitum adeat lector benevolus.

ARTICULUS I.

Allegoriæ quæ ad Deum spectant.

AGRICOLA Deus est, nos ejus agricultura : Petr. Lombard., CXCI, 1535.
COLUMBA, signans Spiritum sanctum ita ad Noe quasi ad Christum in Jordane devolat : S. Hieronym., XXII, 660. — Spiritus per columbam et linguas igneas sub quibus apparuit donandam nobis ostendit suo munere charitatem : S. Fulgentius, LXV, 580. — Columba figura est Spiritus sancti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1145 ; Alc. C, 757, 769, 775. — Columba integra apparens Christo significat gratiam Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 1590.
CORNUA septem septemplem Spiritus operationem designant : B. Alcuin., C, 1121. — Operatio Spiritus septiformis per cornua septem significatur, *ibid.*, 1121.
FIGULUS est Deus : Petr. Lombard., CXCI, 1463.
FUMUS, Gloria Trinitatis dicitur fumus quo excaecati sunt Judæi : Rupert. abb., CLXIX, 1115.
FUR, Judex celestis Deus furi comparatur : Alcuin., C, 1110.
LAMPADES septem septiformem Spiritum significant : Alcuin., C, 1117. Spiritus sanctus lampadibus comparatur, *ibid.*
LIGNUM vitæ sapientia Dei Patris est, *ibid.*, 1105.
NUBES in mari Rubro Spiritus sancti figura : Petr. CXCI, 1617.
OCULI Jesu dona Spiritus ejus mystice designant : Alcuin., C, 821. Oculi Spiritum sanctum qui Ecclesiam illuminat, repræsentant, *ibid.*, 1098. — Septem oculi septemplem operationem Spiritus designant : Alcuin., C, 1121.
OLEUM designat Spiritum sanctum : S. Pasch. Radb., CXX, 841.

PEDES Dei stabilitatem æternam significant : B. Lanf., CLI, 378.

SEDENS, Persona Patris per sedentem in throno Filii autem per dexteram sedentis significatur : Alcuin., C, 1120.

SEPTEM, Septiformis operatio Spiritus sancti per numerum septem designatur : Alcuin., C, 1097.

STELLÆ, Septem stellæ Spiritus septiformis dona sunt, *ibid.*, 1109.

ARTICULUS II.

Allegoriæ quæ ad Christum spectant.

ADOLESCENS intelligi potest figura humanitatis Christi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1063.

AGNUS, Christus dicitur agnus quia semetipsum offerens, mundum redemit : B. Alcuin., C, 1121.

AGRICOLA, Christus ut homo est vitis, agricola secundum divinitatem : S. August., XXXV, 1839.

ALPHA, Christus alpha et omega, quia principium est et finis : B. Alcuin., C, 1095.

ALTARE, de quo Joannes in Apocalypsi, Christi est humanitas : S. Bernard., CLXXXIII, 472.

ANGELUS movens aquam piscinæ figura erat Christi : S. Augustin., XXXVIII, 690.

ARCA Testamenti, incarnatio Christi : Rup. abb., CLXIX, 1029.

AURUM, initia redemptionis : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Auro potentia ostenditur, *ibid.*, 269, 283. In auri munere regia dignitas demonstratur : S. Sedatus, LXXII, 775.

CALCULUS, Jesus Christus calculo candido significatur. B. Alcuin., C, 1106.

CALIX, Passionem Domini indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 948.

CANTICUM. Christus cantavit canticum novum : B. Alcuin., C. 1122.

CHRISTUS dicitur acervus vignati mediorum : Rupert. abb., CLXXVIII, 1563. — *Etas plena in qua omnes resurgunt* : S. Bruno Carthus., CLIII, 337. — *Agnus* : B. Alcuin., C. 1121; Richard. de S. Victore, CXCVI, 766. — *Agnus Dei* : S. Maxim. Taurin., LVII, 630. — *Agnus masculus* : Rupert. abb., CLXIX, 239. — *Agricola* : S. Augustin., XXXV, 1839. — *Alpha et omega* : B. Alcuin., C. 1093. — *Altare* : S. Augustin., XXXV, 1529. — *Altare Dei* : B. Alcuin., C. 1126; Richard. de S. Victore, CXCVI, 768. — *Altare Ecclesiae* : Rupert. abb., CLXIX, 9017. — *Angelus* : Rupert. abb., CLXIX, 976; Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 591. — *Angelus ascendens ab ortu solis* : B. Alcuin., C. 1129. — *Angelus de celo descendens* : Rupert. abb., CLXIX, 1148. — *Angelus fortis de celo descendens in nube* : B. Alcuin., C. 1143. — *Angelus lapidem in mare mittens* : Rupert. abb., CLXIX, 1156. — *Angelus magnus*, *ibid.*, 975. — *Angelus magni consilii*, *ibid.*, 959. — *Apostolus* : S. Agobard., CIV, 56. — *Ara templi* : Rupert. abb., CLXIX, 975. — *Barachias, benedictus Domini*, *ibid.*, 950. — *Calculus candidus* : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284. — *Caput Ecclesiae* : S. Agobard., CIV, 62; Petr. Lombard., CXII, 178. — *Caput nostrum* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 434. — *Corona martyrum*, *ibid.*, 707. — *Filius David* : S. Hilarius, IX, 1004, 1047. — *Desideratas cunctis saeculis* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 35. — *Dies* : S. Ambros., XV, 1759. — *Dominus dominantium* : Rupert. abb., CLXIX, 1169. — *Dominicus homo* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 582. — *Emmanuel* : S. Paschas. Radbert., CXX, 117, 118. — *Episcopus episcoporum* : S. Agobard., CIV, 196. — *Flos virginum* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — *Fons vitae* : S. Augustin., XXXV, 1654, 1115. — *Fortis in humilitate* : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 43. — *Granum tritici et granum sinapis* : S. Ambros., XV, 1747. — *Granum mortificandum et multiplicandum* : S. Augustin., XXXV, 1766; XXXVI, 730. — *Granum morte multiplicatum*, *id.*, XXXVIII, 1597. — *Gratia continentium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — *Homo peregre profectus* : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1106. — *Imago Dei* : S. Bruno Carthus., CLIII, 235. — *Impeccabilis* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 412. — *Incomprehensibilis* : S. Bruno Carthus., CLIII, 332. — *Janua* : S. Augustin., XXXVIII, 780, 1617. — *Justus et iustificans* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 558. — *Jaspis* : Richard., a S. Victore, CXCVI, 865. — *Lapis mundus et candidus* : Ven. Rupert., CLXXIX, 1150. — *Lapis positus in fundamentum* : S. Paschas. Radbert., CXX, 753. — *Lapis sub capite Jacob* : Richard. de S. Victore, CXCVI, 865. — *Leo*, *ibid.*, 756. — *Leo quia diabolus videtur* : B. Alcuin., C. 1121. — *Leo de tribu Juda*, *ibid.*, 1121. — *Liber* : S. Bruno Carthus., CLIII, 544. — *Lignum vitae* : Rupert. abb., CLXIX, 870. — *Lucerna*, *ibid.*, 854. — *Lumen*, *ibid.*. — *Lumen illuminans* : S. Augustin., XXXV, 1782. — *Lumen vitae*, *ibid.*, 1654. — *Lux mundi*, *ibid.*, 1652; Rupert. abb., CLXIX, 1148. — *Lux inextinguibilis* : S. Augustin., XXXV, 1575. — *Manna absconditum* : B. Alcuin., C. 1105. — *Margarita pro qua omnia vendenda sunt* : S. Augustin., XXXV, 1571. — *Margarita evangelica bonorum omnium profusio* comparanda : S. Paulin. Nolan., LXI, 276. — *Mediator* : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284; S. Bruno Carthus., CLIII, 437; Rupert. abb., CLXIX, 975, 976. — *Mediator Dei et hominum* : S. Hilarius, IX, 989. — *Solus mediator inter Deum et homines* : S. Agobard., CIV, 202. — *Mediator noster* : Petr. Lombard., CXII, 127. — *Summe misericors* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 499. — *Mitis erga nos, durus in seipsum*, *ibid.*, 240. — *Mons* : S. Paschas. Radbert., CXX, 215. — *Mons magnus et altus* : Rupert. abb., CLXIX, 1194. — *Solus mons a quo nobis auxilium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 622. — *Solus mundus a peccato* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 253. — *Murus adversus insidias inimici* : S. Augustin., XXXV, 1440. — *Os Patris* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 590. — *Ostiarium* : S. Augustin., XXXV, 1728. — *Ostium*, *ibid.*. — *S. Paschas. Radbert., CXX, 319; Petr. Cantor, CCV, 121. — Ostium apertum credentibus* : B. Alcuin., C. 881, 1111, 1116. — *Ostium quod clavis aperit*, *ibid.*, 1111. — *Ovis* : S. Augustin., XXXV, 1728, 1735. — *Panis* : S. Augustin., XXXV, 1612; XXXVIII, 265, 323, 1463; S. Paschas. Radbert., CXX, 320. — *Panis verus* : S. Augustin., 1602, 1607. — *Panis angelorum* : B. Alcuin., C. 1105. — *Panis celestis manna adumbratus* : S. Augustin., XXXVIII, 45, 1531. — *Panis celestis quem manducaverunt veri Israelitae*, *ibid.*, 1531. — *Panis qui de celo descendit* : S. Maximus Taurin., LVII, 565. — *Paracletus* : S. Augustin., XXXV, 1828. — *Pastor*, *ibid.*, 1728, 1734;

XXXVIII, 508, 1617. — *Pastor bonus* : Rupert. abb., CLXXVII, 528; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 529. — *Pastor pastorum* : S. Agobard., CIV, 196. — *Summus Pastor*, *ibid.*, 197. — *Paterfamilias* : Gregor. Mag., LXXVI, 1154. — *Pax* : S. Augustin., XXXVIII, 170. — *Petra*, *id.*, XXXV, 1729, 1736; XXXVIII, 48, 1258, 1548. — *Pontifex* : S. Bruno Carthus., CLIII, 501. — *Potus* : S. Augustin., XXXV, 1612. — *Præmium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 559. — *Præmium*, *ibid.*. — *Præmium nostrum* : S. Augustin., XXXVIII, 1591. — *Principium*, *ibid.*, 24. — *Radix David* : B. Alcuin., C. 1121; Rupert. abb., CLXVII, 928. — *Refectio nostra* : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 493. — *Rex regum* : Rupert. abb., CLXIX, 1168. — *Sacerdos secundum ordinem Melchisedech* : Rupert. abb., CLXIX, 487. — *Securis ad radicem posita* : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1164. — *Sol* : B. Alcuin., C. 1126; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 1214. — *Sol iustitiae et veritatis* : Petr. Lombard., CXII, 206. — *Sponsus Ecclesiae* : S. Agobard., CIV, 189. — *Stella matutina* : Rupert. abb., CLXIX, 890. — *Templum* : S. Augustin., XXXV, 1529; Rupert. abb., CLXIX, 975. — *Veritas* : S. Agobard., CIV, 115. — *Veritas in promisso* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Via* : S. Paschas. Radbert., CXX, 244. — *Via in exemplo* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Vir* : Rupert. abb., CLXIX, 239; Vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 401. — *Vir noster*, *ibid.*, 454. — *Virga* : B. Alcuin., C. 1109. — *Vita aeterna* : S. Augustin., XXXV, 1610, 1818; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Vita sacramentorum* : S. Augustin., XXXVIII, 92. — *Vitis* : S. Augustin., XXXV, 1859, 1841; S. Paschas. Radbert., CXX, 525.

Christus comparatur asinae et pullo ejus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 33. — *Furti* : B. Alcuin., C. 1110. — *Gallinae* : S. Augustin., XXXV, 1530; XXXVI, 526; S. Paschas. Radbert., CXX, 791. — *Grano frumenti* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 950. — *Grano sinapis* : Rupert. abb., CLXXVIII, 1084. — *Lucernae* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 428. — *Ramo casso ex arbore*, *ibid.*, 24. — *Vermiculo ligni*, *ibid.*, 500.

Christus dicitur ovem humeris suis ad ovile reportans : S. Paulin. Nolan., LXI, 194. Christus nascens est puer sanctus, propheta et angelus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 594. Christus est via in exemplo, veritas in promisso, vita in premio, *ibid.*, 404. Christus in Maria, lumen in cera, *ibid.*, 611. Christi caro dicitur arca, tabernaculum, nubes, diadema, *ibid.*, 636. Christus in cruce est rex et sacerdos, *ibid.*, 696. Christus reliquit matrem relinquendo Synagogam Iudeorum de qua secundum carnem natus est et inherendo Ecclesiae, quam ex omnibus gentibus congregavit : S. Prosper Aquitan., LI, 620.

CIBUS. Christi cibus virtus est, Christi cibus fortitudo est : S. Ambros., XV, 1687.

CITHARAE seniorum Passionem Christi figurant : B. Alcuin., C. 1122.

CLAVIS David de Incarnatione Christi intelligenda est : B. Alcuin., C. 1111.

COLLIS. Septem colles sunt septem orationis Dominicae petitiones : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 586.

EQUUS albus humanitatis Christi est symbolum : B. Alcuin., C. 1125.

FACIES hominis Incarnationem designat : Rupert. abb., CLXIX, 940. — *Facies veluti est Passio Christi*, *ibid.*, 942. — *Christi facies ut sol lucens*, *ibid.*, 659. — *Incarnatio Redemptoris per faciem angeli fulgentem ut sol manifestatur* : B. Alcuin., C. 1059.

FERMENTUM. Christus designatur per fermentum satis tribus farinae immisum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

GALILAEA transfigurationem Domini denotat : Rupert. abb., CLXX, 201.

GRANUM. Christus designatur per granum sinapis : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

HOMO descendens in Jericho representat Christum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 570.

IRIS arcum significans reconciliationis mundi per Incarnationem figura est : B. Alcuin., C. 1116. — *Iris capitis Christi ejus est divinitas* : *ibid.*, 1143.

JASPIS designat Christi divinitatem in qua omnia vivunt, *ibid.*, 1116.

LIBER. Christi typus est liber signatus sigillis septem : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — *Christus solus dignus aperire librum* : B. Alcuin., C. 1120.

LEO de tribu Juda est Christus de semine David, *ibid.*, 1121. Resurrectio in leone figuratur, *ibid.*, 1118.

LUCERNA typus est humanitatis Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 924.

MAGI. Magorum munera designant aurum regem, thus Deum, myrrha hominem : S. Hilari., IX, 923; S. Ambros., XVI, 244, 535; Juvenas., XIX, 98; Sedulius, *ibid.*, 605; S. Petrus Chrysologus, LII, 630; S. Maximus Taurin., LVII, 261, 272; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1112; S. Fulgent., LXV, 716. — In muneribus quæ Regi nato Magi obtulere pretiosa continentur dona quæ ipse Salvator cum Deo Patre et Spiritu sancto in cælis regnans a gentibus obtinuit : S. Maximus Taurin., LVII, 261. — Magi Christum thure Deum, auro regem, myrrha hominem agnoscunt : S. Bernard., CLXXXIII, 147.

MANUS angeli fortis est operatio salutis nostræ : B. Alcuin., C, 1144.

MEDIATOR Dei et hominum est angelus thuribulem aureum in manu tenens, seu Christus, *ibid.*, C, 1155.

MONS. Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, mons transiit in mare : S. Augustin., XXXVIII, 554.

MYRRHA Christi et nostram a mortuis resurrectionem prænnuntiat : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Myrrha designatur incorruptibilitas, *ibid.*, 269, 283. — In myrrhæ specie sepelienda demonstratur humanitas : S. Sedatus, LXXII, 773.

NOE. Christus figuratus est in Noe, et in illa arca, orbis terrarum : S. Augustin., XXXV, 1461.

OREB mons Christi est typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 99.

PEDES. Adventus Christi in mundum designatur per pedes : B. Lanfranc., CLI, 140.

PISCIS erat Christus discipulis escam præbens vitam, sed Judæi in serpentem commutatur : S. Prosper Aquitan., LII, 351. — Piscis qui prior ascendit statuerem habens in ore, figura Christi : S. Paschas. Radbert., CXX, 600.

PRIMOGENITUS merito asseritur Christus, quia nullus ante ipsum mortuus resurrexit : B. Alcuin., C, 1095.

RUGTUS Christi sicut leonis : Rupert. abb., CLXIX, 1008.

SAMARITANUS misericors Christum designat : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 269.

SAPIENTIA. Christus, sapientia Dei ubique præsens : S. Augustin., XXXV, 1659.

SARDINUS Redemptoris humanitatem significabat : B. Alcuin., C, 1116.

STELLA matutina Christum figurat, *ibid.*, 1109. — Secundum Incarnationis mysterium est stella : S. Ambros., XV, 1569.

TESTIS fidelis merito asseritur Christus : B. Alcuin., C, 1095.

THABOR qui interpretatur *lumen veniens* typus Christi incarnati : Raban. Maur., CLX, 38.

THUS, veræ religionis cultus, idolorum cessatura superstitio : S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Pontificum Christi thure monstratur, *ibid.*, 269, 283. — In thuris vapore divina majestas demonstratur : S. Sedatus, LXXII, 773.

UNCTIO sacerdotum unctionem Christi figurat : B. Alcuin., C, 1090.

VINEA dicitur a vite quæ Christus est : Rupert. abb., CLXIX, 928.

ARTICULUS III.

Allegoriæ quæ ad angelos spectant.

ANIMALIA et seniores in Apocalypsi, angeli sunt : B. Alcuin., C, 1123.

MESSORES angeli zizania ad comburendum in fasciculos ligant, cum pares paribus in tormentis similibus sociant, ut superbi cum superbis, luxuriosi cum luxuriosis, avari cum avaris : S. Gregor. Magnus, LXXVII, 381.

OCULI. Angeli in Ecclesia per oculos designantur : B. Alcuin., C, 1098.

SEDES posita in eorum sunt sancti angeli : Richard. de S. Victore, CXCVI, 746.

ARTICULUS IV.

Allegoriæ quæ ad spiritus malignos spectant.

ANGELI quatuor stantes super quatuor angulos terræ corpus antiqui hostis significant : B. Alcuin., C, 1128.

DIABOLUS dicitur angelus abyssi : Rupert. abb., CLXIX, 992. — Criminator : B. Alcuin., C, 1020. — Draco : S. Augustin., XXXV, 1467. — Draco magnus : S. Bruno Astensis, CLXV, 670; Rupert. abb., CLXIX, 800. — Equus rufus : Rupert. abb., CLXIX, 943. — Exterminans : B. Alcuin., C, 1111. — Homicida, *ibid.*, 872. —

Infernus : Rupert. abb., CLXIX, 947. — Leo : S. Argentin., XXXV, 1731. — Lupus, *ibid.*. — Lupus in Ecclesia : B. Alcuin., C, 887. — Mendax et mendacii pater, *ibid.*, 906. — Mons magnus : Rupert. abb., CLXIX, 780. — Mons, *ibid.*, 943. — Pater Judæorum, *ibid.*, 582. — Princeps hujus mundi : B. Alcuin., C, 940; Rupert. abb., CLXIX, 583. — Satanas : S. Bruno Astensis, CLXV, 670. — Seminis seminator nocturnus : S. Fulgentius, LXV, 560. — Serpens antiquus : S. Bruno Astensis, CLXV, 670; Rupert. abb., CLXIX, 800.

EQUUS rufus antiqui hostis est corpus : B. Alcuin., C, 1124.

GLADIUS magnus qui datur sedenti super equum rufum diaboli potestatem figurat, *ibid.*

PHARAO, id est diabolus, a quo necatur, baptizato populo, ipse cum exercitu suo obrutus : S. Hilari., IX, 762.

SEDENS super equum rufum diabolus est qui potem sumit de terra : B. Alcuin., C, 1124.

VOLUCRES cæli septenario immundos spiritus cognominari didicimus : S. Hilari., IX, 957. — Demones sunt volucres : Richard. de S. Victore, CXCVI, 650.

ARTICULUS V.

Allegoriæ quæ ad Ecclesiam spectant.

ABEL. Ecclesia cum Abel coepit : Petr. Lombard., CXII, 307.

ANGELUS qui Joanni apparuit una cum apostolo Ecclesiam præfiguratur : B. Alcuin., C, 1091. — Angeli Ecclesiarum septem de quibus mentio fit in Apocalypsi sunt septem Ecclesie : S. Augustin., XXXIV, 81. — Angeli Ecclesiam indicant : B. Alcuin., C, 1153.

ANIMA figura est Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 587. — Ecclesie anima Spiritus sanctus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 407.

ANIMALIA quatuor figurant Ecclesiam : B. Alcuin., C, 1118, 1119, 1124.

ARCA Noe Ecclesiam significat : S. Ambros., IV, 814; S. Paschas. Radbert., CXX, 166, 167, 743.

AREA est Ecclesia in qua nunc tritum, non sine plebe : S. Augustin., XXXVIII, 1174. — Per aream Dominicam intelligitur Ecclesia Dominica per totum orbem valide lateque diffusa, *id.*, XXXIV, 127.

BETHLEEM fuit totius Ecclesie typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 153, 154; Rupert. abb., CLXX, 81. — Bethleem mystice est Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 188.

CANDELABRUM. Ecclesia significatur per candelabrum : Rupert. abb., CLXVIII, 1598. — Candelabra septem septiformem Ecclesiam designant : B. Alcuin., C, 1097.

CANTUS Ecclesie, vox magna de celo : Rupert. abb., CLXIX, 1055.

CIVITAS Christi est Ecclesia super Christum fundata : Rupert. abb., CLXIX, 1195.

COENACULUM significat sanctam Ecclesiam : Raban. Maur., CVII, 590.

COLUMBA typus est Ecclesie : S. Ambros., IV, 1587.

COLUMNA. Per columnam nubes de qua in Apocalypsa Ecclesiam posuimus accipere, *ibid.*, 865.

CONJUNCTIO. Mysterium conjunctionis viri et mulieris unionem Christi et Ecclesie præsignat : Victorinus Afer, VIII, 1289.

CORONA. Ecclesia coronas habet aureas : B. Alcuin., C, 1117.

COSTA. Adæ in mulierem edificata typus est Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 617, 643.

CRUX. Ecclesia Christi cruce exaltatur : S. Augustin., XL, 688.

DOMUS septem columnis firmata typus Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 41. — Domus Simonis leprosi typus Ecclesie, *ibid.*, 878.

ECCLESIA est vel dicitur Ager Domini : S. Augustin., XL, 683. — Ager Dei primum spinosus, *ibid.*, 688. — Ager Christi benedictus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 274. — Ager sanguinis : Rupert. abb., CLXVIII, 1578. — Bilibris peccata hominum powderans et remittens : B. Alcuin., C, 1126. — Castellum supra montem positum : S. Bruno Astensis, CLXV, 590. — Civitas : B. Alcuin., C, 906; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 753. — Civitas Dei : S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 588. — Civitas Domini : Rupert. abb., CLVIII, 1478. — Civitas inextinguibilis : Vener. Hildebert., CLXXI, 496. — Civitas supra montem posita : S. Chromatius, XX, 340-341; Raban. Maur., CVII, 802. — Cœlum : S. Paulin. Nols., LXXVI, 1282; Richard. de S. Victore, CXCVI, 711. — Columna : Rupert. abb., CLXIX, 258. — Columna veritas

tis : B. Lanfranc., CLI, 333. — Corpus, *ibid.*, 195, 197. — Creatura Dei, *ibid.*, 72. — Domus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Domus Jacob et domus Joseph, *ibid.*, 401. — Domus Julia : S. Hieronym., XII, 817. — Domus obedientie : B. Alcuin., C, 936. — Familia Christi : Vener. Hildebert., CLXXI, 834. — Fulgur : S. Augustin., XXXV, 1330. — Jerusalem : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Mater : S. Paulin. Nolan., LXI, 261; B. Lanfranc., CLI, 625. — Mulier amicta sole et luna : Rupert. abb., CLXIX, 1039; CLXX, 36. — Mulier quæ parit : *id.*, CLXIX, 743. — Mulier in tristitia pariens : B. Alcuin., C, 935. — Ovile Christi : S. Augustin., XXXV, 1721. — Proprium ovile fidelium : B. Alcuin., C, 504. — Ovile ovium : Raban. Maur., CXI, 203. — Unum ovile et unus pastor : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 795. — Regnum Christi æternum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 308. — Regnum Dei : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733; Petr. Lombard., CXCI, 1680. — Regnum colorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1118, 1154. — Sagena, *ibid.*, 1116. — Sedes maiestatis Christi : S. Anselmus, CLVIII, 602. — Sedes in cælo Christi : Rupert. abb., CLXIX, 906. — Sion : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Socrus Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 373. — Sponsa : B. Alcuin., C, 786. — Sponsa Christi : S. Paulin. Nolan., LXI, 261. — S. Paschas. Radbert., CXX, 741; Petr. Lombard., CXCI, 70. — Cœlestis stabilitas : S. Augustin., XL, 259. — Templum Dei : B. Alcuin., C, 1112, 1119. — Templum sanctum : Adam. Scot., CXCVIII, 368. — Templum tabernaculi : Rupert. abb., CLXIX, 1111. — Christi uxor : Vener. Godefrid., CLXXIV, 300. — Vestis dealbata super nivem : Petr. Lombard., CXCI, 214. — Vineam Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 152. — Virgo : B. Alcuin., C, 786; B. Lanfranc., CLI, 625.

Ecclesia comparatur agro : Adam. Scot., CXCVIII, 738. — Arcæ Noë : Rupert. abb., CLXIX, 819. — Candelabro : Richard. de S. Victore, CXCVI, 705. — Nubi : B. Alcuin., C, 1117. — Tunica inconsutilli : S. Bernard., CLXXXII, 538. — Viti : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 694. — Ecclesia per cœlum et sedem designatur : B. Alcuin., C, 1116. — Ecclesia throno, animalibus et senioribus circumstantibus significatur, *ibid.*, 1121, 1133. — Ecclesia dicitur pulchra ut luna, electa ut sol : S. Paschas. Radbert., CXX, 185. — Ecclesia cum Christo est una caro : Petr. Lombard., CXCI, 214. — Ecclesia electorum designata est per scriptum ovem ab Augusto cuius cardines sunt prælati : Adam. Scot., CXCVIII, 236.

JERUSALEM. Ecclesia per Jerusalem signatur : Adam. Scot., CXCVIII, 133.

LAPIS. Ecclesia parvus lapis qui abscissus de monte sine manibus occupavit universam faciem orbis terre : S. Victorinus Afer, V, 87.

LUNA. Ecclesia ut luna, modo prosperis clara, modo adversis obscura : Vener. Hildebert., CLXXI, 733.

MANUS Ecclesiæ presbyterum significat : S. Chromatius XX, 350.

MONS figura est Ecclesiæ : S. Paschas. Radbert., CXX, 214, 693, 796.

MULIER quærens drachmam, Ecclesiæ figura invitantis ad poenitentiam : S. Ambrosius, XV, 658. — Mulier Chananaea quæ est mater gentium, pro filia sua, id est, Ecclesia Dominum deprecatur : S. Petr. Chrysolog., LII, 740. — Mulier Chananaea significat sanctam Ecclesiam de gentibus congregandam, *ibid.*, 740; Raban. Maur., CXI, 75. — Mulier dux sanguinis patiens est Ecclesia quæ primi hominis vulnerata peccato tota fluebat sanguine, tota originaliter decurrebat in mortem : S. Petrus Chrysolog., LI, 300; Raban. Maur., CXI, 880. — Mulier adultera significavit Ecclesiam de gentibus : Rupert. abb., CLXIX, 602.

NAVICULA fluctibus aspersa figuram Ecclesiæ præferbat, quod in mari, id est, sæculo, fluctibus, id est, persecutionibus et tentationibus inquietatur : Tertull., I, 1214.

NAVIS est Ecclesiæ typus : S. Hilarius, IX, 957; S. Paschas. Radbert., CXX, 360; S. Gregor. Mag., LXXVI, 28.

OCULUS Ecclesiæ episcopum designat : S. Chromatius XX, 330, 367.

OLIVÆ duæ duo sunt testes sive Ecclesia propter unctionem : B. Alcuin., C, 1147.

PANIS. Ecclesia pane designatur : B. Lanfranc., CLI, 189.

PARADISUS Ecclesiam significat : S. Ambrosius, XV, 778.

PATHNOS. Angustia Ecclesiæ per insulam Pathnos figuratur : B. Alcuin., C, 1095.

PATROL. CCXIX, INDICIV II.

PEDES Christi carnem specialiter, generaliter vero omnem Ecclesiam figurant : B. Alcuin., C, 1097.

PETRA. Ecclesia supra petram fundata : S. Paschas. Radbert., CXX, 560, 561, 562.

PISCATIO. Ecclesia figuratur in pascatione ante et post passionem Christi : S. Augustin., XXXVIII, 1158, 1161, 1164, 1167; XLIII, 196, 397, 632.

SAMARITANA mulier, Ecclesiæ typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 66. — Meretrix Samaritana Ecclesia est de gentibus congregata : S. Petr. Chrysolog., LII, 481.

SENIORES viginti quatuor Ecclesiam universalem figurant : B. Alcuin., C, 1119.

SEPTENARIUS numerus Ecclesiam universalem indicat, *ibid.*, 1092.

STELLÆ septem Ecclesiæ sunt quas Apostolus nominat in vocabulis suis : S. Victorinus, V, 319.

TUNICA Domini inconsutilli Ecclesiæ unitatem declarat : S. Cyprian., IV, 503. — Integritas corporis Christi et ejus inconsutilli tunica Ecclesiæ præfigurabat integritatem : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 873.

VAS. Ecclesia figuratur in vase quod ostensum est Petro : S. Augustin., XXXVIII, 803.

VESTIMENTA. Ecclesia figuratur in vestimentis Christi transfigurati : S. Augustin., XXXVIII, 190. — Ecclesia vestimentis albis induitur : B. Alcuin., C, 1117.

VIDUA. Ecclesia quasi vidua legis Christo nupsit : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

VIRGO. Ecclesia tota una est virgo : Petr. Lombard., CXCI, 70.

ARTICULUS VI.

Allegoriæ quæ ad sacramenta spectant.

AMBULATIO. Baptismus significabat ambulatio Christi super aquas : S. Augustin., XXXV, 694.

AQUA significat baptismum, *ibid.*, 3026. — Aqua de Christi latere fluens aquam baptismi figurabat : S. Anselmus, CLIX, 233. — Aqua multæ donum baptismi esse intelligitur quod Christus emisit per apostolos : S. Victorinus, V, 319.

BAPTISMUS, dies redemptionis : B. Lanfranc., CLI, 300. — Figura mortis, *ibid.*, 210. — Prima Ecclesiæ janua quæ per Christum aperitur : S. Anselmus Cantuar., CLIX, 76.

BETHLEEM quæ panis civitas nuncupatur, panem illum cœlestem nobis protulit et potum quo qui saturati et inebriati fuerint gaudia semper gustabunt æterna : S. Maximus Taurin., LVII, 259.

CURATIO cæci nati figura fuit baptismi : S. Ambrosius, XVI, 1272.

JOANNES. Baptismus Joannis figura erat baptismi Christi : B. Lanfranc., CLI, 629; S. Anselmus, CLVIII, 544.

LANCEA potest significare sacramentorum apertionem : Raban. Maur., CXI, 639.

LAVACRUM Christianus Dei filius per lavacrum : S. Ambrosius, XV, 1760.

MANNA panem cœlestem et altare Dei significarunt : S. Augustin., XXXV, 1612. — Manna absconditum Eucharistiæ sacramentum : Rupert. abb., CLXIX, 642.

MARE baptismus Christi est, *ibid.*, 610. — Baptismus significat mare Rubrum : S. Augustin., XXXV, 1723; Rupert. abb., CLXIX, 796. — Maris Rubri transitus, figura baptismi : Petr. Lombard., CXCI, 1618. — Baptismus per mare vitreum significatur : B. Alcuin., C, 1117; Rupert. abb., CLXIX, 1107. — Mare vitreum in circuitu sedis Dei, baptismi figura est, *id.*, CLXX, 314.

MORS Ægyptiorum significat ablutionem peccatorum : S. Augustin., XXXV, 1723; Petr. Lombard., CXCI, 1617.

OSTIUM Domini dicitur baptismus et poenitentia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 152.

PANIS. Eucharistia dicitur Panis angelorum : Petr. Lombard., CXCI, 1618.

PISCINA Bethesda, figura baptismi : Tertull., I, 1203.

ARTICULUS VII.

Allegoriæ quæ ad apostolos et justos spectant.

ANGELUS ascensum a solis ortu Ibeliam prophetam designat qui anticipaturus est tempora Antichristi ad restituendas Ecclesias : S. Victorinus, V, 350. — Angeli Ecclesiæ sunt predicatorum et per septem stellas designantur : B. Alcuin., C, 1099. — Angeli designant apostolos,

Rupert. abb., CLXIX, 804. — Evangelistas, *ibid.*, 1096. — Angeli portarum Hierusalem doctores Ecclesie, *ibid.*, 883. — Angeli septem sunt prædicatores, *ibid.*, 1111.

ANIMALIA. Viginti quatuor animalia sunt viginti quatuor Patres, duodecim apostoli et duodecim patriarchæ: S. Victorin., V, 524, 525. — Per quatuor animalia Ezechielis quatuor Evangelistæ intelliguntur: S. Augustin., XXXV, 1046, 1663; B. Alcuin., C, 1118, 1119; S. Bruno Astens., CLXV, 969; Rupert. abb., CLXIX, 1152. — Animalia in circuitu sedis Dei sunt catholici doctores: Rupert. abb., CLXIX, 314.

ANTIPAS, testis fidelis, omnes martyres figurat: B. Alcuin., C, 1104.

AQUILA. Joannes aquila prænotatur: S. Augustin., XXXV, 1663; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750; Adam Scot., CXCVIII, 301. — Aquilæ dicuntur discipuli Christi: S. Paschas. Radbert., CXX, 811, 815. — Animæ iustorum aquilis comparantur: S. Ambros., XV, 1781.

ARBORES. Per arbores animarum status in Scripturis significatur: S. Paschas. Radbert., CXX, 160.

ARIETES. Apostoli dicti sunt arietes: Rupert. abb., CLXVIII, 1579.

AURUM per ignem probatum, chorus sanctorum: S. Victorin., V, 518.

BOVES dicuntur apostoli et prophete: S. Augustin., XXXV, 1470.

CANES ingentes vulnera sunt prædicatores: Vener. Godefrid., CLXXIV, 390.

CAPILLI sanctos Ecclesie designant: B. Alcuin., C, 1098.

CENTURIO. Perfectæ mentis figura per centurionem evangelicum pulcherrime designatur: Joannes Cassian., XLIX, 673.

CHANANÆA mulier pœnitentis animæ simulacrum: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 192.

CHORDÆ. Apostoli et sancti patriarchæ sunt velut chordæ in citharis extensæ per afflictiones: Rupert. abb., CLXIX, 1091.

COELUM dicitur anima iusti: S. Gregor. Mag., LXIV, 1283. — Cœli dicuntur prædicatores, *ibid.*, 1221. — Apostoli sunt rationales cœli: Rupert. abb., XXXV, 1661. — Apostoli et prophete cœlorum nomine signati: S. Augustin., XXXV, 1664.

COLUMNA in templo Dei sunt et prædicatores et boni audientes: B. Alcuin., C, 1112. — Fideles sunt columnæ Ecclesie seu veritatis: B. Laufranc., CL, 353.

CORPUS Christi sunt fideles, *ibid.*, 236, 290.

CYATHI prophete sunt et legis doctores: Rupert. abb., CLXIX, 1106.

DEXTERA angeli prædicatores designat: B. Alcuin., C, 1100.

DUODECIM. Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis; sunt duodecim boves æreum mare sustinentes, duodecim tribus filiorum Israel, duodecim fontes in Oëlim: S. Paschas. Radbert., CXX, 302. — Leones duodecim thronum ferentes Salomonis, duodecim lapides altaris, duodecim horæ diei, *ibid.*, 100, 401, 432.

EQUI. Apostoli sunt equi et quadrigæ salvationis: Rupert. abb., CLXIX, 758.

FACIES. Electi per faciem fulgentem ut sol possunt intelligi: B. Alcuin., C, 1122.

FONS aquarum multipliciter donationum Dei in sanctis indicat, *ibid.*, 1134.

FULGUR, apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 1395.

FUNDAMENTA dicuntur prophete: Rupert. abb., CLXIX, 1193. — Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis: S. Paschas. Radbert., CXX, 402; Rupert. abb., CLXIX, 1197.

HOMO. Matthæus hominis refert formam: S. Augustin., XXXV, 1663; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

HORÆ. Apostoli horæ sunt, Christus dies: S. Ambros., XV, 1759. — Apostoli duodecim sunt sicut duodecim horæ diei: S. Augustin., XXXV, 1750; B. Alcuin., C, 807; S. Paschas. Radbert., CXX, 402.

INSULÆ homines sunt minoris justitiæ: B. Alcuin., C, 1127.

LAPIDES. Apostoli sunt lapides de quibus Josue: S. Paschas. Radbert., CXX, 401; Rupert. abb., CLXVIII, 1367.

LEGATI pacis dicuntur Christi apostoli, *id.*, CLXIX, 810.

LEO. Marcus leonis specie præfiguratur: S. Augustin., XXXV, 1663; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118;

S. Paschas. Radbert., CXX, 335; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

LOCUSTÆ cibis sunt prophetarum: S. Ambros., XV, 1578.

LUCERNÆ. Prophete lucernæ sunt in populo Dei: S. Augustin., XXXV, 1583.

LUX. Apostoli dicti sunt lux mundi: S. Paschas. Radbert., CXX, 232, 233, 234; Rupert. abb., CLXIX, 753.

MULIER pariens pœnitentem signat: Vener. Godefrid., CLXXIV, 531.

NUBES designant apostolos: Rupert. abb., CLXIX, 958. — Prædicatores: B. Alcuin., C, 1094. — Sanctos: S. Paschas. Radbert., CXX, 405.

OCULI prædicatores Ecclesie figurant: Alcuin., C, 1118. — Oculi animalium spiritualia lumina electorum sunt, *ibid.*, 1118.

OVES a dextris electos designant: S. Paschas. Radbert., CXX, 862.

PALMÆ victoriam electorum designant: Alcuin., C, 1153.

PEDES Christi sunt apostoli qui per Passionem conflati in universo orbe verbum ejus prædicaverunt: S. Victorin., V, 519.

PHIALÆ apostoli sunt et viri apostolici: Rupert. abb., CLXIX, 1106.

PISCIS qui prior ascendit staterem habens in ore figura est sancti Stephani proto-martyris: S. Paschas. Radbert., CXX, 601.

PLATEÆ sanctæ civitatis sancti inferioris meriti sunt: Richard. de S. Victore, CXCVI, 866.

PRESSURA. Pressuræ partus immemor beatam animam denotat: Vener. Godefrid., CLXXIV, 357.

PROCURATORES. Prædicatores sunt procuratores veritatis, *ibid.*, 135.

RAMI oleastri inserti sunt patriarchæ et prophete: Petr. Lombard., CXCI, 1486.

REGES. Membra Christi, id est, fideles, reges sunt et sacerdotes quia caput rex est et sacerdos: B. Alcuin., C, 1093.

SAL. Apostoli per saltem terræ nuncupati: S. Chromatius, XX, 537; S. Paschas. Radbert., CXX, 251, 252.

SAMARITANA ad fontem, pœnitentis animæ idea: Vener. Godefrid., CLXXIV, 229.

SEDES posite in cœlo sunt perfecti doctores et præbii per misericordiam positi et ordinati in sancta Ecclesia: Richard., CXCVI, 746.

SENESES viginti quatuor sunt omnes veteris et novi Testamenti sancti perfecti doctores: Richard., CXCVI, 747. — Senes viginti quatuor propter gravitatem maturitatis dicti sunt, *ibid.* — Apostoli dicuntur seniores: Rupert. abb., CLXIX, 909.

SERAPITIM duo apostoli et prophete: Rupert. abb., CLXIX, 198.

SERVI. Prædicatores sunt servi Domini invitantis ad nuptias: Vener. Godefrid., CLXXIV, 612.

SMYRNA Latine vertitur canticum eorum, id est, electorum: B. Alcuin., C, 1096.

SUDOR sanguineus Domini significabat martyrum passionem: S. Prosper. Aquitan., LI, 520.

TONITRUA septem, septem sunt oracula prophetarum: Rupert. abb., CLXIX, 1009.

UTRES novi dicuntur apostoli: S. Paschas. Radbert., CXX, 380; Rupert. abb., CLXVIII, 1480.

VASA. Fideles vasis fictilibus comparantur: Alcuin., C, 1100.

VIDENTES. Prophete dicuntur videntes: Rupert. abb., CLXIX, 1228.

VIRGA ferrea regimen prædicatorum significat: B. Alcuin., 1108.

VITULUS. Lucas annuntiatur in vitulo: S. Augustin., XXXV, 1663; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas., CXX, 333; Richard. de S. Victore, CXCVI, 750.

ZONA Christi aurea, chorus sanctorum: S. Victorin., V, 518.

ARTICULUS VIII.

Allegoriæ quæ ad Judæos et gentes spectant

AQUÆ multæ populi esse intelliguntur: S. Victorin., V, 319; S. Augustin., XXXV, 1529.

ARCHISYNAGOGI filia populum significat Judæorum: S. Augustinus, XXXVIII, 485, 486. — Archisynagogi filia synagoga est: S. Petr. Chrysolog., LII, 302; Rupert. abb., CLXX, 290.

ASINA seu pullus asinæ genus humanum significat: Rupert. abb., CLXX, 57. — Asinæ nomine gentilitas de-

gnata est : S. Ambros., XV, 1739; S. Paschas. Radbert., CXX, 607. — Asinae pullum Dominus in figura populi gentilis ascendit : S. Ambrosius, XVI, 1257. — Asina et pullus ejus ad Christum adducti figura Judaeorum et gentium : S. Paschas. Radbert., CXX, 700, 701; S. Petrus Damian., CXLIV, 544.

ASINUS, gentium figura : S. Paschas. Radbert., CXX, 453. — Asinorum nomine in sacris Litteris saepe videmus gentes designari : S. Hilar., IX, 1019.

ATRILUM quod foris est templum Judaeos et gentiles ab Ecclesia expellentes indicat : B. Alcuin., C, 1143.

BESTIA dicitur multitudo populorum : Rupertus abb., CLXIX, 1132.

BETHANIA domus ostentantiae gentium populum significat : Rupert. abb., CLXX, 104.

BOS. Per bovem Judaei designati sunt : S. Paschasius Radbert., CXX, 453.

CÆCUS secus viam clamans ad Jesum genus humanum representabat : Rupert. abb., CLXX, 94. — Cæcus a nativitate genus humanum significat, *ibid.*, 114. — Cæcus a nativitate gentes praefiguravit, *id.*, CLXIX, 587. — Cæcus Evangelii est Judæus qui in synagoga et in vico ignorantiae cecitate tenebatur et sedebat oppressus : S. Petr. Chrysolog., LII, 666. — Duo cæci juxta viam sedentes significant utroque populos Judaeorum et gentium per Jesum Christo appropriantes : Raban. Maur., CXI, 76.

CANIS. Gentes figuratae sunt per canes ulcera Lazari flagantes : S. Augustin., XXXV, 1352. — Gentiles in Evangelio a Christo canis nomine nuncupati sunt : S. Paulinus Nolan., LXI, 411. — Canes sunt Judaei : Rupertus abbas, CLXIX, 513.

CARO. Judaei caro voluptuosa dicti sunt : S. Bruno Carthus., CLII, 286.

CATHEDRA pestilentiae est philosophia, Phariseus, haereticus : S. Petr. Chrysolog., LII, 525.

CEDRON Judaeorum duritiam indicat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 788.

CENTURIO credentem ex gentibus populum praefigurat : Raban. Maur., CVII, 85; S. Paschas. Radbert., CXX, 549.

EQUI. Gentes equi dicuntur a diabolo agitati : Rupert. abb., CLXIX, 1000.

FICULNEA in qua Christus esuriens fructum non invenit synagoga est Judaeorum : S. Paulinus Nolanus, LXI, 364.

FICUS. Per arborem fici fructum non habentis intelligimus synagoga et conciliabulum Judaeorum : Raban. Maur., CVII, 1044.

FLUMINA gentes designant : Rupertus abbas, CLXIX, 691.

FOENUM gentium est typus : S. Hilar., IX, 948.

HEMORRHOISSA populum gentilem figurabat : S. Aug. XXXVIII, 486.

LAPIDES gentiles dicti sunt : S. Cyprianus, IV, 577; S. Paschas. Radbert., CXX, 159, 160.

LEPROSUS significat populum Judaicum : Rupert. abb., CLXVIII, 1461.

LOCUSTAE figura fuerunt populi gentilis : S. Ambros., XV, 1578. — Judaeorum : S. Paschasius Radbertus, CXX, 134.

MAGI querentes Christum per stellam fuerunt figura gentium : S. Hilar., IX, 925; Rupert. abb., CLXVIII, 1334. — Magorum vocatio gentium vocationem designat : Adam. Scot., CXCIII, 394.

MARE. Gentes designantur per mare : Rupertus abb., CLXIX, 981, 1037; Richardus a S. Victore, CXCVI, 780, 821.

MOLENTES duae quarum una assumitur, altera relinquitur, synagoga et Ecclesia typus : S. Paulin. Nolan., LXI, 193.

MUTUS a Christo sanatus, typus gentium : S. Paschas. Radbert., CXX, 390.

OCULI Christi facere Judaei et gentiles : Ven. Godefrid., CLXXIV, 284.

OLIVA Judaeos designat : B. Lanfranc., CLI, 143.

PARALYTICUS, populi Judaici figura : S. Petr. Chrysolog., LII, 283.

PECCATRIX. Ecclesiae ex gentibus vocandae typus peccatrix Christi pedes lotos et unctos tergens : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

PHARISÆUS. Synagoga typus Phariseus Christi invitor, nec caput nec pedes ejus ungens, *ibid.*

PORCI significant Judaeos : Rupertus abbas, CLXVIII, 1472.

PUBLICANUS gentilis populi typum tenet : S. Petrus Chrysolog., LII, 285.

SAMARITANUS. Gentilis populus per Samaritanum figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 572, 599.

SCORPIONES terrae dicuntur hostes Israel : Rupertus abb., CLXIX, 987.

STELLAE duodecim sunt duodecim tribus Israel, *ibid.*, 1011.

TAURI significant gentiles, *id.*, CLXVIII, 1571.

UTHES veteres, Judaei : vires novi, Christiani : S. Petr. Chrysolog., LII, 289.

VAS. Gentium omnium salus et receptio intra Ecclesiam per vas Petro ostensum figurata est : S. Aug., XXXVIII, 832, 1036.

VINEA Domini, domus Israel : Rupertus abbas, CLXIX, 1168. — Vineae Sodomorum, Judaei, *ibid.*, 791.

VIPERINUS. Judaei, viperum genus, genitricis matris, genitoris occisio, dum perimunt Christum synagoga matris uterum diruperunt : S. Petr. Chrysolog., LII, 287.

VITIS. Judaica gens dicitur vitis aliena : Rupert. abb., CLXIX, 715.

ARTICULUS IX.

Allegoriae quae ad haereticos et peccatores spectant.

ABYSSUS et terra, homines reprobi : Rupertus abbas, CLXVIII, 1178.

ÆGYPTUS et Sodoma persecutionum Antichristi temporis iniquitatem significant : B. Alcuin., C, 1149. — Ægyptus significat mundum a quo vocat Deus suos : Rupertus abb., CLXVIII, 1341. — Ægypti sunt impenitentes, *ibid.*, 979.

ALÆ locus arum elatum haereticorum scientiam indicat : B. Alcuin., C, 1140.

ANGELI quatuor alligati in flumine magno Euphrate sunt universum reproborum corpus : B. Alcuinus, C, 1141.

ATRIUM quod foris est templum haereticus ab Ecclesia expellendus indicat, *ibid.*, 1147.

BESTIA quae ascendit de abyssu Antichristum figurat, *ibid.*, 1148; Rupert. abb., CLXVIII, 1063.

CANES quos foras Apostolus expellit figurae sunt haereticorum : Tertull., II, 289.

CERVI. Haeretici cervi sunt : Rupertus abbas, CLXVIII, 257.

CONGREGATIO taurorum in vacca populorum erat haeretici, *ibid.*, 1017.

DÆMONES. Haeretici significantur per dæmones *ibid.*, 1463.

EQUUS niger, falsos patres designat, *ibid.*, 914. — Equus niger malorum esurientem designat : B. Alcuin., C, 1121. — Equus pallidus designat haereticorum invidiam : Rupert. abb., CLXVIII, 946.

EXTERMINANS rex locustarum typus haereticorum : B. Alcuin., C, 1141.

FORNAX. Antichristus Ecclesiam persequens fornaci magno comparatur, *ibid.*, 1139.

FUR est haereticus : Rupert. abb., CLXVIII, 720.

HIERUSALÊM dicitur Sodoma et Ægyptus, *ibid.*, 1030. — Meretrix, *ibid.*, 1037.

HOMO qui in latrones incidit peccatorem representat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 866.

IMPOSTURA. Haereticorum doctrina, nequitia et impostura dicitur : S. Bruno Carthus., CLIII, 458.

JUDAEI. Haeretici Judaeorum nomine designantur : B. Alcuin., C, 1104.

LAPPÆ. Haerese, lappae, sentes : Joannes Cassian., L, 14.

LEPROSI peccatores designant : S. Anselm. Cantuar., CLXVIII, 661. — Novem leprosi haereticos mystice designant : Rupert. abb., CLXVIII, 322.

LOCUSTAE. Per locustas de fumo putei abyssi exenutes indicantur haeretici : B. Alcuin., C, 1159; Richard. de S. Victore, CXCVI, 785.

LUPI haereticos designant : S. Paschas. Radbert., CXX, 420; S. Ambros., XV, 1711.

MARE VITREUM est contra fictos et hypocritas : Rupert. abb., CLXVIII, 918.

MULIER humanae fragilitatis est typus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 152, 361. — Anima peccatrix curvitas designata per mulierem evangelicam curvam : Adam. Scot., CXCVIII, 447.

PALEAE sunt illi qui ejusdem cum electis fidei mysteriis imbuuntur, sed ab eorum solida perfectione, vel operum levitate, vel perfidia vacuitate dissentiant : B. Rab. Maur., CVII, 774. — Paleae designant peccatores : S. Paschas. Radbert., CXX, 166. — Homines superbos : Rupert. abb., CLXVIII, 1361.

PANES occulti sunt haereticorum errores : Petr. Lomb. CXII, 377.

PARALYTICUS mystice homo dissolutus, absque operibus bonis : Rupert. abb., CLXIX, 327. — Paralyticus signat spirituales tepescitatem : Ven. Godefrid., CLXXIV, 116. — Spiritum peccatis debilitatum, *ibid.*, 609. — Genus humanum, *ibid.*, 601.

PASTORES alieni sunt hæretici : Rupert. abb., CLXVIII, 607.

PERDIX. Hæretici pernici comparantur : Petr. Lomb., CXCH, 576.

PLANTARIA mortis sunt hæretici : Rupertus abb., CLXVIII, 716.

SERPENS dicitur hæreticorum error : Petr. Lombard., CXCI, 1418.

STELLÆ cadentes de cælo si sunt qui videntur sancti et qui ad iniquitatem illo tempore Antichristi ruent : B. Alcuin., C, 1127.

TERRÆ MOTUS sigilli sexti ultimam Antichristi persecutionem prænotat, *ibid.*, 1126.

VENTUS. Doctrina pravorum est quasi ventus et tempestas : Petr. Lombard., CXCH, 204.

VILLICUS diffamatus apud dominum, homo abutens donis Dei : Ven. Godefrid., CLXXIV, 524, 530.

VITIS. Adam inobediens comparatur viti alienæ, *ibid.*, 831.

VULPES. Herodes vulpes : S. Petr. Chrysol. LI, 251; Rupert. abb., CLXVIII, 776. — Hæretici vulpibus comparantur : S. Hieronym., XXV, 110; S. Ambros., XV, 1707, 1710; S. Paschas. Radbert., CXX, 837.

ZIZANIA sunt illi qui nec audire quidem fidei verba dignantur : Raban. Maur., CVII, 774. — Zizania hæreticos signat : S. Paschas. Radbert., CXX, 493, 494.

ARTICULUS X.

Allegoria quæ ad virtutes et vitia spectant.

I. — Virtutes.

ALÆ sex opera misericordiæ sunt : Rupert. abb., CLXIX, 918.

ANGELUS apparens Joseph viro Mariæ internas designat inspirationes : Adam. Scotus, CXCVIII, 321, 323.

ANNA prophetissa typus est animæ piæ quæ sibi et proximo prodest : Adam. Scot., CXCVIII, 331.

AQUA vitis in vinum versa significat hominis substantiam mortalem conditione in resurrectionis gloriæ esse commutandam : S. Ambros., XVII, 620; S. Maximus Taurin., LVII, 608.

ARBOR bona et arbor mala in Evangelio, duæ hominum voluntates : S. Augustin., XLIV, 370, 461, 667, 668, 672, 754; XLV, 451, 1155, 1158.

ARCHITRICLINUS convivii discretionem designat : Adam. Scotus, CXCVIII, 435.

ARGENTUM verbum prædicationis est : Richard. de S. Victore, CXCVI, 678.

AURUM ignitum est charitas : Richard. de S. Victore, CXCVI, 740.

BETHLEEM mystice designat congregationem religionis : Adam. Scot., CXCVIII, 398.

CALAMUS Joanni datus ut templum Dei metiret divinam prædicationem tropice significat : B. Alcuinus, C, 1116.

CANA GALILÆÆ est zelus revelationis : Adam. Scot., CXCVIII, 398.

CARO infirmitatem significat : B. Lanfranc. Cantuar., CL, 303.

CHARITAS mater est omnium bonorum : Petr. Lomb., CXCI, 1602. — Fons bonorum, *ibid.*, 1658. — Charitas omnium virtutum radix et fundamentum : Petr. Lombard., CXCH, 158. — Charitas, actio recti itineris, *ibid.*, 194.

COLLYRIUM humilitas est : Rupert. abb., CLXIX, 901.

COLUMBA significat opera pietatis : Rupert. abb., CLXVIII, 1587.

COR. Quid est cor sacerdotale, nisi arca Testamenti? S. Gregor. Mag., LXXVII, 953.

CRYSTALLUM. Fides crystallo comparatur : B. Alcuin., C, 1118.

EQUUS albus verbum est prædicationis cum Spiritu sancto in orbem missum : S. Victorin., V, 528.

FAMA. Famæ bonus odor in ædificationem proximi designatur per stellam Magos ad Jesum adducentem : Adam. Scot., CXCVIII, 402.

FLAMMA. Amor Dei per flammam ignis designatur : Alcuin., C, 1098.

FUMUS est incensorum effectus : Rupert. abb., CLXIX, 986. — Fumus putei, sapientia hujus sæculi, *ibid.*

GEMMA alba, adoptio in filium Dei : S. Victorinus, V, 522.

GLADIUS oris est sermo : B. Alcuin., C, 1095.

HUMERUS laborem indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 657, 662, 664.

HYDRIA. Fides est veluti hydris ad hauriendam gratiam : S. Bernard., CLXXXII, 577.

JORDANIS typus est humilitatis : S. Paschas. Radbert., CXX, 396; Adam. Scot., CXCVIII, 397.

LECTUS audaciam et securitatem designat : B. Alcuin., C, 1107.

LEPROSI decem signant sensus nostros internos et externos : Ven. Godefrid., CLXXIV, 575.

LIBELLUS acceptus de manu angeli est prædicationis : B. Alcuin., C, 1115.

LIBER signatus sigillis septem, sapientia : Gillebertus, CLXXII, 186.

LINTEUM symbolum est munditiæ cordis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 783.

LOTIO pedum emundationem affectuum significat, *ibid.*, 784.

LUNA charitatem significat : S. Bruno Carthusian., CL, 540.

MANNA absconditum immortalitas est : S. Victorin., V, 522.

MANUS vitam activam designat : S. Paschas. Radbert., CXX, 250.

MARGARITÆ religio comparatur : S. Bern., CLXXXII, 1151.

NAVICULA significat fidem : Rupertus abb., CLXVIII, 1531. — Navicula Simonis est humilitatis animæ symbolum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 461, 608.

NOMEN novum in calculo scriptum Christianum est : S. Victorin., V, 522.

OCULUS designat mentis intentionem : S. Paschas. Radbert., CXX, 250. — Vitam contemplativam, *ibid.*, 251. — Oculi animæ sunt intellectus et affectus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 161. — Oculorum subievatio est intentio, *ibid.*, 626.

ODORAMENTA sunt orationes : Richard. a S. Victore, CXCVI, 757.

OLEUM. Charitas per oleum significatur : S. Paschas. Radbert., CXX, 811.

OLIVETUM. Oliveti mons misericordiam indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 25, 26.

OSSA firmitatem significant : B. Lanfrancus Cantuar., CL, 505.

PEDES, mentis cogitationes designant, *ibid.*, 56.

PHIALÆ. Charitas per phialas aureas intelligitur : B. Alcuin., 1098.

PISCIS nomine fides significatur : S. Paschas. Radbert., CXX, 520.

RADICES arborum sunt cogitationes, *ibid.*, 161.

SAGENA missa in mare, misericordiæ typus : S. Bern., CLXXXII, 1012.

SAL figurate sumitur pro sapientia : S. Paschas. Radbert., CXX, 231, 232.

SCALA. Beatitudines sunt illa scala Jacobi cuius curam de terra pertingebat ad cælum : S. Chromatius, VI, 328.

SCENARIUS numerus perfectionem significat : Richard. a S. Victore, CXCVI, 752.

SOLITUDO lucerna est quæ universum respundet orbem supra eremi canelabrum locata : S. Eucher. Lugd., I, 709. — Solitudo hæc est civitas quæ abscondi non potest in deserti monte constructa, quæ imagine sua cælestem Jerusalem terris dedit, *ibid.*

THURIBULUM aureum est fides : Rupert. abb., CLXVIII, 973.

TUDA. Charitas tubæ comparatur quia ad bellum provocat spiritale : B. Alcuin., C, 1116.

TUNICA inconsutilis designat fidem : S. Bern., CLXXXII, 360. — Charitatem : Petr. Lombard., CXCH, 283.

VASA. Corda per vasa significantur : B. Lanfranc. Cantuar., CL, 629.

VESTIS nuptialis est charitas : Ven. Godefrid., CLXXIV, 615.

VOX aquarum multarum charitatem significat : B. Alcuin., C, 1099.

II. — Vitia.

AQUILA dicitur sanguis : Rupert. abb., CLXIX, 1117.

AURICULA symbolum appetitus humanæ laudis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 791.

CAMELUS mundanos affectus representat, *ibid.*, 695.

EMMAUS imperfectionem et teporem indicat, *ibid.*, 807.

EQUUS niger signat famem : S. Victorinus, V, 329. — Equus pallidus et cui sedebat Mors, pestes magnas mortalitates designat, *ibid.* — Equus rufus bella futura prægnat, *ibid.*

FÆCES operationem peccati denotant : Ven. Godefrid., CLXXIV, 791.

LATERNA peccaminosum consensum designat, *ibid.*, 791.
 LECTUS dicitur tribulatio magna : B. Alcuinus, C, 1108.
 LEPROSA corporis, luxurie imago : Adam. Scot., CXCVIII, 411.
 MARE præsens sæculum designat : B. Alcuinus, C, 819, 995.
 MERETRIX. Magna Apocalypsis meretrix Romam specialiter significat quæ tunc Ecclesiam Dei persequabatur : S. Ambros., XVII, 915.
 PARALYSIS cogitationes noxias significat : Ven. Godefr., CLXXIV, 128.
 PORTÆ duæ per quas diabolus intrat, cupiditas et timor : Petr. Lombard., CXII, 204.
 PUTEUS abyssi mendacium est : Rupert. abb., CLXIX, 986.
 REGNUM diaboli est mundus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 297.
 SANGUIS peccatum figurat : B. Alcuin., C, 1107.
 ZIZANIA est cogitatio mala : S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 233.

ARTICULUS XI.

Allegoriæ quæ ad novissima nostra spectant.

CEDRUS. In Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ celestis exprimitur, aliquando celestis gloriæ celsitudo : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1166.
 HIERUSALEM terrena figura est Hierusalem celestis : S. Paschas. Radbert., CXX, 68, 69.
 HORA cœnæ fidem mundi significat : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1231.
 IRIS Iudicium præcedens per diluvium ac subsequens per ignem significat : B. Alcuin., C, 1117.
 JASPIS virentia paradisi pasqua designat, *ibid.*, 1116.
 LECTUS dicitur æternum supplicium, *ibid.*, 1108.
 LUNA. Hierusalem celestis dicitur sicut sol et luna : Rupert. abb., CLXIX, 914.
 NAZARETH, hortus est celestis : Vener. Godefridus, CLXXIV, 94.
 OVILE unum omnium, cælum intelligi potest, *ibid.*, 521.
 PARADISUS vita est æterna : B. Alcuin., C, 1103.
 SOL. Hierusalem celestis dicitur sicut sol et luna perfecta : Rupert. abb., CLXIX, 931.
 STATERA in manu sedentis libra est examinis : S. Victorin., V, 329.
 VINEA Domini dicitur celestis paradisi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 140.

ARTICULUS XII.

Allegoriæ quæ ad Scripturam sacram spectant.

ALÆ quatuor animalium eloquia duorum Testamentorum figurant : B. Alcuinus, C, 1118. — Scriptura sacra per tres alas exprimitur : Rupert. abb., CLXIX, 918.
 ANIMALIA quatuor sunt quatuor Evangelia : S. Victor., V, 324; S. Ambros., XV, 1253. — Viginti quatuor animalia sunt viginti quatuor libri prophetarum : S. Victorinus, V, 321.
 AQUA. Scriptura sacra aquis et tonitruis comparatur : Rupert. abb., CLXIX, 1090.
 AQUILA volans dicitur Scriptura sacra, *ibid.*, 984, 1051.
 ARCUS quem tenet sedens in equo albo Novum Vetusque Testamentum figurat : B. Alcuin., C, 1123.
 CALCEAMENTUM. Evangelium dicitur calceamentum nuptiale : S. Ambros., XV, 1382.
 COLLYRIUM præcepta divina significat : B. Alcuin., C, 1114.
 GLADIUS prædicationem Veteris et Novi Testamenti significat, *ibid.*, 1099.
 LIBELLUS apertus est gratia Novi Testamenti, *ibid.*, 1144. — Libellus acceptus de manu angeli est Scriptura sacra, *ibid.*, 1145.
 LIBER scriptus intus et foris Vetus Testamentum significat quod datum est in manibus Christi : S. Victorin., V, 327. — Liber scriptus intus et foris utrumque Testamentum continere videtur : B. Alcuin., C, 1120.
 LUMEN. Scriptura sacra est lumen in terra : Rupertus abb., CLXIX, 1204.
 MAMILLÆ Christi duo sunt Testamenta : S. Victorin., V, 318.
 OCULI. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per oculos animalium quatuor figuratur : B. Alcuin., C, 1118.
 OSTIUM Domini est Vetus et Novum Testamentum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 432.
 PANIS sacram Scripturam designat : Rupertus abbas, CLXIX, 462.
 SENIORES. Testamentum Vetus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur : B. Alcuin., C, 1117.
 TONITRUA. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per voces et tonitrua exprimitur, *ibid.*
 TURRES septem perfectam Veteris et Novi Testamenti prædicationem indicant, *ibid.*, 1135.
 VOX aquarum dicitur Scriptura sacra : Rupertus abb., CLXIX, 838. — Scriptura sacra dicitur vox de cælo, *ibid.*, 1090.

XLVIII.

INDEX FIGURARUM

VETERIS TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS ORDINEM RERUM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

MONITUM.

Hoc in Indice, velut et in sequenti, ob utilitatem simul ac commoditatem lectoris, varias statuimus divisiones, et omnes figuras de quibus discernere Patres, ad quinque capita revocavimus, scilicet, I. figurarum quæ spectant ad Christum; II. quæ ad Ecclesiam; III. quæ ad apostolos et justos; IV. quæ ad Judeos et gentiles; V. quæ ad hæreticos et impios. Præterea ne quid lectorem fugeret, Appendicem subiecimus in quo omnes quæ vel diabolum vel duo Testamenta exprimunt, collegimus figuras. In unoquoque articulo ordinem rerum observavimus alphabeticum, adeo ut quid quisque desideraverit statim reperiet.

PROOEMIUM.

Figura quid sit, et illius divisio.

Figura est antiphrasis, cum per contrarium verba dicuntur. S. Augustinus, XXXVIII, 634. — Typus seu figura est præsentium, aut præteritorum, aut futurarum rerum signatarum per opera, secundum id quod opera sunt, manifestatio, Junilius African., LXVIII, 33. — Typorum quatuor sunt modi; aut enim : 1° grata gratis significantur; v. g. Resurrectio Christi typus nostræ resurrectionis; 2° mæsta mæstis, v. g. Reprobatio angelorum typus reprobationis malorum; 3° mæstis grata, v. g. Transgressio Adæ typus iustitiæ Salvatoris; 4° gratis mæsta, v. g. Baptisma typus mortis Christi, Junilius African., LXVIII, 34.

I. — Figuræ quæ Christum præsignant.

AARON sacerdos, sacerdotem præfigurabat Christum; et illius virga miracula germinans, Christi præsignabat carnem, quæ virga dicitur a propheta; hæc enim arida floruit, quia mortua resurrexit, S. Ambrosius, XIV, 100; XVI, 560; XVII, 23; S. Hieronymus, XXII, 545; S. Prosper, LI, 779; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 124; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109; Alcuinus, C, 637; S. Petrus Damian., CXLV, 1054; Rupertus abbas, CLXVIII, 168.

ABEL, ovium pastor, de primogenitis gregis offerens, Christum, bonum pastorem animarum, sacrificium suæ passionis offerentem præsignabat; et innocens fraterna inactatus impietate, Christum innocentem exprimebat a Judæis fratribus immolatum, S. Ambrosius, XIV, 1061; XVII, 813; S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461; S. Leo, LV, 148; LVI, 1136; S. Maximus Taurin., LVII, 335; S. Paulinus Nolan., LXI, 539; Eugypius, LXII, 672; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99; B. Alcuinus, C, 768; S. Paschasius Radbertus, CXX, 674; S. Bruno Astensis, CLXIV, 173; Rupertus abbas, CLXII, 528, 545.

ABRAHAM, relicta cognatione sua, peregrinans in terris, et in monte filium suum immolans unicuique, Salvatorem referebat in hunc mundum venientem, et pro mundi vita morientem, S. Augustinus, XXXVIII, 153; S. Prosper, LI, 746; S. Leo, LV, 148; S. Paulinus Nolan., LXI, 539; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104; Rabanus Maurus, CVII, 551, 563; Rupertus abbas, CLXIX, 100.

ACHIMAAZ, qui interpretatur decor, typum gerit Salvatoris, quia quicumque in sancta Ecclesia virtutum claritate fulgescunt, de plenitudine lucis illius accipiunt, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHINOE, qui interpretatur fratris requies, recte Christum figurat; ille enim frater noster est, qui pro nobis resurgens, nos fratres nuncupavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHITOBI, frater et bonus, figura Christi, qui frater noster, quia naturæ nostræ particeps; sed bonus, quia naturam nostram quam suscepit, ab æterna morte liberavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ADAM, sexta die formatus, Christum sexta mundi ætate natum præbet, et quemadmodum in illo omnes moriuntur, ita et in Christo vivificantur. Quando Deus immisit Adamo soporem, ut de latere illi conjugem faceret, typum gerebat Christi dormientis in cruce. Latere illo Christi latus apertum ostendebatur, Tertullianus, II, 782. — S. Ambrosius, XV, 1611; XVII, 98, 815. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIII, 684; XXXV, 1401, 1463; XXXVI, 461, 664; XXXVII, 1381; XXXIX, 778; XLIV, 462; XLV, 1171, 1225, 1225. — S. Prosper, LI, 733. — S. Petrus Chrysolog., LII, 378. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99. — B. Lanfrancus, CLI, 121. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 52. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLXX, 161. — Godefridus abbas, CLXXIV, 284. — Petrus Lombardus, CXCLII, 215.

ADONIRAM, Dominus meus excelsus interpretatur, Domini nostri aptus est typus, Rabanus Maurus, CIX, 137.

AMINADAB dicitur Christus, quia rex est et sacerdos, S. Ambrosius, XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 532. — Rupertus abbas, CLXVIII, 938.

AMOS, pastor et rusticus, typus est Christi, qui ab officio pastoralis pecorum, id est, ab Hebræorum regimine translatus, nunc alios greges pascit in gentibus, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

AOD, utraque manu pro dextera utens, Christum figurat, Ven. Hildebertus, CLXXIV, 270.

ASEN, qui interpretatur beatus, demonstrat Dominum Jesum Christum, cuius panis pinguis est in ore credentium, quia et delicias præbet regibus; hoc est corporis sui et sanguinis sacramenta dat sanctis, qui rite reges dicuntur, quoniam bene semetipsos vel sibi subditos regunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 46.

BANAIAS, leonem in cisterna interficiens, Christi et Ecclesiæ typus, Rabanus Maurus, CIX, 157.

BENJAMIN, qui interpretatur filius dexteræ, est Dominus noster Jesus Christus, antiquissimus Patris, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262, 281. — Rabanus Maurus, CXI, 48.

BOOZ, vir potens et magnarum opum, Elimelech consanguineus, Redemptor noster, qui cognatus erat legis atque legislatoris, quia per legem promissus, de patriarcharum stirpe natus est, et originem habuit secundum carnem de gente Judæorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1203. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 674.

CHORE, per passionem Christi redimendum populum præfiguravit, quia Chore interpretatur calvitium, sicut Dominus noster Jesus Christus in loco Calvarie crucifixus est, S. Augustinus, XXXVII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1097. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 1005.

CIS, qui durus dicitur, non solum electos, sed ipsum etiam Redemptorem significat; nemo enim sibi durior exstitit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 249, 282.

CYRUS rex, Dominum Salvatorem et nomine designat et actis, quod non ex nostra conjectura, sed ex manifestissimis Isaiæ prophetæ verbis constat, Rabanus Maurus, CIX, 536. — Rupertus abbas, CLXVII, 1521.

DAN, qui iudicium vel iudex interpretatur, ad illum transferitur qui iudex exspectatur vivorum et mortuorum, Rufinus, XXI, 322.

DANIEL, in lacum leonum missus et a Deo erutus, Christum Dominum a Judæis traditum exprimebat, S. Prosper, LI, 809, 810. — Rupertus abbas, CLXVII, 1511.

DAVID, qui manu fortis interpretatur, Salvatoris nostri expressit imaginem, sive quod in seclatione Judæorum injustam persecutionem sustinuit, sive quod manu fortis fortem vicit diabolum atque alligavit, ejusque spolia in toto orbe distribuit; et sic fere per omnes vitæ suæ eventus Christum præsignavit, ac typus fuit tum bonorum quæ nobis contulit Christus, tum malorum quæ ipse passus est a reprobis, S. Hilarius, IX, 844. — S. Ambrosius, XIV, 251, 314, 861, 885; XV, 1506; XVII, 833. — S. Augustinus, XXXVI, 73, 148, 154, 245, 302, 505, 515, 600, 605, 619, 623, 646, 663, 664, 715, 716; XXXVII, 1238, 183; XLII, 438. — S. Prosper, LI, 578, 580, 797, 799. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Paulus Nolan., LXI, 248, 249, 530, 251. — Cassiodorus, LXX, 53, 43, 193, 1015. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 461, 505, 509, 612. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — B. Alcuinus, C, 654; Cl, 155. — Rabanus Maurus, CIX, 49, 58, 542; CXI, 58. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 65. — S. Bruno Heribolens, CXLII, 147, 219, 215; 230, 500. — S. Petrus Damian., CXLV, 624, 1411. — S. Bruno Carthusian., CLII, 691. — S. Ivo Carnot., CLXII, 507. — Rupertus abbas, CLXVII, 1090, 1097, 1104, 1107, 1153, 1155, 1156; CLXVIII, 1566; CLX, 20, 96, 143. — Godefridus abbas, CLXXIV, 284, 498. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1078. — Petrus Lombardus, CXCI, 1251. — Adamus Scotus, CXCVIII, 589. — Philippus de Harveng, CIII, 251, 536.

ELIACHIM, qui interpretatur resurrectio Domini, saluum melius designat quam Redemptorem nostrum qui ait: Ego sum resurrectio et vita, Rabanus Maurus, CIX, 550.

ELIAS, qui interpretatur Deus Dominus, sive Deus meus, aut fortis Deus, significat Christum Dominum de quo scriptum est: Dominus fortis, Dominus potens in proelio. Idem propheta in deserto abiens, a corvis nutritus et in cælum æreum sublatus, Christum exprimit ab angelis nutritum in deserto, et ascendentem in cælum; et sic in plurimis vitæ suæ circumstantiis, S. Cyrillus, IV, 615. — S. Ambrosius, XVII, 834. — S. Prosper, LI, 803. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 246, 207. — Rupertus abbas, CLXVII, 1256; CLXX, 248. — Ven. Hildebertus, CLXXIV, 1089.

ELIMELECH, interpretatur Deus meus, et quis hoc nomine melius censeri potest nominatus quam Salvator noster, Rabanus Maurus, CVIII, 1199, 1204.

ELISÆUS, qui interpretatur salus Domini, quis est alius nisi Filius ejus qui et Salvator ubique vocatur. Idem propheta, projectens se ut mortuum erigeret, exprimebat Christum, qui de cælo descendens et seipsum humilians, mortalitatem nostram sanavit, etc. S. Ambrosius, XVI, 1274; XVII, 834. — S. Prosper, LI, 804. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 898. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — S. Bernardus, CLXXXIII, 912.

ENOCH, translatus ad cælum, ascensionem Christi præsignabat, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — Rabanus Maurus, CIX, 223.

ESAU, ex ejus semine Job, significat Christum in gentibus per fidem, S. Prosper, LI, 750.

ESDRAS figurat domum Dei, id est, per Christum Dominum restaurationem, S. Prosper, LI, 813.

EZECHIAS, qui interpretatur apprehendens Dominum, vel fortitudo Domini, serpentem æreum frangens, et sic tollens multos idololatricæ abusus, Christum præfigurabat, Rabanus Maurus, CIX, 252; CXI, 63.

EZECHIEL typus fuit Christi, et cum dicitur filius hominis, et cum triginta annos natus vidit carnos aperios, sicut de Christo evangelica traditio narrat; et cum sibi iuxta fluvium Chobar, etc. S. Hieronymus, XXV, 688. — S. Prosper, LI, 812. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 796, 797. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Ra-

hanus Maurus, CX, 647; CXI, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1422.

GAD exprimit Christum qui in secundo eventu suo contra Antichristum dimicabit. S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 107.

GEDEON, qui cum trecentis perrexit ad proelium, typum Christi portavit, qui in signo crucis de mundo victoriam reportavit: trecentorum enim numerus T littera continetur, quae speciem crucis ostendit: et sic in aliis circumstantiis. S. Prosper, LI, 786. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1157, 1158, 1163, 1172; CXI, 56. — Petrus Damian., CXI.V, 893. — Rupertus abbas, CLXVII, 1035; CLXVIII, 17. — Godefridus abbas, CLXXIV, 54, 633. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1092.

HELCANA Christum praefigurabat, et ejus sacrificium exprimebat Christi passionem. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 21, 30.

ISAAC in typo Salvatoris natus ex promissione, et a patre in hostiam deditus, ipse portans lignum sacrificii, Christum patientem praesignabat, et sic in diversis suis vitae circumstantiis. Tertullianus, II, 516. — S. Zeno, XI, 427. — S. Ambrosius, XIV, 519, 428, 446, 501, 1081; XVII, 133, 464. — S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 241, 243, 603; XXXVIII, 133; XI, 511; XLII, 772, 810, 852. — S. Prosper, LI, 696, 745, 746. — S. Leo, XVI, 1156. — S. Maximus Taurin., LVII, 556, 799. — S. Paulinus Nolan., LXI, 518, 559. — Eugypsius, LXII, 675. — Rabanus Maurus, CVII, 569, 575, 574. — B. Lanfrancus, CLI, 401. — S. Bruno Astens., CXIV, 198. — Rupertus abbas, CLXVII, 525, 597, 401, 448, 458, 465; CLXXIX, 95, 101. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 684. — Adsmus Scolus, CXCVIII, 135.

JABES, iste magister scribarum atque cantorum, quem melius significare potest quam Redemptorem nostrum qui est verus magister sanctorum doctorum et rite Deo laudes canentium. Rabanus Maurus, CIX, 295, 296.

JACOB, qui interpretatur supplantator, tum descendens in Aegyptum, tum luctans cum angelo; aut habens visionem, aut Laban filium nubens, Christum praesignabat. S. Hilarius, IX, 878. — S. Zeno, XI, 428. — S. Ambrosius, XIV, 624. — S. Hieronymus, XXV, 930. — S. Prosper, LI, 751, 756. — S. Leo, XVI, 1156. — S. Maximus Taurin., LXII, 608. — S. Fulgentius, LXV, 437. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 591, 610; CXI, 38. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLVII, 490; CLXIX, 160; CLXX, 25.

JAIR, qui interpretatur illuminans, Christum, lucem veram, significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1176.

JECHONIAS Christum adumbravit. S. Augustinus, XXXVIII, 841.

JEPHTE et ejus filia. Jephthe post victoriam filiam immolans, Redemptoris ostendebat figuram, qui a facie fratrum suorum, id est, Judaeorum, abscedens, in gentibus principatum accepit. S. Augustinus, XXXIV, 817. — S. Prosper, LI, 789. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1177; CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1040. — Godefridus abbas, CLXXIV, 33.

JEREMIAS propheta et verbis et factis Christi mortem et passionem figuravit. S. Hieronymus, XXV, 666. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rupertus abbas, CLXVII, 1363; CLXX, 123.

JESRAEL Christi semen significat. Rupertus abbas, CLXVIII, 30.

JESU NAVE filius, minister Moysis et sacerdos magnus, et nomine et gestu Christi Salvatoris mundi typum expressit, nam quemadmodum induxit populum Israel in terram promissionis, sic nos ad veritatem Salvatoris deduxit, et in regnum gloriae collocabit. S. Hilarius, X, 463. — S. Ambrosius, XIV, 1154; XVI, 631. — S. Hieronymus, XXV, 1591. — S. Augustinus, XLII, 328. — S. Prosper, LI, 782. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 195, 630. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 115. — Rabanus Maurus, CVIII, 118, 137, 1120; CIX, 1090; CXI, 54, 65. — Rupertus abbas, CLXX, 187.

JOATHAN, qui interpretatur perfectus, typus fuit et figura Christi. Rabanus Maurus, CIX, 513; CXI, 62.

JOB, justus, verax, dives, tentatus a diabolo, amittens facultates et filios; ulceribus maculatus, ab uxore hortatus ut peccet, amicorum insolentias sustinens, in sterquilino sedens, sanitatem recuperans, etc., etc., imaginem Christi praefert, qui his omnibus similia pro nobis sustulit. S. Zeno, XI, 441, 442. — S. Hieronymus, XXVI, 623 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 525, 532, 576, 583, 1065; LXXVI, 257. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 1607; CLXVIII, 963, 967.

JONAS, typum per omnia tenuit et implevit Salvatoris: sive cum fugit a facie Domini, sive cum auctor suae demersionis existit; sive cum demersus est in profundum et triduo die sanus evadit. S. Hilarius, IX, 475. — S. Zeno, XI, 418. — S. Hieronymus, XXII, 516. — S. Augustinus, XXXIII, 384. — S. Petrus Chrysolog., I, 11, 503. — S. Maximus Taurin., LXII, 557. — S. Paulinus Nolan., LXI, 401, 405. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 474, 475, 477, 552, 553. — Rupertus abbas, CLXVIII, 492; CLXX, 125.

JONATHAS, Christi figura. S. Bernardus, CLXXIV, 761.

JOSEPH sive somnians, sive mortis in lacum missus, vel a fratribus venditus, aut in Aegyptum traductus, et enutritus esurientes Aegyptios, etc., etc., per omnes vitae suae eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, II, 346. — S. Cyprianus, IV, 689. — S. Ambrosius, XIV, 403, 614, 645, 649, 688, 1096, 1110. — Paulus Mediolan., XX, 727. — Rufinus, XXI, 328. — S. Hieronymus, XXII, 462; XXV, 1493. — S. Prosper, LI, 752, 753, 755, 756. — S. Petrus Chrysolog., LII, 593. — S. Leo, I, VI, 1138. — S. Paulinus Nolan., LXI, 339. — S. Gregorius Turon., LXXI, 166. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — B. Alcuinus, C, 792. — Rabanus Maurus, CVII, 622, 624, 629, 663; CIX, 223. — S. Bruno Astens., CLXIV, 218. — Rupertus abbas, CLXVII, 448, 506, 594, 526, 535, 576; CLXX, 107. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1148, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 631. — S. Bernardus, CLXXXIV, 760, 1025; CLXXXV, 141. — Alanus de Insulis, CCX, 231, 256.

JOSIAS praesignavit Christum pro nobis passum, qui vitia dejecit, exusta comminuit, et in hujus saeculi torrente projecit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CXI, 63.

JUDAS, catulus leonis, Dominum Salvatorem praesignat, tanquam leonina ortum prosapia, videlicet regia stirpe progenitum. Paulinus Mediolan., XX, 721. — Rufinus, XXI, 501, 502. — S. Hieronymus, XXV, 1493. — Eugypsius abbas, LXII, 691. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

LOTH, justus et hospitalis in Sodomis, qui ex illo incendio quod erat similitudo futuri iudicii, meruit salvus evadere, typum referebat corporis Christi, quod in omnibus sanctis et nunc inter iniquos atque impios gemit, quorum factis non consentit, et a quorum permissione saeculi in fine liberabitur, illis damnatis supplicio ignis aeterni. Rabanus Maurus, CVII, 556; CXI, 56.

MALACHIAS, qui angelus Domini interpretatur, Salvatorem, qui angelus magni consilii dicitur, praesignabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

MANUE apparens angelus et stans in altaris flamma, magis significasse intelligendus est illum magni consilii angelum in forma servi, hoc est in homine, quem susceptorum erat, non accepturum sacrificium futurum. Rabanus Maurus, CVIII, 1192.

MATATHIAS Dominum Salvatorem significat, qui princeps est populi Dei et defensor electorum suorum. Rabanus Maurus, CIX, 1163.

MELCHISEDECH rex panem offerens et vinum, Christi regnum et sacerdotium, cujus corporis et sanguinis sacramentum panis et vini specie offertur, representat. S. Cyprianus, IV, 376. — S. Leo, I, V, 148. — Casiodorus, LXX, 889. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — B. Alcuinus, C, 1064. — Rabanus Maurus, CVII, 320. — S. Petrus Damian., CXI.V, 734. — S. Bruno Astens., CLXIV, 188. — Rupertus abbas, CLXIX, 460.

MOYSES, qui populum suum e servitute Aegyptiorum liberavit, fere per omnes vitae eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, I, 667; II, 347. — S. Ambrosius, XIV, 519. — S. Augustinus, XXXIV, 743. — S. Prosper, LI, 759, 761, 777, 782. — S. Paulinus Nolan., LXI, 339. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 17, 18, 84, 86. — S. Petrus Damian., CXI.X, 1034. — Rupertus abbas, CLXVII, 576. — Godefridus abbas, CLXXIV, 260, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 492. — S. Bernardus, CLXXXIII, 506.

NAASSON, qui interpretatur serpentinus fuit figura Christi. S. Ambrosius, XV, 1222.

NABOTH moriens aptissime Christi a principibus falso accusati et cruci affixi typus est. Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 63. — Rupertus abbas, CLXVII, 1251.

NABUCHODONOSOR lapidem pretiosum, id est, Christum somnavit. B. Alcuinus, C, 1129.

NOE, qui interpretatur requies, de vinea inebriatus et nudatus in domo sua, cui non appareat Christi esse figuram, qui inebriatus est dum passus est, nudatus est cum

crucifixus est; in domo sua, id est, in gente sua et in domesticis sanguinis sui, utique Judæis; tunc enim nuda et mortalitas carnis ejus. Quam nuditatem, id est, passionem Christi, videns Cham irrisit; et Judæi Christi mortem videntes, subsannaverunt, etc. S. Cyprianus, IV, 575. — S. Ambrosius, XV, 1610. — S. Augustinus, XXXV, 1022; XLI, 472. — S. Paulinus Nolan., LXI, 200, 359. — S. Gregorius Turon., LXXI, 164. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 102. Rabanus Maurus, CVII, 520, 525. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 185. — Rupertus abbas, CLXVII, 510, 546, 562; CLXX, 151, 231.

OSEE propheta Christum præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVI, 17, 158.

OSIAS præsignabat Christum, qui ex firmatione gentium assumpsit in corpore suo Ecclesiam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

OTHONIEL, civitatem Cariath perentens, Christum exprimebat. Rupertus abbas, CLXVII, 1625. — Godefridus abbas, CLXXIV, 272.

SALOMON Christi prænnuntiat figuram, qui edificavit domum Domino in cœlesti Hierusalem, non de lignis et lapidibus, sed de sanctis hominibus, ad cujus sapientiam audiendam regina venit Ethiopie, hoc est Ecclesia de gentibus; et sic in pluribus aliis. S. Augustinus, XXXVII, 1668. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 186; CXI, 59. — Rupertus abbas, CLXVII, 1141. — Godefridus abbas, CLXXIV, 521, 759. — S. Bernardus, CLXXXIII, 147, 672, 912. — Wolbero abbas, CXCV, 1274. — Alanus de Insulis, CCX, 75.

SAMSON nascens, vivens et moriens. Christum in plurimis exprimebat. S. Ambrosius, XVII, 774. — S. Hieronymus, XXVI, 454. — S. Augustinus, XXXIX, 1616, XI, VI, 820. — S. Prosper, LI, 790, 794. — S. Paulinus Nolan., LXI, 254, 264. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491, 1173. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1194, 1197, 1198. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 928. — Rupertus abbas, CLXVII, 1045. — S. Petrus Damian., CXLV, 1090. — Godefridus abbas, CLXXIV, 275.

SAMUEL præfigurabat Christum Dominum, ducem, sacerdotem, prophetam, sacerdotes arguentem, etc. S. Cyprianus, IV, 639. — S. Prosper, LI, 795. — Rupertus abbas, CLXIX, 43. — Godefridus abbas, CLXXIV, 428.

SAUL in persecutione gessit typum Christi in multis. Rupertus abbas, CLXX, 250.

SETH, qui interpretatur resurrectio, Christum signat resurrectionem. S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

TOBIAS filius, Domini nostri Jesu Christi imaginem habuit, qui velut absconditum et obsecratum figuram caligine legit, claritate suæ virtutis illuminat. S. Prosper, LI, 815. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1101.

ZARA, qui interpretatur oriens, figura fuit Christi. S. Ambrosius, XV, 1600.

ZACHARIAS, summus sacerdos, typum Christi gessit. S. Ambrosius, XV, 1542. — Rupertus abbas, CLXVIII, 699.

ZOROBABEL, typus Salvatoris, qui reduxit de captivitate populum, et de vivis lapidibus construxit templum. S. Gregorius Turon., LXXI, 170. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rupertus abbas, CLXVIII, 697.

II. — Figuræ quæ ad Ecclesiam spectant.

AARON, typus episcoporum, Ecclesiæ tenet imaginem, quam bene monti fortissimo comparavit, quæ et honore sancto præeminet, et fidei soliditate consistit. Ilius virga verum significat sacerdotium. Cassiodorus, LXX, 554. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536. — Philippus de Harlewig, CCIII, 669.

ABEL immolatus, primitiæ Ecclesiæ et populi Christiani typus. S. Ambrosius, XIV, 318. — S. Augustinus, XXXVII, 1589.

ABIGAIL orando ad David, præveniens typum gessit Ecclesiæ in sacrificio altaris. Rupertus abbas, CLXVII, 1115; CLXX, 59.

ABIMEEL II, domus gentium, Ecclesiam præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 413.

ABRAHAM, uxorem Saram occultans, typus Ecclesiæ, oculis Christi sponse; et ejus sacerdotio figurabatur regale novæ legis sacerdotium. S. Augustinus, XLI, 424. — S. Prosper, LI, 745. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

ADAM typus et custos Ecclesiæ. S. Ambrosius, XV, 1632. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536.

ANNA sterilis, custodiens et servans quæ Dominum non clamosa petitione, sed modeste et tacite intra ipsas

pectoris latebras precabatur, typum refert Ecclesiæ, quæ prius sterilis nunc largiter fecunditate pollet. S. Cyprianus, IV, 522. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27, 62, 90. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

AOD, iudex in Israel, honorum Ecclesiæ prelatorum typus. Rabanus Maurus, CVIII, 1151.

ARCA NOE, prophetia nostrorum fuit temporum, Ecclesiam Christi præfigurans. S. Hieronymus, XLII, 1031. — S. Augustinus, XLI, 538.

BENJAMIN terra dicitur Ecclesiæ. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262.

BERSEABEA, dum in fonte Cedron lavaretur exilis relictis, David placuit, et ad regios compulsa est venire complexui, maritusque ejus principali jussione trucidatus est; sic et Ecclesia. Id est, congregatio fidelium per lacrum sacri baptismatis, mundatis sordibus peccatorum, Christo Domino noscitur esse sociata. Cassiodorus, LXX, 538. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 66.

DAVID, panes propositionis manducans, typus regni et sacerdotii. S. Augustinus, XXXVI, 601. — S. Petrus Damian., CXLIV, 735. — S. Bruno Carthusian., CLII, 696.

DERBORA quæ, devicto in Sisara diabolo, canticum cœlestis gloriæ proclamavit, nobis mystice revelavit ortum surrecturæ ex gentibus Ecclesiæ. — S. Ambrosius, XVI, 249. — S. Prosper, LI, 785. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

ENOS, invocans nomen Domini, signat Ecclesiam spe viventem dum veniat ad beatitudinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

EPIREM typus est Ecclesiæ. S. Hilarius, IX, 388.

ESDRAS, parabolam pandens, figurat Ecclesiam. S. Prosper, LI, 814.

ESTHER, quæ interpretatur absconsa, et quæ altero nomine vocabatur Edissa, hoc est, misericordia, Ecclesiam gentium designat, quæ in abscondito cordis sui propter fidelitatem placet Deo, et misericordiam ac gratiam coram oculis Dei magis invenit quam synagoga Judæorum quæ merito impietatis suæ absque misericordia per Oream vocatur. S. Hieronymus, XXII, 547; XXV, 157. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — B. Alcuinus, CI, 117. — Rabanus Maurus, CIX, 646.

EVA, cunctorum mater viventium, de costis Adæ edita, significat quod de latere Christi in cruce per mortem sopiti, sacramenta salutis essent exitura, videlicet sanguis et aqua de quibus sponsa illi conderetur Ecclesia. S. Ambrosius, XVII, 815. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIV, 215; XXXVI, 461; XXXVII, 1673. — S. Maximus Taurin., LVII, 557. — S. Fulgentius, LIV, 526. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99. — Rabanus Maurus, CVII, 481. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Petrus Lombardus, CCIII, 215.

EZECHIEL, præpositorum in Ecclesia personam præsignabat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 45, 46.

HEBER, qui propriam loquelam servat, cæteris linguis divisis, Ecclesiam præsignabat in cujus sinu unitas. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

ISMAEL, ludens cum Isaac, signa fuit persecutionis Ecclesiæ. Wolbero abbas, CXCV, 1040.

ISRAEL dicitur Ecclesia, id est, in quo est Deus, et videns Deum. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 235. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 212. — Rupertus abbas, CLXVII, 459.

ISSACHAR significat Ecclesiam de gentibus, quæ subiecit humerum suum ad crucis onus portandum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

JACOB populum Novi Testamenti præfiguratur, quia sicut Jacob fratri benedictione anterior existit, cum postea natus fuerit, ita et Christiana plebs priorem populum synagogæ fidei gressibus antecessit. S. Hieronymus, XXII, 88. — S. Augustinus, XXXVI, 1015. — Cassiodorus, LXX, 683, 962. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 202. — Rupertus abbas, CLXVII, 459.

JAHIEL, mulier illa alienigena, de qua prophetia dicit quod in manu mulieris victoria fiet, figuram tenet Ecclesiæ, quæ ex alienigenis gentibus congregata est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156.

JAPHETH auditores in Ecclesia signabat. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

JEPHTE FILIA, sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Ecclesiam filiam et virginem significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1189.

JOSE DOMUS figurat Ecclesiam ubi Christus coronatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 748.

JUDAS designat Ecclesiam. Cassiodorus, LXX, 538. — Adamus Scotus, CXCVIII, 191.

JUDITH, post peractam orationem exuens se vestimentis lugubribus, et induens se vestibus iuconditatis, signum est sanctæ Ecclesiæ, quæ licet aliquando pro peccatis suis penitentiam gerat affectum, spe tamen remissionis et futuri præmii anxium satis exhilarat animum. S. Hieronymus, XXV, 1537. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 563, 573.

MACHABÆI septem et illorum mater, designant Ecclesiam septiformem, quæ martyrum multitudinem coronavit Christo. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Augustinus, XXXVIII, 1380. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

MARDOCHÆUS, sarco indutus et interitum Judæorum destinatum plangens, magistrus Ecclesiæ figurat. Rabanus Maurus, CIX, 651.

MARIA, soror Moysis, cum mulieribus tympanum quatiens, typus Ecclesiæ fuit, quæ cum omnibus Ecclesiis quas peperit, hymnum canens, populum Christianum ducit in cælum. S. Zeno, XI, 510.

MERETRIX, cui nupsit Samson, et meretrices dum coram Salomone invicem de filio altercantes, typum tenent Ecclesiæ et synagogæ. S. Augustinus, XXXVIII, 92, 1640. — Cassiodorus, LXX, 355. — Rabanus Maurus, CIX, 17 et seqq.

MCHOL, Ecclesiæ figura. S. Petrus Damian., CXLV, 488.

MOYSIS UXOR Ethiopissa, signat Ecclesiam gentium, cuius ob causam synagoga lepra perfunditur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109.

MULIER de uxoribus prophetarum habens duos filios, designat sanctam Ecclesiam duorum populorum, id est, *Judaici et gentilis*, quasi filiorum duorum mater. Rabanus Maurus, CIX, 228.

NOE figurabat clericos et rectores Ecclesiæ. S. Augustinus, XXXVII, 1731.

NOEMI et ejus nurus figuram gestant Ecclesiæ de gentibus congregatæ, quæ nupsit Christo Filio Dei de gente Judæorum nato. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1221.

ORPHA interpretatur cervix ejus; et quid per Orpham, nisi credentes ex Judæis designantur, qui cervicis nomine nuncupantur; quia robur fidei et fortitudinem bonæ operationis post resurrectionem Domini, ipsi primi acceperunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1202.

PHARAONIS FILIA, quæ expositum Moysen ad ripam fluminis collegit, Ecclesia gentium est, quæ Christum ad flumen salutaris lavacri reperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CXI, 52. — Rupertus abbas, CLXVII, 1159.

RACHEL, quæ Dei ovis dicitur, primum sterilis et formosa, et idola patris sui rapiens, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Ambrosius, XVI, 289, 1257. — S. Hieronymus, XXII, 1055; XXV, 970. — S. Paulinus Nolan., LMI, 209. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 607, 763. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 61, 62. — S. Petrus Damian., CXLIV, 823. — Rupertus abbas, CLXVII, 1009.

REBECCA, e camelo descendens in occursum Isaac, etc., Ecclesiam figurat e gentilitate venientem. S. Ambrosius, XIV, 452, 453, 617; XVI, 1245. — S. Augustinus, XXXVII, 1675; XXXVIII, 58. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 459. — Adamus Scotus, CXCVIII, 155.

RUBUS Moysis Ecclesiam exprimebat. S. Petrus Damian., CXLV, 687.

RUTH, sicut dormivit ad pedes Booz, ita Ruth spiritalis, scilicet Ecclesia, dormivit ad pedes Christi, cum in spe incarnationis ejus, unde sibi certam salutem credebatur esse venturam, quasi requiescens, patienter eum expectabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1202, 1214, 1215. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 62.

SABA REGINA, quæ a finibus extremis Austri excita veniens, Salomonis audire sapientiam concupivit, jam tunc venturam de gentibus Ecclesiam desiderantem Christum exprimebat. S. Paulinus Nolan., LXI, 168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 472. — Rupertus abbas, CLXVII, 1175.

SALOMON, cujus nomen pax sonat, typus fuit Ecclesiæ. S. Hieronymus, XXVI, 419. — Rabanus Maurus, CIX, 186.

SAMSON præfigurabat Ecclesiam Christi in suis primordiis persecutionem patientem. S. Augustinus, XXXVII, 1126.

SARA, intacta ab Abimelech Abraham restituta, præclarus est sanctæ Ecclesiæ typus. S. Ambrosius, XIV, 451, 456. — Rabanus Maurus, CVI, 560. — S. Bruno Carthusian., CLI I, 25. — S. Bruno Astens., CLXIV, 196.

SAREPTANA VIDUA Ecclesia est, quæ gratia corpo-

ris Christi et chrismatis unctione nunquam minuitur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 808. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

SEM, doctores Ecclesiæ significabat. Rupertus abbas, CLXVII, 362.

SEPHORA typum tenet Ecclesiæ de gentibus, quæ præputium filii sui, id est, populi gentilis, acutissima petra, hoc est doctrina Spiritus sancti, sive illa petra de qua dicit Apostolus: Petra autem erat Christus, docet exspoliationem veteris hominis cum actibus ejus. Rabanus Maurus, CVIII, 27.

SUSANNA figuravit Ecclesiam, quam falsitate Judæi quasi adulteram accusant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

THAMAR, typus fuit Ecclesiæ, quæ Judæ recte nupta non est, quia Christo veniente baptismatis spiritali unda in gremio renatus, Ecclesiæ filius ejus futurus fuerat, non maritus. S. Hilarius, IX, 437. — Cassiodorus, LXX, 358. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXX, 241.

VIDUA, ad quam missus est Elias, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Anthonius, XV, 1626; XVI, 235. — Pariter et vidua mortuum plangens filium. Rupertus abbas, CLXX, 324.

ZABULON Ecclesiam significat, quæ secus fluctus hujus vitæ inhabitans, omnes tentationes et turbines sæculi sustinet, et in doctoribus suis ad montes virtutum et laudis Domino referendas convocat populos omnium gentium. Paulus Mediolan., XX, 723. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

III. — Figuræ apostolos et justos adumbrantes.

AARON devotionem denotat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 354.

ABDIAS designat omnes fidei prædicatores qui alimentis sacrarum Scripturarum credentes reficiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ABEL, agnum portans ad Dei sacrificium, sicut agnus assumitur, et justos persecutionem ab impis sustinentes præfigurat. S. Augustinus, XLI, 456, 614. — S. Petrus Chrysolog., LII, 502. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCVIII, 440.

ABISAG Sunamitis, idea est gratiæ divinæ et charitatis, ac illius quadripartitum munus designat quadripartitum munus sapientiæ. Adamus Scotus, CXCVIII, 251, 312, 313, 825.

ABRAHAM, unigenitum suum offerens, typus oblationis religiosæ, et viri devoti. S. Paschasius Radbertus, CXX, 82, 83. — B. Lanfrancus, CLI, 118. — Adamus Scotus, CXCVIII, 324, 480, 821.

ADAMUS, typus rationis. Petrus Lombardus, CXCII, 341. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 363.

AGGÆUS, figura sanctorum qui nobis in hujus peregrinationis vita futurum tempus liberationis declarant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

AMALECH, qui bis percuti et demoliri præcipitur, quid est, nisi quia prædicator eos quos ad pudicam vitam erudit, promovere debet ad perfectionem virtutis. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 407, 410.

ANNA, mater Samuelis, figura Christianæ religionis et gratiæ. S. Augustinus, XLI, 528.

ARIOCH, qui interpretatur ad solitudinem redigens, zelum rectitudinis et districtæ severitatis rigorem significat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 1243.

ASER, pinguis panis: aliqui putant hoc dictum propter Annam prophetissam, Phanuelis filiam, ex tribu Aser, quæ prima cum Symeone refertur de Domino in Evangelio prophetasse, et prophetiæ suæ fide, velut escam dedisse principibus, id est, apostolis, cæterisque credentibus, quæ de ipso fuerant prophetata. Rufinus, XXI, 325.

BENJAMIN, lupus rapax, id est, Paulus, natus ex tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, juxta legem Phariseus, circumcisus octavo die; ad matutinum comedens, quando juvenis fuit, et in vespertinum dans escam, quando credens spiritalem præbuit cibum Ecclesiis a se institutis. Tertullianus, II, 148. — S. Ambrosius, XIV, 660, 692; XV, 1275. — Paulinus Mediolan., XX, 751. — Rufinus, XXI, 335. — S. Hieronymus, XXV, 724, 862. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 664; CVIII, 1144; CXI, 48. — S. Bruno Astens., CLXIV, 232.

BETH-SABEE, Virginis Mariæ figura, Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

DANIEL, in cœlibatu serviens Deo figuram expressit servorum Dei, id est, monachorum et continentium qui terrenis copiis non abutuntur. S. Augustinus, XXXVII, 1771; XL, 714, 717. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII,

114. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 643, 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1115. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1245.

DAVID, hominem probum, contemplativum et humilem representat, et per illum recte sanctam animam accipimus, quæ illum qui quasi leo rugiens circuit querens quem devoret, in seipsa interfecit. S. Paulinus Nolan., LXI, 636. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 581. — Rupertus abbas, CLXVII, 1060. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1467. — Adamus Scotus, CXCVIII, 195.

DEBORAH, quæ interpretatur avis, significat prophetiæ suavitatem et cælestis doctrinæ dulcedinem. Rabanus Maurus, CXI, 56.

ELCANA, pater Samuelis, in oratione perseverans, in pietate constantes præsignabat. Rabanus Maurus, CLX, 14.

ELIAS, ad Sareptanam viduam missus, et illius duplex spiritus, præfigurat apostolos missos ad gentes. Rupertus abbas, CLXVII, 1240. — S. Bernardus, CLXXXIII, 522.

ELISÆUS Eliam sequens, et ejus duplicem deposcens spiritum, apostolos Christum sequentes, et animam Deum silentem representat. S. Prosper, LI, 803. — Rupertus abbas, CLXVII, 1254, 1255; CLXX, 248. — Godefridus abbas, CLXXIV, 534.

ESDRAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spiritale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repromissionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reedificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

EVA, figura beatæ Virginis Mariæ, nam sicut hæc nos damari fecit per arboris pomum, sic illa absolvit per arboris fructum, quia et Christus in ligno pependit ut fructus. Tertullianus, II, 782. — S. Ambrosius, XVII, 692.

EZECHIAS designat omnes sanctos quibus ad acquirendum cælum quinque libri Moysis et decem præcepta decalogi sunt dati. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

EZECHIEL, eximius propheta, quadraginta diebus jacens latere uno, captivitatem futuram dum præfigurat, absolvit; qui sacratus numerus iste suscepit iniquitates ut deleat, captivitates ingreditur ut absolvat, vincula patitur ut relaxet. S. Petrus Chrysologus, LII, 655.

GEDEON penitentis typum gessit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705.

HABACUC, populus est fidelis qui super excelsa constitutus, in cruce Dominum contempletur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ISAAC, typus oblationis religiosæ et filiorum promissionis. S. Augustinus, XXXIV, 566. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 83. — Petrus Lombardus, CXII, 148. — Adamus Scotus, CXCVIII, 481.

ISAIAS signat evangelistas et apostolos, qui universa sacramenta Christi quasi presentia prædicavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

ISRAEL, id est, vir Deum videns, electos et vitam contemplativam significat. B. Alcuinus, C, 1105. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1130, 1158.

ISSACHAR, symbolum religiosæ professionis, et quia merces interpretatur, apostolorum typus, qui putandi sunt merces Filii Dei. Rufinus, XXI, 517. — Adamus Scotus, CXCVIII, 482.

JACOB, per varias suæ vitæ circumstantias, electos et illorum virtutes præfiguravit, necnon et cælorum regnum, etc. S. Augustinus, XXXIV, 567; XXXVII, 1897, 1898, 1771, 1772, 1956; XXXIX, 34, 35, 687; XL, 518. Rabanus Maurus, CVIII, 10, 11. S. Paschasius Radbertus, CXX, 84, 352. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 586. — Rupertus abbas, CLXVII, 1358. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1030, 1156, 1158. — Adamus Scotus, CXCVIII, 820. — Petrus Cantor, CCV, 77.

JAPHETH, typus apostolorum et prædicatorum. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

JOATHAN sicut per fugam recessit, et reliqui Interfecti sunt fratres, sic nemo evadere poterit persecutionem Antichristi, nisi qui per fugam recesserit, et in montem benedictionis ascenderit. Rabanus Maurus, CVIII, 1172.

JOB, conjugatos et penitentes, filii autem ejus apostolos signantur. S. Augustinus, XXXVII, 1752. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 643, 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1115. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705.

JOEL signat eos qui fidei ostium et divinæ scientiæ incipiunt cognoscere sacramentum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

JOIADA qui in locum Achitophel substituitur, significat quod Juda prævaricante ac decedente de apostolatu, non remansit duodecim locus vacuus, sed in loco prævaricatoris, Petro cæterisque apostolis ordinantibus,

successit Matthias, humilis atque fidelis. Rabanus Maurus, CIX, 406.

JOSEPH apostolorum, castitatis et gratiæ typus. S. Hilarius, IX, 923. — S. Prosper, LI, 754, 757. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 146. — Godefridus abbas, CLXXIV, 199.

JOSIAS, typus electorum. Adamus Scotus, CXCVIII, 824.

JOSUE castos et qui baptismalem candorem servant designat. Ven. Guibertus abbas, CLVI, 587.

JUDAS, quantum intelligi datur, ex parte prophetarum, ex parte patriarcharum, Patrumque typus erat, qui ob justitiam Dei omnes homines filios computabant. S. Zeno, XI, 435.

LII, quæ interpretatur laborans, figura est vitæ activæ. S. Augustinus, XXXIV, 1046. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 449. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 81. — S. Petrus Damian., CXLIV, 505. — Rupertus abbas, CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 753, 1276.

LOT, Sodomis fugiens, et religiosos et sanctos qui in fine sæculi ab impiorum incendio liberabuntur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1044.

MACHIR, qui interpretatur restituet, et est primogenitus Manasse primogeniti Joseph, significat populum priorem de quo principes, hoc est, apostoli et doctores primitivæ Ecclesiæ descenderunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

MARDOCHÆUS doctores gentium significat, et maxime B. Paulum apostolum, qui etiam de stirpe Jemineæ, hoc est, de tribu Benjamin se esse testatur. Rabanus Maurus, CIX, 646.

MATATHIÆ filii designant apostolos et martyres. Rabanus Maurus, CIX, 1141.

MOYSES discretionem denotat. Richardus de S. Vict., CXCVI, 531.

NAAMAN, hominis figura mundani ad meliorem conversi. Godefridus abbas, CLXXIV, 220.

NABOTH justos omnes præsignat. Rupertus abbas, CLXVIII, 25.

NEHEMIAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spiritale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repromissionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reedificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

NEPHTHALIM, figuram gerit apostolorum et prædicatorum qui instar cervi transilientes, ad superna seipsos et audientes erigunt. Paulinus Mediolan., XX, 727. — Rufinus, XXI, 527. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

NOE, typus electorum. Ven. Hildebertus, CLXXI, 643, 725. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821.

ORPHA ET RUTH. Alii post perceptam gratiam baptismi et societatem fidei retro ad errores pristinos relinuntur, quorum typum gessit Orpha, quæ ad deos suos et ad populum suum reversa est; alii vero diffinito consilio et instandi studio sequuntur gratiam quam perceperunt, quorum figuram Ruth expressit. Rabanus Maurus, CVIII, 1204. Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

PHINEES designat sanctos doctores qui Judæos et hereticos spirituali mucrone feriunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110.

RAAB, figura castissimæ Virginis Mariæ. Godefridus abbas, CLXXIV, 1025.

RACHEL, quæ visum principium interpretatur, vitam contemplativam nobis exhibet. S. Augustinus, XXXIV, 1016; XLII, 452. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 954; LXXVI, 449. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 305.

SAMSON per capillos, omnes electos; uxorem suam invisens, apostolorum prædicationem significat. S. Ambrosius, XVII, 774. — Rupertus abbas, CLXVII, 1048.

SAMUEL Joannem Baptistam refert. Rupertus abbas, CLXVII, 1091.

SARA prudentiæ imaginem præbet. Adamus Scotus, CXCVIII, 581.

SEM figura prophetarum et apostolorum qui ex ejus stirpe nascuntur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

SOPHONIAS designat eos qui per contemplationis arcum ad perfectum veniunt meritum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

THAMAR figurat beatam Virginem Mariam. Godefridus abbas, CLXXIV, 1022. — Adamus Scotus, CXCVIII, 581.

TOBIAS prudentiæ typus. Rupertus abbas, CLXX, 351.

URIAS Hebræus, typus et exemplum fervoris et affectus ad bonum commune. Adamus Scotus, CXCVIII, 485.

ZABULON venatores, nihil sunt nisi apostoli Domini, ex quibus tribu aliqui fuerunt. Rufinus, XXI, 517.

ZACHARIAS, qui memor Domini interpretatur, et fuit

filii Selemiae, doctores gentium, qui ab apostolis et primis praedicatoribus Evangelii ad praedicandum gentibus ordinati sunt, praefigurat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 597.

IV. — Figurae quae ad Judaeos et gentes spectant.

AARON cum Moyse loquens contra Pharaonem, legem et vetus sacerdotium significat, moriens illius sacerdotii interitum docet. Rupertus abbas, 581, 888.

ABEI, populum ex gentibus Christianum signat. Egiptus abbas, LXII, 669.

ABIGAIL, de qua refert Scriptura quod mulier prudentissima et speciosa fuerit, typum tenet plebis illius, qui ex Judaeis ad fidem conversi Domino placere meruerunt. Rabanus Maurus, CIX, 61.

ABRAHAM vocatione sua terram viventium populo Christiano futuram, et semine eundem populum ut stellas multiplicandum figurat. S. Prosper, I, 742, 743.

ABSAŁON typum tenet Judaeorum qui seditionem levaverunt contra verum David, invidentes ei, et principatui ejus insidias molientes. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 642. — Rabanus Maurus, CIX, 107; CXI, 59. — S. Petrus Damian., CXLV, 1105. — Rupertus abbas, CLXVII, 1077.

ACHIOR, Ammonitarum dux, designat paganos, qui eum viderent sanctam Ecclesiam per fidem et constantiam hostium ac persecutorum ferocitate superare, nimio pavore concussa, a contumacia elationis suae corruunt, atque sanctam Ecclesiam venerari nimio terrore compelluntur. Rabanus Maurus, CIX, 576.

ACHITOPHEL denotat Judaeos qui Patrum praerogativa aliquando erant charissimi, et colloquutione Dei clarissimi, sed incarnatione et passione scandalizati, hostes facti sunt crudelissimi. Rabanus Maurus, CIX, 408.

ADONIAS, filius David major, per fastum superbiae volens per patre in regnum succedere, indicat populum Judaicum, qui quasi major filius esse videtur, cum prior legem suscepit, gentilem populum, qui per gratiam Dei posterior vocatus est, spernens, solum secum Dominum aestimabat regnaturum. Rabanus Maurus, CIX, 425.

AGAR et ejus filius synagogam et Veteris Testamenti carnales praefigurant. S. Augustinus, XII, 512. — S. Maximus Taurin., LVII, 491. — B. Alcuinus, C, 547. — Rupertus abbas, CLXVII, 588, 503.

AMAN, typus Judaeorum, qui prophetas occiderunt, et ipsum Dominum prophetarum ejusque apostolos interficere non timuerunt. Rabanus Maurus, CIX, 652.

AMMON, qui interpretatur filius generis mei, sive populus turridus, Judaeos exprimit. Rabanus Maurus, CXI, 580.

ASAPH, interpretatur synagoga, significans quae credidit, non quae obstinata permansit. S. Augustinus, XXXV, 1547; XXXVI, 916, 929, 970, 1011, 1051. — Rabanus Maurus, CXI, 70.

ASER praedicat sanctos viros ex synagoga futuros, quorum panis pinguis est, doctrinam videlicet prophetiam sancti Spiritus sagina redundans. Paulinus Mediolan., XX, 726.

BALAA, figura legis Veteris Testamenti, quam populus Israel praevaticando commaculavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

BALAAAM, qui interpretatur populus vanus, videtur habere personam Scribarum et Phariseorum Judaici populi. Rabanus Maurus, CVIII, 729.

BARACH videtur formam gerere populi prioris, qui primo omnium per prophetiam vocatus est, et invitatus ad audienda eloquia Dei et divinae legis munera capienda, qui refulsit quidem, et in legis splendore ad breve tempus coruscavit; sed non diu permansit, nec continuum lucis potuit obtinere fulgorem. Rabanus Maurus, CVIII, 1135, 1143.

CAIN offerens de fructibus terrae munera Domino, parricidalis et maledictus, et synagogam et Judaeos terrestres ac deicides praefigurabat. S. Ambrosius, XIV, 517, 518; XVII, 813. — S. Augustinus, XXXVI, 442, 705, 997; XL, 684; XLI, 445, 258, 259, 260. — S. Prosper, LI, 737. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — Vigilus Tapsens., LXII, 115. — Egiptus abbas, LXII, 669. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — Rabanus Maurus, CVII, 504. — Petrus Lombardus, CXCI, 402.

CHAM, Noe filius, typus Judaeorum qui Christum incarnatum atque mortuum deriserunt. Vigilus Tapsens., LXII, 675. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

CHANAAN, qui pro patris delicto maledictione damnatur, exhibet posteritatem Judaeorum ob Christi passionem maledictorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

DALILA, quae interpretatur paupercula vel stula, significat synagogam quae Christum in loco Calvariae crucifixit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1050, 1112. — Godefridus abbas, CLXXIV, 281.

DINA, figura synagogae vel animae quam in exterioribus curis reperiam corripit diabolus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

DOEG, populum Judaicum proditorem et parricidalem significat. S. Hilarius, IX, 510.

ELISEO pueri insistentes, figura Judaeorum qui Christum in cruce deriserunt, et capti sunt a Tito et Vespasiano. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

EPHRAIM, figura gentium, qui per benedictionem patriarchae praepositi est majori populo Judaeorum. S. Paulinus Nolan., LXI, 263. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

ESAU, typus populi Judaici, cujus loco assumit populus Christianus per Jacob figuratus. S. Ambrosius, XV, 1183; XVII, 564. — S. Hieronymus, XXV, 1001. — S. Fulgentius, LXV, 457. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156, 1159. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXIX, 102.

GAD, typum gerit Judaeorum electorum, qui populo novo quasi quidam praeduces extiterunt, et in terram olim promissam introduxerunt. Paulinus Mediolan., XX, 726.

GALAAD, qui acervus testis interpretatur, designat populum Judaicum, qui bene acervus testis sive accinctus dici potest, quia Veteris Testamentum in lege et prophetis conscriptum habens, inde se tutum atque undique munitione fore confidebat. Rabanus Maurus, CVIII, 1146.

HARBONA eunuchus, qui crucem Mardocheo paratam prodidit, significat doctores legis, qui dolum Judaeorum et omnia quae divinis praeciptis fuerant contraria, ipsius legis lectione manifestarunt. Rabanus Maurus, CIX, 660.

HERER figurat gentem Hebraeam, cujus primatum populo Christiano tradidit Christus. S. Prosper, LI, 741.

HELI reprobatum et ejus filii posteritatem prioris sacerdotii extinctam et novi sacerdotii successionem designant. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

HER, primitivus Judae filius, primitivus est populus, id est, Hemihael, omnes potentissimi, et reges qui ferocitate virtutis ac libidinis omnem orbem corruperant terrarum. S. Zeno, XI, 435.

HULOPHERNES, gentium est principatus, qui persecutus est Ecclesiam Christi. Rabanus Maurus, CIX, 846.

ISAAC, de repromissione conceptus, et contra spem sterilitatis senum natus, omnium gentium vocationem praefigurat. S. Augustinus, XLI, 603. — S. Prosper, LI, 696. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISMAEL, ex ancilla natus, populum Judaeorum representat. S. Ambrosius, XVII, 563. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISSACHAR, asinus fortis, typum gestat populi gentilis, qui antequam Dominum sessorem habuisset, brutus erat, et frenorum impatiens proprio libitu ferebatur. Paulinus Mediolan., XX, 724. Rabanus Maurus, CIX, 556.

JACOB, populum gentium designans, simplex habitabat in tabernaculis, quia electi ex gentibus sola fide, bonaeque voluntate Deo placere studuerunt. S. Ambrosius, XVII, 818. — S. Augustinus, XXXVI, 506; XXXVIII, 55. — S. Prosper, LI, 392, 752. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bruno Carthusian., CLII, 840, 1028. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXVII, 502.

JAPHETH designat populum gentium qui versatur in Ecclesiis Israelitarum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

JEHU gentium principatum denotat. Rabanus Maurus, CXI, 61.

JOATHAN, junior filius Jerobaal, qui fugit ut gladium inimici evaderet, figura est residui populi Israel, praedicante Elia, extremis temporibus credituri, et Antichristi gladium evasuri. Rabanus Maurus, CVIII, 1171.

JOB eversa domus figura erat synagogae; quae domus corruens, oppressit liberos, quia dum Judaea in crudelitatem Dominicae passionis cecidit, apostolorum fidem desperationis formidine obruit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 582.

JOSEPH gentiles designat. S. Bruno Carthusian., CLII, 1029.

JUDAS, infidelis populi Judaeorum typus. S. Ambrosius, XIV, 1082.

LABAN, legis et diaboli typus, ex cujus corpore assumpsit sibi Christus duas conjuges. Judaeorum scilicet et gentium. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

LEVI et auctor et figura principum sacerdotum qui Christum crucifixerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

LIA lippientibus oculis et fetosa, sacramenta demonstrat synagogæ, quæ infirmis oculis cordis sacramenta Dei speculari non potuit. S. Ambrosius, XV, 1488. — S. Hieronymus, XXII, 1035; XXV, 950. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rupertus abbas, CLXVII, 475, 503.

LOT, personam habet legis, de qua infidelitatis opera pariunt quæ ea carnali intellectu utuntur; dux illius filiae monstrant Samariam et Jerusalem quæ fornicantur in lege per adulterium illicitæ doctrinæ. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 106.

MANASSES, populi prioris typus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107.

MARIA, soror Moysis, speciem præfert synagogæ, quæ leprosa propter detractionem et murmurationem contra Christum, cuius vendidit sanguinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 53. — Rupertus abbas, CLXVII, 947.

MICHOI, despiciens David ludentem, præsignat synagogam Christum blasphemantem. Rupertus abbas, CLXVII, 112, 1126.

NAAMAN, qui princeps militiæ regis Syriæ esse describitur, quem melius significare potest, quam populum gentilem qui in orbe per virtutem bellorum principatum gerebat ac rerum decore fruebatur. S. Ambrosius, XVII, 854. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CXI, 251.

NABAL, de quo dictum est quod vir durus et pessimus et malitiosus esset, typum tenet populi Judæorum, quorum aliqui uva felis et boro amaritudinis inebriati dura cervice, et incircumcisus cordibus semper Spiritui sancto resistebant, atque carnalem sensum in lege sequentes, stulti facti sunt. Rabanus Maurus, CXI, 61.

NOE in tribus filiis figurantur gentes quas Christus Dominus sparsas invenit et collegit. S. Prosper, LI, 741.

OCHOSIAS significat populum Judæorum, et maxime principes synagogæ, qui peccatis et vitiis dediti, veritatem a se repellabant, imo et persequabantur. Rabanus Maurus, CXI, 65.

ONAN, secundus Judæ filius, typus est Judaici populi, cui præcipitur ut semen exeat et frateris, id est, reliquas nationes idololatriæ dedita ad Dei cultum excitet. S. Zeno, XI, 436.

OZIAS leprosus, figura Judæorum qui dedecus suum in fronte portant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

PHILISTEI Samsonem in Gaza comprehensum custodientes, significant Judæos sepulcro Christi apponentes custodiam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1175.

RAAB, gentilitatis typus. Rupertus abbas, CLXVII, 1008.

ROBOAM ET JEROBOAM divisionem representant Judæorum in Christi adventu, quorum pars Christum, pars Antichristum sequetur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

RUBEN, primogenitus, figuram habet populi qui violavit cubile Dei Patris, quando carnem Christi confixit in patibulo crucis. Paulinus Mediolan., XX, 717. — Rufinus, XXI, 315. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

RUTH, eliciens ex spicis hordeum, gentiliū conversionem constantiæ typus. S. Prosper, LI, 795. — Rabanus Maurus, CVIII, 1206, 1207, 1209.

SAMSON leonem interficiens, Judæorum typus. S. Paulinus Nolan., LXI, 263.

SAMUEL novi sacerdotii signat successionem, abjecto veteri sacerdote. S. Augustinus, XI, 1, 532, 535. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

SAREPTANA VIDUA gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVIII, 526; CLXX, 106.

SAUL Judaici populi insinuat reprobationem, sive ejusdem populi emulationem, qui David, id est, Christum, injusto iudicio conatus est perdere. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

SERON, princeps exercitus Syriæ, refert istius mundi principatum. Rabanus Maurus, CXI, 1150.

SIMEON ET LEVI Scribas et Phariseos designant adversus Dominum non armorum pugna belantes, sed verutia callida. Paulinus Mediolan., XX, 719. — Rufinus, XXI, 315. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rupertus abbas, CLXVII, 551.

SUNAMITIS FILIUS, figura humani generis, super quod Christus spiritum septiformem aspiravit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

THAMAR geminis in utero filios gestans, duos gestabat populos, quorum posterior natus qui manum prior ex utero misit, quia gentium populus antea qui tem est per prophetas ostensus, sed postea revocatus, cuius ideo ob-

stetrix ligavit dexteram cæco, quia idem populus per sanguinem Christi crucis totatus est signo. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 408.

TOBIAS priscæ legis imaginem portat, cuius oculos Judæiæ hirundines obæcant, dum eos luminis sacramenta male intelligentes obæcant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

URIAS cum litteris missus ut occidatur, populus est Judæus portans legem per quam moritur. S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1135; CLXX, 291.

VASTHI regina plebem exprimit Judaicam, quæ quasi regina regnasse videbatur, cum in cultu unius Dei ceteris gentibus præminere inveniebatur. Rabanus Maurus, CXI, 642.

ZACHARIAS populum gentilem demonstrat. Rupertus abbas, CLXVIII, 831.

V. — Figure quæ hæreticos et impios repræsentant.

ABRADDON, rex locustarum, typus est hæreticorum. B. Alcuinus, C, 1141.

ABIMELECH, ancillæ filius et seditiosorum rex, personam gerit Antichristi, qui omnium iniquorum caput est et princeps; præfiguratur etiam Judam proditorem, per quem fraude contra Redemptorem nostrum, qui vere rex est, operatus est diabolus. S. Prosper, LI, 788. — Rabanus Maurus, CVIII, 1175; CXI, 59; CXI, 56. — S. Petrus Dorian., CXIV, 388, 392.

ABIRON, CORE ET DATHAN, qui se a Moysæ et Aaron segregantes, sacrificium usurperare conati sunt, hæreticorum pravitatem designant, pernitiemque eorum qui se a sacerdotibus Christi et societate Ecclesiæ dividunt, et sacrificia profana accipiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — Rabanus Maurus, CVIII, 681; CXI, 55. — Adamus Scotus, CXCIII, 814.

ABSAION, dum patrem suum David crudeliter insequeretur, mulæ impetu perductus, in condensam quercum, ramis ejus colla nectentibus, in aeris sublimitate suspensus est, quadam præfiguratione l'ominici traditoris; nam sicut Judas innotatus laqueo vitam finivit, ita et persecutor David, constrictis faucibus, exspiravit. S. Augustinus, XXXVI, 97; XXXVII, 1847. — Cassiodorus, LXX, 43. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1097. — Rabanus Maurus, CXI, 807; CXI, 59. — S. Bruno Carthusian., CLII, 647. — Rupertus abbas, CLXVII, 1156. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 752. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXCIII, 801, 816. — Philippus de Harven., CCII, 558.

ACHAB, qui in Samaria regnabat, hæresiararchas exprimit, qui perditorum turbam per errorum devia ducunt, et in perpetuum mortis præcipitium mergunt. Rabanus Maurus, CXI, 60.

ACHAM, qui de Jericho anathemate concupivit, designat nequam Christianum, qui post perceptam fidem, sæculares mores vel mundi illecebras appetit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CXI, 54.

ACHARIS qui interpretatur amarus, hæreticos refert, qui merito ipsi dicuntur amari, qui non meruerunt divina gratia fieri repleti. Rabanus Maurus, CXI, 898.

ACHITOPHEL, qui recedens a David ad Absalon transmigrationem, hæreticos significat, qui recedentes a tramite veritatis, se sociant hosti antiquo et subsequuntur errorem. Judam pariter proditorem exprimit. Rabanus Maurus, CXI, 107, 406.

ADAM fugiens a paradiso, hominem a veritate fugientem exprimit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 163.

AGAR ancilla, fugiens a facie Sara, hæreticorum et carnis figura. S. Augustinus, XXXVIII, 52. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 233.

ALCIMUS, contaminator legis et proditor patriæ, repræsentat eos qui Testamentum Dei secis nefandis profanare, et Ecclesiam Dei perturbare non metuunt. Rabanus Maurus, CXI, 1183.

AMALECH spiritum fornicationis et vitium luxuriæ designat. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 397, 407.

AMAN superbus significat et diabolum et fastum potentium hujus sæculi, qui beneficiis sibi divina pietate collatis abutentes, proximos suos, quos consortes habent naturæ, gratiæ socios habere despiciunt. Rabanus Maurus, CXI, 632. — Rupertus abbas, CLXIX, 169.

AMMON, qui interpretatur filius meroris, designat hæreticos et illos omnes gehennæ prædestinatos, ubi erit eis fletus et stridor dentium, tanquam populo meroris. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 396. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CXI, 380. — Adamus Scotus, CXCIII, 584, 815.

ANTIOCHUS, rex sceleratissimus, qui persecutus est populum Dei, præfigurabat Antichristum, qui Christi populum persecutus est. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Hieronymus, XXV, 564. — S. Gregorius Magnus, I, XXVI, 651. — Rupertus abbas, CLXIX, 1411. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1152.

ARCHELAUS, jactantiæ typus. Adamus Scotus, 351. ASAEEL typum tenet eorum quos vehementer arripens furor in præceps ducit; qui in eodem furoris impetu tanto cautius declinandi sunt, quanto insane rapiuntur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 77. — Rabanus Maurus, CIX, 76.

ASSUR, Antichristi typus. Rabanus Maurus, CX, 818. **BALAA**m, qui interpretatur populus varius, designat hæreticos et eos qui per fidem cognitionem Dei habentes, obscurati malis operibus corruunt; simul etiam saculares maledicentes religiosus quos imitari negligunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1105. — Adamus Scotus, CXCVIII, 537.

BALAM, typum gessit sacerdotum vendentium ecclesiastica quæstus gratia. Rupertus abbas, CLXVII, 895.

BEEI-PHEGOR, Antichristi typus. Rupertus abbas, CLXVII, 908.

CAIN, Antichristi et malorum justos persequentium figura. S. Augustinus, XLI, 456. — S. Gregorius Magnus, I, XXVI, 484. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815.

CHAM, verenda patris revelans, hæreticos præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 362.

CHUSAM RASATHAIM, Judæorum oppugnator, mystice quilibet tyrannus. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

CIS asinæ, peccatrices animæ. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 249, 282.

DAIILA, animæ peccatricis et concupiscentiæ figura. Godefridus abbas, CLXXIV, 287. — Adamus Scotus, CXCIII, 815.

DAN, præfiguratur Antichristum, qui futurus est velut coluber in via, et coras in semita, quia in via et semita mandatorum Dei ambulantiibus, quantum in se est, obicem se præfert duplici armatus contra eos ingenio. S. Ambrosius, XIV, 1079. — Paulinus Mediolan., XX, 725. — Rufinus, XXI, 521. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662.

DINA, animæ torpentis et artibus diaboli deceptæ, typus. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108.

DOEG Idumæus, Judæ et Antichristi figura, nam sicut ille David adversarius fuit, ita Christo Antichristus erit. S. Ambrosius, XIV, 1646. — Cassiodorus, LXX, 573. — Rupertus abbas, CLXVII, 1106.

ELEAZARUS, qui elephantem interficiens occubuit, personam gerit arrogantium, qui dum volunt aliquid fortiter gerere, non tamen simplici sed erecto animo, in suis conatibus devicii prosternuntur. Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ENOCH, filius Cain, urbem condens, significat impios in hac tantum vita esse fundatos. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815.

ESAU figura non tantum eorum qui fidem negant, sed etiam eorum qui usque in finem vitæ in malis operibus perseverant; gulosos etiam et carnales designat. S. Ambrosius, XIV, 317. — S. Augustinus, XXXVI, 527. — S. Fulgentius, LXV, 434. — Rupertus abbas, CLXVIII, 190. — Adamus Scotus, CXCVIII, 814. — Petrus Cantor, CCV, 352.

GOG, superbiæ typus, hæreticos apte denotat. Rabanus Maurus, CX, 868, 871.

GOLIATH, superbi figura. S. Bernardus, CLXXXIII, 333.

HELIU, typus doctorum fidelium, sed superbiorum, qui rectis quidem sensibus loquuntur, sed ad stulta elationis verba derivant. S. Gregorius Magnus, LXXV, 527; LXXVI, 252, 432. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

ISMAEL significat nativitatem eorum qui servi peccati sunt. S. Ambrosius, XVII, 563.

JACOB descens in Ægyptum, figurat lapsum Adæ, et prævalens angelo, persecutores Christo prævalentes. S. Augustinus, XXXVI, 1022. — Rupertus abbas, CLXX, 71.

JEROBOAM hæreticorum typus. Rupertus abbas, CLXVII, 1237; CLXIX, 351.

JEZABEL, mortem æternam et hæreticos representat. Rupertus abbas, CLXVII, 1245; CLXIX, 881.

JOACHAZ, qui interpretatur retentus, significat pravorum rectores, quos populus terræ, carnales videlicet terrene cupiditati dediti secundum mores suos consentientes vitis suis, personas eligunt. Rabanus Maurus, CIX, 550.

JOH amici tres prænotant hæreticos, qui sub specie consolandi, studium gerunt seducendi; filius uxor quæ

ad maledicendum eum provocat, carnalium pravitate eximit. S. Hieronymus, XXV, 619. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 729. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50.

JORAM refert, eos qui catholica fide imbuti, ac Christiano baptismo regenerati, Ecclesiæ instituebantur sacramentis; sed relinquentes fidei veritatem, errores sequuntur hæreticorum. Rabanus Maurus, CXI, 61.

LABAN mundum hunc et prælatos Ecclesiæ captatores designat. Rabanus Maurus, CVII, 607. — Rupertus abbas, CLXVII, 441, 481, 938. — Petrus Cantor., CCV, 85.

LAMECH, cujus crimen Christus diluit, signat et hæreticos, et hujus sæculi figuram. S. Hieronymus, XXII, 1033. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

LOT typum habet vitiosæ multitudinis, et filius uxor, eorum qui per gratiam Dei vocati, postmodum retro respiciunt, et ad ea quæ reliquerant redire contendunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — Rabanus Maurus, CXI, 56. — Rupertus abbas, CLXVII, 574. — Petrus Cantor, CCV, 210.

LYSIAS, Judæorum hostis sævissimus, qui paganorum tenet principatum, eos qui Ecclesiam Dei gravissimis infestant persecutionibus, significat. Rabanus Maurus, CIX, 1224.

MICHOL, Davidem humiliatum despiciens, typus est eorum qui Christum professione, Antichristum vero opere sequuntur. Rabanus Maurus, CIX, 87.

NAAMAM Syrus et leprosus, hominis superbi et luxuriosi figura. Adamus Scotus, CXCVIII, 411.

NABAL, prælatos Ecclesiæ munera captantes denotat. Petrus Cantor, CCV, 83.

OZA, arcam sustentans declinantem, ad sacram Eucharistiam indigne accedentes eximit. Rabanus Maurus, CIX, 539.

PHARAO, vanæ gloriæ typus. Adamus Scotus, CX, VIII, 332.

PRINCEPS COQUORUM, qui muros Jerusalem subvertit, hoc significat quod omnes qui ventris desiderio serviunt, virtutes animæ destruunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

ROBOAM signat scissuram hæreseon e quibus Christus colligit oves. S. Prosper, LI, 801.

RUBEN, per incestum hæreticos animas commaculantes et concupiscentiam denotat. S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Rupertus abbas, CLXVII, 550.

SAMSON crine servato invictus, abscisso autem captivus peccatoris typus. S. Paulinus Nolan., LXI, 264.

SAIL malos pastores, potentium elationem et mortem præsignat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 53, 55. — S. Bruno Carthus., CLII, 695. — Rupertus abbas, CLXVII, 1060.

SEDECIAs designat divites et peccatores, qui a diabolo capti, intelligentiæ oculos perdunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

TIMOTHEUS typum tenet hæreticorum, qui tam per se quam per aliorum auxilium et suffragia, fidem Christi ac veritatem Evangelii destruere semper nituntur. Rabanus Maurus, CIX, 1242.

APPENDIX.

Hoc in Appendice, ne quid lectorem prætereat, omnes apposimus figuras quæ vel diabolum vel duo Testamenta olim præsignabant, et quas memorarunt sancti Patres; unde scilicet:

I. — Figuræ quæ diabolum denotant.

ALEXANDER tentatorem præfigurabat diabolum. Godefridus abbas, CLXXIV, 1150.

AMALECH. S. Cyprianus, IV, 662. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109.

AMAN, affectans adorari. Rupertus abbas, CLXX, 106.

AMMON, qui interpretatur dolor eorum. Rabanus Maurus, CIX, 571; CX, 572.

ASSUR, virga furoris Dei et baculum indignationis ejus. Rabanus Maurus, CIX, 383; CX, 818.

BENADAD. Rabanus Maurus, CIX, 256.

CAIN, ab initio fratricida. S. Hilarius, IX, 648.

CHANAAN reges maligni. Rabanus Maurus, CVIII, 1147.

CHUSAM-RASATHAIM, Judæorum oppugnator. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

EGLON, qui interpretatur rotatus vel orbitus. Rabanus Maurus, CXI, 55. — Godefridus abbas, CLXXIV, 270.

GOLIATH, superbus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Rupertus abbas, CLXVII, 1098.

HOLOPHERNES, iniquorum caput. Rabanus Maurus, CIX, 546.

LAHAN, qui interpretatur de albatio. Rabanus Maurus, CVII, 606.

MOLOCH. Rabanus Maurus, CVIII, 462.

NABUCHODONOSOR, princeps confusionis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 272; CXI, 65. — Rupertus abbas, CLXIX, 1344; CLXX, 538.

NEMROD. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

OZIAS, rex leprosus. Rabanus Maurus, CIX, 246.

PHARAO, qui populum Dei perdere tentat. S. Zeno, XI, 510. — S. Prosper, LI, 761. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 637. — S. Bernardus, CLXXXIII, 978; CLXXXIV, 577.

RAPSACES. Godefridus abbas, CLXXIV, 75.

SEHON rex. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 719, 850.

SISARA. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

URIAS Helthæus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

II — Figuræ duo Testamenta præsignantes.

ABRAHAM DUO FILII, duo Testamenta signant. Victorinus Afer, VIII, 1185. — S. Augustinus, XXIV, 2153.

AGAR ET SARA. S. Hieronymus, XXII, 1035. — Rupertus abbas, CLXVII, 388.

EXPLORES DUO. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

JACOB DUÆ UXORES, una libera, altera ancilla. Eusebius abbas, LXII, 691. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

MOYSES ET AARON. S. Zeno, XI, 510.

XLIX.

INDEX FIGURARUM

NOVI TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS RERUM ORDINEM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

I. — Figuræ quæ ad Christum spectant.

ANGELUS movens aquam, Christum designat; nam descendente angelo sanabatur infirmus, et descendente Christo sanatur mundus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

EVANGELISTÆ quatuor, sub quatuor animalium vultibus figuratim Christum exprimunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

JOANNES per figuram aquilæ signat Christum post resurrectionem carnis evolasse in celum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

JOSEPH, virginis Mariæ sponsus, Christum indicat qui ad custodiam deputatus est sanctæ Ecclesiæ quæ non habet maculam aut rugam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

LUCAS, per mysticum vituli vultum, Christum pro nobis immolatum prædicat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARCUS, a solitudine exorsus, leonis figuram induit, et Christi regnum invictum potentiamque proclamatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARTHA, quæ sollicita circa frequens ministerium describitur, non incongrue assumptam Christi humanitatem figurare potest. Godefridus abbas, CLXXIV, 959, 960.

MATTHÆUS Redemptorem natum et passum annuntians in similitudinem hominis comparet. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 117.

PETRUS ET JUDAS, duo Christi oculi; quos ille novus Samson amisit, quando Petrus in voce ostiariæ ter illum negavit, et quando Judas, qui tradidit illum, laqueo sese suspendit. Godefridus abbas, CLXXIV, 244.

SPONSUS, designat Christum, qui in nuptiis cum Ecclesia aquam in vinum mutat, quia credentes per lavacri gratiam transeunt ad passionis gloriam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

II. — Figuræ quæ Ecclesiam denotant.

APOSTOLI totius Ecclesiæ portant typum, qui similem potestatem in remittendis peccatis acceperunt, habentes formam patriarcharum, qui per prædicationem in toto orbe populos Christo genuerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

ARCHISYNAGOGI FILIA, signat Ecclesiam de gentibus, quæ post prædicationem Christo credidit, et ea viam accipere promeruit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

CHANANÆA MULIER, Ecclesiam exprimit de gentibus, quæ tanquam canis micæ querit de doctrina apostolorum et prophetarum. S. Augustinus, XXXVIII, 487, 486, 544. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Illius filia pariter Ecclesiæ typus fuit. S. Hilarius, IX, 1001, 1005.

DISCIPULI SEPTUAGINTA DUO, designant illustrationem totius orbis per Evangelium, qui ideo mittuntur bini, propter prædicandum Dei amorem et proximi, vel mysteriorum gemina Testamenta, scilicet Ecclesiam Dei. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

EUNUCHUS ÆTHIOPS, qui venerat adorare in Hierosalem, refert Ecclesiam de gentibus, quæ fors erat quia legis et prophetarum scientiam non invenerat. Rupertus abbas, CLXX, 228, 229.

IAZARUS suscitatus, figura Ecclesiæ Dei. S. Augustinus, XXXVI, 872.

MARIA, Christi Mater, signat Ecclesiam, quæ desponsata Christo virgo uos de Spiritu concepit, virgo etiam peperit. S. Ambrosius, XV, 1553. — S. Augustinus, XL, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARIA ET MARTHA. Respective ad tempus præsens et futurum, Ecclesia figuratur per Martham et Mariam, Martha enim Ecclesiam in hac vita Christum in corde excipientem, et in opere justitiæ laborantem exprimit, Maria vero sedens secus pedes Jesu, in futuro sæculo ab opere cessantem et requiescentem. S. Augustinus, XXXIV, 1341. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121.

MARIA MAGDALENA ET ALTERA MARIA, Ecclesiæ typum deferunt: unum nomen duas geminat in feminas; quia hic Ecclesia ex duobus populis veniens, una figuratur ex duobus populis, id est, Judæis et gentibus, quia primi, novissimi et novissimi primi. S. Petrus Chrysologus, LII, 412, 413, 432, 468. — Rupertus abbas, CLXX, 228.

MULIERES EVANGELICÆ. Plurimæ mulieres quæ in Evangelio memorantur, variis modis Ecclesiam exprimebant, quæ scilicet: Mulier abscondens fermentum in farina. S. Ambrosius, XV, 1749; XVI, 498. — Mulier a decem et octo annis infirma. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Mulier adultera. S. Isidorus Hispal., LXXXIII. — Mulier cui Christus resurgens dixit: Noli me tangere. S. Augustinus, XXXVIII, 1144, 1153. — Mulier ingressa domum Pharisæi. S. Ambrosius, XV, 1359. — Mulier patiens fluxum sanguinis. S. Ambrosius, XVI, 476; S. Augustinus, XXXIV, 821; XXXV, 1611. — Mulier Samaritana. Rupertus abbas, CLXX, 110. — Mulier ungens Christi caput et pedes. S. Ambrosius, XVI, 1110. — S. Augustinus, XXXVI, 171. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 938. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128. — Vidua et duo mittens in gazophylacium. S. Ambrosius, XVI, 1043. — Zebædæ filiorum mater. Godefridus abbas, CLXXIV, 944.

PETRUS ET JUDAS. Petrus personam gerit Ecclesiæ, quæ potestatem habet dimittendi et retinendi peccata et ab inferis homines reducenti; Judas vero damnam et Babyloniam portat iraginem. Cassiodorus, LXX, 745. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

VIRI quatuor vel quinque nile saturati pomib, Eccle-

sae sunt populi per quinque corporis sensibus et duobus Testamentis relecti, vel gentium Ecclesia quae in quatuor partibus mundi extenditur et gratia recreatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120, 121.

III. — Figuræ quæ justos et virtutes designant.

JOANNES apostolus, vitae typus contemplativæ, sicut activæ Petrus. Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

JOSEPH, vir Mariæ, electos et animam in virtute continuo crescentem designat. Adamus Scotus, CXCVIII, 224, 310.

JUDEX INIQUUS innotescere facit quantam spem habere debeat qui Dominum indesinenter excoquit, cum etiam apud aures iudicis iniqui valuerit frequens instantia viduus deprecantis; ipsa quoque vidua signat Ecclesiam perseverantia sua petentem ultionem de diabolo vel de hæreticis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

LAZARUS in sepulcro tumulatus et a Christo suscitatus, figura peccatoris quem Christus ad vitam revocat. S. Augustinus, XXXVII, 1306; XXXVIII, 433. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 615.

MAGI de longinquo ad Christum venientes, et conversionem typus et primitivæ gentium. Godefridus abbas, CXXIV, 677, 678.

MARIA, desponsata Joseph, animam figurat fidelem, matrem Jesu futuram. Godefridus abbas, CLXXIV, 639, 640.

MARIA ET MARTHA; prima contemplativam, secunda activam vitam et Ecclesie pastores exprimit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 419, 877. — Rabanus Maurus, CX, 512. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 200. — S. Bernardus, CLXXXIII, 621; CLXXXIV, 1004.

PARALYTICUS designat animam vitis dissolutam in corpore suo, quæ gratia Christi sanata confestim resurgit, lectum carnis ad domum virtutum reportat, nequaquam ultra ad vitia recurrens. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

PETRUS apostolus, ordinem prædicatorum, electos, præpositos et vitam activam significat. S. Anselmus Cantuari., CLVIII, 600, 604, 607. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

VIDUA MULIER, mittens duo minuta in gazophylacium, anima fidelis in thesauro cordis sui fructum servans dilectionis Dei et proximi. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Viduæ Naim filius, quem Christus suscitavit et matri reddit, peccatorum exhibit quem Christus sanat per gratiam et reddit Ecclesie. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 123.

IV. — Figuræ Judæos et gentiles referentes.

CÆCUS a nativitate, missus ad Siloe fontem, genus humanum per aquas baptismi sanatum: — Cæcus et mutus demonium habens, eos qui ex idololatria ad fidem Dominicam convertuntur. — Cæcus sedens secus viam, populum gentilem qui per Christum fidei meruit claritatem. — Cæci duo juxta viam sedentes, utrumque populum per fidem Christo appropinquantem designant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119, 127, 128.

CENTURIO, indicat fidem gentium, quæ salutem sui filii infirmi humiliter petit; et filius ejus sicut et Chananaea mulieris filia, gentes signant quas licet corporaliter non visitet Christus, per fidem verbi salvat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

DÆMONIACUS, a legione liberatus, gentilem populum exprimit cultui multorum demoniorum obnoxium. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

ELISABETH, typum tenet veteris legis, seu prophetiæ, sicut Zacharias maritus ejus veteris sacerdotii. Rabanus Maurus, CXI, 74.

EUNUCHUS Candacis reginæ, synagogam repræsentat. Rupertus abbas, CLXVII, 820.

HERODES ET PILATUS, amici facti propter Christum, designant utrosque populos divisos et per Christi passionem concordatos inter se. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

HOMO manum habens aridam, synagoga misericordiae operibus infructuosa. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120.

JOANNES BAPTISTA, qui interpretatur in quo est gratia Dei, et veterem et novam legem repræsentat. S. Petrus Damiani, CXIV, 331. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1004.

LATRONES DUO in cruce, utrumque designant populum, quorum unus blasphemavit Christum in cruce pendentem, alter gentilis, Judæos increpat. S. Isidorus Hispal., LXXII, 150. — Rupertus abbas, CLXVII, 1312.

LAZARUS FAUPER, populi figura gentilis, quem divinum adiutorium tanto magis erigit, quanto minus de

suorum virium facultate confidit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 341. — Rupertus abbas, CLXX, 315.

LAZARUS QUADRIDUANUS designat mundum qui quarta die mortis resuscitatur: prima dies, tracta ex Adam propago mortis; secunda, transgressio legis naturalis; tertia, prævaricatio datæ legis; quarta, contemptus Evangelicæ prædicationis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

LEPROSUS humanum indicat genus, delicti contagio maculosum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

MAGI gentium populos designant, lucem fidei cognituros, indicantes sacramentorum muneribus Christum per thub esse Deum, per myrrham hominem passum et sepultum, per aurum regem omnium sanctorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARIA MAGDALENA, ut peccatrix, gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXIX, 650.

MATTHÆUS publicanus gentilis populi typum tenet. S. Petrus Chrysolog., LII, 285.

MULIER ADULTERA, synagogæ figura. Rupertus abbas, CLXVII, 845.

PHARISÆUS ET PUBLICANUS. Phariseus orans in templo, Judæorum populus qui ex justificationibus legis extollit merita sua; Publicanus, populus gentilis confitens peccata, et propter humilitatem justificatus a Domino. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

PRINCEPS SACERDOTUM, sciendens vestimenta sua, Hebræus populus, nudatus sacerdotio et evacuatus regno scisso. Illius servus, cujus amputatur auricula, Israeliticus populus propter incredulitatem servus effectus. Dexteram aurem amittit, dum ad sinistram per intellectum litteræ transit, cui Dominus in his qui credunt auditum restaurat fidei. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

SAMARITANA MULIER, synagoga quam Christus hortatur lavacri percipere gratiam vel intelligentiam legis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

SIMON CYRENÆUS, cui gestandam crucem imposuerunt, populus gentium est, qui peregrinus in lege obediens efficitur in Evangelio. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129.

SIMON LEPROSUS, gentilis populus, qui est a Redemptore mundatus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

SOCRUS PETRI febricitans, indicat synagogam carnalibus desideriis accensam, cujus filia datur Petro regenda. S. Isidorus, LXXXIII, 118.

THOMAS INCREDULUS, Judæorum typus. Rupertus abbas, CLXX, 259.

ZACHÆUS, gentilis est populus, meritis posillus, sed sublevaris, per lignum crucis, Christi mysterium contemplatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

V. Figuræ quæ ad hæreticos et impios spectant.

BARABBAS qui Judæis a Pilato dimittitur figurat Antichristum quem illi errantes meruerunt pro Christo suscipere. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129. — Rupertus abbas, CLXVII, 819.

CÆCI designant illos qui fidem quam credunt nequaquam intelligunt; (LAUDI illos qui implere salutaria negligunt præcepta; MUTI hos qui fidem Christi non continentur; SURDI autem illos qui non exhibent obedientiam præceptorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118.

HERODES diabolum exprimit, vel gentes nomen Christi de mundo extinguere cupientes, vel etiam regum luxuriam et superbiam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIV, 856. — Adamus Scotus, CXCIII, 398.

HOMO manum habens aridam, designat animam operibus misericordiae infructuosam; ille vero qui sæpe in ignem vel in aquam cadit, designat mundum qui semper arripitur igne cupiditatum et aqua voluptatum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120, 121.

HYDROPICUS figurat illos quos fluxus carnalium voluptatum exuberans aggravat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126.

JUDAS, diaboli ministerium dicitur, et novus est Absalon in patrem insensus. S. Hilarius, IX, 712, 838.

LAZARUS, amicus Christi mortuus, anima terrenis peccatis obruta. S. Augustinus, XL, 59. — Rupertus abbas, CLXVII, 1242; CLXX, 119. — Adamus Scotus, CXCIII, 741.

LEPROSI decem, sunt hæretici qui diversitatem habent schismatum, et ideo mittuntur ad sacerdotes ut unitatis recipiant sacramentum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

PASTORES pecorum fugientes, principes impiorum, qui fidem fugientes, virtutes tamen stupeantes prædicant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 419.

PILATUS, typus omnium iudicum qui damnaturi

Ampliora si lector optaverit, homiliarum et sermonum Indicem adeat, præsertim de Scripturis; ibi alias figuras reperiet explanatas.

essent eos quos innoxios existimarent. S. Ambrosius, XV, 1828.

SCRIBA repudiatus, designat eos qui Christi fidem non propter Dominum, sed propter sæculi lucrum appetunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 419.

L.

INDEX EXEGETICUS

PARABOLARUM NOVI TESTAMENTI PRÆCIPUARUM,

ORDINE RERUM ALPHABETICO SIMUL ET PATRUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS, QUO SCILICET EXHIBENTUR VARIE ILLARUM EXPLANATIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

PROOEMIUM.

Parabolæ definitio. — Parabolæ sunt similitudines rerum quæ comparantur rebus de quibus agitur. Rufinus, XXI, 840. — S. Hieronymus, XXV, 161. — S. Augustinus, XXXV, 546; XXXVI, 852. — Salomius, LIII, 967, 968. — Casiodorus, LXX, 623, 1277. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 38. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 259. — Rabanus Maurus, CVII, 939; CVIII, 723; CX, 694, 698. — S. Ivo Carnot., CXLII, 259, 290. — S. Bruno Carthus., CLII, 847, 1030. — S. Bruno Astens., CLXV, 191. — Rupertus abbas, CLXVIII, 614, 1553. — Petrus Lombardus, CXCI, 724.

Divisio. — Parabolæ Domini secundum similitudinem et dissimilitudinem sunt intelligendæ. S. Augustinus, XXXV, 1358. — Ven. Beda, XCII, 350, 351.

Utilitas. — Parabola proponit similitudines earum rerum quæ in conversatione humani generis frequentantur, ut auditor idoneus ad operandi studium comparationis magisterio informetur. S. Gaudenius, XX, 973. — S. Hieronymus, XXVI, 132. — S. Augustinus, XL, 320. — S. Petrus Chrysologus, LII, 469. — Salomius, LIII, 968.

PARABOLA I. — AMICUS PETENS NOCTU AB AMICO PANES PRO HOSPITE. *Luc.* XI, 5.

Homo ille qui media nocte postulabat ab amico tres panes, similitudinem exprimit cuiusque in media tribulatione Dominum postulantis, ut dei ei necessaria. Eusebius Vercellensis., XII, 598. — S. Ambrosius, XV, 1721, 1722. — S. Hieronymus, XXIX, 630. — S. Augustinus, LXXXVIII, 618-620. — S. Petrus Chrysolog., LII, 543-545. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 125. — Ven. Beda, XCII, 473, 474, 519, 520. — Paulus diacon., XCV, 1539. — Smaragdus abbas, CII, 305-306. — Rabanus Maurus, CX, 224-226. — Haymo, CXVIII, 530-534. — Radulphus Ardens, CLV, 1902. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 149-152. — Thomas Cisterciens., CCVI, 658. — Joannes Algrinus, CCVI, 745. — Innocentius HI, CCXVII, 427, 438.

PARABOLA II. — DIVES EPULO ET LAZARUS MENDICUS. *Luc.* XVI, 19.

Dives ille qui induebatur purpura et bysso, significat Judæorum superbiam, florentem quondam imperii claritate vel honoris excellentia; mendicus ulcerosus demonstrat gentilem populum, confessionibus peccatorum humiliatum; quinque fratres divitis illius qui apud inferos torquebatur, Judæi intelliguntur, qui sub quinque libris legis positi sunt. Tertullianus, I, 630. — S. Ambrosius, XV, 1768, 1771. — S. Hieronymus, XXIX, 639; XXX, 575. — S. Augustinus, XXXV, 1350; XLVI, 921, 925. — S. Petrus Chrysolog., LII, 529-532. — Victor Capuan., LXVIII, 308. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1301; LXXXIX, 1222. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 535; XCIV, 268. — Paulus diacon., XCV, 1562. — Smaragdus abbas, CII, 348-352. — Rabanus Maurus, CX, 294-297; CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 589-593. — Radulphus Ardens, CLV, 1962. — S. Bruno Astens., CLXV, 422, 793. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 822. — Robertus

Pullus, CLXXXVI, 824, 825. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 337-340. — Thomas Cisterciens., CCVI, 855, 854.

PARABOLA III. — DIVES SIBI GRATULANS DE DIVITIS MORTIS. *Luc.* XII, 16.

Dives ille cuius ager uberes fructus attulit, significat hominem luxuriis deditum, et abundantem peccatis quem immoderate plus amplius peccare desiderantem arguit Dominus dicens: Stulte, hac nocte auferunt animam tuam abs te; quæ parasti, cuius erunt? Tertullianus, I, 1161; II, 432. — S. Cyprianus, IV, 535. — Eusebius Vercellensis., XII, 611, 612. — S. Hieronymus, XXV, 679; XXIX, 632, 635. — S. Petrus Chrysolog., LII, 490. — Victor Capuan., LXVIII, 307. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 1020. — Alnolphus, LXXIX, 1214, 1215. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 125. — Ven. Beda, XCII, 491, 492. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1518; CLXX, 323. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 574. — Hervæus monac., CLXXXI, 76. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1799. — Petrus Cantor, CLV, 338.

PARABOLA IV. — DOMUS SUPRA PETRAM FUNDATA. *Math.* VII, 24; *Luc.* VI, 48.

Petra Christus est, auctor apostolorum. Domum autem quam dixit, habitaculum corporis nostri est. In hac igitur petra, hoc est, Christo, domum nostram ædificemus; hoc est, corpus nostrum sanctificemus, ut cum flumina et ventus venerint, hoc est, impetus persecutionis et procellæ, impulsus non cadamus. Arena autem non aliud quam hæreses intelliguntur, quæ omni tempestate volvantur. Super igitur hanc arenam, hoc est, hæresim, quicumque domum suam ædificaverit, stultus est; mox enim adveniet flumina et venti, hoc est, impetus persecutionis, et illa cadet. S. Hieronymus, XXVI, 50. — Arnobius, I, III, 574. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Rabanus Maurus, CXI, 75. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 329.

PARABOLA V. — DRACHMA PERDITA, QUAM CUM MULIER QUÆRENS INVENERIT, SIBI SUISQUE CONGRATULATUR. *Luc.* XV, 8.

Mulier, divina sapientia; decem drachmæ, novem cardines angelorum, cum adjunctione humanæ naturæ. Mulier enim decem drachmas habuit, cum Deus homines et angelos ad imaginem suam creavit; sed unam perdidit cum hominibus a similitudine Creatoris recessit; sed sapientia lucernam ad querendam accendit, cum in carne apparuit; quia lucerna lux est in testa, id est Verbum in carne: quæ ubi inter homines claruit, domum everit, quia conscientias hominum consideratione reatus sui perturbavit; et sic drachma reperitur, dum in homine similitudo Conditoris reparatur. Tertullianus, I, 1242; II, 995. — Eusebius Vercellensis., XII, 635, 636. — S. Hieronymus, XXIX, 637. — S. Augustinus, XXXV, 1344. — S. Petrus Chrysologus, LII, 641, 643. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1216, 1249. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 521. — Smaragdus abbas, CII, 360, 361. — Rabanus Maurus, CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 613, 615. — Hugo de

S. Victor, CLXXV, 829 — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 505. — Petrus Lombardus, CXII, 757. — Philippus de Harveng, CCIII, 977. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 643, 810.

PARABOLA VI. — FRAMENTUM IN FARINAE SATIS TRIBUS MISSUM. *Math. xiii, 53; Luc. xiii, 21.*

Mulier ista quas fermentum accepit, et abscondit illud in satis tribus farinæ, donec fermentaretur totum, vel prædicatio est evangelica, vel Ecclesia quæ e diversis gentibus congregata est; hæc tulit fermentum, notitiam scilicet et intelligentiam Scripturarum, et abscondit illud in farinæ satis tribus, ut spiritus et anima et corpus in unum redacta, non discrepent inter se, sed cum duobus vel tribus convenerit, impetrent a Patre quodcumque postulaverint.

Mulierem istam multi Ecclesiam interpretantur, quæ fidem hominis cum farinæ satis tribus commiscuerit, credulitati Patris et Filii et Spiritus sancti, cumque in unum fuerit fermentatum, non nos ad triplicem Deum, sed ad unius divinitatis perducunt notitiam. Farinæ quoque sata, dum non est in singulis diversa natura, ad unitatem trahunt substantiæ. S. Hilarius papa, V, 67. — S. Hilarius, IX, 994. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1749, 1750; XVII, 628-650. — Juvenius Aquil., XIX, 211. — S. Hieronymus, XXVI, 91, 92; XXIX, 559, 635; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1526; XXXV, II, 641. — S. Petrus Chrysologus, LII, 477, 479. — S. Maximus Taurin., LVII, 514. — Victor Capuan., LXVIII, 287. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 918, 919, 950, CXI, 76. — Walafridus Strab., CXIV, 155. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 498. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 250. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 794. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 228-231.

PARABOLA VII. — FICULNEA INFRAFRUTERA, QUÆ JUMENTO EXCIDI. *Luc. xiii, 6.*

Homo qui arborem fici in vinea sua plantavit, Christus est, qui Synagoga in Judaico populo condidit; quem cum Dominus quasi inutilem jussisset abscidi, sit illi a colonis apostolis fossa humilitatis, adhibetur stercus, id est, confessio peccatorum, sicque in novissimocredendo immutabitur in melius, dabique fructus iustitiæ copiosus. S. Hilarius, IX, 1057. — Eusebius Vercellens., XII, 621, 622. — S. Ambrosius, XV, 1741-1744. — Juvenius Aquil., XIX, 270. — S. Hieronymus, XXVI, 153; XXIX, 569, 634. — S. Augustinus, XXXVIII, 533-535, 638, 639. — S. Petrus Chrysolog., LII, 493. — Victor Capuan., LXVIII, 345, 346, 354. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 122-1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 344, 505; XCIV, 515. — Druthmarus Christian., CVI, 1453-1456. — Rabanus Maurus, CVII, 1035, 1045; CXI, 80. — Haymo, CXVIII, 699. — Remigius Antissiod., CXXXI, 868. — S. Petrus Damian., CXLV, 1466. — S. Bruno Astens., CLXV, 245-247, 274, 401, 828, 1033. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 817. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 380, 383, 470.

PARABOLA VIII. — FILII DUO, UNUS POENITENS ET PATRI OBEDIENS, ALTÉR VERO FINGENS SE OBEDIRE. *Math. xxi, 21.*

Duo hi filii ad operandam vineam duorum populorum typum demonstrant. Primus enim missus vocatur gentium populus per naturæ intelligentiam a operis divini cultoribus; qui tamen spernens, contumax exstitit et sese iturum argavit. Adveniente autem Domino, priorem contumaciam sequenti emendavit obedientia. Secundus autem filius missus Judæus per legis cognitionem respondit: Omnia quæcumque dixerit nobis Dominus faciemus. Sed idcirco damnatur, quia non solum in confessione legis prævaricatus est, sed in ipsum Dominum vinem parricidales manus extendit. S. Hilarius, IX, 1040. — Eusebius Vercellens., XII, 257. — S. Hieronymus, XXIX, 569; XXX, 557. — Victor Capuan., LXVIII, 517. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 122. — Venetab. Beda, XCII, 98. — Druthmarus Christian., CVI, 1436. — Rabanus Maurus, CVII, 1047; CXI, 78. — Haymo, CXVIII, 257, 238. — S. Bruno Astens., CLXV, 247, 794. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 384.

PARABOLA IX. — FILIUS PRODIGUS. *Luc. xv, 11.*

Homo quidam, id est, Deus Pater. Duos filios, Judæos et gentes, quia Judæis prius data est lex. Da mihi portionem, id est, vitam præsentem. Divisit substantiam, id est, dedit libertatem arbitrii utroque populo. Peregre profectus est, id est, longe a Deo: vivendo luxuriose, id

est, idolis adorando: sane valida, id est, de verbo Dei: tunc civitatem, id est, philosopho: in villa sua, id est, in mundo: pascere porcos, id est, ut more pecorum vivat: et de siliquis, id est, implere ventrem, et non impinguescere: porci, id est, stulti. Mercenarii patris mei, id est, qui viliores sunt servi Dei: penibus saturantur, id est, doctrina. Peccavi in celo, ipsi dicunt hoc, qui diabolum patrem habent, qui peccavit in celo. Misericordia motus, id est, venit in carnem: ad servos suos, id est, ad apostolos: stola prima, fides quam Adam perdidit: annulum, id est, crux in fronte: calcamenta, id est, Evangelium: vitulum saginatum, id est, Christus ex duabus legibus. Mortuus erat, id est, Adam: revixit, id est, per baptismum: perierat, id est, in desperatione: invenit eum, id est, in spe. Filius senior, id est, Judæi: in agro, id est, immundo desiderio: symphonia et chorus, id est, prophetia et Evangelium, etc. Tertullianus, I, 1212. — Eusebius Vercell., XII, 637. — S. Ambrosius, XV, 1756-1760. — S. Hieronymus, XXIX, 657; XXX, 574. — S. Augustinus, XXXV, 1574. — S. Prosper Aquitan., LI, 393. — S. Petrus Chrysologus, LII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 825. — Victor Capuan., LXVIII, 503. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 1068. — Alufus, LXXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 523; XCIV, 515, 510. — Paulus Winfridus, XCV, 1257. — Haymo, CXVIII, 247-255. — S. Bruno Astens., CLXV, 414-420. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 210. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 503-510.

PARABOLA X. — JUDEX INIQUUS ET VIDUA. *Luc. xvi, 2.*

Judex ille iniquus, qui Dominum non timebat, sedes tamen deprecantem viduam exaudivit, similitudo est qua demonstratur quantam apem habere debeat qui Dominum indesinenter exposcit, cum etiam apud aures iniqui iudicis valuerit frequens instantia viduæ deprecantis. Ipsa autem vidua significare potest Ecclesiam, perseverantia sua potentem ultionem de inimicis suis, id est, diabolo vel hæreticis. S. Hieronymus, XXIX, 640, 641. — S. Augustinus, XXXV, 1558. — Victor Capuanus, LXVIII, 316. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 550; XCIV, 514. — Rabanus Maurus, CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 696-698. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 383.

PARABOLA XI. — MARGARITA PRETIOSA. *Math. xiii, 45.*

Bonæ margaritæ, quas querit institor, lex et prophetæ sunt et notitia Veteris Instrumenti. Una autem est pretiosa margarita, scientia Salvatoris et sacramentum Passionis illius et resurrectionis arcum; quem cum invenit homo negotiator, omnia legis prophetarumque mysteria et observationes pristinas in quibus inculpate vixerat, quasi purgamenta contemnit et quasi quæquiliæ, ut Christum lucrificet; non quo inventio unius novæ margaritæ sit condemnatio veterum; sed quo comparatione eas omnes aliæ gemmæ sit vilior. S. Cyprianus, IV, 608. — S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 239. — S. Hieronymus, XXVI, 98; XXIX, 559; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1571. — S. Petrus Chrysolog., LII, 531. — S. Maximus Taurin., LVII, 528. — Victor Capuan., LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115. — Ven. Beda, XCII, 69. — Druthmarus Christian., CVI, 1376. — Rabanus Maurus, CVII, 931. — Walafridus Strab., CXIV, 155. — Paschasius Radbertus, CXX, 501. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 1067, 1070. — Rupertus abbas, CLXVII, 1561. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 784. — S. Bernardus, CLXXXII, 687. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1151-1155. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 255. — Joannes Algrinus, CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 799.

PARABOLA XII. — MINUS DECEM IN SERVOS AD NEGOTIANDUM DISTRIBUTÆ. *Luc. xix, 12.*

Servus qui minam unam accipiens decem acquisivit, significat doctores qui, accepta gratia Evangelii, in decem verborum Decalogi prædicamentis bene uti sunt, et docendo multos in fide acquisierunt, idcirco, adveniente Domino, laudabuntur, quia lucrati sunt. Qui vero ex una quinque acquisivit, illos demonstrat qui mandatum Dei servantes, consequuntur scientiam legis in quinque libris Moysi scriptam, eamque docendo ad usum salutis necessariam foverant. Qui vero minam unam ipsam in sudario conservavit, ostendit eum qui creditum sibi gratiæ donum delicate otioseque tractavit, unde et recte amittit collatam gratiam, quia per negligentiam prædicare contempsit, ut ei augetur quod laboravit. S. Hilarius,

IX, 1038-1061. — Luciferus Caralit., XIII, 978. — S. Ambrosius, XV, 1792, 1791. — S. Hieronymus, XXIX, 612. — S. Augustinus, XXXV, 1559. — Victor Capuan., LXVIII, 357. — Alulfus, LXXIX, 1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 562; XCIV, 472. — Smaragdus, CII, 540. — Druthmarus Christian., CVI, 1512, 1516. — Rabanus Maurus, CXI, 82. — S. Bruno Astiens., CLXV, 435, 438, 853, 1058. — Godefridus abbas, CLXXIV, 775, 780. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 485, 486.

PARABOLA XIII. — NUPTIÆ FILII REGIS, AD QUAS INVITATI VENIRE NEGLEXERUNT. *Math.* XXII, 2; *Luc.* XIV, 16.

Rex qui fecit nuptias filio suo, Deus Pater intelligitur, qui copulavit ex Virgine carnem virginem Christo. Servi vero qui missi sunt vocare invitatos, apostoli sunt atque prophetae, qui Iudeos per legem et Evangelium vocaverunt; sed illi modo voluptatibus terrenis, modo carnis et legum onere pressi, solemnitatem adventus Domini contempserunt; ex quo se indignos existimaverunt vitam æternam; gentes autem introisse manifestantur. Rex iratus qui misit exercitus suos et perdidit interfectores illos et civitatem illorum succendit, Deus Pater est, qui suscitavit Vespasianum Cæsarem Romanorum, qui et populum gladio vastavit, et civitatem Jerusalem funditus cum suis universis everit, ita ut ulterius belligare non possit. Homo autem non habens vestem nuptialem in accubitu, qui loquente rege obmutuit; quem jubet servis ablatum mitti in tenebras exteriores, ille est qui in fide quidem cum cæteris requiescit, sed si inventus fuerit in die iudicii vestem carnis operibus pollutam habere, confestim jubetur ab angelis tolli et ærgi in gehennam ignis æterni. S. Hilarius, IX, 1044. — Eusebius Vercell., XII, 291-294. — Luciferus Caralit., XIII, 914. — S. Hieronymus, XXVI, 160; XXIX, 570, 636; XXX, 357. — S. Augustinus, XXXV, 1529, 1545; XXXVIII, 539, 613. — Victor Capuan., LXVIII, 318. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1265, 1286. — S. Isidorus Hispal., 122, 121. — Ven. Beda, XCII, 95, 514; XCIV, 272. — Paulus diacon., XCV, 1363, 1458. — Smaragdus abbas, CII, 355, 487. — Druthmarus Christian., CVI, 1458. — Rabanus Maurus, CVII, 1054; CX, 505; CXI, 78. — Arnulfus Lugdun., CXVI, 174. — Haymo, CXVII, 1155; CXVIII, 601-604, 717-726. — Hincmarus, CXXV, 362. — Radulphus Ardens, CLV, 1969, 2025. — S. Anselmus, CLVII, 651. — S. Bruno Astiens., CLXV, 250, 821, 855. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 611. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 798, 819.

PARABOLA XIV. — OPERARIJ VARIIS DIEI HORIS CONDUCTI, EANDEM MERCEDEM RECIPIENTES. *Math.* XX, 1.

Paterfamilias qui operarios ad vineam conducit et denarii mercedem promittit, Christus est, qui vocat omnes ad cultum fidei, promittens eis præmium perfectæ beatitudinis. Operarii qui hora prima conducti sunt, hi sunt qui a rudimentis infantie cultum fidei consecuti sunt; qui autem hora tertia, hi sunt qui in adolescentia ad fidem accesserunt; qui vero hora sexta conducti sunt, hi sunt qui in juventutis ætate crediderunt; qui autem hora nona accesserunt, illi sunt qui a juventute in senectutem declinantes, Christi gratiam perceperunt; qui vero ad hanc hora, illi sunt qui jam decrepiti et in extremo vitæ suæ tempore vocati ad Christum venerunt: qui tamen prioribus parum mercedem æternæ beatitudinis accipiunt, in illis conservans Christus justitiam, qui a prima hora natiuitatis operati sunt, in istis impendens misericordiam, qui una vitæ hora laboraverunt. S. Hilarius, IX, 1029. — Eusebius Vercell., XII, 275. — Juvenius Aquil., XIX, 260-262. — S. Hieronymus, XXVI, 141; XXIX, 567; XXX, 558. — S. Augustinus, XXXVIII, 530. — S. Prosperus Aquit., LI, 670. — Arnobius, LIII, 576. — Victor Capuan., LXVIII, 309. — S. Gregorius Turocens., LXXI, 167. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1151, 1155. — Alulfus, LXXIX, 1161, 1165. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 87. — Paulus diacon., XCV, 1205. — Smaragdus abbas, CII, 102. — Druthmarus Christian., CVI, 1423. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 154-165. — Hincmarus, CXXV, 362. — S. Bruno Astiens., CLXV, 257, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 1561. — Godefridus abbas, CLXXIV, 131, 139. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 545. — Aelfredus abbas, CXCIV, 469. — Innocentius III, CCXVII, 553, 1115.

PARABOLA XV. — OVIS CENTESIMA PERDITA, QUAM PASTOR, RELICTIS 99, QUÆSIVIT. *Luc.* XV, 4; *Math.* XVIII, 12.

Homo habens centum oves, et relictis nonaginta novem perditam ovem querens, ac reperiendam humeris re-

vehens, figuram Christi exprimit, qui relictis nonaginta novem angelorum agminibus in cælis, ovem quæ perierat in Adam, ut bonus pastor, quæsitam in gentibus reperit, atque crucis suæ humeris paradiso reportavit. Tertullianus, I, 1242; II, 992. — S. Hilarius, IX, 1020. — Eusebius Vercell., XII, 635. — S. Ambrosius, XV, 1755. — S. Hieronymus, XXVI, 150; XXIX, 565, 637; XXX, 583. — S. Augustinus, XXXV, 1345. — S. Petrus Chrysol., III, 639. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1267. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 520. — Smaragdus, CII, 560. — Druthmarus Christian., CVI, 1409. — Rabanus Maurus, CVII, 1009; CXI, 77. — Walafridus Strab., CXIV, 116. — Haymo, CXVIII, 610. — Paschasius Radbertus, CXX, 614. — S. Petrus Damian., CLIV, 718. — S. Bruno Astiens., CLXV, 225, 415. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 503. — Innocentius III, CCXVII, 810.

P. PARABOLA XVI. — PASTOR BONUS, MERCENARIJ ET OVES, *Joh.* I, 2.

Pastor bonus qui animam suam dat pro ovibus suis ipse Christus est, qui pro hominibus homo factus mortuus est in cruce. Oves, homines sunt tum gentiles tum Iudei quos omnes in unum ovile congregare vult Christus. Mercenarii, pastores mali qui lucrum animarum non querunt, sed terrenis commodis inhiant, honore prælationis gaudent, et temporalibus lucris letantur. Lupus, spiritus est malignus, scilicet diabolus, qui mentes fidelium in tentatione dilaniat, cum alium ad luxuriam pertrahit, alium in avaritiam accendit, alium in superbia erigit, alium per iracundiam dividit, hunc invidia stimulat, illum in fallacia supplantat, etc. S. Cyprianus, IV, 225. — Eusebius Vercellens., XII, 425, 426. — Auctor incertus, XII, 668. — Luciferus Caralit., XIII, 938. — S. Hieronymus, XXIX, 669. — S. Augustinus, XXXV, 1727-1739; XXXVIII, 751-756. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1157-1150. — Ven. Beda, XCII, 762. — Paulus diacon., XC, 1541. — Alcuinus, C, 883. — Smaragdus, CII, 285. — Rabanus Maurus, CX, 157, 188. — Haymo, CXVIII, 504-506. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1011. — Anastasius Bibliothec., CXXIX, 686. — Rathierus Veron., CXXVI, 490. — Radulphus Ardens, CLV, 1875. — S. Anselmus, CLVIII, 670. — S. Bruno Astiens., CLXV, 556, 810. — Rupertus abbas, CLXVII, 526. — Hildebertus, CLXII, 754. — Godefridus abbas, CLXXIV, 518-526. — S. Bernardus, CLXXXIII, 945. — Petrus Cantor, CCV, 116. — Innocentius III, CCXVII, 405-410.

PARABOLA XVII. — PATERFAMILIAS QUI A SERVO IN CONSERVUM IMMISERECORDE REPERTIT DEBITUM JAN RENOVARE. *Math.*, XVIII, 25.

Homo ille et rex cui regnum cælorum assimilatur, qui rationem cum servis suis posuit, est Redemptor noster, qui cum servis suis rationem facit, quando unusquisque meritum districto examinis perpendit. Servus hic qui decem millis talentorum debuit Judaicus est populus, quem Dominus suus, ob suas legis transgressionem, in exterarum potestatem tradidit nationum; sed postea misericordia motus captivitatē absolvit. Liberatus ergo de captivitate, Judaicus populus, non solum Redemptori suo gratias minime egit, sed conservum suum, id est, gentilem populum, quasi eibi obnoxium fatigare non destitit. Conservi qui proterviam servi Domino renuntiaverunt, apostoli et prædicatores Evangelii; iratus Dominus tradidit eum tortoribus, id est, in manus Romanorum, qui totam eorum terram vastaverunt, et Jerusalem a fundamento destruxerunt. Tertullianus, I, 1163. — S. Hilarius, IX, 1018-1023. — Eusebius Vercell., XII, 263, 645. — Luciferus Caralit., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 152; XXIX, 565; XXX, 535. — S. Augustinus, XXXIV, 977; XXXV, 1538. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 85. — Druthmarus Christian., CVI, 1411. — Rabanus Maurus, CVII, 1013; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 124. — S. Anselmus, CLVII, 616. — S. Bruno Astiens., CLXV, 229, 276. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Godefridus abbas, CLXXIV, 631. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 796. — Petrus Lombardus, CXCII, 897. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1157.

PARABOLA XVIII. — PHARISÆUS ET PUBLICANUS. *Luc.* XVIII, 9.

Pharisæus orans in templo, Judæorum est populus, qui ex justificationibus legis extollit merita sua. Publicanus vero gentilis est populus, qui longe a Deo positus constituitur peccata sua: quorum unus superbiendo recessit non justificatus, alter humiliatus confitendo appropinquavit meritis exaltatus. S. Cyprianus, IV, 523. — S. Hieronymus,

XXIX, 641. — S. Augustinus, XXXIV, 930; XXXVIII, 633. — Victor Capuan., LXVIII, 511. — Alulfus, LXXIX, 1211, 1228. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 552; XCIV, 289. — Paulus diacon., XCV, 1595. — Smaragdus, CII, 435, 436. — Rabanus Maurus, CX, 416-418; CXI, 81. — S. Bruno Astensis, CLXV, 450-453, 826. — Godefridus abbas, CLXXIV, 549, 553. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — Innocentius III, CXXVII, 475-480.

PARABOLA XIX. — PORTA COELI ANGUSTA, VIA SALUTIS ARCTA. *Luc. xiii, 24.*

Per angustam portam aua salutis intratur, qui per labores necesse est ac jejunia ut fallentis sæculi illecebra vincatur. Non ideo dicitur angusta porta et arcta via, quia jugum Christi asperum sit et ardua gravis, sed quia labores finire pauci volunt. Lata via est sæculi ad voluptates, quas appetunt homines; angusta quæ per labores et jejunia pæditur. Per latam multi ambulant, angustam pauci inveniunt. Latam non querimus, nec inventionem opus est, et sponte se offert, et errantium via est. Angustam vero nec omnes inveniunt, nec qui inveniunt statim ingrediuntur per eam: siquidem multi, inventa veritatis via, capiti sæculi voluptatibus, de medio itineris revertuntur. Eusebius Vercellens., XII, 625. — Luciferus Calaritan., XIII, 900. — S. Hieronymus, XXIX, 635. — S. Augustinus, XXXIV, 975-989. — S. Paterius, LXXIX, 1013. — Alulfus, LXXIX, 1216. — Ven. Beda, XCII, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 810-845; CX, 456. — Walafridus Strab., CXIV, 110. — S. Bruno Astensis, CLXV, 129. — Zacharias Chrysopolit., (LXXXVI, 153, 154.

PARABOLA XX. — PUERI CANENTES ET LAMENTANTES IN FORO. *Matth. xi, 17.*

Pueri isti qui sedent in foro canentes et lamentantes, Judæorum generationem significant. Forum autem Dominicum vel synagoga vel ipsa est Jerusalem, in qua præceptorum coelestium jura recodebantur, ubi ad comquales suos loquebantur. Saltationis verbo non histrionici motus, non squali corporis rotatus, sed impigri devotio cordis, et religiosa membrorum designat agilitas. S. Hilarius, IX, 981. — Eusebius Vercellens., XII, 307. — S. Augustinus, XXXIV, 975. — Ven. Beda, XCII, 57, 59. — Rabanus Maurus, CVII, 912, 913. — S. Bruno Astensis, CLXV, 170.

PARABOLA XXI. — SAGENA IN MARE MISSA. *Matth. xiii, 45.*

Sagena hæc, sancta Ecclesia est, quæ et piscatoribus est commissa, et per eam quisque ad æternum regnum a præsentis sæculi fluctibus trahitur, ne in æternæ mortis profunda mergatur. Quæ ex omni genere piscium congregat, quia ad peccatorum veniam sapientes et fatuos, liberos et servos, divites et pauperes, fortes et infirmos vocat, sed litus hoc finem mundi hujus indicat; sagena sanciam Ecclesiam quam traherat. Et quidem boni pisces, hoc est, boni homines, tunc recipiuntur in vasa, hoc est, in æternas ducentur mansiones; mali autem foras mittentur, in caminum videlicet ignis, ubi erit fetus et stridor dentium. — Aliter: sagena est Evangelii prædicatio, quæ omnes bonos et malos trahit ad Ecclesiam; mare, mundus; litus, finis sæculi; pisces in vasa collecti, sancti in eum admittunt; pisces foras missi, reprobi in infernum detrusunt. — S. Hilarius, IX, 996. — Eusebius Vercellens., XII, 229, 230. — S. Hieronymus, XXVI, 95; XXIX, 559; XXX, 552. — S. Petrus Chrysolog., LII, 551. — Victor Capuan., LXVIII, 248. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1116. — S. Paterius, LXXIX, 1011. — Alulfus, LXXIX, 1161. — Ven. Beda, XCII, 70. — Druthmarus Christian., CVI, 1376. — Rabanus Maurus, CVII, 934; CXI, 240. — Walafridus Strab., CXIV, 134. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 506. — Hemigius Lugdun., CXXI, 1006. — S. Odo abbas, CXXXIII, 493. — S. Bruno Astensis, CLXV, 192. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 795. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 235.

PARABOLA XXII. — SAMARITANUS CERANS EUM QUI IN LATRONES INCIDERAT, INFUSO IN PLAGAS OLEO ET VINO. *Matth. xviii, 25.*

Homo descendens ab Jerusalem in Jericho, ipse Adam intelligitur in genere humano; Jerusalem, civilis pacis, illa celestis Jerusalem, a cujus beatitudine lapsus est. Jericho, luna interpretatur et significat mortalitatem nostram, propter quod nascitur, crescit, senescit et occidit. Latrones, diabolus et angeli ejus qui eum spoliaverunt immortalitate, et plagis impositis, scilicet peccata suadendo, reliquerunt semivivum, quia ex parte quæ potest

intelligere et cognoscere Deum, vivus est homo; ex parte quæ peccatis contahescit et premitur, mortuus est, et ideo semivivus dicitur. Sacerdos autem et levita qui, eo viso, præterierunt, sacerdotium et ministerium Veteris Testamenti. Samaritanus, Christus est; alligatio vulnere, cohibito peccatorum; oleum, consolatio spiritus bonæ; vinum, exhortatio ad fortiter operandum; jumentum, Christi caro; stabulum, Ecclesia; altera dies, resurrectio; duo denarii, duo præcepta charitatis; stabularius, apostoli, etc. Eusebius Vercellens., XII, 593. — S. Ambrosius, XV, 1717-1719. — S. Hieronymus, XXIX, 629; XXX, 573. — S. Augustinus, XXXV, 1310. — S. Fulgentius, LXV, 931. — S. Paterius, LXXIX, 1062. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — S. Eligius, LXXXVII, 627. — Ven. Beda, XCII, 468. — Smaragdus abbas, CII, 446. — Rabanus Maurus, CX, 419; CXI, 80. — Godefridus abbas, CLXXIV, 570.

PARABOLA XXIII. — SEMINANS CUIUS SEMEN CECIDIT ALIUD SECUS VIAM, ALIUD IN PETROSA, ALIUD IN SPINAS, ALIUD IN TERRAM BONAM FRUCTUSQUE PROCTUS CENTESIMUM, SEXAGESIMUM TRIGESIMUM. *Matth. xiii, 4.*

Semen est verbum Dei; seminans, Christus Deus; exit ad seminandum, de sinu Patris extens venit in mundum, et verbum veritatis vel per se, vel per eos quos instituit, seminavit; quod cecidit secus viam, et concutatum a transeuntibus, et a volucribus, id est a demonibus raptum; quod cecidit in petrosa, id est in præcordia quæ nullis disciplinæ studiis erudita, nullis tentationum probationibus emollita, dulcedines tantum audient sermonis ac promissis celestibus ad horam delectantur, sed in tempore tentationis recedunt; quod in spinas, sollicitudo sæculi suffocat; quod autem in bonam terram, hoc est fidelis electorum conscientia quæ fructificat et fructum offert. Tertullianus, II, 145. — S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 221. — S. Hieronymus, XXVI, 96; XXIX, 537, 587, 625; XXX, 551, 602. — S. Augustinus, XXXV, 1596; XXXVIII, 470, 528. — Victor Capuan., LXVIII, 286. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1151. — Alulfus, LXXIX, 1181. — Ven. Beda, XCII, 65, 167, 429, XCIV, 345. — Paulus diacon., XCV, 1208. — Smaragdus abbas, CII, 109. — Druthmarus Christian., CVI, 1371. — Rabanus Maurus, CVII, 939. — Walafridus Strab., CXIV, 130. — Haymo, CXVIII, 163, 172. — S. Bruno, CLXV, 190. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Godefridus abbas, CLXXIV, 153. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 791. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 221. — Isaac de Stella, CXCIV, 1749, 1756, 1774, 1777. — Petrus Diaconus, CCVII, 818. — S. Martinus Legion., CCVIII, 905.

PARABOLA XXIV. — SERVUS VIGILANS NOCTU, ET DOMINUM A NUPTIIS REVERTENTEM EXPECTANS. *Luc. xii, 36.*

Dominus a nuptiis revertens, Christus est, fiduciaturs veniens e celo; pulsabit, mortem præagendo; vigilans servos faciet discumbere, id est in æterna quiete refoveri, sua lucis illustratione satiendo. S. Hilarius, IX, 1058. — Eusebius Vercell., XII, 515. — Juvencus Aquil., XIX, 295. — S. Hieronymus, XXVI, 122; XXIX, 635. — S. Augustinus, LXXIV, 989. — S. Petrus Chrysolog., LII, 272. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1124; LXXIX, 1215. — Ven. Beda, XCII, 495. — Smaragdus, CII, 558. — Druthmarus Christian., CVI, 1461. — Rabanus Maurus, CVII, 1080, 1084. — S. Bruno Astensis, CLXV, 152, 398-400. — Godefridus abbas, CLXXIV, 746, 751. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 472. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1825. — Innocentius III, CXXVII, 655-660.

PARABOLA XXV. — SUMPTUS ANTE BELLUM ET ANTE TURRIS EDIFICATIONEM COMPUTANDA. *Luc. xiv, 28.*

Homo turrem edificans et rex parans bellum Christi designant discipulum, cui in omnibus aspiciendus est fides, et omne quod agitur præveniri per studium considerationis debet. Turris edificanda, turris est humilitatis, quæ non expensas colligendo sed potius dispergendo constructur. Rex adversarius Iudicem exprimit supremum, ad quem Christianus mittere debet legationem lacrymarum suas, mittere misericordiam opera, mactare in ara ejus hostias placationis, etc. Eusebius Vercell., XII, 635. — S. Hieronymus, XXIX, 656. — S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1343. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCII, 517, 518. — Smaragdus abbas, CII, 532-534.

PARABOLA XXVI. — SINAPIS GRANUM. *Matth. xiii, 31.*

Regnum cælorum prædicatio Evangelii est et notitia Scripturarum quæ ducit ad vitam. Homo qui seminat, vel Salvator qui in animis credentium seminat, vel ipse homo qui seminat in agro suo, id est in semetipso et in suo corde. Granum sinapis, Evangelii prædicatio, quæ mi-

alma est ex omnibus disciplinis, humilia scilicet prædicans, et a philosophis contempta. Hæc autem prædicatio quæ sæva videbatur in principiis, cum vel in anima credentis, rei in toto mundo sata fuerit, non exurgit in olera, sed crescit in arborem. Ita ut volucres coeli, quas vel animas credentium, vel fortitudines Dei servitio mancipatas sentire debemus, veniant et habitent in ramis ejus. Ramos puto evangelicæ arboris, quæ de grano sinapis creverit, dogmatum esse diversitates, in quibus supradictarum volucrum unaquaque requiescit. Tertullianus, II, 436. — S. Sixtus papa, V, 86. — S. Hilarius, IX, 991. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1746. — Juvenius Aquil., XIX, 217. — S. Hieronymus, XXVI, 90; XXX, 558, 583, 635; XXXI, 532, 604. — S. Augustinus, XXXV, 1326. — S. Petrus Chrysost., LII, 475. — S. Maximus Taurin., LVII, 505. — Victor Capuan., LXVIII, 286. — S. Paternus, LXXIX, 1063, 1183. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 172, 306. — Druthmarus Christian., CVI, 1575. — Rabanus Maurus, CVII, 948, 949; CXI, 76. — Walfridus Strab., CXIV, 132. — S. Petrus Damian., CXLIV, 587. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 221, 772, 778. — Rupertus abbas, CLXVII, 1581; CLXIX, 545. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 793. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 227.

PARABOLA XXVII. — TALENTA IN SERVOS DISTRIBUTA, QUORUM UNO QUIRQUE, ALTERI DCO, TERATIO UNUM DATUM. *Matth. xxv, 14.*

Homo peregre proficiens, qui tradidit bona sua servis suis, Christus est, qui post resurrectionem suam ad celos regrediens, tradidit evangelicam gratiam evangelicis negotiatoribus fœnerandam. Sed primus servus in quinque talentis sibi datis, quinque libros legis accepit, quos doctrina vel opere decem præceptorum amplavit. Alter in duobus talentis, duo Testamenta promeruit, eaque moralis ac mystico sensu pie dispensando duplicavit. Tertius sub figura unius talenti gratiæ donum acceptum in terrenis voluptatibus obscuravit, ideoque projectus est in infernum, quia nullum inde operatus est fructum. Alii in primo servo quinque sensus cordis et corporis acceptos, in secundo intelligentiam et opus, in uno, rationem intellexerunt. S. Hilarius, IX, 1061, 1062. — Eusebius Vercell., XII, 317. — Luciferus Calarit., XIII, 971. — Juvenius Aquil., XIX, 500. — S. Hieronymus, XXII, 829; XXVI, 135, 186; XXXI, 569, 576; XXX, 559. — S. Augustinus, XXXVIII, 580, 581. — S. Prosperus Aquil., LI, 695. — Victor Capuan., LXVIII, 504, 536. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1106. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 124, 127. — Ven. Beda, XCII, 108. — Paulus diacon., XCV, 1442, 1531. — Smaragdus, CII, 497-500. — Druthmarus Christian., CVI, 1465, 1512. — Rabanus Maurus, CVII, 1089; CXI, 79, 82. — Radulphus Ardens, CLV, 1575, 1786, 2107. — S. Anselmus, CLVIII, 612. — S. Bruno Astens., CLXV, 279, 281, 829, 1062. — Rupertus abbas, CLXVII, 1583. — Hildebertus, CLXXI, 779-783. — Godofridus abbas, CLXXIV, 929, 933. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 800. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 480.

PARABOLA XXVIII. — THESAURUS ABSCONDITUS IN AGRO. *Matth. xiii, 44.*

Thesaurus, celestis est desiderium. Ager vero in quo thesaurus absconditur, disciplina studii celestia. Quem profecto agrum, venditis omnibus, comparat, qui voluntatibus carnis renuntiatis, cuncta sua terrena desideria per disciplinam custodiam celestis calcat, ut nihil quod caro blanditur, liceat, nihil quod carnalem vitam trucidat, spiritus horrescat. Aliter: Thesaurus est aut Dei verbum quod in carne Christi videtur absconditum, aut sancta Scriptura, in quibus reposita est notitia Salvatoris; quem cum quis in eis invenerit, debet omnia istius sæculi emolumenta contemnere, ut illum possit habere, quem reperit. Quod autem sequitur: *quem cum invenerit homo abscondit*, idcirco dicitur, non quod de invisibilia faciat, sed quod timore servantis et nolentis perdere abscondat in corde suo, quem pristinis præstitit facultatibus, etc. S. Hilarius, IX, 995. — Eusebius Vercell., XII, 251. — S. Hieronymus, XXVI, 94; XXXI, 559; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1326. — Arnobius, LIII, 575. — Victor Capuan., LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 69. — Paulus diacon., XCV, 1561. — Druthmarus Christian., CVI, 1575. — Rabanus Maurus, CVII, 952, 953; CXI, 77. — Walfridus Strab., CXIV, 433. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 262. — Radulphus Ardens, CLV, 1671. — S. Bruno Astens., CLXV, 192, 837, 1068. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1584. — Godofridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S.

Victore, CLXXV, 794. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 235. — Joann. Algrinus, (CVI), 629.

PARABOLA XXIX. — VILLICUS INIQUUS, FACIENS SIM AMICOS DE MAMMONA INIQUITATIS UT OFFICIO PRIVATUS, AD RES RECIPERETUR. *Luc. xvi, 1.*

Dispensator prodigus quem dominus suus a villis amoveri præcipit, et fraudem faciens domino suo relaxavit debitoribus suis partem, ut haberet unde in posterum viveret, ad exemplum nostri proponitur. Nam si ille a domino suo laudari promeruit, qui fraudem et faciem in posterum sibi de alienis rebus providit, quanto magis Christo placere possumus, si ex rebus nostris misericordiam indigentibus faciamus, a quibus recipi in tabernacula æterna possimus. Aliter: Homo dives, Christus; villicus, quilibet homo; dissipare bona, malus rationis usus; vocavit illum, mors; ratio villitionis, iudicium; fodere non valeo, sincera confessio; mendicare erubescere, peccatoris confusio, etc. Eusebius Vercell., XII, 611. — S. Ambrosius, XV, 1761. — S. Gaudentius, XX, 973. — S. Hieronymus, XXXI, 634. — S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1348; XXXVIII, 649. — S. Petrus Chrysolog., LII, 546. — Victor Capuan., LXVIII, 509. — Aluarius, LXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 529; XCIV, 284. — Paulus Winfridus, XCV, 1570. — Smaragdus, CII, 417. — Rabanus Maurus, CX, 396; CXI, 81. — Haymo, CXXVIII, 646, 653. — Radulphus Ardens, CLV, 2017. — S. Anselmus, CLVIII, 633. — S. Odo, CLX, 1121, 1127, 1131. — S. Bruno Astens., CLXV, 420, 826. — Godofridus abbas, CLXXIV, 521, 526. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — S. Ogerius, CLXXXIV, 1021-1031. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 340. — Innocentius III, CLXXII, 427.

PARABOLA XXX. — VINEA LOCATA, CUJUS CONDUCTORES OCCIDERUNT SEU SERVOS ET PAIEM. *Matth. xxi, 33.*

Homo qui vineam plantavit Dei portat figuram, qui condidit Jerusalem, in qua edificavit turrim et torcular fodit, altare videlicet et templum, et septem circumdedit, id est angelorum munitione vallavit; coloni autem quibus vineam locat, populus est Israel, qui sub diavo culto possedit Jerusalem. Servi autem qui tempore fructuum missi interfecti sunt a colonis, prophetae intelliguntur quorum sanguis effusus est a Judæis, dum ab eis quærentur iustitiam fructum et legis. Filius autem novissime missus, quem eiecunt coloni extra vineam occiderunt, Christus est, quem crucifixerunt Judæi, ejicientes eum extra portas Jerusalem. Coloni autem quos Dominus vineæ perdidit, iidem populi Judæorum intelliguntur, qui olim, ut videntur, dispersi sunt atque perempti. Illi autem agricola alii, ad quos vinea transferri præcipitur, significant apostolos, vel successores apostolorum, etc. S. Hilarius, IX, 1011, 1012. — Eusebius Vercell., XII, 288. — Luciferus Calarit., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 156, 157; XXXI, 570, 600, 614; XXX, 587, 623, 624. — S. Augustinus, XXXVIII, 531. — Arnobius, LIII, 577. — Victor Capuan., LXVIII, 517. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 122. — Ven. Beda, XCII, 94, 95, 249; XCIV, 572. — Paulus Winfridus, XCV, 1258. — Druthmarus Christian., CVI, 1136. — Rabanus Maurus, CVII, 1019; CXI, 75. — Haymo, CXXVIII, 244. — Hincmarus, CXXV, 363. — S. Petrus Damian., CXLV, 1685. — S. Bruno Astens., CLXV, 248, 793, 853. — Rupertus abbas, CLXVII, 503, 1292, 1585. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 826. — S. Bernardus, CLXXXIII, 687. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 386.

PARABOLA XXXI. — VIRGINES DECEM, QUINQUE PRUDENTES ET QUINQUE FATUÆ. *Matth. xxv, 1.*

Quinque virginæ sapientes, omnes animæ sanctæ intelliguntur, quæ quoniam per quinque sensus corporis multam admittunt cordis corruptionem, idcirco quinque numero computantur. Quinque virginæ fatuæ quæ non habent in vasis suis oleum, illæ animæ sunt quæ habent quidem integritatem corporum, sed non servant intra conscientiam boni operis testimonium dum in scie gloriantur apud homines, et non in corde apud Deum; ideo quod quis in vasis pectorum suorum mentis splendorem non gerunt, adveniente Domino, a regni eius gaudio excluduntur. Aliter: Sponsus et sponsa, Christus et Ecclesia; lampades, animarum splendendum lumen; oleum, fructus boni operis; vasa, humana corpora; resedentes, sacerdotes; nuptiæ, assumptio immortalitatis; mors sponsi, penitentium tempus; expectantium somnus, quietes credentium; nocte media clamor, tubæ vox est in extremo iudicio, etc. S. Hilarius, IX, 1060. — Eusebius Vercell., XII, 311-316. — Juvenius Aquil., XIX, 296. — S. Hieronymus, XXVI, 184, 188; XXXI, 575, 576; XXX, 539. — S. Augustinus, XXXVIII, 575. — Arnobius,

LIII, 578. — Victor Capuan., LXVIII, 335, 336. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1119. — Alulphus, LXXIX, 1168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 124. — Ven. Beda, XCII, 106. — Smaragdus, CII, 548-552. — Druthmarus Christian., CVI, 1463. — Rabanus Maurus, CVII, 1081; CXI, 79. — Radulphus Ardens, CLV, 1609. — S. Bruno Astens., CLXV, 263, 397, 860, 1073. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 791. — Hermannus, CLXXX, 78. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1043-1049. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 477-480.

PARABOLA XXXII. — ZIZANIA QUAE SEMINI SUPERSEMINAVIT INIMICUS. *Matth. XIII, 24.*

Homo sator est Christus; ager, mundus; bonum semen, filii lucis; zizania, filii iniquitatis; homines dormientes, praetati negligenter agentes; inimicus, diabolus; herba nascent, ad meliora proficiens fructus ejus, bonum opus filius; messis, consummatio saeculi; messorum, angelus;

alligatio zizaniorum in fasciculos innuit unius criminis consortes, unius penae futuros esse participes; triticum, sancti; horreum, mansio celestis. Praeterea, in hac parabola zizaniorum, Christus docet bonam voluntatem, et cautelam, et patientiam, et discretionem, et longanimitatem, et justitiam, etc. S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 225. — Juvenius Aquil., XIX, 212-215. — S. Hieronymus, XXVI, 85-89; 95, 91; XXX, 538, 547, 623; XXX, 532. — S. Augustinus, XXXV, 1536, 1567; XXXVIII, 470. — S. Petrus Chrysolog., I, II, 471. — Victor Capuan., LXVIII, 246-248. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1161; LXXVIII, 381. — Ven. Beda, XCII, 63, 172. — Druthmarus Christian., CVI, 1374. — Rabanus Maurus, CVII, 947; CXII, 950. — Walafridus Strab., CXIV, 132. — S. Bruno Astens., CLXV, 831, 1064. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 792. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 246-253. — Innocentius III, CCXVII, 1002.

Plures aliae in Novo Testamento exstant parabola; quas a Patribus explanatas si lector desideraverit, adcat Indicem tum homiliarum, tum sermonum de Scripturis.

LI

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

VETERIS TESTAMENTI CLARISSIMORUM,

DE QUIBUS PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO EGERUNT

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DIGESTUS, SED IN HOC ALPHABETO SERVATUR PATRUM ORDO CHRONOLOGICUS.

MONITUM.

Hoc in Indice, velut et in sequenti, ne longius traheretur, et sic lectorem minus ajuvaret quam retardaret, non omnino omnium virorum sive nomina sive loca ubi in Patrologia occurrunt, retulimus; ad hoc enim praestandum nihil aliud nobis curantium fuisset quam saepe saepius quorundam Patrum fere tota scripta transcribere; sed praecipua tantum memoravimus, nullum exhibentes textum, sed totum et paginam indicantes numeris, quos si lector adire voluerit, desiderata inveniet. Aliquando lector revocatur ad numeros crassiores textui insertos.

AARON, frater Moysi, et insignis miraculorum socius, in lege sacerdos Domini primus, cujus virga sorte electus, fronde et germine floruit. Annorum centum viginti trium natus, iuxta praecceptum Domini mortuus est in monte Hor, ubi sepultus jacet. Tertullianus, II, 517, 937. — S. Cyprianus, IV, 514, 679. — S. Hilarius, IX, 746-748. — S. Ambrosius, XIV, 1060; XV, 1510; XVI, 106, 560, 561, 890, 1113, 1202, 1203, 1204, 1225, 1228; XVII, 25. — S. Hieronymus, XXIII, 881; XXVII, 185. — S. Augustinus, XXXIV, 599, 643, 654, 714; XXXIX, 1801; XLI, 419, 534, 536. — S. Prosper, LI, 539. — S. Petrus Chrysolog., LII, 451, 502. — S. Salvianus, LIII, 44, 45. — S. Leo Magnus, LIV, 145, 154. — Cassiodorus, LXX, 534. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 493, 872, 1241; LXXVII, 27, 28; LXXXIX, 409, 410. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 158. — B. Alcuinus, C, 637; CI, 1231. — Rabanus Maurus, CVII, 226, 533, 534, 683, 684, 874; CIX, 26, 1087, 1088, 1089; CXI, 52. — Walafridus Strab., CXIII, 302, 442; CXIV, 819 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 211, 215, 246, 333 *et seqq.*, 369, 370. — Rupertus abbas, CLXVII, 590, 596, 776, 790, 794, 869, 889; CLXVIII, 879, 1568, 1569. — Godefridus abbas, CLXXIV, 447. — Petrus Lombardus, CXCI, 893. — Garnerius, CXIII, 197. — Volbero abbas, CXCV, 1026, 1047. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 333, 334. — Adamus Scot., CXCVIII, 731, 753. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1251, 1254. — Hugo Hierianus, CCII, 257. — Philippus de Harveng, CCIII, 668-670. — Petrus Cantor, CCV, 122. — Thomas Osters., CCVI, 470. — Alanus de Insulis, CCX, 221.

ABDEMELECH, qui interpretatur *assumptus a Domino*, proptinator et patronus Jeremias. S. Ambrosius, XVI, 767.

ADAMAS, de terra Sichem ortus, sub Ochosis centum

pavit prophetas. Elias factus discipulus prophetavit; propria morte obiit, et sepultus est in Sebastia civitate cum patribus suis. S. Hieronymus, XXV, 1097-1099, 1101, 1102; XXVI, 537. — Dexter Barchin., XXXI, 116-118. — S. Augustinus, XLI, 587. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 117. — Rabanus Maurus, CXI, 69. — Haymo, CXVII, 119 *et seqq.* — Rupertus abbas, CLXVIII, 577, 578. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 372.

ABEL, filius Adam et pastor ovium, in vita innocens, in morte patiens, post mortem non silens, in martyrio primus, in obedientia summus, in sacrificiis Deo placens, in meritis fratri displicens; quem Cain impius et parricida novus, stimulante invidia, ferro prostravit. Tertullianus, II, 601, 607. — S. Cyprianus, IV, 553, 667. — S. Zeno, XI, 315. — Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XIV, 315 *et seqq.*, 318, 320, 329, 537, 561, 936; XV, 517, 819, 1079, 1080; XVII, 813, 815. — Juvenius, XIX, 560. — S. Hieronymus, XXV, 257; XXVI, 173. — S. Augustinus, XXXV, 2017, 2154; XXXVI, 412; XXXVII, 1589, 1646; XL, 748, 1740; XLI, 457, 458, 445, 456, 460, 461, 644; XLII, 259; XLV, 1575. — S. Prosperus, LI, 625. — S. Petrus Chrysolog., LII, 109. — S. Salvianus, LIII, 38. — S. Maximus Taurin., LVII, 798. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671; LXXVI, 869; LXXVII, 1035; LXXXIX, 199. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 151, 225 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 518, 768. — Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 32; CXII, 790. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXV, 146. — Paschasius Radbertus, CXX, 674, 675. — Gilbertus abbas, CLVI, 78 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 157 *et seqq.*, 172. — Rupertus abbas, CLXVII, 522, 545, 528; CLXVIII, 196; CLXIX, 1258 *et seqq.*; CLXX, 591. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 44, 630. — Hervaeus

(LXXXI, 1644. — Garnerius, CXCH, 45. — Adamus Scotus, CXCVIII, 288, 480. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1077. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 214.

ABIAS, qui interpretatur *pater dominus*, regnavit annos m. sub quo Hebræorum pontifex maximus Abimelech insignis est habitus. S. Isidorus Hispal., LXXXII, 280; LXXXIII, 1030. — Rabanus Maurus, CXI, 39.

ABIATHAR pontifex clarus habebatur. David regnante, S. Ambrosius, XV, 1616. — S. Prosperus, LI, 540.

ABIGAIL, uxor impii Nabal, cujus post mortem regi David nupsit. S. Augustinus, XL, 1409. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 911; LXXVII, 77. — Beda Ven., XCI, 631. — Rupertus abb., CLXVII, 1112. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Philippus de Harverg, CCIII, 870. — Petrus Cantor, CCV, 83.

ABIMELECH, Gedeonis ex concubina Olin, qui occidit fratres suos septuaginta viros super lapidem unum. S. Hilarius, IV, 309, 310. — S. Ambrosius, XIV, 442; XVI, 179, 180. — S. Augustinus, XXXIV, 569; XXXVI, 501, 502, 508, 602; XLIV, 454, 521, 722; XLVII, 509, 514. — Salvianus, LIII, 136. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 216, 386, 403. — Ven. Beda, XCIII, 427. — Alcuinus, C, 547. — Rabanus Maurus, CVIII, 1170, 1173; CX, 59; CXI, 56. — S. Bruno Carthusian., CLII, 869. — Rupertus abb., CLXVII, 435. — S. Martinus Legion., CCVIII, 914.

ABIRON, qui se contra Moysen efferens, sacerdotium usurpare conatus est, et quem terra dehiscens, viventem profundo hiatus absorbit. S. Cyprianus, IV, 513. — S. Hilarius, IX, 481. — S. Hieronymus, XXV, 1087. — Salvianus, LIII, 47. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110, 137. — Ven. Beda, XCIII, 402.

ABISAG, quæ interpretatur *Patris ignorantia*, natione Sunamitis, ad David regem ducta, ab Adonia in uxorem petitur. Adamus Scotus, CXCVIII, 251, 511-513, 825.

ABIUD, filius Zorobabel, qui etiam Anania dicitur. S. Hilarius, IX, 485. — Alcuinus, C, 725, 727.

ABNER, præfectus militum Saulis, creat Isboseth regem Israel, paciscitur cum Davide, et a Joab occiditur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 97. — Angelomus Luxov., CXV, 557. — Rupertus abb., CLXVII, 1123. — Petrus Cantor, CCV, 53, 142.

ABRAHAM, pater gentium, filius Thare, de stirpe Sem, natione Chaldaeus, fide primus, exsul spontaneus, obediens in præceptis, credulus in promissis, pauper in patria, in peregrinatione locuples, in praeliis victoriosus, in victoria non avarus; vixit centum septuaginta quinque annos, sepultusque est in agro Ephron. Tertullianus, I, 1164, 1215, 1259, 1319; II, 257, 387, 600, 602, 787, 761, 820, 936. — S. Cyprianus, IV, 353, 376, 590, 597, 649. — Constantinus Magnus, VIII, 511, 543, 544. — S. Hilarius, IX, 26, 675, 755, 812, 813, 923; X, 111, 114, 115, 117, 118, 158. — S. Zeno, XI, 235, 261, 515, 516, 547, 550, 418-420, 421-426. — Philastrius, XII, 1231. — S. Ambrosius, XIV, 278, 417, 420, 421, 428, 452, 455, 458, 459, 460, 463, 493, 501, 997, 998; XV, 1535, 1591; XVI, 53, 57-59, 131, 267, 268, 496, 497, 529, 715, 1156, 1181, 1241, 1267, 1268, 1291, 1343, 1344; XVII, 71, 72, 82, 84, 87, 353, 356. — Juvenius, XIX, 355-365. — S. Hieronymus, XXII, 463; XXIII, 221, 237, 503, 512, 527, 582, 662, 936, 957; XXIV, 59, 434, 530, 636, 845; XXV, 63, 321, 1014, 1463, 1491, 1500, 1501; XXVI, 352, 554, 590. — Paulus Orosius, XXXI, 670, 1061. — S. Augustinus, XXXII, 638, 765; XXXIII, 711, 712, 834, 894, 895; XXXIV, 424, 481, 531, 556, 558, 560, 566, 579, 895, 702, 811; XXXV, 1463, 1712, 2133, 2239, 2245, 2274, 2321, 2325, 2348, 2359, 2560; XXXVI, 214, 258, 259, 302; XXXVII, 1070, 1083, 1092, 1362, 1392, 1476, 1948; XXXVIII, 27, 28, 31, 32, 413, 135, 587; XXXIX, 1743, 1744, 1748, 1753, 1943; XL, 166, 334, 338, 391, 392, 396, 1311; XLI, 33, 59, 423, 492, 496, 497, 500, 501, 505, 507, 508, 510, 514, 519, 521, 524, 525, 561, 597; XLII, 271, 422, 424, 514, 599, 686, 808, 808; XLIV, 401, 419, 538, 592, 712, 833; XLV, 1439. — Marius Mercator, XI, VIII, 310. — Cassianus, XLIX, 534. — S. Prosperus, LI, 587, 537. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 8, 10, 14, 17, 66, 90, 108, 121-123, 131, 147. — S. Leo Magnus, LIV, 241-243, 318, 366. — S. Maximus Taurin., LVII, 250, 723, 799. — S. Fulgentius, LXV, 180-182, 470. — Cassiodorus, LXIX, 881. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671, 760, 1146; LXXVI, 408, 451, 461, 969, 1153; LXXVII, 188, 585; LXXIX, 572, 673. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 133, 234, 249. — Ven. Beda, XCII, 797. — Alcuinus, C, 272, 554-556, 559, 543-545, 548, 725. — S. Agobardus, CIV, 96, 173. — Rabanus Maurus, CVII, 836, 837, 540, 843, 845, 850, 859; CVIII, 1180; CIX, 283, 351, 1084, 1085; CX, 248; CXI, 793; CXII, 792-796. — Valafridus Strab., CXIII, 117, 125. — Angelomus Luxov., CXV, 164,

et seqq., 182 et seqq., 194, 203. — Haymo, CXVI, 195; CXVII, 583, 595 et seqq., 891. — Paschasius Radbert., CXX, 50, 65, 81, 82, 87, 90. — Remigius Antiodor., CXXXI, 82 et seqq. — S. Petrus Damian., CXLI, 601; CXI.V, 532, 1112. — Gilbertus abb., CLVI, 120. — S. Bruno Astens., CLXIV, 187. — Rupertus abb., CLXVII, 517, 568, 583, 325, 400, 426, 423, 443, 820, 1010; CLXVIII, 17, 858, 878, 1510; CLXIX, 94, 95, 100; CLXX, 77, 179, 568, 579, 580. — Hugo de S. Victore, CLXXI, 50, 459, 615 et seqq. — Hervius, CLXXXI, 1647, 1618, 1659. — S. Bernardus, CLXXXIII, 472. — Petrus Lombardus, CXCI, 1364, 1365, 1768, 1571, 1573; CXCH, 146, 147, 491-493, 497. — Gerhohus, CXCV, 1009. — Voltero abb., CXCV, 1017. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 617, 1037, 1039, 1040. — Adamus Scotus, CXCVIII, 289, 531, 532, 450, 481. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1091, 1094, 1097, 1102, 1108. — Philippus de Harverg, CIII, 653, 894. — Petrus Cantor, CCV, 79, 255. — S. Martinus Legion., CCVIII, 748. — Alanus de Insulis, CCX, 206, 207, 261.

ABSAIOM, filius David, cum fratre occidisset suum, fugit ad Tholomai regem Gessur; revocatus patris regnum occupare conatur, sed fugientem et haerentem arbori tribus hastis illius transigit. S. Augustinus, XXXIII, 807; XXXVI, 73, 97; XXXVII, 1817; XLIII, 730. — S. Fulgentius, LXV, 616. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 412. — Ven. Beda, XCIII, 445. — Rabanus Maurus, CIX, 103, 107; CXI, 59. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 714, 1077. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 73. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXCVIII, 816, 817. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1336, 1358. — Thomas Cisterc., CCVI, 817. — S. Martinus Legion., CCVIII, 917.

ACHAB, impius rex Israel, exercet tyrannidem in Naboth; telo traiecit, et secundum Eliam verba sanguinem ejus canes lambunt. Tertullianus, II, 578, 990. — Philastrius, XII, 1127, 1156. — S. Ambrosius, XIV, 736, 754, 1097, 1098. — S. Hieronymus, XXIII, 308. — S. Augustinus, XXXIII, 811; XXXVI, 1001. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 231-226 et seqq. — Ven. Beda, XCII, 432. — Rabanus Maurus, CXI, 60. — Angelomus Luxov., CXV, 176. — Rupertus abb., CLXVII, 1243, 1248. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1378.

ACHAN, qui de Jericho anathemate concupivit et furatus est, in valle Achor lapidatus est. S. Augustinus, XLIII, 743. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 574, 575. — Rabanus Maurus, CIX, 291; CXI, 54. — Petrus Cantor, CCV, 146, 566. — Thomas Cisterc., CCVI, 586.

ACHAZ, rex Juda, ex justo patre Jotham eductus, in perfidiam et scelus idololatriæ delapsus, spoliat domo Domini et domo regum et principum, dedit regi Assyriorum munera, et tamen nihil ei profuit. S. Hieronymus, XXII, 673 et seqq. — Rabanus Maurus, CIX, 214; CXI, 62, 377. — Godefridus abb., CLXXIV, 511, 763, 766. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1264, 1405.

ACHIAS qui et ACHIMELECH dicitur, sacerdos Domini, panes propositionis dedit David, et gladium Goliath; transfixus perit. S. Ambrosius, XV, 1645, 1646. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 562. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Ven. Beda, XCI, 648.

ACHIOR, dux Ammonitarum, traditur in manus filiorum Israel, et fit Judeus. Rabanus Maurus, CIX, 553, 554, 576, 611, 612, 639. — Rupertus abb., CLXVIII, 48. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1261.

ACHIS, rex Geib, apud quem David finxit insaniam, et qui illi dedit civitatem Siceleg. S. Augustinus, XXXVI, 501, 302, 505, 508, 515. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 403.

ACHTOPHEL, Davidi a consiliis, Abec'omi adversi, consilium dedit impium, et postea se suspendit. S. Augustinus, XXXVI, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 107, 406.

ADAM, protoplastus, et column paradisi, Princeps humani generis et delicti, ad imaginem Dei factus, universalitati prælati, qui creaturis nomina dedit: atque in eis potestatem dominandi accepit; sed ob delictum paradisi projectus, terram sentibus equalentem operarius gemens incoluit, et post cursum annorum nonagenarii triginta, in pulverem, unde carnis ortum sumpserat, rediit, et in loco Arbre sepultus iacet. Tertullianus, I, 1248, 1257, 1277; II, 372, 286, 290, 293, 297, 514, 515, 599, 601, 665, 723, 883, 900, 904, 954, 990, 1038. — S. Cyprianus, IV, 620, 629, 654, 675, 840. — Lactantius, VI, 522, 523. — S. Hilarius IX, 254, 261, 404, 437, 438, 444, 648, 669, 779, 780, 839, 871, 830, 960, 979, 1020, 1073; X, 723. — S. Zeno, XI, 514, 510, 548, 549, 410, 411. — Philastrius, XII, 1113, 1164, 1239, 1303. — S. Ambrosius, XIV, 279, 294, 286-288, 293, 204, 298-300, 307, 389, 511,

515, 571, 923, 939, 965, 977; XV, 1283, 1501, 1416, 1463, 1614, 1632, 1632, 1718, 1762; XVI, 531, 999, 1124, 1143-1145, 1155, 1181, 1193, 1241, 1252; XVII, 81, 94, 673, 692, 812. — Juvenius, XIX, 517. — S. Hieronymus, XXIII, 53, 214, 234, 253, 862, 1088; XXV, 1141. — S. Augustinus XXXII, 601, 605, 607, 619, 654, 1505, 1575; XXXIII, 140, 518, 584, 589, 679, 681, 785, 825, 843, 875; XXXIV, 201, 208, 213, 341, 345, 349-353, 370, 384, 387, 392, 395, 397, 405, 408, 421, 433, 449-454; XXXV, 1310, 1465, 1475, 1474, 1605, 2039, 2040, 2227, 2277, 2278, 2369, 2370, 2382, 2388; XXVI, 461, 668, 898; XXXVII, 1256, 1296, 1381, 1596; XXXVIII, 172, 419, 1426; XI, 276, 281, 331, 332, 336, 724, 729, 774, 815, 1031; XII, 528, 579, 598, 599, 597, 597, 402, 417-423, 450, 454-456, 456, 460, 466, 778, 790; XIII, 37, 48, 124, 125, 166, 562, 59, 615-617, 856; XLIV, 109, 110, 114-116, 119, 121, 149, 172, 173, 185, 194, 247, 251, 258, 271, 274, 333, 334, 345, 416, 417, 431, 433, 444, 462, 463, 471, 563, 685, 794, 802, 818, 868, 931, 935, 937, 938, 940; XLV, 1123, 1144, 1148, 1157, 1161, 1165, 1170, 1171, 1178, 1179, 1186, 1202, 1210, 1211, 1217-1219, 1223-1225, 1237, 1233, 1251, 1265, 1274, 1275, 1277, 1279, 1362, 1401, 1440, 1442, 1496, 1525, 1531, 1535, 1536, 1552-1559, 1561, 1569-1573, 1578, 1582, 1583, 1585, 1590, 1597, 1598, 1728, 1730, 1738, 1739, 1771-1773, 1785, 1812, 1813, 1878. — Marius Mercator, XLVIII, 107, 114, 197, 204, 312, 313, 638, 642. — Caesarius, XLIX, 738, 739. — S. Prosperus, LI, 191, 227, 228, 478, 533. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 12, 18, 23, 49, 54, 57, 63, 79, 99, 110, 111, 112, 117, 123, 151, 158, 168, 196. — Salvianus, LIII, 57. — S. Leo Magnus, LIV, 203, 212, 222, 539, 412. — S. Maximus Taurin., LVII, 254, 563, 568, 571, 573, 602; LIX, 523, 524. — S. Fulgentius, LXV, 437, 456, 466, 467, 700, 701, 728, 729. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1145. — Cassiodorus, LXX, 29, 479, 860, 1013, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 664, 767, 812 et seq., 835, 861, 880, 906, 979, 984; LXXXVI, 21, 32, 97, 183 et seq., 230, 286, 295, 321, 565, 449, 486, 534, 557, 571, 703, 719, 757, 765, 774; LXXXVII, 317, 741, 806, 883, 989; LXXXIX, 22, 222, 401, 530, 535, 567, 607, 620. — Taio Cassarugust., LXXX, 735-757. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 131, 216, 220. — Ven. Beda, XCII, 797, 798. — Paulus diaconus, XCIV, 1208-1210. — B. Alcuinus, C, 518, 522, 777, 1112; CI, 1064. — Rabanus Maurus, CVII, 458, 463, 480, 486, 509; CXI, 31, 199, 1386, 1587. — Walafridus Strab., CXIII, 80, 85, 97. — Angelomus Luxov., CXV, 121, 122, 133, 134, 137, 139, 110 et seqq. — Paschasius Radbertus, CXX, 196, 197. — S. Bruno Carthus., CLII, 619, 640. — Ekkeardus, CLIV, 501. — Ven. Guibertus, CLVI, 70 et seqq., 494, 497, 583. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 509, 510, 405, 418, 441, 637. — S. Bruno Astens., CLXIV, 157 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 217 et seqq., 276 et seqq.; CLXVIII, 416, 903, 1306, 1629, 1629; CLXIX, 79, 85; CLXX, 389, 390, 569. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 997, 1281. — Ven. Godofridus, 31, 278, 360, 361, 475, 939, 1014, 1091, 1131. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 165 et seqq., 597, 679, 640; CLXXVI, 290, 292, 725 et seqq.; CLXXVII, 1015. — Hervetus monac., CLXXXI, 1616. — S. Bernardus, CLXXXII, 878, 1015, 1014 et seqq.; CLXXXIII, 166, 167, 228, 459, 544, 545, 1113; CLXXXIV, 183, 184, 1234; CLXXXV, 799, 800, 1606. — Robertus Pulvis, CLXXXVI, 711, 741, 747, 748, 750, 1031. — Petrus Lombardus, CXCI, 1421, 1422, 1518; CXCI, 215, 341, 342. — Gerhobus, CXIII, 630. — Eckbertus abb., CXCV, 30, 51. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 563. — Adamus Scotus, CXCIII, 245, 246, 586, 587. — Philippus de Harveug, CXCIII, 18 et seqq., 593, 596, 606, 607, 617 et seqq., 818, 1167. — Petrus Cantor, CXV, 141. — S. Martinus Legion., CCVIII, 213, 214, 582-584. — Alanus de Insulis, 142, 246, 313. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 962, 971, 1011, 1217, 1218.

ADDO in Samaria natus, ad Jeroboam immolantem vitulum missus, in sermone Domini venit, eumque immolantem arguit. Hunc ad propria revertentem propter inobedientiam leo in via strangulavit, sepulchrumque tenet Iothel et prophetam qui eum interfecerat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146.

ADONIAS, Davidis filius, qui patris sui regnum affectavit, sed perit occisus. Rabanus Maurus, CIX, 125, 126. **ADONIBEZECII**, rex impius, ab Israelitis captus, occisus est. Rabanus Maurus, CIX, 1112; CXI, 55.

AGAG, rex Amaleitarum, a Saule captus, iubente Samuele occisus est. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 441. — Ven. Beda, XCIII, 434.

AGAR, ancilla Saræ, ex Abrahamo peperit Isaacem; magni populi principem. S. Hilarius, X, 115, 114, 463. — S. Ambrosius, XIV, 528, 491. — S. Hieronymus, XXV,

975, 976; XXVI, 390. — S. Augustinus, XXXVIII, 32; XLI, 512. — S. Fulgentius, LXV, 545. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 242 et seqq., 248. — Rabanus Maurus, CVII, 545, 561. — Walafridus Strab., CXIII, 122. — Haymo, CXVI, 926. — Remigius monac., CXXXI, 91. — S. Bruno Carthus., CLII, 632. — Rupertus abb., CLXVII, 587, 421. — Volbero abb., CXCV, 1040. — Petrus Comestor, CXCIII, 1096, 1103. — S. Martinus Legion., CCVIII, 712.

AGGÆUS, natus in Babylonia, juvenculus Jerusalem venit, adificationem templi ex parte asperit, ac iuxta sacerdotum monumenta gloriose sepultus requiescit. S. Hilarius, X, 691, 693. — S. Ambrosius, XVI, 1065. — S. Hieronymus, XXV, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1033, 1467; XLI, 593, 1917; XLIII, 670. S. Maximus Taurin., LVII, 911. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 173. — Ven. Beda, XCI, 845. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maurus, CVII, 543, 561; CXI, 69, 571. — Haymo, CXVII, 211 et seqq., 222. — Rupertus abb., CLXV, 1522; CLXIX, 1378. — Petrus Comestor, CXCIII, 1481.

AHIAS, propheta in Silo qui secavit palium in 12 partes, et mala prædixit uxori Jeroboam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 789.

ALEXANDER, Macedonum rex. S. Hieronymus, XXV, 505, 504. — Rabanus Maurus, CIX, 1129-1131. — Rupertus abb., CLXIX, 1397, 1398. — Petrus Comestor, CXCIII, 1496.

AMALECH, filius Esau, contra quem pugnavit Josue, et Moyses deprecante victus. Cassiodorus, LXX, 577. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 409-412. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 299. — Rabanus Maurus, CVIII, 81, 945; CIX, 1144; CXI, 53.

AMAN, Amalecites, regi Persarum graciosus et Judæorum infensus, misero suspensus oblit. S. Augustinus, XXXVII, 1110. — Rabanus Maurus, CIX, 632. — Walafridus Strab., CXIII, 743, 746. — Rupertus abb., CLXIX, 1000, 1380, 1381 et seqq.

AMASA, filius Abigail sororis Davidis, et dux militum apud Absalonem. Rabanus Maurus, CIX, 252.

AMASIAS, filius Joas, patris sui cædem nitus, bello devicit Edomæos, et captus perit. Rabanus Maurus, CXI, 62. — Rupertus abb., CLXVIII, 1516.

AMINADAB, filius Aram, et Naasson pater. S. Ambrosius, XV, 1222; XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 201, 453, 572. — Rupertus abb., CLXVIII, 958.

AMMON, filius Loth et filius eius, unde Ammonitæ. S. Hieronymus, XXV, 1001, 1002. — S. Augustinus, XXXIV, 818; XXXVII, 1053. — Salvianus, LIII, 54. — Rabanus Maurus, CVIII, 1129, 1129, 1187; CIX, 97, 103, 571, 572; CXI, 63, 380. — Petrus Comestor, CXCIII, 1332-1333.

AMOS, pastor et rusticus, ex oppido Tecue, quem Dominus misit ad populum Israel, præcipiens ei ut in Samariam pergeret, et ibi quæ ventura erant prophetaret. Amasias rex frequenter eum plagis affectit; novissimum Ozias filius ejus, veste per tempora transito, crudeli morte necavit. S. Hieronymus, XXII, 46; XXIII, 894, 924; XXIV, 21-23; XXV, 989-991, 993. — S. Prosperus, LI, 542. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 114, 170. — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 107 et seqq. — Ven. Guibertus, CLVI, 415. — Petrus Comestor, CXCIII, 1401.

ANANIAS, qui contra Jeremiam prophetavit. Rabanus Maurus, CXI, 70, 1015.

ANNA, quæ primo fuit sterilis, et postmodum secunda facta est, Samuelis mater. Tertullianus, II, 589. — S. Cyprianus, IV, 522, 542, 689. — S. Hieronymus, XXIII, 368. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27, 58, 62, 110, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 392, 425, 426. — Rabanus Maurus, CIX, 12-16; CXII, 1100. — Angelomus, CXV, 248, 249 et seqq. — Haymo, CXVI, 699. — Petrus Comestor, CXCIII, 1296.

ANTIOCHUS rex, qui destruxit templum et subvertit Jerusalem, erigens idolum super altare Domini. Rabanus Maurus, CIX, 1125, 1133, 1134, 1138, 1139, 1173, 1176.

ARAM, qui et Ram dicitur, filius Esau et pater Aminadab. S. Hieronymus, XXIII, 926.

ARPHAXAD, rex Medorum, et a Nabuchodonosor victus. Rabanus Maurus, CIX, 511, 599, 601.

ARTAXERCES, rex Persarum, qui permittit templum ædificare Israel. Walafridus Strab., CXIII, 706. — Petrus Comestor, CXCIII, 1485.

ASA filius Abiam, rex Judæ, qui idola sustulit, et Josaphat pater. Rabanus Maurus, CIX, 487; CXI, 59.

ASAEI, Joab frater, corporis levitate insignis. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 77. — Rabanus Maurus, CIX, 76, 77, 808.

ASAPH, Davidis cantor. S. Augustinus, XXXIV, 1547

XXXVI, 916, 929, 970, 1011; XXXVII, 1035, 1051. — Rabanus Maurus, CX, 535, 552; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 193. — S. Bruno Carthus., CLII, 1058.

ASER, divitis insignis, replens deliciis principes. S. Ambrosius, XIV, 686, 687. — Rufinus, XXI, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 158. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CVII, 597; CVIII, 1114; CXI, 46.

ASSUERUS, rex Persarum, qui Esther accepit in uxorem. S. Hieronymus, XXIII, 579. — Rabanus Maurus, CX, 636, 661, 662, 670. — Walafridus Strab., CXIII, 748. — Rupertus abb., CLXIX, 1385. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 961. — Thomas Cisterc. monac., CCVI, 176.

ASSUR, qui virga furoris Domini interpretatur. Rabanus Maurus, CX, 585, 632; CX, 818.

ATHALIA, filia Aml regis Israel; quæ regnavit sex annos, et totam fere regiam stirpem perdidit. Rabanus Maurus, CX, 498; CXI, 61. — Walafridus Strab., CXIII, 616. — Rupertus abb., CLXVII, 1270; CLXVIII, 879. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1397.

AZARIAS, e terra Sabatha oriundus, propheta missus est ad regem Asa; mortuus est ac sepultus in agello suo. S. Prosperus, LI, 541. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146. — S. Agobardus, CIV, 156. — Rabanus Maurus, CXI, 70. — Paschasius Radbert., CXX, 787, 789.

BALA, ancilla Rachel et Jacob concubina, quam Ruben crimine pollutum ipsecepit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 261. — B. Alcuinus, C, 550. — S. Petrus Damian., CXLV, 1005 et seqq.

BALAAH, qui conductus ad maledicendum Israel, doctus a Domino quid sit loquendum, illi benedixit. Tertullianus, I, 456. — Philastrius, XII, 1154. — S. Ambrosius, XVI, 538, 1156 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 972. — S. Augustinus, XL, 156. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 27, 159. — S. Maximus Taurin., LVII, 263, 265, 282. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 399, 431, 883, 903, 1152; LXXVII, 68, 69, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1104, 1105. — Rabanus Maurus, CVIII, 725, 727, 729, 748, 763, 795, 1122; CXI, 55. — S. Petrus Damian., CXLV, 107. — S. Bruno Astens., CLXIV, 485 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 433. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1146, 1149 et seqq., 1153 et seqq. — Adamus Scotus, CXCVIII, 537, 814. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1236, 1238. — Petrus Cantor, CCV, 80. — Petrus Blesens., CCVII, 824. — S. Martinus Legion., CCVIII, 871.

BALAC, rex Moabitum, qui Balaam inclitavit ut malediceret Israel. S. Augustinus, XXXIX, 1810. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 357. — B. Alcuinus, C, 1105. — Petrus Cantor, CCV, 80.

BALDAD, S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 622.

BALK, Rabanus Maurus, CVII, 557.

BALTHASAR, rex Babylonie, cui Daniel verba mura inscripta elucidavit. S. Hieronymus, XXIV, 158; XXV, 518, 521. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Rupertus abbas, CLXVII, 1510; CLXIX, 1537. — Petrus Lombardus, CACII, 80. — Volbero abb., CXCV, 1048.

BARAC, qui fulgur interpretatur, iudex Israel, auxiliante Debbora, Sisaram profligavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 580, 581. — Rabanus Maurus, CVIII, 1134-1136, 1141; CXII, 804. — Rupertus abb., CLXVII, 1029, 1031, 1054. — Herveyus monac., CLXXXI, 1686, 1657. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1275.

BARUCH, Nerie filius, qui dictante Jeremia, conscripsit librum populo perlegendum. S. Hilarius, X, 127, 156. — S. Zeno, XI, 410, 411. — S. Hieronymus, XXIV, 679, 680; XXVI, 415. — S. Augustinus, XLI, 591. — Rabanus Maurus, CXI, 56, 1071, 1072.

BATHUEL, filius Nachor, pater Rebecca. S. Ambrosius, XIV, 550.

BEHADAD, filius Hasael, rex Syrie. S. Salvianus, LIII, 156. — Rabanus Maurus, CX, 215, 256.

BENJAMIN, inter fratres ortu posterior, cujus natalitatis processus matri dedit oconbitum; ipse est lupus vorax et sanguinarius, qui super basem sortis sue mans hostiam sanguinem fudit, et ad vesperam escas principibus et sacerdotibus dividit. Rufinus, XXI, 535. — S. Augustinus, XXXVI, 851, 1022. — Cassiodorus, LXX, 580. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135, 267. — Rabanus Maurus, CVII, 617, 640, 663; CVIII, 1141; CXI, 48. — S. Petrus Damian., CXLV, 1036. — Rupertus abb., CLXVII, 852, 534. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 89. — Richardus a S. Victore, CXVI, 773. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1123, 1140.

BERZELIAI, qui regi David cibos subministravit. — S. Augustinus, XXXIII, 214.

BEHSABEE, Urie uxor quam David adamavit; quæ

facta filius uxor Salomonem peperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 430. — Godefridus abb. CLXXIV, 1620.

BOOZ, filius Salomonis, Ruth duxit in uxorem, ex qua Obed. S. Ambrosius, XV, 1602, 1605. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVII, 1205; CVIII, 1207, 1216. — Paschasius Radbertus, CXX, 62, 90. — Gerhohus, CXIII, 1501.

CAIN, Adami filius, qui fratrem Abel suum occidit, et fuit vagus et profugus in terra. S. Cyprianus IV, 611. — S. Hilarius, IX, 618. — S. Zeno, XI, 314. — Philastrius, XII, 1116, 1281. — S. Ambrosius, XIV, 515 et seqq. 522, 530, 550, 551, 553 et seqq., 537, 559-561, 864, 1040; XVI, 819, 881; XVII, 786, 976, 980. — Juvenius, XII, 530, 551. — S. Hieronymus, XXIII, 944, 915; XXV, 930, 1146. — S. Augustinus, XXXIV, 596, 518; XXXV, 2015; XXXVI, 412, 705, 753, 775, 997; XLI, 437, 438, 441, 444, 445, 458, 480, 461, 463, 465, 469; XLII, 154, 259, 260; XLIII, 54, 519; XLV, 1536. — S. Prosper, LI, 697, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 96, 109, 117, 172. — Anonymus, LIX, 524. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 225 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 716; CXI, 52, 55. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXV, 146, 148. — Paschasius Radbert., XII, 787. — S. Petrus Damian., CXLV, 588. — Gilbertus abb., CLVI, 78 et seqq. — S. Bruno Astens., CLXIV, 172, 174 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 524, 527, 534; CLXVIII, 815, 816. — Hugo de S. Victore, CLXXIV, 45, 640 et seqq. — Volbero abb., CXCV, 1265. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1078. — Petrus Cantor, CCV, 55, 567. — S. Martinus Legion., CCVIII, 215, 216.

CALEB, filius Hesron, explorator terræ Chanaan. Philastrius, XII, 1288. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 630. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 278. — Rabanus Maurus, CVIII, 115. — Haymo, CXVI, 937. — Rupertus abb., CLXVIII, 879, 1390. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1268 et seqq.

CETHURA, quæ interpretatur aromatizans, quæ post obitum Saræ Abraham duxit in uxorem. S. Ambrosius, XIV, 528. — S. Augustinus, XXXIV, 566; XLI, 512. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 258. — Rabanus Maurus, CVII, 579. — Angelomus Luxev., CXV, 205. — S. Bruno Astens., CLXIV, 202.

CHAM, qui interpretatur calidus, inter tres Noe filius medius, patris sui nuditatem derisit, propter quod maledictus. Tertullianus, II, 66. — Lactantius, 327, 328. — Philastrius, XII, 1231. — S. Ambrosius, XIV, 563, 408, 409, 412, 414. — S. Hieronymus, XXII, 677, 678. — S. Augustinus, XXXIV, 53; XXXVII, 1598; XLI, 477, 478. — Anonymus, LIX, 326. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 235-237. — Alcuinus, C, 552. — Rabanus Maurus, CVII, 528; CVIII, 484; CXI, 54. — Walafridus Strab., CXIII, 112, 115. — Remigius monac., CXXXI, 78. — S. Bruno Astens., CLXIV, 183 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 360. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1087.

CHANAAN, filius Cham, a Noe maledictus; ex illo Chanaan et terra Chanaan, quæ postea Abrahamo promissa fuit. S. Ambrosius, XIV, 409, 414. — S. Augustinus, XXXVII, 1591, 1751; XLI, 478, 499, 521. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 20; CXI, 94.

CHUSAN-RASATHAIM, rex Syrie, qui super Israel octo annos regnavit. Rabanus Maurus, CVIII, 1122.

CORE, contra Moysen seditiosus, et igne absorptus. S. Cyprianus, IV, 515. — S. Augustinus, XXXVI, 454, 482, 493, 514, 525, 535, 605; XXXVII, 1056, 1069. — Rabanus Maurus, CVIII, 680, 681; CXI, 1089; CXI, 53, 71, 72. — Adamus Scotus, CXCVIII, 814. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1250.

CYRUS, rex Persarum, qui captivos Israelitas in Iudram redire permisit, et eis vasa quondam a Nabuchodonosor ablata restituit. S. Hieronymus, XXV, 45, 46, 536. — S. Augustinus, XLI, 117, 565. — Ven. Beda, XCI, 810. — Rabanus Maurus, CXI, 535, 536; CXI, 336. — Haymo, CXVI, 942. — Rupertus abb., CLXVII, 153; CLXIX, 167-169, 1571, 1575-1575. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1470.

DALILA, Samsonis uxor, quæ illi verticem decalavit, et sic rapuit vires. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abb., CLXVII, 1080. — Godefridus abb., CLXXIV, 275, 276 et seqq.

DAN, filius Jacob, cujus ex germine Samsen, sceptrum tenet Israel, fortis Nazareus, et triumphator in hostibus, obsidens in morem serpentis Philistinorum semitas, et equitatum ejus, ut regulus, spiritus oris sui depopulans. S. Ambrosius, XIV, 684, 685, 1079. — Rufinus, XXI, 531. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 536; LXXIX, 144.

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662; CIX, 36; CXI, 44, 578.

DANIEL propheta, de tribu Juda in Betheron superiore natus, genere nobilis, princeps omnium Chaldaeorum, regumque prosapia et florens patrie nobilitate. Annis centum et decem vixit, sepultusque est in spelunca regia, solus in captivitate cum gloria. S. Hilarius, X, 172, 465. — S. Zeno, XI, 117, 118. — S. Hieronymus, XXII, 465; XXXIII, 508, 451, 453; XXV, 120, 48, 499, 503, 728. — Dexter, XXXI, 570-572, 579-591. — S. Augustinus, XXXIII, 899, 901, 904, 911; XXXIV, 461, 462; XXXV, 2059, 2191; XXXVII, 1751; XXXIX, 2027; XL, 716; XLI, 598; XLIV, 189. — Petrus Chrysolog., LII, in sermone 151. — S. Maximus Taurin., LVII, 376. — Cassiodorus, LXX, 1114. — S. Gregorius Magnus, I, XXV, 535; I, XXVI, 777, 516, 797, 862, 976. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 145, 169. — B. Alcuinus, CI, 1122, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 265; CXI, 67. — Rupertus abb., CLXXII, 1499 et seqq., 1518 et seqq.; CLXXVIII, 1592; CLXXIX, 1069, 1368, 1371. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1262, 1290. — Godefridus abb., CLXXIV, 1113. — Petrus Lombardus, CXCI, 81. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1243, 1246, 1296, 1298, 1306. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1447. — Alanus de Insulis, CCX, 248.

DARIUS, rex Persarum, qui Babylonium subvertit imperium, et secum tulit et in Medos adduxit Danielem, honore maximo habitum. Tertullianus, II, 614. — S. Hilarius, X, 694, 870. — S. Hieronymus, XXIII, 459; XXIV, 158; XIV, 518, 535, 536, 1418, 1419. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Ven. Beda, XCI, 818. — Rabanus Maurus, CIX, 535, 536; CXI, 338.

DATHAN, qui a Domino correptus, igne perit cum Abiron et Core, quos vide. S. Cyprianus, IV, 515. — S. Hilarius, IX, 481. — S. Hieronymus, XXV, 1087. — S. Salviatus, LIII, 47. — Ven. Beda, XCIII, 402. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1250. — Petrus Cantor, CCV, 80, 151.

DAVID, rex idem atque propheta, ortus de genere Juda, filius Jesse, natus in Bethleem, puer pastor ovium, inter fratres etate minor, virtute praestantior, a Domino in regnum vocatur, a propheta in regem unctus, belliger juvenis, in certamine singularis, in triumpho gloriosus, vincendo veteranos, patiens in adversis, prudens in periculis, in peccato proprio dolens, in alieno funere lugens, promptus ad poenitentiam, velox ad veniam, in convicto mitis, ad misericordiam facilis. Anno regni quadragesimo, mensis autem septuagesimo, diem vitae supremum consummavit, sepultusque est in civitate sua Bethleem, ubi etiam Dominus noster Jesus Christus secundum carnem est natus. Tertullianus, II, 11, 303, 348, 624, 957, 990. — S. Cyprianus, IV, 611, 667, 782. — S. Hilarius, IX, 321, 322, 337, 358, 558, 574, 575, 597, 599, 401, 403, 404, 515, 517, 519, 520, 538, 545, 546, 549, 550, 551, 553, 558, 560, 567, 570-576, 585, 594-597, 602, 606, 609, 622, 623, 626-628, 632-636, 639, 641, 686, 699, 728, 729, 733, 734, 737-740, 816, 835, 854, 858, 810, 811, 985. — S. Zeno, XI, 320, 321. — S. Optatus, XI, 940, 981. — Philastrius, XII, 1256. — S. Ambrosius, XIV, 599, 600, 813, 824, 844, 848, 851, 853, 854, 857-865, 874, 875, 883, 884, 887, 889, 890, 894, 899, 902, 907, 908, 958, 1009, 1015, 1016, 1031; XV, 1197, 1206, 1281, 1289, 1401, 1402, 1415, 1417; XLIV, 1506, 1591, 1609, 1613, 1616, 1669, 1670; XVI, 30, 53, 75, 93, 112, 113, 135, 162, 163, 389, 514, 520, 886, 1066, 1067, 1068, 1120, 1161, 1162, 1179, 1321, 1322, 1373; XVII, 833, 854. — S. Hieronymus, XXIII, 245, 512, 535, 557, 558, 1035; XXIV, 585, 811; XXVI, 420, 421. — S. Gaudentius, XXXI, 926. — S. Augustinus, XXXIII, 569, 534, 782; XXXIV, 77, 449, 1045; XXXV, 2137; XXXVI, 73, 130, 148, 154, 501, 502, 503, 515, 523, 526, 600, 601, 603, 619, 624, 646, 648, 663, 664, 715, 716, 725, 1007; XXXVII, 1258, 1476, 1716, 1717, 1845, 1838, 1858, 1859; XXXVIII, 308; XL, 536, 472, 474; XLI, 340; XLII, 161, 441, 458, 618, 619, 623. — Cassianus, XLIX, 536, 440. — S. Prosper, LI, 378, 340. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 6, 10, 44, 45, 115, 116, 145, 150. — S. Salviatus, LIII, 32, 54, 91, 107, 139. — S. Leo Magnus, LIV, 589, 569. — Anonymus, LIX, 530. — S. Paulinus Nolan., LXI, 211, 515. — Cassiod., LIX, 972; LXX, 35, 157, 187, 241, 507, 553, 435, 1015, 1021. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 625, 636, 638, 668, 799, 879, 906; LXXVI, 58, 252, 276, 377, 578, 408, 409, 443, 444, 658, 970, 971, 1040, 1063, 1102, 1256; LXXVII, 17, 45, 55, 58, 86, 91, 101, 126, 176, 862, 988, 1054, 1161, 1162; LXXIX, 111, 224, 402, 458, 458, 461. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 139, 163, 399 et seqq., 410 et seqq., 429. — Ven. Beda, XCI, 605, 609, 624, 646, 674, 681, 689; XCIII, 436, 440, 442. — B. Alcuinus, C,

631, 725, 729, 1125; CI, 1262, 1263. — S. Agobartus, CIV, 97, 161. — Rabanus Maurus, CVI, 1063; CIX, 11, 49, 80, 53, 58, 62, 66, 74, 80, 87, 97, 113, 542, 1047; CXI, 55, 592; CXII, 1160. — Walafridus Strab., CXIII, 573 et seqq., 638. — Angelomus, CXV, 331, 552 et seqq., 561, 592. — Haymo, CXVI, 193, 201; CXVII, 234; CXVIII, 112. — Paschasius Radbert., CXX, 63, 65. — S. Bruno Heribol., CXLI, 214, 250. — S. Petrus Damian., CXIV, 843, 725, 726, 1101. — S. Bruno Caribustian., CLII, 869. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 691, 693, 694; CLXXVII, 614, 615, 1078 et seqq. — Hervens, CLXXXI, 1636, 1637, 1650. — S. Bernardus, CLXXXIII, 279, 830, 860, 891; CLXXXIV, 390, 875; CLXXXV, 19. — Petrus Lombardus, CXCI, 77, 78, 497, 498. — Gerhohus, CXIII, 857; CXIV, 151. — Wollroth abh., CXIV, 1037, 1038, 1047. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 467, 1235. — Adamus Scotus, CXCVIII, 193, 196, 889, 589, 825, 827. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1510, 1545, 1525, 1537 et seqq., 1553, 1549. — Philippus de Harveag, CIII, 553, 63, 870, 871, 1062, 1072, 1082. — Petrus Cantor, CCV, 99-61, 83, 336. — Petrus Hlesens., CCVII, 466. — S. Martinus Legion., CCVIII, 907.

DEBBORA prophetis, lapidibus exor. quam cum Barac Sisaram debellavit in virtute Domini. S. Ambrosius, XVII, 248, 249. — S. Hieronymus, XXVII, 227. — S. Augustinus, XI, I, 572. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 580, 581. — Ven. Beda, XCIII, 423. — Rabanus Maurus, CVII, 1151, 1126, 1138; CVIII, 652, 638; CIX, 1144; CXI, 56.

DINA, filia Jacob, quam Sichem princeps violavit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108, 667, 608. — Rabanus Maurus, CVII, 614; CXI, 42.

DOEG, servus Saulis, qui sacerdotem Ahimelech prodidit, et sacerdotes Domini trucidavit. S. Ambrosius, XV, 1648. — S. Augustinus, XXXVI, 641. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 429. — Rabanus Maurus, CIX, 59, 70, 321, 322.

EGLON, rex Moabitum, qui interpretatur roisins vel orbitas. Rabanus Maurus, CVIII, 1129; CIX, 1150; CXI, 55.

ELCANA, qui interpretatur possessio Dei. S. Cyprianus, IV, 689. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 21, 50. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 425. — Ven. Beda, XCI, 499. — Rabanus Maurus, CIX, 12, 13, 77. — Angelomus Luxov., CXV, 248. — Rupertus abb., CLXXII, 1064. — Hugo de S. Victore, CLXXXV, 181 et seqq. — Gerhohus, CXIV, 1009.

ELEAZAR, Aaronis successor. S. Ambrosius, XVI, 1204. — Walafridus Strab., CXIII, 434.

ELEAZAR, martyr. S. Cyprianus, IV, 671, 672. — S. Ambrosius, XIV, 632, 633. — Rabanus Maurus, CIX, 16; CXII, 53.

ELEAZAR, miles. S. Ambrosius, XVI, 82. — S. Gregorius, LXXVI, 119. — Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ELEAZAR, filius Amiadab. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 452, 453.

ELIAS Thesbitis sacerdos magnus atque propheta, habitator solitudinis, fide plenus, devotione summus, in laboribus fortis, industria solers, excellenti ingenio praeditus, in exercitatione disciplinae structus, in sancta meditatione assiduus, metuque mortis intrepidus verberavit tyrannos, sacrilegos interfecit, multisque signis virtutum effulsit. Tandem igneo curru in caelum raptus ascendit, venturus, in fine mundi ad Antichristum delendum. Tertullianus, II, 413, 636, 711, 755, 759, 881. — S. Hilarius, IX, 822, 1072, 1158. — Philastrius, XII, 1126, 1127, 1104, 1252, 1281. — S. Ambrosius, XIV, 519, 697, 700, 710, 720, 731; XV, 1508, 1549, 1585, 1601; XVI, 107, 204, 205, 253, 299, 477, 834, 835, 1097, 1135. — S. Hieronymus, XXIII, 244, 507, 508, 586, 581, 345, 358, 580; XXV, 534, 1082, 1447. — S. Augustinus, XXXIII, 521, 871, 872; XXXIV, 396, 397, 702, 729; XXXV, 1403, 1416, 2181-2185, 2230; XXXVIII, 1335; XXXIX, 1825, 2263; XLI, 784; XLV, 1348. — S. Petrus Chrysolog., LI, in sermonibus 27, 45, 92, 151, 136, 147, 160, 151, 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 459, 579, 578. — Cassiodorus, LXX, 577. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 872, 964, 963, 1063; LXXVI, 101, 162, 178, 587, 918, 1216, 1217; LXXIX, 67, 230, 321, 533, 575. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 270, 418. — Ven. Beda, XCI, 576; XCIII, 447. — B. Alcuinus, C, 519, 1122. — Rabanus Maurus, CVII, 431; CIX, 226, 207 et seqq., 223, 268, 1100, 1101; CXI, 1078, 1085. — Walafridus Strab., CXIII, 607. — Angelomus Luxov., CXV, 177 et seqq., 496 et seqq. — Haymo, CXVIII, 881. — Rupertus abb., CLXXII, 1259, 1245, 1261; CLXXVIII, 506, 886, 889, 1591; CLXXIX, 1026, 1027, 1324-1328; CLXX, 105. — Godefridus abb., CLXXXIV, 334. — Hugo de S. Victore, CXXXV, 708, 709 et seqq., 712, CLXXXVII, 690, 691. — S. Bernardus, CLXXXIV,

718, 719, 763, 761. — Adamus Scotus, CXCIII, 823. — Petrus Comestor, CXCIII, 1378, 1379 *et seqq.*, 1387. — S. Martinus Legion., CCVIII, 825.

FLIEZER, servus Abraham fidelis, qui e Mesopotamia adduxit Rebeccam Isaac uxorem. S. Augustinus, XLI, 52. — B. Alcuinus, CI, 536.

FLIMFLECH, Booz conanguineus. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1202. — Rupertus abb., CLXVII, 1058.

ELIPHAZ, unus e tribus Jobi amicis. S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 695.

ELISÆUS, Eliæ discipulus, ex Abel Meula oppido, ex tribu Ruben oriundus. Hic gemino Eliæ glorificatus spiritu, plurimis atque magnis virtutum signis emicuit. Jordanem transitu suo divisum, resfrenatis undis, retro convertit; aquas Jericho steriles, demerso vasculo, ad fecunditatem perduxit; pueros insultantes sibi verbo tradidit bestias repente vorandos; sanguineas aquas in necem hostium decurrere fecit; inter hæc, sterilem conceptione verbo fecundavit, ejusque filium mortuum suscitavit; Naaman lepræ stigmatibus lavacro Jordanis purgavit; lepra quoque maledictum aspersit discipulum: ferrum securis in Jordane mersum, ligno in aquis misso, supernatare fecit; hostes Syriæ cecitate percussit; mortem incredulo prædixit, fragore quadrigarum fugavit hostem, obsidionem dispersit, famem repulit. Postremo post mortem exanimis cadaveri vitam dedit. Illius sepulchrum usque hodie in Sebastia civitate ostenditur honore satis dignum, et digna habitum veneratione. S. Hilarius, IX, 787. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XIV, 241, 1029; XV, 1508; XVI, 169, 178, 834 *et seqq.*, 957, 1197, 1198. — S. Augustinus, XXXV, 2185, 2240; XXXIX, 1826, 1827, 1852, 2263. — S. Maximus Taurin., LVII, 465, 466, 657. — S. Fulgentius, LXV, 417. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 797, 891, 895; LXXVI, 217, 218, 759, 790, 791. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 141, 419, 430. — Ven. Beda, XCIII, 447; XCIV, 1237. — Rabanus Maurus, CIX, 215, 225 *et seqq.*, 245, 244; CXI, 67. — Walafridus Strab., CXIII, 612, 615. — Angelomus Luxov., CXV, 497, 517. — Haymo, CXVIII, 891, 97. — Rupertus abb., CLXVII, 1218, 1254, 1258, 1260; CLXVIII, 305, 306, 879, 1109; CLXIX, 1026, 1524, 1528, 1529. — Godofridus abb., CLXXIV, 351. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 717; CLXXVII, 691. — Petrus Lombardus, CXII, 50. — Adamus Scotus, CXCIII, 823. — Petrus Comestor, CXCIII, 1380, 1388 *et seqq.*, 1399.

ELIUD, unus e tribus Jobi amicis, qui superbe contra eum locutus est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50.

EMAN, filius Jobel, unus de cantoribus quos David in collatione arcam præfecit reliquis ad canendum. Rabanus Maurus, CXI, 70.

ENOCH, filius Jared, septimus ab Adam, placens Deo, malorum nescius, mortis ignarus, qui sceleratorum hominum non ferens angustias, a perniciosis contactibus mundi substractus, meruit in eum locum transferri vivens unde fuerat protoplastus expulsus. Sublatus est autem annorum trecentorum sexaginta quinque. Manet autem hactenus in corpore; in consummatione mundi restituetur cum Elia mortalem vitæ conditionem. Tertullianus, I, 665, 684, 1307, 1308; II, 601 *et seqq.* — S. Hilarius, IX, 748, 1032. — Philastrius, XII, 1506. — S. Ambrosius, XIV, 283; XVI, 204, 205, 1097. — Juvencus, XIX, 331. — S. Hieronymus, XXIII, 276, 581, 580, 615; XXV, 1087, 1447; XXVI, 575, 574. — S. Augustinus, XXIV, 397; XXV, 2154; XL, 1037, 1154, 1144; XLI, 417, 460, 462; XLII, 262, 593; XLIV, 598; XLV, 1581. — Cassiodorus, LXX, 377. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 671; LXXVI, 922, 969, 1216, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 102, 151. — B. Alcuinus, C, 519, 1122. — Rabanus Maurus, CIX, 225, 1084; CXI, 53; CXII, 225, 791, 794. — Walafridus Strab., CXIII, 100, 101. — Haymo, CXVIII, 891. — Petrus Lombardus, CXII, 490, 491. — Philippus de Harveng., CCVIII, 1013, 1014. — Alanus de Insulis, CCX, 260, 341, 543.

ENOS, filius Seth, qui initium fuit invocando nomen Domini. S. Hieronymus, XXVI, 351. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus, CXI, 52. — Walafridus Strab., CXIII, 102. — Alanus de Insulis CCX, 341, 343.

EPHRAIM, semen Joseph, et adoptivus filius Israel, atque in numero patriarcharum benedictioni testamenti relictus; minor ætate fratre, sed maiori prælatu gratia benedictionis, in cunctis tribubus fortior, et inter fratres dominator invictus. S. Hilarius, IX, 588. — Cassiodorus, LXX, 553, 571, 580, 779. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 24. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 136. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144, CIX, 14; CXI, 49, 1102.

ESAU, filius Isaac ex Rebecca, frater Jacob, cui propter escam primogenita sua venumdedit, ac postmodum

paterna benedictione sibi promissa privatus est. S. Cyprianus, IV, 621, 631. — S. Hilarius, IX, 623. — S. Ambrosius, XIV, 517; XV, 1485. — Juvencus, XIX, 566 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 575, 919, 978; XXV, 351, 1009, 1010. — S. Augustinus, XXIV, 579; XXXI, 715; XXXVII, 1772. — S. Maximus Taurin., LVII, 563. — S. Fulgentius, LXV, 437, 438, 607, 608, 627. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 649, 690, 959; LXXVI, 557, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 255. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 583, 615, 619; CVIII, 1156, 1159; CXI, 717; CXI, 1485, 1486. — Walafridus Strab., CXIII, 150. — Remigius monac., CXXXI, 102. — S. Petrus Damian., CXLV, 273. — S. Bruno Astens., CLXIV, 208. — Rupertus abb., CLXVII, 449 *et seqq.*, 465, 491. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 652; CLXXVI, 1213. — Petrus Lombardus, CXCI, 1518; CXCI, 505. — Adamus Scotus, CXCIII, 814. — Petrus Comestor, CXCIII, 1311, 1321. — Petrus Cantor, CCV, 61. — S. Martinus Legion., CCVIII, 815.

ESDRAS sacerdos Dei, qui a plerisque Malachias, id est angelus Dei vocatur. Hic sacra scriptor extitit historiarum, atque alter lator legis post Moysen, namque post captivitatem legem incensam ex gentibus renovavit, Hebraicarumque litterarum elementa juvenit. Hic reducit Israel, et reedificavit Jerusalem. Mortuus est athenae ac sepultus cum patribus suis humatus in Jerusalem. S. Hilarius, IX, 254. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XVI, 1074; XVII, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 190, 344, 345. — S. Augustinus, XXXV, 2191; XLI, 596. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146, 174. — Ven. Beda, XCI, 851, 878, 876, 906. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 505, 511; CXI, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 706, 711. — Haymo, CXVII, 25. — Rupertus abb., CLXIX, 1288, 1289, 1578. — Hugo de S. Vict., CLXXV, 730. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Petrus Comestor, CXCIII, 1483.

ESTHER regina, filia fratris Mardochei, de stirpe Benjamin, captiva de Jerusalem in urbem Suas transiit, atque aspectu formæ et perspicua virginitatis excellentia regi Persarum connubio copulata. Hæc, ut populum suum a periculo liberaret, morti se obtulit, cumque regis adversus populum Dei nefaria suadente, cruci tradendum persuasit, gentemque liberam ab exilio eruit atque a servitute eripuit. Jacet sepulta in Susis, urbe Medorum, in qua etiam regnavit. S. Ambrosius, XVI, 1197. — S. Hieronymus, XXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 596; XLIV, 569. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146, 147. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 446, 653; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 739 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 877; CLXIX, 1361, 1389, 1590; CLXX, 166. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 735 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCIII, 1489. — Thomas monac., Clsters., CCVI, 176.

ETHAN, Ezr. bellia, filius Chusi, unus de cantoribus David regis. Rabanus Maurus, CIX, 512; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 193.

EVA, e costa Adami dormientis efformata, generis humani mater, que prima a serpente seducta, e ligno vitæ comedit, et sic omnes perdidit filios. Tertullianus, I, 1237, 1277; II, 65, 723, 782. — S. Zeno, XI, 277, 500. — S. Ambrosius, XIV, 279, 289, 290, 298, 501-503, 510, 511, 1040; XV, 1205, 1407, 1408, 1613, 1614, 1622, 1632; XVI, 511, 512. — S. Hieronymus, XXIII, 912, 913. — S. Augustinus, XXXII, 715; XXXIV, 207, 212, 215, 445, 446; XXXVIII, 1459, 1475; XXXIX, 1984, 1985, 1991, 2101; XLIV, 442, 864; XLV, 1564, 1566. — S. Maximus Taurin., LVII, 254. — Anonymus, LIX, 525, 524. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 608. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 151, 217, 220. — Paulus diac., XCIV, 1208, 1210. — Rabanus Maurus, CVII, 474, 482, 484; CVIII, 1148; CXI, 51. — Haymo, CXVIII, 928. — Hincmarus, CXV, 818. — Remigius monac., CXXXI, 62. — S. Petrus Damian., CXLIV, 411. — Guiberus abb., Cl. VI, 70 *et seqq.*, 497, 539. — S. Bruno Astens., CLXIV, 164 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 281 *et seqq.*; CLXVIII, 467, 886. — Godofridus abb., CLXXIV, 560, 561, 427, 473, 478, 939, 1014, 1091, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 10, 597, 639, 640. — S. Bernardus, CLXXXIII, 458; CLXXXVI, 749, 750. — Petrus Lombardus, CXCI, 215, 511, 512. — Gerhohus, CXIII, 1505. — Richarius a S. Victore, CXVI, 563. — S. Martinus Legion., CVIII, 593.

EZECHIAS, impius Achaz filius, rex tamen pius fuit; fregit serpentem æneum; ad Isaiam prophetam mittit nuntios, et pro opere bono, illi quindecim annis adjungitur. S. Hilarius, IX, 575, 645, 654. — S. Hieronymus, XXIII, 465; XXIII, 508. — S. Augustinus, XXXII, 401; XXXIV, 531; XXXV, 2187; XLI, 578. — Cassianus, XLIV, 405-408. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 1005; LXXVII,

17; LXXIX, 140, 296. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225; LXXXIII, 114, 420-422. — Ven. Beda, XCIII, 449. — Rabanus Maurus, CIX, 252, 253, 256, 258, 260, 261, 261, 517, 705; CXI, 63. — Walafridus Strab., CXIII, 621, 622. — Angelomus Luxov., CXV, 528, 529, 532, 535. — Haymo, CXVI, 696, 899, 900. — Rupertus abb., CLXXVIII, 21, 879. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 640, 641. — Adamus Scotus, CXCIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1411, 1412.

EZECHIEL sacerdos, filius Buzi, genitus in terra Sarrim, in typo Christi filius hominis nuncupatur. Hic captivus cum Joachim in Babyloniam ductus, ad captivos prophetavit, corripiens eorum offensiones, et zelo Dei motus, cuncta eorum crimina turpitudinesque arguens. Quem dux populi Israel interfecit, pro eo quod severitate et auctoritate pontificali corripere ab eo ob impietatem sacrilegi. Sepultus est a populo in agro Maurim. In sepulcro Sem et Arphaxad. S. Cyprianus, IV, 482. — S. Hilarius, X, 465. — S. Optatus, XI, 979. — S. Amrosius, XVI, 296; XVII, 915. — S. Hieronymus, 19, 53, 298, 471, 698, 705, 735. — S. Augustinus, XXXVI, 772; XLII, 592; XLIV, 1273, 1281. — S. Petrus (chrysolog.), LII, in sermone 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 204, 797, 798, 868-870, 929, 931-936, 948, 949; LXXVII, 43, 46, 126; LXXIX, 247, 264, 494. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 143, 169, 169. — B. Alcuinus, C, 1118; CI, 1127. — Rabanus Maurus, CX, 497, 531, 535, 558, 561, 595, 647, 750, 937. — Walafridus Strab., CXIV, 42. — Haymo, CXVI, 195. — S. Angelomus, CLVIII, 652. — Adamus Scotus, CXCIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1445 et seqq. — Petrus Cantor, CCV, 183.

GAD, filius Jacob ex Lia, in procipectu praelii expeditus, pro fratribus trans Jordanem relictis adversus hostes gentesque dimicat, et forti brachio victor triumphat. S. Ambrosius, XIV, 695. — Rufinus, XXI, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — B. Alcuinus, C, 1151.

GEDEON filius Joas ex tribu Manasse, genitus in solitudine, liberator populi, et multorum pater exaltit filiorum, manu fortis, consilio strenuus, signis explorans futurae documenta victoriae, potentiamque Dei in vellere. Hic cum trecentis viris victor de Amalech fortiter triumphavit. Judicavit Israel annos quadraginta, mortuusque est senex et sepultus in sepulcro Joas patris in Ephra de familia Ezri. S. Ambrosius, XVI, 705-707, 738. — S. Hieronymus, XXIV, 140; XXVII, 237. — S. Augustinus, XXXIV, 809, 815-815; XXXVI, 521, 835, 907; XXXIX, 1616; XLIII, 598. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 564-567. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 158, 581-583. — Ven. Beda, XCIII, 421, 425. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156-1159, 1166-1171, 1182; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXXVII, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 678, 679 et seqq.; CLXXVII, 705, 1092. — Herveus, CLXXXI, 1656, 1657. — Petrus Lombardus, CXII, 497. — Garnerius, CXIII, 232, 233. — Adamus Scotus, CXCIII, 824. — Petrus Comestor, CXCIII, 1296. — Petrus Cantor, CCV, 40, 138, 147, 175. — Thomas monac., CCVI, 543.

GIEZI, Elisei discipulus et minister, qui ob avaritiam, Naaman Syri lepram haereditavit. Rabanus Maurus, CIX, 253. — Rupertus abb., CLXXII, 1265. — Petrus Cantor, CCV, 81, 134, 135.

GOLIATH, gigas Philistaeus, quem superhientem lapide David prostravit. Philastrius, XII, 1225. — S. Augustinus, XXXVI, 502; XXXVIII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 450, 781, 782. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 515. — Rupertus abb., CLXXVII, 1109. — Petrus Comestor, CXCIII, 1311.

HEBER, in cujus domo propria loquela remansit, caeteris linguis divisus, et a quo dicti sunt Hebraei. Philastrius, XII, 1219, 1235. — S. Augustinus, XXXV, 2325; XLI, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

HELL, sacerdos magnus, qui pro filiorum iniquitate reprobat, quia illos reprehendere negligebat, et e solio lapsus, capta arca, fractis cervicibus mortuus est. Philastrius, XII, 1124. — S. Ambrosius, XVII, 209. — S. Augustinus, XXXV, 2239; XXXIX, 2321. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 57, 570; LXXIX, 134, 140, 141, 62. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 395. — Ven. Beda, CXI, 505, 509, 515, 516, 524; XCIII, 431. — Rabanus Maurus, CIX, 15, 30-32, 25, 27; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 250. — Samuel Marochianus, CXIX, 541. — Rupertus abb., CLXXVII, 1010, 1072. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 683. — Adamus Scotus, CXCIII, 815. — Petrus Comestor, CXCIII, 1298.

HEB, filius Jeda, qui interpretatur pellicius. S. Zeno,

XI, 453. — S. Augustinus, XLII, 156. — Rabanus Maurus, CIX, 289.

HIRAM, Tyri rex, qui ad construendum Domini templum plurima praebuit Salomoni. Ven. Beda, XCI, 739. — Rabanus Maurus, CIX, 420, 453, 474. — Angelomus Luxov., CXV, 516.

HOLOPHERNUS, dux Nabuchodonosor, quem Judith Bethuliam ostidentem obruncavit. Rabanus Maurus, CIX, 546, 572, 575, 575, 602, 608, 637. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748.

HABACUC propheta, de tribu Simeon, in agro Bethsachar ortus est, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo. S. Ambrosius, XVI, 1133. — S. Hieronymus, XXIII, 504, 533, 534, 562, 886, 895, 902; XXV, 88, 1275. — S. Augustinus, XLI, 587. — S. Petrus (chrysolog.), LII, in sermone 68. — Cassiodorus, LXIX, 1161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CXI, 69; CXII, 1111, 1128. — Haymo, CXVI, 705. — Petrus Comestor, CXCIII, 1469. — Philippus de Harveng, CCIII, 1059.

ISAAC, filius Abraham, ex promissione in terra Chanaan genitus, semen aeternum vocatur, conjugalis vitae castimonia clarus, promptus ad gratiam, ad ignoscendum paratus, qui excludentes non armis expulsi, sed patientia vicit; qui proclitantes cum bonitate recepit, qui per amorem Dei eousque detulit honorem parenti, ut ad aram sponte sacrificandus accederet, atque in figuram Christi mortem non recusaret. Obiit centum octoginta annorum, sepultusque est juxta patrem suum. S. Cyprianus, IV, 629, 689, 802. — S. Hilarius, IX, 550. — S. Zeno, XI, 418-420, 423, 429. — S. Ambrosius, XIV, 519, 428, 446, 447, 501, 539, 1061. — S. Hieronymus, XXII, 257, 969, 975; XXIV, 618. — S. Augustinus, XXXIV, 566, 569; XXXVI, 241, 245; XXXVI I, 51, 58, 41, 153; XLI, 459, 505, 510, 511; XLIV, 714. — S. Prosper, LI, 696. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — Cassiodorus, LXIX, 884. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 671, 918; LXXVI, 408, 763, 770, 771, 789, 829, 970; LXXVII, 184, 189, 595; LXXIX, 477. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 153, 248, 252, 253, 255. — Ven. Beda, XCII, 797. — Paulus diaconus, XCIV, 1211-1213. — B. Alcuinus, C, 549. — Rabanus Maurus, CVII, 565, 575, 574, 580; CXI, 37; CXII, 529, 531, 534. — Walafridus Strab., CXIII, 149, 152. — Angelomus Luxov., CXV, 200 et seqq. — S. Bruno Astens, CXIV, 199 et seqq., 205 et seqq. — Rupertus abb., CLXIX, 95, 101, 101. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 650. — Petrus Lombardus, CXCI, 1577; CXVII, 146, 147, 493. — Adamus Scotus, CXCIII, 135, 481, 821.

ISAI, pater David. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 463, 464. — Rabanus Maurus, CIX, 52; CXI, 58. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 99.

ISAIAS propheta, filius Amos; in illo tanta fuit sanctitatis et vitae excellentia, ut unam tantum dicatur habuisse tunicam, et hanc cilicium, quaque etiam postmodum pro delicto populi abjecta, sacro membra cooperuit. Sed, et hoc ad extremum depositum, juxta Domini imperium nudo corpore nudoque vestigio in conventu populi versatus est, sicut fervorem aestivum hiemisque pruinae atque imbrum tempestates sustinuit, ut, et Dei praeceptis obediret, et populi deploraret delicta. Hic quindecim gradibus ascendentem umbram retrodescendens jussit. Hujus oraculo rex Ezechias mortis dilationem promeruit. Hunc autem Manasses extensum a vertice per medium secuit, atrocique supplicio extinxit. S. Cyprianus, IV, 802. — Potamius, VIII, 1415, 1416. — S. Zeno, XI, 428, 429, 463 et seqq., 472. — S. Ambrosius, XV, 1535, 1800; XVI, 815, 1180. — S. Hieronymus, XXIII, 817; XXIV, 18, 19, 22, 35, 91, 95, 150, 188, 189, 279, 286, 358, 584, 546, 547; XXV, 104, 592. — Dexter, XXXI, 212, 215. — S. Augustinus, XXXV, 1779; XXXVIII, 259; XLI, 582, 595; XLIII, 503. — S. Fulgentius, LXV, 295. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 862, 869; LXXVII, 90, 834; LXXXIX, 293, 549, 550, 556, 590. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 141, 166, 167. — Rabanus Maurus, CXI, 64; CXII, 1091. — Haymo, CXVI, 695, 718. — Rupertus abb., CLXXVII, 1271 et seqq.; CLXXVIII, 12, 879. — Godefridus abb., CLXXIV, 763. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 1111. — Herveus, CLXXXI, 17 et seqq. — Adamus Scotus, CXCIII, 825. — Philippus de Harveng, CCIII, 730. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

ISOBSETH, filius Saulis, qui per decem annos super Israel regnavit, qui et interpretatur vir confusionis. S. Hieronymus, XXIII, 532. — Petrus Comestor, CXCIII, 1323.

Ismael, filius Abraham ex Azar, qui et Ismaelitarum princeps. S. Hieronymus, XXIII, 967; XXVI, 589, 592. — S. Augustinus, XXXVII, 1603; XXXVIII, 33; XLI, 459.

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — B. Alcuinus, C, 538. — Rupertus abb., CLXVII, 390, 419. — Petrus Lombardus, CXCII, 146, 147. — Volbero abb., CXCIV, 1040. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1096, 1100.

ISSACHAR, filius Jacob, studiosus in laboribus terræ, possidens Galileam, et de benedictionis suæ fructibus domum porrigens regibus. S. Ambrosius, XIV, 695. — Rufinus, XXI, 519. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 155. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

JACOB, filius Isaac natus in terra Chanaan. dilectus matris, supplantat patris, humilis quoque et simplex, et innocenter habitans domum. Hic, postquam primogeniti præripuit benedictionem, obediens matri, et fraternam fugiens iracundiam, exsul electus servitutem longam sustinuit; sed dum consor. in egeret hominum, comitatum meruit angelorum. Hic Domino collectatus prævaluit; scilicet ad faciendam videri; famis inopia pulsus, cum præclara progenie ingressus est in Ægyptum Emensium centum quadraginta septem annis, naturam reddidit debitum, sepultusque est cum patribus suis. Tertullianus, I, 1208; II, 356, 557. — S. Cyprianus, IV, 667. — S. Hilarius, IX, 336, 482, 658, 707, 755, 756, 878; X, 119, 141, 554, 580, 581, 658. — S. Zeno, XI, 316, 428, 452, 453. — N. Ambrosius, XIV, 517, 529, 597 et seqq., 601, 615, 621, 624, 624, 641; XVI, 96, 960, 1019, 1056, 1065, 1216, 1520, 1521, 1543, 1544; XVII, 818, 843, 844. — Juvenius, XIX, 566, 567 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 415, 528, 568; XXIV, 687, 687, 675; XXV, 921, 825, 930, 1241; XXVI, 515. — S. Augustinus, XXXII, 739; XXXVI, 506, 527, 957, 1015; XXXVIII, 1597, 1598, 1771, 1772, 1936, 1937; XXXVIII, 54, 57, 59, 41, 45, 47, 55, 56, 557, 681, 1273. — S. Prosper, LI, 686. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 70, 73, 131, 147, 154. — S. Leo Magnus, LIV, 241. — S. Maximus Taurin., LVII, 608, 799. — S. Fulgentius, LXV, 437, 607, 608 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671, 672, 674, 690, 999; LXXVI, 408, 465, 789, 829, 830, 965, 970; LXXVII, 53, 474, 668, 980, 941; LXXIX, 52, 132, 133, 402, 635. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 154, 255-258, 261, 266. — Ven. Beda, XCII, 397. — B. Alcuinus, C, 519, 552, 1103. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 589, 591, 605, 609, 610, 615, 616, 615, 647, 650, 681, 666; CXI, 38, 339, 357. — Valafrius Strab., CXIII, 150, 155 et seqq., 163, 171. — Angelomus Luxov., CXV, 206. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Petrus Damian., CLV, 1004 et seqq. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 204, 205 et seqq., 216 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 419 et seqq., 465, 470, 474, 497, 511, 518; CLXVIII, 539, 560, 878, 1312, 1313, 1332, 1385; CLXIX, 95, 101, 408. — Godefridus abb., CLXXIV, 101. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 58, 59, 189 et seqq., 650, 652, 651; CLXXVI, 4215; CLXXVII, 644, 649, 697, 698. — Hervetus, CLXXXI, 1658. — S. Bernardus, CLXXXIV, 756, 1276; CLXXXV, 167. — Petrus Lombardus, CXCI, 896; CXCI, 495-495. — Garnerius, CXCIII, 159, 231. — Volbero abb., CXCIV, 1270. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1115, 1121, 1140. — Alanus de Insulis, CXX, 545. — Petrus Pictavicus, CXXI, 858, 1153.

JAHEL, Habermator, quæ Sisaræ Chanaanorum ducis ligno tempora transiit, et sic victoriam reportavit. Ven. Beda, XCIII, 425. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156; CXI, 56. — S. Petrus Damian., CXLV, 1081. — Rupertus abb., CLXVII, 1055. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1273.

JAPHET, filius Noe, qui interpretatur latitudo, et ideo dicitur gentium pater. S. Hilarius, X, 1033, 1031. — Philastrus, XII, 1243. — S. Ambrosius, XIV, 563, 412; XVI, 1169. — Juvenius, XIX, 532. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 236. — B. Alcuinus, C, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 525, 536; CIX, 281. — Ven. Guibertus, CLVI, 109.

JECHONIAS, filius Joachim regis Judæ, et ipse rex qui a Jeremia vocatur Sterilis. S. Augustinus, XXXIV, 1076; XXXVIII, 341. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 802. — B. Alcuinus, C, 725.

JEHU, filius Josaphat, rex Israel, qui Jezabel occidit et septuaginta filios Achab. S. Augustinus, XI, 520. — Rabanus Maurus, CIX, 252, 258, 498. — Valafrius Strab., CXIII, 685. — Haymo, CXVII, 13. — Rupertus abb., CLXIX, 886.

JEKITE, Galaadites, felix in præliis, affectum pietatis exsuperans tolerantia mentis; hic enim voverat Deo, ut ei quid illi post victoriam revertenti primum occurreret, immolari. Nam rediens ex hostibus, Ammonitarum triumphator, ne pollueretur labe periculi, pollicitam sponsonem complivit, ac filiam, quam victori occurrerat, immolavit. Judicavit Israel sex annis, et mortuus est sepultusque in civitate Galaad, quæ est in dimidia tribu Manassæ. S. Ambrosius, XIV, 838; XVI, 168, 169, 267,

351; XVII, 206. — S. Hieronymus, XXIII, 242, 373; XIV, 735; XXVII, 261. — S. Augustinus, XXXIV, 810, 812, 814, 817-819; XI, 55, 815, 816, 820. — S. Petrus Chrysolog., LII, sermo 58. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 159, 588 et seqq. — Ven. Beda, XCIII, 428. — Rupertus abb., CLXVII, 1040. — Godefridus abb., CLXXIV, 35. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 680; CLXXVII, 525-527, 529 et seqq. — Hervetus, CLXXXI, 1659. — Alanus de Insulis, CXX, 544.

JEREMIAS ex tribu sacerdotali ortus, in vico Anathor, qui est tribus millibus ab Jerusalem, sacerdos in Judoæ positus, propheta in gentibus consecratus, antequam plasmaretur agnitus, antequam procederet sanctificatus, et ut virgo permaneret, admonitus. Hic prædicare puer cepit, arguens populum ob delicta, et sepius cohortans ad penitentiam, sed plebis perfidiam sævientis crudelitate afflicta sepe atque ligatur, in carcerem etiam mittitur, proicitur in lacum, catenis cingitur, ad ultimum apud Taphnas in Ægypto a populo lapidatur. Tertullianus, II, 157. — S. Hilarius, IX, 235, 1072; X, 156. — S. Zeno, XI, 410, 411. — Philastrus, XII, 1232. — S. Ambrosius, XVI, 534; XVII, 561. — S. Hieronymus, XXIII, 415, 566, 567; XXIV, 61, 691, 682, 845, 816, 851, 853, 867; XXV, 104, 587-589, 592, 621, 640, 665, 731. — S. Augustinus, XXXIII, 818; XXXIV, 541; XXXVII, 1917; XL, 236, 38, 583, 591; XLV, 1429. — Cassianus, I, 85. — Cassiodorus, I, 176. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 656; LXXVI, 797, 802; LXXVII, 20, 197, 208, 891. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 142, 167, 168, 422. — B. Alcuinus, C, 1122, 1127. — Rabanus Maurus, CXI, 76, 77, 797, 959, 960, 1050, 1051. — Valafrius Strab., CXIV, 9 et seqq., 40. — Haymo, CXVII, 12, 222; CXVIII, 891. — Guibertus abb., CLVI, 449. — Rupertus abb., CLVII, 1363, 1363; CLXXVIII, 878. — Godefridus abb., CLXXIV, 289. — S. Bernardus, CLXXXII, 355. — Adamus Scotus, CXCIII, 824. — Hugo Eterianus, CCII, 257. — Philippe de Harveng, CCIII, 1103. — Petrus Cantor, CCV, 92, 10, 172, 173, 183. — Petrus Blesensis, CCVII, 562. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

JEROBOAM, qui decem tribus a domo David et a templo Dei separans, ad idololatriam perduxit. S. Ambrosius, XVI, 217. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 31. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 170. — S. Agobarius, CIV, 255. — Rabanus Maurus, CIX, 199, 1099; CXI, 59, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 1276; CLXXIX, 384; CLXX, 581. — Godefridus abb., CLXXIV, 511.

JESUS, sacerdos magnus. S. Hieronymus, XXIII, 268, 562. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CXI, 65.

JESUS, filius Strach. Philastrus, XII, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 163, 166.

JETHRO, sacerdos Madianitarum, cujus filium Moyses duxit in uxorem. — S. Ambrosius, XIV, 529. — S. Augustinus, XXXIV, 619. — Rabanus Maurus, CVIII, 87, 88.

JEZABEL impii, Achab regis impii conjux, quæ occidit prophetas Domini; a canibus dilacerata post mortem Philastrus, XII, 1127. — S. Ambrosius, XIV, 585; XVI, 511, 545, 1210. — B. Alcuinus, C, 1106, 1107. — Rabanus Maurus, CXI, 63. — Rupertus abb., CLXIX, 881, 882, 886, 1067.

JOAB, filius Sarviae sororis David, dux exercitus regis. S. Augustinus, XXXVI, 715. — Rabanus Maurus, CIX, 112.

JOAS filius Ochozias, qui, dum senatus regis occiditur, solus evasit, et rex Judæ a suis ministris interfectus perit. Cassianus, XI, 458. — Rabanus Maurus, CVIII, 1171, 1172; CIX, 513; CXL, 58.

JOATHAN, filius Ozias rex Juda. S. Hieron., XXIV, 101, 102. — Rabanus Maurus, CVIII, 1171, 1172; CIX, 513; CXL, 58.

JOB filius Zaræ de Bosra rex Idumæorum, homo grætilis, fide clarus, humilitate summus, hospitalitate præcipuus, in disciplina mansuetus, in eleemosynis largus, dives in censu, exemplo factus egenus, læcplex in liberis, repente orbis; tentationi traditus, sed contra tentationem fidei lorica armatus; factus gloriosus in certamine, æqualis in dolore, damna omnium pertulit, sed inter supplicia Deum glorificavit, et pro tanta virtute patientie, duplici in fine remuneratione sublevatus. Vixit autem post plagam centum quadraginta annis, et fuerunt omnes dies vite ejus ducenti quadraginta octo anni, et mortuus est atque sepultus in regione sua. Tertullianus, I, 171; II, 103. — S. Cyprianus, IV, 588. — S. Hilarius, IX, 336, 473, 537, 562, 618; X, 723, 721. — S. Zeno, XI, 316, 517, 439-442 et seqq. — S. Ambrosius, XIV, 278, 798, 801, 808, 829, 1019, 1054; XV, 1371, 1596, 1597, 1621; XVI, 1021; XVII, 134. — S. Hieronymus, XXII, 677; XXIII, 581, 582, 539, 582, 685, 890, 971; XXV, 721; XXVI, 537. — S. Gaudensius, XXXI, 833, 837. — S. Augustinus, XXXII, 1529; XXXIII, 212, 519, 1105; XXXV, 1637.

2007, 2027, 2361; XXXVI, 229, 255, 527, 539, 660; XXXVII, 1150, 1151, 1207, 1254, 1382-1384, 1642, 1732, 1758, 1794, 1881; XXXVIII, 147, 264, 300, 569; XXXIX, 1511, 1692, 1759, 1813, 1841, 1842, 1844; XL, 615, 632, 704, 716, 719; XLI, 57, 609; XLIV, 159, 161, 162, 285, 543; XLV, 1632, 1820, 1825 — S. Maximus Taurin., LVII, 455 — S. Fulgentius, LXV, 516. — S. Gregorius Magnus, LXXIV, 515-525, 528-537, 542, 551, 562, 566-568, 572, 576, 579, 583, 584, 593, 605, 606, 608, 610, 616, 634, 635, 637, 661, 691, 645, 680, 775, 776, 779, 781, 782, 801, 802, 830, 861, 883, 917, 954, 968, 969, 976, 981, 991, 994, 1009, 1040, 1064, 1074-1080, 1158; LXXVI, 104, 204, 305, 315, 235, 256, 257, 249 et seqq., 358, 354, 753, 754, 763; LXXVII, 741; LXXIX, 645. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 156, 163. — B. Alcuinus, CI, 1121, 1252. — Rabanus Maurus, CXI, 50, 111, 1236. — Walafrius Strab., CXIII, 747, 748, 790, 805, 822, 858. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Odo abb., CXXXIII, 109 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 433; CLXVIII, 961, 965, 966, 970, 971, 978, 983, 1001, 1009, 1104, 1105, 1107, 1150 et seqq.; CLXXIX, 65, 76, 86; CLXX, 381. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1281. — Godofridus abb., CLXXIV, 946, 947, 1115. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705. — Abaelardus, CLXXVIII, 1561. — S. Bernardus, CLXXXII, 471, 629. — Petrus Lombardus, CXCI, 589, 498. — Adamus Scotus, CXCIII, 534. — Philippus de Harveng, XLIII, 1169, 1184, 1186. — Petrus Blesensis, CLVII, 795, 826. — S. Martinus Legion., CCVIII, 151, 157, 165, 166. — Alanus de Insulis, CCX, 544.

JOBAD, qui idem ac Joh putatur esse. S. Hieronymus, XXIII, 908. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 516 — Rabanus Maurus, CIX, 247.

JOEL propheta, qui fuit de tribu Ruben, natus in agro Bethoron, ubi etiam in pace mortuus est atque sepultus. S. Augustinus, XII, 583, 587. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 186. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 144, 170. — B. Alcuinus, CI, 1122. — Rabanus Maurus, CIX, 55; CXI, 68. — Haymo, CXVII, 97 et seqq. — Rupertus abb., CLXVIII, 206.

JONADAB, filius Rechab, ex familia Jethro, austeritate vitae conspicuus et Rechabitarum pater. S. Augustinus, XXXVI, 875, 876, 890. — Cassianus, XLIX, 1174. — S. Agobardus, CIV, 214. — Philippus de Harveng, CCIII, 932.

JONAS, filius Amathi, ad gentium praecordia mittitur, missus contemnit, contemnens fugit, fugiens dormit; propter quem periclitatur navis, sed magister navis latentem reperit, cetera abiectione devoravit, orantem revolvit; rejectus praedicavit subversionem. Sed contristatur in penitentia urbis, et saluti gentium invidit; gaudet etiam sub hederarum virentis umbraculo, et dolet subito arcescente. Tertullianus, II, 840, 909. — S. Hilarius, IX, 475, 1007, 1008. — S. Zeno, XI, 524, 444-450. — S. Ambrosius, XIV, 222, 1129; XV, 1725; XVI, 1001. — S. Hieronymus, XXIII, 576; XXIV, 834; XXV, 928, 1110, 1147, 1149, 1121, 1132, 1145, 1372, 1375. — S. Augustinus, LXXXIII, 242, 291, 382-384; XXXIX, 1610; XL, 606; XLI, 585, 587. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 37. — S. Maximus Taurin., LVII, 537, 538, 602, 605, 814, 815. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 746; LXXIX, 391, 632. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 115, 144, 171. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 127 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 402, 415, 417, 518; CLXX, 118, 119. — Philippus de Harveng, CCIII, 1108-1110.

JONATHAS, filius Saulis, quem occisum in praelio David, ejus amicus erat, amare deservit. Tertullianus, II, 578. — S. Ambrosius, XVI, 179. — S. Hieronymus, XXIII, 531. — S. Maximus Taurin., LVII, 516. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 537; LXXIX, 357, 358, 359-363, 369, 380, 341, 399. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 410. — Ven. Beda, XCIII, 412. — Rabanus Maurus, CIX, 42, 51, 1187. — Walafrius Strab., CXIII, 585, 584, 561, 662. — Angelomus Luxov., CXV, 299, 500 et seqq., 515, 554. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 688 et seqq.

JOSAPHAT, filius Asa, rex Juda, misit qui verum Dei cultum docerent civitates regni. S. Hieronymus, XXIII, 558. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225, 285. — S. Agobardus, CIV, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 492, 493; CXI, 69. — Haymo, CXVII, 105. — Rupertus abb., CLXVIII, 379.

JOSAPHAT, princeps Aegypti, filius Jacob ex Rachel, ortus in terra Chanaan, benedictus in primogenitum Israel, et accipiens primatum Ruben, dilectus patri, et solus praeter ceteros haeres paternae possessionis. Hic zelo sublatu a fratribus in laeum mittitur, ob invidiam venditur, factus humilis usque ad servitutem, patiens usque

ad carcerem, pudicus usque ad passionem, sit in interpretatione sapiens, in consilio futuri prudens, in regno particeps, in secunditate ordinator provirus, in fame dispensator justus, ad reddendam pro malo bonae retributionis gratiam promptus, dum injuriam fratribus non rependit, sed sane depulsa necessitatis subsidia contulit. Principatus est in Aegypto annis octoginta; exactisque solatis centum et decem annis, diem ultimum clausit. Tertullianus, I, 596; II, 546, 626, 937. — S. Cyprinus, IV, 629, 641, 667, 689, 802. — S. Zeno, XI, 299, 516. — Philastrius, XII, 1, 51, 1254. — S. Ambrosius, XIV, 611-645, 652, 653, 6 6-659, 666, 688, 826, 1098, 1099, 1110; XV, 1371, 1414, 1610, 1625; XVI, 45, 56, 109, 118, 122, 124-126, 362, 384, 385, 1086, 1181. — Juvenius, XIX, 368, 372 et seqq. — Rufinus, XXI, 527, 328 et seqq. — S. Hieronymus, XXII, 465; XXV, 1493; XXVI, 195, 537. — S. Augustinus, XXXIV, 98, 461, 582, 588, 597, 591; XXXV, 2165; XXXVI, 1041; XXXVII, 1057, 1404; XXXVIII, 1459; XXXIX, 1509, 1592, 1765, 1768, 1769, 1770, 1773, 1924; XLI, 565. — Cassianus, XLIX, 1077. — S. Prosperus, LI, 299, 625. — Cassiodorus, LXX, 589. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 585, 745; LXXVI, 408, 515, 546, 1051, 1053, 1217; LXXVII, 957. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 154, 270, 275. — Ven. Beda, XCIII, 565; XCIV, 1272. — B. Alcuinus, CI, 1152. — Rabanus Maurus, CVII, 621, 635, 629, 635, 635, 615, 649, 668, 669; CIX, 718; CXI, 44. — Walafrius Strab., CXIII, 168, 170 et seqq., 182. — Angelomus Luxov., CXV, 212. — Haymo, CXVI, 185; CXVIII, 909. — Remigius monac., CXXXI, 114 et seqq. — S. Petrus Damian., CXLIV, 592; CXLV, 661. — Samuel Marochianus, (CLIX, 542, 543. — Guibertus abb., Cl. VI, 311, 528 et seqq. — S. Bruno Astens., Cl. XIV, 218 et seqq. — Hervius, CLXXXI, 1654. — S. Bernardus, CLXXXII, 69, 829, 962. — Petrus Lombardus, CXCI, 495. — Adamus Scotus, CXCIII, 272, 282, 321, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1116, 1125 et seqq., 1139, 1141. — Philippus de Harveng, CCIII, 729, 1057. — Petrus Cantor, CCV, 169. — Thomas Cisterc. monac., CCVI, 519. — Alanus de Insulis, CCX, 231, 236.

JOSIAS, filius Amon, rex Juda; celebravit Pascha, a sagittariis vulneratus et ulta decessit. S. Ambrosius, XVI, 1576, 1598. — S. Hieronymus, XXV, 121. — S. Augustinus, XXXIII, 801; XLI, 548. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 266, 267, 270, 527, 528, 1106, 1107. — Adamus Scotus, CXCIII, 824. — Petrus Comestor, CXCIII, 1315 et seqq.

JOSUE, filius Nun, ex tribu Ephraim in Aegypto natus; Moysi discipulus, et potestatis successor, novique praeii triumphator. Qui, quousque expedit victoriam ut sol staret, caelo imperavit. Jordani etiam cursum transitu suo resistere fecit. Jericho inexpugnabiles muros clangentium tubarum sono deiecit. Chanaanorum everit regna, reges extinxit, ac populum Dei solus in terram repromissionis induxit, eamque sorte distribuit. Viginti septem annis praefuit in Israel, occubuitque centum et decem annorum atque sepultus est in Tamathasre civitate sua. Tertullianus, II, 543, 622, 937. — Lactantius, VII, 459, 501, 659, 956. — S. Hilarius, I, 463. — S. Zeno, XI, 531. — Philastrius, XII, 1128, 1288. — S. Ambrosius, XIV, 895, 1151; XV, 1463; XVI, 150, 651, 674. — S. Hieronymus, XXV, 1591; XXVIII, 199. — S. Gaudentius, XXXI, 875. — S. Augustinus, XXXII, 821; XXXIX, 1553; XLI, 522, 568; XLII, 271. — Cassianus, XLIX, 928. — Anonymus, LIX, 549. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524; LXXVI, 408, 970; LXXXIX, 67, 195, 650. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 158, 571. — Ven. Beda, XCI, 911; XCIII, 417. — B. Alcuinus, CI, 1121, 1125. — Rabanus Maurus, CVIII, 150, 157, 774, 1118, 1120, 1124; CLX, 1090-1092; CXI, 51, 112. — Walafrius Strab., CXIII, 212. — Haymo, CXVI, 957; CXVIII, 891. — Rupertus abb., CLXVII, 736, 998, 999, 1019, 1022; CLXVIII, 879, 1390; CLXX, 117. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 671. — Petrus Comestor, CXCIII, 1241, 1260, 1268, 1271. — Philippus de Harveng, CCIII, 1010. — Alanus de Insulis, CCX, 513, 544.

JUDAS, regalis successionis insignis prosapia, cui ducatus bellorum, et Israel traditor regnum, qui nomen genti ex suo nomine dedit, praepotens ut leo in regni virtute, et clarus splendore potentiae. Cujus quidem imperii posteritas non cessavit, quousque Christus, quasi catulus leonis, ex germine ejus ortus ascenderet, atque spes gentium ex virginali procedens utero mirabiliter coruscaret. Lactantius, VII, 475. — S. Zeno, XI, 451, 453, 459. — S. Ambrosius, XIV, 678, 679, 856; XV, 1610. — S. Hieronymus, XXIV, 79. — S. Augustinus, XXXIV, 812; XXXVI, 540, 855, 865; XLII, 450, 456,

457. — Cassiodorus, LXX, 578. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135, 268. — Rabanus Maurus, CVII, 625, 627. — Godefridus abb., CLXXIV, 1025, 1028. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 652. — S. Bernardus, CLXXXII, 89, 808.

JUDITH vidua, filia Merari, de tribu Simeon, magnanimitas in gloria, viris præstantior. Hæc pro salute populi morti se obtulit, nec trepidavit furorem regium; nam dormientem necavit principem, salvo pudore suis civibus triumphum victoriæ reportavit. Vixit autem annis centum et quinquaginta, sepultaque est in spelunca viri sui Manasse in Bethulia civitate. S. Ambrosius, XVI, 169, 170, 246, 1197. — S. Hieronymus, XXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 583. — S. Fulgentius, LXV, 519, 520. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 116, 148. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 541, 543, 558, 563, 567, 768, 570-572, 589, 593, 597, 618, 621, 622, 621, 627, 628, 634, 636; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 755 et seqq. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 745 et seqq.; CLXXXVII, 1169, 1172, 1175. — Petrus Comestor, CXCIII, 1475. — Philippus de Harveng, CCIII, 1181, 1183.

LABAN, pater Lia et Rachel, quas Jacob duxit in uxores. S. Ambrosius, XIV, 582, 625. — S. Augustinus, XXXIX, 1763; XLII, 452. — S. Gregorius Magnus, LXXXVI, 585; LXXXVII, 481. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 260. — Rabanus Maurus, CVI, 606, 607; CXI, 42. — S. Petrus Damianus, CXLV, 1004. — Petrus Cantor, CCV, 83.

LAMECH, qui interpretatur percussus, interfecit Cain; quod etiam ipse postea se perpetrasset uxoris concubitus est. S. Hilarius, IX, 1022. — S. Ambrosius, XIV, 360. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus, CXI, 35. — Anonymus Luxov., CXV, 151. — Walafridus Strab., CXIII, 101. — S. Bruno Astensis, CXIV, 175. — Rupertus abb., CLXVII, 553; CLXVIII, 816.

LEVI sacerdotis auctor originalis, cum tribu Juda permissione generis junctus, sed in Israel toto divisus; carens propriæ sortis funiculo, et habitans in universis sortibus fratrum. S. Ambrosius, XIV, 677. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 132. — Rupertus abb., CLXVII, 581.

LIA, Laban filia et uxor Jacob, cui plurimos genuit liberos. Juvencus, XIX, 368. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 954; LXXVII, 449. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 259 et seqq., 264 et seqq. — Ven. Beda, XII, 797. — Rabanus Maurus, CVII, 601; CIX, 1219; CXI, 40. — S. Petrus Damianus, CXLV, 1004-1006. — Rupertus abb., CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXIV, 755, 1276, 1277. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 2, 6. — Petrus Comestor, CXCIII, 1116. — Petrus Cantor, CCV, 119, 575.

LOT filius Amram, consanguineus Abraham, pater Moab et Amou, apud Chaldaeos uxoratus; homo justus, hospitalis, in Sodomis pie casteque inter nefariam gentem conversatus, qui propter solam hospitalitatis officium etiam susceptor effectus est angelorum, sulphureumque exitium ac Sodomitarum evasit incendium, mansitque postea in urbe Segor, quæ est juxta mare Mortuum. Tertullianus, II, 602. — S. Ambrosius, XIV, 421, 426, 440, 441, 477; XV, 1539; XVI, 214. — Juvencus, XIX, 555 et seqq., 559, 565. — S. Petrus Chrysologus, LIII, in sermonibus 10, 12, 42. — S. Maximus Taurin., LVII, 464. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 662. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 750; LXXVII, 102, 105, 853, 856. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 134, 245. — Rabanus Maurus, CVII, 553; CXI, 36. — Walafridus Strab., CXIII, 150, 155. — Haymo, CXVIII, 911. — Guibertus abb., CLVI, 117, 118. — Rupertus abb., CLXVII, 574, 415. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 616 et seqq.; CLXXVI, 1035, 1024. — S. Bernardus, CLXXIV, 1041. — Gerhohus, CXCIII, 752. — Petrus Comestor, CXCIII, 1101. — Alanus de Insulis, CCX, 544.

MACHABÆI principes, Judas scilicet et fratres ejus, qui bellum gloriosum adversus hostes populi Dei gesserunt. Tertullianus, II, 606. — S. Augustinus, XXXV, 2192; XLV, 1755. — S. Valerianus, LII, 746, 747. — S. Maximus Taurin., 691-698. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1293 et seqq. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748 et seqq. — Petrus Comestor, CXCIII, 1505 et seqq. — Hugo Ezerianus, CCII, 198.

MACHABÆI septem fratres, in fide stabiles, in spe fortes, divinas legis constantissimi observatores, inter tormenta acerbissima patientes, ab Antiocho rege pro lege Dei cum matre eorum atrociter interempti, coronas martyrii meruerunt. S. Cyprianus, IV, 551, 668, 671. — S. Zeno,

XI, 578. — S. Ambrosius, XVI, 633, 638. — S. Hieronymus, XXIII, 911, 1066. — S. Gaudentius, XVI, 948, 949 et seqq. — S. Augustinus, LXXXIII, 156; XXXV, 2192; XXXVI, 589, 853, 856, 868; XXXVII, 1945; XXXVIII, 302, 1500, 1577, 1579, 1580; XLI, 596; XLIII, 729; XLV, 1735. — S. Leo Magnus, LIV, 241; LV, 520. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 148, 174, 175, 425. — Ven. Beda, XCIII, 451. — Rabanus Maurus, CIX, 1256, 1257; CXI, 66. — Rupertus abb., CLXIX, 1422.

MALACHIAS, post egressionem populi in Sophiam genitus; vir justus et aspectu decorus, quem Judæi Malachiam, id est angelum Domini, ideo asserunt vocatum, quia quæcumque prædicebat, confestim angelo de celis veniente, confirmabatur. Hic autem admodum juvenis mortuus atque in agro proprio sepultus est. S. Hieronymus, XXV, 1541; XXVI, 124. — S. Augustinus, XLI, 583, 699. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 174. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maurus, CIX, 69.

MANASSES, di status in millibus, una cum Joseph patre suo mystice passus tributum. Hi sunt patres apostolorum et principes populi Judæorum, tribus Jacob, et præclara progenies Israel. Quibus pater mortuus pro divitiarum copiis, sanctificationis gratiam dereliquit, quippe regnante Joseph in Ægypto, regnaverunt, ibique etiam post longam vitam quietem occubuerunt et sepulti sunt. S. Hilarius, IX, 588. — S. Ambrosius, XVI, 968, 969. — S. Hieronymus, XXIII, 1079; XXV, 1540. — S. Augustinus, XXXIV, 820; LXXXVI, 719, 1022. — Cassiodorus, LXX, 580. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 136. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CIX, 263, 581; CXI, 49, 65. — Haymo, CXVI, 195; CXVIII, 928. — Rupertus abb., CLXX, 585. — Petrus Comestor, CXCIII, 1415.

MARDOCHÆUS, defensor et tutor Esther, captivus abductus in Babylonem, et a rege summo honore affectus. Rabanus Maurus, CIX, 645, 660. — Walafridus Strab., CXIII, 744. — Rupertus abb., CLXVIII, 195, 879; CLXIX, 1000, 1579, 1580, 1582, 1584.

MARIA, soror Moysis et Aaron, cum ipse initium hominum Moysen obmurmurasset, in poenam lepra percussa est. S. Zeno, XI, 510. — S. Ambrosius, XVI, 1205, 1204. — S. Hieronymus, XXIII, 885. — S. Augustinus, XXXI, 1638. — S. Salvianus, LIII, 46. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Ven. Beda, XCIII, 400, 405. — Rabanus Maurus, CVIII, 661, 662, 664, 666, 850; CXI, 55. — Rupertus abb., CLXVII, 652, 869, 872. — Gerhohus, CXCIII, 1026. — Petrus Comestor, CXCIII, 1227, 1233. — Petrus Cantor, CCV, 154.

MATHAN, sacerdos Baal. S. Augustinus, XXXII, 653. — B. Alcuinus, C, 725.

MATHATHIAS, sacerdos magnus, qui studium pro tuenda religione ostendit, et pro illa strenue decertavit. Rabanus Maurus, CIX, 1140, 1145, 1148. — Rupertus abb., CLXVIII, 879.

MATHUSALEM, filius Henoch, qui solus in terra vixit 969 annis. S. Hilarius, X, 537. — Juvencus, XIX, 551. — S. Hieronymus, XXIII, 947. — S. Augustinus, XXXIV, 518; XLI, 449, 451; XLIV, 598. — Rabanus Maurus, CVII, 510, 511; CXI, 35.

MELCHISEDECH, rex Salem, sacerdos Dei altissimi primus, verique oblator sacrificii, cujus origo secreta. Iste Abraham revertenti post victoriam benedixit, idem in typo veri sacrificii de frugibus terræ prior panem et vinum Deo hostiam obtulit, quia sacerdotium et regnum vere primogenitis debebatur, antequam Aaron sacerdotis fungeretur. Post diluvium urbem condidit Salem, id est Jerusalem, in qua regnavit et decessit annis sexcentis natus. — S. Cyprianus, IV, 575, 576. — Philastrius, XII, 1186, 1251, 1262, 1505. — S. Ambrosius, XIV, 475; XVI, 401, 458, 607. — S. Hieronymus, XXII, 676 et seqq.; XXIII, 961. — S. Augustinus, LXXXIII, 769; XXXIV, 567; XXXV, 2523-2529; XLI, 500. — S. Maximus Taurin., LVII, 798. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 152, 259. — B. Alcuinus, C, 556, 1062, 1063 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 510; CVIII, 505; CXI, 55. — Remigius monac., CXXXI, 100. — Guibertus abb., CLVI, 127. — S. Bruno Astensis, CXIV, 168, 189, 1127. — Rupertus abb., CLXVII, 577, 578, 580; CLXVIII, 1815; CLXX, 585. — Petrus Comestor, CXCIII, 1094. — Philippus de Harveng, CCIII, 670, 671. — S. Martinus Legion., CCVIII, 218.

MICHÆAS propheta, de tribu Ephraim in Morasthi ortus est. Hic quoniam peccantem Achab sæpius arguebat, sub Joram filio ejus de præcipitio magno projectus occubuit. Sepultus est in terra sua juxta Polyandrum, quod est prope Naim. S. Ambrosius, XVI, 1254. — Cassiodorus, LXX, 1164. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maurus, CIX, 216,

490 — Walafridus Strab., CXIII, 610. — Haymo, CXVII, 141 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXIX, 118. — Godefridus abb., CLXXIV, 511. — S. Martinus Legion., (CVIII, 169).

MICHAEL, filia Saulis, quae data fuit in uxorem Davidi, cui vitam servavit demittens eum per fenestram, sed ipsum coram Domino saltantem deiecit. — S. Ambrosius, XVI, 1179. — Ven. Beda, XCI, 681. — Rabanus Maurus, CIX, 85, 86. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1313. — Petrus Cantor, CCV, 60.

MOAB, filius Lot, cujus generatio a Deo maledicta. — S. Hilarius, IX, 389. — S. Augustinus, XXXIV, 759; XXXVII, 1032. — Rabanus Maurus, CIX, 379; CXI, 36.

MOYSES, filius Amram ex tribu Levi, dux et propheta Israel, regis filius adoptivus, Dei amicus, Pharaonis dominus, populum Dei a iugo Aegyptiorum liberavit, quem in eremo quadraginta annis rexit; multiplicibus victoriis miraculisque clarus obit centum viginti annos natus. — Tertullianus, I, 582, 584, 597, 403; II, 83, 257, 305, 326, 346, 456, 600, 602, 622, 697, 763, 835, 876, 937. — S. Cyprianus, IV, 481, 662, 681. — S. Zeno, XI, 576. — S. Ambrosius, XIV, 121, 123, 245, 319, 329, 1152; XV, 1501, 1119, 1462, 1471, 1510; XVI, 111, 112, 161, 171, 502, 479, 1136, 12, 6, 1228; XVII, 39, 40, 825. — S. Hieronymus, XXIII, 238, 40, 241, 307, 577; XXIV, 97, 98, 697; XXVI, 239, 331, 576, 591, 420. — S. Augustinus, XXXIII, 96, 521, 610, 611; XXXIV, 18, 597, 599, 614, 619, 653, 656, 681, 7, 6, 713; XXXV, 1403, 1779, 2170-2172, 2174, 2198, 2224; XXXVI, 889, 933; XXXVII, 1141, 1265, 1267, 1329, 1414, 1789, 1789, 1802, 1857; XXXVIII, 39, 63, 61, 81, 161, 184, 199, 187, 758; XXXIX, 1533, 1553, 1653, 1781, 1789, 1813, 2026, 2262; XL, 662, 685; XLI, 565, 569, 586, 594, 662; XLII, 229, 320, 321, 323, 325, 326, 330, 351, 445, 446, 450, 452, 461, 568, 811, 812; XLIII, 503. — Cassianus, CLIX, 862. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus 43, 65, 19, 83, 126, 131, 147. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. — S. Fulgentius, LXV, 593. — Cassiodorus, LXX, 526, 613, 614. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 796-798, 872; LXXVI, 60, 71, 72, 100, 110, 409, 947, 970, 1209; LXXVII, 20, 21, 31, 33, 39, 474; LXXIX, 67, 283, 2-6, 409. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 137, 2-8 *et seqq.*, 571. — Ven. Beda, XCIII, 563-567, 405, 407, 417. — Rabanus Maurus, CVIII, 14, 15, 17, 18, 25 *et seqq.*, 84, 86, 88, 81, 2-0-254, 259, 310, 478, 563, 627, 6, 0, 740, 776, 777, 921; CIX, 61, 719; CX, 661; CXI, 52, 922; CXII, 800. — Walafridus Strab., CXIII, 192 *et seqq.*, 202 *et seqq.*, 212, 434; CXIV, 442, 819 *et seqq.* — Angelomus Luxov., CXV, 111, 112. — Haymo, CXVI, 193, 704, 709; CXVII, 909. — S. Petrus Damian., CXLV, 687. — Samuel Marochianus, CXLIX, 341. — Ekkehardus, CLIV, 497-499. — S. Bruno Astensis., CLXIV, 531 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 573, 576, 578, 590, 6, 1, 6-3, 697, 728, 742, 962, 997, 998; CLXVIII, 879, 13-0; CLXIX, 19, 64, 73, 102, 107, 117, 118, 121, 267, 1104; CLXX, 77, 105, 111, 573, 580. — Ven. Hilbertus, CLXXI, 1281. — Godefridus abb., CLXXIV, 646, 647. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 52, 53, 634, 849 *et seqq.*; CLXXVII, 497, 693, 718, 719. — Hervens, CLXXXI, 1631, 1635. — Petrus Lombardus, CXCI, 893; CXCH, 82. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 532, 534. — Adamus Scotus, CXCVIII, 751, 753, 773-775, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1443 *et seqq.*, 1190 *et seqq.*, 12-9. — Philippus de Harveag, CCIII, 1165. — Petrus Cantor, CCV, 79, 157, 175, 212. — S. Martinus Legion., CCVIII, 169, 170. — Alanus de Insulis, CIX, 343, 345.

NAAMAN, militem praefectus apud regem Syriam, quem a lepra Elias mundavit. — S. Optatus, XI, 1061, 1062. — S. Ambrosius, XIV, 1222, 1627. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 141. — Ven. Beda, XCII, 57; XCIII, 454; CIV, 1237. — Rabanus Maurus, CIX, 231, 232. — Angelomus Luxov., CXV, 503. — Rupertus abb., CLXVII, 1263. — Godefridus abb., CLXXIV, 220, 221. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 719, 720. — Adamus Scotus, CXCVIII, 441. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1391.

NABAL, vir iniquus et avarus, cujus uxor Abigail Davidi placuit. — S. Ambrosius, XVI, 1067. — S. Salvianus, LIII, 52. — Rabanus Maurus, CIX, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 1114. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Petrus Cantor, CCV, 83, 336.

NABOTH, quem, instigante Jezabel, lapidavit Achab, eo quod vineam suam illi concedere noluerit. — S. Ambrosius, XIV, 751, 759; XV, 1800; XVI, 163, 345, 10, 2, 1097, 1098. — S. Hieronymus, XXIV, 259. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 224. — Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 65. — Angelomus Luxov., CXV, 488, 489. — Haymo, CXVII, 13. — Rupertus abb., CLXVIII, 22, 23, 26, 679; CLXIX, 157, 159. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1583.

NABUCHODONOSOR, rex Babylonis potentissimus,

qui propter superbiam septem annos inter feras habitavit. — Tertullianus, I, 1218, 1269; II, 611, 731. — S. Hieronymus, XXIV, 843. — S. Augustinus, XXXIII, 523, 598, 796, 816; XXXV, 2391; XXXVIII, 1381; XXXIX, 150. — S. Salvianus, LIII, 110. — Anonymus, LIX, 532. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 688; LXXVI, 625, 715, LXXVII, 18. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 162. — B. Alcuinus, C, 1129. — Rabanus Maurus, CIX, 272, 276, 301, 374, 545, 558, 601, 611; CX, 803; CXI, 63, 876, 1102. — Walafridus Strab., CXIII, 691; CXIV, 42. — Angelomus Luxov., CXV, 542. — Ekkeardus, CLIV, 543. — Rupertus abb., CLXVII, 1300, 1503, 1-07; CLXVIII, 516; CLXIX, 1000, 1066, 1068, 1342, 1343 *et seqq.*, 1356, 1358. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1232, 1233, 1275 *et seqq.*, 1312, 1314, 1315. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1420.

NADAB, filius Aaronis, cum fratre suo Abiu igne consumptus perit. — S. Hilarius, IX, 483. — S. Salvianus, LIII, 45. — Rabanus Maurus, CVIII, 341, 342, 344. — Walafridus Strab., CXIII, 525. — Rupertus abb., CLXVII, 792. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1203.

NATHAN propheta, de tribu Simeon, in Helcesi, trans Betharim natus, ibique mortuus, suo jacet in tumulo. — S. Augustinus, XLI, 587, 588. — S. Isidorus Hispal., LXXVIII, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 167 *et seqq.*

NATHAN propheta, ex Gabaonitis, qui David regem legem Dei docuit, et peccatum quod esset in Bethsabee praeparatus manifestavit; qui Salomonem ungens in principem consecravit; obit senex in terra sua, sepultusque est cum dignitate. — S. Hilarius, IX, 581. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 790, 798; LXXVII, 53. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Rabanus Maurus, CIX, 1015. — Walafridus Strab., CXIII, 573 *et seqq.*, 634.

NEHEMIAS, ex tribu Juda, qui cum Zorobabel sub rege Dario templum Domini reaedificavit, muros Jerusalem exstruxit, atque Israel ad primum statum reduxit, cultum quoque religionis jusque sacerdotum et Levitarum restituit; in Jerusalem sepultus est. — S. Ambrosius, XVI, 173, 174. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 147. — Vener. Beda, XCI, 883, 884, 886 *et seqq.*, 921, 923. — Rabanus Maurus, CXI, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 713. — Haymo, CXVII, 23. — Rupertus abb., CLXVII, 879; CLXIX, 1378, 1379. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1143. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1483, 1484.

NEPHTHALIM, filius Jacob, in pinguedine terrae uberimus, et in doctrina legis abundans. — S. Ambrosius, XIV, 687; XVI, 1093. — S. Augustinus, XXXVI, 853. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 153. — B. Alcuinus, C, 1131.

NEMROD, potens et robustus venator, prior arripuit insuetam in populos tyrannidem, et ipse aggressus est adversus Deum impietatis edificare turrim. — Philastrius, XII, 1224. — S. Ambrosius, XIV, 406, 415. — S. Hieronymus, XXIII, 953. — Paulus Orosius, XXXII, 758. — S. Augustinus, XXXIV, 551; XLI, 491. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 257. — Rabanus Maurus, CVII, 528, 530; CXI, 53. — Rupertus abb., CLXVII, 366. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1087.

NOE, filius Lamech, decimus ab Adam, secundus pater orbis atque reparator, iustitia insignis, longanimitas in spe, sapiens in opere, solus in terris iustus. Iste jusus arcam condidit, admonitus introivit, nec horruit diluvii fluctus. Nongentesimo quinquagesimo anno mortuus est. — Tertullianus, I, 1307 *et seqq.*; II, 310, 600, 601. — S. Cyprianus, IV, 358, 505. — Philastrius, XII, 1214, 1261, 1303. — S. Ambrosius, XIV, 361, 563, 577, 382, 393, 417, 701, 1006; XV, 1610; XVI, 59, 1181. — S. Hieronymus, XXII, 677, 678; XXIII, 236, 948. — S. Augustinus, XXXII, 111, 272; XXXVII, 1558, 1731; XXXIX, 1611, 1952, 1953, 2028; 2068; XL, 717; XLI, 477, 598; XLII, 262, 266, 267. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 13, 14, 69, 147, 160, 163. — S. Maximus Taurin., LVII, 576, 602. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 535, 671; LXXVI, 976. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 102, 152, 223 *et seqq.*, 235. — B. Alcuinus, C, 527, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 513; CIX, 281, 1085; CXI, 53. — Walafridus Strab., CXIII, 110, 1-1. — Angelomus Luxov., CXV, 162. — Haymo, CXVIII, 891. — S. Petrus Damian., CXLIV, 41. — Gilbertus abb., CLVI, 88, 98. — S. Bruno Astensis., CLXIV, 177 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 341 *et seqq.*, 349, 362; CLXIX, 87, 91, 286, 1266; CLXX, 100, 431, 582. — Godefridus abb., CLXXIV, 1112, 1113. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 48 *et seqq.*, 655, 614; CLXXVII, 694, 704, 1089. — Hervens, CLXXI, 1646, 1647. — Petrus Lombardus, CXCI, 491. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1083, 1087. — Petrus Cantor, CCV, 253. — S. Martinus Legion., CCVIII, 618.

NOEMI, uxor Elimelech. — S. Ambrosius, XVI, 245. —

S. Augustinus, XII, 468. — Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1205, 1210, 1211, 1221.

OSCHOSIAS, filius Achab, qui propheta Dei, maxime Eliam persecutus est. Rabanus Maurus, CIX, 221; CXI, 65. — Paschasius Radbertus, CXX, 70.

OPHNI ET PHINES, filii ambo Heli sacerdotis magni, qui propter scelera in bello adversus Philistinios occisi interierunt. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 29-30. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 279. — Rabanus Maurus, CIX, 21, 27; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 281. — Petrus Cantor, CCV, 366.

ONAN, filius Iunee, qui Thamar duxit uxorem fratris sui et illi semen suscitaret, sed frustrabat eam ne mater fieret, propterea a Deo punitus. S. Zeno, XI, 436. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 268. — Godefridus abb., CLXIV, 1023, 1027.

OSEE propheta, de tribu Issachar, ortus in Belemoth, et in terra sua sepultus. S. Hieronymus, XXIV, 22, 122; XXV, 819, 950. — S. Augustinus, XII, 381; XLII, 459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 144, 169, 170. — Haymo, CXVII, 11 et seqq., 222. — Rupertus abb., CLXVIII, 18.

OTHONIEL, filius Cenez, regem Mesopotamiae devicit et a servitute liberavit populum Israel quem per quadraginta annos jecitavit. Rabanus Maurus, CVII, 1111, 1123, 1127, 1128. — Rupertus abb., CLXVII, 1024. — Petrus Cantor, CCV, 73.

OZIAS, rex Juda, qui sibi sumens officium sacerdotum, cum incensum adolere voluisset, lepra punitus est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — S. Agobardus, CIV, 135, 141. — Rabanus Maurus, CIX, 246, 503, 512, 562. — Rupertus abb., CLXVIII, 1316. — Petrus Cantor, CCV, 13.

PHARAO, rex Egypti, qui servitute oppressit Israel, et cum a Moyse liberatum insequeretur fugientem, cum omni suo exercitu in aquis submersus perit. S. Hilarius, IX, 762. — S. Ambrosius, XIV, 421; XV, 1500, 1153. — S. Hieronymus, XXIV, 339, 619, 620, 637; XXV, 277. — S. Augustinus, XXXIII, 219; XXXIV, 498, 501, 601; XXXV, 2080, 2081; XXXVI, 1750, 1771; XXXVIII, 72, 75; XLI, 521; XLIV, 911. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1044. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 537, 916. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 288 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 634, 644, 647; CVIII, 27, 28; CX, 795, 796, 798, 800, 811, 814, 820, 821; CXI, 52. — Walafrius Strab., CXIII, 205. — S. Bruno Astens., CLXIV, 274, 241 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 525, 565, 569, 588, 625; CLXVIII, 1394; CLIX, 61, 62, 1146. — Adamus Scotus, CXCVIII, 332.

PHAREZ, filius Juda de Thamar. S. Ambrosius, XV, 1507, 1601. — Godefridus abb., CLXIV, 1025, 1021.

PHENENNA, Elcana uxor, quae illi plurimos genuit liberos. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27. — Angelomus Luxov., CXV, 248 et seqq. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1296.

PHINEES sacerdos, filius Eleazari sacerdotis, filii Aaron, zelum Domini agens, Zambri coeuntem impudicum simul cum scorto Madianitide telo percussit, atque perpetuus sacerdotii infelix praemiumque victimarum in generationibus Israel meruit, pro eo quod zelo divini amoris accensus iram Domini feriendo placavit. S. Hieronymus, XXIII, 512; XXVII, 203. — S. Augustinus, XXXIX, 2263. — S. Prosperus, LI, 503. — Anonymus, LIX, 557. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 872; LXXVI, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110, 138, 426. — Ven. Beda, XCIII, 408. — Rabanus Maurus, CIX, 21. — Rupertus abb., CLXIX, 881. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1210. — Alanus de Insulis, CCX, 261.

PUERI TRES, ex stirpe regia clari, memoria gloriosi, scientia eruditi, fide pares, devotione stabiles, incorrupti corpore, sobrii mente, iudices provinciarum, et regum principum, paternarum quoque memores legum et a cibis gentium vel immolatis nequaquam polluti, legumibus vitam degentes et oleribus. Hi vigore virtutis contempserunt mortem, idolorum non adoraverunt ritum, regem savissimum fidei robore vicerunt, restinxerunt quoque camini flammantis incendia, et inter horrendas spissa caligine flammam huiusmodi apertis vocibus cecinerunt. Jacent in Babylonia pariter sub uno specu positi, et cum magna veneratione sepulti. S. Cyprianus, IV, 353, 427, 490, 667. — S. Zeno, XI, 522, 525. — S. Hieronymus, XXIV, 599; XXV, 511, 512. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146. — Rupertus abb., CLXVIII, 879; CLXIX, 1353, 1354, 1368; CLXX, 124. — Petrus Lombardus, CXCH, 498.

RACHIEL, filia Laban, uxor Jacob, mater Joseph et Benjamin. S. Cyprianus, IV, 689. — S. Hilarius, IX, 925. — S. Ambrosius, XVI, 222, 223, 262, 289, 1237. — Ju-

venus, XIX, 368 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 257, XXV, 930. — S. Augustinus, XXXIV, 1046; XLII, 452. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — S. Paulinus Nolan., LXI, 209. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 75, 164, 764, 951; LXXVII, 449. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 140, 259 et seqq., 264 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 607, 617, 763, 903; CXI, 40, 773. — Angelomus Luxov., CXV, 126, 216 et seqq. — Paschasius Radbertus, CXX, 81, 133, 144, 145. — S. Petrus Damian., CXI.V, 303, 590, 1004-1006. — S. Bruno Astens., CLXIV, 217. — Rupertus abb., CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 735, 1276, 1277.

RAHAB meretrix, quae exploratores missos in urbe Jericho excepit hospitio, et sic illos salvavit; pro mercede, in captione urbis, cum suis servata. S. Ambrosius, XV, 1020, 1598, 1776; XVI, 674, 675; XVII, 696. — S. Hieronymus, XXIII, 243. — S. Augustinus, XI, 540, 541 et seqq. — S. Fulgentius, LXV, 514, 515. — Casiodorus, LXX, 619. — Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 571, 574. — Ven. Beda, XCIII, 417. — Paschasius Radbertus, CXX, 61. — Rupertus abb., CLXVIII, 887, 1315; CLIX, 76. — Godefridus abb., CLXXIV, 1024-1026. — Hervaeus, CLXXI, 1636. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1261.

REBECCA, filia Bathuelis, et uxor Isaac cui geminos genuit liberos, Esau scilicet et Jacob. Tertullianus, II, 598, 904. — S. Ambrosius, XIV, 432, 453; XV, 1245; XVI, 1216. — Juvenius, XIX, 364 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 254. — S. Augustinus, XXXVII, 1673; XXXVIII, 58; XXXIX, 1757, 1758. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 770, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 252, 253. — B. Alcuinus, C, 549. — Rabanus Maurus, CVII, 569, 571, 573, 578, 840, 890. — Walafrius Strab., CIII, 153. — Angelomus Luxov., CXV, 201, 202 et seqq. — Remigius monac., CXXXI, 98. — Guibertus abb., CLII, 200. — S. Bruno Astens., CLXIV, 199, 200 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 459-441, 443, 447; CLXVIII, 1313, 1315; CLXIX, 101, 104. — Hugo de S. Vict., CLXXV, 617 et seqq. — Adamus Scotus, CXCVIII, 135, 136. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1107, 1109.

ROBOAM, filius Salomonis, cui successit. Illo regnante, Israel in duas partes divisus est, et inde regnum Juda et Roboam et regnum Israel cui Jeroboam praefuit. S. Hieronymus, XXIV, 61. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Walafrius Strab., CXIII, 681. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 707. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1372.

RUBEN, primogenitus filius Israel, aetate fratribus major, sed posteritate numero minor, paternam torum polluit, atque ordinem primogenitae dignitatis amisit. Rufinus, XXI, 314. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135, 267. — B. Alcuinus, C, 1150. — Rabanus Maurus, CVII, 618; CVIII, 1145; CIX, 509; CXI, 45.

RUTH, mulier alienigena ex populo gentili, natione Moabit, quam Booz in uxorem duxit, ex qua postea David oriundus. S. Ambrosius, XV, 1601-1603. — S. Augustinus, XL, 455. — S. Maximus Taurin., LVII, 818. — S. Paulinus Nolan., LXI, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 390, 391. — Ven. Beda, CL, 1121. — Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1206, 1208, 1212, 1215, 1221; CX, 463; CXI, 111. — Paschasius Radbertus, CXX, 66, 89. — Rupertus abb., CLXVII, 1057, 1100, 1315, 1316; CLXVIII, 1313; CLIX, 76. — Godefridus abb., CLXXIV, 1026. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 688; CLXVII, 1063. — Petrus Comestor, CXCVIII, 125.

SABA REGINA, quae ab intervallis ultimis excitata venit ad audiendam Salomonis sapientiam. S. Maximus Taurin., LVII, 815. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 417. — Ven. Beda, XCIII, 446. — Angelomus Luxov., CXV, 461. — Rupertus abb., CLXVII, 1173. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 181. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1569.

SALMANAZAR rex Assyriorum, qui contra Samariam pugnavit, et transtulit Israel cum Osee rege in Assyriam. S. Hieronymus, XXIV, 379. — Walafrius Strab., CXIII, 725 et seqq.

SALOMON, filius David ex Bethsabee, vocatus sapientissimus hominum et Domini dedicator templi: felix imperio, paternis meritis impar, dilectus a Deo, sapiens in iudicio, in sententia justus, pacificus in regno. Qui poposcit sapientiam et impetravit, ut sciret dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum, naturas animalium et cogitationes hominum. Hic quoque mores composuit, rerum naturas reperit, sacramenta Christi et Ecclesiae revelavit. Cujus principia bona fuerunt, novissima verum; nam, post multarum virtutum gloriam, amore depravatus femineo, et acceptam sapientiam perdidit, et in profundum idololatriae benda ruita demersus est. Quadraginta annis regnavit, quinquaginta et duobus aetatem peregit, et sepultus est in civitate patris sui Bethleem. S. Hilarius, 685.

708, 826, 947, 948, 975. — S. Ambrosius, XIV, 857, 892, 894, 896, 1155; XV, 1289, 1290, 1417, 1594, 1598. — S. Hieronymus, XXII, 675 *et seqq.*, 682, 683; XXIII, 245, 289, 512, 1011-1013, 1025, 1041, 1118; XXIV, 61. — S. Augustinus, XXIV, 77, 78, 435, 468; XXXVI, 94, 901; XXXVII, 1133, 1667, 1668; XL, 540, 541, 854; XLII, 285, 480, 483, 489. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 48, 163. — Cassiodorus, LXXI, 1115. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 998; LXXVI, 199, 998; I, XVII, 101. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 161, 415 *et seqq.*, 416, 417. — Ven. Beda, XCI, 757; XCIII, 441 *et seqq.* — B. Alcuinus, 658, 669, 725; CI, 1123, 1126, 1127. — Rabanus Maurus, CVIII, 187; CIX, 150, 152, 155 *et seqq.*, 186, 269, 468, 1096, 1097; CXI, 51, 101. — Walafridus Strab., CXIII, 584, 658, 674. — Angelomus Luxov., CXV, 597, 408 *et seqq.* — Panchasius Radbertus, CXX, 48, 65, 67. — Hincmarus, CXXV, 817. — Rupertus abb., CLXVII, 1141, 1145, 1176, 1178; CLXVIII, 877, 878, 880-882, 1207. — Godefridus abb., CLXXIV, 759. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 115, 116, 703, 704; CLXXVII, 698, 697, 714, 715, 868 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 86, 254. — Richardus a S. Vict., CXVI, 225 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1347 *et seqq.*, 1569, 1570. — Philippus de Harveng, CIII, 625 *et seqq.*, 650 *et seqq.*, 645-645, 653, 659, 1002. — Alanus de Insulis, CXX, 75.

SAM-ON, filius promissionis, gentis patre Manse, ex tribu Dan, Nazareus vocatus, liberator Israel, et omnium fortissimus. Iste rugientem leonem mactavit, faunusque ab ore mortui tulit, aeras quoque portarum humeris tollens, in vertice montis imposuit. Vulpium caudis vinctis igne totam regionem Philistinorum succendit; vinctus rescissis funibus, maxillamini mille viros peremit. Nervis intertexta vincula, ut lincea illa, disrupta. Posthac avaritia illecebrosae mulieris deceptus, detonsis crinibus, vim suae virtutis amisit; nec mora, effossis oculis, columnas templi concutens, ruina oppressus pariter cum hostibus deficit. Iudicavit Israel annis viginti, et positus est in sepulchro patris sui. Philastrius, XII, 1122. — S. Ambrosius, XIV, 692; XVI, 744-746, 985 *et seqq.*, 995; XVII, 774, 775. — S. Hieronymus, XXII, 678; XXIII, 241, 921. — S. Augustinus, XXXV, 2177, 2202; XXXVII, 1041, 1126; XXXIX, 1659; XL, 702; XLI, 35, 39, 576; XLIII, 751. — S. Paulinus Nolan., LXI, 264. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787; LXXVI, 1133, 1134. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 159, 389, 390. — Rabanus Maurus, CVIII, 1195, 1196 *et seqq.*; CXI, 57; CXII, 804. — Rupertus abb., CLXVII, 1041, 1045. — Godefridus abb., CLXXIV, 275, 276 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 263, 680. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1285 *et seqq.* — Alanus de Insulis, CXX, 212, 544.

SAMUEL propheta, filius Elcana, de Ramatha, ex tribu Ephraim, connumeratus Moyse in sacerdotibus Dei, ab ipsius cunabulis Domino consecratus, sedulus in ministerio, in gente princeps, in templo vates, cuius verbo obtemperaverunt caeli, occurrerunt nubila, effusi sunt imbres. Hic triumphator ex hostibus, Adjutorii lapidem posuit; hic primum principem in regno unxit. Sepultus est in suo vicu Ramatha, quae est in Bethleem. Tertulianus, II, 740. — S. Hilarius, IX, 233, 254. — S. Zeno, XI, 576. — S. Ambrosius, XVII, 269. — S. Augustinus, XXII, 648, 652; XXXV, 2179, 2250, 2244, 2246; XXXVII, 1345; XL, 142, 143, 162, 163, 165, 553, 606; XLI, 552, 553. — Cassianus, XLIX, 517. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 408, 970; LXXIX, 115, 135 *et seqq.*, 141, 142, 221, 260 *et seqq.*, 294, 317, 350, 410, 441 *et seqq.*, 455 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 159, 391, 452. — Ven. Beda, XCI, 512, 515, 519, 541, 542, 548, 551, 564, 571, 674, 698; XCIII, 439, 453. — B. Alcuinus, CI, 1124, 1125. — Rabanus Maurus, CIX, 15, 15, 20, 25, 53, 54, 59, 45, 49, 56, 1094; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 278 *et seqq.*, 294 *et seqq.*, 505 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 891. — S. Petrus Damian., CXLV, 551. — Rupertus abb., CLXVII, 1061, 1070, 1078; CLXVIII, 879, 1390. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 682 *et seqq.* — Petrus Lombardus, CXCI, 895; CXCII, 497, 498. — Gerhohus, CXCIV, 152. — Richardus a S. Victore, CXVI, 551. — Adamus Scotus, CXCVIII, 290, 822, 825. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1295, 1297, 1505, 1506, 1518, 1520. — Petrus Cantor, CCV, 80.

SARA, Abraham uxor et mater Isaac. S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 454, 456, 449, 497; XVI, 539, 785. — Juvenius, XIX, 585 *et seqq.*, 559, 561, 563 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 199. — S. Augustinus, XXXII, 619; XXXIII, 32. — 797; XXXIV, 535; XXXV, 2135; XXXVII, 1295, 1475; XXXIX, 1748; XL, 165, XLI, 439, 498, 507, 508; XLII, 422, 424, 425; XLIV, 720. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 917, 918. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 242. — Ven. Beda, XCII, 797. — Rabanus Maurus, CVII, 547, 552, 553, 560, 561, 570; CXI, 57. — Walafridus Strab., CXIII, 426, 154. — Guibertus abb., CLVI, 175. — S. Bruno

Atens., CLXIV, 187 *et seqq.*, 199 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 572, 597, 417, 455; CLXX, 579. — Hervius, CLXXXI, 1648, 1649 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 755. — Wolbero abb., CXCIV, 1010. — Adamus Scotus, CXCIV, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1106. — Philippus de Harveng, CCIII, 653, 498. — S. Martinus Legion., CCVIII, 220.

SAUL, filius Cis, primus rex populi Judaici a Samuele consecratus, sed propter inobedientiam a Deo derelictus, in praelio adversus Philistaeos devictus, sibi moram concevit. S. Cyprianus, IV, 259, 510, 595, 641, 667. — S. Ambrosius, XIV, 970, 1150; XVII, 645, 646, 944. — S. Hieronymus, XXIV, 501; XXV, 854, 883. — S. Augustinus, XXXIII, 171; XXXV, 2178; XXXVI, 148, 600, 619, 665; XXXVII, 1345; XXXVIII, 918, 1278; XL, 151, 154, 155; XLI, 536, 538, 577; XLIII, 298. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone, 109. — S. Maximus Taurin., I, VII, 315, 316. — S. Fulgentius, LXV, 566, 567. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 46; LXXVI, 70, 344, 575, 599, 741, 1102; LXXVII, 17, 53, 55; LXXIX, 248, 252, 260, 537, 537, 546 *et seqq.*, 561, 408, 406. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 101, 404, 404, 406, 410. — Ven. Beda, XCI, 577, 584, 592, 594, 635, 635, 698, 709; XCIII, 434, 442. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CIX, 56 *et seqq.*, 44, 45, 70, 73; CXI, 58. — Walafridus Strab., CXIII, 588, 564, 616. — Angelomus Luxov., CXV, 505, 510. — S. Petrus Damian., CXLV, 106, 726. — S. Bruno Carthus., CLII, 660. — Rupertus abb., CLXVII, 1087, 1088, 1115, 1117; CLXVIII, 1590. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 687, 689. — Gerhohus, CXCIII, 153, 154. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1503, 1506, 1522. — Philippus de Harveng, CIII, 872, 925. — Petrus Cantor, CCV, 60, 62. — SED-CLIAS, rex Juda, cujus oculos in Reblatha rex Babylonis, qui eum viderat, evulsit. S. Hieronymus, XXIV, 815. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787, 788. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 274, 535; CXI, 64, 608, 1076, 1078, 1081, 1176. — Walafridus Strab., CXIII, 692; CXIV, 50. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1421, 1426, 1427.

SEM, filius Noe, qui nuditatem patris sui operuit, et ideo specialiter ab illo benedictus, in filijs suis A-liam possedit. S. Ambrosius, XIV, 565, 412, 676, 677; XV, 1810. — S. Hieronymus, XXIV, 961. — S. Augustinus, XLI, 477, 488. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — B. Alcuinus, C, 552. — Rabanus Maurus, CVII, 525; CIX, 281; CXI, 54. — Angelomus Luxov., CXV, 168. — Remigius monach., CXXI, 78. — Guibertus abb., CLVI, 109. — Rupertus abb., CLXVII, 363 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1090.

SEMEI, ex familia Saul, qui David maledixit, sed pro injuria illata obtinuit veniam; Davide mortuo, a Salomone ad mortem damnatus est. S. Augustinus, XLIV, 906. — Rabanus Maurus, IX, 106, 168.

SENNA-HERIB, rex Assyriae, qui, regnante Ezechia, universas civitates Judaeas oppugnavit. S. Hieronymus, XXIII, 558; XXIV, 379. — Rabanus Maurus, CIX, 258, 519. — Haymo, CXVI, 777, 896, 900. — Rupertus abb., CLXVIII, 547; CLIX, 1339.

SEPHORA, filia Jethro, quam Moyses duxit uxorem. S. Ambrosius, XVI, 826. — Rabanus Maurus, CVIII, 26. — Rupertus abb., CLXVI, 587.

SETH, filius Adami tertius et pater Enos; nonaginta et duodecim annos natus occubuit. Juvenius, XIX, 551. — S. Augustinus, XLI, 487, 460, 461, 463, 469. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 228. — Rabanus Maurus, CXI, 32. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 640. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1090.

SIMEON, princeps scribarum, et violatae pudicitiae vitulex, non habens hereditatem, sed manens in tribu Juda particeps in possessione. S. Ambrosius, XIV, 676, 677; XV, 1610. — Rufinus, XXI, 515 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153.

SISARA, dux Jabia exercitus, cujus tempora ligno transfodit Jahel. S. Augustinus, XXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1152, 1155; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXVII, 1051, 1053. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1275.

SOPHONIAS, de tribu Simeon, filius Chusi, in agro Sarabath ortus, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 195 *et seqq.*

SUSANNA, filia Helic et Joachim uxor, castitate insignis, quam falso accusatam et damnatam Daniel liberavit. S. Cyprianus, IV, 824, 825. — S. Zeno, XI, 277, 299, 500, 443, 444. — S. Ambrosius, XVI, 26, 45, 44, 170, 261, 569, 785. — S. Hieronymus, XXIII, 244, 435. — S. Augustinus, LXXXVII, 1775; XXXVIII, 858; XXXIX, 1506,

2011; XL, 1459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1237 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCIII, 1466. — Thomas Cisterc., CCVI, 841.

THAMAR, filia David, cui Ammon frater incestus vim intulit. Tertullianus, II, 1330. — S. Zeno, XI, 434, 435, 438, 439. — S. Ambrosius, XV, 1535, 1596. — S. Augustinus, XLII, 456, 457. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 268. — Rabanus Maurus, CVIII, 1230; CX, 289; CXI, 49. — Rupertus abb., CLXVII, 515 *et seqq.*; CLXVIII, 1515. — Petrus Comestor, CXCIII, 1531. — Adamus Scotus, CXCIII, 815, 816.

TOBIAS, filius Ananiam, ex tribu Nephthallim de civitate Cibel, quæ est in regione Galilee. Hic captivus ductus est a Salmanassar rege Assyriorum in Ninive. Vir in timore Dei summus, in opere magnificus, in misericordia gloriosus, in exsequiarum curis devotus; qui dum mortuos sepeliret, et inopes pasceret, cæcitate lumine caruit, et post tenebras reseratis oculis, lumen claritatis promeruit. S. Cyprianus, IV, 538, 617, 669. — S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 759, 761, 793, 797; XVI, 984. — S. Hieronymus, XXV, 1119; XXIX, 55 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXII, 801; XXXVII, 1231; XXXVIII, 547. — S. Salvianus, LIII, 197. — S. Paulinus Nolan., LXI, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 146. — Ven. Beda, XCI, 923 *et seqq.*, 935. — Valafridus Strab., CXIII, 725, 727 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 904. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 737 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCIII, 821. — Petrus Comestor, CXCIII, 1432. — Petrus Cantor, CCV, 367, 933 *et seqq.*

URIAS, cujus uxorem Bethsabee abstulit David, et qui missus ad exercitum Joab occisus periiit. S. Ambrosius, XIV, 907. — S. Hieronymus, XXIII, 566. — S. Augustinus, XLII, 459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 450. — Godefridus abb., CLXXIV, 476. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1233. — Adamus Scotus, CXCIII, 435, 486.

VASTHI, regina et uxor Assueri, regis Persarum, quam ille repudiavit propter inobedientiam Rabanus Maurus, CIX, 642. — Hugo de S. Victore, CLXXI, 964.

ZARULON, filius Jacob, possessor maris magni, et littorum, et dominus in cunctis urbibus Phœnicum et Sidoniorum. S. Ambrosius, XIV, 682. — Rufinus, XI, 31 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXVI, 835. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CXI, 44. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 29, 32.

ZACHARIAS, propheta atque sacerdos, filius Joiaz, quem congregatus in atrio domus Domini populus, juxta Joas regis imperium, missis in eum lapidibus exstulit. Hunc sublevatum continuo sacerdotes juxta patrem suum sepelierunt in Jerusalem. Tertullianus, II, 137. — Lactantius, VII, 460, 488, 489, 977. — S. Hilarius, IX, 233. — S. Hieronymus, XXV, 1417, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1467, 1917, 1940; XL, 593. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 143, 146, 173. — Ven. Beda, XCI, 845. — B. Alcuinus, C, 1123. — Haymo, CXVII, 221 *et seqq.*; CXCIII, 86. — Paschasius Radbertus, CXI, 781, 789. — Rupertus abb., CLXXIX, 1311. — Godefridus abb., CLXXIV, 846. — Petrus Comestor, CXCIII, 1481. — Philippus de Harveng, CCIII, 931.

ZELPHA, ancilla Rachel. S. Augustinus, XLII, 453. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 261, 262. — S. Petrus Damian., CXLV, 1005 *et seqq.*

ZOROBABEL, filius Salathiel, ex tribu Juda, qui sub Dario templum Domini reedificavit, muros extruxit Jerusalem, et Israel ad pristinum reduxit statum. S. Ambrosius, XVI, 1061. — S. Hieronymus, XXV, 185. — S. Maximus Taurin., LVII, 911. — Anonymus, LIX, 533. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 147. — Rabanus Maurus, CXI, 63. — Valafridus Strabo, CXIV, 857. Haymo, CXVII, 23. — Paschasius Radbertus, CXI, 73, 92. — Rupertus abb., CLXXIX, 1378, 1379.

LII.

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

NOVI TESTAMENTI CLARISSIMORUM, DE QUIBUS SS. PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO TRACTARUNT,

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DISPOSITUS, SED IN ALPHABETO PATRUM ORDINEM SERVANS CHRONOLOGICUM

ANDREAS, qui interpretatur *decorus*, frater Simonis Petri, secundum Joannem primus, juxta Matthæum a primo secundus. Hic in sorte predicationis Scythiam atque Achalam accepit, in qua etiam civitate Patris cruce suspensus occubuit. Anonymus, III, 178. — S. Philastrius, XII, 1200. — S. Victorius, XX, 448. — S. Gaudensius, XX, 960, 963. — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXIII, 266. — S. Augustinus, XLII, 636. — S. Petrus Chrysolog., LII, 533, 563. — S. Leo Magnus, LV, 145. — Victor Viten., LVIII, 258. — S. Paulinus Nolan., LXI, 539, 514, 530, 657, 671. — S. Fulgentius, LXV, 339. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 199, 294, 527, 731 *et seqq.*, 775, 1102. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 251, 253. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 729, 756, 767, 803; LXXVII, 915 *et seqq.*, 1153; LXXVIII, 26 *et seqq.*, 150, 412, 708, 771, 815, 817. — S. Protadius LXXX, 411, 421. — Sonnatius Rhemens., LXXX, 446. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 151, 1049, 1287; LXXXV, 157; LXXXVI, 888, 1262, 1533. — Ven. Beda, XCIV, 256, 471, 632; XCV, 138. — Paulus diac., XCV, 1457. — Carolus Magnus, XCVII, 1013. — B. Alcuinus, C, 274; CI, 693, 759, 743, 750, 757, 763. — Ludovicus Pius, CIV, 1194. — Amalarius, CV, 1506. — Rabanus Maurus, CX, 65; CXII, 1662. — Haymo, CXVIII, 747. — Paschasius Radbertus, CXX, 207, 401. — Wandalbertus, CXXI, 620. — Grimaldus abb., CXXI, 916. — Usuardus monac., CXXIV, 53, 751. — Flodoardus, CXXXV, 321. — S. Dunstanus, CXXXVII, 431. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1577, 1625, 1633. — S. Petrus Damian., CXLI, 823, 827, 829; CXLV, 912, 1023, 1072, 1073. —

S. Liethbertus, CXLVI, 1469. — Guido Farfens. abb., CI, 1245. — S. Bruno Carthus., CLII, 723. — Thiofridus abb., CLVII, 396. — S. Anselmus, CLVIII, 983. — Paschalis II, papa, CLXIII, 512. — S. Bruno Astens., CLXV, 841 *et seqq.* — Honorius II, papa, CLXVI, 1272, 1273, 1304. — Hildebertus Turon., CLXXI, 715 *et seqq.* — Godefridus abb., CLXXIV, 635. — Eugenius III, papa, CLXXIX, 1113. — S. Bernardus, CLXXXIII, 501, 503, 508, 509, 581; CLXXXIV, 474, 715, 1049. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 111. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 139, 142. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1469. — S. Hildegardis, CXCVII, 510. — Alexander II, papa, CC, 584, 695, 1123. — Beletus Joan., CCII, 163. — Anestianus III, papa, CCVI, 941, 947, 1188, 1291. — Petrus Blesens., CCVII, 572. — Innocentius III, papa, CCXIV, 126, 342, 559, 599; CCXV, 96, 209, 368, 1126, 1248, 1471, 1583; CCXVI, 180, 184, 371, 1247.

BARNABAS, qui et Joseph, natione Cypræ civitatis a Cyro rege Persarum conditus, cum Paulo in gentibus apostolatam adeptus, deinde propter Joannem discipulum, qui etiam cognomen Marcus appellatur, sejunctus a Paulo, nihilominus evangelicæ predicationis inanciam sibi opus exercuit. Tertullianus, II, 1021. — Philastrius, XII, 1200, 1201. — S. Ambrosius, XVI, 776; XVII, 230, 319. — S. Hieronymus, XXIII, 531, 619. — Lucius Dexter, XXII, 163, 187. — S. Augustinus, XXXV, 1935; XL, 556. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 28, 118. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 155, 1293. — S. Agobardus, CIV, 203.

BARTHOLOMÆUS apostolus, nomen ex Syra linguæ

suscipiens, Iysaniam in sorte predicationis accepit, atque Evangelium juxta Matthaeum apud Indos in eorum linguam convertit. Ad ultimum in Arbano Majoris Armeniae urbe, vivens a crudelissimis gentibus barbaris decoratur, siquae terra conditur. S. Hieronymus, XLIII, 413, 649. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 753. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 26, 154, 402. — S. Protadius, LXXX, 413. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 152, 1290; LXXXV, 826; LXXXVI, 1191. — Ven. Beda, XCIV, 423, 490. — Paulus diac., XCV, 1508. — B. Alcuinus, CI, 219, 222, 761, 768. — Rabanus Maurus, CX, 443, 914, 1026. — Paschasius Radbert., CXX, 405. — Grimaldus, CXXI, 912. — S. Petrus Damian., CXIV, 722, 726; CXLV, 1065, 1070, 1071, 1075, 1156, 1155. — Guido abb., CL, 1230. — Radulphus Ardens., CLV, 1450. — Paschalis II, papa, CLXIII, 412, 990. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 413, 550. — Ordericus, CLXXXVIII, 161. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1505. — Lucius III, papa, CCI, 1097. — Celestinus III, papa, CCVI, 1181. — Petrus Hlesens., CCVII, 669. — Stephanus Tornacensis, CCXI, 534, 551, 552, 459, 560. — Innocentius III, papa, CCKIV, 235; CCXV, 939, 1275, 1503; CCXVI, 525, 467.

CALIPHAS, summus Judaeorum pontifex, qui Christum damnavit, et postea sibi conscivit mortem. S. Ambrosius, XVII, 251. — Juvenecus, XIX, 523. — S. Hieronymus, XLIII, 521; XXVI, 301. — S. Augustinus, XXXV, 1953. — S. Petrus Chrysologus, LII, 538. — S. Leo Magnus, LIV, 529. — Prudentius, LX, 107. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — B. Alcuinus, C, 971. — S. Agobardus, CIV, 501. — S. Petrus Damian., CXLV, 112. — Rupertus abb., CLXVIII, 469; CLXIX, 646. — Petrus Pictav., CXXI, 851.

ELISABETH, uxor Zachariae, et Joannis Baptistae mater, quam praegnantem invisit Maria, et cujus infans exsultavit in utero. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, XV, 1590; XVI, 638. — S. Hieronymus, XLIII, 510; XXVI, 291. — S. Augustinus, XXXIV, 809. — S. Petrus Chrysolog., LII, 444, 450, 455. — S. Maximus Taurin., LVII, 585, 647, 649, 653, 659. — S. Paulinus Nolan., LXI, 442 et seqq. — Victor Capuan., LXVIII, 256 et seqq. — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 298. — Taio, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 148; LXXXVI, 1153, 1531. — Paulus Winfridus, XCV, 1161, 1164. — Hildefonsus, XCVI, 85. — Carolus Magnus, XCVIII, 1230. — Guibertus abb., CLVI, 552. — Godefridus abb., CLXXIV, 1005. — S. Bernardus, CLXXXIII, 81; CLXXXIV, 994. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537. — Philippus de Harveng, CCIII, 266.

HERODES Antipater, qui Joannem Baptistam decolavit, ad quem Pilatus Christum in passione misit, unde ex inimicis amici facti sunt. Lugduni cum Herodiade misere decessit. Tertullianus, II, 539, 413 et seqq. — Lactantius, VII, 628. — S. Ambrosius, XV, 1606, 1828, 1829; XVI, 167. — Juvenecus, XIX, 217, 318. — Rufinus, XXI, 559, 560. — S. Hieronymus, XXVI, 24, 97, 98, 124, 162. — Lucius Dexter, XXXI, 82. — Paulus Orosius, XXXI, 1065. — S. Augustinus, XXXVIII, 1408; XL, 221; XLI, 615; XLIII, 662. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 5, 19, 32, 86, 89, 127, 146, 150, 152, 156, 158, 159, 172, 173, 174. — S. Maximus Taurin., LVII, 654, 811. — S. Paulinus Nolan., LXI, 636. — Cassiodorus, LXX, 56. — S. Gregorius Turon., LXXI, 717. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 951; LXXIX, 28, 594. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 189; LXXXIII, 118, 129. — Rabanus Maurus, CVII, 753; CIX, 1217, 1218; CXI, 75, 93. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 27, 28.

JACOB, pater Joseph Mariae Virginis sponsi. Victor Capuan., LXVIII, 254. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169. — Paschasius Radbert., CXX, 76. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1595.

JACOBUS ALPHAEI, episcopus Jerosolymorum primus, cognomento Justus, sororis Matris Domini filius, unde et frater Domini vocatus, homo lucis et operarius veritatis, tantaeque etiam sanctitatis, ut simbram vestimenti ejus certatim cuperent attingere populi. Hic, dum in Jerusalem Christum Dei Filium predicaret, de templo a Judaeis praecipitatus, lapidibus opprimitur, ibique juxta templum humatur. Quem Josephus tantae sanctitatis et venerationis in Judaea perhibet exstitisse ut propter ejus interfectionem Jerosolyma credatur esse diruta. S. Euthychianus papa, V, 160. — S. Ambrosius, XVII, 545. — Zacharias papa, XX, 1141. — S. Hieronymus, XLIII, 193, 611, 609, 613; XXVI, 142, 530 et seqq.; XXVII, 585. — S. Prosper, LI, 552 et seqq. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — Primasius LXVIII, 587 et seqq., 673, 685. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172 et seqq., 787, 1115. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1161. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 26, 100, 686; LXXIX, 285. — S. Aileranus abb.,

LXXX, 524. — S. Protadius, LXXX, 521. — Taio, LXXX, 978. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 153, 177; LXXXV, 528, 896; LXXXVI, 136, 884, 1529. — S. Eghertus, LXXXVIII, 416. — Ven. Beda, XCIII, 9 et seqq. — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1475. — S. Julianus, XCVI, 565, 701. — Elipandus, XCVI, 931. — Anonymus, XCVI, 1579. — B. Alcuinus, CI, 760, 765, 1126. — Smaragdus abb., CII, 192, 299, 533. — Halitarius, CIV, 680. — S. Agobardus, CIV, 215. — Freculphus, CVI, 1122, 1135. — Rabanus Maurus, CX, 198, 1152. — Walafrius Strab., CXIV, 671. — Haymo, CXVIII, 825, 829. — Paschasius Radbert., CXX, 107. — Grimaldus abb., CXXI, 918. — Usuardus, CXXIV, 10. — S. Petrus Damian., CXXIV, 411. — Radulphus Ardens, CLV, 1364. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astensis, CLXV, 816. — Rupertus abb., CLXIX, 951. — Honorius, CLXXII, 681, 981. — Godefridus abb., CLXXIV, 839, 841, 843, 844, 849, 851. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 555. — Abaelardus, CLXXVIII, 1488 et seqq. — Wilhelmus Malmesbur., CLXXIX, 1685. — S. Bernardus, CLXXXII, 752. — Ordericus, CLXXXVIII, 153. — Petrus Lombardus, CXCII, 98. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1695. — S. Martinus Legion., CCIX, 183. — Sicardus, CXXIII, 450.

JACOBUS, filius Zebedaei, frater Joannis, quartus in ordine, duodecim tribubus quae sunt in dispersione gentium scripsit, atque Hispaniae et occidentaliun locorum gentibus Evangelium praedicavit, et in occurso mundi lucem praedicationis ipfudit. Hic ab Herode tetrarcha gladio caesus occubuit. Sepultus in Marmarica. S. Stephanus I, papa, III, 1006. — Lactantius, VII, 628. — S. Hilarius, IX, 1052. — S. Ambrosius, XV, 1701. — Juvenecus, XIX, 241, 319. — S. Chromatius, XX, 562. — Innocentius I, XX, 502. — S. Hieronymus, XLIII, 193, 734; XLVII, 574; XLIX, 831 et seqq. — S. Petrus Chrysolog., LII, 539. — S. Gelasius I, papa, LIX, 119, 126. — S. Fulgentius, LXV, 939. — S. Laurentius, LXVI, 149. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — S. Justus, LXVIII, 963. — Victor Capuan., LXVIII, 266, 268, 511, 545, 557. — Primasius, LXVIII, 452, 498 et seqq., 504. — Gidas, LXIX, 575. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1115. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 232. — S. Leander, LXXII, 885. — Antoninus Piacentinus, LXXII, 905, 907. — S. Protadius, LXXX, 417, 618. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 383, 840; LXXIII, 151. — Ven. Beda, XCIV, 229. — Paulus Winfridus, XCV, 1249, 1485. — Elipandus, XCVI, 930. — Carolus Magnus, XCVII, 973 et seqq. — S. Paulinus Nolan., XCIX, 445 et seqq. — B. Alcuinus, CI, 763. — Sedulius Scotus, CIII, 9 et seqq. — Freculphus, CVI, 1129. — Christianus Druthmar., CVI, 1424. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CX, 1159. — Paschasius Radbertus, CXX, 214. — Usuardus, CXXIII, 613, 873, 876; CXXIV, 295. — Herigerus abb., CXXIX, 1054. — S. Petrus Damian., CXLV, 486. — Guibertus abb., CLVI, 935. — Thiofridus abb., CLVII, 456. — Reimbaldus, CLXII, 751. — Paschalis II, papa, CLXIII, 53, 56, 63, 78, 247, 272, 310. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1214, 1218, 1369, 1373. — Godefridus abb., CLXXIV, 637, 944. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1032 et seqq. — Zacharias, CLXXXVI, 111, 552. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 148. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1053. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1680, 1778. — Alexander III, papa, CC, 1024, 1064, 1142. — Lucius III, papa, CCI, 1349, 1577. — Joan. Beletus, CCII, 144. — Celestinus III, papa, CCVI, 1026. — Innocentius III, papa, CCXV, 1175 et seqq., 1454; CCXVI, 166.

JESUS CHRISTUS. Quoad hoc nomen, in quo omne genu caelestium, terrestrium et infernorum flectitur, speciales de Christo indices adeat lector benevolus; ibi omnia reperiet optata.

JOACHIM, pater B. Mariae Virginis. Elipandus, XCVI, 871. — B. Alcuinus, C, 870. — Petrus Lombardus, CXCII, 101.

JOANNES BAPTISTA, filius Zachariae, ex tribu Levi, in Jerusalem ortus, angelo denuntiante conceptus, praenuntius Christi, praeco Judicis, propheta Altissimi, vox Verbi, amicus Sponsi, testis Domini, lucerna Luminis, terminus prophetarum, baptismatis initium; qui praenuntiantis parentis vocem abstulit genitus officium linguae resolvit; qui necdum editus Christum prophetavit, salutavit in utero, in columba agnovit, in deserto monstravit. Cujus vestimentum lanugo fuit camelorum, habitatio eremus, victus mel, et locustae cibis. Hic dum Herodi prohiberet fraternum violare connubium, carceribus tenebris mancipatur; cujus caput regis filia ludu praemium a matre postulavit; at ille desectum male poscenti filiae ebrius inter pocula degit. Tertullianus, II, 137, 402, 403, 411, 443, 625. — S. Cyprianus, III, 951,

1146, 1162. — Anonymus, III, 177, 671, 1186, 1187, 1192, 1203. — Lactantius, VII, 628. — Marius Victorinus, VIII, 1083. — S. Hilarius, IX, 540, 743, 977, 978, 980, 998, 1015; X, 59, 66, 572. — S. Zeno, XI, 286. — S. Ambrosius, XIV, 907, 994; XV, 1559, 1546 *et seqq.*, 1549, 1538, 1562 *et seqq.*, 1576, 1578, 1580, 1582, 1663 *et seqq.*, 1666, 1693; XVI, 169, 209, 227, 319, 419, 617, 639, 712, 1197; XVII, 459 *et seqq.* — Juvencus, XIX, 63, 188, 218 *et seqq.*, 274. — S. Chromatius, XX, 172, 329. — Victorius, XX, 418. — Zacharius Christian., XX, 1129, 1153. — S. Hieronymus, XXII, 425, 427, 491, 659, 888, 1108; XXIII, 161, 309, 510, 621; XXV, 825; XXVI, 28, 98, 124; XXVII, 56. — S. Augustinus, XXIII, 799; XXIII, 540 *et seqq.*, 840; XXXIV, 725; XXXV, 1591 *et seqq.*, 1408, 1498, 1498, 1505, 1582, 1637, 1680; XXXVI, 594, XXXVII, 1728, 1832 *et seqq.*; XXVIII, 420, 457, 714, 1015, 1015, 1021, 1048, 1301, 1304-1308, 1310-1319, 1327, 1331, 1406; XLIII, 289 *et seqq.*; XLIV, 595; XLV, 1320, 1331. — S. Prosper, LI, 551, 695. — S. Petrus Chrysolog., LII, 520, 598, 441, 444, 446, 450, 452, 455, 458, 519, 568, 620, 636, 641, 650, 653. — S. Leo Magnus, LIV, 232, 249, 520; LV, 44 *et seqq.* — S. Maximus Taurin., LVII, 256, 270, 289, 293, 298, 500, 588, 429, 559, 619, 631-633, 635, 637, 639, 660, 686. — S. Paulinus Nolan., LXI, 311, 412, 445, 657, 901. — Paschasius diac., LXII, 51. — Petrus diac., LXII, 87. — Eugypcius ab., LXII, 690, 768, 832, 834, 906. — S. Fulgentius, LXV, 162, 925 *et seqq.* — Dionysius Exiguus, LXVII, 282, 284, 417 *et seqq.* — Fulgentius Ferrandus, LXVII, 911, 935. — Victor Capuan., LXVIII, 262 *et seqq.*, 266, 285, 289. — Arator, LXVIII, 207 *et seqq.* — Primasius, LXVIII, 553, 563, 725. — Cassiodorus, LXIX, 1059, 1251. — S. Gregorius Turon., LXXI, 282, 378, 431, 565 *et seqq.*, 714, 716, 718, 720, 751, 826, 829, 966, 938, 1040, 1085, 1169. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 97, 208, 296, 430. — Licinianus, LXXII, 700. — Luculentius, LXXII, 898 *et seqq.* — S. Gelasius I., papa, LXXIV, 1088, 1163, 1175. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 172, 603, 1054; LXXVI, 598, 675, 788, 877, 908, 967, 970, 984, 1007, 1094, 1096 *et seqq.*, 1100 *et seqq.*, 1161 *et seqq.*, 1209; LXXVII, 156, 309, 701, 1053, 1158; LXXVIII, 119, 120, 153, 281, 594, 401, 693, 786; LXXIX, 109, 152, 246, 268, 281, 462, 516. — S. Protadius, LXXX, 417, 418. — S. Sonnatius, LXXX, 416. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 447, 424; LXXXV, 735; LXXXVI, 901, 906, 1129, 1133, 1158, 1201, 1351. — S. Eugenius, LXXXVII, 442. — Wilibrodus, LXXXVIII, 552. — Ven. Beda, XCIV, 44, 202, 210, 237, 627, 650. — Paulus Winfridus, XCV, 550, 1169, 1183, 1476, 1508, 1597. — Elipandus, XCVI, 870, 963, 972, 1381. — Pippinus, XCVI, 1548, 1551. — Carolus Magnus, XCVII, 569; XCVIII, 1250. — Adrianus I., papa, XCVIII, 589, 1259, 1279. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 432 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 746, 810; CI, 803, 756, 744, 753, 759, 771, 1250. — Smaragdus Abb., CII, 377, 581, 475, 491. — Amalarius, CV, 1501. — Druthmarus Christian., CVI, 1289, 1353. — Rabanus Maurus, CVII, 766, 907, 1035, 1163; CX, 50, 356, 444. — S. Prudentius, CXV, 1248. — Haymo, CXVIII, 753, 822. — Joannes IX, papa, CXXI, 872, 878. — Joannes XIII, papa, CXXIV, 949. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 742. — S. Petrus Damianus, CXLI, 350, 341, 356, 391, 418, 419, 626-630, 644. — Joannes Rothomagus, CXLVII, 42. — Guido abb., CL, 1219, 1221, 1230. — Radulphus Arideus, CLV, 1376, 1433. — Guibertus abb., CLVI, 624, 650, 693. — S. Anselmus, CLVIII, 447, 967. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295. — Caius II, papa, CLXIII, 1175. — S. Bruno Astensis, CLXV, 821, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1089; CLXVIII, 17, 1324, 1349-1354, 1356, 1361, 1397, 1503, 1509, 1516; CLXIX, 164, 213, 215, 230, 252, 536. — Hildebertus, CLXXI, 974. — Honorius Augustodun., CLXXII, 689, 706, 769, 770, 800, 963, 997. — Godefridus abb., CLXXIV, 66, 80, 83, 84, 637, 699, 819, 897, 902, 993, 1000, 1010, 1102. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451; CLXXVII, 412, 763, 765, 1126, 1151, 1152, 1151, 1199. — Abelardus, CLXXVIII, 582, 1512. — Innocentius II, papa, CLXXXI, 220, 250, 246, 335, 376. — S. Bernardus, CLXXXII, 154, 251, 233, 696; CLXXXIII, 175, 319, 397, 399, 401, 402, 410; CLXXXIV, 718, 991, 992, 994-999; CLXXXV, 163, 165, 167, 170-172, 1001. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 49, 89, 98, 106, 117, 205, 259. — Joannes abb., CLXXXVIII, 1663. — Petrus Lombardus, CXCI, 1241, 1537. — R. Isaac abb., CXCV, 1689. — Aelredus abb., CXCV, 290. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 49, 1489, 1510. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1557, 1553, 1554, 1561, 1574. — Alexander III, papa, CC, 576, 1075. — Lucius III, papa, CCI, 1561. — Joas Beletus, CCII, 140, 141, 151. — Urbanus III, papa, CCII, 448. — Petrus Cellensis, CCII, 809, 815. — Philippus de Harveng, CIII, 122, 123, 586, 763, 805, 934. — Bonacursus, CCIV, 780. — Thomas Cisterc., CCVI,

92. — Petrus Mesens., CCVII, 644. — S. Martinus Lagion., CCIX, 15. — Alanus de Insulis, CCX, 242, 318, 332. — Petrus Pictav., CCXI, 1256. — Innocentius III, papa, CCXIV, 251, 1061.

JOANNES, apostolus et evangelista, filius Zebedei, frater Jacobi, virgo electus a Domino, aique inter ceteros magis dilectus, qui etiam super pectus Magistri reumbeus, et Evangelii fuenta de ipso sacro Domini pectoris fonte potavit. Quippe in locum Christi, Christo jubente, succedit, dum suscipiens Matrem Magistri discipulus, etiam ipse pro Christo alter quodammodo derelictus est filius. Hic, dum Evangelium Christi in Asia predicaret, a Domitio Cesare in Patmon insulam metallo relegatur, ubi etiam positus Apocalypsim ascriptit. Plurima vivens miracula edidit; longo tandem vetustatis senio fessus, cum diem transmigrationis imminere sibi sentiret, iussisse fertur effodi sibi sepulcrum, atque inde vale dicens fratribus, facta oratione vivens tumulum introivit, deinde tanquam in lectulo in eo requievit, apud Ephesum. Tertulianus II, 51, 46, 49, 566, 496, 733, 744, 932. — S. Stephanus I., papa, III, 1007, 1250. — Anonymus, III, 177, 182, 186, 1198. — Lactantius VI, 469; VII, 199, 503, 440. — Marius Victorinus, VIII, 1016, 1107, 1112, 1115. — S. Hilarius, X, 188, 191, 593. — Eusebius Vercel., XII, 554. — S. Philastrius, XII, 1162. — S. Ambrosius, XV, 1087, 1210 *et seqq.*, 1487, 1521, 1816; XVI, 317-319, 344, 454, 540, 822, 829, 1217, 1222, 1327; XVII, 540, 763, 775, 864 *et seqq.* — Juvencus, XIX, 241, 307. — Sedulius, XIX, 591. — S. Chromatius, XX, 229, 567. — Innocentius I., papa, XX, 502. — S. Gaudentius, XI, 876, 900. — S. Hieronymus, XXII, 532, 542, 635, 1090; XXIII, 246, 247, 547, 621, 623, 657; XXIV, 540; XXV, 1514; XXVI, 17, 142, 182, 455; XXIX, 851 *et seqq.*; XXI, 578. — S. Augustinus, XXXIII, 910; XXXIV, 992, 1093, 1045 *et seqq.*, 1067, 1215; XXXV, 1581, 1590, 1510, 1556, 1558, 1632, 1743, 1932, XXXVIII, 210, 1131; XXXIX, 1148; XL, 591; XLII, 493. — S. Prosper, LI, 552, 556 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 557, 420, 599, 644. — S. Victorius, LIII, 293 *et seqq.*, 518. — S. Leo Magnus, LV, 47, 150, 152. — Ruricius, LVIII, 89, 231. — Gelasius I., papa, LIX, 28, 119, 127. — Avitus, LIX, 503. — Prudentius, LX, 112. — S. Paulinus Nolan., LXI, 249, 416, 512, 515, 671. — Paschasius diac., LXII, 19. — Eugypcius abb., LXII, 690, 768, 832, 834, 906. — S. Fulgentius, LXV, 162, 925. — S. Victor Capuan., LXVIII, 207. — Arator, LXVIII, 207. — Primasius, LXVIII, 553, 563, 725. — Cassiodorus, LXIX, 1059, 1251. — S. Gregorius Turon., LXXI, 282, 378, 431, 565 *et seqq.*, 714, 716, 718, 720, 751, 826, 829, 966, 938, 1040, 1085, 1169. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 97, 208, 296, 430. — Licinianus, LXXII, 700. — Luculentius, LXXII, 898 *et seqq.* — S. Gelasius I., papa, LXXIV, 1088, 1163, 1175. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 172, 603, 1054; LXXVI, 598, 675, 788, 877, 908, 967, 970, 984, 1007, 1094, 1096 *et seqq.*, 1100 *et seqq.*, 1161 *et seqq.*, 1209; LXXVII, 156, 309, 701, 1053, 1158; LXXVIII, 119, 120, 153, 281, 594, 401, 693, 786; LXXIX, 109, 152, 246, 268, 281, 462, 516. — S. Protadius, LXXX, 417, 418. — S. Sonnatius, LXXX, 416. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 447, 424; LXXXV, 735; LXXXVI, 901, 906, 1129, 1133, 1158, 1201, 1351. — S. Eugenius, LXXXVII, 442. — Wilibrodus, LXXXVIII, 552. — Ven. Beda, XCIV, 44, 202, 210, 237, 627, 650. — Paulus Winfridus, XCV, 550, 1169, 1183, 1476, 1508, 1597. — Elipandus, XCVI, 870, 963, 972, 1381. — Pippinus, XCVI, 1548, 1551. — Carolus Magnus, XCVII, 569; XCVIII, 1250. — Adrianus I., papa, XCVIII, 589, 1259, 1279. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 432 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 746, 810; CI, 803, 756, 744, 753, 759, 771, 1250. — Smaragdus Abb., CII, 377, 581, 475, 491. — Amalarius, CV, 1501. — Druthmarus Christian., CVI, 1289, 1353. — Rabanus Maurus, CVII, 766, 907, 1035, 1163; CX, 50, 356, 444. — S. Prudentius, CXV, 1248. — Haymo, CXVIII, 753, 822. — Joannes IX, papa, CXXI, 872, 878. — Joannes XIII, papa, CXXIV, 949. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 742. — S. Petrus Damianus, CXLI, 350, 341, 356, 391, 418, 419, 626-630, 644. — Joannes Rothomagus, CXLVII, 42. — Guido abb., CL, 1219, 1221, 1230. — Radulphus Arideus, CLV, 1376, 1433. — Guibertus abb., CLVI, 624, 650, 693. — S. Anselmus, CLVIII, 447, 967. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295. — Caius II, papa, CLXIII, 1175. — S. Bruno Astensis, CLXV, 821, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1089; CLXVIII, 17, 1324, 1349-1354, 1356, 1361, 1397, 1503, 1509, 1516; CLXIX, 164, 213, 215, 230, 252, 536. — Hildebertus, CLXXI, 974. — Honorius Augustodun., CLXXII, 689, 706, 769, 770, 800, 963, 997. — Godefridus abb., CLXXIV, 66, 80, 83, 84, 637, 699, 819, 897, 902, 993, 1000, 1010, 1102. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451; CLXXVII, 412, 763, 765, 1126, 1151, 1152, 1151, 1199. — Abelardus, CLXXVIII, 582, 1512. — Innocentius II, papa, CLXXXI, 220, 250, 246, 335, 376. — S. Bernardus, CLXXXII, 154, 251, 233, 696; CLXXXIII, 175, 319, 397, 399, 401, 402, 410; CLXXXIV, 718, 991, 992, 994-999; CLXXXV, 163, 165, 167, 170-172, 1001. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 49, 89, 98, 106, 117, 205, 259. — Joannes abb., CLXXXVIII, 1663. — Petrus Lombardus, CXCI, 1241, 1537. — R. Isaac abb., CXCV, 1689. — Aelredus abb., CXCV, 290. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 49, 1489, 1510. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1557, 1553, 1554, 1561, 1574. — Alexander III, papa, CC, 576, 1075. — Lucius III, papa, CCI, 1561. — Joas Beletus, CCII, 140, 141, 151. — Urbanus III, papa, CCII, 448. — Petrus Cellensis, CCII, 809, 815. — Philippus de Harveng, CIII, 122, 123, 586, 763, 805, 934. — Bonacursus, CCIV, 780. — Thomas Cisterc., CCVI,

CXLIV, 356, 419 *et seqq.*, 571, 584, 785, 788, 838 *et seqq.*, 865, 867, 872, 875; CXLV, 903, 942, 1070, 1150. — Joannes R. homag., CXLVH, 36, 136. — Radulphus Arlens, CXLV, 1518, 1456, 1484, 1491, 1501, 1515, 1526. — Guibertus abb., CLVI, 578. — S. Anselmus, CLVHI, 602, 661, 670, 787, 945, 968. — Anselmus Laudunens., CLXII, 1499. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1106, 1261, 1286, 1296. — S. Bruno Astensis., CLXV, 451 *et seqq.*, 604 *et seqq.*, 761. — Rupertus abb., CLXVII, 1690; CLXIX, 201, 685, 825, 856, 846, 848, 853, 860, 865, 905, 913, 1015, 1101, 1155; CLXX, 157. — Hildebertus, CLXXI, 722, 726, 727, 729, 750. — Honorius Augustodun., CLXXII, 646, 688. — Godefrid. abb., CLXXIV, 657, 670. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 75, 827; CLXXVII, 525, 528, 552, 590. — Abaelardus, CLXXVIII, 558, 1192. — Innocentius II, papa, CLXXXIX, 561. — Eugenius III, papa, CLXX, 1059, 1077, 1084, 1188, 1474, 1558, 1548. — S. Bernardus, CLXXXIII, 130, 151, 471; CLXXXIV, 188, 566, 669, 866, 891; CLXXXV, 192, 193, 1092. — Zacharias Chrysopo it., CLXXXVI, 111, 352. — Ordericus, CLXXXVIII, 118. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1557. — Petrus, abb. Cluniae., CLXXXIX, 489, 1695. — Garnerus, CXCIV, 69. — Aelfredus, CXCIV, 769. — Wolbero abb., CXCV, 1028. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 686 *et seqq.*, 885. — Adamus a S. Victor., CXCVI, 1427. — S. Hildegardis, CXCVI, 866, 868, 908, 915, 928. — Adamus Scotus, CXCVIII, 265, 299, 301, 304, 305. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1595, 1658, 1642, 1690. — Alexander III, papa, CC, 171, 1064, 1535. — Joan. Beleithus, CCII, 153. — Robertus de Torinn., CCII, 1599. — Urbanus II, papa, CCII, 1402. — Celestinus III, papa, CCVI, 867, 872, 875, 876, 1019, 1035, 1195, 1204. — S. Martinus Legion., CCIX, 253, 299. — Wilhelmus de Campan., CCIX, 886. — Alanus de Insulis, CCX, 566. — Innocentius III, papa, CCXIV, 439; CLXXV, 622, 1442; CCXVII, 529.

JOSEPH, frater Jacob, e tribu Juda et familia David, arte faber, sponsus B. Mariae Virginis et pater Jesu Christi potatius. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, IV, 1553 *et seqq.*, 1589; XVI, 42, 53, 108, 118, 121, 561, 805, 961, 1085 *et seqq.*, 1180, 1230; XVII, 215. — S. Hieronymus, XIII, 187, 102; XXVI, 263. — S. Augustinus, XXXII, 653, 655; XXXIV, 767 *et seqq.*, 1072 *et seqq.*, 1324; XXXVIII, 511, 548, 581, 1096; XL, 560; XLII, 811; XLIV, 810 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 588, 656. — S. Fulgentius, LV, 454. — S. Maximus Taurin., LVII, 658. — Helpidius, LXII, 545. — Victor Capuan., LXVIII, 258 *et seqq.*, 261. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1201. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 221, 282, 615. — Paulus Winfridus, XCV, 1161 *et seqq.*, 1164 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 772, CI, 756. — S. Benedictus Anian., CIII, 1186. — Paschasius Radbertus, CXX, 76 *et seqq.*, 94, 105, 107, 146, 148. — Usuardus, CXXIII, 890. — Joannes IX, papa, CXXXI, 895. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Rupertus abb., CLXVII, 467; CLXVIII, 778, 861, 1522, 1521, 1529; CLXIX, 128, 537, 405. — Hildebertus, CLXXI, 652. — Abaelardus, CLXXVIII, 1544. — S. Bernardus, CLXXXIII, 55, 67, 68, 99, 569, 828; CLXXXIV, 1025; CLXXXV, 141. — Adamus Scotus, CXCVIII, 244, 309, 310, 320, 354. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537, 1539.

JOSEPH AB ARIMATHAEA, homo dives, discipulus Jesu; qui accedens ad Pilatum, petit Jesu corpus, quod involvens in sindone munda, posuit in monumento quod in petra exciderat. Lucius Dexter, XXXI, 153. — S. Maximus Taurin., LVII, 441-446. — S. Paulinus Nolan., LXI, 219. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 568.

JUDAS ISCARIOTES, unus e duodecim apostolis. homo avarus, qui osculo prodidit suum Magistrum, et pro triginta argenteis ad principes sacerdotum illum tradidit; sed postea poenitentia motus, projectus in templo argenteis, laqueo se suspendit. Tertullianus, II, 65, 55. — S. Cyprianus, III, 1156; IV, 516, 626. — S. Hilarius, IX, 54, 711, 823, 858, 1061. — Philastrius, XII, 1150, 1155. — S. Ambrosius, XIV, 292, 777, 936, 1041, 1062, 1074, 1076, 1083, 1149; XV, 1617, 1819; XVI, 41, 109, 523, 1214, 1230; XVII, 207. — Juvenius, XIX, 514 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 716, 768. — Faltonia Proba, XIX, 811. — S. Hieronymus, XXII, 579; XXIII, 26, 862, 1052; XXVI, 61, 199, 205. — S. Augustinus, XXXV, 2288, 321; XXXIX, 1832, 1901, 2036; XL, 1069, 1285; XLIII, 766. — S. Eucherius, L, 883 *et seqq.* — S. Prosper, LI, 511, 515. — S. Petrus Chrysolog., LII, 249, 275, 281, 545. — S. Leo Magnus, LIV, 515 *et seqq.*, 520, 527, 553, 551, 570. — S. Maximus Taurin., LVII, 555, 517. — Prudentius, LX, 107. — S. Paulinus Nolan., LXI, 278, 296. — Helpidius, LXII, 545. — Eugypsius, LXII, 593, 694, 715, 796, 827, 1052. — S. Fulgentius, LXV, 551, 894, 959. — S. Caesarius Arelat., LXVII, 1006. — Victor

Capuan., LXVIII, 268, 358 *et seqq.* — S. Nicetius, LXVIII, 579. — Primasius, LXVIII, 427. — Vigilius papa, LXIX, 47, 260. — Gildas, LXIX, 369. — Cassiodorus, LXX, 71, 298, 388. — S. Gregorius Turon., LXXI, 931, 1059, 1097, 1148. — S. Leander, LXXII, 890, 908. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 959; LXXVI, 551, 481, 1260; LXXVIII, 519. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1501. — Paulinus Aquil., XCIX, 274. — R. Alcuinus, C, 859, 926, 927; CI, 753, 769. — Agobardus, CIV, 152, 144, 239. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, 1125; CXII, 1457. — S. Prudentius, CXV, 1185 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXX, 407. — Hincmarus, CXXV, 158, 159, 221, 509, 596, 428, 625, 710, 796. — Humbertus, CXLI, 1068, 1098, 1100. — S. Petrus Damian., CXLV, 961. — Othlonus, CXLVI, 92. — S. Bruno Carthus., CIII, 812, 1025. — Guibertus abb., CLVI, 527. — Rupertus abb., CLXVII, 962, 1150, 1230, 1557; CLXVIII, 45, 1485, 1545, 1562, 1567. — Hildebertus, CLXXI, 182, 486, 517, 559. — Godefridus abb., CLXXIV, 790. — S. Bernardus, CLXXXIV, 752, 852, 889, 890. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 519, 561. — Petrus Lombardus, CXCI, 76, 520, 987, 1571; CXCII, 207. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1614, 1624. — Petrus Cantor, CCV, 101, 107, 154. — Innocentius III, papa, CCXVII, 861.

JUDAS, frater Jacobi, in Mesopotamia atque interioribus Ponti evangelizans feras et indomitas gentes, quasi belluarum naturas suo dogmate mitigat, et fidei Dominicæ subjugat; sepultus est autem Berytho Armeniæ urbe. Anonymus, III, 186. — S. Stephanus I, papa, III, 1250. — S. Hieronymus, XIII, 615; XXIX, 850. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 446. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 519. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 178. — Ven. Beda, XCIII, 125 *et seqq.*; XCIV, 489. — Adrianus I, papa, XCVIII, 584. — R. Alcuinus, C, 600, CI, 222, 434, 761, 769. — Freculphus, CVI, 1122, 1155. — S. Prudentius, CXV, 1184, 1541. — Usuardus, CXXIV, 629. — Rupertus abb., CLXIX, 705, 755, 759, 765. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1045. — S. Bernardus, CLXXXV, 560. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joan. Beleithus, CCII, 155.

LAZARUS, Maris et Marthæ frater, Christi amicus, quem Dominus quatuordecim annis de monumento suscitavit jam fontem. Tertullianus, II, 776, 875. — S. Cyprianus IV, 455. — Potamius, VIII, 1410 *et seqq.* — Juvenius, XIX, 508, 511. — Sedulius, XIX, 697, 767. — S. Hieronymus, XXII, 887, 965. — S. Augustinus, XXXIV, 872; XXXV, 1580, 1749; XXXVI, 218, 550, 610, 872; XXXVIII, 115, 435; XL, 59. — S. Salvianus, LIII, 216. — S. Maximus Taurin., LVII, 819. — S. Faustus, LVIII, 816. — Prudentius, LX, 106. — Dracontius, LX, 781. — S. Paulinus Nolan., LXI, 686. — Helpidius, LXII, 514. — Eugypsius, LXII, 943, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 988, 892. — S. Laurentius, LXVI, 121. — Victor Capuan., LXVIII, 526 *et seqq.*, 508. — Primasius, LXVIII, 495, 644. — Vigilius papa, LXIX, 192. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — Antoninus Piacentin., LXXII, 905. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 251, 541, 422, 1199, 1200, 1502, 1509. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Braulio, LXXX, 663, 680. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 617; LXXXIII, 128, 655. — Paulus Winfridus, XCV, 1177, 1220 *et seqq.*, 1279, 1300 *et seqq.* — S. Julianus, XCVI, 465, 482 *et seqq.* — Elipandus, XCVI, 871, 965. — Anonymus, XCVI, 1581, 1585. — B. Alcuinus, C, 896. — Rabanus Maurus, CXI, 1452, 1418, 1453, 1455. — S. Prudentius, CXV, 1539. — Usuardus, CXXIV, 809. — Rupertus abb., CLXVII, 1241; CLXIX, 638, 642, 649; CLXX, 118, 367. — Godefridus abb., CLXXIV, 269, 387. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 825, 826. — S. Bernardus, CLXXXIII, 421, 425, 1000, 1054 *et seqq.* — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 557, 457. — Adamus Scotus, CXCVIII, 739. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1569, 1595. — Philippus de Harveng, CCIII, 762. — Petrus Cantor, CCV, 68, 559.

LUCAS Antiochenus, evangelista, et apostolicæ conscriptor historicæ, natione Syrus, arte medicus, Græco eloquio eruditus, quem plerique tradunt proselytum fuisse, et Hebræas litteras ignorasse. Hic tamen fuit Pauli discipulus et individuus comes peregrinationis ejus. Quique ab ineunte pueritia castissimus fuit, et evangelicæ predicationis opus exercuit. Obiit septuagesimo quarto vite sue anno, et sepultus est in Bithynia. Tertullianus, II, 70, 365, 364 *et seqq.* — Anonymus, III, 174, 180, 1199. — Marius Victorinus, VII, 1083, 1112. — S. Hilarius, X, 611. — Eusebius Vercell., XII, 501. — S. Philastrius, XII, 1192, 1201. — S. Ambrosius, XV,

1537, 1537, 1568, 1849; XVI, 1193; XVII, 440. — Ulfilas, XVIII, 583 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — Victorius, XX, 448. — Severus, XX, 754. — S. Gaudentius, XX, 962. — S. Hieronymus, XXII, 518; XXIII, 617, 1002; XXIV, 98, 520; XXVI, 18, 220, 221, 258, 328, 540; XXVII, 583; XXIX, 607 *et seqq.*; XXX, 590. — S. Augustinus, XXXIV, 580, 1041; XXXV, 1666; XXXVIII, 1137. Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan., LXI, 357, 614, 619, 637, 671, 890. — Paschasius diac., LXII, 13, 53. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Facundus, LXVIII, 591, 826. — Junilius African., LXVIII, 16. — Arator, LXVIII, 192. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 560. — Primasius, LXVIII, 575, 686, 815. — Vigilus papa, LXIX, 82, 192. — Licinianus, LXXII, 693. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517; LXXVI, 814; LXXVIII, 145. — Protadius, LXXX, 420. — Taio, LXXX, 789, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 153; LXXXIII, 115, 154, 1292. — Ven. Beda, XCII, 301; XCIV, 445, 689. — Paulus Winfridus, XCV, 1511, 1550 *et seqq.* — S. Hildefonsus, XCVI, 81. — S. Julianus, XCVI, 574, 674. — Elipandus, XCVI, 951. — Anonymus, XCVI, 1579. — B. Alcinus, C, 353, 661; CI, 1132. — Smaragdus abb., CII, 27, 48, 55, 75, 105, 112, 152, 163, 234, 513, 553, 558, 562, 574, 577, 581, 414, 419, 433, 442, 448, 461, 466, 515, 551, 554. — Sedulius Scotus, CIII, 285. — Rabanus Maurus, CX, 1173. — Walafridus Strab., CXIV, 243, 875. — S. Prudentius, CXV, 1063, 1082. — Angelomus, CXVI, 151. — Haymo, CXVIII, 828. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 914. — S. Petrus Damian., CXLIV, 572, 584, 617, 656, 781, 784, 790; CXLV, 917, 1010, 1159. — Radulphus Ardens, CLV, 1463, 1469, 1511, 1548, 1561, 1590. — S. Anselmus, CLVIII, 624, 627, 650, 644, 649, 651, 635, 660. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1109. — S. Bruno Astens., CLXV, 451 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 1351; CLXIX, 496; CLXX, 154. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 809 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 969. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 45. — Ordericus, CLXXXVIII, 184. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 750. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1523. — Petrus Cantor, CCV, 456, 511.

Marcus, evangelista, Petri discipulus, ejusque in baptismo filius. Cujus quidem Evangelium nonnulli a Petro Romae dictatum ferunt. Hic, ne ad sacerdotium promoveretur, abscessisse sibi pollicem fertur. Primus autem Alexandriæ cathedram tenuit, primusque ecclesias Egyptiorum fundavit, tantis doctrinæ et continentis virtutibus florens, ut omnes discipuli Christi ejus exemplum sequerentur. Mortuus est octavo Neronis anno Alexandrie, placida quiete sepultus. Tertullianus, II, 563, 567. — Anonymus, III, 1198. — S. Victorinus, V, 295. — Eusebius Vercell., XII, 721. — S. Ambrosius, XV, 1262. — Ulfilas, XVIII, 526 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — S. Gaudentius, XX, 875, 879. — S. Hieronymus, XXII, 574, 791, 987; XXIII, 56, 572, 607, 621; XXVI, 17; XXVII, 579; XXIX, 583 *et seqq.*; XXX, 560. — S. Augustinus, XLIII, 778. — S. Prosper, LI, 551. — S. Leo Magnus, LIV, 624 *et seqq.* 1079. — Paschasius diac., LXII, 13, 868. — S. Fulgentius, LXV, 838, 897, 900. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius Afric., LXVIII, 16. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 559. — Primasius, LXVIII, 660, 815. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 585. — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 814; LXXVII, 1105; LXXVIII, 58, 99. — S. Protadius, LXXV, 415. — Taio, LXXX, 788, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225, 235, 289; LXXXIII, 116, 154, 1040. — Ven. Beda, XCII, 151; XCIV, 688. — Paulus Winfridus, XCV, 1452. — Hildefonsus, XCVI, 123. — S. Julianus, XCVI, 675. — Adrianus I, papa, XCVIII, 1276. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 495. — B. Alcinus, CI, 1153. — Smaragdus abb., CII, 169, 224, 317, 405, 439. — Sedulius Scotus, CIII, 279. — Walafridus Strab., CXIV, 179, 887. — Angelomus, CXVI, 151. — Haymo, CXVIII, 392, 829. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 897, 908. — Usuardus, CXXIII, 971, 972; CXXIV, 249, 605. — S. Petrus Damian., CXLIV, 571, 584, 784, 790; CXLV, 1151. — Joannes Rothomag., CXLVII, 71, 119, 147, 165, 544. — S. Bruno Astens., CLXV, 513. — Rupertus abb., CLXX, 206, 645. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 801 *et seqq.* — Abalardus, CLXXXVIII, 1492. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 181. — Garnerius, CXCIV, 108. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 749. — Alexander III, papa, CC, 1519. — Clemens III, papa, CCIV, 146. — Petrus Cantor, CCV, 424. — Sicardus, CCXIII, 450.

MARIA, Virgo virginum, Mater Christi. Quod ea quæ

hoc nomen spectant, Indicem de B. Maria specialem adeat infra lector benevolus.

MARIA MAGDALENA, soror Marthæ et Lazari, de qua Jesus septem ejecerat demonia; cui etiam Christus post resurrectionem primo apparuit. S. Hilarius, IX, 719. — S. Ambrosius, XVI, 515, 793. — Juvenius, XIX, 512. — Sedulius, XIX, 698. — S. Hieronymus, XXII, 1089. — S. Petrus Chrysolog., LII, 379, 409, 414, 417, 460, 461, 467. — S. Maximus Taurin., LVII, 538 *et seqq.*, 808, 819. — Helpidius, LXII, 545. — Eugypsius, LXII, 826, 836, 961. — S. Fulgentius, LXV, 259, 552, 901. — S. Gregorius Turon., LXXI, 731. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVII, 808, 853, 950, 1040, 1189, 1195, 1238 *et seqq.*; LXXVII, 877; LXXVIII, 295. — S. Protadius, LXXIX, 417. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 91; LXXXVI, 616, 1352. — Paulus Winfridus, XCV, 267, 1279, 1501, 1485, 1571. — B. Alcinus, C, 987; CI, 754. — Rabanus Maurus, CXII, 1452, 1440, 1441, 1451, 1453, 1457, 1461, 1463, 1463-1469, 1471, 1474, 1478, 1495, 1498 *et seqq.*, 1501, 1503. — Wandalbertus, CXI, 586, 605. — Usuardus, CXXIV, 285. — Hincmarus, CXIV, 719 *et seqq.* — S. Odo abb., CXXXI, 514, 713. — Batherius, CXXXVI, 749. — S. Petrus Damian., CXLIV, 280, 659. — Radulphus Ardens, CLV, 1397. — Guibertus abb., CLVI, 567. — Godfridus abb., CLVII, 255, 270, 273. — S. Anselmus, CLVIII, 1010. — S. Ivo Carnot., CLIII, 480. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1172. — Rupertus abb., CLXVIII, 1536, 1558; CLXIX, 650, 649, 1636. — Hildebertus, CLXXI, 199, 671, 676, 903. — Honorius Augustodun., CLXXII, 979. — Godfridus abb., CLXXIV, 255, 754, 936. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. — Abalardus, CLXXXVIII, 1816. — S. Bernardus, CLXXXIII, 542, 419, 421, 422, 427, 819, 850, 881, 921, 1000, 1005; CLXXXIV, 169, 171, 415, 651, 764, 1117, 1378; CLXXXV, 198, 215, 215, 218, 1104. — Adamus Scotus, CXCVIII, 759, 741, 808. — Petrus Comestor, CXCIII, 1571, 1638, 1718. — Alexander III, papa, CC, 1150, 1335. — Petrus Ce'lens., CII, 1150, 1325. — Urbanus III, papa, CCII, 1393. — Petrus Ble'ens., CCVII, 650. — Innocentius III, papa, CCXIV, 132; CCXV, 465.

MARTHA, soror Mariæ et Lazari, quæ cum Domino reciperet in domum suam, et circa frequens ministerium satageret, dixit illi Jesus: «Sollicita es et turbata circa plurima; porro unum est necessarium.» S. Ambrosius, XVII, 698. — Juvenius, XIX, 51 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, 375, 379. — Helpidius, LXII, 545. — Eugypsius, LXII, 822. — S. Justus, LXVII, 986. — Victor Capuan., LXVIII, 282. — S. Nicetius, LXVIII, 575. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 950; LXXVIII, 295. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 90, 425. — Paulus Winfridus, XCV, 1272, 1501, 1571. — Elipandus, XCVI, 965. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 575. — B. Alcinus, CI, 776. — Rabanus Maurus, CXII, 1452, 1443, 1450, 1455, 1495, 1501, 1503 *et seqq.* — Wandalbertus, CXI, 586. — Usuardus, CXXIV, 809. — Batherius, CXXXVI, 749. — Godfridus abb., CLXXIV, 475, 959, 960, 966. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. — S. Bernardus, CLXXXIII, 419, 421, 425, 505, 969, 982, 1000, 1121; CLXXXIV, 1004, 1005; CLXXXV, 193. — Petrus Comestor, CXCIII, 1571.

MATTHÆUS, apostolus et evangelista, qui etiam et tribu sua Levi sumpsit cognomen, ex publicano a Christo electus, ex peccante translatus. Hic primum quidem in Judea evangelizavit, postmodum in Macedonia prædicat, requiescit in montibus Parthorum. Marius Victorin., VIII, 1049, 1083. — S. Hilarius, IX, 962. — Eusebius Vercell., XII, 141 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 1115. — Ulfilas, XVIII, 498 *et seqq.* — Juvenius, XIX, 155 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — Phæbadius, XX, 23. — S. Chromatius, XX, 528 *et seqq.* — Rufinus, XXI, 829 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXII, 579; XXIV, 98, 125, 583, 431, 876; XXV, 915, 1196; XXVI, 17, 61, 121, 208, 211; XXVII, 578; XXIX, 141 *et seqq.*; XXX, 551. — S. Augustinus, XXXIV, 514, 1041, 1159, 1171. — Cassianus, L, 254. — S. Petrus Chrysologus, LII, 281, 284. — S. Arius, LIX, 304. — Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan., LXI, 514, 672. — Paschasius diac., LXII, 15. — S. Fulgentius, LXV, 858, 959. — S. Laurentius, LXVI, 117 *et seqq.* — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius Afric., LXVIII, 16. — S. Victor Capuan., LXVIII, 255 *et seqq.*, 266, 559. — Primasius, LXVIII, 815. — Gildas, LXIX, 382 *et seqq.*, 590. — Cassiodorus, LXX, 1118. — S. Gregorius Turon., LXXI, 99. — Joannes III, papa, LXXII, 15. — Luculentius, LXXII, 803 *et seqq.* — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 64, 569, 814, 1184; LXXVII, 1219; LXXVIII, 26, 140, 584, 794; LXXIX, 245. — S. Pro-

chus, LXXX. 419. — Talo, LXXX. 788, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 326, 233; LXXXIII, 115, 152, 1039, 1291; LXXXVI, 906, 1205. — Ven. Beda, XCII, 9; XCIV, 249, 419. — Paulus Winfridus, XCV, 1432, 1523. — S. Hildefonsus, XI VI, 81. — S. Julianus, XCVI, 565, 575 *et seqq.*, 585, 665 *et seqq.* — Elipandus, XCVI, 964. — Leo III, papa, XCVIII, 158. — B. Alcuinus, CI, 741, 743, 761, 767 *et seqq.*, 1152. — Smaragdus abb., CII, 27, 35, 48, 68, 91, 96, 100, 118, 129, 169, 221, 260, 389, 395, 399, 411, 424, 455, 471, 475, 480, 485, 496, 501, 503, 507, 512, 519, 543, 547. — Sedulius Scotus, CIII, 271. — Claudius Taurin., CIV, 835. — Druthmarus Christian., CVI, 1261, 1535. — Rabanus Maurus, CVII, 727 *et seqq.*, 810; CX, 458. — Walafridus Strab., CXIV, 63, 849, 863. — Haymo, CXVIII, 358. — Florus diac., CXIX, 259. — Paschasius Radbert., CXX, 355, 363, 406. — Wandalbertus, CXXI, 611. — Grimaldus abb., CXXI, 907, 913. — Usuardus, CXXIV, 491. — Adrevaldus monac., CXXIV, 947, 949. — Joannes IX, papa, CXXXI, 863, 872, 878, 886, 892, 895, 907, 915, 917, 922, 926. — S. Petrus Damian., CXIV, 571, 584, 648, 777, 780, 781, 790, 803, 856; CXLV, 943, 1024, 1036, 1063, 1100, 1153, 1171, 1173. — Guido abb., CL, 1235. — Radulphus Ardens., CLV, 1319, 1450, 1517, 1533, 1573, 1583, 1609, 1621. — S. Anselmus, CLVIII, 597, 602, 617, 657. — Anselmus Laudun., CLXII, 1227. — S. Bruno Astens., CLXV, 63 *et seqq.*, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1684; CLXVIII, 1507, 1475; CLXIX, 915. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1005. — Godefridus abb., CLXXIV, 739, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXV, 761, 763, 767 *et seqq.* — Abelardus, CLXXVIII, 493. — S. Bernardus, CLXXXII, 801; CLXXXIII, 687; CLXXXIV, 1151. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 114. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 168. — Garnerus, CXIV, 108. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 750. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1515. — Lucius II, papa, CCI, 1229. — Joan. Belethus, CCII, 151. — Clemens III, papa, CCIV, 1440. — Petrus de Riga, CCVII, 31. — Innocentius III, papa, CCXVI, 180.

MATHIAS, unus de septuaginta discipulis, et pro Juda Iscarioth duodecim inter discipulos subrogatus, electus est sorte, et solus sine cognomine. Huic datur Evangelii praeedicatio in Judea. Lactantius, VII, 193. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Hieronymus, XXVII, 610. — S. Augustinus, XLIII, 263. — S. Fulgentius, LXV, 939. — Arator, LXVIII, 103. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 652; LXXVII, 27, 30; LXXIX, 390. — S. Protadius, LXXX, 414. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 246; LXXXIII, 153, 1291. — Paulus Winfridus, LCV, 1301. — B. Alcuinus, CI, 769. — Haymo, CXVIII, 823. — Usuardus, CXXIII, 712 *et seqq.*, 791. — Ekkehardus, CLIV, 1279. — Radulphus Ardens., CLV, 1349. — Godefridus abb., CXXIV, 743. — Ordericus, CLXXXVIII, 177. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1650.

NATHANAEI, e Cana Galilae oriundus, verus Israelita, in quo dolus non est; quem ad Christum Philippus adduxit; unus e discipulis Domini, quem plures eundem esse ac Bartholomaeum existimant. Juvenius, XIX, 156. 157. — S. Hieronymus, XIIII, 1038; XXIV, 649. — Lucius Dexter, XXXI, 155. — S. Augustinus, XXXV, 1445; XXXVI, 788; XXXVIII, 557, 680, 681. — S. Salvianus, LIII, 193. — S. Gregorius Turon., LXXI, 705, 706. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 693. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — Ven. Beda, XCII, 651, 655. — B. Alcuinus, C. 764. — Rupertus abb., CLXIX, 270, 271.

PAULUS, qui ante Saulus, apostolus gentium, advocatus Judaeorum, a Christo de coelo vocatus, in terram prostratus qui oculatus cecidit, caecatus surrexit, ex persecutore effectus est vas electionis, ex lupo ovīs, inter apostolos vocatione novissimus, praedicatione primus. In lege Gamalielis discipulus, in Evangelio Christi servus. Cujus patria Tharsus fuit, genus Benjamin. Hic secundo post Ascensionem homini anno baptizatus, dignitatem meruit apostolatus, atque plus omnibus laborans, multo latius inter ceteros verbi gratiam seminavit, atque doctrinam evangelicam sua praedicatione implevit. Incipiens enim ab Jerusalem, usque ad Illyricum et Italiam Hispaniasque processit, ac nomen Christi multarum manifestavit gentium nationibus, quibus ante nondum fuerat declaratum; cuius miracula ista esse noscuntur. Raptus sursum in tertium caelum conscendit, demersus deorsum nocte et die in profundo maris fuit, seducentem Pythonis spiritum imperata discessione damnavit, adolescenti mortuo vitalem reintegravit spiritum, caecitate percussit magum, claudum proprium reformavit incesum; diri quoque serpentis nec sensit nec horruit morsum, sed igni dedit asurum; patrem etiam Publii a febribus orando sanavit. Hic ob amorem Christi multas passiones gravique corporis sustinuit tormenta. In primis Judaicas per-

secutiones et gentium miserias, et laborem, famem, sitim frigus, et nuditatem, naufragia, et mille pericula, rabiem ferarum, verbera, carcerales tenebras, tormenta catenarum, aqualores, et vincula. Inter haec ligatur a Iudeis, traditur gentibus, lapidatur ad necem, in sporta per murum demittitur, virgis caeditur, pennis arcatur, in carcere victus terra motu facto resolvitur, ad ultimum a Nerone gladio caeditur eo die quo et Petrus crucifixus est; sepultus Romae in via Ostiensi, anno post passionem Domini tricesimo sexto. Tertullianus, I, 403, 1186, 1213, 1216, 1219; II, 33, 35, 36, 49, 70, 148, 151, 268, 327, 361, 368, 403, 469, 470, 1009, 1011, 1216. — S. Iyprianus, III, 1118; IV, 235, 674. — Lactantius VII, 193, 197, 437, 629. — S. Julius I, papa, VIII, 930, 936, 957. — Marius Victorinus, VIII, 1057, 1068 *et seqq.*, 1094, 1112, 1113, 1116 *et seqq.* — Osius Cordub., VIII, 1320. — S. Hilarius, IX, 463, 525, 569, 593; X, 151, 172, 193, 286, 288, 414, 424. — S. Optatus, XI, 510. — S. Philastrius, XII, 1153, 1162, 1199, 1200 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 565, 577, 660, 661, 674, 692, 986 *et seqq.*, 993, 1021, 1033; XV, 286, 1263, 1275, 1330, 1812; XVI, 500, 542, 184, 489, 490, 496 *et seqq.*, 761, 1057, 1093, 1114, 1126, 1256, 1258; XVII, 58, 47, 49, 158, 182, 209, 231, 271, 271, 281, 295, 326, 343-348, 408, 421, 482, 503, 649, 657. — Ultras XVIII, 710 *et seqq.* — Phoeadius, XX, 31 *et seqq.* — S. Anastasius I, papa, XX, 55. — Innocentius I, papa, XX, 476, 497, 502, 515. — Zozimus, I, papa, XX, 659. — S. Bonifacius I, papa, XX, 760. — S. Gaudentius, XX, 834, 891, 918, 987. — Zacharias Christian., XX, 1150, 1153. — S. Hieronymus, XXII, 397, 406, 482, 502 *et seqq.*, 511, 548, 552, 579, 616, 662, 669, 727, 938, 947, 1009, 1050, 1056, 1076, 1114, 1157, 1193; XXIII, 221 *et seqq.*, 411, 459, 507, 512, 524, 542, 554, 561, 572, 707, 1009; XXIV, 125, 139, 239, 302, 468, 478, 500, 618, 621; XXV, 107, 724, 862, 886, 1043, 1089, 1496; XXVI, 119, 153, 510, 512, 520, 522, 527, 531, 551, 556 *et seqq.*, 563, 580, 585, 587, 592, 401, 403, 426, 455, 461, 477, 481, 481, 515, 520, 521, 525, 547, 552, 560, 574, 578, 595 *et seqq.*, 602, 605, 612; XXVII, 585, 590; XXIX, 646, 727. — S. Augustinus, XXXII, 620, 638, 747, 753, 762, 798, 862, 922, 1320; XXXIII, 115, 156 *et seqq.*, 220, 225, 220, 277 *et seqq.*, 285, 288 *et seqq.*, 297, 610; XXXIV, 17, 93, 96, 339, 453 *et seqq.*, 478; XXXV, 1268, 1471, 1533, 1961, 2022, 2037; XXXVI, 348, 367, 493, 513, 761, 833, 875, 914, 951; XXXVII, 819, 1105 *et seqq.*, 1118, 1161, 1182, 1233, 1268, 1243, 1293, 1330, 1361, 1436, 1418, 1461, 1173, 1645, 1709, 1751, 1812, 1923, 1934 *et seqq.*, 1954; XXXVIII, 147, 528, 481, 587, 605, 808, 834, 831 *et seqq.*, 913, 917, 920, 925, 948, 950, 1275, 1278, 1352, 1361, 1364, 1366, 1370, 1374, 1429, 1463; XXXIX, 1557, 1571, 1951; XL, 212, 253, 483, 556, 557 *et seqq.*, 604, 656, 680; XLI, 414; XLII, 246, 248, 385, 445, 630, 638, 873, 933, 989; XLIII, 456; XLIV, 133, 147, 154, 163, 165, 166, 207, 539, 541, 514, 557, 558 *et seqq.*, 602, 888, 892; XLV, 1088, 1116. — Cassianus, L, 40, 169, 210 *et seqq.* — Celestinus I, papa, L, 400, 552. — Xistus III, papa, L, 601. — Vincentius Lirinens., L, 665. — S. Eucherius, I, 883 *et seqq.*, 1027. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202, 293, 354, 360, 371, 404, 471, 481, 499, 510, 513, 526, 602, 614, 639, 663. — S. Salvianus, LIII, 59, 157, 160, 191. — S. Leo Magnus, LIV, 426, 512, 513; LV, 17, 49, 50, 59, 981, 983, 984, 986, 1178. — S. Maximus Taurin., LVII, 393, 395-500, 514, 588, 631, 661, 675 *et seqq.*, 752. — Victor Vitens., LVIII, 229 *et seqq.*, 256. — S. Faustus, LVIII, 846, 880. — S. Gelasius I, papa, LIX, 219, 126, 154; LXXIV, 1166 *et seqq.* — S. Avitus, LIX, 202, 243, 248, 301, 303, 307 *et seqq.*, 311, 319 *et seqq.* — Pomerius, LIX, 445, 457, 466, 515. — Prudentius, LX, 114 *et seqq.*, 321. — Dracontius, LX, 358. — S. Paulinus Nolan., LXI, 34, 620, 728, 731. — Eusebius, LXII, 684, 689, 699, 767, 769, 778, 822, 841, 843, 846, 848, 852, 884, 887, 891, 896, 981, 998, 1000, 1023. — S. Fulgentius, LXV, 88, 92 *et seqq.*, 157 *et seqq.*, 346, 486, 845 *et seqq.*, 860, 892 *et seqq.*, 911, 925 *et seqq.*, 959. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Agapetus I, papa, LXVI, 39. — S. Laurent., XLVI, 96, 117, 121, 140. — S. Benedictus, LXVI, 254, 421, 431. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248, 260, 287, 291, 311 *et seqq.*, 415 *et seqq.* — Facundus, LXVII, 537, 572, 601, 603, 617, 684, 832, 858, 859. — Ferrandus, LXVII, 891, 896, 907, 947. — S. Justus, LXVII, 965 *et seqq.*, 984 *et seqq.*, 989. — S. Caesarius Arelat., LXVII, 1052, 1081. — Junilius, LXVIII, 18, 19, 29. — Arator, LXVIII, 153 *et seqq.* — Victor Capuan., LXVIII, 251, 539. — S. Nicotius, LXVIII, 569, 577. — Agnellus, LXVIII, 884. — Primasius, LXVIII, 416 *et seqq.*, 507 *et seqq.*, 551 *et seqq.*, 581, 626, 639, 643, 652, 659, 671, 679, 683, 685, 823. — Vigilius papa, LXIX, 17, 27, 31, 89, 92, 91, 96, 181, 202, 204, 206, 236. — Gildas, LXIX, 584 *et seqq.* — Pelagius I, papa, LXIX, 399, 404. — Cassiodorus, LXIX,

1227, 1229. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 577, 406, 538, 542, 556, 577, 680, 681, 686, 723, 728, 750, 777 et seqq., 996, 1023, 1063. — Martinus Dumeus., LXXII, 51, 42. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 280, 295. — Benedictus I, papa, LXXII, 683. — Licinianus, LXXII, 700. — Pelagius II, papa, LXXII, 723, 728, 758. — Sedatus, LXXII, 772. — Luculentius, LXXII, 804, 811 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXV, 199, 501, 618, 692, 720, 758, 809, 851, 921, 930, 948, 900, 986, 996, 1053; LXXVI, 44, 50, 95, 101, 120, 151, 159 et seqq., 220, 242, 275, 310, 338, 350, 376, 406, 424, 430, 431, 453, 462, 474, 493, 498, 512, 539, 582, 589, 592, 600 et seqq., 609, 616, 629, 631, 638, 705, 768, 777, 817, 840 et seqq., 871, 877, 912, 915, 931, 959, 967, 970, 1001-1004, 1022, 1044, 1050, 1060, 1061, 1091, 1157, 1207, 1225, 1275, 1353; LXXVII, 21, 26, 51, 56, 45, 47, 56 et seqq., 75, 80, 92, 96, 110, 117, 122, 187, 213, 264, 269, 463, 472, 474 et seqq., 700, 705, 738, 877, 885, 1159; LXXVIII, 26, 43, 121, 297, 595, 696, 790; LXXIX, 219, 503, 522, 553, 555, 569. — S. Columbanus abb., LXXX, 245, 248, 275, 279. — Aileranus abb., LXXX, 536. — Bertichramnus, LXXX, 590. — S. Protadius, LXXX, 411, 417. — Sunnatus, LXXX, 446. — Taio, LXXX, 749, 787, 798, 805, 820, 826, 845, 857, 862, 905, 918, 926, 984. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 193, 231, 300; LXXXIII, 149, 175, 707, 712, 715, 1010, 1286. — S. Eligius, LXXXVII, 495. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XLI, 453, 456 et seqq.; XCIV, 214, 219, 493, 628; XCV, 85, 171. — Paulus Winfridus, XCV, 1238, 1386, 1399, 1402, 1410, 1461, 1476 et seqq., 1483. — Elipandus, XCVI, 861, 875, 920 et seqq., 932, 948, 969, 995, 1000, 1004, 1008. — Isidorus Pacens, XCVI, 1257. — Anonymus, XCVI, 1379, 1486. — Benedictus diacon., XCVII, 900. — Adrianus I, papa, XCVIII, 584, 589, 419, 1251, 1271, 1275, 1279, 1281, 1284, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 568 et seqq., 584, 408, 411, 415, 417, 420, 448, 450. — B. Alcuinus abb., C, 226, 236 et seqq., 1017, 1035; CI, 743, 756, 758, 763, 765, 769, 770, 1129, 1317, 1322. — Smaragdus abb., CII, 27, 41, 48, 53, 75, 80, 91, 96, 200, 103, 112, 118, 129, 132, 148, 165, 199, 221, 224, 262, 392, 395, 599, 405, 411, 414, 419, 433, 435, 459, 442, 448, 455, 461, 466, 471, 480, 485, 491, 496, 501, 505, 507, 512, 519, 523, 526, 531, 543, 667, 685. — S. Benedictus Anian., CIII, 904, 998. — S. Agobardus, CIV, 90 et seqq., 169, 205. — Claudius Taurin., CIV, 837 et seqq., 841 et seqq., 925. — Amalarius, CV, 1806. — Freulphus, CVI, 1152. — Rabanus Maurus, CX, 52, 534; CXI, 1153, 1273, 1278, 1319, 1363, 1366, 1454, 1505, 1541, 1590; CXII, 9 et seqq., 159 et seqq., 245, 381, 478, 507, 509, 563, 580, 633, 635, 695, 711, 851, 1660. — Walafrius Strab., CXIV, 469 et seqq., 1119. — S. Prudentius, CXV, 1846, 1527. — Angelomus, CXVI, 126, 151, 155. — Ha mo, CXVIII, 561 et seqq., 759, 825, 830 et seqq. — Florus diacon., CXIX, 256, 279 et seqq. — Ratramnus, CXXI, 252. — Wandalbertus, CXXI, 586. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 896, 906, 910. — Usuardus, CXXIII, 159, 205, 207, 229, 693, 782; CXXIV, 529. — Hincmarus, CXXV, 96, 99, 226. — Atto Verceil., CXXIV, 126 et seqq. — Herigerus abb., CXXXIX, 1008. — S. Petrus Parnian., CXLIV, 836; CXLV, 277, 357, 575, 589, 591, 592, 594, 649, 693, 708, 800, 801, 856, 905, 942, 961. — Lanfrancus, CI, 101, 105, 105, 107, 159, 162, 170, 184, 203, 260, 261, 275, 572, 591, 641, 780. — Guido abb., CI, 1221, 1225, 1651. — S. Bruno Carthus., CLIII, 11, 15, 16, 47, 79, 150, 156, 188, 205, 262, 272, 274, 284, 561, 441, 425, 437, 459, 475, 509. — Radulphus Ardens, CLV, 153, 1592, 1506. — Guibertus abb., CLVI, 588, 626. — Godfridus abb., CLVII, 42, 213, 221. — Theodridus abb., CLVII, 396. — S. Anselmus, CLVIII, 975, 1007, 1010; CLIX, 369. — Berengosus, CLX, 971. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1124, 1176, 1191, 1240. — Rupertus abb., CLXVII, 580, 985, 1122, 1320, 1697, 1691, 1716, 1738; CLXVIII, 65; CLXIX, 50, 70, 158; CLXX, 91, 116, 190, 225, 954. — Honorius Augustod., CLXXII, 668, 732, 800, 969. — Godfridus abb., CLXXIV, 551, 831, 877, 902, 906. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 431, 544, 552, 596, 609, 879, 905, 919; CLXXVII, 561, 676, 1098. — Abbotardus, CLXXVIII, 589, 1478, 1480, 1483, 1486. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 364, 497, 523. — Anacletus, antipapa, CLXXIX, 692. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1145. — Div. Algerus, CLXXX, 899, 1059. — Hervaeus, CLXXXI, 591, 595, 815, 1001, 1129, 1201, 1279, 1315, 1355, 1385, 1405, 1450, 1501, 1515. — S. Bernardus, CLXXXII, 356, 440, 751, 953, 1098; CLXXXIII, 127, 141, 359, 560, 562, 566, 403, 405, 408, 411, 418, 440, 565, 598, 605, 651, 819, 858, 900, 905, 957, 983, 980, 987, 997; CLXXXIV, 88, 139, 145, 270, 452, 485, 871; CLXXXV, 108, 146, 179, 180, 211. — Orde-ricus, CLXXXVIII, 105, 111, 128, 130. — Adrianus IV,

papa, CLXXXVIII, 1357. — Petrus Lombard., CXI, 125 et seqq., 1301, 1314, 1426, 1535, 1575, 1594, 1611, 1671; CXII, 9, 41, 78, 85, 91, 101, 118, 151, 170, 196, 222, 228, 238, 287, 311, 326, 331, 363, 383, 391, 399. — G. Bohus, CXIV, 1083, 1516. — Isaac abb., CXIV, 1836. — Aelredus abb., CXV, 294. — Ad. mus a S. Victore, CXVI, 1479, 1495. — S. Hildegardis, CXVII, 1029. — Adamus Scotus, CXVIII, 142, 511, 827, 828. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1662, 1668, 1671, 1690, 1691, 1696, 1698, 1701, 1704, 1706-1711. — Joannes Saresb., CXIX, 463. — Alexander III, papa, CC, 1061, 1290. — Joan. Belethus, CII, 142. — Urbanus III, papa, CII, 1402, 1490, 1411. — Philippus de Harveng, CIII, 131, 751, 756. — Henricus de Castro, CCIV, 451, 703. — S. Stephanus de Mereto, CCIV, 1110. — Petrus Cantor, CCV, 95, 153, 188. — Petrus Blesens., CCVII, 644, 791. — Balduinus Imper., CCIX, 244, 924. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, CCXIV, 452, 1185; CCXV, 65, 78, 91, 1267, 1563, 1578, 1585, 1442; CCVI, 107, 115, 219, 527, 590, 600, 747; CCXVII, 211, 489.

PHILIPPUS a Bethsaida civitate, unde et Petrus, Gallis prædicat Christum, barbarasque gentes, vicinasque tenebris et tumentis Oceano conjunctas, ad scientiam lucem fidelique portum deducit. Deinde in Hierapoli Phrygiæ provincie urbe crucifixus, lapidatusque obit, rectoque sepultus cadavere, simul cum filibus suis ibidem requiescit. Anonymus, III, 1187. — S. Pontius diacon., III, 1478. — Juvenens, XIX, 153 et seqq. — S. Hieronymus, XXII, 822, 1058, 1108; XXXIII, 265, 637; XXIV, 616 et seqq.; XXV, 1756. — S. Augustinus, XXXVIII, 600, 601, 1226, 1227. — S. Maximus Taurin., LVII, 259. — S. Paulinus Nolan., LXI, 671. — Eripius abb., LXII, 906. — Facundus, LXVII, 744 et seqq., 782, 865. — Fulgentius Ferrandus, LXXII, 916. — S. Justus, LXVII, 971. — Victor Capuan., LXVIII, 865, 268. — Licinianus, LXXII, 693. — S. Gelasius, papa, LXXIV, 1161. — S. Gregorius I, papa, LXXVIII, 26, 575, 779. — S. Protadius, LXXX, 415. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 227, 288; LXXXIII, 151, 1045, 1289, 1529. — Paulus Winfridus, XCV, 1475. — Elipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, CI, 222, 767. — Rabanus Maurus, CII, 1647. — Haymo, CXVIII, 825. — Paschasius Radbert., CXX, 405. — Grimaldus abb., CXXI, 908. — Usuardus, CXXIV, 10, 127. — Radulphus Ardens, CLV, 1561. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astensis, CLXV, 1816. — Godfridus abb., CLXXI, 627, 753, 859, 841, 845, 849, 850, 1136. — Honorius Augustodun., CLXXII, 681. — Abbotardus, CLXXVIII, 1490. — Wilhelmus Malmesbur., CLXXII, 1685. — Zacharias Chrysopolitan., CLXXXVI, 108. — Oedericus monach., CLXXXVII, 156. — Petrus Comestor, CXVIII, 1670. — Innocentius II, papa, CCXVI, 397.

PONTIUS PILATUS, Judææ præses pro Romanis, qui Christum innocentem morti addixit; et qui deinceps Tiberio in exilium missus, seipsum interemit. Tertullianus, II, 405. — Lactantius, VI, 503, 504, 980, 984; VII, 466, 549. — S. Ambrosius, XV, 1829. — Juvenens, XIX, 529-539. — Rufinus, XXI, 360. — S. Hieronymus, XXII, 322. — Lucius Dexter, XXXI, 67, 69, 77, 155. — Paulus Orosius, XXXI, 1066, 1067, 1071. — S. Augustinus, XXXVI, 762; XXXVIII, 1051; XL, 487. — S. Prosper, LI, 551, 552. — S. Leo Magnus, LIV, 522, 558, 559, 347. — S. Maximus Taurin., LVII, 531, 552. — Arator, LXVIII, 127. — Cassiodorus, LXIX, 1228; LXX, 56, 945. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171-175. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 129. — Ven. Beda, XCI, 901 et seqq. — B. Alcuinus, C, 975; CI, 1157, 1140, 1272. — S. Agobardus, CIV, 88. — S. Petrus Damian., CLV, 579. — S. Bruno Carthus., CLIII, 456. — Rupertus abb., CLXXII, 1052; CLXIX, 774, 778, 793.

SIMON PETRUS, filius Joannis, frater Andreæ, ortus in vico Bethsaida, provincie Galilee, qui est juxta stagnum Genesareth, cujus prima vocatio nominis Bar-Jona, legis directæ generatio est. Petrus in Christo Ecclesie firmamentum est. Cephas corporis Christi principatus et caput est. Simon Joannis, virginitalis regeneratio incorrupta est. Qui dum juxta Joannem habebatur tertius, juxta Mattheum, eligitur primus; nec immerito, quia apostolorum princeps est. Et confessor primus Filii Dei, et discipulus, et pastor humani gregis, Petra Ecclesie, clavicularius regni, amator Domini, alique negator; confitendo laudatus, præsumendo elatus, negando lapsus, lacrymando purificatus, confitendo probatus, potiendo coronatus, cui nomen ex opere datur, titulus ex merito potestatis imponitur. Hic in Galatia, Ponto, Cappadocia, Bithynia, Asia, atque Italia Evangelium prædicavit, atque barum virtutum signis effulsit. Pendulo gressu fervidum mare culcavit, præteriens onbra

ma mortuos animavit. claudis pristinum reitervavit officium. pa. alyticis fluida membra in proprium reparavit statum. Inter hac defunctam viam suscitavit; Ananiam et Saphiram reos perfidiae, mortis animadversione damnavit. Simonem etiam magicis artibus eorum concendentem ad terram elisit. Hic postquam Antiochenam Ecclesiam fundavit, sub Claudio Cesare contra eundem Simonem magum Romanam pergit, ibique predicans Evangelium viginti quinque annis, ejusdem urbis tenuit pontificatum. Sexto autem et tricesimo anno post passionem Domini a Nerone Cesare in urbe Roma deorsum, ut ipse voluit, crucifixus est, et sepultus in Vaticano. Tertullianus, II, 34 et seqq., 43, 49, 142, 151, 364 et seqq., 474, 1025, 1205. — Anonymus III, 181. — S. Stephanus I, papa, III, 1254. — S. Cyprianus, III, 751, 1114, 1168 et seqq., 1186, 1189, 1200, 1201; IV, 406, 447, 499. — S. Causus papa, V, 187. — S. Julius I, papa, VIII, 981, 985, 986, 1112. — S. Liberius, papa, VIII, 535, 1359. — Osius, VIII, 1520. — S. Hilarius, IX, 530, 599, 552, 789, 750, 778, 856, 956, 1001, 1002, 1006, 1010, 1064, 1067, 1071; X, 186-188, 366, 371, 575, 639. — S. Optatus, XI, 280 et seqq., 347. — S. Zeno, XI, 550, 450. — S. Philastrius, XII, 1192. — S. Damasus, papa, XIII, 267. — S. Ambrosius, XIV, 221, 861, 878, 1140, 1149; XV, 1632, 1633, 1821; XVI, 212, 292, 298, 301, 394, 453, 476, 502, 519, 627, 649, 704, 750, 828 et seqq., 1011, 153, 1272, 1521, 1391. — Juvenius, XIX, 146 et seqq., 203, 237-241, 247, 259, 314 et seqq. — Faltonia Proba, XIX, 815. — S. Anastasius I, papa, IX, 53. — S. Iulius Severus, XX, 253 et seqq. — Innocentius I, papa, XX, 502, 547, 551, 590, 631. — Zozimus papa, XX, 650. — S. Bonifacius I, papa, XX, 767, 779. — S. Gaudencius, XX, 835, 993 et seqq. — Zacharias Christian., XX, 1138, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 355, 489, 631, 692, 791, 921, 940, 945, 965, 1040, 1118; XXIII, 246, 346, 515, 607, 631; XXV, 1251, 1248; XXVI, 33, 102, 117, 302, 328, 340, 342; XXIX, 835. — S. Augustinus, XXXII, 618; XXXIII, 145 et seqq., 153, 259, 277, 279, 285 et seqq., 610, 781, 785, 1086; XXXIV, 788, 1049; XXXV, 1444, 1750, 1762, 1840 et seqq., 1832, 1863, 1874, 1932 et seqq., 1949, 2107, 2111 et seqq.; XXXVI, 253, 107, 440, 475, 490, 59, 803, 1168, 1670, 1799; XXXVII, 1167, 1239, 1550, 1557, 1559, 1571, 1576, 1452, 1753, 1797, 1840 et seqq.; XXXVIII, 54, 47, 116, 478 et seqq., 735, 755, 765, 797-800, 1050, 1104, 1108, 1147 et seqq., 1180, 1185, 1194, 1258, 1292, 1297, 1348, 1350 et seqq., 1359-1364, 1368, 1372 et seqq., 1458, 1685; XXXIX, 1179, 1350, 1684; XL, 151, 508, 495, 537, 690, 694, 706; XLI, 617; XLII, 161, 538; XLIII, 127, 500, 407; XLIV, 382, 550, 648, 950 et seqq. — Cassianus, L, 69 et seqq., 210 et seqq. — Faustinus, L, 385. — S. Celestinus I, papa, L, 408. — Xystus III, papa, L, 573, 602, 609. — S. Prosper, LI, 82, 83, 445, 552 et seqq., 702. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202, 214, 251, 254, 245, 275, 281, 296, 420, 422, 424, 456, 452, 465, 594, 599, 608, 628, 647, 656. — S. Salvianus, LIII, 108. — S. Leo Magnus, LIV, 115, 148, 149, 150, 152, 154, 168, 349, 380, 328, 353, 345, 350, 395, 424 et seqq., 431, 462, 504, 507, 512, 515, 523, 543, 614, 636 et seqq., 656, 771, 797, 837, 1007, 1041; LV, 52, 47, 49, 50, 56, 59, 118, 240, 428; LVI, 367, 458, 519, 555, 618, 633, 726. — S. Maximus Taurin., LVII, 547, 550, 553, 590, 593, 595, 400, 401, 405, 510, 517, 529, 587, 665, 667, 673, 723. — Victor Vitens., LVIII, 251, 256, 272. — S. Faustus, LVIII, 874, 882. — S. Felix III, papa, LVIII, 946 et seqq., 975, 976. — S. Gelasius I, papa, LIX, 14 et seqq., 24, 28, 35, 59, 64, 66, 75, 81, 119, 129, 154. — S. Avitus, LIX, 295 et seqq., 305, 307. — Prudentius, 780; LX, 525. — Dracontius, LX, 857. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 671 et seqq. — Symmachus papa, LXII, 72. — Paschasius diacon., LXII, 19, 15 et seqq. — Helpidius, LXII, 544 et seqq. — Eugypius, LXII, 627, 694, 829, 832, 846, 884, 887, 894, 924, 935, 904, 1052. — S. Eleutherius, LXV, 83, 87, 279, 288, 321, 463, 512, 571. — S. Fulgentius, LXV, 898, 891, 901, 911, 927, 939. — Agapetus I, papa, LXVI, 40 et seqq. — S. Laurentius Novar., LXVI, 119, 183. — S. Benedictus, LXVI, 422. — Dionysius Exiguus, LXVII, 239 et seqq., 281, 284. — Facundus, LXVII, 807, 834. — Fulgentius Ferrand., LXVII, 915. — S. Justus, LXVII, 989. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1081, 1129, 1147, 1149, 1155, 1160, 1164. — Junilius, LXVIII, 17, 19, 40. — Arator, LXVIII, 77, 97, 110, 120, 157, 167, 171 et seqq., 175, 187, 207. — Victor Capuan., LXVIII, 368, 291 et seqq., 299, 316, 345, et seqq., 351, 357 et seqq. — S. Nicetius, LXVIII, 569, 577. — Primasius, LXVIII, 427, 480, 497, 504, 512, 517, 521. — Vigilius papa, LXIX, 26, 59, 49 et seqq., 56, 75, 81, 85, 91, 115, 236, 518. — Gildas, LXIX, 567, 569 et seqq., 400. — Pelagius I, papa, LXIX, 401, 410. — Casiodorus, LXIX, 829, 1227 et seqq. — S. Eutropius, LXX,

17. — S. Gregorius Turon., LXXI, 175, 199, 212, 258, 260 et seqq., 294, 333, 356, 356, 367, 377, 528, 561 et seqq., 598, 591, 679, 686 et seqq., 706 et seqq., 724, 756, 873, 904, 996, 1001, 1089, 1151, 1169. — Joannes III, papa, LXXII, 14 et seqq. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 181, 251, 256, 280, 295. — Pelagius II, papa, LXXII, 707, 725, 857 et seqq. — Antoninus Placentin., LXXII, 901, 907. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 155, 796, 857, 921, 968; LXXVI, 53, 53, 83, 164, 240, 502, 538, 575, 438, 465, 470, 527, 607, 611, 617, 845, 853, 979, 1001 et seqq., 1040, 1066, 1087, 1092, 1107, 1171, 1174, 1184 et seqq., 1195, 1221 et seqq.; LXXVII, 58 et seqq., 43, 210, 508, 537, 540, 475, 479, 182, 490, 598, 650, 653, 700, 703, 739, 745, 852, 853 et seqq., 898, 1159, 1290 et seqq.; LXXVIII, 96 et seqq., 50, 598, 599, 456, 499, 588, 617, 654, 696, 699, 788; LXXIX, 450, 468, 487. — Dynamius, LXXX, 40. — S. Columbanus, LXXX, 275, 278 et seqq. — S. Bertichramnus, LXXX, 590 et seqq. — S. Protadius, LXXX, 411, 414, 417. — S. Sonnatius, LXXX, 446. — Talo, LXXX, 775, 387, 897, 907. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 226, 251, 287; LXXXIII, 115, 118, 149, 177, 1040, 1041, 1286. — Wilthrodus, LXXXVIII, 532. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XCIII, 41 et seqq., 67 et seqq.; XCIV, 475, 495, 498, 528; XCV, 76, 85, 91, 105, 125, 164, 175, 199, 245. — Paulus Winfridus, XCV, 1168, 1169, 1278, 1450, 1451, 1476, 1481, 1489. — Elipandus, XCVI, 861, 920, 950, 951, 965, 998. — Isidorus Placentin., XCVI, 1257. — Carolus Magnus, XCVI, 1575; XCVII, 915, 998, 1005, 1033, 1050, 1060, 1070; XCVIII, 1020, 1090, 1118, 1158, 1169, 1351. — Stephanus II, papa, XCVIII, 102, 103, 108, 117, 122. — Stephanus III, papa, XCVIII, 246, 251. — Adrianius I, papa, XCVIII, 281, 284, 293, 296, 301, 303, 311, 312, 314, 319, 326, 352, 349, 553, 558, 560, 562, 570, 574, 589, 595, 598, 598, 405, 412, 415, 419, 428, 433, 1256, 1274, 1279, 1285, 1288, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 157, 450, 472, 479, 482, 484, 485. — B. Alcuinus, C, 223, 298, 520, 570, 498, 971, 984, 1000, 1003; CI, 260, 266, 284, 287, 315, 358, 755, 757, 739, 741, 745, 748, 754, 756, 763, 769, 770, 772, 774, 1128. — Smaragdus abb., CII, 586, 589, 534. — S. Benedictus Anian., CIII, 784. — S. Agobardus, C.V, 87, 88, 92, 189, 197, 241, 501. — Eginhardus abb., CIV, 537 et seqq. — Amalarius, CV, 1506. — Freculphus, CVI, 1128, 1155. — Druthmarus Christian., CVI, 1528. — Rahanus Maurus, CVII, 855, 966; 906; CX, 52, 547, 350, 1187; CXII, 1461, 1660. — Walafridus Strab., CXIV, 679, 1119. — S. Prudentius, CXV, 1059, 1062, 1185, 1344, 1400. — Haymo, CXVIII, 759, 828, 850. — Paschasius Radbertus, CXX, 206, 404, 536, 553, 560, 901. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 905, 907, 910, 920. — Remigius Lugdun., CXXI, 1058. — Usuardus, CXXIII, 610, 664, 707, 709, 785, 787; CXXIV, 110, 159, 205, 207 et seqq., 519. — Adrevaldus, CXXIV, 949. — Hincmarus, CXXV, 214. — Anastasius Bibliothecar., CXXVII, 1004; CXXVIII, 1405. — Anthpertus abb., CXXIX, 1025, 1027. — Regino abb., CXXXII, 277. — S. Odo abb., CXXXIII, 709. — Placidus, CXXXV, 127. — Herigerus abb., CXXXIX, 1004, 1009. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1638. — Humbertus, CXLI, 1053. — S. Petrus Damian., CXLI, 538, 575, 646, 649, 667, 677, 822; CXLV, 589, 708, 710, 941, 961, 1006. — Urbanus II, CLI, 404. — S. Bruno Carthus., CLII, 210. — Manegaldus, CLV, 165. — Radulphus Ardens, CLV, 1546, 1584. — Godfridus abb., CLVII, 42, 215, 221. — Theodricus abb., CLVII, 586. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 602, 927, 933, 970; CLIX, 1421. — Sigebertus, CLX, 665. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295, 595, 712. — Paschalis II, papa, CLXIII, 84, 125, 127, 148, 422 et seqq. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1146, 1177, 1191, 1218, 1240. — S. Bruno Astens., CLXV, 825. — Rupertus abb., CLXVII, 1500, 1527, 1562, 1631, 1664, 1671, 1680, 1717, 1756; CLXVIII, 407, 1383, 1553, 1562; CLXIX, 210, 266, 678, 695, 774, 779, 818; CLXX, 57, 64, 94, 223, 253. — Hildebertus, CLXXI, 945, 589, 658, 659, 661, 666, 668, 672, 679, 756. — Honorius Augustodun., CLXXII, 619, 688, 769, 785, 800, 969, 985. — Godfridus abb., CLXXIV, 239, 283, 523, 554, 555, 465, 629, 634, 635, 664, 751, 754, 793, 800, 850, 851, 896, 902, 915, 943, 1008. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 556; CLXXVI, 525, 676, 769, 852, 896, 1098. — Abaelardus, CLXXVIII, 524, 1478, 1480, 1482, 1485, 1486. — Innocentius II, CLXXXI, 215, 237, 308, 510, 514, 564, 497, 582, 627, 651, 672. — Anacletus antipapa, CLXXXIX, 696. — Lucius II, papa, 828, 884, 894. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1029, 1048, 1059, 1077, 1087, 1114 et seqq., 1128, 1137, 1302, 1342, 1387, 1471, 1508. — S. Bernardus, CLXXXII, 556, 545, 405, 408, 418, 440, 463, 508 et seqq., 731, 774, 1021, 1089, CLXXXIII, 555, 412, 869, 922, 1050, 1057, 1115; CLXXXIV, 358, 625, 663, 745, 748, 881, 902, 1145; CLXXXV, 100, 177.

179, 181, 188, 158. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 111, 171, 216, 298, 501, 610. — Ordericus, CLXXXVIII, 193, 117, 128, 150, 196, 368. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1051, 1063, 1074. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1382, 1488, 1497, 1557, 1582. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 1060, 1066. — S. Thomas Cantuar., CXI, 678. — Petrus Lombardus, CXCI, 1472, 1537. — Ven. Gerhohus, CXCV, 1247, 1516. — B. Isaac, abb., CXCV, 1856. — Aelfredus abb., CXCV, 274, 275. — Wulbero abb., CXCV, 1038. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1191. — S. Hildegardis, CXCVII, 255. — Adamus Scotus, CXCVIII, 827. — Petrus Comestor, CXVIII, 1566, 1619, 1623, 1638, 1649, 1655, 1659, 1678, 1686, 1687, 1696, 1714 *et seqq.*, 1718, 1719, 1782. — Alexander III, papa, CC, 118, 151, 154, 163, 359, 355, 569, 588, 501, 510, 660, 693, 856, 912, 922, 975, 1039, 1064, 1128, 1157, 1172, 1391, 1458. — Lucius III, papa, CCI, 1098, 1100, 1118, 1135, 1200, 1268, 1280, 1290, 1322, 1357. — Joan. Beletus, CCII, 87, 142, 145, 480. — Petrus Cellens., CCII, 817. — Roberius de Torinn., abb., CCII, 1517. — Urbanus III, papa, CCII, 1402, 1484. — Philippus de Harveng, CCIII, 581. — Henricus de Castro, CCIV, 519. — Clemens III, papa, 1533, 1427. — Petrus Cantor, CCV, 99, 169, 184. — Celestinus III, papa, CCVI, 881, 900, 925, 954, 917, 966, 997, 1005, 1042, 1078 *et seqq.*, 1150, 1188. — Petrus Hlesens., CCVII, 644, 653. — S. Martinus Legion., CCIX, 218, 238. — Thomas de Radollo, CLIX, 1007, 1011. — Alanus de Insulis, CCX, 241 *et seqq.*, 256, 480. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, papa, CCXIV, 26, 72, 84, 103, 450, 461, 547, 610, 711, 815, 959, 1135; CCXV, 47, 168, 183, 189, 193, 232, 311, 363, 442, 465, 494, 497, 530, 616, 629, 635, 668, 698, 918, 979, 1073, 1104, 1158. — S. 1544, 1557; CCXVI, 15, 41, 53, 81, 214, 216, 224, 569, 582, 415, 502, 568, 734, 795, 899, 945, 960; CCXVII, 10, 41, 55, 214, 224, 545, 547, 561.

SIMON ZELOTES, qui prius dictus est Chananeus, zelo Domini fervens, par in cognomento Petri, et similis in honore, accepit Aegypti principatum, et post Jacobum autem cathedram tenuit Jerosolymorum. Post annos autem centum viginti meruit sub Traiano per crucem sustinere matryi passionem Jacet in Bosphoro. Fulgentius, LXV, 959. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius I, papa, LXXXIII, 26, 145, 706. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 1201. — Ven. Beda, XCIV, 489. — Paulinus Aquil., XCIX, 492. — B. Alcuinus, CI, 761, 768. — Paschasius Radbert., CXX, 207, 404, 407, 1023. — Usuardus, CXXIV, 623. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 591, 687. — Honorius Augustodan., CLXXII, 1013. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joan. Beletus, CCII, 153.

STEPHANUS PROTOMARTYR, vir plenus fide et Spiritu sancto, unus a septem diaconis, qui faciebat prodigia et signa magna in populo, a Judæis lapidatus, primus martyrii palmam retulit. Tertullianus, II, 195, 877. — S. Cyprianus, IV, 652. — Lactantius, VII, 628. — S. Hilarius, IX, 1018. — Philastrius, XII, 1148. — S. Ambrosius, XIV, 212, 1159, 1174; XV, 1634; XVI, 297, 554, 617, 618, 1182, 1190; XVII, 17. — S. Hieronymus, XXV, 1056. — S. Augustinus, XXXII, 965; XXXV, 1426, 2014; XXXVI, 693; XXXVII, 1744; XXXVIII, 323, 565, 1275, 1426, 1428, 1429, 1451, 1453, 1456, 1440-1446; XXXIX, 1684; XL, 689; XLI, 766-768, 770, 771. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 151. — S. Leo Magnus, LIV, 437; LV, 81-91. — S. Maximus Taurin., LVII, 577, 580, 581, 587. — Victor Vicens., LVIII, 251, 505, 407. — Prudentius, LX, 109, 110, 520. — Eugyppius, LXII, 898. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 176, 198, 215, 529, 723, 754, 755, 881, 1026. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797; LXXVI, 186, 847, 1008, 1006; LXXVIII, 28, 53, 241, 382. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 289; LXXXIII, 1293. — B. Alcuinus, C, 248, 987; CI, 759, 751, 756, 1518. — Paschasius Radbert., CXX, 611, 785. — Joannes Rothomag., CXLVII, 41, 87. — S. Anselmus Cantuar., CLVHI, 600. — S. Bruno Astens., CLXV, 737 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 1752; CLXVIII, 578; CLXIX, 201, 1113. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 715, 716 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIII, 129, 150; CLXXXIV, 474, 845 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCVIII, 263, 266. — Philippus de Harveng, CCIII, 446.

THOMAS, apostolus Christi, Didymus nominatus, et juxta Latinam linguam Christi geminus ac similis Salvatoris, audiendo incredulus, videndo fidelis. Hic Evangelium predicavit Parthis et Mediis, Persis, Hyrcanis, Bactrianis et Indis tenentibus Orientalem plagam, et intima gentium penetrans, ibique predicationem suam usque ad

lithum suæ passionis perducens; hanc enim transiit occubuit in Calamina civitate Indię, ubi et sepultus est in honore. S. Hilarius, X, 209 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 1142, 1845. — S. Victorius, XX, 448. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Gaudentius, XX, 962 *et seqq.* — S. Augustinus XXXIX, 2061, 2072. — S. Petrus Chrysolog., LII, 456. — S. Leo Magnus, LV, 697. S. Maximus Taurin., LVII, 597 *et seqq.* — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 637, 671, 679, 921. — Symmachus papa, LXII, 61. — Eugyppius abb., LXII, 829. — S. Fulgentius, LXV, 363, 365. — Victor Capuan., LXVIII, 268, 337. — Primasius, LXVIII, 467. — Vigilius papa, LXIX, 124. — S. Gregorius Turon., LXXI, 732, 1077. — Pelagius II papa, LXXII, 725. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1200, 1215; LXXXIII, 26, 151, 818. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 2-8; LXXXIII, 153. — Paulus Winfridus, XCV, 1335. — S. Julianus, XCVI, 563. — Ellipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, C, 992; CI, 760, 766, 788. — Rabanus Maurus, CXII, 1450. — Paschasius Radbert., CXX, 406. — Grimaldus abb., CXXI, 17. — Usuardus, CXXIV, 825. — Rupertus abb., CLXIX, 811. — S. Hildebertus, CLXXI, 585. — Godefridus abb., CLXXIV, 311. — S. Bernardus, CLXXXIII, 66. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 606. — Ordericus, CLXXXVII, 159. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1611. — Lucius III, papa, CCI, 1278. — Joan. Beletus, CCII, 163. — Clemens III, papa, CCIV, 1445. — Celestinus III, papa, CCVI, 911, 1238. — Wilhelmus de Campaña, CCIX, 745, 748. — Innocentius III, papa, CCXVII, 265.

TIMOTHEUS, Ephesiorum episcopus, de civitate Trisium patre Græco, id est ethnico, maire autem Judæ, id est Eunice. Hic discipulus fuit Pauli apostoli, ejusque filius spiritualis, quem puerum propriæ secum idem Paulus assumpsit; cui pudicus et virgo permansit, quique apud Ephesum in monte qui vocatur Pion, cum magno honore quiescit. S. Hilarius, X, 415, 416. — S. Ambrosius, XVII, 181, 550, 412, 415, 461, 474, 485. — Lucius Dexter, XXXI, 190, 210. — S. Prosper, LI, 573, 579. — S. Salvianus, LIII, 54, 168, 169, 173. — S. Paulinus Nolan., LXI, 551, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 420, 1091; LXXVII, 76; LXXVIII, 472, 702. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 1293. — Lanfrancus, CL, 338, 364. — S. Bruno Carthus., CLIII, 425 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 595, 594. — Petrus Lombardus, CCII, 259, 240.

TITUS, Pauli apostoli discipulus, et in baptismo filius, natione Græcus, et ex gentibus solus a Paulo apostolo post Evangelium circumcisus; quem ad extruendam Crete ecclesiam præfatus reliquit apostolus, ibique in pace defunctus, atque sepultus quiescit. S. Ambrosius, XVII, 546, 547. — S. Hieronymus, XXVI, 583, 589, 600. — Lucius Dexter, XXXI, 565. — S. Paulinus Nolan., LXI, 514, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 76. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156, 1041, 1293. — B. Lanfrancus, CL, 232. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 606.

ZACHÆUS, publicanorum princeps, vir dives et statura pusillus, qui Jesum videre cupiens, arborem sycomorum ascendit; apud quem mansit Christus, et cujus fidem laudavit. Tertullianus, II, 451. — S. Ambrosius, XV, 1790, 1791. — S. Hieronymus, XXII, 646, 670, 897; XXV, 1053. — S. Augustinus, XXXVIII, 112, 170, 245, 619, 911. — S. Prosper, LI, 251, 252. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 54. — S. Maximus Taurin., LVII, 729, 752. — Eugyppius, LXII, 752, 841. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1043, 1196. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 127. — B. Alcuinus, CI, 756. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 825 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIII, 459, 460.

ZACHARIAS, sacerdos Domini, ex tribu Levi et vice Abia, vir justus et pater Joannis Baptistæ. S. Pontius, III, 1491. — S. Julius I, papa, VIII, 967. — S. Ambrosius, XV, 1542. — Juvenius, XIX, 61 *et seqq.* — S. Innocentius I, papa, XX, 476. — S. Hieronymus, XXVI, 185, 225, 228 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXV, 2191. — S. Iucherius, L, 1155. — S. Prosper, LI, 551. — S. Maximus Taurin., LVII, 583, 619, 652. — Eugyppius, LXII, 681, 884. — S. Fulgentius, LXV, 838, 920 *et seqq.* — Victor Capuan., LXVIII, 255 *et seqq.* — Primasius, LXVIII, 698. — S. Gregorius Turon., LXXI, 727. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117, 148. — Paulus Winfridus, XCV, 1161. — S. Julianus, XCVI, 559. — Agnellus abb., CVI, 556. — Usuardus, CXXIV, 639. — S. Anselmus, CLVIII, 651. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1493. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1557. — Philippus de Harveng, CCIII, 1129.

Qui plurima de his optaverit, Homiliarum et Sermonum adeat Indices de Scripturis et præsertim de Sanctis.

SERIES SEXTA.

In hac sexta Serie agimus de Religione sensu generali sumpta, in eo scilicet quod sit societas Deum inter et hominem, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia; de Revelatione divina ad homines et de illius possibilitate, utilitate et necessitate; de Prophetiis et Miraculis, ac de illorum natura, notis seu characteribus et vi probante. Deinde varios exponimus errores quos tum pagani, tum philosophi adversus religionem suscitaverunt; tandem, cum SS. Patres, et præsertim qui primis vixere sæculis, istos errores scriptis tam polemicis quam apologeticis impugnavere, de his scriptis varios subjicimus Indices.

LIII.

INDEX DE RELIGIONE

GENERATIM SPECTATA,

IN QUO REVOCANTUR ORDINE CHRONOLOGICO DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIAE.

MONITUM.

Religionis generatim spectatae dogma his stat verbis Apostoli: *Invisibilia enim ipsius (Dei), a creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna quoque ejus virtus et divinitas (Rom. 1, 20); et istis Psalmistæ: Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine (Psal. 14, 7).* Hoc est: Deus, qui natura invisibilis est, qualicunque similitudine potentiam suam demonstrans, se quodam modo videri permittit. Etenim dum nosmet ipsos et quæ sunt creata cernimus, in Creatoris admiratione sublevamur, divinitatis notitiam colligimus, et per nos et hoc quod factum est virtutem Factoris admiramur; in rebus creatis patens divinæ cognitionis inest indicium; per hoc Deus interiori homini nostro suam mirabiliter impressit imaginem, et sicut in se bonorum operum exemplum hominibus tradidit, sic testimonium suæ agnitionis in illis collocavit, ut cum ejus imago, sive in nobis, sive in creaturis, attenditur, illius cujus imago est, agnitio capiatur. Naturaliter ergo et necessario fatendum quod non solum in nobis et in universis rebus, sed in singulis fulget quædam imago et vestigium Deitatis; quod in magnitudine universitatis, sicut in vultu hominis notatur divina potentia, in rerum pulchritudine sapientia, et in utilitate bonitas; quod in his Dei *invisibilibus*, scilicet potentia, sapientia et bonitate, consistunt omnia, et per hæc reguntur. Nam potentia creat, sapientia gubernat, benignitas conservat. Quæ tamen sicut in Deo ineffabiliter unum sunt, ita in operatione separari non possunt, cum potentia per benignitatem sapienter creet, sapientia per potentiam benigne gubernet, et benignitas per sapientiam potenter conservet. Hinc miro ordine Deus intelligentiam sui sic infundit ut subtrahat, et sic subtrahit ut infundat. In omnibus ergo rebus creatis Creator multipliciter elucet semper notus, semper intelligitur, semper audiri, quia nunquam latet, nunquam deest. Cum ergo sit a majestate mirabilis, a sapientia venerabilis, et a bonitate amabilis, fit funiculus triplex inter Creatorem et rationabilem creaturam, qui facile non rumpitur, ut timeatur, honoretur et diligatur; et hac conditione gignitur, ut generanti nos Deo iusta ac debita obsequia præbeamus, hunc noverimus, hunc sequamur. Hoc vinculo pietatis et obstricti et religati sumus. Unde ipsa Religio nomen assumpsit a *religando*, et sic appellatur quod per eam Deo religamus et in fascem vincimus animas nostras ad cultum divinum vinculo serviendi, seu quia cujusdam naturæ superioris, quam divinam vocant, curam et caeremonias affert. Quæ evidenter deducitur ex hoc quod cognitio Dei semper fuerit in terris; nam Deum nosse quid prodest, si diligere ac timere cordi non est? Ut herus de servo suo exigit servitutem, et homo hominem sibi parere et obedire compellit, sic juris humani et naturalis potestatis est homini cum Deo conjungi timore et amore quia Dominus et Pater. Quæ duo in duobus nominibus una res et vis sunt, alterum in sensu positum, et alterum in actu; nam fons religionis Deus solus est, solus in mente dedicandus et in pectore consecrandus cum subjectione externa qualicunque ex parte nostra. Ad ultimum ergo religio generatim spectata est veri Dei cognitio et cultus, senota questione quo modo et ritu colendus sit, dummodo colatur aut coli credatur, etiamsi verus Deus falso et indigno cultu colatur et honoretur, et admissio quod non obsit unicuique colere quod putaverit verum Deum cum religio in genere sumpta sit res præter cæteras voluntaria, nec necessitas cuique imponi possit ut colat quod non vult.

Index iste attingit hæc principia et conclusiones juris naturalis, non excluso quod, præter rationem templa ædificare, sacrificia facere, gratias Deo conferre ex his quæ ipse tribuit, quod præter cultum in odore, sanguine, prece et invocationibus, quod præter testimonium animæ ad cælum respicientis et ad Deum tendentis decet ut sit etiam in humanis officiis consummatus justitiæ ordo, studere pietati, et in

observantia bonorum operum mentis puritate transcendere, ut sit sapientia, animus gratitudinis, natura cum omnibus et societatis hominum appetens, sique tandem in nobis sensus velle quod Deus jubet, nolere quod prohibet, et nos in ipsius conspectu vivere tum erga se, tum erga proximum, tum erga nosmet ipsos.

Tertullianus, I, 435-445, 483, 503, 599, 666, 699, 701, 711, 716, 717, 950, 1054, 1055, 1078, 1079, 1080, 1103, 1113, 1116; II, 170, 256, 257, 258, 263, 285, 325, 410, 474, 477, 501, 502, 591, 599, 600, 601, 716, 812, 941. — Minucius Felix, III, 243, 248, 250, 256, 285-300, 313, 314, 315, 421-440, 489-496. — S. Cyprianus, IV, 550, 553, 565, 566, 576, 577. — Commodianus, V, 205, 206, 263. — S. Victorinus, V, 302, 303. — Antonius, V, 262, 263, 264, 265. — Arnobius, V, 730, 743, 755, 756, 763, 767, 814, 815, 1080, 1081, 1145, 1146, 1210, 1241. — Lactantius, VI, 141, 119, 120, 121, 373, 375, 456, 457, 458, 576, 537, 538, 565, 640, 641, 652, 666, 667, 669, 720, 727, 1067-1077; VII, 11, 14, 15, 18, 16, 47, 123, 1011, 1013, 1015. — S. Hilarius, IX, 280, 378, 579, 487, 489, 751, 846, 860, 870. — Firmicus Maternus, XII, 982, 983, 996, 1002, 1003. — S. Ambrosius, XIV, 424, 576, 864, 943, 1114; XV, 1596, 1692, 1738; XVI, 196, 203, 1088, 1251; XVII, 57, 58, 67, 93, 430. — Zaccarius, XX, 1088. — S. Hieronymus, XXIV, 408; XXV, 80, 81, 1090, 1091, 1127, 1179; XXVI, 326, 349; XXV, 610, 651. — S. Augustinus, XXXI, 603; XXXIV, 169, 170, 171; XXXV, 1390; XXXVII, 1485, 1484; XXXVIII, 1021; XL, 20, 21, 188, 888, 973; XLI, 57, 58, 153, 154, 251, 247, 252, 280, 281; XLII, 905; XLIV, 233, 258, 909. — S. Petrus Chrysologus, LII, 393, 507. — S. Leo Magnus, LIV, 176, 187, 214; LV, 167, 168. — Julianus Pomerius, LIX, 585, 508, 509, 510, 512. — Prudentius, LIX, 936; LX, 13, 197, 206, 207, 217, 248, 249, 250, 487. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 228, 230, 454. — Boetius, LXIII, 746, 747, 821, 822; LXIV, 1261, 1327. — S. Fulgentius, LXV, 268, 363, 765, 771. — Primasius, LXVIII, 419, 420. — Gregorius Magnus, LXXV, 112, 639, 706, 1107; LXXVI, 95, 403; LXXVII, 328. — Taio, LXXX, 740. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 295. — Carolus Magnus, XCVIII, 1035, 1056. — Alcuinus, CI, 924. — Agobardus, CIV, 204, 214, 243. — Rabanus Maurus, CIX, 700, 701, 702, 704, 873, 874; CXI, 90, 1295, 1296, 1300. — Walafridus Strabo, CXIII, 849; CXIV, 432, 759, 760. — Haymo, CXVII, 374, 375, 376, 378. — Florus, CXIX, 281, 282. — S. Lupus, CXIX, 625, 624. —

Otto Vercellensis, CXXXIV, 159, 140, 141. Othloa — CXLVI, 257. — Lanfrancus, CL, 109, 110. — Menesius, CLV, 152, 153. — Guibertus, CLVI, 254. — S. Anselmus Cantuariensis, CLVIII, 143, 146, 147, 213, 218, 711, 712. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 504. — Rupertus, CLXVII, 416, 582; CLXIX, 1114, 1115; CLXX, 269. — Hilbertus, CLXXI, 1071, 1072, 1074. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 439, 440; CLXXVI, 225; CLXXVII, 204. — Hervaeus, CLXXXI, 610, 611, 612. — S. Bernardus, CLXXXII, 788, 789; CLXXXIII, 812. — Guillelmus, CLXXXIV, 406. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675, 676. — Petrus Lombardus, CXCII, 1527, 1528, 1534. — S. Hildegardis, CXCVII, 741. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 794. — Alanus de Insulis, CCX, 314. — Petrus Picavensis, CCXI, 294. — Helinardus, CCXII, 740, 741.

Patres, in quorum scriptis hæc questiones abundantiores sunt.

Ne mireris solum indicatos qui vixere prioribus Ecclesiæ sæculis, cum tunc temporis questio cum gentibus assidue movebatur, et fundamenta cujusque religionis discutebantur.

Tertullianus. Apologeticus adversus gentes, I, 257-536; Libri ad nationes, I, 559-608; De testimonio animæ, I, 608-618; De Deo unico, II, 1054-1062; De Marcionis auditisibus, II, 1078-1084; Ad senatorem, II, 1105-1108; De execrandis gentium diis, II, 1113-1118.

S. Cyprianus. De idolorum vanitate, IV, 564-581.

Commodianus. Instructiones adversus gentium deos, V, 203-262.

Antonius. Carmen adversus gentes, V, 262-282.

S. Victorinus. De fabrica mundi, V, 301-314.

Arnobius. Disputationes adversus gentes, V, 714-1201.

Lactantius. Institutiones divinas, VI, 111-320; De opificio Dei, VII, 9-78. Discussio dogmatica in Lactantium, articuli VII, 1011-1029.

Firmicus Maternus. De errore profanarum religionum, XII, 982-1032.

Helinandus. De reverentia Dei, CCXII, 710, 741.

LIV.

INDEX DE REVELATIONE DIVINA.

ORDINE CONCINNATUS ANALOGICO

ET VARIAS DE ILLA PATRUM SENTENTIAS EXHIBENS.

MONITUM.

In hoc indice, ut facilius quæsitæ Lectori occurrant, ad diversas questiones revocabimus materias; sic dicemus: 1° Quid sit Revelatio; 2° an exstiterit; 3° an sit utilis, imo et necessaria; 4° an consentanea veritati; 5° an rationi hominis adversa; 6° an sit triplex, scilicet: Primitiva vel Naturalis, Mosaisca, Evangelica. Præterea in unoquoque articulo varias SS. Patrum sententias ordine chronologico referemus, vel potius, brevitalis causa, summam in uniuscujusque articuli fronte indicabimus.

Si forte numerus Arabicus columnas nostræ editionis aliquando non referret, tunc numeros erasure textui inserti adire vellet lector benevolus; quod dico de hoc indice, fortasse de quibusdam aliis dicendum, sed tamen rarissime.

I.—Quid sit Revelatio.

Revelatio est ipsarum rerum visio, et quasi extrinsecus admonitio, qua per Spiritum sanctum, in quocunque tempore aliquid subito indicatur Victorinus Afer, VII, 1151, 1218. — S. Hieronymus, XXIV, 1145. — S. Augustinus, XLII, 171, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 692, 1310. — Lanfrancus Cantuariensis, CL, 202.

II.—An exstiterit Revelatio.

Ipsæ Dominus semper ad humana colloquia descendit; ab initio conversatus est cum patriarchis et prophetis,

docens jam quid esset factururus in fine. — Nobis divinatione opus non est, quibus veritatem divinitus ipse patefecit. — Plena sunt omnia divinis testimoniis. — Quod ipse per se veritas ut crederetur, per Scripturas divinitus inspiratas, dignata est revelare, profertur in Evangelia et apostolorum Epistolæ, Moysis et prophetarum libri, quasi quædam fercula deliciis referta, nobis apponuntur nobis. Tertullianus, II, 61, 174, 37, 328. — Lactantius, VI, 118, 127, 763. — Constantinus imper., VIII, 352. — Victorinus Afer, VIII, 1152, 1252, 1263. — Liberius papa, VIII, 1397. — S. Hilarius Pictaviensis, IX, 615; X, 96, 257, 293, 448, 506, 733. — S. Ambro-

sius, XIV, 123, 1180; XVI, 748, 745; XVII, 525. — S. Phocadius, XX, 20. — S. Hieronymus, XXIII, 155, 156; XXIV, 119, 729, 752, 906; XXV, 521. — S. Augustinus, XXXIV, 125; XXXVI, 541; XXXVIII, 602. — Cassianus, I, 450. — S. Leo Magnus, I, V, 52. — Paschasius diaconus, LXII, 9. — Cassiodorus, LXX, 65. — S. Gregorius Magnus, I, XXV, 7; LXXXVI, 712; LXXXVII, 712. — Taio Casaraugust., LXXX, 783. — Rabanus Maurus, CXI, 24. — Remigius Autissiodor., CXXXI, 524. — S. Odilo Cluniacensis, CXLII, 1000. — Durandus Troarn., CXI, IX, 1501. — S. Bruno Carthus., CI, III, 11. — S. Bruno Signiens., CLIV, 1054. — S. Bernardus Claravall., CLXXXIII, 938. — Petrus Lombardus, CXII, 221.

III. — An utilis, imo et necessaria sit Revelatio.

Homo per seipsum pervenire ad veritatem scientiam non potest, nisi doceatur a Deo. — Quid esset verum ipsum, neque sciebant homines, neque quomodo, aut ubi, aut qua mente querendum. — Rationem rerum celestium cognoscere nullo modo possumus. — Mysteriorum Dei Patris et Domini Jesu, homines cognoscere, nisi ex Revelatione non poterunt. — Dum philosophi studio contradicendi insaniunt, dum sua etiam falsa defendunt, aliorum etiam vera subvertunt, non solum elapsa illis veritas est, sed ipsi eam potissimum suo vitio perdiderunt. — Lex spiritualis est, et Revelatione opus est ut intelligatur. — In Scriptura sacra docet Deus quicquid scire nos deest. — Revelatio utilis est ad solatium et ad sanctificationem. — Illud mirandum est in Evangelio, quod omnibus hominum conditionibus vitæ verba præbuit, ut unusquisque in suo statu salutem æternam consequi valeat. — Scriptura sacra est via ad cælum, paradisus voluptatis. — Lex dies fuit quæ fugatis ignorantibus tenebris, cultum unius Dei docuit, ostendens quid Deo, quid proximo debeamus; quæ poena pro peccatis, quæ virtutibus remuneratio reponeretur. — Vis Ecclesiæ est veritas Revelationis. Tertullianus, II, 59. — Lactantius, VI, 267, 350, 452, 754, et per totum librum VII. — Victorius Afer, VIII, 1261. — S. Hilarius, IX, 967. — S. Ambrosius, XV, 1695; XVI, 617; XVII, 765. — S. Hieronymus, XXII, 1545; XXIV, 16, 27, 156-158, 160, 454, 511, 515, 607, 1191. — S. Augustinus, XXXIV, 121, 128, 554; XXXVI, 557; XXXVII, 581, 1481; XL, 951; XLII, 621. — Cassiodorus, LXX, 66, 551, 490, 517. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 747, 1267 et seqq., 1378; LXXVII, 712. — S. Anselmus, XCIX, 384, 460. — Rabanus Maurus, CIX, 675; CX, 511. — Haymo Halberstatensis, CXVII, 566. — Joan. Scotus, CXXII, 296. — Othobonus, CXLV, 174. — Lanfrancus Cantuar., CL, 565. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 362. — S. Bruno Signiens., CLIV, 1129, 1257; CLV, 62. — Gilbertus ven., abb., CLVI, 125. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 264. — Rupertus abb., CLXVII, 76, 248. — Hildebertus Turon., CLXXI, 564, 1101. — Hervæus monac., CLXXX, 1606. — S. Bernard. Clarav., CLXXXIII, 938. — Wolbero abb., CXC, 65. — Absalo abb., CXXI, 22.

IV. — Revelatio an sit veritati consentanea.

Revelatio veritatis nihil jucundius, et verbo Dei nihil præponentum. — Credite illi qui non fallit; nec falsor est qui legem dedit. — Regula veritatis oraculis divini sermonis exprimitur. — Oportet ut credamus vera esse Dei summi oracula; nam divinum eloquium a fidelibus sanctæ Ecclesiæ rectum et verum esse comprobatur. — Nefas est discere quod Scripturæ mentiantur, verba enim Scripturarum divinitus inspirata sunt. — Scriptura sacra est venerabilis stylus Spiritus sancti. — Summa est Scripturæ sacræ veritas. — Lex illa quæ per Moysen data est, irreprehensibilis est, quia perfecta veritate consistit. — Scripturæ divinus libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplendent. — Nunquam evangelistæ a veritate deviant, nunquam falsa loquuntur; quæcumque dicunt, vera sunt, iusta sunt, munda et nimis credibilia sunt. — Scriptura sacra est vox Dei ad homines, ideo in errorem inducere nequit. Tertullianus, I, 578, 659; II, 405. — S. Cyprianus, IV, 561. — S. Hilarius Pictav., X, 96, 144, 416. — S. Ambrosius, XIV, 145; XV, 1501. — Rufinus, XXI, 677, 690. — S. Philastrius, XXII, 1267. — S. Hieronymus, XXV, 325, 545, 809; XXVI, 481; XXXIX, 151. — S. Augustinus, XXXII, 839; XXXVI, 1159; XXXVII, 747; XXXVIII, 692. — S. Prosper, LI, 475. — Cassiodorus, LXX, 66, 558. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 8, 15. — S. Hildefonsus Toletan., CXVI, 156. — Carolus Magnus, XCVIII, 1130. — Smaragdus abb., CII, 28. — Rabanus Maurus, CX, 258, 409; CXI, 26, 889; CXII, 1072. —

Hincmarus Remens., CXXVI, 119. — S. Fulbertus Carnot., CXLI, 279. — S. Bruno Signiens., CLIV, 45, 97. — Rupertus abb., CLXIX, 8. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 21.

V. — Revelatio an adversetur rationi.

Verbo et ratione fides nostra fundatur; revelatio enim nedum rationem destruat naturalem, eam e contra perficit, velut auxilium quoddam a Deo missum. — Ratio humana et divina Revelatio sunt velut duo quædam luminaria ex eodem sole accensa, quæ eidem viæ prælucent: duæ sunt germanæ sorores quæ sibi mutuo manus consociare amant, hominique libenter ac benigne præbere auxilium, ut illum ad eundem finem ducant. — Ratio ac Revelatio divina ex eodem fonte, qui est Deus, originem trahunt atque ad idem et unum tendunt. — Duo mixti sunt, duæ viæ, duæ manifestationum species, per quas a principio Deus absconditus seipsum hominis menti revelavit, ratio scilicet humana et divina revelatio. — Ratio autem Deum delegit in seipsa atque ex his quæ extrinsecus sunt; Revelatio vero nobis manifestat quod de Deo ignotum erat, et divinorum attributorum quam jam noscebantur, fidem corroborat. S. Hilarius, X, 76, 95, 145. — Faustinus, XIII, 39. — S. Ambrosius, XV, 1535; XVI, 665, 780; XVII, 964. — Gezo abb., CXXVII, 576, 580. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 441, 442.

VI. — Revelatio triplex scilicet :

I. — *Primitiva vel naturalis.* — Deus Adam certa mandata dedit, et omnis ætas ab institutione mundi doctrinæ Dei fuit erudita. — Universæ primum gentes totæque orbis naturalem legem acceperunt. — Lex naturæ omnibus data fuit, et ante legem scriptam in cordibus manebat piorum. — Panem, scilicet verbum, non cessavit Deus fidelibus suis distribuere, tam in primis statibus quam in ultimis. — Omni spiritui rationali gemina quædam vis data est a Patre luminum; una est ratio, altera affectio; ratio qua discernamus, affectio qua diligamus; ratio ad veritatem, affectio ad virtutem: hæc sunt sorores illæ duæ a Domino desponsatæ. Tertullianus, II, 599. — Lactantius, VI, 322. — S. Hilarius, IX, 651. — S. Philastrius, XII, 1270. — S. Ambrosius, XVI, 1242. — S. Gaudentius, XX, 891. — Rufinus, XXI, 781. — S. Hieronymus, XXIV, 285; XXV, 1576. — S. Augustinus, XXXVI, 500. — Petrus Chrysologus, LII, 111. — S. Leo Magnus, LIV, 202, 204. — Godéfridus abb., CLXXIV, 52-56. — Wolbero abb., CXC, 58. — Richardus a S. Victore, CXXVI, 5.

II. — *Mosaica.* — Deus legem per Moysen uni populo dedit ac creditur. — Moyses lex a Deo scripta fuit. — Moyses lex oris Dei potest dici, per quem Dominus locutus est et dedit legem. — Per Moysen testes vocaverat Dominus cælum et terram, datus populo legem suam. — Tertullianus, II, 579. — S. Hilarius, IX, 928. — S. Ambrosius, XIV, 45; 703, 967; XV, 1528; XVI, 1254; XVII, 1008. — Rufinus, XXI, 575. — S. Hieronymus, XXII, 916; XXIV, 10, 70, 516, 518, 562; XXV, 916. — S. Augustinus, XXXV, 615; XXXVI, 1574; XXXVII, 198; XL, 263. — S. Petrus Chrysologus, LII, 394. — S. Prudentius, LX, 99. — Taio Casaraugust., LXXX, 790. — Ven. Beda, XCII, 658. — Rabanus Maurus, CX, 627; CXII, 443. — Haymo Halberstat., CXVII, 566. — S. Bruno Signiens., CLV, 119.

III. — *Evangelica.* — Regula fidei a Christo instituta seu revelata fuit. — Magister venit in signis, et Doctor coelestis, et institutor consummatæ veritatis. — Evangelica præcepta nihil aliud sunt quam magisteria divina, et evangelica doctrina, prædicata per apostolos, de cælo data est. — Lex triplex est: lex humana vel naturalis, lex Mosaica et lex evangelica quæ docet peccanti indulgere, pro peccatoribus exorare, et inimicos diligere. — Tertullianus, II, 26 et seqq.; III, 960. — S. Cyprianus, IV, 519. — Constantinus Imper., VIII, 508, 956. — S. Ambrosius, XIV, 1408; XV, 1520, 1408. — Rufinus, XXI, 705. — S. Hieronymus, XXII, 121, 166, 205, 401, 714; XXIV, 150, 247, 519, 322, 526; XXV, 15, 275. — S. Augustinus, XXXVI, 1150; XLII, 116. — S. Prosper, LI, 475, 479. — S. Leo Magnus, I, IV, 422. — S. Prudentius, LIX, 617, 865. — S. Paulinus Nolan., LXI, 619, 1004. — S. Gregorius Magnus, LIV, 422. — S. Prudentius, LIX, 617, 865. — S. Paulinus Nolan., LXI, 649, 1004. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 886, 1580. — Taio Casaraugust., LXXX, 791. — Rabanus Maurus, CVIII, 986, 1009; CX, 258, CXI, 22. — Hincmarus Remens., CXXVI, 128. — Remigius Autissiodor., CXXXI, 191. — Flodoardus Remens., CXXXV, 500. — S. Anselmus, CXI, IX, 595. — Rupertus abb., CLXVIII, 245, 561. — Hervæus, CLXXI, 1690. — Reinerus, CCIV, 49. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 5. — S. Martinus Legion., CCIX, 162.

LV.

INDEX DE PROPHETIIS

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO, REFERENSQUE VARIAS PATRUM SENTENTIAS DE NOTIONE

PROPHETIÆ, EJUS UTILITATE, EJUS DIVINITATE VEL INSPIRATIONE, ETC.

MONITUM.

In hoc indice tractatur 1° de notione prophetiæ et ejus utilitate, 2° de divinitate vel inspiratione prophetiarum, 3° de characteribus seu formis prophetiarum, 4° de prophetis et eorum vita, 5° de præcipuis objectis prophetiarum : 1° de B. Maria Virgine, 2° de Christo, 3° de Ecclesia.

I.—De notione prophetiæ, de ejus utilitate vel excellentia.

Prophetæ ex officio præfandi vocantur : Tertull., I, 378. — Prophetia aut ad scientiam audientium aut ad voluntatis innocentiam instituta est : S. Hilarius, IX, 395. Libri prophetici montes, quomodo, 655. — Prophetia est annuntiatio futuri : S. Ambrosius, XIV, 676. Veritas Dei ex prophetarum oraculis colligenda, 961. Prophetia quæ prima probatio est rationabilem esse fidem nostram, XVII, 157. — Prophetarum et apostolorum libri carent omni errore : S. Hieronymus, XXII, 957. Omnis prophetia visio dicitur, XXV, 958. — Prophetia Dei nihil aliud est quam enuntiator verborum Dei hominibus, qui Deum vel non possunt, vel non merentur audire : S. Augustinus, XXXIV, 601. Prophetæ dicti sunt videntes, quia non corpore, sed spiritu futura videbant, XXXIII, 620. Prophetarum tria genera, XLII, 548. Prophetia lucerna ad viam demonstrandam æternam, XXXVII, 1851. Prophetia omni fidei, spei et caritati militat, XXXIV, 55. Quare non argumentationum concertationibus, sed propheticiis vocibus traditum est populo Dei, quicquid ad Dei cognitionem aut ad probos mores pertinet, XLI, 603. Propheticus sermo ad confirmandam fidem efficacior, XXXVIII, 256. Prophetæ fundamenta civitatis supernæ, XXXVII, 1101. Fundamenta orbis terrarum, XXXVI, 150. Fundamenta et portæ Ecclesiæ, XXXVII, 1103. Lapidis Sion, 1303. Lucernæ, XXIV, 1583. Montes, XXXVI, 1024; XXXVII, 1650. Nubes, XXXVI, 156. — Prophetia lucerna erat in tenebris ambulantiis : S. Prosper Aquitan., LI, 381. Prophetiæ auctoritas non humana est, sed divina, id., 571. — De prophetia : Junilius, LXVIII, 17. — Prophetæ dicuntur insitiores : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 69. Item dicuntur nubes, id., 407. Et bases Ecclesiæ, id., 458. Montes, id., 668. Prophetæ invituntur apostoli, quos illustrent, id., 458. Unde dicatur prophetia, id., 786. Ordo prophetiæ, id., 788. Prophetæ cur doctores in sacra Scriptura quandoque dicantur, LXXVII, 50, 472. Prophetæ ministerium est occulta revelare, et futura prædicere, LXXIX, 290. — Due eorum genera : Rabanus Maurus, CXII, 116. Sunt multa genera prophetandi, CXI, 985. Prophetia, quid, CLX, 611; CXVI, 195. — Prophetæ cur videntes dicti sunt : S. Bruno Herbipol., CXLII, 350. — Prophetarum munus : Lanfrancus, CL, 199. — Prophetiæ plurima genera : S. Bruno Carthusian., CLII, 639. Visio dicitur, CLIII, 454. Prophetæ dicuntur lalia Dei, CLII, 1114. — Prophetæ dicuntur, ex eo quod præscire meruerint incarnationem Filii Dei : Rupertus abb., CLXVII, 569. Prophetæ videntes dicti, CLXIX, 1228. Prophetiæ tria sunt tempora, id., 851. — Tria sunt genera prophetiæ : Hugo de S. Victore, CLXXV, 356. — Prophetæ nubes : Guericus abb., CLXXXV, 16. — Prophetia cur in enumeratione gratiarum primum est donum : Petrus Lombardus, CXCI, 1500. Prophetæ qui dicantur, id., 336. — Prophetiæ descriptio : Alanus de Insulis, CCX, 113; Petrus Pictav., CCXI, 850.

II.—De divinitate vel inspiratione prophetiarum.

Spiritu divino inundati erant prophetæ : Tertull., I, 578. In prophetis semper locutus est Christus, II, 328. Signaculum est omnium prophetarum, id., 652. — Prophetarum dicta Dei verba sunt : S. Hilarius, X, 412. Prophetici sermonis auctor est divinus Spiritus, IX, 792. — In prophetis Dominus locutus est, et ideo errare non potuerunt : S. Ambrosius, XV, 1809. Non semper prophetabant, sed

cum infunderet his gratiam spiritus prophetandi, id., 1566. In excessu mentis positi prophetabant, repleti Dei Spiritu, XIV, 1059. Et quomodo, id., 484. Prophetæ Spiritum accipiebant et Christum videbant, XVI, 815. — In animo prophetarum Deus loquebatur : S. Hieronymus, XXIV, 20. Deus locutus est in prophetis et in Evangelis, XXV, 1222. Floquium Dei ad eos intrinsecus est, id., 1289. Unde oritur obscuritas prophetarum, id., 1241. Prophetarum oracula a Deo sunt, non ab hominibus, XI, 601. Prophetæ Spiritu sancto impleti, XLII, 644. Prophetæ vel a sapientia Dei, vel ab angelis edocentur, XLI, 549. Quando loquitur ex persona sua propheta, ipse Dominus loquitur per eum, XXVI, 662. In illis Christus loquitur aliquando ex persona capitis, aliquando ex persona corporis, XLVII, 1784. Prophetarum libri multi non recipiuntur ut canonici, quare, XLI, 598. — Inspirati quandoque prophetæ per angelos : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 450. Quidam prophetæ ex spiritu suo loquentes, a Spiritu sancto correpti, seipsos reprehendunt, LXXVI, 795. Prophetæ veri a falsis discrimen, id., 794. Sciendum est quia hi qui prophetiam spiritu, per hoc quod aperte nonnunquam loquuntur de se, et nonnunquam sic de se verba tanquam de aliis proferunt, indicant quia non prophetæ, sed Spiritus sanctus loquitur per prophetam, id., 799. Prophetæ ex Dei persona loquuntur, id., 875. Prophetæ verus, Dei verba, non sua loquitur, id., 891. Prophetiæ spiritus non semper adest prophetis, LXXV, 897, 807; LXXVI, 792. — Prophetiæ spiritus non semper prophetarum mentibus præsto est : Alcuinus, CI, 465. — Prophetæ Spiritus sancti gratia pleni faciles et prompti in scribendo effecti : Rabanus Maurus, CXI, 1072.

III.—De characteribus seu formis prophetiarum.

Futura interdum pro jam transactis enuntiant prophetæ : Tertull., II, 526. Multa figurate per allegorias, per ænigmata et parabolas scripserunt, *ibid.* An omnia per imagines concionati sint, id., 821. Non semper nec omnes habent allegoricam formam, id., 822. — Quædam futura ex præterito locuti sunt : S. Hilarius, IX, 663. Prophetia pro gerendis gesta memorat, id., 403, 686. Propheticus licet communi usu humani sermonis utatur, tamen non eandem quæ communi sensui adjacet significantiam continet, id., 645. Prophetis futura pro præsentibus erant, XIV, 1000; XV, 1318, 1370. Quæ ventura sunt eis tanquam præsentia spiritu revelantur, XIV, 725; XVI, 551. — Prophetæ futura dicunt, et Scripturas revelant : S. Ambrosius, XVII, 219, 254. — Intelligebant quæ dicebant, neque in e-stasi loquebantur : S. Hieronymus, XXIV, 19. In prophetis omnia plena sunt ænigmatum, id., 629. Prophetæ intellexerunt, quæ locuti sunt de Christo, sed non sicut apostoli, id., 1274. In prophetis minoribus admiranda brevisitas, et magnitudo sensuum, XXVI, 602. Obscuritas prophetiæ et difficultas explanationis, XXV, 946. Prophetiæ spiritus etiam per malos homines futura prædicat, XXXV, 1757. Prophetiæ donum etiam malis concessum, XXXVII, 1515. Dari potest reprobatum et invidio et ingrato, XL, 158. Quænam certior prophetia, id., 129, 150. Prophetæ veri quomodo a falsis dignoscebantur, XLI, 601, 604. Prophetæ et vates quomodo futura prædixerunt, XXXIV, 1059. Varii modis quibus prophetiæ spiritus afficit prophetas, XL, 129, 151. Prophetæ mala interdum quasi optando prædicant, XXXVI, 528. Prophetæ figura imprecantis solent futura prædicere, sicut figura præteriti temporis ea quæ ventura erant, sæpe cecinerunt, XXXIV, 1265. Quare plerumque futura sic

pronuntiant, tanquam sint præterita, XXXVI, 75, 485. Prophetas et de Christo prænuñtiasse asseritur, XLII, 251. Christum annuntiant plenè Christo, XXXVII, 1845. Prophetas Christum prænuñtiaverunt ut Deum et hominem, XXXIII, 522. Libri prophetici, Christo non intellecto, insipidi et fatui, XXXV, 1459. Prophetia de Christo non defuit omnibus temporibus superioribus, *ibid.* Prophetia omnis de Christo, ad omnes gentes pertinebat, *id.*, 1462, 1465. Nunc ad Jerusalem celestem, nunc ad terrenam, nunc ad utramque illorum oracula pertinent, XI, 1, 525. — Prophetæ futura ut præterita locuti : S. Leo Magnus, LIV, 568. — Prophetando promiserunt Christum, et rebus et verbis, sancti Veteris Testamenti : S. Gregorius Magnus, LXXV, 521. Prophetæ multa dicunt prædicantis studio, non maledicentis volo, LXXVI, 517. Quot modis prophetæ tangantur spiritu prophetiæ, *id.*, 788. Prophetæ verbum quod foris proferunt, conjungunt verbo quod intus audiunt, *id.*, 796. Cur de se, tanquam de aliis, aliquando prophetæ loquantur, *id.*, 799. Multa simul vident prophetæ, quæ successive narrare coguntur, *id.*, 833, 856. Prophetia non solum de futuris, sed et de præteritis enuntiat, LXXIV, 671. — Prophetæ quatuor majores quid tractent : Rabanus Maurus, CXI, 113, 115. — Prophetæ sæpe præteritum pro futuro ponant : S. Bruno episc., CXLII, 183. Prophetæ de futuris quasi de præsentibus et futuris loquuntur, CLII, 659. — Prophetarum dicta omnia testimonia sunt de Christo : Rupertus abbas, CLXVII, 1179. Prophetarum dicta ante Christum obscura erant, *id.*, 712.

IV. — De prophetis, et de eorum vita.

Prophetæ, viri iustitia et innocentia digni : Tertull., I, 578. Semper passi sunt in sæculo propter divinam religionem, II, 636. — Nec insani fuerunt, nec fallaces : Lactant., VI, 128. — Secundum Evangelium vita prophetarum est : S. Ambrosius, XV, 1598. Prophetarum hæc quomodo potest ostendi, XLII, 285, 290. Prophetæ an bene vel male vixerint, unde dijudicandum, *id.*, 280. Prophetas ante Christum fuisse male negatur, *id.*, 647, 648. Prophetarum tempus unde sumit exordium, XLI, 525. Prophetæ floruerunt maxime quando Romanum regnum cepit, Assyriumque deficit; quare, *id.*, 581. Prophetas habuit populus Israel usque ad Darii tempus, *id.*, 583, 584. Non habuit post institutionem templi, *id.*, 606. Prophetæ antiquiores sunt philosophis gentilibus, *id.*, 596, 597. Posteriores poetis theologis, *id.*, 597. Prophetæ non fuerunt fures et latrones, XXXV, 1720. Quinam prophetæ latrones et fures censendi, XLII, 522. Prophetæ multi fuerunt, paucorum tamen scripta retinentur, XLI, 583. Prophetæ majores et minores unde dicunt, *ibid.* Prophetæ quidam propter brevitatem voluminum suorum appellantur minores, XXXIV, 927. Prophetæ omnes infra Joannem, XXXVIII, 1502. — Non omnes prophetæ sanctitatis meritum attingunt : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 599. Prophetæ stellæ fuerunt pluviam generantes, *id.*, 405. Prophetæ plus quam Moyses divinam scientiam apprehenderunt, *id.*, 980.

V. — De præcipuis objectis prophetiarum.

1. De Maria Virgine Matre Christi.

Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Pulchra in figura Ecclesiæ de Maria prophetata sunt : S. Ambrosius, XVI, 526. Per mulierem in hoc loco beatam Mariam possumus intelligere, XVII, 876. Per portam orientalem beatam et gloriosam Virgine Mariam figuratur, *id.*, 918. — Quod clausum est, atque signatum, similitudinem habet Matris Domini, matris et virginis : Hieronymus, XXIII, 251. Loquatur Isaias spei nostræ fideique mysterium : *Ecce virgo in utero concipiet et pariet filium etc.*, *id.*, 251. Pulchre quidam portam clausam, per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est, Mariam Virginem intelligunt, quæ et ante partum, et post partum Virgo permansit, XXV, 450. — De nato Christo ex Virgine : S. Prosper Aquitanus, LI, 819. — In qua virga non dubie beata Virgo Maria prædicta est : S. Leo Magnus, LIV, 201. — Isaiæ vaticinium quod virgo paritura esset filium, cujus nomen Emmanuel, in Maria impletum est : S. Maximus Taurin., LVII, 255. — Virga erat Maria, mitis, subtilis et virgo, quæ Christum veluti florem integritate sui corporis germinavit, 510. — Manna etiam eodem sensu dicitur, quia splendida, suavis et virgo; quæ velut cœlitus veniens cunctis Ecclesiæ populi cibum melle dulciorem deflavit, *id.*, 550. — Non dubium est Jesseicæ radicis virgam, beatam videlicet Mariam, naturæ suæ germen, id est Dominum Jesum Christum, ex suæ carnis materia protulisse : Vigilii Tapsensis, LXII, 115. — Potest hortus conclusus Maria Mater Domini intelligi : S. Justus Urgell., LXVII, 978. — Vaticinium Isaiæ de virgine paritura in

Maria impletum : Beda, XCIV, 52. Quidam hoc quod dictum *Inimicitias ponam etc.* de Virgine in qua natus est Deus intelligunt, *id.*, XCI, 215. — Aliquot prophetarum oraculis probatur virginitatem summam oportere cum maternitatis gloria copulari : S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 61. — Quidam hoc quod dictum est : *Inimicitias ponam inter te et mulierem*, de Virgine, de qua Dominus natus est, intellexerunt : Wibodus, XCVI, 1161; Rabanus Maurus, CVII, 496. — Mulier amicta sole beata Virgo Maria est : Alcuinus, C, 1152. — Pulchre quidam portam clausam per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est Mariam Virginem intelligunt : Rabanus Maurus, CX, 1005. — Cantatur psalmus tricesimus quartus de festo beate Mariæ Virginis, quæ ad Mariam specialiter referri possunt : Walafridus Strabus, CXIII, 911. — Ut sub occasione misericordiæ quæ populum liberabat obessum, Filium suum nuntiaret de Virgine nasciturum : Haymo Halberstad., CXVI, 758. — Quando dicitur dabit Dominus ipse vobis signum, novum debet esse, atque mirabile. Sin autem juvenula, ut Judæi volunt, et non virgo pariet, quale signum poterit appellari, *id.*, 761. Ergo iste puer qui nascitur ex virgine, o domus David, nunc a te appelletur Emmanuel, *id.*, 762. — Virga de radice Jesse egressa est, quia Virgo Maria ex propagine David orta est : Haymo Halberstad., CXVI, 779. — Secundum vaticinium sanctissimi prophetæ illius, virgo quædam erat conceptura, et paritura filium, et hæc virgo fuit bona Maria : Goffridus abbas, CLVII, 244. Hæc porta templi, et templum Domini est Maria beatissima et incomparabilis Virgo, de cuius utero ad nos venit Dei Patris imago, *ibid.*, 248. — Illa sanctissima terra dedit fructum suum, Virgo videlicet Maria, quem, angelo nuntiante, fide et dilectione concepit, *ibid.*, 249. — Honorabilis et prædicabilis femina, digna Deo Virgo Maria domus Domini appellatur, in qua porta orientalis clausa semper esse perhibetur, *ibid.*, 250. — De Maria multis sæculis ante ortum ejus vel conceptum, Isaiam Spiritu sancto afflatum dixisse constat : *Egredietur virga de radice Jesse etc.* : S. Anselmus, CLIX, 501. — Hæc virga quæ talem ex se protulit florem, nullo dissentiente, Virgo Maria fuit, *ibid.* — Multas sunt filia regum, sed regina una est, per quam beatam Virginem Mariam intelligimus : S. Bruno Signienus, CLXIV, 857. — *Audi, fida, et vide etc.* Quamvis hoc de tota catholica et universali Ecclesia convenienter intelligi possit, ego tamen de beata Virgine Maria singulariter exponam, *id.*, 858. — Non incongrue Virgo Maria civitas Dei appellatur, *id.*, CLXV, 1021. — Virgo Maria merito filia Jerusalem vocatur, *ibid.* Significabat, quod hæc gloriosa virgo, quæ secundum Isaiam fuit virga de radice Jesse, genuit florem, id est Christum, *id.*, 1022. — Virgo Maria figurata per hortum in quo varii flores virtutum erant, *ibid.*, *Femina circumdabit virum*, id est Virgo Maria portabit in utero Christum, quem totus mundus capere non potest, *ibid.* — Vidi portam in domo Domini clausam, quam Dominus intravit et exivit, et clausam reliquit quia virgo ante et post partum, *ibid.* — Dictis prophetis confirmabatur domus David quod Deus promiserat et juraverat David, Christum de semine ejus nasci, ut ibidem eum inter cætera dicit : *Ecce virgo concipiet etc.* : Rupertus abbas, CLXVIII, 859. — Hortus conclusus ea, o Dei Genitrix, *id.*, 866. — Ecce prophetia et figura. Jesse fuit pater David; radix Jesse familia Judæorum. Virga est Maria, flos Filius ejus : Hildebertus Cenom., CLXXI, 592. — Similiter virga Aaron quæ sine semine produxit nuceas, signat Mariam, quæ sine semine genuit Christum, *id.*, 595. — De hac porta Virginis dixit Dominus ad Ezechielem : *Porta hæc quam vides, clausa erit, et non aperietur, ibid.* — Maria vocatur amica in Cantico cant., quia portavit Patris secreta : Honorius Augustod., CLXXII, 501. *Finea nostra floruit*, id est Maria Christum peperit, in Cant. cant. : Honorius Augustod., CLXXII, 503. — Laus Filii de Matre, *id.*, 505. — Sequuntur verba Virginis, Christum in se venire optantis : Cant. cant., *id.*, 508. — Sequitur laus Ecclesiæ conversæ de Judæis admirantis gloriam Virginis, *id.*, 515. — Virginis promissio : Cant. cant., *id.*, 516. — Christus ad fideles de Virgine Matre ejus : Cant. cant., *ibid.* — Ezechiel quoque portam semper clausam vidit per quam solus Rex regum transivit et clausam reliquit (*Ezech.*, XLV). — Sancta Maria est cœli porta quæ ante partum et in partu Virgo fuit et post partum Virgo permansit : Honorius August., CLXXII, 905. — Recte conceptio et partus Virginis vocatur signum, quæ sic mater affecta est ut virginitatis non amitteret sigillum : Hervæus Burgidol., CLXXXI, 99. *Et egredietur virga de radice Jesse* : Virga Maria, flos Mariæ Christus, *id.*, 140. — Hujus magni miraculi majus mysterium Isaias edisserit, dicens :

Egrediatur virga de radice Jesse, et flos de radice eius ascendet (Isaia xl, 1) : S. Bernardus abb., CLXXXIII, 63. In hoc tamen Isaia testimonio, florem Filium, virgam intelligit Matrem, id., 64. — Huic quoque Gedeonico facto prophetica dictum pulchre satis convenire videtur, ubi legitur : *Descendet sicut pluvia in vellus, ibid.* — Audiamus et Jeremiam nova veteribus vaticinationem : *Femina circumdabit virum* (Jerem. xxxi, 22). Quis est hæc femina ? Quis vero iste vir ? *ibid.* — Sed vide si non etiam hanc Jeremias novitatem Isaia lucidissime aperit, qui et novos superius Aaronicos flores exposuit : *Ecce, inquit, virgo concipiet et pariet filium, id., 66.* — De beata Virginis Maris integra et perfecta pulchritudine : *Tota pulchra es, etc.* (Cant. iv) : Richardus a S. Victore, CXCIV, 482. — Porta quoque sancta et perpetua, virgo est, ut in eodem dictum invenitur Ezechiele, quia porta hæc clausa erit et non aperietur (Ezech. xlv, 2) : Adamus Præmonst., CXCIII, 186. — Unde cum canticum amoris, scilicet epithalamium Salomonis, specialiter et spiritus iter ad Ecclesiam referatur, tamen specialissime et spiritualissime ad gloriosam Virginem reductor : Alanus de Insulis, CLX, 53.

2° De Christo Domino nostro.

De nato Christi ex Virgine, Isaia propheta : *Ecce, ait, virgo in utero accipiet et pariet filium, et vocabitis nomen ejus Emmanuel* (Isa. vii, 1) : S. Hieronymus, XXIV, 102; S. Prosper Aquitanus, LI, 819; Haymo Halberstat., CXVI, 761; Rupertus abb., Tuit., CLXVII, 1504; Herveus Burgidol., CLXXXI, 99.

De nato Christo ex femina, Jeremias propheta : *Femina, inquit, circumdabit virum* (Jerem. xxxi, 22) : S. Hieronymus, XXIV, 830; Rabanus Maurus, CXI, 1039.

De Christo in præsepio posito, Isaia propheta : *Agnovit, ait, bos possessorem suum, et asinus præsepe Domini sui* (Isa. i, 3) : S. Prosper Aquitanus, LI, 820. — Et Habacuc : *In medio, inquit, duum animalium cognosceris* (Habacuc iii, 2, sec., LXX) : S. Hieronymus, XLV, 1509; S. Prosper Aquitanus, LI, 820.

De Christo a Magis adorato, David dixit : *Reges Tharsis et insule : nuncia offerent, reges Arabum et Saba dona adducent* (Psal. lxxi, 10) : Rufinus, XVI, 939; S. Hieronymus, XXVI, 1029; S. Prosper Aquit., LI, 820; Beda Ven., XC.I, 263; Petrus Lombardus, CXCI, 665. — Item Isaia : *Omnes a Saba venient, ferentes aurum, thus et lapidem pretiosum, etc.* (Isa. lx, 6) : S. Prosper Aquit., LI, 820.

De fuga in Egyptum, Osea propheta : *Ex Egypto vocavi Filium meum* (Osee xi, 1) : Rufinus, XXI, 1018; S. Hieronymus, XXV, 915; S. Prosper Aquit., LI, 821; S. P. Chrysolog., LII, 602; Haymo Halberstat., CXVII, 79; Rupertus abbas, CLXVIII, 170 et seqq., et Isaia : *Ecce Dominus ascendet super nubem levem, et ingredietur Egyptum, et movebuntur simulacra Egypti a facie ejus, etc.* (Isa. xix, 1) : S. Hieronymus, XXIV, 181, 230; Haymo Halberstat., CXVI, 807.

De miraculis Christi, Isaia propheta : *Ecce, ait, Deus noster retribuet iudicium, ipse veniet, et salvos nos faciet. Tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum audient, etc.* (Isa. xxxv, 4) : S. Hieronymus, XXIV, 376; S. Prosper Aquit., LI, 822; Haymo Halberstat., CXVI, 894.

De Christo, quod mare pedibus ambulavit, David propheta : *In mari est via tua et semitas tue in aquis multas* (Psal. lxxvi, 20) : S. Augustinus, XXXVI, 981; S. Prosper Aquit., LI, 823; Cassiodorus, LXX, 553; S. Bruno Signiens., CLXIV, 994; Petrus Lombardus, CXCI, 720. — Dicit et Habacuc : *Dispergens aquas itineris, dedit abyssus vocem suam* (Habacuc iii, 10) : S. Prosper Aquit., LI, 825.

De Jesu, quod portatus asello est, Zacharias propheta : *Dicite, ait, filiae Sion : Ecce Rex tuus venit tibi iustus et salvans; ipse mansuetus, sedens subjugalem asinam et pulum novellum* (Zachar., ix, 9) : S. Hieronymus, XXV, 1483; S. Prosper Aquitanus, LI, 825; Haymo Halberstat., CXVII, 250; Rupertus abb., CLXVIII, 769.

De contumeliis in Jesum, de corona spinea, ejus cruce et vulneribus. Per Isaia prophetam : *Corpus meum dedi percutientibus, et genas meas vellentibus, etc.* (Isa. l, 6) : S. Hieronymus, XXIV, 477, 478; S. Prosper Aquitanus, LI, 825; Haymo Halberstat., CXVI, 973; Herveus Burgidol., CLXXXI, 471. — Et Jeremias dicit : *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis* (Thren. iii, 50) : S. Prosper Aquitanus, LI, 825. — David ipse dicit : *Conversus sum in arundina mea, dum configitur spina* (Psal., XXXI, 4), *ibid.* — *Foderunt manus meas et pedes meos; dimmeraverunt omnia ossa mea* (Ps. xxi, 17) : Rufinus, XXI, 723; S. Augustinus, XXXI, 178; S. Prosper Aquitanus, LI, 825; Arnobius Junior., LIII, 353;

Cassiodorus, LXX, 159; Beda Ven., CXIII, 398; Haymo Halberstat., CXVI, 266; S. Bruno Carthus., CLII, 122; S. Bruno Signiens., CLXIV, 768; Petrus Lombardus, CXCI, 234; Gerhohus Reichersp., CXIII, 1012. — Isaia propheta : *Sicut ovis, ait, ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os suum* (Isa., lvi, 7) : S. Hieronymus, XXIV, 508, 509; S. Prosper Aquit., LI, 825; Haymo Halberstat., CXVI, 990; Rupertus abbas, CLXVII, 1538; Herveus Burgidol., CLXXXI, 495, 496. — Jeremias dicit : *Mittamus lignum in panem ejus* (Jer., xi, 19) : S. Hieronymus, XXIV, 756; S. Prosper Aquit., LI, 825.

Quod Christus in medio latronum sit crucifixus. *Inter acceleratos, inquit, depulatus est, qui peccatum non fecit, cujus fivore sanati sumus omnes* (Isa., lvi, 12) : S. Hieronymus, XXIV, 512; S. Prosper Aquitanus, LI, 826; Haymo Halberstat., CXVI, 991; Rupertus abbas, CLXVII, 1539; Herveus Burgidol., CLXXXI, 496.

Quod vestimenta ejus divisa, et sortem super tunicam ejus miserunt. Per David prophetam : *Ipsi dividerunt sibi, ait, vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem* (Ps. xxi, 19) : Rufinus, XXI, 723; S. Augustinus, XXVI, 176; S. Prosper Aquitanus, LI, 826; Cassiodorus, LXX, 161; Haymo Halberstat., CXVI, 266; Petrus Lombardus, CXCI, 235; Gerhohus Reichersp., CXIII, 1024.

De Christo, qui felle et aceto potatus est. Per David prophetam : *Dederunt, ait, in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto* (Psal. lxxviii, 22) : S. Hilarius, IX, 481; Rufinus, XXI, 927; S. Augustinus, XXVI, 818; S. Prosper Aquitanus, LI, 826; Cassiodorus, LXX, 486; Haymo Halberstat., CXVI, 425; Remigius Antiodol., CLXXI, 498; S. Bruno Herbipol., CXLI, 261; S. Bruno Signiens., CLXIV, 959; Petrus Lombardus, CXCI, 638.

Quod in Christi passione sol lunaque obcurati sunt. Joel propheta : *Ante faciem ejus, ait, confundetur terra et movebitur cælum, sol et luna contenebrescent, etc.* (Joel ii, 10) : S. Prosper Aquitanus, LI, 827.

De sepultura Christi Domini et ejus resurrectione. David propheta : *Factus sum sicut homo sine adjutorio inter mortuos liber, et sicut vulnerati dormientes projecti in monumentis* (Psal. lxxviii, 5, 6) : S. Augustinus, LXXXVII, 1111, 1112; S. Prosper Aquitanus, LI, 827; Cassiodorus, LXX, 624; Haymo Halberstat., CXVI, 433; S. Bruno Carthus., CLII, 1100; S. Bruno Signiens., CLXIV, 1056; Odo Astens., CLXV, 1248; Petrus Lombardus, CXCI, 812, et alibi : *Non derelinques, ait, animam meam apud inferos, neque dabis sanctum tuum videre corruptionem* (Psal. xvi, 10) : Rufinus, XXI, 698; S. Augustinus, XXXVI, 145; S. Prosper Aquitanus, LI, 827; S. Bruno Carthus., CLII, 691; S. Bruno Signiens., CLXIV, 742; Petrus Lombardus, CXCI, 175.

Osee propheta dicit : *Vivificabit nos post duos dies in die tertio suscitabit nos, etc.* (Osee vi, 5) : S. Prosper Aquitanus, LI, 828.

De ascensione Christi in cælum, David propheta dicit : *Ascendit in altum, captivum duxit captivitatem, etc.* (Psal. lxxviii, 19) : Rufinus, XXI, 917; S. Prosper Aquitanus, LI, 829; Cassiodorus, LXX, 469; S. Bruno Signiens., CLXIV, 948; Petrus Lombardus, CXCI, 611. Et alibi : *Ascendit super cherubim et volavit, volavit super pennas venorum* (Psal. xvii, 11) : Rufinus, XXI, 704; S. Prosper Aquitanus, LI, 829; Cassiodorus, LXX, 136; Haymo Halberstat., CXVI, 247; Petrus Lombardus, CXCI, 190.

De secundo adventu Filii hominis, David propheta dicit : *Deus manifestus veniet, Deus noster, et non silebit. Ignis ante eum ardebit, et in circuitu ejus tempestas valida* (Psal. lxxix, 5) : Rufinus, XXI, 844; S. Augustinus, XXXVI, 569; S. Prosper Aquitanus, LI, 849; Cassiodorus, LXX, 519; Haymo Halberstat., CXVI, 563; S. Bruno Carthus., CLII, 854; S. Bruno Signiens., CLXIV, 874; Petrus Lombardus, CXCI, 476.

3° De Ecclesia.

Hanc sponsam Christum sibi etiam per Salomonem in vocatione gentium accersit. Siquidem legiti (Cant. ii, 8) : *Veni, sponsa, de Libano* : Tertull., II, 382. — Quam Ecclesia, quæ prius sterilis fuerat, plures filios habuit. esset ex gentibus, quam quot Synagoga ante habuisset : S. Cyprianus, IV, 668. — Quam Ecclesiam etiam in (Antico canticorum Spiritus sanctus ex persona Domini designat et dicit : *Una est columba mea, perfecta mea, etc.* (Cant. vi, 9) : S. Cyprianus, IV, 500. — Hanc domum designat et denuntiat Spiritus sanctus in Psalmis dicens : *Deus qui inhabitare facit unanimes in domo* (Psal. lxxv, 7), *id., 306.* — Montem hunc ejusque nomen atque etiam urbem ipsius, Ecclesiam quæ corpus est Christi nuncupatam semper accepimus. Dominus in Psalmis dicente : *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion, etc.* >

Isaias, IX, 414. — *Mons Sion, litora aquilonis, civitas Regis magni*, etc. Cur sit exultatio universae terrae, evidenter expressit; quoniam Dominus Jesus Ecclesiam sibi ex peccatoribus congregavit: S. Ambrosius, XIV, 1147. — In quibus est Ecclesia Domini, quae est civitas Regis magni, id., 1148. — *Inebriabuntur ab ubertate domus tuae* (Psal. xxxv). — Domus ergo Ecclesia est: S. Ambrosius, XIV, 962. — *Et signum magnum apparuit in caelo, mulier amicta sole*, etc. Haec mulier Ecclesiam designat: S. Ambrosius, XVII, 875. — *Et civitatem sanctam Jerusalem vidi descendentem de caelo a Deo*, etc. Civitas Jerusalem Ecclesia est ex omnibus justis constructa, id., 957. — Prophetas disposuerunt, apostoli fundamenta Ecclesiae jecerunt, id., 380. — *Tu conteres caput illius*, etc. — Mulier Ecclesia, serpens diabolus: S. Hieronymus, XXVI, 840. — Vox Ecclesiae contra haereticos (Psal. x), id., 845. — Psalmus xxi continet vocem Ecclesiae collaudantis Christum: XXVI, 884. — Psalmus xxiu continet interdum vocem Prophetarum de Ecclesia loquentis, id., 886. — Psalmus xxiv interdum habet Ecclesiae supplicantis vocem, id., 889. — *Asistit regina a dextris tuis*. Ipsi nunc Ecclesiae Propheta loquitur: S. Hieronymus, XXVI, 969. — Deus Pater dedit Filium suum in Sion: hoc est in sanctam Ecclesiam, id., 979. — *Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei*, et tamen ipsam civitatem Ecclesiam intelligimus de gentibus congregatam, id., 1081. — Propheta loquitur ad Ecclesiam, et dicit ei: *Sicut latitavit omnium habitatio est in te*, id., 1084. — Psalmus, *Lauda Jerusalem Dominum*, ad Ecclesiam refertur, id., 1257. — *Latare sterilis quae non pariat*, etc. (Isa. liv, 1). Sterilis Ecclesia, sine viro Christo: XXVI, 391; XLIV, 515. — *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium*, quod intelligitur de Ecclesia Christi, id., XXIV, 43. — Commotis ergo gentibus venerunt electa omnium gentium, et repleta est gloria domus Domini, quae est Ecclesia Dei viventis, etc., id., XXV, 1404. — *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis tuis, Filia principis* (Cant. vii). Filia principis sancta Ecclesia dicitur, quia praedicatione Christi in vitam novam regeneratur, id., 553. — *Quae est ista quae ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum?* (Cant. vii, 5). Sancta Ecclesia de deserto ascendit, quia in exilio hujus peregrinationis posita, ad caelestia gaudia mente et cogitationibus tendit, id., LXXIX, 540. — *Soror nostra parvula est, et ubera non habet* (Cant. viii, 8). Sororem Christum Ecclesiam vocat, quia de ipsi apostolis dicebat: *Ite, dicite, fratribus meis* (Matth. xxviii, 10). Soror autem parvula, ubera non habebat, quando in solis apostolis Ecclesia erat, id., 543. — *Mulierem fortem quis inveniet? Procul, et de ultimis finibus pretium ejus*. Mulier fortis Ecclesia catholica vocatur: Beda Ven., XCI, 1039, seqq. — Cantica canticorum ad Ecclesiam referuntur, id., 1067, seqq. — *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus* (Apoc. xii). Ecclesia Christi lumine cincta, gloriam calcit temporalem, id., XCIII, 165. — *In capite ejus corona stellarum duodecim*. Duodenario apostolorum numero caput ornatur Ecclesia, id., 166. — *Veni, ostendam tibi sponsam uxorem Agni* (Apoc. xxi). Sponsam et uxorem dicit Ecclesiam, quae immaculata permanens, spiritalia semper Deo filios generat, id., 195. — Caput xii Apocalypsis ad Ecclesiam refertur: Alcuinus, C, 1152. — *Ipsa conteret caput tuum* (Gen.). Mulier conteret caput serpentis, cum Ecclesia sancta insidias diaboli, et suasiones venenosas in ipso mox initio deprehensas abigit, etc.: Rabanus Maurus, CVII, 493. — *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium* (Isa. ii). Iste quippe mons, mons domus Domini est, id est Ecclesia, quae est domus Domini supra Christum fundata: Haymo Haiberstat., CXVI, 729. — *Consurge, induere fortitudinem tuam, Sion: induere vestimentis gloriae tuae, Jerusalem civitas sancta* (Isa. lvi). Potest et ad praesentem etiam referri Jerusalem, id est Ecclesiam: id., 962. — *Lunda, sterilis, quae non pariat*, etc. (Isa. liv). Potest etiam Ecclesia, quae in Judaeis deserta erat, sterilis appellari, quia Domino adveniente filios ejus non pariebat, id., 943. — *Et veniet Desideratus cunctis gentibus, et implebo domum istam gloria* (Agg. i). Postquam ergo Christus venit, impleta est domus Domini, id est Ecclesia, quae est domus Dei de vivis lapidibus aedificata, id., (XVII, 217. Prophetia de constitutione sanctae Ecclesiae, quae tam ex Judaeis quam ex gentibus constat, id., 248. — Salomon composuit hunc libellum (Cant.) de nuptiis Christi et Ecclesiae, id., 295. — Sancta Ecclesia designatur per caelum, similiter et per mulierem (Apoc. xii): id., 1069. — Vel certe per nubem candidam Ecclesia intelligitur (Apoc. xiv), id., 1111. — *Mulierem* (Gen. iii) hic Ecclesiam quae ab Isaia de Ecclesia sint praedicta: S. Augustinus LXI, 583, 586. Quorum Aggæus Christum et Ecclesiam hac apertius bre-

vitae prophetat: *Adhuc unum modicum et ego communibo caelum, et terram, et mare, et aridam*, etc., id., 385. Zacharias de Christo et Ecclesia: *Ersula*, inquit, *filia Sion; jubila. Filia Jerusalem; ecce Rex tuus venit tibi*, etc., id., 594. Maachias prophetans Ecclesiam quam per Christum cernimus propagatam, Judaeis apertissime dicit ex persona Dei: *Non est mihi voluntas in vobis*, etc., id., 591. De prophetia Danielis et Ezechielis quae in Christum Ecclesiamque concordat, id., 594. Ecclesiam Christi ipsam esse praedictam: unde dicitur: *Sedes autem gloriae exultata est, sanctificatio nostra* (Jerem., xvi, 10, 12), XLII, 289. Quis mons, nisi is qui secundum prophetiam Danielis ex parvo lapide crevit, et factus est mons magnus, ita ut impleat universam terram (Dan., ii, 34), ibid. Ego sum Ecclesia de qua illi in eodem psalmo dicitur, et tanquam factum quod futurum fuerat praenuntiatur: *Asistit Regina a dextris tuis*, etc., id., XL, 173. Ita ergo dicit Isaias, incipiens ab humilitate Christi, et se postea convertens ad alloquendam Ecclesiam: *Delectare sterilis quae non pariat*: id., XXXIV, 1063. — Nunc Sion mons quod sit Ecclesia, docet propheta qui dicit: *Rex Dominus exultabo Sion in gentibus*, etc.: Arnobius Junior., LIII, 329. — Legimus in eodem apostolo dictum de Ecclesia: *Latare sterilis, quae non pariat*, etc.: S. Maximus Taurin., LVII, 469. — *Osculetur me osculo oris sui*. Vox Ecclesiae haec est veniens ad Christum in osculo: S. Justus Urgell., LXVII, 963. *Ecce tu pulchra es, amica mea*. Christus Ecclesiam, quam amicum pariter suum osculo fecit, his pulchram pronuntiat, id., 968. *Introduxit me in cellam vinarium*, Ecclesia in cellam vinariam introducit, quando haec apostolica congregatio Spiritu sancto repletur, id., 970. *Columba mea in foraminibus petrae*. Non aliud Ecclesia columba vocatur, nisi quia est sine dolo et Spiritu sancto repletur, id., 972. *Quae est ista quae ascendit per desertum?* Per desertum ascendit Ecclesia, quando populus gentium, fide occupans credentium multitudinem, proficit, id., 974, 975. *Columnas ejus fecit argenteas*. Sustentacula Ecclesiae preparantur ex doctis vel apostolis, id., 975. *Soror nostra parva, et ubera non habet*, Ecclesia ex gentibus veniens, etc., id., 991. — *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus*: id est Ecclesia Christo induta, propter ejus dilectionem mutabilia cuncta calcantem: Primasius Adrumet., LXXVIII, 872. *Et in capite ejus corona stellarum duodecim*. Id est Ecclesia; duodenario apostolorum numero primordia dicit fundatas mox Ecclesiae decorari, id., 875. *Veni, ostendam tibi novam nuptiam, uxorem agni*, id est Ecclesiam, id., 925. Hinc Isaias (cap. iii): *Erit, inquit, in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles*, ibid. — *Quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens* (Cant., vi, 9)? Quasi aurora quippe electorum surgit Ecclesia, quae pravitatei pristinae tenebras deserit, et sese in novi luminis fulgorem convertit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 648. Aptae enim Ecclesia aurora comparata describitur, quae per cognitionem fidei a peccatorum suorum tenebris in clara luce justitiae commutatur, LXXVI, 62. *Omnia gloriae ejus Filiae regum ab intus* (Psal., xlv, 14). Filia quippe regum Ecclesia quae in bono est opere spiritualium principum praedicatione generata, LXXV, 853. *Agnum non scium demulvit, et vineam ejus quem vi oppresserunt vindemiant* (Job). Potest agri vel vineae nomine universa Ecclesia designari, id., 1150. *Aedificabitur civitas Domino*, etc. (Jerem., xxxi, 38). Civitatem quippe esse Domini sanctam Ecclesiam nullus ignorat, LXXVI, 533. *Jerusalem quae aedificatur ut civitas* (Psal., cxxx, 5). Et ipsa est civitas, scilicet sancta Ecclesia, quae regnatura in caelo adhuc laborat in terra, id., 958. *Ecce etiam luna non splendet*, etc. (Job). Quid per lunam, nisi cuncta simul Ecclesia, id., 21. *Surge, Aquilo, et veni. Auster, perfla hortum meum* (Cant., iv, 5). Qui hortum Dei, id est sanctam Ecclesiam perflit, id., 799. *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus* (Apoc., xii, 2). Sancta autem Ecclesia, quia supermi luminis splendore protegitur, quasi sole vestitur, quia vero cuncta temporalia despiciit, lunam sub pedibus ejus premit, id., 751. *Quae est ista quae progreditur?* etc. (Cant., vi, 9) Ecclesia sancta quasi aurora consurgens in judicio ultimo progreditur, LXXIX, 530. *Osculetur me osculo oris sui* (Cant.). Suspirans sancta Ecclesia pro adventu Mediatoris Dei et hominum, ad patrem orationem facit, ut filium dirigat, etc., id., 478. *Introduxit me rex in cubiculum suum* (Cant., i, 3). Ecclesia Dei, quasi quondam domus regis est: et ista domus habet portam, habet ascensum, habet triclinium, habet cubicula, id., 483. Haec verba: *Nigra sum, sed formosa*, quomodo ad Ecclesiam referuntur, id., 486. *Vox turturis audita est in terra nostra* (Cant., ii, 12). Quid per turtorem, nisi Ecclesia? id., 493. *Surgam, circuido civitatem* (Cant., iii, 2). Quid

per civitatem in hoc loco, nisi Ecclesiam, *id.*, 501. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum?* (*Cant.*, iii, 6). In deserto, Ecclesia in hoc mundo vivit, dum a regno exsul inter bestias, demones videlicet, degit, *id.*, 504. *Hortus conclusus soror mea sponsa* (*Cant.*, iv, 12). Hortus sancta Ecclesia exsistit, quia dum populos multos in fide gignit, quasi flores pulchros bona terra emittit, *id.*, 513. — Dicit, cui diabolus contrarius est: Remigius Antissiod., CXXXI, 66. — In Cantico sponsus Deus est, sponsa vero Ecclesia: Anselmus Laudun., CLXII, 1189. *Mulier* (*Apoc.*, xii) significat Ecclesiam: quia sicut mulier parit et nutrit, ita Ecclesia parit homines in lucem et fidem, et nutrit eos omni verbo divino, *id.*, 1513. — Vox Ecclesiæ ad Christum (*Cant.*): S. Bruno Sign., CLXIV, 1235. Hæc enim *mulier* (*Apoc.*, xii) Ecclesia est, quæ sole, pulchritudine et splendore circumamicta, multos suæ claritatis lumine ad se, et post se attraxit amatores, CLXV, 667.

888. — Quæ de Ecclesia prædicuntur ab Isaiâ et Daniele: Rupertus abb., CLXVII, 1282. Significabat namque *mulier* illa (*Apoc.*, xii) sanctam Ecclesiam, CLXX, 1040; CLXX, 54. — Ecclesia sponsa Christi adventum sponsi desiderat (*Cant.*): Honorius Augustod., CLXXII, 559. — Salomon divinitus inspiratus, Christi et Ecclesiæ laudes cecinit (*Cant.*): S. Bernardus Clarev., CLXXXIII, 788. Qualiter sponsa, id est Ecclesia, trahi se optat post sponsum, id est Christum (*Cant.*, 5) *id.*, 872. De nigredine et formositate sponsæ, id est Ecclesiæ (*Cant.*, i, 3), *id.*, 899. — Quomodo Ecclesia reperit divinis divine misericordiam in foraminibus vulnorum Christi (*Cant.*, ii, 13) *Mulier scilicet quicquid sole* (*Apoc.*, xii) sanctam Ecclesiam significans, quæ est amicta et conperta, et undique munia Jesu Christo sponso suo defensore: S. Martinus Legion., (CLX, 567).

LVI.

INDEX DE MIRACULIS

ORDINE RERUM DIGESTUS ANALOGICO.

MONITUM.

In hoc Indice agimus: I De miraculis generatim sumptis; II De miraculis Veteris Testamenti; III De miraculis Novi Testamenti; IV De miraculis tempora apostolica sequentibus quæ scilicet Patres ipsi operati sunt, vel ab aliis fide dignis audierunt, et in suis scriptis consignavere; V De falsis quibuslibet miraculis, seu rectius prodigiis, etiam stupendis, quæ astutia et arte demonum, impiiis aut Christi adventum, divulgabantur; VI Alphabetice tandem damus nomina Patrum qui chronologice tantum indicantur in prædictis articulis.

I. — De miraculis generatim sumptis.

Cum hoc quæstum latius pateat, et incircumscripserit tractet de possibilitate, esse, causa, ratione, modo, vi probante, etc., miraculorum, discutiique possit de auctoribus miraculorum, seu suo, ut si quis sit Deus, seu alieno nomine, si solum sit missus, agentibus, nullostante miraculo, nisi divinitate operante, per ratiocinium quod potest urgeri erga quemlibet mira patralem, hunc monito solum Christum, velut ad trutinam subiciemus, nihil onquam nulloque testimonio aptiore ad scopum nostrum stabiliendum, irrefragabiliterque probandum. Unde cum Arnobio audacter dicimus: Ergone ille mortalis aut unus fuit e nobis, cujus imperium, cujus vocem popularibus et quotidianis verbis missam, in altitudines, morbi, febres atque alia corporum cruciamenta fugebant? Unus fuit e nobis cujus fide viti ligures jussioni obtemperabant pulsæ st. tim, et concordiam colorum immaculati visceribus relinquebant? Unus fuit e nobis cujus ex levi tactu stabant profluvia sanguinis, et immoderatos cohibebant fluxores? Unus fuit e nobis cujus manus intercutis veterinosas fugebant undæ, penetrabilis ille vitabat liquor et turgentia viscera salutari ariditate deflabant? Unus fuit e nobis qui claudos currere præcipiebat? Unus fuit e nobis qui debilitatibus variis morbisque vexatos centum, aut hoc amplius semel una intercessione sanabat, cujus vocem ad simplicem furibunda et insana explicabant se maria, procellarum turbines tempestatesque fidebant; qui per altissimos gurgites pedem ferebat illud, calcabat ponti terga, undis ipsis stupentibus, in famulatum subeunte natura; qui sequentium se millia quinque, quinque saturavit panibus, ac ne esse præstigiæ, incredulis illis videretur et duris, his senarum sportarum sinus reliquiarum fragminibus aggerebat? Unus fuit e nobis, qui redire in corpora jamdudum animas præcipiebat efflatis prodire ab aggeribus conditos, et post diem funeris tertium pollicentorum voluminibus expediri? Unus fuit e nobis, qui, quid singuli voverent, quid sub obscuris cogitationibus continerent, tacitorum in cordibus pervidebat? Unus fuit e nobis, qui cum unam emitteret vocem ab diversis populis et dissona voce loquentibus, familiaribus verborum sonis, et suo crigue utens existimabatur eloquio? Unus fuit e nobis, qui cum officia religionis certæ suis sectatoribus traderet, mundum totum repente complebat, quantisque et qui esset, revelata nominis immensitate, monstrabat? Unus fuit e nobis qui, deposito corpore, innumeris se hominum prompta in loco detexit, cujus nomen

auditum fugat noxios spiritus, imponit stentium vitibus. Istas virtutes non tantum ipse perfecit vi sua, verum quod erat sublimius, multos alios experiri et facere sui nominis cum affectione permisit. Nam cum videret futuros nosse gestarum ab se rerum divinique operis abrogatores, ne qua subesset suspicio magicis se artibus munera illa beneficiique largitum, ex immensa illa populi multitudine, quæ suam gratiam sectabatur admirans, piscatores, opifices, rusticanos, atque id genus delegit imperitorum, qui, per varias gentes missi, cuncta, illa miracula sine ullis lucis atque adminiculis perpetrarent? Quid dicitis, o mentes incredulæ, difficiles, duræ? Allicuius mortalium Jupiter ille Capitolinus hujusmodi potestatem dedit? Tot ego tantæque virtutes invictè demonstrant, omnibus fatentibus, miracula præcipuum esse signum et sigillum ultimum in terris ad præbenda suam divinam operationem divinasque voluntates.

TERTULLIANUS. — Omnia ex nihilo creat, I, 31. Verbo fieri jussit Deus, ratione compositis, virtute sua condidit, 378. Christi miracula præbant eum esse Deum et hominem, 400. Motuum omnium primus auctor Deus, 590. Deus naturæ dominus et auctor, II, 83. Dei posse rellæ est, et non posse nolle; quod autem voluit, et potuit et ostendit, 166. Cui natura nulla est, naturalia instrumenta non suppetunt, 266. Omnis situs, habitus elementorum, effectus, motus, status, ortus, occasus singulorum judicium sunt Creatoris, 299. Deo vixibile impossibile, nisi quod non vult, 756. Miracula credere debemus, 760. Mortuum suscitari nihil aliud est quam integrum fieri, 878. Naturæ mutationem jejunia merentur, 963.

S. CYPRIANUS. — Christus est virtus Dei, ratio, sapientia et gloria, III, 578. Christus verbo et vocis imperio demonia de hominibus expulit, paralyticos reclinavit, leprosos purgavit, illuminavit cæcos, claudis gressum dedit, mortuos rursus animavit, coegit elementa sibi famulari, servire ventos, maria obedire, inferos cedere, ita ut Jodæi qui illum crediderant hominem, tantum de humanitate carnis et corporis, existimabant magum de licentia potestatis, 580. Quandoque sunt miracula ab extraneis, 1181, 1192. Nihil prodest miracula facere, nisi recti et justi observatione gradiatur, IV, 511.

COMMODIANUS. — Carmen contra ridicula deorum, ethnicorum inventa, V, 201 et seqq. Christo et resurrectioni credendum, 220, 221, 222.

ANTONIUS. — In Carmine contra gentes, miracula creationis describit, V, 278 et seqq.

S. VICTORINUS mart. — Dei potentiam celebrat in opere De fabrica mundi, V, 501 et seqq. Visiones et revelationes Apocalypsis laudat et explicat, 517 et seqq.

ARNOBIUS. — Demonstrat vera esse miracula Christi, V, 781 et seqq. Ejus miracula praesertim ipso moriente quanta sit illius potestas ostendunt, 791. Miraculorum Christi veritas probatur ex testimoniis locupletissimis, 792; item ex veloci propagatione religionis christianae, 793. Ethnici obijcientes quod Christus humanam induerit naturam et humano modo interemptus sit, refelluntur, 800, 801.

LACTANTIUS. — Dei consilis et dispositiones cogitatio humana non potest assequi, VI, 113. Nullo modo potest comprehendere, 152. Vis ejus et majestas a Platone praedicata, 153. Est vere omnipotens, 153. Ex nihilo fecit omnia, 209. Solus habet cum Patre rerum omnium potestatem, 338. Deo nihil est clausum aut secretum, 724. De inenarrabili ipsius potestate etiam in incorporalia, 800. Excitavit Deus principes, qui tyrannorum nefaria et cruenta imperia resciderant, humano generi providerunt, ut jam, quasi discusso transactis temporis nubilo, mentes omnium pax jucunda et aeterna iustificet. Nunc post tantae tempestatis violentos turbines placidus ser et optata lux refulsit. Nunc placatos servorum suorum precibus, Deus jacentes et afflictos caelesti auxilio sublevari. En aunc morientium lacrymas, extinctae impiorum conspiratione, deterget; et qui illis erant Deo, jacent; qui templum sanctum everterant, ruina majore ceciderant; qui justos excarnificaverunt, caelestibus plagis et cruciatibus meritis nocentes animas profuderunt; serius quidem, sed graviter ac digne. Distulerat enim poenas eorum Deus, ut ederet in eis magna et mirabilia exempla, quibus posteri discerent, et Deum esse unum, et eundem vindicem, digna videlicet supplicia impiis ac persecutoribus irrogare, VII, 191, 192.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Deus omnium quae gi-gnantur est principium, VIII, 405. Omnibus quae mundi complexu continentur, subsistendi ac vivendi hinc suppedit causa VIII, 405. Plerique homines huius rerum omnium distinctionis atque ornatus causam naturam tribuunt; aliofeto vel fortuito casui assignant, huiusmodi rerum potestatem feto ascribentes. Neque intelligunt se, cum fatum nominant, nomen quidem proferre, sed alium actum nullamque substantiam designare. Quid enim ipsam per se fatum esse possit, cum natura omnis procreaverit, aut quid censuerimus esse naturam, si lex fati violari non possit? Sed ex eo quod fatalis lex esse dicitur, cum omnis lex opus sit alicujus legislatoris, satis apparet fatum ipsum, siquidem lex est, Dei opus aique inventum esse. Cuncta igitur Deo subjecta sunt, nec quidquam ejus est potentia expers. Ceterum fatum Dei voluntatem esse ac censei minime improbamus, 412, 415.

S. HILARIUS. — Miraculorum possibilitas astringit, IX, 441, 442. Et colligitur ex creatione hominis, 566. Dei revelationes hominibus, 619. Omnia magnifica et praeciosa opera Deum esse testantur, 761. Miracula corporaliter gesta, IX, 761. Deus solus miracula operator, IX, 772. Christi opera quis sit testatur, 810. Sanctitas operum Dei verborum fidem firmat, 863. Christi gesta non succumbunt naturalibus mentium sensibus, X, 34. Deus non subiacet naturae legibus, a quo legem omnis natura sortitur, 359.

S. ZENO. — Christi operibus credendum, XI, 349. Saeculorum genitor Virgatus immortalis factus filius, sibi homini mortui, XI, 406. Resurrectio carnis Christianis credenda, 377, 378, 381.

S. OPTATUS. — Credere necesse est Dei Filium per Mariam virginem secundum hominem natum esse, passum, mortuum et sepultum fuisse, et post haec resurrexisse, XI, 883. Mirabilem et realem Christi praesentiam in Eucharistia agnovit S. Optatus, 763.

S. AMBROSIIUS. — Moyses nec falli, nec fallere potuit; nam eruditus in omni scientia Aegyptiorum, subditiis regalibus fultus, omnibus saecularibus prudentiae disciplinis informari atque instrui desideravit qui cum de aqua nomen acceperit, non putavit tamen dicendum quod ex aqua constarent omnia ut Thales dixit. Et cum esset in aula eductus regis, maluit tamen pro amore justitiae subire exsilium voluntarium quam in tyrannidis fastigio peccati perfusionem delictis sequi. naturali aequitatis studio provocatus in secretum Aethiopiae se contulit. Ibidem a ceteris negativis remota totum divina cognitioni animum intendit, ut gloriam Dei facie ad faciem videret. Itaque Moyses non in persuasionem humanam sapientiae, nec in philosophiam simulatoris disputationibus, sed in ostensione spiritus et virtutis tanquam testis divini operis ausus est dicere: « In principio fecit Deus caelum et terram, » XIV, 126, 128. Ex Deo materia, per ipsum operatio quae ligavit atque constrinxit universa in ipsum, qui quando vult, omnia ejus virtute manent atque consistunt, et finis eorum in Dei voluntatem recurrit et ejus arbitrio resolvun-

tur, XIV, 151, 152. Neque creatura legem tribuit, sed accepit et servat acceptam, XVI, 153. Deo impossibile nihil est, XVI, 147. Neque in hac creatura mundi, si qua nobis difficilia intellectu videntur, et incomprehensibilia ingenio nostro, temerario quodam debemus condemnare iudicio, XVI, 277. Per sapienterem serpentem a quo decepta est mulier intelligendum est ille adversarius qui tantum habet huius mundi sapientiam, XVI, 301. Quomodo diabolus hominem tentat XIV, 302, 306. Plurima sunt quae nostro ingenio non metienda sunt, sed ex altitudine divinae dispositionis et verbi sunt estimanda; neque dubitandum neque reprehendendum quod in paradiso diabolus erat; miraculum in elementis, documentum in mysteriis, XIV, 1633. Miracula per gentes, ante Christum, vel raro, nulla, 1665. Miracula divinae potestatis non omnium est mereri, sed eorum quibus religiosae devotionis studia suffragantur, XVI, 210, 241. Homines qui suscitaverunt mortuos, non in sua virtute id fecerunt, sed in Christi nomine, 595. Miracula a SS. Gervasio et Protasio patrata, ab Arianis negari non possunt, 1023.

S. HIERONYMUS. — Nihil mendacii dicitur in sacris Scripturis, XXII, 566. Quanta audivimus et vidimus, ea et patres nostri nuntiaverunt nobis, XXII, 566. Nulli dubium est revera facta esse quae scripta sunt, quasi aliud littera sonet, et aliud spiritus clausum tenet, XXII, 698. Respondetur objectionibus contra miracula, XXII, 900. In signorum magnitudine non naturae mutatio, sed Dei omnipotentia demonstratur, XXII, 901 — Argumenta contra miracula, XXIII, 548. Multae sunt praestigiae et innumerabiles laquei quibus animae capiuntur humanae, sed obturabimus aures nostras, ne audiamus voces incantantium et aerearum carmina negligamus, XXII, 719. Miraculorum vis et potentia demonstratur, XXIII, 548. Signa apud barbaras nationes quare fiant per servos Dei, XXV, 527. Error gentilium quo putant deos esse quos supra se vident XXV, 504.

S. AUGUSTINUS. — Deus tentatur, cum miracula flagitantur, non ad salutem, sed ad experientiam, XXXII, 802. Quare miracula, in aliis locis fiant, in aliis non fiant, Dei consilium, XXXIII, 289. Miracula videndi consuetudine mira non sunt, XXXIII, 372. Tres viros ab ignibus et Daniele a leonibus Deus liberavit, ut consuleret salutem regum illorum, a quibus in illa supplicia tradebantur, XXXIII, 425. Mirabilia Dei universa ideo ab infidelibus non creduntur, quia ratio eorum non videtur, XXXIII, 434. Multi sunt quos ad invisibilem fidem visibilibus miraculis excitari opus est, XXXIII, 454. Miracula quotidie in rerum natura eduntur, quae praeter consuetudinem vilesunt, XXXIII, 519. Miracula non sunt signa sapientiae, XXXV, 1507. Miracula Deus quotidie facit quae homines non mirantur, XXXV, 1450. Ille qui facit miracula praeter veritatem, nihil est, XXXV, 1501. Insuperata quaedam servavit Deus quae fecerat, ut dormientes homines excitaret, XXXV, 1450. Omnia quae fecit Dominus Jesus non solum valent ad excitanda corda nostra miraculis, sed etiam ad edificanda in doctrina fidei XXXV, 1458. In miraculis Christus salutem animarum magis consulit quam salutem corporum, XXX, 1527. Miracula ad intellegendum Deum de visibilibus mentem humana adducent, XXXV, 1592, 1593. Miracula fidem firmant, XXXV, 1752. Miracula habent linguam suam, XXXV, 1593. Miracula sunt Christi opera et verba; miracula quaedam fecit Christus, quae nemo alius fecit; quaedam alii fecerunt quae ipse non fecit, XXXV, 1860, 1861. In miraculis faciendis apostoli non sibi potentiam Domini sui arrogabant, XXXVII, 1197. Miracula aliter a Christo, aliter a sanctis patrata, 1432, 1440. Quomodo Christianus in alio faciente miracula ipse faciat, 1707. Miraculis corporalibus edificabat Christus fidem, XXXVIII, 359. Ecclesiae postea fides sine miraculis laudabilior, 539. Miracula nunc Christus majora operatur, 540. Miracula Domini in corporibus et in animis, 591. Miracula Christi propter significationem facta, 592. Si corporis humano sensu discutere miraculorum rationem, time ne perdas fidem, 1157. Miracula sanitarum cur non omnes obtineant, 1299. Novit Deus quomodo miracula sua debeat commendare, novit agere non vilescent, 1299. Miracula quaedam, etiam scelerati homines aliquando faciunt, quia sancti facere non possunt; cur a malis fieri aliquando miracula sinunt, aliquando non; miracula alio fine aliaque potestate ei fieri sunt per magis et per sanctos; aliter per bonos, aliter per malos Christianos, XI, 91, 92. Miracula debant simpliciter fide pietatis, non incantationibus, XL, 286, 291. — Miracula quam multa in Veteri Testamento facta ad commendandum Dei cultum, 289. Miracula magica, plerique specie tenus mortalium sensus imaginaria iudificatione decipiunt 293. Miracula deorum cum nostris non sunt conferenda, 293. Respondetur his qui mira-

cula in Scripturis sacris relata falsa esse dicunt, 296, 297. Non ideo aliquid non fuit vel futurum non est, quia ratio reddi non potest, 714. Miracula ethnicorum aut magicarum artium ope, aut per ipsos demones fiebant, 717. Miracula multa videntur quæ sunt ab hominibus usu creaturarum, 718. Miracula etiam nunc sunt in homine Christi, 760, 769. Miracula quæ nunc sunt non tanta quanta prima illustrantur gloria, 760. In miraculis est quedam Dei eloquentia, 770. Miracula an fiant operationibus martyrum, an precibus tantum eorum 771. Miracula martyrum et sanctorum deorum comparantur, 772. Miracula proprie quænam, 879. Miracula quomodo fiant, ab homine comprehendere non potest, 831. Miracula an nullo fiant modo, 63, 61. Cur modo non fiant, XLII, 90. Miraculum quid et quotuplex, 90. In miraculis tota ratio facit est voluntas facientis, 519. Miracula sola veritas facit, 876. Potentius est conjungi Omnipotenti pia voluntate quam propria potestate et voluntate posse quod contemiscant qui talia non possunt, 1357.

JOANNES CASSIANUS. — Dei gratia non in mirabilibus, sed in humilitate consistit XLIX, 1004. Miraculum majus est luxuria fomitem a se expellere, quam demonnes ex silentis corporibus 1007. Quantum vitæ probitas ipsa præcet al miracula 1008.

S. PROSPER. — Miracula Christi, cur apud credituros non facta, apud non credituros facta sint, inscrutabile, LI, 193. Prophetia auctoritas non humana est, sed divina, 571. Prophetia lucerna erat in tenebris, 581. Mirabilia quæ Deus solus fecerit, 387, 588. Aliqua miracula per angelos et homines facit Deus, 588. Mirabilia Dei vident quibus prosunt, 442. Mirabilia Dei quotidiana, visibilia et invisibilia; a visibilibus ad invisibilia transeundum, 445. — Miracula non sunt contra naturam, etsi ita nobis videatur, 469.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Miracula quibus præstanda, LII, 222. Signa demoni, 222. Miraculorum virtutes a Deo sunt, 331. Miraculum singulare, visa non videre, scita nescire, credita non credere, 430. Indicium credulitatis ex miraculis discipulorum Christi, 453. Christum esse Deum ostendunt miracula, 480. Miracula lassant, nec proficiunt in Judæis, 486, 487. Quid fecerit Christi miraculum, 495.

ALFRED. PRUDENTIUS. — De oraculis paganorum, LIX, 939. Miracula Christi, LX, 104. Miracula patranda virtus a Deo communicata martyribus 292. Miracula ad sepulcra martyrum, 291, 407.

S. PAULINUS NOLANUS. — Miracula quæ a Christo sunt patrata, Judæos non ad credendum, sed ad blasphemandum provocant, LXI, 410. Miraculum tam Veteris quam Novi Testamenti manifeste declarant omnia Deo subiacere, non fato, 607.

EUGYPIUS. — Miracula cur non fiant; etiam nunc fiant; mira cur primo discipuli effecerint, LXII, 803, 804.

JUNILIUS. — De auctoritate divinarum Scripturarum quæ miraculis scaturiunt, LXVIII, 20. Quomodo Dei nutu omnia creata sunt, 25.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Miracula non debent discuti per intellectum, LXXV, 738. Cur miracula miremur, et Dei mira opera ipso usu nobis viderentur, 738. Cur Christus faciebat miracula in die, et in nocte vacabat orationi, 760. Qui invisibilia despiciunt, visibilibus miraculis moveri possunt, LXXVI, 410, 721. Miracula prædicatoribus sanctis necessaria, 410, 827. Miracula sanctorum nostræ insensibilitatis tenebras illustrant, 410. Signa non fidelibus, sed infidelibus data, 420, 1082, 1215. Miracula non eosdem effectus produciunt in omnibus, 423. Miraculis sanctorum fracta est tyrannidis violentia, 469. Potestates hujus mundi rigidas non verbis Deus, sed miraculis fregit, 575. In fine mundi miracula subtrahuntur ab Ecclesia Dei, 721. Miracula sanctorum nostra sunt propugnacula, 972. Non sunt certa sanctitatis argumenta, 998, 1215. Electorum et reproborum miracula in quo differant, 998. Sola est in miraculis ratio, potentia facientis, 1034. Concessa infirmis miracula, 1082. Miracula Christi aliud ostendunt per potentiam, aliud per mysterium loquuntur, 1082. Miracula veram fidem consequentia quæ sint intelligenda, 1215. Miracula aliquando sanctitatem probant, sed non faciunt, 1215. Cur miraculis sepulcra martyrum illustrentur, 1257. Potestas miraculorum ex Veteri et Novo Testamento Ecclesiam vindicat, LXXVII, 134, 159, 140. Miracula in sacra Scriptura signata fidem omnem superant, 139. Miracula antepone da virtutum exempla, 141. Per miracula Patrum intelligi possunt tam stupenda virtutum opera quam signa, 115. Frequenter miracula ad sepulcra martyrum, eorum animas vivere probant, 329. Miracula quandoque a reprobis sunt facta, 1141.

Testimonium tandem hujus Patris miram de mirabilibus Dei, parat lector, referendum est integrum: Omnipotentis Dei, ait S. Doctor (LXXV, 757), mirabilia

quis perscrutat sufficiat, quod cuncta ex nihilo creavit quod ipsa mundi fabrica mira potentiam virtutis disposita est, et super abyssum terræ libratur; quod ex rebus, invisibilibus omnis hæc universitas ac visibilibus existit, quod hominem fecit, ut ita dixerim, in brevi colligens mundum alterum, sed rationalem; quod hunc ex anima et carne constituens, investigabili virtutis dispositione permiscuit spiritum et lutum? Ex his itaque aliud novum, aliud et sumus; sed tamen mirari negligimus, quia ea quæ incomprehensibili indagatione mira sunt, hominibus oculis usu viderunt. Unde fit ut si mortuus homo suscitetur in admirationem omnes exsultant, et quotidie homo qui non erat nascitur, et nemo miratur, cum procul dubio omnibus constet quia plus sit creari quod non erit, quam reparari quod erat. Quia arida Aaron virga floruit, cuncti mirati sunt; quotidie ex arente terra arbor producit, virtusque pulveris in lignum vertitur, et nemo miratur. Quia quinque sunt panibus quinque millia homines saturati, crevisse escas in dentibus cuncti mirati sunt; quotidie sparsa grana seminum, plenitudine multiplicantur spicarum, et nemo miratur. Aquam semel in vinum permutatam videntes cuncti mirati sunt; quotidie humor terræ in radicem vitis attractus, per botrum in vinum convertitur, et nemo miratur. Mira sunt itaque omnia quæ mirari homines negligunt, quia ad; considerandum usu torpescunt. Sed inter hæc sciendum est quia divina miracula et semper debent considerari per studium, et nunquam discuti per intellectum. Sepe namque humanus sensus, dum quorundam rerum rationem querens non invenit, in dubitationis se voraginem mergit. Unde fit ut nonnulli homines mortuorum corpora in pulverem reducta considerant; dumque resurrectionis vim ex ratione colligere non possunt, hæc ad statum pristinum redire posse desperent. Mira igitur, et fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt, quia si hæc nostris oculis ratio expanderet, mira non essent. Sed cum in his forsitan animus titubet, nece est ut ea quæ per usum novit, nec tamen per rationem colligit, ad memoriam reducat, quatenus rei similis, argumento fidem roborat, quam labefactari sua sagacitate deprehendit. Considerato quippe humanæ carnis pulvere, quorundam mens concessa desperat, quando pulvis ad carnem redeat, et redivivum corpus per membrorum lineamenta componat, quando illa terræ ariditas per viventia membra viridescat, ac se per eorum species formasque distinguat. Hoc nimirum comprehendere per rationem non potest, sed tamen credi facile per exemplum potest. Quis enim ab uno grano seminis, immensam surgere arborem crederet, nisi certum hoc per experimentum teneret? In tanta namque unius grani parvitate et pene nulla sui dissimilitudine, ubi læt ligni duritia, et ligno tenior vel durior medulla, asperitas corticis, viriditas radicis, sapor fructuum, suavis odor, colorum diversitas, mollietas foliorum? Et tamen quia hoc per experimentum novimus, ex uno grano seminis prodire omnia non dubitamus. Quid ergo est difficile, ut pulvis in membra redeat, dum conditionis quotidie potentiam ceramus, qui et ex grano ligna mirabiliter et adhuc mirabilis fructus ex lignis creat? Unde divinum operum magnitudo nec ex qualitate valet discuti, nec ex quantitate numerari.

VITE PATRUM. — Miraculorum vis, LXXIII, 160, 161. Miracula orationibus, non præceptis sanctorum sunt, LXXIII, 163, 164. Miracula per vestimenta et oleum benedictum, LXXIII, 252, 253. Miracula qua virtute sunt, LXXIV, 14. Miracula pignora doctrinæ, LXXIV, 104. Miracula cur in Ecclesia fiant, LXXIV, 258.

TAIO episcopus. Cesaraugustan. — Dei mirabilia quid hominem perscrutari sufficiat, LXXX, 741. Deus magna facit et inscrutabilia, LXXX, 742. Miracula Dei quæ ex fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt, LXXX, 742. Miracula fuerunt necessaria in exordio Ecclesie, LXXX, 871. Infideles sanctitatem existimant in miraculis, LXXX, 806.

S. ISIDORUS Hispalensis. — Ecclesie data est potestas operum, LXXXIII, 591. Mundum oportebat miraculis credere, LXXXIII, 592. Cum Antichristus venerit, miracula cessabunt ab Ecclesia, LXXXIII, 592. Quid sit discrimina inter miracula, portenta, ostenta, prodigia et monstra, LXXXII, 470, et LXXXIII, 58.

SEDULIUS SCOTUS. — Signa virtutum magis auctoritatem dant signis, CIII, 17. Signum quid, CIII, 48. Nihil naturæ considerat fides quia summipotentem novit eam qui eam movet, CIII, 50.

S. AGOBARDUS Lugdunensis. episcopus. — De illusionibus signorum, CIV, 24. Sancti agunt mirabilia non ut cause, sed ut media et instrumenta, CIV, 26. De interveniente angelorum et diaboli in actibus hominum, CIV, 186, 185.

Neque angelis neque sanctis deferendus est cultus divinus, etsi per eos aliquando patrentur miracula, CIV, 205.

RABANUS MAURUS. — De variis gentium superpositionibus, CVII, 392. Dei voluntas fundamentum est universorum, CVII, 444. Miraculis quis fieri potest clarus, sed non sanctus, CXI, 104. Varia monstra quae apparuisse dicuntur, CXI, 197 et seqq.

S. RULOGIUS. — Miraculorum vera signa ideo per servos suos Dominus congruenti tempore praestat mundo, quoniam praesentia divinitate proficere nihilominus praesolantibus eo scit, nec in vanum currere operarios virtutum cognoscit, ut saltem prodigiorum novitatibus cedant, qui sacra legis praecepta salutaria respuunt... Miracula dum aut propter fidem credentium, aut propter futuram credulitatem instantium Dei providentia operatur, non tam nos in eorum admiratione debemus stupere, quam provida compensatione intueri, si eorundem effectores signorum expulsi vitiis morum honestate praecellant; si saeculo mortuo Deo vivant; si propter illam veram charitatem, quae cuncta charismatum dona exuperant, omnes affectiones mundi pro nihilo pensant; si acceptam virtutem non ad suam gloriam, sed ad beneficium referunt collatoris; si attentis auribus cordis, veri magistri admonitione percepta, non quia daemonia eis subjiciantur tripudiant, sed quia nomina sua scripta sunt in caelis, exsultant. Et idcirco haec dinumeratio virtutum in illis prodigiorum auctoribus potius quam ipse signorum effectus est admirandus, et quod sit magis praevium specimen eundi ad regnum querendum, non vero quod signaferos ac notabiles nos vulgo ostendet, quia sanctitas et timor Domini cultusque regni coelestis nominis ab idoneis et perfectis procedunt... Primis praesertim Ecclesiae saeculis miraculorum insignia virtus Dei praestabat mundo, ut prodigiorum virtutibus vel mitigaret furemum insaniam quae beatorum constantiam fatigabat, vel incredulum genus ab infidelitatis errore converteret in coelestium jura Scripturarum obduratis praecordiis respuent. Eratque illo tempore multoties necessarium Dei testes impetitis coruscare virtutum signis, quoniam rudem per aevum diffusum Christianismus nunc instructione verborum, nunc exercitatione Scripturarum, nunc ostensione signorum, nunc etiam tropaeis inelutis passionum conabantur radicibus fieri firmum in cordibus credentium populum... Non omni tempore signorum exercitium congruit, neque omnes coelestium contemplatione virtutum digni existunt, facile adverti potest ex comparatione eorum quae gesta sunt ab apostolis. Qui cum vellet bonum nuntium Asiae praedicare, prohibiti sunt a Spiritu sancto (Act. XVI, 6, 7); et qui quidem nuntiare Evangelium omni creaturae praeceperat (Marc. xvi, 15), sciens in Asia nullum existere dignum percipiendi evangelicam veritatem, praesaga divinitatis auctoritate discipulos ab eorum salute inhibuit, utpote qui verbum vitae arroganti spiritu erant rejecturi, neque audirent, quoniam spernerent... Nunc quidem miracula, etsi funditus superna dispensatio inter nos non subtrahit, non haec sicut prioribus temporibus aperte et multipliciter ostenduntur. Quod tamen mira dispensatione agitur, ut una ex re divina simul pietas et justitia compleatur. Dum enim subtrahitis signorum virtutibus sancta Ecclesia velut abjectior apparet, tunc et honorum praemium crescit qui illam pro spe coelestium, et non propter praesentia signa venerantur; et malorum mens contra illam citius extenditur, qui sequi invisibilia quae promittit negligit, dum signis visibilibus non tenentur. Signa namque virtutum nec omnibus data nec passim quocunque tempore sunt exercenda; nam in fine saeculi (S. Gregor. Moral. lib. xxxiv, n. 7) aberunt de Ecclesia virtutum signa. Terribili quippe ordine dispositionis occultae, priusquam Leviathan in filo damnato homine quem assumet, appareat, a sancta Ecclesia virtutum signa subtrahuntur. Nam propheta absconditur, curatio gratia aufertur, prolixioris abstinens virtus imminuitur, doctrinae verba confiteantur, miraculorum prodigia tolluntur, CXV, 748, 749, 750. Ibi et passim in Memoriali sanctorum, in Documento martyriali, et in libro apologetico martyrum invincibiliter ostenditur martyrium verum esse et proprie dictum miraculum, cum exsultantibus animis martyres gaudent auspicio passionis, parvi pendunt supplicium, prestrepunt hymnos, insonant laudes, psalmos persolvunt, insistent orationi, qua favente Domino victoriam adipisci praevalent; cum visitentur ab angelis, dissiliunt vincula, etc.... CXV, 755-770.

HAYMO Halberstatensis, episc. — Virtus miraculorum non ab homine, sed a Deo est, CXVII, 620. Signa miraculorum facimus in corpore fragili, et dum alios sanamus, ipsi infirmamur, 621. Ipse Spiritus sanctus credentibus

arbitratur, quia ab illo operationem miraculorum accipiunt, 746. Daemones per invocationem nominis Christi fugantur, 707. Discipuli Domini signa agebant et miracula, ut a Deo missi esse cognoscerentur, CXVIII, 11. In fine mundi, Ecclesia miraculorum fulgore non resplendet, 18. Domini miracula quandocunque leguntur non sunt in exemplum trahenda, sed potius admiranda atque veneranda, 126.

S. GREGORIUS VII Pap. — In Appendice datur Vita S. Anselmi episc. Lucens., et ibi dicitur: S. Anselmus mirabilia fecit multa vivus et mortuus. Fecit siquidem et bonus discipulus; magister in Deo, discipulus in Deo, et in beatissimo magistro (Gregorio VII) facti, ut dicitur, plura discipulus. Nec mirum. Plura enim Petrus fecit quam Christus; non equalem propria virtute, sed quia, abnegans semetipsum, secutus est Christum, sicut et hic Pater noster venerabilis (S. Anselmus), quia pium imitatus est in omnibus magistrum (S. Gregorium VII), multas operatur virtutes. Multi enim sunt quorum vitam novimus sanctissimam, sed miraculorum non ostenderunt virtutem. Ille autem non tantum quia vitam religiosam, immo quia fidelem peregit obedientiam, perfecto quoque odio partem odiens excommunicatorum et unitatem diligens atque defendens Catholicorum, miraculis approbat quod sermone docebat. Omnes ergo qui in unitate catholica praeceptis domini papae Gregorii haecenus obedistis, gaudete et exsultate, atque his qui retrorsum abierunt et vestigia veritatis dereliquerunt, ut factis modo credant, dicite, quod verbis olim noluere, CXLVIII, 921.

VALCANDUS MONACH. — Christianae perspicaciam esse debet magis requirere atque attendere opera quam unumquodque sanctum faciunt, quam quae sanctum ostendunt. Delertatur quidem visibilibus sanctorum factis, sed tamen ad invisibilia eorum facta pervenire omnimodis appetit, et sitibunda mavult ex fonte quam ex rivo suam restringere sitim. Unde Dominus ait: *In hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subjiciuntur; gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in caelis* (Luc. x, 20); quod utique mereamur animae sanctitate, non miraculorum ostentatione, maxime cum indie iudicii dicturus sit multis qui in ejus nomine virtutes multas fecerunt: *Nescio vos* (Matth. xi, 29). Ex hinc fides Ecclesiae ardentius exquirat quales illi quos veneratur, fuerint ex invisibilibus animae virtutibus, quam quales ex signis visibilibus, quae profecto sunt lac parvulorum, non solidus cibus perfectorum. Sed sicut a lacte ad solidum cibum pervenitur, sic a signis imperfecto fidei nostrae vegetata, ad solidas animae virtutes quandoque perducitur, ut jam necesse non habeat sugere, sed ruminare, CLI, 652.

S. BRUNO ordinis Carthusiens. institutor. — Quomodo despicitur a quibusdam Dei potentia quae tantis olim floruit miraculis, CLII, 722. Deus operatur, et sermones S. Brunonis confirmat sequentibus signis, 722. Vox Dei prodigia posuit super terram, CLIII, 838. Christus apostolos potentes effecit, non tantum in praedicatione, sed et in miraculis, 935. Eorum praedicationi non crederetur nisi miracula operarentur, *ibid.* Dei illuminatio fit per miracula, 1021. Per miracula praedicatorum terreni homines commoti sunt, 1029. Initium habuit Ecclesia per Christi praedicationem, per miraculorum operationem, et Spiritus sancti missionem, 1166. Eos qui in pace vitam solum, quantumcumque laudabiliter vixerint, sine certa miraculorum ostensione in catalogo sanctorum non annoveramus, 77. Quidam lapsi sunt, et potestatem habent miracula patrare, *ibid.*

RADULPHUS ARDENS. — Duo sunt quae promisit Dominus in se credentibus, videlicet quod divina opera operabuntur, et quicquid petierint Patrem in nomine suo consequentur, CCV, 1567. Majus est sanare infirmos ob solam umbram, ut factum est per Petrum, quam propter tactum limbris, quod per Christum factum est, 1567, 1568. Majus et mirabilius est quod homo mortuus suscitatur ab homine mortali et etiam mortuo quam quod suscitatur ab omnipotente Deo, 1567.

GUIBERTUS abb. de Novigento. — Signa et visiones non eorum quorum ministerio sunt, sed aliorum identidem utilitati serviunt, Cl.VI, 616. Sicut vera sanctorum acta honori Deo, ita et falsa dedecori vertuntur, 620. Fides saepissime causa miraculorum, 663. Non facile credendum omni miraculo, 662-664. Utrum diaboli mundum hunc inhabitent, 672.

S. ANSELMUS Cantuariensis, archiepisc. — Miracula quae solus Deus facit semper miranda sunt, Cl.VIII, 446. Multa de creaturis Deus operatur quae illae secundum usum suum propriumque nequaquam facerent, 448.

S. BRUNO Signiensis episc. — Miracula soli digito Dei

sunt tribuenda, CLXIV, 721. Misericordiæ divinæ miracula, 1112. Major est splendor miraculorum, quam splendor ignis, et multo longius refulget miraculorum fama quam lampadarum flamma, 739.

HERMANNUS ex Judæo Christianus. — Ob animæ conversionem nec a Deo signum aliquod petendum est, nec magnopere exoptandum, cum utique ejus omnipotentia facillimum sit absque omni miraculo convertere quem voluerit, et otiosum est signum quod visibiliter foris exhibetur, si ipse per gratiam, in corde hominis, invisibiliter non operetur; fides quæ miraculis persuadetur, vel nullum vel minimum meritum habet, CLXX, 814.

HUGO A S. VICTORE. — Mirabilem Dei multitudo et profunditas, CLXXVI, 613. Mirabilis Deus in sanctis suis, plus intus quam foris, 622. De multiplici visione, 616. Quod Deus omnia potest, CLXXVII, 68. Majus est de nihilo aliquid facere quam de aliquo plus facere, 286. Aliquid in nihilum redigere soli Deo possibile est, 287.

VEN. HERVÆUS Burgidolens. monach. — Tria sunt genera visionum, CLXXXI, 19. Signa per aliquas res corporaliū similitudines demonstrantur in spiritu, 20. Pulchritudine virtutum, claritate miraculorum ac prædicationis decorati sunt apostoli, 745. Fides non querit rationes eorum quæ debet credere, sed omnia imputat virtuti divinæ possibilis, sciens Deo nihil esse impossibile, 831. Idcirco sunt exteriora miracula, ut mentes hominum ad interiora perducant, quatenus per hoc quod mirum visibiliter ostenditur, ea quæ invisibilia sunt, mirabiliora credantur, 966.

PETRUS VENERABILIS Cluniacens. abb. — Inter Spiritus sancti charismata gratia miraculorum non parvam obtinet dignitatem, utpote quæ tantam in se continet utilitatem, ut maxime per illam et mundus ab infidelitatis tenebris liberatus et æternæ luminis veritatis donatus sit, et adhuc in multorum fidelium cordibus, quibus aliquando hoc videre datur, per eam fides augeatur, spes crescat, veritas confirmetur, CLXXXIX, 832.

JOANNES SARESBERIENS. Carnotens. episc. — Unde dicatur præstigiū, et quis dicatur eius auctor, CXCIX, 406. Qui sunt magi et unde dicantur, 407. De speciebus magiæ, 407. Qui sunt incantatores, arioli, aruspices, physici, imaginarii, conjectores, mathematici, sortilegi, augures, *ibid.* Contemnas non esse rerum naturalium significationes, 407 et 418.

BALDUINUS Cantuariens. archiepisc. — Sancti prophetæ, quamvis ad quædam videnda vel prævidenda a sancto Spiritu illuminati essent, sicut homines tamen, multa permixti sunt ignorare, Deo non revelante, CCLIV, 574. De miraculorum necessitate, 586.

II. — De miraculis Veteris Testamenti.

III. — Item de miraculis Novi Testamenti.

Cum hæc duo quæsitæ exegissent relationem omnium miraculorum Scripturæ sacræ, quæ frequentius releta frequentem repetitionem exposuissent; cumque huic operi nimis oneroso suppleretur indice generali *De rebus Scripturæ sacræ contentis in scriptis Patrum*; indice, qui solus, ut putatur, ultimum Patrologiæ tomum concludet, nos ad hunc indicem, qui revera est Concordantiæ scripturarum Patrum, remittimus; etenim facillime percipitur quod, cum sciatur ubi Patres tractant de voce Sodoma, v. g., Cana, etc., ibi invenietur relatio miraculorum destructionis Sodome, etc., et sic de aliis.

IV. — De miraculis post apostolos peractis.

Hic indicantur, 1° Miracula, quæ sancti Patres operati sunt vel audierunt, vim miraculorum Christi et apostolorum et eandem manifestationem Spiritus ad utilitatem habentia, seu quidquid est, sermo sapientiæ et scientiæ, fides, gratia sanctorum, operationes virtutum, prophetiæ, discretionis spirituum, genera linguarum, et interpretationes sermonum (1 Cor., xii, 7-11); 2°, item, facta potens divinitatis sigillum præ se ferentia.

Hujus ultimæ classis, miraculorum sit in exemplum uno præ milibus electo, mors persecutorum Romanorum pontificum (Lactant. VII, col. 190-276). Ex his non ægre feratur nos, salva reverentia, hic quædam sermone Gallico scribere, prout nuper (7 et 11 Septemb. 1861) ea divulgavit nota publicatio hebdomadaria *Le Rosier de Marie*.

« Rome immo ses Pontifes!! En tête de la liste des persécuteurs, se lit le nom du trop fameux Néron. Ce prince, la honte des trônes et le vassal du crime, après

avoir assassiné sa mère, égorgé son épouse, tué un concubine, envoyé à la mort une innombrable foule d'innocents, mis le feu aux quatre coins de Rome et chanté en habit de comédien ce vaste embrasement, signa le premier édit de persécution contre les Chrétiens, et inscrivit l'apôtre saint Pierre au nombre des martyrs... Mais soudain tout se lève, amis, ennemis, peuple, armée. Le Sénat s'assemble en tumulte, et porte ce décret qu'un poteau sera dressé au milieu de la place publique, que le tyran y sera traîné nu et chargé de chaînes, que les bourreaux le frapperont de verges jusqu'à ce qu'il expire, et que son corps sera enfin précipité dans le Tibre... Abandonné de tous, un valet le frappe, et Néron tombe. Domitien, second persécuteur de l'Eglise et bourreau du pape saint Anaclet, périt assassiné par ses officiers et par sa propre femme; Trajan souille sa pourpre impériale du sang des papes saint Clément et saint Evariste, n'arrive pas à Rome où des arcs de triomphe et de gaudes l'attendent, mais laisse exhaler son dernier souffle, après une illustre défaite sous les murs ignorés de l'obscur Sélinonte. Adrien osa mettre au nombre des martyrs saint Alexandre et saint Sixte... Il mourut des soies d'un repas. Valérien, vaincu et fait prisonnier dans une bataille qu'il livre à Sapor 1er, roi de Perse, fut abreuvé d'outrages par ce cruel vainqueur. Pendant sept ans, Sapor le traîna de ville en ville, chargé de lourdes chaînes; quand il voulait partir, il le faisait approcher, l'obligeait de se mettre à genoux, lui ordonnait de se baisser encore; puis posant le pied sur ses reins, sur ses épaules, sur sa tête, il sautait de là sur son cheval ou dans son char. Ce n'est pas tout : lorsque la mort vint terminer les misères de l'infortuné vieillard, Sapor le fit écorcher; il donna ordre qu'on remplit sa peau de paille, afin de lui conserver la forme humaine; qu'on le teignît en rouge, pour montrer qu'elle avait porté la pourpre impériale, qu'on la suspendit à la porte d'un temple... Qu'avait donc fait Valérien, ce prince autrefois si puissant? Il avait fait mettre à mort les papes saint Etienne et saint Sixte.

Item, ut miraculum habemus quæ de Juliano apostata in præfata publicatione habetur : — Un jour, un homme puissant, au mépris de toutes les prophéties, et voulant les faire mentir, entreprit de relever le temple de Jérusalem et de rétablir la Judée dans son ancienne gloire. Qu'arriva-t-il? Une flèche mortelle vint percer le cœur de l'impie audacieux : chancelant il recevait une pignée de sang, et la lançant avec fureur vers le ciel, « Tu as vaincu, Galiléen, s'écria-t-il, et il tomba inanimé. »

His præmissis, indicationes submittimus, quæ totis, majori minore fundamento stabilitæ, sæpe amplectuntur. Ista conglobata, etsi particulatim sumpta nil tere dicunt, magnam probabilis vim afferunt causæ cui adaptantur et inserviunt, hoc est in gratiam nostræ religionis, cæcis miraculorum illius progressus sequuntur.

TERULLIANUS presbyter Carthaginensis. — Christiani sunt tanti quanti denotantur. Obscuram vortuntur civitatem, in agris, in castellis, in insulis Christiani; omnem sexum, ætatem, conditionem, etiam dignitatem transgredi ad hoc nomen quasi detrimento mortali, 1, 262, 263, 264. Glabrio obiectus a Trajano leoni ferocissimo, ope Dei et virtute sua eum confecti, et postipso secatus est, in Notis, 261. Moriente Christo, dies medium orbem signante sole, subducta est; eum mundum eum relatum in arcibus vestris habetis, ait ethnicus Tertullianus, 401. Hesterni sumus et vestra omnia implevimus, urbes, insulas, castella, municipia, concubina, castra ipsa, tribus, decurias, palatium, senatum, forum; sola vobis reliquimus templa, 462, 463, 570, 571, 764. Septuaginta Interpretes (hoc evenit ante Christum et apostolos) omnes in eandem sententiam convenerunt in eandem scripturam, separatim eam interpretantes, 1, 580. Lacerati et cruciati Christiani exclamant : Deum colimus per Christum, 403 et 863.

Martyrium est prælium quo Christiani sub discrimine capitis ante gentium tribunalia constant et vincunt cum occiduntur; plures efficiunt quoties metimur; semper cum sanguis Christianorum, 1, 333, 704. Mulier thesaurum adit, cum diabolo rediit et exorizata liberata fuit, 651. Marcus Aurelius, Christianorum militum precibus impetrato divinitus laetare, jussu severius animadverti in eos qui Christi sectatores accusarent, 293, 707. Vigilius, Saturninus, et Claudius Lucius, persæcutori Christianorum, sua morte ultionem diuinam præ se ferant, 762. Si pristina clades comparetur, leviora non accidunt ex quo Christiani a Deo orbis accepit, 486. Vita Christianorum, sua sanctitate, miraculum constant; vide, inquit pagani, ut se invicem diligant, 200, 465, 471, 472, 708. Severus, frater Antonini, Proculus Christianum Eubodæ procuratorem, qui cum per oleum abipsum

cutatèral; requisivit, et in palatio suo habitavit, I, 703. Spiritus immundus fusus loqui a quolibet Christiano se demonem edidit, 415, 700. Christianorum in demones potestas quanta, 415, 465, 624, 677, 700, 703; II, 112. Diabolus esse profitetur, I, 651, 655, 977, 1161, 1205, 1256, 1312; II, 54, 102, 106, 296, 297, 301, 576, 620, 675, 916. Diaboli responsio, cum oneraretur in exercitum ob mulierem Christianam in theatro a se obsessam: In modo eam invenit, I, 657. Demones esse affirmat, I, 406, 415, 474, 447, 616, 677, 700, 703; II, 97, 696, 700, 717, 732, 748. Alios ignis, alios gladius, alios bestie Christianos probaverunt, II, 125.

SANCTI MARTYRES FELICITAS ET PERPETUA Visiones et passio sanctorum Perpetuae, Felicitatis et sociar., III, 47-58. Sancta Felicitas gravida cum pro naturali difficultate octavi mensis in partu laborans doleret, ait illi quidam ex ministris carceris: Quae sic modo doles, quid facies obiecta bestis quas contempsisti, cum sacrificare noluisti? Et illa respondit: Modo ego patior quod patior; illic autem alius erit in me qui patietur pro me, quia et ego pro illo passura sum, 47-58. S. Petro mox crucigendo Romae, Christus apparuit et dixit: *Vado iterum crucifigi*, in Notis, III, 47. De martyrio sancti Polycarpi, 44. Joannes in ignem oleum demersus nil passus est, in Notis, 90.

MINUCIUS FELIX. — Semel et iterum asseveranter affirmatur signo crucis Christi et Christianorum adjurationibus omnem magicam artem omniaque incantamenta evanescere ac cunctas demonum fraudes repelli. Demones adjuvari per Deum verum et solum, inviti miseris corporibus inhorrescant, et vel exsiliunt statim, vel evanescent gradatim, prout ides patientis adjuvat, aut gratia curantis aspirat, III, 326. De martyrio sanctae Agnetis, Dissertatio in Minuc. Felic., 536. Pueri et mulierculae, cruces et tormenta, feras et omnes tormentorum terribiles, inspirata patientia doloris, illudunt, 555. Bibliadis nigrum martyrium, 487.

PONTIUS DIACONUS. — Martyrium S. Cypriani, 1482-1506.

S. CYPRIANUS episcopus. Carthagensis. et martyr. — Mutati sunt piscatores, mutati sunt postes etiam plurimi seniores, mutilati esse Cyprianus, IV, 75. Postquam unum genitilis auxilium superioris avilae decessit, in exilium peritus serenam ac porum desuper se lumen infudit, postquam coelites spiritu hausto, in ovum me hominem nativitas secunda reparavit, mirum in modum protinus confirmare se dubis, patere clausa, lucere tenebrosa, facultatem dare quod prius difficile videbatur, geri posse quod impossibile putabatur, ut esset agnoscere terrenum fuisse quod prius carnaliter natum delictis obnoxium viveret, Dei esse ceptis quod iam Spiritus sanctus animaret, 200, 201. Demones a Christianis e corporibus obsessorum ejiciuntur, 203, 355. Nemo Christianorum reluctatur quando apprehenditur, quamvis nimis et copiosus sit populus Christianus, 557. Martyres exsiliunt in tormentis, 559. Est in muneribus magnis si quis coronatur quo coronatum se putat, si forte martyr moriatur, 794. Virtus martyrii tanta est ut per illam credere etiam ille cogatur qui se voluit occidere, 795. De revelatione caecis sancti Joannis Baptista, 951, 910.

ARNOBIVS. — Polycarpus, constantissimus et floridissimus martyr, concrematus fuit, Not., V, 747. Gentes, populi, nationes quae sub oculis suis peragi viderunt, crediderunt ipsi, et credenda posteris tradidere, 792. Totus mundus brevi tempore religione Christiana compietus est, 793. Praecones religionis Christianae, per orbem totum missi, membra et viscera sua lavenda praebere, 794. Simon Magus a S. Petro ex sublimi aere dejectus perhibetur, 826.

LACTANTIUS. — Fieri non potuit ut homini per seipsum ratio divina innotesceret, et ideo non est passus hominem Deus lumen Sapientiae requirentem diutius errare, ac sine ullo laboris effectu vagari per tenebras inextricabiles: aperuit oculos ejus aliquando, et notionem veritatis mentis summe fecit, ut et humanam sapientiam nullam esse monstraret, et erranti ac vago viam consequendam immortalitatis ostenderet, VI, 115. Sibylla praedixit de Christo et aliis rebus religionis Christianae, 491-498; 505-515. Sicut Christus, cum inter homines ageret, universos demones verbo fugabat, hominumque mentes emotas et malis incursionibus furias, in sensus pristinos reponerat, ita nunc sectatores ejus eosdem spiritus inquinatos de hominibus, et nomine magistri sui et signo Passionis, excludunt; nam cum diis suis immolant, si astatat aliquis signatam frontem gerens, sacra nullo modo litant: Nec responsa potest consultus reddere vates, 552 et 595. Christiani cruciari aucte Interfici maluit, quam thura tribus digitis comprehensa in locum jactare, 610,

611. Demones, et in corpora hominum occupant animasque divexant, ahurantur a Christianis, et nomine Dei veri fugantur, quo audito, tremunt, exclamant et uri se verberarique testantur, et interroganti qui sint, quando venerint, quomodo in hominem irrepserint, confitentur, sic extorti et excruciatii virtute divini nominis, exsolantur, 623. Cum jam Nero imperaret, Petrus Romam advenit, et editis quibusdam miraculis, quae virtute ipsius Dei, data sibi ab eo potestate, faciebat, convertit multos ad justitiam, Deoque templum fidele ac stabile collocavit, VII, 195, 196. Commonitus est in quiete Constantinus, ut coeleste signum Dei nolaret in scutis, atque ita praefectum committeret. Fecit ut jussus est, et transversa X littera summo capite circumflexo, Christum in scutis notat; quo signo armatus exercitus caput ferrum. Procedit hostis obviani sine imperatore, pontemque transgreditur. Acies pari fronte concurrunt. Summa vi utriusque pugnant. Neque his fuga nota, neque illis. Fit in urbe seditio... Tumque repente populus voce subclamat, Constantinum vincti non posse, 261. Licinio quiescenti assistit angelus Dei monens ut ocius surgeret, atque oraret Deum summum cum omni exercitu suo; illius fore victoriam, si fecisset. Post has voces, cum surgere sibi visus esset, et cum ipso qui monebat astaret, lunc docebat eum quomodo et quibus verbis esset orandum, 261. Perplura miranda referuntur in opere: *De mortibus persecutorum*, 190-275.

KUSEBIUS PAMPHILUS. — Constantinum Imperatorem, horis diei meridianis, sole in occasum vergente, crucis tropaeum in caelo ex luce constatum, soli superpositum, ipsis oculis se videri affirmavit cum hujusmodi inscriptione, *Hac vince*, in vita Constantini, VIII, 22, 23. Quemadmodum Moyses ac religiosus quondam gentis Hebraeorum temporibus, Deus currus et exercitus Pharaonis projecit in mare et fluctibus operuit, sic plane Maxentius, persecutor Christianorum, et quicunque circum illum erant, milites ac stipatores, instar lapidis in altissimum Tiberis gurgitem concenterunt, 25, 26. Ubi-
cunque in praefatis crucis signum adfuit, parva est victoris, 58. His ex cruciferis qui lugebat, interfectus est; qui vero fidelis permanserat, incolumis evasit, 59. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, 40.

FORTUNATUS. — S. Hilarius ex insula Gallinaria serpentes fugat, infantem sine baptismo defunctum suscitavit, Abras filiam et uxori mortem precibus obtinet, IX, 190, 191, 192. S. Hilarii reliquiarum ope Probianus moribundus sanatur; duo leprosi mundantur de pulvere sepulcri. Manus contracta sanatur, caeco visus redditur, mulieri manus arida redditur sana, in una puella plura eduntur miracula, de cereo miracula, 195, 196, 197, 198, 199. Praesente S. Hilario, haeretica machinamenta proficere non possunt, 190.

S. ZENO. — A malo spiritu sanavit Gallieni Caesaris filiam; boves cum duce submersos reduxit a pelago; multos liberavit ab hoste pestifero, et fluvio exemptum suscitavit mortuum, multa idola destruxit per crebra jejunia, ejus potestas magna fuit in demones, XI, 151, 154. In civitate Verona Natale S. Zenonis martyris quando aquae fluminis Athesis usque ad superiora tecti, fenestras ecclesiae illius excreverunt, nec in eam intrare poterunt, virtutem martyris ostendentes, 155.

S. OPTATUS. — Julianus apostata, imperator profanus et sacrilegus, justo Dei judicio moritur, XI, 969. Donatistae jusserunt Eucharistiam canibus fudi, non sine signo divini iudicii; nam iidem canes accensae rabie, ipsos dominos suos, quasi latrones, sancti corporis reos, dente vindice, tanquam ignotos et inimicos laniaverunt. Ampullam quoque Chrismatum per fenestram, ut frangerent, jactaverunt, et cum casum adjuvaret abjectio, non defuit manus angelica quae ampullam spiritali subvectione deduceret; projecta casum sentire non potuit; Deo muniente illaesa inter saxa consedit, XI, 972. De martyrio SS. Donati et Marcelli, 1015.

S. PAULINUS. — Vox infantis fertur sonuisse in populo Ambrosium episcopum, et ad ejus vocis sonum totius populi ora conversa sunt, acclamantis Ambrosium episcopum, *Vita S. Ambrosii*, XIV, 29. Quaedam mulier paralytica, in lecto jacens, in sellula gestata est ad S. Ambrosium, et ipso orante et manus imponente sanata fuit, 30. S. Ambrosius a virgine Arianorum vestimentis attritus ut pelleretur de ecclesia, illam admonuit vereri iudicium Dei no sibi mali aliquid eveniret. Quod dictum exitus confirmavit; nam alio die mortuam ad sepulcrum usque deduxit, gratiam pro contumelia rependens, et hoc incussit omnibus timorem, 51. Euthymius carpentum malitiose parat, quo S. Ambrosium raptum traheret ad exsilium; at in eo carpente, justo Dei iudicio, ipsemet dirigetur ad exsilium quod paraverat S. Ambrosio, *ibid.*

SS. Protasius et Gervasius, martyres se revelant S. Ambrosio, et cum eorum corpora sunt levata, cæcus lumen recepit, et obsessa corpora a spiritibus immundis curata, summa cum gratia domum repetebant, 52, 57, 95. Quidam Arianus a spiritu immundo correptus et cruciatus clamare cepit se optare ita torqueri eos, ut ipse torquebatur, qui negarent martyres, vel qui non crederent in Trinitatis unitatem quam docebat Ambrosius; at Ariani, præsentibus tali voce confusi, in piscinam demersum hunc hominem necaverunt, perfidiae homicidium adjuvantes, 52. Vir de hæresi Arianorum constitutus in ecclesia vidit angelum ad aures sancti Ambrosii tractantis loquentem, ut verba angeli populo episcopus renuntiare videretur, 55. Dæmones fatentur se non solum nihil posse in S. Ambrosium, verum nec etiam ad fores domus, in qua manebat Ambrosius, appropinquare, 54. Quidam Arianus gladium ferens ad cubiculum S. Ambrosii usque pervenit, ut eum interficeret; sed cum elevarisset manum, distracto gladio, dextera exserta in aera obrigente remansit. Tunc se missum a Justina postquam confessus est, brachium quod, inique cum extenderetur, obriguerat, sanatum est confessione *ibid.* Puer spiritu immundo vexatus, Mediolanum adveniens apud S. Ambrosium non obsessus fuit, at rediens iterum vexatus fuit; et cum interrogaretur ab exorcistis cur quandiu Mediolani scisset non in illo apparuisset, confessus est diabolus se timuisse S. Ambrosium, et ideo recessisse ad tempus. atque expectasse in illo loco, ubi ab illo recesserat donec reverteretur, *ibid.* Theodosius imperator promiserat se veniam daturum civibus civitatis Thessalonicensis; at, agentibus conitibus occulte cum imperatore, plurimi innocentes interempti sunt. Quod factum ubi cognovit S. Ambrosius, copiam imperatori ingrediendi ecclesiam denegavit, nec prius dignum iudicavit ortu Ecclesiae, vel sacramentorum communione quam publicam ageret penitentiam, 55, 58, et 57, 58, 59. Obsessus a dæmone sanatur a S. Ambrosio, 58, 59. Sunt adhuc quedam similia miracula in sequentibus h'ta, 40, 41, 42, 43, 44, 45 et 46. Valentinianus præfectus, ob maledicta in S. Ambrosium, poenas dat, 91. Per obsidionem Hierosolymitanam a Tito Pascha diebus templum refulgebat per singulas noctes quasi dies esset, et alia miranda audita sunt, ut, Traucamus hinc, vox ab oriente, etc., XV, 2187-2192. De inventione et miraculis SS. Gervasii et Protasii, etc., 2100, 2206; XVI, 357, 358. De cæco illuminato, 10191 et 026.

SULPICIVS SEVERUS. — In Vita S. Martini et in Dialogis, multa leguntur miracula facta intercessione S. Martini, etc., XX, 159 et 222.

RUFINUS AQUILEIENSIS. — In Historia monachorum innumera referuntur miracula; eam adi, XXI, 391-465. Philosophus dialecticus confunditur simplicitate cuiusdam senioris, 469, 470. Paphnutius confessor sola oratione agros curat, cæcis visum reddit et paralyticos sanat, 471. S. Spiridion episcopus, cum fures nocte ad caulas venissent ut oves furarentur et permansissent invisibilibus quibusdam vinculis restricti, mane eos liberavit et dimisit. Ejus filia Irene, accepto deposito, defuncta est, et qui illud commendaverat, ad patrem repositum; et eo non inventum, nemo enim sciebat unde esset, Spiridion pater ad sepulcrum filiae properat, atque eam ex nomine clamat. Tum illa de sepulcro, Quid vis, ait, pater? Commendatum illius ubi posuisti? At illa locum designans, Illic, ait, invenies defossum; et rem repertam pater tradidit reposcenti, 471. S. Helena, Constantini mater, Hierosolymam petit et pergit ad locum celesti indicio sibi monstratum, ut veram Christi crucem reperiret; et tres in confuso ordine reperit; etsi titulus adfuerit, non satis evidenter Dominici prodebat signa patibuli. Accidit feminam gravi ægritudine confectam seminecem facere. Macarius, Hierosolymitanus Ecclesiae episcopus, ait: Afferre huc totas quas repertas sunt crucis, et quas sit quas portaverit Dominum, nunc nobis adaperiet Deus; et oratione facta admovit ad mulierem semivivam unam crucem e tribus; post secundam; et nihil profecerunt, nec aliquid egerunt; ut vero admovit tertiam, repente mulier adaperit oculis consurrexit et, stabilitate virum recepta, alacrior quam cum sana fuerat tota domo discurrere et Domini potentiam manifestare cepit, 475, 476, 477, 478. Frumentio episcopo apud Indos tanta gratia virtutum data fuit a Deo ut signa apostolica per eum berent, et infinitus Barbarorum numerus converterentur ad fidem, 478, 479, 480. Mulier captiva, oratione fusa ad Deum, parvulum ægrolentem cuiusdam nobilis femine, nomine Dei Christi invocato, sanat. Parentes convertuntur ad fidem; fama volat, et rex ipse et regina loci vocant captivam, et illi et omne regnum convertuntur ad Christum, et ecclesia construitur, 480, 481, 482. S. Athanasius per sex annos latens in cisterna non

habente aquam, proditus, fugit, Spiritu divino adnatus, eadem nocte qua ad eum comprehendendum veniebat, 491. Miracula de Judæorum conatibus qui a Juliano decepti templum in Hierosolymis reddere volebant; ita ut tremotu et igni acenso divinitus, Judæi ab illicitis disturbantur inceptis, 505, 506. Globus igneus per medium plateam Hierosolymitanam percurrans ultro citroque ferebatur, et signaculum crucis in vestimentis omnium apparuit. Quam signa terribilia conversa sunt in exitum Judæorum, 506. Homo omnibus membris et præcipue pedibus aridus, oleo unctus in nomine Domini sanatus est, et confirmatus sunt plantae ejus; cæcis visum recepit ad cellulam S. Macarii absentis; lema vicina adducit catulos prope S. Macarium; et ille cum intellexisset bestiam pro cecitate catulorum supplicare, rogavit Deum ut eis redderet visum. Quo recepto, matrem sequentes redeunt ad speluncam, 511, 512. Spiritus immundi effugantur e puella a quinque Patribus deportatis in quamdam insulam Aegypti, et populi insulam convertuntur ad Christum, 513, 514. Mulier, quo properas, aiebat quidam præfectus, tam festinas? Ad campum, ait illa, quo catholicorum populus convenit. Et non audisti, ait ille, quia præfectus illic pergit ut omnes interficiat quos invenierit? Audi vi, loquitur, et ideo festinas ut ibi inveniar, 514. Quot virtutes et miracula fecerunt discipuli sancti Antonii, 517. Justina imperatrix exitum sortitur quod dei sacerdotibus præparabat, 525.

S. HIERONYMUS. — Ad monasterium Bethleem cui præerat S. Hieronymus advenit leo, tribus claudens, quarto suspensus pelle, vulneratam a sentibus habens plantam; sanatur et convalescit; familiaris factus, asinum solum habuit, et simul opera domus in campis peragebant. Asinus raptus fuit a mercatoribus. Isti, post tempus, redierunt ad viciniam, ducentes præfatum asinum operam mercibus et simul multos camelos. Leo, ut fores asini videret, eos fugat, et asinum cum camelis coegit ante se ad monasterium. Patres mirantur, gaudent de asino sibi reddito, et de præda camelorū solliciti sunt. Mox mercatores venerunt et confessi sunt se rapuisse raptam quondam asinum et furorem leonis in ipsos, dum eos conpexisset in campis. Tunc, pace inita, relinquunt asinum, et secum assumunt suos camelos et eum, et suum iter pergunt, in Vita S. Hieronymi, XXII, 204-214. Volentibus mori, non permittebatur occidi; sic unus martyr, victor inter equuleos laminasque, melle perungitur, et sub ardentissimo sole, religatis manibus post tergum, reponitur, ut muscarum aculeis cederet qui ignis sarigines ante superasset; alter irretitus blandis sertonum nexibus super extructum plumis lectum ponitur, inter lilia candentia et rubentes rosas. Quem meritis speciosa corpi delicatis stringere colla complexibus... Quid ageret miles Christi, et quo se verteret, nesciebat. Quem tormenta non vicerant, superabat voluptas. Tandem coactus inspiratus, præcisam mortis is linguam in osculis se faciem expulit, et sic libidinis sensum succedens doloris magnitudo superavit, XXIII, 20. Paulo per noctem quiescenti revelatum est esse alium ulterius multo se meliorem ad quem visendum deberet proficisci, 21. Paulus et Antonius, post sanctum osculum et proprio nomine salutati, sermocinantes, ecce suspensum autem eorum in ramo arboris consedisset, qui inde leniter subvolabat, et integram panem ante ora mirantium deposuit. Post ejus abcessum, Kia, inquit Paulus, Dominus nobis prandium misit, vere pius, vere misericors. Sexaginta jam anni sunt ex quo dimidit semper panis fragmentum accipio; verum ad adventum tuum, mihi suis Christus duplicavit annonam, 25. Paulus rogat Antonium ut quæsitum eat pallium S. Athanasii ad obvolvendum corpus suum post mortem, 26. Antonius viet inter angelorum catervas, inter prophetarum et apostolorum choros, niveo candore Paulum fulgentem in sublimis conscendere, 27. Cum Antonius contristaretur quod sarculum quo terram foderet non haberet, duo leones ex interioris eremi parte currentes volantibus per colla iubeis ferebantur, et directo cursu ad cadaver beati Pauli substituerunt; adultibus caudis circa Antonii pedes accubere, fremitu ingenti rugientes prorsus ut intelligeret eos plangere, quo modo poterant. Deinde paulatim procul ceperunt humum pedibus scalpere, arenamque certatim egerentes unius hominis capacem locum foderunt; et statim quasi mercedem pro opere postulantes, cum motu aurium cervicæ dejecta, ad Antonium perrexerunt, manus ejus pedesque lingentes. At ille admovit benedictionem a se precari... et postea manu innuens eis, ut abirent imperavit, 27, 28. S. Hieronymus demonum ludibria fugat, signans crucem Christi in fronte, 51. Ventientes latrones ad S. Hieronymum nocte, a vespere usque ad solis ortum discurrentes, locum eum

cubiculi invenire non potuerunt, 53. Mulier sterilis filium habet intercessionem S. Hilarii, 53, 54. Mulier cæca ad S. Hilarium adducta, visum recepit, 55. Auriga a dæmone percussus in curru totus obrigit, et eum S. Hilarius sanat, *ibid.* Maritus possessus a dæmone sanatur a S. Hilario, *ibid.* Item et paralyticus, 56. Alia referuntur S. Hilarii similia miracula, 57, 58, 59, 46, 49, 50.

LUCIUS DEXTER. — Miracula S. Jacobi apostoli, in Hispania, XIX, 118. S. Veronica Romam venit, et ibi, clara miraculis moritur, 161. S. Maria Magdalena miraculis clara in Gallia moritur, 255. S. Eutychius, quem fenestra præcipitavit S. Paulus suscitaverat, moritur martyr in Hispania, 299.

S. AUGUSTINUS. — Monica S. Augustini matri sollicita et morienti de filii pravis moribus, per somnium dicitur: Ubi tu, ibi et filius tuus; et ab episcopo quodam responsum fuit: Vade a me, ita vives; fieri non potest ut filius istarum lacrymarum pereat, XXXII 692, 693. Flebam, ait S. Augustinus, amarissima contentione cordis mei, et ecce aurio vorem de vicinia domo cum cantu dicentis et crebro repetentis, Tolle, lege; tolle, lege. Surrexi, et aperui codicem ut legerem quod primum caput invenissem; legi capitulum quo primum coniecti sunt oculi mei, « Non in comessionibus, » etc., et prolixius omnes dubitationis tenebras diffugerunt, 762. Miraculum factum ope neptis Severini episc., XXXIII, 426. S. Ambrosio per visum Deus aperuit quo loco lateret corpora SS. martyrum Gervasii et Protasii, XXVII, 770. Corpus S. Stephani revelatione divina, apparuit, per S. Ambrosium, XXXVIII, 1299, 1458. Ista detectio habuit multa miracula. Mediolani eram, ait S. Augustinus, novi facta miracula. Cæcus notissimus universæ civitati illuminatus est, incurrit, adduci se fecit, sine duce reversus est, 1299. Per orationes S. Stephani Paulus et soror Palladia sanantur, scilicet: Mulier quondam habebat decem filios; major natu gravibus et intolerandis injuriis eam affecit, et etiam manus in eam intulit. Cæteri filii præsenes tacerunt. Mater, ad sacri baptismatis fontem progressa postulavit a Deo ut extorres patria et circumstantes alienas terras omne hominum genus suo terrent exemplo; et mox tremor membrorum filium majorem invasit; et intra unum annum, servato ordine quo nati erant, intra unum annum eadem poena omnes corripuit: secundus filius ad gloriosos martyris Laurentii memoriam meruit sanitatem. Paulus, sextus ordine, cum sorore sua post visionem quam habuerat de sua futura sanitate admoniti sunt visione divina; Paulus orabat in loco ubi Hippone-regio est memoria S. martyris Stephani, subito cecidit; post paululum exsurrexit et illum tremorem non invenit in corpore suo. Concionante S. Augustino, populus de memoria S. Stephani clamare cepit, Deo gratias, Christo laudes! In quo continuo clamore, Palladia, ista soror Pauli quæ curata est, ad absidem perducta est. Qua visa, populus cum gaudio et fletu, nullis interpositis sermonibus, sed solo strepitu interposito, aliquandiu clamorem protraxit, 1445, 1444, 1446; XLI, 769, 770. Perplura referuntur miracula in libro xxi De Civitate Dei, XLI, 765-771.

JOANNES CASSIANUS. — Dominica crucis virtus adversus dæmones, XLIX, 700. — Abraham abbas miracula, 1000. Dæmon aperte confitetur se per Arum et Eudoniam hæreses sparsisse, 715, 716. Variis ex causis dæmones hominum corpora possident, 707. De dæmonibus, 197, 258, 560, 602, 681, 693, 698, 707, 712, 753, 751, 752, 761.

S. HILARIUS Arelatensis. — De miraculo S. Genesii Arelatensis, martyr., I, 1275-1276.

IDATIUS. — Apparitio crucis Salvatoris in Oriente sub Constantino Magno, anno 351, LI, 909.

MARCELLINUS. — Signa in cælo, anno 389. Reliquiarum S. Stephani mira revelatio, Luciano presbytero facta, anno 415, LI, 923.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Omnes qui febribus, pestilentia et morsu canis rabidi vexati, accurrunt ad tumulum S. Petri Chrysologi, sanantur, in Vita, LII, 59, et alibi passim.

S. LEO pap. — Attila et Gensericus S. Leonis papæ dignitate et ornatu ab animo hostili domantur, et subito discessum parant, I.V, 260.

VICTOR VITENSIS. — Duo fratres moriuntur martyres, LVIII, 244. Mulier duris cruciatibus laniata, ita ut mortua crederetur, tacta a quadam virgine adveniente, illico sanata fuit, 244. Perplura referuntur miracula, 251-260. Martyrium S. Julii, 579-580 et 591-620. Sexaginta confessores, inter quos erat S. Reparatus Vigilus, linguas abscissas, loquuntur quomodo antea loquebantur, 215.

DRACONTIUS. — Summa Petri miracula, LX, 856. Simonem Magum per aera volentem confundit, 858.

PAULINUS NOLANUS. — Gennadius claruit potentia in dæmones, LXI, 71. Miraculum in inventionem sanctæ Crucis patratum omnem dubitationem tollit, 529. Valgus ex naufragio servatus est, 399, 400. Plurima alia miracula referuntur, 671, 673 et 909.

S. SEVERINUS. — Pedibus S. Severini quidam submisit filium diurno languore vexatum. Tum data oratione qui semivivus allatus fuerat, statim patre mirante surrexit, et perfecta protinus revertitur sanitate, in Vita, LXII, 1192. Precebus S. Severini leprosus divina opulatione mundatur, 1292; et perplura citantur miracula alia, in Vita, 1170-1200.

GUINERTUS. — S. Eleutherius filium tribuit resuscitavit; ipsemet vinculis constrictus ab angelo liberatur; cæcum illuminat, leprosum sanat; angelus, ei postulanti revelat culpam a Ludovico, Francorum rege, commissam, LXV, 67-69. In depositione corporis S. Eleutherii mulier cæca et muta visum et loquelam recuperavit, 75. In elevatione ejus corporis, mortuus resuscitatur, et duo cæci oculorum visionem receperunt, tres paralytici curati sunt, claudus consolidatus fuit et ambulavit exsiliens, 75-79. Ejus intercessionem Feriolus vinclus solvitur et Libertinus a morte suscitatur, et in urbe Tornacensi, quo ejus corpus translatus fuit, nova de die in diem miracula eveniunt istius sancti meritis, 80-82.

DIONYSIUS EXIGUUS. — De inventione miraculosa capitis S. Joannis Baptistæ, LXVII, 419-451.

S. CÆSARIUS Arelatensis. — Puer resuscitatur ejus precibus, in Vita, LXVII, 1013. Elpidius diaconus diabolica infestatione fatigatus, a S. Cassario liberatur ab ista vexatione, in Vita, 1016. Mulier paralytica et omnibus membris contracta sanatur, in Vita, 1018. Plura alia referuntur miracula, 1018-1020. Innumera alia miracula indicantur a S. Cassario patrata, sive per vitam, sive post mortem, 1025-1042.

AURELIUS CASSIODORUS. — Constantinus imperator, cogitans quem in bello deum haberet auxilio, vidit in somno crucis signum cælo splendide collocatum; mirantique visionem astiterunt angeli dicentes: *O Constantine, in hoc vince.* Fertur autem et ipsum Christum apparuisse ei, signumque monstrasse crucis, ac præcepisse ut figuram similem faceret, et in præliis hoc auxilium haberet, quo victoriæ jura conquireret. Eusebius Pamphilus cum jurejurando imperatorem ipsum dicentem audisset sic refert, quia circa meridiem, declinante jam sole, crucis signum ex lumine factum, et scripturam concertantem ei dicentem, *In hoc vince* vidisset ipse et milites qui cum eo tunc essent, LXIX, 888. Signum, in vexillum crucis transformatum, quod labarum vocatum fuit, proponebatur in præliis ante omnes ordines; et mirabiliter, divina regente virtute, sagittæ hostium figebantur in signo, a signifero autem inter pericula protinus evocabant, 888, 889. Helena, mater Constantinii imperatoris, per somnium admonita ad Hierosolimam properavit, et ibi requisivit sepulcrum Christi. Et palam facto Domini monumento, apparuerunt circa id tres cruce suffossæ, et clavi, simul et titulus litteris Hebraicis, Græcis, Latinisque conscriptus: *Jesus Nazarenus Rex Judæorum.* Dicitur quia etiam mortuus crucis tactu surrexerit, et mulier longa ægritudine fatigata, crucem veram attingens sanata fuit, 936, 937. De miris quæ eveniunt cum Judæi, impulsu et auxiliis Juliani apostatæ, reedificare ceperunt templum Hierosolymitanum et de causis cessationis operum, 1058, 1059. Miraculum de dæmonibus ob crucis signationem fugientibus, 1050. Julianus monachus, senior sacratissimus, orans cognovit mortem Juliani apostatæ ea hora qua percussus est, 1061. Jaculum repente delatum, discurrens per brachium in latus Juliani apostatæ immersum est. Ex hoc vulnere suscepit terminum vitæ. Quis vero justissimum intulerit vulnus, hactenus ignoratur. Atque autem quia dum fuisset vulneratus, mox narium sanguine suo complexisset, et in acrem projecit dicens: *Gallia, viciati*, 1066. Miracula alia describuntur, LXX, 1297.

S. GREGORIUS TURONENSIS. — In Vita S. Gregorii Turonensis, episc., multa miracula tradit Odo abb., illius scriptor, LXXI, 115-150. Item libri Miraculorum, De gloria martyrum, 705; De miraculis S. Juliani, 800-828; De gloria confessorum, 828-912; De miraculis S. Martini, 915-1010; Vita Patrum, 1010-1096. Historia Septem dormientium, 1107-1118; Vita S. Aridii abbat., 1118-1158.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Vita S. Germani, Parisiensis, episc., LXXII, 55-78; LXXXVIII, 451-479. De sancto Mauricio et sociis ejus, de S. Hilario, Medardo, etc., 108-150. De S. Martino, 328-333. Vita S. Hilarii Pietavensis., 440-451; Vita SS. Albini, Paterni, Radegundis,

Abundant, Redigiti, Medardi, Marcelli, Leclini et Maurilii, 489-576.

VITA PATRUM EREMITICORUM. — Vita S. Pauli primi eremite, auctore S. Hieronymo; Vita S. Antonii abb., auctore S. Athanasio; Vita S. Hilariis monach., et Vita S. Malchi capivi monach., auctore S. Hieronymo; et Vita aliorum, multa continent miracula, LXXIII, col. 89 ad 882; et Verba Seniorum, et Historia Lausica, quæ subsequuntur item innumera miracula referunt, 882-1231. Philotheus seu Theophiles, Pratorum spiritualis, Hefastidis Paradisus, Palladius Lausica similiter multa referunt miracula, LXXIV, 13-391. Index rerum indicat particulatim in fine prædictorum voluminum, LXXIII et LXXIV nomina et acta cuiusque sancti, quæ indicem consulere opus habeat qui de his cognitionem habere desideret; nos, ne prolixiores simus, hic dare non debemus, nec alibi, ubi solum Vitam Patrum indicamus.

S. GREGORIUS MAGNUS. — In duobus ejus Vitæ, una a Paulo, et altera a Joanne diacono, multa referuntur miracula ab eo patrata, LXXV, 41-242. Item in quatuor libris Dialogorum, ubi tractatur de Vita et miraculis Patrum Italianorum, LXXVII, 150, 430.

S. AUGUSTINUS ANGEL. EPISC. — In illius Vita a Gorethio monacho scripta multa leguntur miracula, LXXX, 45-91.

PAULUS EMERITANUS. — In Vita Patrum Emeritanorum sunt multa miracula, LXXX, 118-164.

VARNAHARIUS (S.). — In Actis martyrum tergeminarum Spensippi, Eleusippi et Meleusippi, multa referuntur miracula ab ipsis patrata, LXXX, 185-195. In Vita et martyrio S. Desiderii patitur multa sunt miracula, 195-198.

SISEBUTUS. — Vita et Passio S. Desiderii monachi habent annexa quædam miracula a S. Desiderio per vitam et post mortem patrata, LXXX, 377-384.

S. SULPICIUS. — In ipsius Notitia multa miracula referuntur ab illo patrata et in vita et per mortem, LXXX, 575-592.

S. ISIDORUS. — Sunt relata quædam ipsius per mortem miracula in *Prolegomenis*, LXXXI, 147, et in Appendice, 945-967, et LXXXII, 19-56.

S. DESIDERIUS A'DURCENS. — Distincta duodecim miracula referuntur in ipsius Vita, LXXXVII, 259-248.

S. FRUCTUOSUS. — In ipsius Vita referuntur miracula, LXXXVII, 480-470.

S. ELIGIUS NOVIOMENS. — Ipsius miracula leguntur, LXXXVII, 481-503.

JONAS. — S. Columbani Vita, LXXXVII, 1012-1018. Vita S. Eustasii, 1016-1058. Vita sanctæ Attalæ, 1056-1062. Vita S. Bertulfi, 1061-1063. Vita sanctæ Burgundoræ, 1070-1083. Liber miraculorum S. Joannis abb., 1083-1088. Ibi passim frequentiora referuntur patrata ab his sanctis miracula, quæ cullibet legenti mira videbuntur et stupenda.

S. ADAMANUS. — De vita, revelationibus et apparitionibus sanctæ Columbæ, LXXXVIII, 726-776.

S. ALDHELMUS. — Multa de i. lo scribuntur miracula a Faricio in S. Aldhelmi Vita, LXXXIX, 61-88.

S. BONIFACIUS. — Ipsius Vita scripta a Willibaldo multa continent miracula, LXXXIX, 601-664.

VEN. BEDA. — In ipsius ecclesiastica historia quædam referuntur miracula a variis sanctis vitis patrata, quæ in indice prædictæ Historiæ videri possunt, XCIV, 23-292; XCIV, 132-138 et 222-244.

S. LEODEGARIUS. — Lumen magnum quasi in totum circumfuso et deo descendens super caput S. Leodegarii refulsit. Tunc tremantes omnes qui hoc signum viderunt, Quid est hoc, inquirunt, domine, quod paret super caput tuum quasi in circumfuso lumine splendidissimum emissum de celo? Nunquam a nobis simile est visum tu vita, XCVI, 313. In Historia illius translationis quædam referuntur miracula quæ tunc ad ejus sepulchrum facta sunt, 314-316. Vita et miracula quinque SS. abbatum et S. Cuthberti, 713-789. Apparitio S. Michaelis et miracula patrata, 1387-1391.

S. HILDEPHONSUS Tolitanus episc. — Vita et miracula referuntur, XCVI, 43-51. B. Virgo Maria S. Hildephonsæ apparet et loquitur, 50.

DAGOBERTUS REX. — Tres martyres illi apparuerunt in somnis, XCVI, 1398.

CLODOVEUS, rex Francor. — De miraculis ipsi ostensis, XCVI, 1138.

DIONYSIUS presbyt. — Iste refert quemdam monachum coram imagine sanctæ Mariæ semper Virginis lucernam illuminasse, et post tertium vel quintum vel etiam sextum mensem e deo inextinctam reperisse, XCVIII, 1205.

S. LUDGERUS. — Vita S. Gregorii abb. a S. Ludgero et a S. Ludgeri ab Alfrido scripta habent miracula tum de S. Gregorio, tum de S. Ludgero, XCIX, 719-720.

ALCUINUS. — De vita S. Martini Turonensis inter catechumenum pauperem vestiti, hiemali frigore, media sæci chlamidis parte; quæ etiam parte chlamidis, inter angelos exercitus Dominum Jesum, divinitus illuminatus, nocte sequente, vestitum asperxit, CI, 659. Illi quidam catechumenus adhærens, subita, sancto absente viro, morte præreptus est; quem S. Martinus precibus profusis resuscitavit, et vitæ redditum baptizavit. Alterum quoque, in quodam agro laqueo suspensum sacris orationibus vitæ restituit. Tertium, cuiusdam mulieris sentem filium sola oratione in conspectu populi resuscitavit, 659, 660. Recentem pinum super se signo crucis opposito avertit, mirantemque turbam Christo credere fecit. Se ipsum in lecto cuiusdam flammis opposuit, ne innocua laderet ignis lecta, qui fanum incendii idololatricæ; aliud quoque templum antiquo errore demonibus dedicatum, dum massa non potuit humana, angelico fultus auxilio subvertit. Alio loco gentiliū sacra subvertens, a quodam pagano gladio appetitus, ille nudum ferientis ictu collum opposuit; sed implus retro cadens, suam intelligens impietatem, veniam postulavit a sancto; alteroque librante ictum in sanctum caput, ferrum effugit de manibus. Paralyticam pedibus, totisque resolutam membris, sacra benedicti olei infusione, astante populo, pristina reddidit sanitati. Proconsularis servum manus impositione a demonio liberavit, etc., etc., 660, 661. S. Vedasto occurrit cæcus quidam, petens ab eo ut per suam sanctitatis preces illi restituit lumen oculorum; S. Vedasto preces effudit et in divina fidei pietate, et dexteram cum signo crucis posuit ante oculos cæcidiens: Domine Jesu, qui es lumen verum, qui aperuisti oculos cæci nati, aperi oculos et istius, ut intelligat populus iste præsens, quia tu es Deus solus, faciens mirabilia in celo et in terra. Mox ille cæcus, lumine recepto, gaudens perrexit viam suam, 670. S. Richarii miracula, 690-691. Willibrordi miracula, 702. Miraculum de Christo venturo quod Cæsar Augustus vidit, 1174.

EGINHARDUS. — Historia translationis SS. martyrum Marcellini et Petri, et varia miracula quæ eam secuta sunt in surdis et mutis, contractis et aliis ægris, CIX, 537-590. Miracula intercessionem SS. Probi, Hyacinthi et Hermis in ecclesia SS. martyrum Marcellini et Petri, CIV, 590-594.

HILDUINUS. — Passio SS. Dionysii, Rustici et Eleutherii, et miracula de iisdem relata, CVI, 25-40.

DUNGALUS. — Ante sanctorum reliquias regunt demones, CV, 474. Cæcus sanatur virtute corporum SS. Germanii et Protasii, 475. Miraculum quod Mediolani factum est Augustini et Ambrosii temporibus, 477.

AGNELUS. — In libro Pontificali continetur Vita Pontificum Romanorum qui floruerunt a S. Apollinari usque ad S. Georgium, hoc est, SS. Apollinaris, Aderii, Eleutherii, Martiani, Calixti, Proculi, Probi, Dathi, Liberii, Agapiti, Marcellini, etc., etc., multa referuntur miracula seu per vitam, seu post mortem ab illis patrata, CVI, 475-750.

JOSEPHUS SACERDOS. — In Historia quam iste dedit de translatione corporum SS. Ragoberti et Zebonis sunt relata multa miracula, CVI, 891-904.

RABANUS MAURUS. — Per reliquias S. Alexandri et quorundam aliorum sanctorum sunt miracula, CVII, 44-68. Ipse fecit multa miracula, nam suis precibus referunt duos cæcos illuminasse, quatuor claudos grosseibus formasse, de humanis etiam corporibus plures eiecisse demones, et multis aliis claruisse miraculis, in ipsius Vita, 94. S. Martinus, Aquensi Ecclesiæ presidens multis et diversis miraculorum virtutibus efusus, CXII, 1494. De miraculis sororum Mariæ et Marthæ, 1493-1508.

WALAFRIDUS STRABUS. — In Vita S. Galli abbatis per vitam et post mortem innumera refert miracula, CXIV, 979-1030. Item in Vita SS. Othmari, Blismari, Mammæ, 1031-1062. Angelorum et demonum visiones in Wetfali Vita metrice, 1068-1082. De S. Leodegarii miraculis, 1143-1151.

OLDRICUS Cenomanens. episc. — In illius Vita referuntur multa miracula, CXV, 29-106.

S. EULOGIUS. — Triginta sex distincta miracula evolvit facta in translatione bina sanctorum martyrum Georgii, Aurelii et Nathaliæ, CXV, 948-960.

HAYMO Halberstatis. episc. — Dicitur quod de desiderio Angari, regis Edisenorum, implendo, a iugiter hominis faciem suam linteis panno impressit, et misit ad eum, ut qui in propria forma videri non poterat, scilicet per impressam imaginem videretur. Tunc ergo Fatibius ille discipulus qui missus est, ad Edissam, prædictam ibi Dominicam deportare meruit imaginem, quam per longa ibi tempora perduravit, donec Constantinopolim cum cæciorum reliquiis est asportata, CXVIII, 825. Agapitus unus et prophetis de fame futura sub Claudio prophetavit, 826.

Cum afflito divina perurgeret Indiens, Placitum quoque qui in morte Christi iniqui iudicii officio functus est, non sinit esse impunitum. Hic ergo a Calio multis malorum cladibus excruciat, tandem propria manu se transverberans damnat in mortem, 827. Herodes, interfector Jacobi, fratris homini, apud Caesarem faciens spectacula in honorem Caesaris, arrogantissime indutus veste mirabiliter auro et argento contexta, a populis stupentibus ex metalli radiantis fulgore deus subito appellatur atque ut fiat propitius exoratur. Sed quia appellationem et fastum non repressit, mox percussus ab angelo et incredibili dolore ventris et inflatione correptus, respiciens ad amicos: En ego, inquit, deus vester; ecce percellor confestim et detrahor e vita, 828. Fraus Simonis Magi a S. Petro detecta et exstincta, 829. Nero, crudelissimus imperator, qui in tantum sceleris progressus est quod et in matrem et in fratres, et in uxores et omnis sanguinis proximos parricida exstitit, et incestus fecit, Christianos maxime persequitur, 830. In subversione Hierosolymitana a Tito Vespasiano, Ecclesia fidelium quae Hierosolyma fuerat congregata, divino recepto responso, praeventi subversionem, et oppidum Peliam nomine trans Jordanem, emigrat. Tunc incredibilis sit caedes Judaeorum, et primo quidem dirae et inaudita famis exitio plaga intolerabilis divinitus mittitur, in tantum ut bella et cales inter parentes et liberos committerentur, dum non solum e manibus, sed ex ipsis faucibus invicem capere cibum decernerent. Ad ultimum quidem nec loris, vel cingulis, aut etiam ipsi calcamentis abstinent; nonnulli et feni veteris festucas edunt. Porro geritur ibi facinus execrabile, neque adhuc apud Graecos, neque apud Barbaros auditum: Muller, quaedam, Maria nomine, cum famis ingravescente periculo, et hostis depredatione omnino jam fame decideret, pessimis uss consultiorebus, parvulum filium qui ei erat sub uberibus jugulat, igni suppositum torret; dimidium quidem consumit, dimidium vero reservat. Praedonibus autem mox, odore carilium comperto, ingressis partem offert, Meus, inquit, hic partus est; nolite eflici aut vultu religiosiores, aut femina meliores; edite, nam et prior comedi. Illico universa regio tam nefarii sceleris aemulo repletur. Nec multo post magnifica et famosissima civitas Hierosolymorum capitur, cuius quantitas fuerit vastitas, vix scripto comprehenditur; ubi undecies centena milia fame et ferro peremptorum computantur, exceptis quibusque juvenibus electis, qui propter decorem corporis ad triumphum reservantur, ceterisque aliis qui ad opera Aegypti, vel ad secunda marmora, vel ad extrahenda metalla destinantur, vel per provincias vinculi in servitutem distraherentur, quorum sit numerus usque ad nonaginta milia, 832, 833. Vitula quoque tunc in subversione Hierosolymitana, sacrificii admota in die festo Azymorum, inter manus ministrorum enixa est agnum. Porta vero in interioris aedis area, cum tanti ponderis esset, ut vix a viginti viris clauderetur, vectibus et seris munita, nocte ultro patefacta est. Vixi etiam currus et armorum cohortes in aeternum ferri, et alia multa, 833. Verba S. Iguatii martyris referuntur, 837. De S. Polycarpo insigni martyre, 840. M. Aurelius, bella infert Sarmatis et Germanis; ejus exercitus dum siti periclitatur, quidam militis Christiani qui aderant, Deum supplicat: quorum supplicationibus et pluvia large de caelo perflua reficit exercitum, et fulmina crebro coruscantia fugant emicos hostes, 843. Narcissus, episcopus Hierosolymorum, aquam in oleum convertit quando forte in solenni die vigiliarum Paschas oleum decisset luminaribus, 846.

S. ANSCHARIUS. — Multa refert miracula S. Willibaldi post mortem patrata, et post talem renumerationem ait: Ne prolixior narratio onerosa fiat legentibus, haec et alia multa intermisimus, quae tamen plurimorum ore vulgata in populis habentur. Corpus ejus, magnifice collocatum in basilica innumeris claruit virtutum indicis, et de die in diem meritis beati viri multiplicia luthi crescunt miraculorum signa, CXVIII, 1023-1052.

S. LUPUS Ferrariensis. — Quaedam sunt miracula in Vita quam scripsit de S. Maximino, CXIX, 665-680. Multa vero in Vita S. Wigberti, 630-634.

PASCHASIUS RABERTUS. — Quaedam refert miranda in passione SS. martyrum Rufini et Valerii, CXX, 1489-1507. Item in Vita S. Adalberti et alibi. Wale, 1508-1509 et 1557-1650.

WANDALBERTUS. — In Vita S. Coarv multa sunt releta miracula, CXXI, 639-658. Item, in Translatione reliquiarum SS. martyrum Chrysanthi et Dariae, 673-682. Et in libro De miraculis S. Othmar, 779-793. Similiter in Vita metrice, Translatione et Elevatione S. Amandi, 931-977.

S. ADO Viennensis. — Quidam leprosus, inspectante populo, lacte S. Desiderii, Viennensis episcopi, mundatus est a lepra ab illo die quo S. Desiderius ingressus est

insulam in qua exsilium subibat, cunctis iam oleo plenus, quae manu illius illuminata fuerat virtute divina permansit indeficiens, semper ardens et suam plenitudinem inexhaustam omnibus manifestans; et quicunque ejuuslibet infirmitatis a sancto pontifice ex eodem liquore perunctus fuisset, illico sanatus abibat, CXXIII, 437. Vasculum vini vacuum, mox obducta S. Desiderii in benedictionem Dei et largitatem Creatoris, plenum inventum est, 438. Brunnehillis regina, quae immaniter interempta fuit S. Desiderium, ipsa iusto Dei iudicio, sub Clotario rege, indomitis equis religata brachiis, et erubibus divaricatis, membratim discinditur, 439. Ad sepulcrum S. Desiderii sunt miracula. Quidam pauperculus, omnibus membris contractus, insuper trementibus membris gravi passione agitabatur: hic in qualo virgo ad memoriam S. Desiderii deportatus, mox perfecta sanitate incolumis rediit, 440. Claudius nomine habebat filiam multo tempore tibia claudicantem; accessit; filiam S. Desiderio sanandam commisit; oleo ipsius ut pertinita est, amissis effecta, torturam claudicationis amisit, 441. Hic non potest quot caeci ibi lumen inexpectum receperint, demonstrat purgati sint, claudi sanati et diversis infirmitatibus diversi curati. Sed et si qui cum fide tolerat aeternam de fusto illo quo sanctum caput illius terelratum est, et quo obit mar. yr, meritis illius liberantur sive a dolore dentium, sive a typo variarum febrium, sive ab aliis infirmitatibus... Muller, multis annis a spiritu immundo vexata, huc suorum manibus attracta, ut S. Desiderii locum attingit, illico virtute divina curata est, 439, 440, 441. Homo a nativitate caecus, lumen inexpectum recepit ad tumulam S. Desiderii, in conspectu totius Ecclesiae. Multaque postmodum ibi Dominus per servum suum operatus est, quia si universa quis scribere voluerit, volumen longi operis consummabit, 441, 442. S. Theoderius cellam edificat facto miraculo, 443. Angelus apparuit S. Theoderio, qui locum secretum ei designat ut construat monasterium, 447. Miracula Dominus H. Theoderium clarificavit, ita ut plures a malignis spiritibus vexati et variis languoribus detenti ejus orationibus sanarentur, 448. Cum corpus S. Theoderii in feretro positum deferendum fuisset ad sepulcrum, moveri a loco non potuit; ut vero statutum fuit ut deferretur ad suum monasterium et non ad alium locum, et primo definitum fuerat, illico tanta facilitate est motum, ut nullius ponderis esse putaretur, 448. Caecus, ut tetigit valamen feretri S. Theoderii, continuo ab oculis ejus sanguis profudit, et lumen recepit, 449. Quidam membris contractus ita ut natibus ipsius plante inhaerent, suis pedibus rediit a sancto sepulcro, 450. In translatione S. Bernardi, cum a tomulo membra hujus sancti pontificis levarentur, visum est senioribus vino absti, ex quo multa sunt officia laquentibus praestita. Vidimus emergentes atque lunaticos hujus liquoris unda potatos, viribus convalescere, sedata impulsione diabolica, 451, 452. Septem alia miracula referuntur cum suis indicis et circumstantiis, 451, 452.

USUARDUS Sangermannensis. — In ejus Martyrologio recensentur multa miracula, 599, etc.

ADREWALDUS. — Historia translationis S. Benedicti et de miraculis, CXXIV, 901-948. Vita S. Aigulphi, 956-968. Miracula S. Germani, 1208-1270.

ADREWALDUS, monach. — S. Benedicti miracula, 905 et seqq. Miracula S. Aigulphi, 966 et seqq.

ODO Bellovacensis. — Quomodo reliqua SS. Maximii et Juliani miraculis illustrentur, 1124.

HERICUS, monach. — Miracula S. Germani, 1161-1311 et seqq.

HINCHEMARUS, Remensis. — Vita S. Remigii Remensis, CXXV, 1130-1188.

S. BERTARIUS. — S. Scholastica, caput in manibus declinans et lacrymarum fluvius in mensa fundens, serenitatem aeris ad pluviam traxit ut S. Benedictus frater nondum discederet ab ea, et ait illi: Ecce te rogavi, et audire me noluit; rogavi Dominum meum et audivit me, CXXVI, 985, 991. S. Benedictus ad monasterium reversus, vidit ejusdem sororis suae animam de ejus corpore egressam, in columbae specie, oculis secreta penetrare, 986.

S. REMBERTUS. — In ejus Vita ab auctore anonymo scripta quaedam referuntur miracula ab illo patrata, 993-1010. Item, leguntur miracula in inventionem sive translationem S. Vincentii martyris, et in libro De miraculis S. Germani, et in translatione S. Savini, 1014-1056.

ANASTASIUS Bibliothecarius. — Martirum Pontificum Romanorum Vitas consue et miracula, CXXVIII et CXXVIII. S. Gregorii IV miracula, 1206; Miraculum a S. Maximo gestum, CXXIX, 656. De S. Petro Alexandrino, 699 et seqq. De S. Demetrio, 715 et seqq.

WOLFARDUS. — Vita sanctæ Walpurgii virginis multa recenset miracula, 877-890.

S. ODILO. — In translatione SS. Sebastiani martyris et Gregorii pape multa eorum intercessionibus patrantur miracula, CXXXII, 582-622.

S. STEPHANUS Leodiensis. — In Vita S. Lamberti plura reperiuntur miracula patrata sive dum viveret, sive post mortem, 646-660.

HUCRALDUS. — Vita S. Rictrudis miraculis clarescit, 818. Passio SS. Quirici et Julittæ martyrum, 851. Vita sanctæ Adelgundis virginis, 857-873. Vita S. Lebwini, 875-878.

S. ODO Cluniacensis. — Duæ Vitæ S. Odonis scriptæ, una ab Joanne, et altera ab Nalgodo monachis, habent diversa miracula ab ipsomet Odone patrata, sive dum viveret, sive post mortem, CXXXIII, 45-85.

SIGEHARDUS. — De miraculis S. Maximi Trevirensis, 963-976.

FRIGEGODUS. — De vita S. Wilfridi, 979-1011.

UTHO. Vita S. Arbogasti, CXXXIV, 1003, 1008.

FLODOARDUS. — Paucæ leguntur paginæ tomi CXXXV, quæ non referant miracula quædam, imprimis tractatus de triumphis Christi, 23-920.

RATHERIUS. — Quædam refert miracula in Vita S. Ursamari, CXXXVI, 343-352.

WOLSTANUS monach. — S. Ethelwoldi miracula, CXXXVII, 90 et seqq.

JOANNES abb. S. Arnulphi. — De sancta Glodesinde, 222 et seqq. De sancto Joanne abbate, 249 et seqq.

GEZO. — Quædam refert miracula in confirmationem veritatis corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, 592-598, 599.

S. DUNSTANUS. — Ejus Vita ab Osberno scripta habet miracula dum viveret et post ejus mortem, 415-472.

S. FOLCINUS. — Quoddam miraculum in ejus Vita narratur, 510, 511; item multa ipse refert miracula in Gestis abbatum Laubiensium, 516-532.

ADSO. — Vitæ S. Froloberti, S. Mansueti, S. Basoli; et de translatione et miraculis S. Basoli. Vita S. Bercharii et de miraculis S. Waldeberti 602-700.

S. MAIOLUS. — Vita ipsius Maioli, 779-780. Et miracula S. Maximini, 795 et seqq.

LETALDUS. — S. Juliani Vita, et liber miraculorum S. Maximini abb., 781-820.

S. ADALBERTUS. — Vita et Passio ipsiusmet et S. Adalberti a Joanne Canapario scripta, 859-890.

HIOTSUTHA monialis. — Passiones S. Gangolfi et S. Pelagii metricæ scriptæ referunt quædam miracula ab istis sanctis patrata, 1083-1102. De lapsu et conversione S. Theophili, 1102-1110. Historia metrica de conversione desperati adolescentis, 1110-1130.

GERHARDUS. — Vita S. Romani, CXXXVIII, 173-183.

ANONYMI sex sæculi. — Miracula in Vita S. Amalarii, 191 et seqq.; S. Clodonidi, 203 et seqq.; S. Bonifacii, 211-217; S. Hidulphi in Vosago, 217, 219.

GESTA EPISCOPORUM ANTISSIODORENSIUM. — Ibi reperiuntur passim miracula ab his sanctis episcopis patrata, 219-391.

BENEDICTUS monachus. — Miracula in monasterio S. Sylvestri, CXXXIX, 13 et seqq.

S. ABBO. — In ipsius Vita ab Almoine scripta sunt reata miracula, 376-414. Miracula S. Edmundi, 513, 516.

HERIGERUS ET ANSELMUS. — In Gestis episcoporum Tungrensium, Traiectensium, et Leodiensium lector reperiet multa miracula a SS. episcopis patrata, 1003-1121. Vita sanctæ Berlendis, 1104-1110. Vita S. Landoldi, 1110-1121. Vita metrica S. Ursamari, 1223-1229.

S. HENRICUS imperat. — In ipsius Actis et Vita, auctore Adelboldo et in Vita sanctæ Cunegundis imperatricis multa leguntur miracula, CXL, 14-223.

THANGMARUS. — Vita et miracula S. Bernwardi, 383-433.

ADEMARUS S. Cybardi monachus. — Miraculum per lignum sanctæ Crucis injuste detentum, CXLII, 41; alia miracula, 68 et seqq.

BERNARDUS Scholasticus. — De miraculis sanctæ Fidis virginis, 127-162.

S. FULBERTUS. — Vita S. Autherti, 353-368.

MEGINFREDUS. — De vita et virtutibus S. Emmerami, 974-986.

ARNOLDUS. — De miraculis S. Emmerami, 991-1090.

WOLFERUS. — S. Godehardi Vita et miracula, 1165-1230.

ANGELRANNUS. — Ipsius Vita refert quædam miracula 1403-1421; et ipse refert miracula S. Richarii in illius Vita, 1421-1438.

OLIVA Ausonensis. episc. — Miracula in conversione sanctæ Afræ et sociorum, CXLII, 591-598.

ODORANNUS. — Historia translationis SS. Saviniani, Potentiani et sociorum martyrum, 788-790.

S. ODILO. — Ejus miracula per vitam, 915.

RODULFUS GLABER monach. Cluniacensis. — Quædam miracula in Aureliana urbe, 634, 612. Corpus S. Guillelmi miraculis claret, 701-717. Vita B. Matolis abbat., et Vita et miracula sanctæ Adhaleidæ, 943-983.

BERNO. — Vitæ sancti Meginradi et sancti Udalrici, 1176-1204.

WIPPO. — De quodam miraculo quod accidit in die Pentecostes, 1215.

S. LEO IX pap. — Sancti Leonis Vita, auctore Wiherto. CXLIII, 467-502. De obitu et miraculis S. Leonis, 503-536.

LEO Atinensis. — Inventio corporis S. Marci, 1412-1421.

SS. ARIALDUS et HERLEMBALDUS martyres. — Eorum Acta coroscant miraculis, 1431-1616.

ANNO. — Ejus Vita refert multa ab ipso re. ejus intercessionibus patrata miracula, 1517-1581.

PETRUS DAMIANUS. — In quatuor ejus Vitis quæ leguntur inter Prolegomena ejus operum multa recensentur miracula quæ mirum est legere, CXLIV, 113-181.

Visio cuidam sacerdoti facta super Hildebrandum comitem, 506. S. Hilarius Pictaviensis. episc., post obitum B. abbati Fredelino apparet ut quædam mandet, 511.

S. Hilarius puerum resuscitat, 515, 516. Columba super caput S. Severi sedens electionem ejus provocat ad episcopatum. S. Severi miracula, 535, 535. Miracula S. Benedicti, 546, 547. Vita S. Odilonis abb., 928-911. Vita S. Mauri, 913-952. Vita S. Romualdi, 953-1008. Vita SS. Rodulphi et Dominici Loricati, 1008-1024. Passio sanctarum virginum Floræ et Lucilæ, 1026-1032. Expositio visionum sanctorum martyrum Mariani et Jacobi, 1032-1036. Passim in his Vitis multa referuntur miracula quæ ut citius inveniantur, legendus est index rerum, ut jam de aliis præmonuimus. De variis miraculosis narrationibus, variis apparitionibus, et miraculis, CXLV, 572, 587.

OTHLONUS monach. — Liber visionum tum Othloni, tum aliorum, CXLVI, 541-389. Vita S. Volkangi, 580-421. Vita S. Bonifacii episc., 427-433.

ADAMUS, Bremensis. canonicus. — Gesta Hamburgensis pontif., 431-619. S. Joannis Gualberti vita et miracula 165-961.

ARNULFUS, Mediolanensis. cleric. — Gesta archiepiscoporum Mediolanensium, CXLVII, 286-344.

S. GERALDUS. — Liber miraculorum S. Adalardi abbat., 1064, 1078.

S. FORCILDUS. — Liber miraculorum S. Bertini, 1097, 1160.

ALPHANUS Salernitan. — Vita et passio sanctæ Christianæ, 1269, 1293.

GUAIFERIUS. — Quoddam miraculum refertur in Vita S. Secundini, 1293, 1302. Item, in Vita S. Lucii pape et martyris, 1302-1318.

S. GREGORIUS VII, pap. — In ipsius Vita a Paulo canopico scripta multa sunt miracula ab illo patrata ante et postquam fuerit papa, seu dum viveret et post mortem, CXLVIII, 40-104. Vita S. Almanni Pataviensis. episc., 870-894. Vita et passio S. Tiemonis episc., 891-906; vita S. Anselmi Lucensis. episc., 906-910, immo multa referunt miracula horum sanctorum intercessionibus patrata.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENS. — In his leguntur passim miracula in Ordine rerum indicata, CXLIX, 22-195; 272-286.

GODEFREDUS. — In Triumpho S. Remaci leguntur miracula, 291-333. Item in Vita S. Elphegi episc. Cantuariensis, 371-393.

S. ANASTASIUS monach. — Ejus miracula, 431 et seqq.

VICTOR III, pap. — Miracula a S. Benedicto et aliis facta, in monasterio Casinensi facta, 963 et seqq., 1001 et seqq.

DURANDUS Troarnensis. abb. — Miracula de corpore et sanguine Christi in sacramenta facta, 1418 et seqq.

GILBERTUS monach. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1433-1446.

WILLELMUS Clusiensis. monach. — Vita Ven. Benedicti monach. Clusiensis, 1459-1489.

HEMMINGUS presbyt. — Vita S. Wulstani, 1189-1191.

RADBODUS Tornacensis. episc. — Vita S. Medardi, 1495-1499. Vita sanctæ Godebertæ virg., 1517-1527.

S. LANFRANCUS Cantuariensis archiepiscopus. — Ipsius miracula, CL, 54 et seqq.

GUILLIELMUS abbas. — Miracula ab illo patrata, 910 et seqq.

URBANUS II papa. — Ipsemet Casini miraculo, dolore lateris nimio sanatus, CL, 54. Miraculis claruit, teste Guiberto Novigenti abbate, 261.

VALCANDUS monachus. — Vita S. Hil dulphi episcopi, 587-604. Vita S. Deodati monachi, 605-635.

ANONYMUS. — De revelatione, edificatione et auctoritate monasterii Fiscannensis, 701-723.

ANONYMUS Fiscannensis. — Prologia in constructione quarundam ecclesiarum, et alia, CL, 715, 717, 729.

S. STEPHANUS, Hungarorum rex. — In ejus Vita Carthinito episcopi scripta, multa sunt miracula, 1207-1235.

SANCTA MATHILDIS regina. — In ejus Vita quadam sunt miracula, 1511-1525.

STEPHANUS, Hungarorum rex. — Miracula in ejus sepultura, 1236. Item nova miracula in elevatione corporis ejusdem sancti, 1250 et seqq.

S. BRUNO Carthusianorum institutor. — Ejus conversio occasione mortui qui sese damnatum inter solemnes exsequias e feretro proclamavit, 492-496, 546-555. S. Bruno's miracula post mortem, 605-632.

S. HUGO Lincolnensis episcopus. — Christus in hostia apparuit sub specie infantis post mysticam sanctificationem, CLIII, 1056. De stupendo valde miraculo inter manus indigni sacerdotis, de corpore Christi, 1059-1012. Quadam alia miracula, 1057-1115.

S. WOLPHELMUS abbas. — In ejus Vita referuntur multa miracula, 407-451.

ERKHARDUS Uraugiensis. — Miracula S. Celsi, 1259-1265. Miracula S. Symeonis, 1245-1247. De Vita S. Agritii, 1247-1251. Vita et passio Conradi archiepiscopi, 1251-1267. Historia martyrum Treverensium, 1269-1275. Miracula S. Medoldi, 1275-1279. Inventio et miracula sancti Mathie, 1279-1296.

EBERWINUS abbas. — De miraculis S. Simeonis monachi, CLIV, 1245 et seqq. Item S. Agritii, B. Conradi, S. Medoldi, 1250, 1265 et 1275 et seqq.

GOSCELINUS, Cantuariensis monachus. — Miracula sancti Augustini Anglorum apostoli, in ejus reliquiarum translatione, CLV, 17-46. Miracula S. Swithuni, 48-50. Miracula S. Yvoni episcopi Pers., 81-92. Miracula sanctae Werburgae virg., 97-103. Miracula sanctae Ladgithae, virg., 111-116.

RADULPHUS ARDENS. — Visio S. Joannis evangelistae facta diebus quinque ante obitum, 1522. Alia ejusdem apostoli visio, 1524. Miracula in sanctae crucis inventione, 1575. Miraculum de corpore sancti Bartholomaei apostoli, 1455.

GUIBERTUS abbas de Novigento. — Miracula B. Mariae Virginis intercessionem patrata, CLVI, 564. Puer imaginem alloquitur, cui et ipsa dedit responsum, 617. Juge miraculum cum Jerusalem de igne quotannis accenso, 827.

GOFFRIDUS VINDOCINENSIS abbas. — S. Sixtus S. Laurentium praevenit ad vitam aeternam, CLVII, 42. Miracula quibus Deus in auxilium venit B. Patris Benedicti, 277, 278.

THIOFRIDUS abbas Eternacensis. — Miracula de pace restituta, 506. De suavi odore quae de tumba S. Willibrordi exivit in translatione corporis sui, 1031. Miracula facta per virgas, baculos, vestes et liquores aquae, vini et olei sanctorum, et de S. Nicolao, 572-579. De clavis Dominici et lancea militis, 594. De cruce S. Petri, S. Andreae et de catenis S. Pauli, 596. De lapidibus S. Stephani, et de craticula S. Laurentii, 597. De potestate mirabili sanctorum reliquiarum, 405.

S. ROBERTUS abbas. — Ejus miracula, 1269-1287.

S. ANSELMUS Cantuariensis archiepiscopus. — Ejus miracula, auctore Radmero, CLVIII, 49-112 et 119.

RAMMERUS, Cantuariensis monachus. — Miracula S. Wilfridi, CLIX, 714-753. Miracula S. Bregvini, 754-761. Item, SS. Oswaldi, Dunstani, 761-80.

HUGO Cluniacensis abbas. — Ejus miracula, CLIX, 845-927. Ejus visiones, 951.

GUNDULFUS episcopus. — Ejus miracula, CLIX, 813-836.

SIGEBERTUS, Gemblacensis monachus. — Quadam recensentur miracula S. Basilii Caesariensis episcopi, CLX, 66. Miracula de capite S. Joannis Baptistae, 69. Corpus S. Stephani protomartyris miraculis illustratur, 77. Constantinopoli terrae motus et signa plurima ostenduntur in caelo, 84. Miracula per lignum sanctae crucis, 85. S. Simeon Stylites miraculis claret, 87. Imago sacra quam quidam Judaeus diripuerat et telo transierat, sanguinem emittit, 105. Haec ignem in caelo videntur, portendentes Langobardorum irruptionem in Italiam, 106.

Grande miraculum prodit cum juramento Petrus discipulus de S. Gregorio pap. 114. S. Amandus Elnonensis, per Gallias miraculorum et praedicationis gratia clarescit, 115. Signa in caelo Saracenorum invasionem praenuntiantia, 119. Audomarus qui senio caecus erat, intercessionem S. Vedasti illuminatus est, sed pro sua salute et suis precibus iterum obtinuit ut iterum caecus fieret, 124, 125. S. Michaelis apparitio Auberto episcopo, 134. Miraculum sub Constantino imperatore gestum in imagine a quibusdam Judaeis profanata, quae sanguinem emisit, 145. Miracula ad sepulcrum S. Medardi episcopi, 158. Plura portentosa monstrantur per Italiam, 187. S. Eldricus episcopus, miraculorum gloria claruit, 193. Prodigia videntur in caelo, 194. S. Conradus episcopus, miraculis illustratur, 215. Anselmus episcopus, miraculis innotescit, 225. Miracula visa in caelo in Italia, 250. Miraculum feminae, cujus manus sanguine fuebant dum lavaret puerum, 243. Miraculum auxilio sanctae Crucis gestum in civitate Ascalon obsidione, 276, 277. Miracula S. Maclovii, 759. Miracula S. Theobaldi episcopi et martyris, 754-758. Miracula S. Lamberti, 761-810.

FULCHERUS Carnotensis. — Victoria virtute sanctae Crucis adeptus, 907-910.

BERENGOSUS abbas. — Miracula de inventionem sanctae Crucis, 935-981; inter haec reperitur quomodo apostoli Petrus et Paulus Constantino apparuerunt, 971.

B. ROBERTUS de Arbrassello abbas. — Ejus miracula, CLXII, 1034-1056.

JOANNES S. Audoni abbas. — Miracula in translatione S. Nicasi martyris, CLXII, 1164.

CALIXTUS II papa. — Miracula S. Jacobi apostoli, CLXIII, 1369-1376. Miracula S. Jacobi Tarentasensis, 1411-1414.

S. BRUNO Signiacensis episcopus. — Ejus sepulcrum miraculis insignitur, CLXIV, 155.

GUALTERUS canonicus. — De vita et martyrio S. Caroli Boni comitis, CLXVI, 873-942.

RUPERTUS abbas. — De somniis et visionibus, CLXVII, 524, 550, 554, 605.

S. NORBERTUS archiepiscopus. — Ejus miracula, CLXX, 1237-1345.

Ven. HILDEBERTUS. — Ejus miracula, CLXXI, 88. Vita S. Radegundis, 968-986.

HONORIUS Augustodunensis episcopus. — Miracula S. Basilii episcopi, CLXXII, 845, 846. Miracula S. Cypriani, Theophili, Mariae Magdalene, Mariae Aegyptiacae, Thaidis, etc., 865-955. Item S. Benedicti, 978.

GAUFRIDUS GROSSUS. — Vita et miracula B. Bernardi fundatoris congregationis de Tironio, CLXXII, 1363-1359.

RODULPHUS abbas. — Sepulcrum S. Trudonis quot die coruscet miraculis, CLXXIII, 44-50.

LEO MARCANUS monachus. — Miracula S. Benedicti fundatoris monasterii Casinensis, CLXXIII, 490 et 509. De miraculis S. Apollinaris abbatis, 518. Alia miracula, 626, 650, 610, 611, 658, 665; et a 678 ad 1114.

GUALTERUS monachus. — De miraculis B. Mariae Virginis, CLXXIII, 1580-1586.

WILLELMUS monachus. — Tradit miracula quadam Oswaldi Leonis III papae, CLXXIX, 1006, 1024; S. Martini, 1079; S. Eadwardi, 1150, S. Magni, 1146; Gregorii VI, 1187, etc.; S. Ethelredi, 1193, 1194; S. Genolini, 1195, 1196. S. Wintonii, 1196, 1197; S. Eadmundi, 1197; sanctae Melburgae, 1199; sanctae Fadhurrae, 1199, 1200; sanctae Edgithae, 1200, 1201; et sancti Eadwardi, 1205.

S. BERNARDUS abbas. — De vita et gestis S. Malachiae episcopi, CLXXXII, 1073-1117. S. Bernardi vita et res gestae, auctore Guillelmo monacho, CLXXXV, 225-267; auctore Ernaldo abbate, 267-301; auctore Gaufrido monacho, 301-367; auctore Philippo monacho, 374-386; auctoribus variis, 386-395; auctore Gaufrido monacho jam dicto, 395, 415; ex libro: Exordium magni Cisterciensis, 416-454; ex libris: De miraculis Cisterciensium monachorum, 454-466. Alia S. Bernardi Vita, auctore Alano episcopo Antistodorensi, 469-521; alia Vita, auctore jam dicto Gaufrido monacho, 524-530; alia Vita, auctore Joanne eremita, 552-550. Leguntur etiam miracula, 684-765, 880, 905, 945-977; et 995-1195. Unde in istis plus quam millibus columnis indicatis, fere millia reperiantur miracula, cum vix quadam non habeat, dum alia multa, ut duo vel tria, aut plus habeant. Hic aeternitas nauset, nec pati posset nisi ista miracula essent cujusque generis et speciei, unde varietas nutrit lectionem et attentionem ea legentium. Adhuc in hoc volumine sunt tres libri miraculorum aliorum Patrum Cisterciensium, 1271-1585. Lector peregrinat haec et illa et fidem in miracula suam consolidabit irrefragabiliter.

GAUFRIDUS monachus. Claraevalicus. — De miraculis

prophetia quæ S. Bernardus clauit, CLXXXV, 325. De mirabilibus S. Bernardi, 353-410.

HERBERTUS abb. — De libro miraculorum S. Bernardi, CLXXXV, 415-430.

SUGERIUS S. Dionysii Parisiens. abb. — Miracula patris in Cella quadam semivisa, CLXXXVI, 1235.

ORDERICUS Vitalis monach. — Actus et miracula apostolorum, CLXXXVIII, 101-184. Miracula S. Martialis Lemovicens., 190. Miracula successorum B. Petri, 197 et seqq. Miracula et prodigia ad sepulcrum B. Guthlaci eremite, 482. Miracula plurima habentur ad corpus S. Nicolai Myrens. episc. post translationem, 539. Miraculis casus cuiusdam presbyteri episcopus Lexoviensis, 607. Prodigia et flagella celestia, 939.

ANSILMUS, Haverbergens. episc. — Quomodo primitiva Ecclesia novitate miraculorum et prodigiorum crescebat, 110.

S. JOANNES CIRITA, abb. — Miracula in ejus Vita, 1663-1668.

PETRUS VENERAB. Cluniacens. abb. — Libri duo de miraculis, CLXXXIX, 852-928. Inter tanta quæ refert miracula in his libris, nam nunc nos narrabimus, ut notetur virtus signi crucis. Ven. Petrus, morbo diurno fatigatus, in lectulo decumbebat. Et ecce subito velut in perturbatam vocem prorumpens, circumjacentes vocavit. Quibus asstantibus, horribilem malignorum spirituum turbam sibi apparuisse, seque valde terruisse, narravit. Ita, inquit, mihi conspici fuerunt, ut mirum mihi sit, si vos latere potuerunt. Qui, signo quidem crucis a me facto pavefacti, statim disparuerunt, pessimas tamen intolendæ futuræ reliquias recedentes reliquerunt, 930, 931. Visiones et revelationes, etc., 931-931.

S. THOMAS Cantuariens. archiepisc. et mart. — Vita ejus, auctore Edwardo Grim, CXC, 1-56; auctore Rogerio de Pontiniaco, 56-103; auctore Willelmo filio Stephani, 103-192; auctoribus Joanne decano et Alano abbate, 191-235; auctore Willelmo Cantuariens., 234-257; auctoribus Henrico abbate et Rogerio monacho, 258; auctore anonymo, 261-266; auctore Benedicto abbat., 268. Passio, auctoribus anonymis Lambertiensi, 278-318; 318-328; 328-330; 330-335; 335-344; 344-352; adhuc et una Vita, anonymo auctore, 353-370, referunt innumera miracula, quæ sigillatim referre onerosissimum opus esset.

HERBERTUS de Boscham. — S. Thomas gloriosa mors revelata, 1281.

GERMONUS, præpositus Reicherspergensis. — De vita et virtutibus S. Wintonis abbat., CXCV, 1427-1433. De ejus obitu, 1433-1444.

ECKBERTUS abb., B. MATERNUS, Trevirens. episc. — De morte suscitatur per baculum S. Petri, CXCV, 25. S. Dionysii insignis miracul., qui post martyrium caput suum gerens perambulabat, 23. Visiones, signa, etc., in Vita sanctæ Elisabeth virginæ, 120.

S. AELREDUS abb. — Ejus miracula, 200. Edwardi regis Anglor. miracula, 752-775. Quomodo monialis in carcere dejecta miraculo liberata est, 781.

S. HILDEGARDIS abbatissa. — Natales, res gestæ et scripta, CXCVII, 9-84; Vita auctoribus Gaudefrido et Theodorico monachis, 91-159. Scilicet seu visiones et revelationes, 584-738. Vita S. Ruperti, 1081-1094; et S. Disibodi, 1095-1116.

JOANNES Saresburiensis Carnotens. episc. — Vita S. Anselmi, CXIX, 1010-1040.

PHILIPPUS DE HARVENG abb. Bonæ Spei. — Vita S. Augustini, CCIII, 1206-1234. Vita et miracula S. Amandi, 1234-1300. Passio sanctorum martyrum Cyrilli et Juliane, 1303-1311. Passio S. Salvii martyris, 1315-1323. Passio S. Faillani martyris, 1323-1337. Passio Gislelmi confessoris, 1338-1350. Vita sanctæ Waldevrudis, CII, 1375-1380. Passio S. Agnetis martyris, 1387-1392.

REINERUS monach. — Miracula in vita S. Thiebaldi monach., CCIV, 70. Revelationes et miracula duorum duorum, 84. S. Volbedonis miracula, 210.

S. STEPHANUS DE MURTO. — Ejus Vita, auctore Gerardo priore Grandimontensi, CCIV, 1011-1071. Innumera ibi describuntur miracula per vitam et post mortem a S. Stephano patre.

GUILLELMUS DANDINA abb. Grandimontens. — Vita Hugonis de Iacerta, CCIV, 1181-1222.

PETRUS BLESSENSIS. — Quædam miracula narrantur, CCVII, 481.

S. MARTINUS Legionensis presbyt. — Ejus Vita, auctore Luceo episcopo Tudenst., CCVIII, 9-22.

WILHELMUS abb. S. Thomæ de Paracito. — Ejus Vita, auctore anonymo, CXIX, 589-636.

STEPHANUS Tornacens. episc. — Quidam Hugo a mortuis resurrexisse dicebatur, et finem mundi annuntiabat, CCXI, 300.

ADAMUS Persenæ abb. — Per B. Mariam Virginem ægri curantur, CCXI, 703, 753, 760. Miraculum miraculorum, virginitas cum fecunditate, CCXI, 764, 783.

HELIANDUS monach. — Quomodo Petrus diaconus vixit columbam ad aurem B. Gregorii, verba quæ scriberet suggerentem, CCXII, 731. Mortui apparentes suis, 731-734. Visiones, apparitiones, etc., 771, etc.

SICARDUS Cremonens. episc. — B. Martinus miraculis cornescavit, CCXIII, 591.

INNOCENTIUS III pap. — Sacramenta Christianis sunt miracula quotidiana, CCXVII, 532. Majora sunt miracula quæ nunc sunt spiritualiter quam illa quæ in veteri lege fiebant corporaliter, 536.

V. — De falsis miraculis.

Certum est Satanam se transfigurare in angelum lucis, signa facientem stupenda ac evertendum, si fieri possit, etiam Dei electos; demones, utpote spiritus tenues momento ubique esse; totum orbem illis locum suum esse; eos quod ubique geratur, tam facile scire quam enuntiant. Unde eorum velocitas ut quid divinum creditur. Auctores videntur esse eorum quæ annuntiant. De insalutari aeris, de vicino siderum et de commercio nubium celestia rapiunt et quasdam temporum sortes reperiunt, delitescunt etiam sub nominibus et imaginibus mortuorum, quibusdam signis fidem divinitatis operatur et emulantur ipsammet divinitatem dum furantur divinationem. Adhuc in templis se occultabant paganorum, et sub statuis et imaginibus, ut sic veritatem caligine obducerent, avium volatus gubernarent, series regerent, oracula efficerent falsis pluribus involuta et temperant ambiguitates in eventus. Nec mirum olim illos acris dispositiones Dei, quia prophetis excruciantibus eas exceperunt, et nunc etiam eos scire; quia lectionibus Scripturæ sacre resonantibus eas carpunt. Eorum prestigia profani a veritate intelligere non valentes, ab illis attribui putabant imperia, victorias, opes, eventus prosperos rerum, et reipublice et periculis imminentibus liberationem. Inde Romani cæterique omnes ethnici veros esse deos suos contendebant, qui stupendis signis, miraculis, prædictionibus, oraculis, divinationibus ac factis quibusdam, quæ cunctas creaturam vires superare videbantur, suam divinitatem et omnipotentiam sæpe sæpius comprobarent. Et hæc certe quæ extra solitum naturæ ordinem acta esse opinabantur, illorum oculis et mentem sic fascinaverant et persuasum omnino habuerint ea soli deorum potestate esse tribuenda; at in requentibus ostenditur hæc argumentationem ab his tantum profert et urget qui veram ignorabant effectum illorum causam. Semotis quippe inanibus præjudiciis aspicere potuerunt ea omnia facta fuisse demonum agilitate maxima, malis artibus, dolis, fraudibus ac perniciis quibus hi mendaces impurique spiritus inauris hominibus plane illudebant. Huc etiam accedit quod ethnici infantes nequibant plura extraordinariis deorum, uti putabant, suorum factis similia ab hominibus magis credulis eorundem demonum dolis ac fraudibus edita fuisse. Quia ergo, nisi insaniant, hos idcirco veros deos esse dixerit? quæ porro ac quanti ponderis sint hæc argumenta quibus patres ac confutarent videre est in operibus primorum Patrum, videlicet Tertulliani, Apologet., I, 404-432 et Dissertat., 874-899; Minucii Felicii, Octav., III, 319-331 et Dissertat., 589-645; Cypriani, De idolor. vanitat., IV, 568-575; lib. ad Demetrianum, IV, 544-564; Commodiani, Carm. advers. gentes, V, 714-720; Lactantii, Divin. Institution., VI, 530-541, et Dissertat., 823-1016, etc.

TERTULLIANUS. — Cræsus Lydia rex misit ad varia deorum oracula nuntius qui ea consulerent et acriter rentur quid ipse in Lydia ageret. Singularum autem responsa cum accepisset, nullum probavit, nisi Delphici Apollinis qui ea, quæ ab illo revera agebantur, hoc responso edixit: « Testudinem pariter et agnum conchas in lebetem athenæ coxit opereculum athenæ imposita, » 409, 878. Idem cum cogitaret bellum inferre Persis, Apollinem Delphicum, cujus templum infinitis opibus et donariis exornaverat, de futuro hujus belli eventu consuluit, et hoc plane ambiguum responsum accepit: « Cræsus Haly superans magnam pervertet opum vim, » 409, 878. Item, Pyrho consulenti fuit responsum ambiguum: « fideus: » « Deu te, Pyrho, vincere posse Romanos, » 409, 877, 878. Phantasma Castorum hoc est, quod demones inducunt effugium Castoris et Pollucis, ac sic inania velocitate celeberrimorum Romanorum de Persæ regis victoria Roma eodem die annuntiauerant quo reperta fuerat, 410. Tuscia aquam erythro restama, 409 et 876. Claustra cingulo navem promotoras, 410, 876.

legitur: Tiemone martyr-
cuius et defuncto, ut
membra de terra le-
vata montium funda-
mentum ullo pot-
est rex audire
suis quod
in Machi-
facien-
tiae
responsum: Magnus et potens
nam suis testibus post mortem
m. Ecce manifestum est, quem
rissimum, et ideo potestatem
embris. Ergo quia vos non
is quatenus illum honori-
nt sepelire, et quem epi-
ortem dignum patronum
vili quod audierant regi
904.

l. episc. — Vespa-
Titi Hierosolymo-
nus placuit mira-
nationibus Dei
a vel falsa po-
torem, qui-
is claudus
adierunt,
quieta
ret, et
vit;
is;
m.

exere,
nem, sed in lati-
ueoratum, supervacuum
extis animalium divinare pra-
tunc quoque vera, quae in rugis ma-
ae nosse gloriantur. Pythonicorum vero eo
est consultatio quo fallacia malignorum spi-
rituum in his est manifestior, qui sive mentiantur, sive
non, in pro-
posito semper habent ut noceant. Fallunt au-
tem interdum studio fallendi, interdum caecitatis suae er-
rore de-
ti; id tamen agunt assidue, ut futurorum consilii
per omnia videantur. Inde est quod ambiguitate verborum
obnubilare student oracula, ut cum mendaces, aut fallaces
inventi fuerint, aliquo rationis velamento suam querant tue-
ri fallaciam. Sic utique fallere non desistunt, donec auditores
suos praecipitent in ruinam. Cui enim a saeculo vatium pro-
fuere responsa? Croesone, an Pyrrho, aut praecedentium,
aut subsequantium cuiquam? Dux Thebanus, dum de ora-
culo sperat victoriam, fratris mucrone perfoditur. Et tamen
avus L. eius successus belli visus est polliceri. Quid enim
aliud significaret, quod post multas ambages intulit:

Certa est victoria Thebis?

Ceterum ne, interempto duce, mendacii arguatur, ut
fallaciam ambigua veritatis nota obduceret, quo malitiam
tueatur, subiicit:

Hei mihi! per gladios vicit pater.

... Croesus maxima regna, si Halin transgrediatur, de ora-
culorum fide sibi subjectum iri contudit. Sed cum res in
contrarium cesserit, fallax Apollo, se unius verbuli equi-
vocatione absolvit ab invidia mentiendi. Quid Pyrrhus?
Romanis victis, quos saepe in arte virtute fuderat, beneficio
Phœbi sibi promittit imperium, sed irreparabiliter stratus,
in se ipsum retorsit culpam, qui amphibologiam oraculi
minus utiliter intellexit, etc., 461, 462.

S. MARTINUS, Legionens. presbyt. — Huic quaestioni
De falsis miraculis antequam finem imponamus, testimo-
nium praeclare digestum, ut finis coronet opus, adducemus,
quo bene intellecto, ut jam annotavimus in operibus pri-
morum Patrum, mire lucebat quod ad demones referenda
sunt perplura miracula paganorum, haereticorum, achi-
smaticorum etiam; nec tunc iis fidem adhibendam esse,
quidquid velint probare. Unde S. Martinus Legionensis
ait: Boni angeli per gratiam ita sunt confirmati, ut peccare
non possint; et mali ita vitio obscurati, ut bene vivere
nequeant. Licet mali angeli per malitiam ita sint obstinati,
vivaci tamen sensu penitus non sunt privati. Nam, ut tra-
dit S. Isidorus, triplici acumine scientiae vigent demones,
scilicet subtilitate naturae, partim experientia temporum,
partim revelatione supernorum spirituum, quorum scientia
etiam magicæ artes exercentur, quibus tamen tam scientia
quam potestas a Deo data est, vel ad fallendum fallaces,
vel ad admonendum fideles, vel ad exercendam proban-
damque justorum patientiam. Unde B. Augustinus, Video,
inquit, infirmæ cogitationi, quid possit occurrere, cur scilicet,
ista miracula magicis artibus fiant. Nam et magi
Pharaonis serpentes fecerunt, etiam et alia plura. Sed
illud est amplius admirandum quomodo magorum potentia,
quæ serpentes facere potuit, ubi ad muscas minutissimas,
id est, sciniphes, ventum est, omnino defectit. Cur ergo
magi non potuerunt facere sciniphes, nisi quia major aderat
dominatio prohibentis Dei per Spiritum sanctum. Quod et
magi confessi sunt dicentes: *Dignus Dei est hic, Dei scilicet*
manifesta virtus operatur hæc miracula.

Hæc vanitas magicarum artium, ut ait B. Isidorus, ex
traditione angelorum malorum in toto terrarum orbe plu-
rimis sæculis valuit per quamdam scientiam futurorum et
internorum, et evocationes eorum. Inventa sunt etiam
aruspicia, augurationes, et ipsa quæ dicuntur oracula et
necromantia. Nec mirum de magorum prestigiis quorum
in tantum prodire maleficiorum artes, ut etiam Moysi si-
millimis resisterent signis, vertentes virgas in dracones et
aquis in sanguinem. Magorum primus Zoroastes, rex Ba-
ctrianorum fuit, quem Ninus, rex Assyriorum, interfecit in
prelio; de quo Aristoteles scripsit quem vices centum
millia versuum ab ipso condita indicis voluminum ejus
declarentur. Hanc artem multa post sæcula Democritus
amplavit, quando et Hippocrates medicinæ disciplina
effloruit. Fertur et quædam maga famosissima Circe quæ
socios Ulyssis mutavit in bestias (Virgil. Egl. vii, 70).
Legitur et de sacrificio quod Arcades deo suo Licio immo-
labant, ex quo quicumque sumerent, in bestiarum formas
convertebantur. Hinc apparet non esse in toto dubium
quod nobilis ille poeta scribit de quadam femina, quæ magi-
cis artibus excellebat; ait enim:

*Ecce se carminibus promittit solvere mentes
Quas velit; aut aliis duras immittere curas,
Sistere aquam fluvii, et vertere sidera retro;
Nocturnosque ciet Manes. Mugere videbis
Sub pedibus terram et descendere montibus ornos.*

VIRG. *Æneid.*, iv, 487.

Quid plura? si credere fas est, Pythonissam, prophe-
tæ Samuelis animam de inferni abditis evocare, et vivorum
praesentare conspectibus, si tamen animam prophetæ fuisse
credamus, et non aliquam phantasmaticam illusionem, Sa-
tanæ fallacia factam.

Prudentius quoque de Mercurio ait:

*Traditur hinc extinctas assumpto moderamine virgæ
In lucem revocasse animas....*

At alias damnasse neri.

Et post paululum adjecit:

*Murmure nam tenues magico excitare figuras,
Atque sepulcrales scite incantare favillas,
Vita itidem spoliare alios, ars noxia novit.*

In omnibus ergo supra dictis (et nos idem dicimus), ars
demonum est ex quadam pestifera societate hominum et
malorum angelorum exorta. Unde cuncta vitanda sunt a
Christianis, et omni penitus execratione repudianda atque
damnanda, CCVIII, 566, 567.

Hercules de Appio et Jupiter de Atinio, et Minerva de Cerere. Hinc quod serpens urbem Romam pestilentia liberavit, Epidauro accersitus, 357—341.

EUSEBIUS PAMPHILUS. — Spectra in urbibus quæ Licinio parebant visa, VIII, 38.

JUL. FIRMICUS MATERNUS. — Constantis veterum Christianorum opinio sub statu et imaginibus delitescere demones, XII, 1613. De Serapide, Palladio et aliis, XII, 1011—1021.

CASSIODORUS. — Licinius, contra Constantinum pugnaturus, spem victoriæ habebat per divinationes et sacrificia. Dicitur eum tunc expertum divinationem Miletî Geminique Apollinis, eique consulenti de bello respondisse per dæmonium his duobus versibus quos Græce scripsit Homerus.

*O senex, valde te juvenes pugnatōres observant
Taque vita soluta est, sævaque te senectus excipiet.*

LXIX, 891. Juliani Apostatæ post mortem, compertas sunt magiæ; nam ingredienti in templum, invenerunt in ra principis simulacra; viderunt mulierem capillis apertis, extensas habentem manus, cujus uterum aperuerat, ut Persarum victoriam in jecore inspicere. In Antiochia plurimas areas in palatio humanis aliut capilibus plenas fuisse compertas, et innumera in puteis demersa corpora mortuorum. Post ejus mortem, communiter clamabant omnes: Maxime fatue, ubi sunt tua vaticinia? Vicit Deus et Christus ejus, 1003, 1004.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Quidam divitum Romanorum, relicta uxore fuerat a S. Gregorio Romano pontifice communione privatus. Quod ille molestissime ferens, et auctoritatem tantî pontificis evacuare non prevalens, magorum suffragia requisivit. Qui, magnis muneribus persuasi posse se suis carminibus agere, ut immisso dæmone, lamdu caballus pontificis vexaretur, quousque cum sessore suo, periclitaretur, fiducialiter promiserunt. Hoc incestus iudex pollicitatione lætatus magos juxta viam qua pontifex ad stationem profecturus erat in edito stare permisit, ut videre transeuntes, non videri a transeuntibus possent. Cumque magi ex planetarum mappatorumque processionibus magnum pontificem cognovissent, immisso dæmone, tam fortiter ejus equum vexari fecerunt, ut nunquam a sessore sive a stratoribus teneri posse putaretur. Tunc S. Gregorius, revelante Spiritu sancto, dæmoniacam submissionem cognoscens, sancto crucis signaculo, tum caballum a præsentî rabie liberavit, quam maleficos ex latente culmine jubens deponere, perpetua cæcitate multavit, LXXV, 101.

ALCUINUS. — S. Vedastus quodam tempore visitavit equitando quendam Deo devotam feminam, et ascenso equo ad propria remeare disponebat. Sed mulier prædicta, equitantis patris vestigia sequens, obtulit S. Vedasto filium. Eo accipiente itaque infantem, equus feroc factus est, et huc illucque dentibus frendens, pedibusque calcitrans, et toto corpore insanienis, incosueti impetu per campum discurrere cepit; sed cum S. Vedastus orasset, puer non læsus fuit et equus redditus est mansuetudini suæ. Mater filium suum super terram sanum et ridendum suscepit in ulnis suis. Ipse tamen S. Vedastus non equo iter agere, sed asello mansuetissimo ex eo tempore voluit. Sic ergo, miserante Deo, tentatio maligni hostis illi versa est in laudis honorem, et superbia equi a dæmone fuit S. Vedasto humilitatis gratia et mapistra (I, 687, 688).

HAYMO. (Ex S. Augustino, epist. 86.) — Quidam Simon Samaritanus, caput totius pravitatis, et principium totius hæresis, sub Claudio Cæsare magicis artibus et ope dæmonum sublevatus, in urbe Roma deus decernitur, et simulacri potitur honore, collocati inter duos pontes fluminis Tiberis, habens etiam titulum Latinis verbis: *Simoni deo sancto*. Sed non diu permanet, fraude divinitus detecta, CXVIII, 828. Apud Alexandriam ingens templum Serapidis deicitur, in quo tam vastum erat ipsius Serapidis simulacrum, ut dextera unum parietem, alterum laeva perstringeret, quod monstrum ex omni genere metallorum signorumque compositum ferebatur. Hoc idolum dicebant statutis diebus salutari a sole. Quoniam arde erat compositum, ut per fenestram exigiam, radius solis directus os et labia ejus populo inspectante illustraret. Sed et in eodem tempore signum solis ex subtilissimo ferro fabricatum, magnæ lapide desuper laquearibus infixo, ipsamque trahentibus movebatur deorum, et tanquam ad salutandum Serapim altius elevabatur. Sed cum ad subvertendum hoc simulacrum Christiani surgere, paululum territi retardantur, gentibus pro certo asserentibus, quod si humana manus illud tetigisset, terra delibescens illico solveretur in chaos, cælumque rue-

ret in præceps. Tum ecce unus ex militibus, fide rancalescens, correptam bipennem maxillæ veteratoris indidit. Exinde Serapis distrahitur et exurit; et tunc fraus comperta est: per subterraneos aditus simulacrum ingrediebatur vates dans oracula et aliæ multas paganorum fraudes tunc deteguntur, 873, 874.

RATHERIUS Veronens. episc. — Quomodo diabolus quædam prodigia magicis artibus agere potest, CXXVI, 153, 154. Quæ potestas ipsis ex Deo permittente venit, 154. Habes S. Augustini auctoritate multa posse demones per angelicam illam suam naturam, quæ etiam non possunt per prohibitionem divinam; nihil vero posse, nisi data desuper potestate, vel ad fallendos fallaces, sicut Ægyptios, quorum similes sunt qui fallacias diabolî aut venerantur tanquam divinas, aut deiderant tanquam proficuas, cum multum etiam illis sint detestabiliores, qui eas exercent, imo per quos exercentur, tanquam virtutes, 157.

OLIVA Vicens. episcop. — Cum obsessiones dæmonum quamdam speciem habeant miraculî, etsi non fiant, nisi Deo permittente, cumque nihil aliud quod pertineat ad miracula falsa adducitur post tertium Ecclesiæ sæculum, nisi stupenda quæ a corporibus a dæmone vexatis aut possessis fiebant, ad ultimum sufficit unum præclarum referre exemplum de audacia et astutia dæmonum ad decipiendum animas quæ sibi ipsamet devotent ad malum; est exemplum sanctæ Afræ et sociarum meretricum, quæ, pro eorum vita, etsi non visibiliter insanirent, ut solebat obsessi, nihilominus, diabolicis catenis vinctæ, veras obsessæ erant, ut apparebit, cum dæmon eas sibi in potestatem vindicabat, suumque bonum eas esse contendebat. — Erat Narcissus episcopus eodem tempore quo Diocletiani ferebatur insanla. Nesciens ubi intraret, profugus ad meretricem ingressus est, Afram nomine, cum diacono suo Felice. Cum spes emendationis et conversionis Afræ et sociarum appareret, cumque Narcissus et Felix orarent, apparuit Ægyptius quidam nigrior corvo, nudus et vulneribus elephantiasis toto corpore plenus, quidare motum cepit et dicere: O sancte Narcisse episcope, quid tibi cum mea chara Afræ? Quid tibi cum ancillis meis, quæ ego semper in amicitia mea habui? Deus tuos mundas animas et munda corpora diligit, istæ jam meæ sunt, alia esse non possunt. Numquid ego intro ubi castitas regnat? Numquid locum invenio ubi est spiritus castitatis? Ille tu quid intrasti, ubi inquinata sunt corpora et polluta sunt animæ? Tunc Narcissus dixit ei: Jubeo te, immunde spiritus, ut des in responsum quod te interrogavero. Dic mihi, damna te: Scis Dominum meum Jesum Christum Nazarenum tentatum, flagellatum, etc.? Respondit dæmon et dixit: Utinam mihi hoc nescire licuisset! Nam ea hora, qua crucifixus est, Princeps noster fugiens a facie ejus in templum Dei se misit, et ideo velum templi scissum est, tunc saxa, etc., quod princeps noster ab eo crucifixus est, tentus est et catenis igneis est religatus. Respondit Narcissus et dixit: Quod nomen est principis vestri? Dixit ei dæmon: Satan nomen est illi. Dicit ei Narcissus: Dic mihi, quid peccavit Dominus noster Jesus Christus, ut tanta pateretur? Dicit ei dæmon: Numquid peccavit? Dicit ei Narcissus: Et qui nunquam peccavit, quare tanta passus est? Respondit dæmon: Non pro suis peccatis passus est, sed pro alterius. Dicit ei Narcissus: Ex ore tuo te condemnas, immunde spiritus. Cum ergo scias Dominum meum Jesum Christum non pro suis, sed pro alienis peccatis occisum, discede ab his mulieribus, quia pro illis passus qui ad fidem ejus et gratiam confugerunt. Dicit ei dæmon: Quare docet lex sancta, et jubet ut res alienas non tollat a'iquis, tu qui sanctus es, res meas quid tollis? Quid mihi tollis animas quæ mihi lucratus sum? Dicit ei Narcissus: Et fractor et fur es tu, ab initio damna te et inveterate; nam istas animas a Creatore tuo et Domino tu separasti; ego modo te furem teneo, et Creatori creaturam suam restituo. Respondit et dæmon dicens: Et ego creatura ejus sum, ergo et me Creatori meo restitui. Dicit ei Narcissus: Tu ipse ore tuo confessus es Christum pro peccatis hominum passum; etsi quomodo pro peccatis hominum passus est et pro dæmone passus esset, te restituerem Creatori tuo; nunc autem sic passus est pro peccatis hominum ut et vestrum principem ligaret in infernum et principatum diriperet. Dicit ei dæmon: Modo jube me hic manere ista nocte. Dicit ei Narcissus: Si potes nobiscum manere, mane. Dicit ei dæmon: Si expendis manus tuas ad cælum et flectis genua tua et psallis Deo tuo, non possum hic manere. Dicit ei Narcissus: Nunquam tibi sit bene, immunde spiritus; non solum autem ego, sed et isti omnes tota nocte mecum Domino nostro flectent genua et laudes ei una nobiscum canent. Tunc dæmon dixit voce terribilissimam: Uulatum emittens, nusquam comparuit, XLII, 595-597.

S. GREGORIUS VII pap. — In Vita seu Passione S. Tie-

monis legitur : Tiemone martyre inter tormenta immaniter exercuciato et defuncto, ut homines conati sunt sancti martyris membra de terra levare, Deus ponderavit illa, quasi maxima montium fundamenta, et nec minimum digitorum membrum ullo poterat artificio levare gentilis turba. Ut autem rex audivit hoc factum miraculum, perterritus est cum suis quod tam inauditum perpetrasset homicidium. Et concilio inito, misit ad suum consiliarium, nefandissimum idolum Machmit nominatum. Quæ gesta sunt nuntiavit; quæ adhuc facienda essent inquisivit. Cui statim idolum tale fertur dedisse responsum : Magnus et potens est Deus Christianorum; nam suis testibus post mortem da vivere in regno celorum. Ecce manifestum est, quem cecidistis, suum esse familiarissimum, et ideo potestatem habere non potestis in illis membris. Ergo quia vos non potestis date licentiam Christianis quatenus illum honorificent, et maximum Patrem studeant sepelire, et quem episcopum meruere vivere, post mortem dignum patronum se habere gaudeant. Et reversi nuntii quæ audierant regi suo detulere responsa, CXLVIII, 903, 904.

JOANNES SAREBERTIENS., Carnot. episc. — Vespasianum Judææ vastatorem, patremque Titi Hierosolymorum pii eversoris, ut quibusdam scriptoribus placuit miraculorum signis ad faciendam vindictam in nationibus Dei digitus excitavit (nos vero hæc miracula ficta vel falsa potius putamus). Ipsum namque necdum imperatorem, quidam e plebe iuminibus orbat; itemque alius claudius crure debilis, sedentem pro tribunali pariter adierunt, orantes opem valetudini, eo quod sibi foret in quiete monstratum, oculos restituendos, si eos ille inspiceret, et crure debili roborandum, si illud dignaretur calce contingere; orantibus amicis, licet invitus, utrumque tentavit; nec defuit eventus, CXCIX, 436. Quid de necromantiis, quorum impietas, Deo auctore, per se ipsam ubique jam viluit, nisi quod morte digni sunt, qui a morte conantur scientiam mutuare? Nam de auspiciis, auguriis, aris, pythonissis, aruspiciis et aliis, quorum piæ multitudo lædiosa est enumeratio, productionem sermonem texere, cum nemo istorum jam progrediatur in lucem, sed in latibulis, si quis est exerceat opera tenebrarum, supervacuum est. Aruspices pro par'e in extis animarum divinare prædictum est. Chironantici quoque vera, quæ in rugis manuum latent, se nosse gloriantur. Pythonicorum vero eo perniciosior est consultatio quo fallacia malignorum spirituum in his est manifestior, qui sive mentiantur, sive non, in proposito semper habent ut noceant. Fallunt autem interdum studio fallendi, interdum cæcitatibus suæ errore decepti; id tamen agunt assidue, ut futurorum consilii per omnia videantur. Inde est quod ambiguitate verborum obnubilare student oracula, ut cum mendaces, aut fallaces inveni fuerint, aliquo rationis velamento suam quærant lueri fallaciam. Sic utique fallere non desistunt, donec audientes suos præcipitent in ruinam. Cui enim a seculo vatium profuere responsa? Croesone, an Pyrrho, aut præcedentium, aut subsequendum cuiquam? Dux Thebanus, dum de oraculo sperat victoriam, fratris mucrone perfoditur. Et tamen avus Laius successus belli visus est polliceri. Quid enim aliud significaret, quod post multas ambages intulit :

Certa est victoria Thebis ?

Cæterum ne, interempto duce, mendacii arguatur, ut fallaciam ambigua veritatis nota obduceret, quo malitiam tueatur, subjicit :

Hei mihi ! per gladios vicil pater.

... Croesus maxima regna, si Halin transgrediatur, de oraculorum fide sibi subjectum iri confidit. Sed cum res in contrarium cesserit, fallax Apollo, se unius verbuli æquivocatione absolvit ab invidia mentiendi. Quid Pyrrhus? Romanis victis, quos sæpe in acie virtute fuderat, beneficio Phœbi sibi promittit imperium, sed irreparabiliter stratus, in se ipsum retorsit culpam, qui amphibologiam oraculi minus utiliter intellexit, etc., 461, 462.

S. MARTINUS, Legionens. presbyt. — Huic quæstioni De falsis miraculis antequam finem imponamus, testimonium præclare digestum, ut finis coronet opus, adducemus, quo bene intellecto, ut jam annotavimus in operibus primorum Patrum, mire clucebat quod ad dæmones referenda sunt perplura miracula paganorum, hæreticorum, schismaticorum etiam; nec tunc iis fidem adhibendam esse, quidquid velint probare. Unde S. Martinus Legionensis ait: Boni angeli per gratiam ita sunt confirmati, ut peccare non possint; et mali ita viro obscurati, ut bene vivere nequeant. Licet mali angeli per malitiam ita sint obstinati, vivaci tamen sensu penitus non sunt privati. Nam, ut tradit S. Isidorus, triplici acumine scientiæ vigent dæmones, scilicet subtilitate naturæ, partim experientia temporum, partim revelatione supernorum spirituum, quorum scientia etiam magicæ artes exercentur, quibus tamen tam scientia quam potestas a Deo data est, vel ad fallendum fallaces, vel ad admonendum fideles, vel ad exorcizandum probandamque justorum patientiam. Unde B. Augustinus, Video, inquit, infirmæ cogitationi, quid possit occurrere, cur scilicet, ista miracula magicis artibus fiant. Nam et magi Pharaonis serpentes fecerunt, etiam et alia plura. Sed illud est amplius admirandum quomodo magorum potentia, quæ serpentes facere potuit, ubi ad muscas minutissimas, id est, sciniphes, ventum est, omnino defect. Cur ergo magi non potuerunt facere sciniphes, nisi quia major aderat dominatio prohibentis Dei per Spiritum sanctum. Quod et magi confessi sunt dicentes : *Digitus Dei est hic*, Dei scilicet manifesta virtus operatur hæc miracula.

Hæc vanitas magicarum artium, ut ait B. Isidorus, ex traditione angelorum malorum in toto terrarum orbe plurimis sæculis valuit per quamdam scientiam futurorum et internorum, et evocationes eorum. Inventa sunt etiam aruspicia, augurationes, et ipsa quæ dicuntur oracula et necromantia. Nec mirum de magorum præstigiis quorum in tantum prodire maleficiorum artes, ut etiam Moysi similibus resisterent signis, vertentes virgas in dracones et aquas in sanguinem. Magorum primus Zoroastres, rex Bactrianorum fuit, quem Ninus, rex Assyriorum, interfecit in prælio; de quo Aristoteles scripsit quem vices centum millia versuum ab ipso condita indicis volumina ejus declarantur. Hanc artem multa post sæcula Democritus ampliavit, quando et Hippocrates medicinæ disciplinam effloruit. Fertur et quædam maga famosissima Circe quæ socios Ulyssis mutavit in bestias (Virgil. Elog. vii, 70). Legitur et de sacrificio quod Arcades deo suo Licio immolabant, ex quo quicumque sumerent, in bestiarum formas convertebantur. Hinc apparet non esse in toto dubium quod nobilis ille poeta scribit de quadam femina, quæ magicis artibus excellebat; ait enim :

*Ecce se carminibus promittit solvere mentes
Quas velit; ast aliis duras immittere curas,
Sistere aquam fluvii, et vertere sidera retro;
Nocturnosque ciet Manes. Mugere videbis
Sub pedibus terram et descendere montibus ornos.*

VIRG. ÆNEID., IV, 487.

Quid plur.? si credere fas est, Pythonissam, prophetæ Samuelis animam de inferni abditis evocare, et vivorum præsentare conspectibus, si tamen animam prophetæ fuisse credamus, et non aliquam phantasmaticam illusionem, Satanae fallacia factam.

Prudentius quoque de Mercurio ait :
*Traditur hinc extinctus assumpto moderamine virgæ
In lucem revocasse animas.....*

At alias damnasse neri.

Et post paululum adjecit :

*Murmure nam tenues magico excitare figuras,
Atque sepulcrales scite incantare favillas,
Vita itidem spoliare alios, ars noxia novit.*

In omnibus ergo supra dictis (et nos idem dicimus), ars dæmonum est ex quadam pestifera societate hominum et malorum angelorum exorta. Unde cuncta vitanda sunt a Christianis, et omni penitus execratione repudianda atque damnanda, CCXIII, 566, 567.

VI. — INDEX ALPHABETICUS

PATRUM QUI CHRONOLOGICE TANTUM IN PRÆCEDENTIBUS QUÆSITIS COLLECTI SUNT.

- Abbo (S.), CXXVIX.
 Adalbertus, CXXXVI.
 Adamanus (S.), LXXXVIII.
 Adamus Brem., CXLVI.
 Adamus Pers., CXXI.
 Ademarus, CXLII.
 Ado (S.), CXXIII.
 Adrewaldus, CXXIV.
 Adso, CXXXVII.
 Ælredus, CXCIII.
 Agobardus (S.), CIV.
 Agnellus, CVI.
 Alcuinus, CI.
 Aldhelmus (S.), LXXXIX.
 Aldricus, CXV.
 Alphanus, CXLVb.
 Ambrosius (S.), XIV.
 Anastasius Bibl., CXXVII.
 Angelranus, CXXI.
 Anno, CXLIII.
 Anonymi, CXXXVIII, CLI.
 Anscharius (S.), CXVIII.
 Anselmus, CXXXIX.
 Anselmus Cantuar., CLVIII.
 Anselmus Haverb., CLXXXVIII.
 Antonius, V.
 Arialdus, CXLII.
 Arnobius, V.
 Arnoldus, CXLI.
 Arnulfus, CXLVII.
 Augustinus (S.), XXXII.
 Augustinus (S.) Angl. ap., LXXX.
 Balduinus Cant., CCIV.
 Beda Ven., XCIV.
 Benedictus (S.), CXXXIX.
 Berengosus, CLX.
 Bernardus, CXXII.
 Bernardus (S.), CLXXXII.
 Berno, CXLII.
 Bertarius, CXXVI.
 Bonifacius (S.), LXXXIX.
 Bruno (S.) Carth., CLIII.
 Bruno (S.) Sign., CLXIV.
 Cæsarius (S.), LXVII.
 Callitus II, pap., CLXIII.
 Cassianus, XLIX.
 Cassiodorus, LXIX.
 Clodoveus, XCVI.
 Commodianus, V.
 Constantinus Mag., VIII.
 Cyprianus (S.), III, IV.
 Dagobertus rex, XCVI.
 Desiderius (S.), LXXXVII.
 Dionysius Exig., LXVII.
 Dionysius presb., XCVIII.
 Dracontius, LX.
 Dungalus (S.), CXXXVII.
 Durandus, CXLIX.
 Eadmerus, CLIX.
 Eberwinus, CLIV.
 Eckbertus, CXCIV.
 Eginhardus, CIV.
 Ekkehardus, CLIII.
 Eligius (S.), LXXXVII.
 Eugyppius, LXII.
 Eulogius (S.), CXV.
 Eusebius Pamph., VIII.
 Fennitas (sancta), III.
 Firmicus Maternus, XII.
 Flodoardus, CXXIV.
 Folcuinus (S.), CXXXVII.
 Forcaldus (S.), CXLVII.
 Fortunatus, IX.
 Fridegodus, CXXXIII.
 Fructuosus, LXXXVII.
 Fulbertus (S.), CXLI.
 Fulkherius, CLX.
 Gaufridus Gross., CLXXVII.
 Gaufridus mon., CLXXXV.
 Geraldus (S.), CXLVII.
 Gerardus, CXXXVIII.
 Gerhobus, CXCIV.
 Gesta episc. Autiss., CXXXVIII.
 Gesta episc. Cam., CXLIX.
 Gezo, CXXXVII.
 Gillebertus, LI.
 Godefredus, CXLIX.
 Gotfridus, CLVII.
 Goscelinus, CCV.
 Gregorius (S.) Turon., LXXI.
 Gregorius Mag. (S.), LXXV.
 Gregorius VII (S.), CXLVIII.
 Gualterus, abb., CLXVI.
 Gualterus, mon., CLXXXIII.
 Guafferus, CXLVII.
 Guibertus, LXV.
 Guibertus, CLV.
 Guillelmus, abb., CL.
 Guillelmus Dand., CCIV.
 Guodulfus, CLIX.
 Haymo, CXVIII.
 Helinaudus, CCXII.
 Hemmingus, CL.
 Henricus (S.), CXI.
 Herbertus, CLXXXV.
 Hericus mon., CXXIV.
 Herlembaldus, CXLIH.
 Herigerus, CXXXIX.
 Hermannus, CLXX.
 Hervæus, CLXXXI.
 Hieronymus (S.), XXII.
 Hilarius (S.) Pict., IX.
 Hilarius Arelat. (S.), L.
 Hildebertus, CLXXI.
 Hildefonsus (S.), XCVI.
 Hildegardis (sancta), CXCVIII.
 Hilduinus, CVI.
 Hincmarus Rem., CXXV.
 Honorius August., CLXXII.
 Hrotsuitha mon., CXXXVII.
 Huchaldus, CXXXII.
 Hugo Cluniac., CLIX.
 Hugo (S.), episc., CLIII.
 Hugo a S. Victore, CLXXVI.
 Idacius, LI.
 Innocentius III, CCXVII.
 Isidorus (S.) Hisp., LXXX.
 Joannes abb., CXXXVII.
 Joannes mon., CLXII.
 Joannes Cirita, CLXXXVII.
 Joannes Saresb., CXCIX.
 Jonas, LXXXVII.
 Josephus sacerd., CVI.
 Junillus, LXVIII.
 Lactantius VI, VII.
 Lanfrancus, CL.
 Leo (S.) pap., LV.
 Leo IX pap. (S.), CXLIH.
 Leo Atineus, CXLIH.
 Leo Marsican., CLXXIII.
 Leodegarius (S.), XCVI.
 Letaldus, CXXXVII.
 Lucius Dexter, XXXI.
 Ludgerus (S.), XCIX.
 Lupus (S.), XCIX.
 Maiolus (S.), CXXXVII.
 Marcellinus, LI.
 Martinus (S.) Legion., CCVIII.
 Mathildis (sancta), CLI.
 Meginfredus, CXLI.
 Minucius Felix, III.
 Norbertus (S.), LXX.
 Odilo (S.), CXXXII.
 Odilo abb. (S.), CXLII.
 Odo Bellov., CXLIV.
 Odorannus, CXLII.
 Oliva, CXLII.
 Optatus (S.), XI.
 Ordericus, CLXXXVIII.
 Othlonus, CXLVI.
 Pasch. Radbertus, CXX.
 Paulinus (S.), XIV.
 Paulinus Nol., LXI.
 Paulus Emerit., LXXX.
 Perpetua (sancta), III.
 Petrus Chrysolog. (S.), LII.
 Petrus Ven., CLXXXIX.
 Petrus Damian. (S.), CXLIV.
 Philippus de Harveng, CXXII.
 Pontius d'ac., III.
 Prosper (S.), LI.
 Prudentius, LX.
 Rabanus Maur., CVII.
 Radbodus, CL.
 Radulphus Ard., CLV.
 Ratherius, CXXXVI.
 Reinerus, CCIV.
 Rembertus (S.), CXXVI.
 Robertus (S.), CLVII.
 Robertus de Arbris., CLXII.
 Rodulphus Glab., CXLII.
 Rodulphus, abb., CLXXXIII.
 Rufinus Aquil., XXI.
 Rupertus, CLXVII.
 Sedulius Scotus, CIII.
 Severinus (S.), LXII.
 Sicardus, CCXIII.
 Sigebertus monac., CLX.
 Sigehardus, CXXXIII.
 Sisebutus, LXXX.
 Stephanus (S.) Leod., CXXXII.
 Stephanus rex, CL.
 Stephanus de Muret., CCIV.
 Stephanus Tornac., CCXI.
 Sugerius, CLXXXVI.
 Sulpicius Sever., XX.
 Sulpicius (S.), LXXX.
 Taio, LXXX.
 Tertullianus I, II.
 Thangmarus, CXL.
 Thiofridus, CLVII.
 Thomas (S.) Cant., CXE.
 Urbanus II, pap., CLI.
 Usuardus, CXXXIII.
 Utho, CXXXIV.
 Valcandus, CLI.
 Varnaharius (S.), LXXX.
 Ven. Fortunatus, LXXII.
 Victor Vitens., LVIII.
 Victor III, pap., CXLIX.
 Victorinus (S.), V.
 Vitæ Patrum, LXXXIII, LXXIV.
 Walafridus Strab., CXIV.
 Wandelbertus, CXXI.
 Warnaharius (S.), LXXX.
 Wilhelmus mon., CL.
 Wilhelmus abb., CLXXXIX.
 Wilhelmus abb., CCIX.
 Wippo, CXLII.
 Wolferus, CXLII.
 Wolfmarus, CXXIX.
 Wolphelmus (S.), CLII.
 Wolstanus, CXXXVII.
 Zeno (S.), XI.

LVII.

INDEX MYTHOLOGICUS,

SEU DE DIIS, DEABUS ET SUPERSTITIONIBUS PAGANORUM,

JUXTA ORDINEM ALPHABETICUM DISPOSITUS.

MONITUM.

In hoc indice, omnes referimus, ordine nominum alphabetico, deos vel deas quibus olim Pagani exhibebant divinum cultum, quod saepe saepius illis exprobravere Patres. Numero Romano totum, Arabico columnam revocamus, ubi variae istae superstitiones impugnantur vel etiam irridentur.

A

- AENEAS** dea. Tertull., I, 600. — S. August., XI, 128, 196.
AENEAS Basilides dixit esse summum Deum. Tertull., II, 62.
ACCIPITER cultus ab Aegyptiis. Lactant., VI, 786.
ACNESTIS ortus fabulosus. Arnob., V, 1089. — Accestis contemptor deorum hominumque, *ibid.*, 1089, 1090, 1091, 1095. — Terrorem diis inculit, *ibid.*, 1089. — Atque amat, *ibid.*, 1090, 1091. — Viro se spoliatur, *ibid.*, 1091. — Ejus interitus, *ibid.*, 1110, 1115.
ACRAMOT Aeon Valentini. Tertull., II, 68, 564, 568, 571 *seqq.*
ACHERON fluvius. Arnob., V, 831.
ACHERUSI aditus. Arnob., V, 1111.
ACHIVI dii. Achivorum et Trojanorum deorum bella. Tertull., I, 551.
ACINAX. Acinacem Scythae pro Deo colunt. Arnob., V, 1185.
ACMEUS in arce Larissae terrae mandatus est. Arnob., V, 1175.
ACTEON, corniger venator. Arnob., V, 986. (*Texte et notes*).
ADEONA dea. S. Augustin., XI, 128, 196.
ADMETI regis greges Apollo pavit. Tertull., I, 552.
ADONIS. Arnob., V, 1059, 1266; Adonis in aprum conversus a Marte. Fironic. Stoleri. XII, 1004.
ADORATIO principum. Arnob., V, 940.
AEACUS. Arnob., V, 1167. — Eacus iudex inferorum. Lactant., VI, 804.
AEGERIA nympa, Pompili conjux habita. S. Aug., XI, 253.
EGYPTI dii. De Aegypto omnis superstitio provenit. Tertull., I, 610. — De superstitionibus Aegyptiacis auctores consulendi. Lactant., VI, 282. — Primi tradere metempsychosim, *ibid.*, 405. — De cultu animalium apud illos, *ibid.*, 620, 786. — Oves et bestias consecrabant. Tertull., I, 418; adorabant, *id.*, II, 596. — Eos capite damnabant qui unam occidissent, *id.*, I, 418. — Aegyptiorum dii ibis et crocodilus, *id.*, II, 502. — Aegyptii tauri antistites, *ibid.*, 928, 953. — Aegyptiorum hierophantae, *ibid.*, 260. — Aegyptii supersticiosi. Arnob., V, 958, 959. — Lege prohibuerunt ne quis publicaret quo loco Apis jaceret absconditus, *id.*, 1176. — Aegyptii primi astra contemplare ceperunt et adorare. Lactant., VI, 323. — Solem colebant sub Jovis imagine, *ibid.*, 621.
AEOLUS quam immerito pius et deus dictus sit. Tertull., I, 599. — Patriam prodidit aut deseruit, *ibid.*, 598. — Ignavus post Laurentinum praelium non comparuit, *ibid.*, 599.
AEOLUS Valentianorum. Tertull., II, 47, 68. — Ophitarum, *ibid.*, 64.
AER. Cuius aeris apud Assyrios et nonnullos Africae populos. Firmicus Maternus, XII, 989.
AESCLAPIUS. Aesculapii nativitas. Arnob., V, 760, 914. — Lactant., VI, 160. — Educatio, *ibid.*, 160. — Apollinis et Coronidis seu Pharonidis vel Arctinoes filius, incerto patre natus. Tertull., I, 552, Arnob., V, 1279. — Quibus factis divinis honores sit meritis. Lactant., VI, 160. — Deus sanctus. Arnob., V, 1279; Medicus. Arnob., V, 770, 1245; S. Aug., XI, 128. — S. Isid., LXXXII, 314. — Herbarum repertor. Arnob., V, 760, 764. — Custos et praeses sanitatis. Arnob., V, 770, 781, 913, 1279. — Ab Epidaurio Romam advocatus. Arnob., V, 1279; S. Aug., XI, 254. — Aesculapio naviganti Romam Epidaurius serpens comes adhesit. S. Aug., XI, 294. — Aesculapius homo idem et deus. *ibid.*, 254. — Cur fulmine ictus perierit. Lactant., VI, 160. — Ob medicinam et avaritiam a Jove ictu fulminis percussus. Tertull., I, 553; S. Cyprian., IV, 225; Arnob., V, 1018. — Aesculapium et matrem ejus adorabant Athenienses. Tertull., I, 605. — Templum Aesculapio consecratum in monte Libyae. S. Aug., XI, 251. — Sacerdotes ejus induebantur pallio. Tertull., II, 1051. — Et crepidis crotalis, *ibid.*. — Stantes ministrabant. Tertull., I, 612. — Aesculapio Gallus sacratus. Tertull., II, 648; Lactant., VI, 97. — A Christianis interrogatus demonem se esse fatebitur. Tertull., I, 415. — Aesculapius, alia die morituris Socordio, Denatio et Asclepiodoto, vitae subministrat. Tertull., I, 415. — Aesculapius harratus. Lact. VI, 275. — Aesculapii vindemia. Arnob., V, 1263. — Aesculapius cum baculo. Arnob., V, 1215. — Aesculapii tres, *ibid.*, 1051.
AFERENDA dea. Tertull., I, 601.
AGDIR vel Abdir, lapis sive dea culta in simulacro lapidis. Lact., VII, 496 (n). Idem cum apide quem Saturnus dicitur pro Jove devorasse. Lac ant., VII, 497 (n).
AGDUS deus lapis. Lactant., VII, 496.
AGENORIA dea. S. Aug., XI, 122, 125.
AIYIOXOC Jovis cognomen. Lactant., VI, 240.
ALAGABUS deus lapis. Lactant., VII, 497 (n).
ALBANA dea. Tertull., I, 600.
ALBUNA sibylla. Lactant., VI, 144.
ALBURNUS deus. Tert., I, 290. — A Metello inventus, *id.*, II, 266.
ALCIDEN. Arnob., V, 1266.
ALCMEIA. Arnob., V, 924, 1045, 1126.
ALECTO furia infernalis. S. Aug., XI, 88.
ALLEGORIA de diis. Arnob., V, 1147 *seq.*
ALTARIA profana. S. Cyprian., IV, 152.
AMALTHEA nympa Jovem infantem aluisse creditur. Lact., VI, 240.
AMALTHEA Cumana Sibylla. Lactant., VI, 145.
AMBROSIA cibis deorum juxta poetas. Lactant., VII, 282.
AMUNDAS. Commodianus Afer, V, 215.
AMPHIARAEUS. Amphiarai oraculum apud Orapum Tertull., I, 730.
AMPHILOCHUS. Amphilochoi oraculum apud Mallum. Tertull., II, 730.
AMPHION. Amphionis fabula. S. Aug., XI, 570.
AMPHITRITE. Arnob., V, 1054.
AMPHITRYO. Arnob., 1265.
ANTEUS Antaei fabula. S. Aug., XI, 570.
ANTELII daemones. Tertull., I, 681; II, 97.
ANTINOUS deus. Tertull., I, 600; II, 266.
ANTIQUITAS plerosque auctores etiam deos existimavit. Tertull., II, 619.
ANTRUM (Jovis) in Creta. S. Cyprian., IV, 225.
ANUBIS deus. Tertull., I, 597. S. Aug., XXXII, 750. — Anubis deus canina cum facie. Arnob., V, 1214.
APIS, tertius rex Argivorum. S. Aug., XI, 565. — Apis factus est Serapis maximus Aegyptiorum deus. Tertull., II, 261; Arnob., V, 761; Lactant., VI, 235; S. Aug., XI, 565. S. Isid., LXXXII, 323. — Apis bovis caput habet. Lactant., VI, 472. — Bovem in honorem Apis colebat Aegyptus. S. Aug., XI, 565. — Apis fuit symbolum Josephi. Lactant., VI, 235. — Ubinam cultus, *ibid.*, 621.
APIS aedificia in Aegypto. Tertull., II, 261. — De eo auctores quinam consulendi. Lactant., VI, 621. — Lunae symbolum fuit apud Memphis, *ibid.*
APOLLO duplex. S. Aug., XXXII, 985. Apollo ieiun et

imberbis. Tertull., I, 574. — Admeti regis greges pavit. Tertull., I, 352; S. Cyprian., LV, 225; Arnob., V, 1034; S. Aug., XLI, 571. — Apollinem apud Græcos *ῥοπαῖον* legimus. Tertull., I, 684; II, 97. — Apollinis oracula ambigua et fallacia, *ibid.*, 408. — Delphis colebatur ob interfectum draconem, *ibid.*, II, 83. — Ejus sacerdotes non nubent, *ibid.*, 1284. — Delphos non defendit de manu Pyrrhi, *ibid.*, 607. — Apollinæ ludii, *ibid.*, 638. — Apollo. Arnob., V, 747. — S. Isidor., LXXXII, 314, 319. — Locupletatus fefellit homines ambiguitate responsi. Arnob., V, 1028. — Spoliatur a prædonibus, *ibid.*, 1209. — Apollo Clarius, Didymæus, Philæus, Pythius, *ibid.*, 747, 748. — Latonius, *ibid.*, 1051. — Pythius, *ibid.*, 748, 968, 985. — Sminthius, *ibid.*, 985. — Divinus, *ibid.*, 1209. — Musicus, *ibid.*, 1245. — Non semper Romæ cultus, *ibid.*, 929. — Apollo, Liber, Sol, unum nomen, *ibid.*, 983. Apollinis Milesii testimonia pro divinis habebantur ab Ethnicis. Lactant., VI, 138. — Ejus de Deo testimonium, *ibid.*, 149. — Unde Smythius appellatus, *ibid.*, 151. — Pastorium munus cur exercuerit, *ibid.*, 161. — Cum Neptuno muros Troianos condidit, *ibid.*, 161. S. Aug., XLI, 79. — Hyacinthum quomodo occiderit, *ibid.*, 161. — Milesius quare dictus, *ibid.*, VI, 484. — Illius de Christo testimonium, *ibid.*, 485. — Apollo Colophonius, *ibid.*, 148. — Apollo cultus a Milesiis. Lact., VII, 445. — Apollinis flagitia. Lactant., VI, 160, 161. — Apollo frater Dianæ qui et Sol esse dicitur. S. Aug., XLI, 207. — Apollo ignarus futuri, *ibid.*, XLI, 79. — Oraculum de Pyrrho, *ibid.*, 94. — Apollinis oraculum Christum vituperabat, *ibid.*, 620, 635. — Apollo Cumanus quadriduo flevisse fertur, *ibid.*, 86. — Quid de Apollinis fletu aruspices dixerunt, *ibid.*, 86. — Apollo pro Trojanis pugnat, *ibid.*, 79. — Apollo quare sagittas tenet, *ibid.*, 207. — Apollini Delphico quare instituti ludii musici, *ibid.*, 569. — Apollo Ephebus pingitur, *ibid.*, XLI, 184. — Apollo deus medicinæ cum Esculapio, *ibid.*, 129. — Divinator et medicus, *ibid.*, 207. — Apollo filius Latonæ Admeti regis armenta cum Hercule pavit, *ibid.*, 571. — Alter ab illo qui redderat oracula, *ibid.*, 571. — Apollonius Thyaneus. S. Aug., XXXIII, 383, 514. — Multo nā or quam Jupiter, *ibid.*, 535. — Apollonium Thyaneum conferre Christo vel etiam præferre quidam conati sunt, *ibid.*, 535. — Apotheosis, pompa sollemnis. Tertull., I, 451. — Ejus origo. Lactant., VI, 132 et seq. — De ejus ritibus quinam auctores consulendi, *ibid.*, 193. — Aqua. Aquam religionem medicari existimabant ethnici. Tertull., I, 1205. — Eorum aquæ viduæ, *ibid.*, 1204. — Eis incubat diabolus in rivis, in fontibus.... res Dei emulans, *ibid.*, 1205. — Villas, domos, totasque urbes aspergine circumlatæ aquæ expiabant ethnici, *ibid.*, 1204 et seq. — In ludis Apollinaribus et Eleusiniis aqua se tingebant in regenerationem et impunitatem suorum perjuriorum, *ibid.*, 1205. — Aquæ cultus apud Ægyptios. Firmicus Maternus, XII, 984. — AQUILA, unde Jovi dicata. Lactant., VI, 185. — De ejus cultu apud Ægyptios, *ibid.*, 787. — AQUILICUM Jovi immolatum. Tertull., I, 487. — ARABUM dii, qui. Tertull., I, 418. — Arabes lapidem pro deo coluerunt. Lactant., VII, 494. — ARÆ deorum. Tertull., I, 347. — Tituli eorum quibus dedicantur aris inscripti, *ibid.*, Aris inhalantes, qui, *ibid.*, 413. — Inter ipsas aras gentilium lenocinia tractantur, *ibid.*, 363. — ARBORES circa deorum templa plantata. Tertull., I, 315. — ARGENTINUS deus, dei Esculani filius. S. Aug., XLI, 105. — ARGUS deus. Tertull., 606. — ARGUS filius Apis rex Argivorum. S. Aug., XLI, 564. — ARGUS post obitum ut deus haberi cepit, *ibid.*, 564. — ARIADNA inter sidera delineata. Tertull., II, 142. — ARIADNÆ sertum ex auro et indicis gemmis, *ibid.*, 83. — ARCTENENTES Diana et Apollo. Arnob., V, 760. — ARCTENENS Delius. Arnob., V, 1042. — ARSINOAS. Arnob., V, 1055. — ARUSPICES Tertull., I, 495. — Aruspices et deorum et mortuorum, *ibid.*, 547. — Aruspices de Cæsarem morte consulti, *ibid.*, 459. — Comparantur magis et ariolis, *ibid.*, 495, 642. — ASINOS adorabant ethnici cum Epona et Iside. Tertull., I, 577. — ASSYRIORUM regimen dii ipsorum non sunt tutati. Tert., I, 608. — ASTAROTH et Astarte nomen Junonis. S. Aug., XXXIV, 797. — Astarte seu Atagartis Syria dea. Tertull., I, 418. — ASTROLOGI. Astrologorum artes, sicuti Aruspicum et Augurum ab angelis desertoribus proditiæ et a Deo interdictæ. Tertull., I, 459. — Astrologi notan-

tur, *ibid.*, 268; II, 671. — Cons. Itant demones de futura Cæsarem morte. Tertull., 459.

ASTRONOMI. Astronomus Volaticam speciat. Tertull., II, 1030.

ATABYRIUS Jupiter. Lactant., VI, 248.

ATHENÆ. Atheniensium deus Numentinus. Tertull., I, 1596. — Athenas Minerva a Xerxe non defendit, *ibid.*, 607.

ATHUS filius cœli et terræ et Saturni pater. Tertull., I, 601.

ATLANTEA progenies. Arnob., V, 965.

ATLANTICA Neptuni. Arnob., V, 727.

ATLAS astrologus, rex Mauritanie. S. Aug., XLI, 599. — Quare cœlum portare fingitur, *ibid.*, XLI, 565. — Atlas mons cultus quasi deus ab accolis. Lactant., VII, 404.

ATTALAS rex e Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus est. Arnob., V, 1235, 1284.

ATTICA idololatia, quæ. Tertull., 255. — Attica mysticia. Tertull., I, 474.

ATYS vel ATTIS deus ex Pessinunte in scena representatus. Tertull., I, 576. — Attis sol. Arnob., V, 1151. — De eo fabula, *ibid.*, 1095. — Ejus nativitas, *ibid.* — Atys speciosus, *ibid.*, 1063, 1093. — Amatus a matre deum, *ibid.*, 1093. — Abcissus, *ibid.*, 771. — Viribus orbatus, *ibid.*, 1093, 1154. — Atys quinam fuerit. Lactant., VI, 215. — De ejus cum Cybele et Sangaride nymphæ amoribus, *ibid.* — Atys formosus adolescens abscissus. S. Aug., XLI, 185. — Atys fabula, *ibid.*, 215.

AUGURES, eorum origo. Lactant., VI, 613. — S. Isidor., LXXXII, 512.

AUGURIA irridet Cicero. — S. Aug., XLI, 156. — Auguria et Auspicia Romanorum. Marcus Minucius Felix III, 253. — Quam vana, *ibid.*, 320. — Auguria vitia. S. Cyprian., IV, 325. — Auguria in pretio apud ethiopes. Lactant., VI, 287. — Eorum repertor, *ibid.*, VI, 288.

AULEA mala ab Hesperibus sumpta. Arnob., V, 1122. — AUSPICIA vincendi. S. Cyprian., IV, 33. — S. Isid., LXXXII, 512.

B

BAAL, nomen Jovis. S. Aug., XXXIV, 797.

BABYLONI ignes. S. Cyprian., IV, 120.

BACCHANALIA sacra inmania. Arnob., V, 1118. — Bacchanalia Libero patre instituta. S. Aug., XLI, 571. — A senatu in urbe Roma prohibita, *ibid.* — Tertull., I, 304, 306.

BACCHANTES seu BACCÆ unde appellatæ. Lactant., VI, 163.

BACCHUS et Apollo idem cum Sole. Arnob., V, 985. — Bacchus *Διονύσιος* dictus apud Arabes. Lactant., VII, 494. — Qua forma ab iis colebatur, *ibid.* — Cultus aliquando sub figura columnæ, *ibid.*, 498. — Quibus fœtus divinos honores sit adeptus, *ibid.*, 164. — Ejus amores, *ibid.* — Indicus dictus, *ibid.* — Ipsius in expeditione Indica comitatus, *ibid.*, 164, 993. — Vini inventio non ipsi tribuenda, *ibid.*, 213, 527. — A quo sacra ejus in Græciam inducta, *ibid.*, 217. — Orphica et Orgia cur dicta, *ibid.* — De iis auctores quinam consulendi, *ibid.* — Bacchi orgia olim exterminata. Tertull., I, 304, 306. — Bacchanium furia in quibus nec mortuis parcebant Christianis. Tertull., I, 461.

BAUBO Cererem hospitio recepit eamque pudendis sedatis exhilarat. Arnob., V, 1135, 1134, 1135, 1150.

BELENUS, deus Noricorum. Tertull., I, 419, 596.

BELLEROPHONTIS fabula. S. Aug., XLI, 570.

BELLONA. Arnob., V, 751. — dea bellorum, *ibid.*, 972. — Conjux Martis. S. Aug., XLI, 191. — Tempium Bellonæ constitutum Romæ, *ibid.*, 108. — Sarrorum illius celebrandum ritus. Lact., VI, 234. — Bellonæ sacerdotes consecrabantur sanguine. Tertull., I, 521. — Illius deæ initiatorum tenebrica vestis et tellicum super caput vellus, II, 1045.

BELOS. Ejus sacra Edessæ quam antiqua. Lactant., VI, 229. — Troano bello antiquior, *ibid.*, 250. — Saturno cœvus quinam fuerit, *ibid.*

BERECINTIA. Arnob., 1107.

BÆTIA habebat Trophonii oraculum. Tertull., II, 730, 1039.

BORTULI lapides apud Phœnices. Lactant., VII, 195. — Ipsi templum exstructum in Oriente, *ibid.*, VII, 169.

BONA dea eadem quæ Fatua Fauna. Tertull., I, 36. — Lactant., VI, 245.

BOS Ægyptiorum deus Apis. Tertull., I, 129; S. Aug., XLI, 564. — Ejus sacerdotes continentiam servabant. Tertull., II, 928.

BROMIUS idem ac Liber.

BUBONA, dea bonum curam gerens. S. Aug., XLI, 40.

BUSTIS et ejus bustuaria altaria. Tertull., II, 1041. — Bustis. S. Aug., XLII, 601. — Tyrannus filius Neptuni ex matre Libya, *id.*, XLI, 570. — Diis suis suos hospites immolabat, *ibid.*, 570.

BRIVUS Æon Valentini. Tertull., II, 68, 551, 666.

C

CAMBI dii, ubi culti. Lactant., VI, 194.
CACA dea a Romanis culta. Lactant., VI, 226.
CACABULUS Saturni. Tertull., I, 344.
CADCUS Mercurii. Tertull., I, 576.
CÆCULUS deus. Tertull., I, 606.
CÆSARES deos dicebant Romani et deridebant. Tert., I, 563. — Cæsari arm, templa, sacerdotes, pulvinar juxta deos posita, *ibid.*, 247. — Cæsarium facta cur a Christianis non culta, *ibid.*, 452.
CALVA dea Venus. Lactant., VI, 325.
CAMELLAM Diana doluit. S. Aug., XLI, 86.
CAMENA canere docet. S. Aug., XLI, 122.
CANDELIPERA dea. Tert., I, 600.
CANTHERUS adorabant gentiles. Tertull., 563.
CAPER immolatur Libero. Arnob., V, 1244.
CAPITOLIUM omnium dæmonum seu deorum curia et templum. Tert., I, 646. — Qui dii e Capitolio rejecti. Tert., I, 573. — Capitolum templum, nisi solito tributo ingredi non licebat, *ibid.*, 545, 574. — In calamitatibus Caelum ad Capitolium implorabant Romani, *ibid.*, 487.
CARDEA dea. Tert., I, 643; II, 97. — Cardea dea prælecta cardini osti. S. Aug., XLI, 119.
CARMENTES quæ fata nescientibus cadunt. S. Aug., XLI, 122.
CASINIENSIS deus Delventius. Tert., I, 420.
CASTOR et POLLUX. Castor, Jovis filius. Tert., II, 578. Castori et Polluci equi a Mercurio distributi, *id.*, I, 341. — Castor et Pollux quare Tyndaridæ appellati. Lactant., V, 150. — Alienarum sponsarum raptores, *ibid.*, 161. — Poetarum de illis commentum, *ibid.*, 162. — Variæ eorum apparitiones, *ibid.*, 289. — Castor et Pollux in deos relati. S. Aug., XLI, 151.
CASTORES dii. Tertull., I, 606; Arnob., V, 761, 924. — Eorum tria genera, *ibid.*, 1051. — Castorum deorum phantasmata. Tert., I, 409. — Castorum honori ova ascribunt, *id.*, II, 659.
CATABOLICI spiritus. Tertull., II, 698.
CATIUS deus catos, id est acutos facit. S. Augustin., XLI, 123.
CECROPI. Arnob., V, 1132.
CEPHEUS inter sidera delineatus ab Arato. Tertull., II, 142.
CERBERUS. Cerberi fabula. Arnob., V, 1142. — S. Aug., XLI, 570.
CERES in Trinastris finibus nata. Arnob., V, 700. — Ceres frugum inventrix collitur. Tert., I, 334; Arnob., V, 764, 912; S. Isid., LXXXII, 320. — Ceres mammosa. Arnob., V, 950, 1213. — Fruges demonstravit, non instituit. Tert., I, 334. — Cereris currus ab anguibz ferebatur, *ibid.*, 341. — Cereris vestes tenebrosæ placent, *id.*, II, 1045. — Cereris sacra. Arnob., V, 909; S. Aug., XLI, 185, 210. — Cereris initiatorum cultus omnis candidatus, vittæ et galeri privilegium. Tertull., II, 1045. — Cereris sacerdotes, viris consentientibus, amica separatione viduantur. Tert., II, 953. — Femina Cereris Africanæ, sponte abdicato matrimonio adnescunt, *id.*, II, 948. — Cereales ludii, *id.*, I, 638. — Ceres Jasonem deperit. Arnob., V, 1059. — Cere rem Matrem Magnam seu Terram et Junonem esse perhibent. S. Aug., XLI, 207. — Ceres cum Libero seminibus præponitur, *ibid.*, 207. — Ceres Mithesia. Lact., VI, 291.
CHAOS quid sit. Lactant., VI, 131. — An ab eo cuncta prodierunt, *id.*, VI, 152. — Error veterum de ejus æternitate, *ibid.*, 297.
CHARIS Æon Valentini. Tert., II, 551.
CHARITES deæ. Tertull., II, 85.
CHIRON Æsculapium medicinam docet. Lact., VI, 100.
CHLORIS Zephyro nupta. Lactant., VI, 219.
CHRYSES Junonis sacerdos. Arnob., V, 1209.
CINERIA Sibylla. Lactant., VI, 112.
CIRCEA dea. Arnob., V, 972, 979, 1186.
CIRCE Solis filia. Arnob., V, 1029. — Circe maga famosissima. S. Aug., XLI, 575. — Socios mutavit Ulyssis, *ibid.*, 575.
CLOACINA dea. Tertull., II, 266. — Lactant., VI, 220. — S. Aug., XXXIII, 84. — Unde sic dicta. Lactant., VI, 220; S. Aug., XLI, 118. — Cloacinam Tattius dedicavit deam, *id.*, XLI, 190. — Cloacina nomen Veneri tributum, *ibid.*, 118.
COCYTUS fluvius. Arnob., V, 851.

COELESTIS dea Afrorum. Tertull., I, 419, 596. — Illi bestiæ applicatæ, *ibid.*, 341. — Coelestis dea apud Afros et Carthaginienses maximo in honore habita. S. Aug., XXXVI, 752; XXXVII, 1270; XXXVIII, 624; XLI, 75. — Coelestis dea pluviarum Pollicitatrix. Tert., I, 413. — Sacra deæ celestis turpia. S. Aug., XLI, 73.
CÆLUM patrem Saturni fabulantur. S. Aug., XLI, 209. — Cælum esse Jovem innumerabiliter affirmant, *id.*, 210.
COLLATINA dea colibus præfecta. S. Aug., XLI, 118.
COLOPHONIS scaturigo dæmoniaca lymphaticos efficit. Tert., II, 734.
CONCORDIA dea. S. Aug., XLI, 103, 132. — V: re Concordia ut dea habita a Romanis, *ibid.*, 105. — Concordiæ sedes facta in loco seditionum e cælum, *ibid.*, 103, 106.
CONSENTES dii. Arnob., V, 975, 996; Lactant., VI, 199. — Consentes dii in consilium Jovis adhibiti. S. Aug., XLI, 150.
CONSEVIUS deus. Tert., I 690. — Illius officium, *ibid.*, CONSUALIA festa. Tertull., I, 637.
CONSUS deus. Tert., I, 600. — Consilii deus. Tertull., I, 637; S. Cyprian., IV, 310; Arnob., V, 967; S. Aug., XLI, 122. — Idem ac Neptunus equestris. Tert., I, 637, 640; Lactant., VI, 712; S. Aug., XLI, 61. — A Romulo inventus. Tert., II, 266. — Huic circenses ludii consecrati. Lactant., VI, 712. — Consil arx in circo. Tert., I, 637. — Consualia, ludii circenses unde sic dicti. S. Aug., XLI, 61. — Ejus ara in circo defossa est ad primas metas sub terra. Tert., I, 637, 640.
CORYBANTES. Lactant., VI, 187. — In cultu Corybantum fœdi ritus adhibiti. Firmic. Matern., XII, 1006.
CORYBANTIA mra. Tert., I, 426. — Corybantia sacra. Arnob., V, 1120.
CROCODILUS ab Ægyptiis colitur. Tert., II, 502.
CULTUS dæmonum. Commodian. Afer v, 205.
CUMÆA seu CUMANA sibylla. Lactant., VI, 145. — Multa de Christo cecinit. S. Aug., XLI, 580. — Cumæa vates aliquid de unico Salvatore in spiritu forte audiit, *id.*, XXXIII, 1073. — Cumæum carmen, *id.*, xxxiii, 393; XXXV, 2089. — Cumææ sibyllæ tribuuntur carmina, nomine Erythrææ vulgata, *id.*, XLI, 580.
CUNINA dea quæ cunas infantum administrat. S. Aug., LVI, 118, 122.
CUPIDO. Dei istius origo. Lactant., VI, 207; S. Isidor., LXXXII, 322. — Triumphum Cupidini poetæ quidam scripserint. Lactant., VI, 896.
CYBELÆ dea, in theatris representata. Tert., I, 570. — Suspirat Allydem, pastorem fastidiosum, *ibid.*, 553. — Romam migravit, *ibid.*, 424 et seqq. — Nescivit Aurelii imperatoris mortem, *ibid.*, 425. — Cybelæ bestiæ applicatæ, *ibid.*, 341. — Ei proprium sanguinem libabat archigallus, *ibid.*, 425.
CYBELÆ sacra ejus a gallis sacerdotibus celebrata. Lactant., VI, 206. — Varia ejus nomina, *ibid.*, 235. — Sacrorum ejus celebrandorum ritus, *ibid.*, 234. — Antistes ejus Melissæ nuncupatæ, *ibid.*, 248. — Dea montium cur vocata. Lact., VII, 404. — Item Πυλὴν seu Σκυλὴν dicta, *ibid.*. — Eadem lapis sacer nomine Agdus in finibus Phrygiæ, *ibid.*, 496. Domina proprie dicta, *ibid.*, 572.
CYNOGIUS, filius Floræ. S. Aug., XLI, 157 591.
CYNOCEPHALUS, unum ex numinibus Romanorum. S. Aug., XLI, 59. — Cynocephalus ex Ægypto Romanus venit, *ibid.*, 87.
CYTHÆRA Venus. Arnob., V, 1046. — Cupidinum mater, *ibid.*, 973. — Ejus simulacra. Arnob., V, 1191.

D

DÆDALUS. Dædali fabula. S. Aug., XXXII, 894; XLI, 570.
DÆMONES nomine deorum quidam appellarunt. S. Aug., XLI, 258. — S. Isid., LXXXII, 515. — Dæmon quomodo ab homine factus deus. S. Aug., XLI, 252. — Dæmonia non simpliciter dii, sed dii gentium dicuntur, *id.*, XXXVII, 1757. — Dæmonia alia majora, alia contempnibilia, *ibid.*, XXXVII, 1575. — Dæmones a diis quidam distinxerunt, *id.*, XLI, 257.
DANAE. Arnob., V, 1147, 1265. — An aureo imbze sit delusa. Lactant., VI, 170. — Danaes concubitus per imbrem aureum appetivisse Jovem quid significet. S. Aug., XLI, 571, 572.
DAPHNE. Arnob., V, 1055.
DÆM. Commodianus Afer, V, 212. — Dæm mites. Arnob., V, 1208. — Parturiunt, *ibid.*, 948, 949, 950, 962.
DECIMA (dea). Tert., II, 715.
DELPHINOS Neptuno vovebant. Tert., I, 639.
DELVENTIUS deus Casiniensium. Tert., I, 420.
DEMOPHILE sibylla. Lactant., VI, 143.
DEUCALION et Pyrrha. Arnob., V, 1039.

Δευόαρις, nomen Bacchi apud Arabes. Lactant., VII, 494.

DIANA dea Scytharum. Tert., II, 136, 953. — Diana virgo figuratur, *id.*, I, 571; flagellata, *id.*, 538. — Diana, Ceres, Luna, capita unius Dei. Arnob., V, 986. — Diana semitictis femoribus, *ibid.*, 1214. — Silvarum agitatrix. *ibid.*, 11043. — Venatrix. *ibid.*, 1149. — Ejus delubrum, *ibid.*, 1174. — Dianæ tres, *ibid.*, 1031. — Diana Taurica. S. Cyprian., IV, 226. — Dianæ virginitas quam suspecta. Lactant., VI, 209. — Sacrificia humana ipsi oblata apud tauros, *ibid.*, 230. — Thoonthea cur dicta, *ibid.*, 229. — Erat inter nautarum numina, *ibid.*, VI, 237. — Trivia unde appellata, *ibid.*, VI, 551. — Nemorensis dicta et montivaga, *id.*, VII, 493. — Tauricæ simulacrum Dianæ ab Oreste sublatum ubi jaceret, *ibid.*, 498. — Diana germana Apollinis, et Luna et viarum præses habetur. S. Aug. XLI, 207. — Quare virgo dicatur, *ibid.*, 207. — Dianam virtutem interpretantur pagani, *id.*, XXXIV, 1059.

Dica seu justitia, paganorum dea. Lactant. VI, 392. Eadem quæ Astræa, Themis, *ibid.*

Dixerunt deus. Tertul., I, 600; Arnob., V, 924, 1087. — Ejus officium, Tert., I, 600. — Cererem matrem stuprat. Arnob., V, 1122. — Dispipter Jovis cognomen. Lactant., VI, 190.

Dii. Deorum mater Idea. S. Cyprian., IV, 226. — Dii alii naturales, alii ab hominibus instituti. S. Aug., XLI, 183. — A Saturno originem trahunt. Tert., I, 329, 601. — A Jove, Junone et Minerva juxta Varronem, *ibid.* — Quomodo fabula circa deos invaluerint. Marcus Minutius Felix, III, 506. — Ipsa exstans est in multa deorum numina huido vesana. S. Aug., XLI, 211. — Deos gentium quædam Dei unius magni membra dicere, sacrilegæ facilius, *id.*, XXXIII, 83. — Error in faciendis diis, *id.*, XLI, 250. — Deos ex igne esse Heracitus, ex numeris Pythagoras, ex atomis Epicurus credunt, *id.*, 181. — Ex aere Anaximenes, XLI, 236. — Ab uno Deo factos censet Plato, *id.*, XLI, 775. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus Trismegistus dicit, *id.*, XLI, 247. — Deorum mythicum genus a poetis confictum exploditur. Tert., I, 395 *et seqq.*, 468 *et seqq.* — Dixerunt deos esse heros mortuos. Tert., I, 594. — Homines dii facti aut propter virtutem et præclara quædam facinora. Tert., 334. — Aut propter beneficia hominibus collata, *ibid.* — Aut res inventas, *id.*, I, 606. — Quomodo homines cum fuerint, dii sint nominati. Lact., VI, 192. — Ex hominibus qui facti. Arnob., V, 922. — Deos fieri ab hominibus dicitur cum spiritus invisibiles simulacris per artem quædam copulantur. S. Aug., XLI, 247, 250, 251. — incredulitas causa hujus erroris, *id.*, XLI, 250. — Facilius homo desinit esse homo quam ut dii esse possint quos fecit homo, *id.*, XLI, 250. — Tempora Romæ posteriora etiamsi mortuos homines deos non instituerunt, institutos tamen ut deos colere non destiterant, *id.*, XLI, 581. — Pro arbitrio hominum facti dii. Tert., I, 344, 347, 596. — Non sine senatus consulto, *id.*, 290, 304, *et seqq.*, 344, 575, 575. — Nec sine Caesaris voluntate, *id.*, I, 429. — Ex eadem materia et dii et vasa domestica fingi solebant, *id.*, I, 539. — Ex vilissima materia facti sunt. Arnob., V, 1193, 1196; et lapidibus. Arnob., V, 1190, 1191, 1192. — Quomodo dii crediti sint. Lactant., VI, 156. — De diis auctores consulendi, *id.*, VI, 177. — Illorum colendorum initium, *id.*, VI, 217. — Homines divinos quomodo adepti sint, *id.*, VII, 111. — Deorum simulacra quo tempore constituta. S. Aug., XLI, 581. — Ad quid excogitata, *id.*, XLI, 198. — Deos existere probari non potest vel objectis quibusdam signis, miraculis, oraculis. Tert., I, 393 *et seqq.*, 408 *et seqq.* — De diis deabusque. Commodianus Aler, V, 212.

De diis philosophorum sententia. Lact., VI, 120. — Philosophi diversa de deorum natura sentiebant. S. Aug., XXXIV, 125. — Deorum duplex genus finxit Xenocrates. et triplex aliud Dionysius, Arcesilaus et Varro. Tert., I, 587, *et seqq.* — Physicum scilicet, mythicum et gentile seu plebeium, *ibid.* — Refelluntur, *ibid.* — Physici detraxerunt deos. Tert., I, 502. — Quia eos mundi elementa esse dixerant, *id.*, I, 589. — Dii ex corruptibili materia secundum Platonem. Arnob., V, 863. — Mortales et solubiles, *ibid.*, 1163, 1164. — Dii animalia secundum Platonem. S. Aug., XLI, 241. — Plato deos masculos caelo, feminas terræ tribuit, postea confundit, *id.*, XLI, 87. — Auctore Platone dii in celestibus corporibus sunt inclusi, *id.*, XLI, 794. — Magnum beneficium est diis a summo Deo factis immortalia habere corpora, *ibid.*, XLI. — Diis promisit Deus, æternam in corporibus celestibus permutationem, *id.*, XLI, 794. — Deos tandem esse bonos opinatus est Plato, *id.*, XLI, 126, 237. — Item alii, *ibid.*, 217, 255. — Deos bonos sanctos angelos forte vocarunt

Platonici, *id.*, XLI, 273, 276. — Deos plures colendos censuerunt Platonici, *id.*, XLI, 277. — Quare deos tantum malos, seu demones ludorum scenarum voluptate privavit Plato, *ibid.*, XLI, 259. — Contrariarum studiorum certamina, partes esse demonum, non deorum, voluit Stoici, *id.*, XLI, 262. — Opiniones Varronis de diis ambigæ, *id.*, XLI, 208. — Popularem de diis persuasionem reprobat, *id.*, XLI, 157. — Deos ad coelos, deas ad terram referre frustra conatur Varro, *id.*, XLI, 218. — Diis litigia vel judicia aliena esse voluit Varro, *id.*, XLI, 567. — Deos superiores perturbationibus subieci Porphyrius. S. Aug., XLI, 304, 305. — Et subjectos per Theurgicam asserit, *id.*, XLI, 288. — A perturbationum labe eos discrevit Apuleius, *id.*, 304. — Discreverunt Stoici, *id.*, XLI, 262, 263. — Quare, *id.*, XLI, 304. — Deos carminibus ligari posse dicebat Porphyrius, *id.*, XLI, 304, 305. — Ingenia acutissima angustias palantur in fabulis deorum interpretandis, *id.*, XLI, 209. — Vana quæ de diis prædicantur senserunt intelligentiores gravioresque Romani, *id.*, XLI, 136. — Hominis est quod ad naturam deorum spectat opinari, Dei scire, *id.*, XLI, 208. — Deos aliquando homines fuisse Evhemerus conscripsit, *id.*, XLI, 284. — Maro et Tullius petarunt, *id.*, XXXIII, 84. — Cicero confitetur, *id.*, XXXIV, 1058. — Leo sacerdos Ægyptius declarat et Alexandro patefecit, *id.*, XXXIV, 1056, 1057; XLI, 229. — Ex hoc credibilis, *id.*, XLI, 208, 217, 253, 254.

Homines fuisse tales deos testantur historia atque monumenta. Tert., I, 528. — Flores ex eis regnasse certum est, *id.*, I, 428. — Deorum gentile seu plebeium exploditur. Tert., I, 595 *et seqq.* — Eorum figura corporea, humana, caprina, bovina, alitum aliorumque animalium, *id.*, I, 574, 574 *et seqq.*, 577. — Meri homines fuerunt. Tert., I, 528. — S. Aug., XXXVIII, 1349. — Certi certas habent tutelas, licentias, potestates. Arnob., V, 912. — Dii tutelares, *id.*, V, 970. — Præsides artium, *id.*, V, 966 *et seqq.* — Nati, *id.*, V, 754, 922. — Ex utroque sexu, *id.*, V, 944, 1206. — Natalitios habent dies, *id.*, V, 1270, 1271. — In simulacris habitant. Arnob., V, 1201. — Templis inclusi, *id.*, V, 1201. — Cenant et potant in cœli palatiis, *id.*, V, 1068. — Constatum ad Æthiopes esse, *id.*, V, 1170. — Opparis carnis afficiuntur, Arnob., V, 1251, 1252. — Aversionibus stomachorum laborant, *id.*, V, 1251, 1252. — Mimis gaudent, *id.*, V, 1255, 1256. — Obdormiscunt, *id.*, V, 1262. — Bella gerunt inter se, *id.*, V, 1068. — Lactant., VI, 123. — Gratiam suam habent venalem, *id.*, V, 1231. — Vendunt suas injurias, *id.*, V, 1226. — Accusant et diluunt crimina. Arnob., V, 963. — Eorum officia diversa, *id.*, V, 964, 968. — Rem rusticam tractant, *id.*, V, 968. — Omnes dii pro omnibus deorum templis. Lactant., VII, 708, 792. — Dii an sint quasi virtutes, vel membra, vel partes Jovis. S. Aug., XLI, 125. — Quidquid ad mundum partesque ejus physiologi retulerunt, ad Deum verum referri debet. S. Aug., XLI, 219. — Qui opera hominum deos putant, altius demersi sunt quam qui opera Dei, *id.*, XXXIV, 70. — Dii omnes ex una substantia secundum paganos, quamvis diversa officia, opera et potestates habeant. S. Aug., XLII, 576. — Natura sua non immortales sed voluntate Dei immortalis, *id.*, XLI, 794. — Dii a summo facti immortalia habent corpora, *id.*, XLI, 588, 590. — Diis pro anima est dæmon, pro corpore simulacrum, *id.*, XLI, 254. — Dii spiritus immundi. S. Aug., XLI, 221. — Dii gentium ex quo nominari ceperint in Scriptura, *id.*, XXXIV, 572. — Mortui aliquot vana superstitione Græcorum in deorum numerum relati, *id.*, XLI, 565. — Temporibus Cæsarium nemo recerebatur in deos errando, sed adulando, *id.*, XLI, 581. — Dii ab hominibus differunt, loco, æternitate, beatitudine, *id.*, XLI, 266. — Deorum distinctio secundum Labonem, *id.*, XLI, 103. — Dii quidam cœlibes, quidam juncti matrimonio, XLI, 191. — Dii certi atque incerti, *id.*, XLI, 87.

Deorum tria genera, *id.*, XLI, 153. — Ordines tres, *id.*, XLI, 58. — Dii selecti, *id.*, XLI, 130, 193, 191. — De deorum selectione nulla ratio est, *id.*, XLI, 193. — Ibi selecti unde sic appellati, *id.*, XLI, 196. — Deos selectos hunc esse mundum voluit, *id.*, XLI, 207. — Deos et bonos esse et malos quidam opinati sunt, *id.*, XLI, 255. — Deos omnes bonos beatosque credi voluit Apuleius, *id.*, XLI, 265. — Multa prætermiserunt pagani quibus divinos honores tribuere potuissent, *id.*, XLI, 197. — Dii paganorum dii mortui, XLIII, 65. — Pani hordeaceo comparati, *id.*, XLIII, 802. — Dii aurei et dii lignei ad pretium dispares, *id.*, XXXVIII, 624. — Deorum falsorum templa, idola, lecti in usus communes vel in honorem Dei veri converti, *id.*, XXXIII, 185. — Frustra in templis salubres interpretationes recitari eorum quæ antiquitus de deorum vita et moribus scripta sunt. S. Aug., XXXIII, 515. — Deorum varia nomina, *id.*, XXXIII, 84. — De Saturno et Jove quid nugari sint pagani, *id.*, XXXIV, 1056. — Dii parasiti Jovis, *id.*, XLI.

184. — Dii Manes, *id.*, XLI, 233. — Per solam religionem christianam deorum fallacia manifestari potuit. S. Aug., XLI, 231. — Dii pagavorum non comparandi martyribus, *id.*, XXXVIII, 1250.

Dii innumeri. Tert., I, 912. — Unde tot deos sibi fecerit, *id.*, I, 133. — Multi esse non possunt. Lact., VII, 110. — De deorum nominibus. Firmic. Matern., XII, 1020. — Deos multos humanis conciliandos esse pagani crediderunt. S. Aug., XLI, 645. — Multitudinem qua ratione Varro invenerit, *id.*, XLI, 189. — Dii non tot flagendi quot sunt in mundi opera veri Dei, *id.*, XLI, 219. — Deum unum aliquando res plures faciunt pagani, aliquando rem unam plures deos, *ibid.*, 207. — Deorum multitudinem colebant Manichæi, *id.*, XLII, 142, 307, 308, 321. — Deorum deorumque turba immensa non requiritur cum virtus adest et felicitas, *id.*, XLI, 128, 129, 150.

Deorum et demonum una nominis qualitas. Tert., I, 413. — Iidem sunt demones. Lact., VI, 554. — Fallacissimi demones. S. Aug., XLI, 111. — Qui sibi effingebant deos a demonibus possidebantur, *id.*, XLI, 231. — Dii rariis nominibus demonum nuncupati sunt, *id.*, XLI, 255. — Deos a demonibus diligenter discernit Apuleius, *id.*, XLI, 239. — Deos libentius demonibus misceri quam hominibus, absurdum est asserere, *id.*, XLI, 315. — Deos demonibus indigere nuntis et interpretibus absurdum est, *id.*, XLI, 215. — Negotium suum agunt demones ut pro diis habeantur et colantur, *id.*, XLI, 42.

De cultu deorum erravit antiquitas. Tert., I, 506. — Tot et tanti ab omnibus coli non poterant, *id.*, I, 573. — Illorum religio inanis. Lact., VI, 617. — Cultus cæcitas, *id.*, VI, 625. — Cultus insanus. Marc. Minuc. Felix, III, 294, 312. — Deorum cultus institutum demonum. S. Aug., XLI, 179, 187. — Deorum multorum cultus fornicatio. S. Aug., XXXIV, 70; XLI, 505. — Varie se habuit, *id.*, XXXIII, 375, 375. — Mala omnia advenit, Lact., VI, 575. — Deos colere nefarium quare, *id.*, XLI, 217. — Deos ex eo quod facti sint non esse colendos ostenditur, *id.*, XLI, 251. — Gentiles minus deos timebant quam imperatores. Tert., I, 437. — Coronæ et sarta illis data. Arnob., V, 1262. — De sacris deorum et eorum mysteriis. Lact., V, 250. — Illis consecratis nomina immutantur, *id.*, VI, 236. — Simulacra eorum et insignia hominibus bajulantur, *id.*, VI, 241. — Eorum sacra in Italia quis instituerat, *id.*, VI, 242. — Mos eorum simulacra coronandi, *id.*, VI, 256. — Imaginum deorum fingendarum quæ ratio primo inventa sit, *id.*, VI, 258. — Forma et figura deorum ridicula. Marc. Minuc. Felix, III, 309. — Arnob., V, 1151-1153. — Dii boni quos vocant Platonici, nolunt se coli pro Deo. S. Aug., XLI, 281, 284. — Dii falsi alios coli secum non prohibent, *id.*, XXXIV, 1039. — Christianus non debet uti re aliqua in honorem deorum alienorum, licet animo contemnat, ne eos qui animam non vident, ad ea honoranda adducet, *id.*, XXXIII, 183. — Deorum colendorum scientiam contulit Romanis Varro vane gloriatur, *id.*, XLI, 122. — Deos malos creantis victimis et tristibus supplicationibus, bonos ludis ac iocundis obsequiis placari Labeo existimat, *id.*, XLI, 56, 237. — Deorum placatio per ludorum obscena magisnoxia hominibus quam foret eorum indignatio, *id.*, XLI, 76. — Dii quam malo animo ludos sœnitosis exhiberi iusserint. S. Aug., XLI, 75. — Dii inligne ab honestis coluntur qui per turpes placantur. — Ex prohibitione cultus deorum, clades humano generi indigi opinabantur pagani, *id.*, XLI, 29. — Contra id quod sapiebat, deorum cultum admisit Porphyrius, *id.*, XLI, 303, 304. — Diis bonis et malis sacrificandum dixit Porphyrius; Plato solis bonis, *id.*, XLI, 257.

Falsos esse deos ostenditur. Tert., I, 519 *et seq.* — Teste gentiliū conscientia, *id.*, I, 528. — Quia necque se ipsis, necque ab aliis divinitatem accipere potuerunt, *id.*, I, 533. — Publica demonum a Christianis adjuvatorum confessione, *id.*, I, 413 *et seq.*, 417. — Falsos esse rursus demonstratur ex corporea eorum figura, humana, caprina, bovina, leonina, alium, aliorumque animalium. Tert., I, 374, 574 *et seqq.*, 577. — Dii profani. S. Cyprian., IV, 253. — Deos non esse quos colit vulgus, *id.*, IV, 125. — Veri non desiderant sacrificia. Arnob., V, 1219. — Veri ab affectibus liberi, *id.*, V, 1163, 1222, 1223. — Veri non irascuntur, *id.*, V, 745, 1077, 1226. — Christianis sunt irati et inimici, *id.*, V, 745-748, 750-751. — Quod dii esse non possunt diversi sexus. Lact., VI, 201.

Patris nomine nemo deorum vocari potest. Lact., VI, 453, 458. — Diis se gentiles ut homines mentiantur utilis esse Varro dixit. S. Aug., XLI, 81. — Non multis opus est ad mundi regimen. Lact., VI, 122.

Non beneficia nisi tibi accipiant et salsas fruges. Arnob., V, 970. — De eorum beneficiis in homines collatis. Lact., VI, 209. — Donis pretiosis frustra excoluntur. Lact., VI, 270. — Non cultu deorum Romanum imperium crevit.

Marc. Minuc. Felix, III, 315. — Dii minime curarunt ne mala morum cultoribus suis acciderent. S. Aug., XLI, 49, 60, 74, 79. — Nulla unquam cultoribus suis præcepta prohibitis dederunt, *id.*, XLI, 49, 51. — Nulla unquam præcepta contra luxum et avaritiam dedere Romanis. S. Aug., XLI, 64, 69. — Deorum destructioni causam miseriarum suarum frustra imputant Romani, *id.*, XLI, 101. — Romanum imperium constitutum, auxisse, conservasse dii non possunt dici, quare, *id.*, XLI, 119, 155. — Nec Romano imperio pacem præstitisse, *id.*, XLI, 84, 85. — Dii frustra coluntur propter commoda huius temporalis vitæ, *id.*, XLI, 173, 174, 316. — Propter vitam æternam, *id.*, XLI, 175, 183, 187, 193, 256. — Hæc fateri pagani coguntur, *id.*, XLI, 29. — Et exemplis ostenditur, *id.*, XLI, 29. — Varietates rerum temporalium non ex favore aut indignatione deorum pendent, *id.*, XLI, 70. — Deos aut superfluo coli aut injustos esse inferitur, *id.*, XLI, 70. — Mala carnalia a suis cultoribus non averterunt, *id.*, XLI, 79. — Cultoribus suis decipiendo et fallendo nocuerunt, nedum eos adjuverunt, *id.*, XLI, 113. — Deorum nullum auxilium in regna in quibus coluntur, *id.*, XLI, 117. — Aut in urbes sibi commissas, *ibid.* — Absurdum est petere ab uno deo quod sub alterius tutela est, *id.*, XLI, 175, 176. — Deorum templa asyla male tuta confugientibus ad illa, *id.*, XLI, 15, 17, 18.

Deorum misera conditio. Arnob., V, 1112. — *Ærumnæ*. Lact., VI, 206. — Tristes exitus, fata et funera. Marc. Minuc. Felix, III, 299. — Eorum servitutes, vincula, prælia, vulnera. Tert., I, 551, 575. — Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant, illudebant, *id.*, I, 514. — Et quidem in templis eorum, *id.*, I, 563. — Dii injurias suas potius ulcisci quam adulationes remunerare debebant, *id.*, I, 431. — Romanos imperatores similes sibi fieri ridebant, *id.*, I, 517. — Deos clausos ne pereant tutela custodit. S. Cyprian., IV, 221. — Turpe est eos colere quos ipso defendas. S. Cyprian., IV, 221. — Corripiuntur moribus. Arnob., V, 961. — Fata incusant crudelia. Arnob., V, 1068, 1069. — Nesciunt imminenti, *id.*, V, 964. — Sitim sentiunt, *id.*, V, 1258. — Defendere se non possunt, *id.*, V, 741. — Servitute serviunt hominibus, *id.*, V, 1050, 1051. — Sordes aquis abluunt. Arnob., V, 1262. — Sua habebant velamenta et amula. Lact., VI, 270. — Iis ipsis a quibus violati erant nihil nocere potuerunt. Lact., VI, 273. — Deorum templa eversa et simulacra fracta Carthagine. S. Aug., XLI, 620. — Alexandria deos suos perdidit, *id.*, XXXVIII, 624.

Dii ne homines quidem prohi. Lact., VI, 216. — Illorum fœditatem designant litteræ et actus histronum. Tert., I, 558. — Eorum scelera et facta turpissima in caves, theatris, scena, comædiis et tragediis representata, *id.*, I, 553 *et seq.*, 558 *et seq.*, 573 *et seq.* — Deorum totum artificium est contumeliosum et impium, *id.*, I, 539. — Minus gaudet, Arnob., V, 1265, 1266. — Sponsas et uxores habent, *id.*, V, 1040. — Turpibus rebus indulgent, *id.*, V, 1265, 1266. — Eorum propudiosi cum viris et feminis concubitus, *id.*, V, 1068. — Amatores puerorum sunt. Arnob., V, 1058, 1059. — De flagitiis illorum qui colunt eos. Lact., VI, 575. — Quod boni et iusti esse non possunt. Lact., VI, 583. — De eorum crudelitate in Christianos, *id.*, VI, 584. — Merito a prophetis bestiarum nominati, *ibid.* — De illorum incitiis, furoribus, *id.*, VI, 611. — Narratio de deorum facinoribus. Firmic. Matern., XII, 1006. — Deorum discordia. S. Aug., XLI, 188. — Dii selecti nobilitate criminum, non dignitate virtutum, *id.*, XLI, 221. — Dii selecti magis ad injurias quam ad honores, *id.*, XLI, 197. — Dii selecti magis innotuere propter opprobria quam ceteri, *id.*, XLI, 217. — Deorum selectorum vix ullus qui non infametur, *id.*, XLI, 198. — Dii inde convincuntur obsceni quod ludæ obscenos sibi exhiberi iusserant, *id.*, XLI, 53. — Et hinc indigni honore divino videri debebant Romanis, *id.*, XLI, 57, 58. — Fabulosa crimina in deorum obsequium per ludos turpiter agebantur, *id.*, XLI, 582. — Deorum probra quæ etiam in theatris spectanda proponuntur, *id.*, XXXIII, 535. — Dii falsi malis moribus cultorum suorum delectantur, *id.*, XXXVIII, 1025. — Dii inde convincuntur falsi quod criminibus suis seu veris, seu falsis delectantur, *id.*, XLI, 78, 111. — Leges ad instituendos bonos aut corrigendos malos mores non expectandas a diis qui flagitia seminanda et augenda curarunt. S. Aug., XLI, 59, 74. — Deos ad fuisse cupiditatis implendis et non præfuisse refrenandis ostenditur, *id.*, XLI, 70. — Dii scelerum spectatores et fautores, *id.*, XLI, 92. — Auctores se vitæ scelestæ immundæque peccatorum, non ultiores, *id.*, XLI, 81. — Dii non probandi in eo quod crimina in quibusdam punirent, in aliis non ulciscerentur, *id.*, XLI, 82. — Dii velut divinam præbent auctoritatem ad perpetranda crimina dum ludos scelestos exigunt, *id.*, XLI, 111. — Deorum falsorum

imitatione nequissimos homines fieri peiores vel ex ipsis gentilibus evincitur, *id.*, XXXIII, 315. — Deorum exempla magis movent quam philosophorum præcepta, *id.*, XLI, 52, 53. — Deorum officia scurrilitati mimicæ magis quam divinæ consonant dignitati, *id.*, XLI, 187.

DIJ TOPICI. Deorum topicorum infinitus numerus. Tert., I, 615. — Nuptiis et liberis procreandis præesse fingebantur. Tert., I, 600. — Unicuique provinciæ ac civitati suus deus erat, *id.*, I, 418, 396. — Quam falso dicti provinciarum et civitatum custodes et tutelares, *id.*, 424 et seq., 607. — Nemini regna dederunt, *id.*, I, 435 et seq.; nec dare potuerunt, *ibid.*; nec regna, nec templa sua, nec scipsum tueri, *id.*, I, 438 et seq.; nec ulli salutem conferre, *ibid.* Passi sunt patriam suam everti, *id.*, I, 426. — Dij provinciales quinam. Lact., VI, 194, 195. — Montium dii quinam, *id.*, VII, 403 et seq., 493 et seq.

DII PUBLICI qui essent. Tert., I, 598. — Venales sub hasta et annotatione questoris, *id.*, I, 315 et seqq. — Deorum majestas quaestura facta, quomodo, *id.*, I, 346. — Diis lucretis aræ prostitute apud Romanos, *id.*, II, 253. — Diis peculiares et domestici, *id.*, I, 344. — Pro cuiusque arbitrio venditi, *id.*, 344, 347; et oppignorati, vel immutati, *ibid.* — Quo magis sancti et vetusti, eo magis tributarii, *id.*, I, 346. — Diis selecti et ejeti, *id.*, I, 344, 596; adoptati, *id.*, I, 596. — Mendicantes, *id.*, I, 194. — Quibus non sufficiebant Christiani, *ibid.* — Alii alios deos colebant, *id.*, I, 344. — Quo habitu et insignibus dii honorati, *id.*, I, 347, 360 et seqq., 517. — Ignominioso capite, *id.*, I, 360. — Deo patiens quis ab ethnicis dictus, *id.*, 415.

DII GENTILES ROMANI qui. Tert., I, 597. — Exploduntur, *ibid.* — In certos, dubios et electos a Varrone perperam divisi, *ibid.* — In communes et proprios paulo melius dividi poterant, sed id refellitur, *ibid.* — Eorum dii peculiares, I, 419 et seqq., 606. — Peregrini, I, 423 et seqq. — Falsum est ad eorum cultum fundatum aut propagatum fuisse Romanorum imperium, *id.*, I, 422. — Patriam suam Romanis vastandam dederunt, *id.*, 424 et seqq. — Eos contempserunt Judæi, *id.*, I, 432. — Diis vernaculi Romanorum. S. Cyprian., IV, 226. — De diis Romanorum propriis. Lact., VI, 216. — Diis Romanorum. Marc. Minuc. Felix, III, 250. — Deos sine simulacro plus annos centum et septuaginta coluerunt Romani. S. Aug., XLI, 138. — Deos castius sine simulacris Romanos coluisse docuit Varro, *id.*, XLI, 198.

DII IGNOTI. Diis ignotis aræ prostitute apud Athenienses. Tert., II, 235; incertis apud Romanos, *ibid.* — Diis ignoti. Arnob., V, 929, 930. — Latini, *id.*, V, 1011, 1216. — Magni, *id.*, V, 754, 759. — Minores, *id.*, V, 815. — Consentes et complices Jovis coniliarii, *id.*, V, 994-995. — Lucrui, *id.*, V, 1018. — Conserentes, *id.*, V, 1116, 1117. — Syri. Arnob., V, 758-763. — Diis populares. Lact., VI, 134. — Diis majorum gentium. Lact., VI, 199.

Supra innumeros deos alium sublimiorem constituebant Tert., I, 352. — Deos fingere humana mediocritas novit facilius quam Deum verum sectari, *id.*, II, 266.

DIOMEDES, deus factus a Græcis. S. Aug., XLI, 573, 576. — Diomedes volucres Græcigenis blandiuntur, alienigenas persequuntur, *id.*, XLI, 576. — Diomedearum volucrum transformatio, *id.*, XLI, 576. — Diomedea insula, *id.*, XLI, 573.

DIONYSIA (Mysteria). Tert., I, 474. — A Liberio apud Græcos instituta, *id.*, I, 645.

DIONYSI, quinque. Arnob., V, 1051.

DIONYSIUS JUNIOR, illusor simulacrorum. Arnob., V, 1205. — Esculapium barba aurea amplissima spoliatur, *ibid.* Dis seu Pluto, deducens gladiatorum exsequias in cavea representatus. Tert., I, 576. — Dis idem quod Græce Πλούτων. Lact., VI, 900.

DISCORDIA dea. S. Aug., XLI, 105. — Bellum Troianum excitavit, *id.*, XLI, 105. — Discordiæ dea. Arnob., V, 972.

DISPATER, Pluto ita appellatur. Lact., VI, 190, 900. — S. Aug., XLI, 122, 207, 213, 218.

DIVI LAPIDES quinam dicti. Lact., VII, 495.

DIVINITAS, pro deo usurpata. Lact., VII, 268, 431, 828, 829.

DODONÆUS Jupiter. Arnob., V, 1209.

DOMIDUCA dea. Tert., I, 600.

DOMIDUCUS deus. S. Aug., XLI, 188.

DOMITIVUS deus. S. Aug., XLI, 188.

DUSARES, seu Diasares, Disares, deus Arabum. Tert., I, 419, 566.

DUSI, demones quidam, sic a Gallis nuncupati. S. Aug., XLI, 468.

E

EDEA, dea. Tert., I, 600.

EDUCA, sive Edulica dea. S. Aug., XII, 122, 140.

EDULIA dea. V. ELUDA.

EGERIA dea. Simulati Numæ cum ea congressus. Lact., VI, 243. — Unde dicta, *ibid.* — Egeria Nympha. Arnob., V, 1081.

ELAGABALUS, deus sub montis specie cultus. Lact., VII, 404. — Unde dictus, *ibid.* — Quale illius simulacrum, *ibid.*

ELEMENTA pro deo habet physica superstitio. Tert., II, 477.

ELEUSINA SACRA. Tert., II, 513, 539; S. Aug., XLI, 210. — Illa declarare nefas, *id.*, I, 509. — Eleusina Ceres conceptum. Arnob., V, 1174. — Eleusina sacra unde cognominata et quo ritu celebrata. Lact., V, 237. — Erythræa sibylla, *id.*, VI, 145.

ELUDA dea. Tertul., I, 600.

ELYSII campi. Tert., I, 520; II, 444.

ENDYMION amatus a Luna. Arnob., V, 1059.

EPONA dea. Tert., I, 565, 577.

EPULÆ deorum. Arnob., V, 1265.

EICHTRONIUS, Minervæ et Vulcani filius, portentum demonicum, imo diabolus ipse, non coluber. Tert., II, 21.

ERIGONA, falsa dea. Tert., I, 606. — Inter sidera delineata. Tert., II, 142.

EUDÆMONES. S. Aug., XLI, 256. Endæmones non possunt esse medii deos inter et homines, *id.*, XLI, 266.

EUPHORBUS, in Pythagoram mutatus. Tert., II, 684, 708, 796. — Euphorbi clypeus olim Delphis consecratus, *id.*, II, 698.

EUROPA. Arnob., V, 1263. — Stuprata a Jove, *id.*, V, 1126. — An sit raptata a Jove in taurum mutata. Lactant., VI, 170.

EVIUS (Bacchus). Arnob., V, 1142.

F

FABIUS, pullus Jovis. Arnob., V, 1058.

FABULÆ antiquitatis, circæ deos. Marc. Minuc. Felix, III, 297. — Fabulæ Jovis et Numæ. Arnob., V, 1081 et seqq.; 1084 et seqq.

FARMUS, deus. Tert., I, 600.

FATUA dea. Arnob., V, 751. — Fauni uxor bona dea appellata, *id.*, V, 759. 1116. — Virgine cæsa ob meri potum, *ibid.* — Fatua Fauna, quæ fuerit. Lactant., VI, 215. — Quare sic dicta, *ibid.*, et 909. — Ejus pudicitia, *id.*, VI, 215. — Eadem cum bona dea, *ibid.* — Vini amphora in sacris ejus posita, *id.*, VI, 246. — Nulli vero templum ejus ingredi licuit, *id.*, VI, 245, 415. — De ejus mysteriis, *ibid.*

FATUM, quid sit. Marc. Minuc. Felix, III, 530. S. Isidor. Hispal., I, XXXII, 323. — Tria fata. S. Cyprian., IV, 29. — Fata immutabilia. Arnob., V, 1231. — Fata omnia sunt, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum diis potentius, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum idem quod Parca. Lactant., VI, 168. — Huic dii omnes parent, *ibid.* — Fati vox varie usurpata, *id.*, VI, 336.

FAUNA dea, ubinam culta. Lact., VI, 218. — Cujus scutum fuerit, *ibid.* — Non est eadem cum Flora, *ibid.*

FAUNUS deus. Arnob., V, 750, 751, 1082. — S. Isidor. I, XXXII, 314, 323. — Quis fuerit. Lact., V, 194, 214. — Faunus, Picli filius. Tert., I, 599. — Secundus rex Latrentium. S. Aug., XLI, 573. — In deos relatus, *id.*, XLI, 273. — Quando vixerit. Lactant., VI, 194, 217. — Ubinam cultus, *id.*, VI, 194. — Ineptiarum religionum in Latio institutor, *id.*, VI, 244. — Fauni incubi. S. Aug., XLI, 468.

FEBRIS, quasi dea culta. Lact., VI, 222. — Quid sit juxta Galenum, *id.*, VI, 775. — Romanorum dea. S. Aug., XXXIII, 84; XXXVII, 1596; XLI, 59-88, 125. — Febri et Pallori fana fecerunt Romani, *id.*, XXXIV, 1035; XLI, 105.

FEBRUTIS dea. Arnob., V, 979.

FELÆS coluntur ab Ægyptiis. Lact., VI, 622. — Virtutem quomodo lugebantur, *id.*, VI, *ibid.*

FELICITAS, dea. S. Aug., XLI, 126. — Eadem primus Felicitati constituit Lucullus, *id.*, XLI, 129. — Felicitas, si dea est, ipsa una coli debuit, *id.*, XLI, 129, 131. — Erraverunt Romani qui tam sero Felicitatem ut deam coluerunt, *id.*, XLI, 129, 170. — Felicitas potior regno, *id.*, XLI, 120. — Felicitas non dea, sed munus Dei, *id.*, XLI, 131, 140, 195. — Felicitas non est colenda, sed Deus, *id.*, XLI, 131.

FENOKIA dea. S. Aug., XLI, 129.

FERETRIUS Jupiter. Feretrio Jovi Romulus ludos instituit. Tert., I, 637.

FIDES dea credita est, templumque habuit et situs. S. Aug., XLI, 127.

FLAMEN dialis. Arnob., V, 786, 1072, 1277.

FLORA meretrix curat ut arva florescant. Arnob., V,

967, 968. — Divinis honoribus a Romanis affecta. Lact., VI, 218. — Antiquus hujus cultus apud eos, *ibid.* — De variis ejus nominibus, *ibid.* — Flora mater. S. Aug., XXXIII, 1068. — Dea quæ præsedet frumentis florentibus, *id.*, XLI, 118. — Floræ ludi scenici quam obscuro, *id.*, XXXIII, 315; XXXIV, 1068; XLI, 76.

FLORALES ludi. Tertul., I, 638.

FLORALIA, quæ occasione instituta. Lact., VI, 218. — Quæ lascivia celebrarentur *id.*, VI, 219, 905. — Quoniam die et ubinam fierent, *ibid.* — Unde dicta, *id.*, VII, 218. — Non fuerunt eadem cum festis Majumæ, *id.*, VI, 219, 905.

FLUVIONA dea. Tert., I, 600.

FOCULUS, in sacris gentiliū. Tert., I, 321.

FORTUS deus. Arnob., V, 976.

FORTULUS deus a foribus. Tert., I, 680; II, 97, 112. — Foribus præfectus. S. Aug., XLI, 119, 181.

FORNAX pro dea culta. Lactant., VI, 226. — Ab ea fornaculia dicta, *ibid.*

FORTUNA dea barbata. Tert., I, 601. — Fortuna barbata quæ adultos barba induit. S. Aug., XLI, 122.

FORTUNA (dea), muliebris. Fortunæ muliebris deæ coronam non imponebat nisi univira. Tert., II, 952. — Fortuna virginalis. Arnob., V, 920. — Cum cornu, pomis, scis et frogibus autumnalibus, *id.*, V, 1214. — Fortunæ reciproca varietas, *id.*, V, 906, *et seqq.* — Fortuna equestris. Lact., VI, 290. — Illa ut dea culta, *id.*, VI, 437. —

Gravibus accusationibus prociissa. *ibid.* — Per se nihil est, *id.*, VI, 440. — Fortuna mascula et muliebris culta, *ibid.* — Ejusdem cum natura differentia, *id.*, VI, 441. — Illius simulacra, *id.*, VI, 442. — Injustas gentiliū in eam declamationes, *id.*, VI, 442, 542. — Fortuna dea a fortidus quibus præstat nomen habet. S. Aug., XLI, 122, 126. — Fortuna non est numen aliquod, *id.*, XXXIV, 571. — Immerito ut dea colitur, *id.*, XLI, 126. — Qua ratione potatur dea cum mala esse possit, *id.*, XLI, 126. —

Cæca pingebatur, *id.*, XXXII, 1273. — Quare, *id.*, XLI, 374. — Fortuna temere sua culque dona confert, *id.*, XLI, 197. — Fortunæ bona verissimi sapientes, quos solos fas est beatos vocari, nec timere voverunt, nec cupi, *id.*, XXXIII, 65. — Fortunæ muliebris simulacrum astutia demonum locutum, *id.*, XLI, 126.

FUTESKA dea. S. Aug., XLI, 128.

FULGORA dea, vidua. S. Aug., XLI, 191.

FULMEN. De fulmine ipsius Jovis. Commodian. Afer, V, 205.

FULMEX deæ. Arnob., V, 972. — S. Isidor. Hisp., LXXXII, 321. — A poetis decantatæ. Lactant., VI, 704.

G

GALLI Hesum et Tentatem humano cruore placabant, Lact., VI, 250. — Sacra illa quando sublata, *ibid.* — Metempsychosis opinionem amplexi sunt, *ibid.* VI, 403. — Galli Cybeles sacerdotes, *id.*, VI, 296. — Eorum ritus, *ibid.*

GANYMEDES. Tert., I, 600, 606. — Arnob., V, 1265. — A Jove raptus. Arnob., V, 1158; Lact., VI, 170. — De fabula illius quinam auctores consulendi, *id.*, VI, 896. — Raptus dicitur propter animi pulchritudinem, *ibid.*

GENIUS imperatoris. Tert., I, 417. — Genius Jovialis. Arnob., V, 1002. — Genius loci *id.*, V, 781. — Genius deus a generando dictus. S. Aug., XLI, 205; — Isidor. LXXXII, 323.

GENII culti ab ethnicis. Lactant., VI, 333. — Unde appellati, *ibid.* — Merum his profundi solitum, *id.*, VI, 333, 938. — Genii civitatum. Arnob., V, 781. — Genii maritorum invocati in nuptiis, *id.*, V, 919.

GENIJA Venus. Arnob., V, 1191, 1206.

GRÆCORUM philosophorum dii. Tert., II, 260

GRANDULES (Lares), Arnob., V, 750.

H

HAMMON deus cum cornibus formatur arletinis. Arnob., V, 1185.

HARMONIA, Veneris filia. Lactant., VI, 207.

HARPOCRATES cum suo cynocephalo. Tert., I, 505. — Expulsus ex curia deorum, eversa ejus ara et statuas ac postea restitutæ, *id.*, I, 505, 573.

HARUSPICES. Magorum fratres. Arnob., V, 1021. — Haruspices quinam dicerentur. Lact., VII, 672. — Ab auguribus prorsus differebant, *id.*, VII, 673.

HASTA pro Marte culta a Romanis. Lactant., VII, 499. — Hastæ olim pro diis cultæ *ibid.*

HECATE. Arnob., V, 916. — Hecate Christum laudabat. S. Aug., XLI, 652.

HECTOR. S. Aug., XLII, 585.

HELENA Græcorum. Lactant., VI, 162; S. Aug., XXXIII, 157, 237. — Uxor Menelai adulterio corrupta a Paride,

id., XLI, 41. — Diis impulsoribus rapta Arnob., V, 728. — Helenam suam Tyriam Simon Magus de lupanari eruit. Tert., II, 708. — Eandem esse dicebat cum Helena Priamo exitiosissima, *ibid.*

HELENES meretrix quædam quam Minervam credi volebat Simon Magus. S. Aug., XLII, 25.

HERCULES. Commodian. Afer., V, 212. — S. Aug., XXXVIII, 164, 1249, 1250; XLI, 659. — Quo tempore vixerit. Lact., VI, 159; S. Aug., XLI, 565. — Novem noctium concubitu progeneratus. Arnob., V, 1057. — Ejus stupra et libidines Lact., VI, 156. — Una nocte quinquaginta filias Thestis depudicavit. Arnob., V, 1057. — Herculis scortum Laurentia. S. Aug., XLI, 143. — Sordidi amoris causa apud Omphalen servit. Arnob., V, 1051; Lact., VI, 159. — Hercules in Omphale et Omphales in Hercule prostitutebatur. Tert., I, 605; II, 1041. — Quod nihil mirificum gesserit. Lact., VI, 157. — Quandam Trojam expugnavit, *id.*, VI, 159. — Viribus corporis non meruit immortalitatem, *id.*, 210. — Hercules nunc populum capite præfert, nunc oleastrum, etc. Tertul., II, 85. — Ad inferos descendisse fingebatur, *id.*, I, 605. — Ob amissum puerum deseruit Argonautarum militiam, *id.*, I, 605. — Quare honores divini ei delati. S. Aug., XLI, 563. — Unde præcipua filius commendatio. Lact., VII, 43. — Herculem inter semideos Labeo numerat. S. Aug., XLI, 58, 59. — Dictus deus fortitudinis, *id.*, XXXVIII, 166. — Sanctus. Arnob., V, 1057. — Magnus, *id.*, V, 770. — Furum domitor, *id.*, V, 761. — Deus a Philocteta non est creditus. Lact., VI, 160. — Uxoris suæ lascivie circumventus venenis, se vivum combussit. Tert., I, 605; Arnob., V, 779; S. Aug., XLI, 569. — In OEta monte crematur. Tert., I, 335; S. Cyprian., IV, 225; Arnob., V, 761, 1051; S. Aug., XLI, 569. — Herculis sacra apud Lindum celebrata. Lactant., VI, 238. — Herculis idolum cum suo titulo. S. Aug., XXXVIII, 164. — Cum barbadeaurata apud Carthaginem, quæ ibidem rasa est, *id.*, XXXVIII, 166. Hercules Romæ sublatus, *id.*, XXXVIII, 166. — Junonis et Herculis spiritus inter se divisi, *id.*, XXXVIII, 447. — Herculeæ auxilia Cynicorum, *id.*, XXXII, 913. — Vivus ardens in scena representatus. Tert., I, 576. — A Diogene irrisus, *id.*, I, 576. — Hercules plures fuisse historia dicuntur. S. Aug., XLI, 569. — Hercules tres famelici. Tert., I, 558. — Tres irrisi, *ibid.* — Ter hini. Arnob., V, 1051. — Hercules Alexicacus. Lact., VI, 559, 560. — OEtaeus. Arnob., V, 1054. — Thebanus, *id.*, V, 760, 1043. — Herculis Syri seu Tyrii duodecim ingentia facta. S. Aug., XLI, 569. — Tyrius in Hispania sepultus. Arnob., V, 760, 761.

HERCULEA posteritas. Tert., II, 1033.

HERMONIA in Macedonia oraculum. Tert., II, 730.

HEROS ut dii colebantur. Marc. Minuc. Felix., III, 297, 299, 333. — Atqui tamen deus neque ortum neque exitum habet, *id.*, III, 309.

HESTA. Eo nomine terra pro Deo culta a Germanis. Lact., VI, 281.

HESIODI Pandora. Tertul., II, 81, 562.

HESPERIDUM aurea mala. Arnob., V, 1122.

HASSUS, Gallorum deus, humano sanguine placatur. Lact., VI, 230. — Idem fuit atque Mars., VI, 229.

HIKROPHANTES. Tertul., I, 313; II, 260.

HIPPO seu Hippoua et Epoua ab ethnicis colebatur. Tert., I, 365, 577.

HIPPOCOONTIS liberi Herculem sanctant. Arnob., V, 1053.

HIPPOCRATES. S. Cyprian., IV, 156.

HIRCUS ab Ægyptiis cultus. Lact., VI, 787.

HONOR deus. S. Aug., XLI, 128. — Honor domina vocatus, quamvis generis masculini. Lact., VII, 572. — Instar deæ interdum effectus, *ibid.* — Honor et virtus pro diis. Arnob., V, 1035.

HONOR, Æon Valentinianorum. Tert., II, 565, 577.

HOSIÆ diversæ diversorum deorum. Arnob., V, 1210, 1211. Superiorum albæ, inferiorum fulvæ, *id.*, V, 1211, 1212.

HOSTILINA dea præfecta segetibus cum novis aristis æquantur. S. Aug., XLI, 118.

HOSTILIUS Pavorem deum invenit. Tert., II, 266. — Pavorem et Pallorem. S. Cyprian., IV, 226.

HYDRA ab Hercule superata. Tert., II, 1012. — Illius sanguinis usus, *ibid.*

HYMENÆUS. S. Aug., XLII, 573.

I

IMIS, dea Ægyptiorum. Tert., II, 303; Lact., VI, 786.

ICARI lignum idolatum venerantur pro Diana. Arnob., V, 1186.

ICARUS. Icari fabula. S. Aug., XLI, 571.

IDÆA, mater deorum. S. Cyprian., IV, 226.

IDOLATRIA ludorum omnium mater. S. Cyprian., IV,

XLIO. — Idololatriæ origo. Lact. VI, 155, 247. — De ea Lactantius quid senserit, VI, 328. — Inter gentes quomodo transfusa sit. Lact., VI, 419. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 315.

Idolotum aliquandiu retro non erat. Tert., I, 664. — Idoli nomen unde, *id.*, I, 663. — Idolorum mortuorum nomina nihil sunt, sicut nec ipsa simulacra eorum, *id.*, I, 645. — Idolum tam fieri quam coli prohibet Deus, *id.*, I, 663. — Nihil eo immundius, *id.*, II, 90.

Idola non sunt dii. S. Cyprian., IV, 262. — Idola quæ gentiles deos putant. IV, 121. — In idolis mortuorum demonia consistunt. Tert., I, 643. — Totum seculum idolis repleverant Satanas et angeli ejus, *id.*, I, 640. — Idola colentes similes idolis, quare. S. Aug., XXXVII, 1784. — Merito homo deficit ab illo qui eum fecit, cum sibi præbit ipse quod fecit, *id.*, XLI, 249. — Idololatriæ quædam dicuntur, *id.*, XLI, 827. — Idololatriarum falsa physiologia rejicitur, *id.*, XLI, 217. — Idololatriæ principium, *id.*, XLI, 683; XLI, 221, 224. — Idololatria ex superbia, *id.*, XXXVIII, 1022; — Ex vanitate, *id.*, XLIV, 212. — Idololatria in Ægypto instituta multiplicior multoque ignominiosior. S. Aug., XLIII, 597. — Nulla major, nulla superstitiosior, *id.*, XXXVIII, 1022. — Ægyptiorum signum mundus perfusus, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idololatria, grande malum, *id.*, XXXIV, 743; XLI, 540. — Idololatriæ peccata etiam supplicia sunt, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idolorum cultores quam insanant, *id.*, XXXVII, 1757, 1957; XXXVIII, 777. — Idololatriæ urgentur, *id.*, XXXIV, 1061. — Apostolorum contra idololatriam doctrina vindicatur ex prophetis, *id.*, XXXIV, 1066. — Idololatria non potest defendi, *id.*, XLI, 221, 222. — Frustra dicunt a se non simulacra, sed quod simulacris significatur coli, S. Aug., XXXVIII, 1023. — Idololatriarum excusationes refelluntur, *id.*, XXXVII, 1244, 1245, 1246; XLI, 587. — Idololatria aut punita aut coercita apud Judæos, *id.*, XLI, 290. — Idolorum cultus veti us et eorum templa clausa per imperatorum leges, *id.*, XXXVII, 1788, 1789. — Eversis idolis non exinde Romanorum cladem accidisse, *id.*, XXXVIII, 625, 624. — Idololatria destructa contrariis causis quibus fuit instituta, *id.*, XLI, 250. — Idololatriæ species variae, *id.*, XXXIV, 152. — Idola cordium, *id.*, XI, 643. — Si faber idolo sicut figuram ita et cor daret, ab idolo ipso adoraretur, *id.*, XXXVIII, 777. — Idololatria quam in corde nostro ex consuetudine visibilibus constituere conatur humanæ cogitationis infirmitas, *id.*, XXXIII, 798.

Ignis Vestæ perpetuus. Arnob., V, 918, 919. — Ignis cultus apud Persas, Firmic. Matern., XII, 992.

Ilia seu Rheæ mater Romuli. S. Aug., XLI, 578. — Ilia de Mariæ concepisse geminos voluit, *id.*, XLI, 578.

Ilum eversum a Fimbria. S. Aug., XLI, 83. — A Græcis, *id.*, XLI, 91. — Illi excidium dii patrii non impedierunt, *id.*, XLI, 85.

Indigetes dii. Arnob., V, 759, 803. — Infanticidium et abortus apud paganos. Marc. Minuc. Felix. III, 333.

Inferi, juxta Philosophos. Lact., VI, 661. — Ino. Tert., II, 953. — Ino est Leucothea et Matuta. Lactant., VI, 236. — Ino uxor Athamantis in deorum numerum relata. S. Aug., XLI, 572.

Interdixona dea. S. Aug., XLI, 188.

Invictus. Commod. et Afer, V, 410.

In sen la in violam versi. Arnob., V, 1096, 1112. — In, filia Inachi, an a Jove in bovem sit mutata. Lactant., VI, 171.

Iphigenia. Arnob., V, 1149. — Iphigeniæ regis Agamemnonis filia transformatio quomodo facta. S. Aug., XLI, 575. — Iphig. Neptunus appellatus. Tert., I, 614.

Isis prima repertas spicas capite circumtulit. Tert., II, 86. — Isis linteata, *id.*, I, 612. — Isis ex curia deorum ejecta et restituta, *id.*, I, 505, 573. — Isis furva filium perditum luget. Arnob., V, 761. — Ejus cultus, *id.*, V, 929. — Isis, ejus sacra apud Ægyptios. Lact., VI, 235, 907. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 514, 525. — Nominis illius etymologia. Lactant., VI, 235. — Unde cornu ipsi attribuit, *ibid.*. — Eadem cum Cerere Græcorum, *ibid.*. — Ejus sacerdotes totum corpus radebant, *ibid.*. — Isis, seu Io Inachi filia. S. Aug., XLI, 597. — Uxor Osiridis, *id.*, XLI, 254, 256. — Tradidit litteras Ægyptiis, *id.*, XLI, 597, 598, 599. — Isim mortuam tanquam deam magnam colendam putaverunt, *id.*, XLI, 563, 599. — Isim fuisse hominem dicere vetitum erat sub capitali sententia, *id.*, XLI, 564. — Isis irata multis obest, propitia favet multis, *id.*, XLI, 254.

Isthmica sacra a Neptuno instituta. Tert., I, 614.

Janus a Janua. Tertul., I, 683; II, 97. — S. Isid., LXXXII, 318. — An idem ac Noe. Lactant., VI, 188. — Janus bifrons. Tertul., I, 436; Arnob., V, 1213. — Cur bifrons fingitur. Lact., VI, 188; S. Aug., XLI, 300. — Et quadrifrons, *id.*, XLI, 201. — Janus pater appellatus col, mundus, annus. Arnob., V, 976. — Cælo atque Hecate procreatus. Arnob., V, 976. — Janiculi oppidi conditor, *id.*, V, 769, 976. — Janus cæsteris diis selectis est innocentior. S. Aug., XLI, 198. — Non recte distinguitur a deo Termino, *id.*, XLI, 200; et a Jove, *id.*, XLI, 263. — Cur Jovi præponatur, *id.*, XLI, 201. — Ad Janum pertinent rerum initia, *id.*, XLI, 200. — Janus est mundus, *id.*, XLI, 200, 203. — Janus vel Janes, ut Sallii voluit, rex Italiæ Saturnum recipit. Tert., I, 330; S. Cyprian., IV, 225. — In Italia primus regnavit. Arnob., V, 976; — ejus dentata clavis, *id.*, V, 1213. — Jani portæ in belio apertæ, in pace clausæ erant. S. Aug., XLI, 84.

Janus filius Triopæ regis Argivorum, relatus in deorum numerum. S. Aug., XLI, 585.

Juba inter deos a Mauris relatus et ab iis cultus. Lactant., VI, 191. — S. Isidor. Hisp., LXXXII, 514.

Jumasta ethnici adorabant. Tert., I, 363.

Juno. Arnob., V, 924; S. Aug., XXXII, 673; XXXVIII, 1250; S. Isidor. Hisp., LXXXII, 514, 521. — Juno in Samo nata, educata et Jovi nupta. Tert., I, 427. — Quare Juno soror simul et conjux Jovis dicitur. S. Aug., XLI, 119.

Itemque mater Jovis, *id.*, XLI, 120. — Soranus Junonem nihil aliud esse quam ipsum Jovem dixit, *id.*, XLI, 203. — Juno aer esse dicitur. Arnob., V, 978. — S. Aug., XXXVIII, 1024. — In aerem substantiam figuratur. Tert., II, 261. — Juno solum aerem tenere perhibetur. S. Aug., XXXIV, 1063. — Junonem terram esse perhibent, *id.*, XLI, 207. — Ejus et Minervæ judicium. Tert., I, 539. — Certamen Junonis, Minervæ et Veneris de pulchritudine. S. Aug., XLI, 587. — Junonis et Hæralis inimicitia, *id.*, XXXVIII, 447; XL, 712. — Juno ab Hercule vulnerata. Arnob., V, 1052. — Juno formosissima, *id.*, V, 1043. — Regina numinum, *id.*, V, 1043. — Pater non potuit Carthaginem quam Samo prætulit, a Romanis everiri. Tert., II, 427, 607. — Per totam herbdonadem mensa illi proponitur, *id.*, II, 718. — Junonis ædium in Troja neminem liberavit a Græcis. S. Aug., XLI, 17. — Junonis spiritus, *id.*, XXXVIII, 447. — Juno Astarte vocatur, *id.*, XXXIV, 997. — Juno dea parientium, *id.*, XXXVI, 209. — Lucina dicta. Lact., VI, 290. — Juno Lucina a parientibus invocata. Arnob., V, 964, 968. — Juno Iterduca est pueris. S. Aug., XLI, 195. — Juno ubi culta. Lact., VI, 195, 206. — Sacra ejus nuptiarum ritu celebrata, *ibid.*. — Cur habuerit nomina ad matrimonium pertinentia, *id.*, VI, 207. — Juno Cunina a Romanis culta, *id.*, VI, 226, 936. — Junonis Monetæ post captas Veias responsum, *id.*, VI, 290, 921. — Moneta unde dicta, *id.*, VI, 290. — Juno Argiva sub forma columinæ culta. S. Cyprian., IV, 246; Lactant., VII, 498.

Jupiter. Commodian. Afer, V, 205; S. Aug., XXXVIII, 1249; S. Isid., LXXXII, 514, 518. — Jupiter Saturni filius. Tertul., I, 317. — In Creta insula et Dictæo monte coltus, I, 426. — Arnob., V, 1028-1031. — S. Cyprian., IV, 226. — Jovis antrum in Creta visitur. S. Cyprian., IV, 223. — Jovis nutrix. Tert., I, 426. — Jovis tumulus ubi, *id.*, I, 427. — De ejus morte et sepulcro in Creta. Arnob., V, 1028-1031. — Lact., VI, 178. — Quæ de illo poeta finxerint. Lact., VI, 170. — Quare Ζεύς sive Ζήν appellatus. Lact., VI, 169. — Καταδάρης. Lactant., VII, 471. — Ἀρπαίος, *id.*, VII, 591. — Sol et Æther. Arnob., V, 978. — S. Aug., XLI, 119. — In substantiam ferridam eum figurant veteres. Tert., II, 261. — Jovem velut animum mundi hujus esse voluit recentiores Platonici. S. Aug., XXXIV, 1058. — Et quibusdam placet, *id.*, XLI, 122. — Alii esse mundum existimant, *id.*, XLI, 202. — Varia ejus nomina et cognomina. Lact., VI, 429. — Jupiter optimus, maximus. Arnob., V, 758. — Quare sic dictus. Lactant., VI, 161. — Primus deorum. Arnob., V, 1274. — Olympiacus. Arnob., V, 1236. — Dodonæus, Arnob., V, 747. — Capitolinus. Arnob., V, 786, 1197. — Unde sic dictus Lact., VI, 179. — Supremus. Arnob., V, 920. — Stygius, *id.*, V, 927, 984. — Vervæcus, *id.*, V, 1126. — Rictinatus atque barbatus, *id.*, V, 1213. — Jupiter unde dictus. Lact., VI, 176. — Αἰγίοχος, *id.*, VI, 210. — Αἰαχίριος, *id.*, 284, 910. — Labrandius vel Labrandonus, Cassius, *id.*, VI, 218, 249, 910. — Jupiter mas et femina dicitur. S. Aug., XLI, 202. — Genitor genitrixque deum, *id.*, XLI, 202. — Deorum deorumque omnium rex, *id.*, XLI, 119. — Jupiter ipse est Saturnus, *id.*, XLI, 205. — Jovis stella si rex iste est, aut fulgentior cæsteris, aut Saturno superior esse debuit, *id.*, XLI, 206. — Ipse est

Mercurius, *id.*, XLI, 205. — Ipse est *Genius*, *id.*, XLI, 205. — Ipse est omnes dii, *id.*, XLI, 205. — Sub deorum universorum nominibus colitur, *id.*, XLI, 121. — Jupiter sub alio nomine colitur ab his qui unum Deum solum sine simulacro colunt, *id.*, XLI, 119. — Varia cognomina Jovi imposita ad unum eundemque referuntur, *id.*, XLI, 205. — Inter alia cognomina, Jupiter pecunia vocatur, *id.*, XLI, 205, 204. — Quid de cognomine pecuniae Jovi attributo sentiendum. S. Aug., XLI, 205. — Jupiter facilius sapientia quam pecunia vocaretur si ad vitam aeternam aliquid conferret theologia gentilium, *id.*, XLI, 205. — Jupiter appellatur *Stator*, *id.*, XLI, 89. — Jupiter ut deus sit, non anima mundi sed mundus ipse dicendus est. S. Aug., XLI, 202. — Ex Jove, Junone et Minerva cuncta fieri, quomodo secundum Varronem intelligatur, *id.*, XLI, 218. — Jovis omnia plena, *id.*, XLI, 120. — Potestas Jovis in causis rerum efficientes, *id.*, XLI, 201. — Cur coeli dominus esse iungatur. Lact., VI, 166. — Unde dici poterit coeli regnum esse sortitus. Lact., VI, 175. — Cur in eam sortem terra non venerit, *id.*, VI, 175. — Cur deus esse non possit. Tert., I, 338. Lact., VI, 166. — Patrem habuit et matrem. Arnob., V, 758. — Quomodo servatus et educatus. Lactant., VI, 169. — De eo ejusque cognatione. Lact., VI, 1190. — De ejus cum fratribus regnorum sortitione, *id.*, VII, 173. — Quo tempore vixerit, *id.*, VI, 158. — Iniquus in patrem, *id.*, VI, 164. — Regno expulsi patrem. Ejus scelera. Arnob., V, 1047. — In monte Olympo castra posuit cum adversus patrem bella gereret. S. Aug., XXXIII, 625. — Variis assumptis figuris. Tertull., I, 536, 575. — Jupiter squamatus, cornutus, deauratus, plumatus amator, *id.*, I, 536. — Ab aliis diis laceratus, luxurians, adulter, *id.*, 575. — Ejus perdita libido et variae idcirco conversiones, *id.*, II, 760. — Jovis amores. S. Cyprian., IV, 277. — Flagitia Jovis Sabosii. Firmic. Mater., XII, 1005. — Ejus stupra et libidines. Lact., VI, 165. — Jupiter Lycaoniam prolem pro suillis visceribus pransitasse ferant. Arnob., V, 1048. — Colluvies omnis spurcitiei. Arnob., V, 1026, 1027. — Adolescens stupris multis vacavit. S. Aug., XLI, 97. — Uxorum adulterator, Ganymedis raptor, *id.*, XLI, 153. — Matri propriae stuprum inferi. Arnob., V, 1099, 1100, 1101, 1146. — Sororem vitiat, *id.*, V, 1042, 1043, 1047. Lact., VI, 165. — Cum propria filia concubuit. Arnob., V, 1127. — Clitoris filiam stuprat. *id.*, V, 1051, 1056. — Novem noctibus cum Alcmena turpibus indulget, *id.*, V, 1056. — Arietem excecavit, *id.*, V, 1123-1125. — Captus fatetur culpas suas, *id.*, V, 1069 *seqq.* — Jovis metamorphoses. Arnob., V, 1045, 1055, 1056, 1058, 1059. — Cygnus, laurus, draco, formica, *id.*, V, 1125, 1124, 1125, 1045, 1055. — Tertull., II, 760. — S. Aug., XXXII, 672; XLI, 151. — Adulterorum partes agit. Arnob., V, 1073, 1075. — Ignominiae in theatris decantatur. Tert., I, 576. — Ejus elogium ab histrionibus canebantur, *id.*, I, 359. — Jupiter et adulterans cura poetis fictus. S. Aug., XXXII, 672. — Pater deorum et hominum. Arnob., V, 1012, 1124. — Supercilio totum tremefacit et motat caelum, *id.*, V, 1041. — Dextra firmitem perdatum in morem fulminis tenet, *id.*, V, 1115. — Jeculator fulminis, *id.*, V, 1012, 1043. — Jovem dicere et mundum regentem et per stupra diffuentem, repugnat. S. Aug., XLI, 202. — Jovis tabula picta adolescentis libidinem accendit, *id.*, XXXIII, 515. — Jupiter humano sanguine in ludis publicis proluitur. Tertull., I, 317; II, 126. — Circensibus ludis delectatur. Arnob., V, 1274. — Civitatem ob ludos non rite curatos pestilentiae ultus est incendio, *id.*, V, 1276, 1277. — Incestum docuit. Tertull., I, 325. — Testamentum ejus comedia, *id.*, I, 358. — Frustra fingitur permisisse Cretam patriam suam Romanis fascibus concuti, *id.*, I, 426. — Nullum imperio Romano incrementum dare potuit, *id.*, I, 427. — Non praetuli Capitolium Cretae patriae suae et nutricis suae jucundissimo odori, *id.*, I, 426. — Tonitrua timuit. Tert., I, 351. — Sarpedonis casum deflet, *id.*, I, 351. — Fato aet., *id.*, I, 428. — Non deus nec deorum princeps. Arnob., V, 757, 758. — Rogatus ut Atya revivisceret, per fatum id facere non potest, *id.*, V, 1097, 1110. — A Numa deceptus est, *id.*, V, 1045-1045, 1068. — Jovis imbecillitas ad subveniendum populo. S. Aug., XLI, 97. — Ejus in vitandis Thetidis nuptiis, imprudentia et imbecillitas. Lact., VI, 167. — Jovi a Virgilio imposita falsitatis persona. S. Aug., XXXVIII, 625. — Ab Homero daemon nuncupatus. Lact., VI, 534; S. Aug., XLI, 256. — Acolonijs multo melius quam Jupiter, *id.*, XXXIII, 533. — Jovis, initio templum non habuit Romae, *id.*, XLI, 87. — Jovem Judaeorum Deum putavit Varro, *id.*, XXXIV, 1055. — Romani nihil solent superius colere quam Jovem, *id.*, XXXIII, 1055. — Per Jovem lapidem, juratio Romanis sanctissima, *id.*, XXXVIII, 77. — Humano sanguine La-

tilis Jupiter cultus. Lact., VI, 806. — Sacra ejus in Creta, *id.*, VI, 210. — Ude oria fabula adoluisse apes atque os pueri melle complevisse. Lact., VI, 281. — Quod fana sibi multis in locis constituerit, *id.*, VI, 284. — Jovi Pistori ara a Romanis erecta, *id.*, VI, 226. — Aquila cur ipsi dicata, *id.*, VI, 183. — Ipsi loca fulmina laeta consecrata. Lact., VI, 474. — Huic albus ostium immolata, *id.*, VII, 505. — Jupiter in Arcadia dictus est Iycus. S. Aug., XLI, 574. — Jovis epulum. Arnob., V, 1121, 1278, 1263. — Joves quare plures apud philosophos. Lact., VI, 176. — Joves tres. Arnob., V, 4128. — Joves seu Jupiteres trecentos Varro introduxit. Tert., I, 357 *seq.*, 376.

JUPITER FLUVIUS. Tertull., I, 296.

JUTURNA Jani uxor. Arnob., V, 976.

JUVENTA dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.

L

LACONIA Pasiphae habebat oraculum. Tert., II, 750.

LACTURNUS deus praesidet frumentis latiscensibus. S. Aug., XLI, 118.

LANA dea. Tertull., I, 606.

LAOMEDONTIS muri. Laomedontis muros exstruxit Neptunus. Tert., I, 352; S. Cyprian., IV, 223. — Laomedon Fanno coactus fuit. Lact., VI, 247. — Ab Apolline et Neptuno mercede fraudatis qua pecora allectus, VI, 895.

LAPIDES coluntur. S. Cyprian., IV, 220. — Lact., VII, 494, 495. — Lapis Al-Hazar, Al-Aswad cultus a Saracenis, *id.*, VII, 495 (*not.*).

LAPIDES Aetuli, apud Phoenices, *id.*, VII, 495 (*not.*).

LAPIDES divi quinam dicti, *id.*, VII, 495, 496 (*not.*). — His templum exstructum in oriente, *ibid.*. — Cultus lapidum diu duravit ipsamque plebem Christianam infecit, *id.*, VII, 498 (*not.*). — Viguit etiam apud Romanos, *id.*, VII, 499 (*not.*). — Lapis ater ex Phrygia Romam allatus et pro Magna matre cultus. Arnob., V, 1284. — Lapis lubricatus pro deo habitus, *id.*, V, 767.

LARA seu LARANDA, eadem ac dea Muta apud Romanos. Lact., VI, 226.

LAURENTIA dea, Laurentia; Luperca, prostitutissima lupa. — Tert., I, 425, 428, 599 *seq.*

LAURENTINA Romuli et Remi nutrix credita et divinis honoribus culta a Romanis. Lact., VI, 216. — Quenam fuerit, *id.*, VI, 217. — Laurentina meretrix Herculis quibus meritis divinos honores obtinuit. S. Aug., XLI, 185.

LAURENTIALIA sacra, qua occasione instituta. — Lact., VI, 218. — Qua die celebrata, *id.*, VI, 217.

LAURES. — S. Cyprian., IV, 332. — Dii privati domorum. Tert., I, 573, 637. — Vicorum et itinerum. — Arnob., V, 938, 999. — Lares demones boni ex hominibus facti. S. Aug., XLI, 265. — Eos perstringit Tertull., I, 514.

LARYX. — Arnob., V, 984, 999. — S. Isidor., LXXXII, 525. — Laryx noctilademon ex hominibus facti. S. Aug., XLI, 265.

LATERANUS deus focorum. Arnob., V, 1015.

LATINUS Fauni filius, a quo Latinorum regnum dici cepit. — S. Aug., XLI, 572, 576. — Latinorum reges, Silvii dicti, *id.*, XLI, 577.

LATONA. — Arnob., V, 924, 1012, 1126. — S. Isidor., LXXXII, 520.

LATONIUS vates (Apollo). Arnob., V, 961.

LAURES. Laureas Apollini et libero sacra est. Tert., II, 94. — Laureis postes obumbrabant ethnici, *id.*, I, 453, 685.

LAVERNA dea. — Arnob., V, 972.

LECTISTERNIUM Cereris. — Arnob., V, 1263, 1264.

LEDA. — Arnob., V, 924, 1012, 1126, 1265. — Leda eadem quae Nemesis. Lactant., VI, 256.

LEXURUS noxii demones ex hominibus facti. — S. Aug., XLI, 265.

Leo cultus ab Aegyptiis. Lact., VI, 787. — Soli sacer, *ibid.*

LEONES inter deos. — Arnob., V, 1182.

LETHRUS fluvius seu fluvius oblivionis apud inferos. — S. Aug., XLI, 510.

LEUCOTHEA. — S. Cyprian., IV, 225; S. Aug., XLI, 122.

LEVANA, dea. — S. Aug., XLI, 122.

LIBENTINA dea. — Arnob., V, 1018. — A libidine sic appellata. — S. Aug., XLI, 118.

LIBRA pater seu Bacchus, exsecto matris utero, vivus aerem hausit. — Tertull., 692. — Liber seu Libera unde sic dicantur. S. Aug., XLI, 187; S. Isidor., LXXXII, 518. — Liber Pater. Commod. Afer, V, 209. — Arnob., V, 760. — Liber, Apollo, Soli unum nomen. Arnob., V, 965; Firmicus Matern., XII, 999. — Membris cum molibus formatus. Arnob., V, 1188. — Liber Pater dictus

etiam Dionysius post mortem ut deus habitus. S. Aug., XLI, 569, 571. — Liber vini inventor. Arnob., V, 912; S. Aug., XLI, 569. — Deus factus ob vini inventionem. Tert., I, 534. — Ex Iudicis triumphavit. Tert., II, 86. — Potiarum cantharus dextra gessit. Arnob., V, 1213. — Debellator ferocitatis Acastes. Arnob., V, 1091, 1104. — Inferos nosse expetit, *id.*, V, 1140, 1141, 1142. — Ex fici arbore panem fecit, *id.*, V, 1140, 1141, 1142. — Liber Cretensis, Liber Thebanus. Firmic. Matern., XII, 993. — Liber Eleutherius. Arnob., V, 1209. — Ejus et Prosummi historia, *id.*, V, 1141, 1142, 1143 *seq.* — A Titanibus membratim discerptus est, *id.*, V, 770. — Illius simulatio bestiae applicata. Tert., I, 541. — Laurea corona cinctus. Tert., II, 86. — A senatu rejectus ex omni Italia, *id.*, I, 304 *seq.*, 575. — Liberi mysteris in publico discumbant ethnici, *id.*, I, 492. — Nolebant Christiani illi interesse, *ibid.* — Liber cum Cerere seminibus praeponitur. S. Aug., XLI, 207. — Liberalia Iudi. Tert., I, 650, 645. — Liberi sacra quam turpia. S. Aug., XLI, 210, 214. — Liberum paucorum sacratorum oculis committendum putant pagani, *id.*, XXXII, 83.

LINA deus qui praestit conceptui, alius a Baccho. — S. Aug., XLI, 793.

LINAEA dea ab ethnicis culta. Lact., VI, 161. — De illa variae opiniones, *ibid.* et 896. — Pro luna colitur. Firmic. Mat., XII, 999.

LIBURNUS deus. — Arnob., V, 1018

LIMA, dea. — Arnob., V, 1018.

LIMI dii curatores obliquitatum. — Arnob., V, 1019.

LIMINTUS deus liminum. Arnob., V, 750, 1018, 1022; S. Aug., XLI, 119, 184.

LUNA dea quae partum producit ad lucem. — Tert., II, 715. — Lucina dea a parturientibus invocata. S. Aug., XLI, 122. — Parturientibus praefecta, *id.*, XLI, 128; S. Isidorus, LXXXII, 320.

LUCANI dii. — Arnob., V, 1018.

LUNA dea sub Isidis nomine culta ab Aegyptiis. Lact., VI, 235. — Luna dea adamavit Endymionem. Arnob., V, 1059. — Femina est pagana, *id.*, V, 1182. — Redintegrat seipsam, *id.*, V, 1182. — Huic quare taurus immolatus. Lact., VI, 238. — De ea variae philosophorum opiniones, *id.*, VI, 554.

LUXUS deus a quibus cultus. — Lactant., VII, 576.

LUPA, Romuli nutrix divinis affecta honoribus. — Lact., VII, 216. — Quenam fuerit, *id.*, VII, 903. — De varietate auctorum circa ejus nomen et festorum ipsius. Lact., VII, 904. — Utrum in figuranda illa exemplum ab Atheniensibus Roisani sumpserint, *ibid.*

LUPACA dea. — Arnob., V, 1009.

M

MAGNA MATER accita ex Phrygia. Arnob., V, 1283. — Diluvio et Deucalione posterior, *id.*, V, 1089. — Ex lapidibus quos Deucalion et Pyrrha jactarunt, nata est. Arnob., V, 1089. — Quando Romae colicæperit. Arnob., V, 920. — Turrito cum capite fingitur. Arnob., V, 1113. — Cum infulis saltatur. Arnob., V, 1073.

MAIA. — Arnob., V, 924. — Mater Mercurii. Arnob., V, 760.

MARUM. Utrum festa ejus eadem fuerint cum festis Marsibus. — Lact., VI, 903. — Ubinam celebrarentur, *ibid.*

MALLUM Amobiochi oraculum habebat. — Tertull., II, 730.

MANES sanguine humano placentur. — Lact., VI, 581. — Manes dii existimati sunt a paganis omnes mortui. S. Aug., XLI, 255. — Et animae hominum quorum merita incerta sunt, *id.*, XLI, 265. — S. Isidorus, LXXXII, 323.

MANIA dea mater Larum. — Arnob., V, 999.

MANTUANA. — S. Aug., XLI, 188.

MARS deus belli. — S. Aug., XLI, 206. — S. Isidorus, LXXXII, 519. — Mars trigonus. Tertull., II, 266. — Thraciae finibus procreatus. Arnob., 1050. — Belli potestatem habet. Arnob., V, 973. — Effector mortuum. S. Aug., XLI, 196. — Sub militis forma figuratus. Tert., I, 578. — Mars homicidii reus absolvitur. Arnob., V, 1050-1051; S. Aug., XLI, 567. — Lactant., VI, 161. — Haeret in laqueis involutus. Arnob., V, 1050-1051. — Mars victus et in vinculis pene consumptus. Tertull., I, 351, 375. — Mars adulter. Lactant., VI, 161. — Idem qui Hesus apud Galios. Lact., VI, 229. — Mars et Vulcanus inimici. S. Aug., XLI, 712. — Spartanus. Arnob., V, 1050. — Martis sidus. S. Aug., XLI, 206. — Marti canes et asini immolantur. Arnob., V, 1050.

MATUA dea, Melicertis mater. S. Aug., XLI, 572. — Praefecta frumentis maturescentibus, *id.*, XLI, 118.

MAXIMI CAELITES. — Arnob., V, 746.

MEDEA. S. Aug., XXXIV, 1191; XLI, 601. — Medea volans, *id.*, XXXII, 687, 899.

MELLONA sive Mellonia dea. Arnob., V, 1018, 1017, 1024. — Mellona dea Mellis curam habens. S. Aug., XLI, 140.

MEMORIA Jovis uxor. Arnob., V, 988.

MENA dea Jovis filia, privigna Junonis Lucina. S. Aug., XLI, 195. — Menae deae officium, *id.*, XLI, 195. — Mena menstruis feminarum praefecta. S. Aug., *id.*, XLI, 124.

MENS dea. — S. Aug., XLI, 128, 196. — Mentis filia Minerva. Arnob., V, 981, 989.

MERCURIUS. Commodian. Afer, V, 207; S. Isidorus, LXXXII, 514. — Mercurius primus litteras enarravit. Tertull., II, 87. — Inventor litterarum, *id.*, I, 616. — Primae vestis auctor, *id.*, II, 1033. — In calvitio pennatulus, in caduceo ignitulus, *id.*, I, 576. — Ab histrionibus representatus gladiatores mortuos cauterio examinans, *id.*, 582. — Oviculam digubavit, *id.*, II, 1038. — Mercurius Cyllenius dictus. Arnob., V, 983. — Gnatus Maia, *id.*, V, 1188. — Ore facundus, *id.*, 1043. — Labor, *id.*, V, 1188. — Petasatus, *ib.*, V, 1188. — Gestator colubiarum, *id.*, V, 1043. — Quasi quidam Medicus, *id.*, V, 983. — Non est deus, *id.*, V, 983. — Fur est, *id.*, V, 1043. — Nundinarum mercium commerciorumque mutator, *id.*, V, 983. — Pugilatus et luctationibus praestit. Arnob., V, 969. — Mercurius nepos Atlantidis ex Maia filia quo tempore fuerit. Arnob., V, 965; S. Aug., XLI, 563, 599. — Quare in deorum numerum relatus, *id.*, XLI, 563. — Mercurius appellatur nuntius, *id.*, XLI, 205. — Mercurius quasi medius currens, *id.*, V, 205. — Mercurius mortalis fuit, *id.*, XLI, 542. — Cur alatus pingatur, *id.*, XLI, 205. — Mercurii officia, *id.*, XLI, 205. — Mercurius litterarum repertor dicitur, *id.*, XXXV II, 49. — Eloquens praestit. XLI, 128. — Mercurius, *id.*, 2. 5. — Sepultura Mercurii in civitate Hermopoli, *id.*, XLI, 234. — Mercurius avus Trismegisti, *id.*, XLI, 234, 593.

MEACORUM quinque. Arnob., IV, 1028.

MERCURIUS TRISMEGISTUS, magister omnium physicorum. Tert., I, 567. — Mercurius Trismegistus, nepos Mercurii majoris, *id.*, XLI, 259, 599. — Non praecedit tempore patriarchas, neque ipsum Moysen, *id.*, XLI, 599.

MERCURIUS Aegypti, Tert., II, 705.

MERCURIUS GALLORUM. Tertull., II, 156. — Grandiores personas immolabant ei, *id.*, I, 516.

METELLUS deum Alburnum invenit. Tertull., II, 266.

METEMPSYCHOSIS quid. Tert., II, 711. — Metempsychosis opinio a quibus propagata. Lact., VI, 403. — Ejus origo, *ibid.* — Soide refutatur. Tertull., II, 697, 711.

MIDAS ingentes aures suas Sileno tradidit. Tert., II, 649. — Midas rosetum, *id.*, II, 98, 1036.

MINERVA, Graece Ἀθήνη. S. Aug., XLI, 566. — Minerva e Jovis cerebro nata. Arnob., V, 924, 980, 1032. — Quare. S. Aug., XLI, 120, 566. — Quasi quaedam Meminera, *id.*, V, 980. — Memoria, *id.*, V, 980. — Minervam vel summum aethera, vel lunam esse dixerunt. S. Aug., XLI, 207. — Minervam ideas intelligi vult Varro, *id.*, 218. — Minerva quo tempore vixerit, quare Tritonia dicta et in deorum numerum relata, *id.*, XLI, 566. — Minerva armorum et artium dea. Tert., II, 94. — Artibus et ingeniis praeposita. S. Aug., XLI, 128, 207. — Prima navem molita est. Tert., II, 87. — Inventrix oleae. Arnob., V, 964. — Textrix artis. Tert., II, 1039; Arnob., V, 961; Lact., VI, 214. — Quam absurde ob oleae inventionem ab ethnicis facta dea. Tert., I, 354. — Pallas appellata. Arnob., V, 1033. — Armata, *id.*, V, 1030. — Eademque et luna. Arnob., V, 980. — Luminis ministra, *id.*, V, 1032. — Creditur virgo vitula. Arnob., V, 1245. — Minerva virginitas suspecta. Lact., VI, 208. — Ab Aegyptiis quo nomine appellata, *id.*, VI, 214. — An eadem eum Noema Lanochi filia, *ibid.* — Ejus et Junonis judicium. Tertull., I, 559. — Coryphaea occidit patrem. Arnob., V, 1040. — Minerva ubi culta. Tert., VI, 195. — De ea auctores quinam consulendi, *ibid.* — Cum urbem Athenas moliretur, nihil aliud quam regionis naturam prospexit ac optima ingenia pollicita est. Tert., II, 645. — Urbem suam a Xerxe non defendit. Tert., I, 607. — Minervae ludos instituit rex Erichonius. S. Aug., XLI, 569. — Minervae ludorum praemium, oleum, *id.*, XLI, 569. — Erichonius cum Dracone cista inclusum Ceropeidis filiabus quare commendaverit, Lact., VI, 208. Trulla Minervae. Tert., I, 344. — Minervae quinque. Arnob., V, 1033. Firmicus Maternus, XII, 1018. — Earum inter se certamen de dignitate nominis. Arnob., V, 1033, 1054.

MINERVIVM. Arnob., V, 1033, 1175.

MIKOS. Minois et Rhadamanthi tribunus et judicium, a Platone et a poetis decantatum. Tertull., I, 415. — Minois astutia in religione. Lactant., VI, 243. — An fuerit Jovis filius, *ibid.* — Unus inferorum iudex, *id.*, VI, 894. — Minos, Xanthi filius ex Europa, *id.*, XLI, 569.

MINOTAURUS. Minotauri iconia, S. Aug., XLI, 571.
MNEVIS. Mnevis bos ab Ægyptiis pro deo cultus. Lact., VI, 621. — Solis symbolum fuit apud Helopolitanos, *ibid.*

MOLOCH an idem ac Saturnus. Lact., VI, 232.
MONOGENES, Æon pater. Tert., II, 532.
MONTES tanquam dii olim culti. Lactant., VII, 401, 493, 677. — Extructa in eis templa et aræ, *ibid.* — Montium dii quinam, *id.*, VII, 405, 493.

MONTESSESU Montenses dii. Lact., VII, 213, 403 *et seqq.*, 431.

MONTESIANI. Commodian. Afer, V, 216.

MONTINUS deus montium. Arnob., V, 1010; Lact., VII, 1019.

MURCIDA dea hominum nimis inactuorum facit, *id.*, XII, 123.

MURIA dea segnium. Arnob., V, 1019.

MUSÆ. Musæ novem scituæ sorores. Arnob., V, 963. — Filie Telluris et Cœli. Arnob., V, 988. — Virgines aliis, aliis matres, *id.*, V, 989. — Ancillule Megaleonis, *id.*, V, 1049. Cum psaltris et tibis tinguntur, *id.*, VI, 1213. — Musarum tria genera, *id.*, V, 1031. — Numerus varie asseritur, *id.*, V, 987. — Musarum tabula unde orta. S. Aug., XXXIV, 49. — Musas non esse filias Jovis et Memoriam ostendit Varro, *id.*, XXXIV, 49. — Musis nomen imposuit Hesiodus poeta, *ibid.*

MUSEUS Athenis veneratus. Tert., II, 619. — Athenis imitationibus obligant. Tert., I, 404.

MUTRA quasi dea culta a Romanis. Lact., VI, 226. — Ea sem ac Lara seu Larunda, *ibid.*

MUTURUS deus. Arnob., V, 1022; S. Aug., XLI, 122. — Idem qui apud Græcos Priapus, *id.*, XII, 122.

MYRAMDON unde natus. Arnob., V, 1056.

MYSTERIA fœda paganorum. Arnob., V, 1123.

N

NÆNIA dea. Arnob., V, 1016; S. Aug., XLI, 139.

NECTAR, potus deorum apud poetas. Lact., VI, 232.

NEMÆA sacra Herculi. Tert., I, 644.

NEMESACI Varii. Commodian., Afer, V, 215.

NEMESUS quendam sit. Lact., VI, 236.

NEMESTRUS deus nemorum. Arnob., V, 1016.

NEPTUNUS. Commod. Afer, V, 208; S. Isidorus Hisp., LXXXII, 518. — Neptunus unde dictus. Lact., VI, 175.

— An Japhetus, *ibid.* — Neptunus unde deus dicatur, *id.*, XLI, 212. — Neptuno aquas mundi esse volunt. S. Aug., XLI, 207. — Neptuno mare tribuitur, *id.*, XXXIV, 209; XLI, 119. — In Neptuni simulacro mare adorabant gentes, *id.*, XXXV, 1483. — Quo sensu mari præfectus intelligatur. Lactant., VI, 175. — Cum patre natus, *id.*, VI, 190. — Neptunus Stygii Jovis frater. Arnob., V, 981.

— Pistricum domus et manarum, *ibid.*, 982. — Tridenti armatus, *ibid.* — Ejus amica, *id.*, V, 1056. — Neptunus ignarus futuri. S. Aug., *id.*, XLI, 80. — Neptunus equestris est quem Græci τριτον vocarunt. Tert., I, 644.

— Consum Romani, *id.*, I, 636. Laomedontismuros instituit. Tert., I, 332. — Neptuni servilia ministerii in extruenda Troja. S. Aug., XLI, 79, 80. — Neptunus Trojani muri conditor, junior Neptuno Jovis frater. Lact., VI, 161.

— Delphinos ei vovebant Tert., I, 639. — Illi circenses ludi consecrati. Lact., VI, 712. — Neptunus mendacium factum ab homine. S. Aug., XXXVIII, 1023.

NEREIDES Marum amant. Arnob., V, 1059.

NEREIA seu Neurtia, Nortia, Nursia, Volsiniensium dea. Tert., I, 421.

NICEPHORIUS Jupiter unde dictus. Lact., VII, 576.

NODATUS deus. Arnob., V, 1016, 1022.

NODATUS deus geniculis nodisque culmorum præfectus. S. Aug., XLI, 118.

NOVENSILES dii. Arnob., V, 993.

NUMENIUS deus Atheniensium. Tert., I, 596.

NUMERIA dea docet numerare. S. Aug., XLI, 122.

NUPTIALES dii. S. Aug., XLI, 188.

NYMUS liber. Arnob., V, 1141.

O

OBODAN deus Arabum. Tertul., I, 596.

OCRICULANORUM dea Valentia. Tert., I, 421.

OLYMPIA sacra Jovi instituta. Tert., I, 644.

OLYMPUS pro cœlo accipitur. Lact., VI, 175. — In illo Jupiter habitavit, *id.*, VI, 175.

OMPHALE scortum Herculis. Tert., I, 603; II, 1011 *et seqq.*

ORIANA dea. Tert., I, 606; Arnob., V, 1016.

ORCUS frater Jovis et Neptuni. S. Aug., XLI, 213. — Orcus receptor mortuorum, *id.*, XLI, 196. — Orcum terrenam et infernam mundi partem esse volunt, *id.*, XLI, 207.

ORESTES et Pylæes. S. Aug., XXXII, 697.

ORORUS Amphiarai habebat oraculum. Tert., II, 750.

ORORUS poeta theologus. S. Aug., XLI, 572, 597.

— Maxime omnium nobilitatus est, *id.*, XLI, 581. —

Infernis sacris præfectus est, *id.*, XLI, 572. — Veneratus Phæria. Tert., 403; II, 649. — Liberi sacra et festa introduxit, *id.*, I, 463.

OSIRIS idein ac Serapis apud Ægyptios. Lact., VI, 236,

908. — An Isidis filius, *id.*, VI, 907. — Maritus Isidis.

S. Aug., XI, 254, 256. — Osiris semper sepelitur et in vivo quæritur et cum gaudio invenitur quid significet, *id.*, II, 261.

OSIRIS idein ac Bacchus seu Liber. Tertull., II, 85.

OSSILAGO dea. Arnob., V, 1016.

OVIS cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 787.

OSTRACHUS cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 786. —

Variae de eo opiniones, *id.*, VI, 787.

P

PAGANI, vindices, custodes, veneratores turpium deorum. Arnob., V, 1122. — Deturpant fœdis opinionibus deos suos, *id.*, V, 944, 1143-1147. — Non putabant templa esse posse sine simulacris. Lact., VII, 317, 683. — Statuas deos referentes ipsis deorum nominibus insigniebant, *id.*, VII, 475. — Per simulacra deos venerantur. Arnob., V, 1179-1181. — In precibus suis deos et deas invocant, *id.*, V, 946-947. — Divinorum operum derogatores sunt, *id.*, V, 745-746. — Illorum in Christum odia, *id.*, V, 775-777. — Melius fuisset mutos illos fuisse quam quod turpia de diis confluerent. Arnob., V, 1155. — Christianis insultabant. Tert., II, 935. — Improbitalatem docent, *id.*, V, 1145. — Liberos suos morti exponunt, *id.*, V, 932. — Melius putant non vinci quam confessæ credere veritati, *id.*, V, 1148.

PALES deus. Arnob., V, 994. — Pecorum gregibus præest, *id.*, V, 967.

PALLADIUM. Palladii origo. Firmic. Matern., XII, 1016.

— Nec Trojam nec Romam palladium flammis eripuit, *id.*, XII, 1016.

PALLAS appellata Mine va. Arnob., V, 1035.

PALLOR deus Romanus. S. Aug., XXXIII, 81; XXXVII, 1396; XLI, 125. — Ab Hostilio introductus, *id.*, XLI, 130, 190. — Pallori et Februi sacra fecerunt Romani, *id.*, XXXIV, 1033.

PAN. S. Isidor., LXXXII, 523. — Unde dictus sit in Arcadia Lycæus. S. Aug., XLI, 574.

PANDA dea. Arnob., V, 1010.

PANDORA. Pandoræ caput primum coronatum est a Charitibus, cum ab omnibus muneraretur. Tert., II, 84. — Hesiodi Pandora, *id.*, II, 562.

PANORÆ idem quod Fatum. Lact., VI, 168. — Ilarum numerus et nomina, *id.*, VI, 168. — Trium Parcarum fabulæ origo, *id.*, VI, 313; S. Isidor., LXXXII, 524.

PARIS de tribus deabus judicium tulit. Tert., I, 359 *et seqq.* — Ab histrionibus decantatum, *ibid.*

PARTULÆ dea quæ partum gubernat. Tert., II, 713.

PASIPHÆAS in Laconia oraculum. Tert., II, 730.

PATELLA dea. Arnob., V, 1016.

PATELLANA dea. Arnob., V, 1016. — Præfecta folliculis patrescentibus ut spica exeat. S. Aug., XLI, 119.

PAUSI dii. Arnob., V, 751.

PAVENTIA dea. S. Aug., XLI, 123.

PAVENTINA dea. Tert., I, 600.

PAVOR deus Romanus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 125; Lact., VI, 220. — Ab Hostilio inventus. Tert., II, 266. — Introductus. S. Aug., XLI, 130, 190.

PECCUNIA dea. Arnob., V, 1019; S. Aug., XLI, 128.

PELLONIA dea. Arnob., V, 1010; S. Aug., XLI, 129.

PENATES dii. Arnob., V, 994; S. Isidor., LXXXII, 523.

— Penates unusquisque domi servatos colebat. Tert., I, 344. — Penates victi. S. Cyprian., IV, 226. — De nomine ponatum. Firmic. Matern., XII, 1015.

PERAGENOR deus. Tert., I, 600.

PERSEA solem deum esse credebant et illum adorabant. Tert., I, 369. — Eum in clypeis depictum habebant, *id.*, I, 370.

PERSEUS ex Jove ortus. Tert., I, 636. — Falsus deus, *ibid.* — Inter sidera delineatus ab Arato. Tert., II, 142.

— Perseus Andromachæ maritus in cœlum receptus. S. Aug., XLI, 572. — Persei nomine stella appellata, *id.*, XLI, 572.

PERSICA dea. Arnob., V, 1014, 1022.

PESTUNDA dea. Tertull., I, 601; Arnob., V, 1015, 1022; S. Aug., XLI, 188.

PESSEUNTII silicem colunt pro deum matre. Arnob., V, 1186.

PETA dea. Arnob., V, 1017.

PHÆTHON. Arnob., V, 1154. — Phaethon incendium in

erbem mittit. Lactant., VI, 516. — Phaethon detrusus de

cœlo ab histriionibus representatus. Tert., I, 359.

PHARIA seu, Faria, Farrea (Ceres). Tert., I, 566.

PLUMUS deus. S. Aug., XLI, 188.

PINUS Matri deum sacra. Arnob., V, 1112, 1154. —

Imertissimum lignum collitur ut deus, id., V, 1115. —

Pines comari unde, *ibid.*

PLEIOMA et triginta Æones introduxit Valentinianus.

Tert., II, 68.

PROTO Agesiplus, sive Agelaustus dictus. Lact., VI, 175,

606. — Quomodo clam patre natus, id., VI, 190. — Varia

eius nomina, *ibid.* — Quare vocetur Dispater, *ibid.* —

Pluto mortuorum cadavera cum malleo deducere fere-

hatur. Tert., I, 562, 576. — Ab Hercule sauciatur. Arnob.,

V, 1052.

POMONA. Arnob., V, 978. — Pomorum curatrix. S. Aug.,

XLI, 140.

POPULONIA, dea vidua. S. Aug., XLI, 191.

POTINA dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.

POTUA dea. Arnob., V, 972.

PRÆSTANA dea. Arnob., V, 1009.

PRÆSTITA dea. Tert., I, 600.

PRIMA dea. Tert., I, 601; S. Aug., XLI, 188.

PRIAPUS deus. S. Aug., XLI, 59, 122, 123, 140, 181.

— Priapus nimis masculus, id., XLI, 188. — Super Priapi

fascinum et scapum nova nupta sedebat, id., XLI, 188,

215. — Priapum fecunditatis deum interpretantur pa-

gani, id., XXXIV, 1059. — Priapus præerat partibus.

Lact., VI, 236. — Unde ipsi æsellus immolaretur, id., VI,

237. — Lampasceni nomen unde sortitus, id., VI, 237,

269. — Priaporum figura a poetis irrisa, id., VI, 268.

— Hellespontiacus quare appellatus, id., VI, 269.

PROMETHEUS quo tempore natus. S. Aug., XLI, 563.

— Genus illius atque ætas. Lact., VI, 312. — Prome-

thæus frater Atlantis. S. Aug., XLI, 599. — An hominem

formaverit, Lact., VI, 312. — Quare de luto homines

formasse dicatur. S. Aug., XLI, 563. — Fabula illa refelli-

tur. Lact., VI, 312. — A Prometheo nata ars figurandi

status, id., VI, 314.

PROSERPINA a *proserpendo* dicta. S. Aug., XLI, 210;

S. Isidor. Hispal., LXXXII, 320. — Proserpina eadem ac

Libera. Arnob., V, 760, 983, 1020, 1152. — Jovis filia,

id., V, 1123, 1124. — Ejus nativitas fabulosa, *ibid.* —

Valida, florida et sucet plenioris, *ibid.* — Adonis deside-

rio flagrat, id., V, 1057. — Dum flores legit a rege

Manum rapitur, id., V, 1130. — Proserpina conjux Plu-

tonis. S. Aug., XLI, 119, 120, 215. — Proserpina pars

inferior terræ perhibetur, id., XLI, 215. — Præfecta

frumentis germinantibus, id., XLI, 118. — Fecunditatem

significat, id., XLI, 210. — Fabula raptus Proserpinæ in-

terpretatur, id., XLI, 210. — Proserpinæ et Liberæ histo-

ria exponitur. Firmicus Maternus, XII, 999.

PROTEUS S. Aug., XLI, 288. — Proteus traditur eo

solere capi quo minime caperetur, id., XXXII, 940. —

Proteus in carnalibus veritatis imago, id., XXXII,

941.

PUDICITIA dea, Fauni filia. Tert., I, 599

PUTA, dea. Arnob., V, 1017.

PYRAMUS et Thisbe. S. Aug., XXXII, 982, 984, 989.

PYTHIUS demon. Tert., I, 1175. — Socratem sapien-

tissimum pronuntiavit, id., II, 618.

Q

QUIRINUS divinos honores assequitur. Lact., VI, 193,

200; S. Isid., LXXXII, 514. — De deo isto auctores

quidam consulendi. Lact., VI, 193, 200.

QUINTA Pallentis filia, Firmic. Mat., XII, 1018. — Palla-

dium ei dedicatur, *ibid.*

R

RHADAMANTHUS, iudex mortuorum. Tert., I, 418.

RHEA seu Iliia mater Romuli. S. Aug., XLI, 578. —

De Marte geminos concepisse dicitur, id., XLI 578.

ROMICO dea. Tert., II, 637.

ROMANI. Romana religiositas diligentissima. Tert., I,

432. — Tota illorum religio castrensis, id., I, 567. — In

ludis publicis humano sanguine prolebant Jovi Latiali,

id., I, 317; II, 136; Lactant., VI, 250. — Illorum im-

perium fundatum antequam ullus deorum cultus Romæ

institutus fuisset, id., 429. — Et prius magni fuerunt

quam religiosi, id., I, 430, 608. — Tot eorum sacrilegia

quot trophæa, id., I, 431. — Tot de diis quot de genit-

ibus triumphi, *ibid.* — Tot manubiae quot deorum simu-

lacræ, *ibid.* — Læx divinarum majestatis rei erant, id.,

— Quando pro aliorum quam reipublicæ salute deos

rogare cœperint, id., VII, 533. — Sub imperatoribus

longe minus superstitioni, id., VII, 802.

ROMICO dea. S. Aug., XLI, 129.

ROCINA dea. Tert., I, 600.

ROMINA dea. S. Aug., XLI, 123, 191, 205.

ROMINUS, appellatus Jupiter quod mamma animalia

al-ret. S. Aug., XLI, 205.

RUNCINA dea præfecta frumentis cum runcantur

S. Aug., XLI, 118, 119.

RUSINA dea, ruribus præfecta. S. Aug., XLI, 118.

RUSOR deus. S. Aug., XLI, 243.

S

SACERDOTIA gentilium. Arnob., V, 1072, 1086.

SACRA PAGANORUM. S. Aug., XXXVIII, 1022. — Qua

ratione instituta, id., XLI, 256, 257. — Sacrorum causis

nec populo, nec senatui, nec ipsis sacerdotibus inno-

scere voluit Pompilius. S. Aug., XLI, 222. — Ut eas a de-

monibus acciperet, nec tamen comburere eas admon-

retur, occulta Dei providentia factum est. S. Aug., XLI,

224. — Sacra deorum quam crudelia, id., XLI, 52. —

Turpia, id., XLI, 50, 52, 216. — Et inhonesta, id., XLI,

185. — Sacra deorum non possunt hinc excusari quod

suas interpretationes habent, id., XLI, 186. — Earum

turpitudinem honestare frustra conatus est Varro. S. Aug.,

XLI, 221, 222. Sacra deorum mimica esse intellexerunt

aliqui ex paganis, id., XLI, 184. — Sacrorum quindecim

virii apud Romanos, id., XLI, 178. — Sacra Matri deum.

Arnob., V, 1086. — Bonæ deæ, id., V, 1115. — Veneris

Cypriæ, id., V, 1119. — Phrygum, id., V, 1122. — Ceresis,

id., V, 1131, 1132. — Corybantia. Arnob., V, 1120.

Sais (dea) Egyptia quæ et Minerva. Arnob., V, 1059.

SALACIA, Neptuni conjux. S. Aug., XLI, 120, 211.

SALUS. Saluti templum Romæ constitutum. S. Aug.,

XLI, 105.

SAMIA, sibylla, quo tempore fuit. S. Aug., XLI, 282.

SAMOS insula Junoni dicata, id., XLI, 185.

SANCUS ubi cultus. Lact., VI, 195. — Quis fuerit, *ibid.*

Idem cum Hercule, deo Fidio et sermone, id., VI, 194,

195. — Auctores de eo consulendi, *ibid.* — Mira circa

ejus nomen illorum varietas, id., VI, 901. — Sancus sive

sancus Sabinorum rex in deos relatus. S. Aug., XLI, 576.

SARPEDON Xanthi filius ex Europa. S. Aug., XLI, 569.

— Sarpedonis in Troade oraculum. Tert., II, 750.

SATURNUS. Commodian. Afer V, 204; S. Aug., XLII,

262; S. Isidor., LXXXII, 317. — Φαίβων Græce dicitur.

S. Aug., XXXIV, 236. — Saturnus a Satione dicitur, id.,

205. — Saturnus Latine sic dictus, quasi saturaretur annis,

id., XXXIV, 1037. — Secundum recentiores Platonis

velutæ satietate intellectus sic Saturnus appellatur, id.,

XXXIV, 1057. — Græce Χρόνος vocatur. Arnob., V, 977;

S. Aug., XXXIV, 1057. — Quare? Lact., VI, 186, 187.

Cum falce adunca pingitur. Arnob., VI, 1189, 1213. —

Quare falcem tenet. S. Aug., XXXIV, 1057. — Simu-

crum ejus cooperto capite, id., XXXIV, 1057. — Saturnus

tempus quomodo. Tert., I, 602. — Temporis longitudo

est. S. Aug., XLI, 120.

SATURNUS origo totius vel potioris vel notioris divinitatis

apud ethnicos. Tert., I, 529, 601. — Omnium deorum pri-

mus et parens, *ibid.* Quos parentes habuerit. Lact., VI,

179. — Cur cœli et terræ filius dicitur. Tert., I, 331, 601,

Lact., VI, 180. — Quo sensu. Lact., VI, 181. — Quam falso.

Tertul., I, 331, 601. — Saturnus Quadratus, id., I, 266.

— Non esse deus probatur. Arnob., V, 977. — Non deus

sed homo fuit qui ab alio homine regnum et vitam acce-

pit. Tert., I, 329, 602. — Lact., VI, 189. — Vitam egit

mortalem, id., I, 330, 602 *et seq.* — De aureo ejus sæculo.

Lact., VI, 179. — Illo regnante viguit in terra iustitia.

Ibid. 564. — Unde hausta hujus aurei sæculi fabula,

id., VI, 179. — Non ex cœlo natus est. Lact., VI, 182. —

Impius in patrem et filios. Lact., VI, 184. — Patrem ex-

secasse dicitur. Tert., I, 601. — Cur. S. August., XII,

209. — Quo sensu. Lact., VI, 184, 185. — Filios devorasse

dicitur. Lact., VI, 184, 187; S. Aug., XLI, 186. — Saturno

suppositus lapis quem pro filio devoraret, id., XLI, 202.

— Neque hæc allegoria explicanda. Tert., I, 321, 602.

— A Jano excipitur, id., I, 330, 602. — Rudes erant ho-

mines illius ævi, id., 331, 602. — Docuit litteras imprimere.

S. Cyprian., IV, 225. — Saturnus tabulas primus consilii.

Tert., I, 330, 602. — Docuit nummos signare, *ibid.* —

Erario præsidet, cur., id., I, 330. — Visitation. Arnob.,

V, 978. — Custos ruris, id., V, 1188. — Præses sativis,

id., V, 1049. — Tonsor luxuriantium ramorum. id., V,

1188. — Pallium commendat. Tert., II, 1043. — Ante

omnes fuit coronatus. Tert., II, 85. — Cur ante eum reges

nulli fuerint. Lact., VII, 192. — Saturnus ante filium Pi-

cum in Italia regnasse creditur. S. Aug., XLI, 206. —

Saturnus ipse est Jupiter, *id.*, XLI, 205. — Saturni fabulae interpretatio, *id.*, XLI, 206. — Saturnum Jovis arma fugisse ex velu ta historia acceptum est, *id.*, XXXIII, 84. — S. Cyprian., IV, 225. — Regno pulsus quare in Italiam advenit. Lact., VI, 188. — Italorum delitescit in finibus. Arnob., V, 1047. — Conditior civitatis Saturniae, *id.*, V, 759. — Tempora quantum distent inter Saturnum Urani filium et Italicum, Lact., VI, 180. Apud Latium sanguine humano cultus. Lact., VI, 251, 907. — Saturnum Afrorum hominum victimis placari apud saeculum licuit Tert., II, 136. — Saturno hostias humanas oblatae. S. Aug., XLI, 209. — Ejus cruenta sacrificia. Arnob., V, 921. — Ei macabantur, infantes in Africa et quem diu. Tertul., I, 593. — Usque ad proconsultatum Tiberii et postea occulta. Tert., I, 314. — Sacrificia infantum eidem oblata. Lact., VI, 252. — Idem cum Moloch habitus, *ibid.*, VI, 252. — Quod Belocoxeus fuerit, *id.*, VI, 251. — Ejus sacerdotes qui homines ei immolabant, arboribus suffixi. Tert., I, 314. — Saturnum quibus rationibus probarunt esse colendum. S. Aug., XLI, 209. — Salax deus. Arnob., V, 1033. — Formam feri induit, *id.*, V, 1033. — Viuctus, *id.*, V, 1046.

SATURNI Stella. S. Aug., XLI, 206. — Saturnum inter sidera deum maleficum constituerunt mathematici, *id.*, XXXIV, 1058. — Saturnus triginta annis circulum significum peragit, *id.*, XXXIV, 152, 263. — Saturni annus est triginta annorum, *id.*, XXXIV, 256. — Quare Saturnus est frigidissimus, *id.*, XXXIV, 266. — Saturnus tardus est quia vicinior aequi frigidis quam supra celum sunt, *id.*, XXXIV, 252. — Saturnus Hebraeus deus potatus, quare, *id.*, XXXIV, 1053. — Saturno dicatos fuisse patres nostros propter Sabbathum quidam putant, *id.*, XLI, 379.

SATURNALIA festa. Tert., I, 492, 681. — Dies Saturno otio et victui destinatus, *id.*, I, 371.

SCAPUS Priapi. S. Aug., XLI, 215.

SCORPA apud paganos licita, *id.*, XLI, 426.

SCORTIA dea praefecta frumentis cum jam essent super terram. S. Aug., XLI, 119.

SEJA dea cui frumenta sata commissa erant, quandiu essent sub terra. S. Aug., XLI, 119.

SENELE. Arnob., X, 921. — 1013.

SENELEUS Liber. Arnob., V, 1041. — Faeculentis hilaritatis dator, *id.*, V, 985.

SENDEI. Arnob., V, 932.

SENIA dea quae sententias inspirat. S. Aug., XLI, 122.

SENTINUS deus. Tertul., I, 600; S. Aug., XLI, 195.

SERAPIS deus. Tert., I, 305; S. Isidor., LXXXII, 533. — Ab ethnicis rejectus ex Capitolio deorumque curia expulsus et postea restitutus. Tert., I, 305. — Deus Aegyptiorum. Arnob., V, 761, 929, 1063. — Cum Iside jacet solutus in cinerem, *id.*, V, 1209. — Serapis cultus ab Amisenis. Lact., VII, 446. Serapis vel Sarapis idem atque Apis, *id.*, VII, 238. — Creditur idem cum Josepho patriarcha, *ibid.* — Serapis, maximus Aegyptiorum deus, unde sic dictus. S. Aug., XLI, 563. — Capitem pendebat poenam quisquis eum hominem fuisse dixisset, *id.*, XLI, 563. — Deliramenta circa cultum ejus, *id.*, XLI, 563. — Ejus templi eversio praedicta, *id.*, XLI, 581, 587. — Serapidis nomen et sacra. Firmic. Matern., XII, 1011. — In Serapidis honorem sacrificia, *ibid.* — Quod non sit deus quia ab hominibus cogitur ad loquendum, sicut alii dei, *ibid.*

SERPENTES coluntur. S. Cyprian., IV, 220. — Serpentinae erisibus pullulantes, *id.*, IV, 141.

SIBYLLA veti vera vates ante existit quam omnis litteratura. Tert., I, 583, 605. — Ejus carmina de Saturno, *ibid.* — Daemonibus tribuebant ethnici ejus oracula, *ibid.* — Taciti testimonium de Sibyllis ethnicorum, *id.*, I, 585. — Sibylla praesaga plena vi Apollinis oracula promit. Arnob., V, 803. — De Sibyllis variae sententiae. Lact., VII, 141. — Illarum libri quo nomine laudati a Lactantio, *id.*, VII, 198. — Sibyllarum auctoritas, *id.*, VI, 138. — De earum libris Varro quid senserit, *id.*, VI, 140. — Unde Sibyllae nuncupatae, *id.*, VI, 141. — Quenam fuerint, *ibid.* — Illarum numerus, *ibid.*, 141, 890. — Samia quo nomine fuerit, *id.*, VI, 142. — Quenam inter eas Demophile vel Herophile, *id.*, VI, 143. — De libris a Cumana Tarquinio oblatis, *id.*, VI, 894. — Phrygia confunditur cum Cumana et Erythraea. Lact., VI, 144. — Tiburtina ubi culta, *ibid.* — Erythraea celebrior habetur, *id.*, VI, 146. — Cur librorum Sibyllinarum lectio ethnicis interdicta, *id.*, VI, 143. — De istis erudit quid censeant, *ibid.* — In quibus voluminibus fuerint scripti, *ibid.* — Sibyllarum oracula quam secreto custodita, *id.*, VI, 146. — Ea quae habemus vel omnino ficta, vel saltem interpolata. Lact., *ibid.* — Quo tempore emissae videantur, *id.*, VI, 147. — De illis quinam scripserint, *ibid.* et 890. — De Cumaea quinam con-

sulendi. Lact., VI, 147, 890. — De ejus nomine, *ibid.* — Erythraea quinam meminerint, *id.*, VI, 891. — Haec atque Cumaea quo tempore floruerint, *id.*, VI, 891, 892. Sibyllas plures fuisse Varro tradit. S. Aug., XLI, 579. — Sibylla Erythraea, *id.*, XLI, 579. — Cumaea, *id.*, XLI, 580. — Samia, *id.*, XLI, 582. — Sibyllini libri, genus oraculi, *id.*, XLI, 98. — Sibyllae, Trismegisti aut Orphel praesaga de Christo accommodatiora esse gentibus quam Hebraeorum prophetarum testimonia docebat Faustus. S. Aug., XLI, 281, 282, 290, 292. — Sibylla prophetissa non Christi, sed tamen de Christo quaedam praedixit. S. Aug., XXXV, 3089. — Sibylla Cumaea de unico Salvatore fortassis aliquid audierat in spiritu, *id.*, XXXIII, 1073. — Non est qui alteri praeter Christum conveniat carmen Sibyllinum a Virgilio translatum, *id.*, XXXIII, 1073. Sibyllini libri, a quibus, cum opus esset, consulere-
rentur. Lactant., VII, 361. — Quo tempore combusti, *ibid.*

SILEXUS quinam fuerit. Lact., VI, 256.

SIMIA culta ab Aegyptiis. Lact., VI, 787.

SIMULACRA deorum. Commodian. Afer, V, 213.

SIRENES monstrosae, fabulosaeque cantatrices. Tert., I, 308. — Earum ora cruenta, *ibid.*

SOL pro Deo ab ethnicis cultus. Arnob., V, 731. — Diversas res efficit suo contactu, *id.*, V, 902. — Aureus ex Hyperione natus, *id.*, V, 1042. — Sol lugebat filium suum detractum de coelo. Tert., I, 359.

SOPES dea. Tert., I, 600.

SPINIX monstrum. S. Aug., XLI, 571.

SPINIKENS deus. S. Aug., XLI, 129.

STATILINUS deus. S. Aug., XLI, 128.

STABINA dea. Tert., II, 718.

STERCUTUS deus. S. Aug., XXXIII, 81.

STIMULA. S. Aug., XLI, 122, 125.

STRENA dea quae strenuum facit. S. Aug., XLI, 122, 125.

STRX infernalis. Arnob., V, 831. — Ihujus quanta fuerit veneratio. Lact., VI, 167. — Per Hygiam paludem jurantium deorum et pejerantium quae puma fuerit, *id.*, VI, 168.

SUMIGUS deus. S. Aug., XLI, 189.

SUMMANUS deus cui nocturna fulmina tribuebant veteres Romani. S. Aug., XLI, 131.

SYLVANUS deus fets mulieribus infestus. S. Aug., XLI, 137. — Sylvanus agrorum et sylvarum praepositus. S. Aug., XXXIII, 1063. — A montensium deorum coe u non excludendus. Lactant., VII, 403. — Commod. Afer, V, 211.

SYLVANI, Incubi. S. Aug., XLI, 468.

T

TANTALUS. S. Aug., XLI, 571.

TAURI humana sacrificia Dianae offerebant. Lact., VI, 250. — A quo instituta, *id.*, VI, 223.

TAURINAE fabulae. Tert., I, 517.

TEAETAI, consecrationes magicae. S. Aug., XLI, 897, 900. — Consecrationes theurgicae seu sacrificia perfecta, *id.*, XLI, 287. — Teletis nullorum deorum potest homo purgari, *id.*, XLI, 300. — Teletas ac mysteria religionis, Graeci lacturnitate parietibusque cladebant, *id.*, XLI, 138.

TELLUMON, deus. S. Aug., XLI, 215.

TELLUS, Jovis avia. Lact., VI, 250. — Ubi culta, *ibid.* S. Aug., XLI, 215. — Quod non sit dea. Lact., VI, 281. — Quo nomine a Germanis appellata, *ibid.*

TEMPLA deorum nulla apud Romanos. Tert., I, 450. — Imperatoribus viventibus aut mortuis condita, *id.*, I, 347. — Custodita Caesarum militum excuria, *id.*, I, 434; II, 92. — Eorum lacunaria colebant gentiles, *id.*, I, 418. — Forum januis laurus et lucernae appendae, *id.*, I, 438 seqq., 684. — Arboribus obumbrabantur, *id.*, I, 315. — Tempia sua ethnici ingredi non poterant nisi data mercede pro solo templi, pro aditu sacri et pro stipibus. Tert., I, 346. — 493, seqq., 574. — Eorum stipes imminui quinam conquesti sint, *id.*, 494. — Ac vestigalia ob Christianos ea non adeuntes imminuta, *id.*, 493 seqq. — Quantum desolata, *id.*, I, 306, 494. — Lenociniis et adultariis, *id.*, 575. — Tempia sua per quae jurabant despoliabant ethnici, *id.*, I, 699. — Ea curare Christianis non licebat. Tert., I, 687. — Nec interdiu ea noverunt, *id.*, I, 363. — Illa sine periculo disciplinae adire potest, servus Dei, urgente simplici causa, *id.*, II, 640.

Tempia cur diis data. Arnob., V, 1164, 1212; ideo diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, *id.*, V, 1169, 1170. — Inutiliter diis sunt, *id.*, V, 1166. — Felibus, scarabaeis, buculis olim exstructa, *id.*, V, 751. — Templum Martis, Junonis, Veneris, *ibid.*, 1164, 1168. — Templum Junonis exustum, *id.*, V, 1209.

TERENSIS deus. Arnob., V, 1016, 1023.
 TERMINALIA unde dicta. Lact., VII, 215, 689. — Quo die et mense celebrarentur, *id.*, VII, 516, 502. — Fictione quadam dies anni ultimus fuere, *ibid.*
 TERMINUS deus quinam fuerit. Lact., VI, 228. — Quare et quando a Romanis cultus, *id.*, VI, 228, 229. — Ab eo dicta terminalia, *id.*, VI, 228. — Quo ritu ei sacrificaretur, *ibid.* — Forma lapidis vel stipitis in agris cultus, *id.*, VII, 500. — Sacra ipsi quando fierent, *id.*, VII, 501. — Non plures illi dies sacri, *ibid.* — A quo consecratus, *id.*, 642. — Terminus deus Romanorum. S. Aug., XLI, 135, 168. — Ad Terminum deum rerum fines pertinent. S. Aug., XLI, 560. — Terminalia sacra Februario celebrari solita, *id.*, XLI, 200.
 TERRA, mater magna. Arnob., V, 978. — Ceres, *ibid.*, 978. — Terræ cultus apud Phryges. Firmic. Matern., XII, 987.
 TESTATES humano sanguine placatus apud Gallos. Lact., VI, 250, 906. — Idem ac Mercurius, *id.*, VI, 250.
 THEMIS. Arnob., V, 1089.
 THEMIS ramum colunt pro Cinxia. Arnob., V, 1186.
 THETIS Achillem amat. Arnob., V, 1039.
 THIGILLUS, Jovis cognomen. S. Aug., XLI, 205.
 TITAN. Ejus posteria a Jove deleti. Lact., VI, 560.
 TITANES. Commodian. Afer, V, 216. — Titanes Mauri. Arnob., V, 761. — Titanorum bellum. S. Aug., XLI, 137.
 TIBIANI dii. Arnob., V, 1003.
 TRITO. Tritonis lacus. S. Aug., XLI, 566.
 TRITONIA Minerva. S. Aug., XLI, 566. — Tritonia virgo. Arnob., V, 964, 1215.
 TROJA. Trojan Neptunus et Apollo a Laomedonte conducti construxerunt. S. Aug., XLI, 80. — Troja mater populi Romani. S. Aug., XLI, 17, 79. — Trojæ eversio a Fimbria, *id.*, XLI, 83. — A Græcis, *id.*, XLI, 79, 80, 573. — Trojæ eversionem dii qui in ea celebrantur, non impediunt. S. Aug., XLI, 79, 80. — Trojani belli et excidii origo. S. Aug., XLI, 103. — Trojani dii, *id.*, XXXVIII, 505.
 TUTILINA dea præfecta frumentis collectis atque reconditis. S. Aug., XLI, 118.
 TUTINUS deus. Tert., I, 601. — Tutinus, Tutunus seu Mutunus pro deo cultus a Romanis. Lact., VI, 227, 906. — Idem ac Priapus, *ibid.* — Unde dictus, *ibid.*
 TYNDARIDÆ Castor et Pollux quare ita appellati. Lact., VI, 130. — Arnob., V, 761, 924.

U

ULYSSES. Ulyssis socii in bestias mutati. S. Aug., XLI, 573, 574. — Quomodo. S. Aug., XLI, 573, 576.
 UNXIA dea. Arnob., V, 972.

V

VALENTIA, Oculorum dea. Tert., I, 421.
 VALLOKIA, dea valibus præfecta. S. Aug., XLI, 118.
 VARSUTINA dea Maurorum. Tert., I, 596.
 VESILLIA, dea. Tert., I, 600. — S. Aug., XLI, 122, 211.
 VENUS. Arnob., V, 1266. — S. Isidor., LXXXII, 514. — Venus Cypria, *id.*, V, 1119. — Cytherea ex pelagi spuma orta, *id.*, V, 1016. — Venus unde sic nuncupata. S. Aug., XLI, 183. — Meretricula. Arnob., V, 1089. — Forda dea, *id.*, V, 974. — Dicta quod ad cunctos veniat, *id.*, V, 904. — Artem meretriciam instituit. Lact., VI, 207. — Amoris flammam hominibus subministrare putatur. Arnob., V, 974. — Ad Phrynes meretricis formam effigiatur. Arnob., V, 1191. — Nuda pingitur, *id.*, V, 1188. — Venus cur Vulcani uxor et Maris adultera dicatur. S. Aug., XLII, 374. — De ipsius cum Marie amoribus. Lact., VI, 207. Ejus concubitus cum Anchise, *id.*, V, 1089. — Venus Aeneæ mater fuit adultera. Tert., II, 94. — S. Aug., XLI, 80. — Amans saltatur. Arnob., V, 1072, 1073. — Proles Dionea, *id.*, V, 760. — Venus militaris. Arnob., V, 1014. — Martiæ gentis procreatrix, *id.*, V,

1082. — Sauciata. Tert., I, 551; Arnob., V, 1032. — Venus calva. S. Aug., XXXIII, 84. — Venus a pastore iudicata. Tert., I, 559. — Ei myrtus sacra, *id.*, II, 94. — Venus Urania qua forma Athenis culta. Lact., VII, 497. — Culta in Syrophonice, *id.*, VII, 279. — Paphia seu Agura pyramidis, *ibid.* — Ejus obscenitas et libidines, *id.*, VI, 207. — Firmic. Matern., XII, 1003. — Veneri calva sedes a Romanis consecrata. Lact., VI, 225. — Quo nomine Veneri armatae adem atque simulacrum Lacedæmonii dedicarint. Lact., VI, 236, 906. — Venes Limnesia partibus præstet, *id.*, VI, 236. — Ei quis primus templum posuerit, *ibid.* — Veneris seu Liberæ vel Cereris officium. S. Aug., XLI, 194, 495. — Venerem et stellam esse et etiam lunam quidam volunt, *id.*, XLI, 306. — Veneris stella, Hesperos, Vesperugo, Lucifer appellatur, *id.*, XLI, 720, 721. — Portentum quod in stella Venens exstitit, *id.*, XLI, 720. — Veneris sacra, *id.*, XLI, 183. — Veneri donum dabant Phœnices de prostitutione fliarum antequam eas viris jungerent, *ibid.*, XLI, 121. — An tres sunt Veneres, *id.*, XLI, 121. — Veneres quatuor. Arnob., V, 1031.

VESTA. Firmicus Matern. XII, 1015. — S. Isidor., LXXXII, 520. — Vesta quas et terra. Arnob., V, 963. — Ejus ignis perpetuus, *id.*, V, 918, 919, 1072. — Vestam interpretabantur ignem. Tert., II, 261. — Cur virgo credita. Lact., VI, 185. — Quotuplex fuerit, *ibid.* — Sacrorum ejus apud Romanos antiquitas, *ibid.* — Vesta ei deorum maxima et terra et æquus ignis esse dicitur. S. Aug., XLI, 120, 121. — Dicitur esse Venus, *id.*, XLI, 121. — Vestæ templo nihil apud Romanos sanctius, *id.*, XLI, 108. — In Vestæ templo ignis perpetuus, *id.*, XLI, 77, 99, 108. — Vestali foco ideo adhibitis virgines, quod sicut ex virgine ita nihil ex igne nascitur, *id.*, XLI, 121. — Vestæ sacra quam inutilia urbi tuende, *id.*, XLI, 99. — Templi Vestæ conflagratio, *id.*, XLI, 99. — Vestalis stupri accusata ad pudicitiam testimonium, erubrum aqua plenum ad iudices suos portavit, *id.*, XLI, 294, 774. — Vestales sacerdotes in stupro detectæ viam delabantur, *id.*, XLI, 82. — Vestalium virginitas. Tert., II, 953. — Ignem perpetuum nutriebant, *id.*, I, 1284.

VIBILIA dea. Arnob., V, 1016.

VICTA dea. Arnob., V, 972.

VICTORIA dea gentilium et quas ejus effigies. Tert., I, 566 et seqq., 579.

VIDUUS deus, seu Vidius qui animam corpore videt. Tert., I, 606.

VIRGINIENSIS dea. S. Aug., XLI, 122, 183.

VISIPIANUS deus. Tert., I, 420.

VITUMNUS deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 195.

VOLETA dea. Tert., I, 600.

VOLUMNA dea. S. Aug., XLI, 128.

VOLUMNUS deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 128.

VOLEPIA dea. Tert., I, 600. — S. Aug., XLI, 122.

VOLUTINA dea, cui involumenta folliculorum commissa sunt. S. Aug., XLI, 118.

VULCANUS. S. Aug., XXXVII, 1483. — S. Isidor., LXXXII, 514, 518. — Vulcanus ignis. Arnob., V, 984; S. Aug., XLI, 207. — Quare ignis creditur. Lact., VI, 185. — Quare inter deos annumeretur, *id.*, VI, 213. — Hæc ignis et ferri inventio tribuitur, *ibid.* — Faber. Arnob., V, 1243. — Fabrilis opera exercuit apud insulam Lemnum, *id.*, V, 1048. — Cum malleo et pileo pingitur, *id.*, V, 1188, 1189. — Flammipotens ensis fabricator, *id.*, V, 964. — Claudus deus, *id.*, V, 1024. — Claudus supior. S. Aug., XLII, 374. — Quomodo in insulam Lemnum fuerit præcipitatus. Lact., VI, 195. — Tubalcain a multis existimatus, *id.*, VI, 215. — Vulcanus maritus Veneris. S. Aug., XLI, 81. — Vulcanus et Mars inimici, *id.*, XL, 712. — Vulcani templum Athenis, *id.*, XLI, 570.

Z

ZËC, sive ZËN, Jupiter cur ita appellatus. Lact., VI, 189.

Auctores de rebus in hoc indice tractatis in primis consulendi:

TERTULLIANUS tractat de diis et mythis paganismi et eos confutat. T. I, 11.
 MARCOS MINUCIUS FELIX, orator, apologeta, in libro cui titulus: *Octavius*. T. III.
 S. CYPRIANUS, episcopus Carthaginensis, Ecclesiæ doctor. T. IV, 545, 565 (præsertim).
 COMMODIANUS AFRICANUS, poeta. Tom. V.
 ARNOBIUS, rhetor, t. V.
 LACTANTIUS, rhetor, apologeta, cognomine Cicero Chri-

stianus. T. VI, VII.

JULIUS FIRMICUS MATERNUS. T. XII.

PACLETUS OROSIUS, presbyter Hispanus, historicus apologeticus. XXXI.

S. AUGUSTINUS passim, et præsertim in libro *De civitate Dei*. T. XLI.

S. PAULINUS, Nolanus episcopus, poeta. T. LXI.

SALVIANUS, presbyter Massiliensis, apologeta in libro cui titulus *De gubernatione Dei*. I. III.

LVIII.

INDEX

DE PLACITIS VETERUM PHILOSOPHORUM QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA,

ORDINE RERUM DIGESTUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice, recensemus omnes veterum philosophorum errores quos Patres in scriptis vel memorarunt vel impugnarunt; et, ut faciliorem simul et utiliore lectori viam præbeamus, varias res vel materias, circa quas errare philosophi, ad ordinem alphabeticum revocamus, volumine tantum Romano et columnas Arabico numero indicantes.

Aer. — Aeris cultus apud Assyrios et Africanos populos; refutatur, XII, 989. Aerem deum esse credidit Anaximenes, XXXII, 782; XXXIII, 445. Aeri infinito rerum causas tribuit, et ex illo ortos deos somniavit, XII, 226.

ANIMA. — Opinio Oenesidemi de animæ substantia, II, 660. Sententia Albi de animabus, II, 697; Anaxagoræ, II, 666; Anaximenis, II, 660. Anima divina et æterna juxta plures philosophos, I, 610. Anima mortalis juxta Epicureum, *ibid.* Animam bifariam Plato partitur, rationalem et irrationalem, II, 668, 672. Zeno in tres partes, vel etiam in sex eam dividit, II, 668; Seranus in septem; Chrysippus in octo; in novem Apollonphanes, et quidam Stoici in decem, *ibid.* Omne animæ cogitatorium caro est, II, 814. Nunquam anima sine carne est, quando in carne est, II, 814. Anima propriam habet corpulentiam, II, 182, 817. Nihil est anima, si non sit corpus, II, 637. Corpus si non haberet, non caperet imago animæ corporis imaginem, II, 637. Animæ ad sunt habitus, terminus, longitudo, latitudo et sublimitas, II, 659. Anima corporalis est, habens proprium genus substantiæ soliditatis, II, 816. Error Apellii de animabus, II, 686; ante corpora constituit animas viriles et mulieres, 712. Opinio Cleanthis de anima, II, 653, 693. Animam ex sanguine constare dixit Empedocles, II, 683; causam argutæ indoile vel obtuse, in sanguinis qualitate constituit, 683; in tota pectoris lorica eam collocat, 672; ipsi videtur non divina sed mortalis, I, 610; II, 19. Animam docebat esse in membranulis Erastriatus, II, 671. Animam substantiam aerem esse docet Heraclitus et ex igne constare, II, 633, 660. Animæ sensum ex materia potius subjectum quam ex Dei afflatu constituisse præsumpsit Hermogenes, II, 616, 661. Omnia post mortem finire, etiam animam, docet Seneca, II, 721, 795. Animam ex aqua constare dixit Thales, II, 633; ex igne Hipparchus, 663.

Opinationes vulgi varias de animæ humanæ præstantia exponit ac diluit Arnobius, V, lib. II, *Adversus Gentes*, cap. 17, ad 25, et cap. 30, 34. Argumenta Platonis de anima et ipsius immortalitate proponuntur et refelluntur, VI, 771, 772 et *seqq.*, 961 et *seqq.*, Sententia Aristoxeni de animæ natura, VI, 779. Animarum immortalitatem, sed infideliter, docent Cicero et alii, VI, 410. Animam non credit subsistentem post dissolutionem corporis Democritus, XXII, 891. Animas de celo lapsas putant Platonici, et Stoici esse a propria Dei substantia, XXII, 1085. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichæi, sed ejus cujus est Deus esse naturam dicebant, XLII, 34. Illorum error de anima, XLV, 1325. — Animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, aut substantiam ipsam prætendebant, XXXIV, 361; XLII, 380, 381; Stoici pariter et Priscillianistæ, XXXII, 1257, 1212; XL, 523; XLII, 27, 44, 668-670; XLIV, 477, 512. Animas vixisse ante corpora contendebant Plato et Platonici, XLII, 1011; XLIV, 402. Animæ passiones ex terreni corporis moribundis membris esse putarunt, XLI, 408, 711. Animam quatuor corpus esse dixit Aristoteles, nullum Plato, XLI, 773; ex atomis Lucretius, XLII, 72. Opiones philosophorum de animæ substantia, XLII, 978, 981, 984. Animæ tres gradus juxta Varionem, XLI, 212. De animarum statu post mortem quid senserint philosophi; XXIV, 1152, 1153; XLI, 311,

361, 375, 601, 776. Error Anaxagoræ circa animarum successionem, CXCI, 982. Animam cum corpore perire docent Epicurei, CXCI, 977.

ANIMALIA. — Mortalia animalia, a minoribus diis seu angelis factæ, sentiebant Platonici, XLI, 375, 375; ex atomorum fortuito concursu Epicurus, XXXIII, 444. Animalia sola rationalia partes Dei esse quidam dixerunt, XLI, 123. Dicit animalia juxta Platonem, XLI, 241.

ANTIPODES. — Error Lactantii circa antipodes, VI, 425, 426. Antipodas esse non putavit Augustinus, XLI, 487.

AQUA. — Cultus aquæ apud Ægyptios; repeilitur, XII, 384. Aquam rerum principium putavit Thales, XLI, 226, 230.

ARBITRIUM LIBERUM. — Qualiter arbitrii libertas consona fato existet, CXCI, 991.

ATOMI. — Epicurei Deum ex atomis ortum dicebant, I, 517, 588. Atomus Epicuri, II, 703; ejus inane et vacuum, II, 564. Error Epicuri circa atomos; VI, 401; 745; XLI, 181, 210, 320. Refellitur a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Animas ex atomis esse putat Lucretius, XLII, 72. Democritus ab Epicuro distare his in questionibus naturalibus dicitur, quod concursioni atomorum, vim quamdam animalem et spiritalem inesse senserit, XXXIII, 445.

BONUM SUMMUM. — Calliphus et Dinomachus felicitatem ponebant in honestate cum voluptate juncta, VI, 564. *Vid. verb. FELICITAS.*

CARNO. — Stoici secundum carnem vivere censendi sunt, XLI, 413.

CREATIO. — Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, II, 20. Opinio omnis a sensibus, II, 675. Sentire et intelligere unum sunt, II, 678. Quinque sensuum Academicæ fidei durius damnant, II, 674. Academici de rebus etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. Academicorum placita fuerunt homini scientiam non posse contingere, XXXII, 923. Sapientem nulli rei assentire debere; errare enim eum qui assentitur rebus incertis: omnia autem incerta esse, XXXII, 923. Suspensionem assensionis magnam esse sapientis actionem, XXXII, 924. Nihil esse turpius quam opinari, XXXII, 925. Nonnulli Academicorum inventionem ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXIII, 441. Epicurei et Stoici regulam comprehendendam veritatis in sensibus ponebant, Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 441.

CIBI. — Quid Epicurus docet de cibis, XXXIII, 650.

CORPUS HUMANUM. — Apellii error de corpore humano, II, 811.

CREATIO. — Ciceronis de creatione mundi opinio, VI, 297. Quid suspicatur Zeno de Deo et creaturis, XXXIII, 497. Argumenta quibus creatio naturarum in tempore impugnetur, soluta, XLI, 366.

DÆMONES. — Deorum et demonum unanominis qualitas, I, 415. Dei partem naturæ dæmonum mistam fuisse, ligandam, pollundam, error Manichæorum, XLII, 556, 557, 559, 544, 545, 565, 595. Contrartorum studiorum certamina, partes esse dæmonum, non deorum, volunt Stoici, XLI, 262. Labeo dæmonicola, XLI, 572. Socratis dæmon, XLI, 259.

DAUS. — Errores varii circa Deum unum et verum hic

enumerantur. Achaemot, sœon Valentini, II, 68, 561, 571. *Ægyptii* bestias adorabant, II, 596; oves et boves consecrabant, I, 418; eos capite damabant, qui unam occidissent, *ibid.*; illis dilibis et crocodilus, II, 502; tauri, etc., II, 928, 955. *Ægeas* quam immerito pius et deus dictus sit, I, 599. *Æones* Valentinorum, II, 47, 68; Ophitarum, II, 64. *Æsculanorum* dea Ansharia, I, 621. *Æsculapium* et matrem ejus adorabant Athenienses, I, 603; illi jussit offerri gallinaceum Socrates, II, 648. *Alburnus* deus, I, 290; a Metello inventus, II, 266. *Universa* celestia et aer deus dicta fuerunt, II, 260. *Apelles* creatorem angelorum quemdam indeterminatum deum facit; deum Legis et Israel ignem affirmat, II, 47, 686, 801. *Apis* *Ægyptiorum* deus, II, 261. *Argius* deus, I, 606. *Asinos* adorabant ethnici cum Epona et Iside, 577. *Numentius* Atheniensium deus, I, 596. *Rasilides* Deum Judæorum negat et angelum dicit, II, 62. *Cerdon* duo initia introduxit, id est duos deos, bonum et ævum, II, 70, 249. *Error humanus* collit omnia, præter ipsum omnium Conditorum, I, 666. *Deus* corpus est, et spiritus, II, 102. *Deum* incorporeum Platonici, corporeum Stoici dixerunt, I, 517. *De natura Dei*, quam varie fuerunt deorum opiniones, I, 507. *Deo* denegant quidam suas proprietates, simplicitatem et potestatem, I, 1201. *Dei* providentiam astruunt Plato et Platonici, negant Epicurus et Epicurei, I, 517. *Dii* gentilitatis a Saturno originem trahunt; a Jove, Junone et Minerva, juxta Varronem, I, 529, 601. *Deorum* et demonum una nominis qualitas, I, 415. *Unde* tot deos sibi fecerint homines, I, 153, 328; II, 266. *De cultu deorum* erravit antiquitas, I, 306, 418, 502, 587, 589, 594, 595, 596, 645. *Dii* venales, peculiare et domestici, I, 544-547, 560, 415, 494, 547, 596. *Dii* Romanorum gentiliū, I, 409, 425, 597, 606; II, 253. *Deos* duos Marcion affert, tanquam duas symplegadas naufragi, II, 248. *Elementa* pro deo habet physica superstitio, II, 447. *Philosophi* de Deo nihil certum proferre sunt ausi, I, 516. *Epicurus*, II, 391, 726. *Hermogenes*, II, 198, 201, 202, 205. *Marcion*, II, 19, 248, 252, 261, 381, 432. *Plato*, I, 509; II, 260. *Pythagoras*, I, 517. *Socrates*, 354, 589. *Stoici*, I, 517, 518; II, 236. *Varro*, I, 587, 590, 601. *Zeno*, II, 260. *De idolorum* vanitate, apud S. Cyprianum, IV, 565. *De falsis diis* apud Arnobium, V, per librum fere totum; apud Lactantium, VI, 134-281; apud Firmicum Maternum, XII, 384, 977, 989, 992, 995 et seqq., 1035; apud S. Augustinum, XXXII, 707, 782, 955, 1316, 1517, 1562; XXXIII, 442, 445, 619, 716, 724, 841, 861, 1055; XXIV, 122, 123, 153, 161, 427, 436, 1056; XXXVI, 273, 1010; XXXVII, 1822, 1907, 1908; XXXVIII, 777, 986, 1154, 1158; XL, 297; XLI, 56, 81, 103, 123, 126, 138, 175, 181, 189, 199, 202, 208, 211, 218, 225, 226, 237, 241, 247, 250, 253, 262, 271, 277, 305-305, 336, 573, 575, 575, 588, 596, 601, 618, 650, 794; XLII, 46, 115, 214, 218, 222, 229, 248, 261, 335, 370, 376, 389, 390, 414, 466, 556, 545, 566, 595, 603; XLIII, 560; XLIV, 499, 572, 1126; XLV, 1345, 1328. *Aristoteles* in pluribus erravit; *Deum* prava posse committere asserit, CXCIX, 953. *Cicero* dubitat quid putet esse Deum, CXCIX, 991. *Epicurus* casum pro deo colit, CXCIX, 977. *Socrates* animum hominis deum putat, CXCIX, 984.

DIALECTICA. — Aristotelis dialectica, artifex stroendi et destruendi versipellis, in sententiis coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, II, 20.

DEUM UNIVERSALE. — Error Academicorum: qui ineptius quam fluctuare in singulis et nullius rei habere certitudinem, et nomen philosophi profiteri, CXCIX, 638. — A cæsis Academicorum principes distrahitur miser et in omnibus anceps fluctuat et nescit quo loco esse vult, CXCIX, 981. *Platonici* ceperunt fere de omnibus dubitare, CXCIX, 648. *De dubio universali* Zenonis, CXCIX, 981.

ELEMENTA. — Firmicus Maternus ponit elementa esse principia rerum, XII, 985. *Quod* nec mundus totus, nec elementa sint deus, nec animata probatur, VI, 281. *Vid.* Atoni, Creatio, Origo rerum.

ERROR. — De erroribus Epicuri, quomodo ad negationem Providentiae ductus fuerit, VI, 399-401. *Ejusdem* error circa atomos, VI, 745. *Errorum* putarunt Academicum peccatum, quod vitari non possit, nisi omnia suspenderent assensio, XI, 242.

EVIDENTIA. — Academici sentiebant homini scientiam non posse contingere; verum non posse comprehendere; sapientis totum munus in conquisitione veri collocatum esse; sapientem nulli rei assensum debere, errare enim eum qui assensum rebus incertis; omnia autem esse incerta, et nihil turpius quam opinari, X XII, 925. *Suspensionem* assensionis dicebant maguam esse sapientis actionem, XXXII, 924. *Nonnulli* inventionem

ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXIII, 441. *De rebus* etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. *Academicis* novis omnia erant incerta, XLI, 646.

FATUM. — Fortunæ quantum Cicero tribuerit, VI, 441. *Democritus* asseruit omnia fortuito facta, VI, 119, 760. *Mali* quidam æstimant omnia fortuito geri, et varium in rebus humanis fortunam ludere, XXXII, 400. *Mathematicorum* de fato fatua doctrina ex ipsorummet Lucis ostenditur, XXXIII, 1061. *Qualiter* apud Ciceronem arbitrii libertas consona fato exstet, CXCIX, 991. *Epicuri* fatum, CXCIX, 546. *Epicurus* casum pro deo colit, CXCIX, 977. *Quisquis* fortunam statuit, fata præcipiat et convellit: *Fata*, inquit Stoici, regunt homines; fatum est in partibus illis quas sinus abscondit, CXCIX, 546. *Stoici* fatalem inducunt necessitatem, CXCIX, 976.

FELICITAS, VITA BEATA. — Peripatetici, in bonis animi, corporis et fortunæ felicitatem collocabant, VI, 561 et seqq.; XLI, 630. *Aristipus* in voluptate corporis, VI, 561 et seqq.; XLI, 227, 601. *Aristoteles* in honestate ac virtute, VI, 561 et seqq.; Calliphus et Dinomachus in honestate cum voluptate juncta, VI, 561 et seqq.; XLIV, 852. *Diodorus* in privatione doloris, VI, 561 et seqq.; *Epicurus* in voluptate corporis *ibid.*, et XXXII, 912; XLIII, 439; XXXVI, 944; XXXVIII, 809; XLII, 1079; *Herculius* in scientia, VI, 564 et seqq.; *Zeno* in congruentia vite cum natura, *ibid.*; *Antisthenes* in virtute animi, XLI, 776. *Animam*, etiam cum sapientiam percepit, transire de beatitudine in miseriam, et vice versa, quidam tenuerunt, XLI, 561. *Academici* veteres a novis longe aberraverunt, ponentes beatitudinem in hac vita, XLI, 650. *Plato* humane animæ falsis promittit beatitudines, XLI, 776. *Philosophi* erraverunt constituendo beatitudinem in hac vita, XLI, 627, 628. *Beata* vitam sibi virtute proprie voluntatis efficere docebant, XXXIII, 830. *Stoici* posuit summum bonum in animo, magis a carne quam a corpore, animum avertiebant, XXXIII, 440. *Stoicorum* opinio de beata vita, XXXVIII, 809, 812, 855, 854.

FIRMUS HOMINIS. — Error Anaxagoræ in assignando homini line, VI, 571 et seqq.; cum ab illo quereretur cujus rei causa datus esset, respondit: Cæli ac solis videndi, *ibid.*

GRATIA. — Stoicorum sententia qui dicant gratiam in Deo esse, VII, 69.

HOMO. — Platonici, XXXIII, 64.

IDEÆ. — Quidam vult ideas esse quasdam substantias invisibiles, incorporeas, supermundiales, divinas et æternas, quas appellat ideas, II, 678. *De ideis* quid senserit Democritus, XXXIII, 444, 445.

IDOLOLATRIA. — Falsa idololatriarum physiologia, XII, 217; rejicitur, *ibid.*

IGNIS. — Omnia ex igne nata dixit Heraclitus, VI, 309; XLI, 181. *Cultus* ignis apud Persas, XII, 992. *Aliqui* Deum esse corpus igneum, alii candorem lucis favebant, XXXIV, 464. *Ignis* principium rerum, juxta Stoicos, et ut Deus ab eis habitus, XLI, 230. *Zeno* Deum ipsum esse ignem dicebat, 955.

IMMORTALITAS. — Hominum immortalitas, si non peccassent, male a philosophis quibusdam negatur; *Vid.* ANIMA. **FRÆMIA** ALTERIUS VITÆ.

INANE. — Epicuri inane et vacuum, II, 561.

JURAMENTUM. — Cui per eamem quemlibet, et lapidem, quicquid obvium esset jurare soleret Socrates, XLII, 123.

LIBERTAS. — In Republica sua vult Plato, ut promiscue sint uxores, ita et habeantur communes liberi, XLII, 656, 657.

LUCIS CANDOR. — Manichæi flagabant candorem lucis immensæ per infinita spatia usquequaque porrectum, et una tamen parte quasi nigro quodam cuneo fissum, duo adversa esse regna dogmatizantes, XXXIV, 163.

MALUM. — Astris vel fato malum tribuebant ethnici, I, 268. *Malum* non est quod naturalia mali non habet, I, 269, 560. *Sententia* Manichæorum de malo, XLV, 1529. *Refellitur*, XI, 598, 589. *Illorum* error circa maum, XLIV, 1104, 1105. *Malum* et bonum unde dijudicabant, XLII, 509. *Malum* non accidens, sed substantiam esse putabant, XLV, 1530. *Mala* propter peccata ab animabus in alia vita commissa contingere censuerunt philosophi, XXXVIII, 1152. *Regnum*, seu gentem tenebrarum, et esse sempiternam et summum malum asseriebant, XXXII, 1546. *Malum* esse terram, XXXII, 716, 1531. *Mali* naturam Deo coæternam putabant, XLIV, 1008. *Immutabilem* substantiam mali naturæ Dei sui miscuit, XI, 1164, 1105. *Stoicorum* error circa mala hujus vite, XLI, 629.

MALUM PRINCIPIMUM. — Mala generis humani voluit Manichæi deputari nescio cui mali principio, æternitati Dei coeterno, XLV, 1539. *Duces* deos, unum bonum, al

terum malum, assererebant, XXXII, 1517; vel potius duas naturas aut substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1516. Fimentum, de pugna Dei lucis cum principe tenebrarum, XLIV, 1071. Alia circa malum principium, XXXII, 608, 1552, 1553, 1556; XXXIII, 722; XXXIV, 150.

MATERIA. — Hermogenes docet materiam fuisse Deo necessariam ad opera mundi, II, 216. Materiam innatam introducit; Deo nato eam comparat, II, 46, 198; et malam esse materiam, II, 208. Materiam innatam volebant Pythagorici, Stoici et ipse Plato, II, 567, 667. Occurritur iis qui materiam aeternitatem e Scripturæ verbis conantur asserere, XIV, 135. Manichæi assererebant malum esse terram, seu molem tetram, perimensam, profundam et longam, necnon mentem, sive molem tenuem atque subtilem per terram vagantem, XXXII, 716, 1351. Materiam tanquam cœternam Deo conjungunt quidam gentilium, XLII, 580.

MATRIMONIUM. — Plato in sua Republica matrimonium rejicit, XLII, 657. *Vid. Nuptiæ.*

MENDACIUM. — Plato mendacium docet, XXXII, 412.

METEMPSYCHOSIS. — Quid sit metempsychosis, II, 111. Solide refutatur, II, 697. Pythagoræ et Empedoclis opinio de metempsychosi, I, 522, 615; II, 702. Non tantum a Pythagoræ et Empedocle, sed etiam a Platone asseritur, XLII, 748; XXXIII, 481, 487.

MILLE ANNORUM FABULA. — Pythagoras impie mille annorum fabulam primus dicitur induxisse, CXCIX, 643.

MUNDUS. — Ignis anima mundi, juxta Varro, I, 589.

MUNDUM INCREATUM dixit Pythagoras, I, 553. Illuminatum et infectum alii philosophi defendunt, II, 609. Plato docuit illum a Deo factum esse, I, 553; II, 1033. Quod nec mundus totus, nec elementa sunt Deus, nec animata, VI, 281. Mundum æternum Thales existimavit, VI, 515, 735. Ciceronis opinio de creatione mundi, V, 297. Anaximander mundos innumerabiles admisit, XLII, 226. Atomorum concursu fortuito et mundos innumerabiles et animantia, et animas, et deos ipsos fieri dicit Epicurus, XXXIII, 444; XLII, 520. Refellitur a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Variæ et contrariæ philosophorum sententiæ circa mundi unitatem, initium, finem et gubernationem, XLII, 601. Mundos duos admittit Plato, unum intelligibilem, alterum sensibilem, XXXII, 588, 934. Plato et alii philosophi sentiebant autem esse istum mundum, XXXII, 602. Mundus dicitur a philosophis animal magnam sine corporis sensibus, cuius anima Jupiter aut Hecates, XXXVIII, 1137. Mundum esse animal maximum docent Platonici, XLII, 588, 390. Animal beatissimum et sempiternum, XI, 1, 308. Mundi corporis compago, XI, 212. Mundum esse corpus Dei quidam putarunt, XLII, 125. Mundi corpus non est Deus, sed anima, secundum paganos, XLII, 202. Mundi anima et partes ejus dicit veri existimabantur, XI, 211; et ita putavit Varro, VII, 194, 199, 202; refellitur, XLII, 202; mundi singulas partes habere animas diversas, sed tamen divinas sentiebat, XLII, 199. Mundum universum quidam paganorum tanquam deorum maximum putabant, XI, 211, 370. Mundum deum esse arbitratursi Varro, XLII, 199; Plato, XLI, 390. Mundus fingitur æternus, XXXIX, 1137. Mundum et factum esse et tamen ab æterno esse sentiebant Platonici, XLII, 511; 519; refelluntur, 320, 321. Mundum non interituum cum Platonici sensu Cicero, XLI, 739. Zeno dicebat nihil esse præter hunc mundum sensibilem nihilque in eo agi sine corpore, XXXII, 935.

NATURA. — Stoici naturam in duas partes dividunt: unam quæ efficiat, alteram quæ se ad faciendam tractabilem præbeat, VI, 741. Opinio Leucippi de rerum natura, VII, 101. Manichæi dicebant malam esse naturam, quæ immutari nullo modo potest, XXXII, 1157. De rerum natura opiniones veterum, XXXIII, 558; Zenonis, XXXIII, 479. Manichæi admittebant duos deos, seu potius duas naturas vel substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1516; volunt sine ullo initio malam fuisse semper naturam, XI, 563. Illorum insania de duobus naturis inter se confluentibus, XI, 360, 364. Deum bonum fabricasse mundum, cui ex aliena natura atque materia continentur, XII, 605; hominem creatum de commistione duarum naturarum quæ semper fuerint, quarum una bona est, altera mala, XLIV, 441. Manichæorum error circa naturam, XLII, 536; XLV, 1323. Manichæi naturam mali suo principio præditam, adversus Deum inducunt, XXXIII, 722. Periculis naturam naturam esse affirmant, XLIV, 612. Vitia dicunt naturæ et substantias, XLIV, 1085. Concupiscentiam non tanquam accedens vitium, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperant, XLIV, 572. Errores Scoti de divisione naturæ, CXXII, 353. Nihil evenit contra naturam, dicit Plato, qui naturam vocat Dei voluntatem, CXCIX, 427.

NUMERI. — Ex numeris esse deos credit Pythagoras, XLI, 181.

NUPTIÆ. — Epicurus, voluptatis assertor, revocavit a nuptiis, XXXIII, 280. Plato nuptias contemnens, ita perversam temporum suorum timuit opinionem, et naturæ sacrificaverit, quo tanquam peccatum illud aboleretur, XXXIV, 126; illas rejicit, XLII, 657.

OCCLUSIO SUI IPSIUS. — Pythagorici et Stoici, animarum immortalitatem statuentes, voluntariam mortem inaniter persuadent, VI, 405.

ORIGO COGNITIONUM NOSTRARUM. — Epicurei et Stoici regulam comprehendendæ veritatis in sensibus ponebant; Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 451. *Vid. Præceptiones.*

ORIGO RERUM. — De rerum origine quid senserit Plato, XXXII, 479; quid philosophi veteres, XXXII, 538; quid Anaxagoras, XLI, 226; quid Anaximander, *ibid.* *Vid. Atomus, MATERIA, MUNDUS.*

PANTHEISMUS. — Thales mundum æternum existimavit, VI, 515, 735. Multa de æternitate materiæ, VI, 503-506; refelluntur, XIV, 135. Stoici volunt animam esse a propria Dei substantia, XLII, 1085. Stoici, Manichæi et Priscillianistæ animam esse a propria Dei substantia dicebant, XXXII, 1257, 1242; XXXIII, 718, 723; XL, 523; XLII, 44, 668-670; XLIII, 27; XLIV, 477, 512. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichæi, sed ejus cuius est Deus esse naturam dicebant, XLII, 54; animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, XLII, 580, 581; animam esse ipsam Dei substantiam, XXXIV, 561; et alia de eodem, XXXII, 1562; XXXIII, 718, 841, 1033; XXXVII, 1822; XXXVIII, 946; XL, 297; XLI, 125; XLII, 580; XLIV, 572. Mundi anima et partes ejus dicit veri existimabantur, XLII, 202, 211; ita putavit Varro, VII, 198 et seqq.; XLI, 199; ita etiam Plato, XLI, 390.

PASSIONES. — Quid sentiant Academici de extirpatione passionum, XLII, 1148; quid Stoici, XXXIII, 529; quid Chrysippus et alii, 542. Passiones necessitate pati sapientem, sed non illis cedere, stultum vero cedere dicebant Stoici, XLI, 258-260. Platonici et alii, cum de passionibus loquuntur, de verbis potius quam de rebus faciunt controversiam, XLII, 259, 260. Stoici quod non timeant ac non doleant, irriduntur, XXXIX, 1528. Quis timor aut passio mentis, secundum Aulum Gellium et Stoicos, in sapientem cadat, CXCIX, 651.

PECCATA. — Stoici paria omnia peccata esse contendunt, XXXIII, 511; XL, 539.

PERCEPTIONES. — Opinio omnis a sensibus, II, 675; sentire et intelligere unum sunt, 678; Academici quinque sensuum fidem durius damnant, 674. Zenonis definitio de perceptione veri, XXXII, 925; quæ discutitur, 943.

PERTURBATIONES. — In sapientem perturbationes cadere immerito negant Stoici, XXXV, 1798.

PHILOSOPHIA. — Senecæ error in philosophia quam vocat regulam bene vivendi. Hic plane non respexit ad commune philosophiæ nomen, quæ cum sit in plures sectas disciplinæque diffusa, nihilque habeat certi, nihil denique de quo universi una mente ac voce consentiant, quid potest esse tam falsum quam regulam vitæ philosophiam nominari, in qua diversitas præceptorum rectum iter impedit et torbet, VI, 591. Errat Cicero in laudanda philosophia, VI, 585; illius inanis occupatio in exponenda veritate, et sapientiæ assignanda origine, VI, 531; item Lucretius et alii, 586.

PHYSIOLOGIA. — Idololatrarum falsa physiologia rejicitur, XLI, 217.

PONERE ET PRÆMIUM ALTERIUS VITÆ. — Nihil post mortem manere docent Epicurei, II, 798; XXXII, 732; XXXVI, 944. Mortem malorum omnium esse finem asserunt, sicut et ii qui animam mortalem censent, XXXIII, 589; XXXIX, 1528; CXCIX, 977.

PRINCIPIA RERUM. — Quid Thales dixit rerum omnium principium, I, 153, 309; XLI, 226, 230; quid Firmicus Maternus, XII, 983; quid Epicurus, XLI, 230; quid Diogenes, 236; quid Anaximander, *ibid.* Variæ philosophorum opiniones, XLI, 225, 226, 230.

PRINCIPIA DUO ADMISSA. — Cerdon duo rerum principia introduxit, id est duos deos, bonum et ævum, II, 70, 219; item Marcion, II, 248, 252; item Hermogenes, 201; item Manichæi, XXXII, 1517, 1546; XXXIV, 150; XLII, 589, 590; XLIV, 1071.

PROBABILE. — Academici probabile induxerunt, XXXII, 935; probabile sequi citra assensum Academicis innoxium, Christianis nefarium est, 962, 963.

PROVINCIA. — Epicurus et illius sectatores Dei providentiam negaverunt, I, 517, 588; VI, 303, 309-301; XLI, 601; XLI, 576; CXCIX, 977. Zeno et alii gentiles philosophi fato omnia fieri dixerunt, I, 268, 598, 760. Cicero fortunæ quantum tribuerit, VI, 441; item Democritus, VI, 119, 760. Sententia quorundam philosophorum quæ sidentium cursu atque constantia, suspicantur esse in rusticis

providentiam, et terrena contemnit, dum nihil recti nec iuxta ordinem in terris geritur, XV, 82. Deum esse animam motu ac ratione mundum gubernantem Varroni placuit, XLI, 188. Dei providentiam res humanas non curare, imple iniquorum doctrina est, XXXVIII, 924. Gubernationem rerum humanarum ad Deum non pertinere unde quibusdam est suspicio, XXVIII, 518. Pravi corde tres habent de Deo sententias, aut non est Deus, aut inus est Deus, aut non gubernat res humanas, XXXVI, 275. Providentiam quidam negant, XXXII, 1272; quidam eam pessime confluentur, 1275.

RATIOCINIUM.—Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in sententias coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, II, 20. Argumentationibus res plana non debet fieri dubia, XXIII, 435.

RELIGIO.—Interpretatio vocis religionis, quam affert Cicero redarguitur, VI, 556. Cynicorum habitus differentiam nullam facit in religione, XLI, 647.

REMINISCENTIA.—Animarum reminiscencia ex Platone et Pythagora improbat et expugnatur, XXXII, 601; XLI, 1011, 1012.

RESURRECTIO.—Philosophi carnis resurrectionem fieri posse aperissime contradicunt, XXXVI, 1154.

SACRA VEL SACRIFICIA.—Plato ejusque discipuli diis primis sacra facienda putaverunt, XLI, 237.

SCIENTIA.—Academici scientiam sustulerunt, VI, 555, 556; XXXII, 925. Academici contra Physicos ex rebus obscuris argumentati sunt, nullam esse scientiam, exemplis paucarum rerum incomprehensibilium contenti, amplexi sunt ignorantiam, tanquam scientiam totam sustulissent, quia in parte sustulerunt. Physici contra ex his quæ opera

sunt argumentum trahebant, omnia sciri posse, contentique perspicuis, retinebant scientiam, tanquam totam, defendissent, quia ex parte defenderant, VI, 569.

SENSATIONES.—Stoicorum et Peripateticorum sententia circa affectus, sensationes et dolores, VI, 688 et seqq.

SOLE.—Philosophi dicunt solem esse sempiternum, XXXIII, 579.

TERRA.—Cultus terræ apud Phryges, XII, 987; unum et principis rerum, 985.

THEOLOGIA.—Tres theologiæ secundum Varronem: fabulosa, naturalis, civilis, XLI, 180, 192; theologia fabulosa, turpis, 182, 185; theologia theatra deorum crimina jactat, 225; diis est indigna, 182, 186.

VERITAS.—Arceas veritatem e vita tollebat, XXXIII, 451. Academici sentiebant verum non posse comprehendere, XXXII, 925; sapientis totum munus in conquisitione veri collocatum esse, 925; sapientem nulli rei assentiri debere, *ibid.* Philosophi ad quem finem referendæ essent veritates quas noverunt, nesciebant, XLI, 602; cur veritatem delinuerunt in iniquitate. XLI, 1034.

VIRTUS ANIMI.—Pythagorici et Platonici in quo ponebant veram animi virtutem, XLIV, 745. Summum bonum in virtute animi possit Antisthenes, XLI, 601. Caliphonis mens de virtute, XLIV, 1085, 1084.

VITIUM.—Manichæi concupiscentiam non tanquam accedens vitium, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperabant, XLIV, 572. Stoici misericordiam in vitio ponunt, XXXIII, 595, 596. Caliphonis sententia de vitio, XLIV, 1085, 1084.

VOLUPTAS.—Aristippus et Epicurus in voluptate summum bonum ponebant, XXXVI, 944; XLI, 601.

LIX.

INDEX NOMINATIVUS

VETERUM PHILOSOPHORUM,

QUORUM ERRORES SCRIPTIS IMPUGNAVERE PATRES, ORDINE ALPHABETICO DISPOSITUS.

MONITUM.

In hoc indice varias veterum philosophorum sententias summatim revocantes juxta nominum ordinem alphabeticum, numeris tum toni Patrologiæ tum columnarum vel paginarum indicamus locos in quibus Patres illas scriptis refellerunt, et quos sic lector facile reperiet.

ACADEMICI.—Illi veteres philosophi fidem sensuum damnant; scientiam negabant, et verum sentiebant ab homine non posse comprehendere; omnia illis erant incerta, et de rebus etiam manifestissimis dubitabant; in hac vita ponebant beatitudinem, et circa passionum extirpationem graviter errabant; II, 674; VI, 555, 556, 560; XII, 1148; XXIII, 479; XXVI, 597; XXXII, 925, 924, 955; XL, 212; XLI, 625-627, 630, 646; CXCIX, 658, 981.

ÆGYPTII.—Sapientes Egypti aquæ cultum admitterant, et bestias sicut deos, adorabant, oves, boves, etc., I, 418; II, 281, 302, 596, 928, 953; XII, 584.

ÆNESEDEMI.—Illius falsa opinio de animæ substantia, II, 660.

ALBINOS.—Quid senserit de animabus, II, 667.

ANAXAGORAS.—Sententia ejus turbata de animabus et illarum successione, de fine homini assignando; de sole et de Deo, II, 666; VI, 571 et seqq.; XXXIII, 442, 445; XLI, 226, 601; CXCIX, 982.

ANAXIMANDER.—Mundos admittebat innumerabiles et principia rerum credebat esse infinita, XLI, 226.

ANAXIMENES.—Illius de animæ substantia opinio, et de Deo quem aerem esse assererat, II, 660; VI, 154; XXXII, 782; XXXIII, 445; XLI, 226.

APOLLONIUS.—Creatorem angelorum quemdam indeterminatum Deum affirmabat; Deum legis et Israel igneum fingebat; illius errores de animabus et de corpore humano, II, 47, 686, 801, 811.

APOLLONIUS.—In novem partes dividebat animam, II, 668.

ARCEAS.—Academicorum princeps. — Deorum triplex genus fingebat, physicum, mythicum et gentile seu

pnebelum; veritatem e vita tollebat, et in omnibus fluctuabat anceps, I, 587, 589; XXIII, 451; CXCIX, 981.

ARISTIPPUS.—Philosophus Socraticus. — Summum bonum in voluptate corporis ponebat, VI, 564; XLI, 237, 601.

ARISTOTELES.—Dialectica ejus versipellis; summum bonum in honestate et virtute ponebat; illius sententia de matrimonio, et de anima quam quintum corpus esse assererat; de Deo et circa ejus providentiam errores. Gloria vana, quam verbis impugnaverant, Aristotelem devicit, II, 20; VI, 155, 561; XXXIII, 280, 479; XLI, 775; CXCIX, 648, 932, 983, 984.

ARISTOTENES.—Sententia illius de animæ natura, VI, 779.

ATHENIENSES.—Deum Nomentinum adorabant, et diis ignotis, sicut Romani incertis, erigebant aras, I, 596; II, 255.

ATHEI.—Athei qui fuerint; illorum percelebre dictum: *Quod supra nos, nihil ad nos*, VI, 120, 416; VII, 99; XXXII, 1246; XXXIV, 153; XLIII, 560.

AULUS GELLIUS.—Quis timor aut passio mentis secundum Aulum Gellium et Stoicos in sapientem cadat, CXCIX, 641.

BASILIDES.—Judeorum Deum negat, quem dicit angelum, II, 62.

CALIPHO.—Illius sententia de virtute et vitio, XLIV, 1085, 1084.

CALIPHON.—Felicitatem ponebat in honestate cum voluptate juncta, VI, 564.

CERDON.—Duo introduxit initia vel principia, id est duos deos, bonum et malum, II, 70, 249.

CNVSIPPUS.—Animam dividebat in septem partes, et

hominem posse perfecte carere passionibus asserbat; illius de Deo sententia, II, 668; VI, 154; XXII, 579; XXIII, 543.

CICERO. — Quomodo senserit de Deo, quem putat esse corpus, sed corpore majus; illius sententia de immortalitate animae, de religione, de philosophia, de sapientiae origine, de creatione mundi et hominis aeternitate, VI, 154, 263, 297, 331, 386, 410, 411, 556; XXII, 1148; XXXIV, 1056; XLI, 759; CXCI, 991.

CRANTHES. — Opinio illius de anima, II, 655, 693.

CYNICI. — Illi philosophi nullam faciunt in religione differentiam; illorum turpitudine et impudentia, XXII, 956; XLI, 428, 647.

CYRILLUS THEODORUS. — Deum negabat, VII, 99.

DEMOCRITUS. — Asserbat omnia fortuito facta, et animam negabat immortalem; quid de Deo et de causa cogitationum nostrarum senserit, et de atomis quibus vim quandam animalem et spiritalem tribuebat, II, 444, 445; VI, 119, 760; XXII, 591; XXIII, 445; XXIV, 590.

DIAGORAS. — Deum negabat, VII, 99; XLI, 380.

DIONACHUS. — In honestate cum voluptate juncta ponebat summum bonum, VI, 364; XLIV, 832.

DIOTECES. alter a Cynico. — Quam rerum agnovit principia, XLI, 226.

DIOTRUS. — Triplex fuit deorum genus, physicum, mythicum et gentile seu plebeum, I, 587, 589, 605.

EPICURUS. — Animam ex sanguine constare asserbat, et admittebat metempsychosim, I, 521, 615; II, 653, 702; XXIII, 748; XXXIII, 484, 487.

EPICURUS, EPICUREI. — Epicurus et illius discipuli, Dei providentiam negantes, omnia fato tribuebant; animae immortalitatem et vitam negabant futuram, ideoque summum bonum in voluptate collocabant; illorum varii errores circa atomos et periodos innumerabiles, I, 517, 587, 610; II, 591, 726; V, fere per totum; VI, 503, 561, 599, 401, 745; XXIII, 240, 650, 614, 1019; XXIV, 590; XXII, 732, 942; XXXIII, 63, 61, 589, 459, 441, 414, 415; XXXVI, 944; XXXVIII, 809, 811, 855; XXXIX, 1528; XLI, 181, 230, 320, 601; CXCI, 546, 671, 844, 977.

ERASTRATUS. — Docebat animam esse in membranulis, II, 671.

ERMOCI. — Gentilium errores circa deos erant fere innumerabiles; omnia enim, praeter ipsum Deum, colebant; refelluntur, I, 268, 269, 329, 409, 422, 423, 560, 577, 597, 601, 606; V, fere per totum, in quo Arnobius deos profligat gentiles, et illos fictitios esse, ideoque nullos luculenter demonstrat.

HERACLITUS. — Substantiam animae aeternam esse docet, et ex igne constare, sicut cetera omnia et ipsoemet deos, II, 655, 660; VI, 509; XLI, 181.

HERMILUS. — Summum bonum in scientia ponebat, VI, 364 et seqq.

HERMOGENES. — Mendacem Deum facit, et negat illum aliquid ex semetipso potuisse, sed materiam illi ad opera fuisse necessariam asserit, quam dicit innatam et malam, unde duos infert: animam ex materia constare praesumit, II, 46, 198, 201, 202, 205, 208, 216, 646, 664.

HIPPARCHUS. — Animam ex igne constare asserbat, II, 665.

LAMBO. — Quomodo ille demoniacos deos bonos a malis distinguit, XLI, 56, 572.

LACTANTIUS. — Error Lactantii circa antipodas, VI, 425, 426.

LEUCIPPUS. — Illius opinio de natura rerum, VII, 101.

LOCUTIUS. — Quod Lucretius et alii erraverunt in statuenda sapientiae origine, VI, 586.

MANICHEI. — Errores Manichaeorum circa animam, quam dicebant esse ipsam Dei substantiam; asserbant etiam animas, non solum hominum sed etiam pecorum, esse de Dei substantia. Circa Deum: duo admittebant principia invicem contraria, unum bonum, alterum malum, etc. Circa concupiscentiam: dicebant concupiscentiam esse de substantia mala, Deo coeterna; et non tanquam vitium accedens, sed tanquam naturam ab aeternitate malam vituperabant. Circa naturam: contendebant malam esse naturam, quae nullo modo immutari potest, etc., etc. Refelluntur, XXXII, 608, 716, 1157, 1237, 1242, 1517, 1516, 1551, 1552, 1553, 1556, 1562; XXXIII, 558, 712, 722-724, 841, 1053; XXXIV, 150, 163, 361, 454; XXXV, 1503, 1705, 1705; XXXVI, 108, 1010; XXXVII, 1822, 1907, 1908, 1922; XXXVIII, 106, 821, 817, 983, 986, 1132; XL, 297, 360, 363, 364, 523; XLI, 125, 356; XLII, 27, 84, 44, 115, 214, 218, 222, 229, 248, 251, 553, 340, 391, 389, 590, 414, 466, 509, 536, 557, 559, 544, 545, 565, 566, 568, 589, 593, 605, 668, 670; XLIV, 441, 477, 512, 572, 612, 1008, 1071, 1058, 1104, 1105, 1126; XLV, 1518, 1525, 1528, 1530, 1539, 1529.

MARCION. — Deos duos affert Marcion, tanquam duos

symplegadas nafragii, et dispare illos constituit, unum judicem ferum, bellipotentem; alterum mitem, placidum, summe bonum et optimum, II, 19, 248, 252, 264, 361, 452.

MATERIUS FIRMICUS. — Elementa, scilicet terram, ignem, aeternum et aquam, esse rerum principia, contendeat, XII, 983.

MATHEMATICI. — Illorum de fato ficta doctrina; in malefactis accensandum potius Deum auctorem scelerum, quam hominem scelerum asserbant; praesumebant futura subicere suo iudicio, XIV, 192; XXXIII, 1061; XXXIV, 278; CXIX, 440, 455.

METELLUS. — Dei Aiburni fuit inventor, II, 266.

OPHITHA. — Zones Ophitharum, II, 61.

ORIGENES. — Animas putabat e culo lapsas, XXXIII, 718.

PENIPATETICI. — Illorum errores circa dolores et beatitudinem, quam in bonis animi, corporis et fortunae collocabant, VI, 361 et seqq., 688 et seqq.; XLI, 650.

PHILOSOPHI. — Variis et contrariis philosophorum veterum circa mundi unitatem, initium, finem et gubernationem; circa rerum principia; de Dei vel deorum natura; de substantia animarum; de summo bono vel vita beata; illorum vanitas, etc., I, 268, 394, 516, 560, 610, 1231; V, fere per totum; XXII, 689, 964; XXIII, 431; XXIV, 47; XXV, 82; XXVI, 411, 503; XXXII, 707; XXXIII, 579, 850; XXXIV, 122, 123; XXXV, 1152, 1153; XXXVI, 1181; XXXVIII, 777, 1151, 1157; XLI, 225, 227, 252, 592, 611, 602, 637, 638; XLII, 978, 981, 983, 1151.

PHYSICI. — Superstitio physicorum pro deo habebat elementa, et circa scientiam graviter errabat, I, 502, 589; II, 477; VI, 353, 556, 560.

PLATO, PLATONICI. — Varii errores Platonis et illius sectatorum circa animas, quas de coelo lapsas contendeant, metempsychosim admittentes: circa materiam, quam innatam asserbant: circa mundum, quem docebant esse animal maximum, beatissimum et sempiternum; mandos duos admittebant, unum intelligibilem, alterum sensibilem; mundum esse factum dicebant, et tamen ab aeterno esse et non interitum. Circa Deum, quem unum et summum constabantur, inventu difficilem, effatu impossibilem, sed tamen plurimos ab illo creatos dicebant et colebant, masculos in coelo, feminas in terra, et alii errores qui refelluntur, I, 533, 509-511, 517; II, 360, 567, 668, 672, 1035; VI, 417, 961 et seqq.; XXII, 637, 718, 1085; XXIII, 276, 412, 479, 484, 487; XXVII, 587, 588, 601, 603, 934; XXXIII, 64, 441, 718; XXXIV, 126, 1056; XXXVIII, 1158; XLI, 126, 175, 218, 225, 237, 241, 259, 260, 277, 308, 510, 511, 519-521, 573, 575, 588, 590, 406, 711, 759, 773, 776, 794; XLII, 1041, 1012; XLIV, 462, 403, 715.

PORPHYRIUS. — Deos superiores subiciebat perturbationibus; diis bonis et malis dicebat sacrificandum, et metempsychosim admittebat, XLI, 237, 303-305, 310, 575.

POSIDONIUS. — In plures partes dividebat animam, II, 608.

PRINCILLIANS. — Animam ex propria Dei substantia esse censebat, XXXIII, 1257, 1242; XL, 523; XLII, 27, 668-670; XLIV, 477.

PYTHAGORAS, PYTHAGORICI. — Deum ex numeris ortum fingeat Pythagoras; materiam innatam et mundum increatum asserbat; metempsychosim admittebat, et primus mille annorum fabulam induxisse dicitur: I, 535, 517, 521, 615; II, 567, 702; VI, 403; XXII, 748; XXIII, 481, 487; XXXII, 589; XXXIII, 718; XLI, 181; XLII, 1011, 1012; XLIV, 745; CXCI, 645.

ROMANI. — Diis incertis aras erigebant, et deos peculiare colebant et peregrinos, I, 409, 422, 423, 597, 606; II, 255.

SCORUS. — Circum naturae divisionem erravit, CXXII, 555.

SENeca. — Omnia, etiam animam, post mortem finiri docet; circa philosophiam, quam vocat bene vivendi regulam, graviter erravit, II, 721, 795.

SERANUS. — In septem partes animam dividebat, II, 68.

SOCRATES. — Deos existere negabat, et tamen animam hominis putabat esse deum; error illius percelebris: Quod supra nos, nihil ad nos, I, 351, 589; II, 618; VI, 416; XXXII, 1035; XXXIV, 125; XLI, 239; CXIX, 982.

STOICI. — Deum corporeum et extra mundum positum asserbant, et ignem velut principium rerum habebant; fato regi dicebant homines; e propria Dei substantia esse animam, quam in decem partes dividebant; omnia precata esse paria; misericordiam in vitio, summum non bonum in animo ponebant; in sapientem cadere negabant passionem, I, 517, 518; II, 236, 567, 668; VI, 186, 204, 276, 405, 556 et seqq., 688 et seqq., 741; VII, 89; XXII, 780, 911, 1065; XXIII, 501, 529; XXXII, 1237, 1242; XXXIII, 591-596, 440, 441, 718, 723, 738; XXXIV, 1056, XXXV,

1798; XXXVIII, 809, 812, 853, 854; XXXIX, 1528; XL, 559; XLI, 250, 258, 259, 261, 262, 415, 801, 629; CXCIX, 516, 641.

TERTULLIANUS. — Deum corporeum esse, sicut et animam corpoream contendebat, XLIV, 499.

THALES. — Aquam rerum omnium principium, et ex aqua animam asserebat, I, 135, 509; II, 655; XLI, 226, 230.

TRISMEGISTUS. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus dicebat, XLI, 247.

VARRO. — Triplex deorum genus fingebat, physicum, mythicum et gentile vel plebeium; ignem dicebat ani-

mam mundi; ejus doctrina de theologia, quam triplicem stabiliebat, fabulosam, naturalem et civilem; parum sibi constabat, I, 329, 587, 589, 597; XLI, 138, 180, 182, 183, 186, 189, 192, 202, 208, 212, 218, 225, 625, 650.

XENOCRATES. — Deorum duplex fingebat genus, I, 587; XXIII, 504.

ZENO. — Aerem et ignem asserebat esse deum, quem fatum vocabat et materiam, illi parem; animam mortalem in tres et etiam in sex partes dividebat; felicitatem ponebat in congruentia vitæ cum natura, etc., I, 596; II, 19, 260, 598, 669; XXIII, 479, 497; XXIII, 948, 953; CXCIX, 981.

LX.

INDEX OBJECTIONUM

TUM VULGARIIUM TUM SCIENTIFICARUM, QUIBUS GENTILES, PHILOSOPHI ET
HÆRETICI CHRISTIANAM IMPUGNARUNT RELIGIONEM.

ET QUAS SS. PATRES SCRIPTIS DEBELLARE CONATI SUNT, ORDINE RERUM CONCINNATUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice varias adversus Christi religionem paganorum, philosophorum et hæreticorum, colligimus objectiones, quas ad formam revocamus syllogisticam, quamvis aliter se habeant in Patrologia. Hanc methodum elegimus tam brevitati operis quam lectoris utilitati consulentes; et exposita objectione, indicamus tantum responsiones quas tunc facile reperientur.

ABRAHAM.

Obj. Abraham multis videtur vituperandus atque condemnandus quod mentitus est Saram esse sororem. — **Resp.** Tertulian., I, 1319; S. Ambros., XIV, 462, 463; S. August., XXXIV, 563; XLII, 422, 425.

Obj. Abraham, de ancilla filium suscipiens, adulterium commisit, siquidem de hoc a multis objurgatur. — **Resp.** S. Ambros., XIV, 428, 429, 430; S. August., XLI, 503; XLIV, 656, 657, 658.

Obj. Abraham promittitur terra Chanaan in æternum; quod falsum, siquidem nunquam adimpletum fuit. — **Resp.** S. August., XLI, 504; XXXIV, 557, 558, 559.

Obj. Abraham uxorem suam ad concubitum duobus regibus vendidisse contendit Faustus; quod excusari nequit; ergo culpabilis fuit Abraham. — **Resp.** S. August., XL, 166; XLII, 420, 421.

Obj. Falso promittitur Abrahamo posteritas sicut arena maris et stellæ cœli, siquidem Judæa admodum parva fuit et populus Hebræus exiguus et parum numerosus fuit. — **Resp.** S. August., XXXIV, 556; XLI, 500, 525.

ABSOLUTIO.

Obj. Absolutio nunquam differenda est, siquidem semper adest penitentibus periculum mortis; attamen differitur sæpe sæpius. — **Resp.** Robert. Pullus, CLXXXVI, 909, 910, 1098, 1099.

Obj. Absolutiones episcoporum generales et sacerdotum, v. g. in consecrationibus ecclesiarum vel in capite Cinerum aut feria quinta majoris hebdomadæ nihil valent, quia nonnisi private solvant a peccatis. — **Resp.** Alanus de Insulis, CCX, 586, 587.

ABSTINENTIA

Obj. Contendunt quidam abstinentiam monachorum non fuisse tantam quanta asseritur a nonnullis auctoribus, utpote nimis dura et impossibilis. — **Resp.** Rufin., XXI, 449, 450.

Obj. Abstinentia carnum non videtur admittenda, quia in Scripturis, nedum præcipiatur, damnatur. — **Resp.** S. Sallustian., LIII, 193, 194.

ACCEPTIO.

Obj. Acceptionem personarum facit Deus quando uni dat gratiam, et alteri negat; ergo agnoscenda est in Deo personarum acceptio; quod tamen damnatur in multis Scripturarum textibus. — **Resp.** S. August., XLIV, 640, 581; XXXIII, 583, 586.

Obj. Deus est acceptor personarum, siquidem alium salvat, et alium damnat. — **Resp.** S. Fulgent., LXV, 418.

Obj. Quod vitanda sit personarum quarundam acceptio conceditur; sed jure et merito contenditur potest eam esse licitam erga divites et nobiles, ut quandoque fit in Ecclesia. — **Resp.** S. Bernard., CLXXXII, 757, 758, 771, 775.

ACCIDENTIA.

Obj. Absurdum est dicere accidentia Eucharistiæ esse sine subjecto, quia illud est contra rerum essentiam. — **Resp.** Petrus Pictav., CCXI, 1247, 1248.

ACCUSATORES.

Obj. Accusatores pastorum semper et benigne admittendi sunt, quia quam citissime detegenda sunt horum improbitas, ne aliis noceat. — **Resp.** Petrus Cantor, CCV, 475, 476.

ACTIBUS.

Obj. Actibus tribuendum est totum meritum nostrum; porro contemplationi nihil inest actus et operis; ergo inutilis. — **Resp.** S. Bernard., CLXXXIII, 1024, 1035, 1035.

Obj. Dicitur nequit quod omnes actus ex fine aut intentione boni vel mali sint, quia sunt actus qui bonitatem aut malitiam habent intrinsecam. — **Resp.** Petr. Pictaviensis, CCXI, 1001.

ADAMUS.

Obj. Culpabilis non est Adamus ob culpam quam in paradiso commisit, quia soli Deo attribuenda videtur, cum cesserit homini liberum voluntatis arbitrium quo male cum usurum esse præviderat. — **Resp.** Tertull., II, 290, 291.

Obj. Credendum non est Adamum et Evam de immortalitate excidisse ob transgressionem præcepti divini levissimi momenti, cum levi culpæ gravis poena justè infligi nequeat. — **Resp.** Tertull., II, 272, 589.

Obj. Adamus debuisset a Deo obtinere veniam culpæ, siquidem seductionem ingenue confessus est. — **Resp.** Tertull., II, 286.

Obj. Adamus mortalis ex constitutione creatus fuit; mors ergo illi erat naturalis, et non est poena peccati. — **Resp.** Lactant., VI, 323, 324, 951, 952.

Obj. Circa culpam Adami errant catholici, dum contendunt se per Christum recuperare quod perdidit per Adamum; nam hoc intelligi nequit. — **Resp.** Firmicus Maternus, XII, 1037, 1038.

Obj. Adamus non fuit creatus bonus et rectus; alioquin talis permansisset et non peccasset. — **Resp.** S. August., XLV, 1537; XL, 336; XXXVIII, 172; XLIV, 247, 248.

Obj. Adamus ipse peccatum non commisit sponte et libere, siquidem seductus fuit ab Eva. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 453, 454; XLI, 419.

Obj. Adami peccatum fuit ineffabile et necessarium; ergo Adamus non est culpandus. — *Rasp.* S. August., XLI, 430, 431.

Obj. Absurdum et impossibile videtur, quod in Adæ posterius culpa simul et pœnæ transferint; nam hoc nimium repugnat iustitiæ et æspicientiæ Dei. — *Rasp.* S. Prosper, LI, 191, 193, 237, 370, 371; S. Petrus Chrysologus, LII, 503, 506, 507. S. Leo Magn., LV, 140; S. Maximus Taurin., LVII, 523, 526; Gennadius, LVIII, 968, 969, 990, 1024, 1025.

Obj. Ecce, inquit Deus, Adam tanquam unus ex nobis facius est; porro hoc Deus dixit post transgressionem Adami; ergo non tanta fuit quæ eum perdiderit et omnes ipsius posteriores. — *Rasp.* Euzypius, LXII, 651, 653; Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 44.

Obj. Immerito soli Adam imputatur peccatum originale, siquidem et Eva peccato participavit, imo prima peccati causa fuit. — *Rasp.* S. Anselmus, CLVIII, 441, 443; Hugo de S. Victore, CLXXV, 597, 598; CLXXVI, 290, 291; Petrus Pictaviensis, CCXI, 1010, 1011.

ADJUTORIUM.

Obj. Dei adiutorium nobis est necessarium ad bonum operandum; ergo si deest, excusabile est hominis vitium; porro aliquando deest; ergo criminandi non sunt homines ob delicta. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 771; XXXVIII, 108, 121, 375, 381, 386, 394.

ADORATIO.

Obj. Non solus Deus est adorandus, quia olim angeli et sancti adorabantur, ut legitur in Scripturis sacris. — *Rasp.* Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9, 10, 11.

Obj. Adoratio non soli Deo competit, siquidem B. Joannes angelum adorare voluit. — *Rasp.* Philippus de Harv., CCIII, 538, 539, 540.

ÆDIFICIA.

Obj. Ædificiorum superfluitas vitiosa non est, nec reprobanda, quia juvat ad ornamentum simul et ad utilitatem. — *Rasp.* Petrus Cantor, CCV, 255, 256, 281, 282.

ÆGYPTII.

Obj. Aurum et argentum Ægyptiorum ab Hebræis sublatum verum fuit, quia nullatenus dici potest merces operationis. — *Rasp.* Cassiodor., LXX, 750, 751.

Obj. Falso asseritur quod Hebræi iusta Ægyptios spoliaverint, quia furari nunquam licet. — *Rasp.* Tertull., II, 308, 309; Philippus de Harveng., CCIII, 920, 921.

ÆTAS.

Obj. Falso dicitur quod juvenilis ætas quam viam tenuerit, eam servabit etiam in senectute, quia qui sæpe pejor est adolescens, optimus fit senior, et vice versa. — *Rasp.* Alanus de Ins., CCX, 592, 593.

AMBITIO.

Obj. Mala non est ambitio, quia facit viros præclaros et illustres. — *Rasp.* Petrus Cantor, CCV, 165, 166.

Obj. Ambitio non est vituperanda, quia omnes omnino homines illa capti sunt. — *Rasp.* Alanus, CCX, 590, 591.

AMOR.

Obj. Amorem Dei inutilem esse dicunt philosophi, quia Deus illo non indiget. — *Rasp.* S. August., XLI, 281, XXXIII, 556, 672, 674.

Obj. Amor intimicorum non est habendus, quia olim doctrina fuit: dentem pro dente, oculum pro oculo. — *Rasp.* S. August., XXXII, 615, 674, 675, 676.

ANANIAS.

Obj. Ananias et Sapphira mors lugenda videtur incomprehensibilis et pœnæ gravissima, nimis rigorosa et prope injusta, quia leviter et inscientes peccaverunt, et quod pro levissimo saltem peccato imposita fuit. — *Rasp.* S. Maximus, LVII, 475, 500, 501.

ANGELI.

Obj. Angeli malis debuisset adesse ventis, ut adest hominibus. — *Rasp.* Tertull., II, 777, 778; S. August., XXXV, 1925, 2123.

Obj. Angeli non sunt a Deo distinguendi, siquidem ipse Deus in Scripturis vocatur angelus, angelus consilii, angelus sapientiæ; ergo sunt adorandi ut Deus. — *Rasp.* S. Hilarius, X, 113, 116, 117, 118.

Obj. Concedi potest quod angeli habeant aliquam cognitionem hominum, sed negandum videtur illos cogitationes secretiores eorum agnoscere. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 475, 474.

Obj. Circa creationem angelorum nihil omnino certum est, quia de illa silet Scriptura, aut saltem obscure loquitur. — *Rasp.* Gennadius, LVIII, 1018, 119.

Obj. Angeli adorabantur in veteri lege; porro Christus de hac re nil innovavit; ergo. — *Rasp.* Petrus Lombardus, CXCI, 248.

Obj. Mentitus est angelus ductor Tobie, quia se esse Ananiam Azariæ magni filium dixit. — *Rasp.* Philippus de Harveng., CCIII, 863, 866.

Obj. Si unusquisque hominum suam haberet angelum custodem tot essent angeli quot homines; atque hoc non est admissibile. — *Rasp.* S. Hieronymus, XXIV, 676, 416.

ANIMA.

Obj. Anima creata non fuit, siquidem, juxta philosophos, divina est et æterna. — *Rasp.* Tertull., I, 610; II, 652.

Obj. Animæ non sunt singulæ singulis creatæ, siquidem sæpe anima filii animabus parentum similis est. — *Rasp.* Tertull., II, 633, 693.

Obj. Anima humana dici nequit naturaliter Christiana, ut volunt nonnulli; nam hoc absurdum videtur. — *Rasp.* Tertull., I, 377, 378, 610.

Obj. Anima non a Deo creata est, ut volunt Catholici, cum secundum philosophos ex semine aut ex traduce venit. — *Rasp.* Tertull., II, 712, 682, 635, 688, 683; S. Cyprian., V, 84, 85, 86.

Obj. De existentia animæ dubitant plurimi, eo quod sedes illius nemini nota sit, nec nota esse possit. — *Rasp.* Tertull., II, 681, 671.

Obj. Corporalis et mortalis est anima, quia philosophi veteres et etiam hodierni talem illam habent, et sic habendam esse recte demonstrant; et a iunde illius origo est omnino incerta et obscura. — *Rasp.* Arnob., V, 851, 851, 833, 834, 892.

Obj. Circa animarum originem non nisi incerta et obscura habemus, siquidem vix aliquid de illis reprehenditur in Scripturis. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 555, 415; XLIV, 150, 606, 525, 525, 530, 532.

Obj. Anima non est a Deo creata, siquidem est vel a seipsa, vel ex nihilo, vel ex substantia Dei, vel ex igne, vel ex aere, vel ex atomis. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 561, 566, 572, 412; XXXVIII, 853; XL, 11; XLI, 526; XLII, 79, 93, 99, 117, 668, 669.

Obj. Anima corporea est, siquidem philosophi quidam eam esse sanguinem dixerunt, alii ignem, alii terram, et tandem nonnulli animas hominum et animalium communem habere originem dixerunt. — *Rasp.* S. Ambros., XIV, 405, 404, 560, 363.

Obj. Dux sunt in homine animæ, quia bonitas et malitia hominis explicari nequeunt aliter. — *Rasp.* Gennadius, LVIII, 981, 1021.

Obj. Unica non est in homine anima, quia sunt qui putant tres esse, scilicet, vitalem, sensualem et rationalem. — *Rasp.* Dionys Exiguus, LXVII, 570, 571.

Obj. Animæ vel insimul creatæ sunt, vel sunt ab initio, inter cæteras naturas intellectuales, ut vult Origenes; ergo singulæ non sunt pro singulis corporibus creatæ. — *Rasp.* S. Isidorus, LXXXIII, 1251, 1252.

Obj. Immortalis non est anima, quia, ex Scriptura, unus interitus est hominis et jumentorum. — *Rasp.* S. Gregorius, LXXVII, 321, 324, 528.

Obj. Animæ cruciatus non est credendus, quia cum incorporea sit, igne materiali cruciari non potest. — *Rasp.* S. Julianus, CXVI, 482, 483.

Obj. Anima est pars Divinitatis, siquidem, ex Genesi, est ejus spiriculum. — *Rasp.* Ivo, CLXIV, 160, 161.

Obj. Merito dicitur animam transire de corpore in corpus, quia omnimodo certa est de metempsychosi doctrina. — *Rasp.* Rupertus, CLXVII, 536, 537.

Obj. Anima est ex traduce, sicut corpus, quia dici nequit quod Deus animas sigillatim creet, et sic de illis creandis continuam habeat occupationem. — *Rasp.* Hierdebertus, CLXXI, 1121, 1122.

ANTICHRISTUS.

Obj. Antichristi adventus in dubium revocari potest, quia multis abhinc temporibus appropinquare dicitur, et nondum advenit. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 1015, 1032, 1035; IV, 330.

Obj. Absolute et semper dubitandum erit de tempore adventus Antichristi, siquidem Christus ipse de eo dicere nihil voluit. — *Rasp.* Lactantius, VI, 788, 789.

Obj. Dubitandum est etiam de existentia Antichristi, siquidem alii contendunt quod idem futurus sit ac diabolus, et alii alium esse asserunt. — *Rasp.* Lactant., VI, 1008, 1009.

Obj. Dubitare licet de adventu Antichristi, quia per-

secutionis ejus tempus omnibus incertum est et ignotum. — R^{esp.} S. August., XLI, 646, 677, 678.
 Obj. Dicitur quod Judæi in Antichristum credituri sint, postquam in Christum credere noluerunt; illud absurdum est, siquidem mala ipsius opera eum manifestum faciunt. — R^{esp.} S. Ambros., XIV, 1100, 1101.

APOSTOLI.

Obj. Apostoli non sunt credendi quia apostolici viri contrariam docuerunt doctrinam. — R^{esp.} Tertull., II, 31, 43, 563.

Obj. Apostoli diversa inter se prædicarunt; ergo non sunt credendi. — R^{esp.} Tertull., II, 37.

Obj. Suspicienda est apostolorum doctrina, quia quædam palam et universis, secreto et paucis quædam demandarunt. — R^{esp.} Tertull., II, 37, 38.

Obj. Apostoli reprehensibiles sunt, quod mulieres secum ducerent. — R^{esp.} Tertull., II, 496.

Obj. Dubitandum est an baptizati fuerint apostoli, cum de illorum baptismo silet Scriptura; atque tamen hoc illis ut cæteris necessarium erat ad salutem. — R^{esp.} Tertull., I, 1213.

APPARITIONES.

Obj. Contendunt quidam nullas nunquam fuisse Dei ipsiusmet apparitiones, quia, juxta illos, eæ quæ referuntur in dubium revocari possunt. — R^{esp.} S. Leo, LV, 1328, 1339.

Obj. Dei ipsiusmet apparitio Patribus in Veteri Testamento facta, credenda non est, siquidem, juxta quosdam, apparuerunt tantum angeli aut saucti. — R^{esp.} S. August., XLII, 140, 853, 856.

ARBITRIUM.

Obj. De existentia liberi arbitrii multum controversatur; ergo, etc. — R^{esp.} S. Hieronymus, XXVI, 401, 402.

Obj. Arbitrii libertas non est homini in utramque partem concessa, quia quandoque, ut ait Apostolus, vitare non potest homo malum quod non vult, nec facere bonum quod vult. — R^{esp.} Tertull., II, 292, 916; S. Cyprianus, IV, 507, 760; S. Hieronymus, XXX, 286, 575.

Obj. Si existat liberum arbitrium, amovenda est gratia Dei, quia hæc duo consociari non possunt. — R^{esp.} S. Hieronymus, XXIV, 745, 796; XXVI, 401; S. August., XI, 232; XLIV, 241, 342.

Obj. Falso dicitur quod gratia sit præveniēns, liberum vero arbitrium subsequens, quia sic adimeretur liberum arbitrium. — R^{esp.} S. Gregorius, LXXVI, 298, 809.

Obj. Vel liberum arbitrium vel gratia e medio tollenda sunt, quia se invicem tollunt. — R^{esp.} Raban., CVIII, 1204, 1205; CXI, 885.

Obj. Non existit liberum arbitrium siquidem per Adæ peccatum omnino sublatum est; atqui. — R^{esp.} S. Augustinus, XXXIV, 153, 1268, 1275; XLI, 149; XLII, 451, 540; XLIV, 552, 561, 567.

Obj. De libero arbitrio prorsus dubitandum est, quia alii plus, alii minus ei tribuunt. — R^{esp.} S. August., XXXVIII, 85, 877, 1268; XLIV, 573, 574, 441, 570, 879, 880, 883; XLV, 1290, 1520.

Obj. Adhuc obijciatur quod liberum arbitrium conciliari nequeat cum gratia, siquidem illud tollunt qui gratiam prædicant. — R^{esp.} S. August., XXXIII, 677, 974, 987; XXXIV, 156; XXXV, 2071; XXXVI, 208; XXXVIII, 903; XLIV, 253, 263, 583; XLV, 1110, 1115, 1298.

Obj. Liberum arbitrium non est in omnibus, siquidem illud amittit homo, cum spiritus Dei igitur, et cum diabolus voluntarie se dedit. — R^{esp.} S. Prosper, LI, 654, 635.

Obj. Nemo potest liberum arbitrium per se habere, quia ejus principia et profectus, et perseverantia in bonis usque in finem dona Dei sunt. — R^{esp.} S. Prosper, LI, 264.

Obj. Post gratiam liberum arbitrium non manet in natura; ergo qui gratiam habet, liberum arbitrium non habet. — R^{esp.} S. Prosper, I, 1, 264, 265.

Obj. Post gratiam non remanet liberum arbitrium, siquidem destruitur quando omnia ad Deum referuntur. — R^{esp.} S. Prosper, LI, 983, 984.

Obj. Nemo sine gratia libero arbitrio bene utitur; ergo gratia liberum arbitrium tollit. — R^{esp.} S. Prosper, LI, 209, 210, 685, 686.

Obj. Non habet omnis homo libertatem arbitrii, siquidem constat quosdam esse homines, qui in malum inviti et quasi coacti protrahuntur. — R^{esp.} S. Anselmus; CLVIII, 490, 491, 493, 491, 496.

ARIANI.

Obj. Arianorum doctrina olim longe lateque diffusa

est, siquidem, ex S. Hieronymo, universus orbis miratus est se esse Arianum; porro quod fuit olim, potest esse et nunc, vel hæc fuit prima fides, ergo et nunc debet remanere; ergo Ariani non sunt hæretici. — R^{esp.} Lactant., VI, 542, 543.

Obj. Arius asserit Christum ante B. Mariam et ante sæcula exstare; porro hoc videtur catholicum dogma, ergo. — R^{esp.} S. Hilarius, X, 716, 201.

Obj. Hæretici essent Ariani quia contendunt Christum genitum et creatum esse, non esse sempiternum, nec omnipotentem, nec summe bonum, nec sapientem, nec scientem diem judicii; porro hæc constant ex Scripturis; ergo. — S. Ambros., XVI, 562, 685, 840, 841, 941, 1043, 1046.

Obj. Ariani docent Filium et Spiritum sanctum esse Patre minores, utpote et subiectos et ab illo missos; porro hoc constat ex Scripturis; ergo. — R^{esp.} S. Fulgentius, LXV, 369, 370, 814, 815.

Obj. Ariani subscripserunt concilio Nicæno; ergo non sunt hæretici. — R^{esp.} Cassiodorus, LXIX, 92, 926.

ASINUS.

Obj. Christiani olim oburgabantur a paganis quod ad orarent caput et superficiem asini; porro hoc ridiculosum. — R^{esp.} Tertull., I, 561, 572, 579.

Obj. Irrident quidam cum legant asinum loqui adversus Balaam; ergo ista locutio est fabulosa. — R^{esp.} S. Cyprian., IV, 661, 665.

ATOMI.

Obj. Admittendum est systema atomorum, quod siet rerum principia, hoc est quod ex illorum concursu, siquidem Epicurus optime probat eorum originem, fortuito et innumerabiles mundi, et animantia, et animæ, etc. fieri cœperunt. — R^{esp.} Lactant., VI, 401; S. Augustinus, XLI, 250; XXXIII, 441, 445.

AZYMUS.

Obj. Azymum panem merito improbant atque rejiciunt Græci in conficienda Eucharistia, quia non est proprie et vere panis. — R^{esp.} S. Anselmus, CLVII, 511, 512, 543.

BAPTISMUS.

Obj. Non legitur in traditione quandonam Christus baptismum instituerit; ergo de illius existentia dubitare possumus. — R^{esp.} Lact., VII, 616, 617.

Obj. Baptismus olim non dabatur infantibus; ergo nec hodie dari debet. — R^{esp.} S. Cyprian., III, 1015, 1018; IV, 473.

Obj. Parvuli non sunt baptizandi ob peccatum originæ, nec propter vitam æternam, sed tantum propter regnum cœlorum, ut aiunt Pelagiani: quod tamen rejiciunt catholici. — R^{esp.} S. August., XXXIII, 761, 765; XXXVII, 1556; XLIV, 142, 146, 577, 585, 594, 596.

Obj. Multi, etiam Christiani, non credunt quod infantes sine baptismo mortui damnentur, quia, inquit, hoc injustum esset. Nam et ipsi non sunt adeo culpabiles ut tale supplicium mereantur. — R^{esp.} S. August., XLIV, 198, 189, 481, 505, 1530.

Obj. Parvuli sine baptismo mortui damnationem non habebunt, quia, juxta plures, in medio quodam loco erunt, ubi beate vivant. — R^{esp.} S. Leo, I, VI, 486, 497, 498.

Obj. Baptismus et circumcisio nihil differunt, siquidem ambo peccatum originale auferunt: ille in nova lege, et hæc in veteri lege; detur ergo ratio discrepantiæ. — R^{esp.} Hugo a S. Victore, CLXXV, 885, 886.

BEATITUDO.

Obj. Beatitudinem reponunt philosophi aut in non dolendo, aut in voluptate, aut in honestate, aut in bonis corporis, et Catholici in solo Deo, quibus credendum? — R^{esp.} S. Ambrosius, XVI, 103, 104.

Obj. Beatitudinem tantum in a terra vita ponendam esse negant plurimi, quia, inquit, in hoc mundo inveniri potest. — R^{esp.} S. Ambrosius, XVII, 678, 679.

Obj. Beatitudo in voluptate, juxta Aristippum; in animi virtute, juxta Antisthenem; in bonis gressibus vel fortune, juxta alios; ergo non in solo Deo consistit beatitudo. — R^{esp.} S. August., XLI, 601; XLII, 101, 549, 551; XLIV, 832.

Obj. Immerito dicitur quod beati esse non possunt in hoc mundo, quia potentes et divites vere sunt beati. — R^{esp.} Philippus de Harveng, CCIII, 510, 511, 519, 450.

BELLUÆ.

Obj. Belluæ habent intelligentiam, ac futuri providentiam; porro nihil amplius habet homo, et quidam non

habent; ergo bellae non distinguuntur ab hominibus. — Resp. Lactant., VII, 94, 95.

Obj. In usum et commodum hominis bellae creatas esse dici non potest, si quidem multae sunt homini noxiae et nocivae, ac valde perniciosae. — Resp. Lactant., VII, 117, 118.

Obj. Admittenda est sententia eorum qui bellis dant animam animae hominum similem, quia bellae habent rationem et scientiam, ita ut sensum hominum superent, quia cognoscunt, sentiunt, intelligunt, reminiscuntur, appetunt, etc. — Resp. S. August., XXXII, 1018, 1063, 1066, 1067, 1368, 1370, 1371; XXXVI, 480; XXXVII, 1939; XL, 240; XLII, 973, 999, 1037, 1061.

BELLUM.

Obj. Bellum non potest esse sine peccato, quia semper peccatum est sese invicem trucidare. — Resp. Regino, CXXII, 295, 296.

Obj. Omnia bella culpanda sunt, imo sunt omnino injusta, quia ob nullum bonum finem iuste suscipi possunt. — Resp. Ivo, CLXI, 721, 724, 725.

BLASPHEMIA.

Obj. Non omnia peccata remitti possunt, siquidem blasphemia in Spiritum sanctum irremissibilis est. — Resp. S. August., XXXVIII, 448, 457, 458.

CAIN.

Obj. Immerito sacrificium Cain respuit Deus, quia bona intentione offerebatur. — Resp. Tertull., II, 611, 612.

Obj. In Scripturis Cain dicitur edificasse civitatem; atque illud non est possibile, siquidem tunc temporis tres tantum aut quatuor homines erant in terra. — Resp. S. August., XXXIV, 548; XLI, 445, 446.

CARO.

Obj. Non credenda est carnis resurrectio, quia diffinitio, impossibilis, et rectae rationi prorsus repugnans. — Resp. Tertull., II, 800, 810, 833, 868; S. Cyprian., III, 1115, 1114, 1115.

Obj. Carnis resurrectionem negant Archontici, Galanti, Carpocrates, Cerdon, etc., ergo rejicienda carnis resurrectio. — Resp. S. August., XLII, 27, 29, 39; XXXVI, 752; XXXVIII, 818; XLI, 785.

Obj. Caro Christi fuit tantum apparens et phantastica, aut, si vera fuit, a viro assumpta fuit, et non ex sola Maria Virgine, quia virgo generare nescit. — Resp. S. Gennad., LVIII, 984, 1007, 1008.

CASTITAS.

Obj. Castitatem in ministris Ecclesiae vituperant nonnulli, et illam e medio tollendam esse contendunt, quia, inquit, non legitime praecibitur. — Resp. S. Leo, LV, 1331, 1332.

CASUS.

Obj. Magna casus inest virtus, siquidem omnia casu fiunt. — Resp. Boetius, LXIV, 515, 1153, 1154.

CATHOLICI.

Obj. Falso asseritur Catholicos solos possidere id quod a Christo fuit institutum, quia plures alii sibi eamdem prerogativam adscribunt. — Resp. Tertull., II, 23.

Obj. Catholicam traditionem rejiciunt plurimi, quia illis non videtur tuta et secunda. — Resp. Tertull., II, 951.

CHARITAS.

Obj. Immerito laudatur charitas mutua Christianorum, quia ethnici illam passim vituperant. — Resp. Tertull., I, 704.

Obj. Caritas omnino in hoc mundo deleta est, siquidem in proxima a paucis redigitur, et ab aliis in hypocrisis vertitur et contemnitur. — Resp. S. Hilarius, IX, 951, 952; X, 300, 301.

CHRISTIANI.

Obj. Christianorum nomen infestum est gentibus, quia improbi sunt Christiani. — Resp. Tertull., I, 277, 288, 366.

Obj. Olim ob illorum mala opera vexabantur Christiani; ergo improbi erant. — Resp. Tertull., I, 277, 278, 285.

Obj. Quicumque vult, non potest esse Christianus, quia Christianus non fit, sed nascitur. — Resp. Tertull., I, 378.

Obj. Non fit, sed nascitur Christianus, siquidem anima naturaliter Christiana est. — Resp. Tertull., I, 377.

Obj. Christianorum mores corrupti erant, quia hoc illis ab ethnicis exprobatum. — Resp. Tertull., I, 472, 473, 364.

Obj. Christiani merito accusabantur rei laesae majestatis humanae, quia imperatorum legibus obedire noluerant. — Resp. Tertull., I, 427, 456, 457, 450, 700.

Obj. Christiani merito factio illicita, et desperata dicebantur, quia omnium scelerum rei erant, et inimici deorum, imperatorum, legum, morum ac totius naturae. — Resp. Tertull., I, 510, 511, 459, 464, 468, 699, 700.

Obj. Evidenter mali sunt Christiani, siquidem trium horrendorum criminum accusabantur, nempe infanticidii, stupri, adulterii et incesti; acclamatio communis contra eos erat haec: Christiani ad bestias, Christiani ad leones; insuper si rei non fuissent Christiani, Deus non permisisset illos tanta pati tormenta. — Resp. Tertull., I, 306, 307, 341, 480, 488, 571, 580, 581, 651, 823.

Obj. Christianos mundus odit, quia criminosi ab omnibus habentur. — Resp. S. Cyprianus, IV, 426, 537, 534, 663, 732.

Obj. Christianus apprehensus et castigatus non reluctatur, quia sentit atque confitetur se esse culpabilem et omni poena dignum. — Resp. S. Cyprian., IV, 293, 357; III, 852, 853.

Obj. Christiani sunt pejus omnium hominum genus, siquidem causa sunt omnium malorum quae mortalitatem nostram perturbant. — Resp. Arnob., V, 719, 720, 723, 726, 727.

Obj. Christiani ab omnibus sunt appellati hebetes, stolidi, fatui, etc., athei etiam, etc. — Resp. Arnob., V, 703, 704, 730, 751, 816, 817, 829, 863, 958, 976.

CHRISTUS.

Obj. Christi adventum credere nolunt multi, quia nimis humilis fuit et abjectus et ignominiosus. — Resp. S. Cyprianus, IV, 552, 707, 708.

Obj. Rejicienda est Christi incarnatio, quia repugnat, aiebant infideles, quod Deus induat miseram et infirmam mortalitatem nostram. — Resp. Lactant., VI, 475, 517, 521, 524.

Obj. Christus non est filius Mariae, siquidem ante Mariam exstitit. — Resp. S. Hilarius, X, 513, 514.

Obj. Christus debet esse bellipotens et non paciferus, ex Scripturis. — Resp. Tertull., II, 540, 551; 617, 618, 620.

Obj. Nondum venit Christus, quia non talis probatur, qualis annuntiabatur. — Resp. Tertull., II, 351, 319, 609, 610.

Obj. Christus dicitur primogenitus omnia creaturae; ergo fuit creatus. — Resp. S. Hilarius, IX, 273, 274, 653, 654.

Obj. Christi miracula non ejus probant divinitatem, quia magicis virtutibus tribuenda sunt. — Resp. Tertull., I, 400; Lactant., VI, 485, 491.

Obj. Dicitur nequit Christum sponte sua mortuum fuisse, siquidem carnificis officio necatus est. — Resp. Tertull., II, 401.

Obj. Christus non distinguendus fuit a diis paganis, siquidem deorum numero eum adscribi voluit Tiberius. — Resp. Tertull., I, 290.

Obj. Christi jugum immerito dicitur leve, quia pluribus est omnino intolerabile. — Resp. S. Cyprian., IV, 780, 781.

Obj. Christus post resurrectionem, ab oculis repente evanuit; ergo erat phantasma et umbra. — Resp. S. Hieronymus, XXIII, 387, 598.

Obj. Si Christus vere resurrexisset, signa resurrectionis suae certa et evidenter dedisset; atqui. — Resp. S. Hieronymus, XXIII, 310, 311, 387, 388.

Obj. Si Christus liber fuit a peccatis actualibus, non sic dici potest liber a peccato originali. — Resp. S. August., XXXIV, 753, 867; XXXV, 1696, 1847; XXXVI, 591; XXXVIII, 442, 823, 824, 928; XLI, 235.

Obj. Christi generatio falsa est, quia aliam Matthaeus, aliam Lucas recensuit. — Resp. S. August., XXXVIII, 530, 531; XL, 49; XLII, 214, 216.

Obj. Christum e sepulcro a discipulis sublatum fuisse apud Judaeos fama est; ergo vere non resurrexit. — Resp. S. August., XXXVIII, 261, 262.

Obj. Si Christus resurrexisset, in conspectu omnium resurgere debuisset, sicut in conspectu omnium passus et mortuus est. — Resp. S. August., XXXIII, 833, 912, 943; XL, 188, 943; XLII, 41, 42.

Obj. Christus non est coequalis Patri, quia in Scripturis contrarium legitur. — Resp. S. Prosp., LI, 315, 316, 482.

Obj. Christus non genitus est ex Maria, quia ante Luciferum genitus est. — Resp. S. Prosp., LI, 319, 320.

Obj. Pro damnandis non passus nec mortuus est Christus, siquidem nihil eis prodest. — Resp. S. Prosp., LI, 164, 165, 177, 178, 702, 703.

Obj. Nemo ad Christum venit nisi trahatur auxilio Dei; ergo non omnes volentes ad Christum venire possunt. — Resp. S. Prosp., LI, 233, 234.

Os. Christus merus fuit homo excellens, ut volunt philosophi, vel, ut placet aliis, sanctus, ut Abraham, Moyses, etc., nec ut Deus habendus est. — Rssr. S. Gregorius, I, XXV, 87, 88; LXXVI, 83; LXXIX, 66, 67.

Os. Christus non est filius unicus Mariæ B. Virginis, siquidem illius primogenitus appellatur. — Rssr. S. Bruno, CLXV, 76, 77.

Os. Christus non fuit a conceptione plenus gratiæ et veritatis, siquidem, sapientiæ et ætate proficiebat, ex Scripturis. — Rssr. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 73, 74.

Os. Christi corpus consecrari deberet in pane fermentato, ut sit apud Græcos; nam hæc discrepantia displicet omnibus. — Rssr. Algerus, CLXXX, 837.

Os. Ratio non est cur panis in corpus et vinum in sanguinem consecrentur, siquidem Christus in utraque specie continetur. — Rssr. Algerus, CLXXX, 825.

Os. Christus, nequidem angelis æqualis est, siquidem paulo ab eis minoratus est, ex Scriptura. — Rssr. Petrus Lombardus, CXCI, 416, 417.

CIRCUMCISIO.

Os. Semper durare debuisset circumcisio et nunquam cessare, quia gratiam et salutem Judæis dabat. — Rssr. Tertull., II, 601, 602.

Os. Immerito abolita est circumcisio, siquidem idem erat ac baptismus, hoc est peccatum originale purgabat et a morte æterna liberabat. — Rssr. S. August., XXXIII, 96, 309, 415; XXXVIII, 1548; XLI, 506; XLII, 309; XLIV, 450, 685, 720, 834; S. Gregorius, LXXV, 631; Ivo, CLXI, 80; Alanus, CCX, 256; Petrus Pictav., CCXI, 1140, 1141.

COENA.

Os. Coenæ Domini adesse possumus non jejuni, quia discipuli corpus et sanguinem Christi non solo Deo dono jejunii, et de hoc jejunio nihil desinare audent. S. Augustinus. — Rssr. S. August., XXXIII, 202, 203.

COLUMBA.

Os. Spiritus sanctus dicitur in columba apparuisse; atque talis apparitio rejicienda videtur. — Rssr. S. August., XL, 502; XXXII, 747.

COMMUNIO.

Os. Communio fieri debet sub utraque specie, quia sic olim fiebat, et nunc adhuc in usu est apud Græcos. — Rssr. S. Anselmus, CLIX, 255, 256.

Os. Comprobatur quod in acceptione corporis Christi, in Missa, sacerdos solum corpus Christi suscipit in acceptione panis et sanguinem solum in susceptione vini; ergo in communione fidelium sub sola specie panis, solum Christi corpus suscipitur; ergo manens est sacramentum. — Rssr. S. Anselm., CLIX, 255.

CONCUPISCENTIA.

Os. Deus concupiscentiam nobis auferre debuisset, quia concupiscentiæ resistere non valemus, ut ait Apostolus, qui ipse facit quod non vult. — Rssr. S. August., XXXVIII, 716; XLIV, 150, 455, 560, 679, 682, 815, 829, 855.

Os. Concupiscentiis quidam resistere non valent, quia Deus concupiscentiis suis quosdam tradidit, ex Scriptura. — Rssr. S. August., XXXIV, 460, 829; XXXVIII, 591, 719, 816; XLIV, 795, 1545.

Os. Nullatenus valent quidam concupiscentias suas vincere, siquidem ipsi eas penitus extirpare non possunt. — Rssr. S. August., XXXVIII, 189, 815, 820, 892.

CONFESSIO.

Os. Publice esse facienda confessio, quia sic nos vehementius ad humilitatem provocaret, et ceteros edificaret, ut in usu erat apud primos Christianos. — Rssr. Tertull., I, 122.

Os. Sufficit confessio Deo facta, et non externe sacerdoti; ergo sola retinenda. — Rssr. S. Anselm., CLVIII, 866, 867, 877, 878, 1125, 1126; Adamus Scotus, CXCVIII, 168, 169, 175.

CONFIRMATIO.

Os. Confirmationis sacramentum non admittunt hæretici, quia, juxta illos, non fuit a Christo institutum. — Rssr. Alanus, CCX, 569, 570.

Os. Confirmationis minister necessario non est episcopus, quia, juxta plures, fuit olim a sacerdotibus collata. — Rssr. Alanus, CCL, 569, 570.

CONJUGIUM.

Os. Conjugatis permittitur divorcium facere fornicationis causa; ergo dimissa uxore fornicante, viro licitum esse debet alteram ducere; hoc consequens est quod et licet dimittere fornicantem: attamen hoc Ecclesia probi-

bet. — Rssr. S. August., XL, 100, 451, 452; Abalardus, CLXXVIII, 1546.

Os. Verum non fuit conjugium inter Mariam Virginem et B. Josephum, siquidem non fuit corporum commissio. — Rssr. Petr. Pictaviens., CCXI, 1256, 1257.

CONSTANTINUS MAGNUS.

Os. Falso dicitur Constantium orbi justitiam sapientiam et pacem attulisse, siquidem Maxentio bellum iniuste, impie et crudeliter intulit. — Rssr. Lactant., VI, 116; VII, 261, 367.

Os. In quibusdam historiis legitur crucem Constantino ostensam fuisse in caelo, in qua vinceret; atqui illud est inventionis opus. — Rssr. Lactantius, VII, 261, 262.

Os. Constantinus immerito a Christianis ut sanctus habetur, quia multa in ejus vita vituperanda sunt. — Rssr. S. Philastrius, XII, 1179, 1180.

CONTINENTIA.

Os. Continentia conjugio non est anteponenda, quia votum castitatis societati non prodest, imo est ei nocivum. — Rssr. Tertull., II, 486, 487, 905, 925, 931.

Os. Antiquitas et ante adventum Christi insolita erat continentia; ergo non semper bona fuit. — Rssr. S. August., XI, 435; XLIV, 422, 425.

Os. Ut bona sit continentia, requiritur ut sit voluntaria et procedat ex libero arbitrio; atqui non ita fit, siquidem nemo potest esse continens, nisi Deus det, ex Scriptura. — Rssr. S. August., XXXII, 729, 796; XL, 444, 445; XLIV, 297, 236, 886.

CONVERSIO.

Os. Inquirenda non est conversio, siquidem viribus humanis obtineri non valet, sed ex solo Dei dono procedit, siquidem ait Scriptura: *Converte nos, Deus, etc.* — Rssr. S. August., XXXIII, 591; XXXVI, 48, 51, 137; XXXVII, 119, 1075; XLIV, 169, 886.

Os. Impossibilis est conversio, siquidem dicitur difficiliorem esse conversionem peccatorum, quam resurrectionem mortuorum. — Rssr. S. August., XXXII, 751; XXXVII, 1125.

CONVICIUM.

Os. Convicium pro convicio reddendum est, quia orulum pro oculo, dentem pro dente. — Rssr. S. August., XXXIII, 156; XXXVII, 1183, 1454; XXXIX, 1581.

CORPUS.

Os. Æterna beatitudo corporibus non erit, siquidem, juxta plures, non convenit quod corpora eandem habeant felicitatem quam animæ. — Rssr. S. Hilarius, IX, 763, 941, 945.

Os. Sepe dicitur quod corpus hominis ad imaginem Dei sit factum; atqui hoc videtur absurdum. — Rssr. S. August., XL, 52; XLIV, 710.

Os. Admittendum non videtur corpus futurum fuisse immortale et angelicam formam accepturum fuisse si non peccasset Adamus; hoc enim valde incertum est. — Rssr. S. August., XXXIV, 283, 534; XL, 532; XLV, 200, 331, 555, 1599.

CRASTINUM.

Os. Præceptum non cogitandi de crastino ad ignarum et impravisionem aut futuri incuriam hominem ducit; ergo rejiciendum. — Rssr. S. August., XXXV, 1403; XL, 508, 509; XLII, 167.

CREATURA.

Os. Deo similima est creatura intelligens, illique omnino æqualis, quia ubique legitur et dicitur hominem esse alterum Deum, et factum omnino fuisse ad imaginem Dei. — Rssr. Constantinus, VIII, 457, 440.

Os. Falsum videtur quod dicitur, Deum de nihilo creasse omnia valde bona, quia, juxta Manichæos, multe creaturæ sunt malæ. — Rssr. S. August., XXXII, 745; XXXVII, 1878; XLII, 558, 580, 607, 745; XLV, 1557.

Os. Creaturæ omnes dici nequeunt utiles, quia sunt animalia infima, inutilia et noxia. — Rssr. Alanus, CCL, 511, 512.

CRUX.

Os. Crucis signum in fronte mera est superstitio, quia nulla lege præscribitur. — Rssr. S. Cyprianus, IV, 514, 515, 715, 716.

Os. Si crucis signo esset aliqua virtus, et si per illud demones, ut dictum fuit, fugerentur, hoc evidentissime probari deberet; porro, etc.; ergo. — Rssr. Lactant., VII, 210, 216, 511, 671; Rabanus Maur., CXII, 235, 291; S. Bernard., CLXXXIV, 749, 750.

CYPRIANUS (S.)

Os. Vituperatur S. Cyprianus, quod aciores rem S. e-

phano habuerit disputationes et contentiones. — RASP. S. Cyprian., III, 1153, 1154, 1116, 1117.

Obj. Hereticos denuo baptizandos docuit S. Cyprianus; porro hoc ab Ecclesia damnatur; ergo erravit S. Cyprianus, ac proinde sanctus dici non debet. — RASP. S. Aug., XXXIII, 340, 341, 409; XLIII, 124, 131, 139, 340, 341, 409, 490, 606, 607.

Obj. Si non errasset voluntarie et si unitatis Ecclesiae fuisset, ut dicitur, amantissimus, exemplum submissionis statim sponte sua dedisset; porro hoc non fecit; ergo, etc. — RASP. S. August., XXXIII, 88, 89, 187, 188, 191, 196, 201, 203, 219, 226, 234, 241, 310, 340, 496, 497, 566.

DÆMONES.

Obj. Dæmones aliquid habent divinum, dum furantur divinitatem. — RASP. Tertull., I, 408.

Obj. Dæmones scientiam habent divinam, cum pluvias venturas agnoscunt, res quæ supra sunt naturæ ordinem patrant, sub personis defunctorum delitescunt, etc.; porro hoc faciunt dæmones; ergo, etc. — RASP. Tertull., I, 409, 646, 700, 748, 1175; II, 748.

Obj. Absurdum est dicere pene nullum hominem dæmonio carere, quia illud repugnat benevolentiae Dei erga homines; ergo hoc non est verum. — RASP. Tertull., I, 748.

Obj. Credendum non est quod Christiani potestatem habeant in dæmones, ita ut eos ejiciant ex obsessis. — RASP. Tertull., I, 413, 434, 463, 534, 535, 677, 700, 703, 937.

Obj. Magnam saltem habent dæmones potentiam, quia se in lucis angelos transfigurant, auctores et rectores sunt hujus mundi, multa patrant miranda, morbos et mortem in homines immittunt, magnas artes edocent, hominesque invitos tentant; ergo aliquid divinum habent dæmones. — RASP. Tertull., II, 744; S. August., XXXIII, 383; XXXIV, 630; XXXV, 1834; XL, 292, 681, 686; XLI, 70, 251, 634, 717; XLII, 681, 665, 875, 876, 878.

Obj. Gratiam et mysterium adventus Domini certe agnoverunt dæmones, tanta scientiam potentia præditi. — RASP. Philipp. de Harveng, CCII, 305, 306, 721, 722.

DAMNATIO.

Obj. De damnatione ob peccatum originale dubitant plurimi, quia, inquiunt, talis damnatio repugnat bonitati divinæ. — RASP. S. August., XXXII, 217; XLIV, 160, 230.

Obj. Nulla erit æterna damnatio, quia plures inter quos Origenes, supplicia damnatorum non semper duratura existimant. — RASP. S. August., XLI, 751, 753; XLIV, 525; Cassiodorus, LXX, 461, 548, 584, 637.

Obj. Justæ pænæ æternæ non sunt, quia pro transitoria culpa imponendum non est æternum supplicium. — RASP. S. Gregorius, LXXV, 912, 913; S. Bruno, XCVI, 903, 904.

DETRACTIO.

Obj. Non semper mala est detractio, quia aliquando de vero est. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 456, 57.

Obj. Detractio est aliquando levissima et fere nulla, quia occulta est et nullatenus manifesta. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 57, 58.

Obj. Detractio si non est facienda, saltem audienda est, quia illius auditio prodesse potest. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 57, 389, 390.

DEUS.

Obj. Dei patientia non extollenda est, ut perfectio, quia nihil tale apparet in pœnis ac cruciatibus damnatorum. — RASP. Tertull., II, 813; I, 1252.

Obj. Falso asseritur Deum a nemine unquam ignorari potuisse, quia philosophi Deum inventu et enarratu difficilem dixerunt. — RASP. Tertull., II, 256, 263, 325, 285; I, 309.

Obj. Deo inutilia sunt templa, quia Dei templum totus est mundus. — RASP. S. Cyprian., IV, 576, 577, 578.

Obj. Precandus non est Deus, quia precatione nostra non indiget. — RASP. S. Cyprian., IV, 241, 242.

Obj. Personam accipit Deus, siquidem uni bona terræ concedit, alteri vero mala semper impertitur. — RASP. S. Cyprian., III, 1016, 1017; Lactant., VI, 120, 569, 626, 627.

Obj. Dei providentiam negant plurimi, quia, inquiunt, indigna est Deo humanarum rerum cura et sollicitudo. — RASP. S. Hilarius, IX, 856, 857, 871, 872.

Obj. Corporeus est Deus, quia in Scripturis et ambulant et loquens, etc., nobis representatur. — RASP. S. Ambrosius, XV, 150, 508, 1120, 1121.

Obj. Invisibilis et incorporeus non est Deus, siquidem

pluribus olim apparuit in forma corporea. — RASP. S. August., XXXIII, 601, 603, 618; XXXIV, 448; XXXVIII, 59, 60, 477; XI, 662; XII, 291.

Obj. Si Deus omnia præstat; ergo nostrum admittit liberum arbitrium. — RASP. S. August., XXXII, 1276, 1277.

Obj. Contendunt quidam quod præscientia Dei nos urget necessitate peccandi, quia, inquiunt, præscientia a parte Dei fit in nos coactio. — RASP. S. Prosper, LI, 297, 387, 619, 620.

Obj. Dei misericordiam reprehendunt quidam, quia aliis conceditur, aliis pro arbitrio Dei negatur. — RASP. S. Prosper, LI, 129, 409, 410, 530, 531, 683, 684.

Obj. Deus, juxta quosdam, intentator est malorum, siquidem legitur in Scripturis quod converterit cor Egyptiorum, ut occiderent populum suum. — RASP. S. Prosper, LI, 293, 300, 301; Alcuinus, C, 919.

Obj. Jusitia et clementia in Deo simul admittenda non sunt, quia hæc duo inter se repugnant et sibi invicem adversantur. — RASP. S. Prosper, LI, 169, 170, 171.

Obj. Deel nequit quod Deus testimonium suæ agnitionis in hominibus cunctis collocaverit, quia inveniuntur qui de Deo nullum sensum habent. — RASP. S. Fulgent., LXV, 771, 772.

Obj. Deus, septimo die, mundo creato, quiescere dicitur, ergo admittit fatigationem. — RASP. Rabanus Maurus, CVII, 463, 466.

Obj. Deum arguunt nonnulli, quod alios divites, alios pauperes esse velit. — RASP. Petrus Damianus, CXLV, 210, 211.

DIABOLUS.

Obj. Hyperbolice, non vere, dici potest quod diabolus fuerit in paradiso terrestri sub figura serpentis, animalis. — RASP. S. Ambrosius, XIV, 271, 278, 279.

Obj. Tam potens est diabolus quam Deus, siquidem uno temporis puncto omnem perstruat mundum atque circumit, ex Scriptura. — RASP. S. Hilarius, IX, 507, 849, 850.

Obj. Non credendum quod Deus a diabolom loquatur et diabolus ad Deum. — RASP. Ivo, CLXI, 988, 989.

Obj. De divinatione diaboli non dubitandum est quin æmissime a pluribus experientia probata fuit. — RASP. Ivo, CLXI, 766, 768.

Obj. Diabolus effector est animalium, tonitruum et cæterorum calamitatum. — RASP. Isidor., CXXX, 64, 563, 891, 895.

Obj. Diabolus internas videt hominum cogitationes, quia nihil in homine nescit. — RASP. Ivo, CLXI, 766, 767.

DIES.

Obj. Rectus non est loquendi modus dicere quod creatio facta fuerit intra sex dies, siquidem impossibile est dies primos creationis enumerare, cum dies et noctes esse non possent ante solis creationem. — RASP. S. August., XXXIV, 183, 238, 258, 273, 314, 317, 319; XLI, 522; XLII, 293, 309, 314, 523, 538.

Obj. Dies boni et mali ab omnibus agnoscuntur; ergo virtus quædam inest diebus. — RASP. S. August., XXXVII, 1204; XXXVIII, 123, 168, 245, 909, 1031, 1033.

Obj. Diei Dominice sanctificationem contemnunt plurimi, quia, juxta ipsos, nec ab apostolis instituta est, nec in Scriptura fundata est talis sanctificatio. — RASP. Rabanus, CVIII, 76, 335.

Obj. Quod adsit obligatio Missæ die Dominica audiendi, negatur, quia non fundatur Scripturis, etc. — RASP. Isidorus, CXXX, 402, 403; Ivo, CLXI, 508.

DILUVIUM.

Obj. De diluvio silent scriptores antiqui; ergo non admittendum. — RASP. S. August., XL, 334; XLI, 569; XLII, 631.

Obj. Diluvium exstille aut saltem universam terram occupasse non omnino certum est, quia couchæ et buccinæ in montibus repertæ illud non probant. — RASP. Tert., I, 481; II, 1035.

Obj. Diluvium non fuit universale, quia fuerunt urbes diluvio anteriores. — RASP. Tert., I, 482.

DIVITES.

Obj. De societate hominum evellendi sunt divites, siquidem omnia bona omnibus fieri debent communia, sicut omnibus communia sunt mundi elementa. — RASP. S. Ambrosius, XIV, 263, 264.

Obj. Divites semper mali, siquidem eos contemnit Christus, cum difficillime in regnum cælorum admittendos asserit. — RASP. S. August., XXXIII, 491; XXXIV, 982; XXXVII, 1751; XXXVIII, 216, 521; S. Leo, LIV, 161, 165, 436, 437; LVII, 526, 731, 732.

ECCLESIA.

Obj. Ecclesiæ ministris in tempore persecutionis semper gere licet, quia nemo tenetur periculo sese exponere. — *Rasp.* Tert., II, 115, 144.

Obj. Falso sancta appellatur Ecclesia, quia multi sunt in ea improbi. — *Rasp.* Tert., I, 1286.

Obj. Vera non est Ecclesia catholica, quia in ea frumentum cum zizania miscetur et confunditur. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 791, 792; IV, 544, 545.

Obj. Sunt martyres extra Ecclesiam; ergo et salus extra Ecclesiam haberi potest. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 783, 1224; IV, 511, 512.

Obj. Falso asseritur Ecclesiam nunquam perituram, siquidem, juxta multos, jam mortua est vel saltem imminenti mori proxima. — *Rasp.* S. Ambrosius, XVI, 466, 476, 477, 807, 879, 880; S. Hieronymus, XXIII, 506.

Obj. Contemni et rejici potest Ecclesia, quin a Deo recedat, siquidem Deus et Ecclesia duo sunt diversa, nec uno eodemque fundamento nituntur. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIV, 1996; XXXVI, 175, 223, 508; XXXVII, 1103, 1297, 1684; XXXVIII, 418; XXXIX, 1815; XL, 668.

Obj. Pelagiani et Coelestini Ecclesiam hic esse debere sine macula probant; ergo de statu Ecclesiæ ejiciendi sunt mali. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIV, 536, 556, 998; XXXVIII, 981, 982, 1169.

Obj. A pluribus vituperatur Ecclesia, eo quod ad dominationem suam stabiliendam recurrit ad potestates sæculares. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 875, 874, 1040.

Obj. Immerito dicitur Ecclesiam Veteris et Novi Testamenti unam esse, siquidem diversa sunt illarum præcepta, diversa fides ac spes, et diversa sacramenta. — *Rasp.* Hincmarus, CXXV, 454, 455, 458, 459.

ECLIPSIS.

Obj. De celebre eclipsi in morte Christi visa tacent scriptores; ergo non admittenda. — *Rasp.* Tertullianus, I, 401.

ELECTI.

Obj. Rejicienda est electio bonorum et reprobatio cætorum, quia sub justo Deo hoc intelligibile est. — *Rasp.* S. Augustus, XXXV, 1831, 1851; XXXVIII, 177; XL, 121, 122, 127, 275.

Obj. Electio non supponit meritum, sed e contra præcedit omnia merita; ergo intelligibilis. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIII, 821, 822, 827, 887; XXXV, 1851, 1852; XXXVII, 1744; XL, 620; XLIV, 582, 924; XLV, 1133, 1140, 1142.

Obj. Si non ex meritis procedit electio; ergo personarum acceptor est Deus, et est, ut apparet ex Esau et Jacob. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIII, 887; XXXVIII, 587; XLIV, 580, 987.

ELEMOSYNA.

Obj. Falso dicitur exiguum elemosynam magnam habere remunerationem apud Deum, quia debet esse proportio præmii inter et donum. — *Rasp.* S. Maximus, LVII, 818, 819.

Obj. Elemosynæ prosunt illis qui eas faciunt ut impune peccare possint, quia omnia omnino peccata redimunt elemosynæ. — *Rasp.* S. Fulgentius, LXV, 507, 508.

EPICURUS.

Obj. Nec mundus totus, nec anima hominis opus Dei sunt, siquidem, juxta Epicurum, ex atomis proveniunt. — *Rasp.* Tertullianus, II, 705, 564, 635.

Obj. Admittendi sunt atomi Epicuri, quia apprime creationem rerum producant. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIII, 61, 445.

EPISCOPI.

Obj. Episcoporum electiones ex suffragiis populi fieri deberent, ut olim, juxta vetus axioma: Populus errare nescit. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 768, 769, 1025, 1026, 1027.

Obj. Contendunt nonnulli episcopatum non esse presbyterio majorem, quia non invenitur in Scripturis distinctio inter utrumque. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIII, 290, 780, 784.

Obj. Episcopi non sunt presbyteris dissimiles, quia alias presbyteri dicti sunt. — *Rasp.* Rabanus Maurus, CXII, 597, 598.

Obj. Episcopi nulla tenentur obligatione erga reges, quia potestates utrorumque valde dissimiles sunt. — *Rasp.* Hincmarus, CXXV, 739, 740.

EUCCHARISTIA.

Obj. Eucharistia non admittenda videtur, quia panis non potest nec debet esse corpus Christi, sed tantum ejus figura et memoria passionis, et repugnat quod corpus Christi incorruptibile dentibus atteratur, et etiam a voracibus corrodat. — *Rasp.* Tertullianus, II, 348, 460, 461; Guibertus, CLVI, 708, 709, 710; Anselmus, CLVIII, 910, 911, 913, 922; CLIX, 255, 251, 255.

Obj. Solum vinum in Eucharistia, vel solus panis offerendus est, quia in solo vino et in solo pane corpus et sanguis Christi pariter essent. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 585, 584, 585.

Obj. Eucharistia non est sacramentum præstantius quam erat manna, siquidem utrumque de cælo datum est ad cibum hominum. — *Rasp.* S. Ambrosius, XVI, 403, 404, 444.

Obj. A non jejunis accipi potest Eucharistia, siquidem discipuli primum non jejunati eam acceperunt. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIII, 203, 204.

Obj. Eucharistia pro hominibus non constituta est, siquidem panis est angelorum. — *Rasp.* Petrus Lombardus, CXCI, 417, 418.

EVANGELISTÆ, EVANGELIUM.

Obj. Inspiratio divina evangelistarum a pluribus controversatur. — *Rasp.* S. Ambrosius, XV, 1551, 1554, 1555; XIV, 787.

Obj. Pluribus in locis inter se non concordant evangelistæ, ut in texenda Christi genealogia et in aliis; ergo non fuerunt inspirati. — *Rasp.* S. Ambrosius, XV, 1567, 1850, 1853; S. Augustus, XXXV, 1947; XXXVIII, 1111, 1150, 1155; XLII, 217, 515.

Obj. Evangelium rejiciunt quidam, quia non omnia narrat quæ prænuuntiabant prophetiæ. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 512, 513, 514.

EXCÆCATIO.

Obj. Credendum non est quod in Scripturis legitur, scilicet Deum excæcasse unum et alterum illuminasse, quia talis agendi ratio esset a parte Dei injusta et omnino iniqua. — *Rasp.* S. Augustus, XXXV, 1771; XXXVI, 116, 790, 794; XLII, 589, 594.

EXORCISMUS.

Obj. Ad nihil valet exorcismus; ergo rejici debet. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 203, 204, 537, 559; III, 1151.

FEMINÆ.

Obj. In luxum feminarum, istæ non peccant quæ ceteris medicaminibus unguunt, genas rubore maculant, oculos fuligine collinunt. — *Rasp.* Tertullianus, I, 1525; S. Augustus, XLII, 458; XLV, 1551, 1552.

FIDES.

Obj. Non tantum valet fides quantum asseritur, siquidem sine operibus mortua est. — *Rasp.* S. Hilarius, II, 960, 961, 977, 978, 1010, 1041.

Obj. Fides in Christo dici non potest necessaria, quia in Veteri Testamento non habebatur, et tamen antiqui justi fide salvi facti sunt. — *Rasp.* S. Augustus, XXXVII, 1396; XL, 287; XLIV, 249.

Obj. Fides in Christo non est necessaria, quia sine illa potest homo juste vivere, et quia fidei anteposenda sunt legis opera. — *Rasp.* S. Augustus, XXXVI, 257, 258, 261; XXXVIII, 236; XL, 204, 621.

Obj. Dici non potest fidem esse donum Dei, alioquin nullatenus penderet ex libero arbitrio, et sic ille qui credere vellet, credere non posset; quod est absurdum. — *Rasp.* S. Augustus, XXXIII, 984, 987; XXXV, 1778; XXXVIII, 787; XLIV, 209, 235, 976.

Obj. Fidelitatem homini tribuunt quidam; ergo non a solo Deo est. — *Rasp.* S. Prosperus, LI, 116, 117, 315, 314, 376, 577, 589, 590, 671, 672, 968.

Obj. Ad salutem non requiritur ut fides operibus adjungatur, siquidem fides sola justificat, ex Scriptura. — *Rasp.* Hildesius, XCVI, 149, 190.

Obj. Fidem non admittunt quidam, quod discussionem repellat et rationem, et quod rationabile proinde non sit credere quod non intelligimus. — *Rasp.* S. Guibertus, CLVI, 24, 25, 353, 1153; S. Anselmus, CLVIII, 353, 356, 262, 263, 264.

FILII.

Obj. Filius Dei non est Patri cœqualis, siquidem, ex Scriptura, a Patre exivit. — *Rasp.* Tertullianus, II, 161, 176, 185, 422, 802.

Obj. Filius non est ejusdem æternitatis ac Pater, quia de natura est ut filius sit patri posterior. — *Rasp.* Tertullianus, II, 162, 176, 185, 422.

Obj. Plures dicti sunt filii Dei; ergo non unicus. — *Rasp.* S. Hilarius, X, 451, 453.

Obj. Filius Dei immerito dicitur primogenitus et unigenitus, quia hæc duo sibi adversantur. — *Rasp.* S. Ambrosius, XVI, 549, 550.

Obj. Capere impossibile est quomodo Filium Pater genuerit. — *Rasp.* Rufinus, XXI, 541, 512.

Obj. Filius Dei non est Patri similis, siquidem est tantum imago Patris. — *Rasp.* S. Augustus, XXIV, 153; XXXV, 1819; XLII, 688, 691, 701, 771, 777, 780, 784, 818, 931.

Obj. Omnipotens non est Filius, siquidem legitur in Scriptura, non posse Filium a se facere quidquam, etc. — Rsp. S. August., XXXVIII, 701, 703, 746, 747, 860.

Obj. Filius Dei Patri consubstantialis, coequalis et coeternus dici nequit, quia a Patre genitus est. — Rsp. S. Leo, LIV, 208, 263, 264, 769; S. Fulgentius, LXV, 366, 367, 750; Eugypsius, LXII, 901, 903, 910, 913.

Obj. Filius Dei diem iudicii scire debet, atque tamen nescit, ex Scriptura. — Rsp. Raban. Maurus, CXI, 456, 1457.

FLAGELLUM.

Obj. Accusandæ sunt Dei iustitia et providentia, quod boni cum malis ab ipso flagellentur. — Rsp. S. Augustin., XXXVI, 255 274; XXXVII, 1180, 1945; XXXVIII, 276; XL, 701.

FURTUM.

Obj. Furtum aliquando licitum est, siquidem filii Israel Aegyptios furto spoliaverunt, in fuga sub Pharaone. — Rsp. S. August., XXXIV, 608, 609; XXXVII, 1406.

Obj. Nec nocturnus nec diurnus furtum perpetrans occidendus est, quia nunquam licitum est homicidium. — Rsp. S. August., XXXIV, 627, 628.

GENTILES.

Obj. Multi ex gentilibus omnes habent virtutes, scilicet misericordiam, sobrietatem, patientiam, charitatem, etc.; ergo tam valent quam Christiani. — Rsp. S. Ambros., XIV, 943, 944.

Obj. Gentes Deum verum sufficienter cognoscebant, siquidem legem in cordibus scriptam habebant, eamque naturaliter implebant. — Rsp. S. August., XXXIV, 227, 228, 749, 750; XXXVI, 785, 786.

GRATIA.

Obj. Vel gratia vel liberum arbitrium e medio tollendum est, quia sibi invicem opponuntur. — Rsp. S. Cyprian., IV, 507, 653; M. Mercator, LVIII, 671; S. Prosper, I, 1, 86, 87, 649, 650; S. Anselmus, CLVIII, 521, 522, 537, 538.

Obj. Si gratuita sit gratia, laudandi non sunt martyres, quia illorum constantia in tormentis tota gratia Dei tribuenda est. — Rsp. S. Cyprianus, IV, 247, 291, 790, 802, 803.

Obj. Si gratuita sit gratia, jam non valet vetus axioma: Adjuva te, et ego te adjuvabo. — Rsp. S. Cyprianus, IV, 528, 529, 536.

Obj. Gratia non est necessaria; nam si esset necessaria, nemini negaretur petenti, vel cuilibet gratuito tribueretur; porro neutrum est. — Rsp. S. Hilarius, IX, 409, 410, 569, 570, 685; X, 74, 75.

Obj. Non omnes homines gratia cooperari valent, siquidem plures inviti ad malum pertrahuntur, teste Apostolo, qui malum agit quod non vult. — Rsp. S. Hilarius IX, 535, 537, 597, 598.

Obj. Gratia minus est largientis; ergo illam nequaquam obtinere possumus. — Rsp. S. Ambros., XVI, 349, 550, 507, 508.

Obj. Gratia non est necessaria ad operandum, siquidem datur ex abundantia ad facilitas operandum. — Rsp. S. August., XXXIII, 854, 775, 839; XXXVIII, 174, 856; XLIV, 264, 370, 584.

Obj. Gratia secundum opera datur, siquidem viribus nostris vitare peccata sufficientes sumus. — Rsp. S. August., XXXIII, 771, 772; XXXIV, 416; XLIV, 259, 274, 281, 693.

Obj. Si homo non posset viribus suis vitare peccata, admittendus esset iniquitatis in hominem dominatusante gratiam; atqui... — Rsp. S. August., XXXIV, 406; XXXVI, 253, 893, 898; XXXVII, 1224; XXXVIII, 108, 187, 853.

Obj. Deus cujus vult miseretur; ergo gratia tollit liberum arbitrium. — Rsp. S. August., XXXIII, 984, 985; XXXVIII, 179, 180; XL, 127, 128, 278; XLV, 1505.

Obj. Non omnes gratiam recipiunt; ergo injustus est Deus et personarum acceptor. — Rsp. S. August., XXXIII, 862, 974; XXXVII, 1890.

Obj. Nil tandem certum de gratia et libero arbitrio dici potest, siquidem Apostolus defectit animo in his questionibus, sese exclamans: O homo, tu quis es? o altitudo! Rsp. S. August., XXXIII, 561, 565; XXXV, 2061; XXXVIII, 179, 903; XL, 278; XLIV, 241, 621; XLV, 1008, 1010.

HERESSES, HERETICI.

Obj. Non reprobandæ sunt hereses, quia eas esse oportet ex Scriptura. — Rsp. Tertull., II, 12, 13, 14, 17; Lactant., VI, 540, 541.

Obj. Heretici suam doctrinam Scripturis sacris probant;

ergo legitimo instituntur principio. — Rsp. S. Hieronymus, XXIII, 181, 182; S. August., XXXII, 272; XXXIII, 459; XXXIV, 360; XLII, 400; S. Paulinus, XCLX, 239, 290, 552.

HERODES.

Obj. Culpabilis non fuit Herodes in occidendo Joannae Baptista, quia suum iusjurandum tenere debebat. — Rsp. S. Ivo, CLXI, 795, 796.

HOMO.

Obj. Non bonus creatus est homo, quia homines quidam sunt ita mali, ut ab improbitate nullatenus revocari valeant. — Rsp. S. Cyprian., III, 811, 812.

Obj. Homo non est a Deo creatus, siquidem, juxta philosophos, vel ex atomis, vel ex fortuito casu, vel ex terra formatus est. — Rsp. S. Hilarius, IX, 458, 459; X, 356.

Obj. Si ad imaginem Dei homo factus fuisset, vel Deus esset, vel quamdam divinitatis prerogativam haberet; at qui neutrum dici potest; ergo, etc. — Rsp. S. August., XXXII, 826, 859; XXXVII, 26, 186, 244; XXXIV, 245, 292, 347, 366, 409; XXXVI, 218; XXXVIII, 363; XLII, 1001, 1005.

HUMILITAS.

Obj. Humilitatem frustra proflentur Christiani, quia Deo non placet. — Rsp. Tertull., I, 1536; II, 914.

Obj. Negligenda est humilitas, quia contemnitur in hoc mundo et a plerisque irridetur. — Rsp. S. Ambros., XV, 1256, 1237, 1776, 1777.

IDOLOLATRIA.

Obj. Idololatriam defendunt non pauci, quia dicunt ase non simulacra coli, sed quod simulacris significatur. — Rsp. S. August., XXXIII, 801; XXXVII, 1244, 1245, 1768, 1769; XXXVIII, 1025; XLI, 221, 222; XLII, 290, 462.

Obj. Bona erat idololatria, siquidem clades Romana ex eversis idolis accidit. — Rsp. S. August., XXXVIII, 625, 626; XLIII, 45.

IGNORANTIA.

Obj. Ignorantia semper excusat a peccato, quia voluntate caret. — Rsp. Tertull., I, 261, 262; II, 27, 618.

Obj. Voluntaria non sunt peccata ex ignorantia, quia peccare non potest nasciens sicut sciens. — Rsp. S. August., XXXIII, 883; XLI, 663; XLIV, 315, 864, 885; XLV, 1118, 1120.

Obj. Falso dicitur ignorantiam semper esse peccatum, quia melior est ignorantia quam temeraria scientia. — Rsp. Petr. Lombard., CXCI, 95, 96, 237.

IMAGO.

Obj. Negant per plures hominem ad imaginem Dei creatum fuisse, quia, inquit, nec in corpore nec in mente Deo similis est homo. — Rsp. S. August., XXXII, 640; XXXVI, 480, 561, 629; XL, 532, 628; XLII, 1038, 1040.

Obj. Imaginum usus semper est damnandus, quia semper idololatriam sentit et exprimit. — Rsp. Tertull., I, 667; S. Ivo, CLXI, 206, 294, 298.

Obj. Prohibendæ sunt imagines, quia olim Judæis illas Deus prohibuit. — Rsp. Tertull., I, 430, 696; II, 310.

IMPOSSIBILITAS.

Obj. Impossibilia jubet Deus, quia plures ipsius præcepta implere non valent. — Rsp. S. August., XXXV, 1778 1779; XLIV, 371, 288.

INCARNATIO.

Obj. Admittenda non est incarnatio, quia incomprehensibilis est, et majestati divinæ rectæque rationi repugnat. Rsp. Lactant., VI, 517, 518; S. Hilarius, IX, 33, 34, 73, 74, 397, 398; S. Anselmus, CLVIII, 368, 369.

Obj. Contendunt plures incarnationem nec esse necessariam, nec sapientem, quia, inquit, alius inodus liberandi homines a Deo adhiberi potuisset. — Rsp. S. August., XXXIV, 154; XXXVI, 898; XXXVIII, 575, 710, 945, 951, 1006, 1016; XLI, 220, 222, 308; XLII, 1024; XLIV, 174.

Obj. Incarnatio Christi non fuit absolute necessaria, quia sufficiens fuisset ad redimendum mundum hominis aut angeli incarnatio. — Rsp. S. Fulgent., LXV, 213, 246, 456, 457.

INFERNUS.

Obj. Inferni æternitas a quibusdam in dubium revocatur. — Rsp. S. Hieronymus, XXIV, 554.

Obj. Inferni existentiam admittere renuntiat plures, quia, inquit, nemo ab inferis unquam reversus est ad nos edocentis. — Rsp. S. Petrus Chrysolog., LII, 556, 557, 510, 511.

Obj. Inferni supplicia nec vera nec æterna erunt, siquidem asserunt plures quod transitoria vel phantastica

tanti erunt. — Resp. S. Gregor., LXXV, 911, 912; LXXVI, 757, 758.

INIMICI.

Obj. Diligendi non sunt inimici, nec pro eis orandum est, quia præceptum hoc est impossibile, nimis durum, et in veteri lege non invenitur. — Resp. Tertull., I, 446, 648. — S. Cyprian., IV, 759, 760; S. August., XXXVI, 651, 447, 1274; XXXVII, 1518, 1524; XXXVIII, 120, 807, 1433, 1436.

Obj. Si diligendi essent inimici, inimicorum interfectio Judæis non licita fuisset, nec sancti et spirituales interfectionem fecissent. — Resp. S. August., XLII, 138, 139.

INIQUITAS.

Obj. Iniquorum operibus Deus aliquo modo communicat, siquidem quod iniquus inique agit, hoc inique Deus permittit. — Resp. S. August., XXXVI, 745; XXXVIII, 993. — S. Fulgentius, I, XV, 167, 164.

Obj. Falso asseritur brevem iniquorum vitam tormentorum æternitate puniri, quia justus Deus æternam poenam culpæ temporali et momentaneæ imponere nequit. — Resp. S. Fulgent., LXV, 572, 573.

INTERITUS.

Obj. Homo justus ab injusto non distinguendus est, quia unus est hominum et jumentorum interitus. — Resp. Hugo, CLXXV, 197, 249, 250.

IRA.

Obj. Mala non est ira, siquidem Deus ipse irascitur, ex Scriptura. — Resp. Lactant., IV, 693, 694; VII, 89, 92, 128, 126.

ISAAC.

Obj. Audire nolunt plurimi quod jusserit Deus Isaac a patre occidi, quia, inquit, crudelis est et iniqua hæc jussio. — Resp. S. August., XXXVI, 244, 245; XXXVIII, 27, 153; XLII, 511.

Obj. A mendacio excusari nequit Isaac, eo quod uxorem suam sororem esse affirmaverit, ex Scriptura. — Resp. S. August., XXXVIII, 427, 428.

Obj. Isaac benedicendo Jacob omnino deceptus fuit; ergo non valuit ipsius benedictio. — Resp. Hugo, CLXXV, 650, 651.

JACOB.

Obj. Jacob et Esau eandem sortem a parte Dei habere debuissent, siquidem eandem habuerunt sortem ex patre, ex matre, ex conceptu, ex ortu, secundum Scripturam. — Resp. S. August., XXVIII, 887, 888.

Obj. Jacob non est Esau anteponendus, siquidem benedictionem non accepit, nisi per dolam et per mendacium. — Resp. S. August., XXXV, 567; XXXVIII, 41, 45, 46, 557; XLII, 515.

Obj. A fraude in Esau commissa excusari nequit Jacob, quia ibi fraus vera fuit. — Resp. Alan., CXX, 342, 343.

JOANNES BAPTISTA.

Obj. Non laudandus Joannes Baptista, quia, ex Scriptura, scandalizatur, auditis Christi virtutibus. — Resp. Tertull., II, 402.

Obj. Juste ab Herode trucidatur Joannes Baptista, quia reverentiam et obedientiam auctoritati debitam reddere noluit, illamque, ex Scriptura, increpavit. — Resp. Tertull., II, 137, 402, 404, 623.

Obj. Dubitare possumus an Joannes Baptista sanctificatus fuerit in utero matris. — Resp. S. Cyprian., IV, 1201, 1202.

Obj. Christum prædicare non debuisset Joannes Baptista, quia illum ignorabat, siquidem ad eum discipulos misit, ut eum interrogarent quis esset. — Resp. S. Hilarius, IX, 921, 978, 980.

Obj. Joannis Baptistæ abstinencia a pluribus in dubium revocatur, quia, inquit, impossibilis est. — Resp. S. August., XXXII, 799, 800.

Obj. Christo major est Joannes Baptista, siquidem dicitur major omnibus natis mulierum. — Resp. S. Maximus, LVII, 389, 390.

JOB.

Obj. Crudelis fuit Deus erga Job, quia illi nimis multas immisit tentationes. — Resp. S. Ambrosius, XVI, 334, 353, 1007, 1008, 1021.

Obj. Immerito laudatur Job patientia, quia aliquid dandi contra Deum dixisse videtur et a blasphemia defendi nequit. — Resp. S. August., XXXII, 1329; XXXVII, 1343, 1384; XL, 719; XLIV, 163.

JONAS.

Obj. Rejicienda est Jonas historia, quia triduo incolumis et incorruptus in alvo piscis permanere non potuisset.

Resp. Tertull., II, 840, 999; S. August., XXXIII, 382, 583.

JOSEPH.

Obj. Joseph dici nequit justus, ut eum dicit Scriptura, quia sponsæ conceptum discutere noluit. — Resp. S. Petrus Chrysolog., LII, 588, 589.

Obj. Errant qui dicunt Joseph esse tantum sponsum Mariæ, quia plures contendunt illum esse verum Mariæ maritum. — Resp. S. Maximus, LVII, 638, 639, 640.

Obj. Mariam cognovit Joseph, quia vir Mariæ proprie et sine restrictione appellatur. — Resp. S. Fulgent., LXV, 454, 455, 456.

JUDAS.

Obj. Judas in apostolum eligere non debuisset Christus, nec sustinere, quia eum a longe cognoscebat et præscebat. — Resp. S. Cyprian., IV, 626, 627; III, 1153, 1156; S. Ambrosius, XIV, 1019, 1020, 1076, 1077; Rupertus, CLXVII, 270.

Obj. Putant nonnulli quod Judas Eucharistiam non accepit, sicut cæteri apostoli, quia, inquit, si accepisset, Dominum magistrum non tradidisset. — Resp. S. Ivo, CLXI, 188, 189.

JUDEI.

Obj. Primus Christi adventus non fuit Judæis satis evidens atque manifestus, quia Judæi eum cognoscere non potuerunt. — Resp. Tertull., II, 833; I, 581.

Obj. Judæi in tantum rei fuissent, in quantum Christum cognovissent ut Messiam; atque talem non cognoverunt Christum. — Resp. S. Hilarius, IX, 335, 356, 989, 990; X, 196, 197, 296, 299.

Obj. Immerito cæci dicuntur Judæi, siquidem videntes in Scripturis appellantur; insuper, ex Scripturis regni potentem et non humiliatum expectabant, bonasque temporalia per Christum sperabant. — Resp. S. August., XXXIII, 546; XXXIV, 1638; XXXV, 1573, 1936; XLVI, 522, 790, 862; XXXVIII, 260, 753; XL, 645, 664; XLII, 511.

Obj. Excusandi sunt Judæi ob ignorantiam aut bonam fidem, quia Dominum demoniacum bona fide putant. — Resp. S. August., XXXIV, 1635, 1937; XLVI, 765, 833.

JUDICIUM.

Obj. Judicium extremum negandum est, quia, iustamque, de illo non clare loquitur Scriptura. — Resp. S. August., XXXVI, 944, 945; XL, 305, 342, 346; XLII, 601, 665.

Obj. De judicio extremo dubitandum est, quia iudicii signa quæ dixerunt prophetæ, omnia completa sunt. — Resp. S. August., XXXVIII, 576; XLIV, 536.

Obj. Iudicii dies modo dicitur brevi futurus, modo affirmatur nonnulli post Evangelii in universo mundo predicationem venturus; ergo de illo dubitandum. — Resp. S. August., XXXIII, 990; XXXVIII, 76, 128, 228.

JURAMENTUM.

Obj. Semper licitum est juramentum, quia a Deo acceptum est et ab Apostolo. — Resp. S. August., XLVIII, 972, 974, 977, 1406; XLII, 1600.

Obj. Alias ergo nullo in casu licet jurare, quia semper malum est juramentum. — Resp. Petrus Cyprian., CVI, 521, 513, 240, 521.

JUSTITIA.

Obj. Justitiam non habet Deus, quia mali et improbi ætatem et tranquillam vitam agunt, dum boni misceri omnibus premuntur. — Resp. Zacharius, XX, 1104, 1106.

Obj. Justitia Dei cum ejusdem misericordia conciliari non potest, siquidem justus non potest esse Deus simul et misericors. — Resp. XXXVI, 1550, 1922.

Obj. Justitia hominis non est in gratia Dei collocanda, ut volunt Christiani; bene vero, ut volunt Pelagiani, a lege, vel in natura, vel in voluntate. — Resp. S. August., XXXIII, 760, 768; XXXVIII, 921, 926; XLIV, 249, 682, 603, 605, 616; XLV, 1210.

Obj. In gratia Dei non est ponenda justitia hominis, siquidem eam a se habet homo, cum illa nascitur, et a libero arbitrio oritur. — Resp. S. August., XXXVIII, 922; XLV, 1102, 1249, 1542; XLIV, 180, 201, 251, 245, 282, 605, 606.

Obj. Errant catholici, cum asserunt hominem justum fieri gratia Christi et non propriis meritis, quia tunc nullum valeret liberum arbitrium. — Resp. S. August., XXXII, 1546; XXXIV, 580; XL, 531; XLIV, 242, 677.

Obj. Dicit nequit hominem gratia Christi fieri justum, quia antiqui justis gratiam Christi non habebant, et tamen just facti sunt. — Resp. S. August., XXXIII, 658, 839; XL, 621; XLIV, 515, 399, 403, 450, 500.

LEX.

Obj. Lex injusta, eodem modo ac lex justa, exigit honorem et obsequium, quia a principe, ac proinde a competente auctoritate, emanat. — RASP. Tertull., I, 286, 287, 566; II, 290, 895.

Obj. Lex divina non est homini necessaria, quia ante Moysen nulla erat lex. — RASP. Tertull., II, 289, 599, 600.

Obj. Improbanda est lex Mosaica, quia nimis multis onerata est observationibus et nullam habebat significationem. — RASP. Tertull., II, 506, 574, 505.

Obj. Legis evangelicae jugum immerito dicitur leve, quia pluribus intolerabile videtur et vires humanas omnino superans. — RASP. S. Cyprian., IV, 387, 588, 780, 781.

Obj. Inutile est legem homini dare, siquidem jam in cordibus omnium conscripta est. — RASP. S. August., XXXVI, 673; XXXVII, 1574, 1575.

Obj. Quaecunque lex nec utilis, nec bona, sed mala, quia facta est virtus peccati, id est, lege data, factus est praevaricator, qui antea nescius erat peccator, ac proinde non culpabilis. — RASP. S. August., XXXVIII, 818, 831, 928; XL, 353; XLI, 380; XLIV, 537; XLV, 1605, 1606.

Obj. Si lex bona sit et non sit inutilis, ergo hominem justificat et salvat, ut volunt Pelagiani. — RASP. S. August., XXXIII, 769; XLIV, 219, 536, 826; XLV, 209, 314, 321, 364, 565, 904, 1227.

Obj. Ad implendam legem, non requiritur gratia, siquidem sufficiunt vires humanae, vel timor, ut apparuit in lege veteri, quae non nisi minus et terroribus implebatur. — RASP. S. August., XXXIII, 660; XXXVII, 851, 856; XLII, 71; XLIV, 219, 253, 617.

Obj. Lex vetus adhuc obligat, quia mutari nequivit, quia mutaretur divinae providentiae ratio. — RASP. S. August., XXXIII, 526; XLII, 71, 154, 156, 343, 548, 359.

Obj. Non redarguendi sunt Judaei quod legem non impleverint, quia vitio suo lex non implebatur. — RASP. S. Prosper, LI, 454, 455.

Obj. Lex vetus suo vitio non implebatur, quia data fuerat, ex Scriptura, ut abundaret delictum. — RASP. S. Prosper, LI, 285, 286, 356, 357.

MARIA.

Obj. Beata Maria non fuit virgo, quia cum Eva ubique comparatur. — RASP. Tertull., I, 597; II, 897, 898.

Obj. Mariae virginitas non fuit perpetua, siquidem plures hanc praerogativam post partum denegant, quia plures fratres Domini de Maria nati enumerantur. — RASP. S. Hilarius, IX, 920, 921; S. Ambros., XIV, 1150; XV, 1677; XVII, 873, 874; S. Petrus Chrysolog., LII, 353, 354, 557; S. Paulinus, LXI, 415, 416.

Obj. B. Maria non fuit perpetuo virgo, siquidem multoties dicitur, conjux, mulier, uxor. — RASP. S. Ambros., XV, 1553, 1554; XVI, 1125; S. Hieronym., XXVI, 372, 414, 415; S. August., XXXVIII, 343, 344.

Obj. Si Maria virgo fuisset in conceptione, purificatione non indigisset. — RASP. S. August., XXIV, 697, 698; Alcuinus, CI, 46, 1271, 1300.

Obj. Falso asseritur Mariam, Spiritu sancto cooperante, concepisse; quia, juxta Arianos, Spiritus sanctus supervenit in Mariam tantum ad purgandum et sanctificandum puerum jam conceptum. — RASP. S. August., XLIV, 422; XXXVIII, 442, 1069, 1074, 1111, 1319; XL, 399; XLII, 490, 756; XLIV, 175; XLV, 1553.

Obj. Maria ipsamet sese vocat ancillam, non genitricem Dei; ergo. — RASP. Alcuinus, C, 749, 750; CI, 201, 202, 213.

MARTYRES.

Obj. Non laudanda est martyrum constantia, quia frequentius ut obstinatio vel ut superbia invincibilis habenda est, siquidem plures se tyrannae ultro et sponte obtulerunt. — RASP. Tertull., I, 530, 535, 584, 704, 1270; II, 1027; S. Cyprian., IV, 346, 247, 268, 269, 795, 796.

Obj. Prodesse potest martyrium etiam extra Ecclesiam, quia pro veritate aut in nomine Christi esse potest, etiam extra Ecclesiam. — RASP. S. Cyprian., III, 795, 1120, 1197; IV, 509, 536.

Obj. Inter martyres non annumerandi sunt pueri, quia non sufficienter intelligere valent mortem esse pro Christo subeundam. — RASP. S. Cyprian., IV, 419, 427, 428.

Obj. Constentur martyrum merita non valere ad profectus nostros, quia, inquit, de hoc mentionem non habet Scriptura. — RASP. S. Ambros., XVII, 716, 717.

MATRIMONIUM.

Obj. Bonum non est matrimonium; ergo non admit-

tendum. — RASP. Tertull., II, 281, 698, 806, 905, 1087; S. August., XXXIV, 288; XL, 568; XLII, 597; XLIV, 416, 419.

MEDIATOR.

Obj. Mediatoris necessitas vix a quibusdam concipitur, ideoque ab illis in dubium revocatur. — RASP. S. August., XXXVIII, 852, 1335, 1334.

Obj. Mediator noster non est Deus simul et homo, quia humanitas a divinitate absorpta fuit. — RASP. S. Fulgent., LXV, 258, 259, 275, 274.

Obj. Mediator non necessario debuit esse Deus et homo, siquidem angelus aut purus homo satisfacere potuisset. — RASP. Petr. Lombardus, CXCI, 551, 552.

MELCHISEDECH.

Obj. Melchisedech non erat homo, sed angelus. — RASP. S. August., XXXVIII, 567, 568.

Obj. Melchisedech vel est ipse Deus, siquidem initium non habuit, vel est ipse Adam, siquidem sine patre et sine matre fuit. — RASP. S. Fulgent., LXV, 251, 252.

MENDACIUM.

Obj. Mendacium non semper est vetitum, quia aliquando fit causa utilitatis, recreationis et iustitiae. — RASP. S. Cyprian., III, 1158, 1159; IV, 777, 778; S. August., XXXIII, 285; XXXVIII, 758; XL, 491, 508, 510, 513.

Obj. Licetum est mentiri ne prodatur innocens quisque ad mortem, vel pro salute temporali et aeterna, vel pudicitiae causa, vel ad detegendos haereticos, vel humilitatis causa, aut poenitentiae specie. — RASP. S. August., XXXII, 497, 650, 654; XXXVIII, 981; XL, 244, 495, 496, 501, 503, 518, 544, 546; XLIV, 265.

Obj. Scripturarum auctores mendacii immunes non esse convincuntur, ut Abraham, Isaac, Jacob, oblatrices Aegyptiae, Raab, etc. — RASP. S. August., XXXIII, 112, 113, 155, 156; XXXVIII, 45, 740; XL, 492, 533, 539; Rupertus, CLXVII, 575.

MERITA.

Obj. Falso asseritur quod meritis nostris detur gloria aeterna, quia Dei misericordiae unice tribuenda est talis gloria. — RASP. S. Hilarius, IX, 770, 841; X, 412, 413.

Obj. Gratia non praecedat meritum, quia meritum incipit per liberum arbitrium. — RASP. S. August., XXXIII, 860; XXXVIII, 917, 1335; XXXIX, 1647, 1649; XL, 282; XLIV, 653, 889, 921, 968.

Obj. Si gratia semper praecedat meritum, ergo nullum datur meritum iustorum, nec demeritum impiorum. — RASP. S. August., XXXII, 778; XXXIII, 820, 876, 970; XL, 282; XLIV, 541, 888.

Obj. Merita saeculorum nobis sufficiunt, cum nobis possint applicari, ad vitam aeternam comparandam, quia sunt copiosissima et ipsis redundantia. — RASP. Hugo a S. Victore, CLXXV, 481, 482.

MINISTER.

Obj. Minister malus sacramenta valide administrare non potest; quia gratiam quam non habet dare nequit. — RASP. S. Optat., XI, 962, 963.

Obj. Ministros Ecclesiae jure et merito redargunt mendaces, eo quod subsidia corporis aliquando petunt et accipiunt; sed illis ab Ecclesia provisum fuit. — RASP. S. August., XXXII, 862; XXXIV, 1294; XXXVII, 1910.

MIRACULA

Obj. Miraculis nunquam est fides adhibenda, quia ab improbis hominibus et etiam a daemonibus fieri possunt. — RASP. Tertull., I, 406, 409, 410; II, 758.

Obj. Nullis miraculis sapientes mundi credere volunt, quia, inquit, fere omnia sunt falsa. — RASP. S. Cyprian., III, 1164; IV, 207, 511, 1109, 1192.

Obj. Omnia miracula olim patrata videntur suspicanda aut inadmissibilia, quia nunc nulla omnino sunt. — RASP. S. August., XXXIII, 573, 519; XXXIV, 142, 143, 1592; XXXVIII, 699, 725, 1159, 1157; XLII, 63, 64, 90, 871, 874.

Obj. Olim fiebant miracula ad fidem suscitandam, ergo nunc debent adhuc fieri ad fidem firmandam, siquidem in omnibus deficit fides. — RASP. S. August., XLI, 760; XLIV, 182.

MORS.

Obj. Mors ex natura hominem secuta est, quia illud patet ex ejus constructione materiali vel corporali. — RASP. Tertull., II, 738, 764, 942.

Obj. Mors non timenda est, quia nos a malis omnibus liberat. — RASP. Tertull., I, 614, 615, 625, 1212, 1265.

Obj. Immerito mors nobis exhibetur tanquam poena.

quia hoc omnino negatur, nam si hoc esset, hoc esset quia a peccato oriretur; alqui a peccato non oritur mors, siquidem mortem corporis, etiam peccante nullo, in paradiso futuram esse contendunt multi. — *Rasp. S. August., XL, 587, 1585, 1586; XLV, 1112, 1181, 1222, 1596, 1603, 1604.*

MOYSES.

Obj. Deo gratus non fuit Moyses, quia a Deo impetrare non potuit quod petiit. — *Rasp. S. Cyprian., IV, 481, 482.*

Obj. Homicida est Moyses, quia factum ejus in Ægypti crade nullatenus justificari potest. — *Rasp. S. August., XXXIV, 597.*

Obj. Falso dicitur Moysem Deum vidisse, siquidem per angelum Deus illi loquebatur et non per semetipsum. — *Rasp. S. August., XXXIII, 610, 611; XXXV, 1405, 1779; XXXVIII, 63, 64; XL, 622, 663; XLII, 811, 812.*

Obj. Moysen ab æterna sanctorum societate alienatum fuisse putant plurimi, quia, juxta ipsos, graviter peccavit dubitatione, crudelitate et imprecatione. — *Rasp. S. August., XXXVII, 1267, 1802; XXXVIII, 533, 554; XXXIX, 1553; XLII, 525, 452.*

Obj. De Moysis veracitate dubitandum est, quia in illius libris multa reperiuntur suspicanda aut valde dubia. — *Rasp. S. Anselmus, CLVIII, 653, 656, 652, 653, 654.*

MUNDUS.

Obj. Credere nolunt multi mundum existeret tantum a sex millibus annis, quia, inquit, ab æterno est mundus, aut saltem ignoratur initium ejus. — *Rasp. Tertullianus, I, 533; II, 609; S. Cyprianus, IV, 653, 654, 663, 669; Arnobius, V, 898, 899.*

Obj. De mundi creatione et de ejus prerogativis dubitare possumus, quia innumera sunt circa hæc philosophorum opiniones. — *Rasp. Arnob., V, 823, 824, 898, 899.*

Obj. Mundus non ex nihilo creatus est, siquidem a l'eo ex materia præexistente constitutus et ornatus est. — *Rasp. Zeno, XI, 389, 390, 391.*

Obj. Admittenda est mundi æternitas, quia contendunt plures eum nunquam perituum esse. — *Rasp. S. Hieronymus, XIV, 502, 503.*

Obj. Si mundum Deus creasset, pauciores et excellentiores illum fecisset, ut suis majestati convenientior esset mundus. — *Rasp. S. August., XXXVIII, 1892; XLII, 182, 291, 319, 576, 718.*

Obj. Pulchritudinem mundi non possumus admittere, quia nimis multa displicentia, imo et noxia, in illo reperiuntur. — *Rasp. S. August., XXXVIII, 458, 498, 1154; XLII, 533.*

Obj. Bonus non est mundus, siquidem totus in maligno positus est. — *Rasp. Hugo, CLXXV, 534, 535.*

Obj. Non creatus est a Deo summo bono mundus, quia totus malus est et reprobus, ex Scriptura. — *Rasp. Alaudus, CCX, 311, 512, 543, 516.*

NECESSITAS.

Obj. Necessitate ad peccatum trahitur homo, siquidem Paulus ait, Non quod volo bonum, etc. — *Rasp. S. August., XLV, 118, 1299, 1393, 1598, 1490, 1492, 1500.*

NIHIL.

Obj. Contendunt quidam philosophi quod de nihilo res non fecerit Deus, quia, inquit, de se ipso omnia fecit. — *Rasp. S. August., XLV, 1470, 1471.*

NOE.

Obj. Quod solus Noe inventus fuerit justus inter cunctos homines, credere nolunt quidam, quia, inquit, etsi corrupta fuerit terra, usque eo tamen non venerat ejus corruptio, ut unus tantum inveniretur justus. — *Rasp. S. Cyprian., IV, 423, 424, 492; Philop., CCIII, 853, 854.*

Obj. Inmerito dicitur quod Noe vineam plantaverat, siquidem Liberis illam sua manu sevit. — *Rasp. Lactant., VI, 527.*

OBSTETRICES.

Obj. Obstetricibus Ægyptiacis benefacere Deus non debuisset, quia mentiendo Pharaoni et abstinendo se ab Hebræorum subversione vere peccaverunt, insuper mentium sunt audacter et scienter. — *Rasp. Tertull., II, 417; Raban. Maurus, CVIII, 447.*

OCCISIO.

Obj. Occidere licet alterum, volentem, petentem et vivere jam non volentem, quia tunc fit ei nulla injuria. — *Rasp. S. August., XXXIII, 940, 941.*

Obj. Nemini nulloque in casa licet hominem occi-

dere, quia vita hominis bonum est omnibus bonis præstantius. — *Rasp. Petrus Pictaviensis, CCXI, 1150, 1181.*

OPERA.

Obj. Si Deus, ut volunt Catholici, in homine operatur et velle et operari; ergo nulla est hominis operatio; ergo nullum est hominis arbitrium. — *Rasp. S. August., XXXV, 1775, 1778, 1783, 1784; XXXVIII, 850; XLIV, 918.*

Obj. Non credendum est quod opera nostra bona esse nequeant sine fide aut sine gratia, quia quedam sunt opera ejus quæ intrinsecam habent bonitatem. — *Rasp. S. August., XXXIII, 833; XXXVIII, 52; XL, 111, 112, 204, 228, 523, 528; XLV, 1153, 1142.*

Obj. Opera bona operantur quidam ex timore et non ex amore; ergo dantur bona opera sine fide, sine gratia, sine charitate. — *Rasp. S. August., XXXVI, 990; XLIV, 1174; XXXVIII, 53, 792.*

Obj. Ad bona opera non absolute requiritur gratia, siquidem opera legis hominem justificant, ex Scriptura. — *Rasp. S. August., XXXIII, 892; XXXV, 2117, 2118, 2137.*

Obj. Infideles et impii ipsi aliqua operantur bona opera; ergo non requiritur gratia. — *Rasp. S. August., XLIV, 250, 754.*

ORATIO.

Obj. Non necessaria, nec utilis est oratio, siquidem Deus scit nostras necessitates et illis vult subvenire sine nostra oratione. — *Rasp. S. Hilarius, IX, 409, 558, 559, 568, 569, 783, 786.*

Obj. Frequentem orationem a nobis non exigit Deus, siquidem nunquam nobis tale dedit præceptum. — *Rasp. S. Ambros., XIV, 551, 552; XV, 1473, 1474, 1720, 1721.*

Obj. Nulla est orationis necessitas, quia scit Deus quid nobis sit necessarium. — *Rasp. S. August., XXXIII, 500; XLIV, 151, 517, 518, 576, 580, 581; XXXVIII, 579, 404.*

Obj. Necessaria non est oratio, quia per vires proprias legem implere possumus, ac proinde stultum est orare ut faciamus quod in potestate habemus. — *Rasp. S. August., XXXIII, 595, 761, 763, 775; XXXVIII, 895; XLIV, 256, 351.*

Obj. Impossibile jubetur in Scripturis, scilicet sine intermissione orare et nunquam desicere. — *Rasp. S. August., XXXIII, 500, 501; XXXVI, 404.*

ORIGINALE PECCATUM.

Obj. Non existit peccatum originale, siquidem anima singulis singula creantur puræ. — *Rasp. S. Augustinus, XXXIII, 725.*

Obj. Non existit peccatum originale, quia in veteri lege nullum erat remedium ad illius remissionem. — *Rasp. S. Maximus, LVII, 635, 636.*

Obj. Falso dicitur peccatum originale transire a parentibus in sobolem per carnem, quia non in sola carne est peccatum. — *Rasp. Hugo, CLXXV, 460, 461.*

Obj. Rejiciendum est peccatum originale, quia intelligi nequit quomodo et quare posteris imputetur, et quomodo in baptismo deleatur. — *Rasp. Hugo, CLXXV, 460, 461; CLXXVI, 299, 500, 501.*

Obj. Peccatum originale non est ex voluntate propria, ergo non est peccatum. — *Rasp. Petr. Lombardus, CXC, 162, 163.*

PARADISUS.

Obj. Paradisus qui in Eden plantatus dicitur, nunquam existit, quia locus in quo fuit, nec designatus nec designari potest. — *Rasp. S. August., XXXIV, 578; XLV, 598.*

Obj. Non existit paradisus terrestria, siquidem quod de eo narrat Scriptura, de paradiso spirituali intellegendum est. — *Rasp. S. August., XLII, 594; XLV, 1089, 1310, 1328, 1332, 1408, 1599.*

Obj. Ambigitur de paradiso quem Ierosolimitanus Christus in cruce, quia non concipitur, quomodo de mortis Christi in paradiso cum ipso fuerit, siquidem tribus diebus in sepulcro remansit Christus. — *Rasp. S. August., XXXIII, 712, 853; XXXIV, 576, 577.*

PARENTES.

Obj. Credere nolunt plurimi quod propter parentum peccata puniendi sint filii, quia argui posset iustitia divina. — *Rasp. S. August., XXXIV, 755; XXXVII, 1457; XLII, 137, 138; XLIII, 635.*

Obj. Honorandi non sunt parentes, quia Evangelium et ipse Christus eos habendos odio esse præcipiunt. — *Rasp. S. August., XXXII, 618; XXXIII, 1055, 1056; XXXIV, 1249; XLII, 156, 157, 158.*

PARVULI.

Obj. Cum peccato originali non nascuntur parvuli, quia alias jam Dei creatione mali essent, et a diabolo posside-

rentur : quod dici incongruum est. — RASP. S. August., XXXII, 598; XXXIII, 871; XLIV, 188, 189, 441, 468, 538; XLV, 1151, 1212, 1216, 1240, 1241, 1402, 1404, 1537.

Obj. Si parvuli peccato originali contaminarentur, deberet ipsorum anima ipsamet peccato renuntiare et non per alios, siquidem impossibile est credere per alios, id est impossibile est ut credulus fiat ex incredulo, per alios. — RASP. S. August., XXXVIII, 123, 127, 187, 503, 570, 711; XLIV, 132, 146, 503, 570; XLV, 1267, 1306.

Obj. Immerito dicitur parvulos sine baptismo decedentes propter peccatum originale reprobari, quia parentum culpa perire nequeant. — RASP. S. Prosp., LI, 706, 707.

Obj. Parvulos esse damnandos credere volunt plurimi, quia repugnat misericordiae et iustitiae Dei. — RASP. S. Prosper, LI, 497, 499, 505, 506, 709, 710.

Obj. In mortem animas non nascuntur parvuli, quia alienam iniquitatem nemo portare debet. — RASP. S. Fulgent., XLV, 156, 157, 538, 539, 540.

Obj. Injustitiae argui videtur Deus, quod e duobus parvulis ejusdem peccati reus unum damnet et alterum liberet; unum ad gratiam portet, et alium suffocet. — RASP. S. August., XXXVIII, 177, 903; S. Fulgentius, LXV, 448, 617, 618.

PASSIO.

Obj. In sua passione non tantum passus est Christus quantum asseritur, siquidem in deliciis ei fuit passio, ex Scripturis. — RASP. S. Hilarius, IX, 803, 806.

Obj. Contentiunt quidam Christum fuisse passum non sua voluntate, sed necessitate, quia sic ostendunt ipsius verba : *Transit a me*, etc. — RASP. S. August., XXXVI, 333; XXXVII, 1104, 1105.

Obj. Christi passio rejicienda in multis quae nimium vilitatis prae se ferunt. — RASP. S. Maximus, LVII, 574, 575.

Obj. Passio Christi non fuit vera et realis, quia phantastica et putativa tantum fuit. — RASP. Gennad., LVIII, 1011, 1012.

Obj. Pater non genuit Filium sibi coaequalem, quia Pater solus est sapiens, solus potens, solus immortalis, solus invisibilis, solus beatus, solus magnus, solus bonus, ut legitur in Scripturis. — RASP. S. August., XLII, 729, 730, 731, 733, 745, 761, 764, 766, 867, 923, 933, 935, 937.

Obj. Patri non est coequalis Filius, siquidem a Patre mittitur, mandata Patris exsequitur, Patris servus appellatur, dum e contra Pater dicitur Deus et Filius Dominus. — RASP. S. August., XXXVI, 821; XLII, 683, 733, 734, 838, 839.

Obj. Filio major est Pater, quia de nullo gentus genuit Filium. — RASP. S. August., XLII, 786, 787.

Obj. Filio major est Pater, quia Patrem majorem se ait Christus. — RASP. S. August., XXXV, 1835, 1837.

Obj. Major est Filio Pater, quia Filius in Patris dextera sedens secundum tantummodo tenet locum. — RASP. S. August., XLII, 692, 693.

Obj. Pater est Filio antiquior, siquidem fuit Pater ante Filii generationem. — RASP. S. Fulgent., LXV, 777, 778.

Obj. Dicit nequit quod Pater quotidie gignet Filium, quia illud repugnat. — RASP. Petr. Pictaviens., CXXI, 896, 897.

Obj. A Patre simul et Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem Pater et Filius non possunt esse unum Spiritus sancti principium. — RASP. Petr. Pictaviens., CXXI, 903, 904, 905.

PATRIARCHÆ.

Obj. Vnasperandi sunt patriarchae, eo quod non solum plures habuerint uxores, sed etiam concubinis conjugia miscuerint. — RASP. Tertull., I, 1277; II, 921; S. August., XXXVIII, 545, 547; XL, 336; XLII, 403, 417, 440, 463.

Obj. Dicit non potest quod patriarchae Christum figuraverint, quia plurimi ex illis erant obnoxii pluribus defectibus et vitiis. — RASP. S. Cyprian., IV, 628.

PAULUS (S.).

Obj. Raptum S. Pauli rejiciunt non pauci, ut laborem mentis aut imaginationis, ut figurativum, praecipue cum ipse dubitaverit an in corpore an extra corpus raptus sit in caelum. — RASP. S. Cyprian., IV, 674, 675; S. Ambrosius, XVIII, 529, 530; S. August., XXXIV, 453, 458; S. Maximus, LVII, 396, 398; Hugo a S. Victor., CLXXV, 552, 553.

Obj. Immerito dici videtur quod conversio Pauli Deo sit tribuenda, quia tunc in ea non laudandus esset Paulus, utpote minime particeps. — RASP. S. August., XXXVI, 701; XXXVIII, 913, 914, 1463, 1468; XLIV, 207, 888, 889.

PATROL. CXXIX, INDICUM II.

Obj. A mendacio excusari non videtur Paulus, quia modo vetera sacramenta cum Judaeis celebrabat, modo non celebrabat, et in Petro reprehendit quod ipse commiserat. — RASP. S. August., XXXIII, 28, 115, 156, 227, 277, 289, 779; XL, 536; Petr. Lombardus, CXCI, 101, 102.

Obj. Impossibile est omnia omnibus sine mendacio fieri; ergo mendax est Paulus cum factus sit omnia omnibus. — RASP. S. August., XXXIII, 268; XXXVII, 1182, 1185; XL, 495, 536, 538; Petr. Lombardus, CXCI, 413, 414.

Obj. Mendax fuit Paulus cum promiserit se venturum ad Corinthios, cum tamen non venerit. — RASP. Hugo a S. Victore, CLXXV, 544, 545.

PECCATA.

Obj. Peccantium supplicia non erunt aeterna, quia illud bonitati Dei prorsus repugnat. — RASP. S. Hieronymus, XXVI, 522, 523.

Obj. Nulla unquam facienda est peccatum distinctio, quia de peccatis gravibus aut levibus distinctionem non habet Scriptura. — RASP. S. Hieronymus, XXIII, 528, 529; XXV, 91, 92, 735, 736; S. August., XXXVII, 1132; XXXVIII, 1206, 1275, 1340; XL, 269, 539.

Obj. Justum non est peccata patrum a Deo puniri usque ad tertiam et quartam filiorum generationem; atque tamen hoc fundatur Scripturis. — RASP. S. Hieronymus, XXV, 167, 168.

Obj. Homo non est causa peccatorum actualium, quia in Deum peccata sua refundere solent peccatores, cum ea permittat. — RASP. S. August., XXXII, 1274; XXXIV, 209; XXXVII, 1318; XXXVIII, 143, 587; XLII, 560; XLIV, 294, 731.

Obj. Ad peccatum quodcumque constituendum requiritur liberum arbitrium; atqui in peccatis omnibus non adest liberum arbitrium, quia in peccatum, vel invitatus carnis suae necessitate cogitur homo. — RASP. S. August., XXXII, 753, 759; XLII, 537, 538; XLIV, 286, 293; XLV, 1068, 1069, 1110.

Obj. Falso asserunt Catholici hominem posse esse in hac vita sine peccato; atqui tamen, ex Scriptura, qui natus est ex Deo, non peccat; ergo aliqui possunt esse sine peccato. — RASP. S. August., XLIV, 164, 167, 168, 312, 370.

Obj. Profecto potest esse homo sine peccato, quia Deus homini praecipit esse sine peccato. — RASP. S. August., XLIV, 165, 295; XLV, 1212, 1213.

Obj. Admittenda sunt quaedam peccata irremissibilia, siquidem peccatum in Spiritum sanctum, in Evangelio, nobis irremissibile exhibetur. — RASP. S. August., XXXIII, 814; XXXV, 2097, 2101, 2104; XXXVIII, 419, 453; XL, 272, 273.

Obj. Sub peccati nomine in Spiritum sanctum, intelligitur peccatum ad mortem; atqui dantur peccata ad mortem, ex Scripturis. — RASP. S. August., XXXIV, 1229, 1230; XXXV, 1640, 1678, 1687, 1696, 1718.

Obj. Peccata redimit eleemoyna, et etiam alia bona opera, ex Scripturis; ergo non solus Christus auferre valet peccata. — RASP. S. August., XXXIII, 659, 665, 673; XXXVI, 810; XXXVIII, 88; XL, 265, 268, 636, 637; XLIII, 63; Paschas. Radbert., CXX, 471, 472; Ivo, CLXI, 1015, 1016.

PELAGIANI.

Obj. Merito negant Pelagiani peccatum originale, siquidem, juxta ipsos, caro omnis infantis carni Christi coequalis est. — RASP. S. August., XXXIII, 723, 762, 773; XXXVIII, 992, 993.

Obj. Docent Pelagiani mortem non esse a peccato; sed a natura sola, et moriturum esse Adamum, etiam si non peccasset. — RASP. S. August., XXXII, 598, 608; XLV, 436.

Obj. Liberum arbitrium merito laudant Pelagiani, siquidem voluntas humana, lege data, ad eam complendum sibi sufficere potest. — RASP. S. August., XXXVII, 597, 763, 772; XXXVIII, 172, 409, 656, 1316; XLIV, 573.

Obj. Docent Pelagiani gratiam dari ex abundantia, antea facilius operandum; ergo gratia non est absolute necessaria. — RASP. S. August., XXXIII, 829.

POENÆ.

Obj. Poenae non futurae sunt aeternae, quia illarum aeternitas iustitiae ac bonitati Dei repugnat. — RASP. S. Hieronymus, XXV, 245, 246; S. August., XL, 342; XLII, 732.

Obj. Poenae non sunt in inferno diversae, quia ignis, qui est poena major inferni non potest esse vehementior pro uno et pro altero remissor. — RASP. Petr., Pictaviens., CXXI, 1061, 1062.

POENITENTIA.

Obj. Poenitentia videtur inutilis et infructuosa, quia de-

hictis nostris Deus veniam per poenitentiam non spondit. — Rusp. Tertull., II, 785, 1001, 1255, 1240.

Om. Non credendum Deum premitere, quia poenitentiam, hoc est animi agnitum admittere nequit divinitas. — Rusp. S. Aug., XXXVII, 1416, 1460, 1735; XXXVIII, 152; XL, 141; XLI, 559.

Om. Nihil valet poenitentia bodierna, quia longe minus severior est quam antiqua. — Rusp. Rob. Pullus, CLXXXVI, 1068, 1067, 1106, 1107; Alanus, CCX, 292, 293, 296, 297.

POENITUDO.

Om. Necessaria non est poenitudo, siquidem pluribus aliis modis redimi possunt peccata, v. g. precibus, bonis operibus, sufferentia poenarum. — Rusp. S. Ambros., XVI, 575, 576, 508, 509, 519, 520, 1161, 1162.

POTESTAS.

Om. Potestas Romani Pontificis non debet esse pontificia simul et regalis, quia inter se pugnant et non fuerunt semper coniunctae. — Rusp. S. Leo, LV, 625, 626, 627, 653, 654, 689, 666.

Om. Immerito dicitur potestatem diaboli imminutam esse post Christi mortem, quia nunc quantum ac olim habet diabolus potestatem. — Rusp. Hugo, CLXXV, 457, 458.

Om. Non toti Trinitati tribuenda est potestas, siquidem soli Patri competit, dum sapientia Filio, et bonitas Spiritui sancto ascribitur. — Rusp. Hugo, CLXXVI, 227, 228.

PRÆDESTINATIO.

Om. Rejicienda est prædestinatio, quia liberum tollit arbitrium et facit Deum injustum. — Rusp. S. August., XXXIII, 639, 883; XLII, 614, 615; XLIV, 792, 975; XLV, 1152.

Om. Admitti non potest prædestinatio, quia hominem in desperationem inducit. — Rusp. S. August., XLV, 1019, 1031, 1032.

Om. Qui prædestinationem admittunt, admittere debent Deum prædestinare ad malum faciendum, siquidem prædestinatio ad interitum nihil aliud est quam prædestinatio ad malum faciendum. — Rusp. S. Aug., XLV, 155, 156, 166, 172, 173.

Om. Circa bonum aut malum non liber homo, quia prædestinatio et præscientia Dei unumquemque hominem compellunt vel ad bene vel ad male agendum. — Rusp. S. Aug., XLV, 575, 576.

PRÆSCIENTIA.

Om. Non admittenda est Dei præscientia, quia illam non pauci negant. — Rusp. Tert., II, 290, 295.

Om. Neganda est Dei præscientia, quia juxta quosdam certa et fixa in Deo esse non potest. — Rusp. S. August., XXXII, 1276; XXXVI, 635; XXXVIII, 550, 551; XLI, 472.

Om. E medio tollenda est Dei præscientia, quia Deum facit causam peccatorum atque injustum, hominemque libertatem adimit. — Rusp. S. Aug., XXXII, 1276, 1279; XXXV, 1776; XLI, 149, 152, 153; XLIV, 478.

Om. Omnino neganda est Dei præscientia, quia inutiles facit omnes leges, oburgationes, preces, exhortationes, etc. — Rusp. S. Aug., XLI, 135; XLV, 1016.

Om. Ad peccandum cogit Dei præscientia, siquidem necessarius futurum est quod præcivit Deus. — Rusp. Petr. Lombard., CXCI, 252, 253.

Om. Præscios malos creare non debet Deus, quia creatio ista nullatenus bona dici potest. — Rusp. Petr. Lombard., CXCI, 240, 245.

PROVIDENTIA.

Om. Omnia fortuito sunt; ergo non est Dei providentia. — Rusp. S. Aug., XXXII, 588; XXXVII, 1946; XXXVIII, 118; XLI, 98; XLI, 153.

Om. Si res humanas curaret Dei providentia, nemo industria sua uti deberet, quia alioquin contra Dei providentiam ageret. — Rusp. S. Aug., XL, 574, 575.

Om. Dubitare possumus an Deus providentiam suam erga suos servos exerceat, quia plures justi videntur a Deo absolute derelicti et miseris omnibus dimissi. — Rusp. Petr. Chrysolog., LII, 629, 630, 644, 645.

Om. Non est in hoc mundo providentia, quia cuncta aut casu fortuito aut sine ratione in illo reguntur. — Rusp. S. Anselm., CLVIII, 222, 223, 858, 857.

Om. Falli potest Dei providentia, quia potest homo aliter facere quam facit. — Rusp. Rob. Pullus, CLXXXVI, 712, 713.

Om. Providentia Dei naturam rerum perimit, ac proinde liberum arbitrium tollit, siquidem series rerum mutari nequit. — Rusp. Joan. Saresburiensis, CXCIX, 445.

Om. Necessitatem rebus imponit providentia, quia idem est ac scientia, præscientia, dispositio, prædestinatio,

quibus certe contraire non valemus. — Rusp. Joan. Saresb., CXCIX, 444.

PURGATORIUM.

Om. Non existit purgatorium, quia post mortem duo tantum supersunt, paradisos et infernus. — Rusp. S. Cyr., III, 786, 787.

Om. Non est locus medius cœlum inter et infernum, nec ergo purgatorium. — Rusp. S. Gregor., LXXV, 141, 598.

Om. Ignis non potest esse in purgatorio, alias purgatorium idem esset ac infernus. — Rusp. S. Gregor., LXXVII, 594; S. Julian., XCVI, 483, 484; Raban. Maur., CVII, 773, 930, 931.

PYTHONISSA.

Om. Credenda sunt Pythonissæ oracula, quia verissima ac certissima sunt. — Rusp. S. Philastrius, XII, 1133, 1156.

REDEMPTIO.

Om. Fieri potuisset redemptio per personam aut humanam aut angelicam; ergo non necessario requirebatur Dei ipsamet persona ad redemptionem peragendam. — Rusp. S. Anselm., CLVIII, 563, 566, 577, 447, 448, 449.

Om. Per mortem Christi fieri non debuisset nostra redemptio, siquidem solo ipsius verbo fieri potuisset. — Rusp. Hugo, CLXXV, 457.

Om. Conventientiori modo fieri potuisset redemptio; ergo immerito per mortem Christi facta est. — Rusp. Hugo, CLXXV, 457, 458.

Om. De resurrectione non summopere nec tantum laudandus est Christus, quia per alienum nos redimere potuisset. — Rusp. S. Bernard., CLXXXIV, 755, 754.

Om. Non debuisset Christus ipse nos redimere, quia eligere potuisset modum alium conventienterem. — Rusp. Rob. Pullus, CLXXXVI, 710, 711, 1022, 1023.

RELIGIO.

Om. E medio tollenda est omnis religio, quia non est homini necessaria. — Rusp. Lactant., VII, 97, 114, 115; VI, 576, 569, 558, 616, 617.

RELIQUÆ.

Om. Rejiciendæ sunt omnes reliquæ quia semper perferre semper falsæ sunt. — Rusp. S. Gregor., LXXVII, 741, 702; Guibert., CLVI, 621, 622.

REPROBATIO.

Om. Qui reprobatur, de injustitia Dei semper coqueri potest, quia a Deo semper querendum est cur unus reproberetur, dum alter salvatur. — Rusp. S. Aug., XXXIII, 822, 882, 860; XL, 120, 121, 122.

Om. De iniquitate et crudelitate Dei semper conqueri potest reprobis, quia certe iniquos et crudelis est Deus qui creat reprobos quos damnandos fore præcivit. — Rusp. S. Aug., XXXIII, 824, 825, 833, 860, 884.

RESURRECTIO.

Om. Rejicienda est resurrectio, quia impossibilis omnino videtur; etenim requireretur ut Deus ex omnibus terræ partibus omnes vel minimas corpora partes congregaret ac coadunaret. — Rusp. S. Philastrius, XII, 1118, 1119, 1171, 1176; S. Hilarius, IX, 402, 403, 672, 673, 948; Zacharias, XI, 1091, 1092; S. Hieron., XXIII, 578, 579; XXIV, 673, 676; XIV, 443, 444; S. Aug., XXXVI, 786; XXXIX, 1622, 1625, 1631; XL, 193, 309; XLI, 780, 781; S. Petr. Chrysolog., LII, 361, 362, 363, 364; S. Maxim., LVII, 623, 624; Dionys. Exig., LXVI, 383; S. Gregor., LXXI, 540, 865, 1149, 1151; LXXIV, 758, 759; LXXVI, 1054, 1058.

Om. Resurrectio corporum, nec in Scripturis nec in traditione evidenter demonstratur; ergo rejicienda. — Rusp. S. Hieronymus, XXIII, 583, 586, 587.

Om. Non admittenda est vera et realis resurrectio, quia per phantasmata fieri poterit. — Rusp. S. Hieronymus, XXIII, 510, 511.

Om. Immerito asseritur Christum esse resurrectionem nostram, quia ipse resurgere potuit quin alii resurgat. — Rusp. S. Petrus Chrysologus, LII, 226, 227, 512, 513, 514.

Om. Non omnes resurgent in novissimo die, quia illi qui in novissimo die vivent, in incorruptionem et immortalitatem sine reali morte immutabuntur. — Rusp. S. Isid., LXXXIII, 1256, 1251.

ROMA.

Om. Romana Ecclesia præstantiorem non habet dignitatem, vel auctoritatem quam alio orbis Ecclesie; porro cœnitarium communiter creditur. — Rusp. Tertull., II, 133; S. Cyprianus, III, 766, 818, 819, 1043, 1114; IV, 226, 227, 309, 510; S. Ambrosius, XVI, 913, 946; S. Augustinus, XXXIII,

781, 792, 793; S. Leo, LIV, 682, 683, 1049, 1050; Rother., CXXVI, 251, 252, 582, 586, 587, 636.

Qus. Eius concedat aliquis Petrum esse principem apostolorum, concedere tamen potestatem vel primatum ejus successoribus transisse, quia, inquit, in Scripturis, non constituitur illa transmissio. — **Rsp.** S. Leo, LIV, 144, 146, 147, 154, 155, 10, 6, 1047.

Qus. Primatus Ecclesie non est prerogativa sedis apostolicæ essentialiter inherens, quia illam non semper retinuit pontifex Romanus. — **Rsp.** S. Leo, LIV, 567, 568, 439, 459, 505, 1006, 561, 562, 643, 644, 761, 762.

SACERDOTES.

Qus. Sunt qui negant sacerdotes a Christo accepisse potestatem dimittendi peccata, quia remissio peccatorum solius Dei est opus. — **Rsp.** S. Petr. Chrysolog., LII, 456, 457, 458.

Qus. Sacerdotum coelibatus a pluribus impugnatur ut societati noxius et nulla lege præscriptus. — **Rsp.** Cassiod., LXIX, 932, 953.

Qus. Persuadem habet populus sacerdotem malum non coanctore sacramenta, quia obest ejus malitia. — **Rsp.** Agobard., CIV, 142, 143.

Qus. Immerito dicitur quod sacerdotes nihil exigere debeant pro sacramentorum administratione, quia nullus debet esse labor sine mercede. — **Rsp.** S. Ivo, CLXI, 85, 368.

Qus. Dicit nequit sacramenta æqualem vim habere a malo sicut a bono sacerdotem celebrata, quia ministri bonitas aliquam saltem sacramento affert virtutem. — **Rsp.** Petr. Pictav., CCXI, 1078, 1074.

SACRAMENTA.

Qus. Nulla est sacramentorum Veteris et Novi Testamenti differentia, quia utraque eandem conferunt gratiam. — **Rsp.** S. Ambros., XIV, 867, 868; Petr. Pictav., CCII, 1146, 1147, 1227.

Qus. Nullum fuit antiquis justis sacramentum regenerationis, quia ille Scriptura apud ante Abrahamum et post eum aliquo corporali et visibili sacramento signarentur justi vel parvuli eorum. — **Rsp.** S. Aug., XXXIII, 848; XLIV, 402, 403.

Qus. Si vetera fuerint sacramenta adhuc permanere debent, siquidem nec legem nec præcepta solverit Christus. — **Rsp.** S. Augustin., XLII, 557, 559; XLIV, 179, 183.

Qus. Dicit nequit quod iniqui sacramentalis participant, illaque realiter accipiant, quia alioquin dicendum esset participationem justis esse cum iniquitate. — **Rsp.** S. Aug., XXXVIII, 1092; XLII, 585, 586; XLIII, 294.

SACRIFICIA.

Qus. Nulla unquam Deo sacrificia offerenda sunt, quia sacrificia Judæorum improbavit Deus et omnino abolivit. — **Rsp.** Tertull., I, 1529; II, 510, 608, 806.

Qus. Sine jure asseritur sacrificium altaris idem esse ac sacrificium crucis, quia Christus in altari non crucifigitur. — **Rsp.** S. Cyprian., IV, 581, 582, 587, 588.

SALUS.

Qus. Deus non vult omnes homines salvos fieri, siquidem non omnes salvantur. — **Rsp.** Petr. Lombard., CXCII, 357, 358.

Qus. Omnibus erit salus æterna, quia non potest Deus summe justus et misericors poena æterna illud punire quod est temporale. — **Rsp.** Haymo, CVIII, 947, 948.

Qus. Omnibus erit salus æterna, quia post longa tempora, finem habebunt damnatorum poenæ. — **Rsp.** Haymo, CXVIII, 947, 948, 950, 951; Joannes Scotus, CXII, 417, 418.

SALVATOR.

Qus. Dicit nequit quod Christus sit omnium hominum Salvator, siquidem plures damantur quam salvantur. — **Rsp.** S. Aug., XXXIII, 985, 986; XXXVIII, 641, 1322; S. Prosper., LI, 84, 85, 637, 638, 683.

SANCTI.

Qus. Dicit non potest sanctos de nostra salute esse sollicitos, quia de nobis curam nullam habent, nec nos aliunde juvare possunt. — **Rsp.** S. Cyprian., IV, 601, 602; III, 874, 875, 876; S. Gregorius, LXXI, 575, 910, 1181; S. Agobardus, CIV, 155, 154; Rotherius, CXXXVI, 235, 236, 462, 465, 588, 599, 734, 735; Godefridus, CLXXIV, 922, 923.

Qus. Nihil omnino sciunt sancti, siquidem diem judicii, simul et salutem et damnationem nostram ignorant. — **Rsp.** Alanus, CCX, 574, 578.

SATISFACTIO.

Qus. Necessarias non sunt satisfactiones, quia satisfactio

tionibus non redimuntur peccata. — **Rsp.** S. Cyprian.; LI, 814, 815; IV, 241, 242, 243.

Qus. Non credunt quidam quod ad remissionem peccatorum non necessario requiratur satisfactio, seu restitutio oblati, quia, inquit, sufficit ut peragantur alia bona opera. — **Rsp.** S. Anselmus, CLVIII, 575, 576, 591, 593, 594.

SCRIPTURA.

Qus. Scripturarum exercitatio sola hominem salvum facit, ex multis Scripturæ locis. — **Rsp.** Tert., I, 489, 1299; II, 27, 810.

Qus. Rejiciendum est Vetus Testamentum quia locum ejus tenet Novum. — **Rsp.** S. Ambros., XIV, 291, 292, 293, 940.

Qus. Falso dicitur sequendam esse regulam ad interpretationem Scripturæ, siquidem, ex ipsamet Scriptura, unicuique sufficit suum proprium sensum sequi sine regula. — **Rsp.** S. Hieronym., XXVI, 187, 188; XXXIII, 181, 182; XXV, 34, 35, 402, 403, 574, 575; S. Aug., XXXIII, 222, 225; XL, 200; S. Gregor., LXXVII, 93, 400; LVIII, 289.

Qus. Sine jure dicitur Scripturam sacram litteris profanis excellentiorum esse, quia fastidiosa est lectio ejus et propter styli asperitatem abhorrenda. — **Rsp.** S. August., XXXII, 748, 809, 810; XXXIV, 65; XXXVIII, 30, 31.

Qus. Paucis penetrabilis est Scriptura, quia obscura est et quam clausa. — **Rsp.** S. August., XXXIII, 512; XXXIV, 38, 65; XXXVI, 112, 159, 160, 415; XXXVII, 1189, 1560, 1803, 1917; XXXVIII, 849, 1237; XL, 56, 520, 539; XLI, 532; XLIII, 596; XLIV, 186.

Qus. Rejiciendæ sunt Scripturæ quia secum litigare videntur, et inter se conciliari nequeunt. — **Rsp.** Tertull., II, 22, 63, 632, 799; S. August., XXXVIII, 164, 180, 213, 285, 332, 371, 610, 740, 791.

Qus. In Scripturis sunt verba maledictionis, jurationis, obscenitatis, etc., ergo rejiciendæ. — **Rsp.** S. August., XXXVI, 88, 99, 100.

Qus. Probant nonnulli solum litteralem Scripturæ sensum accipiendum esse, quia, inquit, alii sensus nunquam tuto et sine dubio ad veritatem nos conducere valent. — **Rsp.** S. August., XXXII, 688; XXXIV, 69; 69, 237, 401, 430; XLIV, 237.

Qus. Scrutandæ non sunt Scripturæ, quia scrutator Scripturarum est scrutator majestatis Dei, ac proinde ab illa opprimetur, ex Scripturis. — **Rsp.** Rupert., CLXVIII, 174, 175, 575, 574, 1232, 1233.

SERPENS.

Qus. Vituperandas videtur Moyses, quod in deserto simulacrum serpentis erexit, quia effigies ista ad idololatram titulum pertinet. — **Rsp.** Tertull., I, 667, 668; II, 64, 347.

SOL.

Qus. Solis insolitam, moriente Christo, defectionem negant quidam, quia præ se dicit nequit qualis fuerit ista solis defectio, nec quandoque acciderit, nec refertur a cœtaneis historicis. — **Rsp.** Tertull., I, 359, 401, 701; Lact., VI, 588, 610, 611.

SPECTACULA.

Qus. Christianis licet spectaculis adesse, ex illis contaminari nequeant. — **Rsp.** Tertull., I, 488, 650, 631, 635, 656; S. Cyprian., IV, 781, 782, 783; Lactant., VI, 707, 712, 713; S. August., XXXVII, 1918, 1919; XXXVIII, 85, 868; XLI, 44, 45; Cassiodorus, LXIX, 604, 605.

SPIRITUS SANCTUS.

Qus. Non credendum videtur quod Spiritus sanctus in apostolos et in Christum descendisse in specie ignis et columbæ; nam hoc locus imaginationis et parvulorum videtur esse. — **Rsp.** S. Cyprian., IV, 506, 507; S. Augustin., XXXIII, 717; XXXV, 1426, 2035; XL, 25, 502.

Qus. Spiritus sanctus dicitur donum, digitus Dei, charitas, gratia, etc., ergo non est Deus. — **Rsp.** S. August., XXXII, 1046, 1521; XXXIV, 111, 112, 616; XXXVIII, 447, 448, 1071; XL, 253, 654, 684; XLII, 50, 41; XLIII, 578; S. Hildefonsus, XCVI, 130, 137, 158.

Qus. Si Spiritus sanctus sit Deus, saltem non est Patri et Filio consubstantialis, quia probatur non ejusdem esse substantiam. — **Rsp.** S. August., XXXIV, 111, 112; XLII, 768, 797, 827, 828, 929.

Qus. Spiritus sanctus non est Patri et Filio consubstantialis; siquidem ab illis procedit, et ab utroque mitti dicitur. — **Rsp.** S. August., XXXVIII, 458; XL, 688; XLII, 686, 697, 755, 847, 908; XLIV, 531; XLV, 1052.

Qus. Spiritus sanctus Patre minor est quia Patrem adorasse et illum pro nobis interpellare dicitur. — **Rsp.** S. August., XLII, 756, 757; XLIV, 531; XLV, 1032.

On. Spiritus sanctus a Patre et a Filio simul non procedit, quia totus a Patre et totus a Filio procedere nequit. — Rssr. S. Fulgent., LXV, 417, 418, 419, 574, 575, 780, 781.

On. Spiritus sanctus nihil aliud est quam flatus, siquidem ubique flatus comparatur. — Rssr. Vigilus, LXII, 582, 583.

On. Spiritus sanctus apud Hebræos feminini est sexus, ergo. — Rssr. S. Agobardus, CIV, 163, 164.

On. Falso dicitur peccatum in Spiritum sanctum esse irreversibile, quia, juxta fidem Christianam, nullum est peccatum de quo remissionem obtinere non possimus: — Rssr. S. Leo, LIV, 206, 207, 405, 414.

On. Comprehendi non potest quomodo Spiritus sanctus ferretur super aquas in creatione mundi. — Rssr. Abaelardus, CLXXVIII, 1582, 1583.

On. De Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem, juxta Græcos, Spiritus sanctus de Patre procedit per Filium. — Rssr. S. Anselmus, CLVIII, 506, 507, 508, 510; Petr. Pictaviens., CCXI, 914, 915.

SYMBOLUM

On. Non est probatur Symbolum ab apostolis nobis traditum fuisse, ergo non admitti videtur. — Rssr. S. Gregor., LXXVIII, 569, 570, 371.

On. Non valet symbolum Nicænum quia in eo non prolata est processio Spiritus sancti a Filio, nec ibi est nomen Trinitatis. — Rssr. S. Anselmus, CLXIII, 512, 515, 515, 518.

TENTATIO.

On. Sibi contradicit Scriptura circa tentationes, quia modo dicit: Tentavit Deus Abraham; et modo: Deus neminem tentat. — Rssr. Eugypptus, LXII, 706, 707.

On. Vere et realiter in peccatum nos Deus iaducit, siquidem in oratione Dominica legitur: Et ne nos inducas in tentationem, id est, in peccatum. — Rssr. S. August., XXXIII, 773, 948; XXXIV, 562, 612, 1262.

On. In tentationibus nimis magnam Deus dedit diabolo potestatem nos vincendi, nam ipse homo vix resistere potest. — Rssr. S. August., XXVI, 256, 745, 744; XXXVII, 1223, 1838; S. Anselmus, CLVIII, 498, 499, 523, 534, 599, 600, 601.

TRADITIO.

On. Non valet traditio Christianorum, quia constanti consuetudine non confirmatur. — Rssr. Tertull. II, 51, 55, 51, 40, 80, 81, 270, 745, 753.

On. Nec divina, nec ecclesiastica, nec humana est traditio admittenda, quia nunquam secum sunt istæ traditiones. — Rssr. S. Cyprian., III, 1129, 1130, 1136, 1158, 1187; S. August., XLIII, 265, 266, 268, 584; Rutherius, CXXVI, 554, 540, 541, 542; Petr. Cantor., CLV, 235, 234, 235.

TRANSSUBSTANTIATIO.

On. Transsubstantiationem negant plurimi, quia, inquit, in antiquis symbolis de illa non agitur. — Rssr. Alanus, CCX, 358, 359, 360, 361.

On. Rejiciendum transsubstantiationis verbum, quia male exprimit conversionem eucharisticam. — Rssr. Petrus Pictaviens., CCXI, 1246, 1247.

TRINITAS.

On. Rejicienda est Trinitas, quia illius distinctionem non sat evidenter ostendit Scriptura. — Rssr. Tertull., II, 158, 164, 166, 166; S. Ambrosius, XV, 1537, 1566, 1567; Rutherius, CXXVI, 206, 207, 646, 647.

On. Rejicienda est Trinitas, quia non satis eam probant Scripturæ præsertim Genesis in qua de Deo agitur. — Rssr. S. Ambros., XVII, 511, 512, 515, 551, 553, 1001, 1005; S. Augustin., XLII, 941, 943, 947; Rupertus, CLXVII, 206, 207, 246, 247, 400, 401, 616, 617, 757, 758, 854.

On. Trina personarum distinctio non est in Trinitate admittenda, quia non docet Scriptura tres esse in uno Deo personas. — Rssr. S. Augustin., XLII, 941, 945, 947.

On. Filius in Trinitate non dicendus est Patri aequalis, siquidem diligit Pater et Filius diligitur, testimonium perhibet Pater et Filius accipit. — Rssr. S. August., XXXVII, 1740; XXXVIII, 775; XLII, 722, 754, 755.

On. Si æquales essent tres personæ, Filius non diceretur tantum virtus et sapientia Dei Patris, atque, etc. — Rssr. S. August., XLII, 848, 923, 1066, 1080.

On. Si æquales essent tres Trinitatis personæ, eadem illis tribuerentur opera; atque, insuper Filius et Spiritus sanctus dicuntur missi. — Rssr. S. August., XXXVIII, 557, 459, 463; XLII, 694, 761, 848, 869.

On. Filius Dei non est in Trinitate Patri consubstan-

tialis, quia Pater, Filius major dicitur. — Rssr. Cassiodorus, LXIX, 972, 1078.

On. Trinitatis personæ dici nequeant æquales quia non omnes sunt illis communis; nam quæ de Patre, non eadem de Filio, et quæ de Filio non eadem de Spiritu sancto. — Rssr. Boetius, LXIV, 1231, 1299, 1577, 1578.

On. Tota Trinitas non recipitur in Eucharistia, quia docet fides solum Christum esse in sacramento sui amoris. — Rssr. S. Bernard., CLXXXIV, 763, 784.

UNITAS.

On. Unitatem non habet Ecclesia catholica, quia aliud ibi docet et aliud alibi. — Rssr. S. Cyprian., III, 702, 711, 732, 768, 783, 790, 1046; IV, 543, 410, 411, 504.

UXORES.

On. Probare conantur quidem ipsi licitum esse, si cut olim fuit licitum patribus plures habere uxores. — Rssr. S. August., XXXVIII, 547, 1064.

On. Libidinis arguuntur necessario sancti antiquæ legis, quod plures habuerint uxores. — Rssr. S. August., XXXIV, 76; XXXVIII, 545, 547; XL, 593; XLII, 429; Geibertus, XLVI, 517, 518.

VERBUM.

On. Non credendum est Verbum carnem factum esse, quia fuisset in Incarnatione mutatum et a Deo Patre recessisset. — Rssr. S. August., XXV, 1689, 1690; XXXVIII, 105, 671, 674, 680, 687, 995, 1001, 1002, 1097.

On. Incarnatione mutatum est Verbum, siquidem carnem accipiendo ex Virgine Maria in carnem mutatum est. — Rssr. S. August., XXXIV, 1045; XLII, 541, 177, 178; XXXV, 1978, 1979; XL, 187.

On. Non lucide dicitur Deum Verbo suo omnia portare, quia hæ voces realem non habent significationem. — Rssr. Hugo, CLXXV, 610.

On. Admittenda sunt peccata irreversibilia, siquidem Verbum contra Spiritum sanctum neque in hoc sæculo neque in futuro dimittitur, ex Scriptura. — Rssr. S. Fulgentius, LXV, 547, 548.

VISIO.

On. Patrem invisibilem, Filium vero et Spiritum sanctum visibiles sunt qui putant, quia Filius et Spiritus sanctus hominibus pluries apparuerunt; nondum autem apparuit Pater. — Rssr. S. Augustin., XXXIII, 603, 605, 610, 619, 622, 635, 637.

On. Si qui ad vitam resurgant, per corpus Deum visuri sunt, quia meritis eorum hoc tribuet Deus. — Rssr. S. August., XXXIII, 619, 623; XLII, 791.

On. Ab impiis etiam videndus est Deus, quia a diabolo jam visus est. — Rssr. S. August., XXXIII, 602, 607; XXXVIII, 101, 105.

On. Admittenda non est Dei visio, quia Scripturæ testimonia de videndo Deo sibi invicem adversantur et inter se conciliari nequeunt. — Rssr. S. August., XXXIII, 602, 605.

On. Per corpus videndus est Deus, quia cum postea videbimus sicuti est, facie ad faciem. — Rssr. S. August., XXXIII, 620, 625.

VITA.

On. Falso dicitur quod propter hominum peccata Deus fecerit breviores hujus vitæ dies, siquidem insigniores peccatores longiore potantur vita. — Rssr. S. Ambros., XIV, 1049, 1050.

VITIÆ.

On. Ad Deum non pertinent vitia nostra, alias ea pontret et malis felicitatem non concederet. — Rssr. S. Hieronym., XIV, 84, 85.

On. Persuasum habent plurimi quod vitia a voluntate hominis non oriuntur, quia illis resistere nequeant. — Rssr. S. August., XXXIII, 561, 571; XXXIV, 605; XL, 19; XLIV, 266.

On. Forsan falso dicitur quod propter vitia hominum brevior fuerit illorum vita post diluvium, quia istud nulli probatur. — Rssr. Rupert., CLXVIII, 562, 563.

VOCATIO.

On. Vocatio misericordiae Dei non est tribuenda, siquidem vocantur certissime qui Deum colunt et ipsi soli. — Rssr. S. August., XXXVIII, 863, 864; XLIV, 965, 968.

On. Si misericordiae Dei tribuenda sit vocatio, ergo destruitur participatio propriæ voluntatis, ergo tollitur meritum. — Rssr. S. Augustin., XXXVII, 1308, 1309; XLIV, 240, 241.

On. Si vocatio misericordiae Dei sit tribuenda, ergo

de vocatione nostra desperandum est, siquidem de misericordia Dei nunquam certiores esse possumus. — *Rssr.* S. August., XXXVIII, 1596.

VOLUNTAS.

Obj. Contendant plerimi omnia sua delicta excusanda esse, quia, inquit, nihil sit in nobis sine Dei voluntate. — *Rssr.* Tertull., II, 915, 916.

Obj. Nulla est voluntas humana, quia per Dei gratiam omnino adimitur. — *Rssr.* S. Philastrius, XII, 1232, 1233.

Obj. Voluntatem suam in sua potestate non semper habet homo, siquidem aliquando illam mutare non valet, ut testatur Apostolus, qui ait se sentire in membris suis legem, etc., et hoc etiam fatetur S. Augustinus. — *Rssr.* S. Augustin., XXXII, 753, 758; XLIV, 550, 551.

Obj. Malarum voluntatum auctor est Deus, siquidem ipsemet nostras preparat voluntates. — *Rssr.* S. Fulgentius, LXV, 157, 158, 171, 172.

Obj. Voluntas Dei non est ut omnes salvi fiant, siquidem plures damnantur. — *Rssr.* S. Fulgent., LXV, 657, 658, Petrus Pictaviensis., CXXI, 707.

VOTUM.

Obj. Votum Deo reddere non tenemur, quia semper conditionale est. — *Rssr.* S. Cyprian., IV, 752, 753; S. Anselmus, CLVIII, 391, 392, 668.

Obj. Contendant quidam votum non obligare, quia, juxta eos, in tantum censetur factum, in quantum illud implere valeamus. — *Rssr.* S. August., XXXIII, 486, 487, 1015; XXXIV, 744; XXXVII, 1058; XXXVIII, 799. XL, 468.

Obj. Nunquam valet votum in tribulatione emissum, quia tunc non est liberum. — *Rssr.* S. Fulgent., LXV, 506, 507.

Obj. Nunquam valet votum, quia minuit gratiam boni operis. — *Rssr.* S. Anselmus, (CLVIII, 401, 402, 403.

Obj. Monachica vota a pluribus improbantur, atque procul ab illis rejiciuntur, quia, inquit, libertatem homini adimunt et bono publico adversantur. — *Rssr.* S. Anselmus, CLVIII, 1162, 1163, 1171, 1172.

VULGUS

Obj. Falsum est dicere quod stultum sit vulgus et credulum quia saepe et fere semper in populo aut in vulgo residet veritas. — *Rssr.* S. Cyprianus, IV, 573, 574,

LXI.

INDEX ALPHABETICUS

AUCTORUM QUORUM OPERA VEL OPUSCULA APOLOGETICA

IN INDICE SEQUENTI REFERUNTUR.

Abelardus abb.
Agobardus (S.).
Alanus de Insulis.
Alcuinus (B.).
Algerus scholast.
Ambrosius (S.), Mediol.
Anonymus seculi XII.
Anselmus (S.), Cantuar.
Arnobius Junior.
Arnobius rhetor.
Augustinus (S.) Hippon.
Boetius philos.
Cassianus.
Celsus.
Constantinus imperat.
Cyprianus (S.).
Ebo Remensis.
Eckbertus abb.
Ennodius.
Eulogius (S.), Toletan.
Facundus.
Ferrandus.
Firmicus Maternus.

Florus diacon.
Frater B. Reicherspergen.
Fredegius abb.
Fulgentius (S.).
Gerhobus venerab.
Gualterus de Castellione.
Guillelmus abb.
Herbertus de Boseham.
Hieronymus (S.).
Hilarius (S.) Pictav.
Hildephonsus (S.) Toletan.
Hugo a S. Victore.
Hugo Lingonensis.
Hugo Rhotomagens.
Julianus (S.), Toletan.
Juvenens poeta.
Lactantius.
Lucifer Calaritanus.
Magnes presbyter.
Maximus (S.) Taurin.
Minutius Felix.
Paschasius diacon.
Paulinus (S.) Aquileiens.

Paulinus (S.) Nolan.
Paulus Alvarus.
Pelagius II, papa.
Petrus Damian. (S.).
Petrus Venerabil.
Phoebadius.
Prosper (S.) Aquitan.
Prudentius Aurelius.
Ratramnus.
Rathierus.
Richardus a S. Victore.
Robertus Pullus.
Ruflus presbyter.
Rupertus (S.) abb.
Salvianus.
Tertullianus.
Valerianus (S.).
Victorinus Afer.
Vigilius Tapsens.
Vincentius Lirinens.
Zacharius Christian.
Zeno (S.).

LXII.

INDEX APOLOGETICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM AUT ETIAM OPUSCULORUM APOLOGETICORUM

QUE IN PATROLOGIÆ CURSU RECENSENTUR USQUE AD SÆCULUM XII.

MONITUM.

Hoc in indice opera vel etiam opuscula apologetica particulari syntagmate connectere satagimus, ut quisvis lector cuncta quæ a Patribus Latinis ad defensionem et splendorem catholicæ religionis promulgata

fuere, in promptu habeat, et sic usu faciliori argumenta validissima comparare possit. Hunc indicem in quatuor sectiones dividimus: I^a sectio generalis, complectens opera quæ ad vindictam religionis pertinent; II^a sectio apologetico-dogmatica, quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur; III^a sectio apologetico-polemica, quæ adversus talem talemve errorem veritatis demonstrationem inducit; IV^a sectio individualis, quæ justificationem seu apologiam cujusdam hominis ostendit.

I. Sectio generalis complectens opera quæ ad vindictam religionis attinent.

Apologeticus adversus gentes pro Christianis, in quo: Defensio et apologia Christianorum; vera eorum doctrina; exitus eorum mores, dum gentiles in omnia vitia se dant præcipites. Christiani non sunt læsæ majestatis divinæ vel humanæ culpabiles; nec causa cladum, nec sectiosi, nec hostes reipublicæ. Dii gentium falsi et absurdi. Deorum imagines, templa, sacrificia quæ vana et turpia, Tertullianus, I, 238. — Libri duo ad nationes, in quibus: Ex ignorantia procedit odium erga religionem Christianam; qui sciunt, odisse desinunt; horrenda et absurda sunt crimina quibus Christiani insectantur. Justificatio eorum de accusatione avaritiæ, luxuriæ et improbitatis. Gentiles vero de istis criminibus rei; origo, vanitas, absurditas et infamia deorum ethnicorum; cur Christianorum nomen in crimen vertitur, Tertullianus, I, 559. — Liber ad Scapulam, ubi: Christiani sunt innocentes, dum gentiles ipsi vere offendunt in quo illos falso reprehendunt. Non fictitios et absurdos deos adorant, sed unicum Deum. Nunquam reperti sunt in seditionibus eo tempore; sincere honorant imperatorem; patienter tolerant supplicia. Nihil iniquius jubere Christianos omnibus virtutibus navantes operam, occidi gladio et etiam conburi. Quidquid agat scapula, non deficiet Christianorum secta quæ tum crescit cum cædi videtur. Vera et divina religio quæ tam constantes reddit martyres inter quælibet supplicia, Tertullianus, I, 697. — Liber ad Demetrianum, in quo: Christiani nec defensi nec auditi, et tamen condemnati ostenduntur. Non sunt publicorum calamitatum causa. Illæ publicæ clades ex falsorum deorum cultu, S. Cyprianus, IV, 515. — Liber de idololorum vanitate, in quo: Idololatriæ origo; deorum gentiliū absurditas, S. Cyprianus, IV, 565. — Epistola de exhortatione martyrii, in qua: Idola dii non sunt; crimen idololatriæ; Deus solum colendus, S. Cyprianus, IV, 631. — Octavius, vel liber apologeticus, in quo: Absurditas cultus falsorum deorum, quorum dies natales, tristes exitus, fata, actiones nefandæ et finis noscuntur. Obscuri, crudeles et ridiculi ritus in eorum mysteriis. Auspicia, auguria, quam stulta et superstitiosa. Tribuunt falsa crimina Christianis. Longe repellenda est ab eis accusatio sacrilegii, stupri, incestus; nonquam infantes immolant. Convivia eorum sobria et pudica. Vera eorum religio et sunt rejicienda gentiliū superstitiones. Ethnicis turpissimis criminibus coarctantur, Minucius Felix, III, 251. — Libri apocritici, quibus religio Christiana stabilitur et justificatur contra quemdam philosophum, Magnes presbyt., V, 346. — Libri disputationum adversus gentes, in quibus: Religio christiana non est rejicienda ut nova; Paganismus non sicut religio christiana ante 2000 annos exstitit; Christiani nihil novum adorant; non sunt calamitatum causa; falsa divinitas deorum ethnicorum. Absurde opiniones gentiliū de diis; eorum vitia; turpitudine et falsitas uniuscujusque dei eorum; simulacra, auspicia, oracula, quæ vana et contemnenda. Exigua philosophorum scientia; dispensio eorum et varæ opiniones; comparatio Christianorum et ethnicorum opinionum; hinc patet Christianos pios esse, gentiles vero dementis impietatis, Arnobius, V, 714. — Liber de falsa religione, ubi: De falsis diis, origo erroris; de philosophis et falsa sapientia; præcepta philosophica parum conferunt; vera sapientia in religione, Lactantius, VI, 110. — Liber de divinis institutionibus, in quo: Falsa est deorum ethnicorum divinitas; origo et turpis vita istorum deorum; obscenissima illorum festa; omnes satis recentes sunt; simulacra ridicula; oracula et auguria ex demonum præstigiis. Philosophorum sectæ a se invicem distinguuntur. Philosophia multitudinem fugit, sed facile est invenire doctrinam cælestem in religione christiana. Vera sapientia non in mitorum deorum cultu sed in vera religione; nulla etiam justitia possibilis apud falsorum deorum cultores; existit solum in vera religione, Lactantius, VI, 1019. — Liber de errore profanarum religionum, ubi: Elementa non sunt dii nec principia rerum; ex cultu elementorum ad alias superstitiones transierunt ethnici; absurditas et turpitudine uniuscujusque illorum deorum; vanitas idololorum; signa et symbola in cultu idololorum ridicula et abijcienda. Imperatores debent ad idolorum

sacra penitus delenda accedere; de iis extirpanda mandatum, Firmicus Maternus, XII, 981. — Liber de vera religione, in quo: Vera religio non reperitur apud paganos, neque in secta ulla, præterquam in Ecclesia catholica. Divina oeconomia erga humanam salutem; duplci viæ Deus humanæ salutis consilii, societate credentes, ratione intelligentes, S. Augustinus, XIV, 918. — Apologia contra paganos, in qua: Non fatis cuncta sunt et ordinantur; idola non sunt dii, nec elementa, neque stellæ, S. Maximus Taurin., LVII, 781.

II. Sectio apologetico-dogmatica quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur.

Defensio veræ fidei de existentia et unitate Dei. Tertullianus, apologeticus, I, 559. De testimoniis animæ, I, 607. De idololatria, I, 661. — Minutius Felix, Octavius, III, 251. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 515. De exhortatione martyrii, IV, 651. — Arnobius Rhetor, adversus gentes libri septem, V, 714. — Lactantius, de falsa religione, VI, 110. — Robertus Pullus, sententiarum lib., CLXXVI, 625.

Defensio veræ fidei de trinitate unius Dei. Tertullianus, in Apologetico, I, 559. — S. Cyprianus, liber de idololatriæ vanitate, IV, 565. — S. Hilarius Pictav., libri de Trinitate, X, 28. — Arnobius Junior, De Deo uno et trino, LIII, 259. — Vigilius Tapsens, contra Marivadum, LXII, 96. — Boetius, quomodo Deus sit unus et trinus, LXIV, 1247. — S. Fulgentius, De Trinitate, LXV, 485; contra Pintum, testimonia de SS. Trinitate, LXV, 254. — Robertus Pullus, lib. Sententiarum, CLXXVI, 625. — Anonymus sæculi XI, ex Genesi probatur SS. Trinitas, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos; sunt tres personæ in Deo testimonia, probationes, auctoritates quibus demonstratur trinam esse Deitatem, CCX, 505.

Deus creator est omnium; non sunt duo principia. Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019; De ira Dei, VII, 79. — S. Augustinus, libri duo de Genesi, contra Manichæos; vindicatur Genesi et defenditur contra errores et falsas interpretationes Manichæorum, XXXIV, 172. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 505.

Providentiæ Dei existentia asseritur. Minucius Felix, Octavius, III, 251. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110; De divinarum institutionum septem libris, VI, 1019; De ira Dei, et de bonis et malis in rebus humanis, VII, 79. — Salvianus, De gubernatione Dei, LIII, 29. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXIII, 786. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXII, 457. — Robertus Pullus, Sententiarum libri, CLXXVI, 625.

Divinitas Christi probatur, et justificatur fides in Christum Deum. Tertullianus, Apologeticus, I, 559. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 515; liber de idololorum vanitate, IV, 565; liber adversus Judæos, IV, 919. — Arnobius, liber adversus gentes, V, 369. — Celsus, De Judenta incredulitate, VI, 49. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Constantinus imper., Conclusiones, VIII, 521. — Victorinus Afer, De generatione divini Verbi, VIII, 605. — S. Hieronymus Pictav., De Trinitate, X, 9. — S. Zeno, De Genesi, XI, 9. — Lucifer Calaritanus, Pro S. Athanasio, XII, 817. — S. Phobedius, liber contra Arianos, XI, 15. — Zachæus Christian., conclusiones, 1071; Altercatio inter Theophilum, etc., XI, 1079. — Cassianus, De incarnatione, I, 9. — S. Maximus Taurin., contra Judæos, LVII, 795. — Aurelius Prudentius, Apotheosis, LXX, 922. — Vigilius Tapsens, contra Eutycheten, LXII, 95; Tractatus de fide Nicæna, 466. — S. Fulgentius, Ad Trasimundum, LXV, 225; De fide catholica adversus Pintum, 254. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 159. — B. Alcinus, libellus adversus Felicem, C, 319. — S. Agobardus, liber adversus Felicem, CIV, 29. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CLXV, 51. — Petrus Venerabil., contra Judæos, CLXXIX, 509. — Hugo Rothomagens., contra hæreticos, CCII, 1257. — Gerhohus abb., CXCV, 1074. — Anonymus sæculi XII, Tractatus adversus Judæos, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos, CCX, 505.

Christus incarnatus est, et vere factus est homo. Tertullianus, De vera Christi carne, II, 9. — S. Cyprianus, liber adversus Judæos, V, 9. — Arnobius, De natura

tionem adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. — Constantinus imper., conciones, VIII, 321. — Zachaeus Christian., consultationes, XX, 167. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — Arnobius Junior, De Deo uno, etc., LIII, 339. — S. Maximus Taurin., contra Judaeos, LVII, 795. — Vigilus Tapsens., contra Eutycheten, LXII, 93. — Boetius, De persona et duobus naturis, LXIII, 1345. — S. Fulgentius, ad Transmuntionem, LXV, 225. De fide catholica adversus Pintum, 254. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 527. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, C, 119. — S. Agobardus, Liber adversus Felicem, CIV, 299. — Paulus Alvarus, Apologia verae fidei de humanitate Christi, CXXI, 565. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — S. Anselmus Cantuar., Cur Deus Homo, CLVIII, 299. — Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 295. — Petrus Venerab., Contra Judaeos, CLXXXIX, 509. — Hugo Rothomag., Contra haereticos, CXCV, 1257. — Gerhobus abb., De gloria Filii hominis, CXCV, 1074. — Frater B. Reichersperg., Fragmentum contra Felmerum, CXCV, 1529. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 601. — Anonymus saeculi xii, Tractatus adversus Judaeos, CCIII, 749. — Gualterus de Castellione, Contra Judaeos, CCIX, 421. — Alanus de Insulis, Contra Judaeos, CCX, 505.

Divinitas et processio Spiritus sancti. Zachaeus Christian., consultationum lib., XX, 1071. — Pachasius diacon., De Spiritu sancto, LXII, 9. — Vigilus Tapsens., Contra Eutycheten, LXII, 349. — Boetius, De unitate Trinitatis, LXIII, 1254. — S. Fulgentius, De fide catholica adversus Pintum, LXV, 254. — S. Anselmus, De processione Spiritus sancti, CLVIII, 245. — Robertus Pullus, Sententiarum liber, CLXXVI, 635. — Anonymus saeculi xii, Tractatus adversus Judaeos, CCIII, 749.

B. Maria semper virgo fuit et intemerata. Cassianus, De incarnatione, L, 9. — S. Hildefonsus Tolet., De virginitate B. Mariae, XCVI, 58. — Gerhobus abb., De gloria Filii hominis, CXCV, 1162. — Anonymus saeculi xii, Tractatus adversus Judaeos, CCIII, 749.

B. Maria vere est Mater Dei. S. Hilarius Pict., Apologetica, etc., X, 9. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — Boetius, De persona et duobus naturis, LXIII, 1345. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, C, 119. — S. Agobardus, Liber adversus Felicem, CIV, 29. — Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 295. — Hugo Rothomag., Contra haereticos, CXCV, 1257. — Gerhobus Vener., De gloria Filii hominis, CXCV, 1162. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 603. — Anonymus saeculi xii, Adversus Judaeos, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, Contra Judaeos, CCX, 519.

Pro defensione trium capitulorum argumenta et justificationes. Facundus, defensio trium capitulorum, LXVII, 547. Epistola fidei catholicae in defensione trium capitulorum, 559. — Ferrandus, Epistola ad Pelagium, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., de tribus capitulis, XLIV, 537. — Pelagius II, papa, Epistola ad Eriam episc., in qua fidem Romanam Ecclesiae de tribus capitulis defendit, LXXII, 709.

Prophetiarum expletio probatur. Lactantius, de divinis institutionibus, VI, 110. — Constantinus imper., Conciones, VIII, 321. — Zachaeus Christian., Altercatio, etc., XX, 1069. — S. Maximus Taurin., Contra Judaeos, LVII, 795. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 603. — Anonymus saeculi xii, Adversus Judaeos, CCIII, 749. — Gualterus de Castellione, Contra Judaeos, CCIX, 421.

Existencia et unitas verae Ecclesiae asseritur. S. Cyprianus, De unitate Ecclesiae, IV, 494. — Hugo Rothomagensis, Contra haereticos, CXCV, 1257. — Alanus de Insulis, Contra haereticos, CCX, 529.

Prædestinatio vera probatur et defenditur. Lactantius, De ira Dei, VII, 79. — S. Prosper Aquit., Responsiones, LI, 177. De gratia et libero arbitrio, 479. — Boetius, De consolatione philosophiae, LXIII, 786. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV. — Florus diacon., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 457.

Immortalitas futura; premia bonorum; poena malis reservata. Tertullianus, De testimonio animae, I, 607. — Minucius Felix, Octavius, III, 193. — S. Cyprianus, Liber de mortalitate, IV, 585. De exhortatione martyrii, IV, 651. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. De divinis institutionibus, VI, 1019. De ira Dei, 79. — Boetius, De consolatione philosophiae, LXIII, 786. —

Resurrectio mortuorum asseritur et probatur. Tertullianus, in Apologetico, I, 559. — Minucius Felix, in Octavio, III, 193. — S. Cyprianus, Contra Judaeos, IV, 679. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Zachaeus Christian., Lib. consultationum, XX, 1071. — Florus diacon., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101. — Alanus de Insulis, CCX, 505.

Regeneratio per baptismum; parvuli etiam baptizandi. Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagens., Contra haereticos, CXCV, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 505.

Sacramenta prout fidelibus; potestas ligandi atque solvendi divinitus tradita. S. Cyprianus, Liber de lapsis, IV, 461. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagens., Contra haereticos, CXCV, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 505.

Corpus et sanguis Christi sunt realiter in sacramento Eucharistiae. Florus diacon., contra Amalarium, CXIX, 71. — Ratramnus, De corpore et sanguine Domini, CXXI, 9. — Hugo Lingonens., Tractatus de corpore et sanguine Domini, CXLII, 1523. — D. Algerus Seholst., De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 1657. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Gerhobus Vener., De gloria Filii hominis, CXCV, 1074. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 505.

Christus vere resurrexit. S. Cyprianus, Adversus Judaeos, IV, 679. — Arnobius Rhetor, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. — S. Maximus Taurin., Contra Judaeos, LVII, 795. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 505.

Ecclesiae infallibilitas, primatus, hierarchia. S. Cyprianus, De unitate Ecclesiae, IV, 493. — Facundus, Epistola, LXVII, 547. — Pelagius II, papa, Epistola ad Eriam, LXXII, 706.

Templa necessaria; sacrificia, orationes, elemosinae prout vivis et mortuis. S. Cyprianus, Adversus Judaeos, IV, 679. — Arnobius Rhetor, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Ratramnus, Contra Graecorum opposita, CXXI, 9. — Petrus Vener., Contra Petrobrusianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagens., CXCV, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, Adversus Valdenses, CCX, 505.

III. Sectio apologetico-polemica, quae adversus talem talemque errorem veritatis demonstrationem indicat.

NOTA. In hoc articulo, ut facilius quaesita reperiantur, haeresees vel haereticos ordine alphabetico exhibemus; sic adversus

ABELARDUM, Guillelmus abb., Liber adversus Abaelardum, CLXXX, 254. Disputatio Catholicorum adversus dogmata Abaelardi, 285.

AMALARUM, Florus diacon., Opusculum, I, CXIX, 71.

ARIANUS, S. Hilarius Pictav., De Trinitate, X, 35. Apologia de synodis, 479. Lib. ad Constantium Augustinum, 558. — Eucherius Calarianus, Ad Constantium imperatorem, XIII, 884. — Juvenius, XIX, 385. — S. Augustinus, XXXIII, passim. — Joannes Cassianus, De incarnatione, L, 9. — Vigilus Tapsens., Dialogus Contra Arianum, LXII, 155. Contra Marivadum, 554. Tractatus de fide Nicæna, 468. Contra Palladium Arianum, 454. — S. Fulgentius, Contra Arianos, LXV, 205. Contra Sermonem Fastidiosum Ariani, 509. Adversus Pintum, 254.

CATHAROS, Paulus Alvarus, Indiculus luminosus, CXXI, 515. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, Contra haereticos, CCX, 505.

DONATISTAS, S. Augustinus, Epistola varia, XXXIII, passim.

ELIPANDUM, S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159.

EUTYCHETEN, Vigilus Tapsens., Lib. Contra Eutycheten, LXII, 95. — Boetius, De duobus naturis contra Eutycheten, LXIII, 1345. — Facundus, Contra Eutychetianum, LXVII, 559. — Ferrandus, Epistola, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 159. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 529.

FELICEM ORGELLITANUM, B. Alcuinus, Libellus contra Felicem, C, 119. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 209. — S. Agobardus, Adversus Felicem, CIV, 29. — Gerhobus Vener., Lib. contra duas haeresees CXCV, 1162.

FRÉDEGISMUS, S. Agobardus, Epistola ad Fredegisum abbatem, CFI, 299.

GUILLELMUS DE CONCIS, Guillelmus abb., De erroribus Guillelmi de Conchis, CLXXI, 234.

HÆRESSES ET GENTES, Tertullianus, Liber de præscriptionibus, II, 9. — S. Vincentius Lirinensis, Commonitorium, L, 657. — Abelardus, Lib. adversus hæreses, CLXXVIII, 1823.

INFEDELES, PAGANOS, Tertullianus, Ad nationes, II, 9. — S. Cyprianus, Lib. ad Demetrianum, IV, 545; De idolorum vanitate, 585. — Arnobius, Lib. adversus gentes, V, 569. — Firmicus Maternus, De errore profanarum religionum, XII, 961. — S. Augustinus, Epistolæ adversus paganos, XXXIII, passim. — Alanus de Insulis, Contra paganos, CCX, 349.

JOANNEM HIEROSOLYMITANUM, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, 557.

JOANNEM SCOTUM, Florus diac., Adversus Scotum, CXIX, 101.

JOVINIANUM, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim; Libri duo contra Jovinianum, XXII, 211.

JUDÆOS, S. Cyprianus, Lib. adversus Judæos, IV, 679. — Celsus, De Judaica incredulitate, VI, 49. — Zachæus Christian., Altercatio, etc., XX, 1091. — S. Maximus Taurin., Contra Judæos, LVII, 793. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Petrus Vener., Contra Judæos, CLXXXIX, 509. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæos, CCIII, 807. — Gualterus de Castellione, Contra Judæos, CCIX, 421. — Alanus de Insulis, Contra Judæos, CCX, 329.

LUCIFERIANOS, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim. MACEDONIUM, Paschasius diac., De Spiritu sancto, LXII, 9. — S. Fulgentius, De fide adversus Pintum, LXV, 718. — S. Anselmus Cantuar., De processione Spiritus sancti, CLVIII, 283. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXII, 1257. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæum, CCIII, 749.

MANICHÆOS, Victorinus Afer, Contra duo principia Manichæorum, VIII, 993. — Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Augustinus, Lib. duo de Genesi contra Manichæos, XXXIV, 274; Epistolæ contra Manichæos, passim. — Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — Vigilius Tapsens., Lib. contra Eutycheten, LXII, 149. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

MONTANISTAS, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, 142. — Zachæus Christian., Consultationum Lib. XX, 1079.

NESTORIANS, Boetius, De persona, etc., contra Nestorium, LXIII, 1545. — S. Fulgentius, Contra Fastidiosum, LXV, 809. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 547. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, CXIX, 151. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, CI, 85. — Hugo de S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 245. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 639. — Anonymus sæculi XII, Adversus Judæum, CCIII, 749.

NOVATIANOS, S. Cyprianus, Liber de disciplina, IV, 819. — Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1069. — S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim. — S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 577.

ORIGENISTAS, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim.

PATRISTIANOS, Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 539. — S. Fulgentius, Epist. ad Trasimundum, LXV, 419. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, ICIX, 150.

PETAGIANOS, S. Hieronymus, Epistolæ adversus Petagianos, XXII, 41 et passim. — S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Prosper Aquitan., Responsiones, LI, 177. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV. — Florus diac., Adversus Joann. Scotum, CXIX, 101. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 457.

PETROBRASIANOS, Petrus Vener., Adversus Petrobrasianos, CLXXXIX, 709. — Gerhohus Vener., Contra duas hæreses, CXCV, 1162. — Alanus de Insulis, Contra hæreticos, CCX, 309.

PROTHIANOS, Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 535.

PRÆSCILLIANISTAS, S. Augustinus, Epistolæ, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV.

SABELLIUM, Zachæus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Maximus Taurin., Epistolæ, LVII, 922. — Vigilius Tapsens., Dialogus, LXII, 153. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51.

SARACENOS, Petrus Vener., Contra Mahumetanos, CLXXXIX, 675. — Alanus de Insulis, De fide catholica contra Mahumetanos, CCX, 331.

UNIONISTAS, Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 922. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 577.

VIGILANTUM, S. Hieronymus, Epistolæ, XXII, passim; Lib. contra Vigilantium, 559.

WALDENSES, D. Algerus, Refutatio Waldensium, CLXXX, 739. — Hugo Rothomag., Contra hæreticos, CXII, 1257. — Alanus de Insulis, Lib. contra Waldenses, CCX, 305.

Qui plura de istis et ampliora optaverit specialem adent Indicem de hæresibus.

IV. Sectio individualis, quæ justificationem seu apologiam cujusdam hominis ostendit.

Apologetica pro libro De synodis, S. Hilarius Pictav., X, 546. — Apologia pro S. Athanasio, Lucifer Calaritanus, XIII, 699; Defensio S. Athanasii, 718. — Apologia David, S. Ambrosius Mediol., XIV, 887. — Apologia in S. Hieronymum, Rufinus presb., XII, 544. — Apologia adversus Libros Rufini, S. Hieronymus, XXII, 597. — Apologia pro S. Valeriano, S. Valerianus, LII, 757. — Apologia Theodosii imperatoris, S. Paulinus Nolan., LXI, 9. — Apologetica pro synodo, Ennodius, LXII, 185; pro Symmacho papa, 199. — Liber apologeticus martyrum, S. Eulogius Tolet., CXV, 851. — Apologeticum pro sua defensione, Ebo Remens., CXVI, 11. — Apologia ejus libri de corpore et sanguine Domini, Ratramnus monac., CXXI, 9. — Liber apologeticus pro sua defensione, Ratherius, CXXXVI, 639. — Liber apologeticus contra Ganelonem, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 247. — Responsio Abelardi contra calumnias, Abelardus, CLXXVIII, 1509. — Epistolæ apologeticae de S. Thoma Cantuariensi, Herbertus de Boscum, CIC, 1415.

LXIII.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM AUCTORUM

QUORUM OPERA VEL OPUSCULA POLEMICA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abelardus, Rugens. abb. — Adversus hæreticos in genere, CLXXVII, 1823. — Adversus Judæos, CLXXVII, 1611.

Adelmannus, episc. Brixlens. — Adversus Berengarium, CXI, III, 1289.

Agobardus, Lugdun. episc. — Adversus hæreticos in genere, CIV, 29, 150. — Adversus Judæos, CIV, 69, 77, 99, 107, 339. — Adversus leges impias et damnabiles vulgi opinionum, CIV, 115, 249.

Alanes de Iuanlis.—Adversus hæreticos in genere, CCX, 505.
 Ambrosius (S.), Mediolan. archiep.—Adversus Arianos, XVII, 519.
 Amulo, Lugdun. episcop.—Adversus Judæos, CXVI, 141.
 Anastasius I, papa.—Adversus Origenistas, XX, 68; XXII, 772.
 Asselmus (S.), Cantuar. archiepiscop.—Polemica in genere, CLVIII, 242, 247, 547, 551.—Adversus Græcos, CLVIII, 265, 541.—Contra philosophos, CLVIII, 259.
 Anselmus, Lucens. episc.—Polemica in genere, CXLIX, 443.
 Antonius, poeta.—Adversus gentes, V, 261.
 Arno, præposit. Reichersperg.—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXCIV, 1529.
 Arnobius Afer.—Adversus gentes, V, 718.
 Arnobius Junior.—Adversus Arianos, LIII, 239.
 Augustinus (S.), episc. Hipponens.—Adversus Academicos, XXXII, 905, 959.—Adversus Arianos, XXXIII, 748, 1058, 1049, 1051, 1052; XXXV, 1535, 1536, 1662, 1670, 1795, 1830; XXXVIII, 554, 661, 671, 769, 775; XXXIX, 1495, 1689; XLII, 685, 709, 745, 819, 1117.—Adversus Celestium et Celestianos, XXXIII, 928; XLV, 1611.—Adversus Donatistas, XXXIII, 94, 129, 152, 154, 159, 175, 189, 191, 194, 195, 225, 224 et seqq., 235, 240, 265, 296, 302, 509, 521, 537, 566, 596, 604, 605, 621, 637, 687, 699, 710, 535, 577, 583, 590, 755, 792, 939; XXXV, 1406, 1414, 1425, 1458, 1466, 1474, 1484, 1492, 1497 et seqq.; XXXVI, 151, 188, 229, 307, 542, 565, 583, 651, 628, 675; XXXVII, 1061, 1227, 1258, 1295, 1596, 1648, 1729, 1684, 1915, 1919; XXXVIII, 91, 270, 295, 460, 559, 559, 595, 628, 650, 720, 760, 765, 896, 1005, 1126, 1161, 1174, 1218, 1225, 1251, 1254, 1296, 1519; XXXIX, 1582, 1586, 1590, 1598; XL, 201, 255, 506, 616, 711; XLIII, 25, 35, 107, 245, 391, 445, 595, 615, 651, 689, 697, 707, 763, 775.—Contra hæreticorum somnia in genere, XLII, 21, 605, 1101.—Adversus Judæos, XLII, 51, 1117, 1151.—Adversus Manichæos, XXXII, 659, 868, 1221, 1509; XXXIII, 272, 1053; XXXIV, 121, 175; XXXVIII, 25, 28, 100, 526, 825, 964, 1122; XL, 390, 549; XLII, 95, 111, 129, 175, 207, 519, 551, 577, 1159, 1165.—Adversus Novatianos, XXXIII, 1066 et seqq.—Adversus Origenistas, XLII, 669.—Adversus Pelagianos, XXXIII, 558, 596, 675, 674, 720, 741, 758, 762, 761, 772, 774, 779, 785, 786, 832, 848, 857, 867, 868, 691, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1719; XLIV, XLV, per totum.—Adversus Priscillianistas, XXXIII, 1051; XLII, 669.
 Baldeinus, Cantuar. archiepisc.—Adversus Catharos, CCIV, 777.
 Berengarius, Narbon. viccomes.—Polemica in genere, CXLIII, 909.
 Bernardus (S.) Claravall. abb.—Adversus Abelardum, CLXXXII, 1019, 1055.
 Bernardus, abb. Fontis Calidi.—Adversus Waldenses, CCIV, 795.
 Bernoldus.—Adversus Berengarium, CXLVIII, 1455.
 Candidus Arianus.—Pro Arianis, VIII, 1015, 1055.
 Celsus.—Adversus Judæos, VI, 49 et seqq.
 Cerealis, Castell. episcop.—Adversus Arianos, LVIII, 757.
 Celestinus I, papa.—Adversus Nestorium, L, 458, 566.
 Commodianus Afer, poeta.—Adversus Gentes, V, 201.
 Cyprianus (S.), Carthag. episc.—Adversus Judæos, IV, 910, 919.—Adversus Novatianos, IV, 465, 494, 545, 565.
 Dionysius, Liddens. episc.—Adversus Origenistas, XXII, 771.
 Dionysius, papa.—Adversus Sabellianos, V, 109.
 Durandus, Troarn. abb.—Adversus Berengarium, CXLIX, 1375.
 Ekkbertus, Schonau. abb.—Adversus Catharos, vel Neo-Manichæos, CXCIV, 11.
 Elipandus, Tolet. episc.—Adversus Migetium, XCVI, 859.
 Ermengaudus.—Adversus hæreticorum somnia, CCIV, 1255.
 Eusebius Bruno, Andegav. episc.—Adversus Berengarium, CXLVII, 1201.
 Evagrius.—Adversus Judæos, XX, 1160.
 Evodius, Upsal. episc.—Adversus Manichæos, XXXI, 1235.
 Facundus, Hermian. episc.—Adversus Eutychem, LXVII, 537, 834.
 Faustus, Rhegiens. episc.—Adversus Nestorianos, LVIII, 855.—Adversus Pelagianos, LVIII, 785, 856.

Florus, Lugdun. diac.—Adversus hæreticos in genere, CXIX, 71, 101.
 Fulbertus, Carnot. episc.—Adversus Judæos, CXLI, 505.
 Fulgentius, Ruspens. episc.—Adversus Arianos, LXV, 507.
 Gaufridus, Claravall. abb.—Adversus Gilbertum Porretanum, CLXXXV, 587, 595.
 Gennadius, Mas-II. presbyt.—Adversus hæreticos in genere, LVIII, 979.
 Gerhohus, Reichersperg. præposit.—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXCIV, 1162.
 Gislebertus Crispinus, Westmonast. abb.—Adversus Judæos, CLIX, 1105.
 Gualterus de Castellione.—Adversus Judæos, CCIX, 425.
 Gualterus, S. Victoris Parisiens. prior.—Adversus hæreticorum somnia, CXCIX, 1127.
 Guibertus, abb. de Novigento.—Adversus Berengarium, CLVI, 527.—Adversus Judæos, CLVI, 490.
 Guillelmus, abb. S. Theoderici.—Adversus Abelardum, CLXXX, 249, 285.
 Guillelmus de Campeflis, Catalaun. episc.—Adversus Judæos, CLXIII, 1045.
 Heribertas monac.—Adversus Petragricos, CLXXXI, 1721.
 Hieronymus (S.), presbyt.—Adversus Joannem Hierosolymitarum, XXIII, 558.—Adversus Jovinianum, XXII, 405 et seqq.; XXIII, 211.—Adversus Luciferianos, XXIII, 153.—Adversus Montanistas, XXII, 474.—Adversus Novatianos, XXII, 477.—Adversus Origenistas, XXII, 606, 607, 756, 744, 754, 755, 758, 769, 1059.—Adversus Pelagianos, XXII, 1147, 1164, 1165, 1179, 1180; XXIII, 495.—Adversus Rufinum, XXIII, 597.—Adversus Vigilantiam, XXII, 602, 906; XXIII, 557.
 Hilarius (S.), Pictav. episc.—Adversus Arianos, X, 26, 479, 555, 571, 605, 755.
 Hildephonsus (S.), Tolet. episc.—Adversus hæreticos in genere, XCVI, 55.
 Hincmarus, Remens. archiep.—Polemica in genere, CXXVI, 279.—Contra philosophos hæreticos, CXXV, 50, 66.
 Honorius, Augustodun. episc.—Polemica in genere, CLXXII, 1197.
 Hugo Ambianensis, episc. Rothomag.—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXCII, 1255.
 Hugo Eterianus.—Adversus Græcos, CCII, 227.
 Humbertus cardinalis, episc. Silvæ Candidæ.—Adversus Græcos, CXLIII, 929, 1215.—Adversus Simoniacos, CXLIII, 1005.
 Joannes Cassianus, Massil. presbyt.—Adversus Nestorianos, L, 9-367.
 Joannes Cornubiensis.—Adversus hæreticos in genere, CLXXVII, 295; CXCIX, 1041.
 Joannes, Sabinensis episc.—Polemica in genere, CLXIII, 909.
 Jonas, Aurelian. episc.—Adversus imaginem superstitionem, CVI, 505.
 Lactantius Rhetor.—Adversus gentes, VI, 111; VII, 189.
 Leporius, presbyt. monac.—Adversus seipsum, XXXI, 1221.
 Leo Magnus, papa.—Adversus Eutychem, LIV, 221, 561, 590, 466, 725, 751, 755, 781, 756, 761, 785, 789, 795-1555.—Adversus Macedonium, LIV, 400.—Adversus Manichæos, LIV, 160, 176, 195, 205, 271, 401.—Adversus Nestorianos, LIV, 221, 715.—Adversus Priscillianistas, LIV, 677.
 Liberatus, Carthag. archidiac.—Adversus Eutychem, LXVIII, 869.—Adversus Nestorianos, *ibid.*
 Lucifer, Calaritan. episc.—Adversus Arianos, XIII, 767, 795, 817, 956, 1006.
 Manegaldus, magister.—Adversus philosophos, CXV, 149.
 Marius Mercator.—Adversus Nestorianos, XLVIII, 699-1218.—Adversus Pelagianos, XLVIII, 9-639.
 Minutius Felix, orator Romanus.—Adversus gentes, III, 232.
 Novatianus, Roman. presbyt.—Contra Judæos, III, 955.—Contra Sabellianos, III, 936, 940.
 Optatus (S.), Milevit. episc.—Adversus Donatistas, XI, 771, 885, 1179.
 Orsinus Paulus, Hispal. presbyt.—Adversus Pelagianos, XXXI, 1175.—Adversus Priscillianistas et Origenistas, XXXI, 665, 1211.
 Paschasius, diacon.—Adversus Macedonium, LXII, 117.—Adversus Novatianos, LXII, 20.

Paulinus, Mediol. diacon. — Adversus Cælestium et Cælestianos, XX, 711.

Paulinus (S.), Nolan. episc. — Adversus gentes, LXXI, 691.

Paulinus, patriarcha Aquil. — Adversus Elipandum, XCIX, 151. — Adversus Felicem Urgellitanum, XCIX, 345.

Petrus Blesensis. — Polemica in genere, CCVII, 1113. Petrus Chrysologus, Ravennat. archiepisc. — Adversus Eutyhen, LII, 739.

Petrus Damianus, cardin. episc. Ostiens. — Adversus Arianos, CXLV, 25. — Adversus Judæos, CXLV, 41, 57. — Adversus Sabellianos, CXLV, 25.

Petrus, diaconus. — Adversus Nestorianos, LXII, 83.

Petrus Venerabilis, Cluniacens. abb. — Adversus Petrobrusianos, CLXXXIX, 719. — Adversus Saracenos, CLXXXIX, 659.

Philastrius, Brixlens. episc. — Adversus omnes hæreses quæ ab origine mundi usque ad sua tempora irrepere, Phœbadius, Aginnens. episc. — Adversus Arianos, XX, 15, 31, 49.

XII, 1111 et seqq.

Prosper (S.) Aquit. presbyt. — Adversus semi-Pelagianos, LI, 91; XLV, 1793-1839.

Prudentius Aurelius, poeta. — Contra Symmachum, LX, 118.

Prudentius, Trecent. episc. — Adversus Joan. Scotum Erigenam, CXV, 1009.

Ratramnus, Corbeiens. monac. — Adversus Græcos, CXXI, 223.

Rufinus, Palæstin. presbyt. — Adversus hæreticos in genere, XXI, 1123.

Rupertus, Tulliens. abb. — Polemica in genere, CLII, 557, 541, 665. — Adversus Judæos, CLXX, 559.

Rusticus, Roman. diac. — Adversus Acephalos, LXVII, 1167.

Salvianus, Massil. presbyt. — Polemica in genere, LXIII, 25, 175.

Symmachus, papa. — Adversus Anastasium imperatorem, LII, 66.

Tertullianus, Carthag. presbyt. — Adversus gentes, I, 257, 539, 583, 607, 619, 627, 697. — Adversus Gnosticos, II, 121. — Adversus hæreticorum vulgus ignobile, II, 12, 751. — Adversus Hermogenem, II, 195. — Adversus Judæos, II, 597. — Adversus Marcionem, II, 245, 1053. — Adversus philosophos, II, 641. — Adversus Praxeam, II, 154. — Adversus Valentinianos, II, 558.

Theophilus, Alexandrin. episc. — Adversus Origenistas, XXII, 775, 790, 792, 815.

Turribius Asturicens. — Contra Priscillianistas, LIV, 693.

Udascalus, monac. S. Ulrici. — Polemica in genere, CLXX, 859.

Victorinus Afer. — Adversus Arianos, VIII, 1019, 1057, 1137, 1159. — Adversus Manichæos, VIII, 999.

Vigilius, Tapsens. episc. — Adversus Arianos, XLII, 1157; LXII, 155, 179, 277, 551, 455, 466. — Contra Eutychem; LXII, 95.

Vincentius Lirinens. — Contra hæreses in genere, I, 657.

Willelmus Pictav. — Polemica in genere, CL, 1573.

Xystus (S.) III, papa. — Adversus Nestorium, I, 583. Zacharias Christianus. — Adversus philosophos, XI, 1071.

LXIV.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM ET OPUSCULORUM QUÆ IN PATROLOGIÆ CURSU DE POLEMICA TRACTANT.

NOTA. Indicem illum hic tantum memoramus, et ne bis repetita displiceant, ad INDEXEM DE HÆRESIBUS revocamus lectorem.

SERIES SEPTIMA.

Christus est totius religionis christianæ fundamentum; Spiritus sanctus illam sustinet et illuminat; beata Virgo Maria eam protegit illique favet. Itaque, antequam agamus de hac religione, proferimus in hac serie septima Indices circa Verbi Incarnationem et Redemptionem generis humani, id est Christum ostendimus promissum et exspectatum, nascentem, viventem et patientem pro salute mundi. Deinde exhibemus Spiritum sanctum cum suis omnibus donis; B. Virginem Mariam cum suis privilegiis, ab Immaculata Conceptione ad Assumptionem gloriosam, et sic lector omnia Religionis stabilimenta in hac Serie reperiet.

LXV.

INDEX DE CHRISTI INCARNATIONE

LOGICO DISPOSITUS ORDINE, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENTS.

MONITUM.

In hoc Index vicissim tractamus : I, de necessitate et causa Incarnationis ; II, de convenientia Incarnationis ; III, de præcognitione Incarnationis et de filius prædictione ; IV, cujus opus sit Incarnatio Christi ; V, libros revocamus de Incarnatione speciatim tractantes.

I. — De necessitate et causa Incarnationis:

Incarnationis causa. Tertullianus, II, 773. — De causa Christi Incarnationis. Lactantius, VI, 475. — Necessarium nobis erat ut Deus homo gigneretur. S. Hilarius, X, 725. — Incarnatio Christi non est infirmitas, sed sacramentum, non necessitas, sed pietas, *ibid.*, 404, 405. — Quæ erat causa Incarnationis, nisi ut caro quæ peccaverat per se redimeretur. S. Ambrosius, XVI, 832. — Christus in hunc mundum venit, ut aculeum mortis hebaret, devoratorium ejus obstrueret, viventibus eternitatem gratiam daret, deficienti resurrectionem concederet, *ibid.*, 890. — Christus homo factus, ut hominem in Deum assumeret, *id.*, XVII, 509. — Quia exercebat malitia, abolita innocentia fuerat, venit Dominus, qui reformaret naturam gratiam, imo augetur, *id.*, XVI, 1144. — Incarnatio ejus hominum salutis fuit in terra, et angelorum in celo, *id.*, XVII, 668. — Quæ necessitas Deo fuit descendendi ad terram. Zacharias Christ., XX, 1077. — De causa Incarnationis, *ibid.* — Christus nos redemit charitate, non necessitate. Rufinus Aquil., XXI, 697. — Non necessitate sed voluntate crucem sustinuit. S. Hieronymus, XXIV, 567, 511. — Christus propter salutem nostram, carnem humane fragilitatis assumpsit, *id.*, XXI, 794. — Propter nos homo factus est, non propter bruta, *ibid.*, 795. — Christi Incarnationis necessitas. S. Augustinus, XXXVIII, 575, 710, 998, 1006, 1099. — Præcipua causa adventus Christi, charitatis commendatio, *id.*, XL, 514. — Incarnationis causa, peccatum, *id.*, XXXVIII, 914, 951. Christo nulla fuit causa veniendi, nisi peccatores salvos facere, tollere morbos, tollere vulnera, et nulla est medicamentum causa, *ibid.*, 945. — Nisi venisset Filius hominis, perisset homo, *ibid.*, 895. — Quia cecidit Adam, ideo descendit Christus, *id.*, XXVII, 1598. — Christus factus est particeps mortalitatis nostræ, ut efficeremur participes divinitatis ipsius, *ibid.*, 1546. — Homo factus est Christus, ut nos deos faceret, *id.*, XXXVIII, 1012. — Mortalitatem suscepit, ut daret immortalitatem, *ibid.*, 668. — Christus ad hoc venit ut crederes Deo, *id.*, XXXII, 1898. — Et ut post vitam fidei conferret vitam æternam, *id.*, XXXV, 1727. — Incarnationis Christi necessitas et fructus. S. Prosper Aquitan., LI, 546. — Christi Incarnatio et passio propter hominem, nec Deo utilis sed homini, *ibid.*, 615. — Quæ res fecerit Dominum Christum terreni corporis intro commercium. S. Petrus Chrysol., LI, 694 et seqq. — Christi Incarnatio ad salutem hominum necessaria. S. Leo Magnus, LIV, 191, 196, 201, 201, 211, 215, 216, 222, 257, 293, 315, 314, 412, 759, 792, 870, 1169, 1215. — Si Adam non peccasset Verbum Incarnatum non fuisset, *id.*, LIV, 412. — Necessitas Incarnationis, ut hominum errores et peccata auferrentur, *ibid.*, 199. — Per solam Verbi Incarnationem salutem homini contingere, *ibid.*, 315. — Cur hac via (Incarnatione) hominum salutem Deus consulit, *ibid.*, 195, 196, 205, 222. Ille ab eternitate Deus factus homo ex immacolata Virgine in tempore nascitur ut homines a diaboli servitute liberaret. S. Maximus Taurin., LVII, 237. — Causæ finales Incarnationis. Boetius, LXIV, 1536. — Quomodo congrua fuit Christi Incarnatio humane salutis reparanda. S. Fulgentius Rusp., LXV, 468. — Homo reparare nequivit hominem cum ipse aliena opus indigeret, *ibid.*, 515. — Nec angelus potuit hominem reparare cujus natura cadendi mobilitate fuit obstricta, *ibid.* — Humana caro a Christo suscipienda non fuit, si salvanda non fuisset, *ibid.*, 232. — Quot bona per Christi adventum evenierint,

per ipsum enim declarata est hominibus potentia sanctissimæ Trinitatis, mors occubuit, vita surrexit. Cassiodorus, LXX, 864. — Christus venit ad nos ut nos ad eum redeamus, *ibid.*, 491, 493. — Causæ et fructus mysterii Incarnationis, *id.*, LXXIII, 168, 371, 572. — Nisi primus homo deliquisset, secundus homo ad passionis proba minime veniret. S. Gregorius Magn., LXXV, 612; LXXIX, 221. — Dominus apparuit in carne ut humanam vitam admodum excitaret, exempla præbendo accenderet, moriendo redimeret, resurgendo repararet, *id.*, LXXVI, 196. — Causæ finales Incarnationis. S. Odilo Cluniac., CXLII, 392. — Christus quare humanam naturam assumpsit. Lanfrancus, CL, 381 et seqq. — Cur homo fieri voluit, cum esset Deus. S. Bruno Carth., CLIII, 800; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 560 et seqq. — Quod redemptio hominis non potuit fieri per a iam quam per Dei personam, *ibid.*, 565. — Quod de Virgine juxta Deus conceptus sit, non necessitate, sed quia sic decebat, *ibid.*, 451. — Quod pro perficienda celesti civitate factus sit homo. Berengarius, CLX, 1106. — Ipse qui secundum divinitatem neque creatus est, secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Signiens., CLXIV, 700. — Necessitas Incarnationis Verbi ad satisfactionem exhibendam. Honorius August., CLXXII, 1122. — Redemptio nostra cur per mortem Christi facta sit quam solo verbo facere potuerat, an convenientiori modo potuerit fieri. Hugo de S. Victore, CLXXV, 457. — Quæ fuerit necessitas Incarnationis Filii Dei. Hermannus, CLXXX, 11. — Fit Deo condigna satisfactio per Incarnationem, *ibid.*, 20. — Christum venisse in mundum non solius instructionis nostre, sed et liberationis causa. S. Bernardus Clarevall., CLXXXII, 1071. — Cur Filium humanitatem assumpserit. Magister Bandinus, CXCI, 1071. — Quatuor ex causis Verbum caro factum, ut superbo humiliaret, inimicos reconciliaret, servos redimeret, et ut amicos nutriret. Innocentius III, CCXVII, 453.

II. — De convenientia Incarnationis.

Cur tam sero Christus a Deo missus fuerit. Arnobius, V, 951, 952. — Christus cur post tam longa tempora venerit. S. August., XLIV, 975, 974. — Christus cur non ante venerit, *id.*, XXXV, 1638. — Quare non in principio peccati hominis venit, *id.*, XL, 28. — Venit vero in juventute et in senectute mundi, *id.*, XXXII, 626; XXXVIII, 501. — Sexta ætate humani generis, *id.*, XI, 55. — Cur Incarnatio et Redemptio dilata. S. Leo Magnus, LIV, 202. — Quare venit post datam legem, *id.*, XXXVIII, 28. — Filio amplius convenit incarnari, quam Patri et Spiritui sancto. S. Anselmus Cant., CLVIII, 272. — Tempus Christi adventus angelis incognitum. S. Bernardus Clar., CLXXXII, 1045. — Cur mundo senescente, Christus advenerit, *id.*, CLXXXV, 41.

III. — De præcognitione et prædictione Incarnationis.

Christum Dei Filium et veteres et novæ Scripturæ omnes prædicunt. Tertullianus, II, 186. — Christi passionem propheta prænuuntiarunt, *id.*, I, 401. — Quæ in Christo videmus completa prædicta omnia esse. Lactantius, VI, 470. — Prophetæ ante multam temporum seriem ea vaticinati sunt, *ibid.* — Christus ne philosophia quidem fuit ignotus, *ibid.*, 469, 966. — Quod Christi adventus prædictus sit a prophetis. Constantinus Magnus, VIII, 415. — Vaticinia sibyllæ Erythrææ de adventu Jesu Christi,

Lactantius, VIII, 453. — Virgili Maronis notissimi versus in quibus obscure celebrans mysterium incarnationis, partum virgineum indicat, *ibid.*, 456 et seqq. — Eum Redemptorem, omnis spiritus prophetia, patriarcharum spes, angelorum voces, toto sæculi tempore divini eloqui sermo testatus est. S. Hilarius, IX, 653. — Christi adventus omnibus legis mandatis continetur, *ibid.*, 658. — Christum tota vita sua speravit Psalmista, *ibid.*, 723. — Deus ex ipsa natura plurima exempla ante præmisit quibus susceptæ incarnationis decorem probaret et astrueret veritatem. S. Ambrosius, XIV, 233. — Ab Abraham incarnatio præcognita est. S. August., XLIV, 401. — Christi incarnatio, non incongrue dicitur quibusdam fuisse revelata in gentibus, *id.*, XLII, 609. — Quanto desiderio veteres patriarchæ sacramenti istius revelationem videre exoptarunt. Cassianus, L, 132, 134. — Christi incarnationem certo futuram sperabant patriarchæ, annuntiaverunt prophetæ. S. Prosper Aquit., LI, 627. — Ab initio mundi incarnationis sacramentum promissum. S. Leo Magnus, LIV, 193, 204. — Multis signis, multis vocibus, multisque mysteriis per tot fuerat sæcula prænuntiatum, *ibid.*, 202, 359. — Semper creditum ab antiquis Patribus, *ibid.*, 1169, 1170. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia prædicta. S. Maximus Taurin., LVII, 253. — Justorum in lege veteri, quanti fuerit incarnationis Verbi desideria. S. Gregorius Magn., LXXIV, 881. — Christi generatio æterna, divinitas, incarnatio, nativitas, vita, gesta, mors, mysteria omnia antea prophetis prænuntiata. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 451 et seqq., 498. — Clarissimis testimoniis annuntiatur incarnatio. S. Petrus Dam., CLIV, 62. — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione. Petrus Bles., CCVII, 833, 837, 842. — Expenditur Jeremias locus de partu Virginitatis, *id.*, CCXIII, 763, 764. (Videre tabulam de Christo. Christus figuratus et prædictus).

IV. — De existentia mysterii incarnationis.

In Christo duæ substantiæ, divina et humana. Tertullianus, II, 194. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in pusillitatibus hominem, *id.*, 317. — Christus homo et Deus. S. Cyprianus, IV, 228. — In Christo Deus cum homine miscetur, *ibid.* — De fide incarnationis Domini. S. Eutychianus papa, V, 167. — De his qui negant Verbi Dei incarnationem. Caius papa, V, 185. — Argumenta infidelium contra Jesu incarnationem. Lactantius, V, 517. — Quod perfectum hominem Deus Verbum assumpsit, propter salutem nostram. Athanasius, VIII, 1597. — Filius Dei hominem ex utero Virginis assumpsit. S. Hilarius, IX, 793. — Filius Dei permansit etiam factus Filius hominis, *ibid.*, 267. — Christum Deum Verbum esse et Filium hominis animam et corpore constituisse non ambigimus, *id.*, X, 388. Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur, *id.*, IX, 347. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, exinanivit se et accepit plenitudinem naturæ et perfectionis humanæ. S. Ambrosius, XVI, 1147. — Christus homo factus est, Deus natus est, *ibid.*, 1253. — In Christo divina atque humana natura sacram inire commercium, et quoddam illud sit, *id.*, XVII, 526, 527. — Christus secundum divinitatem per omnia æqualis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus exaristit, *ibid.*, 793, 794. — Christus verus fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Christi incarnatio quam miranda. S. August., XXXVI, 1011. — Christus sic homo factus est ut non desisteret esse Deus, *id.*, XXXV, 1621; XXXVIII, 993, 1203, 1205; XLV, 1157. — Christus est Deus anima rationalis et caro, *id.*, XXXV, 1636; XXXVI, 1084; XLII, 690. — Sicut unus homo anima et caro, ita unus Christus Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 940, 997. — Christus simul Deus et homo in unitate personæ, *id.*, XL, 249. — In Christo sunt duæ substantiæ, Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 728, 999, 1205. — In Christo duplex forma, seu natura. S. Prosper Aquit., LI, 516, 627. — Christi incarnatio quo tempore completa, *ibid.*, 701. — Christus Deus manens fit homo, *ibid.*, 627. — Incarnationis mysterium, *ibid.*, 456, 517. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, LIV, 509. — Duæ generationes in Christo una æterna, qua natus est Deus, temporalis altera, qua natus est homo. S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Verbum caro factum est, manente Verbo, in sua substantia, et homine in sua natura, Gennadius Mass., LVIII, 1006. — Incarnatio Verbi hujus mundi stultitia. S. Paulinus Nol., LXI, 298. — Christus verus homo et Deus est. Boetius, LXIV, 1351.

— Incarnationis veritas unde ostendatur. S. Fulgentius, LXV, 515, 516. — Vera fides est credere Christum Deum et hominem verum, *ibid.*, 465. — Mysterium incarnationis explicatur. Cassiodorus, LXX, 78. — De incarnatione Christi. Taio, Cassarag., LXXX, 776; Isidorus Hispal., LXXXIV, 98, 139, 151, 161, 346, 349, 353. — Christi incarnatio est mysterium et sacramentum salutis. Paschasius Radbert., CXL, 1360. — Incarnationis veritas. Isidorus Mercator, CXXX, 833. — Incarnationis Filii Dei declaratio, *ibid.*, 199. — De fide Dominicæ incarnationis. Othlonus, CLXVI, 265. — Confessio mysterii incarnationis in symbolo Ephesino. Ivo Carnot., CLXI, 61. — Dominus noster et Deus est et homo. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — De fide incarnationis. Hildebertus Turon., CLXXI, 1086. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 452. — Incarnationis fides, vel de incarnatione quid credendum, CLXXVI, 70; Abaelardus, CLXXVIII, 618. — De incarnatione Verbi aliisque ad hoc spectantibus. P. Lombardus, CXCII, 757. — De Verbo incarnato. Magister Baudius, CXCII, 1071; Richardus a S. Victore, CXCVI, 995; Joannes Cornub., CXCIX, 1041; Emengaudus, CCIV, 1213.

V. — Cujus opus sit incarnatio Christi.

Christus accepit a Patre carnis et animæ naturam. Tertullianus, II, 843. — Ex Mariæ carne est, dum ex semine est David, *ibid.*, 850. — Christi corpori Mariæ originem non dedit. S. Hilarius, X, 553. — Christi caro non ex communi originis genere, *id.*, IX, 61. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatam corpus suscepit. S. Ambrosius, XVI, 470. — Christum ut hominem tota Trinitas fecit. S. Augustinus, XL, 251. — Christi incarnatio opus est totius Trinitatis, *id.*, XLVIII, 1096. — Quomodo Spiritus sanctus hominis carnem Unigenito Patri univit explicatur. S. Maximus Taurin., LVII, 636, 638. — Non ex viri coitu, sed ex Spiritu sancto natus est. Gennadius, LVIII, 1007. — Virgo Deum Verbum secundum carnem concepit et peperit. S. Fulgentius, LXV, 457. — Verbi incarnationem Pater et Spiritus sanctus operati sunt. S. Petrus Damian., CXLV, 35. — Christi incarnatio totius Trinitatis opus. Gelfridus, CLVII, 244, 256. — Homines noster secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 452. — Quare in Scriptura sæpius tribuitur incarnatio, quæ opus est Trinitatis, Spiritui sancto, et de ipso, Christus etiam conceptus et natus dicitur. Petrus Lombardus, CXCII, 763. — Incarnationem Filii, Pater, Filius et Spiritus sanctus sunt operati. Philippus de Harveng., CCIII, 458.

VI. — Libri de incarnatione tractantes.

De fide incarnationis Domini. S. Eutychianus, V, 167. De causa incarnationis Christi. Lactantius VI, 473. De sacramento incarnationis. Faustinus presbyter, XIII, 62. De incarnationis Dominicæ sacramento liber unus. S. Ambrosius, XVI, 817. De incarnatione Verbi ad Januarium libri duo collecti ex Origene. S. August., XLII, 1175. Scholia S. Cyrilli de incarnatione Unigeniti, XLVIII, 1006. Libri de incarnatione quibus triplex subjicitur appendix. Cassian., L, 9, 59. De incarnatione Filii Dei liber. S. Fulgentius, LXV, 573. De incarnatione Christi, vel ejus nativitate. Taio Cassarag., LXXX, 775. De Verbo incarnato. Alcuinus, CI, 1047; Rabanus Maurus, CXI, 19. De incarnatione contra Judæos. Guibertus de Nogentio, CLVI, 489. De fide Trinitatis et de incarnatione Verbi. S. Anselmus Cant., CLVIII, 259. De incarnatione Domini et ejus sepultura. S. Bruno Ast., CLXV, 1080. Apologia de Verbo incarnato. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295. De Verbo incarnato collationes tres, *ibid.*, 513. Tractatus de incarnatione D. N. J. C. Hermannus S. Mart. Turon., LXXX, 9. De incarnatione Verbi, Petrus Lombardus, CXCII, 757. De Verbo incarnato. Richardus a S. Victore, CXCVI, 995. Tractatus de incarnatione. Petrus Pictav., CCXI, 1162.

LXVI.

INDEX DE CHRISTO

SCILICET DE ILLIUS DIVINITATE, HUMANITATE, VITA, MIRACULIS, ETC.

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID PATRES DE ILLO SCRIPSERUNT.

MONITUM.

In hoc indice tractatur. I. De Jesu Christi nomine. II. De prophetiis et figuris Christum spectantibus. III. De Christi divinitate. IV. De humanitate Christi. V. De corpore Christi. VI. De anima Christi. VII. De peccato in Christo. VIII. De concupiscentia in Christo. IX. De fame, siti, timore et tristitia, etc., in Christo. X. De duabus naturis in Christo. XI. De voluntatibus in Christo. XII. De scientia in Christo. XIII. De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturæ in Christo. XIV. De Christi conceptione. XV. De Christi natiuitate, ejus genere et infantia. XVI. De circumcisione Christi. XVII. De baptismo, tentatione, jejuniis Christi. XVIII. De doctrina, miraculis, et virtutibus Christi. XIX. De Christi passione. XX. De Christi morte. XXI. De Christi sepultura. XXII. De Christi descensione ad inferos. XXIII. De Christi resurrectione. XXIV. De Christi ascensione et ejus sessione ad dexteram Patris. XXV. De Christi gloria, potestate, variis functionibus et titulis. XXVI. Christi satisfactio et meritum. XXVII. Errores variis circa personam Christi. XXVIII. De officiis nostris erga Christum Dominum nostrum.

I. — De Jesu Christi nomine.

Jesus proprium est nomen Filii Dei, Christus autem, accedens. Tertullianus, II, 193. — Jesus cur vocari voluit Christus, *ibid.*, 342. — Christus, an nomen vel appellatio, *ibid.*, 1, 192. — Christus dicitur a chrismate, quod est unctio, quam Domino nomen accommodavit, *id.*, I, 1207. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento, verus et summus sacerdos Patris est, *id.*, II, 530. — Cum Christi nomen non ex natura veniens, sed ex dispositione, proprium ejus efficitur a quo dispositum invenitur, *ibid.*, 511. — Cur Nazareus vocatur, *ibid.*, 573. — Christi nomine non abutendum. S. Cyprianus, III, 1118, 1131. Jesus, nomen Filii Dei inter homines. Lactantius, VI, 464. — Nomen Christi non est proprium, sed regni nuncupatio, *ibid.* — A gentilibus in Christum immutatum, *ibid.* — Hujus nominis significatio, *ibid.* — Jesus ex corpore Domino nostro nomen est. S. Hilarius, IX, 936. — In uno Christi nomine et divinitatis et incarnationis expressio, et fides passionis est. S. Ambrosius, XV, 1693. — Christi nomen ante ejus adventum, in Israel populo quasi in vase aliquo Judæorum mentibus claudebatur. S. Ambrosius Mediolan., XVI, 727. — Quomodo postea per omnem creaturam extensum, *ibid.* — Quid significat effusio hujus nominis, *ibid.* — Si Christum dicas, et Deum Patrem a quo unctus est Filius, et ipsum qui unctus est Filium, et Spiritum sanctum quo unctus est designasti, XVI, 715. — In Christi nomine incarnationis Paulus testificatus est sacramentum, *ibid.*, 595. — Jesus Hebræi vocabuli est nomen, quod apud nos Salvator dicitur. Rufinus Aquil., XXI, 545. — Christus a chrismate, id est ab unctione appellatur, *ibid.* Jesus Hebræice, *Ἰησοῦς* Græce, Salvator Latine. S. Augustinus, XLII, 1025; XXXVIII, 244, 1334, 1570. — Christus Messias Hebræice, Græce Christus, Latine unctus, *id.*, XXXVIII, 1370. — Christus a chrismate dictus, XXXV, 1648, XLI, 519. — ab unctione. S. Prosper Aquil., LI, 483. S. Petrus Chrysol., LII, 558. — Christi nomen quomodo a Græcis efformetur. S. Pacilianus Notanus, LXI, 544. — Christus quid significat. Alcuinus, C, 726; CI, 1272. — Unde sic dicitur, *id.*, CI, 1255. — Christus nomen officii. Rupertus Tuit., CLXIX, 257. — Christus dictus unctus, non oleo visibili sed plenitudine gratiæ spiritalis. P. Lombardus, CXCI, 1504.

II. — De prophetiis et figuris ad Christum spectantibus.

Christus signaculum omnium prophetarum. Tertullianus, II, 615, 632. — Christi passionem propheta prænuuntiarunt, *id.*, 401. — Completa quæ annuntiata fuerant de characteribus Messie, origine, genere, natiuitate, etc. S. Cyprianus, IV, 605, *et seqq.* — Quæ in Christo videntur completa, prædicta omnia esse. Lactantius, VI, 470.

— Verba prophetarum de ipsius natiuitate, VI, 479, 485. — De sacerdotio ejus, *ibid.*, 488. — De passione, *ibid.*, 495, 508. — Miracula et opera Christi annuntiata a prophetis et Sibylla, *ibid.*, 491 *et seqq.* — Vaticinia Sibyllæ Erythrææ de adventu Jesu Christi. Constantinus Magnus, VIII, 452. — Virgilius Maronis notissimæ versus de partu virgineo, *ibid.*, 456 *et seqq.* — Christus plenitudo legis et prophetarum. S. Hilarius, IX, 481. — Sunt qui ad Christum omnia Psalmorum verba referri volunt, *ibid.*, 408. — Christi adventus opus est prophetarum, *ibid.*, 236. — Mortis Christi prophetia, *ibid.*, 455. — In ejus adventum omnium prophetarum vota pendebant. S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus ipse docet Moysen et prophetas de se prophetasse omnia, *ibid.*, 115, 116. — Christus ab initio generis humani prædicari non destitit. S. Augustinus, XXXIII, 576; XLIV, 975. — Articuli temporum quinque, per quos prænuuntiarum non destitit, *id.*, 514. — Christus a multis prophetis prænuuntius, *id.*, XXXIX, 1674. — Christi prophetati veritas, de Judæorum codicibus probatur, *id.*, XXXIV, 1032. — Testimonia prophetarum de Christo, *id.*, XXXV, 1658, 1660, 1661. — Eorumque prædicationes de illo, *id.*, XLI, 584. Christum Job prophetavit, *id.*, XLIV, 285. — Christus prænuuntius in secundo capite Geneseos, *id.*, XLII, 890. — In Isaiæ prophetia, *ibid.*, 282 *et seqq.*, 645. — Christum non sufficienter annuntiassent miracula sine prophetis testimoniis, *ibid.*, 279. — Christum annuntiabant prophetae pleni (Christo, *id.*, XXXVII, 1845. — Prænuuntiarum ut Deum et hominem, *id.*, XXXIII, 521. — Christum oracula non prædicant ut Deum sed ut hominem tantum, *id.*, XLI, 622. — Christum præcesserunt multi præcones tanquam judicem magnum, *id.*, XXXVI, 1258. — Incarnationis sacramentum multis signis, multis vocibus per tot fuerat sæcula prænuuntiatum. S. Leo Magnus, LIV, 202, 359. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaiæ prædicta. S. Maximus Taurin., LVII, 235. — Natiuitatem et pacem, non solum divini eloqui scripta, sed etiam gentilium oracula longe prius prædixerunt. Freculphus Lenov., CVI, 1117. — Prophetiæ de natiuitate Christi impletæ. S. Paschasius Radbertus, CXX, 122, 128. — Omnia Christi mysteria a prophetis prædicta. S. Petrus Damianus, CXLV, 61, 62. — Omnes circumstantiæ vitæ Christi et passionis prædictæ jam adimpletæ, *id.*, CXLIX, 545, 544. — Conceptio Christi jam multo antea a prophetis annuntiata. Petrus Alphonsus, *id.*, CLVII, 615 *et seqq.* — Christum jam advenisse comprobatur ex Daniele et aliis, *ibid.*, 624, 625. — Impleta prophetia in Christo de duce nascituro apud Judæos, *ibid.*, 627. — De prophetiarum impletionem in Christo. Petrus Vener., CLXXXIX, 509 *et seqq.* — Prophetia Danielis non solum annum adventus Christi sed et passionis ac mortis ejus describit, *id.*, CXLIIX, 561 *et seqq.* — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione, natiuitate, etc. Petrus Bles., C.VII, 835, 857, 812, 839, 841 *et seqq.* — Expenditur Jeremias

locus de partu Virginis, Petrus Bles., CXXIII, 763, 764. — Michæe prophetia, de loco natalitatis Christi, *ibid.*, 764. — Prophetia Amos de Christi adventu, *ibid.*, 765. — Et David, *ibid.*, 766. — Propheta Nahum post descriptionem Jerusalem eversionem, Evangelium Christi toto orbe prædicandum manifeste pronuntiat, *ibid.*, 767. — Hæc ut Christum in sæculi fine venturum ostendit, *ibid.* — Sophonia gaudium de Christi adventu ineffabili mentis exultatione pronuntiat, *ibid.*, 773. — Prophetia Zachariæ qui pauperem regem induxit super asinum et super pulum filium asinæ, *ibid.*, 776. — Explicantur loca Danielis prædicantis tempus quo Christus adveniet, *ibid.*, 781 et seqq.

Abel. — Figuravit Christum, quomodo. S. Ambrosius, XVII, 815. — Christus in Abel occisus a fratre. S. Paulinus Nolanus, LXI, 539. — Christi primam figuram gestit Abel, qui innocens et deo gratus, a Cain fratre occisus est. S. Bruno Ast., CLXV, 172. — Abel Christi passionem significans agnum obtulit. Garnerius, CXCII, 43.

Abraham. — Christus in Abraham peregrinatus. S. Paulinus Nol., LXI, 539.

Melchisedech. — *Ibid.*

Isaac. — Christus figuratus in Isaac. Tertullianus, II, 546. — Isaac oblati a patre figura Christi est. S. Ambrosius, XIV, 1061; S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 245; XXXVIII, 153; XLII, 511; XLII, 853; S. Paulinus Nolanus, LXI, 539.

Jacob. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 624; Rabanus Maurus, CVII, 610; CXI, 535.

Joseph. — Figura Christi. Tertullianus, II, 546, 626; S. Ambrosius, XIV, 836; S. Augustinus, XXXIX, 1763; S. Paulinus Nolanus, LXI, 539; Rupert. Tuit., CLXVII, 526, 527.

Moses. — Christus in persona Moysi figuratus. Tertullianus, II, 516; S. Augustinus, XXXVIII, 758; S. Paulinus Nolanus, LXI, 539.

Josue. — Christus in persona Josue figuratus. Tertullianus, II, 542; S. Augustinus, XLII, 528; Rabanus Maurus, CVIII, 157.

Job. — Figuravit Christum Job, non solum loquendo, sed etiam patiendo. S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 533.

David. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 864; XV, 1461; S. Augustinus, XXXIX, 1819; S. Paulinus Nolanus, LXI, 20, 251.

Samson. — Christus figuratus in Samson. S. Augustinus, XXXIX, 1610; S. Paulinus Nolanus, LXI, 265. — Samson Christi figura qui plures moriens quam vivens occidit hostes. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491. — Samson Gaza nocte egressus figura Christi resurgentis et ascendentis in celum, *ibid.*, 1175.

Noe et arca. S. Augustinus, XXXV, 2022.

Elia. — Christus figuratus in Elia. S. Augustinus, XXXIX, 1825; Rabanus Maurus, CLX, 206, 207.

Eliahu. — Figura Christi. S. Augustinus, XXXIX, 1827; S. Gregorius Magnus, LXXV, 894; Rabanus Maurus, CVIII, 225.

Enoch. — Translati typus ascendentis Christi, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217.

Virga Moysi. — In virga Moysi Christus designatus. S. Ambrosius, XV, 1231, 1232.

Columna nubis. — Quæ precedebat filios Israel, mysterio significat Dominum Jesum in nube venturum. S. Ambrosius, XV, 1231; S. Augustinus, XLII, 269, 270.

Serpens æneus. — Christus figuratus per serpentem a Moyse exaltatum. S. Augustinus, XXXVII, 1578; XLV, 1138; S. Bruno Sign., CLXIV, 492.

Lignum vite. — Christi figura, lignum vite. S. Augustinus, XLII, 701.

Petra deserti. — Figura Christi, S. Bruno Sign., CLXIV, 270, 271.

Mircus. — Immolatio hirci figura Christi. S. Bruno Signienus, CLXIV, 499.

Sacrificia. — Veteris legis passionem Christi significabant. S. Bruno Sign., CLXIV, 451.

Christi variæ figuræ ex Veteri Testamento recensentur. S. August., XLII, 268, 269, 270, 271. — Quatuor animalibus figuratus Christus. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 633. — Christi figuræ. Rabanus Maurus, CXII, 1594. — Rupertus Tuit., CLXVII, 528, 568, 565, 409, 447, 454, 455. — Godefridus, CLXXIV, 297, 616; S. Bernardus Clavell., CLXXXIV, 198, 275; CLXXXIV, 177; Garnerius, CXCIII, 67, 68, 72, 83, 92, 101, 193, 387, 402.

Christum in Adam et aliis patriarchis expectatum fuisse inductione probatur. S. Ambrosius, XIV, 1060. — Judæi Messiam per mulierem venturum putabant, *ibid.*, 1581. — In Christi adventum omnia prophetarum vota pendebant.

S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus cum advenit, adventus ipsius a Judæis expectabatur, *ibid.*, XXV, 1458, 1459. — Nec defuerunt qui in eum crederent. S. Augustinus, XXXIII, 576. — Christus ardentibus desideris a iustis Veteris Testamenti expetitus. S. Gregorius Magnus, LXXV, 1039. — Job mediatorem desiderat, qui sua nos morte liberet, *ibid.*, 881, 856. — Iustorum in utroque Testamento fides una in mediatorem, *ibid.*, LXXVI, 978, 985. — Christi adventum Judæa et gentilitas desiderant, *ibid.*, LXXV, 770. — Multi ex gentilibus Redemptoris adventum expectaverunt, *ibid.* — Sanctus Veteris Testamenti corporalem cupiebat sui Conditoris præsentiam, *ibid.*, 978.

III. — De Christi divinitate.

Veram divinitatem rem propriam habet. Tertullianus, I, 399. — Editis miraculis se Aegypti Dei probavit et verum Deum, *ibid.*, 1400. — Tiberii sententia de Christo, *ibid.*, 290. — Christum Dei Filium et veteres et nova Scripturæ omnes præfatiunt, *ibid.*, II, 186. — Quod Deus Christus. S. Cyprianus, IV, 700. — De consubstantialitate Verbi. Dionysius papa, V, 109. — De Christi divinitate et humanitate fragmentum. S. Eutychianus papa, V, 155. — Sanctæ Litteræ docent illum Dei Filium, Dei esse sermonem, sive etiam rationem. — Lacisatus, VI, 467. — Christus ex Patre procedit et cum ipso conjungitur atque unitur. Constantinus Magnus, VII, 405. — Aliquid Plato de Filii Dei generatione imperfecte quidem sensit, *ibid.*, 421. — Christus æterna nativitate primogenitus creaturæ, temporaria primogenitus ex mortuis. S. Hilarius, IX, 278. — Christus Filius Dei, *ibid.*, 274, 275; X, 175, 174; XI, 41, 42. — Filius Dei proprius est, non adoptivus, *ibid.*, X, 82. — Ab apostolis creditus est Filius ex natura, non ex adoptione, *ibid.*, 152, 185. — Argumenta contra Christi divinitatem, *ibid.*, 42. — Filius ex creandi virtute probatur verus Deus, *ibid.*, 152. — Christus si verus Dei Filius, est quoque verus Deus, *ibid.*, 175 et seqq. — Paulus Christum passim prædicit verum Dei Filium, *ibid.*, 195. — Christus verus Deus, etiam post assumptum hominem, quanto magis ante, *ibid.*, 270. — Christi divinitatis multa argumenta, *ibid.*, 306. — Christi divinitatis argumentum, resurrectio ipsius, *ibid.*, 209. — Deitas illius per operum magnificentiam a Judæis intelligi debuit, *ibid.*, 542. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 557. — Christi divinitas, *ibid.*, IX, 467, 961; Faustinus presbyter, XII, 40. — Christus ipse est quem Pater genuit ante Luciferum, ut æternum, ex utero generavit ut filium, ex corde eructavit, ut Verbum. S. Ambrosius, XVI, 221. — Nos per adoptionem filii, Christus per veritatem naturæ est, 537. — Christus generatus ex Patre ante sæcula, *ibid.*, XIV, 689. — Christus totum quicquid a Patre divinitatis assumpsit, expressit, *ibid.*, XVI, 202. — Multis argumentis Filium Dei creaturam non esse evincitur, *ibid.*, 676 et seqq. — Christus unus est cum Patre per substantiam naturalem, non unus secundum Sabellianam perfidiam, *ibid.*, 771, 772. — Christus Filius habet ea omnia quæ sunt Patri, æternitatem, majestatem, divinitatem, *ibid.*, 567. — Pater nunc in Christo tanquam verus in vero, Deus in Deo, lumen in lumine, *ibid.*, 795, 796. — Definitio fidei concilii Nicæni contra Arianos errores divinitatem Christi locutes, *ibid.*, 553, 556, 606. — Christus Filius Patris est non per adoptionem gratiæ, neque per religionem creaturæ, sed sui proprietate generis et veritate naturæ. S. Chromatius, XX, 351. — Pater Verbum suum, hoc est Christum ex utero cordis sui genuit. Evagrius, XX, 1169. — Christus non ex profectu, ut quidam putant, sed natura est Deus. S. Hieronymus, XXIV, 606. — Christus ostendit se esse latorem legum, et Deum verum, *ibid.*, XIII, 775. — Signa divinitatis Christi, *ibid.*, XXVI, 468. — Post resurrectionem Christi, Pilatus relationem miraculorum ad Tiberium mittit, qui a senato petit, ut Christus, ut Deus habeatur. P. Orosius, XXXI, 1068. — Christi divinitas opponitur Romuli divinitati. S. August., XII, 757, 759. — Christum Deum esse et miracula et prophetia in illo impleta persuadent, *ibid.* — Christus Deus probatur, *ibid.*, XXXV, 1812; XLII, 1123, 1127; XXXIX, 2140, 1993, 1998, 2045, 1927; XXXV, 1749. — Christus Patri equalis, *ibid.*, XXXIII, 751; XXXVIII, 990; XL, 32, 74, 191. — In Christo plenitudo divinitatis corporaliter, quomodo, *ibid.*, XXXIII, 846; XXXIV, 450. — Priora Christi, ejus divinitas, posteriora, humanitas, XXXVII, 1009. — Christum Deum esse persuadet confessio constantis martyrum, *ibid.*, XLII, 676, 758. not. — Filii Dei sempiterni generis ut accipiendi in his verbis: *Ego hæc gemi et.* *ibid.*, XXXVI, 71. — Christus Deus. Cassianus, L., — Damascius multis rationibus impiebat fuerant, ut Christum

Deum esse opinarentur, *ibid.*, 221. — Probatur Christus de Maria natum esse Deum. S. Petrus Chrysolog., LII, 590, 591. — Christi divinitas nihil accepit unde cresceret. Cassiodorus, LXX, 928. — Christus est Deus non nuncupative, sed essentialiter. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 854, 939. — Eximie de Christi divinitate Joannis Baptistae testimonia, *ibid.*, 1101. — Christus verus Deus est, ac verus Dei Filius, LXXVII, 1207. — Christus Deus asseritur, *id.*, LXXIX, 64. — Christus ac Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *ibid.*, 65, 66, 99. — De Filio Dei Patris. Talo Casarug., LXXX, 736. — Christus Filius Dei proprius, non adoptivus : Deus verus, non nuncupativus. Alcuinus, C, 355, 345; CI, 157, 175. — Humanam naturam assumens, Deus esse non desit. S. Agobardus, CIV, 166. — Christus recte ac Deus dicitur. Rabanus Maurus, CXI, 1483. — Christus Dei Filius non adoptivus, sed naturalis. Raderius Veron., CXXVI, 742. — Christi divinitas et humanitas probatur. Guibertus de Novageto, CLVI, 1235. — Christus Deum et hominem confitemur. S. Anselmus Cant., CLVIII, 416. — Jesus Christus est verus Deus et verus homo, *ibid.*, 369. — Quamvis nemo mortalium, comprehendere valeat, quanto sit in Christo divinitas, portens tamen præceptorum sanctitas, et omnipotens iustitia ejus manifestant. S. Bruno Sign., CLXIV, 667. — Sic Christi divinitas humanitati conjuncta est, ut nunquam ab eo discedere possit, *id.*, CLXIV, 767. — Christus probatur esse Deus. Rupertus Tuit., CLXVIII, 310, 310. — Generatio divina Verbi tota ineffabilis, quia tota incomprehensibilis. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1080. — Quomodo intelligatur quod in Christo habitat plenitudo Divinitatis corporaliter, *ibid.*, 1151. — Christi divinitatem probant ejus miracula, prophetarum oracula, et vox paterna. S. Bernardus, Clarav., CLXXXII, 953. — Christus fuit verus Deus. Alanus de Insulis, CCX, 535.

IV. — De humanitate Christi.

Christus homo, quia caro, non quia anima. Tertull., II, 874. — Verum hominem esse Christum probatur, *ibid.*, 11, 578. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in pusillitatibus hominem, *ibid.*, 517. — Christus hominem induit. S. Cyprianus, IV, 579. — Ante hominem Deus suscipiens hominem exstitit homo et Deus. S. Hilarius, X, 560. — Perfectus hominatus est secundum habitum conformationis humane, *ibid.*, 535. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 535. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 557. — Christum ignorans et verum Deum et verum hominem, nescit vitam suam, *ibid.*, 282. — Deus et homo in Christo quia vi uniti, *id.*, IX, 472. — Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur, *ibid.*, 548. — Ipsum loquitur Scriptura Jesum Deum hominemque, in utroque perfectum. S. Ambrosius, XV, 1625. — Homo erat secundum carnem, sed ultra hominem secundum operationem, *id.*, XIV, 1126. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, exinanivit se et accepit plenitudinem naturæ et perfectionis humane, *id.*, XVI, 1147. — Humanitas Christi per divinitatem non est assumpta, *id.*, XVII, 824. — Secundum divinitatem per omnia equalis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus existit, *ibid.*, 794. — Christus homo factus est, ut hominem in Deum assumeret, *ibid.*, 509. — Vere fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Propter nos homo factus est, non propter bruta, *ibid.*, 796. — Cur Christus naturam humanam assumpsit. S. Augustinus, XXXIV, 170. — Christus homo factus est, ut nos deos faceret, *id.*, XXXVIII, 1012. — Christus Deus et homo, *id.*, XXXVI, 528; XXXVIII, 229, 196, 547, 573, 683, 1149, 1279. — Christus ut homo ejus est naturæ, ejus et nos, *id.*, XXXVIII, 941. — Christum vere hominem esse. Cassianus, I, 55. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, LIV, 509. — Christus Deus et homo, *id.*, LV, 167. — Christus transit per humanitatem, stat per divinitatem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1084. — Ita Verbum sibi hominem univit, ut sicut ex corpore et anima rationali unus est homo, ita ex homine et Deo unus sit Jesus Christus. Raderius Veron., CXXVI, 247. — Deus et homo in unum ita conveniunt, ut servata integritate utriusque naturæ, idem sit homo qui Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 416. — Non alius et alius, sed idem ipse homo et Deus, *ibid.*, 425. — Secundum humanitatem se ipsum creavit, et fecit. S. Bruno Sign., CLXIV, 700. — Distinguantur in Christo ea quæ propria sunt hominis, *ibid.*, 729. — Christus secundum humanitatem in cælo est, secundum divinitatem ubique. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 445. — Christi humanitas in argento, divinitas

in auro intelligitur. S. Bernardus, Clar., CLXXXII, 40. — Christi caput deitas, pedes humanitas, *ibid.*, 708. — Ejus humanitas significata per nubem quam lucebat per diem, et divinitas per ignem qui lucebat per noctem. Adamus Præmonst., CXCIII, 750.

V. — De corpore Christi.

Christus accepit a Patre carnis et animæ texturem. Tertullianus, II, 843. — Caro Christi sancta, *ibid.*, 935, non peccatrix, *ibid.*, 781. — Christum Adæ carnem aliquam animam ex Virgine assumpsisse nonnulli dicunt. S. Hilarius, X, 557. — Christi caro non aliunde originem sumpsit quam ex Verbo, *ibid.*, 556. — Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit, *ibid.*, 359. — Christus assumpsit creationis nostræ corpus, *id.*, IX, 927. — Christo non est similitudo carnis, sed similitudo carnis peccati, *id.*, X, 596. — Christi corpus non habuerit doloris nostri naturam, *ibid.*, 562. — Corporis sui virtute corporis nostri passionem suscepit, *ibid.*, 580. — Habuit corpus ad patiendum, non naturam ad dolendum, *ibid.*, 565. — Christi caro velut murali divinitatis claritudine circumscripta, carlestis habuit protectionem gratiæ. S. Ambrosius, XV, 1233. — Cum corpus suscepit, omnia debuit subire quæ corporis sunt, *ibid.*, 1734. — Caro quæ se Christus induit, ab omni fuerat munda delicto, *id.*, XIV, 876. — Quomodo Christus in carne sua suscepit similitudinem carnis peccati, et pro nobis factus sit peccatum, *ibid.*, 1005. — Qui carnem Domini et divinitatem dicunt unius esse substantiæ, quot errorum auctores sint, *id.*, XVI, 831. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus suscepit, *ibid.*, 470. — Vera ab illo caro suscepta, crucifixa, sepulta et resuscitata est, *id.*, XVII, 524. — Non habuit corpus æereum et spirituale. S. Hieronymus, XII, 901. — Nihil ab illo imperfectum, acceptum est, *ibid.*, 798. — Christum nullam carnem habuisse error Manichæorum. S. Augustinus, XLV, 1586. — De carne Christi quid Manichæi et Pelagiani, quidve Catholici contra eos credant, *ibid.*, 1583. — Christum corpus habuisse vulnerabile et mortale negant Manichæi, *id.*, XLII, 304. — Christum non habuisse carnem, et in corpore suo non resurrexisse, multi dixerunt, *id.*, XXXVI, 671. — Christum spirituale corpus secum attulisse, nihilque de Maria assumpsisse, sicut per illam tanquam per rivum aut fistulam transisse docebat Valentianus, *id.*, XLII, 28. — Christum non carnem deposuisse de cælo, sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, eamque mundo reddidisse, cum sine carne resurgens ascendit in cælum, *ibid.*, 50. — Quid de carne Christi sentirent Priscillianistæ, *ibid.*, 668. — Christum negantes verum corpus habuisse, sed oculis visum esse quod non erat, refelluntur, XXXVIII, 477. — Christum habere veram carnem, contra Manichæos et Priscillianistas, *ibid.*, 1122, 1125. — Christus habuit verum corpus, *id.*, XL, 14, 500. — Christi caro per psalterium et citharam significatur, *id.*, XXXVI, 672. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati, *id.*, LXV, 1584, 1585. — Carnem non de cælo secum attulit, sed ex Maria Virgine assumpsit. Gennadius Massil., LVIII, 1007, 1012. — Habuit corpus verum, *ibid.*, 1008. — Corpus Christi fuit in corruptione mortis, sed non in corruptione putredinis. S. Fulgentius, LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulcro, nec anima ejus penam in inferno, *ibid.*, 294. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit ex Augustino, *ibid.*, 498. — Non tantum corpus Jesu, sed Jesus etiam in sepulcro fuit, quia divinitas corpus nunquam deseruit, *ibid.*, 289. — Christi corpus terrenum, non celeste, quia non angelos, sed semen Abraham apprehendit, *id.*, 249, 500. — Excellentia carnis Christi propter unionem Verbi, *ibid.*, 679. — Christus veram carnem habuit, et veram animam, *ibid.*, 242. — Immaculatam carnem Christus sumpsit ut carnis maculam submoveret, *ibid.*, 229. — Christus de terra corpus accepit, non de cælo adduxit, *ibid.*, 279. — Corpus Domini quoddam est Deitatis vestitus. Cassiodorus, LXX, 325. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1198. — In Christo humana caro dolorem mortis fugebat. S. Anselmus Cant., CLVIII, 375. — Caro in Christo non floruit, sed refluuit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 559. — Christus carnem suscepit, in qua pati posset. S. Bernardus, Clarav., CLXXXIII, 631. — Ejus carnem in Virgine ex nihilo creatam fuisse opinati sunt nonnulli, *ibid.*, 592.

VI. — De anima Christi.

Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit. S. Hilarius, X, 558. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 554. — Christum Deum Verbum esse et filium hominis anima et corpore constituisse non ambigimus, *ibid.*, 589. — Christi animam qui humane naturæ et infirmitatis

existant, quatenus fallantur, S. Hilarius, IX, 342. — Quomodo Christi anima timore turbata est, S. Ambrosius, XIV, 815. — Refutantur qui putant animam a Domino Jesu non esse susceptam, *id.*, XVI, 854. — Qui animam rationalem ab incarnationis Dominicæ sacramento segregant, divina sententia percelluntur, *ibid.*, 830. — Christus quia suscepit animam, suscepit et animæ passiones, *ibid.*, 871. — Christus animam suam pro divinitatis potestate posuit, et sumpsit, *ibid.*, 865. — Carnem naturæ humanæ et animam suscepit : S. Hieronymus, XXII, 427. — Fit questio de anima illius, *ibid.* — Christum sine anima carnem suscepisse docent Ariani et Apollinaristæ : S. Augustinus, XLII, 59, 40, 686, 687, 689. — Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 835. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizant Apollinaristæ, *id.*, XXXV, 1737; XLI, 404. — In Christo Verbum loco animæ fuisse sentiebant Apollinaristæ, *id.*, XXIV, 716; XLII, 40. — Christum animam tantum, sine mente humana habuisse dixerunt Apollinaristæ, *id.*, XXXVII, 217. — Quidam ex illa hæresi propagati dixerunt eum caruisse etiam ipsa anima, *ibid.*, 218, 1084. — Christo nato animam rationalem accessisse, temerarium est dicere, *id.*, XXXIII, 552. — Christus unde animam accepit, *id.*, XXXIV, 422. — Christi anima non est ex traduce, *ibid.* — De anima Christi difficillima questio est, *id.*, XLII, 781. — Christus habuit animam, *id.*, XL, 302. — An anima ejus ex Adamo propagata, an creata, *id.*, XXXIII, 717. — Christi anima non obnoxia peccato originis, *ibid.*, 866. — Anima in Christo vera : S. Fulgentius, I, XV, 287. — Christus animam se habere monstravit cum ejus ponendam potestatem sibi esse declaravit, *ibid.*, 286. — Anima Christi quid differat ab angelis aut hominibus sanctis, *ibid.*, 416. — Petrus pro Christo animam suam ponendam non nominasset si Christus animam non habuisset, *ibid.*, 289. — Christus animam nostræ auxilium non ministraret si animam non haberet in qua tentatus esset, *ibid.*, 257. — Ecclesiæ anima salvari non posset si Christo anima deesset, *ibid.*, 255. — Anima Christi minus a liquid veritatis habere nequit quam ipsius veritatis anima est, *ibid.*, 420. — Animæ Christi plena inest totius divinitatis notitia, *ibid.*, 417. — Quomodo animæ suæ secundum divinitatem notus est Christus, *ibid.*, 420. — Non ideo Christi anima ejusdem naturæ est ac Deus, quia totam deitatem suam novit, *ibid.*, 422. — Non solum ad divinitatem Christi, sed ad ejus quoque animam pertinet quod dicitur in quo sunt omnes thesauri, etc., *ibid.*, 414. — Christus veram carnem et veram animam habuit cum vero intellectu, *ibid.*, 412. — Divinitas Christi animæ ejus dei non potuit, *ibid.*, 286. — Christi anima peccato originali excepta. Cassiodorus, LXX, 1292. — Anima Christi ab inferis abstracta est, *ibid.*, 203. — Quando anima ejus de necessitatibus liberata, *ibid.*, 209. — Anima Christi frama est Patris, *ibid.*, 121. — Ex tribus est, anima, carne et Verbo : Hildebertus Cenom., CLXXI, 884. — Christi anima juncta Verbo omnia scivit, sed Verbum naturam, animam per gratiam, *ibid.*, 1100. — Christus an simul et animam assumpserit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72. — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum habuerit, *ibid.*, 74.

VII. — De peccato in Christo.

Caro Christi non peccatrix : Tertullianus, II, 781. — Christus peccati nostri, peccati ipsæ necius particeps fieri non recusavit : S. Hilarius, IX, 796. — Christus in sæculo demoratur vitia et peccata sæculi non adit, *ibid.*, 953. — Solus extra peccatum est, *ibid.*, 815. — Solus culpæ necescius, *ibid.*, 576. — Christus non peccator, sed peccata suscipiens, non infirmus, sed infirmitates portans, *ibid.*, 794. — In Christo nulla causa esse potuit qua peccati alicuius potuerit vulnus accipere : S. Ambrosius, XIV, 1036. — Solus Christus nunquam defecit, *ibid.*, 458. — Dignum fuit ut qui non erat habiturus corpoream peccatum prolapsionis, nullum sentiret generationis naturale contagium, *ibid.*, 874. — Quare cum omnia noverit, peccatum non cognoscat, luculenter demonstratur, *ibid.*, 1026. — Suscepit peccatorum in illo pietatis est, non criminis, *ibid.*, 1011. — Christum a peccatis non liberum fuisse, Juliani calumnia contra Catholicos : S. Augustinus, XLIV, 561, 559. — In Christo natura humana sine peccato propter unionem, *id.*, XLII, 608. — Christus de humana carne contagia nulla passus est, *ibid.*, 720, 744. — Christus sic ad terrenæ contagia descendit, ut nullum habuerit peccatum, etiam ex Ariæorum confessione, *ibid.*, 761. — Christus sine peccato natus, quia sine libidine conceptus, XXXVIII, 412, 785, 823, 852. — Christi nullum peccatum, nec originis nec propriæ iniquitatis, *ibid.*, 824, 928. — Christus solus sine peccato originali, *id.*, XXXVI, 591. — Christus solus in carne sine peccato et ignorantia, *id.*, XL, 60. — Solus Christus sine peccato in hac vita, XXXIV, 735, 867; XXXV, 1696, 1697, 1847; XLIV, 184, 815. — In Christo natura humana impeccabilis, *ibid.*, 931. —

Christus quia non de carnis concupiscentia natus, non habuit carnem peccati, *id.*, XLV, 1580. — Christus in carnem suam peccatum non transiit, sed mortem, *id.*, XLIV, 115. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati, *id.*, XLV, 1584, 1585. — Christus sine peccato, factus tamen peccatum, *id.*, XL, 252. — Quo sensu, XXXVIII, 825, 845; XLIV, 699. — Christus fuit delictorumceptor, non commissor, *id.*, XXXVI, 849. — In Christo integritas sine peccato, *ibid.*, 463. — Christus solus immunis ab omni peccato : Cassianus, XLIX, 1251. — Christus omnes hominis infirmitates suscepit præter peccatum : S. Fulgentius, XLV, 280. — Christus peccatum nullum habuit : Cassiodorus, LXX, 70. — Humanitas Christi nullam labem admisit, *ibid.*, 1087. — Christus solus sine peccato : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 545, 562, 592. — Unum fuit sine peccato ipse per seipsum : S. Anselmus Cant., CLVIII, 416, 417. — Nec originalis nec personalis injustitia fuit in Christo, *ibid.*, 453. — Non potuit peccare : Hildebertus Cenom., CLXXI, 1104; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 78.

VIII. — De concupiscentia in Christo.

Christo libidinem conatur Julianus inferre. S. August., XLV, 1571, 1575. — Veritas membrorum in Christo, non cupiditas peccatorum, *ibid.*, 1570. — Christus non habuit cupiditatem vitiorum, *ibid.*, 1566, 1569. — Christus concupiscentiam non habuit, ac per hoc peccatum sicut non fecit, ita nec concupivit, *ibid.*, 1590. — Christus non per concupiscentiam natus nulla concupivit illicita, *ibid.*, 1573, 1574. — Christus non ideo debuit habere concupiscentiam, quia se imitandum proposuit, *ibid.*, 1538, 1590. — Exempli rationem non tolli in Christo, etiamsi non haberet concupiscentiam communem nobiscum, *id.*, XLIV, 815. — Concupiscentiam carnis Christus si habuisset, non eam sanasset, *ibid.*, 816. — Qui in Christo negant concupiscentiam, non propterea conveniunt cum Apollinaristis, *ibid.*, 814. — Christus solus concupiscentiam non habuit, *ibid.*, 862. — In Christo concupiscentiam non invenit diabolus, *id.*, XLV, 1541, 1566, 1584, 1587. — In carnem Christi car non transierit concupiscentia, *id.*, XLIV, 814. — Carnis sensus in Christo fuerunt, non concupiscentia, *id.*, XLV, 1567.

IX. — De fame, siti, timore, tristitia, etc., in Christo.

Christus humanæ consuetudinis affectus suscepit, ut se verum probaret hominem : S. Hilarius, IX, 591. — In eo mansit flendi, sitiendi, esuriendi affectio, *id.*, X, 361. — Christus ex somno, lassitudine, siti et esuritione sæpe commisit, *id.*, 474. — Infirmitates nostras suscipiens potantque peccata, usu et consuetudine humanæ debilitationis locutus est, *ibid.*, 475, 474. — Per somnum, famem, sitim, lassitudinem lacrymas hominem egit, *id.*, X, 81. — Christus ut esuriret naturæ suæ hominem dereliquit, non ei inedia subrepsit operatio, *id.*, IX, 928. — Fames Christi qualis, *ibid.* — Cibum aut potum accipiens consuetudini se tribuit non necessitati, *id.*, X, 364. — Christi anima in Evangelio frequenter tristis et mesta est, *id.*, IX, 342. — Christus et flevit et doluit, *id.*, X, 388. — Vere flevit, *ibid.*, 361. — Illius fletus rationem reddere nequeunt Ariani, *ibid.* — Lacrymarum Christi mysterium, *ibid.* — Christus flet interdum et ingemiscit et tristis est, et *id.* ipsam ad infirmitatis tribuit exemplum, *id.*, IX, 477. — Non sibi flevit, sed stitit, aut esurivit, *id.*, X, 361. — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *id.*, IX, 560. — Christi esuries, sitis, etc., quomodo audiendæ, *id.*, X, 832, 595. — Christi divinitati tristitiam, metum, etc., quidam attribuunt, et refutantur, *id.*, IX, 1066. — Christi inestitia non secundum humanam necessitatem, *ibid.*, 479. — Quomodo Christi anima timore turbata est : S. Ambrosius, XIV, 816. — Fames Domini pia frans est, *id.*, XV, 1617. — Beata ipsius sitis, quia stitit pro nobis, *id.*, XIV, 1172. — Quare ploravit Iazarum : S. Hieronymus, XII, 593. — Omnes conditionis humanæ affectus non suscepit, sed plane exhibuit; non conditionis necessitate, sed magisterii voluntate : S. Augustinus, XLII, 484. — Christus esuriebat et sitiebat, quia dignabatur, non quia cogeretur, *id.*, XXXVIII, 968. — Somnus, cibus et affectus humani, in Christo naturam humanam probant assumptam, non consumptam, *id.*, XXXIII, 519. — In Christo ad humanam naturam pertinent fames, sitis, etc. : S. Fulgentius, LXV, 493. — Infideles obijciunt quia Deo facinus injuriam, cum eum dicimus natum de femina, famem, sitim, crucem et mortem subisse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 364.

X. — De duabus naturis in Christo.

In Christo duæ substantiæ, divina et humana : Tertull., III, 194. — Quod non solum in eo concurrunt duæ illæ na-

turæ sicut in una persona, sed etiam quia existerunt in eo proprietates duabus naturis conformes : Lactantius, VII, 972. — Christi duæ naturæ : S. Hilarius, IX, 485, 486, 479, 548; X, 292. — In Dei Filio duas credimus esse naturas, unam divinitatis, alteram humanitatis : S. Euseb. Vercell., XII, 965. — In Christo gemina substantia, divina et humana : S. Augustinus, XXXV, 1836. — Duæ naturæ perfectæ et integræ, *id.*, XLIV, 1716, 1732. — Humanæ divinæque naturæ veritatem in una persona, ne aut confundas aut dividas, *id.*, XL, 739. — Probatur et explicatur mysterium duplicitatis naturæ et unitatis personæ in Christo. S. Leo Mag., LIV, 221. — Utriusque naturæ proprietates expensæ, *ibid.*, LIV, 233, 293, 367. — In Christo duæ naturæ, sine confusione, in unam personam unitæ : Petrus diaconus, LXII, 84. — Contra Eutychen probatur duas esse naturas : Boetius, LXIV, 1547. — Catholici tenent Christum in utrisque et ex utrisque naturis consistere, *ibid.*, 1351, 1532. — In una Christi persona duæ naturæ non confusæ, sed unitæ : S. Fulgentius, LXV, 270, 273, 502. — In Christo una persona, duæ naturæ : S. Gregorius Mag., 89-90. — Constat in Christo unam personam in duabus LXVI, naturis : Carolus Magnus, XCIII, 1113. — Duæ illæ naturæ integræ, non transfusæ nec mixtæ, *ibid.*, 1114. — Naturæ duæ in Christum concilio Chalcædonensi confirmantur : Anastasius Bibl., CXXVIII, 301. — Christi naturarum duæ : proprietates : Isidorus Mercator, CXXX, 601. — Christus naturam suscepit humanam, non personam : S. Petrus Damianus, CILV, 33. — De modo unionis hypostaticæ : Wernerus, CLVII, 783. — Alia testimonia de Christi duabus naturis et una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 278, 294, 369, 425, 441, *sq.* — In Christo duæ naturæ : Rupert., CLXVII, 1458, 1540. — De unionis hypostaticæ in Verbo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 395, *sq.* — Divina natura nec mixta est in humanam, nec humana in divinam, *id.*, CLXXV, 432. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111.

XI. — De voluntatibus in Christo.

Christi duæ voluntates : S. Hilarius, X, 572, 573. — Libera voluntas Christo, nec a Patris voluntate dissidens, *id.*, 520. — Volens ipse Patris voluntatem explet, *ibid.*, 80. — Humana voluntas in Christo mortem refugit : S. Aug., XXXIX, 1515. — Christo fuerunt duæ voluntates et operationes : Rupertus Tuit., CLXIX, 104. — Voluntatem naturalem et spiritalem Christus habuit : Hilbert. Cenom., CLXXI, 489. — Christus habuit duas voluntates, *ibid.*, 1102. — De voluntatibus Christi secundum duas naturas : Petrus Lombardus, CXCI, 790.

De unica persona in Christo.

Jesus Christus veræ deitatis, veræque humanitatis in ipso una eademque prorsus persona : Calus, V, 187, 188. — Utrum terminus ejus unionis ad humanitatem fuerit persona simplex an composita : Lactantius, VI, 975. — Christus una persona, suppositum unum, totus Deus et totus homo : S. Julius papa, VIII, 965. — Christus perfectus Deus, perfectus homo in unitate personæ : S. Eusebius Vercell., XII, 965. — In Dei Filio duas credimus esse naturas non tamen duas personas, *ibid.* — Una in Christo persona : S. Hieronymus, XXIV, 717. — Idem Deus Christus non confusione naturæ, sed unitate personæ : S. Augustinus, XXXVIII, 999. — Christus in unitate personæ suæ accepit visibilem hominis formam, *id.*, XLII, 756, 757. — Christus ob personæ unitatem et in celo manebat et ambulabat in terra, *id.*, XLIV, 144. — Non sunt duæ personæ sed una, *id.*, XXIX, 2082; XL, 736, 771; XLII, 1195, 1206; XLV, 1716, 1732. — Accerrime invehitur Cassianus in errorem Nestorii qui duas in Christo personas prædicat : Cassianus, L, 97, 98, 89, 153, *sq.* — Hypostasis una in Christo, *ibid.*, 80. — Veritatem utriusque naturæ in Christo, in unitatem personæ convenire. S. Leo Magnus, LIV, 221. — Refutantur errores Nestorii duplicem personam in Christo affirmantis, *ibid.*, 451, 985. — In Domino Jesu Christo Verbi et carnis una persona est : Vigilius Taps., LXII, 158. — Contra Nestorium probat unam esse in Christo personam : Boetius, LXIV, 1545, *seq.* — In una Christi persona duæ naturæ non confusæ : S. Fulgentius, LXV, 270, 273, 502. — Qui duplicem personam in Christo admittit, non Trinitatis cultor est, sed quaternitatis, *ibid.*, 461, 465. — Sicut in Trinitate distinctio personarum non multiplicat substantias, sic in Christo distinctio naturarum non multiplicat personas, *ibid.*, 275. — In Christo una persona : S. Gregorius Mag., LXXVI, 89, 90. — In Christo non alia suscipientis Verbi, alia hominis suscepti persona, *id.*, LXXIX, 25. — In Christo una persona, sed non permutatis naturis vel confusis : Alcuinus, CI, 1068, 1068. — Christus non est una natura, licet una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 920. — Testimonia de una persona in Christo, *ibid.*, 278, 291, 369, 423,

441 et *seq.* — In Christo non duæ personæ : Rupertus Tuit., CLXIX, 258. — An persona sumpserit personam, an natura personam, an natura naturam : Hugo de S. Vict., CLXXV, 451. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111. — An natura vel persona personam vel naturam assumpsit : Petrus Lombardus, CXCI, 761. — De quatuor voluntatibus in Christo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 841. — De tribus voluntatibus in Christo, *ibid.*, CLXXVII, 518.

XII. — De scientia in Christo.

Christi cognitio secundum hominem non præstat cognitionem Patris : S. Hilarius, X, 228. — Christi virtus de cognitione, quid hæc cognitio, *ibid.*, 213. — Deus unigenitus non per ignorantem demonstrationis doctrina arguit, *ibid.*, 214. — Et connata est cognitio operum quæ Pater effici vellet, *ibid.*, 215. — Christi ignorantia dispensatio potius quam ignorantia est, *ibid.*, 331, 333. — Quod iudicii diem nesciat, tacendi dispensatio est, *ibid.*, 341. — Quod nescit, ex naturæ scientia est, *ibid.*, 353. — Christus dubitat hominis affectu, *id.*, XVI, 563. — Ut homo dubitat, ut homo turbatur, *ibid.*, 571. — Nescire se simulat, ut scire faciat credentes, *ibid.*, 660. — Quomodo diem iudicii ignorasse dicatur, *ibid.*, 693. — In Christo profectus est ætatis, et profectus sapientiæ, sed humanæ est, *ibid.*, 837. — Non secundum divinitatem, sed secundum hominem iudicant, qui putant Christo testificandi scientiam defuisse, *ibid.*, 875. — Diem et horam consummationis ultimam ignoravit. S. Hieronymus, XXIII, 550. — Christi summa sapientia : S. Anselmus Cant., CLVIII, 413. — Perfecte omne bonum scivit, et nullum malum ignoravit, *ibid.* — Omnem habuit scientiam, *ibid.* — Christo non crederent homines si eum acirent nescium, *ibid.* — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum habuerit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 74. — Christi scientia experimentalis : S. Bernardus, CLXXXII, 948, 1017. — Diem iudicii nescivit scientia experimentalis, *ibid.*, 917.

XIII. — De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturæ in Christo.

Cum in Christo secundum tempus discernis hominem a Deo, Dei tunc atque hominis discerne sermonem. S. Eutychianus, V, 170. — Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur. S. Hilarius, IX, 548. — Dictis ad duplicem naturam suam coaptatis utitur et in Evangelistis in prophetis *ibid.* 816. — Quomodo Dominus majestatis dicatur esse crucifixus. S. Ambrosius, XVI, 571. — Quem Patrem naturaliter habet, Deum appellat, propter suscepti corporis sacramentum, *ibid.*, 273. — Quasi altissimus donat, quasi homo precatur, *ibid.* — In Christo propter unitatem personæ quilibet natura vocabulum alteri impertit, et divina humanæ et humana divinæ. S. Augustinus, XLII, 257. — Christus Patre minor et æqualis, *id.*, XL, 250. — Christus et Unigenitus et Primogenitus, quomodo, *id.*, XLII, 881, 883. — Christus propter formam Dei dicitur principium, primogenitus, Dominus gloriæ, propter formam servi sponsum, caput corporis Ecclesiæ, *ibid.*, 835. — Deus crucifixus recte dicitur de Christo, *id.*, XXXIII, 746. — Deus recte dicitur mortuus, eisdem divinitas ejus non moriatur, *id.*, XXXVI, 435. — Filius Dei vere dici natus et passus sine divinitatis suæ mutatione, *id.*, XI, 505. — Coniunctio hypostatica fecit ut ea quæ carnis sunt in Christo, Deo tribuantur. Cassianus, L, 184. — Licet in Christo solus homo traditur, propter unitatem personæ, totus Christus traditus fuisse dicitur. S. Fulgentius, LXV, 291. — Nonnunquam per Christum deitas significatur, nonnunquam solus homo, vel utrumque simul, vel solum corpus. Junilius, LXVIII, 22. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 89, 90. — Impassibilis pati, immortalis mori, et æternus ante sæcula temporalis dici potest. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 865. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Paulinus, XCIX, 588. — Cum naturæ non sint partes personæ, inde constat, quod a tera illarum prædicatur de persona. Hugo de S. Victore, CLXXV, 453. — Nomina naturarum de se prædicantur, Deus est homo, et homo est Deus, *ibid.* — Natura divina non debet dici raro facta. P. Lombardus, CXCI, 766. — De his locutionibus Deus factus est homo, Deus est homo, *ibid.*, 768. — De communicatione idiomatum. Petrus Pict., CXXI, 1168, 1169. — Quidam dixerunt quod nomina convenientia Christo secundum humanitatem in masculino genere ad hypostasin referuntur, in neutro ad essentiam Dei, *ibid.*, 1178. — De aliis locutionibus quæ prædicari possunt vel non possunt in Christo, *ibid.*, 1177 et *seq.*, 1180.

XIV. — De Christi conceptione.

Christum nasci ex semine humano non competebat. Tertullianus, II, 781 et seqq. — Delapsus est in Virginem et in utero ejus caro figuratus, *id.*, I, 399. — Nullam de impudicitia habuit matrem, ut Jupiter, *id.*, I, 596 et seqq. — Sine patre, sine matre quomodo fuerit. Lactantius, VI, 483. — Christi conceptionis dignitas. S. Hilarius, X, 67, 68. — Christus natus lege hominum, non lege hominum conceptus, *ibid.*, 380. — De conceptione Christi, *id.*, IX, 30. — S. Zeno, XI, 413, 416. — Christus quomodo saluti quodam venit in mundum. S. Ambrosius, XIV, 515. — Matrem in divina generatione nescivit, patrem in Virginis partu ignoravit, *id.*, XVI, 1202. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus suscepit, *ibid.*, 470, 791. — Christus sine viro de Spiritu sancto factus de virgine, *id.*, XVII, 142. — Christi conceptio possibilis demonstratur. Rufinus, XXI, 549, 550. — Christi conceptio non habet exemplum. S. Augustinus, XXXIII, 707. — Christus sine concupiscentia conceptus, *ibid.*, 814; XXXIV, 422. — Christum non concupiscentia sed gratia mater concepit, *id.*, XXXVIII, 825. — Christi caro de nostra massa, non ex nodo concupiscentiae hominis et feminae, *ibid.*, 928. — Christus factus ex muliere, nulli interveniente concubitu, *id.*, XXXIV, 403. — Fide matris conceptus, *id.*, XL, 249. — Christum Virgo non carnaliter concupiscendo, sed spiritaliter credendo concepit, *id.*, XXXVI, 826. — Christus sine peccato conceptus ut solveret peccatum, *id.*, XXXVIII, 817. — Sine peccato natus, quia sine libidine conceptus, *ibid.*, 442, 785, 821, 854. — Christus ex Adami semine non seminali ratione procreatus, *id.*, XLV, 1401. — Filius Dei aeternus qua ratione concipi possit temporaliter natus, *id.*, XLII, 1166. — In Christi conceptione maritus sermo est, et uxor auricula, *id.*, XXXIX, 1991. — Adveniens divinitas in utero Mariae carnem sibi ex ipsius substantia fabricavit, *ibid.*, 2199. — Christus non de substantia sed de potentia Spiritus sancti conceptus, *ibid.*, 2178. — Deus sine matre, homo sine patre. S. Leo Magnus, LIV, 222. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia praedicta. S. Maximus Taurin., LVII, 235. — In utero sanctae Mariae cum Spiritus sanctus supervenit, cum obumbrat Altissimus, Christus generatur, *id.*, 236. — Christus sine matre ut Deus, sine patre ut homo. — S. Fulgentius, LXV, 251. — Verus Deus statim ac in utero conceptus. Alcuinus, CI, 185. — In conceptione Christi nec corpus animam, nec anima corpus praecessit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 886. — Conceptio Christi innaturalis, et ideo ineffabilis, *ibid.*, 881. — Ejus conceptio nostram reformat. S. Bernardus, CLXXXIII, 527. — Ei soli reservata sanctitas conceptionis, *id.*, CLXXXII, 535. — Hujus conceptionis modus Deo tantum notus et Deiparae, *id.*, CLXXXIII, 82.

XV. — De Christi nativitate, ejus genere et infantia.

Christus ex Mariae carne est, dum ex semine est David. Tertullianus, II, 550. — Anno duodecimo Tiberii Caesaris revelatus est, *ibid.*, 264. — An fabri aut quatuordecim filius sit, *id.*, I, 662. — An Christus per omnes gradus infantiae transierit, *id.*, II, 411. — Caro Spiritu instructa, nutritur, ado escit, affatur, docet, operatur, et Christus est, *id.*, I, 399. — De duplici ejus ortu. Lactantius, VI, 465. — Quando Christus in carne natus sit. S. Hilarius, IX, 7029. — Est de frutice Judae, *ibid.*, 463. — Christi ex regio et sacerdotali genere ortus, *ibid.*, 917. — De Nativitate Domini. S. Zeno, XI, 407, 412, 415. — Quid de obstetrice sentiendum quae fertur parturienti Virgini adfuisse, *ibid.*, 415. — Cur Lucas ad Deum putaverit generationem Christi esse referendam. S. Ambrosius, XV, 1395. — Cur Matthaeus generationem Christi per Salomonem derivandam putarit, Lucas vero per Nathan, *ibid.*, 1591. — In genealogia Christi posse plures esse successiones, pauciores generationes, *ibid.*, 1608. — Quomodo Christus veri regalisque generis fuerit, si nullum ex semine Jechonae regnatum Prophetam praedixerit, *ibid.*, 1607. — Cur Matthaeus computaverit inter majores Domini generis peccatores plurimos, idque Lucas declinaverit, *ibid.*, 1614, 1610. — Nascens non mediocribus signis Deus probatur, *ibid.*, 1568. — Christus qua ratione in terris patrem fabrum habuerit, *ibid.*, 1589. — Honorabat Joseph et Mariam non naturae debito, sed pietatis officio, *id.*, XIV, 973; XV, 1575, 1781. — Cur tempore pacis natus sit, *id.*, XVII, 608, 609. — Nativitatem ejus pastores ante cognoverunt quam principes, simplex rusticatio quam superba dominatio, *ibid.*, 615. — Quomodo pater Christi dicitur esse faber, *ibid.*, 616. — An indignum sit ut Dei majestas per genitales

feminae transeat egressus. Rufinus, XXI, 351. — Quibus consiliis Christus nascatur. Dexter, XXXI, 35, 56. — Christi generatio et nativitas duplex utraque mirabilis. S. Augustinus, XXXVIII, 260, 775, 1007, 1015, 1617, 1019, 1075; XXXIX, 1635, 1639, 1661, 1675, 1676. — Christi ex Virgine nativitas, *id.*, XL, 643. — Christus natus est illaesa matris virginitate, *id.*, XXXVIII, 999, 1001, 1005, 1011, 1058, 1075. — Incorrupta illius integritate, *id.*, XL, 186, 249. — Christi nativitas carnalis ideo secundum Ambrosium expers delicti quia non est de commistione sexus utriusque, *id.*, XLIV, 444, 1589. — Christi nativitas prodigiis plena, *id.*, XL, 663; XLI, 514. — Signa in Christi nativitate, *id.*, XL, 643. — Christus quo tempore natus, *id.*, XLI, 19, 608. — Quo die quae sole natus sit constabat tempore Augustini, *id.*, XLV, 1592. — Quot anni a nativitate ejus numerantur, *id.*, XXXIII, 911. — Christus natus est quando dies jam incipiunt crescere, *id.*, XXXVII, 1735. — Christus de regia stirpis et sacerdotali, *id.*, XXXIV, 809, 1072. — Christus quomodo filius Abraham et David, *id.*, XXXVIII, 537; XLII, 468, 469; XXXV, 1742. — Christus filius David merito appellatur, etiamsi Maria ex David nullam originem dederet, *id.*, XXXIV, 1072. — Christi generationem aliter Matthaeus, aliter Lucas recensuit, quare, *id.*, XL, 49; XLII, 214. — Christi generationes cur Matthaeus descendens numerat, Lucas ascendens, *id.*, XXXVIII, 551. — Quare per Joseph numerantur, non per Mariam, *ibid.*, 542, 550; XLII, 470; XLIV, 810. — Christus quare de tribu Levi nasci noluit, *id.*, XL, 50. — Genealogia Christi cur ordo diversus in Matthaeo et Luca. S. Leo Magnus, LIV, 254, 791. — In Bethlehem civitate David ortus est Christus juxta prophetas, et pannis involutus in praesepe collocatur. S. Maximus Taurin., LVII, 238. — Non fuit illi locus in diversorio, quare, *ibid.*, 246. — Ex semine Jacob, iuxta prophetiam, et ex regio Davidis sanguine secundum carnem Christus natus est, *ibid.*, 261, 263. — Varias chronologorum opiniones de tempore Christi nativitatis, *ibid.*, 481. — Cur nativitas Domini celebratur. Alcuinus, CI, 1173. — Cur in nocte natus, *ibid.*, 1175. — Ex stirpe sacerdotali et regia natus, itemque Virgo Maria. Rabanus Maurus, CVIII, 1176. — Christus cur de Juda nasci voluit, praetermissis tribus ejus fratribus. S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Christus cur de desponsata nasci maluit, quam de simplice virgine, *ibid.*, 104. — Christus cur eo tempore natus, quo firma pax in omni terrarum orbe existeret, *ibid.*, 122. — De Christi nativitate in Germania error. Rationes afferunt auctores quare nasci ut ceteri debuit Christus. Rattmannus Corb., CXXI, 85. — Per vulvam exisse Christum probat auctor, *ibid.*, 85, et seqq. — In natali Christi. Auto Verrell., CXXXIV, 835. — De nativitate Domini Salvatoris. S. Odilo Cluniac., CXLII, 991. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 816. — Radulphus Ardens, CLV, 1696, 1707. — Goffridus, CLVII, 257 et seqq. — Ivo Carnel., CLXII, 568 et seqq. — Nativitatis Christi locus soli David et Michae revelatus est. Rupertus Tuit., CLXVIII, 439. — De nativitate Domini. Hildebertus Cenom., CLXXI, 381 et seqq.; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 946. — Christi nativitas miranda. S. Bernardus, CLXXXIII, 87. — Christi nativitas dies redemptionis novae, reparationis antiquae, felicitatis aeternae, *ibid.*, 91. — Nativitatis locus expenditur, *ibid.*, 112. — Nocte natus docet ostentationem fugiendam, *ibid.*, 123. — Remedia ex Christi nativitate alata, *ibid.*, 101. — De nativitate Domini, *ibid.*, 116; CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29 et seqq.; Amadeus Lau., CLXXXVIII, 1319; Ernaldus, CLXXXIX, 1615; Aelreus CXCX, 220 et seqq.; Adamus Scotus, CXCVII, 200 et seqq.; Garnerius, CCV, 599 et seqq.; Petrus Bles., CCVII, 575; S. Martinus Legion., CCVIII, 65 et seqq.; Innocentius III., CCXVII, 451 et seqq.

XVI. — De circumcisione Christi.

Christus circumcisione non egens in templo oblatus est ut circumcideretur. S. Hilarius, IX, 503. — Christi circumcisio die octavo facta, ut ejus resurrectionem significaret. S. Augustinus, XXXIII, 680. — Christus natus ex Maria Virgine circumcisionis signaculo cur dedicetur. S. Maximus Taurin., LVII, 299. — Memoria circumcisionis Christi in Ecclesia sexto saeculo antiquior probatur, *ibid.*, 255. — Cur voluit circumcidi Christus. Alcuinus, CI, 1176. — In festo Circumcisionis Christus legalia suscepit, at nos ab eis liberaret. Hildebertus Cenom., CLXII, 539. — Christus cur circumcidi voluerit. S. Bernardus, CLXXXIII, 153. — Circumcisus propter quod natus et passus, *ibid.*, 136. — Ut caput circumcisionem pro membris suscepit, *ibid.*, 158. — Christi circumcisio veritatem humanitatis assumptam probat, *ibid.*, 155. — Christi humanitas in circumcisione, *ibid.*, 131. — Quid nos docet,

ibid., 674. — In ea aliquid amandum, aliquid admirandum, aliquid imitandum, *ibid.*, 137.

XVII. — De baptismo, tentatione, jejunio Christi.

Christi baptisma. S. Cyprianus, III, 1124, 1168, 1176. — Dicunt heretici eum compulsum fuisse a Maria ad baptismum, *ibid.*, 1202. — Quoniam ætatis suæ anno fuerit baptizatus. Lactantius, VI, 977. — Christi humilitas in baptismo. S. Hilarius, IX, 795. — Qui lavacro propter se non eguit, sed propter nos, *ibid.*, 927. — Christus hominem et assumptione sanctificavit et lavacro, *ibid.* — Christus in Jordane baptizatus est, quando formam lavacri salutaris instituit. S. Ambrosius, XIV, 816. — Nullo magis opere quam mysterio sui baptismatis Deus probatur, *ibid.*, 1586. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ: sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1613. — Cur baptizatus, *id.*, XVI, 422. — Quam justum erat, ut Joannes eum baptizaret? S. Ambrosius, XVII, 680. — Christus venit ad lavacrum, ut nobis aquarum fluentia purificet, *ibid.*, 623. — Baptizatus est anno ætatis suæ tricesimo. S. Hieronymus, XXIV, 414. — Baptisma ejus quinta die Januarii, non dies Natalis, *ibid.*, 18. — Christus quare venit baptizari. S. Augustinus, XXXV, 1411, 1413, 1418; XXXVIII, 1322; XL, 255; XLIII, 77, 182, 290. — Cur baptizari voluit, qui sordes non habuit, *id.*, XXXVII, 1161. — Baptizatus est ut congrueret poenitentibus, *id.*, XLV, 1376. — Ut humilitatis viam doceret, *id.*, XXXVIII, 1321. — Dum baptizari voluit, humilitatem suam altius commendavit, *id.*, XXXIII, 843. — Cur non solum baptizatus a Joanne, *id.*, XLIII, 238. — Christum annorum fere xxx baptismum fuisse, auctoritate evangelica retinetur, *id.*, XXXIV, 55. — Baptismus cur ab eo susceptus fuerit. S. Leo Magnus, LIV, 701. — Venit Jesus anno tricesimo ætatis suæ ad Jordanem, ut baptizaretur a Joanne. S. Maximus Taurin., LVII, 290, 296, 654. — In Christi baptismo revelatio sanctæ Trinitatis facta est, *ibid.*, 296. — Christus regeneratione ac baptismo non indiguit. Alcuinus, C, 533, 158, 162. — Cur baptizari voluit, *ibid.*, 785; CI, 49, 238, 1179. — Ubi, quando et a quo baptizatus, *id.*, CI, 1179. — Christus cura Joannis baptizari voluit in aqua Jordanis. S. Paschasius Radbertus, CXX, 167. — Christus baptizatus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 630, 751. — Non ut aqua mundaretur, sed ut aquas mundaret, *ibid.*, 751, 716. — Suo baptismo cælum nobis aperuit, *ibid.*, 631. — Et per ejus carnem mundatæ aquæ virtutem purgandi peccata assumerent, *ibid.*, 716. — In eum descendit Spiritus sanctus sub columbæ specie, *ibid.*, 631. — Christi baptismus, Christiani uatitatis. Hildebertus Cenom., CLXXI, 415. — Christus eodem die baptizatus quo a Magis adoratus. S. Bernardus, CLXXXIII, 145. — Christus baptizatus cum annos ferme triginta egisset in carne, *ibid.*, 150. — Christi baptizari volentis humilitas, *ibid.*, 146.

Christi tentatio in deserto. S. Hilarius, IX, 796. — Hominem suum diabolo obtulit ad tentandum, *ibid.*, 928. — Ut in homine vinceretur, *ibid.*, 929. — Usque in tentationem cibo hominis abstinent, Dei spiritu alebatur, *ibid.* — Jejuniū, fames, et tentatio ejus cœlestis consilii effectibus plena sunt, *ibid.*, 927. — Christi jejuniū quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Christus se a diabolo tentari patitur, ut in illo omnes vinceremus. S. Ambrosius, XV, 1613. — Diabolum et principem sæculi fefellit, *ibid.*, 1534. — Ita multis tentationibus se obicit, ut nulla tentationis nostræ certamina præteriret, *id.*, XIV, 942. — Solus ille nobis dux constitui poterat adversus illecebras sæculi, et versutias diaboli, *id.*, X, 1614. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ, sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1613. — Christus tentari debuit, compati nihil debuit; ut scirem quemadmodum tentatus vincerem, compassus evaderem, *id.*, XVI, 579. — Secundum carnem tentatur, secundum dignitatem ab angelis adoratur, *ibid.*, 536. — Christus cur se a diabolo tentari permisit. S. August., XXXVIII, 685. — Christus quando a Satana tentari voluit, nos transfiguravit in se, *id.*, XXXVII, 734. — Christi tentatio, nostra doctrina est, *ibid.*, 1149. — Tentatus est, ut suos doceret resistere tentatori, *id.*, XXXVIII, 685. — Christi tentatio tripartita est, propter tria viciorum genera, voluptatem carnis, superbiam et curiositatem, *id.*, XXXVII, 116. — Tentatio cur ab eo admissa. S. Leo Magnus, LIV, 264. — Ordo tentationis explicatus, *ibid.*, 278. — Quibus armis superata, *ibid.*, 265. — Cur lapides in panem voluit convertere, *ibid.*, 269. — Post jejuniū quadraginta dierum, et quadraginta noctium Christus tentatur a

diabolo in deserto. S. Maximus Taurin., LVII, 303. — Tripliciter tentatus, triplici triumpho tentatorem vicit, admonens unum Deum adorandum esse, et illi soli serviendum, *ibid.*, 325. — Cur diaboli tentationem sustinuerit Christus. Cassiodorus, LXX, 411. — Christus in tribus villis tentatus a diabolo. S. Paschasius Radbertus, CXX, 196, 197.

Jejunium, fames, et tentatio ejus cœlestis consilii effectibus plena sunt. S. Hilarius, IX, 928. — Christi jejuniū quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ: sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejuniū. S. Ambrosius, XV, 1613. — Christus jejunavit, ut nobis exemplo esset ejus jejuniū, *id.*, XVI, 1195. — Christus cur quadraginta diebus jejunavit. S. Augustinus, XXXVIII, 1211. — Esurivit post jejuniū quadraginta dierum. S. Maximus Taurin., LVII, 325. — Quando jejunaverit, et quo jejuniū. Cassiodorus, LXX, 246. — Christi jejuniū ejus victoria contra diabolum, ministerium angelorum. S. Anselmus Cant., CLVIII, 717. — Christus quomodo jejunavit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 508.

XVIII. — De doctrina, miraculis et virtutibus Christi.

Perfectio doctrinæ evangelicæ commendatur. Tertullianus, II, 388, *seq.* — Promissiones veteris legis terrenæ, Christi vero cœlestes, *ibid.*, 389. — Novam patientiam docet Christus, *ibid.*, 395. — Alia novæ legis excellentia, *ibid.*, — Post Christum Jesum, nobis curiositate non opus est nec inquisitione post Evangelium, *ibid.*, 21. — Christus illuminator et deductor generis humani, *id.*, I, 395. — Per Christum Deum novimus, *ibid.*, 617. — Doctus et indoctis, ætati omni et ætui præcepta salutis edidit. S. Cyprianus, IV, 538. — Christus lux est et dies, *ibid.*, 645. — Christus docuit quid sit Deus, quantus et qualis. Arnobius, V, 764. — Jesus ut homines erudiret primum facere debuit quæ docuit. Lactantius, VI, 521. — Docuit quod Deus unus sit, eumque solum coli oportere, *ibid.*, 490. — De virtute et justitia homines formavit, *ibid.*, 496. — Doctrina Christi doctrinæ philosophorum comparata. Constantinus, VIII, 421, 428, 441. — Dominationem omnino prohibet Christus, *ibid.*, 441. — Humilitatem vero exaltat, *ibid.* Scientia Dei a Christo nobis tradita. S. Hilarius, IX, 799. — Christi proprium fuit cognitionem Dei offerre, *ibid.*, 1046, 1047, 806, 807; X, 90, 91. — Christus non quasi homo, sed potius ut Deus videtur docere. S. Ambrosius Mediol., XVI, 577. — Omnia veritas in Evangelio ejus continetur. S. Ambrosius, XV, 1466. — In Novo Testamento novarum virtutum præcepta cognovimus et novos hausimus mores. S. Ambrosius, XIV, 1039. — Mirum principium doctrinæ cœlestis quæ non a terrore incipit sed a beatitudine. S. Chromatius, XX, 525. — Sublimitas evangelicæ doctrinæ, *ibid.*, 531, *seq.* — Excellentia doctrinæ Christi. S. Hieronymus, XXIV, 665, 566. — Christus jubet ut dimittamus debita, *ibid.* Qui calicem aquæ frigidæ porrexerit, habebit præmia, *ibid.* — Doctrinæ efficacia quæ penetravit gentium civitates et corda durissima, XXVI, 416. — Quare Christus locutus est in parabolis, *ibid.*, 83, 89, 91. — Christus aliquid amplius præcepit, quam præceptum est in Veteri Testamento. S. Augustinus, XLII, 129, 130. — Christus nihil egit vi, sed omnia suadendo et monendo. S. Augustinus, XXXIV, 135. — Christus attulit veritatem ut doctor, mansuetudinem ut liberator, justitiam ut cognitor, *id.*, XXXV, 1648, 1649. — Christi doctrina non adversa reipublicæ, *id.*, XXXIII, 532, 533. — Legis Mosaicæ et novæ comparatio, *id.*, XLIV, 218. — Doctrina Christi præcipit humilitatem. S. Augustinus, XXXVIII, 876; XI, 415. — Morum corruptionem damnat, *id.*, XLI, 64, 74. — Doctrina evangelica salubris et vitalis. S. Prosper Aquit., I, 428, 501. — Doctrina Christi in charitate sita, *ibid.*, 541. — Doctrinam Christum quæ prius dura et rigida videbatur, unctione Spiritus sancti reddidit dulcem, *ibid.*, 327. — Evangelica volumina plenam omni perfectionis genere doctrinam continent. S. Salvianus, LIII, 58. — Evangelicæ doctrinæ et legis antiquæ differentia, *ibid.*, 193. — Doctrinæ Christi excellentia et quantum veteri legi præcolit. S. Paulinus Nolanus, XLI, 299. — Doctrina Christi cœlestis præsentem vitam bonis informat operibus, divinisque promissis plena. Boetius, LXIV, 1357. — Perfectio Christianæ doctrinæ in dilectione Dei et proximi. S. Gregorius Magnus, LXXV, 923. — De perfectione doctrinæ evangelicæ. Rabanus Maurus, CVII, 795, *seq.*; CXI, 715, 718, 725. — Lex evangelica multo perfectiora præcepta tradit quam lex Mosaicæ. S. Bruno Sign., CLXV, 110, 111. — Doctrina Christi fuit mirabilis. Rupertus

Tuill., CLXVII, 1519, *seq.* — Pulchritudo ejus nihil est quam veritas sermonum, mansuetudo morum, et justitia judiciorum. S. Bernardus, CLXXXV, 204, 205. — Simplex doctrina Christiana omnia dialecticorum argumenta solvit, *id.*, CLXXXIV, 414. — Doctrina omni perfectione plena. Odoericus Vitalis, CLXXXVIII, 25. — Quid nobis Christi Evangelium aliud, nisi omnimodam perfectionem manifestat. Adamus Scotus, CXCVII, 510.

Christi miracula quot et quanta. Tertullianus, I, 400. — His se Deum probavit, *ibid.* Quanta impudentia dicebantur magicis facta virtutibus, *ibid.*, 400. — Christus ab hominibus, non a spiritibus immundis, volebat se Filium Dei agnosci, *id.*, II, 575. — De Jesu vita et miraculis. Lactantius, VI, 491. — Christi miracula unde. S. Hilarius, X, 516. — An illius corpus per se habuerit virtutem ea patranti, *ibid.*, 562. — Christus quasi lux tetigit cecum natum et lumen infudit. S. Ambrosius, XVI, 1271. In Lazari resurrectione Dei virtus est, vita, lux resurrectionis mortuorum, *ibid.*, 1337. — Mirabilia ejus non oblivione sepiuntur, sed virtutibus innovantur, *id.*, XVII, 622, 625. — Christi miracula. S. Hieronymus, XXV, 1039. — Cur Christus non potuit signa facere in patria sua, *ibid.*, 865. — Christi miracula. S. Augustinus, XI, 604. — Alia sunt ei communia cum aliis: at proprium ipsi fuit nasci de virgine, a mortuis resurgere, in celum ascendere, *id.*, XXXIII, 522. — Christum magicis artibus fecisse quae fecit calumniantur infideles, *id.*, XXXVIII, 236, 447. — Christi facta etiam aliquid significabant quasi verba, *ibid.*, 456. — Aliquid aliud quam quod prae se ferebant, *ibid.*, 592. — Quare Christus fecerit miracula. Cassiodorus, LXX, 195. — Melius praedicatione quam miraculis salutem operatus est, *ibid.*, 530. — Christi miracula Judaei cernentes et Deum credere nolentes quasi cecii errant. S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Christi mirabilia quanta, *ibid.*, 869. — Christi miracula duo nobis significant, *id.*, LXXVI, 1082. — Christus cur miraculum faciens taceri voluit nec potuerit, *id.*, LXXVII, 192. — Quinque paupibus hominum pascit quinque milia, *ibid.*, 509. — Christus se Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *id.*, LXXIX, 66, 67, 99. — Christi miracula. Rabanus Maurus, CXII, 1615.

De humilitate Christi. — Humilitas Christi in pedes discipulorum lavando. S. Cyprianus, IV, 235. — Humilitas ejus nostra nobilitas est. S. Eutychianus, V, 169. — Humilitas advenit in mundum ut humilibus et infirmis opem ferret et omnibus spem salutis ostenderet. Lactantius, VI, 529. — Jesus semper se ostendit humilem, *ibid.*, 498. — Humiliavit se factus obediens usque ad mortem. S. Hilarius, X, 419. — Humilitatis praeceptum praeiit et exemplum, *id.*, IX, 592. — Humilitatis praeium in Christo, *ibid.*, 594. — Christi humilitas, nostra nobilitas, *id.*, X, 67. — Se praeiit humilitatis suocorem cum discipulis ministraret. S. Ambrosius, XV, 1817. — Humiliavit se ut disceres quid sit humilitas, *id.*, XIV, 1126. — Dominus noster humilitatis magister. S. Hieronymus, XXII, 345. — Formam servi humiliter assumpsit, ut tunc demum aprior fieret humilitatis institutio. Paulus Orosius, XXXI, 1042. — Christi humilitas in incarnatione commendata. S. Augustinus, XXXVI, 302. — Humilitas Christi, *id.*, XXXV, 1390, 1681, 1787. — Christus vermis propter humilitatem carnis, fortassis etiam propter Virginis partum, *id.*, XXXIII, 585. — Cur tanta humilitate ad nos venerit Christus, *id.*, XI, 221; XXXVI, 163, 302; XXXVII, 1239. — Christus exemplum magnum humilitatis nobis praeiit, *id.*, XXXV, 1631. — Christus monstravit humilitatis viam. Cassiodorus, LXX, 975. — Humilitate Christi superbia diaboli victa, *ibid.*, 891. — Humilitas Christi instrumentum redemptionis nostrae, *id.*, LXXVII, 741. — De humilitate Christi in lavando pedes discipulorum. Eligius Noviod., LXXXVII, 607, *seq.* — Humilitas ejus imitanda, 629. — Humilitas ejus valde commendabilis. Beda Vener., XCIV, 130, 151. — Gradus humilitatis in Christo describuntur. S. Paulinus Aquil., XCIX, 211, 212. — De humilitate Christi testimonia. Jonas Aurel., CVI, 235. Propter humilitatem Deus dedit ei nomen quod est super omne nomen. Lanfrancus Cant., CL, 115. — Humilis per omnia voluit Christus videri. Rupertus Tuill., CLXVII, 1520. — Christi exemplum est nostrae superbiae medicamentum. Hildebertus Cenom., CLXXI, 799. Ejus gloriatio in humilitate sola. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Haec humilitas confudit nostram vanitatem, *ibid.*, 146, 147. — Humilitatem Christum specialiter amavit et habuit Richardus. S. Victoris, CXCVI, 449. — Christi vita tota in humilitate fundata est. S. Petrus Cantor, CCV, 62, 63.

Patientia. — Christi patientia quanta. Tertullianus, II, 348. — Voluit saginari voluptate patientiae, *ibid.*, I, 1254. — Patientia Domini in Balcho vulnerata est, *ibid.*

Patientiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Christus monstravit patientiae disciplinam. Cassiodorus, LXX, 975. — Christi patientia in passione pro persecutoribus orantis. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 816, 847. — Patientiam in injuriis acceptis suo exemplo nos docuit, *ibid.*, 1151. — Mirum in Christi patientiae exemplum, *ibid.*, 1152; LXXVII, 69; LXXIX, 576, 577. — Christus vicit diabolum non potentia, sed justitia et patientia. Wildebertus Cenom., CLXXI, 600. — Patientia Christi. S. Bernardus, CLXXXIII, 261, *seq.* — Richardus a S. Victore, CXCVII, 580.

Misericordia. — Christi amor erga homines. Tertullianus, II, 772, *seq.* — Misericordiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Quanta in nos fuerit clementia et misericordia, in mysterio incarnationis. Constantinus Magnus, VIII, 432, 433, 434. — Ubi gratia largienda est, Christus adest. S. Ambrosius, XIV, 440. — Christi misericordia. S. Hieronymus, XXIV, 65. — Christus tanta clementia fuit ut pro transgressoribus imo pro persecutoribus suis rogaret in cruce, *id.*, XXV, 439. — Christi clementia qui non solum pro apostolis ante passionem oravit, sed pro crucifigentibus in cruce. S. Prosper Aquit., LI, 512, 513. — Christus quantum mundum dilexerit. S. Paulinus Nolanus, LXI, 677, 678. Pietas et compassio erga homines. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 179. — Christi benignitas erga suam sponsam Ecclesiam, quanta, *id.*, LXXIX, 597, 598. — Christi erga peccatores et incredulos benignitas nobis veniae obtinendam spem facit, *ibid.*, 611. — Bonitas Christi in incarnatione accepta. S. Bonifacius, LXXIX, 862, 863. — Nulla scientia comprehendere sufficit quanta sit charitas Christi. S. Bruno Carth., CLIII, 533. — Quam erga nos dilationem, misericordiam et pietatem Christus habuerit. S. Bruno Sign., CLXIV, 345. — Summa Christi charitas quae reddidit bona pro malis. S. Hildebertus Cenom., CLXXI, 638. — Quam fuerit in homines Christi amor, *ibid.*, 539. — Summa Christi misericordia. Godefridus, CLXXIV, 1125. — Christi benignitas et misericordia quanta. S. Bernardus, CLXXXIII, 142, 143, 144.

Paupertas. — Inops voluit Christus nasci ex Virgine, nostrae salutis causa. S. Hilarius Pictav., IX, 833. — Ut nos disceremus pauperem se praestitit, *ibid.*, 492. — Christi paupertas et dolor. S. Ambrosius, XIV, 954. — Dives in paupertate, *ibid.*, 1060, 1070. — Christi inopia distat, sonat fimbria, fumes saliat, mors vivificat, sepultura resuscitat, *ibid.*, 686. — Dominus fuit tantae paupertatis ut unde tributa per se et apostolo redderet non habuerit. S. Hieronymus, XXVI, 128. — Christi paupertas summa. S. Augustinus, XXXVI, 844. — Christus pauper nasci voluit, *id.*, XXXIV, 696. — Christus cur egenus factus, *id.*, XXXVIII, 243, 916, 1120; XXXIX, 1591. — Christus egere voluit propter id, ut haberet ubi seminare: terrena quae dedit et meteres vitam aeternam, *id.*, XXXVIII, 91. — Christus non dedignatus est pauper fieri. S. Prosper Aquit., LI, 515. — Pauper mundum Christus ingreditur. S. Petrus Chrys., LII, 597. — Christi paupertas ac nuditas in natiuitate, in vita, in morte, post mortem in sepulcro. S. Anselmus Cant., CLVIII, 553, 554. — Dedit nobis exemplum, propter justitiam sustinendi incomparabilem contemptum et pauperitatem, *ibid.*, 554. — Pauper ita fuit ut veniens in mundum non in sua, sed aliena domo nasceretur, *ibid.* — Christi paupertas. S. Bernardus, CLXXXIII, 289; CLXXXIV, 951. — Christi paupertas maxime in cruce apparuit. Petrus Cantor., CCV, 77.

Obedientia. — Semper se Patri subdidit et Filii honore et hominis conditione. S. Hilarius, X, 284. — Christi Dei subiectio pietatis est, *id.*, 518. — Christus Deus Patri et obsequio subiectus est et nomine, *ibid.*, 518. — Voluntati Patri in omnibus obediit, *id.*, 510. — Christus pietate non pro infirmitate Joseph et Mariae parentibus subditus. S. Ambrosius, XIV, 975; XV, 1575. — Subiectio ejus non in specie quidem infirmitatis est, sed in operatione virtutis, *ibid.*, 1169. — Subiectus erat parentibus suis. S. Hieronymus, XXII, 954. — Christi mira obedientia. S. Bernardus, CLXXXIII, 866. — Christus obedientiae forum, *id.*, CLXXXIV, 857. — Ejus obedientia habuit humilitatem in corde, patientiam in ore, perseverantiam in opere, *ibid.*, 949, 950. — De obedientia Christi. Radulphus Cant., CCIV, 431. — Ordinem obedientiae et perseverantiam et gloriae, Christus ipse docuit, *ibid.*, 431. — Descendit de caelo ex obedientia, *ibid.*

Mansuetudo. — Quod severum in aliis in Christo dulce est, in Christo suave est, quia ipse suavis est. S. Ambrosius, XV, 1266. — Christus mansuetudinem cum justitiae restrictione conjunxit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 551. — Mansuetudine potius quam terrore nos Christus correxit, *ibid.*, 894. — Injuriam acceptam non reddidit, sed

mansuete ferendo respondit, LXXVI, 1151. — Christus mansuetudine, non austeritate nos rexit, *ibid.*, 894. — Christi mansuetudo, S. Bernardus, CLXXXIII, 880. 891. — Christi suavitatis affrahit omnes, *ibid.*, 454. — Christi præclaras virtutes, S. Isidorus Mercat., CXXX, 49, 50, 51. — Christus habet in se omnes virtutes, S. Guibertus, CLVI, 505. — Christus pius, humilis, dulcis, benignus, *id.*, CLVII, 216. — Christus quibus virtutibus nos redemit, S. Bernardus, CLXXXIII, 591.

XIX. — De Christi passione.

Christi passionem et ipse et prophetae prænuntiaverunt. Tertullianus, I, 401. — Christi passio describitur, *ibid.*, 1253, *seq.* — Nisi ignoratus nihil pati posset, *id.*, II, 527. — Quo anno passus, *ibid.*, 612, *seq.* — Christum pati oportuit non ut sentiret mortem sed ut vinceret, *id.*, IV, 580. — Christus passus est ut hos Dei filios faceret, *ibid.*, 551. — Christi passio, *ibid.*, 715, 802. — Ethnici Christi passionem Christianis obiecebant, Lactantius, IV, 496. — Quæcumque gessit aut passus est, figuram et significationem magnam habent, *ibid.*, 525. — Quo anno ætatis sue passus sit, *ibid.*, 967. — Quo die passus putaretur tempore, Lact., *ibid.*, 386, 437; VII, 194, 593, 608, *seq.* S. Hilarius, IX, 472, 473, *seq.* — Christi passio voluntaria est, non coacta, *id.*, X, 381. — Christus passione sua infirmitates nostras absorbit, *id.*, IX, 936. — Passus est quæ homines pati possunt, *id.*, X, 594. — Fleuit et doluit, *ibid.*, 588. — Flet interdum et ingemiscit et tristis est, *id.*, IX, 477. — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *ibid.*, 580. — De sudore sanguinis et adventu Angeli nihil exstat in puribus libris. S. Hilarius, X, 575. — Christus ideo passus est quia bene ece eum delectavit non quia incrementum gloriæ ex sua passione qua rebat. S. Ambrosius, XIV, 849. — Christi passio a Iudæis non eguit, *id.*, XVI, 519. — Pœnitentia fidei in sacramento est Passio, *ibid.*, 806. — Manus Domini affixæ cruci, *ibid.*, 296. — Clementer pro suis orat persecutoribus, *ibid.*, 1570. — Acum accepit ut absolveret omnes tentationes, *ibid.*, 1226. — Lancea vulneratus est ut nos sacri vulneris cruore sanaret, *ibid.*, 201. — Mysterium aquæ et sanguinis ex latere Christi defluentium, Rufinus, XXI, 361. — Quo anno Christus reus ad Pilatum actus sit, Dexter, XXI, 69. — Qua die crucifixus, *ibid.*, 71. — Christus, propinquante hora passionis, potestate turbatus est, S. Augustinus, XXXV, 1797, 1799. — Turbatus est quia voluit, *ibid.*, 1755. — Turbatus est ne nos desperemus, *id.*, XXXVIII, 1399. — In Christo turbatur nostra infirmitas, *id.*, XXXV, 1799. — Humana voluntas in Christo mortem refugiens, *id.*, XXXIX, 1515. — Christus sanguinem sudans de toto corpore quid significat, *id.*, XXXVII, 1817. — Christi traditio et a Juda et a Deo, *id.*, XXXVIII, 1585. — Quod Judas vendidit, Judæus emit, Christianus acquisivit, *ibid.*, 1474. — Auctor calicis passionis sue ipse est qui bibit, *id.*, XXXV, 1952. — Cur Christus percutienti maxillam alteram non præbuit, *ibid.*, 1934, 1935. — Christi passio, *id.*, XLI, 585, 584, 591. — Quidquid passus est homo non potest dici non passus Deus, *id.*, XXXVII, 1711. — Christi manus extense in cruce quid significant, *id.*, XXXVI, 755. — Christus cur in passione tacebat, *ibid.*, 175, 407; XXXVII, 1539. — Christus non vit descendere de cruce quia patientiam docebat, *id.*, XXXV, 1597, 1675; XXXVI, 462, 767, 882. — Christus non merito iniquitatis sed officio misericordiæ sue passus est, *id.*, XLII, 545. — Christi passio non ex indigentia, sed ex misericordia, *ibid.*, 542, 547. — Hymnus de passione Domini, Claudianus, LIII, 786. — Cur in solemnitate paschali pati Christus elegerit, S. Leo Magnus, LIV, 531. — De passione Domini, *id.*, LVI, 1433; LVII, 539, *seq.* — De sacramento Dominiæ passionis, S. Fulgentius Rusp., LXX, 257, *seq.* — De passione Domini, Theodulfus, CV, 375. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, *seq.* Haymo Halberst., CXVIII, 558, 592. — Christus cur feria sexta passus, S. Damianus, CXLIV, 772. S. Anselmus Cant., CLVIII, 675, 761; CLIX, 271. — Quare Deus passus sit, Ivo Carnot., CLXII, 562. — Christi passio describitur, in qua verum hominem se ostendit, Ivo Carnot., CLXIV, 746. — Liber de passione Christi et doloribus ejus matris, S. Bernardus, CLXXXII, 1134. — Sermones de passione Domini, CLXXXIII, 263, *seq.* CLXXXIV, 741, *seq.* 953. — Passio Christi, Ordericus, CLXXXVIII, 51, *seq.*; Ernaldus, CLXXXIX, 166. S. Martinus Legion., CCVIII, 761. Absalon abbas, CXXI, 157, 148.

XX. — De Christi morte.

Christus sponte sua mortuus. Tertullianus, I, 401. — Non ex divina, sed ex humana substantia illum mortuum dicimus, *id.*, II, 194. — In Christi morte extraordinaria solis defectio predicta, et descripta in arcanis seu ar-

chiva, *id.*, I, 401. — Quo anno passus, *id.*, II, 612 et *seq.* — Christi passio Tiberio Cæsari, a Pilato relata, *ibid.*, 405. — Christus spiritum sponte dimisit, S. Cyprianus, IV, 580. — Qua hora expiraverit, Lactantius, VI, 940. — Christi morientis clamor divinitatis recedentis contestans dissidium, IX, 1072. — Morti se subiecit ut cur, *ibid.*, 545. — Verbum a carne in morte non recessit, *id.*, X, 286, 391, 592. — Christi mortis effectus, *ibid.*, 288. — Pro omnibus mortuus, *id.*, IX, 384. — Christi mortis prophetia, *ibid.*, 475. — Christus mortem gustat ut mortem devincit, S. Zeno, XI, 158. — Solus Christus tæi dignus electus est morte qua tolleretur peccatum mundi, S. Ambrosius, XIV, 860. — Christum mortuum nec sancti crediderunt, *id.*, XV, 1662, 1663. — Christus potuit non mori, sed noluit, *ibid.*, 1611. — Crucis locus ubi fuerit, *ibid.*, 1832. — Crucifixus est pro fide nostra, crucifixus est pro cupiditatibus nostris, *ibid.*, 1662. — Christi mors solvit ænigmata prophetarum, *ibid.*, 1115. — Mors Christi vita est omnium, morte ejus signatur mors ejus victoria est, *id.*, XVI, 607, 1527. — Mortem suam pro morte omnium obtulit, *ibid.*, 1115. — Christus Filius Dei in se ipso vita quomodo mortuus sit, S. Augustinus, XXXVIII, 710, 1061. — Christus mortuus est cum caro mortuus est, *id.*, XXV, 1817. — Mors illi dignatione non condicione, *id.*, XXXVIII, 1110. — Christi mors mortem occidit, *id.*, XXXV, 1490; XXXVIII, 1114. — Christus mortuus est quando voluit, *id.*, XXXV, 1638, 1673, 1674 et *seq.*, et quia voluit, *id.*, XXXIV, 204; XXXV, 1674, 1756; XXXVIII, 54. — Christus passus est et mortuus potestate et voluntate, non necessitate, *id.*, XXXVII, 1104; XXXVIII, 1083; XLIV, 256. — Mors voluntate obedientiæ a Christo suscepta, *ibid.*, 180, 182. — Christus non debuit mori nisi quando opportunum fuit, *id.*, XXXV, 1457. — Tempus mortis Christi, *id.*, XLI, 619. — Occidentibus evangelistis super hora qua Christus crucifixus est, *id.*, XXXVI, 765. — Christi morte quasi tropæo suo diabolus victus est, *id.*, XXXVIII, 1209. — Christus cur mortem suscepit, *id.*, XLV, 1181. — Morte Christi seminum est nomen ejus, *id.*, XXXVI, 453. — De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXXVIII, 1278, 1279. — Christus horam nativitatæ et mortis elegit, S. Prosper Aquitanus, I, 490. — Pro omnibus impiis mortuus est Christus, *ibid.*, 702. — Christus voluntate passus et mortuus, *ibid.*, 294. — De vestimentorum Christi divisione post ejus crucifixionem et de veste desuper contexta quas judicavit fuit, *id.*, LVII, 551, 552. — Christi mors unica duabus mortibus nostris saluti fuit, Eusebius, I, XII, 590. — Christi mortem qui magis perpetravit, *ibid.*, 829. — Per Christi mortem reconciliati sumus, S. Fulgentius Rusp., LXX, 424. — Christus quomodo sine Deo gustavit mortem, *ibid.*, 284. — Christus ex infirmitate humanitatis sue mortuus, ex virtute deitatis sue vivit, *ibid.*, 290. — Christus solus mori desideravit, Cassiodorus, LXX, 148. — Cur Christus crucis mortem potius elegerit, *id.*, 160. — Exitus mortis Christi illi singularia fuit, *id.*, 470, 471. — Cur inscriptio tituli in passione non fuit deleta, *ibid.*, 584. — Mors Domini describitur, *ibid.*, 402. — Mors Salvatoris sessio vocatur, *ibid.*, 984, 985. — Morte Christi cognoscimus quid sequatur post mortem, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 490, 491. — Christus moriens inferni vires comminuit, *id.*, LXXIX, 25. — Christo injunctum a Patre mori præceptum, *ibid.*, 29. — In cruce moriens Ecclesiam suscitavit, *ibid.*, 541. — De simplici morte Christi et dupla nostra, Taio Cæsar., LXXX, 783. — Quando occurrerit mors Christi, S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Cur mortuus in Paschate, *ibid.*, 532. — Christus et Judæi eandem mortem diverso fine quærebant, *ibid.*, 580, 581. — Quare mortem crucis elegerit Christus, S. Hildef., XCVI, 151; Alcuinus, CI, 1207. — Christus plures mortuus quam vivos salvavit, *id.*, CVIII, 1197. — Christus quomodo ad tempus mortuus est, Lanfrancus, CL, 119. — Ad quid mortuus, *ibid.*, 259. — Mortuus est ut testamentum couderet, *ibid.*, 596. — Extra civitatem, sub nudo cælo nudus crucifigitur, S. Anselmus Cant., CLVIII, 554. — Christus mortem suscepit non in natura Deitatis, sed in natura humanitatis, *ibid.*, 920. — Deus Pater non Christum invitum occidi permisit, aut ad mortem coegit, *ibid.*, 569. — Filicus cum Patre et sancto Spiritu disposuerat se non aliter quam per mortem omnipotentiam suam mundo ostensurum, *ibid.*, 572. — Quo sensu Pater dicitur voluisse mortem Filii, *ibid.*, 575. — Christus poterat mortem vitare si vellet, *ibid.*, 575. — Christus sponte sua mortem sustinuit, *ibid.*, 570. — Necesse fuit necessitate sequenti non præcedenti Deum hominem fieri, pati, mori, etc., *ibid.*, 423. — Christus sua voluntate non potuit non mori, et sua voluntate mortuus est, nulla necessitate, sed sua potestate, *ibid.*, 420. — Christus ex Judæis natus, a Judæis crucifixus,

ibid., 738. — Quis hora crucifixus Christus. Hildebertus Cenom., CLXXI, 511. — Una sua morte duplici nostræ medelam attulit. S. Bernardus, Cl. XXXII, 933. — Christi mortis magis quam vitæ recordatio ad pietatem nos movet, *ibid.*, 932.

XXI. — De Christi sepultura.

Christi corpus sepulcro conditum. Tertullianus, I, 401. — In quo nihil repertum nisi exuviae, *ibid.*, 402. — Sepultura Christi quomodo e medio ejus sublati, *id.*, II, 629. — De ejus morte, sepultura et resurrectione. Lactantius, VI, 510. — Quale sepulcrum illius fuerit, VI, 512. — Quot dies in sepulcro remanserit, VI, 533. — Christi corpus mortui debitum, sed corruptioni non obnoxium. S. Hilarius, IX, 820. — Christi sepultura, *ibid.*, 933. — Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *id.*, XIV, 802, 805, 1122, 1123. — Sepulturæ Christi et Moysis comparatio, *ibid.*, 320. — Christi sepulcrum miraculo non caret, novo opere quodam ipse defunctus defunctorum sepulcra reserabat, *id.*, XVI, 828. — Victor mortis suum tumulum non habebat, et cur, *ibid.*, 269, 270. — Quare in Christi sepultura sit recordatio Novi Testamenti. S. Augustinus, XI, 187. — Deus requiescens ab operibus suis die septimo prænuntiare voluit diem quo erat Christus in sepultura quieturus *id.*, XXXIV, 303. — Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *ibid.*, 87. — Eodem tempore Christi corpus in tumulo fuit, anima in inferno, etc., *id.*, XXXIX, 2178. — Christi sepulcrum vulva, *ibid.*, 2204. — Cur alieno in tumulo positus, *ibid.*, 2205. — In sepulcro carnem suam commoriendo non deseruit, *id.*, XI, 1169. — Christus in sepulcro, in inferno, in cælo, *id.*, 2083. — Christus quomodo tres dies et tres noctes in sepulcro fuerit. Eusebius, LXII, 761, 765. — Humanitas Filii Dei nec tota in sepulcro nec tota in inferno, sed divinitas ubique tota. S. Fulgentius, I, XV, 299. — Christi corpus corruptionem non sensit non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem, *ibid.*, 493. — Christus secundum carnem in sepulcro jacuit, secundum animam in infernum descendit, secundum divinitatem permansit, *ibid.*, 525, 526. — Christi sepultura in dubium vocata in Hispania. S. Leo Magnus, LIV, 690. — Christi sepulturæ tempus abbreviatum propter discipulos, *ibid.*, 587. — De sepultura Christi. S. Hildeb., XCVI, 153. — Christus quomodo tribus diebus et tribus noctibus in corde terræ fuisse dicitur. Alcuinus, CI, 1211. — Secundum solam carnem in sepulcro jacuit, secundum solam animam in infernum descendit, *ibid.*, 47, 48. — Christus quadraginta horis fuit in sepulcro, *id.*, CIV, 1132. — Quomodo Christi corpus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in sepulcro. S. Bruno Signi., CLXV, 182.

XXII. — De Christi descensione ad inferos.

Christus moriendo descendit ad animas prophetarum et patriarcharum. Tertullianus, II, 657. — Christus non erat remansurus apud inferos. S. Cyprianus, IV, 716. — Christus infernas sedes adiit. S. Hilarius, IX, 346, 473, 289, 572. — Ut homo in infernum descendit, *ibid.*, 805. — Inferos pæterat ut mortuos inde vivos reducat. S. Zeno, XI, 403. — Christus in infernum descendit ut illi qui in infernis erant a perpetuis vinculis solverentur. S. Ambrosius, XIV, 1129. — Christus penetravit inferna, sed corruptionem incorruptus evasit, XVI, 300. — Etsi secundum hominem mortuus, in ipsis tamen erat liber infernis, *ibid.*, 1344. — Christus quomodo moriis prædicatus, *id.*, XVII, 143. — Descendit ad inferna in symbolo Romanæ Ecclesiæ non habetur. Rufinus, XXI, 556. — Descensus Christi ad inferos probatur, *ibid.*, 563, 564. — Christus descendit ad inferos. S. Hieronymus, XXV, 936, 940, 1124. — Quare descenderit, *id.*, XXVI, 498; S. Augustinus, XXXIII, 710, 711, 713. — Quare, *id.*, XLI, 541. — Christus in inferno fuit secundum animam, *id.*, XXXIII, 833. — Christus an descenderit ad locum poenarum, *ibid.*, 834. — Christus descendit usque ad ea loca ubi peccatores cruciantur, *id.*, XXXIV, 481. — Apud inferos subvenit quibusdam, *id.*, XXXVIII, 436. — Quosdam a tormentis solvit, *ibid.*, 834; XXXIX, 481. — Christo ad inferos descendente, credidisse incredulos et exinde omnes liberatos quædam hæresis existimat, *id.*, XLII, 45. — Quidam putant eos ab inferis solutos esse a Christo qui non audierant Evangelium, *id.*, XXXIII, 714. — Quosnam ab inferis liberavit temerarium est definire, *id.*, XXXV, 1697. — Christus inferna penetrans et inde mortuis victor ascendens, magnum mortuis miraculum fecit, *id.*, XXXVII, 1118. — Christus ad inferos descendit, *id.*, XXXIX, 2204; XLII, 1172; XXXIX, 2059, 2189. — Diabolum obligavit bique detentos liberavit, *ibid.*, 2193; XL, 391, 1193, 1194. — Horis triginta et sex in inferno fuit, *ibid.*, 742. — In-

ferni æterna nox illorum quos ipse jam retinebat in Christo descendente experta est liberatorem. S. Maximus Taurin., LVII, 597. — Existit inter mortuos liber quia omnes inter mortales solus causam moriendi non habuit, *ibid.*, 616. — De Christi descensione ad inferos et quid ibi fecerit. Gennadius Mass., LVIII, 1047, 1048. — Utrum omnes damnatos quos in inferis Christus invenit an quosdam quos illo beneficio dignos judicavit salvos fecerit adhuc requiro, ait. S. Augustinus, LVIII, 1047. — Christus ad infernum usque pervenit. Eusebius, LXVII, 710. — Christus ad inferos vere descendit, an ad omnia inferorum loca, etiam ubi damnati torquentur. Prudentius, LIX, 810. — Divinitas nec carnem Christi in sepulcro nec animam in inferno deseruit. S. Fulgentius, LXV, 287. — Anima Christi in inferno non sensit, *ibid.*, 295. — Descensus Christi non est localis, *ibid.*, 246. — Christus ab inferno liberavit animam suam. Cassiodorus, LXX, 316. — Anima Christi ab inferis abstracta, *id.*, LXX, 205. — Quo sensu Christus dicitur in corruptionem descendisse, *ibid.*, 115. — Ad inferos descendens qui inde liberavit Christum. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 869, 870. — Quidam putaverunt cum Augustino Christum ad inferos descendente etiam damnatos a penis æternis liberasse, *ibid.*. — Quod neque delatæ, neque cæcæ, sed in anima Christus descendit ad infernum. S. Hilarius, XCVI, 152. — Ex inferis Christus tormas animarum eduxit. Rabanus Maurus, CVIII, 1212, 1213; CIII, 167. — Ad inferos descendens quos liberavit Christus. Hincmarus Rhem., CXXV, 282. — Græci et Latini credunt Dominum ad infernum descendisse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 517. — In symbolo Nicæno non dicitur Dominus ad infernum descendisse, *ibid.*.

XXIII. — De Christi resurrectione.

Christus tertia die post mortem resurrexit. Tertullianus, I, 401 *seqq.* — Postea suis discipulis apparuit, *ibid.*, 402, 492. — Christi corporis veritate post resurrectionem suam nihil clarius, *id.*, II, 466. — De Christi professione post resurrectionem in Galilæam. Lactantius, VI, 514. — Christus resurgens apparuit Mariæ Magd. Marius Victorinus, VIII, 1110. — Christus sua virtute resurrexit. S. Hilarius, IX, 844, 561. — In eodem corpore conspectus est post resurrectionem, *ibid.*, 806. — Christi corpus penetravit solida, *id.*, X, 562, 89. — Christi resurrectio spei vincendæ mortis attulit, et hominem ad præmia immortalitatis admisit. S. Zeno, XI, 341. — Christus ætus auctoritate propria, mortuus solam voluntate, dormiens potestate propria, ipse resurrectionis suæ auctor est. S. Ambrosius, XIV, 630. — Primum et maximum fidei fundamentum in resurrectionem Christi credere. S. Ambrosius, XIV, 670, 1134; XV, 1846. — Christus est Dominus quia redemit servulos; Deus, quia ipse se suscitavit, *id.*, 1096. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, XIV, 1098. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, *id.*, XVI, 1271. — Cur primogenitus ex mortuis, *ibid.*, 1090. — Christus ex resurrectione cognoscitur omnium Dominus, *id.*, XVII, 50. — Omnia que docuit Salvator tunc firmavit eum resurrexit a mortuis, *ibid.*, 579. — Post resurrectionem apparuit soli Petro, *ibid.*, 261. — Christus animam suam in resurrectione suscepit. S. Hieronymus XXII, 797. — Post resurrectionem omnia membra sua habebat, *ibid.*, 901. — Christi resurrectio, XI, 187; XLI, 584, 587, 592. — Christi resurrectioem imaginariam fuisse dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 488, 439. — Christi resurrectionem non in longum differri oportebat, *id.*, XXXIII, 548. — Nec ejus carnem resurrectioni ultimæ servari, *ibid.*, 554. — Christus suscitavit se et suscitavit eum Pater, *ibid.*, 1399; XXXVI, 452, 666; XXXVII, 1442. — Christus potestate mortuus est et potestate resurrexit, XXXVIII, 1399. — Christus in cruce patientiam, in resurrectione ostendit potentiam, *id.*, II, 665. — Corpus Christi tale resurrexisse quale postum est in monumento, *ibid.*, 301. — Nemo ante Christum resurrexit in æternum, XXXVII, 1612, 1701. — Christus totus jam Deus post resurrectionem quomodo intelligatur, *id.*, XXXII, 622. — Christum et per clausa ostia post resurrectionem intrasse et per incorrupta matris membra nascendo exiisse fides credit, *id.*, XXXVIII, 1010. — Christum et sepulcro a discipulis sublatum hodieque apud Judeos fama est, *ibid.*, 261. — Quare lintamina ejus et sudarium in monumento inventa sunt, *id.*, XL, 60. — Christi resurrectio cur primo per feminas nuntiata viris, *id.*, XXXVIII, 266, 1108. — Christus apparuit Magdalene, *ibid.*, 1148, 1154. — Claritas in Christi corpore cum resurrexit ab oculis discipulorum abscondita fuisse potius quam defuisse credenda est, *id.*, XI, 781. — Cur corporis sui servavit cicatrices, *id.*, XXXVIII, 559, 645.

638, 1140; XL, 647.¹ — Post resurrectionem cicatrices non vulnera demonstravit dubitantibus, *id.*, 572. — Cicatrices illæ non erant factæ, *ibid.*, — Christus quare passus est in conspectu omnium, non vero resurrexit in conspectu omnium, *id.*, XXXIII, 548. — Quomodo post resurrectionem suam agnitus et non agnitus, *ibid.*, 645. — Christus recte diei potest finxisse, *id.*, XXXVIII, 556. — Post resurrectionem conversatur cum discipulis suis, ut in fide confirmetur, *ibid.*, 1212. — Cur dies agit quadraginta cum discipulis post resurrectionem, *ibid.*, 1211, 1216. — Post resurrectionem cibum ac potum sumpsit, *id.*, XLI, 595. — Manducavit potestate et charitate, non necessitate, *id.*, XXXVIII, 659. 1560. — Esuriendi et sitiendi egestatem non habebat, *id.*, XXXV, 1806. — Christi resurrectio indicavit nihil perire naturæ hominis, *id.*, XXXIV, 135. — Christi natalitas et resurrectio propria et singularia miracula ejus, *id.*, XLI, 514. — Christi resurrexio, clarificatio Patris et Filii, *id.*, XXXV, 1903. — Christi crux, sepultura, resurrectio vitæ christianæ figura, *id.*, XL, 257. — Christi resurrectio spes nostræ resurrectionis, *id.*, XXXVII, 1700. — Christus passione sua ostendit quid sustinere pro veritate, resurrectione quid sperare in eternitate oportet, *id.*, XLI, 612. — Fidem, spem et charitatem mittere debemus in resurrectionem Christi, *id.*, XXXIV, 754. — Christi resurrectionis fides christianos discernit, *id.*, XXXVIII, 1075, 1135. — Hoc est verum Christum velle interficere nomen resurrectionis ejus extinguere, *id.*, XXXVI, 694. — Resurgens cur non ut sol fuisset, *id.*, XL, 758. — Eam carnem semper habet qua de Virgine natus est, *ibid.*, 775. — Januis clausis ad discipulos intravit, *id.*, XXXV, 2322. — Christi resurrectione omnes resurgunt, *id.*, XLVIII, 141. — Resurrectio per. cta vesperæ Sabbati (illicente Dominico luna, *id.*, XLVI, *ibid.*, S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Multis argumentis probata, *ibid.*, 387. — Quæ commutatio in carne Christi per resurrectionem, *ibid.*, 388. — In resurrectione Christi forma immutationalis carnis nostræ præcessit, *ibid.* — Hæsitatio discipulorum da resurrectione Domini cur permissa, *ibid.*, 594. — Christo commorimur et concubituamus, quando Deo credimus et diabolo renuntiamus, *ibid.*, 550. — Cur clavorum et lanceæ servavit vestigia, *ibid.*, 596. — Tanto certior et admirabilior ejus resurrectio fuit, quanto solertior Judæorum perfidia in custodiendo sepulcro. S. Maximus Taurin., LVII, 591. — Christi resurrectio inter fidei articulos tenenda, *ibid.*, 777. — Apparuit Mariæ Magdalene, eamque, quod de ejus resurrectione dubitaret, objurgavit, *ibid.*, 599. — Januis clausis ingressus est ad apostolos, seque ipsis redivivum ostendit, *ibid.*, 597, 620. — Thomam ad cunctanda vulnera sua invitavit, *ibid.* — Signa clavorum post resurrectionem retinere voluit, ut in nobis memoria passionis ejus non deleteretur, *ibid.*, 622. — Christi corpus corruptionem non sensit, non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem. S. Fulgentius Rusp., LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulcro, nec anima ejus penam in inferno, *id.*, LVII, 294. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit, ex Augustino, *id.*, LXV, 496. — Opus gratiæ Christus conceptus in utero coepit, suscitatus de tumulo implevit, *ibid.*, 729. — Christus quia homo mortuus est, quia Deus seipsum resuscitavit, *ibid.*, 464. — Christus post resurrectionem veræ carnis soliditatem cicatricibus veris et comestione piscis et mellis ostendit, *ibid.*, 464. — Christus Deus a resurrectione probatur. Cassiodorus, LXX, 779. — Cur super occasum ascenderit a mortuis resurgendo, *ibid.*, 465. — Resurrectio Domini dormitioni comparatur, *ibid.*, 598. — Per resurrectionem virtus divina declarata, et spes credentium firmata, *id.*, LXV, 617. — Christianorum est spes, *id.*, LXX, 204. — Christus suam resurrectionem discipulis successive manifestavit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 575. — Christus Judæorum linguas, et gladium gentiliū resurgendo superavit, *ibid.*, 749. — Et suorum spem solidavit, *ibid.* — Job aperte prænuñtiat Christi resurrectionem, *ibid.*, 1074. — Vitam, quam non novimus, Christus resurgendo monstravit, *id.*, LXXVI, 491. — Resurrectio Christi, quantum distet a nostra, *ibid.*, 288. — Christi resurrectio est forma nostræ, *ibid.*, 1070. — Cur Christus mortem et resurrectionem suam prædixit, *ibid.*, 1082. — Christum e sepulcro surgere, quam e cruce descendere majus miraculum, *ibid.*, 1175. — Resurrectio in signo Samsonis præmonstrata, postea patuit ex facto, *ibid.* — Christi convivium post resurrectionem ultimum, quid significet, *ibid.*, 1187. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit, *ibid.*, 1198. — Tertia die resurrexit. Rutherford Veron., CXXXVI, 247. — Christus quinta feria post vesperam est traditus, sexta crucifixus, septima quievit in sepulcro, octava resurrexit, *ibid.*, 555.

— Christus octava die resurrexit. S. Anselmus Cant., CLVIII, 601. — Christo a mortuis resurgente Judæorum solemnitates completæ sunt, vetera præterierunt, et nova facta sunt omnia, *ibid.*, 628. — Christus post resurrectionem suam impassibilis. S. Bernardus, CLXXXIII, 632. — Ejus resurrectio a nobis exigit transitum ad meliorem vitam, *ibid.*, 281.

XXIV. — De Christi ascensione, et ejus sessione ad dexteram Patris.

Caro Christi an in cælo serva vacua. Tertullianus, II, 792. — In cælum quomodo ascenderit. Iacantius, VI, 193. — Christus in eo quod elevatus est corpore a dextris Dei sedet. S. Hilarius, IX, 806. — Christus materiam assumpti corporis consociatam spiritui suo ad cælum retulit, *ibid.*, 935. — Cælum ascendit virtutibus cælestibus animisque sanctorum iter ejus præeuntibus, *ibid.*, 462. — Ascendens in altum accepit captos a diabolo, *ibid.*, 456. — Christus purus descendit de cælo, carnatus ascendit in cælum. S. Zeno, XI, 404. — Mysteriorum universa concilians et concilians, iter ad cælum omnibus sequentibus se patefecit, *ibid.*, 455. — Ascendit super omnes cælos ad Dei sedem, et quomodo. S. Ambrosius, XIV, 1018. — Descendit Deus, ascendit homo, *id.*, XV, 1225. — Christi ascensio prædicatur. Rufinus, XXI, 567. — Quomodo Christus ascendit super cælos. S. Hieronymus, XXVI, 499. — Christus cur post resurrectionem suam præsentiam suam mundo subduxerit. S. Augustinus, XLIV, 182. — Christus ascendit ne discipuli remanerent in carne, *id.*, XXXVIII, 1212. — Christi resurrectio et ascensio, *ibid.*, 1070. — Christi duæ glorificationes, *ibid.*, 1222. — Christi clarificatio in resurrectione et in cælum ascensione cognoscitur, *id.*, XXXIV, 595. — Christi ascensio in cælum, *id.*, XL, 187. — Christum cum corpore ascendisse in cælum, *id.*, XXXVIII, 1210. — Christus unus ascendit in cælum quomodo, *id.*, XXXV, 1488; XXXVIII, 570, 789, 1541; XLIV, 144. — Christi resurrectio et cum corpore in cælum ascensio credibilis probatur, *id.*, XLI, 755. — Et jam credita ostenditur, *ibid.*, 758. — Christi ascensioni miracula multa attestata sunt, *ibid.*, 760. — Christi ascensio grande salubreque miraculum, *ibid.* — Christus descendit ad nos ex misericordia; ascendit ad Patrem ex justitia, *id.*, XXXVIII, 789. — Christi Domini ascensio sic celebranda ut cum ipso ascendamus, *ibid.*, 1202. — Resurrectio Domini et ascensio in cælum nostram fidem fulcit, *id.*, XXXIV, 21. — Christus ascendit in cælum ut caput de sublimioribus subveniat membris in terra laborantibus, *id.*, XXXVIII, 952. — Christus ascendens levat nos ad quos cadentes descendit, *id.*, XXXVI, 205. — Vespe Domini in cruce, mane in resurrectione, meridie in ascensione, *ibid.*, 610. — Christus quomodo vadit parare mansiones quæ jam erant in domo Patris, *id.*, XXXV, 1814. — Christi in cælum ascendentis novissima verba quanti fieri debeant, *ibid.*, 2061. — Christi ascensionis prophetia, *id.*, XXXVIII, 1208. — Vestigia pedum Christi in monte Oliveti, *id.*, XXXV, 1735. — Terrenum corpus posse esse in cælo non intelligebant gentiles, *id.*, XL, 188. — Corpus ipsum Christi esse levatum in cælum, *ibid.*, 504. — Christus quomodo nunc credatur esse in cælo, *id.*, XXXIII, 835.

Christi sessio ad dexteram Patris, XXXVIII, 1075. — Ut homo sedet ad dexteram Patris, ut Deus ubique totus est, *id.*, XL, 638. — Christi sessio ad dexteram Patris quomodo intelligenda, *ibid.*, 188, 504. — Christus sedet ad dexteram Dei manente eadem natura carnis in qua natus et passus est, *id.*, XLV, 1717, 1752. — Christus in cælum propria virtute ascendit. Cassianus, L, 244, 245. — Christum in forma servi ascendere oportebat. Vigilius Taps., LXII, 908, 1045. — Ascendit in cælum Christus secundum totam humanitatem. S. Fulgentius, LXV, 526. — Ascensio Christi nomine aquilæ signatur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Christi in cælum ascendentis et Eliæ rapti discrimen, *ibid.*, 1216. — Christus ascendendo in cælum, angelorum non est usus ministerio, *ibid.* — Christus in cælis regnans, qui simul stet et sedet, *ibid.*, 1217. — Ex Christi ascensione, quid proficiamus, *ibid.*, 1218. — Qui captivam captivitatem duxerit Christus ascendens, *ibid.* — Dominum ascendentem in cælum sequi debemus, *ibid.*, 1219. — Quomodo Dominus in cælum ascendens, abierit ad nuptias, *ibid.*, 1121. — De ascensione corporis Christi. S. Hilarius, XCVI, 155. — Secundum totam humanitatem suam in cælum ascendit. Alcuinus, C, 434. Sermo de ascensione Christi. Otto Verecill., CXXXIV, 845; Rutherford Veron., CXXXVI, 754, 740; Radolphus Ardens., CLV, 1884, 1917, 1922; Petrus Alphonsi, CLVII, 650; S. Bruno Astensis, CLXIV, 863, 1045; Hildebert. Cenom.,

CLXXI, 580, seq.; S. Bernardus. CLXXXIII, 509, 591, 1153.

XXV. — De Christi gloria, potestate, variis functionibus et titulis.

Christus exinde a passione sua regnare cepit. Tertullianus, II, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611. — Ubique creditur, in omnibus gentibus regnat et adoratur, *ibid.*, 611. — Corporis Christi gloria. S. Hilarius, X, 423. — Filii hominis gloria, *id.*, X, 426. — Christus gloriam meruit, non quia cœlum condidit sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 593, 594. — Gloria eius apud Patrem quæ sit, *ibid.*, 310, 311. — Gloriæ Christi diversi gradus, *ibid.*, 426, 427. — Christi auctoritas. S. Augustinus, XLII, 589, 593, 591, 593. — Christus etiam ab his qui in ipsum non credebant laudatus, *id.*, XXXVII, 1370. — Christum tanquam maxime sapientem pagani honorant, Deum negant, *id.*, XXII, 636. — Christum blasphemare pagani non audebant, *id.*, XXXVII, 1213. — Prima gloria Christi fuit, ingredi tabernaculum sine macula. Cassiodorus, LXX, 103. — Christus quando gloria et honore coronatus, *ibid.*, 77. — Christus residet ad dexteram Patris non quia maior Patre, sed ne minor Patre esse credatur. S. Maximus Taurinus, LVII, 370. — Tenet principatum super omnia, et est dominator universæ terræ, *ibid.*, 617. — Gloria Christi resurrectio est. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 617. — Virtus Christi est gloria resurrectionis eius, *ibid.*, 621. — Christus ante mortem gloriam fugit, post mortem cognosci voluit, *ibid.*, 384. — Quomodo clarificatus et clarificandus. Alcuinus, C, 914, 915, 959. — Clarificatio Filii Dei cuiusmodi. Rabanus Maurus, CXI, 910; CX, 228. — Christus gloria et honore coronatus. S. Bruno Carth., CLIII, 498, 499. — Humanitas Christi in cœlo claritas. S. Anselmus, CLVIII, 605. — Solus Jesus est in gloria Patris, *ibid.*, 611. — Christi gloriatio in sola humilitate. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Christus in gloria an pascatur inter ilia, *id.*, CLXXXIII, 1129. — Christus in exilio mansuetus et amabilis, in iudicio iustus et terribilis, in regno gloriosus et admirabilis, *ibid.*, 148. — Deus iudicandi potestatem dedit Filio ut hominibus, *ibid.*, 1136. — Orbis universus Christi Dominum iure creationis, merito redemptionis, et dono Patris, *ibid.*, 758. — Glorificatio ad Jordanem, in monte Thabor, et in cœlis, *ibid.*, 1152. — Christus ut homo major angelis, *ibid.*, 1138. — Eius gloriam pures quam crucem desiderant, *ibid.*, 873.

Christi proprium officium fuit cognitionem Dei afferre. S. Hilarius, IX, 1046. — Prædicare Patrem, et illius voluntatem explere, *ibid.*, 806. — Maximum opus fuit Patrem nobis manifestare ut Patrem, non ut sui creatorem, *id.*, X, 90. — Quomodo Christus interpellat pro nobis. S. Ambrosius, XVII, 129. — Christus orat pro nobis ut sacerdos noster; orat in nobis, ut caput nostrum; oratur a nobis, ut Deus noster. S. Augustinus, XXXVII, 1081. — Christus qui interpellat pro nobis apud Patrem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 238. — Orat Christus pro Ecclesia, LXXIX, 612. — Orat caput pro membris. Christus pro Ecclesia, *ibid.*, 612. — Quomodo interpellat. S. Bruno Carthus., CLIII, 76. — *Christus Pontifex.* Christus Pontifex Dei Patris. Tertullianus, II, 447. — Propius et legitimus Dei antistes, *ibid.*, 495. — Sacrificiorum æternorum antistes, *ibid.*, 609. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento verus et summus sacerdos Patris, *ibid.*, 530. — Christus sacerdos Dei summi. S. Cyprianus, IV, 376, 583. — De Jesu sacerdotio a prophetis prædicto. Lactantius, VI, 487. — Christus æternus rex et sacerdos, etiam in carnali ortu utriusque generis gloriam obtinet. S. Hilarius, IX, 919. — Christus princeps sacerdotum. S. Ambrosius, XVI, 671. — Sacerdos est novus, *ibid.*, 1141. — Non exegit sed accepit sacerdotium, *ibid.*, 1202. — Christi sacerdotium figuravit Melchisedech. S. Augustinus, XXXIII, 769. — Christi sacerdotium et regnum præntiatum in Samuele et Davide, *id.*, XLII, 271. — Christus sacerdos quo Deum placamus, *id.*, XLII, 290. — Christus et in homine et secundum hominem quem suscepit sacerdos et sacrificium, *ibid.*, 298, 313. — Christus solus princeps sacerdotum qui non habuit necessitatem sacrificium offerre pro suis peccatis, *id.*, XLIV, 162. — Christus ad dexteram Patris sacerdos noster, *id.*, XLIII, 59. — Christus sacerdos et victima propitiator et propitiatio. S. Prosper Aquit., LI, 381. — Christus, simul victima et sacerdos, novo populo novum sacerdotium novumque sacrificium instituit. S. Maximus Taurinus, LVII, 595. — Christus iure sacerdos quia circumdatus infirmitate, natura scilicet humana. Eusebius, LXV, 291. — Christus orat quia sacerdos, *ibid.*, 759. — Christi sacerdotium novum exclusit vetus. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 105, 106. — Christus propheta et sacerdos. Alcuinus, CI, 1128,

1129. — Christus est verus Pontifex et Apostolus nostræ confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 298. — Sacerdotium Christi manet in æternum. S. Bruno Carth., CLIII, 538.

Christus Rex. Christus solus novus rex novorum ævorum. Tertullianus, II, 518. — Christus a passione sua regnare cepit, *ibid.*, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611. — Christus rex in æternum. S. Cyprianus, IV, 720. — Princeps appellatur a prophetis. Lactantius VI, 452. Datum est ei regnum et honor et imperium, et omnes populi, tribus, lingue servient ei, *ibid.*, 482. — De regno eius terreno, Lactantii error, VI, 463, 808, 1013. — Christus rex. S. Hilarius, IX, 311, 273, 276. — Christi temporale regnum quid sit. S. Zeno, XI, 405. — Quodnam sit regnum quod Christus accepit a Patre et Patri tradidit. S. Ambrosius, XVI, 671, 678. — Verus rex pacis, verus rex iustitiæ, *ibid.*, 1202. — Christus rex civilis ad quam tendimus S. Augustinus, XL, 1101. — In Christi regno conregnabimus Christo, sed nos per adoptionem, ille per potestatem, nos gratia, ille natura, XVI, 812, 813. — Christi regnum æternum. Rufinus, XXI, 370. — Christi regnum aliter et aliter dictum S. Augustinus, XI, 76, 77, 78. — Christi regnum per omnes gentes quomodo propagatum, *id.*, XXXVI, 58. — Christo omnis creatura subiecta Cassiodorus, LXX, 75. — Rex in æternum, *ibid.*, 457, 458. — Rex omnipotens, *ibid.*, 672. — Rex a Patre constitutus, *ibid.*, 31. — Cur rex, *ibid.*, 530. — Christus in hoc mundo rex specialiter ingressus est, *ibid.*, 471. — Christus in cœlis regnans electos ad se colligit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 631. — Christus in cœlis regnans quomodo simul stet et sedeat, LXXVI, 1216, 1217. — Rex Israel quo sensu. Alcuinus, C, 910. — Christus rex, regnum eius quale, *id.*, C, 976. — Non venit Christus regnum tollere, sed dare, *ibid.*. — Christi et Salomonis regnum quale. Rabanus Maurus, CLX, 414, 480. — Christi regnum, eadem Synagoga, hoc est Judæorum dominatione, stabilitum fuit. S. Bruno Signiens., CLXIV, 602, 688. — Christus rex in gloria S. Bernardus (Laræva.), CLXXXIII, 102, 103. — Christus quomodo regnat in dono Jacob in æternum, *id.*, CLXXXIII, 79.

Christus mediator. — Christus mediator inter nos et Patrem. S. Cyprianus, IV, 704. — Quomodo Christus venire debuit ut Dei et hominum mediator esset. Lactantius, VI, 524. — Medius inter Deum et hominem, *ibid.*, 972. — Christus qui mediator. S. Hilarius, IX, 968; X, 218, 225, 414. — Christus unus mediator Dei et hominum. S. Augustinus, XXXII, 601; XXXVI, 216; XXXVII, 1159, 174; XXXVIII, 510, 505, 680, 1352. — Ad hanc meditationem quid requiritur, *id.*, XLI, 268, 271. — Christus mediator non quia Deus, sed quia homo, XXXV, 1442. — Christi mediatoris gratia commendatur, *ibid.*, 1843. — Mediatio Christi necessaria fuit, *id.*, XXXIV, 1070. — Christus mediator Dei et hominum, inter divina et humana nos temperans, etc. S. Paulinus Nolanus, LXI, 202. — Christus mediator pro hominibus apud Deum. Vigilii Taps., LXVII, 144, 145, 146. — Quomodo Dei et hominum mediator, *ibid.*, 594, 595. — Christus mediator hominum propter unionem naturarum. S. Fulgentius Rus., LXV, 238. — Christus est mediator Dei et hominum. S. Gregorius Magnus, LXXV, 613; LXXVI, 257. — Justorum in utroque Testamento fides una in Mediatorem, *ibid.*, 97, 985. — Job mediatorem desiderat petens libertatem a peccato, LXV, 836, 880. — Christus mediator. V. Beda, XCII, 885; XCIV, 121; Haymo Halberst., CXVII, 683. — Christus mediator Dei et hominum vocatur, *id.*, CXVIII, 329, 330; S. Bruno Carthus., CLIII, 456, 457. — Christus incarnatus ut mediator Deum inter et homines esset homo. Lanfrancus, CL, 273.

Advocatus. — Christus advocatus noster. S. Cyprianus, IV, 213; S. Ambrosius, XVI, 1141; S. August., XXXVIII, 1062, 1370. — Christus advocatus tantum pro his qui in eum credunt, *id.*, XL, 225. — Christus advocatus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 835.

Medicus. — Christus medicus noster. S. Augustinus, XXXV, 1397, 2054; XXXVIII, 1370; Magnus medicus, *id.*, 945. — Christus Samaritanus homini sauciato subveniens, *id.*, 953. — Christus medicus qui poculum prior ægro bibit, *id.*, 543, 781.

Magister. — Christus magister verus. S. Augustinus, XI, 678. — Christus vere magister bonus, quia Deus, XXXII, 853. — Bonus magister, docens quod expedit scire, XXXVIII, 1221. — Totia vita Christi disciplina morum fuit, qua edocemur quæ appetenda, quæ fugienda, *id.*, XXXIV, 135.

Sponsus Ecclesie caput, etc. — Christus sponsus virginis Ecclesie. S. Hieronymus, XXIV, 697; S. Augustinus, XXXIV, 820. — Caput Ecclesie. S. Ambrosius, XVI, 685. — Lapis angularis. S. Hieronymus, XXIV, 476. — Chi-

sus vere petra medio rerum posita. Paulus Orosius, XXXI, 1064. — Caput Ecclesiae, iustorum omnium et angelorum. S. Augustinus, XXXVI, 385, 719, 786. — Christus vis Ecclesiae. S. Gregorius Magnus, LXXV, 754. — Christus est caput nostrum, *id.*, LXXVI, 845; S. Agobardus, CIV, 62, 64. — Sponsus Ecclesiae, *ibid.*, 110, 189. — An Christus secundum humanitatem fuerit caput sanctorum incarnationem praecedentium. Hugo de S. Victore, CLXXV, 582.

Alii varii tituli. — Christus illuminator generis humani. Tertullianus, I, 395. — Unica spes totius orbis, *id.*, II, 760. — Angelus appellatur Christus, *id.*, III, 923. — Sol verus. S. Cyprianus, IV, 542. — Via et veritas, *ibid.*, 790. — Panis vitae, *ibid.*, 731. — Domus et templum Dei, *ibid.*, 696. — Christus agnus, *ibid.*, 708. — Redemptor. S. Augustinus, XXXVIII, 726. — Unicus Salvator, *ibid.*, 1061. — Novus Adam. S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722. — Fons vitae. S. Columbanus, LXXX, 254. — Interpretatio mystica praecipuorum titulorum et nominum Christi, *ibid.*, 327, *seq.* — Explicatio moralis eorundem nominum Christi et eorum significatio, *ibid.*, 353, *seq.* — Christus dicitur leo, quia diabolum vicit. Alcuinus, C, 1121. — Propheta, *id.*, C, 725. — Veritas. S. Bruno Carth., CLII, 800. — Praeclara Christi epitheta. S. Anselmus Cant., CLVIII, 631, 750, 949, 715, 584, 599. — Pastor bonus. Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. — Christi nomina ab Isaia descripta explicantur. S. Bernardus, CLXXXIV, 829.

XXVI. — Christi satisfactio et meritum.

Veniam peccatis quae a nobis commissa sunt solus potest largiri Christus. S. Cyprianus, IV, 480. — Pro nobis dedit et peccata nostra portavit, quem Deus tradidit pro peccatis nostris, *ibid.* — Christi sanguinis pretio universa sunt empta. S. Hilarius, IX, 396. — Christus iactatio nostra, *ibid.*, 415. — Nostra Redemptio, *ibid.*, 1002. — Salus nulla sine Christo, *id.*, X, 37. — Christus ob meritum obedientiae in salutem nominis Dei ex iudicii virtute provehitur, ut in eo Dei nomen et virtus sit, *id.*, IX, 340. — Christo homini nomen donatur et regnum et honor Dei, propter obedientiam donatur, *ibid.*, 795. — Christus gloriam meruit, non quia eulum condidit, sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 594. — Christus factus pro nobis ipse peccatum, ut nos in ipso essemus iustitia Dei qui eramus captivitas mortis et praeda serpentis. S. Ambrosius, XIV, 1012. — Per hoc peccatum (Christum) nos Deus aeternus absolvit, qui Filio suo proprio non pepercit, et peccatum eum fecit esse pro nobis, *ibid.* — Mortem suam pro morte omnium obtulit, sanguinem suum pro sanguine fudit universorum, XVI, 1115. — Agnus est, sed divinae potentiae, qui non solum mundavit sanguine delicta universorum, sed etiam divina potestate donavit, *ibid.*, 1224. — Sanguinem solvit, sanguinem debes, ille pro te solvit, tu pro te rede, *ibid.*, 299. — Christus adventu remissionem peccatorum, captivorum redemptionem, subsidium laborantium. S. Ambrosius, XV, 1440. — Solus Christus hominem redimere poterat, *id.*, XIV, 1160. — Sicut redemptio Christus, ita et misericordia, *ibid.*, 1152. — Suscepit mortis servitutem ut tibi tribueret vitae aeternae libertatem, *ibid.*, 1467. — Sanguis Christi purpura est, qui inficit sanctorum animas, et reges facit, *ibid.*, 1447. — Christus in spinosa corona mundi delicta portavit. S. Hieronymus, XXII, 557. — Suo vulnere vulnera nostra curavit, *id.*, XXIV, 507. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quae non esset caro peccati. S. Aug., XLV, 1384, 1385. — Christus sine peccato factus tamen peccatum, *id.*, XI, 252. — Delicta nostra sua delicta fecit, ut iustitiam nostram iustitiam faceret, *id.*, XXXVI, 172. — In Christo integritas sine peccato, redditio sine debito, flagellum sine merito, *ibid.*, 463. — Extra unum mediatorem Dei et hominum, hominem Christum Jesum nemini solus est. S. Prosper Aquitanus, LI, 83, 84. — Pro totius mundi redemptione crucifixus, *ibid.*, 165. — Christus mortuus est pro omnibus. S. Leo Magnus, LIV, 325. — Etiam pro iniquis et impiis, *ibid.*, 312. — Sicut per Christum et in Christo creata sunt, ita omnia per ipsum atque in ipso reconciliantur. S. Fulgentius, LXV, 492. — Christus sacerdos et hostia et per ejus mortem reconciliati sumus, *ibid.*, 434. — Christus patiendum hominis culpam corripuit, et placavit Dei iram. S. Gregorius Magnus, LXXV, 894. — Sanguis Christi melius loquitur quam Abel, quare, *ibid.*, 1029. — Propitiatio pro peccatis nostris est Christus, *id.*, LXXIX, 636. — An Christus passus sit pro omnibus qui ante ejus adventum mortui sunt. S. Remigius Lugd., CXXI, 1122. — Mortuus est pro omnibus credentibus et creditoris, *ibid.*, 1013. — Per sanguinem Christi nos erepti a vastatore mundi angelo, id est diabolo. Rotherius Veron., CXXXVI, 555,

556. — Christus peccatum et originale et actuale solvit. Lanfrancus Cant., CL, 121. — Christus hostia pro peccato ob ata peccatum dicebatur. S. Bruno Carth., CLIII, 57. — Christus se ipso non sacrificiis Patrem placavit. Guibertus, CLVI, 522. — Spes tota in passione et meritis Christi. S. Anselmus Cant., CLVIII, 861. — Post Adae peccatum nullus admittitur ad regnum Dei, nisi per mortem Christi, *id.*, CLVIII, 457. — Necessesse est ut eam satisfactionem faciat Deus homo, *ibid.*, 404, 414. — Christus obtulit se pro nobis sacrificium. Ivo Carnot., CLXI, 71, 72. — Christus sanguine suo genus humanum universum Deo Patri reconciliavit. S. Bruno Sign., CLXIV, 250. — Christus sua satisfactione primam nobis possessionem restituit, *ibid.*, 863. Christus plus solvit de pena, quam culpa meruit. Rupertus Tuit., CLXII, 1612. — Christus quid meruit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1101, 1103. — De satisfactione Deo exhibenda pro injuria per peccatum originale facta. Honorius August., CLXXII, 1131. — An Christus aliquid meruit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 578. — Petrus Lombardus, CXCII, 793 et *seq.* — Quomodo ex ratione colligitur aut oportuit mediatorem Dei et hominum verum Deum et verum hominem esse. Richardus S. Victoris, CXCVI, 1003, 1004. — Ad plenitudinem satisfactionis oportuit ut tanta esset humiliatio in expiatione, quanta fuerit praesumptio in praeparatione, *ibid.* — Christus non est meritis unionem hypostaticam. Philippus de Harveng, CCIII, 625, 626. — Christus semel se offerens sufficiens fuit ad redemptionem totius generis humani. Petrus Cantar., CCV, 104. Omnia opera Christi fuerunt pariter meritoria. Petrus Pict., CLXI, 1190.

XXVII. — Errores varii circa personam Christi.

Christi originalia instrumenta delere ausus est Marcion. Tertullianus, II, 755. — Phantasma esse Christum comendebant Marcionistae, *ibid.*, II, 351. — Christus alter qui apparuit sub Tiberio et alter qui a Creatore promittitur, aiebat, Marcion, *ibid.*, 261, 368. — Christum in hodiernum diem Judaei negant venisse, *ibid.*, 351. — Cur, *ibid.* — Dicunt haeretici Christum fuisse ad baptismum compulsus a Maria. S. Cyprianus, III, 1204. — Judaei magum existimarent Christum, *ibid.*, 590. — Error circa regnum Christi. Lactantius, VI, 465, 808, 1015. — Judaei virtute daemonis dicunt illum miracula patrare, *ibid.*, 483, 491. — Christum aperte negare Deum non audent Arian. S. Hilarius, X, 258. — Christum verum Deum non esse qua arte insinuant Arian, *ibid.*, 151. — Christum Filium Dei contra Sabellium quomodo probent Arian, *ibid.*, 203, 204. Christum non Sapientiam ipsam sed sapientiae opus dicentes refellunt, *id.*, IX, 982 et *seq.* — Christi divinitati tristitiam, metum, etc., quidam tribuunt, refutantur, *ibid.*, 1066. — Qui divinitatem et carnem Domini unius dicunt esse naturae quod errorum auctores sint. S. Ambrosius, XVI, 831. Refutantur qui putant animam a Domino Jesu non esse susceptam, *ibid.*, 854. — Refutantur qui dicunt Christum ex Virgine non potuisse generari, *ibid.*, 1124, 1128. — Christus non, ut quidam dicunt, in phantasmate passus est, *ibid.*, 850. — Christum nihil aliud quam hominem fuisse quamvis excellentissimae sapientiae pagani dicebant. S. Augustinus, XXXII, 636; XXXIV, 1048, 1069, 1071. — Christum suas sententias de Platonis libris didicisse quidam dicere ausi sunt, *ibid.*, 56. — Christum non vere sed putative passum asseverabat Marcus haereticus, *id.*, XLII, 28. — Christum neque natum ex femina neque habuisse carnem docebat Cerdon, *ibid.*, 29. — Christum hominem tantum dicebant Cerinthiani, *ibid.*, 27. — Christum colubrum esse arbitrantur Ophitae, *ibid.*, 28, 29. — Christum Sem filium putari a Sabellianis quidam dicunt, *ibid.*, 29. — De Christi incarnatione errores Manichaeorum, Photinianorum et Apollinaristarum, *id.*, XLV, 1033, 1034. — Christum tantum hominem Photiniani, tantum Deum Manichaei volunt, *id.*, XXXIII, 229; XXXV, 1063. — Christum serpentem paradisi dicunt Manichaei, *id.*, XLII, 57, 58. — Christum non solum in culo ac stellis, sed etiam in terra atque in omnibus quae nascuntur in ea confixum, colligatum et concretum Manichaei dicebant, *id.*, XLII, 211, 212, 579. — Christum ex utero natum credere indignum putabant, *ibid.*, 178, 213, 217. — Christum non habuisse matrem conantur asserere, *id.*, XXXVI, 129. — Christum creaturam introducunt Origeniani, *id.*, XLII, 55. — De Christo quid senserint Arian, *ibid.*, 680, 681, 686, 687. — Christum eundem ipsum esse et Patrem et Filium et Spiritum sanctum volunt Noetiani, *ibid.*, 32. — Christum in carne venisse negant Proclianistae, *ibid.*, 41, 42. — et omnes

hæretici, *id.*, XXXVIII. 989. — Error quorundam negantium corpus Christi formatum de femina et putanium sic factum esse quomodo illud quo Spiritus sanctus apparuit in columba, *id.*, XL, 302. — Christum sine anima carnem suscepisse docent Ariani et Apollinaristæ, XLII, 59, 40, 686 *et seqq.* — Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 833. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizarunt Apollinaristæ, *id.*, XXXV, 1737; XLI, 404. — Christo jam nato animam rationalem accessisse temerarium est dicere, XXXIII, 552. Christi carnem non fuisse susceptam de carne Mariæ et Verbi aliquid in carnem fuisse conversum docent Apollinaristæ, *id.*, XLII, 40. — Christum non carnem deposuisse de celo sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, *ibid.*, 30. — Christum non resurrexisse sed resurrecturum dicunt Ebionæi, *ibid.*, 27. — In Christo humanam formam in divinam substantiam esse commutandam quidam censuerunt, *ibid.*, 708. — Carnem Christi non de Virgine sed de celo assumptam dixit Eutyches post Valentinum et Marcionem, Vigilius Taps., LXII, 111. — Divinitatem passam esse asseruit Eutyches, *ibid.*, 106. Christum mendacem contendunt Priscillianistæ, *ibid.*, 846. — Quidam hæretici Christum dixerunt hominem purum, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 88. De Christi nativitate in Germania errores. Ratramnus Corb., CXXI, 83 *et seqq.* — Fausti errores circa generationem Christi. Paschasius, CXX, 97, 98 *et seqq.* Christum non pro omnibus passum dixerunt Prudentius et Gothescalcus, CXXV, 512, 513, 370. In Christo duas fuisse voluntates et operationes negarunt plures patriarchæ Constantinopolitani, Anastasius Bibl., CXXVIII, 758, 759. — Judæorum errores circa Messiam. B. Odo Camer., CLX, 1103.

XXVIII. — De officiis nostris erga J. C.

Christus solus audiendus. S. Cyprianus, IV, 583.
Christo nihil præponendum, *ibid.*, 529, 655, 660, 746.
Christum induere. *id.*, III, 1166; IV, 416, 504, 628.
Vult Christus semper queri, frequentius inveniri.
S. Ambrosius, XV, 1366.

Christus amat diu et sæpius requiri, *id.*, XVI, 287, 351.
Christus ubi querendus sit, *id.*, XVI, 279, 353. —
Quomodo querendus sit, *id.*, XVII, 671.
Quid sit Christum induere, *id.*, XVII, 166.
Sequitur illum, quando imitatur, *ibid.*, 800.
Plus illum diligere debemus quam patrem, *ibid.*, 683.
Sine ejus invocatione nemo vivit apud Deum, *ibid.*, 144.
Quis non laudet Christum, cujus beneficio, vivit? *ibid.*, 70.
Imitemur ejus conversationem, qui non possumus imitari nativitatem. S. Hieronymus, XXXII, 221.
Nudum Christum nudos sequere, *ibid.*, 548.
Christum imitari debemus, non in miraculorum potentia, sed in tolerantia passionum. S. Augustinus, XXXVII, 1149.
De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXXVIII, 1278, 1279.
Christus amandus, *ibid.*, 727. — Ante omnia diligendus, XXXVI, 222.
Christum pii amant gratis, impii gratis oderunt, *id.*, XXXVII, 1452.
Christum in fundamento habere quid sit, *id.*, XL, 13, 264. — Christum in fundamento habere est nihil ei præponere, *id.*, XL, 745.
Venire ad Christum quid, *id.*, XLIV, 888. — Venire ad Christum, credere est, *ibid.*, 555.
Christo credendum esse docent omnes, etiam hæretici, *id.*, XLII, 86.
Christus imitandus. S. Bernardus, CLXXXIII, 50, 269.
Christum quidam non sequuntur, sed fugiunt; quidam non sequuntur, sed præeunt; quidam sequuntur, sed non assequuntur, *id.*, 684.
Quam indignum non currere post Christum, et quibus molivis ad hunc cursum excitemur, *ibid.*, 831.
Christo vivendum, *id.*, CLXXXII, 300. — Dignus morte qui Christo recusat vivere, *id.*, CLXXXIII, 867.
Christus apprehenditur, non legendo, sed ipsum sequendo, *id.*, CLXXXIII, 867.
Christo capiti cohærendum, *id.*, CLXXXIII, 168.

LXVII.

INDEX DE REDEMPTIONIS MYSTERIO.

NOTA. — Index iste, cum sit fidem ac præcedens de Christo, hic tantum memoratur, et quoad materias et explanationes SS. Patrum lector adeat præsertim articulos XIX, XX, *et seqq.*

LXVIII.

INDEX NOMINUM OMNIUM

QUIBUS SS. PATRES CHRISTUM DESIGNARUNT IN SCRIPTIS,

ORDINE VERBORUM DIGESTUS ALPHABETICO.

Christus a SS. Patribus dicitur :

Abel occisus. S. Paulinus Nolan., LXI, 539.
Abraham peregrinans. S. Paulinus Nolan., *ibid.*, 539.
Accinctus potentia. Rufinus, Aquil. presbyt., XXI, 899.
Acclinatus Ecclesiæ. S. Ambrosius Mediolan., XV, 1247.
Acervus Testimonii. Cassiodorus, LXX, 1099, 1090.
Adam celestis. S. Hieronymus, XXIII, 328.
Adam novissimus. Tertullianus, II, 868.
Adam novus. Tertullianus, II, 868; Maximus Taurin., LVII, 259, 249, 570.
Adam secundus. S. Hieronymus, XXIII, 328; S. Paulinus Nolan., LXI, 679.

Adjutorium nostrum. S. Augustinus, XXXVIII, 68.
Adorabilis. Cassiodorus, LXX, 235, 256.
Advocatus. S. Ambrosius, XIV, 1060, 1141; S. Leo Magnus, LXXV, 237; Petrus Damian., CXI, IV, 563.
Æquitas. S. Leo Magnus, LXXV, 1159.
Æternus. Cassiodorus, LXX, 513, 514.
Agniculus. S. Hieronymus, XXV, 462.
Agnus Dei immaculatus. S. Cyprianus, IV, 290; S. Ambrosius, XIV, 648; S. Hieronymus, XXV, 462; S. Maximus Taurin., LVII, 630; S. Paulinus Nolan., LXI, 195, 380, 381; Eugypius abb., LXII, 674; S. Fulgentius, LXV, 235, 236; S. Leo Magnus, LXXVI, 560.
Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722.

Alimentum. S. Fulgentius, LXV, 721.
 Alpha et Omega. S. Paulinus Nolan., LXI, 673, 929, 930; S. Leo Magnus, LXXVI, 1179.
 Altissimus. S. Fulgentius, LXV, 217; Cassiodorus, LXX, 453, 454.
 Angelus. S. Cyprianus, IV, 286; S. Leo Magnus, LXXVI, 285; S. Bruno Signiens., CLXIV, 300.
 Antistes. Tertullianus, II, 493.
 Apostolus nostræ confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 296.
 Aquila. S. Ambrosius, XVII, 702, 703.
 Arbitrator Patris. Tertullianus, I, 393.
 Arbor. S. Hilarius Pictav., IX, 969; S. Leo Magnus, LXXVI, 85.
 Arcanum. Cassiodorus, LXX, 873.
 Armatura Dei. S. Hieronymus, XXVI, 512.
 Armiger. Tertullianus, II, 618, 621.
 Ascensor equitis. S. Leo Magnus, LXXVI, 596.
 Auctor fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
 Auctor vitæ. S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 401.
 Authenticus pontifex. Tertullianus, II, 447.
 Avertens jugum priscæ legis. S. Paulinus Nolan., LXI, 637.
 Avis. S. Leo Magnus, LXXVI, 67.
 Bellator. Tertullianus, II, 540, 620.
 Belli præco. Cassiodorus, LXX, 997, 998.
 Bellipotes. Tertullianus, II, 618, 621.
 Beneplacens. Cassiodorus, LXX, 481.
 Bonus principaliter. S. Leo Magnus, LXXV, 883.
 Botrus. Petrus Damian., CXLIV, 786.
 Brachium Dei. S. Cyprianus, IV, 285; S. Hilarius Pictav., IX, 563; Rufinus Aquil., XXI, 933; S. Hieronymus, XXIV, 487; Cassiodorus, LXX, 689, 690; S. Leo Magnus, LXXVI, 797; S. Bruno Carthusian., CLII, 1153.
 Cæcans videntes. S. Paulinus Nolan., LXI, 321.
 Calamus. S. Ambrosius, XV, 1654.
 Calceamentum. S. Bruno Carthusian., CLII, 918.
 Camelus. S. Leo Magnus, LXXV, 63.
 Candidus. Cassiod., LXX, 1084, 1083.
 Canticum novum. Cassiod., LXX, 1018, 1019.
 Caput angelorum. Lactant., VI, 977.
 Caput Christianorum. Isidorus Merc., CXXX, 81.
 Caput corporis Ecclesiæ. S. Augustinus, XLII, 835.
 Caput Ecclesiæ. S. Prosper Aquit., LI, 401; Eugypius abb., XLII, 838.
 Caput electorum. S. Ambrosius, XVII, 167.
 Caput fidelium. S. Paulinus Nolan., LXI, 486, 632.
 Caput gentium. S. Bruno Heribol., CXLII, 98.
 Caput hominis. Lofrancis, CL, 191.
 Caput omnium. S. Ambrosius, XIV, 1173.
 Caput sanctorum. Hugo de S. Vict., CLXV, 1582.
 Caput veteris Synagogæ. S. Ambrosius, XIV, 1118.
 Caput viri. S. Cyprianus, IV, 270.
 Catholicus sacerdos. Tertull., II, 376.
 Catulus leonis. S. Paulinus Nolan., LXI, 267.
 Cervus Christus. S. Ambrosius, XIV, 811.
 Charadrius. S. Petrus Dam., CXLV, 772.
 Chrestus. Lactant., VI, 464.
 Christa. S. Prosper Aquit., LI, 481.
 Christus. Tertull., I, 192, 1207; II, 330, 541. Lactant., VI, 464; S. Ambros., XVI, 127; Rufinus, XXI, 822; S. August., XXXV, 2000; XXXVII, 1370; S. Prosper Aquit., LI, 481; Cassiod., LXX, 510, 1012; Hugo de S. Victore, CLXXV, 435, 436.
 Cibus. S. Hieronymus, XXV, 916.
 Circumfusus omnibus. S. Hieronymus, XXV, 352.
 Circumiens in utero. Rabanus Maurus, CVIII, 1162, 1163.
 Circumlator. Tertull., II, 270, 322.
 Cithara. S. Bruno Heribol., CXLII, 223.
 Civitas. S. Hilarius, IX, 935; S. Paulinus Nolan., LXI, 509.
 Coæternus Patri. Cassiod., LXX, 588, 589.
 Columba. Cælius Sedulius, XIX, 160.
 Columna nubis. S. Bruno Carthusian., CLII, 1156.
 Conditor cæli et terræ. S. Hieronymus, XXIII, 937.
 Conditor Novi Testamenti. S. Maximus Taurin., LVII, 360, 368.
 Consolator. S. Fulgentius, LXV, 752, 753.
 Consummator fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
 Conviva. S. Hieronymus, XXV, 916.
 Cornu nostrum. S. Bruno Heribol., CXLII, 182.
 Corpus nostrum. S. Hilarius Pictav., X, 273.
 Crater (secundum corpus). S. Hieronymus, XXIII, 1028.
 Culmen Ecclesiæ. Cassiodorus, LXX, 535, 536.
 Cultor. S. Fulgentius, LXV, 722.
 David. S. Hilarius, IX, 389, 661, 699, 738; S. Ambro-

sus, XVI, 1149; S. Paulinus Nolan., LXI, 250, 251; S. Petrus Damian., CXLV, 628.
 Decorus. Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
 Deductor generis humani. Tertull., I, 595.
 Deus. S. Cyprianus, IV, 15, 61, 92, 94, 99, 104, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 228, 233, 248, 253, 267, 352, 353, 355, 349, 351; S. Hilarius Pictav., IX, 415; S. August., XXXVIII, 778; S. Fulgentius, LXV, 424, 727; Cassiod., LXX, 548, 549; S. Bruno Heribol., CXLII, 207; S. Bruno Segniens., CLXIV, 100.
 Dextera bonorum. Cassiodorus, LXX, 984, 985.
 Dextera Excelsi. Cassiod., LXX, 689, 690; S. Bruno Heribol., CXLII, 103, 335; Guibert. Ven., CLVI, 512.
 Dies. S. Cyprianus, IV, 258, S. Ambrosius, XV, 1292, 1759; S. Fulgentius, LXV, 727; Cassiodorus, LXX, 997; 998, S. Bruno Heribol., CXLII, 453.
 Doator pacis. S. Cyprianus, IV, 203.
 Doctor salutis æternæ. S. Fulgentius, LXV, 464.
 Dominator universæ terræ. S. Maximus Taurin., LVII, 617.
 Dominicus homo. S. August., XI, 26, 42.
 Dominus. Tert., II, 396; S. Cyprian., IV, 15, 61, 92, 94, 99, 104, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 228, 233, 248, 255, 267, 332, 335, 349, 351; S. Hilarius Pict., IX, 482, 699; S. Ambrosius, XVII, 49; S. August., XXXVIII, 545; S. Prosper Aquit., LI, 317; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 792, 793; S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
 Domus Dei. S. Cyprianus, IV, 279; Guib. Ven., CLVI, 987.
 Dux. S. Hilarius Pict., IX, 337; Cassiodorus, LXX, 1213, 208, 209.
 Ecclesiastes noster. Cassiod., LXX, 116, 117.
 Emmanuel. Lactant., VI, 479; S. Petrus Dam., CXLIV, 849; Richardus a S. Victore, CXCVI, 601.
 Exemplum nostrum. S. August., XXXIV, 385; XXXVIII, 608.
 Exorbitator. Tertull., II, 329.
 Expectatio. S. Hilarius Pict., IX, 482; S. Ambrosius, XIV, 1052.
 Facies. S. Bruno Carthus., CLII, 679.
 Fermentum. S. Ambrosius, XVII, 629, 630; S. Maximus Taurin., LVII, 515.
 Filius Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396; S. Optatus Milev., XI, 975; S. Ambros., XVI, 1149; S. August., XI, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 511; S. Maximus Taurin., LVII, 803; S. Petrus Damian., CXLIV, 745.
 Filius Abraham et David. S. August., XXXVIII, 343; XI, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 517.
 Filius ancillæ. S. Bruno Heribol., CXLII, 322.
 Filius hominis. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 31.
 Finis. S. Fulgent., LXV, 219, 250; Cassiod., LXX, 384, 385.
 Finis legis. S. Hilarius, IX, 736; S. Paulinus Nolan., LXI, 266, 412, 626, 683; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 981, 982; S. Bruno Carthus., CLII, 1062.
 Finis nostri operis. Rufinus, XXI, 189.
 Finis omnis consummationis. S. Bruno Heribol., CXLII, 415.
 Finis prophetarum. S. Paulinus Nolanus, LXI, 415; S. Bruno Carthus., CLII, 1062.
 Finis utriusque Testamenti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 980, 981.
 Firmamentum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 649.
 Flos. S. Hilarius Pict., IX, 52; Guib. Ven., CLVI, 503.
 Flos campi. Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
 Flos Mariæ. S. Ambrosius, XVI, 750.
 Fluvius. S. Petrus Damian., CXLIV, 562.
 Fœdus. S. August., XXXVIII, 582.
 Fons. S. Paulinus Nolan., LXI, 521.
 Fons aquarum. Cassiod., LXX, 301, 302.
 Fons benedictionis. Cassiod., LXX, 323, 324.
 Fons bonorum omnium. S. Hieronymus, XXV, 810, 1312, 1313.
 Fons misericordiæ. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 627.
 Fons virtutum omnium. S. Hieronymus, XXIV, 145.
 Forma substantiæ Patris. S. Hieronymus XXIV, 532.
 Fortis. S. Ambrosius, XVI, 1149.
 Fortitudo. S. Hieronymus, XXIV, 487.
 Fortitudo capitis nostri. Cassiod., LXX, 122, 125.
 Fortitudo Dei. S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
 Framea Patris. Cassiod., LXX, 121, 122.
 Frater noster. Rabanus Maurus, CXI, 191; S. Bruno Carthus., CLII, 847.
 Fructus terræ sublimis. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 937.
 Fructus ventris. S. Hilarius, IX, 699; S. Prosper Aquit., LI, 580.

- Frumentum. S. Hieronymus, XXV, 1489; S. Bruno Carth., CLII, 942.
- Fundamentum apostolorum et prophetarum. S. Hieronymus, XXIV, 471.
- Fundamentum celestis Hierusalem. S. Paulinus Nolan., LXI, 309.
- Fundamentum Ecclesie. Rufinus, XXI, 119; Cassiod., LXX, 535; S. Bruno Herbip., CXLII, 322.
- Fundamentum fundamentorum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 458.
- Fundamentum omnium lapidum ædificii. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 934.
- Fundamentum templi nostri. S. Petrus Damian., CXLIV, 807.
- Gemma. S. Hieronymus, XXII, 613.
- Gigas. S. Bruno Herbip., CXLII, 100.
- Granum. S. Ambrosius, XV, 1747.
- Gratia Dei. Lanfrancus, CL, 379.
- Gubernator. S. Cyprianus, IV, 124.
- Hædus. S. Ambrosius, XIV, 618.
- Hæres. S. Ambrosius, XV, 1780; Hugo a S. Victore, CLXXV, 480.
- Hinnulus. S. Leo Magnus, LXXVI, 143.
- Hircus. Eegyptius abh., LXII, 697; S. Bruno Signiens., CLXIV, 498.
- Homo. S. Hieronymus, XXVI, 508; S. August., XI, 409; Vigilius Tapa., LXII, 141 et seqq.; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1106; Petrus Lombardus, CXCII, 780.
- Hostia. S. Ambrosius, XVI, 1141; S. Maximus Taurin., LVII, 610; S. Paulinus Nolan., LXI, 193; S. Fulgentius, LXV, 256, 294; Cassiod., LXX, 444, 445.
- Ignis consumens. S. Paulinus Nolan., LXI, 509.
- Illuminans cæcos. S. Paulinus Nolan., LXI, 521.
- Illuminatio sanctorum. S. Bruno Sign., CLXIV, 262.
- Imago Dei. S. Hilarius Pict., IX, 565; S. Ambrosius, XV, 1816; XVI, 539, 1347; S. Bruno Carthus., CLIII, 255, 253.
- Immaculatus. S. Hieronymus, XXV, 462; Cassiod., LXX, 636, 837, 857; S. Bruno Herbip., CXLII, 239.
- Immensus. S. Fulgentius, LXV, 247.
- Infans ab ubere. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 36.
- Initium. S. Hilarius Pict., X, 462; S. Ambrosius, XIV, 129; S. Fulgentius, LXV, 203.
- Inspector cordium. S. Paulinus Nolan., LXI, 491, 493.
- Interpellator. S. Ambrosius, XVIII, 128, 129; S. Bruno Carthus., CLII, 239.
- Isaac immolandus. S. Paulinus Nolan., LXI, 317, 318, 339.
- Iter. S. Hilarius Pict., X, 238; Cassiod., LXX, 1213.
- Janua. S. August., XXXVIII, 1415; S. Prosper Aquit., LI, 575.
- Jesus. Damasus papa, XIII, 377, 378.
- Jonas. S. Paulinus Nolan., LXI, 405.
- Joseph venditus. S. Paulinus Nolan., LXI, 339.
- Judex. S. Hilarius Pict., IX, 415; S. Optatus Milev., XI, 774; S. Hieronymus, XXII, 1198; Godfridus abb., CLVII, 253, 261.
- Justitia. S. Ambrosius, XVI, 1202; S. Hieronymus, XXVI, 274; S. Prosper Aquit., LI, 82; S. Fulgentius, LXV, 251; S. Bruno Herbip., CXLII, 270.
- Lampas. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 931.
- Lapis. S. Cyprianus, IV, 201; Raban. Maur., CXI, 41.
- Lapis adjutorii. Raban. Maur., CXI, 34.
- Lapis angularis. S. Hieronymus, XXVI, 476; S. Prosper Aquit., LI, 334; Eegyptius, LXII, 675; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 458; S. Bruno Herbip., CXLII, 426; S. Petrus Dam., CXLV, 49.
- Lapis ex monte. S. Hilarius Pictav., IX, 681.
- Lapis offensionis. S. Fulgentius, LXV, 227.
- Largitor salutis æternæ. S. Fulgentius, LXV, 464.
- Latera Aquilonis. Guibert. Ven., CLVI, 573.
- Lator legis. S. Hieronymus, XXII, 775; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 599.
- Lectus. S. Ambrosius, XIV, 517; Cassiod., LXX, 947, 918.
- Leo. Rufinus, XXI, 501; S. Paulinus Nolan., LXI, 640; Eegyptius, LXII, 674, 846; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 560.
- Levites. S. Ambrosius, XIV, 313.
- Lex. Lactantius, VI, 521.
- Liber. S. Bruno Carthus., CLII, 815, 805.
- Liber inter mortuos. S. Bruno Herbip., CXLII, 524.
- Lignum viride. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 152.
- Lignum vitæ. S. Bruno Herbip., CXLII, 50; S. Bruno Carth., CLII, 640; S. Bruno Signiens., CLXIV, 162.
- Lilium. S. Petrus Dam., CXLIV, 734.
- Lucifer ve us. S. Gregor. Magn., LXXVI, 320.
- Lumen. S. Ambros., XV, 1361, 1687; XIV, 1029; S. Prosper Aquitan., LI, 825.
- Lux. S. Cyprian., IV, 258; S. Gregor. Magn., LXXV, 671.
- Lux sæculi. S. Ambros., XVI, 1141; Raban. Maur., CXI, 397.
- Magister. Tertull., I, 395; S. Cyprian., IV, 14, 205; S. August., XLII, 440.
- Maledictum. S. Ambros., XVI, 1044, 580; S. August., XLII, 297, 744; S. Bruno Herbip., CXLII, 163; S. Petr. Damian., CXI.V, 114.
- Manus Dei. S. Cyprian., IV, 283; S. Hilarius Pict., IX, 850; S. Ambros., XV, 1518; S. Gregorius Magn., LXXVI, 797; S. Bruno Carthus., CLII, 1221.
- Margarita. S. Ambr., XVII, 715.
- Margarita evangelica. S. Paulinus Nol., LXI, 276, 298.
- Mediator Dei et hominum. Lactant., VI, 524; S. Hilarius Pict., IX, 988; X, 247, 282, 415; S. Hieronym., XXVI, 566; S. Paulinus Nolan., LXI, 440; S. Fulgent., LXV, 258; S. Petrus Damian., CXLV, 24, 32, Lanfrancus, CL, 272, 273, 393, 396; S. Bruno Carthus., CLIII, 437.
- Medicus. S. Ambros., XIV, 1041.
- Melchisedech. S. Ambr., XVI, 404, 1202; Coelius Sedulius, XIX, 760; S. Prosper Aquit., LI, 319.
- Merces. Rufinus, XXI, 789.
- Minor angelis. S. Hieronym., XXVI, 581.
- Minoratus ab angelis. S. Bruno Herbip., CXLII, 68.
- Misericordia. S. Ambr., XIV, 1152; Rufinus, XXI, 837; Cassiod., LXX, 548, 607, 608, 617, 648; S. Bruno Herbip., CXLII, 222. S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
- Mons, (secundum divinitatem). Guibert. Ven., CLVI, 501.
- Mons, (secundum humanitatem). S. Hilarius Pict., IX, 501.
- Mons Dei. S. Bruno Herbip., CXLII, 252.
- Mons exiguus. S. Ambros., XIV, 818.
- Mons in vertice montium. S. Gregor. Magn., LXXVI, 667.
- Mons magnus. S. Ambros., XIV, 818.
- Mons pinguis. S. Bruno Herbip., CXLII, 252.
- Mous qui Patri complacuit. Cassiod., LXX, 468, 469.
- Mors mortis. S. Gregor. Magn., LXXV, 993.
- Mors reprobo um. S. Ambros., XVII, 858, 839.
- Mortuus a corde. S. Bruno Herbip., CXLII, 135.
- Munus. S. Fulgent., LXV, 256.
- Murus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 169.
- Mysterium. Lanfrancus, CL, 524.
- Navis. S. Ambros., XVII, 700.
- Nazareus. S. Hieronym., XXIII, 914; S. Fulgent., LXV, 270.
- Nazareus. Tertull., II, 372; Raban. Maur., CVIII, 1162, 1163.
- Noe irrisus. S. Paulinus Nol., LXI, 330.
- Novacula. S. Paulinus Nol., LXI, 261.
- Novissimus. S. Ambros., XVI, 323.
- Nox. S. Ambros., XV, 1292.
- Nubes. Eegypt. abh., LXII, 677; S. Bruno Sign., CLXIV, 274.
- Numerus. S. Bruno Carthus., CLII, 800.
- Oblator muneris. S. Fulgent., LXV, 256.
- Occasio cæcitat et illuminationis. S. Fulgent., LXV, 228.
- Occidens. S. Paulinus Nolan., LXI, 370, 371.
- Oleum. Guib., CLVI, 573.
- Omnipotens. S. Hieronym., XXIV, 81, 55; Cassiod., LXX, 772, 773.
- Onager. S. Gregor. Magn., LXXVI, 539.
- Orans. S. August., XXXVI, 1081; XXXIII, 513; S. Prosper Aquit., LI, 279; Cassiod., LXX, 206, 207, 780, 791; Lanfrancus, CL, 593, 594; S. Bruno Carthus., CLII, 812, 847; Honorius Augustod., CLXXII, 1127.
- Oriens. S. Hilarius Pict., IX, 728; S. Gregorius Magn., LXXVI, 167; Guibertus abb., CLVI, 987.
- Os. S. Hilarius Pict., IX, 563; S. Bruno Carthus., CLII, 564.
- Ostium. S. August., XXXVIII, 1415; S. Gregor. Magn., LXXVI, 941.
- Ovis. S. Cyprian., IV, 290; S. Fulgent., LXV, 255, 256; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 532.
- Pacificus. Cassiod., LXX, 304, 305.
- Pax. S. Fulgent., LXV, 251; Cassiod., LXX, 697, 698; S. Bruno Herbip., CXLII, 270; S. Petrus Damian., CXI.V, 275.
- Panis angelorum. S. Bruno Herbip., CXLII, 294.
- Panis coeli. S. Maximus Taurin., LVII, 563.
- Panis hominum. S. Fulgent., LXV, 127.
- Panis perpetuus. S. Hieronym., XXVI, 489.
- Panis vivus. S. Paulinus Nol., LXI, 191.

Paracletus. S. Fulgent., LXV, 753, 753.
 Παράκλητος λόγος. S. Ambros., XVI, 193.
 Paschalis agnus. S. Paulinus Nol., LXI, 610.
 Passer solitarius. S. Paulinus Nol., LXI, 275, 274.
 Pastor. S. Hilarius Pictav., IX, 728; S. Ambros., XIV, 1163; S. Hieronym., XXV, 552; S. Paulinus Nol., LXI, 193, 194, 380, 381; S. Fulgent., LXV, 255, 256; S. Gregorius Magn., LXXVI, 941.
 Pater. S. Petrus Damian., CXLIV, 212.
 Pater familias. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1151.
 Patientia nostra. S. Ambros., XIV, 1052; S. Bruno Herbig., XLII, 253.
 Peccator. S. Bruno Herbig., CXLII, 163, 172.
 Peccatum. S. Bruno Carth., XLII, 297, 744.
 Petra. S. Cyprian., IV, 106; S. Ambros., XIV, 1038, XVII, 141; Rufinus, XXI, 119, 791; S. Paulinus Nolan., LXI, 334, 385; Eugyp. abb., LXII, 846; S. Gregor. Magn., LXXVI, 359; Raban. Maur., CXI, 1158; S. Bruno Herbig., CXLII, 253; S. Petrus Damian., CXLV, 771.
 Petra firma. Rufinus, LXI, 791.
 Petra irrigans mundum. S. Bruno Signiens., CLXIV, 270.
 Petra spiritalis. Cassiod., LXX, 1019, 1050, 1051.
 Pignus resurrectionis nostrae. Hieronym., XXII, 725.
 Pignus vitae ejus nobis donatæ. S. August., XXXVIII, 1468.
 Piscis. S. Optat. Milev., XI, 991.
 Piscis aquæ vivæ. S. Paulinus Nol., LXI, 210, 846.
 Plenitudo. S. Hieronym., XXIV, 145.
 Plenitudo legis et prophetarum. S. Hilarius Pict., IX, 481.
 Plenitudo veritatis. S. Cyprianus, IV, 103, 141.
 Plovias. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
 Pontifex. Arnob., V, 911; S. Fulgent., LXV, 256; Cassiod., LXX, 985, 956; Isidor. Merc., CXXX, 296; S. Bruno Carthus., CLII, 504; Hugo de S. Vict., CLXXV, 624.
 Porta. S. Paulinus Nol., LXI, 309; S. Gregor. Magn., LXXVI, 954.
 Præmium nostrum. S. Fulgent., LXV, 731.
 Pretium. S. Hieronym., XXII, 644.
 Primitiæ dormientium. S. Leo Magn., LIV, 563.
 Primogenitus. S. Ambros., XVI, 559; XVII, 128, 129.
 Primogenitus ex mortuis. S. Fulgent., LXV, 210.
 S. Bruno Carth., CLII, 1115; CLIII, 75.
 Primogenitus in multis fratribus. S. Fulgent., LXV, 211.
 Primogenitus reparatæ creaturæ. S. Fulgent., LXV, 209.
 Primogenitus totius creaturæ. S. Fulgent., LXV, 210.
 Primus. S. Cyprian., IV, 345; S. Ambros., XVI, 253; XVII, 767.
 Princeps. Lactant., VI, 453.
 Princeps angelorum. Lactant., VI, 977.
 Princeps ex Juda. S. Hilarius Pict., IX, 483.
 Princeps penitentium. S. Hieronym., XXIV, 58, 59.
 Principium. S. Fulgent., LXV, 250.
 Principium omnium virtutum. S. Hieronym., XXIV, 145.
 Propheta. S. Ambros., XV, 1316; Cassiod., LXX, 953, 956.
 Propitatio. S. Prosper Aquil., LI, 381.
 Proximus noster. Eugyp. abb., LXII, 781.
 Psalterium. S. Bruno Herbig., CXLII, 223.
 Puer parvulus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 975.
 Pupillus. Cassiod., LXX, 592, 593.
 Radix. S. Ambros., XVI, 750; S. Gregor. Magn., LXXV, 989.
 Redemptio nostra. S. Hilarius Pict., IX, 724; S. Ambros., XIV, 1153; S. Hieronym., XXII, 644.
 Redemptor. S. Hieronym., XXII, 644; S. Petrus Dam., CXLIV, 745.
 Reformator vitæ. S. Ambros., XIV, 1060.
 Refugium peccatorum. S. Paulinus Nol., LXI, 722.
 Regnum Dei. S. Cyprian., IV, 208.
 Resurrectio. S. Cyprian., IV, 208; S. Ambros., XVI, 510, 1557; S. Hieronym., XXII, 1044; S. August., XXXVII, 1700; S. Paulinus Aquil., XCIX, 401.
 Rex. S. Hieronym., XXV, 352; S. August., XXXVII, 1932; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 470, 471, 329, 330, 953, 956; S. Gregorius Magn., CXXVI, 1160; S. Petrus Dam., CXLIV, 461; Lanfrancus, Cl., 377.
 Rex celi. S. Hilarius, IX, 276.
 Rex Ecclesiæ. S. Optatus Milev., XI, 995.
 Rex gentium. S. Maximus Taurin., LVII, 235.
 Rex gloriæ. Cassiod., LXX, 174, 175.
 Rex justitiæ. S. Fulgent., LXV, 251.
 Rex novorum ævorum. Tertull., II, 348.

Rex pacis. S. Fulgent., LXV, 231.
 Rex pastor. S. Hilarius, IX, 128.
 Ros. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
 Sacerdos. Tertull., II, 350; S. Ambros., XVI, 1141, 607, 1201; Rufinus, LXI, 795; S. Prosper Aquil., LI, 319, 381; S. Maximus Taurin., LVII, 801; S. Paulinus Nol., LXI, 193; Eugyp. abb., LXII, 561, 581; S. Fulgent., LXV, 236, 294; Cassiod., LXX, 523, 524, 796, 797, 441, 445; S. Gregor. Magn., LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXI, 597; S. Petrus Damian., CXLIV, 461, 745, CXLV, 103.
 Sacerdos æternus. S. Hilarius, IX, 917.
 Sacerdos catholicus. Tertull., II, 376.
 Sacerdos, princeps sacerdotum. S. Ambros., XVI, 671.
 Sacerdos typus sacerdotum omnium. S. Ambros., XVI, 1201.
 Sacrificium. Rufinus, XXI, 75; S. Petrus Damian., CXLIV, 745.
 Sacrificium verum. S. Leo Magnus, LIV, 510.
 Sacrificium novum. S. Leo Magnus, LIV, 340.
 Sagitta. S. Hilarius Pictav., IX, 69.
 Salens in montibus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1230.
 Salomon. S. Hieronym., XXII, 252; Cassiod., LXX, 505.
 Salus gentium. S. Hilarius, IX, 924.
 Salutare Dei. S. Prosper Aquil., LI, 302; S. Gregorius Magn., LXXVI, 1163.
 Salutare nostrum. Rufinus, XXI, 690, 691.
 Salvator. S. Hieronym., XXV, 456; Cassiod., LXX, 576, 577; S. Bruno Sign., CLXIV, 912.
 Samaritanus. S. Fulgent., LXV, 536.
 Samaritanus evangelicus. S. Paulinus Nol., LXI, 266.
 Samsø. S. Paulinus Nol., LXI, 265.
 Sanctificatio. S. Hieronym., XXII, 643; S. Hilarius Pict., IX, 386, 466.
 Sapientia. S. Ambros., XVI, 540.
 Sapientia Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396, 263; X, 205; Cassiod., LXX, 756, 757; S. Leo Magnus, LXXV, 955; Lanfrancus, Cl., 15, 160; S. Bruno Sign., CLXIV, 700, 938.
 Sapientia nostra. S. August., XII, 1031.
 Sapientia Patris. S. Paulinus Nolan., LXI, 191; S. Fulgentius, LXV, 246; Cassiod., LXX, 756, 757.
 Scandalum infidelibus. Cassiod., LXX, 607, 608.
 Scarabæus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 560.
 Scientia nostra. S. August., XII, 1034.
 Scriba. S. Ambros., XV, 166; S. Bruno Herbig., CXLII, 187.
 Securis ad radicem posita. S. Leo Magn., LXXVI, 1164.
 Sequester Dei et hominum. Tertull., II, 885.
 Serpens. S. Gregor. Magn., LXXVI, 560.
 Serpens æneus. S. Ambros., XVII, 695; S. Bruno Sign., CLXIV, 491; Hugo de S. Victore, CLXXV, 84.
 Servus Dei. S. Hieronym., XXVI, 271; Cassiod., LXX, 250, 251; S. Bruno Herbig., CXLII, 152.
 Signaculum. S. Ambros., XIV, 530; S. Petrus Dam., CXLIV, 716.
 Signum. Richardus a S. Victore, CXCVI, 525.
 Sinapis. S. Ambros., XV, 1747; S. Gregor. Magn., LXXVI, 95, 96.
 Sol justitiæ. S. Maximus Taurin., LVII, 329.
 Sol novus. S. Ambros., XVII, 613.
 Sol verus. S. Cyprian., IV, 157, 215; Eugyp. abb., LXII, 674; Cassiod., LXX, 756, 757; S. Gregor. Magn., LXXVI, 750; S. Petrus Damian., CXLIV, 719.
 Speculum Patris. S. Hilarius Pictav., X, 336.
 Spes. Tertull., II, 760; S. Ambros., XIV, 1052; Cassiod., LXX, 798, 799.
 Splendor gloriæ Patris. S. Hieronym., XXIV, 532; S. Bruno Sign., CLXIV, 262.
 Sponsus. Tertull., II, 382; S. Hilarius Pict., IX, 701; S. Optat. Milev., XI, 1062; S. Ambros., XIV, 680; XVI, 795; S. August., XLII, 835; S. Fulgent., LXV, 255, 256; S. Gregor. Magn., LXXVI, 960; Raban. Maur., CXI, 191; Isidor. Merc., CXXX, 81.
 Statera. S. Gregor. Magn., LXXVI, 195.
 Stella. S. Ambros., X, 1569; S. Gregor. Magn., LXXVI, 520.
 Suasor. Eugyp. abb., LXII, 599.
 Summitas templi nostri. S. Petrus Dam., CXLIV, 807.
 Susceptor delictorum. S. August., XXXVI, 819; Cassiod., LXX, 875.
 Taurus. Eugyp. abb., LXII, 687.
 Templum Dei. Tertull., II, 635; S. Cyprian., IV, 279; S. Fulgent., LXV, 682.
 Terra promissionis. S. Petrus Damian., CXLIV, 517.
 Testator. S. Ambros., XV, 1780.
 Thesaurus. S. Hilarius, IX, 994; S. Hieronym., XXII, 643.

Thesaurus bonorum omnium. S. Petrus Dam., CXLV, 259.
 Thesaurus thesaurorum. S. Hieronym., XXV, 631.
 Titulus noster. S. Bruno Carth., CLII, 893.
 Torrens. S. Ambros., XIV, 962.
 Turris. S. Paulinus Nolan., LXI, 509; S. Bruno Herbip., CXLII, 235.
 Typus sacerdotum. S. Ambros., XVI, 1201.
 Uctio. S. Petrus Dam., CXLIV, 680.
 Uctus. S. Hieronym., XLIV, 599; S. Fulg., LXV, 278; S. Bruno Herbip., CXLII, 188.
 Unicornium filius. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
 Unigenitus. S. Hilarius Pict., IX, 596; S. Hieronym., XXV, 1515; S. Maximus Taurin., LVII, 263; S. Fulg., LXV, 211, 270; 576, 805.
 Urna aurea caro Christi. S. Petrus Dam., CXLIV, 729.
 Uva. S. Ambros., XIV, 681.
 Vectis. S. Leo Magn., LXXVI, 469.
 Ver. S. Ambros., XIV, 511; XV, 1276.
 Verbum. S. Hilarius Pict., X, 206; S. Ambr., XVI, 540; S. Maximus Taurin., LVII, 626; S. Gregor. Magn., LXXV, 212; S. Bruno Carthus., CLII, 825.
 Veritas. S. Cyprian., IV, 514; S. Ambros., XV, 1699; S. Hieronym., XXVI, 524; S. August., XXXVIII, 778; S. Prosper Aquit., LI, 478; S. Leo Magn., LIV, 590; Cassiod., LXX, 208, 209; Lanfrancus, CL, 553; S. Bruno Carth., CLII, 800; S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
 Vermis. S. Hilarius Pict., X, 408; S. Gaudent. Brix., XX, 988, 989; Cassiod., LXX, 155, 156; S. Gregor. Magn., LXXVI, 560; S. Bruno Herbip., CXLII, 108; S. Petrus Dam., CXLIV, 890, 891.
 Vestis Deitatis. Cassiod., LXX, 523, 524.
 Vestis nuptialis. S. Optat., XI, 1063.
 Via. Cassiod., LXX, 1213.
 Via ad Deum. S. Prosper Aquit., LI, 461.

Via bona. Cassiod., LXX, 259, 260.
 Via Dei. S. Hilarius, IX, 551.
 Via certa. Cassiod., LXX, 856.
 Via humilis. S. August., XXXVIII, 778.
 Via orientalis. S. Gregor. Magn., LXXVI, 956, 957.
 Via perfecta. S. Ambros., XV, 1260.
 Via recte ambulantium. S. Bruno Herbip., CXLII, 54.
 Via testimoniorum. Cassiod., LXX, 840.
 Via veritatis. Cassiod., LXX, 459, 460.
 Victima. S. Prosper Aquit., LI, 581; S. Maximus Taurin., LVII, 594.
 Vigilator. S. Cyprianus, IV, 213.
 Vinum. S. Hieronym., XXV, 1489.
 Vir. S. Gregor. Magn., LXXVI, 941; S. Bruno Herbip., CXLII, 49; S. Bruno Carth., CLII, 659.
 Virga. S. Hilarius Pictav., IX, 52; S. Ambros., XVII, 693; Guibert., CLVI, 514.
 Virtus. S. Hilarius Pictav., IX, 461, 596, 563; X, 206; S. Ambros., XVI, 540, 1357; S. Fulg., LXV, 240, 290; Cassiod., LXX, 351, 603, 604; Lanfrancus, CL, 159; S. Bruno Carth., CLII, 965; S. Bruno Sign., CLXIV, 700.
 Vita. S. Ambros., XV, 1699; XVI, 540, 1557; S. Prosper Aquit., LI, 82; S. Paul. Aquil., XCIX, 401.
 Vita æterna. S. Hieronym., XXVI, 560; S. Fulg., LXV, 250.
 Vita electorum. S. Ambros., XVII, 838.
 Vita fidelium. Cassiod., LXX, 849.
 Vitæ. S. Ambros., XIV, 681; Rufinus, XII, 94; S. Paul. Nolan., LXI, 367.
 Vitulus. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
 Vivificans. S. Paulinus Nol., LXI, 370, 371.
 Voluntas Dei. S. Maximus Taurin., LVII, 636.
 Vox. S. Hieronym., XXII, 591.
 Vultur. S. Gregor. Magn., LXXVI, 67.

LXIX.

INDEX DE NOMINE JESU,

ET DE EJUS EXCELLENTIA, VIRTUTE, ET DE MIRACULIS ILLO INVOCATO PATRATIS,

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO.

MONITUM.

In hoc indice tractatur : — I. De Jesu nominis origine. — II. De Jesu nominis significatione. — III. De Jesu nominis excellentia et virtute. — IV. De miraculis in virtute hujus nominis patratis. — V. De usu hujus nominis et de honore ei reddito. — VI. De necessitate illud invocandi. — VII. de variis opusculis de nomine Jesu tractantibus.

De nomine Jesu.

I. *De Jesu nominis origine.* — Nomen Jesu, ante ipsius adventum in Israel populo, quasi in vase aliquo, Judæorum mentibus clauderetur : S. Ambrosius, XVI, 737. — Jesus hoc nomine vocatus est in die circumcisionis suæ, quare : Beda Ven., XCIV, 56. — Deus dedit Jesu nomen, quod est, etc. : Elipandus, XCVI, 877. — Nomen Jesu ab angelo Virgini prænuntiatum est, et vocabis nomen ejus Jesum. Alcuin., CI, 151. — Si quis autem quærat, quando ejus nomen ab angelo, antequam in utero conciperetur, vocatum sit, tunc sine dubio, quando ait angelus ad Mariam : « Ave, etc. » : Haymo Ha berstat., CXVIII, 93. — Nec solum hoc sanctissimum nomen antequam in utero conciperetur ab angelo vocatum est, sed etiam longe antea patriarchis et prophetis prædictum, quod Filius Dei homo factus hoc nomine vocaretur, *ibid.* — Ante solem permanet nomen ejus : S. Fulbert. Carnot., CXLII, 352. — Vocabulum Jesu quod non prius ab hominibus decuit efferri in mundum, sed a quadam sublimiori excellentiorque natura. S. Petr. Dam., CXLIV, 852. — Omnes quippe prophetae nomen istud aut nescierunt, aut penitus tacuerunt, et reservata est prærogativa dignitas archangelo Gabrieli, qui sancto ore sanctissimæ Virgini illud primum evoluit. *ibid.* — Quo nomine vocatus est ab angelo priusquam in utero conciperetur.

S. Bernard., CLXXXIII, 153. — Hoc ei nomen est ab æterno. *ibid.*, 156. — Innatum est ei nomen hoc, non inditum ab humana, vel angelica creatura. *ibid.* — Non prius ab hominibus decuit efferri in mundum sed a quadam sublimiori natura. *id.*, CLXXXIV, 852. — Quod nomen ab angelo fuit impositum Dei Filio, eo quod, etc. : Petr. Lombard., CXCI, 1504.

II. *De Jesu nominis significatione.* — Hujus nominis effusio abundantem quamdam exuberantiam gratiarum bonorumque celestium significat largitatem. S. Ambros., VI, 727. — Jesus Hebraice, *Σωτήρ* Græce, Salvator Latine : S. Aug., XLII, 1025. — Jesus interpretatur Salvator, sive Solutarius, *id.*, XXXVIII, 944, 1354, 1370; XI, 558, 785; S. Gregor. Magn., LXXVI, 793, 886, 940, 1040, 1064, 1171, 1208. — Nomen Jesu, nomen triumphi : S. Petr. Chrysol., LI, 367. — Jesus Hebraice lingua dicitur, Salvator dicitur hoc Latina, *ibid.*; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1286; Paul. Diac., XCV, 1165; Beda Ven., XCII, 1; XCIV, 54; S. Beda, XCVI, 911; Alcuin., CI, 177; Haymo, CXVIII, 53; S. Pasch., CXX, 112; Humbert. card., CXLIII, 1133; S. Anselm. Cant., CLVIII, 627, 659, 725; S. Bruno episc., CLXIV, 777, 778; S. Bernard., CLXXXIII, 88; Petr. Lombard., CXCI, 1384; Garner., CXIII, 250; Helinand., CCXII, 356; Innocent. III., CCXVII, 577.

III. *De Jesu nominis excellentia et virtute.* — Torquetus

Apollo nomine percussus Christi, nec fulmina Verbi ferre potest: Jul. Firmic. Matern., XII, 1015. — Cujus nominis virtute nihil potest esse praestantius: S. Ambros., XVI, 727. — Jesus nominis excellentia: S. Hieronym., XXVI, 286. — Mortuus est Jesus, non peribit nomen ejus, S. Aug., XXXVI, 454. — Jesu nomen, quod est nobis amicus et dulcius nominare, *ibid.*, XLI, 591. — Per quod nomen splendor, bonos, laus, sapientia, majestas, bonitas et pietas Patris regnant per saecula: S. Prudent., I, IX, 831. — Jesus a Patre obinuit nomen supra omne nomen, *ibid.*, 837. — In ore Christus nectar, in lingua favius, ambrosia viva in gutture, S. Paulin. Nolan., LXI, 741. — Nomen Jesu quantum prodesset potest in gratia quod tantum profuit in figura serpentis: S. Caesar. Arelat., LXVII, 1047. — Quod est super omne nomen, S. German. Paris., LXXII, 235. — In nomine Domini mei Jesu Christi qui mihi praebet auxilium, superbo: De Vita Patrum, LXXIII, 290. — In nomine Christi daemones, quos vos ut deos adoratis et colitis, nos de obsessis corporibus effugamus, *ibid.*, 404. — Nomen Domini mei et Salvatoris Jesu Christi, quem dilexi et diligo, mihi validissimus murus est, *ibid.*, 289. — In nomine Jesu etiam indigni et reprobri miracula patrare queunt, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 570. — Jesu datum est a Patre nomen super omne nomen: Beda Ven., XCIII, 1035, 1034. — Christus Jesus nomen hereditavit super omne nomen, S. Paulin. Aquil., XCIX, 408. — Nomen super omne nomen solius Dei veri est, verique Filii Dei, *ibid.*, 423. — Nomen Jesu dedit caecis visum, auditum sordis, claudis cursum, sermonem mutis, vitam mortuis totamque diaboli potestatem de obsessis corporibus virtus ejus nominis effugavit: Alcuin., CI, 177. — Jesu nominis excellentia: Rab. Maur., CIX, 57; CXII, 714, 728. — Quicumque fide non dubitans, ea in nomine Jesu qua: ad salutem animae suae pertinent, perseveranter petit, sine dubio exauditur, Haymo Halberst., CXVIII, 524. — Omnis qui petit in nomine Jesu, etc., exaudiri meretur, Servat. Lup., CXLX, 638. — Sancti Cosmos et Damianus dixerunt: Maleficia nescimus, et in nomine Jesu maleficiorum virtutem contemnimus: S. Ado Vienn., CXXIII, 367. — Omnes morbos per virtutem nominis Jesu depellebat: S. Odo Bellov., CXXIV, 1117. — A corporibus obsessis demonia eiciebat nomen Jesu Christi proferens, *ibid.* — Et dabitur nomen quod est super omne nomen: Remig. Antistod., CXXXI, 712; Rupert., CLXVII, 1526, 1527. — Vult Jesus tali nomine vocari, quia scit non esse aliud nomen, in quo possit mundus salvari: S. Odilo abb., CXLII, 991. — Sanctum et terribile nomen ejus quod vix audeat illa dignior nominare natura: S. Petr. Damian., CXLIV, 831. — Christi nomen lucet, pascit et ungit, *ibid.*, 852. — Lucet praedicatum, pascit recogitatum, invocatum lenit et ungit, *ibid.* — Vocabulum Jesu, sicut Origenis lingua nobilior diffinivit, dulce et gloriosum, omni odoratu cultuque dignissimum, *ibid.* — Nomen Jesu mei in ore, in aure melos, in corde jubilus, *ibid.* — Nescio modo quid dulcius immurmurat filius Jesse qui vario sermonum et sententiarum concentu omnes illos quos diligere consueveram ineloquentes reddidit et mutos, *ibid.*, 853. — Si petieritis quid, et a Patre, in nomine Jesu Christi, illud procul dubio Pater dabit vobis: Radulph. Ardens., FLV, 1896, 1897. — Si volumus petendum dari nobis, petamus quid, et a Patre et in nomine Jesu Christi, *ibid.*, 1895. — Ubi est gloriatio tua, o Christiane, nisi in nomine crucifixi Domini tui Jesu Christi: S. Anselm. Cant., CLVIII, 749. — In nomine quod est super omne nomen, etc., *ibid.* — Gloriamini in nomine sancto ejus, *ibid.* — Magna quidem nomina; sed ubi est nomen quod est super omne nomen, nomen Jesu, in quo omne genua flectatur: S. Bernard., CLXXXIII, 156. — Neque enim ad instar priorum meus iste Jesus, nomen vacuum aut inane portat, *ibid.*, 153. — Non est in eo magni nominis umbra sed veritas, *ibid.* — Qualiter nomen Jesus est medicina salubris fidelibus Christianis in omnibus adversis, *ibid.*, 843 et seq. — In hujus nominis luce Deus nos vocavit in admirabile lumen suum, *ibid.*, 846. — Et portabat nomen tanquam lumen, *ibid.* — Nec tantum lux est nomen Jesu, sed est et cibus, quomodo, *ibid.* — Nonne si invocet nomen vitae, confestim respirabit ad vitam, *ibid.*, 847. — Cui in periculis palpitanti et trepidanti, invocatum virtutis nomen non statim fiduciam praestitit, depulit metum, *ibid.* — Nihil tam irae impetum cohibet, superbia tumorem sedat, etc., quam nomen Jesu invocatum, *ibid.* — Habes in nomine Jesu, unde actus tuos vel praeos corrigas, vel minus perfectos adimpleas, *ibid.* — Itemque unde tuos sensus aut servas ne corrumpantur; aut, si corrumpantur, sanes, *ibid.* — Jesu nomen amabile et consolatorius, *ibid.*, 143; 144. — O sanctum et salubre nomen, quod est Jesus: Adam. Præm., CXCIII, 589. — Solum, ut mihi videtur, ac singulare salutis nostrae indicium est nomen istud, *ibid.* — Exultationis nomen et salutis, nomen lætitiæ et suavitatis, nomen denique dulcedi-

nis et jucunditatis, *ibid.* — Dulcissime sapit nomen Jesu: Petr. Bles., CCVII, 580. — Omnes vanæ cogitationes ad solum crucis signaculum et invocationem Domini Jesu citius evanescent: Stephan. Tornac., CCXI, 370.

IV. De miraculis in virtute nominis Jesu patris. — Beatus Macarius invocato Jesu nomine super quemdam mortuum suscitavit illum: Cassian., XLIX, 997, 999. — Invocato Christi nomine Abraham abbas pedem aridum cujusdam hominis curat, *ibid.*, 1001. — Homines mente corrupti ac reprobii circa fidem in nomine Domini et daemona expellunt et virtutes maximas operantur, *ibid.*, 1003. — Aegypio Deum Martini, id est Jesum, invocante, tempestatis periculum effugit: Amoen., LXI, 1080. — Habens semper in ore suo nomen Jesu B. Martinus febres sedat, daemones fugat, paralytica membra glutinat, mortuorum trium sua prece reddit corpora vitae pristinae: S. Gregor. Turon., LXXI, 1009. — Invocato nomine Jesu surdus et mutus sanatur, 577. — Eodem nomine invocato caecus visum obtinet, *ibid.*, 578. — Infans triginta dies ab ortho habens adjectus in nomine Jesu loquitur et revelat quod quaerit ab eo Brictius episcopus, *ibid.*, 190. — Invocato nomine Jesu, sacra ethnicorum turbata et fugati dii, *ibid.*, 741, 742. — Per invocationem nominis Christi Clodoveus victoriam meruit obtinere contra Alamannos, *ibid.*, 225, 226. — Febricosus sanatur Christi nomine invocato: S. Domnol., Canon., LXXII, 645. — Et invocato Jesu filiam reduxit incolumem: De Vita Patrum, LXXIII, 148. — Jesu nominatione dejectus est Satanas, *ibid.*, LXXIII, 145. — Quo per Antonium in nomine Domini nostri Jesu Christi curato, *ibid.*, 181. — Et invocato nomine Jesu una cum expulsis daemonebus vana praesentium philosophorum confutata sapientia est, *ibid.*, 161. — In nomine Jesu Christi surge et ambula, et apprehensa ejus manu dextera elevavit eum, et protinus consolidatae sunt bases ejus et plantae, et exsiliavit et ambulavit, *ibid.*, 409. — Domini Jesu invocato nomine egreditur daemon spumans e muliere, *ibid.*, 638. — Sanat claudum S. Eligius haec verba proferens: In nomine Jesu Christi surge, et sta super pedes tuos, *ibid.*, LXXXVII, 500. — Daemontiacum liberat Eligius Christi nomine, *ibid.*, 520. — Ut famulum Christi nomine a ficta sanavit Eligius, *ibid.*, 556. — Christi nomine invocato quemdam infirmum sanat: S. German. Paris. LXXXVIII, 461. — S. Leobinus nomine Christi invocato incendium exstinguit, *ibid.*, 555. — In nomine Jesu S. Livinae oranti vox divinitus emissa respondet, illum esse exaudiatum: S. Bonifac., LXXXIX, 886. — Germus episcopus cum Lupo Britanniam navigans nomine Jesu invocato fluctus saevientes opprimit: Beda Ven., LCV, 46. — S. Gallus filiam ducis a daemone liberavit per invocationem nominis D. N. J. C.: Walafrid. Strab., CXIV, 993. — S. Felix dixit ad arborem: Praecipio tibi in nomine J. C., ut radiatus corruas, et templum ac simulacrum, vel aram ejus funditus comminas, et ad verba ipsius hoc factum est: S. Ado Vienn., CXXXIII, 545. — S. Cornelius uxorem Cerealis militis paralyticam in nomine Jesu Nazareni subito sanat, *ibid.*, 553. — Rex Clodoveus ad invocationem Christi nominis victoriam meruit obtinere contra Alamannos: Flodoardus, CXXV, 51. — Nomine J. C. prolato convertitur haereticus Arianus, *ibid.*, 58. — Invocato Domini nomine podagra laborans subito sanatur: Richerius, CXXXVIII, 257. — Sub terribili invocatione nominis Jesu leprosum sanavit: S. Abbo, CXXXIX, 404, 405. — In nomine Jesu Christi S. Godebardus febricitantem sanavit, *ibid.*, CXXI, 1202. — In nomine Jesu Christi idem sanctus daemontiacam feminam liberavit, *ibid.*, 1206. — Infirmus a medicis desperatus in nomine Jesu meritis S. Godebardi sanatur, *ibid.*, 1227. — In nomine Jesu homo horrenda lepra totus ulcerosus subito sanatur: Lanfranc., CL, 759. — In nomine Christi paralyticus sanatur, *ibid.*, 758.

V. De usu nominis Jesu et de honore ei reddito. — In nomine Christi precantur, VIII, 692, 694, 697, 707, 708. — Bonum hoc nomen, quod angeli atque archangeli adorant, quod daemones tremunt et ferre non possunt, quod ad salutem homines assumunt: S. Hilar., IX, 324. — In nomine Jesu omne genua flectatur: S. Hieronym., XXVI, 989. — Crescit per omnes gentes nomen Jesu: S. Aug., XXXVI, 451. — Quod nomen omne quod in caelo, quod in inferno est, tremens, genuflexum, submisso vertice confletur: S. Petr. Chrysolog., LII, 370. — In hoc nomine deitatis tota adoratur majestas, *ibid.*, 586. — Omnes qui commorantur in caelis, universi qui habitant terram, cuncti qui in profundo tenentur inferni, huic prosternuntur nomini, hoc adorant, *ibid.* — Psallendum est nomini Jesu altissimo qui regnat in saecula saeculorum: Arnob. junior, LIII, 540. — Ecclesia confletur admirabile nomen Domini Jesu in universa terra, *ibid.*, 535. — B. Petrus loquitur et sanat infirmos in nomine Jesu, *ibid.*, 422; Gregor. Turon., LXXI, 175. — Juramenta per Jesu nomen: S. Gregor. Mag., LXXI, 788. — In nomine Domini Jesu Christi Salvatoris incipiunt et

terminantur omnes preces et sacramenta Ecclesie: Gelas. papa, LXXIV, 1055 *et seq.* — Nomen Jesu benedicitur: S. Elig. Noviom., LXXXVII, 590. — Nomen Jesu omnes coelicolæ, medii, inferi genu flexo audiunt: S. Paul. Nolan., LXI, 742. — In nomine Jesu tota deitatis majestas adoratur: Alcuin., I, I, 177. — Omnes qui commorantur in caelis vel in terris vel qui in profundo tenentur inferni, huic prosternunt nomen, hoc adorant, *ibid.* — In nomine Jesu apostoli fecerunt omnia sua miracula, *ibid.*, 178. — In nomine Jesu omne genu in cælo, in terra et in inferno flectitur. Raban. Maur., XI, 1485. — Omnes conclamabant benedictum Jesu nomen, in quo videbant fieri innumera miracula: Ademar., CXLI, 118. — Probationes per aquam, ignitos vomeres, etc., per invocationem sanctissimi nominis Jesu ad manifestandum judicium Dei: Richerius, CXXXVIII, 1127 *et seq.* — In nomine Jesu petendum est quod petitur ut gaudium petentis sit plenum: Radulph. Ardens., CLV, 1695. — Ut adorent eum omnes angeli Dei, et in nomine ejus omne genu flectatur: S. Anselm. Cant., CLVIII, 749. — Effusum nomen Jesu Christi, quod non solum cælos terrasque perfudit, sed aspersit et inferos, adeo ut in nomine Jesu omne genu flectatur, etc.: S. Bernardus, CLXXXIII, 845. — Jesus nomine suo loquitur et infirmos curat: Petr. Com., CXCIII, 1566, 1693, 1700. — Nomen

Jesu flexis genibus, res omnis adorat: Joann. Saresb., CXCI, 980.

VI. *De necessitate nomen Jesu invocandi.* — Sine invocatione Domini Christi nemo vivit apud Deum: S. Ambros., XVII, 141. — De his qui invocant nomen Domini et qui salvantur quidem in nomine Jesu Christi: S. Hieronymus, XXVI, 260. — Non dubitandum est quod præter nomen Jesu non est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quibus oporteat salvos fieri: S. Leo Mag., LIV, 234. — Qui non credit in nomine unigeniti Filii Dei jam judicatus est: Victor. Vicens., LVIII, 225. — Jesu nomen est salutis professio: Cassiodor., LXX, 180. — Nemo salvari potest nisi per virtutem nominis Jesu: Bruno episcop., CLXIV, 1013. — Jesu nomen effusum in omnes gentes, et quicunque illud invocaverit, salvus erit: S. Bernardus, CLXXXIII, 845. — Dominus Jesus dives in omnes, largitur naper omnes qui invocant nomen ejus: S. Gaudentius, CXIII, 907.

VII. *De variis opusculis de Jesu nomine tractantibus.* — De nomine Jesu carmina: S. Damas. papa, XIII, 577. — Poema de nomine Jesu: S. Paulin. Nolan., LXI, 741. — Versus de tempestate sedata invocato nomine Jesu: Anselmus, LXI, 1079. — Sermo xv S. Bernardi, *id.*, CLXXXIII, 845. — Jubbilas rhythmicus de nomine Jesu: S. Bernardus, CLXXXIV, 1517 *et seq.*

LXX.

INDEX DE SPIRITU SANCTO.

DE ILLIUS DIVINITATE, ATTRIBUTIS, DONIS, OPERATIONIBUS,

ORDINE REFERENS ANALÓGICO VARIAS DE ISTIS PATRUM SENTENTIAS.

MONITUM.

In hoc indice tractamus vicissim: I, de divinitate Spiritus sancti; II, de illius processione et missione; III, de variis attributis; IV, de nominibus et figuris quibus apparuit; V, de diversis donis et operationibus; VI, referimus errores circa Spiritum sanctum; et VII, indicamus libros de Spiritu sancto tractantes.

I. — De divinitate Spiritus sancti.

Spiritus sanctus tertia est persona SS. Trinitatis. Tertulianus, II, 163. — Tertium nomen Divinitatis, et tertius gradus majestatis, *ibid.*, 196. — Ejusdem est cum Patre et Filio naturæ, *ibid.* — Spiritus sanctus habens unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem voluntatemque Patris et Filii, S. Zeno, XI, 428. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur, *ibid.*, 17, adn. 52. — Sic est Spiritus Dei, ut sit ejusdem substantiæ cum Patre et Filio. Faustinus presbyter, XIII, 77. — Unde apertissimum est Spiritum sanctum non esse creaturam, *ibid.*, 78. — Quod etiam per hoc ipsum Deus probatur Spiritus sanctus, per quod ostenditur non esse creaturam, *ibid.*, 79. — Ubi operatio aliqua divina, aut Patris, aut Filii, aut Spiritus designatur, non solum ad sanctum Spiritum, sed etiam ad Patrem refertur et Filium. S. Ambrosius, XVI, 712. — Quis ergo audeat dicere creatam Spiritus sancti esse substantiam, *ibid.*, 726. — Quis igitur de divinitate sancti Spiritus dubitet, cum ubi Spiritus gratia sit, ibi species divinitatis appareat, *ibid.*, 738. — Spiritum sanctum a Patris divinitate non separandum, *ibid.*, 748. — Spiritus sancti divinitas inde probatur, quod templum habeat, *ibid.*, 798. — Spiritus sancti divinitas ex ejus missione probatur, *ibid.*, 752. — Spiritus sanctus omnia probatur habere, quæ Deus habet, nempe divinitatem, etc., *ibid.*, 810. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Amos prophetæ de statu ventorum desumpta, solvitur, *ibid.*, 755. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti, petita ex verbis Apostoli: ex quo omnia... per quem omnia, solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritus sanctus Deus esse probatur, *id.*, XVII, 200, 201, 1010. — Deficiet mihi pagina, deficiet tempus, si cuncta quæ ad probandum divinitatem Spiritus sancti scripta sunt, *ibid.*, 1011. — Si Spiritus sanctus Deus sit. Zachæus Christ.,

XX, 1110. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum, *ibid.*, 1153. — Ejusdem naturæ Spiritum esse cum Filio, et cum Patre. S. Hieronymus, XXIII, 121. Spiritus sancti divinitas adstruitur. S. Augustinus, XXXIII, 1046. — Spiritum sanctum Deum esse monstravit Petrus, *id.*, XXXIV, 616. — Spiritus sanctus verus Deus Patri æ Filio æqualis, *id.*, XLII, 788, 827, 828, 927. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus, *id.*, XXXV, 1826; XLII, 928. — Divinitas Spiritus sancti probatur. S. Maximus Taurin., LVII, 629, 631, 637. — Spiritus sanctus est Patri et Filio consubstantialis. Victor Vicens., LVIII, 225. — Objectio Macedonii, qui imper Spiritum sanctum excellentiorem asserit creaturam. Præschasius diaconus, LXII, 27. — Deus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 499. — Spiritus sanctus Deus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 824. — Si me interro gaveris quid est Spiritus sanctus? ego dicam: Deus et Dominus. Venantius Fort., LXXXVIII, 588. — Spiritus namque sanctus verus Deus, vere et proprie Spiritus sanctus est. S. Paulinus Aquil., XCIX, 295. — Spiritus sanctus, etsi Paracletus, id est advocatus, tamen est Deus, *ibid.*, 577. — Spiritus sanctus Deus in natura existens. Theodulfus Aurel., CV, 243. — Teneamus Patrem et Filium, et Spiritum sanctum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 257. — Cur Spiritus sanctus predicatur Deus. Rabanus Maurus, CXI, 25. — Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata, hoc insinuat quod Pater, et Filius, et Spiritus sanctus, unus sit Deus, *ibid.*, 26. — An ignoras quia Pater unus Deus est, et Filius unus Deus est, et Spiritus unus Deus est? Enos Parisiens., CXXI, 691. — Spiritus sanctus est Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 869. — Quod Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis Deus ac Dominus sit. Rupertus Tuit., CLXVII, 1573. — Spiritus sancti divinitas probatur, *id.*, CCIII, 753.

II. — De processione Spiritus sancti, et ejus missione.

Hoc mihi et in tertium gradum dictum sit, quia Spiritum non aliunde puto, quam a Patre per Filium. Tertullianus, II, 159. — Spiritus sancti processio. S. Hilarius, X, 250. — An id ipsum sit a Filio accipere quod a Patre procedere, *ibid.*, 251. — Non in incerto reliquit Dominus a quo sit, *ibid.*, 250. — Libertas relinquatur intelligentie utrum ex Patre, an ex Filio sit, *ibid.* — Et si non sensu, tamen conscientia tenemus quod Spiritus Dei sit ex Patre per Filium, *ibid.*, 470. — Spiritus sanctus non est creatus, *ibid.*, 488. — Non genitus, *ibid.*, 469. — Non sumptus de creaturis Spiritus sanctus, *ibid.*, 340. — Sed de Patre et Filii rebus, *ibid.* — Ex Patre et Filio accipit, *ibid.*, 656. — Alter in altero exsultat cum Spiritus sancti plenitudine una originali coeternitate renitens. S. Zeno, XI, 392. — Filius a Patre procedit, et Spiritus ab ipso procedit. S. Ambrosius, XIV, 1170. — Quia Filius accepit a Patre per unitatem nature, ex ipso per eandem unitatem accepit et Spiritus S. *id.*, XVI, 711. — Spiritus sanctus a Patre et Filio non ex tempore sed ab eterno inseparabiliter procedit, *id.*, XVII, 675, 947, 1015. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus. S. Augustinus, XXXVIII, 1071; XL, 258, 651, 684; XLII, 697, 703, 722, 743, 752, 790; XLIII, 378. — Spiritus sanctus non a Patre et Filio factus est, sed procedit, *id.*, XXXIII, 749. — Utrum a Filio procedat Spiritus sanctus, *id.*, XXXV, 1888, 1889. — Spiritus sanctus a Filio cur procedit, *id.*, XLII, 902. — Spiritus sanctus cur procedere dicitur, non vero nasci, *ibid.*, 770. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio est sine tempore, nec amborum Filius dici potest, *ibid.*, 1094. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit utrique equalis. S. Augustinus, XL, 648. — Spiritus sanctus cur non sit genitus et quomodo a Patre ac Filio procedat, *id.*, XLII, 1092. — Spiritus sanctus de Patre et Filio procedit. S. Fulgentius Rusp., LXV, 696. — Spiritus sanctus sic procedit a Filio, sicut procedit a Patre, *ibid.*, 418. — Proprium est Spiritus sancti quod de genitore genitioque procedit, *ibid.*, 575. — A Patre et Filio procedit Spiritus sanctus. Cassiodorus, LXX, 25. — Spiritus sanctus a Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 511. — A Patre et Filio. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 534, 1198. — Quod Spiritus sanctus Deus est ex Patre Filioque procedens. S. Hildebrandus Tolet., XCVI, 154. — Quod Spiritus sanctus nec genitus dicitur nec ingenuus, sed procedens tantum, *ibid.*, 135. — Quid interest inter nascentem Filium et procedentem Spiritum sanctum, *ibid.* — Spiritus sanctus a Patre et Filio equaliter procedit. Alcuinus, C, 841. — Multa testimonia SS. Patrum de processione Spiritus sancti referuntur. Theodulfus Aurel., CV, 239 et seqq. — Spiritus sanctus unde procedat. Rabanus Maurus, CXI, 25. — Rutherford Veron., CXXXVI, 227, 247; S. Petrus Damianus, CXLV, 656. — De processione Spiritus sancti contra Græcos. S. Anselmus Cant., CLVIII, 285 et seqq. — Spiritus sancti processio a Patre Filioque affirmatur. S. Bruno Ast., CLXIV, 359. — Rupertus Tuit., CLXIX, 14 et seqq. — Hildebertus Genom., CLXXI, 590, 591, 1078. — Spiritus sancti duplex processio. S. Bernardus Clavall., CLXXXIII, 325. — Spiritus sancti processionem a Filio Græci negant et resutantur. S. Petrus Pictav., CCXI, 914. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio, *id.*, CCXIII, 754. — Spiritus sanctus non est innascibilis, siquidem missus est a Filio. S. Hilarius, X, 519. — Cur dicatur mitti a Patre, cum a Filio mittatur, *ibid.* — Spiritus sanctus missus est ut credentes instrueret, doceret, sanctificaret, *ibid.*, 489. — Spiritus datus et missus, sicut Filius; atque in hoc utrique unitatem divinitatis habent. S. Ambrosius, XVI, 778. — Spiritus sanctus propter societatem unitatemque nature a Filio mittitur, *id.*, XVII, 520. — Spiritus sanctus a Patre et Filio missus. S. Augustinus, XLII, 686, 697. — Spiritui sancto quid sit mitti, *ibid.*, 908. — Spiritus sancti missio quomodo intelligenda, *ibid.*, 880. — Spiritus sanctus quando missus, *ibid.*, 179. — Spiritus sanctus missus ut impletur Lex, *id.*, XXXVIII, 1259, 1249. — Sicut lex data est quinquagesimo die ab occasione agni, sic Spiritus sanctus venit die quinquagesimo a passione Christi, *id.*, XXXVII, 1167. — Spiritus sanctus cur decimo post ascensionem die venerit, *id.*, XXXVIII, 1259. — Ab utroque, scilicet a Patre et Filio missus dicitur. S. Maximus Taurin., LVII, 610; S. Fulgentius Rusp., LXV, 785. — Hildebertus Genom., CLXXI, 590, 591. — De missione Spiritus sancti, quæ fit duobus modis, visibiliter et invisibiliter. Petrus Lombardus, CCII, 562, 564, 566.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

III. — De variis attributis Spiritus sancti.

Natura propria Spiritus sancti sanctitas est. Tertullianus, II, 935. — Spiritum sanctum sempiternum esse probatur. S. Ambrosius, XVI, 728. — Spiritum sanctum esse omnipotentem probatur ex Scriptura, *ibid.*, 846. — Sicut Pater et Filius, ita etiam Spiritus sanctus immaculatus et omnipotens est, *ibid.*, 815. — Spiritus sanctus sicut Pater et Filius creator est omnium, *ibid.*, 719, 753. — Spiritus sanctus bonus est, fons principumque bonitatis, *ibid.*, 720 et seqq. — Spiritus sanctus unus est, qui efferebunt in prophetis, insufflatus est apostolis, etc., *ibid.*, 717, 718. — Spiritus sanctus verus Deus Patri ac Filio equalis. S. Augustinus, XLII, 784, 827, 828, 927. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coeternus, *id.*, XXXV, 1826; XLII, 928. — Spiritus sanctus creator cum Patre et Filio, *id.*, XLII, 785. — Spiritus sanctus est creator. Cassiodorus, LXX, 739. — Immensus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 263, 786.

IV. — De variis nominibus Spiritus sancti et figuris quibus apparuit.

Natura Spiritus sancti declarata est per animal simplicitatis et innocentie. Tertullianus, I, 1208. — Vicarius est Domini, *id.*, II, 809. — Cur in specie columbæ venit Spiritus sanctus. S. Cyprianus, IV, 506. — Spiritus sanctus frequenter apparuit in igne, *ibid.*, 776. — Spiritus sanctus descendit in specie columbæ; ut et sapientie testimonium ferret, et sacramentum lavacri spiritualis impleat. S. Ambrosius, XVI, 759 et seqq. — Non solum lux, sed etiam ignis est Spiritus sanctus, *ibid.*, 757. — Spiritus sanctus est aqua viva, *ibid.*, 739. — Non solum aqua, sed etiam flumen dictus est, *ibid.* — Spiritus sanctus est fluvius de seile Dei procedens, quem bibit, qui credit in Christum, *ibid.*, 812. — Oleum lætitiæ Spiritus sanctus est, *ibid.*, 728. — Spiritus sanctus quare quasi columba descendit, *ibid.*, 427, 428. — Spiritus sanctus cur digitus Dei appellatus sit, *ibid.*, 779. — S. Augustinus, XXXIV, 604, 620, 1118; XXXVI, 111; XXXVII, 1167; XXXVIII, 74, 812, 857; XL, 335, 336; XLI, 522; XLII, 731. — Spiritus sanctus in columbæ specie venit, *id.*, XXXV, 2035. — Quare Spiritus sanctus in columba apparuit, et Filius Dei in homine, *id.*, XL, 25. — Quare in specie columbæ super Christum apparuit, et in igne super discipulos, *id.*, XXXV, 1426. — Spiritus sanctus dicitur Dei donum, munus, ignis, amor, charitas, pax, gratia, requies nostra, locus noster, *id.*, XXII, 848, 1077; XXXIV, 171. — Spiritus sanctus donum Dei, *id.*, XXXV, 1514; XL, 251; XLII, 1085. — Spiritus sanctus magnum flumen, *id.*, XXXVII, 1187. — Spiritus sanctus ostiarum, *id.*, XXXV, 1729. — Rex, *id.*, XLII, 792. — Spiritus sanctus per columbam significatur. S. Gregorius Magnus, LXXV, 529; LXXVI, 1225, 1221, 1295. — Et per ignem, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 800, 824, 1225. — Et per aquam, *id.*, LXXV, 989; LXXVI, 100. — Spiritus sanctus dicitur spiritus vehemens, *id.*, LXXV, 718. — Sonus oris Dei, *id.*, LXXVI, 419. — Spiritus sapientie mobilis, *id.*, LXXVI, 490. — Digitus Dei, *ibid.*, 894. — Paracletus, id est advocatus et consolator, *ibid.*, 1221. — Spiritus sanctus, cur sub specie columbæ et ignis videri voluerit, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 447, 800, 821, 1223, 1241. — Quod Spiritus sanctus ex opere angelus dicatur. S. Hildebrandus Tolet., XCVI, 135. — Quod Spiritus sanctus Paracletus vocetur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus septiformis dictus, *ibid.*, 136. — Quod Spiritus sanctus donum dicitur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus charitas et gratia nuncupetur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus Dei digitus dicatur, *ibid.*, 157. — Quare Spiritus sanctus in columbæ specie venisse testatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus ignis nomine appellatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus aquæ nomine dicatur, *ibid.* — Spiritus sanctus flumen dicitur. S. Bruno Carthus., CLII, 856. — Auster, *ibid.*, 1327. — Misericordia Patris et Filii, *ibid.*, 1270. — Spiritus sanctus significatur per columbam emissam ex arca Noe. Rupertus Tuit., CLXVII, 547. — Spiritus sanctus significatur per rorem, *ibid.*, 608. — Spiritus sanctus significatur per fluvium igneum, *ibid.*, 1515. — Spiritus sanctus significatur per ventum urentem. Rupertus Tuitiens., CLXVIII, 197. — Spiritus sanctus significatur per lampadem cum septem lucernis, *ibid.*, 727. — Spiritus sancti symbolum, columba. S. Bernardus, CLXXXIII, 1001. — Spiritus sanctus Pater et Filius osculum, *ibid.*, 810, 813.

V. — De variis donis Spiritus sancti et ejus operationibus.

Spiritus sancti dona. S. Hilarius, X, 258. — Ea neque emere licet neque vendere, *id.*, IX, 1037. — Major domi

virtute diabolus expellitur, et infirmitates curantur. *ibid.*, 967. — Spiritus sancti donum maxime necessarium *id.*, X, 74. — Spiritus sancti donum per impositionem manus et precationem gentibus largiendum, *ibid.*, 1024. Qualiter septem dona ejus unicuique fidelium conveniant. S. Ambrosius, XVI, 798. — Spiritus sancti beneficentia quæ sit. S. Augustinus, XLII, 704, 717. — Spiritus sancti dona septem Spiritus Dei dicuntur, propter operationem septemariam unius ejusdemque Spiritus. *id.*, XXXVII, 1360. — Spiritus sancti dona quare diversa, *id.*, XXXIII, 839. — Spiritus sancti dona sideribus comparantur, *id.*, XXXII, 842. — Stelle dicuntur, *id.*, XXXVII, 1160. — Cum sit unus et idem Spiritus sanctus, propter diversas operationes dissimiliter appellatur, *id.*, XXXIV, 613. — Septem Spiritus sancti dona. S. Leo Magnus, LIV, 409. — Spiritus sancti dona, id est lingue, prophetie, sacramentorum scientia, fides, etc. S. Fulgentius Rusp., LXV, 346. — Dona Spiritus sancti in nobis augeri vel minui possunt, non ipse Spiritus, *ibid.*, 186. — Rivi olei sunt dona Spiritus sancti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 113. — Dignitas Dei dona Spiritus sancti significatur, *ibid.*, 893, 894. — Spiritus sancti dona enumerantur, *ibid.*, 1221, 1225. — Dona quædam Spiritus sancti ad salutem sunt necessaria, *id.*, LXIV, 536. — Quædam sunt ad aliorum utilitatem, *ibid.*. — Per septiformem Spiritus sancti gratiam, aditus nobis vitæ celestis aperitur, *id.*, LXXVI, 1016. — Septem dona Spiritus sancti in oratione Domini petuntur, eorum enumeratio. S. Anselmus Cant., CLVIII, 596, 597. — Septem sunt dona Spiritus sancti, scilicet sapientia, consilium, intellectus, fortitudo, scientia, pietas, Dei que timor, quæ septem spiritibus immundis opponuntur. S. Bruno Sign., LXV, 183. — Timoris Domini Spiritus ex iudicio Dei inter lucas ac tenebras cognoscitur. Rupertus Tuit., CLXIX, 183. — Spiritus fortitudinis ex creatione solis et lune agnoscitur, *ibid.*, 181. — Spiritus consilii in creatione piscium aviumque et reptilium, *ibid.*, 183. — Sapientia ex requie diei septimi cognoscitur, *id.*. — Multa sunt in Scripturis consonantia sanctorum septiformem Spiritum, *ibid.*, 182. — Septem dona Spiritus sancti, *ibid.*, 1161 et seqq. — Spiritus pietatis, beati sunt imites. Rupertus Tuit., CLXX, 222. — Spiritus scientiæ facit hominem lugere, et seipsum, et alios peccatores, *ibid.*, 224. — Quid dat Spiritus fortitudinis, *ibid.*, 226. — Spiritus consilii misericordes facit, *ibid.*, 229. — Spiritus intellectus oculum purgat, ut Deum videat, *ibid.*, 231. — Spiritus sapientiæ pacificos facit, *ibid.*, 234. — Tria Spiritus sancti dona, pignus salutis, robur vitæ, scientiæ lumen. S. Bernardus, CLXXXIII, 528. — Dona septem, *ibid.*, 765. — Sepem Christi apparitionibus applicata, *ibid.*, 292, 753. — In donis Spiritus sancti cavendum duplex periculum, *ibid.*, 768. — Spiritus septiformis adversus septem peccati vitia, *ibid.*, 574. — De donis Spiritus sancti ibeihi. Ernaldus abbas., CLXXXIX, 1590. — Quod aliqui dicunt ipsum Spiritum sanctum non dari, sed dona ejus. Petrus Lombardus, CXII, 367. Spiritus sancti dona multiplicita. Alanus de Insulis, CXX, 219 et seqq. — Spiritus sancti operationes recensentur. Novatianus, III, 93. — Spiritus divinus auctor est omnis sermonis prophetici. S. Hilarius, IX, 792. — Loquitur in prophetis, *ibid.*, X, 454. — Quam diversis modis loquatur, *ibid.*, 66 et seqq. — Spiritus sancti officium in nobis, *ibid.*, 78. — Spiritus sanctus Deum interpellat pro his qui vovent Deo, quæ Ecclesia probat, *id.*, IX, 414. — Spiritus sanctus vivificat sicut Pater et Filius. S. Ambrosius, XVI, 749. — Ipse est Spiritus vitæ operator æternæ, *id.*, 748. — Omnia quæ Deus, ille operatur, *id.*, XVII, 1007 et seqq. — Sanctificat filios Dei, *ibid.*, 393. — Postulat more naturæ suæ, *ibid.*, 127. — Contristatur ex nobis et gaudet in nobis, *ibid.*, 170, 393. — In aurigæ modum ferebatur super aquas. S. Hieronymus, XXII, 639. — Nascentem mundum in figura baptismi paritabat, *ibid.*. — Quomodo Spiritus sanctus suam inspiret voluntatem hominibus, XXIII, 117. — Vigilat ad Deum, et quomodo, *id.*, XXIV, 1296. — Spiritus sanctus solus superferri dicitur super aquas, quare. S. Augustinus, XXXII, 848. — Spiritus Dei super aquas quomodo, *id.*, XXXIV, 226; XL, 133, 167. — Spiritus sanctus quo sensu dictus Deum pro nobis interpellare, *id.*, XLIV, 511. Quo sensu interpellat pro nobis et clamat: Abba, pater, *id.*, XLV, 1052. — Spiritus sanctus antiquorum justorum voluntates bonas non solum adjuvat, sed facit, *id.*, XLIV, 622. — Spiritus sanctus de quo posui Ascensionem die venit, *id.*, XXXVIII, 1239. — In lingua disparitatis apparuit, XXXIV, 1429. — Ecclesiæ catholicæ unitatem commendavit, XXXVIII, 1231, 1234. — Ad Spiritum proprie pertinet remissio peccatorum, *id.*, 461. — Spiritus sanctus aliter adjuvat nondum inhabitans, aliter inhabitans, XXXIII, 880. — Spiritus Dei

nisi regat, radis: nisi erigat, jaces, *id.*, XXXVII, 853. — Sine Christo aut sine Patre, non sanctificat, non illuminat, etc., XLII, 705. — Quoniam facit gemere, *id.*, XXXV, 1425. — Spiritus sanctus habitat in parvulis baptizatis, etiamsi nesciant, *id.*, XXXIII, 841. — Sine Spiritu sancto nec Christum diligere, nec mandata ejus servare possumus, *id.*, XXXV, 1828 et seqq. — Apostolorum pectora celesti vigore firmavit, et novo linguarum eorum ditavit eloquio. S. Maximus Taurin., LVII, 631. — De Christi divinitate testimonium præbuit, *ibid.*, 638. — Ubi vult spirat, et quibus vult gratis sua dona dispersat, *ibid.*, 643. Ejus cooperatio ad nostram salutem ostenditur, *ibid.*, 630, 631. — Spiritus sanctus facit nos gemere, dum nos facit dolere iniquitatem nostram, postulare veniam, desiderare iustitiam. S. Fulgentius Rusp., LXV, 788. — Quomodo Spiritus sanctus intus nos doceat. S. Gregor. Mag., LXXVI, 1222. — Spiritus sanctus apostolos emundavit, *id.*, LXXV, 511. — Spiritus sanctus quid in nobis agit, *id.*, CLXXV, 715, 1221. — Spiritus sanctus docet. S. Hildebrandus Tolet., *id.*, XCVI, 136. — Quid Spiritus sanctus inspiraverit apostolis cum donum linguarum infuderit. S. Agobardus Lugd., CIV, 166. — Spiritus sancti variaz operationes. Rabanus Maurus, CVII, 777. — Spiritus Dei ferebatur super aquas. Rupertus Tuit., CLX, 183. — Spiritus sancti effectus in nobis. S. Bernardus Clar., CLXXXIII, 524. — Ejus opera, *ibid.*, 530. — Alia operator propter nos, alia propter proximos, *ibid.*, 706. — Tria operator in nobis ad declinandum a malo: penitentiam, supplicationem et remissionem, *ibid.*, 521. — Item tria ad faciendum bonum; monet memoriam, docet rationem, movet voluntatem, *ibid.*. — Illuminat et accendit, *ibid.*, 813. — Spiritus sanctus pro nobis interpellat. Petrus Lombardus, CXCI, 1447.

VI. — Errores circa Spiritum sanctum.

Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur. S. Zeno, XI, 267, adn. 52. — Qui divinitatem sancti Spiritus negaverunt, vel Arianorum sunt Judæi, vel Ariani Judæorum. S. Ambrosius, XVI, 820. — Objectio hereticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Amos prophete de statu ventorum desumpta, solvitur, *ibid.*, 752 et seqq. — Objectio hereticorum contra divinitatem Spiritus sancti, petita ex verbis Apostoli: ex quo omnia per quem omnia solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritum sanctum conditum blasphemant heretici. S. Hieronymus XXIII, 369. — Error circa Spiritum sanctum, *id.*, XLII, 373. — Ariani, Eunomiani, Macedoniani, Photiniani, Judæi peccabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, XXXIII, 814. — Spiritum sanctum quidam heretici prorsus negant, alii creaturam esse volunt; qui illi sint, *id.*, XXXVIII, 448; XLII, 44. — Quomodo errarent circa Spiritum sanctum Sabelliani, Ariani, Manichæi, Cataphræges, Donatistæ. XXXV, 2099; XLII, 30. — Spiritum sanctum negabant Sadducei, *id.*, XXXVIII, 417. — Spiritum sanctum Patri et Filio æqualem, ejusdemque cum eis substantiæ volebant agnoscere Macedoniani, *id.*, XLII, 797. — De Spiritu sancto quid senserint Ariani, XLII, 680, 681, 736. — Spiritum sanctum Christo subiectum dicebant *ibid.*, 714, 716. — De Spiritu sancto errores Arianorum, Eunomianorum, etc., *id.*, XXXVIII, 448. — Spiritum sanctum deitatem esse Patris et Filii hæretici quidam opinati sunt, XL, 191. — Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus, LIV, 206, 404. — Eum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minus blasphemant. Gennadius, LVIII, 1015. — Contra errores Græcorum de processione Spiritus sancti. S. Petrus Damianus, CXIV, 635. — Quod Græci non recte dicant Spiritum procedere de Patre per Filium per quem sunt omnia, etc., S. Anselmus Cant., CLVIII, 507. — Fuerunt hæretici, nempe Macedoniani, qui credebant in Patrem, et Filium, sed non admittebant Spiritum sanctum, eum Deum negantes; quos damnavit Ecclesia in concilio Constantinopolitano. S. Bruno Sign., CLXIV, 238. — Spiritus sancti processionem a Filio Græci negant et refutantur. Petrus Pictav., CCXI, 914.

VII. — Libri de Spiritu sancto tractantes.

De Spiritu sancto Faustinus presbyter, XIII, 76.
De Spiritu sancto libri tres. S. Ambrosius, XVI, 705. et seqq.
De Spiritu sancto libellus nusus, *id.*, XVII, 1003.
Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto. S. Hieronymus, XXIII, 101 et seqq.
De Spiritu sancti potentia. S. Nicetas, LII, 854 et seqq.
De Spiritu sancto libri duo. Paschasius diaconus, LXII, 42.
De Spiritu sancto. Tais Cessrang., LXXX, 737.

Libellus de processione Spiritus sancti ad Carolum Magnum. Alcuinus, CI, 64.
De Spiritu sancto. Theodulfus Aurel., CV, 259. — Rabanus Maurus, CXI, 23.
Contra Græcorum opposita, de Spiritu sancto. Rattramus Corb., CXXI, 226.
Liber adversus Græcos, de Spiritu sancto. Æneas Paris., CXXI, 686.
De Spiritu sancto et illius gratia. S. Petrus Damianus, CXLIV, 619.
Quod Spiritus sanctus indubitanter a Filio, sicut et a Patre procedit, *ibid.*, CXL, 57.
De processione Spiritus sancti contra Græcos liber S. Anselmus Cant., CLVIII, 385.
Liber de septem donis Spiritus sancti. Drogo Ast., CLXVI, 1553.

De operibus Spiritus sancti. Rupertus Tuit., CLXVII, 1571.
De processione Spiritus sancti, *ibid.*, CLXIX, 13 et seqq., CLXX, 270.
De donis Spiritus sancti libellus. Ernaldus Bonæv., CLXXXIX, 1590.
De sancto Spiritu, *ibid.*, 1671.
Quomodo Spiritus sanctus est amor Patris et Filii. Richardus a S. Victore, CXCVI, 1011. — De missione Spiritus sancti *ibid.*, 1018.
Sermo in festo, S. Spiritus. S. Martinus Legion., CCVIII, 1203.
De proprietate æterna Spiritus sancti, id est de processione. Petrus Pict., CCXI, 914.
De visibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 930.
De invisibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 935.

LXXI.

INDEX

IN MARIANA SS. PATRUM OCCIDENTALIS ECCLESIE,

VEL

ELENCHUS OPERUM ET DICTORUM

QUÆ AD HONOREM ET CULTUM B. MARIE VIRGINIS IN PATROLOGIA REPERIUNTUR, AB
INCUNABULIS RELIGIONIS CHRISTIANÆ USQUE AD SÆCULUM XIII.

MONITUM.

Inter diversos hujus totius indices, qui ad multiplicem et faciliorem totius Patrologiæ explanationem referuntur, nullum, ascetica loquor, invenies, cujus tanta fuerit vel operis magnitudo et præstantia, vel quæ percipi ex eo potest, oratorum, pastorum et omnium legentium utilitas.

Nostri præsertim temporibus, momenti est gravissimi, de cultu, laudibus et privilegiis B. Mariæ, synopsim particularem texere, et de perpetua Ecclesiæ catholicæ traditione, firmissimum argumentum ex factis et dictis, per universa retro sæcula, quasi catenam ostendere, ut omne dubium tollatur, et innumerabilibus testimoniis crescat adhuc et ardentius promoveatur erga sanctissimam Virginem fidelium devotio.

Quanta fuerit, a prima religionis ætate Christianorum fiducia in augustissimam Deiparam; quans repensus honor, quam fervens amor per continuas et piissimas orationes, per sermones frequentissimos, per obsequiosum cultum, multifarie exhibitus et effusus, quis fortasse, ut æquum est, suspicatur?

Hæc Tabula vel synopsis evidenter omnibus demonstrabit, nostram erga divinam Matrem Mariam devotionem, esse non solum perantiquam, sed adhuc veterum Patrum pietati inferiorem.

Enimvero, ut divos Anselmum et Bernardum e recentiorum Patrum numero sileam, nonne ascendere liceret, quasi per gloriosam et immortalem scalam, usque ad Tertulianum, per Innocentium III, Ven. Hilbertum, Martinum Legionensem, Petrum Blesensem, Adamum Scotum, S. Stephanum Cisterciensem, Petrum Lombardum, S. Amedeum Leusaniensem, Hugonem a S. Victore, S. Fulbertum, Venerab. Guilbertum, S. Odilonem, S. Paschasium Radbertum, B. Alcuinum, S. Paulinum Aquileiensem, Ven. Bedam, S. Hildebrandum, S. Isidorum, S. Gregorium M., S. Fulgentium, S. Augustinum, S. Gaudentium, S. Petrum Chrysologum, S. Ambrosium, S. Hilarium Pictav., Lactantium, et multos alios quos æquis passibus Græcos Patres ardentem sequi vidimus, et quos enumerare omnes longum videretur. Ut inter ceteros unum adhuc in medium proferam, qui solus ipse totam traditionem in suis sermonibus et notis amplectitur, ubi, quæso, nostris temporibus, vel sermo vel liber qui Adam Perseus libellum vero aureum et *Mariale* dictum, amore tenuerrimo, suavissima pietate, et Scripturæ sacræ necnon et SS. Doctorum florigera scientia, exequare possit? Videns, benigne lector, non tantum ob sanctam et mirificam pii auctoris devotionem, sed propter innumerabilia fere testimonia quæ in pretioso ejusdem Libro congesta sunt, et tunc intelligas quid a nobis faciendum adhuc supersit, ut nostrorum Patrum devotionem æquiparemus et æsequemur.

Ad expeditiorem utilitatem oratorum vel unuscujusque Christiani qui de B. Virgine Maria aliquid invenire vel dicere cogitat, hunc indicem in varias dividimus sectiones; sic sectio I, chronologica; exhibet omnes auctores qui a Tertulliano ad Innocentium III de B. Virgine egerunt; sectio II hagiographica, refert quicquid ad B. Mariam vitam attinet; sectio III, dogmatica, enumerat Patres qui maternitatem et virginitatem B. Mariæ asseruerunt; sectio IV præbet synopsis rerum quæ ad Immaculatam Conceptionem pertinent; sectio V, apologetica, proponit quicquid dixerunt Patres ad defensionem B. Mariæ; sectio VI, parænetica, dat sermones et homilias de B. Virgine; sectio VII, encomiastica, agit de laudibus B. Mariæ; sectio VIII, liturgica, tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Deiparæ; sectio IX, ascetica, ostendit varias B. Virginis Mariæ virtutes; sectio X, philologica, exhibet omnia opera vel opuscula circa B. Mariam, ordine Patrum alphabetico. His dictis:

SECTIO I.

Ordo Patrum et auctorum chronologicus.

An. chr.	An. chr.	An. chr.
215. Tertullianus.	781. Paulus diaconus.	1142. Abælardus.
258. S. Cyprianus.	798. Isidorus Mercator.	1143. Ven. Godefridus.
312. Constantinus imperator.	800. Carolus Magnus.	1142. Hugo a S. Victore.
317. Lactantius.	801. S. Paulinus Aquileiens.	1143. Hugo Farstius.
340. S. Ambrosius Mediolan.	801. B. Alcuinus.	1145. S. Amedeus Lausan.
350. S. Eusebius Vercellens.	840. Agobardus.	1147. Hermannus abbas.
353. S. Hilarius Pictav.	855. Haymo Halberstat.	1149. Arnulphus.
362. Marius Victorinus Afer.	855. Rabanus Maurus.	1149. Ogerius abbas.
393. Cælius Sedulius.	865. S. Paschasius Radbertus.	1150. Guido abbas.
400. Sulpicius Severus.	963. Raimundus.	1151. Guerricus abbas.
405. Aurelius Prudentius.	872. Grinnadus.	1152. Josienus.
407. S. Chromatius.	872. Joannes Scotus.	1153. S. Bernardus Claraual.
417. Lucius Dexter.	882. Hinmarus.	1155. Ernaldus.
420. S. Gaudentinus.	888. Anastasius Bibliothec.	1155. Isaac de Stella, abbas.
420. S. Hieronymus.	908. Remigius monac.	1156. Odo abbas.
420. Zacchæus.	911. Notkerus.	1161. Petrus Lombardus.
426. Leporius.	920. Hervæus.	1163. Aelredus abbas.
430. S. Augustinus Hippon.	960. Atto Vercell.	1169. Gerhohus.
430. Cassianus.	974. Raderius.	1169. Wolbero.
431. S. Paulinus Nolan.	984. Gezo, abbas.	1173. Adamus a S. Victore.
440. S. Leo Magnus, papa.	1029. S. Fulbertus.	1175. Godefridus abbas.
448. S. Germanus Antissiodor.	1031. Robertus, rex.	1175. Nicolaus abbas.
450. S. Petrus Chrysologus.	1043. S. Bruno Herbipol.	1179. Bandinus Magister.
470. Claudianus Mamertinus.	1048. S. Odilo, abbas.	1180. Adamus Scotus.
492. Gennadius.	1072. S. Petrus Damian.	1180. Petrus Comestor.
518. Vigilius Tapsensis.	1085. S. Anselmus Lucens.	1181. Gualterus a S. Victore.
533. S. Fulgentius.	1086. Udalricus Cluniac.	1183. Petrus Celleis.
547. Pacundus.	1091. S. Aldhelmus.	1184. Beletius.
560. Cassiodorus.	1098. Radbodus II, episc.	1186. Philippus de Harveng.
566. S. Nicetas.	1099. Monumenta sæculi XI.	1188. Henricus cardinalis.
580. Engypsius.	1100. Radulphus Ardens.	1190. S. Stephanus a Mureta.
589. Vigilius Tridentinus.	1104. Ven. Guibertus.	1197. Petrus Cantor.
591. S. Leander.	1107. Goffridus abbas.	1198. Algrinus cardinalis.
595. S. Gregorius Turonens.	1109. S. Anselmus Cantuar.	1198. Garnerius episc.
604. S. Gregorius Magnus, papa.	1115. S. Ivo, episc.	1199. Anonymus sæculi XII.
609. Venantius Fortunatus.	1119. Ecbertus abbas.	1200. Petrus Blesensis.
636. S. Isidorus Hispal.	1124. Arnoldus.	1200. Thomas Cisterc.
640. Ambrosius Autpertus.	1125. S. Bruno Astensis.	1201. S. Martinus Legion.
646. Taio.	1133. S. Stephanus Cisterc.	1202. Absalo abbas.
659. S. Eligius.	1135. Ven. Hildebertus.	1202. Alanus de Insulis.
660. S. Hildephonsus.	1135. S. Marbodus.	1209. Adamus Persensis.
705. Missale Mozarabicum.	1136. Honorius Augustod.	1212. Helianthus monac.
705. Breviarium Gothicum.	1138. Reinerus abbas.	1215. Sicardus episc.
750. Ven. Beda.	1141. Gualterus Cluniac.	1216. Innocentius III, papa.

SECTIO II, HAGIOGRAPHICA,

*In qua referuntur quæcunque ad vitam
B. Mariæ spectant.*

B. Virgo Maria Deipara ex lumbis Abraham exiit, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1245. — Ex regali et libera prosapia processit, B. Alcuinus, C, 450, 456. — Ex semine David, S. Paschasius Radbertus, XCIII, 94, 95; Alanus de Insulis, CCX, 226. — De patre Joachimo et Anna nata est, secundum traditionem quæ ante S. Hieronymum pervulgata, undique per orbem diffusa est, S. Hieronymus, XXIII; Petrus Lombardus, CXII, pass. — Prima virginitalis votum fecit, S. Anselmus, CLIX, 217; Adamus Scotus, CXCVIII, 185; Philippus de Harveng., CIII, 107. — Maria cur desponsata viro, S. Bernardus, CLXXXIII, 740. — Rationes quibus Joseph viro justo desponsata sit, S. Bruno Astensis, CLXV, 6 et seqq. — Mariæ integritatis custos et testis Joseph, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Ab initio Gabriel angelo fuit commendata, S. Bernardus CLXXXIII, 636. — Angelus salutavit et alloquitur Mariam, Claudianus Mamertus, L, 279; S. Anselmus, CLIX, 250. — Maria Deum et hominem concipit, S. Leo Magnus, LV, 155. — Visitat Elisabeth, S. Anselmus, CLIX, 250. — Virgo peperit, S. Leo Magnus, LV, 155. — Purificatur, etsi non obnoxia, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Matrem non agnoscendo quid Christus significaret, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086; S. Bernardus, CLXXXIII, 1136. — Mariæ presentia ad nuptias quid moraliter significet, et quid ejus querela ad Jesum de defectu vini, Adamus Scotus, CXCVIII, 209, 210. — Mariæ dolor in passione Filii sui, S. Bernardus, CLXXXIII, 610; Thomas Cisterc., CCVI, 71. — Maria martyr fuit et virgo, S. Bernardus, CLXXXIII, 1051; Philippus de Harveng., CIII, 69. — Mariæ triplex linguor, timoris, doloris et amoris, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031. — B. Maria commendatur a Christo Joanni discipulo, S. Hieronymus, XX, 785; S. Gregorius Turon., LXXI, 475; S. Bernardus, CLXXXIII, 781. — Christus cur Matrem potius in cruce agnovisse videatur, S. Bernardus, CLXXXIII, 1035. — Maria cur ad ungendum corpus Christi non venerit, S. Bernardus, CLXXXIII, 429. — B. Maria, post Christi ascensionem, præsidet collegio apostolorum, et nihil grave sine ejus consilio gerunt apostoli, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Maria multos retro annos a morte Christi vivit, Philippus de Harveng., CIII, 151. — Et dum vixerit a fidelibus undique confluentibus visitatur, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Mariæ quies post labores, S. Bernardus, CLXXXIII, 1035. — Mariæ obitus, S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1336. — Ad ejus mortem congregantur apostoli, S. Gregorius Turon., LXXI, 724. — Maria in valle Joseph commorata et sepulta, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031. — Et illius sepulcrum hic visum est, Godefridus, CLV, 1639. — Mariæ assumptionis gloria, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Illius corpus in coelis, Philippus de Harveng., CIII, 151. — In paradiso locatur a Christo, S. Gregorius Turon., LXXI, 475. — Maria exaltatur ad Filii dexteram, S. Amedeus, CLXXXVIII, 1336. — Maria quater tantum locuta legitur, S. Bernardus, CLXXXIII, 730. — Historia natalitatis laudabilisque conversationis B. et intactæ Dei Genitricis, Hrotsvitha, CXXXVII, 1066. — Mariæ vita non solum contemplativa sed activa fuit, Isaac abb., CXIV, 1806. — Officia Mariæ et Mariæ implevit, S. Bernardus, CLXXXIII, 1036. — B. Mariæ incerta vita totas illustrat Ecclesias, S. Anselmus, CLX, 1119.

SECTIO III, DOGMATICA,

*In qua enumerantur Patres qui maternalitatem
simul et virginitalitatem B. Mariæ Deiparæ
docuerunt et asseruerunt.*

B. Mariam vere matrem Dei fuisse, et simul immaculatam et immaculatam permanens virginem asseruit,

Tertullianus, I, 59; II, 19. — Iacantius, VI, 1050. — Victorinus Afer, VIII, 80. — Constantinus imper., VIII, 432. — S. Hilarius Pictav., IX, X, 118 et passim. — S. Eusebius Vercell., XII. — Jul. Firm. Maternus, XII. — S. Ambrosius Mediol., XV, 729. — S. Gaudentius, XX, 281. — Zacharius Christ., XX, 1078. — S. Hieronymus, XXI, XXII, passim. — Leporius pr. abyt., XXXI, 1225. — S. Augustinus, XXXVII, 1012, 1018; XXXVIII, 548. — Claudius Mamertinus, L, v. 119. — S. Petrus Chrysologus, LII, 58. — S. Nicetas, LII, 864. — S. Leo Magnus, papa, LV, 153. — S. Maximus Taurin., LVII, 45. — Gennadius, LVIII, 57, 161. — Aurel. Prudentius, LIX, 453. — Vigilus Tps., LXII, 32. — Caelius Sedulius, LXIII, v. 11 et seqq. — S. Fulgentius, LXV, 508. — Facundus, LXVII, 527. — Tatius, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Missale Mozarabicum, LXXXV. — Paulus diaconus XCIV, 1162. — S. Hildephonsus, XCVI, 207. — Haymo Halberstad., XCVIII, 378. — B. Alcuinus, C, 731, 817. — Rabanus Maurus, CVII, 752. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 103, 104. — Ratramnus, CXXI, 189. — Hincmarus, CXXV, 517. — Isidorus Mercator, CXXX, 76. — Remigius monac., CXXXI, 896. — Ratherius, CXXXVI, 769. — Gezo, abbas, CXXXVII, 581. — S. Odilo, CXLIII, 639. — S. Anselmus, CLVIII, 455. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 211. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 321. — Abaelardus, CLXXXVIII, 1428. — S. Bernardus, CLXXXII, passim. — Guericus abb., CLXXXV, 120. — Joslenus, CLXXXVI, 1481. — Gerobus, CXCIV, 1145. — Ernaldus abb., CXCIX, 1617. — Petrus Blesensis, CVII, 841. — Plurimi etiam alii quos videsis in Patrologia.

SECTIO IV,

Referens syntagma dictorum et rerum quæ ad Immaculatam B. Mariæ Virginis Conceptionem pertinent.

Quamvis in quibusdam huius Indicis sectionibus, varia de Conceptione Immaculata B. Mariæ annotaverimus, hæc sequentia ponenda etiam censuimus, propter honorem S. Matris Dei, fidelium edificationem, et graves huius temporis instantias; ideo:

I. Dictorum. — Conceptionem B. Mariæ Immaculatam asseruerunt, S. Ambrosius, XV, 629, 827. — S. Augustinus, XXXVII, 1830; LI, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Breviarium Gothicum, LXXXVI, 242. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 538. — Honorius Augustod., CLXXII, 489. — S. Bernardus, CLXXXV, 640, 731, 1032. — Bandinus Magister, CXCII, 819. — Arnulphus, (CI), 168. — Philippus de Harveng, CCIII, 121. — S. Martinus Legion., CCVIII, 95. — Alanus de Insulis, CCX, 146. — Adamus Perseus, CCXI, 759.

II. Rerum. — Festum Immaculatae Conceptionis in Ecclesia Orientali, ante sæculum ix frequentatur, ut probant Monumenta ecclesiastica, ex Constitutione Manuelis Comneni imper. anno 1166; ex Menologio Basilii Porphyrogeniti; ex Evangeliorum codicibus ante annum octingentesimum; ex S. Andrea Cretensi; ex Sabæ Typico; ex Joan. Damasceno; ex Menæis, et ex codice Russo.

In Ecclesia Occidentali, festum Immaculatae Conceptionis est sæculo ix vetustius, quod patet ex vita S. Hildefonsi Tolet., XCVI; ex hymnis Cassinensis monasterii ante sæculum ix; ex S. Leone IX papa, CXLIII; ex S. Anselmo, CLIX; ex Gaufrido abbate, in Chronicis, CLXXXVIII.

Ex cultu natæ Virginis Delparæ, cultus ejusdem conceptæ perhibetur; sic: S. Hildephonsus, in Nativ. B. Mariæ, XCVI; S. Fulbertus in Nativ. B. Mariæ, CXLI; B. Alcuinus, CI; S. Petrus Damian., serm. in Assumpt., CXLV; Goffridus Vianden., in Nativ., CLIII; S. Bernardus Claraevall., in Nativ., CLXXXIV; Odo Morismund., in Nativ. B. Mariæ, CLXXXVIII.

Nihil frequentius quam Nativitatem simul et Conceptionem B. Mariæ recolere, quod constat ex veteribus monumentis, ex S. Paschasio Radbert., *De partu Virginis*, CXX; ex S. Fulberto. Sermon. CXLI; et in Adamo Persen., CCXI, Nicetas, Photius, Leo imperator, S. Joan. Damascenus idem asserunt.

Festum est solemnissimum, ex monumentis quæ probant cultum B. Mariæ primum animatæ; S. Anselmus, Epist. de Concept. Immac., CLIX; Missale Mozarabicum, LXXXIII; veteres hymni, Breviarium Gothicum, LXXXIV.

Conceptio B. Mariæ divina est, sancta, sacratissima, proindeque cultu veneranda; sic Monum. eccles., Georgius Nicomed.; S. Andreas Cretens.; S. Joann. Damascenus; S. Germanus Constantin.; in Menæis; in Breviar. Armen. Gothic.; in Missale Mozarabicum et Gallicano, LXXXIII, LXXXIV.

B. Maria est Mater Dei; inde, omni genere donorum et gratiarum copia locupletavit eam Deus, et prærogativa Conceptionis Immaculatae non potest sejungi; sic S. Ambrosius, Comment. in Luc., XVI; S. Petrus Chrysolog., sermon., I, II; Ven., Beda, XCIV; S. Hildephonsus, XCVI; Arnoldus Carnot., CXXXIX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Radmerus, De excell. B. Mariæ, CLIX; Rupertus abb., CLXIX; S. Bernardus Claraevall., Homil., CLXXXIV; Petrus Cellens., Sermon., CCII.

R. Mariam semper a peccatoribus segregatam fuisse et ab omni peccati nævo præservatam, fides communis fuit Ecclesiæ: S. Ambrosius, Sermon. xii, XVI; S. Augustinus, De nuptiis, XXXIX; S. Petrus Chrysolog., Sermon. de S. Anna, LII; Paulus diac., in Isaii, XCV; S. Hildephonsus, Sermon. in Assumpt., XCVI; S. Anselmus, in Psalt., CLIX; S. Bernardus Claraevall., Sermon. de Assumpt., CLXXXIV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Joan. Damascen., ex Basilio Seleuc., ex Menæis, CCXI.

B. Maria a protoparentibus seceratior, sic: Caelius Sedulius, XIX; S. Augustinus, De nupt., XXXIX; S. Maximus Taurin., Sermon., LVII; Prudentius, Hymn., LX; Arator, LXVIII; Hermannus Contract., De Incarn., CXLIII; Adamus Persen., ex Joan. Chrysostom., ex S. Basilio, ex S. Gregorio Nazianz., ex S. Justino, ex Menæis, CCXI.

R. Maria Deo comparatur, in eo quod ad puritatem sanctitatemque pertinet; ita Iacantius, De divin. Instit., VI; S. Petrus Damian., serm. ii, CXLV; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX; Ven. Gerobus, in Psal. xviii, CXCLIII.

B. Maria divina, divinissima, Deo persimilis vocatur, proinde est Immaculata, sic: S. Paulinus Nolan., Panegyric. Rhythm. Celsi, LXI; S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Bernardus, Sermon. in Adventu, CLXXXIV; Adamus Persen., ex S. Joan. Damascen., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Theodot. Ancy., CCXI.

B. Maria mediatrix naturalis et moralis, hinc innocens. Ita S. Hildephonsus, De perpet. virginit., XCVI; Hermannus Contract., CXLIII; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Germano Constant., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Triod., ex Paracleti., etc., CCXI.

B. Maria tota exsors culpæ, tota insignis puritate; S. Columbanus, Breviar. in Psalt., LXXX; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Adamus Persen., ex S. Andrea Cretens., ex S. Ephrem, ex Emmanuele Paleol., ex Theophane, CCXI.

B. Maria omnis concupiscentiæ nescia, hinc ab originali peccato præservata; S. Petrus Chrysolog., Sermon., LII; Paulus diac., serm. de Assumpt., LXV; S. Leo Magnus, Sermon. xxi, LXV; Prudentius, De partu Virg. fragm., LX; S. Ambrosius Autpertus, in S. Luc., LXXXIX; S. Hildephonsus, De perpet. Virgin., XCVI; B. Alcuinus, Sermon. in Purific., CI; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Petrus Damian., Sermon. de Assumpt., CXLV; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Petrus Cellens., Epist., CCII.

B. Maria creditur fuisse semper virgo anima et corpore: S. Ambrosius, De virginib., XVI; Innocentius I, papa, Epist. ad Severian., XX; S. Hieronymus, Epist. ad Eustoch., XXII; S. Paulinus Nolan., de dignit. sacerdot., LXV; S. Hildephonsus, De perpet. virgin. B. Mariæ, XCVI; S. Maximus Taurin., Sermon., LVII; S. Petrus Damian., Sermon. de Assumpt., CXLV; S. Anselmus, Medit. m., CLIX; S. Hildebert., Sermon. in Advent. Dom., CLXXI; S. Bernardus, Sermon. De laudib. B. Mariæ, CLXXXIV.

B. Maria sine originali peccato fuit; sic verbis asserunt SS. doctores, inter quos S. Maximus Taurin., Sermon. in Nativ. Dom., LVII; S. Hildephonsus, De perpet. virg., XCVI; S. Paschasius Radbert., De sanctit. B. Mariæ, CXX; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX; Alanus de Insulis, in Anticland., CCX.

Formulae loquendi de labe originali excludunt absolute B. Mariam. 1° Quoad effectivam causam peccati originalis; hinc istæ locutiones: Offendere in Adamo; subijci Adami culpæ; Adami vulnere lædi; in Adamo mori; maculari Evæ culpa, nunquam pertinent ad B. Virginem Delparam; sic S. Cyprianus, Epist., IV; S. Hilarius Pictav., in Matthæum, IX; S. Ambrosius Mediol., Apolog. David, XV; S. Hieronymus, in Osee, XXV; S. Augustinus, De peccat. et merit., XLI; Aurel. Prudentius, LIX; Adamus Persen., ex S. Gregor. Nazianz., S. Irenæo, CCXI.

2° Diaboli astu in mortem incidere; morsu lædi; legi diabolice subijci; præcepti divini oblivisci, nunquam pertinent ad B. Mariam; sic Tertullianus, De testim. animæ, II; S. Cyprianus, De opere et elemos., IV; S. Hilarius Pictav., in Psal. cxxx, X; S. Ambrosius,

in Psal. XLVII, XIV; S. Hieronymus, in lib. Reg., XXIV; Adamus Perseus, ex S. Basilio, ex S. Gregor. Nazianz., CXXI.

3° *Peccatum in hunc mundum intravit, non spectat B. Virginem Mariam*: sic Tertullianus, De cultu femin., I; S. Optatus Milevit., XI; in Adamo Perseus. S. Irenaeus, S. Basilios, CXXI.

4° Cum peccatum foriginale sit antiqua impietas, vitium ingenitae infirmitatis, naturae illius, etc., non pertinet ad B. Virginem: sic Arnobius, Advers. gentes, V; S. Hilarius Pictav., in Psal. cxxii, X; S. Ambrosius, in Apolog. David, XV; S. Hieronymus, in Ezechiel., XXV; S. Prosper, De vocat. gent., LI; Aurel. Prudentius, in Apotheos., LX; Petrus diacon., De lacernat., LXV; S. Ignatius, in Adamo Perseus., CXXI.

5° B. Maria nunquam dici potest ejecta de paradiso, privata honore cum protoparentibus, addicta morti, lethifero vulnere occisa, condemnata utquam divinitus, maledictio implicata, etc.: sic Tertullianus, De testim. animae, II; S. Cyprianus, Epist. ad Fidum, IV; S. Ambrosius, contra Julian., XVI; S. Hieronymus, in Osee, XXV; Orosius, Apolog. De lib. arbit., CXXI; S. Prosper, Carmen de ingrati., LI; S. Gregorius Magnus, Homil. in Evang., LXXVI; et in Adamo Perseus., S. Athanasius, S. Basilios, S. Gregorius Nazianz., CXXI.

6° Infirmitas, intestina pugna, contagium terrenae corruptelae, radix erroris, naturae languor, incipientium peccaminis, non decent circa B. Mariam: sic S. Hilarius Pictav., in Math., X; S. Ambrosius, lib. de philosophia a S. Augustino citat., XLII; S. Augustinus, De civitate Dei, XLVI; S. Prosper, Respons., LI; Prudentius, in Apotheos., LX; et in Adamo Perseus., S. Gregorius Nazianz., Macarius abb., CXXI.

De Immacolata puritate B. Mariae omnes præclarissimi hymnographi Latini carmen cecinerunt, scilicet: Magnus, V; Victorius Afer, VIII; S. Hilarius Pictav., X; S. Ambrosius, XVII; Caelius Sedulius, XIX; Juvenius, XIX; Claudianus Mamertus, LIII; Aurel. Prudentius, LX; Ennodius, LXIII; S. Paulinus Nolan. et Paulus diacon., LXV; S. Leander Hispal., LXXII; S. Eugenius Tolet., LXXXVII; Venant. Fortunat., LXXXVIII; S. Paulinus Aquil., XCV; Conantius, Joannes Casaragust., et S. Hildephonsus Tolet., XCVI; Ven. Beda, XCV; Theodulphus Aurelianens., CV; Raham. Maurus, CXII; Servatus Lupus, CXIX; S. Odo Cluniac., CXXIII; S. Fulbertus Carnot., CXXI; S. Petrus Damian., CXLV; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Ven. Petrus Cluniac., CLXXXIX; et in Adamo Perseus., hymnographi Graeci, CXXI.

Ex hoc synoptico testimoniorum et traditionis conspectu, affirmare iterum et possumus et debemus, cum liturgiis S. Marci, S. Jacobi in Allatio et Tesiphope, cum S. Justino, S. Hippolyto, S. Cypriano, in duobus primis saeculis; cum S. Gregorio Thaumaturgo, cum Origene, cum S. Dionysio Alexandrino, in saeculo tertio; cum S. Athanasio, S. Ambrosio, S. Amphilocho, in saeculo quarto; cum S. Hieronymo, S. Augustino, S. Maximo Taurin. et Theodoro, in saeculo quinto; cum S. Fulgentio et S. Saba, in saeculo sexto; cum S. Hildephonso, cum Sophronio et sexta synodo generali Constantinopolitana, in saeculo septimo; cum S. Paschasio Radberto, S. Joan. Damasceno, Raymundo Jordano, vulgo Idiota, et secunda synodo generali Nicæna, in octavo saeculo; cum Theophane et Menais Graecorum, in saeculo nono; cum S. Fulberto, S. Anselmo, S. Petro Damiano, S. Bruno Carthus., in saeculo decimo; cum S. Ivone Caro., cum S. Bernardo et aliis innumeris supradictis, in saeculo undecimo; cum S. Bonaventura, Innocentio III, Alberto Magno et tam multis quos designare longum videretur, in saeculo duodecimo: SINGULARI PROVIDENTIA PERFECTISSIMUS DEUS UT BEATISSIMA ET SACRATISSIMA VIRGO AB IPISO SUI VITAE PRINCIPIO, TAM EXISTERET PURA, QUAM ESSE PURAM DECEBAT ILLAM, QUAE TANTO BONO, ID EST CHRISTO, DIGNA EXISTERET. Hæc sunt verba Menæorum, id est Libri precum ad usum Græcorum, qui a nobis longo jam schismate sunt disjuncti. Non est ergo ambigendi locus de fide in sanctam et immaculatam Conceptionem B. Mariae, maxime cum Roma locuta est, et nunc pro catholicis causa finita est, ad majorem Dei gloriam, et honorem Deiparae in æternum benedictae.

SECTIO V, APOLOGETICA,

In qua referuntur quaecunque dixere Patres pro defensione B. Mariae, et ad illius apologiam.

Adversus eos qui negant B. Mariam peræverasse Virginem, S. Ambrosius, XV, 289; S. Hieronymus, XXXIII, 185; S. Leo Magnus, LVI, 250; S. Hildephonsus., CXXI, 429;

Rabanus Maurus, CVII, 752; Hicmarus, CXXV, 420; S. Bernardus, CLXXXIII, 755. — Adversus Valentianum et alios, quod Christus corpus coeleste non sumperit, et quod B. Maria non fuerit Mater tantum nuncupativa, sed vera, Joan. Cassianus, I, 111 et passim; S. Viцентius Lipiens., citatus in tom. L, 910; Vigilius Tappensis, LXII, 32; S. Fulgentius, LXV, 295; Facundus, LXVII, 529; S. Paulus, XCIX, 566; B. Alcuinus, C, 847; S. Paschasius Radbertus, CXX, 729. — Adversus eos qui negant Christum natum de Maria Virgine asseritur integra fide credendum, S. Ag., XL, 186, 251; XLII, 1122; S. Isidor. Hispalensis, LXXIII, 1240; Ratramnus, CXXI, 609; Ven. Galbertus, CLVI, 489. — De murmure contra Mariam, B. Algrinus, CLXXXVIII, 44.

Præter hæc, varia Scripturæ sacræ testimonia præstigiata B. Mariae stabilitur et probant, sic:

1° Oraculum divinum Genesis: *Ipsa conperet caput tuum*, etc.; Tertullianus, De carne Christi, II; S. Cyprianus, De Nativitate, IV; Lactantius, De divin. insit., VI; S. Zeno, XI, S. Ambrosius, XV; Car. Sedulius, XIX; S. Augustinus, De civitate Dei, XLVI; S. Petrus Chrysologus, LI; S. Leo Magnus, LIV; S. Maximus Taurin., LVII; Aurel. Prudent., LX; Claudius Marius Victor, LXI; Primasius ep., LIVII; S. Gregorius Magnus, LXXVI; S. Anselmus, LXXX; S. Isidorus Hispal., LXXXIII; Venant. Fortunat., LXXXVIII; Ven. Beda, XCIII; S. Agobardus, CIV; Jonas Aurelian., CVI; Walafridus Strab., CXIII; Remig. Antissiod., CXXII; S. Fulbertus Carnot., CXXI; S. Odo Cluniac., CXXII; Hermannus Contractus, Orat. ad Virg. Mariam, CXXII; B. Petrus Damian., CXLV; Humbertus cardin., CXLII; S. Bruno Carthus., CLII; S. Anselmus Cantuar., CLVII; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI; Rupertus abbas, CLXVIII; Hermannus Tornac., CLXXX; S. Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVII; Hugo Rothomag., CXCII; Petrus Ceileas., CCH; Petrus Moscos, CCVII; Adamus Perseus., ex Gregorio Nyssæ., ex S. Justino, ex Origene, ex Basilio Seleuciens., ex S. Andree Cretens., ex S. Chrysostomo, ex S. Proclo, ex S. Germano, ex Leone imper., CXXI; Anonymus sæculi IX, CXXIII.

2° Vaticinium Isaiæ: *Virga surget de radice Jesse*, etc., probat puritatem B. Mariae quæ nullo fuit ævo infecta peccati, vel originalis vel actualis; sic Tertullianus, De carne Christi, I; Novatianus presbyt., III; S. Ambrosius, De beædicit. patriarch., XVI; S. Hieronymus, in Isai., XXIV; S. Augustinus, XL; S. Maximus Taurin., LVII; Paulus diacon., LXV; S. Isidorus Hispal., LXXXIII; Venant. Fortunatus, LXXXVIII; S. Ambrosius Autpert., LXXXIX; S. Hildephonsus, XCVI; Etherius et Beatus, adversus Elipandum, XCVI; Rabanus Maurus, CIX; S. Petrus Damian., CXLV; Radulphus Ardens, CLV; S. Bruno Astens., CLXIV; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI; Honorius Augustod., in Sigillo, CI, XLII; Hugo de S. Victore, CLXXVI; S. Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Richardus de S. Victore, CXCVI; Adamus Perseus., Epist., et ex S. Justino, ex Leone imper., ex Menais, CXXI; Innocentius III, Encom. B. Mariae, CXXVII.

3° De Escher, quæ typus fuit B. Mariae, et de pasche cxvii, qui etiam typicus est de Incarnatione Christi et de B. Virgine Maria. Sic S. Augustinus, XXXVIII; S. Prosper Aquit., LI; Cassiodorus, LXX; Ven. Beda, XCII; Rupertus abb., De victoria vera, CLXIX; Adamus Perseus., ex Origine, ex Eusebio Cæsariens., ex S. Chrysostomo, CXXI.

4° Testimonia ex Evangelio excellentiam B. Mariae Virginis comprobant. Sic de Salutatione angelica, S. Ambrosius, XV; Ven. Beda, XCIII; S. Bruno Carthus., CLII; Alredus abb., CXC; Adamus Perseus., ex Origene, ex Joanne Geomet., CXXI; Innocentius III, CCXVII. — De primo capite S. Lucae, et de comparatione B. Mariae cum Eva; sic: S. Petrus Chrysologus, LI; S. Fulgentius, LXV; Venant. Fortunatus, LXXXVIII; Adamus Perseus., ex S. Gregorio Nyssæ., ex S. Germano Constant., et S. Gregorio Neocesar., ex Theodoro Ancreas., CXXI.

5° Hanc sententiam: *Puvis es, et in partum reverseris*, nescivit B. Mariae corpus incorruptum; sic censuerunt S. Augustinus, De Assumptione, Sermon, XXXVIII; Sacramentarium Gelasianum, LIX; Sacramentarium Gregorianum, LXXVIII; S. Antipaterus, episc., LXXX; Missale Mozarabic., LXXXV; Brevarium Gothic., LXXXVI; S. Hildephonsus, de Assumpt., XCVI; concilium Moguntiacum, monumentis sæculi XI; Paschalis I, papa, CII; Leo IV, papa, CXV; Hicmarus Rheims., Carmen dogmat., CXXVI; Otto Vancell., CXXXIV; S. Fulbertus Carnot., CXXI; S. Odo Cluniac., CXXII; S. Petrus Damian., CXLV; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI; Hugo de S. Victore, CLXXVI; S.

Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Eckbertus abb., CXC; Petrus Blesens., CCVII; Adamus Persen., ex Modesto Hierosol., ex S. Germano, ex S. Joan. Damasceno, ex S. Andrea Cretensi., ex Manuele Paleol. imp., ex S. Epiphanio, CXXI; Sicardus, Mitrale, CCXIII.

Tandem plurimi Patres asserunt nullam de B. Maria fieri questionem, cum de peccatis agatur; sic Cui. Sedulius, Carm. pasch., XIX; S. Aug., XLII; S. Isid. Hispal., LXXXIV; Humbertus cardin., CXLIII; S. Bernardus, CLXXXIV; Guatterus a S. Victore, adversus Abaelard., etc., CXCIX; Innocentius III. Serm. CCXVII; et fere omnes synodi in Patrologia decursu notatæ.

SECTIO VI, PARENETICA,

Referens, ordine chronologico, omnes Patres et Scriptores qui de beata Maria Virgine sermones vel homilias composuere.

S. Cyprianus, Serm. de B. Maria Virgine, IV, 639.
S. Hieronymus, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, XXII, 309.

S. Augustinus, Serm. in Annuntiatione et in aliis festis de tempore, XXXIX, 2150 et seqq. — Serm. in honorem B. Mariæ Virginis, XLII, *passim*.

Dionysius Exiguus, translatio sermonis S. Procli, in honorem B. Virginis, XLVIII.

S. Petrus Chrysologus, Sermones de mysteriis et de variis festis B. Mariæ, I, II, 577 et seqq.

S. Leo Magnus, papa, Sermones de incarnatione Verbi et de B. Maria Virgine, LIV, *passim*.

S. Fulgentius, Serm. de triplici Nativitate Christi; de laudibus B. Mariæ Virginis, et in Purificatione ejusdem, I, XV, *passim*.

S. Gregorius Turon., Serm. in laudem Dei Genitricis, LXXI, 16, 17, 721, 722 et seqq.

S. Eligius, Serm. in festo Purificationis B. Mariæ, LXXXVII, 597.

Ven. Beda, Serm. in festo Natalis et Visitationis B. Mariæ, XCIV, 9, 29; in die Purificationis, 257; in die Assumptionis, 262; in Commemoratione diviæ Mariæ Virginis, 270.

Paulus discip., Serm. in Purificatione, in Annuntiatione, in vigilia Assumptionis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ Virginis, XCV, 1179-1189.

S. Hildephonsus, Serm. viii de Assumptione; Serm. in Purificatione, in Nativitate, in laudem B. Mariæ, de S. Maria, in diem B. Mariæ, XVI, 239-280.

Haymo Halberstat., Serm. in solemnitate perpetuæ virginitatis Mariæ, XCVIII, 763.

B. Alcuinus, Serm. in Purificatione et in Nativitate B. Mariæ, CI, 542, 549.

Atto Vercell., Serm. in Assumpt. B. Mariæ, CXXIV, 858.

Ratherius, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, CXXVI, 749.

S. Odilo, abb., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXII, 851-859.

S. Petrus Damian., Serm. in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, et in Natali Domini, CXLIV, 553-569.

Udalricus Cluniac., Serm. in Assumptione et in Purificatione B. Mariæ, CXLIX, 810, 815.

Radulfus Ardens, Homilias in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLV, 727-737.

S. Anselmus Cantuar., Serm. in Purificatione, in Nativitate, de Presentatione, de Annuntiatione, de Assumptione B. Mariæ, CLIX, 286, 458, 217, 230, 283.

S. Ivo Carnotens., Serm. de Nativitate Domini, de Assumptione et de Nativitate Dei Genitricis Mariæ, LXII, 527-532.

S. Bruno Astiens., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate, in Annuntiatione Dei Genitricis Mariæ, et de laude B. Mariæ, Civitatis Dei, CLXV, 1021-1032.

B. Rupertus, abb., Serm. in Purificatione B. Mariæ, CLIX, 87.

Honorius Augustod., Serm. in Purificatione, in Assumptione B. Mariæ, CLXXII, 689, 691.

Godefridus abb., Homilia in Purificatione, in festo Assumptionis, in vigilia Assumptionis; Sermones viii, in Octava et de Octava Assumptionis, in festo Nativitatis; Serm. v, in Octava hujusce festi, CLXXIV, 708, 967, 989, 1046.

Hugo de S. Victore, Serm. in Nativitate, in Annun-

tiatione, in festivitate; Serm. iv, in Assumptione; Serm. iv, in Purificatione, et in festo B. Mariæ, CLXXVII, 907-1040.

Abelardus, Serm. in Annuntiatione, in Assumptione, in festo Purificationis B. Mariæ, CLXXVIII, 579, 417, 539.

S. Bernardus Claravall., Sermones et Homilias de festis et laudibus B. Mariæ CLXXXIV, CLXXV, *passim*.

Ogerius abb., Panegyricus de B. Virgine Maria; Serm. in Assumptione B. Mariæ, et de Marta, CLXXXIV, 1004-1013.

Guerricus abb., Serm. in festo Purificationis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLXXXV, 63, 185, 197.

S. Amedeus Lausan., Homilias de Gestibus et fructibus B. Mariæ; de ornatu, de gaudio, de obitu, de martyrio B. Mariæ; Homilias etiam de illius laudibus, CLXXXVIII, 1503-1536.

Odo, abb., Serm. de tribus natiuitatibus et virtutibus B. Mariæ, CLXXXVIII, 1033.

Isaac abb., Serm. in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXCIV, 1862, 1870.

Aelreus abb., Serm. in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXC, 231-333.

Petrus Comestor, Serm. de Concept. Immacul., in Annuntiatione, in Assumptione B. Mariæ, CXCIII, 499, 1772, 1781.

Arnolphus episc., Serm. in Annuntiatione B. Mariæ, CCI, 167.

Belethius, Serm. in festo Purificationis, in festo B. Mariæ ad martyres, in Assumptione, CCII, 86, 153, 143.

Petrus Cellensis, Serm., vii de Annuntiatione; Serm. de Assumptione; Serm. viii de B. Virgine, CCII, 674, 818, 869.

Garnerius episc., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CCVII, 392, 667, 672.

Abbas abb., Serm., ii in Purificatione; Serm. iii in Annuntiatione; Serm. iii in Assumptione; Serm. in Nativitate C. Mariæ, CCVII, 92, 118, 245, 265.

Nicolaus abb., Serm. iv in Antiph. *Salve Regina*; Serm. in cantic. B. Mariæ Virginis, CLIX, 1039, 1121.

Adamus, Persen. abb., Serm. in Annuntiatione B. Mariæ; in Assumptione; Serm. u de partu B. Mariæ, CCXI, 204, 307, 699.

Hellinandus monac., Serm. de B. Maria Virgine, CCXII, 479 et seqq.

Innocentius III, papa, Serm. de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO VII, ENCOMIASTICA.

In qua alphabetice exhibentur varia nomina quibus SS. Patres et Scriptores ecclesiastici B. Mariam vocaverunt.

MONITUM.

Quamvis onicum revera sit et præclarissimum Deiparæ nomen MARIA, attamen cum hoc solum non sufficere ad ejus dignitatem, excellentiam sublimitatemque cognoscendam, et ad ejus perfectionum varietatem multipliciterque propagandam, hinc necessario factum est, et tam variis et innumeris nominibus, eadem Deipara a SS. Patribus et scriptoribus ecclesiasticis fuerit appellata. Quapropter S. Germanus, Constantinopolitanus patriarcha, verissime scripsit: *In Mariam si quis innumera dicat eloquia, nunquam assequetur scopum*; et S. Theodorus: *Ace Maria, quasi dicas Miris, Latine innumera, propter innumerabilem tuarum encomiorum laudem*.

Nomina et eloquia B. Virginis, quæ non exiguo labore collegimus, juxta verborum ordinem alphabeticum disposuimus ad commodiorem Lectoris usum, nullumque afferunt nomen quin indicetur locorum fons, unde illud haustum sit; attamen propter multiplicem frequentiam eorundem vocum et appellationum, totum et opera uniuscujusque doctoris indicare solemmo sensuimus, utque numero paginæ; quæ opera percurrere, voces facile Lector reperiet. Quamvis autem, ut vides, benigne Lector, tot et tanta sint nomina et eloquia SS. Virginis in hoc Indice adducta, scias tamen ea esse minimam partem eorum quæ producere potuissemus, si temporis ac operis major adfuisset commoditas. In votis omnibus nunc superest ut eadem synopsi, non solum reliqua Patrum Latinorum traditio a sæculo xiii et deinceps fideliter consignetur, verum etiam ut innumerabili, et tam præciosa SS. Patrum Græcorum testimonia, simili encomiorum syntagmate, ad honorem B. Virginis et Christianorum lectorum usum, per ordinem starentur, et, ut dicitur

- S. Casarius, De mirabili eorum Roseto colligantur. His dictis laudationum seriem porrigimus.*
- Abies quæ in altum proeminet. S. Isidorus Hispal., Sermon., LXXXII.*
- Ablutio congregationum sanctarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Absorptrix mentium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.*
- Acies castrorum. S. Petrus Damian., Sermon., CXIV; Honorius Augustod., Sermon., CLXXII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Alanus de Insulis, Contra hæret., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III, Sermon., CCKVII.*
- Adductrix redemptionis. S. Augustinus, Sermones, XXXVIII.*
- Aditus recuperationis. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVII.*
- Adjutorium. Tertullianus, Advers. Marcion., I; Godefridus abb., Sermon., CLXXIV.*
- Adjutrix dulcis. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Paulus diacon., Sermon., XCV.*
- Administratrix Christi. S. Augustinus, Sermon. de Assumpt., XLII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.*
- Advocata nostra. S. Anselmus Lucens., Sermon., CXLIX; S. Bernardus, Sermon. passim, CLXXXIII; Petrus Blesens. Sermon., CCKVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Advocatrix potentissima. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLIX; Franco abb., Sermon., CLXVI.*
- Ædes dignissima Dei S. Gaudentius, Sermon., XX.*
- Æmula puritatis angelicæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Ærarium talenti quo sumus redempti. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV.*
- Æternitas virginitalis. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.*
- Ager plenus. S. Hieronymus, Epist., XVII; Venantius Fortunatus, De Laud. Mariæ LXX; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; S. Bernardus, Sermon. passim, CLXXXIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Joan. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.*
- Agna munditia. Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV.*
- Alleluia bellum. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.*
- Altare terrenum. Petrus Cellens., Sermon., CCII.*
- Altitudo cogitandi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.*
- Altitudo cœli. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.*
- Altrix reparationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.*
- Altrix miserorum. Richardus a S. Victore, Comment. in Cant., CXVI.*
- Amatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLIX.*
- Amica Christi. Honorius Augustod., Sermon., CLXXII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.*
- Amica Dei. S. Maximus Taurin., Sermon. de Assumpt., LVII; S. Rupertus abb., in Cant., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Amica dilecti. Rupertus abb., Sermon., CLXX.*
- Amica Spiritus sancti. Absalon abb., Sermon., CCXI.*
- Amica paupertatis. S. Bernardus, Sermones, CLXXXIII.*
- Amanitas paradisi. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Amor specialis civium beatorum. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV.*
- Anchora. S. Anselmus Lucens., Sermon., CXLIX; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Ancilla Domini Genitrix. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Gregorius Magnus, Registr., LXXVIII; S. Hildephonsus, De virginitate, XCVI; S. Odilo, Sermon., CXLII; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; S. Bruno Carthus., Sermon., CLIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Anima nostra. S. Anselmus Lucens., Super Salve, CLXIX.*
- Apex virginitalis. S. Isidorus Hispal., Regulæ, LXXII.*
- Aps. S. Rupertus, De divin. offic., CLXIX; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.*
- Aquæductus desiderabilis. S. Bernardus Sermon., CLXXXIII.*
- Aquila. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.*
- Ara Dei. Venantius Fortunatus, de laud. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Arbor. S. Cyprianus, Sermon. de Nativ. Christi, IV; S. Bruno Carthus., Sermon., LIII; Rupertus abb., Sermon., CLXX; S. Bruno Astiens. Sermon., CLXV; Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Arca Dei, Noe, etc. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Petrus Damian., Hymn., CXIV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; Hugo de S. Victore, De Laud. Mariæ, CLXXVI; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Idem, Antiph. Rhythm., CLXXXIV; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Garnerius, Sermon. et De arca spirit., CV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Arcus celestis. B. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.*
- Areola Dei. S. Bernardus, Deprecation., CLXXXIV.*
- Arrha redemptionis nostræ. Absalon abb., Sermon., CCXI.*
- Astipulatio nobilitatis nostræ. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.*
- Astrum occidentis luminis mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.*
- Asylum nostrum. S. Petrus Chrysolog., Sermon., LII; Anonymus sæculi xiii, CLX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Atrium Dei. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Aucitrix meriti, salutis, virtutum. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, Sermon., XLII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Fulbertus, Sermon., CXLII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Aula cœlestis, regalis, Dei. S. Ambrosius, Epist., XII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII; S. Eleutherius, Sermon., LXV; Venantius Fortunatus, De laudib. Mariæ, LXXXVIII; S. Odilo, Sermon., CXLII; S. Anselmus Cantuar., in Cantic., CLIX; Ratramnus, De partu virgin., CXXI; S. Rupertus abb., Comment. in Isai., CLXVIII.*
- Aurora consurgens et rutilans. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Thom. Cisterc., CCVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., CCXI.*
- Aurora cœli, prænotitia Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.*
- Aurora nostra. Philippus de Harveng, in Cantic., CLIII; Garnerius, Sermon., CCV; Absalon abb., Sermon., CCII; Innocentius III, Sermon., CCKVII.*
- Auxiliatrix. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; Petrus Chrysolog., Sermon., LII; S. Hildephonsus, Sermon. de Assumpt., XCVI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; S. Petrus Damian., CXLV; Anonymus sæculi xii, CLX; Honorius Augustod., CLXXII; Adamus Scotus, CXCVIII; Adamus Persen., CCXI.*
- Auxilium nostrum. Venantius Fortunatus, De laud. Mariæ, LXXXVIII; Goffridus abb., CLVII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Baculus sustentationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Balsamum aromatizans. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Basis sanctificationis. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.*
- Beatificatrix omnium. S. Anselmus Cantuar., Sermon. de Concept., CLIX.*
- Beatitudo. Ven. Guibert., CLVI; S. Bernard., CLXXXIII.*
- Bonitas singularis. Petrus Cellens., Sermon., CCII.*
- Bonum virginalis. S. Anselmus, in Psalt., CLIX.*
- Brachium defensionis. S. Anselmus, Orat., CLIX.*
- Caminus amoris. S. Anselmus Lucens., Sermon., CXLIX.*
- Campus floris æterni. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.*
- Canale. Absalon abb., Sermon., CCXI.*
- Candelabrum. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Petrus Blesens., Sermon., CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Candor claritatis æternæ. Philippus de Harveng, Moralit., CCIII.*
- Canticum lætitiæ. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.*
- Caput feminarum. S. Isidorus Hispal., De offic. eccles., LXXXII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.*
- Caro Domini. Goffridus abb., Sermon., CLVII.*
- Casa Domini. S. Augustinus, Sermon., XLII.*
- Castellum. Ælredus, Sermon., CXXVI; Radolphus Ardens, Homil., CLV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Garnerius, Sermon., CCV; Alanus de Insulis, CCX; Innocentius III, Sermon., CCKVII.*
- Castra Dei. Radolphus Ardens, Sermon., CLV; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.*
- Cathedra summi Regis. Adamus Persen., Fragment. Mariale, CXI.*

- Causa plenitudinis Incarnationis.* S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
Causa reconciliationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Causa salutis nostrae post Deum. S. Odilo, Sermon., CXLII.
Cedrus exaltata. Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Richardus a S. Victore, Sermon., CXCVI.
Cella aromatum. Radulphus Ardens., Homil., CLV; Petrus Blesens., Sermon., CCVII; Adamus Persen., CCXI.
Cella benedicta. Petrus Cellens., Sermon., CCII.
Cinnamonum. Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Civitas Dei. S. Petrus Damian., CXLV; S. Bruno Carthus., Sermon., CLIII; Guibertus abb., De B. Maria, CLVI; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX; S. Bruno Astensis, CLXV; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, De precat., CLXXXIV; Petrus Lombardus, CXCI; Petrus Comestor, Sermon., CXCVIII; Petrus Blesens., Sermon., CCVII; Alanus de Insulis, CCX.
Clastrum Dei. Radulphus Ardens, Sermon., CLV.
Clastrum pudoris. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Clypeus defensionis. Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV.
Celum caeli. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; S. Rupertus Comment., CLXVIII.
Celum arcto altius. S. Augustinus, Sermon. in Assumpt., XLII.
Celum Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Coheres Christi. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII.
Collegium sanctitatis. S. Petrus Chrysolog., Sermon., LII.
Collis Thuris. Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Columba. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Aldhelmus CXLIV; S. Rupertus, Comment., CLXVII, CLXX; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV, CLXXXV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Ven. Algrinus cardin., CCVI; Alanus de Insulis, CCX.
Columna. S. Fulgentius, Sermon., LXV; Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Fragma. Marial., CCXI.
Compendium vitae. Adamus Persen., Fragma. Marial., CCXI.
Concepta sine labe. Ven. Guibertus, CLVI; S. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXIII; Petrus Comestor, CXCVIII; Vid. sectionem iv.
Concha margaritifera. Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV.
Conciatrix. Arnoldus, De laud. B. Mariæ, CXXXIX.
Confidentia desperatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Confirmatrix nostra. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII.
Confugium periclitantium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Conscia superni consilii. S. Leo Magnus, Sermon., LXVIII; S. Rupertus, Comment., CLXVIII; B. Algrinus cardin., in Cantic., CCVI.
Consecutrix gratiae. S. Augustinus, Orat., XLII.
Consilium nostrum. S. Anselmus, Meditat., CLIX.
Consolatio lugentium. S. Gregorius Magnus., LXVI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Consolatrix. S. Eleutherius, Sermon., LXV; Franco abb., de gratia, CLXVI; Adamus Persen., Fragma. Marial., CCXI.
Cooperatrix divinae dispensationis. Balduinus, De salut. angelic., CLIV.
Cor Nostrum. S. Anselmus Lucens., Super Ave Maria, CXIIX.
Corona. S. Bernardus, Sermon., CLXXXVIII.
Creatura nobilis. S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
Cumulus misericordiae. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Custodia vitae nostrae. Petrus Blesens., Sermon., CCVII; Alanus de Insulis, in Cantic., CCX.
Custos morum. S. Ambrosius, De Virginit., XIV.
Custos totius Ecclesiae. S. Ambrosius, De laud. Virginit., XIV.
Cypressus exaltata. Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Demonibus terribilis. S. Petrus Damian., CXLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Adamus Persen., Sermon., CCXI.
Damnatrix mortis. Goffridus abb., Orat., CLVII.
Datrix vitae. S. Anselmus, Orat., CLVIII; Adamus Persen., Fragma. Marial., CCXI.
Dea misericordiae. S. Leo Magnus, Sermon., LXVIII; Adamus Persen., Fragma. Marial., CCXI.
Debitrix omnibus. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Declaratio prophetarum. Petrus Blesens., Sermon., CCVII.
Decor virginalis. S. Anselmus, in Psalt.; CLVIII.
Dectus pudicitiae. S. Petrus Chrysolog., Sermon., LII; Venantius Fortunatus, De laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
Dectus mulierum. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.
Dectus mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Dectus virginum et paradisi. Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; B. Alredus, Sermon., CXCX; Petrus Blesens., Sermon., CCVII.
Deificatrix mortalium. Adamus Persen., Mariale CCXI.
Deliciae Dei. Balduinus, De Salut. angelic., CCIV.
Desertum felix. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Destructrix inferni. Petrus Blesens., Sermon., CCVII.
Dies beatissima. Ven. Guibertus, De laud. B. Mariæ, CLVI.
Dilatatrix Ecclesiarum. S. Rupertus, Comment. in Cantic., CLXVIII.
Dispensatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Dissolutrix maledictionis. Guericus abb., Sermon., CLXXXVIII.
Diversorium Dei peregrinantis. Guericus abb., Sermon., CLXXXVIII; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
Divitiae spirituales. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Domicilium castitatis. S. Augustinus, Sermon., XLII; S. Anselmus Cantuar., Homil. de Concept., CLIX.
Domina angelorum, mundi, nostra. S. Augustinus, Sermon., de Assumpt., XLII; S. Petrus Chrysolog., S. Eligius, Homil., in Purific., LXXXVII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Fulbertus, Sermon., CXLII; S. Odilo, Sermon., CXLII; S. Petrus Damian., Epistol., CXLIV; Radulphus Ardens, Homil., CLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., dialog., CLIX; S. Anselmus Lucens., Sermon., CXLIX; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Guericus abb., Sermon., CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Sermon., CCXI.
Dominatrix nostra. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
Domus Dei. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Hugo de S. Victore, De propriet. rerum., CLXXVII; Petrus Comestor, Sermon., CXCVIII; Petrus Cellens., Epistol., CCII; Alanus de Insulis, CCX.
Donatrix pacis. S. Bernardus, Sermon., CLXXXII.
Donum perfectum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Ductrix virginum. S. Fulbertus, Sermon., in CXLI.
Dulcedo nostra. Hermannus Contractus, Antiph. Salve, CXLIII; S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX; S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
Dulcedo virginalis. Innocentius III, Hymn., CCXVII.
Dux virginum. S. Leander, Regul., LXXII.
Dux nostra. Goffridus abb., Orat., CLVII; Absalo abb., Sermon., CCXI.
Ebur candidum. Guericus abb., Sermon., CLXXXVIII.
Ecclesia Dei cum Christo. S. Ambrosius, in Psal., XIV XV; S. Augustinus, in Evang. S. Joan., XXXV; S. Ambrosius Autpertus, Sermon., in Purific., LXXXIX; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; B. Alcuinus, Sermon. in Hypapant., CI; Hincmarus Rhemens., Carm. dogm., CXXVI; S. Hildebertus Cenoman., Sermon., CLXXI.
Eden spiritualis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Eleemosynaria Dei. S. Rupertus, in Cantic., CLXIX.
Eremus solitudinis. Guericus abb., Sermon., in CLXXXVIII.
Ereptrix peccatorum. S. Fulbertus, Sermon., in CXLI.
Eruditio hominum. Adamus Persen., Fragma. Marial., CCXI.
Esther magni nominis. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
Eva nova. S. Augustinus, Sermon., XI, XII; S. Fulgentius, De laud. Mariæ, LXV; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
Evangelista Dei. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.
Exultrix vitae activae. Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII.

Ecclesiatrix catuperum. Adamus Persen., *Serm.*, CCKI.
Exemplar Ecclesie. S. Rupertus abb., *De operib.*, CLXIX.
Exemplar humilitatis. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Exemplar iustitiæ Guericus. *Serm.*, CLXXXVIII.
Exemplar virginum. S. Ambrosius, *De virginib.*, XIV.
Exemplum bonitatis. S. Fulbertus, *Serm.*, CCLI;
Radulphus Ardens. *Homil.*, CLV.
Exemplum castitatis. S. Hieronymus, *De Assumpt.*, XXVIII; S. Eligius, *Homil.* in *Parise.*, LXXXVII; S. Hildephonsus, *Serm.*, *de Assumpt.*, XCVI.
Exemplum discipline. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Exemplum mortificationis. S. Rupertus abb., in *Cant.*, CLXXVIII.
Exemplum omnia. S. Bernardus, *Orat.*, CLXXXIV.
Exemplum pudicitie. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Exemplum sanctitatis. S. Anselmus Lucens., in *Salve*, CXI.IX.
Exordium salvationis nostræ. S. Petrus Damian., *Homil.*, CLV; *Gaufridus*, *Serm.*, CCV.
Exstirpatrix vitiorum. Anonymus *serm.*, XXI.
Exultatio angelorum. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Famula Dei. S. Augustinus, *Serm.*, XIV, XLII.
Fastigium Virginum. S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI.
Favus dulcedine. Hugo de S. Victore, *Serm.*, CLXXV.
Femina angelis mirabilis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX.
Femina felix. Juvencus, *Histor. evang.*, XIX.
Femina fruge partus potens. Venant. Fortunatus, *De laud. B. Mariæ*, LXXXVIII.
Femina honorabilis. Goffridus abb., *Serm.*, CLVII.
Femina incorrupta. S. Gaudens, *De lect. Evang.*, XX.
Femina inextinguibilis benignitatis. S. Bernardus *De precat.*, CLXXXIV.
Femina per quam salvati sumus. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, LII; S. Eleutherius, *Serm.*, LIV; S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Femina quæ sola placuit Christo. Sedulius, *Carm.*, XIX.
Fenestra cæli. S. Augustinus, *Serm.*, XI, XII; S. Fulgentius, *De laud. B. Mariæ*, LXV; S. Petrus Damian., *Carm. de Assumpt.*, CLV.
Ferulum veri Salomonis. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII; Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, CXCVI; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Ficus fructuosa. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXIII.
Fiducia nostra. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Filia benedicta super omnes. S. Hieronymus, *Epist.*, XXII; S. Augustinus, *Serm.*, XIV, XLII.
Filia ducens nos ad Patrem. S. Petrus Damian., *Serm.*, CLIV; S. Bruno Carthus., *CLIII*; S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Franco abb., *De grat.*, CLXVI; S. Rupertus abb., *Comment. in Math.*, CLXVIII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Filia gratiæ unica. S. Bernardus, in *Cantic.*, CLXXXIV; Balduinus, *De Salut. angelic.*, CLIV.
Filia Regis. Guericus, *Serm. de Assumpt.*, CLXXXVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Finis damnationis. Innocentius III, *Serm.*, *de Assumpt.*, CCXVII.
Finis figurarum. Petrus Blesens., *Serm.*, XXXVIII, CCVII.
Finis noctis. S. Petrus Damian., *Serm.*, in *Assumpt.*, CXLV.
Finis Testamentorum. S. Hildephonsus, XCVI; Adamus Persen., CCKI.
Firmamentum in quo Deus posuit solem. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Flos æternus. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII.
Flos campi. S. Fulbertus, *Serm.*, CCLI.
Flos fori. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Flos humani generis. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Flos incomparabilis. Radulphus Ardens., *Homil.*, CLV.
Flos innocentie. Adamus Persen., *Fragn.*, *Marial.*, CCKI.
Flos mysticus. Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCKII.
Flos virginitalis. virginum, S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCKII.

Flumen bonitatis, sordes purificans. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fluvius clementie. S. Anselmus Lucens., *super Salve*, CXLIX.
Fluvius vite inexhaustus. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fons bonorum omnium. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fons consolationis. S. Anselmus Lucens., *sup. Salve*, CXLIX.
Fons dulcis et amoenus. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fons fontis viventis. S. Petrus Damian., *Carm.*, CXLV.
Fons gratiæ et iustitiæ. Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., CCKI.
Fons hortorum. S. Rupertus, in *Cantic.*, CLXXXIII, S. Bernardus, *sup. Salve*, CLXXXIV.
Fons indeficiens Clementie divinus. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Fons misericordie. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Fons patens et accessibilis. Adamus Persen., *Fragn. Marial.*, CCKI.
Fons pietatis. Franco abb., *De gratia*, CLXVI.
Fons purus dulcoris. Petrus Cellens., *Serm.*, CCKI.
Fons vite. Richardus a S. Victore, CXCVI.
Forma Dei. S. Augustinus, *Serm. de Assumpt.*, XLII; S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI.
Forma Ecclesie. Guericus abb., *Serm.*, CLXXXVIII.
Forma conditionis et iustitiæ. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII; Adamus Persen., *Serm. de Assumpt.*, CCKI.
Forma pudoris. S. Odilo, *Serm. de Assumpt.*, CLIII.
Fortitudo defensionis nostræ. B. Algrinus cardin., in *Cantic.*, CCVI.
Fortitudo deficientium. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fortitudo pugnantiæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fructus incorruptionis. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fugatrix maledictorum. S. Anselmus Lucens., *sup. Salve*, CXLIX.
Fulgur poli. Venant. Fortunatus, *De laud. B. Mariæ*, LXXXVIII.
Gallina, quæ nos fovet. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gaudium angelorum, cæli, Ecclesie. Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII, in *Lamentat.*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Serm. de Assumpt.*, CCKI.
Gaudium iustorum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Franco abb., *De gratia*, CLXIV.
Gaudium mundi. S. Petrus Dam., *Carm. de Assumpt.*, CXLV.
Gaudium nostrum. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Gaudium tribulatorum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Gemma celestis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
Femina mystica. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Genitrix vite. S. Bernardus, *De precat.*, CLXXXIV.
Gloria angelorum. S. Anselmus, *Hymn.*, CLIX; Hugo a S. Victore, *Erudit. Theolog.*, CLXXVII.
Gloria cæli. S. Bernardus, *super Salve*, CLXXXIV.
Gloria mulierum. S. Alredus, *Serm.*, CXC.
Gloria mundi. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gratia majorum. S. Fulbertus, *Serm.*, CCLI.
Gratia plena. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gratiæ plenitudo. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, LII.
Gubernaculum nos dirigens in mari. S. Anselmus Lucens., *super Ave Maria*, CXLIX.
Gubernatrix nostra. S. Anselmus Lucens., *sup. Ave Maria*, CXLIX.
Gutta rosis, omnia sanans. Hugo a S. Victore, *Serm.*, CLXXV.
Habitaculum gloriæ, sapientiæ Dei. S. Anselmus Cantuar., *De Concept.*, CLVIII.
Habitaculum sanctum. S. Augustinus, *Exposit. in Mattheum*, XI.III; S. Rupertus abb., in *Cantic.*, CLXVIII; Hugo de S. Victore, *Erudit. theolog.*, CLXXVII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Habitatio Domini incorrupta. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Guericus abb., *Serm.*, CLXXXVIII; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Habitatio ignis divini. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Hereditas Domini. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV.
Herba fullonum ad immundos. Petrus Cellens., *Serm.*, CCKI.

- Hesperus peccatorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Holocaustum Deo acceptissimum. S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI; S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII; Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII.
 Honor poli. Venant. Fortunatus, De laud. B. Marie, LXXXVIII.
 Honor virginum, naturæ. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
 Horizon utriusque legis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Horologium mysticum Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Hortus aromatizans, arbusta non continens. Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII.
 Hortus deliciarum et conclusus. S. Hieronymus, *Epist.*, XXII; S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI; S. Paschasius Radbert., in *Matth.*, CXX; S. Bernardus, *Serm.* in *Nativit.*, CLXXXIV.
 Hortus floridus. Richardus a S. Victore, *CXCII*; S. Bernardus, *CLXXXIII*; S. Amedeus Lausan., *CLXXXIII*; Alanus de Insulis, *CCX*; Adamus Persen., *CCXI*.
 Hortus fructiferus. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Hortus sanctitatis. Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII.
 Hospita Dei et hominum largissima. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
 Hospitatrix animarum vagantium. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Hospitium amoroſum Deo in terris peregrinanti. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
 Hospitium mundissimum Filii Dei. S. Bernardus, *Precat.*, CLXXIV.
 Hospitium peccatorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Hospitium sanctitatis. S. Leo Magnus, *Serm.*, LXVIII.
 Hostia viva. Arnoldus, *Tract.* de B. Virgin. Maria, CXXXIX.
 Hostis scandalorum omnium Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, CXCVI.
 Humus, vel terra benedicta. S. Rupertus, in *Cantic.*, CLXVIII.
 Hymnodia angelorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Idea sanctitatis et virtutum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Ignis tota. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
 Illuminatio nostra. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Illuminatrix mundi. S. Paschasius Radbertus, in *Matth.*, CXX; S. Amedeus, *Homil.*, CLXXXVIII; Petrus Cellens., *Serm.*, CCII.
 Illustratrix omnium cælorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Imagodivina. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
 Imago solis expressissima. S. Bernardus, *Deprecat.*, CLXXIV.
 Imago virginitatis. S. Ambrsius, De virgin., XIV.
 Imitatrix Domini. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV; S. Bernardus, De passion. Domini, *CLXXXIV*.
 Immaculata. Vide sectionem, IV.
 Immensitas gloriæ et reconciliationis humanæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Immolatrix animæ sbe. Arnoldus, *Tract.* de B. Maria, CXXXIX.
 Imperatrix cælorum. S. Anselmus Cantuar., De Concept., *CLIX*.
 Imperatrix mundi universalis. Goffridus abb., *Serm.*, GLVII; Franco abb., De gratia, *CLXVI*; Philippus de Harveng, in *Cant.*, CCIII.
 Impietio legis. Petrus Blesens., *Serm.*, xxxviii, CCVII.
 Inchoatio salutis mundi. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Indictum castitatis. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, cxlvi, LH.
 Indulgentia peccatorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Infans divina. S. Nicetas, *Homil.*, LII.
 Inimica malitiæ, Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII.
 Initiatrix arcani consilii. S. Anselmus, *Hymn.*, CLVIII.
 Initium lucis. S. Petrus Damian., *Serm.* de Assumpt., *CXLV*.
 Initium totius boni. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXVI.
 Innovatrix quantum. S. Amedeus Lausan., *Homil.* de laud. B. Marie, *CLXXXVIII*.
 Insurgens virginitalis. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, cxlvi, LII.
 Instauratrix colapsæ misericordiæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Institutrix vitæ. S. Anselmus Cantuar., *Serm.*, CLIX.
 Instrumetum Regi cælestis. Alanus de Insulis, *Serm.*, CXX.
 Integritas virginalis. S. Petrus Dam., *Serm.* i, *CXLV*.
 Integritas sanctimonie. Arnoldus Carnot., *Tract.* de B. Maria, *CXXXIX*.
 Interemptrix hereseon. S. Hieronymus, *Serm.* de Assumpt., *XXX*.
 Interitus mortis et inferni. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Interpellatrix nostra. S. Anselmus, *Cantuar.*, *Orat.*, CLVIII.
 Interventrix desperatorum. S. Euthenius, *Serm.*, LXV; S. Hildephonsus, *Serm.* iv, *XCVI*.
 Introitus cæli. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, *CLVIII*.
 Introitus vitæ. S. Hildephonsus, *Serm.* iv, *XCVI*.
 Inventrix clementiæ. S. Amedeus, De laud. B. Marie, *CLXXXVIII*.
 Inventrix gratiæ. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, *CLIX*; S. Bernardus, *Serm.* ii, *CLXXXIV*.
 Inventrix veniæ. S. Petrus Damian., *Serm.*, *CXLV*.
 Iris mystica. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Iter Dei ad nos, animæ ad paradisum. Sedulius, *Serm.* lib. v, *XIX*; S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, *CLIX*.
 Jacob, id est, Lactatrix contra vitia. Radulphus Ardens, *Homil.* i, *CLV*.
 Janua cælestis. S. Augustinus, *Serm.* xiv, *XLII*; S. Hildephonsus, *Serm.* iv, *XCVI*; S. Petrus Damian., *Homil.*, *CXLV*; Petrus Cellens., *Serm.*, *CCII*.
 Janua paradisi, janua salutis. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, *CLVIII*; Petrus Comestor, *Sermo*, *CXCVIII*; Petrus Blesens., *Serm.*, *CCII*.
 Jubilatio matrem. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Juvatrix miserorum. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, *CLVIII*.
 Lactatrix cibi angelorum et nostri. S. Hieronymus, *Serm.* de Assumpt., *XXX*; S. Augustinus, *Serm.* ix, *XLII*.
 Lactatrix miserorum. Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, *CXCVI*.
 Lactatrix Salvatoris nostri. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, *CLVIII*.
 Lactatrix vitæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Lætitia cælitum, ædellum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, *CLVIII*; Ælredus, *Serm.*, *CXCV*.
 Laminæ aureæ. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, *CLVIII*.
 Lampas fragrans, viam ostendens lucidam. Philippus de Harveng, in *Cantic.*, *CCIII*.
 Lampas infrangibilis. Adamus Persen., *Fragm.* iii, *CCXI*.
 Lampas luculentissima. S. Bernardus, *Deprecat.*, *CLXXXIV*.
 Lana candidissima. S. Hieronymus, *Serm.*, de Assumpt., *XXX*; Petrus Cellens., *Epist.*, *CCII*.
 Lapis divinus. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Laus angelorum et hominum. S. Anselmus, *Hymn.*, *GLVIII*; S. Ælredus abb., *Serm.*, *CXCV*.
 Lectulus Dei. S. Petrus Damian., *Epist.*, *CXLIV*; S. Rupertus abb., in *Cantic.*, *CLXVIII*; S. Bernardus, *Deprecat.*, *CLXXXIV*; Petrus Blesens., *Serm.* xxxviii, *CCVII*.
 Lectus Christi, virtutibus floridus. Honorius Augustodun., in *sigil.*, *CLXXII*.
 Lecythus oleo repletus. Petrus Blesens., *Serm.* xxxviii, *CCVII*.
 Levamen dolorum, laborum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Libanus a quo fluent aquæ vivæ. B. Algrinus, in *Cant.*, *CCVI*.
 Liber grandis. Petrus Cellens., *Serm.* v, *CCII*.
 Liber vitæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Liberatio captivorum, hominum. S. Petrus Damian., *Serm.*, *CXLV*; S. Anselmus Lucens., super *Salve*, *CXLIX*; S. Bernardus, *Meditat.*, *CLXXXIV*.
 Lignum pulcherrimum. S. Bruno Carthus., in *Assumpt.*, *CLIII*.
 Lignum vitæ, vivificum. Tertullianus, De care. Christ., II; Firmicus Maternus, De error. fals. relig., XII; S. Ambrsius, *Hymn.*, *XVII*; Petrus diacon., in *Assumpt.*, *LXII*; S. Anselmus Lucens., *Hymn.*, *CXLIX*; S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, *CLIX*; S. Bernardus, *Serm.*, ii, *CLXXXIII*; Adamus Persen., *Serm.*, *CLXI*.
 Lilium. S. Petrus Chrysolog., *LII*; S. Hildephonsus, *XCVI*; S. Petrus Damian., *CXLV*. Ven. Gubertus, *CLVI*; Alanus de Insulis, *CCX*.
 Lilium candescens, perissimum. Paeus diacon., De Assumpt., *XCV*.
 Lilium convallium. Honorius August., in *Sigil.*, *CLXXII*; S. Bernardus, super *Salve*, *CLXXXIV*.
 Lilium sine spina. B. Algrinus, in *Cantic.*, *CCVI*.
 Limen patriæ cælestis. Petrus Cellens., *Serm.*, *CCII*.
 Limes pietatis. Alanus de Insulis, in *Anti-Cloud*, *CCX*.
 Liquefactrix peccatorum. S. Anselmus Lucens., super *Ave Maria*, *CXLIIX*.

Locus sanctificationis, voluptatis Dei. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Rupertus, in Cantic., CLXIX.
 Lucerna aurea. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Lucifer occasum nesciens. S. Hildephonsus, Serm. de Assumpt., XCVI.
 Lucitrix contra vitia. Radulp. Ardens, Homil. i, CLV.
 Lumen cæcorum, peccatorum. Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, super *Salve*, CLXXXIV; Alanus de Insulis, in Anticlaud., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Lumen cordis. S. Fulbertus, in vers. B. Mariæ, CXLI.
 Luminare lucens divinitus. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
 Luminare majus. Petrus Blesens, Serm. v, CII.
 Luna indeficiens. S. Hieronymus, Serm., de Assumpt., XXX; S. Anselmus Cantuar., Serm., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; B. Algrinus, in Cantic., CCVI; Thomas Cisterc., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., Serm., CCXI.
 Lux gentium. S. Hildephonsus, Sermo. de Assumpt., XCVI.
 Lux mundi. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
 Lux pellens nubila. Alanus de Insulis, Anticlaud., CCX.
 Lux temporalis ex qua æterna surrexit. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
 Magisterium patientiæ. Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Magistra gentium. S. Augustinus, Serm. vi, XLII.
 Magistra innocentis. S. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
 Magnes spiritualis. S. Petrus Damian., CXLV; Adamus Persen., CCXI.
 Magnificatrix Domini. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
 Majestas reverenda. S. Amedeus, Homil. vii, CLXXXVIII.
 Mamilla orphanorum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Manna suavis. S. Amorsius, in Psalm., XVI; S. Rupertus abb., in Exod., CLXVII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Mansio divinitatis. S. Hildephonsus, De Virginit., XCVI; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
 Mare amarum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
 Mare dulcissimum, gratiarum, virgineum, Adamus Persen., CCXI.
 Margarita pretiosa. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Martha. Petrus Blesens., Serm. xxxiv, CCVII.
 Martyr. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt., XXX; Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIV; Guerricus abb., Serm. i, CLXXXVIII.
 Mater affectuosissima. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater beata. S. Hieronymus, Serm. de Assumpt., XXV.
 Mater bona. Sedulius, Carm., XIX.
 Mater consolationis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Mater Dei. Tertullianus, I, II; S. Cyprianus, IV; Iacclantius, VI; Constantinus imper., VIII; S. Hilarius Pictav., X; S. Ambrosius, XV; S. Hieronymus, XXI; Zachæus Christian., XXIX; S. Augustinus, XXXVIII; S. Leo Magnus, LIV; S. Gregorius Magnus, LXXVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; Ven. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXII; S. Martinus Legion., CCVIII, et multi alii Patres.
 Mater incomparabilis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater Liberationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater Lucis æternæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater misericordie. S. Augustinus, XXXIII; S. Fulbertus, Serm. de Purific., CLXI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, CLXXXV; Petrus Blesens., CCVII.
 Mater mundi. S. Augustinus, Serm. ad fratres, XLI.
 Mater nostra. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mater Spei nostræ. S. Anselmus Cantuar., Invoc. ad Virg., CLIX.
 Mater virginitatis æternæ. S. Augustinus, Serm. xviii, XLII.
 Mater vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Materia benedictionis. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
 Medela nostra unica. Venant. Fortunatus, De Laud. Mariæ, LXXXVIII.
 Mediatrix nostra. S. Anselmus Cantuar., De excellent. Virg. Mariæ, CLIX; Guerricus abb., Serm. in Assumpt.,

CLXXXVIII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; B. Algrinus, in Cantic., CCVI; Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Medica miseriæ humanæ. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Ven. Guibertus, CLVI; Adamus Scotus, CXCVIII; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.
 Medicina nostra. Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Meditatrix spiritualium. Honorius Augustod. in Sigillo, CLXXII.
 Medium cœli. Absalon abb., Serm. i, CCXI.
 Medium terræ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Mensa panis vitæ. S. Bernardus, Sup. *Salve*, CLXXXIV.
 Mensa propitiatoria. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Meridies resplendens. Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII.
 Meta vitiorum. Adamus Persen., Serm. in Assumpt., CCXI.
 Ministra Christi. S. Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII.
 Ministra propitiationis. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Miraculum. Aurel. Prudentius, Apoth., I, IX; S. Bruno Carthus., De laud. B. Mariæ, Cl. III; S. Bernardus, CLXXXV; Guerricus abb., Serm. iii, CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
 Miseratrix peccatorum. S. Petrus Damian., Serm., CXI, V; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Misericordia ad miseros. Petrus Cellens., Serm. i, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Moror demonum. S. Anselmus, Hymn., CLVIII.
 Monile Paradisi. Adamus Persen., De Laud. Mariæ, CCXI.
 Monitorium castitatis. B. Algrinus Cardin., in Cantic., CCVI.
 Mons Dei. S. Hieronymus, Epist., XXII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Mons montium, myrrhæ, aromatum. S. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII; Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII.
 Mulier amicta sole. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Mulier beata, bona sancta. S. Augustinus, Serm. de Assumpt., XLII; S. Cæcilius, Dialog., LXVII; Radolphus Ardens, Homil. ii, CLV; Goffridus abb., Serm. iii, CLVII; S. Anselmus Cantuar., De exaltat., B. Mariæ, CLVIII.
 Mulier fortissima. S. Fulbertus, Serm. i, CXI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Alredus, Serm., CXCIV; Petrus Blesens., Sermo., CXCIV; Adamus Persen., in Assumpt., CCVI.
 Mundus Creatoris magnificus. S. Bernardus, Sup. *Ave Maria*, CLXXXIV.
 Mundus minor, a quo major gloria Deo. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Munimen Christi et Ecclesiæ. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
 Munimen peccatorum. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
 Munimen vite presentis et futuræ. S. Amedeus Lusan., Homil., CLXXXVIII.
 Monumentum peccatores obumbrans. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Munus pretiosum. S. Bernardus, Serm. in Assumpt., CLXXXIII.
 Muræcula in fluctibus hujus mundi. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Murus defensionis. Thomas Cisterciens., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
 Murus totius mundi validus. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; Hugo a S. Victore, Serm., CLXXIV.
 Myrrha. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Myrtus. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Nardus aromatica. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Nauta mundi. S. Anselmus Cantuar., Super *Ave Maria*, CLIX.
 Navicula Domini. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
 Navigium. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Navis. S. Anselmus Cantuar., Super *Ave Maria*, CLIX; Hugo de S. Victore, in Psal., CLXXV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Nebula lucis refrigerans. S. Petrus Damian., Serm., CXI, V; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Negotium sæculorum. S. Bernardus, Serm. ii, CLXXXIV.
 Nidus Dei. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

- Nitor orbis. Venant. Fortunatus, De Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CLV.
- Nix nive candidior. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nobilitas populi Christiani. S. Bruno Carthus., Sermon., CLIII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
- Nomen dulce spirans. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIX.
- Nomen supra modum desiderabile. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Norma omnium. S. Petrus Damian., Epist., CXLIIV; S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII.
- Nubes consolativa laboris. S. Anselmus Lucens., In *Ave Maria*, CXLIX.
- Nubes elevans nos a terrenis. Arnoldus, in prolegom., CXXXIX.
- Nubes imbres gratiarum plena. Hugo de S. Victore, In Psalt., CLXXVI.
- Nubes levis. S. Ambrosius, De viduis, XVI.
- Nubes lucida. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nubes media inter solem et terram. S. Augustinus, XII.
- Nubes mitigativa malorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nubes pluvie vitalis, glorie divine. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nubes protegens. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV.
- Nubes refrigerans. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
- Nubes umbrationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Nutrix Christi. Tertullianus, Advers. Marcion., II.
- Matrix Dei, vite nostrae. S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
- Nutrix nostra. S. Anselmus, Orat., CLVIII.
- Nutrix panis celestis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
- Obsecratrix pro mundi salute. Arnoldus Carnot. De B. Maria, CXXXIX.
- Observatrix legis. S. Ambrosius, Autpertus, Homil., LXXXIX.
- Obsecus fidei apud Deum. S. Augustinus, Sermon. II, in Annunt., XII.
- Oculus orbis. Honorius Augustodun., In Sigil., CLXXII.
- Odor myrrhæ. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.
- Odor suavitatum. S. Petrus Damian., Carm. in Assumpt., CXLV.
- Odor vite in vitam. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.
- Oscina virginalis. Petrus Cellens., Sermon. III, CCII.
- Oleum inefficiens. Honorius Augustod., CLXXII; Absalo abb., CCXI; Adamus Persen., CCXI.
- Oleum misericordiae. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
- Oliva fructifera, pacifera. S. Hildephonsus, Sermon., De Assumpt., XCVI; Hugo de S. Victore, Sermon. in Assumpt., CLXXV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Absalo abb., Sermon., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Operatrix virtutum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
- Opitulatrix peccatorum, periclitantium. S. Fulbertus, Sermon. I, CXL; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Opus opificis sui. S. Petrus Chrysolog., Sermon., CXLIII.
- Opus admirationis. S. Petrus Damian., Sermon., de Nativit., CXLV.
- Opus redemptionis nostrae. S. Hildephonsus, De virgin. Mariæ XCVI.
- Oraculum Spiritus sancti. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
- Oraculum verum. S. Anselmus, Cantuar. Sermon., CLIX.
- Oratrix nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
- Orbis terræ. Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV.
- Oriens Orientis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
- Origo consolationis. S. Bernardus, In *Ave Maria*, CLXXXIV.
- Origo felicitatum nostrarum. Ven. Guibertus, De Laud. B. Mariæ, CLVI.
- Origo misericordiae. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Origo salutis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ornamentum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ornatus paradisi. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
- Ortus solis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.
- Ostia paradisi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ostium cæli, salutis. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
- Ovis innocentiae. Hugo de S. Victore, Sermon. in Nativit., CLXXV.
- Ovis Mater Agni. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Elredus, Sermon., CXCV; Petrus Blesens., Sermon., CCVII.
- Pacificatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Palatium Regis æterni. Venant. Fortunatus, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Sermon. in Nativit., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Paradisus beatitudinis, deliciarum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Guerricus abb., Sermon. II, CLXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Parens misericordiae. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
- Parens Orphanorum. S. Bernardus, Sermon. de Assumpt., CLXXXIII; Super *Ave Maria*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Pars Dei. Radulphus Ardens, Homil. in Assumpt. CLV.
- Pascua virens fidei et virtutibus. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
- Patria exulibus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Patrocinatrix terrigenarum. S. Fulbertus, Sermon. de Nativit., CXL.
- Patrocinium peccatorum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Patrona fidelis et potens. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., Orat., CLVII, In Psalt., CLIX; Petrus Blesens., Sermon. XXIV, CCVII; Absalo abb., Sermon. de Assumpt., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Pax cordium, mundi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Pelagus. Arnoldus, De Patrocin., CXXXIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Perfugium peccatoris. Goffridus abb., Orat., CLXXXVIII.
- Persona illustris. S. Fulbertus, Sermon. de Nativit., CXL.
- Pes claudus. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
- Petra agri, deserti. Petrus Cellens., Sermon., 6, CCII; Garnerius abb., Sermon., de Purific., CCV.
- Philomela dulcis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Phoenix aromatizans. S. Amedeus Lausan., Homil. 6, CLXXXVIII; Garnerius abb., Sermon. I, CCV.
- Plenus promissionis, gaudii. Adamus Persen., Mariale, CCXICXXI.
- Piscina misericordiae. Adamus Persen., Mariale, CXLIX.
- Planta celestis. S. Bernardus, Sermon., Sup. *Salve*, CXXXIV.
- Plantatio rosæ. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
- Platanus exaltata. S. Bernardus, Sermon., Sup. *Salve*, CLXXXIV.
- Plusquam martyr. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX; S. Hildephonsus, Sermon. 2 de Assumpt., XCVI; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
- Polus ter radians. Alanus de Insulis, Sermon., CCY.
- Pons securus. Venant. Fortunatus, Eleg. de Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Porta cæli, paradisi. S. Augustinus, Sermon. de Nativit. Dom., XLI; S. Petrus Damian., Homil., CXLV; S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; S. Bernardus, CLXXXV; Petrus Blesens., CLVII; Adamus Persen., CCXI.
- Porta gratiae. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Porta libertatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Porta lucis divine. Ratramnus, De partu Virg., CXXI.
- Porta poenitentiae. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
- Portatrix animarum. S. Ambrosius, Autpertus, Sermon., LXXXIX.
- Portio plebis Christianæ. Guibertus Ven., Rhythm., CLVI; S. Rupertus abb., In Apocalyps., CLXVIII.
- Portus in naufragio. S. Augustinus, XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; S. Rupertus abb., CLXX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, Sup. *Salve*,

CLXXXIV, et CLXXXV; Petrus Cellens., Serm. 6, CCL; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Possessio Dei. S. Hildephonsus, De virgine B. Mariæ, XCVI.

Potestas communis. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII. Praconium libertatis. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Praconium salutis. S. Hildephonsus, De Virginit., XCVI. Praesidium inexpugnabile. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Pratum virginale. S. Bernardus, Serm. ad milit. templ., CLXXXIV.

Pretium pretiorum. Adamus Persen., Mariale, CXXI. Prima Ecclesie primitivorum. S. Amedeus Lausan., Homil. 7, CLXXXVIII.

Primiceria virginum. S. Fulbertus, Serm. III, CXXI; Petrus Blesens., Serm. 53, CCVII.

Primigenia virginum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.

Primitiae mirandorum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.

Princeps. S. Fulbertus, Serm. 5, CXXI; Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Principium vite. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV; Absalo abb., De Assumpt., CXXI.

Procuratrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Protes nobilis. Godfridus, Orat., CLVII; Guericus abh., Serm. 1, CLXXXVIII.

Prophetissa Dei. S. Hieronymus, XXII; S. Hildephonsus, Serm. De Assumpt., XCVI; S. Bruno Carthus., Homil., CLIII; Franco abb., De gratia, CLXVI; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Propitatio. S. Bernardus, Orat., CLXXXIV; Petrus Cellens., De panibus, CCL.

Propitiatorium. S. Anselmus Cantuar. De Concept., CLIX; Petrus Blesens., Serm. 53, CCVII; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Propugnaculum. Hugo de S. Victore, Serm. in Assumpt., CLXXVI; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Propugnatrix nostra. Arnoldus, De patroc., CXXIX.

Prosopie sanctitatis. S. Augustinus, Serm. 17, XLII.

Protectio animarum. Adamus Persen., Mariale, *passim*, CXXI.

Protectrix vite. S. Bernardus, De precat., CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Prudentia animarum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.

Puella divina, veneranda. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil. 2, CLXXXVIII; Petrus Cellens., Serm. 5, CCL.

Puerpera felix. S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., CXLV.

Pulchritudo. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXXIX; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Purgatrix criminum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.

Puritas virginea. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.

Purpura Christi sanguine tincta. Petrus Cellens., Epist., CCL; Philippus de Harveng, In Cantic., CCLII.

Puteus aquarum viventium. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX; S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Petrus Cellens., Serm. 1, CCL.

Quies cordis. S. Anselmus, Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Radius amoris divini. Deitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXXIX; S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Radix benedictionum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Radix bonorum omnium. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Radix consolationis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXXIX.

Radix immortalitatis. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Radix vite æternæ. Venant. Fortunatus, Eleg. de laud. B. Mariæ, LXXXVIII.

Ramus dulcedinis æternæ. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Ramus virginitatis. Hugo de S. Victore, In Epist. ad Rom., CLXXVI.

Raptrix cordium. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.

Ratio Spei nostra. S. Bernardus, Serm. in Nativit., CLXXXIV.

Ratis mundi. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Receptaculum divinitatis. S. Anselmus, Homil. de Concept., CLIX.

Receptaculum gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Receptaculum securum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.

Reclinatorium aureum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.

Reclinatorium dulcissimum. S. Anselmus, De Concept., CLIX; S. Bernardus, Rhythm., CLXXXV.

Reclinatorium pietatis. Petrus Blesens., Serm. 53, CCVII.

Reconciliatrix nostra, peccatorum. S. Anselmus Cantuar. De excellent. B. Mariæ, CLIX; S. Bernardus, Orat., CLXXXIV.

Richardus a S. Victore, In Cantic., CXXVI; Petrus Cellens., Serm. 6, CCL; B. Algrinus Cardin., In Cantic., CCVI.

Recreatio in labore. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Recuperatrix gratiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Recuperatrix orbis perditii. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.

Redemptio captivorum. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Reditus proscriptis. Alanus de Insulis, in Anticlad., CXX.

Reductrix perditorum. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXXIX; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Refectio mentis humanæ. S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.

Refocillatrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Refrenatrix iræ Dei. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Refrigerium laborum. Adoramus Persen., Mariale, CXXI.

Refrigerium mentis. S. Gregorius Magnus, LXVI, 570.

Refugium pauperum, peccatorum, etc. Arnoldus, De patroc., CXXIX; Ven. Guibertus, CLVI; Godfridus abh., Serm., CLVII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Deprecat., CLXXXIV; Petrus Cellens., De panibus, CCL; Adamus Persen., Mariale, *passim*, CXXI.

Regeneratrix universorum. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Regina colorum. Petrus Blesens., Serm. 53, CCVII.

Regina felix. S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI.

Regina gaudii, gratiæ. S. Anselmus Cantuar., De excellent. B. Mariæ, CLIX.

Regina humanæ naturæ. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Regina iustitiæ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, *passim*, CXXI.

Regina mundi. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.

Regina virtutum. S. Rupertus, In Cantic., CLVIII; S. Bernardus, In Assumpt., CLXXXIV.

Regio Dei virginea. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.

Regio lucis reparatrix. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Regula perfectionis. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.

Regula viatorum. S. Bernardus, Serm., CLXXXV.

Regula vite. Alanus de Insulis, Anticlad., CXXI.

Relevatrix cadentium. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXXI.

Remedium doloris nostri. Radulphus Ardens, Homil. 2, CLV; Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Remissio laborum, peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Renovatio mundi. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.

Reparatio casus. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Reparatio desperatorum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Reparatio vite omnium. S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXXIX.

Reparatrix innocentie, ruinæ celestis, etc. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV; Richardus a S. Victore, In Cantic., CXXVI; Petrus Blesens., Serm. 53, CCVII; Adamus Persen., Mariale, *passim*, CXXI.

Requies dejectis. Alanus de Insulis, Anticlad., CXXI.

Requies Domini et nostra. Guericus, De Assumpt., CLXXXVIII.

Requies Laborum. Adamus Persen., Mariale, CXXI.

Restauratio feminarum. S. Augustinus, Serm. II, XLII; S. Fulgentius, De laud. B. Mariæ, LXV.

Restauratrix angelorum. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
Restauratrix vite. S. Eleutherius, Serm. in Nativit., LXV.
Revocatio errantium, casulorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Revocatrix desperatorum. S. Anselmus Cantuar., CLVIII.
Revocatrix perennantium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Rivus de quo fons magnus. S. Augustinus, Serm. 51, XLII; S. Petrus Damian., De Ephraim., CXIV.
Rivas indeficiens gratie, misericordie. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persenim, Mariale, CCXI.
Robor athletarum, infirmorum. Adamus Persen. Mariale, CXXI.
Ros aurora. S. Anselmus Lucens., Super Ave Maria, CXXIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Rosa florida, Rosa paradisi, etc. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., CLVII; S. Bernardus, CLXXXII, CLXXXIV; Thomas Cisterc., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI; Innocentius III, Serm., CCXVII.
Rosarium gratiarum. Adamus Persen., Mariale, CXXI.
Rub. ardens. S. Augustinus, Serm. 19, XLII; S. Petrus Damian., CXLV; Eckbertus abb., CXC.
Rubus mirabilis. S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
Sabbatum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
Sacellum Spiritus sancti. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
Sacerdos summa. S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
Sacrarium misericordie. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
Sacrarium Spiritus sancti. Radulphus Ardens, Homil., CLV.
Sacrificium Deo oblatum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sai terram. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
Salvatio totius mundi. S. Hildephonsus, Serm. 7, XCVI.
Salvatric nostra. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Salvatric perditorum. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
Salus certa. Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; Rupertus abb., CLXX; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Salus cordium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Salus indeficiens. S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
Salus mundi. Petrus diacon., in Assumpt., LXII.
Salus tuta in periculis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sanatrix hominum. S. Augustinus, Serm. 17, in Nativit., XLII.
Sancta sanctorum. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Erudit. theolog., CLXXVII; S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
Sanctificatio nostra. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sanctificatrix mundi. S. Anselmus Cantuar., De Concep., CLIX.
Sanctitas nitens. S. Anselmus Cantuar., Invoe. ad S. Virg., CLVIII.
Sanctuarium Dei. S. Bernardus, Serm., CLXXXIV; Petrus Cellens., Serm. 2, CII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sapientia mater omnium. S. Anselmus Cantuar., Medit., CLIX.
Scala celestis, peccatorum. S. Augustinus, Serm. 11, XLII; S. Fulgentius, De Laud. B. Marie, LXV; S. Eleutherius, Serm. in Annunt., LXV; Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV; Hugo de S. Victore, Erudit. theolog., CLXXVII; S. Bernardus, in Ave Maria, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Scaturigo bonorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sceptrum Regis omnium. S. Bernardus, Super Salve.
Schola virtutum. Petrus Blesens., Serm. 58, CCVII.
Scientia scientiarum. S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
Serminum Spiritus sancti. S. Anselmus Cantuar., De passion. Dign., CLIX.
Sculptura Spiritus sancti. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
Scutum insuperabile. Adamus Persen., Mariale, CCXL.
Securis. Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
Sedatrix seditionum. S. Bernardus, Super Ave Maria, CLXXXIV.

Sedes Dei, sapientie. S. Anselmus Cantuar., Super Salve, CLVIII; Rupertus abb., in Matth., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Semita ad coelum. Alanus de Insulis, Anticlaud., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sidus illuminans noctem. S. Anselmus Cantuar., Medit., CLVIII.
Sidus mundi. S. Bernardus, De laud. B. Marie, CLXXXIV.
Solus Spiritus sancti. S. Hieronymus, De perp. virg. Marie, XXX.
Stigillum virginittatis. Alanus de Insulis, in Cantic., CCX.
Signaculum cordis Dei. Franco abb., De gratia, CLXVI.
Signaculum cordis nostri. S. Anselmus Cantuar., Medit., CLVIII.
Signaculum pietatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Signifera virginittatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Signum foderis et gratie. S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII.
Signum supra cila. Petrus Cellens., Serm. 6, CII.
Simulacrum divinum. S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII.
Sinus securitatis. S. Anselmus, Medit., CLVIII.
Sion gloriosa. S. Augustinus, Enarr. in Psalm., XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Smaragdus pudicitie. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Soboles pulcherrimas. S. Fulbertus, serm. de Nativit., CXLI.
Socia Dei. Adamus Persenim, Mariale, CCXI.
Socia nostra amabilis. S. Bernardus, Rhyth., CLXXXV.
Socrus animarum. S. Aldhelmus, De laud. Marie, LXXXIX.
Sol ardens, radians. S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, CLXXXII, CLXXXIV, S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Solamen afflictorum. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Solamen reis et miseris. S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
So amen saeculi. Radulphus Ardens, Homil., CLV.
So atium animarum, mundi. S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Solatrix tribulorum. S. Bernardus, in Ave Maria, CLXXXIV.
Solitude quieta. S. Anselmus Cantuar., Medit., CLVIII; B. Rupertus abb., in Matth., CLXVIII.
Solum Divinitatis. S. Petrus Damian., Serm., 2, CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Solum misericordie. S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
Solum gaudii, glorie. Petrus Blesens., Serm., 58, CCVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Solutrix omnis questionis. B. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
Soror angelorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Soror Christi, nostra. S. Hieronymus, Epist. ad Paul., XXII; S. Augustinus, De virginitt., XL.
Species lucis. Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
Specimen virginittatis. S. Leander, Regul., LXXII.
Speculum charitatis. S. Bernardus, Super Salve, LXXIV.
Speculum exemplorum. S. Petrus Damian., Epist., CXIIV.
Speculum iustitie. Guerricus abb., Serm., 4, CLXXXIV.
Speculum lucidissimum. Franco abb., De gratia, CLXVI.
Speculum sanctitatis. S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX.
Speculum virginum. S. Ambrosius, De virginitt., XVI.
Speculum virtutis. S. Hieronymus, Epist. ad Paul., XXII.
Spes animae. S. Hildephonsus, Serm., 7, XCVI.
Spes desperatorum. S. Bernardus, CLXXXIV, 66; Petrus Blesens., CCVII, 549; Adamus Persen., CCXI, 127, 204.
Spes labentium. S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
Spes mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Spes nostra. S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., Medit., CLVIII; S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
Spes orphanorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Spes peccatorum. S. Augustinus, Serm. in Annunt., XLII; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Petrus Blesens., Serm., 58, CCVII.
Spes virtutis et salutis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Spiritus Christianorum. S. Anselmus Cantuar., in passion., Dom., CLVIII.
Spiritus unus cum Deo. S. Amedeus Lausan., Homil., 8, CLXXXVIII.
Splendor angelorum, animarum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Splendor Ecclesiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Splendor virtutis. S. Bernardus, Sermon., 4, CLXXXIV.
Sponsa animarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sponsa Dei. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Sponsa immaculata. S. Petrus Damian., Sermon. in Nativit., (XLV; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Rupertus abbas, De oper. Spirit. sancti, CLXIX; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Statua divina. S. Amedeus Lausan., De laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Stella maris. Paschasius Radbertus, in Matth., CXX; Petrus Damian., CXIV, 209; Ven. Gilbertus, CLVI, 273; Adamus Scotus, CXCVIII, 230; S. Bernardus, CLXXXIII, 743, 1014; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1549; Thomas Cisterc., CCVI, 22; Adamus Persen., (CXI, 127, 136, 152.
Stella quæ solem dedit. S. Eleutherius, Sermon. de Nativit., LXV.
Stella vera dirigens nos ad Deum, ad portum salutis. S. Bernardus, Homil., CLXXXIV; Alanus de Insulis, in Annuntiati., CCX.
Stella virginialis, paradisi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
Stirps vitæ perpetuæ. S. Augustinus, Sermon. de Nativit., XLII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Suavitas singularis. Ven. Hildebertus, CLXXI, 519; Petrus Cellens., CCII, 418; Alanus de Insulis, CCX, 160; Adamus Persen., Fragment., II, Mariale, CCXI.
Subsidium in tribulatione. Ven. Gilbertus, CLVI, 308; S. Anselmus Cantuar., CLIX; S. Bernardus, CLXXXV, 687.
Subventio in oppresse. S. Augustinus, XXXVIII, 718; Ven. Beda, XCIV, 527; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1558; Adamus Persen., (CXI, 151.
Subvenatrix inopum. S. Anselmus Cantuar., Medit., CLVIII.
Superatrix demonum. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX.
Susceptrix hospitii immortalis. S. Augustinus, Sermon. de Nativit., XLII.
Susceptrix mortuorum. S. Fulbertus, Sermon. de Nativit., CXLI.
Symbolum victoriæ. S. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tabernaculum sanctitatis. S. Petrus Damian., Homil. in Nativit., CXIV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tegimen ardoris. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Tellus fructuosa. S. Gregorius Turon., Orat. de Annunt., LXXI.
Templum Dei incorruptum. S. Augustinus, De Assumpt., XLII; S. Hildephonsus, De Nativit., XCVI; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Ælredus, in Assumpt., CXV; Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
Templum sanctificationis a Spiritu sancto. S. Cyprianus, De Nativit., V.
Templum gratiæ. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Tempus propitiationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Terminus exilii. Petrus Blesens., Sermon., 58, CCVII.
Terminus miseræ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Terra benedicta. Petrus Cellens., De panibus, CCII.
Terra cujus flores sunt decor. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
Terra cujus fructus sublimis. S. Gregorius Magnus, in lib. Reg., LXXVII.
Terra nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Terra promissionis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Terror demonum. S. Petrus Damian., Sermon. de Nativit., CXLV.
Testis in celo fidelis. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
Testis resurrectionis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
Thalamus humanitatis Christi. S. Cyprianus, De Nativit. Domini., V; S. Ambrosius, Comm. Confess., XVI.
Thalamus pietatis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thalamus sanctitatis. S. Odilo, De Assumpt., CXXXII; S. Rupertus, de divin. offic., CLXIX.

Thesauraria gratiarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Thesaurus sanctitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
Thronus Dei. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Thronus excelsus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Thronus gratiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thuribulum aureum. Adamus Persen., Mariale, CLXXXIV.
Thus fragrantia. S. Anselmus, Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thymiana suavissimum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Timor demonum. S. Petrus Damian., De Assumpt., CXLV.
Titulus pudicitia. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
Torrens beneficiorum. S. Anselmus Cantuar., Medit., CLVIII.
Torrens bonitatis divinæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Trames aquæ de fluvio dulci. Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV.
Tribunal iudicii. Petrus Blesens., Sermon., 58, CCVI.
Triclinium Trinitatis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXVII.
Tristitia demonum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Triumphatrix serpentis antiqui. S. Fulbertus, Sermon. de Nativit., CXLI.
Tropæum nostrum invictum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tuba jubilationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Tunica summi sacerdotis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXVII.
Turris salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Petrus Cellens., Sermon., 6, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Turtur munda, felle carens. S. Adhelmus, De Laud. B. Mariæ, LXXXIX; Hugo a S. Victore, Sermon. in Nativit., CLXXV; S. Bernardus, Sermon. de B. Virgin., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., 7, CLXXXVIII.
Tutamen infractum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tutela mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tympanistra nostra. S. Augustinus, Sermon. de Nativit., XLII; Franco abbas, De gratia Dei, CLXXVI.
Typus Ecclesiæ. S. Augustinus, Sermon. de Nativit., XLII; S. Ambrosius Autpertus, Homil. in Pontic., LXXIX.
Typus gratiæ divinæ. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Umbraculum laboris. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Umbraculum-Spiritus sancti. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abbas, De gratia Dei, CLXXVI.
Unguentum maximi pretii. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Urbs fidelis et palmarum. S. Bernardus, in *Ave Maria*, CLXXXIV.
Urbs fortitudinis, refugii. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
Urna aurea. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Urna gloriosa. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Uxor Regis æterni. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vallis benedictionis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vas deitatis. S. Fulbertus, Sermon. de Nativit., CXL.
Vas dulcedinis. S. Amedeus Lausan., De Laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Vas electionis. S. Cyprianus, De Nativit. Christi, V.
Vas miraculorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vas vitæ et salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Vasculum Dei capax. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Vehiculum Solis inaccessi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vehiculum a Deo provisum. S. Bernardus, in Nativit., CLXXXIV.
Velus Gedeonis. Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III, Sermon. de Adventu, CCXVII.
Velus virginum. S. Ambrosius, De Nativit., XV; S. Anselmus, in Psalt., CLVIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
Velum cœlestis sponsi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CLIX; Petrus Cellens., CCII.
Vena aquæ vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Venatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Venia errantium. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Venia peccatorum. S. Petrus Damian., Sermon., CLV.

Venustas naturæ humanæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Ver gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vernacula Spiritus sancti. S. Aldhelmus, De Laud. B. Mariæ, LXXXIX.
 Vernula quietis. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
 Vestis regis, Trinitatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vexillifera virginum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Via ad cælos. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
 Via Dei, vitæ. Adamus Persen., Serm. in Partu Virg., CCXI.
 Via in mari. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Via penitentis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Via salutis. S. Paschasius Radbertus, CXX, 1148; Ven. Guibertus, CLVI, 261; S. Anselmus, CLVIII, 704; S. Bernardus, CLXXXIII, 1015; Thomas Cisterc., CCVI, 177; Petrus Blesensis, CCVII, 509.
 Victima immaculata. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Victoria piorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Victrix diaboli et peccati. Petrus Cellensis., Epist., CCII.
 Vitrix sexus sui. S. Augustinus, Serm. in Nativit., XLII.
 Vigor noster. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vineæ florens, uberrima. Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII; Adamus Persen., Serm. in Annunt., CCXI.
 Viola castitatis et humilitatis. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
 Virga Aaron, Jesse, Moyses Tertullianus, I, 59. S. Ambrosius, XV, XVI, passim; S. Hieronymus, XXIII, 185; S. Augustinus, XLIV, 399, 629 et passim; S. Leo Magnus, LIV, 193; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 88; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229; S. Ambrosius Autpertus, XCV, 329; Paulus diac., XCV, 1162; S. Hildephonsus, XCVI, 758; S. Petrus Damianus, CXLV, 618; S. Bruno Carthus., De Laud. B. Mariæ, CLIII; Radulphus Ardens, CLV, 718; Ven. Guibertus, Tract., CLVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 518; S. Bruno Astens., CLXY, 318; Rupertus abb., CLXX, 159; Ven. Hildebertus, CLXXI, 269; Honorius Augustod., CLXXII, 809; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 919; S. Guibertus, CLXXX, 819; S. Bernardus, CLXXXIII, 919; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1358; Absalo abb., CCVII, 99; Petrus Blesensis, CCVII, 439; Alanus de Insulis, CCX, 627.
 Virga aurea. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Virga consolatoria. S. Anselmus, M. diat., CLVIII.
 Virga cuius flos Christus. S. Hieronymus, Epist. ad Eust., XXII.
 Virga sustentationis. Petrus Blesensis, Serm. 58, CCVII.
 Virginitas incorrupta. Adamus Persen., CCXI.
 Virginitas mirabiliter secunda. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Virgo æterna. S. Augustinus, Serm. de Nativit. Dom., XLII.
 Virgo gratia plena. S. Augustinus, De Assumptione, XI, II.
 Virgo humilis. Ven. Guibertus, Serm. 4, CLVI.
 Virgo laetis tota, plena clementis. S. Amedeus Lausan., Homil. I, CLXXXVIII.
 Virgo mediatrix plenissima. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Virgo mille dulcor. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.
 Virgo mirabilis, salutifera. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Virgula fumi ex aromatibus. S. Petrus Damian., Homil. in Nativit., CXLV.
 Virgultum ex quo radix perfectorum. S. Augustinus, Serm. 19, ad fratres, XLI.
 Virguncula humilis. S. Bernardus, super *Ave, Maria*, CLXXXIV.
 Viror virginalis. S. Petrus Damian., Serm. de S. Victor., CXLV.
 Virtus hospitalitatis. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII.
 Virtus misericordis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Virtus nostra, populi. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Viscera Dei. Adamus Persen., Orat. in dormitat. Virg., CCXI.
 Vita amabilis. S. Anselmus Lucen., Super *Salve*, CXLIX.
 Vita cordis nostri. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vita dulcis. S. Amedeus Lausan., Homil. 8, CLXXXVIII.
 Vita mundi. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

PATROL. CCXIX. INDICUM II.

Vitis abundans, evangelica, etc. Petrus Cellensis., Serm. 6, (CII); Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vivificatrix nostra. S. Bernardus, Homil. 2, CLXXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Voluptas Dei. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXXVIII.
 Voluptas paradisi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Vox clamantis in cælum. S. Anselmus Cantuar., In *Salve*, CLIX.
 Vox prophetarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Zelatrix animarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

SECTIO VIII, LITURGICA,

Quæ tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Virginis Deiparæ.

Hic, ne bis repetita displiceant, hanc tantum memoramus sectionem, quæ alias reperitur; adeat igitur lector Indicem specialem de Festis in genere, in quo referuntur omnia quæ ad festa B. Mariæ attinent. Quoad hymnos et preces, consulat etiam Indicem poeticum et Indicem de Oratione, et desiderata inveniet.

SECTIO IX, ASCETICA,

Referens varias B. Virginis Mariæ virtutes, et quidquid de illis dixere Patres indicans.

Charitas B. Mariæ in Deum et in nos omnes. S. Petrus Chrysolog., I, II, 64; Hildephonsus, XCVI, 245; S. Petrus Damian., CXLV, 729; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 281; CLIX, 179; S. Bernardus, CLXXXIII, 486, 1015; Guerricus abb., CLXXXV, 1021; Philippus de Harveng, CCIII, 159; Alanus de Insulis, CCX, 618.

Castitas et puritas summa B. Virginis. Tertullianus, II, 987; S. Ambrosius, XV, 579; XVI, 827; Sulpicius Severus, XX, 228; S. Hieronymus, XXIII, 185; S. Augustinus, XXXVIII, 1011; S. Leander Hispal., LXXX, 888; S. Hildephonsus, XCVI, 285; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1367; S. Odilo abb., CXLI, 865; Raderius, CXXXVI, 769; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 178; S. Bruno Astens., CLXY, 934; Ven. Hildebertus, CLXXI, 850; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 909; S. Bernardus, CLXXXIII, 576; Guerricus abb., CLXXXV, 120; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; S. Alfrédus, CXC, 512; Wolbero abb., CXC, 1095, 1094; Adamus Scotus, CXCVIII, 89; Ernoldus abb., CXCIX, 1619; Philippus de Harveng, CCIII, 69; Reinerus abb., CCIV, 769; Thomas Cisterc., CCVI, 141; Petrus Blesensis, CCVII, 662; Adamus Persen., CCXI, 129 et passim.

Devotio et pietas B. Mariæ. S. Ambrosius, XV, 29; S. Petrus Damian., CXLV, 972; S. Bernardus, CLXXXIII, 691, 1007; Adamus Persen., CCXI, 129 et passim.

Fides B. Virginis Deiparæ. S. Ambrosius, XV, 549; S. Leo Magnus, LIV, passim; Ven. Guibertus, CLVI, 263; S. Rupertus abb., CLXX, 92; S. Bernardus, CLXXXIII, 451; S. Augustinus, XXXIX, 1984, ubi de fidei sublimitate.

Fortitudo et firmitas in dolore. S. Ambrosius, XVI, 549; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Bernardus, CLXXXIII, passim in lib. de Passion. Dom.; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1325; Philippus de Harveng, CCIII, 69; Alanus de Insulis, CCX, 579.

Humilitas B. Mariæ Virginis. S. Ambrosius, XV, 19; S. Hieronymus, XXVI, 267; S. Odilo abb., CXLI, 815; Petrus Damian., CXLV, 857; Ven. Guibertus, CLVI, 291; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 178, 179; Rupertus abb., CLXX, 92; Ven. Hildebertus, CLXXI, 540; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 59; S. Bernardus, CLXXXIII, 694, 953; Thomas Cisterc., CCVI, 175.

Iusti in SS. Matris Dei. S. Hieronymus, XXVI, Serm. de Assumpt., 745; S. Petrus Damian., CXLV, 981; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 169; S. Bernardus, CLXXXIII, 985; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1508; Thomas Cisterc., CCVI, 83; S. Martinus Legion., CCVIII, 95, 94.
 Obedientia B. Mariæ Virginis. S. Augustinus, XXXVIII, 1314; B. Alcuinus, C, 429; Thomas Cisterc., CCVI, 111, et alii.

Paupertas B. Mariæ. S. Leander Hispal., LXXX, 888; Honorius Augustod., CLXXII, 499; S. Bernardus, CLXXXII, 1019; Thomas Cisterc., CCVI, 111, et alii Patres.

Perseverantia B. Mariæ Virginis. S. Gregorius Turon., CLXXI, 595; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; S. Bernardus, CLXXXV, 751, 1028 et passim; Philippus de Harveng, CCIII, 501; Thomas Cisterc., CCVI, 159.

Silentium et pulchritudo interior B. Virginis Mariæ.

S. Ambrosius, XV, 745; S. Hildephonsus, XCVI, 285; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus, CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 499; S. Bernardus, CLXXXIII, 691 et passim; CLXXXV, 639; S. Amedeus, Lausan., CLXXXVIII, 1308; Alanus de Insulis, CCX, 936.

Verecundia B. Mariæ Matris Dei. S. Ambrosius, XV, 36; S. Petrus Chrysolog., LII, 143; Ven. Guibertus, CL, 291; S. Bernardus, CLXXXIII, 376; Thomas Cisterc., CCVI, 21, 83.

Vita activa et contemplativa B. Virginis. Ven. Guibertus, CL, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 495; S. Bernardus, CLXXXIII, 754; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1305; Isaac de Stella, abb., CXCIV, 1808.

Virtutum B. Mariæ enumeratio et illarum in ea plenitudo. S. Ambrosius, XV, 727; S. Hildephonsus, XCVI, 269, 285; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; S. Rupertus abb., CLXX, 32; S. Bernardus, CLXXXIII, 450; CLXXXV, 731, 1032; Thomas Cisterc., CCVI, 143, 144; Alanus de Insulis, CCX, 329.

Illis virtutibus Deum magnificavit. S. Ambrosius, XVI, 909; S. Bernardus, CLXXXIII, 691, 1006; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1351; Alanus de Insulis, CCX, 112; Adamus Persen., CCXI, 729 et passim.

Ideo est imitanda. S. Hieronymus, XX, 252; S. Bernardus, CLXXXIII, 1010; Garnerius epis., CCV, 702; Adamus Persen., CCXI, 510.

Et facta est exemplum Virginitatis. Sulpicius Severus, XX, 229; S. Ambrosius, XVI, 756 et passim; S. Hieronymus, XXVI, 309 et passim; S. Augustinus, XXXVIII, 1011 et passim; S. Hildephonsus, XCVI, 279; S. Odilo abb., CXI, 1056; S. Anselmus, CLVIII, 549; S. Bernardus, CLXXXIII, 722 et passim.

Exemplum monialium. S. Hieronymus, XXIII, 183 et passim in Epist.; S. Augustinus, XL, 598 et passim; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1569; Ven. Hildebertus, CXI, 830; S. Bernardus, CLXXXV, 609 et passim; Adamus et Persen., CCXI, 750.

Exemplum omnium. S. Ambrosius, XVI, 729 et passim; S. Petrus Chrysolog., LII, 99; Paschasius Radbertus, CXX, 1567; S. Odilo abb., CXI, 1029; S. Bernardus, CLXXXV, 722; Petrus Cantor, CCV, 39.

Maxima in B. Mariam fiducia est habenda. S. Petrus Chrysolog., LII, 198; Ven. Guibertus, CLVI, 308; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 289 et seqq.; Marbodius, CLXXI, 572; Honorius Augustod., CLXXII, 489; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 648; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Adamus Scotus, CXCIII, 62; Henricus Cardin., CCIV, 509; Thomas Cisterc., CCVI, 177; Petrus Blesens., CCVII, 507; Adamus Persen., CCXI, 709 et passim.

Quia est 1^a Mater misericordiae. S. Petrus Damian., CXLV, 649; Ven. Guibertus, CLVI, 297; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 281 et seqq.; Ven. Hildebertus, CLXXI, 836; Honorius Augustod., CLXXII, 481; S. Bernardus, CLXXXV, 722; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; Henricus Cardin., CCIV, 609; Petrus Blesens., CCVII, 515; Adamus Persen., CCXI, 707 et seqq.

2^a Mater nostra. S. Petrus Chrysolog., LII, 144; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 949; S. Bernardus, CLXXXIII, 106 et passim; Guericus abb., CLXXV, 729; Thomas Cisterc., CCVI, 159; Adamus Persen., CCXI, 719 et passim.

3^a Mediatrix nostra. S. Hildephonsus, XCVI, 927; S. Petrus Damian., CXLV, 918; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 745, 996, 1014 et passim; Adamus Scotus, CXCIII, 63; Thomas Cisterc., CCVI, 20, 71.

4^a Refugium nostrum. S. Petrus Chrysolog., LII, 143; B. Alcuinus, Cl, 542; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1245; S. Petrus Damian., CXLV, 718; Ven. Guibertus, CLVI, 281; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Adamus Scotus, CXCIII, 63; Thomas Cisterc., CCVI, 18-20; Adamus Persen., CCXI, 718 et passim.

5^a Spes et salus nostra. S. Petrus Damian., CXLV, 918; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 279 et seqq.; B. Hermannus, CLXXII, 927; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 609; S. Bernardus, CLXXXV, 745, 1040 et seqq.; Thomas Cisterc., CCVI, 74, 103; Petrus Blesens., CCVII, 518.

Ideo B. Mariam derelinquere periculosum est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1236; Ven. Beda, XCIV, 536; S. Hildephonsus, XCVI, 943; Petrus Damian., CXLV, 781; Radulphus Ardens., CLV, 827; Ven. Guibertus, CLVI, 509; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 772; S. Rupertus abb., CLXX, 45; Honorius Augustod., CLXXII, 472; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 819; S. Fulbertus Carnot., CLXXX, 826; S. Bernardus, CLXXXIII, 1039 et seqq.; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; Thomas Cisterc., CCVI,

109 et seqq.; Petrus Blesens., CCVII, 631; Adamus Persen., CCXI, 756 et seqq.

SECTIO X, PHILOLOGICA,

Quæ exhibet omnia opera et opuscula circa B. Virginem Mariam, ordine auctorum alphabetico.

Abelardus. — Sermones de Conceptione, de Assumptione, de Purificatione, de Assumptione B. Mariæ. — Prosa de B. Maria Virgine, CLXXVIII.

Absalo abbas. — Sermon. 3 in Purificatione; Sermon. 3 in Assumptione; Sermon. 3 in Nativitate, CCXI.

Adamus a S. Victore. — Sequentia in Assumpt. B. Mariæ, CXCVI.

Adamus Persen. — Sermon. de Annuntiat. de Partu, de Purificat. de Assumpt. B. Mariæ. — Fragmenta VII Marianæ, CCXI.

Adamus Scotus. — Sermones in festis B. Mariæ, CXCVIII.

Aelredus (S.) abb., Rievall. — De virginitate B. Mariæ. — Sermon. in festivitatis B. Virginis, CXC.

Alanus de Insulis. — Elucidatio in Canticum canic., de laudibus B. Mariæ, CCX.

Alcuinus (B.), abbas. — Homil. in Nativit. B. Mariæ. Missa de S. Maria in Sabbato. — Orationes ad B. Mariam, Cl.

Aldhelmus (S.), episcop. — Carmina de aris B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius Autpertus (S.), abbas. — Sermon. in Purificat., et in Assumptione B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius (S.), archiepisc. Mediolan. — De missis angelis ad Mariam, — de salutatione angelica, — de Mariæ turbata consolatione, — de assensu Mariæ et conceptione Salvatoris, — de albitu S. ad Elisabeth, — de p. r. B. Mariæ, — de commendatione Mariæ Matris discipulo Joanni, — quomodo Maria non solum virginitatis incertum attulit, sed et Deum intulit, — quomodo non derogaverit virginitati quamvis conjux nominata, — quod Maria pudorem nunquam mutaverit, — quod Maria sit porta clausa, — hortus clausus, fons signatus, — quomodo B. Mariæ virginitas dicatur levis nubes, — quomodo gressus Mariæ speciosi, etc., breviter agit in tom. XVI.

Amedeus (S.), episc. Lausan. — Homil. de fructibus et floribus SS. Virginis Mariæ; — de justificatione et ornatu Virginis; — de Mariæ conceptione; de partu Virginis; — de mentis robore seu martyrio B. Mariæ; — de gaudio et exultatione B. Mariæ in resurrectione et ascensione Filii; — de obitu et assumptione in cælum B. Virginis; — de plenitudine seu perfectione, gloria et patrocinio B. Mariæ, CLXXXVIII.

Anselmus (S.), Cantuariensis, episc. — De conceptu virginali et peccato originali; — de Conceptione B. Mariæ; — homil. de Conceptione immaculata ejusdem; — officium de festo immaculate Conceptionis; — miraculum de Conceptione B. Mariæ; — hymnus et Psalterium in commemoratione S. Mariæ; — Meditationes, allocutiones de laudibus Genitricis Dei; — orationes ad B. Virginem Mariam, etc., CLVIII, CLIX.

Anselmus (S.), episc. Lucens. — Meditatio in stationem angelicam; — Meditatio piissima super *Salve Regina*, CLXIX.

Arnulfus Lexoviensis, episc. — Sermo de B. Maria Virgine, CCI.

Atto Vercellensis, episc. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ Dei Genitricis semper Virginis, CXXXIV.

Augustinus (S.), Hipponensis, episc. — Sermones rari de festis diversis B. Mariæ; — Epistol. ad Volusian. de Virginitate B. Mariæ; Tractatus Super *Magnificat*, etc., XXXVIII, XXXIX, XLVI, et alibi.

Baldwinus Cantuar. episc. — Tractatus de salutatione angelica ad B. Mariam Virginem, CCIV.

Beda Venerab. — Homil. de S. Maria; — in commemoratione B. Mariæ Virginis; — in festis Nativitatis, Præsentat., Annuntiat. B. Mariæ; — de partu B. Mariæ; — in die Purificat., Assumpt. B. Virginis; — hymnus de Nativit. B. Mariæ, XCIII, XCIV.

Bernardus Clarevallensis, abbas. — Homil. IV, super *Missa est angelus*; — super canticum *Salve Regina*; — Meditatio devotissima super *Salve Regina*; — Sermones in Annuntiat., Conceptione, Purificatione, Nativitate, Assumpt. B. Mariæ; — Lamentatio B. Mariæ Virginis; De S. Maria in hac Verba: *Signum magnum apparuit*, etc.; — Sermones aliquod parvi; — Oratio rhythmica ad B. Mariam; — Epistol. de festo Conceptionis; — Super Canticum *Magnificat*; Deprecatio et Laus elegantis-

sima ad B. Virginem; — hymnus *Ave. Maria, Stella*, (LXXXIV, CLXXV).

Bernardus Tolosan. — Sermones IV in Antiphonam: *Salve Regina*, CLV.

Bruno (S.), Astensis. — Homiliae de Nativitate, de Annuntiat., de Purificat., de Assumptione B. Mariæ Virginis; — de Laudibus B. Mariæ Sententia, CLXIV, (LAV).

Bruno (S.), Heripolens. — Commentarius in Canticum B. Mariæ Virginis, CLXII.

Carolus Magnus. — Diploma regium de Basilica SS. Deiparæ a se edificata, XCVIII.

Dionysius Exiguus. — De Laudibus Dei Genitricis et Dominae nostræ, ex S. Proclo, LXVII.

Eadmerus, Cantuari. monac. — Liber de excellentia Virginis Mariæ; — Liber de IV virtutibus B. Mariæ ejusque sublimitate, CLIX.

Eckbertus, Schonauensis. abb. — Meditationes Super *Magnificat*; — Super *Missus est*; — de Jesu et Maria; — orationem ad B. Mariam; — Deprecatio ad B. Virginem, CXC.

Euthierius (S.), Tornacens. episc. — Sermones de Annuntiat. et de partu Virginis, LXV.

Eligius (S.), Noviomens. episc. — Homil. in die Purificat. S. Mariæ, LXXXVII.

Ernaldus, abb. Bonnavallis. — Libellus de laudibus B. Mariæ Virginis, (LXXXIX).

Eucherius (S.), Lugdun. episc. — Homil. de Concept., de Assumpt. B. Mariæ; — Oratio ad B. Virginem, L.

Evodius, episc. Afric. — Epistol. de Conceptione B. Mariæ, XXII.

Faustus, Rhegiens. episc. — Epist. de B. Maria vere Deipara, LVIII.

Fulbertus (S.), Carnot. episc. — Sermon. III de Nativitate; — Sermon. de Purificatione; — Homil. II super *Missus est*; homil. de Assumpt.; — Hymni plures in gloriam et laudem B. Mariæ; — Responsoria de B. Virgine; — Historia de Nativitate Mariæ; — Officium de eadem Nativitate, CXLI.

Fulgentius (S.), Ruspens. episc. — Sermo de laudibus B. Mariæ Virginis ex partu Salvatoris, LXV.

Garnerius, Lingonens. episc. — Sermones in Nativitate, Purificatione et Assumptione B. Mariæ Virginis, CCV.

Gilbertus de Hollandia. — Sermones de Conceptione et de Assumptione B. Mariæ, CLXXVIII.

Godofridus Ven., abb. Admontens. — Homiliae de festis B. Mariæ Virginis, CLXXIV.

Goffridus, Vindocin. abb. — Sermones in omni festivitate B. Mariæ Matris Domini; — de illius partu, Purificatione, etc., CLVII.

Gregorius Magnus (S.). — Hymni varii; — Antiphonæ quædam de B. Maria; — Prefatio de Missa B. Mariæ; — Sermones de Assumpt. et salutatione angelica, LXXVIII.

Gregorius II, papa. — Epistol. de laudibus B. Mariæ, ad S. Germanum Constantinop., LXXXIX.

Gregorius VII, papa. — De cultu erga Dei Genitricem exhibendo, CXLVIII.

Gregorius (S.), Turon. episc. — De salutatione angelica, LXXI.

Gualterus, Cluniacens. monach. — De miraculis B. Virginis Mariæ, CLXXIII.

Guerricus abb. — Sermones de Partu, — de Purificat., — de Annuntiat., — de Assumpt., — de Nativit. B. Mariæ Virginis, CLXXXV.

Guibertus abb. — Liber de laude S. Mariæ, CLVI.

Haymo, Halberstatens. episc. — Homiliae variae de festis et de diversis vitæ circumstantiis B. Virginis Mariæ, CXLVII.

Helinandus monach. — Sermo de Purificatione B. Mariæ, CXLII.

Hericus monach. — Homil. de festo Purificat. B. Mariæ, CXXIV.

Hermannus Contractus. — Antiphonæ, hymni, sequentia, officium in honorem B. Mariæ Virginis, CXI.III.

Hieronimus (S.). — Epist. de perpetua Virginitate B. Mariæ et de illius Assumptione, XXX.

Hildebertus Ven., Cenoman. episc. — De partu B. Mariæ Virginis, CLXXI.

Hildebronus (S.), Tolosan. episc. — Liber de Virginitate perpetua S. Mariæ. — Sermones de festis B. Mariæ, — Tractatus de pura Virginis Conceptione, XCVI.

Honorius Augustodun. — Sigillum B. Mariæ. — In Evangelium *Intrauit Jesus in quoddam castellum*.

Cur S. Dei Genitrix nominatur in canone Missæ. — De *Magnificat*. — De cursu B. Mariæ. — De Purificatione. — De festis B. Mariæ ad martyres. — De Nativitate, Annuntiatione B. Mariæ, etc., CLXXII.

Hrotsuitha virgo. — Historia metricè scripta Nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, CXXXVII.

Hugo de S. Victore. — De perpetua virginitate B. Mariæ. — In Canticum *Magnificat*. — Sermo. in festivitate Conceptionis, — in Nativitate, — in Annuntiatione, — in Purificatione, — in Assumptione, — in quolibet festo B. Mariæ, — de præconiis B. Mariæ semper virginis, — de præparamentis ad Purificationem digne celebrandam, — quod multiplici ratione Maria dicitur virgo, — de tribus mirabilibus in Maria, — de bonis secundis Mariæ CLXXVI, (LXXVII).

Hugo Farsitus. — Libellus de miraculis per B. Mariam Virginem in Ecclesia S. Mariæ Sæssion. editis, CLXXIV.

Innocentius III, papa. — Sermon. in Purificatione, Annuntiat., Assumpt. B. Mariæ. — Hymnus de B. Virgine. — Encomium de B. Virgine et ejus Filio, CXXVII.

Isaac de Stella abb. — Sermones de præcipuis B. Mariæ festis, CXCIV.

Ivo (S.), Carnot. episc. — Sermones de Annuntiatione, de Partu, de Purificatione B. Mariæ Virginis, CLXII.

Leo (S.), Magnus. — Sermones X, de partu B. Mariæ Virginis. — Homil. super *Missus est*. — Sermo de Nativit. B. Mariæ, LIV.

Leo IV, papa. — De celebratione octavæ Assumpt. B. Mariæ Deiparæ, CCV.

Mauricius de Sullisco. — Sermones de festis B. Mariæ Virginis, CCV.

Maurilius (S.), Rothomag. archiepisc. — Oratio ad B. Mariam Virginem, CXLIII.

Maximus (S.), Taurin. episc. — Sermones et homiliae de variis B. Mariæ festis, LVII.

Nicolaus, monac. Cloniac. — Epistol. pro defensione puritatis B. Mariæ. — De Conceptione B. Mariæ Virginis, CXCVI.

Odilo (S.), Cluniac. abb. — Sermones de Purificatione, de Annuntiatione, de Assumptione, de Nativitate B. Mariæ. — Hymni de Assumpt., de Nativit. B. Mariæ Virginis, CXLII.

Odo (S.), Camerac. episc. — Opusculum de B. Maria, CLX.

Paulus Winfridus. Homiliae in festivitibus B. Mariæ Virginis, CCV.

Petrus Alphonsus. — Quomodo Virgo Maria Spiritu sancto concepit, Dialogus, CLVII.

Petrus Blesens. — Sermones de festis B. Mariæ, CCVII.

Petrus Cellens. — Epistol. II, de Conceptione immaculata Virginis Deiparæ, CCII.

Petrus (S.), Chrysologus. — Sermones de Annuntiat. et Nativitate B. Mariæ, LII.

Petrus Comestor. — Lib. de Laudibus B. Mariæ. — Lib. de festivitibus B. Mariæ Deiparæ. — Sermo de ejusdem immaculata Conceptione, CXCVIII.

Petrus (S.), Damian. — Sermones et homil. de festis B. Mariæ. — Officium quotidianum ad honorem S. Mariæ. — Hymni in Annuntiat. et Assumpt. — Rhythmi de S. Virgine Mariæ, et super Salutatione angelicæ, CXLV.

Petrus diacon., Casinens. monac. — Sermo de vigilia Assumpt. B. Mariæ, CLXXXIII.

Petrus Lombardus. — De immunitate B. Virginis a peccato, et de ejusdem matrimonio cum S. Joseph, CXCI.

Petrus Venerabilis. — Epist. de plenitudine gratiæ et de scientia B. Mariæ. — De miraculo cereorum in ecclesia S. Mariæ Romæ. — Hymnus in honorum B. Mariæ. — Sequentia de B. Virgine, (LXXXIX).

Philippus de Harveng. — Epist. II de conceptione et partu B. Virginis. — De Laudibus B. Mariæ super Cantic. canticor. — Epigram. de partu B. Mariæ Virginis, CCIII.

Rabanus Maurus. — Carmina de Annuntiat. B. Mariæ. — Hymni de partu Virginis, de Purificat., de solemnitate S. Mariæ. — Inscriptiones quorundam altarium B. Mariæ. — Sermones et homiliae de festis B. Virginis, CXI-CXIII.

Radbodus, Tornacens. episc. — Sermo de Annuntiatione B. Mariæ Virginis, CL.

Radulphus Ardens. Homilia VII, in epistolam et evangelia quæ in præcipuis Deiparæ festivitibus legi consueverunt, XLV.

Richardus a S. Victore. — De differentia sacrificii Abraham a sacrificio B. Mariæ. — De comparatione Christi ad florem et B. Mariæ ad virgam. — De pietate B. Mariæ, super Cantic. — De integra et perfecta pulchritudine B. Mariæ Virginis super illa verba: *Tota pu. chra*

es, etc. — De laudibus B. Mariæ super illud Cantici : *Species ejus ut Libani*, etc. — De Assumpt. B. Mariæ et ejus laudibus super illud : *Quæ est ista quæ ascendit*, etc. — Sermo de B. Maria Virgine, et de illius Conceptione, CXCVI.
 Romualdus Salernitan. — Sermo de Annuntiatione B. Virginis Mariæ, CXI.
 Rupertus (S.), Twitiens. abb. — Super Cantic. cantior., de laudibus B. Mariæ Virginis, libr. vii. CLXIX.
 Thomas (S.), Cantuar. — Rhythmi de septem gaudiis B. Virginis Mariæ, CXC.

Urbanus II, papa. — Officium B. Mariæ in Sabbato. — Præfationes, CLI.

Venantius Fortunatus. — Lib. de partu B. Mariæ Virginis. — Elegiæ et hymni varii, LXXXVIII.

Walafridus Strabo. — Carmina varia de B. Maria, CXIV.

Zacharias Chrysopolitan. — Commentar. super *Missa est*, — super *Magnificat*. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ, CLXXXVI.

Zeno (S.), Veronens. episc. — Sermones vii de partu Virginis, seu de Christi Nativitate, XI.

Hic suam imponimus Indici, ne in longum, nimia prolixitate, protrahere videamur; non defuit materia, quæ immensa cunctis remanet. Ipse Patrologiam assidua manu verset Lector, ut innumera ad honorem B. Virginis testimonia colligens, omne dubium tollat et evanescat, nec non obŕmetur cultus erga Mariam Deiparam, quæ est, sicut ait Sanctus Bernardus :

TOTA RATIO SPEI NOSTRÆ.

SERIES OCTAVA.

In hac octava serie agimus de Christianismo, quem, ab incunabulis ordientes, eo scilicet tempore quo apostoli, Spiritu sancto repleti, ad orbem terrarum evangelizandum dispersi sunt, per diversas regiones, quas sua luce irradiat, paulatim progredientem subsequimur; illum undique vexatum exhibemus, et tamen, invitis hostibus, sua beneficia erga persecutores expandentem. Hinc indices de prædicatione Evangelii et conversione gentium historicus, geographicus et bibliographicus; de Persecutionibus quas adversus Ecclesiam Christianam suscitaverunt pagani, imperatores, etc.; de Beneficiis Christianismi erga populos in societate constitutos, erga familiam, erga hominem privatum; de moribus, consuetudinibus, etc., Christianorum, quos hic vicissim lectori subjicimus.

LXXII.

INDEX HISTORICUS

PRÆDICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA APOSTOLORUM, EVANGELISTARUM,

DISCIPULORUM DOMINI ET OMNIUM EVANGELII PRÆDicatorum cum indicatione et denominatione omnium orbis partium, provinciarum, regionum, nationum, populorum civitatumque in quibus singuli verba vitæ evangelique prædicationis disseminarunt, ab incarnatione verbi usque ad annum 1216.

A

ABDIAS, Simonis Judæ discipulus, primus Babylonis episcopus, in Perside Christum annuntiat (an. 60) *Orderric. Vitulis* CLXXXVIII, 175.

ABEL episcopus, S. Bonifacii socius, in Germania prædicat (an. 745) *S. Bonifac.* LXXXIX, 757.

ADALBERTUS episcopus in Sclavoniam missus est (an. 1026). *Adam. Brem.*, CXLVI, 532.

ADDA presbyter, unus e duodecim sociis Willibrordi Fresonum apostoli in Frieslandia Christum annuntiat (not.) an. 692, *Reda*, XCV, 245.

ADRIANUS cum sociis Sueciam evangelizat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617.

ADALBERTUS Magdeburgensis I episcopus in Sclavonia multos ad fidem convertit (an. 963-981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 608.

ADALBERTUS (S.) Pragensis episcopus, in Borussia (Dantzick) Evangelium annuntiat cum sancto Gaudenzio (an. 940), S. *Mathildis regina* CLI, 1541; Sclavoniam, Pauceniam et Poloniam evangelizat (an. 980), *Cosmas Prag. Decan.*, 92; — *Honor. Augustod.* CLXXVII, 193; *Joannes Canaparius* CXXVII, 866; — Russis prædicat (an. 991) *idem*, ibid. 866, 888, *Cosmas Pragensis*, CXLVI, 275.

ADALDAGUS (S.) Hammaburgensis episcopus, Sclavoniam evangelizat (an. 936) S. *Adalbert. Pragensis*, CXXVII, 504.

ANALBERT presbyter, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam prædicando peragrat (an. 750) S. Bonifac. LXXXIX, 680.

ADALWARDUS Junior in Gothia episcopus ad Siciliam et Upsalam directus in Suedia prædicat (an. 1070) Adam. Brem., CXLVI, 617, 640; — Apud Sictorram et Bircam Evangelium spargit, Adam. Brem., CXLVI, 145, 616.

ADALWALDUS (S.), Senior Saxonum gentis ordinatur episcopus (an. 1060), Adam. Brem., CXLVI, 569; — In Gothia et Norwegia prædicat et multos convertit, id. ibid. 617, 610.

ADALBERTUS levita, filius regis Deiorum, unus e XII sociis Willibrordi, cum eo in Friesia fidem seminat (an. 692), Beda. XCV, 245 (not.).

ADALBERTUS (S.), qui et Guitheth dicitur, Pragensis episcopus, apud Bratis Christum annuntiat et martyrio coronatur (an. 1045), Sigebert. Gemblac., CLX, 201.

ADAMUS seu ADAMUS apud Hienses in insula Lindisfarne, episcopus e Scottis oriundus in Anglia verbum divinum sparsit, (an. 615-640), Beda, XCV, 19-24; Bernoldus aib. CLXVIII, 1536; Sigebert. Gembl. CLX, 129; Willelm. CLXXIX 1681; Henricus, CXC, 860; Helinani. C. XII, 772.

ADAMUS, Nordanythorum rex, a S. Paulino conversus Easwaldum orientalium Anglorum regem cum sua gente ad fidem adducit (an. 640) Beda, XCV, 107.

ADAMUS, Tusculanus episcopus, ad convertendos Polonos a Joanne XIII papa mittitur (an. 970), Joannes pap. XIII, CXXXV, 949.

ADAMONUS Taracensis episcopus in Hispania prædicat (an. 57), Lucius Dexter, XXXI, 129.

ADAMUS Tridentinus episcopus Longobardos evangelizat (an. 865), Ekkeard., CLIV, 797.

ADAMUS (S.) Trevirensis episcopus efficitur populumque ab idololatria ad Christum adducit (an. 535-548), Anonym., CLV, 1072 1134.

ALBERTUS, monachus Wendilam, Danie insulam evangelizat (an. 1039), Adam. Brem., a. 6, 6, 625.

ALFREDUS, filius regis Anglorum Oswi, fidem prædicat et Pandum regem Anglorum Mediterraneorum cum gente sua ad fidem convertit (an. 655), Beda, XCV, 150.

ALDELWIS Schireburnensis episcopus in Anglia et Saxonia Evangelium annuntiat (an. 630), Willelm., CLXXIX, 1535, 1619.

ALEXANDER I papa majorem partem Romane nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-115), Anast., CXXVII, 494.

ALPINIUS fidem prædixit apud Tullum et Lemovicum (an. 75), Orderic., CLXXXVIII, 186. — Apud Mauritaniam ad Garumnam (an. 73), Orderic., CLXXXVIII, 193.

AMANDUS (S.), Trevirensis et Tungrens episcopus, Christum annuntiat apud Gandavum in Flandria (an. 628), Milo S. Amandi monach., CXXI, 945, Heriger., CXXXIX, 1040; Philippus de Harveng, CCIII, 1248; Helinani., CXXII, 785. — Apud Tornacum, Philip. de Harveng, CCIII, 1251. — In Brabantia (an. 635), Heriger., CXXXIX, 1112. — In Vasconia, Milo Monach., CXXI, 957; Helinani., CXXII, 787. — Apud Sclavos, Milo Monach., CXXI, 950; Helinani., CXXII, 786. — Cum sancto Landoaklo in Gallis (an. 614), Sigebert. Gemblac., CLX, 115-120.

AMANDUS (S.), diaconus cum sancto Amando Vasconiam evangelizat (an. 630), Heriger., CXXXIX, 1115.

ANANIAS, cui Dominus Saulum instruendum direxerat, in Cesarea baptizatur (an. 34), Petrus Comestor, CXCVIII, 107.

ANASTASIUS (S.) monachus apud Persas apostolus (an. 624), Bernold., CXLVIII, 1535.

ANDOLUS (S.) in Gallia, Carpentania et Hispania prædicat (an. 204), Lucius Dexter, XXXI, 358. — In Gallis ad Carpentoratensem civitatem episcopatum gereus (an. 200), Joannes monach., CLXII, 756.

ANDOCCHIUS (S.) apud Senonum civitatem prædicat Evangelium (an. 195), S. Varnahurius, LXXX, 187, 190; Joannes monach., CLXII, 757.

ANDREAS apostolus, frater sancti Petri, in die Pentecostes cum undecim Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 33), Orderic., CLXXXVIII, 64. — Scythiam et Achatam ad evangelizandum accipit (an. 33), Freulf., C. VI, 1147; Haymo, CXLVIII, 831. — Scythiam, Achatam, Thraciam et Macedoniam evangelizat, Orderic., CLXXXVIII, 139, 142, 147.

ANFRIDUS presbyter, Danus natione, Sueonibus Christum annuntiat (an. 847) S. Anshar., CXVIII, 999.

ANGILBERTUS Gallus natione, Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus, fidem prædicat in Saxonia occidentali (an. 634), Beda, XCV, 126. — In Anglia (an. 656), Willelm., CLXXIX, 1535; Helinani., CXLII, 782.

ANOLI duo presbyteri incerti nominis apud Saxones

prædicant (an. 674), Bernold., CXLVIII, 1539.

ARIANUS Alexandrinus episcopus, S. Marci Evangelistæ successor, Alexandria Christum annuntiat (an. 68), Marian. Scot., CXLVII, 619.

ANSCHARIUS, qui et Ansgarius dicitur, Hammaburgensis et Bremensis episcopus, cum rege Heriardo ad evangelizandum Daniam proficiscitur (an. 826), S. Anshar., CXVIII, 966. — Per Saxoniam, Friesland et Sclavoniam prædicat (an. 836) Adam. Brem., CXLVI, 453. — Danos Transalbanos et Sueones prædicat (an. 840), Adam. Brem., CXLVI, 476; Honor. Augustod., CLXXII, 150. — Hericum Danorum regem convertit, Adam. Brem., CXLVI, 480 483. — Nordalbingos ad fidem adducit, ibid., 485. — Apud Bircam in Sueonia prædicat, ibid., 499.

ANTONIUS Meldensis episcopus in Belgio apud Treveros fidem cum Sanctino prædicat (an. 70-97), Hugo abb., CLIV, 27-29.

APOLLINARIUS (S.) Hieropolitanus episcopus apud Hieropolim Christum prædicat (an. 150), Freulf., C. VI, 1166.

APOLLINARIUS (S.) Ravennas episcopus Ravennam evangelizat (an. 70), Agellus abb., C. VI, 176.

APOLLO Alexandrinus genere apud Corinthum prædicat et multos ad fidem adducit Judæque convincit (an. 56), Petrus Comestor, CXCVIII, 175.

APOSTOLI duodecim ad prædicandum Evangelium per orbem a Christo mittuntur (an. 53), Lactant., VI, 1053 (app.). — In templo Hierosolymitano prædicant Judæis (an. 53), Petrus Comestor, CXCVIII, 1651, 1654. — Sortiuntur terram ad prædicandum (an. 51, alii 58), Lucius Dexter, XXXI, 87-88.

APULIUS Alexandriam fidem edocuit (an. 72), Regino Prumiensis, CXXXII, 18.

AQUILA cum Prisca et Paulo per Asiam fidem annuntiat (an. 50), Freulf., C. VI, 1150; Haymo, CXVIII, 821. — Cum Priscilla Corinthios evangelizat, Anast., CXXXVII, 462.

ARCADIUS Julinbrigensis episcopus per Hispaniam fidem annuntiat (an. 37), Lucius Dexter, XXXI, 129, 150.

ARCHIPPUS cum sancto Timotheo in Asia Christum annuntiat (an. 60-100), Orderic., CLXXXVIII, 129.

ARDEGARIUS cornobita apud Sueones prædicat (an. 83), Orderic., CLXXXVIII, 978.

ARNO Salzbürgensis episcopus apud Carentanos fidem prædicat cum sancto Paulino (an. 784), S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 70; Alcuin., C. 190, 192. — Ad conversionem Hunnorum et Pannoniarum laborat (an. 796), ibid., 76; Alcuin., C. 187-198.

ARNOULFUS (S.) Suessionensis episcopus in Flandria prædicat (an. 1056-1085), Harculf. abb., CLXXXIV, 1411-1461.

ASGOTUS episcopus in Northmannia, Suecia et Norwegia (an. 1060) Adam. Brem., CXLVI, 571, 617, 631.

ATHANASIUS (S.), Primus Caesar-Augustanus episcopus, Evangelium annuntiat in Celtiberia (an. 37), Lucius Dexter, XXXI, 128, 167. — Cum sancto Theodoro totam Carpetaniam percurrit (an. 52), ibid., 167.

ATHELWIS primus Wellensis episcopus West Saxonibus Christum prædicat (an. 885), Willelm., CLXXIX, 1513.

ATREBANUS clericus, sancti Willeladi socius, in Thibataresga prædicat et a Saxonibus martyrizatur (an. 780), S. Ansharius, CXVIII, 1018.

ATTICO episcopus Parthos et Persas evangelizat multosque ad fidem adducit (an. 579), Freulf., C. VI, 1242.

AUDENARUS (S.) Terwannensis episcopus in Bononia prædicat (an. 650), Folcard. Monach., CXLVII, 1182, 1193.

AUGUSTINUS (S.) Anglorum apostolus cum quadraginta sociis in Angliam a S. Gregorio Magno papa ad prædicandum mittitur (an. 596), S. Gregor. Mag., LXXVII, 835, 841; Beda, XCV, 52; Anast., CXXXVII, 615, 1570; Heriger, CXXXIX, 845; Bernold., CXLVIII, 1532; Sigebert. Gemblac., CLX, 112; Henric., CXC, 841. — Cum quadraginta sociis, inter quos Mellinus, Justus, Paulinus, Laurentius et Rufinus inveniantur, Angliam evangelizat (an. 600), S. Aug. Anglor. apost., LXXX, 79; Lantfranc., CL, 745, 764; Willelm., CLXXIX, 908, 1411. — Ethelredum regem convertit ad fidem (an. 601), S. Aug. Ang. ap., LXXX, 59. — Insulam Tanatum evangelizat regemque in Cantia baptizat, Beda, XCV, 55; Sigebert. Gemblac., CLX, 112. — In Scottia Christum annuntiat, S. Bonifac., LXXXIX, 874.

AUSTRASIUS Bituricum evangelizat (an. 48), Raban. Maur., CXII, 1495.

AUSTRICIANUS in Gallis apud Tullum et Lemovicam Christum annuntiat (an. 70), Orderic., CLXXXVIII, 186. — In Mauritaniam ad Garumnam (an. 73), Orderic., CLXXXVIII, 193.

AUTBERTUS (S.) Corbeiensis episcopus in Daniam cum S. Anshario ad prædicandum proficiscitur (an. 827), S. Ansharius, CXVIII, 966.

AVICIANUS (S.), Rhotomagensis episcopus et Northmannus apostolus in Galliis fidem prædicat (an. 500), *Orderic.*, CLXXXVII, 590.

AVITUS (S.), Viennensis episcopus Galliam prædicando percurrit (an. 490), *Ekkeard.*, 778. — Contra Arianos fidem stabilit, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95.

AVOCO Roschaldensis episcopus in Selandia Evangelium annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem. can.*, CXI.VI, 545, 621.

B

BARNABAS (S.) cum S. Paulo, apostolo, apud Antiochiam prædicat (an. 39), *Freulf.*, CVI, 1125; *Haymo* 826, *Anastas* CXXVII, 456, 458; *Orderic.*, CLXXXVIII, 114. — Segregatur cum S. Paulo ad prædicationem Evangelii in Gentibus, *Hugo abb.*, CLIV, 21. — In Ierosolymam ascendit, *ibid.*, 24. — Ibi prædicat, *Regino Prumiens.*, CXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Orderic.*, CLXXXVIII, 108. — Prædicat apud Athenas, *Haymo*, CXLIII, 827. — Apud Seleuciam, Cyprum et Salamitum, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 114-116. — In Seleucia Lystra, Derben, Laodicea, *ibid.*, 178. — Apud Iconium, Lycaoniam, Lystram et Pisidiam, *ibid.*, 115. — Mediolanensis episcopus factus, in Italia divini verbi sit præco, *Landulf.*, *Cleric. Mediol.*, CXI.VII, 955.

BARTHOLOMÆUS, unus e duodecim apostolis, S. Philippi apostoli frater, Indiam citeriorem ad prædicandum sortitur (an. 33), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Haymo*, CXLIII, 831. — In die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; Petrus Conestor, CXCIII, 1651. — In Lyconia, India, Armenia, Assyria et Albania Christum annuntiat (an. 34 alii 38), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165.

BASILIS (S.) secundus Bracarensis episcopus, fidem in Hispania prædicat (an. 37-63), *Lucius Dexter*, XXXI, 199.

BASILIS (S.) Carthaginis Spartariæ præsul in Hispania prædicat (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 128.

BENIGNUS (S.), presbyter, cum S. Andochio et Thirso diacono a S. Polycarpo in Gallias prædicandi causa mittitur (an. 140), S. *Warnaharius*, LXXX, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — Ad Divionense castrum prædicando pervenit *Joannes monach.*, CLXII, 757. — Ad Lingonam prædicat, *Warnaharius*, LXXX, 188, 193.

BENIGNUS (S.) sancti Patricii successor, in Hibernia Evangelium spargit (an. 460), *Willelm.*, CLXXIX, 1691.

BENJAMIN (S.), Wilehadi socius, in loco Cibirinistri prædicans a Saxonibus martyrizatur (an. 780), S. *Anshar.*, CXVIII, 1018.

BENNO, episcopus, Sclavorum multitudinem convertit (an. 1000), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 535.

BENIGNUS, episcopus, Arduennarum patronus, in Gallias prædicat (an. incert.), *Anonym.*, CLIV, 1512.

BENNAUDUS, episcopus, in Northmannia et Suecia Christum annuntiat. (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 511, 651.

BERTRANDUS presbyter, cum Wilfride episcopoin insula Vecta (Wight), Evangelium prædicat (an. 685), *Beda*, XCV, 196, 11, 197.

BERTRANDUS Scottigena, cum Etone et Floquo in Galliis fidem prædicat (an. 681), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

BERTI cum Cedda et Diuna e Scottia oriundi Anglis mediterraneis Evangelium annuntiat (an. 635), *Beda*, XCV, 150.

BIRIXUS (S.), Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestriensis episcopus, West Saxonibus Evangelium annuntiat et Kinegismum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 630), *Beda*, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1525. — Occidentales Anglos evangelizat *Henric.*, CXCV, 861.

BONIFACIUS (S.), Moguntinus episcopus, et Germanorum apostolus, ad convertendos Fresones proficiscitur (an. 716), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 609, 611. — Prædicat in Fresia, *Adam. Bremens.*, CXLVI, 465; *Marian. Scotus*, 761; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 135, 189. — In Germania, S. *Bonifac.*, LXXXIX, 641; *Anast.*, CXXII, 975; *Bernold.*, CXLVIII, 1341; *Helmand.*, CXXII, 812. — Saxones et Hessos ad fidem convertit, S. *Bonifac.*, LXXXIX, 617-612. — Lauros, *ibid.*, 622, 618. — Iterum apud Fresones et Danos prædicat, *ibid.*, 621, 611; S. *Ado Viennens.*, archiepisc., CXXIII, 12; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158.

BOSET et Otcar, primi Wigorniensis episcopi, apud Wigorniam in provincia Merciorum Anglorum fidem annuntiant (an. 750), *Willelm.*, CLXXIX, 1387.

BRUNO, episcopus, apud Sclavos prædicat multosque

ad fidem adducit (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 505, 504.

BURCHARDUS, Wirzburgensis episcopus, cum S. Bonifacio Moguntino Germaniam evangelizat (an. 750-751), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernold.*, CXLVIII, 1512.

C

CÆSARA, Persarum regina, apud Antiochiam baptizata, virum suum Ananiam magnamque multitudinem gentis Persarum ad Christum convertit (an. 598), *Fredegarius Scholast.*, LXXI, 613; *Heriger.*, CXXIX, 685; *Ekkeard.*, CLIV, 657.

CALOCERUS, S. Jacobi apostoli discipulus, Carpelanæ in Hispania Christum annuntiat (an. 44), *Lucius Dexter*, XXXI, 153.

CANDIDUS cum sancto Augustino ad convertendos Anglos proficiscitur, et cum eo per Angliam fidem prædicat (an. 596), S. *Greg. Mag.*, LXXVII, 835-841.

CAPRO, Lucensis episcopus, et sancti Jacobi discipulus in Hispania fidem promulgat (an. 57-60), *Lucius Dexter*, 129, 130.

CAROLUS MAGNUS Francorum rex et Germaniæ imperator Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Reginard.*, XCVII, 53; *Ekkeard.*, CLIV, 857, 893; *Honor. Augustin.*, CLXXII, 190.

CAROLUS SIMPLEX, Francorum rex et Germaniæ imperator, Northmannis fidem imponit ad pacem (an. 912), *Dudo S. Quintini decanus*, CXLI, 651.

CARPUS S. Pauli discipulus per Troadam Christum annuntiat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

CÆDRA Scottus, presbyter, dein Licesfeldensis episcopus, in provincia Merciorum et Mediterraneis Anglis fidem prædicat (an. 655), *Beda*, XCV, 150. — Anglo Saxonibus fidem abjectam restituit (an. 654), *ibid.*, 151; *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

CEDDUS, Londoniensis episcopus, S. Melliti successor in Anglia Christum annuntiat (an. 610), *Willelm.*, CLXXIX, 1514. — Apud Orientales Saxones, *Beda*, XCV, 151. — Apud Tilaburgam et Yth in caestir *ibid.*, 152, 154.

CELLA Scotus natione, Lindisfarnensis episcopus, Mercios Anglos evangelizat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

CELACUS Mediolanensis episcopus apud Mediolanum fidem promulgat (an. 72-100), *Regino Prumiens. abb.*, CXXII, 18.

CHRISTIANI dispersi in persecutione contra S. Stephanum usque ad Phœnicem, Cyprum et Antiochiam in Synagoga Judæorum verbum Evangelii annuntiant (an. 54), *Anast.*, CXXVII, 451. — Usque in Europam fidem portant (an. 54), *Lucius Dexter*, XXXI, 98, 97.

CHRISTIANUS ad Arrhusim in Dania Christum prædicat (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

CLEMENS (S.) a sancto Petro in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1117. — Papa electus sancto Petro succedit et Romæ consecratus prædicat fidem (an. 69), *Marian. Scot.*, CXLVII, 649; *Hugo abb.*, CLIV, 25-26; *Ekkeard.*, CLIV, 670. — Exsul in Lycia multas gentes convertit, *Freulf.*, CVI, 1156.

CLEMENS (S.), Metensis episcopus, in Galliis prædicat (an. 50), *Anonym.*, CLXIII, 579.

CLETUS (S.), sancti Petri discipulus, Romæ a Petro ordinatus fidem Christi promulgat (an. 45-69), *Ekkeard.*, CLIV, 670.

CLOTILDIS, Francorum regina, ad conversionem Clodovæi gentisque Francorum cum Vedasto et sancto Remigio laborat (an. 496), S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *Anonym.*, XCVI, 1455; *Hincmar.*, CXIV, 1157; *Boris monach.*, CXXIX, 596.

COCILIVS, Eliberitanus episcopus, sancti Jacobi apostoli discipulus per Hispaniam prædicat (an. 45-54), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-175.

COLESTIS (S.), sancti Clementis discipulus et secundus Mettis episcopus, in Galliis fidem prædicat (an. 70), *Anonym.*, CLXIII, 581.

COLMANUS, Lindisfarnensis episcopus, Occidentibus Saxonibus in insula Lindisfarne (*Holy Blund*) fidem annuntiat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 865.

COLUMBA (S.) Hibernus, Scottorum et Pictorum doctor, in Britannia Verbum Christi prædicat (an. 565), *Bernold.*, CXLVIII, 1529. — In Scottia, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112. — In insula Hii juxta Hiberniam prædicat et moritur (an. 596), *Bernold.*, CXLVIII, 1532.

COLUMBANUS (S.), abbas, genti Pictorum in Anglia Australi Christum annuntiat et Brilium regem convertit

(an. 603), *Beda*, XCV, 121. — Contulæ in Gallias (an. 620), *Hartulf*, abb., CLXXIV, 1220.

CONSTANTINUS Magnus, Imperator, fidem amplectitur, curatque totum per orbem prædicandam (an. 312), *Agred. Cassiodor.*, LXIX, 888; *Freculf.*, CVI, 935; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo*, CLIV, 96; *Sigbert*, CLX, 1190; *Orderic.*, CLXXXVIII, 204.

CASPINUS, Astigitanus episcopus, in Bætica prædicat (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

CASPINUS et Crispinianus presbyteri Romani in Galliis fidem annuntiant (an. 250), *Paschas. Rudbert.*, CXX, 1394.

CYPRUS et Cyrenæi viri dispersi post martyrium S. Stephani diaconi Græcis Evangelium annuntiant (an. 35), *Anast.*, CXXVII, 456.

D

DAMBROWKA vel DUBROWKA, Misegoni primo regi Polorum desponsata, Polonis Evangelium annuntiat regemque et nationem ad fidem adducit (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLII, 1351; *Sigbert Gemblac.*, CLX, 848-849.

DERO diaconus, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam evangelizat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 866.

DEUVALIUS et Phagons ab Eleuthero Papa missi, in Angliam prædicant et Lucium regem baptizant (an. 166), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1638.

DEYMARUS, Savo natione, Pragensis episcopus, Boemis Christum annuntiat (an. 973), *Cosmas. Pragense Decan.*, CLXVI, 90.

DEUSDEUT cum sancto Augustino in Angliam fidem divulgat (an. 598-603), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1445.

DIEGUS Oxoniensis episcopus, contra Albigenium hæresim fidem propugnat (an. 1206), *Petrus Vallis Cernui monach.*, CCXIII, 549.

DIONYSIUS (S.) Areopagita, apud Athenas a S. Paulo, ad Christum convertitur (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116-124; *Petrus Comestor*, CXCIV, 1701. — Apud Athenas ipse prædicat, *Ekkeard.*, CLIV, 679; *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Corinthum *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXVIII, 830. — In Galliis et apud Parisiacum Christum annuntiat *S. Greg. Turon.*, LXXI, 178-183; *Osio monach.*, CXLVI, 387; *Folcard monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo* abb., CLIV, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 679.

DISCIPULI Christi baptizant (an. 50), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1561. — Ad evangelizandum mittuntur, *ibid.*, 1563. — Dispersi per civitates Judææ verba vitæ seminant prodigiaque multa operantur, *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Discipuli dispersi per universam Judæam et Samariam et Phœnicem, Cyprum et Antiochiam fidem annuntiant (an. 54), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 109. — Discipuli septem sancti Jacobi apostoli et Hierosolymitani primi episcopi post ipsius martyrium corpus ejus in navim deferentes in Hispaniam debebant primumque in Gæcia Hiberis, deinde per totam Hispaniam prædicant (an. 44), *Orderic.*, CLXXXVIII, 113.

DISCIPULUS quidam S. Saturnini apud Bituricum in Galliis fidem prædicat (an. 80), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 176.

DIOMA, Scelus presbyter, dein Lindisfarne episcopus, apud Mercios in Anglia Mediterranea Christum annuntiat (an. 635), *Beda*, XCV, 150; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1643.

DOMINICUS (S.), contra Albigenium hæresim veram fidem propugnat (an. 1208), *Petrus Vallis Cernui monach.*, CCXIII, 553.

DOMINICUS, Trevirensis episcopus, in Bulgariam a sancto Nicolao Papa missus multos ad fidem convertit (an. 858), *Anastas.*, CXXXIII, 1571.

DOMATUS, Ostiensis episcopus, a S. Nicolao Papa missus Bulgariam evangelizat (an. 858), *Anastas.*, CXXXIII, 1574.

DONASCUM apostoli in die Pentecostes S. Spiritum accipiunt fidemque omnibus coadunatis populis prædicant (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64-68; *Petrus Comestor*, CXCVIII.

E

EANCOMBERTUS, Anglorum rex, idola Deorum destruit et fidem Christi per regnum longe lateque dilatat (an. 640), *Sigbert Gemblac.*, CLX, 121.

EBO, Rhemensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat (an. 830-856), *S. Anshar.*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

EBERTUS, Legecestræ episcopus, apud Mediterraneos Anglos fidem prædicat (an. 650) *Wilhelm.*, CLXXIX, 1605.

EDESSUS et FRUMENTUS pueri Meropii philosophi Tyrri captivi in India citeriore quam nullus apostolicæ prædicationis vomer adhuc impresserat fidem prædicant (an. 528), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478. — Edeusus factus episcopus, Hiberos et Armenios evangelizat, *Freculf.*, CVI, 1198.

EDILFRED, Cridensis episcopus, in West Saxoniam prædicat (an. 850), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1547.

EGINOX, Dalboiensis episcopus, primum in Scania provincia apud Dalbolam, Lundonam et Scaronam prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617. — Apud Orradas insulas prædicat, *ibid.*, 617. — Dein Pleicanos Scaniæ populos in insula Hulmo et iterum apud Scaronam evangelizat, *ibid.*

EDWARDUS seu Evagrius, Aldinburgensis primus episcopus in Wagria prædicat (an. 960), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 508.

EILMARUS, primum monachus, dein episcopus, in Faria et Fiune Daniæ insulis (an. 1039), *Adam. Brem.*, CXI, VI.

ELOGIUS Scotigena et S. Erro Galliis prædicant (an. 651), *CLX*, 125.

ELMIUS, Toletanus primis episcopus, in Hispania regum Christi dilatat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

EMINGUS Comes, sancti Willehadi discipulus, apud Leri prædicans a Saxonibus martyrio donatur (an. 780), *S. Anshar.*, CXVIII, 1017.

ERMANUS, Ahrelatensis in Fresia episcopus, S. Bonifacii Moguntini cooperator, cum eo martyrii coronam adeptus est (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805.

EPAPHRAS, S. Pauli discipulus, Colossenses fidem edocuit (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

EPELWINE seu Edelwine, Dorcestrensis episcopus, Mediterraneis Anglis et in West-Saxoniam Christum annuntiat (an. 651), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1608.

ERNESTUS, S. Jacobi discipulus, Asturienses in Hispania evangelizat (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129-130.

ERASTUS, S. Pauli discipulus, Philippis in Macedonia verbum vitæ prædicat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

ERIMBERTUS S. Bonifacii discipulus, Frisingensis episcopus in Bajoaria Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

ERIMBERTUS, presbyter, S. Ansharii discipulus, apud Sueones prædicat (an. 850), *S. Anshar.*, CXVIII, 997-998; *Adam. Brem.*, CXLVI, 481.

ETHELREDUS, rex Cantiorum, sanctum Augustinum ejusque sortis recipit, eisque potestatem et licentiam per totum regnum Evangelii prædicandi concedit (an. 596), *Henric.*, CXV, 842. — Ecclesiam SS. Petri et Pauli ad orientem Doroverniæ civitatis ædificandam curat, *Henric.*, CXC, 818.

ETHELIUS, Barcinonensis episcopus, in Hispania prædicat fidem (an. 37), *Lucius Dexter*, 129, 130.

ETIO Scotigena in Galliis Verbum vitæ seminat (an. 651), *Sigbert Gemblac.*, CLX, 125.

EUCHARIUS a S. Petro apostolo ad prædicandum in Gallias mittitur (an. 50), *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Apud Treveros factus episcopus et apud Tungros prædicat Evangelium, *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118.

EUGENIUS (Marcus Marcellus) Christum annuntiat Valentini in Hispania (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Apud Toletum (an. 60), *ibid.*, 275.

EUPHRASIVUS, a S. Petro apostolo Romæ episcopus ordinatus, ad prædicandum in Hispaniam Meridionalem, id est Littoralem Boticam mittitur (an. 43), *Lucius Dexter*, XXXI, 151.

EURNORIUS apud Sanctones et Burdigalam Christum annuntiat (an. 48), *Ruban. Maur.*, CXII, 1493.

EVDIUS S. Petri discipulus et primus post Petrum Antiochiæ episcopus (an. 45-60), *S. Prosper. Aquilan.*, II, 553; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Ekkeard.*, CLIV, 667.

EWALDUS Albus, presbyter, unus e duodecim Willebrordi sociis cum eo in Fresia prædicans martyrio coronatur (an. 694), *Beda.*, XCV, 245.

EWALDUS Niger, frater Ewaldi Albi, cum eo prædicans fortiter occubuit (an. 694), *Beda.*, XCV, 245, (not).

EZZO, Aldinburgensis episcopus, in Sclavonia et Suedia Christum annuntiat (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574, 617.

F

FELIX, Medicatricus episcopus, in Galliis prædicat (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

FELIX, Lincolnienis episcopus, Burgundus genere inter Orientales Anglos fidei verbum disseminat (an. 651-610), *Henric.*, CXC, 857-858.

FERONTIUS Bisuntium in Galliis evangelizat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

FURANGUS, in insula Lindisfarña (*Holy Eland*) episcopus, Mediterraneos Anglos fidem edocuit et Pendam regem cum gente convertit (an. 633), *Beda*, XCV, 150; *Willelm.*, CLXXXIX, 1581; *Henric.*, CXCV, 863. — Orientales Saxones in Anglia convertit, *ibid.*, 864.

FUNGARIS in Hibernia Christi præco (an. 45?), *S. Anselm.*, scripta spuria, CLIX, 525.

FLEGUNTA, sancti Titi discipulus, in Creta insula Evangelium annuntiat (an. 68), *Freculf.*, CVI, 1149.

FOILANUS, S. Livini discipulus, cum eo per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 879. — cum SS. Fursano et Ultano in Galliis Christi verbum seminat, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

FOLCARDUS, presbyter, S. Willehadi socius, apud Leri prædicans in Saxonia martyrii coronam accepit (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1018.

FOLKWARDUS in Sclavonia archiepiscopus, in Suecia et Norwegia Christum annuntiat (an. 992), *Adam. Brem.*, CXLVI, 553.

FOLRADUS archicapellanus seu abbas juxta alios in Germania prædicavit (an. 751), *Ekkeard.*, CLIV, 837.

FRANCO Rhotomagensis episcopus in Northmannia prædicat et Rollonem Northmannorum ducem baptizat (an. 912), *Dudo S. Quintini Decan.*, CXLI, 631; *Willelm. Calc. monach.*, CXLIX, 80; *Orderic.*, CLXXXVIII, 232.

FRONTINUS Petragoricensis episcopus in Galliis prædicat (an. 50), *Raban. Maur.*, CXI, 1505.

FRUMENTUS cum Edessio in Indiam Citeriorem verbum fidei portat (an. 528), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478. — Presbyter creatus in Indiam ad prædicandum mittitur, *ibid.*, 480; *Freculf.*, CVI, 1198.

FURSUS (S.) Hibernensis episcopus in Aquitania prædicat Evangelium (an. 648), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122; *Freculfus abb.*, CLXXXIV, 1441; *Helinand.*, CCXII, 776; Orientales Anglos evangelizat; *Beda*, XCV, 145.

FUSCIANUS et VICTORICUS cum cæteris sociis Roma in Galliis missi Christum annuntiant (an. 250), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1194; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182.

G

GALLUS Alemannorum primus apostolus (an. 618), *Adam. Bremen.*, CXLVI, 465.

GAUDERTUS Sueconensis episcopus in Sueconia prædicat (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 476, 478.

GAUDENTIUS (S.) in Gerdania, (*Dantsik*) primum deinde in Borussia apostolus (an. 990), *S. Mathildis regina*, CLI, 1511.

GAUZBERTUS Danos et Suecones evangelizat (an. 850), *S. Anscar.*, CXVIII, 971.

GEPPAN, S. Bonifacii cooperatore et socius in Germania prædicat fidem (an. 758), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

GERMANICUS Roschildensis episcopus in Seelandia Christum annuntiat (an. 1050), *Adam. Brem.*, CXLVI, 624.

GERMANUS (S.), Antissiodorensis episcopus, in Anglia contra Pelagianos fidem propugnat (an. 429), *Hincmar.*, CXXIV, 1161; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83; *Willelm.*, CLXXXIX, 1488; *Henric.*, CXCV, 866, 827.

GERMANUS (S.) Parisiensis episcopus in Galliis prædicat apud Francos (an. 554-570), *Berno'd.*, CXLVIII, 1551.

GERWALDUS (S.) S. Willehadi socius in Brema prædicans a Saxonibus martyrii corona donatur (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1017.

GISLA, Hungarorum regina regem sponsum imperatoremque patrem ad fidem adducit cum innumerabili gentium multitudine (an. 1010), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 551.

GISLEMARUS in Dania Christum annuntiat et Sueconie regem ad fidem adducit (an. 840), *S. Anscar.*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

GISLENNUS Cellensis abbas in Galliis prædicat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

GOTEBALDUS quidam Anglus in Suecia, Norwegia et Sclonia Christum annuntiat (an. 981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 529.

GOWIBALDUS Ratisponensis episcopus in Bajoaria Evangelium divulgat (an. 758), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

GRATIANNUS episcopus apud Turones in Galliis prædicat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

GREGORIUS (S.) Magnus papa per Theudelindam convertit Longobardos (an. 593), *Liturgia Mozarubica*, LXXXV, 581. — Anglos per S. Augustinum ejusque socios (an. 596), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *Beda*, XCV, 52; *Anast.*, CXXVIII, 645, 1570; *Heriger.*, CXXXIX, 943; *Bernold.*, CXLVIII, 1532; *Sigebert.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCV, 841.

GREGORIUS Trajertensis episcopus in Germania Christum annuntiat (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 616, 633.

GRIMMIL cum Rudolfo et Bernardo in Sueconia, Gothia et insulis Northmanniæ fidem prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLV, 541, 650.

GRIMOALDUS Polymartienis episcopus ad prædicandum in Bulgariam a Nicolao I papa mittitur multosque ad Christum convertit (an. 858), *Anast.*, CXVIII, 1575.

H

HADOLFUS monachus, sancti Bonifacii Moguntini discipulus, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam accipit (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

HALTIGARIUS Cameracensis episcopus cum Ebbone Danis Evangelium annuntiat (an. 850), *Adam. Brem.*, CXLVI, 474.

HAMUM presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicans martyrii coronam donatur (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

HARALDUS Sleswicensis episcopus in Jutland et Dacia fidem divulgat (an. 840-860), *Adam. Brem.*, CXLVI, 473, 621.

HAREDUS seu Hootr Sleswicensis episcopus in Jutland prædicat (an. 949), *Adam. Brem.*, CXLVI, 505.

HARTAGARIUS eremita in Sueconia verba Evangelii spargit (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

HEDMUNDUS Dorcestrensis episcopus Mediterraneis Anglis verbum vitæ explicat (an. 650), *Willelm.*, CLXXXIX, 1665.

HELIAS, S. Livini discipulus per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 879.

HEMMERAMNUS primus Bajoariæ apostolus (sæc. IV vel V), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 465.

HENRICUS I Alemannorum rex et imperator Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege a pristino errore revocat et ad Catholicam fidem adducit (an. 951), *Thiedn. Merseburg.*, CXXXIX, 1195. — Item reges Obotritorum et Danorum (an. 971), *Cosmas Pragensis*, CLVII, 84.

HENRICUS II (S.), Alemannorum rex et imperator Russos, Polonos et Hungaros ad fidem convertit (an. 1003), *Homor. Augustod.*, CLXXII, 193.

HERBERTUS Wiberghensis episcopus in Dania et Saxonia Evangelii verba spargit (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

HERMAGORUS Hammaburgensis episcopus primus in Nordalbingia Christum annuntiat (an. 804), *Adam. Brem.*, CXLVI, 472.

HERICANUS Bircæ præfectus Bircenses ad fidem convertit (an. 840), *S. Anscar.*, CXVIII, 980; *Adam. Brem.*, CXLVI, 478-479.

HERMIALDUS rex Danorum ad fidem conversus magnam suæ gentis multitudinem secum ad Christum adducit (an. 826), *Bernold.*, CXLVIII, 1517; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158.

HERMAGORUS episcopus Aquileiam evangelizavit (an. 59), *S. Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 78.

HERMANN sancti Titi discipulus in Creta insula prædicat (an. 68), *Freculf.*, CVI, 1149.

HEWALDUS, *vid.* EWALDUS.

HIDDILA presbyter cum sancto Wilfrido episcopo Vectam (Wight) insulam evangelizat (an. 686), *Beda*, XLV, 196, 197.

HIDIBALDUS Coloniensis episcopus in Fresia Christum annuntiat (an. 780), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471.

HONORIUS Doroverensis episcopus apud Orientales Anglos in Cantia cum S. Paulino prædicat (an. 634), *Beda*, XCV, 108; *Henric.*, CXCV, 857, 858.

HUBERTUS (S.), Arduennarum patronus fidem prædicat (an. 700-727), *Anonym.*, CLIV, 1344.

I

IGNATIUS (S.), Antiochenæ Ecclesiæ episcopus in Asia Minori Christum annuntiat (an. 100) *Freculf.*, CVI, 1158. — Romæ pro fide bestiis traditur (an. 101), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 81.

INDALECIUS (S.), a S. Petro Romæ ordinatus ad prædicandum in Hispaniam dirigitur (an. 45), *Lucius Dexter.*, XXXI, 151. — Illiveri, Carthagini Spartariæ et Eliotrice fidem prædicat (an. 45), *ibid.*, 169.

IRENEUS (S.), Lugdunensis episcopus in Galliis apud Lugdunum Christum annuntiat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493. *Joannes monach.*, CLXII, 755.

ISCARIOT a S. Petro ad prædicandum in Hispaniam mittitur (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 167. — Cartheia prope fretum prædicat (an. 52), *Lucius Dexter*, XLII, 167.

Isaak Scadbo'gensis episcopus in Islandia insula et Groenlandam fidem prædicat (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 651.

J

JACOBUS (S.) apostolus, Alphæi filius et frater Domini, in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicat (an. 33), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 64-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Jerosolymitanus episcopus ordinatur (an. 33-40), *Freculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 823; *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino*, CXXXII, 16; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 638; *Bernold.*, CXVIII, 1304, *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic.*, CLXXXVIII, 151.

JACOBUS (S.) apostolus, Zebedæi filius, frater sancti Joannis apostoli et evangelistæ et Major dictus, in die Pentecostes cum cæteris undecim apostolis Spiritum sanctum recipit Evangeliumque prædicat (an. 33), *Orderic.*, 64-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Hispaniam ad prædicandum in sortem obtinet (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88. — Hispaniam prædicando peragrat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 109; *Freculf.*, CVI, 1147; *Munio monach.*, CLXX, 875. — Per Judæam et Samariam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1680. — Per Gallias, Britannias ac Venetorum oppida Evangelium prædicat (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 153. — Apud Ephesum Christum annuntiat, (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 133. — In Asia Minori cum fratre suo Joanne, *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1688.

JACOBUS (S.) diaconus, sancti Paulini discipulus, apud Eboracum in Anglia verba Evangelii spargit (an. 610), *Henric.*, CXC, 889.

JARUMANNUS episcopus orient'alibus in Angliis, Saxonibus deperditam fidem restaurat (an. 668), *Beda*, XCV, 170.

JARUMANNUS Londoniensis episcopus in Anglia Christum annuntiat (an. 655), *Henric.*, CXC, 885.

JESUS CHRISTUS in Jordane a B. Joanne Baptista baptizatus, æram predicationis Evangelii aperit, anno ætatis suæ tricesimo, *Anastas.*, CXXVII, 452. — Anno quinquagesimo regni Tiberii Cæsaris salutiferæ evangelicæque doctrinæ predicationem incipit, *Anastas.*, CXXIX, 525; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1301; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — Apostolos vocat (an. 30), *Regino Prumiensis*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — eos ad evangelizandum mittit per civitates Judææ, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1563. — Aperte per Judæam ipse Evangelium suum disseminat (an. 30-35), *Haymo*, CXVIII, 822-823; *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino Prumiensis*, CXXXII, 16; *Marian. Scot.*, CXLVII, 637; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — In cruce pro mundi salute expirat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1632.

JOANNES BAPTISTA (S.), Viam Domini Evangelique præparat, penitentiam prædicando et baptizando (an. 30), *Freculf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiensis*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1552; *Sicard.*, CXXIII, 449. — Christum Dominum in Jordane baptizat, *Anast.*, CXXVII, 452; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXVIII, 1301; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562.

JOANNES apostolus et evangelista, Zebedæi filius in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicare incipit (an. 33), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Petro prædicat *Orderic.*, CLXXXVIII, 103; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1635. — In Jerusalem cum Petro prædicat et multas regiones Samaritanorum evangelizando peragrat, *Anast.*, CXXVII, 454. — In Asia prædicat, *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88; *Freculf.*, CVI, 1154; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1638. — Apud Ephesum et loca adjacentia prædicat, *S. Ambros.*, XVII, 867. — In Patum insulam relegatur exsul, *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 81; *Anast.*, CXXVII, 486. — Evangelium suum scribit apud Ephesum (an. 99), *Ekkeard.*, CLIV, 679. — Apud Cyprum prædicat, *Orderic.*, CLXXXVII, 116. — Apocrypsim seu revelationem scribit, *Haymo*, CXVIII, 854; *Anastas.*, CXXVII, 486.

JOANNES Constantinopolitanus episcopus Cælicus Arianos et Scythas ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiod.*, LIX, 1167.

JOANNES cum S. Augustino Anglorum apostolo, Mellito

et aliis ad prædicandum a beato Gregorio papa in Angliam mittitur (an. 596), *Anast.*, CXXVIII, 645, 1370, *Heriger.*, CXXXIX, 883; *Bernold.*, CXLVIII, 1332.

JOANNES Saltzburgensis in Bajoaria episcopus, S. Bonifacii Moguntini discipulus, Christum annuntiat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 619, 741.

JOANNES Scotus vel Britannus, Magnopolitanus episcopus, in Suecia et Islandia Evangelium annuntiat (an. 1025), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 527, 546, 617, 650.

JOANNES Roracensis episcopus, vulgo dictus Hiltunus, in insulis Baltici maris Oeland, Gothland, Oesel evangelizavit (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 656.

JONAS (S.), Dionysii Areopagite discipulus, in Lusitania præsertim apud Cæcilium Castrum Evangelium annuntiat (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 253. — Per Gallias transit prædicando, *ibid.*, 254.

JORDANUS Posnaniensis episcopus Polonis Christum annuntiat (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1336.

JOSEPH ab Arimathea cum sociis undecim e Galilæa a S. Philippo in Angliam ad prædicandum mittitur et in Glastoniensi insula verba Evangelii spargit (an. 63) *Willelm.*, CLXXIX, 1643. — Cum Maria Magdalena, Lazaro et aliis ad Massiliam appellit et Provinciam (Provence) evangelizat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156; *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

JUDAS apostolus frater Jacobi et frater Domini dictus post Pentecosten Evangelium annuntiat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — In Mesopotamia et interioribus Ponti regionibus semen Evangelii diffundit (an. 33-70), *Freculf.*, CVI, 1152, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115, 116. — Nerio Armeniæ epistolam scribit et moritur, *Freculf.*, CVI, 1153, 1147.

JUSTUS Dorovernensis episcopus et sancti Augustini socius cum Mellito, Rufiniano et aliis in Anglia prædicat (an. 604), *Beda*, XCV, 85; *Laufanc.*, CL, 745, 764; *Willelm.*, CLXXIX, 1445; *Henric.*, CXC, 844, 853.

K

KILIANUS primus in Franconia apostolus populos lumine Evangelii recreat. (an. incert. sæc. VII vel VIII), *Adam. Brem.*, CXLVI, 465.

KURDEKAR monachus, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam recipit (an. 753), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

L

LAMBERTUS (S.), Trajectensis episcopus, S. Landvaldi discipulus in Vasconia (an. 677), *Anonym.*, CXXXIX, 1115, 1114. — Toxandriam (Tessenderloo) ad fidem convertit, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 769, 795.

LANDELINUS (S.), Lobiensis abbas cum S. Gislano in Galitiæ prædicat (an. 651), *Sigebert.*, CLX, 125.

LANDGALDUS, archipresbyter cum sancto Amando in Galitiis Christum annuntiat (an. 638), *Sigebert.*, CLX, 120. — In Vasconia (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1115.

LAURENTIUS (S.), Dorovernensis in Cantuaria episcopus, S. Augustini successor, in Anglia fidem prædicat (an. 615), *Henric.*, XCV, 851, 852. — In Scotia (an. 609), *Beda*, XCV, 86; *Goscelinus Cantuariensis*, CLV, 115, 119.

LAZARUS a Domino resuscitatus Cypri episcopus ordinatur (an. 34), *Marian. Scotus*, CXLVII, 638, 646. — Cum sancta Maria Magdalena, Martha et cæteris ad Massiliensem portum appellit et in Provincia (Provence) Evangelium divulgat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156-158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

LEANDER Hispaniensis episcopus in Hispania prædicans Recharedum regem Arianum ad rectam fidei viam adducit (an. 587), *Bernold.*, CXLVIII, 1532.

LEONATUS presbyter, unus duodecim Willibrordi sociis, Fresiam evangelizat (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

LEONARDUS Bremensis episcopus apud Bremam Christum annuntiat (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

LEO S. R. Ecclesiæ presbyter in Bulgaria fidem divulgat (an. 858), *Anastas.*, CXXVIII, 1574.

LEUTHANUS Dorcestrensis episcopus in Saxonia Occidentali prædicat (an. 654-670), *Beda*, XCV, 126, 128.

LINUS (S.), S. Petri apostoli discipulus, Romæ ab eo ordinatus semen Verbi spargit (an. 45), *Hugo abb.*, 26; *Ekkeard.*, CLIV, 670.

LITGEGAS (S.), Monasteriens episcopus Fresiam evangelizat (an. 780), *Adam. Brem.*, CXLVI, 467.

LIVINUS (S.), Scottus archipresul per Scottiam, Angliam et Hiberniam Christum annuntiat (an. 618), *S. Bonifac.*, CLXXXIX, 879. — Apud Gandavum, *ibid.*, 882.

LUCAS (S.), evangelista, S. Pauli comes, suum sanctum Evangelium et apostolorum Actus Romæ scribit (an. 58),

Freulf., CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor.* CXCVIII, 1645. — Ubique S. Paulum comitatur, *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Bithyniam evangelizat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 129, 185; *Petrus Comestor.* CXCVIII, 1698.
LUCIANUS, episcopus Belvacensis Christum annuntiat (an. 500). *Orderic.*, CLXXXVIII, 390.
LUCIUS Cyrenensis apud Antiochiam prædicat (an. 44). *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.
LUCUS Britannorum rex ab Eleuthero papa Evangelii prædicatores postulat fidemque amplectitur (an. 167). *Beda*, XCV, 50; *Anastas.*, CXXVII, 528, 1249; *Bernold.*, CXLVIII, 1310; *Willelm.*, CLXXIX, 1685; *Henric.*, CXCV, 814.
LUDOVICUS Germanicus, Francorum rex, ad Vulgaros prædicatores mittit (an. 858). *Bernold.*, CXLVIII, 1550.
LUNO S. Bonifacii discipulus in Baiaria et Alemania Christum annuntiat (an. 740). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 648.
LULLUS, Moguntinus episcopus electus, sancto Bonifacio adhuc vivente in Germania fidem divulgat (an. 756). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653.
LUPUS (S.) Tricesinus episcopus, in Britannia contra Pelagianos cum sancto Germano fidem propugnat (an. 450). *Sigbert.*, CLX, 82.

M

MACLOVIUS (S.) natione Anglus, Alethattensis episcopus, cum sancto Samsone in insula Aarn (*Jersey*) prædicat (an. 560). *Sigbert Gemblac.* CLX, 737.
MADGLARIUS (S.) qui et Vincentius dicitur. Vid. *VINCENTIUS*.
MADUGISILUS, sancti Fursi discipulus, apud Centum in Aquitania Evangelium annuntiat (an. 650). *Freulf.*, CLXXIV, 1445.
MAGDALENA (S. Maria), soror Marthæ et sancti Lazari, Christi resurrectionem apostolis annuntiat (an. 55). *Raban. Maur.*, CXII, 1474. — Apud Massiliam appellat ibique cum beato Lazaro fidem prædicat (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Aquas Sextias cum sancto Maximino (an. 48), CXII, 1494; *Sigbert.*, CLX, 141. — In Gallis moritur (an. 88). *Lucius Dexter.*, XXXI, 255.
MAGNUS, monachus, in Windila insula Norwegiæ prædicat (an. 1039). *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.
MALLONUS (S.) Rhotomagensis episcopus in Gallis Christi regnum stabilis (an. 280). *Orderic.*, CLXXXVIII, 590.
MANAHEN (S.) Apud Antiochiam Christum annuntiat (an. 44). *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.
MANSUETUS primus Eboracensis in Gallis fidem promulgat (an. 90). *Lucius Dexter.*, XXXI, 255.
MANSUETUS a sancto Petro in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 50). *Anonym.*, CLIV, 1117, 1124.
MARCELLA (S.) cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliam appellat (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *R. b. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Avenionem cum S. Martha prædicat. *Raban. Maur.*, CXII, 1495.
MARCELLINUS, unus e duodecim Willibrordi sociis, Friesiam evangelizat (an. 692). *Beda*, XCV, 245.
MARCELLUS cum sancto Marco evangelista apud Alexandriam Christum annuntiat (an. 72). *Regino Prumiens.*, CXXXII, 18.
MARCELLUS (S.), sancti Photini Lugdunensis discipulus, in urbe Cabillonensi Sequanos evangelizat (an. 180). *Baldric. Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.
MARCUS (S.) evangelista Evangelium suum Romæ scribit (an. 46). *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 77. — Apud Aquileiam prædicat ibique Hermagoræ episcopum ordinat, *ibid.*, 78; *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Evangelium suum a S. Petro approbatum in Ægyptum per Alexandriam deferat ibique prædicat (an. 60). *S. Prosp. Aquit. presbyt.*, I, 1, 535; *Freulf.*, CVI, 1149; *Haymo.*, CXVIII, 829; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 78; *Anastas.*, CXXVII, 460; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Marian. Scot.*, CXLVIII, 1505; *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Prædicat apud Cyprium, *ibid.*, 116. — Per Libyam, Marmaricam, Pentapolim, Ammoniam, Alexandriam et universam Ægyptum prædicat. *S. Ado.*, CXXIII, 79; *Marian. Scotus.*, CXLVII, 614, 618.
MARCUS MARCELLUS Eugenius. Vide *EUGENIUS*.
MARINUS II, Sedis apostolicæ diaconus, ad prædicandum in Bulgariam a S. Nicolao I, Papa, mittitur (an. 858). *Anastas.*, CXXVII, 1374.
MARtha sanctæ Mariæ Magdalene sanctique Lazari soror, ad Massiliensem portum appellat (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1495. —

Christum annuntiat apud Avenionem, *ibid.*, 1495. — Apud Tarasconem ubi moritur, *ibid.*, 1497.
MARTIALIS (S.), unus e septuaginta duobus discipulis et Lemovicensis apostolus, Lemovicum ad prædicandum mittitur (an. 58). *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175, 185. — Apud Tolosam prædicat Hispaniasque prædicando peragrat, *Lucius Dexter.*, XXXI, 169. — Apud Lemovicum prædicat, *Adenar. monach.*, CXI, 87, 42; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLI, 1535; *Raban. Maur.*, CXII, 1494. — Apud Tulum et Agedunum. *Orderic.*, CLXXXVIII, 286. — Apud Gerumnam *ibid.*, 193.
MARTINUS, episcopus Persas evangelizat (an. 579). *Freulf.*, CVI, 1241, 1242; *Sigbert.*, CLX, 80.
MATERNUS (S.), a sancto Petro apostolo Treveris in Belgica Christum annuntiat (an. 50). *Heriger.*, CXXII, 1010. — Apud Tungros Colonienenses *ibid.*, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1128.
MATTHEOS (S.), apostolus et evangelista, in die Pentecostes Spiritum sanctum accipit fidemque præstatur (an. 55). *Orderic.*, CLXXXVIII, 61, 65; *Petrus Comestor.*, CXVIII, 1631. — Ad prædicandum Æthiopiam in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88; *Haymo.*, 831. — Per Judæam primum, deinde per Macedoniam, Indiam et Parthiam Christum annuntiat, *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXVIII, 164. — Evangelium suum sanctum prædicando in Judæa scribit (an. 45). *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 77; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1505; *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Per Æthiopiam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 168-172.
MATTHIAS (S.), a Spiritu sancto et undecim apostolis loco Judæ in apostolatam eligitur (an. 55). *Haymo.*, CXVIII, 825; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — In die Pentecostes Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 55). *Orderic.*, CLXXXVIII, 66; *Petrus Comestor.*, CXVIII, 1631. — In Judæa Christum annuntiat, *Freulf.*, CVI, 1148; *Orderic.*, CLXXXVIII, 117.
MARIA, Saracenorum regina, Christianitatem amplecti pro gente sua Moysen quemdam monachum in eremo degentem episcopum postulat (an. 374). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 514.
MAXIMINUS (S.), cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliensem portum appellat (an. 48). *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; in Gallis apud Aquas Sextias prædicat, CXII, 1495; *Sigbert.*, CLX, 141.
MAXIMINUS, Trevirensis episcopus, sancto Agricolo Treverensium apostolo succedit (an. 312-368). *Anonym.*, CLIV, 1072, 1135.
MEGENGAUDUS, S. Bonifacii Moguntini discipulus, in Friesia prædicans martyrii corona donatur (an. 750). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 647.
MEKNARDUS episcopus in Suecia, Norwegia et Orcadis apud Blasconiam Christum annuntiat (an. 1069). *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653.
MELLITUS (S.) cum SS. Augustino, Laurentio et aliis in Angliam a sancto Gregorio Magno papa ad prædicandum mittitur (an. 596). *Anastas.*, CXXVII, 615, 1570; *Heriger.*, CXXXIX, 883. — Apud Londinium fidem divulgat (an. 614). *Beda*, XCV, 85; *Bernold.*, CXLVIII, 1533; *Lamfranc.*, CL, 745, 761 (app.); *Willelm.*, CLXXIX, 1415. Orientales Anglos cum eorum rege Sigeberto ad fidem convertit (an. 604). *Sigbert.*, CLX, 115; *Henric.*, CXCV, 850.
MELLO (S.) archiepiscopus apud Rhotomagum in Gallis verbum vite spargit (an. 119). *Orderic.*, CLXXXVIII, 586.
MENTIVUS (S.) Mancius per Galliam et Hispaniam prædicat (an. 56-106). *Lucius Dexter.*, XXXI, 255, 256; *Flodoard.*, CXXV, 32; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1119.
MENALCIVUS, archipresbiter, cum sancto Augustino in Anglia et Scotia regnum Christi divulgat (an. 650). *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874.
MERNODUS, episcopus, in Moravia prædicat, Boemorum regem Borvon cum sua gente ad Christum convertit (an. 885). *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 71, 81.
MOISUS primum monachus vitam in eremo degens deus Saracenorum episcopus electus, multos ad fidem adducit (an. 374). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 515.
MONACHI duo incerti nominis e Boemia venientes, Wairos, Obodritos, Palabingos, Warnabos, Chizabos, Ciripanos et Linoges Slavoniam populos sub Gotevako rege ad Christum convertunt (an. 1065). *Adam. Brem.*, CXLI, 875, 874. — Præsertim apud Aldimbourg, Lontium, Razisburg et Magnopolim Obodritorum civitates prædicant et apud Rethre coronam martyrii recipiunt, *ibid.*, 576.

MELAN captiva gentem Iherorum ad Christum convertit (an. 328). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 480.

N

NALARUS, episcopus, apud Mediolanum verba vitae dissemnat (an. 72). *Regino Prumiens.*, CXXXII, 18.

NARON Palestinus episcopus in Hispania Christum annuntiat (an. 37). *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

NICASUS (S.), Rothomagensis episcopus, a sancto Dionysio Areopagita in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 70-100). *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

NICOLAUS (S.) papa, cum Ludovico Germanico dicto, Francorum rege, ad prædicandum fidem in Bulgariam apostolos mittit (an. 858). *Anastas.*, CXXVIII, 1571.

NICOLAUS natione Anglus (postea Adrianus IV, papa) in Norvegiam ab Eugenio III papa missus ad fidem gentes adducit (an. 1150). *S. Anselm.*, CLVIII, 1519.

NINIA (S.), seu Ninias e Britannia oriundus Romæ consecratus Candidæ Casæ episcopus Australes Anglos seu Bernicios Scottiam ad fidem convertit (an. 591). *Beda*, XCV, 121; *Willelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric.*, CXC, 860.

O

OBBO apud Ripam Danicæ civitatem prædicat (an. 1039). *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

ODINER senior e Dania oriundus in Suecia episcopus regum Christi dilatat (an. 990, 1000). *Adam. Brem.*, CXLVI, 518, 526.

ODDERAS junior, Ripensis episcopus, in Zetland Evangelium annuntiat (an. 1000). *Adam. Brem.*, CXLVI, 526, 535.

OLAF, Northmannorum rex, Christi fidem in suo regno propagat et prædicatores in Sueciam, Gothiam et multas insulas extra Northmanniam mittit (an. 1040). *Adam. Brem.*, CXLVI, 540.

OLAF alter in Suecia in subditis sibi populis ad fidem Catholicam adducendis desudat, ipsoque postulante Thurgotus primus Sueranensis episcopus ordinatur et in Westergothia Evangelium prædicat (an. 1015). *Adam. Brem.*, CXLVI, 541.

OPHEMUS (S.), sancti Pauli apostoli discipulus, Ephesum evangelizat (an. 60-100). *Orderic.*, CLXXXVIII, 121.

OPPICUS, C. Centurio in Hispaniis verbum vitae seminat (an. 35-60). *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88.

OSMUNDUS, episcopus, in Suecia et Norvegia divini verbi fit prætor (an. 1069). *Adam. Brem.*, CXLVI, 548, 617.

OSWALDUS, Anglorum rex, populos ad fidem reddit religionemque deperditam in regno restaurat (an. 650). *Beda*, XCV, 115.

OSTREAR, Wigorniensis episcopus, Mercii Anglis Christum annuntiat (an. 750). *Willelm.*, CLXXIX, 1587.

OSWALDUS, rex Nordanybrorum, populos suos ad fidem adducit, Aldanum ex Scotia vocatum Lindisarnensem nominat, ipsoque interprete populus verba pontificis explanat (an. 640). *Beda*, XCV, 115, 117; *Henric.*, CXC, 860.

OSWIG, Anglorum Merciorum rex, gentem suam ad fidem reducit (an. 655). *Bernold.*, CXLVIII, 1336; *Henric.*, CXC, 863.

OTTO magnus, Allemanniæ imperator, Sclavis fidem imponit (an. 940). *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

P

PALLADIUS, primus Scottorum episcopus, a papa Celestino missus in Scotia fidem prædicat (an. 450). *Beda*, XCV, 121 (n.); *Henric.*, CXC, 822.

PARMENUS cum sancta Martha et Marcella apud Avenionem in Galliis prædicat (an. 48). *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

PATERNUS (S.), Toletanus, postea Constantiensis episcopus, a sancto Saturnino ad fidem convertitur (an. 76). *Lucius Dexter*, XXXI, 245. — Bilbili in Hispaniis prædicat Bilbilitanosque ad Christum adducit (an. 94). *Lucius Dexter*, XXXI, 263. — Gallias apostolorum more prædicando peragrat (an. 150). *ibid.*, 311.

PATRICIUS (S.) Hibernensis episcopus a beato Cælestino papa missus in Hiberniam populos ad fidem convertit (an. 452). *Beda*, XCV, 122 (n.); *Guigo II, prior Carthus.*, CLIII, 789, 801; *S. Anselm.*, CLIX, 325; *Sigebert.*, CLX, 79; *Willelm.*, CLXXIX, 1688. — In Angliam a B. Germano Antistodorensi episcopo revocatur (an. 453), *ibid.*, in Anglia moritur, *ibid.*, 1689.

PAULUS sancti Titi discipulus in Creta insula Christum annuntiat (an. 68). *Freulff.*, CVI, 1149.

PAULINUS (S.), Anglorum cum sancto Augustino et aliis

apostolus et Eboracensis et Reofensis episcopus Angliam prædicando percurrit (an. 625). *Beda*, XCV, 84, 105; *Bernold.*, CXLVIII, 1534; *Lanfranc.*, CL, 743, 764; *Willelm.*, CLXXIX, 1509, 1553. — Anglorum rex Edwinus a S. Paulino ad fidem convertitur, XCV, 105; *Bernold.*, CXLVIII, 1335. — Apud Nordanymbros Anglos Orientalis plagæ in civitate regia Adgebm prædicat, in Melmum apud Bernicios et in Cataracta apud Deciros, *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXC, 856. — Provinciam Lindissæ convertit, *ibid.*, 811, 856.

PAULINUS (S.), Aquileiensis patriarcha, apud Carantanos et Avaros fidem prædicat multosque ad Christum convertit (an. 790-801). *S. Paulinus*, XCIX, 69, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192. — Desudat in convertendis Hungaris. *S. Paulin.*, XCIX, 73, 74. — Hunis, *ibid.*, 76-77; *Alcuinus.*, C, 187, 198.

PAULUS (S.), apostolus, qui et Saulus per xii annos usque ad conversionem Sergii Pauli in Salamina dictus est, a Christo Domino in via Damasci convertitur et ab Anania baptismum recipit. *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1671. — In Synagoga prædicat (an. 54). *Lucius Dexter*, XXXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 451; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Bernold.*, CXLVIII, 1304. — In apostolatum ad gentes vocatur, *Haymo*, CXXVIII, 825; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — Apud Antiochiam cum S. Barnaba Evangelium annuntiat, *Freulff.*, CVI, 1123; *Anastas.*, CXXVII, 456, 458. — Asiam prædicando peragrat, *ibid.*, 460. — In Asia Minori primum ad Corinthios epistolam scribit (an. 55), *ibid.*, 461. — Prædicat apud Athenas, *Haymo*, CXXVIII, 827. — Dionysium Areopagitam convertit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 121; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — Per Ciliciam et Syriam, Illyricum, Moesiam, Galatiam, Troadem, Macedoniam et Lydiam fidem spargit cum Sylva, Timotheo et Barnaba, *Freulff.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 461; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scotus*, CXLVII, 659. — Per Seleuciam, Cyprum et Salaminam cum Barnaba prædicando navigat, *Anastas.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLX, XVIII, 114. — Sergium Paulum proconsulem apud Salaminiam ad Christum convertit, *ibid.*; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1690. — Cum Sancto Barnaba per Iconium, Iycaniam, Lysiram et Pisidiam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1695. — Per Phœnicen et Samariam, *ibid.*, 1691. — Cum Sylva et Timotheo per Syriam, Ciliciam, Derben et Lysiram, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698. Apud Hierosolimam (an. 48), *Anastas.*, CXXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abb.*, CLIV, 24; *Orderic.*, CLXXXVIII, 108; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1672, 1689. — Apud Corinthum, *Anastas.*, CXXVII, 464; *Orderic.*, Vitalis, CLXXXVIII, 121; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — Apud Ephesum et Miletum, *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1704. — Ad Cæsarem appellat Romamque victus pervenit (an. 58). *Sulpicius Sever.*, XX, 114; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 173; *Haymo*, CXXVIII, 830; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 468; *Hermann. Contract.*, CXIII, 58; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1303; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Orderic.*, Vitalis, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1715. — Contra Simonem Magum decertat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 132. — Roma varias scribit Epistolas, nempe: ad Galatas, Ephesios, Philippenses et Colossenses (58-69), *Anastas.*, CXXVII, 468. — Occidentem et Gallias evangelizat, *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128. — Cum Ss. Philemone et Timotheo Hispanias prædicando percurrit (an. 64). *Lucius Dexter*, XXXI, 190; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79. — Romæ cum sancto Petro martyri coronam accipit (an. 66). *Freulff.*, CVI, 1152; *Orderic.*, CLXXXVIII, 136.

PAULUS (S.) Sergius, proconsul, in Salamina a sancto Paulo apostolo convertitur (an. 48). *Orderic.*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1690. — Narbonæ in Galliis episcopus verbum Domini annuntiat (an. 60). *Lucius Dexter*, XXXI, 195; *S. Gregor. Turon.*, LXXX, 175, 185; *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

PAULUS Populoniensis episcopus ad prædicandum in Bulgariam a sancto Nicolao I papa mittitur (an. 858). *Anastas.*, CXXVIII, 1571.

PELWILMUS West Saxonum apostolus et Candidæ Casæ episcopus in extremis Angliæ partibus Scottiam evangelizat (an. 725). *Willelm.*, CLXXIX, 1577.

PETRAUS (S.), apostolus et princeps apostolorum cum ceteris undecim in die Pentecostes Spiritum sanctum accipit et prima prædicatione Judæorum tria milia ad

Christum convertit (an. 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65, 102; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1651. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Joanne claudum sanat et multos ad Christum adducit; *Orderic.*, CLXXXVIII, 105, 104; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1655. — In Jerusalem prædicat, *Lucius Dexter.*, XXXI, 434. — Concilium Hierosolymitanum tenet primum, *Anastas.*, CXXVII, 456. — Cæsaream evangelizat Corneliūque centurionem baptizat cum tota familia, *Lucius Dexter.*, XXXI, 454; *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo.*, CXVIII, 826; *Anastas.*, CXXVII, 456; *Orderic.*, CLXXXVIII, 109, 120. — Totam Palestinam, Asiam prædicando percurrit, Christum annuntiat apud Lydam, Ptolemaidem, Tyrum et Sidonem et Berytum, Tripolim et Antardum, Laodicium et Antiochiam ubi episcopalem primam sedem tenuit, *Anast.*, CXXVI, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1003; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674, 1701. — Pontum, Asiam Minorem, Galatiam, Cappadociam et Bithyniam peragrat, *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo.*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1679, 1696. — Jerosolymam rediens multos Samaritanos ad fidem convertit, *Anastas.*, CXXVII, 454, 462. — Romam venit, episcopalem sedem fundat et viginti quinque annos regnat, veritatem annuntiando et miracula patiendo (an. 45-69), *Lactant.*, VII, 621; *Sulpicius Sever.*, XX, 143; *S. Prosper Aquil.*, I, 1, 535; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 173; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo.*, CXVIII, 829; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVI, 611; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122. — Prædicat per Africam et Ægyptum (an. 50), *Lucius Dexter.*, XXXI, 162, 165. — Per Hispaniam, *ibid.*, 161, 162, 163. — Per Gallias et in Angliā, *Anastas.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger.*, CXXXIX, 1003. — Romæ reversus presbyteros et episcopos ordinat per diversa loca, nempe: Torquatum, Theopontem, Cæciliū, Iacium, Secundum, Indalecium et Euphrasium, quos in Hispaniam ad prædicandam dirigit (an. 53), *Lucius Dexter.*, XXXI, 151. — Cæteros mittit in Angliam, *Anastas.*, CXXVII, 460. — Primam epistolam ad dispersionem scribit, *ibid.*, 466. — Linum et Cleum Romæ ordinat, *Hugo abb.*, CLIV, in Gallias ad prædicandum mittit, *ibid.*, 25; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Romæ cum S. Paulo martyrio coronatur, *Aurel. Cassiod.*, (an. 66), *Freculf.*, CVI, 1132; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 123, 136.

Petrus (S.) Bracarensis episcopus in Hispania prædicat (an. 57-60), *Lucius Dexter.*, XXXI, 109.

Petrus (S.), de Castro Novo Cisterciensis monachus, contra Albigenses fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

Phaenanus (S.) ab Eleuthero papa in Angliam missus Iocinum regem cum ipsius gente ad fidem convertit (an. 166), *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1685.

Philomon (S.) cum sancto Paulo et Timotheo Hispaniam prædicando percurrit (an. 64), *Lucius Dexter.*, XXXI, 190.

Philippus (S.), apostolus in die Pentecostes Spiritu sancto accepto fidem Christi prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 63; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1651. — Seythiam et Galliam ad evangelizandum in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88. — Apud Gallos nationesque tumentis oceano disjunctas et apud Phrygias in Hierapoli Christum annuntiat, *Freculf.*, CVI, 1148; *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1685; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1694. — E Gallia in Angliam prædicatores dirigit, *ibid.*, 1685.

Philippus (S.), unus e septem diaconis cum sancto Stephano ordinatis, apud Samariam fidem disseminat (an. 51), *Freculf.*, CVI, 1125; *Raban. Maur.*, CXII, 1490; *Haymo.*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1668. — Eunuchum reginæ Candace baptizat, *Haymo.*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1670. — De Aroto usque ad Samariam verba fidei spargit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 107.

Philippus Mediolanensis, cognomento Philothens, a S. Paulo conversus et in Hispaniam missus Toletum, Barcinone, CaesarAugustam, Hispani Valentiam et multis aliis civitatibus regnum Dei annuntiat (an. 91), *Lucius Dexter.*, XXXI, 261, 265.

Phormus (S.), Lugdunensis primus episcopus, in Gallias prædicat (an. 116), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Balderic.*, CLXXXII, 1209.

Picatus, qui Dominum N. J. C. ad flagellandum et crucifigendum injuste tradidit, ejus mortem, miracula,

resurrectionemque imperatori Tiberio senatque Romano nuntiat (an. 34), *Freulf.*, CVI, 1124; *Haymo.*, CXVIII, 826; *S. Ado. Vienn. archiep.*, CXXIII, 75, 76; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1301, *Ekkeard.*, CXI.VIII, 663.

Pius, primus Hispaniensis episcopus, in Hispania Evangelium annuntiat (an. 37-70), *Lucius Dexter.*, XXXI, 128.

Polycarpus (S.), sancti Joannis discipulus, Smyrna episcopus, (an. CXXV), *Freculf.*, CVI, 1164.

Porcius quidam miles Philippum Romanorum imperatorem ejusque filium Philippum ad Christum convertit (an. 240), *Freculf.*, CVI, 1178; *Orderic.*, CXVIII, 70.

Porro, clericus, dein Archusiensis episcopus, apud Danos prædicat et Haroldum regem Danorum convertit (an. 966), *Anonym.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, (n.); *Sigebert Gemblac.*, CLX, 191.

Porro, Sleswicensis episcopus, apud Danos et Sueones sub Herico rege Christum annuntiat (an. 1010-1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, 526. — Cum Odinkar in Jutland civitatem Sleswigh seu Slagwig evangelizat, *ibid.*, CXLVI, 535.

Potentianus apud Senones fidem prædicat (an. 50), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

Prisca cum Paulo et Aquila in Asia Minori prædicat (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1150.

Priscilla cum Paulo et Aquila Asiam Minorem evangelizat (an. 50), *Haymo.*, CXVIII, 829.

Proconus (S.), a Joanne XIII papa missus Polus Evangelium regni annuntiat (an. 970), *Joannes XIII.*, CXXXIV, 949.

Porta, Herefordensis primus episcopus, in provincia Merciorum Anglorum fidem seminat (an. 720), *Wilhelm.*, CLXXXI, 1599.

Q

Quadratus (S.) apud Athenas Ecclesiam congregat (an. 120), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 82.

Quintinus (S.) Ambianensis episcopus Ambianum evangelizat (an. 250), *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic.*, CLXXXVIII, 390. — Apud Augustam, Viromandorum civitatem prædicans martyr occubuit (an. 287), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1416.

Quirinus (S.) cum sancto Nicasio ac sancto Dionysio apud Rhotomagensis civitatem in Gallias prædicat (an. 70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

R

Radulfus (S.), Cisterciensis monachus apud Albigenes fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

Raginbertus presbyter inter Danos et Sueones Evangelii semina spargit (an. 860), *S. Anachar.*, CXVIII, 999.

Ratolfus seu Rotoilphus apud Sleswigh Danorum civitatem divini verbi sit præco (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 625, 668.

Regimundus, Harusannensis episcopus, in Danis Cismarina seu Jutland apostolus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

Reimerus, primus in Flinne insula episcopus (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXLVI, 625.

Remicus (S.), Rhemensis episcopus, Francorum gentem cum eorum rege Clodoveo baptizat (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *S. Ado. Viennens. episcop.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Bernold.*, CXLVIII, 1329; *Orderic.*, CLXXXVIII, 79.

Recharedus, Arianus rex Wisigothorum in Hispania commorantium, ad veram fidem reversus populum suum adducit ad Christum (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 493; *Joannes Biclariensis. episcop.*, LXXII, 869.

Rimbertus, Danus presbyter, apud Sueones in Bircone civitate prædicat (an. 851), *S. Anachar.*, CXVIII, 997; (an. 860), *ibid.*, 999. — Hammaburgensis episcopus electus Danis et Saxonibus Christum annuntiat, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486.

Rogerus Nortmannorum in Sicilia comes, Chamul quemdam primorum cum universa familia ad fidem adducit (an. 1080), *Gaufridus monach.*, CXLIX, 1187. — Per universam Siciliam episcopus constituit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486; *Gaufridus monach.*, CXLIX, 1188.

Rodolfus, episcopus Sleswigh in Danis, Jutland et Sueonia prædicat (an. 1056), *Adam. Brem.*, CXLVI, 511, 532, 621, 668.

Rudolfus S. Bonifacii Moguntini discipulus in Bagor-

ria et Alemannia fidem prædicat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 648.

ROTHOMAGUS in Angliam cum sancto Augustino missus Christum annuntiat (an. 596), *Laufanc.*, CL, 745, 761; *Heuric.*, CXC, 844.

RUFINUS (S.) confessor apud Rhemos in Galliis prædicat (an. 250), *S. Piuschus. Radbert.*, CXX, 1496.

S

SABINUS (S.) cum sancto Potentiano in Galliis divini verbi fit præco (an. 50), *Raban.*, CXII, 1493.

SACRDOTES quidam captivi in Thracia et Asia prædicant, innumeri Asiatici barbari ad fidem convertuntur (an. 550) *Aurel. Cassiod.*, LXIX, 939.

SAMSON, Alethastensis episcopus, in Aarow insula (*Jersey*), cum sancto Maclovio Christum annuntiat (an. 560), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 757.

SANCTINUS (S.) unus e septuaginta duobus discipulis, Mediensis episcopus, cum sancto Dionysio Evangelium annuntiat (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — Treveris in Belgica (an. 97), *ibid.*

SATURNINUS (S.), apud Tolosam in Galliis prædicat (an. 58) *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1494.

SATURNUS. *Vid.* PAULUS apostolus.

SAURICULUS diaconus a sancto Dionysio cum Nicasio in Galliam missus, apud Rhotomagum prædicat (an. 70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 5-8.

SAURONUS a S. Petro apostolo Romæ ordinatus, in Hispaniam ad prædicandum redit (an. 43), *Lucius Dexter.*, XXI, 151, 151. — Ad Castrum prope Turgiam prædicat (an. 100), *ibid.*, 375.

SAURUS papa Saxonum regem Ceadual baptizat (an. 688), *Bernold.*, CXLVIII, 1539.

SEVERINUS abbas, Norwicum apostolus et patronus, (an. 482), *S. Pat. Aquileiens.*, XCIX, 69.

SEVERUS e Gallia oriundus, Treverorum episcopus, cum sancto Germano Antistodorensi episcopo in Anglia contra Pelagianos fidem propugnat (an. 432), *Heuric.*, CXC, 827.

SEWARDUS in Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 650.

SEXTIANUS, episcopus, in Batica Christi fidem spargit (an. 50), *Lucius Dexter.*, XXI, 163.

SICOFARDUS, Glastoniensis monachus, in Suecia, Northmannia et Norwegia regnum Christi dilatat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

SIGUARDUS episcopus in Northmannia et Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

SILAS cum Paulo apostolo pro Macedonia, Achalam, Syriam et Iudiam Evangelium annuntiat (an. 50), *Anastas.*, CXLVII, 461. — Apud Derben et Lystram prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1632.

SILVESTER (S.), papa Constantinum Magnum imperatorem baptizat (an. 313); *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 91; *Anastas.*, CXLVII, 1511; *Hugo abb.*, CLIV, 41.

SIMON, Cleophas filius, dictus Zelotes, unus e duodecim apostolis a Domino electis, in die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum recipit fideque Evangelium annuntiat populis (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1631. — Apud Babyloniam in Perside prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 172-176. — Hierosolymitanus episcopus ordinatur (an. 70), *Frecculf.*, CVI, 1146; *Haymo.*, CXVIII, 853. — Apud Antiochiam prædicando martyrii coronam recipit (an. 107), *Frecculf.*, CVII, 1158.

SIMON Judas seu Thaddæus per Mesopotamiam, interiori Ponti et Persidem prædicat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 172, *vid.* Thaddæus.

SIMON, Haisinglandensis episcopus, in Suecia Scriptæfugos, Wermilanos et Finedos prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

SIMON, Niger dictus, apud Antiochiam prædicat (an. 44), *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

SINICUS (S.) a sancto Petro apostolo ad evangelizandos Treveros in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo abb.*, CLIV, 25. — Apud Remos et Suessionem prædicat (an. 90), *CXXXV, 53; Hugo abb.*, CLVI, 1121.

SISEBUTUS, rex Gothorum in Hispania, suos subjectos adhuc Arianos ad Christi fidem adducit (an. 639), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

SIXTUS (S.), primus Rhemorum episcopus, ad prædicandum a beato Petro apostolo in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo abb.*, CLIV, 25. — Apud Rhemos et Suessionem prædicat (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 52.

SKIMBALD, diaconus, sancti Bonifacii Moguntini socius

cum eo in Germania et Friesia Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifacius.*, LXXXIX, 660.

SOLENNUS, Carnotensis in Anglia episcopus, apud Francos in Galliis prædicat multosque ad Christum convertit (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93.

SOSTHENES, sancti Pauli apostoli discipulus, apud Corinthum prædicat (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

STEPHANUS (S.), unus e septem diaconis ab apostoli primus ordinatus, et protomartyr Jerusalem, Christum annuntiat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 105; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1667.

STREMONIUS (S.) a S. Petro apostolo in Gallias mittitur ad prædicandum et Arvernos evangelizat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

STRUMUS, sancti Bonifacii Moguntini socius et cooperatore, in Germania et Friesia prædicat (an. 740), *S. Bonifacius.*, LXXXIX, 617, 805.

SWINERTUS (S.) per Citeriorem Friesiam et in Hibernia fidem spargit (an. 692), *Bedæ.*, XCV, 243.

T

TADICRA in Suecia prædicat (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617.

TATONUS sancti Bonifacii discipulus in Germania et Friesia Evangelium prædicatore existit (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

TACRINUS (S.) Eboracensis episcopus in Galliis apostolus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 586.

THADDEUS (S.), unus e duodecim Christi apostolis Edessæ prædicat Abgarumque regem ad Christum convertit (an. 56), *Frecculf.*, CVI, 1125; *Haymo.*, CXVIII, 824. — Per Mesopotamiam, interiorem Ponti et Persidem Evangelium propagat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 172.

THOMAS (S.), totam Carpentaniam prædicando discendit (an. 53), *Lucius Dexter.*, XXI, 167.

THOMAS Malmesburiensis episcopus in Anglia prædicat (an. 613), *Willelm.*, CLXXXIX, 1415; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1782.

THOMAS a sancto Petro Romæ ordinatus in Hispania Evangelium annuntiat (an. 41), *Lucius Dexter.*, XXI, 135. — Vergilianus episcopus facit totam Beticam evangelizat, *ibid.*, 175.

THOMAS regina Agilulfum Longobardorum regem sponsum cum sua gente ad Christum adducit (an. 545), *Liurgia Mozarabica.*, LXXXV, 541; *Ekkeardus.*, CLIV, 797.

TITUS (S.) diaconus a sancto Polycarpo missus in Galliis Christum annuntiat (an. 140), *S. August. Anglorum apost.*, LXXX, 41, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 7-8. — Apud Lingones, *S. August.*, LXXX, 189, 199. Apud Senonenses, *Joannes monach.*, CLXII, 757.

THOMAS (S.), unus e duodecim apostolis in die Pentecostes Spiritu sancto accepto Evangelium prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1631. — Indiam et Parthiam ad evangelizandum in sortem oblinet (an. 34), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Lucius Dexter.*, XXI, 87, 88; *Haymo.*, CXVIII, 851. — In Parthia, Bactriana et India fidem annuntiat (an. 34-55), *Frecculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 157. — Apud Calaniam Indiarum martyrio coronatur (an. 70), *Frecculf.*, CVI, 1147.

THOMAS Trondemuenensis episcopus in Norwegia et Suecia cum sancto Sewarda prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 650.

THOMAS primus Sacranensis episcopus in Westergothia ab Olapho rege vocatus Gothorum populos ad Christum convertit (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541, 641.

THOMAS, Blasconensis episcopus, apud Orcadas insulas prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 6-3.

TIBERIUS, Romanus imperator senatui populoque Romano Christi resurrectionem et miracula denuntiat, illumque inter deos imperii inscribere frustra conatur (an. 38), *Haymo.*, CXVIII, 826.

TIMOTHÆUS (S.) sancti Pauli discipulus per Asiam prædicat (an. 60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Ephesum (an. 68), *Frecculf.*, CVI, 1149. — Cum S. Paulo Galatiam, Phrygiam, Mysiam, Troadam, Macedoniam et Lydiam percurrit (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116. — Prædicat in Hispania, *Lucius Dexter.*, XXI, 190. — Apud Remos in Galliis cum sancto Apollinari (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 51.

TITUS (S.) sancti Pauli apostoli discipulus apud Cretam insulam verba fidei seminat (an. 58), *Frecculf.*, CVI, 1149; *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Jerusalem cum sancto Paulo (an. 50), *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645.

TOARS apud Alexandriam cum sancto Marco evange

lista Christum annuntiat (an. 72) *Regino Prumiens.*, CXXIIII, 18.

TORQUATUS a S. Petro Romæ ordinatus Hispaniæ meridionales partes et Boticam evangelizat (an. 41-70), *Lucius Dexter.*, XXXI, 153.

TOTTA, Legecestriensis episcopus, meridionales Anglos evangelizat (an. 640), *Willelm. Malmesbur.*, CI, CXXIX, 1605.

TRITEL, Herefordiensis episcopus, Marcios Anglos Christi fidem edocuit (an. 740), *Willelm.*, CI, CXXIX, 1199.

TROPHIMUS (S.), Arelatensis primus episcopus, in Gallias a sancto Petro missus apud Arelatensem prædicat (an. 58), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic. Vit.*, CI, CXXVIII, 129.

TRUDO, Hasbaniensis abbas, in Gallis prædicat (an. 651), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 123.

TYCHICUS sancti Pauli discipulus apud Paphos Evangelium annuntiat (an. 58-100), *Orderic.*, CXXVIII, 129.

U

ULTANUS (S.) cum SS. Froilano et Furseo in Gallis prædicat (an. 610), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 123.

UNNI, Hammaburgensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat multosque convertit (an. 903-936), *Adam. Brem.*, CXLVI, 438. — Apud Bircam in Sueonia (an. 915), *ibid.*, 499.

UNNI, Wentanus episcopus, in Anglia apostolus (an. 660), *Beda*, XCV, 121.

URSMANUS (S.), Flandrensis episcopus, apud Aldenburiensem civitatem in Flandria prædicat (an. 690), *Hariulf. abb. Aldenb.*, CLXXIV, 1461.

V

VALERIANUS, S. Photini Lugdunensis episcopi discipulus, Aduos in Gallis evangelizat (an. 180), *Buldric.*, CLXVI, 1210.

VALERIUS confessor apud Treverim in Belgio prædicat (an. 48), *Rabin. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Rhemos in Gallis, *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, CLIV, 1116, 1118. — Per Galliam et Germaniam, *ibid.*, 1124.

VENASTUS (S.) apud Cameracum in Gallis Evangelium promulgat (an. 490), *Lambert. Atrebat.*, CXLIX, 26, 28. — Clodoveum Francorum regem baptizandum ad sanctum Remigium adducit (an. 496), *ibid.*, 28.

VICELINUS, Wagriæ apostolus (an. 1125), *Adam. Brem.*, CXLVI, 458.

VICTORINUS (S.) e Roma oriundus in Gallis prædicat (an. 250), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1494; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182.

VICENTIVS (S.), qui et Madelgartus dicitur, apud Altimontium et Souegium in Gallis Christum annuntiat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

VIGILIUS, Salisburgensis episcopus, in convertendis parentibus cum beato Paulino Aquileiensi desudat (an. 784), *S. Paulin. Aquileiens.*, CXIX, 70.

VIVILUS, seu Vivalus Pataviensis (Passau), in Bagoaria episcopus cum sancto Bonifacio Moguntino prædicat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 687, 806.

VULFRANUS (S.) Senonensis episcopus apud Fresones Christum annuntiat (an. 718), *Helimund.*, CCXII, 812.

W

WACCAN, monachus, sancti Bonifacii socius, cum eo Germaniam et Friesland evangelizat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WALLUS, Ripensis episcopus, in Jutland apostolus (an. 1026), *Adam. Brem.*, CXLVI, 552, 621.

WALTHERI, presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Germania et Friesland verba fidei spargit (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WARRERSUS, S. Bonifacii coepiscopus et cooperatore, in Germania apostolus (an. 745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 757.

WELANDUS, rex Danorum, cum uxore et filiis fidem amplectitur (an. 862), *Hincmar.*, CXV, 1206.

WERA, sancti Bonifacii Moguntini coepiscopus et cooperatore, in Germania fidem prædicat (an. 745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 757.

WERENFRIDUS, unus e duodecim Willibrordi sociis, in Friesland apostolus (an. 692), *Beda*, XCV, 243.

WICHMUTUS (S.), Gemblacensis monachus, in Hungaria prædicando multos convertit (an. 963), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 672.

WIGBERTUS (S.), Fritslariensis abbas, in auxilium prædicationis Evangelii in Germania sancto Bonifacio adju-

gitur (an. 730-747), *Servatus Lupus Ferrariens.*, CXIX, 634.

WIGO, episcopus, sancti Bonifacii discipulus, in Bagoaria et Alemannia prædicat (an. 740), *m. Bonifac.*, LXXXIX, 648.

WILFRIUS, Merciorum rex, Australium Saxonum regem Edelwalthum ad Christum adducit (an. 700), *Willelm.*, CLXXIX, 1519.

WILFRIDUS (S.), Eboracensis episcopus, Australes Saxonas ad fidem convertit (an. 678), *Bernold.*, CXLVIII, 1338; *Willelm.*, CI, CXXIX, 1553; *Henric.*, XCV, 866. — Exsul in Friesland prædicat et Adalgisum Fresonum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1539. — Rediit in Angliam Selegiensis episcopus in Mercia eligitur, *ibid.*, 1519.

WILLERADUS (S.), Bremensis primus episcopus, in Friesland prædicat (an. 751), *S. Anscar.*, CXVIII, 1015; *Adam. Brem.*, CXLVI, 465, 469, 471. — Apud Hamarcham, *S. Anselm.*, CXVIII, 1016. — Apud Thriantam (Dreuteland), *ibid.*. — A Carolo Magno missus in Saxoniam apud Verdenses et Bremenses prædicat multosque Saxones et Fresones convertit et baptizat (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1017; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466. — Per Wigmodiam ecclesiam construit, *S. Anscar.*, CXVIII, 1017. — Roma in Friesland regressus, Bremensis episcopus sacrat in Pexem, prædicando moritur (an. 789), *ibid.*, 1019-1021.

WILLELMUS (S.), episcopus, in Seeland prædicat, (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 623.

WILLERICUS, Bremensis in Saxonia episcopus, S. Willibado succedit (an. 789-858), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471. — Primus Transalpinos evangelizat et apud Milindos civitatem Christum annuntiat (an. 830), *ibid.*, 472.

WILLIBALDUS, S. Bonifacii cooperatore, apud Eistethiam civitatem Germaniæ prædicat (an. 731-747), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 806. — Eistethiensis episcopus sacrat (an. 746), *Bernold.*, CXLVIII, 1342. — Prædicat in Thuringia (an. 741), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 757, 806.

WILLIBALDUS (S.) cum Prochorio et Joanne papa missus Polonos et Wandalos evangelizat (an. 970), *Joannes papa XIII*, 949.

WILLIBRONDUS (S.), primus Fresonum apostolus, actione Anglo-Saxo. in Nordanymbria natus, in Franciam cum duodecim sociis prædicandi causa venit (an. 690), *Alcuin.*, CI, 697. — Friesland evangelizat (an. 692-700), *Beda*, XCV, 243; *Bernold.*, CXLVIII, 1339; *Joannes monachus*, CLXII, 786; *Helimund.*, CCXII, 806. Roma vadit ibique Trajectensis episcopus ordinatus ad prædicandum in Friesland rediit, *Alcuin.*, CI, 698. — In Dania prædicat, *ibid.*, 699. — Per universam Franciam prædicat, ecclesias aedificat presbyterosque ordinat, *ibid.*, 701. — Cum sancto Bonifacio Moguntino in Germania Christi fidem longe lateque diffudit et multos ad religionem convertit (an. 717-723), *S. Bonifac.*, CXXII, 642.

WILLIBREI, monachus, S. Bonifacii Moguntini socius, in Friesland prædicat et a Saxonibus martyrii gloria donatur (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WINFRIDUS, Anglorum episcopus, in Anglia prædicat (an. 666), *Helimund.*, CCXII, 782.

WINFRIDUS, qui et Bonifacius dicitur, genere Anglus, in Germania prædicat (an. 717), *Bernold.*, CXLVIII, 1348, 1351. — Hesses et Thuringos convertit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 466. *Vid. BONIFACIUS.*

WINNIBALDUS, S. Willibadi frater, cum sancto Bonifacio Moguntino in Germania prædicat et corona martyrii donatur (an. 756), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 1647. *Freculf.*, CVI, 646.

WISTRUNA, presbyter, S. Bonifacii socius, in Friesland Christum annuntiat et martyrium patitur (an. 755), *S. Anscar.*, CXVIII, 660.

WITMARUS, monachus, in Dania prædicat et Sueonum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 830), *S. Anscar.*, CXVIII, 791.

WITTA qui etiam Wisa seu Weithanus dicitur, sancte Barbaram seu Warbarbaram (Warbourg), in Germania Verbum fidei seminat (an. 730-742), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749. — Cum sancto Winnibaldo, *Freculf.*, CVI, 646.

WOLFANGUS Ratisponensis episcopus in Passonis prædicat (an. 974), *Adam. Brem.*, CXLVI, 402.

WOLFARDUS e Britannia oriundus in Saecia prædicando multos ad Christum convertit falsorumque deorum idola destruit (an. 1039), *Adam. Brem.*, CXLVI, 545.

WULFRANUS. *Vide WULFRANUS.*

Z

ZACHARIAS (S.), Lugdunensis episcopus et sancti Irenæi

successor, in Galliis Christum annuntiat (an. 195), Joannes monachus, CLXV, 756.

Zeno (S.), Veronensis episcopus Vero am urbem ad Christum adducit (an. 368), *S. Zeno Veron.*, XI, 150.

ORDO CHRONOLOGICUS APOSTOLORUM ET PRÆDICATORUM EVANGELII.

An.		An.		An.	
30	S. Joannes Baptista.	18-63	Joseph ab Arimathea.	60	S. Felix Mediomatricus
30-33	Dominus N. Jesus Christus.	48-88	S. Maria Magdalena.		episcopus.
30-53	Discipuli Christi.	48	S. Martha.	80	Jonas sancti Dyonyssii Areo-
53	Apostoli.	48	S. Marcella.		pagitarum discipulus.
53	S. Petrus Apostolorum prin-	48	Parimenas.	90	Sinicius.
	cipus.	50	S. Valerius.	91	Mansius.
53	S. Joannes, apostolus et	50	Prisca.	91	Philippus Mediolanensis.
	evangelista.	50	Silas cum S. Paulo.	100	Ignatius Antiochenæ Ec-
53	S. Jacobus apostolus.	50	Priscilla.		clesiæ episcopus.
53	S. Andreas apostolus.	50	Aquila.	111-115	Alexander papa.
53	S. Philippus apostolus.	50	S. Clemens.	119	Taurinus Eboracensis epi-
53	S. Thomas Didymus.	50	Dionysius.		scopus.
53	S. Bartholomæus aposto-	50	Eucharis.	120	S. Quadratus.
	lus.	50	Frontinus Petragoricensis.	121	S. Polycarpus.
53	S. Matthæus apostolus.	50	Mansuetus.	130	S. Apollinaris Hierosoly-
53	S. Jacobus apostolus.	50	S. Maternus.		mitanus episcopus.
53	S. Simeon Cleophae filius,	50	S. Sabinus.	140	Thirrus diaconus.
	apostolus.	50	S. Potentianus.	140	Benignus presbyter.
53	S. Judas Thaddæus aposto-	50	Sextimus.	166-167	Lucius Anglorum rex.
	lus.	50	S. Sixtus, primus Rhemo-	An.	
53	S. Matthias apostolus.	50	rum episcopus.	166	S. Phaganus.
53	S. Stephanus protomartyr.	50	Hermagoras episcopus.	166	Deruvianus.
54	Discipuli dispersi.	50	S. Marcus evangelista.	166	S. Photinus primus Lugdu-
54	Christiani varii.	50	Silas sancti Pauli apo-		nensis episcopus.
54	Cyprii et Cyrenæi.	52	stoli discipulus.	180	S. Valerianus S. Photini
54	S. Ananias.	56	S. Theodorus.		discipulus.
54	S. Philippus unus e septem	58	Apollo.	180	S. Marcellus S. Photini
	diaconis.	58	S. Saturninus.		discipulus.
54	S. Paulus.	58	S. Titus S. Pauli apostoli	195	S. Andochius.
55	Simon Judas.	58	discipulus.	195	S. Zacharias.
55	Appius Centurio.	58	S. Lucas evangelista.	208	S. Andeolus.
56	S. Memmius Mancius.	58	Gratianus episcopus.	210	S. Pontius.
57	Agathodoros.	58	S. Trophimus Arelatensis.	220	S. Crispinianus.
57	Arcadius Julobrigensis.	58	S. Stremontius.	230	S. Crispinus.
57	S. Athanasius Cæsariensis	58	S. Martialis Lemoicensis	230	S. Fuscianus.
	episcopus.		apostolus.	230	S. Rufinus.
57-63	S. Basilus secundus, Bra-	58-100	Tychicus S. Pauli disci-	230	S. Victorius.
	carensis episcopus.	59	pulus.	280	S. Mallonius Rhotomagen-
57	S. Basilus Carthaginis		Crescens Viennensis epi-		sis episcopus.
	Spartariensis presul.	60-100	scopus.	300	S. Avicianus.
57-60	Capito Lucensis episcopus.	60-100	Carpus S. Pauli apostoli	312	S. Silvester papa.
57	Elpidius Toetanus episco-	60-100	discipulus.	312	Constantinus Magnus im-
	pus.	60-100	Archippus sancti Pauli		perator
57-60	S. Ephrem.	60-100	discipulus.	228	Edessius et Frumentius.
57-60	Eltherius, Barcinouensis	60-100	Epaphras S. Pauli discipulus.	328	Muller captiva.
	episcopus.	60-68	Erasmus S. Pauli discipulus.	333	S. Agricola Trevirensis
57	Eugenius Marcus Marce-		Timotheus S. Pauli apo-		presul.
	lius.	60-100	stoli discipulus.	342-368	S. Maximinus Trevirensis
57-60	Nestor Palestinus episc.	60-100	Aldias.		episcopus.
57-60	S. Petrus primus Braca-	60-100	Sosthenes.	368	S. Zeno Veronensis episc.
	rensis episcopus.	60-100	Quesimus.	374	Mavia Sarracenorum re-
57-70	Pius Hispanensis primus	64	S. Philocon.		gina.
	episcopus.	68	Crispinus Astigitanus.	377	Moises monachus.
58	(Pilatus.)	68	Amianus.	379	Attico episcopus.
58	(Tiberius Romanus impe-	68	Fleguntia S. Titi discipu-	379	Meruthas episcopus.
	rator.)	68	lus.	394-432	Ninias seu Ninia.
59	S. Barnabas.	68	Herman sancti Titi disci-	400	Joannes Constantinopolita-
43	Telesphorus.	68	pulus.		nus episcopus.
43-51	Cecilius Romæ Eliberita-	70-97	Patrobas S. Titi discipulus.	429	Germanus Antissiodorens-
	nus.		Antonius Meldensis epi-		sis episcopus.
43-52	Isedus.	70	copus.	430	Palladius primus Scoto-
43	Secundus.	70	S. Appollinaris Ravennas		rum episcopus.
44-70	Torquatus.	70-97	episc.	430	Lupus Tricassinus episc.
43-50	Euphrasius.	70-100	S. Sanctinus.	431	S. Fingaris episcopus.
45	Indalecius.	70-100	Nicasius Rhotomagensis	433	S. Paucius Hibernensis
44	Discipuli septem S. Ja-		episcopus.		episcopus.
44	cobi.	70-80	S. Quintinus Ambianensis.	432-433	S. Severus Trevirorum
44	Lucius Cyrenensis.	70	S. Quirinus.		episcopus.
44	Manabes.	70	S. Saviculus diaconus.	460	S. Benignus sancti Patri-
43-60	Evodius S. Petri discipu-	70	S. Celestius S. Clementis		cii successor.
	lus.	70	discipulus.	468	Kilianus.
45	Linus S. Petri discipulus.	70	Austriellianus.	490	S. Avitus Viennensis episc.
45-69	Cletus S. Petri discipulus.	72	Apuleius.	490	S. Solemnis episcopus.
45	Paulus Sergius proconsul.	72-100	Celsus Mediolanensis epi-	496	S. Vedastus.
48	Perontius.		scopus.	496	S. Clotildis Francorum re-
48	Austregisilus.	72	Nazarius episcopus.		gina.
48	S. Eutropius.	72	Marcellus.	496	S. Remigius Remensis
44-48	S. Lazarus a Domino re-	72	Torpes.		episcopus.
	suscitatus.	72	Alpinianus.	534-570	S. Germanus Parisiensis
48	S. Maximinus	76	S. Paterius Toletanus		episcopus.
			episcopus.	560	S. Maclovius.

An.		An.		An.	
560	Samson Alethaliensis episcopus.	680-723	S. Wilibrordus.	845	Methodius episcopus.
565	S. Columba, abb. et doctor.	691	Acra.	883	Athelmus episcopus.
587	Leander Hispaniensis episc.	692	Adelbertus I. evha.	912	Carolus Simplex rex.
598	Cæsara Persarum regina.	692	Libuinus presbyter.	912	Franco Rhotomagensis episcopus.
599	Heccaredus Wiggoth. rex.	692	Marcellinus.	915	Asci Hammaburgensis episcopus.
593	Thodelinda Longobardorum regina.	692	S. Swinbertus.	931	Henricus I. Alamanorum rex.
594	Agnellus Tridentinus.	692	Werendfridus.	936	S. Adalagus.
595	Gregorius Magnus.	692	Ewaldus dictus Albus.	940	Ono Magnus.
596	S. Augustinus Anglorum apostolus.	694	Ewaldus dictus Niger.	948	Liasdagus episcopus.
596	Ethelredus rex Cantiorum.	700	Wilferius rex.	948	Regimbrondus.
596	S. Mellitus.	700-727	Hubertus.	948	Harodus seu Horit.
596	Joannes.	716	S. Bonifacius Moguntinus.	953	S. Wicbertus.
596	Rulfianus.	717	Winfridus qui et Bonifacius.	966	Poppo.
596	Candidus.	718	Wulfrannus.	966	Jordanus Posnaniensis.
596	S. Laurentius.	720	Putta Herefordensis.	966	Danbrinka vel Labroda.
596	S. Paulinus Anglorum apostolus.	725	Pethelmus.	966-981	Adalbertus.
598	Deusedit.	739	Adalbero presbyter.	970	S. Porcarius.
600	S. Columba.	730	Borel et Osteac.	970	S. Willelmus.
610	Ceddus Londoniensis episcopus.	730-751	Burchardus episc.	970	Ætlius Tusculanus.
613	Theodorus Malmesburiensis episcopus.	730-753	Derso diaconus.	970	Dithmarus.
614	S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus.	730-755	Erembertus sancti Bonifacii discipulus.	974	Wolfgangus Ratisponensis.
615-610	Aedanus seu Aidanus.	730	Gowilbaldus Ratisponensis episcopus.	980	Egwardus seu Evagnus.
630	S. Audemarus Terwannensis episcopus.	730-755	Joannes Salzburgensis.	980	Bruno episcopus.
650	S. Landoaldus archipresbyter.	730	Skirbalt S. Bonifacii diaconus.	983	Golebaldus.
624-630	S. Anastasius monachus.	730-755	Vivilius seu Vivatus.	990	S. Gaudentius.
630	S. Aldhelmus Schireburnensis.	730	Walteri presbyter.	990	S. Adalbertus.
630	S. Birinus Anglorum apostolus.	730-747	S. Wigbertus abb.	990-100	Odiakar.
630	Mensichius archipresul.	730-742	Witta qui et Wisa seu Wettanus.	992	Folcwardus.
630	Edbertus episcopus.	730	Magengaudus.	1000	Berno.
631-656	Angilbertus.	736	Lulius Moguntinus.	1002	Henricus II. Alaman. rex.
631-640	Feix Lincolnensis episc.	736	Winibaldus.	1010	Giula Hungarorum regina.
634	Leuthertus in Saxonia Occidentali.	736	Willibaldus.	1010-1015	Poppo Sleswicensis episc.
631	Honorius Roffensis episc.	736	Gregorius Trajectensis episcopus.	1013	Olaph in Suecia.
639	Sisebutus Gothorum rex.	738	Geppan.	1013	Tergothus.
640	Aedulfus rex.	740	Luido.	1013	S. Adalbertus.
640	Carcumbertus rex.	740	Rudolfus.	1025	Joannes Scotus.
640	Jacobus diaconus.	740	Wign.	1026	Radulphus.
640	Ulfanus.	740	Sturmlus.	1026	Abhelius.
644-646	Gallus primus Alamanorum apostolus.	740	Tritel.	1026	Waltus episcopus.
648	Foillanus.	740	Waccar.	1029	Wolfridus.
648	S. Fursus.	745	Abel.	1030-1060	Grimkil.
648	S. Livinus Scetus.	745	Walbertus.	1040	Olaph.
648	Helias S. Livini discipul.	745	Wera.	1040	Rehinorus.
648	S. Hemmerannus.	750	Tatvinus.	1060	Gebraudus.
650	S. Amandus.	751	Folradus.	1056	Arnulfus.
650	Colmanus Lindisfarvensis.	751	Willehadus.	1059	Tadicus.
650	Cella Scotus.	753	Eobanus Arelatensis.	1059	S. Willelmus.
650	Madelgisilus.	753	Adalfridus.	1059	1060 Bernardus.
650	Hedhedus Dorcestrensis episcopus.	753	Hanning.	1059	Magnus monachus.
650	Asnaudus.	753	Kundkar.	1059	Odo.
651	Kloquius.	753	Willeber.	1059	Albericus monachus.
651	Bertuinus.	753	Wintrung.	1059-1071	Ratolphus seu Radulfus.
651	Euto.	753	Carolus Magnus.	1059	Heribertus.
651	Epepine seu Edelwine.	777	Luidgerus.	1059	Eilbertus.
651	Gilenus.	780	Atrebanus.	1059	Christianus.
651	S. Landelinus.	780	Benjamin.	1060	Sewardus.
651	Truilo abbas.	780	Hildibaldus.	1060	Sigofridus Glastoniensis.
651	S. Vincentius, qui et Madiarus.	780	Emmingus.	1060	Segwardus.
653	Alfridus filius regis Oswi.	780	Fulcardus.	1060	Simon.
653	Betti, Cetta et Diuna.	784	Gervalus.	1060	Thoolfus.
653	Finanus.	784	Arno.	1060	Thuroffus.
653	Sarunus Londiniens.	784	Virgilius.	1060	Eginon.
653	Oswius Merciorum rex.	770-801	Paulinus Aquileiensis.	1060	Acitinus.
656	Winfridus episcopus.	801	Heridagus.	1060	Adalwaldus Senior.
660	Ventanus.	826	Heridus.	1060	Angothus.
667	S. Lambertus.	826	S. Ancharia.	1063	Avoco.
678	S. Wilfridus.	830-850	Ebbo Remensis.	1063	Islef.
683	Berninus.	830-850	Halitgarius.	1066	Fzzo Althinbergensis.
686	Hiddila.	850	Wilericus Bremensis.	1067	Joannes abbas.
686	Sergius papa.	850	Gaudbertus.	1067	Aristo Ratisburgensis.
690	S. Ursinus.	850	Witmarus monachus.	1069	Osmundus.
		857	Ardgarius.	1069	Meinhard s.
		858	Gaudbertus.	1070	Adalwaldus Junior.
		858	Donatus Ostiensis.	1080	Rogerius.
		858	Grimoaldus Polymartiensis.	1125	Vicelinus.
		858	Leo sanctus Romanus.	1145	Nicolaus, postea Adisnus IV.
		858	Marius.	1206	Petrus de Castroovo.
		858	S. Nicolaus papa I.	1206	S. Radulphus.
		858	Ludovicus Germanicus.	1206	Diegus Oxomensis.
		858	Paulus Populoniensis.	1207	Arnaudus.
		860	Ragimbertus.	1207	Fulco Tolosanensis episc.
				1207	Navarrus.
					Guido abbas.

LXXIII.

INDEX GEOGRAPHICUS

PRÆICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM ORBIS PARTIUM, PROVINCIARUM, REGIONUM, NATIONUM ET CIVITATUM PRIMO EVANGELII LUMINE DONATARUM, CUM MENTIONE APOSTOLORUM ET PRÆICATIONUM QUI ILLIS VERBA VITÆ INTULERUNT, AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

- AARON**, insula Angliæ, hodie *Jersey*, Christi fidem accepit a S. Maclovo et Samsonæ Alethatisibus episcopis (an. 560), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 737.
- ACAMIA**, Peloponnesi regionem, evangelizare S. Andreas apostolus (an. 58), *Freulfus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147; *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXVIII, 831; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 189, 142-147. — S. Paulus apostolus et Silas (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 461.
- ADONIA**, Anglorum Orientalium seu Nordanybrorum regia civitas, per Paulinum episcopum et Anglorum cum S. Augustino apostolum evangelizatur (an. 604-625), *Beda Vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henricus Huntingdonensis archidiaconus*, CXC, 856.
- ADMORUM WALTER**, Mediterraneorum Anglorum civitatem in insula Lindisfarne, hodie *Holy Island*, evangelizavit Finanus, et Penda regem cum gente convertit (an. 653), *Beda Vener.*, XCV, 150; *Willelmus Malmesburienensis monachus*, CLXXIX, 1581; *Henric. Huntingdonensis archidiaconus*, CXC, 863.
- ÆDOCA**, Gallie populum, Valerianus S. Photini discipulus evangelizat (an. 180), *Baldricus Dolensis archiep.*, CLXVI, 1210.
- ÆGYPTUM** evangelizaverunt S. Petrus (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163. — S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 533; *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXVIII, 829; *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 78, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Hermannus Contract.*, CXLI, 57; *Marianus Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CLVIII, 1305.
- ÆTHIOPIAM** evangelizat S. Mattheus evangelista, *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXVIII, 831; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 168-172. — S. Philippus diaconus Eunuchum Candace regine Æthiopum baptizat, *Haymo Alberstatensis. episc.*, CXVIII, 825; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1670.
- AFRICAM** (ad), S. Petrus apostolus migrat (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163.
- AGEDONUM**, Agen, evangelizat S. Martialis, *Orderic.*, CLXXXVIII, 286.
- ALBANIAM** (per) in Asia, S. Bartholomæus apostolus prædicat (an. 51, alii 58), *Freulfus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 163.
- ALBANUM** seu **ALBANI**, Van, Armenie civitatem, evangelizat S. Bartholomæus ibique martyrium patitur (an. 71), *Freulfus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147.
- ALBINGENSIS** (apud), Gallie meridionalis incolae, prædicaverunt Petrus de Castro novo et S. Radulfus Cisterciensis monachi (an. 1206), *Petrus monach.*, CCXIII, 545, 549, 556, 557. — Diegus Oxoniensis episcopus in Narbonensi provincia (an. 1206), *ibid.*, 549. — Arnaldus Cisterciensis abbas cum duodecim ejusdem ordinis abbatibus (an. 1207), *ibid.*, 554, 555. — Fulco Tolosanensis episcopus et Novarrus Comoranensis episcopus (an. 1207), *ibid.*, 554, 561. — Guido abbas Vallium Sernay (an. 1207), *ibid.*, 555, 578. — S. Dominicus (an. 1208), *ibid.*, 553, 556.
- ALDENBURGUM** seu **OLDENBURGUM** in Flandria, *Oudenbourg* (Belgique), per Ursamum primum Aldenburchensem episcopum fidem recepit (an. 690), *Harnolfus abb. Aldenburgh.*, app. CLXXIV, 1461.
- ALDINBURGUM** in Wagria, *Attenbourg* (Holstein), evangelizaverunt Ewardus seu Evagrius primus Aldinburgensis episcopus (an. 980), *Adamus Bremensis canonic.*, CXLI, 508. — Monachi duo incerti nominis e Boegia venientes (an. 1065), *ibid.*, 574. — Ezzo Aldinburgensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 574, 617.
- ALETHA** (in), insula Aaron, *Jersey*, civitate, S. Maclovus et Samso Alethatisenses episcopi prædicant (an. 560), *Sigebertus Gemblac.*, CLX, 737.
- ALEXANDRIA** (in), in Ægypto, prædicaverunt S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 533; *Freulfus*, CVI, 1149; *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Marianus Scotus*, CXI, VII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1305; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 181. — Anianus Alexandrinus episcopus et S. Marci successor (an. 68), *Marian. Scot.*, CXI, VI, 649. — Apuleius, Marcellus et Torpes (an. 72), *Regino Prumiensis. abb.*, CXXXII, 16.
- ALLEMANNIAM** evangelizaverunt S. Gallus (an. 614-616), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Liudo, Rudaltus et Wigo ipsius discipuli (an. 740), *S. Bonifacius Mog. episc.*, LXXXIX, 618.
- ALORIE**, *Alicante*? Hispanie civitas, per S. sacrum Evangelium recepit (an. 32), *Lucius Dexter*, XXXI, 167-169.
- ALSACIA** (in), Gallie regione, prædicant Eucharis Trevirensis episcopus, Valerius confessor et Maternus a S. Petro in Galias missi (an. 50), *Antonym.*, CLIV, 1117, 1118.
- ALTIMONIUM** in Gallia evangelizaverunt Vincentius et Tirtel Herefordensis episcopus (an. 650-740), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123; *Willelmus Malmesburienensis monachus*, LXXXIX, 1599.
- AMBANUM** in Belgio, *Amiens*, a S. Quintino primo Ambianensi episcopo Evangelium recepit (an. 70, alii 250), *Folcard. monachus*, CXLVII, 1192; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 290.
- AMMONICO** (in), *Syonah*, S. Marcus evangelista prædicat (an. 50), *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marianus Scot.*, CXLVII, 644, 648; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 183.
- ANAKIMOLIM** in Thracia evangelizat S. Thomas apostolus (an. 58-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 158.
- ANOLIA** (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 459, 466, 468; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008. — Prædicatores missi a S. Petro, *Anastas.*, CXXVII, 460; a S. Philippo apostolo (an. 63), *Willelm. Malmesburienensis monach.*, CLXXIX, 1683. — Joseph ab Arithmatha, *ibid.* — Phaganus et Deruvianus, rogante Anglorum rege, ab Eleutherio papa missi (an. 167), *Beda Vener.*, XCV, 50; *Anastas.*, CXXVII, 528, 1249; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1310; *Willelm. Malmesbur. monach.*, CLXXIX, 1685; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 814. — Germanus Antissiod. episcopus, Lupus Tricassensis episcopus, Patricius Hibernus et Severus Treverensis episcopus (an. 429-435), *Henricus Antissiod. monach.*, CXXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83; *Willelmus Malmesburienensis monach.*, CLXXIX, 1683; *Henricus archidiaconus Huntingdon.*, XCV, 826, 827. — S. Augustinus, Anglorum apostolus, cum quadraginta sociis inter quos inventuntur Mellitus, Justus, Paulinus, Laurentius, Rufinus seu Rufinus a S. Gregorio Magno missi (an. 596-603), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *S. Augustin. Anglor. apost.*, LXXX, 69, 79; *S. Bonifac. Mogunt. episc.*, LXXXIX, 614; *Beda Vener.*, XCV, 52, 53; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 615, 1379; *Johannes diac. Venet.*, CXXXIX, 883; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1332; *Laufman.*, CL, 743, 761; *Sigebert. Gemblac.*, CLX,

112; *Willelm. Malmesburiensis*, CLXXIX, 968, 1441; *Henricus archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 841. — Joannes, Deusedit, Candidus (an. 596-655), *Willelmus Malmesburiensis*, CLXXIX, 1445. — Eadanus seu Aidanus Hienensis episc. (an. 615-640), *Beda vener.*, XCV, 19, 24; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Willelmus Malmesburiensis monach.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 868; *Helinand. monach.*, CCXII, 772. — S. Aldhelmus Schireburnen. episc. (an. 650), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1553, 1619. — S. Birinus Dorcestrensis et Wintoniensis episcop. (an. 650), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1525; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 861. — Angilbertus Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 654-656), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1525; *Helinand.*, CCXII, 782. — Earcombertus, rex Anglorum (an. 640), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121. — Jacobus diaconus (an. 640), *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 859. — S. Livinus, Foitanus, Furseus et Helius (an. 648), *S. Bonif. Mogunt. episc.*, LXXXIX, 879; *Beda vener.*, XCV, 145. — Oswaldus, Anglorum rex (an. 650), *ibid.*, 115. — Alcfrius, filius regis Oswi (an. 655), *Beda vener.*, XCV, 150. — Oswius, Anglorum rex (an. 655), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 865. — Winfridus, Anglorum episcopus (an. 656), *Helinand.*, CCXII, 782. — Wilfridus, Anglorum episcopus (an. 678), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1558; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 866; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1549.

ANGLIA (in) australi seu meridionali prædicaverunt S. Nima Britannus, Romæ Candidæ Casæ consecratus episcopus (an. 452), *Beda vener.*, XCV, 121; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1577; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 860. — S. Paulinus in civitate Melmin (an. 625), *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 858. — S. Columbanus abbas apud Pictos (an. 600), *Beda vener.*, XCV, 121. — Tota Legecestrensis episcopus (an. 640), *Willelmus Malmesb.*, CLXXIX, 1605.

ANGLIA (in) Mediterranea prædicaverunt Edbertus Legecestrensis episcopus (an. 650), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1605. — Hedhedus Dorcestrensis episcopus, Edepinus seu Edelwine (an. 650), *ibid.*. — Betti, Adda et Diuma (an. 653), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesburiensis*, CLXXIX, 1605. — Alcfrius, filius regis Oswi, cum Finano episcopo (an. 655), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 865.

ANGLIA (in) occidentali prædicaverunt Birinus Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus (an. 650-650), *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 861. — Angilbertus et Leutherius (an. 654), *Beda vener.*, XCV, 126.

ANGLIA (in) Orientali Evangelii præcones fuere S. Melitus Londoniensis episcopus (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115; *Henric.*, CXC, 850. — S. Paulinus, *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXC, 858. — Felix Lincolnienensis episcopus (an. 654-646), *Henric.*, *ibid.*, 858. — Honorius Dorovernensis episcopus in Cantea (an. 654), *Beda vener.*, XCV, 108; *Henric.*, CXC, 857, 858. — Eadwinus Nordandymbrorum rex (an. 640), *Beda vener.*, XCV, 107. — S. Furseus, *Beda vener.*, XCV, 145.

ANGLOS MERCIOS evangelizant Adda, Cella et Diuma (an. 650-655), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesburiensis*, CLXXIX, 1605. — Oswius rex (an. 655), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Henric.*, CXC, 865. — S. Wilfridus Seglegiensis (an. 678), *Willelm.*, CLXXIX, 1549. — Putta Herefordensis primus episcopus, Borel et Ostar primi Wigornienenses episcopi (an. 720-730), *Willelm.*, CLXXIX, 1557, 1599.

ANGLO-SAXONES evangelizavit Cedda Scotus, postea Licfeldensis episcopus, et deperditam fidem restauravit (an. 654), *Beda vener.*, XCV, 151; *Willelmus*, CLXXIX, 1603. *Vid. SAXONIA.*

ANNACUM, Aize prope Lemovicum civitas Christi fidem a S. Martiali recipit (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 194.

ANTARADUS, Phœnicie civitas, per S. Petrum evangelizatur (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniacens.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

ANTIUCHIAM Pisdie, Ak-Cheher, evangelizavere SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

ANTIOCHIA (in) Syria, Antakieh, prædicaverunt discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum

(an. 51), *Haymo Halberstat.*, CXVIII, 835; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolos (an. 58-60), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701. — SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Freulf. Lexoviens.*, CVI, 1125; *Anastas.*, CXXVIII, 456, 458; *Orderic. Vital.*, 114, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679. — Lucius Cyrenensis et Manahen (an. 41), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114. — Evodius S. Petri discipulus (44-60), *S. Prosper Aquilan.*, LI, 535; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Ekkeardus Uraugiensis*, CLIV, 667. — Simon Cleophas filius (an. 100-107), *Freulf.*, CVI, 1158. S. Ignatius Antiochenus episcopus (an. 100) *ibid.*

ANTISSODORUM, Gallie civitatem, Auxerre, per Germanum Antissiodorensem episcopum evangelizatur (an. 420), *Henric. Antissiod. monach.*, LXXIV, 1164; *Cosmas Pragens Decan.*, CLXVI, 82, 83.

APAMIA (in), Pamiers, Tolosanæ provincie civitate, Diegus Oxoniensis episcopus, Fulco Tolosanus episcopus et Novarrus Consoraniensis contra Albigenes fidem veram propagant (an. 1207), *Petrus monach.*, CCXIII, 550, 551, 561.

AQUÆ SEXTILÆ, Aix, Provincie (Provence), verbum vita receperunt, prædicante S. Maximino cum sancta Maria Magdalena (an. 34-48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

AQUILIAM, Italiae civitatem, S. Marcus evangelista ad Christum convertit, ibique Hermagoram episcopum constituit (an. 50), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 78; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 181.

AQUITANIA evangelizaverunt SS. Euphrasius, Saturninus Tolosanus, Martialis Lemovicensis, Stremonius et alii (an. 48-58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 185; *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Ademar monach.*, CXLI, 87, 112; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLII, 1533.

ARABIA (in) fidem seminaverunt Paulus apostolus, Silas, Timotheus et Barnabas (an. 34-58), *Marian. Scot.*, CXLVII, 659.

ARDENNÆ, Ardennes, fidem docuerunt S. Begerius episcopus Arduennarum (an. incerto iv sæc.), *Anonym.*, CLIV, 1542. — S. Hubertus (an. 708-727), *ibid.*, 1544. AMELATIS, civitate, Gallie, Arles, prædicavit S. Trophimus a S. Petro apostolo missus (an. 58), *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

AUSTUM, Danie civitatem, evangelizaverunt Poppo qui Haroldum regem convertit ad fidem (an. 966), *Thietmar. episcop.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Bremens.*, CLVI, 525 (n.); *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Christianus Ahrusienensis episcopus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLI, 616.

ARIANI hæretici in Celtiberia, Scythia, Gallia et Hispania. Joannes Constantinopolitanus episcopus Arianos Celticos et Scythas ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiod.*, LXXIX, 1167. — S. Avitus Viennensis episcopus contra Arianos in Gallia fidem propagat (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95. — Leander Hispaniensis episcopus Arianos in Hispania evangelizavit et Recharedum regem Arianum ad veram fidem adducit (an. 587), *Bernold.*, CXLVIII, 1535. — Recharedus, rex Wisigothorum Arianorum, in Hispania subjectos sibi populos ad Christum convertit (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 493; *Joannes Biclariensis.*, LXXII, 868. — Siseculus rex Gothos Arianos ad veram fidem reducit (an. 639), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

ARMENIA (in) prædicaverunt S. Bartholomæus apostolus (an. 34-48), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 165. — Jacobus apostolus, Alphai filius, qui apud civitatem Nerito suam catholicam scripsit Epistolam et mortuus est (an. 70), *Freulf.*, CVI, 1153, 1147. — Edessius episcopus (an. 350), *ibid.*, 1198.

ARVENA (ad) Strimonium S. Petrus apostolus mittit (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, CXXI, 175, 185.

ASIA (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 35-40), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo Flaviniac. abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard. Uraugiensis.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 701. — S. Joannes apostolus et evangelista (an. 35-110), *Lucas Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1154; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Paulus apostolus (an. 58-50), *Anastas.*, CXXVII, 460. — S. Timotheus (an. 60), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — Sacerdotes quidam capiti innumeris Asiaticis ad Christum convertunt (an. 50), *Aurelius Cassiodor.*, LXXIX, 939.

ASIAM MINOREM evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freulf.*, CVI, 1155; *Haymo Halberstat.*,

CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — S. Philippus apostolus (an. 40), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Joannes apostolus et evangelista cum S. Philippo et Jacobo Majore (an. 38-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 118. — S. Paulus apostolus (an. 53), *Anastasius*, CXXVII, 464. — Aquila, Prisca et Priscilla cum Paulo (an. 50-53), *CVI*, 1150; *Haymo*, CXVIII, 829. — Archipus et Timotheus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — S. Ignatius Antiochenae Ecclesiae episcopus (an. 100), *Freculf.*, *CVI*, 1158.

ASTRIA per Bartholomaeum evangelizatur (an. 38), *Freculf.*, *CVI*, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 165.

ASTORIA (in), *Ecija*, Basilica in Hispania civitate, prædicat S. Crispinus Astigitanus episcopus (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

ASTURIAM, Hispaniae provinciam, evangelizavit S. Ephrem, sancti Jacobi discipulus (57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

ATHENAS prædicaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 53), *Haymo*, CXVIII, 116, 124, 827; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — S. Barnabas (an. 53). — S. Dionysius Areopagita et primus Atheniensium episcopus (an. 53), *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 679; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 124, 129; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — S. Quadratus (an. 120), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 82.

ATTALIAM, *Satalieh*, Pamphyliae civitatem, evangelizaverunt SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1694.

ATTREBATUM, *Arras*, a S. Vedasto fidem recepit (an. 49), *Alcuin.*, *CL*, 670, 672, 678.

AUGUSTA VEROMANORUM in Gallis, S. Quentin, evangelizatur per S. Quintilianum Ambianensem episcopum (an. 280), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

AUGUSTODURUM, *Autun*, Gallicam civitatem, evangelizaverunt SS. Thyrsus, Andocius et Benignus a S. Polycarpo missi (an. 193), *Joannes monach.*, CLXII, 756.

AVAROS S. Paulinus Aquileiensis ad Christum convertit (an. 790-804), *S. Paulinus Aquileiens.*, XCIX, 69, 70; *Alcuin.*, *C*, 190, 192. Rudum rex Avarorum cum gente sua fidem ampicitur (an. 792-796), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, 123; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 62; *Sigebert. Gemblac.*, CXL, 152.

AVENIORE (in) Galliarum civitate S. Marthe Christi hospita cum sancta Marcella et Parmena prædicat (an. 35), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

AZOTUM, Pentapolis Palestinae civitas, evangelizatur per S. Philippum diaconum (an. 35), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107.

B

BABYLONIAM, Persidis regiam civitatem, evangelizarunt SS. Simon Judas et Judas Jacobi (an. 40-70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 172, 178. — Abdias primus Babylonie episcopus (an. 60-100), *ibid.*, 175.

BACTRIANA (in), *Balk*, S. Thomas prædicavit (an. 55-53), *Freculf.*, *CVI*, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

BAJOARIAM seu BAGOARIAM et BAVARIAM, *Bavière*, evangelizaverunt S. Hemmerammonis primus Bajorum apostolus (an. 648?), *Adam. Bremens. canon.*, CXLVI, 463. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniae apostolus (an. 716), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 624, 648. — S. Erimburtus Frisingensis episcopus, Gombaldus Ratisponensis episcopus et Joannes Salitzburgensis (an. 750-755), *ibid.*, LXXXIX, 649. — Wivilius seu Vivalus Pataviensis, *Plassan. ibid.*, 649, 806. — Ludo et Wiggo, Rudelius et Fulradus (an. 740-755), *ibid.*, 648; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 837.

BARBARANA (in) seu WARBARANA, *Warbourg*, Witta, qui Wisa seu Welanus dicitur, prædicavit (730-742), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749.

BARCINONAM in Catalonia civitatem, *Barcelone*, evangelizaverunt Etherius Barcinonensis episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, XXXI, 261, 265.

BELGIO (in) prædicaverunt S. Valerius confessor, Eucharisius Treverensis episcopus et sanctus Maternus a S. Petro in Gallias missi (an. 50, alii 250), *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — S. Antonius Meldensis episcopus et Sanctinus (an. 70-97), *ibid.*, CLIV, 29.

BELVACUM, *Beauvais*, Lucianus evangelizavit (an. 300), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 590.

BEARRO, *Beynonth*, (in) Phoenicia civitate prædicavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 466; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeardus Uraugiensis. ibid.*, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

BERNICUM, Angliae australis populi, evangelizati sunt per Nimam seu Ninian (an. 394-452), *Beda*, XCV, 121; *Willelmus Malmesburiensis. monach.*, CLXXXIX, 157; *Heuric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 860. — Per S. Paulinum Eboracensem et Roffensem episcopum (an. 625), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Heuric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 856.

BEROZA, Syriae civitas, per SS. Paulum, Barnabam et Timotheum evangelizatur (an. 50-58), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.

BRACIS, *Baubola*? in Hispania Tarraconensi a S. Paterno Toletano episcopo evangelizatur (an. 91), *Lucius Dexter*, XXXI, 265.

BRECA (in) Sueonia civitate, prædicaverunt S. Ansharius Hammaburgensis episcopus (an. 826), *Adam. Bremens. canon.*, CXLVI, 499. — Herigarius (an. 810), *ibid.*, 478, 479. — Rimburtus Danus presbyter (an. 851), *S. Anshur. Hamburg.*, 997, (960), 999. — Unni Hamburgensis episcopus (an. 915), *Adam. Bremens. canon.*, CXLVI, 499. — Joannes abbas primum, dein Bircacensis episcopus primum (an. 1023), *ibid.*, 617, 636. — Adalvaldus junior Gothorum episcopus (an. 1070), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 643, 646.

BISCONTIUM, *Besançon*, a Ferontio evangelizatur (an. 48), *CXII*, 1493.

BITHYNIAM in Asia minore evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, *CVI*, 1133; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1698. — S. Paulus, Lucas, Timotheus et Barnabas (an. 50-55), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698.

BITHUNICA, *Bourges*, per S. Austregisilum a sancto Petro missum evangelizatur (an. 48-60), *Rabanus Maur.*, CXII, 1498.

BLASCONIÆ in Orcadibus insulis Thuralfus Blasconiensis episcopus et Melnhardus Christum annuntiavit (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 653.

BOEMOS Methodius evangelizat regemque Boemorum Borvo ad Christum convertit (an. 885), *Cosmas Prag. Decanus*, CLXVI, 71, 81. — Diethmarus Pragensis episcopus apud Boemos prædicat, *ibid.*, 90-91.

BOETICAM in meridionali Hispania evangelizaverunt Tephophorus Vergilitanus Romae ordinatus episcopus (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 175. — Cæcilius, Iacius, Secundus et Sexifirmus episcopi (an. 44-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 151, 163, 175. — S. Crispinus Astigitanus episcopus, *ibid.*, 198.

BONONIA in Galliis, *Boulogne*, a S. Andemaro Terwanensi episcopo fidem recepit (an. 630), *Folcard. abb.*, CXLVII, 1182, 1190.

BRABANTUM, *Brabant*, in Flandria evangelizavit S. Amundus Trevirensis et Tungrens episcopus (an. 645), *CXXXIX*, 1112.

BRACARÆ, *Braga*, in Hispania prædicaverunt S. Petrus primus Bracarensis episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 109. — S. Basilius secundus Bracarensis episcopus (an. 60-65), *ibid.*, 109.

BRIGANTIUM, Hispaniae civitas in Celtiberia, fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 252.

BRITANNIA (in) prædicaverunt S. Jacobus apostolus major dictus (an. 41), *ibid.*, XXXI, 135. — S. Columba Britannorum doctor (an. 563), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1329.

BREMÆ in Germania Christum annuntiant S. Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *Ansharius Hamburg. episc.*, CXVIII, 1015; *Adam. Bremens. canon.*, CXLVI, 463, 471. — S. Willericus (an. 789-838), *ibid.*, CXLVI, 471. — S. Gerwalus (an. 780), *S. Anshar.*, CXVIII, 1017. — S. Ansharius vel Anagarus Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 826), *ibid.*, CXVIII, 966.

BRIATIUM in Italia evangelizavit S. Adalbertus Pragensis episcopus, qui et martyrium ibi passus est (an. 1015), *Sigebertus Gemblacens.*, CLX, 201.

BULGARIA. Nicolaus I papa et Ludovicus Germanicus rex apostolos in Bulgariam dirigunt (an. 838), *Anast.*, CXXVIII, 1374. — Dominicus Trevirensis episcopus, Donatus Ostiensis episcopus, Grimartus Polymartiensis episcopus, Leo S. Romanæ Ecclesiae presbyter, Marinus SS. Sedis apostolicæ diaconus et Paulus Populoniensis episcopus a Nicolao I papa et Ludovico rege missi multi

Belgaros ad Christum convertunt (an. 858-866), *Anastas. Biblioth.*, CXXVIII, 1571, 1574, 1575; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1550.

Bordegalum Aquitanie civitatem, *Bordeaux*, evangelizavit S. Eutropius a beato Petro missus (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

C

CARLONA, Gallie civitas, *Châlons-s.-Saône*, evangelizatur a S. Marcello (an. 180), *Baldricus Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.

CÆCILIA CASTRA, *Caceres*, in Lusitania Hispaniæ S. Jonas ad Christum convertit (an. 86-150), *Lucius Dexter*, XXXI, 254.

CÆSARAUGUSTA Celtiberiæ in Hispaniæ civitate, *Saragossæ*, prædicaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus primus episcopus (an. 37-70), XXXI, 128, 167. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

CÆSAREAM, *Kaisariëh*, Cappadociæ civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXXVIII, 851; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122, 125; *Petrus Comestor*, CXXVIII, 1679, 1696. — S. Ananias in Cæsarea prædicat et Paulum in fide et baptismi gratia confirmat (an. 51-58), *Adam. Scot.*, CXCVIII, 107.

CÆSAREIA (in) Palestiniæ civitate S. Petrus apostolus prædicat Corneliumque centurionem cum universa familia baptizat (an. 31-40), *Lucius Dexter*, XXXI, 154; *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo*, CXXVIII, 826; *Anastas.*, CXXVII, 456; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

CALAMINA (in) Indiæ civitate S. Thomas apostolus qui et Didymus dicitur prædicat et martyrio coronatur (an. 53-70), *Freculf.*, CVI, 1147.

CAMERACUM, *Cambray*, evangelizaverunt S. Vedastus (an. 490), *anci. incert.*, CLIX, 28, 28. Halitgarus Cameracensis. (an. 830), *Adam. Brem. Can.*, CXLVI, 474.

CANDIDÆ CASÆ Berniclorum in Angliæ civitati Christum annuntiaverunt S. Nima seu Ninias Britannus Candidæ casæ episcopus (an. 594-632), *Beda vener.*, XCV, 121; *Wilhelmus*, CLXXIX, 1577; *Henric. archidiac. Huntingdon.*, XCV, 860. — Petrus West-Saxonum apostolus (an. 725), *Wilhelmus Malmesbur.*, CLXXIX, 1577.

CANTIA (in) Angliæ provincia divini præcones verbi fuere S. Augustinus Anglorum apostolus qui Edilbertum regem baptizat (an. 598), *Beda vener.*, XCV, 55; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric. archidiac.*, CXC, 842, 848. — Paulinus, Honorius, Mellitus, Joannes et alii (an. 598-650), *Beda vener.*, XCV, 85; *Laufranc.*, CL, 745, 764; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1445; *Henric. archidiac.*, CXC, 851, 852.

CAPPADOCIAM Asiæ minoris provinciam S. Petrus evangelizat (an. 38-44), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696.

CARCASSONÆ in territorio Toletano prædicaverunt Diegus Oxoniensis episcopus et Guido primum abbas Valium Sarney, dein Carcassoniensis episcopus contra Albigensium hæresim (an. 1207), *Petrus Monachus*, CCXIII, 550, 551, 553.

CARENTANOS Bavarie populos evangelizaverunt Arno Salitzburgensis episcopus, Paulinus Aquileiensis patriarcha et Virgilius Salitzburgensis (an. 784-800), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192.

CARMANO CASTRO in Narbonensi provincia Diegus Oxoniensis episcopus cum Petro et Radulpho Cisterciensibus monachis contra Albigenses prædicat (an. 1206), *Petrus monachus*, CCXIII, 548, 555.

CARNOTUM in Gallia, *Chartres*, evangelizavit Solemois Carnotensis episcopus (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 85.

CARPENTORACTUM, *Carpentras*, in Gallia Narbonensi fidem Christi accepit prædicatione S. Andeoli Carpentoractensis episcopi (an. 200), *Joannes monach.*, CLXII, 756.

CARPETANIAM evangelizaverunt S. Calocerus, S. Jacobi discipulus (an. 44-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 155. — S. Athanasius primus Cæsaraugustanus et sanctus Theodorus (an. 52), *ibid.*, 167.

CARTHAGO SPARTARIA, *Carthagène*, Hispaniæ civitas, verbum Dei recepit prædicante S. Basilio (carthaginis Spartariæ præsule (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 128. — S. Indalecie (an. 45), *ibid.*, 169.

CARTHAGINEM prope fretum in Bætica, *Algeiras* (an. 53), evangelizavit Isidorus a S. Petro missus (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 167.

CASTRUM DIVIONENSE in Gallia S. Benignus a S. Polycarpo in Gallias ad prædicandum cum sanctis Andochio

et Thirso missus ad Christi fidem convertit (an. 110), *Joannes monach.*, CXLII, 757.

CASTRUM PROPE TURGIAM in Hispaniæ, *Castro*, per S. Secundum evangelizatur (an. 100), *Lucius Dexter*, XXXI, 275.

CATALAUNUM Galliarum civitas a S. Memmio Marcovirum vitæ accepit (an. 48-60), *Hugo abb. Flaviniæ*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1119.

CATALONIAM Hispaniæ regionem evangelizaverunt S. Eucherius. Barcinonensis episcopus (an. 37-61), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 150. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

CATANACTA DEGRONUM in Angliæ civitas a S. Paulino evangelizatur (an. 600), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiac.*, CXC, 856.

CELLÆ in Galliarum civitate Gis enas prædicat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 125.

CELTIBERIAM, Hispaniæ provin. iam, evangelizaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus episcopus (an. 37-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 128, 167. — S. Philippus (an. 91), *ibid.*, 261.

CELTICOS ARIADOS populos Thraciæ Joannes Constantinopolitanus episcopus ad veram fidem coconvertit (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXXIX, 1167, 1168.

CENTULAM (apud) Aquitanie civitatem prædicaverunt S. Columbanus (an. 620), *Harialf. abb.*, CLXXIV, 129. — Madelgisilus (an. 650), *ibid.*, 1445.

CEASONAM (apud) in Lycia S. Clemens papa exsul prædicat multasque gentes ad Christum convertit (an. 69-88), *Freculf.*, CVI, 1156.

CHAZZINOS Sueciæ populos monachi duo incerti nominis e Boemia venientes sub Gotescalco rege ad fidem convertunt (an. 1065), *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 575, 574.

CHERINSTE in Saxonia. Benjamin S. Willehadi socius et cooperator in Chirrinari Saxonie prædicans martyri coronam recipit (an. 780), *S. Anskar. Hamburg. episcop.*, CXXVIII, 1018.

CILICIAM Asiæ minoris regionem evangelizavit S. Paulus apostolus cum Silo, Timotheo et Barnaba (an. 48-50), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXXVIII, 851; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Herigerus Lobien.*, CXXIX, 1068; *Nerian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1697.

CINCIPANI Sueciæ populi a monachis duobus incerti nominis fidem receperunt (an. 1065), *Adam. Brem. can.*, CLXVI, 575.

COLONIA (in), Germaniæ civitate, *Cologne*, prædicaverunt SS. Valerius confessor, Eucharis Treverensis episcopus et Maternus Tungrentis episcopus (an. 50-60), *Herigerus Lobien.*, CXXIX, 1010, 1015; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1123. — Hilubaldus Coloniensis episcopus (an. 780), *Adam. Bremens. canon.*, CLXVI, 471.

COLOSAS Phrygiæ civitatem, *Colosses*, evangelizavit Epiphra S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 129. — S. Paulus apostolus Roma prædicans ad Colossenses scribit Epistolam (an. 68), *Anastas.*, CXXVII, 466.

COMPOSTELLA. S. Jacobus apostolus, major dictus, sine Zebadæi et sancti Joannis frater, per universam Hispaniam præsertimque apud Compostellam prædicat (an. 57), *Lucius Dexter*, XXXI, 108; *Freculf.*, CVI, 1147. *Munio Mindoniensis*, CLXX, 875.

CONSORACUM in Wasconia Navarrie Consoracensis episcopus contra Albigenses prædicat (an. 1207), *Petrus monach.*, CCXIII, 554, 561.

CONSTANTIA in Gallia. S. Paternus Toletanus primum, dein Constantiensis episcopus in Gallia prædicat (an. 76-100), *Lucius Dexter*, XXXI, 341.

CORINTHUM Peloponnesi civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus, Silas et Timotheus (an. 48-50), CXXVII, 464; *Orderic. Vital.*, CLXXVIII, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — S. Dionysius Areopagita a S. Paulo conversus, *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXXVIII, 850; *Orderic.*, CLXXVIII, 116, 124. — Apollo (an. 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — Sosihæus sancti Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXVIII, 129.

CORŒA (in), *Candie*, Mediterranei maris insula, prædicaverunt S. Titus sancti Pauli discipulus (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1149; *Orderic. Vital.*, CLXXVIII, 129. — Plegon, Herman, et Patrobes (an. 68-100), *Freculf.*, CVI, 1169.

CRODIA West-Saxonie civitas. Kallfrides Cridensis episcopus in West-Saxonia prædicat (an. 850), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1547.

CYPRUM Mediterranei maris insulam evangelizaverunt discipuli dispersi in persecutione contra sanctum Ste-

phanum (an. 35), *Haymo*, CXVIII, 823; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Joannes apostolus (an. 80), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116. — S. Paulus apostolus cum sancto Barnaba (an. 50-58), *Anastas.*, CXXVII, 460; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114, 116. — S. Lazarus S. Mariani Magdalenæ frater (an. 31-38), *Marian. Scot.*, CXLVII, 638, 644. — S. Marcus evangelista (an. 50-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 116.

CYPRUM (apud), Pentapolis civitatem, S. Marcus evangelista prædicat (an. 50), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 162.

D

DALBOIA Scania civitas. Eginon Dalboiensis episcopus in Scania prædicat (an. 1060), *Adam. Brem. Canon.*, CLVI, 617, 627.

DAMASCUM Syria civitas. S. Paulus in via Damasci convertitur (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 131; *Anastas.*, CXLVII, 454; *Regino Prumiens.*, CXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1504. — Apud Damascum S. Paulus prædicat (an. 34-38), *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 167; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1697.

DANIA (in) prædicaverunt S. Willibrordus, primus Frieslandi apostolus (630-700), *Alcuin.*, Cl, 699. — S. Bonifacius Maguntinus (an. 716-745), *S. Bonif.*, LXXXIX, 624, 641. — Herioldus Danorum rex qui ad Christum conversus populum suum ad fidem adduxit (an. 825), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 188; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1547; *Haymo*, 966, 971. — Ansharius seu Angarius Hammaburgensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 476, 480, 483; *Honorius Augustodunens.*, Cl.XXII, 190. — Ebbo Remensis episcopus et Halligarius (an. 830-856), *S. Ansharius*, CXLVIII, 971; *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 473, 475. — Gauzbertus et Wilmarus monachus (an. 830), *S. Anshar.*, CXLVIII, 971. — Haraldus Sleswicensis episcopus, Gislemarus, Rimbertus (an. 840-850), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 473, 486; *S. Anshar.*, CXLVIII, 971, 999. — Unni Hammaburgensis episcopus (an. 905-936), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 498. — Henricus I, Alemannorum imperator, qui Danos cum Cruce eorum rege a pristino errore revocat et ad fidem adducit (an. 93), *Thietmarus Merseburgensis episc.*, CXXXIX, 1195. — Poppo Harbustensis (an. 966), *ibid.*, 1207, 1208; *Adamus Bremens.*, CXLVI, (not), 525; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Poppo Junior Sleswicensis episcopus (1010-1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 523, 526. — Heribertus Wibergensis episcopus Eilbertus episcopus Christianus et Sewerdus, Radolphus et Ratolphus Sleswicensis episcopi (an. 1056-1059-1060), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 616, 650.

DANIAM Chisariam seu Jutland evangelizaverunt Regimbrondus Harusammensis episcopus (an. 948), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503. — Poppo Sleswicensis episcopus cum Odinkar juniore (an. 1010-1015), *ibid.*, 526, 553, (Vide Jutland).

DANOS Angliæ populos Christi fidem edocuit Paulinus Eboracensis episcopus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 615), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXC, 856.

DERRY vel DERRIS Insularum in Asia civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus cum Sila et Timotheo (an. 50-58), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 178. — Silas S. Pauli discipulus (an. 50), *ibid.*, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

DIVIONENSE castrum in Gallia, vid. Castrum, etc.

DORCH. Dokkum, Frieslandi civitatem adduxit ad Christum S. Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *CXVIII*, 1018, 1016.

DORCHESTER (in), Dorchester, West Saxoniam civitate, prædicaverunt Birinus Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus qui Kinegetum regem convertit (an. 630), *Beda*, XCV, 126; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1523. Angilbertus Dorcestrensis episcopus S. Birini successor (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — Leutharius, *ibid.*, 651. — Hedhedus et Epelpine seu Edelwino Dorcestrenses episcopi (an. 650-651), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1605.

DOVERNIA Durovernum, Cantuariensium regni regia civitas. Ethelredus Cantuarii rex Augustinum et socios ad prædicandum in Angliam missos suscepit eisque potestatem et licentiam prædicandi concessit (an. 596), *Henric. archidiacon.*, CXC, 848. — S. Augustinus Anglorum apostolus cum SS. Justo, Melito, Laurentio, Joanne, Paulino, Honorio, Rufino et aliis apud Doverniam primum prædicat (an. 596-645), *S. Aust.*, Anglor. apostol., LXXX, 59, 79; *Laufranc.*,

CL, 743, 761; *Wilhelm.*, CLXXIX, 968, 1441; *Henric.*, CXV, 814, 837, 859.

DORUMKEVI (in) Rofecestria civitate Justum episcopum ordinavit Augustinus (an. 600), *Henric.*, CXC, 850.

DUMNOCA Angliæ orientalis civitas prædicationem audit Feleis Lincolnensis episcopi (an. 636), *Beda*, XCV, 106.

E

EBORACI, Eborac, Neustrim civitatis Evantlicorum sedem episcopalem primus obtinuit S. Taurinus S. Dionysii discipulus (an. 90-119), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 366-390.

EBORÆ seu Eboræ in Nordanymbrorum civitate prædicaverunt S. Paulinus Eburnensis episcopus (an. 600-624), *S. Bernold.*, CXLVIII, 1554; *Laufranc.*, CL, 743; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1509, 1553. — Jacobus S. Pauli discipulus (an. 610), *Henric.*, CXC, 859.

EBORA seu Elbora Eboræ, in Lusitania Hispaniæ civitas, S. Memmianus Mancium divini verbi præconem et episcopum habuit (an. 90), XXXI, 233.

EDSSA, Mesopotamiæ civitas, Orfa, evangelizatur a S. Simone Juda apostolo qui Abgarum regem ad Christum convertit (an. 36), *Freculf.*, CVI, 1123; *Haymo*, CXLVIII, 824.

EISCHTADIA Germaniæ civitatem, Eischtaedt, evangelizavit S. Willibaldus S. Bonifacii Moguntini socius et cooperator (an. 736-747), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 646, 806; *Bernold.*, CXLVIII, 1543.

ELBIA (in) Alsaciæ civitate prædicaverunt Eucharis, Valerius et Maternus (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1147.

ELBERNUM in Hispania, Grenade, evangelizavit Cæcilius Eliberitanus episcopus et sancti Jacobi discipulus (an. 43-51), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-173.

ELIORNICA, Valladolid? Hispaniæ civitas, Evangelii præconem habuit Indalecium a S. Petro in Hispaniam missum (an. 43), XXXI, 169.

ELNONAM Galliarum civitatem evangelizavit S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 614), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115.

EMERUM (apud), Ara-Solonk, Ioniæ civitatem, prædicaverunt S. Joannes et Jacobus Major (an. 34-50), *Lucius Dexter*, XXXI, 135; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 149. — S. Paulus cum Timotheo, Sila, Prisca et Aquila (an. 48-58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — Timotheus (an. 68), *CVI*, 1119. — S. Paulus qui ibi primam ad Corinthios Epistolam scribit (an. 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — Onesimus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129. — Apud Ephesum S. Joannes apostolus Evangelium suum scribit (an. 99), *Ekkeardus Uraugiensis*, CLIV, 679.

ETERNAM orientaliū Saxonum civitatem evangelizavit S. Mellitus Sigebertumque regem convertit ad Christum (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 113; *Henric.*, CXC, 850.

EUROPA. Christiani dispersi in persecutione contra sanctum Stephanum facti in Europam fidem portant (an. 35), *Lucius Dexter*, XXXI, 95, 97.

F

FABRIAM Daniæ insulam Eilbertus primus monachus, dein episcopus evangelizavit (an. 1039), *Adam. Brem. Can.*, CXLVI, 616.

FUERA vel Fune Daniæ insula divini verbi præconem habuit Hofdagum primum Ripensem episcopum (an. 948), *Adam. Brem. Can.*, 503, 518, 821. — Haredum seu Horri Sliaswigensem episcopum (an. 948), *ibid.*, 505. — Behnerum primum in Fune episcopum (an. 1040), *Adam. Brem. Can.*, CXLVI, 623. — Eilbertum (an. 1039), *ibid.*, 616.

FLANDRIAM evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus (an. 638), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng. abb.*, CCIII, 1248; *Helinand. abb.*, CCXII, 785. — S. Livinus et ejus discipuli Foillans, Fursons et Ultanus (an. 618), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 883; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123. — Helias et Kilianus Moguntinus (an. 618), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 880. — Ursmarus Flandrensis episcopus (an. 690), *Harinus*, CLXXIV, 1461 (app.). — S. Arnulfus Suesionensis episcopus (an. 1056-1085), *ibid.*, 1411, 1461.

FRANCOS evangelizaverunt S. Solemnis Carnotensis episcopus (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93. — S. Clotildis Francorum regina cum S. Vedasto et sancto Remigio (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 182; *Anonym.*, XCVI, 1433; *Hincmar.*, CXIV, 1137; *Albert. Ma-*

ciacensis, CXXXIX, 598. — S. Vedastus (an. 496), *Alcuin*, Cl, 670, 672, 678; *Anonym.*, CXLIX, 28. — S. Remigius (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXLIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Bernold.*, CXLVIII, 1529; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 79. — Clothovæus cum gente fidem suscipit (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 125; *Flodoard. Rhemensis canonic.*, CXXIV, 50; *Rorico monach.*, CXXXIX, 601, 633; *Anonym.*, CXLIX, 26; *Hugo abb.*, CLIV, 110; *Ekkeardus. ibid.*, 716; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93; *Hugo de S. Maria*, CLXIII, 913.

FRANCIA (in) seu Franconia divini verbi præcones fuere Kilianus primus in Franconia (an. incert. vi vel vii sæcul.), *Adam. Brem. episc.*, CXLVI, 463. — Willibrordus (an. 690), *Alcuin.*, Cl, 697, 701.

FRANCONIA evangelizaverunt Willfridus Anglorum episcopus qui Adalegium Fresorum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, CLXXXIX, 1559. — S. Willibrordus (an. 692-700), *Beda*, XCV, 215, *Alcuin.*, Cl, 698, 699; *Bernold.*, CXLVIII, 1539; *Joannes monach.*, CLXII, 786; *Helinandus*, CCXII, 805. — Acca presbyter, Adalbertus levita, filius regis Deirorum Lebnolus, Marcellinus, S. Swiberus, Werenfridus, Ewaldus Albus et frater ejus Ewaldus Niger et alii duodecim S. Willibrordi socii (an. 692-700), *Beda*, XCV, 243, 244, 245. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (an. 716-745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 609, 611, 624, 641; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXLIII, 123; *Adam. Bremensis canonic.*, CXLVI, 463; *Marianus Scotus*, CXLVII, 761; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 155, 158. — Wulfstanus Senonensis episcopus (an. 718), *Helinand.*, CCXII, 812. — Skirbat diaconus, Waltheri presbyter, Megengaudus, Lullus, Sturmus, Waccar et Tatuinus et alii S. Bonifacii socii, discipuli et cooperatores (730-750), LXXXIX, 616, 647, 653, 660, 805. — Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *S. Ansharius episc.*, CXVIII, 1015, 1016; *Adamus Brem. episc.*, CXLVI, 463, 469, 471. — Eabonus Ahretensis episcopus, Hadalfridus seu Hadolfus monachus, Hamung presbyter, Kundekar monachus, Willihieri monachus, Wintrung presbyter et alii sancti Bonifacii Moguntini discipuli (an. 735), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805. — Ludgerus Monasteriensis episcopus (an. 780), *Adam. Bremensis*, CXLVI, 467, 468. — Hildibaldus Coloniensis episcopus (an. 780), *Adam. Brem.*, 47. — Ansharius Hammaburgensis (an. 836), *ibid.*, 433.

FRANCONIA cliteriore evangelizavit unus ex S. Willibrordi sociis (an. 692), *Beda*, XCV, 215.

FRISINGA, *Freisingen*, in Bagoaria Evangelium recepit ab Erimberto Freisingensi episcopo (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

G

GALATIA (in) Asia Minoris regione divini verbi præcones fuere S. Petrus apostolus (an. 58-60), *Freulf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — S. Philippus apostolus (an. 58-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Paulus apostolus cum Sylia et Barnaba (an. 58-59), *Freulf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastasio Biblioth.*, CXXVII, 464, 468; *Herigerus Lobiensis*, CXXXIX, 1008; *Marianus Scotus*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116. — S. Timotheus (an. 50-58), *ibid.*, 116.

GALICIA (in) Hispaniæ provincia discipuli septem S. Jacobi Hierosolymitani episcopi Christum annuntiant (an. 44), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115. — S. Andeolus in Galicia prædicat (an. 208), *Lucius Dexter*, XXXI, 358.

GALLIA evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 45-50), *Anastas.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger. Lobiensis. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117. — S. Philippus apostolus (an. 58), *XXXI*, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1146; *Willelm.*, CLXXXIX, 1683; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Jacobus apostolus Major dictus (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 135. — S. Paulus apostolus (an. 58-69), *Herigerus Lobiensis. abb.*, CXXXIX, 1008; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 128. — Ferontius Austregisilus, S. Eutropius, Irenæus Lugdunensis, Lazarus, Maximianus, Joseph ab Arimathea, Maria Magdalena, Martha, Marcella, Parmenas, Valerius (an. 48-80), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1495, 1496, 1497; *S. Paschasius Radbertus*, CXX, 1496; *Herigerus Lobiensis. abb.*, CXXXIX, 1016; *Hugo Flaviniac.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1116, 1118, 1124; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141; *Anonym.*, CLXII, 758; *Willelm.*

Malmesbur., CLXXXIX, 1683. — S. Dionysius Areopagita (an. 50), *S. Gregorius Turon.*, LXXI, 173, 183; *Othobius*, CXLVI, 587; *Volcardus monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo abb.*, CLIV, 26; *Ekkeard. Uraugiens.*, *ibid.*, 679. — Clemens, Eucharis, Frontinus, Mansuetus, Materus, Sabinus, Potentianus et Saturianus, S. Sixtus, Stremonius, Sinicius, Martialis a S. Petro missi (an. 48-50-58), *S. Gregorius Turon.*, LXXI, 173, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1494, 1505; *Paschasius Radbertus*, CXX, 1496; *Heriger. Lobiensis*, CXXXIX, 1010, 1013; *Adamus monach.*, CXLII, 81; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLII, 1353; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1118, 1124; *Flodoard. Remensis canonic.*, CXLIV, 32; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129, 193, 286. — Crescens (an. 59), *S. Ado Vienn. episc.*, CXLIII, 79. — Quirinus, Nicasius, Scuvillus a S. Dionysio missi (an. 70), *Volcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 586, 588, 590. — S. Coelestis S. Clementis discipulus et Secundus Mettis episcopus (an. 70), *Anonym.*, CLXII, 581. — Austriellanus et Alpinianus (an. 70-73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186, 193. — S. Paternus Toletanus et Constantiensis episcopus (an. 150), *Lucius Dexter*, XXXI, 511. — Mello et Taurinus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 586. — SS. Benignus, Andochius et Thirus a S. Polycarpo missi (an. 140), *S. Varnaharius presbyter*, LXXI, 187; *Ruperius abb.*, CLXVII, 756; *Joannes monach.*, CLXII, 756, 757. — S. Phobius, Valerianus, Marcellus et Zacharias Lugdunensis (an. 166-195), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus*, CLXVI, 1209, 1210; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — SS. Crispinus et Crispinianus, Fuscianus, Rufinus, Victorinus, Mallianus, Lucianus, Avicianus (an. 250-300), *Paschasius Radbertus*, CXX, 1491, 1496; *Volcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 580. — S. Avilus Viennensis (an. 490), *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 778. — SS. Solemnis, Vedastus, Remigius, Cotildis regina (490-500), *S. Gregorius Turon.*, LXXI, 182; *Alcuin.*, Cl, 670, 672, 678; *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXLIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Rorico Moissacensis*, CXXXI, 598; *Bernold.*, CXLVIII, 1529; *Lambert. Alrebatensis*, CXLIX, 36, 38. — *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 79. — SS. Amandus et Landoaldus (an. 614), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115, 120. — SS. Ultanus, Foillanus et Furseus (an. 640), *ibid.*, 123. — SS. Eloquius, Elio et Bertuinus Scotigenæ (an. 651), *ibid.*, 123. — Gisleus, Landelinus, Trudo et Vincentius, qui et Madelgarius dicitur (an. 651), *ibid.*, 123.

GANDAVUM, *Gand*, Flandriæ civitatem evangelizaverunt S. Amandus Treverensis et Tungrensis episcopus (an. 628), CXXI, 945; *Herigerus abbas Lobiens.*, CXXXII, 1040; *Philippus de Harueng*, CCIII, 1248; CXXII, 785. — S. Livinus cum Frilano, Hella et Kiano (an. 618), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 880, 883; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122.

GARUMNI, populi Aquitanie ad Garumnem, divini verbi præcones habuere sanctum Martiale Lemovicensem episcopum (an. 70), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 193. — Austriellanus et Alpinianus (an. 73), *ibid.*, 193. Gentes Cypril et Cyrenæ viri post martirium sancti Stephani dispersi per diversas regiones Græciæ et gentibus prædicant (an. 55), CXXVII, 456. — Paulus et Barnabas ad prædicationem in gentibus sequebantur, *Haymo*, CXVIII, 825; *Regino Prumiensis*, CXXXII, 17; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 21. — Ad gentes transeunt prædicant, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

GERMANIA Danie civitatem S. Gaudentius evangelizavit (an. 990), *S. Mathildis*, CLI, 1341.

GERMANIA (in) Europæ regione divini verbi præcones fuere S. Valerius confessor (an. 48-60), *Anonym.*, CLIV, 1126. — S. Willibrordus Fresorum apostolus cum sancto Bonifacio (an. 717-725), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 642. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (an. 717-745), *ibid.*, 641; *Anastas.*, CXXVIII, 975; *Bernold.*, CXLVIII, 1541; *Helinand. monachus*, CCXII, 812. — Adalbert, Borchardus, Derso, Grimbertus, Skirbalt, Waltheri, Swibertus, Witta, Lullus, Winnibaldus, Willibaldus Gregorius Traiectensis et Geppan S. Bonifacii socii et cooperatores (an. 717-750-756), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653, 660, 684, 741, 749, 757, 806; *Bernold.*, CXLVIII, 1542. — Sturmus, Waccar monachus, Abel episcopus, Warbertus episcopus, Wera episcopus (an. 740-745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 647, 660, 741, 757, 805. — Tatuinus et Folradus archicapellanus (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 837.

GLASTONIAM Angliæ insulam evangelizaverunt Joseph ab Arimathea cum sociis undecim e Galliæ a Philippo in Angliam missis (an. 63), *Willelm.*, CLXVII, 1683. — S. Patricius Hibernus contra Pelagianos (an. 45) *Willelm.*, CLXXXIX, 1688, 1689.

GOTHIA (in) Scandinavia regione prædicaverunt Turgilius primus Saeransensis episcopus in Westergothia (an. 1015), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 541, 640. — Radulfus seu Radolfus (an. 1086), *ibid.*, 541, 630. — Olaph Northmannorum rex (an. 1040), *ibid.*, CXLVI, 540. — Simon qui et Stemphi dicitur Helsinglandensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 617, 641. — Adalwaldus senior et Adalwaldus junior (an. 1060-1070, *ibid.*, 617, 640.

GOTHLAND Baltici maris insulam evangelizavit Joannes qui et Hiltinns dicitur Bircacensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 617, 636.

GROENLANDON, Groenland, America Septentrionalis regio, per Islef Scaldholgensem episcopum evangelizatur (an. 1065), *ibid.*, CXLVI, 617, 654.

H

Helsingland (in), Suecia civitate, prædicavit Simeon Helsinglandensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

HAMABURG Fresie civitatem evangelizavit Willebadus Bremensis episcopus (an. 754), *S. Ansharius*, CXVIII, 1015, 1016.

HAMABURG (in), Alamanie civitate, Christum annuntiant Heridagus primus Hammaburgensis episcopus (an. 904), *Adam. Brem.*, CXLVI, 472. — S. Ansharius Hammaburg. episcopus (an. 826), *S. Ansharius*, CXVIII, 966. — Rimbertus (an. 860), *Adam. Brem.*, CXLVI, 486. — Unni episcopus (an. 903-936), *ibid.*, CXLVI, 498. — Adaldagus episcopus (an. 936), *ibid.*, 501.

HARUSAM Danie Cismarina civitas Christi fidem a Regimbroadio Harusammensi episcopo recepit (an. 948), *ibid.*, CXLVI, 505.

HASBANIUM in Gallis Trudo abbas evangelizavit (an. 631), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 125.

HEREFORD (in), provincie Merciorum civitate, prædicaverunt Putta Herefordensis primus episcopus (an. 720), *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1599. — Tritel Putte successor (an. 740), *ibid.*, CLXXXIX, 1599.

HESIOS Germanie populos ad Christum convertit S. Bonifacius Moguntinus episcopus Germanorum apostolus (an. 720), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 617, 642; *Adamus Brem.*, CXLVI, 468.

HIBERNIA (in) prædicaverunt S. Fingaris (an. 450), *S. Anselmi scripta spuria*, CLIX, 525. — S. Patricius Hibernensis episcopus (an. 432), *Beda*, XCV, 121 not.; *Gesta II*, CLIII, 789, 801; *S. Anselmi scripta spuria*, CLIX, 525; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 79; *Wilhelm.*, CLXXIV, 1688. — S. Renignus S. Patricii discipulus (an. 460), *ibid.*, CLXXIX, 1691. — S. Columba Hibernus (an. 565), *Bernold.*, CXLVIII, 1529, 1532. — S. Livinus, Poitaneus, Furseus et Helias (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 877, 879. — Swibustus (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

HIBERNIS Hispanie populus Christum prædicant septem discipuli S. Jacobi Hierosolymitani episcopi (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115.

HIBERNIS populi seu Hii, insula Angliæ juxta Hiberniam sita, divini verbi præcones habuerunt S. Columbam (an. 596), *Bernold.*, CXLVIII, 1532. — Eolanum (an. 615-640), *Beda*, XCV, 19-21; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1536; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1584; *Henric.*, CXC, 860; *Helinand.*, CCXII, 772.

HIERAPOLIS Indie regiam civitatem evangelizavit S. Thomas qui et Didymus dicitur (an. 48), *Orderic. Vital.*, CLXXVIII, 159-162.

HIERAPOLIM Phrygie civitatem Christi fidem edocuerunt S. Philippus apostolus (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1148; *Wilhelm.*, CLXXXIX, 1695; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — S. Apollinaris Hieropolitanus episcopus (an. 150), *Freculf.*, CVI, 1168.

HIRCANIA Asia regio a S. Thoma Didymo apostolo evangelizatur (an. 55-55), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

HISPALIM Beticæ in Hispania civitatem, Séville, evangelizaverunt S. Pius primus Hispalensis episcopus (an. 57-70) *Lucius Dexter*, XXXI, 128. — Philippus Mediolanensis, Philotheus dictus (an. 91), *ibid.*, 267, 265.

HISPANIA (in) divini verbi præcones fuere S. Petrus apostolus (an. 50-60), *ibid.*, XXXI, 161. — Presbyteri a S. Petro Romæ ordinati et in Hispania missi (an. 53), *ibid.*, XXXI, 151. — S. Jacobus Major (an. 54), *ibid.*, 87, 88; (an. 57), *ibid.*, 109; *Freculf.*, CVI, 1147; *Mazio*, CLXX, 875. — Christiani dispersi post persecutionem contra sanctum Stephanum factam (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 91, 97. — S. Paulus apostolus (an. 64), *ibid.*, 190; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 79. — Opius centurio, S. Memmius Mancius, S. Agathodorus

Tarraconensis, Arcadius Juliobrigensis, Athanasius Cæsaraugustanus, Basilus Bracarenensis, Capito Lucensis, Elpidius Toletanus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88, 129, 150, 167, 255. — S. Ephrem S. Jacobi discipulus, S. Etherius Barcinonensis, Eugenius Marcus, Nestor Paleatinus, Petrus Bracarenensis (an. 57-60), *ibid.*, XXXI, 109, 129, 150. — Torquatus, Thesiphorus, Cæcilius, Iacius, Secundus, Indalecius et Euphrasius (an. 45), *ibid.*, 151, 155, 151, 153, 167, 169, 175, 175. — Discipuli septem S. Jacobi apostoli qui corpus magistri in Hispaniam deferunt (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115. — Calocerius S. Jacobi discipulus (an. 44), *Lucius Dexter*, XXXI, 151. — Paulus Sergius, Martialis Lemovicensis, Timotheus, Philemon et alii S. Pauli apostoli discipuli (an. 48-60), *ibid.*, 169, 190, 195.

HULMO Danie insula Christi fidem recepit ab Egnone Dalholensi episcopo (an. 1060) *Adam. Brem.*, *canonic.*, CXLVI, 637.

HUNGARIA (in), prædicaverunt S. Paulinus Aquileiensis patriarcha (an. 790-804), *S. Paulin.*, XCIX, 75, 71. — S. Wichbertus Gemblacensis monachus (an. 953), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 672. — Henricus II Alamanorum rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 195. — Gisla Hungarorum regina quæ regem sponsum imperatoremque patrem ad Christum cum innumerabili gentium multitudine adduxit (an. 1010), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 631. — Stephanus Hungarorum rex (an. 1025), *Honor. Augustod.*, CLXXII, 195.

HUNNI. Arno Salitzburgensis episcopus et Paulinus Aquileiensis patriarcha ad convertendos Hunnos deducant, (an. 794-800), *S. Paulin.*, XCIX, 76, 77; *Alcuin.*, C, 187, 198.

I

IBERIA. Mulier captiva gentem Iberorum ad Christum convertit (an. 528), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 480. — Edessius apud Iberos prædicat (an. 528), *Freculf.*, CVI, 1198.

ICONIUM, *Konieh*, Isauria in Asia minori civitas, verbi divini præcones habuit SS. Paulum et Barnabam (an. 48-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1695, 1694.

ILLIBERIM Hispania civitatem, Grenade, evangelizavit S. Indalecius Romæ episcopus ordinatus et a beato Petro in Hispaniam missus (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

ILLYRIA (in) Europæ antiqua regione prædicaverunt Paulus et Timotheus, Silas et Barnabas (an. 50-58), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lohiens. abb.*, CXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659.

IMPERIUM ROMANUM. Conversio Philippi imperatoris Romanorum et filii ejus Philippi per Pontium quemdam militem Christianum (an. 242), *Freculf.*, CVI, 1178; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 70. — Constantinus Magnus imperator ad Christum convertitur et fidem Christianam per imperium longe lateque diffundit (an. 312), *Sulpicius Severus*, XX, 147; *Aurelius Cassiodorus*, LXIX, 888; *Freculf.*, CVI, 1190; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo abbas Flaviniac.*, CLIV, 96; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 953; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 75, 204.

INDIAM evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus (an. 54), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic.*, CLXXXVIII, 157-162. — S. Mathias apostolus, *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 168. — Indorum gentes ad fidem convertuntur (an. 530), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 945.

INDIAM Citeriorem Christi fidem docuerunt Bartholomæus apostolus (an. 57-60), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165. — Frumentius et Edessius pueri Meropii philosophi Tyrri, captivi (an. 528), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 478. — Frumentius *ibid.*, 480; *Freculf.*, CVI, 1198.

INSULAS Northmannie evangelizaverunt Grimkil et Radulfus Silaswigensis episcopus et Bernardus (an. 1030-1160), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 541, 650. — Olaph rex Northmannorum per regnum et multas insulas extra Northmanniam prædicatores mittit (an. 1040), *ibid.*, 540.

IONIA (in) Asiae minoris regione Christum annuntiant Joannes apostolus cum Jacobo Majore apostolo. (an. 38-50), *Lucius Dexter*, XXXI, 155; *CLXXXVIII*, 149. — SS. Paulus et Timotheus (an. 48-58); *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1704. — Onesimus 9. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

ISAURIA Asiæ minoris regio divini verbi præcones habuit Paulum et Barnabam (an. 48-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1694.

ISLANDIAM magnam Atlantici insulam evangelizaverunt Lisdagus primus Ripensis episcopus (an. 918), *Adam. Brem. can.* CXLI, 505, 518, 521. — Haredus seu Horit Silurwigensis episcopus (an. 948), *ibid.*, 505. — Joannes Magnopolitanus episcopus (an. 1025), *ibid.*, 527, 540, 595, 617, 630. — Islef scaldhalgensis, (an. 1063), *ibid.*, 617, 634. — Joannes qui et Hittimus dicitur, Berracensis episcopus (an. 1063), *ibid.*, 617, 636.

ITALIA (in) prædicaverunt Petrus apostolus et Paulus doctor gentium (an. 40-69), *Lactantius*, app. VII, 621; *Sulpicius Severus*, XX, 145; *S. Prosper Aquilan. presbyt.*, II, 175; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anastas.*, CXVII, 458; *Hermannus Contractus*, CXLI, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 641; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 123, 132. — S. Apollinaris Ravenanum episcopus, Barnabas, S. Pauli discipulus et Mediolanensis episcopus, Celsus, et Nazarius, et Marcellus, et Hermagoras (an. 50-100), *Freculf.*, CVI, 678; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXIII, 78; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 118; *Marian. Scot.*, CXLVII, 965; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 181.

J

JERUSALEM. Apud Jerusalem Dominus noster Jesus Christus Deus et homo prædicat et in confirmationem doctrinæ suæ pro salute mundi in cruce expirat anno ætatis suæ 33, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1652. — Duodecim apostoli, nempe Simon Petrus, Joannes evangelista, Jacobus minor filius Alphæi et Andreæ frater Simonis Petri, Philippus et Thomas Didymus, Bartholomæus, Mattheus, Jacobus Major Zebædei filius et frater Joannis evangelistæ, Simon Zelotes, Judas Jacob filius et Mathias, in die Pentecostes adunati Spiritum sanctum recipiunt et in Jerusalem prædicant (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 61, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1051, 1651. — Terram sortiuntur ad prædicandum (an. 34 alii 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88. — S. Petrus cum Joanne apud Jerusalem prædicat, *ibid.*, 131; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 61, 65, 101. — Ad portam templi claudunt sanant, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1655. — Petrus apud Jerusalem primum tenet consilium de conversione gentium (an. 40), *Lucius Dexter*, XXXI, 134; *Anastas.*, CXVII, 456. — S. Jacobus Minor Hierosolymitanus episcopus ordinatur et prædicat (an. 33-40), *Freculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 825; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXIII, 78; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXI, 16; *Hermannus Contractus*, CXLI, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1304; *Ekkeard.*, CLIV, 665; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Stephanus protomartyr in Jerusalem Christum annuntiat (an. 33), *ibid.*, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1665. — S. Paulus apostolus apud Jerusalem prædicat (an. 48), *Anastas.*, CXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 616, 618; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 108; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1670, 1669. — Jerusalem divini verbi præcones habuit S. Barnabam (an. 48), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 108. — Titum sancti Pauli discipulum (an. 50), *Marian. Scot.*, CLXVII, 640, 645.

JORDAN (apud), Jaffa, Palaestina civitatem S. Petrus apostolus prædicat (an. 38-40), *Orderic.*, CLXXXVIII, 109; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

JUDÆA (in) prædicat S. Joannes Baptista (an. 30), *Freculf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1652; *Sicard. Cremon. episc.*, CCXIII, 449. — Joannes Baptista Christum in Jordane baptizat, *Anastas.*, CXVII, 452; *Hermann. Contractus*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1662. — Dominus noster Jesus Christus Deus et homo in Jordane baptizatus suam prædicationis Evangelii inchoat anno ætatis suæ 30, *Anastas.*, CXVII, 452; *CXXIX*, 525; *Hermannus Contractus*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1304; *Orderic.*, CLXXXVIII, 102; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — Apostolos vocat (an. 30), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — Eos ad evangelizandum per Judæam civitates mittit, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1565. — Per Judæam aperte Evangelium disseminat (an. 30-35), *Haymo*, CXVIII, 822; *S. Ado Vienn. archiepisc.*,

CXXXII, 76; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Marian. Scot.*, CXLVII, 637; *Ekkeard. Uravigne.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — In cruce pro mundi salute, consummatis omnibus, expirat (an. 33), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1622. — S. Petrus apostolus totam Judæam et Palaestinam prædicando peritrat (an. 37-40), *Anastas.*, CXVII, 451, 456, 462; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXIX, 1008; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701; *S. Jacobus Minor Hierosolymitanus episcopus ordinatus per Judæam prædicat* (an. 33-40), *Freculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 825; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXXII, 76; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 16; *Hermann. Contractus*, CXLI, 53; *Marian. Scot.*, CXLVII, 638; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1304; *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Matthias apostolus et evangelista (an. 37-50), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1689. — Evangelium suum sœculum in Judæa prædicando Hebraice scribit (an. 45), *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 75; *Anastas.*, CXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVII, 1305; *Ekkeard.*, CLIV, 665. — S. Matthias in Judæa prædicat (an. 37), *Freculf.*, CVI, 1148; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 177. — S. Stephanus protomartyr in Judæa prædicat (an. 33), *ibid.*, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1665. — Discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum per Judæam universam prædicant, *Haymo*, CXVIII, 825; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 109.

JULIACIUM, Valdevejo, Hispaniæ civitas, evangelizatur per Areadium Julitobrigensem episcopum (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130.

JUTLAND (in) Daniæ regione prædicaverunt Haroldus Sleswicensis primus episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLI, 621. — Regimbrondus Harusammensis et Harodus seu Harit Silaswicensis (an. 948), *ibid.*, 505. — Odakar Junior Ripensis, Poppo Junior Sleswicensis episcopi (an. 1000-1015), *ibid.*, 525, 528, 535. — Rodolphus Silaswicensis et Wallus Ripensis episcopi (an. 1056), *ibid.*, 541, 532, 621, 622, 668.

L

LAODICIA (in) Phrygiæ civitate hodie Eski Hisar Christum annuntiat S. Petrus apostolus, (38-40), *Anastas.*, CXVII, 456; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXIX, 1008; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, id., 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1671, 1701. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 178.

LAURANUM CASTELLUM prope Carcassonam hodie Castelnodary. Guddo Vallium Sarnay abbas, deinde Carcassonensis episcopus in Laurano castello contra Albigenes prædicat (an. 1207), *Sicard. Cremon.*, episcopus, CCXIII, 555, 578.

LEONCESTRAM Anglorum Mediterraneorum civitatem evangelizant Edbertus Legecestrensis episcopus et Tota (an. 650-640), *Willelmus*, CLXXIX, 1605.

LEMOVICIS, Limoges (in), Galliarum civitate Christum annuntiant S. Marialis Lemovicensis episcopus (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175; *Adam. monach.*, CXLI, 57, 112; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLI, 1333; *Raban. Maur.*, 1494. — Austriellanus et Alpinianus (an. 70); *Orderic.*, CLXXXVIII, 186.

LENA (in) Saxoniarum civitate Emmingus et Polcardus S. Willehadi Fresonum apostoli socii prædicantes a Saxonibus martyrii coronam accipiunt (an. 780), *S. Ambricius episc.*, CXVIII, 1017.

LIBYAM African regionem S. Marcus evangelizavit (an. 60-60), *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marian. Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 182.

LICFIELD, Lichfield, provinciarum Merciorum civitatem evangelizavit Cædæ Scotas Licfeldensis episcopus (an. 653), *Beda*, I, 130.

LINCOLNIAM (apud), Lincoln, in orientali Angliæ prædicaverunt S. Paulinus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 603), *Henric.*, CXCV, 844, 868. — Felix Lincolnienis episcopus (an. 654-640), *ibid.*, 867, 878. — Honorius Lincolnienis episcopus (an. 640), *ibid.*, 877.

LINDISFARNIA in Angliæ Mediterraneæ divini verbi præcones habuit Cellam episcopum Lindisfarnensem et Dunm (an. 680-635), *Willelm.*, CLXXIX, 1603.

LINDISFARN (in) insula Angliæ, Holy Island, prædicaverunt Aidanus seu Aidanus Lindisfarnensis episcopus (an. 615-640), *Beda*, I, 19-21; *Bernold. abb.*, CXVIII,

1356; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 120; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCX, 860; *Helinand.*, CCXII, 772; Colmannus Lindisfarneensis episcopus (an. 650), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCX, 863; Finanus (an. 653), *Beda*, XCV, 150; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCX, 863.

LINCOLNIA Orientalis Angliæ provinciam evangelizavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCX, 844.

LINCOLNIA (in), *Langres*, Gallie civitate prædicaverunt SS. Bestinus, Andochus et Thirus diaconus a S. Polycarpo in Gallias ad prædicandam missi (an. 140), S. *Varnaharius presbyt.*, LXXX, 188, 193, 199.

LINGONIA Slavoniam populos evangelizaverunt monachi duo incerti nominis (an. 1063) *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 555, 571.

LONDONIA (in), *Londres*, Angliæ civitate, prædicaverunt S. Laurentius Londoniensis episcopus (an. 600-645), *Henric.*, CXCX, 851, 853; — Mellitus cum Laurentio et Justo (an. 601-653), *Beda*, XCV, 84; — *Bernold.*, CXLVIII, 1332; *Laufranc.*, Cl., 745, 761 (app.); *Wilhelm.*, CCXXIX, 1415; *Henric.*, CXCX, 853; — Sarumensis et Cedus Londoniensis episcopi, *Wilhelm.*, CLXXIX, 1514; *Henric.*, CXCX, 853.

LONDONIENSIS ad Christi fidem adduxerunt S. Gregorius Magnus papa (an. 595), Liturgia Mozarabica, LXLV, 541; — Theodelinda regina Longobardorum quæ suum sponsum Agilulfum cum gente convertit; Amelius Tridentinus episcopus (an. 59-), *ibid.*, 541; *Ekkeard*, CLIV, 797.

LOTHINGIA (apud) civitatem Obotritorum in Sclavonia prædicant monachi duo nominis incerti (an. 1065) *Adam. Brem. canon.*, CXLXI, 575, 574.

LUCA (Martos) Hispaniæ civitas divini verbi præconem habuit Capitonem Lucensem episcopum, S. Jacobi apostoli discipulum (an. 57-80); *Lucius Dexter*, XXXI 129, 130.

LYONENSIS, *Lyon*, Gallie civitatem ad Christum convertunt S. Irenæus Lugdunensis episcopus (an. 48), CXII, 143; Joannes monachus CLXII, 755. — S. Photinus (an. 186); *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus Dolensis archiep.*, (CLXVI, 1203. — Valerianus S. Potini successor (an. 180), *ibid.*, 1210. — S. Zacharias Lugdunensis (an. 195), *Joannes monachus*, CLXII, 750.

LUNDONIA Scania in Suedia civitas evangelizatur per Eginonem Dalboiensem episcopum (an. 1060) *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 617, 627.

LUSITANIA Hispaniæ regio Christi fidem accepit a Jona S. Dionysii Areopagitæ discipulo (an. 86) *Lucius Dexter*, XXXI, 233.

LUTETIA Parisiorum prædicatione S. Germani ad Christum conversi (an. 534-570), *Bernold.*, CXLVIII, 1331.

LYCAONIA (in) Asiæ Minoris regione Christum prædicant S. Bartholomæus apostolus (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165. — SS. Paulus et Barnabas, *ibid.*, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1693, 1694.

LYDDAM (apud) Palæstinæ civitatem S. Petrus prædicat (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, *id.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674.

LYDIAM Asiæ Minoris regionem evangelizavit S. Paulus apostolus cum Sila, Timotheo et Barnaba (an. 48-58), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 467; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 116, 118.

LYSTRA (in) Isauriæ civitate, *Fatik*, prædicant SS. Paulus apostolus et Barnabas, et Silas (48-50), *Orderic Vital.*, CXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1693, 1694.

M

MACEDONIAM evangelizaverunt S. Andreas (an. 38), *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 159, 142. — Mattheus apostolus (an. 34-50), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 168. — S. Paulus, Timotheus, Silas et Lucas (an. 48-54), *Freculf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 467; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1699. — Erastus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 129.

MAGDEBURGA Sclavoniæ civitas evangelizatur per Adalbertum primum Magdeburgensem episcopum qui multos Sclavorum populos ad Christum convertit (an. 968-981), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 508.

MAGNAPOLIS Obotritorum in Sclavonia civitas divini Verbi præcones habuit Joannem Scotum natione, Magnopolitani episcopum (an. 1023), *Adam. Brem.*, CXLVI, 537, 540, 593, 617, 630. — Monachos duos incerti nominis (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574.

MALMESBURY Angliæ civitas a Theodoro Malmesburiensi episcopo fidem accepit (an. 613), *Wilhelm.*, CLXXIX, 1445; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 782.

MARMORICA (in), *Marmorique*, Libyæ interioris regione Christum prædicavit S. Marcus evangelista (an. 50-60). S. *Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644, 646; *Orderic*, CLXXXVIII, 182.

MASSILLIA, *Marseille*. S. Lazarus primus Massiliensis episcopus ad Massiliensem portum cum Maria Magdalena, Maximino, Martha, Josepho et aliis appellit Christumque prædicat (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 178; *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 111.

MAURITANIA Aquitanie in Galliis civitas, *Mortagne-sur-Gironde*, divini verbi præcones habuit S. Martiale Lemovicensem episcopum et SS. Austricianum et Alpinianum (an. 75), *Orderic*, CLXXXVIII, 193.

MEDIA (in), Asiæ regione, Christum prædicat Thomas Didymus apostolus (an. 38-53), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic Vital.*, CLXXXVIII, 157.

MEDIOLANUM, *Milan*, evangelizaverunt, S. Barnabas primus Mediolanensis episcopus (an. 58), *Landulfus Senior*, CXLVII, 935; Celsus (an. 79-100), *Regino Prumiensis*, CXXXII, 18; Nazarius, *ibid.* — S. Philippus cognomento Philotheus (an. 91), *Lucius Dexter*, XXXI, 261, 265.

MEDIONATACUM (apud), *Metz*, Christum annuntiant Felix cum sancto Clemente (an. 50-100), *Anonym.*, CLIV, 1119; *CLXIII*, 579, 581.

MELDONUM, *Meaux*, evangelizaverunt, SS. Antonius episcopus Meldensis et Sanctinus et Dionysius (an. 70-79), *Hugo abb.*, CLXV, 27, 39.

MELMUN (in), Civitate Berniciorum Christum prædicavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCX, 856.

MENCH Angli. Vid. ANGLI MENCH.

MESOPOTAMIA Asiæ regionem evangelizavit Judas apostolus (an. 37-70), *Freculf.*, CXI, 1132, 1147; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116.

MILITRUM (apud), *Palatcha*, Carie in Asia civitatem Christum annuntiant SS. Paulus, et Barnabas et Silas et Timotheus (an. 50-58), *Orderic*, CLXXXVIII, 124, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1707.

MILTRORF, Transalbiurum in Germania civitas, per S. Willericum Bremensem episcopum evangelizatur. *Adam. Brem. episcop.*, CXLVI, 472.

METYLENEN, *Medelin*, Ilesby insulæ urbem regiam ad Christum adducit S. Paulus apostolus (an. 58), *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 128.

MORS PESSULARUM, *Montpellier*. Diegus Oxomensis episcopus, Petrus et Radulfus Cistercienses monachi apud Albigenes in Monte Pessulano prædicant (an. 1206), *Petrus Monach.*, CCXIII, 849.

MORS REGALIS, *Montréal*, in Carcassonensi territorio civitas. Diegus Oxomensis episcopus et Guido abbas Vallium Sarnay et Dominicus apud Montem Regalem prædicant (an. 1206-1208). *Petrus Monach.*, CCXIII, 550, 551.

MORAVIAM Germaniæ regionem evangelizavit Methodius episcopus, et Boemorum rex Borvoy cum sua gente fidem amplexus est (an. 885), *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 71, 81.

MYANIDONES (apud), populos Thessaliæ, SS. Mattheus et Andreas Christum annuntiant (an. 50), *CLXXXVIII*, 139.

MYRIA (in), Asiæ Minoris regione, divini verbi præcones fuere SS. Paulus et Timotheus (an. 50-56), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic*, CLXXXVIII, 116.

N

NADABEN urbs regis Æthiopie per S. Mattheum evangelium recepit (an. 48-70), *Orderic*, CLXXXVIII, 168-170.

NARBONAM (apud), in Galliis civitatem cum Paulo Christum prædicavit Paulus Sergius Salaminae proconsul et sancti Pauli discipulus (an. 60), *Lucius Dexter*, XXXI, 195; S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 128.

NARBONA Galliarum provincia. Petrus et Radulfus Cistercienses monachi, Diegus Oxomensis episcopus, Guigo Vallium Sarnay abbas et S. Dominicus contra Albigenium heresim in provincia Narbonensi prædicant (an. 1206-1208), *Sicard. Cremonensis episcopus*, CCXIII, 155, 156.

NEARITUM Armeniæ civitatem evangelizavit Simon Zelotes apostolus (an. 63), *Freculf.*, CVI, 1135, 1147.

NEUSTRIA (in), Galliarum regione Christum predicant Mansius primus Eboracensis episcopus et Taurinus ejus successor (an. 90-119), *Lucius Dexter*, XXI, 253; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 586.

NICJAM, Iarick, Bithynia in Asia Minore civitatem evangelizavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

NICOMEDIA (in), urbe regia Bithynia Christum annuntiavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

NORDALBINGIAM Suediae regionem ad Christum adduxerunt Heridagus Hammaburgensis primus episcopus (an. 801), *Adam. Brem. can.* CXLVI, 472. — Anshar'us Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 826-850), *ibid.*, 483.

NORDANTYMBRIA (in) Angliae Orientalis regione, divini verbi praecones fuere S. Paulinus qui regem Eadwinum cum gente ad Christum convertit (an. 625), *Beda*, XCV, 105, 107; *Bernold.*, CXLVIII, 1333; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXC, 856. — Oswaldus rex qui populum suum ad fidem adducit et Aidanum e Scotia vocatum Lindisfarensem episcopum creat (an. 640), *Beda*, XCV, 115, 117; *Henric.*, CXC, 860; Aidanus sen Aedan'us (an. 640), *Beda*, XCV, 19-24; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXC, 860; *Helinandus*, CXII, 772.

NOVICI Bavarie populi a Severino abbate Christi fidem acceperunt (an. 482), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCII, 69.

NORTHMANNIA in Galliis evangelizaverunt Mallonus et Avicius primi Northmanniae apostoli (an. 280), *Orderic.*, CLXXXIII, 590. — Carolus Simplex Francorum rex Northmannis fidem imponit et eorum dux Rollo convertitur, Francorum Rhotomagensi episcopo praedicante (an. 912), *Dudo S. Quintini*, CXI, 631; *Wilhelm. Calcul.*, CXLIX, 801; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 232.

NORTHMANNIA in Suecia et Norvegia ad Christum adduxerunt Henricus primus Alemannorum rex et imperator qui Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege convertit (an. 931), *Thietmar. Mersburg.*, CXXXIX, 1193. — Oliph rex Northmannorum (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXLVI, 540. — Sigfridus Glastoniensis episcopus et Sigwardus et Asgothus (an. 1060), *ibid.*, 631.

NORWICIA evangelizaverunt Gotebaldus natione Anglus (an. 985), *Adam. Brem.*, CXLVI, 529. — Forwardus Sclavoniae episcopus (an. 992), *ibid.*, 535. — Sigfridus et Sigwardus episcopi, Sirwardus et Theolfus Asgothus et Adalw'ldus Sen or (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 617, 640, 650, 661, 671. — Osmandus episcopus et Meinhardus episcopus (an. 1069), *ibid.*, 568, 617, 633. — Nicolaus natione Anglus, postea Adrianus IV papa, qui misit ab Eugenio III, gentes multas ad Christum convertit (an. 1145-1150.)

O

ONORATUS Sclavoniae populos ad Christum converterunt Joannes Magnopolitanus episcopus (an. 1023), *Adam. Brem.*, CXLVI, 527, 540, 595, 617, 650. — Monachi duo e Roemia venientes (an. 1065), *ibid.*, 575, 574.

Occidens Petrus apostolus et Paulus per Occidentem Evangelium annuntiant (an. 45-60), *Anast.*, CXVII, 454, 466, 468; *Heriger.*, CXXXIX, 1008. *Orderic.*, CLXXXVIII, 128.

OKLAND Baltici maris insula divini verbi praecorem habuit Joannem vulgo dictum Hillulnum, Bircacensem episcopum (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 617, 636.

ORSKA Baltici maris insula per Joannem Bircacensem episcopum evangelizatur (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 617, 636.

ORUS UNIVERSUS. Apostoli undecim per orbem universum potestatem praedicandi accipiunt a Christo Domino (an. 33), *Marcell. pap.* VI, 1035. — Duodecim apostoli ad praedicandum sortiuntur orbem (an. XXXVII), *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88.

ORCADAS Atlantici Oceani insulas, *Orkney*, evangelizaverunt Thuroldus Blasconensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 617, 635. — Egnon Dalboiensis episcopus (an. 1070), *ibid.*, 637.

OSTGOTHOS Sueciae populos ad Christum adduxit Thurgotus primus Scarranensis episcopus (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541 (not.)

P

PALENTIA Hispaniae civitas a Nestore primo Palentino episcopo evangelizatur (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 121, 150.

PALESTINAM totam praedicando percurrit Petrus apo-

stolus (an. 38-40), *Anastas.* CXXVI, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 617; *CLXXXVIII*, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701 (*Vide Judaea, Jerusalem.*)

PAMPHYLIA Asiae Minoris regionem evangelizaverunt Paulus et Barnabas (an. 48-58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

PANNONIAM evangelizaverunt Arno Salizburgensis episcopus et Paulinus Aquileiensis patriarcha (an. 796-800), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 76; *Alcuin.*, C, 187, 188. — Wolfgangus Ratisponensis episcopus (an. 974), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 403. — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *Cosmas Pragens.*, CLXVI, 92; *Hom. Augustodun.*, CLXXII, 193; *S. Adalbert. Prag.*, CXXIV, 864.

PAPHOS Cypri insulae civitas, Tychicus S. Pauli discipulus apud Paphum in Cypro Christum annuntiat (58-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

PARISUS divini verbi praecones fuere S. Dionysius Areopagita (an. 50-70), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175-183; *Otilio monach.*, CXLVI, 587; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182; *CLIV*, 26 679. — Germanus Parisiens. episcopus (an. 554-570), *Bernold.*, CXLVIII, 1551.

PARTHEIA Asiae regionem evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus (an. 51-53), *Rufin. Aquileiens.*, XII, 478; *Lucius Dexter*, XXI, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — S. Mattheus apostolus, *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 168. — Alteo episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241, 1242.

PATARA (in), Lyciae civitate, Christum annuntiavit Paulus apostolus (an. 50-56), *Orderic.*, CLXXXVIII, 125.

PATAVIA (Passau), Bagoariae civitas per Vivilionem seu Vivalum Pataviensem episcopum evangelizatur (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXIX, 649, 687, 806.

PATMOS insula a S. Joanne apostolo evangelizatur, *S. Ado*, CXXIII, 81; *Anastas.*, CXXVII, 486; *Ekkeard.*, CLIV, 69.

PATRAM Achaiae civitatem S. Andreas apostolus evangelizat et martyri coronam recipit (an. 60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 139, 146.

PELAGIANOS (contra) in Anglia S. Germanus Antiodorensis episcopus, Lupus Tricassinus, Patricius Hibernus et Severus praedicant (an. 429-458), *Heric.*, CXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83. — *Wilhelm. Malmesbur.*, CLXXIX, 1688; *Henric.*, CXC, 826, 827.

PENTAPOLIS regio Libyae in Africa a S. Marco evangelista Christi fidem accepit (an. 50-60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 182.

PERGAM, Karahissar, Pamphyliae in Asia Minori civitatem evangelizant SS. Paulus et Barnabas (an. 50-58), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

PERASIA (in), Asiae regione, divini verbi praecones fuere S. Thomas Didymus (an. 50-53), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157. — Simon Jo'as et Judas Jacobi (an. 40-70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 172-176. — Maruthus episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241, 1242; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 58. — Alteo episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241. — Caesara Persarum regina quae virum suum Ananiam magnum gentis multitudinem ad Christum convertit (an. 58-60), *Fredegarius Scholast.*, LXXI, 615; *Joannes Diaconus Venetus*, CXXXIX, 835; *Ekkeard.*, CLIV, 837. — Anastas. monachus (an. 628), *Bernold.*, CXLVIII, 1553.

PERIGONICA, Perigueus, Galliarum civitas, a Frontone Petragoricensi episcopo evangelizatur (an. 50), *Raban. Maur.*, CXII, 1505.

PHILIPPI, Filippae, Macedoniae civitas. S. Paulus apostolus ad Philippenses scribit (60-69), *Anastas.*, CXXVII, 468. — Erastus apud Philippopos praedicat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

PHRYGIA Asiae Minoris regionem evangelizaverunt discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum factam (an. 35), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolus (58-40), *Anastas.* CXXVII, 456; *Herigerus*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1704. — S. Paulus et Barnabas, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

PHRYGIA Asiae Minoris regionem evangelizaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116. — S. Philippus apostolus (an. 37-60), *Freulf.*, CVI, 1148; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1683.

PICTOS fidem edocuerunt S. Nima seu Ninias Cantabrigiae episcopus (an. 394, 432), *Beda*, IX, 121; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric.*, CXC, 860. — S. Columba et S. Columbanus (an. 565-600), *Beda*, XCV, 121; *Bernold.*

CXLVIII, 1522; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric.*, CXC, 860.

PISIDIA (in) Asiae Minoris regione Paulus apostolus et Barnabas Christum annuntiant (an. 48-50), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

PISCANOS seu PLEICANOS adhuc barbaros Scanie populos Eginon Dalbotensis episcopus ad Christum convertit (an. 1460), *Adam. Brem.*, CXLVI, 627.

POLABNIGOS Sclavoniam populos monachi duo nominis incerti e Boemia venientes ad Christum deducunt (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574.

POLONIAM evangelizaverunt Jordannus Posnaniensis episcopus (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1356. — Dambrouka Polonorum regina quæ regem sponsum Misegonem et populum ad fidem adduxit (an. 966), *ibid.*, 1334; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 843, 849. — Willibaldus et Procorius et Egidius a Joanne XIII missi (an. 970), *Joannes XIII pap.*, CXXXV, 949. — Henricus II rex et imperator (an. 1003), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — Adalbertus Pragensis episcopus (an. 983), *S. Adalbert. Pragens.*, CXXXVII, 866; *Cosmas Pragensis Decanus*, CLXVI, 91; *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193.

POSSENI Prussiam populi baptismum recipiunt (an. 1108), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 906.

PONTO (in) Asiae Minoris regione Christum annuntiant S. Paulus apostolus (an. 58-60), *Freculf.*, CVI, 113; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — Simon Judas et Judas Jacobi apostoli (an. 37-70), *Freculf.*, CVI, 1132, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 173.

POSNAM, *Posnan*, Poloniae regia civitas, a Jordano Posnaniensi episcopo evangelizatur (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1356.

PRAGAM, *Prague*, Bohemiam regionem evangelizant Dethmarus Pragensis episcopus (an. 973), *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 90, 91. — Adalbertus Pragensis episcopus (an. 990), *Mathildis regina*, CLI, 1341; *Sigeb. Gemblac.*, CLX, 201. — Passio S. Adalberti Pragens. (an. 1000), *Joannes Camp.*, CXXXVII, 868-888.

PRUSSIA (in) S. Gaudentius et Adalbertus Pragensis episcopus Christum annuntiant (an. 990), *Mathildis regina*, CLI, 1341.

PROVINCIAM, *Provence*, Galliarum regionem evangelizant S. Lazarus, Josephus ab Arimathea, Maximinus, Maria Magdalena, Martha et Marcella (an. 53-88), *Lucius Dexter*, XXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1495, 1491; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

PROLEMAIDAM Palaestinae civitatem ad fidem convertunt S. Petrus (an. 38-60), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1707. — S. Paulus apostolus, *ibid.*, 1707.

R

RATISPOA, *Ratisbonne*, Bagoariae civitas, fidei magistros habuit Gouibaldum Ratisponensem episcopum (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649. — Wolsungum (an. 971), *Adam. Brem.*, CXLVI, 402.

RAVENNA Italiae civitas a S. Apollinari Ravennate episcopo Christi fidem accepit (an. 70), *Agnellus*, CVI, 478.

RAZZISBURG Obotritorum civitas Sclavoniarum verbi divini præceptores habuit duos monachos (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574. — Aristonem Razzisburgensem episcopum (an. 1067), *ibid.*, 574.

REEMOS Galliarum civitatem evangelizaverunt Sixtus primus Rhemorum episcopus et beatus Valerius confessor (an. 48, alii 250), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1010; *Hugo*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1116, 1118. — Timotheus, Apollinaris et Sinicius (an. 50-90), *Flodoard. Rhemens. canon.*, CXXXV, 51, 52; *Anonym.*, CLIV, 1124.

RHODOS Mediterranei maris insula per S. Paulum evangelizatur (an. 57), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 125. RHOTOMAGUM, *Rouen*, Galliarum civitatem ad fidem convertunt Nicetas Rhotomagensis episcopus, S. Quirinus et Servilius a S. Dionysio in Gallias missi (an. 70-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386, 388. — Mello Rhotomagensis

archiepiscopus (an. 119), *ibid.*, 596. — Mallonius et Avicianus Rhotomagenses (an. 250-315), *ibid.*, 590, 592.

RIPA (in), *Ribe*, seu *Ripen*, Jutland civitate Christum prædicaverunt Liadagus primus Ripensis episcopus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503, 518, 821. — Odinkar junior Ripensis episcopus (an. 1000), *ibid.*, 518, 526. — Wallus Ripensis episcopus (an. 1026), *ibid.*, 533, 621. — Oddo (an. 1089), *ibid.*, 616.

ROFFIA (in) seu Rocestria Angliæ civitate divini verbi præcones fuerunt S. Justus Roffensis episcopus et S. Augustini socius (an. 600-650), *Henric.*, CXC, 833. — S. Honorius Romanus et Paulinus Roffenses episcopi (an. 650-650), *ibid.*, 837-839.

ROMA. S. Petrus apostolus Romam (1) venit episcopalemque sedem in ea fundat et per viginti quinque annos Evangelium Christi prædicat faciliusque confirmat (an. 45-69), *Lactant.*, VII, 621; *S. Prosper Aquitanus*, LI, 535; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anast.*, CXXVII, 438; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Marian. Scol.*, CXLVII, 641; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122. — Episcopos et presbyteros ordinat (an. 55), *Lucius Dexter*, XXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 460; *Hugo abb.*, CLIV, 25, 26; *Anonym.*, *ibid.*, 1117. — Ad dispersionem scribit, *Anastas.*, CXXVII, 466. — Cum sancto Paulo apostolo Romæ prædicator, *Salpicius Sexterus*, XXI, 144, 145; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175; *Haymo*, CXVIII, 850; *S. Ado Vienn. episcop.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 469; *Hermann. Contract.*, CXLI, 58, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1365; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1715. — Petrus et Paulus prædicationem martyrio Romæ confirmant (an. 69), *Freculf.*, CVI, 1152; *Heriger.*, CXXIX, 1008; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 132, 136. — Præter SS. Petrum et Paulum divini verbi præcones Romæ fuerunt Linus et Cletus (an. 50-69), *Hugo*, CLIV, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 670. — S. Marcus S. Petri discipulus qui suum Evangelium Romæ scribit (an. 46), *S. Ado Viennens.*, CXXIII, 77. — S. Lucas qui ibidem scripsit Actus apostolorum (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1645. — S. Clemens papa a S. Petri discipulo qui suum Evangelium Romæ scribit (an. 46), *S. Ado Viennens.*, CXXIII, 77. — S. Ignatius Antiochenus Romæ hostili traditus (an. 101), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXIII, 81. — Alexander papa majorem partem Romanæ nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-115), *Anast.*, CXXVII, 491. — Pontius quidam miles Philippum imperatorem et filium ejus Philippum ad Christum convertit (an. 240), *Orderic.*, CLXXXVIII, 70. — Silvester papa imperatorem Constantinum Romæ baptizat (an. 312), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 91; *Anast.*, CXXVII, 1511; *Hugo abb.*, CLIV, 44.

ROSCHALDIAM Seelandiæ civitatem evangelizavit Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 545, 634.

RUSSOS ad fidem converterunt Henricus II, Alemannorum rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 990-1000), *Adalbert.*, CXXXVII, 866, 888; *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXXI, 273.

S

SALAMINA (in), *Porto Costanza*, insulæ Cypri civitate, Evangelium annuntiant S. Paulus apostolus (an. 48), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1690. — S. Barnabas, *ibid.*

SALTZBURG, *Salzburg*, Bajuvariarum civitas a S. Joanne Saltzburgensi episcopo evangelizatur (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

SAMARIA (in) Palaestinae civitate divini verbi præcones fuerunt Philippus diaconus (an. 54-58), *Freculf.*, CVI, 1123; *Raban. Maur.*, CXII, 1490; *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1668; Paulus et Barnabas (an. 48-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

SAMARITANIAM Palaestinae regionem evangelizaverunt S. Petrus apostolus et S. Joannes apostolus, *Anast.*, CXXVII, 451, 462. — Jacobus Major, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115;

(1) Romæ Pilatus, qui D. N. J. C. ad flagellandum et crucifigendum damnatus inique, ejus mortem, miracula, resurrectionemque imperatori Tiberio et senatui nuntiat (an. 38), *Freculf.*, CVI, 1121; *Haymo*, CXVIII, 826; *S. Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 75, 76; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1501; *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Tiberius vero Romanus imperator, litteris a Pilato acceptis, senatui populoque Romano Domini miracula et resurrectionem denuntiat illumque inique imperii deos inscribere sed frustra conatur (an. 38), *Haymo*, CXVIII, 828.

Petrus Comestor, CXCVIII, 1680. — Discipuli dispersi post martyrium S. Stephani; *Haymo*, CXVIII, 825; *Anast.*, CXXVII, 454; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109; Philippus discipulus de Azolo usque ad Samariam; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107.

SANCTONUM Aquitaniam secundam in Galliis civitatem Eutropius evangelizavit (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

SARIN (apud) civitatem Persidis Christum annuntiaverunt Simeon Chananensis et Judas Jacobi (an. 38-53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 176.

SARACENI Asiae populi. Mavia regina Saracenorum fidem amplexa Moysen quemdam in eremo degentem pro gente sua episcopum postulat (an. 574), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 514. — Moyses factus episcopus Saracenos evangelizat, *ibid.*

SARONA Palæstinae civitas a S. Petro apostolo fidem accepit, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

SAXONIA in Anglia per S. Aldelmum Schireburnensem episcopum evangelizatur (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

SAXONIA Australis in Anglia evangelizavit S. Wilfridus Eboracensis episcopus (an. 678), *Bernold.*, CXI, VII, 1538; *Willelm.*, CLXXIX, 1535. — Sergius papa qui Saxonum Australlium regem Ceardual baptizat (an. 688), *Bernold.*, CXI, VIII, 1539. — Wilserius Merciorum rex suis hortationibus Australlium Saxonum regem Edelwaldum ad Christum adducit (an. 700), *Willelmus Malmesburien.*, CLXXIX, 1549.

SAXONIA in Anglia occidentali Christi fidem edocuerunt S. Birinus Anglorum apostolus, Wintoniensi et Dorcestrensis episcopus (an. 630), *Henric. archidiacon.*, CXCV, 861. — Angilbertus Gallus natione Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — Leuterius Dorcestrensis episcopus (an. 634-670), *Beda*, XCV, 126, 128. — Colmanus (an. 670), *Anonym.*, CLXIII, 581.

SAXONIA Orientalem in Anglia ad fidem adduxerunt Finnus in insula Lindisfarne, *Holy Eland*, episcopus (an. 635), *Henric.*, CXCV, 861. — Jarumarmus episcopus (an. 685), *Beda*, XCV, 170. — Cedrus Londoniensis episcopus, *ibid.*, 151.

SAXONIA Germaniae regionem evangelizaverunt Angli duo incerti nominis (an. 694), *Bernold.*, CXI, VIII, 1539. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germanorum apostolus (an. 716-745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 622, 648. — Lobanus Abretatensis episcopus, Hadolfus seu Hadolfus Kudekar et Williseri monachi Hamung et Wintrop presbyteri S. Bonifacii Moguntini discipuli et cooperatorum (an. 755), *LXXXIX*, 660, 667, 805. — Carolus Magnus Francorum rex Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Rginhard.*, XC, VII, 55; *Ekkeard.*, CLIV, 857, 895; *Homorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Altrebannus clericus, Benjamin, Emmingus comes, Folewardus presbyter et Gerwalus S. Willibrordi discipuli et socii in Saxonia praedicant (an. 780), *S. Ansharius*, CXVIII, 1047. — S. Ansharius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 789-838), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 471. — Rimbertus Hammaburgensis (an. 851), *CXLVI*, 486. — Athelmus Vellensis primus episcopus (an. 885), *Willelm.*, CLXXIX, 1515; *Heribert. Wiberger.* (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 616.

SCALDOROLA Islandiae civitas per Islef Scaldhognensem episcopum evangelizatur (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 617, 654.

SCANIA seu SCOTIA et Scone insula Christi fidem accepit praedicantibus Haredo sen Horit Sliaswigensi episcopo (an. 918), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 503. — Gotebaldo (an. 945), *ibid.*, 529. — Eginone Dalboiensi episcopo (an. 1060), *ibid.*, 617.

SCARANIA Westergothiae in Scania civitas ad Christum convertitur praedicatione Turgothi primi Scaranensis vel Saranensis episcopi (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 544, 640. — Eginonis Dalboiensi episcopi (an. 1060), *ibid.*, 617.

SCHIREBURGUM in Saxonia Orientali Angliae per S. Aldelmum Schireburgensem episcopum (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

SCLAVONIA evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 628), *Milo Monach.*, CXXI, 960; *Helinand.*, CXII, 786. — S. Ansharius Hammaburgensis episcopus (an. 836), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 435. — S. Adalagus Hammaburgensis episcopus (an. 936), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 501. — Otto Magnus Alamanus imperator qui Sclavis fidem imponit (an. 940), *ibid.*, 503. — Adalbertus Magdaburgensis episcopus et Bruno (an. 968-990), *ibid.*, 503, 504, 508. — Adalbertus Pragensis (an. 980), *Adalbert. Prag.*, CXXXVII, 866; *Compas Prag.*, Decan., CLXVI, 92; *Homorius Augustodun.*, CLXXII, 193. —

Folewardus Sclavoniae archiepiscopus (an. 992), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 535. — Benno episcopus (an. 1000), *ibid.*, 535. — Albhelinus episcopus (an. 1036), *ibid.*, 1028, *ibid.*, 553. — Ezzo Aldenburgensis (an. 1065), *ibid.*, 574, 617.

SCONE vid. SCOTIA.

SCOTTIAM evangelizaverunt Palladius primus Scottorum episcopus a Coelestino papa missus (an. 430), *Beda*, XCV, 121 (n); *Henric.*, CXCV, 822. — S. Columba Hibernus (an. 565), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112. — S. Augustinus Anglorum apostolus (an. 650), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874, 877. — Laurentius S. Augustini socius (an. 609), *Beda*, XCV, 86. — Menalchius Scottorum archiepiscopus (an. 630), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874. — Ivinus et Polianus et Helias Livini discipuli (an. 618), *ibid.*, 879.

SCATTERINGOS (apud) Sueciae populos Shmon Halsinglandensis episcopus Christum annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 617, 611.

SCYTHIAM ad fidem converterunt Andreas apostolus (an. 54-57) *Luctus Dexter*, XXXI, 87; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 159, 142. — S. Philippus apostolus, *Luctus Dexter*, XXXI, 87, 88; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Joannes Constantinopolitanus episcopus (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXXI, 1167.

SEELAND (in) Daniae insula Evangelium praedicaverunt Liaslagns Ripensis et Haredus Sliaswigensis episcopi (an. 918), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 503, 518, 821. — Gerbrandus Roschaldensis episcopus (an. 1070), *ibid.*, 624. — Willelmus incerti loci episcopus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 616, 625. — Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 545, 621. — Joannes Scotus Magnopolitans episcopus, *ibid.*, 527, 596, 650.

SELEZIA Angliae Merciorum civitas per S. Wilfridum Selegienssem episcopum evangelizatur (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1549.

SELEUCIA Syriae in Asia Minori regionem evangelizaverunt S. Paulus apostolus et Barnabas (an. 50-58), *Anast.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

SENONES in Galliis, Senus, ad Christum converterunt Potentianus (an. 50), *Rabin. Maur.*, CXII, 1493. — S. Adochius (an. 195), *CLXII*, 757. S. Warracharius presbyter, LXXIX, 137, 190. — Wulframus Senonensis episcopus (an. 718), *Helinand.*, CLX, 812.

SEQUANI Galliae populi fidem amplexi sunt praedicante S. Marcello, S. Potini Lugdunensis discipulo (an. 180), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 1210.

SICILIA, Rogerius Northmannorum comes per universam Siciliam episcopos constituit fidemque diffudit (an. 1091), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 486; *Gausfred. Monach.*, CLIX, 1188.

SJETUNAM vel SERTUNAM Sueciae civitatem convertit Adalwaldus junior (an. 1070), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 610, 645.

SINONUM Phoeniciae civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 38-44), *Anast.*, CXXVII, 496; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

SINOPS (in) Paphlagoniae Asiae Minoris civitate Christum annuntiavit S. Andreas apostolus (an. 38-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

SLEZWIG, seu Sliasvig in Jutland evangelizavit Haredus episcopus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 503. — Porpo Sleswicensis episcopus (an. 1010-1015), *ibid.*, 525, 526. — Odinkar, *ibid.*, 535. — Ratolphus (an. 1059), 616, 625, 668.

SUTVNA Asiae Minoris civitas a S. Polycarpo verbum divinum recepit (an. 125), *Freculf.*, CVI, 1164.

SCNACIUM prope Cameracum monasterium S. Virentinus Sonegiensis abbas fidem edocuit (an. 651), *Sigebert.*, CLX, 125.

SUECIAM Septentrionalis Europae regionem evangelizaverunt Gotebaldus quidam Anglus natione (an. 946), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 529. — Odinkar senior (an. 900-1000), *ibid.*, 518, 526. — Oloph rex Sueciae qui subditos sibi populos ad catholicam fidem adducere conatur et quo stimulante, Turgothus ordinatur primus Scaranensis episcopus (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 511. — Turgothus, *ibid.* — Joannes Scotus Magnopolitans episcopus (an. 1035), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 527, 574, 544, 593, 617, 650. — Welfredus qui multos ad fidem convertit idolisque destruit (an. 1029), *ibid.*, 543. — Tadius (an. 1039), *ibid.*, 617. — Sigofridus Glastoniensis monachus (an. 1060), *ibid.*, 651. — Simeon Halsinglandensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 617, 611. — Thaulus Thredemennensis episcopus, Sewardus et Acilius (an. 1030), *ibid.*, 617, 650. — Argothus (an. 1060), *ibid.*, 571, 611, 651. — Ezzo Aldenburgensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 574, 617. — Avito Razziburgensis, Joannes Bircaccus

(an. 1085), *ibid.*, 574, 617, 636. — Osmundus episcopus (an. 1069), *ibid.*, 568, 617. — Meinhardus et Adalwardus (an. 1069), *ibid.*, 617, 640, 653.

Sorullo Celtiberie in Hispania civitas fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 251.

Surogiam Sclavoniam regionem evangelizaverunt S. Ancharius seu Anagarius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 476; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Ebbo Remensis episcopus, Halitgarus Cameracensis, Gauzbertus, Witmarus monachus, Adgarius consobita, Gandbertus episcopus, Gisemarus (an. 850-840), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 474-478; *S. Ancharius*, CXVIII, 971. — Hartgarus eremita (an. 845), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 480. — Anfridus et Erimbertus presbyter (an. 850), *S. Ancharius*, CXVIII, 997-293; *Adam. Brem.*, CXI.VI, 481. — Rimbertus Danus presbyter, Ragimbertus (an. 860), *S. Anchar.*, CXVIII, 999. — Unni Hammaburgensis episcopus qui multos ad Christum convertit (an. 903-936), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 498, 499. — Liefdagus Ripensis (an. 918), *ibid.*, 503, 518, 821. — Haredus Sliaswicensis (an. 918), *ibid.*, 503. — Poppo Sleswicensis (an. 1010-1015) *ibid.*, 525, 526. — Rodulfus Sleswicensis (an. 1026), *ibid.*, 511, 552, 662, 668. — Grimkil et Bernardus (an. 1050-1060), *ibid.*, 541, 650.

Schomorum in Gallia civitatem evangelizaverunt S. Memmus (an. 36-106), *Flodoardus Rhemensis canonic.*, CXLV, 32. — S. Sixtus primus Remorum episcopus (an. 90), *ibid.*, 52.

STAMAM Asiæ regionem evangelizantes peragravit S. Paulus apostolus et Silas et Barnabas (an. 53-50), *Freulif.*, 4.VI, 1150; *Hymno*, CXVIII, 851; *Anastas.*, CXVII, 461; *Heriger. monach.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXI.VII, 639; *Orderic.*, CLXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1696. — Aquila et Prisca et Priscilla, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1704.

T

TANATO insula Angliæ divini verbi præconem habuit S. Augustinum cum quadraginta sociis (an. 596), *Beda*, XCV, 55; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112.

TARRACONA, *Tarragone*, in Hispania per S. Agathodorum evangelizatur (an. 87-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

TARASCO, *Tarascon*, in Gallia ad Christum convertitur prædicatione S. Marthæ Christi hospitis, sanctæ Mariæ Magdalene sorore (35-60), *Raban.*, CXII, 1497.

TAXANDROS in Germania ad Christum convertit S. Lambertus Traiectensis (*Utrecht*) episcopus (an. 677), *Sigebert.*, CLX, 769, 793.

TERWENNAM in Gallia, *Térouane*, evangelizavit S. Aude-marus Terwennensis episcopus (an. 650), *Folcard. monachus*, CXLVII, 1182.

THESSALIA Europæ regio. *Vid.* Myrmidones.

THESSALONICA Macedonia civitatem evangelizaverunt S. Andreas apostolus (an. 57-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 141, 147. — S. Paulus apostolus et ejus socii, nempe Barnabas, Timotheus Silas, Lucas, Prisca, Priscilla et alii (an. 58-58), *Freulif.*, CVI, 1150; *Hymno*, CXVIII, 851; *Anastas.*, CXVII, 461; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXI.VII, 639; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701.

THIATMARSSAGO Fresiæ civitas. Aitrebani clericus sancti Willehadi socius in Thiatmarssago Evangelium annuntiat et a Saxonibus martyrii coronam donatur (an. 780), *S. Anchar.*, CXVIII, 1018.

THRACIAM (per) prædicant S. Andreas apostolus (an. 58-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 139. — Sacerdotes quidam captivi (an. 530), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 959.

THIET Fresiæ civitatem Christi fidem edocuit Eobanus S. Bonifacii cooperatore et Ahretatensis episcopus (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805.

THIANTA Fresiæ civitas ad Christum convertitur prædicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 754), *S. Ancharius*, CXVIII, 1015, 1016.

THURINGIAM Alamaniam regionem ad fidem adducunt S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniæ apostolus (an. 717), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 466. — S. Willibadus S. Bonifacii cooperatore (an. 741), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 751, 806.

TILABURGA Orientalium Saxonum in Anglia civitas Christi fidem accepit a Ceddō Londoniensi episcopo (an. 610), *Beda*, X.V, 151, 152, 154.

TOLATUM (apud), *Tolède*, Hispaniæ civitatem Christum annuntiant Elpidius primus Tolatanus episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Eugenius Marcellus Marcellus (an. 60) *ibid.*, 275. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

Tolosam Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Saturninus (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1494; *Martialis Lomovicens.*, (an. 58), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

TORNACUM, *Tournay*, Belgii civitas, evangelizatur per S. Amandum Trevirensis et Tungrensem episcopum (an. 640), *Philippus de Harveng*, CIII, 1251.

TRAJECTUM, *Utrecht*, Germaniæ civitatem ad Christum converterunt S. Willibrordus Traiectensis episcopus (an. 690), *Alcuin.*, CL, 698. — S. Gregorius Traiectensis episcopus (an. 758), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653. — S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus et sanctus Landoldus archipresbyter et S. Amantius diaconus (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1115. — S. Lamberius Traiectensis episcopus (an. 677), *ibid.*, CXXXIX, 1115, 1114.

TRANSALBIA Germaniæ provincia, Willerico Bremensi episcopo prædicante, fidem amplectitur (an. 850), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 472.

TREVERIS (in), *Trèves*, in Belgica civitate, Evangelium annuntiant S. Valerius confessor qui apud Treveros prædicat (an. 48), *Raban.*, CXII, 1493. — S. Sinicius, S. Eucharis primus Trevirensis episcopus et S. Maternus (an. 50 alii 250), *Herigerus*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, CLIV, 1118. — S. Antonius Meidensis episcopus, et S. Sanctilius (an. 70-97), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 29. — S. Agriculus Treverorum præsul efficitur populūque ab idololatria ad Christum convertit (an. 553-568), *Anonym.*, CLIV, 1072-1154. — S. Maximinus Trevirensis episcopus sancto Agrico Treverensium apostolo succedit (an. 362-368), *Anonym.*, 1072, 1153. — S. Amandus Trevirensis episcopus Evangelium prædicat (an. 628), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng*, CIII, 1248; *Helinund*, CCXII, 785.

TROLOM (apud) Syriæ civitatem S. Petrus apostolus Evangelium prædicat (an. 38-40), *Anastas.*, CXVII, 456; *Heriger.*, XXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, *ibid.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

TRIAS Asiæ Minoris regio ad Christum convertitur prædicantibus Ss. Paulo, Luca, Timotheo, Barnaba (an. 58-60), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698, 1707. — Cario S. Pauli discipulo (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

TRONDENPIS in Suecia civitas divini verbi præcones habuit S. Sewardum et Thorsum qui Trondempensis fuit episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 650.

TUNGROS Christi fidem edocuerunt Ss. Maternus, Eucharis et Valerius (an. 50-80 alii 250), *Heriger.*, CXXXIX, 1015; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — S. Amandus Tungrensis episcopus (an. 628), *Milo Monach.*, CXXI, 945.

TURCIA in Hispania. *Vide* Castrum prope Turgiam.

TURONES (apud) Christum prædicat S. Gratianus episcopus (an. 564), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 155, 187.

UTRECHTENSIS in Gallia evangelizaverunt S. Martialis Lomovicensis episcopus (an. 58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 296. — Austricianus et Alpinianus (an. 70), *ibid.*, 186. — Mansuetus, *Anonym.*, CLIV, 1119, 1121.

UTRUM Syriæ in Asia Minori civitatem ad Christum converterunt S. Petrus apostolus (58-40), *Anastas.*, CXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698.

U

URSALAM (apud) Sueciæ civitatem Christum annuntia-vit Adalwaldus Junior (an. 1070), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 640.

URCI Hispaniæ civitas per S. Inde-lecium evangelizatur (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

V

VALENTIAM Hispaniæ civitatem evangelizaverunt Eugenius Marcus Marcellus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

VASCONIA a S. Amando Trevirensi episcopo evangeliza-tur (an. 535), *Milo Monach.*, CXXI, 957; *Helinund.*, CXII, 787. — A Ss. Landoldo, Amantio et Lamberto (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1115.

WICHT insula Angliæ (*Wight*) divini verbi præcones habuit S. Bernuinum presbyterum et Willfridum episcopum (an. 685), *Beda*, XCV, 196, 197. — Biddilam presbyterum (an. 686), *ibid.*, 196, 197.

VENETI, Galliarum occidentalis incolae. S. Jacobus Major dictus per Venetorum oppida divinum verbum sparsit (an. 41), *Lucius Dexter*, XXI, 155.

VENTANA Angliarum civitas per Unni Ventanum episcopum evangelizatur (an. 660), *Beda*, XCV, 127.

VERDEN in Saxonia S. Willichadus primus Bremensis episcopus evangelizavit (an. 754), S. *Anschar*, CXXIII, 1017.

VERUGILIA Hispaniarum civitas a S. Thesiphoro Christi fidem accepit (an. 41), XXXI, 135.

VERONAM Italiae civitatem ad Christum convertit S. Zeno Veronensis episcopus (an. 368), S. *Zeno Veron.*, XI, 150.

VIENNA Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Crescens Viennensis episcopus (an. 53), S. *Ado Viennens.*, CXXIII, 79. — S. Avitus Viennensis episcopus (an. 490), *Ekkehardus*, CLIV, 778.

VIRDUNUM, *Verdunum*, Galliarum civitas, divini verbi praedicationem habuit S. Sanctihum, unum e septuaginta duobus Christi discipulis, Meldensem et Virdunensem episcopum cum sancto Dionysio (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — S. Antonium vel Antonium (an. 70-97), *ibid.*, 27, 29.

VIROMANDORUM civitas in Gallis fidem amplectitur praedicante sancto Quintino Ambianensi episcopo (an. 80 alii dicunt 280), S. *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

W

WAGRIAM Allemanniae regionem ad Christum converterunt S. Egwardus seu Ewagrius Aldimburgensis primus episcopus (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 108. — S. Vicepinus Wagriarum apostolus (an. 1125), *ibid.*, 425.

WISGOTHII. *Vid. ARIANI.*

WAGROS Norwegiae populos ad fidem adduxerunt monachi duo incerti nominis (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 573, 574.

WANDALOS (apud) Germaniae populos Christum praedicavit S. Willibardus cum S. Procorio a Joanne XIII papa missus (an. 970), *Journes papa XIII*, CXXXV, 949.

WARBARANA seu Barbarana (*Warbourg*) divini verbi praedicationem habuit Wittam seu Wisam vel Wetanum (an. 730-742), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 749. — S. Winnibaldum (an. 740), *Freculf.*, XVI, 616.

WARBOS Sclavoniae populos ad fidem convertunt monachi duo e Bohemia venientes (an. 1063), *Adam. Brem.*, 573, 574.

WELLA Westsaxoniarum in Sclavonia civitas ab Athelmo

Wellensi episcopo ad Christum convertitur (an. 885), *Willelm.*, CLXXIX, 1543.

WENDILAM Norwegiae insulam evangelizaverunt Magnus monachus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616. — Albricus monachus cum Magno, *ibid.*, 616, 623.

WEAMIRAKI Sclavoniae populi a Simone Halsinglandensi episcopo ad Christum convertuntur (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

WESTRACOTHIA Sueciae regio. Oloph Sueciae rex subditos sibi populos ad fidem adducit et Thurgothum primum Scaresensem episcopum ad praedicandum Evangelium accersivit (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 544.

WEST-SAXONIA, Angliae regio, divini verbi praedicationem habuit S. Birinum Anglorum cum sancto Augustino apostolum, Wintoniensem et Dorcestrensem episcopum (an. 60), *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. — Egelwine seu Edelwine (an. 651), *ibid.*, 1605. — Pethelmum West-Saxonum apostolum Cantuariensis episcopum (an. 725), *Willelm.*, CLXXIX, 1517. — Edifridum (an. 850), *ibid.*, 1547. — Athelmum Welleensem episcopum (an. 885), *ibid.*, 1543.

WISLIT Daniae civitas ab Heriberto Wibergensi episcopo fidem accepit (an. 1059), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 616.

WISMONI ad Christum convertitur praedicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 751), S. *Anschar.*, CXXIII, 1011; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466.

WIGORNIA provinciae Merciorum in Anglia evangelizaverunt Bosret et Oskar primi Wigornenses episcopi (an. 750-750), S. *Willelm.*, CLXXIX, 1587.

WINTONIAM seu WITTONIAM, Saxoniae occidentalis in Anglia civitatem Birinum Anglorum cum S. Augustino apostolum illuminavit (an. 630), *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. — Angilbertus natione Galkus Wintoniensis episcopus (an. 654), *Beda*, XCV, 126; *Helinand.*, CXXII, 782.

WIRZBURGUM Germaniae civitas ad Christum convertitur praedicante S. Burchardo Wirz-burgensi episcopo (an. 750-751), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernolus*, CXLVIII, 1342.

Y

YTHANCAESTIR Orientalium Saxonum in Anglia civitas. Ceddus Londoniensis episcopus apud Ythancaestir civitatem in Orientali Saxonia Christum annuntiat (an. 610), *Beda*, XCV, 151, 152, 151.

LXXIV.

INDEX BIBLIOGRAPHICUS

PRÆICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

ALPHABETICA SYNOPSIS SS. PATRUM ET SCRIPTORUM, QUI DE EVANGELII PRÆICATIONE ET POPULORUM CONVERSIONE ALIQUID TRADIDERUNT AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

ADAMUS BREMENSIENSIS canonicus, Gesta Hammaburgensis Ecclesiarum pontificum (an. 1076), CXLVI, 464.

ADEMARUS S. Cihardi monachus. Epistola de apostolatu S. Marialis Lemovicensis apostoli in Gallis (an. 1028), CXLII, 87-112.

ADO (S.) Viennensis archiepiscopus. Chronicon (an. 873), CXXIII, 76.

AIMO Floriacensis monachus. Historia Francorum (an. 1008), CXXXIX, 653.

AGNELUS abbas S. Mariae ad Blachernas. Liber Pontificalis (an. 842), CVI, 476.

ALCINUS Flaccus Albinus. Epistola ad Carolum Magnum imperatorem (an. 790), C, 187. — Epistol. ad Arnobium C, 190, 192. — Epistola ad Paulinum Aquileiensem patriarcham, C, 198. — Vitae SS. Vedasti, Richarii, Villebrordi, Cl. 663, 686, 695.

AMBROSIVS (S.) Mediolanensis episcopus. Expositio in Apocalypsim (an. 420), XVII, 867.

ANASTASIVS Bibliothecarius (chronologia in Prolegomenis) (an. 848), CXXVII, 452-496, 524-1249. Vita S. Gregorii Magni papae CXXVIII, 645; vita S. Gregorii II, papae *ibid.*, 975; vita Joannis VII, papae, *ibid.*; vita Nicolai I, papae, *ibid.*, 1370-1574; vita S. Sylvestri I, papae, *ibid.*, 1511. — Interpretatio chronologiae Nicephori *ibid.*, id. XXIX, 523.

ANONYMVS auctor saeculi VIII, Gesta regum Francorum VIII, XCVIII, 1453.

ANONYMVS auctor (ad Paulinum Aquileiensem) (an. 801). Vita S. Paulini Aquileiensis patriarchae, XCIX, 69.

ANONYMVS saec. XI. Chronicon Aldenburchense (an. 1083), CLXXIV, 1461-1476.

ANONYMVS. Gesta Treverorum (anno 1111), CLIV, 1116-1125.

ANONYMVS saeculi XII, Chronica venerabilium abbatum

monasterii Sancti Benigni Divionens. (an. 1115), CLXII, 755-788.

ANONYMUS seculi XII, Gesta Metensium episcoporum (an. 1119), CLXIII, 579-581.

ANONYMUS seculi XII, Notitia historica in Adrianum IV, papam, CLXXXVIII, 1349.

S. ANSCARIUS vel ANSCARIUS Hammaburgensis episcopus et Fresonum apostolus. Vita S. Willehadi (an. 863), CXVIII, 1015-1017.

S. ANSELMUS abbas. Gesta episcoporum Tungtensium, Traiectensium et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1010.

S. ANSELMUS Cantuariensis archiepiscopus. Passio SS. martyrum Guineri, Fingarisi et sociorum (an. 1109), CLIX, 525. — Antiqui scriptores in unum collecti. Annales Francici, LXXI, 152.

B

BALDERICUS Dolensis archiepiscopus. Acta S. Valeriani martyris (an. 1080) CLXVI, 1209, 1210.

BEDA Ven. presbyter. Historia ecclesiastica (an. 750), XCV, 50.

BENIGNUS S. Maximi Trevirensis abbas. De laudibus et inventione S. Crucis (an. 1112), CLX, 935.

BENIGOLDUS. Chronicon (appendix ad monumenta Gregoriana) an. 1085), CXLVIII, 1304.

BONWACIUS (S.) Moguntinus episcopus, qui et Winfridus dicitur, Germaniae apostolus. Variarum epistolarum (an. 716-755), LXXXIX, 687-806.

C

CASSIODORUS (Aurelius) senator et Vivariensis abbas. Historia Tripartita (an. 560), LXIX, 884, 1167.

COSMAS Pragensis Decanus. Chronicon (an. 1125), CLXVI, 71-99.

D

DUDO decanus Sancti Quintini Viromandensis. De gestis Northmanniae ducum (an. 1029), CXLI, 651.

E

EGENHARDUS abbas, nepos Caroli Magni imperatoris, Vita Caroli Magni (an. 840), XCVII, 55.

EGGENHARDUS Uragiensis episcopus. Chronicon universale (an. 1100), CLIV, 661-778.

F

FLAVIUS LUCIUS DEXTER. Chronicon (an. 417), XXXI, 87-558.

FLODOARDUS Rhemensis canonicus, Historia ecclesiastica Rhemorum (an. 956), CXXXV, 32-50.

FOLCARDUS Sittivensis monachus. Vita S. Audemari Therwannensis episcopi (an. 1080), CXLVI, 1183-1285.

FRODOLOFUS Lexoviensis episcopus. Chronicon (an. 850), CVI, 1121-1241.

FREDERICUS Scholasticus. Chronicon. (an. 641), LXXI, 615.

G

GAUFREDUS Malaterra monachus. Historia Sicula (an. 1030), CXLIX, 1187.

GERARDUS presbyter. Historia Compostellana (an. 1151), CLXX, 875.

GOSCELMUS Cantuariensis monachus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1100), LXXX, 41. — Elogium historicum S. Laurentii, CLV, 115-119.

GREGORIUS (S.) Magnus papa. Epistolae (an. 593), LXXVII, 931.

GREGORIUS, (S.) Turonensis episcopus. Historiarum Francorum libri x. an. 595), LXXI, 173-493.

H

HAYMO Halberstadiensis episcopus. Epitome historiae sacrae, CXVIII, 822-854.

HAMULFUS Aldenburgensis abbas. Chronicon Centulense (an. 1142), CLXXIV, 1220.

HELINARDUS Frigidi Montis monachus. Chronicon (an. 1212), CCXII, 772.

HENRICUS Huntingdonensis archidiaconus. Historia Anglorum (an. 1160), CXCV, 823.

HENRICUS Antissiodorensis episcopus. Vita sancti Germani Antissiodorensis episcopi (an. 881), CXXIV, 1164.

HENRICUS Lobensis abbas. Gesta episcoporum Traiectensium et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1010.

HIERWANNUS Contractus monachus. Chronicon (1054), CALVII, 57-387.

HINCMAUS Rhemensis archiepiscopus. Vita sancti Remigii Rhemensis episcopi (an. 882), CXXV, 1157.

HONORIUS (S.) Augustodunensis episcopus. Summa totius historiae (an. 1156), CLXXII, 190.

HUGBERTUS (S.) Andaginensis monachus. Chronicon (an. 1106), CLIV, 1342.

HUGO (S.) Flaviniacensis abbas. Chronicon (an. 1100), CLIV, 21-110.

HUGO a S. Maria, Floriacensis monachus. Historia regum Francorum (an. 1119), CLXIII, 915.

HUGO Portucalensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1151), CLXX, 875.

I

Incertus auctor. Annales Francici, LXXI, 157-158.

Incertus auctor (apud Mabillonium). Vita S. Augustini Anglorum apostoli, LXXX, 59.

Incertus auctor duodecimi seculi. Gesta Pontificum Cameracensium (an. 1179), CXLIX, 26-28.

Incertus auctor (Prolegomena) in S. Patricium. Vita S. Patricii Hibernensis apostoli (an. 490), CLIII, 789-801.

J

JOHANNES (S.) Bielaensis. Chronicon (an. 599), LXXII, 869.

JOHANNES Canaparius monachus. Passio sancti Adalberti Pragensis episcopi (an. 1000), CXXXVII, 866-888.

JOHANNES Venetus diaconus. Chronicon Venetum (an. 1008), CXXXIX, 885.

JORDANUS Lemovicensis episcopus. Acta concilii Lemovicensis (an. 1051), CXLII, 1353.

L

LACTANTIUS Firmilianus. Epitome divinarum institutionum cap. 47 (seculi IV), VI, 1055. — De morte persecutorum, VII, 621.

LANDULFUS senior clericus. Nomina episcoporum Mediolanensium (an. 1055), CXLVII, 955.

LANFRANCUS (Antuariensis archiepiscopus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1089), CL, 743-764.

LUPUS SERVATUS Ferrariensis abbas. Vita sancti Wigberti Friesonum apostoli (an. 862), CXLX, 684.

M

MARIANUS SCOTUS. Chronicon (an. 1080), CXLVII, 657, 761.

MATILDIS (S.) Regina. Epistola ad Misegonem Polonorum regem (an. 1027), CLI, 1334-1341.

MILLO S. Annaudi monachus. Vita S. Amaldi Sclavorum prædicatoris (an. 872), CXXI, 945-957.

MUNIO Mindonensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1154), CLXX, 875.

N

NICEPHORUS (S.) (apud S. Anastasium Bibliothecarium). Chronologia (an. 828), CXXIX, 525.

O

ORDERICUS Vitalis Uticensis monachus. Historia ecclesiastica (an. 1147), CXXXVIII, 64-590.

ORMLONUS sancti Emmerammi monachus. Fragmentum de translatione S. Dionysii Areopagitæ et Galitarum apostoli (an. 1063), CXLVI, 587. — Vita S. Wolfgangi Ratisponensis episcopi (an. 1063), CXLVI, 402.

P

S. PASCHASIUS Radbertus Corbelensis abbas. De passionibus sanctorum Ruini et Valeriani (an. 863), CXX, 1494-1496.

PAULUS Winfridus Ferojuliensis diaconus. De gestis Langobardorum historia (an. 884), LXXXV, 541.

PETRUS COMESTON monachus. Historia scholastica (an. 1179), CXCVIII, 1631-1700-1715.

PETRUS Vallium Cernai monachus. Historia Albigenisium (an. 1228), CCXIII, 545-555.

PROSPER (S.) Aquitanus. Chronicon (an. 450), LI, 555.

PHILIPPUS de Herveng. Vita sancti Amaldi Flandrensis apostoli (an. 835), CCXII, 1248.

R

RABANUS MAURUS Fuldensis abbas. Vita sanctæ Mariæ Magdalene et sororis ejus Marthæ (an. 855), CXII, 1451-1505.

RACINO Prumiensis abbas. Chronicon (an. 915), CXXII, 16-17.

REMSERTUS Hammaburgensis episcopus, sancti Ansharii discipulus et successor. Vita S. Ansharii (an. 865), CAVIII, 966-990.

ROMICO Molissiacensis monachus. Gesta Francorum (an. 1000), CXXXIX, 598-601.

RUFINUS Aquileiensis patriarcha. Historie liber I (an. 410), XXI, 478-480.

S

SICARDUS Cremonensis episcopus. Chronicon (1215), CCXIII, 449.

SIGEBERTUS Gemblacensis monachus. Chronicon (an. 1112), CLX, 79-900. — Vita sancti Wicberti Gemblacensis monachi et Hungarorum apostoli, *ibid.*, 672. — Vita S. Maclovii Alethaitensis episcopi, *ibid.*, 757. — Vita S. Lamberti Traiectensis episcopi, *ibid.*, 769, 793. — Chronicon Polonorum, *ibid.*, 848, 849.

SULPICIVS Severus. Historie sacræ liber secundus (an. 405), XX, 144, 145.

T

THIETHMARUS Merseburgensis episcopus. Chronicon (an. 1028), CXXXIX, 1195, 1208.

W

WANDALBERTUS Prumiensis monachus. Vita S. Geor (an. 870), CXXI, 642.

S. WANNABARUS Liogonensis presbyter. Acta sanctorum martyrum Tergeminorum (an. 715), LXXI, 187-190.

WILLELMUS Calculus, Gemmeticensis monachus. Historia Northmannorum (anno 1087), CXLIX, 401.

WILLELMUS Malmesburiensis monachus. Gesta regum Anglorum (an. 1145), CLXXIX, 967. — De gestis Anglorum pontificum, *ibid.*, 1441-1535. — De antiquitate Glastoniensis Ecclesie, *ibid.*, 1619-1683.

WILLIBALDUS Elschetensis episcopus. Vita sancti Bonifacii Moguntini episcopi (an. 760), LXXXIX, 609-646.

Z

Zeno (S.) Veronensis episcopus (an. 768), XI, 150.

LXXV.

INDEX DE PERSECUTIONIBUS.

QUAS ADVERSUS ECCLESIAM CATHOLICAM SUSCITARUNT PAGANI IMPERATORES ET HÆRETICI,

ORDINE CHRONOLOGICO CONSTITUTUS.

I. — De persecutione in genere, de ejus utilitate, causis, etc.

Tempore persecutionis Deus magis creditur et timeatur, Tertull., II, 104. Fides sollicitior est et disciplinatio, *ibid.* Sili timori et spei vacatur, *ibid.* Semen est sanguis Christianorum, *id.*, I, 555. Persecutio nominis Christiani ob calamitates publicas, *id.*, III, 1165. Persecutio venit ob peccata, S. Cyprianus, IV, 241. Persecutiones fiunt ut probemur, *ibid.*, 581, 656, 665. Persecutio orta ut jacentem talem Deus erigeret, *ibid.*, 468. Persecutio exorta ut appareat quæ sit Ecclesia, *id.*, III, 974. Persecutionum fructus, *id.*, IV, 551, 552. Quid de eo boni sentias, quem persecutio ipsa non reformavit, *ibid.*, 485. Quam utilis et necessaria sit persecutio, S. Hilarius, IX, 578. Persecutio non ad negationem credentium, sed ad probationem pertinet, et coronam, S. Hieronymus, XXIV, 187. Decem persecutiones a Nerone usque ad Maximianum Ecclesia Christi passa est, Paulus Orosius, XXXI, 1150. Persecutio Ecclesie duplex; una in impetu persequentium, altera in malevolentia cogitantium, S. August., XXXVI, 868. Persecutiones varis quas Ecclesia passa est, *id.*, XII, 615. Persecutio Ecclesie novissima, quæ, *ibid.*, 676. Persecutiones sunt utiles Ecclesie, *ibid.*, 298, 299. Persecutio fit et toleratur propter justitiam, et propter iniquitatem, *id.*, XXXV, 1855. Persecutionum et tribulationum utilitas, *id.*, XXXVII, 648, 655 *segg.*, 1126, 1215, 1259. Persecutio dispensatione divina in alium permittitur ad poenam, in alium ad probationem, in alium ad coronam, *ibid.*, 220. Majorum persecutiones valent sicut ignis ad aurum, non sicut ignis ad fenum, *ibid.*, 1693. A persecutione Deus alios eripit corporaliter, ut confundantur infideles, alios spiritualiter tantum, ut fidelibus exempla præbeantur, *ibid.*, 1168. Mala quæ fiunt a persecutoribus, sunt vitanda cum possunt, sed ferenda sunt quando vitari sine impietate non possunt, *id.*, XXXIII, 1016. In persecutione fugere licet in alium locum, *id.*, XXXV, 1511. Persecutionis tempore quo sacri codices querebantur et cremarentur, et Christianæ plebes congregari solebant, et in carcere fuerunt martyres baptizati, et celebrata sunt sacramenta Christi, *id.*, XLIII, 665. Utilitas ex persecutionibus, Cassiodorus, LXX, 669; Gregorius Magnus, LXXVI, 1255. Perit memoria persecutorum, *ibid.*, 1265. Persecutiones quomodo ferendæ, Rotherius, CXXXVI, 229. Persecutiones Ecclesie per mare significantur, Rupertus abb., CLXVIII,

1471. Persecutionem non sinit Deus multum durare, *ibid.* Persecutionis tempore fugere licet, *ibid.*, 1196. Persecutionem quomodo patientur omnes volentes in Christo vivere, Hugo de S. Victore, CLXIV, 660. Persecutiones Ecclesie quatuor, *ibid.*, 521. Quod persecutio fit tribus de causis, *id.*, CLXXVII, 765. Persecutio Christiano nunquam deest, S. Bernardus Clare, CLXXXIII, 561. Quod in secundo statu Ecclesie exiens rufo equo gravissima sanctorum persecutio incendantur, Anselmus Havelberg, CLXXXVIII, 1149. Quod in sexto statu Ecclesie, facio terræ metu magno, validissima persecutio futura est tempore Antichristi, *ibid.*, 1158. Persecutio Christianorum, quæ, Petrus Lombardus, CXCII, 577. Persecutorum duo sunt genera, Petrus Cantor, CLV, 140. Persecutioni triplici triplex patientia obijciend., *ibid.*, 502. Tria genera persecutorum, Thomas Cister., CLVI, 515.

II. — Persecutio prima, imperante Nerone.

Nero primus Romæ eodem orientem orientavit, Tertull., I, 292. Primus ex Cæsaribus in Christianos struxit gladium, *id.*, II, 151. Utrum Nero primus omnia a consultata Ecclesia Christianos sit persecutus, Lactantius, VII, 196, 504, 475, 628 *segg.* Qua occasione, et quomodo in illos arrire coeperit, *ibid.*, 458, 522. Nero Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 145. Nero primus Romæ Christianos supplicis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione exorculari imperavit, Paulus Orosius, XXXI, 1078. Nero primus est persecutus Christianos, S. August., XLIII, 325, 528. Nero Romam incendit, volens videre quomodo Troja arserit, *id.*, XXXVIII, 1356. Prima persecutio, S. Prosper Aquil., LI, 554; S. Gregorius Turon., LXXI, 175. Persecutio prima adversus Ecclesiam Dei omnes discipulos, exceptis undecim, per universam Judæam Samaritanque dispersit, Freculphus Lexov., CVI, 1125. Nero primus post omnia attentata facinora Romæ Christianos supplicis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione exorculari imperavit, S. Ado Vienne, CLXIII, 78. Nero primus persecutionem in Christianos movit per omne regnum suum, ipsumque nomen exstirpare cupiens, principes apostolorum occidit, Eusebius Cæsariensis, CLIV, 675. Cæsar Nero primus persecutionem in Christianos excitavit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 214. Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 67; Sicardus Cremon., CCXIII, 451.

III. — *Persecutio secunda, imperante Domitiano.*

Domitianus suos in Christianos impetus cito repressit, Tertull., I, 293. Quando scire corperit in Christianis, Lactant., VII, 459, 640. Illos utrum ab exilio revocaverit, Lactantius, VII, 505, 475. Ecclesiam non diu persecutus est, VII, 476, 640. Cur non numeratus a Prudentio inter persecutores, *ibid.*, 476. Domitianus filius Vespasiani Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 146. Domitianus paulatim per omnes scelerum gradus crevit, ut confirmatis-inimam toto orbe Christi Ecclesiam, datis ubique crudelissimae persecutionis edictis, convellere auderet. Paulus Orosius, XXXI, 1087. Secunda persecutio, Prosper Aquit., LI, 537. Domitianus secundus post Neronem in Christianos saevit, S. Gregorius Turon., LXXI, 173; Freculphus Lexov., CVI, 1150; S. Ado Vienn., CXXIII, 80; Hermannus Contractus, CXLIII, 60; Marianus Scottus, CXLVII, 659. Domitianus, qui secundam post Neronem in Christianos persecutionem excitavit, Hugo Flaviniac., CLIV, 28; Ekkehardus Vrang., CLIV, 678; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 248; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 68; Sicardus Cremon., CCXIII, 458.

IV. — *Persecutio tertia, imperante Trajano.*

Trajanus imperator Christianos damnat et absolvit, Tertull., I, 573. Ejus sententia de Christianis confusione plenius, *ibid.* Plineius junior de Trajano quaerit quid agendum sit de Christianis, *ibid.*, 272. Non multo deinde intervallo tertia persecutio per Trajanum fuit, Sulpicius Severus, XX, 146. Tertia persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 558; S. Gregorius Turon., LXXI, 174; S. Ado Vienn., CXXIII, 81; Marianus Scottus, CXLVII, 661; Hugo Flaviniac., CLIV, 38; Ekkehardus Vrang., CLIV, 680; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 247; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 68; Sicardus Cremon., CCXIII, 439.

V. — *Persecutio quarta, imperante Aurelio.*

Quarta persecutio, Sulpicius Severus, XX, 147; Prosper Aquit., LI, 562; Ekkehardus Vrang., CLIV, 685, 688; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Marianus Scottus, CXLVII, 666; Sicardus Cremon., CCXIII, 460.

VI. — *Persecutio quinta, imperante Septimo Severo.*

Quinta Severo imperante Christianorum vexatio fuit, Sulpicius Severus, XX, 147; Paulus Orosius, XXXI, 1103; S. Prosper Aquit., LI, 566; S. Ado Vienn., CXXIII, 85; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 69; Sicardus Cremon., CCXIII, 461.

VII. — *Persecutio sexta, Maximino imperante.*

Maximinus persecutionem in Christianos, sextus a Nerone, exercuit. Paulus Orosius, XXXI, 1111; S. Prosper Aquit., LI, 568; Freculphus Lexov., CVI, 1177; S. Ado Vienn., CXXIII, 87; Hugo Flaviniac., CLIV, 40; Ekkehardus Vrang., CLIV, 691; Marianus Scottus, CXLVII, 675; Sicardus Cremon., CCXIII, 462.

VIII. — *Septima persecutio, Decio imperante.*

Decii odium in sacerdotes, III, 774. Decius Christianos persequitur, Lactantius, VII, 200. Mox Decio imperante, jam tum septima persecutione saevitum in Christianos. Sulpicius Severus, XV, 147. Septima persecutio sub Decio, S. Hieronym., XXIII, 673. Ad persequendos interficiendosque Christianos, Decius septimus post Neronem, feralia dispersit edicta plurimosque sauciorum ad coronas Christi de suis cruciatibus misit, Paulus Orosius, XXXI, 1116. Septima persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 568. Sub Decio imperatore multa bella adversum nomen Christianum exoriuntur, et tanta strages de credentibus fuit, ut nec numerari queant, S. Gregorius Turon., LXXI, 175. De Decio persecutore Christianorum, Freculphus Lexov., CVI, 1178; S. Ado Vienn., CXXIII, 87. Decius persecutionem septimam post Neronem in Christianos movit, Ekkehardus Vrang., CLIV, 695; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 250. Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scottus, CXLVII, 685; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

PATROL. CCXIX. INDICUM II

IX. — *Octava persecutio, Valeriano imperante.*

Persecutio sub Valeriano, S. Cyprian., IV, 450; S. Hieronym., XXIII, 677; S. Prosper Aquit., LI, 569; S. Gregorius Turon., LXXI, 177; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Vrang., CLIV, 695; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 251; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scottus, CXLVII, 687; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

X. — *Nona persecutio, Aureliano imperante.*

Aurelianus persecutionem molitur in Christianos, Lactantius, VII, 203. Quo anno, *ibid.*, 445. Persecutio Aureliani, quando concitata, Lactant., VII, 203, 445. Non intentata modo, sed et executioni mandata, VII, 630. Quot annos duraverit, 651. Aurelianus Christianorum persecutor, S. August., XLI, 614. Nona persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 573; Freculphus Lexov., CVI, 1186; S. Ado Vienn., CXXIII, 88; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Vrang., CLIV, 697; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scottus, CXLVII, 689.

XI. — *Decima persecutio, Diocletiano imperante.*

Diocletiani persecutio in Christianos unde orta, Lactantius, VII, 209. Edictum Diocletiani et Maximiani adversus Christianos, quo die et anno promulgatum, Lactant., VII, 214, 517, 506, 687. Galerius Maximianus Diocletianum invitat ad Christianos persequendos, Lact., VII, 211. Diocletiano et Maximiano imperantibus acerbissima persecutio exorta quae per X continuos annos plebem Dei depopulata est, Sulpicius Severus, XX, 147. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, praeceperunt, Paulus Orosius, XXXI, 1127. Diocletianus persecutor Christianorum, S. August., XLI, 614. Diocletiani persecutio in qua subversa per totum mundum sunt ecclesiae, et cunctae sacrae Scripturae quae inveniri potuerunt, in plateis exustae, Gildas Sapiens, LXIX, 337. Sub Diocletiano gravis contra Christianos per annos quatuor persecutio exagitata est, S. Gregorius Turon., LXXI, 178. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente, vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, praeceperunt, Freculphus Lexov., CVI, 1190; S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Igitor haec persecutio sub Diocletiano et reliquis principibus velut ex parva scintilla, pene totum Romanum inflammavit orbem, maxime Egyptum, Africam et Mauritaniam, Freculphus Lexov., CVI, 1192. Haec persecutio ita crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decies et octies millia martyrum pro Christo passi inveniantur, S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Decima persecutio, Marianus Scot., CXLVII, 695. Anno 18 regni Diocletiani persecutio nova coepit, Hugo Flaviniac., CLIV, 45. Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente persecutionem decimam post Neronem exercuerunt in Christianos, quae caeteris saevior per 10 annos Ecclesiam afflixit incessanter, Ekkehardus Vrang., CLIV, 699. Tunc tam crudelis et tam saeva, tamque crebra persecutio flagrabat, ut intra unum mensem 17 millia martyrum pro Christo inveniantur, *ibid.*, 700. Anno decimo nono imperii Diocletiani, dum prosperis incrementis Ecclesia Dei per universum orbem dilataretur et cresceret, subito persecutionis turbo increpuit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 255. Hac tempestate octodecim millia martyrum passi sunt intra Romam, *ibid.* Non decimo anno Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente ecclesias vastari, affligi Christianos et interfici praecipunt, Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 72. Haec persecutio tam crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decem et octo millia martyrum pro Christo passi inveniantur, *ibid.*, 72.

XII. — *De persecutione Juliani apostatae.*

De persecutionibus Juliani blandis et callidis, Rufinus Aquil., XXI, 501. Quibus modis Julianus conatus est paganitatem extollere, et milites ad cultum idolorum inclinare, Cassiodorus, LXXIX, 1050. Quomodo Julianus pecunias abstulerit Christianis, *ibid.*, 1853. Quomodo Julianus Judaeos armaverit contra Christianos, *ibid.*, 1058. De persecutione Juliani apostatae, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 256; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 74; Sicardus Cremon., CCXIII, 469. *seq.*

XIII. — *De persecutionibus in variis locis excitatis.*

Galliae immunes persecutionis sub Constantio Chloro, Tertull., I, 217, 322, 501, 700. De persecutione quæ fuit apud Edessam, Rufinus Aquil., XXI, 515. De seditione paganorum contra fideles apud Alexandriam, *ibid.*, 528. Persecutio excitata in Perside adversus Christianos, S. August., XII, 616. Historia persecutionis Africae provinciae, Victor Vit., I, VIII, 179. Quomodo Judæi Christianos accusaverint apud Persas, qui, et quanti, et quibus modis passi sunt apud Persas, Cassiodorus, LXXIX, 945. Quæ in Gaza contra christianos crudeliter sint commissa, et in Sebastia, et in Phœnice, *ibid.*, 1040. De seditione et necibus Christianorum quæ per Judæos apud Alexandriam proveniunt, *ibid.*, 1195. In Asia oritur persecutio, S. Gregorius Turon., LXXI, 174. Lugduni, in Gallia, *ibid.* Persecutio in Africa sub Geiserico, Ekkehardus Vrang., CLIV, 770. Persecutio apud Persas, *ibid.*, 478; Siebertus, CLX, 117.

NOTA. Qui ampliora velit de hac questione et præcedentibus documenta, adeat auctores quos subnectimus in § XIV.

XIV. — *Opera de persecutionibus tractantia.*

Liber de mortibus persecutorum, Lactantius, VII, 190. Historia sacra, Sulpicius Severus, XX, 145 *et seq.* Historia ecclesiastica, Rufinus Aquil., XXI, 460. Historiarum liber septimus, P. Orosius, XXXI, 1076 *et seq.* Chronicon, S. Prosperi Aquitan., LI, 535 *et seq.* Historia persecutionis Africae provinciae, Victor Vit., I, VIII, 179. Chronicon, Victoris Tunun., LXVIII, 941 *et seq.* Historia Francorum, S. Gregorius Turon., LXXI, 175 *et seq.* De gloria B. martyrum libri XI, S. Gregorius Turon., LXXI, 705. Chronicon, Freculphus Lexov., CVI, 1125 *et seq.* Chronicon, S. Ado Vienn., CXXIII, 78. Martyrologium cum additamentis, S. Ado Vienn., CXXIII, 181. Martyrologium, Usuardus, CXXIII, CXXIV. Chronicon, Hermannus Contractus, CXLI, 58 *et seq.* Chronicon, Marianus Scotus, CXLVII, 648, 659 *et seq.* Chronicon, Hugo Flaviniac., CLIV, 28 *et seq.* Historia Ecclesiastica, Ordericus Vitalis, CLXXXVII, 68, 72 *et seq.* Chronicon, Sicardus Cremon., CCXIII, 450 *et seq.*

LXXVI.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA HOMINEM PRIVATUM VEL INDIVIDUUM,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO, CONCINNATUS.

MONITUM.

Beneficia Christianismi erga hominem sub triplici respectu, intelligentiæ scilicet, cordis et corporis, perpendi possunt. Intelligentiam enim hominis irradiavit divina Christi religio, illi impertiendo notitiam veritatum maxime necessariorum, utpote Dei naturæ, unitatis, præcipuorumque illius attributorum, Trinitatis, creationis, peccati originalis, Incarnationis, vitæ æternæ, animæ humanæ originis, dignitatis, officiorum et finis, etc.

Sub respectu cordis, Christianismus fuit homini privato maximæ utilitati, nam illud emundavit et ad mirum perfectionis gradum evexit; illud imbuivit eximiis humilitatis, charitatis et castitatis virtutibus, paganis fere omnino ignotis. Tunc omnes aliæ virtutes e tribus istis fontibus uberrimis velut rivuli manarunt, et mediante Christi gratia, homo jam non est tantum opus Dei præstantissimum, sed filius Dei et hæres, frater et cohæres Christi, illius capitis membrum, ac templum Spiritus sancti; imo vero factus est divinæ naturæ consors et particeps.

Sub respectu corporis maxima etiam intulit homini beneficia Christianismus, qui vitam et sanitatem illius omnimodo tuitus est, vel prohibendo omnia nociva, vel præcipiendo omnia ejus conservativa utilia.

Hinc tres hujus Indicis partes vel paragraphi. In unoquoque paragrapho ordinem rerum logicum observavimus, simul et chronologicum auctorum, quorum nomen, tomus et columnæ indicantur, ut facile lector quæsitâ reperire possit.

§ I. — *Beneficia Christianismi erga hominem quoad intelligentiam.*

Per christianismum intelligentiæ hominis vere innouavit: 1° Deus. — Sic asserunt: Tertullianus, I, 575, 576, 451, 590, 599; II, 160, 203, 259, 265, 266, 507, 516, 548, 798. — Minutius Felix, III, 285, 286. — Novatianus, III, 889, 895, 895, 897. — S. Hilarius, X, 438. — Zeno, XI, 407. — S. Ambrosius Mediolan., XVII, 71, 239, 509, 515. — Phœbadius, XX, 50. — Innocentius I, papa, XX, 498. — Bacharius, XX, 1020-1035. — S. Hieronymus, XXIV, 437; XXV, 623, 627, 683, 686, 689, 1004, 1112, 1119, 1127, 1137, 1188, 1311, 1473, 1479, 1509. — S. Augustinus, XXXII, 853, 875, 932, 990; XXXIII, 596; XXXIV, 21; XXXVIII, 1134; XL, 158. — S. Eucherius, L, 727. — S. Prosper Aquil., LI, 542, 461, 529. — S. Patricius, LIII, 802. — Maximus Taurin., LVII, 245, 376. — Gennadius, LVIII, 995, 999, 1000, 1018, 1034. — Eusebius, LXII, 1057. — Junilius, LXVIII, 21. — S.

Gregorius Magnus, LXXIX, 107, 153, 285. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Tatlo, LXXX, 751. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 266; LXXXIII, 545; LXXXIV, 650. — R. Alcuinus, C, 417; CI, 145. — Raban. Maur., CXI, 14. — Scotus Erig., CXXII, 1168. — Hincmarus, CXXV, 942. — Gezo abb., CXXXVII, 350. — S. Petrus Damian., CXLV, 21. — S. Anselmus Cantuar., Cl, VIII, 224, 238. — H. negallus, CLV, 159. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — Gilbertus abb., CLVI, 52. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045, 1048. — Rupertus abb., CLXVII, 217, 545, 490. — Honorius Augustodun., CLXXXII, 1109. — Hugo de S. Victor., CLXXVI, 54, 217. — Abaelardus, CLXXVIII, 1059. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 674. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516, 1520. — Hugo Ambian., CXLI, 1143-1154. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 796. — Joannes Saresber., CXCLX, 541. — Alanus de Insulis, CCX, 512, 600, 627. — Petrus Pictav., CCXI, 791. 2° Vere innouavit Deus æternus, immortalis Sic: Tertullianus, I, 599; II, 240. — Arnobius, V, 961, 1170. —

Lactantius, VI, 153. — Constantinus Magnus, VIII, 457. — S. Optatus, XI, 1040. — S. Hieronymus, XXIII, 541. — S. Augustinus, XXII, 662; XXV, 1043. — S. Eucherius, L, 784. — S. Prosper Aquitan., LI, 257, 283, 285, 427, 433, 490, 717, 718. — Gennadius, LVIII, 983, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — Cassiodorus, LXX, 1169; LXX, 82. — Taio, LXXX, 711, 759. — B. Alcuinus, C, 419. — Othlonus, CXLVI, 266. — Hildebertus, CLXXI, 1231. — Petrus Lombardus, CXCII, 535, 545. — Alanus Præmonstrat., CXCVIII, 796.

5° Vere innouit homini Deus bonus, iustus. Sic sentiunt: Tertullianus, I, 12, 0; II, 271, 287, 291, 300, 313. — S. Hilarius Pictav., IX, 430, 457, 539, 568, 569, 592, 603, 838, 858, 859; X, 138. — S. Hieronymus, XXIII, 514, 537, 565; XXIV, 258, 290, 396, 712; XXV, 689, 1142; XXVI, 441, 455. — S. Augustinus, XXXII, 560, 845, 849, 1349; XXXIV, 74; XXXVI, 281; XXXVIII, 132, 183; XXXIX, 1498; XLII, 202. — S. Eucherius, L, 779. — S. Prosper Aquitan., LI, 323, 362, 469, 412, 719. — S. Petrus Chrysost., LII, 202. — S. Maximus Taurin., LVII, 567, 800. — Gennadius, LVIII, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 300. — S. Gallus abb., LXXXVII, 15. — Rabanus Maurus, CVII, 1505, 1525. — S. Odo abb., CXXXIII, 519. — Othlonus, CXLVI, 70, 81, 86, 167, 182. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 253. — Abaelardus, CLXXVIII, 1729. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 702. — Petrus Lombard., CXCII, 952. — Alanus de Insulis, CCX, 512, 603.

4° Vere innouit homini Deus unicus. Sic: Tertullianus, I, 367, 373, 376, 433, 513, 521, 588, 699; II, 201, 249, 250. — Minutius Felix, III, 296. — S. Cyprianus, IV, 575. — Arnobius, V, 814, 815, 939-945. — Lactantius, VI, 127, 573; VII, 110. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S. Hilarius, X, 487, 508. — S. Optatus, XI, 984, 1092, 1070, 1094. — S. Damasus papa, XIII, 561. — S. Hieronymus, XXIV, 408, 598. — S. Augustinus, XXXIII, 1031; XXXIV, 890; XL, 152, 140, 219, 640; XLIII, 461. — Eusebius, XLII, 929. — Boetius, LXIII, 1075; LXIV, 1249, 1254. — Cassiodorus, LXX, 989. — S. Gregorius Turon., LXXI, 207. — S. Columbanus, LXXX, 229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 630. — S. Hildebrandus, XCVI, 113. — B. Alcuinus, C, 417; CI, 14. — Wandilbertus monac., CXXI, 635. — Scotus Erigen., CXXII, 1169. — Hincmarus, CXXV, 474. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 235. — S. Fulbertus Carnot., CXLI, 332. — Humbertus cardin., CXLIII, 1177. — S. Petrus Damian., CXLV, 21. — Othlonus, CXLVI, 103, 108. — Casatus rex, CLI, 1171. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 265. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1043, 1048. — Abaelardus, CLXXVIII, 1088, 1356. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675. — Petrus Lombard., CXCII, 525, 533. — Ermenegaudus, CCIV, 1257. — Petrus Pictav., CXXI, 791.

5° Vere innouit homini Deus trinus, vel in Deo personarum Trinitas. Quod asserunt: Tertullianus, I, 399; II, 158, 159, 163, 166, 170, 196, 317. — Novatianus, III, 900, 925, 943. — S. Hilarius, X, 50, 54, 57-59, 63, 110, 118, 250, 251, 692. — Zeno, XI, 267, 391, 429, 522, 525. — S. Optatus, XI, 1045, 1047. — S. Eusebius Vercell., XII, 959. — Faustinus, XIII, 58-79. — S. Damasus papa, XIII, 561-563. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1247, 1366, 1356, 1556, 1557, 1591, 1619, 1636, 1722, 1729, 1765, 1785; XVI, 704; XVII, 191, 243, 381, 467, 511, 512, 522, 548, 754, 804. — S. Marius Turon., XLIII, 11, 12. — Ansonius, XIX, 877. — S. Victorius, XX, 446. — S. Gaudentius, XX, 877, 908. — Zachæus, XX, 1110. — S. Hieronymus, XXIII, 105-150, 561, 562, 432; XXV, 1057, 1130, 1334, 1403. — S. Augustinus, XXXII, 817, 849, 1321; XXXIII, 712-717, 1011; XXXIV, 21; XXXVIII, 354, 355, 561, 445, 454, 770, 1063, 1218; XL, 15; XLI, 323, 339, 342; XLII, 821-1098. — S. Eucherius, L, 770, 775. — S. Prosper Aquit., LI, 568, 435, 477, 483, 487, 490, 514, 585. — S. Nicetas, LII, 847, 850, 870. — Arnobius, LIII, 24-322. — Gennadius, LVIII, 1003, 1004. — S. Avitus, LIX, 385; Vigilius Tapsens., LXII, 532. — Eusebius abb., LXII, 897, 901, 916, 929. — Boetius, LXIV, 1249, 1254. — S. Eleutherius, LXV, 85. — S. Fulgentius, LXV, 186, 268, 369, 394, 496-508. — Dionysius Exiguus, LXVII, 186. — Facondus, LXVII, 534. — Ferrandus, LXVII, 908. — Junilius, LXVIII, 21, 25. — Cassiodorus, LXX, 1074. — S. Gregorius Turon., LXXI, 161, 162, 364. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Taio, LXXX, 738. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 371; LXXXIII, 457, 913; LXXXIV, 630. — S. Hildebrandus, XCVI, 284. — Alcuinus abb., CI, 14, 21, 54, 58. — Theodulphus Aurelian., CV, 240. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Wandilbertus monac., CXXI, 635. — Hincmarus, CXXV, 474-618. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 235. —

S. Fulbertus Carnot., CXLI, 332, 342. — Humbertus cardin., CXLIII, 1179. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 27. — Othlonus, CXLVI, 103, 108, 137, 247, 267, 297. — S. Bruno Carthus., CLII, 1156. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — Goffridus abb., CLVII, 224. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 220, 260-284, 835. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1043, 1048. — S. Bruno Astensis, CLXV, 975. — Rupertus abb., CLXVII, 206, 714; CLXIX, 14, 161, 166. — Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1070. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1110. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 54, 217, 226. — Abaelardus, CLXXVIII, 1359, 1712. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 676. — Petrus Lombard., CXCII, 525, 530, 533. — Hugo Ambian., CXCII, 1230-1247. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 833. — Philippus de Harveng., CCIII, 34. — Garnerius Lingon., CCV, 700. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1269. — Alanus de Insulis, CCX, 625, 630. — Petrus Pictav., CXXI, 875, 919.

6° Innouit homini Deus Creator. Sic: Lactantius, VI, 757; VII, 100. — S. Hilarius Pictav., X, 442. — Zeno, XI, 579, 589, 590, 409. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 134-225. — S. Hieronymus, XXIII, 543; XXVI, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 828, 863, 1319; XXXIV, 178, 287, 337, 889; XXXVI, 941; XXXVIII, 24, 1066; XL, 18, 552; XLI, 321, 334. — S. Eucherius, L, 776, 804. — S. Prosper Aquitan., LI, 391, 419, 620, 891. — Eustachius, LII, 868-961. — S. Maximus Taurin., LVII, 791. — Gennadius, LVIII, 983, 1013, 1017. — Eusebius, LXII, 618. — Victorinus, LXI, 959. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — Taio, LXXX, 748. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 213, 549, 913-951. — Ven. Beda, XCI, 15. — Rabanus Maurus, CVII, 443. — Walafridus Strab., CXIII, 68. — Angelomus Luxoviensis, CXV, 112. — S. Ado Viennensis, CXXIII, 23. — Remigius monac., CXXVI, 53. — S. Odo abb., CXXXIII, 519. — S. Petrus Damian., CXLV, 841. — Guibertus abb., CLVI, 32. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 157. — Ivo Carnot., CLXI, 64, 1043. — Drogo carth., CLXVI, 1517. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1116, 1215, 1225. — Honorius Augustod., CLXXII, 24. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 79, 89, 188. — Abaelardus, CLXXVIII, 735. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 718. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516. — Bandinus, CXCII, 1028-1070. — Hugo Ambian., CXCII, 1249. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1057. — Ermenegaudus CCIV, Alanus de Insulis, CX, 312, 314, 602.

7° Innouit Deus providens. Sic: Tertullianus, II, 2-3. — Lactantius, VI, 120; VII, 98, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S. Hilarius Pictav., IX, 637, 8-6. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 33, 37. — S. Hieronymus, XXIII, 499, 543, 544; XXIV, 183, 409, 759; XXV, 1-6, 515. — S. Augustinus, XXXII, 663, 977, 988; XXXIV, 336, 357; XL, 18; XLI, 70, 154, 293. — Cassianus, XLIX, 582. — S. Prosper Aquit., LI, 528, 595, 406, 451, 467, 488, 621, 625. — Salvianus, LIII, 30, 128. — S. Maximus Taurin., LVII, 258, 791. — Eusebius, LXII, 647, 763, 1037. — S. Paulinus Nolan., LXI, 227. — Junilius, LXVIII, 28. — Cassiodorus, LXX, 948. — S. Gregorius Turon., LXXI, 931, 1010. — Ratramnus Corbeiens., CXXI, 13. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1697. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 233, 822. — S. Petrus Damian., CXLV, 605. — Theodoricus, CXLVII, 333. — Ivo Carnot., CLXI, 979, 981. — Honorius Augustod., CLXXII, 113. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 213. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 804.

8° Innouit creatio hominis ad imaginem Dei. Sic: Tertullianus, I, 514, 524; II, 452, 802, 841, 860. — Lactantius, VI, 92, 749. — Zeno, XI, 275, 340-348, 401, 455-457. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 257, 503, 552; XV, 1503, 1334, 1406, 1475. — S. Hieronymus, XXIII, 367, 536; XXIV, 652. — S. Augustinus, XXXII, 858; XXXIV, 186, 348, 351; XLI, 375. — S. Eucherius, L, 775, 777, 905, 922. — S. Prosper Aquit., LI, 256, 347, 409, 440, 462, 472, 622. — Claudianus, LIII, 761. — S. Maximus Taurin., LVII, 247, 537, 663. — Petrus diacon., LXII, 88. — Eusebius abb., LXII, 656, 917, 1061. — Dionysius abb., LXVII, 348, 350, 351. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 619. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 559. — Ven. Beda, XCI, 50. — Paulus diacon., XCV, 1205. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 199. — B. Alcuinus, C, 517; CI, 38. — Rabanus Maurus, CVII, 474. — Walafridus Strab., CXIII, 80. — S. Petrus Damian., CXLV, 845. — Guibertus abb., CLVI, 57. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 709. — Ivo Carnot., CLXI, 967. — Rupertus abb., CLXIX, 75. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1118. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 91, 206, 261. — Abaelardus, CLXXVIII, 771. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1018. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 741. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1531. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1063.

9° Innouit humanæ intelligentiæ peccatum originale, ex quo omnia mala in mundo. Quod asserunt : S. Ambrosius Mediol., XVII, 91, 110, 113, 121, 262, 269, 826, 853, 962. — S. Augustinus, XXXVIII, 817, 950; XL, 253, 256; XLI, 371, 386; XLIV, 114, 115, 117, 119, 131, 140, 177, 189, 192, 386-410, 425. — Marius Mercator, XLVIII, 134. — S. Prosper Aquit., LI, 191, 227, 237, 570. — S. Petrus Chrysolog., LII, 505. — Claudianus, LIII, 785. — Gennadius, LVI, 1, 990, 1024, 1025. — Polierius, LIX, 464. — Eugypius abb., LXII, 788, 1003. — S. Fulgentius, LXV, 468, 469. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — S. Caesarius Arelat., LXVII, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 558. — Taio, LXXX, 754. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 220. — Ven. Beda, XCI, 56. — Paulus diac., XCV, 1208. — S. Hildefonsus, XCVI, 144. — Jonas Aurelian., CVI, 123. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1068. — Othlonus, CXLVI, 68, 75. — Ven. Guibertus, CLVI, 590. — Odo, CLX, 1072-1102. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 452, 460. — Ivo Carnot., CLXI, 75, 971, 1049. — Hugo de Rhodimonte, CLXVI, 834. — Ven. Hildefonsus, CLXXI, 1123, 1135, 1136. — Honorius Augustod., CLXXII, 1142. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 96, 297. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 760, 769. — Petrus Pictav., CCXI, 1011.

10° Innouit homini Christus. Sic : Constantinus Magnus, VII, 467, 515. — S. Hilarius Pictav., IX, 479, 480, 485, 497, 557, 735, 793; X, 132, 134, 142, 147, 154, 167, 173, 178, 210, 264, 282, 288, 292, 418. — Zeno, XI, 387, 583, 592, 595, 103, 405, 406, 451, 511. — S. Optatus, XI, 690, 695, 885, 895, 901, 971, 1028, 1058, 1062. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 678, 685; XV, 124, 146, 153, 157, 158, 159, 1593, 1729, 1735, 1817; XVII, 91, 151, 337, 338, 410, 416, 522, 652, 664, 706, 997. — Sedulius, XIX, 586. — Zacharius, XX, 1072-1080. — S. Hieronymus, XXIII, 157, 200, 427, 550, 627; XXIV, 107, 108, 114, 181, 423, 437, 487, 530, 559, 615, 776, 867; XXV, 429, 462, 700, 1432; XXVI, 512, 566, 588, 518, 534, 586, 587. — S. Augustinus, XXXIII, 75, 77, 832, 912, 1052; XXXIV, 35, 159, 215, 1046, 1054; XXXV, 1459, 1562; XXXVIII, 708, 747, 774, 1061, 1124; XL, 597, 628, 650; XLI, 251, 268; XLIV, 144. — Marius Mercator, XLVIII, 104, 167, 202, 247. — S. Prosper Aquit., LI, 398, 471, 481, 482, 486. — S. Maximus Taurin., LVII, 570, 611, 621, 626, 801, 802, 804. — Gennadius, LVIII, 993, 1023, 1024. — Petrus diac., LXII, 84, 87. — S. Paulinus Nolan., LXI, 508. — Boetius, LXIV, 1545, 1549, 1551. — S. Fulgentius, LXV, 168, 240, 249, 270. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Ferrandus, LXVII, 889. — Faundus, LXVII, 528, 548, 598, 683. — Vigilius, papa, LXXI, 105. — Cassiodorus, LXXI, 989; LXX, 36, 38, 174. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 42, 46, 221. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 264; LXXXIII, 99, 106, 121, 450, 460, 565. — Ven. Beda, XCII, passim. — S. Julianus Tolet., XCVI, 526. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 365. — B. Alcuinus, CI, 50, 40, 47. — Smaragdus, CII, 23, 658. — Rabanus Maurus, CXI, 19. — S. Odo, CXXXIII, 109, 165, 167. — Regino abb., CXXXII, 203, 204, 228. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 30, 34, 41, 49, 53. — Guilmundus, CLXIX, 1425-1500. — B. Lanfrancus, CL, 408-442. — Robertus de Tumbalena, CL, 1563. — Radbodus II, CL, 1527. — S. Bruno Carthus., CLIII, 52 et seqq. — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Goffridus abb., CLVII, 212, 237. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 773. — B. Odo Camerac., CLX, 1084, 1104. — S. Bruno Astiens., CLXIV, 159. — Rupertus abb., CLXVII, 325, 429, 481. — Ven. Hildefonsus, CLXXI, 796, 1104. — Godefridus abb., CLXXIV, 21. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72, 310, 572, 812. — Abelardus, CLXXXVIII, 1750. — Hermannus abb., CLXXXIII, 36, 43, 78, 767. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 787, 796. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Gerhobus, CXCIV, 1074-1160. — Petrus Comestor, CXCIII, 1705. — Joannes Saresburiensis, CXCIX, 426. — Joannes Cornub., CXCIX, 1041. — Petrus Cellens., CCII, 658-674. — Philippus de Harveng, CCIII, 31. — Alexander abb. Gemmetic., CCV, 920. — Petrus Blesens., CCVII, 561, 576, 578. — Alanus de Insulis, CCX, 554, 414, 421, 611, 677. — Adamus Persen., CCXI, 699. — Petrus Pictav., CCXI, 482-510. — Innocentius III, papa, CXXVII, 514-529.

11° Innouit hominis intelligentiæ Christi incarnatio. Sic : Lactantius, VI, 463, 470, 475, 478, 524. — S. Hilarius Pictav., IX, 261, 262; X, 32, 211, 212, 508, 459, 450. — Zeno, XI, 402, 403, 407, 411, 412, 415, 416. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 817-846. — Sedulius, XIX, 771-780. — Sulpicius Severus, XX, 141. — S. Hieronymus, XXIII, 558, 587; XXIV, 141, 250; XXVI, 601. — S. Augustinus, XXXIII, 991; XXXIV, 134; XXXV, 1489; XXXVIII, 332, 354, 512, 701, 710, 934, 940, 945, 996,

999, 1001, 1017, 1096; XXXIX, 1637; XL, 500; XLI, 507; XLIV, 174. — Orosius, XXXI, 1042, 1164. — Marius Mercator, XLVIII, 1163. — Cassianus, L, 14-270. — S. Prosper Aquit., LI, 70, 546, 4-6, 517, 518, 550, 621, 627, 628, 700. — S. Petrus Chrysolog., LII, 577, 579, 582, 585, 588, 594, 598, 639. — S. Leo Magnus, LIV, 190-234. — S. Maximus Taurin., LV, 231, 2-6, 299. — Paschasius diac., LXII, 26. — S. Eleutherius, LXV, 91, 93. — S. Fulgentius, LXV, 377, 574-603, 726. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169, 170, 705, 708, 712. — Taio, LXXX, 775. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 468. — S. Bonifacius, LXXXIX, 862. — S. Hildefonsus, XCVI, 114. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 284. — Smaragdus, CII, 26. — Rabanus Maurus, CVII, 343. — Scotus Erig., CXXII, 1230. — Ratramnus, CXXI, 85. — S. Ado Vienn., CXVIII, 75. — Hincmarus, CXXV, 912. — Otto Vercell., CXXXIV, 851. — Geno abb., CXXXVII, 330, 378. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 233. — S. Guibertus, CXLI, 519, 356, 342. — S. Bruno Herbipol., CXLI, 92. — S. Otilio, CXLI, 991, 1001. — S. Petrus Damian., CXLIV, 537, 756, 740, 748, 946, 948; CXLV, 21-24. — Othlonus, CXLVI, 156, 297. — Radulphus Tornac., CLIII, 650. — Radulphus Ardens, CLV, 153, 1696. — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Petrus Alphonsi, CLVII, 615. — Wernerus abb., CLVII, 776. — Eadmerus, CLIX, 560. — B. Odo, CLX, 110. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 272, 453. — Ivo Carnot., CLX, 70, 1043; CLXII, 562, 583. — S. Bruno Astiens., CLX, 1080-1084. — Rupertus abb., CLXVII, 358, 401, 732; CLXXIX, 840. — Ven. Hildefonsus, CLXXI, 344-400, 1086, 1082. — Honorius Augustod., CLXXII, 265, 274, 816, 1122. — Godefridus abb., CLXXIV, 21-89, 642, 656. — Abelardus, CLXXXVIII, 381, 388. — Hermannus abb., CLXX, 10-38. — S. Bernardus Clairavall., CLXXXIII, 56, 43, 54, 88, 126, 585, 1033. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 790. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Petrus Lombard., CXII, 775. — Iudinus, CXIII, 1072-1090. — Aelfredus, CXCIV, 209-227. — Adamus Præmonstrat., CXCIII, 98-101. — Petrus Comestor, CXCIII, 1722-1741. — Petrus Cellens., CCII, 638-674. — Ermengaudus, CCIV, 1215. — Garnerius Lingon., CCV, 560-620. — Petrus Blesens., CCVII, 561, 576. — S. Martinus Lingon., CCVIII, 51-85. — Alanus de Insulis, CCX, 232. — Absalon abb., CCXI, 14-57. — Petrus Pictav., CCXI, 1161. — Helinaudus, CCXII, 482-516.

12° Innouit homini Christus morte sua redimens genus humanum. Quod asserunt : Victorinus Afer, VII, 1235. — S. Hilarius Pictav., IX, 440, 459, 535; X, 66. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1415, 1436, 1440, 1464, 1489, 1566, 1605, 1614, 1615, 1662. — Juvenius, XIX, 353. — Sedulius, XIX, 590, 727. — S. Innocentius I, papa, XI, 57. — S. Hieronymus, XXVI, 210, 465. — Orosius, XXXI, 1064, 1068. — S. Augustinus, XXVI, 170, 174, 459, 966; XXXVIII, 946, 952, 1074, 1089, 1114; XL, 296; XLI, 268; XLIV, 118, 119, 140, 145, 161, 179, 917. — S. Prosper Aquit., LI, 164, 165, 172, 177, 231, 490, 496, 615, 702. — Claudianus, LIII, 785. — S. Leo Magnus, LIV, 326, 352, 542. — S. Maximus Taurin., LVII, 25, 566. — Faustinus, LIX, 405, 410. — Helipidius, LXII, 545. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — Cassiodorus, LXX, 153, 161. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 30, 221. — Taio, LXXX, 780. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 485, 534. — S. Bonifacius, LXXXIX, 862. — Paulus diac., XCV, 1272, 1423. — S. Hildefonsus, XCVI, 1-3, 150. — B. Alcuinus, C, 45. — Candidus Fuldens., CVI, 60-104. — Rabanus Maurus, CVII, 343; CXI, 1565; CXII, 1425. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1013, 1068. — Scotus Erigen., CXXII, 1221. — Hincmarus, CXXV, 912. — S. Odo abb., Cluniac., CXXVIII, 103, 1-5, 167, 270. — Silvester II, papa, CXXXIX, 235. — Henricus Parmensis, CXXXIX, 1529. — Arnoldus monac., CXLI, 1089. — S. Petrus Damian., CXLIV, 766. — Othlonus, CLVI, 159. — Manegaudus, CLV, 166. — Radulphus Ardens, CLV, 1568. — Goffridus abb., CLVII, 585. — Petrus Alphonsi, CLVII, 659. — Wernerus abb., CLVII, 686, 932. — Berengosus abb., CLX, 636. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 565, 414, 428, 762. — Ivo Carnot., CLXI, 71; CLXII, 563. — Drogo Cardin., CLXVI, 15-6, 157. — Rupertus abb., CLXVII, 338. — Ven. Hildefonsus, CLXXI, 547. — Honorius Augustod., CLXXII, 909, 930. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 505, 510, 511. — Abelardus, CLXXXVIII, 455, 479. — S. Bernardus, CLXXXIII, 265; CLXXXIV, 741, 935. — Ernaldus abb., CLXXXII, 1636. — Petrus Lombard., CXCII, 796. — Eckbertus abb., CXCIV, 103. — Ermengaudus, CCIV, 1215. — S. Martinus, CCVIII, 791-799. — Alanus de Insulis, CCI, 225, 611, 677. — Absalon abb., CCXI, 157.

13° Innouit Christi resurrectio et ascensio. Sic : Tertullianus, I, 401. — Lactantius, VI, 510, 516. — S. Hier-

larius, IX, 815; X, 288, 291. — Zeno, XI, 403, 433, 435. — S. Damasus, papa, XIII, 577. — S. Ambrosius, XV, 1845. — Iuvenius, XIX, 541. — Sedulius, XIX, 759. — S. Gaudensius, XX, 855. — Zachaeus, XX, 1090. — Rufinus, XXI, 360, 361, 367. — S. Augustinus, XXXIV, 24, 25; XXXV, 1342; XXXVI, 811; XXXVIII, 559, 724, 786, 789, 1070, 1210; XXXIX, 1716; XL, 304; XLIV, 144. — S. Prosper Aquil., LI, 576, 402, 406, 412. — S. Petrus Chrysolog., LII, 108, 411, 414, 417, 418. — S. Leo Magnus, LIV, 590, 594, 596. — S. Maximus Taurin., LVII, 556, 519, 530, 625, 628. — Egiptius, LXII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 707, 1097. — Taio, LXXX, 785. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 109, 495. — S. Hildephonsus, XCVI, 153. — Rabanus Maurus, CVII, 353. — Scotus Erigen., CXXII, 1228, 1230. — Silvester II, papa, CXXXIX, 235. — Henricus Permens., CXXXIX, 1529. — S. Bruno Harbipol., CXLII, 54. — S. Odilo, CXLII, 1004, 1009, 1011. — S. Petrus Damian., CXLIV, 563. — Othlonus, CXLVI, 156. — S. Bruno Carthus., CLII, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1917. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 916, 932, 970. — Eadmerus, CLIX, 568. — Ivo Carnot., CLXII, 591. — Rupertus abb., CLXVIII, 192. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 580. — Honorius Augustod., CLXXII, 929. — Godefridus abb., CLXXIV, 508, 800. — Abelardus, CLXXVIII, 498. — S. Bernardus, CLXXXIII, 281, 500; CLXXXIV, 741. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1662, 1667. — Isaac de Stella, CXIV, 1824, 1829. — Aelredus, abb., CACV, 283. — Petrus Cellens., CCII, 770, 794. — Ermengandus, CCIV, 1235. — S. Martinus Legion., CCVIII, 921-931, 1085-1158. — Ahsalon abb., CCXI, 152, 182, 193. — Helinaudus, CCXII, 591. — Innocentius III, papa, CCXVII.

14°. — De resurrectione Christi innotuit resurrectio nostra. Quod asserunt: Tertullianus, I, 578, 525, 537, 583; II, 632, 800, 810, 835, 851, 858. — Minutius Felix, III, 345-347. — Lactantius, VI, 806. — S. Hilarius, IX, 517, 458, 763, 840, 946. — Zeno, XI, 370, 378, 382. — S. Damasus, XIII, 408. — S. Ambrosius, XIV, 808; XV, 1629, 1638, 1751, 1845; XVII, 468, 534, 535, 512, 516, 526, 814, 846, 928. — S. Hieronymus, XXIII, 261, 342, 584, 785. — S. Augustinus, XXXII, 351, 371, 372, 912; XXXV, 1547, 1551; XXXVIII, 710, 712, 713, 819, 892, 958, 1065, 1150, 1159; XXXIX, 1603, 1605, 1611, 1629; XL, 272, 317, 512; XLI, 685, 686, 675, 690, 753; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 579, 487, 622. — Claudianus, LIII, 715. — S. Maximus Taurin., LVII, 458, 596, 776. — Gennadius, LVIII, 932, 1015, 1016, 1045. — Pomerius, LIX, 421, 427. — Egiptius, LXII, 771, 773, 776, 781, 805, 807, 812, 1046. — Dionysius Exiguus, LXVII, 582, 585, 589, 593. — Taio, LXXX, 785, 983. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 591. — S. Hildephonsus, XCVI, 143, 145. — S. Julianus Tolet., XCVI, 503. — H. Alcuinus, CI, 52. — Jonas Aurelianus, CVI, 265. — Haymo Alberstat., CXVIII, 881, 883. — Hincmarus, CXXV, 943. — S. Odo, CXXXIII, 270. — Otto Vercell., CXXXIV, 405, 686. — Burchardus Wormat., CXL, 1055. — S. Bruno Carthus., CLIII, 212, 408. — Manegaldus, CLV, 167, 170. — Godfridus, CLVII, 257. — Petrus Alphonsi, CLVII, 581. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 401. — Ivo Carnot., CLXI, 972, 1012. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 601. — S. Bernardus Clarevall., CLXXXIII, 54, 741. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 982, 988, 997. — Petrus Lombardus, CXCH, 943. — Bandinus, CXCH, 1110. — Balduinus Cantuar., CCIV, 450. — Petrus Pict., CCXI, 1254.

15°. — Innotuit intelligentiae hominis utrum sit et quid sit anima. Quod asserunt: Tertullianus, II, 616, 652, 658, 660, 669, 686, 712, 720. — Arnobius, V, 835, 854, 875, 865, 887, 891. — Lactantius, VII, 135. — S. Hilarius, IX, 527, 566. — S. Ambrosius, XIV, 259, 339, 402; XV, 1242, 1277, 1331, 1549, 1386, 1394, 1419, 1444, 1515, 1631, 1735, 1781; XVII, 491, 529, 1017. — Rufinus, XXI, 517. — S. Hieronymus, XXIII, 371, 382, 417, 430; XXV, 925, 1089, 1240; XXVI, 63, 414, 503. — S. Augustinus, XXXII, 883, 1058, 1075; XXXIII, 77, 585, 720, 778, 857; XXXIV, 353-370; 409-428; XXXVIII, 986, 1135; XL, 13, 27; XLI, 511; XLII, 93; XLIV, 183, 476-547. — Cassianus, XLIX, 499, 570, 605, 670, 774. — S. Eucherius, L, 775. — Claudianus, LIII, 706, 707, 711, 718, 729, 749, 750. — Gennadius, LVIII, 944, 985, 1000, 1019, 1021, 1022. — Prudentius, LIX, 693. — Egiptius, LIX, 835. — Dionysius Exiguus, LXVII, 559, 570, 371, 396. — Cassiodorus, LXX, 280-308. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1242. — Taio, LXXX, 752. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 562. — S. Julianus Tolet., XCVI, 478. — Wicbodus, XCVI, 1144, 1152. — B. Alcuinus, CI, 610. — Hincmarus, CXXV, 932, 959. — S. Odo, CXXXIII, 357. — Burchardus,

CLX, 1017, 1017, 1018. — Guigo Carthus, CLIII, 628. — Manegaldus, CLV, 152, 153. — Ven. Guibertus, CLVI, 676. — Wernerus abb., CLVII, 1151, 1161. — Eadmerus, CLIX, 611, 694. — Odo Camerac., CLX, 1094. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 218, 720. — Ivo Carnot., CLXI, 973. — Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 854. — Rupertus abb., CLXVII, 266. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 853, 910, 912. — Honorius Augustod., CLXXII, 1144, 1212. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 235, 266, 301, 303, 580, 952. — Joannes monach., CLXXX, 177. — S. Bernardus Clarevall., CLXXXII, 1006; CLXXXIII, 561, 567, 912, 981, 1166. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690, 731. — Isaac de Stella, CXIV, 1870-1899. — Eadbertus abb., CXCV, 16. — Adamus Praemonstrat., CXCVIII, 844-872. — Joannes Saresber., CXIX, 436. — Petrus Cellens., CCII, 1089. — Hugo Eterian., CCII, 168. — Alanus de Insulis, CCX, 316. — Petrus Pictav., CCXI, 1275. — Anonymus, CCXIII, 914.

16°. — Innotuit pariter liberum hominis arbitrium, ut asserunt: Novatianus, III, 888. — Arnobius, V, 911. — Constantinus Magnus, VIII, 457. — S. Hilarius Pictav., IX, 569. — S. Innocentius I, papa, XX, 536. — S. Hieronymus, XXIII, 246, 500, 556, 571, 575, 579; XXVI, 401, 410, 435, 470. — S. Augustinus, XXXII, 1222-1310, 1319; XXXIII, 585, 968, 971; XXXIV, 453; XXXIX, 1722; XL, 11, 296; XLI, 148, 386; XLII, 103; XLIV, 151, 258, 275, 880-915. — Cassianus, XLIX, 574, 575, 583, 597, 677, 910, 914. — S. Prosper Aquil., LI, 31, 125, 207, 228, 237, 258, 259, 622, 631, 651. — Arnobius Junior, LIII, 240-322. — Gennadius, LVIII, 997, 1020, 1015. — S. Faustus, LVIII, 784-853. — Petrus diac., LXII, 88. — S. Fulgentius, LXV, 475. — Dionysius Exiguus, LXVII, 271. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1142. — S. Martinus Dumien., LXXII, 29. — Gottschalchus, CXXI, 565. — S. Remigius, CXXI, 1025, 1048, 1110, 1112. — Scotus Erigen., CXXII, 575, 580, 582. — Othlonus, CXLVI, 100. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 490-506, 508-510. — Ivo Carnot., CLXI, 73, 975. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1129, 1131. — Honorius Augustod., CLXXII, 1198-1250. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 101, 105, 106, 253, 261. — Frowinus abb., CLXXXIX, 1801. — S. Bernardus Clarevall., CLXXXII, 1001-1030. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 748. — Hugo Amhian., CXCH, 1166-1178. — Aelredus abb., CXCV, 513. — Petrus Pictav., CCXI, 1031, 1057.

17°. — Innotuit etiam ultimum iudicium. Sic asserunt: Tertullianus, I, 415, 519, 523, 537, 660; II, 291, 299. — S. Hilarius, IX, 536. — S. Damasus papa, XIII, 562. — S. Ambrosius, XVII, 456, 650, 766, 840. — Iuvenius, XIX, 69. — Rufinus Aquil., XXI, 367, 369, 370, 1049. — S. Hieronymus, XXIII, 863; XXIV, 210, 215; XXV, 844, 953, 965, 984, 1032, 1236; XXVI, 158, 466. — S. Augustinus, XXXV, 1571, 1572, 1664, 1684; XXXVI, 554, 811; XXXVIII, 52, 711, 1070, 1219; XXXIX, 1610; XL, 258, 263, 317, 654; XLI, 683, 690, 699, 704. — S. Prosper Aquil., LI, 406, 472, 637, 668, 669, 683. — S. Maximus Taurin., LVII, 528. — Gennadius, LVIII, 983. — Julianus Pomerius, LIX, 491. — Prudentius, LIX, 709. — Egiptius, LXII, 768, 787. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — S. Casarius, LXVII, 1075. — Cassiodorus, LXX, 82. — S. Gregorius Turon., LXXI, 193, 424, 541, 658. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 80. — Taio, LXXX, 942, 985. — S. Columbanus, LXXX, 216, 247, 252. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 496, 595. — S. Althelmus, LXXXIX, 298. — S. Hildephonsus, XCVI, 154. — S. Julianus Tolet., XCVI, 497. — B. Alcuinus, C, 48. — Jonas Aurelianus, CVI, 269, 271. — Haymo Halberstat., CXVIII, 942, 944. — Hincmarus, CXXV, 888. — Remigius monach., CXXXI, 866-872. — Burchardus, CXL, 1041. — S. Petrus Damian., CXIV, 682, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1667. — Ven. Guibertus, CLVI, 675. — Wernerus abb., CLVII, 1209. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 722, 975. — Ivo Carnot., CLXI, 74, 1012. — Rupertus abb., CLXVII, 350, 1115, 1161, 1175. — Marbodius, CLXXI, 1751. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1134. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 980, 982, 993, 997. — Petrus Lombard., CXCH, 943, 955. — Bandinus, CXCH, 1110. — Alanus de Insulis, CCX, 205, 324. — Innocentius III, papa, CCXVII, 742.

18°. — Innotuerunt praemia in caelo bonis promissa. Quod asserunt: Tertullianus, I, 160; II, 414, 715, 747, 751, 814, 818, 856. — S. Cyprianus, IV, 357, 673, 674. — Lactantius, VI, 379. — Constantinus Magnus, VIII, 456. — Minutius Felix, III, 318. — Novatianus, III, 288. — S. Hilarius, IX, 569, 590, 659. — S. Ambrosius, XV, 1257, 1638; XVII, 163, 810. — S. Hieronymus, XXII, 1099; XXIII, 510, 569; XXV, 272; XXVI, 457, 583. — S. Augustinus, XXXIV, 202, 204, 371; XXXVI, 560, 590, 614, 769; XXXVIII, 142, 192, 711, 809, 813, 814, 1261,

XXXIX. 1315, 1518; XL. 275, 281, 283, 331, 342, 407; XLII. 566, 591, 637, 709, 801. — Fastidius, L. 588. — S. Prosper Aquil., LI. 268, 347, 359, 422, 432, 445, 455, 682, 691, 795. — S. Petrus Chrysolog., LII. 524. — S. Patricius, LIII. 818, 837. — Eugypius, LXII. 571, 817. — S. Maximus Taurin., LVII. 588, 791. — Gennadius, LVIII. 1005. — Julianus Pomerius, LIX. 430, 424, 427, 456. — Cassiodorus, LXX. 1501. — S. Gregorius Magnus, LXXXIX. 493, 619. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. 216, 938. — S. Bonifacius, LXXXIX. 838. — S. Hildefonsus, XCVI. 478, 521. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 215, 250. — B. Alcinus, C. 187, 211, 362, 449; CI. 54. — Smaragdus, CII. 620. — Jonas Aurelian., CVI. 275. — Rabanus Maurus, CXII. 1519, 1521. — Haymo Halberstat., CXVIII. 875, 886. — S. Odo, CXXXIII. 177. — Atto Vercell., CXXXIV. 686. — Burchardus, CXL. 1039. — Arnoldus, CXLI. 1090. — S. Leo IX., papa, CXLI. 574. — S. Petrus Damian., CXIV. 748. — Othlonus, CXLVI. 292. — Theodoricus, CLVII. 353. — Manegaldus, CLVI. 167. — Eadmerus, CLIX. 583-606, 629, 638. — Ven. Guibertus, CLVI. 673. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 240, 241. — Ivo Carnot., CLXI. 997, 1014. — S. Bruno Astens., CLXV. 876. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 616. — Ven. Hildefonsus, CLXXI. 1263. — Honorius Augustod., CLXXII. 1157, 1161, 1169, 1171. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 700, 596, 1006. — B. Aelredus, CXCV. 527. — Adamus Præmonstrat., CXVIII. 820. — S. Stephanus Grandimont., CCIV. 1125, 1133. — Petrus Cantor., CCV. 563, 565. — Petrus Pictav., CCXI. 1276.

19. — Inde etiam hominis intelligentiam innotuerunt poenæ æternæ malis reservatæ. Sic asserunt: Tertullianus, I. 320; II. 742. — Minutius Felix, III. 318. — Novatianus, III. 888. — Lactantius, VI. 641, 800. — S. Hilarius Pictav., IX. 290, 341, 354, 361. — Juvenius, XIX. 278. — S. Hieronymus, XXIV. 210; XXV. 99, 124, 167, 245, 273, 752. — S. Augustinus, XXXIV. 26, 169, 481; XXXV. 1331; XXXVI. 562; XXXVIII. 250, 709, 1357; XL. 284, 285, 533; XLI. 702, 709, 712, 723, 726. — Fastidius, L. 389. — S. Eucherius, L. 792. — S. Prosper Aquil., LI. 361, 400. — S. Patricius, LIII. 852. — Gennadius, LVIII. 985, 1017, 1048, 1049. — Julianus Pomerius, LIX. 491. — Prudentius, LIX. 706. — Eugypius, LXII. 625, 710, 787, 889, 1077. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. 597. — S. Julianus Tolet., XCVI. 476. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 214. — B. Alcinus, C. 484; CI. 53. — Jonas Aurelian., CVI. 275. — Haymo Halberstat., CXVIII. 945, 947, 952. — Hincmarus, CXIV. 888. — Burchardus, CXL. 1039, 1043. — S. Petrus Damian., CXIV. 743. — Ven. Guibertus, CLVI. 674, 677. — Goffridus abb., CLVII. 185. — Wernerus abb., CLVII. 1011, 1012. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 733. — Ivo Carnot., CLXI. 996, 997. — Rupertus abb., CLXVII. 472. — Honorius Augustod., CLXXII. 1159, 1161. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 581, 586, 589, 610. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 700, 823, 1006. — Petrus Lombardus, CXII. 960. — Aelredus abb., CXCV. 527. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII. 810. — S. Stephanus Grandimont., CCIV. 1116. — Petrus Cantor., CCV. 558. — Petrus Pictav., CCXI. 1157. — Ægidius Parisiensis, CCXII. 45, 1057. — Innocentius III., papa, CCXVII. 758, 759.

§ II. — Beneficia Christianismi erga hominem quoad cor.

Christianismus non solum hominis intelligentiam illuminavit, sed etiam cor illius immutatum omnibus exornavit virtutibus, scilicet:

1° Inspirando fidem. Sic: Tertullianus, I. 1260; II. 23-27, 889. — S. Cyprianus, IV. 661, 735. — Victorinus, VIII. 1143. — S. Hilarius, IX. 301, 481, 526; X. 397, 399, 437, 525, 663, 611, 710. — Zeno, VI. 251, 260, 261, 266, 267, 271, 426, 459, 480. — Luciferus Calarit., XIII. 791-818, 818-1038. — Ambrosius, XV. 1253, 1266, 1278, 1315, 1321, 1332, 1443, 1483, 1501, 1561, 1597, 1599, 1633, 1636, 1662, 1683, 1723, 1774, 1811; XVI. 527-696; XVII. 82, 83, 107, 183, 357, 500, 756. — S. Hieronymus, XXIII. 170, 171, 225, 574, 466; XXVI. 243. — S. Augustinus, XXXII. 853, 876; XXXIII. 978, 1082; XXXIV. 24, 361; XXXV. 1537, 1689; XXXVIII. 251-258, 535, 698, 750, 808, 852, 890, 914, 1343; XL. 181, 194-251, 266, 298; XLI. 173, 302; XLII. 79, 1140-1156; XLIII. 461; XLIV. 234, 257, 240. — Marius Mercator, XLVIII. 407, 418. — Cassianus, XLIX. 578. — Fastidius, L. 397. — Encherius, L. 630. — S. Prosper Aquil., LI. 116, 171, 192, 196, 476, 654, 655, 671, 676. — S. Petrus Chrysolog., LII. 560, 363, 365, 369, 371, 577, 557. — S. Nicetas, LII. 847, 866. — Arnobius Junior, LIII. 536. — S. Patricius, LIII. 802. — Salonius, LIII. 969. — S. Leo Magnus, LIV. 308, 933, 942. — S. Maximus Taurin., LVII.

278, 347, 514, 621, 707. — Gennadius, LVIII. 1011. — Julianus Pomerius, LIX. 435, 505. — Gelasius I., papa, LIX. 19, 23, 26, 57, 80. — Petrus diac., LXII. 85, 89. — Vigilius Tapsens., LXII. 298, 466. — Hormisdas papa, LXIII. 387, 409, 401. — S. Eleutherius, LXV. 83. — S. Fulgentius, LXV. 360, 515, 672-720. — Agapetus papa, LXVI. 37, 68. — Dionysius abb., LXVII. 186, 400. — Facundus, LXVII. 528, 534, 548, 683. — S. Cassius Arelat., LXVII. 1146. — Agnellus Raveno., LXVIII. 381. — Vigilius papa, LXIX. 145, 178. — Pelagius papa, LXIX. 599, 402, 408. — Cassiodorus, LXIX. 884, 988, 1069, 1126. — S. Gregorius Turon., LXXI. 161, 250, 360, 711, 953, 1020. — S. Gregorius Magnus, LXXVII. 509, 613, 692, 717, 779, 795, 797; LXXIX. 92. — Donatus abb., LXXV. 22. — S. Augustinus, apost. Angl., LXXX. 65. — S. Warharius Lingon., LXXX. 191. — Bonifacius V., papa, LXXI. 437, 456, 458. — Taio, LXXX. 816. — S. Isidorus Hispal., LXXXII. 295; LXXXIII. 450-556, 586, 601; LXXXIV. 93-626 *passim*. — S. Martinus I., papa, LXXXVIII. 143. — S. Gregorius II., papa, LXXXIX. 505, 504. — S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX. 852, 856. — S. Hildefonsus, XCVI. 55, 146. — S. Julianus Tolet., XCVI. 526. — S. Paulinus Aquil., XCVI. 152, 255, 345. — B. Alcinus, C. 192, 249; CI. 13, 51, 615. — S. Leo III., papa, CI. 1050. — S. Agobardus, CIV. 268-299. — Halitgarus Camer., CV. 671. — Maxentius Aquil., CVI. 55. — Rabanus Maurus, CXI. 90, 96, 1365; CXII. 1224, 1231. — Haymo Halberstat., CXVIII. 896, 897. — S. Paschasius Radbertus, CXX. 1272, 1387-1436. — Gottschalkus, CXXI. 550. — Alvarus Cordub., CXXI. 597. — Hincmarus, CXXV. 773. — Joannes VIII., papa, CXXVI. 652. — Remigius monach., CXXVI. 907. — S. Odo Cluniac., CXXVIII. 710. — Atto Vercell., CXXXIV. 29, 48. — Gezo abb., CXXXVII. 331. — S. Leo IX., papa, CXLI. 556. — S. Petrus Damian., CXIV. 740-40, 674. — Othlonus, CXLVI. 101, 267. — Theodoricus, CXLVII. 357. — S. Anselmus Lucens., C LIX. 445-476. — Durandus Troarn., CXLIX. 1377. — Goffridus abb., CLVII. 232. — Gilbertus, CLIX. 1006. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 220, 224, 260. — Ivo Carnot., CLXI. 60, 1045; CLXII. 604. — Guillelmus de Campell., CLXIII. 1046-1071. — S. Bruno Astens., CLXV. 901. — Rupertus abb., CLXIX. 45, 137, 141, 149, 155, 198; CLXX. 562-610. — Hildefonsus, CLXXI. 1067. — Ven. Godefridus, CLXXIV. 514. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 43, 47, 327-344, 1014. — Abelardus, CLXXVIII. 105, 618, 630, 981, 986, 1383, 1695. — Guillelmus abb., CLXXI. 566-610. — S. Bernardus Claraevall., CLXXXII. 1021; CLXXXIII. 292, 770. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 816. — Petrus Lombardus, CXCH. 805. — Hugo Ambian., CXCH. 1324-1344. — Gerbodus, CXCH. 1189-1353 *passim*. — Eckbertus abb., CXCV. 21, 25. — Arnulfus Lexov., CCI. 174. — Hugo Eterian., CCH. 228. — Baldinus Cantuar., CCIV. 572-640. — Petrus Cantor., CCV. 266, 368. — Petrus Blesens., CCVII. 1070-1092. — Alanus de Insulis, CCX. 506-429. — Petrus Pictav., CCXI. 1069. — Anonymus, CXIII. 726.

2° Spem erigendo. — Sic: S. Hieronymus, XXIII. 1220, 1221, 1333, 1336. — S. Augustinus, XXXVIII. 765, 706, 803, 902, 1336; XL. 234, 266; XLI. 648. — Cassianus, XLIX. 861. — S. Prosper Aquil., LI. 501, 575, 576, 407. — Salonius Vienn., LIII. 969. — S. Fulgentius, LXV. 161. — Cassiodorus, LXV. 1201. — Taio, LXXX. 819. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. 603. — S. Paulinus Aquil., XCVI. 255. — B. Alcinus, CI. 616. — Smaragdus abb., CII. 614, 650. — Halitgarus, CV. 672. — Rabanus Maurus, CXII. 1234. — Haymo Halberstat., CXVIII. 895, 897. — S. Paschasius Radbertus, CXX. 1436, 1460. — Adalgerus, CXXXIV. 834. — S. Leo IX., papa, CXLI. 568. — S. Fulbertus Carnot., CXLI. 345. — S. Petrus Damian., CXIV. 718. — Othlonus, CXI. VI. 101, 267. — S. Bruno Carthus., CLIII. 47, 74, 427. — S. Bruno Astens., CLXV. 904. — Rupertus abb., CLXIX. 137, 141, 155, 158. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 45. — S. Bernardus Claraevall., CLXXXII. 770. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 816. — Petrus Lombardus, CXCH. 811. — Petrus Cantor., CCV. 271. — Petrus Pictav., CCXI. 1094.

3° Inflammando charitatem erga Deum et proximum. Sic asserunt: Tertullianus, I. 446, 499, 668, 698; II. 395. — Lactantius, VI. 666. — Zeno, XI. 279-274, 277. — S. Optatus, XI. 1018. — S. Ambrosius, XV. 1236, 1573, 1425, 1439, 1477, 1499, 1509, 1698, 1847; XVI. 163, 1684, 1750, 1751; XVII. 225, 226, 251, 253, 436, 491, 785, 819, 951. — Juvenius, XIX. 124, 158. — S. Anastasius papa, XX. 78. — S. Innocentius I., papa, XI. 534, 559. — S. Zozimus papa, XX. 637. — S. Hieronymus, XXII. 815; XXIII. 179, 425; XXVI. 418, 435, 536. — S. Augustinus, XXXII. 876, 1316, 1378, 1331,

1380, 1385; XXXIII, 360, 368; XXXIV, 29, 31, 71, 162, 390, 398, 973, 1006; XXXV, 2016, 2035, 2038, 2042, 2045, 2055, 2057, 2157; XXXVI, 393, 638, 661; XXXVII, 90, 210, 359, 727, 754, 795, 885, 1121, 1223; XXXIV, 4553, 1693; XL, 25, 234, 246, 288, 715; XLIV, 242, 290. — Castanus, XLIX, 483, 496, 853, 857, 1027. — Fastidius, L, 392, 398. S. Eucherius, I, 810, 854. — S. Prosper Aquit., LI, 251, 289, 502, 457, 476, 651, 658, 683, 686, 702. — Petrus Chrysolog., LII, 322. — S. Valerianus, LII, 745, 716. — Salonius Vienn., LIII, 969. — S. Leo Magnus, LIV, 168, 263, 268, 281, 322. — S. Maximus Taurin., LVII, 675, 679, 718. — Gelasius I, papa, LIX, 60. — Julianus Pomerius, LIX, 495-496. — Eucypius, LXII, 368, 873, 1083. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 256. — S. Fulgentius, LXV, 191, 344, 738. — S. Remigius, LXV, 968. — Junilius, LXVIII, 30. — S. Gregorius Turon., LXXI, 270, 1061. — Luculentus, LXXII, 820. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 639; LXXXIX, 564. — Paulus Emeritan., LXXX, 129. — S. Columbanus, LXXV, 250. — Taio, LXXX, 818. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 692, 702, 732. — S. Eligius, Naviom., LXXXVII, 638. — S. Bonifacius, LXXXIX, 652, 856. — S. Hildefontus, XCVI, 138, 192. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 197, 248, 255. — B. Alcuinus, C, 162, 449, 495, 568; CI, 615. — Smaragdus, CII, 598, 644. — Theodulfus Aurelian., CV, 199, 202. — Halitarius, CV, 672. — Jonas Aurelian., CVI, 235. — Rabanus Maurus, CVII, 390; CXII, 1234. — Haymo Halberstat., CXVIII, 887, 889, 895. — Paschasius Radbertus, CXX, 1460, 1489. — Hincmarus, CXXV, 775; CXXVI, 455. — Atto Vercell., CXXXIV, 216, 262, 347, 389, 423, 613, 651, 706. — Adalgerus, CXXXIV, 917. — Burchardus, CXI, 984, 996. — S. Fulbertus, CXLI, 345. — S. Leo IX, papa, CXLIH, 564. — S. Petrus Damian., CXLV, 714. — Othlonus, CXLVI, 101, 268. — S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 306. — Robertus de Tumbalena, CL, 1365. — Guigo, Prior Carthus., CLIII, 624. — Wernerus, CLVII, 1041. — Eadmerus, CLIX, 673, 686, 697. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1015. — Ivo Carnot., CLXI, 1016. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Rupertus, CLXVII, 991, 992, 1445; CLXIX, 157, 141, 158, 158. — S. Norbertus, CLXX, 1358. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 835. — Abaelardus, CLXXVIII, 981, 1693. — Algerus Leod., CLXXX, 860. — S. Bernardus, CLXXXII, 974-1000; CLXXXIII, 620, 743, 770, 806, 894, 1020; CLXXXIV, 379, 791. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 693, 816, 861. — Petrus Lombardus, CXCI, 811, 821. — Hugo Ambian., CXCI, 1223. — Isaac de Stella, CXCI, 1693. — Aelredus, CXCV, 805-638, 662-702. — Balduinus Cantuar., CLIV, 418-450, 477, 356. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1224. — Petrus Cantor, CCV, 275. — Petrus Blesens., CCVII, 872-958. — Petrus Pictav., CCXI, 1093. — Innocentius III, CCXVII, 762.

4° Praescribendo intimorum dilectionem. Sic: S. Cyprianus, IV, 750. — S. Hilarius Pictav., IX, 525, 571, 592, 593, 593, 617. — S. Ambrosius, XV, 1286, 1288, 1341, 1573, 1401. — S. Hieronymus, XXIII, 456, 524. — S. Augustinus, XXXIV, 1242; XXXVIII, 53, 514, 806, 907, 1015, 1053, 1054, 1274, 1450; XXXIX, 1695; XL, 264; XLIV, 262, 264. — Cassianus, XLIX, 333, 339, 512, 547, 550, 795. — S. Prosper Aquit., LI, 323, 360, 599, 419, 434. — S. Valerianus, LII, 706, 725. — S. Leo Magnus, LIV, 285, 294, 297, 301, 461. — S. Maximus Taurin., LVII, 382. — Julianus Pomerius, LIX, 476, 478. — Eucypius, LXII, 604. — S. Gregorius Turon., LXXI, 399, 937, 1067. — S. Martinus Dumens., LXXII, 36, 49. — Luculentus, LXXII, 822. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 604, 1503. — Taio, LXXX, 881, 887. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 639, 701. — Paulus diac., XCV, 1264. — B. Alcuinus, CI, 617. — Jonas Aurelian., CVI, 199, 241. — Hincmarus, CXXV, 897. — Burchardus, CXI, 852. — Arnoldus, CXLI, 1092. — Theodoricus, CXLVII, 338. — S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 366. — Robertus de Tumbalena, CL, 1365. — Eadmerus, CLIX, 691. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 909. — Ivo Carnot., CLXI, 1016, 1017, 1019. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 835 *et seq.* — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 125. — Petrus Lombard., CXCI, 818. — Petrus Pictav., CCV, 285.

5° Docendo humilitatem. Sic: Tertullianus, I, 1267, 1526; II, 417. — S. Cyprianus, IV, 754, 735. — S. Hilarius, IX, 561, 567, 674, 675, 790; X, 67. — Zeno, XI, 518. — S. Ambrosius, XIV, 533; XV, 1256, 1257, 1329, 1332, 1341, 1397-1399, 1409, 1483, 1483, 1490, 1511, 1523, 1776. — SeJulius, XIX, 706. — Ausonius, XIX, 825. — S. Bonifacius papa, XX, 781. — S. Hieronymus, XXIV, 219; XXV, 158, 417, 423, 511; XXVI, 141, 492, 493. — S. Augustinus, XXII, 1579, 1384; XXXIII, 63,

92, 419, 623; XXXIV, 923; XXXV, 1410, 1605, 1711, 2059; XXXVI, 266; XXXVII, 378, 671, 685, 782, 875, 1278, 1313, 1321; XL, 413, 413; XLIV, 161. — Cassianus, XLIX, 424, 426, 430, 451, 450, 474, 1004, 1111. — S. Prosper Aquitan., LI, 290, 320, 377, 403, 459, 711. — S. Valerianus, LII, 735. — Salonius, LIII, 974. — S. Leo Magnus, LIV, 285, 317; LV, 163-180. — S. Maximus Taurin., LVII, 251. — Julianus Pomerius, LIX, 478, 488. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 200, 322, 367. — S. Fulgentius, LXV, 163, 322, 324. — S. Martinus Dumens., LXXII, 32, 36, 40. — Luculentus, LXXII, 857. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884, 937. — S. Columbanus, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 827, 883, 928. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1059. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 228. — B. Alcuinus, C, 454; CI, 476, 619, 630, 651. — Smaragdus, CII, 803. — Halitarius, CV, 639. — Rabanus Maurus, CVII, 1351, 1354. — Jonas Aurelian., CVI, 234, 238. — Haymo Halberstat., CXVIII, 904. — S. Odo Cluniac., CXVIII, 214, 301, 368. — Atto Vercell., CXXXIV, 595. — Adalgerus, CXXXIV, 917. — Arnoldus, CXI, 211, 268, 245. — Manegaldus, CLV, 161. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 861. — Godefridus abb., CLXXII, 1105, 1169. — Eadmerus, CLIX, 607, 664, 682. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 863. — Placidus, CLXIII, 639. — Franco abb., CLXVI, 753. — S. Bruno Astens., CLXV, 915. — Rupertus, CLXIX, 1223; CLXX, 624. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 861. — Godefridus abb., CLXXII, 532. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 999, 1002. — S. Bernardus, CLXXXII, 941-972; CLXXXIII, 692, 1112, 1197; CLXXXIV, 791. — Joannes Saresberiens., CXCIX, 636, 715. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1120. — Petrus Cantor, CCV, 38.

6° Castitatem. Sic: Tertullianus, I, 326, 472, 510, 1320, II, 339, 980. — S. Cyprianus, IV, 822. — Zeno, XI, 288, 291, 292, 302. — S. Siricius papa, XIII, 1157, 1158. — S. Ambrosius, XIV, 641; XVI, 45, 49, 179; XVII, 23, 190, 193, 307, 844. — S. Chromatius, XX, 349. — S. Innocentius I, papa, XX, 530. — S. Hieronymus, XXII, 514, 953; XXIII, 291; XXVI, 135, 579, 582, 583. — S. Augustinus, XXVI, 658; XXXVIII, 733, 780, 787; XXXIX, 1505, 1507, 1509; XL, 549, 555, 381, 435, 514. — Cassianus, XLIX, 231, 289, 372, 278, 282, 873, 880, 894. — S. Prosper Aquit., LI, 550. — S. Leo Magnus, LIV, 465. — S. Maximus Taurin., LVII, 249, 749. — Gennadius, LVIII, 996, 1004, 1036, 1038. — Julianus Pomerius, LIX, 480. — Eucypius, LXII, 1027. — Dionysius Exiguus, LXVII, 186, 195. — S. Gregorius Turon., LXXI, 181, 1042. — S. Veranus, LXXII, 701. — S. Martinus Dumens., LXXII, 23. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Eutropius, LXXX, 100. — Paulus Emeritan., LXXX, 129. — Taio, LXXX, 838. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 645. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 235. — B. Alcuinus, C, 469; CI, 626. — Smaragdus, CII, 546. — Halitarius, CV, 668. — Jonas Aurelian., CVI, 154. — Rabanus Maurus, CVII, 1238, 1248. — Haymo Halberstat., CXVIII, 915. — Regino abb., CXXXII, 189, 312. — S. Odo, CXXXIII, 359, 539. — Atto Vercell., CXXXIV, 712. — Burchardus, CXI, 996, 951, 966, 1010. — S. Leo IX, papa, CXLIH, 576. — S. Petrus Damian., CXLV, 160, 710, 721. — Othlonus, CXLVI, 286. — S. Anselmus Lucens., CXI, 527. — Radulphus Ardens, CLV, 1614. — Ven. Hildebertus, CLVI, 587, 591. — Godefridus abb., CLVII, 116. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1029. — S. Bruno Astens., CLXV, 929. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1002. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1197; CLXXXIV, 101. — Isaac de Stella, CXCI, 1701.

7° Virginitatem. Sic: Tertullianus, I, 1181, 1287. — Zeno, XI, 286, 288, 304, 412. — Faustinus, XIII, 103. — S. Damasus papa, XIII, 403, 406. — Theodosius Magnus, XIII, 527. — S. Ambrosius, XV, 1531, 1533, 1536, 1595; XVI, 187-390; XVII, 220, 477, 579, 581, 759. — Zaccheus, XX, 1155. — S. Hieronymus, XXII, 391; XXIII, 38, 203, 204, 215, 227, 228, 235, 241, 251, 261; XXV, 461. — S. Augustinus, XXXIII, 645; XXXVI, 515; XXXVIII, 884, 1011; XXXIX, 1507; XL, 397-399, 402, 404, 421, 426. — Gennadius, LVIII, 996, 1036. — Symmachus papa, LXII, 55. — S. Fulgentius, LXV, 324. — Dionysius Exiguus, LXVII, 58, 90, 158, 174, 245, 306. — S. Caesarus Arelat., LXVIII, 400. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 637. — Taio, LXXX, 858. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 632. — S. Donatus, LXXXVII, 274-296. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 104-161, 238-280. — Stephanus II, papa, LXXXIX, 1025. — B. Alcuinus, CI, 525. — Halitarius, CV, 684. — Isaacus Lingon., CXXIV, 1088. — Atto Vercell., CXXXIV, 356, 359. — Ratherius, CXXXVI, 202. — Burchardus, CXI, 795, 808, 807, 817. — S. Fulbertus

Carnot., CXLi, 323. — S. Petrus Damian., CXLIV, 889, 892; CXLV, 875. — Ven. Guibertus, CLVI, 580-608. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 726. — Ivo Carnot., CLXI, 584. — S. Bruno Astens., CLXV, 1075. — Rupertus abb., CLXX, 548-560. — Petrus Pictav., CCXI, 1127.

§ III. — Beneficia Christianismi erga hominem quoad corpus.

Christianæ religio semper vitam et sanitatem hominis omnimode tuita est, vel prohibendo nociva, vel utilia illius conservationi præscribendo.

1° Prohibendo ne quis sibi aut aliis mortem inferret; pugnas damando singulares; in libertatem captivos et servos vindicando, etc. Quoad ea, vide Indices speciales e Homicidio, Duello, etc., etc.

2° Præcipiendo laborem sanitatis necessarium, et unde peculiaris bona propriumque dominium oriuntur, quæ summopere in sanitatis tutamen vergunt, Sic: S. Ambrosius, XV, 1298, 1397, 1551, 1665; XVII, 19, 179, 229, 318, 577, 444. — Rufinus, XXI, 520. — S. Augustinus, XI., 549, 551, 552. — Cassianus, XLIX, 575, 577, 578, 585, 588, 596, 444, 451. — S. Eucherius, L, 835. — S. Benedictus, LXVI, 705. — Vitæ Patrum, LXXXIII, 740, 767, 818, 896, 898, 900. — Theodulphus Aurelian., CV, 195. — Halitgarus, CV, 670. — Haymo Halberstat., CVIII, 917. — Otto Vercell., CXXXIV, 530. — Rathe-rius, CXXXVI, 149. — B. Odo, CLX, 1105. — Honorius Augustod., CLXXII, 866. — Petrus Cantor., CCV, 246. — S. Martinus Legion., CCIX, 114.

3° Damando gulam et ebrietatem. Sic: Tertullianus, I, 613; II, 985, 988, 977. — Novatianus, III, 959. — S. Cyprianus, IV, 766. — S. Hilarius Pictav., IX, 914, 949; X, 687, 747. — S. Ambrosius, XIV, 375, 458, 701, 711, 720; XV, 1574. — S. Hieronymus, XXII, 609; XXIII, 501, 510; XXIV, 81; XXV, 440; XXVI, 417, 566. — S. Augustinus, XXXIII, 90; XXXIV, 920, 1018; XXXVIII, 800, 1098. — Cassianus, XLIX, 205, 223, 228, 229, 232, 256, 558. — Vigilius diac., L, 575. — S. Petrus Chrysolog., LII, 186. — S. Maximus Taurin., LVII, 270, 583, 753, 802. — Eugyppius, LXII, 836. — S. Benedictus, LXVI, 535. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 552, 593; LXXIX, 58. — S. Eutropius, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 940. — S. Columbanus, LXXX, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 647, 649. — S. Egbertus, LXXXIX, 451. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 234, 256. — B. Alcuinus, C, 251, 506; CI, 653. — Halitgarus, CV, 667, 676. — Amalarius, CV, 917. — Rabanus Maurus, CXII, 1246, 1368, 1570. — Hincmarus, CXXV, 777. — Regino abb., CXXVII, 218, 250, 286. — Otto Vercell., CXXXIV, 41. — Rathe-rius, CXXXVI, 560. — Burchardus, CXL, 889-894. — S. Romualdus abb., CXL, 1127. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 572. — S. Petrus Damian., CXLV, 722, 728. — Othlonus, CXLVI, 211, 284. — Rupertus, CLXVII, 1081. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 815. — Joannes Saresber., CXCIX, 751, 762. — Petrus Cantor., CCV, 528, 530. — Alanus de Insulia, CCX, 289.

4° Laudando abstinentiam. Sic: S. Ambrosius, XVII, 322, 401, 456, 475, 605, 759. — S. Hieronymus, XXVI, 566. — S. Augustinus, XXII, 1558. — Cassianus, XLIX, 551. — S. Petrus Chrysol., LII, 214, 219, 517, 520. — S. Leo Magnus, LIV, 185, 263, 458, 683. — S. Maximus Taurin., LVII, 570. — Gennadius, LVIII, 996, 1037. — Julianus Pomerius, LIX, 465, 467, 469, 470, 502. — Eugyppius, LXII, 604, 856. — Joannes Arelat., LXXII, 860. — S. Leander Hispal., LXXXII, 843. — Taio, LXXX, 861. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 631;

LXXXIV, 612. — S. Valerius abb., LXXXVIII, 603. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1062, 1064, 1109. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 254, 252. — B. Alcuinus, CI, 624. — Haymo Halberstat., CXVIII, 901. — Adalgerus, CXXIV, 921. — Burchardus, CXI, 887. — S. Leo, IX, papa, CXLIII, 572. — S. Petrus Damian., CXLV, 722, 728. — S. Bruno Astens., CLXV, 936. — Hugo de Ribodimont, CLXVI, 866. — S. Bernardus Claraval., CLXXXIII, 176. Joannes Saresber., CXCIX, 762. — Petrus Cantor., CCV, 850.

5° — Arcendo impudicitiam, quæ præsertim obsta valetudini corporis. Vide supra, § II, n. 6, 7.

6° — Inhibendo avaritiam, elemosynam præcipiendo, hortandoque ad pauperes fovendos. — Sic: Zeno, XI, 283, 326, 529, 550, 552, 557. — S. Ambrosius, XIV, 731, 756, 740, 744, 765, 767, 777; XV, 1253, 1259, 1297, 1298, 1505, 1527, 1576, 1598, 1425, 1459, 1628, 1653, 1750, 1763, 1791; XVI, 65, 80, 120, 125, 150, 157, 158, 161; XVII, 234, 508, 515, 591, 593, 454, 481, 625, 752, 757, 920. — Juvenius, XIX, 150, 154. — S. Innocentius I, papa, XX, 450. — S. Gaudentius, XX, 955-945. — S. Hieronymus, XXII, 417, 639, 813; XXIII, 501, 550, 546, 548, XXIV, 256; XXV, 174; XXVI, 519, 521. — S. Augustinus, XXXIII, 470, 471; XXXIV, 920, 621, 981, 983, 981; XXXVIII, 89, 250, 400, 404, 407, 626, 630, 642, 897, 956, 958, 961, 963, 1045, 1129, 1200, 1461; XXXIX, 1519, 1760; XL, 267, 674. — Casianus, XLIX, 295, 298, 515. — Fastidius, L, 596. — S. Hilarius Arelat., L, 1265. — S. Prosper Aquil., LI, 571, 460, 462, 476, 477. — S. Petrus Chrysolog., LII, 205, 298, 251, 259, 263, 269, 283, 314, 517, 520, 586, 529, 535. — S. Salvianus, LIII, 174-226. — S. Leo Magnus, LIV, 157, 159, 176, 285, 296, 501. — S. Maximus Taurin., LVII, 297, 509, 522, 594, 597, 414, 425, 478, 500, 710, 759. — Julianus Pomerius, LIX, 456, 458, 459, 506. — Eugyppius, LXII, 795, 1026. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 207, 226, 344. — S. Laurentius Novar., LXVI, 107-124. — Dionysius Exiguus, LVII, 46, 187. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1077. — S. Gregorius Taurin., LXXI, 1038, 1068, 1122. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 493, 516, 519, 705, 863, 883, 1085, 1250; LXXXIX, 235, 344. — S. Eutropius, LXXX, 10. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Soannatus, LXXX, 445. — Taio, LXXX, 891, 951. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 472, 728. — S. Eligius Noviom., LXXXVII, 535. — S. Ambrosius Autpertus, LXXXIX, 1278. — Paulus diac., XCV, 1405. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 200, 226, 227, 258. — B. Alcuinus, C, 204, 453, 469, 508; CI, 625, 634. — Theodulfus Aurelian., CV, 204. — Halitgarus, CV, 666. — Jonas Aurelian., CVI, 215, 215, 251, 258. — Rabanus Maurus, CVII, 112, 540, 1244. — Haymo Halberstat., CXVIII, 902, 904. — Hincmarus, CXXIV, 863. — Regino abb., CXXXII, 212, 246, 252. — S. Odo Clunice., CXXXIII, 277, 514, 609. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 919. — Otto Vercell., CXXXIV, 254, 464, 706. — Rathe-rius, CXXXVI, 149. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 495. — Elfricus Cantuar., CXXXIX, 1474. — Burchardus, CXL, 701, 705, 887. — S. Petrus Damian., CXLV, 208-222, 530-544, 568, 569. — Othlonus, CXLVI, 77, 293. — S. Bruno Carthus., CLIII, 258. — Wernerus abb., CLVII, 1014. — Ivo Carnot., CLXI, 1015, 1018. — S. Bruno Astens., CLXV, 406. — Rupertus abb., CLXVII, 1779. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 867. — Honorius Augustod., CLXXII, 861. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Abaelardus, CLXXVII, 564. — Gerhohus, CXCIV, 1515. — Stephanus Grandimont., CCIV, 1108. — Joannes Sa-resber., CXCIX, 670, 719. — Petrus Cantor., CCV, 65, 76, 72, 286, 290. — Guntherus monac., CCXII, 214. — Inno-centius III, papa, CCVII, 716-762.

LXXVII.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA SOCIETATEM HUMANAM, VEL ERGA HOMINES IN SOCIETATE CONSTITUTOS,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO CONCINNATUS.

MONITUM.

Societas humana sub duplici respectu perpendi potest, scilicet quoad familiam, et quoad vitam civilem; ac sub utroque Christiana religio maxima contulit hominibus beneficia. Etenim quoad familiam matrimonium ad pristinam dignitatem revocavit; mutua parentum ac liberorum officia sancivit, etc. Quoad vitam civilem, leges constituit æquiores; belli jura humaniora reddidit; omnibus societatis ordinibus consuluit; cunctis ope indigentibus auxilla contulit et remedia; litteris ac variis artibus favit, etc. etc. Hinc hujus Indicis duo paragraphi.

§ I. Christianismi beneficia quoad familiam.

Insignis ac mira fuit erga familiam Christianismi utilitas. Sublata enim polygamia, quæ apud paganos foebat matrimonium, illud ad pristinam revocavit institutionem, ex qua duo sunt in carne una; maxima illi contulit sanctitatem, conjugii vinculum gratia sacramenti sanciendo, adeo ut Christianorum conjugum societas figura sit illius sanctissimæ et divinissimæ unionis Christi cum Ecclesia. Suam mulieri dignitatem reddidit Christianismus; uxor enim Christiana, non jam est, sicut apud ethnicos, viri sui famula tantum et ancilla, imo vero serva quam pro libitu dimittere poterat eique immaniter vitum eripere; sed est ejus carissima socia, omnisque illius sive bonæ sive adversæ fortunæ inseparabilis, blanda, suavis et usque ad mortem indefessa comes. Vir autem suam uxorem fovere ac diligere debet velut propriam carnem, sicut Christus, divinus ille sponsus, dilexit Ecclesiam.

Non minus egregie prospexit liberis Christiana religio. Vitam enim eorum, ut sacrum quoddam pignus a Deo datum, contra parentum vel incuriam vel etiam inhumanitatem protexit. Parentes jam non habent jus liberos suos tum derelinquendi, tum exponendi, tum ut rem quamlibet vendendi, tum etiam, quod infandissimum est, interficiendi, aut, ut sæpius accidit, dirisima morte illos falsorum numinum simulacris immolandi. Parentes e contra filios diligere, alere ac bonis moribus instituere debent; et, ut eximie ait Apostolus, quæcunque vera, quæcunque sancta, quæcunque pudica, quæcunque amabilia, pueri docendi sunt.

Præclare etiam liberorum officia Christianismus constituit. Præcepit enim ut filii parentes suos tanquam Dei imagines venerarent. Omnia pietatis obsequia parentibus, sive in infirmitate sive in senectute positis, prompto ac libenti animo præstare debent. Novissimis sepulturae expletis officiis, gratius liberorum animas eleemosynis, bonis operibus ac piis orationibus animas ac dulcem parentum memoriam jugiter apud Deum prosequitur. Maxima insuper præmia pollicetur religio filiis parentes suos diligentibus, gravissimaque minatur supplicia contemnentibus. Sic censuerunt

1°. — Circa matrimonium: Tertullianus, I, 1232, 1277, 1302; II, 282, 442, 443, 518, 896, 919, 920, 925, 956, 959, 941, 950. — Lactantius, VI, 716. — Constantinus Magnus, VIII, 233, 243, 298, 307. — S. Siricius papa, XIII, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 421; XV, 1234, 1545, 1550, 1615, 1765; XVII, 217, 218, 225, 258, 315. — S. Chromatius, XV, 351. — S. Innocentius I papa, XV, 602. — S. Hieronymus, XII, 721, 867; XXIII, 220, 222, 226, 227, 277, 281; XXV, 688, 1078; XXVI, 536. — S. Augustinus, XXXIV, 1001; XXXVIII, 347, 1094; XXXIX, 1507, 1769, XL, 100, 575, 575, 583, 585, 594, 452, 467, 475, 485, 486, 579; XLI, 229, 426; XLIV, 141, 198, 413, 419, 429. — S. Eucherius, L, 779. — S. Leo Magnus (In Append.), LVI, 441, 442, 448, 451. — Gennadius, LVIII, 1036, 1037. — Eusebius, LXII, 694, 697, 700. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 54, 56, 58, 153, 157, 231, 296. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1086. — Vigilius papa, LXIX, 21. — S. Gregorius Turon., LXI,

510. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 681, 1520, 1532; LXXIX, 411, 415, 546. — S. Sonnatius, LXXX, 444. — Talo, LXXX, 837. — S. Cummianus, LXXXVII, 985. — Stephanus II papa, LXXXIX, 1023. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Ven. Beda, XCI, 63. — Theodorus Cantuar., XCIX, 954. — Halitgarius Camerac., CV, 682, 685. — Jonas Aurelian., CVI, 167, 172, 174. — Rabanus Maurus, CVII, 1015; CXII, 1410. — Adrianus II papa, CXXII, 1518. — Isaacus Lingon., CXXIV, 1036, 1089, 1091. — Hincmarus, CXXV, 648, 903. — Remigius monac., CXXXI, 63. — Regino abb., CXXXII, 282, 283, 303, 304, 310, 329, 334. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 539. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 948. — Otto Vercell., CXXXIV, 46, 360. — Ratherius, CXXXVI, 191. — Silvester II papa, CXXXIX, 258. — Burchardus, CXL, 775, 775, 779, 805, 815, 919, 937. — Stephanus Cardin., CXLI, 1412. — S. Petrus Damian., CXLV, 580, 682. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 523. — Henricus III Imperator, CLI, 1082. — Ven. Guilbertus, CLVI, 57, 78. — Wernerus abb., CLVII, 1193. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 557. — Ivo Carnot., CLXI, 591-630, 656-690, 1271. — Ernulphus Roffens., CLXIII, 1458. — Rupertus abb., CLXVII, 282, 284, 900. — Ven. Hilbertus, CLXI, 214. — Honorius Augustod., CLXXII, 867, 1146. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 153, 157, 161, 480-524. — Abaelardus, CLXXVIII, 1745. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 945, 959, 938. — Petrus Lombardus, CXCLII, 908, 910-915. — Bandinus, CXCLII, 1106. — Eckbertus abb., CXCV, 11, 26-36. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1064. — Ermengardus, CCIV, 1339. — Alanus de Insulis, CCX, 367, 614, 641. — Petrus Pictav., CCXI, 1257. — Odo de Soliaco, CCXII, 62. — Innocentius III papa, CCXVII, 924.

2°. Circa parentum et liberorum officia. Tertullianus, I, 516. — S. Cyprianus, IV, 771. — Victorinus Afer, VIII, 1253. — S. Ambrosius, XIV, 615; XV, 1539, 1575, 1707, 1734, 1752, 1787, 1788; XVII, 598. — S. Innocentius I papa, XX, 430. — S. Hieronymus, XXIII, 281; XXVI, 556, 581. — S. Augustinus, XXXIV, 899, 969, 1011; XXXV, 1950, 1951; XXXVIII, 902; XXXIX, 1532. — S. Eucherius, L, 914. — S. Petrus Chrysol., LII, 352. — Engyppius, LXII, 690, 691, 694, 702. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 159. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 411, 415, 585. — Theodulfus Aurelian., CV, 202. — Jonas Aurelian., CVI, 193. — Regino abb., CXXXII, 301, 307, 311. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 114. — Ratherius, CXXXVI, 197. — Otto Vercell., CXXXIV, 710. — Burchardus, CXL, 775, 775, 833, 919. — Arnoldus monac., CXLI, 938. — Stephanus Cardin., CXLIII, 1412. — S. Anselmus Lucens., CXLI, 524. — Ivo Carnot., CLXI, 584-636. — Ernulphus Roffens., CLXIII, 1458. — Honorius Augustod., CLXXII, 867. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 161, 480, 481-524. — Petrus Cantor, CCV, 333.

§ II. Beneficia Christianismi circa societatem civilem.

Religio Christiana universam societatem velut hominem privatum divinis æternæ veritatis illuminavit ful-

goribus. et eximilis adornavit virtutibus. Illud in primis habendum quod insulsum et omnibus contaminatum flagitiis avertit falsorum numinum cultum; abolevit etiam: croenta gladiatorum certamina et immania victimarum humanarum sacrificia, et afflante iam veritate, ab ortu solis usque ad occasum, in omni loco sacrificatur et offertur Deo oblatio munda, ac Deus qui spiritus est in spiritu et veritate adoratur. In singulis quoque societatis ordinibus præclaris emittit virtutibus. Reges justitiam et clementiam edocuit, divites beneficentiam et miserationem, pauperes patientiam; omnes homines humilitatem, castitatem, charitatem. Leges in pace æquiores et belli jura humaniora reddidit. Servitutem in pignavit et e medio tollere conata est, prædicans Deum non esse personarum acceptorem, sed omnium Creatorem, Patrem ac Judicem qui secundum opera sua unicuique reddit.

Omnium temporum ætibus, prout opus postulabat, congruis emittit beneficiis Christianismus. Persecutores vieli ac fregit suorum martyrum constantia, quam adeo admirati sunt spectantes ut ad fidem converterentur, et sanguis martyrum semen fieret Christianorum. Sedatis persecutionibus, cum invalesceret scelorum lues, pristinusque virtutum mollesceret vigor ac refrigeraret charitas, ad eam refocillandam Christiani fere innumeri utriusque sexus, ac cujuslibet conditionis, spretis muni voluptatibus, in eremum secesserunt, ibique pietate, manuum labore, litterarum studio, morum austeritate, omnibus maximeque stupendis floruerunt virtutibus.

Nationes remotissimas, quas Romanorum arma subigere non valuerant, ad Christum converterit et mansuefecit. Torvi Barbarorum duces subita et insueta moti clementia et veneratione, coram imbellibus Christi ac præsulum majestate steterunt attoniti, præscæ feritatis immemores, illorumque gladius toties clementatus jacuit obitusus.

Post tot Barbarorum irruptiones omnia miscentur jura, omnesque per fas et nefas ruunt; sed in his tam lucuos temporibus non suo saluberrimo operi deest Christi religio. Bella civilia ubique flagrantia quodammodo compescit hac memoranda lege *Treva* seu *Treuga Domini* dicta; principum, regum, imperatorum solutas coeret libidines; omnium vitiorum invadentem coluviam salutari auctoritate comprimit.

Quando hæretici veritatem obnubilare satagunt. Spiritus sanctus egregios doctores suscitavit; si verum tempestas scelorum ingruit, viri ac virgines, concubitus voluptatum illecebris, monasteria condunt, ubi omnium virtutum splendore fulgent Ecclesiamque exhilarant. Non solum pietate claruerunt mediæ ætatis monachi, sed etiam litteris, scientiis et omnibus artibus gravam dederunt operam; veterum scriptorum ac SS. Patrum libri societati servarunt, transcripserunt et fere per totum orbem diffuderunt. Dum ibique ob civium inter se discordias rura jacerent inculta, monachi ea apprimè excolebant, mira extrucebant ædificia, aratoria instrumenta conficiebant, sicque litteris, scientiis, liberalibus ac necessariis artibus, agrorum culturæ et architecturæ maxime profuerunt.

Quam fauste, quam benigne, quam mire igitur mundo affulsit Christianismus! In eo solo, ut olim cecinerat propheta, misericordia et veritas obviaverunt sibi, justitia et pax osculatae sunt. Quidquid vel temporum vel personarum ratio postulabat, eximie ac semper præstitit; singulis infirmitatibus singula contulit remedia. Xenodochia pauperibus ac ægrotis aperuit, Christum in egentibus pasci jussit, captivos redimendos curavit, viduas et orphanos defendendos commendavit; senes ac infantes derelictos in suo gremio alendos et refovendos pie ac blande suscepit; omnibus intelligentis congruum doctrinarum, velut prudens ac sedula mater, distribuit, etc., etc., quod fere omnes scriptis asseruere Patres. Hinc

1° — Huic legi: *Alteri ne feceris quod tibi fieri non vis*, quæ prima et naturalis est regula ad pacem inter cives componendam, Christianismus præclarum charitati imposuit apicem, sicque veram fraternitatem instituit. Quoad ea, vide Indrem præcedentem, n. II, § 5.

2° — De officiis subditorum. Constantinus Magnus, VIII, 109. — Nazarius, VIII, 386. — S. Optatus Milevitanus, XI, 999. — S. Ambrosius, XV, 1339. — S. Augustinus, XXXIV, 1026. — S. Eucherius Lugdunensis, I, 870. — S. Fulgentius, I, XV, 226. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 230, 239, 300, 421, 668. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 717. — Jonas Aurelianus, CVI, 296. — Hincmarus, CXXV, 962-981. — S. Abbo Floriacensis, CXXXIX, 480. — Burchardus, CXL, 902. — S. Gregorius VII papa, CXLVIII, 508. — Caninus rex, CLII, 1171. — Joannes Saresberienensis, CXGII, 616.

3° — De officiis populos regentium. — S. Ambrosius, XV, 1279, 1434, 1573, 1634. — S. Hieronymus, XV, 1328. — S. Prosper Aquitanus, LI, 319, 320, 361, 393, 434. — S. Martinus Dumiensis, LXXII, 25, 28. — S. Gregorius Magnus, I, XXVII, 879, 1281. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 720, 724. — S. Eligius Noviomensis, LXXXVII, 634. — B. Alcuinus, C, 501, 554. — Jonas Aurelianus, CVI, 281. — Hincmarus, CXXV, 833, 835, 954, 963. — Collectio canonum, CXXXVIII, 425. — S. Abbo Floriacensis, CXXXIX, 477, 478. — Burchardus, CXL, 895-897, 905. — S. Petrus Damianus, CXLV, 822. — Hugo de S. Maria, CLXIII, 941, 943, 948, 976. — Gratianus, CLXXXVII, 29, 43, 67. — Joannes Saresberienensis, CXGIX, 513, 521, 529, 537, 636. — Helinandus, CXII, 735, 739.

4° — De officio regis, in quantum est legislator. — Zeno, XI, 257, 274, 285, 286, 297, 298, 338, 389, 407, 502. — S. Ambrosius, XV, 1254, 1311, 1456, 1461, 1339, 1571, 1576, 1599, 1636, 1640, 1632, 1660, 1677; XII, 1251; XVII, 107, 118, 253, 272, 281, 853. — Zacharias, XX, 1087. — S. Hieronymus, XXIII, 339, 540, 544, 555; XXV, 408, 442; XXVI, 349, 363. — S. Augustinus, XXVI, 714; XXXVIII, 821, 833, 843; XLI, 642. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 577, 725. — Hincmarus, CXXV, 851. — S. Abbo Floriacensis, CXXXIX, 481. — Burchardus, CXL, 88, 907. — Joannes Saresberienensis, CXGIX, 514.

5° — De officio regis, in quantum est judex. — Constantinus Magnus, VIII, 96, 162, 142, 146, 149, 198, 208, 235, 284, 292, 578. — S. Hilarius Pictaviensis, II, 28; X, 749. — Zeno Veronensis, XI, 280, 285, 340, 420, 458, 461, 509. — S. Ambrosius, XV, 507; XV, 1286, 1450, 1464, 1487, 1492, 1494, 1562, 1635, 1828; XVI, 128, 147, 149; XVII, 90, 153, 207, 750. — S. Chromatius, IX, 326. — Rufinus, XXI, 329, 346, 1076. — S. Hieronymus, XXIII, 542, 549, 563, 1044, 1207, 1213; XXVI, 231. — S. Prosper, LI, 81, 440. — S. Petrus Chrysologus, LII, 212, 515. — Julianus Pomerius, LIX, 505, 506, 508. — Eusebius, LXII, 569, 705, 787, 842, 963. — Cassiodorus, LXI, 41. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 801. — S. Martinus Dumiensis, LXXII, 27, 28. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 521, 937, 1106. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 720, 724. — B. Alcuinus, C, 492; CL, 624, 629. — Smaragdus, CLII, 80. — S. Agobardus, CIV, 146. — Halitarius, CV, 674. — Jonas Aurelianus, CVI, 218. — Hincmarus, CXXV, 817, 830. — Ratherius, CXXXVI, 149. — Burchardus, CXL, 910, 913, 916, 960. — Arnoldus, CXLI, 1091. — S. Petrus Damianus, CXLV, 422, 821. — S. Anselmus Lucensis, CXI, 561. — Wernerus abbas, CLVII, 129. — S. Anselmus Cantuariensis, CLVIII, 480. — S. Bruno Astensis, CLXV, 912. — D. Algerus, CLXXX, 860. — S. Bernardus Claravallensis, CLXXXIII, 1116. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 905. — Gratianus, CLXXXVII, 238, 240, 871. — Isaac de Stella, CXCV, 1697. — Joannes Saresberienensis, CXGIX, 529, 532, 573, 589. — Balduinus, CCIV, 809. — Petrus Cantuariensis, CCV, 162, 282. — Helinandus, CXII, 742.

6° — De officio regis, in quantum est dux exercitus. — S. Ambrosius, XV, 1579, 1806; XVI, 63, 81. — S. Augustinus, XLI, 116, 633. — S. Eucherius, I, 850. — Ferrandus, LXIV, 928-930. — B. Alcuinus, C, 196. — Hincmarus, CXXV, 840, 841, 934. — Regino abbas, CXXVII, 298. — Burchardus, CXL, 770. — S. Anselmus Lucensis, CXI, 533. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 865. — Gratianus, CLXXXVII, 1164, 1166. — Joannes Saresberienensis, CXGIX, 589, 596, 601, 609, 616.

7° — Denique Christianismus, nedum societatem arrexit a progressu, econtra semper et ubique eam in meliores impulit vices, per ministros colendo scientias et artes. — S. Ambrosius, XVII, 106, 225, 254, 255, 436, 777, 797. — S. Hieronymus, XXIII, 291, 514, 515; XXV, 475; XXVI, 490, 847. — S. Augustinus, XXXII, 1011, 1613, 1012, 1066, 1082, 1190, 1196-1238; XXXIII, 73; XXXIV, 83, 80; XLI, 258, 268, 265, 319, 547, 549, 57, 483. — S. Eucherius, I, 820, 821. — Eusebius, LXII, 947, 948, 952, 953. — Boetius, LXIII, 1080-1165, 1168-1506, 1508-1564; LXIV, fere per totum. — Cassiodorus, LXIV, 505, 514, 1249; LXX, 1106-1150-1220-1219-1279. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 353. — Talo, LXI, 916. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 74-860; LXXXIII, 9-98, 180-200, 985-1018. — S. Aldhelmus, LXXII, 162-238. — Crispus, LXXXIX, 370-376. — Vea, Dele, XC, 124-130, 187, 277, 293, 879, 899, 607; XCII, 922. — Paulus Diaconus, XCV, 434-672, 1158. — B. Alcuinus, C, 208, 254, 266, 269, 278; CL, 80-1002. — S. Agobardus, CIV, 148. — Dungalus, CV, 448. — Fredericus, CV, 732. — Rabanus Maurus, CVII, 305; CIX, 1083; CXI, 139, 678. — Wandalbertus, CXII, 625. — Scolus Erigena, CXVII, 1442. — Remigius monachus, CXXI, 958-961. — Notkerus, CXXXII, 1000, 1173. — Huchaldus, CXXII,

946 — S. Odo Cluniac., CXXVIII, 761. — Atto Vercell., CXXIV, 40. — Helericus monac., CXXVII, 22-48. — Silvester II papa., CXXIX, 85-92, 94-152, 16-177. — S. Abbo., CXXIX, 522-551, 570. — Adelboldus., CXI., 1105-1120. — S. Fulbertus., CXLI, 547, 351. — Guido Aretin., CXLI, 580-144. — Hermannus Contractus., CXLI, 381-443. — Berno abb., CALII, 1095-1158. — S. Wilhelmus Hirsau., CL, 1148-1176. — Aribio., CL, 1508-1546. — Joan Catto., CL, 1592-1650. — Constantinus Afric., CL, 1560. — Manegaldus., CLV, 154. — S. Anselmus Cantuar., (LVII, 561-582. — Theogerus., CLXIII,

778-790. — Rupertus abb., CLXVII, 1764; CLXIX, 4288. — Marbodus., CLXXI, 1758-1780. — Ven. Hildebertus., CLXXI, 1008-1036, 1366. — Honorius Augustod., CLXXII, 42-196, 246. — Hugo de S. Victore., CLXXVI, 741-812. — Guillelmus abb., CLXXX, 695-726. — Hugo Ambian., CXCII, 1500. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 634-796. — Joannes Saresber., CXCIX, 436, 642, 834. — Alanus de Insulis., CCX, 112-198.

Quoad alia Christianismi erga societatem beneficia, quæ innumera sunt, speciales adeat lector indices qui titulis illi facile innotescunt.

LXXVIII.

INDEX PRAXEOLOGICUS

VEL

PRACTICÆ VITÆ SYNOPSIS

ORDINE RERUM ALPHABETICO DISPOSITA, IN QUA EXPONUNTUR VARIA RELIGIONIS, PIETATIS DEVOTIONISQUE OPERA, USUS, CONSUETUDINES, QUÆ IN OCCIDENTALI ECCLESIA, DIVERSIS TEMPORIBUS, APUD CHRISTIANOS VIGUERUNT.

MONITUM.

Nonnulla de hujus Indicis ratione et utilitate præmittere liceat. Studiosum præmonemus lectorem hoc fuisse mentis nostræ propositum, omnia congerere indicia vitæ Christianæ; origines exponere variarum Ecclesiæ consueudinum, quæ olim pro locorum diversitate floruerunt; curas notare et studia quibus, unaquaque ætate, devotionem suam atque pietatem palam professus est vere Christianus. Sic exhibetur fraternitas et concordia primæ Ecclesiæ discipulorum; ipsorum cura de defunctis; reverentia erga sanctorum reliquias; largitas divitum et regum in ædificandis ecclesiis, in pauperibus alendis; in monasteriis condendis; peregrinationes; bella sacra; leges conditæ; regulæ monachorum, etc., etc. Quædam etiam alia, tum utilia tum jucunda, obiter annotavimus, omnia alphabetice ordinantes.

ABBAS, id est pater, ab Hebræo et Syro sermone *abbâ* derivatur. Hoc titulo donantur a primis Ecclesiæ sæculis tum apud Græcos, tum apud Latinos, rectores monasteriorum, Hieronym., XXVI (451); August., XXXVI, 1012; XXXVII, 1419.

ABBAZONTIUM pompis et operibus tum mendi, tum diaboli, in baptismo peracta a Christianis, Hieronymus, XXV, 1068; August., XLV, 1241.

ABSTINENTIA a vitæ deliciis præsertim in esu et potu strictè colebatur ab Ecclesiæ incunabulis, Tertull., I, 487. Ab omnibus spectaculis abstinabant, 486, 495. A Saturnalibus et liberalibus festis, 492. A carnibus idolothytis, Lactant., VI, 511; August., 385. Abstinentiæ meritum, Ambros., XVI, 1191. Ante annos robustæ ætatis periculosa est teneris abstinencia, Hieronym., XXII, 874. Qualis sit tempore Quadragesimæ, August., XXXVIII, 1043. Vetustissima est in Ecclesia, Maxim., Taurin. Domino viam parat, et montem ad celestia erigit. Leo Magn., LIV, 185. Abstinencia a carnibus laudabilis, Gennad., I, VIII, 976; Greg. Magn., LXXVI, 1234; Isidor. Hispal., LXXXIII, 651. Abstinentiæ gradus tres, Hugo a S. Victore., CLXXVI, 546. In abstinencia cibi et potus discretio servanda, August., XXXIII, 960; S. Bernard., CLXXXIII, 1095. Catholicorum et hæreticorum abstinentiæ discrimen, *ibid.*, 1096. In usu semper fuit in Ecclesia, Robert. Pullus., CLXXXVI, 1144. Ciborum delectus in Quadragesima olim qualis fuerit, *ibid.*, 1145. Vide infra *Jejunium* et *Quadragesima*.

ADOLESCENTES Adversus adolescentiam prima demonum arma, Hieronym., XII, 399. Lubricum aut adolescentie iter, *ibid.*, 310. Multa corporis bella sustinet, *ibid.*, 520. Cogitationum sagittis percanti solet, *ibid.*, 751. Adolescentularum ei cavendum commercium, *ibid.*, 897, 1056. Adolescentibus præcepta morum traduntur, August., XXXII, 1006. Adolescentis quædam vitia adolent abundare, *id.*, XLI, 556. Adolescentes paucissimi qui ab initio nulla damabilia admittant, *ibid.*, 750.

ADORNO. De adoptione infantium foribus ecclesiæ expositorum, Isaac Lingou., CXXIV, 1107.

ADVERSITAS est bonis in admonitionem, et malis in castigationem, Tertull., I, 499. Inde sepe oritur quod non colatur Deus, Cyprian., IV, 548, 519, 759. Explorat justitiam singulorum, *ibid.*, 593. Patientia virtutum maxima, Lactant., VI, 700. In adversis justus non frangitur, Ambros., XV, 1327. Tunditur, sed non subruitur, XIV, 160. Adversa quare patienter ferenda, *ibid.*, 865. Quisquis meliora sperat nunquam levioribus frangitur, *id.*, XV, 1282. Cum animus urgetur adversis, tunc divinum implorat auxilium, *ibid.*, 1329. Magnum si tunc adhæreas Christo quando te procella aliqua conturbat, *ibid.*, 1292. In adversis et in prosperis laudetur Dei voluntas, Hieron., XXII, 467. Quid potest dicere, qui de Dei clementia in adversis gloriatur, *ibid.*. Deus affligi permittit quos diligit, August., XXXIII, 421. Adversitas donum est Dei admonentis, *ibid.*, 937. In ferendis adversitatibus adhibenda constantia, *id.*, XXXVIII, 625. Adversa quare justis et injustis communia, *id.*, XLI, 20, 21. Adversitates quibusdam sunt utiles et quibusdam perniciosæ, *id.*, XLII, 451. Adversa vel corrigunt, vel probant, Leo Magn., LIV, 169. Adversitas nocti comparatur, Greg. Magn., LXXV, 563, 650. Probat amicos, *ibid.*, 780. Inimicos delegit, *ibid.*, 781. Adversitas non dejicit quem prosperitas non corrumpit, *id.*, LXXVI, 177. Adversa patienter ferenda, Lupus Ferrar., CXIX, 457.

ÆGROTANTES, *infirmi*. Ager impatient per dolorem, S. Cyprian., IV, 477. Aegri salubres cibos respuunt, *ibid.*, 501, 506. Infirmorum cura commendatur, *ibid.*, 526, 527. Illis in exitu subveniendum, *ibid.*, 547. Infirmi sunt visitandi, *ibid.*, 777. Nemo tentet invalidum aut præcipit infirmum, Ambros., XV, 1781. Aegrotanti quis debet consistere, Hieron., XXII, 528. Clementia et modulitas erga ægros, *ibid.*, 892. Nasci hic in corpore mortali, in eipere est ægrotare, August., XXXVII, 152. Aegrotat periculosus, qui se sanum putat, *id.*, XXXVIII, 495. Aegrotorum duo genera, *ibid.*. Ager non exaudivit ad voluntatem sed ad sanitatem, *ibid.*, 1299. Præcepta medici observando, non nisi paulatim fit sanus, *ibid.*, 1270. Aegrotantium illicita remedia, *ibid.*, 1150. Ipsa corporis

us est quædam agrotatio, Gregor. Magnus, LXXV, 831. Naturalis cura est ægris dare lætitiā, Cassiod., LXXIX, 771. De visitandis infirmis, Regino Prumiens., CXXXII, 212. De visitandis ægrotis, Guigo Carthus., CLIII, 638.

ÆTAS. Ætatis procacitas verecundiam debentis vindicta, Tert., II, 203. Majori ætate Deus majorem exitum honorem; *ibid.*, 417. Ætas omnis munifica Christo est, Ambros., XV, 1365. Ætatis nostræ momenta per singulos actus minuuntur, Hieron., XXII, 602. Lubricam ætatem monuisse pietatis est, *ibid.*, 729. Non facile credendum quicquid dicitur de proventa ætate, *ibid.*, 1084. Ætatis ardor Dei misericordia et juniorum rigore restringitur, *ibid.*, 1116. Ætatis gradus, August., XXXIII, 966. Ætatis quot gradus, tot mortes ætatum, *ibid.*, XXXVIII, 1686. Ætas elsi longa videatur, cum pervenerit, convincitur brevis, quia finitur, *ibid.*, 1613. Ætas immatura, Greg. Magn., LXXV, 536. Hora tertia adolescentia, hora sexta juvenus, hora nona senectus, hora undecima ea ætas quæ decrepita vel vete ana dicitur, Garner. a S. Victore, CXCIII, 370.

AGAPE, quæ vox *dilectio* interpretatur. Sic vocabatur cæna Christianorum in communi celebrata, Tertul., I, 474. Quomodo in hoc convivio se agebant, *ibid.*, 477; vide Zenon., XI, 366 not.; Hieronym., XXII, 418; August., XLII, 585; Paulin., LXI, 562. Agapes religiosa erant convivia in templis in primæva Ecclesia, Greg. Magn., LXXVI, 1216.

AGENDA, sic vocabantur mortuorum exsequiæ temporibus Roberti Pulli, CXXXVI, 799, 1106.

AGNUS DEI, id est parvula imagines cære quæ benedicebantur, legitur apud Prudent., LIX, 808 et Amalar., CV, 1038.

ALÆA, ludus antiquissima origine, contra quem vehementer reclamavere Ecclesiæ rectores, Tertull., II, 1049; Ambros., XIV, 772, 773; Innocent., XX, 478. Furor alæa a Sidonio Apollin. describitur, LVIII, 448, 449, 548. Alæa quid sit, quæ ejus figuræ, Isidor., LXXXII, 660, 661; Joannes Saresber., CXCIII, 598. Alæa ludus seminarum dicitur omnium malorum, Petrus Bles., CCVII, 228.

ALLELUIA, Hebræa vox quæ *laudate Deum* interpretatur, quam et in orationibus suis subjungere solebant Christiani diligentiores, Tert., I, 1194. Item in Psalmis, *ibid.* A Paschate ad Pentecosten vacabant jejunia, cantabatur Alleluia, Ambros., XIV, 867. Aliquando cantatum in exsequiis, Hieron., XXII, 697. Vide insuper August., XXXVII, 1937, 1938. Quandoque Romæ cantaretur Alleluia, Cassiod., LXXIX, 1156. Quare non cantetur a Septuagesima ad Pascha, P. tr. Lomb., CXCII, 582. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, duplex autem in Sabbato sequenti ex Alano de Insul., CCX, 210.

ALTARE, vide *Aræ*.

AMEN, id est *Fiat* juxta Hebræi interpretationem. Cur sæpius repetatur in Joannis Evang., Ambros., XIV, 1084. Quando in Ecclesia psalmus cantatur, *amen*, dicitur, id., XV, 1763; XVI, 625; Hieronym., XXIV, 643; id., XXVI, 43, 317, 438. Amen ad affirmandum aliquid assumitur, August., XXXIV, 649; id., XXXV, 1694. Fideles Eucharistiam suscipientes respondent: *Amen*, id., XXXVIII, 1267; et ad invocationes æstistum, XL, 520.

AMICITIA. Amicos diligere omnium est, inimicos autem solum Christianorum, Tertull., I, 698. Amicitia leges, Ambros., XVI, 179. Constant esse debet, *ibid.*, 180. Inter mores dispare esse non potest, *ibid.*, 182. Plerumque meliores sunt amicitia inopum quam divitum, *ibid.* Amicitia virtus est, non quæstus, *ibid.* Pietatis custos et æqualitatis magistra, *ibid.* Correptiones in amicitia gratæ sunt, *ibid.*, 74. Amicitia quæ desinere potest nunquam vera fuit, Hieron., XXII, 335. Vera est illa, quam non utilitas rei familiaris, non præsentia tantum corporum, sed Dei timor et Scripturarum studia conciliant, *ibid.*, 510. Amicitia vera quod sentit, dissimulare non debet, *ibid.*, 753. Amici rari sunt boni et fideles, id., XXIII, 548. In amicis res non queritur, sed voluntas, *ibid.*, 541. Amicitia quid sit, August., XXXII, 911; id., XL, 32. Amicitia nullius repudianda, id., XL, 82. Amicitia mutuo amore constat, *ibid.*, 173. Amicitia nusquam nisi in Christo fidelis est, id., XLIV, 550. Amicitia serio tractanda, Lupus Ferrar., CXLIX, 437. Osculum amicitia signum, Philipp. de Harveng., CCIII, 753.

ANACHORETÆ ET EREMITÆ. Vita eremitica ab innumeris assumitur Christianis seu ad persecutionem vitandam, seu perfectionis gratia, Rufin., XXI, 455 *et seqq.* Anachoretarum conversatio, Hieron., XXII, 420. Quæ genera operationum a solitariis eligi debeant, Joan. Cassian., XLIX, 1286. Anachoretæ sunt qui, post cœnobialem vitam, deserta petunt et soli vivunt, Isidor. Hispal., LXXXII, 293. Anachoretæ Eliam et Joannem, cœnobitæ apostolos imitantur, *ibid.* Illi sunt qui et eremitæ, *ibid.*,

Anachoretæ cœnobitis communiter meliores, Philipp. de Harveng., CCIII, 796. Anachoretarum solitudo excellentior quam cœnobitarum, Petrus Cantor., CCV, 213.

ANATHEMA. Anathema quid, Hieron., XXII, 998. Anathematis exempla, Salvian., LIII, 107. Anathema quid inter et excommunicationem discriminis intersit, Greg. Magn., LXXVII, 591.

ANNIVERSARIUM. Dies anniversarii pro defunctis celebrari soliti, Alcuin., CI, 1277.

ANNULUS. Vide *Baculus*.

ANTI-PHONA. Antiquus antiphonarum usus, Cassian., XLIX, 77. Origo antiphonarum, Cassiodor., LXXIX, 1171. Antiphonas Græci primi composuerunt, duobus choris alternatim concinentibus, Isidor. LXXX, 745. Antiphona quid et a quo inventa, Alcuin., CI, 1247.

APPELLATIO. Appellationum ad sedem apostolicam consuetudo, Leo Magn., LIV, 630. Appellatio episcoporum ad Romanum pontificem, LVI, 63; Greg. Magn., LXXVII, 607, 608, 850, 948.

AQUA, AQUA BENEDICTA. Aquæ laudes, Tertull., I, 1202 *et seqq.* Aspersiones aquæ apud ethnicos solite, *ibid.*, 1204. Aqua, baptismi figura, *ibid.*, 1205. Aquæ commendatio, Ambros., XIV, 172. Aqua in cantibus ad fore ecclesiæ, Paulin. Nol., LXI, 338, 850. Aqua benedicta sepulcrum S. Martini, Greg. Turon., LXXI, 576. Aquæ benedictæ virtus, *ibid.*, 985. Aqua de sanctorum fonte in honore habita, *ibid.*, 825. Aquæ benedictæ usus ad effugandos dæmones, Greg. Magn., LXXV, 537; LXXVII, 208. De aqua sancta spargenda, S. Remig., CII, 1104. De aqua sparsione, Walafrid., CXIV, 963. Aqua die Dominica benedicenda, Hincmar., CXXV, 774. Aqua sæpe conspersa benedicendus populus, Isidor. Mercator. CXXI, 91. Aqua salis cinerique mixta, quæcum crux aspergenda efficitur in templi dedicatione, Remig. Antissiod., CXXXI, 832. Aqua benedicta aspergitur nova ecclesia, Anselm. Cant., CLIX, 194. Aqua singulis Dominicis benedicenda, Ivo Carnot., CLXI, 193; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

ARÆ, ALTARE. Aræ vulgo dealbatæ et mensæ propter formam dictæ extruebantur olim super mariarum sepulcra, et in eis celebrabantur sacra mysteria, Optat., XI, 1008, 1009; vid. *ibid.* not., 77, 78. Aræ deorum a paganis constructæ cum titulis inscriptis, Tertull., I, 517. Aræ deorum, aræ diaboli dicuntur, Cyprian., III, 781; IV, 478. Aræ ut et altaria Deo soli dicantur apud Christianos, etsi martyrum nomina insurperant, August., XXXVIII, 1251, 1425, 1438. Inde recitabantur martyrum et sanctorum nomina, *ibid.*, 1251; XL, 425. Altare quodque ligneum, August., XLIII, 190. Altaria et ecclesiæ ad occidentem conversa, Cassiod., LXXIX, 1154. Fœmine ad ea non accedunt, Leo IV, CXV, 677. Mundissimis lintaminibus cooperiuntur, Regino, CXXXII, 203. Nil in ea ponitur præter sacram oblationem, *ibid.*, 402. Sub S. Anselmo nudi lapides nusquam affixi consecrabantur, id., CXLIX, 194. Altaria quandoque ænea, Hugo a S. Vict., CLXXVIII, 636. Reliquiæ sanctorum sub iis positæ, S. Bernard., CLXXXII, 407. Concava seu quadrangula fuere, Petrus Lombard., CXCII, 724.

ARMA. Arma Christianorum quæ, Tertull., II, 517; Leo Magn., LIV, 266; Paulin. Nol., LXI, 20; Paulin. Aquil., XLIX, 206. Dei militis virtus ad prælium prompta, id., IV, 676. Militem suum Christus spectat, *ibid.*, 355. Miles probatur in acie, *ibid.*, 590. Boni militis officium, id., III, 1115. Coronatur in persecutione, id., IV, 676. Arma celestia quæ, Cyprian., III, 974. Christianum militem qualem esse decet, Ambros., XIV, 1056. Quænam eidem bella sustinenda, id., XV, 1807. Lucra sæculi non querenda in militia Christi, Hieron., XXIII, 261. Arma contra diabolum, August., XL, 637, 638. Arma diaboli contra nos, *ibid.* Turpe est ut vincat libido quem non vincit homo, id., XXXIII, 856. Laici arma portare possunt, Honor. August., CLXXII, 614. Ad arma sumen adversus infideles eos hortatur Urbanus II papa, CII, 568, 570. Quot in militia sancte vixerunt, Alan. de Insulis, CCX, 186. Milites sui temporis arguit Alanus, *ibid.* Militare non prohibuit militia Christiani, August., XXXIII, 531. Milites qui, Dec auctore, bella gerunt sui sunt homicidæ, id., XLI, 35, 39.

ARTIFEX. Artifices olim in urbibus celebrioribus, in diversa coalescebant corpora juxta professionem, Greg. Magn., LXXV, 456. Aliqui persolvebant qui tati ordini vel corpori sociari petebant, *ibid.* Variarum professionum officia, Rotherius, CXXXVI, 144 *et seqq.*

ASYLUM. Confugientes ad ecclesiæ, ibi expectare solent, donec per intercessionem episcopi sua terminetur negotia, August., XXXIII, 430. Asylum furorum sacrum defenditur, Alcuin., C, 40. Qui ad ecclesiæ confugiunt tradi non debent, Regino, CXXXII, 512.

Nemo violentor de ecclesiis retrahendus ex decret. Bonifacii papae, Sigebert Gemblac., CLX, 116. Impunitas ecclesiis et confugientibus ad eas probatur, Ivo Carnot., CLXI, 221. De his qui ad ecclesias confugiunt, Gratian., CXXXVIII, 1072; Innocent. III, CCXV, 1255.

BACULUS, ANNULUS PASTORALIS. De baculis et annulis per manus sacularium abusu datis, Humbert., CXI, 111, 1148. Baculus pastoralis quid significet, Philipp. de Harveng., CCIII, 110.

BALNEA. Balnearum usus Christianis non interdictus, Tertull., I, 492. Balnea promiscua ethnicorum ob feditatem a Christianis respuebantur, Cyprian., IV, 458. Olim Romae cum parentibus puberes filii balneas non adibant, Ambros., XLV, 415. Iis sobrie uti debent adolescentuli, ne foveant libidinem, Hieron., XXII, 730, 876, 957, 1075. Balneum ideo dictum, quia anxietatem pellit ex animo, August., XXXII, 777. Balnearum usus semel in mense conceditur sanctimonialibus, CXXXIII, 963. Utrum liceat die Dominico, Greg. Magn., LXXVII, 1251. Quibus liceat, S. Paulus Aquil., XCIX, 206. Aegris concedatur, S. Benedict. Anian., CIII, 1084, 1089, 1091. Sanis tardius concedendus, *ibid.* Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787.

BARBA totius corporis rationem probat, Lactant., VII, 33. Barba tactu iurata, Tertull., I, 410. Barbae capitisque rasura luctus iudicium, Hieron., XXIV, 164. Barba est viri ornamento, non munimento, August., XLI, 791. In primaria juvenilis barba tonsione oratio specialis olim dicebatur, Greg. Magn., LXXVIII, 233, 520. De barbae et capitis cultu apud Christianos, Batram., CXXI, 522. Indecorum est viro esse sine barba, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 349.

BASILICA, ECCLESIA. Ecclesiae ab initio dicuntur arces sacrae, et orationis loca quae admodum pusilla et sine arte inveniebantur, Zeno, 335 *not.* Modo publice, modo occulte sacrae synaxes fiebant pro ratione temporum et locorum propter ethnicorum injurias, *ibid.*; Tertull., I, 571, 568, 579. Praesidebant probati seniores, *ibid.*, 469. Domus Dei dicebantur sub Hilario Pictav., IX, 693, 696. Vera Christi Ecclesia non ea quae in parietibus, in tectis et aedificiis sistit, id., X, 616. Plerique sunt dies, quibus statim meridiana hora adveniendum sit ad ecclesiam, canendi hymni, celebranda oblatio, Ambros., XV, 1514. Aurum et gemmas in ecclesiis improbantur a D. Hieron., XXII, 535-536. Matronis divitibus nomine suo inflatis sordent ecclesiae, Tertull., I, 1301. Corripiuntur mulieres quae in vestitu superbo ecclesiam aleunt, S. August., LXXVIII, 203. Basilicarum forma, id., XXXIV, 600. Ecclesiarum constructio opus valde laudandum, id., XXXIX, 1475. Ecclesiae ad audiendum verbum Dei institutae, id., XL, 52. Ibi viri seorsim a mulieribus sedent, *ibid.*, 76, 77. Praepositi sublimius plebe, et cur, id., XXXVIII, 569. Ecclesiae asylum securum iis qui mortem vel supplicia formidabant, id., XXXIII, 450, 617, 631; XL, 14, 17. Variis donariis ornabantur, Salvian., LIII, 127. Cantus in ecclesiis frequens, Leo Magn., LIV, 505. Basilicae quaedam dedicantur sub S. Leone in urbe Roma, LIV, 218, 468. Limita temporum exsecrati Christiani solebant, Aurel. Prudent., LX, 350 *not.*; Paulin. Nol., LXI, 513. Ibi condebantur sanctorum reliquiae, 334. Aqua in cambariis toribus ecclesiae ponebatur, *ibid.*, 338. Luminaria antiquitus in ecclesiis recepta, *ibid.*, 611. In basilicis olim processiones fieri solitas, Greg. Magn., LXXVII, 512. In ecclesiis prandere non licet, Crisc., LXXXVIII, 897. Paucissimi in ecclesia sepeliendi, Theodulf. Aurelian. Ecclesiam pretio non vendendam, Hincmar., CXXVI, 261. Nemo in ecclesiis convivari praesumat, Regino, CXXXII, 204. De ecclesiarum defensoribus, Abbo Floriac, CXXXIX, 476. De fundatoribus, *ibid.*, 491. De earum dispensatione, *ibid.*, 496. De Sigismundi regis munificentia erga ecclesias, *ibid.*, 605. De ecclesiarum exstructione, cultu et honore, Burchard., CXL, 675. De ecclesiis, Gerard., CXLII, 1281. De ecclesiis consecrandis, Ivo Carnot., CLXI, 77. Quare ecclesiae dicte sunt basilicae, *ibid.*, 215. Canticum turpe ab ecclesia removendum, *ibid.* Ecclesia honoranda, *ibid.*, 216, 233. De situ ecclesiae, Honor. Augustod., CLXXII, 586. Ornatus superfluous ecclesiarum reprehenditur, S. Bernard., CLXXXII, 914. De familiis, servis ac ministerialibus ecclesiarum, quarum olim longe alta fauces fuit quam hodiernis temporibus, Gerobus, CXIV, 1228. De ordinatione servitii ecclesiae, Guichard., CXCLX, 1095. De institutione ecclesiae, Sicard. Cremon., CCXIII, 13. De fundatione, *ibid.*, 17. De variis ecclesiarum partibus, *ibid.*, 19. De nominibus diversis, *ibid.*, 26. De eis consecratione, *ibid.*, 28-36. De ecclesiarum consecratione, *ibid.*, 37. De ecclesiis ornatu, *ibid.*, 40.

PELLE, MILITIA, MILES. Militia ad in totum Christiano conveniat, Tertull., I, 600; II, 91. Licita est usque ad

causam coronae, id., II, 94. Pulchrior miles in praelio occisus, quam in fuga salvus, *ibid.*, 112. Olea coronabantur, *ibid.*, 94. Christi milites, Christiani, id., II, 927. Bellatoris virtus difficilioribus locis est necessaria, Ambros., XIV, 364. In bello iustitia et fides servanda, id., XVI, 63. In fortitudine bellica non mediocriter honesti ac decori forma est, *ibid.*, 83. Sunt nobis quaedam et in pace praemia, et in bello pax, *ibid.*, 1091. Bella omnia non culpata doctrina Christiana, August., XXXIII, 530. De la non liant sine misericordia, *ibid.*, 531. Sava nimis quae sub Galieno gesta sunt, *ibid.*, 918. Bellorum nobis duo genera, id., XXXVI, 939. Bellare non omnibus fas est, id., XXXIV, 791. Bella iusta quamnam, *ibid.* Belli civilis calamitas, id., XLI, 88. Bellis Deus hominum mores emendat, virtutem exercet et auget, *ibid.*, 15. Bella socialia, *ibid.*, 109. Ad belligerandum sola necessitas bonos compellit, *ibid.*, 121. Bellantium finis pax, *ibid.*, 440. Belli suscipiendi auctoritas et consilium penes principem, exsequendi ministerium penes milites esse debet, *ibid.*, XLII, 447. Bellare recte potest vir justus sub homine sacrilego, *ibid.* Est bellum quoddam adversus seipsum, id., XXXVI, 939. De bello adversus infideles gerendo sermones Urbani II papae, Cl., 368, 570. De bello quid sentiendum, Gratian., CXXXVII, 1159 et *seqq.* Milites templi voto astrieti ad praeliandum adversus infideles, Guibertus, CLVI, 702. *Vide Arma, Crucisignati.*

BENEDICTIO, est sanctificationis et gratiarum votiva collatio, Ambros., XIV, 675. Cum sacerdos benedicit, populus respondet, Amen, et quare, *ibid.*, 1084. Benedictio hominibus tantum, avibus et piscibus a Deo impertita, quare, August., XXXII, 860. Benedictio antistiti super populum, id., XXXIII, 761, 775. Benedicti a Deo multis modis volunt homines, id., XXXVI, 803. Deus cum benedicit, facit quod dicit, id., XXXVII, 1444. Fiant primum preces antequam benedicatur quod est in mensa Domini, item cum benedicatur populus, id., XXXIII, 656. Benedictio sacerdotis nuptiarum tradita, Leo Magn., LIV, 249. Benedictionum sacerdotalium mysteria, *ibid.*, 626. Benedictio lactis et mellis, id., LV, 40. Fontis baptismalis, *ibid.*, 156. Benedictio aquae, Gregor. Turon., LXXI, 725, 938; Greg. Magn., LXXV, 257; id., LXXVII, 208. Vestimentorum, Vitae Patr., LXXIII, 234. Olei, *ibid.*, 1117, 1118. Simeon Stylita Barbaris benedictionem impertitur, id., LXXIV, 101. Benedictio sals et aquae ex institutione Eutychiani papae, LXXVIII, 232. Benedictio signi seu campanae, *ibid.*, 427. Frugum, Anast. Bib. CXXVII, 1442. Cerealis paschalis benedictio a Zosimo instituta, id., CXXVIII, 171. Aqua, sale conspersa benedicendus populus, Isidor. Merv., CXXX, 91. Benedictio cereorum, id., CXXXVIII, 1035. Cinerum, *ibid.*, 1035. Palmarum, *ibid.*, 1038. Reginae, *ibid.*, 1118. Armorum, *ibid.*, 1122. Benedictio episcopali ad missam, *ibid.*, CLVII, 154. Benedictio ante lectionem petenda, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 87.

BIBLIOTHECA. Romae bibliotheca collecta est a S. Gelasio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 415. Bibliotheca pontificia, *ibid.*, 1366.

BONA ECCLESIASTICA. Alienatio bonorum Ecclesiae vetita, Leo Magn., LIV, 704. Ecclesiae bona non distrahenda, LVI, 644, 646, 652, 657, 670, 676. Quid, si adsit necessitas, *ibid.*, 644. Quibus conditionibus alienanda, *ibid.*, 661. Ecclesiae patrimonium non minuendum, sed potius augendum, Gelasius I, LIX, 137. Ecclesiae Romae patrimonium in toto orbe partita, Greg. Magn., LXXVII, 444. Maximas opes acquisivit Ecclesia sub rege Dagoberto, *ibid.*, LXXI, 499 et *seqq.* Donationes ac testamenta, *ibid.*, LXXXVIII, 1078. De rebus Ecclesiae procuranda et alienanda, Diurn., CV, 93. Bona Ecclesiae vota sunt fidelium patrimonium pauperum, pretia peccatorum, et in tuitione aique Christi defensione consistunt, Hincmar. Rhem., CXXVI, 128. Massa, quae vox Galice terram sonat, saepenumero concessa invenitur Ecclesiae, unde cantantur in territorio Romano massae Garlianae, Murentiae, Auriana, Sentiliana, Castis, Tropaeae, etc., Anast. Bibl., CXXVII, 1516. Venditio horum bonorum sub anathemate prohibetur, *ibid.*, CXXVIII, 1059; Isid. Merv., CXXX, 264. Quomodo ad laicos transiere multa bona Ecclesiarum Rhem., Flodo. rd., CXXXIV, 121. A Carolo rege restituta, *ibid.*, 144. Possessio rerum Ecclesiae non danda sine censu, id., CXXXVI, 1305. *Vide Abbo, CXXXIX, 489, 491, 496.* Denarium Romanum concessit Ethelredus rex Anglorum, id., CLI, 1166. De ecclesiarum redditibus nil detrahendum, Ivo Carnot., CLXI, 202, 203, 209. Decimae Ecclesiae persolvendae, *ibid.*, 237, 245. Laici ecclesiastica non disponent, Placid., CLXIII, 627. Nunquam Ecclesiae tollendum quod semel ei fuit datum, *ibid.*, 644. Quam male sit res Ecclesiae tollere, *ibid.*, 653.

BRANDIUM seu prandium dicebantur panes quos sanctorum reliquiis applicabant fideles, quos inter se sibi dividebant et cum honore apud se servabant, Greg. Magn., LXXVII, 702, 848.

CALESTAS CLERICALIS. Vide infra *Clericus*.

CAUCEUM, CALCAMENTA. Calceorum corrigiam solvere et innectere solebant famuli, Juven., XIX, 108. Calceorum usus antiquissimus, *ibid.* Calceamenta et eorum forma, Isidor. Hispal., LXXXI, 704. Crepidæ, cur ita dictæ, *ibid.* Calceis utebantur reges et Cæsares, *ibid.* Calceari sandaliis vel solis quid significet, Petr. Lombardus, CXII, 220.

CAMPANA, NOLA, SIGNUM. Matutinis commoveri solebat, Greg. Turon., LXXI, 962. Versus in notam antiqui capituli auct. monacho S. Galli, LXXXVII, 66. Campanarum usus, cur res-et in triduo ante Pascha, Alcuin., CI, 1202, 1203. De campanis tractatur apud Rupert., CLXX, 19. De campanarum significatione, Honor. August., CLXXII, 544. Campanarum usus et significatio, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473; CLXXVII, 875. Campanæ quomodo pulsandæ in Quadragesima, Joann. Beilb., CCII, 35, 90.

CANDELA, CERES. Candelarum seu cereorum usus in templis, Prudent., LIX, 663, 674. Candelæ in exsequiis usitatas, *ibid.*, 880 not. 45. Cera, cereoli ad tumulos sanctorum, Greg. Turon., LXXI, 953, 941. S. Euphrasia cereos et thymiana offert in monasterio virginum, Vitæ Patrum, LXXIII, 627. Cereorum origo in festo Purificationis, Alcuin., CI, 1181. De cereorum illuminatione, Amalar., CV, 10. De cerei benedictione, Walafrid., CXIV, 963. Zosimus papa cereos benedicti præcepit, Anast. Bibl., CXXVIII, 74. Cerei per diem in cæmeteriis non accendendi, Isidor. Merc., CXXX, 417. De cereorum significatione, S. Anselmus., CLVIII, 627; Hugo a S. Victore. Candelæ duæ ad Evangelium, quid significant, Honorius Augustod., CLXXII, 531. Cereus paschalis, Amalar., CV, 1038. Ceream paschalem benedicti instituit in singulis parochiis S. Zosimus papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 74. Cereus in vigiliis Pasche benedicendus, Isidor. Merc., CXXX, 467. Præfatus Zosimus primus cereum paschalem benedicti præcepit, Sigebertus, Gemblac., CLX, 76. Ejus benedictio, Hugo a S. Victore. De usu consecrandi seu benedicendi cerei paschalis, Joann. Beilb., CCII, 112.

CANONES ECCLESIASTICI. Canonum ignorantia in sacerdote intoleranda, Leo Magn., LIV, 612. Canonum observatio, Gregor. Turon., LXXI, 550. Vide varias canonum collectiones.

CANONICI REGULARES. Canonici dici nequit qui non est regularis, Pet. Dam., CXV, 506. Canoniceorum excoisatio quam frivola, *ibid.*, 484. Canoniceorum regula, Guichard., CXCI, 1092. De negligentia ordinem Ecclesiæ observandi, *ibid.*, 1093. De obedientia, *ibid.* De ordinatione serviti Ecclesiæ, *ibid.* De penis eorum qui officia sua negligunt, *ibid.*, 1097. De silentio in choro, *ibid.*, 1099. De puerorum cura, *ibid.*, 1102. De coeliis non terendis, *ibid.* De emunctione, *ibid.*, 1103. De clericorum instructione, *ibid.*, 1104. De servandis statutis, *ibid.* De ecclesiæ servitoribus, *ibid.*, 1113. Canonici Blesenses, Stephan. abb., CCXI, 567. Grandimontenses Boni homines dicti, *ibid.*, 561. Regula S. August. utrum veniat ab apostolis, *ibid.*, 554. Scholæ publicæ canonicorum, S. Genovefa Paris. 577, 578, 451.

CANTABUS. Aquæ in cantharis ad ingressum templorum, S. Paulin., LXI, 338. Ex his plebs lavabatur aquis, *ibid.*, 830. Canthara cerebrostrata, Anast. Bibl., CXXVII, 1514, 1515; Isidor., LXXXII, 717.

CANTICUM. Cantico delectatur Deus non solum laudari, sed etiam reconciliari, Ambros., XIV, 925. Canticum et psalmus in quo differant, August., XXXVI, 78, 813. Canticum novum ad novum pertinet hominem, vetus ad veterem, *ibid.*, 458, 807. Canticum divinum et pauperum de canticis Sion, quale, *id.*, XXXVII, 1768. Canticum vetus canat cupiditas carnis, novum cantat charitas Dei, *ibid.*, 1227. Canticum nostrum cur moribus tanquam saltatione oportet convovere, *id.*, XXXVIII, 1416. Cantica divina jungenda in quadragesimali jejuniis, Pet. Chrysolog., LII, 215. Canticum conviviale, Isidor. Hispal., LXXXII, 168. Canticum est vox cantantis in lætitiis, *ibid.*, 252. Canticum psalmi, *ibid.*, 253. De canticis veterum, *id.*, LXXXVIII, 741. Canticum B. Virginis cur vespere canatur, S. Petrus Damian., CXIV, 228. Canticum virginale, quod sit, *ibid.*, 187. Quis recte canet, Wolbero abb., CXCV, 1245.

CANTILENA, CANTIO. Vanarum cantionum peric. loss delectatio, August., XXXVIII, 79. Ad vanas cantiones quam ad salutaria monita audienda major hominum propensio, *ibid.* Cantica profana et saltationes ejectæ de ecclesia ubi sepultus fuerat, S. Cyprian., 1415. Cantantes turpia

reprehenduntur, *id.*, XXXVI, 157. Cantilem monachum, agricolarum, militum, ad levandum laborem, Petr. Chrysolog., LII, 522. Varia cantionum genera apud veteres solita, Isidor. Hisp., I, 273, 477. Vide *Cantus lascivi in Indic. De voluptat. illicitis*.

CANTUS, CANTOR. Veterum Christianorum cantus quis, Tertull., I, 273, 477. Cantus Ecclesiæ, Ambros., XIV, 157. Cantus virorum, mulierum, virginum, puerorum, *ibid.*, 163. Cantus Alieutia, Hieron., XXII, 576. Psalmorum cantus toto orbe celebris, Aug., XXXIII, 766. Cantus est sonus speciosus, *id.*, XXXI, 813. Instituitur Mediolani a S. Ambrosio, *ibid.*, 768. Mirum in modum eo afficitur Augustinus, *ibid.* Delectatio carnis etiam in divino cantu cavenda, *ibid.*, 799. Peccatur cum cantus amplius delectat quam res, *ibid.* Utilis ad movendum pie animus, *id.*, CXXVIII, 221. Cantandi in ecclesia tempus, utilitas, sanctitas, *ibid.* Cantus psalmorum in universa instituitur Ecclesia, S. Leo Magn., LIV, 145, 154, 505. Prudent., LIX, 789. Scholam cantus instituit, Gregor. Magn., LXXV, 90. Cur Romana Ecclesia olim Symbolum in cantabat in Missa, Paulin. Aquil., XCIX, 592. Quæ psalmi in Ecclesia cantantur, Otto Vercell., CXXIV, 38. Quid regi et populo omni die sit cantandum, Ethelredus, CLI, 1167. Zosimus papa antiphonam cantari jussit psalmos, Sigebert. Gembl., CLX, 78. De cantu ecclesiastico, Ivo Carnot., CLXI, 178. Quomodo ordinatur cantor, *ibid.*, 418. Honor. Augustod., CLXXII, 561. Cantus edictus et utilitas, S. Bernard., 1274. De cantu Alleluæ, Petr. Lombard. Vide *Psalmodia*.

CAPELLA. Unde capellæ in ecclesiis, S. Paulin., LII, 536.

CAPITULARE. In capitularibus Caroli Magni locum præcipuum habet religio, S. Paulin., XCII, 63 seqq.

CARO. Vide *Abstinencia*.

CERA, CERES. Vide supra *Candela*.

CHOREÆ, SALTATIO. Non congruat Resurrectionis mysteria revelata et opprobria saltationis exalta, Ambros., XV, 1670. Histronum saltatio turpia, *ibid.* Saltationes vetantur in loco sepulture, S. Cyprianus Aug., XXXVIII, 1415. Et in nuptiis, Ivo Carnot., CLXI, 617. Vide *Salutationes in Indice De voluptatib. illicitis*.

CHORUS ECCLESIASTICUS. De forma supplicandi in choro, Guichard., CXCI, 1099. De silentio ibi servando, *ibid.* Quomodo in chorum intrandum, *ibid.*, 1101. De risu ritando, *ibid.*, 1111. Chori stalla, Stephan., CCXI, 473.

CHRISTIANI NOMEN EX SUAVITATE DEDUCITUR. Tertull., I, 281. Perperam Christianus pronuntiabatur ab ethnicis, *ibid.* Nomen Christianorum infestum gentibus, *ibid.*, 27. Ob hoc vexabantur Christi cultores, *ibid.* Nemo Christianus ante Christum, *id.*, II, 1601. Christiani veri describuntur, *id.*, I, 269, 511, 624. Longe dispar eorum scientia, discipulus et scientia, *ibid.*, 501. Cum ethnicis habitabant, *ibid.*, 490. Artes et operas cum eis mixebant, *ibid.* Quomodo se agebant in suis convitiis, *ibid.* Ante et post cibum orabant, *ibid.*, 477. Cum Christianorum agape seu dilectio vocabatur, *ibid.*, 474. Christiani in publicis synaxis nocte surgebant ad preces fundendas, Tert., I, 273. Ad orientem conversi orabant, *ibid.*, 370. Dominico die lætitiis indulgebant, *ibid.*, 571. Laetitia mudo orabant, *ibid.*, 442. A spectaculis, pompis, ludis publicis et scenis theatri abstinabant, *id.*, 466. In unum coire solent ad precandum, monitu Scripturæ et voces dirigere, censuram morum exercere, conventum ordinare, eleemosynas colligere, in usum sepulture, ad alendos egenos, orphanos et senes, ad reconciliandos naufragos exules aut in carcere dejectos, *ibid.*, 468. Quomodo libera hæc fœta ethnicorum repudiabant, *ibid.*, 492. Expensis manibus aliquando orabant, Dominicus passionem modalutes, *ibid.*, 160. Nefas Christianis turpia gentium convivia in collegio frequentare, Cyprian., IV, 400. Judicem experiri non debent gentiles, *ibid.*, 758. Mos vigelat apud Christianos ugendis et lavandi mortuos suos, Laet., VI, 270. Ab idololatriis abstinabant, *ibid.*, 563. Primo in privatis ædibus conveniebant, *ibid.*, 502, 791. Lumine utantur in convitiis, *ibid.*, 637. Frequenter signum crucis frontibus imponunt, *ibid.*, 701. Fidelibus vox familiaris: Christianus sum, Hier. Pict. Christianorum jejuniis, mysteriorum solemnitas et preces, *ibid.* Orationem Dominicam ad altare et privatim recitabant, S. Optat., XI, 975. Aras extruebant super martyrum tumulos, *ibid.*, 1008 not. Domum supissime Eucharistiam deferrebant, Zeno Veron., II, 369. Quanta cura ipsam custodiebant, *ibid.*, 338, 339. In ecclesiis manus tendebant Christiani, cervices erant, prosternebant sese, exomologasim faciebant, *ibid.*, 331. Plerique sunt dies quibus hæris meridiana fideles adveniunt ecclesiam, hymnos canunt, oblationem celebrant, Ambros., XV, 1514. Christianus per singula monacha

fronti propriæ et in mortis contemptu crucis signum imprimit, *ibid.*, 1247. Christianorum congregatio in unum locum collecta, Hieron., XXIII, 66, 78. Christianorum mos erat celestia contemplari et semper Deum orare, *ibid.*, 629. Ipsorum concordia et unitas, *id.*, XXIV, 148. In Christianorum comparatione ethnici quasi mulieres, *ibid.*, 185. Omnes dies Christianis æquales, XXVI, 374.

Christiani apud Antiochiam primum sic dicti, August., XXII, 622. Juliani temporibus prohibiti sunt Christiani litteraturam et oratorium artem docere, *ibid.*, 753. Possessiones Christianis habere licet, *ibid.*, 1343. Christianorum in civitate una viventium vita et mores, *ibid.*, 1357. Christiani quantum possunt non permittunt ut aliquid de arca vel torculari tollatur ad sacrificia demoniorum, *id.*, XXVIII, 185. Convivia in ecclesiis abolenda, *ibid.*, 115. Christianus fratris nomine intellectus, *id.*, XXV, 1266. Non ad hoc factus ut in sæculo floreat, *id.*, XXVI, 190. Continuò se signant in fronte Christiani, ubi aliqua ex causa expavescent, *ibid.*, 585. Litigare apud iudices etiam ecclesiasticos delictum est Christianis, *ibid.*, 1043. Christianorum delictum adversus tyrannorum minas, *ibid.*, XXVIII, 1551. Communes de privatis fecisse res suas, quantum proferit prius Christianis, *ibid.*, 1748. Christianos nec vituperat nec laudat Seneca, *id.*, XII, 172. Christianorum habitus et mores, *ibid.*, 647. Militia Christiana quantæ sit virtutis, Pet. Chrysol. Christianas quadam navigatione perducit in patriam, *ibid.*, 340. Christianorum libertas qualis, Leo Magnus, LIV, 144. Ex Christianis alii iusti, alii poenitentes et catechumeni, *ibid.*, 288. Primi Christiani gaudebant nihil habere de mundo, et omnia possidere cum Christo, *ibid.*, 576.

Christiani posteriorum temporum quam dissimiles a primitivis fidelibus, Maxim. Taurin., LVII, 483, 722. Christiani preces fundebant oriente sole et ad orientem conversi, Prudent., LIX, 698. Christianorum grex candidulus, *ibid.*, 807. Christiani non habuere omnia communia. Arator, LXVIII, 114. Vulgo habebantur ut rudes et artium expertes, *ibid.*, 116. Christiani nobilitas quanta, Greg. Magn., LXXVI, 161, 162. Tres Christianorum ordines, *ibid.*, 976. Cujuslibet Christiani regula vivendi, S. Bonif. Mogunt., LXXXIX, 870. Mors non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Christianorum vita qualis esse debeat, Alcuin., C, 502. Benedicendi se mutuo in occurribus, mos Christianis, S. Bened. Anian., CIII, 1359. Vitæ Christianæ compendiosa institutio, Theodulf., CV, 196. De communibus fidelibus, Raban. Maur., CXI, 95. Christiani male vivendo destruunt factis virtutem professionis suæ, Lupus. Ferrar. De Christianorum officiis, Bather. Veron., CXXXVI, 149. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXI, 895. Christianus omnis aut bonus aut malus, Lanfranc., CI, 127. Liber et servus, *ibid.*, 177. Christiani libertas, qualis, *ibid.*, 190. De Christiano non vendendo extra regnum, Canut., CLI, 1177. Christiani corpus sunt et membra Christi, Anselm., CLVIII, 625. Quia reverentia membra sua servare et iis uti debeant, *ibid.*, 965. Oblationes in ecclesia a Christianis faciendæ, Ivo Carnot., CLXI, 168, 169. In cruce semper pendere debet Christianus, Petrus Lombard., CXIII, 160. Ipsi duo bella sunt gerenda adversus demones et adversus seipsum, *ibid.*, 218. Cur olim ter nocte surgebant Christiani officii causa, Joan. Bereth., CCII, 31. Christiani vita crux et martyrium esse debet, Petrus Cant., CCV, 97. Jurare Christianum non decet, *ibid.*, 210, 322.

CILICUM. Cilicia ad se missa gratissime accepit August., XXII, 989, 991. Cilicium ad peccati significationem pertinet, *id.*, XXIV, 1077. Sen ad peccatorum confessionem, *id.*, XXVIII, 518. Cilicium pauperis, *ibid.*, 1402. Cilicium ad quid utile, Vitæ Patr., LXXIII, 214. Cinis et cilicium arma sunt poenitentiae, Petr. Cantor, CCV, 318.

CINIS POENITENTIAE. Poenitentes voluntur in cinere tanquam similes sese contestantes, August., XXV, 1935. Consuetudo frontibus fidelium cineres imponere feria IV ante Quadragesimam valde antiqua, Maximus Taurin., LVII, 501. Benedictio cinerum, Anonym., CXXXVIII, 1055. Cur cineres frontibus imponantur in die capite jejunii, Rupert., CLXX, 98; Hugo a S. Vict., CLXVII, 880.

CIVITAS. Civitates omnes diluvio posteriores, Tertull., I, 639. Sine civitatibus aliquando existit humanum genus, *ibid.*, 433. Civitas multitudo hominum in quoddam vinculum redacta concordia, August., XXXIII, 529. Civitas vere florere dicenda est quæ castis, honestis ac probis moribus præpollet, *ibid.*, 514. Civitas concors hominum multitudo, *ibid.*, 670. Altera justorum et altera

iniquorum, *id.*, XXXIV, 436. Civitas diaboli, et hujus civitatis curia, ministri, plebs, *id.*, XXXVI, 120. Civitatis malæ cives administrare aliquando actus bonæ civitatis exemplum ostenditur, et e contra, *ibid.*, 753. Dei civitas semper tolerans terram, sperans cælum, Jerusalem dicitur et Sion. Initium habet ab Abel sicut mula civitas a Cain, *id.*, XXXVII, 1846. Civitas spiritalis ubi nemo nascitur, quia nemo moritur, *id.*, XXXVIII, 42. Cur signat Deus iniquorum civitatem esse numerosiorem, *id.*, XI, 537. In civitate Dei, voluntas Dei lex est, *id.*, XLI, 61, 284. Civitatis Dei conditor Christus, *ibid.*, 61. Ex angelis constat et hominibus, *ibid.*, 349. Civitas una prædestinata est cum Deo regnare, altera cruciari cum diabolo, *ibid.*, 437. Civitatum duarum principium amoris duo, *ibid.*, 421, 436. In civitate terrena duæ formæ invenuntur, *ibid.*, 459. Civitatis terrenæ victoriæ sunt mortiferæ aut certe mortales, *ibid.*, 440. Hujus civitatis bellum et pax, *ibid.*. Superna civitas hic peregrina est, *ibid.*, 458. Civitas Dei ex fide gignitur et ex spe vivit, *ibid.*, 461. Unde cum civitate terrena pacem habeat, unde discordiam, *ibid.*. Pacem terrenam refert ad celestem, *ibid.*, 646. Civitates desolatæ, et domus desertæ potentis iniqui, quid signent, Greg. Magn., LXXV, 1011. Civitatis obsessæ figura commendatur cordis custodia, *id.*, LXXVI, 118. Civitas spiritalis, non sine pio et justo examine construitur, *ibid.*, 941. Civitas celestis ex angelis et hominibus constat, *ibid.*, 1252. Civitas Dei et diaboli, quæ sit, *id.*, CACV, 1057.

CLAVES ECCLESIAE, id est, potestas Ecclesiæ et successorum S. Petri, unde claves auri sepulchri S. Petri, Gregor. Turon., LXXI, 729. Item claves ex auro et gemmis in modum crucis in basilica Vaticana, Anastas. Bibl., CXXVIII, 1261. Claves aureæ basilicæ S. Laurentii ob auri, *ibid.*, 1351. Claves Ecclesiæ agitare, quid, Goffrid., CLVII, 99, 227.

CLERICOS. Oportet episcopum per clericos scribere, S. Cyprian., IV, 287. Clero proximi, quinam dicantur, *ibid.*. Clerum consultit Cyprianus in ordinationibus, *ibid.*. Clerica ordinatio, *ibid.*, 517. Clerus Romanus cum episcopis deliberat de causa lapsorum, *ibid.*, 516. Clerici urbi, *ibid.*, 553. Clerici non nisi altari et sacrificiis deservire debent, *ibid.*, 598. Clericus non solum officii, sed etiam virtutis opera debet exigere, Ambros., XV, 1707. Clerus plerumque erravit, sententiam mutavit, *ibid.*, 1446. Qui ad officia Ecclesiæ accedunt, despicientiam humanarum rerum habere debent, *id.*, XVI, 77. Ecclesiasticus ab omni usu negotiationis abstinere debet, agelluli sui contentus fructibus, si habet, et stipendiorum suorum fructu, si non habet, *ibid.*, 78. Sacerdos spectet quis distinguendæ lectioni aptior, quis psalmo gratior, quis exorcizandis malo spiritu laborantibus sollicitior, quis sacrario opportunior, *ibid.*, 87. Ministri altaris operum decet testem esse publicam existimationem, *ibid.*, 96. Convenit ecclesiasticis et maxime ministris altaris declinare extraneorum convivia, *ibid.*, 49, 120. In clero quicunque ex Domini portio et ejus possessio, noli recedere de Domini possessione, *ibid.*, 1275. Clerici interpretati, Hieron., XXII, 531. Sustententur altaris oblatione, *ibid.*. Ipsorum officium in sepeliendis mortuis, *ibid.*, 550. Apostolico gradu succedunt, *ibid.*, 552. Ipsorum dignitas in consecratione sistit corporis Christi, et in remissione peccatorum, *ibid.*. Clericorum est visitare languentes, *ibid.*, 558. Oculos castos servet et linguam, *ibid.*. De clericorum vita, *ibid.*, 1076. Onus est clericatus, non honor, *ibid.*.

Clericorum laus, August., XXXII, 1559. Clericum bonum vix bonus monachus facit, *id.*, XXIII, 228. Clerici non recipiendi in monasterium, *ibid.*, 253. Clerici non fiant qui de aliquo monasterio recesserint, vel projecti fuerint, *ibid.*. Clericum unus Ecclesiæ ad aliam transire non licet, *ibid.*, 231, 232. Clericorum hæreditas ad quos pertineat, *ibid.*, 295. Clerici quomodo erga se invicem agere debeant, *ibid.*, 1018. Clerici, unde dicti, *id.*, XXXVI, 824. Clericorum Augustini in monasterio vita et mores, *id.*, XXXIX, 1569. Clericos a vitæ communis proposito discedentes Augustinus degradare non audeat, *ibid.*, 1572. Clericorum etiam invite electorum continentia quanta, *id.*, XL, 486. Ab omni publico munere immunes, *id.*, XLIII, 777. Nec conductores, nec procuratores sint, Leo Magnus, LVI, 227, 640. Nisi adacti necessitas, *ibid.*, 236. Ad militiam sæcularemve dignitatem non veniant, *ibid.*, 229. Ipsi non licet duarum civitatum ecclesiis simul ministrare, *ibid.*, 231. Verbum Dei et doctrinam dispensare tenentur, Petr. Chrysolog., LII, 272. Inde crimen sumunt unde alii veniam impetrant, *ibid.*, 293. Clericis inibentur negotia sæcularia, Maxim. Taurin. Quomodo munere suo perfungi debeant, *ibid.*, 520. Varii clericorum gradus, Cassiod., LXX, 540. De

cleri cœlibatu, Ratramnus, id., CXXI, 324. Clerici non sint istiores aut famuli divitum, Isidor. Nerc., CXXX, 599. Ne laicorum vestibus induantur, *ibid.*, 257. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bernard., CLXXXIII, 593. Clerici tonsi, Gratian., CLXXXVII, 157. Hospitalis, *ibid.*, 221. Pili quare levittis radendi, *ibid.* Episcoporum, clericorum et pauperum mensa eadem, Gerolus præp., CXCIV, 1261. De clericorum instructione, Guich. rd., CXCIX, 1104. De clericis magistrum non habentibus, *ibid.*, 1103. Clericorum status quam statu monachorum periculosior, Philipp. de Harveng. CCIII, 794. Clericis ordinis prærogative, *ibid.*, 804. Clericus negotiis secularibus vacans non differt ab usurario, Petr. Bes., CCVI, 62. Clerici regulares quinam appellandi, Stephan., CCXI, 496. De conditione clericorum, Innocent. III, CCXVI, 1145. De personis sacris, *ibid.*, 775.

CŒMETERIUM. De cœmeterio mentionem agit Tert., II, 758 et 796. Cœmetrium in quo requievit Xistus papa, S. Cyprian., IV, 450. Cercos in cœmeteriis accendi a concilio liberitano inhibetur, Luc. Dexter, XXXI, 347. Cœmetrium ab episcopo sacrandum ubi altare vel cellula, Greg. Turon., LXXI, 906. Turonense, *ibid.*, 563. Augustodunense, *ibid.*, 851. Urbis Romæ varia cœmeteria, Anast., CXXVII, 1203, 1317, 1323, 1482; CXXVIII, 10, 130, 186, 451, 515, 639, etc. De cœmeteriis, quale spatium habere debeant, Ivo Carnot., CLXI, 221. Pro sepultura loco nil est exigendum, *ibid.*, 220. Monachus non sepelitur, in loco sacro eo quod vitio proprietatis inpergit, *ibid.*, 993. De cœmeterio, Honorius Augustod., CLXXII, 590.

CORTUS, CONVETICULA COLLECTA CHRISTIANORUM. Vide *Christiani*.

COLLECTA pro elemosyna. Vide *ELEMOSYNA*.

COMMENDATIO, COMMENDATUM, DEPOSITUM sic vocant quod nos custodire causa alicui commissimus, Ambros., XIV, 786. Ea veritatis regula est ut nihil facias commendandi tui causa, quo minor alius fiat, id., XVI, 135. Commendatio fit etiam Dei indulgentiæ, Prudent., LIX, 886. Seu alicujus precibus, ut Petrus Blesensis ad iherc. priorum scribens, id., CCVI, 11. Litteræ commendatiæ episcopi clericis necessariæ ut aibi debite suscipiantur, Leo Magn., LVI, 235.

COMMODO. Commodi sui causa qui alteri nocet naturam violat, Ambros., XVI, 151. Non bona sua et commoda, sed aliorum querenda, *ibid.*, 148. Commoda querere et incommoda vitare naturale est hominibus, Petr. Cantor, CCV, 239.

COMMUNIO seu COMMUNICATIO inter Orthodoxos. Communio ecclesiastica, Tertull., II, 45. Communicatio pacis, *ibid.*, 32. Communiois societas nullam debet habere offensam, Ambros., XVI, 948. Communicatio evangelica, Cyprian., IV, 504. Communicatio contra Evangelium, *ibid.* Temere usurpata, id., III, 765. Communicatio nulla extra Ecclesiam, id., IV, 402. Ordo perveniendi ad ius communicationis, *ibid.*, 252, 254, 255. Quomodo accipitur, *ibid.*, 252. Communionem malorum bonos contaminari dicunt Donatistæ, August., XXXII, 657. Communicare impiois est illis consentire, id., XXXIII, 263. Malos etiam cogitos bonis non obesse in Ecclesia, si eos a communione prohibendi aut potestas desit aut aliqua ratio pacis conservandæ impediatur, *ibid.*, 297. Communionis nostræ imperatores, id., XXXVI, 684. Communio cum hæreticis vitanda, Leo Magn., LVI, 342, 343. Vitandi hæretici exemplo viperarum et malæ arboris, Humbert. card., CXLIII, 1071, 1075.

COMMUNITAS. Ab initio Christiani charitate omnia habebant communia præter uxores, Tertull., I, 472. Quomodo Christiani inter se fratres essent et pares, Lact., VI, 599. Commune quod omnibus est, exceptum in singulis esse non potest, Ambros., XVI, 1527. Communiter quæ possidentur, non ea lites, inimicitias et cætera mala generant, quæ ex privata rei possessione nascuntur, id., XXXVII, 1748. Communes de privatis fecisse res suas, quid prouiderat primis Christianis, *ibid.* Communis sanctionum vita laudatur, id., XXXVI, 1030. Vita communis, id., XL, 549. Christiani omnia non habuere communia, Arator, LXVIII, 114.

COMEDIA. Vide *Spectacula* in *Indice De voluptatib.* *illicit.*

CONCESSIO. Vide *Donatio*.

CONCILIUM, SYNODUS. Concilio adfuit, persecutione sopita, Cyprianus, III, 767. Post Pascha episcopi Carthaginem convenire solent, id., IV, 348. Concilium frequenter actum Carthagine, id., III, 811. Concilia ante Cyprianum habita, id., 399. Collatio conciliorum cum episcopis, presbyteris, et diaconis confessoribus, stantibus laicis, *ibid.*, IV, 260, 262, 264. De concilio Nicæno, Ambros., XVI, 529. In Oriente consuetudo invaluit ut orientalem

esset concilium, et in Occidente occidentalium, *ibid.*, 918. Propter unum Auxentium, non necesse est episcopos, ut ad concilium veniant fatigari, *ibid.*, 1006. Propter Gallorum episcoporum adventum synodus convenerat, *ibid.*, 1161. Conciliorum saluberrima auctoritas, August., XXXIII, 200. Concilium plenarium, *ibid.* Concilium plenarium restat post iudicium Romanum, *ibid.*, 169. Concilii acta episcopus non habet in potestate contradicente primate, *ibid.*, 164. Africana concilia, id., XXII, 612; XXXI, 577; XLIII, 114, 135, 141, 143, 145, 159, 214, 220, 225, 232, 495, 496, 523, 606, 612, 647, etc., etc. Decem concilia Romæ sub Gregor. VII acta, CXI, VIII, 780, 821. Concilium Claromont. ab Urbano II papa celebratum ad bellum sacrum promovendum, Guibertus, CLVI, 760. De conciliis, Gratianus in Dec. CLXXXVII, 93. De modo et tempore celebrandi synodum, Odo de Soliaco, CCXIII, 57.

CONCIO. In concionibus vox quemodo componenda, Ambros., XVI, 55. Inter concionandum oratio, August., XXXIII, 117. Concionantes qui, id., XLI, 103, 106. Gentilium dicta utrum in concionibus adhibenda, Alanus de Insulis, CCX, 114.

CONCORDIA. Concordiæ commendatio, Cyprian., IV, 211. Concordia collegii sacerdotalis, *ibid.*, 515; III, 765. Concordia individua, *ibid.*, 787. Concordia salutaris, id., II, 347. Concordia, vinculum, *ibid.*, 1127. Concordia res difficillima inter duos eadem potentia præditus, Lact., VII, 350. Christianorum concordia et unitas, Hieron., XXIV, 148. Concordiæ atque convenientiæ Deus auctor, August., XXXII, 1174. Concordiæ præcepta in Ecclesia Christi traduntur, id., XXXIII, 529. Talia præcepta non habebant falsorum deorum cultores, *ibid.* Quæ harmonia dicitur in cantu, ea est in civitate concordia, id., XII, 66. Sine iustitia esse non potest concordia, *ibid.* Concordia hominis cum Deo, qualis exigitur, id., XXXVIII, 82. Concordia membrorum corporis, Christianos ad unitatem revocat, id., XI, 712. Summa concordia, carnis et spiritus futura est post resurrectionem, *ibid.*, 274. Concordia populo suo, id., XII, 655. De concordia in ecclesia consecranda, Odo Cantuar., XXXIII, 919.

CONFRATRIA. De confratris, Hincm. Rhem., CCXV, 77. De confratris vel consortis, Regio, CXXXII, 347.

CONGREGATIO. Congregatio mala bonum fructum facere non potest, Ambros., XVI, 505. Vitanda est singularitas in congregatione, Petr. Cantor, CCV, 205.

CONJUGATI, CONJUGIUM. Christianorum continentia, Tert., I, 326. Ab omni post matrimonium excessu abstinere, *ibid.* Conjugum quanta castitas, *ibid.*, 472, 510. Serum femineum non mutabant, *ibid.*, 510. Animo adversus libidinem cæci erant, *ibid.*, 511. Christianæ sanctitatis antistites dux erant, monogamia et continentia, id., II, 959. Matrimonia cum gentilibus vetita, Cyprian., IV, 470. Uxor a viro recedens debet inuupta permanere, *ibid.*, 774. Matrimonium caste servandum, Lact., VI, 719. Non defloratio virginitalis, sed pactio conjugalis facit conjugium, Ambros., XVI, 316. Si quis desponsata sibi et tradita ulatur, conjugium vocat, *ibid.*, 1185. Bonum conjugium sed tamen a iugo tractum et iugo mundi, *ibid.*, 274. Ipsum conjugium vinculum est, *ibid.*, 542. De bono conjugali, liber contra Iovinianum, Aug., XXXII, 639. De adulterinis conjugis, *ibid.*, 633. Conjugii usum damnant Menichæi, *ibid.*, 1514, 1573, 1575. Conjugium facit non commistio carnalis, sed charitas conjugalis, id., XXXVIII, 844. Non solvitur ob sterilitatem, id., XL, 385. Soa morte resolvitur, *ibid.*, 473. Conjugia fratres inter et sorores in principio necessaria, id., XLI, 458. Quare religione prohibita, *ibid.* Conjugii bonum, quid, id., XLIV, 141. Conjugii bonum triplex, *ibid.*, 404, 688, 810. Quæ postulant conjugali dum bonum conjugale postulant, *ibid.*, 738. Conjugia cur instituta, id., XLV, 1582. De conjugali velamine, Leo Magn., LVI, 248. Benedictio quam sacerdos nuptiarum imponit, *ibid.*, 249. Christianorum conjugia qualia esse debeant, Paulin. Nol., LXI, 633. Nemo propria cognatione conjugem sibi copulet, Leo IV papa, CXV, 608. Quæ nuptiæ sint vitandæ, Auto Vercell., CXXIV, 46. Nuptiæ ad quid institutæ, Petr. Damian., CXLV, 662. De conjugis prohibitis, Canot. res., CLII, 1173. Nuptiæ a Deo benedictæ et institutæ, Ivo Carnot. in Decret., CLXI, 77. Solationes in nuptiis prohibita, *ibid.*, 617. Christiani diebus festis a nuptiis debent abstinere, S. Bruno, CLXIV, 279.

CONSILIUM. Consilium bonis datur, correptio errantes coercet, Ambros., XVI, 67. Consiliorum usus maxime conciliat homines et cur, *ibid.*, 114. Quis possit utile alteri consilium dare, *ibid.*, 120. Qualis esse debet qui consilium dat alteri, *ibid.*, 127. Consilii atque præcepti distantia, *ibid.*, 256. Præceptum in subditis feritur, consilium amicis datur: Ubi est præceptum, ibi est lex.

ubl consilium, ibi gratia, *ibid.* Consilium invitat voluntarios, præceptum astringit invitos, *ibid.* 1051. Hoc est consilium Dei habere, explorare diligenter omnia; quæ meliora sunt suadere; et quæ tutiora demonstrare, *ibid.*, 1052. Ad consilia sic excitandum est, ut vita ad præceptorum regulam exacta non damnetur, August., XXXIII, 691, 692. Consilii donum quid efficit, id., XXXIV, 40. Consilium verum, ex quocunque anima procedat, Deo tribuendum, *ibid.*, 18. Nec contemnendum *ibid.*, 619. Non consilio opus est, nisi in adversis, id., XXXVI, 140. Consilio dives indiget, das consilium et præstitisti eleemysynam, id., XXXVII, 1665. Consilium bona et mala latera habet, proverbium est de eo qui bonis et malis consiliis vivit et regitur, *ibid.*, 1684. Consilium salutis petens nec libenter audiens, id., XXXVIII, 524. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernardus, CLXXXIII, 45.

CONSUETUDO. Consuetudini ratio patrocinatur, Tert., II, 80. Non interest an scriptura vel ratione consueat consuetudo, quando et legem commendat ratio, *ibid.*, 81. Colemda est ne non rationis sit interpret, *ibid.* lege non exstante, traditio consuetudinem firmat, *ibid.* Etiam in civilibus rebus pro lege suscipitur consuetudo cum lex deficit, *ibid.* Traditionem confirmat, *ibid.* In usum per successionem roboratur, *ibid.*, 899. Vis consuetudinis quæ, *ibid.*, 890. Consuetudinem nemo respuit quam dammare non potest, *ibid.*, 891. Consuetudo sine veritate vetustas erroris est, Cyprian., III, 1134. Non est de consuetudine præscribendum, sed ratione vincendum, id., IV, 410. Variæ Ecclesiarum consuetudines, Lactant., III, 1159. Ob varias consuetudines; nunquam ab Ecclesiæ pace atque unitate discessum est, *ibid.* Non facile a consuetudine recedendum, nisi rationi adversetur, August., XXXII, 1108. Super consuetudinis usum responsio Augustini, id., XXXIII, 118. In his rebus de quibus nihil certi statuit Scriptura divina, mos populi Dei, vel instituta majorum pro lege tenenda sunt, *ibid.*, 156, 200. Consuetudines in Ecclesia mutandæ, quæ, *ibid.*, 221. Consuetudinis mutatio, etiam quæ utilitate adjuvat, novitate perturbat adeoque noxia est, quæ utilis non est, *ibid.*, 205. Consuetudo veritati cedat, id., XLIII, 145, 144, 220. Et rationi, *ibid.* Sed cum consuetudini veritas suffragatur, nihil oportet firmius retineri, *ibid.*, 157. Consuetudines maiorum non spernendæ, Joan. Cassian., XLIX, 1185. Consuetudo, quid sit, Gregor. Magn., LXXVI, 522. Quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, *ibid.* Multa in Ecclesia invecata sunt, quæ nunc exigi velant iustitia, prudentia vel canones, *ibid.* Consuetudo ecclesiastica pro lege tenenda est, Regino, CXXII, 572. Ecclesiarum consuetudines nihil officunt fidei Catholicæ, Guibert., CLVI, 612. Consuetudines Ecclesiæ pro legibus habendæ, Ivo Carnot., CLXI, 282, 509. Consuetudo amare facit quod laboriosum est, Rupert., CLXVIII, 165. Abusibus et vitiis frustra obtenditur consuetudo, S. Bern., CXXII, 774. Consuetudines scriptæ Syriacæ et cœnensis communitalis, Stephan., CLXI, 512.

CONVIVIA. Convivium Christianorum quale, Tertull., I, 477. Convivia publica ethnicorum, quæ et quam nefanda, *ibid.*, 453. Convivium Dominicum, *ibid.*, 1294. Psalmos sive convivium sobrium, Cyprian., IV, 222. Convivia laetitia vitanda, *ibid.*, 457. Epulæ detestabilium hominum vitandæ, Ambros., XVI, 228. Huiusmodi est cibi et potibus indulgere, *ibid.*, 381. Epularum largitas corpus frangit et animam, Hieron., XLIII, 502. Bella et subversiones urbium epularum deliciis excitantur, *ibid.* 300. Convivia in ecclesiis celebrari solita, aboleri curat August., XXXIII, 115, 116. Convivia in basilica S. Petri olim celebrata, *ibid.*, 119. Convivia luxuriose in templo celebrasse non leguntur Iudæi, *ibid.*, 115. Epulæ terræ huius, medicamenta quotidiana sunt, id., XXXVIII, 489. Epulæ Dei mentes quærunt non ventres, *ibid.*, 581. Comestiones et compotationes ad sepulchra martyrum reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 661. Christianorum convivia, qualia, *ibid.*, 654. Convivia quænam laudanda, S. Gregor. Magn. Lectio, meditatio et oratio quotidianæ sint epulum nostrum, Godefrid., CLXXXIV, 588, 594. Vide *Convivia in Indica Voluptatum Ullicita*.

CORRECTIO, CORREPTIO. Correctionem audiunt boni, Cyprian., IV, 716. Correctiones plerumque meliores quam tacita amicitia, Ambros., XVI, 180. Corruptio vivificatio est, Hieron., XLIII, 587. In corripiendo adulatores sumus divitem, *ibid.*, 565. Recta ornatum recipiunt, curva correctionem, *ibid.*, 1022. Correctio fraterna quomodo faciendâ et recipiendâ, August., XXXII, 1584. Non negligenda licet odiosa, id., XXXIII, 247, 957; XXXVIII, 111, 549; XLIII, 98; XLIV, 918. Corripiuntur boni ut nihîl, dimittuntur mali ut affeni, id., XXXIV, 888. Non regit, qui non corrigit, *ibid.*, 504. Feriens pius, parcens

crudelis, id., XXXVIII, 111. Corripere eos qui ad nostram curam pertinent ne negligamus, *ibid.*, 549. Corripere veri pastoris est, *ibid.*, 762. Corruptio quo animo faciendâ, *ibid.*, 807, 549; XXXIX, 1698. Corruptio ex cupiditate aut infirmitate neglecta peccatum est, ALI, 21. Corruptionem facere tenentur omnes, *ibid.*; maxime episcopi et qui aliis præpositi sunt, *ibid.* Correctio non sit et insuitet, sed ut confusione sanet, id., XXXVIII, 779. Corruptio quæ et quatenus licita, id., XLIII, 453. Quomodo faciendâ, *ibid.*, 85, 84. Quandoque proleat, id., XLIV, 920. Procul parum diversitate diversa, *ibid.*, 944. De his qui corripere noliunt, *ibid.*, 920. Modo secreta, modo publica esse debet, id., XXXVIII, 510. Publice publice corripienda peccata, id., XLIV, 946. Modus est in culpis corrigendis, S. Anselm., CXI, 129, 151. Correctio fraterna per insontem faciendâ, id., CLXXXIII, 593. Correctio a charitate procedens non attendit personam, id., CLXXXII, 567, 568. Corruptio fit ad probationem, id., CLXXXIII, 1000. Corruptio et consolatio, Dei duplex auxilium, *ibid.*, 877. Corruptio quid in nobis operetur, *ibid.*, 560. Illius asperitas mansuetudine leniendâ, *ibid.*, 995. Sit moderata, *ibid.*, 286. Malis ingrata est et odiosa, *ibid.*, 1155, 1156. Eam impatienter ferentes quam iniusti, *ibid.*, 988. Corruptor bonus adversarius, *ibid.*, 952. Quomodo Petrus Cellensis monachum quemdam pie et moderate corripit, id., CCII, 523. Labium aureum dicitur os Joannis Baptistæ in correctione intrepidum, *ibid.*, 810. Corripiendus proximus, Philipp. de Harveng., CCIII, 1197. Corripiendi ipsi superiores cum reverentia debita, *ibid.*, 199. Correctio fraterna commendatur, Petr. Cant., CCV, 284, 285. Vide *Patrum Blessens.*, CCVII, 7, 16, 19, 39, 62, 169, 251, 285, 350, etc.

CRUX, SIGNUM CRUCIS. Christiani crucis religiosi, Tertull., I, 365. Cruce signamus lectulum et corpusculum, *ibid.*, 1296. Ad omnem aditum et exitum, ad vestitum et calcatum, ad lavacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia, quæcumque nos conversatio exercet, crucis signaculo frontem terimus, id., II, 80. Crucis habitus necessarius dimicaturis adversus diabolum, *ibid.*, 547. Corpus hominis est in modum crucis, *ibid.*, 678. Crucis signum in homine reperitur qui manibus expansis deprecatur, *ibid.*, 578. Crux Christi stultitia, quibus, et quomodo, *ibid.*, 481. Virtute crucis, nunc Christus mundum ventilat per crucem, postea ventilatur per iudicium, *ibid.*, 516. Crucis Christi vis et ratio, Lactant., VI, 523, 551. Crucis signo frequenter sese signant Christiani, *ibid.*, 555. Hoc signo fugati demones a fidelibus, id., VII, 210, 514. De illius potentia et efficacia, *ibid.*, 216, 671. Signum celeste et immortale, *ibid.*, 261, 514. Constantino Magno crux ostensa, *ibid.*, 261, 569, 428. De crucis signo in vestimentis hominum et in colo viso Juliani temporibus, *ibid.*, 437. Mos veterum Christianorum crucis signum frontibus frequenter imponendi, *ibid.*, 670. Christianus per momenta singula fronti propria mortis contemptum inscribit, utpote qui sciat sine cruce Domini salutem se habere non posse. Ambros., XVI, 1246.

CRUCIS SIGNUM, August., XXXII, 668; XXXIII, 894. Moriens adolescens signare se cepit in fronte, *ibid.* Crux Christi amplectenda, ne mundi huius gurgite abrepti sorbeamur, id., XXXIII, 555. Crucem ferre debet Christianus in præsentia vita, *ibid.*, 215. Crux Christi navis qua transimus mare huius sæculi, id., XXXV, 1599, 1590. Christi tribunal, *ibid.*, 1612. Crucis signum, nisi adhibeatur, nihil rite perficitur in celebratione sacramentorum, *ibid.*, 1950. Pretiosius signum in frontibus regum, quam gemma diadematis, id., XXXVI, 292, 954. Clavis qua clausa aperiuntur, *ibid.*, 514. Cruce Domini portemur necesse est ut ad patriam transeamus, id., XXXVIII, 475. Crucis signum in fronte, *ibid.*, 181, 201, 876, 941. Crucis signum in vestibus baptizatorum apparens, *ibid.*, 156. Crucis humilitas via ad celsitudinem, *ibid.*, 875. Schola et cathedra Christi, *ibid.*, 1116. Iudicis tribunal, 1295. Crucis grande commercium, id., XXXIX, 1454. Signum quo inimicos superat Ecclesia, *ibid.*, 1658. Quo catechumeni suscipiuntur, id., XL, 659. Crucis virtute conteruntur hæreses, *ibid.*, 696. Quænam crux tollenda ad sequendum Christum, id., XLII, 166. Tempore persecutionis non recedendum a ligno crucis, S. Prosper, LI, 295. Cruces antiquitas in altaria collocabantur, S. Paulin., LXI, 548. Christianis tribuitur vexillum cui crucis signum, Arator, LXVIII, 125. Crucis cultus apud Christianos, *ibid.*, 124. De inventione Sanctæ Crucis, Cassiod., LXIX, 936. S. Augustinus Anglor. apostolus et ejus socii Angliam ingrediuntur crucem et Christi imaginem deferentes, Gregor. Magn., LXXV, 570. Crucem tollere quid sit, Paschas. Radbert., CXX, 571. Crux quot modis tollitur, *ibid.*, 1101. De crucis Domini veneratione, Gerard., CXLII, 1504. De imagine Salvatoris in cruce, *ibid.*, 1506.

Sanctæ rucis laudes, Petrus Damian., CXLIV, 715. Qua ratione adoranda, *ibid.*, 766. Bona crucis, *ibid.* Crux militum Christianorum vestimentis affigitur, Guibert., CLVI, 702. Crucem Christus bajulare jubet, non querere sepulturam, *id.*, CLVII, 51, 144. De laude et inventione sanctæ crucis, Berengos., CLX, 936. Qualiter ab imperatrice Helena inventa, *ibid.*, 957. Totius Occidentis Christiani crucem induunt hortante Urbano II papa, ad redimendam Terram Sanctam, Baldricus, CLXVI, 1165. Crux demones fugat, Rupert., CLXIX, 325. Crux signaculum, *ibid.*, 339. Crucis mysterium, 786. Crux quomodo nobis portanda, *ibid.* Signo crucis servi Dei signantur, *ibid.*, 939. Christianus cur in fronte signatus, Petrus Lombard., CXCI, 1476. In cruce semper pendere debet, *id.*, CXCI, 160. Adoratio crucis redundat in Christum qui Filius Dei est, Gerohus, CXCIIV, 1098. De custodibus Sanctæ Crucis, ad quæ teneantur, Guichar., CXCIX, 1097. De signo crucis quo Hierosolymam ituri in signum voti et futuræ peregrinationis, vestibus suis imprimebant, Guillelm. Tyr., CCI, 231. Sermo de S. Cruce, Martin. Legionens., CCLIX, 29. Jurandi mos super crucem sicut super Evangelia, Innocentius III, CCXIV, xxiv.

CRUCE SIGNATI, qui, Guillelm., CCI, 231. Peregrinorum miseræ, *ibid.*, 226. Petrus Eremita, *ibid.*, 227. Urbani II papæ hortationes ad arma, *ibid.*, 231. Infortunia Christianorum, *ibid.*, 248. Godefridus Buloniensis, *ibid.*, 249. Solimanus fugatur, *ibid.*, 258. Cædes Tarsensis, *ibid.*, 295. Fames, *ibid.*, 318. Antiochiæ expugnatio, *ibid.*, 348. Domini lancea invenitur, *ibid.*, 365. Tancredus, *ibid.*, 402. Hierosolymam ingrediuntur, *ibid.*, 421. Ordo militiæ Templi instituitur, *ibid.*, 526. Subventiones bel i sacri, *ibid.*, 659. Saladinus, *ibid.*, 928. Decimæ prælevantur, *ibid.*, 1038. Ad subventionem et recuperationem Terræ Sanctæ foriter instat et laborat Innocentius III, CXXIV, LXXXIX. De eodem argumento, cxxi seqq.

CRYPTA. Cryptæ subterraneæ corpora SS. martyrum continentes, Hieronym., XXV, 375. Eas Romæ crypto ingressus fuerat Hieronym. cum æqualibus, *ibid.* Cryptarum in quibus jacebant corpora martyrum descriptio, Aurel. Prudent., LX, 539.

DECIMA ECCLESIASTICA. Aliæ sunt decimæ, aliæ primitiæ, Ambros., XVI, 1079. Decimæ, August., XXXVIII, 89. Decimas rerum suarum dare num Christiano sufficit, *ibid.*, 522. Decimas Deo non dare quam iniquum sit, *id.*, XXXIX, 2265. Non sunt nostræ, sed Ecclesiæ deputatæ, *ibid.*, 2356. Tributa sunt egentium, *ibid.*, 2266. De patrimonio dandæ, *ibid.*, 1934. De omnibus fructibus, *ibid.*, 2195, 2217, 2267. Decimarum oblatio nobis prodest, *ibid.*, 2666. Decimarum et primitiarum Deo grata oblatio, Joan. Cassian., XLIX, 1172. De decimis persolvendis, Jonas Aurel., CVI, 201; Walafrid., CXIV, 961. De decimis, Regino, CXXXII, 200 et seqq. De decimis reddendis, Olo Cantuar., CXXXIII, 949. De decimis et oblationibus, Burchard., CXL, 675. De devotio sanctæ Ecclesiæ dando, Æthelred., CLI, 1166. De decimis, Canut., CLI, 1174; Ivo Carnot., CLXI, 257, 245. Decimæ militibus Templi concessæ, Joannes Michaelensis, CLXVI, 871. Decimas offerre homo a Deo edoctus et instructus, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 344. Decimæ a laicis propriis parochiis solvendæ, Robert. Pull., CLXXXVI, 918; Gratian., CLXXXVII, 1012. Juxta dispositionem episcopi sacerdotibus distribuuntur, *ibid.*, 1013. Quarta pars vidui et pauperibus venit, Gerohus, CXCIV, 1309. Decima statuitur pro subsidio Terræ Sanctæ, Guillelm. Tyr., CCI, 1058.

DECRETALÆ EPISTOLÆ SS. PONTIFICUM. Nimiam multitudinem decretalium arguit Stephanus abbas S. Genovefæ, CXXI, 516.

DEDICATIO ECCLESiarum ET ALTARIUM. Dedicatio templi antea profani, August., XXXVIII, 889. Ecclesiæ fundamentum jam dedicatum est, dedicabimur et nos cum surrexerimus, *ibid.*, 661. Reliquiæ ad dedicandam novam ecclesiam necessariæ, S. Paulin. Nol. LXI, 354. Altaris dedicatio cum reliquiis sanctorum, Gregorius Turon., LXXI, 755. Dedicatio ecclesiæ, olim Eucenia dicta, S. Paulin. Aquil., XCIX, 497. Quæ lætitia peracta, *ibid.* In ecclesiæ dedicatione lusus et epulæ vetitæ, *ibid.*, 498. In dedicanda ecclesia quare super liminare ter percutitur et Pax huic domui dicitur, Remig., CXXI, 317. Quid significet quod sacerdos seu pontifex alphabetum in terra scribat, *ibid.*, 850. Cur aqua sal cinerique commista admittitur in ecclesiæ consecratione, et ex ea crux effingatur, *ibid.*, 852. Quid sit quod pontifex per quatuor altaris cornua digito crucem faciat, *ibid.*, 854. Et aquam in basin altaris effundat, *ibid.*, 858. Quid innuat translatio reliquiarum et earum reconditio sub altari, *ibid.*, 862. Non dedicantur ecclesiæ in honorem sanctorum veteris Testamenti, *ibid.*, 908. Aqua benedicta aspergitur

nova ecclesia, Anselm. Cantuar., CLIX, 191. Utrum altare in alium locum translatum iterum sit consecrandum, *ibid.*, 191. Altare non fit propter ecclesiam, sed ecclesia propter altare, *ibid.* S. Anselmi tempore nodi lapides nusquam affixi consecrabantur, *ibid.* Violato altari principali, tota ecclesia est consecranda, *ibid.*, 196. Alphabetum duplex in pavimento ecclesiæ scriptum in consecratione ecclesiæ, Hugo a S. Victore, CLXXVIII, 585. Aqua, sal et cinis in hac consecratione, *ibid.*, 586.

DEDICATIO ecclesiæ propter animas, S. Bernardus, CLXXXIII, 517. De quinque sacramentis dedicationis, *ibid.* Dedicationis festum quale, *ibid.*, 530. Dedicationis ritus quinque ad mores aptati, *ibid.*, 530. Dies dedicationis ecclesiæ dies est lætitiæ, Garnerius Lingon., CCV, 813. Dedicationis ceremoniæ quæ et quid significent, *ibid.*, 816, 817. Per dedicationem ecclesia domus fit orationis, refectionis et requietionis, Petrus Bles., CCVII, 714.

DEFUNCTI, PRECES PRO DEFUNCTIS. Oblationes et orationes pro defunctis annua die faciebant Christiani, II, 79, 942. Pro defunctis orandum et refrigerium eis adpositandum, *ibid.* Oblationes publicæ pro mortuis, *ibid.*, 77. Defunctis officia impenduntur ut vivant in mentibus in affectibus perseverent, Ambros., XVI, 1518. A pro mortuis tertium diem et tricesimum, alii septimum et quadragesimum observare consueverunt, *ibid.*, 158. Mortui Christiani dormientes dicuntur, Hieronym., XLII, 589. Christiana traditio de psalmis et hymnis recitatis super illos, *ibid.*, 697; XXIII, 27. Cantatur alleluia, *id.*, XXII, 697. Oratio pro defunctis, August., XXV, 1847. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit, *id.*, XL, 592. Mortuorum obsequia solemnia; altaris, orationum, elemosinarum pro eis sacrificia, *ibid.*, 699. Hymni cantantur in exsequiis, Aurel. Prudent., LIX, 879. Mortuorum nomina ad altare recitantur, Gregor. Turon., LXXI, 1181. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., XCVI, 473; Regino, CXXXII, 33. De pietate erga defunctos, Petr. Damian., CALIV, 245. De commemoratione omnium defunctorum post festivitatem omnium sanctorum, Udalric., CXLIX, 688. Missæ pro defunctis celebrandæ, Ivo Carnot., CLXI, 212. De cura pro mortuis habenda, *ibid.*, 512. Quot modis defunctorum animæ solvi debeant, *ibid.*, 587.

DEPOSITIO RELIQUIARUM. Vide *Reliquiæ*.

DEVOTIO. Devotioni censura cedat oportet, Ambros., XIV, 1104. Beatus qui habitat in ingressu fidelis, hospitique mentis, devotionis habitaculo, conversatione virtutis, *ibid.*, 1055. Laborat in nobis Petrus quando nostra laborat devotio, *ibid.*, 299. Vinum devotionis cæca propinatum, Greg. Turon., LXXI, 821. Devotioni socii quinam sint, Richard. a S. Victore, CXCVI, 1243. Devotio duplex, gratiæ et naturæ, Alanus de Insulis, CCX, 589.

DIACONOS. Publice legit offerentibus nomina, Hieron., XXV, 175. Diaconos presbyteris æquabant nonnulli, quibus respondetur, *id.*, XXII, 1193. Quid honorabiles tunc diaconos, *ibid.*, 1194. Quare constituti sunt diaconi, *ibid.* Evangelium lectitabant, *ibid.*, 1200. Diaconi officium quæ periculosum, August., XXXIII, 88. Diaconi voce orationis communis indicitur, *id.*, 221. Diaconi officium est ministrare sanguinem Christi, *ibid.*, 1385. Diaconus latine minister interpretatur, *ibid.*, 1441. Diaconi quales esse debeant, Leo Mag., LVI, 459.

DIES DOMINICA. Dominico die lætitiæ indulgent Christiani, Tert., I, 571. Dominicus dies festus, *ibid.*, 579; II, 79. Eo die nefas jejunium ducere vel de geniculis adorare, *ibid.*, 79. Dies Solis dictus est, I, 571. Collectæ seu orationes fiebant die Dominico, Hieron., XXIII, 548. Die Dominico nec jejunandum nec genu flectendum majores censuerunt, Joan. Cassian., XLIX, 110. Dies Dominica, dei salutis et lætitiæ nostræ, Leo Magnus, LIV, 279. Carceribus detenti die Dominico melius habebantur, S. Paulin. Aquil., XCIX, 556. Dominico die non operandum manibus, S. Bened., CII, 1182. Non jejunatur diebus Dominicis, Isidor. Merc., CXXX, 269. Quid fieri liceat die Dominico, Regino, CXXXII, 261. De die Dominico, Canut., rex, CLI, 1175. De non jejuando i. la die, Ivo Carnot., CLXI, 265, 269, 274.

DIES FASTIVI. Festum quomodo celebrandum, Hieron., XXII, 445. Festum S. Petri apostoli, *ibid.* Christianis omne tempus festum est, *ibid.*, 1051. Festivitates celebrandæ non in vino, *id.*, XL, 549. Festa quomodo observanda, August., XXXIII, 1404. Festi dies Gentilium in abundantia epularum et ebrietate, *ibid.*, 114. Cur in Ecclesiæ principio permixtum est festos martyrum simili luxu celebrari, *ibid.* Festa quædam celebrata cum lætula convivantium in publicis mensis, *id.*, XXXVIII, 274. Festorum carnalis celebratio arguitur, *ibid.*, 1178. Festivitates martyrum ad hoc instituta ut eos admoneamus

imitari, *ibid.*, 52, 1293, 1352, 1361, 1414. Festivitates martyrum honorare et eos non imitari nihil aliud est quam mendaciter adulari, *ibid.*, 1447. Festi dies Christianorum et dies solemnes paganorum, *id.*, XL, 345. Diebus festis Christiani abstinere debent a nuptiis, choris et clamorosis venationibus, S. Bruno, CLXIV, 279. Sabbatum sanctificare est a bonis operibus non cessare, *ibid.* Sanctorum festa recolenda, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 510, 541. Sanctorum festivitate colenda, S. Bernard., CLXXXIII, 478. Cor præcipuis sanctorum festis præmittuntur jejunia, *ibid.*, 501. De solemnitate festivitatum, Joan. Belet., CCII, 17. Arguuntur clerici qui ob retributionem festa celebrari cupiunt, Petrus Cant., CCV, 98.

DIPLOMATA, PRIVILEGIA, DONATIONES. Diplomata regis Dagoberti, LXXX, 499 *seqq.* Variorum, Criscon, LXXXVIII, 1078 *et seqq.*; Caroli Magni, XCVII, 68 *et seqq.* Clodovei regis, Flodoard., CXXV, 55. De defensoribus ecclesiarum et monasteriorum, Abbo Floriac., 476. De privilegiis, *ibid.*, 479. De præceptis regalibus et imperatorum, *ibid.*, 480. De differentia testamentorum et precariis, *ibid.*, 480. De imperatoris Sigismundi munificentia, Aimoin., CXXXIX, 665. De Clotaril regis donationibus, *ibid.*, 691. Item Dagoberti regis, *ibid.*, 788. Diplomata ecclesiastica imper. Henrici II, CXL, 237; Leonis, IX, 591. Item Richardi Normannæ ducis, Willelmus Calculus, CXIIX, 821. Diplomata, Willelmi Conquest., *ibid.*, 1350, 1374; Conrad II, Imp., CLI, 1045, 1079; Henrici III, 1085; Henrici IV, 1139. Althelred, Canuti, Edwardi, 1165, 1171, 1195. Godefridi Bullion. et B. idæ, CLV, 459. Fulconi Andegav. ducis, *ibid.*, 479. Quoad privilegia monasteriorum, vide *Indicem specialem monasteriorum*.

DIPTYCHA, TABULÆ. Tabula in qua inscribebantur clerici, August., XXXIII, 266, 269. XXXIX, 1580. De tabula fidelium vivorum, *ibid.*, 269. Tabulæ matrimoniales, *id.*, XXXVI, 1045; *id.*, XXXVIII, 88, 225, 545. Tabulæ servorum fractæ in ipsorum manumissione, *ibid.*, 145. Diptycha in quibus vivorum nomina post baptismum describebantur, Gregor. Magn., LXXV, 187.

DISCIPLINA. Vana sæculi disciplina, Tertull., I, 1251. Disciplina testimonia ad probationem veritatis accedunt, a qua divertere nemini expedit, *id.*, II, 50. Disciplina index doctrina, *ibid.*, 58. Disciplina prima omnium natura, *ibid.*, 82. Disciplina despiciunt qui negant penam, *ibid.*, 808. Licentia pierumque est disciplina tentatio, *ibid.*, 925. Disciplina ecclesiastica, S. Cyprian., IV, 319, 531, 567. Disciplina magisterium, *ibid.*, 524. Severitas, *ibid.*, 415. Est spei custos, retinaculum fidei, dux itineris salutis, fomes ac nutrimentum bonæ indolis, magistra virtutis, hanc sectari salubre est, *ibid.*, 440, 441. Longa pace corrumpitur, *ibid.*, 468. Disciplina ecclesiastica vigor enervatus, *ibid.*, 781.

Disciplina ecclesiastica, Hilar. Pict., X, 674. Disciplina sapientiæ quo fervore arripienda, *id.*, IX, 289. Disciplina, sapientia et intellectus quomodo inter se differant, Ambros., XIV, 1089. Vis perfectæ disciplinæ quanta, *ibid.*, 546. Disciplina nostræ omnis summa in misericordia et pietate, *id.*, XVII, 475. Disciplina a discendo dicta, August., XXXII, 1225. Disciplinarum omnium excoctratrix est ratio, *ibid.*, 1011. Et quarumque rerum scientia, *ibid.*, 1021. Disciplina ubi diversa est, quænam prudenti Christiano sit servanda, *id.*, XXXIII, 151, 200. Disciplina immerito dicuntur liberales nisi adsit studium pietatis humanæ, *ibid.*, 568. Disciplina sive institutio Christiana quæ, *id.*, XXXVII, 1204. Ibi discitur bene vivere, ut perveniatur ad semper vivere, *id.*, XL, 669. Disciplina ecclesiastica fundamentum habet in verbis Christi, *ibid.*, 200. Maxime militat adversus superbiam, *ibid.*, 415. Quomodo exercenda, *id.*, XLIII, 84, 86. Disciplina triplex, Hug. a S. Victore, CLXXVII, 681. Disciplina custos sanctitatis, modestiæ et honestatis, *id.*, CLXXXII, 786. Disciplinam et custodiam inferiori debet superior, *id.*, CLXXXIII, 45. Disciplina necessitas, *ibid.*, 886.

DISCIPLINA, instrumentum penitentiae. Disciplinarum seu virgarum usus in sacramento penitentiae, Robertus Pull., CLXXVI, 915. Disciplina corporalis usus, S. Bernard., CLXXXII, 181.

DISPENSATIO. Dispensare potest Deus circa leges a se constitutas, August., XXXIV, 805. Quod ex inspiratione sit contra præceptum transgressionis imputandum est, *ibid.*, 816. Dispensativo quid sibi velit, *id.*, XXXII, 224. Dispensatio, quomodo fiat, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 555; S. Bernard., CLXXXII, 862, 861, 865. Ecclesiæ dispensationes, Stephanus, CXXI, 583.

DISPUTATIO. Non parvus in philosophia profectus cum in comparatione recti verique inventiendi contemnitur a disputante victoria, August., XXXII, 910. Disputationum

ambagibus non purgatur bonorum vita, sed facili mysteriorum sacrorum, quibus initiatur auctoritate, *ibid.*, 1007. Disputandi proponuntur quædam conditiones, *id.*, XXXIII, 276. Quid contentiosius quam ubi de re constat certare de nomine, *ibid.*, 1040. Improbum est aliquid addere verbis alienis, contra quæ disputes, *id.*, XLIII, 210. Afferenda non sunt ad disputationem, quæ utrique parti possunt esse communia, *ibid.*, 596. Nec quæ figurata sunt aut obscura, *ibid.*, 598. Disputare quid, *ibid.*, 457. In disputationibus, a contentione abstinendum, *ibid.*, 548. Disputatio hominis et mutabilitas affligit eum, non rerum variabilitas, Hugo a S. Victore, 237. Disputationes hominum de mundo, *ibid.* Disputations hominum traditus est mundus, *ibid.* Disputare a cedro ad hyssopum, *id.*, CLXXVII, 689. Disputatione non comprehenditur Deus, sed sanctitate, S. Bern., CLXXXII, 805. Plura ad disputationem respicientia, Joan. Saresb., CXCI, 867. Disputationes nimium effusæ plus streptus habent et minus utilitatis, Petrus Cantor, t.V, 30. In disputationibus de theologia non est clamandum de frivolis, *ibid.*, et 574. Disputandi modus exigit ut sine lite et contentione fiat, *ibid.*, 54. In disputationibus præproperum esse respondentem turpe et periculosum est, *ibid.*, 55. Sancti primitivi nullam questionem solvebant nisi deliberatione prævia, *ibid.*

DIVITIÆ. Divitiarum contemptus commendatur, Tert., I, 1260. Divitiarum abjectio et læsura, *ibid.* In nullis divitiis invenitur Dominus, *ibid.* Nullum admiuiculum præstant ad vitam beatam divitiæ, Ambros., *id.*, XVI, 107. Pulchritudo divitiarum non in sæculis divitum, sed in alimentis est pauperum, *ibid.*, 886. Oneri sunt divitiæ si tuis uti nescias, si non aspergas tuis odorem Christi, *ibid.*, 1116. Divitiis quomodo utendum est, Aug., XXXII, 163. Divitiis non amandæ, sed tuis tandem utendum, *id.*, XXXIV, 1691. Divitiarum locus tutus in celo quo per manus pauperum perierunt, *id.*, XXXVI, 425, 549. Divitiis suas alienis relinquunt, omnes qui male vivunt, *ibid.*, 555. Quanto ditior eris, eo timidior, *id.*, XXXVII, 1762. Fulmina sunt quæ tollunt quos extollunt, *ibid.*, 1769. Peritura sunt et periculorum plenæ, XXXVIII, 114. A morientibus hinc non auferendæ, *ibid.* Spes in divitiis non ponenda, 938. Divitiæ Christianorum, quæ, *id.*, XLI, 23. Divitiæ quærundæ quæ auferri nequeant, *id.*, XXXVII, 1645. De iniqua possessione divitiarum, Innocent. III, CCXVI, 723. Miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

DOCTRINA. Doctrinam facit intellectus, non memoria, Ambros., XV, 1557. Suavis omnis doctrina moralis, *ibid.*, 1197. Vita bona sine doctrina gratiam habet, doctrina sine vita integritatem non habet, *ibid.*, 1199. Doctrina cur fermentum dicitur, *ibid.*, 1750. Doctrina nova sapienda est, Hieron., XXII, 755. Peregrina non recipienda est, *ibid.*, 1120. Falsa doctrina pro lucro facit omnia, *id.*, XXIV, 240. Panis doctrinæ non comeditur, nisi aperuerimus oculos mentis, *ibid.*, 536. Doctrina magistrorum magis consideranda quam vita, *id.*, XXV, 599. Doctrinæ diversitate, diversi adorantur dii, *ibid.*, 1156. Pereunt virtutes si doctrina non sit in Ecclesiis, *ibid.*, 1085. Doctrina omnis vel verum est, vel signorum, August., XXXIV, 19. Doctrinæ multæ vel superflue vel noxiæ, una utilis est ac salubris, *id.*, XXXIII, 1030. Doctrinæ seculares, siliquæ quibus porci pascuntur, *id.*, XXXV, 1344. Doctrina salutis partim credendis partim intelligentibus rebus constat, *id.*, XL, 496. Doctrina Christi præcipit humilitatem, *id.*, XXXVIII, 876. Morum corruptionem damnat, *id.*, 61, 74. Adjumenta doctrinæ tunc præsent animæ adhibita per hominem cum Deus operatur ut prosint, 104. Deus in cathedra unitatis posuit doctrinam veritatis, *id.*, XXXIII, 405.

DOCTRINA (christiana prius ad verbum discenda ut deinde mysteria intelligantur, Petr. Chrysol., LII, 555-556. Cur Christi doctrina obscura fiat mysteriis, *ibid.*, 469 *et seqq.* Sit varia in docendo rudem, *ibid.*, 495. Ejus ordo moderandus ut aliud non impediatur ex alio, *ibid.*, 512. Doctrina familiaris a Christo tradita, *ibid.*, 623. Doctrina catholica nec maculam perfidiae, nec rugam potest habere mendacii, S. Leo Magn., LIV, 361. A doctrina evangelica ne uno quidem verbo licet dissidere, *ibid.*, 918. De doctrina virorum atque mulierum, Otto Vercell. Doctrina spiritus non curiositatem acuit, sed charitatem accendit, S. Bern., CLXXXIII, 812. Silva et solitudo plus docent quam libri, *id.*, CLXXXII, 242. Docendum exemplo potius quam verbo, *id.*, CLXXXIII, 1065.

DOMINUS. Quam multos dominos habet qui nunc refugit, Ambros., XVI, 1215. Domini, servis imperare non quasi conditione subditis, sed ita ut ejusdem naturæ cujus vos estis, consortes eos esse memineritis, *ibid.*, 1218. Homines non valde veri domini esse possunt cum servis

egeant, August., XXXVI, 872. Domini iniqui et difficiles tolerandi, *ibid.*, 736. Domini quid servis debeant, *id.*, XXXI, 1529. Dominus terrenus sollicitum exigit servitutum, Petrus Chrysol., I, II, 502. Non dominum sed villam hic quisque se agnoscat, *ibid.*, 545. Dominus servum abstrahat a peccatis, ne peccet et ipse, *ibid.*, 611. Ad dominum pertinet peculium servi, *ibid.*, 235. A servis suis contemni solent domini carnales, Salvian., LIII, 65. Domini sui voluntatem qui novit et non facit, vapulabit multis, *ibid.*, LXII, 235. Domini boni famulus bonus, *ibid.*, 62. Domini quomodo se gerere debeant erga servos et subditos, Leo Magn., I, IV, 271, 274, 201. Cur alios aliis subiecti Deus velit, *ibid.*, 505. Asperitas dominorum in servos redarguitur, Maxim. Taurin., LVII, 581. De dominis et eorum officiis, Rotherius Veron., CXXVI, 174.

DONATIO. Vide supra *Diploma*.

DONUM. Vide *Oblatio*.

DUBIUM. Historiae fides perit si quod auctoritate et tempore firmatum est, in dubium revocetur, August., XXXII, 1535. Quotum sit veritas dubitat, in se ipso habet verum unde non dubitet, *id.*, XXXIV, 155. Melius est dubitare de occultis quam litigare de incertis, *ibid.*, 576. De quibusdam rebus dubitare licet, *id.*, XI, 616. Dubia, quantum fieri potest, firmanda sunt, Petr. Chrysol., LII, 503. In dubiis vitandum iudicium, et Deo remittendum, *ibid.*, 589. Dubitans de divinis promissis arguitur, *ibid.*, 629. Dubia frequenter Romani delata, S. Leo Magn., LIV, 1191, 1200. Quaedam colloquiis aptius definienda quam scriptis, *ibid.*, 1202. Quoniam regula in dubiis servanda, *ibid.*, 1419. Definuntur vel ex Scriptura, vel ex regulis Patrum, *ibid.*, 1191-1192. In dubiis adhaerendum est veteri consuetudini, Greg. Magn., LXXVII, 715. Postquam tenebrae peccati in aulam intraverint oculus rationis lippus factus est ita ut dubie videret, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 529. Ubi adhuc dubitatio est, fides non est, *ibid.*, 350. Amicus Sponsi dubitat et querit, *ibid.*, 357. Discipulos dubitantes increpat ipse Salvator, *ibid.*, 358. In dubiis ut se gerendum, S. Bernard., CLXXXII, 106-107. In dubiis rebus alieno potius quam suo iudicio credunt sapientes, *ibid.*, 202. De dubiis nihil temere pronuntiandum, *id.*, CLXXXIII, 856. Dubietas et falsitas duae filiae ignorantiae, *ibid.*

DULLUM. Opus Dei interficiunt qui humanum sanguinem fundunt, Ambros., XIV, 261. Homicidii poena quae, *ibid.*, 405-406. Vult Deus discipulos suos injuriarum esse patientes, nec referre facile, nedum ferre, *id.*, XV, 1529. Injuriis patienter tolerandae, August., XXXIV, 1257, 1258. Injuriarum patientes vindicat Deus, puniens injuriosos, *id.*, XXXVII, 1891. Injuriarum passus quid agere debeat? *id.*, XXXVIII, 508. Caesarem nihil oblivisci solere nisi injurias, Cicero dixit, *id.*, XXXIII, 528. Agonotheta diabolus, *id.*, XXXVII, 1839. Duella vehementer contraria simplicitati Christianae, S. Agobard., CIV, 119. Severe vetita canonibus et edictis regum, *ibid.*, 258. De pugna duorum quod nostri campum appellant, Regino, CXXXII, 500. Duella reprimi flagitat, S. Bernard., CLXXXII, 581. Duella arguuntur, *ibid.*, 566. Insaniam non virtuti ascribuntur, *ibid.*. Duelli poena execratio, *ibid.*, 147. Nundinae solemnes ad duella, *ibid.*, 581, not. De misericordia igno-scente, Petrus Cant., CCV, 250.

ECCLESIA. Vide *Basilica*.

ELECTIO, ELECTUS. Quomodo electus est Ambrosius in episcopum, cujus enituit humilitas, in ejus vita, *id.*, XIV, 25 et seqq. Electio non supponit meritum, August., XXXV, 1851, 1855. Praevent omnia merita humana, *id.*, XI, 620. Electi totum debent gratias Dei, *id.*, XXXVIII, 604. Electi merito nuncupantur omnes boni fideles, *id.*, XLI, 194. Electiones ecclesiasticas quam alienas esse debeant a carne et sanguine, Leo Magn., LIV, 115. Electionis apostolorum insignia, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 775 et seqq. Electiones Domini duae, *ibid.*, 764. Electio episcopi res grandis, S. Bern., CLXXXII, 570-571. Praemisso jejuniu facienda, *ibid.*. Regis consensus requisitus, *ibid.*. 498. Electiones episcoporum impedit Ludovicus VII Francorum rex, *ibid.*, 588. Electio secunda fieri non debet quin constet primam esse invalidam, *ibid.*, 276. Abbatis electioni intersunt episcopi, *ibid.*, 297. Epistolae Ludovici VII regis et capituli Carnot. de electione Joannis Saresb. in episc., *id.*, CXCV, 574, 575. Epistola de abbatis electione facta jussu regis, *ibid.*, 24. Epistola Joannis Saresb. de electione papae Alexandri III, *ibid.*, 58. Forma eligendi, *ibid.*, 65. Electio illegitima ad dignitates similis est altari idoli Belis, Petrus Cant., CCV, 91, 121, 125. Electio canonica multiplex in Veteri Testamento, *ibid.*. Electionem jactu sortium non permittit fieri Ecclesia, *ibid.*, 247. Electionis definitio, *ibid.*, 125. Electionis canonicitatem tria impediunt, *ibid.*, 122.

ELEEMOSYNA. Eleemosynam qui dare recusant, Tert., I, 1281 et seqq. Christiani eleemosynam colligunt ad varias

necessitates sublevandas, *ibid.*, 468. Eleemosyna preceptum ac meritum, Hilar. Pict., IX, 611. Eleemosyna fructus, *ibid.*, 974. Dominus non vult simul effundi opes sed dispensari, Ambr., XVI, 67. Pauper quod habes poscit, quod non habes non poscit, *ibid.*, 203. Nemo plus misit quam qui totum donavit, *ibid.*, 1045. Multi eleemosynam faciunt vanitatis causa, Hieron., XII, 418. Quidquid in sumptus de tuo tuleris, pro lucro computa, *ibid.*, 549. Quid in eleemosyna considerandum, *ibid.*, 556. Substantia Christi non imprudenter effundenda, *ibid.*, 584. Singulis dandum non ad luxuriam, sed ad necessitatem, *ibid.*. Eleemosyna quantas habeat vires et praemia, *ibid.*, 642. Consuetudo eleemosynarum apud Hebraeos et Christianos solita, *ibid.*, 645. Eleemosynam impendi Dominus jubet, August., XXXII, 1092. Deo credimus quae pauperi largimur, *ibid.*. Eleemosyna exordium charitatis, *id.*, XXXV, 2019. Commendatur, *ibid.*, 2023, 2024. Eleemosynae munera sunt in quibus rex adoratur, *id.*, XXXVI, 511. Deus egere a te voluit et tu retrahis manum, *id.*, XXXVII, 1923. Non mihi te ploret primo pauper, ut gaudeat de te pauper, *ibid.*, 1863. Christus in paupere eget, *id.*, XXXVIII, 210, 213. Deus in paupere accipit et pascitur, *ibid.*, 524. Eleemosyna Graece misericordia est, *ibid.*, 1045. Pium fons Deo, *ibid.*, 259. Eleemosynam facientis mercatura, *id.*, 410. Necessaria dat homo ut hic diutius vel misere vivat, non dat superflua, ut in aeternum cum Christo regnat, *ibid.*, 1587. Eleemosynarum multa genera, *id.*, XL, 25. Eleemosynae pro mortuis, *ibid.*, 158. Deus non cui datur, sed quo animo datur attendit, *id.*, XLI, 748. Eleemosyna dignas non facit, qui male vivunt, *ibid.*. Eleemosyna meritum et utilitas, S. Leo Magn., LIV, 157, 159, 161, 163, 176. Est quidam baptismus et alterum a peccatis lavacrum, *ibid.*, 159, 190. Per eleemosynam peccata mundantur, *ibid.*, 190, 303, 419. Non census in ea sed affectus pensatur, *ibid.*, 190, 442. Est pia usura, *ibid.*, 181. Indigentibus danda antequam petant, *ibid.*, 491. Cum jejuniu copulanda, *ibid.*, 440. Eleemosynae efficacia, Celsus I papa, LIX, 121.

Eleemosyna perfecta quae, Cassiodor., LIX, 365. Quomodo danda, *ibid.*, 295. Non morose danda, *ibid.*, 1094. Qui monendi sunt ut eleemosynam largiantur, Gregor. Magn., LXXVII, 83. Ne cogitatione tumida super eos quibus terrena largiuntur se extolant, *ibid.*. Eos non timor sublevet, sed timor premit, *ibid.*, 84. Eleemosyna non ex furto facienda, *ibid.*, 88. Eleemosyna nobis domus aerea edificatur, *ibid.*, 388. Eleemosynarum in ultimo de utilitas, *ibid.*, 1223. Pro defunctis, eleemosynas dare, illis bonum est et salubre, Alcuin., C, 521. Eleemosyna omni petenti danda, S. Bened., CIII, 1049. De eleemosynarum differentia, Raban. Maur., CVII, 340. De eleemosyna, Haymo Halberstat., CXVIII, 188. Eleemosyna pro pauperibus instituitur a Zacharia pap., Anast. Bibl., CLXXIII, 1039. Eleemosyna pro pauperibus eroganda de patriarchio, *ibid.*, 1060. Eleemosynis multo melius visitantur pauperes a pontifice quam corporali praesentia, *ibid.*, 1085. Eleemosyna quotidiana assignatur ab Adriano I centum pauperibus in patriarchio Lateran., *ibid.*, 1185. Pauperes Christi, fratres nostri, eorum alimenta in eodem patriarchio, *ibid.*, 454. Eleemosyna fortis armatura, Petr. Dam., CXLIV, 256 et seqq. Eleemosynae premium quoniam sit, *id.*, CXLV, 212. Quoniam eleemosyna maior sit, *ibid.*, 214. Bonorum temporalium affluentia ex eleemosyna saepe oritur, *ibid.*, 248. Eleemosyna defunctis prodest, daemonibus est invita, *ibid.*, 220. Eleemosyna laus, *ibid.*, 222.

De eleemosynis, Æthelred. rex Anglor., CLI, 1158. Eleemosyna multa expiat mala, Ivo Carnot., *ibid.*. Eleemosyna nihil valet, nisi corrigatur vita, *id.*, 1013, 1016. Quomodo elargienda, *ibid.*, 1017. Quantum Deo acceptum sit eleemosyna quamque mercedem accipiat, S. Bruno Sign., CLIV, 166. Eleemosyna fiat de eo quod abundat. Ven. Rupert., CLXVIII, 814. Eleemosyna utilior facienti quam recipienti, Petrus Lombard., CXII, 39. Eleemosynae Cornelii centur. ante baptismum laudatio, Garner., CXIII, 415. Eleemosynae quibus, quomodo et quando faciendae, Petrus Cant., CCV, 148. Eleemosyna filia est misericordiae, *ibid.*, 286. Danda est solius Dei intuitu, *ibid.*. Eleemosynarum quatuor species, *ibid.*, 288. De quo danda sit eleemosyna, *ibid.*, 289. De eleemosyna, Alan. de Insul., CCX, 175; Guntherus, CCXII, 209. Plurimas eleemosynas pauperibus effundit Innocent. III, papa, *ibid.*, CCXIV, CXCVI. Liber de Eleemosyna, CCXVI, 747.

EPISCOPI. Episcopi saepe antiqui et probati eligebantur, Tertull., I, 469. Honorem hunc non pretio sed testimonio suscipiebant, *ibid.*. Coetibus Christianorum praecedebant, *ibid.*. Episcopus summus sacerdos, 1218. Episcoporum ordo et successiones, *id.*, II, 44. Jejunia universae plebi mandare solebant, *ibid.*, 972. Ecclesia non numeris

episcoporum, *ibid.*, 1026. Episcopi munus est docere, Ambros., XVI, 21. Clericis ut membris suis uti debet et maxime ministris, *ibid.*, 159. Quem cuique viderit aptum muneri, ei deputet, *ibid.*. Necessitas maxima ei est eloquia Dei credita populi fonerare mentibus, *ibid.*, 187. Episcopus laudabili paupertate mediocris, *ibid.*, 917. Episcopo primum omnium vitandum ne fiat velut commune corpus Ecclesiae, gentilium admistione, *ibid.*, 982. In episcopi petitione, maxime abesse debet malignitas in quo vita formatur omnium, *ibid.*, 1201. Omnes congruere debent assensu ad eum postulandum, *ibid.*, 1189. Ardor erat Christianis viris ne praefectus de episcopi iudicaret negotio, *ibid.*, 1276.

Seditio est contra primam sedem ut episcopus nonnullos damnare velit quos primas vult differri, August., XXXIII, 161. Episcoporum est de ecclesiasticis causis iudicare, *ibid.*, 169. Episcopatus non est artificium transigendae vitae fallacis, *ibid.*, 226. Pauperum procuratorem gerit, *ibid.*, 809. Episcoporum culpa, salvo episcopatus honore, possunt puniri, *ibid.*, 951. Episcopi custodes sunt et pastores, sed sub Christo custode et pastore, *id.*, XXXV, 1669. Episcoporum locus altior periculosus, *ibid.*. Episcopus unde dictus, *id.*, XXXVIII, 580. Episcopalis sarcina pondus, *ibid.*, 960, 1480. Episcopatus nomen est operis, non honoris, *id.*, XLI, 647. Episcopi benedictio privatim, *ibid.*, 762. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, Leo Magn., LVI, 633. Episcopus qualis eligendus, *ibid.*. Nullam rei familiaris curam ad se revocat, sed lectioni, orationi et praedicationi vacet, *ibid.*, 635. Episcopi quam honorandi, Rainer., CXXVI, 223. De praelationibus turpis lucri gratia arreptis, Radulfus Glaber, *id.*, CXLII, 635. De baculis et annulis per manus saecularium datis, Humbert., CXLIII, 1148. Benedictio episcopalis ad missam in Sabbato sancto data, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. De iis qui dicunt spiritualia pertinere ad episcopos, temporalia nequaquam, Placidus, CLXIII, 685. Episcoporum mensa eadem esse debet atque clericorum pauperum, Gerobus, CXCIV, 1261. An liceat episcopis negotiis saecularibus, curis principum, bellicis studiis vacare; quid de hoc senserint apostoli; et quam indignum sit res ecclesiasticas militibus ab episcopis concedi, *ibid.*, 1209. S. Martini exemplum qui non amator militum et nobilium, sed pauperum fuit ac monachorum, *ibid.*, 1226. Baculus pastoralis quid significet, Philipp. de Harveng, CCIII, 110. Mitra cornus duo, quid, Petrus Cant. Nefas est episcopis curam gerere nepotum, magis quam pauperum, Petr. Blesens., CCVI, 178. Sedes episcopalis translatio ad papam tantum pertinet, Innocent. III, CCXIV, LXXXVI.

EPITAPHIORUM usus apud Christianos antiquissimus, S. Julian. Tolet., XCVI, 813. Varia epitaphia ad tumulatos episcopos, Venant. Fortunat., LXXXVIII, 151 et seqq. Vide *Indicem Epigraphicum*.

EARNUS, EARNITA. Vide *Anachoreta*.

EULOGIA sive PANIS BENEDICTUS. Eulogia fieri dicitur dum sumitur panis unitatis gratia missus, August., XXXIII, 100. Accipiendo benedicitur, *ibid.*, 103. Eulogia, panis, XLIII, 357. Eulogia ad amicos mitti solita, S. Paulin. Nol., LXI, 28, 29, 31. Eulogia dicitur panis die Dominica in ecclesia benedictus et populo distribui solitus, *ibid.*, 781. Eulogiae quid, Gregor. Magn., LXXVII, 1168. Eulogiae varia significatio, S. Bened. Anianen., CIII, 1223. Eulogiae usus qualis, 1224, S. Rigobertus, Rhem. archiep. Pippino majoridomus regiae crebro mittit eulogias pro benedictione, Flodoard., CXXXV, 114. Argentomagensis eulogis panis et vini muniti, Aimoinus, CXXXIX, 819. Panis benedictus qui et oblationis corona dicitur, Ivo Carnot., CLXI, 994.

EVANGELIUM. Evangelii auctoritas, Tertull., II, 363. Quos auctores habeat evangelicum instrumentum, *ibid.*, 367. Evangelium Dei tuba, 828. In lege servitus, in Evangelio libertas, Ambros., XVI, 1069. Evangelii lectio in ecclesia, 1009, 1015. Leges imperatorum timemus, et Evangelia contemnimus, Hieron., XXII, 535. Evangeliorum encomium, *ibid.*, 518. Evangelia nunquam ponenda de manibus, *ibid.*, 876. In Evangelio omnia quae bona sunt duplicantur, *id.*, XXIV, 566. Abbreviatum atque perfectum sermo evangelicus, *ibid.*, 140. Nihil est in Evangelio quod non luceat, *id.*, XXV, 28. Evangelium ponitur ad caput cum dolet, August., XXXV, 1443. Exemplaribus Graecis Evangeliorum major fides adhibenda, 1257. Evangelium unde dictum, *id.*, XXXVI, 1417. Evangelium de sonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur, *id.*, XXXVIII, 536. Evangelium Latine bonus nuntius vel bona annuntiatio, 266, 710. Evangelio non crederem, nisi me movisset Ecclesiae auctoritas, atebat Augustinus, XLII, 176. Evangelii Joannis initia, 1013, 1015. Initium Evangelii secundum Joannem Platonius quidam aureis

litteris scribendum esse dicebat, *id.*, XLI, 301. Evangelium olim collo suspendisolutum apud Christianos praesidium et custodia causa, Gregor. Magn., LXXVII, 483, 1318. De canone Evangeliorum, Raban. Maur., CXL, 124. Evangelii lectio catechumenis et poenitentibus facienda, Isidor. Mercat., CXXX, 468. Quid significant duae candelae ad lectionem Evangelii, Honorius Augustod., CLXXI, 530. Evangelium veritatis speculum nulli blanditur, nullum seducit, Bernard., CLXXXIII, 337. Cur legatur, *ibid.*. Evangelium quid doceat et quid lex, Richard. a S. Victore, CXCVI, 672.

EXAMEN SINGULARE. Attende tibi, o anima, quid in te intret et quid ex te exeat, Ambros., XIV, 262. Attende tibi ne fiat verbum absconditum in corde tuo iniquum, serpitem sicut venenum, et letalia inferri facienda, Conscientiae discussio, August., XXXVIII, 110. Sui ipsius examen quotidianum commendatur, S. Bernard., CLXXXIV, 213, 323, 494, 513, 542.

EXCOMMUNICATIO. Traditur Satanæ qui a corpore Christi separatur, Ambros., XVI, 489. Sequestrari oportet a sacramentis graviter lapsum, 490. Ex templo eicitur qui vendit dignitates et honores, qui vendere vult simplices mentes fidelium, 1013. Excommunicatus a presbytero suo subdiaconus, August., XXXIII, 419. Excommunicatio peccatoris, *id.*, XXXV, 1732. Excommunicantur inconitentes, *id.*, XXXVIII, 1091. Est misericors veritas, *id.*, XL, 199. Remedium est contra gravia quaedam peccata, *ibid.*, 228. Cum rejectis ab unitate Ecclesiae non communicandum, Leo Magn., LIV, 468. Excommunicatio pro levibus non ferenda, *ibid.*, 635. Non ad indignantis arbitrium, *ibid.*. Ejus effectus, qui, *ibid.*, 795. Excommunicatio comminatoria, *ibid.*, 1009. Excommunicatio quibus competat, Greg. Magn., LXXVII, 533. Inter excommunicationem et anathema quale discrimen, *ibid.*, 530. Post secundam et tertiam monitionem ferenda, *ibid.*, 598. Excommunicatio iniusta non ligat, *ibid.*, 624. Excommunicatio canonum et pontificum, in eadem, Petrus Damianus, CXLV, 265. Cum excommunicatis nulla habenda est conversatio, *ibid.*, 281. Excommunicatio Pontificum Romanorum cur reformanda, *ibid.*, 580. Excommunicatio an bona sit; et utrum injuste excommunicatus resistere possit, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Quae sint in excommunicatione pensanda, *id.*, CLXXVII, 591, 593. Excommunicati nisi respiciant non audiendi, Bernard., CLXXXII, 595. Excommunicatio per abbates, 101, 105. Excommunicati et anathematizati qui sint, Richardus a S. Victore, CXCVI, 482. Excommunicatus ab inferiori praetato non potest absolvi a superiore nisi cognita causa, Petr. Cant., CCV, 437 not. Ab eodem episcopo absolvi debet quo excommunicatus est, *ibid.*. De absolutione Raymundi comitis Tolosani excommunicati ut haeretici et haeticorum defensoris, Innocent. III, CCXIV, 814. Item absolutio consulum Tolosanorum, *ibid.*, 816. Comitis Fuxensis, comitis Convenarum, et Gastonis de Benearno, *ibid.*, 817, 818.

EXEMPLUM. Exemplis amplius proficitur quam verbis, quare, Ambros., XVI, 207. Quarum virtutum laudem miramur, earum adipisci studeamus industriam, *ibid.*, 1215. In Ecclesia qui praecedunt, exemplum se praebere debent sequentibus, August., XXXVI, 456. Exemplum non sumendum a multis, sed a paucis qui sint iusti, *ibid.*, 457. Exemplum peccandi ex magnorum virorum lapsu non accipiendum, *ibid.*, 539. Exempla sanctorum alios accendunt, alios deiciunt, *ibid.*, XXXVII, 1812. Exempla carbonum desolatorum, 1600. Exemplis urgemur ad conversionem, 1600, 1601. Exempla mala non excusant dum bona non desunt, *id.*, XXXIX, 1547. Exemplis ratio anteponenda, *id.*, XLI, 56. Exempla magis movent quam praeccepta, *ibid.*, 53. Exemplum bonum prodest, Petr. Chrysost., LII, 298. Caelestia terrenis Christus commendat exemplis, *ibid.*, 509, 531. Exemplis insinuat Deus affectus, *ibid.*, 532. Exemplo confirmamur, *ibid.*, 500. Singularitas non admittit exemplum, *ibid.*, 628. Exempla roborant praeccepta, *ibid.*, 636. Exemplum bonum praebere est sibi et aliis prodesse, Leo Magn., LIV, 252. Boni exempli fructus, mali damna, *ibid.*. Exempla validiora sunt quam verba, *ibid.*, 435. Exempla admirabilis poenitentiae, Petr. Dam., CXLV, 546. Exemplum viri pii et canoniarum horarum studiosi, *ibid.*, 229. Bona exempla Constantini imperat., Placid., CLXIII, 639. Item Caroli Magni, *id.*, 641. Exempla sanctorum imitanda, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 952. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernard., CLXXXIII, 45. Exemplum sermo vivus et efficax, *ibid.*, 287. Exemplo potius docendum quam verbo, *ibid.*, 1063. Mandata duo praetatis, verbum et exemplum, CLXXXII, 570. Exemplo malo pervertens alios est Christi persecutor, *ibid.*, 562. Quomodo tam perfectorum quam imperfectorum exempla considerat anima, Richard. a S. Vict., CXCVI, 411. Quomodo considerata exempla bo-

norum humilient et accendant, *ibid.*, 414. Exempla patrum ligna, Garner. a S. Victore, CXIII, 332. Exempla bonorum scilicet, *ibid.*, 339. Exempla a bonis sumenda sunt, Petr. Cant., CCV, 105. Quantum bonus praelus exempli prodest, tantum indoctus nocet silentio, *ibid.*, 40, 174. Boni exempli efficacia, Alan. de Insul., CCX, 553.

EXERCITATIO nunquam suscipiatur nisi ad res utiles atque salutares, Hilar. Pict., IX, 349. Exercitationis necessitas, *ibid.*, 512, 516. Vita humana semper fluctuat in exercitationibus et transit de alio in aliud, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 483. De triplici exercitatione activæ et contemplativæ vitæ, *ibid.* Exercendi peritiam Christus ab initio habuit, sed ad experientiam notionem per temporis accessum accrevit, Richard. a S. Victore, CXCII, 633, 634.

EXORCISMUS. Exorcismis demones fugantur, Tertul., I, 657. Exorcismi formula, auct. D. Ambros., XVII, 1019. Exorcistæ quomodo magistri dici possunt, *ibid.*, 587. Exorcismus, quid August., XXXII, 968. Exorcismus inter ritus baptismi, *ibid.* Est vetustissimus ritus, id., XLIV, 467. Exorcizator potestas diabolica in baptismo, *ibid.*, 426. Antiquissima est Ecclesiæ traditio, *ibid.*, 467. Exorcismorum usus in Ecclesia, Leo Magn., LIV, 439. Exorcistæ qui, et quid exorcismus, S. Hildephon., XCVI, 121; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 138, 424, 456, 457.

FEMINA, MULIER. Vide Indicem de Voluptatibus illicitis. FENESTELLA. In sepulcris sanctorum exstabant fenestellæ ad orandum, Gregor. Turon., LXXI, 857.

FESTUM, vide Dies festivi.

FILII, et FILIA et eorum EDUCATIO. — Cum quanta cura filios in Dei timore educari voluit Constantinus Magnus, VIII, 84. Epistola D. Hilarii Pictavi ad Abram filiam ejus, id., X, 249. Epist. D. Hieronymi ad Latam, id., XXII, 867. Ad Gaudendum de filiæ ejus Pacatula educatione, *ibid.*, 1095. Filii non semper respondent generi suo, id., XXII, 531. Filiorum mortem magna constantia feruentium exempla, *ibid.*, 592. Firmitas filii redundat ad patrem, *ibid.*, 634. Non est parvi ad Deum meriti, bene filios educare, *ibid.*, 728. Amare filiorum est, timere servorum, *ibid.*, 533. Nihil tam plium quam sanctæ matri sanctum filium custodire, *ibid.*, 1076. Filii Deo consecrati primogeniti sunt quæ offeruntur in lege, *ibid.*, 870. Filii et heredes quomodo patribus causa tristitiæ sunt, id., XXIII, 279. Nihil dolentius quam unicum perdere filium, XXIV, 726. Filios malos multi parentes sancti habent et e contrario, id., XXV, 169. Filiorum procreatio Dei est beneficium, August., XLI, 440. Filios habere jam non est felicitas, sed filios habere honos, id., XXXVII, 1686. Filii ut parentibus nascantur secunditatis est; ut vivant felicitatis; ut recte instituantur, voluntatis et potestatis, XL, 441. Filios quis vere diligat, *ibid.*, 702. Qui filiorum trucidat voluptates, tale sacrificium quale Abraham offert Deo, *ibid.* Filio ploranti pater non dat gladium, id., XXXVIII, 498. Nec eum levat in equum, 147, 498. Filii tuis quod male servas et tibi oberit et filiis, *ibid.*, 529. Filiorum in parentes pietas non sit venalis, *ibid.*, 264. Filius cuiusquam si moriatur, plangit illum; si peccet, non plangit; et Christiani sumus, id., XXXVI, 409. Filios habes! unum plus numera et da aliquod Christo, *ibid.*, 424. Sermones de Filio prodigo a Petr. Chrysol., LII, 185, 187, 190, 194, 197. Filii membra esse videntur parentum, Salvian., LIII, 70. Filii ante omnia post Deum, parentibus amandi, *ibid.*, 178. Filii offeruntur Deo a parentibus, *ibid.*, 209. Filii non ad iracundiam provocandi, *ibid.*, 178. Filiorum multitudo parentes ad avaritiam provocat, Greg. Magn., LXXV, 530. Malis filiis parentes boni et contra non proderunt in extremo iudicio, id., LXXVI, 1164. Filii stultorum qui sint, *ibid.*, 161. Filii in quos visita Deus iniquitates patrum qui sunt, Hugo a S. Victore, CLXXV, 67 et seq. Filius prodigus allegorice, *ibid.*, 820 et seq. Filii, mercenarii et servi differentia quæ, S. Bernard., CLXXXIII, 551. Filiorum profectus non sunt impediendi, CLXXXII, 519. Filios religiosos non amittunt parentes, *ibid.*, 253. Filiorum est vigilare, servorum autem dormire et pigrescere, Petrus Cant., CCV, 247, 248. Parentum affectus carnalis fugiendus, 209.

FIMBRIÆ. Cum magna veneratione servabantur fimbriæ quæ sepulchra sanctorum tegerant, Gregor. Turon., LXXI, 1045.

FLETUS, LACRYMÆ. Lacrymarum imbrem omnem exsiccat divina indulgentia, Tertull., II, 880. Fletus præsentium merces est futurorum, Ambros., XVI, 226. Fletus oculorum necessitudini paratus misericordiam conciliat, laborem minuit, dolorem allevat, servat pudorem, *ibid.*, 243. Delicta corporis penitentia lacrymis abluiamus, *ibid.*, 226. In lacrymis sunt charitatis stipendia, officia pietatis, *ibid.*, 245. Lacrymæ redemptrices dum impenduntur mortuis, viventibus profuturæ, *ibid.* Lacrymæ monumenta

sacerdotis, *ibid.*, 1008. Pietatis indices, non illius doloris, *ibid.*, 1293. Non solus dolor lacrymas habet; habet et lætitia lacrymas suas: et pietas fletum excitat, et oratio stratum rigat, *ibid.* Pascunt frequenter et lacrymæ et allevant mentem fletus, refrigerant pectus et modum solantur affectum, *ibid.*, 1372.

Lacrymæ detestandæ ac incredulitate plenæ, Hieron., XXII, 472. Nos omnes in quo simus lacrymis et dolore digni, *ibid.* Fletuum magnitudo aquarum diluvio comparatur, *ibid.*, 1042. Quid completur in fiente, *ibid.* Lacrymas solum nobis habere licet in calamitatibus dum opprimimur a potentiioribus, id., XXIII, 1044. Fletus cur dolens miseris, August., XXXII, 697. Panis lacrymarum die ac nocte comeditur, id., XXXVI, 467. Lacrymæ pie contribulorum, mustum sunt amantium, *ibid.*, 1064. Delictorum sunt lacrymæ orantium, quam gaudia theatrorum, id., XXXVII, 1685. Fletus Babylonius, *ibid.*, 1763. Fletus Babylonio multi fient, quia gaudio Babylonio gaudent, *ibid.* Fient tanquam non fientes qui adversitate non transeunt, *ibid.*, 1917. Lacrymæ doloris testes, id., XXXII, 1536. Sanguis sunt penitentis, *ibid.*, 1542. Lacrymæ sanctorum in hac vita, id., XLI, 683. Flere non debet quid sit, Gregor. Magn., LXXVII, 102. Divisæ ex oculis aquas deducere, quid sit, *ibid.*, 107. Sordide sunt lacrymæ plangentis peccata quæ non deservit, *ibid.*, 109. Lacrymarum gratia quostudio petenda, *ibid.*, 300. Nobis ad lugendum in hac vita, V. Rupert., CLXIX, 45. Fletus varius et de quo fletum, Hugo a S. Vict., CLXXV, 80. Flevisse legitur Christus, nunquam risisse, Bern., CLXXXIII, 50. Lacrymæ semina iustitiæ, 972. Lacrymæ penitentium, viam angelorum, *ibid.*, 953. Lacrymæ et orationes arma S. Bernardi, CLXXXII, 258. Lacrymæ Christi infantis quam dissimiles lacrymis aliorum idem, *ibid.*, 124. Causa fletus nostri, qualis esse debet, Richard. a S. Vict., 535. Lacrymæ moderandæ, Alanus de Insul., CCX, 137.

FORNICA. Unde dictum proverbiale: Fornicam plastrum trahere dedecet, Goffrid., CLVII, 157.

FORTITUDO. Fortes in tormentis viri status et imaginibus et titulis donati, Tert., I, 534. Fortitudo quid sit, Lactant., VI, 379. Christianorum fortitudo, *ibid.*, 391. Est malorum victrix, *ibid.*, 734. Fortitudo sine iustitia iniquitatis est materia, Ambros., XVI, 75. Fortitudo vocatur quando unusquisque seipsum vincit, *ibid.*, 76. Fortitudo Christiani athletæ, *ibid.* Adversus vitia omnia dimicare debet, *ibid.*, 79. Fortis est viri providere futuris, *ibid.* Fortitudo non solum secundis rebus, sed etiam adversis probatur, *ibid.*, 82. Vim quamdam ferocitatis virtutis habet mortisque contemptum, *ibid.*, 293. Fortitudinis exempla imitanda, Hieron., XXII, 820. Fortitudine pressum et jacentem animum suscitamus, *ibid.*, 811. Fortitudo semper in propatulo simulaculo habet, id., XXIII, 935. Fortitudo Christiana ex fame et siti iustitiæ oritur, Aug., XXXV, 1257. Vitium est dom pro superbia usurpatur, id., XXXVI, 427. Fortitudo omnis in humilitate, id., XXXVII, 1181. Si hominis est et non Dei, duritia est, *ibid.*, 1388. Unde fortitudo nostra, *ibid.*, 1797. Fortitudo militum Christi adversus diabolum, id., XLI, 61. Quanto acrior impetus belli, tanto major gloria non cecidendi, *ibid.*, 678.

Fortis malis non turbatur, Petrus Chrysol., LII, 532. Fortis miles provocat palam spectantibus omnibus, *ibid.*, 472. Fortes non prosternunt adversa, *ibid.*, 541. Fortium sudor superatur lacrymis parvulorum, *ibid.*, 534. Fortitudo est a Deo, S. Prosper, LI, 679. In Deo fortitudo et laudatio ne cadamus, *ibid.*, 334. Vera animi fortitudo in æternis, *ibid.*, 435. Fortitudo gentilium cupiditas, Christianorum charitas quæ est a Deo, 472. Fortitudo corporis negligenda, Salvian., LII, 34. Solida fortitudo quæ nulla inæqualitatum perturbatione quatitur, paucorum est, Leo Magnus, LIV, 283. Fortes qui vere dicantur, Gregor. Magn., LXXV, 675. Fortitudo in adversitate ostenditur, *ibid.*, 697. Fortitudo iustorum quæ sit, *ibid.*, 778. Fortiores sunt qui infirmis compatiuntur, *ibid.*, 775. Reprobiorum fortitudo in quibus constat, *ibid.*, 778. Fortitudo ex dono consilii, id., LXXVI, 1017. Fortitudo quid, Alcuin., CI, 657, 944. Quæ sit vera fortitudo, *ibid.*, 640. Fortitudo sapientis ex omni parte, Hugo a S. Vict., CLXXV, 189. Fortitudo et ejus comites, CLXXVI, 1005.

Fortitudo sine prudentia temeritas est, S. Bern., CLXXXII, 737. Fortitudo iustitiæ et temperantiæ necessaria, *ibid.* Media inter voluptatem et necessitatem, *ibid.* Non est vir fortis cui non crescit animus ex difficultate, *ibid.*, 463. Fortis animi exempla in lege scripta, Wolfbero, CXCIV, 1052. Fortitudinem nostram exerceant tentationes quæ sint, Richardus a S. Vict., CXCVI, 322. Fortitudinis est patienter tolerare adversa, Petr. Cant., CCV, 516. Inter fortitudinem et patientiam quæ sit diffe-

rentia, *ibid.*, 506. Fortitudinis mater est magnanimitas, *ibid.*, 516. Fortitudo comes est penitentia, *ibid.*, 350.

Fortuna. Ut dea ab ethnicis culta, Lactant., VI, 457. Gravis accusacionibus proscissa, *ibid.* Per se nihil est, *ibid.*, 440. Fortunæ et naturæ differentia, *ibid.*, 441. Injustæ gentilitium in eam declamationes, *ibid.*, 582. Fortuito omnia existisse, qui volunt, improbantur, Hilar. Pict., IX, 427. Refelluntur qui fortuitis motibus agi omnia docent, *ibid.*, 411. Male quikham æstimant omnia fortuito geri et variam in rebus humanis fortunam ludere, Hieron., XXIII, 1083. Fortunæ mensam parare quid, *id.*, XXIV, 639. Fortuna quid sit, Aug., XXXIV, 571. Non est numen aliquod, *ibid.* Qua ratione dea putata fuerit, cum mala esse possit, *id.*, XI, 125. Fortuna temere dona sua cuique confert, *ibid.*, 197. Unde caeca dicitur, *id.*, XLII, 574. Nihil fortuitum, sed omnia Dei legibus servant, S. Prosper, LI, 422. Fortunæ inconstantia, Alcuin., CI, 807, 809. Fortunæ talentum prohibet Deus dare ad usuram, Petr. Cant., CCV, 136. A fortunæ donis oritur superbia, *ibid.*, 47. Fortunæ adversitates æquo animo ferendæ, Alan. de Insul., CCX, 158. Fortunæ cedendum, 581.

Forum. Forum fugiendum, fugiendæ plateæ, Ambros., XVI, 279.

FRATRES, FRATERNITAS. Christiani sese invicem fratres appellabant et sincera erant dilectione, Tert. I, 471. Charitatis omnia communia habebant præter uxores, *ibid.*, 472. Fraternitas rupta, Cyprian., IV, 535. Fraternitatis vinculum charitas, 631. Fratrem non circumveniens, *ibid.*, 775. Reges se mutuo fratres solent vocare, Lact., VII, 302, 484. Quomodo Christiani fratres erant et inter se pares, *id.*, VI, 590. Fratres sunt omnes Christiani, Hilarius Pictav., IX, 1049. Fraternitas unitas, ubi vera, quam bona atque iucunda sit, *ibid.*, 745. Frares etiam vocantur qui Ecclesias gravissimis afficiunt injuriis, *id.*, X, 557. Fratres sunt omnes quibus spiritalis una natiuitas, etsi diversi sint actus, Optatus, XI, 965. Nomen fratris schismaticis convenit et quare, *ibid.*, 1029. Fratres sunt quos iisdem visceribus genuit una mater Ecclesia, *ibid.* De hoc nomine inter Christianos, *ibid.*, 1135. Fratres sumus omnes una atque eadem matre generali, Ambros., XIV, 405. Omnes nobis iure quodam germanitatis velut fratres connectimur et tanquam uterini nos diligere debemus, *ibid.*, 466. Inter fratres patrimonium non iudex melius, sed pietas debet sequestra dividere, *id.*, XV, 1730. Non mediocriter fraterni amoris usura, nec vilis naturæ sors, quam cumulat incrementa virtutis, *id.*, XVI, 1516. Invidia atque iactantia in plerisque solent fratrum pietatis iura vacuare, *ibid.*, 1268. Fratres, cur hoc nomine vocati, *id.*, XVII, 51. Qui dicantur fratres, *ibid.*, 186. Insultat qui fratri non condolet, *ibid.*, 280. Qui seminant inter fratres discordias, illi sunt venefici, *ibid.*, 940. Fratres in Scripturis quatuor modis dicuntur, Hieron., XXIII, 197. Omnes fratres sumus duplici modo, *ibid.*, 198. Fratrum peccatis non ignoscens plus iustus est quam iustus est, 1066. Frater est quilibet homo, Aug., XXXIII, 95. Fratrem qui non suffert, quid sufferat, *ibid.*, 188. Fraternitatem non amare, quomodo probemus, *id.*, XXXV, 1992. Fratres sumus omnes spe celestis hereditatis, proximi conditione terrenæ natiuitatis, *id.*, XXXVI, 189. Fratres nostri omnes baptizati, *ibid.*, 299. Quid dicit Deo: Pater noster, dicit Christo: Frater noster, *ibid.*, 519. Frater ipse est qui si non redimit quis redimet homo? *ibid.* Fratrem habere servum suum non dedignatur dominus ejus, quem fratrem voluit habere Dominus Christus, *id.*, XXXVIII, 393. Sub Patre celesti fratres sunt dominus et servus, *ibid.*, 400. Falsorum fratrum persecutio gravior quam inimicorum, *id.*, XXXVI, 658. Falsi fratres in unitate tolerandi, *id.*, XLIII, 511. Sermo de concordia fraterna, *id.*, XXXVIII, 119.

Fratres concordiam servant, cum magna patris dividenda substantia, laus est paternæ institutionis, Gregor. Magn., LXXV, 60. Communio fraternitatis incipit ab apostolicis temporibus, Agobard., CIV, 245. Fraterna congressio redarguitur, *ibid.*, 255. Fratres inter se nuncupati episcopi, *ibid.*, 297. Fratres quadruplici modo dicti in Scripturis, Alcuin., CI, 1535. Fratricida quis, *ibid.*, 1195. Fratres inter se religiosi appellantur, Hugo a S. Victore, XVI, 1052 et seqq. Fratrum mutuus amor, S. Bernard., CLXXXIII, 878. Fratrum consilium et auxilium debemus, *ibid.*, 45. Charitate fratres dicimur, *id.*, CLXXXII, 400. Fraternitates apud monachos Cistere., *ibid.*, 150. Quos fratres vocet Apostolus, Petrus Lombard., CXI, 1521. Fraterna correctio species est misericordiae, Petr. Cant., CCV, 281. Fratricida vox fuit: Nunquid custos fratris mei sum ego? *ibid.*

FRONS. In fronte crucem signabant Christiani, Tert., II, 80; Lactant., VI, 670; S. Hilar. Pict., IX, 586. Frons

lis contractione et vultu tristitia errans arguitur, Hieron., XXII, 897. Frons laus pudoris nostri, August., XXXVII, 1839. Frontem qui non habet impudens est, *ibid.* Frons est in facie, frons est et in conscientia, *id.*, XXXVIII, 650. Frons cruce signata ante pugnam, Prudent., LX, 218. Frons attrita quid significet, Gregor. Magn., LXXVI, 892.

GAZOPHYLACIUM est Dei arca in qua colligebantur ea quæ ad servorum Dei indigentiam sublevandam mittebantur, August., XXXVI, 765. Gazophylacium Christi est manus pauperis, Petr. Chrysolog., LII, 210. Gazophylacium, quid, Alcuin., C, 860. Gazophylacia templo adherent, *ibid.* Gazophylacium mystice dicitur Christus, *ibid.*

GENUFLEXIO. Christianis non licebat genua flectere die Dominico, et a Paschate ad Pentecosten, Tert., II, 79. Quidam non genuflectebant in Sabbatis, *id.*, I, 1191. Christum contractat, Christum exorat qui ad fratres genua sua protendit, *ibid.*, 1245. Genuflectere sollicitæ et humillimæ orationis indicium est, Hieron., XXII, 784. Frequenter ad flectenda genua sollicitudo animæ suscitatur, *ibid.*, 1119. Consuetudo orandi genu in terram posito, *id.*, XXVI, 496. Die Dominico nec genuflectendum majores censuerunt, Cassian., XLIX, 110. Cur, *ibid.* Quare non flectantur genua in tempore paschali, Maxim. Taur., LVII, 571. Cœnobita qui genua flectendo tabulam lapideam excavaverat plusquam quatuor digitis in cella sua, Vitæ Patr., LXXIV, 214. Pernitentes quotidie genuflectebant, Atto Vercell., CXXXIX, 46. Quare genuflexio non fiat die Parasceves in oratione pro Judæis, Alcuin., CI, 1210.

HABITUS multipliciter intelligitur, August., XI, 81. Quid sit, *ibid.*, 596. Quo habitu vel more vivendi fidem quisque sectetur, ad civitatem Dei non pertinet, *id.*, XI, 647. Habitus compositio, Alan. de Insul., CCX, 552. Vulgo habitus sumitur pro vestimento apud auctores mediæ ætatis, vid. Indicem de Voluptat. illicit. De cultu Corporis.

HÆRESIS. Hæretici de semine philosophorum orti, Tertull., I, 519. Apud utrosque eadem volutatur materia, *id.*, II, 19. Hæresis etymologia, *ibid.*, 18. Inter opera carnalia hanc numerat D. Paulus, *ibid.* Apud hæreticos viget argumentandi libido, *ibid.*, 780. Pios provocant ad rhetoricandum et philosophandum, *ibid.*, 801. Hæreticorum proprium quid, *ibid.*, 179. Ipsorum conversatio que, *ibid.*, 58. Hæresis quantum malum, Ambros., XVI, 558, 821. Omne peccatum circa singulos est, hæreticorum vero et schismaticorum in universos, *ibid.*, 503. Hæresis ardentius ab hæreticis defenditur quam a catholicis oppugnat, Hieron., XXII, 785. Hæresis incerta et magna promittens, certa et moderata auferens, *ibid.*, 687. Simples animas facile decipit, *id.*, XXIII, 166. Hæretici non sunt Christi sed diaboli, *ibid.*, 169. Eorum astutia, *ibid.*, 579. Et impudentia, *ibid.*, 1073.

Quomodo hæreses Ecclesiæ prosint, August., XXXII, 746. Hæreticus quisnam censendus, *id.*, XXXIII, 160. Hæresis quid sit definire admodum difficile, *ibid.*, 999. Hæretici non essent si non esset superbia, *id.*, XXXIV, 142. Serpenti comparantur, *ibid.* Unde a catholica communione exclusi, *ibid.*, 127. Non correctioni sed contentioni student, *ibid.*, 837. Eis exhibenda mansuetudo, *id.*, XXXIX, 1544. Ad Ecclesiam non pertinent, *id.*, XL, 195. Multa dona habere possunt, charitatem non possunt, *ibid.*, 157. Ipsi nil prodest jejunium, *ibid.*, 711. Quomodo in Ecclesiam recipiendi si redeunt, *id.*, XXXVIII, 1358; XLIII, 175. Hæreticis quæ monita sint danda, Gregor. Mag., LXXVII, 75. De præceptis parvis discordiam faciunt, *ibid.* Ipsorum persecutio et malitia circa Ecclesiam, *ibid.*, 559. Vigore rationeque a sacerdotibus compescendi, *ibid.*, 751. Hæreticæ pravitatis causa, Alcuin., CI, 129. Ecclesiam absque Domino congregare volentes, in vanum laborant, *id.*, C, 628. Non per ostium sed aliunde ascendunt, *ibid.*, 884. Hæreticorum superbia, *ibid.*, 633. Et temeritas in exponendis Scripturis, CI, 285. Vitandi sunt hæretici more viperarum et malæ arboris, Humbertus, CXLIH, 1074, 1075. Quomodo hæretici os aperiant in Ecclesiam, Hugo a S. Vict., CLXXV, 502. Hæreticorum calligo, *ibid.*, 339. Quis dicendus hæreticus, *ibid.*, 535. Hæreses ineptias nuncupat Bernard., CLXXXII, 540. Summi Pontificis est eas extinguere, *id.*, CLXXXII, 1093. Hæretici versipelles et hypocritæ, *ibid.*, 1091. Eorum pertinacia, *ibid.*, 1100. Ipsi religandi et in vincula conjiciendi ne alios veneno inficiant, *ibid.*, 1086, 1087. Hæreticorum pascha mala, *ibid.*, 935. Eorum conversatio fugienda, *id.*, CLXXXII, 363. Hæreticus quis, Petrus Cluniac., CXCI, 1057. Ecclesiam exercent, *ibid.* Quomodo prosunt, *ibid.* Ipsorum animositas semper inquieta, *ibid.*, 575. SS. Augustinus et Hilarius Pictav. mallei dicuntur hæreticorum, Petrus Cant., CCV, 26.

HERBULÆ. E sepulcris sanctorum ereptæ herbulæ et cum veneratione servatæ, Greg. Turon., LXXI, 1033.

HIEROSOLYMÆ. Jerusalem, tempore Augustini, plena fuit laudatoribus Christianis, nullum habuit Judæum, August., XXXVI, 759, 773. Jerusalem, visio pacis interpretata. Imago est celestis Christi Ecclesiæ, id., 122; XXXVII, 1953. Cur dicta Civitas sancta, id., XLI, 438. Ad eam undique peregrinantur Christiani, Alberic., CLXVI, 592; Baldric., CLXVI, 1065. Ad Hierosolimam itinerarium, auct. Willielmo Malmesb., CLXXX, 1318. Ibi hospitium in peregrinantium gratiam exstruxit Carolus Magnus, *ibid.* Quot peregrini Hierosolimam petant circa finem XII sæc., Guillelm. Tyren., CCI, 226. Petrus Eremita dictus, 227. Urbanus II papa, quid egerit ad liberandam Palestinam e tyrannide Turcarum, *ibid.*, 231. Christiani totius Occidentis cruce signati, *ibid.* Populi ad arma convolant, duce Godofrido, id., 259. Urbis Hierosolymæ descriptio, *ibid.*, 405. Quomodo fideles inde expellerentur a paganis, *ibid.*, 401. Oppugnatur et capitur a crucesignatis, *ibid.*

HORÆ CANONICÆ. Dies cum noctibus per horarum spatia digesti, (yprian., IV, 786. Sub lege Daniel cum tribus pueris, in orationibus celebrandis observabat horam tertiam, sextam et nonam juxta sacramentum S. Trinitatis, *ibid.*, 541. Horarum spatia jam pridem spiritaliter determinantes adoratores Dei, statulis et legitimis ad preces temporibus servabant, *ibid.* Hora nulla a Christianis excipitur quominus frequenter ac semper Deus adorari debeant, *ibid.*, 542. Sic divisa orandi horas debemus habere, ut si forte aliquo fuerimus opere detenti, ipsum nos ad officium tempus admoneat. Horam tertiam, sextam, nonam, diluculum quoque et vespem, nemo est qui nesciat, Hieron., XLII, 421. Item vult S. Doctor ut sanctimonialis assuescat magister ex tempore ad orationes et psalmos nocte consurgere; mane hymnos canere, tertia, sexta, nona hora, stare in acie quasi Christi bellatrix, accensaque lucernula reddere sacrificium vespertinum, *ibid.*, 875. Monachus temporibus D. Hieronymi, post *Alleluia* cantatum nulli residere licitum erat. Sed prima, seu inter primas veniens, ad laborem eas provocat. Mane, hora tertia, sexta, nona, vespere, noctis medio, per ordinem psalterium cantabant, *ibid.*, 896. Oramus verbis per certa temporum intervalla, August., XXXIII, 506. Psallere quid, id., XXXVI, 787. Psalmorum cantus in ecclesia, id., XXXII, 800; XXXIV, 45. Toto orbe Christiano celebris, id., XXXII, 766. Psalmi a populo stante cantabantur, id., XXXVI, 584. Psalmorum cantus quando inductus Mediolani, id., XXXII, 769. Hymnizare, id., XXXVI, 520. Hymnorum cantus in ecclesiis, *ibid.*, 914; XXXVII, 1947, 1948. Tertia, sexta, nona hora conveniendum, id., XXXIX, 2019. *Apocr.* Horis sex de ecclesiæ conventu sese non subducens, qui lucratur, *ibid.*, 2079. *Apocr.* Hora tertia, sexta, nona et undecima quibus paterfamilias operarios in vineam suam misit allegorice interpretatur, Greg. Mag., LXXVI, 1534, 1535. Horæ canonicæ eorum infirmo recitatur, id., LXXVII, 537 not. Horarum canonicarum varietas, *ibid.*, 538. De officiis tertiæ, sextæ et nonæ, Isidor. Hisp., LXXXIII, 757. De Vesperis et Completis, *ibid.*, 758. De Matutinis, *ibid.*, 760. De Laudibus, *ibid.*, 750. De Vigiliis antiquitate, *ibid.*, 759. De choris, canticis et psalmis, *ibid.*, 741, 742. De hymnis, antiphonis, responsoriis et lectionibus, *ibid.*, 743, 744. Breviarium Mozarabicum ab Isidoro coordinatum, seu saltem auctum, id., LXXXVI per totum. Horæ tertius, sextæ et nonæ officia, Alcuinus, CI, 569, 1274. Horæ vespertinæ et completæ, *ibid.*, 1274. De Matutinis et eorum antiquitate, *ibid.*, 1275. Horarum canonicarum usus, S. Bruno, CLII, 1310. De horis canonicis, Ven. Rupertus, CLXX, 13 et seqq.; Honorius Augustod., *ibid.* Horarum canonicarum officia, eorum ordo et explicatio, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 340 et seqq. Hora prima, *ibid.*, 407, 408. Tertia, sexta et nona, *ibid.*, 410, 873. Vespertina et matutina et hora completorii, *ibid.*, 874. Officium divinum opus Dei dictum, Bern., CLXXXIII, 1011. Officio divino ut assistendum, *ibid.* In divinis officiis qualia legi vel cantari debeant, id., CLXXXII, 609. Qui in officiis adimplendis questui et gloriæ student fundamenta reipublicæ labefaciunt, Petr. Cant., CCV, 93. Mercenarius est qui Deum ob aliud quam propter seipsum laudat, *ibid.*, 98. Hymni matutinales duplicati in festo S. Stephani clericorum movent animos, *ibid.*

HOSPITALIS. Vide *Xenodochium*.

HOSPITALITAS. Hospitalitatis contestatio apud Christianos, Tert., I, 1295; II, 31. Est publica species humanitatis, Ambros., XVI, 151. In officiis hospitalibus omnibus quidem humanitas impartienda est, iustus autem deferenda uberior honorificentia, *ibid.*, 132. Hospitalitatis præceptum observandum, *ibid.*, 255. Hospitalitas diligenda et

cur, *ibid.*, 1217. Hospitalitatis commendatio et officia, Hieron., XXIII, 469. Quid timendum sit in hospitium reiectione, *ibid.* Hospites non levi sermone aut summis labiis invitemus, sed toto mentis ardore teneamus, id., XXII, 1080. Cum lucro nostro sese offerunt, *ibid.* In recipiendis hospitibus ignotis multo melius est malum hominem admitti quam excludi hominem dum cavemus ne recipiatur malus, August., *ibid.*, 153. Apud plerumque consuetudo est ut laventur pedes hospitum, id., XLIV, 1794. Aliquando nescientes patriarchas susceperunt angelos, id., XXXVII, 615. Hospitalitas commendatur, *ibid.*, 506, 642, 967, 1118, 1121, 1127. Hospites hic omnes sumus, *ibid.*, 643. Hospitalitatis officia, Joan. Cassian., XLIX, 1189, 1311. Etiam otiosis hominibus exhibenda, *ibid.*, 581. Ipse Christus in hospite suscipitur, S. Petr. Chrysost., LII, 509 et seqq. Zachæus Christo hospite suscepto, salutem adeptus est et episcopatum, *ibid.*, 531. Ipse Chrysologus hospes aliquando et peregrinus pacem plebi suæ mandavit, *ibid.*, 572. Qui hospitalitatem violant ut pauperum, *ibid.*, 535. Hospitalitatis Christianæ iura et proprietates indicantur, S. Maxim. Taurin., LVII, 483. Hospitalitas exemplo Abraham commendatur qui tres viros oravit ut ad tabernaculum suum diverterent, *ibid.*, 725.

Hospitum cura olim fidelibus et maxime episcopis incumberebat, Gregor. Mag., LXXVII, 1085, 1145, 1181, 1515. Benedictionem hospes ab hospite petit adventans, Vitæ Patr., LXXXIII, 214. Hospites qualiter suscipiendi, S. Bened. Anian., CIII, 1215. Hospitalitas quantum bonum, Alcuin., C, 541. Hospites non sunt evitandi, *ibid.*, 543. De cura hospitum et peregrinorum, Hincmar. Rhem., CXIV, 776. De hospitibus suscipiendis, Guido, CI, 1378. De eodem argumento, Guigo Carthus., CLIII, 711. Hospitum susceptores magna mercede afficiuntur, Rupert. abbas, CLXXVIII, 1504. Hospitum susceptio, que, S. Bern., CLXXXIII, 796. De hospitalitate a clericis colenda, Gratian., CLXXXVII, 221. Gratia eximia est hospitalitatis inter omnes virtutes, Petrus Cant., CCV, 324. De hospitalitate secunda, Petr. Rhem., CCVI, 96; Alan. de Insulis, CCX, 181.

HYMNUS. Hymnus specialiter Deo dicitur, Ambros., XVI, 89. Hymnorum meorum carminibus deceptum populum ferunt, plane nec hoc abnuo, *ibid.*, 1008. Hymnus, quid, Hieron., XXVI, 528. Hymnorum cantus ad altare institutus Carthagine, August., XXXII, 634. Impugnatur ab Hilario et propugnatur ab Augustino, *ibid.* Hymnorum cantus in ecclesiis viget, id., XXXVI, 487. Hymnus canticum est laudem Dei continens, *ibid.*, 914. Tris habere debet, et laudem, et Dei, et canticum, id., XXXVII, 1947, 1948. Hymnus est canticum quo laudatur Deus, S. Prosper, LI, 425. Hoc utuntur omnes sancti, *ibid.* Varii Hymni Prudentiani recensentur, LIX, 667 seqq. Hymni in exsequiis, S. Prudent., id., 879, 880. Hymni martyrum ad vespere, *ibid.*, 823. Hymnarium Thomasi, aliud de tempore, aliud de sanctis, *ibid.*, 578. Lucernarium quid, *ibid.*, 678. Correctione indiget, *ibid.*, 786 not. Hymnodia Hispanica emendatur a Prudentio, *ibid.*, 677, 678, 747. Hymnia, Hymnista, Hymnice, *ibid.*, 749; LX, 892 not. Hymnorum expositio, id., LIX, 547. Hymnos canenti consuetudo vetustissima, *ibid.*, 775 not. Hymnus vespertinus Ennod., LXXII, 536. Varii ejusdem hymni in honorem sanctorum, *ibid.*, 927 et seqq. Hymni a S. Gregor. Magno conscripti, id., LXXVIII, 849 seqq. De Hymnis officii S. Isidori Hispal., LXXXI, 87, 88. Alii hymni S. Isidoro ascripti, *ibid.*, 575. Hymni *Te Deum laudamus* an Sisebutus auctor, *ibid.*, 895, 896. De hymnis canendis concilii Tolentani quarti sententia, id., LXXXIV, 570. Hymnus quid, id., LXXXII, 233. De hymnis, id., LXXXIII, 743. Hymni Breviarii Mozarabici, vide tom. CLXXXVI passim. Prefatio Jodoci Metzleri in hymnos sacros Patrum Sancti Galli, id., LXXXVII, 27.

Hymnus Græce, Latine laus carminis, Alcuinus, C, 429. Hymnus post cenam ab apostolis prætermisus quare, *ibid.* Hymnus Fortunati *Pange, lingua, Prahym certaminis* de Christi nativitate et cruce, id., CI, 262. Hymnus B. Sedulii *A solis ortus cardine*, *ibid.*, 609. Hymnus *Te Deum*, *ibid.*, 597. Hymnus pulcherrimus de sex dierum opere, C, 407. Hymni Trium Puerorum laus, id., CI, 483. Plures fecit hymnos Gelasius papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 415. Varii hymni a piissimo rege Roberto concinnati, CXLII, 939, 945. Hymni a sanctis viris compositi sunt cantandi in Ecclesia, Isidor. Merc., CXXI, 468. De hymnorum cæditoribus, Notkerus Balb., CXXI, 1000. Liber *sequentiarum* seu hymnorum Notkeri, *ibid.*, 1006. Hymni matutini, Regino, CXXXII, 221. Hymni quatuor S. Odonis Cluniac., CXXXIII, 515. Hymnus in festo Omnium Sanctorum, a quodam notatus vindicatur, Notker., CXXXVI, 262. Hymni officii S. Henrici imperat.,

CXL. 181 *seqq.* Hymnus angelorum *Gloria in excelsis* propter pacem a Christo factam cantatur, B. Rupert., CLXX. 27. Idem hymnus cantatur ad Christum, quare, Honorius Augustod., CLXXII. 565. Ab Hilario Pictaviensi compositus, 766, 767. A Telesphoro papa ut cantaretur ad missam institutum est, *ibid.* Sacerdos illum cantat ad orientem versus, quare, 767. Hymnus angelicus in missa cantatus, Hugo a S. Victore, CLXXVII. 420. Deum laudare et de eternis exultare hymnus et canticum docent, Petr. Lombard., CXCLII. 215.

IDOLOTRYA. Christiani ab idolothytis, id est, a carnibus super altaria idolorum oblatis, abstinebant, Lactant., VI. 365.

ILLUSIO. De quorundam signorum illusionem Agobard., CIV. 179. Illusionis nocturnae causa utrum vestes lavandae, D. Bernard., CLXXII. 891. Utrum diaconus eam passus celebrare debeat, 1111.

IMAGINES SACRAE. Imaginum usus non condemnatus a Tertulliano, I. 667. Boni Pastoris imago in sacro calice depicta, *id.*, II. 1000. Imago Dei seu simulacrum frustra quaeritur a paganis in ecclesia Nicomediensti, Lact., VII. 517. Imaginum usus ab exordio Christianis ignotus, *ibid.* Imago quaedam in templo suspensa ab Epiphanto discipulo, Hieron., XXII. 526. Pictura Stephani lapidationem et Sauli conversionem exhibens, August., XXXVII. 1434. Imagines in templo S. Felicis Nolani, Aurel. Prudent., I. IX. 667. Imaginum altarium origo, LX. 400 not. Imago convivii Galilei sculpta, in capite templi, *ibid.*, 104. Imagines Domini et quorundam sanctorum Romae reperiuntur, *id.*, LIX. 667. Vasa sacris decorata imaginibus, 860. Imagines sanctorum in veteribus sepulchris, *id.*, LX. 90. Imago sepulchri Christi in nummo vetere, *ibid.*, 165. Veteres Christi imagines, *ibid.* Imago B. Mariae Virginis Jesum gestantis in ecclesia exposita, Gregor., Turon., LXXI. 715. Imago Christi hominem efficiendi. Vitus Patr., LXXIII. 517. Imago Dominica in quodam monasterio honoratur, *ibid.*, 628. Imaginem Christi deosculatur S. Euphrasia, *ibid.* Imago B. Mariae Virg. ante templum SS. Crucis Hierosolymis, tempore Mariae Aegyptiacae, *ibid.*, 682. Coram imagine B. Virg. Mariae candelae accensa miraculo minuitur, *ibid.*, 907. Imago B. Mariae et Jesu infantis a Joanne collitur, *id.*, LXXIV. 211.

Imaginem Salvatoris in cruce pendens pro vexillo deferit S. Augustinus monach. in Angliam tendens cum sorilis suis, Greg. Magn., LXXV. 370. Quae fuerit S. Gregorii de cultu imaginum sententia, *ibid.*, 418. Quem imaginum cultum improbaverit, *ibid.*, 419. Imaginum usus legitimus, *id.*, LXXVII. 900, 901, 1027. Imagines sanctorum nec confringendae nec adorandae, *ibid.*, 1027, 1128. Variis synodi circa cultum imaginum habitae, *ibid.*, 1027 not. Doctrina D. Gregorii circa imagines propagatur, *ibid.*, 1128, 1129. Ipsorum imperatorum icones quomodo Romae excipiuntur, *ibid.*, 1450. Cultus imaginum impugnatus defenditur, Gregor. II papa, LXXXIX. 476, 477 not. De sacris imaginibus, Agobard., CIV. 199. De cultu imaginum, Jonas, CVI. 507, 545, 565. De imaginibus et picturis, Walafridus Strabus, CXIV. 927. Salvatoris imago in sella sedentis, Anast. Bibl., CXXVII. 1514. Ejusdem imago argentea, *ibid.*, 1515. Imagines aureae, *id.*, CXXVIII. 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 1261, 1265. Imagines argenteae, 453, 1028, 1158, 1185, 1187, 1210, 1221, 1227, 1262, 1265, 1269, 1311. Imaginum cultus imple abolitus ab imperatore propagatur ab orthodoxis, *ibid.*, 979. B. Petri imago, *ibid.*, 226, 895, 1226. Imagines almae Virginis Mariae, *ibid.*, 1027, 1267, 1285. Salvatoris imago archirotypa, *ibid.*, 1087. Sacrae imagines, *ibid.*, 1138. Imago B. Mariae ad Martyres, *ibid.*, 1154. Angelorum imagines, *ibid.*, 1186. Imago S. Laurentii extra muros, *ibid.*, 1195. Imagines S. Pauli, *ibid.*, 1211, 1219. Pictura seu historia Lilianae Majoris, *ibid.*, 1220. Picturae in ecclesiis olim prohibitae metu idolatriae, Isidor. Merc., CXXX. 417. Qualiter venerandae Christi vel sanctorum imagines, Floard., CXXXV. 260. De imagine Salvatoris in cruce, Gerard., CXLII. 1506. Judaei cujusdam mors propter horridam imaginis Christi profanationem, Sigebert. Gemblac., CLX. 105. Sacrarum imaginum cultus, Ivo Carnot., CLXI. 206, 291, 287. De cultu picturarum imaginum B. Mariae, S. Bruno, CLXIV. 859. Veneratio imaginibus exhibenda, Rupert., CLXXVIII. 1590. Picturae vanae a claustris rejiciendae, S. Bern., CLXXXII. 915. Quae imago sit colenda, Petr. Lombard., CXCLII. 263. Quomodo picturis ornari solent ecclesiae, et quae ratio futura sit harum imaginum, Sicard., CCXIII. 40 *et seqq.*

IMITATIO, quoniam laudare et imitari debeamus, D. August., XXXIII. 301. Frustra aliorum recte facta laudat, qui non imitatur, Greg. Magn., LXXVII. 62. Nimis turpe est non imitari quod sumus, 63. Apud homines culpa est

et apud Deum poena nolle imitari bonum quod placet, 800. Vide *Exemplum*.

IMMUNITAS. (Jericorum immunitas, Gregor. Magn., LXXVII. 520, 802, 1296. De privilegio et jure sacerdotii, S. Agobard. Lugd., LIV. 127. De immunitatibus ecclesiarum, Regino, CXXXII. 195. De eodem argumento, S. Odo Cantuar., CXXXIII. 947. Monachos Cluniacenses suscepit Gregorius VII sub tutela et immunitate Romana, CXLVIII. 665. Idem pontifex libertatem et immunitatem ab omni vexatione claustrum monasterii S. Benigni Divion. confirmat a rege Roberto primo collatam, 686. Vide Ivon. Carnot. *De dignitate episc. et sacerdot.*, CLXI. 457. Quia non habet potestatem reum condemnare vel non po. es comprobare immunis est, CLXII. 143. Immunitas claustrum Carnot. adjudicanda adversus clericos ejusdem Ecclesiae, *ibid.* De quodam presbytero qui imprudenter actu causa fuerat mortis pueri et eo ipso immunis a judicio non est censendus, *ibid.*, 205. Libertates et immunitates ecclesiarum, ex S. Isidoro, episcopos respiciunt, *ibid.*, 208. Monachus rebellis propriam immunitatem seu libertatem adversus superiorem sibi vindicare nequit, D. Bern., CLXXXII. 419. De privilegiis et libertatibus ecclesiarum, Gratian., CLXXXVII. 1526 *seqq.* Immunitas ecclesiastica, Alanus de Insulis, CCX. 597.

INCARCERATI. Die Dominico olim melius habiti, Paulina. Nol., XCIX. 356.

INCENSUM, THUR. Thura cremabant Christiani, sed non eodem modo atque ethnici, Tertull., II. 90. In sepulchris thus adhibebant, *id.*, 495. Sabaeum thus ceteris pretiosius, *ibid.* Thus apud Sabaeos oritur, Hieron., XXIII. 953. Thus symbolum spiritualis Thymiamatis, *id.*, XXV. 1503. Gregem Thuriferum paganos vocat Prudentius, LIX. 948. Thus et thuribula idolorum respuunt martyres, *id.*, LX. 549, 550, 581. Thuribula tum aurea, tum argentea in ecclesiis Romae habita, Anast. Bibl., CXXVIII. 1209, 1251, 1256, 1257, 1265, etc. Thus quid sit et unde oriatur, Isidor. Hispal., LXXXII. 620. Thure Jesum Doum esse magi significaverunt, *id.*, LXXXIII. 117. Thuribulum in missa quid significat, Alcuin., CL. 1214. De incenso, Rupertus, CLXX. 27. Thuribuli forma et ministerium, Petrus Cant., CCV. Thurificatio inter officia, Sicard., CCXIII. 107, *et passim*.

INDULGENTIA sive remissio poenitentiae, qualem concessit pro uno anno Alexander III his qui pacem servaverint inter monast. Cluniac. et comitem Forensensem factam, CC. 249. Indulgentiae ab episcopis datae, utrum sint validae, Alanus de Insulis, CCX. 387. Indulgentiarum usus in Ecclesia, Petrus Pictav., CCXI. 1075.

INDUMENTA SACRA, VESTES SACRAE. Sacerdotum vestimenta quid significant, Gregor. Mag., LXXVII. 51. Vestes sacrae, non nisi in ecclesia adhibendae, Alcuin., CL. 1242. Quae sint, *ibid.* Vestes sacrae inveteratae sunt comburendae, Ivo Carnot., CLXI. 174. De vestibus sacris, Sicardus, CCXIII. 72. De induendis ministris, 84. Indumenta sacra novi sacerdotii quot et quae sint, Hugo a S. Victore, CLXXVI. 457 *et seqq.*

INFANS, PUER. Infanticidae christiani columbose a Gentilibus dicebantur, Tertull., I. 306. Penes African Saturno Ethnici parentes suos immolabant infantes ubi displicebant, usque ad Tiberim proconsulatum, *ibid.*, 514. Ipsi blandiebantur parentes ne lacrymantes trucidarentur, *ibid.*, 516. Ab Ethnicis saepissime frigori, fami et etiam canibus derelinquebantur, *ibid.*, 518, 526. Infans homo est et qui futurus est, *ibid.*, 520. Recens nati a rege Psammetico tradebantur elinguae nutriti, *ibid.*, 570. Praecox nonnunquam eos ethnici vorabant, *ibid.*, 580. Infantia naturaliter animosa est et affectuosa, *id.*, II. 682. Infantes cur lacrymantes in vitam ingressi, *ibid.* Infantes statim ab utero matris existentis animae motus describuntur, *ibid.* Infantes in utero matris trucidati ut matris saluti consuleretur, *ibid.*, 691. Quomodo extrahebantur, *ibid.* Utrum somnient infantes, *ibid.*, 753. Infantis nascentis impedimenta, *ibid.*, 758. In utero aliquando debellat a matribus, *ibid.*, 909. Puerorum expositio, *id.*, I. 525. Pueris expositis stuprum inferebant nonnunquam gentiles, *ibid.* Puerilia discibula, *ibid.*, 575. Pueri sapient et intelligunt, *id.*, II. 683.

Infantes statim a nativitate baptismi sunt capaces, Lactant., VI. 754. Si vel necati vel expositi, *ibid.*, 578, 708. Infantes in primo nativitatis suae ortu nihil aliud gerunt quam deprecantur, Hieron., XXII. 485. Pueri ludendo discant legere, *ibid.*, 837. Quomodo discant formare litteras, *ibid.* Salus infantum majorum lucrum est, *ibid.*, 873. Ignorat infantis malicia boni differentiam, *ibid.* Infans manu tenera ridentem verberat matrem, *ibid.*, 1036. Amet quod cogit discere, ut non opus sit sed delectatio, *ibid.* Infantia ipsa peccatis jam obnoxia, August., XXXII. 665, 666. Infantum consecrationes, *ibid.*, 1080. In qua cor-

poris quantitate resurrecturi sunt infantes, id., XLI, 776. Infans unius diei non est mundus a peccato, non ex eo quod commisit, sed eo quod contraxit, id., XXXVIII, 928. Ipsi infantes Liberatore egent et baptismo, id., 1333. Puer nascens plorat quia in hanc vitam ingreditur, id., XXXVII, 1664. Nascendo plorans propheta est calamitatis sue, id., XXXVIII, 909. Pueritia nondum præcepti capax, id., XLI, 750.

Baptizati infantes in ipsa morientes infantia regnum celorum ingrediuntur. Greg. Magn., LXXVII, 349. Non omnes parvuli qui loqui possunt salvantur, id., id., Nonnulli parvulis ejusdem regni coelestis aditus a parentibus claudunt, si male nutrantur, id., id., Sic parvulus quinque annorum blasphemare assuetus, patre non corripiente, diabolo traditur, id., 349. Cur olim infantes frequenter sine baptismo moriebantur, id., 481. Infantes quomodo edocendi, id., 879. Verba nutrimentum infantis, aut lac sunt, si bona, aut venenum si mala, id., De filiis religiosi edocendis, Jonas, CVI, 131. De oppressione infantum, ab Ecclesia castigata, Regino, CXXXII, 297. De adoptione infantum ad fore ecclesie expositorum, Isaac Lingon., CXXIV, 1107. De parvulis, Rotherius, CXXXVI, 203. De filiis in monasterio oblati, id., 400 not. Illi pueri cum essent adulti, suam confirmabant oblationem, id., Pueri monasterio qualiter offerendi, Guido, CL, 1261. De puerorum confessione, id., 1271. Pueri quomodo ecclesiam adire debeant, Gulhard., CXCIX, 1102. De puerorum correctione, id., 1107. De risu ipsis in choro vitando, id., 1111. Vide supra *Filios*.

Infamia. Vide *Æger*.

Infula. Infule honorum, Cyprian., IV, 220. Quid sit, Aurel. Prudent., I, IX, not. 5. Infule discrimen a vitta, LX, 269. Infula fasciola est sacerdotalis capitis alba, in modum diadematis, vitta devincta, Isidor. Hisp., LXXXII, 693.

Inquisitio. Ibi asseritur Ecclesie jus inquirendi inimicos palam et occulte sibi adversantes, tum fidem, tum mores depravando, ipsosque debellare, et seu ad silentium seu ad salutarem reditum compellere divinis et humanis treta legibus.

Omnia hæreticis libera et soluta, Tert., II, 58. Prædibus suis reverentiam nesciunt, id., 57. Eos ad officium compelli, non induci dignum est, id., 125. In disputatione cum hæreticis nulla victoria, aut par incerta, id., 31. Maleficium nullum sine formidine est, quia nec sine conscientia sua, id., II, 401. Malefici gestiunt latere, trepidant deprehenso, negant accusati, et scelus suum astris aut fato imputant, id., I, 267. Christiani non aliunde nocibiles quam de emendatione vitiorum pristinorum, id., I, 701. Hæreticorum conversatio quæ, id., II, 56. Excommunicatio separatio est a communicatione orationis et conventus et omnis sancti commercii, id., I, 463, 677, 1232.

Commercia vetita cum malis, Cyprian., III, 829. Ecclesia catholica una est et vera, id., 1037. In Ecclesia frumentum et zizania, id., IV, 514. Dolebam vehementer et graviter angebar quod eis communicare non possem quos aemel diligere cupissem, id., Contumacia improborum frenanda, id., III, 712. Omnium Ecclesiarum consensus in damnatione Novatiani et in lapsorum causa dijudicanda, id., 991, 1033. Venerabilis omnium Ecclesiarum auctoritas, id., 1184. Omnis potestas et gratia in Ecclesia constituta est, id., 1161. Persecutionis genus nimis indulgentia, id., IV, 479. Cumulat crimen qui irascitur sacerdoti vulnus curanti, id., 484. Vigor in improbos, lenitas in lapsos prænitentes, id., III, 712. Hæreticis Ave non dicendum, id., 1072. Hæresis pestis est, id., 1134. Lupi oves a pastore discernunt, id., IV, 538.

Simus in custodia vigilantes, aditum contra hostis insidias solliciti muniamus. Et si quando ovem perditam de commissis gregibus error abduxerit, toto illam annisu ad caulas Dominicas revocare contendamus, Dionysius papa, V, 156. Sixtus II papa statuit si quis adversus episcopum vel Ecclesiam actores rem habeat, prius eos adeat conciliationis gratia, id., V, 87. Præpositis præsertim incumbit vigilantia, Hilarius Pictav., IX, 1039. Hæretici, viri sanguinum, id., 814. Quantis dolis fidem subvertere nitantur, id., 411. Qui ab Ecclesia respuuntur diaboli dominatui traduntur, id., 607, 937. Oculi Ecclesie Apostoli et sacerdotes, id., 810.

Universa Ecclesia cum plausu zelum probavit imperatoris Constantini Magni potestate sua utentis in erueendis holiorum templis, in extinguendis pravis moribus et fidei via revelanda, VIII, 63, 65 et seqq. Quomodo inquisitione facta apud hæreticos, omnes uelarii libri quot reperti sunt, tot flammis traditi fuere, id., 64. Unde plurimi hæreticorum ad Ecclesiam rediere, id., Signum crucis plantavit apud Sarmatas et Scythas, sic ad iunctos imperio,

id., 71. Sola militibus formulam precationis tradidit, id., 74. Ubique cultum prohibuit idolorum, martyres autem festis honorari procuravit, id., 75. Verba acerrimissimi episcopi cujusdam schismatici, Opat., XI, 911. Ira feminæ cujusdam factiosæ nomine Lucillæ, id., Schismaticorum violentia et mala fide permotus imperator hæc protulit: O rabida furoris audacia, gentium more appellationem interponunt, id., 934-935. Misera schismaticorum conditio sibi a seipsis præcreata, id., 956, 957. Ipsorum furor et crudelitas, id., 968 et seqq. Sacerdotes insontes dignitate a Donatistis spoliati et penitentia addicti. Item matronæ, pueri, virgines immerito penitentia subjecti, id., 980, 984. Talia Ecclesiam inducere ad sibi tribunal statuendum, et sæcularem potestatem adhibendam, id., 999, 1008 et seqq. Vide leges Honorii imperat. adversus Donatistas, id., 1204 et seqq.

Ad Felicem II pap. scripti Athanasius et sede ab hæreticis dejectus: Certum est, eidem sanctæ sedi vestre in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem decrevisse Dei reverentiam, pro rebus inquirendis atque determinandis quæ sibi illicite decet iustique ab ipso presulum examinari vertice apostolico, id., XIII, 14. Vestrum est nos defendere atque liberare, id., 15. Negligere, dum possis, deturbare perversos, nihil aliud est quam fovere, id., 16. Responsum Felicis papæ ad concilium, consule, id., 18 et seqq.

In Ecclesia floret virga et gratia sacerdotalis, Ambros., XIV, 526. Vox exercenda pro Christo, quando ovile Ecclesie incursum lupi, id., 248. Hæretici lupi comparantur, id., XV, 1275. Homines cum a sacerdotibus corripuntur peccatum suum inquirunt, dum negare cupiunt aut defendere, id., XIV, 834. Hæreses parricidibus gladiis nos cupiunt vulnerare, id., XVI, 821. Episcopus qui sanari non possunt cum dolore abscondit, id., 139. Hæretici schismatici, luxuriosi et castris ejiciuntur, id., XVII, 22. Episcopus superinspector interpretatur, id., 579.

De vigilantia sacerdotali qua præcaventur hæreses et schismata, Innocent. I pap., XX, 481. Non habent latetia peccata vindictam, id., 499-500. Probatione cessante, vindictæ ratio conquiescit, id., 500. Auctoritate utendum adversus errores ne latius serpent, multosque contaminent, id., 570. De hæreticis segregandis vel abscondendis, si pertinaces remaneant, id., 584, 589. Arguitur Joannes Hierosolymitan. episc. propter vigilantia defectum, et mala inde orta ut corrigat et retundat hortatur Innocentius, id., 601. Laurentium episc. jubet ut hæreticos Photini venena sectantes curet expelli, id., 607. Licet accusare homicidam, id., 626. Nomen lutrum in tabulis ne inscribatur, id., 651. Queritur Zosimus papa quod veritas non inquiratur in causis Urbi et Tuenti, id., 662. Idem Patroclum hortatur ut Proculi ausus et illicitas ordinationes impediatur, id., 675. Rebellibus non nimio resistendum, id., 679. De male spretis iudicio rum regulis, id., 682.

Ecclesiam justa iudicia nequaquam irrationabili clementia destruantur, Hieron., XXII, 828. Episcopus in Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, id., XIII, 160. Hæreticos non recipimus, id., 469. Quid tibi videtur de his, qui, damnati palatia obsident, et facto cuneo, fidem persequuntur? id., 470. Hæretici semel letibus tantum corripiendi sunt, id., XXVI. Hæretici omnibus modis ad Ecclesiam sunt revocandi, August., XI, 714. Sanandi potius quam perdendi, id., XXXVIII, 175. Hæreticos sic corrigi vult August. ut doceantur, id., XXXIII, 367. Ut doceantur etiam per terrorem, id., 322. Hæreticos Deus per humanas potestates misericorditer admonet, id., XLIII, 106, 108. Hæretici, schismatici, pagani severis legibus pro religione possunt coerceri, id., 392, XLIII, 44. Pietas est eis esse molestos, id., XL, 715. Persecutio adversus hæreticos et schismaticos non dici debet persecutio, id., XXXVIII, 1482. Magna fit in hæreticos misericordia cum per leges imperatorum a sua secta eripiuntur inviti, id., XXXIII, 798. Leges imperatorum adversus illos, id., XXXV, 645, 716. Lex Theodosii, XXXIII, 338, 304. Leges quibus privantur suis basilicis, id., XXXV, 684, 685. Hæreticos vult corrigi August. non necari, id., XXXIII, 367.

Constantius imperator adversus Pelagianos diligenter inquiri jussit, ut olim Theodosius qui primus inquisitores dari decrevit ad conquiendos hæreticos, quod solemne erat in atrocibus criminibus, id., 405. Honorii et Theodosii constitutio qua Pelagius, Coelestinus et eorum sæcula ab Urbe expelluntur, id., 578. Praefectorum Urbis edictum de eadem re, id., 592. Epistola Honorii imp. ad Aurelium Carthag. episc. de subscribenda damnatione Pelagii et Coelestii, id., 594. Epistola Aurelii ad episcopos Byzacenæ provincie de eadem causa, id., 600.

Edictum a Volusiano Urbis praefecto propositum circa praecedentis executionem. Constitutio Valentiniani III qua episcopo Arelatensi commisit causas eorum qui rei reperirentur ejusdem erroris, *ibid.*, 409. De constitutionibus Theodosii Junioris pro Ecclesia Orientali, quarum nihil fere superest, *ibid.*, 413.

Hæreticos et schismaticos in fide percussos similes facit Prosper *Aegyptiis* plaga pessima percussis, I, 584, et *Idolis*, cum omnia rationalis vitae officia amiserint, *ibid.*, 586. Non tam lex tibi, o homo, quam tu legi adversaris... Immo illa pro te est et tu contra illam, Salvianus, I, III, 93. Paganus et hæretici, duo genera barbarorum, *ibid.*, 94. Hæretici sunt prodendi et quibus sint denunciandi, Leo Magnus, LIV, 163, et id ipsum magis pietas circa illos, *ibid.*, 179. Hæretici, diaboli ministri, *ibid.*, 177. Quomodo fugiendi, *ibid.*, 206. Non tolerandi, *ibid.*, 1016. Hæretici correcti quomodo in communionem caute suscipiendi, *ibid.*, 393, 397, 635, 690. Hæreticorum nomina e dyptichis eliminata, *id.*, LV, 248 not. Cum eis nec orandum nec psallendum, *id.*, LVI, 887. Ecclesiae ipsis clausae, *ibid.*, 715. Scythæ monachi suos errores damnare nolentes ut hæretici ab Urbe expellendi, Hormidas pap. LXIII, 490. De lapsis recipiendis, *ibid.*, 515. Joannes II pap. decretum Athalarici regis adversus Simoniacos confirmat, LXVI, 11. Communionem adversus Donatistas, Dionys. Exig. LXVII, 211. Brevis causarum de eorumdem exclusionem, *ibid.*, 215. De exsecutoribus Ecclesiae et advocatorum institutione, *ibid.*, 214. Chlodovichus rex fidem professus ipsos hæreticos Dei adiutorio oppressit, Gregor. Turon., LXIII, 241. Alaricus vero fidem denegans, a regno et populo, et quod majus est, vita multatur æterna, *ibid.* S. Martinus ab hæreticis virgis cæsus et Mediolano et Italia expulsus est, *ibid.*, 564. Ipse tamen Maximus avertit ne gladium in Hispaniam ad interficiendos hæreticos destinaret, *ibid.* Hoc solum procuravit ut ab ecclesiis et communione catholicorum fuerint semoti, *ibid.*

Sæpius nimium hæreticos muniunt sæculares potestates, Gregor. Magn., LXXVI, 765. Alii verbis, alii gladiis sevinunt, *ibid.* Quanta mala patitur Ecclesia ab hæreticis, *id.*, LXXV, 621. Impii et violenti, *id.*, CLXXVI, 48. Rixas non rationes exquirunt, *id.*, CLXXV, 803, 804. Hæreticorum persecutiones adversus Ecclesiam, *ibid.*, 801, 838; LXXVII, 528. Rectæ fidei confessionem adversus flagellia puniri delirant, *id.*, LXXIV, 1001, 1125. Ecclesia errantes studet rationibus revocare, *ibid.*, 803, 1013. Eorum pravitate lex persequitur, *id.*, LXXVII, 708. A catholicis sacerdotibus vigore semper et ratione compescendi, *ibid.*, 726. Sub Mauricio imperatore obmutescere sunt coacti, *ibid.*, 1163. De hæreticorum baptismo inquirunt, *ibid.*, 1205. Sancta Ecclesia catholica sicut male viventes in se patienter tolerat, ita male credentes a se repellit, Isidorus Hispal., LXXXIII, 571. Monothelitarum hæresis et factio expugnata a SS. Pontificibus Theodoro et Martino, LXXXIII, 75, 119. S. Martinus captivitas et exilium describitur ab ipso, *ibid.*, 197, 199, 201, 205. Hæretici ut et pagani non admittantur ut accusatores, ex conc. Carth. tit. 5, Crisostomus, LXXXVIII, 828. Judicia poenae congruas variis peccatis publicis decernentia et sub inquisitione ecclesiastica afferenti, S. Gregor. pap. III, LXXXIX, 589 et seqq. Decretum Zachariae pap. quod confirmat Bonifacii archiep. Mogunt. mandatum quo in custodia missi fuerant duo perversi hæretici usurpantes sacrum ministerium, *ibid.*, 927. Capitularia Carolomanni et Pippini de personis ecclesiasticis quæ suscepisse videtur Ecclesia, sub sua auctoritate executioni mandantur, *id.*, XCVI, 501 et seqq. Capitula Caroli Magni circa disciplinam ecclesiasticam quorum executio potestati imperatoris committitur, *id.*, XCVII, 509 et seqq. Capitulare circa causam Saxonum, *ibid.*, 145 et seqq. Populum hunc pluries rebellem et semper debellatum coegit Carolus suscipere evangelicam doctrinam, quod fieri non potuit absque auxilio severæ inquisitionis, Eginhardus, XCVIII, 55.

Quomodo hæreses vexabant Ecclesiam tempore S. Paulini Aquil., XCIX, 133, 281. Hæreticis non solum, *ibid.*, 532 not. et seqq. Vide Libros poenitentiales, hujus temporis, *ibid.*, 927, 1088. De conversione Saxonum procurata a Carolo Magno, Alcuin., C, 443. Carolus duobus dicitur gladiis armatus, *ibid.*, 512.

Omnia acta tempore Ludovici Pii regiam et ecclesiasticam potestatem inter se colligatam faciunt ubique, quod non minimis erroribus ansam apud historicos præbuit, sed sub freno tamen inquisitionis videtur vilere hæreticus furor, CIV, 927 et seqq. Excommunicatio sine causa irrita est, et in auctorem recidit, Gregor. IV pap. apud Agobard., CIV, 300. Vide libr. S. Agobardi adversus legem Gundobaldi, viri hæretici, *ibid.*, 116 et passim. Ipse Leo IV inquisitioni se et actus suos subdit Ludovico Augusto,

CXV, 674. Aliquando reorum causa clericorum ad sedem apostol. in re gravi deferabatur, Benedict. III pap., *ibid.*, 691. Epistola Nicolai I pap. ad Huchbertum abbatem, Theutbergam reginæ fratrem, de ejus causa examinanda, CXIX, 840. Ejusdem decretum de depulsione Photii e sede Constantinopol. et Ignatii restitutione, *ibid.*, 830. Epistola ad Michaellem imperat. qua eum vehementer redarguit super depositione Ignatii patriarchæ, *ibid.*, 926. De judicio sacerdotum a iudicibus laicis, *ibid.*, 1194. Quomodo instante Hincmaro Rhemensi merito damnata fuere Guntharii Coloniensis episc. capitula adversus Nicolaum papam, CXXI, 379, 381. Consulenda capitula Herardi Turon. episc., *ibid.*, 763 et seqq.

Edictum Caroli Calvi imper. apud Carisiac. quo legibus puniendos esse statuit quorumdam criminum perpetratores, CXXIV, 862 et seqq. Attente consulendus est liber de regis persona et regio ministerio ab Hincmaro Rhem., CXXV, 834 et seqq. Idem Hincmarus perpendit quid regi agendum sit in bello tum cum infidelibus tum inter Christianos, *ibid.*, 964 et seqq. Quomodo S. Ambrosius Maximum admonuit de agenda poenitentia, *ibid.*, 978. Regi referendum de statu ecclesiarum atque monasteriorum, *ibid.*, 1072, 1073. Quod distincte sunt potestas regia et SS. Pontificum auctoritas, *ibid.*, 1071. De regum imperatorumque capitulis, *ibid.*, 1077 et seqq. De præstanda per poenitentiam emendatione, *ibid.*, 1081. Quæ exsequi debeat episcopus in tuendis rebus Ecclesie, *id.*, 1087. De presbyteris criminosis, *ibid.*, 1093. A quibus accusatio accipienda sit, *ibid.*, 1099. De interdicto ecclesiastico, *ibid.*, 1102. Non frustra ecclesiasticæ regulæ vel sacræ leges inaniter sunt promulgatæ, *ibid.*, 1106. Necesse est ut per singulos annos ministri episcoporum inquirant quid paret in singulis ecclesiis de decimarum statu, *ibid.*, 1110. De causa Teutfridi presbyteri, *ibid.*, 1111. Joannes VIII pap. Carolum Calvum regem hortatur ut sibi auxilio veniat adversus infideles et Ecclesie oppressores, CXXVI, 831. Hæreticos in exilium et monasteria relegit Innocentius I, apud Anastas. Bibl., CXXVIII, 146. Idem decrevit Donus papa, *ibid.*, 798. Monothelitæ in monasteria detrusi sub Leone II, *ibid.*, 847. Inquisitio ab Adriano pap. facta circa auctores necis Sergii pap., *ibid.*, 1187.

De rebus quæ sub inquisitione episcopali veniunt. Regino, CXXXII, 187 et seqq. Quid a presbytero requirendum, *ibid.*, 190. Ministri episcopi ii erant quibus commissæ erant cura inquirendi supersuam parochiam, *ibid.*, 193. Inquisitio faciendæ ab episcopo in visitatione diocesis, *ibid.*, 404, 405. Vide Leges ecclesiasticas regum Anglo-Saxonum, Alfridi Magni, CXXXVIII, 417; Edwardi Senioris, 459; Ethelstani, 462; Hoell Dha, 471. Edmundi, 479; Edgari, 485. Capitularia regum Francorum, Lotharii, 525; Caroli II, 589; Ludovici II, 617; Carlomanni, 791. Widonis regis, 801. Ludovici Arelat. propter divinum cultum, Humbertus cardinal., CXLIII, 1164.

Ne cœnosæ libidinis impunita licentia pervagetur, ad severitatem apostolicæ auctoritatis recurrit S. Petrus Damian., CXIV, 160. Imperatores Ecclesie defensores, *id.*, CXIV, 438. Clericorum flagitiis episcopus ignoscere non debet, *ibid.*, 329. De publica poenitentia per quam quidam peccatores transire jubentur, *id.*, CXLV, 163. Inquisitio præcipitur de ordinandorum titulis in statutis synodalibus Jean. Rothomag., CXLVII, 258. Quomodo habendi sint clerici sæculariter vestiti, *ibid.*, 246. Item illi qui hæreticorum conciones adeunt, *ibid.*, 249. Excommunicatio Ottonis Constantiensis episcopi propter Simoniam delictum a Gregorio VII pap., *id.*, CXLVIII, 656. Guibertus antipapa et Henricus imperator ejus fautor excommunicantur ab eodem Gregorio VII, an. 1084 *ibid.*, 821. Excommunicata adultera de cimiterio ejicitur jussu Laufranci archiep. Cantuar., CL, 515. Ravnerius legatus S. Sedis iudex indicitur ab Urbano II, inter episcop. Barchinon. et abbatem S. Pontii Tomerensem, CL, 514. Lex ecclesiastica regis Ethelredi II, *id.*, CLI, 1165; Canuti, 1171; S. Edwardi III, 1189. Vita S. Stephani Hungarorum regis, 1203.

De Bello Sacro adversus infideles, in quo manifeste Deus per Ecclesiam suam locutus est, et principes ad arma concitavit ad nominis sui glorificationem ore SS. Pontificum et omnium ejusdem temporis præsulum, Vid. Godefridus Bullonius, CIV, 370; Gesta Tancredi auct. Radulfo, 490; Historia Hierosol. Raymundi de Ailes, 591, et item Fulcherii Carnot., 821; Pre nam herolcum Gilonis Paris, 932. Alberici Aquensis historia, CLXVI, 389.

Bertrani Tolosani comit. excommunicatio a Paschali II, CLXIII, 207. De communicantibus cum excommunicatis et quomodo recipiantur hæretici, *ibid.*, 265. De extinguendis innumeris malis quæ per Hispanias fiunt cum

canonum severitate, *ibid.*, 521. In iudicio quatuor necesse est semper adesse personas, iudices electos, accusatores idoneos, defensores et testes legitimos, Ivo Carnot., CLXI, 1199. In omni iudicio quæ sint servanda, quæ etiam consideranda, *ibid.*. In iudicio quid querendum, *ibid.*, 1202. Quot testibus convinci debeat quisque clericorum, *ibid.*. In iudicio frequenter interrogari oportet ne aliquid prætermittatur, *ibid.*, 1201. Induciæ non modicæ sunt dandæ episcopis ne quid propere agi videatur, *ibid.*, 1203. Hæretici etiam post mortem excommunicandi, *ibid.*, 1257. Leges imperatorum in Ecclesiæ adiutorium licet assumere, *ibid.*, 1118. Legibus imperatorum pro Dei veritate non obtemperans, grave acquirit supplicium, *ibid.*. Decretum Matthei Alban. episc. et S. Sedis legatide expulsionis monialium S. Mariæ et S. Joannis Laudun., annuente præcepto Ludovici regis, CLXXXIII, 1268.

Excommunicare aliquem an bonum sit, et utrum injuste excommunicatus licite possit resistere, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Excommunicatus injuste utrum ligatus sit et quæ in excommunicatione pensanda, *id.*, CLXXVII, 594, 595. Leges canonicæ aliquando temperandæ tum pietatis intuitu, tum necessitate, tum utilitate, *ibid.*, 865, 861.

INSCRIPTION. Antiquæ inscriptiones in basilica S. Pauli, Romæ, A. Prudent., LX, 365, not. 45 et 46. Inscriptio Constantini August. in ecclesia ab eo Romæ fundata in honorem B. Petri, Anast. Bibl., CXXVII, 1518.

ITINERARI. Vide Peregrinatio.

JEJUNIUM. Christianorum jejunia quæ et quam dura fuerint, Tert. I, 487. Siccitates terræ jejuniis depulsæ, *ibid.*, 705. Jejunia indicta ante baptismum, *ibid.*, 1222. Interrupta necessitate gaudii et gratulatione salutis, *ibid.*, 1227. Jejuniis preces alebant Christiani, *ibid.*, 1244. Non jejunabatur die Dominico II, 79. Neque a Pascha ad Pentecostem, *ibid.*, 80. Vires jejunantium Deo, quæ; cælum pro ejusmodi militat, *ibid.*, 962. Jejunium, seu statio usque ad nonam, *ibid.*, 966. Et ad vesperam, *ibid.*, 967. Jejunium ante concilia, *ibid.*, 972. Quidam non jejunabant in Sabbato, *ibid.*, 975. Christianorum jejunia, Hilar. Pict., X, 557. Jejunium Quadragesimæ, Ambr., XIV, 708. Paschalis tempore vacabant jejunia, *ibid.*, 867. Refutantur qui meritum impugnant jejunii et abstinentiæ, *id.*, XVI, 1191. Jejunium quartæ et sextæ feriæ, Rufin., XXI, 419. Jejunantis facies læta, Hieron., XXII, 415. Jejunantes aliquando peiores non jejunantibus, *ibid.*, 421. Traditio ecclesiastica de solvendo jejuniis quibusdam diebus, *ibid.*, 420. Jejuni tempore a vino et carnibus abstinendum est, *ibid.*, 820. Mollia jejuniorum frema, *ibid.*, 827. Jejunia et preces quando proficiunt, *ibid.*, 1079. Jejunium non perfecta virtus, sed cæterarum virtutum fundamentum est, *ibid.*, 1116. Jejunantes multo plus accipiunt quam offerunt, *ibid.*, 1143. Jejunium qua intentione observandum, Aug., XXXV, 1287. Jejunium Christianum, quod, *ibid.*, 1559. Jejunia orationes, elemosynæ, ad vestitum ovium pertinent, *ibid.*, 1506. Jejunium, magnum, Christianum opus, *id.*, XXXVI, 1108. Qui jejunant ut lautius prandeant, negotium ventris agunt, non religionis, *ibid.*. Ad carnem domandam est necessarium, *id.*, XL, 709. Jejunia, crebra, quotidiana in catholica communione, *id.*, XLII, 225. De non jejunando die Dominico, J. Cassianus, XLIX, 110. Jejunium quatuor temporum per totum annum ab Ecclesia præscriptum, Leo Magn., LIV, 186. Jejunia Ecclesiæ, auctore Spiritu sancto instituta, *ibid.*, 418. Jejunium utriusque Testamento congruit, *ibid.*, 447. Jejunium hypocritarum reprobat, Maxim. Taurin., LVII, 305. Assignatur differentia inter Christi et Moysis jejunium, *ibid.*, 525. Quadraginta diebus post Pascha quare non jejunamus, *ibid.*, 571. Non potest esse jejunus qui gratia Dei reficitur, *ibid.*. Christum jejunantem imitari debemus, Quot modis sanctificetur jejunium, *ibid.*, 507, 452. Jejunium corporis animam saginat, S. Paulin. Nol., LXI, 209. Jejunium, quo ab omnibus vitæ abstinemus, est animæ vestimentum, *ibid.*, 315. Castitatem favet, *ibid.*, 626. Est adjumentum, non perfectio sanctitatis, *ibid.*, 761. Quale laudetur, *ibid.*. Omnibus omnino virtutibus pollere debet, *ibid.*, 762. Jejuni efficacia, Greg. Turon., LXXI, 107. Jejuni conditiones, *ibid.*, 232. Requiritur ad celebrandum, *ibid.*, 785. Jejunium sanctificare quid sit Greg. Magn., LXXVII, 82. Non Deo sed sibi ipsi jejunare quid sit, *ibid.*, 82. Jejunium etiam a pueris parvulis tempore Gregorii servari solitum, *ibid.*, 297. Jejunium vomitu sanguinis laborantibus noxium, *ibid.*, 1146, 1151. Homilia de laudibus jejunii, S. Elig., LXXXVII, 498. Jejunium perfectum quod et quam salutare, Alcuin., CI, 624. Jejunium ordinandum, sive quatuor temporum, *ibid.*, 1227. Quando a Christo ceptum et finitum, *ibid.*, 1180. Necessaria sunt animæ nostræ jejunia, quasi vulneribus medicina, Smaragd., CII, 120. De Salva-

toris jejuniis, *ibid.*, 124. De jejuniis Benedict. Sedul., CIII, 807. Relaxatur ægrotis, *ibid.*, 1095. Nullum olim a Paschate ad Pentecostem, *ibid.*, 1157. Jejunium quartæ et sextæ feriæ, *ibid.*, 1158. De jejuniis, Raban. Maurus, CVII, 535. Quid discriminis sit inter jejunium et stationem, *ibid.*, 534. De jejuniis ante Pentecostem, *ibid.*, 535. Ante Domini Natale, *ibid.*, 556. De cæteris jejuniis, *ibid.*, 557. De privatis jejuniis, *ibid.*, 558. De vero jejuniis, Raymo Halberstat., CXVIII, 182. De eodem argumento, Anast. Bibl., CCXXVII, 1176. Die Dominica et feria quinta non esse jejunandum instituit Melchisedes papa, *ibid.*, 1500. Quatuor temporum jejunium mandavit servari S. Calistus, 1518. Jejunia legitima nonnisi maxima necessitate solvenia, Regino, CXXXII, 572. De jejuniis et elemosynis, S. Odo Cantuar., CXXXIII, 919. De observatione et utilitate jejunii, Burchard., CXL, 585. De jejuniis atque cibis, Guigo, CLIII, 705. De capite jejunii, Goffrid., CLVII, 145. Jejuni ratio quæ probanda, *ibid.*, 171. Indicta jejunia servanda, Ivo Carnot., CLXI, 267, 270, 271. Elemosyna jejunio socianda, *ibid.*, 275. Jejuni utilitas, *ibid.*, 275. Jejunium ipse Christus nos docuit, S. Bruno Sig., CLV, 91. De jejuniis in Adventu, Rupert., CLXX, 62. Quomodo jejunium præparat nos ad Christi adventum, Godefrid., CLXXIV, 66. Jejunium non inducit abstinentiam ab omni cibo, *ibid.*, 106. Jejuni, laboris et orationis fructus duplex, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 555. Jejunia moderata commendantur, S. Bernard., CLXXXIV, 1245. De jejuniis, Gratian., CLXXXVII, 1859 et seqq. De eodem, Joas Beletus, CCII, 20 et seqq. De eodem, Alan. de Ins., CCI, 176. Tredecim libri de ratione, jejuniis et elemosynis, Gunther. CCXII, 97, 207.

JUDÆI. Per tribus et familias et domos distributa fuit a primordio Judæa gens, Tert., II, 450. Ob delicta eieci extra Deum esse coeperunt, *ibid.*, 21, 393. Terrena solummodo sperantes, cælestia amittunt, *ibid.*, 355. Dispersionem passi sunt propter Christum, *ibid.*, 658. Judæorum salutatio, *ibid.*, 480. Judæi mortuos ungunt et lavant, Iac., VI, 270. Messiam frustra expectant et sperant, *ibid.*, 758. Cum Christianis confundi soliti, *ibid.*, VII, 475. Tempore persecutionis quomodo sese gererent, *ibid.*, 575. Judæi perierunt dum sensum profundum despicunt, et sequuntur nuda verborum (Scripturæ), Ambr., XVI, 597. Judæicos ritus deseramus; deseramus umbram, Solem secuti, *ibid.*, 1268. Judæi occasione carnis Dominiæ servi impietatis effecti sunt, Hieron., XXII, 822. Quamvis virtutes ejus omnibus entescent, blasphemare non cessant, *ibid.*. Judæi nec Moysi crediderunt nec Christo, August., XXXVIII, 250. Patrio solo exclusi imperatoris Romani jussu, 57. Judæorum secta quare non penitus deleta, *id.*, XL, 179. Toto orbe dispersi propter Scripturarum testimonium, *id.*, XLI, 140. Eorum codices fidei nostræ astipulantur, *id.*, XL, 178. Judæorum sabbata et sacramenta a Seneca reprehensa, *id.*, XLI, 192. Quomodo Judæorum religio infirmata, *ibid.*, 529. De cavenda societate Judaica, Agobard., CIV, 107. De quatuor denariis a Judæo persolvendis clavigero monasterii Floriacensis, Richard., CXXXVI, 1508. Judæi cuiusdam punitio propter horrendam imaginis Christi punitioem, Sigebert., CLX, 105. Judæi vagi sicut olim Cain, Rupert., CLXIX, 919. Judæorum duplex tribulatio, *ibid.*, 1104. Sanguinem bibere digni sunt, *ibid.*, 1118. Judæorum vita execrabilis, *ibid.*, 1174. Quoties et quibus temporibus Judæi Hierosolymis scripserint fratribus in Ægypto, *ibid.*, 1427. Judæi etsi Jesu parentes, in eum non credunt, Godefrid., CLXXIV, 105. Castigantur secundum prophetias, *ibid.*, 511. In fine tamen sæculi convertentur, *ibid.*, 514, 56, 65, 104, 106, 143, 203, 269, 415.

JURAMENTUM. Mos laciis Evangelii jurandi, Amoris Juramentum super Evangelia aut reliquiis sanctorum ad canonicam purificationem cur introductum, Greg. Magn., LXXVII, 572. De juramento parentum in offerendis filiis in monasteriis, Rotherius, CXXXVI, 400, not. Jurare Christianum non decet, Petr. Cant., CCV, 210, 322. Jurare quando liceat, *ibid.*. Mos jurandi super Evangelii, super crucem, vel reliquiis sanctorum, *id.*, CCXIV, xxiv.

Jus. Jus commune natura generavit, usurpatio jus fecit privatim, Ambr., XVI, 62. Jus ecclesiasticum, August., XXXVI, 196. Jus est quod justum est, *id.*, XXXVII, 189. Juris formulæ olim non erant, sed arbitrium voluntatis pro norma legis habebatur, *id.*, XXXVIII, 549. Jus non tenet quod quis jure non tractat, *ibid.*, 527. Jus divinum et jus humanum in rerum terrenarum possessione, *id.*, XXXIII, 545. Jus et honor in quo differant, Greg. Magn., LXXXVI, 454. Jus et usus aliquando separantur, *id.*, 485. Singulis sua jura servanda, *ibid.*, 627. Jus et re opponitur, *ibid.*, 682. Consuetudines et jura Ecclesiæ de Regula, Richard., CXXXVI, 1503. Dei Jura quid

Canut., C.II, 1174. Cur juris civilis studium clericis non conveniat, Petr. Bles., CCVI, 91.

JUSTITIA, suum cuique tribuit, Ambros., XVI, 57. Justitiae pietas est prima in Deum, secunda in patriam, tertia in parentes et item in omnes, *ibid.*, 60. Ad societatem generis humani et ad communitatem refertur, *ibid.*, 61. Justitia excelsior virtus, *ibid.* Sibi parior tota foris est; et quidquid habet quadam inclementia sui, dum rapitur amore communi in proximos transfundit, *ibid.*, 1509. Justitiae multiplex species, *ibid.* Justitia custoditur labore, diligentia et Dei clementia, Hieron., XXIII, 569. Justitia requiem habet, iniquitas laborem, *ibid.*, 1040. Grandis libra justitiae est, et cui, et quantum, et quandiu, et quale, vel in re, vel in consilio tribuere, *ibid.*, 1069. Justitia est qua sua cuique tribuuntur, Aug., XXXII, 1235. Justitia altera definitio, *ibid.*, 1189. Justitia in quo consistat, *id.*, XXXV, 1337. Justitia Dei et justitia hominis, *id.*, XXXIII, 1607. Semitas justitiae quoniam, *id.*, XXXIX, 1618. Justitia hujus vitae, *id.*, CLIV, 1514. Justitiam quam mente gerit iudex, operibus etiam demonstrat, Greg. Magn., LXVII, 511. Justitiam colere summum in regibus bonum, *ibid.*, 1047. Jesus Christus verus sol justitiae, S. Hildephons., XCVI, 177. Hujus mundi eremus salutaris justitiae lumine illustrata, *ibid.* Justitia vera quae, Alcuin., CI, 610. Justitia quid, et quae ejus partes, *ibid.*, 631, 941, 949. Quatuor modis in iudicis subvertitur, timore, cupiditate, odio, amore, *ibid.*, 629. Justitia, alia Dei est, alia hominis, alia diaboli, Godefridus, CLXXIV, 350. Vera a solo Deo est, *ibid.*, 141.

KYRIE ELEISON aliter in Ecclesia Romana, aliter apud Graecos dicitur, Greg. Mag., LXXVII, 956. Ad matutinum et ad vespersas olim decantatum, *ibid.*, 936. Quis ad missas *kyrie eleison* cantari praecepit, Sigebert., CLX, 111.

LABOR. Labor grandis, sed grande praemium esse quod martyres, Hieron., XXII, 422. Nihil sine magno labore vita dedit mortalibus, *ibid.*, 586. Praesentis saeculi labor finem accipiet, et ei succedet perpetuum gaudium, *ibid.*, 822. Absque labore Aegyptiorum monasteria neminem accipiunt et cur, *ibid.*, 1079. Labor cum pietate coniungendus, *ibid.*, 1119. Excellentius est labore manuum sibi victum vestitumque parare, quam ab aliis accipere, Aug., XXXIII, 692. Ibi labor ubi multa quaeruntur et diliguntur, quibus adipiscendis et retinendis voluntas non satis est, *ibid.*, 485. Non poterit labor finire nisi hoc quisque diligat quod invito auferri non possit, *id.*, XXXVI, 107. Labor est semen iniquitatis, peccatum conceptio doloris, *ibid.* Nihil laboriosius iniquitate et impietate, quem laborem sequitur dolor, *ibid.*, 127. Si vis sustinere laborem, attende mercedem, *ibid.*, 574. Labor quomodo praeceptis nobis sit, *id.*, XXXVII, 1211. Laborant omnes filii suis, non sibi, *ibid.*, 1159. Brevis labor est nec destitutus consolatione, *ibid.*, 1212. Laboret homo ut teneat quod facile amisit: tenebit ad firmitatem quod tenuerit post laborem, *ibid.*, 1956. Labores conditionum aliquot recensentur, *id.*, XXXVIII, 413. Labor hic unde, *ibid.*, 440. A laboris poena nulus hominum est immunis, *id.*, XLIV, 1578. Perfectis etiam in hac vita vetustatis labores tolerandi, S. Prosper., LI, 411. Laborandum manibus, quare, S. Bened., CIII, 1181. Labor manuum moderatus esse debet, *ibid.* Labor manualis clericis et presbyteris commendatur, Ivo Carn., CLXI, 486. Umbra laborem, et dies praemium significat, Wolbero, CXCIV, 1156. De labore mortalium. Innocent., III, CCVI, 706.

LACRYMAE. Vide Fletus.

LAICI. Laico quid non convenit, Hieron., XXIII, 157. Laici inferioris propositi, id est alii a monachis, Aug., XXXII, 639; Laici, XXXVIII, 635, 758; XXXIX, 1440. Patrimonium Ecclesiae laicis non committendum, Greg. Magn., LXXVII, 1002. Laicorum hominum officium in ecclesia, Alcuin., C. Laici non debent reficere cum monachis, Bened. Sedul., CIII, 1235. Laici nec teneant ecclesias, nec decimas percipiant, Regino, CXIII, 237. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXL, 895. Laici de rebus Ecclesiae disponere non licet, Godefrid., CLVII, 143. Laici arma portare possunt, Honorius August., CLXXII, 614. Decimas a laicis non possideantur, Gratian., CLXXXVII, 1042.

LAMPAS, **LUCERNA**. Lucerna lampadis comparatione nihil est, Hier., XXII, 503. Lampades antiquius in templis suspensae, S. Paulin. Nol., LXI, 611. Lampadis vitreae in templo suspensae descriptio, *ibid.* Lucerna aurea in ecclesia S. Joannis Romae, Anast. Bibl., CXVIII, 347. De lampadibus, lacernis, luminaribus; Lucernae anaglyphae, fusiles, *id.*, CXVII, 1519. Lucernae bimicae *ibid.*, 1522. Lucerna aurea, *ibid.* Lampades aureae, *id.*,

CXXVIII, 347. Argentae, *ibid.*, 550. Lucernae argenteae, *ibid.*, 1211, 1228, 1250. Lucernae in ecclesiis constitutae ad sacras lectiones perficiendas diebus Dominicis et festis, *ibid.*, 1228, 1243. Luminaria in cimiteriis per omnes Dominicas de Lateranensi palatio ministranda, *ibid.*, 624. Lumenta ante apostolorum altare, *ibid.*, 811, 984. Lumenta in cimiteriis circum Romam apponenda in die natalitiorum, 1030. Ante S. Pauli altare, *ibid.*, 1227, et S. Mariae ad Praesepe, *ibid.*, 1269.

LANA, **LANIFICA**. Vide Mulier.

LAUDARE. Laudare solent interdum homines quod non probant, Aug., XXXIII, 421. Laudandum parce, vituperandum parcius, Alan. de Insul., CXX, 158.

LECTIO, **LECTOR**. Qui legit multa ex Scripturis et intelligit, impletur: qui fuerit impletus alios rigat, Ambr., XVI, 880. Lectiones in basilica nova habentur, *ibid.*, 997. Lectiones matutinis horis in ecclesia, *ibid.*, 999. 1509. Lector parvulus, *ibid.* Lector efflagitur, *ibid.*, 997. Lectio sancta commendatur, Hieron., XXII, 404. In ea Deus nobis loquitur, *ibid.*, 411. Negligentia in lectione, *ibid.*, 478. Semper in manu sit lectio sacra, *ibid.*, 592. Lectione assidua et meditatione pectus nostrum fiat bibliotheca Christi, *ibid.*, 595. Lector non sit ad laborem, sed ad delectationem et instructionem animae, *ibid.*, 1119. Lector orationem excipiat et oratio lectionem, *ibid.*, 875. In conventibus Christianorum legebatur alternatim et psallebatur, Aug., XXXIII, 119. Lectoris officio qui semel functi fuerant in ecclesia quadam, ab alia teneri non poterant, *ibid.*, 233. Lector ecclesiasticus ille non est qui scripturam non ecclesiasticam quamvis in ecclesia legerit, *ibid.*, 234. Lector psalmum qui exponendus erat prius legebat, *id.*, XXXVII, 1784. Legere qui non potest assidue verbum Dei audiat, *ibid.*, 1159. Lector ascendit, tractator loquitur, *id.*, XXXVIII, 121. Lectiones divinae nos erigunt contra desperationem, et terrent contra superbiam, *ibid.*, 778. Lectiones et cantus in ecclesia, *ibid.*, 950. Lectio nobis hic necessaria, non in patria, *id.*, XXXVII, 1193. Error legentium triplex, *id.*, XLII, 72. 8. Fulgentius Gallum hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem. Fulgent. Rusp., LXV, 525. Lectiones in ecclesia a quibus cantu debeant, Greg. Mag., LXXVII, 1535. Lectores olim in ecclesia legebant Evangelium, *ibid.* Quotidiana lectio scripturarum sanctorum Patrum, S. Eutrop., LXXX, 17. Lectioni vacandum, S. Bened. Sedul., CIII, 1176. Lectio librorum piorum quam utilis, *ibid.*, 1177. Lectiones cur duae ad missam feria IV, una tantum feria VI: quatuor vero in sabbato quatuor temporum, legantur, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 459. Lectionis fructus duplex, 553.

LEX. Lex naturae praesumpta est moribus, non conditionibus, Ambr., XVI, 1088. — Non scribitur sed innascitur, *ibid.*, 1251. Lex Moysis in locum naturalis legis intravit, *ibid.* Cur lex Moysis ferri debuerit, *ibid.*, 1252. In lege portio, in Evangelio perfectio est, *ibid.*, 1256. Qui leviora astringit, graviora non solvit, sed alligat, *ibid.*, 1195. Bonum observantiae legum, Aug., XXXII, 816. Quod gubernatori clavus, hoc animo est lex Dei, *ibid.*, 825. Et ut ducl fortissimo parendum est, *ibid.*, 817. Legi Dei non praeferantur arbitria humana, *ibid.*, 827. Silent inter arma leges, *ibid.*, 692. Non in lege ratio quaeritur, sed auctoritas, *ibid.*, 924. Lex temporalis etiam a Deo data, *ibid.*, 689. Per tempora haec lex commutari potest, *ibid.*, 1229. Lex alia aeterna, alia temporalis, *ibid.* Aeternae legis notio, *ibid.* Qui legi aeternae adherent, temporalis legis non indigent, *ibid.*, 1258. Lex cui bono data, *id.*, XXXIII, 859. Lex non sufficit libero arbitrio, *ibid.*, 683. Lex naturalis, *ibid.*, 681. Lex rationis dicitur, *ibid.*, 683. Ad legem implendam vires humanae non sufficiunt, *ibid.*, 593. Lex non jubet nisi esset voluntas; nec gratia juvaret si sat esset voluntas, *ibid.*, 766. Lex Dei sempiterna, *id.*, XXXIV, 618. Legis Moysae infirmitas, *id.*, XXXV, 1402. Lex unde impleri non poterat, *ibid.*, 1401. Lex Dei, voluntas Dei, *id.*, XXXVI, 586. Omnibus hominibus inesse probatur lex naturalis, *ibid.*, 675. Jubere novit lex non juvare, *id.*, XXVIII, 822, 1171. Dat nosse hostem, non vincere, *ibid.*, 794. Sine gratia nihil valet, *ibid.*, 1163. Lex non timore potius impletur sed amore justitiae, *ibid.*, 159, 1170, 1241. Legis veteris praecepta an teneatur Christianus custodire, XLIV, 594. Legis observationes cur jam respuant Christiani, *ibid.*, 215. Lex data est ut gratia quaeretur; gratia data est ut lex impleatur, *ibid.*, 221. Leges ecclesiasticae nimis dispensationibus aut gratiis vilescent, Greg. Magn., LXXVII, 641. Quae contra leges sunt, non solum inutilia, sed pro infectis habenda sunt, *ibid.*, 947. Leges principum recte aliquando in canonum subsidium adducuntur, *ibid.*, 1297. Et ipsa canonum auctoritate commendantur, *ibid.*, 1299. Differentia legis et consuetudi-

uis, Abbo Flor., CXXXIX, 482. Ælhelred Anglorum regis leges ecclesiasticas, id., CLI, 1165. Item Canuti, *ibid.*, 1171. Et Edwardi, *ibid.*, 1190.

LIBELLUS, LIBELLATICUS. — Libelli a martyribus dati, quid, et quomodo a S. Cypriano vituperantur, S. Cyprian., IV, 261, 283. Mappalicus martyr soli matri suæ bellum concessit, *ibid.*, 285. Libellatici qui, *ibid.*, 311, 315.

LIBRI SACRI. Vide *Scriptura sacra*.

LIBERTAS. — Libertas secundum naturam antiquior servitute, Ambr., XVI, 1261. Nec servitus derogat nec libertas adjuvat, 337. Apud Christum æqua lance penduntur, *ibid.* Libertas spiritalis vera, *ibid.*, 1090. Quam miserum ut qui nascimur in libertate, in servitute moriamur, *ibid.*, 1092. Uni Deo summa libertate servitur, Aug., XXXII, 1170, 1320. Libertas vera est Christo servire, id., XXXIII, 128. Libera voluntas tanto erit liberior, quanto sanior, et tanto sanior quanto divinæ misericordiæ gratiæque subiectioni, *ibid.*, 676. Libertatis lex est charitatis lex, *ibid.*, 710. Libertas plena in æternitate, id., XXV, 1617, 1699. Libertas vera et sana libertas est, cum bonum opus sit non timore sed amore, id., XXXVI, 820. Libertas duplex, immortalitas, perseverantia. At IV, 9-6 Libertas iustorum tanta non est in hac vita quanta erit in altera, id., XLV, 1116. Quæstio de libertate an quis sit liber vel servus requirit majores iudices, Greg. Magn., XVI, 925. Christianus liber et servus, Lanfranc., CL, 177. Ne quis vendatur extra patriam, Ælhelredus, CLI, 1167. De Christiano non vendendo extra regnum, *ibid.*, 1177.

LICITUM. Licitum sunt quædam quæ non expediunt, Aug., XI, 460, 463. Abstinentium aliquando a licitis, Isidor. Merc., CXXX, 150. De tribus prohibitis et tribus licitis, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 858.

LIMINA templorum exosculari Christiani soliti: limina apostolorum Romæ, Aurel. Prud., IX, 330, not. Infirmi et miseri sapissime ad limina sanctorum adducebantur, Dynam., LXXX, 51. Vide *Peregrinatio*.

LITANIE, ROGATIONES, PROCESSIONES. Rogatio uno institutio, Greg. Turon., LXXI, 232. Signa in processione delata, *ibid.*, 320. Processiones generales et Litaniæ calamitatis tempore, Romæ sunt, sub Gregorio Magno, *ibid.*, 328. In Basilicis olim fiebant processiones, Greg. Magn., LXXVII, 512. Processio et populi concursus, *ibid.*, 518. Litania unde dicitur et quomodo dicitur male litania, *ibid.*, 1329. S. Mamertus episcopus Viennensis litanias solemnes instituit, *ibid.* In maxima Tiberis foundatione processiones et litaniæ Romæ factæ sunt, Greg. II, LXXXIX, 465. De orationibus faciendis tempore litaniæ majoris ante Dominicam Ascensionem, Ven. Beda, XCIV, 168. De variis litaniis, Alcuin., CI, 522, 528, 649, 1219. De litaniis, Raban. Maur., CVII, 332. De litaniis agendis, Walafridus, CXIV, 962. Processiones in quatuor festis B. Mariæ, sub Sergio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 898. Litania, *ibid.*, 611, 917. Ad B. Petri limina litania, *ibid.*, 700. Item ad S. Mariam ad Martyres, *ibid.*, 1051. Ad S. Mariam de Præsepe, cum Salvatoris imagine, *ibid.*, 1087. Litania ad tres basilicas, *ibid.* Litaniæ majores, *ibid.*, 1214. Pictura seu historia litaniæ majoris, *ibid.*, 1220. Litaniæ triduanæ, ante Dominicam ascensionem, *ibid.*, 1225. Triduo ante Dominicam ascensionem litanias instituit Leo III papa, *ibid.* Litaniarum et processionum Romæ usus frequens, *ibid.* De litania majore, Regino, CXXXII, 245. Processiones in diebus Rogationum et S. Marci, Joannes Rothomag., CXLVII, 120, 121, 122. Die Ascensionis processio, *ibid.*, 122. De processione Dominicali, Udalic., CXI, 655. De processionibus, Guido, CL, 1272. Rogationes seu litania ante diem Dominicam Ascensionis cum jejunio et vacatione ab operibus servilibus celebrandæ, Ivo Carnot., 266, 272. Rogationum institutio, *ibid.*, 273. Litaniarum usus cum jejunio, *ibid.*, 834. Rogationes seu processiones tres principales, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 817. De processionibus, J. Belet., CCII, 20. Sermones de litaniis, S. Martin. Legion., CCVIII, 1009. De litaniis, Sicard., CCXIII, 567. De processionibus, Innoc. III, CCXVI, 805.

LITIGARE, LIS. — Litis dispendio carere non est modice lucrum, Ambr., XVI, 130, 143. Litigatorum malorum vox, se malos iudices esse perperos, Aug., XXXIII, 169. Iudicio publico sua repetere, nulla succurrunt apostolica exempla, *ibid.*, 327. Melius est dubitare de oculis, quam litigare de incertis, id., XXXIV, 376. Litigare an liceat, id., XXXVI, 1281. Litigare etiam apud iudices ecclesiasticos, delictum est Christianis, id., XXXVII, 1045. Litigantes ad episcopos causas suas deferunt, *ibid.*, 1570. Litem inferenti cedere aliquid ut Deo vases, est tempus redimere, id., XXXVIII, 910. Litigare quis censendus, id., XXXIX, 1593. Litem habere de rebus secularibus

prohibitum a Christo, id., XL, 270. Lites Christianis fu giendæ, Salvian., LIII, 61. Litem inter abbatem et sub diaconum auctoritate sua composuit Gregorius Magnus, LXXVII, 966. Litigare vetat S. Gregorius, *ibid.*, 1152. Lites ab electis iudicibus seu arbitris finiantur, *ibid.* Bona legata relinquere mavult quam litigare, *ibid.*, 1228.

LITTERÆ DIMISSORIÆ olim in usu non erant, Greg. Magn., LXXVII, 461, 573, not. Olim sine dimissoriis litteris laici ordinari a quocunque episcopo poterant, *ibid.*, 556. Sine litteris dimissoriis clericos alieni juris ex privilegio admittebant episcopi Constantiopolitani et Carthaginensis, *ibid.* Usu hominero episcopi soli natalis requiruntur dimissoriæ litteræ, *ibid.*

LŒCA SACRA. Vide *Ecclesia, Terra sancta, Hierosolyma*.

LOTIO PEDUM. Pedes lavare fidei mysterium et humilitatis insigne est, Ambr., XVI, 280. Lotionem pedum die Ccenæ in consuetudinem multi recipere noluerunt, ne videretur ad baptismi sacramentum pertinere, Aug., XXXIII, 220. Nonnulli de consuetudine auferre non dubitaverunt, alii in diem tertium octavarum vel in ipsam octavam transtulerunt, *ibid.* Lotio pedum agitur in Cœna Domini, Alcuin., CI, 1202, 1203; S. Benedict., CIII, 1201. De chrismatibus consecratione et pedum lotione in Cœna Domini, Rupert., CLXX, 145. Utrum omnibus lavandi sint pedes hospitibus, S. Bernard., CLXXII, 607.

LUCERNA. Vide *Lampas*.

LUPUS. Wiboldus Camerac. episc., ludum clericalem instituit ad extirpandum alearum ludum, CXXXIV, 1007, 1010, 1015. Hujus ludi ordo et regola, *ibid.*

LUMEN. In Christiano lumbos habere præcinctos et in manu lucernam ardentem, quid significet, S. Fulgent., LXV, 725.

LUMEN. Usus luminum in conventiculis Christianorum, Iact., VI, 637, 994. Mos ille quare retentus, *ibid.* De extinctione luminum in hebdomada majori, Amalr., CV, 1202. Vid. *CANDELA, LAMPAS*.

LUXURIA. Cibo agresti frenatur luxuria, Petr. Chrysolog., I, II, 210.

MACHINA BELLI a quodam artifice inventa, cujus ope urbem Nicænam ceperunt cruce signati, Guillelm. Tyr., CCI, 279.

MAHOMETISMUS. Legendus hominum situs cum irruent Mahometismus, Guillelm. Tyr., CCI, 223.

MAMENTOS (S.). Rogationes seu supplicationes solemnes in Ecclesia instituit, Greg. Magn., LXXVII, 1529. Vid. *Litaniae*.

MARIA (Beata Virgo). Nominis *Mariæ* etymologia, Ambr., XVI, 314. Pulchra in figura Ecclesie de Maria prophetata sunt, *ibid.*, 326. Ejus virtutes describitur, *ibid.*, 208. Talis fuit, ut ejus vita sit omnium disciplina, *ibid.*, 210. Mariam stantem ante Filii crucem legem, fluentem non lego, *ibid.*, 1571. Maria, nubes levis, *ibid.*, 345. An S. Maria Josephi uxor fuerit, tempore annuntiationis, Juvenecus, XIX, 69, not. An a Christo reprehensa in Cœna, *ibid.*, 159. Elisabeth visitat, *ibid.*, 75. Eam presentat in templo, *ibid.*, 70. Ipsius parentes quando nam obierint, *ibid.*, 71. Maria Mater Dei virgo simul et secunda, Hieron., XXII, 407. Ejus virginitas perpetua, *ibid.*, 509. Ilius commendatur puritas, *ibid.* Maria Joanni discipulo commendatur a Christo, quam ante crucem nunquam dimiserat, *ibid.*, 951. In ejus partu nulla obstrictrix, id., XXIII, 91. Non legitur auspice post partum, *ibid.*, 202. Mariæ perfectio major perfectione Elisabeth, *ibid.*, 510. Cur ad Mariam venit Gabriel et non ad Joseph sicut ad Zachariam, August., XXXVIII, 1517. Zachariæ et Mariæ similibus interrogatio, animus dissimilis, *ibid.*, 1514. Maria a falsa suspitione Josephi liberata, id., XXXIX, 1507. Mariæ modestia et humilitas feminis imitanda, id., XXXVIII, 343. Inter mulieres benedicta, *ibid.*, 1518. Ex gratia fit Mater Filii Dei, *ibid.*, 1519. Fidei charitate fervente concepti, *ibid.*, 1069. Virgo credidit, virgo concepit, virgo peperit, virgo permansit, *ibid.*, 515. Per feminam mors, et per feminam vita, *ibid.*, 1108. Maria de tribu Juda et sacerdotali, id., XI, 50. Maria virginem se Deo voverat cum audisset Christum de ipsa nasciturum, *ibid.*, 508. Maria sola est et spiritu et corpore mater et virgo, *ibid.*, 399. De Maria propter honorem Domini, nullam prorsus, cum de peccatis agitur questionem habere vult Augustinus, id., XXXII, 716. S. Maria virgo prius Christum concepit merite quam corpore. Leo Magn., LIV, 190. Ejus fides Elisabeth miraculo commendatur, *ibid.*, 192. Deum et hominem genuit, id., LV, 150. Maria idoneum Christi habitaculum, Maxm. Taurin., LVII, 225. Josepho justo ac juveni desponsatur, *ibid.*, 659. Maria virgo perpetua, Greg. Turon., CLXI, 168, 170, 707, 712. B. Maria discipulo Joanni commendatur, *ibid.*, 524. Ad ejus mortem apostoli congregantur et Christus eam in corpore ad paradysum reducit, *ibid.*, 708, 715.

B. Mariæ ab imperatore Constantino ecclesia dedicatur, *ibid.*, 715. Ejus festivas mense Januario, *ibid.*, 714. Mariæ Virg. imago Jesum infantem gestantem in ecclesia exposita, *ibid.*, 715. B. Virgo Dei genitrix, *ibid.*, 1026, 1087. Imago B. Mariæ Virginis ante templum Sanctæ Crucis Hierosolymis, tempore Mariæ Egyptiacæ, Vitæ Patr. Coram imagine B. Mariæ Virg. capite arcensa miraculose non minuitur, *ibid.*, 917. Mariæ Deiparæ datum est mentis refrigerium, Greg. Magn., LXXVI, 54. Filium Dei virgo concepit, *ibid.*, 90. Sic Maria concepit et peperit Dei Verbum, ut eadem virgo esset et mater Dei, *ibid.*. Maria quomodo ancilla et mater Domini sit, *ibid.*, LXXVII, 1207. S. Maria Musæ virginis brevi morituræ apparuit, *ibid.*, 548. B. Mariæ Nativitas vi Idus Sept., *ibid.*, LXXVI, 137. S. Mariæ assumptio, *ibid.*, 401, annot. Ecclesiæ S. Mariæ ad Martyres dedicatio, *ibid.*, 584. Sermones de laudibus et cultu B. Mariæ virginis, S. Hildephons., XCVI, 239, 250, 254, 254, 239, 261, etc. De Mariæ nomine, Alcuin., C, 725, 728, 732. Dei Genitrix credenda et confitenda est, *ibid.*, 749. Salva virginitate concepit et peperit, Cl., 34, 46, 1272. Tribus bonis honorata, *ibid.*, 24. De B. Maria Virgine versus, *ibid.*, 749, 758, 762. Cur a Christo mulier appellata, *ibid.*, 766. Mater est credendum, 1500, (LXXXIX, 1291). Quomodo legi purificationis se subiecit 1500 (XCVI, 1178). B. Mariæ singularia præconia, *ibid.*, 1505. Ejus intercessio quam efficac, *ibid.*, 1506. Ex regali et libera prosapia orta, *ibid.*, 1510. Historia natiuitatis et laudabilis conversationis intactæ Dei Genitricis, carmen, Hrothswita virgo, CXXXVII, 1065 et seqq. B. Mariæ laus, Petr. Damiani., CXLIV, 847. Maria celum dicitur et cur, *ibid.*, 861. Mariæ parius omnia miracula antecessit, *ibid.*, 1020. Utilitas horarum B. Mariæ Virg., *id.*, CXLV, 250. B. Virginis Mariæ intercessio efficac, Goffrid., CLVII, 214. B. Maria virgo perpetua, *ibid.*, 257, 244. Porta Domus Domini, *ibid.*, 244. B. Mariæ purificatio, *ibid.*, 262. B. Maria Christi et Christianorum mater, *ibid.*, 265. Quid S. Anselmus senserit de conceptione B. Mariæ Virg., *id.*, (LVIII, 416. De illis fuit qui ante Christi natiuitatem mundati sunt a peccatis, *ibid.*, 419. Spiritus sanctus volebat, ut de Maria Virgine conciperetur et nasceretur ille de quo procedebat, *ibid.*, 451. De sancto Spiritu concipere digna fuit, *ibid.*, 621. B. Virginis humilitas, *ibid.*, 645, 646. Maria tacente, nullus sanctorum orabit, nullus iuvabit; ipsa orante omnes orabunt, omnes iuvabunt, *ibid.*, 944. Mariæ erga Christum officia, *ibid.*, 646. Ejus presentatio in templo, ubi votum virginitalis emisit, *ibid.*, 749. B. Mariæ natiuitas octava, *id.*, CLIX, 84. B. Mariæ annuntiatio, *id.*, CLVIII, 785, 963. Ipsius purificatio, *ibid.*, 621, 961. Assumptio, B. Mariæ gloria et felicitas, *ibid.*, 965. Sanctissimæ Virginis Mariæ laudis et cultus, Rupert., CLXVIII, 311, 585, 839, 844, 846, 554, 875, 886, 909, 945. B. Maria, ad opus redemptionis explendum a Deo electa, Godefrid., CLXXIV, 57. Domini soror quomodo, *ibid.*. Immunis fuit a temptationibus, *ibid.*, 40. Ejus intercessione obtinetur humilitas, *ibid.*, 88. Et peccatorum venia, *ibid.*, 604. De laude et cultu B. Mariæ Virginis, S. Bern., CLXXXII, 210, 374; CLXXXIII, 55 et seqq., 159, 396, 428 et seqq. Hymnus *Salve Regina* a sanctis compositus, *id.*, CLXXXIV, 1059. Quater in anno cantabatur, *ibid.*. De cultu B. Mariæ Virginis, Thomas Cisterc., CXXI. Maria est lenticula, *ibid.*, 59. Maria Colum, *ibid.*, 123. Orius et ascensus noster, *ibid.*, 557. Christum offert, *ibid.*, 456. Miraculum, *ibid.*, 479. Iridi comparatur, *ibid.*, 616. Maria stella, luna, aurora, *ibid.*, 649. Plenitudo Mariæ, *ibid.*. Ejus privilegia, *ibid.*, 699 et seqq. Maria mater nostra, *ibid.*, 763. Mariæ Virginis laudes, Alan. de Insul., CCX, 53. B. Maria, tabernaculum Dei, celestis regis palatium, virtutum garophylium, *ibid.*. Cur nigra dicitur, *ibid.*, 56. Mariæ pulchritudo exterior et interior, *ibid.*, 60. Ecclesiæ comparatur et turturi, *ibid.*. Mariæ corpus assumptum est in celum, *ibid.*, 61. Pulchra fuit facie, *ibid.*, 70. In Maria nullum unquam regnavit peccatum, *ibid.*, 80. Hortus dicitur conclusus et fons signatus, *ibid.*, 81, 82. Ipsius mens paradisi, *ibid.*, 82. Porta soli Deo pervia, *ibid.*, 85. Maria gratia et scientia plena, *ibid.*, 87. Quomodo vulnerata sit, *ibid.*. et columba est quæ gemit, *ibid.*, 95. Pulchra ut luna, electa ut sol, *ibid.*, 94. Gressus ejus virtutes, *ibid.*, 97. De laudibus et cultu B. Virginis Mariæ, in libro *Mariæ prætitulato*, Adam. abbas, CCXI, 699.

MEDICUS. De medicorum officiis, Rutherius, CXXXVI, 186.

MEDITATIO. Meditationibus sacris frequenter vacandum, S. Leo Magn., LIV, 186. *Vid. Oratio.*

MEMORIA, FUNEBRE MONUMENTUM. Memoriam mortuorum monumenta, S. Aug., XXXII, 719. Memoriam marmoream mortuorum divitum, *id.*, XXXVI, 522. Ecclesiæ memoriam

martyrum ornatæ, *id.*, XXXVII, 1590. Memoriam apostolorum et martyrum antiquis visitandi ritus, S. Paulinus Nolan., LXI, 118, 351, 353, 383. In sensu precationis, defunctorum memoria ad altare posita, Aug., XXXII, 778. Ad altare fieri sui memoriam desiderat Monica in extremis, *ibid.*.

MENDICUS. Mendicantium exitum habuere multi divites inter auri argenteque pondera egestate confecti, Hieron., XXV, 71. Mendico debetur elemosyna, Aug., XXXVII, 1567. Mendicus plerumque ostiatim cantat Dei præceptum, *id.*, XXXVIII, 205. Omnes Dei mendici sumus, *ibid.*, 566, 580, 410, 515. Qui, a quibus, quidve petunt hic mendici nostri, *ibid.*, 411. Mendicat ante te anima tua quo pane egeat, *ibid.*, 627. De mendico, Rutherius, CXXXVI, 186.

MENSURA. De æqualitate et iustitia in variis mensuris servanda, Richard. Floriac., CXXXVI, 1518.

MERCATOR. Mercatorum officia quæ, Theodulf., CV, 202.

MILIT. Militia. Christiani interitum militiam abjiciebant, cur, Prudent., LX, 281. Militis Christiani armatura, S. Paulin. Nol., LXI, 20. Milites olim notis erant signati, Greg. Magn., LXXVII, 663. Sex militi necessaria, *ibid.*. Militum conversio, ut plurimum, sincera et perfecta, *ibid.*. Militibus suis monachos fieri prohibet Mauricius imperator, *ibid.*, 662 et seqq. Olim a clericatu arcebantur milites, *ibid.*, 650. Militis cuiusdam, post visa peccatorum loca et beatitudinis, resurrectio, *ibid.*, 584. De coerendis militum rapinis, Hincmar. oratio ad Carol. Calv., CXXV, 953 et seqq. De officiis militum, Rutherius, CXXXVI, 189. Urbani papæ sermo ad Christianos milites, in concilio Claromontano habitus, ad eos incitandos ad Terræ Sanctæ liberationem, Guibertus, CLVI, 684. Crux militum vestimentis statim affigitur, *ibid.*, 702. Suos milites ipsi adhortantur duces, *ibid.*, 724. Pietas Christiana in castris vivebat, *ibid.*, 746. Martyrii plures palmam adepti sunt, *ibid.*, 747. Militum Templi Regula, Joan. Michaelens, CLXVI, 856 et seqq. Describitur miles Christianus, figurative, Rupert., CLXVIII, 1174. Agones fidelium tres, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 681. Quam indignum sit bona ecclesiastica militibus ab ipsis episcopis concedi, Gerohus, CXCIV, 1209. S. Martini exemplum, *ibid.*, 1221. Præliator est egregius Drum timens, Richard. a S. Vict., CXCVI. Apud Armenos non permittebatur Christianis militare, Guillelm. Tyr., CCI, 295. Sermo ad milites: quam multi in militia sancti vixerunt, Alan. de Ins., CCX, 186. Milites sui temporis reprehendit Alanus, *ibid.*.

MISERIA. De variis hominum studiis, Innocent. III., CCXVI, 706, 707. De miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De miseria servorum et dominorum, *ibid.*, 709. De miseria honorum et malorum, *ibid.*, 711. De hominis hostibus, *ibid.*, 712. De venditione iustitiæ. De insatiabili desiderio cupidorum, *ibid.*, 719. De iniqua possessione divitiarum, *ibid.*, 722. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

MISSA. Quæ vox sat raro invenitur apud August., *ibid.*. Missa pro defunctis, *id.*, XXXIII, 694; XL, 281. Missa catechumenorum fit post sermonem, *id.*, XXXVIII, 524. Missæ sacrificium, Victor Vitens., LVIII, 190, *not. a.* Missas agere, *ibid.*, 205, 215. Missæ publicæ, matutinales, quadragesimales, de defunctis, *ibid.*, 233, *not. e.* Missæ super martyrum sepulcra et ossa, A. Prudent., LX, 356, *not. 212.* Missa catechumenorum, liturg. Gallic., LXII, 117. Ante communionem expleta, *ibid.*, 130, 140. Missæ Gallicanæ et Romanæ duratio, *ibid.*, 151, 221. Quotidie ab episcopo cantata, *ibid.*, 142. Missæ plures eodem die in uno altari celebratæ, *ibid.*. Missa diebus tantum festis præcepta, *ibid.*, 145. Missæ astantes non semper communicabant, *ibid.*, 141. Missæ tres celebrabantur in Natali Domini, Paschate, Pentecoste, et Transfiguratione, *ibid.*, 174. Sacrificium Missæ pro mortuis oblatum, Greg. Magn., LXXVI, 417, 441. Origo triginta missarum quæ pro defunctis celebrari solent, *ibid.*, 441. Missa pro vivis in angustia positis, *ibid.*, 442. Quibus dispositionibus audienda vel celebranda, *ibid.*, 425. Diversa olim Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo, *ibid.*, 1187. Missa non celebranda nisi in locis consecratis, Leo IV papa, CXV, 668. Jejunus sacerdos missam celebrare debet, Isidor. Merc., CXXX, 576. Inter Missæ solemniam benedictionem populo largiebatur episcopus, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. Missæ tres in Nativitate Domini Deo Creatori, Redemptori, et Remuneratori offeruntur, Godefrid., CLXXIV, 656. Quibus hris celebratur Missa, Joan. Belet., CCII, 58. Animæ fidelium per missæ sacrificium levantur, Petr. Cant. CCV, 105. Utrum missam celebrare liceat lingua vernacula, Petr. Pict., CCXI, 1251. Hoc Mediolani prohibuit. S.

Ambrosius, id., 1249. De Missæ celebratione, Sicard., CCXIII, 15.

Mitra. Mitre cornua duo quid significant, Petr. Cant., CCV, 159.

MONACHUS. Monachi olim innumeri florebant in Ægypto et Mesopotamia, Hieron., XXIV, 189. Monachi Carthaginenses alii se suis manibus transigebant, alii ex fidelium oblationibus vivendum ducebant, Aug., XXXII, 638. Quid agere soleant et quo animo debeant, id., XXXIII, 190. Plures perpetuo jejunant, Sabbato et Dominico diebus exceptis, *ibid.*, 159. Servi Dei dicuntur, *ibid.*, 993. Monachorum bona studia, id., XXXVII, 1278. Monachi Patres vocantur, Greg. Magn., LXXVII, 541; et moniales, matres, *ibid.* not. Monachus non est qui in terra possessionem querit, *ibid.*, 213. Sacre lectioni vacare debent, *ibid.*, 606. Monachi ex Gregorio per biennium probandi, *ibid.*, 1082. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bern., CLXXXII, 607. Hospitum frequentia apud monachos Clavallenses, *ibid.* De novis monachorum vestibus, Orderic. Vital., CLXXXVIII, 636. Hospitalitas insignis monachorum Cluniaci, Petr. Ven., CLXXXIX, 370. Quisque colorem tenere debet quem elegit, *ibid.*, 406. Voti reddendi ratio et ordo, Petr. Lombard., CXCI, 593. Calcare sandaliis vel soleis quid significet, id., CXCLII, 220. Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787. Clericorum status periculosior statu monachorum, *ibid.*, 794. Utrum equitare liceat monachis, *ibid.*, 816. Singularitas summopere caveuda est in congregatione, Petr. Cant., CCV, 205.

MONIALIS. MONACHA. Monacharum professio et habitatio, Aug., XXXII, 1359. Ipsis a prapposita distribuitur victus et tegumentum, id., XXXIII, 960. Quomodo se invicem respicere debeant, *ibid.*, 961. Balnearum usus semel in mense licet, *ibid.*, 963. Præpositæ tanquam matri obediunt, *ibid.*, 964. Moniales non statim post emissum virginitatis votum olim velabantur, Greg. Magn., LXXVII, 681. Sacris virginitatibus operam dabant, *ibid.*, 172. Ipsis a parentibus aliquæ assignabantur possessiones, *ibid.*, 272. Eorum sanctitate Romam servatam censet Gregorius, id., 881. Propter linguæ incontinentiam quædam excommunicatæ, id., LXVI, in vita S. Benedicti.

MONIACUS. Preces quibus moribundus commendatur Deo, A. Prudent., CLIX, 896.

Mons. Non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Mors pie vitium nos contristare non debet, Isidor. Mer., CXXX, 717. Mors miseris sine morte fit, Ivo Carnot., CLXI, 1063.

MORTUI. Vid. Defuncti.

MULIER. Dei picturam delet mulier, si vultum suum materiali candore oblinat, et acquisito rubore perfundat, Ambr., XIV, 260. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, Aug., XXXVIII, 205. Quales capilli mulieres deceant, S. Paulin. Nol., LXI, 727. Lavam feminæ apud antiquos trahebant et hinc lanificæ mulieres in honore erant, Arator., LXVIII, 162, not. 812. Mulierum cantus et chori in ecclesia prohibendi, Leo IV, CXV, 681. Feminæ ne contingant vasa sacra vel palas, Atto Vercell., CXXXIV, 30. De mulieribus, Raterius, CXXXVI, 191. Guigo Carth., CLIII, 681. Feminæ sexus amicis inimicus, Goffrid., CLVII, 67. Ad decipiendum natus, *ibid.*, 126. Mulier ad altare accedere non debet, Ivo Carnot., CLXI, 169. Mulier humanæ fragilitatis typus, Godefrid., CLXXIV, 152, 361.

MUNDUS. Est belli campus cum diabolo et vitis, Petr. Chrysol., LII, 231. In hoc mundo nihil stabile, sed omnia prospera adversis confunduntur, Greg. Magn., LXXVII, 617. Mundi pompas mens despiciat, *ibid.*, 1275. Mundus dicuntur homines mundi amore decepti, Alcuin., C, 747.

MUNUS. Ecclesiastici cujusque ordinis munera, ut præpositi, junioris, hebdomadarii, ostiarii, acolythi, exorcistæ, psalmistæ, lectoris, subdiaconi, diaconi, presbyteri, episcopi, archidiaconi, primicerii, thesaurarii, et economi, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 897.

MYSTICA. Quæ vox frequenter sumitur pro Missæ sacrificio. Catechumeni, energumæ et penitentes non intersunt sacris mysteriis, Gennad., LVIII, 1027. De sacris Ecclesiæ mysteriis, Joan. de Garlandia, carminis fragm.

NATALITIA potentialiter creata, Aug., XXXIV, 326. Natalitia sanctorum cum sobrietate celebranda, id., XXXVII, 1141. Natalitia sanctorum vocantur diis transitus eorum de sæculo, Alcuin., C, 936. Cur in lætitia celebrantur, Cl. 1211.

NEOPHYTUS. Ipsius officia, Raterius, CXXXVI, 159.

NEOPHYTUS. Lac neophytis olim datus, S. Zeno, XI, 478. Olim aliquando episcopi ordinati, S. Hieron., XII, 663; et XIII, 516. De neophytis, Aug., XXXIII, 320. Neophytorum initia, id., XL, 208. Neophytus olim dicebatur qui noviter erat in fide plantatus: nunc qui novus

est in sancta conversatione, Greg. Magn., LXXVII, 784. Ab ordinibus accentur, *ibid.*

NEPOTES. Nefas est episcopis curam gerere nepotum magis quam pauperum, Petr. Bles., (CVI), 178.

NICÆA. Hujus civitatis prærogativæ, Gullelm. Tyr., CCI, 274. A cruce signatis obsidetur, et multo cum labore et damno expugnatur, 279, 282, 288.

NOBILITAS. De vilitate nobilitatis humanæ et excellentia paupertatis, Petr. Bles., CCVI, 7.

NORMA. Nothi in Gallia rejecti ab Ecclesiæ dignitatibus, Stephanus, CXXI, 578.

NUMMUS ROMANUS. Tributum quoddam ex lege Canoni Anglorum regis summo Pontifici solvendum, CLI, 1174.

NUPTIÆ. Vide Conjugium.

OBLATIO. Fidelium oblationes quomodo distribuendæ, Gelasius I, LIX, 56. Oblationes votivæ in subsidium pauperum antiquitus conferebantur, S. Paulin. Nol., LII, 562. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., XCVI, 475. De intercessionem sanctorum precumque et sacrarum oblationum necessitate, Hincmar., (CXXV, 90). Qui piæ defunctorum oblationes retinent vel defraudant, sint excommunicati, Isidor. Merc., CXXX, 399. De redditibus et Ecclesiæ oblationibus, Regino, CXXXII, 232. De oblationibus defunctorum, *ibid.*, 355 et seqq. Nullus oblationes Ecclesiæ aut det aut accipiat, nisi de licentia episcopi, Atto Vercell., CXXIV, 55. De donis Fulcheri ecclesiæ S. Andree oblati, Auctor Gestor. Pontif. Camerac., CXLIX, 265. Pauli benedictus dicitur etiam oblationis corona, Ivo Carnot., CLXI, 891. Nunquam Ecclesiæ tollendum quod semel ei donatum est, Placid., CLXIII, 634. Variæ oblationes Casinensi monasterio factæ, Leo Maric., CLXXIII, 531, 532, 564, 589, 588, 598, 611, 649, 660, 688, 691, 704, 731, 732, 740, 746, 769, 771, 775, 778, 781, 792, 794, 796, 822, 832, 848, 853, 882, 892. S. Monica, juxta Ecclesiæ Africanæ morem, oblationes offerre volens Mediolani a S. Ambrosio prohibetur, S. Bern., CLXXXII, 403.

OCTAVÆ dies tertius, vel etiam octavus a nonnullis electus ad lotionem pedum celebrandam, Aug., XXIII, 220. Graviter puniri solent recens baptizati qui per octavas suas terram nudo tetigerint pede, *ibid.*, 321. Octava regeneratorum, id., XXXV, 1233. Octavæ infantium, XXXVI, 1201. Octavarum dies sancti, XL, 581.

OFFICIUM DIVINUM. Officium divinum opus Dei a S. Gregorio dictum, Greg. Magn., LXXVII, 688. Sæculo sexto ubi reliquiæ sanctorum asservabantur Officia per proprios aut vicinos clericos persolvebantur, *ibid.* Divinum Officium qualiter audiendum, Joan. Michaelens., CLXVI, 889. Quot orationes Dominicæ recitandæ si Officium divinum audiri nequeat, *ibid.* De Officio tenebrarum in hebdomada majori, Joan. Beletius, CCII, 105. Cur olim inter nocte surgebant Christiani Officii causæ, *ibid.*, 31. De Officiis Quadragesimæ, *ibid.*, 90. De Officio mortuorum, 159 et seqq. De Ecclesiæ Officiis, Sicard., CCXIII, 143, 159, 162 et seqq.

OLEUM. non cera, cur olim in templo accendatur, Hieron., XXII, 1497. Oleum benedictum a morsibus venenatorum animalium sanat, id., XXIII, 46. Olei natura est ut lumen fiat, et fessorum solvat laborem, *ibid.*, 1085. Oleum ad sacramenti administrationem benedictum, Aug., XLIII, 190. Oleum visibile in signo est, oleum invisibile in sacramento est, id., XXXVI, 505. Oleum Christi etsi per peccatorem ministratur non est idem oleum peccatoris, id., XXXVIII, 1225, 1229. Oleum secum portandum, *ibid.*, 577. Oleum qui secum habet, oleum peccatoris non querit, id., XXXVII, 1824. Olei octavo quare frequenter adhibita, Cassiod., LXX, 170. Oleum quod super sepulchra sanctorum incenderat veneracione prosequuntur Christiani, S. Greg. Turon., LXXI, 439. Oleo signatur mollities pietatis, Greg. Magn., LXXVII, 58. Oleum in vasis cum lampadibus sumere quid sit, *ibid.*, 1156. Olei benedictio, Anonym., CXXXVIII, 1063. Innocentius I oleo ab episcopo benedicto uti decretum non tantum presbyteros, sed etiam omnes Christianos, Sigebert., CLX, 73. Olei sancti tria genera, Hago a S. Vict., CLXXVI, 577. Olei natura et proprietates, Philipp. de Harv., CCIII, 523, 996.

OLUS. Olera repudiabant hæretici, Aug., XLII, 251. Olus quare comedendum, Richard. a S. Vict., CCVI, 499.

OPUS. Multi licet sermone taceant, opere loquuntur, Hieron., XXII, 418. Laboris et operis utilitas, *ibid.*, 808. Opus sine fide caducum et infirmum, *ibid.*, 808. Factio aliquid operis ut te semper diabolus inveniat occupatum, *ibid.*, 1078. Opere manuum viventis monachi, Aug., LXXII, 638. Opera bona Deo tribuenda sunt, *ibid.*, 1079. Gratia Dei non propriis viribus, XXXIII, 688. Operatio hominis in paradiso, qualis, id., XXXIV, 201. Opera

bona non ex nobis sed ex Deo, id., XXIV, 1845. Opera cum fide necessaria, id., XXXVI, 259. Operum bonorum necessitas, *ibid.*, 482. Opus summum hominis est laudare Deum, *ibid.*, 500. Opera misericordiae superare debent offensiones nostras, id., XXXVII, 1199. In monachos desidiosos volentes operari, id., XL, 368. Opera bona a Deo pensantur, Salis., LIII, 181. Operatione bona oportet nos esse divites, *ibid.* Operum omnium retributor Christus, *ibid.*, 201. Operibus bonis perennia bona succedunt, *ibid.*, 220. Opus uniuscujusque post hanc vitam ignis probabit, S. Paulin. Nol., LXI, 509. Opera misericordiae commendantur, *ibid.*, 44. Opera bona viam cæli inferunt, *ibid.*, 316. Ad salutem sunt necessaria, *ibid.*, 725. Donorum operum dum prævenitur tempus, amittitur meritum, Greg. Magn., LXXVII, 75. Vita Christiana in virtute est operum, non in ostensione signorum, *ibid.*, 213. Operibus bonis dum tempus est vacandum, *ibid.*, 1094. Opere exercendum est, quod per legem et lectionem discitur, Godefrid., CLXXIV, 798. Operum bonorum exercitatio est instar optimæ ætatis in homine, *ibid.*, 739. Etiam in minimis Deus est glorificandus, *ibid.*, 774. Umbra laborem et dies præmium significat, Wolbero, CCXV, 1156. Vide *Actio, Labor*.

OPPRESSUM. De oppressoribus pauperum quid sentiat S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 728. Oratio Hincmari Remensis ad Carolum Calvum, id., CXIV, 933 et seq., et 1017. Quare iusti ab impiis opprimuntur, S. Bruno, CLIII, 415.

ORARE. Versus orientem oim orabant Christiani, Tert., I, 373. Capite nudo, *ibid.*, 473. In communi, *ibid.*, 1163. Ante et post cibum, *ibid.*, 477. Expensis manibus in modum crucis, *ibid.*, 1169. Frequenter pro rege, S. Hilari. Piet. Orationes ad altare, S. Optatus, XI, 975. In ecclesiis manus tendebant orantes Christiani, S. Zeno, XI, 334. Non satis est dies ad precandum, nocte surgendum est et media nocte, S. Ambros., XV, 1515. Plerique sunt dies quibus statim horis meridianis adveniens sit ad ecclesiam, canendi hymni, celebranda oblatio, *ibid.*, 1314. Nocte et mane imprimis orandum, *ibid.*, 1414. Christianorum mos erat, semper Deum orare, S. Hieron. Orabant genu in terram posito, id., LXVI, 486. Orationibus communibus et alternis plus agimus quam singularibus et privatis, Aug., XXXIII, 768. In oratorio nihil aliud agatur, nisi id ad quod factum est, unde et nomen accepit, *ibid.*, 960. Oratio pro defunctis, id., XXXV, 1447. Oratio ante cibum, XLIV, 176. Matutina oratio et sui ipsius commendatio ab omnibus facienda, Joan. Cassian., XLIX, 1201. Cur tempore paschali non flectantur genua in oratione publica, *ibid.*, 110. Præter oratione, jejuniis, et lacrymis juvandum, Petr. Chrysost., LII, 210. Episcopos præsertim orationi vacet, S. Leo Magn., 635. Cum hæretici non orandum, neque psallendum, *ibid.*, 665. Recte novit vivere qui novit orare, S. Maxim. Taurin., LVII, 499. Deprecatio ante et post cibum, Genzad., LVIII, 1057. Preces oriente soles, et ad orientem conversi fundebant Christiani, A. Prudent., LIX, 790. Orationes mane, vespere et meridie faciendæ, *ibid.*, 802. Orationis plurium vis, *ibid.*, 829, not. 159. Christianorum mos invocandi Deum ad singulas actiones, *ibid.*, 860. Preces super moribundum, *ibid.*, 836. De oratione, Isidor. Hispal., LXXXIII, 671. De oratione tempore Litaniæ majoris ante Dominicam Ascensionem, XCIV, 168. Laus et assiduitas orationis, S. Benedict., CIII, 803. In quas omni plagis orantes vertantur Christiani, Walafrid Strabus, CXIV, 922. De forandi modis, ac distantia vocum, *ibid.*, 932. De laude et utilitate orationis, Haymo Halbert, CXVIII, 898. Oratorium domesticum, Isaac, CXXIV, 1106. Cur orationes facilius exaudiantur in templo peractæ, fese demonstrat Stephanus VI papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1400. Orationis effluat aqua, Petr. Damian., CXLV, 250. De oratione super populum in Quadragesima, Monum. Liturg., CXI, 1014. Silentium servandum dum fit oratio, Joan. Michaelens., CLXVI, 870. Orandi modus, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 89, 90. Tres orationis species, *ibid.*, 879 et seq. De oratione libri tredecim, Guntherus, CCII, 97. De contentis in oratione, scilicet quis petat, quid petat, a quo petat, cui petat, quare et qualiter petat, *ibid.*, 118. Oratio Dominica, ad altare recitabatur, S. Optat., XI, 975. Sic etiam Hieronym., XXIII, 785. Ejus explanatio, *ibid.* Orationis Dominica expositio, Aug., XXXIII, 506. Quis quid petat quod in oratione Dominica non invenitur, 504. Quare verbis tradita, *ibid.*, XXXV, 1275. Hujus orationis præstatione, *ibid.*, 1276. Ibi tris ad vitam aternam, quatuor ad temporalem pertinent, *ibid.*, 1285. Oratio Dominica, regula postulanti apostolis tradita a coelesti Jurisperito, id., XXXVII, 1849. Quoties dicitur ad altare, id., XXXVIII, 399. Medicina est quotidiana, *ibid.*, 127. Quotidianæ nostra mundatio, *ibid.*, XLIV, 456.

Si veraciter dicatur quotidiana dimittit peccata, id., XLV, 1253. Oratio Dominica ab omnibus in missa canitur, Greg. Turon., LXXI, 933. Oratio Dominica recitanda ab eo qui officium divinum adire nequit, Joan. Michaelens., CLXVI, 859. De oratione Dominica quæ in omni officio frequentatur, *ibid.*, CXCIV, 1519.

OSCRATIO. manuum impositione designatur, Gregor. Magn., LXXVII, 1030. Ordinationes a quo, quando et quomodo facientur, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 431.

ORDO. Ordinis sacri nomine intelliguntur aliquando tam majores quam minores ordines, Greg. Magn. Vid. T. LXV, in Vn. S. Benedicti et LXXVII, 693. Ordines reitterari non debent, *ibid.*, 581. Cur diversi ordines in Ecclesia dispensatio divina constituerit, *ibid.*, 783, 786. Quas præcipuas conditiones in ordinandis requireret, Gregorius, *ibid.*, 576, 694. De quibus nunc examinentur, *ibid.*, 695. Laici non statim ad sacros ordines promovendi, *ibid.*, 784, 783, 955.

ORIENTES. Prius oriente sole et ad orientem conversi preces fundebant Christiani, A. Prudent., LIX, 791. Basilicas orientem respicientes, S. Paulin., LXI, 356.

OSCULUM. Osculum pacis inter sacramenta, August., XXXVIII, 1025. Oscula, quando apud Christianos dantur in januis ecclesiarum, S. Paulin. Nol., LXI, 518. Osculum pacis Eucharistia sumptioni præmittitur, Greg. Magn., LXXVII, 804. Genua osculandi mos in signum reverentiam, S. Benedict., CIII, 761. Mos osculandi pedes summi Pontificis antiquissimus, Anastasius Biblith., CXXVIII, 1278, 1308, 1390. Gradus basilicæ S. Petri in Vaticano humiliter deosculatur imperator Carolus Magnus, II 78. Papa Innocentius I osculum pacis ad missas dari deservit, Sigebert., CLX, 72. Osculum amicitiam signum, Philipp. de Harveug., CCII, 755.

OVES. Oves moribundæ suum reliquant pastorem, et luporum faucibus devorantur, Hieron., XXII, 1122. Quæcta ovis membra portata sunt, *ibid.*, 651. Oves aquam pastorum pedibus turbata bibere quid sit, Greg. Magn., LXXVII, 15. Ovium nomine simplices quique et innocentes figurati, Garner., CXCIII, 103.

Oves quomodo pastorem sequi debeant, Petr. Cant., CCV, 121.

PALLA. Palesum nomine iniqui intelligendi, Garner., CXCIII, 442.

PALLA. Pallis quid apud veteres, S. Optat., XI, 1077, not. 87. Pallis de sanctorum tumulis, Greg. Turon., LXXI, 886.

PALLIUM. in quo distinguatur ab homophorio Græcorum, Greg. Mag., LXXVII, 481 not. Pallia vestes sacerdotales et sacra, quæ etiam in monasteriis erant pretiosæ, *ibid.*, 521. An eadem fuerit materia et forma pallii in Oriente et Occidente, *ibid.*, 538 not. Quis primus Pontifex Romanus pallium dederit, *ibid.*, 539. Quibus concedebatur, *ibid.*, 491. Non omnibus illud concedebat Gregorius, *ibid.*, 588. Episcopus superbe illo utens increpatur, *ibid.*, 691. De usu pallii, Liber Diurn. Pontif. Rom., CV, 81-88. Pallium raro et difficile conceditur, Leo IV, papa, CXV, 657. De palliis virore, Raban. Maur., CXI, 575. De palliis feminarum, 576.

PALLIUM DOMINICUM. Antiquissima in Ecclesia solennitas Palmatum, in qua fit processio cum ramis arborum benedictis, Greg. Magn., LXXVIII, 510. Palmatum ram benedicti, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 475.

PANIS BENEDICTUS. Panis benedictus qui et oblatione corona dicitur, Ivo Carnot., CLXI, 994. Vid. *Agape*.

PANNUS. Panni sepulchris sanctorum impositi et reliquiæ habentur, Greg. Turon., LXXI, 934.

PAPA. Vide *Sedes apostolica*.

PANISCAVE. Paniscave Judæi etiam puram carnem vocant, Aug., XXXVIII, 190. Aderatio S. Crucis in die Parasceves, Alcuin., CI, 1210. Vid. *Crux*.

PAROCHIA, PAROCHIA. Parochia seu paræcia et diocesis indifferenter usurpantur, Greg. Magn., LXXVII, 518, 519, 812. In una urbe sæpe Gregorii plures parochie, *ibid.*, 664. Unaquæque parochia provisione episcopi regenda, Leo IV, papa, CXV, 668. Parochiarum institutio sub S. Dionysio papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1418. De parochia, Regino, CXXXII, 185.

PAROCHUS. Decimas a laicis propriis parochiis solvendas, Robert. Pullus, CLXXXVI, 918. Peregrinantes prius mentiam petunt a paroco suo, *ibid.*, 1098.

PASCHA. Pascha Domini verno tempore quotannis celebratur, Ambros., XIV, 128. Castos et sanctificatos oportet illud celebrare, *ibid.*, 231. Pascha Domini cur dicatur, *ibid.*, 332. Pascha dies prima quiescentis fuerit, Juvenac., XIX, 514. Pascha verno tempore celebrata, S. Gaudent., XI, 845 not. Nonnunquam secundo mense *ibid.*, 845. Tempore Paschæ celebrandi, *ibid.*, 867. De Paschæ, Hieron., XXII, 845. Ad Paschæ celebritatem

quæ requiruntur, *ibid.*, 811. Pascham episcopi Asiae celebrant cum Judæis luna xiv, XLIII, 637. Pascha agitur et in sacramento, et in memoria rei quæ gesta est, Aug., XXXIII, 203. Transitus, qui hac voce, *Pascha* significatur, modo in nobis agitur per fidem, spem et charitatem, *ibid.*, 205, 206. Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet secundum solis et lunæ computationem Pascha celebrent, *ibid.*, 209. In celebratione Paschæ, observandum triduum crucifixi, sepulti et suscitati, *ibid.*, 215. Paschali tempore jejunia relaxant Christiani, stantes orant, Alleluia canunt, quod est signum redemptionis, *ibid.*, 218. Verum Pascha Christi immolatio, *id.*, XXXV, 1783. Paschatis celebritas anniversaria, *id.*, XXXVI, 171. Paschæ vigiliam forinsecus et intrinsecus celebremus: ita ut Deus nobis loquatur in lectionibus suis, et Deo loquamur in precibus nostris, *id.*, XXXVIII, 1038. Vigilat ista nocte mundus inimicus, et mundus reconciliatur, *ibid.* Paschalis solemnitas novis vetera non connectit, sed novæ regenerationis ablucit infantiam, et alia, Petr. Chrys., LII, 406. Est portus, lucrum vitæ et gaudium resurrectionis, *ibid.*, 208. Quomodo in eo immolatur Agnus Dei, *ibid.*, 374. De Paschate questio diu et multum agitata, Greg. Magn., LXXVII, 947. Paschatis denuntiatio Pontifici Romano commissa, *ibid.*, 948. Die Epiphaniæ fiebat ista denuntiatio, *ibid.* In Sardinia Paschatis denuntiatio ad metropolitanum pertinebat, *ibid.*, 947. Gallis Ecclesiæ Cycum Paschalem Anatolii primum amplexus sunt, *ibid.*, 1062. De tempore quo Pascha celebrari debet, Ven. Bed., XC, 699, et CXIV, 675. De ordinatione paschali feriarum, *id.*, XC, 697. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, in Sabbato sequenti duplex, Alan. de Insul., CCX, 210.

PASTOR. Voxatio ovium, pastorum culpa, et magistrum vitium est, Hieron., XXVI, 60. Ad pastores Ecclesiæ exhortatio, *ibid.*, 84. Pastor bonus quis et ejus officium, *ibid.*, 241. Qui pastor est debet esse et magister, *ibid.*, 509. Falsi pastores in Ecclesia, *ibid.* Pastores boni de bonis ovibus sunt, Aug., XXVIII, 287. Unus pastor bonus, quia boni omnes in uno, *ibid.* Pastoris officia et ovium, *ibid.*, 796. Pastoribus quam periculosa reddenda ratio, *ibid.* Pastor solatur in periculis, quod sacrum adjuvet orationibus, *ibid.*, 915. Pastor malus aliquis est propria malitia, bonus nonnisi Dei gratia, *id.*, XXXIX, 1484. Consule librum pastorem S. Gregorii pape, LXXVII, 15 et seqq.

PATERFAMILIAS. Ejus circa familiam sollicitudo et disciplina, Aug., XXXVI, 599. Pater et feriendo pius, et parcendo crudelis, *id.*, XXXVIII, 111. Pater familias omnibus in familia sua, tanquam filijs ad colendum et promerendum Deum consultit, *id.*, XLII, 644. Ex lege civitatis præcepta sumere debet quibus domum regat, *ibid.*, 645. Parentum sollicitudo et anxietas circa filios, Petr. Chrysol., LII, 293. Quid agere debeat paterfamilias, et quam rationem Deo reddat, *ibid.*, 274. Patris appellatio divina est, Greg. Magn., LXXVII, 1108. Patrum alioquin aliquid bonis mentibus semper addit, *ibid.*, 1049. De patre et matre, Rather., CXXVI, 201.

PATIENTIA. De laude patientiæ, Haymo Halberstat., CXXVIII, 908. Adversa patienter ferenda, Lup. Ferr., CXXIX, 437. Patientia virtutum regina, S. Petr. Damian., CXLV, 791.

PATRIMONIUM Ecclesiæ non minuendum, sed potius augendum, Gelas. I papa, LIX, 157. Patrimonia Ecclesiæ in diversis erant provinciis, Greg. Magn., LXXVII, 444.

PATRINUS. Patrinorum est orationem Dominicam filijs suis insinuare, Leo IV pap., CKV, 684. Patrinorum responsio pro filijs suis, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 156. De eodem, *id.*, CLXXVII, 590. Cur patrini adhibeantur in baptismo, Robert. Pullus, CLXXVI, 844.

PATRONUS. Patroni martyres et sancti recte dicti, A. Prudent., LX, 278 not. Vide *Sancti*.

PAUPER, PAUPERITAS. Pauperum curam agere, maximum ministerii opus, S. Hilari. Pictav., IX, 556. Pauperes saltem Christus, dum ad eos sublevandos invitat, *ibid.*, 745. Pauperes inter et divites commercia, *ibid.*, 1060. Non nos humiliter dicitur paupertatis, Hieron., XXII, 826. Qui pauper est cum Christo dives est, *ibid.*, 548. Pauperibus dædum, non locupletibus, non superbis, *ibid.*, 645. Quæ utilitas est parietes fulgere gemmis, et Christum in paupere periclitari, *ibid.*, 584. Paupertas expetita gloriæ, ista cruciatum habet, *ibid.*, 1077. Pauperes spiritu intelligantur humiles et timentes Deum, Aug., XXIV, 1252. Pauperes pedes Domini, *ibid.*, 1760. Pauperis patrimonium sanitas, XXXVI, 610, 971. Qui in facultatum copia non extollitur, inter pauperes a Deo numeratur, *ibid.*, 545, 1067. Nihil pauperi prodest, si eget et facultate, et ardet cupiditate, *ibid.*, 609. Multum dimittit qui non solum dimisit quicquid

habebat sed etiam quicquid habere cupiebat, *id.*, LXXVII, 1571. Pauper Dei in animo est non in sæculo, *ibid.*, 1727, 1814. Pauper cupiditate possessus, divite peior, *id.*, XXXVIII, 114. Verus pauper in pauperum turba vix invenitur, *ibid.* Pauper est civis regni colorum: eo nobis trafficit quod illi damus, *ibid.*, 210. Christus in paupere vestiendus et suscipiendus, *ibid.*, 170. Paupertas ex se nec bestitudo, nec miseria, *ibid.*, 527. Pauperum cura, *ibid.*, 453. Pauperum amicitia elemosynis comparanda, *ibid.*, 250. Paupertas voluntaria ad perfectionem Christianam pertinet, *id.*, XLIII, 541. Pauper bona nostra ad cælum portat, de hoc Deum habet fideihasorem, Petr. Chrysol., LII, 208. Nobis servat quod venter disperdit, *ibid.*, 210. Pauper stinus est Abraham, thesaurus celi, gazophylacium Christi, *ibid.*, 210. Verecunda paupertas in pavore, *ibid.*, 215. Pro uno paupere dato tibi Deus centum, *ibid.*, 271. Pauper quid agere debeat, *ibid.*, 275. Pauperi qui fenerari nescit, sanari nescit, *ibid.*, 290. Paupertas cognata virtutibus; exemplum est athleta, nauta, miles, philosophus, *ibid.*, 278. Paupertas temporalis vix fertur, quanto magis æterna, *ibid.*, 340. Paupertas provehit hominem ad philosophiam, *ibid.*, 511. Paupertas quibus est onerosa, Salvian., LIII, 52. Pauperes veri pauperie delectantur, *ibid.*, 51. Hos elept Deus in hoc mundo, divites in fide et hæredes regni, *ibid.*, 68. Pauperes pascha divitum, *ibid.*, 75. Pauperum depopulatio omnium maxima, *ibid.* Quasi inter procellas positi, *ibid.*, 101. Paupertas non habet quod perdere possit, *ibid.*, 117. Pauperum cruces ad Deum ingemiscunt, *ibid.*, 144. Pauperum mala sua Christus esse dicit, *ibid.*, 232. Pauperes Ecclesiæ olim alibi, Prudent., LX, 306, not. 139. Pauperes qui monendi sunt, Greg. Magn., LXXVII, 52. Pauperes consolandi, *ibid.* Plerumque fit ut dives sit humilis, pauper vero superbus, *ibid.*, 574. Utrum pauperi peccatori danda sit elemosyna, *ibid.*, 85. De spoliis pauperum non facienda elemosyna, *ibid.*, 89. Bona Ecclesiæ, bona pauperum, 619. Paupertas humilitatis custos, *ibid.*, 169. Paupertatis securitas æritis præferenda, *ibid.*, 245. De oppressoribus pauperum qui sentiat Isidorus Hisp., LXXXIII, 728. Maus pauperis gazophylacium Christi est, Alcuin., C, 516. Paupertas tranquilla est, si humilitatis gubernaculo regatur, *ibid.*, 455. Diligenda est paupertas, *id.*, 777. Res ecclesiasticæ vota sunt fidelium, patrimonium pauperum, Hincmar., CXXVI, 128. Elemosynis multo melius visitantur pauperes quam corporali presentia, Anast. Bibl., CXXVIII, 1065. Pauperes Christi, fratres nostri, *ibid.*, 454, 1108. Pauperes et senes honorandi, Isidor. Meral., CXXI, 548. Pauperum defensores adversus potentes sunt stibitendi, *ibid.*, 551. Paupertas evangelica, S. Anselm., CLVIII, 595. Paupertatis bona, *ibid.*, 695. Pauperum viduarum ac orphanorum causa primo audiendo et definienda, Ivo Carnot., CLXI, 955. Mors miseris sine morte fit, *ibid.*, 1065. De mandato pauperum, Rupert., CLXX, 146. Paupertatis elogium, S. Bern., CLXIII, 125. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Geroh., CXIV, 121. S. Martinus pauperum amator, *ibid.*, 128. Decimarum quarta pars viduis et pauperibus est distribuenda, *ibid.*, 1509. Paupertas quædam beata, Philipp. de Harveng., CCIII, 25. Paupertate emittitur regnum Dei, *ibid.*, 411. De villitate nobilitatis humanæ et excellentis paupertatis, Petr. Bles. CXVI, 7. De pauperibus perquirendi, Innocent. III, CXXVI, 1146. Vid. *Elemosyna*.

PAVIMENTUM. De purgatione pavimenti ecclesiæ, Joa. Beletb., CII, 109.

PAX. Qui servare pacem non curat, ferre fructum spiritus recusat, Greg. Magn., LXXVII, 89. Pacis cultores quæ monita danda, *ibid.*, 90. Pax transitoria est vestigium pacis æternæ, *ibid.* Pax, si fieri potest, cum omnibus habenda, *ibid.*, 1121. Pax habenda cum omnibus hominibus, Alcuinus, C, 1025. Custodienda cum bonis, non cum sceleratis, *id.*, 617. Est mater dilectionis, *ibid.* Pax vobiscum cur in missa canitur, *ibid.*, 1249. De pace Dei ad homines, Rufin. episc., CL, 1597. De pace conscientia, quam hic boni possident, *ibid.*, 1607. De pace pacis domesticæ, *ibid.*, 1621. De pace Jerusalem. scribit Ecclesiæ, *ibid.*, 1625. De osculo pacis, *ibid.*, 1651.

PALLIARIUS. Ad quod teneantur singulis annis pelliarii et conventu Floriacensi dependentes, Richard., CXXVI, 1504.

PEREGRINATIO, PEREGRINUS. Peregrinatio S. Hieronymi in Egyptum et in Orientem; S. Damas. pap., *id.*, XII, 158. Peregrinantes nos consolatur et exhortatur spæ certa reditus nostri, Aug., XXVII, 1884. Peregrinationes e variis orbis universi regionibus ad Limina apostolorum, Leo Magn., LIV, 515. Peregrinationes ad S. Bergium, Greg. Turon., LXXI, 435. Item ad sepulchra apostolorum Petri et Pauli, *ibid.*, 577. Ad Loca Sacra,

ibid., 435. Ad S. Jacobum in Hispania, *ibid.*, 1115. Peregrinatio Hierosolymitana, *ibid.*, Peregrinatio Basilii et Eubuli ad Loca sancta Hierosolymis, Vita Patr., LXXIII, 299. Item Leoniti cujusdam ad sepulchra SS. martyrum Cyri et Joannis in Alexandria, *ibid.*, 361. Peregrinatio ad templum S. Cyri, *ibid.*, 361. Ad S. Joannem martyr. *ibid.*, 366. Peregrinatio Theophili, Sergii et Hygini, *ibid.*, 415. Item Adolphi Hierosolymam, 1192. Peregrinatio Romana et Hierosolymitana, *ibid.*, 1196. Hierosolymus Loca sancta favit Talletus, *ibid.*, LXXIV, 163. Hierosolymam tendit ad crucem adorandam Christophorus, *ibid.*, 171. Peregrinatio cujusdam Petri ad montem Sina, *ibid.*, 169. Eiusdem peregrinatio ad S. Menam, in Alexandria, *ibid.*. Et ad Christi sepulchrum Hierosolymam, *ibid.*. Ad montem Sina, *ibid.*, 201. Ad Loca sancta, *ibid.*, 238. Varias peregrinationes suscipit Joannes, *ibid.*, 211. Peregrinationes antiquarum religionis causa susceptae, Greg. Magn., LXXVII, 264. De S. Eligii peregrinatione ad Loca sancta et de ejus cura pro egenis, *id.*, LXXXVII, 408. Quanta benignitate ipse foverit peregrinos, *ibid.*, 508. S. Ambrosius Cadurc. episc., deposito episcopatus munere, ad Limina peregrinatur SS. apostolorum Romanam, *id.*, LXXXIX, 1236. S. Benedictus episcopus Anglus ad Romanam peregrinatur, Ven. Bed., XLIV, 714. Peregrinatio Romana, Paulin. Aquil., XCIX, 333. Romam peregrinatio sunt ad SS. apostolorum Petri et Pauli Limina, viri praecipui ex omni regione, religionis causa, ut Saxorum reges cum multis aliis, Anast. Bibl., CXXVIII, 931, 1335. Hinc peregrinati sunt Theodo Havaris dux, *ibid.*, 1175. Carolus Magnus Francorum imperator, *ibid.*, 1178. De peregrino quodam capto et vinculis sanctae Fidis auxilio liberato, Bernard. scholast., CXLI, 151. De confluentia populi totius orbis ad sepulchrum Domini Hierosolymis, Rodolph. Glaber, CXLI, 679. Peregrinatio quibus expedit, Petr. Damianus, CXLI, 453. Peregrini exemplum providentia divina, *ibid.*, 456, 484. Peregrinatio Montis Casini quanti facienda, CXLV, 162. Peregrinatio nostra duplex, S. Bruno, CII, 956. Dermati cujusdam Hiberniensis proficiscentis Hierosolymam itinerarium, *id.*, CLV, 485. Petri Tudebodi Siuracensis presbyteri itineratio Hierosolymitana, *ibid.*, 667. Locorum sacrorum descriptio, *ibid.*, 1081. Privilegia Ecclesiae Hierosolymitana concessa, *ibid.*, 1111 et seq. Votum peregrinationis, S. Anselm., CIX, 57. Peregrinatio cujusdam Fursi Hiberniensis, Sigebert., CLX, 122. Septem peregrinorum millia orandi voto Hierosolymam petunt, sed ab Arabibus die Parasceve in quodam castello obsessi cadunt, adeo ut vix duo milia reversi sint, *ibid.*, 214. De peregrinationibus Romanis atque Turonicis, Ivo Carnot., CLXI, 877. De illis qui sub praetextu religionis peregrinantur, *ibid.*. De administratione Xenodochii in quo peregrini suscipiuntur, *ibid.*. De peregrinis, qui Romam petunt, *ibid.*, 896. Peregrini et fugitivi distringendi sunt, *ibid.*, 959. Petrus Eremita Hierosolymam peregrinatur, Albericus Aquensis, CLXVI, 390. Ibi peregrini sepius spoliantur et opprimuntur, *ibid.*. De quodam Waitero eunte Hierosolymam, quid egerit et pertulerit, *ibid.*, 392. Christiani Hierosolymam adventabant ex remotis totius orbis partibus, Baldric., CLXVI, 1063. Gentiles multis angariis Christianos affligebant, *ibid.*. Inde zelus et ardor ad debellandos gentiles, *ibid.*, 1069, 1070. Peregrinationes sacrae in probando, Honorius Augustod., CLXXII, 1152. Peregrinatio in sensu mystico, *ibid.*, 205, 929. Bernardus quidam monachus duobus cum sociis ad Jerusalem peregrinatus est circa an. 870 et itinerarium descripsit, Willhelmus, CLXXX, 1318. Qua pace gaudebant tempore hoc his in locis Christiani, *ibid.*. Hospitium ibi condiderat Carolus Magnus pro peregrinis, *ibid.*. Peregrinantes prius licentiam accipiant a proprio paroco, Rob. Putt., 1068. De peregrinatione regis Francorum ad S. Thomam Cantuariensem, et illius causa, Herbert. de Boscum, CXC, 1508. Qualiter rex peregrinus Cantuariam intraverit, *ibid.*, 1515. Qualiter rex peregrinatione revertere Cantuariam exierit, *ibid.*, 1519. Peregrinari quid, Petr. Lomb., CXCII, 39. Peregrinamur in corpore, *ibid.*. Quomodo, circa 1190, fidelium turbae ad sanctam civitatem Jerusalem properabant, et qua conditione habebantur tam intus quam extra, Guillelmus Tyr., CCI, 226. Hinc peregrinatur Petrus eremita, *ibid.*, 227. Peregrinorum exercitus male disciplinatus perit, *ibid.*, 241. S. Martinus Legion. adhuc juvenis ad superandas carnis tentationes multas perfecit peregrinationes, *id.*, CCVIII, 12. Modo ad S. Jacobi limina in Galliciam, *ibid.*, 13. Modo Romanam ad Limina Apostolorum, inde Constantinopolim ubi extimam emit planetam quam ubique circumferebat, *ibid.*.

PERICULUM. In omnibus periculis, si fides in nobis maneat, adeat spiritualium virtutum defensio, S. Hilar. Pict.,

IX, 787. Periculi conscientia nihil homini graviora, *id.*, I, 200. Pericula tria sunt transeunda prodicantibus membris Christi, Aug., XXXIV, 820. Periculum qui non cavet, Deum tentat, *id.*, XLI, 496. — Quid agendum sit in periculis, Guigo, CLIII, 737.

PERSECUTIO. Fuga in persecutionibus licita, S. Prosper, LI, 381. Tempore persecutionis non recedendum a liguo crucis, *ibid.*, 295. Instante persecutione olim baptismus accelerabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 708. Fronte cruce signata ad pugnam accedebant martyres, A. Prudent., I, 2, 236.

PERSEVERANTIA. Quid sit, Alcuin., CI, 945. In bonis operibus commendatur, *ibid.*, 632. Ut in bono quod coeptum est perseveretur exhortatio, Placid. episc., CLXIII, 673.

PIETAS. Pietatis exordium est optime de Deo sentire, Aug., XXXII, 1224. Pietas vera veri Dei cultus, *id.*, XXXIII, 675. Pietatis perfectio quae, *id.*, XXXIV, 132. Pietas vera quae, *id.*, XLI, 159, 160. Pietas sanctissimum generis humani vinculum, *id.*, XLII, 84. Pietas ad omnia utilis, Salvianus, LIII, 178. Pietatis exempla, *ibid.*, 164. Pietatis quae debent esse exercitia, Alcuin., C, 472. Pietatis definitio, *id.*, CI, 944.

PLATEA. Fugienda platea, S. Ambros., XVI, 279.

PRÆBENDÆ CANONICÆ, variis delictis inflictae, Richardus, CXXVI, 1309, 1310. De prœbendis canonicis, Burchard., CXL, 777. Vide seq. *Pœnitentia*.

PœNITENTIA, PœNITENS. Quisnam ad pœnitentiam publicam cogendi, Aug., XL, 18. Pœnitentia publica propter immania peccata imponebatur, non propter levia, *ibid.*, 636. Cilicium pœnitentium vestis, Greg. Magn., LXXVIII, 438. Absolutionis forma qua pœnitentes Ecclesiae reconciliabantur feria quinta in Cena Domini, *ibid.*, 445. Quam parte missae dabatur hæc absolutio pœnitentibus, *ibid.*, I in laude et utilitate pœnitentiae, Haymo Halberst., CXVIII, 928. De pœnitentibus subito mortuis, Regino, CXXII, 214. De danda pœnitentia, *ibid.*, 246. De pœnitentibus, *ibid.*, 252. De pœnitentia pro variis peccatis, *ibid.*, 267, 269, 291, 293, 297, 300, 302, 303. Pœnitentes quotidianum genus flectunt, Aito Vercell., CXXXIV, 46. Mortui pœnitentes sepellendi, *ibid.*. Pœnitentes negotiis secularibus se abstineant, *ibid.*. Pro peccati qualitate injungenda est pœnitentia, Ivo Carnot., CLXI, 845. Tractatus de pœnitentia, Gratian., CLXXXVII, 1319. Cinctus et cilicium arma sunt pœnitentiae, Petr. Cant., CLV, 548.

POPULUS. Populi duo, fidelium et infidelium, prædestinatorum et reproborum, Aug., XXXV, 1507. Populus Dei nunc censentur omnes qui portant ejus sacramenta, sed non omnes pertinent ad misericordiam ejus, *id.*, XXXVI, 538. Populus et turba differunt, *id.*, XXXVIII, 614. Populus non omnis cœtus multitudinis, sed cœtus juris consensu et utilitatis communione sociatus, *id.*, XLI, 67, 648. Ubinam vere est populus, *ibid.*, 655. Populus populariter est loquendum, Petr. Chrysolog., LII, 320. Auditur Dei legem, vestes lavabat populus et corpora, *ibid.*, 364. Invitatur ad auditum evangelicum, *ibid.*, 495. Populus vastat invidia, *ibid.*, 619. Populus novellus quomodo docendus et dirigendus, Alcuin., C, 194.

POSSESSIO. Possessiones habere Christianis licet, Aug., XXXII, 1343. Possessio rei terrenae, quam jure divino, quæ jure humano legitima, *id.*, XXVII, 345. Possessiones omnes jure humano possidentur, *id.*, XXXV, 1457. Possessio rerum temporalium, unde innocens agnoscitur, *id.*, XXXVIII, 694. Ex possessione rei privata nascuntur lites et multa mala, quæ tolluntur ubi res communiter possidetur, *id.*, XXXVII, 1748. Possessio ampla refugienda, Salvian., LIII, 202. Possessiones ecclesiasticæ. Vide *Bona*.

PRACTICA. Practicæ ortus et ejus divisio, Hug. e S. Vict., CLXXVI, 745.

PRAEBENDA. Donatio præbendarum transferri potest de alio in alterum, Stephan. Tornac., CXXI, 485.

PRÆCEPTA REGIA seu PONTIFICALIA. Præcepta Caroli Magni in Ecclesiis gratia, *id.*, XCVII, 915 et seqq. Ludovici I, CIV, 979-1004. De præceptis regalibus et imperialibus, Abbo Floriac., CXXXIX, 475. Præcepta Roberti regis, CXLI, 915 seqq. Willelmi Anglorum regis, *id.*, CXLIX, 1550 seqq. Chuonradi II, Henrici III, Henrici IV, imp., CLI, 1043-1164. Godefridi Bullonii in Jerusalem, CLV, 1111, seqq.

PRÆLATUS. Vid. *Episcopus*.

PRÆMIUM. Præmium Deus proponit, ut quod præcipit magis bonum amando quam malum timendo, faciamus, Aug., XXXVIII, 123. Præmia singulis operibus congruentia, *ibid.*, 567. Præmiorum diversi erunt gradus in cœlo, *id.*, XLI, 302. Præmium statuitur certare debentibus, et pro magnitudine certaminis, Petr. Chrysol., LII, 259. Ad præmium gratias animus duci, *ibid.*, 541. Quando sumitur ex coram, unde reatus jam sumptus fuerat, *ibid.*

561. Quis securus exigit prælum a Christo, *ibid.*, 646. Prælum Christianorum, Salvian., LIII, 57. Præmia non exigenda tum baptismi, tum penitentiae et mortuorum sepulcræ causa, Leo IV, CXV, 678.

PRÆBYTER. Nemo presbyter olim ordinabatur ante annum tricesimum, Marius Merc., XLVIII, 290. Quomodo in convivis defunctorum aliarumve collectarum genera sese debeant presbyteri, Hincm., CXXV, 776. Quidam presbyter in quadam Romæ ecclesia reliquias S. Helenæ diripuit et secum in Gallias asportavit, Flodoard., CXXXV, 109. Non mulierculæ ad imitandum presbyteris proponuntur, sed presbyteri illis, accæteris, Philippus de Harveng, CCIII, 783. Vide *Clericus, Sacerdos*.

PRÆMIUM. De primitiis seminum Ecclesiæ solvendis ex Canuti Angliæ regis lege, CLI, 1473.

PRINCIPES, REGES. Titulus quo utitur Greg. Magn. erga reges et reginas, LXXVII, 487, 673, 703. Francorum reges merito Christianissimi cognominati, *ibid.*, 798. Ecclesia tuenda et vindicanda a principibus, S. Paulin. Aquil., CXII, 520. Carolo Francorum regi ab omnibus fere optimatibus derelicto fidelis remanet Herivæus Remensis præsul et eum pie sustentat, Flodoard., CXXXV, 293. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, et remuneratione et peccato et vindicta plebium, Humbert., CXIII, 1164. Francorum rex Cantuariam petit peregrinans ad S. Thomæ sepulcrum, CXC, 1309. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Gerohus, CXIV, 1415. Principum morbus cito credere et condemnare, Stephan., CCXI, 517. Liber de honore principis regimine, Helinand., CCXII, 135 et *seqq.* De ejus studio et sapientia, *ibid.*, 756. De equitate, *ibid.*, 757. De publicis exactoribus, 742. De militum electione et officio, *ibid.*, 745. De mutuo affectu principis et subditorum, *ibid.*, 744.

PRIVILEGIA ECCLESIASTICA, Vid. *Diplomata, Præcepta*.

PROCEPERO. Vide *Liturgia*.

PROCURATIO. Jus procuratorum, Stephanus, CCXI, 518. Proceperis studendum est omnibus, Isidorus Merc., CXXX, 229.

PROFESSIO MONASTICA. Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia, Anonym., CCXIII, 509 et *passim*.

PROVIDENTIA DEI ad hominem et ad omnia inferiora ac minima quæque se extendit, Aug., XXXII, 978. Sine providentia Dei, nihil contingit, *id.*, XXXVIII, 70. Per eam omnia administrantur, *id.*, XI, 17, 235. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus, *ibid.*, 98. Providentia Dei occulta, *id.*, XII, 224. Divina Providentia occultavit Deitatis pavorem in habitum humanitatis, Petr. Chrysol., LII, 204. Dei Providentia, *ibid.*, 216. Beati qui divinæ providentiæ credunt, *ibid.*, 628. De Dei providentia, et rur electi cum reprobis patiuntur in hoc mundo, Honorius Augustod., CLXXII, 1159.

PSALMODIA, PSALTERIUM. Tempore S. Zenonis Psalms non tantum cantabantur, sed et legebantur in ecclesiis, *id.*, XI, 562 not. 5. et 467 not. 5. Christiana traditio de psalmis recitandis super mortuos, Hieron., XXII, 697. Mos cantandi ad altare psalmos Carthagine receptus, Aug., XXXII, 634. Psalmorum cantus toto orbe celebris, *ibid.*, 766. Cantantur in funere mortuorum, 776. Psalmus a populo ex parte auditus et ex parte cantatus, *id.*, XXXVI, 199. Canonicus psallendi modus, Joan. Cassian., XLIX, 83, 88. Vocis devotio et mentis hilaritas in psalmodia sociari debent, Cassiod., LXX, 671. Psalmodia personata choris divisim, Gregor. Turon., LXXI, 864. Quomodo psalliebatur a primitiva Ecclesia, Isidor. Hisp., LXXXIII, 742. Psalmodia cum delectatione peragenda, Alcuin., C, 604. Nos imponendi psalmum, S. Bened., CIII, 1168. De divina Psalmodia, Agobard., CIV, 323. Psalms omnes David ut antiphonalim ante sacrificium psallantur præcepit S. Damasus, Anast. Bibl., CXVIII, 74 et Celestianus, *id.*, 225; et Sigebert., CLX, 78. De psallendi officio, Gerard., CXLII, 1303. Psallere est orare, S. Bruno, CLIII, 199. Psalmodia qualis esse debeat, S. Bernard., CLXXXIV, 1158, 1175. De modo psallendi, Gratian. *ibid.* Psallere spiritu et mente quid sit, Wolbero, CXC, 1272. Divina psalmodia nulli oneri esse debet, Adamus, CXCVIII, 835.

PUELLA. Utrum puellæ insures habere debeant, Ambrosius, XIV, 453. Puellæ instituendæ modus, August., XXXII, 779. Puellæ custodiri Cyprianus passioni proximus præcepit, XXXVIII, 1411. Puellæ Deo consecratæ, Salvian., LIII, 171. Puellæ sacræ, *ibid.*, 205. De raptu puellarum, viduarum et sanctimonialium coercendo, Hincmar., CXXV, 1017.

PUEA, PUERITIA. Pueritiæ vitia ad succedentes ætates transeunt, Aug., XXXII, 674. Humilitate, non ætate, regum celorum assequantur, *ibid.* Pueritia proponitur et ad imitandam humilitatem et ad cavendam salutem,

id., XXXVI, 523, 526. Pueritia cum senectute quomodo coniungenda, XXXVII, 1472. Pueritia Christianorum amatur levibus mandatis ut juvenitus ad gravia accedat, Petr. Chrysol., LII, 306. Puer non nisi bona recipiat a patre, *ibid.*, 353. Cum eis non ridendum, S. Bened., Sedul., CIII, 1041. Disciplinæ assuefaciendi, *ibid.* Qualiter tractandi, *ibid.*, 1100. Ut puniendi cum falluntur in oratorio, *ibid.*, 1165. Indulgentius habendi, *ibid.*, 1197. Infans et puer idem sancto Benedicto, *ibid.* Pueri custodiendi, 1563. Oblati a parentibus cogebantur olim perpetuo manere in monasterio etiam post annum pubertatis, *ibid.*, 1503, 1508. Charitas donationum quando facere debebant, *ibid.*, 1508. Eorum legitima in tres partes divisa, *ibid.*, 1512.

PURPUREA. Ejus benedictio ad usum Æthiopum, Collect. can. anonym., CXXXVIII, 907.

PULVIS tumulorum sanctorum cum reverentia collectus et servatus, Greg. Turon., LXXI, 820.

PUNICI CHRISTIANI salutem baptismum vocant, et Eucharistiam, vitam, Gennad., LVIII, 1011.

PUNITIO Judæi cujusdam propter horrendam imaginis Christi profanationem, Sigebert., CLX, 105. De punitio Rodulphi comitis monasterium Casinense deprædari lentis, Leo Marsic., CLXXIII, 681.

PURIFICATIO B. MARIE VIRGINIS. Cereorum origo in isto Purificationis B. Mariæ Virg., Alcuin., CI, 1181. Quomodo huic legi se subijcit Mater Christi, *id.*, CI, 1308. Cur in die Purificationis sanctæ Mariæ candela portamus, Rupert., CLXX, 87.

QUADRAGESIMA totis, præter Sabbatum, jejunatur diebus, Ambr., XIV, 768. Ecclesiæ consuetudo de quadragesimæ jejunio, *id.*, XXVI, 57. Quadragesima, præcipua jejuniorum observatio, Aug., XXXIV, 591. Qui per alios dies jejunatis, per hos augete quod facitis, *id.*, XXVIII, 1040. A carne et vino abstinetur, *ibid.*, 1040, 1043. Quadragesimæ dies toto orbe sacratissimi, *ibid.*, 1046. Quadragesimalis abstinencia qualis esse debet, *ibid.*, 1044. Hæc observatio superstitione, sed divina lege servatur, *id.*, XLII, 492. Per quadragesimam non solum a carnibus, verum etiam a quibusdam terræ fructibus se abstinere fere omnes, *ibid.*, 491, 493. Quadragesimæ pelagus ingrediens quid debeat agere, Petr. Chrys., LII, 208. Quadragesimali jejunio divina jungenda cantica, *ibid.*, 215. Tempus est spiritualium bellorum, *ibid.*, 222. Jejunium quadragesimale curat navigia corporum nostrorum, *ibid.*, 566. Quadragesimæ tempore diligentius Deo servandum, et sanctius vivendum, Leo Magn., LIV, 264. Oritur et divina et apostolica institutio, 275, 286. In toto mundo observatur, *ibid.*, 269. Tempus est reconciliationis et indulgentiæ, *ibid.*, 274. Maximum sacratissimumque est jejunium, *ibid.*, 301. In Quadragesima quibus studiis vacandum, *ibid.*, 291. Eo tempore episcopus se relictus, Greg. Turon., LXXI, 217. De Quadragesima, *ibid.*, 275, 278, 378. Summa ex Patrum auctoritate, abstinencia Quadragesimæ, *ibid.*, 1072. Natalitia vel nuptiæ ne fiant in Quadragesima, Criscon., LXXXVIII, 840. De quadragesimali jejunio, Rab. Maur., CVII, 353. Quadragesimæ jejunium a Gregorio II papa institutum, Anast. Bibl., CXXVIII, 979. In Quadragesima non edatur ante horam vesperarum, Joan. Rothom., CXLVII, 272. De Quadragesima, Anonym., CL, 1015. In Quadragesima baptizandorum scrupulum, Hug. a S. Vict., CXXVII, 446. Ciborum delectus in Quadragesima qualis olim fuerit, *id.*, CLXXIV, 1145. De Quadragesimæ observatione et de jejunio, Gratian., CLXXXVII, 1859 et *seqq.* Quomodo campana pulsanda sint in Quadragesima, Joan. Beleth., CCII, 98. Vid. *Jejunium*.

REDEMPTIO CAPTIVORUM. Christiana S. Zacharia redempti ne paganis tradantur cruciandi, Anast. Bibl., CLXIII, 1038.

REFECTIO. Horam refectionis et somni antevertere, vitium, Joan. Cassian., XLIX, 530.

REGULA incommutabilis est Dei voluntas, Aug., XXXII, 1206. Cujusvis Christiani regula vivendi, Bonifac., LXXXII, 870. Militum Templi regula, Joan. Michaëliens., CLVI, 859 et *seqq.* De regula canonicorum reguli, Guichard Lugd., CLIX, 1063 et *seq.* S. Augustini regula ad apostolis manare creditur, Stephan., CCXI, 334.

RELIQUIÆ. Sanctus ubique beatorum martyrum sanguis exceptus est, et veneranda ossa quotidie testimonio sunt, Hilar., Pict., X, 581. Quid de cultu reliquiarum traditum sit ab Optato, *id.*, XI, 763. Reliquiis sanctorum divinitus honor conciliatus, Aug., XXXVIII, 1253. Reliquiis sanctorum ad fideliū consolationem, *ibid.*, 1267. Ad memoriam orationum non ad gloriam martyrum, *ibid.* Reliquiæ Stephani martyris in Africam translatae, ac ubique ob dei beneficia famosæ, *ibid.*, 1455. Ipsæ in sacro loco collocatae, *ibid.*, 1457. Sanctorum reliquie stercoribus hinc-

vandae sunt non autem adorandae, Gennad., LVIII, 997. Vasa quibus martyrum sanguis asservatur, verum signum martyrii, A. Prudent., LIX, 665; et LX, 428, not. 53. Sanctorum reliquias ad novae ecclesiae dedicationem necessarias sunt, S. Paulin., LXI, 834. Exponebantur olim super altaria fidelium venerant, *ibid.*, 534 not. j. Inventio Dominicae crucis et clavorum quibus transfusus est Christus, Cassiod., LXXIX, 956. Martyrum reliquias mirabiliter inventae et super altare collocatae, *ibid.*, 923. Sanctorum reliquiarum virtus, Greg. Tur., LXXI, 780. Reliquiae pretio comparatae et velo tectae, *ibid.*, 784, 785. Sacrosanctae reliquiae, *ibid.*, 823. Ad collum suspensae, *ibid.*, 457. Super altare collocatae, *ibid.*, 481, 621. Variae reliquiarum species, vel rerum quas corpora vel sepulcra sanctorum tegerint, *ibid.*, 459-1123. Vix eas tangere audeat, Gregorius, *id.*, 582. Reliquiae quomodo olim mitterentur, Greg. Mag., LXXV, 81, 104. Harum effectus mirabiles, *ibid.*. Quam magni faciendae, *ibid.*, 51. In toto Occidente sacrilegium reputabatur reliquias tangere, *ibid.*, 272. S. Gregorii reverentia erga sanctorum reliquias, *ibid.*, 420. Brandeum seu praeideum appellabantur panni qui sanctorum reliquiis applicati fidelibus dispergebantur, *id.*, LXXVII, 703, 816. Sub Gregorii pontificatu vix Latini tangere audebant sanctorum reliquias, sed brandea mittebant, *ibid.*, 762, 806. Igne admofo quibusdam in locis probantur reliquiae, *ibid.*. Sanctorum reliquiis in baptisteriis recondi solebant, *ibid.*, 815. Super sepulcra et reliquias sanctorum olim erigebantur altaria, *ibid.*, 834. Sanctuaria nuncupantur, *ibid.*, 1144, 1228. Translatio corporis S. Isidori, LXXXI, 59-50. Reliquias sanctorum vendere prohibitum, *id.*, CL, *id.*; Bened. Anian., CIII, 748. De recondendis sanctorum reliquiis, Diurn. Rom., CV, 91, 93. S. Benedicti reliquiarum translatio, Adevaldus, CXXIV, 901. Quo ritu martyrum corpora sepelienda sint tradidit Eutychianus papa, Anast. Bibl., 1442. Sine dalmatica non sunt sepelienda, *ibid.*. Reliquiarum S. Rigoberti translatio, Flodoardus, CXXXV, 119, 120. De sanctorum pignoribus ubique revelatis, *id.*, CXLII, 635. De reliquiarum S. Adalardi translatione in Flandriam, Gersicus, CXLVII, 1075 et seqq. Halligvies plurima et Constantinopoli pignora sanctorum refert, *id.*, CXLIX, 83. Quaesivit et invenit S. Vedasti corpus, *ibid.*. De reliquiis S. Symetrii, *ibid.*, 313. Invenitur corpus S. Elphegi episcopi, Osborn., CXLI, 589. Reliquiae sanctorum quomodo prosequantur aut recipiantur, Udalric., CXLIX, 758. Qualiter deferantur, Guido, CL, 1272. Quid de fratribus reliquiis, ipsomet Guiberto teste, actum fuerit, Guiberti., CLVI, 621. Defuncta sanctorum corpora non auro aut argento includi debent, *ibid.*, 626. Erui e tomulis sanctorum corpora Guiberto non probatur, *ibid.*. Non peccant qui reliquiis alicujus sancti pro alio venerant, *ibid.*, 628. Qui certe sanctum existimat contigitque, quamvis talis non sit, fructum recipi orationis suae apud Deum, *ibid.*. De sacrarum reliquiarum veneratione, Ivo Carnot., CLXI, 209, 215. Reliquiae sanctorum loca ubi sunt honorant, *ibid.*, 215. Reliquiae sub altari positae, S. Bern., CLXXXII, 1111. Reliquiae S. Eusebii in monasterio Lucensi. Orderic. Vital., CLXXXVIII, 483. Item S. Nicolai Myren. episc., *ibid.*, 551. Quantum reliquiae sanctorum valeant mortalibus, Philip. de Harveng, CIII, 1267. Nos inraudi super reliquiis sanctorum, Innoc. III, vita, CCXIV, XXIV, *id.*.

RESCRIPTUM PAPALE. De scriptis et eorum interpretationibus, Innoc. III, CXV, 1221.

RESIDENTIA. Ecclesiarum rectores resideant, S. Paulin. Aquil., XCIX, 507.

RESPONSORIA ab Italis reperta, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 741. Varii hymni et responsoria regis Roberti, CXLI, 959-965.

Rex. Vid. Princeps.

Ritus. Vid. tomos LXXXV, LXXXVI, Liturgiam veterem Mozarabam complectentes.

ROGATIONES. Vid. Litania.

ROMA. Gothorum irruptione sub Alarico rege eversa est, Aug., XXXII, 647 et XXXIII, 565. Singulo anniversario Romam pergit Paulinus, XXXIII, 535. Urbs venalis appellata, 552. Roma caput gentium, *id.*, XXXVIII, 166. Urbis vastatio religioni Christianae sive idololatriae extinctioni falso tributa, *ibid.*, 505, 623, 624. Romae strages et excidium, *id.*, XL, 718. Ab Alarico capta et direpta, *id.*, XLI, 14, 15. Barbarorum humanitas erga plerosque Romanorum, *ibid.*, 45. Roma quasi secunda Babylon, *ibid.*, 561, 578.

ROMA CHRISTIANA. Romanus Pontifex. Romam peregrini suadeo novi veniant, Aug., XXXII, 119. Ibi in basilica S. Petri quotidiana violentia, *ibid.*. Haec basilica remota est ab episcopi conversatione, *ibid.*. Romana plebs quarta et sexta feria et sabbato jejungere consuevit, *ibid.*, 159.

Romanis non videtur jejunandum quinta Sabbati, *ibid.*. In Romana Ecclesia semper apostolica cathedra viguit principatus, *ibid.*, 163. Post Romanum concilium restat plenarium concilium, *ibid.*, 170. Romanorum pontificum a Petro usque ad Anastasium series, *ibid.*, 196. Patres concilii Carthag. decretum suum adversus Pelagianos Innocentio papa intimandum duxerunt, *ibid.*, 760. Romanae sedis auctoritas, *ibid.*, 781. Ad apostolicam Sedem refertur quod per totum mundum possit omnibus ecclesiis in commune prodesse, *ibid.*, 782. Consulta fidei ac modica disceptatione tractat Innocent. II, *ibid.*, 787. Ad Romanam Sedem spectat sollicitudo omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 786. Romanae Sedis super dubiis rebus consulenda mos a toto semper orbe servatus, *ibid.*. Eius auctoritas in haereticis dammandis, *ibid.*, 865, 869. A iudiciis episcoporum Africa ad apostolicam Sedem appellandi usus, *ibid.*, 935. Difficultate orta, cupit Augustinus de ea in concilio agere aut etiam ad Sedem apostolicam scribere, *ibid.*, 1068. Ad Carthaginis episcopum, Romano praetermissio, nunquam Orientalis catholica scribebat, *id.*, XLIII, 516. Romanus episcopus ab Ostiensi oritur, *ibid.*, 612. Romanum concilium pro causa Caeciliani, *ibid.*, 615. Roma peculiari patrocinio RR. Petri et Pauli gloriatur, S. Maxim. Taur., LVII, 400. Roma, Sedes S. Petri, Greg. Turon., LXXI, 686. Roma potissimum sedes apostolica, *ibid.*, 728. Romae exercitus ultor fuit sanguinis Christi, Petr. Chrysol., LI, 219. Romani olim persecutores, nunc executores verbi Christianae fidei, *ibid.*, 235. Penes Romanum est fidei doctrina, *ibid.*, 483. Ecclesiae veteres Urbis Romae. *Basilica*. Vetera caemeteria Romana. Vid. *Caemeterium*. Vid. *Sedes apostolica*.

SABBATUM, et quales Dei est et hominum otium, S. Hilar., IX, 495. Quomodo Deus Sabbato operatur, *ibid.*, 498. Sabbathum perfectum quale, et quae ante illud paranda, *ibid.*, 499. Christus quietem mortalibus fessis dedit in Sabbato. Illuminatur per Christum, non deletur; ut in die Domini o luceat in Ecclesia, Petr. Chrysol., LII, 412. Sabbathum primum est dies Dominicus, secundarium Judaicus, et ad quid deputatum, *ibid.*, 418. Sabbathum quanta cura ac religione celebrandum, Salvian., LIII, 45. Sabbathum non observare nefas, *ibid.*, 119. Sabbati vespere ab opere cessandum, Greg. Turon., LXXI, 980, 987. Sabbathum sanctificare, est a bonis operibus non cessare, S. Bruno, CLXV, 279.

SACRUM, et tamnis sanctorum cum reverentia servatum, Greg. Tur., LXXI, 1125.

SACERDOS. De reverentia sacerdotibus praestanda, ex lege Causti Anglorum regis, *id.*, CII, 1172. Exitus vitae malorum sacerdotum, an monendi ac tolerandi, Honor. Augustod., CLXXII, 1131. Juxta dispositionem episcopi decem sacerdotibus sunt distribuendae, Gratian., CLXXXVII, 1013. De infelici exitu sacerdotis cuiusdam, Godescalcii nomine, qui exercitum collegit adversus Turcas, Guillelm. Tyr., CCI, 246. Vid. *Clericus*, *Presbyter*.

SACRIFICIUM. Vid. *Missa*.

SACTARE, SALTATIO. Vide *Choreae*.

SALVE REGINA. Hymnus a Sancto Bernardo compositus, Bern., CLXXXIV. Quater in anno cantabatur, *ibid.*.

SANCTI et de eorum cultu. Sancti dicuntur a peccatis mundati, Christi fratres, spirituales domus, et regale genus, S. Hilar. Pict., IX, 310. Mundi istius lumen sunt, *ibid.*, 380. Iudices, reges terrarum, *ibid.*, 288, 347. Sanctorum requies sita in Christi et angelorum consortio, *ibid.*, 300. Sancti nobis consulunt, *ibid.*, 682. Sanctorum meritis quando non juvandi sumus, quando juvandi, *ibid.*, 1060. Habes sanctos proximos qui pro te supplicent, S. Ambr., XVII, 250. Obsecrandi sunt angeli et martyres qui possunt pro peccatis nostris rogare, *ibid.*. Solus Christus inambulat animis et graditur in mente sanctorum, *ibid.*, 605. Necessaria est sanctorum cautela, *ibid.*, 706. Teres vita sanctorum est, et ita sibi concineas, ut superioribus posteriora respondeant, *ibid.*, 815. Est sanctorum somnus etiam operarius, *ibid.*, 960. Non incognitum nobis sanctos dimicare dum feriantur, *ibid.*, 887. Sanctorum vita non hic in terris, sed in caelo est, *ibid.*, 1373. Nemo sanctorum sine certamine coronatus, Hieron., XII, 442. Sancti somnus ipse oratio est, *ibid.*, 621. Pavent in caelo sancti viventibus et laborantibus in terra, *ibid.*, 472. Non licet de sanctis viris temere aestimare, *id.*, XXIII, 203. Inter sanctos et angelos multiplex et infinita diversitas, *ibid.*, 523. Orationes sanctorum nobis prosunt, *ibid.*, 544. Nullus sanctorum quando in vita est potest habere cunctas virtutes, *ibid.*, 512. Sancti non cognoscant illos quos Deus non amat, *ibid.*, 548. Sancti non debitorum sunt sed suum unicuique tribuunt, *id.*, XXV, 665. Multa de cultu divino usurpata ad colentes sanctos, Aug., XLI, 281. Sanctorum cultus, *id.*, XLII, 602. Sanctorum exempla omni hominum generi proposita, *id.*, XL, 609. Sanctorum

merces non in hoc mundo, *id.*, *XL*, 160. Sancti nunc regnant cum Christo, *ibid.*, 673. Sanctorum intercessio in novissimo iudicio, *ibid.*, 732. Sancti in hac vita cur se adeo humiliant, Joan. Cassian., *XLIX*, 449, not., 1273. Cur eos sinat Deus ab impiis interimi, aut vexari, *ibid.*, 647. Ante Christum sancti incarnationem desiderabant, post Christum manifestationem et iudicium concupiscunt, S. Prosper, *LI*, 549. Sanctorum mors somno similis, propter resurrectionem et gloriam secuturas, *ibid.*, 572. Sanctorum exaltatio vita est eterna, *ibid.*, 560. Sanctorum omnium gloria, ut mundus totus subiciatur Deo et divinis legibus, *ibid.*, 424. Sanctorum intercessio et utilitas, Leo Magn., *LIV*, 172, 179, 198, 421, 429. Eorum ambienda suffragia, *ibid.*, 253. In ipsis Deus nobis constituit et presidium et exemplum, *ibid.*, 457. In sanctorum commemoratione letandum, *ibid.*, 427. Patroni martyres et sancti merito dicti, Prudent., *LX*, 236. Sanctorum vitæ jugiter scrutandæ, Greg. Turon., *LXXI*, 1074. Sanctorum imagines, *ibid.*, 723. Sanctorum solemnitatibus specula minime edantur, Crisost., *LXXXVIII*, 931. Sanctorum merita sunt dona Dei, *ibid.*, 959. De sanctorum intercessione, Hincmar., *CXXV*, 900. De Christi et sanctorum triumphis in XIV lib., carmen Flodoard., *CXXXV*, 491 et seqq. De reverentia erga sanctos, Bernard. Scola i., *CXLI*, 62. De Festivitate omnium sanctorum, Udalric., *CXLIX*, 688. De sanctis et eorum pignoribus, Guibert., *CLVI*, 612. Ecclesia prælatorum est ut debito sanctorum cultui incumbat populus, invigilare, *ibid.*, 615. Sicut vera acta sanctorum honori Deo vertuntur, ita et falsa dedecori, *ibid.*, 620. Qui certe sanctum existimat colligere, quamvis talis non sit, fructum recipit orationis apud Deum, *ibid.*. Preces sanctorum sunt incensa, Rupert., *CLXXXIX*, 974. Exemplar sanctorum imitandi, Hug. a S. Vict., *CLXXVI*, 935 et seqq. Sanctorum festa recolenda, *id.*, *CLXXCIII*, 540, 541. Sanctorum solemnitates colendæ, S. Bern., *CLXXXIII*, 478. Cur præcipuis sanctorum festis præmittantur jejunia, *ibid.*, 501. Sanctorum virtus semper imitanda, non actus, Philipp. de Harv., *CCIII*, 1241.

SCISMATICI. De his qui sententiam propriam tenent usque ad schisma vel hæresim, Hincmar., *LXXVI*, 475.

SCHOLA. Ubi et qualiter scholæ habeantur, Alto Verceil., *CXXXIV*, 40. Qualiter unusquisque sit docendus, *ibid.*, 48. De doctrina virorum et mulierum, *ibid.*, 44. Scholæ publicæ S. Genovefæ Parisiensis institutæ, Stephan., *CCXI*, 377. Florent sub Stephan., *ibid.*, 431.

SCRIPTURA SACRA. Est Dei scriptura, Tert., *I*, 377. A viris divino Spiritu afflatis edita, *ibid.*, 378. Vetus Testamentum ex Hebræico in Græcum sermonem conversum, *ibid.*. Repositum in bibliotheca Philadelphi apud Serapionem, *ibid.*, 539. Eas Judæi palam recitabant, vespertini libere, *ibid.*, 581. Qui eas studuerit, Deum intelligere cogitur, et credere, *ibid.*. De Veteris Testamenti auctoritate dubitari non potest, *ibid.*, 581. Scripturæ sacræ majestas et auctoritas, *ibid.*, 586, 446, 468. Fecundior divina literatura ad facultatem cujusque materiæ, *id.*, *II*, 53. Scripturæ in capitulis divise, *ibid.*, 127. In synaxibus Christianorum legebantur, *id.*, *I*, 477. Eas non occultabant, nec poterant, *ibid.*, 446. Sanctorum Scripturarum traditores, Cyprian., *IV*, 435. Dementia eorum qui censuram Scripturarum celestium in advectionem criminum convertunt, *ibid.*, 781. Scriptura sacra omni fuco caret, Lact., *VI*, 714. Plures scripturas tanquam fabulas verum inanum contemnunt, S. Hilari. Pict., *IX*, 541. Nihil in his rationale, nihil perfectum esse plures jactant, *ibid.*, 543. In eis non est confusio aut inopia verborum, *ibid.*, 501. Nihil non habent auctore suo dignum, *ibid.*, 768. Quidquid in his est excelsum, divinum, rationabile et perfectum est, *ibid.*. Scripturarum multimoda doctrina, *ibid.*. Refelluntur qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, *ibid.*, 770. Scripturæ sensibus dives, *ibid.*, 987. Scripturarum intelligentia unde expugnanda, *id.*, *X*, 515. Scripturæ non in legendo sunt sed in intelligendo; neque in prævaricatione sed in charitate, *ibid.*, 570. Scripturæ mysteriis fela peritum lectorem ac plium postulat, *ibid.*, 549. Judæi sacrorum libros legentes manu contrectare non audent, sed linteo substernunt, *ibid.*, 523. Scriptura ab ethnicis ob ajectum et impolitum sermonem despiciebatur, S. Zeno, *XI*, 285. A quibusdam ethnicis impugnata, *ibid.*, 538. Scripturæ auctoritas in definiendis controversiis, S. Optat. annot., *XI*, 1157. Scripturarum sacrarum canon per varios pontifices pro temporum necessitate auctus, S. Damas. proleg., *XII*, 211, 242. Adulterare est verbum Dei verum sensum per falsum velle excludere, Ambros., *XVII*, 248. Hæc sacerdotum vehemens copiosa vindictaque est indignis quibusque Scripturarum celestium sacramenta non credere, *ibid.*, 715. Divina Scriptura semper loquitur et clamat, *ibid.*, 708. Pabulum est et vita, *ibid.*, 662. Quidam illam non

pro amore Dei, sed pro amore sæculi, didicerant, *ibid.*, 766. Quanto amplius in corde ruminatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *ibid.*, 866. Ad reseranda vitæ acutissima est, *ibid.*, 926. Scripturarum verba divinitus inspirata, Hieron., *XXII*, 432. Scripturæ non potest sibi esse contraria, *ibid.*, 486. Nemo satis laudare potest Scripturæ mysteria, et divinum sensum, licet in sum, libris verbis, *ibid.*, 470. Nullus in Scripturis sarris ingredi potest sine magistro, *ibid.*, 546. Difficilis Scripturarum intelligentia, *ibid.*, 512. Totum quod legimus in Scripturis nitet quidem et fulget in cortice, sed dulcius in melle est, *ibid.*, 585. Ordo verborum in Scripturis mysterium est, *ibid.*, 752. Pensum quotidianum de Scripturis legendis, *ibid.*, 875. Majestas divinarum Scripturarum admiranda, *ibid.*, 909. Scripturæ unus et idem auctor, *ibid.*, 1049. Amas scientiam Scripturarum et carnis vitæ non amabis, *ibid.*, 1078. In Scripturis penitens plangit, sanctus canit, desperans maledicitur, *ibid.*, 1195. Arguuntur qui Scripturæ sensum declamatorum fluocia enervant, *id.*, *XXIII*, 166. Si litteram Scripturæ sequimur, novum possumus conficere dogma, *ibid.*, 181. Scripturæ consuetudo, *ibid.*, 186, 183, 190. Scripturæ norma, *ibid.*, 244. Scripturarum notitia haberi non potest, *ibid.*, 936. Earum notitia, divinitus Christi, *id.*. Non possumus scire sensum Scripturarum, nisi eam per verba discamus, *ibid.*, 1022. Scripturæ sacræ, laus et dignitas, Aug., *XXII*, 854. Auctoritas, *ibid.*, 723, 61, 852; *XXI*, 357. In ea Deus ipse loquitur, *id.*, *XXII*, 861. De ea fuse disseritur, *ibid.*, 1535. Quid de ejus difficultatibus, *id.*, *XXXIII*, 386. Scripturæ studium humilitatem exigit, *id.*, *XXXIV*, 64. Illius intelligentia a Deo petenda, *id.*, *XXXV*, 1539. In ecclesia legi solita, *id.*, *XLIII*, 584. Quomodo legenda, *id.*, *XXXVIII*, 334. Scripturæ sacre doctis conferri et indoctis, Petr. Chrysol., *LII*, 253. Melius per Deum explicatur ad hoc orantibus fidelibus, *ibid.*, 197. Emulis caute declaranda, filiis secure, credentibus confidenter, incredulis constanter, *ibid.*, 508. Dum est clara, illi innotendum tota simplicitate, *ibid.*, 592. Cavendum ne per audientiam imperitiam veniat ad animarum detrimentum, *ibid.*, 611. Scripturæ sacræ oraculum Dei meas est, Salvian., *LIII*, 57. Eam habent hæretici interpolatam et corruptam, *ibid.*, 95. Scripturæ sacræ auctoritas indubitabilis, Leo Magn., *LIV*, 514. Lectio Scripturæ in ecclesiis, *ibid.*, 337. Scripturæ canonicæ in ecclesia legenda, *id.*, *LVI*, 428. Canon sanctorum Scripturarum, *ibid.*. Eorum auctor Deus, *ibid.*, 880. Scripturarum divinarum lectio necessaria, S. Maxim. Taur., *LVII*, 277. Quomodo Libros sacros Christiani venerabatur, Prudent., *XLII*, 972 not. 613. S. Fulgentius Gallum hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem, *id.*, *LXV*, 318. Scripturæ sacræ intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur, Gregorius Magn., *LXXV*, 653. Puteas fodimus cum alta Scripturæ sacræ penetramus, *ibid.*, 1152. Evangelium olim collo suspendi apud Christianos solitum, et capiti apponi, presidii et custodiæ causa, *id.*, *LXXVII*, 483, 1318. Evangelium in iudiciis medium collocabatur, *ibid.*, 918, 979. Scripturæ sacræ lectio commendatur, Alcuin., *CI*, 616. De Scripturis sacræ, Raban. Maur., *CXI*, 105. De canone Evangeliorum, *ibid.*, 124. Scripturæ sacræ in ecclesia legende, S. Ivo Carnot., *CLXI*, 259. Scripturæ sacre ad correctionem morum legenda, Hugo a S. Victore, *CLXXVI*, 794 et seqq. Quænam circa Scripturam sacræ sunt attendenda, Gratian., *CLXXXVII*, 49 et seqq.

SCRUTINIUM. De scrutinio baptizandorum, Theodul., *C*, 228. Quando et cur fiat scrutinium, Rupert., *CLXXIX*, 113. Scrutinium ad scientiam conduceas, Hugo a S. Vict., *CLXXVI*, 776 et seqq.

SEDIS APOSTOLICA. Summus pontifex seu papa. Optimum est ut ad caput, id est ad Petri apostoli Sedem de singulis quibusque provinciis Domini referant sacerdotes, S. Hilari. Pict., *X*, 639. Quantum ad religionem pertinet non nisi apostolica Sedi, juxta canones debetur totius summi iudicii, Leo Magn., *LVI*, 652. Romanæ Sedis prerogativa, *ibid.*, 761. Mos consulendi et referendi ad sanctam Sedem, *ibid.*, 458, 101. Romanæ Sedis auctoritas, *ibid.*, 643. Apostolica sententia non resolvenda, *ibid.*, 653. Sedes apostolica et S. Petrus reciproce dicuntur, Greg. Mag., *LXXVII*, 491. Sedi apostolicæ episcopi omnes, si qua in eis invenitur culpa, subjecti sunt, *ibid.*, 996. Sedes apostolica omnium Ecclesiarum caput est, *ibid.*, 1298. Pontificis Romani est discordias quas in Ecclesia oriuntur extirpare, Leo IV., *CXV*, 658. Romana Sedes nunquam errare consuevit, Godfrid., *CLVII*, 42. Mos summo Pontifici pedes osculandi, *ibid.*, 48. Equo albo papa rectus, S. Bernard., *CLXXXII*, 776.

SENEX. Apud omnes gentes honorabilis est, Ambros., *XVII*, 174. Senectus quam adolescentiam equam bonarum artibus instruit, melius dulcissimos fructus, Hieron., *XLII*,

523. Senectutis incommoda, *ibid.*, 357. Perfectae et integre senectutis descriptio, *ibid.*, 345. Senectutis infirmitates, S. Anselm., CLVIII, 694.

SEPULCHRA ET TUMULI SANCTORUM. Martyrum sepulchra floribus ornata, Prudent., LIX, 696 not. 116. Utrum sepulchra intra Urbem olim existerint, *id.*, LX, 134, not. 190. Sepulchra martyrum frequentata, *ibid.*, 277. Missae super martyrum sepulchra, *ibid.*, 356 not. Concursus populi ad sepulchra martyrum, *ibid.*, 400. Comestiones et computationes reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 661. Sepulchra sanctorum floribus adornata, Greg. Turon., LXXI, 866. Pulvis tumulorum honore prosecuta, *ibid.*, 820. Panni sepulchris sanctorum impositi et reliquiae habentur, *ibid.*, 924. Sepulchra sanctorum veneranda, *ibid.*, 55, 1069. Vix ea tangere ausus erat Gregorius, *ibid.*, 582. Ea fileles osculantur, *ibid.*, 561. Ibi fenestella ad orandum, *ibid.*, 837. Folis lauri strata, *ibid.*, 893. Inde pulvis herulae in praesidium sublati, *ibid.*, 916, 917. Panis et vinum ibi oblata ab itinerantibus, *ibid.*, 990. Villa appensa sepulchris, *ibid.*, 1142. Super sepulchra et reliquias sanctorum olim altaria erigebantur, Greg. Magn., LXVII. Sepultura paterna locum ornare qualiter, Goffr. Vendoc., LVII, 207.

SECVS. Non conditio fortuita servum facit, sed probrosa insipientia, Ambros., XIV, 619. Servuli multi ipsa dominiis liberiore sunt, *ibid.*, 649. Sub Patre coelesti fratres sunt servus et dominus, August., XXXVIII, 400. Manumissioni servorum ac libertati hominum favens ab Ecclesia revocari non debet, Gregor. Magn., LXVII. Concessit imperator Constantinus ut in Ecclesia fierent servorum manumissiones, *ibid.*, 547. Servi qui ad Ecclesiam confugiunt tradi non debent, Regino Prum., CXXII, 373. De servorum officio, Rother., CXXVI, 175. De servorum disciplina, Petr. Damian., CXLV, 542. De servo arante, Honor. Augustod., CLXXII, 567.

SIENSIUM. Hominis sani et hominis infirmi signa, Wolbero, CXC, 1225.

SIMONIACUS. De differentia negotiatorum saeculi et simoniacorum, Humbert., CXLIII, 1084. Simoniaci latronibus peiores, 1114.

SINGULARITAS summopere vitanda est in congregatione, Petr. Cant., CCV, 205.

SOLITUDO, alia corporis, alia animi, Wolbero, CXC, 1129. Anachoretarum solitudo excellentior quam cunabularum, Petr. Cant., CCV, 213.

SOLEMNITAS. Vide *Dies Festivi*.

SPECTACULA, THEATRA. A spectaculis, pompis, ludis publicis et theatri scenis Christiani abstinere, Tert., I, 466. De illis et quod iis interesse Christianis non conveniat, Lact., VI, 707. A spectaculis, et offensionibus Aegypti, removeamus oculos, arena, circo, theatris, et omnibus quae animas contaminant puritatem, et per sensus ingrediuntur ad mentem, Hieron., XXV, 189. Christianus non polluetur gentiliis spectaculis, Petr. Chrysol., LII, 609. Christianos quolibet turpe est spectaculis secularibus interesse, Isidor. Mercat., CXXI, 352.

SPIRITUALIS. Spirituales sunt Ecclesiae incolae, S. Hilari., IX, 679. Sicut iustitia spiritalis facit, ita et delicta carnalia, Ambros., XVII, 78. Formatio viri spiritualis, Hieron., XXVI, 285, 591. Spiritus nuncquam persequitur carnalem, *ibid.*, 595. Gemitus spiritualium inter carnales viventium, S. Prosper., LI, 361.

SPURCALIA. Festa quaedam quae apud gentes habebantur Februarii mense, a S. Bonifacio repressa, LXXXIX, 810 et seqq.

STALLUM in choro, Stephanus abb. CCXI, 475.

STATIO. De stationibus in Ecclesia solitis, Joan. Belet., CCH, 18. Vid. *Litania*.

STATUS. De perseverantia in eo stato, quem quis semel arripuit, Petr. Damian., CXLV, 359.

STOLA, spirituale est indumentum, est et vestimentum nuptiale, Ambr., XVII, 1761.

STRENA, strenua Kalendaria, Hieron., XXVI, 510. Eleemosynae, loco strenarum dandae, Aug., XXXVIII, 950.

SYMPLECTICUM talare, Stephan. abb., CCXI, 393.

SYTOR. Ad quid teneantur singulis annis sutores erga monachos Floriac., Richardus, CXXXVI, 1504.

SYMBOLUM *Quicumque*, vulgo Athanasianum nuncupatum, memoriter a presbyteris tenendum, Leo Magn., LVI, 669. Symbolum apostolorum nemo debet ignorare, tennad., LVIII 1090. De traditione symboli, S. Hildefons., XCVI, 125. De symbolo Niceno, Rupertus, CLXX, 33.

SYNOPSIS. Quae debeatur synodis reverentia, S. Hilari., Pict., I, 568. Synodorum mos ut aliquo damnato episcopo ad universos instruendi causa fiant, *ibid.*, 651. Ad synodum Ecclesiae quot sunt necessaria, Hieron., XXIII, 443. De modo et tempore celebrandi synodum, Odo de Soliaco, CCXII, 57.

TALENTUM. Talentis a Deo datis utendum, S. Anselm., CLVIII, 1189.

TE DEUM hymnus cantatur in electione archiepiscopi, S. Anselm., CLIX, 15.

TEMPLA. De exordiis templorum et altarium, Walafrid. Strab., CXIV, 919. Vide *Basilica*.

TEMPLANT. De decimis ordinem Templariorum sustentandi causa, CLV, 1257. De nullum Templariorum regula, Joann. Michaelensis, CLXVI, 859. Qualiter audiant divinum officium, *ibid.* Quot orationes Dominicas, si officium audire nequiverint, dicant, *ibid.* Quid agendum pro fratribus defunctis, *ibid.*, 860. De militibus defunctis qui sunt ad terminum, *ibid.*, 861. Ut nullus frater remanens oblationem faciat, *ibid.* De immoderata statione, *ibid.* Qualiter manducare milites debeant, *ibid.*, 862. Quo cibo feria sexta refecti oporteat, *ibid.* Collatio sit in arbitrio magistri, *ibid.*, 863. De qualitate et modo vestimenti, *ibid.*, 864. Famuli pallia alba non remaneant, *ibid.*, 864. Cupiens optima deteriora habeat, *ibid.*, 865. Ut quantitas et qualitas vestimentorum servetur, *ibid.* De numero equorum et armigerorum, *ibid.* Nullus armigerum gratis servientem feriat, *ibid.* Si liceat eum ambulare solum, *ibid.*, 866. De frenis et calcaribus, *ibid.*, 867. De malla et sacco, *ibid.* De legatione litterarum, *ibid.* De fabulatione propriarum culparum, *ibid.* De questu et acceptione, *ibid.* Ut cambiare vel querere nullus audeat, *ibid.*, 868. Omnibus militibus professis licet terram et homines habere, *ibid.*, 869. Alter alterum ad iram non provocet, *ibid.* Qualiter milites saeculares recipiantur, *ibid.*, 870. Cum silentio orare debent, *ibid.* Senes venerentur, *ibid.*, 871. Victus aequaliter omnibus distribuatur, *ibid.* Milites decimas habeant, *ibid.* De gravibus et levibus culpis, *ibid.* Quot et quales panni in lecto sint necessarii, *ibid.*, 872. De murmuratione vitanda, *ibid.* Ut omnium mulierum oscula fugiantur, *ibid.*, 874. Ordo militiae Templi Hierosolymis instituitur, Guillelm. Tyr., 526.

TENEBRARUM OFFICIUM. De extinctione luminum in hebdomada majori, Amalar., CV, 1202. Cur candelae triduo majoris hebdomadae extinguantur, Rupert., CLXX, 148. De nudatione altarium et luminum extinctione triduo ante Pascha, Honor. Augustod., CLXXII, 665. De tenebrarum officio, Joannes Beletus, CCH, 105.

TESTAMENTUM. Variorum testamenta quibus bona legaverunt Ecclesiae, LXXXVIII, 1078 ad fin. Rotherii Veronensis episcopi testamentum, *id.*, CXXXVI, 641. De differentia testamentorum et de precariis, Abbo Floriac., CXXXIX, 480. Juris ecclesiastici homines non possunt condere testamentum, Ivo Carnot., CLXI, 926.

TITULUS. *Excellentia*, titulus honoris quo uti solet Gregorius Magn. erga reges, reginas et alios magnates, LXXVII, 467, 675, 705, 1020. Titulus *Sanctitatis* papae tribuitur, S. Eutropius, LXXX, 18. Tituli funebres S. Brunonis, CLII, 555, 605. Titulus *Excellentiae* a S. Bernardo datus papae, episcopis, regibus, reginis, et etiam ducibus, CLXXXII.

TONSURA. Capillos tondere ingentium apud veteres consuetudo, Hieron., XXIV, 754. Tonsura clericalis, Greg. Tur., LXXI, 852. A sancto Petro instituta, *ibid.*, 728. Tonsurae votum, *ibid.*, 976. De rasura capiti, Rupert., CLXX, 54. Tonsura ecclesiastica, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 422. Pili quare levitis praecipit sunt radi et convelli, Garner., CXCH, 165.

TRADITIONES ecclesiasticae sunt observandae, Ivo Carnot., CLXI, 282, 309.

TRANSFUGA. Ad hostes fugiens quali poena dignus, Isidor. Mercat., CXXX, 491.

TRANSLATI reliquiarum. Vide *Reliquiae*.

TRIBUTUM principibus solvendum, Maxim. Taurin., LVII, 519. Tributa publica, Greg. Turon., LXXI, 450, 745. Tributum unde sit dictum, Isidor. Hispal., LXXII, 584. Tribuni qui, *ibid.*

TUMULUS. Vid. *Sepulchrum*.

TUNICAE DOMINI (De) inventione, Almoius Floriac., CXXXIX, 749.

UNCTIO. Vide *Oleum*.

USUS. Varii domesticus usus et suppellectilium nomina, tempore Arnobii, V, 844. De vario Ecclesiarum usu, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 776. Unusquisque coloris quem elegit teneat usum, Petr. Ven., CLXXXIX, 404. Vide *Consuetudo*.

USURA prohibita, Hieron., XXV, 176. Usura igni sacro et cancro comparata, Petr. Cant., CCV, 157. Sanguisuga dicitur, 158. Usurarii anathemate percussus, *ibid.*, 159. Ipsorum poena quadruplex, *ibid.* Usurarii restitutio admirabilis et salutifera, 417.

VASA, VASA SACRA. Vasa quibus utebantur veteres Christiani sacris decorata imaginibus, Prudent., LIX, 860. Vasa Ecclesiae frange. non licet nisi pro redemptione

captivorum, Greg. Magn., LXXVII, 596. Vasa sacra a solis hominibus sacratis contrectanda, Remig. Curien., CII, 1102. Vasa sacra in alios usus non convertenda, Theodulf., CV, 196. De vasis quæ simpliciter signa dicuntur, Walafridus, CXIV, 924. De vasis et vestibus sacris, *ibid.*, 951. Femine vasa sacra vel pallas non contingant, *id.*, CXXXIV, 50. Vasa sacra a sacris tantum contrectanda, Ivo Carnot., 175, 259. Vasis sacris templi abutens Baltazar rex regno privatus est, Petr. Cant., CV, 170.

VELUM. Velari perinde est ac velum sanctimoniam accipere, S. Aug., XXII, 859. Velamen conjugale, Leo Magn., LVI, 248.

VENATIO. A venationibus clamorosis abstinere debent Christiani, S. Bruno, CLXIV, 279.

VESTITUS. VESTIS. INDOUMENTUM. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, Aug., XXVIII, 205. Vestimenta linea interiora, *ibid.*, 224. Crucis signum in vestibus baptizatorum appareat, *ibid.*, 156. Diebus festis vestitus nilidior et templa ornatiores, Leo Magn., LIV, 272. Vestibus fulgere nihil prodest, Maxim. Taur., LVII, 235. Neophyti albis indui vestibus per octo dies, S. Paulin., LXI, 535. Albæ vestes sacerdotum, levitarum et recens baptizatorum, Greg. Tur., LXXI, 219, 325, 586, 842, 845. De palliis virorum, Rab. Maur., CXI, 575. De palliis feminarum, *ibid.*, 576. De lana et lino, *ibid.*, 578. De virorum et mulierum indumentis, Atto Vercell., CXXXIV, 41. Vestes sacre inveterate sunt comburendæ, S. Ivo Carnot., CLXI, 174. De novis monachorum vestibus; quomodo et a quibus inventæ, Ordericus Vital., CLXXXVIII, 636.

VESTIMENTUM ecclesiasticum quale, Stephanus, CCXI, 536.

VICTORIA. De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, Godefrid. Bullon. CLV, 592. De victoriis ab exercitu Christiano in Terra sancta habitis, *ibid.* Vide *Cresignati*.

VIDUA. Quæ vidua admittenda sit ad stipendia Ecclesie, Ambr., XVII, 299. Viduis et pauperibus ministrare apostolicum est, Hieron., XXV, 1172. Viduitas et paupertas sancta in omnibus Christianis, S. Prosp., LI, 581. Viduarum habitus qualis esse debeat, S. Fulgent. Rusp., LXV, 371. De vidua, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 807. De coercendo et extirpando rapto viduarum ab impiis mulieribus, Hieron., CXXV, 1017. De viduis scularibus, Regino, CXXXII, 518; Rotherius, CXXXVI, 202. Consecratio vidue, Anonymus, CXXXVIII, 1099. Quarta pars decimarum viduis et pauperibus est distribuenda, Gerohus CXCV, 1509.

VIDUA. Vigiliæ et pernoctationes in basilicis, Hieron., XXII, 908. Ecclesia nocturnis vigiliis Christum Dominum personans, *ibid.*, 1199. Festorum vigiliæ quomodo celebrandæ, S. Bernard., CLXXXIII, 403. Cur præcipuis sanctorum festis præmittantur jejunia, *ibid.*, 801. De minute in vigiliis, Guichardus, CXCLX, 1103.

VIRGO, VIRGINITAS. Virgines oportet velari, Tert., I, 1184. Virginum encomium, *ibid.*, 1280. Virgo felicior haberi poterit, at vidua laboriosior, *ibid.*, 1247. Virginitas bonæ publicatio stupri passio est, *id.*, II, 892. Virginitas gratum Deo sacrificium, *ibid.*, 806. Plures Ecclesie per Græciam virgines suas recondunt, *ibid.*, 890. Virgines hominum contra virgines Dei ambiunt, *ibid.*, 892. Virginitas ostentatilis, *ibid.*, 892. Ejus pericula, *ibid.*, 899. Virginitas vera, et tota et pura, nihil timet magis quam semetipsam, *ibid.*, 910. Etiam feminarum oculos pati non vult, alios ipsa oculos habet, *ibid.* Virgines utriusque sexus apud ethnicos, *ibid.*, 928. Virgines quæ se Deo dicaverint, castas perseverent, S. Cyprian., IV, 564. Virginitas corruptis penitentia plena imponitur, *ibid.*, 566. Virgines angelis Dei æquales, *ibid.*, 462. Virginitas felix et beata, S. Hilar. Pict., IX, 707. Virgines Deo Christo dicatas persecutionem patientes horrendam, *id.*, I, 665. Modestia uti debeat vestibus, *ibid.*, 550. Virginum sacra Deo corpora, *ibid.*, 561. Earum nudatio graphice depingitur, *ibid.*, 654, 664. Nihil tam præclarum est et utile quam virginitas, S. Ambros., XVII, 221. Virginitas et vidua gloriosum vocabulum, *ibid.*, 478. Virgo potest esse corpore, sed non mente corrupta, *ibid.*, 581. Quid prodest virginem esse corpore, si contingat mente esse corruptam, *ibid.*, 739. Principia virginitatis mortitura, quæ, S. Hieron., XXII, 545. Perit et mente virginitas, *ibid.*, 597. A Salvatore virgine dedicatur, *ibid.*, 406. Unde ditius virginitatis donum fluxit in feminas, *ibid.*, 409. Regula dantur ad integritatem virginitatis conservandam, *ibid.*, 4010. In eo facilius est quod carnis incentiva non movet, *ibid.*, 1055. Virginitatis se pudicitiæ palma, *ibid.*, 1102. Felix virginitas quæ sit, *ibid.*, 1123. Augustini liber de sancta virginitate, Aug., XXVII, 640. Virginitatis encomium, *id.*, XXXIV, 112.

Virgo nomen integritatis, non ætatis, *ibid.*, 492. Virgines honorabilis membrum Christi, *id.*, XXXV, 1499. In sola charitate custodia castitatis, *ibid.*, 2141. Virginitas nomen accepit ab abstinentia ab illicitis, *id.*, LXXXIII, 574, 575. Virginitatem qui voverunt angelorum vitam ducunt in terra, *ibid.*, 736. Hoc incipiant esse ante mortem quod ceteri post resurrectionem, *ibid.*, 736. Virginitas commendatur, *ibid.*, 996. Virginitas Maræ imitanda proponitur, *ibid.*, 1011. Virginitas celestis vite imitatio, *id.*, Xb, 398. Angelica portio est, et in carne corruptibili incorruptionis perpetuum mediatum, *ibid.*, 401. Virginitatis votum, *ibid.*, 412. Virginitas se præferatur ut non nuptias damnetur, *ibid.*, 404. Virgines quanto sanctiores, tanto sint humiliores, *ibid.*, 427. Virginitas qua ratione humilitas exercenda, *ibid.*, 428. De conjugio, viduitate et virginitate multæ perplexitates, *ibid.*, 442. Virginitas sanctarum gloriosa certamina, *id.*, XLIV, 724. Virginitatis elogium, Joan. Cassian., XLII, 1229, 1230. Virginitas carnis et spiritus, S. Prosp., LI, 438, 521. Virgines sacre ut vivere debent, Salvia, LIII, 196. Virgines et puellas sacre, *ibid.*, 205. Virgines etiam sine sua culpa per vim corruptæ cum incontaminatis se comparare non audeant, S. Leo Magn., LIV, 655. Quo loco habenda, *ibid.*, 655. Quæ sua culpa corruptæ sunt longæ penitentia subiciantur, *ibid.* ut Virginitatem propositum et habitus et consecratio, *ibid.*, 1571. De his qui in virginitate non persistunt, Crisost., LXXXVIII, 885. Virgines superbiebant, *ibid.* Virgines etiam minores velandæ, *ibid.*, 956. Constitutis diebus velentur, *ibid.*, 925. Virginitas zone solute in nuptiis, Benedict. Solul., CII, 1251 not. Virginitatis professio quando fieri potest, *ibid.*, 1506, 1507. Virgines prudenter cur in quinque Psalmis expressæ, Petr. Dam., CLV, 226. Virgo voti prævaricatrix, *ibid.*, 571. Virginitatem lapsam Deus reparare potest, *ibid.*, 600. Virginitas Libani comparata, S. Bernard., CLXXXIV, 89. Vita virginitatis balsamum corruptentia, *ibid.*, 90. Virginitatis peccata deploratur, *ibid.*, 209. Virginitas læta condonari solet, recuperari non valet, *ibid.* Virginitatis amans medicus non debet contentus esse virtutibus, *ibid.* Votum virginitatis prima fecit B. Virgo Maria, *ibid.*, 669. Virginitas maxime convenit fortitudo, *ibid.*, 678. Item silentium, *ibid.*, 688. Virginitas præ ceteris duplex prærogativa, *ibid.*, 690. Canticum in proprium, *ibid.*, 701. Virginitas amissa irreperabilis, *id.*, 1258. Quies filios pariat, *ibid.*, 1259. Virginitas flores, *id.*, CLXXX, 302. Virgines species sunt Christi, Richard. a S. Vict., CXCVI, 816.

VIRGOS. Darditis exstruitur, mollitia destruitur, Tert., I, 621. Nihil prodest verbis præferre virtutem, et facis destruere veritatem, S. Cyprian., III, 596. Quo nra coll debeat, Lactant., VI, 225. Si quid turpitudinis habet desinit esse virtus, *ibid.*, 570. Vis ejus et officium, *ibid.*, 577. Nullum præmium est dignum in terra reperitur, *ibid.*, 579. Virtutis exercitio et corroboramenta, *ibid.*, 585. Merces ejus sola immortalitas, *ibid.*, 456. Sola judicari potest verum bonum, *ibid.*, 496. Quod præmio suo spoliari nequeat, *ibid.*, 610. Utrum doceri possit, *ibid.*, 650. In quo sit posita, *ibid.*, 651, 654. Virtuti nemo favet, nisi qui illam sequi potest, *ibid.*, 731. Eius via non capit magna onera portantes, *ibid.*, 738. Virtus, unde appellata, VII, 57. Per mala probatur et constat, *ibid.*, 137. Virtus significatur in dextera, S. Hilar. Pict., IX, 791. Virtutis vox, *ibid.*, 467. Virtutes interne externis præferendæ, *ibid.*, 1050. Virtus naturæ res est, *id.*, I, 525. Extra Ecclesiam nulla virtutum præmia, Hieron., XXII, 425. Cum nos pataverimus ad celum pervenisse, virtutum tunc habebimus principium, *ibid.*, 407. Virgo grandis, quæ, *ibid.*, 854. Virtus semper rara est, *id.*, LXXII, 501. Virtutibus cardinalibus nihil pretiosius, *ibid.*, 640. Virtutes omnes simul habere non possumus, *ibid.*, 515. Virtutes in medio sunt, et nimietas omnis in vitiis est, *ibid.*, 1091. Virtutes exagitate sunt clariores, Greg. Magn., LXXV, 519. Simplicitas et rectitudo ad virtutem sunt necessaria, *ibid.*, 529. Pensandæ virtutes ab intentionis origine, *ibid.*, 550. Post finem operam diligenter sunt dis. utiendæ, *ibid.*, 552. Absque fide nulla vera virtus, *ibid.*, 589. Virtutes nostræ quam imperfectæ, 820. Vera virtus est in amore, *id.*, LXXVI, 147. Virtutum gradus in quo consistunt, *ibid.*, 241. Virtutis a iud est exordium, aliud profectus, aliud perfectio, *ibid.*, 988. Virtutes Christianæ quæ sint, *ibid.*, 1006. Virtus similis est lilio, Godefrid. Admont., CLXXXIV, 1681.

VIRGOS. Virgo causa sunt calamitatum, Hieron., XXII, 410. Palma virorum, quæ, *ibid.*, 606. Terræ ignis auri crescentia vitia consumamus, *ibid.*, 814. Non nos decipiunt, nisi sub specie umbræque virtutem, *ibid.*, 873. Pauci sunt qui, calcatis vitiis, tramitem taceant veri-

XL. 174; est enim Ecclesia verum Abraham semen, id., XXXV, 789; annuntiata et quasi revelata huic patriarchæ per promissionem sibi factam, S. Ambros., XV, 1591; præfigurata fuit in lege, S. Hieronym., XXII, 1551. — Et prædicta a prophetis; S. Aug., XLI, 584; XLII, 289; præsertim ab Isaia qui plusquam ceteri de ea prophetavit, id., XLI, 585; in ipsis tandem promissionibus, jam tunc erat figurata, id., XLII, 305. — Ecclesia per Reheccam, Synagoga per Saram adumbrata est, S. Hieronym., XXIX, 1751. — Repudiatur Synagoga ut introducatur Ecclesia, id., XXIX, 1753. — Calcaneum Christi Synagoga, decor et gloria vultus ejus Ecclesia, S. Ambros., XIV, 1159. — In hoc, ut in multis adhuc aliis, differt Ecclesia a Synagoga quod diversos colligit populos, id., XVII, 810; S. Aug., XLI, 670; S. Prosper Aquit., I, 166; S. Greg. Magn., LXXIX, 488; Vener. Beda, XCII, 68. — Ex utroque enim populo nempe judaico et gentili ædificata est Ecclesia, S. Gregor. Magn., I, XXIX, 618 et seqq.; ista vero fuerit unius gentis; Cassiod. Senator, I, XX, 501; S. Iulianus, XCVI, 139. — Figurata fuerant Ecclesia et Synagoga per duas moles Evangelii, quarum una assumitur, altera relinquitur, S. Ambros., XVII, 650. — Christus per infidelitatem Synagoga unam amisit gentem, nec ipsam tamen totam; totum mundum per fidem Ecclesiae acquisivit, S. Aug., XXXIX, 1753.

II. Definitio Ecclesiae quoad rem, id est Ecclesiae in se spectatae.

Varie definienda Ecclesia juxta varias nominis illius acceptiones; nam multiplex est Ecclesiae nominis acceptio, nempe latissima, latior, lata, stricta et propria, impropria et metaphorica.

Prima acceptio ita generalis est ut extendatur ad quolibet hominum conventus; eo sensu David, psalmo 25: *Odium Ecclesiarum malignantium*, S. Aug., XXXVI, 187.

Secunda non ita generalis, latior tamen est; usurpatur enim ad designandam collectionem omnium fidelium tam viventium in terris quam defunctorum, sive jam fruuntur in caelo, sive detineantur adhuc in Purgatorio; hoc sensu Apostolus... *Et ipsum (Christum) dedit caput super omnem Ecclesiam*, Eph. I, 22; S. August., XXX, 826; XXXVI, 583.

Tertia, quæ nuncupatur lata, sumitur pro collectione fidelium omnium ab initio mundi ad ejus finem: hoc sensu Greg. Magn., LXXVI, 1154, ait Ecclesiam incipere ab Abel justo usque ad ultimum electum: complectitur proinde cunctum populi Dei et ante Legem, et sub duobus Testamentis.

Quarta, stricta nimirum et propria, designat tantum fideles ab adventu Christi ad diem qua veniet judicaturus orbem, et ita communis est et usitata ut per illam sine addito et simpliciter pronuntiata intelligatur illa societas quæ in unum religionis corpus per professionem doctrinæ et præceptorum Christi sub pastoribus legitimis et præsertim Romano Pontifice adunatur: eo sensu Augustinus: *Pœnitentiæ prædicatione vocatur ad Christum et convocatur Ecclesia*, id., XXXVIII, 1965.

Quinta tandem acceptio, id est, impropria et metaphorica usurpatur pro loco, seu ædibus consecratis in quas fideles ad orandum conveniunt; hoc sensu Apostolus: *Convenientibus vobis in ecclesiam audite scissuras esse inter vos*, I. Cor. II, 18, Firmianus Lactantius VII, 215; S. Aug., XXXIII, 450, 474, 477; XXXVII, 1590; XXXVIII, 205, 452, 569, 1165, 1174, 1212, 1475, 1600.

III. Origo et Antiquitas Ecclesiae.

Ecclesia Christi, si sumatur acceptione lata id est pro cuncto fidelium in Christum credentium ita antecessit nativitatem Christi, ut tempore Legis naturæ et Legis scriptæ sancti existerent religionis Christianæ cultores; Godfrid. abb., CLXXIV, 852, 1014. — Ab Abel justo incepit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164. — Ab initio Abel est plantata, Bruno abb. Astens., CLXIV, 163. — Etiam ante Christum jam erat in Sanctis, S. Aug., XXXVIII, 58; nam qui Christum præcesserunt Sancti membra erant Ecclesiae, Aurelius Prudent., I, X, 315, 335. — Si sumetur acceptione stricta, pro cuncto fidelium ab adventu Christi ad diem Judicii, a Christo initium duxit et ortus ejus ad nativitatem referendus est; S. Hilar. Pictav., IX, 736; S. Ambros., XVII, 598; S. Aug., XL, 645, S. Leo Magn., LIV, 215; De latere Christi per passionem et corporis mortem formata est, S. Ambros., XVII, 550, 815; S. Aug., XXXIV, 216; XXXV, 1515; XXXVIII, 55; S. Maxim. Taurin., LVII, 335. — Incunabulum ejus Judaea S. Hilar. Pictav., IX, 735; S. Maxim. Taurin., LVII, 261; Vener. Beda, XCIV, 50; S. Iulian. Tolet., XCVI, 139; S. Bruno Carth., CLIII, 23.

51. — Ecclesiae conditor Deus, fundavit eam in ætærum; S. Ambros., XIV, 1135. — Suffragis humanis fundata non fuit neque subsidiis; S. Hilar. Pictav., X, 610. — Prophetæ disposerunt, apostoli jacuerunt Ecclesiae fundamenta, S. Aug., XXXVII, 590. — Fundamentum Ecclesiae primarium et essentielle Christus, qui est petra super quam ædificata est; Magnes presbyter, V, 544. — Beda. presbyt. Aquil., XXI, 716; S. Aug., XXXII, 618; XXXVIII, 479, 1258; S. Prosp. Aquit., LI, 290; Cassiod. Vivariens. abb., LXX, 556, 618, 729; S. Greg. Magn., LXXVI, 939; S. Brun. Astens., CLXIV, 259, 1005; Petr. Lombard., CXCI, 950; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 868; fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est quod est Christus Jesus, S. Ambr., XVII, 199. — Super petram Christum fundatum fuisse Ecclesiam quomodo debet intelligi, Paschas. Radbert., CXI, 560 et seqq. — Fundamenta Ecclesiae secundaria, prophetæ qui disposerunt, et ceteri apostoli qui hæc jacuerunt fundamenta; id., XVII, 590; omnes enim plantaverunt Ecclesiam non contumelias faciendo, sed patiente et fundendo suum sanguinem; S. Hieronym., XXII, 741, 742; S. Leo Magn., LV, 51, 89. — Primum fundata est in Antiochia a S. Petro; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 759.

IV. Varia nomina sub quibus designatur Ecclesia tum in SS. Scripturis, tum in Traditione Patrum, ordine alphabetico ducta.

Ecclesia dicitur ædificatio corporis Christi: Florianus abbas, LXXII, 925. — Ager, S. Greg. Magn., LXXV, 1151. — Ager Christi benedictus cur, Haymo Halberst., CXVII, 935. — Ager sanguinis, quare, Rupert. abbas, CLXXIII, 1575. — Agricultura Christi, S. Bernard., CLXXIII, 935. — Altare Dei, Petr. Lombard., CXCI, 491. — Arca, Raban. Maur., CXII, 864. — Arca Domini ubi celestes thesauri reconduntur, Walafrid., CXIII, 487. — Arca sanctificationis Christi; Cassiod. abb. Vivariens., LXX, 590. — Arca Christi, S. Aug., XXXIV, 127; XLIII, 555; Alcuin. abb., C, 635, in qua nunc triticum non sine palea, S. Aug., XXXVIII, 119, 1174. — Arca ante ventilationis tempus non deserenda, id., XXXVI, 190. — Atrium, S. Brun. Carth., CLII, 1147; Atrium domus Dei, Remig. Monach., CXXXI, 285. — Aurora, S. Greg. Magn., LXXV, 618; LXXVI, 63; Gerhohus Reich., CXCI, 505 et seqq. — Caro Christi, S. Aug., XXXVI, 1991; S. Brun. Heribol., CXLI, 87. — Castellum forte et insuperabile; Bruno abb. Astens., CLXV, 590. — Castra Dei, S. Petr. Dam., CXLV, 508. — Castrorum acies ordinata terribilis, qua per unitatem charitatis compacta nullum locum aperit per nulum discordiæ hostibus, id est hæreticis vel inimicis spiritibus, Cassiod. Vivariens., LXX, 1089; Walafrid. Fuldens., CXIII, 1158; Petr. Cantor., CCV, 168. — Cella Viviana, in qua charitas ordinatur, Cassiod. Vivariens., LXX, 1062. — Circumdata varietate, Honor. Augustodun., CLXII, 158. — Civitas Dei, S. Ambros., XIV, 1442; S. Aug., XXXVII, 1261; S. Prosp. Aquit., LI, 580; Cassiod. Vivariens., LXX, 556; Alcuin. abb., CI, 1072; Walafrid., CXIII, 558; Haymo Halberst., CXVI, 354; Beron abb. Augia., CXII, 195; Rupert. abb. Tuitiens., CLXVIII, 615, 807, 1476; Petr. Lombard., CXCI, 451, 459, 665, 901; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 1575; 1585, 1588; Alan de Insul., CCX, 200; ex fide gignitur hæc civitas, vivit ex spe; S. Aug., XLI, 461, 468. — Civitas superna, dum peregrinatur in terra, leges et instituta nationum sequitur quæ non impediunt religionem, S. Aug., XLI, 646. — Civitas habitationis, Cassiod. Vivariens., LXX, 775. — Civitas sancta supra montem posita, S. Aug., XLIII, 495; S. Fulgent. Rusp., LXV, 198; Haymo Halberst., CXVI, 561; CXVII, 1188, 1192; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1598, CLXIX, 1196; Alan abbas Tewkesberiensi., 1789. — Cælum, Tichon. Afric., XVIII, 56; S. Aug., XXXVIII, 580, 588, 594; S. Greg. Magn., LXXVI, 631; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 881; Haymo Halberst., CXVII, 1073, 1082, 1085, 1105, 1118, 1178; Rupert. Tuitiens., CLXII, 1252; Petrus Lombard., CXCI, 1089; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 31; cur dicitur cælum, Richard. a S. Victore, CXCVI, 744; Philipp de Harveeng., CIII, 1204. — Columba, S. Optat. Milev., XI, 941; Rufin. Aquileiens., XXI, 914; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 502; Cassiodor. Vivariens., LXX, 466, et sic nominatur propter simplicitatem multitudinis credentium in ea, S. Hieronym., XXV, 1574. — Columba deargentata, Cassiodor. Vivariens., LXX, 466, propter altorem eloqui sui; Haymo Halberst., CXIV, 416. — Columba et firmamentum veritatis, S. Aug., XLIII, 540; columba cujus splendore possent omnes illuminari; firmamentum, quippe quæ tuetur et firmat veritatem, S. Ambros., XIV, 626; S.

Aug., XLIII, 442, 540; Haymo Halberst., CXVII, 992; Lanfranc Cantuar., CL, 585. — Congregatio catholica, cur. Raban. Maur., CXI, 901. — Congregatio sancta in unum corpus unitate fidei et charitatis assurgens, S. Ambros., XVI, 255. — Coniux Christi, S. Aug., XXXIV, 25; XXXVII, 1672, 1784; Gelasius papa, LIX, 156; Eugypius abbas, LXII, 669; Petr. Lombard., CXCI, 1161; CXII, 215. — Coniux mortis et hares crucis, S. Greg. Magn., LXXIX, 51. — Corpus; hoc sensu Paulus loquens de Ecclesia, ait: Unum corpus multi sumus, Lanfranc. Cantuar., CL, 190, 195, 196, et Petr. Lombard., CXCI, 197. — Corpus Christi S. Hilar. Pictav., IX, 714; S. Optat. Milev., XI, 1477; S. Ambros., XV, 1414, 1422; Tichon. African., XVIII, 57; Rufin. Aquil., XXI, 906; S. Aug., XXXIV, 25; XXXVI, 600, 619, 715; XXXVII, 1717; XXXVIII, 226; XLIII, 540, 545, 595, 487; XLIV, 154; S. Prosp. Aquit., LI, 284; S. Leo Magn., LIV, 914; S. Paulin. Nol., LI, 261; S. Fulg. Rusp., LXV, 811; Beda, XCIV, 119, 200; Alcuin. Abb., C, 1091; CI, 1072; Jonas Aurel., CVI, 285; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1205; Walafrid. Fuldens., CXIII, 51, 154, 322, 1281; Remig. Monachus, CXXXI, 156, 422; S. Petr. Damiani, CXLIV, 779; Lanfranc. Cantuar., CL, 197; Urban. II papa, CLII, 1257; Placid. episcop., CLXIII, 625; Rupert. Tuitiens., CLXXVII, 621; CLXIX, 483; Honor. Augustod., CLXXII, 534, 1124; S. Bernard., CLXXXIV, 598; Gratian., CLXXXVII, 547; Petr. Lombard., CXCI, 127, 660, 870, 1227, 1582; CXCI, 179, 197, 215, 262; Garner. canonic., CXCI, 71, 119, 500, 1729, 1750; S. Hildegardis, CXCVII, 1024; Alan. de Insul., CCX, 272, 321. — Ecclesia Catholica sola est corpus Christi, S. Aug., XXXIII, 815. — De multis aquis assumpta; de aqua videlicet quando baptismatis regeneratione conquisita est; de aquis multis, id est populis multis collecta, S. Brun. Heribipolens., CLII, 91. — Domus, et recte sic vocatur, Hildebert. Turonens., CLXXI, 625. — Domus celestis, Garner. canonic., CXCI, 595. — Domus Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 416; S. Ambr., XIV, 962; Rufin. Aquil., XXI, 661, 737, 747, 898, 914; S. Hieronym., XXIV, 822; XL, S. Aug., 1196; XLIII, 442; Cassiod. Senator, LXX, 665; S. Greg. Magn., LXXIX, 46, 156, 201; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 502; Alcuin. abb., CI, 1072; S. Agob., CIV, 236, 512; Walafrid., CXIII, 161, 685; Haymo, CXVI, 481, 516, 652; Remig. monach., CXXXI, 767, 791; Gerardus, CXII, 1284; S. Bruno Carthus., CLII, 1546; Bruno abbas Astens., CLXIV, 956; Petr. Lomb., CXCI, 512, 860, 904, 1157, 1188; Garner. canonic., CXCI, 1535; Philip. de Harveng., CCIII, 580. — Domus Dei constructa ex lapidibus vivis, Rufin. A. pil., XXI, 661. — Domus Jacob et Domus Joseph, quomodo, Hildebert. Turonens., CLXXI, 401. — Domus magna Patrifamilias, Liturg. Mozarab., LXXXV, 35. — Domus refugii, Petr. Lombard., CXCI, 3021. — Domus regia, S. Greg. Magn., LXXIX, 465. Domus una, S. Aug., XXXIII, 585. — Domus veri David, id est Christi, S. Prosp. Aquit., LI, 367; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 536; S. Agobard. Lugdun., CIV, 97. — Electa ut sol; electa, quod enim eligitur, aliis praefertur; ut sol, quoniam solis fulgorem imitatur, Bruno Astensis, CLXIV, 1274. — Electa ut cedit, regis, Odo de Deogil., CXCV, 1203. — Ferculum Regis pacifici, Walafrid. Fuld., CXIII, 532. — Filia celestis Jerusalem, S. Greg. Magn., LXXIX, 188. — Filia multitudinis, Cassiod. Senat., LXX, 1093. — Filia principis, S. Greg. Magn., LXXIX, 535. — Filia regum, Talo Casaragust., LXXX, 792. — Cuius gloria ab intus, S. Gregor. Magn., LXXV, 853. — Filia Sion, Filia Jerusalem, Venerab. Beda, XCII, 91; XCIV, 122; Raban. Maur., CXI, 579; Walafrid. Fuld., CXIII, 1264; Rupert. Tuit., CLXVIII, 481; Petr. Lombard., CXCI, 1204. — Filia Synagoga, S. Petr. Chrysol., LII, 652. — Firmamentum, Amulo Lugdun., CXVI, 255. — Fons hortorum, id est animarum quibus ab ea inest quidquid sanctitatis habent, Cassiod. Senat., LXX, 1079. — Fons signatus, S. Optat. Milevit. XI, 964; Rufin. Aquil., XXI, 965; S. Aug., XLIII, 196, 477; Odo de Deogilo, CXCV, 1170; Joannes Algrinus, CCVI, 458. — Hereditas Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 451; Cassiodor. Senat., LXX, 55; S. Brun. Heribipol., CLII, 127; Bruno Astens., CLXIV, 865. — Quippe quod filii eius hereditas Domini sunt, Cassiodor. Senat., LXX, 929; et filii sui omnes, id est crederentes hereditant eam, CXVI, 1063. — Hereditas Gentium, Petrus Lomb., CXCI, 1007. — Hortus conclusus, S. Optat. Milevit., XI, 965; S. August., XLIII, 196, 477, 590; Gregor. II papa, LXXXIX, 515; Alcuin. abb., C, 633; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 789; Hug. de S. Vict., CLXXV, 275; Guarinus abbas, CXV, 1268; Joannes Algrinus, CCVI, 457. — Hortus Dei, S. Ambros., XV, 1839; S. Aug., XLIII, 590; Cassiodor. Senat., LXX,

1060, 1107; S. Greg. Magn., LXXVI, 799; Alcuin. abbas, C, 633; Raban. Maur., CXII, 506; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 901. — Hortus deliciarum, Hugo de S. Vict., CLXXV, 163. Hortus irriguus cujus in medio fons est Christus a quo indesinenter fluunt aquae doctrinae spiritalis quae Ecclesiam irrigant, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1501. — Hortus nucum, cur. Bruno Astens., CLXIV, 1275. — Hortus Sponsi, LII, 476; S. Bernard., CLXXXVI, 201. — Hospitium amicitiae, S. Cyprian., IV, 506. — Introitus et vestibulum Coeli, Walafrid. Fuldens., CXIII, 512. — Israel, S. Greg. Magn., LXXIX, 255. — Jerusalem, Prosp. Aquitan., LI, 360, 572; S. Greg. Magn., LXXIX, 596, 598; vener. Beda, XCIV, 72; Raban. Maur., CXI, 90; Haymo Halberst., CXVI, 685; S. Bern., CLXXV, 55; Petr. Lomb., CXCI, 752; Petr. Cant., CCV, 175, 189. — Lema, S. Greg. Magn., LXXVI, 677; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 110, 111. — Locus vivendum, S. Greg. Magn., LXXVI, 536; Bruno Astens., CLXIV, 661. — Luna, Eugypius abbas, LXII, 757; Cassiod. Senat., LXX, 76; S. Greg. Magn., LXXVI, 21, 957; Alcuin. abb., C, 662; Haymo Halberst., CXVI, 454, 648; Petr. Lombard., CXCI, 123; Garner. canonic., CXCI, 40. — Luna perfecta in aeternum, *ibid.* — Mater crelescentium, Remig. monach., CXXXI, 506. — Mater omnium Christianorum, Tertull., I, 1154; II, 953. — S. Aug., XXXVII, 1140, 1141; Regino Prumiens., CXXXII, 538. — Mater omnium matrum et filiorum, S. Prosper Aquitan., I, 281. — Mater spiritualis regum, S. Petr. Dam., CXLV, 72. — Mater vera viventium, Tertull., II, 725; S. Ambros., XV, 1583. — Cuius matris ubera sunt duo Testamenta, S. Aug., XXXV, 1998. — Lex et prophetae, Rupertus Tuitiens., CLXXVIII, 956. — Mons, S. Hilar. Pictav., IX, 680; Cassiod. Senat., LXX, 335; S. Greg. Magn., LXXVI, 664, 669. — Petr. Lombard., CXCI, 247; Garner. Canonic., CXCI, 255. — Mons montium et sancta sanctorum, Cassiodor., LXX, 696. — Mons sanctus Dei, Rufin. Aquil., XXI, 651; Haymo Halberst., CXVI, 529; Petr. Lomb., CXCI, 425. — Mons Sion, Rufin. Aquil., XI, 996; Cassiod., LXX, 527, 620; Haymo Halberst., CXVI, 467; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. — Mundus spiritualis, Tichon. African., XVIII, 51. — Mundus reconciliatus, S. Aug., XXXVIII, 588. — Murus, Cassiodor., LXX, 1104; S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Navis, S. Ambr., XVI, 297; S. Petr. Chrys., LII, 257; S. Maxim. Taurin., LVII, 565, 712; Haymo Halberst., CXVI, 567; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 405. — Nigra ut tabernaculum Cedar, quomodo, Henricus Huntingdon., CXCV, 1039, 1042. — Nigra simul et formosa dicitur, S. Greg. Magn., LXXIX, 486. — Quo sensu hoc intelligendum, Alcuin. abb., C, 645. — Orbis, S. Greg. Magn., LXXIX, 74; Haymo Halberst., CXVI, 248, 822; Petr. Lombard., CXCI, 247. — Os Christi, S. Hilar. Pict., IX, 807. — Ostium, S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Ovis proprium fidelium, Alcuin. C, 505; Raban. Maur., CXI, 203. — Paradisus, Zeno Veron., XI, 519; S. Ambr., XVII, 718, 812; S. Aug., XXXIV, 442, 478; XLIII, 196; S. Maxim. Taurin., LVII, 561; Eugypius abb., LXII, 676; CXCI, 4; Gerhohus Reichersperg., 641. — Paradisus malorum punitorum, S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Paradisus voluptatis, Bruno Astens., CLXIV, 163; Hug. de S. Vict., CLXXV, 638 et seq.; Petr. Lombard., CXCI, 1089; Philip. de Harveng., CCIII, 986. — Plantatio a Domino Deo a principio, Walafridus Fuld., CXIII, 1501. — Plaustrum, S. Greg. Magn., LXXIX, 488. — Porta coeli, S. Aug., XXXIX, 2059. — Pulchra ut luna, electa ut sol, cur. Paschas. Radbert., CCX, 185. — puteus aquarum viventium, S. Aug. XLIII, 196, 477. — Sic nominatur propter latentem in his aquis scientiam divinae profunditatem quae ex Ecclesia fonte emanat, Cassiodor., LXX, 1079; Alcuin., *ibid.*, 635; Odo de Deogil., CXCV, 1175. — Regnum colorum, S. Greg. Magn., LXXVI, 695, 1118; Vener. Beda, XCII, 83, 87, 95; Rupert. Tuit., CLXVIII, 1512, cur. S. Aug., XL, 409. — Regnum Dei, Vener. Beda, XCII, 80, 215. — Regnum Christi, S. Greg. Magn., LXXIX, 76; Petr. Lombard., CXCI, 1515, 1679. — Regnum et sacerdotium, S. Greg. Magn., LXXVIII, 561. — Sacramentum Spiritus sancti, S. Eusebius Vercell., XI, 519; Petr. Damiani., CXLIV, 242. — Sagena, S. Greg. Magn., XXIX, 695, 1116. — Sceptum Filii Dei, Petr. Damiani., CXLIV, 242. — Semen Abraham, S. Prosp. Aquit., LI, 309. — Sion, S. Hilar. Pictav., IX, 415; Rufin. Aquil., XXI, 929; S. Prosp. Aquit., LI, 599; Cassiod., LXX, 58; S. Greg. Magn., LXXIX, 550; S. Isid. Hispal., LXXXII, 233; LXXXIII, 759; Alcuin., C, 586, 589, 626, 631; Raban. Maur., CXII, 90, 579; Haymo Halberst., CXVI, 641, 651. — Solium, thronus Christi, S. Bruno Heribipol., CXII, 578. — Solium Dei excelsum, Raban. Maur., CXI, 322; Hildebert. Turon., CLXXI, 787. — Soror Christi et amica, Cassiod., 1082; S. Greg.

Magn. LXXIX, 513; Walafrid. Fuld., CXIII, 131. — Sponsa, S. Hilar. Pictav., IX, 708; S. Optat. Milev., XI, 941; S. Ambr., XIV, 906; S. Aug., XXXVIII, 563, 991, 1253; XL, 668; S. Petr. Chrys., LI, 262, 476; S. Fulg. Rusp., LXV, 337, 707; Cassiod., LXX, 1076; S. Greg. Magn., LXXIX, 477, 597; S. Agobard. Lugdun., CIV, 180, 196, 206; Walafrid. Fuldens., CXIII, 495; Paschas. Radbert., CXX, 741 et seq.; Rupert. Tuit., CLXIX, 153; Petr. Lombard., CXCI, 300; S. Hildegardis, CXCIV, 1024; Adam. Scot., CXCIII, 738. — Sponsa Christi, Placidus episc., CLXIII, 624. — Sponsa Christi perpetua, S. Petr. Chrysol., LII, 571; Alcuin. abb., CI, 1072; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1203; CXI, 191; Petr. Damian., CXLIV, 897; Placid. episc., CI XIII, 624; Petr. Lombard., CXCI, 70; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 1283. — Sponsa aeterno fodere sponso Christo consecrata, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 175. — Matrem synagogam, reliquit, ut Christo adhaereret, S. August., XXXVIII, 570. — Sponsa et uxor, id., XLIII, 403; S. Petr. Chrysol., LII, 262; Ven. Beda, XCIV, 68; Alcuin., C, 630; Walafrid. Fuldens., CXIII, 131, 513; Paschas. Radbert., CXX, 741; Regio Prumiens., CXXII, 257, 470; S. Bernard., CLXXXII, 275; CLXXXIII, 767, 770, 933. — Sponsa et Virgo, Alcuin., C, 788. — Sponsa unica, Tertull., II, 382, 913; S. Optat. Milev., XI, 963; Cassiodor., LXX, 74. — Synagoga nuda, S. Petr. Chrysol., LI, 632. — Tabernaculum Domini, Pelag. Hæretic., XXI, 807; S. Aug., XXXV, 812, 1991; Cassiod., LXX, 127; Haymo Halberst., CXVI, 299, 126, 398; S. Bruno Heribol., CXII, 180; Petr. Dam., CXLV, 506; Lanfranc. Cant., CL, 441; Petrus Lombard., CXCI, 274, 312, 497, 1278. — Tabernaculum peccatorum dicitur Ecclesia hæreticorum, S. August., XXXVII, 1912. — Tabernaculum testimonii, Haymo Halberstensis., LXVI, 1122. — Templum, Rufin. Aquil., XXI, 661, 898; S. Aug., XXXVII, 1717; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740; S. Hildegardis, 568. — Templum Dei, Rufin. Aquil., XXI, 705; Ven. Beda, XCII, 92; XCIV, 72; Alcuin., C, 1112; Haymo Halberst., CXVI, 283, 291; Petr. Lombard., CXCI, 1585. — Templum Dei electorum, Haymo Halberst., CXVII, 932. — Terra, Godefrid. Admontens., CLXXIV, 1014; Petr. Lomb., CXCI, 246; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 1067. — Terra Domini, Rufin. Aquil., XXI, 777; S. Prosp. Aquit. II, 514; Walafrid. Fuldens., CXIII, 497; Remig. monach., CXXI, 307, 332, 796, 836. — Terra sacerdotum, in Ecclesiæ ieiunium veri sunt sacerdotes, Remig. monach., CXXI, 122. — Thalamus, Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 413. — Thronus Christi, S. Bruno Heribol., CXII, 328. — Turris quia et visibiliter et invisibiliter tanquam forte præsidium firmaverat illam Deus, Gelas. II papa, CLXIII, 481. — Turris David, Alcuin., C, 651; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. — Ubi viro desponsata, S. Agobard. Lugd., CIV, 110, 189. — Uxor Virgo cuius vir Christus; uxor charitate, Virgo integritate, S. Ambr., XV, 1768. — Uxor et conjux, Eusebius, LXII, 669. — Vestis Christi, S. Aug., XXXVII, 1932; Cassiod., LXX, 138, 728, 1287. — Vidua a saeculo contempta, a Christo vero sponsata, Alcuin., C, 636; Haymo Halberst., CXVI, 613. — Sed velut vidua orbata viro et filius post ascensionem Dei et mortem apostolorum facta est, Raban. Maur., CVIII, 1012; Haymo Halberst., CXVI, 230. — Vidua enim formam gerit, S. Prosp. Aquit., LI, 380; Gilbert. de Novigento, CLVI, 583; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 144. — Vidua Christi cur dicatur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 332; Cassiod., LXX, 952; Taio Cesaraugust., LXXX, 798; S. Bruno Heribol., CXII, 482; S. Petr. Damiani, CXLIV, 439; S. Bruno Carthus., CLII, 1344; Petr. Lombard., CXCI, 1183, 1184; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 1569. — Vineæ Christi, S. Greg. Magn., I, 1150; id., LXXIX, 4-8, 612; Paschas. Radbert., CXX, 1011; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 531; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 694; S. Bernard., CLXXXIII, 935, 1036, 1091; Petr. Lomb., CXCI, 761; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 442, 569; S. Hildegardis, CXCIV, 185; Alan. de Insulis, CX, 108, 211. — Vineæ fructu fidei abundans, S. Ambr., XIV, 176; S. Aug., XL, 341. — Virgo dicitur, S. Agobardus Lugdun., CIV, 206; Paschas. Radbert., CXX, 1000, 10001; Gilbert. de Novig., CLVI, 591; Petrus Lombard., CXCI, 70; Philip. de Harveng., CCIII, 741. — Tota virgo, S. Aug., XXXVII, 1920; XL, 438. — Tota una virgo, id., XXXVII, 1920; Petr. Lombard., CXCI, 70. — Virgo et semper virgo, nisi virgo semper esset, aniter esse non posset, S. Fulgent. Rusp., LXV, 337. — Virgo et conjux, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 61. — Virgo et mater, S. Aug., XXXVIII, 768, 1010, 1012, 1018, 1063; id., XL, 397; S. Petr. Chrysol., LI, 405; Lanfranc. Cantuar., CL, 624. — Virgo utpote perseverans incorrupta, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 337;

Paschas. Radbert., CXX, 1001. — Mater, quia a Christo fecundatur, Cassiodor., LXX, 810; Philip. de Harveng., CCIII, 741. — Et alios generat Christo, Lanfranc. Cantuar., CL, 280. — Mater quia gratia Spiritus sancti fecundissima facta est, Ruban. Maur., CVIII, 1189. — Virgo castitate et mater prole, S. Ambr., XVI, 197; Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Similis Mariæ Ecclesia parit et virgo est, S. Aug., XLV, 938. — Tandem vocatur Visio consummata quomodo, S. Greg. Magn., LXXII, 50.

V. — *Diversi typi seu figura quibus Ecclesia adumbratur tam in Veteri quam in Novo Testamento.*

Septem Ecclesiarum typi seu figurae deprehenduntur in libris Veteris Testamenti; quatuor scilicet ante legem Mosaicam, et tres tempore Legis, nempe:

1. Ante Legem: Paradisus voluptatis plantatus ab initio, S. Aug., XLIII, 153 et seq. XLIV, 798; Raban. Maur., CVII, 479; Bruno Astens., CLXIV, 163.
2. Eva, formata est enim de costa Adam dormientis et figurantis Christum, cujus de latere cum dormisset in cruce defluerunt Ecclesiae sacramenta, Rufin. Aquil., XXI, 802; S. Aug., XXXIV, 216; S. Maxim. Taurin., LVII, 353, 601, 883; S. Fulg. Rusp., LXV, 337; S. Greg. Turon., LXXI, 163; S. Hildefons. Tolet., XCVI, 111; Bruno Astens., CLXIV, 1096; Rupert. Tuitiens., CLXVI, 1077. Nam, ait S. Augustinus, mulieris formatio formationem Ecclesiae mystice figurabat, S. Aug., XXXIV, 407 et seq.

3. Arca Noe præclarus fuit Ecclesiae typus, non eo sensu quod omnes salvi sint qui fuerint in ea, sed quod nullus salvus inter eos qui non sunt eam ingressi, S. Hilar. Pictav., IX, 874; S. Ambr., XVII, 618, 814; S. Hieronym., XII, 1054; XIII, 317; XXV, 154; S. Aug., XXXVII, 1358; XXXIX, 2171; XLI, 472, 476; XLIII, 599; S. Maxim. Taurin., LVII, 722, 883; S. Paulin. Nolan., LXI, 401, 404 et seq.; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 344; Cassiodor., LXX, 901, 950; S. Greg. Turon., LXVI, 164; S. Greg. Magn., LXXVI, 982; LXXXVIII, 332; Vener. Beda, XCII, 546; XCIV, 71; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 542; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 704; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 109, 456. Qualiter Ecclesiam figuraverit, S. Aug., CLIII, 196. Huius diversitas mansionum Ecclesiae varietatem præfigurabat, S. Aug., XXXIII, 236.

4. Quartus Ecclesiae typus ante Legem positus est in veterum patriarcharum uxoribus et imprimis in Sara, S. Ambr., XV, 434, 437; S. Augustin., XXXIX, 217; Raban. Maur., CVII, 560; Walafrid. Fuldens., CXIII, 134, 135; Remig. Monach., CXXII, 168; CXCI, 93. — In Rebecca, S. Ambr., XIV, 618; S. Aug., XXXVIII, 39; XXXIX, 1751, 1753; S. Greg. Magn., LXXVI, 771; Taio Cesaraug., LXXX, 793; Petrus Lombard., CXCI, 1129; Petrus Comestor, CXCIII, 135 et seq. — In Rachel dicitur sterili, et postmodum fecunda, S. Hilar. Pictav., IX, 923; S. Hieronym., XXV, 950; S. Greg. Magn., LXXVI, 364; Vener. Beda, XCII, 14; XCIV, 52; Walafrid. Fuldens., CXIII, 136, 158. — Et plorante filios suos, Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1343. — In Lia, S. Aug., XLIII, 123.

5. Quintus Ecclesiae typus stante Lege Mosarica, fuit ipsa gens Judaica, quæ magnus quidem Christi Christianique regni exstitit propheta, S. Aug., XLII, 20.

6. Sextus Ecclesiae typus templum Hierosolymitanum quod ad pascha celebrandum Deoque offerenda sacrificia adire tenebantur Judæi, Walafrid. Fuldens., CXIII, 50 et seq.

7. Septimus Ecclesiae typus, lapis iste de quo loquitur Daniel quique abscissus est de monte sine manibus, et factus magnus implevit terram, S. Aug., XXXV, 146. In libris Novi Testamenti, tres sunt præcipui Ecclesiarum typi:

1. Dum piscationes, Christo iubente factæ, in mare Tyberiadis, una ante, altera post passionem, eas Ecclesiam præsentem et futuram adumbrarunt, S. Aug., XXXVIII, 1154, 1161, 1214.

2. Tunica Christi inconsutilis; Cassiodor., LXX, 161, 728. — Quæque non scinditur, utpote figurans Ecclesiam unitatem, S. Cyprian., IV, 54.

3. Vas illud quod de celo descendens vidisse fertur Petrus, S. Prosp. Aquitanus., LI, 291.

Multis insuper aliis adumbratur Ecclesia, v. gr. in Veteri Testamento typi sunt Ecclesiae ante legem Adam, S. Aug., XXXIX, 2171; Abel, XXXVII, 1589; Alcuinus, C, 631; Jacob, Tichon. African., XVIII, 32; S. Aug., XXXVI, 1015; Alcuinus C, 631, 634. — Sub lege Aaron, Walafrid. Fuldens., CXIII, 337. — Dehinc quæ marum

in modum Ecclesie pugnas ac triumphos præfigurat, S. Ambros., XVI, 247. — Filia Pharaonis, Raban. Maur., CXI, 52; Walafrid. Pictav., CXIII, 188. — Rahab, Castodor., LXX, 619; Raban. Maur., CXI, 9. — Typo meretrix, mysterio Ecclesie, S. Ambros., XV, 1598, 1776. — Domus hujus meretricis, S. Vulg. Rusp., LXV, 844; S. Petr. Dam., CXI, 825; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1008. — Jabel, mulier alienigena, Raban. Maur., CVIII, 1140; Hug. de S. Vict., CLXXV, 678. — Filia Jephthe sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Raban. Maur., CVIII, 1189. Nohemi uxor Elimelech, id., CVIII, 1201. — Ruth, id., CVIII, 1214 et seqq. — Sephora filium suum circumcidens, Raban. Maur., CVIII, 26. — Vidua Sareptana, S. Ambros., XVI, 259; S. Aug., XXXIX, 1824; S. Paulin. Nol., LXI, 362; S. Greg. Magn., LXXVI, 808. — David, Rudn. Aquil., XXI, 691, 754; Raban. Maur., CXI, 1227. — Job, Gerhohus, Reichersperg., CXCI, 125, 145, 151, 170, 185, 250, 253, 259, 528, 405. — Regina Saba, S. Hilar. Pict., IX, 664; S. Hieronym., XXIX, 2171; S. Maxim. Taurin., LVII, 883, 885; S. Paulinus Nolan., LXI, 163. Walafrid. Pictav., CXIII, 678; S. Hildegardis, CXCVIII, 136. — Miratur Christum verum Salomonem Ecclesia in dogmatibus ab ipso datis; ejus sapientiam in opificio mundi, in domo quam per incarnationem sibi construxit, in cibis mensæ suæ, S. Aug., XXXIX, 2171. — Venit cum multo comitatu, non jam ut Synagoga cum una gente, sed cum gentibus totius mundi, *ibid.*. — Gloriam Domini cum viderit in aeterna Jerusalem dictis fitebitur maiorem, *ibid.*.

In Novo Testamento adumbraverunt Ecclesiam Petrus; S. Aug., XXXII, 618; XXXIII, XL; 691, 196 XXXVII, 142; XXXVIII, 478, 479, 480, 802, 1549; XXXIX, 1910, LXX, 786. — Maxime in illo loco, ubi dictum est ei: *Tibi dabo claves regni coelorum*, id., XXXVIII, 802, 1539, 1550. — Joannes, Alcuin. abb., C, 1091, 1093, 1100. — Apostoli omnes Ecclesie personam gesserunt quando Spir. S. accepit et potestatem remittendi peccata, S. Aug., XLIII, 1550. Maria virgo et mater quia immaculata est Ecclesia, sed nupta, S. Ambros., XV, 1555; S. Aug., XXXIX, 1989; XL, 689, 680; S. Petr. Chrysol., LII, 591 et seqq. — Mulier quæ apparet in Apocalypsi, amicta sole, Rupert. Tuitiens., CLXX, 54. — Mulier de qua in Proverbiis, id., LXIX, 146. — Angelus qui apparuit Joanni una cum apostolo, Alcuin. abb., C, 1091. — Mulier Chanaanica cujus filia a demonio vexatur, S. Aug., XXXVIII, 487. — Vidua æra mittens in xatophylactum, S. Ambros., XVI, 1045. — Mulier sanguinis fluxum patiens, *ibid.*, 476; S. Aug., XXXVIII, 418, 486; S. Petr. Chrysol., LII, 500; Vener. Beda, XCII, 411; Paschas. Radbert., CXX, 582, 587. — Magdalene peccatrix, S. Cyr., IV, 1539; S. Ambr., XVI, 110; S. Aug., XXXVI, 171; XXXVIII, 53, 695; S. Petr. Chrysol., LII, 463; S. Paulin. Nol., LXI, 278. — Merito accepit Ecclesia speciem peccatricis, quomodo, S. Ambr., XV, 1671. — Mater Machabæorum, S. Aug., XXXVI, 1580. — Mater filiorum Zebedæ, Godefrid. Admontensis, CLXXIV, 964.

Habemus adhuc Typos Ecclesie in parabolis feminæ absconditis fermentum in farina, S. Ambr., XV, 1749; XVI, 491. — Mulieris quæ parit in tristitia, Alcuin. abb., C, 955; Cl, 1214, 1215. — In familia super quam servum constituit dominus, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 921. — In septem angelis quibus data sunt septem tubæ; designant enim Ecclesiam, in sua prædicationibus qui sunt æternæ vitæ annuntiatores, Alcuin. abb., C, 1135. — In columna ignis, S. Ambr., XVII, 865. — In monte Sion, quomodo, Cassiodor., LXX, 337; Alcuin. abb., C, 637; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 480; Petr. Lombard., CXCI, 462, 745, 1184. — In monte Libano, quare, Wolbero abb. S. Pantaleon., CXC, 1202. — Figuratur adhuc per insulas gentium, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 670. — Per arcam Veteris Testamenti, S. Petr. Damian., XLIV, 579, 910. — Non solum militans Ecclesia, sed etiam triumphans et gloriosa in arca Testamenti figurata est, Bruno Astens., CLXIV, 304. — Per prius tabernaculum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIII, 534; Gerhohus Reicherspergens., CXIII, 516. — Per solum profertem grossos suos, S. Greg. Magn., LXXIX, 499. — Per lectulum Salomonis, Henricus Huntingdonens., CXC, 1140, 1141. — Per mulierem in qua Salomon sedit, Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1146. — Per domum Josue ubi coronatur Jesus filius Josedeck, id., CLXVIII, 670. Per domum in qua comeditur agnus, S. Greg. Magn., LXXVI, 756. — Per civitatem Nazareth, vener. Beda, XCII, 15. — Jerusalem, S. Aug., XXXVI, 122; XLIII, 409; Raban. Maur., CXI, 337; S. Petr. Dam., CXLV, 60; S. Hildegardis, CXCVIII, 136. — Sion, S. Aug., XXAVI, 122; Petr. Lombard., CXCI, 154, 192, 641, 915, 1184. — Niniven, civitatem alienigenarum, S. Hilar. Pictav., XI, 419. — Tichon. African.,

XVIII, 29. — Decus virtutum Ecclesie figuratur imprimis hac civitate quæ speciosus interpretatur, Vener. Beda, XCII, 64. — Per stabulum seu domum in quam intrantes reperiunt Magi Puerum cum Maria matre ejus primordias designantur Ecclesie, *ibid.*, 15. — Per insulam Pitarum persecutiones ejus figurantur, Alcuin. abb., C, 1093. — Per omnes omnia civitas s. Israel et gentium provincias quas alloquitur Scriptura, aut in quibus aliquid gestum est, Tichon. African., XVIII, 38. — Per Cyprum et non immerito dicitur Ecclesia figurari Cypro vino abundantia, utpote quassata quidem fluctibus sæculi, sed exundans abundantia gratiarum, S. Bernard., CLXXXIV, 429. — Per capream, id., CLXXXV, 181. — Per agrum, Gerhohus Reichersperg., CXCI, 257. — Per columbanam, Petr. Lombard., CXCI, 607; Gerhohus, CXCI, 75. — Per ovile, Raban. Maur., CXI, 205. — Per caulam, id., CXI, 407. — Per thronum a quo procedunt fulgura et voces et tonitrua, Alcuin. abb., C, 1117. — Per quatuor animalia, id., C, 1118 et seqq. — Per tria sala de quibus subinerit panes sunt confecti, Walafrid. Pictav., CXII, 126. — Per congregationem aquarum ab omni valle in unum. Vallis designat gentilitatem, S. Ambr., XIV, 155. — Per turtorem demum bene adumbratur Ecclesia quæ præter Christum alterius nescit habere consortium.

VI. — De nonnullis quibus assimilatur vel comparatur Ecclesia.

Ecclesia egregie assimilatur navi, S. Hilar. Pictav., IX, 957, 960, 993, 1007; S. Paulin. Nol., LXI, 885; Isidor. Mercator., CXXX, 60; Sergius papa III, CXXXI, 916. Præsertim naviculæ Petri, S. Greg. Magn., LXXVI, 28. — Fluctuant in magnis fluctibus, Rudn. Aquil., XXI, 686; S. Prosp. Aquit., LII, 253. — Quas æ tempestate, Tertull. I, 1214; S. Aug., XXXVIII, 475; Vener. Beda, XCII, 665; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 538. — Cujus navis arbor seu malus Christus in cruce erectus; in puppi Pater sedet, proram servat Spir. Sanctus gubernator; remiges sunt apostoli et prophete, S. Ambr., XVI, 297; XVII, 697; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 694. — Spiritus mundi, id est Ecclesie fluctibus superstantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nol., LXI, 275, 276. — Horto frequenter comparatur, S. Ambr., XV, 1805. — Sagene missæ in mari, Petr. Lombard., CXCI, 240; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 202, 303. — Area quæ cum palea tritatur, S. Aug., XLIII, 547. — Maco granato, Walafrid. Pictav., CXIII, 670, 738. — Gregi caprarum, S. Ambr., XV, 452. — Decem virgibus, cuius Gerhohus Reichersperg., CXCI, 451. — Tunicæ Joseph polymitæ, S. Bernard., CLXXXII, 902. — Torculari, S. Aug., XXXVIII, 121. — Cur similis torculari? eadem ratione qua arce assimilatur; in arce quippe grana a pulvis, in torculari vinum a vinacis dividitur; ita in Ecclesia boni a malis, non loco quidem sed affectu separantur, S. Bruno Herbipol., CXLI, 66. — Torcular adumbrat imprimis presuras sanctorum Ecclesie, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 325. — Bene etiam Lunæ assimilatur; modo enim prosperis clara, modo adversis obscura est Ecclesia, S. Aug., XXXIII, 207, 208; XXXVI, 151, 152, 908; XXXVII, 1575. — Pelagius Papa II, LXXII, 755 et seqq. — Melius adhuc assimilatur tabernaculo, eo quod nec firma domus est, nec fundamentum habet præter Ecclesiam, Rudn. Aquil., XXI, 696, 703, 759, 745, 1312; Raban. Maur., CVIII, 158.

VII. — De partibus quibus constat Ecclesia.

Ecclesia est magnum corpus, corpus vivum, corpus magnum minus magni capitis, S. Aug., XXXIII, 683. — Porro in Ecclesia, ut in corpore humano, tria considerari possunt, videlicet, caput, corpus, membra. — Caput Ecclesie Christus, S. Zeno Veron., XI, 517; S. Aug., XXXIII, 512; XXXV, 1991; XXXVI, 385, 749, 786, 613; XXXVIII, 285, 753; XLIII, 249, 320; S. Greg. Magn., LXXIV, 525, 611; Alcuin., C, 622; Cl, 1072; Walafrid. Pictav., CXIII, 498; S. Brun. Carth., CLIII, 579; Petr. Lombard., CXCI, 1140; CXCI, 179, 215; Henric. Hunting., CXC, 1134, 1135, 1147. — Et ab æterno erit, Petr. Pictav. Cancell., CCXI, 1215. — Christus qui est caput Ecclesie dicitur etiam illius corpus, S. Optatus Milevit., XI, 1478; Petr. Lombard., CXCI, 179, 197, 215, 262; Henricus Huntingdon., CXV, 1147. — Num Christus et Ecclesia una caro, una persona, unus Christus, Tichon. African., XVIII, 58; S. Aug., XXXVI, 161; XXXVIII, 57, 571; XXXIX, 1500; S. Greg. Magn., LXXIX, 602; Lanfranc. Cantuar., CL, 197; S. Thom. Cantuar., CXC, 111, 235. — Ita ut in Ecclesia Christus, et in Christo Ecclesia

petebatur, S. Aug., XXXIII, 545. — Christus et Ecclesia, unus homo est, S. Aug., XXXVI, 250, 453, 629, 652, 695, 721, 730, 761, 866, 948; XXXVII, 1082, 1156, 1679, 1784, 1785, 1817, 1819, 1846; XXXVIII, 571, 754; XXXIX, 1500; XLI, 532; XLII, 896; XLIV, 145; S. Agobard., CIV, 62 *et seqq.*; S. Thom. Cantuar., CXI, 111, 235; Henricus Huntingdon., CXCV, 1154, 1155, 1147. — Ecclesia et Christus, unus Christus, S. Aug., XXXV, 1991; XXXVI, 181, 232, 250, 453, 629, 662, 693, 695, 725, 730, 761, 866. — Ecclesia et Christus una caro, Petr. Lombard., CXII, 215. — Una persona sunt Christus et Ecclesia, S. Agobard. Lugdun., CIV, 62 *et seqq.*; S. Thom., CXI, 111, 235. — Ergo Ecclesie injuria, injuria Dei est, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 236.

Sub hoc nomine tamen corporis Ecclesie sæpius intelligitur societas hæc externa quæ Ecclesiam tertiam, id est latæ acceptione sumptam constituit, S. Greg. Magu., LXXV, 1154.

Anima Ecclesie proculdubio est Spir. S. vivificans fideles per gratiam sanctificantem, S. Aug., XXXVIII, 461, 1231, 1231, 1232. — Continens et vegetans eam, ut ait Magister sententiarum, Lombardus, CXIII, 197. — Sed communius per animam Ecclesie designantur sancti et præsertim electi qui viva fide per charitatem operantes Ecclesiam internam constituunt, Hildebert Turonens., CLXXI, 408. — Membra Ecclesie pro diverso eorum statu distribuuntur in tres partes. — Adhuc militantes ad primam; patentes in purgatorio ad secundam, Angeli et electi, in celo jam regnantes ad tertiam, pertinent, S. Aug., XXX, 826; XXXVI, 585. — Generaliter sumpta militans Ecclesia, considerari potest, vel quoad corpus tantum, vel quoad animam tantum vel quoad utrumque. — Membra Ecclesie quoad corpus spectatæ sunt omnes homines veræ fidei professione, vero sacramentorum usu colligati et adunati, S. Aug., XXXVIII, 1963, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 621, 625, 626, 661. — Membra Ecclesie quoad animam spectatæ, sancti sunt et præsertim electi qui fide viva et per charitatem operante præditi sunt; ergo membra sunt Ecclesie non solum qui vel tempore Christi, vel post Christum Ecclesiam, intraverunt, sed et qui ante Christum vixerunt, S. Aug., XXXVIII, 59; XL, 313, 355. — Membra Ecclesie quoad corpus et animam spectatæ sunt omnes fidei Christianæ, externa professione colligati sub regimine pastorum sive boni et sancti sint, sive mali et reprobandi, S. Optat. Milevit., XI, 1484 *et seqq.*; S. Aug., XXXIII, 545, 588; XXXV, 1451; XXXVI, 190; XXXVII, 1693; XXXVIII, 299, 507, 549, 1092, 1417; XXXIX, 1670; XL, 541; S. Bernard., CLXXV, 128; Petr. Lombard., CXCI, 1221; Gerhobus Reichersperg., CXCLII, 198, 205. — Igitur hic et nunc et usque ad diem iudicii frumentum et zizania sunt in Ecclesia, S. Cornel. papa, III, 791; S. Aug., XXXVIII, 119, 1174; XLIII, 296, 297, 312, 444, 536 *et seqq.* — Ita erit ad sæculi finem, id., XXXVI, 735; XLI, 611; XLIII, 166, 249. — Mali a bonis solum in fine separandi, XL, 533; XLIII, 162, 167, 192, 417, 420, 427; Eugypsius abb., LXII, 864; S. Greg. Magu., LXXV, 815, 826, 1119; LXXVI, 589, 1285 *et seqq.* — Permissio hæc tritici et zizaniorum usque ad tempus messis duratura, S. Aug., XXXIII, 492. Nam separatio falsorum fratrum ac proinde malorum ante tempus messis sine perturbatione Ecclesie non potest fieri, id., XXXV, 1799. — Non igitur æterna malorum commistio cum bonis sed temporalis, id., XLIII, 549. — Etsi dicantur in Ecclesia mali, dicendum tamen de his quod sunt in ea corporaliter tantum, sed spiritualiter foris sunt, id., XXXV, 1451, 1453; XLIII, 139, 150, 153, 156, 160, 189, 193, 199, 207. — Duplex proinde hominum genus in Ecclesia, S. Greg. Magu., LXXV, 815, 1119. — Ecclesie omnes per totum orbem constitutæ membra sunt catholice et universalis Ecclesie, Bruno Astens., CLXIV, 944. — Has enim Ecclesias non alia regit ratio quam ejusdem sacramenti una traditio, Tertull., II, 1025.

VIII. — De non pertinentibus ad Ecclesiam.

Quatuor species hominum sunt extra Ecclesiam, nempe dampnati, excommunicati, schismatici et hæretici, Hermann. abb., CLXXX, 93. — Schismatici non pertinent ad Ecclesiam, rumpunt retia rumpendo unitatem, nam qui Cathedram Petri deserunt super quam fundata est Ecclesia, quomodo æ in Ecclesia esse considerent, Alexander papa III, CC, 26. — Tamen ex aliqua parte connectuntur Ecclesie et habent aliquod sanum, S. Aug., XLIII, 115. — Extra Ecclesiam necesse est in æternum moriantur schismatici, S. Aug., XXXIX, 1596. — Hæretici omnes eiectioni sunt ab unitate Ecclesie ac proinde non pertinent ad eam, S. Leo Magu., LIV, 478. — Nam nedum sint

membra Ecclesie, eam non agnoscent, cur, Cassiodor., 623. — Omnes ab Ecclesia exierunt hæreses, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 707. Exierunt ab Ecclesia tanquam argumenta inutilia de vite præcisæ, S. Aug., XXXVIII, 53, 55, 260. — Ab Ecclesia separati filii alieni sunt hæretici, Cassiodor. Senat., LXX, 1018. — Eos detestatur uox agnoscit filios Ecclesie, Rupertus Tuitiens., CLXIX, 27 *et seq.* — Hæresis nulla catholica, ac proinde nullus hæreticus membrum Ecclesie, S. Aug., XLIII, 58. — Hæreses quatenus Ecclesie filios nihil commune habent cum ea, S. Aug., XXXVIII, 235. Ab Ecclesia alieni sunt hæretici, Isidor. Mercat., CXXX, 700. — Ab Ecclesia cederunt aperta et corporali separatione Hæretici, ocula et spirituali tantum ma i, S. Aug., XXXIV, 442. — Etsi sint corporali modo in Ecclesia in ultimi, spiritualiter foris sunt; S. Aug., XXXV, 1451, 1453; XLIII, 160, 189, 195, 149, 150, 155, 156, 199, 207. — Sed in Ecclesia non est dicendus qui omnibus Christi corporali tantum commistione miscetur, S. Aug., XXXVIII, 462. — Neque sunt de Ecclesia Judæi atque Gentiles, S. Hieronym., XLII, 664. — Tandem extra Ecclesiam sunt quotquot vel de capite Christo, vel de corpore ejus a Christi testificatione dissentiant, S. Aug., XLIII, 595. — Quidquid Ecclesie contrarium est, S. Ambros., XVII, 200. — Qui sunt de parte alicujus non possunt esse de Ecclesia catholica, S. Zeno Veronaens., XI, 1005. — Hæretici etiam vita bonus, propter hæresim tamen non possident vitam, Eugypsius abb., LXII, 882. — Quamdiu quis coheret Ecclesie, non desperatæ sanitatis est, sed non ita dicendum de illo qui fuit præcisus, S. Augustinus., XXXVIII, 754.

IX. — De bonis spiritualibus Ecclesia, et quomodo benigna est erga filios.

Pia mater, quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Aug., XL, 692. — Sollicita est semper in suis dilectis fovendisque, Tertull., III, 162. — Matri huic duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, ista sanctificat, Henric. Huntingdonens., CXCV, 1163. — Triplici modo porrigit iis ubera, semper rebus gestis, dictis, id est nutriendo, monendo, excitando, id., CXCV, 1164. — Ab ea diffundunt quæ nobis præsent, Liturg. Mozarab., LXXXV, 257. — Plena est mansuetudinis erga eos qui primum delusi, postea correcti sunt, S. Aug., XXXIII, 557. — Constans est et indefessus zelus ejus pro animabus nostris, Raban. Maur., CVII, 1202. — Ecclesie preces pro omnibus fiunt ex traditione Apostolica, S. Prosp. Aquitan., LI, 209. — Pro infidelibus orat ut credant, pro fidelibus autem ut permaneant, S. Aug., XLV, 1606. — Etiam pro inimicis orat, id., XXXVIII, 151, XLI, 737. — Defunctorum animarum orationibus suis, sacrificio ejus salutari adjuvantur et quomodo, S. Aug., XXXVIII *et seq.* — Quis dicit quantum valeant illius preces, Raban. Maur., CLX, 612. — Quæ sicut gemitus ejus et suspiria exaudiantur in celo, S. Greg. Magu., LXXIX, 499. — Per Ecclesie preces Deo reconciliamur peccatores, S. Leo Magu., LIV, 1011, 1012; S. Maxim. Taurin., LVII, 1215. — Suis suppedit arma quibus vincuntur adversarii potestates, fides et oratio, S. Ambros., XVI, 249. — Adjuvat eos adhuc sanctorum suorum orationibus, S. Aug., XLIII, 149. — Pro eorum incoomunitate orat indesinenter, Raban. Maur., CLX, 662. — Sola possidet veram charitatem, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 302. — Oleum habet quo suorum vulnere fovet, quo unxit martyres et confessores, S. Ambros., XVI, 1118. — Spiritus S. donis repletur, S. Petr. Damiani, CXLV, 629. — Torcular est fontis æterni, in quo celestis vitis fructus exundat, S. Ambros., XVI, 703. — Habet sacrificium carnis Christi verum et unicum pro peccatis, S. Aug., XLIV, 600. — Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. — Sacrificium, quotidianum, id., XLI, 298. — Sacrificium verum uni Deo debitum, id., XXXVIII, 1101, 1556, 1415; XLII, 382, 386, 409. — Per eam nobis vita confertur æterna, S. Ambros., XVI, 511. — Dives est ad dilandos filios, in orbe enim toto justitia fruge secunda et charismatum largitate de plenitudine sui Joseph accepit, Walafrid. Fuldens., CXII, 498. — Exultat magnificatque suos, omnes enim filii sui sacerdotes sunt, quare S. Ambr., XV, 1645. — Amplectenda igitur Ecclesie religio, S. Aug., XXXIV, 129. — Etsi diligenda sicut mater Ecclesia, id., XXXVII, 1140. — Quantum amanda per Concilium Carthaginense declaratur, id., S. Aug., XLIII, 311.

X. — Quo indicio dignoscenda Ecclesia.

Vera Ecclesia Dei quomodo dignoscenda, S. Aug., XLIII, 269. — Unde demonstranda, *ibid.*, 427, 429, 459.

— Non a quoque in sua iustitia querenda est, sed in Scripturis divinis tum Veteris tum Novi Testamenti, id., XXXIII, 325. — Ubi sit, in Verbis Domini tantum querenda, id., XLIII, 392, 393, 396. — In Scripturis agnoscitur, id., XXXIII, 401, 491. — In his commendatur, id., XLIII, 466. — Ostenditur enim primum ex Lege, *ibid.*, 398, 415. — Ex Genesi, *ibid.*, 431, 44, 321. — Ex Psalmis, *ibid.*, 403, 431, 441. — Ex Evangelio Lucas agnoscitur, id., XXXVIII, 126. — Ex Actibus apostolorum et Apocalypsi, id., XLIII, 430. — In hisdem Scripturis probatur, *ibid.*, 612. — Innumerabilibus testimoniis, id., XXXVIII, 288, 293, 797. — Multimodis et fere innumerabilibus typis significatur, S. Hilar., Pictav., IX, 664; S. Zeno Veron., XI, 449; S. Ambr., XIV, 155, 434, 437, 463, 618; id., XV, 1359, 1749; id., XVI, 247, 476, 1015; id., XVII, 618, 638, 814, 865; Tichon. African., XVIII, 53; Rusin. Aquil., XXI, 691; S. Hieronym., XXV, 930; S. Aug., XXXV, 1463; id., XXXVI, 1580; id., XXXVII, 1583; id., XXXVIII, 416, 486, 487, 1158, 1161; idem, XXXIX, 1989, 2171; id., XLII, 290; id., XLIV, 798; S. Prosper Aquit., LI, 291; S. Fulg. Rusp., LXV, 921; Cassiodor., LXX, 161, 337, 619, 728; S. Greg. Magn., LXXIV, 756; id., LXXIX, 499; Venerab. Beda, XCII, 15; Alcuin. abb., C, 637, 955, 1127, 1133; Raban. Maur., CVIII, 26, 1140, 1189, 1201, 1214 *et seqq.*; Walafrid. Fuldens., CXIII, 188, 527, 587 *et seqq.*; S. Petr. Dam., CXLIV, 579, 910; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1598; Godofrid. Admoniens., CLXXIV, 964; Petr. Lombard., CXCI, 303, 607; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 257, 316. — Insuper nonnullis adumbratur parabola, S. Ambr., XV, 1749; S. Aug., XXXII, 791; Alcuin. abb., C, 637, 955. — Ecclesia vera neque opera neque invisibilis est S. Aug., XLIII, 422. — Abscondi non potest, *ibid.*, 343. — Cunctis clara est et conspicua, *ibid.*, 493. — Neminem latet, S. Aug., XLIII, 284. — Neque potest latere, id., XXXVIII, 222. — In manifestatione posita est, id., XXXVI, 160, 161. — Toto orbe notissima est nec in deserto aut in cubiculo est querenda; id., XLIII, 443.

XI. — Præcipue notæ ex quibus agnoscitur vera Ecclesia Dei.

Quatuor assignantur, nimirum unitas, sanctitas, Catholicitas, Apostolicitas.

I. *Unitas.* — Qualiter hæc unitas in qua sola resplendet virtutum Fulgor Ecclesie, Raban. Maur., CIX, 648; Hæc unitas asseritur, Tertull., II, 890. — In quibus verbis ostenditur, Cassiod., CI, 1259. — Commendatur, S. Aug., XXXV, 1432, 1433, 1489; id., XXXVI, 513, 538, 889; XXXVIII, 693, 1076, 1224, 1233; id., XXXIX, 1587, 1593. — Ecclesie unitatem Spir. S. commendavit, id., XXXVIII, 1251, 1254. — Unitas Ecclesie tanquam proprium est opus Sp. S. cur, S. Aug., XXXVIII, 463. — Ideo linguis omnium loqui fecit in quos primo venit, eo ipso nuntians se congregaturum linguis omnium gentium in unitatem, id., XXVI, 161; XXXV, 1643. — Qui non coheret huic unitati ille Sp. S. non habet, idem, XXXVIII, 71, 75. — Ecclesia unitas est, id., XXXVII, 1509. — Quæ quidem unitas multoties a Christo glorificato commendatur, id., XXXVIII, 1224. — Pro hac unitate testimonia ex regio Prophetæ, id., XXXIX, 1586. — Hæc est unitas quæ trahit mundum ad fidem, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 258. — In primis de firmitate divina procedit, Tertull., III, 499 *et seq.* — Per tunicam Christi figuratur, Petr. Lombard., CXCI, 235. — Non est extra Ecclesiam Christi, S. Greg. Magn., LXXVII, 906. — Quam jucunda Deo hæc unitas, S. Bernard., CLXXXIV, 159. — Quantum valeat, S. Fulg., Ruspens., LXV, 703. — Ad hanc unitatem in Ecclesia firmandam passus est Christus, S. Gregor. Magn., LXXIX, 512. — Ecclesia igitur vera seu Christi est una, S. Cyprian., IV, 36, 371; S. Optat. Milev., XI, 941, 966. — S. August., XI, 1196; id., XLIII, 191; S. Fulg. Ruspens., LXV, 543; Cassiod., LXX, 162; Raban. Maur., CVII, 297; Isidor. Mercat., CXXX, 1110; Rother. Veron., CXXXVI, 224; Guibert. de Novigento, CLVI, 880. — Gerhohus Reichersperg., CXCI, 1029, 1771; Philippus de Harveug. CCLII, 1201. — Una est vincula charitatis, una confessione, S. Isid. Hispalens., LXXXI, 254. — Una est fide, uno Spiritu vivificata, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1144, 1159. — Una licet multiformis et variis hominum personis constructa, S. Aug., XXXVIII, 693, 737, 763, 1225, 1231, 1252, 1256; S. August., XI, 1196; XLIII, 635; Vener. Beda, XCII, 412, 417; Alcuin. abb., C, 852. Quia Fides una in eis, unum baptisma, unus Deus, unus opus; Ecclesia enim non alia ante legem, alia sub lege, et alia sub gratia, sed in una pace, uno timore constituitur, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1139. — Ex multis hominibus

dilectionis et fraternitatis amore sociata una efficitur Ecclesia, Bruno Astens., CLXV, 895. — Una est Ecclesia, licet in Judæis et gentibus, S. Aug., XXXVIII, 757; XL, 341. — Una, quamquam regi eam et subsistere tribus modis probetur, Alcuin. abb., CI, 1073. — Una, licet habeat ordines multos, S. Celestin. papa I., L, 422 *et seq.* — Tres formas, S. Optat. Milev., XI, 1485; Raban. Maur., CVII, 297; S. Thom. Cantuar., CXI, 539; Petrus Lomb., CXCI, 459. — Una Ecclesia Veteris et Novi Testamenti, nam spes et fides eadem, Hincmar. Remens., CXXV, 454, 453. — Licet sint varia eorum sacramenta, *ibid.*, 459, 459. — Una, licet universalis, S. Petr. Dam., CXLIV, 835. — Et lex illius una tamen per plures episcopos et principes regatur, Hincmar. Remens., CXAV, 746. — Una, licet multiplex et constet omnibus, universæ enim unam efficiunt Catholicam, S. Cyprian., IV, 501, S. Hilar. Pictav., IX, 301, 756; S. Ambr., XVI, 235; Taio Caesar augustan., LXXX, 793; S. Bruno Astens., CLXIV, 848; S. Petr. Damian., CXI.V, 235; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 596. — Petr. Cantor., CCV, 314. — In omnibus Ecclesiis una et in singulis tota, S. Petr. Dam., CXLV, 253. — Una in celo et in terra licet ex parte peregrinans et ex parte regnans, S. Bern., CLXXXIII, 1036. — Una per totum orbem licet multi sint pastores, S. Cyprian., IV, 343, 409, 500; S. Aug., XI, 635; S. Greg. Magn., LXXV, 1153; Alcuin. abb., CI, 150; Rupert. Tuit., CLXVII, 451 *et seq.* Ecclesia sancta est congregatio quæ in unum corpus unitate fidei et charitatis assurgit, S. Ambr., XVI, 150. — Ecclesia vera sola est una, S. Optat. Milev., XI, 890, 940, 1479; quia sola est una omnes confutat hæreses, S. Hilar. Pictav., X, 302. — Cyprianus vocat Ecclesiam, hospitium unitatis, id est unitatis, IV, 506, docet et testimonio prophetico et significatione sacramentorum Ecclesiam constare unanimis et concordibus, S. Aug., XLIII, 240. — Unam Ecclesiam voluit Deus sicut et ipse unus est, Hildebert. Turon., CLXXI, 793. — Unitati Ecclesie resistere corde impoñenti blasphemiam est irremissibilis, S. Aug., XXXVIII, 165. — Ita est una Ecclesia vera ut ab ea alienati, alienati sint ab æterna salute, S. Cyprian., IV, 15 et 16. — Unitatem Ecclesie non tenens fidem non tenet et violat charitatem, S. Aug., XXXVIII, 530; Hincmar. Remens., CXXVI, 861; Alienus est, foris est, Tertull., III, 773, 793. — Separans se ab unitate Ecclesie in Deo non manet, Henricus Huntingdon., CXCV, 1135. — Ab unitate separatio perditio est; extra hanc unitatem irrita etiam Sp. S. dona et nihil prosunt ad salutem, S. Aug., XL, 437; ceterum a Spir. S. vacuantur qui separantur ab unitate, id., XLIII, 491. — Nec si occisi pro nomine Christi ad pacem Ecclesie admittendi sunt, Tertull., III, 794, 835; Nihil enim confert ad salutem pro Christo occidi, nisi id fiat in gremio unitatis; occidi quis potest, coronari non potest, S. Aug., XXXIII, 410; XLIII, 16; desipit ergo qui se arbitrat ad unitatem Ecclesie pertinere charitatem non habens, *ibid.*, 461. — Unitatem scindi quomodo charitas mater dolet, id., XXXV, 1992. — In Cathedra unitatis posuit Deus doctrinam veritatis, id., XXXIII, 403. — Nunquam est deserenda unitas, id., XXXVIII, 650; et nullo modo violanda, id., XLIII, 139; sed super omnia amanda, id., XXXV, 1618. — Ut Ecclesie unitas servetur, amor proprius contemnatur, id., XXXVIII, 96. — Unitatem hæretici pro honore suo dividunt, id., XXXV, 308. — Cum Judæis et paganis unitatem fecerunt contra unitatem, id., XXXVIII, 423.

II. *Sanctitas Ecclesie.* — Sancta esse debet Ecclesia vera, S. Optat. Milev., XI, 1485; et est reipsa, itaque credenda est et confitenda, Dionysius Exig., LXVI, 437. Romanæ, id est Catholicæ Ecclesie sanctitas asseritur, Tertull., I, 1286. — Sancta est, S. Optat. Milev., XI, 941. — Sola sancta est Ecclesia vera, S. Aug., XXXIX, 2191. — Sancta est primo ratione capitis sui quod est ipsemet Christus a quo omnis sanctitas, id., XXXVII, 1159; XXXVIII, 755; Liturg. Mozarab., 110, 251, 463; Walafrid. Fuldens., CXIII, 162. — Sancta est secundo ratione sacramentorum quæ sancta sunt et conferunt sanctitatem, S. Aug., XXXV, 931, 983; id., XLIII, 156. — Quæ quidem sacramenta sancta sunt etiam in sceleratis hominibus, id., XXXIII, 1172. — Non enim possunt suam amittere sanctitatem ob iniquitatem ministrorum, id., XLII, 75, 152, 153, 191, 293, 296, 298, 747; Algerus Leodiens., CLXXX, 834. — Sancta est tertio ratione sacrificii sui quod est sanctum, S. Aug., XLIII, 57, 530. — Si quidem sacrificium verum est carnis Christi, id., XXXIII, 115; id., XL, 1196. — Udalricus Cloniac., CXLX, 488. — Sancta est quarto ratione membrorum, non quod omnia sint sancta, sed quia non nisi per eam sanctificantur; sola est enim Ecclesia sanctorum; S. August., XXXVII, 1951. — Respectu sanctitatis sub duplici aspectu consideranda est

Ecclesia, nempe presentis status in hac vita, et futuri in caelis; imperfecta est hic et nunc, perfecta erit tantum in celo, S. Optat. Milevit., XI, 1485. — Quando igitur dicitur non habere maculam aut rugam, Cassiodor. Senat., LXX, 1084, non sic accipienda est Ecclesia quasi jam sit sed ut futura, S. Aug., XLIII, 107, 109. — Nunc mistos habet bonos et malos, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1287. — Solum post resurrectionem sine macula, S. Hieronym., XXV, 1050; S. Aug., XXXIII, 810; id., XLVI, 310. — Tunc enim non nisi bonos habitura est, id., XXXVIII, 1175. — Hic nundum sine macula, *ibid.*, 982. — In Ecclesia nunquam defuit nec unquam deerit iniquitas premens et iustitia patiens, Hildebert. Turonens., CLXXI, 793. — Ecclesia praeiens continet civitatem Dei et civitatem diaboli, Henric. Huntingdon., CXCV, 1062. — Et dupliciter est accipienda, nempe ut non habens maculam et rugam et vere corpus Christi constituens, et ut congregata solum in nomine Christi, sed adhuc absque plenitudo et perfectio virtutibus, XXVI, 313. — Nunc igitur sicut lilium inter spinas Ecclesia inter malos, S. August., XXXVII, 1802. — Et licet hic non sit sine peccato, quoniamque habeat rugas aut maculas, id., XXXII, 593, 617, 637; id., XXXIII, 842; id., XLIV, 346, 453, 621; tamen pulchritudo ejus, jam mirabilis, id., XXXVII, 1540, et sancta est, nam peccata filiorum suorum non polluit ei ejus sanctitatem, id., XLIII, 177, 178, 179, 275, 270, 371. — Nulli sanctitati Ecclesiae praedjudicant quicunque in ea mali sunt, *ibid.*, 254, 616, 617; nam mala quae in Ecclesia committuntur non pertinent ad eam, *ibid.*, 310, 312, 315. In Ecclesia mali tolerantur a bonis nec illi po luuntur ab istis, *ibid.*, 341, 629. Sancta est ergo Ecclesia etsi praeter justos ex impiis et peccatoribus et insensatis constituitur, S. Petr. Dam., 556, 753. — Sancta est quinto ratione doctrinae suae quae sancta et salubris est, S. Aug., XXXIII, 1050. — Principium enim virtutes omnes, id., XXXVIII, 876; XL, 415. — Morum corruptelam damnat, id., LLI, 64, 74.

III. *Catholicitas Ecclesiae*. — Universalis seu catholica Ecclesia tribus modis existere dignoscitur, S. Scripturarum auctoritate, universalis traditione, singulari sua institutione, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1211. — Catholicitas seu universalitas, eum sit nota Ecclesiae verae et prima ejus conditio, S. Opt. Milevit., XI, 1749; idcirco factae sunt ei promissiones dilatationis per omnes gentes, S. Aug., XXXIII, 491; id., XXXVIII, 660; id., XL, 585, 586, 592, 593; S. Prosp. Aquitan., LI, 172; quae promissiones magna ex parte sunt impletae, S. Augustinus, XXXIII, 56; Petrus diacon., LXII, 86, 862. — Unum linguarum apostolis impertitum futuram Ecclesiam per omnes gentes portendebat; S. Aug., XLIII, 476. — Porro Ecclesiam Christi esse catholicam nemo sane inficias ibit, S. Optat. Milevit., XI, 946; S. Aug., XXXIII, 95, 189, 196, 297, 330, 334, 339, 341, 343, 400, 403, 415, 491, 584, 794, 804; id., XL, 1196; id., XLIII, 655; S. Isid., Hispalens., LXXXIII, 740; Walafrid. Fuldens., CXIII, 472; Haymo Halberst., CXVII, 942; S. Petr. Dam., CXLIV, 555; Bruno Astens., CLXIV, 763. — Ipsi etiam ejus inimici eam nominant catholicam, S. Aug., XXXIV, 128. — Catholica igitur vera Ecclesia et cur catholica? Alcuin. abb., CI, 1142, 1273. — Quomodo catholica, quadruplici modo.

1. *Ratione temporum*. — Haec enim Ecclesia seu coetus in Christo credentium ita nativitate ejus antecessit ut tempore Legis naturae et Legis scriptae existeret religionis Christianae cultores; jam erat in sanctis ante Christum, S. Aug., XXXVIII, 58. — Ex quo vocantur sancti Ecclesia est in terris, id., XXXVII, 1649; id., XXXVIII, 38, 39; id., XL, 513, 335. — Ab Abel fuit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164; Bruno Astens., CLXIV, 163. — Ante Christum, sancti non nisi per fidem in Christum salutem sunt consecuti, S. Aug., XXXIII, 845, 839. — Duratura est in diem qua veniet Christus iudicaturus mundum, S. Ambr., XVII, 398; id., XL, 645; S. Greg. Magn., LXXIX, 623. — Imo neque tunc desitura, Petr. Lomb., CXCI, 660. — Sed mansura in aeternum, S. Optat. Milevit., XI, 1484, 1485; S. Ambr., XV, 712; Petr. Lomb., CXCI, 666.

2. *Ratione locorum*. — Non in quosdam locos tantum, non in quosdam tantum provincias extenditur, S. Cypr., IV, 502. Sed ramos per orbem totum porrigit, S. Ambr., XVII, 517. — Vel porriget; nam eam toto orbe diffundendam astruunt Scripturae, S. Aug., XLIII, 32, et seqq.; idcirco dicitur catholica quia per universum orbem diffunditur, S. Optat. Milevit., XI, 834, 835, 839, 942 et seqq. 965, 1478; S. Ambr., XVI, 740, 771; id., XVII, 517; Rufin. Aquil., XXI, 795; S. Aug., XXXIII, 189, 194, 195, 198, 261, 331, 383, 794, 852; id., XXXIV, 127; id., XXXVI, 244, 513, 566, 610, 642, 669, 807; id., XXXVI, 241, 313, 566,

610, 612, 669, 807; id., XXXVII, 1159, 1630, 1924, 1925, id., XXXVIII, 163, 289, 639, 723, 735, 1701, 1126, 1221; id., XL, 55, 174, 306, 307, 1196; id., XLI, 609; id., XLII, 78; XLIII, 34, 35, 79, 144, 197, 252, 254, 256, 264, 265, 268, 269, 272, 283, 284, 306, 310, 318, 319, 330, 340, 346, 369, 370, 380, 400, 423, 427, 443; 444, 491, 492; 531, 542, 582, 587 et seqq., 603, 605, 628, 633, 718. — Id., XLVI, 892, 895, 897, 1236. — Cassiodor. Senat., LXX, 58; S. Greg. Magn., LXXIX, 63; Alcuin. abb., CI, 1072, 1257; Walafrid. Fuldens., CXIII, 527; Haymo Halberst., CXVI, 473, 476, 515. — S. Lupus Servatus., CXIX, 615; Bruno Astens., CLXIV, 769, 1476, 1480; S. Bernard., CLXXXIII, 935; Petr. Lombard., CXCI, 886; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 868, 1085, 1293. — Ideo Catholica dicitur seu diffusa toto mundo quia a solis ortu ad occasum unius huius splendore diffunditur, S. Aug., XXXIX, 2197, quia a finibus terrae ad Deum clamat; id., XXXVII, 1602. — A quatuor mundi partibus in nomine Trinitatis vocatur, *ibid.*, 1104. — Quia toto orbe terrarum fructificat et crescit, id., XXXIX, 1586; XLIII, 616, 496, 587, 701. — Ecclesia vera Catholica in toto orbe est, dum haereres quae in sua tantum parte sunt; id., XXXVIII, 280. — Universalis est, Lanfranc. Cantuar., CL, 441, nam Catholicitas Ecclesiae requirit ut illa sit in omnibus gentibus, non ita tamen ut omnes qui ibi fuerint credant, S. Aug., XXXVIII, 508. — Ecclesiam veram in omnes mundi partes dilatandam fide certum est, id., XLV, 1812. — Vera dei Ecclesia Catholica est.

3. *Ratione doctrinae fidei* in qua omnes semper et ubique consenserunt. — Porro una eademque ejus doctrina ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942. — Catholicam facit eam fides et unitas animorum, S. Optat. Milevit., XI, 905; Alcuin. abb., CI, 1073. — Unde Vincentius Lirinensis: Maxime curandum in ipsa Ecclesia Catholica ut id teneatur quod semper et ubique creditum est, L, 640. — Catholica est vera Ecclesia.

4. *Ratione necessitatis illius amplectendae ad consequendam salutem aeternam*, nam extra eam salus non est, S. Cypr., IV, 571; S. Optat. Milevit., XI, 1477; S. Aug., XXXVIII, 1076; id., XL, 716; S. Petr. Chrysol., LII, 1082; Philippus de Harveng, CLIII, 501, nam extra eam Deas inveniri non potest, *ibid.*

IV. *Apostolicitas Ecclesiae*. — Multiplici sensu dicitur Apostolica Ecclesia vera:

1. Quia a Christo fundata per apostolos, Tertull., II, 35, 50; S. Cypr., IV, 15 et 16; S. Hilari. Pictav., IX, 736; id., 202; S. Aug., XXXIII, 553; Haymo Halberst., CXVII, 942, et fundata in primis super fidem Petri principis apostolorum, S. Zeno Veronens., XI, 351, 430; S. Hieronym., XLII, 475, qui fundamentum Ecclesiae in primis constitutus est; S. Maxim. Taurin., LVII, 218, 518, 587, 722. — Quia tota ejus doctrina ab Apostolis qui a Christo receperant eam, S. Zeno Veron., XI, 49. — Morem servat adhuc apostol., Eusebius abb., LXII, 951; nam quicquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia, de traditione emanat apostolica, S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419; apostoli enim fontes sunt gratiae predicationis exuberantes; non nisi per ora eorum et discipulorum sua successorum discitur doctrina Christi, S. Leo Magn., LIV, 519, 320; idcirco lux mundi dicuntur, *ibid.*, 820. — Missi ad condendos universos populos vocantur adhuc sui terrae, *ibid.*, 470.

2. Apostolica est, quia per et pastorum ac proinde ministerii spiritualis continua successione, S. Optat. Milevit., XI, 1484, 1482; Bernard. Font. Calid., CCIV, 797; CCV, 174, 176.

3. Quia pastores ejus sibi jure ac merito vindicare possunt missionem quam tenent a Petro a quo episcopatus et tota hujus nominis auctoritas, S. Aug., XXXIII, 784, 784. Quia quam proficitur doctrina una eademque ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942.

XII. De doctrina et fide Ecclesiae.

Doctrina Ecclesiae non a se sed a Christo Domino, S. Hilari. Pictav., X, 164, cui a Patre revelata sunt mysteria prius occulta, id., IX, 807 et 808. — Una eademque doctrina in Ecclesia ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942; una etiam variis linguis, S. Aug., XXXVI, 509. — Ex initiis Legis defluxit, S. Hilari. Pictav., IX, 465. — Ecclesiae doctrina, qualis, S. Aug., XXXII, 1330; XXXIV, 128, 129. Quid de Deo sentit et docet Ecclesia, S. Aug., XXXII, 1336. — Quid de gratia, id., XXXIII, 767, 768, 817; id., XLIV, 532, 538, 578, 980. — Id., XLIV, 1035. — Quid de bonis suis temporalibus seu redditibus et quomodo illis vult uti. — Usus eorum debet esse rectus, S. Agobard. Lugdun., CIV, 247. — His utendum ad astraendum predicatorum suos, aendum ministrorum choras

turbasque pauperum ac multitudinem confluentium peregrinorum; *ibid.*, 215. — Ejus possessio sumptus egenorum, aurum habet non ut servet, sed ut eroget et subveniat necessitatibus; S. Ambr., XI, 140, 977. — Ecclesiam bona injuste possidentur a laicis, S. Agobard. Lugdun., CIV, 229. — Sunt res pauperum, *ibid.*, 215. — Laici non possunt esse eorum dispensatores, *ibid.*, 211. — Si tractent ea et in usus proprios expendant, id agunt contra vetitum et contra canones, *ibid.*, 229. — Ecclesiam bona auctoris fur, sacrilegus et homicida censetur, Isidor. Mercator, CXXX, 172. — Non alienanda sunt bona Ecclesiae Flodoardus Remens., CXXXV, 103; Ademar. abb., CXLI, 1101, S. Petr. Dam., CXLIV, 458. — Haec doctrina auctoritate Leonis Magni confirmatur; Gerhohus Reicherperg., CXIV, 1519. — Quod semel datum est Ecclesiae in perpetuum Christi est, nec aliquo modo potest alienari, S. Leo IX Papa, CXLI, 626. — Excommunicandus est qui ecclesiasticas res invadit, *ibid.*, 628. — Quicquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419. — Doctrina omnis cum apostolica doctrina conspirans verae Ecclesiae doctrina reputanda est, ac proinde veritati deputanda, Tertull., II, 53. — Etsi magna Ecclesiae collata sit potestas, tamen in docendo non potest discedere a Traditione Patrum; S. Hilar. Pictav., X, 672. — In Ecclesia ergo nihil tradendum nisi a Christo et apostolis demandatum. Tertull., II, 18. — Ecclesia Catholica docet quod credidit, non quod novit; S. Aug., XXXIX, 1613, et in ea non intelligendi vivacitas plebem facit iustissimam, sed credendi simplicitas, S. Aug., XLII, 175. — Venientibus ad eam praecipit fidem, haereticis promittunt rationem; id., XLII, 19. — Doctrinae celestis virtutem non capit iniquitas, S. Hilar. Pictav., IX, 575. — Cul potest doctrinae hujus intelligentia; *ibid.*, 616.

XIII. — De disciplina et moribus Ecclesiae.

Varia disciplina Ecclesiae pro varietate rerum et temporum, S. Aug., XXXIII, 812. — Commutandi quandoque sunt et ritus ecclesiastici; Lanfranc. Cantuar., CL, 445. — Quidquid ab Ecclesia in consuetudinem devotionis est receptum, de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Leo Magn. Papa, LIV, 418 et 419. — Per nonnullos dies certis de causis jejunare nos Ecclesia prohibet, S. Aug., XXXIX, 1052. — Jejunium maxime festis diebus non agitur; id., XXXIII, 145, 146. — Jejunia Christianis relaxat tempore paschali, et vult ut stantes orent in signum resurrectionis; id., XXXIII, 215; XXXVIII, 1048, 1052. — Tres Litaniarum dies celebrat Ecclesia, id., XXX, 2076. — Insuper dies quosdam instituit et observat quas medicinales appellat utpote salubres tum animae tum corpori; id., XXXIX, 2019. — Ad corripiendos malos non solum verbis, sed etiam excommunicatione et degradatione vigilare debet ecclesiastica disciplina, id., XLIII, 631. — Ecclesiastica correptio dicitur incruenta disciplina, id. S. Aug., XXXIII, 637. — Multa tolerat quae non approbat, id., XXX, 122. — Ecclesia non praedudat consortium malorum qui cum bonis permiscerunt, id., XXXIII, 529, 492; siquidem eos communione prohibendi aut potestas deest aut ratio pacis impedit, *ibid.*, 907. — Tolerat malos sed maiorum factis non consentit, id., XXXVII, 1602; XXXVIII, 55, 56, 59. — Non igitur vituperanda est ex malis christianorum moribus, id., XXXII, 1512; XXXIII, 127. — Ceterum sic permisti in Ecclesia mali sunt ut non solum latentes nesciantur, sed plerumque propter unitatem pacis etiam cogniti tolerentur, id., XLIII, 631. — Malos tolerat Ecclesia, quare, id., XXXIII, 329, 403, 411; XXXVI, 190, 460, 635, 636, 637, 638, 651, 736; XXXVII, 1601, 1605; XXXVIII, 42, 49; XL, 226; XLII, 292; XLIII, 50, 52, 48, 51, 56, 69, 83, 101, 493, 740, 744. — Semper usitata fuit in Ecclesia malorum tolerantia, id., XLIII, 825. — Quandoque necessaria est haec tolerantia, S. Aug., XLV, 1867, 1869 et malos interdum, ne perturbatio et schisma contingat, sacramentis uti vel iusta permittit, id., XXXVIII, 51. — Nonnunquam vero utilis, id., XL, 777, nam mali servant bonis, id., XXXIX, 1759. — Sunt enim quasi torcularia quibus boni tanquam uvae et olivae premuntur, *ibid.*, 2249. — Boni in Ecclesia tolerant malos pro bono unitatis, inquit S. Augustinus, ceterum pro bono aequitatis; XXXIII, 170, 179, 198, 353, 358. — Disciplinae Ecclesiae summa in misericordia et pietate est, S. Ambr., XVII, 471.

XIV. — De perpetua duratione seu indefectibilitate Ecclesiae.

Stabilis semper seu indefectibilis est Ecclesia 1° quia fundamentum ejus sursum in caelo, S. Aug., XXVI, 225;

XXXVII, 1103; XXXVIII, 479; S. Bruno Herbipol., CXLI, 522. — Deus enim, qui est Ecclesiae gubernator, S. Hilar. Pictav., X, 652, prospicit ei ab aeterno et cum ea erit usque ad consummationem saeculi, id., IX, 696, 697; S. Prosp. Aquitan., LI, 317; S. Greg. Magn., LXXIX, 153; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Et Christus fundamentum est illius primum et essentialis, Remig. Monach., CXXXI, 678; Rupert. Tuitiens., CLXIX, 1194. — Super petram Christum fundatam esse Ecclesiam, quomodo intelligi debeat, Paschas. Radbertus, CXX, 560 et seqq.; Petr. Lombard., CXCI, 930. — Stabilitas ergo Ecclesiae a Christo, Haymo Halberstatis., CXVI, 255. — 2° Stabilis Ecclesia, quia super Petrum et alios apostolos fundamenta secundaria fundata, S. Ambr., XVII, 580. — Omnes enim plantaverunt Ecclesiam, non contumelias faciendo, sed patiendo et fundendo sanguinem, S. Hieronym., XXII, 711, 742; S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Idcirco dicitur Ecclesiae fundamentum Petrus, S. Maxim. Taurinens., LVII, 971. — Idcirco Ecclesia, dicitur super omnes apostolos aedificata, Paschas. Radbertus, CXX, 560 et seqq. — In soliditate apostolica fundata, S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Quatenus habet fundamentum in sedibus apostolicis, S. Aug., XXXIII, 535; S. Agobard. Lugdunens., CIV, 294; Paschas. Radbertus, CXX, 561. — Et praesertim in Petri soliditate, S. Zeno Veronens., XI, 561, 430; S. Hieronym., XXII, 475; S. Leo Magn., LIV, 145 et seqq. Stabilis est. — 3° Quia fundamentum aliud inconcussum habet in S. Scripturis, S. Hieronym., XXIX, 46. — In fide est doctrina pastorum, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1150. — Regnum igitur Ecclesiae manebit in aeternum, S. Ambr., XV, 1722. — Quia Deus cum ea usque ad consummationem saeculi, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Perpetuo igitur, id est, in aeternum duratura est Ecclesia, S. Optat. Milevit., XI, 1151, 1485; Petr. Lombard., CXCI, 666. — Quia sacramentum corporis et sanguinis Christi usque ad consummationem saeculi offerret, Bruno Astens., CLXIV, 356. — Et nunquam desitura quia Christus oravit pro ea, S. Leo Magn., LIV, 594. — Quia Christi et Sp. S. indeficiens patrocinium ei promittitur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 857. — Quo fit ut nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, S. Aug., XXXIII, 506. — Nam etsi circa diversos fluctus tempestatesque habitat, S. Ambr., XIV, 563, magis ad subvertendum parata est quam periculo obnoxia, *ibid.*, 682. — Tunditur fluctibus sed non subruitur, creditur sed non labefactatur; turbari iis fluctibus, mergi non potest, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 598. — Nec vincitur persecutionibus, S. Ambr., XIV, 1092; XVII, 697. — Mundi spiritualis, id est, Ecclesiae fluctibus supernantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nolan., LXI, 275, 276. — Super Petrum stabili mole fundata est, S. Hieronym., XXII, 475. — Naviculum Ecclesiae fluctuantem fidelis naucerus Deus mergi non sinet, Raban. Maur., CVII, 858. — Oppugnari potest, expugnari non potest, S. Ambr., XV, 707; S. Agobard., CIV, 112, 296; Haymo Halberstatis., CXVIII, 762; Innocent. III Papa., CCXV, 273. — Nihil adversus Ecclesiam prevallere potest, S. Leo Magn., LIV, 593. — Frustra perituram eam dicunt Donatistae, S. Aug., XXXVIII, 289. — In aeternum est fundata, in aliis venientibus transiens in aeternum est fundata, id., XXXVI, 891, 901, 906, 1007; XXXVII, 1509. — Nec perire, nec inclinari potest, *ibid.*, 1555. — Non vincitur, non eradicatur, nec cadit quibuslibet tentationibus donec veniat saeculi finis, id., XXXVI, 726. — Adversus omnes haereses debet valere Ecclesiae fundamentum, S. Ambr., XVI, 827. — Quia super petram aedificata quasi murus perstat inexpugnabilis, Rupert. Tuitiens., CLXX, 51. — Quandoque potest umbram pati, sed desiccare nunquam. — Plantata est in fide Ecclesia, id., CLXVIII, 939. — Soliditas fidei Petri, id est Ecclesiae, perpetua, S. Leo Magn., LIV, 145, 146, 525. — Transmittitur enim ad ejus successores, *ibid.*, 155. — Petro per Christum, firmitas seu soliditas fidei, ceteris vero apostolis per Petrum tributa, *ibid.*, 151, 152. — Tandem indefectibilis est Ecclesia, quia Deus fundavit eam et praelegavit in aeternum, S. Ambr., XIV, 1182.

XV. — De auctoritate et infallibilitate Ecclesiae.

Ecclesiae auctoritas qualis, S. Aug., XL, 519; XLII, 91, 216; XLIII, 406. — Ea est Ecclesiae auctoritas ut ne quidem Evangelio crederet S. Aug. nisi propter illam, id., XLII, 176. — Circa numerum librorum et S. Scripturae sensum et ipsis deest auctoritas Scripturae canonicis quae non semper ab Ecclesia receptae sunt, S. Hildefons. Toletan., XCVI, 159; Alcuin. abb., CI, 1079, 1080. —

Auctoritas Ecclesiæ est illa ratio sufficiens ex qua cognita intelligitur testimonium Ecclesiæ esse veridicum. — Prout vel divina vel humana auctoritate innuitur testimonium Ecclesiæ, vel divinam vel humanam exigit fidem. — Infalibilitas nomine intelligitur speciale illud privilegium a Christo Domino Ecclesiæ concessum, quo suam et Sp. S. assistentiam promissit ut nequaquam inter docendum in errorem incidat. — Ex privilegio igitur sibi a Deo concesso infallibilis est Ecclesiæ auctoritas; mandans enim Christus apostolis ea prædicare et docere quæ ipsos docuerat, subiungit: « Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. » Matth. XXVIII, 20. — Ipsimet apostoli non dubitant asserere auctoritatem infallibilem sibi a Christo collatam. I. Timoth., cap. I.; I Cor. cap. IV; Act. Apost., cap. XV. — Exigunt apostoli ut sibi fides adhibeatur, II. Thess., cap. III. — Præterea Christus Ecclesiam suam permanere voluit et in omne ævum permansuram prædixit talem qualem ipse primitus instituit, nempe auctoritate infallibili pollentem in his saltem quæ ad fidem et mores spectant, Matth., XVI, 18; Luc., X, 16. — Et Apostolus gravissimi sane momenti testimonium fort. hujus auctoritatis Ecclesiæ infallibilis, hæc scribens ad Timoth., « Ut scias quomodo oportet te in domo Dei conversari quæ est Ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis, » Epist. ad Timoth., I, III. — Eandem infallibilem auctoritatem in Ecclesia permanere semper agnoverunt et tradiderunt Patres; in testimonium appello S. Clem. Rom., Epist. ad Corinth., I, 461. Edit. Lat. PP. Græcor. — S. Ignat. Martyr. Epist. ad Magn., id., III, 659. — S. Iren., id., V, 767; S. Clem. Alex., VI, 908; S. Cyr., IV, 503; Lactant., VI, 542; S. Ambr., XVI, 1004; S. Aug., XXXVI, 726. — Sed non in omnibus infallibilis reputanda est Ecclesiæ auctoritas; infallibilis est solum 1º in ea doctrina et lege quam ipse Christus revelavit apostolis, tradidit, atque in eorum successoribus sive congregatis in concilio, sive per totum orbem dispersis perpetuo conservari voluit. — 2º In definienda fidei et morum doctrina. — 3º In interpretatione S. Scripturæ et in exponendo genuino sensu verbi Dei a Christo et apostolis tradito. — 4º In exponendis veris traditionibus divinis. — 5º Infallibile est ejus judicium in controversiis fidei et morum. — Aliter vero sentientium de judicio Ecclesiæ quando homines damnant tanquam hæreticos; quando fert decreta de factis, ut sunt, dogmaticis; quando judicat de legibus, præceptis, praxibus et caeremoniis mere ecclesiasticis. — Quomodo Ecclesiæ auctoritatem munivit Dominus, S. Aug., XXXIII, 418. — Quod tota credit Ecclesia, etiamsi nec ratione inlagari, nec sermone explicari possit, recipiendum est, id., XLIV, 829. — Sine auctoritate Ecclesiæ verbum Dei proponens nulla fidei certitudo, sed tenetur veritas cum hoc sit quod universæ placuit Ecclesiæ, id., XLIII, 466. — Christus ad Ecclesiam remisit examen eorum quæ ad doctrinam pertinent, id., XXXV, 1355. — Ecclesiæ tantum detulerunt principes ut quicquid in ea dijudicatum fuerit dissolvi non possit, id., XXXVI, 196. — Auctoritas inter ordinem et plebem constituit differentiam, ait Tertullianus, II, 922.

XVI. — De potestate Ecclesiæ.

Duplex Ecclesiæ potestas, nempe divina propter assistentiam Sp. S. specialem illi promissam, ac infallibilitatem in proponendis fidei mysteriis, Matth., XXVIII, 20. — Et humana quam habet secundum se considerata, seu ut est congregatio hominum unam rerum divinarum doctrinam perpetua traditione profitentium. — Recte sibi vindicat jus et potestatem offerendi Deo solum et verum sacrificium quod ipsi sit acceptabile, S. Aug., XXXIII, 15; XLIII, 57, 501, 461; XI, IV, 420; Udalric. monach., CXI, IX, 488. — Similiter sibi vindicat jus ligandi et solvendi qualiacunque crimina, S. Ambr., XVI, 468; S. Aug., XXXIV, 25; S. Leo Magn., LVI, 622; Paschas. Radbert., CXX, 535, 622. — Nullum enim peccatum quod poenitenti et veniam deprecanti per Ecclesiam non dimittatur S. Aug., XXXV, 1336. — Hanc potestatem habet a Christo, S. Fulg. Ruspens., LXV, 547; S. Greg. Magn., LXXIX, 63, 611. — In persona Petri eam accepit, S. Fulg. Rusp., LXV, 690. — Cui traditæ sunt claves regni cælorum, S. Aug., XXXIV, 25. — Uni quidem Petro datæ sunt quasi unitatem Ecclesiæ figuranti, id., XXXVIII, 1349. — Sed in Petro omni Ecclesiæ cuius personam gerebat, *ibid.*, 893, 1349; XI, 506. — Sola et licite et valide hanc exercet potestatem, Tertull., II, 1035; S. Aug., XI, 363; S. Fulg. Ruspens., LXV, 542. — Neque illam habent qui sunt extra Ecclesiam et inest his solis quibus fides et doctrina secundum regulam apostol. reperiuntur, Rupert. Tuitiens., CLXX, 611. — Potestas hæc Ecclesiæ di-

gurata est per potestatem quam a Patre Filius super gentes habuit non in humanitate sed in divinitate, Aleu. abbas, C, 1108. — Non solum peccata sed et flagitia pro gravissimis peccatis indulta sibi potestate remittit, Raban. Maur., CXI, 867. — Solvendi officium Ecclesiæ datum ut vincula eorum solvantur qui a peccato reverterint, S. Aug., XXXVIII, 434, 591; XXXIX, 1349, 1711. — Christus peccatores prius per gratiam suam resuscitat, et tunc Ecclesia solvit, S. Aug., XXXVIII, 468. — In Ecclesia Christi inest vera potestas constituendi et sciendi disciplinam; instituendi ritus, ferendi leges, et id patet tum ex Scripturis sacris, tum ex constanti traditione, Matth., XIII; Epist. I ad Corinth., V, 11; ad Cor., I, 6 et XIII, 19; S. Cyr., IV, 501; S. Aug., XI, 199; S. Greg. Mag., LXXVII, 609. — Quæ Ecclesiæ leges in conscientia obligant juxta S. Chrysostomum verba Christi explicantem: *Sicut misit me Pater*, etc., Joan., 20, 21. — Filios rebelles potest trahere Satana, Bernard. Font. Calid., CCIV, 978. — Et sic gladio spirituali utitur, Rupert. Tuitiens., CLXXIII, 953. — Ecclesiæ a se fundatæ Christus legislativam contulit potestatem, Luc., X, 16; Matth., XVIII, 17. — Ecclesia potestatem habet et jus determinandi, judicandi et decidendi controversias. — Jus et potestatem cogendi privatione bonorum spiritualium nec non censuris et exclusione e sinu suo, id est excommunicatione, Bernard. Font. Calid., CCIV, 798. — Nulla præscriptione spoliari potest Ecclesia auctoritate sibi propria et a Christo derivata. In spiritualibus suprema est nec pendet a temporali potestate; sed quoad temporalis nullam institutione sua seu jure divino obtinet potestatem, S. Bernard., CLXXXII et seqq.

XVII. — De Romano pontifice.

Vicarius Petri et filius successor et hæres, Aleu. abbas, C, 170; S. Agobard. Lugdun., CIV, 196. — Solus dicitur Apostolicus ab aliquot sæculis, *ibid.*, 296. — Schismaticus quisquis sedi Apostolicæ communionem non junctus est, *ibid.*, 293. — Cæteris præeminet episcopis, S. Aug., XLIV, 541, 618; S. Petr. Dam., CXLV, 69. — Petrus, et quod de Petro dicitur de illius successoribus intelligendum, in ordine apostolorum primus et præcipuus, S. Aug., XXXV, 480, 481, 797, 1353, 1368, 1369, 2381; XXXVIII, 479; XLIII, 127; XLIV, 618. — Petro ac proinde Romano Pontifici ejus successor totius Ecclesiæ cura pastoralis commissa est, S. Aug., XXXIII, 786; XL, 858; XLV, 1763; Udalric. monach., CXLIX, 487, 491. — Petrus totius Ecclesiæ princeps factus a Christo, S. Leo Magn., LIV, 450, 451, 452. — Petro creditæ claves regni cælorum, S. Optat. Milevit., XI, 955; S. Aug., XXXIX, 1899. — Petrus solus eas accepit cæteris communicandas, S. Optat. Milevit., XI, 1087. — Petro a Domino collata in Ecclesiam potestas, S. Aug., XLV, 1771. — Per his data potestas qui sedis ipsius hæreditatem meruerunt, *ibid.*, 1726. — Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, id., XI, 1129. — Petro potestas iudicandi attributa et in ejus arbitrio positum cælestis iudicium et regimen commissum universalis Ecclesiæ, S. Maxim. Taurinens., LVII, 490. — Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo iudicio nullus disceptare audeat, S. Aug., XLV, 1725. — Romanus Pontifex a nemine judicatur, Udalric. monach., CXLIX, 487. — Judicat omnes, *ibid.*, 488, 490, 492. — Solus erigit concilium generale et judicat episcopos, Lucif. Calaritan., XIII, 971; S. Ivo Carnot., CLXI, 1183. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi præter illius auctoritatem, S. Julius Papa, VIII, 971. — Nullum concilium ratum quod non fuerit apostolica auctoritate firmatum, Gotfrid. Viudorin., CLVII, 196. — Multo minus quod eidem auctoritati sit contrarium, *ibid.* — Sedes Romana nunquam errare consuevit, *ibid.*, 42. — Nullis unquam hæresibus contaminata est, semper autem Catholica fuit, S. Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1322. — Prima omnium Ecclesiæ Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 52, 1025. — Apostolica sedes firmamentum est omnium episcoporum, vertexque Ecclesiarum omnium, Isidor. Mercat., CXXV, 32. — Romanæ sedis præminentiam demonstrant varis ad hanc sedem appellationes, S. Leo Magn., LV, 576. — Ad Romanam Ecclesiam de qualibet parte mundi appellandum, sed nemini unquam permissum ab ea appellare, S. Ivo Carnotens., CLXI, 1181. — Romanæ sedis super dubiis rebus consulendæ mos a toto semper orbe servatus, S. Aug., XXXIII, 796. — In Ecclesia Romana semper apostolicæ cathedræ vixit principatus, S. Cyprian., IV, 25, 26; S. August., XXXIII, 163. — Ubi Romanus Pontifex, ibi Ecclesia; nulla mors, sed vita æterna, S. Ambr., XIV, 1082. — Ecclesia Romana Ecclesia totius mundi; est totum, cæ-

terae ejus sunt quasi partes, Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Ecclesiæ Romanæ primatum non aliqua synodus, sed ipse Christus instituit, S. Ivo Carnot., CLXI, 1182 et seqq. — Singulari privilegio et sibi soli commissio aperit vel claudit cui voluerit janua cœli, *ibid.*, 1186. — A Domino caput et magistra constituta est omnium Ecclesiarum, Udalric. monach., CXLIX, 488; S. Ivo Carnot., CLXI, 1128; Alger. Leodiens., CLXXX, 962. — Super unum, id est Petrum, Deus edificavit Ecclesiam, Udalric. monach., CXLIX, 487. — Petro cupienti cum Christo mori ab eodem Domino dicitur non posse tunc eum sequi, quia ad fundandam Ecclesiam servabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 347. — Sanctiones Apostolicæ sedis accipiendæ sunt tanquam ipsius divini præcepti voco firmatæ, S. Ivo Carnot., CLXI, 1107. — Primatum inter apostolos non accepit Andreas etsi prior secutus fuerit Jesum; unum tantum Ecclesiæ caput in terris, videlicet sedes Romana, et non duo vel plura, sicut astruunt Græci, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1223. — Prælati Landem Apostolica sedes cunctis Ecclesiis et prælatis, Alger. Leodiens., CLXXX, 962; S. Bernard., CLXXXII, 751; Innocentius III Papa, CCXVI, 1186. — Pontifex summus quare vocetur Papa, Adam. Scotus, CXCVIII, 711.

XVIII. — De episcopis, quales sint oportet, et de eorum muneribus adimplendis.

Quoad definitionem nominis Superinspector interpretatur episcopus, S. Ambros., XVII, 579. — Reipsa solio in Ecclesia editore residet, *ibid.*; S. Hieronym., XXII, 1195. — Sublimitas episcopalis nullis potest comparationibus æquari, S. Ambros., XVII, 569. — Si regum fulgori comparis et principum dialemati, longe erit inferius, tanquam si plumbi metallum ad auri fulgorem compares, *ibid.*, 570. — Episcopi tenent locum apostolorum, S. Hieronym., XXII, 46. — Vices agunt Petri et Pauli, *ibid.*, 335. — Horum igitur honorem possidentes habere nitantur et meritum, *ibid.*, 583. — Humilitate decrescant, non intumescant fastigio, *ibid.*, 662. — Tanto humilior episcopi esse debet conscientia, quanto excelsior est ejus cathedra, *ibid.*. — Episcopis regendæ oves a Christo traditæ sunt, S. Ambros., XVII, 570. — In persona episcopi totius populi salus consistit, *ibid.*, 485. — Pascere igitur debent verbo; necessitate præcepti tenetur episcopus verbum Dei prædicare, *ibid.*, 568, 569. — Scientiam igitur habeat ut possit alios erudire, S. Hieronym., XXV, 1407. — Ut oves sibi creditas coerceat ab errore, id., XXIII, 160. — Non prodest illi conscientia virtutum frui, nisi creditum sibi populum possit instruere, id., XXIII, 258. — Pascere præsertim exemplo; debet exemplo esse plebi Christianæ; quid enim faciet sæcularis multitudo si voluptatibus illicitis et actionibus vitiosis ad similem facinororum voragine multitudine populi provocaverit, S. Ambros., XVII, 578. — Episcopus si ceciderit, difficile impetret veniam, S. Hieronym., XXIII, 159. — Pascat igitur necesse verbo et exemplo; nam si lumen est Ecclesiæ episcopus ut doceat; sal est adhuc et condimentum ut virtutibus et exemplis a contagione vitiorum servet populum sibi commissum, *ibid.*, 153, 159. — Enumerantur variae dotes et virtutes quibus polere debent episcopi, S. Ambros., XVII, 572 et seqq. — N in bono opere magis quam professione noscantur necesse est, plus meritis quam nomine, *ibid.*, 570. — Stipendiis tantum contentus Ecclesiæ suæ non ambiat quæ intelligit esse superflua, sed de ipsa potius paupertate sua, Ecclesiæ suæ libenter impertit pauperibus, *ibid.*, 547. — Gloria episcopi est pauperum inopiæ providere, S. Hieronym., XXII, 533.

XIX. — De rationibus propter quas in Ecclesiam intrare et ei adhærere oportet, et cur semel ingressis ab ea nunquam discedendum.

In Ecclesiam semel ingressis nunquam ab ea discedendum, quare? Quia salus in ea solum deprehenditur, S. Cyprian., IV, 571; S. Optat. Milevit., XI, 1177; S. Aug., XXXVIII, 1076; XL, 776; XLIII, 170; XLIV, 118; S. Prosp. Aquit., I, 420; S. Leo Magn.,

I, VI, 890; S. Greg. Magn., LXXVI, 735; Philip. de Harveng., CCIII, 501. — Nihil enim coinquinatum intrabit in eorum; porro quilibet extra Ecclesiam constitutus munditiam non potest habere, S. Hieronym., XXV, 71. — Salus enim a Deo solo qui extra Ecclesiam inveniri non potest, S. Anselm., CLVIII, 628 et 629; Philip. de Harveng., CCIII, 501. — Deum non habet patrem qui non habet Ecclesiam matrem, S. Cyprian., IV, 503; S. Aug., XI, 608. — In Ecclesia sola remissio est peccatorum, id., XXXV, 2062. — Nec habetur extra Ecclesiam, id., XXXVIII, 460, 463, 465, 1549; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 182. — In Ecclesia quælibet remittuntur crimina, S. Aug., XL, 262. — Per Ecclesiam peccata dimittit Spir. S., id., XXXVIII, 600; XL, 263; XLIII, 146, 147, 153. — Extra Ecclesiam multi exaudiuntur ad multa, sed non ad vitam æternam, id., XXXVI, 478; XXXVII, 1270, 1704, 1721. — Extra Ecclesiam inanis est prædicatio Dei per quam salvantur homines, id., XXXVI, 929. — Sacramenta, per quæ salus, formam visibilem pietatis habere possunt, extra vero Ecclesiam virtutem non habent spirituales, id., XXXVIII, 463. — Non prosunt ad vitam, S. Fulg. Ruspens. LXV, 546. — Quinimo foris ab Ecclesia habentur ad perniciem, id., XXXIII, 929; non quod Sacramenta vim periant sanctitatis, quando ad hæreticos transeunt, id., XLIII, 748; Sacramenti enim sanctitas ibi esse potest ubi non est sanctitas vitæ, id., XLIII, 298; Et ubicunque sunt ipsæ sunt, *ibid.*, 70; et sacramenta quæ apud hæreticos et schismaticos sunt; non eorum sunt sed Christi, *ibid.*, 154. — Baptismus in nomine SS. Trinitatis collatus aulibet integer est, sed non prodest si in Ecclesia Catholica non detur, *ibid.*, XL, 1066. — Extra Ecclesiam nullum sacrificium, nulla abstinentia, nulla maceratio carnis prodest ad salutem, Bruno Astens., CLXIV, 358. — Nullum sacrificium verum, non valet ipsa poenitentia, *ibid.*, 1125. — Neque ipsummet martyrium prodest, S. Cyprian., IV, 493. — Imo extra Ecclesiam nulli martyres, id., XXXIII, 410; S. Greg. Magn., LXXVI, 58 et seqq. — Etiam si pro Christi nomine vivus incenderetur hæreticus, seu schismaticus, reu quivis alius extra Ecclesiam constitutus, æterno puniatur supplicio, id., XXXIII, 758. — Extra Ecclesiam nullus quantumlibet sancte vivat, æternam habebit vitam, id., XXXIII, 579. — Nulla pars in hereditate Dei extra salutem constituitur, id., XXXVIII, 797. — Salus in Ecclesia et per Ecclesiam solum, non quod omnes salvi sint qui ad Ecclesiam pertinent, sed quod omnes qui salvantur, salvantur in Ecclesia, S. Hieronym., XXV, 980. — Extra Ecclesiam ipse baptismus non prodest ad remissionem peccatorum nisi cum quis fuerit unitati reconciliatus, id., XLIII, 119, 121, 204. — Extra Ecclesiam charitas non habetur, id., XXXVIII, 1223; XLIII, 148, 149, 312. — Munus beatæ vitæ non nisi intra Ecclesiam adipisci potest, id., XLIII, 155. — Qui ab Ecclesia rescantur periculis omnibus ac lapis exponuntur, id., XXXIII, 723. — Qui non in Ecclesia sunt, mortui sunt, S. Cyprian., IV, 403. — Extra Ecclesiam non crescent merita virtutum, S. Greg. Magn., LXXIX, 46. — Nec recte intelliguntur SS. Scripturæ; nec meritum habent bona opera pro his qui foris sunt, Bruno Astens., CLXIV, 639 et seqq. — Nec opus bonum fructuose peragitur, S. Aug., XXXV, 1500; XL, 1196. — Sola Ecclesia Catholica verum cultum retinet, lactant., VI, 342. — Et non est locus adorandi nisi in Ecclesia Catholica, S. Prosp. Aquitan., I, 579. — Extra Ecclesiam nemo laudat, annuntiat Deum, id., LXXXIX, 625. — Qui comedit Agnum extra Ecclesiam profanus est, Udalric. Clauvici, CXLIX, 489. — Solis Ecclesiæ filii de Agno licet comedere; cæteris vetitum est, Bruno abbas Astens., CLXIV, 261. — In Ecclesia sola comeditur Christus, S. Hieronym., XXIV, 665. — Ergo intraendum est in Ecclesiam. — Portæ Ecclesiæ jugiter patent salvari cupientibus, *ibid.*, 594. — Porro intratur per fidem in Christum, Remig. Monach., CXXXI, 512. — Per humilitatem toties ab eo laudatam, S. Aug., XXXV, 1721. — Nam ostium Ecclesiæ, Christus ipsemet, *ibid.*, 1721, 1726. — Ecclesia nulli clauditur: quicumque fidem Catholicam profiteri promittit, admittitur, Bruno Astens., CLXIV, 507. — Sed ingressis semel nunquam ab ea discedendum, S. Cyprian., IV, 371.

LXXX.

INDEX DE HIERARCHIA ECCLESIASTICA.

Duplex est hierarchia et duplex clericorum potestas, ordinis scilicet et jurisdictionis sive regiminis. Christus enim cum Ecclesiam constituit, leges dedit societati hominum, quos frui bonis spiritualibus et quos optime regi voluit, ut deinceps æternæ felicitatis participes esse possent. Ut homines fruere bonis spiritualibus, creavit ordinis potestatem; ut optime regerentur, potestatem jurisdictionis instituit. Ex quo intelligitur quid sibi velit vis et ratio utriusque potestatis et hierarchiæ. Verum potestas et hierarchia jurisdictionis omnis est posita in regendis gubernandisque subditis, ac jurisdicção, quæ tota in hoc regimine ac gubernio consistit, haberi non potest, nisi subiit sint qui regantur et gubernentur. Hæc hierarchia pertinet ad optimum Ecclesiæ regimen, quod ut recte consistat, suos habere debet magistratus, sicuti suos habet civilis societas, qui imperium exercent in illam hominum multitudinem, quibus societas constat, ne inter eos, si nemini pareant, necessario magna perturbatio et confusio rerum omnium existat. Ea de causa creati sunt a Christo episcopi, qui non solum spiritualia bona in homines conferrent, sed etiam essent præcipui Christianæ societatis magistratus.

Sed inter hos magistratus unus esse debebat, qui cæteris præset, societatemque universam regeret ac moderaretur. Id postulabat divina sapientia legislatoris, qui huic societati caput et principem daret, atque illa unitas tum fidei, qua Christianos omnes convenire volebat, tum charitatis, qua cuncta Ecclesiæ membra inter se eodem pacis et communionis vinculo copulari debent. Quæ enim esset hæc unitas, nisi unus esset toti Ecclesiæ præpositus qui illam tueretur et custodiret, quique omnes una fide, una charitate, una demum Ecclesia conjungeret? Itaque Petro, ejusque successoribus summis Pontificibus data est hic primatus, ut per unum caput una esset Ecclesia.

Apostolos misit Christus ad nuntiandum Evangelium in universum orbem terrarum, neque inter singulas provincias aut civitates distribuit. Sed ipsi deinceps, aucto fidelium numero, divisionem illam instituerunt, quam necessariam esse existimant, ut recta regiminis ratio constaret. Atque hinc prima est repetenda origo divisionis dioceseon, et origo etiam patriarcharum et metropolitaram. Cuncta hæc ab apostolis adumbrata, deinceps ab Ecclesia absoluta ac definite constituta sunt.

Quare illa missio in orbem universum, propria et peculiaris fuit apostolorum, per quos ubique nuntianda erat Christi religio; sed ea populis nuntiata et patefacta, certi sunt constituti fines, intra quos unusquisque episcopus jurisdictionem exerceret. Hinc patriarchis plures provincie et nationes, primatibus una natio aut regnum, metropolitæ una provincia, episcopis una diocesis data est. Horum quilibet imperium habet in illum terræ tractum, cui præpositus est. Sed ex his omnibus unum debet effici corpus, quale est Ecclesia catholica; effici autem nequit, nisi cuncta in unum conjungantur, conjungi vero non possunt, nisi omnia unum caput et unum commune centrum habeant.

Itaque omnes episcopi, qui suis præfecti sunt Ecclesiis, seu membris, quæ omnia in unum collecta una catholica Ecclesia continet, curare debent, ut particulares Ecclesiæ, quas regunt, in unum confluant commune centrum, atque uni capiti subiciantur. Sic enim Ecclesiæ unitas efficitur et conservatur, cum omnia membra unum

caput agnoscunt, et unum habent centrum in quo conjunguntur.

Commune hoc unitatis centrum et hoc omnium caput Christus Petrum constituit. Sed cum ipse vita fungi deberet, Ecclesia autem usque ad consummationem sæculi esset futura, alius, eo mortuo, constituendus erat, qui Ecclesiam universam regeret. Quis enim ovili perpetuo, cujusmodi Ecclesiam suam Christus esse voluit, temporarium pastorem datum putet? Itaque ad Petri successores transmissum est munus, et translata potestas, quod et quæ Petro a Christo datum dataque fuerat. Hi sunt Romani Pontifices, qui ipsum tenent in Ecclesiæ locum quem vivens tenuit Petrus, hoc est, locum capitis, et capitis non otiosi, sed instructi prædicatione potestate quam habere debet caput Ecclesiam regens.

Non enim Christus hoc caput constituit, ut vacuum et inane nomen haberet, sed ut totius Ecclesiæ unitatem custodiret. Ex quo efficitur ut ei dederit omnem potestatem, qua opus est, ut suas impleat partes; cum dici nequeat, Christum alicui dedisse munus, et non dedisse facultates, sine quibus munus ipsum exerceri non potest. Cujus rei consequens est, ut primatus, quem Petrus ejusque successores a Christo acceperunt, non tantum honoris et dignitatis, sed etiam jurisdictionis esse debeat. Atque errant vehementer, qui cum ignorare non possint, primatus instituendi causam fuisse unitatem tot hominum et tot Ecclesiarum, ex quibus una efficitur Ecclesia catholica, aut nullum esse putant caput, per quod illa hominum et Ecclesiarum multitudo conjungatur, aut caput fingunt inane et otiosum, sine vi et potestate, quæ bonos ad parendum cogat. Quemadmodum si quis exercitum constitueret sine imperatore, aut imperatorem daret, qui umbratille haberet nomen, vacuum potestate et imperio, cui milites pareant, et per quod in officio continerentur.

Cumque summus Pontifex omnes, quas una catholica Ecclesia comprehendit, dioceses, provincias, nationes cogere ad unitatem debeat, in omnes potestatem habere necesse est. Ita ejus imperium, quod totam comprehendit Ecclesiam, fertur in omnes patriarchas, primates, metropolitæ, episcopos, quoniam si quis eorum non esset obnoxius huic potestati, is impune dirumpere posset unitatem, quæ a catholica Ecclesia disjungi non potest. Atque hæc ecclesiastica hierarchiæ ratio est, ut Christiani omnes episcopi metropolitæ, metropolitæ primatibus ac patriarchis, cuncti demum Romano Pontifici subiciantur. Episcopi, metropolitæ, primates, patriarchæ et omnium princeps summus Pontifex proprie efficiunt hierarchiam, quæ jurisdictionis appellatur.

Reliqui magistratus creati sunt, ut auxilio essent episcopis, atque in eos derivata est pars jurisdictionis, quæ integre ad episcopum pertinet. Hinc instituti coadjutores, chorepiscopi, vicarii, parochi, ut episcopi vices gererent, cæterique magistratus quibus sub episcopo certa in populum potestas data est. His omnibus vere et proprie constat hierarchia ecclesiastica.

Sed cum in subsequentibus Indicibus sigillatim agamus de summo Pontifice, de metropolitæ, de episcopis, de sacerdotibus et de aliis inferioribus ministris, hic nihil aliud amplius addere satagimus, in illis enim desiderata quoad Hierarchiam Lector reperiet; præterea specialem adeat Indicem de Ordinis sacramento.

LXXXI.

INDEX DE SUMMO PONTIFICE,

ORDINE CHRONOLOGICO REFERENS CONSTANTEM PATRUM TRADITIONEM

DE ILLIUS PRIMATU, POTESTATE ET INFALLIBILITATE.

MONITUM.

Summus Pontifex vel Pontifex Romanus est jure divino Ecclesiae caput et centrum unitatis, Petri successor, Christi vicarius, omnium Christianorum pater et doctor, habetque in tota Ecclesia primum non dignitatis tantum, sed etiam jurisdictionis. Hinc multa jura quibus prae caeteris episcopis potitur. Primus est enim episcoporum Christianorum, et in omnes jurisdictionem exercet; Ecclesiam universam regendi et gubernandi solus habet potestatem; universalis magistri suscepta persona, in definiendis fidei controversiis errare non potest. Sed ne prolixius trahamur, hunc indicem in duas partemur sectiones. Prior de electione, primatu, auctoritate summi Pontificis; posterior de illius infallibilitate agit, constantem de his exhibens Patrum traditionem, ordine chronologico, scilicet a Tertulliano ad Innocentium III, referensque vel indicans illorum sententias.

SECTIO PRIMA.

De electione, primatu, auctoritate summi Pontificis.

Prima omnium Ecclesia Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 32, 1023. Petro datae sunt claves coeli, ac per eum Ecclesiae, *ibid.*, 142. — Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia et cathedra una monstretur, S. Cyprian., IV, 500. Unum caput est et origo una, *ibid.*, 502. Non dixit Petrus se primum tenere quando fuit reprehensus a Paulo, *ibid.*, 410. Petro primum Dominus dedit potestatem ligandi et solvendi, *id.*, III, 1114. — Super Petrum fundata Ecclesia origine unitatis, Concil. Carthag., IV, 1045; S. Cyprian., IV, 1114. Petrus Ecclesiae nomine loquitur, *ibid.*, 406, etc. Soli Petro Christus dixit: Quaecumque ligaveris, *ibid.*, 1168. Petrus unus pro omnibus loquitur, et Ecclesiae voce respondet, *id.*, III, 806, 807. Petro Christus oves suas commendat, *ibid.*, 449. In Ecclesia Romana semper apostolicae cathedrae viguit principatus, *ibid.*, 23, 26. — Petri sedis praerogativa, caput, S. Hilarius, X, 659. — Inter quas cathedras est prima, S. Optat., XI, 946. Omnium apostolorum caput Petrus, *ibid.*, 947. In qua una cathedra unitas ab omnibus servaretur, ne caeteri apostoli singulas sibi quisque defenderent, *ibid.*, 947. Petro credimus claves regni caelorum, *ibid.*, 955. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi, praeter illius auctoritatem, S. Julius papa, VIII, 971. — Episcoporum causas in prima, ut alunt, instantia per Italiam et Gallias cognoscit Romanus Pontifex, S. Damas. prolegom., XIII, 228, 229. — De non terminandis causis episcoporum abque auctoritate Romani pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Extra conscientiam Sedis apostolicae, hoc est primatis, nemo audeat ordinare, S. Siricius, XIII, 1157. — Suprema eius auctoritas ab Orientalibus saepe recognita, S. Damas. proleg., XIII, 144, 162, 163, 174, 181, 194, 215. Ab imperatoribus confirmata, *ibid.*, 194, 228, 236. — Petrus Ecclesiae praepositus, S. Ambros., XIV, 1169. Petrus primum confessionis habuit, non honoris, primum fidelium, non ordinis, *id.*, XVI, 826. Non habent Petri hereditatem, qui Petri sedem non habent, *ibid.*, 476. Petrus primus inter apostolos, *id.*, XVII, 229. Primum non accepit Andreas, sed Petrus, *ibid.*, 532. Primus erat inter apostolos, cui delegaverat Salvator curam Ecclesiarum, *ibid.*, 534. Cur Christus Petri navem elegit, *ibid.*, 677. Clavis Petri, quid? *ibid.*, 671. Quas oves, et quem gregem beatus suscepit apostolus Petrus? *ibid.*, 570. — Sedes apostolica principatum tenet, quare? S. Bonifac. I, XX, 778. — Romani episcopatus praeminentia, S. August., XLIV, 551. Petrus in ordine apostolorum primus et praecipuus, *id.*, XXXVIII, 479, 481, 797, 1353, 1363, 1364. Primatus apostolorum in Petro praeminet, *ibid.*, 480; XLIII, 127. Apostolatus Petri principatus cullibet episcopatu praefendus, *ibid.* Petro Ecclesiae unitatem significanti oves a Christo commendatae, *ibid.*, 1350. Petro Ecclesiae personam gerenti datae claves regni caelo-

rum, *ibid.*, 1349. Romanae sedis auctoritas, *ibid.*, 781. In haereticis damnandis, *id.*, XXXIII, 865, 869. In Romana Ecclesia semper apostolicae cathedrae viguit principatus, *id.*, XXXIII, 163. Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, *id.*, XL, 1129. Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo iudicio nulus discrepare audeat, *id.*, XLV, 1725. Romanae sedis super anxiiis rebus consulenda mos a toto semper orbe servatus, *id.*, XXXIII, 796. — S. Petrus primus omnium episcoporum, S. Leo Magn., LIV, 147. Totius Ecclesiae princeps, *ibid.*, 152, 155. Vocationi gentium, omnibus apostolis et cunctis Ecclesiae Patribus a Christo praepositus, *ibid.*, 149. Primus in apostolica dignitate, *ibid.*, 150. Apostolici ordinis princeps, *ibid.*, 424. Principatum apostolorum adeptus, *ibid.*, 513. Princeps episcopi is coronae, *ibid.*, 637. In Petro episcopatus principaliter constitutus, *ibid.*, 629. Primatus Petri, merces ejus fidelium, *ibid.*, 615. Ecclesiastici primatus cathedra divinitus sic Petro tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. Honor potestatis in Petro, *id.*, 425. S. Petri privilegia, *ibid.*, 145, 146. Jus potestatis istius in apostolos et alios episcopos transit, sed cunctis Petri forma praeposita, *ibid.*, 151. Petri in hoc privilegium quale, *ibid.* Romanus Pontifex haeres Petri, *ibid.*, 147, 153. Vicem Petri Romanus Pontifex gerit, *ibid.*, 147. Quo sensu, *ibid.*, not. Eadem dignitas quam fuit in Petro, est in Romano Pontifice, *ibid.* Petrus in propria sede et vivit et praesidet, *ibid.*, 745. In eorum persona Petrus agnoscendus et honorandus, *ibid.*, 147. Romani pontificis primatus divinitus institutus, *ibid.*, 507. De primatu Ecclesiae Romanae, *id.*, LVI, 592. Romanae Ecclesiae auctoritati quantum Africae Ecclesia detulit, *ibid.*, 1101. Romanae Sedis praerogativa, *ibid.*, 268, 761. Relationes ad Romanam Sedem missae uti ad caput Ecclesiarum, *ibid.*, 506. Petri eminentia, *id.*, LXXVI, 1002. Primatus Petri et Ecclesiae Romanae, *id.*, LXXVII, 716. Petro Ecclesiae cura commissae, *ibid.*, 745. Ipse Petrus in cathedra sua nunc usque in successoribus suis sedet, *ibid.*, 899. Petri praerogativa, *ibid.*, 1160. Romanus Pontifex ministeriale totius Ecclesiae caput est et unitatis ecclesiasticae centrum, *ibid.*, 775, not. Sancti Petri successor, quatuor patriarchis jure divinae praepositus est, *ibid.*, 537, not. Bonifacius vir magnificus Africae, alique nonnulli ad beati Petri limina, de fide sua responsuri, venire jubentur, *ibid.*, 745. In Romano pontifice antiqua libris aliquos prohibendi potestas, cui parere tenebantur etiam Orientales, *ibid.*, 850. De primatum causis juxta canones debet cognoscere, *ibid.*, 996. Romani pontificis in concedendis privilegiis auctoritas, *ibid.*, 1012. — Principatum judiciorum potestatis accepit S. Petrus. Beda Venerab., XCIV, 225. — Pontifex Romanus supra Ecclesiam, non e contra, S. Paul. Aquil., XCIX, 181. — Pontifex Romanus vicarius S. Petri et potestatis illius haeres. Alcuin., C, 170. — A Deo electus, vicarius apostolorum, princeps Ecclesiae, *ibid.*, 178. — Romanus pontifex, vicarius beati Petri, S. Agobard., CIV, 296, not. Episcopus episcoporum quomodo dici possit: solus dicitur apostolicus ab aliquot saeculis, *ibid.*, 298 not. Vocatur frater a reli-

quo episcopis, *ibid.*, 297. Vicarius apostolicæ sedis, *ibid.*, 298, not. Eius auctoritas necessaria non est in omnibus causis ecclesiasticis principum, *ibid.*, 312, not. Romanorum pontificum epistolæ in causa fidei examinantur ab episcopis congregatis, *ibid.*, 211. Apostolicarum sedium magna olim auctoritas, *ibid.*, 293. Apostolicæ sedi magna debetur ab omnibus reverentia, *ibid.* — Petrus princeps apostolorum, qui Dominico ore primum Ecclesiarum suscipere promeruit, Nicolaus I papa, CXLIX, 786. — Petrus qui et universarum gentium, et omnibus apostolis cunctisque Ecclesiis Patribus præponitur, S. Odo Cluniac., CXXXIII, 711. Beatissimus Petrus apostolici ordinis princeps, petra Ecclesiæ, clavicularius regni est constitutus, *ibid.*, 712. Petro ideo hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiis rectoribus Petri forma præponitur, *ibid.* — Adest Petrus, et ad ejus arbitrium orbis universitas solvitur et ligatur, S. Petr. Damian., CXLIV, 616. O quam potens dignitas, quam digna potentia; judicat Petrus, et Petri judicia confirmat Omnipotens, *ibid.* Est in manu Petri manus Altissimi, *ibid.* De potestate et primatu apostolicæ sedis, S. Anselm. Luc., CXLIX, 555. Quod beato Petro concessum est a Domino cæteris præesse apostolis, ipsis volentibus, *ibid.*, 485. Quod ad formam apostolorum facta est quadam distinctio episcoporum, quibus tamen sedes beati Petri præeminet, *ibid.*, 486. Quod Ecclesia Romana omnibus præest Ecclesiis, sicut beato Petro datum est præeminere cæteris apostolis, *ibid.* Ut nemo apostolicæ sedis judicium judicare aut retractare præsumat, *ibid.*, 487. Ut difficiliore causæ et majora negotia ad apostolicam sedem, si appellatum fuerit, deferantur, *ibid.*, 489. Ut primates accusatum episcopum discutiant, sententiam vero damnationis sine apostolica auctoritate non proferant, *ibid.*, 490. Quod statutum est, ut absque Romani pontificis sententia nec concilia celebrentur, nec episcopi damnentur.... Sic Romana Ecclesia primum habet omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 492. Quod apostolicæ sedi privilegia specialiter sunt concessa de congregandis conciliis, et judiciis ac restitutionibus episcoporum, et de summis negotiis Ecclesiarum, *ibid.*, 492. Ut in causis episcoporum sententia papæ expectetur, *ibid.* Sicut inter apostolos fuit discretio potestatis, ut unus aliis præmineret, sic inter episcopos ordinatum est ut singulis provinciis singuli præsent, quibus tamen omnibus Romana præest Ecclesia, *ibid.*, 493. — Non esse congregandum synodum episcoporum absque auctoritate Romanæ sedis, Ivo Carnot., CLXI, 316. Non esse rata concilia sine auctoritate apostolica, *ibid.* Quæ sit prima sedes, Ivo Carnot., *ibid.*, 321. Quod Petro Dominus inter discipulos primum contulit, ut sic ad Ecclesiam diffunderetur, *ibid.*, 323. Romanam sedem de tota Ecclesia judicare, ipsam vero ad nullius commere judicium, *ibid.*, 325. Non esse convocandam generalem synodum sine præcepto papæ, *ibid.*, 326. Quod electio et consecratio Romani Pontificis iuste et canonice fieri debeat, *ibid.* In potestate papæ esse iniuste damnatos vel excommunicatos restituere, *ibid.*, 327. Quod in electione Romani Pontificis legati imperatoris non sunt expectandi, *ibid.* Quod apostolicæ sedis judicium a nemine sit retractandum, *ibid.*, 328. De primatu Romanæ Ecclesiæ, *ibid.*, 329. Quod nulli mortalium præsumendum est Romanum Pontificem etiam graviter delinquentem redarguere, *ibid.*, 329. Prælatio Nicæni concilii de primatu Romanæ Sedis, *ibid.*, 330. Quod episcoporum sententiæ apostolica auctoritate roborari debeant, *ibid.*, 332. Quod dubia ad sedem Romanam perferenda sint, *ibid.*, 333. Quod Romanæ sedis decreta tanquam regulæ canonum admittenda sunt, *ibid.* Quod nulli liceat vel addere aliquid vel demere de decretis Pontificum, *ibid.*, 335. Quod qui decreta Romanorum Pontificum violaverit anathema sit, *ibid.* Quod scelus idolatriæ incurrit, qui sedi apostolicæ obedire noluierit, *ibid.*, 335. Quod beati Petri sedes caput est omnium Ecclesiarum et omnes decreta eius assentire debent, *ibid.*, 336. Quod apostolica sedes a via apostolicæ prædicationis non deviarit, nec hæreticorum novitatibus deciderit, *ibid.*, 337. Quod litteris Romani Pontificis concilia auctorizentur, *ibid.* Quod sicut cardine totum regitur ostium ita a Petro et successoribus ejus totius Ecclesiæ disponitur emolumentum, *ibid.*, 338. Quod Romana Ecclesia inter omnes primum locum obtinet, *ibid.*, 340. Sicut Petro concessum est a Domino ut aliis apostolis præeminet, ita ejus sedi, *ibid.*, 34. Quod papi primæ sedis episcopus vocandus est, *ibid.*, 346. Quod auctoritas generalium conciliorum congregantium apostolicæ sedi privata potestate commissa sit, *ibid.*, 375. Quod absque auctoritate Romani Pontificis nullus episcopus damnari possit, *ibid.*, 412. Ut difficiliore causæ ad apicem Romanæ sedis referantur, ut apostolico iudicio terminentur, *ibid.*, 413. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Se-

dem in necessitatibus, *ibid.*, 414. Quomodo et a quibus personis facienda sit electio summi Pontificis, *ibid.*, 117. Quorum vota debeant prevalere in electione Summi Pontificis, *ibid.*, 1129. Apostolicæ sedis auctoritas contra sanctorum statuta aliquid condere non valet, *ibid.*, 1130. Non ab apostolis, sed ab ipso Domino Romana Ecclesia primum accepit, *ibid.*, 1182. Primum Romanæ Ecclesiæ non aliqua synodus, sed Christus instituit, *ibid.* Prima sedes nullius iudicio subjacet, *ibid.*, 1183. Prima sedes judicat aliorum causas, *ibid.*, 1184. Nemini est permisum de eo quod papa statuit judicare, vel illius sententiam retractare, *ibid.* Apostolicæ sedis iudicium a nemine retractandum, *ibid.*, 1185. Absque Romani pontificis auctoritate synodus aliquibus congregari non licet, *ibid.*, 1183. O beatus cæli janitor, cui non tantum claves regni cælorum commissæ sunt, sed etiam arcanorum celestium consilia concedita sunt, *ibid.*, CLXII, 596. — De primatu Petri apostoli, Rupertus, CLXVII, 1563. — De papa, Honorius Augustot., CLXII, 601. — Sedes ejus inter universas Ecclesias primum accepit, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 525. — Absque Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 93, 91, 95. Romana Ecclesia a Christo primum accepit, *ibid.*, 118, 119, 123. Imperator jus habet eligendi Pontificem, *ibid.*, 335. Electio Romani Pontificis ad jus pertinet imperatoris, *ibid.* Præsentibus legatis imperatoris ordinatur Romanus Pontifex, *ibid.*, 338. Electio Romanorum Pontificum a Ludovico conceditur Romanis, *ibid.*, 339. Electio et consecratio Romani Pontificis non nisi iuste et canonice fiat, *ibid.*, 340. Ab imperatore vel nullis ejus electioni Romani Pontificis nullum obstaculum generetur, *ibid.*, 340. A seculari potestate Pontifex prorsus nec solvi nec ligari valet, *ibid.*, 457. Facta Pontificum imperatorem judicare non debet, *ibid.* Auctoritas sacra Pontificum et regalis potestas hujus mundi gubernacula regunt, *ibid.*, 458. Imperatores debeant Pontificibus subesse, non præesse, *ibid.*, 459. — De primatu Romanæ Ecclesiæ, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1215. Principatus Petri cæteris omnibus est excellentior, *ibid.*, 1221. — Pontificis summi prærogativæ, Adam. Præmonst., CXCVIII, 712. — De primatu Romani Pontificis, Innocent. III, CCXVII, 778.

SECTIO SECUNDA.

De infallibilitate summi Pontificis.

Fidem beati Petri non defecturam promisit Christus, et confirmare eum fratres suos admonuit: quod apostolicos Pontifices, mea exiguitas prædecessores, confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Lucius papa, III, 932. Ecclesia illibata finitenus manet, secundum pollicitationem Christi Petro dicentis: *Petre, ecce Salus expetivit ut cribraret vos, etc. Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos*, Innoc. III, CCXVII, 981, 982.

Una Ecclesia a Christo Domino super Petrum origo unitatis et ratione fundata, Conc. Carthag., III, 1053.

Quo venturus est qui sitit, utrumne ad hæreticos, ubi fons et fluvius aquæ vitalis omnino non est, an ad Ecclesiam, quæ una est super unum, qui et claves ejus accepit, Domini voce fundata est? S. Cyprian., III, 1116. Navigare audent, et ad Petri cathedram, atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, archimandritæ et profanis litteras ferre, nec cogitare eam esse Romanorum, quorum fides, Apostolo prædicante, laudata est, ad quæ perfidia habere non possit accessum, *ibid.*, 818, 821. Super illum unum ædificat Ecclesiam suam Christus, id, IV, 499. Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit? *ibid.*, 500, 501.

Ad eo ut et firma super ædificandæ in ea Ecclesiæ petra trepidaret, S. Hilarius, IX, 436. Felix Ecclesiæ fundamentum, dignaque ædificatione illius petra, quæ infernas leges, et Tartari portas, et omnia mortis claustra dissolveret, *ibid.*, 1010.

Unde non sine ratione et Simoni, super quem ædificavit Ecclesiam, Petrus nomen imposuit, S. Zeno, XI, 351.

Ubi ergo Petrus, ibi Ecclesia; ubi Ecclesia, ibi nulla mors, sed vita æterna. Et ideo ad illud: *Et porta inferi non prævalent ei*, S. Ambrosius, XIV, 1083. Quæmodum enim turbati poterat navis, cui præerat is in quo Ecclesia firmamentum est? id., XV, 1635. Vir enim sapiens et gravis, in quo esset Ecclesiæ firmamentum, id., XVI, 292. Quem cum petram dicit, firmamentum Ecclesiæ indicavit, *ibid.*, 626. Ecclesia Domini tanquam supra apostolicam ædificata petram immobilis manet, et inconcussa adversus impetum sævientiæ salis perseverat fundamine, *ibid.*, 879. Fides Petri Ecclesiæ fundamentum, *ibid.*, 837.

Petrus stabilis, Petrus fortis vocatur, Juvencus, XIX, 257. Ut super Petrum edificatam Ecclesiam esse intelligatur, *ibid.*, not. 371.

Super unum fundatur Ecclesia, S. Gaudentius, XX, 993. In quo (Petro) Ecclesiam universalem certum est esse fundatam, S. Bonifacius I papa, XX, 781.

Super illam Petram edificatam Ecclesiam scio, S. Hieronymus, XXII, 353. Princeps apostolorum super quem Ecclesia Domini stabili mole fundata est, quæ nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, *id.*, XXIII, 506. Unde et super unum montem Christus fundat Ecclesiam, et loquitur ad eum: Tu es Petrus, etc., *id.*, XXIV, 43, 44. Sed si consideret qui hoc querit, Petro illam benedictionem ac beatitudinem, ac potestatem et edificationem super eum Ecclesiam, in futuro promissam, non in presenti datam intelliget, *id.*, XXVI, 120. — Jam enim de hac causa duo concilia missa sunt ad Sedem apostolicam: inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est; utriusque finitio finitur error! S. August., XXXVIII, 731. Petrus fundamentum Ecclesiam nominatus, *id.*, XXXIX, 2100. Et ideo digne fundamentum hoc Ecclesia colit, supra quod ecclesiastici ædificii altitudo consurgit, *ibid.* Ut qui antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui interrogationis temptatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.*, 2102. Petra enim dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem molemque contineat, *ibid.*

Et portæ inferni non prævalebunt adversus te. Portæ inferni fides est hæreticorum, imo peridia, Cassianus, I, 70.

Petrus immobile fundamentum salutis, S. Petrus Chrysologus, I, 11, 498. Petrus est custos fidei, Petra Ecclesiam, *ibid.* Petrus qui in propria sede vivit et præsidet, præstat querentibus fidei veritatem, *ibid.*, 71.

Hæc fides (Petri) tanta divinitus soliditate munita est, ut eam neque hæretica unquam corrumpere pravitæ, nec paxana potuerit superare peridia, S. Leo Mag., LIV, 117. Tamen tu quoque Petra es, quia mea virtute solidaris, ut quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia, *ibid.*, 150, 450. Super hanc, inquit, fortitudinem æternum extruam templum, et Ecclesiam meæ cælo inferenda sublimitas in hujus fidei firmitate consurgit, *ibid.*, 150. In Petro omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 151, 152. Soliditas enim illa quam de Petro Christo etiam ipse Petra factus accepit, in suos quoque se transfudit hæredes, *ibid.*, 153. Specialis a Domino Petri cura suscipitur, et pro Petri fide proprie supplicatur, tanquam aliorum status ceterior sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*, 431. Sicnamque ecclesiastici primatus cathedra divinitus sibi est tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. In cathedra Petri Christus et malas funditus evertit, et bonas æterna stabilitate firmavit, *ibid.* Ut æterni templi edificatio mirabili munere gratiæ Dei, in Petri soliditate consisteret, hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferni prævalerent, *ibid.*, 629. — Confessioni beati Petri apostoli inferni portas nunquam prævallituras asseruit Christus, *id.*, LVI, 633. Quapropter non veremur ne apostolica sententia resolvatur, quam et vox Christi, et majorum traditio, et canonum fulcit auctoritas, ut totam potius Ecclesiam semper ipsa dijudicet, *ibid.*

Petrus petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem, molemque contineat, S. Maximus Taurin., LVII, 353. Et qui sibi ante infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis temptatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.* Petrus est Petra super quam edificatur Ecclesia, *ibid.*, 673. In Ecclesia fidei fundamentum contineat, *ibid.*

In Sede apostolica immaculata est semper servata religio, Hormisdas papa, LXIII, 595. Tu es Petrus, et super hanc petram, etc. Hæc quæ dicta sunt rerum probantur effectibus, quia in Sede apostolica extra maculam semper est catholica servata religio, *ibid.*, 460; Justinianus imperator, LXVI, 41.

Quia veritas mentiri non potuit, nec fides Petri in æternum quassari poterit vel mutari. Nam cum omnes discipulos diabolus ad exscribandum poposcerit, pro solo Petro se Dominus rogasse testatur, et ab eo voluit cæteros confirmari, super quem Ecclesiam suam edificatam esse promissi, nec portas inferni adversus eam prævalere testatus est, Pelagius, II, papa LXXII, 707. Qui cathedram Petri, super quam Ecclesia fundata est, deserit, et resistit, in Ecclesia se esse confidit? *ibid.*, 713.

Pontifex est supra concilium et Ecclesiam, S. Paulinus, XCIX, 181. Ut æterni templi edificatio mirabili munere

gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, S. Agobard., CIV, 295; Hincmar. Laud., CXXIV, 10.6. — Christus super solidam fidem apostolorum principis (Petri videlicet) soliditatem constituens, Nicolaus I, papa, CXIX, 773. Petrus a firmitate petreæ, quæ Christus est, structuram universalis Ecclesiæ inconcussam, et fidei robore solidatam, ita precibus suis munire non cessat, ut errantium vesaniam rectæ fidei norma reformare festinet, *ibid.* Supra soliditatem fidei suam sanctam dignatus est stabilire Ecclesiam, secundum illius veridicam vocem dicentis: Amen dico tibi, tu es Petrus, etc., *ibid.*, 783.

Nec igitur mirum si Petrus a petra dictus eo quod firmus futurus erat per Spiritum sanctum firmitate fidei, S. Paschasius Radbertus, CXX, 580. In eo (Petro) omnium est responsio una, supra quam fundatur Ecclesia, et contra quam portæ inferorum non prævalebunt, *ibid.*, 561. Quia seu dicas contra hanc fidem eas non prævalere, seu dicas contra Ecclesiam, quæ hac fide supra Christum fundata est, et firmatur, unum est, eo quod nec fundamentum dissolvitur, nec fides, *ibid.* Queritur cur ei vel adversus quam portæ inferi non prævalebunt?.... Indubitanter credendum est, quia nec adversus petram, supra quam edificatur Ecclesia, nec adversus Ecclesiam quæ edificatur supra huiusmodi petram, *ibid.*

Quem cum Petram dicit, firmamentum Ecclesiæ indicavit, Aeneas Paris., CXXI, 687.

Tu es enim, sicut divinum pronuntiat verbum, veraciter Petrus, et super firmamentum tuum Ecclesia columnæ, quæ episcopi intelliguntur, confirmatæ sunt, Hincmarus Laudun., CXXIV, 1051. Firmamentum a Deo fixum et immobile, atque titulum lucidissimum suorum sacerdotum, id est, omnium episcoporum, apostolicam Sedem esse constitutam scitis, et verticem Ecclesiarum, *ibid.* Quia immobile est istorum fundamentum, ac inconcussam inconciliandumque, indiscutendum quæque permanet ædificium in quibus est spiritus unus, et una fides, cor unum et anima una, *ibid.*, 1052. Ut æterni templi edificatio mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1068. — Ipse supra fundamentum apostolicæ petreæ suam fundavit Ecclesiam, quam beato Petro et in illo suis commisit vicariis, Hincmarus Rhemensis, CXXVI, 33. Ecclesia in apostolorum Principis soliditate confirmata, *ibid.*, 337.

Hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede apostolica immaculata est semper catholica reservata religio et sancta celebrata doctrina, Anastasius Bibliothec., CXXIX, 36.

Qui fidem beati Petri non defecturam promissi, et confirmare eum fratres suos admonuit, quod apostolicos pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Isidorus Mercator, CXXX, 199. Unum igitur hoc immobile fundamentum, una hæc felix fidei petra Petri ore confessa, *ibid.* Ut æterni edificatio templi mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferi prævalerent, *ibid.*, 883; Ivo Carnot., CLXI, 321.

Necesse est ut sic ipsa petrea et apostolica fundatio, et sancta angularis compactione firma, æterna et immobilis, ita omnis ecclesiastica superedificatio sit rata et stabilis, et ab omni humana præsumptione inviolabilis, Sergius III, papa, CXXXI, 975.

Ego fundamentum,.... tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, etc., S. Odo Cluniac., CXXXIII, 713. Super hanc, inquit, fortitudinem, æternum extruam templum, et Ecclesiam meæ cælo inferenda sublimitas, ex hujus fidei firmitate consurgit, *ibid.* Hanc confessionem portæ inferi non tenebunt, mortis vincula non ligabunt, *ibid.* In Petro ergo omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 713. Pro fide Petri proprie suppliatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*

Edificata est ergo sancta Ecclesia supra petram in soliditate apostolicæ fidei, Atto Vercellensis, XXXIV, 53.

Petri sedem ideo obtinet Romanus Pontifex, ut portas inferni prævalere adversus Ecclesiam non sinat, Rotherius Veron., XXXVI, 636.

In fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec usque in finem deficiet, S. Leo IX, papa, CXLII, 748. Ego rogavi pro te, Petre ut non deficiat, etc. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeficiente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio ligendam, et in fundamento universalis Ecclesiæ confirmandam, *ibid.*, 765. Sicut cardine totum regitur ostium, ita Petro et successoribus ejus totius Ecclesiæ disponitur emolumentum, *ibid.* Ego autem rogavi pro te, etc. Quæ venerabilis et efficax oratio obtulit quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura

ereditur in throno illius usque in sæculum sæculi; sed confirmabit corda fratrum variis concutienda fidei periculationibus, sicut usque nunc confirmare non cessavit, *ibid.*, 770.

Septem igitur oculos habet hæc petra, quia totidem sancti Spiritus donis sancta præfulget Ecclesia, S. Petrus Damianus, CXLIV, 255. Ne fides ejus (Petri) tanquam totius Ecclesiæ fundamentum quandoque deficeret, oravit Christus, *ibid.*, 577.

Petrus est fundamentum cui innititur Ecclesia, Joan. Rotomag., CXLVII, 222. Dominus dedit ei ut esset fundamentum fidei Ecclesiæ, dicens: Tu es Petrus, etc., *ibid.*. Quod super unum, id est Petrum, ædificavit Dominus Ecclesiam, S. Anselmus Luc., CXIX, 555.

Petro quando dixit Dominus: Tu es Petrus, etc., id est confirmavit in Petri successoribus, Lanfrancus, Cl., 624. Ipsi quoque et propriæ firmitas et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præstatum cum ad eum ait: Rogavi pro te, Petre, etc., Urbanus II, papa, Cl.I, 357. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residemus in loco, prava corrigere, recta firmare, et in omni Ecclesia ad æterni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium prodeat, et oculi nostri videant a quitatem, *ibid.*, 357, 341, 421.

Super Petrum Ecclesia fundata est, quoniam eam portat officio, merito, prædicatione, exemplo, cura et intercessionem, Radulphus Ardens., ClV, 1591. Portæ inferi non solum adversus Christum, sed nec etiam adversus Petrum Christi virtute armatum prævalent, *ibid.*.

Valde necesse est ut nunc etiam fides B. Petri in sua speciali Sede, quæ nunquam errare consuevit, tantum vigeat, Goffridus, ClVII, 42. In terra Petrum elegit, ut Ecclesiam suam ejus fidei robore firmaret, *ibid.*, 45. Petrum fidei catholicæ principem fecit, *ibid.*.

Qui fidem Petri non defecturam promisit ipsum fratres confirmaturum prædixit, Ivo Carnot., CLXI, 557. Et fratrum corda in fide Petri, quæ hactenus nec deficit, nec usque in finem deficiet, sunt confirmata, *ibid.*, 558. Quod apostolicæ Sedis iudicium a nemine sit retractandum, *ibid.*, 559. Romanæ Ecclesiæ Sedes per Petrum super petram ædificata, nec hactenus deficit, nec deficiet in sæcula, Christo Domino rogante pro ea, sicut ipse testatur: Ego pro te rogavi, Petre, etc., *ibid.*, 359. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeliciente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio regendam, et in fundamento universalis Ecclesiæ confirmandam, *ibid.* Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit, *ibid.*, 152. Super hanc Petram Dominus Ecclesiam suam ædificandam providit, quatenus ejus fidei confessio pro sui soliditate Petræ comparanda erat, *id.*, CLXII, 596.

Ut in ejus singulariter fidei stabilitate immobili, pretioso sanguine redemptam suam Dei Filius statuere et confirmare voluerit Ecclesiam, dicens: Tu es Petrus, etc., Paschalis II, papa, CLXIII, 59. Ipsi quoque firmitas propriæ et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore prædicatur, cum ad eum dicitur, Rogavi pro te Petre, etc., *ibid.*, 194. Possunt apostolicam Sedem contemnere, possunt adversum nos calcaneum elevare; datum a Deo privilegium avertere vel auferre non possunt, quo Petro dictum est: Tu es Petrus, etc., *ibid.*, 429. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare et in omni Ecclesia ad æterni arbitrium judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium nostrum prodeat, *ibid.*, 194; Eugenius III, papa, CLXXX, 1455; Anastasius IV, CLXXXIII, 1019.

Super hanc petram, quam tu modo in fidei fundamentum posuisti, super hanc fidem, quam tu modo docuisti, dicens, Tu es Christus, etc., super hanc petram et super hanc fidem ædificabo Ecclesiam meam, S. Bruno CLXV, 215. Et ego dico tibi quia tu es Petrus, fide fortis, et doctrina stabilis. Nisi enim in hoc nomine fortitudinem et stabilitatem Christus intellexisset, non ea quæ sequuntur protinus addidis-et, dicens, Et super hanc petram, etc., *ibid.* Super hanc fidem tuam, qua me dicis Filium Dei vivi, ædificabo Ecclesiam meam, *id.*, Cl.XIV, 573.

Tu es Petrus, et super hanc petram, etc., in quibus verbis, ut omnibus sanctis doctoribus verissime visum est, specialis quædam prærogativa in sancta Ecclesia custodienda beato Petro inungitur, Placidus Monach., CLXIII, 625.

Super petram fidei, quam confessus est Petrus, Ecclesiam suam ædificavit: Rupertus abbas, CLXVIII, 1385.

Oportet ergo ut aliquando conversus ad nos, cum periclitabimur nos confirmet. Pro eo enim rogavit Dominus ne deficeret fides ejus, Hildebertus, LXXI, 795. — Petrus super quem Dominus ædificavit Ecclesiam, Petrus

Abelardus, CLXXVII, 524. Ipsum Petrum quasi fundamentum Ecclesiæ Dominus collocavit, *ibid.* Quanta autem firmitas et constantia Petri esset in fide ut hinc ipse merito petra vocaretur, Dominus ipse alibi protestatur, dicens, Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat, etc., *ibid.*, 525. Hic est Petrus, ut dictum est, tanquam unicum cæterorum firmamentum et confirmatio, *ibid.* Petrus super quem posuit et fundavit Ecclesiam, *ibid.*, 1481. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Ut æterni temporis ædificatio mirabili munere gratiæ in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1482; Gratianus, CLXXXVII, 109; Henricus, CCIII, 317. — Ex qua quidem fidei firmitate et ipse Petrus fratres confirmare admonetur, Petrus Abelardus, CLXXXVIII, 525.

Quod ab eo (Romano pontifice) decretum fuit, irrefragabiliter observatur, Innocentius II, papa, Cl.XIX, 226. Petrus audire meruit: Tu es Petrus, etc. Petram utique firmitatem fidei et catholicæ unitatis soliditatem manifeste designans, *ibid.*, 516; S. Bernardus, CLXXXII, 560. Oportet ad vestrum referri apostolatam pericula quæque et scandala emergentia in regno Dei, ea præsertim quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum, hæc quippe hujus prærogativa Sedes, S. Bernardus, CLXXXII, 1053. Cui enim alteri aliquando dictum est: Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ergo quod sequitur, a Petri successore exigitur, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Id quidem modo necessarium, *ibid.*.

Ut qui sibi antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, Petrianus, (LXXXVII), 281. Petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius corporis Christianitatis compagem molenque contineat, *ibid.* Quemadmodum enim turbari poterat (navis) cui præerat is, in quo est Ecclesiæ firmamentum, *ibid.*, 1267. In Sede apostolica extra maculam semper est catholica servata religio, *ibid.*, 1268.

Petre, qui hanc gratiam accepisti, ut in fide naufragantibus semper in fide immobilis et constans permanes, alios vacillantes confirma et corripue, Anselmus Havelbergensis., CLXXXVIII, 1215. Qui in conservanda integritate fidei præ omnibus privilegium a Domino susceperat, *ibid.* — Hoc ipsius sanctæ Sedis irrefragabili sanxit auctoritas, Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 138. — Ex hoc fides Petri firmamentum est Ecclesiæ præsentis, Ilugo Rothomag., CXCLII, 1310.

Hic a petra Petrus dictus in conflictu stat invictus, Adamus a S. Victore, CXCVI, 1494.

Romanus Pontifex per universum orbem Ecclesiæ filios in christianæ fidei firmitate non desinit confirmare, Alexander III, CC, 502. Hanc siquidem petram Christus esse voluit in Ecclesiæ fundamentum, quam prædicti aulis ventorum turbinibus nullisq; tempestatibus quatendam, *ibid.*, 1148. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Aeterna et immutabilis divini consilii providentia sacrosanciam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum omniumque fidelium caput, matrem et magistrum esse constituit, et super catholicæ et Christianæ fidei petram protinus nascentis erexit, *ibid.*, 1239. — Ex hac potestate quæ ad B. Petrum ex Dominica traditione pervenit, sacrosancta Romana Ecclesia, super universam Ecclesiam auctoritatem obtinuit, ut ubique ratum esset ac solidum quod ipsius prudentia statuit, Lucius III, Cl.I, 1179.

Cœlestis altitudo consilii, sacrosanciam Romanam Ecclesiam supra petram fidei soliditate fundavit, illud ei tribuens in apostolicæ confessionis fortitudine firmamentum, cui nec procelæ turbinis, nec prævalere possit spiritus tempestatis, Urbanus III, CCII, 1351.

Petrus petra est et fundamentum fidei, et ne ruamus in soliditate nos firma sustentat, Clemens III, papa, CCIV, 1355. Petrus firmamentum nostrum est ac domus fortitudinis, et in fide ejus plantati et radicati sumus, *ibid.*.

Petrus nomine vocaretur, qui et populos in fundamento fidei solidaret, Cælestinus papa, CCVI, 1191.

Justitia Petri tantam iudicandam obtinuit potestatem, ut de ejus arbitrio cœleste iudicium pendeat, nec a Petri sententia etiam angelos appellare præsumat, Petrus Blesensis, CCVII, 614.

Quatenus quod ab ipso tanquam a capite principali fuerit auctoritate statutum, in ipso tanquam in fundamento stabili firmitate consistat, Innocentius I, Cl.XIV, 625. Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ex hoc innuens manifeste quod successores ipsius a fide catholica nullo unquam tempore deviant, sed revocarent magis alios et confirmarent etiam hesitantes, *ibid.*, 760. Non igitur deficiet fides Petri vel apostolicæ Sedis auctoritas va-

cilhabit, id., CCXVI, 1691. Ecclesia fundata supra petram, et ideo portæ inferi non prævalent adversus eam, id., CCXVII, 535. Ad Petrum igitur tanquam ad magistrum

pertinet cæteros confirmare, cuius fides in nulla tentatione deficit, *ibid.*, 774. Fides enim apostolicæ Sedis super firmam petram stabilitate fundata *ibid.*

LXXXII.

INDEX DE METROPOLITIS.

MONITUM.

Metropolitæ nomen a metropoli procedit, quæ est urbs provincie caput. Dignitatem hanc ante concilium Nicænum viguisse compertum est, multique sunt viri docti et graves, qui ejus originem repetunt ab Apostolis. Metropolitæ uni præest provincie, et in omnes illius provincie episcopos, quos suffraganeos vocat, habet jurisdictionem. Omnes metropolitæ, præter cætera pontificalia ornamenta, habent pallium. Est autem pallium fascia lanea candida, tres circiter digitos lata, in modum circuli contexta, quæ humeros cingit, habetque ab utraque parte lineas in pectus et humeros impendentes cum sex sericis nigrisque crucibus intextis, tribusque aciculis aureis consuitur, et alligatur. Sumitur ex altari, ubi conditum est B. Petri corpus; idcirco ex eodem Petri corpore sumptum dicitur, ac per ipsum plenior metropolitæ potestas designatur. His dictis, sit :

Metropolitæ sine episcopis causam eorum non audiat, III, 878. De primatibus et metropolitanis, et de negotiis episcoporum ad ipsos referendis, S. Stephanus I, III, 1001. — Metropolitæ nihil agat sine concilio episcoporum, nec illi sine ipsius, nisi quantum ad proprias pertinet parochias, S. Julius I, VIII, 981. — De primatibus et metropolitanis, S. Felix II, papa, XIII, 17, 18. De metropolitanis, qui pallium expetere negligunt, *ibid.*, 1226. — Episcopus ab omnibus episcopis ordinatur, vel a tribus cum metropolitani consensu, S. Innocentius I, XX, 625. Extra conscientiam metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare, *ibid.*, 468. Sine metropolitani consensu episcopus non ordinatur, *ibid.*, 627. Quod non oporteat secundum constituta Imperatorum duos esse metropolitanos episcopos, *ibid.*, 517. — In unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinatur, S. Bonifacius I, XX, 772. — Episcopus ordinatur metropolitani episcopi maxime, vel præsentia, vel auctoritas habeatur : absque quo ordinationem irritam esse voluerunt, Rufinus Aquil., XXI, 475. — Quod unaquæque provincia suo metropolitano esse debeant contenta, Cælestinus, papa, I, 429. — A metropolitano comprovinciales episcopi consensu exarcho ordinantur, metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magnus, LIV, 617. Metropolitanis sua jura servantur, *ibid.*, 667. Ut provinciales episcopi ad metropolitanos, sic metropolitani ad exarchum seu vicarium pertinere, *ibid.*, 614. Eorum diu esse metropolitanos ordinare, *ibid.*, 615. A metropolitano comprovinciales episcopi consensu exarcho ordinantur, metropolitani ab ipso exarcho, *ibid.*, 617. Ordinatio episcopi provincialis metropolitano reservatur, *ibid.*, 628. Unumquemque episcopum ad metropolitatum in dubiis recurrere debere, *ibid.*, 1011. Episcopus ne ordinatur absque synodo et præsentia metropolitani, id., LXVII, 66. Metropolitanis sua jura servantur, *ibid.*, 293. — Qualiter metropolitani in aliena provincia se habere debeant, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1183. — De metropolitano, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 41. De primatibus episcoporum metropolitanorum, *ibid.*, 91. De metropolitanis episcopis, *ibid.*, 124. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 127, 131, 188. Episcopus sine formata metropolitani longius non proficiscatur, *ibid.*, 192. De rebus Ecclesiæ inconsulto metropolitano episcopo non alienandis, *ibid.*, 209. Absque metropolitano nullus ordinatur episcopus, *ibid.*, 235. Qui in metropolitana civitate non ordinatur episco-

pus, post duos menses se metropolitano præsentet, *ibid.*, 511. Episcopus, qui a metropolitano commonitus ad synodum non venerit, excommunicatur, *ibid.* De primatu metropolitani, *ibid.*, 575. — Nequaquam in duos metropolitanos provincia dividatur, Crisostomus Africanus, LXXXVIII, 903. Extra conscientiam metropolitani non ordinatur episcopus, *ibid.*, 913. — De honore metropolitanorum, S. Zacharias, papa, LXXXIX, 950. — Nequaquam inter duos metropolitanos provincia dividatur, Carolus Magnus, XCVII, 550. — De metropolitani nullus absque comprovincialium episcoporum instantia aliquorum aulat causas, Remigius Caricus, CII, 1104. — Quo debeant ordine consecrari metropolitani atque diocesani episcopi, Hincmarus Rhem., CXXVI, 186. De jure metropolitanorum, cum de Ansegis primatu ageretur, *ibid.*, 189. De ordinatione archiepiscoporum et de primatibus et de patriarchis eorumque ministris, id., CXXX, 60, 73, 75. De primatibus episcoporum metropolitanorum, *ibid.*, 257. De metropolitanis episcopis, *ibid.*, 281. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 285. Metropolitanis arbitrio synodus congregetur, *ibid.*, 380. De primatu metropolitani, *ibid.*, 579. — Quod episcopus esse non possit qui, nesciente metropolitano, consecratus fuerit, Burchardus, CYL, 551. De metropolitano, si comprovincialem episcopum in sua causa audire distulerit, *ibid.*, 561. Nullus metropolitani absque omnium comprovincialium episcoporum præsentia aliquorum audiat causas, *ibid.*, 565. Nullus primas vel metropolitani aliquid agat de Ecclesiis, vel parochiis comprovincialium episcoporum, et de ipsorum causis sine eorum consilio omnium, *ibid.* Sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiscantur, id., CLVIII, 21. De rebus Ecclesiæ sine consilio metropolitani episcopi non alienandis, Ivo Carnot., CLXI, 254. De jure metropolitanorum, *ibid.*, 322. — Usque ad proximam synodum a communione absteineat qui a metropolitano vocatus absque gravi necessitate synodi adessee neglexerit, Gratianus, CLXXXVIII, 102. A communione privetur episcopus, qui a metropolitano vocatus, ad synodum venire contemnit, *ibid.*, 105. Metropolitanorum et episcoporum examina promoveantur episcopi, non ordinatur episcopus extra conscientiam metropolitani, *ibid.*, 341. Sine metropolitani conscientia extra suam diocesim nihil agat episcopus, *ibid.*, 794. Absque metropolitani conscientia vel provincialium episcoporum ad imperatorem episcopi non pergant, *ibid.*, 1259.

LXXXIII.

INDEX DE EPISCOPATU,

VEL

DE AUCTORITATE, OFFICIIS, OBLIGATIONIBUS EPISCOPORUM

ORDINE RERUM LOGICO DISPOSITUS.

MONITUM.

Episcopus græca vox est, quæ Latine *inspectorem* significat, et quæ munus designat antistitis, ut populo sibi commissio præsit, ejusque mores speculetur. Hinc episcopus debet curare divinum cultum et christianam defendere religionem; preces indicare; videre ne quid peccetur in rebus fidei, in divinis celebrandis officiis, in sacramentorum administratione; animadvertere in eos qui turbas excitant in re Christiana; inquirere diligenter in libris qui in lucem emittuntur, ne quis in iis obrepit error; sacras in templo conciones habere, quod munus ita proprium est episcopi, ut illud cæteri clerici sine ejus venia aut consensu exercere prohibeantur; fidei mysteria, et sacrorum Bibliorum sensum secundum mentem Ecclesiæ populo aperire, eumque in officio, scripto et sermone, continere, etc., etc. Sed ut in hoc indice ordinem statuamus, vicissim tractamus: I de institutione episcopatus: II de qualitatibus ab episcopo ordinando exigendis; III de electione episcopi; IV de officiis episcoporum; V de virtutibus episcopi; VI de auctoritate; VII de administratione episcopali; VIII de episcopis indignis; IX de accusatione episcoporum; X de depositione episcopi; XI de jure appellationis; XII de reverentia episcopis debita, et sic quidquid in Patrologia circa episcopos habetur, lectoris subjicietur oculis.

I. — *Definitio et institutio Episcopatus.*

Episcoporum ordo et successiones, Tertull., II, 41. Apud hæreticos, hodie episcopus, cras alius, *ibid.*, 57. Qualem formam episcopatus dederint apostoli, *ibid.*, 119. — Episcopus Deus facit, S. Cyprian., III, 711, 768, 803; IV, 596, 598, 401. Meminisse diaconi debent quoniam apostolos, id est episcopos et præpositos Dominus elegit, *id.*, IV, 546. Deus et Christus ejus episcopum fecere Cornelium, *id.*, III, 770, 771. — Multitudo episcopatum sedium in Africa, S. Optatus, XI, 852 et seqq. — Episcopus interpretatur *inspector*, S. Ambrus., XVII, 579. Primi presbyteri episcopi appellabantur, *ibid.*, 588. — Singuli Ecclesiarum episcopi, S. Hieronym., XII, 1080. Per singulas provincias ordinati presbyteri et episcopi ab apostolis, *id.*, XXVI, 188. Ut unus de presbyteris electus superponeretur cæteris, ad quem omnis Ecclesiæ cura pertineret, etc., *ibid.*, 562. — Episcopus unde dictus, S. August., XXXVIII, 580; XLI, 647. Episcopus latine quomodo interpretatur, *id.*, XXXVI, 1669. Episcopatus nomen est operis, non honoris, *id.*, XLI, 647. Episcoporum ab ipsis apostolorum sedibus inconcussa series, *id.*, XLIII, 506. Christus priusquam in celos ascenderet, imponens manum apostolis episcopos eos ordinavit, *id.*, XXXV, 2296. Persecutionum tempore, stantebantur episcopi auxillares ab antistite primario etiam in oppidulis et parvis locis propriæ diocesis, *id.*, LII, 975. Quod postea, pace Ecclesiæ data, vetitum fuit, *ibid.* Episcopi, ante pacem a Constantino datam, nullam habebant cathedralem Ecclesiam propriè dictam, neque fixum residentis locum, *ibid.*, 986. Exempla episcoporum qui ante et post Ecclesiæ pacem, a regione in qua episcopatum agebant, appellati fuerunt, *ibid.*, 987. — Episcopatus autem summus in Ecclesia gradus est, Cassiod., LXX, 784. Nomen istud non tam honoris est quam laboris, *ibid.* — Apostolorum profectio nunc in Ecclesia episcopi locum tenent, Gregor. Magn., LXXXVI, 12. O. Caput fidelium dicitur episcopus, *id.*, LXXV, 1062. Episcopi nomen quid significet, *id.*, LXXVII, 600. Episcopi vacuum nomen habere quid sit, *ibid.*, 822. — Episcopus autem, nomen est operis, non honoris, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 782. — Probari sibi episcopatus in Germania instituto, S. Zacharias, LXXXIX, 917. — De ordine tripartito episcoporum, Raban. Maur., CVII, 300. Episcopus es? Nomen ipsum, rogo, te adunoneat, officium doceat, RATHERIUS VERON., CXXXVI, 280. — Post Christum a Petro sacerdotalis ordo cepit, S. Anselm., CXLIIX, 486. — Quid est tibi episcopatus, nisi cruciatus? quid aliud est hic honor, nisi onus? quid est hæc sublimitas, nisi naufragosa tempestas?

Ivo Carnot., CLXII, 29. — *Ἐπισκοπος*, superintendens interpretatur, ut intelligat se non esse episcopum, qui præesse dilexerit, non prodesse, Herv., CLXXXI, 1431. — Paulus episcopos etiam presbyteros dicit, Petr. Lombard., CACII, 223. — Notandum vero quid pre-by erorum nomine episcopi accipiuntur, Bernardus abbas, CLIV, 801.

II. — *De qualitatibus ab episcopo ordinando exigendis.*

Si quis episcopus esse meretur, sit primo ostiarius, deinde lector, postea exorcista, etc., Caius papa, V, 190. — Ne laici ad episcopatum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1192. — Si quis ad clericatum promoveri desiderat, hoc justum est ut sit ostiarius annum unum, lector annos viginti, exorcista annos viginti, etc. S. Sylvester papa VIII, 826. — Non prius constituitur episcopus, quam lectors et diaconi et presbyteri ministerium peregerint, Isidorus Cordub., VIII, 1521. — Episcopus fieri non potest, qui filios habuerit luxuriosos, S. Hieronym., XII, 873. Videamus igitur qualis presbyter sive episcopus ordinandus sit, *id.*, XXVI, 563. Episcopi aut virgines eliguntur, aut vidui, aut post sacerdotium pudici, *id.*, XXII, 510. Tais fiat episcopus qui non timeat propter vitia liberorum extraneos reprehendere, *id.*, XXVI, 565. — Sed jam non satis est laicos ordinare quos nullus fieri ordo permittit, sed etiam quorum crimina longe lateque per omnes pene sunt nota provincias, ordinantur, S. Leo Magn., LVI, 578. — Nullus ex laicis, nullus bigamus, etc., sed irreprehensibilis, et qualem elegit apostolus, fiat, S. Leo Magnus, LVI, 580. Qui episcopus ordinandus est, qualis esse debeat? *id.*, 879. — Plurimo tempore probatus esse oportet episcopos, Dionysius Exiguus, LXVII, 70. Quod ad culmen episcopatus per singulos gradus ascendit debeat, *ibid.*, 180. — Pervenit ad nos obeuntibus episcopis, quondam ex laicis tonsurari, atque ad episcopatum præcipiti salu conscendere, S. Gregor. Magn., LXXVII, 788. Qua presumptione ad episcopatum audent accedere, qui adhuc longam corporis sui continentiam, filiola teste, conviciantur non habere? *ibid.*, 1114. — De pastoribus animarum, quales in Ecclesia eligi debeant. Talo CesarAugust., LXXX, 821. — Non sunt promovendi ad regimen Ecclesiæ, qui a huc vitis subjacent, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 706. — Quicumque laicus ad episcopatum eligitur, prius annum in ministerio ecclesiastico per omnes gradus transeat, Fulgent. Carth., LXXXVIII, 817. Nullus episcopus, etiam si a plebe eligatur, vacantem Ecclesiam obtineat, nisi ex auctoritate plenarii concilii, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. Qui episcopus ordinandus est, ante ex-

minetur qualis est, id., XCVI, 1282. De aetatibus quibus prohibetur quis ad episcopatum, *ibid.* — Non laici, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinantur episcopi, Burchard., CXL, 531. Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, *ibid.* Qui eligendus est episcopus, non sit laicus, non neophytus, non secundae conjugis aut viduae maritus, *ibid.* — De aliena Ecclesia episcopus non eligatur, nisi dignus in propria inventiatur, S. Anselm., CXLIX, 486. Quod secundum proprietatem nominis episcopus non est, qui dilexerit praesere et non prodesse, *ibid.* — Non laici, nec neophyti, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinantur episcopi, Ivo Carnot., CLXI, 546. Plurimo tempore probantur episcopi tam verbo fidei quam rectae conversationis exemplo, *ibid.*, 518. Non eligatur in episcopatu, nisi in sacris ordinibus constitutus, *ibid.*, 1150. Quod clerici episcopum sibi non de altera, sed de sua eligat Ecclesia, *ibid.*, 1151. Non recipiatur a comprovincialibus, qui regia ordinatione episcopale culmen est adeptus, *ibid.* — Nec desiderare episcopatum aestimandus est qui suum desiderat lucrum vel honorem, non plebis salutem, Hervaeus, CLXXI, 1421. Futurus pastor Ecclesiae qualis debet eligi, *ibid.* Non sit violentus, sed sic bibat, ut ignoretur an biberit, *ibid.*, 1422. — Gravem animi sui dolorem exprimit super Philippo Turonensis Ecclesiae praesulatum indebitis modis ambient, S. Bernard., CLXXXII, 510. — Primum itaque sine crimine jubetur esse episcopus, Gratian., CXCII, 148. Post baptismum debeant esse monogami, qui in episcopum est ordinandus, *ibid.*, 149. Desinitus omnem qui ad episcopatum provehendus est gradum, modis omnibus psalterium nosse, id., CLXXXVII, 209. — Nullus in episcopum eligatur, nisi in sacris ordinibus religiose vivens fuerit inventus, *ibid.*, 517. Miserum est eum magistrum fieri qui nunquam discipulus fuit, eum summum fieri sacerdotem qui nunquam in ullo gradu obsecutus fuerit sacerdoti, *ibid.*, 518. Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quos probabilis vita commendat, *ibid.*, 520. Juxta apostolum vir qui potest praesere, ille est qui desiderat operari et prodesse multis, non superbe dominari, Petrus Lombard., CXCII, 51. Ecclesiarum pastores qui constituendi sunt ex clericis qui, etc., *ibid.*, CXCII, 1248.

III. — De electione episcopi a clero et populo.

Episcoporum electiones quomodo faciendae, S. Cyprian., III, 1725, 1026. — Honorem istum, non pretio, sed testimonio suscipiebant, Tertull., I, 469. — Electionis episcopalis forma, S. Cyprian., III, 768. — Electio episcoporum per populum et clerum, Osius Cordub., VIII, 1320. — Suffragio totius populi eligitur episcopus, S. Optatus, XI, 919. — Electio, S. Ambrosii; Rufinus Aquil., XXI, 522. Ecclesiastica gesta a B. Augustino confecta in designando Eraclio qui ipsi in episcopatu succederet, S. August., XXXIII, 968. Apprehensus, presbyter factus sum, et per hunc gradum perveni ad episcopatum, id., XXXIX, 1569. — Qui profecturus est omnibus ab omnibus eligatur, S. Leo Magnus, LIV, 654. Cum ergo de summa sacerdotis electione tractabitur, ille omnibus praeponeatur cum cleris plebisque consensus concorditer postularit, *ibid.*, 675. — Quod non sit permittendum turbis electiones eorum facere qui in sacerdotio constituendi sunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 70, 166. — Te elegit pars maxima populorum: veni, consenti nobis, et benedicentes consecremus te ad episcopatum, S. Gregor. Turon., LXXI, 275. Cujus assensus rex praebuit voluntatem, etc., *ibid.*, 382. Simplicitas, decedente Egemonio, a populis eligitur, *ibid.*, 882. Tunc clerici eligentes sanctum Nicetium episcopum acceperunt, *ibid.*, 1031, 1032. Quo veniente, dixit episcopus regi: Rogo ut Nicetius presbyter, nepos meus, Ecclesiae Lugdunensi substituiatur episcopus. Respondit rex: Fiat voluntas Dei, *ibid.*, 1042. Eum rex ad episcopatum jussit accersiri, cumque dato consensu populi ac decreto regis ad ordinandum abducebatur, *ibid.*, 1079. De electionibus episcoporum, *ibid.*, 1176. Gratulatur quod unanimi omnium consensu electus sit, id., LXXVII, 558. Electio episcoporum a populo et clero, *ibid.*, 620. — Ad nos presbyterum adduxerunt, qui eis debuisset episcopum ordinari, *ibid.*, 901. Nec novum, nec reprehensibile est in eligendo episcopo populi vota in duas partes se dividere, *ibid.*, 1114. Dantur signa quibus episcopi se a Deo, non ab hominibus electos sciant, id., LXXXIX, 280. — De electione episcoporum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 57. — Ad eligendum episcopum sufficiat matricis arbitrium, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. — De legitimi episcopi vocatione, Angelramn., XCVI, 1056. Nullus episcopus successorem in vita sua faciat, sed post obitum ejus huius bonum eligant, *ibid.*, 1283. — Episcopi per

electionem cleri et populi secundum statuta canonum de propria diocesi, etc., eligantur, Carol. Mag., XCVII, 521. — Item decedente episcopo in locum ejus non alius subrogatur, nisi loci illius indigena, quem universale et totius populi elegerit votum ac comprovincialium voluntas assenserit, Flodoardus, XXXV, 105. — Dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchard. Wormat., CXL, 531. Quod populo non liceat per se sacerdotum facere electiones, *idem*, CXXXV, 552. Nullus est ordinandus episcopus nisi convocatis clericis et parochianis et in unum consentientibus, id., CXL, 535. — Item de eligendis episcopis, ut puris mentibus fiat et nullum pretium interveniat, S. Anselm., CXLIX, 486. Irrita sit omnis electio episcopi quae a principibus fit, *ibid.*

IV. — De officiis episcoporum.

Episcopi commissi sibi divinitus castra servare debent, S. Cyprian., I, 1135. Oportet enim episcopum non tantum docere, sed et discere, *ibid.* Oves universas lovare debent, *ibid.*, 995. Si quis episcopus haeresim facere et gregem vastare tentaverit, ceteri subvenire et oves colligere debent, *ibid.*, 991. Episcopus providere debet pari et tranquillitati, id., IV, 535. — Episcopus Ecclesiae debet praedicationis ministerium, S. Hilarius, X, 158. — Episcopi munus docere, S. Ambros., XVI, 24. Quid et quomodo plebem suam docere debeat, *ibid.*, 880. Turbarum moderatores sunt, studiosi pacis, *ibid.*, 1057. Singulos episcopos singulis Ecclesiis praesere debere, id., XVII, 250. Episcopus necessitate praeccepti tenetur verbum Dei praedicare, *ibid.*, 568, 569. — Episcopi habent in exemplum apostolos, S. Hieronym., XXII, 583. Honoret sacerdotes et clericos, *ibid.*, 555. In Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, id., XXIII, 160. — Contradictantes redarguere possit, S. August., XXXVIII, 961. Sarcina episcopatus bene portata majorem comparat gloriam, *ibid.*, 1480. Praedicare arguere, corrigere, edificare, pro unoquoque satagere magnum opus, magnum pondus, magnus labor, quis non refugiat istum laborem? *ibid.* Episcopalis officii partes, id., XXXVII, 1481. Episcopatus non est artificium transigendae vitae saecularis, id., XXXIII, 296. Ad hoc enim sunt constituti in Ecclesiis ut non parant conjugando peccata, S. August., XII, 23. Praedicationis onus grave, sed ab eo non est dimittendum, id., XXXVIII, 1481. Etiam si non audiat, *ibid.* Episcopus qua ratione teneatur docentes quos non oportet refellere, id., XXXIII, 133, 155. Episcopus est propter correptionis officium, id., XII, 23. Episcopus pauperum procuratorem gerit, id., XXXIII, 809. Episcopi tutores pupillorum, id., XXXVIII, 950. Episcopi inveniunt necessitates recipiendi hospites, id., XXXIX, 1570. Episcopi est dispensare res Dei, populi suscipere, *ibid.*, 2142. Praesules humani generis agunt causam apud Deum, id., XI, 1759. Episcopum docet peccata diligenter attendere et peccatores aut corrigere aut ab Ecclesia rescire, *ibid.*, 1056. Haereticorum impii facta ad episcopos locorum ubi committuntur, coercere pertinet, id., XLV, 1710. Episcoporum officium quale est, id., LII, 1010, 102. — Episcoporum est vigilare ne fidei unitas violetur, S. Leo Mag., IV, 1075. Episcopi belli tempore ab Ecclesiis suis non debent abscedere, *ibid.*, 920. Qui alios ab errore non revocat, errare se demonstrat, *ibid.*, 648. Qualis esse debeat episcopus et ejus officia, id., LVI, 751. — Scelerum eorum si non dixerimus, scelus ipsum etiam nos reatus involvat, S. Maxim. Taurin., LVII, 735. — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debeant, Dionysius Exiguus, LXVII, 178. — Nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat, Hilarius papa, LVIII, 17. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.* — Furta remove, depopulatricem humani generis luxuriam a vestro populo segregate, Cassiod., LXIX, 829. Episcopus doceat, *ibid.* — Debent episcopi praedicare, S. Gregor. Magn., LXXVI, 112. Episcopi officia, id., LXXVII, 539, 615, 616, 801, 817. Non haeretici solum ad Ecclesiam, sed et illos qui intra Ecclesiam sunt ad rectitudinem vitae revocant, *ibid.*, 597. Ministerium verbi cum assiduitate dispenset episcopus, *ibid.*, 546, 587. Populis sacerdotalem affectum impendat, *ibid.*, 852. In culpa lapsos eruat, *ibid.*, 914. Errantibus regredienti viam ostendat, *ibid.* Episcopum unitati ac concordiae populorum studeat, *ibid.*, 1027. Afflictis subveniat, *ibid.*, 492. Populi necessitatibus pia compassione succurrat, *ibid.*, 669. Episcopi officia circa egenos, viduas, orphanos et oppressos, *ibid.*, 439, 521. Rerum publicarum administratio episcoporum curae olim erit commissae, id., 697. Non res suas, sed res pauperum dispensandas habet, *ibid.*, 1271. Vexatis et oppressis opem ferre debet

episcopus, *ibid.*, 922, 1059, 1093. Quomodo res pauperum defendere debeant episcopi, *ibid.*, 1083, 1274. Hospitum cura episcopis olim incumbibat, *ibid.*, 1145, 1181. Episcopi officia erga Ecclesiam, *ibid.*, 469, 817. Ecclesiam juxta canones regat, *ibid.*, 535. Ecclesiam rebus continendis et disponendis diligens existat, *ibid.*, 575. Ad synodum vocatus episcopus venire tenetur, aut aegritudine impeditus presbyterum et diaconum mittat, *ibid.*, 787. Errantes a fidei veritate ad Ecclesiam revocet, *ibid.*, 659. Episcopus clericos suos in officio contineat, *ibid.*, 1001, 1002. Disciplinam eis teneat, *ibid.*, 691. Clericorum correctio ad episcopum pertinet, *ibid.*, 635. Episcopi officia erga monasteria, *ibid.*, 1071, 1081, 1082. Monachorum acibus debet invigilare episcopus, *ibid.*, 936. Monasteriis tuitionem impendere debet, *ibid.*, 820, 935, 1081. Monasteriorum causas debet disponere, *ibid.*, 1000. Monasteriis privilegia concessa conservare debet illaesa, *ibid.*, 1042. Monasteria nec gravet ipse, nec a suis clericis gravari permittat, *ibid.*, 458, 820. Res monasteriorum non describat nec administret, *ibid.*, 578. Episcopi officia circa causas clericorum, monachorum ac religiosarum personarum causa ad episcopos pertinent, *ibid.*, 635, 803, 805. In proferendis sententiis episcopus ne sit præceptor, *ibid.*, 568. Odis pro veritate sustinere non renuat, *ibid.*, 916. Inter culpas et innocentiam sollicitum districtumque se exhibeat, *ibid.*, 930. Episcopus qui culpas et excessus corrigere debeat, *ibid.*, 728, 916. Episcopus circa crimina puniunda negligens arguitur, *ibid.*, 682. Vitia mature corrigat, *ibid.*, 669. Quædam mansuete corrigat, quædam quæ corrigi nequeunt, æquanimiter toleret, *ibid.*, 1166. Episcopi zelus imminente vel grassante mortalitate, *ibid.*, 483. Episcopus sit disciplinæ zelo districtus, *ibid.*, 559. Tacere non debet, sed clamare, *ibid.*, 187. Commissis animalibus solerter invigilet, *ibid.*, 576. Pastores terrenos imitetur, *ibid.*, 699, 590. Canones sacros observet, *ibid.*, 648, 619. Sit in lingua ejus sermo, sit zeli fervor in animo, *ibid.*, 818. Ejus lingua sit ignea, *ibid.*. Episcoporum negligentia perstringitur, *ibid.*, 559, 912, 1044, 1279. Qualis debeat esse episcopi residentia, *ibid.*, 546 not. Qui procuranda, *ibid.*, 622 not. Episcopus ad residendum cogitur; si pareat, in monasterium detrudendus, *ibid.*, 815. Episcopi Galliarum pergere longius sine auctoritate primatis sui, prohibentur, *ibid.*, 785, 787. Sardinia episcopi absque metropolitani sui litteris transiretate non poterant, nisi contra eundem metropolitano Sedem apostolicam adirent, *ibid.*, 948. Ad comitatum non pergant episcopi, sed diaconos illic mittant, *ibid.*, 525 not. Ad comitatum sine primatis litteris proficisci non poterant, *ibid.*, 993. — Episcopi suas dioceses gubernent, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 135. Per singulos annos convenientes episcopi ad concilium etiam de paschali solemnitate a primato suo informantur, *ibid.*, 194. Episcopus in diocesi factus solam eam teneat plebem in qua existit ordinatus, *ibid.*, 197. Episcopus tantum spiritibus deus debeat esse intentus, *ibid.*, 202. Episcopus egrotans pro se legatum ad synodum mittat, *ibid.*. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*. — Episcopus alienum clericum peccantem redarguat, S. Isidor. Mercat., LXXXIV, 261. Episcopus, qui a metropolitano communis ad synodum non venerit, excommunicetur, *ibid.*, 511. Annis singulis episcopi diocesim visitent, et non plus quam tertiam de parochiis accipiant, *ibid.*, 512. Episcopus diocesanos presbyteros et quosdam ex laicis convenire ad synodum litteris moneat, *ibid.*, 513. Confinitimi episcopi de sacra solemnitate paschali annua vice primatum suum inquirant, *ibid.*, 519. Episcopus pro sua persona ad concilium non diaconem, sed aut archipresbyterum aut presbyterum dirigat, *ibid.*. Qualiter episcopus, a admonitione accepta, ad metropolitani suum veniat, *ibid.*. — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debent, S. Isidorus, LXXXVIII, 891. Episcopi ad synodum imprætermisere occurrant, *ibid.*, 897. De episcopis qui ad concilia non occurrunt, *ibid.*, 952. Si episcopus negligat suam diocesim, communione privetur, *ibid.*, 935. Non temere quenkumque communione privet episcopus, *ibid.*, 956.

Episcopi diligenter discutiant per suas parochias presbyteros, eorum fidem, etc., Carol. Magn., XCVII, 238. De cura episcoporum, *ibid.*, 510. Episcopi incestos emendant et corrigant, *ibid.*, 740. Omnes episcopi parochias suas annis singulis circumeant, *ibid.*, 816, 835. Ea quæ episcopus in sua diocesi corrigere non valet, ad alios referat præsules, etc., *ibid.*, 849. Nullus episcopus alterius episcopi res devastet aut plebem invadat, *ibid.*, 850. De episcopis, qualiter parochias suas diligenter perscrutentur, *ibid.*, 881. — Episcopi officium, A. cuin., C, 153, 159. Tua lingua clavis est regni caelorum... nunquam ab

admonitionibus cesset, *ibid.*, 450. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.*. Humiles et quietos piis exhortationibus refoveat, *ibid.*. Vide et intentius considera quantas animas in periculo animæ tue regendas accepisti, *ibid.*. Vae tibi si non evangelizaveris, *ibid.*. Instanter laboret lingua in prædicationibus, manus in eleemosynis, pes in circumeundo gregem Christi, *ibid.*, 451. Animus vigilet in orationibus et in psalmodiis solidetur et in laude Dei lætificetur, *ibid.*. — Officium episcopi quale, Amal. Met., CV, 831. Prædica verbum, iusta opportune, importune, *ibid.*, 842. Revocabo errantem, requiram perditam, etc., *ibid.*. Quisquis virtutibus pollens, gregem Dei renuit pascere, pastorem summum vincitur non amare, *ibid.*, 831. — Episcopus ad synodum vocatos non debere contemnere, Isidor. Mercat., CXXX, 290. Episcopus indigentium coram per presbyteros et diacones agat, *ibid.*, 511. Episcopus causas clericis presentibus audiat, *ibid.*, 539. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 510. — De episcopis qui raro aut nunquam plebes sibi commissas per seipsos visitant, Regio Prum., CXXXII, 193. Episcopus ambulet per suam diocesim, *ibid.*. Episcopus cum paucis suam parochiam circumeat, *ibid.*, 191. Si episcopus ad synodum nequiverit suos vicarios dirigat, *ibid.*. Episcopi suam diocesim visitent, *ibid.*. Qualiter episcopus excommunicare infideles debeat, *ibid.*, 558. Qualiter episcopus reconciliet vel recipiat excommunicatum, *ibid.*, 562. — Episcopus singulis annis parochiam suam circumeat, Burchard. Wormac., CXI, 570. De episcopis qui raro aut nunquam per seipsos plebes sibi commissas visitant, *ibid.*. Episcopi presbyteros suos de ministeriis loroam diligenter discutiant, *ibid.*. Si episcopus parochiam suam visitare nequiverit, viros probabiles vitæ pro se mittat, *ibid.*, 571. In circuitione episcopi omnes, qui sunt in parochia singularum matricum, exceptis infirmis, ad synodum ejus venire debeant, *ibid.*, 572. Decretalis constitutio Eutychiani: papæ quid episcopi in synodo querere debeant, *ibid.*, 570. Quod episcopus oporteat sine intermissione Ecclesiam suam docere et amare, *ibid.*, 540. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 581. Episcopus quasi hospes se continere debet, *ibid.*. Episcopi de parochiis suis sortilegos et maleficos expellant, *ibid.*, 831. — Episcopi sunt prædicationes et doctores, regum Dei, Carnotus, CII, 1177. — Diocesim visitet episcopus, Ivo Carnot., CLXI, 585. Prædicare debet veritatem Salvatoris nostri Jesu Christi, *ibid.*, 585; S. Bruno Ast., CLXIV, 512. — Præsules Ecclesie non tam ut præsent ac semetipsos pascant, quam ut aliis prosint, constitutos esse, S. Bernardus, CLXXXII, 764. — Proprium uxorem causa religionis non abiciat a cura sua, Gratian., CLXXXVII, 175. Fillorum crimen corrigere debet episcopus, *ibid.*, 650. — Verbo etiam et exemplo docere debet, Petrus Lombardus, CXII, 200. — Pascite eum qui in vobis est gregem, Gerolius, CXCV, 1261. — Præterea dum quis de lege divina dubitat, confestim ad sacerdotes currere debet et interrogare, Bernard. abbas, CII, 799. — Tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1104.

V. — De virtutibus episcopi.

Cur episcopus bonus esse debeat, S. Hilarius, X, 158. — Apostolus describit qualis episcopus debeat esse, S. Ambros., XVII, 468. — Episcopus si simplicem fidem ac sanctam conversationem habeat, quid, S. Chromat., XX, 567. — Episcopi et presbyteri habeant in exemplum apostolos, S. Hieron., XXII, 585. E doctrina apostolorum exponitur quænam esse debeant episcopi dotes, *ibid.*, XXIII, 515. — Esto forma in omni bonitate cunctis te videntibus, Alcuin., C, 151. Sint tibi epulæ, non in ebrietate, sed in sobrietate, *ibid.*. Sit tibi larga manus in eleemosynis, *ibid.*, 242. — Oportet episcopum irreprehensibilem esse, Haymo Halberstat., CXVII, 791; S. Bruno Carth., CIII, 440. — Cura sinceræ fidei, et charitatis non fiet præsul maxime necessaria, S. Bernard., CLXXXII, 818. — Sicut ventus dissipat nubes, sic tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1104. — Multa sunt levia subditi, quæ gravia sunt præfatis, Innocent. III, CXVII, 619.

Debet episcopus ministris sinceram dilectionem et affectum præbere, Ostus Cordub., VII, 1525. — Gloria episcopi est pauperum inopias providere, S. Hieronym., XXII, 535. — Placuit episcopos secundum prædicta statuta etiam ab uxoribus continere, Dionys. Exig., LXVII, 205. — Ante examinetur si natura prudens est, si docibilis, si vita castus, si sobrius, etc., S. Greg. Turon., LXI, 1178. — Humilitatem ergo totis viribus dilige, S. Gregor. Magn., LXXVII, 800. Pastorale munus ex charitate esse

exercendum, *ibid.*, 817. — De humilitate præpositorum, Taio Cæsar., LXXX, 827.

Agnoscat episcopus servum se esse plebis, non dominum, Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Sit irreprehensibilis episcopus, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 585. Ut in charitate radicati et fundati, veram pacem et concordiam integram invicem habeant, *ibid.*, 584. — Oportet episcopum esse totius moderationis custodem, S. Bruno Carth., CLIII, 440. — Virtutum nitore præfulgeant episcopi, S. Bruno Ast., CLXIV, 515. — Præsulum potissima et dignissima ornamenta, castitas, charitas, humilitas nullius quidem coloris sunt, sed non nullius decoris, S. Bernard. Clara Vall., CLXXXII, 816.

Episcopi aut virgines eliguntur, aut vidui, aut certe post sacerdotium in æternum pudici, S. Hieronym., XXII, 510. — Ligatur episcopus qui unam habuerit uxorem, etc., *id.*, XXIII, 257. Si autem laici imperatur, ut propter orationem abstineant se ab uxorum colu, quid de episcopis sentiendum est? *id.*, XXIV, 568. — Nemo episcopo excellentia dignus æstimari debet, qui se a voluptate uxoria necdum frenasse detegitur, S. Leo Magn., LIV, 672. Episcopus vilem suppellectilem et mensam ac victum pauperem habeat, et dignitate suæ auctoritatem fide et vite meritis quærat, *id.*, LVI, 880. Ut episcopi ab uxibus abstineant, *id.*, LXXXVIII, 819. — Unius uxoris vir debet esse episcopus, Haymo Halberst., CXVII, 791. — Lex continentie eadem est altaris ministris quæ episcopis, Ivo Carnot., CLXI, 1155.

VI. — De auctoritate episcopali.

Non tamen sine episcopi auctoritate, propter Ecclesiæ honorem, etc., Tertull., I, 1218. Eos quoque anathematizatos esse quos episcopi suis scriptis anathematizaverunt, *id.*, III, 104. — Ut nullus episcopus alterius parochianum retineat, ordinet vel iudicet, Sixtus II, V, 86. — Si quis episcopus ex alia parochia velit alienum instrumentum sine consensu proprii episcopi in aliquo gradu constituere irrita existimetur ejusmodi constitutio, Osius, VIII, 1528. — Ecclesiæ salus in summi sacerdotis dignitate pendet, S. Hieronym., XCIII, 165. — Ut episcopus absque consilio comprehensorum suorum non ordinet clericos, S. Leo Magn., LVI, 880. Episcopi potestate habent res ecclesiasticas prævidere, regere, gubernare, atque dispensare secundum canonum auctoritatem volumus, *id.*, CXXXVIII, 581. Nullus episcopus audere debet ex alia provincia ad aliam transire et ordinare aliquos in Ecclesiis, *id.*, 710. Quid agendum si quis episcopus vacans vacantem Ecclesiam arripuerit, *ibid.* Episcopi qui super diocesim sunt, ad Ecclesiæ quæ extra terminia eorum sunt non accedant, *ibid.*, 722. — Alias parochias non invadant episcopi, Dionys. Exig., LXVII, 52, 78. Non ordinandi sunt episcopi per viros et modicas civitates, ne vilescant episcopi nomen et auctoritas, *ibid.*, 178. Nullus episcopus peccata tenam usurpet, *id.*, LXXXVIII, 819. — Episcopus qui in aliena parochia clericos nesciente eorum episcopo ordinaverit, deponatur cum his qui ordinavit, Angelramus Met., XCVI, 1035. Irritum sit quicquid episcopus non rogatus in aliena parochia ordinaverit, *ibid.*, 1039. Nullus episcopus in alterius parochia ordinationes aliquas audeat efficere vel negotia peragere quæ ad eum non pertinent, *id.*, XCVII, 156. — Chorepiscopi cognoscant modum suum et nihil faciant absque licentia episcopi in cujus parochia habitant, Carol. Magn., XCVII, 509.

VII. — De administratione episcopali; de temporalibus, etc.

Requisivit tua pia intentio qualiter oblationes et decimæ fidelium debeant dispertiri, S. Bonifacius, XX, 790. — Canonicoz legum transgressor in ordinationibus, S. Leo Magn., LIV, 711. Ne liceat episcopo plus tribus hebdomadibus abesse, *id.*, LVI, 409. Episcopi non proficiantur trans mare, nisi consulto primo sedis episcopo cujusque provincie, *ibid.*, 426. Quid agendum, si quis episcopus non consentiat abire in Ecclesiam cui fuerat ordinatus, *ibid.*, 711. Episcopus de diocesi ad diocesim alteram non debet transire, *ibid.*, 712. Episcopus habere ecclesiasticarum rerum potestatem, *ibid.*, 715. Episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, *ibid.*, 830. Episcopus nec provocatus pro rebus transitoris litiget, *ibid.* — Definit ergo sancta synodus neminem deinceps episcopum sæcularibus negotiorum administrationibus sese immiscere debere, Dionys. Exig., LXVII, 80. Episcopus nequaquam sæculares curas assumat, sin aliter, deiciatur, *ibid.*, 142. De synodis quæ debent ab episcopis, suis temporibus, in provincia celebrari, *ibid.*, 163. Quod non oporteat episcopos prædia aliena conducere, nec tractare

sæcularia negotia, *ibid.*, 171. — Ad Maximianum episcopum, defuncto episcopo, Ecclesiæ res, at gratis describendæ, S. Gregor. Magn., LXXVII, 679. Nullus episcopus hæredes extraneos vel hæreticos etiam consanguineos faciat, *id.*, LXXXVIII, 820. Episcopi vel clerici his qui catholici non sunt nihil per donationes conferant, *ibid.* Episcopi ea quæ sunt in locis ubi ordinantur ad alia loca non transferant, nisi causas ante reddiderint, *ibid.* Præter conscientiam episcopi oblationes fructuum Ecclesiæ debitas nullus vel dare vel accipere audeat, *ibid.* — Omnes res Ecclesiæ in potestate sunt episcopi ad dispensationem pauperum, Angelramus Met., XCVI, 1036. Res Ecclesiæ iudicio episcopi dispensentur, *ibid.*, 1040. Episcopus qui filios aut nepotes non habet non alium quam Ecclesiam relinquat hæredem, *id.*, CXIX, 1034. Omnium negotiorum ecclesiasticorum iura episcopus habeat, et ea velut Deo contemplante dispense, *ibid.* Possessiones Ecclesiæ episcopi alienare quibuscumque titulis aut contractibus non præsumant, *ibid.*, 1031. — Placuit ut nullus episcopus per suas dioceses ambulans præter honorem cathedræ suæ, id est, solidos duos, aliquid aliud per ecclesias tollat. Append. ad sæc. ix, Isid. Merc. Decret. col. cap. n. Episcopus mancipia vel res ad jus Ecclesiæ pertinentes neque vendere, neque per quoscunque contractus, unde pauperes vivunt, post mortem alienare præsumat, *id.*, CXXXV, 103.

Si quis episcopus condito testamento aliquid de ecclesiastici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi tantum, etc., Ivo Carnot., CLXI, 125. Ne episcopus de rebus viduarum Ecclesiæ quidquam a tenere præsumat, *ibid.* Episcopus ecclesiasticarum rerum habeat potestatem ad dispensandum erga omnes qui indigent, *id.*, CLXIII, 631. Quæ pertinent ad Ecclesiam ex agris male non tractet episcopus, *ibid.* Quæ ab episcopis tractentur negotia perpetua stabilitate permaneant, *ibid.*, 683. — Episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, Gratianus, CLXXXVII, 418. Episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.* Episcopus gubernationem viduarum et pupillorum ac peregrinorum non per se ipsum sed per archidiaconum agat, *ibid.* Communionem privetur episcopus, qui sibi commissam Ecclesiam adire neglexerit, *ibid.*, 432. Episcopo non licet pro se alterum successorem sibi constituere, *ibid.*, 775. Episcopus ambulans per dioceses, nihil ab Ecclesiis auferre debet, nisi duos solidos, *ibid.*, 815. De rebus Ecclesiæ sub potestate episcopi constitutis, *ibid.*, 892. Episcopus hæredem non habens non alium quam Ecclesiam sibi hæredem instituat, *ibid.*, 910. Irrita episcoporum venditio et commutatio rei ecclesiasticæ erit atque conniventia et subscriptione clericorum, *ibid.*, 917. Quomodo dispensandæ sint ab episcopis ecclesiasticæ facultates, *id.*, CXIV, 1220. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1314.

VIII. — De episcopis indignis.

Indignus nullus efficiatur episcopus, S. Siricus, XIII, 1164. — Si timorem Dei ante oculos non habuerit episcopus, tempore magis se commodans, hunc quasi inidelem et pseudoprophetaem deserit Deus, S. Ambros., XVII, 469. Nihil est miserabilius episcopo, si de sancta vita episcopus periclitetur, *ibid.*, 571. Si episcopus qui videbatur corpori subditi lumen præbere, omnibiletur nequitie cæcitate, quid cætera facient membra, etc., *ibid.*, 578. — Si oculus, id est episcopus, per pravam fidem et turpem conversationem Ecclesiæ scandalum fuerit, erodendum eum esse, id est abiciendum a corpore Ecclesiæ præcipit Christus, S. Chironat. Aquil., XX, 550. — Non omnes episcopi, episcopi sunt, S. Hieronym., XXII, 353. Ne confundant opera tua sermonem tuum, *ibid.*, 355. Cum ideo episcopus in Ecclesia consituitur, ut populum coerceat ab errore, quantus erit error in populo, cum errat ipse qui docet? *id.*, XXIII, 160. Devorant plebem meam sicut escam panis, *id.*, XXV, 329. Et quod perierit non requirunt, non tam perditos salvare cupientes, quam eos qui sunt in Ecclesiis devorare, *ibid.* Sermo Domini ad malos pastores, *ibid.*, 350. Legunt episcopi qui filios suos sæcularibus litteris erudiunt et faciunt comedias legere, *id.*, XXVI, 540.

Possunt esse populi boni ubi fuerint episcopi mali, S. August., XLIII, 55. Novimus et nos, esse falsos angelos, et falsos apostolos, et falsos episcopos, *ibid.*, 271. — Episcopus non faciet ordinationes per pecuniam, Dionys. Exig. CLXII, 171. — Qui carnalem sibi præsece exspectant, divinam gratiam a se repellunt, S. Gregor. Magn., LXXIX, 329. — Qui non imbutus est ecclesiasticis disciplinis, nequaquam ad summum Ecclesiæ sacerdotium aspirare præsumat, Gratian., CLXXXVII, 313.

IX. — De accusatione episcoporum.

Nullus episcopus debet accusari, aut a quoquam ei potest crimen obijci, priusquam integerrime restauretur, Tertull., III, 1005. Per scripta nullius accusatio suscipiatur, sed propria voce, si legitima et condigna accusatoris persona fuerit, præsente eo quem accusare desiderat, *ibid.*, 1004. Nullus episcopus accusari potest, aut respondere suis accusatoribus debet, priusquam regulariter a suo primato vocatus sit, *ibid.* Episcopus aliter non debet audiri aut judicari, nisi in præsentia omnium comprouincialium, et ab omnibus comprouincialibus episcopis, *ibid.* Clericus qui episcopum suum accusaverit, non est recipiendus, quia infamis effectus est, *ibid.*, 1005. Accusatio episcoporum an facilis, *ibid.* Primates quomodo judicare debeant episcopum, *id.*, V, 146. — Epistola de episcopis accusatis, S. Felix, papa V, 148. — Episcopus non accusandus apud iudices seculares, Catus papa, V, 183. De episcopo apud episcopos accusando, *ibid.* — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, S. Cyprianus, V, 88; S. Julius, VIII, 992. Salva apostolica Ecclesiæ auctoritate, nullus episcopus extra suam provinciam ad iudicium revocetur, *ibid.*, 987. Detractores qui divina auctoritate eradicandi sunt, et fautores inimicorum, ab episcopali submovemus accusatione, *ibid.*, 989. Quid, si episcopus veluti appellans confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesiæ episcopum, *ibid.*, 1320. — Nemo episcopum, penes seculares arbitros accuset, sed apud summos primates, S. Felix II, XIII, 19. Si quis adversus episcopum causam habuerit, familiariter ei prius suam indicet querelam, *ibid.* Si post hoc episcopum elegerit accusare episcopum, summis primatibus episcoporum suam indicet causam, *ibid.* Si primates accusatores episcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint, tum eos ad synodum canonicè convocent, *ibid.* Si episcopi accusati, aut timore ejecti, aut suis rebus expoliati fuerint ad synodum canonicè evocari non possunt antequam canonicè restituantur, *ibid.*, 20 et seqq.

Episcopus tam judicari ab alio non potest, quam nec ipse potest alterum judicare, S. August., XLIII, 128, 131, 201. — Causæ majores episcoporum ipsa prima cognitione ad Sedem apostolicam delatæ, S. Leo Magn., XV, 518, 554, 578. Quid agendum, si episcopi diversæ sententiæ sint in accusatione episcopi, *id.*, LVI, 710. — Si episcopi episcopum judicantes dissentiant, episcopus metropolitanus e vicina provincie a iudices alios convocat qui controversiam tollant, Dionysius Exig., LXVII, 64. De episcoporum accusatoribus, *ibid.*, 175. Episcopum nulli criminoso liceat accusare, *ibid.*, 187. Si quis episcopum absque tempore synodi in crimine detentus fuerit, a duodecim episcopis audiat, *ibid.*, 188. Si quis episcopum accusatur, ad primatem ipsius provincie causa deferatur, *ibid.*, 190. — Episcopus si causam habuerit, a duodecim episcopis audiat, Fulgentius, LXVII, 953. Si duo episcopi in una provincia contentionem habuerint, ex alia provincia non advocent episcopos ad iudicium, *ibid.* Adjudicatus episcopus ad apostolicam Sedem, si voluerit, appellet, *ibid.* Depositus episcopus ad imperatorem causam suam non deferat, *ibid.*, 953. Accusatus episcopus ad iudicia publica non transeat, *ibid.* — De episcopis accusatis, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 117 et seqq. De episcoporum accusatoribus quales debeant suscipi in accusatione, *ibid.*, 170. Si a iudicibus quos primas dederit, appellaverit, alii iudices amplioris numeri discernantur, et si ab eis appellaverit, ad sententiam concilii differatur, *id.*, LXXXVIII, 820. Ad iudicia publica non transeat episcopus accusatus, *ibid.*, 822.

Episcopi ejecti et spoliati ante accusationem reintegrantur, Angeln. Met., XCVI, 1039. — Episcopi a suis metropolitanis vel a comprouincialibus audiantur, Carol. Magn., XCVII, 810. Si litem habuerit episcopus cum alio episcopo non alterius, sed suæ provincie iudices querat, *ibid.*, 758. Episcopus ante iustam definitionem nilatenus propria potestate privetur, *ibid.*, 809. De episcopis non accusandis nisi ad summos primates, *ibid.*, 818, 819. — De accusatione episcoporum, Isidor. Mercat., CXXX, 59. De episcoporum accusatoribus, quales debeant suscipi in accusationem, *ibid.*, 308. — Episcopi a solo Domino sint dijudicandi, Burchard. Wormac., CXL, 588. Episcopus a suis ovibus non reprehendendus, nisi in fide erraverit, *ibid.* Si quis episcopus in crimine detentus fuerit et non potest plurimos congregare a XII episcopis audiat, *ibid.*, 593. Qualiter accusatus episcopus discutiendus sit apud patriarchas vel primates, et quot testibus convinci debeat, *ibid.*, 594. Episcopus accusatus non communione privetur, nisi die statuta venire noluerit, *ibid.*, 595. — De episcopis criminalis qui vocati ad synodum ire recusant, Ivo Carnot., CLXI, 407. — Episcopi

non nisi a 72 testibus condemnandi sunt, Gratianus, CLXXXVII, 617. Communione privetur qui publice adversus episcopum conqueritur prius quam familiariter eum convenerit, *ibid.*, 612. Accusatio episcoporum non est faciliè recipienda, *ibid.*, 645. Non omnes subditi, sed criminosi tantum prohibentur accusare prelatos, *ibid.*, 613.

X. — De depositione episcopi.

Alius in locum ejus substituitur, et grex Christi, qui in hodiernum ab illo dissipatus et vulneratus contemnitur colligatur, Tertull., III, 994. — Patet episcopum lapsum non posse vindicare sibi sacerdotium quod providit, quasi post aras diaboli accedere ad altare dei fas sit, S. Cyprian., IV, 549. Et ipse ab episcopatu discedat, et illi sibi alium requirant, *id.*, XI, 1199. Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem qua expulsus est, quid jubeatur, *id.*, XX, 790. Episcopis subscribere detractantibus statutam fuisse penam depositionis atque expulsionis ex suis civitatibus, Marius Mercator, XLVIII, 457. — Episcopus administrationem loci celebrioris ambiens, a cathedra quidem pelletur aliena, sed carbit et propria, S. Leo Magn., LIV, 674. — Si quis episcopus a synodo depositus ausus fuerit aliquid de ministerio agere, nullam amplius in alia synodo spem restitutionis habeat, Dionys. Exig., LXVII, 62. Episcopus qui in fornicatione aut perjurio aut furto captus est, deponatur, *ibid.*, 144. Episcopus neque fideles neque infideles peccantes verberare debet sub pena depositionis, *ibid.* Si quis episcopus iuste depositus ausus fuerit attrahere ministerium dudum sibi commissum, hic ab Ecclesia penitus abscindatur, *ibid.* Si quis episcopus per pecunias hanc obtinet dignitatem, deiciatur et ipse et ordinatio ejus, *ibid.* Si quis episcopus sæculi potestatibus usus Ecclesiam per ipsas oblineat, deponatur, *ibid.* Deponendus episcopus qui in aliorum diocesibus, inconsultis episcopis ordinationes fecit, *ibid.*, 145. Si receperit uxorem propriam episcopus, excommunicatur, *idem.*, LXXXVIII, 840.

Episcopus in fornicatione, perjurio vel furto captus deponatur, non tamen excommunicetur, Angelram., XCVI, 1035. Si episcopus fornicatus fuerit, viginti quinque annos peniteat, *id.*, XCIX, 960. Si quis episcopum uxorem acceperit, ab officio deponendus, *id.*, CXXXVIII, 834. Episcopus cum nulla habeat lectum. Quod si fecerit, deponatur, *id.*, CXI, 228. — Episcopus qui in fornicatione, aut perjurio, aut furto captus est, deponatur, Burchard., CXI, 926. — Si quis episcopus sæcularibus potestatibus usus Ecclesiam per ipsas oblineat, deponatur, Ivo Carnot., CLXI, 216. Officio et beneficio privetur episcopus uxorem suscipiens, *id.*, CLXII, 1162. — Deiciatur ab officio episcopus verberibus timeri querens, Gratianus, CLXXXVII, 256. Catat ab officio episcopus capitale committens crimen, *ibid.*, 257.

XI. — De jure appellationis.

Quoties necesse fuerit, libere apostolicam appellat sedem episcopi, S. Julius I, papa, VIII, 983. Si quis putaverit se a proprio metropolitano gravari, apud primatem diocesensem, aut penes universalem apostolicam Ecclesiam papam, judicetur, *ibid.* Placuit ut, si accusatus vel damnatus episcopus appellaverit Romanum pontificem, id statuendum quod ipse iuste censuerit, *ibid.*, 986. — Qui per Italiam et Gallias Romani Pontificis iudicium diffugiunt, jubentur ab imperatore Romam mitti, S. Damas. papa, XIII, 228. — De appellationibus ad Episcopum Romanum, S. Leo Magn., LVI, 402. Ad metropolitanam civitatem ab his qui causas habent, sine dubio concurratur, *ibid.*, 708. Si necessitas cogit ad imperatorem excurrere, ire debet cum deliberatione et consilio metropolitani, etc., *ibid.*, 709. Non ad imperatorem, sed ad majorem synodum episcoporum se convertat episcopus se credens injuste damnatus, *ibid.* — Cum qui depositus ad Romanum pontificem appellavit, nondum finita causa alter episcopus in ejus locum ordinetur, Dionys. Exig., LXVII, 177. Si provincialis synodus episcopum dejecerit potest hic recurrere ad pontificem Romanorum, *ibid.*, 178. Episcopus qui ab omnibus episcopis provincie fuerit condemnatus, facultatem iudicii repetendi non habeat, *id.*, LXXXVIII, 822. Depositus episcopus ad imperatorem causam suam non deponat, *ibid.* Si quis episcopus depositus, Romanum pontificem appellaverit, causa ejus iudicio episcopi Romani determinetur, *id.*, XCVII, 810. Si episcopus iudicatus fuerit in alia causa, et ipse voluerit, renovetur concilium, *id.*, XCIX, 1037. — Ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem

appellatur ab omnibus, Zeph. papa, CLXXXVII, 616. — De appellationibus, Clemens III, CIV, 1481.

XII. — De reverentia erga episcopum. Immunitates, privilegia, etc.

Episcopi ergo non sunt leviter accusandi vel detrahendi, quia injuria eorum ad Christum pertinet, Tertul., III, 977. Quidquid in sacris Deo rebus et episcopis iniuste agitur, pro sacrilegio reputabitur, *ibid.*, 1002. — Immunes conserventur ab omnibus publicis functionibus, Constant. Magn., VIII, 481. — In episcopo omnium ordinationum dignitas est; caput est enim ceterorum membrorum, S. Ambros., XVII, 187. Nullus episcopus, neque pro civili, neque pro criminali causa apud quemvis iudicem producat, *id.*, XX, 789. — Non oportet presbyteros ante ingressum episcopi ingredi et sedere in tribunalibus, S. Leo Magn., LVI, 720. Episcopus in ecclesia in consensu presbyterorum sublimior sedeat, intra domum vero collegam se presbyterorum esse cognoscat, *ibid.*, 881. — Non licet clericis post obitum sui episcopi, res ad eum pertinentes diripere, Dionys. Exig., I, XVII, 175. Qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre, *ibid.*, 208. Iudicium maximum reverentiae pii principis Constantini circa religionem fuit, etc.,

Cassiod., LXIX, 896. — Ad episcopum quamnam reservetur, Isidor. Hispal., LXXXIII, 895. — Clerici omni subiectione episcopis subiecti illis debitam præbeant obedientiam, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 586. Si quid abbates extra regulam fecerint ab episcopis corrigantur, *ibid.*, 587. — Præcipimus ne forte aliquis circa episcopos leviter aut graviter agat, Carol. Magn., XCVII, 741. Conveniens non est ut homo iudicet deos, *ibid.*

Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei, Isid. Mercat., CXXX, 16 et seq. — Tu venerare episcopos, Rath. Veron., CXXXVI, 225. Quanta autem reverentia presbyteris etiam negligentibus debeat, Moyses demonstrat, *ibid.*, 250. — Quod Christiani principes debent episcopis caput subdere, non de eorum capitibus iudicare, S. Anselm. Lucens., CXLIX, 509. — De reverentia sacerdotibus præstanda, Canut. rex, CLI, 1172. — Unusquisque agnoscat quam grave sit non obedire episcopo, Goffridus Vind., CLVII, 85. — Qualiter honorandi sunt sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 431. — De honore quem sacerdotibus imperatores exhibuerunt, Placidus, CLXIII, 661. — Ad episcopum specialiter pertinet basilicarum consecratio, unctio altaris et confectio chrismatis, manus impositio, etc., Hugo de S. Victore, CLXXVI, 150. — Fratres, revereamur labores eorum, S. Bernard., CLXXXIII, 832.

LXXXIV.

INDEX DE SACERDOTIO, ORDINE RERUM LOGICO DIGESTUS,

VEL

SYNOPSIS UNIVERSA REFERENS QUÆ DIXERE SS. PATRES DE SACERDOTUM DIGNITATE,
POTENTIA, SANCTITATE, VIRTUTIBUS, SCIENTIA, ETC., ETC.

MONITUM.

Ab episcopis ad sacerdotes pergimus. Nobilissimum est officium, et Nobilissima potestas sacerdotum novæ legis, qui Deo non vitulos aut hircos immolant, sed lege a Christo lata ipsum Dominicum corpus et sanguinem consecrant, atque offerunt in Missæ sacrificio. Sacerdotes a sacris faciendis appellati sunt. Vocantur etiam *presbyteri*, Latine seniores, magis tamen sapientiæ, quam ætatis gratia. Omnis eorum potestas vel ex ordine, vel ex jurisdictione procedit.

Ex ordine trahitur infirmorum unctio, consecratio divini corporis et sanguinis, divini verbi prædicatio, potestas baptizandi, ligandi atque solvendi in sacramento penitentiae. Trahitur ex jurisdictione actus ipse et jus exercendi hanc potestatem, quod ab episcopo accipitur, et episcopi arbitrio conferunt, auferunt, laxatur, contrahitur, excepto mortis articulo, quo presbyteris liberam Ecclesia in morientem attribuit dimittendi peccata potestatem. Recte hinc eorum munera describit Pontificale Romanum, cum inquit: *Sacerdotem oportet offerre, benedicere, præesse, prædicare et baptizare.*

Sed non hæc omnia a quolibet sacerdote fieri possunt. Quamvis enim sacerdoti in ordinatione assignetur titulus, sive ecclesia cui inserviat, non omnibus tamen assignatur populus, quem regant et cui in rebus spiritualibus præesse debeant. Tituli assignatio facit ut in eo Missæ sacrificium offerant, penemque eucharisticum populo distribuunt, et quasdam benedictiones impertiant. Verum quod attinet ad reliqua munera, quæ in Pontificali memorantur, aptum quidem ad ea facit presbyterum, et luonem ordinationis; sed cum respectum habeant ad populum, sicutque indicia spiritualis in eum jurisdictionis et potestatis, hinc omnis presbyter, qui sibi populum subiectum non habet, facultate eorum iurium exercendorum, quam in ordinatione accepit, partim contra canones illicite utitur, partim frustra omnino et inutiliter.

His dictis, exponere nobis liceat viam quam in hoc Indice tenuimus. Varios statuimus articulos, in quibus vicissim sermonem habemus: I de dignitate sacerdotis et de illius potestate; II de sanctitate sacerdotali; III de virtutibus sacerdoti congruentibus, quæ sunt: fides, charitas, castitas, humilitas, mansuetudo, mortificatio, zelus; IV de vitiis a sacerdote vitandis, quæ sunt: superbia, avaritia, vinolentia, incontinentia, vitium linguæ, invidia, ambitio; V de rebus sacerdoti prohibitis quæ sunt: mulieres, convivia, tabernæ, venatio, bellum, negotia secularia, ludi, ornatus; VI de officiis sacerdotum, scilicet: offerre sacrificium, administrare sacramenta, prædicare, docere, orare, studio incumbere, commorari in parocchia, ecclesiæ curam habere; VII de scientia sacerdoti necessaria; VIII de onere pastoralis et de præmio; IX de consiliis sacerdotibus dandis; X tandem velut in appendice memoramus libros de sacerdotibus tractantes. In unoquoque articulo, dicta varia vel sententias Patrum referimus, et ita quisque concionatur et præsertim qui ad sacerdotes verba facit, auxiliante hoc Indice, ad manum habebit quidquid de his exhibet Patrologia.

1. — De dignitate sacerdotum et eorum potestate.

Cœleste sacerdotium, S. Siricius, XIII, 1166. — Sacerdotes in quibus est pulchritudo Ecclesie, in quibus flos ejus gratior, in quibus ætas perfectior, S. Ambros., XVI, 1560 De dignitate sacerdotali libellus, XVII, 568. — Sacerdotes claves regni cœlorum habentes, quodammodo ante iudicii diem iudicant, S. Hieronym., XXII, 352. Grandis dignitas sacerdotum, sed grandis ruina eorum si peccant, id., XXV, 443. Dignitas sacerdotum consecratione corporis Christi, id., XXII, 252. — Sacerdotum potestas, S. August., XI, 1122. Sacerdotes, patroni et rectores terræ, *ibid.*, 1299. Angelorum et paradisi cives, *ibid.* Prophetarum filii, patriarcharum cognati, apostolorum successores, *ibid.*, 1219. — Per Dei gratiam sacerdotes sunt divinæ voluntatis indices, Pomerius, LIX, 445. Ecclesiarum Christi per apostolos fundatores, *ibid.* Fidelis populi duxes, *ibid.* Veritatis assertores, prævæ doctrinæ hutes, *ibid.* Patres in fide catholica regeneratorum, prædicatores cœlestium, primæ phalanges invisibilium prætorum *ibid.* — Ipsi sunt communæ firmissimæ quibus in Christo fundatis innititur omnis multitudo credentium, Pomer., LIX, 445. Ipsi janus civitatis æternæ, *ibid.* Ipsi janitores quibus claves datæ sunt regni cœlorum, ipsi etiam dispensatores regni domus, *ibid.* — Nos sumus lapides sanctuarii, S. Gregor., Magn., LXXVI, 1117. Pro Christo legatione fungimur, etc., *ibid.*, 1236. Sacerdotis etiam dæmonia possunt ejicere, *ibid.*, 1215.

Clerici veropro dignitate sacerdotii cœlestis non sanguinem fundunt, non tolerant ferrum, S. Cyprian., IV, 861. — Sacerdotes in Scriptura angeli et dii appellantur S. Gregor. Magn., LXXVII, 766. Vos dii estis a vero Deo constituti: Ite, et inter vos causas vestras disponite, quia dignum non est ut nos iudicemus deos, *ibid.* Cum sacerdotalis dignitas aliis videatur dignitatibus eminere, *ibid.*, 1043. Agnoscat dignitatem suam sacerdos, et vim dignitatis exerceat, quia unctus est, id., LXXIX, 459. In medio fratrum unguitur, ut sit humilis et sublimis; sublimis ordine, humilis æstimatione, *ibid.* — Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altari Domini conficere, orationes dicere, et benedicere populum, Isid. Hispal., LXXXIII, 895. — Ministri Dei sunt sacerdotes, et dispensatores mysteriorum ejus, S. Zacharias papa, LXXXIX, 924. — Potestatem, vigorem et dignitatem sacerdotalem cognoscant, Carol. Magn., XCVII, 611. Deus constituit vos sacerdotes et potestatem vobis dedit de nobis quoque iudicandi, *ibid.* Vos etenim, nobis a Deo dati, estis dii, et conveniens non est ut homo iudicet deos, *ibid.* Ipsi decus Ecclesie in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. Per Dei gratiam sunt divinæ voluntatis indices, patres Christianorum, columnæ Ecclesie, janitores cœli, etc., *ibid.* Quos constat esse vicarios Christi et clavigeros regni cœlorum, *ibid.*, 659. Quibus a Christo tanta collata est potestas, *ibid.* — Hæc sacerdotis dignitas, laus et honor, B. Alcuin., C, 254. Memor esto sacerdotalis dignitatis linguam cœlestis esse clavem imperii, et clarissimam castrorum Christi tubam, *ibid.*, 392. Tu sacri altaris minister, tu summi honoris socius, tu sapientiæ vas, flos adolescentium, dignitatem tuam attende et esto quod nominaris, *ibid.*, 457. Non est ludus secularis sacerdotalis honor, *ibid.* Sacerdotii excellentia, *ibid.*, 1064. Presbyter grece, latine senior dicitur, non propter senectutem, sed propter dignitatem, honorem et sapientiam, id., CI, 1235.

Tanta igitur sacerdotibus sacerdotii dignitate collata, præcipitur populo ut eis in cunctis obediat, Agobard., CIV, 136 de dignitate sacerdotum — Theodulf., CV, 191. — Præsumt enim Ecclesie Christi, et in confectione divini corporis et sanguinis consortes cum episcopis sunt, Amal. Met., CV, 826. — Christi corpus sacro ore coniungunt, Jonas Aurel., CVI, 210. Claves regni cœlorum habent, *ibid.* Quodammodo ante iudicii diem iudicant, *ibid.* Deus vos constituit sacerdotes, et potestatem vobis dedit de nobis quoque iudicandi, *ibid.* Vos etenim nobis a Deo dati estis dii, *ibid.* Qui vos spernit, me spernit, et qui vos recipit, me recipit, *ibid.*, 211. — Non pro ætate autem vel decrepita senectute, sed propter honorem et dignitatem, etc., nominantur, Raban. Maur., CVII, 501. — Dignitas sacerdotii, S. Petrus Dam., CXLIV, 440. — Quanta sit dignitas ordinis sacerdotalis, Ivo Carnot., CLXI, 187. Quod sacerdotalis dignitas excolit imperialem, *ibid.*, 323. Nullam dignitatem seculari, sed nec imperialem honori vel dignitati sacerdotali posse adequari, *ibid.*, 457. Aurum non jam esse pretiosius plumbo, quam regia potestate sit aliorum sacerdotalis, *ibid.*, 458. Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altario Dei conficere, orationes dicere, et benedicere

domini Dei, *ibid.*, 449. Unde oportet vos memores esse tantæ dignitatis, memores vestræ consecrationis, memores sacræ, quam in manibus suscepistis, unctionis, ut nec ab eadem dignitate degeneretis, nec vestram consecrationem irritam faciatis, nec manus sacro unguine de ictibus peccando pollutis, *ibid.*, 481. In quo apparet quanta sit excellentia sacerdotalis officii, id., CLXII, 519.

De Dignitate sacerdotum, Hugo de S. Maria, (LXIII, 953. — Namque soli sacerdotes Ecclesie a peccatis nos abluunt, et pro nobis hostias offerunt, S. Bruno, CLXIV, 368. — Sacerdotum auctoritas in Ecclesia, Rupertus, CLXIX, 1182. Sacerdos in altari personam vicemque Christi gerit, id., CLXX, 143. — Dignitas sacerdotalis est in electione. Hildebertus, CLXXI, 761. Possit vos super capita hominum dispensatores familie sue, *ibid.*, 782. Quantum enim est quod ad elevationem manuum nostrarum inclinatur caput regum, *ibid.* In manibus sacerdotis quatuor Christi assumptiones, *ibid.*, 774. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, *ibid.*, 781. De excellentia sacerdotii Christiani, *ibid.*, 786. O novam et divinam potestatem, cuius ministerio panis angelorum mortalibus quotidie præparatur, *ibid.*, 788. In his enim ministris Ecclesie sue Christus ante iudicium iudicat, ante supremam ventilationem ventilat, *ibid.* Non imperatorum lingua, sed sacerdotum, claves cœli facti sunt, *ibid.* 789. Soli sacerdotes cum Christo aperiunt et claudunt, claudunt et nemo aperit, *ibid.* Sacerdotum consilio subveniunt infirmis animabus, franguntur compedes, via patet ad superos, uniuntur terrena cœlestibus, summes angelis, creatura Creatori. Honor igitur ingens, honor sacerdotii, *ibid.* Qui scilicet sacerdotali ministerii executione, in cœleste gazophylacium fideles animas introducunt, *ibid.*, 790. — Sacerdotes vocantur, quia sacrum dant in confectione divini corporis, et in baptismo et in officio prædicandi, *ibid.*, 927. De dignitate sacerdotii, *ibid.* Datur et potestas a Domino sacerdotibus quoddam divinum dominium, quod soli Deo erat proprium, *ibid.*, — 928. Utrum sacerdotium regno, an regnum sacerdotio iure ac dignitate præcedat, Honorius August., CLXXII, 1258. Sicut anima dignior est corpore, ita regno sacerdotium, a quo illud iura ordinatur, *ibid.*, 1263. Christus ipse regno præiit sacerdotium, *ibid.*, 1263. Et in Veteri et in Nova Testamento semper regno sacerdotium antecessit, *ibid.*, 1270.

Vice mediatoris funguntur sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 428. — Sunt ipsi mediatores, Hildebert., CLXXVI, 429. — In quo apparet quanto sit excellentia sacerdotalis officii, per quod quotidie in altari passio Christi celebratur, et reus quisque a peccatis conversus Deo reconciliatur, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429. — Reverenda ipsis quoque spiritibus angelicis ministeria, S. Bernardus, CLXXXII, 853. Heu! genus electum, regis et sacerdotum, gens sancta, etc., *ibid.* De sacerdotum dignitate, id., CLXXXIV, 784. Dignitatem tuam considerat, sacerdos Dei altissimi, intueri mentalibus oculis eminentiam tuam, cogita prerogativam tuam, vide sortem tuam, *ibid.* Attende quantum Deus tuus te exultit, quantum præ omnibus creaturis sublimavit, *ibid.* Ad vocem tuam prolatus summus pater, cuius natus, etc. dulcissimum filium suum deponit, et manibus tuis imponit, *ibid.* Quanta luce credis te circumfundi, sancte sacerdos, in præsentia tantæ majestatis, in tam solenni conventu Trinitatis, et totius militie cœlestis, *ibid.*, 783. Sacerdotum potestatem maiorem esse dignitate angelica, *ibid.* Attende igitur, et semper in mente habe, iugiter memoria retine gratiam tibi singulariter a Deo collatam, quam nec angelis præstitit, nec cæteris hominibus concessit, *ibid.* Hi omnes sancti beatorum spirituum ordines, quamvis perficiantur beatitudine, ut nihil eis desit a summa felicitate, gloriam tamen sacerdotis reverentur, admirantur dignitatem, cedunt privilegia, honorant potentiam, *ibid.*, 786. O genus ecclesiasticum regale sacerdotium, *ibid.* Vos elegit Deus in hereditatem sibi, *ibid.* Quanta dignitatem contulit vobis Deus! Quanta est prerogativa ordinis vestri! Prætulit vos Deus regibus et imperatoribus; prætulit ordinem vestrum omnibus; imo, et alius loquar, prætulit vos angelis et archangelis, thronis et dominationibus, *ibid.*, 1086. Sic non angelis, sed hominibus, solisque sacerdotibus Dominici corporis et sanguinis commisit consecrationem, *ibid.* Qui estis vicarii Christi, qui estis pastores animarum, *ibid.*, 1091. Lapidem sanctuarii, id est sacerdotem, *ibid.* Senatores estis orbis terrarum, *ibid.*, 1093. — De dignitate clericorum, Philippus de Harveang., CCIII, 608. — Quod ne deterret sacerdotalis eminentiæ gradus, Petrus Bles., C-VII, 538. Scioque ad aperte prolitor, tempore immolationis in ipsa hora incens, oculos ad vocem sacerdotii aperiri, angelos præsentis assistere, etc., *ibid.* Nec

habium est, quin tantum præmineat sacerdotalis dignitas officio veterum Patrum, quantum res spei, substantia umbræ, quantum promissionibus exhibitio veritatis, *ibid.*, 563. — Quod sacerdotium majus sit regno, Innocent. III, CCLXVI, 1179. Reges unguntur a sacerdotibus, non sacerdotes a regibus, *ibid.* Hinc est quod Deus sacerdotes vocavit deos, reges autem principes appellavit, *ibid.*, 1180. Propter dignitatem officii, sacerdos angelus appellatur, *ibid.* Principibus datur potestas in terris, sacerdotibus autem potestas tribuitur et in cælis. Illis solummodo super corpora, istis etiam super animas. Unde quanto dignior est anima corpore, tanto dignius est sacerdotium quam sit regnum, *ibid.* Antiquitate præcedit, *ibid.* Sacerdotium per ordinationem divinam, regnum autem per extorsionem humanam, *ibid.*

II. — De sanctitate sacerdotum.

Sanctitas sacerdotum in Exodo requiritur. Conc. Carthag., III, 1022. — In ordinationibus sacerdotum non nisi immaculatos et integros antistes eligere debemus, *ibid.*, 1025. Nec se ad sacrilegi sacerdotis sacrificia miscere debet plebs, *ibid.*, 1025. Oportet enim sacerdotes et ministros, qui altari et sacrificiis deserviunt, integros et immaculatos esse, *ibid.*, 1049. Quomodo enim possunt integritati et continentie præesse, si ex ipsis incipiunt corruptelæ et vitiorum magisteria procedere? S. Cyprian., IV, 369. In Scripturis divinis Deus ad sacrificium prohibet accedere sacerdotes etiam in leviori crimine constitutos, *ibid.*, 390. — Imprimis admonemus ut vita et conversatio vestra sit irreprehensibilis, quomodo, Eutychianus papa, V, 165. — Quanto magis sacerdos utique omni momento paratus esse debet, munditiæ puritate securus, ne aut sacrificium offerat, aut baptizare cogatur, S. Syricus papa, XIII, 1160. — In quo non generis nobilitas, sed morum eligitur gratia, et virtutum prærogativa, S. Ambros., XVI, 1202. Neque enim mediocri virtus sacerdotalis est, cui cavendum non solum ne gravius flagitium sit affinis, sed ne minimis quidem, *ibid.*, 1204. Deitatis vitæ orbis declinamus, *ibid.*, 1052. — Ut ad altare Christi quasi de thalamo virgo procedas, et habeas de foris bonum testimonium, S. Hieronym., XXII, 1082. Quænam esse debeat sacerdotis sanctitas, id., XXVI, 566. Perdit enim auctoritatem docendi, cujus sermo opere destruitur, id., XXII, 662. Talis ergo sit pontifex Christi, ut qui religioni detrahunt, vitæ ejus detrahere non audeant, *ibid.*, 664. — Male vivendo, malum exemplum præbendo oves occidunt pastores mali, S. August., XXXVIII, 275. Attendat charitas vestra, quales esse debetis, ut digne vasa Domini portare possitis, id., XI, 1299. Per omnia sine crimine sicut episcopum, ita jubet esse presbyterum, id est irreprehensibilem, *ibid.* — Sacerdotum enim tam excellens est electio, ut hæc quæ in aliis Ecclesiæ membris non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita, S. Leo Magn., LIV, 674. Virum enim catholicum, et præcipue Domini sacerdotem, sicut nullo errore implicari, ita nulla oportet cupiditate corrumpi, *ibid.*, 1001. — Necessitas sanctitatis in sacerdote ut alios corripiat, J. Pomerius, LIX, 451. Ad hoc enim, nisi me fallit opinio, sancte vivendum est sacerdoti, ne dicta sua repugnantiis factis evacuet, *ibid.*, 454. Sancte vivere debet sacerdos propter exemplum, *ibid.*, 454. Ipsi sunt Ecclesiæ decus, in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 445. Hi sunt qui non ambiendo, sed spiritualiter vivendo sacerdotium meruerunt, *ibid.* — Aurum quippe obscuratum est, quia sacerdotum vita quondam per gloriam virtutum clara, nunc per actiones infimas ostenditur reproba, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1147. Vita sacerdotum respondeat suo officio et dignitati, *ibid.*, 1148. Qui adhuc vitia subjacent alios regere non præsumant, *ibid.*, 261. Prædicator quippe qui a suis vocibus moribus discrepat, jejunos serit quod alius manducet, *ibid.*, 198. Prædicator vita longe excedere debent suos auditores, *ibid.*, 1001. Non vita a lingua discordet, *ibid.*, 549. Sicut honore ordinis superat rector, ita etiam morum virtute transcendat, id., LXXVII, 28. Regina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1295. Ingrediuntur electi sacerdotum manibus expiati, cælestem patriam, et sacerdotes ipsi per vitam reprobam ad inferni supplicia festinant, *ibid.*, 1148. Ut vitæ viam cum lingue sonitu ipsa quoque sacerdotis opera clament, id., LXXVII, 51, 475. Quænta sacerdos clarescere virtutum diversitate debeat demonstratur, id., LXXVII, 471. Qui vobis viam vitæ non solum loquendo, sed etiam vivendo possit ostendere, id., LXXVII, 628. Debet Dominicum sacerdotem moribus et vita clarescere, quatenus in eo tanquam in vitæ speculo plebs commissa et eligere quod sequatur, et videre possit quod corrigat, id., LXXVII, 935. Sacerdotes

tui induantur justitiam, id., LXXVII, 475. Vita pastoris sit imitationis exemplum, id., LXXVII, 559. Laqueus ruinæ populi mei, sacerdotes mali, id., LXXVII, 16. Qui igitur post acceptum sacrum ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro ordine ita careat, ut ad altaris ministerium ulterius non accedat, id., LXXVIII, 695. Cunctis se imitandum debet ostendere, id., LXXVII, 1045. Ut bonis moribus vivant, et ab omnibus illicitis cor et lingua et corpus Deo auctore conservent, id., LXXVII, 1185. Pastori adsint sanctitas vitæ et eruditio sapientiæ, id., LXXIX, 181. Si verbi facundiam retinet pastor sine vitæ sanctitate, etsi divinitus esse cernitur, sacerdoti honore nequaquam decoratur, *ibid.* Virtutis exempla circumquaque spargere jubetur, id., LXXIX, 459. Qui dicit et non facit, oris proprii gladio condemnatur, id., LXXIX, 450. Christi bonus odor sumus in omni loco, id., LXXIX, 115. Magnis virtutum fulgoribus ornari debet persona doctoris, id., LXXIX, 456. — Ipsi etiam vitæ splendore fulgescant, Taio CæsariAugust., LXXX, 822. Sicut honore ordinis superat, ita etiam morum virtute transcendat, *ibid.*, 824. — Tam doctrina quam vita clarere debet ecclesiasticus doctor, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 707. Unus quisque doctor et bonæ actionis et bonæ prædicationis habere debet studium, *ibid.* Arcus perversus est lingua magistrorum docentium bene et viventium male, *ibid.*, 708. Necesse est ut in omnibus sanctus sit sacerdos, et in nullo reprehensibilis habeatur, *ibid.*, 785. Qui alium de peccatis arguit, ipse a peccato debet esse alienus, *ibid.* — Summum ministerium bonis moribus ornent, Carol. Magn., XCIII, 176. Bonam et probabilem habeant conversationem, *ibid.*, 517. Ut juxta Apostoli vocem sacerdotes irreprehensibiles sint et moribus ornati, *ibid.*, 517. Ipsi decus Ecclesiæ in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. — Bonis exemplis vitæ vestræ omnes confirmate, B. Alcuin., C, 155. Esto forma salutis omnium, *ibid.*, 245. In moribus tuis fulgeant exempla sanctitatis, *ibid.*, 244. Sanctitas honoret ministerium nostrum, *ibid.*, 392. Irreprehensibilem teipsum in omnibus exhibe, ut vita tua doctrina sit populi, et ex bona conversatione tua ædificentur plurimi, *ibid.*, 458. Sapientia doctoris fulgeat in honestate morum, *ibid.*, 501. Vivas inter fratres quasi Lucifer inter stellas, ut plurimi tuis bonis exhortentur exemplis, *ibid.*, 507. — Sacerdos vita et doctrina irreprehensibilis esse debet, S. Agobardus, CIV, 145. Vita tua filiis tuis sit regula, I. lib., CV, 82. — Omnibus ut specimen sis, decus, ordo, modus, Theodulf., CV, 538. — Si enim is, qui in episcopatu vel presbyterio positus, mortale alicuius peccatum admisit, retrahitur, Amal. Met., CV, 850. Tam sanctum est sacerdotis nomen, ut nulla vitiorum nota maculari se sinat, *ibid.*, 850. Qui regimen sacerdotis contemnit appetere, ante in se discutat, si vita honori sit congrua, *ibid.* Sancte debet vivere propter exemplum, *ibid.*, 859. Cum lingue sonitu ipsa quoque bona opera sacerdotis clament, *ibid.*, 858. — Qui Dei verba populo narraturus est, nihil habere debet eorum in conscientia quæ in aliis correpturus est, Rabau. Maur., CX, 575. — Ut vita et conversatio vestra irreprehensibilis sit, Leo papa IV, CXV, 675. — Oportet enim ut hi qui verba vitæ credentibus nugantur, operibus etiam vitæ clamare non desistant, Haymo, CXVII, 1067. Ut nubes volant prædicatorum qui a terrenis desideris pennis virtutum sublevati, etc., *ibid.*, 1107. — Oportet igitur unumquemque sacerdotem vitæ, et moribus et actibus bonis, cum Dei auxilio, populo sibi commisso, cæterisque subditis excellere, Riculf., CXXXI, 16. Mundamini qui fertis vasa Domini, id. — Quod sacerdoti vel minima criminis suspicio sit fugienda, S. Pet. Damian., CXLV, 495. Quod nullus gravius peccat quam presbyter malus, *ibid.*, 500. Dignum est, ut sacerdos pietatis atque justitiæ induvitis adornetur, *ibid.*, 492. Quod nobilitas sacerdotum sit vita sancta, *ibid.*, 494. Qui sit vere sacerdos, *ibid.*, 501. Moribus et doctrina alios ante cellere debent sacerdotes, id., CL, 593. — Qui sacerdos dicitur, et officium sacerdotis operibus dignis non implet, super omnia formidare debet de hujus officii dignitate, S. Anselm. Cant., CLVIII, 914. Tractatio tam terrifici ministerii sanctitatem requirit in sacerdote, *ibid.*, 910. — Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, Ivo Carnot., CLXI, 189. Quod sacerdotes sine macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. Nemo quippe amplius in Ecclesia nocet, quam qui perverse agens nomen vel ordinem sanctitatis et sacerdotii habet, *ibid.*, 422. Quod quanto digniores sunt sacerdotes, tanto facilius exadmittuntur, *ibid.*, 454. Ut sit quisque verus sacerdos, oportet ut non solum sacramento, sed justitia quoque ipduatur, id., CLXII, 95. Quatenus sicut excellent ordinis dignitate, sic excellent vitæ sanctitate, id., CLXII, 519. — Vita tua filiis tuis sit regula, Paschal. II, pap., CLXIII, 232. — Audite ergo hoc qui ad sacros ordines acceditis... si enim immaculati

estis, secure accedite, S. Bruno, CLXIV, 445. Sint sine macula sacerdotes, *ib.*, 447. — Compositi mores vestros ut omnes videntes vos et audientes accipiant a vobis exemplum sanctitatis et formam bonæ conversationis, Hildeb., CLXXI, 760. Sermo illius dulcedinem non habet, quem pro vita reproba conscientia remordet, *ib.* Date operam ut resplendant opera vestra coram Domino, etc., *ib.*, 761. Si sacerdos cadit, quanto magis populus peribit, *ib.*, 777. Itaque oportet ut sacerdotes bene vivendosibi caveant, ne male vivendosibi et aliis noceant, *ibid.* Sine sanctimonia Deus sacerdotem nescit, *ibid.*, 789. Quibus monstratur quod sublimis debeat esse vita sacerdotalis, *ibid.*, 790. Ad eminentiam sanctimonie vocari sacerdotem, *ibid.*, 789. Unde necesse est ut qui vasa Domini portant, vasa Domini fiant, verum non vasa fictilia, sed aurea, *ibid.*, 790. Quid prodest pascere verbo quos occidit exemplo? *ibid.*, 821. Non placatur Deus oblatione mali sacerdotis, *ibid.*, 753. Vicarii Christi similitudinem Christi circumferre debent, *ibid.*, 775. Sanctitas et doctrina quantum sacerdoti necessaria, *ibid.*, 789. Quam castæ debent esse manus sacerdotis, *ibid.*, 775. — Si ergo detestandus esset qui accederet ad altare sine vestibus, quam detestandus, quam horrendus est, qui accedere præsumit cum vitulis et sine virtutibus? Hugo de S. Victore, CLXXVII, 927. Tanta vita quam doctrina clarere debet doctor ecclesiasticus, *ibid.*, 1070. Sacerdotes cum Deo pacem habere debent per eminentiam sanctitatis, *ib.*, CLXXVI, 429. Admonendi sunt Christi sacerdotes, ut sicut excellunt ordinis dignitate, ita excellent vitæ sanctitate, *ib.*, CLXXVI, 430. — Incorruptæ vitæ et fidei etiam quævis de clero debere esse demonstrat, S. Bernardus, CLXXXIII, 1005. — Morum nobilitas, non loci vel generis sacerdos notitiet, Gratianus, CLXXXVIII, 214. Tanto facilius sacerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum sunt digniores, *ib.*, (LXXXVII, 521. — B. Marcus sacerdotium recusat ob imperfectionem suam, Petrus Blesensis, CLII, 563. A sacerdote requiritur maior sanctitas, *ibid.* Necesse est ut munda sit sacerdotis manus, quæ salutem animæ curat, *ibid.*, 566. Sicut enim præcellit dignitate, sic decet vine sanctitate operum præeminere, *ibid.*, 731. Ruina populi sacerdos nequam, *ibid.* Eos sanctos esse oportet, qui sancto sanctorum serviunt et ministrant, *ibid.*, 739. — Sacerdotum vita neminem lædere debet, Alan. de Insulis, CCX, 585. — Attende quod aurum in sole positum lucet, flammescit et scintillat, sic pastor ecclesiasticus in sole, hoc est, in evidente, supra Ecclesiam Dei constitutus, lucere debet exemplo bonæ operationis, Absalo, CCXI, 165.

III. — De virtutibus sacerdotum.

1° De fide. — Et fidei integritatem et probitatem morum in sacerdote requiri, S. Leo Magn., LIV, 1212. Didicimus enim quosdam Domini sacerdotes superstitionis potius cultui servire quam mentis vel fidei puritati, *ib.*, LVI, 576. — Exemplum esto fidelium in fide, S. Benedict., LXVI, 973. — Prædicatori enim tanta debet in Deo esse fiducia, ut præsentis vitæ sumptus quamvis non provideat, tamen sibi hos non deesse certissime sciat, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140; Beda Venerab., XCII, 462. Prædicatorum fidei potentia, *ibid.*, 410. — Suscepisti munus sacerdotii, et in puppe Ecclesiæ sedens, navim adversus fluctus gubernas. Tene clavum fidei ut te graves hujus sæculi turbare non possint procellæ, S. Ambros., XVI, 879. In Christo ita solidabuntur prædicatores ut ab ejus fide nulla vi persecutionum avelli possint, *ib.*, XVII, 927. — In sacerdotibus fides est eligenda cum vita, S. Greg. Magn., LXXVII, 1039. — Tanta ergo sacerdotibus debet in Deo esse fiducia, ut nequaquam curis terrenæ negotiationis, nec desiderii sæculi implicentur, Paulus diacon., XCV, 1344. — Custodita integritate fidei amplius studeas adornari, Paschalis I., CII, 1088. — Primo omnium discutienda est fides sacerdotum, qualiter erant, et alios credere doceant, Hatto, CV, 763. — Sectare fidem, Otto Vercell., CLXXIV, 694. — Qui autem claudicant in fide, sunt a sacerdotio removendi, Hildebert., CLXXI, 766. — Incorruptæ vitæ et fidei etiam quævis de clero esse demonstrat, S. Bernard., CLXXXIII, 1005.

2° De charitate. — Sacerdotes omnes Christianos diligere debent loco filiorum, S. Hieronym., XXIII, 540. — Quid requirit Christus a Petro antequam oves ei commendet, S. August., XXXVIII, 287. Si enim talis es, et amas me, pascere oves meas. Non enim eris mercenarius, sed eris pastor, *ibid.*, 760. — Pastor bonus animam suam ponit pro ovibus suis, S. Petrus (Chrysolog., LII, 313. — Exemplum esto fidelium in charitate, S.

Benedict., LXVI, 973. — Qui charitatem erga alterum non habet, prædicationis officium suscipere nullatenus debet, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1159. Ad prædicandum plus conscientia sancti amoris ædificat, quam exercitatio sermonis, *ibid.*, 890. Per verba charitatis vel se in auditoribus suis, vel auditores suos in se transformant, *ibid.*, 509. Lux gregis est pastoris flamma, *ib.*, LXXVII, 935. Pastor singulis sit compassione proximus, *ib.*, LXXVII, 52, 475. Pastor culpas insequatur, sed personas diligat, *ib.*, LXXVII, 488. Diligis me? pascere oves meas, *ib.*, LXXVII, 19. Prædicator veritatis tantæ charitatis esse debet ut, etc., *ib.*, LXXIX, 538. — Non cesset charitas operandi bona omnibus, B. Alcuin., C, 248. Sit pax in ore, et in corde charitas, *ibid.*, 451. Dilectione Dei et proximi te ipsum exorna, *ibid.*, 453. In charitate te ipsum exerce, *ibid.*, 459. Vivas utinam in charitatis dulcedine inter fratres, *ibid.*, 508. Hoc memor ut vivas felicitate, in charitate Christi, *ibid.*, 508. Ama Deum semper, *ibid.*, 509. Pauperum memor esto in elemosinis, *ibid.*, 509. — Sit hospitalis presbyter, Sedul. Scotus, CIII, 244. — Exemplum esto fidelium in charitate, S. Benedictus, CIII, 784. — Prædicatores ardent dilectione, diligentes eos quibus verba impendunt et etiam a quibus mala patiuntur, Haymo, CXVII, 316. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatumque, possumus quoque per aurum igne probatum intelligere charitatem, *ibid.*, 998. — Sectare charitatem, Otto Vercell., CLXXIV, 691. — Ut compatiantur proximis per charitatem, Rupertus, CLXXII, 1083. Per charitatis compassionem fervere debet sacerdotis pectus, *ibid.*, 777. — Qui ergo cum aliis virtutibus charitatem habet, sacerdos est, Hildebert., CLXXI, 928. — Et qui etiam alias sine ista habet, sacerdos non est, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 928.

3° De castitate. — Omnes sacerdotes alique levite insolubili lege constringimur, ut a die ordinationis nostræ sobrietati ac pudicitie et corda nostra mancipemus et corpora, S. Siricius papa, XLII, 1159. Quisquis sancti clericus aut viduam, aut certe secundam conjugem duxerit, omni ecclesiasticæ dignitatis privilegio mox nudetur, *ibid.*, 1144. Quod dignum et pudicum et honestum est suademus, ut sacerdotes et levitæ cum uxoribus suis non coeant, *ibid.*, 1160. Non solum nos, sed et Scriptura sacra compellit sacerdotes esse castissimos et Patres quoque jussu continentiam corporalem servare debere, *ibid.*, 1184. Quo enim pudore viduam aut virginem ausus est episcopus vel presbyter integritatem vel continentiam prædicare, vel suadere castum cubile servare, si ipse sæculo magis institit filios generare, quam Deo? *ibid.*, 1185. Episcopos, presbyteros ac diaconos continentie lege obstringi, *ibid.*, 118. — Hi sacerdotes pudicitiam ex die ordinationis sue servare debent, S. Innocent. I., XX, 497. Si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectionem suam perdat officium, *ibid.*, 528. — Sisemper orandum est sacerdoti, ergo semper carendum matrimonio, S. Hieronym., XXIII, 257. Altari servientibus castitas commendatur, *ib.*, XXV, 459. Sic et castitas propria et (ut ita dixerim) pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo absteineat, sed etiam a jactu oculi, etc., *ib.*, XXVI, 569. Omnes puellas et virgines Christi, ut æqualiter ignoret, aut æqualiter dilige. Ne sub eodem tecto mansitis: nec in præterita castitate confidas, *ib.*, XXII, 538. Oculos castos servent et linguam sacerdotes, *ib.*, XXI, 538. Celibatus clericorum, *ib.*, XXIII, 540. — Incontinentes in officiis talibus positi omni honore ecclesiastico privarentur, S. Leo Magn., LIV, 501. Quanto magis hi sacerdotes vel levitæ pudicitiam ex die ordinationis sue servare debent, *ib.*, LVI, 501. — Comparantur apud sacerdotes propter castitatem, Maxim. Taurin., LVII, 515. — Exemplum esto fidelium in castitate, S. Benedictus, LXVI, 973. — Quod sacerdotes et levitæ cum mulieribus coire non debeant, Dionys., Exig., LXVII, 245. Quod diaconi, sicut episcopus et presbyter, coire debent ab opere conjugali, *ibid.*, 288. — Ut mulierem clericus non ducat uxorem, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdos sit castus, Prim. Adrumet., LXXVII, 681. — Sacerdotum novæ legis celibatus, S. Gregor. Magn., LXXIX, 93.

Castimoniam quoque inviolati corporis perpetuo conservare studeant, aut certe unius matrimonii vinculo federentur, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. Castitas a levitis et sacerdotibus custodiatur, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 185. De sacerdotibus et levitis, ut ab uxoribus se contineant, *ibid.*, 209. De castitate sacerdotum, *ibid.*, 575. — Sacerdotes Dei et diaconi, et alii Dei ministri, qui in Dei templo servire debent, semper castitatem suam servent, S. Egerius Eborac., LXXXIX, 421. — Si mundos et castos ab omni fornicatione et homicidio liberos habueritis sacerdotes,

nulla gens ante vestram conspectum poterit stare, sed corruent ante faciem vestram omnes paganae gentes, et eritis victores, S. Zacharias papa, LXXXIX, 924. — Castitate te ipsum exorna, B. Alcuin., C, 453. — Te ipsum in omni castitate conservare audeas in conspectu Domini Dei altissimi, *ibid.*, 507. Hoc memor ut vivas feliciter in castitate, *ibid.*, 508. — Exemplum esto fidelem in castitate, S. Benedict., CIII, 781. — Sicut semper ministrare debent, ita semper continentem esse oportet sacerdotes, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Erit quoque illi pudicitia ut non solum ab opere immundo se abtineat, sed etiam ab oculi, oris, et cogitationis errore, Amal. Met., CV, 851. Sit castus sacerdos, *ibid.* Officii tui sit, charissime, non solum oculos castos servare, sed et linguam, *ibid.*, 886. — De continentia et castitate clericorum, Raban. Maur., CXII, 1419. — Oportet episcopum esse pudicum, id est castum ab omni immunditia, Haymo, CXVII, 791. Qui enim sacra mysteria manibus tractare et aliis ministrare debent, dignum est ut ab omni immunda pollutione sint alieni, ut scilicet et mente sint casti et corpore pudici, id., CXVIII, 786. — Clericus qui per ordines ecclesiasticos usque ad subdiaconatum caste vixit, uxorem ducere non potest, Nicolaus papa, CXIX, 1193.

Calibatus clericorum propugnatur adversus Graecos. Calibatus clericorum legibus ecclesiasticis asseritur, Ratramn. Corb., CXXI, 524. — Episcopi, presbyteri, diaconi sint continentem, Aeneas Par., CXXI, 728. Placuit episcopos, et presbyteros et diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus se continere, *ibid.* — Quod si post ordinationem ministro contigerit proprium invadere cubile uxoris, sacrarii non intret limina, nec sacrificii petitor fiat, nec altare contingat, Isidor. Mercat., CXXX, 59. Castitas a levitis et a sacerdotibus custodiatur, *ibid.*, 525. Quorum sanctionem sacerdotes omnes atque levites insolubili lege constringimur ut a die ordinationis nostrae sobrietati, ac pudicitiae et corda nostra mancipemus et corpora, *ibid.*, 581. S. Abb., CXXXIX, 496. — Quisquis sane clericus aut viduus, aut certe secundam conjugem duxerit, omni ecclesiastica dignitate privilegio mox nudet, Isidorus Mercat., CXXX, 682. — De continentia sacerdotum. Regino Prum., CXXXII, 208. Sacerdotes Domini et diaconi vel quicumque sacramenta contractant, pudicitiae custodes ab uxoribus se abtineant, *ibid.*, 209. Sacerdotes et levites cum mulieribus non cneant, *ibid.* Placuit ut episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi abstineant a conjugibus, ut non generent filios, *ibid.*, 210. — Pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo abtineat, sed etiam ab intuitu oculorum, Atto Verecell., CXXXIV, 706. Quod clericis carnale conjugium denegetur, id., CXXXVIII, 411. Qui plebem Dei docere debent lumen vitae, castitatem teneant secundum ordinem suum, id., 482. — Nullus presbyter, nullus diaconus, nullus subdiaconus, nullus in clero, uxorem aut concubinam admittat, S. Henricus, CXL, 227. — De presbytero si uxorem acceperit, deponatur, Burchardus, CXL, 645.

Presbyter qui uxorem duxerit, ab ordine suo illum deponi debere, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 454. Placet ut episcopi, presbyteri et diaconi qui sacramenta contractant, pudicitiae custodes ab uxoribus se abtineant, *ibid.*, S. Petrus Damianus, CXLIV, 561, 401. — Placet ut in omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur qui altari inserviunt, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 454. Nemo presbyter a die honoris presbyterii sumat conjugium, *ibid.*, 455. — Quanto magis hi sacerdotes vel levites pudicitiam ex die ordinationis suae servare debent, Humbertus, CXLIII, 999. — Quid contra sacerdotes, diaconos, subdiaconos castitatem non servantes, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1315. — Ministri altaris presbyteri, sive diaconi, ad Dominica tales eligantur officia, qui ante ordinationem suam conjugem reliquerunt, S. Petrus Damian., CXLIV, 561, 400. Cur clerici debeant esse casti, id., CXLV, 587. Placuit sacros antistites ac Dei sacerdotes, nec non et levitas, vel qui sacramentis divinis inserviunt, continentem esse in omnibus, *ibid.*, 400. Placuit, quod et in diversis conciliis firmatum est, ut subdiaconi qui sacra mysteria contractant, et diaconi et presbyteri, sed et episcopi secundum propria statuta etiam ab uxoribus se continent, *ibid.*, 402. Continentia sacerdotum et levitarum ministrantium in veteri lege quanta, *ibid.*, 404. — Qui in tribus sacris gradibus, presbyteratu scilicet, diaconatu et subdiaconatu positi, mulierculas non abjecerunt et caste non vixerunt excluduntur ab eorumdem graduum dignitate, Alexander II, papa, CXLVI, 1406. Si quis amodo episcopus, presbyter, diaconus feminam acceperit vel acceptam retinuerit, proprio gradu decidat usque ad satisfactionem, *ibid.*, 1407.

Sacerdotem querit Ecclesia aut de virginitate sanctum, aut de monogamia ornatum, Landulfus, CXLVII, 931. Item

apostolus praecipit in superioribus, ut episcopi, presbyteri, diaconi sint pudici, id est continentem, id., CXLVIII, 1125. — Sacerdotes et levites suis uxoribus non miscantur, quia quotidiano ministerio occupantur, S. Anselm. Ioc., CXLIX, 519. Clerici excommunicantur qui se post tertiam admonitionem non continent, *ibid.* — Presbyterorum conjugia a concilio sub Lanfranco damnata, S. Anselmus Cant., CL, 149. — Incontinentes presbyter non ministret, Ivo Carnot., CLXI, 465. De castitate sacerdotum vel levitarum, *ibid.*, 467, 468. Quod sacerdos vel monogamus vel virgo eligatur, *ibid.*, 649. Caste se victuros promittunt in diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1135. Sacerdotibus semper castitas servanda praecipitur, *ibid.*, 1151. Sacerdoti cui est semper orandum, matrimonio semper est cavendum, *ibid.*, 1152. Ad sacros ordines non accedat, nisi virgo aut probatae castitatis, *ibid.*, 1155. Qui vult sacerdos esse ipse se vestiat, ipse se castitate muniat, id., 514. — De uxoriis et concubinis presbyteris id statuimus, ut penitus ab altaris ministerio sequestrentur et ecclesiasticis rebus depriventur, Paschalis II, CLXIII, 489. — Castimoniam inviolati corporis perpetuo conservare studeant, Petrus de Noucastis, CLXIII, 708. — In novo sacerdote non sic, sed genus... red munda electio requiritur, et conjugium abnegatur, Hildebertus, CLXXI, 927. — Sacerdotes ab uxoribus iuxta canones abstinere debere, Anaclet. antipapa, CLXXIX, 715. — Utinam qui se continere non valent, perfectionem temerarie profleret, aut calibatus dare nomina vererentur, S. Bernardus, CLXXXII, 854. Sacerdotibus castitas necessaria, id., CLXXXIV, 1085. — Clericorum calibatus, Robertus Pullus, CLXXXVI, 925, 1109. — Sacerdotibus semper castitas observanda praecipitur, Grat., CLXXXVII, 170. Ministris altaris cum episcopis et presbyteris eadem est lex continentiae, *ibid.*, 72. — De continentia clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 727.

4^a De humilitate. — Sacerdotes humiles esse debere, quia et Dominus et apostoli ejus humiles fuerunt, S. Cyprian., IV, 402. — Quicumque igitur cupit etiam ante Deum nostrum sacerdotii dignitate censi debet esse mitis et humilis corde, S. Bonifac., XX, 781. — Non per Christum intrant, quia non sunt humiles, S. August., XXXVIII, 761. — Contra superbiam vera humilitate luceant sacerdotes, S. Gregor. Magn., LXXVI, 549. In omni quod fortiter agunt, humilitatem tota intentione custodiant, *ibid.*, 804. Adducta auditorum suorum vita ad memoriam, semetipsum humiliat praedicator, *ibid.*, 1001. In ostendendo magisterio humiles sint praedicatores, *ibid.*, 548. Humilitas praedicatoris se servum inutilem aestimantis, *ibid.*, 25. Humilitatem quae magistra est omnium materque virtutum, et loquendo dicere, et vivendo conatur ostendere, *ibid.*, 265. Ratio humilitatis in praedicator, *ibid.*, 570, 925. In pace Ecclesiae humiles, in persecutione fortes et erecti sint praedicatores, *ibid.*, 600. Verba iustorum ex radice veniunt humilitatis, ut fructum valeant ferre pietatis, *ibid.*, In cujus mente et humilitas cum rectitudine fulgeat, et severitas cum pietate, id., LXXVII, 626. Humilitas accessum ad curam pastorem, cum necesse est, non fugiat, *ibid.*, 15. Humilitas pastoribus necessaria, *ibid.*, 858. Servanda itaque est et in corde humilitas, et in opere disciplina, *ibid.*, 56. Zelo pastoralis humilitas non officiat, aut vice versa, *ibid.*, 476. Nequaquam valet in culmine humilitatem discere, qui in limis positus non desit superbiere, *ibid.*, 22. Sic autem servanda est virtus humilitatis, ut non solvantur iura regiminis, *ibid.*, 476. Praedicatoribus adsit cum vitae munditia humilitas, id., LXXIX, 166. — De humilitate praepositorum, Taio Casaraugust., LXXX, 827; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, ne propter seditionem, luporum id est persecutorum, patientiam et constantiam vestram perdat, Beda Venerab., XCII, 55. — Sint tibi mores humanitate praecari, humilitate laudabiles, B. Alcuin., C, 153. Mitem te et humilem ad meliores ostende, *ibid.*, 325. Sit humilitas in corde et in corpore, *ibid.*, 451. Humilitas te exaltet, *ibid.*, 452. Humilitate te ipsum exorna, *ibid.*, 453. Esto humilis in ministrando, *ibid.*, 459. — Quanto major es, tanto magis te humilia, Raban. Maur., CX, 842. — In eo (sacerdote) videant quid imitari et sequi bene operando possint, castitatis videlicet, humilitatis, Riculf. Suev., CXXXI, 19. — Humilitas sacerdotis sit vera, Ivo Carnot., CLXII, 515. — Studeate et laborate ut sit in vobis humilitas, Hildebert., CLXXI, 831.

5^a De mansuetudine. — Non contentiosum, sed mitem et docibilem esse debere presbyterum, S. Cyprian., III, 155. — Mansuetudinem teneat sacerdos, S. Ambros., XVI, 1201. — Debet esse mitis et humilis corde, quare, S. Bonifacius, XX, 781. — Semper in sacerdotali pectore cum terrore severitatis custodiri debet virtus mansuetu-

dinis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1143. In bonis pastoribus sociantur benignitas et auctoritas, misericordia et disciplina, *ibid.*, 1143. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter illos, *ibid.*, 1140. Sicut agni inter lupos mittimur, ut sensum servantes innocentiam, morsum malitiam non habeamus, *ibid.*, 1140. Pastores mansueti habeant emulationem iustitiam, iracundi mansuetudinem adjuvant emulationem, *ibid.*, LXXVII, 76. Pastori miscenda lenitas cum severitate, *ibid.*, 38. Mansuetudo servanda, ut ipsa quoque sacerdotalis indignatio virtuti sit admista dulcedinis, *ibid.*, 669. — Erit illi etiam iuxta apostolum mansuetudo, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 786. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, Beda Venerab., ACII, 53. — Mitem te ad meliores ostende, B. Alcuin., 225. Semper suavia verba misceantur durioribus, *ibid.*, 451. Misericordia amabilem te faciat, *ibid.*, 452. Luceat lux tuæ bonitatis coram omnibus, *ibid.*. — Qui autem ita prudens, mansuetus et suavis est, ut se videntes et audientes ad amorem et laudem Sponsi convertat et accendat, amicus est Sponsi, S. Agobard., CIV, 193. — Benignum te boni sentiant, Lib. papa, CV, 83. Sit in te boni pastoris dulcedo, *ibid.*; Nicol. papa, CXIX, 772; Alexander II, papa, CXLVI, 1321. — Estio bonis agnus, Theodulf., CV, 538. Sit tibi placidum cor, dulcia verba, *ibid.*. — Erga errata subdilectum sic mansuetudo zelum temperet, Amal. Met., CV, 854. — Semper necesse est, ut dulcedo et humilitas in corde teneatur, *ibid.*, 868. — Sit rector placidus, mansuetus, Raban. Maur., CXII, 1593. — Benignitatem tota mente servate, Isidorus Mercat., CXXX, 23. — Servum autem Domini oportet mitem esse ad omnes, Otto Vercell., CXXXIV, 694. — Virtus mansuetudinis a sacerdotali peccatore custodienda, quare, Rupertus abbas, CLXVII, 1169. Prædicatores sint lenes in docendo, *ibid.*, CLVIII, 495. — Pastoribus imitanda Christi misericordia, S. Bernardus, CLXXXIV, 174.

6° *De mortificatione.* — Oportet sacerdotem carere variarum illicebis voluptatibus, S. Ambros., XVI, 254. — Delicatus magister est qui pieno ventre de jejuniis disputat, S. Hieronym., XXII, 533. — Sacerdos sit sobrius, Prim. Adrum., LXXVIII, 681. — Qui vult post me venire abneget semetipsum, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1233. Castigo corpus meum et in servitutem redigo ne forte, etc., *ibid.*, 1231. Perfectus quippe prædicator, ut exemplum daret abstinentiæ, quid faciebat? *ibid.*. — Vir ecclesiasticus crucifigi mundo per mortificationem propriæ carnis debet, S. Isidor. Hispal., LXXX, 703; Amal. Met., CV, 851. — Hoc memor ut vivas felicitate in omni sobrietate, B. Alcuin., C, 508. — Erit quoque illi iuxta apostolum sobrietas, abstinentia, Amal. Met. CV, 831. Sit abstiniens sacerdos, *ibid.*, 834. — Oportet enim prædicatores in semetipsis demonstrare mortificationem carnis, qui item aliis faciendum denuntiant, Anselm., Laodun., CLXI, 1212. — Corpus castigant, Petrus de Honestis, CLXIII, 709. — Videant cæteri jejunia vestra; videant quomodo immolando maceratis et affligitis carnem vestram, S. Bruno, CLXIV, 577. — Circumcidat sacerdos omne præputium carnis suæ a membris suis, Hildebertus, LXXI, 775.

7° *De zelo.* — Zelum habere debet sacerdos, qui in corruptam servare studeat Ecclesiæ castitatem, S. Amb., XV, 1426. Si me inquirentem latent vepres silvarum, per omnia angusta me coarctabo, omnes sepes excutiam. — omnia peragro, revocabo errantem, requiram pereuntem, S. August., LXXVII, 278. — Zelus doctoris spiritalis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 932. Contra torporem zelo candeant sacerdotes, *ibid.*, 549. Necessitas zeli in doctoribus, *ibid.*, 533. Zelus domus tue comedit me, *ibid.*, 932. Assumamus zelum fortem, *ibid.*, 935. Zelo charitatis inflammatus prædicator, *ibid.*, 263. Cum magna zeli asperitate corrigat sacerdos, *ibid.*, 46. — De zelo pastoralis officii erga subditos, Taio Casaraugust., LXXX, 829. — Tu vis errare, tu vis perire? Ego no. o. Revocabo errantem, requiram perditam, Amal. Met., CV, 842. Omnia peragro, revocabo errantem, requiram pereuntem. Si me pati non vis, noli errare, noli perire, *ibid.*. Sic ad ultimum zelus fervet, ne tamen pietatis limitem fervente transcedat, *ibid.*, 854. De zelo pastoris, *ibid.*, 867. — Assutramus zelum fortem, Raban. Maur., CX, 591. Appellant zeli ardoribus frigi, *ibid.*, CX, 883.

IV. — De vitiiis vitandis.

1° *De superbia.* — Obsecro vos ut vitam emendatis vitantes superbiam, S. August., XL, 1301. Nos qui pastores sumus nominati superbiam fugiamus per humilitatem et patientiam, *ibid.*, 1316. — Sacerdoti fugienda superbia, S. Benedictus, LXVI, 869. Elationem aut superbiam summo studio cavere debet ordinatus, *ibid.*.

Sacerdos non sit superbus, Prim. Adrumet., LXXVIII, 680. — Humilitatis locum in elationem dominationis immutavit, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140. Quomodo contra elationem, qui alios docet, pugnare debeat, *ibid.*, 1001. Prædicator caveat ne vitio elationis se extollat, *ibid.*, 235, 263. Caveant prædicatores Satanam servire per elationem, *ibid.*, LXXVII, 93, 96. Si majores nostri in regibus superbiam non tulerunt, quanto magis non est in sacerdotibus sustinenda, *ibid.*, 654. — De superbis doctoribus, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 710. — Nullus presbyter contra suum episcopum superbiere audeat, Carol. Magn., XCVII, 513, 827. — Non te exalient honores transeuntes, B. Alcuin., C, 245. Non superbus sit presbyter, *ibid.*, 1014. — Admonendi sunt presbyteri ut procul ab omni fastu superbiam sanctum exemplum subditis doceant, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Non sint superbi sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 440. — Alium superbia necat, S. Bruno, CLXIV, 443.

2° *De avaritia.* — Avaritia in sacerdote vitanda, S. Hieronym., XXII, 663. — Obsecro vos ut vitam emendatis, concutientes avaritiam, S. August., XL, 1301. Nos qui pastores sumus nominati, avaritiam submergamus per eleemosynam, *ibid.*, 1316. — Amorem pecuniæ, quasi materiam cunctorum criminum fugiant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1067. — Cavendum summopere sacerdotibus est, ut ab avaritia peste quæ radix omnium maiorum est suosque sectatores a Christi regno excludit, se cohibeant, Carol. Magn., XCVII, 605. — Non deceptibilis auri species a fiducia studiosi laboris te subtrahat, B. Alcuin., C, 491. — Non avarus sit sacerdos, Amal. Met., CV, 836. — De avaritia vitanda in clericis, Raban. Maur., CXII, 1420. Sæpe omnia avaritiam fugite, Isidor. Mercat., CXXX, 23. — Cæcus (avaritia) sitis etiam sacerdotum montes obtinet, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 495. De avaritia sacerdotum, Burchard., CXL, 713. — Quam detestanda avaritia clericorum, S. Petrus Damianus, CLV, 643. Impudentes pecuniam erigunt sacerdotes, etiam cum negatur, *ibid.*. — Alium avaritia occidit, S. Bruno, CLXIV, 445. — Avaritiam vitare debent sacerdotes, Hildebert., CLXXI, 768. — Sunt qui pauperibus paulum tribuunt, ut amplius accipiant, S. Hieronym., XXII, 535.

3° *De vinolentia.* — Vinolentos sacerdotes et Apostolos damnat, et vetus lex prohibet, S. Hieronymus, XXII, 535. Qui altario deservunt, vinum et siceram non bibant, *ibid.*. Præcipitur sacerdotibus, ne ministrant in templo, vinum et siceram bibant, ne ebrietate et crapula et curis hujus vitæ prægraventur corda eorum, *ibid.*, 609. Sacerdotes qui ministrant in templo Dei prohibentur vinum et siceram bibere, *ibid.*, 662; Amal. Met., CV, 835. — Sacerdos non sit vinolentus, Prim. Adrumet., LXXVIII, 680. — Attendite autem vobis ut non graventur corda vestra in crapula et ebrietate, S. Gregor. Magn., LXXVII, 59. — Ut nullus ex sacerdotum numero ebrietas vitium nutriat, nec alios cogat per suam jussionem inebriari, Carol. Magn., XCVII, 219. — Ebrietatem quasi perditionis foveam fugite, B. Alcuin., C, 454. Non vinolentus sit sacerdos, *ibid.*, 1014. — Non vinolentus, ut fiscaliter possit corripere ebriosos, Sedul. Scot., CIII, 254. — Non vinolentus, quare, Amal. Met., CV, 853. Quidquid inebriat, et statum mentis evertit, fuge similiter ut vinum, *ibid.*, 885. — Impia non Bacchi poenæ corda premant, Raban. Maur., CXII, 1600. — Observandum est sacerdotibus ut ab ebrietate se absteineant, Rodulf. Bituric., CLIX, 713. — Ut nullus presbyterorum ad anniversariam diem vel tricesimam tertiam etc., se inebriare præsumat, Hincm. Rhem., CXXXI, 778. — Ut a clericis vitetur ebrietas, Isidor. Mercat., CXXX, 401. — Antè omnia clericis vitetur ebrietas, Otto Vercell., CXXXIV, 41. — Nullus vestrum sit ebriosus, Rathertus Veron., CXXXVI, 561. Ut clericis vitetur ebrietas, quæ omnium vitiarum fomes et nutritrix est, *ibid.*, CXXXVIII, 409. — De presbyteris parochialibus cum convenierint ut se inebriare non audeant, Burchardus, CXL, 654. Nullus presbyter ex ineptia bibat plus quam decet, nec alium provocet ad bibendum ultra quod desiderat, *ibid.*, CXXXIX, 1474. — Non ebrietas servientes sint sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 440. Ut presbyteri, quando ad collectionem veniunt, minime se inebriare præsumant, *ibid.*, 499. Presbyter ebrietati deserviens, nisi desierit, communionem privetur, *ibid.*, 1170.

4° *De incontinentia.* — Obsecro vos, ut vitam emendatis, desipientes luxuriam, S. August., XL, 1301. Fornicatio enim clericis interdicitur, quia cum simus ministri Domini, membra meretricis non efficiamur, *ibid.*, 1303. Si conjugium sacerdotibus prohibetur, quanto magis crimen fornicationis in nobis æstimabitur, *ibid.*. Nos qui pastores sumus nominati, luxuriam frangamus per abstinentiam, *ibid.*, 1316. — De incontinentia sacerdotum

vel vitætarum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 619. — Si fornicatus fuerit presbyter aut adulterium perpetraverit, amplius pelli debet et sub poenitentia redigi, Carol. Magn., XCII, 618. — Non permittas libidinosas voluptates in te, vel in tuis dominare fratribus, B. Alcuin., C, 499. Juvenilia autem desideria, id est, adulterium, immunditiam, luxuriam, omnemque lasciviam devita et fuge, Haymo, CXVII, 805. — Quod si fornicatus fuerit, vel adulterium commiserit, extra Ecclesiam abiciatur, Aeneas Paris., CXXI, 727. — Sacerdotes igitur, si in fornicationis laqueum ceciderint, et crimen manifestissime ostensum fuerit, hactenus sacerdotii habere non possunt honorem, Regino. Prum., CXXXII, 210. — Libidini et impudicitie penitus resistent, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Altum luxuria perimit, S. Bruno, CLXIV, 415. — A vobis removenda est fornicatio et immunditia, Hildebert., CLXXI, 770. — Arguantur incontinentes qui sacros ordines impudenter temerare non verentur, S. Bernardus, CLXXXIII, 835.

5° *De vitio linguæ.* — Cave, ne aut linguam, aut aures habeas prurientes, S. Hieronym., XXII, 538. Amal. Met., CV, 886. Parce a detractioe linguæ, *ibid.* Non infreni lingua incendant sacerdotes, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. Obscenitatem etiam verborum, sicut et operum, penitus execrentur, *ibid.*; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087; Amal. Met., CV, 891. — Non calumniam cuiquam facientes, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Non vaniloquis inserviant, non detractationibus incumbant, Amal. Met., CV, 920. — Clericus verba scurrilla jocularia risumque moventia non loquatur, Regino Prum., CXXXII, 220. — Linguam, quæ inter Deum et nos quodam modo mediatrix est, a supervacui sermonis levitate compescant, S. Petrus Damian., CXLV, 499. Ex labris nostris verba otiosa non effluant, *id.*, CXLIV, 458.

6° *De invidia.* — Prædicatoribus cavenda est invidia, S. Gregorius Magn., LXXVI, 199. — Invidiam fugiant sacerdotes, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. — Procul ab omni fastu superbiæ et invidiæ morositate, sanctum exemplum subditiis donent, Theodulf. Aurel., CV, 216. Non sint cupidi, *ibid.* — S. Anselm. Luc., CXLIX, 510.

7° *De ambitione.* — Officii nostri vitamus laborem, appetimus dignitatem, Julian. Pom., LIX, 435; Amal. Met., CV, 885. — A præcipiti se ambitione etsi non metu, saltem pudore contineant, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1031. — Non secularis ambitio sacerdotalem severitatem compescat, B. Alcuin., C, 458. — Plerique sacerdotes, suæ magis utilitatis causa quam gregis, præesse desiderant, Amal. Met., CV, 850. — Nemo enim ad hoc debet fieri clericus ut inhiat ambitioni, Ivo Carnot., CLXII, 513. Nec altius quærat, nisi ut Deum hereditate possideat, *ibid.* — Ambitionem ecclesiasticorum, promotionem juniorum et pluralitatem beneficiorum perstringit, S. Bernardus, CLXXXII, 823. Graviter perstringit ambitulosos, qui temere et indigne sacras Ecclesiæ functiones usurpant, *ibid.*, 852. Carritur passim ad sacros ordines, *ibid.*, 853. Videas et homines pecuniosos ad honores quoque ecclesiasticos pervolare, *id.*, CLXXXIII, 84, 85.

V. — *De his quæ sacerdotibus prohibentur.*

1° *De mulieribus.* — Nolo habere consortia matronarum, nolo ad nobilium domos accedas, S. Hieronym., XXII, 463. — Ut cum omnibus omnino clericis extraneam feminam non cohabitent, sed solas matres, avias, materternas, amitas et sorores, etc., S. Leo Magn., LVI, 425. — Vetuit omnino magna synodus, ne liceat episcopo, nec presbytero, etc., extraneam habere mulierem, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel eas tantum personas quæ omnem suspicionem effugiant, Dionysius Exig., LXVII, 42. — Ut clerici cum mulieribus extraneis non habitent, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdotes prohibentur ne cum mulieribus conversentur, excepta duntaxat matre, sorore, vel uxore, quæ caste regenda est, S. Gregor. Magn., LXXVII, 515. Neque ut aliæ mulieres cum sacerdotibus habitent, nisi hæ quæ sacris, ut prædictum est, canonibus sunt permixtæ, *ibid.*, 1033. — Nec mulieres alloquantur, aut domi retineant, S. Sennatus, LXXX, 441. — Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, contubernia feminarum extranearum nullatenus appetant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. — Ut presbyteri mulierem extraneam in domo sua non habeant, Carol. Magn., XCVII, 237. — Ut juxta Nicæni venerandi definitionem concilii, nullus patiat subintroductas mulieres in domo propria habere vel private cum eis cohabitantes conversari, S. Paulin., XCIX, 297. — Femina cum presbytero non habitent, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Non episcopo, non presbytero, non diacono, non alicui omnino qui in clero est, licere subintroductam habere

mulierem, Amal. Met., CV, 874. Prohibe virgines tecum commorari, etiam quæ de genere tuo sunt, *ibid.*, 888. Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, *ibid.*, 891. Contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant, *ibid.* — Ut conversationem feminarum earumque accessum et administrationem detestentur, Herardus, CXXI, 763. — Clericus vero solus ad feminas tabernaculum non accedat sine majoris natu principis jussione, Isidor. Mercat., CXXX, 40. Nec presbyter solus cum sola adjungatur, sed duobus adductis testibus, visitet infirmam, *ibid.* Nec solus cum sola femina fabulas misceat, *ibid.* — Ut clericus nullam conversationem cum muliere post denominationem habeat, Auto Vercell., CXXXIV, 56. Jubendum est eisdem sacerdotibus, ut non permittant secum mulieres habitare extraneas, *id.*, CXXXVIII, 625. Ut presbyteri subintroductas mulieres nullo modo secum habere audeant, nisi forte commatrem suam aut proximitatem generationis, *id.*, CXI, VIII, 1120. — Sacerdotes cum feminis habitare conspicio, quod nefarium est dicere et audire, S. Ivo Carnot., CLXI, 462. — Clericus matronarum domicilia frequentans, deponatur, Gratianus, CLXXXVII, 391.

2° *De convitiis.* — Maxime ministrorum officia arbitror declinare extraneorum convivia, S. Ambros., XVI, 49. — Convivia tibi vitanda sunt secularium et maxime eorum qui honoribus tument, S. Hieronym., XXII, 536; Amal. Met., CV, 885. — Non enim licet clerico prandium vel cenam ordinare, S. August., XL, 1299. — Valde despicitur clericus qui sæpe vocatus ad prandium non recusat, etiam necessitate aliqua compulsus, *ibid.*, 1599. Ideo summe cavere debet clericus, ne extra domum suam vel episcopi prandere audeat, vel in eadem etiam audeat secularibus preparare, *ibid.*, 1299. — In secundarum nuptiarum convivio presbyter esse non debet, S. Leo Magnus, LVI, 444. — Convivia publica fugiant, privata non tantum pudica, sed et sobria celant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1087. — Ut clerici nuptialia vitent convivia, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 269. — Ut presbyter in convivio secundarum nuptiarum non intersit, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 825. — Ut clerici nuptialia convivia vitent, S. Chrodegang., LXXXIX, 1088. — Facilius contemnitur clericus, qui sæpe vocatur ad prandium et non recusat, Amal. Met., CV, 886. Multitudines hominum, et officia, et salutationes et convivia veluti quasdam catenas fugias voluptatum, *ibid.*, 887. — Presbyterum convivio secularium nuptiarum interesse non debere, Isidorus Mercat., CXXX, 267. Non liceat sacerdotibus vel clericis aliqua speculaculo in nuptiis vel in conviviis spectare, *ibid.*, 885. Ut clerici nuptialia vitent convivia, *ibid.*, 461. — Ut presbyter in nuptiis bigami non prandeat, Auto Vercell., CXXXIV, 38. — Nuptiarum convivii presbyteri interesse non debent, Gratian., CLXXXVII, 194. Ignominiosum est sacerdoti affluere deliciis, epulis atque lasciviis, *ibid.*, 196. Convivia hæreticorum clerici vitare debent, *ibid.*, 1318.

3° *De tabernis.* — Nullus in tabernis manducet et bibat, Eutychian., V, 163. — Non enim debet qui animarum curam gerit, intrare tabernas, nisi necessitate compulsus, S. August., XL, 1299. — Quod non oportet sacerdotes a presbyteris usque ad diaconos et deinceps quolibet ecclesiastici ordinis usque ad ministros aut lectores aut cantores, etc., in cauponam ingredi, Dionysius Exig., LXVII, 72. Quod nullus ecclesiasticorum in tabernis comedere debeat, *ibid.*, 167. Ut clerici tabernas, nisi in peregrinis, non ingrediantur, *ibid.*, 194. — Ut clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitas coegerit, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Ut nullus presbyter edendi aut bibendi causa gradatur in tabernas, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 582; Carol. Magn., XCVII, 219. — Ut nullus presbyter tabernas ingredi audeat ad bibendum, nec se misceat in tali conventu secularibus hominibus, ubi turpia verba audiat aut loquatur, Carol. Magn., XCVII, 296; 511. — Ut presbyteri ab ebrietate et tabernis abstinant, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Neque per tabernas cant bibendo aut comedendo, Rodulf. Bituric., CXIX, 713. — Inquirendum si de tabernis se custodiant presbyteri sicut sapissime interdiximus et interdiximus, Hincmar. Rhens., CXXV, 780. — Illud quoque summopore cavendum monemus ut presbyteri vel clerici tabernas causa convivandi non audeant, Riculf., CXXXI, 20. — Nolite in tabernis bibere, Rader. Veron., CXXXVI, 560. — Clerici tabernas non ingrediantur absque peregrinationis necessitate, CXXXVIII, 469. — Deponatur clericus qui tabernam aut ergasterium habere voluerit, Gratian., CLXXXVII, 239.

4° *De venatione.* — Non liceat episcopis, presbyteris, diaconibus canes ad venandum vel accipitres habere, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 287. — Ut clerici venationes

non faciant cum avibus vel canibus, Carol. Magn., XCVII, 816. — Nec canes habeant ad venandum, nec accipitres, nec falcones, nec sparvarios, Hatto Basil., CV, 761; CXXXVIII, 625. — Venationem devota et fuge, Haymo, CXVII, 803. — Quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, Nicolaus papa I, CXIX, 1126. — O miseram vitam hominum et maxime sacerdotum, qui dum lucrandis fidelibus debent insistere, venandis feris incumbunt, et quos capere oportet homines, capiunt aves et bestias, *ibid.*, 1126. Ut sacerdotes et levitæ canes ad venandum et accipitres non habeant, *id.*, CXXXVIII, 410. Quod sacerdotes fenore aut venatione occupari non debeat, *ibid.* Docemus etiam, ut sacerdotes non sit venator, neque accipitrarius, *id.*, CXXXVIII, 503. — De illis, qui ex ecclesiastico ordine, aut venantur, aut cum accipitribus jocantur, Burchardus, CXL, 661. — Ut episcopi, presbyteri et levitæ canes ad venandum et accipitres non habeant, Ivo Carnot., CLXI, 453. — Aleæ, aut quibuslibet venationibus minime inserviant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

5° *De bello.* — Ut nemo sacerdotum ex numero arma pugnantium unquam portet, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 592; Carol. Magn., XCVII, 219, 295, 725. — Prohibemus autem omnimodis ut presbyteri arma non assumant, Rodulf. Bituric., CXIX, 715. — Ne clerici arma ferant, Regino. Prum., CXXXII, 232. — Nullus vestrum arma ferat in seditione, quia arma nostra debent esse spiritalia, Rather. Veron., CXXXVI, 560. — Ut nullus ex clero arma militaria portet, Burchardus, CXL, 661; Ivo Carnot., CLXI, 504. Presbyter non arma ferat, *id.*, CXXXIX, 1475. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes, *id.*, CLXI, 1169. — Ut clerici arma non portent, cenc. Claromont., CLXI, 717.

6° *De negotiis secularibus.* — Nemo militans Deo obligat eo molestiis secularibus, S. Cyprian., IV, 398. Quanto magis molestus et laqueis secularibus obligari non debeat qui divinis rebus et spiritalibus occupati, *ibid.* — Ex quo, ingenti periculo, sacerdotes negotiis sæculi occupantur, S. Hilarius, IX, 810. — Non enim debet qui animarum curam gerit mercantias acquirere, ligonizare, S. August., XL, 1299. — Non licet sacerdotibus manibus operari, ligonizare, ferrum fabricare et similia, *ibid.*, 1502. — Puerimos clericorum negotiationibus inhonestis et lucris turpibus imminere, S. Leo Magnus, LVI, 698. Sacerdoti impietatis crimen est, neglectis verbi Dei studiis, sollicitudines suscipere sæculares, *ibid.*, 754. — Ut clerici nullas negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur, Dionys. Exig., LXVII, 506. — Ut clericis non liceat administrationem aut procuracionem domorum suscipere, Fulgent. Ferrand., LXVII, 950. — Non sint secularibus immixti, S. Sonnat., LXXX, 444. — Ut sacerdotes et ministri altaris secularibus curis abstineant, Crisc. Afric., LXXXVIII, 840. — Nequaquam turpibus lucris deserviant, Carol. Magn., XCVII, 220. Ut presbyter negotiator non sit, *ibid.*, 296. Ut presbyteri curas sæculares nullatenus exerceant, *id.* est ut neque iudices neque majores villarum fiant, *ibid.*, 735; Rodulf. Bituric., CXIX, 715. — De curis secularibus vitandis, Watterius, CXIX, 735. — Ut clerici villis emendi et carius vendendi usum non habeant, Atto Vercell., CXXXIV, 58. Docemus etiam ut quilibet sacerdos non sit emptor injustus, nec avarus mercator, *id.*, CXXXVIII, 500. — De illis presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, et aliis sibi non concessis implicantur negotiis, Burchardus, CXL, 649. Presbyter non sit mercator, *id.*, CXXXIX, 1475. — De presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, Ivo Carnot., CLXI, 493. Clerico negotiari non licet, *ibid.*, 1286. — Turpium lucrorum occupationes nequaquam appetant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

7° *De ludis.* — Ut episcopus, presbyter et diaconus non sint aleatores, Carol. Magn., XCVII, 772. — Nec ullius ludi aut spectaculi licentiam habeant, Hatto Basil., CV, 766. — Nullus canum aut avium joci inserviat, Rather. Veron., CXXXVI, 560. — Ludus tabularum fugiendus, Ivo Carnot., CLXI, 1170. — Diaconus, presbyter et episcopus aleæ deservientes, nisi desierint, deponantur, Gratian., CLXXXVII, 195. — Joci etsi nonnunquam honesti sint, tamen in ecclesiasticis viris omnino proscribendi, S. Ambros., XVI, 51.

8° *De ornatu et incessu sacerdotis.* — Ornatus ut sordes pari modo fugiendus sunt, S. Hieronym., XII, 535. — Sacerdotes recte et caput prohibentur radere et comam nutrire, S. Gregor. Magn., LXXVII, 856; Tato Casaraugust., LXXX, 825. — Non vagis oculis, non infreni lingua, aut petulantia tumidoque gestu incedant, sed pudorem ac verecundiam mentis simplici habitu incessuque ostendant, Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1067. — Non oportet clericos comam

nutrire, et sic ministrare, sed attonso capite, patensibus auribus, Isidor. Hispal., LXXXIV, 583. — Sanctum est ut clericis qui comam nutriunt, ab archidisceno, etsi non luerint, inviti tondeantur, S. Bonifac. Mogunt., LXXXII, 837. — Ut nullus clericus aut monachus comam laxare præsumat, aut anathema sit, S. Steph. papa, LXXIX, 1028. — Prohibe clericos auro vel sericis uti vestimentis in conspectu domui regis, sed humili habitu incedant, secundum consuetudinem servorum Dei, B. Alcuin., C, 534. Sit tibi vestimentorum moderatus cultus, *ibid.*, 452. Non permittas ullatenus vanitates vestimentorum, *ibid.*, 499. — Intus, forisque non solum habitu et actu, sed etiam ipso incessu irreprehensibiles existant, Amal. Met., CV, 920. Vultu hilari sit sacerdos Christi, *id.*, CXIX, 707. — Ut presbyteri sicut ordines sanctiores, ita verbo, incessu et actu sint reverentiores, Herardus, CXII, 772. — Clericus professionem suam et in habitu et in lacrima probet, Isidor. Mercat., CXXX, 546. Clericus ex vestimentorum splendore commendationem querere non debet, *ibid.* Clericus nec comam nutriat, nec barbam radat, *id.*, CXXX, 546; CXI, 1069. — Ne clerici laicalibus induantur vestimentis, Regin. Prum., CXXXII, 257; Burchard., CXL, 661; Atto Vercell., CXXXIV, 51. Clerici in vestimentis non querant decorem, *id.*, CXXXVIII, 410. — Quam detestandus in clericis luxus vestium, Othlon., CXLVI, 557. — Pretiosas vestes habere non delectentur, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Ne clericus comam nutriat, Ivo Carnot., CLXI, 454.

VI. — De officiis sacerdotum.

1° *Debent offerre sacrificium.* — Sacerdotes qui sacrificia Dei quotidie celebramus, S. Cyprian., III, 857. Ab altari et sacrificiis non recedant, sed die ac nocte celestibus rebus et spiritalibus serviant, *id.*, IV, 599. — Tenatis subditis orationem et sacrificiorum subsidia pastores subministrant, S. Gregor. Magn., LXXXIX, 209. — Quomodum et pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis, B. Alcuin., C, 1052. Sacerdotes sunt, Deo offerendo, *ibid.*, 1094. Sacerdos Græce; Latine dicitur sacer, id est, sanctum sacrificium offerens Deo, *id.*, Cl, 1255. — Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his quæ pertinent ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis, Haymo. Halberstat., CXVII, 835. Sacerdotis quippe ministerium est altari assistere, *ibid.*, 1044. — Quibus (sacerdotibus) et orandi et sacrificandi iuge officium est, Hincmar. Rhem., CXXI, 782. — Sacerdotis sacrificiarii officium quale sit, Rupert. abb., CLXIV, 450.

2° *Administrare sacramenta.* — Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos, etc., Conc. Carthag., III, 1038, 1060. — Videte ut per negligentiam vestram nullus infans sine baptismo moriatur, Eutychian., V, 165. — Ad purganda peccata subditorum constitutus est sacerdos, S. Gregor. Magn., LXXXIX, 181. — Ut nullus presbyter in propria provincia vel in alia cuiquam infirmo baptismum deagere præsumat, Burchardus, CXL, 736; Ivo Carnot., CLXI, 117. Ut presbyter poenitentem iussus ab episcopo suo reconcillet, *id.*, CLXI, 857, 866. Baptizando unitati Ecclesie incorporant, et omnibus sacramentis usque ad manus impositionem populo Dei ministrant, *id.*, CLXII, 518. — Horum officium est corpus Domini dispensare, baptizare, poenitentes absolvere, etc., Honor. August., CLXXII, 599.

3° *Prædicare.* — Vos enim nobis erit, qui huius ministerii onus susceptum habemus, si veritatem Salvatoris nostri J. C., quem apostoli prædicaverunt, prædicare neglexerimus, S. Felix papa, V, 154. — Unusquisque vestrum, quantum sapit, plebi suæ de Evangelio, vel de Epistola, vel aliqua divina Scriptura, in Dominicis et festivis diebus annuntiet, Eutychian., papa, V, 165. — Ut verbis, simul et meritis vite populum sibi creditum ad celestem patriam invitent sacerdotes, S. Ambros., XVII, 740. — Tenentur prædicare sacerdotes, S. August., XXXIX, 2267, 2318. Exaltate vocem vestram, ut per omnem terram audiat sonus vestrarum correctionis, increpationis, charitatis et sanctorum vestrarum, *id.*, XL, 1509. — Prædicandi munus solum sacerdotum esse, S. Leo Magnus, LIV, 1039. — Prædicationis officium declinari pertinaciter non debet, cum ad suscipiendum hoc superna voluntas agnosceretur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 80. Clama, ne cesses, sicut tuba exalta vocem tuam, *ibid.*, 472. Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis, frumenta abscondere est prædicationis sanctæ apud se verba retinere, *ibid.*, 96. — Sacerdos in tabernaculum ingrediens, vel egrediens moritur, si de eo sonitus non audiat, Tato Casaraugust., LXXX, 829. — Debet docere sacerdos propter suam administrationis officium, Julian. Pomer., LIX, 451. Sacerdos cui dispensatio verbi commissæ est,

ibid. — Sanguinem ejus Dominus de manu speculatoris requirit quia ipse hunc occidit, quia eum tacendo morti prodidit, S. Gregor. Magn., LXXVI, 909, 911, 1143. — Si non annuntiaveris iniquo iniquitatem suam, sanguinem ejus de manu tua requiram, S. Eligius, LXXXVII, 650. — Ut omnibus festis et diebus Dominicis, unusquisque sacerdos Evangelium Christi prædicet populo, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 381. — Memor esto semper quod guttur tuum tuba Dei debet esse, et lingua tua omnibus præco salutis, B. Alcuin., C, 151. Sacerdos vero Dei et voluntatis illius prædicator debet esse in populum, *ibid.*, 223. Vestrum est omnibus prædicare verbum Dei, *ibid.*, 492. Os vestrum tuba debet esse Dei, *ibid.* — Prædica verbum, insta opportune, importune, Amal. Met., CV, 842. Sacerdos semper vocem prædicationis habeat, *ibid.*, 857. — Prædicationi debent semper insistere, Haymo, CXVII, 602. Ut ipsi sacerdotes verbo et exemplo omnibus prædicant, *id.*, CXXXVIII, 626. — Præcipimus vobis ut unusquisque vestrum super duas seu tres hebdomadas, diebus Dominicis seu festivitibus sanctorum, populum sibi commissum doctrinis salutiferis ex sacra Scriptura sumptis in Ecclesia sibi commissam post Evangelium perfectum instruere studeat, Burchard., CXI, 666, 1069; CLVI, 503. Vae mihi si non evangelizavero, *id.*, CXI.VIII, 1136. — Officium est sacerdotis prædicare, Hildebert., CLXXI, 767. Quos debent verbo et exemplo a peccatis retrahere, *ibid.*, 930. — Horum officium est prædicare, etc., Honor. August., CLXXII, 599. — Pastores boni oves pascere debent prædicatione, operatione et oratione, Ven. Godofrid., CLXXIV, 323. — Ite igitur prædicando, nolite ire peccando, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 914. — Oportet siquidem quod sacerdos sit in prædicatione sollicitus, etc., Petrus Bles., CCVII, 725.

4° *Docere, increpare, admonere, defendere, revocare, visitare, colligere, mori*, etc. — Certe quidem bonus pastor animam pro pecoribus ponit, Tertull., II, 113. Quomodo Christus animam suam posuit pro nobis, oportet ita fieri pro eo et a nobis, nec tantum pro ipso, imo etiam pro fratribus propter ipsum, *ibid.*, 116. — Fovendis et conservandis ovibus providere, S. Cyprian., III, 936. Colligere et refovere Christi oves, *ibid.* Commendatas sibi oves fovere debent, *id.*, IV, 257. Quod errabat non revocatis, et quod perit non inquisitis, *id.*, III, 839. Nobis incumbit custodire gregem, *id.*, IV, 225. Discordes ad concordiam revocet, viduas defendat, Eutychian. papa, V, 165. Jejunium quatuor Temporum et Rogationum et litaniarum majoris, plebibus vestris omnibus modis observandum indicite, *ibid.*, 165. Diem Dominicum et alias festivitates absque servili opere a vespera in vesperam celebrare docete, *ibid.*, 166. — Sacerdotum est proprie, non solum docere, sed et facere legem, quare, S. Hieronym., XXIV, 785. Sacerdotum esse officii, de lege interroganti respondere, *ibid.*, 1406. Sacerdotis quoque officium est docere populum, *id.*, XXV, 441. Ut pascant gregem Domini, *id.*, XXII, 558. — Pastores non negligant ovium infirmitatem, S. August., XXXVIII, 272. Hominibus illuminandis præbeant lucem verbi veritatis, *ibid.* Quod infirmum est non confortasti, etc., *ibid.* Errantes oves revocare tenentur pastores, *ibid.*, 278. Ipse pastor in ea ubique querit errantes, confortat infirmos, curat languidos, alligat contractos, *ibid.*, 280. Officium pastoris, pascere oves, *ibid.*, 796. Nobis vere incumbit cæteris subvenire, ne descendant in profundum quasi lapis, *id.*, XI, 1510. Ut doceant populum et admonerent, et viam veritatis annuntient, *ibid.*, 1317. Pascamus oves nostras, *ibid.*, 1317. — Docere et admonere subditos, S. Greg. Magn., LXXVII, 50. Stude in culpa lapsos erucere, *ibid.*, 944. Pastores tentatis subditis compatiantur, *id.*, LXXIX, 317. — Curet pastor ovem suam, ei injungat interesse Missæ sacrificio diebus solemnibus et Dominicis, S. Sornatus, LXXX, 443. — Increpare debet peccatorem sacerdos, Julian. Pom., LIX, 433. Grex Domini sacerdotibus pascendus tuendusque commissus est, *ibid.* — In pravis actibus jacent, et correctionis manum non tendimus, S. Greg. Magn., LXXVI, 1146. Ad aliorum correctionem posuit sacerdotes, *ibid.* Subditorum culpas prudenter et humiliter corrigat pastor, *ibid.*, 318. Ut potens sit eos qui contradicunt redarguere, *id.*, LXXVII, 472. Vigilemus ne quid pereat, *ibid.*, 530. — Atrociter arguamus qui peccantem non recipiunt, sed despicunt et spernunt, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 715. — Pusillanimes consolamini, humiles roborate, errantes in viam veritatis reducite, ignorantes instruite, B. Alcuin., C, 135. Sit sacerdotalis auctoritas in castigandis reprobis, *ibid.*, 243. Sit benigna sollicitudo in refovendis humilibus, *ibid.* Ubi est caritas, si errantem corrigere non curas? *ibid.*, 248. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.*, 450. Humiles et quietos piis exhortatio-

nibus refoveat, *ibid.* Admoneas adolescentulos qui tecum sunt de castitate corporis sui, de confessione peccatorum suorum, de assiduitate discendi, de conversatione sobria, etc., *ibid.*, 459. — Quod infirmum est non consolidant, et quod ægrotum non sanant, S. Agobard., CIV, 197. Ut omnis pastor non sibi, sed Domino nutriat et erodiat atque corripiat in disciplina et timore Domini subditos, *ibid.* — Oppressis defensio tua subveniat, Lih., CV, 83. — Esurientes pascere, vestire nudos, suscipere peregrinos, etc., Amal. Met., CV, 831. — Tribus temporibus anni, id est Natali Domini, Pascha et Pentecoste, omnes fideles ad communionem corporis et sanguinis Domini accedere admoneat, Regino Prum., CXXXII, 189. Diem Dominicum et alias festivitates absque opere servili a vespera in vesperam celebrare doceat, *ibid.*, 190. — Ut mortuos sepellant penitentes, Alto Vercell., CXXXIV, 46. Sacerdotes populorum iniquitate damnantur, si eos aut ignorantes non erudiant, aut peccantes non arguant, *ibid.*, 85. — Infirmos visitate, et eos reconciliate, etc., Rather. Veron., CXXXVI, 560. Ut sacerdotes juventutem sedulo doceant, *id.*, CXXXVIII, 502. — Ut omnis presbyter in diebus festis populum admoneat quasi preces ad Deum fundere debeat, Burchardus, CXI, 638. Ut presbyteri plebibus annuntient qui dies sint feriandi per annum, *ibid.*, 640. Ut presbyteri cum festivitates annuntiant, vigiliarum non obliviscantur, *ibid.* — Ut presbyteri populum admoneant ut suos infantulos ad confirmationem episcopo præsentent, Ivo Carnot., CLXI, 120. Infirmos visitant, mortuos sepeliunt, *ibid.*, 410. Quæ admoneant debeant presbyteri, *ibid.*, 484. — Argue rebelles publice, observa obediētes, increpamina obediētes, Hildebert., CLXXI, 917. — Bonorum pastorum est docere, S. Bernard., CLXXX, 835.

5° *Orare*. — Sacerdoti semper orandum est, S. Hieronym., XXIII, 257. — Post opera exteriora quæ peragunt semper ad sinum contemplationis recurrunt, S. Greg. Magn., LXXVI, 527. — Pro peccatis omnium velint pro suis irrefragabiliter supplicare Deo, Carol. Mag., XCVII, 612; XCIX, 963. — Intercessor ad Deum pro populo, quasi mediator inter Deum et homines, B. Alcuin., C, 225. Vigiliis et orationibus Insta, *ibid.*, 453. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum sit, Theodulf., CV, 193. — Ut horas canonicas, tam nocturnas quam diurnas, nullatenus prætermittant, Hatto Basil., CV, 768. Vigiliis, jeuniis, orationibus incumbere, Amal. Met., CV, 831. Ut horis canonicis divinum Officium devotissime explant, *ibid.*, 920. — Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, hæc sunt arma, lectio videlicet et oratio, quibus diabulus expugnatur, Rodulf. Bitoric., CXIX, 707. Ut horas canonicas diurnas vel nocturnas custodiant, et ut Psalmi digne secundum divisiones versuum modulentur, *ibid.* — Si nocturnis horis ad matutinas laudes persolvendas omni nocte surgat, Regino Prum., CXXXII, 188. Si primam, tertiam, sextam, nonam certo tempore signo Ecclesiæ denuntiet et cursum debitu cantet, *ibid.* Ut omnis presbyter horas canonicas solemniter persolvat, *ibid.*, 229. — Omni nocte ad nocturnas surgite, Rather. Veron., CXXXII, 559. — Pensum servitutis suæ canendo primam, tertiam, sextam, nonamque persolvat, Burchardus, CXI, 644. Ut sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, *ibid.*, 721. — Pasce oratione, ut pro illis intercedas quorum anima tibi commissæ est, S. Petrus Duman., CXLIV, 651. — Sacerdotes suis precibus peccata populi delere atque consumere, Ivo Carnot., CLXI, 175. Horas canonicas non negligenter, sed cum omni religione pariter celebrent, *ibid.*, 441. — Similiter sacerdotis est precibus placare Dei indignationem, Hildebert., CLXXI, 774. — Preces populi Deo offerant pro peccatoribus intercedendo, Hugo de S. Victore, CLXXXVI, 429. — Sacerdotis est non bellis sed orationibus vacare, Gratianus, CLXXXVII, 200. Corripiantur clerici, qui officiis matutinis vel vespertinis se subtrahunt, *ibid.*, 427. — Orare pro populo, Absalo, CCXI, 1113.

6° *Studere*. — Studiosè quotidie sacri eloquii præcepta meditetur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 48. — Necessè est igitur ut qui ad officium prædicationis excubant, a sacra lectionis studio non recedant, Taio Casaraugust., LXXX, 822. — Lectio sanctæ Scripturæ sæpius tuis reperiat in manibus, ut ex illa te saturare et alios pascere valeas, B. Alcuin., C, 153. Lectionis studium nullatenus dimitte, sed habeas tales juvenes apud te qui semper discant, *ibid.*, 244. Nunquam sacra lectio temporibus opportunis de manibus recedat tuis, vices suas habeant lectio et oratio, *ibid.*, 248. Evangelicis maxime studeas lectionibus, et canonicis sanctarum Scripturarum inservire eruditionibus, quia te decet meditatio divinæ legis, *ibid.*, 451. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum

sit, Theodulf., CV, 193. — Cujus præ cæteris speciale officium est, Scripturas legere, percurrere canones, Amal. Met., CV, 831. Necesse est igitur ut qui ad officium prædicationis excubant, a sacre lectionis studio non recedant, *ibid.*, 845. Tu quidem divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *ibid.*, 884. Disce quod doceas, *ibid.*. Ama scientiam Scripturarum, carnis villa non amabis, *ibid.*, 887. — Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, Riculf. Bituric., CXIX, 767. Et si quando a lectione vel oratione cessatur, debet manuum operatio subsequi, *ibid.*. — Quod clericos orare et legere, ac manibus laborare instantanter conveniat, Atto Vercell., CXXXIV, 59. Sacerdos incumbat libris suis, sicut ordinem ipsius decet, *id.*, CXXXVIII, 505. — Quod presbyteri assidue legere debeant, Burchardus, CXL, 615; Ivo Carnot., CLXI, 486. — Lectioni et orationi sine intermissione incumbant, Petrus de Honestis, CLXIII, 709.

7° *Assidue commorari in parochia.* — Tempore persecutionis fugere non debent ipsi auctores, id est, ipsi diaconi, presbyteri et episcopi, Tertull., II, 113. — Presbyter propriam Ecclesiam non derelinquat inscientie episcopo, Isidorus Mercat., CXXX, 583. Quod minime clericis in aliam civitatem transigrare liceat, nisi eis qui pro persecutione proprias miserint civitates, *ibid.*, 512. Docemus etiam, ut nullus presbyter sponte Ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima conjugio, CXXXVIII, 499.

8° *Ecclesie curam habere.* — Cantus et choreas mulierum et ludos jocularios et cantiones in Ecclesia et in auro fieri prohibete, Eutychian. papa, V. — Sacerdoti maxime convenit ornare Dei templum honore congruo, ut etiam hoc cultu aula Domini resplendeat, S. Ambros., XVI, 153. — Ut admoneant populum presbyteri, ne in Ecclesia contentionibus et verborum turba deserviant, Carol. Magn., XCVII, 816. — Cantus et chorus mulierum in atrio omnino prohibete, Leo papa IV, CXV, 681. — Si plebem admoneat ut in atrio Ecclesie nequaquam cantent, aut chorus mulierum ducant, Regino Prum., CXXII, 190. — Ut presbyteri plebes admoneant ut lintamina altaris præparent, Burchard., CXL, 695; Ivo Carnot., CLXI, 216.

VII. — De scientia sacerdotis.

Aquas, quæ populi mentes riget, colligat sacerdos, S. Ambros., XVI, 680. Imple gremium mentis tuæ, *ibid.*. Nos (sacerdotes) sumus interpretes fidei, *ibid.*, 1176. — Sacerdotis est scire legem, et ad interrogationem respondere de lege, S. Hieronymus, XXV, 1406. Ut possint docere sacerdotes quod didicerint, et augeant scientiam magis quam opes, *ibid.*, 1407. Divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *id.*, XXII, 535. Nolo te declamatorem esse et rabulam garrulamque sine ratione, sed mysteriorum peritum, et sacramentorum Dei tui eruditissimum, *ibid.*, 531. Præcipuum debere esse in sacerdotibus legis doctrinæque notitiam, *ibid.*, 609. Quod autem doctrina a sacerdotibus expectatur, *ibid.*, 665. — Vos estis lumen mundi, S. August., XXXIV, 1257, 1681. Caveat spiritualis iudex, ut alicui non commisit crimen nequitie, ita non careat munere scientie, *id.*, XL, 1129. Oportet ut sciat cognoscere quod debet judicare, *ibid.*. Vos estis lux mundi, lucerna accensa, civitas in monte posita, lignum scientie in medio paradisi positum, *ibid.*, 1299. Oculis sitis cæco, et perclaudo, *ibid.*, 1501. — Discernendi a plebe vel cæteris sumus doctrina, non veste, S. Cælest. papa, I, 431. — Nam si vix in laicis tolerabilis videtur inscitia, quanto magis in eis qui præsumunt, nec excusatione est digna nec venia, S. Leo Magnus, LIV, 867. — Quod nulli sacerdoti canones liceat ignorare, Dionysius Exig., LXVII, 277. — Labia sacerdotis custodiunt scientiam, Vigilius papa, LXIX, 51; S. Greg. Magn., LXXVI, 1696. Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientie sint repleta, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1145. Qui ea quæ sunt Domini nesciunt, a Domino nesciuntur, *id.*, LXXVII, 12. Si cæcus cæco ducatum præbeat, ambo in foveam cadunt, *ibid.*. Dominus in sublimibus prædicatorum suorum mentibus ascendit, et scientie suæ altitudinem ponit, *id.*, LXXIX, 45. Pulcher est aspectus doctor propter scientiam decora facie, *ibid.*, 456. — Indocti et imperiti a tali officio retrahuntur, S. Isid. Hispal., LXXXII, 707. Sacerdotes indocti improbantur, *ibid.*. Tam doctrina quam vita clare debet ecclesiasticis doctor, *ibid.*. Quid docere poterit, cum ipse non didicit, *ibid.*, 784, 785. Ut sacerdotes Scripturarum sanctorum et canonum cognitionem habeant, *id.*, LXXXIV, 574. — Scientiam Scripturarum semper exquirite, S. Eligius, LXXVII, 619. Sacerdos scientiam

custodiens et legis Dei præcepta plebi annuntians angelus Domini exercituum est, *id.*, XCVI, 1481. — Ut nulli sacerdotum liceat ignorare sanctorum canonum instituta, Carol. Magn., XCVII, 838. Si sacerdos est, sciat legem Domini; si ignorat legem, ipse se arguit non esse Domini sacerdotem, *ibid.*, 605. Sacerdotis est scire legem et ad interrogationem respondere de lege, *ibid.*. Ut nullus sacerdos canones ignoret, *ibid.*, 708. Nemo fiat clericus, nisi qui bonum testimonium habet, et litteratus est, *ibid.*, 764. — Luminaria sanctæ Dei Ecclesie sunt sacerdotes, B. Alcin., C, 154. — Interroga presbyteros tuos, et dicant tibi, S. Benedict., CIII, 487. — Quia tu scientiam repulisti, repellam te et ego, ne sacerdotio fungaris mihi, S. Agobard., CIV, 145. — Ut sciant sacerdotes quid sit sacramentum baptismatis, et confirmationis, et quale sit mysterium corporis et sanguinis Domini, Hatto, CV, 763. Ut sciant tempora legitima ad baptizandum in anno, *ibid.*. Ut sciant tempora feriandi per annum, *ibid.*, 761. — Cui etiam scientia Scripturarum necessaria est, Amal. Met., CV, 850. Quod autem doctrina a sacerdotibus appetatur, et veteris præcepta sunt legis, et ad Titum plenius scribitur, *ibid.*, 835. Cum lumen scientie perdunt qui præsumunt, profecto ad portanda peccatorum onera curvantur qui sequuntur, *ibid.*, 848. Indocti ab officio sacerdotali retrahuntur, *ibid.*, 850. Nescierunt, universi caes mui, non valentes latrare, *ibid.*. Majoris scientiam habere debet gratiam sacerdos, *ibid.*, 859. Per prophetam Dominus contra contemptibilem pastorem scientiam queritur, *ibid.*, 860. — Ad sacerdotem disciplina pertinet, ut interrogatus de lege respondeat, Haymo Halberstat., CXVII, 281. Regimur sunt doctores sanctæ Ecclesie quare, *ibid.*, 338. — Sacerdotes claves scientie tenent, Nicolaus papa, CXIX, 981. — Ut presbyteri discant expositionem symboli et orationis Dominicæ, etc. cum symbolo Athanasii, Hincm. Rhemens., CXXIV, 775. — Qui catechizant, id est, qui verbo instruunt incipientes, primo oportet quod ipsi instructi sint; de anima enim agitur hominum, Isidor. Mercat., CXXX, 21. Debet ergo ipse qui docet esse eruditus et doctus, *ibid.*. Sacerdotes doctiores cæteris populis necesse fore docebat Christus, *ibid.*, 29. Ut nemo illiteratus ad clerum promoveatur, *ibid.*, 944. Discere quisque debet antequam doceat, *ibid.*, 1042. — Ignorantes legem Dei, eam aliis annuntiare et prædicare non possunt, Riculf. Suevion., CXXXI, 16. — Expositionem Symboli atque orationis Dominicæ juxta traditionem orthodoxorum Patrum penes se scriptam habeat, et eam pleniter intelligat, Regin. Prum., CXXXII, 191. Si orationes Missarum, Prælationem quoque Canonis, et eundem canonem bene intelligat, et memoriter ac distincte proferre valeat, *ibid.*. Si Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.*. Si Psalmorum verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.*. Symbolum S. Athanasii memoriter teneat et sensum illius intelligat, *ibid.*. Sciat baptizare, etc., *ibid.*. — Si memoriter teneat exorcismos et benedictiones salis et aquæ, Regino Prum., CXXXII, 191. Si computum minorem id est epactas, terminos paschales sapiat, *ibid.*. — Ignorantia mater cunctorum errorum maxime sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt, Atto Vercell., CXXXIV, 29. Sciant igitur sacerdotes Scripturas et canones, *ibid.*. Fidem catholicam omnes presbyteri memoriter teneant, *ibid.*. Si quis autem ignorat, ignorabitur, *id.*, CXXXIV, 81. — Orationes Missarum et canonum bene intelligat, et si non, scilicet memoriter ac distincte proferre valeat, Rather. Veron., CXXXVI, 563. Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.*, 564. Psalmorum verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.*. Ut nemo illiteratus nesciens, promoveatur ad clerum, *id.*, CXXXII, 401. — Quæ presbyteri necessario discere et scire debeant, Burchardus, CXL, 625. Quod omnes sacerdotes Domini oportet doceri, ut cæteros instruant, et sibi proficiant, *ibid.*, 631. Ut presbyter illiteratus Missam celebrare non audeat, *ibid.*, 759. — Docentur presbyteri sacras orationes et ecclesiasticos canones, S. Abbo, CXXXIX, 451. — Necessitas scientie in sacerdote, S. Petrus Dam., CXLV, 498. Per pseudo-sacerdotum ignorantiam, qui docere populum Dei nesciunt, quid fiat, *ibid.*. Quod imperiti non sunt ad sacerdotium promovendi, *ibid.*, 499. — Quod intolerabilis est inscientia in sacerdotibus, S. Anselm. Luc., CXLI, 515. Quod oportet presbyteros et diaconos scire omnia quæ sunt Ecclesie, *ibid.*, 517. — De presbytero qui grammaticam ignorabat, et tamen in Trinitate baptizabat, Ivo Carnot., CLXI, 116. Ut clerici ab episcopis suis canones discant, *ibid.*, 486. Ut unusquisque presbyter octo principalia vitia per ordinem sciat, *ibid.*, 885. Reprehenduntur sacerdotes, qui omis-

evangelii, comedias legunt, *ibid.*, 1114. B. Hieronymus ab angelo verberatur, quod Ciceronis librum legebat, *ibid.* Non prohibeantur clerici sæculares litteras legere, *ibid.*, 1115, 1116. Si plenitudine scientiæ quam planeta significat, cumuletur, *id.*, Cl.XII, 526. — Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint repleta, Rupertus, Cl.XVII, 1169. — Necessitas scientiæ in sacerdote, Hildebertus, Cl.XXI, 766. De ore eorum requirent alii scientiam, *ibid.*, 775. Sacerdotem sine doctrina lex occidit, *ibid.*, 789. Studete et laborate ut sit in vobis scientia, *ibid.*, 821. Ut litteras noscat, *ibid.*, 927. Qui docere debet, sententiam quam decet, habere oportet, *ibid.*, 934. Magna temeritatis est, si accipit sacerdotium, si non habet scientiæ donum, *ibid.* Qui sine scientia vult regere populum Domini, est quasi cæcus qui cæcum ducit, *ibid.*, 896. — Scientia in ecclesiasticis est admodum necessaria, Ven. Godefridus, Cl.XXIV, 758. — In predicatoribus requiritur perfectio scientiæ, Hugo de S. Victore, Cl.XXVII, 845. — Labia sacerdotum custodire debent scientiam, S. Bernardus, Cl.XXXII, 42. — Sacerdotis est legis scientiam habere, Gratianus, Cl.XXXVII, 200. Quum itaque voluntaria ignorantia omnibus noxia sit, sacerdotibus est periculosa, *ibid.*, 207. Quæ sint sacerdotibus necessaria ad discendum, *ibid.*, 209. Non aspiret ad summum sacerdotium qui ecclesiasticis disciplinis non est imbutus, *ibid.*, 513. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCH, 695.

VIII — De onere pastoralis, et premio.

De omnibus quæ ratio reddenda a pastore, S. August., XXXVIII, 762. Si pro se unusquisque vix poterit in die iudicii rationem reddere, quid de sacerdotibus futurum est, a quibus sunt omnium animæ requirendæ, *id.*, XXXIX, 2283. Quanto præ aliis maior dignitas in honore, tanto maior in reddenda ratione difficultas, *id.*, XL, 1310. — In quibus tanto gravius est pondus sacerdotum, S. Leo Magnus, LVI, 634; Gelasius papa I, LIX, 42. — Non solum de se, sed etiam de grege sibi credito rationem Pastori pastorum omnium reddit sacerdos, Julian. Pom., LIX, 431. Requiram gregem meum de manu eorum, *ibid.*, 436; S. Benedict., LXVI, 973. — Pensemus pondus quod suscepimus, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1149. Quasi more basium superimpositum onus portant, *ibid.*, 1144, 1145. Ruina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1295. Rectores Ecclesiæ de animabus sibi commissis in iudicio reddent rationem, *ibid.*, 319. Pastoris onus, *id.*, LXXVII, 468. Tot moribus digni sunt sacerdotes, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt, *ibid.*, 51. Debilitatur regnum, quando pastores in aliquibus culpis cadunt, *id.*, LXXIX, 395. — Quanto quisque amplius secularis honoris dignitate sublimatur, tanto gravius curarum ponderibus aggravatur, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 718. — Vide et intuentis considera quantas animas in periculo animæ tuæ regendas accepisti, B. Alcuin., C, 450. — Væ pastoribus Israel qui pascunt se solos, Amal. Met., CV, 836. Unde rationem reddemus Deo de dispensatione nostra, *ibid.*, 837. — Ad vos enim plebium pertinet cura et sollicitudo, et ex vobis pendet eorum salus, utilitas atque animarum profectus, Riculf. Suess., CXXXI, 15. — De onere presbyteri, Ivo Carnot., Cl.XI, 522. Est ars artium, onus onerum, regimen animarum, *ibid.*, 45. — Sacerdotum peccatum majus meretur iudicium, Rupertus, Cl.XVIII, 81. — Sacerdotes negligentes oculum pro oculo reddent, Hildebert., Cl.XXI, 777. — Consideret ergo unusquisque onus suum, Hugo de S. Victore, Cl.XXVII, 657. Ne sanctum onus deiciamus, *ibid.*, 941. Reddaturi namque sumus rationem non solum de nobis, sed etiam de animabus nobis commissis, *ibid.* — Grave igitur pondus, grave est periculum istius honoris, S. Bernard., Cl.XXXIV, 991. — Væ illis (quod Deus avertat) qui cum fuerint in capite, relabuntur in caudam, cum sint primi, sunt novissimi, Hildebert., Cl.XXI, 762. — Multi enim non tanta fiducia et alacritate currunt ad honores, si esse sentirent et onera, S. Bernard., Cl.XXXII, 826.

Res difficilis et ardua est, ministrare in sacerdotio, animas regere, Petrus Blas., CCVII, 362. De animabus enim populi reddaturi estis rationem in die tremendi iudicii,

ibid., 721. O quam grave, quam periculosum est administrationis officium, quia non solum de vestris, sed de animabus vobis commissis in die tremendi iudicii respondere tenemini, *ibid.*, 727. Quanto dignior est eminentia sacerdotum, tanto gravior est lapsus et periculosior ruina ipsorum, *ibid.*, 753. Agnoscat ergo unusquisque vestrum onus suæ vocationis, *ibid.*, 754.

Ibi Petrus cum Judæa conversa, ibi Paulus conversum, ut ita dixerim, mundum ducens, etc., S. Gregor. Magn., LXXVI, 1148. — Quantas in hoc exsilio tuis doctrinis ab iniquitate revocas, et in viam veritatis reducis, procul dubio tantas recipies mercedes in die illo, B. Alcuin., C, 248. Erit tibi maxima merces apud Deum, si salutem fraternam non neglexeris, *ibid.*, 608. Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, cooperit multitudinem peccatorum suorum, *ibid.*

IX. — De Conciliis et monitis sacerdotibus datis.

Inter ipsos (clericos) seclare meliores. Quia in omni conditione et gradu optimis mixta sunt pessima, S. Hieronym., XXII, 1082. Si propter officium clericatus, apud viam a te visitatur aut virgo, nunquam domum solus introeas, *ibid.*, 552. Solus cum sola, secreto et absque arbitrio, vel teste, non sedeas, *ibid.* — Verba Dei legantur in sacerdotali convivio, B. Alcuin., C, 243; Raban. Maur., CXII, 1419; CXL, 1069. — Ut cibis sacerdotum semper divina lectio misceatur, Ivo Carnot., Cl.XI, 500; Gratianus, Cl.XXVII, 252. — Quocumque vadas, liber sancti Gregorii pastoralis tecum pergat. Sæpius illum legas et relegas, B. Alcuin., C, 245. Inter pocula sonus et sermo edificationis audiat, *ibid.*, 218. Lege diligenter, obsecro, Evangelium Christi, libros quoque alios canonice auctoritatis, *ibid.*, 458. — Omnes puellas et virgines Christi aut æqualiter ignora, aut æqualiter dilige, Amal. Met., CV, 883. Crebræ vigiliæ, et ventre vacuo sæpius dormiendum, *ibid.*, 887. Rumusculos et glorias, et palpatas adulatores quasi hostes fuge, *ibid.* Facito aliquid operis, ut semper te diabolus inveniat occupatum, *ibid.* Memento quia et apostoli Christi, habentes potestatem de Evangelio vivere, laborabant manibus suis, *ibid.*, 898. — Ut unusquisque vestrum Missalem, Lectionarium, Martyrologium, Antiphonarium, etc. correctum atque distinctum per nostros codices, quibus in sancta matre Ecclesia utimur, habere laboreat, Riculf. Suess., CXXXI, 17. Loca munda et congrue composita habeatis, ubi post sumpta sacra mysteria manus et ora vestra lavetis, *ibid.* Ut domos vestras nitidas et sine sordibus et furoribus habeatis, *ibid.*, 48. Convenit etiam vobis unum vel duos, vel tres clericos habere qui vobiscum Missas celebrent, *ibid.*, 19. Docete etiam parochianos vestros ut quando ad ecclesiam conveniunt, orare pro se proque aliis cum gemitibus et lacrymis studeant, et a verbis otiosis se abstrahant, *ibid.*, 23. — Ut nullus presbyter alterius parochianum ad Missam recipiat, Regino Prum., CXXXII, 203. Ut omnis presbyter duas ampullas in crura homini ad civitatem deferat, *ibid.*, 206. — Nullus sine stola in itinere incedat, Rather. Veron., CXXXVI, 562. — Ut presbyter in sua plebe sine chrismate ire non debeat, Burchardus, CXL, 740. — Ut presbyter semper eucharistiam propter infirmos habeat paratam, Ivo Carnot., Cl.XI, 165. Ut singuli presbyteri capitula auctoritativa habeant ad succurrendum penitentibus, *ibid.*, 685.

X. — Libri de sacerdotio tractantes.

De dignitate sacerdotali libellus, S. Ambrosius, XVII, 567. — Liber Regulæ pastoralis, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 11. — Opusculum de crebilitate sacerdotum, S. Petrus Damianus, CXI.V, 580. Opusculum contra intemperantes clericos, *ibid.*, 388. Opusculum de fuga dignitatum ecclesiasticarum, *ibid.*, 456. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 461. Opusculum contra incontinentiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 498. Opusculum de vitiis vestitu ecclesiasticorum, *ibid.*, 518. Opusculum de dignitate sacerdotum, *ibid.*, 492. — Sermo de dignitate sacerdotum, S. Bernardus, Cl.XXXIV, 981. — De dignitate clericorum tractatus, Philippus de Harveng., CCH, 666.

LXXXV.

INDEX DE CLERICIS.

REFERENS ORDINE LOGICO MINISTRORUM INFERIORUM

JURA, VARIAS OBLIGATIONES, ET DE ILLIS SS. PATRUM SENTENTIAS.

I. — De causis clericorum.

De modo recipiendi accusationem adversus clericos, S. Eutychianus papa, V, 172. — Nulli clerico licere causam in publico examinare, S. Silvest. papa, VIII, 835. Nemo clericum in publico examinet, *ibid.*, 839. Nullus clericus, vel diaconus aut presbyter, propter suam causam intret curiam, *ibid.* — De accusationibus clericorum, S. Julius papa, VIII, 986, 988. — Si intra annum causam suam agere neglexerit, vocem ejus deinceps nemo audiat, S. August., XXXIII, 234. — Causam clericorum, S. Leo Magnus, LVI, 867. — Clericorum causam ad episcopum pertinent, S. Gregor. Magn., LXXVII, 653, 1:50 *et seq.*, 1217. Presbyterorum causas difficiliore ad se evocabat, *ibid.*, 653. Presbyterorum causam ad canonum normam definiendam, *ibid.*, 707. Mulieres testes producantur adversus clericos, *ibid.*, 653, 654. Clericos sacros carne lapsos irrevocabili deponunt antiqui canones, *ibid.*, 691, 695, 461, 724. Non solum propter crimina publica, sed et propter occulta irrevocabili deponerentur clerici, *ibid.*, 988. Presbyter qui post depositionem ad ministerium accedere ausus est, communione usque ad mortem privatur, *ibid.*, 723, 729. Clerici stupratores deponuntur et in monasterio penitentiam acturi includuntur, *ibid.*, 637. Presbyter in idolatriam et sodomiam lapsus in carcerem retrudendus, *ibid.*, 1069. Is poenam canonicam sustinere non debet, contra quem canonica non est prolata sententia, *ibid.*, 612. Ne coram laicis in jus vocentur clerici, *ibid.*, 802. — Clerici iudices seculares non adeant, Carol. Magn., XCVII, 767. Ne clerici cuiuslibet ordinis apud alios quam apud episcopos accusentur, *ibid.*, 802. Accusatores clericorum siue probatione non recipiantur, *ibid.*, 808. Clerici a suis metropolitanis vel a comprovincialibus audiantur, *ibid.*, 810. Nullus clericus vel abbas ad iudicia secularia sine iussione proprii episcopi ire presumat, *ibid.*, 817. Accusatio clericorum intra provinciam fiat, *ibid.*, 891. Clericus inconsulto episcopo ad iudicem secularem non pergat, *ibid.*, 908. — Quod non oportet clericos habentes adversus invicem negotium proprium episcopum relinquere, et ad secularia iudicia convolare, Amal. Met., CV, 881; Isidor. Mercat., I, XXX, 307. Clerici publica iudicia non appellent, *ibid.*, 329; Burchardus, CXL, 655. Clerici ab alienis iudiciis non constringantur, *ibid.*, 659. — Nullus clericorum alium nisi scripto criminetur, Ivo Carnot., CLXI, 497. De depositione clerici maledicti, *ibid.*, 748. Clericus foenerator deponatur, *ibid.*, 804. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes, *ibid.*, 1169. De negotiis et causis clericorum, *ibid.*, 1189. Apud secularem iudicem nullus clericus conveniatur nisi permissu ipsius episcopi, *ibid.* Intra provinciam et a comprovincialibus tantum causa est audienda, *ibid.*, 1190. Qualiter volens accusare sacerdotem debet se habere, *ibid.* Populus sacerdotem arguere vel increpare non debet, *ibid.*, 1191, 1192. De Accusationibus, *ibid.*, 1194. Sacerdotes non nisi a viris idoneis et probatis accusari possunt, *ibid.*, 1195. Nec clerici in accusatione laicorum, nec laici in accusatione clericorum sunt suscipiendi, *ibid.* De Testibus in accusatione recipiendis, *ibid.*, 1199. De Appellationibus, *ibid.*, 1207. De clericis sola infamia absque testibus accusatis, *ibid.*, 1211. — Adulator vel proditor clericus ab officio degradatur, Gratian., CLXXXVII, 243. Removeatur ab officio clericus maledicus, *ibid.* Degradetur clericus qui usuras accipere detegitur, *ibid.*, 246. De sacris ordinibus lapsi reparari non possunt, *ibid.*, 258. Juramentum a sacerdotibus non est exigendum, *ibid.*, 603. Sacerdos a populo accusatus juramento innocentiam suam asserat, *ibid.*, 604. Laicus clericum non accuset, *ibid.*, 634, 639, 640. Quod clericus apud seculares iudices accusandus

non sit, *ibid.*, 819, 820, 821. Presbyter apud episcopum tantum judicari debet, *ibid.*, 832. Sacerdotes a regibus sunt honorandi, non iudicandi, *ibid.*, 853.

II. — De iis quæ clericis præcipiuntur.

Clerici nonnisi altari et sacrificiis deservire debent, S. Cyprian., IV, 399. — Clericorum officium in sepeliendis cadaveribus, S. Hieronym., XXII, 330. Oculos castos servant clerici et linguam, *id.*, XXVI, 538. Abstinencia vini eis præcipitur, *id.*, XXII, 536. Fugiant mulieres, *ibid.*, 531. Ad prandia non eant, *ibid.*, 536. Nunquam de manibus clerici sacra lectio deponatur, *ibid.*, 533. Clericorum coelibatus, *id.*, XXIII, 340. — Clerici quantumvis eruditi artificio victum querant, S. Leo Magn., LVI, 886. Victum et vestimentum sibi artificio vel agricultura absque officii sui detrimento præparent, *ibid.*, 885. Poena clericorum qui ad gradum ampliorem nolunt promoveri, *id.*, CLVI, 873, 877. — Clerici orationem Dominicam quotidie dicere debent, S. Benedictus, LXXI, 448, 450. — Clerici in Ecclesia officium persolvunt, S. Gregor. Turon., LXXI, 864. — Clerici itinerantes recitando breviario obstricti, S. Germ. Paris., LXXII, 411. Clericorum recitandi cursus seu Breviarii obligatio quæ, *ibid.*, 469. — Clerici suam Ecclesiam deserentes, etiam alterius curandæ causâ, coercendi, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1000, 1001. Clericorum vita et officia, *id.*, I, XXXIII, 1126. — Clericus in ecclesia in qua prætitulatus est, permaneat, Carol. Magn., XCVII, 708. Omnes clerici episcopis suis subiecti sint, *ibid.*, 711. — Artificio victum querant, Isid. Mercat., CXXX, 511. De clericis qui ad matutinum vel vespertinum non conveniunt, *ibid.*, 578. — Clerici episcopis suis obtemperant, Alton Vercell., CXXXIV, 37. — Clericus honesto artificio victum sibi querat, Ivo Carnot., CLXI, 486. Clerici superflua pauperibus erogant, *ibid.*, 888. — Clerici culparum suarum (leviorum) confessionem alternatim facere debent in capitulo, Robert. Pull., CLXXXVI, 1082. — Corripiantur clerici, qui officis matutinis vel vespertinis se subtrahunt, Gratianus, CLXXXVII, 427. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCIII, 693. De iustitia clericorum, *ibid.*, 707. De continentia clericorum, *ibid.*, 727. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. Clericis quædam præcepta propria, *ibid.*, 715. — Clericus dives in conscientia pauper sit in pecunia, Petrus Cantor., CCV, 74. — Clerici ad residentiam personalem apud suas Ecclesias compellantur, Innocentius III, CCXIV, 93.

III. — De iis quæ clericis prohibentur.

Vetitum de clericis tutorem vel curatorem testamento suo constituere, S. Cyprian., IV, 399. — Convivia secularium vitanda sunt clericis, S. Hieronym., XXVI, 538. Nuptias clericus non conciliat, *id.*, XXII, 539. Facile contemnitur clericus qui sæpe vocatus ad prandium ire non recusat, *ibid.*, 536. — Clericum unius Ecclesie ad aliam transire non sinit ordo ecclesiasticæ disciplinæ, S. August., XXXIII, 231, 232. — Usura laicis et clericis interdicta, S. Leo Magnus, LIV, 613. Clerici non intersint spectaculis, *id.*, LVI, 720. Non sint negotiatores, *ibid.*, 698. Non veniant ad militiam vel dignitatem secularem, *ibid.*, 540. Non transeant de Ecclesia ad Ecclesiam, *ibid.*, 397. Non morentur in aliena civitate, *ibid.*, 428. — Clerici purpureis vestibus ne utantur, S. Germ. Paris., LXXII, 147. — Clerici ad monachismum conversi ad Ecclesiam propriam redire, nisi episcopo suo vocante, prohibentur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 495, 496. Clericus sacris mulierum contubernia interdicta, *ibid.*, 1032. — Clerici nuptialia convivia vitent, S. Chrodeg., LXXXIX, 1088. — Clerici tabernis ad bibendum se recipiant.

Carol. Magn., XCvii, 196. De clericis, nequaquam de Ecclesia ad aliam Ecclesiam transmigrantur, *ibid.*, 197. Nemo clericorum relicto proprio episcopo ad negotia secularia migret, *ibid.*, 803. Si ebrietatem non vitaverint, excommunicantur aut verberentur, *ibid.*, 853. De clericis qui in convivio cantare præsumpserint, *ibid.*, 896. De contumacibus clericis et ad officium tardis, *ibid.*, 908. — Quod non liceat clerico in duarum civitatum ecclesiis ministrare, Amal. Met., CV, 877. Quod minime clericos transigrare conveniat, *ibid.*, 881. Clericus nec suo, nec alieno nomine seuus exerceat, *ibid.*, 883. Clerici nullas negotiationes inhonestas, et turpia lucra sectentur, *ibid.*. — De eo quod non liceat clericis spectaculis interesse, Isid. Mercat., CXXX, 578. — Clerici ad nuptias non pergant., Regio. Prum., CXXXII, 255. Clerici non sint conductores alienarum possessionum, *ibid.*, 254. Clerici non utantur vestimentis laicalibus, *ibid.*, 257. Clerici arma vetita, *ibid.*, 222. — De clericis qui loca in quibus ordinati sunt derelinquunt, Auto Vercell., CXXXIV, 35. Clerici per plateas, vel nondinas non ambulent, *ibid.*, 37. Item clericum scurrilem puniendum, *ibid.*. Clericus adulter et proditor degradetur, *ibid.*. Clerici villus emendi et carius vendendi usum non habeant, *ibid.*, 38. Clerici secularem defensionem adversus ecclesiasticam disciplinam non requirant, *ibid.*. — Clericis quæ interdicta, Rotherius, 561 et seq. De ordinatis, ne de civitate in civitatem contra jus canonum transferantur, Burchardus, CXL, 645. Ne clerici ante horam tertiam inceptis convivii, *ibid.*, 653. Clericus barbam non nutriat, *ibid.*, 651. — Contra intemperantes clericos, S. Petrus Dam., CXLV, 391, 398, 406, 416. Contra incitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 497. — Contra avaritiam rapacitatemque clericorum, Othlo, CXI.VI, 77. Quam detestandus in clericis luxur vestium, *ibid.*, 357. Negligentia clericorum in divinis a Deo reprehensa et objugata, *ibid.*, 344. — Nullus clericorum cum extraneis feminis habeat familiaritatem, Ivo Carnot., CLXI, 488. De contumacibus clericis, et ad officium tardis, *ibid.*, 522. Ne clerici incantatores sint, *ibid.*,

717. — Clericorum vitia, S. Bernard., CLXXXIII, 979. Ambitio, *ibid.*, 85. Simul cum avaritia, *id.*, CLXXXII, 826. Incontinentia, *ibid.*, 853. Luxus, *id.*, CLXXXII, 200. Clerico pugnare non licet, *id.*, CLXXXII, 371. Nec ad pugnam hortari, *ibid.*, 294. — Venalitatibus nihil exerceant in ministerio suo, Robert Pull., CLXXXVI, 930. — Clerici comam nutrire prohibentur, Gratian., CLXXXVII, 137, 139. — Clericorum pigritia præ cæteris omnibus debet redargui, Petrus Cant., CCV, 219. Ne clerici sint tabeliones, Innocentius, III CCXVI, 496.

IV. — De juribus clericorum.

An patrimonio spoliandi, S. Ambros., XVI, 68. — Clerici ab omnibus publicis functionibus immunes, S. August., XLIII, 777. Eorum immunitates violat Chilpericus, *id.*, LXXI, 345. Clericis poenitentia vel morum conversionis gratia licet ad monasteria confugere, *id.*, LXXVII, 496. Clericis Ecclesiam fideliter deservientibus stipendia debentur, *ibid.*, 834. — Nemo ecclesiasticus testificari compellatur, Carol. Magn., XCvii, 809. — Licere clericis si injuste fuerint excommunicati, vicinos adire episcopos, Isid. Mercat., CXXX, 273. — Clerici possunt fieri monachi, Regio. Prum., CXXXII, 381.

V. — Libri de clericis tractantes.

De singularitate clericorum tractatus, S. Cyprianus, V, 833. — Opusculum contra intemperantes clericos, S. Petrus Damianus, CXI.V, 388. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 461. Opusculum contra incitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 498. — Opusculum de dignitate clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 666. De scientia clericorum tractatus, *ibid.*, 694. De iustitia clericorum tractatus, *ibid.*, 708. De continentia clericorum tractatus, *ibid.*, 728. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. De silentio clericorum, *ibid.*, 911.

Hic varios circa hierarchiam ecclesiasticam absolvimus Indices; qui plura de his desiderat, specialem de sacramento Ordinis adeat Indicem, et optata forsitan reperiet.

LXXXVI.

INDEX HÆRESEON OMNIUM,

QUÆ A PRIMIS CHRISTIANÆ RELIGIONIS INCUNABULIS

USQUE AD SÆCULUM XIII IN ECCLESIA EXORTÆ SUNT, ORDINE VOCUM ALPHABETICO DIGESTUS.

MONITUM.

Hunc Indicem, ut facilius lector optata reperiret, alphabetice ordinavimus, et post unumquodque hæreseos vel hæretici nomen, varios revocamus auctores qui illos scriptis debellarunt aut censuris protriverunt, totumque et columnas indicantes. Posthæc oculis obijcimus Conspectum chronologicum de præcipuis sectis a temporibus apostolorum per singula sæcula usque ad sæculum XIII deductis. Sed id nobis in præsentia duntaxat est propositum, ut surrinctam earundem ideam hic exhibeamus, ideoque non memoramus scriptores qui illas impugnarunt; quos si lector noscere voluerit, ad Indicem redeat alphabeticum, et sub voce uniuscujusque hæreseos inveniet.

A

ABBAUDUS (Petrus), CLXXVIII, 1079. — Refutavere, Abbaudus abb., CLXVI, 1341; S. Bernard. Claravall. abb., CLXXXII, 1049, 1053; Guillem. abbas, CLXXX, 249, 283.

ABELIANI seu Abeloitæ, Abelonitæ (Abel), 407, S. August., XI, 11, 47.

ABLABIUS. Vid. Novatiani.

ABSTINENTES (iv), S. Philastr., XII, 1196. Vid. Encratistæ, Manichæi.

ACACIUS (330), S. Felix papa III, LVIII, 895; S. Gelasius papa, LIX, 41, 57, 61.

ACADEMICI seu Platonici, S. Aug., XXXII, 905, 939. — Patrolog. Græca, S. Irenæus, VII, 41; S. Epiphanius, XLI, 170, 203.

ACCAPHARI. Vid. Aquarii, Hydroparastatæ, Saccophori. ACERPHALI (a priv. ἀφαρής), Fulgentius Ferrandus, diac. Carth., LXVII, 921; Rusticus, diac. Rom., LXVII, 1167; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 504.

ADAMI et EVÆ cæcitate (de). Hæresis (iv), S. Philastrius, XII, 1239.

ADAMIANI, S. August., XXII, 51; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — Patrolog. Græca, S. Epiphanius, XLI, 954.

ADELPHIUS, seu Adelpheus (368). Vid. Messaliani.

ADIMANTHUS (270), S. August., XXXVIII, 10; XLII, 129, 130, 144, 207, 232. Vid. Manichæi.

ADOPTIANI (viii). Vid. Eupandus et Felix Urgel.

ADROMETARI, S. Aug., XXXII, 636; XXXIII, 969, 970, 971, 975, 977. Vid. Prædestinatiani.

ÆRIANII seu Aerii, S. Philastrius, XII, 1186; August., XII, 39; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 501.

ASCHINES, (ii spæ.), Tertull., II, 72.

ÆTIANI (ab Aetio 566), S. August., XLII, 40. Vid. Euphronium. Castiodor., LXIX, 993; S. Hilarius Pictav., X, 706, 717; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 501.

AGAMI (a priv. ἀγμός), S. Philastrius, XII, 1245.

AGAPYRÆ (395), S. Hieronym., XXII, 402.

AGÉNITÆ (a priv. γένεσις), S. Philastrius, XII, 1282.

AGNOSTÆ (a priv. γνῶσις), S. Ambros., XY, 1775; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304.
AGONISTÆ seu *Agonistici*. Vid. *Circuitoires*.
AGRIPPINUS (iii sæc.), S. Cyprianus, IV, 411. Vid. *Rapapizantes*.
ALBANI. Vid. *Dogomiles*, *Petrus de Brnys*.
ALBIGENSES, Alanus de Insulis, CCX, 305; Petrus Valtis Cernai, CCXIII, 511.
ALEXANDER (ii sæc.), Tertullian., II, 780 seq.
ALEXANDRINORUM SCHISMA, Simplicius papa, LVIII, 58.
ALOGII (a priv. λόγος, iii sæc.), Tertullian., II, 72; S. Philastrius, XII, 1174; S. Aug., XLII, 31; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XII, 887.
AMALARIUS Abbas, S. Agobard. Lugdun., CIV, 339, 860; Florus diaconus Lugd., CXIX, 71.
ANDRONICUS Vid. *Severiani*.
ANGELICI (v sæc.), S. August., XLII, 32; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XII, 1038.
ANIANUS, S. Hieronym., XXII, 1181; XXI, appendix, 1173.
ANIMA et corpore hominis (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1253.
ANIMA et intellectu hominis (de), hæresis, S. Philastrius, XII, 1215.
ANIMA hominis inspirata (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1211.
ANIMABUS secleratorum (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1219; S. Aug., XLII, 43.
ANIMALIBUS quatuor (de) in prophetis hæresis, S. Philastrius, XII, 1272. Vid. *Procliamitæ*.
ANIMAM hominis non veram sed tantum corpus Christum assumpsisse hæresis asserens, S. Philastrius, XII, 1183.
ANIMAM hominis ex elementis consistere hæresis docens, S. Philastrius, XII, 1252.
ANXIS Christi et tempore (de) hæresis dubitans, S. Philastrius, XII, 1220.
ANNORUM mundi incertitudine (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1235.
ANTHROPOMORPHITÆ (iv et v sæc.), S. Hieronym., XXIII, 361; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 301.
ANTIDAVIDIANI, S. Philastrius, XII, 1256.
ANTIDICOMARIITÆ, *Antidicomarite* seu *Antimariarite*, S. Aug., XLII, 40; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
ANTIPIPHANISTÆ, S. Philast., XII, 1273.
ANTIOCHENORUM SCHISMA, Cassiodorus, LXIX, 1158.
ANTI PAULIANI, S. Philast., XII, 1260.
ANTI TACTI. Vid. *Caianitæ*.
ANTI TRINITARIJ. Vid. *Sabellius*, *Praxeas*, *Arius*, *Macedonius*, etc.
APARTHENIANI, S. Aldhelmus, LXXXIX, 103, 277.
APELLITÆ (ab Appelle Marconis discipulo, 115), Tertullian., II, 18, 42, 43, 46, 47, 71, 333, 403, 686, 712, 734, 763, 801; S. Philast., XII, 1162; S. Ambros., XIV, 2; S. Hieronym., XXII, 1153; XXIII, 376; XXVI, 17, 507; S. August., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 822.
APOCARITÆ. Vid. *Manichæi*.
APOCYPHY, S. Philast., XII, 1199.
APOLLINARISTÆ (ab Apollinari), S. Hieronym., XXIII, 370; S. Augustin., XLII, 40; S. Vincentius Lirinens., L, 63; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
APORTOLICI, S. August., XLII, 32; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrol. Græc.*, S. Epiph., XII, 1039.
AQUAM a Deo factam hæresis negans, S. Philast., XII, 1208.
AQUARI (iii sæc.), S. Cyprianus, IV, 372; S. Philast., XII, 1188; S. August., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300.
ARABICI, S. August., XLII, 46; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 303.
ARCHONTICI seu *Archontiaci*, S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrol. Græc.*, S. Epiph., XII, 678.
ARIANI (ab Ario), Constantin. Mag., VIII, 401-475, *passim*, 501; Candid. Arian., *ibid.*, 1013, 1035; Victorin. Afer, *ibid.*, 1019, 1039, 1137, 1139; S. Hilari. Pict., X, 26-472, 546, 548, 557, 610, 753; S. Euseb. Vercell., XII, 939; S. Philast., *ibid.*, 1179; Felix papa II, XIII, 11, 26, 27; Flustin. et Marcell. presbyt., XIII, 37, 79, 81-107; S. Damas. pap., XIII, 359; Lucifer Calaritan. episc., XIII, 766, 799, 817, 936, 1008; S. Siric. papa, XIII, 1133; S. Ambros., XVI, 523, 994; XVII, 509, 549, 6153, 1159; S. Martin. Turon. episc., XVIII, 11; Phœbad. Agrimens. episc., XX, 13, 31, 49; Sulpic. Sever., *ibid.*, 14; Bachiar. monac., *ibid.*, 1019; Rufin. presbyt. Aquileiens., XXI, 538, 467, 511, 1123; S. Hieronym. presbyt., XXII, 856, 1153; XXIII, 153, 157, 160, 166, 170, 174,

357, 359, 368, 439, 440, 442, 514, 639; XXIV, 643; XXV, 435, 553, 996, 1150 seq.; XXVI, 40, 49, 101, 181, 211, 405, 484, 493, 496, 586, 597; S. Aug., XXXIII, 718, 1038, 1019, 1081, 1082; XXXV, 1535, 1556, 1662, 1670, 179, 1820; XXXVIII, 354, 661, 671, 769, 773; XXXIX, 1493, 1689; XLII, 59, 683, 709, 743, 819, 1117; Vigilius Taps, XLII, 1157; LXII, 153, 179, 237, 351, 453, 466. Monumenta ariana, antiariani, XLII, 677; Honorat. Antonin., I., 567; Nicetas episc., LII, 817, 865; Arnobius Junior, LIII, 239; Cercalis episc., LVIII, 757; S. Avitus Vienn. episc., LIX, 501 seq., 387; Boetius, LXIV, 1157, 1247, 1299; Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 206, 497, 507, 707; Cassiodor., LXIX, 901; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302; Alcuin., CI, 13; S. Petr. Damian., CXLV, 23.
ARTEMIO seu *Artemas*. Vid. *Theodorus Byzantinus*.
ARTOTRITÆ (ex Montanistarum stirpe), S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI, 356; S. Aug., XLII, 31.
ASCITÆ seu *Ascodrugitæ*, S. Philast., XII, 1187; S. Aug., XLII, 42.
ASTARITÆ, S. Philast., XII, 1128, 1157.
ASTAROTRITÆ (Astaroth), S. Philast., XII, 1157.
ATHEI, S. Hilarius Pictav. episc., IX, 251.
AVIBUS et SERPENTIBUS (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1214.
AUXENTIUS, S. Hilarius, X, 614, 615, 616, 617, 694, 712; S. Ambros., XVI, 1013, 1014; S. Hieronym., XXII, 557.

B

BAALITÆ, S. Philast., XII, 1127, 1154.
BARBARISMUS, *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 106.
BARBELTITÆ. Vid. *Nicolaitæ*.
BARDESANISTÆ (a Bardesane), S. Aug., XLII, 51. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 930.
BARCLI. Vid. *Basilidiani*.
BASILIDIANI (a Basilide), Tertull., II, 62, 706; S. Cyprianus, III, 1019; S. Philast., XII, 1144; S. Hieronym., XXII, 687; XXIII, 178, 333, 639; XXV, 617, 618; XXVI, 17, 322, 553; S. August., XLII, 26; S. Isidorus Hispal., LXXXII, (82), 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 132; S. Epiph., XII, 307.
BLITÆ, S. Philast., XII, 1153.
BERENGARIUS Andegav., Hugo Lingon. episc., CXII, 1325; Adelmanus episc. Brixiens., CXLI, 1289; Froilandus episc. Sylvan., *ibid.*, 1369 (amicè loquitur); Bruno Andeg. episc., CXLVII, 1201; Bernoldus, CXLVIII, 1153; Durand. abb. Troarnens., CXLI, 1375; Lanfranc. Cantuariens. arch., CI, 407; Guilbert. de Novigento, CLVI, 527; Guilhelm. S. Theodorici abbas, CLXXX, 343.
BONOSUACI (Bonosus hæreticus), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
BORBORITÆ seu *Borboriani*, S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI, 356.
BRACHTITÆ. Vid. *Gnostici*, *Manichæi*.

C

CAIANI (Cain), Tertull., I, 1198; II, 46, 65; S. Philast., XII, 1115, 1261, 1263; S. Hieronym., XXII, 654; XXIII, 178, 347; S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal. episc., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 171; S. Epiphani., XII, 634.
CAMPITÆ (iv sæc.). Vid. *Donatistæ*.
CANTICI CANTICORUM libro (de) hæresis, S. Philast., XII, 1267.
CARNEM CHRISTUM in passione dimisisse hæresis asserens, S. Philastrius, XII, 1183.
CARPOCRATIANI (Carpocrates), Tertull., II, 66, 686, 709. S. Philastrius, XII, 1151, 1172; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 27; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 139; S. Epiphani., XII, 263.
CATAPHTICES (ii sæc.), Tertull., II, 72; S. Philastrius, XII, 1165; S. Hieronym., XXII, 747; S. Aug., XLII, 50. S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XII, 855.
CATHARI. Innocentius papa I, XX, 532; S. Aug., XLII, 52; S. Leo, LIV, 622; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphanius, XII, 1018.
CATHARI (xii sæc.), seu *Neo-Manichæi*, Balduinus Cantuar. archiepisc., CCIV, 777; Eckbertus abb. Shouang., CXCV, 11.
CERDONIANI (a Cerdone ii sæc.), Tertull., II, 70, 219; S. Philast., XII, 1160; S. Aug. XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 151; S. Epiphani., XII, 691.
CERINTHIANI (a Cerintho ii sæc.), Tertull., II, 67; S. Philast., XII, 1152, 1174; S. Hieronym., XXII, 921; XXIII, 178, 180, 625; XXVI, 49; S. Aug., XLII, 27;

S. Isidor., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.* S. Irenæus, VII, 143; S. Epiph., XII, 378.
 CHERUBIM ET SERAPHIM (de) in Isaia propheta hæresis, S. Philast., XII, 1291.
 CHILIASM. Vid. *Cerinthiani*.
 CHRISTI NATIVITATE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1255; S. Aug., XLII, 45.
 CIBO ET SPIRITU SANCTO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198.
 CIRCUMCISORES, S. Philast., XII, 1197.
 CIRCUMCELLIONES, S. Aug., XLII, 45; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 CIRCUMCISIONE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1291.
 CLAUDIUS TAURIN. episc. hæreticus, Jonas Aurelian. episc., CVI, 305.
 COELESTIANI (Cœlestini), S. Zozimus papa, XX, 649; Paulinus diac. Mediol., XX, 711; S. Hieronym., XXII, 1181; S. Aug., XXXIII, 928; XLV, 1611.
 COLONBASUS (III SÆC.), Tertull., II, 70; S. Philastrius, XII, 1159; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 108; S. Epiph., XII, 627.
 COLUTHIANI (a Coluthio IV SÆC.), S. Philast., XII, 1189; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 CONSUMMATIONE SÆCULI (de) hæresis, S. Philast., XII, 1221.
 CORVO HELIX (de) hæresis, S. Philast., XII, 1291.
 CRENCENS, S. Hieronym., XXIII, 643.
 CRYPTHEÆS seu *Hierocryptæ*, S. Philast., XII, 1152.
 CULPAM FILIORUM in parentes transfundens hæresis, S. Philast., XII, 55.

D

DAD. ES. Vid. *Measliani*.
 DAMIANI schisma (IV SÆC.), Faustinus et Marcellus presbyt., XIII, 81 ad 108.
 DEUM BONUM ET DEUM MALUM admittens hæresis, S. Philastrius, XII, 1258.
 DEUM CORPOREM hæresis asserens, S. Philast., XII, 1169. Vid. *Hermias* et *Seleucus*.
 DEUM TRIFORMEM hæresis asserens, S. Philast., XII, 1203. S. Aug., XLII, 45.
 DEUTERONOMI libro (de) hæresis, S. Philast., XII, 1242.
 DILUVIO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1247.
 DIOSCORUS, S. Leo Magnus pap., LIV, 988.
 DIVINITATEM CHRISTI cum carne passam fuisse hæresis asserens, S. Philast., XII, 1203; S. Aug., XLII, 44.
 DIVISIONE OMNIS (de) error, S. Philast., XII, 1244.
 DONATIANI seu *Donatistæ* (a Donato IV SÆC.), Constantinus Magnus imperator, VIII, 477; Donatiana monumenta, VIII, 673 et seq.; S. Optatus Milevitan. episc., XI, 883; S. Aug., XXXII, 94, 129, 132, 154, 159, 173, 189, 191, 194, 195, 223, 224, 225, 228, 235, 240, 263, 296, 302, 309, 321, 357, 366, 396, 404, 405, 421, 427, 476, 487, 509, 510, 535, 577, 583, 590, 735, 792, 939; LXXV, 1406, 1414, 1425, 1458, 1466, 1474, 1484, 1492, 1497 usq. ad 2012; LXXVI, 131, 184, 229, 307, 342, 363, 383, 431, 628, 673; LXXXVII, 1081, 1227, 1258, 1293, 1596, 1648, 1729, 1884, 1915, 1949; LXXXVIII, 91, 270, 295, 460, 539, 559, 595, 620, 630, 720, 760, 763, 895, 1005, 1126, 1161, 1174, 1218, 1225, 1251, 1254, 1296, 1519; LXXXIX, 1588, 1586, 1590, 1598; XL, 201, 233, 306, 616, 711; XLII, 45; XLIII, 23, 33, 107, 245, 391, 445, 595, 615, 651, 689, 697, 707, 763, 773; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
 DOSITHEUS II SÆC., Tertull., II, 61; S. Philast., XII, 1118; S. Hieronym. in Dialogo adversus Luciferianos passim, XXXII. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XII, 238.
 DUALISTÆ vid. *Marcionistæ* et *Manichæi*.

E

EBIONÆ, EBIONITÆ (ab Ebione), Tertull., II, 46, 67, 778; S. Hilarius Pictaviens. episc., IX, 453; X, 41, 52, 66, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1154; S. Hieronym., XXII, 924, 943; XXIII, 178, 180, 202, 625, 888; XXIV, 19, 27, 34, 672; XXVI, 76, 312, 322, 361, 396, 499, 597; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301. — *Patrol. Græc.* S. Irenæus, VII, 145; S. Epiph., XII, 406.
 ELEGIANI ET SAMPSARI, S. Aug., XLII, 51. — S. Epiph., XII, 959.
 ELIAS, Magus, S. Hieronym., XXIV, 387.
 ELIPANDUS, Tolet. episc., hæretic., S. Paulin. Aquil., CXIX, 151; B. Alcuinus, CI, 251.
 ELPIDIUS, S. Hieronym., XXII, 1153.
 ELVIDIANI seu *Helvidiani*, S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor., LXXXII, 305.
 ENCRATITÆ seu *Severiani* (151). S. Philast., XII, 1196;

S. Hieronym., XXIII, 309; S. Aug., XLII, 50; S. Isidor. Hispal. episc., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XII, 850. — Vid. *Abstinentes*, *Tatiani*.
 ESTHROUSIATÆ vid. *Euchitæ* et *Massaliani*.
 EPICUREI, *Patrolog. Græc.*, XII, 170, 206.
 EPIPMANIA (de) hæresis, S. Philast., XII, 1275.
 ESSENI, S. Philast., XII, 1122; Isidor. Hispal., LXXXII, 297. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XII, 211.
 ETHNICI, seu *Pagani*, seu *Idololatæ*. Tertull., I, 257, 539, 585, 607, 619, 627, 697; Minucius Felix, III, 232; S. Cyprianus, IV, 545, 561; Commodianus Afer, V, 201; Antonius poeta Incertus seu potius S. Paulinus Nolanus episc., V, 261 et LXI, 631; Arnobius Afer, V, 718; Lactantius, VI, 111; VII, 189; Julius Firmicus Maternus, XII, 982; Paulus Orosius, XXXI, 663; S. Aug., XII, 15. — Liber de Civitate Dei, Salvianus Mas-sil., LIII, 25; Aurel. Prudentius, LX, 118; S. Paulin. Nolan., LXI, 691.
 EUCHARISTIA (de) hæresis, Paschasius Radbertus, CXX, 1267, 1551; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Algerus, CLXXX, 739.
 EUCRITÆ sive *Massaliani*, S. Aug., XLII, 40.
 EUDOXI (Eudoxus) vid. *Aetii* et *Eunomiani*.
 EUNOMIANI (Eunomius), S. Philast., XII, 1182; S. Hieronym., XXIII, 547, 562, 370, 459, 442; XXIV, 775; XXV, 580, 1025, 1269; XXVI, 75, 496, 586, 597.
 EUPHEMITÆ, vid. *Massaliani*.
 EUTYCHIANI, S. Petrus Chrysolog., I, II, 739; S. Leo, I, IV, 221, 361, 390, 466, 477, 715, 725, 731, 735, 751, 756, 781, 785, 789, 795-1535; S. Gelasius papa, LIX, 22; Vigilius Tapsensis, LXII, 95; S. Fulgentius Ruspens., LXV, 442, 497; Boetius, LXIV, 1247, 1299, 1137; Pontianus Afric. episc., LXVII, 527, 867; Fulgentius Ferrandus, LXXII, 889, 908, 910; Liberatus archidiacon., LXVIII, 969; Vigilius papa, LXXIX, 121, 143; Justinian. imperator, LXXIX, 225; S. Gregor. Thronens., LXXI, 251; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304; S. Julianus Toletan., CXVI, 525.
 EVAGRIUS, S. Hieronym., XXIII, 496.
 EXALCEATI, S. Philastrius, XII, 1193; S. Aug., XLII, 43.
 FARIANUS, Fulgentius Ruspens., LXV, 719.
 FAUSTUS MANICHEUS, S. Aug., XX, 79 (v. Appendix, XLII).
 FELICISSIMUS (III SÆC.), Cyprian., III, 702, 795; IV, 505, 551, 555 et seqq.
 FELIX UGELLITANUS episc. hæretic., S. Paulin., patriarcha Aquileiens., XCIX, 545; Beatus Alcuin., CI, 87, 119.
 FLORIANI seu *Florimiani*, S. Philastrius, XII, 1172; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 FORTUNA CœLI (de) hæresis, S. Philast., XII, 1126.
 FORTUNATIANUS (III SÆC.), S. Cyprian., IV, 589; S. Hieronym., XXII, 24; XXIII, 697; XXVI, 20.
 FORTUNATUS (III SÆC.), S. Cyprian. episc., III, 738.
 FURCULO, mensuræ in Zacharia propheta (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1292.

G

GALLA, meretrix Priscilliani, S. Hieronym., XXII, 1153.
 GENISTÆ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297.
 GIGANTIBUS tempore Noe (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1224.
 GILBERTUS Porretanus, Gaufrid., abb., CLXXIV, 587, 595.
 GOTTESCALCUS, Amalo Lugdun. episc., CXVI, 84, 97; Lupus Ferrariens. abb., CXIX, 621, 647.
 GNOSTICI (ex Valentino orti), Tertull., II, 221 et seqq., 594, 678; S. Hieronym., XXII, XXIII, 639; XXIV, 624; S. Aug., XLII, 26; S. Isidor., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.* S. Irenæus, VII, 161; S. Epiph., XII, 850.
 GRÆCI SCHISMATICI necnon hæretici, Symmachus papa, LXII, 66; B. Alcuin., CI, 63; Ratramnus Corbetens., CXXI, 223; Aeneas Parisiens. episc., CXXI, 685; Nicolaus papa, CXIX, 773; Leo papa IX, CXLI, 744, 773, 777; Humbertus cardin., CXLIII, 929, 1215; S. Anselmus, CLVII, 285, 341; S. Petrus Chrysolanus, CLXII, 1003; Hugo Eterianus, CCH, 227.
 GUNBARDUS, S. Agobard. Lugdun. episc., CIV, 115, 219.

H

HÆRESIS IN GENERE, Tertull., I, 519; H, 12 et seqq., 25 et seqq., 45, 47, 51, 53, 83, 61, 125, 179, 214, 222, 236,

566, 404, 515, 521, 780, 797, 799, 801, 830, 836, 889, 933; S. Hilarius, X, 627-724; Theodos. Mag., imperat., XIII, 553; Constant. Mag., imperat., VIII, 520; S. Hieronym., XXII, 355, 602, 654, 667, 697, 785, 791, 793, 799, 807, 923, 947, 1049, 1092, 1095, 1120, 1148, 1150, 1161 *et seq.*; XXIII, 165, 169, 178, 179, 264, 265, 344, 353, 357, 379, 382, 418, 469, 470, 483, 484, 488, 496, 501, 587, 1024, 1056, 1057, 1071, 1075, 1087, 1095-1097; XXIV, 38, 51, 81, 102, 116, 150, 132, 135, 135, 136, 207, 212, 216, 221, 250, 233, 235, 236, 237, 246, 247, 253-255, 265, 267, 268, 271, 272, 315, 318, 345, 346, 360, 362, 438, 550, 551, 651, 655, 687, 698, 701, 702, 706, 747, 765, 768, 782, 786, 795, 738, 814 *et seq.*; 822, 825 *et seq.*; XXV, 24, 45, 51, 57, 66, 68, 70, 72, 74, 84, 91, 93, 95, 95, 101, 107 *et seq.*, 109, 110, 112, 121, 126, 127, 139, 152, 155, 168, 172, 175, 191, 201, 202, 216, 220, 221, 225, 234, 259, 217, 256, 295, 296, 302, 305, 306, 314, 315, 324, 351, 353, 359, 362, 365, 368, 375, 381, 385, 425, 464, 491, 497, 524, 670, 690, 696, 701, 715, 744, 753; XXVI, 42, 48, 53, 83, 114, 176, 221, 257, 281, 352, 407, 416, 417, 500, 519, 570, 595-597; S. August., XLII, 21, 1117, 1151; Vincent. Lirin., I, 657; Gennad. Mass., LVIII, 979; Aurel. Prudent., LIX, 1011; Hormisdas papa, LXIII, 599; S. Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 575; Justinian. Cæsar, LXX, 275; S. Leander Hispal., LXXII, 893; S. Agolard., CIV, 29, 150; Taio sive Taurus Cæsaraug., LXXX, 815; S. Hildephon., XCVI, 55; Ratramn. Corbeiens. monac., CXXI, 12, 51, 103; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Joannes Cornubiens., CLXXVII, 295; XCIX, 1041; Abælard., CLXXVIII, 1825; Hugo Ambian. Rothomag. episc., CXCII, 1255; Arno. præposit. Reichersperg., CXCIV, 1529; Ermengaud., CCLV, 125.

HEBRAEI, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297.

HELENA Simonis magi ineretrix, Tertull. II, 703; S. Hieronym., XXII, 1155.

HELOGROSTI, S. Philastrius, XII, 1125.

HELLENISMUS, *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 168.

HELVIDIANI (Helvidius), S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 503.

HERESIOBAPTISTÆ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, XLI, 235 (S. Epiphani.).

HEPTAGONISTÆ, S. Philast., XII, 1206.

HERACLEONITÆ (Heracleon II sæc.), Tertullian. II, 69, 516; S. Philastrius, XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 634.

HERMAS, S. Philast., XII, 1169.

HERMOGENITÆ (Hermogenes II sæc.), Tertull. I, 218, II, 45, 46, 197 *et seq.*, 646, 664, 951; S. Philast., XII, 1169, 1170; S. Hieronym., XXIII, 645; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 500.

HERODIANI, S. Philast., XII, 1158. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 270.

HETEROUSII (vid.) *Actiani*.

HIERACITÆ seu *Hieracitæ* (Hieracas), S. Hilarius Pict., X, 103, 160, 165; S. Aug., XLII, 58; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 501.

HILARIUS, S. Hieronym., XXIII, 175, 180.

HOMOSOMI, S. Philast., XII, 1248.

HYDROPARASTATÆ (vid.) *Aquarii*.

I

ICONOCLASTÆ, Gregorius II papa, LXXXIX, 507, 511, 521.

ICONOLATÆ, S. Agolard., CIV, 199.

IDOLOLATRÆ, Alanus de Insulis, CCX, 505 *et seq.* vid. *Ethnici*.

IMAGINE et similitudine Dei in homine (de) hæresis, 1209; S. Philast., XII, 1269.

IMAGINE Dei in corpore humano (de), S. Philast., XII, 1209. S. Aug., XLII, 45.

INCARNATIONE (de) hæresis, S. Ambros., XVI, 817.

INDURATIONE Dei (de) hæresis, S. Philast., XII, 1255.

INFERNI penis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1250; S. Aug., XLII, 45.

ISAIA PROPHETA (de) hæresis, S. Philast., XII, 1297.

J

JOANNIS EVANGELIUM hæresis rejiciens, S. Philast., XII, 1174.

JEJUNIO Zacharias propheta (de) hæresis, S. Philast., XII, 1285.

JOVINIANI seu *Jovinianistæ* (Jovinianus), S. Siricius, papa, XII, 1165; S. Ambros., XVI, 1128; S. Hieronym., XLIII, 205-210; XLIV, 298, 299; S. Aug., XLII, 46; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 503.

JUDA traditore (de) hæresis, S. Philast., XII, 1150.

JUDÆI, Tertull. II, 597; Novatian. presbyt. III, 953, S. Cyprian. IV, 679, 910, 919; Celsus IV, 49, Constantin. Mag. VIII, 232, 350, 365, 584; Severus Majoric. episc., XX, 751; Evagrius monach., XX, 1163; S. Aug., XLII, 51, 1117, 1151; S. Maximus Taurin., LVII, 795; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297; S. Agolardus, CIV, 69, 77, 99, 107, 539; Amulo Lugd. episc., CXVI, 141; Falbertus Carnot. episc., CXLI, 505; S. Damianus (Petrus), CXLV, 41, 57; Guibertus de Novigento, CLVI, 490; Gislebertus, CLIX, 1005; B. Odo Camerac. episc., CLX, 1105; Guillelmus de Campillis Catalaun. episc., CLXIII, 1045; B. Rupertus Tuitiens. abb., CLXX, 559; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1611; Gualterus de Castellione, CCIX, 423; Alanus de Insulis, CCX, 505.

JUDAIZANTES. — S. Philast., XII, 1158. — Dionysius Exiguus monac., LXVII, 19.

JULIANUS Apostata imperator. — Rufinus presbyt. Aquileiens., XXI, 501. — Cassiodor., LXIX, 1027.

JULIANUS Eclan. Pelagianus (415). — Appendix, XXI, 1167.

L

LAPSI seu LIBELLATICI, III sæc., S. Cyprian., III, 831; IV, 225, 250, 255, 259, 260, 272, 274, 279, 282, 290, 300, 302, 304, 308, 351, 341 *et* 463. — Novatianus presbyt. Rom., III, 963. — Baccharius monach., XX, 1077.

LEPORIUS Pelagianus presbyt. (426), emendatus cura S. Augustini, XXXI, 1215.

LEVITICO Mosi (de) error, S. Philast., XII, 1274.

LIBANIUS sophista, Cassiodor., LXIX, 1063.

LINGUA UNICA (de) opinio, S. Philast., XII, 1270.

LINGUÆ NOMINE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1219.

LUCANUS Marcionis sectator, II sæc., Tertull., II, 71, 798. — S. Philast., XII, 1162.

LUCIANISTÆ, *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 818.

LUCIFERIANI, S. Aug., XLII, 45. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 505.

M

MACEDONIANI (Macedonius) seu PNEUMATOMACH., S. Hilarius Pictav. episc., X, 52. — S. Damasus papa, XIII, 559. — S. Ambros., XVI, 703; XVII, 1005, 1155, 1159. — S. Martinus Turon. episc., XVIII, 11. — Baccharius monac., XX, 1019. — S. August., XLII, 59. — S. Nicetas Episc. Aquileiens., LII, 847, 855, 865. — S. Leo Magnus, papa, LIV, 400. — S. Avitus Vienn. episc., LIX, 585. — Paschasius diaconus, LXII, 11. — Boetius, LXIV, 1157, 1247, 1299. — Cassiodorus, LXIX, 1046, 1128, 1158. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 502. — B. Alcuinus, CI, 15.

MALEDICENDIS diis alienis (de non) hæresis, S. Philastrius, XII, 1280.

MANDATO ADÆ (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1288.

MANICHÆI, Victorinus Afer, VII, 999. — S. Hilarius, X, 55, 164, 246, 453, 475, 478, 537, 788. — S. Anastasius papa, XX, 75. — Faustus Manichæus, XX, 79 (vid. Append., S. August., XLII). — Secundinus Manichæus, XX, 247. — S. Hieronym., XXII, 494, 742, 747, 925, 1065, 1150, 1157; XXIII, 215, 526, 545, 517, 559, 580, 569, 571, 576, 439, 525, 535, 1101; XXIV, 44; XXV, 1269, 1297; XXVI, 54, 59, 84, 91, 100, 102, 105, 391, 416, 475, 597; XXXI, Evodius, Upsal. episc., XXXI, 1235 (vid. Appendix S. Aug., XLII). — S. Aug., XXXII, 659 ad 868 passim, 1221, 1309; XXXIII, 272, 1035; XXXIV, 121, 175; XXXVIII, 23, 28, 100, 526, 825, 984, 1122; XL, 290, 549; XLII, 54, 93, 111, 129, 175, 207, 519, 551, 677, 1139, 1153. — S. Leo Magnus papa, LIV, 160, 176, 193, 205, 274. — S. Prosper ex Manichæo catholicus, LXV, 25. — S. Isidorus Hispal. episc., LXXXII, 500.

MARCIANUS Arelat. episc., S. Cyprianus episc., III, 989.

MARCIONITÆ et MARCIONISTÆ (a Marcione Cerdonis discipulo), Tertullian., II, 19, 41 *seq.*, 46 *seq.*, 59, 71, 216 *seq.*, 754, 757, 758, 1054. — S. Hilarius, IX, 259, 758, 788; X, 570. — S. Philastrius, XII, 1160. — S. Hieronym., XXII, 494, 747, 925, 1054, 1153; XXIII, 182, 215, 509, 564, 570, 576, 401, 459, 515, 575, 635, 651, 1075, 1101; XXIV, 105, 247, 442, 775; XXV, 84, 617, 1018, 1108, 1150, 1592; XXVI, 59, 84, 94, 100, 102, 103, 114, 519, 522, 532, 580, 372, 391, 406, 446, 475, 478, 482, 525, 535, 538, 597. — S. Aug., XLII, 29. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 500. — *Patrologiæ Græc.*, S. Irenæus, VII, 151. — S. Epiphani., XLI, 695.

Marcus Magnus II sæc., Tertullian., II, 70, 516, 801. — S. Philastrius, XII, 1159. — S. Hieronym., XXII, 687.

XXIV, 625. — S. Aug., XI II, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 110. — S. Epiphani., XLI, 582.
MARTIALIS, in sec., S. Cyprian., III, 1019.
MASBOETHÆ (a Masbothæo Simonis discipulo), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297.
MASSALIANI (Massal.). Vid. *Euchitæ*.
MASSILIENSES. Vid. *Semi-Pelagiani*.
MATERIANI, in sec., Tertullian., II, 218.
MAXIMILLA Montani meretrix, S. Hieronym., XXII, 476, 1153; XXV, 1232; XXVI, 57.
MELCHISEDECIANI seu *Melchisedechitæ*, S. Philastrius, XII, 1168. — S. Aug., XLII, 31. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 971.
MELITIANI seu *Melitiani*. Vid. *Luciferiani*, S. Philast., XII, 1202. — S. Aug., XI II, 59.
MENANDRIANI (a Menandro). — Apud Tertullian. de Menandro Ephesio, I, 387; II, 735, 801, 1045. — De Menandro Samaritano, II, 61, 734 et 736. — S. Philastrius, XII, 1142. — S. August., XLII, 26. — S. Isidorus Hispalens. episc., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 126. — S. Epiphanius, XLI, 235.
MERISTAI, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298.
METANGISMONITÆ, S. Philastrius, XII, 1167. — S. Aug., XII II, 41. — S. Isidorus, LXXXII, 502.
MILLENARI seu *Cernithiani* seu *Chilistæ*, Tertullian., II, 67. — S. Philastrius, XII, 1152, 1174. — S. Hieronymus, XXII, 924; XXVIII, 178, 180, 623; XXVI, 19. — S. Aug., XLII, 27. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299.
MOCIANUS, Facundus Hermian., LXVII, 835.
MOLOCHITÆ (Moloch), S. Philastrius, XII, 1129.
MUNDI DURATIO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1191. — S. Aug., XII II, 42.
MUNDORUM pluralitate (de) sententia, S. Philastrius, XII, 1280. — S. Aug., XII II, 45.
MONOPHYTÆ. Vid. *Eutychiani*.
MONOTHEISTÆ, Victor episc., LXXX, 637.
MONTANISTÆ (a Montano in sec.), Tertullian., II, 72, 153, 354, 970. — S. Hilarius Pictav., X, 570. — S. Philastrius, XII, 1196. — Innocentius papa, XX, 475, 552. — S. Hieronymus, XXII, 474, 476, 693, 1153; XXIII, 286, 517, 535, 635; XXIV, 19; XXV, 1232, 1274; XXXVI, 57, 479, 597. — Cassiodorus, LXIX, 1156. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 501.
MOTU TERRÆ (de) error, S. Philast., XII, 1216.
MUSACARONITÆ, S. Philast., XII, 1125.
MUSORITÆ, S. Philast., XII, 1124.

N

NATIVITATE Christi (de) error, S. Philastrius, XII, 1253; S. Aug., XII II, 45.
NAZARÆI (Nazareth), S. Philast., XII, 1122; S. Aug., XII II, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 238, 587.
NESTORIANI (a Nestorio), Marius Mercator, XI VIII, 699 ad 1218; Cassianus Joannes, L, 9-367; Celestinus papa I, L, 458 ad 566; Xistus papa III, L, 585; S. Prosper Aquitan., LI, 153; Nicetas Aquileiens. episc., LII, 847, 865; S. Leo Magn. pap., LIV, 221, 715; Faustus Rhegiens. episc., LVIII, 853; Petrus diacon., LXII, 85; Boetius, LXIV, 1247, 1299; Dionysius Exiguus monach., LXVII, 9; Fulgentius Ferrandus, LXVII, 889, 908, 910; Liberatus Caribag. archidiacon., LXVIII, 969; Cassiodorus, LXIX, 1204; S. Isid. Hispal., LXXXII, 504; B. Alcuin., CI, 15.
NICOLAITÆ (a Nicolao), Tertullian., II, 46, 63, 280; S. Philastrius, XII, 1148; S. Hieronymus, XXII, 553, 1153, 1198, 1199; XXIII, 178; S. Aug., XLII, 26; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, Clement. Alexand. Stromat., lib. III, S. Irenæus, VII, 149; S. Epiphanius, XLI, 519.
NORTIANI, S. Philast., XII, 1168; S. Aug., XLII, 32; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 501. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 994.
NOVATIANI (a Novatiano et Novato), Anonym., III, 1205; S. Cyprianus, III, 699, 708, 712, 725, 974, 990, 1137; IV, 342, 347, 493; S. Hilarius, IX, 788; S. Philastrius, XII, 1194; S. Pactianus Barcinon. episc., XIII, 1081; S. Strictus pap., XIII, 1153; Innocentius pap., I, XX, 475, 532; S. Hieronymus, XXII, 606, 693; XXIII, 286, 353, 681; XXV, 974; S. Aug., XXXIII, 1086; Panchasius diac., LXII, 20; Cassiodorus, LXIX, 1116; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 501. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 1018.
NOVATUS, S. Hieronymus, XXII, 606, 693; XXIII, 283, 353, 681; XXV, 974. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 1018.
NYCTAGÆS, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 503.

O

OPERTÆ, Tertullian., II, 65; S. Philast., XII, 1115; S.

Hieronymus, XXIII, 178, 429; S. Aug., XLII, 28; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiphani., XLI, 642.
ORIGENISTÆ seu *Origeniani* (Origenes), S. Anastas. papa I, XX, 68; XXII, 772; Dionysius Exiguus, XXII, 771; Theophilus Alexand. episc., XXII, 773, 790, 792, 815; Paulus Orosius, XXXI, 1211; S. Aug., XLII, 33, 669; Justinian. imperator, LXIX, 177; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 501. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 1062, 1067.
OSSENI, *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 259. Vid. *Sampæri*.

P

PAGANI. Vid. *Ethnici*.
PAGANITATEM et omnia facinora Deo tribuens hæresis, S. Philastrius, XII, 1226.
PASSALORYNCHITÆ, S. Philast., XII, 1188; S. Aug., XII II, 42.
PASSIONISTÆ. Vid. *Præxas*.
PATERNIANI, S. Aug., XLII, 46; S. Isidorus, LXXXII, 505.
PATRICIANI (a Patricio), S. Philast., XII, 1177; S. Aug., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 502.
PATRICUS hæreticus, Rotherius Veron. episc., CXXXVI, 615.
PATRIPASSIANI, Præxas sectatores, Tertullian., II, 74, 151.
PAULIANI (Paulus Samosatenus), S. Hilarius, X, 534, 538, 661, 675; S. Aug., XLII, 54; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 500.
PELAGIUS Britannus monach., XXI, 1153.
PELAGIANI (a Pelagio), Innocentius I, papa, XX, 561; Zozimus papa, XX, 654, 669, 675; Julian. Eclanens., XXI, 1167; Avianus diac. Pelagian., XXI, 1173; Celestinus Pelagii discip., XXI, 1175; Leporius presbyt., XXVI, 1215; Orosius, XXXI, 1175; S. Aug., XXXIII, 518, 596, 673, 674, 720, 741, 758, 762, 764, 772, 774, 779, 783, 786, 852, 848, 857, 867, 869, 891, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1719; XLII, 47; XLIV et XLV integre; Marius Mercator, XLVIII, 9-699; Cassianus Mass., L, 20; S. Prosper Aquit., LI, 67, 91, 153, 153, 178, 214, 617, 723; Faustus Rbergiens., LVIII, 783, 833; Petrus diac., LXII, 83; Fulgentius Ruspens., LXV, 155, 442, 605; Joannes papa, IV, LXXX, 601; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 505.
PEPUZIANI sive *Quintilliani*, S. Aug., XLII, 50. Vid. *Cataphryges*.
PETILIANI. Vid. *Donatistæ*.
PETRAGONICI, Heribert. monach., CLXXXI, 1721.
PETROBRUNIANI (Petrus de Bruys), Petrus Vener., CLXXXIX, 719.
PHANTASMASIÆ, S. Avitus Vienn. episc., LIX, 500.
PHARINÆI, S. Philast., XII, 1119; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphani., XLI, 257.
PHILOSOPHI in genere, Tertullian., II, 646; Zachæus Christianus, XX, 1071.
PHILUMENE Marcionis meretrix, Tertullian., II, 18, 71, 765, 791; S. Hieronymus, XXII, 1153; XXV, 1232.
PHOTINIANI (a Photino Ebionis discipulo), S. Hilarius, IX, 453; X, 41, 52, 63, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1179; S. Damasus papa, XIII, 359; S. August., XI II, 54; Vincentius Lirinens. Commonitorium cap. 216, T. L; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 501.
PROTIUS, Nicomachus I papa, CXIX, 773 et passim.
PITHECIBLISTÆ, S. Philast., XII, 1280.
PLANETIS septem (de) error, S. Philast., XII, 1237.
PNEUMATISTÆ, S. Philast., XII, 1292.
PNEUMATOMACHI. Vid. *Macedoniani*.
PORPHYRIUS, S. Hieronymus, XXII, 502, 666, 925; XXIII, 691, 939; XXIV, 66, 339, 513; XXV, 491, 504, 535, 575; XXVI, 510.
PORRETANI. Vid. *Gilbertus Porretanus*.
PRÆXAS, Tertullian., II, 74, 151; S. Hieronymus, XXIII, 180.
PRISCA Montani alta meretrix, S. Hieronymus, XII, 1153; XXV, 57, 1232.
PRISCILLIANISTÆ, S. Hieronymus, XXII, 10, 1083, 1150, 1153; XXIII, 496; Orosius Paulus, XXXI, 1211; S. Aug., XXXIII, 1051; XLII, 44, 669; S. Leo Mag. papa, LIV, 677; S. Turribius episc., Astur., LIV, 693; Montanus Tolet. episc., LXV, 51; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 503.
PRÆDESTINIANI, Anonymus, LIII, 587. Vid. *Gottescalcus*.
PROCLIANITÆ, S. Philast., XII, 1170; S. Aug., XLII, 42.
PROPHETIS falsis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1189.
PROTOCLISTÆ. Vid. *Origenistæ*.
PROTOPASCITÆ. Vid. *Quartodecimoni*.
PSALTERII inæqualitate (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1259.

PTOLOMÆUS, S. Philastrius, XII, 1157; S. Aug., XLII, 28. — *Patrologia græca*, S. Epiphanius, XLI, 553.
 PUTEORITÆ, S. Philastrius, XII, 1156.
 PYTHONISSA muliere (de) hæresis, S. Philast., XII, 1155.

R

RANICOLÆ, S. Philastrius, XII, 1124.
 REBAPTISTÆ, 253. — *Variarum anonymorumque monumenta pseudodoxa in questione de rebaptizandis hæreticis*, III, 1009.
 REMPHANITÆ seu *Molochitæ*, S. Philast., XII, 1129.
 RHETORI, S. Aug., XLII, 44; S. Philast., XII, 1202.
 ROSCELINUS philosophus (1092), S. Anselm. Cantuar. archiepisc., CLVII, 259; S. Ivo Carnot., CI, XII, 17.
 RUFINUS, S. Hieronym., XXII, 556; XXXIII, 597.

S

SABELLIANI (a Sabellio III sec.), Novatianus presbyt. Roman., III, 936, 940; S. Dionysius pap. I, V, 109; S. Hilarius, X, 26, 41, 52, 63, 165, 200, 203, 205, 252, 706; S. Philastrius, XII, 1168; S. August., XLII, 52; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 501; S. Petrus Damian., CXLV, 23. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 1011.
 SABURÆ, — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 254.
 SAGIANI. Vid. *Anthropomorphitæ*.
 SADDUCÆI, S. Philast., XII, 1118; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297. — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 239.
 SAMARITÆ seu *Samaritani*, S. Philast., XII, 1120; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græca*, S. Epiph., XLI, 170, 225.
 SAMPSEI, SCHAMSEI, S. Aug., XLII, 51. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 939.
 SARRACENI, Petrus Vener., CLXXXIX, 659.
 SATURNIANI (a Saturnino), Tertull., II, 686; S. Philast., XII, 1142; S. Aug., XLII, 26. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 129; S. Epiph., XLII, 293.
 SCHEMATICI quidam, Ennodius Ticin. episc., LXIII, 183.
 SCOTUS ERIGENA, Prudentius Trecens. episc., CXV, 1009; Florus Lugd. diac., CXIX, 101; Adrevaldus Floriac. monac., CXXIV, 948.
 SCRIBÆ, *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 242.
 SCYTHISMUS, *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 166.
 SECUNDIANI (a Secundo), S. Philast., XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 545; S. Irenæus, VII, 103.
 SELEUCIANI (a Seleuco), S. Philast., XII, 1169; S. Aug., XLII, 41.
 SEMI-ARIANI, S. Philast., XII, 1181; S. Aug., XLII, 59.
 SEPTUAGINTA duorum interpretationem hæresis rejiciens, S. Philast., XII, 1276, 1279.
 SERPENTIS æNEI cultus hæreticus, S. Philast., XII, 1151.
 SETHIANI seu *Sethoitæ* II sec., Tertullian., II, 65, 66; S. Philast., XII, 1116; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiph., XLI, 666.
 SEVERIANI (a Severo), S. Aug., XLII, 50; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 851.
 SIDERIUS ET PECORINUS (de) hæreses, S. Philast., XII, 1216.
 SIMONIANI (a Simone mago), Tertull., I, 346, 672; II, 46, 62, 708, 749; S. Cyprian. de Baptismo, IV; S. Philast., XII, 1138; S. Hieronym., XXII, 1155; XXIII, 178, 281, 607; XXIV, 527; XXV, 127; S. Aug., XLII, 25; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298. — *Patrol. græc.*, S. Irenæus, VII, 117; S. Epiph., XLI, 286.

SIMONIACI (a Simone), Humbert. cardin. *Salva candida* episc., CALIII, 1005.
 SPIRITU SANCTO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198.
 STELLIS CORDO infixis (de), S. Philast., XII, 1264.
 SYMMACHIANI, S. Philast., XII, 1177.
 SYMMACHISTÆ, S. Philast., XII, 1280.
 SYMMACHUS ethnicus, Aurel. Prudent., LX, 116.

T

TATIANI (a Tatiano) seu *Encratitæ*, *Continentes*, *Severiani*, S. Philastrius, XII, 1196; S. Hieronym., XXIII, 509; S. Aug., XLII, 50; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 500. — *Patrolog. græc.*; S. Irenæus, VII, 160; S. Epiph., XLI, 835.
 TEMPORE ULTIMO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1228.
 TERRAM BEATITUDINIS hæresis ignorans ac reprobans, S. Philast., XII, 1207.
 TERTULLIANISTÆ, S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 503.
 TESSARACEDCATITÆ, seu *Quatuordecimani*, S. Philast., XII, 1175; S. Aug., XLII, 51; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 503; S. Adhelmus Schireburg. episc., LXXXIX, 87.
 TESTAMENTI VETERIS multa reprobans hæresis, S. Philast., XII, 1265.
 TETRADITÆ. Vid. *Patripassiani*.
 THAMMUS SIMULACRO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1153.
 THEMISTIUS, philosoph. ethnicus, Juliani Apostatae amicus, Aurel. Cassiodor., LXIX, 1118.
 THEODOTIANI (a Theodoro Byzantino), S. Philast., XII, 1166; S. Hieronym., XXIII, 202; S. Aug., XLII, 51; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 504. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 962.
 THEODOTIONISTÆ (a Theodotione), S. Philast., XII, 1280.
 THEOPASCITÆ. Vid. *Patripassiani*.
 THEOTIMUS, II sec., Tertull., II, 546, 558.
 TOPHETITÆ (Tophet), S. Philast., XII, 1129.
 TRIMEGISTI hæresis de pecoribus et sideribus, S. Philast., XII, 1216.
 TROGLODYTÆ, S. Philast., XII, 1126.
 TROPITÆ, S. Philast., XII, 1184.
 TUNICIS FELLICIS (de) protoparentum hæreses, S. Philast., XII, 1240.

U

UXORIBUS et concubinis Salomonis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1289

V

VADIANI, S. Aug., XLII, 59.
 VALENTINIANI (a Valentino) II sec., Tertull., II, 42; S. Hilarius Pict., X, 162; S. Philast., XII, 1155; S. Hieronym., XXIII, 182, 376, 1073; XXIV, 775; XXV, 1018, 1105; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299; S. Irenæus, VII, 23; S. Epiph., XLI, 474.
 VALESI, S. Aug., XLII, 52; *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 1010.
 VIGILANTIUS, S. Hieronym., XXII, 602, 906; XXIII, 337-352.

W

WALDENSES, Bernardus abb. Fontis calidi, CCIV, 795; Alanus de Insulis, CCX, 305.
 WANDALI ARIANI, Victor Vicens. episc., LVIII, 181; S. Fulgentius Ruspens. episc., LXV, 105, 225.

CONSPECTUS CHRONOLOGICUS

HÆRESEON VEL SECTARUM PRÆCIPUARUM A TEMPORIBUS APOSTOLORUM PER SINGULA SÆCULA
 USQUE AD SÆCULUM XIII DEDUCTARUM.

Hæreses sæculo primo exortæ.

SIMONIANI. — Primus qui hæresis pestem in orbem inexit, fuit Simon Magus, e Samaria oriundus. Cum a Philippo baptizatus fuisset, et videret Spiritum sanctum in eos quibus manus imponebant apostoli, illabi, oborta

pecunia voluit ab apostolis potestatem emere similiter conferendi Spiritum sanctum; quo facto labis, ab ipso dictæ Simoniacæ, primum jecit fundamentum. Contendebat 1. se esse magnam virtutem Dei, imo Deum ipsum, qui in Samaria apparuerit ut Pater, in Judæa ut Filius, in gentibus ut Spiritus sanctus; 2. Christum vere non

voluisse, nec realiter esse passum, sed solum apparenter; 3. vagam quandam materculam, nomine Helenam, cum qua clam omni se libidinum genere pollebat, iam blasphemabat esse Spiritum sanctum, iam fabulabatur esse humanam, et sub hujus simulacro suis discipulis praebebat adorandam, sicut seipsum sub simulacro Jovis; 4. legem dicebat non a Deo, sed a sinistra quadam intelligentia latam fuisse, unde duos fingebat deos; 5. omni sublata lege, ac bonis operibus eliminatis, velut minimo necessariis, ampliam suis cultoribus ad omne scelus impune patrandum viam aperiebat, specialim vero indifferenter seminarum usum permittebat; 6. negabat carnis resurrectionem cum Sadduceis, metempsychosis vero cum Pythagoricis adstruebat. Postquam hos errores per varias orbis partes circumtulisset, multisque falsis signis, ope demonum perpetratis, persuadere studuisset, tandem Romam venit, ubi cum eorumdem ope in caelos evolare tentaret, quo se verum Deum probaret, precibus S. Petri precepit ruit, et contritus ossibus, animum exhalans ad inferna descendit. Simeonis discipuli vel successores fuere postea Menander, a quo Menandriani; Saturninus a quo Saturniani; Basilides, a quo Basilidiani, qui easdem insanias propagarunt et adauferunt.

NICOLAÏTÆ. — Errabant in eo quod docerent, mundum non esse factum a Deo, sed a quibusdam principibus quos exprimebant nominibus barbaris ac horrendis, quibus terrorem suis auditoribus inculcarent; 2. indifferenter seminarum usum indulgebant; 3. docebant licere scortari, 4. et vesci idolothytis.

CERINTHIANI. — Sic nuncupati a Cerintho, qui ex Judæo factus Christianus, cum baptismo circumcisionem, velut ad usum necessariam, velle esse jungendam, varias contra Christi discipulos excitavit contentiones. Capitalis autem ipsius error in eo stetit, quod Jesum a Christo distingueret, diceretque illum non de virgine, sed de muliere, maritali commercio intercedente, conceptum ac natum esse; Christum vero, seu Spiritum sanctum sub columba specie in eum descendisse, eique sanctitatem, et vim aliis eam communicandi patrandaque miracula tribuisse. Addebat Christo in caelum reverso, solum Jesum passum ac mortuum esse.

EBIONITÆ. — Ebionitæ, seu Ebionæi, sic appellati ab Ebione quodam ejus sectæ auctore, apostolis cœvo, docebant: 1. Christum esse purum hominem ex Josephi et Mariæ concubitu, more hominum aliorum, progenitum; 2. Circumcisionem et alia legalia post Christum adhuc esse servanda; 3. virginitatem a suis coitibus repellere; 4. uxorum pluralitatem permittebant.

Hæreses sæculi II.

GROTHI. — Sic dicti fuere a rerum omnium potentia, sive scientia, quam sibi præ cæteris superbe arrogabant. Eorum auctor præcipuus fuit quidam Carpocrates, vel Carpocras nomine, a quo etiam dicti Carpocratiani. Delirabant præcipue in sequentibus capitibus: 1. Duos admittebant deos; 2. dicebant mundum non esse factum a Deo, sed ab angelis; 3. contendebant Christum non esse de Maria natum, sed per illam ostensum, et hinc sanctam Dei genitricem ludibrio habebant; ipsam vero Christum non habere carnem, nisi apparenter talem; 4. duas in homine animas fingebant, alteram bonam et ratione præditam, alteram malam et rationis expertem, illamque, non autem istam volebant esse de Dei substantia; 5. metempsychosin admittebant, resurrectionem et judicium futurum negabant; 6. dicebant licitum esse Christiano negare Christum ad vitanda tormenta; 7. Jæunia et castitatem aversebantur.

VALENTINIANI. — Sic nuncupati a quo iam Valentino, qui indignatione spiritusque vindictæ accensus, Ecclesiam oppugnavit erroribus, quorum summarium his capitibus præcipuis absolvitur: 1. Duo stantibus prima principia: profundum et silentium, sive chaos, velut primos duos deos, quorum alterum masculinum, alterum feminam dicebat; atque ex his duobus, velut ex conjugio, seu immediate, seu mediate processisse Mœnas triginta e quibus 15 mares, et totidem feminas. 2. Triplex fingebat hominum genus, pneumaticum, seu spirituale; psychicum, seu animale; et hyginum aut choicum, seu materiale. Primo hominum generi, cujusmodi se Valentiniiani omnes esse credebant, tribuebat animam suam naturam bonam, et nullis sceleribus, quam impune ipsi licenter, contaminandam; atque ideo ejus generis hominem aliquando resurrecturum aiebat, sed cum alio corpore, nempe spirituali, et certo salvandum. Alteri generi tribuebat animam boni malique capacem, et pro diversa vivendi ratione salvari damnavique posse contendebat. Postremo denique generi animam naturam malam inesse aiebat, et ad exilium conditum esse asserbat ea ratione,

ut cum corpore simul et anima interiret. 3. Dicebat propter mediæ generis homines Christum a Patre, id est, a Profundo missum esse, sed spiritus a vel celeste corpus secum attulisse; adeoque nihil sumpsisse de Virgine Maria; sed per illam, tanquam per rivum aut statulam transiisse. Primarius Valentini discipulus ac successor fuit Secundus, a quo Secundiani nomen habent, et qui magistri errores ampliavit, excogitata nova Mœnonum serie ac natura.

MARCIONITÆ. — Marcionitæ a Marcione, Apellitæ, ab Apelle, Cerdontiani a Cerdone quodam appellati, Manichæis præluserunt, dum duo rerum principia duosque deos statuerunt, unum bonum, alterum malum; illum Christi patrem, hunc legis et prophetarum auctorem. Hunc errorem adoptarunt Tatiani, dicti etiam Encratitæ, seu continentes, quod a nuptiis dicerent esse abstinendum, neque carnis vinoque uterentur, quæ aiebant profuxisse a principio malo: unde et in ipsos Missæ sacrificio aquam solum adhibebant sine vino.

MONTANISTÆ. — Nomen traxere a Montano, qui adjunctis sibi duabus mulierculis Priscilla et Maximilla, quas velut prophetissas venditabat, 1. docuit in seipsum hæcque feminas Spiritum sanctum majori perentidine descendisse, quam in ipsos apostolos; et hinc Spiritum sanctum se appellabat, imo Deum Patrem. 2. Negabat in Ecclesia dari potestatem remittendi peccata quædam graviora, post baptismum commissæ; adeoque pro eorum remissione Deum duntaxat esse exorandum. 3. Secundas nuptias illicitas esse proclamabat, et pro fornicationibus habebat: ex adverso matrimonium dissolutum posse aiebat. 4. Negabat esse licitum Christianis, fugam capere in quacumque persecutione. 5. Nova jæunia prædicabat, tanquam jure divino præscripta.

TESTULLIANISTÆ. — Dicti a Tertulliano, qui, postquam contra Montanistas strenue pugnasset, falsa severioris disciplinæ quam Montanus præ se ferebat specie, et somniis Priscillæ et Maximillæ delusus, illorum errores adoptavit, et novis adauxit; nam docuit: 1. Angelos esse corpora tenuia ac subtilia; animam quoque nostram, licet immortalem, corpoream tamen esse, eamque crescere, adolescere, cibos desiderare, et in cæteris cum corpore convenire; unde illi tribuebat longitudinem, latitudinem, sublimitatem, effigiem, sexum, habitum, terminum, ut corpori. 2. Dicebat, teste Augustino, animas sceleratorum hominum post mortem converti in demones.

Hæreses sæculi III.

NOVATIANI. — Nomen hoc adepti primum a Novato, tum etiam a Novatiano; postmodum Catharos ipsi se, id est, mundos et puros, superbe appellarunt. Hi fuere sequentium errorum disseminatores: 1. Iis qui a fide defecerant, vel in alia crimina, saltem graviora, veluti adulterium, homicidium, etc., post baptismum lapsi erant, apertam veniam eripiebant, saltem obtinendam ab Ecclesia; cui proinde potestatem ejusmodi peccatis veniam indulgendi denegabant. 2. Accedentes ac redeuntes ad suam sectam iterato baptizabant, existimantes baptismum extra illam collatum, esse irritum. Cæterum Confirmationis sacramentum penitus negligebant. 3. Martyres eorumque reliquias contemnebant. Demum cum Montanistis secundas nuptias damnabant.

SABELLIANI. — A Sabellio ex Africa vel Libya oriundo; qui novam hæresin non tam primus excogitavit, quam a Iuliano, Montani prius asserela, postea desertore, alioque quopiam Noeto, acceptam propagavit, docens esse in Deo unam duntaxat reipsa personam, sicut et unam naturam, licet secundum triplicem notionem tribus nominibus expressam; unde et Sabelliani dicebant, Patrem quoque in Christo passum fuisse, quapropter etiam appellati fuere Patripassiani. Sabellii hæresin deinde adoptarunt Photinus, unde Photiniani; tum Paulus Samosatenus, unde Pauliani.

ORIGENISTÆ. — Sic nuncupati ab Origene, qui erravit: 1. circa creationem et naturam animarum: fingebat enim quod Deus primo creavit rationales creaturas omnes æquales; eas vero, quæ ex libero arbitrio magis vel minus ad Deum conversæ fuerant, ad diversos angelorum ordines pro meritorum diversitate fuisse promotas; illas quæ a Deo sese averterunt diversis corporibus fuisse alligatas, et animas evasisse, corpori magis vel minus imperfecto, pro diversitate demeritorum, velut carceri incensas: ex quibus alterius delirabat animam etiam Christi, antequam corpori uniretur, præexistisse; item solem, lunam et astra animatas quædam virtutes esse. 2. Erravit circa corporum resurrectionem, quam equidem admittebat, sed aiebat illa non resurrectura rectæ, ut modo, sed orbicularis figuræ; n: quæ cum sanguine et membris, quæ habent modo, quia pro illo statu haud servituri, sed

subtilia et aerea esse futura. 5. Erravit circa statum animarum post hanc vitam. Præterquam enim quod negaret, damnatorum animas quidpiam pati ab igne corporeo, inaeper negabat illorum, demonumve ipsorum poenas in æternum esse duraturas. Addebat, Christum iterum esse cruciendum pro demonibus. Ad extremum eo uque deliravit, ut, sicut ponebat demones et animas damnatorum quandoque a poena liberandas, ita poneret angelos et animas bestiarum quandoque a beatitudine in hujus vite miseria devolvendas. Imo damnatos ad hoc quoque sæculum rursus redituros, et hinc ad beatitudinem evocandos, demonesque in priorem statum et ordinem restituendos.

MANICHÆI. — His appellationem dedit Verna quidam, natione Persa, qui antea Cubricus vocabatur, et post hæc vocari voluit Manes. Manichæi 1. statuebant duo principia opposita, et quidem æterna, immortalia, ab invicem independentia; unum bonum et alterum malum. Deum faciebant corporeum, finitum et divisibilem. Insuper Patrem, Filium et Spiritum sanctum admittebant, sed unum Deum dicebant sub triplici nomine. 2. Carnem sibi habuisse provenire a malo principio et esse de ejus substantia. Quapropter in primis negabant Christum veram carnem habuisse, ac proinde vere natum ex Virgine, ne inquinaretur; neque vere passum, crucifixum aut mortuum dicebant, sed solum apparenter et similitudinarie, atque parti solum modo resurrexisse. 3. Duas uni corporiungebant animas insidere, alteram bonam et rationalem, a bono principio effectam; alteram malam et animalem pariter effectam a malo principio. 4. Animarum metempsychosin asserabant. 5. Mala culpe negabant esse tribuenda libero hominis arbitrio; ne, cum hoc procedat a Deo, hic pariter sit auctor illius. Illa igitur tribuebant animæ, natura sua malæ, qua ad illa vel invite cogeret, etc., etc.

Hæreses sæculi IV.

DONATISTÆ vel **DONATIANI.** — Nomen et errores hausere a duobus Donatis, altero Caesarum-Nigrarum in Numidia episcopo, velut auctore; altero episcopo Carthaginiensi, velut promotore. Præcipui illorum errores sunt sequentes: 1. Ecclesiam perversorum communione toto orbe terrarum perisse contendebant, et in sola Africa inter Donatistas remansisse. Cum vero considerarent, veram Ecclesiam non consistere sine communione cum Romana, Romam aliquem ex suis secreto mittebant, qui suæ factionis homines ibidem degentes velut episcopus gubernaret. 2. Ex primo illo errore hunc alium trahebant: illum solummodo baptismum esse validum, qui apud ipsos conferretur; quapropter, si Catholicorum aliqui ad eos decederent, illos rebaptizabant. 3. Plures illorum prætextu martyrii, sponte aliis se occidendos tradebant; imo sibi ipsis violentas manus frequenter inferebant, et ita se martyres jactabant. Qui hoc insano furore correpti erant, Circumcelliones appellati fuere.

ARIANI. — Arianorum hæresis auctorem habuit Arium, e Libya oriundum, presbyterum Alexandrinum, qui sequentes sparsit capitales errores: 1. Etiam si tres personas, Patrem, Filium et Spiritum sanctum admittere se propter, solam tamen primam Deum verum, æternum, immutabilem esse contendebat. Hinc 2. negabat Filium et Spiritum sanctum esse ejusdem cum Patre substantiæ, vel naturæ; imo asserbat Filium habere naturam plane diversam a Patre; et Spiritum sanctum diversam a Patre et Filio. 3. Filium, quemadmodum et Spiritum sanctum aiebat, ex nihilo factum esse in tempore, adeoque esse creaturam, et hinc Patre minorem; sed Filium esse creaturam primam, ante omnia sæcula factam, omniumque perfectissimam, et maxime ad Deum accedentem, quæ iure per excellentiam vocetur Filius Dei, et Deus per quandam participationem, non per naturam; Deum vero per illum velut per ministrum sæcula et omnia alia fecisse. Spiritum sanctum autem dicebat præcipuum Filii creaturam et hinc *Creaturam Creaturæ* nominabat. Unde etiam loco isti. a glorificationis versiculi, quem canere consuevit Ecclesia catholica: *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto*; ipse suos canere docuit: *Gloria Patri per Filium in Spiritu sancto*.

SEMIARIANI. — Hi partim assentiebantur Ariani, partim ab illis dissidebant. Nam cum illis quidem de Spiritu sancto idem prorsus sentiebant, ac Filium Patri consubstantialem, seu ejusdem cum illo naturæ esse, negabant; at tamen secus ac illi dicebant, hunc esse Patri per omnia, atque adeo etiam in essentia similem; quapropter eundem quidem renebant appellare *ὁμοούσιον*, id est, consubstantialem; dicebant vero *ὁμοούσιον*, seu similem in substantia. Auctores habuere Semiariani Basilium Ancyranum, et Gregorium Nazianzenum.

ACACIANI. — Sic dicti ab Acacio Cæsariensi episcopo. Inter Arianos et Semiarios velat medi, Filium nec Patri consubstantialem dicebant cum Catholicis, nec ejusdem plane dissimilem cum Ariani, neque similem in substantia cum Semiarianis, sed declarati in æcclis et forma, sicut statua aurea suo prototypo, quod representat.

MACEDONIANI. — Arianorum surculi nomen et errorem accipere a Macedonio, qui docebat: Filium quidem Deum esse, per omnia similem Patri; imo, ut loquitur S. Augustinus, unius ejusdemque cum illo substantiæ, vel essentia; Spiritum vero sanctum creaturam esse, ejusdem cum Patre et Filio dignitatis expertem; hunc tanquam ac ministrum eum appellabat.

ARIANI. — A quodam Aerio exorti sunt, qui e Ponte oriundas, cum episcopatu Sebasteno, quem ambiebat, exclusus fuisset, contra episcopalem ipsam dignitatem debilerare cepit. Itaque primum ac præcipuum errorem Aerii caput erat, quod episcopi non sint presbyteris superiores, neque ab eis ulla in re diacriminentur. Hic errori alios subiade addidit: nempe orationes pro defunctis, et bona pro illis suscepta opera nihil illis prodesse, adeoque esse rejicienda. Præterea jejunia ab Ecclesia statuta, et a Christianis observare solita non esse servanda. Deum negabat pascha a Christianis esse celebrandum.

ARTIANI ET EUNOMIANI. — Ab Aetio et Eunomio nuncupati, Ariani quoque hæresis soboles exstiterunt, cumque novis auxere blasphemias. Primus illorum error fuit, quod dissimilem per omnia assererent Patri Filium, et Filio Spiritum sanctum; ex quo dicti etiam sunt *Anomæi*, id est *Dissimiles*. Quapropter non baptizabant verbis a Christo institutis, sed sub hac formula: *In nomine Dei increati et in nomine Filii creati, et in nomine Spiritus S. sanctificatoris a Filio procreati*; ideoque baptizatos Catholicis ad se accedentes rebaptizabant. Secundus error fuit quod Verbum divinum animam non assumpsisse, sed divinitatem animæ vices suppluisse, assererent. Tertius error fuit, quod dicerent se Deum ita perfecte cognoscere, sicut Deus ipse se cognoscit; unde et se illum pariter comprehendere blasphemabant. Quartus, quod sanctorum reliquias contemnerent, et miracula ad eorum invocationem a Deo patrata demonum præstigia esse effutirent. Quintus, quod docerant malam vitam conjugiam cum fide, quam ipsi prædicabant, nihil obesse; ac, ut quibuscumque peccatis quis irretitus foret, etiamsi in eis perseverare vellet, dummodo fidem suam servaret, æternæ vitæ particeps esse posset.

APOLLINARISTÆ. — Secta hæc auctorem habuit Apollinarem, qui sequentes producit errores: 1. Quod Verbum non assumpsit animam saltem rationalem, seu mentem, sed ejus vices suppliebat. 2. Quod Christus veram carnem non habuerit. 3. Circa Trinitatem etiam varie delirabat. His erroribus ridiculam addebat commentum, nempe post universalem resurrectionem nos rursus ad observationem legis Moysiæ esse reversuros.

PRISCILLIANISTÆ. — A Prisciliano hæresis ista per Hispaniam propagata, simul ab eodem nomen accepit. Errores autem suos ab omnibus fere, qui antea existerant, hæreticis mutuarunt. Nam 1. cum Sabellio unam duntaxat in Deo personam agnoscebant. 2. Cum Ariani de Filio sentientes, quasdam virtutes ex Deo coëxisse procedere somniabant; diabolum vero nunquam fuisse bonum, neque ejus naturam esse officium Dei, sed ex chao et tenebris emerxisse, illumque omnis mali principium et substantiam esse, adeoque et corporum etiam humanorum; et hinc a carnibus quoque abstinebant et Christum veram habuisse carnem negabant. 3. Cum Manichæis animam hominis particulam divinam esse substantiam fugebant. 4. Cum Origene animas prius in crulo peccasse dicebant, et in penam fuisse in corpora detrusas. 5. Cum Stoici homines non sponte et libere peccare stiebant, sed invitos et fatali siderum necessitate compulsos. 6. Denuo cum Manichæis nuptias et matrimonium damnebant.

AUDIANI, seu ΑΝΤΙΘΡΟΠΟΜΑΡΤΙÆ. Hoc nomen sortiti sunt ex palmari suo errore, quo sentiebant Deum esse corporeum, et membra ad formam humani corporis habere.

JOVIANISTÆ. — Hæc hæresis nomen accepit a Joviano, cujus primus error fuit, quod virginitali nuptias quoad meritum adæquaret. Secundus error fuit, quod jejunia et abstinentiam a certis cibis doceret ad salutem nihil prodesse. Tertius erat, quod qui plena fide in baptismo renati sunt, a diabolo non possint subverti, sine peccare. Quartus fuit, quod cum Stoici doceret omnia peccata esse in gravitate paria; item paria esse omnia merita, atque parum proinde omnium in cælis remunerationis gradum. Addebat denique quintum hunc errorem, quando B. Virgo, licet ante partum virgo fuerit, et

Christum intacta virginitate conceperit, neque ullum seu ante, seu post partum cum Josepho maritale commercium habuerit, tamen in ipso partu pariendi fuisse corruptam, et ejus corruptam virginitatem.

Hæreses sæculi v.

PELAGIANI. — Dicti a Pelagio, natione Britanno, professione monacho. Capitales illius errores sunt sequentes: 1. Docebat, primumvum primi hominis statum fuisse statum naturæ, non beneficium gratiæ, et Adæ posteros nunc nasci, qualis Adam conditus fuit, hoc est, inquebat, sine virtute et vitio, sine gratia et peccato. 2. Negabat ab Adæ posteris ex ipso contrahi peccatum originale, ac proinde Adamum siebat peccando sibi soli nocuisse, non posteris. 3. Contendebat, hominem per solas liberi arbitrii vires posse omnia divina mandata servare, tentationes omnes vincere, omnia plane peccata vitare, adeoque salutem solis iisdem suis viribus adipisci; quapropter negabat, ad istorum quippiam necessariam esse Dei gratiam, etc.

CELESTIANI. — Hi nomen habuerunt a Celestio, Pelagii discipulo, qui eisdem ac Pelagius errores disseminavit.

SEMPELAGIANI. — Recedebant a Pelagianis Semipelagiani: 1. quod primigeniam originis noxam admitterent, in Adæ posteros derivari; 2. quod adstruerent necessitatem gratiæ et baptismi ad illius deletionem; 3. quod agnoscere pariter naturæ nostræ infirmitatem, ex eadem originaria culpa profluentem. 4. Fatebantur quoque, saltem eorum perique, gratiæ etiam interioris necessitatem, ad opus bonum saltem periclitandum et consummandum; ac proinde non posse hominem solis suis viribus naturalibus ad salutem pervenire. Accedebant vero ad Pelagianos, et errabant Semipelagiani primario ac præcipue in eo quod dicerent initium fidei, adeoque justitiæ et salutis, esse a nobis, seu a solis naturæ viribus sibi relictis; nullamque ad ejusmodi initium gratiam interiorem prævenientem esse necessariam. Sic errorem suum ordinabant: 1. Aiebant: Is cui prædicatum exterius fuit Evangelium, solis naturæ viribus concepti fidem aliquam initium, seu plura credulitatis affectum erga Salvatorem, veluti potentem ac volentem ipsum liberare a miseria per peccatum contracta. 2. Succedebat desiderium salutis spiritus sancti aut salutis, ex illa fide initiali excitatum, illudque mere naturale. 3. Sequebatur inversus aliquis surgendi, seu ex illa miseria emergendi conatus, solis iisdem viribus naturæ, quæ cum ad surgendum reipsa non sufficerent. 4. Voluntas ad Deum recurrebat, querendo et petendo per orationem et implorationem auxilium ad id necessarii, pariter mere naturalem. 5. Dicebant, Deum ejusmodi actibus mere naturalibus, atque absque interiori gratia elicitis, moveri ad conferendam tali homini interiorem gratiam, quæ posset ad fidem perfectam et sanitatem spiritus sancti, seu justificationem pervenire, et accedente talismodi gratia ulterius bene et salutariter operari, mandata Dei observare, ac tandem salutem ipsam æternam adipisci.

PRÆDESTINARI. — Hoc vel affini prædestinatorum nomine veniunt illi qui ex optimis S. Augustini libris, præsertim de Gratia et Prædestinatione, pessime intellectus, docuerunt: 1. ex hominibus alios antecedente Dei voluntate et absoluta et efficacie destinatos esse ad gloriam; alios ad penam æternam; 2. neque eos proinde qui sunt ad vitam prædestinati, ullo modo posse damnari; neque illos qui sunt ad gehennam prædestinati, ulla ratione posse salvari. Hinc inferebant 3. per Dei prædestinantis voluntatem liberum hominis arbitrium penitus extinguere, aut certe nihil valere, seu ad obtinendam salutem, si destinatus a Deo sit ad damnationem; neque ad hanc incurrendam, si ad illam fuit præordinatus. Unde 4. insuper intulere, neque bona opera quidquam prodesse reprobis, neque mala obesse prædestinatis; neutrosque proinde esse debere sollicitos, seu ut agant bene, seu ne agant male.

NESTORI. — Nestorius ex Syria oriundus, primum Antiochie monachus, inde patriarcha Constantinopolitanus, Nestorianis nomen et errores dedit. Errabat 1. quod duas in Christo personas statueret, illumque veluti divideret in Filium Dei et Filium hominis; illum non ex Maria, sed ex Deo ante sæcula genitum; hunc ex Maria, in sæculo natum. Hinc 2. Mariam notebat dici Θεοτόκον, seu Dei parvam, sed Χριστοφόρον, seu Christiparam. 3. Quod consequens erat, negabat Filium Dei pro nobis passum esse, aut mortuum; sicque redemptionis nostræ mysterium evacuabat.

EUTYCHIANI. — Ab Eutyche seu Eutychete denominationem accepere. Capitalis ejus error fuit, quod cum Nestoriorum acrius perstringit, duas in Christo personas statuendam, ipse non unam solum in eo adstruat, sed

etiam unam post unionem naturam; contendens Christum esse quidem ex duabus, sed non in duabus naturis; seu duas quidem ante unionem fuisse naturas, sed unam post unionem; ita ut in ipso incarnationis articulo ex utraque natura, divina et humana, una substantia coalescerit; sive jam senserit Eutyches id factum esse per confusionem aut mixtionem, sicut ex quatuor elementis fit natura mixti; sive per conversionem unius naturæ in aliam, sicut aqua in Cana Galiliæ conversa est in vinum; sive per compositionem, uti ex corpore et anima fit una natura humana; seu contenderit naturam humanam a divinitate fuisse penitus absorptam.

Hæreses sæculi vi et vii.

MONOTHEITÆ. — Nomen accepere a duplici Græco vocabulo: *Monos*, id est, unus, et *thelema*, id est voluntas, quasi unius voluntatis professores, quia nimirum in Christo non nisi unam agnoscebant voluntatem et operationem: opinabantur enim quod humana natura in Christo nunquam moveretur proprio motu, sed solum secundum quod mota erat a Verbi divinitate.

Hæreses sæculi viii et ix.

ICONOCLASTÆ. — Alio affini nomine dicti iconomachi; seu *ἱκονομάχοι*. Imaginum contemtores, impugnatore, eversores.

GRÆCORUM SCHISMA. — Cujus auctor præsertim fuit Photius. Quinque sunt præcipui articuli, in quibus Græci dissidebant a Latinis, scilicet: 1. quod Spiritus sanctus non procedat a Patre et Filio; 2. quod Eucharistia non in pane azymo, sed in solo fermentato confici possit; 3. quod non detur Purgatorium; 4. quod nec justis æterna detur felicitas, nec impiis æternum infligatur supplicium ante judicii diem; 5. quod Romanus pontifex non sit totius Ecclesiæ caput, et B. Petri successor.

Hæreses sæculi x et xi.

In sæculo x, vix ulla nova exorta est hæresis, sed secta Manichæorum in Occidentem recruduit; sæculo vero xi, exsurrexit.

BERGASARIUS. — Famosus ille sacramentariorum parens, vel antesignanus, et eorum hæreses disseminator præcipuus, 1. baptismum parvulorum evertebat. 2. Legitima conjugia abrogabat, impudenter asserens licitam esse cum omnibus scortationem. 3. Quod Christus juvenis ad discipulos non intraverit, asseverabat. 4. Eucharistiam non esse vere et substantialiter corpus et sanguinem Domini, sed solam illius umbram et figuram asseruebat. Ac propterea, 5. panem et vinum per verba consecrationis non converti substantia in verum corpus et sanguinem Christi.

Hæreses sæculi xii et xiii.

PETRO-BRUSIANI. — Hæretici illi a Petro Brusso, seu de Bruto, nomen acceperunt. Fœdis Manichæorum erroribus hos addebant: Misæ sacrificium nihil esse; baptismum absque fide parvulis nil conferre; neque fidei precibus quidquam prodesse defunctis; quibus ævi moderni novatoribus præiuebant.

ALBIGENSES. — Eadem secta, stabilem sedem bacta Albis civitate Tolosæ vicina, inde nomen fecit Albigenasibus hæreticis, qui exiguo temporis spatio universam pene Galliam corruerunt. Illi docebant: 1. cum Manichæis duo esse rerum principia; 2. cum Sadducæis carnis negabant resurrectionem; 3. infernum simul cum purgatorio exprobebant; 4. Baptismi et Eucharistiæ sacramenta respuebant.

WALDENSES. — His nomen dedit Petrus Waldus, mercator Lugdunensis, vir litterarum expertus. Alio nomine dicti sunt etiam *Pauperes de Lugduno*. Isti sunt illorum præcipui errores: 1. Ecclesiam Romanam defecisse a tempore Sylvestri I, quo possessiones habere coepit. Unde inferebant nullum in ea, quantumvis probum, salvari posse; spernendas esse ejus indulgentias, benedictiones, consecrationes, caeremonias; non esse pendendas Ecclesiæ decimas; neque ab illo obtemperandum summe pontifici, episcopis aliisque Ecclesiæ prælati; 2. ministros Ecclesiæ Christi, propriis possidentes, peccare omnes contra præceptum Domini: *Nolite possidere hæc*. 3. ministerium Eucharistiæ aliorumque sacramentorum, non ad solos sacerdotes pertinere, sed ad omnes et quosvis etiam laicos; 4. omnem potestatem, etiam laicam, solo peccato mortali deperdi, ac proinde sacerdotem in peccato mortali existentem nec consecrare, nec absolvere; laicum e contra justum ista rite facere; quem errorem moderni Janseniani adoptarunt. 5. Denique, ut plura omittam, nullam orationem, præter Dominicam, esse faciendam.

LXXXVII.

INDEX DE SCHISMATIBUS,
ET DE ILLORUM ORIGINE, CAUSIS ET HISTORIA.

AB INCUNABULIS CHRISTIANISMI AD SÆCULUM XIII.

MONITUM.

Schisma, juxta vocis etymologiam et proprietatem, communemque notionem, nihil aliud est quam *totius divisio aut seunctio in duas aut plures partes*; sed quoad præsens, est divisio aut separatio facta in morali hominum, vel mystico corpore et societate, qui eandem fidem, religionem, cultum divinum profitentur, licet sub diversis legibus ac statutis diversorum regnorum et rerumpublicarum vivant; est, inquam, *horum divisio quoad fidem, vel usum et exercitium religionis* In hoc igitur indice promiscus tractamur de schismatum origine et malis; de schismaticorum baptismo, et variis schismatibus quæ ab apostolis ad sæculum XIII, in Ecclesia exorta sunt.

Schisma hæreticis unitas est, Tert., II, 57. Schismatum mater emulatio, id., I, 1218.

Schismata ex contemptu sacerdotum, S. Cyprianus, IV, 396. Schismata unde oriantur, *ibid.*, 405.

Ille est vere schismaticus qui se a communione ecclesiasticæ unitatis separat, Tert., III, 1174. Schismate magis esse delictum non potest, *ibid.*, 1049. Sine spe sunt qui schisma faciunt, *ibid.*, 1142. Quantum peccatum schisma, *ibid.*. Pejus crimen schismaticorum quam lapsum, id., IV, 514. Non potest ei cum aliquo convenire cui cum Ecclesia non convenit, *ibid.*, 509. Pacatum habere Deum non potest qui cum fratre pacem non habet, *ibid.*. Schismatici Dominici panem adunati non sunt, cum Christi populo non sint commisti, id., III, 1142. Fides apud schismaticos esse non potest, *ibid.*, 1195. Adversariarum non possunt, quæ se ab unitate Dei dividerint, Tert., III, 1157. Nihil prodest proximis sibi esse corporibus, si mente dissideant, *ibid.*. Discordans cum Fratribus nec martyrio salvatur, id., IV, 556. Schismatici ecclesias humanas instituunt, id., III, 790. Numerum suum mendacio inflant, *ibid.*, 811, 813. A seipsis damnati, *ibid.*, 728. Pereunt qui a schismatis ducibus seducuntur, *ibid.*, 1150. Pari crimine tenetur qui ducem schismatis sequitur, id., IV, 514. Duces schismatis rei sunt, et qui eos sequuntur, id., III, 1145. Perdita factio consentientes perditura, *ibid.*, 726. Fideles movere non debent schismata, quia prædicta sunt, *ibid.*, 805, 806. Movere non debet confessor, ad schisma deficiens, id., IV, 515. Confessori schisma amplectenti magis ex hoc ipso crescant merita poenarum, *ibid.*, 516. Vita schismaticorum execrabilis, id., III, 825. Schismatici non habent Spiritum sanctum, *ibid.*, 1146. Preceam alteram illicitis vocibus faciunt, id., IV, 515. De pretoribus schismaticorum excessit Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. Schisma adulterum est impium et sacrilegium, *ibid.*, 356. Contra Deum fit quicquid improbi ad destruendam Dei ordinationem conantur, *ibid.*, 515. Quidam schismatici non possunt sine scandalo recipi, id., III, 825. Schismaticus et hæreticus error, id., IV, 544. Schismatis incendium, *ibid.*, 728. Schismatici nihil habent potestatis, *ibid.*, 1158. Schismaticorum baptismus, id., IV, 408; III, 1040, 1046. Schisma factum in urbe, id., IV, 540. Schismatici lervent inter initia, id., III, 790. Schismaticus non potest ad Ecclesiam præmia pervenire, id., IV, 515. Schismaticus et hæreticus, id., III, 719, 727, 732. Schismata et hæreses surgunt, *ibid.*, 1151.

Separatio a radice matris Ecclesiæ, S. Optatus, XI, 906. Hujus origo, *ibid.*. Schismatis mala, *ibid.*, 890. Schismatis auctores qui, *ibid.*, 886. Quam grave malum schisma et divisio, *ibid.*, 925. De schismatis crimine poenarum in schismaticos exempla, *ibid.*, 924, 926. Egregia schismatis Africani decriptio, *ibid.*, 1020. Schismatici qui, *ibid.*, 907. Recedentes ab episcopo et novam constituentes cathedram schismatici sunt, *ibid.*. In quo differunt ab hæreticis, *ibid.*, 946, 1047. Inconsohibiles Deo lacrymas faciunt, *ibid.*, 887. Falsi vates ruinorum existuentes parietem, *ibid.*, 1021. Mala a schismaticis injecta, *ibid.*, 830. Fratres dei possunt etsi nollint, *ibid.*. Compasatur

ramis et palmitibus abscissis, *ibid.*, 962. Comparantur ramis ab artiore divisis et panno discisso, *ibid.*, 1019, 1024. Eadem habent sacramenta, eandem fidem, eandem orationem Dominicam cum Catholicis, *ibid.*, 907, 1020. Cur ad unitatem querantur a Catholicis, *ibid.*, 1083.

Schisma Iuciferianorum, Rufinus Aquil., XXI, 501. — Schisma in quo differt ab heresi, S. Hieronymus, VII, 78.

Schisma quid sit secundum Faustum, S. Augustinus, XLII, 69. Schismata, scissurae, id., XXXVIII, 1165, 1314. Schisma, recens congregationis ex aliqua sententiarum diversitate dissensio, id., XLIII, 471. Schisma in dissensione, hæresis in sacrilego dogmate cernitur, *ibid.*, 747. Schismatis nulla causa licita, *ibid.*, 517. Præcedens unitatis nulla est justa necessitas, *ibid.*, 69. Nulla est causa corporalis sepe aliorum bonorum a malis, *ibid.*, 59. Separatio cordis, non corporis præcipitur, *ibid.*, 79, 84. A catholicis Episcopis, sicuti forte faciuntur, ut contra canonicas Dei Scripturas aliquid sentiant, non recedendum, *ibid.*, 410. Israelis secessio a regno Juda non schismatica fuit, *ibid.*, 417. Adversus hypocrisis sic certandum, ut caveatur periculum schismatis, id., XXXVIII, 94. Schismata, stercora Ecclesiæ, *ibid.*, 55. Schismata sacramenta prævia, *ibid.*, 53, 55. Quid ex vana et temeraria separatione sequitur, id., XLIII, 105. Ubi charitas non est, non potest esse justitia, id., XXXIV, 1256. Charitas unitatem sciendi docet, id., XXXV, 1992. Possent eos, qui schismata fecerunt, arca dominica usque ad tempus ultimæ ventilationis, velut paleas sustinere; nisi sese a solis ultro separassent, id., XXXIV, 127. Neminem se a communione omnium gentium recte separare uade certis sumus, id., XXXIII, 351.

Schisma a Veteri Testamento crimen gravius et combustionem libri prophetici, et fabricationem idoli, *ibid.*, 192. Vultus gravior idololatria vel infidelitate, XLIII, 115. Schismatis crimen longe sceleratius quam traditio, *ibid.*, 549. Quam homicidium, *ibid.*, 581. Schisma sacrilegium immensissimum, *ibid.*, 553. Schismatis sacrilegio nihil gravius, *ibid.*, 69, 152. Schisma vultus et mors, *ibid.*, 157, 158. Schisma vel hæresis mors letior quam mors corporis, *ibid.*, 45. Schisma omnia scelera superat, *ibid.*, 58. Schisma aut peccatum in Spiritum sanctum, *ibid.*, 554. Schismata Deus odit, id., XXXIII, 173. Schisma quanti divino iudicio pendatur, deest Dathan et Abiron supplicium, *ibid.*, 298. Schismata a se a ipsa vera unitate justissime puniuntur, *ibid.*, 55. Schismata unde nascantur, id., XXXV, 1981. Schismatum origo, odium fratris, id., XLII, 118. Schismata ex ipso animali sensu generantur, *ibid.*, 112. Schismata omnia per carnales sunt, id., XXXIII, 49. Schisma facere non potuerunt nisi aut superbia tumore furoris, aut invidentiæ livore vesani, aut sæculi commotibus corrupti, aut carnali timore perversi, id., XLIII, 104. Schisma hæresim Donatistæ male perseverantia fecerunt, id., XXXIII, 298. Schismatis tantum crimen objiciat Augustinus Donatistis, *ibid.*, 298. Communio malorum non maculat aliquem participatione sacramentorum, sed consensione factorum, *ibid.*, 519. Id dederunt Donatistæ Coll. Carth., *ibid.*, 403, 408. Hæreses et schisma signa-

ascantur, per filios Cethurae, *ibid.*, 2153. Exhortatio ad schisma præcavendum, *id.*, XLIII, 350. Schismatici quid ab hæreticis distent, *id.*, XXXIV, 1567. Hæretici et schismatici de matre adolescentula et de patre sene nati sine reprobatione, *ibid.*, 2154. De libera nati, sed secundum carnem, *ibid.*, 2153. Schismatici se solos Christianos jactant, et damnant ceteros, *id.*, XLIII, 584. Schismatis auctores omnes eam unam causam assumunt, justos alienis peccatis maculari, quando cum eis sacramenta communicant, *id.*, XXXIII, 359. Quam id falsum, *ibid.* Schismatici quidam facti, dum timent maculari per convivium peccatorum, *id.*, 41. Zizania et falsos fratres usque ad membris tempus inter frumenta tolerari necesse est, *id.*, XXXIV, 1799. Schismatici in parte Christum volunt ostendere, qui emit totam, *ibid.*, 1984. Schismatici crucifixoribus Christi peiores sunt, *id.*, XXXVI, 311. Schismatici inter mortuos et perditos computandi, *id.*, XXXII, 643. Qui se separaverunt ab unitate, et animas seducendo interimunt, spiritualiter, non carnaliter sanguinem fundunt, *id.*, XXXVI, 645. Schismatici homicidæ, *id.*, XLIII, 774. Schismate spiritalem vitam perdit, *id.*, XXXVIII, 1231. Schismatici ad Ecclesiam non pertinent, *id.*, XL, 195. Schismatici rumpunt retia, *id.*, XXXVI, 781. Schismatici ex aliqua parte connectuntur Ecclesiae et habent aliquid sanum, *id.*, XLIII, 115. Sed lethali vulnere schismatis illa sana trahuntur ad mortem, *ibid.*, 115. Schismatici in quo nobiscum sentiunt, eo etiam nobiscum sunt, *ibid.*, 110. Schismatici ad populum Dei pertinent, et si non per virtutem, certe per speciem pietatis, *id.*, XXXVII, 1437. Schismatici, etsi baptismum habeant, non habent Spiritum sanctum, *id.*, XXXVIII, 463, 1235, 1236. Schismaticis charitas derat, *id.*, XLIII, 121. Schismatici boni esse non possunt, *id.*, XXXIII, 952. Separare ille debet, qui nescit errare, *ibid.* Schismaticis non possunt, quidquid boni possunt operari, *id.*, XLIII, 116. Schismatici, ne Christum neget, cruciatu tolerantis, an laudanda patientia, *id.*, XL, 623. An illa potentia sit donum Dei, *ibid.*, 624. An ei prosit, *ibid.* Quisquis ab Ecclesia catholica fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere quod a Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, *id.*, XXXIII, 579. Schismaticis non esse partem in hereditate Dei, *id.*, XXXVIII, 797. Fortis ab Ecclesia constitutus, æterno supplicio punieris, etiamsi pro Christi nomine vivus incenderis, *id.*, XXXIII, 756. Schismatici non assumuntur a Christo, quia unitatem assunt, *id.*, XXXVI, 779. Schismatici impugnantur, *id.*, XXXVII, 1254. Schismatici ad pacem pacifice revocandi, *id.*, XXXIX, 1583. Schismatici recte coguntur ad unitatem per imperatores,

id., XXXVIII, 293. Illos ad communionem catholicam violentè reduci olim non approbat Augustinus, sed postea expertus quantum eis in melius mutandis conferre posset diligentia disciplina, mutavit sententiam, *id.*, XXXII, 641. Poenæ in schismaticos decretæ per legem Theodosii, *id.*, XLIII, 48. Schismaticis ad Catholicam redeuntibus adjicienda pietas unitatis, non negandum sacramentum veritatis, *ibid.*, 605. Agere cum hæretico vel schismatico de negotio animæ licet, *id.*, XXXIII, 160.

Schismaticos rodere in solitudine, quid sit, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 149. Nulli martyres extra unitatem Ecclesiae, *ibid.*, 58. In schismate charitas nulla, *ibid.*, 59. Schisma Corinthiorum a Paulo quam prudenter caritativo, *ibid.*, 912. Deus in unitate est, non in divisione mentium, *ibid.*, 1176. — Schisma in quo differt ab hæresi, Alcuinus, C, 1025. — Quod schismatici appellantur, quid cum sacerdotibus non auxiliantur, Remigius Caruentis, CII, 1103. — Schismaticus est, quisquis Sedi romane communionem junctus non est, S. Agobardus CIV, 293. Et quisquis a sedibus apostolicis divisus est, *ibid.*, 294. — Schisma quomodo oriatur, Rabanus Maurus, CXI, 94. Sub Ratigrio abbate quale, *id.*, CXII, 1621.

De schismate Græcorum per Michaelem Cerularium in Romanam Ecclesiam excitato, S. Leo IX papa, CXIII, 535. — Schisma Ecclesiae vitandum, Godfridus abbas, CLVII, 220. — Schismatici dicuntur qui a seorsum a communicantibus nobis episcopis collectas faciunt, Ivo Carnot., CLXI, 1198. — Pro vitando schismate, multa, licet mala, vel dissimulanda, vel etiam toleranda sunt, Hildeb. Cenom., CLXXII, 256. — De schismate et reconciliatione Calixti papæ et Cluniacensis abbatis, CLXX, 1151. — Schisma. Anacleti II, CLXX, 1184. — De schismate vitando, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 708. — In quo differant schismatici ab hæreticis, Algerus Scholasticus, CLXXX, 931. Quod schismatici in sacramenti sanctitate sunt pro nobis, non in schismatis vulnere, *ibid.*, 932. Quod schismaticorum baptismus verum quidem est, sed non prodest quando sunt in schismate, *ibid.*, 932. Quod etiam ordinati schismaticorum conversi recipiuntur, *ibid.*, 935. — Schisma quantum malum, S. Bernardus, CLXXXII, 583. Schismata coercere debent regis consilarii, *ibid.*, 589. Schismatum curatrix Gallia, *ibid.*, 582. Schisma Petri Leonis per octo ferme annos, *id.*, CLXXXIII, 894. Oratio Bernardi pro schismaticis, *id.*, CLXXXII, 281. — De schismate Cluniacensi per Pontium, qui abbas fuerat, concitato, Petrus Ven., CLXXXIX, 922. De schismate Romanæ Ecclesiae, et quam viriliter catholicam partem defenderit, *ibid.*, 928.

LXXXVIII.

INDEX HAGIOGRAPHICUS

VEL

SANCTORUM OMNIUM, QUORUM VITA, NOTITIA, ENCOMIUM, VEL MENTIO TANTUM CONTINENTUR IN TOTA PATROLOGIA LATINA, USQUE AD SÆCULUM XIII,

ORDINE NOMINUM DIGESTUS ALPHABETICO.

A

Abbo (S.), episc., LXXXVII, 215.
Abbo (S.), abb., CXXXIX, 575.
Abdella (S.), martyr, CXXIII, 218.
Abitinenses (S.), martyres, XI, 520.
Abraham (S.), abb., LXXIII, 227.
Abraham (S.), monach., LXXXIV, 76.
Abundius (S.), presbyt. et martyr, CXV, 813.
Achilleus (S.), martyr, CXXIV, 45.
Adalbertus (S.), episc. martyr, CXXXVII, 869.
Adalhaida (S.), imperat., CXI, 963.
Adalhardus (S.), abb., CX, 533; CXX, 1507; CXLVII, 106.
Adamanus (S.), abb., LXXXVIII, 721.
Adactus (S.), martyr, XIII, 599.
Adelardus (S.), abb., CXLVII, 1177.

Adelbodus (S.), episc., CXL, 108.
Adelgorius (S.), archiepisc., CLVII, 493.
Adelphus (S.), episc., LII, 567.
Adeodatus (S.), papa, martyr, LXXXVII, 1159.
Aderitus (S.), episc., CVI, 481.
Adjutor (S.), episc., CLXXVI, 603; CXCH, 1546.
Ado (S.), archiepisc., CXXIII, 9.
Adrianus (S.), I, papa, XCVI, 1167.
Adrianus (S.), martyr, LXXII, 621.
Advocatus (S.), martyr, VII, 752.
Aelredus (S.), abb., CXCIV, 198.
Æmilianus (S.), martyr, LXXI, 1061.
Æmilianus (S.), martyr, LI, 730.
Æmilianus (S.), confessor cognomento cucullatus, LXXX, 700.
Æmilie (S.), (dux), virgin. et martyres, LXXI, 779.
Æmilius (S.), Lugdun., martyr, LXXI, 779.

Æmilius (S.), Hispal., martyr, XXXVIII, 1293.
 Africanus (S.), martyr, VII, 565.
 Agapetus (S.), papa, LXVI, 51.
 Agapitus (S.), martyr, CVI, 691.
 Agapius (S.), martyr, VII, 532.
 Agatha (S.), virgo et martyr, CLXXIV, 709.
 Agatho (S.), episc., LXXXVII, 1254.
 Agaunenses (S.), martyres, CXLV, 1085.
 Agileus (S.), martyr, 41, 783.
 Agnellus (S.), episc., CVI, 617.
 Agnes (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 1121.
 Agobartus (S.), episc., CIV, 17.
 Agricola (S.), martyr, LXXI, 743.
 Aigulfus (S.), abbas, CXXIV, 954.
 Aileranus (S.), abb., LXXX, 527.
 Aladus (S.), virgo et martyr, CXV, 771.
 Albanus (S.), et socii, martyres, XCV, 52.
 Albero (S.), episc., CXXXIX, 779.
 Albena (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Albinas (S.), episc., LXXI, 899.
 Albinus (S.), episc. et martyr, LXXI, 779.
 Albinus (S.), martyr, CXXIV, 785.
 Alciolades (S.), martyr, LXXI, 779.
 Alcuinus (S.), abbas, C, 18.
 Aldegundis (S.), virgo, CXXXII, 869.
 Aldeimus (S.), episc., LXXXIX, 685.
 Aldricus (S.), episc., CV, 797.
 Alexander (S.), I, papa, CXXVII, 1143.
 Alexander (S.), martyr, LVII, 696.
 Alexius (S.), confessor., CXLIV, 635.
 Algerus (S.), canonic., CLXXX, 165.
 Almachius (S.), martyr, CXXVII, 779.
 Alodia, virgo et martyr, CXI, 771.
 Alphanus (S.), episc., CLVII, 1213.
 Altmannus (S.), episc., CXLVIII, 100.
 Alumnus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Amabilis (S.), presbyter., LXXI, 883.
 Amadeus (S.), Lausan., episc., CLXXXVIII, 1247.
 Amalberga (S.), virgo, CXXXII, 870.
 Amalchius (S.), martyr, CXXIV, 29.
 Amamundus (S.), martyr, LXXI, 757.
 Amandus (S.), episc., LXXXVII, 1267; CXXI, 928; CL, 1456.
 Amaranthus (S.), martyr, LXXI, 787.
 Ambrosius (S.), archiep. Mediol., XX, 9; XIV, 27, 46.
 Ambrosius (S.), Autpertus, LXXXIX, 1268.
 Ambrosius (S.), Cadarc., episc., LXXXIX, 1198.
 Anno (S.), abbas, CXLIII, 1517.
 Anon (S.), episc. Tulens., CXXXVII, 639.
 Anon (S.), abbas, LXXXII, 1099.
 Ammonius (S.), abbas, LXXXII, 1103.
 Ampelius (S.), martyr, VIII, 688.
 Anacletus (S.), papa, CXXVII, 1115.
 Anastasia (S.), virgo et martyr, LXXV, 177.
 Anastasius (S.), martyr, CXV, 815.
 Anastasius (S.), presbyter., CXXVII, 9.
 Anastasius (S.), monac., CXLIX, 427.
 Anastasius (S.), papa, CXXVIII, 129.
 Anastasius (S.), monach., CXXVII, 754.
 Anazachius (S.), martyr, LXXI, 67.
 Andochius (S.), martyr, CXXIV, 501.
 Andreas (S.), apostolus, LXXI, 67.
 Andronicus (S.), martyr, VII, 466.
 Angelramnus (S.), episc., XCVI, 1031.
 Anicetus (S.), papa, CXXVII, 469.
 Annemundus (S.), episc., LXXXVII, 1087.
 Ansharius (S.), episc., CXVIII, 961.
 Ansegisus (S.), abb., CV, 733.
 Anselmus (S.), Lucens., episc. CXLVIII, 907.
 Anselmus (S.), Cantuar., archiepisc., CLVIII, 9.
 Antherus (S.), papa et martyr, CXXVII, 1322.
 Anthimus (S.), episc., CXLV, 941.
 Anthimus (S.), martyr, CXLIV, 102.
 Autoianus (S.), martyr, LXXI, 25.
 Antonia (S.), martyr et virgo, LXXI, 105.
 Antoninus (S.), martyr, CXXLV, 452.
 Antoninus (S.), abb., LXXIII, 125.
 Aphraates (S.), abb., LXXIV, 56.
 Apollinaris (S.), episc. et martyr, I, II, 601.
 Apollinaris (S.), martyr African., CXXIV, 178.
 Apollio (S.), martyr, CXXVIII, 517.
 Apollo (S.), abbas, LXXII, 1140.
 Apollonius (S.), martyr, LXXI, 779.
 Arbogastes (S.), episc., CXXXVII, 796; CXXXIV, 1003.
 Arculfus (S.), abb., LXXXVIII, 721.
 Aregius (S.), abbas, LXXII, 1119.
 Aridius (S.), abbas, LXXI, 1119.
 Argymirus (S.), martyr, CXV, 815.

Arianus (S.), diaconus, CXLII, 1457.
 Armeniac (SS.), martyres, LXXI, 780.
 Arnulphus (S.), episc., XCV, 731.
 Arnulphus (S.), abbas, LXXXVIII, 791.
 Arnulphus (S.), episc., CLXXIV, 1367.
 Arsenius (S.), LXXXII, 1098.
 Arthemius (S.), martyr, CXXVIII, 401.
 Arventius (S.), episc., LXXI, 880.
 Asclepiades (S.), martyr, CXXXVIII, 303.
 Asclepius (S.), martyr, LXXIV, 98.
 Asterius (S.), martyr, CXXVIII, 491.
 Astrebaudius (S.), martyr, XI, 215.
 Athanasenses (SS.), martyres, LXXI, 781.
 Athanasius (S.), patriarch. Alexand., CI, 761.
 Aitala (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Attalus (S.), abbas, LXXXVI, 627.
 Audifax (S.), martyr, CXXVIII, 417.
 Audoenus (S.), archiepisc., CLXII, 1185; CL, 1190.
 Audomarus (S.), episc., CXLVII, 1179.
 Augustinus (S.), episc., XXXII, 55.
 Augustinus (S.), apost. Anglorum, CL, 743, CLV, 14.
 Aunarius (S.), episc., LXXII, 759.
 Aurea (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Aurelianus (S.), episc., LXXVIII, 585.
 Aurelianus (S.), Ravennatens. episc., CVI, 567.
 Aurelius (S.), episc. Carthag., XX, 1007.
 Aurelius (S.), martyr, CXV, 777.
 Authertus (S.), Camerac., LXXX, 513; CXL, 336.
 Ausbertus (S.), episc., CXXI, 1163.
 Ausonia (S.), virgo et martyr, LXXI, 103.
 Auspicius (S.), episc. Tulles., LXI, 1005.
 Authertus (S.), episc., LXXX, 573.
 Avitus (S.), episc., LIX, 191.
 Avitus (S.), presbyt., CXXLV, 161.
 Aymardus (S.), abbas Clusac., CLVII, 859.

B

Babilas (S.), martyr, LXIX, 293.
 Bacchus (S.), martyr, VII, 515.
 Bandillus (S.), martyr, LXXI, 808.
 Barbara (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1366.
 Barbatianus (S.), presbyt., CXLIV, 496.
 Barbatianus (S.), confessor, CVI, 769.
 Barlaam (S.), abb., LXXIII, 453.
 Barnabas (S.), apostol., CXLV, 945.
 Barnardus (S.), episc. Vienn., CXXXIII, 440.
 Baro (S.), martyr, CI, 756.
 Bartholomæus (S.), apostolus, LXXXI, 751.
 Basilides (S.), martyr, LXXXVI, 1351.
 Basilissa (S.), martyr, LXXXVI, 1031.
 Basilus (S.), archiepisc. Cassariens., LXXXIII, 293.
 Basilus (S.), Ancyrens. martyr, LXXI, 281.
 Basolus (S.), confessor., CXXXVII, 614.
 Bassus (S.), martyr, LI, 35.
 Bathildis (S.), regina, LXXXVII, 667.
 Beatrix (S.), virgo et martyr, LXXII, 629.
 Beatus (S.), presbyt., XCVI, 847, 887.
 Beda (Vener.), XCV, 9.
 Benedicta (S.), martyr., LXXII, 627.
 Benedictus (S.), Cassin. institutor, LXVI, 123.
 Benedictus (S.), Anianens. abb., CIII, 351.
 Benedictus (S.), II, papa, XCVI, 421.
 Benedictus (S.), III, papa, XCV, 863.
 Benedictus (S.), episc., XCIV, 715.
 Benedictus (S.), Clusacens., CL, 1463.
 Benedictus (Vener.), CL, 1449.
 Benedictus (S.), martyr, CXXVIII, 1517.
 Benedictus (S.), martyr, CXXIV, 612.
 Benignus (S.), episc., LXXI, 733.
 Benildis (S.), episc. et martyr, CXV, 805.
 Benjamin (S.), Persicus martyr, LXIX, 361.
 Berchtus (S.), abb., CXXXVII, 667.
 Berlendis (S.), martyr, CXXXIX, 1103.
 Bernard (S.), Clarevall., CLXXXV, 225 seq.
 Bernard (S.), a Tironio, CLXXII, 1567.
 Bernwardus (S.), episc., CXL, 586.
 Bertarius (S.), Cassinens., CXXVI, 975.
 Berthramnus (S.), LXXX, 586.
 Bertinus (S.), abbas, CXLVII, 1084.
 Bertulfus (S.), abbas, LXXXVII, 1067.
 Berwaldus (S.), episc., CXLIX, 387.
 Bibianus (S.), episc., LXXI, 870.
 Bibi's (S.), martyr, LXXI, 779.
 Blithmaicus (S.), CXIV, 1043.
 Blandina (S.), virgo et martyr, L, 879.
 Blasius (S.), episc. et martyr, CLXXIV, 719.
 Bonifacius (S.), episc. et martyr, LXXXIX, 599, 634.
 Bonifacius (S.), I, papa, XX, 745.

Bonifacius (S.), V. papa, LXXX, 429.
 Braulio (S.), episc., LXXX, 609.
 Bregwius (S.), CLIX, 735.
 Briceus (S.), episc., CI, 762.
 Brigida (S.), virgo, LXXII, 776.
 Bruno (S.), Carthusian. institutor, CLII, 9.
 Bruno (S.), Astens., abb., CLXIV, 9.
 Bruno (S.), archiepisc. Colon., CXXXIV, 957.
 Bruno (S.), Herbipol. episc., CXLII, 9.
 Burgundofara (S.), virgo, LXXXVII, 1169.

C

Cacilia (S.), virgo et martyr, VII, 250.
 Cassarius (S.), episc., Arelat., LXVII, 907, 1001.
 Cassarugustani (SS.), martyres, LXXX, 71.
 Caledonius (S.), martyr, CXI, 672.
 Calixtus (S.), papa et martyr, CXXVII, 1517.
 Calixtus (S.), martyr, CXXIV, 573.
 Calocerus (S.), episc. Raven., CVI, 485.
 Calvus (S.), martyr, CLIV, 1253.
 Candidus (S.), martyr, CXXIV, 403.
 Canon (S.) et filii ejus, CX, 1146.
 Cantianus (S.), martyr, XVII, 1127.
 Cantinianus (S.), martyr, XVII, 1127.
 Cantius (S.), martyr, XVII, 1127.
 Caranus (S.), martyr, CXL, 349.
 Carolus (B.), Bonus, comes Flandrie, CLXVI, 875.
 Carpophorus (S.), martyr, CXXXVII, 368.
 Cassianus (S.), martyr, LXXI, 745.
 Cassiodorus (Vener.), LIX, 438.
 Cassius (S.), martyr, LXXI, 25.
 Castorius (S.), martyr, CXXIV, 235.
 Castus (S.), martyr, XXXIX, 1245.
 Catharina (S.), virgo et martyr, LXXXV, 506.
 Celerinus (S.), martyr, CXI, 672.
 Celsius (S.), martyr, LXX, 748.
 Chiricus (S.), martyr, LXXXVI, 1531.
 Chounradus (S.), episc., CLXX, 481.
 Christina (S.), virgo et martyr, CXLVII, 1269.
 Christophorus (S.), martyr, CXV, 793.
 Chromatius (S.), episc., XX, 247.
 Chrysantes (S.), martyr, LXXI, 746.
 Chrysogonus (S.), martyr, CXXIV, 759.
 Claudius (S.), martyr, LXXIV, 154.
 Clemens I (S.), papa et martyr, CXXVII, 1077.
 Clemens (S.), martyr, LXXI, 737.
 Cleta (S.), virgo et martyr, CXXVII, 1067.
 Cletus (S.), papa et martyr, CXXVII, 10-9.
 Coelestinus (S.), papa, I., 408.
 Columba (S.), abbas, CXXIV, 153.
 Columba (S.), virgo et martyr, CXV, 806.
 Columbanus (S.), abbas, LXXX, 198; LXXXVII, 1012.
 Comites (SS.), martyrii S. Xisli, XIII, 408.
 Concordia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Cornelius (S.), papa et martyr, CXI, 677.
 Corona (S.), virgo, LXXII, 637.
 Coronati (SS.), quatuor martyres, CI, 489.
 Cosmas (S.), martyr, LXXI, 791.
 Crescentia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Crescentianus (S.), martyr, CXXIV, 105.
 Crispina (S.), virgo et martyr, CXLVII, 126.
 Crispiniana (S.), virgo et martyr, LXXII, 727.
 Crispinianus (S.), martyr, LXV, 65.
 Crispinus (S.), martyr, LXV, 63.
 Crispina (S.), virgo et martyr, CXXIX, 727.
 Crispus (S.), martyr, VII, 216.
 Cucufas (S.), martyr, CXXIV, 295.
 Cumonianus (S.), abbas, LXXX, 969.
 Cuthbertus (S.), martyr, XCIV, 576, 756.
 Cyrdacus (S.), martyr, LXXXV, 1546.
 Cyriacus (S.), martyr, LXXXVI, 1546.
 Cyrillus (S.), martyr, LXIX, 284.
 Cyprianus (S.), episc., Carthag. martyr., III, 1-81; IV, 75.
 Cyprianus (S.), Petragoricum, abbas, LXXI, 1-05.
 Cyprianus (S.), martyr, LXXI, 787.
 Cyrinus (S.), martyr, LXXXVI, 1351.
 Cyrus (S.), martyr, LXXXVI, 1352.
 Cyrus (S.), martyr, CXXIX, 705.

D

Dagobertus (S.), rex Francorum, LXXX, 499.
 Damianus (S.), papa, XII, 109.
 Damianus (S.), martyr, LXXI, 791.
 Daria (S.), martyr, XIII, 648.
 Dathivus (S.), martyr, VIII, 688.
 Dathus (S.), episc. Ravennat., CVI, 489.
 Demetrius (S.), martyr, CXXIX, 71.

Deodatus (S.), episc., CII, 87, 606.
 Desideratus (S.), presbyt., LXXI, 893.
 Desiderius (S.), Vienn., LXXX, 578.
 Desiderius (S.), Cadurcens., LXXXVIII, 263, 220.
 Desiderius (S.), Lingon., LXXX, 195.
 Desiderius (S.), episc., CXXIII, 456.
 Dewadedit (S.), papa, LXXX, 335.
 Digna (S.), martyr, CXXXVII, 368.
 Digna (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Dinothus (S.), abbas, LXXX, 21.
 Dionysia (S.), virgo et martyr, LXXI, 25.
 Dionysius (S.), episc. et martyr, LXXI, 25.
 Dionysius (S.), papa, V, 99.
 Dionysius (S.), martyr, CXXIV, 284.
 Dionysius (S.), areopagita, CVI, 23.
 Dionysius (S.), martyr, CXXXVII, 1116.
 Dominicus (S.), Calciat., CXXIV, 50.
 Dominicus (S.), Loricatus, CXLIV, 1008.
 Domitilla (S.), virgo et martyr, LXXXV, 791.
 Domitius (S.), martyr, LXXI, 791.
 Domina (S.), virgo et martyr, VII, 315.
 Domulus (S.), martyr, LXXIV, 112.
 Domnolus (S.), episc., LXXII, 629.
 Donatianus (S.), martyr, LXXI, 260.
 Donatus (S.), martyr, CXLIV, 699.
 Donatus (S.), episc., LXXXVII, 267.
 Dorothea (S.), virgo et martyr, LXXXV, 593.
 Dorotheus (S.), martyr, XIII, 262.
 Dorymedes (S.), martyr, CXXIV, 488.
 Drumor (S.), martyr, LXXII, 629.
 Dunstanus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII, 407; CXXXIX, 1421; CLIX, 785.

E

Ealghitha (S.), regina, CIX, 684; CLV, 109.
 Ecclesius (S.), episc., CVI, 583.
 Edmundus (S.), rex Angliæ, CXXXIX, 508.
 Edwardus (S.), rex et confessor, CXCV, 758.
 Egbertus (S.), episc., LXXXIX, 377.
 Eligius (S.), abbas, CV, 581.
 Elinius (S.), martyr, LXXI, 25.
 Eleuchadius (S.), episc., CVI, 485.
 Eleutherius (S.), papa, CXXVII, 1249.
 Eleutherius (S.), episc., LXV, 59.
 Elfricus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII, 1471.
 Eligius (S.), episc. Noviom., LXXXVII, 477.
 Eliphius (S.), martyr Tuillens., CLXX, 427.
 Elisabeth (S.), CXCV, 119.
 Elphegus (S.), martyr, CL, 572; CXLIX, 272.
 Emerita (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 368.
 Emilia (S.), martyr, CXV, 795.
 Emilia (S.), virgo et martyr, CXV, 795.
 Emiliana (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Emilius (S.), martyr, XXXIX, 1233.
 Eparchus (S.), reclusus, LXXI, 902.
 Ephrem (S.), diaconus, LXXIII, 521.
 Epictetus (S.), martyr, LXXIII, 525.
 Epiphanius (S.), episc., LXXII, 522.
 Epolonus (S.), martyr, LXXI, 909.
 Ethelwoldus (S.), CXXXVII, 79.
 Eugenia (S.), virgo et martyr, XXI, 1105; LXXXIII, 686.
 Eugenius (S.), episc. Carthag., LVIII, 61.
 Eugenius (S.), martyr, LXXIII, 1125.
 Eugenius (S.), archiepisc. Toletan., LXXXVII, 587.
 Eulalia (S.), virgo et martyr, LXXI, 785.
 Eulogius (S.), archiepisc. Toletan., CXV, 705.
 Eulogius (S.), Alexandrinus, LXXIII, 1123.
 Eulogius (S.), martyr, CXV, 922.
 Euphemia (S.), virgo et martyr, LXIII, 331.
 Euphranus (S.), martyr, LXXIII, 623.
 Euphrasia (S.), virgo et martyr, LXXIII, 623.
 Euphronius (S.), martyr, LVIII, 53.
 Euphronius (S.), episc., LVIII, 61.
 Eupychius, martyr, LIX, 287.
 Eusebius (S.), Vercellens. episc., IX, 12.
 Eusebius (S.), papa, CXXVII, 1481.
 Eusebius (S.), abbas, LXXIV, 56.
 Eusebius (S.), monach., LXXIV, 79.
 Eusebius (S.), Samosatensis, LXIX, 509.
 Eusebius (S.), presbyt. martyr, VIII, 1530.
 Eustachius (S.), martyr, LXXXV, 1512.
 Eustasius (S.), LXXXVII, 1045.
 Eustasius (S.), abbas, CXXIII, 209.
 Eutropius (S.), martyr, LXXI, 736.
 Eutropius (S.), episc., LXXX, 9.
 Eutychianus (S.), papa, CXXVII, 14-7.
 Eutychius (S.), martyr, CXXXVII, 365.
 Evarista (S.), martyr, LIII.

Evaristus (S.), papa, CXXVII, 1035.
 Exsuperantius (S.), episc., CVI, 525.

F

Fabianus (S.), papa, CXXVII, 131.
 Facundus (S.), martyr, LXXXV, 1353.
 Fandila (S.), virgo et martyr, CXV, 801.
 Faro (S.), Meldens. episc., LXXXVII, 1131.
 Farrucio (S.), martyr, LXXI, 768.
 Faustinus (S.), martyr, CLIX, 191.
 Faustus (S.), Rhegiens. episc., LVIII, 775.
 Felicianus (S.), episc. martyr, CXXIV, 365.
 Felicianus (S.), martyr, CXXIV, 599.
 Felicissimus (S.), martyr, CXXVII, 128.
 Felicitas (S.), martyr, XXXVIII, 1284; Tertull., III, 14.
 Felix I (S.), papa, CXXVII, 1435; V, 135.
 Felix II (S.), papa, CXXVIII, 63.
 Felix (S.), episc., VIII, 688.
 Felix (S.), Nolanus, LXXI, 793.
 Felix (S.), episc. Ravennat., CVI, 701.
 Felix (S.), Scillit., martyr, LXXI, 415.
 Felix (S.), Tubizacen., martyr, VII, 336.
 Felix (S.), presbyter, martyr, LXXXVI, 1171.
 Felix (S.), martyr, CXV, 777.
 Felix (S.) et socii, martyres, LXXXVI, 1116.
 Felix (S.) et comes ejus, XIII, 599.
 Ferratius (S.), martyr, CXII, 1657.
 Ferreolus (S.), martyr, LXXI, 768.
 Ferrucius (S.), martyr, LXXI, 768.
 Festus (S.), martyr, CXXVII, 517.
 Fiatius (S.), martyr, CXI, 339.
 Fides (S.), virgo, CXI, 127.
 Fidelis (S.), martyr, CXI, 807.
 Pingarus (S.), martyr, CLIX, 325.
 Firmus (S.), martyr, XI, 238.
 Flora (S.), martyr, LXXXV, 776.
 Flora (S.) et socia ejus, CXI, 1025.
 Flora (S.) et Lucilla, CXV, 805; CXLIV, 1026.
 Florentia (S.), virgo, LXXXVI, 1331.
 Florentinus (S.), martyr, XCVI, 536.
 Florentius (S.), episc., CVI, 505.
 Florianus (S.), martyr, CI, 760.
 Floridus (S.), martyr, LXXI, 862.
 Focas (S.), martyr, LXXI, 791.
 Folcwinus (S.), abbas, CXXXVII, 529.
 Fotinus (S.), martyr, Lugd., LXXXVII, 1087.
 Frobertus (S.), CXXXVII, 599.
 Fructuosus (S.), episc. et socii ejus, XXXVIII, 1229;
 LXXXVII, 458.
 Frontianus (S.), martyr, LXXIII, 457.
 Fructuosus (S.), episc. Beacar., LXXXVII, 1087.
 Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXI, 265.
 Fulgentius (S.), episc. Ruspens., LXV, 117.

G

Gallonica (S.), martyr, LXXXV, 585.
 Gallus (S.), episc., LXXI, 1029.
 Gallus (S.), abbas, LXXXVII, 9; CXIV, 975.
 Gangulfus (S.), vel Gengulfus, martyr, CXXXVII, 1083.
 Gatianus (S.), martyr, LXXI, 855.
 Gaudentius (S.), episc., XX, 791.
 Gavinus (S.), martyr, LXXVII, 931.
 Gelasius I (S.), papa, LXX, 9.
 Geminianus (S.), martyr, LXXXVI, 1344.
 Genesius (S.), Arelatens., LXXI, 765.
 Genesius (S.), Broceti., LXXI, 770.
 Genesius (S.), martyr, Romæ, I, 1275.
 Georgius (S.), reclusus, LXVI, 851.
 Georgius (S.), Hispalens., CXXVI, 1127.
 Georgius (S.), martyr, CLXXIX, 830.
 Georgii (SS.), martyres, CXXVIII, 1127.
 Geraldus (S.), comes Aurill., CXXXIII, 639.
 Geraldus (S.), episc. Cadurc., CCV, 919.
 Geraldus (S.), abbas, CXI, 1005.
 Gereô (S.), martyr, CLXXIII, 453.
 Gerhohus (S.), CXCIII, 9.
 Gerinus (S.), martyr, LXXI, 1797.
 Germanus (S.), Antissiodor. episc., CXXIV, 1011.
 Germanus (S.), Parisiens. episc., LXXII, 55.
 Germanus (S.), martyr, LXXXV, 596.
 Gerontius (S.), martyr, LXXXV, 619.
 Gervasius (S.), martyr, LXXI, 748.
 Gilbertus (S.), martyr, LXXXVI, 1322.
 Glodesinda (S.), virgo, CXXXVII, 211.
 Goat (S.), CXXI, 40.
 Godeberta (S.), virgo, CXXXIV, 936; CC, 1317.
 Godehardus (S.), CXI, 1139.
 Gorgo (S.), martyr, XIII, 393.

Gorgonia (S.), martyr, XIII, 395.
 Gorgonius (S.), martyr, XIII, 276.
 Grata (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Gratianus (S.), martyr, CL, 10.
 Gregorius (S.), abbas Traject., XCIX, 749.
 Gregorius (S.), Turoens., LXXI, 115.
 Gregorius (S.), episc. Lingonens., LXXI, 1056.
 Gregorius I Magnus (S.), papa, LXXV, 9, 41, 60.
 Gregorius II (S.), papa, LXXV, 453.
 Gregorius III (S.), papa, LXXXIX, 537.
 Gregorius (S.), abbas, XCIX, 749.
 Gregorius VII (S.), papa, CXI, 9.
 Guddeus (S.), martyr, XXXVIII, 1335.
 Guibertus Vener., abbas, CLVI, 9.
 Guillelmus (S.), abbas S. Germani, CXLI, 329.
 Guillelmus (S.), abbas S. Benigni, CXLI, 605.
 Gumesindus (S.), martyr, CXV, 777.
 Gutho (S.), martyr, CXV, 835.

H

Habentius (S.), martyr, CXV, 771.
 Hadalanus (S.), abbas, CXXXIX, 1141.
 Hathumoda (S.), CXXXIX, 1170.
 Hauglades (S.), abbas, LXX, 1252.
 Hellas (S.), presbyt. martyr, CXV, 811.
 Henricus (S.), imperator., CXL, 9.
 Herlembaldus (S.), martyr, CXI, 1431.
 Herluinus (S.), abbas, CL, 695.
 Hermannus (S.), Contractus, CXLIII, 927.
 Hermenegildis (S.), martyr, CXLIII, 1437.
 Hermes (S.), martyr, CXXXVIII, 600.
 Hermoginus (S.), martyr, LII, 49.
 Hervæus Vener. (S.), monach., CLXXXI, 9.
 Hidulphus (S.), episc. monach., CL, 605.
 Hieremias (S.), martyr, CXV, 795.
 Hieronymus (S.), presbyter et doctor, XXII, 9.
 Hilarianus (S.), martyr, CXIV, 705.
 Hilario (S.), anachoreta, XXIII, 118.
 Hilarius (S.), Pictav. episc., IX, 125, 185; LXXXVIII, 140.
 Hilarius (S.), Arelat. episc., L, 1215, 1240.
 Hilarius (S.), papa, LVIII, 9.
 Hildebertus (S.), archiepisc., CLXXI, 9.
 Hildegardis (S.), sanctimonial., CXCVII, 9.
 Hildephonsus (S.), episc. Toletan., XCVI, 329.
 Hildulphus (S.), episc. Trevir., CLI, 588.
 Hippolytus (S.), martyr, CI, 736.
 Hippolytus (S.), episc. et martyr, LXXXVI, 1185.
 Hippolytus (S.), presbyter et martyr, LXXXVI, 1185.
 Honoratus (S.), Arelatensis episc., L, 1249.
 Honorius I (S.), papa, LXXX, 465.
 Hubertus (S.), Tungrensis, CVI, 587.
 Hubertus (S.), monachus, CLIV, 1541.
 Hugo (S.), Rothomag. archiep., CXLCII, 1111, CLVI, 1164.
 Hugo (S.), Gratianop. episc., CLXVI, 1562; CLIII, 760.
 Hugo (S.), Lincoln. episc., CLIII, 937.
 Hugo (S.), Cluniac., CLIX, 845.
 Humbertus (B.), cardinal., CXLIII, 911.
 Hunegundis (S.), virgo, CXXXVII, 50.
 Hyacinthus (S.), martyr, CXXXVII, 567.
 Hyginus (S.), papa, CXXVII, 151.

I

Ida (B.), comitissa, CLV, 457.
 Ignatius (S.), episc. et martyr, CXVIII, 152.
 Ildius (S.), episc., LXXI, 1016.
 Indis (S.), martyr, VII, 315.
 Innocentes (SS.), XXXIX, 2151.
 Innocentius I (S.), papa, XX, 457.
 Irena (S.), martyr, LXXXVI, 1312.
 Irenæus (S.), martyr., CXVIII, 891.
 Irenes (S.), cum sociis, VII, 519.
 Isaac (S.), abbas, CXV, 770.
 Isidorus (S.), Hispalens. episc., LXXXI, 9.
 Isidorus (S.), martyr, LXXI, 793.
 Isidorus (S.), et socii martyr, CXV, 814.
 Isidorus (S.), martyr, insula Chio, LXXI, 769.
 Isidorus (S.), presbyter, LXXIII, 1091.
 Ivo (S.), Carnotens. episc., CLXI, 9.
 Ivo (S.), episc. Persa, CLV, 79.

J

Jacinthus (S.), martyr, XXXII, 632.
 Jacobus (S.), major, apost., LXXI, 727.
 Jacobus (S.), minor, apost., XXIII, 609.
 Jacobus (S.), diaconus, martyr, CXI, 1051.
 Jacobus (S.), Tarentin. episc., CLXIII, 1119.
 Jacobus (S.), Nisibita, LXXIV, 15.

Jacobus (S.), eremita, LXXIV, 98.
 Jacobus (S.), episc. martyr, XXXIX, 1268.
 Januarius (S.), episcop. martyr, LXXXV, 595.
 Januarius (S.), et socii martyres, LXXXVI, 977.
 Joannes Baptista (S.), XVII, 706; IV, 932; LXVII, 423.
 Joannes (S.), apostolus et evangel., XXII, 625.
 Joannes (S.), papa et martyr, LXVI, 9.
 Joannes (S.), Beveriacensis, CALVII, 1163.
 Joannes (S.), episcop. et martyr, LXXI, 741.
 Joannes Chrysostomus (S.), LXXI, 220.
 Joannes (S.), Eleemosynarius, LXXIII, 338.
 Joannes Gualbertus (S.), CLXVI, 667.
 Joannes et Paulus (SS.), martyr, CXIX, 286.
 Joannes (S.), Cirita, CLXXXVIII, 1661.
 Joannes (S.), martyr, CXXIX, 706.
 Joannes (S.), Angelotti, episc., CVI, 527.
 Joannes IV (S.) papa, LXXX, 597.
 Joannes (S.), Halgrinus, cardin., CVI, 9.
 Jodocus (S.), martyr, C, 50.
 Joathas (S.), confessor, CXXII, 895.
 Joseph (S.), sponsus B. Virginis, LII, 591.
 Judas (S.), Taddæus apost., XXIII, 615.
 Julia (S.), virgo et martyr, LXXVI, 907.
 Juliana (S.), virgo et martyr, LXXII, 637.
 Julianus (S.), episc. Toletan., XLVI, 427, 443.
 Julianus (S.), Canom., CXXVII, 781.
 Julianus (S.), martyr, LXXI, 801.
 Julianus (S.), martyr, Lugdun., LXXI, 781.
 Julianus (S.), August. martyr, LXXXV, 566.
 Julitta (S.), virgo et martyr, LXXXI, 1153.
 Julius I (S.), papa, VIII, 857.
 Julius (S.), martyr, Lugdunens., LXXI, 779.
 Justinus (S.), episc., LXXI, 905.
 Justa (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1152.
 Justinus (S.), apologista et martyr, CXVI, 811.
 Justinus (S.), martyr, C, 55.
 Justus (S.), martyr, LXXXV, 905; XCIV, 595.
 Justus (S.), episc. Urgellens., LXVII, 961.
 Juvencius (S.), martyr, LXXII, 637.

L

Lambertus (S.), episc. et martyr, CXII, 511.
 Lambertus (S.), episc. Atrabat., CLXII, 615.
 Landealdus (S.), abbas, CXXXIX, 1100.
 Landericus (S.), episc., Parisiens., LXXXVII, 297.
 Lanfrancus (S.), archiepisc. Cantuariensis, CL, 9.
 Laurentinus (S.), martyr, CXLI, 615.
 Laurentius (S.), martyr, XXXVIII, 2.
 Laurentius (S.), episc. Novarr., LXVI, 87.
 Leander (S.), episc. Hispan., LXXII, 869.
 Lebalus (S.), abbas, CXXXII, 875.
 Leduinus (S.), abbas, CXLI, 1335.
 Leo Magnus (S.), LIV, 50.
 Leo II (S.), papa, XCVI, 383.
 Leo III (S.), papa, CII, 9.
 Leo IV (S.), papa, CXV, 863.
 Leo IX (S.), papa, CXLI, 457; CLXV, 1109.
 Leo (S.), episc. Senon., LVIII, 9.
 Leocadia (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1273.
 Leobinus (S.), Carnot., LXXXVIII, 550.
 Leodegarius (S.), Augustod., XCVI, 529.
 Leodegarius (S.), archiepisc. Viennens., CXLI, 1103.
 Leodegarius (S.), martyr, CXIV, 1131.
 Leonardus (S.), abbas, LXVI, 87.
 Leonides (S.), martyr, LI, 716.
 Leotadius (S.), reclusus, LXXI, 1092.
 Leovigildus (S.), martyr, CXV, 777.
 Letardus (S.), abbas, CXXXIX, 1417.
 Liberianus (S.), martyr, LXIX, 388.
 Liberius (S.), papa, VIII, 1131.
 Liberius (S.), episc., Ravenn., CVI, 505.
 Liberius III (S.), episc. Ravenn., CVI, 505.
 Lloibertus (S.), episc., CXLVI, 1449.
 Lilla (S.), virgo et martyr, CXVI, 1112.
 Linius (S.), papa, martyr, CXXVII, 1047.
 Lintgerus (S.), episc., CL, 763.
 Livinus (S.), episc. Metens., LXXXVII, 527.
 Lucas (S.), evangelista, XCIV, 443.
 Lucia (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 1368.
 Lucianus (S.), martyr, VII, 535.
 Lucianus (S.), et socii, CXXIV, 1111.
 Lucifer (S.), episc. Calaritan., XIII, 691.
 Lucilla (S.), virgo et martyr, CXIV, 687.
 Lucius (S.), papa et martyr, LXXI, 539.
 Lucius (S.), papa, CXXXVII, 1385.
 Lulius (S.), episcop., XCVI, 819.

Lupianus (S.), confessor, LXXI, 863.
 Lupus (S.), Treceus, episc., LVIII, 61.
 Lupus Servatus (S.), Ferrariens., CLIX, 428.
 Lutgerus (S.), XCIX, 769.
 Luxorius (S.), martyr, LXXVII, 951.
 Lyra (S.), martyr, LXXIV, 111.

M

Macarius (S.), abbas, LXXIII, 527.
 Macarius (S.), junior, LXXIII, 1107.
 Macarius (S.), Alexandrin., LXXIII, 1109.
 Macedonius (S.), abbas, LXXIV, 60.
 Maclovius (S.), abbas, CL, 747.
 Macra (S.), virgo et martyr, CXXXV, 329.
 Macra (S.), et sociæ ejus, LXXII, 627.
 Madelgisilus (S.), confessor, CLXXIV, 1440.
 Magnus (S.), martyr, LXXXVII, 169.
 Malolus (S.), abbas, CXXXVII, 709.
 Malachias (S.), episc., CLXXXIII, 481; CLXXXII, 1075.
 Mallosus (S.), martyr, LXXI, 761.
 Mathedia (S.), virgo martyr, LXXII, 627.
 Mamilla (S.), martyr, Lugd., LXXI, 779.
 Mamma (S.), CXIV, 1047.
 Mannea (S.), virgo et martyr, CXXIV, 466.
 Mansuetius (S.), episc. Tullens., CXXVII, 619.
 Mansuetius (S.), archiepisc. Mediolan., LXXXVII, 1275.
 Mantius (S.), martyr, LXXXVI, 1528.
 Marana (S.), abbas, LXXXV, 111.
 Marbodus (S.), episc. Redonens., CLX, 1039.
 Marcella (S.), vidua, LXXIII, 702.
 Marcellinus (S.), papa, VI, 9.
 Marcellinus (S.), confessor, XXXI, 1253.
 Marcellinus (S.), et socii, CXXIV, 406.
 Marcellinus (S.), martyr, LXXXVI, 1371.
 Marcellus et Petrus (SS.), CIV, 55, 57.
 Marcellinus et Petrus (SS.), CXII, 1643.
 Marcellus (S.), papa, VI, 19.
 Marcellus (S.), martyr, XIII, 581.
 Marcellus (S.), martyr, CL, 760.
 Marcellus (S.), episc. Paris., LI, 893; LXXXVIII, 350.
 Marclanus (S.), martyr, LXXIV, 29.
 Marculfus (S.), abbas, CL, 725.
 Marcus (S.), evangelista, CXLIV, 572.
 Marcus (S.), papa, VIII, 869.
 Marcus (S.), martyr, CXLI, 1425.
 Marcus (S.), episc. et martyr, CL, 817.
 Marcus (S.), abbas, LXXIV, 81.
 Marcus (S.), episc. Idrou., XCVI, 1515.
 Margarita (S.), virgo et martyr, CXLVII, 1233.
 Maria (S.), Magdalena, CXLI, 669.
 Maria (S.), Magdalena, CXII, 182.
 Maria (S.), ancilla martyr, VII, 515.
 Maria (S.), Egyptiaca, LXXIII, 671.
 Maria (S.), meretrix, LXXIII, 632.
 Maria (S.), penitens, LXXIII, 672.
 Maria (S.), martyr, CXV, 776.
 Marianus (S.), martyr, XXXIX, 1295.
 Marianus (S.), martyr, XXXVIII, 1288; CXLI, 1052.
 Marina (S.), martyr, LXXIII, 693.
 Marinus, reclusus, LXXI, 881.
 Marius, LXXX, 26.
 Maro (S.), abbas, LXXIV, 70.
 Martialis (S.), martyr, LXXXV, 595.
 Martiana (S.), virgo et martyr, LXXXV, 531.
 Martinianus (S.), episc. Ravenn., CXXXVII, 106.
 Martinianus (S.), martyr, CXV, 151.
 Martinus (S.), martyr, CXLI, 1031.
 Martinus (S.), archiepisc. Turon., XVIII, 9; LXXI, 913; LXXXVIII, 561; CL, 657.
 Martinus (S.), papa, LXXXVII, 105.
 Martinus (S.), presbyt. Legion., CCVIII, 9.
 Martinus (S.), episc. Damien., LXXII, 17.
 Martinus (S.), abbas, LXXI, 1077.
 Martyres, MassaiCandidas (SS.), XXXVIII, 1409.
 Martyres (SS.), octoginta, Armenie, LXXI, 789.
 Martyres (SS.), Massiliensi, XXXVIII, 1540.
 Martyres (SS.) viginti, XXXVIII, 1419.
 Martyrius (SS.), martyr, LXXVI, 653.
 Martha (S.), CXII, 1432.
 Massonus (S.), martyr, XLVI, 525.
 Mattheus (S.), apostolus, XCIV, 219.
 Matthias (S.), apostolus, CLV, 1450.
 Mathildis (S.), regina, CXXXV, 885; CL, 1512.
 Maura (S.), virgo martyr, CXV, 1307.
 Mauricius (S.) et socii, L, 827.
 Maurilius (S.), Andegav., LXXXVIII, 561.
 Maurillus (S.), archiepisc. Rothomag., CXLI, 1581.

Meorus (S.), archiepisc. Ravenn., CXXIV, 1109.
 Maurus (S.), episc. Casen., CXLIV, 945.
 Maurus (S.), martyr, XIII, 595.
 Maurus (S.), martyr, CX, 1112.
 Maximianus (S.), episc. Raven., CVI, 603.
 Maximianus (S.), CXXXIII, 965.
 Maximianus (S.), Trevir. episc., CXIX, 665.
 Maximianus (S.), abbas, CXXXVII, 756.
 Maximus (S.), Taurinens. episc., LVII, 9.
 Maximus (S.), Rhegiensis episc., LXXX, 32.
 Maximus (S.), confessor, XXXI, 1255.
 Maximus (S.), martyr, LXXXVI, 1222.
 Maximus (S.), Coloniens. archiepisc., LXXX, 609.
 Medardus (S.), episc. Novio., CL, 1499.
 Meginradus (S.), abbas, CXLII, 1176, 1177.
 Melania (S.), virgo, LXXIII, 1198.
 Melchisedes (S.), papa, VI, 29.
 Mellonus (S.), martyr, LXXI, 760.
 Menegaudus (S.), episc., LXXI, 841.
 Menimius (S.), episc. Catalaun., LXXI, 809.
 Meratus (S.), martyr, CIV, 419.
 Mercurius (S.), martyr, XCV, 1600.
 Metro (S.), CXXXVI, 451.
 Modestus (S.), martyr, LXXII, 621.
 Moyses (S.), confessor, III, 675.
 Mulaninus (S.) vel Melaninus, episc. Redon., LXXI, 868.
 Munio (S.), martyr, CXV, 474.

N

Nabor (S.), martyr, LXXXVI, 1351, 1355.
 Narcissus (S.), martyr, CXLII, 591.
 Nathalia (S.), virgo martyr, CXV, 959.
 Nathanael (S.), abbas, LXXIII, 1108.
 Nazarius (S.), martyr, XVII, 718.
 Nepotianus (S.), martyr, LXXI, 857.
 Nereus (S.), martyr, CXXVII, 536.
 Nicander (S.), martyr, CXV, 591.
 Nicasius (S.), martyr, CXXVII, 918.
 Nicetas (S.), Aquileiens. patriarch., I, II, 857.
 Nicetius (S.), Trevirens. episc., LXXVIII, 36.
 Nicetius (S.), Lugdun. archiepisc., LXXI, 1010.
 Nicolaus (S.), episc. Myrensis, XXVI, 471.
 Nicomedes (S.), martyr, CXXVII, 621.
 Nicostrates (S.), martyr, CXV, 517.
 Nivardus (S.), Remens. archiepisc., CXXXV, 107.
 Nonna (S.), martyr, CIII, 932.
 Nonnosus (S.), martyr, CIII, 1356.
 Norbertus (S.), archiepisc., CLXX, 1252.
 Notgerus (B.), episc. Leod., CXXXIX, 1153.
 Notkerus (B.), monach., CXXXI, 985.

O

Odilo (S.), abbas Cluniac., CXLII, 851, 900.
 Odo (S.), Cantuariens. archiepisc., CXXXIII, 951.
 Odo (S.), Cameracens. episc., CLX, 1039.
 Odo (S.), prior S. Victoris, CXCVI, 1599.
 Odo (S.), Cluniac., CXXXIII, 45.
 Odolphus (S.), presbyter, CXXXIII, 857.
 Oldagarius (S.), archiep. Tarrac., CLXXII, 1357.
 Optatus (S.), Milevitan., episc., XI, 759.
 Or (S.), abbas, LXXIII, 1001.
 Orientius (S.), episc. Ausc., LXI, 975.
 Oresius (S.), martyr, CIII, 707.
 Oswaldus (S.), episc., CLIX, 761; CXLVII, 1190.
 Othmarus (S.), abbas, CXIV, 1029; CXXI, 779.
 Otto (S.), Bamberg. episc., CLXXXIII, 1267.

P

Pacianus (S.), episc., XIII, 1031.
 Pachomius (S.), abbas, LXXIII, 227.
 Pachonius (S.), eremita, LXXIII, 1130.
 Palladius (S.), episc. Antiochod., LXXXVII, 215.
 Palladius (S.), abbas, LXXIV, 49.
 Pambo (S.), abbas, LXXIII, 1002.
 Pammichius (S.), martyr, LXXI, 800.
 Paucratius (S.), martyr, LXXI, 741.
 Pannichius (S.), martyr presbyt., LXXI, 800.
 Pantaleo (S.), martyr, CXLI, 559.
 Paschalis (S.), papa, CII, 1075.
 Paschasius (S.), Radbert., abb., CXX, 9.
 Paschasius (S.), martyr, LXXI, 782.
 Pastor (S.), martyr, CIII, 1045.
 Paternianus (S.), episc., CLXXIV, 929.
 Patricius (S.), Hibern. episc., LIII, 789.
 Patrocles (S.), martyr, LXXI, 791.
 Paula (S.), martyr, LXXXVI, 1125.
 Paulina (S.), martyr, CXV, 490.
 Paulinus (S.), Nolanus episc., LXI, 15.

Paulinus (S.), Aquileiens. Patriarch., XCIX, 9, 14, 142.

Paulinus (S.), episc., LXI, 1067.
 Paulus (S.), apostolus, XXXVIII, 1271.
 Paulus (S.), episc. Virodon., LXXXVII, 21.
 Paulus (S.), papa, I, LXXXIX, 1125.
 Paulus (S.), martyr Hispal., LXXXV, 915.
 Paulus et Isidorus (SS.), CXV, 816.
 Paulus et Joannes (SS.), CXIX, 257.
 Paulus (S.), primus eremita, XXIII, 109.
 Pelagia (S.), penitens, LXXIII, 665.
 Pelagius (S.), martyr, CXXXVII, 1093.
 Pepula (S.), virgo, LXXI, 858.
 Pergentinus (S.), martyr, CXLIV, 625.
 Perpetua (S.), martyr, III, 9.
 Perpetuus (S.), arch. Turon., LVIII, 750.
 Petronilla (S.), virgo et martyr, CX, 1148.
 Petrus (S.), apostolus, XXXVIII, 2160.
 Petrus (S.), Juliae, CLXXXIV, 1232.
 Petrus (S.), Chrysolog., I, II, 9.
 Petrus (S.), Damianus, CXLIV, 9.
 Petrus (Vener.), CLXXXIX, 9.
 Petrus Claverall., CCI, 1591.
 Petrus (S.), Alexandrin., I, I, 725.
 Petrus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Petrus (S.) et Marcellinus, XIII, 596.
 Petrus (S.), episc. Ravennat., LVI, 502.
 Philastrius (S.), episc. Brix., XII, 1019.
 Philemo (S.), abbas, LXXIII, 117.
 Philippus (S.), apostol., CLV, 1561.
 Philippus (Vener.) de Harverg., CIII, 9.
 Philominus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Phœbadius (S.), episc., XX, 9.
 Plamonius (S.), abbas, LXXIII, 1136.
 Pirminius (S.), abbas, LXXXIX, 1031.
 Pius (S.) I, papa, martyr, CXXIV, 247.
 Placidus (S.), monach., LXVI, 956.
 Polycarpus (S.), episc. martyr, CXXVIII, 849.
 Polyeuctus (S.), martyr, VII, 688.
 Polyeuctus (S.), martyr, LXXI, 335.
 Pompelæ (SS.) [dus], martyres, LXXI, 779.
 Pomposa (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Pontiana (S.), martyr, LXXXVI, 1536.
 Pontianus (S.), martyr, CXV, 1537.
 Pontianus (S.), martyr, LXXXVI, 1520.
 Pontius (S.), martyr, CLVI, 661.
 Pontius (S.), diaconus, III, 1477.
 Portianus (S.), abbas, LXXI, 1027.
 Portuna (S.), martyr, LXXII, 627.
 Posthumus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Posthumus (S.), abbas, LXXIII, 427.
 Potamiana (S.), virgo et martyr, LXXIII, 1091.
 Potentianus (S.), martyr, CXLII, 777.
 Pothinus (S.), Lugdun. episc. martyr, LXXI, 752.
 Præcia (S.) et socii martyres, LXXI, 1539.
 Praxedis (S.), virgo et martyr, CXV, 1599.
 Prætextatus (S.), martyr, LXXI, 649.
 Primitivus (S.), martyr, LXXXVI, 1352.
 Primus (S.), martyr, CXV, 517.
 Prisca (S.), martyr, CXV, 517.
 Privatus (S.), martyr, LXXI, 178.
 Probus (S.), Hispalens. martyr, LI, 746.
 Probus (S.), episc. Ravennat., CVI, 488.
 Probus (S.), et socii, martyres, VII, 468.
 Probus (S.) II, episc. Ravennat., CVI, 491.
 Processus (S.), martyr, CV, 460.
 Procopia (S.), martyr, VII, 325.
 Proculus (S.), episc. Ravennat., CVI, 483.
 Projectus (S.), martyr, LXXXVI, 1522.
 Prosper (S.), Aquilan., LI, 17.
 Prosper (S.), confessor, XXXI, 1252.
 Protadius (S.), archiepisc. Ravennat., LXXXI, 409.
 Protadius (S.), Vesont., LXXX, 409.
 Protasius (S.), martyr, XVII, 756.
 Protus (S.), martyr, CXXXVII, 369.
 Prudentius (S.), episc. Treccens., CXV, 965.
 Publius (S.), Zeugm., martyr, CIII, 901.
 Publius (S.), episc., LXXXIV, 79.
 Pudenciana (S.), virgo martyr, CX, 1145.

Q

Quiboria (S.), virgo, LXXI, 874.
 Quintianus (S.), episc., LXXI, 1022.
 Quintinus (S.), martyr, LXXI, 769.
 Quiricus (S.), martyr, CXXXII, 851.
 Quirilla (S.), martyr, CXV, 491.
 Quirinus (S.), episc. et martyr, CXV, 491.

Quirinus (S.), martyr, CVIII, 49.
Quodvaldeus (S.), confess., XXXI, 1235.

R

Rabanus Maurus (B.), CVII, 9.
Radbodus (S.), episc. Traj., CXXXII, 537.
Rade Gundis (S.), regina, LXXII, 651.
Raynardus (Vener.), abbas, CLXXXI, 1725.
Raynbertus (S.), CVI, 891.
Remacius (S.), episc., CXXXIX, 1147.
Remedius (S.), martyr, LXXVI, 809.
Rembertus (S.), episc. Hamburg., CXXVI, 991.
Remigius (S.), archiepisc. Remens., LXV, 960; CXXV, 1156.
Reolus (S.), archiepisc. Remens., CXXXV, 107.
Richardus (S.), presbyt., CXI, 665.
Richarius (S.), abbas, CXLI, 1422.
Richarius (S.), episc., CLXXXIV, 1218.
Richarius (S.), presbyter, CI, 681.
Rictrudis (S.), abbatissa, CXXXII, 827.
Rigobertus (S.), archiepisc. Remens., CXXXV, 115.
Ritricius (S.), episc., LXXI, 882.
Robertus (S.), abbas Molism., CLVII, 1255.
Robertus de Arbriseilo (S.), CLXII, 1017.
Rodolphus (S.), episc., CXLIV, 1009.
Rogata (S.), martyr, Lugdun., LXXI, 75.
Rogatianus (S.), martyr, LXXI, 760.
Rogelius (S.), martyr, CV, 795.
Romana (S.), virgo martyr, CLVI, 600.
Romanus (S.), martyr, LXXXVI, 1248.
Romanus (S.), Rothomag., CXXXVIII, 174.
Romualdus (S.), abbas, CXLI, 1119; CXLIV, 954.
Rufinus (S.), martyr, CXX, 1489.
Rufus (S.), martyr, LVIII, 52.
Rupertus (S.), abbas, CXLVII, 9; CXCVII, 1081.

S

Sabina (S.), virgo martyr, CXI.VII, 1222.
Sabianus (S.), papa martyr, CXI/II, 209.
Sabberga (S.), abbatissa, CLVI, 1225.
Salomo (S.), abbas, LXXIV, 80.
Salvanus (S.), presbyt., LIII, 9.
Salvius (S.), martyr, CI, 753.
Sanctus (S.), martyr, CXV, 771.
Sanctus (S.), martyr, LXXI, 779.
Saturninus (S.), episc. martyr, LXXI, 719.
Saturninus (S.), martyr, VII, 658.
Savia (S.), virgo martyr, LXXII, 627.
Savinianus (S.), martyr, CXII, 777.
Savinus (S.), martyr, CXXVI, 1049.
Savinus (S.), martyr, CX, 1181.
Scholastica (S.), virgo, CXXVI, 979.
Scillitani (SS.), martyres, LXXXV, 601.
Sebastianus (S.), martyr, XVII, 10-1; LXXXVI, 557; CXXXII, 575.
Secundinus (S.), episc., CXLVII, 1297.
Secundinus (S.), martyr, CXLVII, 1290.
Senoch (S.), abbas, LXXI, 1071.
Septimus (S.), martyr, CXXIV, 613.
Seraphia (S.), virgo martyr, VII, 229.
Serapio (S.), abbas, LXXIII, 1175.
Serena (S.), virgo martyr, CXXVII, 566.
Sergius (S.), martyr, CXII, 1632.
Sergius (S.), martyr, LXXI, 535.
Sergius (S.), martyr, VII, 561.
Servandus (S.), martyr, LXXXVI, 908.
Servatius (S.), martyr, CX, 1144.
Servius (S.), martyr, CXV, 795.
Servus Dei (S.), martyr, CXV, 776.
Severianus (S.), martyr, CXV, 517.
Severinus (S.), abbas, LXI, 1272.
Severinus (S.), episc. Burdigal., LXXI, 862.
Severus (S.), presbyt., LXXI, 865.
Severus (S.), episc. Ravennat., CVI, 491.
Severus (S.), martyr, VII, 516.
Sibesantus (S.), martyr, CXV, 517.
Sidonius (S.) Apollinarius, episc., LVIII, 455.
Sigismundus (S.), rex Burgundiae, LXXI, 770.
Silvanus (S.) puer martyr, CXXIV, 454.
Silvester (S.), Cabillon. episc., LXXI, 885.
Simco (S.), Priacus, abbas, LXXIV, 48.
Simco (S.), Stylita, LXXI, 842.
Simetrus (S.), martyr, CXV, 517.
Simon (S.), apostolus, XCIV, 489.
Simpertus (S.), abbas, XCIX, 757.
Simplicius (S.), papa martyr, CXXXVI, 838.
Siriacus (S.), martyr, LXXXV, 915.
Siricius (S.), papa, XIII, 1115.

Sirvandus (S.), martyr, LXXXVI, 908.
Sisenundus (S.), martyr, CXV, 771.
Sisinnus (S.), martyr, LVII, 675.
Sixtus (S.) I, papa, martyr, CXXVII, 1159.
Sixtus (S.) II, papa et martyr, LXXXV, 586.
Smaragdus (S.), martyr, CXV, 491.
Sonnatus (S.), Remens. archiepisc., LXXX, 441.
Sophia (S.), virgo et martyr, CXV, 491.
Sosthenes (S.), martyr, LXXX, 461.
Soter (S.), papa et martyr, CXXVI, 1230.
Speratus (S.), martyr, LXXIV, 612.
Speusippus (S.), martyr, LXXXVI, 1381.
Stephanus (S.), protomartyr, XXXVIII, 1425.
Stephanus I (S.), papa et martyr, CXXXVII, 1399.
Stephanus II (S.), papa, LXXXIX, 979.
Stephanus (S.) Cisterciens. abb., CLXVI, 1361.
Stephanus (S.) de Mureto, CCIV, 937.
Stephanus (S.), rex Hungariae, CL, 1207.
Stephanus (S.), abbas Aegyptiae, LXXXIII, 1131.
Stephanus (S.) X papa, CXLIII, 865.
Stephanus (S.) Obez., martyr, CIII, 1118.
Stephanus (S.) Tuberac., martyr, CXXIV, 339.
Stimilius (S.), confessor, LXXI, 761.
Stremonius (S.), episc., LXXI, 851.
Sturmius (S.), abbas, LXXIX, 1257.
Subicianus (S.), martyr, CXV, 771.
Subigothonus (S.), martyr, CXV, 777.
Subjectus (S.), martyr, LXXI, 793.
Sulpicius (S.), episc. Bituric., LXXX, 575.
Superantius (S.), martyr, CXV, 517.
Susanna (S.), martyr, VII, 565.
Sylvester (S.) I, papa, VIII, 775.
Symphorianus (S.), martyr, LXXI, 754.
Sympronianus (S.), martyr, CXV, 517.
Syrus (S.), martyr, CXXXVI, 838.
Swiltunus (S.), CLV, 47.

T

Tarachus (S.), martyr, VII, 562.
Tarentius (S.), martyr, VII, 562.
Tarsicius (S.), martyr, CXXIV, 1258.
Telesphorus (S.), papa, martyr, LXXII, 1185.
Tetricus (S.), episcopus, LXXI, 907.
Thaddaeus (S.), apostolus, XCIV, 489.
Thais (S.), meretrix, LXXIII, 681.
Tharsicus (S.), martyr, XIII, 276.
Thebæi (SS.), martyres quinquaginta, LXXI, 761.
Thecla (S.), virgo et martyr, LXXII, 625.
Theobaldus (S.), monac., CIV, 69.
Theodoricus (S.), martyr, LXXXVI, 1328.
Theodoricus (S.), Metens. episc., CXXXIX, 561.
Theodoritus (S.), martyr, LXXI, 286.
Theodorus (S.), papa, LXXXVII, 267.
Theodorus (S.), archiepisc. Raven., CXXXV, 81.
Theodorus (S.), martyr, VII, 563.
Theodosius (S.), abbas, LXXIV, 60.
Theodulphus (S.), episc. Raven., CXXV, 81.
Theodulus (S.), martyr, LXXI, 282.
Theophilus (S.), martyr, LXXXV, 564.
Theopistus (S.), martyr, LXXXV, 561.
Theopompus (S.), martyr, CXXXIII, 879.
Theuderius (S.), abbas, CXXIII, 443.
Thomas (S.), apostolus, LXXI, 735.
Thomas Cantuariensis (S.) archiepisc., CXC, 9.
Tiburtius (S.), martyr, VII, 250.
Tiburtius (S.), martyr, CXXI, 1258; CXXXII, 653.
Timotheus (S.), martyr Romae, I, 754.
Timotheus (S.), martyr, XIII, 689.
Titus (S.), martyr, CIV, 595.
Torquatus (S.), martyr, LXXXVI, 1182.
Trissio (S.), martyr, LXXI, 629.
Trissimus (S.), martyr Lugdun., LXXI, 77..
Tursillus (S.), martyr, LXXII, 649.
Tullio (S.), monachus, CXXIV, 865.
Tyrus (S.), martyr, LXXXV, 565.

U

Udalricus (S.), episc., CXXXV, 619, 1001.
Ulphilas (S.), episc., XVIII, 461.
Ulpus (S.), martyr, LXXI, 9.
Urbanus (S.) I, papa et martyr, CXXVII, 1225.
Urbanus (S.) II, papa, CL, 9.
Ursacius (S.), martyr, CXLV, 77.
Ursacius (S.), episc. Ravennat., CVI, 597.
Ursacius (S.), Bituric. episc., LXXI, 886.
Ursio (S.), martyr, LXXI, 604.
Ursmerus (S.), episcopus et abbas Laubiensis in Belgio, CXXXVI, 544; CXXXIX, 1125.

Ursula (S.) cum sociis, CXLVII, 1259.
 Ursus (S.), martyr, CXLII, 1166.
 Ursus (S.) et socius ejus, LXXI, 1084.

V

Valabundus (S.) et socius ejus, CXV, 771.
 Valaricus (S.), martyr, CLVI, 535.
 Valentinus (S.), martyr, CLXVI, 1161.
 Valerianus (S.), martyr, LXXI, 756.
 Valerianus (S.), episc. Cimel., LII, 68.
 Valerianus (S.), martyr, CLXVI, 1209.
 Valerius (S.) et Rufinus, CXX, 1489.
 Valerius (S.), abbas, LXXXVII, 417.
 Valerius (S.), martyr, CX, 1128.
 Vedastus (S.) Atrebat., Cl, 663.
 Vectus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Venantius (S.), martyr, CXV, 517.
 Venantius (S.) Fortunatus, episc., LXXXVIII, 9.
 Venerandus (S.), martyr, LXXI, 857.
 Veranus (S.), episc. Cabellit., LXXII, 701.
 Verus (S.), martyr, VII, 363.
 Verus (S.), episc. Ruthen., LXXVI, 415.
 Victor (S.) I. papa et martyr, CXXVII, 1279.
 Victor Massiliens. (S.), martyr, LXXI, 746.
 Victor (S.), episcop. Ravennat., CVI, 599.
 Victor (S.), martyr Romæ, LXXI, 794.
 Victoria (S.), martyr, LXXII, 62.
 Victorinus (S.), martyr, CXXXVII, 565, 568.
 Victorinus (S.), episc., V, 281.
 Victricius (S.), episc. Rothomag., XX, 457.
 Victricius Cenoman. (S.), episc., LXXI, 869.
 Victrix (S.), martyr, CXXIV, 592.
 Vigilus (S.), episc., XIII, 344.
 Vignati (SS.), martyres, XXXIX, 1447.
 Vigor (S.), martyr, CXLVII, 1177.
 Vincentia (S.), virgo et martyr, LXXI, 43.
 Vincentius (S.), martyr Hispan., XXXVIII, 1253.
 Vincentius (S.), martyr Agius., CXXXVII, 835.
 Vincentius Lirinensis (S.), L, 625.
 Vincentius (S.), episc., CXXXVII, 508.
 Vincentius (S.) et Carpophorus, CXXXVII, 367.
 Virgilius (S.), martyr, Cl, 760.
 Vitalianus (S.), martyr, LXXXVII, 997.
 Vitalina (S.), martyr, LXXI, 835.
 Vitalis (S.), martyr, CXXXVI, 504.
 Vitalis Lugdunensis (S.), martyr, CXLIV, 687.
 Vitalis (S.), martyr, LXXI, 745.
 Vitus (S.), martyr, LXXII, 621.

W

Wala Ven., CXX, 1557.
 Walabundus (S.), martyr, CXV, 814.
 Walbodo (S.), episc. Leod., CXCII, 1085.
 Walburgis (S.), virgo, CXL, 1091.
 Walbergo (S.), abbas, CXLII, 1372.

Waldebertus (S.), abbas, CXXXVII, 687.
 Warnsharius (S.), Lingon. presbyt., LXXX, 185.
 Wedastus (S.), episc., Cl, 603.
 Wereburgis (S.), virgo, CLV, 94.
 Wenceslaus (S.), dux Bohemæ, CXXXV, 933.
 Wiborata (S.), virgo et martyr, LXXXVII, 69.
 Wiboradus (S.), martyr, CIII, 1118.
 Wigbertus (S.), episc., XCIV, 477; CXIX, 680.
 Wilfridus Eborac. (S.), CXXXIII, 980.
 Wilfridus (S.), episc., CLIX, 709.
 Wilhelmus (S.), abbas Hirsang., Cl, 889.
 Wilhelmus (S.), abbas S. Thomæ, CXXXII, 175.
 Wilhelmus Vener. (S.), Cl., 1489.
 Willahadus (S.), episc., CXXVIII, 1014.
 Willibaldus (S.), episc., CXII, 1371.
 Willibrordus (S.), episc., LXXXIX, 533; CLVII, 411.
 Withisindus (S.), martyr, CXV, 814.
 Wolfgangus (S.), episc., CXI, 593.
 Wolphelmus (S.), abbas, CLIV, 407.
 Wolstanus (S.), abbas Hirsang., Cl, 589.
 Wulstanus (S.), episc., Cl, 1489; Cl. LXXIX, 1733.

X

Xystus (S.), papa, L, 571.

Z

Zacharias (S.), papa, LXXXIX, 89.
 Zeno (S.), episc. et martyr, CVI, 891.
 Zeno (S.) et socii, martyres, LXIX, 1036.
 Zeno (S.), martyr, CXXI, 259.
 Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 9, 207, 617.
 Zeno (S.), abbas, LXXIV, 70.
 Zephyrinus (S.), martyr, CXXXVII, 1305.
 Zolices (S.), martyr, LXXI, 779.
 Zolimus (S.), martyr, LXXI, 781.

De sanctis qui non sunt in hocce indice specialim designati, et qui ante sæculum xvi floruerunt, videsis martyrologia S. Hieronymi, XXVIII, 16; Venerab. Bedæ, XCIV, 9; Josephi Scholastici, XCIX, 821; Rahani Mauri, CXII, 418; Flori diaconi Lugdunens., CXIX, 9; Wandalberti monachi, CXXI, 753; Usuardi, CXXIV et CXXV, 9; Kalend. Floriacense, CXXXVIII, 1186. Calendarium antiquissimum, *ibid.*, 1190; Kalend. Verdunense, CXXXVIII, 1210; Kalend. Brixianum, CXXXVIII, 1266; Kalend. Valumbrosanum, CXXXVIII, 1279; Kalend. Locense, CXXXVIII, 1291. — Nec non et libros de viris illustribus, S. Hieronymi, XXIII. — De viris illustribus, S. Hildephonsi, XCVL. — De viris illustribus, S. Isidori Hispaniensis, LXXXIV et tomus LXXII et LXXIII *De vitis Patrum*. — Sicut et opera, S. Gregorii Turonens., LXXI, et S. Anastasii presbyteri, CXXXVII, CXXXVIII, CXXXIX. Quoad ea vero quæ ad parametica, poetica, liturgica de sanctis attinent, vide Indicem *Sermorum et Homiliarum*; Indicem *poeticum*, *liturgicum*, et Indicem *de Festis*.

LXXXIX.

INDEX DE RELATIONIBUS

MEMBRORUM OMNIUM ECCLESIE MILITANTIS AD INVICEM,

SIVE

DE COMMUNIONE SANCTORUM SENSU STRICTIORI SUMPTA.

MONITUM.

Hoc in Indice, agimus tantum de mutuis relationibus inter fideles in hac vita degentes, quibus coalescit Ecclesia, militans in terris vulgo dicta, scilicet: 1. De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia. 2. exhibemus Christianos, ut ait S. Augustinus, laboris et quietis ad invicem fieri participes. Quoad alias vero de communione sanctorum partes, qui illas optaverit, adeat Indicem specialem de *Cultu sanctorum*, in quo agitur de relationibus inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam triumphantem in cælis. Relationes vero inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam patientem, Index de *Purgatorio* illi præbebit.

1. — De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia.

Pia mater Ecclesia quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Augustinus XL 692 — Sollicita est

semper in suis alendis fovendisque, Tertullianus III, 163. — Matri huc duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, istis sanctificat illos, Henricus Huntingdon., CXCX, 1163. Porrigit ubera rebus, dictis, genis, nutriendo, monendo, excitando, *ibid.*, 1164.

— Ecclesie preces pro omnibus sunt ex traditione apostolica. S. Prosper Aquitan., LI, 209. — Suis suppeditat arma quibus vincuntur adversaria: potestates, fidem et orationem, S. Ambrosius, XVI, 249. — Sola possidet charitatem veram, S. Fulgentius, LXV, 302. — Oleum habet quo suorum vulnera fovet, quo ungit martyres et confessores, S. Ambrosius, XVI, 1118. — Habet sacrificium carnis Christi verum et unicum pro peccatis, S. Augustinus, XLIV, 600. Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. Sacrificium quotidianum, *id.*, XLI, 208. — Dives est ad ditandos filios, Walafridus Fuldeus, CXVI, 498, etc.

II. — Christiani laboris et quietis invicem participes sunt.

In unum corpus erant congregati conscientia religionis, disciplinæ unitate et spei federe, Tertull., I, 468. Christianorum erga invicem caritas quanta, *ibid.*, 471. Se invicem fratres appellabant, *ibid.* Charitate omnia habebant communia, præter uxores, *ibid.*, 472. Dum est illis (ecclesiis) communicatio pacis et appellatio fraternitatis et confessorio hospitalitatis: quæ jura non alia ratio regit, quam ejusdem sacramenti una traditio, *id.*, II, 32. — Nobis Ecclesia una, et mens juncta et indivisa concordia, S. Cyprian., III, 731-733, 830. Apostoli perseverabant in oratione unanimis, *ibid.*, 524. Lætitia Ecclesie in reditu confessorum, *ibid.*, IV, 465. Corpus unum adunationis nostræ, *ibid.*, 560. Oravit Christus ut unum sinus quomodo Pater et Filius, *id.*, III, 559. Lapsi qui libellos a martyribus acceperunt et prærogativa eorum apud Deum adjuvari possunt, urgente exitu pax danda, *id.*, IV, 258, 261, 265. Martyres petierunt pacem dari lapsis, quando ante mater Ecclesia pacem de Deo sumpsisset, *ibid.*, 232, 255. Offerre pro lapsis, *ibid.*, 254. Pax data a martyribus, *ibid.*, 270-275, 281. Sacramentum unitatis, *id.*, III, 799. Unanimitas et concordia, *id.*, 541. Unanimitas fidei et veritatis, *id.*, III, 1156. Unanimitatis vinculum, *ibid.*, 1157. Unanimitas deprecantium, *id.*, IV, 508. Deo unanimitatem in precibus discipula suadet, *id.*, IV, 508. Unanimitas sub apostolis fuit, *ibid.*, 518. Unus et idem Dominus, qui habitat in nobis, conjungit ubique suos vinculo unitatis, *id.*, III, 1157. — Christiani fratres sunt et pares inter se, Lactantius, VI, 599. — Communionis nota in accipiendis et mittendis vicissim litteris, S. Hilarius, X, 659, 660. Communionem incaute commiscuentes cum iis qui anathemate damnati sunt, necesse est pati supplicia æterna, *ibid.*, 528. Orationibus sanctis Gallorum se commendat, *ibid.*, 520. Liberior se confessorum orationibus sublevare rogat, *ibid.*, 676. Unitas Ecclesie in quibus consistat, *id.*, IX, 451. Unitatis merito omnia impetranda, *ibid.*, 658. — Unum in Christo sunt omnes fideles, *ibid.*, 477. Unitas naturalis fidelium per fidei unius naturam, *id.*, X, 218. Ex sacramentorum natura, *ibid.*, 218. Unitas fidelium cum Christo ac Deo Patre per gloriæ consortium, *ibid.*, 221.

S. Zeno super hunc textum: *Sed erant omnia illis communia*, XI, 287. Communio sancta fidelium, *ibid.*, 458. — Communio cum toto orbis terrarum, S. Optatus, XI, 964. Cum ecclesiis et apostolis, *ibid.*, 966, 1070. Una totius ecclesie communio per Romanum Pontificem, *ibid.*, 958-960. Non potest nisi accusatus et convictus reus a communione semoveri, *ibid.*, 1093, 1094. Communio est unio ecclesiarum, *ibid.*, 1070, 1071. Oscula communionis signa, *ibid.*, 1034. — Sacrorum communione cum Romano Pontifice qui carent, hæretici sunt, S. Damascius, XIII, 179. — Omnes ergo unum corpus sumus et diversa membra; sed omnia corpori necessaria, S. Ambrosius, XVI, 120. Quod si unum desit officio suo, impediuntur cætera. Ut si eruat oculum, nonne sibi operis cui unum argavit? Jam si in membro totum corpus violatur, utique in uno homine communio totius humanitatis solvitur. Violatur natura generis humani et sanctæ Ecclesie congregatio quæ in unum connexum corpus atque compactum amicitie fidei et charitatis assurgit, *ibid.*, Fides enim omnium (christus); Ecclesia autem quædam forma iustitiæ est, commune jus omnium; in commune orat, in commune operatur, in commune tentatur, *ibid.*, 63, 184. — Christiani laboris et quietis invicem participes sunt, S. August., XXXIII, 187. Quod alter minus potest, in eo qui potest, facit, si in altero diligit quod ideo quia non potest, non facit, *ibid.*, 507. Communionis nostræ imperatores, id est ecclesia catholica, leges adversus hæreticos dederunt, *id.*, XXXVI, 681. Communionis

eorum qui non sunt hos appellant hæreticos, *ibid.* Aliorum tribulatio communis est, quibus probatio, spes, dilectio, spiritusque communis est, *id.*, XXXIII, 368. Quisque etiam ipse habet cum amat in altero, quod ipse non habet, *id.*, XXXV, 1812. Christianorum omnium una est respublica, *id.*, XI, 573. Christiani omnes unus homo, *id.*, XXXVII, 1316, 1556, 1634, 1704. Christianus in alio christiano faciente miracula quomodo et ipse facit, *id.*, XLVII, 1707. In Christianis adhuc carnalibus morientibus, spiritus perficit quicquid deest, quia ab unitate corporis Christi non recesserunt, *id.*, XXXIII, 813. Ecclesiam constare unanimis et concordibus docuit Cyprianus et testimonio prophetico et significatione sacramentorum, *id.*, XI, III, 240. — Orat ecclesia pro omnibus hominibus, *id.*, XLI, 737. — Cum omnis gratia Dei, quæ in quocunque fidelium dignatur operari, a nullo membro corporis Christi possit sejungi, et quisque suum laciit horum quod per alium gaudet effectum, S. Prosper Aquitanus, LI, 577, 578. Bona et jucunda habitatio est quæ inter filios adoptionis efficit unitatem et præter corpoream et localem habitationem, fraternos animos fidei pace connectit, *ibid.*, 581. — Unio fraterna subvenit fratribus in periculo corporis et animæ, S. Petrus Chrysolog., LII, 255, 264. Omnes unum et unus omnes sunt quando Dei Spiritus in omnibus vivit unus, *ibid.*, 404. — Communio bonorum operum quomodo fiat, S. Leo, LIV, 442, 443. Pietatis opera cum universa ecclesia peragere quantum prestat, *ibid.*, 441-443. — Officia et fructus singulorum sunt charitate omnium, S. Gregor., LXXVI, 462, 463. Varia membrorum Ecclesie dona, *ibid.* Concors membrorum Ecclesie diversitas, *ibid.* Aliorum vero bona quæ habere non possunt (invidi), si diligere, sua facerent. Sic quippe sunt universi consistentes in fide, sicut multa membra uno in corpore: quæ per officium quidem diversa sunt, sed eo quo sibi vicissim congruunt, unum sunt. Unde sit ut pes per oculum videat, et per pedes oculi gradiantur; ori auditus aurium serviat, et ad usum suum auribus oris lingua concurret, suffragetur venter manibus, ventri operentur manus. In ipsa igitur corporis positione accipimus, quod in actione servamus. Nostra sunt nimirum qui etsi imitari non possumus, amamus in illis, et amantium sunt quæque amantur in nobis, *id.*, LXXVII, 63. Per hanc (charitatem) universalis Ecclesie unitas, quæ est compago corporis Christi, exactione mentis gaudet in singulis, cum sit et disparitas in diversitate membrorum. — Per hanc eadem membra et alieno gaudio in suis afflicta exsiliant, et alienis meroribus etiam in suis læta contabescunt. Teste enim magistro gentium dum si quid patitur unum membrum, compatiuntur cætera membra, et si gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra, *ibid.*, 587. Efficacia orationis fratrum simul pro salute animæ instantius orantium, *ibid.*, 392. Unum enim nos vobis per orationis opem conjungimur quasi ambulantes per lubricum vicissim nobis manum tenemus, sitque ex magna provisione charitatis ut eo singulorum robustius charitas perfigatur, quo in alterum alter ianitur, *ibid.*, 478. Multi fideles dum habentes cor unum et animam unam, in charitate se vincunt, ex multis membris corpus unum efficiunt, *id.*, LXXXIX, 520. Aliorum bono opere alii adjuvantur, *ibid.*, 593. — Sicut in uno corpore multa membra unum corpus faciunt, ita multitudo fidelium conjuncta per fidem et dilectionem capiti suo quod est Christus, unum corpus sumus cum illo, Haymo, CXVII, 471. Unusquisque juxta gratiam sibi divinitus collatam alios juvare debet, ut sint sibi invicem membra et in spiritualibus et in temporalibus (et alia multa), *ibid.*, 472-475. — Ecclesie communio per Christi tunicam significata, Hincmarus, CXV, 418, 419. — Quod si pro infirmitate aliquis jejunare non potest, proficiat ei jejunium, quod generalis facit Ecclesia; omnes enim in Christo unum corpus sumus, Ratherius, CXXXVI, 567. — Ecclesie intercessio pro peccatoribus quam efficax, Vener. Hildebertus (enomen), CLXX, 423. — Charitate meritis alienis participamus, S. Bernard., CLXXXII, 905, 904. Ecclesie orationibus privari quanti sit periculi, *ibid.*, 971, 972. Quod non potest singularitas, obtinet communitas, obtinet charitas, *id.*, CLXXXIV, 259. — Quicumque enim fidei et dilectionis ubique locorum tenentur unitate, necesse est ut mutus velut membra corporis unitate gaudeant: et quod alter in seipso necesse meruit obtinere, videns jam in altero non potest non gaudere, Philippus de Harveng., CCHII, 150. Orationes bonorum prosunt malis, *ibid.*, 350.

XC.

INDEX DOGMATICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA AUCTORUM OMNIUM QUI VERITATES DOGMATICAS ASSERUERUNT

ET QUORUM SCRIPTA IN TOTO PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU REPERIUNTUR.

- Abelardus Petrus, CLXXVIII, 979, 1115, 1329, 1611, 1695.
 Abbandus, abbas, CLXVI, 1541.
 Adelmannus, episc. Brixien., CXLIH, 1289.
 Adrevaldus, monach. Floriac., CXIV, 947.
 Aeneas, episc. Parisiens., CXXI, 585.
 Agnellus, epis. Ravenn., LXVIII, 581.
 Agobardus (S.), episc. Lugdunens., CIV, 29, 127, 147, 200, 250.
 Alanus de Insulis, CCV, 505, 595, 621.
 Alcuinus, Cl, 9, 63, 300, 1027, 1522.
 Algerus (S.), canonicus, CLXXX, 727, 969.
 Alvarus Paulus, abbas Cordubens., CXXI, 597.
 Ambrosius (S.), episc. Mediolan. Eccles. doct., XV, 389, 447, 527; XVI, 703, 817; XVII, 503, 519, 1003.
 Amulo, episc. Lugdun., CXVI, 77, 97.
 Anastasius (S.), monachus, CXLIX, 433.
 Anselmus (S.), episc. Cantuar., CLVIII, 141, 225, 260, 283, 325, 361, 451, 467, 485, 490, 507, 541, 517, 577, 581.
 Anselmus, episc. Haverberg., CLXXXVIII, 1139.
 Arnobius, rhetor African., V, 713.
 Arnobius, Junior, LIII, 239.
 Auctor incertus, XIII, 635.
 Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct., XXXII, 905, 1021, 1033, 1221; XXXIV, 121; XI, 11, 171, 181, 581, 627, 753, 779, 1005; XLII, 819, 1175, 1193, 1200.
 Bacharius, monachus, XX, 1019.
 Balduinus, archiepisc. Cantuar., CCIV, 403, 611.
 Bandinus, theologus, (XCII), 965.
 Beda Venerabilis, XCIII, 466.
 Benedictus (S.), abbas Aulanens., CIII, 1381.
 Benedictus I, papa LXXII, 685.
 Bernardus (S.), abbas Claravall., CLXXXII, 1001, 1031 1149.
 Berno, abbas Augiæ divitis, CXLII, 1087.
 Boetius Severinus, LXIV, 1217, 1261, 1535, 1538.
 Bonizo, episc. Sutrens., CL, 857.
 Bruno (S.), abbas Astens., CLXV, 975, 1079, 1083.
 Cassianus, presbyt. Massil., L, 9.
 Cassiodorus, senator, abb. Vivariens., LXX, 1280.
 Cerealis, episc. Castellens., LVIII, 757.
 Cyprianus (S.), episc. Carthag., IV, 563, 678.
 Drogo, cardin. episc. Ostiens., CLXVI, 1547, 1555.
 Dungatus, monachus, CV, 463.
 Eupandus, abb. Troarn., CXLIX, 1375.
 Eupandus, episc. Toletan., XCVI, 869, 870.
 Ernauldus, abb. Bonnavallis, CLXXXIX, 1589.
 Eraultus, episc. Roffens., CLXIII, 1487.
 Farundus, episc. Hermian., LXVI, 527, 867.
 Faustinus, presbyter, XIII, 57.
 Faustus (S.), episc. Rhegiens., LVIII, 783.
 Felix, episc. Urgell., XCVI, 881.
 Ferraudus Fulgentius, LXVII, 889, 908, 910.
 Florus, diaconus Lugdunens., CXIX, 71, 95, 101.
 Franco, abbas Affligemens., CLXVI, 717.
 Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXL, 503.
 Fulgentius (S.), Ruspens. episc., LXV, 153, 224, 560, 594, 455, 442, 493, 497, 575, 605, 671, 707, 750, 813.
 Gennadius, presbyt. Massil., LVIII, 979.
 Gerbertus, vel Sylvester II pap., CXXXIX, 177.
 Gerhohus, preposit. Reichersperg., CXCV, 1073, 1161, 1335, 1481.
 Gezo, abbas Derton, CXXXVII, 371.
 Gislebertus, abbas Crispin., CLIX, 1007.
 Goffridus, abbas Vindocin., CLVII, 211.
 Gottschalkus, monach. Orbacens., CXXI, 547.
 Gualterus de Castellione, magist. Tornacens., CCIX, 673.
 Gualterus, prior S. Victoris, CXCIX, 1129.
 Guilbertus, abb. de Novigent., CLVI, 489, 527.
 Guillelmus, abb. S. Theodorici, CLXXX, 341, 693.
 Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun., CLXIII, 1045, 1046.
 Guitmundus, archiepisc. Aversan., CXLIX, 1427, 1495.
 Haymo, episc. Halberst., CXVIII, 613.
 Hermannus, abbas S. Martini, CLXXX, 9.
 Heterius, episc. Uzam., XCVI, 893.
 Hieronymus (S.), presbyt. Eccles. doct., XIII, 103, 153, 183, 211, 339, 355, 397, 495.
 Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct., X, 25.
 Hildebertus Venerab. archiepisc. Turonen., CLXI, 1067.
 Hildephonsus (S.), episc. Tolet., XCVI, 53, 112, 207, 293.
 Hincmarus, archiepisc. Remens., CXXV, 65, 473, 553, 929, 961, 1035, 1093.
 Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1109.
 Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.
 Hugo de S. Victore, CLXXVI, 9, 17, 41, 173, 539, 812, 846; CLXXVII, 285, 295.
 Hugo Eterianus, CCII, 167, 227.
 Hugo Lingonens., episc., CXLII, 1323.
 Hugo Rothomag., archiepisc., CCII, 1141, 1255, 1300.
 Humbertus, cardinal. episc. Silvacaudæ, CLXIII, 1011.
 Isaac, abbas de Stella, CXCIV, 1875.
 Isidorus (S.), episc. Hispal., LXXXIII, 449, 913, 1227.
 Jesse, episc. Ambian., CV, 781.
 Joannes Cornubiensis, CXCIX, 1041.
 Joannes Scotus Erigena, CXXII, 547.
 Jonas, episc. Aurelianens., CVI, 505.
 Lactantius Firm., VI, 112; VII, 77.
 Lanfrancus (B.), archiepisc. Cantuar., CL, 407, 629.
 Licinianus, episc. Carthagin., LXXII, 691.
 Lupus (S.), abbas Ferrariens., CXIX, 619, 647.
 Mamertus Claudianus, episc. Vienn., LIII, 697.
 Marius Mercator, XLVIII, 1005.
 Marius Victorinus, VIII, 999, 1019, 1059.
 Maternus Firmicus, XII, 981.
 Maximus (S.), episc. Taurinens., LVII, 771, 781.
 Nicetas (S.), episc. Aquileiens., LII, 847, 853, 863.
 Novatianus presbyt., III, 885.
 Odo (B.), episc. Cameracens., CLX, 1071, 1103, 1112.
 Orosius Paulus, presbyt., XXXI, 1173.
 Othlonus, presbyt. monach. S. Emmerammi, CXLVI, 60.
 Paschasius, diaconus, LXII, 9.
 Paschasius Radbertus (S.), abb. Corbeiens., CXX, 1565.
 Paulinus (S.), patriarcha Aquileiens., XCIV, 152.
 Petrus Blesensis, archidiaconus, CCVII, 777, 1077.
 Petrus Chrysolanus, archiepisc. Mediolan., CLXII, 1007.
 Petrus Damian., cardin. (S.), CXLV, 29, 41, 57, 100, 191, 386, 524, 560, 595, 635, 660, 819.
 Petrus, diaconus, LXII, 85.
 Petrus Lombardus, episc. Parisiens., CXCII, 519.
 Petrus Pictav. cancell., CCXI, 785.
 Petrus Venerabilis, abb. Cluniac., CLXXXIX, 507, 639, 719.
 Phocasius (S.), episc. Aginens., XX, 15.
 Philippus de Harveng., abbas Boon Spel, CXXI, 583.
 Prosper (S.) Aquitanus, LI, 77, 647.
 Prudentius (S.), episc. Trecent., CXV, 971, 1069.
 Rabanus Maurus, abb. Fuldens., CX, 1083, 1093, 1187; CXI, 15; CXII, 1510, 1518, 1550, 1553.

Ratramnus, monach. Corbeiens., CXXI, 15, 81, 105, 225.
Remigius (S.), episc. Lugdunens., CXXI, 985, 1067, 1043.
Remigius, monachus, CXXXI, 845.
Richardus a S. Victore, canon. Parisiens., CXCVI, 601, 887, 991, 995, 1011, 1012, 1017, 1159, 1183, 1191.
Robertus Pullus, cardin., CLXXXVI, 675.
Rufinus, presbyt. Aquileiens., XXI, 535, 1125.
Rupertus, abbas Tulliensis, CLXVII, 200; CLXVIII, 859, 1507; CLXIX, 13, 1217; CLXX, 457, 455, 581.

Samuel Marochianus, CXLIX, 557.
Tertullianus, presbyt., I, 1197; II, 155, 641, 761, 791.
Theodulfus, episc. Aurelian., CV, 240.
Venantius Fortunatus, episc. Pictav., LXXXVIII, 583.
Vigilius, episc. Tapsens., LXII, 95, 257, 355, 466.
Vincencius Lirinensis, L, 637.
Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1519.
Walafridus Strabus, monach. Fuldens., CXIV, 919.
Zachæus Christianus, XX, 1071.
Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 585.

Nota. Hoc in Indice tantum enumerantur auctores qui de dogmaticis veritatibus ex professo disseruerunt. Quoniam vero apologetica et polemica opera sæpe amplius quæstiones aggrediuntur dogmaticas, hos indices duos adire velit lector benevolus.

XCI.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA

SYN

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIAE LATINÆ DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERA VEL ETIAM OPUSCULA,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITA.

Abelarius Petrus. — Ad theologiam introductio in tres libros divisa, CLXXVIII, 979. Theologia christiana, libri quinque, *ibid.*, 1115. Sic et non, scilicet sententiarum collectio, *ibid.*, 1529. Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum, *ibid.*, 1611. Epitome theologiae Christianae, *ibid.*, 1695.

Abbaudus abbas. — De fractione corporis Christi tractatus, CLXVI, 1541.

Adelmannus episc. Brixien. — De Eucharistiae sacramento epistola ad Berengarium, CXLIII, 1299.

Adrevaldus monach. Floriac. — De corpore et sanguine Christi liber, CXXIV, 947.

Aeneas episc. Parisiens. — Adversus Græcos liber; ubi scilicet de Spiritu sancto et de variis Ecclesiis Romanæ consuetudinibus, CXXI, 685.

Agneus episc. Ravenn. — De ratione fidei, LXXIII, 581.

Agobardus (S.), episc. Lugdunens. — Adversus dogma Felicis Urgellensis liber; in quo de Christi persona et duabus naturis, CIV, 29. De privilegio et jure sacerdotii, *ibid.*, 127. De grandine et tonitruis liber; ubi contra insulam de his vulgi opinionem, *ibid.*, 147. De imaginibus sanctorum liber; ubi contra eorum superstitionem qui picturis et imaginibus sanctorum adorationis obsequium inferendum putant, *ibid.*, 200. Contra judicium Dei liber; vel potius contra damnabilem opinionem putantium divini iudicii veritatem igne vel aquis vel confictu armorum patefieri, *ibid.*, 250.

Alanus de Insulis. — De fide catholica libri quatuor, CCX, 505. De fidei catholice arte seu articulis libri quinque, *ibid.*, 595. De sacra theologia regulæ, *ibid.*, 621.

Alcuinus. — De fide sanctæ et individuae Trinitatis libri tres, CI, 9. De processione Spiritus sancti libellus, *ibid.*, 65. Epistola ad Hilam in Christo, in qua eam docet de dogmatibus contra Adoptianos, *ibid.*, 300. Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino, de Verbo incarnato et de pluribus aliis dogmatibus, *ibid.*, 1027. Epistolæ variae, in quibus de Christi persona et duabus naturis, *ibid.* in Append., 1522.

Algerus (S.), canonici. — De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres, CLXXX, 727. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 969.

Alvarus Paulus, abb. Cordub. — Confessio fidei, CXXI, 397.

Ambrosius (S.), episc. Mediol. Eccles. doct. — De mysteriis liber; ubi de variis baptismi ceremoniis et de Eucharistia tractatur, XV, 389. De sacramentis libri sex, *ibid.*, 417. De fide libri quinque, *ibid.*, 527. De Spiritu sancto libri tres, XVI, 765. De incarnationis Dominicæ sacramento liber, *ibid.*, 817. De Trinitate sive in Symbolum apostolorum tractatus, XVII, 509. De fide ortho-

doxa tractatus, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate contra Arianos, *ibid.*, 519. De Spiritu sancto libellus, *ibid.*, 1005.

Amulo, episc. Lugdun. — Epistola ad Gothescaicum, ubi de præscientia, de prædestinatione et libero arbitrio, CXVI, 77. Opuscula duo de eodem argumento, *ibid.*, 97.

Anastasius (S.), monachus. — De veritate corporis et sanguinis Christi Domini Epistola, CXLIX, 433.

Anselmus (S.), episc. Cantuar. — De divinitatis essentia monologium, CLVIII, 141. De existentia Dei alloquium, *ibid.*, 225. De fide Trinitatis et de Incarnatione Verbi liber, *ibid.*, 260. De processione Spiritus sancti liber contra Græcos, *ibid.*, 285. De casu diaboli liber vel dialogus, ubi et de bona et mala voluntate, *ibid.*, 325. Cur Deus Homo libri duo; ubi ostenditur Christianam fidem rationi non repugnare; nullum hominem sine Christo salvari posse; naturam humanam ad hoc esse institutam, ut aliquando immortalitate beata totus homo, id est in corpore et anima frueretur, ac necesse esse ut hoc fiat de homine propter quod factus est, sed non nisi per Hominem Deum, *ibid.*, 561. De conceptu virginali et de originali peccato liber, *ibid.*, 451. De veritate dialogus; quid scilicet, sit veritas, et in quibus rebus soleat dici, et quid sit justitia, *ibid.*, 467. De voluntate liber, *ibid.*, 485. De libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 490. De concordia præscientiæ et prædestinationis, necnon gratiæ Dei cum libero arbitrio hominis tractatus, *ibid.*, 507. De azymo et fermentato, *ibid.*, 541. De sacramentorum diversitate, *ibid.*, 547. De nuptiis consanguineorum, *ibid.*, 557. De voluntate Dei liber, *ibid.*, 581.

Anselmus episc. Havelberg. — Dialogorum libri tres adversus Græcos; ubi de unitate fidei, de processu Spiritus sancti, et de diverso Eucharistiæ ritu, CLXXXVIII, 1159.

Arnobius, rhetor Africanus. — Disputationum adversus gentes libri septem; in quibus deos gentium præfigit; Dei unitatem, Christi divinitatem et Christianæ religionis veritatem multis argumentis asserit, V, 715.

Arnobius Junior. — Conflictus de Deo trino et uno; ubi etiam de duabus in Christo substantiis, necnon et de concordia gratiæ et liberi arbitrii, LIII, 239.

Auctor incertus. — Breviarium fidei adversus Arianos hæreticos, XIII, 655.

Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct. — Contra Academicos libri tres, XXXII, 905. De immortalitate animæ liber, *ibid.*, 1021. De quantitate animæ liber, *ibid.*, 1035. De libero arbitrio libri tres, *ibid.*, 1221. De vera religione liber, *id.*, XXXIV, 121. De diversis quæstionibus tria opuscula; ubi plurimæ tum dogmaticæ tum morales quæstiones solvuntur, *id.*, XI, 11. De fide rerum quæ non videntur liber, *ibid.*, 172. De fide et Sym-

hilo liber, *ibid.*, 181. De divinatione demonum liber, *ibid.*, 181. De Symbolo ad catechumenos sermones, *ibid.*, 627. De fide, sive de regula veræ fidei liber, *ibid.*, 755. De Spiritu et anima liber, *ibid.*, 779. De cognitione veræ vite liber; ubi de Deo et vita æterna, *ibid.*, 1005. De Trinitate libri quidem, *id.*, XLII, 819. De Incarnatione Verbi libri duo, *ibid.*, 1175. De Trinitate et unitate Dei liber, *ibid.*, 1193. De essentia divinitatis liber, *ibid.*, 1200. De dogmatibus ecclesiasticis liber, *ibid.*, 1215.

Bacharius monachus. — De fide libellus, vel fidel professio, XX, 1019.

Baldwinus, archiepisc. Cantuar. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento tractatus, CXLIV, 403. De sacramento altaris liber, *ibid.*, 611.

Bandinus theologus. — Sententiarum libri quatuor, in quibus de Trinitate; de mundi creatione et hominis lapsu; de Verbo incarnato et hominis restauratione; et de sacramentis ecclesiasticis, CXCII, 963.

Beda Venerabilis. — Quæstionum aliquot liber, inter quas præsertim de libero arbitrio, de peccato origini, et de redemptione humana, XCIII, 466.

Benedictus I papa. — Epistola ad David episcopum, in qua probat ex sanctis litteris summam Trinitatem unitatem esse, LXXII, 685.

Benedictus (S.), abbas Anian. — Testimoniorum nobilitas de Incarnatione Domini et de sancta Trinitate, CIII, 1381.

Bernardus (S.), abbas Clarevall. — De gratia et libero arbitrio tractatus, CLXXXII, 1001. De baptismo aliisque quæstionibus tractatus, *ibid.*, 1031. De corpore Domini tractatus, *ibid.*, 1149.

Berno, abbas Augusti divitis. — De quatuor temporum jejunio dialogus, CXLII, 1087.

Boetius Severinus. — De Trinitate liber, sive quomodo Trinitas unus Deus ac non tres dii, LXIV, 1247. An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint, *ibid.*, 1264. Complexio brevis fidei Christianæ, *ibid.*, 1335. De persona et duabus naturis Christi, *ibid.*, 1378.

Conizo, episc. Sutriensis. — De sacramentis libellus, CI, 857.

Bruno (S.), abbas Astens. — Sententiarum liber quartus; ubi de Trinitate et de Christo, CLXV, 975. De Incarnatione Domini tractatus, *ibid.*, 1079. De sacrificio azymo tractatus, *ibid.*, 1085.

Cassianus presbyter Massil. — De Incarnatione Christi libri septem, L, 9.

Cassiodorus senator, abbas Vivariensis. — De anima liber, LXX, 1280.

Cerealis, episc. Castell. — Contra Maximum Arianum libellus, LVIII, 757.

Cyprianus (S.), episc. Carthag. — De idololorum vanitate liber; in quo probatur quod Deus unus sit, et quod per Christum salus credentibus data est, IV, 565. Adversus Judæos libri tres; in primo probatur Judæos a Deo recessisse, indulgentiam Domini perdidisse; successisse vero in eorum locum Christianos; secundus continet Christi sacramentum, quod idem venerit qui secundum scripturas annuntiatus est; tertius vero quædam præcepta Dominica et magisteria divina, *ibid.*, 675.

Drogo cardinalis, episc. Ostiens. — De creatione et redemptione primi hominis liber, CLXVI, 1517. De septem donis Spiritus sancti opusculum, *ibid.*, 1555.

Dungalus monachus. — Adversus Claudium Taurinensem liber, sive de imaginum cultu, CV, 463.

Durandus, abbas Troarn. — De corpore et sanguine Christi liber, CXLIX, 1375.

Elipandus, episc. Toletan. — Epistola I et IV, ubi de Trinitate et de Christo, XCVI, 859, 870.

Ernaldus, abbas Bonavall. — De donis Spiritus sancti, CLXXXIX, 1509.

Ernulfus, episc. Roffens. — De iucentis conjugiiis, CLXIII, 1457.

Facundus, episc. Hermian. — Pro defensione Trium capitulorum concilii Chalcedonensis libri duodecim; ubi de Trinitate et de duabus in Christo naturis, LXXVII, 527. Epistola fidei catholice in defensione Trium capitulorum, *ibid.*, 867.

Fausianus presbyter. — De Trinitate sive de fide contra Arianos, XIII, 57.

Faustus (S.), episc. Rhegiens. — De gratia Dei et libero arbitrio libri duo, LVIII, 783.

Felix, episc. Urgell. — Confessio fidei, XCVI, 861.

Ferrandus Fulgentius. — Epistola III, de duabus in Christo naturis, et quod unus in Trinitate natus passusque diel possit, LXXVII, 889. Epistola IV, de essentia Trinitatis et de duabus Christi naturis, *ibid.*, 908. Epistola

V, quod Dominus noster Jesus Christus sit unus de sancta et individua Trinitate, *ibid.*, 910.

Florus, diaconus Lugdun. — Opusculum de corpore et sanguine Christi, CXIX, 71. De prædestinatione sermo, *ibid.*, 95. De prædestinatione, præscientia et libero arbitrio liber adversus Joannem Scotum, *ibid.*, 104.

Francus abbas Affligemens. — De gratia Dei libri duodecim, CLXVI, 717.

Fulbertus (S.), episc. Carnot. — Contra Judæos tractatus, in quo de adventu Messie, CXL, 305.

Fulgentius (S.), episc. Ruspens. — Ad Monimum libri tres, ubi: 1. De duplici prædestinatione Dei, una bonorum ad gloriam, altera malorum ad pernam; 2. de sacrificii oblatione et Spiritus sancti missione; 3. expositio in his verbis evangelicis: *Et Verbum erat apud Deum*, LXV, 113. Ad Trasimundum regem Vandalorum libri tres; ubi de mysterio mediatoris Christi duas naturas in una persona retinentis; de immensitate divinitatis Filii Dei, et de sacramento Dominice passionis, *ibid.*, 224. Epistola VII, de fide orthodoxa et diversis erroribus hæreticorum, *ibid.*, 560. Epistola XIV, in qua de Trinitate et de Christo, *ibid.*, 594. Epistola XV, de gratia Dei et humano arbitrio, *ibid.*, 435. Epistola XVI, XVII, de Incarnatione et gratia, *ibid.*, 442. Epistola XVIII: Ut cum caro Christi corruptibilis aut incorruptibilis fuerit, *ibid.*, 493. De Trinitate liber, *ibid.*, 497. De Incarnatione Filii Dei liber, *ibid.*, 573. De veritate prædestinationis et gratiæ Dei libri tres, *ibid.*, 603. De fide vel de regula veræ fidei liber, *ibid.*, 671. Pro fide catholica liber, *ibid.*, 707. Instrumenta fidei catholice, *ibid.*, 750. De prædestinatione et gratia liber, *ibid.*, 843, in Append.

Gennadius, presbyt. Massil. — De ecclesiasticis dogmatibus liber, LVIII, 979.

Gerbertus, vel Sylvester II pap. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXXXIX, 177.

Gerhohus præposit. Reichersperg. — De gloria et honore Filii hominis, CXCIV, 1075. Contra duas hæreses liber, ubi de gloria Christi Dei gloriæ æquali, *ibid.*, 1161. Adversus Simoniacos tractatus, *ibid.*, 1335. De sacramento Eucharistiæ adversus Polmarum, *ibid.*, 1481.

Gezo, abbas Derton. — De corpore et sanguine Christi liber, CXXXVII, 571.

Gislebertus, abbas Crispin. — De fide Christiana dispositio Judæi cum Christiano, CLIX, 1007.

Goffridus, abbas Viadocin. — De corpore et sanguine Domini Jesu Christi opusculum, CLVII, 211.

Goteschalcus, monach. Orbacens. — Confessio fidei, CXXI, 347.

Gualterus de Castellione, magist. Tornacens. — De Trinitate liber, CCIX, 573.

Gualterus, prior S. Victoris. — Excerpta ex libris contra quatuor labyrinthos; ubi de eo quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1129.

Guibertus, abbas Novigento. — De Incarnatione tractatus contra Judæos, CLVI, 489. De veritate corporis Domini in sacramento Eucharistiæ epistola, *ibid.*, 527.

Guillelmus abb. S. Theolorici. — De sacramento altaris liber, CLXXX, 541. De natura corporis et animæ libri duo, *ibid.*, 695.

Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun. — De origine animæ, CLXIII, 1013. — De fide catholica dialogus inter Christianum et Judæum, *ibid.*, 1016.

Guitmundus, archiepisc. Aversan. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXLI, 1427. De sancta Trinitate et Christi humanitate confessio, *ibid.*, 1495.

Haymo, episc. Halberst. — De corpore et sanguine Christi, CXVIII, 815.

Hermanus, abb. S. Martini. — De Incarnatione Christi tractatus, CLXXX, 9.

Heterius, episc. Uxam. — Epistola ad Elipandum, vel de fide in Christo libri duo, XCVI, 895.

Hieronimus (S.), presbyt. Eccles. doct. — De Spiritu sancto libri Didymi interpretatio, XXIII, 105. Dialogus contra Luciferianos, *ibid.*, 135. De virginitate perpetua B. Mariæ liber, *ibid.*, 185. Adversus Jovinianum libri duo, *ibid.*, 211. Contra Vigilantium liber, *ibid.*, 359. Contra Joannem Hierosolymitanum liber, *ibid.*, 355. Apologia adversus libros Rufini, *ibid.*, 597. Dialogus adversus Pelagianos, *ibid.*, 495.

Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct. — De Trinitate libri duodecim, in quibus adversus hæreticos fidem sanctissimæ Trinitati enixe asserit, X, 25.

Hildebertus Venerabilis, archiepisc. Turon. — Tractatus theologicus, in quo variæ solvantur quæstiones, CLXXI, 1067.

Hildephonsus (S.), episc. Tolet. — De perpetua virginitate sanctæ Mariæ liber, XCVI, 55. De cognitione baptismi liber, *ibid.*, 112. De partu Virginis opusculum, *ibid.*,

207, inter opera dubia. De corona Virginis libellus, *ibid.*, 284, inter supposita.

Hincmarus archiepisc. Remens. — De prædestinatione Dei et libero arbitrio liber, CXXV, 65. De una et non trina deitate collectio, *ibid.*, 475. De regis persona et regio ministerio opusculum, *ibid.*, 833. De diversa et multiplici animæ ratione libellus, *ibid.*, 929. De fide regi servanda libellus, *ibid.*, 961. Pro Ecclesiæ libertatum defensione libellus, *ibid.*, 1035. De presbyteris criminosis opusculum, *ibid.*, 1095.

Honorius Augustodunensis. — Elucidarium sive dialogus de summa totius Christianæ theologiæ, CLXXII, 1109. Quæstionum duodecim liber, in quo de variis agit auctor, et præsertim quærit num sanctus archangelus Michael beato Petro apostolo, an Petrus Michaeli præcedat, *ibid.*, 1177. Quæstionum octo libellus, in quo de angelis et homine, *ibid.*, 1185. Inevitable, sive de prædestinatione et libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 1197. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 1225. Summa gloria de Apostolo et Augusto, sive de præcælentia sacerdotii præ regno, *ibid.*, 1257.

Hugo de Ribodimonte. — An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; et quomodo contrahatur peccatum, CLXXVI, 139.

Hugo de S. Victore. — Institutiones in Decalogum legis Dominiacæ, CLXXVI, 9. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, *ibid.*, 17. Sententiarum summa septem tractatibus distincta: 1. de tribus virtutibus theologicis, de Trinitate et de fide Incarnationis Verbi; 2. de creatione et statu angelicæ naturæ; 3. de creatione et statu humanæ naturæ; 4. de sacramentis in generali et præceptis divinis; 5. de sacramento baptismi; 6. de sacramento confirmationis, Eucharistiæ, penitentiae et extremæ unctionis; 7. de sacramento conjugii, *ibid.*, 41. De sacramentis Christianæ fidei libri duo; quorum prior a principio mundi usque ad Incarnationem Verbi narrationis seriem adducit; posterior vero ab Incarnatione Verbi ad finem et consummationem omnium ordinis procedit, *ibid.*, 175. De potestate et voluntate Dei, utra maior sit, libellus, *ibid.*, 859. De quatuor voluntatibus in Christo libellus, *ibid.*, 842. De sapientia animæ Christi, an æqualis cum divina fuerit, *ibid.*, 848. De unione corporis et spiritus, CLXXVII, 235. De Verbo incarnato apologia, continens objectiones contra eos qui dicunt Christum non esse aliquid secundum quod est homo, *ibid.*, 295.

Hugo Hierianus. — De anima corpore jam exuta liber, sive de regressu animarum ab infernis, CCII, 167. De hæresibus Græcorum libri tres; sive quod Spiritus sanctus ex utroque, Patre scilicet et Filio, procedat, *ibid.*, 227.

Hugo Lingonensis, episc. — De corpore et sanguine Christi tractatus, CXLII, 1325.

Hugo Rothomagensis, archiepisc. — Dialogorum libri septem; ubi præsertim de summo bono, de malo et bono; de creatione et creatura; rationali; de libertate arbitrii et Dei dispositione; de gratia redemptionis et de sacramentis, CXCII, 1141. Contra hæreticos sui temporis libri tres; ubi disseretur de Ecclesiæ et ejus ministris, *ibid.*, 1255. De memoria tractatus, tres libros complectens; hoc opus inter dogmatica recensendum; in eo enim de Deo, de Trinitate, de Incarnatione, de peccato et ejus origine, necnon et remedio ejus per redemptionem disserit auctor, *ibid.*, 1500.

Humbertus cardin., episc. Silve Candidæ. — Contra Simoniacos libri tres; CXLIII, 1289.

Isaac, abbas de Stella. — De anima libellus, CXCIV, 1875.

Isidorus (S.), episc. Hispal. — De fide catholica libri duo, LXXXIII, 449. De ordine creaturarum, ubi de fide Trinitatis, de creatura spirituali, de diabolo et natura demoniorum, de purgatorio, etc., *ibid.*, 913. De dogmatibus ecclesiasticis, *ibid.*, 1227, in Append.

Jesse, episc. Ambian. — De baptismo liber, CV, 781.

Joannes Cornubiensis. — De Verbo incarnato eulogium, quo probatur quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1041.

Joannes Scotus Erigena. — De prædestinatione liber, CXXII, 547.

Jonas, episc. Aurelian. — De cultu imaginum libri tres, CVI, 505.

Lactantius Firmianus. — Institutionum divinarum libri septem; ubi 1. de falsa religione deorum; 2. de origine erroris; 3. de falsa sapientia philosophorum; 4. de viâ sapientiae et religione; 5. de justitia; 6. de vero cultu; 7. de vita beata; VI, 112. De ira Dei liber, in quo hæc quæstio: An Deus vere irascatur? variis solvitur argumentis, VII, 77.

Laufrancus (B.), archiepisc. Cantuar. — De corpore et

sanguine Domini, CL, 107. De confessione celanda libellus, *ibid.*, 625.

Licinius, episc. Carthagin. — Epistola II, in qua ostenditur angelos et animas rationales esse spiritus, sive totius corporis experies, LXXII, 691.

Lupus (S.), abbas Ferrariens. — De tribus quæstionibus liber, scilicet de libero arbitrio, de prædestinatione, necnon et redemptione, CXIV, 619. Collectaneum de tribus quæstionibus, ubi de eisdem, *ibid.*, 617.

Mamertus Claudianus, episc. Vienne. — De statu animæ libri tres, LIII, 697.

Marius Mercator. — Scholia de Incarnatione Unigeniti, tractatus iste non præstantior quam utilior, propterea quod continet non tantum explanationem trium vocum difficultum intellectu, *Christus, Emmanuel, Jesus*, quarum prænotione opus est ad mysterium Incarnationis Domini tractandum, sed etiam solutionem implicatæ quæstionis quomodo duæ naturæ, sine confusione et conversione, conveniant in unitatem personæ divinæ, XLVIII, 1005.

Marius Victorinus. — Ad Justinum Manichæum liber; contra duo Manichæorum principia, et de vera carne Christi, VIII, 999. De generatione divini Verbi, ad Candidum liber, *ibid.*, 1019. Adversus Arium libri quatuor; ubi Arii et Eusebii de Jesu sententias exponit; in quo catholicis ambo consentiant, in quibus discrepent, et in quibus ipsi sibi videantur adversari, *ibid.*, 1059.

Maternus Firmicus. — De errore profanarum religionum; ubi varios gentium cultus explanat, fabulasque et fædos ritus profligat, XII, 981.

Maximus (S.), episc. Taurinens. — De baptismo tractatus tres, LVII, 771. Tractatus contra paganos et Judæos, *ibid.*, 781.

Nicetas (S.), episc. Aquileiens. — De ratione fidei, LII, 847. De potentia Spiritus sancti, *ibid.*, 853. De diversis appellationibus D. N. Jesu Christo convenientibus, *ibid.*, 865.

Novatianus presbyter. — De Trinitate liber; ibi deprehenditur quid de Deo ejusque perfectionibus sentiendum sit; quænam sit fides Ecclesiæ circa mysterium sanctissimæ Trinitatis, Jesu-Christi divinitatem et ejus Incarnationem, III, 885.

Odo (S.), episc. Cameracens. — De peccato originali libri tres, CLX, 1071. De adventu Christi adversus Judæos liber, *ibid.*, 1103. De blasphemia in Spiritum sanctum, *ibid.*, 1112.

Orosius Paulus, presbyt. — De libertate liberi arbitrii liber contra Pelagium, XXXI, 1175.

Othonus presbyt., monach. S. Emmerammi. — De tribus quæstionibus dialogus, id est: de divini pietatis agnitione, judiciorum divinarum diversitate, necnon et de varia bene agendi facultate, CXLVI, 60.

Paschasius diaconus. — De Spiritu sancto libri duo, LXII, 9.

Paschasius Radbertus (S.), abb. Corbeiens. — De partu Virginis libri duo; CXX, 1515.

Paulinus (S.), patriarcha Aquileiens. — Sacrosyllabus; ubi de naturis et persona Christi, XCIX, 152.

Petrus Blesensis archidiaconus. — De transfiguratione Domini tractatus, CCVII, 777. Fidei catholicæ instructio ad soldanum Iconi missa, *ibid.*, 1069. De confessione sacramentali et de penitentia a sacerdote injungenda, *ibid.*, 1077.

Petrus Chrysolanus, archiepisc. Mediolan. — De Spiritu sancto oratio, probans Spiritum sanctum ex Patre et Filio procedere; CLXII, 1007.

Petrus Damianus (S.), cardin. — De fide catholica opusculum, CXLV, 20. Contra Judæos opusculum; ubi probat Trinitatem personarum in divina essentia, et Christum Deum et hominem fuisse, eumque jam in mundum venisse, *ibid.*, 41. Contra eosdem Judæos opusculum, in quo ostendit legis Moysiæ præcepta, mystica et futurorum præsentia fuisse, ideoque in Christo accepisse finem, *ibid.*, 57. Liber qui appellatur *Gratissimus*; ubi prolixè ostendit non esse eos, qui a Simoniacis episcopis consecrati sunt, iterum consecrandos; quod multis rationibus et SS. Patrum auctoritatibus confirmat, *ibid.*, 100. De parentelæ gradibus opusculum; scilicet de matrimonio inter consanguineos, *ibid.*, 191. De sacerdotum celibatu, *ibid.*, 580. De sacramentis per improbos administratis, *ibid.*, 524. De bono suffragiorum et variis miraculis, *ibid.*, 580.

De divina omnipotentia in reparatione corruptæ naturæ, *ibid.*, 595. De processione Spiritus sancti opusculum, contra Græcorum errorem, *ibid.*, 635. De tempore celebrandi nuptias opusculum, *ibid.*, 660. De principis officio in coercionem improborum, *ibid.*, 819.

Petrus diaconus. — De Incarnatione et gratia liber, LXII, 85.

Petrus Lombardus, episc. Parisiens. — Sententiarum libri quatuor; ubi de mysterio Trinitatis, de creatione, de incarnatione Verbi et sacramentis, CXCII, 519.

Petrus Pictav. cancell. — Sententiarum libri quinque; ubi permuta de Trinitate, de incarnatione, etc., CCXI, 783.

Petrus Venerabilis, abb. Cluniac. — Adversus Judæos tractatus, in quo de Christo, CLXXXIX, 507. Adversus sectam Saracenorum tractatus, *ibid.*, 639. Adversus Petrobrusianos hæreticos tractatus; ubi de parvulorum baptismo, de templis, de cruce veneranda, de Eucharistia et de sacrificiis pro defunctis offerendis, *ibid.*, 719.

Philippus de Harveng, abb. Bonæ Spei. — De salute primi hominis responsio, CCIII, 593.

Phoebadius (S.), episc. Aginens. — Contra Arianos opuscula duo, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate, XX, 13.

Prosper (S.), Aquitanus. — Epistola ad Rufinum, in qua de gratia et libero arbitrio, I, I, 77. De vocatione omnium gentium libri duo, ubi de Dei gratia et hominis voluntate, *ibid.*, 647.

Prudentius (S.), episc. Trecons. — Epistola ad Hincmarum et Pardulum, ubi de prædestinatione, de gratia et libero arbitrio, CXV, 971. De prædestinatione liber, *ibid.*, 1009.

Rabanus Maurus, abb. Fuldens. — De consanguineorum nuptiis epistola et tractatus, I, 1063. De magicis artibus tractatus, *ibid.*, 1093. Opuscula duo, in quibus plurimas solvuntur questiones, et præsertim an liceat chorepiscopis ordinare cum consensu episcopi sui, *ibid.*, 1187. De universo libri quinque primi, ubi plurima dogmatica vel etiam moralia reperire est, CXI, 13. Epistola III, de corpore et sanguine Domini, CXII, 1310. Epist., IV, V, VI, de præscientia et prædestinatione Dei, *ibid.*, 1518, 1530, 1533.

Rastramus, monach. Corbeiens. — De prædestinatione Dei, libri duo, CXXI, 13. De Nativitate Dei, sive de eo quod Christus ex Virgine natus sit, *ibid.*, 81. De corpore et sanguine Domini liber, *ibid.*, 103. Contra Græcorum opposita Romanam Ecclesiam infamantium libri quatuor; ubi de Spiritu sancto et quibusdam Ecclesiæ Rom. consuetudinibus, *ibid.*, 323.

Remigius (S.), episc. Lugdun. — De tribus epistolis libri, ubi de præscientia Dei, de prædestinatione, de redemptione, de gratia et libero arbitrio, CXXI, 983. De generali per Adam omnium damnatione, et speciali per Christum ex eadem electorum ereptione, *ibid.*, 1067. De tenenda immobilitate Scripturæ veritate libellus, ubi de libero arbitrio et gratia, *ibid.*, 1083.

Remigius monachus. — De dedicatione ecclesiæ tractatus, CXXXI, 843.

Richardus a S. Victore, canon. Parisiens. — De Emmanuele libri duo, ubi varis Judæorum objectiones de nostro Emmanuele refelluntur, CXCVI, 601. De Trinitate libri sex, *ibid.*, 887. De tribus appropriatis personis in Trinitate, *ibid.*, 991. De verbo incarnato liber; in quo acutissime ostendit necessarium fuisse Deum incarnari, nullamque personam congruentius quam Filii, *ibid.*, 995.

Nota. Maximæ lectoris intendentes utilitati, duos sequentes subjicere statuimus Indices, quorum prior analogice, posterior vero alphabetice omnes exhibet tractatus, ita ut statim et in ictu oculi quæsitâ quisque reperire possit.

Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii, *ibid.*, 1011. De baptismo Christi superexcellenti, *ibid.*, 1012. De Spiritu sancti missione, *ibid.*, 1017. De potestate solvendi atque ligandi, *ibid.*, 1159. De Spiritu blasphemus tractatus, *ibid.*, 1185. De differentia peccati mortalis et venialis, *ibid.*, 1191.

Robertus Pilius, cardinalis. — Sententiarum libri octo, ubi de Deo, de Deo creatore, de Deo trino, de Christo, et de multis aliis, CLXXXVI, 673.

Rufinus presbyt. Aquileiens. — In Symbolum apostolorum commentarius, XXI, 533. De fide liber, *ibid.*, 1123.

Rupertus, abbas Tuitiensis. De Trinitate et ejus operibus tractatus libri xlii, CLXVII, 200. De incarnatione Domini in Cantica canticorum libri septem, CLXVIII, 839. De gloria et honore Filii hominis super Mattheum libri decem, *ibid.*, 1307. De glorificatione Trinitatis et processione Spiritus sancti libri novem, CLXIX, 13. De victoria Verbi Dei libri xii, *ibid.*, 1217. De voluntate Dei liber unus, CLXX, 437. De omnipotentia Dei liber unus, *ibid.*, 453. Christianum inter et Judæum dialogus, in quo Christianus ad fidem catholicam invitât Judæum; Judæus vero, quantumcunque potest, ex littera legis et ex sensu suo repercutit Christianum, *ibid.*, 561.

Samuel Marochianus. — De adventu Christi præterito; contra Judæos liber, CLXIX, 453.

Tertullianus presbyt. — De baptismo liber, ubi de necessitate et efficacia baptismi, I, 1197. Adversus Praxeam liber; in hoc tractatu fides Ecclesiæ de Trinitate et incarnationis mysteriis perspicue explanatur, II, 153. De anima liber, ubi de statu animæ et aliis ad eam pertinentibus questionibus, *ibid.*, 611. De carne Christi liber, in quo carnem in Christo et ex Virgine natam et humanam probat, *ibid.*, 751. De resurrectione carnis liber, *ibid.*, 791.

Theodulphus, episc. Aurelian. — De Spiritu sancto liber, quod a Patre et Filio procedat, CV, 360.

Venantius Fortunatus, episc. Pictav. — Fidei catholicæ expositio, LXXXVIII, 583.

Vigilius, episc. Tapsens. — Contra Eutychetem libri quinque, ubi de duabus naturis et una persona Christi, LXII, 95. De Trinitate libri duodecim, *ibid.*, 337. De unitate Trinitatis liber, *ibid.*, 333. Contra Marivadum libri tres, ubi de Trinitate unitatis et de unitate Trinitatis, *ibid.*, 331. De fide Nicæna tractatus, *ibid.*, 466.

Vincentius Lirinensis. — Commonitorium, sive tractatus pro catholicis fidei antiquitate et universitate adversus profanas omnium hæreticorum novitates, I, 637.

Vivianus Præmonstratensis. — De libero arbitrio et de gratia tractatus, CLXVI, 1319.

Walafridus Strabus monach. Fuldens. — De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis liber, CXIV, 919.

Zacchæus Christianus. — Consultationum libri tres; ubi plurima Christianæ religionis dogmata asseruntur, XX, 1071.

Zeno (S.), episc. Veromens. — Tractatum liber secundus; hic in defendenda æterni Verbi divinitate adversus Arianos totus incumbit auctor, XI, 385.

XCII.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA,

SIVE

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIAE LATINÆ DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS

OPERA VEL ETIAM OPUSCULA DIVERSIS IN CAPITULIS ANALOGICE DISTRIBUTA.

Numerus Romanus totum, Arabicus vero paginam indicat.

De Deo et ejus attributis.

De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 563.
Disputationum adversus gentes libri septem; Arnobius, V, 713.

De ira Dei liber; Lactantius, VII, 77.

De cognitione veræ vitæ liber; S. Augustinus, XI, 1005.

De essentia Divinitatis liber; *id.*, XLII, 1200.

Conflictus de Deo uno et trino; Arnobius Junior, LIII, 25.
 Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CI, 107.
 De una et non trina Deitate collectio; Hincmarus, CXV, 473.
 De divina omnipotentia in reparatione corruptae naturae; S. Petrus Damianus, CXLV, 595.
 De divinitatis essentia monologium; S. Anselmus, CLVIII, 141.
 De existentia Dei alloquium; id., CLVIII, 225.
 De voluntate Dei liber; id., CLVIII, 581.
 De voluntate Dei liber; Rupertus abbas, CLXX, 457.
 De omnipotentia Dei liber; id., CLXX, 453.
 De potestate et voluntate Dei; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
 De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXII, 1500.

De Sancta Trinitate.

Liber adversus Praxeam; Tertullianus, II, 153.
 De Trinitate liber; Novatianus, III, 885.
 De Trinitate libri duodecim; S. Hilarius, X, 25.
 De Trinitate liber; Faustinus presbyter, XIII, 37.
 De Trinitate tractatus; S. Ambrosius Mediolan., XVII, 509.
 De Trinitate libri quindecim; S. Augustinus, XLII, 1193.
 Contra Maximinum libellus; Cerealis Castellensis, LVIII, 757.
 De Trinitate libri duodecim; Vigilius Tapsensis, LXII, 257.
 De unitate Trinitatis liber; id., LXII, 535.
 Contra Marivadum libri tres; id., LXII, 351.
 De Trinitate liber; Boetius, LXIV, 1247.
 An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint; id., LXIV, 1264.
 Epistola XIV, de Trinitate; S. Fulgentius, LXV, 594.
 De Trinitate liber; id., LXV, 497.
 Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 327.
 Epist. IV, de essentia Trinitatis; Ferrandus, LXVII, 905.
 Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXXII, 685.
 De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 915.
 Epist. I, IV, ubi de Trinitate; Elipandus, XCVI, 850, 870.
 De fide Trinitatis libri tres; Alcuinus, CI, 9.
 Confessio fidei, ubi de trino Deo; id., CI, 1027.
 Testimoniorum nubecula de Trinitate; S. Benedictus Anian. abbas, CIII, 1581.
 Contra Judaeos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
 De sancta Trinitate confessio; Guilmundus, CXLIX, 1495.
 De fide Trinitatis liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
 De Trinitate et ejus operibus tractatus, XLI; Rupertus abbas, CLXVII, 200.
 De glorificatione Trinitatis libri novem; id., CLXIX, 15.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCH, 519.
 Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCH, 965.
 De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCH, 1500.
 De Trinitate libri sex; Richardus de S. Victore, CXCVI, 887.
 De tribus appropriatis personis in Trinitate; id., CXCVI, 991.
 De Trinitate liber; Gualterus de Castellione, CCIX, 573.
 Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCXI, 785.

De Verbo Dei incarnato et redemptore.

Adversus Praxeam liber; Tertullianus, II, 153.
 De carne Christi liber; id., II, 751.
 De Trinitate liber; Novatianus, III, 885.
 De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 563.

Disputationum libri septem; Arnobius, V, 715.
 Ad Justinum liber; Marius Victorinus, VIII, 909.
 De generatione divini Verbi liber; id., VIII, 1019.
 Tractatum liber secundus; S. Zeno, XI, 585.
 De incarnationis sacramento liber; S. Ambrosius Mediol., XVI, 817.
 De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 549.
 Opuscula duo contra Arianos; S. Phyladus; XX, 18.
 Scholia de Incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XLVIII, 1005.
 De Incarnatione Christi libri septem; S. Cassianus, L, 9.
 De diversis appellationibus Christo convenientibus; S. Nicetas, LII, 863.
 De Deo uno et trino conflictus; Arnobius Junior, LII, 259.
 Contra Maximinum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.
 De Incarnatione et gratia liber; Petrus discipulus, LXII, 85.
 Contra Eutychetem libri quique; Virgilius Tapsensis, LXII, 95.
 De persona et duabus naturis Christi; Boetius, LXIV, 1538.
 Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.
 Ad Trasimundum libri tres; id., LXV, 224.
 Epist. XIV, XVI, XVII, XVIII, De incarnatione; id., LXV, 391, 442, 495.
 De incarnatione Filii Dei liber; id., LXV, 575.
 Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 547.
 Epist. III, de duabus in Christo naturis; Ferrandus, LXVII, 889.
 Epist. IV, de eodem argumento; id., LXVII, 908.
 Epist. V, quod Christus sit unus de Trinitate; id., LXVII, 910.
 Questionum liber; Beda Vener., XCIII, 466.
 Epist. I, IV, ubi de Christo; Elipandus, XCVI, 859, 870.
 De fide in Christo libri duo; Heterius et S. Beatus, XCVI, 895.
 Sacrosyllabus, ubi de naturis et persona Christi. S. Paulinus Aquil., XCIX, 153.
 Confessio fidei, in qua de Verbo incarnato; Alcuinus, CI, 1027.
 Epistolae variae, ubi de Christi persona et duabus naturis; id., CI, 1522, Append.
 Testimoniorum nubecula de Domini Incarnatione; S. Benedictus Anian. abbas, CIII, 1581.
 Adversus dogma Felicii Urgellensis liber; S. Agobardus, CIV, 29.
 De nativitate Christi; Ratramnus, CXXI, 81.
 Tractatus contra Judaeos, seu de adventu Messiae; S. Fulbertus Carnot., CXLI, 505.
 Contra Judaeos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
 Contra eosdem Judaeos opusculum; id., CXLV, 57.
 De adventu Christi praeterito liber; Samuel Marochianus, CXLIX, 537.
 De Christi humanitate confessio; Guilmundus, CXLIX, 1495.
 De incarnatione tractatus; Guibertus abbas, CLVI, 489.
 De Verbi incarnatione liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Cur Deus homo libri duo; id., CLVIII, 561.
 De adventu Christi liber; Odo Cameracensis, CLX, 1105.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
 De incarnatione Domini tractatus; id., CLXV, 1079.
 De incarnatione Domini libri septem; Rupertus abbas, CLXVIII, 839.
 De gloria et honore Filii hominis libri x; id., CLXIII, 1507.
 De victoria Verbi Dei libri xii; id., CLXIX, 1217.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De quatuor voluntatibus in Christo libellus; id., CLXXVI, 842.
 De sapientia animae Christi; id., CLXXVI, 846.
 De Verbo incarnato apologia; id., CLXXVII, 295.
 De incarnatione Christi tractatus; Hermannus abbas, CLXXX, 9.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 673.
 Adversus Judaeos tractatus; Petrus Venerabilis, CXXXIX, 507.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCH, 519.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCI, 963.

De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCI, 1500.

De gloria et honore Filii hominis; Gerhohus, CXCI, 1075.

Contra duas haereses, de gloria Christi; id., CXCI, 1161.

De Emmanuele libri duo; Richardus de S. Victore, CXCVI, 601.

De Verbo incarnato liber; id., CXCVI, 995.

De baptismo Christi superexcellenti; id., CXCVI, 1012.

De Verbo incarnato eulogium; Joannes Cornubiensis, CXCI, 1041.

Contra quatuor Labyrinthos; Gualterus de S. Victore, CXCI, 1129.

De transfiguratione Domini liber; Petrus Blesensis, CCVII, 777.

Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCVI, 783.

De Spiritu sancto

De Spiritu sancto libri tres; S. Ambrosius Mediol., XI, 703.

De Spiritu sancto libellus; id., XVII, 1005.

Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.

De potentia Spiritus sancti; S. Nicetas, LI, 853.

Contra Maximinum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.

De Spiritu sancto libri duo; Paschasius diaconus, LXII, 9.

Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.

De processione Spiritus sancti libellus; Aicuius, CI, 63.

De Spiritu sancto liber; Theodulfus Aurelian., CV, 310.

Contra Grecos libri quatuor; Ratramnus, CXXI, 225.

Adversus Græcos liber; Aeneas Parisiensis, CXXI, 683.

De processione Spiritus sancti opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 653.

De processione Spiritus sancti liber; S. Anselmus, CLVIII, 285.

De blasphemiam in Spiritum sanctum; Odo Cameracensis, CLX, 1112.

De Spiritu sancto oratio; Petrus Chrysolanus, CLXII, 1007.

De septem donis Spiritus sancti opusculum; Drogo cardinalis, CLXVI, 1533.

De processione Spiritus sancti libri novem, Rupertus abbas, CLXIX, 15.

De oporibus libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXVIII, 1159.

De donis Spiritus sancti; Ernaldus abbas, LXXXIX, 1589.

Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1011.

De Spiritus sancti missione; id., CXCVI, 1017.

De spiritu blasphemiam tractatus; id., CXCVI, 1187.

De haeresibus Græcorum libri tres; Hugo Eterianus, CLII, 227.

De B. Virgine Maria.

De virginitate perpetua B. Mariæ liber; S. Hieronymus, XXIII, 183.

De perpetua virginitate S. Mariæ liber; S. Hudefousus, XCVI, 53.

De partu Virginis opusculum; id., XCVI, 207 (inter dubia).

De corona Virginis libellus; id., XCVI, 283 (inter scripta).

De partu Virginis libri duo; S. Paschasius Radbertus, CXV, 1363.

De conceptu virginali; S. Anselmus, CLVIII, 451.

De angelis bonis et malis, vel demonibus.

Epist. II, ubi de angelis; Lucianus, LXXII, 691.

De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispaliensis, LXXXIII, 913.

De casu diaboli liber; S. Anselmus, CLVIII, 325.

Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

De creatione primi hominis.

An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte; CLXVI, 833.

De creatione et redemptione primi hominis liber; Drogo cardinalis, CLXVI, 1547.

Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCI, 519.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCI, 963.

Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCI, 1141.

De salute primi hominis; Philippus Bonæ Spei abbas, CCIII, 593.

De peccato originali et actuali.

Quæstionum liber, ubi de peccato originali; Ven. Beda, XCIII, 466.

De generali per Adam omnium damnatione; S. Remigius Lugdun., CXXI, 1067.

De peccato originali libri tres; Odo Camerac., CLX, 1071.

Quomodo contrahatur peccatum; Hugo de Ribodimonte, CLXXVI, 833.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCI, 963.

De memoria tractatus; Hugo Rothomag., CXCI, 1500.

De differentia peccati mortalis et venialis; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1191.

De anima, spiritu.

De anima liber; Tertullianus, II, 641.

De animæ immortalitate liber; S. Augustinus, XXIII, 1031.

De animæ quantitate liber; id., XXIII, 1033.

De spiritu et anima liber; id., XL, 779.

De animæ statu libri tres; Mamertus Claudianus, LIII, 697.

De anima liber; Cassiodorus, LXX, 1280.

Epist. II, ubi de animabus; Licinianus, LXXII, 691.

De animæ ratione diversa libellus; Hincmarus, CXXV, 929.

De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1013.

De unione corporis et spiritus; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.

De natura animæ et corporis libri duo; Guillelmus abbas, CLXXX, 695.

De anima libellus; Isaac de Stella, CXCI, 1875.

De anima corpore jam exuta liber; Hugo Eterianus, CCII, 167.

De præscientia et prædestinatione.

Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.

De veritate prædestinationis libri tres; id., LXV, 603.

De prædestinatione et gratia liber; id., LXV, 843, Appendix.

Epist. IV, V, VI, de præscientia Dei et prædestinatione; Rabanus Maurus, CXII, 1518, 1530, 1553.

Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.

De prædestinatione liber; id., CXV, 1009.

Epistola ad Gothescalcum; Amulo Lugdunensis, CXVI, 77.

Opuscula duo de præscientia et prædestinatione; id., CXVI, 97.

De prædestinatione sermo; Florus diaconus, CXIV, 95.

De prædestinatione et præscientia liber; id., CXIX, 101.

De tribus quæstionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.

Collectaneum de tribus quæstionibus; id., CXIX, 647.

De prædestinatione Dei libri duo; Ratramnus, CXXI, 15.

De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXXI, 985.

De prædestinatione Dei liber; Joannes Scotus, CXII, 347.

De prædestinatione Dei liber; Hincmarus, CXXV, 63.

De concordia præscientiæ et prædestinationis liber; S. Anselmus, CLVIII, 507.

Inevitabile; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.

Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCI, 1141.

De gratia et libero arbitrio.

De libertate arbitrii liber; Paulus Orosius, XXXI, 1173.

De libero arbitrio libri tres; S. Augustinus, XXV, 1221.

Epistola ad Rutinum; S. Prosperus Aquitanus, LI, 77.

De vocatione omnium gentium libri duo; id., LI, 617.

- Conflictus de Deo uno; Arnobius Junior, I, III, 259.
De gratia Dei et libero arbitrio libri duo; S. Faustus, LVIII, 783.
De incarnatione et gratia liber; Petrus diaconus, LXII, 83.
Epist. XV, de gratia et humano arbitrio; S. Fulgentius, LXXV, 433.
De gratia Dei et prædestinatione libri tres; id., LXV, 603.
De gratia et prædestinatione liber, id., LXV, 813, Append.
Questionum liber, ubi de libero arbitrio; Beda Vener., XCIII, 466.
Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.
Epistola ad Gothescalcum; Amulo Lugdun., CXVI, 77.
Opuscula duo, de libero arbitrio; id., CXVI, 97.
De libero arbitrio liber; Florus diaconus, CXIX, 101.
De tribus questionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.
Collectaneum de tribus questionibus; id., CXIX, 647.
De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXXI, 983.
De tenenda Scripturæ veritate libellus; id., CXXI, 1183.
De libero arbitrio liber; Hincmarus, CXXV, 63.
De voluntate liber; S. Anselmus, CLVIII, 483.
De libero arbitrio dialogus; id., CLVIII, 490.
De concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio; id., CLVIII, 507.
De gratia Dei libri duodecim; Franco abbas, CLXVI, 717.
De libero arbitrio et gratia tractatus; Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1319.
Inevitable; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.
De libero arbitrio libellus; id., CLXXII, 1223.
De libero arbitrio libellus; D. Algerus, CLXXX, 969.
De gratia et libero arbitrio liber; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1001.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.

De Veritate.

- Contra Academicos libri tres; S. Augustinus, XXXII, 903.
De veritate dialogus; S. Anselmus, CLVIII, 467.
Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.

De falsis religionibus, et superstitionibus.

- Libri septem disputationum adversus gentes; Arnobius, V, 713.
Libri septem divinarum institutionum; Lactantius, VI, 112.
De errore profanarum religionum; J. Firmicus Maternus, XII, 981.
De divinatione dæmonum liber; S. Augustinus, XL, 581.
Tractatus contra paganos; S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
De grandine et tonitruis liber; S. Agobardus, CIV, 147.
Contra judicium Dei liber; id., CIV, 250.
De magicis artibus tractatus; Rabanus Maurus, CX, 1033.
Adversus sectam Saracenorum tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 639.

De Judaismo.

- Libri tres contra Judæos; S. Cyprianus, IV, 675.
Tractatus contra Judæos, S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
Christianum inter et Judæum dialogus; Rupertus abb., CLXX, 561.
Dialogus inter Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.
Tractatus adversus Judæos; Petrus Ven., CLXXXIX, 507.

De vera religione

- Disputationum adversus gentes libri septem; Arnobius, V, 713.
Institutionum divinarum libri septem; Lactantius, VI, 112.
Consultationum libri tres; Zaccheus Christianus, XX, 1071.
De vera religione liber; S. Augustinus, XXXIV, 121.

De Ecclesia.

- Pro Ecclesiæ libertatum defensione libellus; Hincmarus, CXXV, 1033.
De dedicatione ecclesiæ tractatus; Remigius Monachus, CXXXI, 843.
De Ecclesiæ et ejus ministris contra hæreticos; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1233.

De fide catholica.

- Breviarium fidei; auctor incertus, XIII, 633.
De fide libri quinque; S. Ambrosius Mediol., XV, 527.
De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 519.
De fide libellus; Bacharius, XX, 1019.
Commentarius in symbolum; Rufinus, XXI, 333.
De fide liber; *ibid.*, 1123.
De fide rerum quæ non videntur liber; S. Augustinus, XL, 171.
De fide et symbolo liber; *ibid.*, 181.
De symbolo ad catechumenos; *ibid.*, 627.
De fide liber; *ibid.*, 753.
Commonitorium pro fidei Christianæ antiquitate; Vincentius Lirinensis, L, 637.
De ratione fidei; S. Nicetas, LII, 817.
De fide Nicæna tractatus; Vigilius Tapsensis, LXII, 466.
Complexio brevis fidei Christianæ; Boetius, LXIV, 1333.
Epist. VIII, de fide orthodoxa; S. Fulgentius, LXV, 560.
De fide vel de regula veræ fidei liber; *ibid.*, 671.
Pro fide catholica liber; *ibid.*, 707.
Instrumenta fidei catholicæ; *ibid.*, 730.
Epistola fidei catholicæ; Facundus, LXVII, 867.
De ratione fidei; Agnellus, LXVIII, 581.
De fide catholica libri duo; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 449.
Fidei catholicæ expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.
Confessio fidei; Felix Urgellitanus, XCVI, 881.
Confessio fidei; Alcuinus, CI, 1027.
Confessio fidei; Gothescalcus, CXXI, 541.
Confessio fidei; Alvarus Cordubensis, CXXI, 597.
De fide catholica opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 20.
De fide Christiana disputatio; Gisbertus abbas, CLIX, 1007.
De fide catholica dialogus; Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1046.
Dialogorum libri tres; Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
Fidei catholica instructio ad Soldanum; Petrus Bleisensis, CCVII, 1069.
De fide catholica libri quatuor; Alanus de Insulis, CCX, 303.
De fidei catholicæ arte seu articulis libri quinque; *ibid.*, 393.

De dogmatibus ecclesiasticis.

- Consultationum libri tres; Zaccheus Christianus, XX, 1071.
De dogmatibus ecclesiasticis liber; S. Augustinus, XII, 1213.
De dogmatibus ecclesiasticis liber; Gennadius presbyter, LVIII, 979.
De dogmatibus ecclesiasticis; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1221.
Epistola ad filiam in Christo; Alcuinus, CI, 300.

De sacramentis in genere.

- De sacramentis libri sex; S. Ambrosius Mediol., XV, 417.
De sacramentis per improbos administratis; S. Petrus, Damianus, CXLV, 524.
De sacramentis libellus; Bonizo episcopus, CI, 837.
De sacramentorum diversitate; S. Anselmus, CLVIII, 547.
De sacramentis legis naturalis et scriptæ; Hugo de S. Victore, CI XXVI, 17.
Summa sententiarum; *ibid.*, 41.
De sacramentis Christianæ fidei libri duo; *ibid.*, 173.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
Sententiarum libri quatuor; Randinus theologus, CXCII, 963.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.

De baptismo.

- De baptismo liber; Tertullianus, I, 1197.
 De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 589.
 De baptismo tractatus tres; S. Maximus Taurin., LVII, 771.
 De cognitione baptismi liber; S. Hildefonsus, XCVI, 112.
 De baptismo liber; Jesse Ambianensis, CV, 781.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De baptismo tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1031.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De Eucharistia

- De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 589.
 Epist. III, de corpore et sanguine Domini; Rabanus Maurus; CXII, 1510.
 De corpore et sanguine Christi; Haymo, CXVIII, 815.
 De corpore et sanguine Christi opusculum; Florus diaconus, CLIX, 71.
 De corpore et sanguine Domini liber; Ratramnus, CXXI, 105.
 De corpore et sanguine Christi liber; Adrevaldus, CXXIV, 917.
 De corpore et sanguine Christi liber; Gero abbas, CXXXVII, 571.
 De corpore et sanguine Domini libellus; Gerbertus sive Silvester papa II, CXXXIX, 177.
 De corpore et sanguine Christi tractatus; Hugo Lingonensis, CLII, 1325.
 De Eucharistie sacramento epistola ad Berengarium; Adelmannus, CXLI, 1589.
 De veritate corporis et sanguinis Christi epistola; S. Anastasius monachus, CXLIX, 435.
 De corpore et sanguine Christi liber; Durandus, CXLIX, 1575.
 De corpore et sanguine Domini libellus; Gultmundus, CXLIX, 1127.
 De corpore et sanguine Domini; B. Lanfrancus, CL, 407.
 De veritate corporis Domini epistola; Guibertus abbas, CLVI, 527.
 De corpore et sanguine Domini opusculum; Goffridus abbas, CLVII, 311.
 De azymo et fermentato; S. Anselmus, CLVIII, 541.
 De sacrificio azymo tractatus; B. Bruno Astensis, CLXV, 1085.
 De fractione corporis Christi tractatus; Abbaudus abbas, CLXVI, 1541.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De sacramento altaris liber; Guillelmus abbas, CLXXX, 541.
 De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres; D. Algerus, CLXXX, 727.
 De corpore Domini tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1149.
 Dialogorum libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1159.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.
 De sacramento Eucharistie; Gerhohus, CXIV, 1461.
 De sanctissimo Eucharistie sacramento liber vel tractatus; Balduinus, CCIV, 405.
 De sacramento altaris; *ibid.*, 641.

De penitentia.

- De confessione celanda libellus; R. Lanfrancus, CL, 625.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
 De potestate ligandi atque solvendi; Richardus a S. Victore, CXCVI, 1159.
 De confessione sacramentali et de penitentia a sacerdote injungenda; Petrus Blesensis, CCVII, 1077.

De ordine.

- An liceat chorepiscopis presbyteros ordinare cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.

De matrimonio.

- De consanguineorum nuptiis tractatus; Rabanus Maurus, CX, 1065.
 De parentelas gradibus opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 191.
 De tempore celebrandi nuptias opusculum; *ibid.*, 660.
 De nuptiis consanguineorum; S. Anselmus, CLVIII, 537.
 De incestis conjugis; Ernulphus Roffensis, CLXIII, 1457.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

De sacerdotio, sacerdotibus.

- De privilegio et jure sacerdotii; S. Agobardus, CIV, 127.
 De presbyteris criminosis opusculum; Hincmarus, CXXV, 1095.
 De sacerdotum coelibatu; S. Petrus Damianus, CXLV, 580.
 Summa gloria de Apostolico et Augusto, sive de precellentia sacerdotii prae regno; Honorius Augustodun., CLXXII, 1257.

De Simonia.

- Contra Simoniacos libri tres; Humbertus cardinalis, CXLIII, 1011.
 Liber qui appellatur *Gratissimus*; S. Petrus Damianus, CXLV, 100.
 Adversus Simoniacos tractatus; Gerhohus, CXIV, 1535.

De imaginum cultu.

- De imaginibus sanctorum liber; S. Agobardus, CIV, 200.
 De imaginum cultu; Dungalus reclusus, CV, 465.
 De cultu imaginum libri tres; Jonas Aurelianensis, CVI, 505.

De purgatorio.

- De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 915.
 De bono suffragiorum; S. Petrus Damianus, CXLV, 560.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De potestate humana, regia.

- De regis persona et regio ministerio opusculum; Hincmarus, CXXV, 835.
 De fide regi servanda libellus; *ibid.*, 961.
 De principis officio in coercionem improborum; S. Petrus Damianus, CXLV, 819.

De resurrectione carnis.

- De carnis resurrectione liber; Tertullianus, II, 791.

De theologia.

- Theologus tractatus; Ven. Hildebertus, CLXX, 1067.
 Elucidarium de summa theologiae; Honorius Augustus Jun., CLXXII, 1109.
 Ad theologiam introductio; Abaelardus, CLXXVIII, 979.
 Theologiae Christianae, libri quinque; *ibid.*, 1115.
 Sic et Non, vel sententiarum collectio; *ibid.*, 1529.
 Eptome theologiae Christianae; *ibid.*, 1605.
 De sacra theologia regulae; Alanus de Insulis, CCX, 621.

De variis quaestionibus.

- De quaestionibus diversis tria opuscula; S. Augustinus, XL, 11-171.
 De universo libri quinque primi; Rabanus Maurus, CXI, 15.
 De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis; Walafridus, CXIV, 919.
 De quatuor temporum jejunio dialogus; Berno abbas, CXLII, 1087.
 De tribus quaestionibus dialogus; Othlonus Venerabilis, CXLVI, 60.
 Quaestionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.
 Quaestionum octo libellus; *ibid.*, 1185.
 Institutiones in decalogum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 9.

XCIII.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERUM VEL ETIAM OPUSCULORUM

DE QUIBUS IN DUABUS DOGMATICIS PATRUM LATINORUM BIBLIOTHECIS PRÆCEDENTIBUS AGITUR.

A

- Academicos (libritres contra), ubi de veritate; S. Augustinus., XXXII, 1001.
 Adventu Christi (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
 Adventu Christi præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
 Adventu Messie (de); S. Fulbertus Carnotensis, CXXI, 303.
 Altaris sacramento (de); Balduinus, CIV, 641.
 Altaris sacramento (liber de); Guillelmus abbas, CLXXX, 311.
 Angelis (de); Liciusianus, LXXII, epist. 2, col. 691.
 Anima corpore jam exuta (liber de); Hugo Eterianus, CII, 167.
 Anima et spiritu (liber de); S. Augustinus, XI, 779.
 Anima (libellus de); Isaac de Stella, CXCIV, 1875.
 Anima (liber de); Tertullianus, II, 641.
 Anima (liber de); Cassiodorus, LXX, 1280.
 Anima primi hominis an facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 933.
 Animabus (de); Lucinianus, LXXII, epist. 2, col. 691.
 Animæ Christi sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 816.
 Animæ et corporis natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 685.
 Animæ immortalitate (liber de); S. Augustinus, XXXII, 1021.
 Animæ originae (de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1045.
 Animæ quantitate (liber de); S. August., XXXII, 1035.
 Animæ ratione diversa (libellus de); Hincmar., CXXV, 929.
 Animæ statu (libri tres de); Mamertus Claudianus, LIII, 697.
 Apologia de Verbo incarnato; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295.
 Appellationibus diversis Christo convenientibus (de); S. Nicetas, LII, 865.
 Arbitrii libertate (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1174.
 Arbitrio libero (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 490.
 Arbitrio libero et gratia Dei (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.
 Arbitrio libero et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1319.
 Arbitrio libero (libellus de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1235.
 Arbitrio libero (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.
 Arbitrio libero (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.
 Arbitrio libero (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.
 Arbitrio libero (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1221.
 Arbitrio libero (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
 Arianos (opuscula duo contra); S. Phocadius, XX, 13.
 Azymo et fermentato (de); S. Anselmus, CLVIII, 541.
 Azymo sacrificio (tractatus de); S. Bruno Astensis, CLXV, 1085.

B

- Baptismi cognitione (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 112.
 Baptismo Christi superexcellentis (de); Richardus a S. Victor., CXCVI, 1012.
 Baptismo (liber de); Tertullianus, I, 1197.
 Baptismo (liber de); Jesse Ambian., CV, 781.
 Baptismo (tractatus de); S. Bernardus, CLXXXII, 1031.
 Baptismo (tractatus tres de); S. Maximus Taurin., LVII, 771.
 Blasphemias in Spiritum sanctum (de); Odo Camerac., CLX, 1112.

Blasphemias de Spiritu (tractatus); Richard. a S. Vict., CXCVI, 1185.

C

- Capitulorum trium (libri in pro defensione); Facundus, LXVII, 527.
 Casu diaboli (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 525.
 Christi adventu (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
 Christi adventu præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 337.
 Christi animæ sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 816.
 Christi baptismo superexcellentis (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1012.
 Christi carne (liber de); Tertullianus, II, 751.
 Christi (de humanitate) confessio; Guitmundus, CXI IX, 1495.
 Christi gloria (de), contra duas hæreses; Gerhohus, CXCIV, 1161.
 Christi incarnatione (libri septem de); S. Cassian., L, 9.
 Christi incarnatione (tractatus de); Hermannus abbas, CLXXX, 9.
 Christi nativitate (de); Ratramnus, CXXI, 81.
 Christi persona et duabus naturis (de); Boetius, LXIV, 1358.
 Christi persona et duabus naturis (de); Alcuinus, CL, 1322.
 Christo convenientibus diversis appellationibus (de); S. Nicetas, LII, 865.
 Christo (de); Elipandus, XCVI, epist. 1, 4, col. 859, 870.
 Christo (libri duo de fide in); Heterius et S. Beatus, XCVI, 895.
 Christo naturis (de duabus in); Ferrandus, LXVII, epist. 3, 4, col. 889, 904.
 Christus quod sit unus de Trinitate; *ibid.*, epist. 5, col. 910.
 Cognitione veræ vitæ (liber de); S. Augustinus, XI, 1005.
 Collectio de una et non trina Deitate; Hincmarus, CXXV, 475.
 Conceptu virginali (de); S. Anselmus, CLVIII, 45.
 Concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio (de), *ibid.*, 507.
 Confessio de sancta Trinitate; Guitmundus, CXLIX, 1495.
 Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CL, 1027.
 Confessio de humanitate Christi; Guitmundus, CXLIX, 1495.
 Confessione celanda (libellus de); B. Lanfrancus, CL, 625.
 Confessione sacramentali (de); Petrus Blesens., CCVII, 1077.
 Conflictus de Deo uno et trino; Arnobius junior, LIII, 239.
 Conjugiis incestis (de); Ernulfus Roffensis, CLXIII, 1457.
 Consultationum (libri tres); Zachæus Christianus, XX, 1071.
 Corona Virginis (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 285.
 Corpore Domini (tractatus de); S. Bernardus, CLXXXII, 1149.
 Corpore et sanguine Christi (de); Haymo, CXVIII, 815.
 Corpore et sanguine Christi (opusculum de); Florus diaconus, CXIX, 71.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Adrealus, CXXIV, 947.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Gezo abbas, CXXVII, 371.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Durandus, CXLIX, 1573.

Corpore et sanguine Christi (tractatus de); Hugo Linconens., CXLII, 1325.
 Corpore et sanguine Domini (de); Rabanus Maurus, CXII, epist. 3, col. 1510.
 Corpore et sanguine Domini (de); B. Lanfrancus, CI., 407.
 Corpore et sanguine Domini (libellus de); Silvester papa II, CXXXIX, 177.
 Corpore et sanguine Domini (libellus de); Goltmundus, CXIIX, 1127.
 Corpore et sanguine Domini (liber de); Ratramnus, CXXI, 103.
 Corpore et sanguine Domini (opusculum de); Goffridus abbas, CLVII, 211.
 Corporis Christi fractione (tractatus de); Abbaudus abbas, CLXVI, 1541.
 Corporis et animæ natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
 Corporis et sanguinis Christi sacramentis (libri tres de); D. Aigerus, CLXXY, 727.
 Corporis et sanguinis Christi veritate (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 453.
 Corporis et spiritus unione (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.
 Creatione et redemptione primi hominis (liber de); Drogo cardin., CLXVI, 1547.
 Creaturarum ordine (de); S. Isidorus Hispal., LXXXIII 913.

D

Damnatione omnium generali per Adam (de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1067.
 Dæmonum divinatione (liber de); S. Augustinus, XI II, 1215.
 Dedicatione ecclesiæ (tractatus de); Remigius monach., CXXXI, 815.
 Defensione trium capitulorum (libri III pro); Facundus, LXVII, 527.
 Deitate una et non trina (collectio de); Hincmarus, CXXV, 475.
 Deus homo (libri duo cur); S. Anselmus, CLVIII, 561.
 Dei existentia (alloquium de); *ibid.*, 223.
 Dei ira (liber de); Lactantius, VII, 77.
 Dei omnipotentia (liber de); Rupertus abbas, CLXX, 455.
 Dei voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 581.
 Dei voluntate (liber de); Rupertus abbas, CLXX, 457.
 Dei voluntate et potestate (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 859.
 Deo affirmari possint (an Pater et Filius et Spiritus sanctus de); Boetius, LXIV, 1264.
 Deo uno et triuo (conflictus de); Arnobius junior, LIII, 339.
 Diaboli casu (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 525.
 Dialogorum (libri tres); Anselmus Havelbergensis, CLXXXVIII, 1139.
 Dialogorum (libri septem); Hugo Rothomag., CXCH, 1141.
 Dialogus de veritate; S. Anselmus, CLVIII, 467.
 Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abelardus, CLXXVIII, 1611.
 Disputationum adversus gentes (libri septem); Arnobius, V, 715.
 Divinitatis essentia (liber de); S. Augustinus, XI II, 1200.
 Divinitatis essentia (monologium de); S. Anselmus, CLVIII, 141.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1215.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); Gennadius presbyt., LVIII, 979.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1229.
 Domini incarnatione (libri septem de); Rupertus abb., CLXVIII, 839.
 Domini incarnatione (tractatus de); S. Bruno Astens., CLXV, 1079.
 Domini transfiguratione (liber de); Petrus Blesens., CVII, 777.
 Donis septem Spiritus sancti (opusculum de); Drogo cardin., CLXVI, 1555.
 Donis Spiritus sancti (de); Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1589.

E

Ecclesia et ejus ministri contra hæreticos (de); Hugo Rothomag., CXLII, 1235.
 Ecclesie dedicatione (tractatus de); Remigius monac., CXXXI, 845.
 Ecclesiæ libertatum defensione (libellus pro) Hincmarus, CXXV, 1033.

Ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis (de); Walafridus, CXIV, 919.
 Emmanuele (libri duo de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 601.
 Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXXII, 685.
 Epistola ad filium in Christo, ubi de dogmatibus; Alcuinus, CI, 500.
 Epistolæ tribus (liber de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 985.
 Errore profanarum religionum (de); J. Firmicus Maternus, XII, 981.
 Essentia divinitatis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1200.
 Essentia divinitatis (monologium de); S. Anselmus, CLVIII, 141.
 Essentia Trinitatis (de); Ferrandus, LXVII, epist. I, col. 908.
 Eucharistiæ sacramento (de); Gerhohus, CXCIV, 1481.
 Eucharistiæ sacramento (epistola ad Berengarium de); Adelmanus, CXLIII, 1289.
 Eucharistiæ sacramento (liber de); Balduinus, CCIV, 465.
 Eutychetem (libri quinque contra); Vigilii Tapsens, LXII, 95.
 Existentia Dei (alloquium de); S. Anselmus, CLV II, 225.

F

Felcis Urgellensis (liber adversus dogma); S. Agobardus, CIV, 29.
 Fide catholica (liber pro); S. Fulgentius, LXV, 707.
 Fide catholica (libri duo de); S. Isidorus Hispalensis, LXXXVIII, 449.
 Fide catholica (opusculum de); Petrus Damianus, CXIV, 20.
 Fide catholica (dialogus de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1046.
 Fide catholica (libri quatuor de); Alanus de Insulis, CCX, 505.
 Fide Christiana (disputatio de); Gisbertus abbas, CLIX, 1007.
 Fide, vel de regula fidei (liber de); S. Fulgentius, LXV, 671.
 Fide et symbolo (liber de); S. Augustinus, XL, 181.
 Fide in Christo (libri duo de); Heterius et S. Beatus, XCVI, 835.
 Fide (libellus de); Bachtarius, XX, 1019.
 Fide (liber de); Rufinus, XXI, 1125.
 Fide (libri quinque de); S. Ambrosius Mediol., XV, 527.
 Fide (liber de); S. Augustinus, XL, 753.
 Fide Nicæna (tractatus de); Vigilii Tapsens, LXII, 466.
 Fide orthodoxa (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 8, col. 560.
 Fide orthodoxa (tractatus de); S. Ambrosius Mediol., XVII, 549.
 Fide rerum quæ non videntur (liber de); S. Augustinus, XL, 171.
 Fide Trinitatis (libri tres de); Alcuinus, CI, 9.
 Fidei catholicæ arte (libri quinque de); Alanus de Insulis, CCX, 595.
 Fidei brevium; Auctor incertus, XIII, 655.
 Fidei catholicæ epistolæ; Facundus, LXVII, 867.
 Fidei catholicæ expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.
 Fidei catholicæ instructio ad Soldanum; Petrus Blesens., CCVII, 1069.
 Fidei catholicæ instrumenta; S. Fulgentius LXV, 671.
 Fidei Christianæ brevis complexio; Boetius, LXIV, 1555.
 Fidei Christianæ antiquitate (commonitorium de); Vincentius Lirin., L, 657.
 Fidei confessio; Alcuinus, CI, 1027.
 Fidei confessio; Alvarus Cordub., CXXI, 59.
 Fidei confessio; Felix Urgellit., XCVI, 981.
 Fidei confessio; Gotheschalvus, CXXI, 547.
 Fidei ratione (de); S. Nicetas, LII, 817.
 Fidei ratione (de); Agnellus, LXVIII, 381.
 Filii Dei incarnatione (liber de); S. Fulgentius, LXV, 575.
 Filii hominis gloria et honore (de); Gerhohus, CXCIV, 1075.
 Filii hominis gloria et honore (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1597.

G

Generatio Verbi divini (liber de); Marius Victorinus, VIII, 1019.
 Gentes (libri septem disputationum adversus); Arnobius, V, 715.

Gloria Christi (de), contra duas hæreses; Gerhobus, CXCIV, 1161.

Gloria et honore Filii hominis (de); *ibi* l., 1075.

Gloria et honore Filii hominis (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1307.

Gloria summa de Apostolorum et Augusto; Honorius Augustodun., CLXXII, 1237.

Glorificatione Trinitatis (libri novem de); Rupertus abbas, CLXIX, 13.

Gothescalcum (epistola ad); Amulo Lugdun., CXVI, 77.

Grandine et tonitruis (liber de); S. Agobardus, CIV, 147.

Gratia Dei et libero arbitrio (libri duo de); S. Faustus, LVIII, 783.

Gratia Dei (libri xii de); Franco abbas, CLXVI, 717.

Gratia et humano arbitrio (de); S. Fulgentius LXV, epist. 15, col. 435.

Gratia et incarnatione (liber de); Petrus diaconus, LXII, 83.

Gratia et libero arbitrio (liber de); S. Bernardus, CLXXXI, 1001.

Gratia et libero arbitrio (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1519.

Gratia et prædestinatione (liber de); S. Fulgentius, LXV, 845.

Gratia et prædestinatione (libri tres de); *ibid.*, 605.

Gratiæ Dei cum libero arbitrio concordia (de); S. Anselmus, CLVIII, 507.

Gratissimus (liber qui appellatur); Petrus Damian., CXIV, 100.

Græcorum hæresibus (libri tres de); Hugo Eterian., CCI, 227.

Græcos (liber adversus); Æneas Parisiens., CXXI, 683.

Græcos (libri quatuor contra); Ratramnus, CXXI, 223.

H

Hæresibus Græcorum (libri tres de); Hugo Eterian., CCI, 227.

Hincmarum et Pardulum (epistola ad); Prudentius, CXV, 971.

Homini primæ animæ facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.

Homini primæ creatione et redemptione (liber de); Drago cardin., CLXVI, 1547.

Homini primæ salute (de); Philippus Bonæ Spei; CCHII, 464.

Humanitate Christi (confessio de); Gultmundus, CXI-IX, 1495.

I

Idolorum vanitate (liber de); S. Cyprianus, IV, 563.

Imaginibus sanctorum (liber de); S. Agobardus, CIV, 200.

Imaginum cultu (de); Dungalus reclusus, CV, 463.

Imaginum cultu (libri tres de); Jonas Aurelian., CVI, 305.

Incarnatione (de); S. Fulgentius LXV, epist. 14, 16, 17, 18, col. 391, 442, 495.

Incarnatione (tractatus de); Guibertus abbas, CLVI, 489.

Incarnatione Christi (libri septem de); S. Cassian., I, 9.

Incarnatione Christi (tractatus de); Hermanus abbas, CLXXX, 9.

Incarnatione Domini (libri septem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 859.

Incarnatione Domini (tractatus de); S. Bruno Astens., CLV, 1079.

Incarnatione et gratia (liber de); Petrus disc., LXII, 81.

Incarnatione Filii Dei (liber de); S. Fulgent., XI, V, 573.

Incarnatione Unigeniti (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 1003.

Incarnatione Verbi (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.

Incarnationis sacramento (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.

Inevitabile, ubi de prædestinatione; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.

Ira Dei (liber de); Lactantius, VII, 77.

Institutiones in Decalogum; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9.

Institutionum divinarum (libri septem); Lactantius, VI, 112.

Instrumenta fidei catholicæ; S. Fulgentius, LXV, 750.

Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.

J

Jejunio Quatuor Temporum (dialogus de); Berno abbas, CXLII, 1087.

Judeos (libri tres contra); S. Cyprianus, IV, 675.

Judeos (opusculum contra); Petrus Damian., CXLV, 11.

Judeos (opusculum contra); *ibid.*, 57.

Judeos (tractatus adversus); Petrus Vener., CLXXXIX, 507.

Judeos (tractatus contra); S. Fulbertus Carnot., CXLI, 305.

Judeos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.

Judeum inter et Christianum dialogus; Rupert. abbas, CLXX, 561.

Judeum inter et Christianum dialogus; Abælardus, CLXXVIII, 1611.

Judicium Dei (liber contra); S. Agobardus, CIV, 250.

Justinum (liber ad); Marius Victorinus, VIII, 999.

L

Labyrinthos quatuor (contra); Gualterus de S. Victore, CXCIX, 1129.

Libero arbitrio (dialogus de); S. Anselm., CLVIII, 490.

Libero arbitrio et gratia (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.

Libero arbitrio et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1519.

Libero arbitrio (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.

Libero arbitrio (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.

Libero arbitrio (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.

Libero arbitrio (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1231.

Libero arbitrio (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.

Libertate arbitrii (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1173.

Libertatem Ecclesiæ defensione (libellus pro); Hincmarus, CXXV, 1033.

Ligandi atque solvendi potestate (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.

M

Magis artibus (tractatus de); S. Ambrosius, XV, 389.

Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 183.

Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 53.

Marivadam (libri tres contra); Vigilius Tapsens., LXII, 351.

Maximum (libellus contra); Cerealis Castell., LVIII, 757.

Memoria (tractatus de); Hugo Rothomag., CXCII, 1590.

Messie adventu (de); S. Fulbertus Carnot., CXLI, 305.

Missione Spiritus sancti (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.

Monimum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 153.

Monologium de divinitatis essentia; S. Anselmus, CLVIII, 141.

Mysteris (liber de); S. Ambrosius, XV, 389.

N

Nativitate Christi (de); Ratramnus, CXXI, 81.

Naturæ corruptæ reparatione (potentia divina in); Petrus Dam., CXLV, 595.

Naturis duabus et persona Christi (de); Bortius, LXIV, 1538.

Naturis duabus in Christo (de); Ferrandus, LXVII, 889.

Nuptias celebrandi tempore (opusculum de); Petrus Dam., CXLV, 660.

Nuptiis consanguineorum (de); S. Anselmus, CLVIII, 557.

Nuptiis consanguineorum (tractatus de); Rabanus Maurus, CX, 1083.

O

Officio principis in coercitione improborum (de); Petrus Dam., CXLV, 819.

Omnipotentia Dei (liber de); Rupert. abbas, CLXX, 453.

Omnipotentia divina in reparatione corruptæ naturæ (de); Petrus Dam., CXLV, 595.

Oratio de Spiritu sancto; Petrus Chrysolog., CLXII, 1007.

Ordinare presbyteros an liceat chorepiscopis cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.

Ordine creaturarum (de); S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 913.

P

Paganos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.

Parentelæ gradibus (opusculum de); Petrus Damian., CXLV, 191.

Partu Virginis (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXV, 1365.
 Partu Virginis (opusculum de); S. Hildefonsus, XCVI, 207.
 Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possunt (an); Boetius, LXIV, 1264.
 Peccati mortalis et venialis differentia (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1191.
 Peccato originali (libri de); Odo Camerac., LXX, 1071.
 Peccatum quomodo contrahatur; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 835.
 Petrobrusianos (tractatus adversus); Petrus Venerab., CLXXXIX, 719.
 Potentia Spiritus sancti (de); S. Nicetas, LII, 855.
 Potestate et voluntate Dei (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
 Potestate ligandi atque solvendi (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.
 Pœnitentia a sacerdote injungenda (de); Petrus Ble-sens., CCVII, 1077.
 Præeam (liber adversus); Tertullianus, II, 155.
 Prædestinatione (liber de); Prudentius, CXV, 1009.
 Prædestinatione (sermone); Florus diaconus, CXIX, 101.
 Prædestinatione Dei (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.
 Prædestinatione Dei (liber de); Joannes Scotus, CXXII, 547.
 Prædestinatione Dei (libri duo de); Ratram., CXXI, 15.
 Prædestinatione et gratia (liber de); S. Fulgentius, LXV, 845.
 Prædestinatione et præscientia (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.
 Prædestinationis veritate (libri tres de); S. Fulgentius, LXV, 608.
 Præscientia Dei et prædestinatione (de); Rabanus Maurus, CXII, epist. 4, 5, 6, col. 1518, 1530, 1553.
 Præscientia et prædestinatione (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
 Præscientia et prædestinationis concordia (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 507.
 Præbyteris criminosis (opusculum de); Hincmarus, CXXV, 1095.
 Processione Spiritus sancti (libellus de); Alcuin., CI, 65.
 Processione Spiritus sancti (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 283.
 Processione Spiritus sancti (libri novem de); Rupertus abbas, CLXIX, 15.
 Processione Spiritus sancti (opusculum de); Petrus Damian., CLVIII, 635.

Q

Questionibus tribus (collectaneum de); S. Lupus abbas Ferrar., 647.
 Questionibus tribus (dialogus de); Othlonus Venerab., CXLVI, 60.
 Questionibus tribus (liber de); S. Lupus abbas Ferrar., CXIX, 619.
 Questionibus diversis (opuscula de); S. Augustinus, XL, 12, 171.
 Questionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.
 Questionum liber; Beda Venerabil., XCIII, 466.
 Questionum octo libellus; Honorius Augustodun., CLXXII, 1185.

R

Regi servanda fide (libellus de); Hincmarus, CXXV, 961.
 Regis persona et regio ministerio (opusculum de); *ibid.*, 835.
 Regula veræ fidei (liber de); S. Fulgentius, LXV, 671.
 Regulæ de sacra theologia; Alanus de Insulis, CCX, 621.
 Religione vera (liber de); S. Augustinus, XXXIV, 121.
 Religionum profanarum errore (de); S. Firmicus Maternus, XII, 981.
 Resurrectione carnis (liber de); Tertullianus, II, 791.
 Rufinum (epistola ad); S. Prosper Aquit., LI, 77.

S

Sacerdotii præcellentia præ regno (de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1257.
 Sacerdotii privilegio et jure (de); S. Agobardus, CIV, 127.
 Sacerdotum coelibatu (de); Petrus Damian., CXLV, 580.
 Sacramentis (libellus de); Bonizo episc., CL, 857.
 Sacramentis (libri sex de); S. Ambrosius, XV, 417.

Sacramentis Christianæ fidei (libri duo de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 175.
 Sacramentis legis naturalis et scriptæ (de); *ibid.*, 17.
 Sacramentis per improbos administratis (de); Petrus Damian., CXLV, 534.
 Sacramento incarnationis (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.
 Sacramentorum diversitate (de); Anselmus, CLVIII, 517.
 Sacrosyllabus, ubi de Christo; S. Paulinus Aquil., XCIX, 152.
 Salute primi hominis (de); Philippus Bonæ spei, CCIII, 595.
 Sapientia animæ Christi (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.
 Saracenorum adversus sectam tractatus; Petrus Venerab., CLXXXIX, 659.
 S. holla de incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XLVIII, 1005.
 Scripturæ veritate tenenda (libellus de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1083.
 Sententiarum collectio, vel *Sic et Non*; Abelardus, CLXXVIII, 1529.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astens., CLXV, 975.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 675.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXII, 519.
 Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXII, 965.
 Sententiarum libri quinque; Petrus Pictav., CCXI, 785.
 Sententiarum summa; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 41.
 Simoniacos (libri tres contra); Humbertus cardinalis, CXLIII, 1011.
 Simoniacos (tractatus adversus); Gerhohus, CXCIV, 1535.
 Spiritu (tractatus blasphemæ de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1185.
 Spiritu et anima (liber de); S. Augustinus, XL, 779.
 Spiritu sancto (interpretatio libri Didymi de); S. Hieronymus, XXIII, 105.
 Spiritu sancto (libellus de); S. Ambrosius, XVII, 1005.
 Spiritu sancto (liber de); Theodulphus Aurelian., CV, 240.
 Spiritu sancto (libri duo de); Paschasius diaconus, LXII, 9.
 Spiritu sancto (libri tres de); S. Ambrosius, XVI, 705.
 Spiritu sancto (oratio de); Petrus Chrysol., CLXII, 1007.
 Spiritum sanctum (de blasphemis in); Odo Camerac., CLX, 1112.
 Spiritus sancti donis (de); Ernaldus abbas, CLXXXII, 1589.
 Spiritus sancti missione (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.
 Spiritus sancti potentia (de); S. Nicetas, LII, 855.
 Spiritus sancti processione (libellus de); Alcuinus, CI, 65.
 Spiritus sancti processione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 283.
 Spiritus sancti processione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 15.
 Spiritus sancti processione (opusculum de); Petrus Damian., CXLV, 655.
 Spiritus sancti septem donis (opusculum de); Drogo cardin., CLXVI, 1555.
 Spiritus sanctus quomodo sit amor Patris et Filii; Richardus a S. Vict., CXCVI, 1017.
 Suffragiorum bono (de); Petrus Damian., CXLV, 560.
 Symbolo ad catechumenos (de); S. Augustinus, XL, 657.
 Symbolo et fide (liber de); *ibid.*, 181.
 Symbolum (commentarius in); Rufinus, XXI, 535.

T

Testimoniorum nubecula de Trinitate; S. Benedictus Anian., CIII, 1581.
 Theologia Christiana (libri quinque de); Abelardus, CLXXVIII, 1115.
 Theologia sacra (regulæ de); Alanus de Insulis, CCJ, 621.
 Theologiæ Christianæ Epitome; Abelardus, CLXXVIII, 1695.
 Theologiæ summa (Elucidarium de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1109.
 Theologiam (introductio ad); Abelardus, CLXXVIII, 979.
 Theologus tractatus; V. Hildebertus, CLXXI, 1067.

Tonitrui et grandine (liber de); S. Agobardus, CIV, 147.
 Tractatum liber secundus; S. Zeno, XI, 385.
 Transfiguratione Domini (liber de); Petrus Blesensis, CVII, 777.
 Transmundum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 224.
 Trinitate (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 14, col. 394.
 Trinitate (de); Elipandus, XCVI, epist. 1, 4, col. 859, 870.
 Trinitate (de tribus appropriatis personis in); Richardus a S. Vict., CXCVI, 991.
 Trinitate (epistola ad David de); Benedictus papa I, LXXII, 685.
 Trinitate et ejus operibus (tractatus de); Rupertus, CLXVII, 200.
 Trinitate (liber de); Novatianus, III, 885.
 Trinitate (liber de); Faustinus presbyt., XIII, 57.
 Trinitate (liber de); Boetius, LXIV, 1247.
 Trinitate (liber de); S. Fulgentius, LXV, 497.
 Trinitate (liber de); Guakerus de Castell., CCIX, 575.
 Trinitate (libri duodecim de); S. Hilarius, X, 25.
 Trinitate (libri duodecim de); Vigilius Tapsens., LXII, 257.
 Trinitate (libri quindecim de); S. Augustinus, XLII, 1195.
 Trinitate (libri sex de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 887.
 Trinitate sancta confessio (de); Guilmundus, CXLIX, 1495.
 Trinitate (tractatus de); S. Ambrosius, XVII, 509.
 Trinitatis essentia (de); Ferrandus, LXVII, epist. 4, col. 908.
 Trinitatis fide (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Trinitatis fide (libri tres de); Alcuinus, CI, 9.
 Trinitatis glorificatione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 15.
 Trinitatis unitate (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 575.

U

Unigeniti incarnatione (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 1004.

Unione corporis et spiritus (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.
 Unitate Trinitatis (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 535.
 Universo (libri quinque primi de); Rabanus Maurus, CXI, 15.

V

Vanitate idolorum (liber de); S. Cyprianus, IV, 563.
 Verbi Dei victoria (libri xii de); Rupertus, CLXIX, 1217.
 Verbi divini generatione (liber de); Marius Victorinus, VII, 1019.
 Verbi incarnatione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Verbo incarnato apologia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295.
 Verbo incarnato (eulogium de); Joannes Cornub., CXCI, 1041.
 Verbo incarnato (liber de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 995.
 Veritate corporis Domini (epistola de); Guibertus, CLVI, 527.
 Veritate corporis et sanguinis Christi (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 455.
 Veritate (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 467.
 Virginali conceptu (de); *ibid.*, 451.
 Virginis corona (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 285.
 Virginis partu (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXX, 1565.
 Virginis partu (opusculum de); S. Hildefonsus, XCVI, 207.
 Virginitate perpetua B. Mariæ (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 185.
 Virginitate perpetua S. Mariæ (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 53.
 Vitæ veræ cognitione (liber de); S. Augustinus, XL, 1005.
 Vocatione omnium gentium (libri duo de); S. Prosper Aquit., LI, 647.
 Voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 485.
 Voluntate Dei (liber de); *ibid.*, 581.
 Voluntate Dei (liber de); Rupertus, CLXIX, 1217.
 Voluntatibus quatuor in Christo (libellus de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 842.

SERIES DECIMA.

Ecclesia omnium Mater est et Magistra fidelium quos Christo parturit; hinc n ea sola dantur et accipiuntur Sacramenta et Gratiae. Itaque in hac Serie decima quaecunque circa hæc comprehendimus. Primo quidem varias SS. Patrum referimus sententias de ipsa Gratia ac de ejus cum libero hominis arbitrio connexionem; quo modo ab hæreticis oppugnata, ab orthodoxis acerrime defensa fuerit. Agimus de Sacramentis in genere, tam in Mosaica quam in Evangelica lege, et de illorum numero, virtute et efficacia. Unumquodque deinceps singulatim expendimus: Baptismum scilicet ac illius necessitatem, materiam et formam; Confirmationem et ejus præstantiam ac effectus; Eucharistiam, in eo quod sit sacrificium simul ac sacramentum; Sacrificium Missæ, quod est proprium et optimum catholicæ religionis opus; Pœnitentiam ut virtutem et ut sacramentum, cum partibus ad illud requisitis, contritione, confessione et satisfactione; Pœnitentiam canonicam olim in Ecclesia usitatam; Extremam unctionem et ejus effectus quoad corpus et animam; Ordinem quo spiritualis confertur potestas, et necessarias ad illum conditiones; Matrimonium, cum officiis et muneribus quæ inde oriuntur; Nuptias secundas, Polygamiam; uno verbo, cuncta quæ ad Sacramenta et Gratiâ attinent, in hac serie revocamus.

XCIV.

INDEX DE GRATIA

AC DE LIBERO HOMINIS ARBITRIO, PRÆDESTINATIONE ET REPROBATIONE.

MONITUM

Hoc in Indice vicissim et logice referimus quicquid dixerunt Patres de nomine Gratia ac de illius essentia, natura, necessitate et effectibus, necnon de ejus cum libero hominis arbitrio concordia; memoramus etiam varios circa Gratiam errores, et Scriptores qui illam validius tuiti sunt. Sed inter tot et tantas materias, ut lectori aptius simul et fructuosius evadat opus, in quatuor partes illud dividimus. Exhibemus 1° notiones generales questionum conglobatum sumptarum; 2° dogmata et institutiones fidei catholice circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem; 3° definitiones et sententias cujusque rei seorsim spectatæ; 4° agimus de Pelagianismo et Semipelagianismo; et in quocunque articulo Patrum observamus alphabeticum ordinem, totum et columnam indicantes.

PARS PRIMA.

SECTIO UNICA.

Conspectus seu notiones generales questionum.

In hac sectione notantur loca in quibus hæ questiones, scilicet Dei gratia et præscientia, hominisque liberum arbitrium, prædestinatio et reprobatio, connexæ et simul sumptæ tractantur cum relatione unius ad aliam sese præcedentem vel subsequentem; et cum illæ sint in omnibus extricatisimæ, nec una moveri possit quin præsupponat aliam sibi subnexum, suam hic conspectus generalis præ se ferre utilitatem non dubitamus; ideoque primas tenere statumus.

ABELARDUS (Petrus), Rugens. abb., CLXVIII, 507, 514, 554, 614, 629, 795, 874, 928, 1582, 1583, 1733, 1752, 1751.

ABSAÏON, Sprinckiersb. abb., CCXI, 178.
ADAMUS, Præmonstratens. canonic., CXCVIII, 1735.
ADAMUS, Persen. abb., CCXI, 692, 753.

ÆLREUDUS, abb., CXCV, 291, 515-518.

ÆNEAS, Parisiens. episc., CXXI, 712.

AGATHO (S.), papa, LXXXVII, 1188.

AGOBARDUS (S.), Lugdunens. episc., CIV, 594.

ALANUS DE INSULIS, CCIX, 190, 204, 210, 218, 221, 666, 805; CCX, 62-90, 651-669.

ALCUINUS, Carol. Magni magist., C, 192, 258, 645, 1092; CI, 615, 663, 1039, 1076.

ALDHELMUS, Schireburn. episc., LXXXIX, 102, 104, 257.

ALDRICUS, Canomanens. episc., CXV, 94.

ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 969, 672, 205.

ALVARUS, Cordubens. abb., CXXI, 408.

AMALARIUS, Trevirens. archiepisc., CXIX, 893.

AMBROSIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 570, 577, 587, 881, 1111; XV, 1527, 1560, 1854; XVI, 117, 349, 463, 705, 817; XVII, 1005, 1087, 1074.

AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1539.

AMULO, Lugdunens. episc., CXVI, 84, 97, 102, 108, 106, 108, 115, 127, 132, 155.

ANASTASIUS, papa, XLVIII, 251.

ANASTASIUS, Bibliothec., CXXIX, 30, 376.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487, 490, 508, 519, 521, 595, 684.

ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1187, 1203, 4201, 1208, 1227.

ARNOBIUS, rhetor, V, 910.

ARVULFUS, Luxoviens. episc., CCI, 53, 153.

ATHANASIUS, episc., VIII, 1103.

ATHANASIUS (S.), papa, XIII, 1039.

ATTO, Verrellens. episc., CXXXIV, 153, 165, 588.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 1222; XXXIII, 558, 590, 655, 754, 764, 772, 774, 789, 815, 848, 874, 964, 971, 978; XXXV, 1396; XXXVI, 89, 253, 262, 487, 585, 754, 890; XXXVII, 1321, 1129; XXXVIII, 171, 178, 207, 220, 849, 849, 862, 902, 911, 915, 957, 959, 945,

976, 1367; XLI, 148; XLIII, 837; XLIV, 186, 247, 291, 519, 559, 415, 550, 611, 873, 915, 959, 993, 1049, 1001, 1665, 1677.

AVITUS, Viennens. episc., LIX, 257, 290.

BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CIV, 558, 562.

BANDINUS, magist. theolog., CXII, 1016-1027, 1052, 1059.

BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 900.

BEDA, Venerabil., XC, 1147; XCI, 46, 163, 580, 753, 1065, 1068, 1075, 1076, 1087, 1104, 1157, 1145, 1164, 1171, 1198, 1252; XCII, 676, 905; XCIII, 53, 466, 471, 763; XCIV, 26, 168, 821; XCV, 591.

BERENGOSUS, S. Maximi Trevirens. abb., CLX, 986, 1016.

BERNARDUS, Carthusianor. prior, CLIII, 889.

BERNARDUS (S.), Clarea. abb., CLXXXII, 785; CLXXXIII, 575, 694, 876, 949, 1190; CLXXXIV, 785, 1201.

BONIFACIUS V, papa, LXXX, 455.

BONIFACIUS (S.), Mogunt. archiepisc., LXXXIX, 10, 862.

BRAULIO (S.), Casaraugust. episc., LXXX, 674.

BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 77, 116, 1051, 1238; CLIII, 48, 519, 467.

BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXIV, 52.

BURCHARDUS, Wormacens. episc., CXL, 1058.

CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1142.

CAIUS, papa, V, 187.

CASSIANUS, monach. et presbyt., XLIX, 203, 272, 851, 900, 906, 1260.

CASSIODORUS, senat., LXX, 38, 178, 522, 605, 722, 827, 1027.

CEOLFRIDUS, presbyt., LXXXIX, 549.

CHROMATIUS (S.), XX, 527, 551, 557, 559.

COELESTINUS papa, I, 528; LI, 205.

COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 233, 253, 257, 264.

COMMODIANUS, Afric., V, 227, 239.

CONSTANTINUS, imperat., LXXXVII, 1148.

CRISCONIUS, Afric. episc., LXXXVIII, 936.

CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., III, 1109, 1157; IV, 191, 220, 415, 519, 604, 615, 776, 922.

DAMASUS (S.), papa, XIII, 599.

DIONYSIUS, papa, V, 132.

DIONYSIUS EXIGUUS, episc., LXVII, 217.

DODONA, femina pia, CVI, 114.

DROGO, cardinal., CLXVI, 1535.

DURANDUS, Troarnens. abb., CXLIX, 1408.

ECKBERTUS, Schonauensis. abb., CXV, 46, 112.

ELIGIUS, Noviomens. episc., LXXXVII, 630.

ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 48, 61, 585.

ERNSTUS, Bonævall. abb., CLXXXIX, 1589, 1590.

EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 833, 859, 859, 880.

EUGENIUS (S.), Toletan. episc., LXXXVII, 539.

EUGYPIUS, African. abb., LXII, 984, 1006, 1090, 1041.

EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 779.

FACUNDUS, episc., LXVII, 1057.

FAUSTINUS (S.), presbyt., LIX, 408.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 880, 883, 1057.

FELIX III, papa, LVIII, 904.

- FELIX, Ravennat. episc., LXXXIX, 359.
 FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVII, 928, 930.
 FLORUS, Lugdunens. diac., CXXV, 57.
 FORMOSUS, papa, CXXIX, 812, 816.
 FRANCO, Amigemens. abb., CLXVI, 717.
 FROWINUS, abb., CLXXIX, 1801.
 FULGENTIUS (S.), Nuspens., LXV, 153, 318, 352, 473, 442, 451, 527, 603, 737, 746, 843.
 GARNERIUS, Lugdunens. episc., CCV, 766.
 GAUDENTIUS (S.), Brisiens. episc., XX, 839.
 GELASIUS I (S.), papa, LIX, 33, 116, 118.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 983, 990, 993, 1024.
 GERHOFUS, Reichersp. abb., CXIII, 862, 969, 1125, 1317.
 GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CX, 764.
 GODEFRIDUS, abb., CLXXIV, 151, 257, 359.
 GOTHESCHALCUS, monac., CXI, 350.
 GRATIANUS, monac., CLXXXVII, 479, 1850.
 GREGORIUS MAGN. (S.), papa, LXXV, 830, 833, 860, 867, 902-906, 960, 1036, 1097, 1129; LXXVI, 118, 213, 258, 291, 299, 504, 870, 933, 1153; LXXVII, 856, 1103; LXXXIX, 74, 540, 618.
 GREGORIUS III (S.), papa, LXXXIX, 806.
 GREGORIUS (S.), Turouens. episc., LXXI, 517, 910.
 GRIMALDUS, Sangall. abb., CXII, 795, 857, 884.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 211.
 GUICHARDUS, Lugdunens. archiepisc., CXIX, 1099.
 GUIGO, Carthusianor. abb., CLXXXIV, 334.
 GUILLELMUS, S. Theodorici abb., CLXXX, 205, 411, 496, 517, 625.
 GUILLELMUS (S.), Hirangiens. abb., CL, 887.
 GUNTHERUS, Cisterciens. monac., CXII, 121.
 HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 411, 516, 736, 780; CXVII, 92, 98, 457, 718.
 HELINANDUS, monach., CCXII, 536, 703.
 HENRICUS, cardinal., C. IV, 303, 311.
 HERBERTUS DE BOSEHAM, CXC, 1373, 1381, 1383, 1387.
 HERVÆUS, Burgidolens. monac., LXXXI, 610, 733, 840, 915, 1052.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XCII, 1085, 1117, 1119, 1151, 1161, 1166, 1181; XXIII, 543, 493, 496; XXIV, 679, 717, 737, 1179, 1180; XXV, 976, 1396.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 251, 917, 1070; X, 72.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 336, 433, 1226, 1229.
 HILDEPONSUS (S.), Toletan. archiepisc., CXVI, 141.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXV, 66; CXXVI, 68, 73.
 HONORIUS, Augustodun. episc., CLXXII, 366, 1135-1140, 1192-1200, 1223.
 HORMISDA, papa, LXIII, 490.
 HUGO DE S. VICTORE, abb., CLXXV, 405, 489-494, 514, 539; CLXXVI, 98, 214, 234, 263, 688, 839, 977; CLXXVII, 506, 910.
 INNOCENTIUS I, papa, XX, 364, 369, 371, 382, 389, 391, 603, 601, 608.
 INNOCENTIUS III, papa, CCXVII, 9, 10, 313, 434, 489, 493, 691, 967.
 ISAAC DE STELLA, CXCIV, 1745.
 ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., CLXXXIII, 21, 51, 96, 425, 427, 463, 569, 604, 606, 682, 1232.
 JOANNES, diacon., LIX, 400.
 JOANNES IV, papa, LXXX, 601.
 JOANNES SCOTUS, CCXII, 555.
 JOANNES, monach., CLIII, 918.
 JOSEPHUS, Suessionens. episc., CLXXXVI, 1489, 1496.
 JULIANUS (S.), Toletan. episc., CXIII, 665.
 JULIUS I (S.), papa, VIII, 1399.
 JUVENCUS, Aquileiens., XIX, 153.
 LACTANTIUS FIRM., VI, 514, 609, 633, 767; VII, 74, 79.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 279, 289, 431.
 LEO MAGNUS (S.), papa, LIV, 168, 182, 261, 303, 325, 370, 397, 393, 706; LV, 161.
 LEO IV, papa, CXV, 666.
 LIBERIUS, papa, VIII, 1399.
 LUCIUS (S.), papa, IV, 422.
 LUPUS SERVATUS (S.), Ferrar. abb., CXIX, 601, 621.
 MAGISTER, LXXXVIII, 943.
 MARCULFUS, monac., LXXXVII, 930.
 MARTINUS (S.), Dumens. episc., LXXII, 29, 39.
 MARTINUS (S.), papa, LXXXVII, 143, 165.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 696, 1247, 1267.
 MATERNUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 367, 481, 518, 535, 771, 781.
 MAXENTIUS, Aquileiens., CVI, 1778.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LXXVI, 81.
 NICETAS (S.), Aquileiens. episc., LII, 870.
 NOVATIANUS, III, 943.
 ODO, Cluniacens. abb., CXXXIII, 206.
 ORIENTIUS (S.), Ausciens. episc., LXI, 983.
 OTHLONUS, monach., XLVI, 84, 247.
 PACIANUS (S.), Pärin. episc., XIII, 1068, 1073, 1089.
 PASCHASIUS, diacon., XX, 711, 723.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 1432.
 PAULINUS, diacon., XX, 722.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 173, 187, 200, 243, 253, 375, 391, 408, 679.
 PAULUS, diac., XCV, 62, 87, 171, 1208, 1237, 1378.
 PETRUS, diac., LXII, 83, 89, 442.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 536, 60, 619; CXLV, 526, 898, 917.
 PETRUS Venerabil., CLXXXIX, 390.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXII, 701-720.
 PETRUS, Clarnavall. abb., CCI, 1402.
 PETRUS, Blesens. archidiacon., CLVII, 669, 675, 1087.
 PETRUS, Pictaviens., CCXI, 822, 861, 971, 1037, 1039, 1081.
 PHILASTRIUS (S.), Brisiens. episc., XII, 1264.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 3, 345, 452.
 PHOEBADIUS (S.), Aginens. episc., XX, 20, 50.
 PIRMINIUS (S.), abb., LXXXIX, 1035.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 77, 83, 91, 97, 150, 153, 156, 173, 185, 205, 213, 277, 427, 427, 475, 476, 491, 513, 647, 701, 723.
 PRUDENTIUS, Aurel. poet., LIX, 990.
 PRUDENTIUS (S.), Trecent. episc., CXV, 971, 1009.
 PRUDENTIUS, Tricass., CXXV, 61.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 60; CX, 53, 97; CXI, 1090; CXII, 832, 1518, 1550, 1553, 1555.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1603, 1693, 1881, 2021, 2059, 2073, 2104.
 RATRAMNUS, Corbelens. monac., CXXI, II, 32.
 REINERUS, monac., CCIV, 41-52.
 REMIGIUS, Lugdunens. episc., CXXI, 983, 1048, 1067, 1083, 1111, 1115.
 REMIGIUS, Antissiodorens., CXXXI, 269, 393, 625, 881.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 279, 296, 424, 426, 671, 1117, 1125, 1130, 1132, 1230.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 698, 703, 771, 894.
 RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXI, 304, 615, 731, 754.
 RUPERTUS, Tulliens. abb., CLXVII, 254, 1571; CLXIX, 733.
 RUSTICUS HELPIDIUS, exquast., LXII, 513.
 SALVIANUS (S.), Massil. presbyt., LIII, 30.
 SEDULIUS COELIUS, poet., XIX, 53, 729, 733, 737, 766.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 88, 152.
 SILVESTER (S.) pap., CXXXIX, 173.
 SILVESTER (S.) pap., III, 1046.
 STEPHANUS (S.), papa, III, 1006.
 STEPHANUS, abb., CCIV, 1106.
 STEPHANUS, Tornacens. episc., CXXI, 571.
 SULPICIUS SEVERUS, XX, 234, 241.
 TAIU, Caesaraugustan. episc., LXXX, 820.
 TERTULLIAN, Carthaginens. presbyt., I, 410, 460, 1149, 1227; II, 299, 399, 684.
 THEODORICUS, canonic., CXLVII, 334.
 TICHONIUS, Afer, XVIII, 22.
 VALERIANUS, Cemellens. episc., LII, 823.
 VENANTIUS FORTUNATUS, Pictaviens. episcop., LXXXVIII, 87, 93.
 VICTOR MARIUS CLAUD., poet., LXI, 937.
 VICTORINUS (S.), episc., V, 37, 740.
 VICTORINUS MAR., VIII, 1145, 1193, 1233.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 303, 308.
 VINCENTIUS, Lirinens., abb., I, 637.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monac., CXIV, 357, 440.
 WERNERUS, abb., CLVII, 828, 899, 1030, 1031, 1053, 1086.
 WIPPO, presbyt., CXLII, 1233.
 WOLBERO, abb., CXC, 1024, 1054, 1163, 1202.
 ZACCARÆUS, Christian., XX, 1077, 1081, 1114, 1121, 1165.
 ZACHARIAS (S.), pap., LXXXIX, 919.
 ZOSIMUS (S.) pap., XX, 619, 634, 675, 683, 693, 1730.

PARS SECUNDA.

Dogmata et institutiones catholicæ fidei circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem, juxta modum discussionis et catecheseos.

SECTIO PRIMA.

De gratia gratis data.

Primo dicendum quod gratiæ nomine significatur in genere, de quacumque agatur gratia, favor immeritus, misericordia, liberalitas indebita, aliquid quod a nobis mereri non possumus. Cum enim Deus gratiam homini largitur, nihil in homine reperit, nisi peccatum, corruptionem et miseriam.

Hæ vero gratiæ quæ gratis datæ vocantur sunt exteriores et in ordine naturali.

Hic igitur tractatur 1° De donis mere naturalibus, qualia sunt sanitas et robur corporis, maturitas iudicii, ingenii solertia et acumen, prudentia, temperantia et alia id genus, quæ infidelibus et Christianis, bonis et malis communia sunt; 2° De donis Dei extra nos positis, qualia sunt incarnatio et mors Christi, conciones sacræ, consilia, miracula, etc. 3° De donis linguarum, prophetiæ, miraculorum, interpretationis Scripturarum, divini verbi annuntiandi, etc. Hæ gratiæ præcipue dantur in ordine ad conversionem infidelium, cæterorumque peccatorum, ad fidei eruditionem, et uno verbo ad proximi salutem.

- ABELARDUS (Petrus), abb., CLXXVIII, 1007, 1140.
 ADAMUS, Præmonstratensis, CXCIII, 352.
 ADO, Viennensis archiepisc., CXXIII, 197.
 ADREVALDUS, Floriacensis monach., CXXIX, 901, 953.
 AELREDUS, Rievot. a.b., CXCV, 378.
 AGOBARDUS (S.), Lugdunensis episc., CIV, 129, 246.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 488.
 ALDHELMUS (S.), Schireburgensis episc., LXXXIX, 103, 237.
 AMBROSIIUS (S.), Medionensis episc., XIV, 517, 329, 338, 345; XV, 791, 1087, 1492; XVI, 915.
 AUGUSTINUS (S.), Hippouensis episc., LXXIII, 591; LXXVI, 712, 998, 1376, 1755, 1759; LXXVIII, 1465.
 AUSPICUS (S.), Tullensis episc., LXI, 1005.
 BEDA, Venerabil., XCI, 767, 1205; XCII, 299.
 BERNARDUS (S.), Clarnavalensis abb., CLXXXIII, 859.
 BENEDICTUS (S.), monachor. institut., LXVI, 120.
 BONIFACIUS, abb., LXXXVII, 334.
 BONIFACIUS V, pap., LXXX, 456.
 BRAULIO (S.), Casaraugustan. episc., LXXX, 651, 911.
 BRUNO (S.), Herbipolensis episc., (XLII, 421.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 1180; CLIII, 89.
 CASSIANUS, Massiliensis, presbyt., XLIX, 988.
 CHROMATIUS (S.), episc., XX, 332.
 CYPRIANUS (S.), Carthagensis episc., III, 1149.
 DRACONTIUS, poeta, LXXXVII, 571.
 DRUTHMANUS, Corbeiensis monach., CVI, 1321, 1465.
 ENNODIUS, Ticinensis episc., LXIII, 141, 144, 168.
 EUGENIUS (S.), Carthagensis episc., LVIII, 772-776.
 FAUSTINUS, presbyt., XIII, 72, 95.
 FAUSTUS, Regiensis episc., LVIII, 845, 877.
 GAUDENTIUS (S.), Brix. episc., XI, 856.
 GERMANUS (S.), Parisiensis episc., LXXII, 111, 447.
 GREGORIUS II (S.), pap., LXXXIX, 612, 521.
 GUGO II, Carthusianor. prior, CLIII, 845.
 HAYMO, Halberstatensis episc., CXVII, 576, 645; CXVIII, 545.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 267, 381.
 HERICUS, Autissiodorensis monach., CXXIV, 1141, 1211.
 HERVEUS, Burgidolensis monach., CLXXXI, 767, 941.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIV, 806.
 HILARIUS (S.), Pictaviensis episc., IX, 862.
 HILDEGARDIS (sancta), abbatiss., CXCVII, 157, 279, 297, 386.
 HINCMARUS, Laudunensis episc., CXXIV, 1064.
 IGNATIUS (S.), Antiochen., LXIX, 575.
 INNOCENTIUS III, pap., CXVII, 406.
 ISIDORUS (S.), Hispalensis episc., LXXXIII, 471, 496.
 ISO, Sengallensis monach., CXXI, 779.

JOANNES, Constantinopolitan. archiepisc., LXXXIX, 541.

- JOANNES, II, pap., LXVI, 17.
 JOANNES, Saresberiensis episc., CXIX, 466.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 295.
 LANDULPHUS, Mediolanensis cleric., CXLVII, 936.
 LANFRANCUS, Cantuariensis archiepisc., CL, 718.
 LIBERIUS, pap., XII, 766.
 LUCULENTIUS, LXXII, 805.
 MARTINUS (S.), Legionensis presbyt., CCVIII, 603.
 ODO, Bellocensis episc., CXXIV, 1115, 1121.
 ODO, S. Victoris prior, CXCVI, 1415.
 ORIENTIUS (S.), Ausciensis episc., LXI, 978.
 PACATUS, XII, 505.
 PAULINUS (S.), Aquileiensis patriarcha, XCIX, 248, 279.
 PAULINUS, Petricordiensis, LXI, 1016, 1018.
 PAULUS, diacon., XCV, 1205, 1321, 1441, 1531.
 PETRUS, Blesensis archidiacon., CCVII, 1087.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLIV, 511, 876; CXIV, 905.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiensis episc., CXCI, 1197, 1255.
 PHILASTRIUS (S.), Brixiensis episc., XII, 1289.
 PHILIPPUS DE HARVING, abb., CCIII, 605.
 POLYCARPUS (S.), LXIX, 374, 378.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 515.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CIX, 348; CX, 993, 1281, 1292; CXII, 68, 681, 1224.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1509, 1538, 1614.
 RADULPHUS, TONTAR., Floriacensis monach., CLX, 1177.
 REMIGIUS, Autissiod. monach., CXXI, 240.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 270.
 RUFINUS, presbyt., XX, 391, XXI, 505, 669.
 SALVIANUS (S.), Massiliensis presbyt., LIII, 53.
 SERGIUS I, pap., LXXXIX, 53.
 SEVERUS, Majoricensis episc., XX, 742.
 SULPICIUS SEVERUS, XI, 215.
 SIDONIUS APOLLIN., LVIII, 585.
 STEPHANUS (S.), Hungar. rex, CLI, 1235.
 TAO, Casaraugustan. episc., XL, 799, 834, 871.
 TERTULLIANUS, Carthagensis presbyt., I, 129.
 VICTOR VITENS., LVIII, 206-212.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldensis monach., CLIV, 1006, 1145.
 WILLELMUS (S.), abb. Sancti Thomæ, CCIX, 695.

SECTIO SECUNDA.

De gratia gratum faciente.

Hæ gratiæ sunt interiores et in ordine supernaturali; nec minus gratis datæ sunt quam præcedentes, cum omnes omnino gratiæ ex mera Dei benevolentia et liberalitate procedant, sine ullis meritis naturalibus. At, juxta receptam apud theologos loquendi formulam, gratiæ gratum facientes ex sui quæ a Deo conceduntur in ordine, et vocant, ad salutem nostram, ut piæ affectiones a Deo nobis intus, pia desideria, virtutes, aspirationes sacre quibus movemur et attrahimur ad ea quæ Dei sunt, ut donum fidei, spei, charitatis et virtutum moralium, licet, si vim nominis attendamus, hoc nomine solum debeat intelligi gratia sanctificans, quæ, nos Deo reconcilians, ex peccatoribus justos, ex inimicis Dei amicos ejus et filios facit. Hic ergo sermo sit de hac gratia habituali, seu sanctificante; insuper de gratia actuali, quæ est illuminationis et pius affectus impressus a Deo in cordibus nostris, quibus movemur ad fugiendum malum et faciendum bonum; de gratia excitante, seu sufficiente et efficace quæ non solum excitat ad bonum, sed illud facit facere, de gratia inefficace quæ caret effectu ad quem excitat; tandemque de gratia præveniente, sive subsequente, aut concomitante, de gratia operante et cooperante, et de alijs gratiis quæ a theologis tractari solent.

- ABELARDUS (Petrus), Rugensis abb., CLXXVIII, 385, 425, 606, 1583; CLXXX, 350.
 ABSALON, Sprinckirab. abb., CCXI, 15, 36, 206, 271.
 ADAMUS, PERSEN. abb., CCXI, 599, 928.
 ADAMUS, Præmonstratensis canonic., CXCIII, 230.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 356, 418, 609.
 ALCUINUS, Carol. Magn. magist., C, 943; CI, 39.

ALDHELMUS (S.) Schireburn. episc., LXXXIX, 160.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 666, 881, 1226; XV, 1243, 1564, 1102, 1420, 1481, 1560, 1707; XVIII, 132.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 496.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 572, 573, 443, 593, 744, 745, 802.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXIV, 389, 412; XXXV, 1607, 1608, 1842, 1915; XXXVI, 157, 524; XXXVII, 1421, 1580, 1581, 1746, 1851; XXXVIII, 717, 780, 1014, 1669; XL, 279, 287.
 BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 421, 469, 454, 509, 587, 592.
 BEDA, (Venerabil.), XCI, 502, 503, 528; XCI, 716, 904, 905; XCIII, 108.
 BENEDICTUS (S.), Anianens. abb., CIII, 581.
 BERNARDUS (S.), Claravallens. abb., CXXXIII, 75, 754, 873, 1015.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 850-859.
 BRUNO, Carthusian. institut., CLII, 711, 863; CLIII, 53.
 BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXV, 702.
 CANDIDUS, Fuldens. monach., CVI, 107.
 CASSIODORUS, AUREL., LXX, 170, 362, 827, 810, 1027.
 DRUTHMARUS, Christian., Corbeiens. monach., CVI, 1505.
 ECKBERTUS, abb., CXCIV, 66.
 ERNALDUS, Bonnavall. abb., CLXXXIX, 487.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 856, 859, 861.
 EUGYPIUS, abb., African., LXII, 289-288.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXY, 760, 764.
 FACUNDUS, Hermianens. episc., LXVII, 764.
 FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 237.
 GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 46.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 669.
 GAUFRIUS GROSSUS, CLXXII, 1428-1430.
 GERHOLDUS, Reichersp., episc., CXCIII, 704, 1074; CXCIV, 852.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 226.
 GODEFRIDUS, abb., CLXXXIV, 199, 549.
 GREGORIUS MAGNUS I (S.), pap., LXXV, 598, 870, 963; LXXVI, 75, 462, 937.
 GREGORIUS III, pap., LXXXIX, 589.
 GUARINUS, S. Victoris abb., CXCVI, 1589.
 GUERRICUS, abb., CLXXXV, 157, 159.
 GUILLELMUS, S. Theoderici abb., CLXXV, 522, 546.
 HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 268; CXVII, 445.
 HENRICUS, cardinal., CLIV, 270, 277, 391.
 HERVAEUS, Burgid. monach., CLXXXI, 1224.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., LX, 357, 351, 1072; X, 260.
 HILARIUS (S.), Arelatens. episc., L, 1225.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 397, 431, 656, 1109, 1110.
 HILDEGARDIS (sancta), abbatiss., CXCVI, 283, 747; CXCVII, 189, 252, 266.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 1029.
 HONORIUS, Augustodunens., CLXXII, 363, 47, 889.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 180, 915.
 ISAAC DE STELLA, CXIV, 1712, 1842.
 JOSILENUS, Suession. episc., CLXXXVI, 1190.
 JULIANUS POMERIUS presbyt., XXXIX, 443.
 LEIDRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 861.
 LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 253, 250, 420, 1201.
 LUPUS, Ferrar. abb., CXIX, 444.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 687, 712, 1062, 1233.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., XXXVII, 264, 503, 524.
 ODILO (S.), Cluniacens. abb., XLII, 1023.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 312.
 OTHLONUS, monach., CXLVI, 51.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 485, 530, 682, 1002.
 PETRUS Blesens., (CVII, 1098.
 PETRUS Cellens., CCII, 1041.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLV, 358.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1102, 1561; CXII, 569, 572.
 PETRUS Pictaviens., episc., CCXI, 945.
 PETRUS, Venerabil., CLXXXIX, 937.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 24, 191, 214, 544.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 440, 668, 692.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 1127; CX, 201.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1508, 1475, 1566, 1787.
 REINERIUS, Leodiens. monach., CCIV, 57.

REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 438.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 317, 415, 482, 491, 1133.
 ROBERTUS, S. Victoris abb., CI, 1766, 1308.
 RUFINUS, Aquileiens., XLI, 728.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 57.
 SMARAGDUS, abb., CII, 612, 648.
 STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1291.
 STEPHANUS DE CHALMET., monach., CLIII, 931.
 STEPHANUS Tornacens. episc., CCXI, 572.
 TAILO, Casaraugustan. episc., LXXX, 802.
 THEOBALDUS, Stampens., CLXIII, 763.
 THEODULFUS, Aurel. episc., CV, 237.
 THOMAS, Cantuariens. archiepisc., CXC, 412.
 URBANUS II, pap., CLI, 369.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 418, 422, 427.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIV, 417, 670.
 WOLBERO, abb., CXCIV, 1120, 1186.
 WOLPHELMUS, abb., CLIV, 421.
 ZACHEUS, Christian., XX, 1133.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episcop., CLXXXVI, 594, 595, 576.

SECTIO TERTIA.

De necessitate et ultimo fine gratiæ.

In hac sectione ostenditur quod ex quo Adam peccavit, non potuere homines accessum habere ad Deum, grati ipsi fieri, introducere in cœlum nisi per gratiam quæ per Christum, vel olim promissum, dabatur, vel nunc datum, datur...

ABELARDUS (Petrus), CLXXVIII, 865.
 ABBO (S.), Floriacens. abb., CXXXIX, 439.
 ABSALON, Sprinck. abb., CCXI, 158.
 ADAMUS, Præmonstratens., CXCVIII, 250, 349.
 ALULFUS, LXXIX, 1157.
 ALVARUS, Coriubens. abb., CXXI, 546.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 666, 859, 873, 964, 973, 1036, 1140; XV, 1248, 1553, 1753; XVI, 470, 508, 744.
 AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1500.
 ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 572, 431, 593, 744, 747, 758, 803, 871, 919, 994.
 ANSELMUS, Havelbergens. episc., CLXXXVIII, 1145, 1147.
 ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLI, 575.
 ATTO, Vercellens. episc., LXXXIV, 175-177.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXII, 647, 681, 796, 808; XXXIV, 417, 598, 745, 869; XXXV, 1650, 1697; XXXVI, 325, 427, 815, 880, 888, 892, 895; XXXVII, 1063, 1113, 1117, 1204, 1224, 1509, 1574, 1716; XXXVIII, 791-794, 872; XL, 621; XLII, 47, 1006.
 AUTPENTUS AMBR. (S.), Bonavent. abb., LXXXIX, 1304.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 301, 370.
 BEDA, (Venerabilis), XCI, 65, 106, 116, 593, 986, 1201; XCII, 691; XCIII, 67.
 BENEDICTUS CRISPUS (S.) Mediolanens. episc., LXXXIX, 375.
 BERNARDUS (S.), Claravallens. abb., CLXXXIII, 305, 696, 1107, 1108, 1183.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepiscop., LXXXIX, 715, 781.
 BRALLIO, Casaraugustan. episc., LXXX, 639.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institutor, CLIII, 336.
 CASSIODORUS, Aurel., LXX, 104.
 COELESTINUS, pap., LXXXIV, 682.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 268.
 CYPRIANUS (S.), Carthagineus. episc., IV, 198, 587, 604, 616.
 DAMASUS (S.), pap., XIII, 576.
 DRACONTIUS, poeta, LX, 821.
 ELIGIUS (S.), Nivioniens. episc., LXXXVII, 607, 615.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., 49, 61, 95.
 EUGYPIUS, abb. African., LXII, 1015.
 FAUSTINUS (S.), LIX, 408.
 FULBERTUS, Carnotens. episc., CXLI, 246.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 557, 541, 474, 503.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1114.
 GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 48.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 985.
 GREGORIUS II (S.), papa, LXXXIX, 504.
 GUIGO, abb., CLXXXIV, 480.
 GUILLELMUS, abb., CLXXX, 599.

HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 596; CXVII, 629; CXVIII, 550, 534.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIII, 513, 423, 503, 571; XXIV, 733; XXVI, 546, 545.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 569, 606, 810, 861.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 181 531, 656.
 HINC MARUS, Remens. archiepisc., CXXVI, 72.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 468.
 INNOCENTIUS III, papa, CXXVII, 45.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 124.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 293.
 LEO MAGNUS I (S.), papa, LIV, 556.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 272; CCIX, 35.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 248, 250, 293, 296, 537, 540, 656.
 NICETAS (S.), Aquileiens., LII, 871.
 OTHLONUS, monach., CALVI, 291.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corb. abb., CXX, 451, 682, 1153.
 PATERIUS (S.), LXXIX, 683.
 PATRICIUS (S.), Hibernorum apost., LIII, 806.
 PAULINUS (S.), Aquileiens., XCIX, 209, 262, 269.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 191, 218, 201, 302, 522, 541, 561, 598, 479.
 PETRUS Chrysol., archiepiscop. Ravennat., LII, 507, 512, 515.
 PETRUS, diacon., LXV, 448.
 PETRUS Damian. (S.), cardinalis, CXLIV, 418, 602, 620.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1593-1517.
 PHILIPPUS DE HARVENG., abb., CCIII, 909.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 551-557, 121, 150, 501, 507, 508, 511.
 PRUDENTIUS (S.), episcop. Trecens., LIX, 704-706.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 163; CXI, 1575.
 RATHMUNUS, Corbeiens. monach., CXXI, 51.
 REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 151, 501.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episcop., CXMI, 1015, 1012, 1122.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 1329.
 SERVATUS LUPUS, Ferrariens. abb., CXIX, 606, 620, 659.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 350.
 TALIO, Casaraugustan. episc., LXXX, 783, 791.
 VICTORINUS MAR., VIII, 1032.
 WERNERUS, abb., CLVII, 840, 1039, 1068, 1116.
 ZACHÆUS, XVI, 509.
 ZACHARIAS, Chrysopolitan. episc., CLXXXVI, 52.
 ZACHARIAS (S.) pap., LXXXIX, 930.

SECTIO QUARTA.

De libero hominis arbitrio.

Ad merendum et demerendum coram Deo necessarium est homini liberum arbitrium, nec nisi unquam necessario gratia Dei determinatur sive ad bonum, sive ad malum.

ABELARDUS (Petrus) Ruyens. abb., CLXXVIII, 659, 823, 867, 1754.
 ABBO (S.), Floriacens. abb., CLXXXIX, 458.
 ABSALON, Sprinckirab. abb., CCXI, 285, 291.
 ADAMUS, Persen. abb., CCVI, 674, 680, 750.
 ADAMUS, Præmonstrat., abb., CXCVIII, 752.
 AELREDUS, abb., CXCV, 513, 516.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 669.
 ALDHELMUS (S.), Schireburn. episc., LXXXIX, 291, 115.
 ALCUINUS, abb., C, 525.
 ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 969.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolan. episc., XIV, 537, 527, 991, 994; XV, 1207, 1212.
 AMBROSIIUS Autpertus, abb., LXXIX, 1276.
 ANASTASIUS I (S.), pap., XI, 71.
 ANASTASIUS, Bibiothec., CXXIX, 187, 363.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 156, 569.
 ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487-490, 507, 807.
 ANSELMUS, Cantuariens. canonic., CLXII, 1317, 1557.
 ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLIX, 571.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 457, 504, 562, 564.
 ATTO, Vercell. episc., CXXXIV, 200, 518.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 598, 1079; XXXVI, 268, 279; XXXVII, 1355, 1938; XXXVIII, 1175; XL, 296; XLI, 149; XLII, 121, 537; XLIV, 883, 884, 886, 903.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 219, 331.
 AYMARUS (S.), Cluniacens. abb., CXXXVII, 705.
 BALDUINUS, (antuariens. archiepisc., CCIV, 516.
 BANDINUS, magister, CXII, 1052.
 BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 942.
 BEDA, Venerabil., XCI, 551, 550; XCII, 75, 250, 473.
 BENEDICTUS (S.), Anianens., abb., CII, 514.
 BERNARDUS, Carthusian. prior, CLIII, 585.
 BERNARDUS (S.), Clarevall. abb., CLXXXIII, 191, 1173-1176, 1180, 1181.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 653, 703, 741, 759, 803, 1386.
 BRUNO (S.), Herbipolens. episc., CXII, 509.
 BRUNO (S.), Signiens. episc., CLXIV, 242.
 CANDIDUS, Fuldens. monach., CVI, 75.
 CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLIX, 575, 583, 677, 301, 910.
 CASSIODORUS, Vivar. abb., LXX, 515, 837.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 258, 272.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc., IV, 417, 760.
 DEFENSOR, monach., LXXXVIII, 619.
 DODANA, mulier pia, CVI, 115, 117.
 DREPANIUS FLORUS, LXI, 1083.
 DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1514, 1166.
 EADMERUS, Cantuariens. monach., CLIX, 698.
 ECKBERTUS, abbas, CXCV, 65.
 EGBERTUS, Eboracens. archiepisc., LXXXIX, 401, 445.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 257.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., I, 814, 830, 876.
 EUGYPIUS, abb., LXII, 1031.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 756.
 FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 876, 883, 887.
 FELIX III, pap., LVIII, 959.
 FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVII, 931.
 FRANCO, Amigemens. monach., CLXVI, 812.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1112.
 FULGENTIUS (S.) Ruspens., LXV, 471, 563, 631, 639, 664.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 819.
 GAUDENTIUS (S.), Brixien. episc., XX, 863.
 GELASIUS I (S.) pap., LIX, 121, 124.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 983, 1033.
 GERHONUS, Reithersp., CXCIII, 1397, 1417.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 112.
 GODEFRIDUS, Venerab. abb., CLXXIV, 150.
 GREGORIUS III (S.), pap., LXXXIX, 579.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 61.
 GUIGO II, Carthusianor. prior., CLIII, 840.
 GUILLELMUS, abb., CLXXX, 273, 665.
 GUILLELMUS (S.), Hirug. abb., CL, 887.
 GUNTHERUS, Cisterc. monach., CCXII, 191, 200, 216.
 HELINANDUS, monach., CCXII, 501.
 HIERONYMUS (S.) presbyt., XXII, 583; XXIII, 574, 1072; XXIV, 57, 465, 465, 550, 573, 725; XXV, 35, 40, 517, 1545; XXVI, 402.
 HILARIUS (S.), Pictav. episc., IX, 270, 610; X, 757.
 HILDEBERTUS, Cenoman. episc., CLXXI, 176, 183, 1129.
 HILDEFONSUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 118, 189.
 HILDEGARDIS (sancta) abbatissa, CXCVI, 206, 245, 622, 639.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 271.
 HINC MARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 824.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXCII, 1170-1177, 1194-1200, 1517, 1518.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 631, 883; CLXXVI, 101, 603, 1013.
 ISAAC DE STELLA, CXIV, 17, 6, 1808.
 IVO, Carnotens. episc., CLXII, 75, 565.
 JONAS, Aurel. episc., CVI, 257, 500.
 JULIANUS POMERIUS, LIX, 421, 462, 463.
 JULIANUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 471, 522.
 JUVENUS, poeta, XIX, 190.
 LACTANTIUS FIRMICUS, VI, 749.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 186, 190, 235.
 LEIDRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 875.
 LEO IX, pap., CXIII, 589.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 537, 583, 687; CCIX, 251.
 MATERNUS FIRMICUS, XII, 1017.

MAXIMUS (S.). Taurinens. episc. I.VII, 615, 624, 815.
 ODO (S.). Cluniacens. abb. CXXXIII, 143, 265, 279.
 ODO, Cameracens. episc., CLX, 1081.
 ODO, S. Victor. prior, CXCVI, 1409, 1415.
 OPTATUS (S.). Milevitan. episc., XI, 974.
 OTHLONUS, monach., CXLVI, 100, 168, 226-236.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.) Corbeiens. monach., CXX, 286, 830.
 PAULINUS, Aquileiens. patriarch., XCIX, 200.
 PAULUS, diaconus, XCV, 1169, 1227, 1276.
 PETRUS, Blesens., archidiacon., CCVII, 1126.
 PETRUS COMESTOR, CXCVIII, 1746.
 PETRUS DAMIANI, cardinal., CXLIV, 764; CXLV, 370, 676.
 PETRUS LOWBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1516, 1517, 1511, 710, 715-719.
 PETRUS, Pictaviens., CCXI, 1051.
 PHILASTRIUS (S.). Brixienus. episc., XII, 1135, 1261.
 PHILIPPUS DE HARVING, abb., CIII, 203, 607.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 87, 152, 143, 220, 228, 250, 622, 685.
 PRUDENTIUS AURELIUS, LX, 700, 701.
 RABANUS MACRUS, Mogunt. archiepisc., CVII, 591, 822, 1048, 1057-1060, CVIII, 286, 291; CIX, 122, 487, 508, 675, 861, 1027; CX, 522, 577, 580; CXI, 99, 956, CXII, 504, 548, 405.
 RADULPHUS ARDENS, CIV, 1567, 1558, 1951, 2018.
 RATHERIUS, Veronens. episc., CXXVI, 676, 704, 743.
 REMIGIUS, Antissiodorens., CXXXI, 64, 69.
 REMIGIUS (S.) Lugdunens. episc., CXXI, 1022, 1048, 1110-1112.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 679, 857, 1118, 1126, 1152, 1281.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 714, 720, 719, 750, 1054.
 ROMUALDUS (S.) abb., LXVIII, 1128.
 RUFINUS, presbyt., XLVIII, 463.
 RUPERTUS, Tuitiens. abb., CLXIX, 503, 670.
 SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 103.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 62, 65, 67, 145.
 SEVERUS SULPICIUS, XX, 227.
 SICARDUS, Cremonens. episc., CCXIII, 252.
 SIDONIUS APOLLINAR., LVIII, 560, 563, 611, 619, 971.
 SILVESTER II, pap., CXXXIX, 262.
 TERTULLIANUS, Carthaginiens. presbyt., I, 617; II, 681, 291, 314.
 THEODORUS, Cantuariens. archiepisc., XCIX, 1221.
 THEONIS, Afer, XVIII, 50.
 VALERIUS (S.) abb., LXXXVII, 425.
 VICTOR MAR. CL., LXI, 944.
 WOLBERO, abb., CXCX, 1029.

SECTIO QUINTA.

De conciliatione liberi hominis arbitrii cum Dei gratia.

Quæstio discutitur quod liberum hominis arbitrium peccato Adæ in posteris debilitatum fuerit, et non extinctum; quod animus ad malum propensus, nec velle possumus bonum supernaturaliter nisi libertas nostra adjuvetur et excitetur per gratiam Dei, hoc est, quod propriis viribus pie et sancte vivere non possimus, sed ad hoc gratia Dei prorsus nobis sit necessaria, libero arbitrio comitante, ita ut præcipua boni operis causa, etsi opus bonum fiat nostrum, in gratiam ipsam refundenda sit. Et, nisi hæc interior gratia adsit ad singulos actus, nihil omnino possumus quod ad salutem prosit, non servare mandata Dei, non surgere a peccato, non Deum orare, non desiderare nec habere salutarem cognitionem vel amorem virtutis et veritatis, nec quidquam salutiferum, imo nec sufficientes sumus cogitare quidquam boni ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est per Christum. At cum gratia Christi interiore, mandata Dei exsequi et perficere possumus; licet enim nihil possumus a nobis quasi ex nobis, omnia tamen possumus in eo qui nos confortat; et Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet et facere quod possumus et petere quod non possumus, et adjuvat ut possumus. Hæc tanta necessitas gratiæ Dei procedit ex supremo Dei in creaturas domino, quo fit ut creaturæ continuo ad agendum in luxu Couditoris indigeant, et ex infirmitate quam

contraximus per peccatum, et ex nimia potentia et mediocritate naturalium a fine et effectibus supernaturalibus distantia. Unde evidenter patet quod gratia exteriores et in ordine naturali non sufficiant ad bonum opus faciendum quod ad salutem prosit, cum tam necessaria sit gratia Christi quæ interius afficiat, et recipiatur et moveat.

ABELARDUS (Petrus), Ruyens. abb., CLXXVIII, 841, 897, 1037, 1149.
 ABRO, Floriacens. abb., CXXXIX, 457.
 ADALBERTUS, Mogunt. archiep., CLXXII, 1259.
 ADAMUS, Persen. abb., C XI, 611, 674 677, 750.
 ADSO, Dervens. abb., CXXXVII, 686.
 ALREDUS, Rievall. abb., CXCX, 256, 353, 583, 513.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 56, 87, 241, 510, 661, 606.
 ALCUINUS, abb., C, 287, 589, 598, 705, 873.
 ALEXANDER, Gemmatic. abb., CCV, 921.
 ALVARUS, Cordubens. abb., 397, 398, 406, 514.
 AMBROSIIUS (S.) Mediolan. episc., XIV, 569, 1031, 1063, 1095, 1118; XV, 1207, 1212, 1269, 1517, 1581, 1668, 1687, 1774; XVI, 1593; XVII, 195, 806.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CCV, 468.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 526, 593, 740, 747, 800, 607, 871.
 ARNORIUS, rhetor, V, 910, 418, 497.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 452, 478, 606, 652.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 585, 620, 656, 755, 1295, 1296; XXXIII, 157, 592, 595, 675, 678, 681, 684, 686, 858, 979, 980, 984; XXXIV, 153, 582, 583, 406, 415, 418, 635; XXXV, 1596, 1777, 1841, 2065, 2071; XXXVI, 94, 208, 808; XXXVII, 101, 138, 1502; XXXVIII, 200, 353, 379, 584, 639, 885, 891, 1168, 1240, 1269; XL, 108, 216, 281, 443, 447, 685; XLI, 418, 442, 528; XLII, 126, 359, 480; XXVI, 935.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 510, 511.
 BACHARIUS, monach., XX, 1037.
 BALDWINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 429, 578.
 BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 894.
 BEDA, Venerabil., XCI, 65, 159, 142, 186, 417, 128, 504, 828, 853, 862, 1070, 1086, 1162; XCII, 193; XCIII, 15, 20, 64, 96, 98, 852; XCV, 203.
 BENEDICTUS (S.), Anianens. abb., CIII, 505.
 BERNARDUS (S.), Cavaallens. abb., CLXXXII, 212-216; CLXXXIII, 286, 536; CLXXXIV, 1003.
 BONIFACIUS, Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 763, 764, 7-5, 876.
 BONIFACIUS V, pap., LXXX, 138.
 BRUNO (S.), Carthusian. institut., CLII, 653, 702, 767, 986, 1086, 1181, 1280, 1388; CLIII, 75, 131.
 BRUNO (S.), Siquiacens. episc., CLAIV, 849; CLXV, 282.
 CASSIANUS (Jean.), XLIX, 572, 576-582, 587-594, 900.
 CASSIODORUS, Aurel., LXX, 58, 99, 177, 414, 522, 605, 721, 769.
 CHROMATIUS (S.), XI, 361.
 CLAUDIUS, Taurinens. episc., CIV, 640, 671, 762, 874, 903.
 COELESTINUS, pap., LXXXIV, 681.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 271.
 COMMODIANUS, Afric., V, 220 222, 241, 245, 249.
 CONSTANTINUS MAGNUS, imperat., VIII, 276.
 CYPRIANUS (S.), Carthagin. episc., III, 787, 798; IV, 404, 424, 476, 625, 661, 734, 760, 787.
 DAMASUS (S.), pap., XIII, 423.
 DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1706.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 612, 627.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 169, 275, 5-8.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 857, 8-2, 964, 1018, 1069.
 EUGYPIUS, abb. Afric., LXII, 1005.
 EUSEBIUS, Vercellens. episc., XII, 949.
 FAUSTINUS, presbyt., XIII, 59, 65.
 FELIX (S.), episc., VIII, 679, 688.
 FELIX, pap., XIII, 17.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracaren. episc., LXXXVII, 1127.
 FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 299.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc., LXV, 325, 536, 595, 505, 631, 632, 639, 644.
 GARNERIUS, Lingon. episc., CCV, 581, 791, 811.
 GAUDENTIUS (S.), Brixienus. episc., XX, 951.
 GERHARDUS, Reichersperg. episc., CXCIII, 447, 919, 1125.
 GERMANUS (S.), Parisiens. episc., LXXII, 77.
 GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CXC, 786.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 201-208.

CODEFRIDUS, Admontens. abb., CLXXIV, 68, 85, 123, 250.
 GREGORIUS MAGN. I (S.), pap., LXXVI, 141; LXXIX, 53, 107.
 GREGORIUS II (S.), pap., LXXXIX, 507.
 GUINBERTUS, abb. de Novigent., CLVI, 203.
 GUILLELMUS (S.) Theodorici abb., CLXXX, 266, 269, 517, 656.
 GUNTHERUS, Cisterciens. abb., CCXII, 118.
 HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 619; CXVII, 408, 429, 617, 702, 811.
 HETINANDUS, Frividi Montis monach., CCXII, 535, 519.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 272, 333.
 HERVÆUS, Burgidolens. monach., (CLXXXI, 678, 729.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 1086, 1155, 1157, 1169; XXIII, 498, 500, 532, 569; XXIV, 254, 751, 796, 826, 833, 849, 938; 1169; XXVI, 470.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 501, 503, 505, 509, 510, 514, 515, 557, 559, 567, 569, 576, 586, 588, 601, 609, 628, 770, 862, 863, 953, 941, 962, 965, 1040, 1045; X, 74.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 184, 217, 492, 547, 567, 891, 1131.
 HILDEBRANDUS, junior, CLXXXI, 1694.
 HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 55.
 HILDEGARDIS (sancta), abbat., CXCVI, 494, 623, 697; CXCVII, 258.
 HINGMARUS, Remens. archiepisc., CXXVI, 71.
 HUGO DE S. VICTORE, (CLXXVI, 27, 548, 663.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXIII, 1518.
 INNOCENTIUS I (S.), pap., XXXIII, 781-783.
 INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 547, 469, 685, 696, 993, 1069, 1084, 1121.
 ISAACUS DE STELLA, CXIV, 1732.
 ISIDORUS (S.), Hispalens., LXXXII, 269; LXXXIII, 613.
 JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 489, 475, 491, 503.
 JUVENCUS FIRMIUS, XIX, 62.
 LACRANTIVS FR., VI, 451.
 L'ANFRANUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 128, 161, 292, 294.
 LEODRADUS, Lugdunens. episc., XCIX, 806.
 LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 154, 168, 258, 258 335, 423, 442, 450, 595.
 LEO II, pap., XCVI, 419.
 LEODEGARIUS (S.), Augustodunens. episc., XCVI, 575.
 LUCIFER, Car'it., episc., XIII, 767.
 LUCIUS (S.), Ferrariens. episc., CXIX, 444, 603, 630, 634, 642, 660, 663.
 MARBODUS, Redonens. episc., CLXXI, 1707.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 214, 599, 691, 1011; CLIX, 218, 404.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 228, 261-275, 446, 520, 570.
 MINUTIUS (Felix), III, 352.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 404.
 OPTATUS (S.), Milevitan. episc., XI, 10-7.
 PACIANUS (S.), XIII, 1068, 1074.
 PASCHASIUS RAUBERTUS, Corbeiens. abb., CXX, 485, 1002, 1434.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 133, 258, 509, 575, 440, 441.
 PALLUS, diacon., XCV, 1175, 1278, 1280, 1440.
 PELAGIUS II, p.p.a., LXXII, 706.
 PETRUS, Biesens. archidiacon., CCVII, 712.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 565, 595; CXLV, 650, 917, 920, 923.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., 248, 274, 791, 1589, 1420, 1460; CXII, 92, 224.
 PETRUS, Pictaviens. Cancell., CCXI, 1044.
 PETRUS, Venerabil., (Juniac. abb., CLXXXIX, 957.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 6, 214, 216, 685.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 80, 125-127, 128, 151, 144, 146, 161, 207, 209, 210, 218, 257, 250, 295, 296, 477, 505-511, 654.
 PRUDENTIUS, poet., LIX, 698, 797.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVII, 1021; CVIII, 125, 164, 183, 232, 268; CLX, 197, 401, 865, 1014; CX, 303, CXI, 1310, 1558, 1429, 1167; CXII, 106, 1543, 1550.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1712.
 REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 237, 594.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 1022, 1050, 1112.

RICHARDUS A S. VICTORE, CXI, VI, 63, 570, 639, 883, 1053, 1054, 1131.
 ROBERTUS, abb., CL, 1366.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., (CLXXXVI, 744, 838, 894, 896.
 RUFINUS, presbyt., XXI, 507, 719, 874, 892, 897, 994.
 SEDULIUS, Cael., XIX, 622, 776.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 133.
 SILVESTER II, pap., CXXXIX, 203.
 STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1501.
 STEPHANUS (S.), Grandimont. abb., (CIV, 1093, 1125.
 SULPICIUS SEVERUS, XX, 246.
 TERTULLIANUS, Carthagin. presbyt., I, 1228; II, 119, 285, 290, 296, 915; III, 154.
 VICTORINUS (S.), episc., V, 525.
 VICTORINUS, rhet., VIII, 1193, 1221, 1333.
 VICTRICIUS, episc., XX, 40.
 VIGILIUS, Tapsens. episc., LXII, 45.
 WALAFRIDUS STRAB., Fuldens. monach., CXIV, 101.
 WILLELMUS (S.), abb., CCIX, 670.
 WOLPERO, abb., CXCIV, 1197.
 ZACHÆUS, Christian., XX, 1066, 1162, 1165, 1166.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 521, 529.
 ZENO (S.), Veronens. episc., XI, 255, 316.

SECTIO SEXTA.

De hominum prædestinatione et reprobatione.

1° Certum est quosdam a Deo prædestinatos et electos esse, et e contra quosdam reprobatos... Qui autem sit ordo Dei in mysterio prædestinationis et reprobationis? hæc questiones difficile attinguntur sunt. Etsi millies dicatur: Si vitiatia est æqualiter omnium origo, si nascuntur omnes peccatores et massa corruptionis originalis involuti, cur ergo Deus hujus miseretur, non alterius, semper respondendum est: « O homo, tu quis es qui respondeas Deo? » Verum si unus est omnium reatu, non est ergo quod queratur quisquam. Neminus Deus debet quidem; Dominus est. Sufficiat gratiam a Deo nunquam ulli hominum denegari vel subtrahi nisi in poenam alicujus præcedentis peccati.

2° Præter voluntatem Dei generalem salvandi omnes, et licet Christus pro omnibus mortuus sit, est in Deo salvandi quosdam et in Christo beneficium suæ mortis et meritum passionis communicandi voluntas specialis et efficax. Deus non omnibus dat donum perseverantiæ, sed cui vult et quomodo vult, pro suæ voluntatis beneplacito; et, stante morte Christi, licet nullus hominum excludatur a jure recipiendi sacramenta, si ad ea accedat vel præsentetur, certum est eos, qui non accepta peccatorum suorum remissione moriuntur, non salvari, qui salvati fuissent, si placuisset Deo cum ipsis misericorditer agere. Hoc fit quod licet in Deo generalis, sed sincera voluntas salvandi omnes, voluntas quam theologi vocant antecedentem, id est, quæ antecedit meritum prævisionem, est voluntas consequens vocata; per istam Deus vult punire nocentes et peccatores. Dum ergo Deus quosdam æternis suppliciis addicit, sive infantes mortuos sine percepto baptismo, sive adultos post lapsus un lapsos, justam retribuit poenam merentibus. Aliis parit misericors, eosque in stabili benignitate extractos e massa corruptionis vocat, justificat et perseverantia finali donatos glorificat; alios per justitiam susceptæ corruptioni relictos permittit in peccatis suis mori et damnari.

3° Stat liberum hominis arbitrium cum gratia, prædestinatione et reprobatione divina, cum gratia Dei resistere possimus, atque nostrum meritum operum. Unde totum hominis meritum in recto uso gratiæ positum est. Si enim quis gratiæ Dei cooperetur, quod quidem et a Christo est, novam gratiam impetrat, atque de gratia in gratiam pervenit per Christum ad vitam æternam, quam reddet tandem justus iudex et misericors Pater, cumulans dona sua coronis, seu, ut cunctis Ecclesia, coronando dona sua dum coronat merita nostra.

4° Congratia justificationis nunquam subtrahatur homini, nisi peccatum mortale præcesserit, nec Deus quemquam deserat per subtractionem gratiae sensus actualis seu habitualis, nisi prius ab eo deseratur, consulendum est propriae salutis cum timore et tremore, in solo Deo confidendum, vacandum assidue orationi et bonis operibus, summo studio vigilandum ne negligentia vel peccatum quodvis subrepat, tandemque animum gerendum esse sub potenti manu Dei demissum et humilitatum.

ABÆLARDUS (Petrus), Ruyens. abb., CLXXVII, 425, 561, 908, 914, 936, 957, 1525, 1526, 1585, 1588.
 ABSALON, Sprinckirsbac abb., CCXI, 20, 102, 214, 286.
 ADALGERUS, episc., CXXXIV, 916.
 ADAMUS, Persen., CCXI, 647, 712.
 ADAMUS, Præmonstratens., CXCIII, 816, 838.
 ÆLREDUS, Rievallens. abb., CXCIV, 512, 515.
 ALCUINUS, abb., C, 158, 175, 698, 750, 869; CI, 29.
 ALDHelmus (S.), Schireburn. episc., LXXIV, 110, 117, 128, 297.
 ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 972.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIX, 1167; XV, 1087, 1486, 1706, 1708; XVI, 75, 1088, 1235; XVII, CVII, 844.
 AMULO, Lugdun. ns. episc., CXVI, 97, 89, 102.
 ANSELMIUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVII, 252, 519, 638, 674, 707.
 ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1235.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 543.
 ARNULPHUS, Lexoviens. episc., CCI, 189.
 ATTO, Vercellens. episc., CXXXIV, 151, 144, 210, 215, 220, 221, 225, 548, 668.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 780; XXXIII, 459, 875, 876, 879, 880, 882, 883, 888, 889; XXXIV, 132, 758, 761; XXXV, 1400, 1776, 1819, 1851; XXXVI, 246, 450, 647, 789, 902; XXXVII, 1273, 1520, 1464, 1495, 1560, 1300, 1745; XXXVIII, 108, 375, 896, 1247; XL, 530, 620, 773; XLII, 466, 753, 802; XLII, 653, 1029, 1657; XLIV, 759, 760, 945, 945; XLV, 995, 1001.
 AUTPERTUS (S.), Benevent. abb., LXXXIX, 1277.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 359, 342.
 BANDINUS, Magist. theol., CXCII, 1016, 1026, 1037.
 BEDA Venerabil., XII, 71, 104, 142, 153, 190, 467, 798, 940, 1013, 1066, 1076, 1077, 1079, 1201; XIII, 119, 644, 654; XCIV, 115.
 BERNARDUS (S.), Clairvallens., abb., CLXXXII, 152, 376; CLXXXIII, 169, 352, 585, 596, 402, 444, 500, 511, 555, 825, 837, 840, 841, 890, 892, 947, 949, 1027, 1160.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 487, 729, 858, 860, 865.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 41, 85, 105, 155, 654, 729, 773, 925, 1158, 1187; CLIII, 561.
 BRUNO (S.), Signiacens., episc., CLXV, 290, 784.
 BRUNO (S.), Herbipolens. episc., CXLIH, 519.
 CANDIDUS, Poldensis monach., CV, 581.
 CASSIANUS (S.), Massiliens. presbyt., XLIX, 851, 1081; CVI, 108.
 CHROMATIUS (S.), episc., XX, 527, 528, 534.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 287.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginiens. episc., IV, 417, 526, 626, 658.
 DEFENSOR, monach., LXXXVIII, 602.
 DRACONTIUS, poet., IX, 606, 821, 904.
 DRUTHMARUS, Christian, Corbeliens. monach., CVI, 1422.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 607, 612, 639, 650.
 ENNODIUS, Tictuens. episc., LXIII, 160, 166.
 ERNALDIUS, Bonnavill. abb., LXXXIX, 1686.
 EUCHERIUS (S.), Lugdun. episc., L, 854, 869, 865.
 EUGYPIIUS, African. abb., LXII, 990, 998, 999.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 742, 745, 837, 842.
 FAUSTINUS, presbyt., XIII, 49, 1532.
 FAUSTUS (S.), Reglens. episc., LVIII, 840, 846, 861.
 FERRANDUS FULGENT, diacon., LXVIII, 766.
 FLORIUS, diacon., CXIX, 95, 101.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 157, 621, 627, 610, 612, 644, 655.
 GALLUS (S.), Clairmont. episc., LXXAVI, 15, 26.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., CV, 768.
 GAUDENTIUS (S.), Brix. episc., XX, 836, 865, 861, 869, 871, 880, 884, 895.
 GELASIUS I (S.), pap., LIX, 134.
 GENHOHUS, Reichersperg. prepos., CXIII, 871, 876, 922, 971, 1719; CXIV, 775, 795, 796.

GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 172.
 GODEFRIDUS, Venerabil. abb., CLIV, 219, 349.
 GOTTESCHALCUS, Orbacens. monach., CXI, 349, 351, 553, 565, 567.
 GREGORIUS MAGN. (S.), pap., LXXIX, 627.
 GREGORIUS III, pap., LXXXIX, 580, 583.
 GUERRICUS, abb., CLXXXV, 107, 157-159.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 140, 237.
 GUILIELMUS (S.), Hirsingens. abb., CL, 919.
 GUILIELMUS (S.), Theodorici abb., CLXXX, 207, 262, 562, 574, 580, 641, 646, 649, 661.
 GUNTHERUS, Cisterciens. monach., CCXII, 128, 131, 145, 181, 217, 220.
 HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 674; CXVII, 92, 222, 402, 457, 445, 446, 462, 467, 472, 702, 742, 789, 981, 1074, 1079, 1149.
 HERVÆUS, Burgidolens. monach., CLXXXI, 73, 95, 716, 750, 749, 761, 785, 1205.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 853; XXIII, 284, 415, 500, 510, 545, 555, 565, 579, 1040; XXIV, 465, 540, 745, 746, 751, 795, 796, 834, 844; XXV, 458, 459; XXVI, 454.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 409, 450, 1013, 1059.
 HILDEBERTUS, Cenomannens. episc., CLXXI, 185, 191, 351, 498, 522, 530, 701.
 HILDEPHONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 119.
 HILDEGARDIS (sancta), abbat., XCVII, 217, 871.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 14, 50, 57, 69, 824, 867; CXXVI, 44, 481.
 HONORIUS I, pap., LXXX, 477.
 HONORIUS, Augustodunens., CLXXII, 563, 1063, 1110, 1192, 1210, 1215, 1217, 1228.
 HORMISDA, pap., LXIII, 466.
 HUGO, Floriacens. monach., CLXIII, 949.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 187, 212, 221, 434, 481, 483, 486; CLXXVI, 215, 539, 666, 667.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXC, 1172, 1171, 1175, 1177, 1224.
 INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 545, 445, 501, 504, 1115.
 ISAAC DE STELLA, CXCV, 1732, 1774, 1802, 1808.
 ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., LXXXIII, 499, 805, 618, 655, 655.
 IVO, Carnotens., CLXI, 75.
 JOANNES VIII, pap., CXXVI, 664.
 JOANNES SCOTUS, CXXII, 348.
 JOANNES, monach., CLIII, 920.
 JOANNES, Saresburiens. episc., CXCI, 150.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 255, 269, 275, 275.
 JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 421, 429, 445.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 29, 123, 154, 254, 293, 444, 656.
 LEANDER (S.), Hispalens. episc., LXXII, 891.
 LEO II, papa, XCVI, 412.
 LIBERIUS X, papa, 686.
 LUCIFER, Calaritan. episc., XIII, 794, 825, 935.
 LUCULENTIUS, LXXII, 857.
 LUPUS (S.), Ferrariens. abb., CXIX, 601, 602, 606, 607, 645.
 MARTINUS (S.), papa, LXXXVII, 175, 181.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 614, 722, 918, 1194, 1513; CLIX, 24.
 ODILO, monach., CXXXI, 655, 658.
 ODO, Bellouacens. episc., CXXIV, 1119.
 ODO, Cluniacens. abb., 153; CXXXIII, 760.
 ODO, Cameracens. episc., CLX, 1159.
 OTHLONUS, monach., 116; CLVI, 290.
 PACIANUS (S.), Barcinonens., episc., XIII, 1086.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeliens. abb., CXX, 151, 155, 208, 210, 226, 832.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 240, 245, 410.
 PAULINUS (S.), Aquilensis. patriarch., XCIX, 239, 468.
 PAULUS, diacon., XCV, 1214, 1519.
 PELAGIUS II, papa, LXXII, 255.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXIV, 184, 597, 705, 919, 1036; CXV, 184, 636.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1509, 1515, 1412, 1449, 1496; CXCI, 172, 195, 268, 538.
 PETRUS Venerabil., Cluniacens. abb., CLXXXIX, 168, 267, 274.
 PETRUS COMESTOR, CXCVIII, 1735.
 PETRUS, Bleacens. archidisc., CCVII, 168, 464, 630, 774, 776, 968, 1076.
 PETRUS, Pictaviens. cancellar., CCXI, 834, 840, 849, 857, 964.

- PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 206, 310, 390, 601.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 113, 127, 131, 168, 176, 196, 210, 229, 476, 192, 503, 507, 616, 618, 657, 665, 675, 685, 690, 693, 697, 706.
 PRUDENTIUS, poeta, LIX, 70, 702.
 PRUDENTIUS, Trecens. episc., CXV, 1009.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 66, 107, 156, 518, 1029; CIX, 1-70, 137, 842, 928, 1001, 1076, 1043, 1089; CX, 55, 155, 231, 263, 362; CXI, 750, 682, 1225, 1311, 1316, 1358, 1340, 1354, 1367; CXII, 381, 807.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1347, 1494, 1498, 1575, 1762, 1764, 2049.
 RATHERIUS, Veronens. episc., CXXXVI, 576, 690.
 RATRAMNUS, Corbeiens. monach., CXXI, 13, 39, 41, 43.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 19, 985, 991, 994, 1026, 1067, 1085, 1092, 1097.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 128, 153, 496, 505, 578, 682, 729, 887, 1031, 1099, 1252, 1265, 1265.
 ROBERTUS PULLUS, carlia, CLXXXVI, 837, 891.
 RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXXV, 774, 775, 878; LXII, 896.
 RUPERTUS, Tuttlens. abb., CLXVII, 448; CLXIX, 669.
 SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 120.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 86, 89, 651.
 SICARDUS, Cremonens. episc., CXXIII, 199.
 STEPHANUS (S.), Grandmontens. abb., CCIV, 1122, 1125.
 TAO, Casaraugustan. episc., LXXX, 764, 796, 851, 873, 880, 960.
 TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., II, 291, 292, 399, 812, 985.
 THEODORICUS, rex, LXXXV, 1428.
 TICHONIUS Afer, XVIII, 52.
 URBANUS II, papa, CLI, 570, 575.
 VENANTIUS FORTUNATUS, LXXXVIII, 65, 74.
 VICTRICIUS (S.), Rothomagens. episc., XX, 455.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 426.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIII, 481; CXIV, 407, 416.
 WOLBERO, abb., CXC, 1028, 1188.
 ZACHARIAS, Christian., XX, 1165.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 589, 487.

PARS TERTIA.

Dogmata et institutiones catholicæ fidei circa gratiam, etc., juxta modum definitionum et sententiarum.

SECTIO PRIMA.

! Sententiæ divini gratiæ, ex Scriptura sacra desumptæ.

Huc imprimis et directe referuntur Patrum commentaria, homiliæ, sermones et tractatus in sacre Scripturæ textus, qui opera nostra, id est ex nobis facta a negotio justificationis et salutis nostræ prorsus removeant et solam Dei gratiam commendant, quales sunt:

Exod. iv, 12, Ego ero in ore tuo, doceboque quid loquaris. II Reg. xxii, 19, Prævenit me in die afflictionis meæ, et factus est Dominus firmamentum meum. III Reg. viii, 21, Ore locutus es, et manibus perfecisti. II Paralipomen. xxx, 9, Si vos reversi fueritis ad Dominum, pius et clemens est Deus vestrorum, et non avertet faciem suam a vobis, si reversi fueritis ad eum. Judith xiii, 7, Confirma me, Domine, ut hoc quod credens per te posse fieri cogitavi, perficiam. Job xii, 2, Quis ante dedit mihi, ut reddam ei? Omnia quæ in celo sunt, mea sunt. Psal. xii, 1, Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem? Usquequo avertis faciem tuam a me? Psal. xvi, 5, Perfice gressus meos in semitis tuis. Psal. xx, 4, Prævenisti eum, Domine, in benedictionibus dulcedinis. Psal. xxii, 6, Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ. Psal. xxiv, 4, Vias tuas, Domine, demonstra mihi, et semitas tuas doce me; dirige me in voluntate tua et doce me, quia tu es Deus Salvator meus. Psal. xxvi, 9, Ne avertas faciem tuam a me; ne declines in ira a servo tuo. Adjutor meus esto, ne derelinquas me, neque desipias me, Deus salutaris meus. Psal. xxxi, 8, Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. Psal. xliii, 23, 24, Exsurge, quare obdormis, Domine? Exsurge, et ne repellas in finem; quare faciem tuam avertis, obivi caris inopiam nostram et tribulationis nostræ. Psal.

L, 17, Domine, labia mea aperies. Psal. lvi, 79, Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. Psal. lviii, 11, Misericordia ejus præveniet me. Psal. lxxviii, 18, Et ne avertas faciem tuam a puero tuo, quoniam tribulor, velociter exaudi me. Psal. lxxvi, 71, Dixi, nunc crepi, hæc mutatio dextera: Excelsi. Psal. lxxxviii, 5, Convertite nos, Deus, salutaris noster. Psal. lxxxvi, 15, Ut quid, Domine, repellis orationem meam; avertis faciem tuam a me? Psal. xciii, 10, Qui docet hominem scientiam; beatus homo, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum. Psal. ci, 5, Non avertas faciem tuam a me. Psal. ciii, 29, Avertente autem te faciem, turbabuntur. Psal. cxlii, 7, Misericordia ejus præveniet me. Psal. cxviii, Benedictus es, Domine, doce me justificationes tuas; revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua; bonitatem et disciplinam et scientiam doce me. Prov. viii, 18, juxta lxxi, Præparatur voluntas a Domino. Cant. i, 5, Trahe me post te. Sap. vii, 7, Invocavi, et venit in me spiritus sapientiæ; omnium enim Artificum docuit me sapientia. Isai. xxi, 12, Omnia opera nostra operatus es nobis. Isai. xlviii, 26, Deus docebit illum. Isai. xlii, 16, Adducam cæcos in viam quam nesciunt, et in semitis quas ignoraverunt ambulare eos faciam. Isai. xlviii, 17, Ego Dominus Deus tuus docens te utilia. Isai. liv, 12, Ponam universos filios tuos doctos a Domino. Isai. lxxv, 1, Invenierunt me qui non quæsierunt. Jerem. xxxi, 5, In charitate perpetua dilexi; ideo attraxi te miserans. Jerem. xxxi, 18, 19, Convertite me, et convertar; postquam enim convertisti me, egi penitentiam. Jerem. xxxvi, 27, Faciam ut in præceptis meis ambuletis et judicia mea custodiat et operemini. Thren. iii, 22, Misericordiæ Domini est quod non sumus consumpti. Thren. v, 21, Convertite nos, Domine, ad te, et convertemur. Ezech. xxxvi, 26, Dabo vobis cor novum, et auferam cor lapideum de carne vestra, et dabo vobis cor carnenum. Ezech. xxxvi, 32, Non propter vos ego faciam, sed propter nomen sanctum meum. II Machab. i, 4, Adspiciat Deus cor vestrum in legem et in præceptis suis. Matth. xix, 26, Apud homines impossibile est, sed non apud Deum; omnia enim possibilia sunt apud Deum. Marc. i, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. vii, 10, Domine, adauge nobis fidem. Luc. xvii, 10, Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutilis sumus. Luc. xviii, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. xxii, 61, Conversus Dominus, repperit Petrum. Joan. i, 9, Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Joan. v, 30, Non possum a meipso facere quidquam. Joan. vi, 44, Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum. Joan. vi, 45, Est scriptum in prophetis: Et erunt omnes discipuli Dei. Omnis qui audivit a Patre et didicit venit ad me. Joan. xii, 32, Et si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. Joan. xiv, 26, Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia quæcunque dixerit vobis. Joan. xvi, 13, Cum autem venerit Spiritus ille veritatis, docebit vos omnem veritatem. Act. xvi, 14, Cujus Dominus aperuit cor intendere his quæ dicebantur a Paulo. Rom. iii, 8, Ex operibus legis non justificabitur omnis caro. Rom. iii, 24, Justificati gratis per gratiam ipsius. Rom. iv, 2, Si Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum. Rom. iv, 6, Si autem gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non esset gratis. Rom. viii, 25, Quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Dominum nostrum Jesum Christum. Rom. ix, 2, Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. Rom. ix, 11-13, Ut secundum electionem propositum Dei maneret non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei: Quia major serviet minori. Rom. ix, 16, Non est volentis, neque currentis, sed miserantis est Dei. I Cor. xii, 6, Deus qui operatur omnia in omnibus. I Cor. xiv, 7, Quis enim discernit? quid enim habes quod non acceperis? si autem acceperis, quid gloriaris, quia non acceperis? II Cor. iii, 5, Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. II Cor. xii, 9, 10, Sufficit tibi gratia mea; cum enim infirmor, tunc potens sum. Gal. vi, 3, Si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Ephes. ii, 8-10, Gratia estis salvati per fidem; Dei enim donum est, non ex operibus, ut ne quis gloriatur. Philipp. ii, 13, Deus enim est qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate. II Timoth. i, 9, Liberavit et vocavit nos Deus vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum et gratiam quæ data est nobis in Christo Jesu. Tit. iii, 5, Non ex operibus justitiæ quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam Deus salvos nos fecit

Hebr. x, 11, Una oblatione consummavit in aeternum sanctificatos. Hebr. xii, 2, Aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum. Hebr. xxi, 15, Contemplantes ne quid desit gratiae Dei. Jacob. i, 17, Omne donum perfectum desursum est descendens a Patre luminum. Jacob. i, 18, Voluntarie genuit nos verbo veritatis. I Petr. i, 3, Secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam. I Joan. iv, 10, Non quasi vos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos.

Sententiae divinae gratiae ex Patribus collectae.

atque sententiae magna ex parte deducuntur, verbum aut verbum, e scriptis Patrum; autque propositiones capitales et velut cardines et axiomata quibus fundatur dogma catholicum catholicae fidei circa divinam gratiam. Quosdam tantum Patres selginus, qui specialiter praesentem quaestionem velut ex professo tractarunt.

ADAMUS. Praemonstratensis. canonic.

CXCIII, 103 Gratia ea lem Salvaloris angelum conservavit quae lapsum hominis erexit. 116, Gratia est tum praeservatio a peccatis, tum illorum remissio. 171, Gratitude pro acceptis, nova beneficia advocat. 215, 214, Anima absente gratia turbatur, et praesente quiescit. 227, 351, Gratiae Dei omne bonum tribuendum. 248, Gratiae quatuor insignia designata per quatuor capita fluvii paradisi. 250, Gratia semen est gloriae. 251, 351, Gratia intellectum et voluntatem periclit. 252, Gratia Salvaloris omnibus apparet; solos electos erudit ad salvationem. 245, 261, Gratia creatrix est Patris, salvatrix Filii, confirmatrix Spiritus sancti; et gratia gloriae totius est sanctae Trinitatis. 256, Gratiae specialis opus est emendatio vitae. 325, 426, Gratiarum diversarum diversis distributio quam sit dispensatoria.

S. AMBROSIIUS, Mediolanensis. archiepiscopus.

XIV, 88, Operatio divina sacrilegis pectoribus potest studia pietatis infundere. 329, 333, 346, Christi manifeste in omnes praedicatur misericordia, eo quod qui pereunt, sua pereunt negligentia; qui autem salvantur, Christi sententia salvantur. 666, 972, Nostrae non est potestatis iter nostrum ex voluntate dirigere. 1033, Gratia Dei beatiores nos facit quam nostra innocentia. 1056, Non suae virtutis homo putet esse, sed gratiae celestis, si non deseratur a Christo. 1088, Deus sine labore nostro, non ex operibus, sed ex fide per gratiam suam nobis peccata donavit. 1111, Ubi gratia, non utique merito operum, nec justificatione virtutum, sed liberalitate donantis et electione rediventis salvamur. 1113, 1126, 1138, Ad gratiam Christi vocatur omnis anima.

XV, 1207, Nullus perfectus esse potest et sanctus sine favore Dei. 1213, Lucet Deus super justos per gratiam, super injustos per misericordiam, illis mercedem meritum tribuens, istis peccata dimittens. 1214, 1419, Omnis creatura quaecunque habet bona accepit a Christo. 1491, qui suo peccato pereunt, misericordia Domini liberantur. 1547, Cum Deus glorificatur a sancto, gratia est. 1559, Cui adest gratiae Spiritus, nihil deest, 1559, Nescit tarda molimina sancti Spiritus gratia. 1604, Ubique Domini virtus studiis cooperatur humanis, ut nemo possit quidquam incipere nisi a Domino. 1603, Habemus adversarium magnum qui vinci a nobis non potest sine Dei favore. 1697, 1753, Dominus studia exigit, vires ministrat; gratia pro meritis nostris diversa, sed eadem divini operis misericordia. 1706, Deus quos dignatur vocat, et quem vult religiosum facit. 1708, Deus quos miseratur, etiam imprudentes advocat.

XVI, 70, 319, Gratia non ex merito mercedis, sed ex Dei voluntate defertur. 507, 508, 406, Majoris virtutis est gratia quam natura. 733, Gratia esse non potest sine Spiritu, cum omnis gratia divina sit in Spiritu sancto. 913, 1114, Deo convenit ut quos invitaverit per gratiam, eosdem gratiae incrementis provehat. 1261, Servi sumus Creatoris nostri, sed libertatem habemus quam per gratiam Christi accepimus.

XVII, 97, Gratia confert vitam per Christum. 107, Acquiritur Deo qui in gratia ejus manet. 116, Gratia reparat hominem ad pristinum innocentiae statum. 290, 803, Hominum talis est natura ut nihil boni a se habere possint, nisi ab eo accipiant qui est summe bonus. 571, Omne donum gratiae Dei in Christo est. Gratia donum Dei est, et non debita merces operibus, sed gratuita ratione, misericordia interveniente concessa. 583, Unicuique Deus gratiam tribuit, ut tantum hauriat quantum sinit. 512, Spiritus Dei sua gratia replet, quos vult, quantos et quantum vult. 818, Quicquid boni fideles faciunt, operante Deo faciunt.

ANSELMUS (S.), Cantuariensis. archiepiscopus.

CLVIII, 227, Sine Deo nihil valeamus, et Deum quærere non possumus nisi ipse doceat, nec invenire nisi se ipsum ostendat. 574, Dando voluntatem Deus trahit nos. 593, Nullus vitam perpetuam consequi valet nisi per gratiam. 674, Libero arbitrio vim gratia non infert. 740, Ut a malis abstinamus et bona faciamus, hoc nostra virtute sine Dei adiutorio facere non possumus. 744, Nihil possumus acceptum offerre coram Deo et gratum nisi de fonte bonitatis suae illud prae hauserimus, et hoc utique ipso illuminante et docente. 800, Bona nostra, munera Dei, sunt. 800, 871, Nec Deo servire, nec placere possumus, nisi de suo munere. 861, Homo per se non potest Deum sibi placere. 866, A Deo est omnis bonus. 668, Deus dat quod nos facit velle.

AUGUSTINUS (S.), Hipponensis. episcopus. Eccl. doct.

XXXII, 596, Nisi gratia Dei liberetur voluntas a servitute peccati, recte pieque vivi a mortalibus non potest. 597, Gratia est et vocatur gratia quia gratis datur. 681, Gratiae deputandum quicquid boni nos ferimus. 781, Gratia potens est omnis infirmus, et per ipsum sit conclusus infirmitatis.

XXXIII, 334, Gratia quanto magis minusve adjuvat homo, tanto magis minusve potest ea quae ad vitam conducunt exsequi. 351, 369, 395, Cur ille sic, ille non sic adjuvetur, vel etiam non adjuvetur, nescitur; sed tamen id scitur a Deo fieri summa utraque aequitate. 575, 576, A Deo est ut eum sciamus et eum diligamus. 597, 633, Vetera sacrificia gratiam significabant, non efficiebant; praecepta legis impleri non possunt, nisi per gratiam. 776, Per gratiam liberantur quicunque liberantur. 782, Gratia salvi sunt cujusque legis praevicariatores; nec David ipse surrexisset a peccato nisi gratia eum relevasset. 782, Necesse est ut, quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante, vincamur. 783, Gratia divina privatus necesse est diaboli laqueis irretitus occumbat. 818, Cogitationes bonae non nisi ex gratia. 819, 821, Gratia non invenit eligendos, sed facit. 829, Gratia non datur ad faciendum ex abundantia et tantum ad faciendum. 830, Salutem sine gratia non poterat custodire natura, etiam integra. 831, Gratia sanantur infirmi, excitantur pigri, volentes juvantur. 819, 831, Sine gratia voluntas bona esse non potest. 880, Omne bonum meritum nostrum non in nobis facit nisi gratia. 882, Neminem Deus liberat, nisi gratuita misericordia. 887, Electio gratiae non sit illis praecedentibus meritis, vel parentum vel parvulorum nec ex praevisione operum. 969, Sine gratia vel cogitare vel agere aliquid secundum Deum nulla ratione possumus. 969, Si non est gratia Dei, quomodo Christus salvat mundum? 974, Gratia Dei nihil nobis hic confert utilius, nisi ut moriamur peccato. 981, Quibus gratia non datur, justo Dei iudicio non datur. 984, Gratia non secundum merita operum, nec juxta voluntatem datur. 985, Quomodo intelligendum quod Deus velit omnes homines salvos fieri. 987, Per oculum gratiae inspirationem preparatur voluntas a Domino.

XXXIV, 582, Homo non potest aliquid bene agere tanquam ex seipso. 406, Causa gratiae per quam salvi sunt peccatores in Deo est absconlita. 406, Natura non per semetipsam instauratur, sed per Dei gratiam. 412, Per gratiam Dei homo creatur de novo. 431, Homo non bene vixisset, nisi per gratiam Dei. 598, Gratiam Dei ut praecedat voluntas accipiendi et jubet et facit Deus. 712, Gratia non pendet a visibilibus sacramentis. 757, Gratia est aqua qua interior sitis irrigatur.

XXXV, 1400, Gratia prima quam peccator accipit, quoniam. 1842, Gratia a Christo ut Deus et homo est. 1843, Gratia praevincit nos. 1850, A Deo quicquid boni est donatur. 1850, Gratia a Deo donatur ut sciat ut quo bonum omne donetur. 1851, Gratia jam non est gratia, si praecessisse contendimus merita. 1915, Sanctificati indigent auxilio Dei ut fiant sanctiores. 2068, Sola gratia aufert peccatum. 2068, Gratia efficit ut non tantum velimus recta facere, sed etiam possumus. 268, Gratia quomodo abundavit.

XXXVII, 1065, Gratia Dei facit homini gradus quibus ascendat ad beatitudinem. 1116, Gratia Dei nimis occulta est qua hominum mentes reviviscunt, ut possint praecpta sanitatis audire. 1117, Auditis divinis testimoniis hi non convertuntur ad fidem, in quibus occulta gratia non operatur ut credant. 1201, Disciplina Christiana haec est ut quod quis facit male, sibi; quod bene, Deo tribuat, neque super eum qui bene non facit sese extollat. 1231, A te desicere potes, tu te ipsum rescicere non potes. 1577, Gratia Dei id agit ut dilectione impleantur mandata Dei, quae timore non poterant. 1632, 1717, Nemo praesumat viribus suis se reddere quod roverit; qui te hortatur ut voveas, ipse te adjuvat ut reddas. 1851, Ut sis Deus ope-

ratum est, ut bonus sis et si bonus es, ipse operatur. 1833. Siliare possum, me irrigare non possum. 1860, Deus opus suum non deserit, si ab opere suo non deseratur.

XXXVIII, 151, Bonus voluntas Dei præcedit bonam voluntatem nostram. 108, Non potuisti in te, nisi perdere te; nec scis invenire te, nisi ille qui fecit te, querat te. 179, 181, Gratia munera ex profundo Dei iudicio dantur. 190, Gratia necessaria ad superandas tentationes. 290, Ipse Deus dat vires ut quod jubet impleri possit. 339, Gratia necessaria ad explicanda fidei mysteria. 480, 481, 679, Homo si vult aliquid esse boni, de proprio non erit, 691, Gratia homines filios Dei facit. 730, 780, Ambulans in via justa, si id sibi tribuat, perit de via justa. 830, 843, Gratia delevit omnia peccata, et ad non peccandum voluntati nostræ consensit adiutorium administravit. 853, Gratia Dei nisi regat, cadis; nisi illa erigat, iaces. 856, Gratia non tantum ut facilius, sed omnino ut facere possis necessaria. 871, 872, A Deo habet homo et quod homo est et quod iustus est. 905, Gratia cur alii datur, alii non datur. 921, Justitia vera nobis non est nisi ex gratia. 921, 923, Qui fecit te sine te, non te justificat sine te. 952, 953, Deo debemus quod homines sumus, quod recte intelleximus, et quod bene viximus.

XL, 111, 115, Gratia merita præcedit. 225, 271, Contra peccatum pugnantes vincimur, nisi divinitus adjuvemur, ut non solum videamus quid faciendum sit, sed etiam delectatio iustitiæ viveat in vobis aliarum rerum delectationis. 275, 276, Ut nemo damnatur, nisi per debitum iudicium, sic nemo liberatur nisi per indebitam misericordiam. 277, 278, Deus malas hominum voluntates quas voluerit potest in bonum convertere. 283, Nisi gratis est, gratia non est. Gratia auxilium necessarium in utroque statu hominis, sed magis in præsentis. 283, Gratia Christi nec ante eius adventum defuit quibus eam imperitri oportuit. 421, Gratia adjuvantis necessaria est ut impleatur præceptum iubentis. 621, Gratia cum adjuvat iustum, videtur meritis reddi, sed non desinit esse gratia, quia id adjuvat quod ipsa est largita.

XLI, 576, 445, Gratia dispensatio multum occulta, sed tamen iusta. 528, Gratia figurata et explicata per matrem Simeonis. 729, Omne opus gratiæ pertinet ad futuram ætuli novitatem.

XLIV, 116, Gratia necessaria est ut anima ad Deum redeat; regnum mortis sola in quoque homine destruit gratia Salvatoris. 125, Gratia Dei gratuita, nullis præcedentibus meritis, non iniqua. 135, 153, Homo indiget ope Dei ad non peccandum et ad iuste agendum. 151, Gratia Dei consensu voluntatis nostræ adiungendus. 170, Gratia aliis ex misericordia datur, aliis ex veritate non datur. 212, Gratia quæ nos adjuvat, sine nostra est voluntate. 221, Gratia data est ut lex impleatur. 226, Non forissecus adjuvat Deus, sed intrinsecus. 241, Cur illi ita suadet ut persuadatur, alii non ita. 259, Ad peccandum nobis ipsi sufficimus; ad iustitiam vero ut redeamus non item. 261, Etiam perfectissime iustificatus indiget auxilio gratiæ ut recte vivat. 277, Deus, cum gratiam homini facit, per misericordiam facit; cum autem non facit, per iudicium facit. 338, Gratia non secundum merita datur, ad singulos actus datur, nec est in libero hominis arbitrio, nec in lege, nec in doctrina. 340, Gratia gratis datur et indignis datur. 341, Ut corona dicam redderetur, gratia data est indignis. 378, Necessaria est gratia ut homo aliquid boni faciat. 372, Sine Dei adiutorio ad Deum nemo pervenire potest. 372, Gratia cor nostrum quo voluerit inclinat. 377, 635, Fides et oratio sunt dona gratiæ. 630, Meritis malis redduntur munera bona. 695, De Dei misericordia, non de virtute sua homo præsumere debet. 917, Gratiam desiderare initium gratiæ est. 889, Sine gratia cadit homo, præcipitatus libero arbitrio. 897, Gratia facit ut lex impleatur et natura liberetur, ne peccatum dominetur. 939, Ideo possunt homines quia sic volunt, et ideo sic volunt quia sic Deus operatur gratia sua ut velint. 940, Adiutorio gratiæ donante fit ut invictissime quot bonum est homines velint, et hoc desecere invictissime nollint. 114, Nos volumus, sed Deus operatur in nobis et velle; operamur, sed Deus operatur in nobis et operari; homo velle bonum non potest, nisi adjuvetur ab eo qui malum non potest velle.

XLV, 1000, Cum de gratia agitur, totum Deo tribuendum. 1001, Ad solam nunc Dei gratiam pertinet, ut ad Deum accedamus et ab eo non recedamus. 1002, Non iniustus Deus qui non omnibus et uni potius quam alteri ponat gratiam. 1003, Gratia gratis datur. 1009, Gratia secundum placitum voluntatis Dei datur. 1012, Gratia et inchoandi et donec in finem perseverandi non datur. 1013, Gratia prævenit ut Deum diligamus. 1131, Gratia prævenit ut Deum diligamus. 1131, Gratia præcedit opera bona. 1131, Gratia ut debita, sed gratuita. 1135, Ut faciat homo, Deus

facit prior. 1520, Velle iustitiam nemo potest, nisi ex gratia.

BEDA (VENERABILIS).

XCI, 116, Qui divini protectionis dono adjuti, nec correptionibus, nec donis a sua iniquitate nolunt curri, merito damnantur. 395, Gratia Evangelii ad omnes per orbem nationes perventura. 399, Nec initium bonæ actionis aut aliquid cogitationis nisi a Domino habere possumus. 407, Auxilium recte vivendi a divina propensione querere institutum. 782, Gratia septenario Spiritus sancti numero solet assignari. 825, Post inchoata prædicta operum bonorum, maiore gratia illuminamur. 845, Gratia electos ab omnibus malis eruat, ad promissa superni regni gaudia inducit. 921, Gratia ex longæ sanctæ conversationis profectu hominem ducit ad perfectionem et pacem mentis. 975, Qui bonus est non confidit cogitationibus suis, sed Domini gratiam querit, et per illam accipit ut pie vivere possit. 986, Nec animum præparare nec linguam gubernare, nec aliquid boni facere absque divina gratia valeamus. 1029, Gratia sibi congregat ex incredulis et sceleratis Ecclesiam electorum. 1068, In gratia est quod homo habeat bonorum operum nec initium nec perfectionem. 1087, Currere vel cursum consummare sine gratia non valeamus. 1091, Auxilium Redemptionis necesse est eo instantius quo major adversitas pravorum tentat fidem electorum. 1103, Per auxilium gratiæ, Christus manet cum omnibus sanctis.

BERNARDUS (S.), Claravallens. abb.

CLXXXII, 132, Gratiam Deus subtrahit ingratæ et de se præsumenibus. 572, Gratia ut gratia est habenda. 578, Gratia Dei humilitati datur, in fide suscipitur, in timore custoditur. 1001, Gratia nos prævenit, provincit et perficit. 1001, Ex gratia merita hominis et salutis nostre opera. 1012, Gratia dat sapere et posse.

CLXXXIII, 286, Gratia gratis datur; etiam cum exiter, gratis emitur, quia quod datur pro ea, nobis melius retinetur. 344, Gratia promerendi habet odium præteritorum malorum, contemptum præsentium bonorum et desiderium futurorum. 366, Gratia Dei omnibus oblat. 397, Gratia nos reddit capaces humilitatis. 552, Gratia soli ascribendum prædestinationis initium et finis. 583, Gratia non tam nobis deest, quam nos ipsi. 696, Gratia est ad bonum inchoandum et perficiendum. 840, Jus nostrum ad gratiam est voluntas Dei. 1157, Gratia quædam aliis datur, aliis non. 1185, Voluntas ad Deum redeundi provenit a gratia. 1190, Gratia dat vires ad resistendum. 169, Gratiarum cessat decursus, si non fuerit recursus. 310, Nullum præsentis Dei certius testimonium quam desiderium gratiæ amplioris. 831, Gratia semper Deo agendæ pro beneficia. 871, Gratia præsentis nunquam sit homo securus. 919, Gratia cooperandum. 1105, Gratia neglecta redundat in contemptum donantis. 1145, Gratiam perdit qui eam sibi tribuit. 1177, Gratia promerendæ, retinendæ et recipiendæ nihil efficacius quam non in alium sapere.

CLXXXIV, 41, Visio Dei per gratiam, seu divinis dulcedinis experientiam. 46, Gratia plenitudo in Christo. 175, Bona nostra gratuita sunt, cum gratia Christi deputantur. 173, Gratia quam suavis. 174, Gratia merita prævenit, committitur et accumulatur. 195, Gratia industria et industria gratiam vicariam opem sibi conferunt. 226, Gratia variæ pro varietate attributorum. 226, Gratiam comparat humanitas Christi, divinitas confert. 293, Gratia vocanti non obsistendum.

CLXXXV, 42, Prærogativa temporis gratiæ. 127, Gratia non minuitur usu, sed augetur. 156, Gratia Spiritus sancti larga effusio. 158, Gratia non admittit fastiditatem, esurientes implet.

BRUNO (S.), Astens. abb.

CLXIV, 129, Dei misericordia erga poenitentes. 261, Spiritus sancti gratia lumen ac præsidium nobis præstat, neminemque deserit, nisi prius deseratur. 272, Sancti quicquid sancte agunt, divini gratiæ virtute operantur. 500, Sanctorum dies impleri dicuntur, cum per gratiam, qua ante sæcula prædestinati sunt ad gloriam vivant in æternum. 575, Electo ad gloriam in Dei misericordia et voluntate tota est. 475, Quidquid boni agimus a Dei gratia accepimus, eique reddere debemus. 476, Bona opera nostra non nostras potestatis sunt, sed proveniunt ab eius spiritu afflante et adiuvante. 627, 644, Dei est cor nostrum amollire et ad bona agendum inclinare. 677, Quamvis predicatorum Verbi Dei retia tendant, ipse tamen interior corda convertit. 792, Gratia Dei nullis præceps tentibus meritis datur; quare omnis virtus, constantia et fortitudo sanctorum non ipsorum, sed Dei est. 817, Sola Dei misericordia ad celos sanctos introduxit. 941, Gratia Dei non est coacta, sed voluntaria, quia et

sponte datur et sponte suscipitur. 961, Sine Dei adiutorio nihil facere possumus.

CASSIANUS JOANNES, presbyt. Massiliensis.

ALIX, 275, Gratia Dei necessitas ad castitatem servandam et ad perfectionem consequendam. 410, Salvatissimus Dei gratia 452, Gratia divina quatuor subsidia. 581, Gratia et liberi arbitrii concordia 932, Gratia non datur ex meritis. 939, Gratia fungitur vice nutricia et obstetricis.

CASSIODORUS, Vivariensis. abb.

IX, 59, Sine Christo nullum bonum vel incipere vel implere homo praevalet. 58, Meritum omne praecedit vocatio Domini 91, Nihil probi habet homo, nisi quod a Domino acceperit. 130, Deus gratis vocat universos. 176, Nullus suis meritis ad gratiam Domini venit. 178, Misericordia Domini nos praecedit et subsequitur. 191, Humanis meritis nihil applicandum. 596, Gratia opus est peccatoris conversio. 413, Nemo de se ad aliqua Dei munera potest pervenire. 441, Deus gratis nos elegit. 467, Bona Dei nos praevenerunt. 489, Gratia Dei conceditur, quod in voluntate monstratur. 503, Homo per gratiam reparatur, qui fuerat per justitiam jure damnatus. 605, Gratia Christi nos preparat, nos adjuvat, corroborat et coronat. 605, Gratia omnibus gratis datur. 625, Domini gratia cuncta praevenerit. 710, Gratia est principium bonae vitae sine qua male vivitur. 767, Quidquid in nobis est laudabile divina constat esse clementiae. 827, Deus per se bonus, homines per ejus gratiam. 840, In omni bono, gratia Dei praevenerit. 1077, Nemo suis viribus, sed sola gratia Dei salvari potest.

CYPRIANUS (S.), Carthaginiensis. episc.

III, 1149, Coelestis gratia est sine acceptione personarum. IV, 219, Gratia gratuitum de Deo munus et facile. 390, Virginitas donum Dei. 418, Deus remunerat in nobis quicquid ipse praestitit. 774, Tantum quisque tentatur, quantum potest sustinere. 475, Deus sua dignatione viatores facit. 521, Gratia spiritualis origo. 674, Vinum non potest virtus ad bonum prompta. 775, Gratia gratuita.

DRUTHMARUS, Christian.

CVI, 1290, Qui bona opera praedicat, parat viam ut vis gratiae cor auditum penetret et lumine veritatis illustret. 1513, Nullus iustitiam facit nisi ex dono Dei, et quicquid boni est, Dei est. 1519, Per fistulam cordis vox auditur, et Spiritus, fons bonitatis dat incrementum et audaciam locutionis. 1436, Deus omnibus bona tribuit, nulli malum. 1465, In quinque talentis diversae gratiae intelligendae sunt. 1466, Nullus se potest excusare de ignorantia, quia repleta est terra scientia Domini. 1512, Magister bonus nullus est absque Deo. 1515, Eos qui bonam habent intentionem, Dominus et approbat et adjuvat.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 781, De modo necessitatem gratiae intelligendi. 789, Nec per solam gratiam sine ullo hominis labore salus obtineri potest. 791, Legis opera simul et gratiae commendantur. 792, Solutiones ad objecta de gratia Dei. 806, Gratia Dei et voluntas humana testimoniorum asserzione sociantur. 829, Nec gentes gratia destituta relictæ sunt.

FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc.

LXV, 135, Nisi qui de curio descendit et se ad satianos esurientes dedit nobis donec esuriam, non possumus coelestem panem esurire. 153, Deus nullatenus invenitur nisi ipse nobis exciet ut quaeratur. 158, Ex gratia est non solum vita bona quae datur iustificationis, sed et vita aeterna quae datur glorificationis. 158, Omne opus quod a nobis in Deo fit, Deus in nobis facit. 159, Gratia praevenerit impleri ut justus fiat, praevenerit elisum ut surgat, et subsequitur iustum ne fiat impius, subsequitur elevatum ne cadat. 162, Totum Deo tribuendum est etiam quod nostrum esse dicimus. 163, Vocatio, iustificatio et glorificatio ab uno Deo. 163, Dei gratiae operis est omne bonum quod operantur homines. 372, Firmiter tenendum nullam facultatem inesse posse bonae voluntatis aut operis nisi id Deus gratuita miserationis munere contulerit. 322, Ad iutorio Dei desistente, non possumus aliquid boni velle seu facere. 340, Solus Deus potest in accipiente quod dederit custodire. 340, Non potest quisquam hominum, sive ad cogitandum, sive ad operandum quicquid bonum idoneus esse, nisi fuerit gratuita divinae operationis munere adjutus. 530, Gratiam nemo potest poscere nisi vult, sed nisi in eo Deus ipsam voluntatem operetur, velle nullatenus poterit. 730, Perseverantia in bono et incrementum opus est gratiae. 351, Cursus quo currimus ad Deum, viribus nostris non potest assignari. 415, Bonam voluntatem hominis non expectat Deus, sed eam ipse tribuit. 419, Gratia Dei liberum arbitrium non auferitur, sed liberatur. 452, Gratia gratis sic datur in-

dignis ut ipsa et exordium et profectum bonae voluntatis operetur. 620, Deus in nobis operatur ut velimus et ut faciamus. 627, Gratia Dei est quibus vult et quantum vult immerentibus hominibus largiri. 639, 688, Deus in hac vita per misericordiam gratis iustificando praevenerit quos in aeterna vita per justitiam glorificare disponit. 659, Gratia inchoat in homine bonam voluntatem. 640, Laborem suum debet quisque gratiae deputare, non sibi. 612, Sicut omnia bona non nisi Deo largiente accipimus, omnia quae accipimus, non nisi Deo custodiente servamus.

GODEFRIDUS, Venerab. Admontensis. abb.

CLXXIV, 27, Gratia nos constituit habitaculum Dei. 58, Plenitudo gratiae in redemptione super homines effusa est. 57, Gratia Dei contra tentationes nos roborat. 94, Gratia in nobis crescit. 99, 551, Sine gratia nulla dulcedo interna. 137, Sine gratia nullum est meritum. 141, Gratia in cognitionem Dei nos adducit. 150, Gratia cooperandum. 184, 186, Sine gratia nulla est compunctio. 532, Sine gratia nulla intelligentia Scripturarum. 635, Gratia nos illuminat ut relicto saeculo de virtute ad virtutem eamus. 645, Omne supernaturale gratia operetur in nobis. 691, Vitasas incl nationes gratia frangit. 730, Gratia nos visitat diversis modis et temporibus. 785, Sustinet nos in prosperis et adversis. 749, Cor durum Deus commutat in hortum. 936, 1154, Gratia adest in tentationibus.

GREGORIUS MAGNUS (S.), pap.

LXXV, 818, Gratia Christi non hunc liberalat per mortem, quem non reformat. 902, Deus non deserit tendentem ad iustitiam, qui sua gratia praevenerit peccantem. 907, Nisi Deus misericordiam subroget, servari non valet vita quam praebet. 917, Non potest converteri mens quam Deus culpa exigente deseruit. 965, Gratia gratis datae merita sunt, non munitiones mentis. 977, Affante gratia cor terrena sapiens subvertitur et mutatur. 977, Subtrahit gratia cor arescit. 987, Accepit munditiam non sibi tribuat, sed ei qui solus mundus est.

LXXVI, 73, Ex aspiratione gratiae et libero arbitrio sequitur actio meritoria. 74, Debilis est omnis hominis virtus sine Dei auxilio. 131, In bonis operibus Deus nos praevenerit. 140, Deus non pro merito nostro sua visitatione nos illustrat. 149, Deus solum mentes gratia excitare potest. 238, Gratia non datur pro meritis. 364, A Deo est gratia et recte intelligenti et recte intellecta operandi. 423, Mirati iter sanati Deus quia silentur et occulta vi. 470, Gratia nos facit bene operari. 503, Solus Deus coram per gratiam operit. 525, Non equidem Deus nos deserit dum respicitur a nobis. 647, Ut bene operemur a Deo est. 698, Nullus primam gratiam meretur. 869, Divinae gratiae necessitas ut bonum et velimus et perducimus. 869, Gratia praevenerit aspirando, et adjuvante subsequitur. 869, Quos Deus terribilis deiecerat, erectos gratia confirmat. 901, Ad bona surgere peccato non valeamus nisi Spiritus sanctus et praevenerit elevet, et subsequendo confortet. 939, Gratia non deserit iustum in tentatione. 998, Gratia Dei gratuita.

LXXIX, 50, Gratia necessaria ut vir summa diligit et ima contemnat. 69, Gratia recte dicitur Spiritus sancti robur. 88, Sine Dei auxilio stare non possumus. 90, Deus aliquando se subtrahit ut quam infirmi sumus et absente experiamur. 107, In edificatione domus Domini vires humanae deficiunt, si non divinitus adjuvantur. 212, Quidquid a nobis geritur, boni, divinae gratiae ascribendum. 298, Effectus gratiae est immutatio cordis. 486, Quo propius ad gratiam accedimus, plus nos esse peccatores agnoscimus.

GUIBERTUS, abb. de Novigento.

CLVI, 27, Gratia Dei in convertendis hominibus, quoniam. 54, Gratia privatus homo velut bestia. 39, Gratiae effectus. 54, Gratia praevenerit et concomitantis effectus seu efficacia. 98, Gratiae subtractio utilis ad humilitatem. 539, Gratiae pro mensura fidei donantur. 548, Gratia praevenerit ex libero arbitrio constat. 615, 617, Gratiam Deus gratuito impendit. 650, Gratia pro remissione peccatorum. 736, A massa perditorum quosdam discernit Christus. 883, Cujus vult Deus miseretur et quem vult indurat. 1049, Gratiae expectativae initium.

HAYMO, Halberstatensis. episc.

CLVII, 847, Gratiam aspirantem Deus non dat nisi per Christum. 509, Homo per suas vires non potest tentationibus resistere, sed a Deo liberari potest. 310, Securitas non ponenda est in homine, sed in Deo. 820, Dei solius opere innocentes esse possumus. 574, Oratio quae cum Christo fit, ad salutem est; quae sine Christo est ad damnationem. 619, Nec bene velle possumus, nisi gratia Dei illuminemur.

HIERONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 631, Multiplicatio gratiae promittitur et a nobis

paucitas affirmatur. 942, Sola gratia Christi credentes justificantur et salvi sunt. 1035, Velle et currere non possumus sine Dei auxilio. 1040, Infirmitas nostra gratia roboratur. 1117, Gratia non est retributio operum, sed donantis est largitas. 1154, Non sufficit quod semel donavit Deus, nisi semper dederit.

XXIII, 50, Ut voluntas et cursus hominum compleantur, ad gratiam Dei pertinet. 499, In operibus nostris quid tribuitur gratiæ Dei, et quid libero hominis arbitrio. 541, Non nostræ solum est potestatis facere quod volumus, sed Dei clementiæ. 579, Ubi est gratia, ibi cessat liberum arbitrium.

XXIV, Gratia Evangelii necessaria. 806, Gratia et non meritum pauperem liberat. 832, Non solum opera, sed et voluntas nostra utitur auxilio Dei. 834, Semper egemus auxilio Dei. 841, Quidquid boni volumus et explemus, ad gratiam Dei referamus. 849, Omnia per gratiam generi humano sunt tradita. 890, Gratia non possidentis, sed in arbitrio donantis est. 976, Gratia diversa in his qui spiritu timoris, et in his qui perfectam habent dilectionem.

XXV, 1265, Ex gratia et non ex merito plena perfectio. 1397, Nihil potest anima sine gratia Christi.

XXVI, 583, Gratia reconciliatur. 619, Gratia commendatur.

HILARIUS (S.), Pictaviensis. episc.

IX, 48, Dei est dare ut Scripturas intelligamus, et intellectus aptis verbis explicemus. 520, Si quid boni in nobis est, ex Deo est. 538, Munera gratiæ Dei sunt justificationes diviniæ. 548, Munus gratiæ Dei est scientia æternæ. 599, Gratia Dei, non suis meritis, collidendum. 409, Gratia Dei ad vincendas tentationes necessaria. 450, Deus uniusejusque auxilio pro meritorum diversitate aut deest aut adest. 451, Constantia et perseverantia apostolorum et martyrum in confessione fidei, sunt Dei dona. 470, Voluntas nostra per se bonum perficere non potest quod novit. 509, Gratia necessaria est ad custodiendas justificationes et ad tenendam rectam fidem. 510, Semper orandum est ut Deus nobis mandata servare volentibus foveat. 558, Gratia Dei quomodo cooperari debeamus. 558, De exordio nostro munus Dei est. 558, Omnia dona Dei sunt, non eo sensu quod ignorantia humana careat culpa quod nescit. 544, Omnia a bonitate Dei in nobis inchoantur. 559, Deus sua dona iustis et iniustis largitur. 569, Humana infirmitas siue gratia Dei impar est tolerantia passionum. 569, Gratia et misericordia Dei egemus ad vitam æternam consequendam. 573, Ad uti Dei gratia immoratur in fide, in timore Dei et spe. 598, Dei proprium donum est ut quis in Dei rebus atque operibus versetur. 609, Naturæ hominis officium tantum est aggregare se in familiam, et velle et cooperari. 610, Dei ope eget homo ut bonum perficiat. 628, Salus ex Dei misericordia est expectanda. 675, Nullus homini relictus est glorandi locus, cum omnia ex Deo sint et in omnibus sit misericordia. 685, Munus gratiæ Dei est intelligentia, scientia humana et intellectus Scripturarum. 684, Impar est homo tribulationibus, nisi adsit gratia. 684, Nostra conversio a Deo est. 697, Voluntas nostra per se perficere non valet bonum quod novit. 839, Homo sine auxilio Dei comparatur terræ sine aqua arida. 842, Quæ pars gratiæ Dei et merito hominis in victoria temptationum. 860, Deus omnibus adest, nec se humanis auxiliis subtrahit. 863, Omnia tum corporalis, tum spiritualis vitæ subsidia ex Deo sunt. 962, Venia per gratiam omnibus necessaria. 1010, Gratia evangelicæ doctrinæ percipientibus quibus dilata, quatenus ei obedire non potuerunt.

X, 24, Dei est dare ut gratia salventur omnes. 257, Quod agimus Dei virtus esse intelligatur.

HILDEBERTUS, Venerab. Cenomanensis. episc.

CLXXI, 181, Sine Dei gratia nec bene volumus, nec bene operamur. 184, Officiosissima est hominibus gratia Dei; vult Deus omnes homines salvos fieri. 355, Gratia Christus nos liberat, non meritis. 488, Utrique latroni mors Christi, si voluisset, erat profutura. 493, Gratia virtus et ordo in conversione Petri; ad quam gratia eum prevenit et juvit. 494, Homo per se cadere potest, non resurgere nisi per gratiam. 850, Gratia auxiliatrix hominem, etsi quotidie cadentem, non deserit. 889, Gratiam in conversione peccatoris totus progressus videtur in reversione prodigi.

HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc.

XI, VI, 54, Deus tollit peccata sine opere peccatorum. 120, Per verbum vitæ qui sint filii iræ perveniunt ad munus gratiæ. 136, Gratiarum dona Spiritus sanctus, prout vult distribuit. 136, Cum Spiritus sanctus venit ut gratia detur, gratis, non meritis nostris, sed voluntate divina; inde gratia nuncupatur. 141, Gratia est vitæ

æterna. 165, Gratia divina conferitur in ministerio nostra obsecrationis, et illa nos orare facit. 173, Per solam gratiam conditoris alitrahimur ad terram reprobationis. 181, Nemo potest salvari nisi ex præcedenti et subsequeute Dei misericordia. 191, Post justificationem ad pacem Dei per gratiam venit.

HINCMARUS, Remensis. archiepiscop.

CXXV, 109, Quid per gratiam primam et gratiam secundam. 183, 219, 268, Quid gratia et liberum arbitrium. 190, 196, Gratia non adimit liberum arbitrium, sed liberat. 205, 206, Gratia primi Adam et secundi discernit. 420, Gratia et prædestinatio quid differant. 436, Qualiter Ecclesia catholica teneat de gratia et libero arbitrio.

LANFRANCUS, Cantuariensis. archiepiscop.

CL, 121, Gratia ex multis delictis in justificationem. 121, Quare Deus quosdam obdure, iisque gratiam denegat. 140, Gratia non ex operibus. 156, Observantia bonorum operum sanctificat. 167, De gratia quasi accepta minime glorificandum. 219, Fides, bona opera sunt gratia ascribenda. 271, Gratiam nisi humiliatus nemo accipere potest. 288, Gratia, redemptio. 290, Gratia sors dicitur, et quare. 291, Fidem et bona opera dat Deus. 294, Gratia et libero arbitrio indigemus. 379, Gratia (Christus). 443, Gratia et opera a Deo dantur. 443, Gratia, dum nonnullum invenit meritum, prorogavit beneficium.

LEO MAGNUS I (S.), pap.

LIV, 175, Gratia quid maxime operetur in corde. 143, Gratia in quo appareat mirabilior. 201, Gratia antiquis patribus data eadem est ac ea quæ nobis datur. 203, Semper per gratiam generi humano consultum est a bonitate divina. 214, Qui dedit velle, donavit et posse, ut simul cooperatores operum ejus. 221, Quid nobis divina gratia in incarnatione contulerit. 261, Homo bona agens habet a Deo et effectum operis et initium voluntatis. 281, Quomodo gratia cooperetur homo ut interior renovetur. 298, Gratia est inchoare et perficere, hominis voluntarie cooperari. 303, Deus, qui præstitit velle, donat et posse. 373, Deus iuste instat præcepto qui præcurrit auxilio. 451, Impossibilia ex infirmitate propria, possibilia sunt virtute gratiæ. 442, Gratia operatur omnia in omnibus. 448, Sine Dei adiutorio fortes esse non possumus. 857, Gratia non solum excitat mentem, sed et adjuvat actionem. 1141, Deus ad vincendum vires sufficit. 1201, Per Christum omnia possumus, qui sine eo nihil possumus.

MAXIMUS (S.), Taurinensis. episcop.

LVII, 251, Gratia adiutorium etiam hominibus qui fuerunt sub priori testamento ad eorum perfectionem per fidem in venturum redemptorem datum fecit. 519, Gratia baptismatis a Christo instituti quanta sit. 558, Gratia distinctio ex opere operato et ex opere operantis. 624, Gratia Dei superabundantia. 655, Necessitas gratia ad omnia bona opera stabilitur. 656, Gratia Spiritus sancti lege non stringitur, necessitatis vinculo non tenetur; ipse sicut vult spirat, sic et quibus vult gratis sua dona dispensat.

PAULUS WINFRIDUS, diacon.

XCIV, 1165, Dei adoptio homines filios gratia efficit. 1175, Martyrium non constat per meritum, sed per gratiam. 1216, Non nisi gratuito Dei munere sunt qui ad æternam benedictionem vocantur. 1225, Persumma gratia est filii Dei fieri. 1229, Ad legem divinam implendam totis animæ affectibus auxilium gratiæ Dominicæ exoptandum est. 1264, Si quis peccaverit, solius est Dei dimittere. 1289, Ex nobis ipsis nihil quidquam boni possumus, et cum aliquid boni facimus non nisi clementia divina largiente illud facimus. 1320, Sancti per gratiam virtutem suam habent. 1324, Quandoque apostolica prædicatione vocat gentes, quæ quondam deserte fuerant a Deo. 1342, Divinæ fuit in apostolos opus dignationis et gratia, et non illorum electionis et studii, quod in apostolatum vocarentur. 1540, Propter gratiam Dei universus orbis fide repletus est. 1570, Activa et contemplativa vita ex dono sunt gratia.

PAULUS OROSIIUS, presbyt.

XXXI, 1181, Gratis a Deo omnia accepimus. 1183, Liberum arbitrium cum gratia conciliatur. 1184, Anas prædicator liberi arbitrii injuriam facit donis Spiritus sancti. 1186, Diversæ sunt gratia. 1187, Deus cui vult donat. 1189, Deus dat incrementum. 1190, Gratia debetur vocatio gentium. 1198, Homo ex se mendax, solum per gratiam fit justus. 1199, Præceptiones Scripturarum probant necessitatem gratia. 1202, A Deo omne donum perfectum. 1206, Caritas Dei diffusa est in cordibus nostris. 1218, Deus gratiam dat potentibus.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatensis. archiep.

LII, 202, Gratia Dei nos ducit ad illius conspectum. 354, Gratia justificat peccatorem. 360, Gratia Dei auditum et respondemus de fide. 371, Vocat Deus populum

ad gratiam per ministros. 404, Gratia terrenum hominem facit esse celestem. 427, Gratia vocatur. 471, Gratiam habere iusti fatentur per quam stant et sine qua pereunt. 477, Gratia est ad omnes absque discretionem personarum. 479, Gratia etiam reprobis offertur. 481, Gratia a domino spreta, datur servo. 484, Non imus ad Deum, nisi per gratiam vocati. 507, Nos Deus vocat et ducit ad vitam. 579, Qui gratiam invenit, timere nescit. 641, Gratia mysticos sensus docet in Evangelio latere.

PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc.

CXCI, 1316, Gratia quid est. 1361, Gratia sub meritum non cadit, sed gratis datur. 1368, Gratia, quia gratis datur. 1392, 1398, Gratia Christi efficacior ad salutem quam Adæ peccatum ad damnationem. 1378, Gratia meretur augeri. 1395, Gratia Christi abundans. 1400, Gratia, quomodo superabundavit, ubi abundavit delictum. 1410, Gratia merita nostra bona facit. 1410, Gratia pro gratia redditur salvatis. 1413, Gratia pro gratia, quid. 1462, Gratia sola redemptos discernit a damnatis. 1462, Gratia gratis data, quæ. 1619, Gratia virtus est sacramentorum. 1674, Gratia non tollit liberum arbitrium. 1674, Gratia non secundum merita datur.

CXCII, 180, Gratia meritum præcessit, non contra. 185, Gratia est prædestinationis effectus. 197, Gratia Christo non ad mensuram data. 246, Gratia divine augmentandæ motus. 581, Gratiam reddit Deus pro gratia, præmiis ob merita.

PHILIPPUS DE HARVENG, Bonæ Spei alib.

CXIII, 207, 214, Gratia quædam præcedens. 215, Gratia tricus suavitate adumbratur. 217, 279, Gratia dat efficaciam operandi bonum. 319, 334, Gratia facit dona Dei applicari et esse hominum. 345, Gratia est meriti radix. 884, Gratia cur sic appellata. 909, Gratia omne bonum ascribendum. 1058, Gratia appellatur sibilus.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 80, Gratia affectum credendi et volendi in nobis generat. 82, Gratia iustificans non ex bonis meliores efficit, sed ex malis bonos facit. 83, Gratia est omnino gratuita. 114, Gratia operatur non tantum docendo, sed efficaciter mentem immutando; quod efficere non potest nec prædicatio, nec natura sibi dimissa. 129, Cum Christo debemus, si quid recte sapimus et velimus. 146, 383, Quicquid nascitur boni in agro cordis de opere et munere est celestis agricolæ. 146, Sine gratia nullum est virtutis opus, et sola gratia vi, animi hominum idonei fiunt et acrenduntur ad recte vivendum. 164, Iustitiæ opera, non ex natura, sed ex gratia. 164, Gratia necessitas ad omnia bona. 171, Gratia non prius deserit quam deseratur. 205, Gratia necessitas ad superandas tentationes. 207, Deo auxiliante vincimus, sine illo vincimur. 207, Omnis sancta cogitatio et motus piæ voluntatis ex Deo per quem aliquid boni possumus et sine quo nihil possumus. 209, Sine gratia nihil possumus nedum facilius lavere. 208, Gratia necessitas ad remissionem præteritorum peccatorum et ad auxilium ne committantur in posterum. 249, Omnia bona divini esse operis pro omnibus probant gratiarum actiones. 209, Per gratiam non solum scimus quid faciendum sit, sed etiam diligimus. 210, Gratia Dei præveniens omnia merita nostra non aufert libertatem. 210, Deus bonum velle et operari operatur in nobis, et cooperatores sumus gratiæ ejus. 220, Ad gloriam perveniri non potest sine gratia. 221, Gratia effectus in anima sunt sine læsione libertatis. 223, Pro veritate mori donum est gratiæ. 256, Initium bonæ voluntatis a gratia. 298, Si quid laudandum, si quid letandum ab homine agitur, opus Dei est et munus gratiæ. 336, Gratia auxilium ad custodienda mandata necessarium. 345, Dei gratia munus recta cogitatio et bona actio. 374, Gratia agit ut mandata Dei dilectione impleantur, quæ impleri timore non poterant. 440, Dei gratia est ut doceat nos humilitatem. 491, Gratia Dei omne hominis meritum prævenit. 515, Nihil in homine dignum amore, quod non sit ex Deo. 544, Dei munus recta cogitatio, et bona actio. 585, Quotidie quod alii per meritum suum perdunt, alii per gratia munus acquirunt. 649, Gratiam negat qui eam comitem dicit humanæ voluntatis, non ducem. 654, Gratia hominem sanat. 664, 669, Gratia gratuita probatur, cum impii iustificantur. 669, Si gratia esset ex meritis, viresceret redemptionis sanguinis Christi. 671, Gratia cuiuslibet causa voluntas Dei, et gratia est initium omnis meriti. 685, 686, Deus sibi subijcit per gratiam quos vult, et omnia quæ ad vitam pertinent sine gratia Dei nec incipere, nec augeri, nec perfici possunt. 691, Non omnibus eadem gratia mensura conferitur. 695, Gratia non tollit potestatem declinandi ad vitam et prima gratia semina sunt interdum perfecta. 706, Gratia Dei eo manifestior quo duriores sunt quos sibi subijcit. 713, Gratia mutabilitatem voluntatis non

aufert. 719, Gratia datur electis, non ut oilentur, vel a nullo hoste impetantur, sed ut bene operentur et hostem vincant.

RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc.

CVII, 561, Gratiam qua filii Dei vocantur, de Deo percepimus. 665, Homo per gratiam Dei illuminatus spiritualia a carnalibus dividit. 807, Gehennam illi soli devitare queunt qui per gratiam Christi opera iustitiæ fecerunt.

CVIII, 24, Oris ipsamet apertio ad Dei voluntatem et gratiam pertinet. 60, Gratia gratuita est, et non ex operibus. 164, Donum penitentiae sicut donum veniæ penitentibus non tribuitur, nisi sancti Spiritus gratia largiente. 318, Operibus pericere ea quæ corpora sunt, hoc divine est gratia. 955, Deus sanctos suos abundare facit omnibus bonis et hic augeat meritis et in futuro remunerabit celestibus premiis. 1048, Gratia victoriam virtutum tribuit. 1082, Deus per gratiam dat mandata intelligere. 1127, Divina et bonæ virtutes ad auxilium nostrum mittuntur a Domino. 1300, Non pro natura unicuique Deus reddit, sed pro operibus suis. 1311, Superna pietas prius agit in nobis aliquid sine nobis, ut subsequente quoque nostro libero arbitrio bonum quod jam appetimus agat nobiscum ita ut hoc bonum remunerabitur in nobis, ac si solis processisset ex nobis, cum gratia præveniente, subsequens concomitatum habet liberum arbitrium.

CIX, 14, Gratia hominem efficit possessionem Dei. 115, Qui gratia celestis imbre irrigatur vivens in carne germina virtutum fructificat. 401, Nemo bona exteriora opera exsequi valet sine dono Dei. 463, Gratia sancti Spiritus Ecclesiam sanctificat, et diversis virtutum donis eam locupletat. 665, Homo gratia adiutus adversarios suos superat. 670, Deus electos suos ab initio dono gratia suæ exultat. 675, Bonæ cogitationes nobis a Deo inspirantur. 864, Deus dat bene velle, agere, atque in nobis permanere.

CX, 124, Quicquid boni actum gratia divine deputemus. 257, Honorificatur Deus cum omne quod bene facimus, non hoc nostris meritis, sed ejus gratia tribuimus. 432, Quæcumque bona, Dei gratia largiente, valemus, ejus misericordiae, non nostris unquam meritis depletemus.

CXI, 922, Quicquid boni est, sine Deo cujus est, dari non potest. 1006, Ipsam quam agimus penitentiam, nisi Dei nitamur auxilio, implere non possumus. 1075, Nemo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit, quia nisi intus sit qui doceat, docitoris lingua in vacuum exterius laborat. 1311, Divina bonitas prævenit ut innocentes faciat, et sine gratia nihil est homo. 1359, Gratia efficit ut non tantum velimus recte facere, sed etiam possumus, non viribus nostris, sed liberatoris auxilio. 1345, Gratia dicitur quia gratis datur, cum merita nostra non præcesserunt, sed beneficia Dei nos præveniant. 1358, Deus imperat quod non potest impleri nisi per suam gratiam, ut cum homines per suas vires adimplere nequiverunt, nemo sibi magnus videatur. 1491, Velle nostrum non sufficit, nisi gratia Dei adjuvetur.

CXII, 34, Nihil sine Dei auxilio facere possumus. 106, Non sine dono Dei est dicere Jesum. 405, Fides non nostræ voluntatis est, sed Dei muneris; libertas arbitrii Deum habet auctorem, qui ipse permittit nos bonum velle.

RATHERIUS, Veronens. episc.

CXXXVI, 199, Possibilitas boni a Deo. 202, Proficere in bono Deus præstat. 276, Deus peccatorem intus trahit per misericordiam. 214, 285, Salus ex gratia. 36, Initium et perfectio bonorum operum a Deo. 519, Gratuita Dei gratia quæ id quod nitendo inspirat, miserando adjuvat ut perficiatur. 598, A Deo petendum velle, posse et perficere quæ illi placeant et nobis expediunt. 648, Gratia Dei sum si quid sum. 689, Bonum nemo sibi superbe tribuat. 690, Animas iusto Dei iudicio Deus deseruit, si eum prius deseruerint ipsæ. 755, Excitans Dei gratia est. 757, Cooperatur gratia operantibus.

RICHARDUS A. S. VICTORE.

CXCVI, 269, Gratia dona. 371, Gratia divine subtractio quomodo inter electos. 883, Gratia cur detur. 1026, Gratia ante peccatum quæ fuerit. 1151, Gratia quam habuit homo ante peccatum quanta. 1152, Gratia integra in hac vita ab homine non potest recuperari.

ROBERTUS PULLUS, cardinalis.

CLXXXVI, 698, Gratiam aliquando Deus retinet, sed nulli impetit malitiam. 703, Gratia mira Dei in homines dispositio. 720, Gratia prima homini tam necessaria est ut absque ea nihil possit. 735, Gratia mediatoris remedio est infirmitatis ut languor nihil obsit salutis, proposit humilitati. 772, Gratia Judæo minor erat quam Christiano. 805, Gratia Dei inspirata voluntas tante virtutis est ut

nuquam absque effectu sit, nisi cum ipse homo gratiæ defuerit.

RUPERTUS, Tuitiens. abb.

CLXVII, 460, Gratiæ Spiritus sancti est ros cœli. 501, Gratiæ operatur in homine confidentiam, peccatum vero timorem. 1596, Omnis gratia est per Christum. 1625, Gratiæ Christi magis abundavit quam peccatum primi hominis.

CLXIX, 68, Gratiarum divisiones tot sunt quot ordines angelorum. 226, Gratiæ pro gratia accepta. 242, Gratiæ, non merito vita æterna confertur. 852, Gratiæ et pax quare coniunguntur. 1201, Spiritus sancti gratia non est extra Ecclesiam.

SEDELIUS SCOTUS.

III, 13, Sanctitas est Dei vocatio, non meritum facti. 51, Nihil prodest littera iubens nisi adsit gratia adiuvans. 41, Gratiæ per baptismum peccata donantur, sine ulla operibus præcedentibus. 57, Qui abundantiam gratiæ et doni justificationem accipiunt, hi effugiunt regnum mortis et jam in tempore regni vitam incipiunt. 67, Sine aliminculo gratiæ bonum non facimus. 78, Gratiæ ut in gister discipulo porrigit manum et adjuvat infirmitatem nostram. 87, Unius Deus miseretur per misericordiam gratulitatem, alterum odio habet per iudicium debitum. 88, Gratiæ hominis voluntatem bonam præparat ad adiuvandum et adjuvat præparatum.

TERTULLIANUS, Carthaginiens. presbyt.

I, 489, Deus per gratiam est in genus humanum et indulgens et inceptus. 1236, Gratiæ adesse per opera cognoscitur. 1261, Dei omnia et nihil nostrum.

II, 72, Gratiæ evangelica evacuatur, si ad legem Christus redigitur. 668, Animam Deus semper alloquitur, compellit et advocat. 685, Gratiæ potentior natura habet in nobis subiacentem sibi liberam arbitrii voluntatem.

VALERIANUS (S.), Ceme lens. episc.

LII, 711, Justitia nostra ex Deo est. 725, Dei auxilium quam necessarium. 793, Gratiæ volentes tantum salvat. 813, Perseverantia donum est gratiæ Dei. 829, Gratiæ opus est ut nobis patrat regnum celeste.

WATAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXII, 513, Adversarius noster vincitur a nobis, non viribus nostris quia non in virtute propria potens est vir. 1153, Deus sola gratia dona charismatum donat.

CXIV, 101, Oratur, non tantum ut bona velimus, sed fiat voluntas in nobis, ut vivamus Deo, non nobis. 538, Gratiæ in conceptione boni per gratiam datur. 481, Gratiæ datur, non quia opera bona fecimus, sed ut ea facere valeamus. 531, Gratiæ non datur, secundum aliqua merita, sed efficit omnia bona merita. 672, Ad bonum accedimus, non mentis nostris, sed sola gratia divine voluntatis.

WOLBERO, Sancti Pantaleonis abb.

CXCV, 1201, Ubi vult spirat Deus, et cui vult gratiam dat. 1237, Quæ sit gratia vocans, justificans et glorificans, et de Dei conversione ad nos. 1247, Gratiæ necessitas.

SECTIO SECUNDA.

Definitiones et sententiæ de libero arbitrio. Ex Scriptura sacra.

Multa de libero hominis arbitrio habentur apud Patres in commentariis locorum Scripturæ sacræ, quæ sequuntur :

Genes. iv, 17, sec. LXX, Nonne si bene egeris, recipies; sin autem male, statim in foribus peccatum aderit; sed sub te erit appetitus eius, et tu dominaberis illius. Deuteronom. xxx, 19, Testes invoco hodie cœlum et terram, quod proposuerim vobis vitam et mortem, benedictionem et maledictionem. Elige ergo vitam. Jos. xxiv, 15, Sin autem malum vobis videtur, ut Domino servialis, optio vobis datur; eligit ergo quod placet. Tob. xii, 8, Convertimini itaque, peccatores, et facite iustitiam coram Deo. Psal. xxxi, 9, Nolite terri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus. Psal. lxxxix, 3, Convertimini, filii hominum. Psal. cxviii, 59, Convertite pedes meos in testimonia tua. Eccli. xv, 14, Deus ab initio constituit hominem, et reliquit eum in manu consilii sui; adiecit mandata sua et præcepta sua. Si volueris mandata servare, conservabit te. Apposuit tibi aquam et ignem; ad quod volueris, porrige manum tuam; ante hominem vita et mors, bonum et malum; quod placuerit ei dabitur illi. Act. vii, 57, Vos Spiritui sancto semper resistitis. I Cor. vii, 37, Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, et hoc iudicavit in corde suo, servare virginem suam, bene facit. II Corinth. vi, 1, Ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Hebr. xii, 13, Contemplantur ne

quid desit gratiæ Dei. Apocalyps. iii, 20, Ecce sto ad ostium et pulso; si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi januam, intrabo ad illum.

Sententiæ ex sanctis Patribus collectæ.

AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc.

XIV, 398, Non servili ad obediendum constringimur necessitate, sed voluntate arbitria, sive ad virtutem propendimus sive ad culpam inclinamur. 603, Libertas sub Christo gloriosa et pretiosa servitus. 1203, Observatio mandatorum Dei naturæ ipsius augeat gratiam. 639, Volentes Christus curat, non astringit invitos.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc.

CLVIII, 333, Peccat homo volens quod non debet, et nolendo quod debet. 374, Erga hominem in tractu et impulsu Dei ad bonum, nulla intelligitur violentia necessitas, sed est acceptæ bonæ voluntatis spontanea et amata tenacitas. 456, In primi hominis arbitrii libertate erat, ut qualis ipse erat iustitia et felicitate, tales posteros propagasset. 489, Potestas peccandi non pertinet ad libertatem arbitrii. 492, Quid sit liberum arbitrium. 674, Adam propria libertate succubuit, ita Christus ex arbitrii libertate diabolo resistit. 807, Per liberum arbitrium homo, operante gratia, vult quæ Deus præparavit facere et repellit quæ prohibet.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc.

XXXII, 505, Liberum arbitrium homini datum, non sic tamen asserendum quod gratiæ locum non relinquat. 598, Bonus usus liberæ voluntatis ex Deo est. 1212, Liberum arbitrium datum est ad recte vivendum, non ad peccandum. 1268, Per liberam voluntatem ipsa libera voluntate utimur. 1274, Libera hominis voluntas per Dei præscientiam non aufertur.

XXXIV, 675, 676, Ad non peccandum quamvis esse non dubitetur arbitrium voluntatis, tamen eius potestas non sufficit, nisi adjuvetur infirmitas. 677, Neque voluntatis arbitrium ideo tollitur quia juvatur, sed ideo juvatur quia non tollitur. 676, Liberum arbitrium ad hoc nos habere intelligatur ut pia voluntate invocemus Dominum. 739, Libero arbitrio tantum datur, ut gratia Dei amplius honoretur. 760, Arbitrium hominis vere sit liberum per gratiam. 828, Liberum est arbitrium, etiamsi divino indigeat auxilio. 813, 969, Ex eo quod venit Dominus mundum salvare, et quod venturus sit ipsum iudicare, liberum arbitrium et gratia asseruntur. 910, Liberum arbitrium sic homini datum ut tamen et divinis legibus et humanis rectissime gravium supplicia constituta sint peccatorum. 970, Liberum arbitrium sine Dei gratia nec converti potest ad Deum, nec perficere in Deo. 971, Ex ipso quod aliquid præceptum et imperatum est, obedientia nostra requiritur, quæ nulla potest esse sine libero arbitrio. 973, Liberum arbitrium sive in tantam malum sive in bonum non negat fides catholica. 974, Liberum arbitrium non sic defendatis ut ei bona opera sine Dei gratia tribuatis, nec sic gratiam defendatis ut quasi de illa securi mala opera diligatis. 987, Liberum arbitrium oppugnat qui oppugnat Dei gratiam, quæ tunc ad bona eligenda et agenda sit liberum. 990, Ut non intremus in tentationem, si voluntas sufficeret, non oraremus; quæ tamen si deceret, nec orare possemus.

XXXIV, 153, Libera voluntas, causa peccati. 7-7, Deus non aufert, sed adjuvat bonæ voluntatis arbitrium.

XXXV, 1617, Libertas prima est carere peccatis. 1778, Arbitrium liberum non sic defendendum, ut ad gloriam Dei non putetur necessarium. 2066, Liberum arbitrium in nobis ante gratiam non est ut non peccemus, sed tantum ut peccare nolimus. 2078, Liberum arbitrium quomodo explicatur.

XXXVI, 208, Libera voluntas nobis a Deo data, tametsi absque illo nihil sit conatus noster.

XXXVII, 1320, Si non accepisset homo liberum arbitrium et rationem, non eum sequeretur damnatio iusta peccantem. 1520, Deus non sanat invitum. 1461, Creatura in libero arbitrio constituta est, non sic ut Creatoris superet voluntatem, etiamsi contra ejus faciat voluntatem. 1510, Præceptum Dei custodire non sic habet in hominis arbitrii potestate, ut nullo indigens auxilio id possit efficere. 1569, Inclinare cor in testimonia Dei, simul est et divini muneris et propriæ voluntatis. 1745, 1746, Quid libera voluntate, quid necessitate faciamus. 1808, In tuo arbitrio Deus esse voluit cui pares locum, Deo ab diabolo.

XXXVIII, 172, 174, Liberum arbitrium nihil valet sine Dei gratia. 752, Liberi arbitrii magnas vires, homo, cum conderetur, accepit, sed peccando amisit. 903, Quod ab homine exigitur propter arbitrii voluntatis, hoc a Deo petitur propter auxilium maiestatis. 1969, Est in hominis voluntate semen mortis.

XXXIX, 409, Arbitrio nos ro est ut ex bonis mali, et non ut ex malis boni fiamus. 1175, Homini Deus dedit liberum arbitrium, et si vult homo, heri pater, fiet hodie frumentum. 1269, Quale fuit primi hominis liberum arbitrium.

XL, 11, Liberum arbitrium cor homini datum. 16, In libero est voluntatis arbitrio peccatum et recte factum. 216, Ad peccatum liber est qui peccati servus addictus est. 246, Libero arbitrio male utens homo, et se perdidit et ipsum. 296, Liberum arbitrium homini datum, ut Deo non necessitate, sed voluntate serviat. 329, Arbitrium voluntatis nec tentationes vincere, nec præcepta Dei sine gratia implere potest. 685, Liberum arbitrium sufficit ad malum, ad bonum autem parum est nisi ab omnipotente bono adjuvetur.

XLI, 418, Arbitrium voluntatis tunc est vere liberum, cum vitia peccatisque non servit. 467, Arbitrii libertate non fidendum.

XLII, 121, 451, Liberum arbitrium asseritur. 537, 542, Liberum arbitrium in angelis et hominibus.

XLIV, 151, Libero arbitrio non nimis tribuendum. 203, Liberum arbitrium sine gratia non sufficit. 257, Liberum arbitrium per gratiam non evacuat, sed statuitur. 211, Liberum arbitrium pertinet ad gratiam. 296, Liberum arbitrium in homine ad virtutem et vitia. 342, Arbitrium voluntatis cum gratia commendatur. 585, Liberi arbitrii et gratiæ Dei conciliantia difficultas. 535, Liberum arbitrium non est impis ipsis ademptum. 553, Liberum arbitrium, unde liberum in bono, unde in malo. 567, Nemo vel in bonum vel in malum cogitur invitus. 572, Nemo bene libero arbitrio uti potest, nisi per gratiam. 879, 880, Liberum arbitrium non est negandum, nec ei nimis tribuendum. 882, 883, Liberum voluntatis arbitrium esse in homine probatur ex Scripturis. 883, Peccatores se de Deo excusare conantes, ideo arguuntur, quia liberum habent arbitrium. 887, 893, Liberum arbitrium non sufficit sine gratia.

XLV, 1102, Arbitrium laudabiliter liberum quodnam sit. 1104, Libertas quænam in homine post peccatum. 1107, Qua libertate indigent qui peccatum facere volunt. 1115, Liber ut quisquam sit requiritur ut vel e possit et bonum et malum. 1116, Est quædam necessitas beata libertatem non auferens. 1298, Quis liber ad bonum et ad malum. 1489, Liberum arbitrium bonum opus Dei est.

BEDA venerabilis.

XCII, 44, Primum vitium ad ruinam sua est uti potestate velle. 49, Fieri non potest ut propria voluntas non grandi ruinæ pondere super hominem cadat, si eam voluntati superioris extollendo præponat. 55, In natura arbitrii et in potestate habet homo velle non consentire tentatori suadenti, adjuvante filo qui superbis resistit et humilibus dat gratiam. 65, Homo in potestate habet per gratiam divini auxilii conceptam de suo corde per liberum arbitrium repellere nequitiam. 158, Cum sollicite agere curamus, Dominicæ visitationis et consolationis accipere gratiam mereamur. 1068, In arbitrio animi nostri non est situm quod homo habeat bonorum operum nec malitiam nec perfectionem.

BERNARDUS (S.), Clarevallens. abb.

CLXXXII, 1009, 1005, 1018, Liberum arbitrium quid. 1002, Liberum arbitrium cooperatur gratiæ consentiendo. 1006, Ex quo genere libertatis dicatur liberum arbitrium. 1015, Liberum arbitrium per se cadere potest, resurgere non potest, nec resurgere de malo in bonum, nec proflere de bono in melius. 1024, Non liberi arbitrii est salus, sed Domini. 1027, Liberi arbitrii et gratiæ individua operatio.

CLXXXIV, 204, Liberum arbitrium non est ablatum in statu naturæ lapsæ. 206, Aliud liberum arbitrium velle hominem libere, aliud affectuose. 361, Liberum arbitrium sine gratia nihil valet.

CYPRIANUS (S.), Carthaginens. episc.

IV, 507, 760, Liberum arbitrium quid sit. 526, Petimus ut sanctificatio et vivificatio in nobis Dei protectione servetur. 530, Petimus ut facere possimus quod vult Deus. 537, Quales nos fecit Deus in secunda nativitate, tales vult remansisse perseverare. 556, 596, Tentari nos permisit Deus; totum divina dignatione contingit.

DRUTHMARUS, Christianus.

CVI, 1313, Quidquid mali fecimus nostrum est. 1333, Quidquid boni fecimus in nomine Domini recipimus, aut in hoc sæculo aut in futuro mercedem. 1361, Ex voluntate quilibet judicatur. 1466, Deus hominem habet in libero arbitrio dimissum nostrum velit facere mandata an non. 1487, Homo custodire se debet ac aut bonum dicat malum aut malum dicat bonum.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 793, Qualiter infirmitas liberi arbitrii sit intel-

ligenda. 796, De Scripturæ locis quæ omnem liberi arbitrii vim auferre videntur. 799, 803, 804, An velle et nolle sicut ad malum, ita etiam ad bonam partem hominis arbitrio fuit commissum.

FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc.

LXV, 595, 436, 471, Liberum arbitrium post peccatum, liberum quidem, sed non bonum. 49, Ad implenda præcepta nullatenus idoneum efficitur, nisi divinitus adjuvetur. 505, Liberum arbitrium ad malum peccator habet, ad bonum nonnisi liberatus habet. 639, In bonis et impiis est liberum arbitrium, in bonis rectum, in malis omnino a Deo aversum.

GREGORIUS MAGNUS I (S.), Pap.

LXXV, 174, Liberum arbitrium primi hominis in statu innocentis quid valuerit ad merendum. 1023, Peccamus ex libero arbitrio suggerente diabolo.

LXXIX, 277, Liberum arbitrium suum nemo sequatur. 617, Libero arbitrio vitio in primo parente, velle bonum nisi gratia adiuti non possumus. 211, In victoria tentationum quid ad donum gratiæ, quid ad liberum arbitrium pertinet.

GUIBERTUS de Novigento, abb.

CLVI, 61, Voluntate, non necessitate peccamus. 71, Fragilis mutabilisque est hominis voluntas. 140, Liberi arbitrii est studium quod nos præparat ad excipiendum quod gratia influit. 170, Ex libero arbitrio nostro et plantamus et rigamus, sed nihil est quod inter nos agimos nisi ex gratia Deus det incrementum. 313, Terrenitas affectionum nostrarum nostro arbitrio relinquatur. 548, Fides ex libero arbitrio, præveniente gratia, constat.

HI RONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 815, Liberi arbitrii assertio. 1154, Hi destrunt libertatem arbitrii qui facile eo abutuntur adversus beneficium largitoris.

XXIII, 284, Liberi arbitrii nos condidit Deus, nec ad virtutes nec ad vitia necessitate trahimur. 500, In voluntate nostra et in cursu liberum servatur arbitrium, sed in consummatione voluntatis et cursus Dei potentia cuncta relinquuntur.

XXIV, 465, Liberum hominis arbitrium monstratur. 551, In nostro arbitrio consistit bonum malumve eligere. 845, Cur liberum arbitrium homini servatur.

HILDEPONSUS (S.), Toletan. episc.

XCVI, 145, Meritum comparatur, prout quisque bene gessit in corpore. 148, Columna ignis et nubes Hebræos subsequens et præcedens, ostendit liberum arbitrium regi per gratiam prævenientem et misericordiam Dei.

HINCMARUS, Remens. archiepisc.

CXXV, 150, Homo recte et sine peccato et cum libero arbitrio conditus. 151, Vult Deus ut in iustitia permaneret, sed libero arbitrio cecidit. 152, Homo lapsus factus est massa perditionis totius generis humani. 182, Liberum arbitrium homo non in totum perdidit, sed infirmavit. 183, Libertatem arbitrii in primo homine perdidimus; hanc per Christum recipimus. 184, Liberum arbitrium habemus ad bonum præventum et ad iudicium gratia; ad malum vero, gratia desertum.

PAULUS WINFRIEDUS, diaconus.

XCY, 1206, Facile obsequio suo homo faciet Deum propitium, si conversus jam mutaverit vitium. 1214, Servus negligens et torpens damnabitur. 1216, Meritis liberi arbitrii remuneratio debetur. 1217, Vitam consumentes in malitia sua et maledicti vocati seipsum præparant æternæ maledictioni. 1227, Omnis homo in quantum a Deo creatus, bonus est, et in quantum per liberum arbitrium peccando se subiecit diabolo, malus est. 1270, Liberi arbitrium bonam plantationem naturæ plerumque mala voluntate malam efficit. 1402, Sunt qui gratia Dei de infidelitate ad fidem conversi, ingrati tamen per bonam operationem persistunt. 1402, Dicitur homo ambulare, cum in via mandatorum Dei boni operis gressum ponit.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatens. archiepisc.

LII, 390, Liberum arbitrium cum Evangelio obaudit, est beneficium vocantis, et nobis oratione opus est ut a Deo constringatur. 512, Liberum arbitrium quomodo tenebatur a diabolo captivum. 458, Liberum arbitrium et non necessitas facit peccatum. 479, Velle et non posse est liberi arbitrii sibi soli relicti. 519, Peccandi voluntas non tollitur timore hominum.

RABANUS MAURUS, Moguntinens. archiepisc.

CVII, 215, Ille solus electorum consortio dignus qui per gratiam adiutus, pro sua mensura et capacitate decreta legis spiritualiter intellecta perficit. 232, Nemo præcedentibus bonis suis operibus gratiam suæ vocationis demonstrat. 518, Credere et proponere bona ex Dei inspiratione nostrum est. 556, omne Opus vitari potest pro

voluntate nostra. 1153, Si voluntatem nostram et non Dei facimus obscurabitur laus nostra.

CIX, 649, Qui non vult audire quod Dominus jubet, non potest a Domino mereri quod petit. 675, Deus nemini necessitatem imponit: ita mali verbi aut pravi actus. 713, Humana infirmitas nisi ope sustentetur divina visibus innumeris deficiens ad nihilum redigetur. 863, Liberum arbitrium excæcatum per ipsum se illuminare non potest, conversum est, non eversum.

CX, 451, Nostrum est tantum voluntatem nostram pariter Deo commendare. 577, Discretio non postponenda est in bono opere.

CXII, 170, Homines suo arbitrio derelicti sunt; neque enim bonum necessitate faciunt, sed voluntate, ut credentes coronam accipiant et increduli supplicio mancipentur. 304, Idonea fuit natura humana per liberum arbitrium vulnerare se, sed iam vulnerata et sauciata non est idonea per liberum arbitrium sanare se. 1316, Semper est in nobis voluntas libera, sed non semper bona.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 81, Liberum arbitrium, quale cum aut sine Deo. 86, Nunc non peremptum, sed renatum. 125, Post lapsum manet, et non est ex toto deletum, sed debilitatum ad bonum, alligatum ad malum, quocumque fertur ruit et labitur. 126, Liberum arbitrium non tollitur, cum sanatur et liberatur per gratiam. 127, Liberum arbitrium non se ipsum sanare potest, sed gratia Christi. 160, Ante fidem liberum arbitrium est, sed in tenebris agit. 161, Quale sit liberum arbitrium ante gratiam et quomodo gratia ei medetur. 207, Liberi arbitrii cum auxilio divino concordia, ita ut libero arbitrio nemo bene utatur sine gratia. 228, Liberum arbitrium non auferitur per gratiam Dei, sed formatur, regitur, ordinatur. 239, Liberum arbitrium malum ex voluntatis defectu, bonum nonnisi auxilio gratiæ. 631, Liberum arbitrium homo non perdit, cum Spiritu Dei agitur, nec cum diabolo voluntate se dedit.

SEDLIUS SCOTUS.

CIII, 62, Homo in manu sua et in arbitrii potestate habet ut servus sit peccati aut justitiæ. 67, Voluntas est ei bene agendi, sed ut captivus cogitur facere quod non vult. 78, Quid orare, quid a Deo potere oporteat ignoramus. 87, Ipsum meum velle et currere non est meum sine Dei auxilio. 88, Ad palmam supernæ vocationis Dei pervenire non potest homo, nisi voluntate cucurrerit. 120, Libertas quam habemus in Domino omnia nobis munda esse facit. 133, Nihil habemus proprium nisi mercedem nostri laboris.

TERTULLIANUS, Carthaginiensis. presbyt.

II, 290, In liberi arbitrii potestate et libertate et non in lineis corporalibus homo ad Dei imaginem factus dicitur. 291, Arbitrii potestas et libertas sponte præstita ab homine efficit bonum ut proprium. 292, Arbitrii potestas in utramque partem concessa. 913, Nisi sciamus quid velit, quid nolit Deus, tamen nobis est voluntas et arbitrium eligendi alterutrum. 916, Quod in nostro arbitrio positum est, non debemus referre in Dei voluntatem; nam excusaretur omne delictum, si contenderemus nihil fieri in nobis proprio voluntatis nostræ arbitrio.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXIII, 176, Dei permissio est justa, cum eum qui eligi prius dimittit suo libero arbitrio ut cadat.

CXIV, 101, Libertas arbitrii nostri sociari debet per gratiam voluntatis Dei, quæ est sanctificatio nostra. 503, Voluntas, ut ad vera credenda moveatur, non sibi sufficit, nisi per gratiam Dei sibi opuletur. 931, Omnia merita præcedit gratia, ut dona Dei consequantur merita nostra; nam non gratia ex merito, sed meritum ex gratia, et opera ex gratia, non gratia ex operibus. 672, Vitia non nobis a Deo, sed a nobis sunt.

SECTIO TERTIA.

Definitiones et sententiæ circa divinam prædestinationem.

Ex Scriptura sacra.

Ad hanc questionem afferuntur præcipue textus sequentes:

Rom. ix, 16-26, Non autem quod exciderit verbum Dei: Jacob dilexi, Esau odio habui. Miserebor cuius misereor, et misericordiam præstabo cui misereor. An non habet potestatem figulus ex eadem luti massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam. Vocabo non plebem meam plebem meam, et non misericordiam conse-

cutam, misericordiam consecutam. Rom. xi 1-32. Numquid Deus repulit plebem suam? Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster es, insertus es in illis, noli gloriari. Vide ergo bonitatem et severitatem Dei, in eos quidem qui ceciderunt severitatem, in te autem bonitatem Dei. Sicut enim et vos aliquando non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis, propter incredulitatem illorum. Concluserunt enim omnia Deus in incredulitate, ut omnium misereatur.

Ex SS. Patribus.

ADAMUS SCOTUS, Præmonstratensis. abb.

CXCVIII, 222, 283, Electorum et reproborum una vox nascendi, diversi mores vivendi. 251, 252, Electis solis prodest accepisse gratiam Dei. 773, 830, Electorum peccata sunt æternitati quasi non præsentia. 814, Electi omnia, etiam peccata, cooperantur in bonum. 829, Electos Deus quamvis cadere permittat, tamen miserabiliter illos ad se convertit per gratiam suam. 852, Electi nunquam peccant ad mortem quasi damnandi post mortem.

AUGUSTINUS (S.), Hippoensis. episc.

XXXII, 1270, Necesse est ut peccet de quo est peccare prædestinatio, etiam si non cogatur peccare. 1275, Prædestinatio non facit ut non libera voluntate non peccetur, aut aliquid aliud faciamus. 1277, Prædestinatio fit quod sicut Deus recte punit quos prævidet peccaturos, sic iuste præmiat quos prævidet recte facturos. 1278, Bonus est Deus condendo creaturam et quam non peccaturam et quam peccaturam esse præcivit.

XXXIII, 635, 659, Prædestinatio non ex merito hominum, sed ex gratia. 639, Ad prædestinationem cur alii pertineant, occulta causa esse potest; alii non, iniusta esse non potest. 744, Non perit unus ex illis pro quibus Christus mortuus est. 879, Cur ille credat, iste non, cum ambo idem audiunt, altitudo est iudiciorum Dei. 883, Cur hunc potius quam illum Deus liberet, scrutetur qui potest, sed caveat præceptum. 886, Prædestinatorum certus numerus, et prædestinationis causæ inscrutabiles. XXXIV, 887, Prædestinatio non ex prævisione bonorum operum. 982, Finire vitam in voluntate consentiente, doctrinæ salutaris electorum est.

XXXV, 1725, Prædestinati aliquando errant et foris sunt. 1742, Qui prædestinati sunt, ad tempus errant et in æternum non pereunt. 1745, Lupus et latro non perunt nisi prædestinatos ad interitum. 1776, Prædestinatio non cogit nec ad peccandum nec ad pie vivendum.

XXXVII, 1952, Quos prædestinavit Deus, vocat in penitentiam. 1963, Prædestinatio nostra non in nobis facta est, sed in occulto apud Deum.

XXXVIII, 179, In Deo qui cuius vult misereatur nulla iniquitas. 504, Oves et hircos scit ille qui prædestinavit. 862, Ne no prædestinatis nocere valeat. 1050, Nemo prædestinatorum cum diabolo peribit, et nemo usque ad mortem sub diaboli potestate remanebit.

XL, 275, Iudicia Dei occulta et inscrutabilia in hominum prædestinatione. 277, Dilectus Jacob, Esau odio habitus ante ulla propria merita; in odio Esau iudicium pœnæ ingeritur digno, in dilectione Jacob misericordia præstatur indigno.

XLI, 911, Prædestinatos misericordia comitatur in quocumque statu.

XLII, 614, Prædestinatorum numerus magnus.

XLIII, 637, 582, Prædestinatorum quomodo pauci et multi.

XLIV, 179, Omnes per unum mediatorem et per unam eandemque fidem salvantur. 535, Prædestinatio ad æternam vitam et ad æternam mortem. 620, 761, Cur Deus alios oves facit, alios non facit, questio inscrutabilis; non est tamen iniquitas ad Deum. 940, Nemo de salute et prædestinatione sua certus et securus.

XLV, 938, qui cadunt et pereunt in numero prædestinatorum non sunt. 975, Prædestinatio et gratia in quibus differant. 985, Immobiles prædestinationis veritas. 1018, Quæ contra prædestinationis prædicationem afferantur, eadem possunt dici contra gratiam. 1031, Prædestinatio prædicata ut oportet, non est causa desperationis. 1136, Ex eadem massa alii gratia Dei liberati, alii iudicio Dei non liberati. 1200, In comparatione perennium, pauci sunt qui salvantur; sine comparatione autem perennium et ipsi multi sunt. 1523, Prædestinationis et gratiæ inscrutabilis altitudo in discretionem parvulorum qui ad baptismum perveniunt.

BERNARDUS (S.), Claravallensis. abb.

CLXXXII, 203, Prædestinationis æconomia. 246, Prædestinatio est preparatio ad justificationem.

CLXXXIII, 203, Prædestinationis media. 297, Prædestinationis signa. 302, Prædestinatio incerta. 352, Prædestinationis initium et finis soli gratiæ, opus etiam nobis tribuendum. 891, Prædestinatorum felix status, generatio celestis.

CLXXXIV, 158, Prædestinatio divina ineffabilis. 158, Prædestinationis effectus studium, seu diligentia hominis. 353, Prædestinationis futura quodammodo certa significatio, est justificatio in presenti.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 811, 812, Prædestinatio nullo modo impellit homines ad bonum, nec ad malum. 814, Nihil prædestinatio egit directe in obduratione cordis Pharaonis. 817, 819, Tam potuit quam voluit salvus esse qui perit.

FUGIENTIUS (S.) Ruspens. episc.

LXV, 157, Prædestinationis agnitio statuitur. 157, Deus in sua voluntate futurum hominis renovandi effectum disposuit. 158, Sicut præparata est per prædestinationem voluntas a Domino qua bonum velimus, sic etiam opera bona præparavit Deus ut in illis ambulemus. 160, Deus in prædestinatione jam fecit quæcumque tempore congruo facienda disposuit. 161, Quid Deus agat in prædestinatio, quid in reprobis. 161, 162, Bonæ voluntatis initium in homine Deus prædestinavit. 162, 167, Prædestinatio est futurorum operum æterna præparatio. 168, causa prædestinationis electorum sola Dei miserantis charitate invenitur. 170, Deus omnia omnium opera præscivit, sola bona prædestinavit. 170, Quosnam Deus ad regnum, quosnam ad supplicium prædestinavit. 172, Prædestinatio, quid. 172, 177, Prædestinatio sine præscientia, et præscientia sine prædestinatione esse non possunt. 170, Christi et sanctorum prædestinationem qui negat, apostolicam fidei oppugnat. 182, Deus, post peccatum primi hominis, quos voluit prædestinavit, et quos voluit in massa corruptionis reliquit. 492, Deus non aliter perficit in opere quam in sua sempiterna atque incommutabili voluntate dispositum habet. 551, Prædestinati sunt omnes illi de quorum numero Deus neminem vult perire.

HIERONYMUS (S.), presbyter.

XXII, 427, Prædestinationis materia.

XXIII, 345, Ex præscientia et prædestinatione jam ea facta sunt, quæ futura sunt. Prædestinatio non tollit liberum arbitrium, sed causas ante præcedere inquit, quare unumquodque sit factum.

XXVI, 455, Prædestinationis notiones.

LANFRANCUS, Cantuariensis. archiepisc.

CL, 124, 151, Prædestinatio sanctorum, quæ. 151, Prædestinatio Jacob absque meritis. 141, Electio non secundum merita. 143, Quos elegit Deus, sine mutatione sui consilii eligit. 168, A massa perditorum quæ ex Adam facta est, Deus solus discernit. 206, Prædestinati ad mortem. 299, In prædestinatione merita non considerantur. 379, Salutem prædestinatorum consummavit Christus per passionem. 395, Christus ut prædestinatos redimeret mortuus est. 424, Christus oblatus est in cruce, ut quos præscivit redimeret.

PROSPER (S.) Aquitan. episc.

LI, 85, 135, Merito Deus voluit ut nos lateret divinæ prædestinationis arcanum. 157, 161, Prædestinatio non necessitat ad bonum aut ad malum. 167, 161, Prædestinatio Dei semper in bono est. 196, Prædestinatio, quid. 212, Firmitas prædestinationis. 492, Prædestinatio Dei neminem peccare compellit. 658, Prædestinatio Dei non est incerta, nec consilium mutabile, nec inefficax voluntas, nec falsa promissio.

TERTULLIANUS, Carthaginiensis. presbyt.

II, 290, Prædestinatio tot habet testes, quot fuere prophete. 291, Deus universa disponendo præscivit, et præsciendo disposuit. 718, Filii fidelium quoddam est genus prædestinationis. 915, Non est bonæ et solidæ spei sic omnia ad voluntatem Dei referre, ut non intelligamus aiquid esse in nobis ipsis. 917, Non omne quod Deus permittit, ex mera et tota ejus voluntate procedit.

Cum circa prædestinationem exorta sit hæresis Prædestinatio vocata, hic quædam addenda videntur. Ex S. AUGUSTINO, LIII, 675-691. Prædestinatio in exordia in Africa in monachis Adrumetinis.

A S. Augustino et Evodio deprehensa sunt Quæ hæresis apud Gallos emergente, S. Prosper et S. Hilarius opem S. Augustini per litteras implorant, et, istis suggerentibus, prædestinati per epistolam ad Galliæ episcopos a Coelestino papa reprehensi sunt. Prædestinatorum hæresim primus impugnavit auctor Prædestinati, Gennadius Massiliensis. confutatur. In synodis Arelatensis. et Lugdunensis. Prædestinati damnantur Faustus Regiens. Lucidum prædestinatio impugnat. Apparent Possessor et Joan. Maxentius, et concilium Arausicanum tert. decretum hanc hæresim damnans. Ennodius Tici-

nens. unus adhuc est Jebellator prædestinatio. Hæc tandem hæresis in Galliam per Goteschalum renovatur; et duabus in synodis a Rabano atque Hincmaro oppressa fuit. Sententia ecclesiastica in Goteschalum fertur in synodo apud Caristacum habita, a duodecim episcopis. Quidquid dicatur, nec Ecclesia Lugdunensis, nec synodus Valentina, in causa Goteschalici suffragatur prædestinatorum erroribus.

Vidam iusuper, LI, 1002; LIII, 675, 617, 620, 621, 624, 674, 685; CXXI, 317; CXXV, 50 et seqq., etc. quæ passim de prædestinatione referuntur.

PARS QUARTA.

SECTIO PRIMA.

De Pelagianismo et Semipelagianismo et Jansenismo. Utrarumque hæresium capita fere eadem.

Cum isti plus minusve eadem docerent, aut saltem cum differentia eorum hæresis vix attentè mente discerni possit, utramque confundimus in isto Indice, rati eos qui studiosissime eam perscrutari voluerint in suis indagationibus, quas hic indicamus, festucas differentiarum notaturos esse.

ALARDUS GAZÆUS, XLIX, 898.

ANASTASIUS, Bibiotherar., CXXVII, 968-970.

ANIANUS, Celedens., XLV, 1749, 1750; XLVIII, 298, 326.

ANONYMUS, LIII, 67, 621.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 459-478, 585, 1221; XXXIII, 396, 58, 595, 674, 720, 735, 760, 769, 771, 784, 815, 832, 818, 853, 867, 874, 877, 897, 968, 971, 978; XXXIV, 743, 756; XXXV, 1596, 1510, 1719, 1850; XXXVIII, 153, 159, 171, 176, 178, 184, 190, 729, 825-867, 902, 911, 959, 950, 979; XL, 102, 147, 251; XLII, 9, 47, 95; XLIV, 109, 199, 247, 291, 319, 359, 415, 475, 611, 650, 875, 881, 889; XLV, 991, 1019, 1609, 1665, 1677, 1686, 1691, 1692, 1701, 1697, 1704, 1710, 1715, 1716, 1718, 1725, 1735, 1751, 1752, 1754, 1760, 1761, 1766, 1782, 1786; XLVII, 670, 708, 806, 885.

AURELIUS, Carthagin. episc., XX, 561, 564, 508; XLV, 1728, 1751; XLVII, 1141.

BALILENIUS, LIV, 1265, 1267; LV, 571-600, 425, 559; LVI, 1005-1011.

BEDA, Venerab., XCI, 1066; XCV, 50.

BENCINUS, CXXVIII, 174.

BENEDICTUS (S.), Carthusianor. institut., LXVI, 448.

BINIUS, XX, 639.

BLANCHINUS, CXXVIII, 176.

BOETIUS, LXIV, 1575.

BONIFACIUS II, papa, XLV, 1790.

BRAIDA, LII, 1024, 1027.

CACCARIUS, LV, 1068.

CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1268.

CASSIANUS, L, 95; LII, 771, 784, 1057.

CIACONIUS, I, 549.

COELESTINUS, L, 551, 522, 528.

COLESTIUS, XLV, 1755.

CONSTANTIUS, imperat., LVI, 492, 1750.

CONSTANTIUS, XX, 635.

DATIANUS, episc., XLV, 1779.

ERASMUS (Desiderius), XLVII, 218, 568.

ELMENHORSTIUS, LVIII, 1025-1036.

FACUNDUS, episcop., LXVII, 687, 1267.

FAUSTUS, Regiens. episc., XLV, 1776; LVIII, 1057; LXIV, 1576.

FELIX III, papa, XLV, 1783.

FUGIENTIUS (S.), Ruspens. episcop., LXV, 105.

GALLANDIUS, I, 576.

GARNERIUS, XLVII, 11, 61, 64, 109, 185, 214, 240, 258, 266, 277, 416, 497, 503, 585, 587, 626, 650.

GELASIUS I, papa, LIX, 50, 52, 53, 116.

GENNADIUS, XLII, 1085, 1218.

HIERONYMUS (S.), Ecclesiæ doct., XXII, 1085, 1142, 1147, 1161, 1164, 1168, 1179, 1180, 1181; XXIII, 492; XXIV, 679, 77, 757; XXV, 167.

HILARIUS (S.), Arelatens. episc., XXXIII, XLIV, 953, 1007.

HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 955.

HONORIUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 239.

HONORIUS, imperat., XI, V, 1726, 1757; LXIII, 490.

INNOCENTIUS I, papa, XX, 459, 462, 582, 588; XXII, 1163, 1164; XLVII, 515, 519-536.

JULIANUS, Eciensis., XX, 697, 1740; XLVIII, 508, 533, 534, 625.

LAUNOIS, XLVIII, 491.
 LEO MAGNUS (S.), papa, XLV, 1761, 1763; LIV, 581, 595, 597, 705, 706; LV, 161, 186, 113; LVI, 112.
 LUCIDUS, presbyt., XLIV, 1580.
 MANICHÆUS, XLVIII, 896.
 MARIUS MERCATOR, XLV, 1757; XLVIII, 65, 141, 257.
 MAXENTIUS, (Ioan.), XLV, 1778.
 NESTORIUS, XLVIII, 175, 183.
 ORIGENES, PALLADIUS, et EVAGRIUS, XLVIII, 682.
 PAGIUS, CXXVIII, 180.
 PAULINUS, diacon., XX, 711.
 PAULINUS Nolan., LXI, 200, 567.
 PAULUS OROSIIUS, XLVIII, 566.
 PELAGIUS, Britannus monach., XX, 608; XXXIII, 1100; XLVIII, 609.
 PETRUS, diacon., XLV, 1772; LXII, 80.
 POSSESSOR, episcop., LXIII, 489.
 PROSPER (S.), Aquitan., I, I, 23, 45, 47, 65, 67, 73, 77, 90, 151, 156, 175, 186, 189, 211, 275, 591, 639, 685, 741, 751.
 QUENELLUS PASCHAS., LIV, 1265, 1267; LV, 559, 571, 587, 415, 939; LVI, 9, 9, 961, 978, 1025.
 RAYNODUS (Theophil.), I, II, 758.
 RUFINUS, presbyt. Aquileiens., XX, 197; XLV, 1771, 1776; XLVIII, 359, 419.
 SOMMIER, CXXVIII, 185.
 THEODORUS, Mopsuesten., XLVIII, 214, 416.
 THEODOSIUS, imperat., XLVIII, 1751.
 VALERIUS, LI, 775.
 VINCENTIUS (S.), Lirinens., L, 650.
 VOLUSIANUS, XLV, 1751.
 XYSTUS-III, papa, L, 118, 624.
 ZOSIMUS (S.), papa, XX, 639, 640-645, 649, 654, 693; XLV, 1225, 1730.

SECTIO SECUNDA.

Pelagianismi auctores, simul et Semipelagianismi.

ANIANUS, diacon. Celebens., XXI, 1176.
 COELESTIUS, Pelagii discipul., XXXII, 492-503, 541-550; XLVIII, 497, 505, 615, 617.

JULIANUS, Eclanens. episc. Pelagian., XXI, 1167; XXXII, 518-525; XLVIII, 555, 557, 599, 624, 625, 449.
 PELAGIUS, Britannus monach., XXI, 1155; XLII, 1291; XXX, 15, 645; XXXII, 459-485; L, 80-88; XLIII, 772, 771, 1099; XLV, 1711, 1712, 1715; XLVIII, 488, 587, 595, 596, 598, 606, 608, 609, 610, 611.

SECTIO TERTIA.

Loca Patrum Pelagianismum et Semipelagianismum redolentia.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XI, 121; XIV, 271-278; XXXII, 620; XLIV, 961.
 BOETIUS, XLV, 1573, 1776.
 CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLVII, 796, XLIX, 25, 50; 412, 898, 1657; L, 527, 519; LVIII, 775, 777, 1057, 1091; LI, 54, 1057; LXIII, 490, 1109; LXVII, 1141, 1073, 1107; LXIX, 477.
 GENNADIUS, Massiliens., LVIII, 979, 1054, 1107, 1073, 1120.
 HILARIUS, Arelateus. episc., L, 626.
 GOTTESCHALCUS, monach., CXXI, 545.
 JOHANNES SCOTUS, CXXII, 547.
 LEPORIUS, presbyter et monach., XXXI, 511; XLIX, 42, 1228; XXXII, 547; LVIII, 1092.
 NESTORIUS, hæretic., L, 25.
 OPTATUS (S.), XI, 765, 971.
 PAULUS SAMOSATEN., XLII, 1147; XLVIII, 12, 48.
 ORIGENES, XLVIII, 246.
 RUFINUS AQUILEIENS., XX, 216.
 SEVERUS SÜLPICIUS, XX, 90-95; LVIII, 1073.
 SIDONIUS APOLLINARIUS, LVIII, 622.
 THEODORUS MOPSUESTENS., XLVIII, 258, 415.
 VALERIANUS (S.), Cemelians., I, II, 764.
 VINCENTIUS, Lirinens., L, 625, 650.
 ZACHÆUS, CHRISTIANUS, XX, 1066.
 ZENO (S.), XI, 125, 121, 253, 271, 511.

SECTIO QUARTA.

De Jansenianismo, licet recentius exorto.

Consulatur MERIV (Carol.), e societate Jesu, XI, VII, 845, 885, 901, 912, 925, 921, 933, 956, 942, 939, 965, 967, 994, 1075, 1081, 1083, 1089, 1093, 1104, 1111.

XCV.

INDEX DE SACRAMENTIS IN GENERE.

IN QUO VICISSIM AGITUR DE NOTIONE SACRAMENTORUM TUM VETERIS TUM NOVÆ LEGIS.

DE ILLORUM INSTITUTIONE ET NUMERO, MATERIA ET FORMA, VIRTUTE, MINISTRO ET SUBJECTO, ETC.
 PRÆTEREA ENUMERANTUR LIBRI DE SACRAMENTIS TRACTANTES.

I. — *Notio sacramenti.*

Sacramenta ideo dicuntur, quia in eis aliud videtur, aliud intelligitur. S. August., XXXVIII, 1247. Signa cum ad res divinas pertinent, sacramenta appellantur, id., XXXIII, 527. Sacramenta, si quamdam similitudinem earum rerum, quarum sacramenta sunt, non haberent, omnino sacramenta non essent, *ibid.*, 564. Sacramenta corporalia sunt, quasi verba visibilia, id., XLII, 536. Sacramentum visibile verbum, id., XXXV, 1810. Sacramenta, quare sic dicantur, Raban. Maur., CVII, 309. Quid sint sacramenta, vel quare dicantur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1275; Ratramnus Corbeiens., CXXI, 146. Sacramentum vero est visibile signum invisibilis gratiæ, Zacharias Chrysopol., CI XXXVI, 102. Quid sacramentum, Magister Bandinus, CXCI, 1009; Hugo Rothomag. arch., CXCII, 1211; Petrus Pictav., CXXI, 1227; Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1145.

II. — *Sacramenta vetera.*

Quidam ex Judæis fideles contendebant eos, qui credebant in Christum, sine veteribus sacramentis salvos esse non posse, S. August., XXXIII, 278, 279. Sacramenta Legis Veteris sola significant si ratione præcepta sunt, id.,

XLIV, 591. Divinitus data sunt ad significationem futurorum, etc., id., XXXIII, 281. Sacramenta Veteris Testamenti quid significant, id., XXXVI, 954, 955. Sacramenta vetera umbra erant futurorum, id., XLIV, 222. Sacramenta legis prænnuntiativa erant Christi venturi, id., XLII, 553, 557, 559. Sacramenta vetera ante Christum necessaria, id., XXXIII, 156. Sacramenta vetera post Christum superflua, *ibid.* Sacramenta vetera primis Christianis non erant noxia, sed nec necessaria, id., XLII, 551. Sacramenta vetera nec bona sunt, nec mala, id., XXXII, 281. Non signacula illa (veteris Testamenti) damna sunt, sed, succedentibus opportunioribus, decesserunt, id., XXXIII, 98. Sacramenta vetera non erant gentibus imponenda, id., XLII, 557. Sacramenta Judæorum celebranda suscepit Apostolus, quare? id., XXXIII, 278, 279, 282. Sacramenta vetera non simulatione fallaci, sed consilio prudenti observavit Apostolus, id., XLII, 557. Sacramenta cur Judæis apostolorum tempore permisa, id., XL, 536. Sacramenta vetera quando observare permisi sunt primis Christianis qui ex Judæis crediderunt, id., XLII, 557, 558. Sacramenta vetera non evacuavit Christus, sed mutavit, *ibid.*, 55. Mutatio in sacramentis veteribus a Christo facta, in psalmis prædicta, *ibid.*, 55, 56, 55. De differentia sacramentorum veterum et novorum, Petrus Lombardus, CXCII, 840.

III. — Sacramenta novæ legis. — De eorum præstantia, differentia, etc.

Sacramenta Christianorum diviniora et priora esse quam Judæorum, S. Ambros., XVI, 420. Sacramentorum novæ legis præstantia, S. August., XXXII, 200. Discrimen inter sacramenta veteris et novi Testamenti, id., XXXVI, 931; XLIII, 289. Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, actu facilia, numero pauciora sunt quam antiqua, id., XLII, 335. Inter sacramenta veteris legis et novæ, quæ differentia, Hervæus Burgid., CLXXI, 1597. Quomodo differant sacramenta veteris et novæ Legis, Magister Bandinus, CXCII, 1091. Petrus Pictav., CXXI, 1229. Quod tria genera sunt sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 527.

IV. — Sacramentorum novæ legis institutio, numerus, etc.

Auctor sacramentorum quis, S. Ambrosius, XVI, 439. Quæ sit causa institutionis sacramentorum, Petr. Pictav., CXXI, 1237. Quatuor esse consideranda in institutione sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 517. Quare instituta sint sacramenta, *ibid.*, 519. Institutionem sacramentorum quantum ad Deum dispensationis esse, quantum ad hominem necessitatis, *ibid.*, 525. Tria sunt propter quæ instituta sunt sacramenta, *ibid.*, 117. Quare instituta sunt sacramenta, Magister Bandinus, CXCII, 1090; Hildebertus Cenom., CLXXIV, 1145. Sacramenta de latere Christi profluxerunt, S. August., XXXV, 1543; XXXVI, 161, 668. Enumeratio sacramentorum, Tertull., II, 80; Philippus de Harveng., CCIII, 519. Sacramenta cur hominibus data, Guillelmus, CLXXXIV, 406; Petrus Lombardus, CXCII, 839.

V. — De materia et forma sacramentorum novæ legis.

Accedit verbum ad elementum et fit sacramentum, S. August., XXXV, 1840. De materia sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 520.

VI. — De virtute sacramentorum.

Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, S. August., XLII, 335. Sacramentum et virtus sacramenti quandoque separantur, id., XXXV, 2026. Aliud est sacramentum, aliud virtus sacramenti, *ibid.*, 1611. Sacramentorum virtus, gratia; non omnibus communis, licet communia sint sacramenta, id., XXXVI, 985. Sacramentis vi ipsis sanctificat minister, Deus invisibili gratia, id., XXXIV, 712, 715. Sacramentis divina virtus adscitit, sive ad salutem bene utentium, sive ad perniciem male utentium, id., XLIII, 141. Sacramentorum visibilium effectus, pietas, id., XLII, 335. Sacramenta temporalia, alligamenta medicinalia sunt contritionis nostræ, id.,

XXXVII, 1905, 1904. An ex bonitate aut perversitate ministrorum pendeat sacramentorum effectus, id., XLIII, 67, 73. Sacramentorum vi peccata dimittuntur non meritis ministrorum, *ibid.*, 1:6. Sacramenta apud schismaticos formam visibilem pietatis habere possunt; non virtutem ejus spiritalem, id., XXXVIII, 467. Sacramenta eadem iustis sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, id., XLIII, 293, 297, 298, 435. Sacramenti in eis, qui mundum diligunt, remanent ad damnationem, non instrumentum ad salutem, id., XXXV, 1994. Sacramenta portæ æternales, Cassiodorus, LXX, 174. De sacramentis ecclesiæ, et eorum effectu, Rabanus Maurus, CXII, 1168. Sacramenta vasa gratiæ, Alanus de Insulis, CCX, 204. Hominum malitia sacramenta non profanat, Gratian., CLXXXVII, 498.

VII. — De ministro sacramentorum.

Sacramenta gratiæ dat Deus etiam per malos, gratiam vero ipsam non nisi per se ipsum vel per sanctos suos, S. August., XLIII, 191. Sacramentorum vi peccata dimittuntur, non meritis ministrorum, *ibid.*, 156. Sacramenta apud hæreticos, id., XXXVIII, 463; XLIII, 179. De sacramentis per improbos administratis, S. Petrus Damian., CXLV, 525; S. Anselm. Lugens., CXIX, 521, 522. Sacramentorum quorum, qui ministri, S. Bruno Carthus., CLIII, 128. Merita ministrorum nihil conferunt sacramentorum validitati, Radulph. Ardens, CLV, 1582. Quod improbitas ministri non impedit veritatem sacramenti, Marbodius Redonens., CLXXI, 1472. Licet sacramenta mali ministrent, remissionem peccatorum abn præstant, Gratian., CLXXXVII, 499. Quod presbyterum quemque sacramenta Dominica scire oporteat, Petrus Blesens., CCVII, 1150. Qui sacramentorum Ecclesiæ nescius est, ipsius administratione dignus non est, G. I. berius abbas S. Mariz, CLVI, 901.

VIII. — De subjecto sacramentorum.

Sacramentorum usus indignis interdum ex necessitate pacis Ecclesiæ non prohibetur, S. August., XXXVIII, 51. Etiam si justus et iniquus pariter sacramenta participent, non ideo participacionem justitiæ esse cum iniquitate dicendum, id., XLIII, 294. Sacramenta eadem iustis sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, *ibid.*, 293, 297, 298, 435.

IX. — Libri de sacramentis tractantes.

De sacramentis libri sex, S. Ambros., XVI, 417. Liber de sacramentis divinis, Raban. Maur., CXII, 1218. Liber de sacramentis, Bonizo Placent., CL, 857. De sacramentorum diversitate, S. Anselmus Cant., CLVIII, 548. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 17, 544, 551, 117. De sacramentis Christianæ fidei, *ibid.*, 173. De ecclesiasticis sacramentis, Magister Bandin., CXCII, 1090.

XCVI.

INDEX DE BAPTISMO,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE HUIUS SACRAMENTI NATURA, INSTITUTIONE, NECESSITATE, ETC

MONITUM.

Baptismus metaphysice sumptus recte definitur: Sacramentum regenerationis per aquam, cum expressa SS. Trinitatis invocatione. Primum est omnium sacramentorum, et nullum a non baptizato recipitur. In hoc indice vicissim disserimus de natura et figuris Baptismi; de huius sacramenti institutione, materia et forma; de illius necessitate ac unitate; de variis Baptismatum generibus; de Baptismo Christi et Joannis; de ministro et subjecto Baptismi; de Baptismo ab hæreticis, schismaticis et pravis ministris collato; de tempore quo conferendus et suscipiendus sit; de caeremoniis et effectibus Baptismi; de agendi ratione post Baptismum tenenda. Præterea recensemus varios libros de Baptismo tractantes.

I. — De natura baptismi.

Baptismi aqua felix sacramentum, Tertull., I, 197. Baptismus obsignatio fidei est, *ibid.*, 1230. Spiritus san-

ctus aquis superest, sanctificans eas de semetipso, *ibid.*, 1204. Baptismus circumcisio spiritalis, S. Cyprian., III, 1018. Lavacrum aquæ salutaris, id., IV, 198. Baptismus est sacramentum divinæ regenerationis, S. Hilari., X,

59. Signum est evictæ mortis, S. August., XXXV, 2475. Futuræ resurrectionis imago, id., XXXIX, 2070. Baptismus est signaculum Dei character, Victor Vitens., LVIII, 247. Baptismus sacramentum reconciliationis, Eegypt., LXII, 871. Sanctæ et incontaminatæ Christianorum fidei velut radix ac certum fundamentum divini baptismi gratia est, id., LXXIII, 470. Baptismus unde dicitur, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 256; Leidrad., XCIX, 861; Raban. Maur., CVII, 509. Fons sacer baptismatis non immerito fons vitæ nuncupatur, quare, Ratramn. Corbeiens., CXXI, 153. Tria sunt in baptismo visibilia, sacerdos, corpus et aqua; et tria invisibilia, spiritus, anima, fides, Hincmar., CXXVI, 108. Baptisma est figura mortis et sepulturæ, id., CLVIII, 544. Baptismus est ostium per quod intratur in templum Dei, Rupertus, CLXVII, 1151. In baptismo adest aqua visibiliter, sanguis Christi invisibiliter, *ibid.*, 1651. Baptismus ostium domus Dei, Godefrid., CLXXIV, 432. Quid sit sacramentum baptismi, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 129, 415. Baptismus est quasi janua omnibus atria Ecclesiæ introeuntibus, id., CLXXVII, 388. Ablutio exterior in baptismo interiore designat, S. Bernard., CLXXXIV, 479. Baptismus, qualiter dicitur, Petr. Lombard., CXCII, 843; Magister Bandinus, CXCII, 1092. Porta ab Oriente sacramentum est baptismatis, per quod in civitatem intratur, Henric., CCIV, 296. Secunda piscina est baptismus quæ dicitur initialis, quomodo, Thomas Cisterc., CCVI, 712. Baptismus est ablutio aquæ per invocationem sanctæ Trinitatis sanctificatæ, peccati abluitionem signans, Alanus de Insul., CCX, 613. Baptismus est exterior corporis ablutio facta sub forma verborum præscripta, Petrus Pictav., CCXI, 1230.

II. — De figuris baptismi.

Baptismi figuræ, Tertull., I, 1209; S. Ambros., XVI, 425. Diluvium baptismi figura, S. Optat., XI, 894; S. Augustin., XLII, 263; S. Fulgent., LXV, 543; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 521; S. Bruno Carthus., CLIII, 414; Rupert., CLXVII, 340; Joannes Beleth., CCII, 115. Baptismi figura circumcisio, S. Optat., XI, 895; S. Aug., XLIV, 853. Mare Rubrum figura fuit baptismatis, S. Ambros., XIV, 867; Sedulius, XIX, 567; S. August., XXXV, 1723; XXXVI, 917; XXXVII, 1057, 1411, 1420; XXXIX, 1551, 1555, 1662, 1655; S. Gregor. Turon., LXXI, 168; S. Gregor. Magn., LXXVII, 1162; S. Hildephons., XCVI, 119; Ivo Carnot., CLXII, 507; S. Bruno Astens., CLXIV, 1103; Rupert., CLXVII, 1639; Honor., CLXXII, 672. Corvus et columba emissæ de arca Noe typus baptismi, S. Hieronym., XXIII, 176. Jordanis fluminis conversio baptismi signum, S. Ambros., XV, 1518.

III. De institutione baptismi, ejusque auctore.

Baptismus, quando institutus a Christo, Lactantius, VII, 616; S. Optatus, XI, 1035. Baptismus propter quid institutus, S. Augustinus, XLV, 1120. Instituta est secunda nativitas, quia prima est damnata, id., XLIV, 857. Cum Christus dicit, Ite in orbem universum, baptizate, etc., evidenter ostendit, quia non ipsi, sed ille procul dubio baptismatis auctor erat, S. Petrus Damianus, CXLV, 102. Quæritur quando institutum sit sacramentum baptismi, Wernerus abbas, CLVII, 739. Institutio baptismi facta fuit quando Christus ad baptismum venit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 128, 449. Quare institutum fuit sacramentum baptismi *ibid.* 417; Robertus Pullus, CLXXXVI, 840. Christus ad baptismum Joannis accedens, vim regenerativam aquis contulit, id., CLXXVII, 389. De tempore institutionis baptismi, Petrus Lombardus, CXCII, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092.

IV. — De materia baptismi tum remota, tum proxima.

Materia baptismi et virtus, Tertullianus, I, 1203. In baptismo ter caput mergebatur, S. Hieronymus, XXIII, 164. Trina immersio propter mysterium Trinitatis, S. Hieronymus, XXVI, 496. In baptismo fit trina mersio juxta primum Ecclesiæ morem, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 543. Quandoque unica, *ibid.* Si in vino quis, aquam non habens, periclitantem infantem baptizavit, nulla ei adscribitur poena, S. Stephanus, II, 1026. In baptismo trianam mersionem faciendam esse, Alcuinus, C, 290, 342. In aqua baptismus consecratur, ut intelligatur, etc., Haymo, CXVII, 411. Nullum elementum invenitur aptius ad consequendum nos quam aqua, per aquam quippe cordis mundantur corporum, Paschasius, CXX, 170. Baptismatis trina immersio signatur in epistola Gregorii papæ, Isidorus Mercator, CXXX, 1103. Per materiam aquam

baptismus datur, Gerardus, CXI, II, 1271. Baptismus fit in aqua, S. Anselmus, CLVIII, 545. Baptismi in aqua fit trina mersio ob tres rationes, Ivo Carnot., CLXI, 1058. Baptismus fit sub trina mersione, Rupert., CLXVII, 1652. Baptismus olim per totius corporis immersionem ferebatur, Hildebertus, CLXXI, 1147. Baptismus uniformiter fit in aqua, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 127. Magis in aqua quam in alio liquore baptismus conficitur, quare, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1759; Zacharias, CLXXVI, 101. Baptisma non alium liquorem, aliudve elementum recipit, præter aquam, Robertus Pullus, CLXXXVI, 841. Celebratur baptismus tantum in aqua, Petrus Lombardus, CXCII, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092. Pro vario Ecclesiæ usu semel vel ter, qui baptizatur immergitur, *ibid.* In qua materia baptizandum sit determinavit Christus, quando in aqua hominem regenerari debere monstravit, Ecbertus, XCV, 53. Nulla in alia re baptismum facere permixtum est nisi in pura aqua, Joannes Belethus, CCII, 115.

V. — De forma baptismi.

Baptismus in Patre et Filio et Spiritu sancto, S. Hieron., X, 59. Baptismus confertur in nomine S. Trinitatis, S. Hieron., XXII, 460. Verum baptisma in Spiritu sancto, et mysterio S. Trinitatis, id., XXV, 935. Apostoli baptizant in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 159. Baptismus in nomine sanctæ Trinitatis datur, S. Augustinus, XXXVIII, 803. Baptizandum est in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, S. Petrus Chrysologus, I, II, 427. Baptismus in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti datur, Gennad., LVIII, 993, 1026. Baptismus in nomine Jesu quomodo valet, Vigil. Taps., LXII, 324. Datur baptisma in nomine Trinitatis S. Fulgentius, LXV, 500. Baptismus a quibuscumque hæreticis collatus modo in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, non est iterandus, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 692. De baptismo in nomine Jesu, Facundus, LXVII, 534. S. Trinitatis in baptismo invocatio requisita, Gregor. Turon., LXXXI, 227. Baptismi forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 545. In Patre et Filio et Spiritu sancto salutaria baptismi dona consistunt, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 821. Si omnia qualibet Trinitatis persona, baptisma datur, manifeste in regenerationis solemnitate nihil agitur, nisi tota Trinitas invocetur, *ibid.* Poena ejus qui non baptizaverit in nomine S. Trinitatis, XCIX, 1023. Quod in nomine Trinitatis datur baptismus, S. Hildephons. Tolet., XCVI, 168. Nullatenus baptismi mysterium perfici potest, nisi sub invocatione sanctæ Trinitatis, Theodulfus, CV, 352. Si quis episcopus aut presbyter non baptizaverit in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, abiciatur, Isidor. Mercator, CXXX, 20; Burchard., CXL, 752. De presbytero, qui grammaticam ignorabat et tamen in Trinitate baptizabat, Burchard., Wormat., CXI, 735. Baptizare in nomine Patris tantum, vel in nomine Filii tantum, vel in nomine Spiritus sancti non licet, Ivo Carnot., CLXI, 1059. Baptizati in nomine Domini sunt baptizandi in nomine sanctæ Trinitatis, *ibid.* Baptizatus sine invocatione Trinitatis sacramentum regenerationis non habet, *ibid.* Forma baptismi sunt ista verba, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, vel æquipollentia, Zacharias, CLXXXVI, 102. Invocatio Trinitatis verbum dicitur quo baptismus consecratur, Petrus Lombard., CXCII, 843. Forma hujus sacramenti, Magister Bandinus, CXCII, 1095; Stephan. Tornac., CCXI, 312, 313; Petrus Pictav., *ibid.*, 1230.

VI. — De necessitate baptismi; de parvulis sine baptismo defunctis; quo tempore obligare cæperit lex baptismi.

Sine baptismo salus nemini competit, Tertull., I, 1215. Quo tempore lex baptismi obligare cæperit, *ibid.*, 1215. Nisi baptizatus fuerit catechumenus, remissionem non potest accipere peccatorum, S. Ambrosius, XVI, 391. Baptisma omnibus necessarium, S. August., XL, 255; XLIV, 189, 190, 199. Baptismus necessarius etiam perfecte viventibus, id., XXXV, 1495. Baptismi necessitatem asserti Innocentius papa, id., XLIV, 576. Baptismus Christi necessarius parvulis, id., XXXIV, 418. Baptismus necessarius parvulis ob peccatum originale, non ob personam, id., XLIV, 121. Regenerari spiritualiter opus habet, quisquis carnaliter generatur, *ibid.* A damnatione Adæ nemo liberatus nisi in Christo renatus, id., XL, 256. Parvuli parvi debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, id., XLIV, 1158. Per baptismum de potestate tenebrarum eruntur parvi imoventes, id., XXXIII, 967; XLIV, 426. Ab originali peccato liberari parvuli non pos-

sunt nisi baptismo Christi, id., XXXIII, 683. Parvulos propter salutem baptizandos negant Pelagiani, *ibid.* 761, 763, 773. In parvulis per baptismum remissionem fieri peccatorum fatentur aliqui Pelagiani, quo sensu, id., XLIV, 146. Baptizandos parvulos Pelagiani concedunt, non propter vitam aeternam, sed propter regnum celorum, id., XXXVIII, 1336; XLIV, 142, 394. Sine baptismo, parvuli non possunt habere vitam in semetipsis, id., XLIV, 615. Parvuli non baptizati manent in tenebris, *ibid.*, 112, 129, 190, 131. Parvuli non baptizati damnantur, *ibid.*, 188, 189. Parvuli sine baptismo morientes, non erunt in medio quodam loco ubi beata vivant, S. Leo Mag., LIV, 486, 487. Baptizandi sunt parvuli, ut in eis regeneratione mundetur quod generatione traxerunt, Gennad., LVIII, 989. Illud precipue observandum est et tenendum, nascentium parvulorum animas nexu peccati originalis obstructas, omnibus aequae necessarium esse sancti baptismatis sacramentum, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 441. Sine regeneratione neminem in regnum intraturum Nicodemus Dominus revelavit, S. Gregor. Magn., LXXIX, 630. Pro solo originali reatu luunt in inferno nuper nati infantiuli penas, si renovati per lavacrum non fuerint, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 388. Nemo sine lavacro regenerationis remissionem peccatorum consequi, et regnum valet intrare celorum, V. Beda, XCII, 668. Quod non nisi renatus habeat vitam aeternam, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 758. Non baptizati a regno Christi alieni sunt post obitum, Alcuinus, CI, 1224. Baptismi necessitas, Joannes Rothomag., CXI.VII, 234. Baptismus necessarius re aut voluntate, Goffridus, CLIII, 256. Nemo terram viventium intrabit qui prius per baptismum non transierit, S. Br. n. Astensis, CLXIV, 533. Quicumque sine baptismo de hac vita migraverit et regno Dei carebit et insuper maledicti originalis penas luet aeternas, Otto, CLXXIII, 1538. An abaque percepto actualiter visibili sacramento, vel ejus vice martyrio salus obtineri possit, S. Bernard., CI.XXXII, 1031. Quando homines obligari cuperunt praecepto percipiendi baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 450, 452. Necessarium est visibile sacramentum aquae ad ablutionem visibilis corporis, Gratianus, CLXXXVII, 1791. Omnis despiciens sacramentum baptismi et accipere nolens, aeternam vitam nullo modo mereri nec consequi potest, Ermengaudus, CCIV, 1236. Tam parvulis quam adultis est necessarius baptismus, Alanus de Insulis, CCX, 347. Non obligasse baptismum, ex quo dictum fuit Nicodemus: Nisi quis renatus, etc., S. Bernardus, CLXXXII, 1031. Baptismi obligationem corpore primum post sufficientem ejus promulgationem, *ibid.*, 1034.

VII. — De unitate baptismi, quod non sit iterandum.

Baptismus unus omnino est, tam ex Domini Evangelio, quam ex apostolorum litteris, Tertull., I, 1216. Baptisma unum in Ecclesia, S. Cyprian., III, 407, 408, 412; S. Hier., X, 399, 400. Baptisma non est iterandum, S. Optatus, XI, 1044, 1045, 1048; S. Ambros., XV, 1789; S. August., XXXV, 1484; XLIII, 51, 70, 72, 77, 158, 159, 162, 190, 192, 197, 199, 206, 219, 225, 228, 227, 232, 234, 257, 546, 515, 601, 602, 605, 804. Domini baptisma unum est lavandis animabus et corporibus, S. Petrus Chrysologus, LII, 647; Gennad., LVIII, 993. Baptismus non iterandus, S. Leo Mag., LIV, 1193; Primas., LXVIII, 445; S. Hildefons., XCVI, 160, 161; Isidor. Mercator, CXXX, 319, 678; S. Petrus Damian., CXIV, 161; Rupert., CLXIX, 264; Hugo de S. Victore, CLXXV, 629; id., CLXXVI, 438; Alanus de Insulis, CCX, 335.

VIII. — De variis baptismatum generibus.

Baptismus secundus, seu sanguinis per martyrium, Tertull., I, 1217. Plurima baptismatum genera praenotata sunt, S. Ambros., XVI, 1248. Baptizantur alii baptismis ignis, alii baptismis Spiritus sancti, S. Hieron., XXV, 688. Baptismus sanguinis quis, S. August., XLIII, 276. Prapismus vicem implet martyrium et in articulo necessitatis vera conversio, *ibid.*, 173. Baptismus sanguinis; Prudent., LX, 426. In Scripturis sunt baptismatum genera tria, aquae, spiritus et ignis, sanguinis quo martyres baptizantur, Primas., LXVIII, 443. Baptismus martyrii omnium praestantissimus, id., LXXIII, 488. Quod primum baptismum aqua sit, secundum sanguinis, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 160. Tria sunt baptismi genera, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 820; Alcuinus, CI, 1216. Sunt plura genera baptismatis, quae purgant hominem a delictis, ac profectum conferunt sanctitatis, Rabanus Maurus, CXI, 133, 134. Quatuor sunt genera baptismatum, Haymo, CXVII,

411. Non baptizati si pro Christo moriuntur, baptizati moriuntur, Ivo Carnot., CLXI, 1068. Effusio sanguinis implet vicem baptismi, *ibid.* Sanguinis effusio vicem obtinet baptismatis, sic et vera cordis contritio, cum tempus suscipiendi non habeat, Hugo de S. Victore, CLXXV, 813. Triplex est baptisma, id., CLXXVII, 804; S. Martin. Legion., CCVIII, 273; Alanus de Insulis, CCX, 348.

IX. — De baptismo Christi et Joannis.

Baptismus Joannis an caelestis, an terrenus, Tertull., I, 1210. Joannes se dicit baptizare in poenitentiam, S. Hier., IX, 926. Baptisma Joannis diversum a baptismo Christi, S. Optatus, XI, 1053, 1034. De baptismo Joannis, quando et cur post ipsum baptismum Christi collatum, *ibid.* Baptismus Joannis oculus supplicationum est, baptismus Christi oculus gratiarum, S. Ambros., XIV, 1010. Aqua Joannes baptizabat, Christus Spiritu, S. Ambros., XV, 1840. Legis typum accipiens Joannes baptizavit in poenitentiam, Christus ad gratiam, S. Ambros., XVI, 1043. Baptisma Joannis, Juvenius, XIX, 105. Quo sensu in remissionem peccatorum, *ibid.*, 108. Baptismus Christi et Joannis, Chromat., XX, 328, 329. Baptismi Joannis finis, S. August., XLIII, 182. Joannis baptismum regeneratio non fiebat, *ibid.*, 255. Baptismus Joannis susceptus Christus, *ibid.*, 256; XLIII, 174. Suscepit ad ipsius sacramenti consecrationem, id., XXXVIII, 1535. Baptismus Joannis crimina non delet, id., XXXIX, 2010. Quare susceptus a Christo, id., XXXV, 2193, 2249, 2250. Baptismo Christi aquae nostrae baptismati consecrate, id., XXXIX, 2010, 2012, 2015. De baptismo Christi, S. Petrus Chrysolog., LII, 616; S. Leo Mag., LIV, 701; S. Maximus, LVII, 292, 294, 298; Prudent., IIX, 679. Baptismi S. Joannis Baptiste effectus, S. Paulinus Nolanus, LXI, 447. Baptismus Joannis et Christi, S. Paschasius, LXXI, 31. Salvator a Joanne accepit baptismum, quare, Beda V., XCII, 138. Baptismus Christi ad aquae sanctificationem, S. Paulinus Aquil., XCIX, 173. Baptisma Joannis non fuit in remissionem peccatorum, sed preparatio ad baptismum Christi, S. Hildefons., XCVI, 116. Baptizatus est Christus, non ut ejus ulla dilueretur iniquitas, sed ut ejus magna commendaretur humilitas, Alcuinus, CI, 4. Baptisma Christi non fuit in aqua tantum sicut Joannis, sed in Spiritu sancto, *ibid.*, 138, 238. Joannes baptizatus in aqua poenitentiae, Christianus Druthmarus, CVI, 1293. Ob tres causas venit Dominus ad baptismum Joannis, *ibid.*, 1294. Christus Joanne baptizari voluit, ut discant omnes fideles neminem absque baptismo justificari quamvis innocenter ac juste vivat, Gerardus, CXI.II, 1275. Baptismus Joannis figura baptismi Christi, Lanfrancus, CL, 610. Baptizari Dominus voluit, non quia remissionem peccati egeret, sed ut legem impleteret, Ivo Carnot., CLXI, 1050. Baptismi Joannis et baptismi Christi non eadem est virtus, *ibid.* Baptisma Joannis baptismum servi, baptismum Christi baptismum est Domini, Rupertus, CLXVII, 1645. Baptismus Joannis preparatio fuit ad baptismum Christi, Hi debert., CLXXI, 409. Baptismus Christi baptismus remissionis dicitur, baptismus vero Joannis baptismus poenitentiae, Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. Quid distat inter baptismum Joannis et Christi, id., CLXXVI, 431. Baptismus Joannis sola corpora abluebat, a peccatis vero non mundabat, Petrus Lombardus, CXII, 842. De forma baptismi Joannis et de baptizatis ab eo, *ibid.* Joannes baptizabat in aqua, Jesus in aqua et Spiritu sancto, Richardus, CXCVI, 1016. Baptismus Christi dignior baptismis Joannis, Philippus de Harveug., CCIII, 763. Cur Christus venit ad aquas Jordanis, Petrus Blesensis, CVII, 591. Cepit perfectum baptismum a Jeshu Christo; ipse enim baptizavit primum in Spiritu sancto, S. Martin. Legion., CVIII, 273. Non ideo Christus baptizatus est quod baptismum indigeret, sed ut aquis vim regenerativam conferret, Alanus de Insulis, CCX, 350. Differentia baptismi Joannis ad baptismum Christi, Petrus Pictav., CCXI, 1237.

X. — De subjecto baptismi, de dispositionibus in adultis requisitis

Baptismus in qua vitae aetate conferendus, Tertull., I, 1220. Baptismi diu an utilior, *ibid.*, 1221. Baptismus precedere debet confessio delictorum omnium, *ibid.*, 1222. Atque poenitentiae, *ibid.*, 1229. Mu to minus infantibus neganda baptismi gratia quam adultis, S. Cyprian., IV, 1018. Omnibus dandum baptismum, S. Sylvester, VIII, 838. Baptizati pueri, adolescentes, juvenes, senes utriusque sexus, S. Zeno, XI, 493. Baptizati in unum homines genere, aetate, sexu, conditione diversi, *ibid.*,

491. Baptizari parvuli debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, S. August., XLV, 1458. Baptizantur parvuli in remissionem peccatorum, id., XXXVIII, 751. Parentes sollicitos esse oportet ut baptizentur infantes, id., XLIV, 199. Baptizandi filii etiam fidelium, *ibid.*, 173, 812, 817. Non superfluo baptizantur baptizatorum filii, *ibid.*, 191, 193, 199. Mortui non baptizandi, S. Leo Magn., LVI, 422. Baptizandæ prægnantes, *idem.*, 441. In adultis nec confessio sine baptismate nec baptisma sine confessione, S. Fulgentius, LXV, 588. Baptizandi fidei symbolum discant, Ferrandus, LXVII, 959. Agrotantibus quando ipsi loqui non possunt, si pro eis alii testimonium dixerint, baptismus non negetur, *ibid.* Quando de infantibus ignoratur utrum baptizati sint, sine ulla dubitatione baptizentur, id., LXVII, 959. Baptismum præcedebat jejunium, Cassiod., LXXIX, 1195. Baptismum præcedit jejunium et oratio, id., LXXII, 515. Petrus baptismum penitentiam esse præmittendam docuit, S. Gregor. Magn., LXXVII, 112. An baptismus conferri possit mulieri prægnanti, *ibid.*, 1193. Crisostomus, LXXXVIII, 828. Baptizati quorum dubium est baptisma iterum baptizandi, *ibid.* Mortuis non datur baptisma, Angelranus, XCVI, 1019. Baptizandi dent nomen suum, et diu sub abstinentia vini et carum percipiant baptismum, Theod., XCIX, 1022. Subito obmutescens baptizari potest, si voluntatis præteritis testimonia iusta fuerint, *ibid.*, 1023. Non potest fieri ut corpus baptismi capiat sacramentum, nisi anima fidei suscepit veritatem, Alcuinus, C, 189. Baptizari debent sine scrupulo, qui non probantur baptizati, Isid. Mercator, CXXX, 533. Mortui non sunt baptizandi, Burchard, CXL, 734. Omnes ad baptismum venientes quinta feria majoris hebdomadæ fidei episcopo vel presbytero reddere debent, id., CXL, 730. Baptismus accepturus adultus debet prius populiter veteris vitæ, Ivo Carnot., CLXI, 1054. Baptizandus prius est catechizandus instruendusque de rebus fidei, *ibid.* Catechumeni antequam elemento aquæ abluantur, se renuntiare voveant diabolo, pompis et operibus ejus, S. Bruno, CLXIV, 471. Baptizandorum præparatio ad baptismum per xv dies jejunii, Rupertus, CLXX, 111. Nullus in materno utero baptizari potest, Petrus Lombard., CXCH, 853. Qui sine fide vel licite accedunt, sacramentum non rem accipiunt, *ibid.*, 846.

XI. — De ministro baptismi.

Baptismus dandi jus habet summus sacerdos, qui est episcopus, Tertull., I, 1218. Dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate. Etiam laici jus est, *ibid.* De his qui a schismaticis aut a malis ministris baptizati sunt in fide, non dubitandum quin ratum haberi debeat eorum baptisma, S. Optatus, XI, 765. Baptismus fit per sacerdotes Christi, S. Ambros., XV, 1227. Presbyter et diaconus jus non habet baptizandi sine iussione episcopi, S. Hieron., XXIII, 165. Necessitate cogente, licet laici baptizare, *ibid.* Baptismus a presbytero confertur, S. August., ALI, 842. Baptismus dandi jus in ordinatione habetur, id., ALII, 71. Laicus in necessitate baptizat, *ibid.* Baptisma in necessitate ministrare etiam laicis conceditur, S. Leo Magn., LVI, 695. Solis sacerdotibus tractandum est baptismus, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 822. Mulier baptizare non præsumat, Theod., XCIX, 1023. Quod solis sacerdotibus liceat dare baptismum, excepta necessitate periculi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 159. Baptismus recte confertur etiam a malis, S. Agobard., CIV, 142. Baptizare potest diaconus absente episcopo et presbytero, Regine, CXXXII, 142. Baptismi administratio sacerdotibus commissa, Joann. Rothomag., CXLVII, 232, 233. Constat baptismus solis sacerdotibus traditum, Ivo Carnot., CLXI, 82. Baptizare potest mater filium, mortis urgente periculo, *ibid.*, 1051. Baptizare nullus præsumat nisi sacerdos seclusa necessitate, *ibid.*, 1032. Laico in necessitate baptizare conceditur, Honor., CLXXII, 674; Algerus, CLXXX, 838, 883; Gratianus, CLXXXVII, 1799; Magist. Bandin., CXCH, 1094. Quibus liceat baptizare, Petrus Lombard., CXCH, 852.

XII. — De baptismo ab hæreticis et schismaticis, vel aliis malis ministris collato, aut subjectis accepto.

Baptisma hæreticorum non reiterandum, Stephan., I, 1009, 1010. Omnia inania et falsa apud hæreticos, S. Cyprian., III, 1043. Participem hæreticorum esse qui eorum baptismum probat, S. Cyprianus, III, 1122, 1126, 1130, 1175. Baptizandi qui ab hæreticis baptizati, *ibid.*, 1162. Ne baptismus quidem sanguinis in hæresi prodesset, *ibid.*, 1123. Redeuntes ab hæresi utroque sacramento nasci debere, S. Cyprian., III, 1046, 1081, 1117. De his

qui de hæresi ad Ecclesiam sine baptismis admissi sunt, *ibid.*, 1122, 1171. Sententia Stephani de baptismo hæreticorum, III, 1128. A quacunque hæresi venientem baptizari vetuit, *ibid.*, 1129. Hæreticos non proprie baptizare ad se venientes, *ibid.* Hæreticorum baptismus dudum in Africa reiectum, S. Cyprian., III, 1038, 1110. Mortuos baptizant Montanistæ, S. Philast., XII, 1166. Baptismus ab hæreticis datus, bonus, sicut et a malis, S. August., XLIII, 190, 191. Baptismus malorum non valet, si non valet hæreticorum, *ibid.*, 193, 205, 201, 205, 206, 207, 209, 211, 212. Baptismus ab hæreticis et schismaticis dari posse, in concilio Nicæno definitum est, *ibid.*, 72. Quidquid de baptismo hæreticorum Cyprianus ejusque collega in concilio Carthaginiensi dixerunt, de baptismo iniquorum dici potest, *ibid.*, 239. Baptismus ubicunque conferatur, venerandus est, id., XXXIII, 301. Baptismus apud hæreticos collatus valet, nec iterandum est, *ibid.*, 362; XXXVII, 462, 797. Baptizandum non est post hæreticos, si non baptizatur post ebriosos, luxuriosos, etc., id., XLIII, 218, 437. Baptizatos in hæresi vel schismate non rebaptizandi, *ibid.*, 219, 220, 491. Baptismus ab hæreticis aut malis datus integer est, *ibid.*, 207, 211. Sed non prodest ad salutem, *ibid.*, 110, 141, 170, 235, 236, 239, 257, 457, 756. Baptismus habere possunt hæretici et mali, sed non habent remissionem peccatorum, *ibid.*, 227, 228, 238, 241. Baptismus a malis acceptus ad peccatorum remissionem operetur, *ibid.*, 165, 166. Baptismus dare possunt hæretici et perversi, peccatorum remissionem dare non possunt, *ibid.*, 192. Qui ab hæreticis aut iniquis baptizantur, si non falso corde convertuntur, a Christo baptizantur, *ibid.*, 219. Baptizati apud hæreticos an debeant rebaptizari, Gennad., LVIII, 1026, 1028. Ferrand., LXVII, 958. Baptismus in Trinitatis nomine etiam ab hæreticis datus, validus censetur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 828. Hæreticorum baptismus non ad remissionem peccatorum, sed ad supplicii testimonium datur, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 588. Qui apud hæreticos baptizati sunt, et veniunt ad nos, recipiantur quasi baptizati, Burchard, CXL, 734. An hæreticus possit baptizare, Ivo Carnot., 1032. Hæretici et peccatores baptismum administrantes filios generant Ecclesie, S. Bruno, CLXIV, 210. An baptismus hæreticorum sit iterandum quando fiat in nomine S. Trinitatis, Rupert., CLXVII, 813. Quod baptismus æque sanctus est a bono et a malo datus bono vel malo, Petrus Lombard., CXCH, 850.

XIII. — De tempore conferendi aut suscipiendi baptismi.

Baptismi conferendi tempus, Tertull., I, 1222; S. Siricius, XIII, 1134. Intra quos dies baptizandi sunt infantes, S. Cyprian., III, 1015, 1017, 1018. Baptismus in Pascha et in Pentecoste confertur, S. Hieron., XXV, 1528. Baptismus in Sicilia solemniter celebratus in die Epiphaniæ, S. Leo Magn., LIV, 696. Celebrandus in Paschate, *ibid.*, 698. Et in Pentecoste, *ibid.* Ex apostolico exemplo baptismus in Pentecoste celebrari, *ibid.*, 700. Nocte paschali baptismus collatum, *ibid.*, 609. Leo vetat celebrari in Epiphania, *ibid.*, 699. In necessitatis casu omni tempore baptizandum, *ibid.*, 700. Baptismus quibus anni temporibus apud Græcos conferri solitus, S. Gregor. Magn., LXXVII, 925. Quibus apud Latinos, *ibid.* Ut post duas hebdomadas Quadragesimæ ad baptismum nullus suscipiatur, Crisost., LXXXVIII, 828. Parvuli non presententur ad baptismum nisi in duobus temporibus præscriptis, Carol. Magn., XCVII, 770. De tempore et loco baptizandi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 157. Certis temporibus Paschæ et Pentecostes baptismata fiunt, excepta causa infirmitatis, Herard., CXII, 766; Burchard., CXL, 729; S. Anselm., CXLIX, 531; Ivo Carnot., CLXI, 79. Baptismus solemniter in die Paschæ non Epiphaniæ fieri debet, Rupert., CLXX, 84. Quod tantum bis in anno canonice baptismus celebretur, Honor. Augustod., CLXXII, 673. Nisi necessitate cogente inter Pascha et Pentecostem nullus baptizare præsumat, Gratian., CLXXXVII, 1799. In baptizandis electis duo tempora sunt servanda, Petrus Lombard., CXCH, 851.

XIV. — De effectibus baptismi.

In baptismis est regeneratio, Tertull., II, 260, 261. Et remissio peccatorum, *ibid.*, I, 1238; II, 260. Baptismatis sordes abluuntur, maculæ vero martyrio candidantur, *ibid.*, II, 147. Spiritus in aquis corporaliter diluitur, et caro, in eisdem spiritualiter emundatur, *ibid.*, I, 1204. Baptizamus, non ideo ut delinquere destinamus, sed quia desinimus, quoniam jam corde loti sumus, *ibid.*, I, 1229. Baptismate malitia omnis aboletur, Lactant., VI, 455.

Baptismus datur remissio peccatorum, S. Hilarius, IX, 412. Sacramentum est divine generationis, *ibid.*, X, 39. Baptismi sacramento splendorem percipiunt animæ, *ibid.*, IX, 1060. Baptismi lavacro per verbi virtutem anima et corpore innovatur, *ibid.*, 976. Baptismus vitam æternam comparat, S. Zeno, XI, 544. Deserat animi vitia et originale peccatum, *ibid.*, 553. Omnia omnino peccata diluit, S. Zeno, XI, 470, 519. Baptismo renatus sit Ecclesie filius, *ibid.*, 457. Ubi Trinitas cum fide concordat, qui natus fuerat sæculo renascitur spiritualiter Deo, S. Optatus, XI, 963. In baptismo iustitia omnis impletur, S. Ambrosius, XIV, 867. Peccatum abluunt, *ibid.*, 543, 727. In baptismo dearendi Spiritus sanctus, *ibid.*, 428. Per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti spem vite capimus æternæ, *ibid.*, 794. Auri domus peccata per baptismum, *ibid.*, 1240. Per baptismum peccato morimur, sed Christo convivimus, S. Chromatius, XX, 329. Baptismus novum hominem facit, et ex toto novum creat, S. Hieronymus, XXII, 655. Vetus Adam in lavacro totus moritur, et novus cum Christo in baptismo suscitatur, *ibid.*, XXIII, 424. Baptismus tantum præterita peccata dimittit, *ibid.*, 569. Baptismi virtus, S. Augustinus, XLII, 572; XLIII, 165. Effectus, XLIV, 570, 847. Baptismus Christi omnia peccata delet, XXXVIII, 53, 582, 583, 590, 401, 752, 1064; XL, 262, 288, 659; XLI, 40; XLIV, 450, 600, 608. Baptismus dat omnium indulgentiam peccatorum et aufert crimina, non reddit, *ibid.*, 562, 565. Per baptismum a damnatione liberantur ante usum rationis morientes, S. Augustinus, XXXIII, 364. Non solum peccata, sed et ipsa desideria vitiosa baptismatis lavacro purgantur, *ibid.*, XLIV, 407. Baptizati solvantur reatu malorum quæ remanent post baptismum, *ibid.*, 853. Baptismo sanctificatur et corpus, *ibid.*, XL, 691. Baptismi effectus, remissio peccatorum et gratiæ collatio, S. Prosper Aquit., LI, 285. S. Leo Magnus, LIV, 193. Baptismi sacramentum utile est et necessarium, quia in eo remissio peccatorum tribuitur, S. Maximus Taurin., LVII, 558. Baptismi aqua, quæ aqua Christi dicitur, et peccata delet, et gratiam justificationis confert, *ibid.*, 481. Ejus beneficia declarantur, *ibid.*, 358, 709. Effectus baptismi remittentis peccata ea Dei gratia et virtute procedit; spiritus enim sanctus in illa aqua operatur, *ibid.*, 775. Tanta est virtus sancti baptismatis, ut omnia etiam quæ originali superaddita repererit peccata diluat, S. Fulgentius, LXV, 387. Non solum originale debitum, sed et actualia deletum per baptismum. Primasius Admonet, LXVIII, 442. Christus facit quotidie purgationem peccatorum per baptismum, S. Germaus, LXXII, 856. Baptismus peccata penitus aufert, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1162. Dum corpus intelligitur, anima ab omni peccato abluuntur, *ibid.*, LXXIX, 510, 515. Baptisma quo verissime omnia peccata dimittuntur, et celeste regnum credentibus aperitur. Paulus diaconus, XC, 1291. Baptismo ex filio iræ fit homo filius adoptionis, S. Hildefonsus, XI, VI, 112, 175; Heterius, XCVI, 729. Quod baptismus et originale et actualia peccata tollat, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 158. Cum baptizamus in Christo, per ipsum renascimur, ut purificati vivificemur, Lewaldus, XCIX, 862. Aqua illa non solum sordes lavat, sed et animam a peccatis liberat, *ibid.* Baptismo remittuntur peccata tam originalia quam actualia, Alcuinus, CI, 1073. Baptismus renovat interiorem hominem, S. Agobardus, CIV, 177. O præclarum et admirabile sacramentum, quod de filio iræ facit filios Dei, de veteribus novos, de sordibus pulchros, in quo et regeneramus, et purgamur, etc., Theodulfus Aurelian., CV, 332. Quod in baptismo vetus homo exuatur, et novus induatur, Jonas Aurelian., CVI, 126. Infantes baptizati, si moriantur, salvantur, S. Iupus Ferrar., CXIX, 608. Baptismi perceptio et fractas, Hincmarus Rem., CXXV, 573, 574. Baptismo redemptos perire posse contra Gottescalcum, *ibid.*, 580, 501. Baptismatis sacramento omnia peccata delentur, etiamsi nulla præcesserit poenitentia, Batherius, CXXXVI, 442. Per baptismum regeneratur et renovatur homo, adveniente in eum Spiritu sancto, per quem fit remissio peccatorum, Lanfrancus, CL, 371. Morimur in baptismo, non carne sed peccato, *ibid.*, 388. In baptismo spiritualiter creatur homo, et a Christo Christianus dicitur, Godfridus Vinoclin., CLVI, 271. Cur baptizati, atque martyres, non statim incorruptibiles sunt, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 534. Per baptismatis abluitionem igitur adoptionis filios aggregamur, *ibid.*, 883. Quod omnia peccata in baptismo deleantur, Ivo Carnot., CLXI, 970. Ex aquis vita nascitur, Franco, CLXVI, 763. Baptismus efficit nos solum et templum Dei, Hildebertus, CLXXI, 788. Quid in baptismo dimittatur, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 590. Omnia peccata baptismus delet tam originalia quam propria, Petrus Abalardus, CLXXVIII, 1501. Lavamur in ba-

pismo quia deletur chirographum damnationis nostre, S. Bernardus, CLXXXIII, 272. Per fidem et baptismum justificamur a peccatis, Gratianus, CLXXXVII, 1794. Quid prosit baptismus his qui cum fide accedunt, Petrus Lombardus, CXII, 849. Quicumque baptizatus fuerit in nomine Dei, remissionem omnium peccatorum consequetur tam plenarie, ut si mox post baptismum de hac migraret vita, aperta sit ei janua regni celestis, Eckbert., CXCV, 46. Per baptismum effluuntur membra Christi, templum Spiritus sancti et filii Dei, Richardus, CXCVI, 1014. Sicut aqua sordes corporis ac veses abluunt, ita baptismus maculas animæ sordesque interiorum emundando extergit, Henricus, CCIV, 300. In baptismo non remittitur peccatum solum originale, verum et alia, etiam venialia, Alanus de Insulis, CCX, 580.

XV. — De caeremoniis baptismi.

Baptismi ritus, Tertullianus, II, 806. In baptismo renuntiamus ote nostro diabolo pœ et angelis ejus, *ibid.*, I, 635; II, 79. E baptismo egressi perungebantur, *ibid.*, I, 1236. Manus eis imponebantur, *ibid.*, 1207. Lacte et melle reficiebantur, *ibid.*, II, 79, 262. — In baptismo sponsoes factæ, S. Zeno, XI, 470. In baptismo collatione solennis hymnus canebatur, *ibid.*, 478. Inter caeremonias baptismi Zenonis tempore denarius tradebatur, *ibid.*, 481. Duplex unctio in baptismo, *ibid.* Lotio pedum ante vel post baptismum, *ibid.* — Baptizatus diabolo et operibus ejus abrenuntiat, S. Ambrosius, XIV, 129. Renuntiat et mundo, *ibid.*, XV, 1412. Trina mersio in collatione baptismi, *ibid.*, XVI, 429. In baptismo sacerdos aquas consecrat, *ibid.*, 591. Non potest quis nisi trina confessione purgari, *ibid.*, 765. — Solemnis interrogatio in baptismo, S. Hieronymus, XXIII, 166. Egressis e fonte baptismatis quare unctio fiat in capite, cur etiam pedum lotio post baptismum, *ibid.*, 594. — Baptismi forma seu ritus, S. Augustinus, XXXIII, 97; XLIV, 143. Baptizandi parvuli ad ecclesiam deferuntur, *ibid.*, 1335. Baptizandus interrogatur utrum ad Deum converteretur et in illum crederet, *ibid.*, XLIII, 352. An sæculo renuntialet, *ibid.*, 190. Cur pro eo qui respondere potest, non debet alius respondere, *ibid.*, 173. Baptizandis symbolum tradebatur, reddendumque reposcebatur, *ibid.*, XI, 236. Baptizamus regulam fidei confidentes, *ibid.*, XXXIX, 1611. Fidei professio de loco eminentiori coram fidelibus memoriter fieri Romæ consueverat a baptizandis, *ibid.*, XXXII, 731. Baptizatus unctus oleo, *ibid.*, XL, 635. Imponitur ei manus, *ibid.*, XXXVIII, 1145. In baptismo osculum dabatur infantibus, *ibid.*, XLIV, 625. Baptizati recens vestibus albis induunt, *ibid.*, XXXVIII, 678, 1092. Baptizandi christiana et oleum benedictionis accipiunt, *ibid.*, XXXIX, 1428. Baptizandi interrogantur de fide Trinitatis, XL, 1209. Baptismo impleto caput chrismate infunditur, *ibid.*, XL, 1211. Recens baptizati mument vestem candidam, *ibid.*, XXXIX, 1070. Pedes eis abluuntur, *ibid.*, XL, 1211. — Quæ olim præparatio ad baptismum, S. Leo Magnus, LIV, 702. Pactum, professio, et renuntiatio in baptismo, *ibid.*, 566. — De variis ritibus ad baptismum pertinentibus, Joannes diaconus, LIX, 599. — Scrutinium et exorcismi ante baptismum, Fulgentius, LXV, 378. Symboli recitatio et orationis Dominice, *ibid.* — Baptizati oleo perungebantur, et frons illis cruce signabatur, Arator, LXXIV, 90. — Baptismi ritus, S. Germaus, LXXII, 562; Sacrament. Gelas., LXXIV, 1081. — Baptizandus apud Latinos unguitur in pectore, scapulis, etc., S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 322. Baptizandorum nomina descripta, *ibid.*, 542. — De abrenuntiatione in baptismo, S. Bonifacius Moguntinus, LXXXIX, 870. — De sacra unctione, Leidradus Lugd., XCIX, 865. De vestimentis albis, *ibid.*, 865. — De significationibus sacri baptismatis, Leidradus Lugd., XCIX, 855. — De tactu narium et aurium: ob quam causam secundum traditionem ecclesiasticam ab omnibus catholicis Christi sacerdotibus fiat, Leidradus Lugd., XCIX, 857. Quid significat quod infans aquis immergitur, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 159. De abrenuntiatione Satanae, vel quæ sint opera ejus et pompæ, *ibid.*, 858. — Epistola de caeremoniis baptismi, Amalarius Trevir., XCIX, 895. — Variæ caeremoniæ baptismi et earum significationes, Alcuinus, C, 292. Alcuini de baptismi caeremoniis ad Odinum presbyterum epistola, *ibid.*, CI, 612. — Caeremoniarum baptismi explicatio, Magnus Senon., CII, 984; Theodulfus, CV, 224; Jesse, CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxent., CVI, 54. — De tinctione baptismi et unctione chrismatis, Raban. Maur., CXII, 1176. — Qualiter baptismi sacramenta celebrari oportet, Alfo Verquellens., CXXXIV, 52. — Quod in baptismo si necesse fuerit, unus catrinus possit esse, Burchardus Wormat., CXI,

752. Ut presbyteri a patrinis requirant si symbolum teneant, *ibid.* — In baptismo abrenuntiandum diabolo, Ivo Carnot., CLXI, 84. — Symbolum fidei credendum, *ibid.*, 84, 85. Quare trina mersio fieri debet in baptismo, *id.*, CLXI, 1058. — Enumerantur variae baptismi caeremoniae, *ibid.* et seq.; Honorius, CLXXII, 672, 673; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 391 et seq., 456; Gratianus, CLXXXVII, 1821. — Cur patrinus puero in baptismo sunt necessarii, Robertus Pollus, CLXXVI, 844; Joannes Belethus, CCL, 113, 114; Odo de Soliaco, CCXII, 59.

XVI. — De agendi ratione post baptismum tenenda.

Baptismus novus natalis, Tertullianus, I. Ex fide per baptismum in novitate vivendum, *id.*, II, 862. Tentationes post baptismum cohibendae, *id.*, I, 1225. — Baptismus renati meminerint se non suam carnem habere, sed Christi, ut in consortium carnis Christi introeant, carnem cum vitis et concupiscentiis affligant, S. Hilarius, IX, 493. — Servanda vestis qua nos sacro Dominus emergentes fonte vestivit, S. Ambrosius, XV, 1612. — Abluti semel estis baptismo salutari: nolite de fonte in cœnum regredi; servate donatam munditiam, S. Caudentius, XX, 904. — Baptismus datur ut et moriamur et reviviscamus, S. Augustinus, XI, 255. Tempus est post baptismum cavendi omnia futura peccata cum omnia deleta sunt praeiterita, *id.*, XII, 40. Baptizati recens monentur, ut morum innocentiam praeferant, *id.*, XXXIX, 1560. Baptismo non condigne utitur, ideoque damnabitur, qui veterem hominem non deponit, *id.*, XLV, 1781. — Qui gaudes baptismi perceptione, vive in novi hominis sanctitate, S. Prosper Aquit., LI, 478. — Oportet renovatos per baptismum mensis Dominicæ applicari, Leidradus, XCIX, 866. — Si quis ad ea quibus renuntiavit redierit, necnon et post tante fidei perceptionem in apostasiam, etc., prolapsus fuerit, procul dubio utriusque pactionis transgressor existit, Jonas, CVI, 128. — Si omnia peccata, nobis dimissa sunt in baptismo, quare obediunt vitis et suggestionibus

carnis, Haymo, CXVII, 410. Post baptismum abstinendum a carnalibus peccatis, *ibid.* — Mortui per baptismum peccato, non debemus ei iterum vivere, Hervæus, CLXXVII, 670. — Qui baptizantur in Christo, mundo mori et sepe- liri debent opere, verbo et affectu, Henricus, CCIV, 501. — Pactum in baptismo factum nulla ratione licet transgredi, Garnerius, CCV, 787.

XVII. — Sermones, Epistolæ, Libri de baptismo tractantes.

Liber de baptismo adversus Quintillam, Tertullianus, I, 1197. — Epistola S. Cypriani de hæreticis baptizandis, S. Cyprianus, III, 1103. — Epistola S. Cypriani ad Pompeium contra epistolam Stephani de hæreticis baptizandis, *ibid.*, 1127. Epistola S. Cypriani ad Magnum de baptizandis Novatianis, et de iis qui in lecto gratiam consequuntur, *ibid.*, 1137. Liber anonymi de rebaptismo, *ibid.*, 1184. — Sermo de baptismo, S. Pacianus, XIII, 1089. — De baptismo contra Donatistas libri vii; S. August., XLIII, 107. De baptismo parvulorum libri tres, *id.*, XLIV, 109. — Tractatus de baptismo, S. Maximus Taurin., LVII, 772. — Liber de cognitione baptismi, S. Hildefonsus, XCVI, 112. — Liber de Sacramento baptismi, Leidradus, XCIX, 853. — Epistola de caeremoniis baptismi, Amalarius Trevir., XCIX, 892. — Libellus de mysterio baptismatis, Magnus Senon., CII, 981. — De ordine baptismi ad Magnum Senon. Theodulfus, CV, 225. Jesse epistola de baptismo, *id.*, CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxentius Aquil., CVI, 54. — De baptismatis Sacramento, Rabanus Maurus, CVII, 369. Tractatus de ordine sacri baptismatis, *id.*, CXII, 1175. — De Sacramento baptismi, Ivo Carnot., CLXI, 1046. — Tractatus de baptismo, S. Bernardus Clavævall., CLXXIII, 1031. — De Sacramento baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 441; CLXXVII, 388. — De baptismi incremento et mersione, et causis baptizandorum, Walafridus Strabus, CXIV, 957. — De baptismo, Petrus Lombardus CXCI, 845.

XCVII.

INDEX DE CONFIRMATIONE

EXPOSITIO HUIUS SACRAMENTI EXCELLENTIAM ET NECESSITATEM, DISPOSITIONES

AD ILLUD RECIPIENDUM ET EIUS EFFECTUS, LIBROS DE ILLO TRACTANTES.

An confirmatio sit sacramentum.

Confirmatio sacramentum est, Tertullianus, II, 54. Sacramentum confirmationis, S. Cyprianus, III, 1114. Chrisma sacramentum in genere visibilium signaculorum sacrosanctum est, sicut ipse baptismus, S. Augustinus, XLIII, 342; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 351. Chrisma est sacramentum, Ratramnus Corbeiensis, CXXI, 146. Quid confirmatio, Goffridus abbas Vindoc., CLVII, 226; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1740; Robertus Pullus, CLXXVI, 846; Petrus Lombardus, CXCI, 855; Alanus de Insul., CCX, 369.

De ejus excellentia et necessitate.

Utrum manus impositionis sacramentum majus sit quam baptismus, Ivo Carnot., CLXI, 1069; Gratianus, CLXXXVII, 1856; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 462; Petrus Pictaviensis, CCXI, 1241. Quanta hujus sacramenti dignitas, utilitas et necessitas, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 378. De confirmatione episcoporum a plebe sollicite querenda, Isaac Lingon., CCXIV, 1106. Hoc sacramentum victoris est necessarium, ut Spiritus sancti corroboratio muniantur, S. Otto Bamberg., CLXXIII, 1358.

De ejus effectibus, et an possit iterari.

Confirmatio Spiritu sancto vestit, Tertullianus, II, 50. In ea manus impositione caro adumbratur, ut anima Spiritu illustretur, *ibid.*, 806. Spiritus sanctus nunc per manus

impositionem accipitur, S. Augustinus, XXXV, 2025; S. Isidorus Hispal., LXXIII, 824. In impositione manuum conferuntur dona virtutum, Leidradus Lugd., XCIX, 865. Quare sacramentum confirmationis baptizato traditur, Ivo Carnot., CLXI, 1070. Per sacramentum confirmationis fidelium corpori incorporamur, Hildebertus, CLXXX, 595. Queritur quæ sit efficacia hujus sacramenti, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 157. Opinio hæreticorum qui dicunt, quod confirmatio nullam habet efficaciam, Alanus de Insul., CCX, 369. Secundo vel tertio nullus confirmetur, Ivo Carnot., CLXI, 1072. Non iteratur, S. Bruno Sigheensis, CLXXV, 1102; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 161; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1745; Robertus Pullus, CLXXVI, 846; Petrus Lombardus, CXCI, 855.

De ministro hujus sacramenti

Confirmatio a solis episcopis datur, Tertullianus, III, 1197. Baptizati in Ecclesia præpositis Ecclesiam offeruntur, ut signaculo Dominico consummentur, *ibid.*, 1115. Confirmatio a pontifice dabatur olim statim post baptismum, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 385. Hujus sacramenti minister est episcopus, *ibid.*, 349. An liceat presbyteris baptizatos chrismate ungere, Theodulfus Aurelian., CV, 235. Confirmationis sacramentum a presbyteris conferri posse contendunt Græci, refelluntur, Ratramnus Corbeiensis, CXXI, 332. De consignandis vero infantibus manifestum est ab alio fieri quam ab episcopo non licere, Isidorus Mercator, CXXX, 695. Solus episcopus tanti mysterii exsecutor, S.

Petr. Damian., CXLIV, 8-8. Infantes baptizati ad confirmationem episcopis præsententur, Ivo Carnot., CLXI, 120. Non ab aliis quam ab episcopis manus impositionis sacramentum perfici potest, Gratian., CLXXXVII, 1857; Ivo Carnot., CLXI, 1069; Sicard. Cremon., CCXIII, 353; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459.

De dispositionibus ad illud recipiendum.

Ut jejunal ad confirmationem veniant perfectæ ætatis, Herard. Turon., CXXI, 769; Burchard., CXL, 739; Ivo Carnot., CLXI, 121, 1071. Præparatio ad hujus sacramenti susceptionem, confessio requisita ante confirmationem, Odo de Soliaco Paris., CCXII, 59.

De materia, forma et ritibus hujus sacramenti.

Chrismate unguuntur fideles, Tertullian., I, 1206; III, 1010. Chrismatis sacramentum, S. Augustin., XLIII, 342. Chrismatis divini unctio, S. Salvianus, LIII, 42. Confirmationis sacramentum datur per unctionem chrismatis, S. Maxim. Taurin., LVII, 711, 717. Chrismatis unctione et manus impositione apostoli usi sunt ad confirmandos baptizatos, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 530. Vocatur

Chrismatis sacramentum, S. Bruno Signiens., CLXV, 1102. Unctio chrismatis fit in fronte, *ibid.*; Honor. Augustod., CLXXII, 675. De chrismate et ejus usu, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459. Quid oleum significet et balsamum, Magister Bandin., CXCI, 1102. Quæ sit hujus sacramenti forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 532. Quæ sit hæc forma apud Græcos, *ibid.* Forma aperta est, scilicet verba quæ dicit episcopus, Petr. Lombard., CXCI, 835. Neophyti post baptismum accipiebant manus impositionem, Tertullian., I, 1207. Ritus dandi confirmationem, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 518. Hujus sacramenti duplex ritus, manus impositio et unctio chrismatis in fronte, *ibid.*, 350, 491, 493. Ordo confirmationis, *id.*, CLXXVIII, 957. In octava die baptizati mitras deponunt, et ab episcopo in fronte per chrisma signantur, Honor. Augustod., CLXXII, 675. Quando parvuli sint confirmandi, Robert. Pull., CLXXXVI, 847.

Libri tractantes de confirmatione.

De manuum impositione, vel confirmatione, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 824. De sacramento confirmationis, Ivo Carnot., CLXI, 1070; S. Bruno Signiens., CLXV, 1102; Honorius Augustod., CLXXII, 675; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 137, 459; Petrus Lombardus, CXCI, 835.

XCVIII.

INDEX DE EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

MONITUM.

Eucharistia sub duplici respectu spectari potest, vel ut sacramentum, vel ut sacrificium; duos itaque de illa statuimus Indices. In hoc priori exhibemus Eucharistiam in eo quod sit sacramentum novæ legis a Christo Domino institutum ad cœlestem animarum nostrarum alimoniam, in quo corpus et sanguis Christi sub apparentibus speciebus vere, realiter et substantialiter continentur. Agimus : I. De hujus sacramenti natura et institutione; II. De præsentia reali et transsubstantiatione; III. De excellentia et necessitate Eucharistiæ; IV. De subjecto et usu apud veteres Christianos; V. De illius effectibus; VI. Recensemus varios de Eucharistia tractatus qui reperiuntur in *Patrologia*.

I. — De natura et institutione Eucharistiæ.

Eucharistiæ Sacramentum, Tertullianus, II, 79. Eucharistiæ institutio, S. Cyprianus, IV, 376. Eucharistiæ augustissimum sacramentum, Lactantius, VI, 635, 995. Eucharistia, quid? S. Optat., XI, 90. Eucharistiæ mysterium inter cœnandum celebratum, non cœna fuit, S. Ambros., XVII, 242. Sacramenti Eucharistiæ institutio, *ibid.*; Juvenius, XIX, 317. De Eucharistiæ sacramento, S. Hieronymus, XXII, 570; S. Augustinus, XXXIV, 725; XLII, 562, 638, 681; XLIII, 202; XXXIII, 200; XXXV, 1548. Pretii nostri sacramentum, *id.*, XXXII, 538. Sacramentum altaris vocatur, XXXVIII, 401. Christum eo tempore corporis et sanguinis sacramentum condidisse, quæ consilium de morte ejus habebatur, S. Leo Magnus, LIV, 532. Eucharistiæ sacramentum, S. Maximus Taurin., LVII, 600; S. Avit., LIX, 521; S. Gregorius Turon., LXXI, 1195; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 498, 261, 91; S. Eligius, LXXXVII, 625. Eucharistia mysterium non ratione scrutandum, Alcuinus, CI, 412. Eucharistiæ sacramentum, quid, S. Benedictus Anian., CIII, 625; Rabanus Maurus, CXI, 316; Florus, CXIX, 16. Eucharistiæ institutio, quando et cur, *ibid.*; 22 et seqq; Paschasius Radbertus, CXX, 1280. Eucharistiæ sacramentum, Rodulfus, CXIX, 706; Ratramnus, CXXI, 132; Gezo, CXXVII, 577; Hugo, CXLII, 1527; S. Bruno, CLII, 66; Goffridus, Cl.VII, 269; S. Anselmus, CLVIII, 455. Eucharistiæ mysterium magnum et inscrutabile, Hugo de S. Victore, CLXXV, 143, 145. Eucharistiæ institutio, S. Bernard., CLXXXIII, 429; Robertus Pullus, CLXXXVI, 961; Petrus Lombardus, CXCI, 1640; Petrus Comestor, CXCVIII, 1618; Garnerius, CCV, 675; Innocentius III, CCXVII, 874. (Vide Tabulam Sacrificii Missæ : de Institutione Sacrificii Missæ.)

II. — De præsentia reali in Eucharistia atque de transsubstantiatione : ubi, de miraculis.

Panem corpus suum appellat, Tertullianus, II, 548. In Eucharistia adest substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461, 462. Eucharistia figura corporis Christi, quo sensu, *not.*, *ibid.*, 460. Corpus ejus in pane censetur, quo sensu, *not.*, *id.*, I, 1160. Eucharistia sanctum Domini corpus, S. Cyprianus, IV, 376. Christi carnem ex Virgine assumptam accipimus, S. Hilarius, X, 333. Nos vere sub mysterio carnem corporis sui sumimus, *ibid.*, 246, 247. Eucharistia a Donatistis data canibus qui rabie accensi ipsos dominos suos lavaverunt, S. Optatus, XI, 972. Altare sedes corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 1065. Calices, Christi sanguinis portatores, *ibid.*, 1069. Carpis rosam, hoc est, Domini corporis sanguinem, S. Ambrosius, XV, 1390. Ubi accesserit consecratio de pane fit caro Christi, *id.*, XVI, 440. Transfigurandum corpus altaribus offerre, *ibid.*, 824. Corpus Christi est in altari, *ibid.*, 457. Sicut verus est Dei Filius, ita vera est ejus caro, quam accipimus, et verus ejus potus, *ibid.*, 453. Ipse Dominus testificatur nobis quod corpus suum accipimus et sanguinem, *ibid.*, 444. In Eucharistia caro Christi in veritate sumitur, et sanguis in veritate bibitur, *id.*, XVII, 753. In Eucharistiæ sacramento veritas et realitas corporis et sanguinis Christi statuitur, S. Hieronymus, XXVI, 195. Corpus Christi in Eucharistia verum et substantiale, *ibid.*, 369. Eucharistia corpus Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 401. Panis est corpus Christi, calix sanguis Christi, *ibid.*, 1246. Eucharistia dicitur communicatio Domini corporis, *id.*, XXXII, 720. Eucharistia dicitur mensa magna unde accipimus corpus Christi et sanguinem, *id.*, XXXVIII, 195. De mensa Domini

non viles epulas, aut ignobiles potus, sed ipsius occisi Christi carnem prælibamus et sanguinem, id., XXXIX, 1662. Non omnis panis, sed accipiens benedictionem Christi, in corpus Christi, id., XXXVIII, 1116. Corpus suum Christus ierebat in manibus suis, cum diceret, *Hoc est corpus meum*, id., XXXVI, 506, 508. Verum Christi corpus et sanguinem in sacramento etiam impii accipiunt, id., XLIII, 181. Eucharistia corporis et sanguinis Christi participatio, S. Leo Magnus, LIV, 557. In ea veritas corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 452. Eucharistia continet corpus et sanguinem Christi, id., LV, 67, 74, 76. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, S. Maximus Taurin., LVII, 690. Corpus et sanguinem Domini inter summi mysterii sacramenta quotidie adorant Ecclesia, Cassiodorus, LXX, 960. De puero Judæo valde memorandum miraculum, S. Gregorius Turon., LXXI, 714. De caro illuminatio, *ibid.*, 918. De paralytico sanato, *ibid.*, 952. De contracto quem bos traherat, *ibid.*, 962, 963. Egroti sanati, *ibid.*, 1116. Eucharistiæ sacrificium contra rem corporis Christi præsentiam, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 228. Christi caro et sanguis in sacramento Eucharistiæ, *ibid.*, 1127, 1178. Corpus Christi in Eucharistia accipitur et sanguis ejus potatur, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 195. Veritas corporis Christi in Eucharistia, S. Eligius, LXXXVII, 625. S. Hildebrandus, XCVI, 168. Quibusdam antiquitus revelata, Alcuinus, CI, 1015. Illius præsentia veritas miraculo ostenditur, *ibid.*, 1015. Christus vere comeditur et bibitur, *ibid.*, 501.

Substantiam panis et vini fieri corpus Christi et sanguinem nefandissimæ dementiæ est dubitare, Haymo, CXVIII, 815. Eucharistia non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum corpus exhibet, Paschas. Radbert., CXX, 1567. Ipsam Christi carnem continet, *ibid.*, 1567. Panis Eucharisticus an in realitate corpus Christi, Ratramnus, CXVI, 129. In Eucharistia est caro Redemptoris, Ratram., CXXXVI, 330, 402. Vini in verum sanguinem, et panis in carnem Christi conversio explicata, *ibid.*, 645. Fides firma in præsentia reali corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, Gezo, CXXXVII, 587. Miracula diversa exposita circa præsentiam ineffabilem Christi in Euch., *ibid.*, 592, 593 et seqq. De realitate corporis Christi in hostia et sanguinis in calice, S. Petr. Damian., CXIV, 312. Sententia doctorum circa veritatem Domini corporis in Eucharistia, *ibid.*, 109, 145. Realitas corporis et sanguinis Christi, S. Anselm., CXLIX, 529. Veritas Eucharistiæ asseritur, Durand., CXLI, 1580. Exempla varia præsentia realis et visibilis Christi in sacramento altaris, *ibid.*, 1417 et seq. De corporis et sanguinis Christi veritate, Guilmund., CXLIX, 1427. Fides præsentia Christi in Eucharistia, fides totius est orbis, *ibid.*, 1489 et seq. Mysterium corporis Christi sub specie panis et vini non repugnat rationi, *ibid.*, 1440. De natura transmutationis substantiæ unius in alteram, *ibid.*, 1444. Panis et vinum in Christi carnem et sanguinem convertuntur, Lausfranc., CI, 586. Eucharistia non memoriam passionis revocat tantum, Guibert., CLVI, 181. Epistola de veritate Domini corporis, *ibid.*, 528. In corpus et sanguinem Christi fit panis et vini conversio, Goffrid., CLVII, 252. Veritas corporis et sanguinis Christi in altari probatur, S. Anselm., CLIX, 253, 256. Corporis et sanguinis Christi veritatem in altari comeditur et bibimus, id., CLVIII, 910, 912. Veritas corporis Christi in sacramento, Ivo Carnot., CLXI, 140. Christus panem et vinum in sui corporis et sanguinis substantiam vertit, S. Bruno Ast., CLXV, 225. In Eucharistia est corpus Christi nomine, re et effectu, Rupert., CLXVII, 1659. Panis fit veraciter caro Christi et vinum sanguis, Hildebert., CLXXI, 601. Realis mutatio panis in carnem Christi asseritur, *ibid.*, 600; Stephan. de Balgac., CLXXII, 1293; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 468; Petr. Abælard., CLXXXIII, 1518; S. Alger., CLXXX, 786; S. Bernard., CLXXXIII, 904; CLXXXIII, 493; Zachar., CLXXXVI, 508, 504; Gratian., CLXXXVII, 1777. Petr. Lombard., CXCI, 861 et seq. Fides in præsentia reali Christi in Eucharistia, Hugo Rothom., CXCLII, 1203. Verum Christi corpus in altari manducatur, Gerboh., CXCLV, 1117. Vere sumitur Christus in Eucharistia, *ibid.*, Fides summa et viva in præsentia reali Christi in Eucharistia, Petrus Cell., CXII, 749. Realitas præsentia Christi in Eucharistia, Balduin., CCIV, 407. Ermengaud, *ibid.*, 1252 et seq.; Petr. Bles., CCVII, 1138, 1141. Panis transsubstantiatur in corpus Christi, Alanus de Insul., CCX, 560. De veritate corporis et sanguinis Christi sub specie panis et vini, Innocent. III, CCXVII, 374.

III. — De excellentia et necessitate Eucharistiæ.

Eucharistiæ sacramentum omnibus mandatum a Do-

mino. Tertull., II, 79. Timendum est et orandum, ne, cum quis abstentus separat a Christi corpore, procul remaneat a salute, S. Cyprian., IV, 532. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, etc., S. Hilar., I, 357. Aliter enim ad regnum cælorum non potest perveniri, S. Ambros., XIV, 1107. Eucharistia sacramentum antiquius et præstantius manna, id., XVI, 405. Et aliis sacramentis mysteriorumque Judæorum, *ibid.*, 438. Corpus Christi edimus ut vitæ æternæ possimus esse participes, id., XV, 1816. Nec vitam habere possunt qui non manducaverint, S. August., XXXIII, 783, 826, 904. Præter baptismum et participationem Eucharistiæ, non solum ad regnum Dei, sed nec ad salutem, et vitam æternam potest quisquam hominum pervenire, id., XLIV, 139, 129. Ista sententia: Nisi manducaveritis carnem meam, etc. omnes tenet etiam infantes, *ibid.*, 125, not. 124. Eucharistiæ participatio necessaria parvulis ad vitam æternam consequendam, *ibid.*, 576, 618. Qui cibum Eucharisticum manducare neglexerit, vitam habere non poterit in semetipso, S. Maxim. Taurin., LVII, 530. Corpus Christi manducandi præceptum, *ibid.*, 158. Eucharistiæ excellentia, S. Avitus, LIX, 521. An Eucharistia omnibus ad salutem, necessaria S. Paulin. Nolan., LXI, 961. Eucharistiæ utilitas, S. Gregor. Magr., LXXIX, 159. Eius dignitas pios tremere facit, *ibid.*, 161. Eucharistiæ excellentia, S. Eligius, LXXXVII, 625. Vitam æternam non habet, qui Eucharistiæ panem non manducat, nec sanguinem bibit, Beda Venerab., CXII, 718. Corporis et sanguinis Christi consecratio præcipuum est salutis nostræ sacramentum, Alcuin., C, 428. Eucharistiæ sacramento sacer hinc et reverentia debetur, Jonas, CVI, 268. Eucharistia quotidie sumenda, Regino, CXXXII, 428. Communicandum saltem omnibus diebus dominicis, *ibid.*, 235. Communicandum ter in anno, *ibid.*, 189, 227. Eucharistia quater in anno percipienda, Ratram., CXXXVI, 562. De Eucharistiæ dignitate expositio, Silvester II, CXXXIX, 179. Laici ter ad minimum in anno communicare debent, Burchardus, CXL, 756. Eucharistiæ præcipuum Ecclesiæ sacramentum, S. Petr. Damian., CXIV, 109. Eucharistia an sit de necessitate salutis, Lanfrancus, CI, 611. An eam sumere teneantur infantes, *ibid.*, 532. Eucharistiæ sacramentum saltem ter in anno Christianus recipere se disponat, id., CLI, 1176. Eucharistiæ sumptio necessaria quando, Guibertus, CLVI, 539. Necessaria est ad salutem, Rupertus, CLXVII, 1661. Eucharistiæ magnificentum elogium, Hildebertus, CLXXI, 516. Quibus necessaria, Otto, CLXXX4, 1558. Oportet nos manducare carnem Christi, si vitam in nobis manentem volumus habere, Guillelmus, CLXXX, 549. Eucharistiæ excellentia, S. Bernardus, CLXXXII, 1092. Eucharistiæ præcipuum est sacramentum, Robertus Pullus, CLXXXVI, 257. Alicui Christiano a participatione tanti sacramenti abstinere non licitum est, Hugo Rothom., CXCL, 121. Magna et inestimabilis est dignitas Sacramenti Eucharistiæ, Balduinus, CCIV, 405. Nullus, nisi qui manducaverit, salvetur, Bonacursus, CCIV, 782. Nemo potest habere vitam æternam, nisi manducaverit carnem Christi et biberit ejus sanguinem, *ibid.*, 1252.

IV. — De subjecto et usu Eucharistiæ, de dispositionibus ad eam recipiendam.

Calicis aut panis etiam nostri aliquid decuti in terram anxie patimur, Tertull., II, 80. Ante omnem cibum gustabant Eucharisticum panem, id., I, 1296. Eucharistiæ sacramentum etiam antequam coctibus, nec de aliorum manu quam præsidentium sumimus, *ibid.*, 79. Eucharistiæ usus olim apud veteres, *ibid.*, 80. In manibus eam accipiebant, *ibid.*, 669. De manu sacerdotis, id., II, 79. Ad communionem histrio non est admittendus, S. Cyprian., IV, 362. Eucharistia gestata in manu, *ibid.*, 486, 651, 784. Sanctum Domini inarca reconditur ad domesticas communionem, *ibid.*, 486. Non baptizati contingere non debent corpus et sanguinem Domini, *ibid.*, 1172. Eucharistia quotidie percipitur, *ibid.*, 90, 209. Communiones indignæ miraculis puniuntur, *ibid.*, 485. De dispositionibus ad communionem, *ibid.*, 254. Indignis Eucharistiam dare est sanctum Domini corpus profanare, *ibid.* Domini corpus inquinatis manibus non accipere, aut ore polluto Domini sanguinem non bibere, *ibid.*, 484. Ad sanctam Domini sordidis et infectis nido manibus accedunt, *ibid.*, 478. Communio indigna qualls culpa, *ibid.*, 479. Ante expiata delicta, ante exomologesim factam criminis, ante purgatum conscientiam, Eucharistiam non accipere, *ibid.* Vis inferitur corpori ejus et sanguini, *ibid.*, 486, 651, 781. Quam caute procedere debeat, qui corpus Christi secum ferunt, *ibid.*, 781. Eucharistia accipienda cum timore et honore, *ibid.*, 774. Communio quotidiana, S. Hieron., X, 970. Communionem Judas non fuit dignus, id.,

IX, 1066. Hunc cibum non percipit vetus homo, *ibid.*, 1963. Eucharistia a catechumenis videri non poterat, S. Zeno, XI, 60. Eam feminæ in linteaminiis, viri nudis manibus olim capiebant, *ibid.*, 113. deferrebat domum a Christianis, *ibid.*, 60. Communio Eucharistiæ post baptismum, *ibid.*, 211. Eucharistiam projicere quam impium, S. Optatus, XI, 976. Qui pacem et charitatem non detulerit ad Christi altaria, mittetur in tenebras, S. Ambros., XV, 1754. Nemo cibum accipit Christi, nisi fuerit ante sanatus, *ibid.*, 1686. Jejunia sancta ad mensam Eucharisticam nos perducunt *ibid.*, XIV, 708. Omnem immondum a Christi altaribus accernendum, *ibid.*, 727. Accipe quotidie, quod quotidie tibi prosit, *ibid.*, XVI, 452. Eucharistiæ sacramentum non divulgatur, quibus non convenit, *ibid.*, 540. Mundemus corda et corpora nostra, ut ad altare Domini corpore et sanguine saltemur, *ibid.*, XVII, 634. Devoto animo et cum timore accedendum ad communionem, *ibid.*, 213. Nihil differt ab in'deli, qui inconsiderate ad mensam Domini accedit, *ibid.*, 214. Hunc panem quotidie postulare jubemur, ut præstante Domini misericordia, quotidie panem accipere corporis Domini mereamur, S. Chromat., XX, 561. Non immerito semper orare debemus, ut hunc panem celestem quotidie mereamur accipere, *ibid.* Sacramentum Eucharistiæ catechumenis occultatum, *ibid.*, 83. Quomodo manducandum, *ibid.*, 857. Communio ante cibum sumitur, Rufin., XXI, 418, 419. Preparatio ad Eucharistiæ summptionem requiritur, *ibid.*, 419. Communio quotidiana snadetur, *ibid.* Eucharistiæ sumptio quotidiana, S. Hieronym., XII, 673. Dilata communio corporis Christi non reddit sanctiorem, *ibid.*, 506. An per coltum impellitur communio, *ibid.*, 505. Selo Romæ hanc esse consuetudinem, ut fideles semper Christi corpus accipiant, quod nec reprehendo, nec probo, *ibid.*, 506. Romana Ecclesia et Hispani quid observent de Eucharistia, an accipienda quotidie, *ibid.*, 672. Eucharistia ministrabat populo de sublimi loco, *ibid.*, XXIII, 157. Corpus Christi mundi debent sumere, *ibid.*, 238. Eucharistia Domini cum cautione sumenda, *ibid.*, 529. Indigne accedens ad calicem Domini, reus erit Domini corporis et sanguinis, *id.*, XXII, 352. Eucharistia ad regredieris pertinet, S. August., XLV, 1263; XXXV, 1477; XXXIII, 826. Communio quotidiana, *id.*, XLIV, 623; XLV, 998; XXXVIII, 1099; XL, 911. Qui quotidie non meretur accipere nec meretur post annum, *id.*, XXXIX, 1909. Eucharistiæ quotidiana perceptio nec laudanda, nec vituperanda, *id.*, 1217. Omnibus Dominicis communicandum suadet, *ibid.* Communio parvulorum, *id.*, XXXVIII, 945. Corpus et sanguinem Christi qui agrotat accipiat, *id.*, XXXIX, 2258, 2273. Dispositiones ad Eucharistiæ sumendam, *id.*, XXXIV, 1610. Præmittenda confessio et penitentia, *id.*, 1059. Adoratio, *id.*, XXXV, 1261. Charitatis augmentum, *ibid.*, 946. Abstinencia a fornicationibus, *id.*, XXXVIII, 88; XL, 1204. Castitas, *id.*, XXXVIII, 735. Eucharistia a jejunis sumenda, *ibid.*, 203. Bonus Christianus, ut securus communicet, continet plures dies ante solemnitates, *id.*, XXXIX, 1976, 2021, 2241, 2268. Eucharistiæ acceptus ab omni odio liber esse debet, *ibid.*, 1974. Eucharistia recens baptizatis olim data, Marius Mercator, XLVIII, 196. In Orientali Ecclesia etiamnum infantibus oblata, *ibid.* Communio sacra peccatis venialibus non impeditur, Cassianus, I, 1277. Ea nemo se dignum iudicare debet, *ibid.*, 1215, 1250. Non energumonia denegatur, *id.*, XLIX, 709. Neophyti participes stebant S. Eucharistiæ, S. Nicet., I, II, 1054. Eucharistia cum humilitate et povere sumenda, S. Petr. Chrysolog., LII, 235. Eucharistia parvulis dabatur, S. Leo Magnus, LIV, 977. Communio sub utraque specie, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, *id.*, I, V, 50. Preparatio requisita, *ibid.*, 1446. Quanta conscientie puritas requiratur, S. Maxim. Taurin., LVII, 530. Quotidie Eucharistiæ communionem percipere nec laudo, nec vituperp. Gennad., LVIII, 994. Omnibus tamen Dominicis diebus communicandum suadeo et hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit, *ibid.* Olim pueris recens baptizatis etiam data est, *ibid.*, 1029. Pura mente et sincero corde accipienda, *ibid.*, 1041. Pueris tum primum debet dari cum ad discretionis annos et intelligibilem ætatem pervenerint, *ibid.*, 1028. Quibus non datur communio, *ibid.*, 1052. Communio Paschalis, Prud. Aurel., LIX, 125. Pueris recens baptizatis olim sub vini specie data, S. Paulus, LXI, 861, 862. In Ecclesiis etiam antiquis servata, *ibid.*, 877. In altari sub cruce, *ibid.*, 877, 881. In turri aurea seu argentea, *ibid.*, 878. In columba, *ibid.*, 882, 884. Eucharistia a discipulis non jejunis sumpta, S. Euseb., LXII, 762. Communio frequens ad castitatem conservandam, S. Bened., LXVI, 335. Quotidiana, *ibid.*, 578. Diebus festis, *ibid.*, 577. Do-

minica et Sabbato, 578. Semel in mense, 579. Illusionem nocturnam passi a communionem abstinent, *ibid.*, 419. Post communionem non statim sumendus cibus, S. Benedict., LXVI, 613. Communio penitentibus in extremis datur; Monys. Exig., LXVII, 46. Quibus est deneganda, *ibid.* Eucharistia non danda corporibus defunctorum, Fulgent., LXVII, 960. Eucharistia olim dabatur laicis in manibus, Cassiod., LIX, 345. Communio sub utraque specie, S. Gregor. Turon., LXXI, 17. Corporis Domini natus in Ecclesia antiquissima, Litturg. Gall., LXXII, 159. Communicare quotidie quam proficuum, Vit. SS. Pat., LXXXIII, 1161. Communio non intermittenda propter omnia turpia, *ibid.*, 727. Eucharistiæ sacramentum olim subebatur statim post baptismum, S. Greg. Magn., LXXVIII, 356, 381. Eucharistia data olim infirmo post extremam unctionem, *ibid.*, 356, 554. Priscis Ecclesiæ temporibus fideles corpus Christi acceptum manu ori inferebant, *ibid.*, 578. Viri manu nuda, mulieres superposito linteo accipiebant, *ibid.* Corpus Christi, aut statim ori inferebant, aut domum, ibi communicaturi, deferrebat, *ibid.* Quo studiosius mundamur lamento poenitentis, eo uberius replemur in sacramenti refectione, *id.*, LXXXIX, 84. Qua prena digni, qui corpus et sanguinem Christi tractant indigne, *ibid.*, 200. Eucharistiæ non percipit fructum, nisi vitis jejunans, *ibid.*, 83. Sanguis Christi non solum corporis ore, sed ore cordis hauritur, Taio, LXXX, 795. Preparatio ad communionem, S. Eligius, LXXXVII, 625. Mos corpus Christi sumendi ante omnem cibum, *ibid.* Cum reverentia et tremore accedendum ad S. Euch., *ibid.*, 646, 647. Separatio interitum a summptione Euch., *ibid.*, 626. Communio concedenda agrotis ante penitentiam expletionem, S. Egbert Ebor., LXXXIX, 585. Viaticum diligenter infirmis impertendum, *ibid.*, 582. Eucharistia non mortuis eroganda, S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 822. Corpus Christi ab omnibus Christianis comeditur, Hieron., XCVI, 953. Communio quotidiana, *ibid.*, 911. Preparatio ad communionem, *ibid.*, 942. Religio, devotio, humilitas in sumenda Eucharistia, *ibid.*, 911 et seq. A jejunis semper accipitur, *ibid.* Eucharistia semper parata esse debet ad communicandum infirmum, Carol. Magn., 526. Presbyter Eucharistiam semper paratam habeat, ne quis sine communionem moriatur, *ibid.*, 532. Dispositio ad Eucharistiæ sumendam, S. Paul. Aquil., XCIX, 230. Confessio et penitentia communionem præcedere debent, *ibid.*, 251. Eucharistiæ negligentia fortiter reprehensa, Theodor., XCIX, 916. Communio facienda quando, *ibid.*, 955, 1028. Eucharistia non neganda in extremis, Alcuin., CI, 1276. Communicare quotidie qui possunt vel non possunt, *ibid.*, 1263. Quomodo ad hoc sacramentum sit accedendum, *ibid.*, 1090. Eucharistiæ sumptio, S. Bened. Anan., CII, 1097. Communio sæpe frequentanda, Theodulf., CV, 205; Jonas., CVI, 201. Maxima jungenda discretio et preparatio sufficiens, *ibid.*, 292. Christi corpus quomodo sumendum, Raban Maur., CVII, 316. Indigne accedendum, grave facinus, *ibid.*, 318. A sacramento Domini arceant peccatores, Walafrid. Strab., CXIV, 938. Communio quando fit, *ibid.*, 941, 945. Quomodo accipienda est Eucharistia, *ibid.*, 559. Non facienda nisi a jejunis, *ibid.*, 939, 940. Ad illud sacramentum cum tremore accedendum, Haymo, CXVII, 574. Cur a jejunis nunc Eucharistia recipiatur, Paschas. Radbert., CXX, 1530. De Eucharistiæ receptione, Isaacus, CXXIV, 1077. Penitentes agroti non suspendantur a communionem, *ibid.*, 1079. Communio concessa penitentibus in articulo mortis, *ibid.*, 1078. Dispositiones ad communionem, *ibid.*, 1077. Communio indigna, S. Adrevid., CXXIV, 931. Panis celestis spiritaliter manducandus est, *ibid.*, 950. Communio non deneganda poenitentibus in extremis, Hincmarus, CXXVI, 413. Viaticum moribundis diligenter erogandum, *ibid.* Eucharistia non administranda corporibus defunctorum, Isidor. Mercat., CXXIX, 528. Eucharistiæ acceptam non consumens tanquam sacrilegus habeatur, *ibid.*, 453. Infirmis post reconciliationem sacerdotes sacrum viaticum præbeant, Riculf., CXXXI, 18. Eucharistia data parvulis, Regino, CXXXII, 205. Eucharistiæ sacramentum contractandum cum reverentia et metu, Odo, CXXXIII, 575. Corpus Domini indigne contractans Judæ se socium declarat, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, Rather., CXXXVI, 402 et seq. De communionibus indigne, *ibid.*, 504, 558. Num præstat Eucharistiam frequentius, an raro sumere, *ibid.*, 646. Peccatores a communionem arceantur, Gezo, CXXXVIII, 589. Dispositio ad Eucharistiæ perceptionem, *ibid.*, 391. Plura mens in omnibus, *ibid.*, 588. Devotio, *ibid.*, 400. Defunctis Eucharistia non datur, Burchard, CXI, 758. In exitu mortis constituti sacro viatico sunt reficiendi, *ibid.*, 939. Perceptio quotidiana Eucharistiæ, quid, *ibid.*, 755.

Matrimonio non uti die communionis, per tres aut quinque dies, *ibid.*, 757. Communio non ministranda nisi jejuniis, excepto casu gravis morbi, *ibid.*, 759. Abstinendum ab Eucharistia susceptione, quando, *ibid.*, 1075, 1076. Ratio agendi circa nocturnas pollutiones pro Eucharistia susceptione, *ibid.*, 763. Sub utraque specie communicare olim licitum erat, Joan. Abrine, CXLVII, 57, 50, 52. Communio omnibus diebus dominicis quibus permittenda, S. Anselm., CXLIX, 520. Penitentes Eucharistia abstineant, Lanfranc, Cl., 424. Antiquitus Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, *ibid.*, 609. Jejunii Eucharistiam sumere debemus, *ibid.*, 193. Indigna profusio Eucharistiae quid et quantum nefas, Radulf. Ard., CLV, 1837. Eucharistiae sacramentum statum gratiae et devotionis dispositiones requirit, *ibid.*, 1552. Ad sacram communionem digna preparatio requiritur, *ibid.*, 1851. Infantes olim sanguinem Christi sumebant, Guibertus, CLVI, 514. Nunc sub specie panis communicant, *ibid.*. Prohibetur Eucharistiam sanguine madidam porrigere, *ibid.*, 561. Quid in sumptione Christi faciat meritum aequalitas, *ibid.*, 631. Corpus Christi quotidie manducatur et sanguis ejus quotidie a sacerdotibus potatur, S. Anselm., CLVIII, 265. Communio sub utraque specie et sub una tantum, id., CLIX, 255. Qui manducant corpus Christi, debent esse mundi ab omni fermento malitiae, id., CLVIII, 561, 912. Eucharistia olim parvulis dabatur, Ivo Carnot., CLXI, 94. Non est communicanda histrionibus et magis in vitio perseverantibus, *ibid.*. Eucharistiam quotidie sumere nec laudat nec vituperat Augustinus, *ibid.*. Ad Eucharistiam accedens quomodo possit securus esse et intrepidus, *ibid.*, 91. Jejunii ad communionem accedere debent, *ibid.*, 170. Malis Christianis interdicitur ne corpus et sanguinem Christi recipiant, S. Bruno, CLXIV, 298. Qui ad Christi carnem et sanguinem sumendum accedit, morum honestate et virtutum suavitate redoleat, *ibid.*, 456. Fides et puritas animae, *ibid.*, 169. Dispositiones ad communionem, S. Steph., CLXVI, 1432. Corpus Christi indigne manducantes qui sicut, Rupert., Cl. XIV, 201. Eucharistia negari debet convictis de crimine, id., CLXVIII, 1545. Eucharistiam non sumat pollutus culpa sua, id., CLXVII, 911. Fides, id., 59. Humilitas, id., CLXIX, 1238. Caritas mutua ad dignam Eucharistiae receptionem maxime necesaria, Hildebert., Cl. XXI, 562, 572. Et poenitentia, *ibid.*, 565. Accessurus ad Eucharistiam a se ipso judicetur, ne a Christo judicetur, *ibid.*, 663. Eucharistiam sumens cogitationes mundare tenetur, *ibid.*, 601. Indigne communicans reus est mortis Christi, *ibid.*, 803. Qui Eucharistiam digne tractant remunerabuntur, Honorius, CLXXII, 1129. Qui indigne. Id sunt Domini traditores simul et crucifixo, *ibid.*. Eucharistia cibus animae est devote recipiendus, Otto Bamberg., CLXXIII, 1358. Communio spiritalis, *ibid.*. Modus duplex sumendi Eucharistiam mentaliter et spiritaliter, Hugo de S. Vict., CLXXV, 145. Eucharistia vino intincta prohibetur, *ibid.*. Manducatio corporalis corporis Christi, Guill., CLXXX, 551. Spiritualis, *ibid.*, 551. Quomodo vere et subtiliter sumi possit corpus Christi, S. Algerus, CLXXX, 803. Ad Eucharistiam nemo praesumat accedere indignus, Hervaeus, CLXXVI, 936. Communio Paschalis, S. Bernardus, CLXXXIII, 281. Communio triplex, id., CLXXXII, 908. Communionis bonae et indignae differentia, id., CLXXXIII, 218. Quanta puritas ad communicandum, id., CLXXXII, 601. Quibus danda aut neganda Eucharistia, Robert. Pull., CLXXXVI, 375. Qui semper peccat caelestis sacramenti medicinam semper accipiat, Gratian., CLXXXVII, 1838. Sacramentum corporis Christi non nisi jejuni debemus accipere, *ibid.*, 1757. Ante sanctam communionem a propria uxore quisque contineat, *ibid.*, 1759. Corpus et sanguinem Christi sumunt boni et mali, Petr. Lombard., CXCI, 858. Qui sese non probat, sumit mortem, *ibid.*, 1646. An quotidie sumenda sit Eucharistia, *ibid.*, 1647. Digni et indigni sacramento altaris participant, Gerhohus, CXCIV, 1181. Accessurus ad mensum prius manus lavet, Isaac de Stella, CXCIV, 1810. Communio digna et indigna, Richardus, CXCIV, 265. Quomodo edendus agnus Dominicus, id., CXCVI, 262. Castitas, sanctitas, pietas, justitia, devotio ad communicandum, Petr. Cell., CCII, 763. Communio secunda, quando, *ibid.*, 763, 1152. Fides et sanctitas, Ermenegaud., CCIV, 1254. Eucharistiam sumere omnium est Christianorum, Pet. Cant., CCV, 101. Quanta conscientiae puritas ad corpus et sanguinem Christi sumendum, Pet. Bles., CCVII, 1149.

V. — De effectibus Eucharistiae.

Caro corpore et sanguine Christi vescitur ut et anima

Deo saginetur, Tertullianus, II, 806. Eucharistiam quotidie ad cibum salutis accipimus, S. Cyprianus, IV, 551. Sanguinem propter Christum fundere non possumus, si sanguinem Christi erubescimus bibere, *ibid.*, IV, 386. Calix Dominicus ac bibentes inebriat ut sobrios faciat, ut mentes ad spiritalem sapientiam redigat, etc., *ibid.*, 382. Epotato sanguine Christi expositur memoria veteris hominis, *ibid.*, 383. Fideles quotidie sanguinem Christi bibunt ut sanguinem pro Christo fundunt, *ibid.*, 350. Sanctificata ora caelestibus cibus, *ibid.*, 466. Christus eorum panis qui corpus ejus contingunt, *ibid.*, 551. Eucharistia cibus vivificans, S. Hilarius, IX, 505. Cuius (panis Eucharistiae) haec virtus est ut ipse vivens eis qui se quoque accipiant vivificet, *ibid.*, 709. Quo modo per patrem vivit Christus, eodem modo nos per carnem ejus vivimus, id., X, 243. Unitas naturalis fidelium in Deo praestatur Verbi incarnatione et Eucharistiae sacramento, id., IX, 245. Eucharistia pignus salutis aeternae, iuxta fidem, et spes resurrectionis, S. Optat., XI, 1063. Probolum est quod Dominus noster sit cibus, sit epulatio vel alimentum edentium, S. Ambrosius, XIV, 1107. Est cibus refectio, etc., id., XV, 1780. Quae fidelium inebriat affectus, corpus non titubat, sed resurgit, *ibid.*, 1420. Remissio peccatorum est, id., XIV, 686. Ista est vita aeternae substantiam subministrat, id., XVI, 404. Qui manducaverit hoc corpus fiet ei remissio peccatorum, et non morietur in aeternum, *ibid.*, 441. Qui accipit carnem divinae ejus substantiae in illo participans alimentum, *ibid.*, 455. Eucharistiae praesidium et effectus, *ibid.*, 1506. Quotiescunque bibis vinum Eucharisticum, remissionem accipis peccatorum, et inebriaris in Spiritu, *ibid.*, 449. Eucharistia vitam aeternam substantiam ministrat, *ibid.*, 404. Illum (sanguinem) debeo semper accipere, ut semper mihi peccata dimittantur, *ibid.*, 446. Cum Christi corpus manducamus, divinitatem et humanitatem participamus, id., XVII, 20. Calicem mysticum sanguinis ad infusionem corporis et animae nostrae percipimus, *ibid.*, 245. Christus sit nostra refectio in Euchar., S. Gaudentius, XX, 855. Eucharistia sola nutrit, Rufinus, XXI, 432. Communionis indignae effectus. Pollutus non jurat, S. Hieronymus, XXX, XXVI, 552, 575. Effectus Eucharistiae sacramenti, S. Augustinus, XXXVIII, 145, 619. Bonos vivificat, malos mortificat, id., XXXV, 163. In Eucharistia habet fidelis ubi vivat, habet unde vivat, *ibid.*, 1612. Manduca vitam, bibe vitam; habebis vitam, et integra est vita, *ibid.*, 729. In corpore et sanguine suo Christus voluit esse salutem nostram, id., XXXVI, 505. Eucharistiae calix inebriat martyres ad capeunda caelestia, id., XLIII, 296. Eucharistia sacramentum pietatis, signum unitatis, id., XXXV, 1612. Judaei de crucifixo Christo tenbrati sunt, nos manducando crucifixum, et bibendo, illuminamur, id., XXXVI, 513. Eucharistia mysterium pacis et unitatis, id., XXXVIII, 1100, 1103. Concordia et unio effectus sacramenti corporis Christi, id., XLIV, 1613, 1614. Virtus quae in Eucharistia intelligitur, ipsa unitas est; ut redacti in corpus Christi, effecti membra ejus, simus quod accipimus, id., XXXVIII, 589. In Eucharistia quam multi judicium sibi manducant et bibunt, *ibid.*, 645. Eucharistiae sumptio contra diabolicas insidias et pollutionem nocturnam plurimum confert, Cassianus, XLIX, 1225. Eucharistia est corporis mentisque virtus, S. Petrus Chrysol., LII, 401. Viaticum conviviumque est, ac datur ad salutem, *ibid.*, 625. Indigne sumpta dat vulnus, *ibid.*, 593. Nos divinae naturae facit esse cōsortes, S. Leo Magnus, LV, 74. Menti corporique proficit, *ibid.*, 79. Non ad iudicium, sed ad praesidium sumenda Eucharistia, *ibid.*. Indigne sumentibus ad cumulum damnationis convertitur, *ibid.*, 25. Christi corpus a peccatis purificat, et a periculis defendit, *ibid.*, 67. Eucharistiae effectus, S. Avitus, LIX, 521. Eucharistiae virtus et gratia, S. Paulinus, LXI, 905. Eucharistia remedium contra carnis tentationes, S. Benedictus, LXVI, 535. Eucharistiae effectus, Victor. Cap., LXVIII, 554. Christus nos participatione corporis sui reficit, Cassiodorus, LXX, 1038. Vinum laetificat cor, cum sacramentum fuerit in sanguinem Christi, *ibid.*, 755. Christus corpore et sanguine suo fideles s. ginat, *ibid.*, 973. Quomodo sanguis Domini inebriat, *ibid.*, 170. Christus manus in commensatione, *ibid.*, 562. Eucharistia fons animae sitientis: Vita SS. Pat., LXXIII, 658. Lux digne sumentibus, inde ignis exurens, *ibid.*, 648, 869, 847, 720. Operator remissionem peccatorum, *ibid.*, 1161. Vivificat corpus et sanguinis Christi perceptione Ecclesia pascitur et potatur, abluatur et sanctificatur, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 640. Corpore et sanguine Christi pascitur et vivificatur, alimur et saginamur, *ibid.*, 651. Eucharistiae effectus et fructus, S. Isidorus, LXXXV, 105, 191, 314; LXXXVI, 491; S. Eligius, LXXXVII, 626. Qui Christum manducant, vivunt

in æternum, Beda Venerab., XCII, 119. Corpore et sanguine Christi anima saginatur, Angelomus, CXV, 560. Effectus dignæ perceptionis corporis Christi, Gezo, CXXXVII, 582. Eucharistiam frequenter suscipiens demonibus est terribilis, S. Petrus Damianus, CXIV, 754. Ad sacram Eucharistiam accedentibus major erit gratiæ acquisitio, quo profundior fuerit humilitas, S. Bruno, CLXV, 139. Qui manducat Christi corpus, et bibit eius sanguinem fit unum cum ipso, *ibid.*, 582. Eucharistias effectus et fructus, S. Bernardus, CLXXXIII, 274; CLXXXIV, 984, 985. Inficiuntur, non mundantur scelerosi, qui communicare non desinunt, Gratian., CLXXXVII, 1741. Panis iste communis in carnem et sanguinem mutatus, procurat vitam et incrementum corporibus, S. Anselmus, CLXXXVIII, 1645. Vita est animæ, et sanitas mentis, *ibid.*, 1644. Hoc sacramento paradisi homini reseratur, et diabolus superatur, Petrus Blesens., CCVII, 1147. Corpus Dominicum quibusdam salutariter, quibusdam mortiferum, Alauus de Insulis, CCX, 284.

VI. — Libri de Eucharistia tractantes.

Libri de corpore et sanguine Domini, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1267. De corpore et sanguine Domini

liber, Ratramnus, CXXI, 104. De corpore et sanguine Domini contra ineptias Joannis Scotti, Adrevaldus, CXXIV, 948. Liber de corpore et sanguine Christi, Gezo abbas Derton, CXXXVII, 572. Libellus de corpore et sanguine Domini, Silvester II papa, CXXXIX, 177. Epistola Adelmanni ad Berengarium de Eucharistie sacramento, Adelmannus, CXLIII, 1290. Professio fidei de sacramento corporis et sanguinis Christi, Maurilius, CXLIII, 1390. Liber de corpore et sanguine Christi contra Berengarium et ejus sectatores, Durandus abbas Troarn., CXLIX, 1376. De corporis et sanguinis Christi veritate in Eucharistia libri tres, Gultmundus archiep. Avers., CXLIX, 1428. Liber de corpore et sanguine Domini adversus Berengarium Turonensem, Lanfrancus Cantuar., CL, 407. De sacramento Eucharistiæ, Bonizo Placent., CL, 858. Opusculum de sacramento altaris, B. Wolphelmus, CLIV, 454. De sacramento corporis et sanguinis Domini, Ivo Carnot., CLXI, 153, 1071. Liber de sacra Eucharistia, Hildebertus, CLXXI, 1196. Liber de corpore et sanguine Domini, Guillelmus S. Theod., CLXXX, 346; Algerus Scolasticus, CLXXX, 744; Ralduinus, CCIV, 641.

Nova. Quæstiones de materia, forma, ministro Eucharistiæ, etc., tractantur in tabula sacrificii Missæ.

XCIX.

INDEX DE SACRIFICIO IN GENERE.

MONITUM.

Sacrificium, sensu latiori sumptum, est quasi sacrum factum, proprium religionis opus, et soli Deo offerendum. In hoc Indice vicissim agimus: I. De sacrificio in genere; II. De sacrificio spirituali; III. De sacrificiis antiquis apud Patriarchas, Gentiles et Hebræos; IV. De oblationibus et primitiis; V. De decimis; VI. De sacrificio novo.

I. — De Sacrificio in genere.

Sacrificiorum rationalis institutio, Tertullianus II, 310. Ob honorem Dei, *ibid.* De sacrificio et de dono Dei digno, Lactantius, VI, 728. Sacrificium quidem exterius Deo semper debitum, etiam naturali ratione, *ib.*, not. 915. Nos vero et sacrificiis interioribus, quo mens offertur Deo, et quidem etiam exterius a nobis ei deberi asserimus, *ibid.* De vero perfectoque sacrificio, S. Augustinus, XLI, 283. In omni sacrificio quatuor consideranda, *id.*, XLII, 901. Sacrificium res antiqua, *id.*, XXXIII, 577. Antiquitas cultus Dei in sacrificando, *id.*, XLI, 281. Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias mundissimas offerebant, *ibid.*, 701. Sacrificium uni Deo debitum, *id.*, XXXII, 577, 578; XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667; XLI, 255, 256, 281, 634; XLII, 382. Id attestantur miracula quæ per arcam testimonii facta sunt, *id.*, XLI, 296, 297. Sacrificium visibile non alteri offerendum, quam illi, cui invisibile debetur, *ibid.*, 297. Cur sacrificium exegerunt demones, *ibid.*, 460. Ideo sibi exigunt fieri demones, quia vero Deo deberi sciunt, *ibid.*, 298. Non corporis cujuslibet fumo, sed supplicantis animo detectantur, *ibid.*, 298. Sacrificium non solum cum iuste imperat verus Deus, sed etiam cum superbe exigit falsus Deus, satis ostendit cui debeat, *id.*, XLII, 409. Sacrificium, sacerdotium, templum non sibi expetissent demones, nisi nosset uni Deo deberi, *id.*, XXXIII, 577. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibeant idolis, *ibid.* Non corporali creaturæ nec spiritali quamvis justæ, nec multo magis iniquæ sacrificandum, *ibid.*, 378. Non bonis diis nec malis, *id.*, XLI, 630. Non angelis, non virtutibus Dei, *ibid.*, 634. Non martyribus, *ibid.*, 253, 256, 772. Sacrificium seu divinos honores angeli hominesque sancti respiciunt, *ibid.*, 298. Rarissimi commemorantur homines qui sibi sacrificia, aut per hæc se pro deis haberi voluerunt, *id.*, XLII, 624. Sacrificia cur sibi exigat demon, *ibid.* Sacrificia cur sibi offerri vult Deus, *id.*, XLI, 296. Sacrificiis Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel reprobandis, vel percipiendis, non nisi hominibus consultit, *id.*, XXXIII, 577; XLI,

281, 293, 296, 634. Sacrificium et laudes offerre, nobis, non Deo utile est, *ibid.*, 527; XLII, 624. Sacrificia cur sibi offerri juberet Deus, cum eis non indigeret, *id.*, XLII, 231, 321. Sacrificium vult Deus, non ex quo crescat, sed quod prosit homini, *id.*, XXXIX, 1252. Recte offertur sacrificium cum offertur Deo vero, cui uni tantummodo sacrificandum est, Eusebius, LXII, 671. Sacrificium, quid, S. Ildorus Hispalensis, LXXXII, 254. Inter sacrificium et hostiam vetus discretio, *id.*, LXXXIII, 62. Sacrificium, quid est, Alcuinus, CL, 1154. Immolatio unde dicitur, *ibid.*, 1135. Quid est libatio, *ibid.* Hostiæ unde vocantur, *ibid.* Quid sunt victimæ, et quare ita vocantur, *ibid.* Holocaustum unde vocatur, *ibid.* In omni sacrificio quatuor consideranda, cui, a quo, quid, et pro quibus offeratur, *id.*, C, 434. Inter sacrificium et holocaustum discrimen, Rabanus Maurus, CX, 946; Hildebertus, CLXXI, 142. De sacrificio, Honorius Augustod., CLXXII, 553, 576. Solvitur quæstio, quare Deus imperaverit ut offerri debuissent sacrificia, si illi non placuerunt, Haymo, CXVII, 890. Exemplo sacrificii Abraham qualitates quæ grata Deo sit oblatio, exprimuntur, nempe celeritas, continuatio et fides, S. Ambrosius, XIV, 331. Indicato duplici defectu sacrificii Cain, ostendit tria vitia in nostris oblationibus obrepere posse, *ibid.*, 329. Primitias animæ præcipue offerendas, et quæ sint illæ, *ibid.*, 336. Primitias non tempore sed sanctitate æstimari, *ibid.*, 342. Cum fide, quæ imprimis necessaria est, conjungenda ad verum sacrificium bona opera, *ibid.* Quid convenit his, qui de rapinis et nudatione miserorum offerunt sacrificia, S. Hieronymus, XXIV, 726, 727. Arguit eos, quod non veneratione sui, sed epularum de siderio immolent victimas, *ibid.*, 735. Deo non est acceptum sacrificium eorum, qui pravo fine sacrificant, S. Augustinus, XLI, 444. Quenam sacrificia jam offerre debeamus, *id.*, XXXVI, 639. Qualia sacrificia diligit et coronat Deus, *id.*, XXXIV, 811. Quod genus sacrificii Deo acceptum, *id.*, XXXVII, 1318. Totus exardescat igne amoris divini, qui vult offerre Deo holocaustum, *ibid.*, 1775. Mundari etenim debet prius animus, qui munus offerre vult Deo, Taio Cæsaraugust., LXXX, 915. Ex

dantis corde id quod datur accipitur, *ibid.* Exteriora munera ex interna cordis munditia conduntur, *ibid.* A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, *ibid.*, 916. Hostiæ impiorum abominabiles, *ibid.* Arguntur illi qui non veneratione sui, sed epularum desiderio immolant victimas. Rabanus Maurus, CXI, 863. Hæ (virtutes) in Dei sacrificio Domino placent, et sine his nullum sacrificium est acceptabile, S. Petrus Damianus, CXLIV, 901. Ut placeant hæc sacrificia nostra Deo, pinguis sint et medullata, *ibid.* Sapientia sacrificium conditur, S. Bruno Sign., CLXIV, 385. Ponite manum super caput victimæ vestræ, id est, reprimite superbiam carnis vestræ, *ibid.*, 587. Ad oblationem istam accendendam ligna colligamus, id est exempla iustorum secuemur, *ibid.* Qui ab Ecclesia discedet, nullum ei sacrificium prodest, *ibid.*, 398. Agnam immaculatam Domino offert, qui se ab omni peccatorum malitia filium custodit, S. Bruno Sign., CLXIV, 398. Nihil nisi sanctum Deo offerri potest, *ibid.*, 425. Sacrificium Deo non offertur qui vilius est maculatus, Gratianus, CLXXXVII, 251.

II. — De Sacrificio spiritali.

Quod non terrenis sacrificiis, sed spiritalibus Deo litandum est. Tertullianus, II, 608. Sacrificia spiritalia laudis designantur, *ibid.* Sacrificia spiritalia accepta prædicantur, *ibid.* Hoc sacrificium sine intermissione die ac nocte celebratis, S. Cyprian., IV, 417. De vero cultu Dei et sacrificio, Lactantius, VI, 1066. Incorporale sacrificium necessarium est, *ibid.*, 1067. Hoc est sacrificium verum, non quod ex arca, sed quod ex corde profertur; non quod manu, sed quod mente libetur, *ibid.* Sacrificium laudis, S. Hilarius, IX, 406. Ex operum sanctitate descendat, *ibid.* Sacrificium vespertinum, quid, *ibid.*, 826. Immola Deo sacrificium laudis, S. Zeno, XI, 000; S. Hieronymus, XXIV, 542. Altare et tabernaculum quibus oblatæ sunt victimæ spirituales Deo, *ibid.* Victimam conscientiæ et humilitatis suæ offert Deo, *ibid.*, 821. Sacrificium Deo nos ipsi, S. Augustinus, XXXVIII, 517. Nullum sacrificium Deo acceptum iustum, quam se ipsi Deo offerant, id., XLI, 700. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, *ibid.*, 772. Homo ipse in corde suo invisibile sacrificium Dei, *ibid.*, 297. Sacrificium semper habemus quod offeramus Deo, id., XXXVI, 659. Intus habemus sacrificium quo Deum flectamus, *ibid.*, 475, 598. Sacrificium iustitiæ per penitentiam, *ibid.*, 81. Sacrificium contriti cordis, id., XXXVIII, 135; XLI, 282. Sacrificium Deo offert, qui se ipsum punit, id., XXXVII, 1824. Humilitas cordis, sacrificium est, *ibid.*, 1708. Sacrificium laudis in novo Testamento succedit victimis cruentis veteris Testamenti, id., XXXIII, 538. Sacrificium laudis, sacrificium gratuitum, id., XXXVI, 578; XXXVII, 1220, 1568. Sacrificium laudis sacratissimum, gratiarum actio, id., XLII, 624. Sacrificium iustitiæ, id., XXXII, 1193. Cogitationis et lingue, *ibid.*, 809. Sacrificia quæ offerimus debent accendi charitate, id., XXXVI, 629. Christus sacerdos et victimæ sacrificium laudis implevit, id., XLII, 57. Sacrificium duplex a nobis exigit Deus, id., XXXIX, 2169. Sacrificium nullum tam iustum quam cum nos Deo offerimus, id., XXXV, 5359. Sacrificium offerens Deo oblatum nobis integrum permanet, id., XXXIX, 1985. Sacrificium laudis nemo offert malus, *ibid.*, 1847. Quærebamus quid Deo offerres pro te, offer te, nihil melius in omni creatura terrena, id., XXXVIII, 517. Te querit Deus magis quam munus tuum, *ibid.*, 50. De homine, ut sit hostia et sacerdos Deo, mirum sacrificium, quomodo, S. Petrus Chrysolog., LII, 500. De hostia corporis et animæ Deo rationabiliter offerenda, *ibid.*, 501. Sacrificium hominis descendit a forma sacrificii Christi, *ibid.*, 502. Hostia jejunii quomodo offerenda, *ibid.*, 227. Quam hostiam offerre Deo debeamus, quæ et nobis maneat, *ibid.*, 522. Sacrificium acceptabile est bonitati et misericordiæ studere, S. Val., LII, 702. David propheta non se sacrificiis quæ illo tempore gerebantur credebatur expiandum, sed potius sacrificio cordis contriti et humiliati, Cassiodorus, LXX, 351. Voluntarie sacrificat Domino, qui pro minimis suis studio pietatis exorat, *ibid.*, 583. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus sacrificium iustitiæ quid sit, *ibid.*, 50. Seipsum Domino offerre est sacrificium illi acceptissimum, *ibid.*, 198. Quæ sunt voluntaria oris sacrificia, *ibid.*, 875. Quis sacrificium laudis immolat Deo, *ibid.*, 531. Sacrificium laudis honorat Dominum, quod puritate fidei et actionum probitate fuerit immolatum, *ibid.*, 357. Voluntarie sacrificantur Domino, non cuiusquam cogentis imperio, id., LXIX, 815. Holocaustum precis pro singulis virtutibus purgandis offerendum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 545. Illud non offert qui internos motus

non frenat, *ibid.*, 519. In hac vita quia in multis quotidie delinquimus, oportet ut contriti cordis et contriti spiritus Deo sacrificium offeramus, id., LXXIX, 599. Sacrificium iustitiæ sancti in æterna vita Deo offertur, *ibid.*, 600. Sacrificia quænam Deus poscit, Alcuinus, CI, 586. Per Christum Deo Patri sacrificium laudis, et gratiarum actiones pro omnibus bonis ab illo perceptis offerre debemus, Haymo, CXVII, 934. Tria sunt principalia et perfecta sacrificia, quæ reddere tenemur Domino, S. Petrus Damianus, CXLIV, 904. Sacrificium piæ contritionis, sacrificium iustæ operationis, sacrificium laudis et jubilationis, *ibid.* Primum sacrificium placat Deum, secundum delectat, tertium honorat, *ibid.* Sacrificium piæ contritionis exigit butyrum humilitatis, quæ la tribus consistit, *ibid.* Sacrificium iustæ operationis exigit oleum discretionis, *ibid.* Sacrificium laudis requirit balsamum devotionis, *ibid.* Sacrificio contritionis opponitur absinthium indignationis, *ibid.*, 903. Sacrificio iustæ operationis, acetum confusionis, *ibid.* Sacrificio laudis, venenum adulationis, sive detractionis, *ibid.* Quomodo matutinum et vespertinum offerimus Domino sacrificium, *ibid.*, 332. Sacrificia laudis, S. Bruno Carth., CLII, 857. De sacrificio cordis, Goffridus, CLVII, 167. Qualiter nos ipsos immolare et offerre Domino debeamus, S. Bruno Sign., CLXI, 581. Sacrificium Deo acceptabile, id., CLXIV, 587. Altare cor humanum est, *ibid.*, 598. De sacrificio angelorum, Honorius Augustod., CLXII, 556. Sacrificium triplex, S. Bernardus, CLXXXIV, 1152.

III. — De sacrificiis antiquis.

De sacrificiis patriarcharum. — Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias minutissimas offerebant, S. Augustinus, XLI, 701. Abelis sacrificia Deus accepit, Tertullianus, II, 601. Quare, *ibid.* Populum Christianum demonstrabat, *ibid.*, 607. Sacrificium Cain cur illud respuerit Deus, *ibid.*, 601. De sacrificiis Cain et Abelis, quorum figuræ, *ibid.*, 607. Sacrificium Abraham, exemplar nostri, S. Ambrosius, XIV, 351. Sacrificium Cain quid vitandum in nostris demonstrat, *ibid.*, 529, 536. De sacrificio Abelis, *ibid.*, 536. Cain a fructibus terræ, Abel ex primitiis ovium suarum hostiam Domino obtulit, id., XVI, 819. Ubi crimen? ubi culpa? non in oblatione meritis, sed in oblationis affectu, *ibid.* Abraham sacrificium quod offerebat divisit, *ibid.* Cur sacrificium Abelis Deo plus placuerit, id., XIV, 956. Obtulit Deo non secunda, sed prima, non exigua sed pinguis, *ibid.*, 557. S. Augustinus, XXXV, 2017. Abelis sacrificium, novi Testamenti fides, id., XLII, 258. Quid significat sacrificium quod Abraham obtulit, id., XXXVII, 1562; XLI, 501. Abraham sacrificium figura immolationis Christi, id., XXXVIII, 133. Sacrificia ante diluvium celebrata, id., XLI, 499. Sacrificium Abraham Gen. xv narratum quid significat, *ibid.*, 1361, 1362. Flamma coelitus facta in sacrificio Abraham, non fuit miraculum, quare, id., XXXII, 648. Sacrificium Abraham in monte, id., XXXVIII, 34. Cain sacrificium veteris Testamenti terrenas opes exprimit, id., XLII, 286. Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia toti fiebant Trinitati, S. Fulgentius, LXV, 342. Sacrificia Cain et Abelis quomodo suscepta, S. Gregorius Turon., LXI, 164. Job octavo die sacrificium offerens, S. Gregorius Magnus, LXXV, 532. Concitis diebus Job sacrificium offerre non cessat, *ibid.*, 512. Quia Cain et Abel non æqualiter mente donæ obtulerunt, non æqualiter sunt utriusque vota accepta, Vener. Beata, XCI, 65. De sacrificio Abraham et Isaac, *ibid.*, 244. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, *ibid.*, 577. De sacrificio Samuelis, id., XCIII, 435. De sacrificio Noe, Rabanus Maurus, CVII, 520. De sacrificio Abraham, *ibid.*, 510. De holocausto quod Gedeon Deo offerebat per ministerium angeli ad se missi, id., CVIII, 1156. Queritur quare Gedeon ausus fuerit sacrificium offerre Deo præter locum ubi iusserat Deus, *ibid.*, 1157. Eiusdem sacrificii significatio, *ibid.*, 1158. Quam recte sacrificium Noe de servatis cunctis animalibus obtulerit, in figuram nostri, Rupertus, CLXVII, 352. Sacrificium Job, id., CLXVIII, 964. De sacrificio Abraham, Hugo de S. Victore, CLXXV, 615. Sacrificium Abraham in quo differat a sacrificio David, Richard. S. Vict., CXCVI, 1057.

De sacrificiis paganorum. — Probat Arnobius, sive auctoritate, sive ratione, dixit nulla esse sacrificia facienda, Arnob., V, 1219, 1220. Neque enim voluptatis causa diis hostiæ caduntur, *ibid.*, 1222. Vulgarem autem opinionem istam subruit Arnobius, quæ sacrificiis deorum iram placari statuebat, *ibid.*, 1217, 1220, 1227. Neque est certe quod quis arguat, hostias diis immolari, ut res tribuant prosperas et adversas removeant, *ibid.*, 1229, 1230. Deinde vero dicitur: Absurdum est deo

sacrificiorum prelo beneficia sua veniunt, *ibid.*, 1231. Neque potiori ratione asseritur sacrificia diis honoris atque amplificanda illorum potentiam fieri, *ibid.*, 1232, 1233, 1234, 1236, 1239. Neque respondere juvat, antiquitate ac longa consuetudine diversis diis victimas diversas mactari, *ibid.*, 1241, 1243. Obicientibus ethnicis diis bonis, ut proximi, et malis, ne noceant, sacrificandum, quid respondet Arnobius, *ibid.*, 1246. De sacris deorum Romanorum, Lactant., VI, 1028. De sacrificiis introductis a Fauno et Numa, *ibid.*, 1029. De diis et sacris barbarorum, *ibid.*, 1030. Sacrificia humana, *ibid.*. De origine sacrorum et religionum, *ibid.*, 1031. Cybele sacra a Gallis sacerdotibus celebrabantur, *ibid.*, 206. Apud Cyprion humanam hostiam Jovi Teucrus immolavit, *ibid.*, 250. Erat lex apud Tauros, ut Dianae hospites immolarentur, *ibid.*. Galli Hesum atque Teutamem humano cruore placabant, *ibid.*. Apparet tamen antiquum esse hunc immolandum hominum ritum, *ibid.*, 231. De infantibus Saturno immolatis propter odium Jovis, *ibid.*, 232. Sacrificium gentium detestabile, S. Zeno, XI, 563. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona, quia ea fieri Deus non impedit, S. August., XL, 595. Sacrificia in torcularibus gentes faciebant, *ibid.*, XXXV, 2083. Sacrificia Hebræorum inter et paganorum quid interest, *ibid.*, XLII, 586. Valuit sacrificium apud gentes pro maioribus ad peccatum originale delendum, et sola fides pro parvulis, S. Greg. Magn., LXXV, 636.

De sacrificiis Judæorum. — In uno tantum loco sacrificare debebant Judæi, Tertull., II, 607. Sacrificia legis necessaria erant, non voluntaria, S. Hilarius, IX, 519, 546. Sacrificium Judæorum improbatum, S. Zeno, XI, 563, 564. In solo Hierosolymitano templo fieri poterat, *ibid.*, 543, adn. 2. Sacrificia temporalia, non perpetua nec vera fuerunt iudæis, nec salutaria, S. Philastrius, XII, 1261. Cur Moyses post oblatum sacrificium, dimidiam partem sanguinis in crateras miserit, dimidiam autem ad altare effuderit, S. Ambrosius, XV, 1220. Responsum sacrificia victimarum, et Evangelii obedientiam docet esse super sacrificium, S. Hieron., XXIV, 51. Hostias ergo et immolationes victimarum non principaliter a Deo quesita sunt, sed ne idolis fierent, *ibid.*, 51. Audiant Judæi quod Deus non querat sacrificia, sed offerentium animas, *ibid.*, 654. Nolo carnes, victimas detestor, sacrificia Judæorum, *ibid.*. Sacrificium Judæorum in victimis pecorum, S. Augustinus, XXXVI, 502, 503. Cur animalia tantum immaculata olim oblata, *ibid.*, XI, II, 624. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, *ibid.*, XXXIV, 810. Quare filii Israel sacrificabant visibiliter pecorum victimas, *ibid.*, XI, 51. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita quam Deo desideranti oblata, *ibid.*, XII, 316. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, ne in idola defluerent, *ibid.*, XXV, 1468. Sacrificare extra templum quod erat Jerusalem, an licebat, *ibid.*, XXXIV, 702, 663, 804. Quænam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offerebantur, *ibid.*, 686, 687. Sacrificia pro peccatis, dicta peccata, *ibid.*, XI, 253; XII, 744; XLIV, 403. Sacrificia diversa pro peccatis, *ibid.*, XXXIX, 1541. Sacrificia Hebræorum et paganorum quid interest, *ibid.*, XI, II, 586. Sacrificia Hebræorum, Gentium, Christianorum quid sint respectu veri sacrificii, *ibid.*, 582, 409. Sacrificia prisca sanctorum figuræ veri sacrificii Christi, *ibid.*, XII, 293. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, cuius nunc memoria celebratur, significaverunt, *ibid.*, XLIII, 251, 586, 406, 624, 625, 626, 661. Christi sacrificii erant umbræ omnia, sacrificia legis et prophetarum, *ibid.*, XI, 249. Sacrificii veteris abolitio, *ibid.*, XXXIX, 2066. Ad sacrificium pro peccatis, holocausti, etc., quænam animalia adhibenda, *ibid.*, XXXIV, 686, 698. Sacrificium pro peccato non offerebatur nisi cum holocausto, *ibid.*, 675, 676. Sacrificia vetera significabant gratiam, non efficiebant, *ibid.*, XXXIX, 636. Sacrificia Veteris Testamenti convincebantur peccatores potius quam mundabantur, *ibid.*, XLIV, 159. Sacrificium quod præceperat Deus, aptum fuit primis temporibus, nunc vero non ita est, *ibid.*, XXXIII, 527. Sacrificia vetera, tanquam verba promissæ sublatæ sunt dato sacrificio corporis Christi, *ibid.*, XXXVI, 411, 442. Sacrificia etsi jam non sint in operibus, manent tamen in auctoritatis significandi, *ibid.*, XLII, 251. Ad sacrificia vetera quicquid pertinebat, figuræ nostræ fuerunt, *ibid.*, 320. De holocausto non manducabatur, *ibid.*, XXXIV, 825. Sacrificia olim cur præceperit Deus, cum ipsi ea non placerent, *ibid.*, XXXV, 2390. Sacrificiorum veterum abolitio revelata, *ibid.*, XXXIX, 1816. Sacrificia veteris legis allegorice exposita, S. Paul. Nol., LXI, 191. Sacrificia antiquæ legis sacrificium quo se Christus patri obtulit præfigurabant, S. Fulgent., LXV, 182, 342. Quare adventu Christi sacrificia finem acce-

perunt, Cassiod., LXX, 288. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt, *ibid.*, 796, 797. Sacrificia veteris legis, quid significabant, S. Greg. Magn., LXXVI, 73. Sacrificia veteris legis suam dignitatem accipiunt ab eucharistico novæ legis sacrificio, *ibid.*, LXXXIII, 179, 452. Sacrificiorum veterum reprobatio ex testimonio Isaiæ, Jeremiæ, Joëlis et Malachiæ, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 526. De variis Judæorum sacrificiis, Rabas. Maur., CVIII, 256, 260 et seq. Ita sacrificia quæ sub legalium caeremoniarum ritu offerri jubeantur, ad quid referuntur, S. Petr. Damian., CXLIV, 607. De reprobatione sacrificii Judæorum, et de electione sacramenti Christianorum, Samuel Maroch., CXLIX, 558, 559. Hostia pacificorum, S. Bruno Sign., CLXIV, 586. Lex hostiæ pro peccato, *ibid.*, 401, 402. Sacrificium pro peccato, *ibid.*, 433. Sacrificia veteris legis usque ad Christum suum tempus habuerunt, *ibid.*, 637. Vetera sacrificia a Deo acceptabantur, non propter sanguinis effusionem, sed propter significationem, *ibid.*, 575. Apud Judæos sacrificium pro mortuis vocabatur panis lugentium, Rupertus, CLXVIII, 158. Sacrificia legis carnalia non jussa sed permessa, *ibid.*, CLXX, 483. De variis Judæorum sacrificiis, *ibid.*, CLXVII, 747 et seq. Ad quid sacrificia legalia, Honorius Augustod., CLXXII, 1151. De holocaustis et modo offerendi, Petrus Comestor., CXCVIII, 1193. De sacrificiis pacificis et salutaribus, *ibid.*, 1196. De oblatione inanimatarum, *ibid.*, 1197. De hostiis pro peccato, *ibid.*, 1198. Pro peccato sacerdotis, *ibid.*. Pro peccato synagoga, *ibid.*, 1199. De hostiis pro peccato principis, *ibid.*. De hostiis pro peccato animæ, *ibid.*, 1200. Sacrificiorum veteris legis tria genera, quid designant, Adam. Præmonstratensis, CXCVIII, 534.

IV. — De oblationibus et primitiis.

Primitias non tempore, sed sanctitate estimari, S. Ambrosius, XIV, 542. De primitiarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Primitiarum oblatio Deo grata, *ibid.*, 1171. Primitias Deo sunt offerendæ, Maximus Taurin., LVII, 901, 904. Oblationem suam olim fideles tum clericis, tum laici in Missa communicaturi, ad altare ad sui communionem offerebant, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 179, 452, 497, 519. Oblationes erant duplicis generis, aliæ in corpus Domini consecrandæ, aliæ ad usus pauperum benedicendæ, *ibid.*, 550. De muneribus, vel oblationibus Deo offerendis, Taio Cæsaraugus., LXXX, 915. Oblationum quatuor genera, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 523. De oblationibus fructuum quæ ministris Ecclesiæ conferuntur, Crisost., LXXXVIII, 885. Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, *ibid.*, 399. Oblationem offerri in domibus non oportere, *ibid.*, 900. De quatuor generibus principalium oblationum, Ven. Beda, XCIII, 387, 408. Filii Israel primitias Domino offerre et sanctuarium facere jubentur, *ibid.*, XCII, 399. De primitiis offerendis, *ibid.*, XCII, 376. De primitiis, Smaragdus abbas, CII, 935. De eo quod locutus est Dominus ad Moysen de oblatione primitiarum, Rabas. Maur., CVIII, 139. Ubi omnes oblationes illorum Israel atque primitias sacerdotibus atque Levitis concedit, *ibid.*, 695. De primogenitis sacrificandis Domino, *ibid.*, 393. De primitiis frugum offerendis, *ibid.*, 946. Ea quæ apud Judæos offerebantur in usus transibant sacerdotum, Haymo, CXVII, 35. Quæ species ad altare et non ad sacrificium offerantur, Regino Prum., CXXXII, 201. Ut ea quæ in ecclesiis offerri non possunt, ad domum sacerdotis et fidelibus deferantur, *ibid.*. De oblatiis, ut de Sabbato in Sabbatum innoventur, *ibid.*, 306. De oblationibus Ecclesiæ, *ibid.*, 252. De oblationibus parochiarum quæ esse debeant, Burchardus Worms., CXL, 699. Quod in unaquaque Ecclesia tam de rebus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 701. De his qui oblationes defunctorum aut negant aut difficulter reddunt, *ibid.*. Sal omnibus præcipitur oblationibus, quare, S. Petr. Damian., CXLIV, 807. De primitiis seminum, Canut., CLI, 1174. De oblationibus fidelium quot portiones fient, et quæ cuique proveniat, Ivo Carout., CLXI, 1084. De primitiis quæ Dominus ad constructionem tabernaculi jussit tolli, Rupertus abbas, CLXVII, 609.

V. — De decimis.

De decimarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Decimarum oblatio Deo grata, *ibid.*, 1171. Decimæ Deo sunt offerendæ, S. Maxim. Taurin., LVII, 901, 904. De decimis dividendis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1089. De decimis offerendis, Beda Ven., XCIII, 376. De decimis, Smaragd. abbas, CII, 935. De decimis fidelium, Jonas Aurel., CVI, 204. De decimis terræ et frugibus et pomis quo-

modo possint redimi. Rab. Maur., CVIII, 585. De decimis dandis in usum Levitarum, *ibid.*, 701. De decimis dandis, Walafrid. Strab., CXIV, 961. De decimis a fidelibus dandis, Rodulf. Blicric., CXIX, 714; Regino Prum., CXXXII, 200, 201. Ut de decimis quatuor fiant portiones, *ibid.*, 258. De manso et decimis, *ibid.*, 593. De decimis reddendis, S. Odo Cant., CXXXIII, 950. Ut decima nullo modo negligatur, Burchard. Worm., CXL, 699. De illis qui decimas dare nolunt, *ibid.*. Quod decimæ ab omnibus Christianis ex debito reposci debeant, *ibid.*. De illis qui decimam dare noluerint nisi pretio redimantur, *ibid.*, 700. Ut decima Dei census nuncupetur, *ibid.*. Ut omnes Ecclesiæ vel decimæ in episcoporum potestate consistant, *ibid.*, 702. De decimis reddendis, Canut., CLI, 1174. De decimis Ecclesiæ reddendis, de ovibus et porcellis, Edwardus III Angl., CLI, 1192. De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.*. Quod decimæ sunt Deo solvendæ quas Deus dare constituit, Ivo Carnot., CLXI, 1095. Non persolvant de propriis prædiis abbates et episcopi decimas, *ibid.*. Quod auctoritate veteris legis danda sit decima, *ibid.*, 1094. Tres partes debent fieri de decimis, dum clero et tertia episcopo, *ibid.*, 1095. Decimæ non sunt a populo redimendæ, *ibid.*. Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1344. Decimæ a laicis non possideantur, Gratianus, CLXXXVII, 1042 et seq. Fideliter decimas dat qui omnium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Excommunicantur qui sacerdotibus decimas dare nolunt, *ibid.*. Veterum exemplo decimas solvantur, *ibid.*, 1045. Non autem decimæ sunt redimendæ a populo, si aliter dare eas noluerint, *ibid.*. Quia decimæ Deo non redduntur, indictio fisci accessit, *ibid.*. Quarta pars decimarum viduis et pauperibus distribuenda est, Gerhohus, CXCIV, 1309. Ostendit auctoritate conciliorum quartam decimarum partem pauperibus elargiendam esse, *ibid.*, 1313. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1314. Occurrit objectionibus monachorum qui quartam decimarum partem sibi vindicant, cum nolint animarum in se curam suscipere, *ibid.*, 1320. Gregorii VII constitutio de decimis monachorum et canonicorum Regularium explicatur, *ibid.*, 1325. De decimis, Petr. Comestor., CXCVIII, 1216.

VI. — De sacrificio novo.

Querendum an expectatur novorum sacrificiorum sacerdos, Tertullianus, II, 609. An jam venerit, æcne, *ibid.*. Quod sacrificium vetus evacuetur, et novum celebraretur, S. Cyprian., IV, 687. Sacrificium Christi quanto illis præstantius, S. Hilarius, IX, 345. Sacrificium gratæ et laudis prælatum est sacrificiis legis, *ibid.*, 486. Sacrificia novæ legis vivæ intelligentisque hostiæ laudibus perficiuntur, *ibid.*, 405. Sacrificium populi Christiani, mundum, S. Zeno, XI, 363, 364. Sacrificium Dei nostri abundavit, et inhibita sunt sacrificia deorum, S. Augustinus, XXXVIII, 1356. Sacrificia omnia sacrificio nostro cesserunt, *id.*, 655. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, sacrificium Christi significabatur, *id.*, XXXIV, 704. Sacrificium Christi multis figuris præunitatum, *id.*, XXXIX, 1667; XLIII, 154. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, *id.*, XLIV, 600. Sacrificium crucis, *id.*, XXXIX, 1501. Sacrificium sese obtulit Christus pro omnibus sacrificiis, *id.*, XXXVI, 71. Christus nihil mundum invenit in hominibus quod offerret pro hominibus, se ipsum obtulit mundam victimam, *id.*, XXXVII, 1933. Sacrificium novi Testamenti, *id.*, XLII, 626. Sacrificium Christianorum, *ibid.*, 582. Verissimum et singulare sacrificium, *id.*, XLIV, 211. Sacrificium Deo in Ecclesia, *id.*, XXXVIII, 1101, 1356, 1413. Sacrificii Deo debiti figura, veritas et memoria, *id.*, XLII, 386. Sacrificium quod obtulit Christus norunt fideles, *id.*, XXXVI, 178. Veri sacrificii extra catholicam Ecclesiam locus non est, S. Prosper Aquit., LI, 450. Sacrificium Christi juramento obfirmatum, S. Leo Magn., LIV, 151. Sacrificium Christi quomodo non multiplex, sed unum, Alcuin., C, 1077. De sacrificiis novi Testamenti et cur mutata sunt per Christum sacrificia, Rabanus Maurus, CXIV, 936. Passio Jesu Christi est veracissimum justitiam sacrificium, S. Bruno, CXLII, 208. Sacrificium in ara crucis oblatum per quæ figuratur, S. Petrus Damian., CXLIV, 607. De sacrificio novo et vero, Rupert. abbas, CLXX, 54. Sacrificii novæ legis et antiquæ dignitas et differentia, S. Bernard., CLXXXIV, 784. De jugi sacrificio, Petr. Comestor., CXCVIII, 1242. De tribus sacrificiis Ecclesiæ, Innocent. III, CCXVII, 842. (Vide Sacrificium Missæ.)

C.

INDEX DE MISSÆ SACRIFICIO.

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET VARIAS CIRCA ILLUD SS. PATRUM REFERENS SENTENTIAS.

MONITUM.

Missa unicum est novæ legis sacrificium : est latenteum sive honorarium ; eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus collatis et conferendis beneficiis ; est propitiatorium et satisfactorium pro peccatis et pœnis debitis ; est omnium bonorum impetratorium, spiritualium primo, et secundario temporalium. In hoc indice vicissim tractamus : I. De figuris et prophetiis circa missæ sacrificium ; II. De ejus institutione ; III. De illius natura et præstantia ; IV. De forma ; V. De materia ; VI. De virtute hujus sacrificii ; VII. Cui offeratur ; VIII. Pro quibus offerri vel non offerri liceat ; IX. De ministro sacrificii ; X. De modo offerendi ; XI. De lingua, hora et locis in quibus missa celebrari debeat ; XII. De defectibus in celebratione occurrentibus ; XIII. De modo audiendi missam ; XIV. De auditione missæ ; XV. De missæ celebratione, historice et liturgice ; XVI. De ordinatione missæ ; XVII. De variis circa missam statutis ; XVIII. De theologicis quæstionibus ; XIX. De missis variis ; XX. De variis missæ partibus ; XXI. Libri de missa tractantes qui in *Patrologia* reperiantur.

I. — De figuris et prophetiis sacrificii missæ.

Figuræ. — In sacerdote Melchisedech sacrificii Domini sacramentum præfiguratum videmus, S. Cyprianus, IV, 575. Apud Salomonem typus Domini sacrificii, mentio immolati hostiæ et panis et vini, *ibid.*, 577. In benedictione Judæ hoc idem significatur, *ibid.*, 578. Et apud Isaiam, *ibid.* — In sacrificio Melchisedech expressum fuit sacrificium missæ, S. Ambrosius, XVI, 403, 445. — In oblatione Melchisedech primum apparuit sacrificium

quod nunc a Christianis offertur Deo toto orbe terrarum. S. Augustinus, XLI, 500. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, significabatur sacrificium missæ, in quo vera sit remissio peccatorum, *id.*, XXXIV, 704. Missæ sacrificii multiplicia varique signa erant sacrificii prisca sacrorum, *id.*, XLI, 298. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, cujus nunc memoria celebratur, significaverunt, *id.*, XLII, 251, 386. Cujus sacrificii promissivas figuras in victimis animalium celebrari oportebat, *ibid.*, 409. Quibus (sacrificiis) significabatur singulare

sacrificium quod nunc offertur, *ibid.*, 626. Melchisedech futurum Domini sacramentum signavit, ac mysterium corporis et sanguinis sacrificio panis et vini expressit, *id.*, XXIII, 1102. — Sacrificium Christi, et ejus figure, S. Leo Magnus, LV, 147. Sacrificium Melchisedech, figura sacrificii missæ, *id.*, LIV, 154. Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis *ibid.*, 341. — Sacrificium salutare figuratum per Melchisedech, qui in typo corporis et sanguinis Domini obtulit, S. Gregorius, not., LXXVIII, 365. — Hujus sacratissimæ oblationis figura in Melchisedech præcessit, qui vinum et panem Deo summo offerre solebat, Alcuini epistolæ, C, 289. — Item in sacerdote Melchisedech, hoc Dominici sacramenti præfiguratum videmus mysterium, Rabanus Maurus, CVII, 321. — Sacrificium Melchisedech panis et vini fuit, in quibus Christi corpus et sanguis significabatur, S. Bruno Signiensis, CLXIV, 1127. — Sacrificium Noe figura sacrificii quod Christus Deo Patri tum per semetipsum, quam per manus sacerdotum suorum offerre non desinit, Rupertus abbas Tuitiensis, CLXVII, 352. — Agnus paschalis figura Christi in sacrificio missæ immolatus, Petrus Damiani, CXI, V, 879. — Sacrificium Isaac figura sacrificii Christi in missa, quomodo, Rupertus abbas Tuitiensis, CLXVII, 430, 431. Sanguis Christi in sacrificio missæ oblati, fuit præfiguratus in sanguine vitulorum, *ibid.* Agnus paschalis figura Christi Agni novi sacrificii in quo ipse prius propriis manibus Deo Patri semetipsum immolavit, accipiens panem et vinum, etc., *ibid.*, 613. — Hujus etiam Sacramenti figura præcessit in pane et vino a Melchisedech oblati, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 139. Agnus paschalis cujus carnes a populo edebantur, in figura sacramenti corporis Christi præcessit, *ibid.*, 463. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, Christus in corpore et sanguinem suum consecravit in cena, *id.*, CLXXVII, 426, 427. — Missa figurata per sacrificium vaccæ rufæ, Adamus Præmonstratensis, CXCIII, 705. — Agnus in lege immolatus et a populo Israelitico comestus, typus Christi in altari oblati, Petrus Blesensis, CLVII, 1140. Sicut in Melchisedech præsignatum est, qui in typo Salvatoris nostri, panem et vinum simul libasse legitur, *ibid.*, 1145.

Prophetia. — Prophetia Malachiæ de sacrificio missæ: Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est, etc., et in omni loco sacrificabitur et offeretur nomini meo oblatio munda, S. Augustinus, XLI, 594. Hoc sacrificium per sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco jam videmus offerri, *ibid.* Eadem prophetia Malachiæ de sacrificio missæ, *id.*, XLII, 61, 62. Aperite oculos et videte, ab oriente sole usque in occidentem, non in uno sed in omni loco offertur sacrificium Christianorum, *ibid.*, 627. — Eadem prophetia Malachiæ, apud Florum diaconum, CXLX, 19.

II. — De institutione sacrificii missæ.

Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illud suum fecit Christus, dicendo, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. — Christus suum corpus et sanguinem obtulit, S. Cyprianus, IV, 576. Sacrificium Patri seipsum primum obtulit, *ibid.*, 593. Sacrificii nostri Christus auctor et doctor, *ibid.*, 578. Cur Christus vespere obtulerit, *ibid.*, 587. Christus hoc idem obtulit quod Melchisedech, *ibid.*, 575. Sacrificii missæ institutionis relatio, *ibid.*, 581. — Cupiens offerre illud mirabile et celeste sacrificium quod tu, Domine Deus meus, sacerdos immaculate, instituisti, et offerri præcepisti in commemorationem tuæ mortis et passionis, S. Augustinus Appendix, XL, 956. In die cenæ Christus salutifera consolationis mysteria consecravit, *id.*, XXXIX, 2055. — Sacrificium autem quod a Christianis Deo offertur, primum Christus Dominus noster, et magister instituit, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 754. Non mane, sed post cenam in vespem Christus obtulit sacrificium, *ibid.* — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 316 *et seq.* Sacrificii nostri institutionis relatio, *ibid.*, 318. Hunc morem sacrificii primum Dominus noster Jesus Christus et magister instituit, quando commendavit apostolis suis corpus et sanguinem suum, *ibid.*, 522. Cum benedictione et gratiarum actione primum Dominus corporis et sanguinis sui sacramenta dedicavit, et apostolis tradidit, *ibid.* — Sacrificii missæ institutio, Florus diaconus, CLIX, 22, 25. Post cenam calicem obtulit Dominus, quia, *ibid.*, 24. — Sacrificium Christianorum Christus Dominus noster et magister primum instituit, Rodulfus Bituricensis, CXIX, 717. — Dominus mysterium sacræ communionis post cenam apostolis tradidit, Gezo, CXXXVII, 874. — Christus panem materialem effecit cor-

pus suum ipsa nocte qua sponte per passionis mysterium corpus suum pro nobis in mortem traditurus erat, Gerardus Cameriacensis, CLII, 1278, 1279. — Pridie quam pateretur Christus instituit sacrificium missæ, Adelmannus, CXLIII, 1292. — Panem et vinum in sacrificium corporis et sanguinis sui Christus instituit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Christus accepit panem et calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, *ibid.* Prædicta nocte, videlicet xiv luna primæ mensis ad vespas, ut legis figuræ impleret, post typicum pascha corporis et sanguinis sui sacramentum instituit Christus, *ibid.*, 879. Sane dici potest quod Christus virtute divini confecerit corpus ea forma expressa sub qua posteri benedicerent, *ibid.*, 881. Post cenam Christus dedit hoc sacramentum, ut ultimum testatoris mandatum arcibus memoriæ commendaret, *ibid.*, 883. Dominus ipse præcepit ut hoc in sui memoriam faceremus, *ibid.*, 881. — Christus calicem sacrificavit post cenam et ad vespem, Anselmus Cantuar., CLVIII, 553. — Cur panem et vinum elegit Christus ad faciendam Eucharistiam, Hildebertus Cenomau., CLXXI, 535. — Quare post sacramentum typici agni Dominus dederit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. — Hoc sacramentum Dominus noster Jesus Christus in cena discipulis tradidit, ubi institutio hujus sacramenti primum facti fuit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 139. Dominus et Salvator noster Jesus missam celebrari instituit, quando, *id.*, CLXXVII, 416. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum consecravit in cena, et in Ecclesia idem fieri præcepit, *ibid.*, 426, 427. Quando institutum fuit sacrificium missæ, *id.*, CLXXVI, 461. Post cenam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, *ibid.*, 461. Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis sui et sanguinis instituit, *ibid.*, 467. — Christus pridie quam pateretur, discipulis suis hujus sacramenti formam præscripsit, efficaciam exhibuit, id est, fieri præcepit, S. Bernardus, CLXXXIV, 984. Christus ad mensam regressus ordinat sacrificium corporis et sanguinis sui, eorum panem, eorum tradens et vinum, *ibid.*, 934. De pane ita dicens: Accipite et comedite, hoc est corpus meum, *ibid.* De vino etiam sic: Bibite ex hoc omnes. Hic est sanguis meus, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum, *ibid.*, 984. Quibus verbis Christus mandavit sacrificium missæ celebrandum, *ibid.* — Institutio sacrificii missæ, Hoc facite in meam commemorationem, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 687; Petrus Lombardus, CXII, 856; Balduinus Cantuar., CCIV, 651. — Explanatio verborum quibus Christus panem in corpus et vinum in sanguinem mutavit, Balduinus, CCIV, 634 *et seq.* — Quomodo Christus confecit et sub qua forma, Innocentius III, CCVII, 859. De hora institutionis, *id.*, CCXVII, 874. De diversis causis institutionis sacrificii missæ, *ibid.*, 884; Petrus Lombardus, CXII, 867.

III. — De natura sacrificii missæ, et de ejus excellentia.

Natura. — Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illud suum fecit Christus, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. In Eucharistia adest substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461. — Naturam carnis suæ ad naturam æternitatis sub sacramento communicandæ carnis, admisit Christus, S. Hilarius, X, 246. Sanguinem corporis sui fundendum in remissionem peccatorum Christus passurus consecravit, *id.*, IX, 1068. — Ante verba Christi, calix est vini et aquæ plenus, ubi verba Christi operata, ibi sanguis Christi, S. Ambrosius, XVI, 444. — Mysterium Ecclesiæ Christianæ non est in victimis irrationalibus immolandis, sed in oblatione panis et vini, id est, corporis et sanguinis Domini Jesu Christi, S. Hieronymus, XXIII, 961. — Panis ille quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVII, 1099. Calix ille, imo quod habet calix, sanctificatus per verbum Dei, sanguis est Christi, *ibid.* Corpus suum Christus terebat in manibus suis, cum diceret, Hoc est corpus meum, *id.*, XXXVI, 506. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 541.

In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ejusque vera oblatio fit in missa, S. Maximus Taurinensis, LVII, 689. Domini corpus et Christi sanguis effunditur in sacrificio missæ, *ibid.* — Panis quem frangimus corpus Christi est, S. Isidorus, LXXXIII, 753. Vinum autem sanguis ejus, *ibid.* — In sacrificio missæ veritas corporis et sanguinis Jesu Christi adstruitur, Alcuinus, CI, 1087. — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis

et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 516 et seqq. Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, id., CXLII, 1513. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi vita quotidie per Spiritum sanctum consecratur, *ibid.*, 1514. Passio Christi renovatur quoties missa celebratur, *ibid.*, 1517. — De veritate corporis et sanguinis Christi in sacrificio missæ, Paschasius Radbertus, CXX, 1277 et seqq. — Christus pro nobis in altari quotidie immolatur, Hincmarus, CXXV, 915. Et in imagine panis vera est caro Christi, *ibid.*, 920. — In missa corpus et sanguis Christi conficitur, Rotherius, CXXXVI, 714. — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVII, 923. In missa sacrificatur corpus et sanguis Christi, *ibid.*, 553. — Quod panis et calix non qualibet sed certa consecratione fit corpus Christi, Iv. Carnot., CLXI, 133. Panem quem Dominus fregit et dedit discipulis suis esse corpus Domini Salvatoris, et calicem quem porrexit eis esse sanguinem ejus, *ibid.*, 140. Sacrificium Ecclesie duobus confici, duobus constare, visibili elementorum specie, et invisibili I. N. J. C. carne et sanguine. Apud Ivonem Carnot., CLXI, 152. Dominus noster Jesus Christus illud quod pro nobis proxime erat traditurus, corpus dedit discipulis ad manducandum, et sanguinem, quem pro nobis fusurus erat, tradidit ad bibendum, id., CLXII, 598. — Ille enim verus est Agnus, qui in cruce pro nobis immolatus est, ejus sacrificium mystice in missa renovatur, et sub speciebus panis et vini substantialiter et spiritaliter traditur, S. Bruno, CLXIV, 255. — Post coenam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 461. — Panis ille autem consecrationem panis est, et vinum similiter vinum est, post consecrationem panis corpus Christi et vinum sanguis, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1741.

Nos audiamus panem quem fregit Dominus, dedique discipulis, esse corpus Domini Salvatoris, Algerus, CLXXX, 777. — Quod immolatio Christi in altari, non dicitur quod iterum occidatur, sed quod vera ejus immolatio representata, idem in altari nunc, quod tunc in cruce operatur, Algerus Scholasticus, CLXXX, 796.

Illud quod offertur et consecratur a sacerdote vocari sacrificium et oblationem, quia memoria est et representatio veri sacrificii et sanctæ immolationis factæ in ara crucis, Petrus Lombardus, CXCLII, 868. — Quod verum eademque caro sit, quæ nunc in altari da pane consecratur, et illa quæ de Virgine nata, et in cruce passa creditur fuisse, Petrus Blesensis, CCVII, 1158. Quod presbyter in consecratione sacrificium commemorat, et imitans cum lacrymis passionem Christi, sit Christus et crucifixus, et sacrificans et sacrificatus, *ibid.*, 1141.

Excellentia. — Istud divinum et cœlestis sacrificium, ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, S. Ambrosius, XVII, 753. Ubi adest presentia sanctorum angelorum, ubi tu es sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, *ibid.* Ut concedas mihi peccatori hoc cœlestis sacrificium celebrare cum timore et tremore, cum cordis puritate, etc., *ibid.* Descendat illa sancti Spiritus tui invisibilis forma, qui me indignum sacerdotem tuum doceat tantum tractare mysterium, *ibid.*, 754. Ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui, quo quotidie in Ecclesia tua altitmur et sanctificamur, etc., *ibid.* — Illud cœlestis mensæ sacramentum, quæ fideles et piæ animas pascit carne et potat sanguine, S. Augustinus, Appendix, XL, 977. Istud tui sacramentum præcellit universa, *ibid.* Sacrificium pretii nostri, *ibid.*, 777. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 544. — Quis fidelium dubitare dubium possit, in illo Jesu Christi mysterio angelorum chorus adesse, summa imis sociari, terram cœlestibus jungi, etc., B. Alewinus, CI, 1087. Ergo licet ab homine offeratur, tamen sacramentum hoc res divina est, *ibid.* Supernos cives huic interesse mysterio non dubito, *ibid.* In ipsa immolationis hora cum astantibus sibi ministris cœlestibus Christus, ut proposita consecret, adeste credendus est, *ibid.*, 1088. Quis comprehendere potest profunda mysteria hujus sacrificii quod pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.*, 1089. Instituitur hoc ineffabile Sacramentum ejus sanctificatione sine intermissione expiaremur, *ibid.*, 1091. — Nihil enim in sacrificiis majus esse potest quam corpus et sanguis Christi, nec ulla oblatio hæc potior est, sed hæc omnes præcellit, Remigius (Lutensis, CII, 4101.

Nec dubites in illa hora sacrificii corporis et sanguinis tui Redemptoris angelos adesse tuo Creatori, S. Ansel-

mus Cantuar., CLVII, 918. Istud divinum et cœlestis sacrificium ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, *ibid.*, 923, ex S. Ambrosio. Ubi adest sanctorum angelorum presentia, ubi tu es sacrificium et sacerdos mirabiliter et ineffabiliter, *ibid.* Doc me per Spiritum sanctum tuum tantum tractare mysterium ea reverentia et honore, ea devotione et timore quibus oportet et decet, *ibid.*, 921. Fac me per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire et firmiter tenere, dicere et cogitare quod tibi placet et quod expedit animam meam, *ibid.* Quia non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimis peccata mea, et infinitas negligentias, *ibid.*, 922. — Sacramentum corporis et sanguinis Christi unum est ex his in quibus principaliter salus constat, et inter omnia augere, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 461. — Tota pars cœlestis cum Salvatore nostro præsens adest quoties missa celebratur, Odo de Soliaco Paris. episc., CCIII, 60. — Angeli semper in sacrificio presentes existant, Innocentius III, CLXVIII, 891.

IV. — De forma sacrificii missæ.

Ipsis Domini verbis corpus ac sanguinem ejus consecrari et vere confici, S. Ambrosius, XVI, 443. Sermo Christi operatorius est, ut sint quæ erant, et in aliis commententur, *ibid.*, 440. In Eucharistia ante benedictionem verborum cœlestium alia species nominatur, post consecrationem corpus significatur, *ibid.*, 407. — Panis ille quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 1099. Calix ille, imo quod habet calix, sanctificatus per verbum Dei, sanguis est Christi, *ibid.* Cum cruce et interpositione Dominice verborum altaris sacramenta conficiuntur, id., XXXIX, 2204. — Christi virtute et verbis consecratur semper, et consecratur, B. Alewinus, CI, 1087. Christi virtute et verbis panis ille ab initio consecratus est, *ibid.* Hoc corpus, et hic sanguis non in specie et in sarmen colligitur, sed certa consecratione mysticus fit panis, *ibid.*, 1088. — Ad illa verba Domini, hoc est corpus meum, fit corpus Domini, Rabanus Maurus, CXII, 1514. — Cum sacerdos illa Christi verba pronuntiat: Hoc est corpus meum, panis et vinum in carnem et sanguinem convertuntur, Petrus Damiani, CXLV, 881. — Deus omnipotens per fidem et solempnia verba sacerdotis, licet peccator sit, substantiam panis et vini vertit in veram substantiam carnis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, Joannes archiepiscopus Rotomag., CLXVII, 233. — Jurjurandum Berengarii Turonensis presbyteri quo confutetur panem et vinum quæ ponuntur in altari per misterium sacræ orationis et verba nostri Redemptoris substantialiter converti in veram et propriam carnem et sanguinem Jesu Christi Domini nostri, S. Gregorius VII, CXLVIII, 841. — Verba sacerdotis ad consecrationem prolata sunt potestativa, Mildebertus, CLXXI, 536. — Visibilis sacerdos visibilis creaturas in substantiam corporis et sanguinis sui verbo suo secreta potestate convertit, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1525. Antequam consecratur panis est; ubi autem verba Christi accesserunt, corpus est Christi, *ibid.*, 1521. Panis iste panis est ante verba sacramentorum, ubi accesserit consecratio, de pane fit caro Christi, *ibid.*, 1520. — Indubitabiliter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem convertere, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 141. Autem verba Christi calix est vini et aquæ, ubi autem verba Christi operante fuerint, sanguis efficitur, *ibid.*, 142. — Cum hæc verba profertur, Hoc est corpus meum, etc., conversio fit panis et vini in substantiam corporis et sanguinis Christi, Petrus Lombardus, CXCLII, 856.

V. — De materia sacrificii missæ.

Christus panem corpus suum fecit, Tertullianus, I, 1260. Panem Christus corpus suum appellat, id., II, 161. Pane corpus suum representat, *ibid.*, 202. — Dominus panem et calicem mistum vino obtulit, S. Cyrillus, IV, 577. Sanguis Christi non offertur si vinum deest in calice, *ibid.*, 581. Aqua sola offerri non potest, nec vinum solum, *ibid.*, 582, 584. — In calicem quid mittitur? Vinum. Et quid aliud? Aqua, S. Ambrosius, XVI, 446. — Mysterium Ecclesie Christiane non est in victimis immolantibus, sed in oblatione panis et vini, S. Hieronymus, XXII, 961. — In Eucharistia non debet offerri aqua sola, sed vinum aquæ mistum, S. Augustinus, XLI, 1220. — Sicut aqua sine vino consecrari non potest, sic nec vinum sine aqua transubstantiari valet, Gennadius, LVIII, 1045. Aquarii hæretici aquam so-

offerunt in poculo Sacramenti, *ibid.*, 1044. — Ut in sacrificio absque pane et vino nullus offerat, Conc. Carthag., LXXII, 969. — Oblatio in altari consecranda debet esse panis integer, et nitidus studioque preparatus, S. Gregorius Magnus, LXXV, 550. — In sanctificando calice Domini offerri aqua sola non potest, nec vinum solum, S. Isidorus, LXXXIII, 755. Calix dominicus vino et aqua mistus offertur, quia, etc., *ibid.* — Ut in sacramentis corporis et sanguinis Domini nihil amplius offeratur quam ipse Dominus tradidit, hoc est panis et vinum aqua mistum, Conc. Carthag., III, LXXXIV, 192. — Quidam sacerdotes de panibus suis uisibus preparatis crustulam in rotunditate auferunt, eam super altare cum vino et aqua pro sacro libamine offerunt, Conc. Toletanum XVI, LXXXIV, 510. Instituitur ut non alter panis in altari Domini sacerdotali benedictione sanctificandus præponatur, nisi integer et nitidus qui ex studio fuerit præparatus, *ibid.*, 510. — Non oportet aliquid aliud in sanctuario offerri præter panem et vinum et aquam, Conc. Bracar., II, LXXXIV, 582. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum, et aqua sine quibus missæ celebrantur, pura et munda fiant, S. Egerbertus Eboracensis, LXXXIX, 590. — Ut in sacramento corporis et sanguinis Domini semper aqua in calice misceatur, Carolus Magnus, XCII, 296. — Tria sunt quæ in sacrificio hujus testimonii offerenda sunt, panis, et aqua, et vinum, B. Alcuinus, C, 289. Panis qui in corpus Christi consecratur, absque fermento ullius alterius infectionis, debet esse mundissimus, *ibid.* Et aqua absque omniorde purissima, et vinum absque omni commistione alterius liquoris (nisi aquæ) purgatissimum, *ibid.* Ex aqua et farina panis fit qui consecratur in corpus Christi, *ibid.* In sacrificio corporis et sanguinis Domini, nihil amplius offertur quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panem et vinum aqua mistum, *ibid.* Jesus Christus obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est, panem et vinum (suum) scilicet corpus et sanguinem, *ibid.*, 453. — Quando in calice vino aqua misceatur Christo populus adunatur, Amalarius, CV, 1151. Calix Domini non est aqua sola, aut vinum solum, nisi utrumque sibi misceatur, *ibid.* Nec corpus Domini potest esse farina sola aut aqua sola, nisi utrumque adunatum fuerit et copulatum, *ibid.* Populus offert vinum, cantores aquam, *ibid.* Cantores querant aquam ad fontem, et servant eam cooperatam usque ad tempus sacrificii et tunc mundam eam offerant, *ibid.* — Cur Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dederit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 516 et *seqq.* Panem infermentatum, et vinum aqua mistum in sacramento corporis et sanguinis Christi sanctificari oportet, *ibid.*, 518. In sacramento vinum aqua mistum offerri debet, quare, *ibid.*, 520. Nec vinum sine aqua, nec aqua sine vino, *ibid.* Ratio mystica hujus mystionis, *ibid.* Nec granum frumenti solum sine aquæ admixtione et confectio in panem cuiquam licet offerre, *ibid.* — Natura panis et vini substantialiter convertitur in aliam substantiam, id est, in carnem et sanguinem, Haymo, CXVIII, 815, 816. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebratur, Pachasius Radbertus, CXX, 1503. — Non debet, ut a Patribus accepimus, aut ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum, Isidorus Mercator, CXXX, 95. Lac in sacrificio missæ non est offerendum, *ibid.*, 589. Panis, vinum et aqua materia sunt sacramenti altaris, *ibid.*, 95, 355, 585. — Quare panem et vinum in sacrificio corporis et sanguinis sui Christus instituerit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Panis fermentatus non debet offerri in sacrificium, tum ratione facti, tum ratione mysteriorum, *ibid.* Græci de fermento conficiunt, *ibid.* — Salva sacramenti veritate azymum aut fermentatum panem assumi, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. Aptius in azymo confici sacramentum quam in fermentato, *ibid.*, 542. Latinos in azymo conficientes non iudicare, *ibid.*, 543. — Cur de pane et vino et aqua Sacrificium missæ fiat, Honorius Augustodun., CLXXII, 1226. — Cur aqua cum vino ponatur in calice Domini, Hugo de S. Victore, CLXXV, 531. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum consecravit in eterna et in Ecclesia idem fieri præcepit, *ibid.*, CLXXVII, 496. Utrum irritum foret sacrificium si oblivione vel negligentia aliqua non apponeretur aqua, *ibid.*, CLXXVI, 145. — Cur magis consecratur in pane et vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in cæteris corporum speciebus, Algerus, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis consecratur in pane candido quam nigro, vel cuiuscuque coloris, *ibid.*, 827. — Cur magis consecratur corpus Christi in pane azymo quam fermentato, *ibid.* — Ecclesia pacem azymum, non fermentatum offerre consuevit, Balduinus, CCIV, 631.

Romana Ecclesia azymum offerre prælegit, exemplum Christi secuta, *ibid.* Dicuntur tamen Græci fermentatum et non azymum, ne iudicare videantur, offerre, *ibid.* — Utrum panis sine vino, vel vinum sine pane valeat consecrari, Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente sola panis materia possit in Eucharistiam consecrari, *ibid.*, 875.

VI. — De virtute sacrificii missæ.

Lapsorum conscientia sacrificio et manu sacerdotis purgatur, S. Cyprianus, IV, 479. — Sacrificium quod tu instituis, et offerri præcepisti in commemorationem tui pro salute nostra, S. Ambrosius, XVII, 753. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 754. Ut hostes omnium bonorum confusi discedant per virtutem tanti mysterii, *ibid.*, 752. — Sacrificium missæ in quo fit vera remissio peccatorum, S. Augustinus, XXXIV, 701. Neque negandum est defunctorum animas pietate suorum viventium relevari, cum pro illis sacrificium Mediatoris offertur, *id.*, XL, 158. Cum ergo sacrificia sive altaris, sive quarumcunque elemosynarum pro baptizatis omnibus offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones sunt, *ibid.* Pro non valde malis propitiationes sunt, *ibid.* Pro valde malis, etiam si nulla sunt adjuvamenta mortuorum, qualescunque vivorum consoactiones sunt, *ibid.* Quibus autem prosunt, aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.* In hoc sacrificio magnum sacramentum est, quo gratias agimus Domino Deo nostro, *id.*, XXXIII, 558. Sacrificio corporis Christi spiritus maligni fugati, *id.*, XLI, 764. — Missæ sacrificium frequentatum nobis prodest, S. Leo Magnus, LV, 126. Deum placat, *ibid.*, 83. Præstat et abolitionem peccati et sanctificationem, *ibid.*, 80. Sacrificium satisfacit pro defunctis, *ibid.*, 135. Sacrificium oblatum ut in celesti sede gloria exsultent semper animæ defunctorum, *ibid.*, 157. Ut eorum animas lux æterna possideat, *ibid.*, 156. Missæ celebrando opus nostræ redemptionis exercetur, *ibid.*, 29. — Missæ sacrificium est peccatoribus propitiatorium, S. Maximus Taurin., LVII, 690. — Missæ sacrificium quantum valeat apud Deum, S. Gregor. Magnus, LXXVI, 1279. Ad peccati solutionem quid sacrum præstat missæ sacrificium, *ibid.* Si culpæ post mortem insolubiles non sunt multum solet animas etiam post mortem sacra oblatio hostiæ salutaris adjuvare, *id.*, LXXVII, 416. Missæ sacrificii quanta sit virtus, *ibid.*, 417. Oblatum pro mortuis missæ sacrificium eos a penis liberat, *ibid.* Missæ sacrificium pro vivis in angustia positis efficaciter oblatum, *ibid.*, 424. Captivi vincula in carcere oblato pro eo sacrificio soluta, *ibid.* Nauta a naufragio divinitus eripitur virtute sacrificii pro eo oblato, *ibid.* — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 757. Nisi crederet Ecclesia catholica fidelibus defunctis dimitti peccata, non sacrificium Deo offerret, *ibid.* Quibus autem prosunt (sacrificia) aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.*, 757; S. Hildefonsus, XLVI, 145; ex S. August. — Hæc est enim vera oblatio, in qua Filius offertur, Pater reconciliatur, B. Alcuinus, CI, 1088. Hæc est vera et æterna hostia, quia vera et æterna ei est virtus, vera et æterna per eam perficitur salus, *ibid.* Ut enim corda fidelium fierent celestia, rationabili oblatione mundari debuerunt, *ibid.* Hæc namque singulariter victimæ ab interitu æterno animam solvit, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.* Tanta est virtus hujus sacrificii, ut solis iustis (non) peccatoribus corpus sit et sanguis Christi, *ibid.*, 1091. — Crimina atque peccata oblati his Domino sacrificiis debentur, Remigius (urien.) s. III, 1101. Talibus hostiis placabitur Dominus, et peccata dimittet ingentia, *ibid.* — Virtus sacrificii missæ pro valde bonis, pro non valde malis, pro valde malis, Amalarius Metensis, ex S. Augustino, CV, 1165. — Frequenter exemplo ostensum seu visio revelatum est, animabus defunctorum multum prodesse pro eis sacrificium, Rabanus Maurus, CVII, 557. Virtus sacrificii missæ pro mortuis, *ibid.*, ex S. Augustino, CVII, 559. Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, *id.*, CXII, 1513. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi vita quoties per Spiritum sanctum consecratur, *ibid.*, 1511. — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Halberius, CXXVI, 447. — Quantum sacre oblationis immolatio mortuorum spiritibus prosit, Gezo abbas, CXXXVII, 599. Hæc namque singulariter victimæ ab æterno interitu animas solvit, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.*, 400. Hinc ergo pensamus qualem

sit pro nobis hoc sacrificium, quo pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.* — Quoties ei hostiam suæ passionis offerimus, toties nobis ad absolutionem nostram passionem illius reparamus, S. Abbo Floriacensis, CXXXIX, 505. Quidam in captivitate vinculus toties solvebatur quoties pro ipso salutaris hostia offerebatur, *ibid.*, 506. — Quod omne crimen atque peccatum oblati Deo sacrificiis deleatur, Burchardus, CXL, 751. — Quoties-cunque offertur sacrificium, mors Domini, resurrectio Domini significatur, et remissio peccatorum, S. Gregorius VII, (LXVIII), 527. Sacrificium missæ pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.* — Sacrificium corporis et sanguinis Domini est omnium peccatorum remissio vivis et defunctis, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 919. Quotidie immolatur Christus, quia quotidie peccamus, *id.*, CLIX, 257. Omnes sancti sum redemptionis pretium in terra celebrari conspiciunt, *id.*, CLVIII, 920. Sacrificium ad liberationem peccatorum et angustiarum mearum et ad pereuntem animæ meæ salvationem, *ibid.*, 936. — Quod omne crimen sacrificiis Deo oblati expiatur, Ivo Carnotensis, CLXI, 162. Crimina atque peccata, oblati his Domino sacrificiis deleantur, *ibid.*, 164. — Eucharistia sacrificium habet in se veritatem corporis et sanguinis Christi, et totam gratiam Verbi incarnati, Rupertus abbas, CLXVII, 760. Sacrificium altaris non animale, sed spirituale in se vitam habet, *id.*, CLXX, 41. — Quæ sit hujus sacramenti virtus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. De effractus missæ pro mortuis, *id.*, (LXXVII), 456. — Sacrificii incrementi missæ iterata oblatio, est singulare contra concupiscentias et peccatum antidotum, spei nostræ et fiducia fulcrum, Adamus Præmonst., CXCVIII, 556.

VII. — Cui offertur sacrificium missæ.

Christus sacrificium Patri seipsum primus obtulit, S. Cyprianus, IV, 585. In sui commemorationem fieri præcepit ut ipse Patri offerretur, *ibid.* Sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, *ibid.*, 586. — Sacrificium offertur Deo, S. Optatus, XI, 1015. — Si jam sunt participes ejus vident tale sacrificium nunc offerri Deo toto orbe terrarum, S. Augustinus XLII, 627. — Sancta Ecclesia catholica non soli Patri, sed simul sanctæ sacrificat Trinitati, S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 808. Unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto suppliciter immolamus, *ibid.*, 812. Sancta Ecclesia unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto consuevit in veritate fidei, spei et charitatis offerre *ibid.* Quisquis sacrificium quod offertur Patri, negat Filio et Spiritui sancto, alienum se cognoscat esse a Christi membri, *ibid.* Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia toti flebant Trinitati, *ibid.*, 182. Aliud testimonium ex prophetis, ut Filio quoque offeratur sacrificium, *ibid.*, 183. Obduratio hæreticorum qui Filio non sacrificant, *ibid.* Catholici toti offerunt Trinitati, etsi soli Patri nomen exprimant, *ibid.* Cui (Filio) cum Patre et Spiritu sancto, cum quibus illi est una divinitas, sacrificium panis et vini, in fide et charitate sancta catholica Ecclesia per universum orbem terræ offerre non cessat, *ibid.*, 609. — Isti in cælestibus sedibus constituti, nolunt nos sibi sacrificare, sed Deo soli, cujus et ipsi et nos sumus creatura, B. Alcuinus, CI, 1086. — Equaliter individuae Trinitati, sacrificium laudis offertur tam Patri quam Filio quam utriusque Spiritui, Innocentius III, papa, CXCXVII, 817.

VIII. — Pro quibus offertur sacrificium missæ. — Pro quibus non.

Pro defunctis offerebant et orabant annuis diebus Christiani, Tertull., II, 79, 942. — Sacrificium pro dormitione, S. Cyprianus, IV, 599. — Oblationes pro defunctis, pro natalibus annua die facimus, Arnobius, V, 495. Commendatio mortuorum ad altare, *ibid.*, 496. — Sacrificium pro defunctorum animabus oblatum, S. Zeno, XI, 578, not. 35. — In celebratione mysteriorum offerri dicitur pro una Ecclesia ubique diffusa, S. Optatus, XI, 963. — Oblatio sacrificii pro populo, S. Ambrosius, XIV, 1052. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 753. — Missa pro defuncto de cujus anima dubitatur, S. Augustinus, XI, 284. Altaris orationum et elemosynarum, pro mortuis sacrificia, *ibid.*, 609. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit in precibus sacerdotis quæ Deo ad altare ejus funduntur, *ibid.*, 593. Sacrificium pretii nostri pro mortuis offerri solitum, posito juxta sepulcrum cadavere, *id.*, XXXII, 777. Celebratis missis, beatum corpus cum summo honore gaudioque sepelierunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 1067.

Sacrificium missæ oblatum pro defunctis, *ibid.*, 575, 876. — Ab hodierna die continuis triginta diebus offerre pro eo sacrificium stude, S. Gregorius Magnus, LXIV, 69; LXXVII, 421. Origo 50 missarum pro defunctis, *id.*, LXXV, 69 not. Sacrificium missæ oblatum pro vinculo, *id.*, LXXVI, 1279. Sacrificium missæ oblatum pro anima in purgatorio detenta, *id.*, LXXVII, 417. Observandum est ex Ambrosio alios olim celebrasse tertium et tricesimum diem pro mortuis, alios septimum et quadragesimum, *ibid.*, 417 not. Pro bonis rebus offerre debemus, pro malis nequaquam, *id.*, LXXVIII, 456. — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, quia per totum hoc orbem custoditur, credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. Sacrificium missæ pro mortuis oblatum, *ibid.* — Pro mortuo monacho statim tertio die missa cantanda est, et juxta id quod abbas voluerit, S. Egbertus Eborac., LXXXII, 410. Pro pio laico tertio die vel circa septimum diem missa cantanda est, *ibid.* Pro poenitenti homine circa triginta, vel circa septem dies missa celebranda est, *ibid.* Apud Romanos consuetudo est corpus consumpti hominis et uariti in ecclesia sepeliri, et missam celebrare super eum, *ibid.* Primo, et tertio, et nono, et tricesimo die pro illo missam cantare, et postea uti quisque voluerit, *ibid.* — Sacrificia altaris pro mortuis oblata, S. Hildephonsus Toletan., XCVI, 145. De his pro quibus offerri debet sacrificium missæ, *ibid.*, 1286. — Pro bonis regibus sacra debemus offerre pro malis nequaquam, S. Hildephonsus Hispal., XCVI, 1316.

Secundum Romanam ecclesiam mos est monachos vel religiosos defunctos in Ecclesiam portare, ibique pro eis missas celebrare, Theodorus Cantuar., XLI, 929. Prima et tertia et nona, necnon tricesima die pro eis missa agatur, *ibid.*, 750. Missæ secularium mortuorum tres in anno, tertia die, et nona, et tricesima, *ibid.* — In aliquibus locis quotidie pro defunctis missa celebratur, B. Aluin., CI, 1278. De tertia, septima, et tricesima die pro defunctis, *ibid.*, 1280. — Sacrificium pro defunctorum fidelium requie offertur, Rabanus Maurus, CVII, 357. Credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, *ibid.* — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Ratherius Veronensis, CXXXVI, 437. — Ut pro fide ibus defunctis singulis diebus missas celebrare liceat, Burchardus Wormaciensis, CII, 686. Ut missa mortuorum pro omnibus Christianis sit cantanda, *ibid.*, 687. — Septimo die post mortem aliquis offerimus pro eo sacrificium, Honorius August., CLXXII, 767. — Neque negandum est defunctorum animas subvari cum pro illis sacrificium mediatoris offerat, Hugo de S. Victore, CLXXXVI, 595.

Pro quibus non offertur sacrificium missæ. Sacrificium corporis et sanguinis Christi pro non baptizatis offerri non potest, S. Augustinus, XLIV, 480. Quis enim offerat corpus Christi, nisi pro eis qui membra sunt Christi, *ibid.* Nec quisquam pro eis (parvulis non baptizatis) obtulit vel oblaturus est sacrificium, *ibid.*, 508. Corpus Christi non est offerendum pro parvulis qui sine christiano baptismate moriuntur, quoniam nesciunt in Ecclesia Christi, *ibid.* — Pro excommunicato mortuo antequam reconcilietur, secundum canonicam auctoritatem sacrificium offerri non debet, S. Benedictus, LXVI, 511. — Multi dicunt non licere pro infantibus missas facere ante septem annos, Theodorus Cantuar., XCI, 930. An pro malo homine missas offerre liceat, *ibid.* Non est licitum missas celebrare presbytero, vel diacono, cui non licet, vel qui non vult communionem accipere, *ibid.* Nulla commemoratio fiat in oblatione pro eis qui sibi ipsis aut per ferrum, aut per venenum, aut per præcipitum, aut suspendium, vel quolibet modo violentiam inferunt mortem, *ibid.*, 1145. Qui se occiderit propria voluntate, an missas pro eo facere liceat, *ibid.* Qui subita tentatione mente sua excidit, vel per insaniam seipsum occidit, an pro eo missas facere liceat, *ibid.* — Latechumenis sine redemptione baptismi defunctis simili modo non oblationis commemoratio fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 570. — Quod pro homicidis et latronibus non sit sacrificandum, Gero abbas Dertouensis, CXXXII, 402.

IX. — De ministro sacrificii missæ.

Ille sacerdos vice Christi vere fungitur qui id quod Christus fecit imitatur, et sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, S. Cyprianus, IV, 536. Sacrificia divino cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 522. — Sacrificii opus sine presbytero esse non potest, S. Hilarius, X, 645. Sacrificium a sanctis et integris sacerdotibus confectum, *ibid.*, 665. — Hodie dat nobis eum, quem ipse quotidie sacerdos consecrat suis verbis.

S. Ambrosius, XIV, 686. Christus in convivio Ecclesiae et ministrat et ministratur, *ibid.*, 326. Diaconis nunquam licuisse in sacerdotum absentia eucharistiam conficere, *id.*, XVI, 85 not. Christus in sacrificio missae est sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, *id.*, XVII, 753. — Ad quorum preces (presbyterorum, id est episcoporum) Christi corpus sanguisque concititur, S. Hieronymus, XXII, 1193. — Qualiter affectus esse debeat qui illud offert sacrificium, S. August., XI, 930. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, *id.*, XXXIX, 2154. Hoc sacrificium per sacerdotum Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco a solis ortu usque ad occasum videmus offerri, *id.*, XLI, 594. Christus per hoc et sacerdos est, et ipse offerens, ipse et oblatio, *ibid.*, 296. Tunc enim autistites, velut advocati, susceptos suos per manus impositionem misericordissimam offerunt potestati, *id.*, XXXIII, 637. Sacrificium facere et Deo offerre, non omnibus licet, *id.*, XXXVIII, 759. — Non oportet ministros panem dare, nec calicem benedicere, S. Leo Magnus, LVI, 717. — In missae sacrificio Christus est hostia et sacerdos, S. Maximus Taurinensis, LVII, 690. — Presbyteris qui immolaverunt, deinde contra reluctati sunt non licere offerre, Dionysius Exiguus, LXVII, 48. — Non alii quam sacrati Domino sacerdotes debent missam cantare, nec sacrificia super altare offerre, Felix IV papa, LXV, 21. — Mulier quotidie missarum solennia celebrans, quomodo, S. Gregorius Turonensis, LXXI, 875. — Sacerdos jejunos et impoluto animo debet consecrare, S. Germanus Paris., LXXII, 145. — Gregorius papa a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet sacerdotem peccati cum concubina conscium, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 610. Sacrificium offerre non debent nisi episcopi et presbyteri, *id.*, LXXVIII, 609 not. — Ipse est certe sacerdos (Christus), ipso sacrificium, etc., B. Alcuinus, CI, 1087. Sacerdotes funguntur officio, sed Christus majestate divinae potestatis operator, *ibid.* Ipse est enim ille verus Melchisedech qui sancta mysteria, quae ille in mysterio tunc praefiguravit, per oblationem sui corporis aique sanguinis adimplet, *ibid.* — Offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, Regino Prumiensis, CXXXII, 247. — Neque ab alio quam ab ipso Christo consecratur, S. Odo Cluniacensis, CXXXIII, 575. Et quidem sacerdos visibilis aiat per ejus manus consecrari et tribui videtur, sed Christus qui illum et consecrat et tribuit, *ibid.* — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 922. — Ut presbyter litteras missam non celebret, Ivo Carnot., CLXI, 170. Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, *ibid.*, 189. Quod sacerdotes siue macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. — Quoniam etsi pontifices et sacerdotes super Christi corpus et sanguinem manus expansas et elevatas habeant, unus tamen est pontifex Jesus, qui sanctificat et benedicit, etc., S. Bruno Signiensis, CLXIV, 407. — An pravi sacerdotes sacrificium missae conficere queant, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. Indubitanter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem commutare, *id.*, CLXXVI, 141. Utrum qui sunt extra Ecclesiam ut excommunicati et manifesti haeretici conficiant corpus Christi, *ibid.*, 146; Petrus Lombardus, CXCLII, 67, 1097. — Soli sacerdotes sunt ministri sacrificii missae, S. Bernardus, CLXXXIV, 790. — A quibus conficiendum missae sacrificium, Robertus Pullus, CLXXXVI, 963. — Quodque solus Deus sacrificator et administrator sit sacrificii, presbyter vero tantum minister, Petrus Blesensis, CCVII, 1112.

X. — De modo offerendi sacrificium missae.

In calice Dominico sanctificando et plebi ministrando non hoc faciunt quod Jesus Christus fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 573. In sacrificio facere oportet quod Christus fecit et quod faciendum esse mandavit, *ibid.*, 585. — Potentes cogunt presbyterum ut abbreviet missam et ad eorum libitum cantet, S. August., XXXIX, 2275. Eucharistiam quomodo conficiunt Ophitae, *id.*, XLII, 28; utaphryges, *ibid.*, 30; Pepuziani, *ibid.*, 31; Manichaei, *ibid.*, 35. In missis unus vel duarum horarum spatium standum, *id.*, XXXIX, 2277, 2278. — Missae sacrificium a jejunis celebrandum, S. Leo Magnus, LVI, 127. Excepto die anniversario quo cuncta Domini celebratur, *ibid.*

Non licet sacerdoti absque oratio (vulgo stola) ab utroque humero dependenti missam celebrare, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 490. — Sacerdos jejunos et impoluto animo debet consecrare, S. Germanus Parisiensis, LXXII, 145. — Qua cordis dispositione missa

celebrari debeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 425. Missae celebrationem et communionem quando impediat nocturna pollutio, *ibid.*, 1198. — Ut eodem ordine missae celebrentur ab omnibus, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIV, 566, Conc. Bracar. I. Statuitur ut presbyter post cibum oblationem pro mortuis consecrare non audeat. In altari, *ibid.*, 575, Conc. Bracar. II. Missa a Jrjunis celebretur, *ibid.*, 192, Conc. Carthag. III. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum et aqua sine quibus nequaquam missae celebrantur, pura et munda fiant, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 590. Statutum est ut nullus presbyterorum solus missam celebrare praesumat, *ibid.*, 1039. — Quisque presbyter clericum habeat qui epistolam vel lectionem legat, eique ad missam respondeat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 1376. — Auditum est aliquos pre-byteros missam celebrare, et non communicare; an istud sit licitum, Carolus Magn., XC VII, 151. Ut nullus presbyter sacrum officium pro aliquo pretio vendere praesumat, *ibid.*, 219. An solus missam presbyter celebrare possit, *ibid.*, 618, 721. Unusquisque presbyter missam ordine Romano cum sandaliis celebret, *ibid.*, 750. Praecit, ut quotiescunque sacrificium corpus et sanguinem Christi Jesu Domini nostri in altari immolat, totiens perceptionis corporis et sanguinis Christi se participem praebat, *ibid.*, 761. — Certe tanta in altari holocausta offerantur, quanta populo sufficere debeant, Remigius Carisiensis, CII, 1093. — Si post illusionem, quae per somnium, solet accidere, debeat qui missam celebrare, annos, S. Benedictus Sedulius, CIII, 626. — Ipse sacerdos, quoties in die missas facit, communicare non omittit, Walafridus Strabus, CXIV, 950. Quod si non faciat, canonico est feriendus iudicio, *ibid.* Primis temporibus communi indumento vestiti missas agebant, *ibid.*, 952. — Nullus cantet nisi jejunos, nullus cantet qui non communicet, Leo papa IV, CXV, 675. — Nullus missam cantet sine amictu, alba, stola, fanone, casula, *ibid.* Nullus in ligneo aut vitreo calice audeat missam celebrare, *ibid.*, 677. — Cum quibus vestimentis celebranda sit missa, Isidorus Mercator, CXXXII, 207. Ut nullus presbyter absque vestimentis sacerdotalibus praesumat missam cantare, *ibid.* — Quod nihil super altare ponendum sit, praeter sacrosancta oblatio, Gezo Dertonensis, CXXXVII, 575. — Quod missa non ab alio, sed ab eo qui cepit compleri debeat, prisca Collectio Can. CXXXVIII, 413. Nullus praesumat ad celebrandam missam cum baculo introire, nec cum velato capite altari assistere, *ibid.* Ut sacerdos nunquam saltem missam celebret nisi super consecratum altare, Anglo-Saxonum regum leges Eccl., *ibid.*, 501. Ut sacerdos nunquam missam celebret absque libro, et sit canon ei ante oculos positus, *ibid.* Ut quilibet sacerdos habeat corporalem vestem, cum missam celebret, et subuculam sub alba sua et omnia vestimenta missae debite contexta, *ibid.* Ut sacerdos nunquam praesumat missam celebrare, nisi omnia habeat quae ad S. eucharistiam pertinent, hoc est vinum purum, etc., *ibid.* — Sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, Burchardus Wormaciensis, CXL, 724. — Si per universam Ecclesiam uno modo sacramenta celebrarentur, bonum esset et laudabile, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 552. — Ut presbyteri communicent quotiescumque missas celebraverint, ex Conc. Rothomag., CLXI, 196. — Ut episcopus vel presbyter, postquam missam inceperit et orationem dixerit, nisi passio aliqua interveniat, antequam ministerium adimpleat ab altario Dei nullo modo discedat, Zacharias papa, CLXI, 260. — Nisi duobus praesentibus, presbyter missam celebrare non praesumat, Ivo Carnot., CLXI, 1082. — Missa non celebranda cum animo in alium commoto, S. Bernardus, CLXXXII, 891. Aliqui post talem refectiunculam missarum celebrare solennia non timebant, *id.*, CLXXXIV, 717. — Missam celebrare intuitu lucris temporalis est vitium, Robertus Pullus, CLXXVI, 1121 not. — Non duplicare, triplicare, multiplicare sacrificium missae sub nota et specie venalitati, Petrus Cantor., CCV, 103. — Nullus bis in die missam audeat celebrare, aut cum duplici introitu, nisi in magna necessitate, Odo de Soliaco, Paris. Episc., CCXII, 60. Nullus antequam matutinas dixerit canonicas, et primam, praesumat absque aliqua necessitate celebrare missam, *ibid.*, 60.

XI. — De lingua, de hora, de locis in quibus sacrificium missae celebrari debet.

Lingua. — Missas Slavonica lingua celebrari prohibet Joannes papa VIII, CXXVI, 830. In Latina seu in Graeca lingua missa cantari debet, *ibid.* — Quod missa tribus linguis, Hebraica, Graeca et Latina celebratur, quare, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 418. — De linguis qui

bus missa celebrari potest, Beletius theologus Paris., CII, 41. — Missarum celebrare in lingua materna an liceat, Petrus Pictaviensis, CCXI, 1231, 1232.

Hora. — Sacrificium horis vespertinis in Africa, S. Cyprianus, IV, 386, 387. Dominicum post cenam non celebratur, *ibid.*, 386. Resurrectionem Domini mane celebramus, *ibid.* — Missa in Dominica solemniter celebrata hora circiter septima, S. Augustinus, XLI, 829. — Ut hora tertia missarum celebratio in Dei nomine inchoetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 283. — Ut omnes sacerdotes horis competentibus diei et noctis suarum sonent ecclesiarum signa, et sacra tunc Deo celebrent officia, Carolus Magnus, CXVII, 219. — Telesphorus papa constituit ut omni tempore nullus ante horam tertiam missam celebrare presumeret, *id.*, CXXXI, 1030; CXXXII, 168, 224. — Nullis aliis temporibus, nisi in Nativitate Domini, missam nocte celebrandam, Ivo Carnot., CLXI, 175. Missarum celebrationes ante horam diei tertiam minime sunt celebrandæ, quia, etc., *ibid.*, 1090, ex epistol. Telephori papæ. Post meridiem excepto jejunii tempore non celebranda missa, *id.*, CXLVII, 110.

Loc. — Missæ fiant nisi in domo Dei, S. Augustinus, XXXIX, 227. — Olim in cimiteriis missa celebrata in memoriam martyrum qui ibidem erant tumulati, S. Leo Magnus, LV, 21 not. — Missæ sacrificium quibus in locis sit peragendum, S. Maximus Taurin., LVII, 899. — Quod missarum celebratio alibi quam in Deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas, Felix IV papa, LXV, 15. — Missæ private in privatis ædibus, S. Gregorius Magnus, LXXV, 595. Missæ publicæ in oratoriis non celebrandæ ne aliorum impediatur iustitia, *id.*, LXXVII, 547, 518. Neque in monasteriis ne præbeatur occasio conventus, vel mulierum fiat novus introitus, *ibid.*, 1542. Missas publicas in monasteriis celebrare cur episcopis aliquando prohibuit, *ibid.*, 832. — Nullus extra ecclesiam per domos, vel in locis non consecratis missam cantet, S. Hildefonsus Toletanus, XCV, 1376. — Ut nullus sacerdos in domibus vel in aliis locis, nisi in ecclesiis dedicatis, celebrare missas audeat, nisi necessitas compellat, Carolus Magnus, XCVII, 219. Ut nullus presbyter in altibus parochia missam cantare præsumat, nisi in itinere fuerit, *ibid.*, 523. Illud nobis iterum inculcandum populisque deuntiandum summopere visum fuit, ut missarum celebrationes in locis incongruentibus fieri omnino non debeant, *ibid.*, 619. Satis igitur est missam non audiri quam eam ubi non licet nec oportet, celebrari aut audiri, *ibid.* Ut sacra mysteria nullus presbyter, nisi in locis ab episcopo consecratis, agere præsumat, *ibid.*, 772. Ut missarum celebrationes in locis non consecratis et incongruentibus non fiant, *ibid.*, 773. — Constituitur supra corpus missas celebrari, Rabanus Maurus, CVII, 337. — Ut nullus missam celebret in altari non consecrato, vel sine tabula ab episcopo consecrata, Hincmarus Rheimensis, CXXV, 791. In domo ne fiant missæ sine licentia episcopi, *ibid.*, 802. — In aliis locis sacrificare et missas celebrare non licet, nisi in his in quibus episcopus proprius jussit, Isidorus Mercator, CXXX, 80. De eo quod non liceat super monumenta mortuorum missas tenere, *ibid.*, 578. Missæ præter necessitatem non debent celebrari nisi in locis consecratis, *ibid.*, 1057. Missas laici celebrare faciunt in suis domibus, *ibid.*, 218. — Nullus in aliena parochia missam cantet sine parochiani presbyteri licentia, Rather. Veron., CXXXVI, 561. Nullus missam cantet extra ecclesiam, nec in domibus aut locis non consecratis, *ibid.*, 559. Docemus ut sacerdos in nulla domo missam celebret nisi in consecratis ecclesiis, præterquam ob extremam alicujus ægritudinem, *id.*, CXXXVIII, 501; Ivo Carnot., CLXI, 477, 1099.

XII. — De defectibus in missæ celebratione occurrentibus.

Missæ defectus, vel circa eucharistiam accidentes, quibus poenitentia canonice plectantur, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 456. Cum a sacerdotibus missarum tempore sancta mysteria consecrantur si ægritudinis acciderit quilibet eventus, quo coemptum nequeat consecrationis experiri ministerium, quid faciendum, Conc. Toletan. vi, *id.*, LXXXIV, 406. — Qui calicem inter missam suam effundat, jejuset tringinta dies, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 428. — Si per negligentiam de calice aliquid stillaverit in terram, quid faciendum, Theodorus Cantuar., XCLIX, 950. Si super altare stillaverit calix, sorbeat minister stillam et tres dies poeniteat, *ibid.* Qui evomerit sacrificium, et a canibus consumitur, suum uinum poeniteat. Sin autem, quadraginta dies poeniteat, *ibid.* Si sacrificium evomerit infirmitatis causa, septem dies po-

niteat *ibid.* Qui perfundit calicem, dum solemniter missa celebratur, quadraginta dies poeniteat, *ibid.*, 951. — Si tempore missarum aliquis eventus spiritus acciderit, quid faciendum, ex Conc. Tolet., vi, *id.*, CLXI, 194. — Missæ defectus quam severe olim expiati, S. Bern., CLXXXII, 181. In missa calicem non consecrasti ex negligentia, quid agendum, *ibid.*

XIII. — De modo audiendi missam.

In mysterio gemitus, sereatus, tussis, risus abstinere, S. Ambrosius, XIV, 223. — Cum silentio expectanda est sanctorum missarum celebratio, S. Augustinus, XXXI, 227. Quoties aut in die Dominico aut in aliis maioribus festivitibus missæ sunt, nullas de ecclesia discedat, donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. Culpa garrulorum in ecclesia dum divina mysteria celebrantur, *ibid.*, 2287. Reprehenduntur qui ab ecclesia ante discedunt quam mysteria compleantur, *ibid.*, 2277. — Non licebat ante missam comedere diebus Dominicis, S. Gregorius Turon., LXXI, 258 not. — Qua cordis dispositione missam audire debeamus, S. Gregorius Magnus, LXXXVII, 425. — De missis nullus laicorum ante discedat quam Dominica dicatur Oratio, et si episcopus præses fuerit, ejus benedictio expectetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 285, Conc. Aurelian. ii. Sacrificia multum missarum sive vespertina nullus cum armis pertinentibus ad bellorum usum expectet, *ibid.* Missa integre et audienda, *ibid.*

Ut populus ante completam missam et benedictionem acceptam egredi non præsumat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 897. — Tunc temporis non solum presbytero non licebat missas celebrare, sed nec etiam ceteris fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellent communionem accipere, Theodorus Cantuar., CXIX, 1136. — Statutum est Aurelianensi concilio ut populus ante benedictionem sacerdotis non egrediatur de missa, Walafrius Strabus, CXIV, 951. — Missa audienda a Christianis in propria ecclesia, Isidorus Mercator, CXXXII, 420, 482. Audienda integra, *ibid.*, 225, 226, 287. — Ad quam (missam) unusquisque fidelium tanta compassionis devotione debet accedere, quanta eum pro se crucifixum debet complere, Petrus Abhard., CLXXVIII, 687. — Missæ sacrificio assistentium quales dispositiones esse debeant, Guericus abbas CLXXXV, 87.

XIV. — Quando missa sit audienda et celebranda, a quibus audienda.

Quando. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 656. Mono ut qui juxta Ecclesiam est, et occurrere potest, quidam audiat missam, *ibid.* — Alibi nullus dies prætermittitur quo non offeratur, alibi Sabbato tantum et Dominico, alibi tantum Dominico, S. August., XXXII, 200. Nisi sacrificium offeratur, et mane et ad vespertam, quia Sabbati hebdomadæ ultimæ Quadragesimæ, *ibid.* Missarum celebrationi intersit quisque die Dominico, *id.*, XXXIX, 2275. In die vero Dominica nullus se a sacra missarum celebratione separet, *ibid.* Quoties aut in die Dominico aut in aliis maioribus festivitibus missæ sunt, nullus de ecclesia discedat donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. — Illud quoque volumus custodiri, ut cum solemnior quæque festivitatis conventum populi numerosior indixerit, et ea fidelium multitudo conveniret, quam basilica simul una recipere non possit, sacrificii oblatio indubitanter iteretur, S. Leo Magnus, LIV, 63. Biduo ante Pascha non celebratum sacrificium missæ, *ibid.*, 516. — Missa diebus tantum festis præcepta, S. Germanus Paris., LXXII, 145. — Et sufficit sacerdoti unam missam in una die celebrare, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 386. — Ut missa sanctæ Dei Genitricis quærit in anno solemniter celebretur, Carolus Magnus, XCVII, 208. — Ut diebus Dominicis populus per missas peculiare a publicis non abstrahatur, Theodulphus Aurelian., CV, 205. — Unusquisque porcariorum, et alios servos suos Dominicis diebus vel festis ad missam venire faciat, Leo papa IV, CXV, 685. — Dominico die audienda est missa, Isidorus Mercator, CXXX, 405. — Missæ sunt frequentandæ Dominicis atque aliis diebus festis, Riculfus, CXXXI, 16. — Porcariorum, et alios pastores vel Dominico die ad missam venire facite, Ratherius, CXXXVI, 563. — Ut oblatio altaris singulis Dominicis diebus fiat, Burchardus Wormatiensis, CXL, 757, ex decretis Fabii papæ. — Ivo Carnot., CLXI, 168. — Ut presbyteri plebes admo- neant, ut bubulcos atque porcariorum in principalibus festis ad missam venire permittant, ex Conc. Rothomag., CLII,

194. — Nocte sancta natiuitatis Domini missas celebrent, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1540.

A quibus audienda. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 656. — Missarum celebrationi quisque die Dominico intererat, S. Augustinus, XXXIX, 2275. — Sacramentis altaris interesse non possunt qui nondum regenerati noscuntur, Gennadius, LVIII, 1037. — Excommunicati missæ tempore palati ab ecclesia, S. Gregorius Turon., LXXI, 1080. — Nullus alterius parochianum, nisi in itinere, aut si sibi placitum fuerit, ad missam recipiat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 1377. Excommunicatis missam ne cantetis, et plebi vobis commissæ ne hoc faciat interdictis omnino, *ibid.*, 1378. — Tunc temporis non solum presbytero non licebat missas celebrare, sed nec etiam exteris fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellet communionem accipere, Theodorus Cantuar., XCIX, 1136.

XV. — De celebratione missæ. — Pars historica et liturgica missæ.

Ad eucharistica sua benedicenda Ophitæ introducebant serpentem, Tertullianus, II, 64. In manibus corpus Christi accipiebant, *id.*, I, 669. De manu presidentium, *id.*, II, 79. Etiam antileucais cœtibz, *ibid.* — In calice Dominico sanctificando et plebi ministrando non hoc facit quod Jesus Christus Dominus et Deus noster fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 375. Sacrificia divina cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 523. Sacrificia indesinenter offeruntur et in pace et in persecutione, *ibid.*, 406, 407. Quædam divites in Dominiolum sine sacrificio veniunt, *ibid.*, 615. Partem de sacrificio quod pauper obtulit sumunt, *ibid.* Diaconus infantium oritur de sacramento calicis infundit, *ibid.*, 485.

Nunc sacrificium incrementum, ineffabile, a Christo Domino institutum, offerimus, Lactantius, VI, 913 not.

Audivimus quosdam, schismatica ambitione detentos, contra divinos ordines et apostolicas institutiones lac pro vino in divinis sacrificiis dedicare, Julius papa, VIII, 969. Alios quoque intinctam eucharistiam populis pro complemento communionis porrigere, *ibid.* Quosdam etiam expressum vinum in sacramento Domini calicis offerre, *ibid.*

Eucharistiam feminas in linteaminibus, viri nudis manibus olim capiebant, S. Zeno, XI, 358.

Prelationes ad missam preparantes, S. Ambrosius, XVII, 1010. Per omnes fere Ecclesias orientales et nonnullas occidentales in oblationibus sacrificiorum cum sacerdote populus cantat: *Sanctus, sanctus, sanctus*, etc., *ibid.*

Post consecrationem dicitur, *Amen*, *id.*, XVI, 407. Quid sacerdos dicat post Orationem Dominicam, *ibid.*, 400.

Super altare quotidie Christi corpus offertur et sanguis pro peccatoribus funditur, S. Augustinus, XXXIX, 2151. In mysterio celebratione recitantur lectiones propheticae, apostolicæ, evangelicæ, *ibid.*, 2276. Cum dicitur, *Suscipiamus hoc, respondetis: Hæbemus ad Dominum*, *id.*, XXXVII, 1100. Deinde episcopus vel presbyter qui offert dicit: *Gratias agamus Domino Deo nostro*, respondet populus: *Dignum et iustum est, ibid.* Ubi peracta est sanctificatio, dicitur Orationem Dominicam, *ibid.*, 1191. Post Orationem Dominicam, dicitur: *Pax vobiscum*, et osculantur se Christiani in osculo sancto, *ibid.* His verbis: *Dimittite nobis*, etc., tota facie ad altare accedimus, et corpore ac sanguine Domini communicamus, *ibid.*, 127. Eucharistiam percepturi viri lavant manus, mulieres munda exhibent linteamina ubi corpus Christi accipiant, *id.*, XXXIX, 2168.

In eadem basilica missa toties repetenda quoties novus populus supervenerit, S. Leo Magnus, LIV, 627. Nomina offerentium intra mysteria recitanda, *id.*, LVI, 515. Non recitanda nomina offerentium antequam oblationes commendentur, *ibid.* Pax danda non ante, sed post confecta mysteria, *ibid.* Accipientes eucharistiam respondebant: *Amen*, *id.*, LIV, 452. Manichæi communionem sanguinis declinabant, *ibid.*, 280. Biduo ante Pascha non celebratum missæ sacrificium, *id.*, LVI, 516.

Missæ sacrificium quotidie celebratur, S. Maximus Taurin., LVII, 690. — Missæ plures in eadem die festo ab eodem sacerdote celebratæ, Aurelius Prudentius, LX, 568. Missæ sacrificium supra martyrum sepulcra et ossa, *ibid.*, 556, not., 212. Diaconus primus in sacris officiis crucem portabat et Evangelium legebat, *ibid.*, 556, not. 563. Ut ille (antistes) preces et eucharistiam absolvit, tota qui adest populus, fausta approbatione acclamat: *Amen*, *id.*, LIX, 816, not. 72.

Missæ in Quadragesima non celebrata in feriis, S. Benedictus, LXVI, 710. — Duæ missæ ab uno presbytero una die celebratæ, S. Gregorius Turon., LXXI, 864. — Archidiaconus indutus alba invitabat episcopum ad altare ut

sacrificium missæ celebraret, *ibid.*, 506. Salutationes excipiebantur ab episcopo prope ecclesiam et negotiorum commendationes ante missas celebrationem, *ibid.*, 217 not. Celebrantis clerici missas caneant, *ibid.*, 1033. Lectiones propheticas recitabantur in die Dominica et lector ante altare stabat, *ibid.*, 918. Evangelium in ecclesia cantatum a diacono, *ibid.*, 451. Respondebat omnis populus: *Gloria Deo omnipotenti, ibid.* Dominica Oratio ab omnibus in missa canitur, *ibid.*, 955. Pax in missa, osculum pacis, *ibid.*, 1162.

Missæ Gallicanæ specimen, S. Germanus Parisiensis, LXXII, 86, 87. Ex quo ritu celebratur missa in Galitiæ tempore Caroli Magni, *ibid.*, 103. Varii ritus celebrandæ missæ alibi usitati, *ibid.* Ordo liturgiæ Ambrosianæ seu Mediolanensis, *ibid.*, 114, 115. Ordo liturgiæ Mozarabice in sacrificio missæ sequendus, *ibid.*, 116 et seq. Ordo liturgiæ Africanæ in oblatione sacrosancti missæ sacrificii, *ibid.*, 118 et seq. Quomodo procedit Ordo Romanus ad missæ celebrationem, *ibid.*, 111. Cantus Romanus a Pippino inductus in Ecclesias Gallicanas, *ibid.*, 119. Carolus Magnus edicto sancivit ut unusquisque presbyter missam celebraret secundum Ordinem Romanum, *ibid.*, 120. Missæ more Gallico ante Carolum Magnum celebratæ indicta quatuor, *ibid.*, 121, 122. Missa quotidie cantata ab episcopo, *ibid.*, 142. Missa unica in Natali Domini olim in Ordine Gallicanæ, *ibid.*, 170. Missæ tres in Natali Domini non in eadem ecclesia Romæ olim celebratæ, *ibid.*, 171. Nec ab eodem sacerdote, *ibid.* Missæ tres in Natali Domini, Paschate, Pentecoste et Transfiguratione, *ibid.* *Kyrie, eleison* in missa ad oblationem, *ibid.*, 211. Ab omnibus in missa recitatum, *ibid.*, 151. Evangelium a diacono in ambone lectum, *ibid.*, 152. Canon missæ Gallicanæ pro festis variis, *ibid.*, 157. Tacite recitatus, *ibid.*, 405. Formula consecrationis secundum Ambrosianum Ordinem, quid immutetur, *ibid.*, 125. Mozarabice consecrationis corporis Christi forma, *ibid.* Oratio Dominica in missa ab omni populo recitata apud Græcos et Gallos, *ibid.*, 139. Apud Romanos dicitur Oratio Dominica a sacerdote usque ad hæc verba: *Sed libera nos a malo, ibid.* 140. Partim dicitur apud Mozarabes, *ibid.*

Diversa olim erat Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1187. Priscis temporibus non fuit unus idemque usus missam inchoandi, *id.*, LXXVIII, 267. Alii Psalmos caneant ante missam, alii Scripturas, præsertim apostolum Paulum et Evangelia legebant, *ibid.*, 266 et seq., not. Tam in sede apostolica quam etiam per totas orientales atque Italiam provincias consuetudo est inmissa ut *Kyrie, eleison* cum grandi affectu et compunctione dicatur, *ibid.*, 267, not. Non idem est modus *Kyrie, eleison* canendi apud Græcos et apud Latinos, *ibid.* A quibus et quando dicendus erat hymnus angelicus: *Gloria in excelsis* in sacrificio missæ, *ibid.*, 268, not. Unica habetur Oratio seu Collecta in primæ parte missæ aut Evangelium, raro duæ in Sancti Eligii codice, ut in codicibus Rodradi et Ratoldi, et in Ordine Romano, *ibid.* In codice Rhemensi duas reperire est, raro unicam, *ibid.* A temporibus apostolicis non usitatur trium orationum recitatio in hac prima missæ parte, exceptis festis duplicibus totidemque super Oblata et Postcommunionem, *ibid.* Olim apud Græcos quinque orationes peragebantur ante pacem datam, quam sequebatur oblatio mysteriorum, *ibid.* Epistola olim non legebatur sicut nec Evangelium nunc legitur, nisi ad nutum episcopi, vel presbyteri celebrantis, *ibid.*, 547. Epistola olim a lectoribus legebatur, *ibid.*, 479. Evangelium etiam, *ibid.* Symbolum Nicænum in Ecclesia Romana ante annum 1014 non cantabatur in missa, *ibid.*, 518 not. Henricus imperator II persuasit Benedicto papæ octavo ut in Ecclesia Romana Symbolum juberet cantari in missa, *ibid.* Fuit usus contrarius in Ecclesiis Græcorum veterum, *ibid.* Hispani olim cantare emperunt Reccaredo regnante, in Conc. Toletano IV, *ibid.*, 560.

In Africa, tempore S. Augustini, caneatur psalmus ante Offertorium, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 548. Novem tantum præfationes a Pelagio papa II receptæ, quibus nunc utitur Ecclesia Romana, *ibid.*, 285. Novem Pelagii præfationibus additæ duæ, *ibid.*, 286. Quænam sit format consecrationis calicis apud S. Ambrosium, *ibid.*, 279. Oratio Dominica recitatur super Christi corpus ex veteri et apostolica consuetudine, *ibid.*, 281. Communionis dandæ formula, *ibid.*, 52. Communio olim in Ecclesiis extra missarum solemnias non sumebatur, *ibid.*, 535. Fideles et clerici et laici in missa communicaturi, singuli panem et vinum in suam communionem offerebant, *ibid.*, 432. Tempore communionis olim cantabatur psalmus, *ibid.*, 556. Episcopus dat corpus Domini presbyteris et diaconis communicaturis in manus, juxta morem Eccle-

sive antiquum, *ibid.*, 563. Priscis Ecclesiis temporibus omnes fideles corpus Christi acceptum manu-ori inferebant, *ibid.*, Pontifex statim communicaturos dat pacis osculum, juxta ritum Ecclesiæ Romanæ, *ibid.*, 558. Græci dant osculum pacis, ubi manus ablutæ fuerint, ante Præfationem, et mysticas preces, et consecrationem, *ibid.* Quotidiana missæ frequentatio septimo sæculo non erat in usu, *id.*, LXXVII, 660. Laudantur tamen nonnulli qui tunc temporis quotidie missam celebrarent, *ibid.*

Celebrabat omni die missarum solemnia multa cum honestatis diligentia, habens singulis hebdomadæ diebus missas deputatas proprias, B. Alcuinus, C, 101. Petrus apostolus primus omnium Antiochiæ dicitur celebrasse missam, *id.*, CI, 1246. Latini *Kyrie*, *etc.* in Græce, et Græci Latine proferunt, *ibid.*, 1248. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, *ibid.*, 1250. Ad hanc assutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251. Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, *ibid.* Consuetudo venit in Ecclesia, ut facile ista obsecratio atque consecratio a sacerdote cantetur, ne verba tam sacra vilescerent, *ibid.*, 1256. Missæ tres in nocte Natalis Domini, *ibid.*, 1173. Tres quoque in festivitate S. Joannis Baptistæ, *ibid.*, 1250.

Una die septies vel novies missarum solemnia sapientius celebrantur a Leone papa, Walafrid. Strab., CXIV, 913. Bonifacius archiepiscopus et martyr semel tantum per diem missas fecisse dicitur, *ibid.*, 943.

Missæ ab aliis quotidie, ab aliis raro celebrata, Rathierius Veron., CXXXVI, 615.

Preces ante missam, *ibid.*, 447. Eulogiæ post missam diebus festis distribuendæ, *ibid.*, 562.

Qualiter priscis apostolorum temporibus missarum celebritas ageretur, Berno, CXLII, 1055. Missa tempore apostolorum, et paulo post, omnimodo celebrata, *id.*, CXLVII, 199, 212.

XVI. — Quinam ordinaverunt missam.

Gelasius papa tam a se quam ab aliis conpositas preces missæ dicitur ordinasse, LXXIV, 1053 et seq., Walafrid. Strab., CXIV, 948. Multi apud Græcos et Latinos missæ ordinem ut sibi visum est statuerunt, *ibid.*, 944. Romani a B. Petro principe apostolorum usum observationum acceperunt, *ibid.* Suis quique temporibus quas congrua iudicata sunt, addiderunt, *ibid.* Ambrosius Mediolanensis episcopus missæ dispositionem ordinavit in sua Ecclesia, *ibid.*, 944. Sanctus Alexander anno Christi 121, passionem Domini miscuit in precatone sacerdotum quando missæ celebrantur, *id.*, CXLIII, 949; Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1147; Joannes archiepisc., Rotomag., CXLVII, 212. — Et instituit usum aquam benedicendi et aspersionem, Joannes Rotomag., *ibid.* S. Telesphorus anno Christi 142 constituit ut hymnus diceretur angelicus, hoc est, *Gloria in excelsis Deo*, ante sacrificium, B. Alcuinus, C, 1245; Anastasius biblioth., CXXVII, 1175; CXXIX, 1163; CXXXII, 1174; CXXXIX, 357.

S. Celestinus anno Christi 433 constituit ut centum quinquaginta psalmi David ante sacrificium psallerentur antiphonati, quod antea non fiebat nisi tantum recitabantur epistolæ, etc., B. Alcuinus, C, 1244; Anast. biblioth., CXXVIII, 200; CXXXI, 1063; CXXXIX, 545. — Quinam reputetur auctor canonis missæ incipientis ab oratione, *Te igitur*, etc., usque ad Orationem Dominicam, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 275; Anast. biblioth., CXXVIII, 430. — S. Symmachus, anno Christi 498, constituit ut omni die Domitico vel Natalis martyrum hymnus diceretur angelicus, id est *Gloria in excelsis*, B. Alcuinus, C, 1245; Anast. Bibliothec., CXXVIII, 451. — S. Gregorius, anno Christi 590, augmentavit in precatone canonis: *Domine nos in tua pace disponas*, etc., Walafrid. Strab., CXIV, 949; Anast. bibliothec., CXXVIII, 616; CXXIX, 1230; CXXXI, 1054; CXXXIX, 534. — Sergius anno Christi 687 statuit ut tempore contractionis Domini corporis, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis* a clero et populo decantetur, B. Alcuinus, C, 1246; Walafrid. Strab., CXIV, 950. Anast. bibliothec., CXXVIII, 898; CXXXI, 1149; CXXXIX, 565. Primus Xystus VIII papa instituit hymnum, *Sanctus, sanctus, sanctus*, *id.* CXLVII, 662. Damasius XXXV papa *Credo in unum Deum* solemnibus diebus cantari instituit ex decreto sanctæ universalis synodi a cæ. episcopis Constantinopoli celebratæ, *id.*, CXLVII, 212. Leo papa quadragesima tertius in canone missæ adhibuit, *Sanctum sacrificium, immaculatam Hostiam*, *ibid.*

XVII. — Varia statuta de missa.

Instituitur ut hymnus trium puerorum in cunctis missarum solemnibus decantetur, S. Isidorus Hispal., conc. Tolet. IV, LXXXIV, 371. Statuitur ut eodem ordine missæ celebrantur ab omnibus, *ibid.*, 566. Statuitur ut episcopi et presbyteri uno modo populum salutent dicentes: *Dominus sit vobiscum*, et respondeatur a populo, *Et cum Spiritu tuo*, *ibid.*, 566. In omnibus ecclesiis die Dominica Symbolum recitetur, *ibid.*, 551. — Omni die Dominico ante missam aquam benedictam facite, unde populus et loca fidelium aspergantur, S. Hildesius Tolet., XCVI, 1377. — Unusquisque presbyter missam Ordine Romano celebret, Carolus Magnus, XCVII, 750. — Anastasius papa instituit ut quotiescunque Evangelium legitur, sacerdotes non sederent sed circumstarent, B. Alcuinus, C, 1245. — Constituitur supra memorias martyrum missas celebrari, a quo, Rabanus Maurus, CVII, 557. — Telesphorus papa constituit ut nullo tempore ante horæ tertie cursum ullus præsumeret missam celebrare, Walafrid. Strab., CXIV, 951. Zephirinus, Romanus pontifex vicesimus sextus, patenis vitreis missas celebrare constituit, *ibid.*; Anast. biblioth., CXXIV, 1315. — Sylvester papa constituit sacrificium altaris non in serico, non in panno tincto celebrari, nisi tantum lineæ terra procreato, Walafr. Strab. CXIV, 951; Anast. biblioth., CXXVII, 1315. — Stephanus vicesimus quartus (papa) constituit sacerdotes et levitas vestibus sacris in uso quotidiano non uti, nisi in ecclesia tantum, Walafr. Strab., CXIV, 952. — Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat, Leo papa IV, CXV, 677. — S. Innocentius anno Christi 402 mandavit pacem post confecta mysteria dandam esse, Anast. biblioth., CXXIX, 1193. Item præcepit ut prius oblationes in missa commendarentur, postea vero eorum nomina, quorum oblationes sunt, recitarentur, *ibid.* S. Leo I, anno Christi 440, præcepit ut in solemnitatibus, quoties basilicam, ad quam itur, præsentia nova plebis impleverit, toties sacrificium subsequens offerretur, *ibid.*, 1206. Pelagius II, anno Christi 576, memorat novem præfationes in sacro catalogo solummodo scripiendas, *ibid.*, 1229. Ut in altari ubi episcopus missam facit, non liceat ipso die sacerdoti missam celebrare, *id.*, CXXXVIII, 415.

Ut omnis presbyter in sua ecclesia singulis Dominicis diebus aquam benedictam ante missarum solemnem, Berchardus Wormaciensis, CXL, 634. Innocentius pacis osculum dari decrevit et omnibus datur, *id.*, CXLII, 1195; CXL, 892. Statuitur ut de cætero singuli curati seu eorum vicarii diebus Dominicis in pronam missarum parochiam altam et intelligibili voce proferre habeant, et distincte dicere Orationem Dominicam: *Pater noster*, et utrumque *Credo*, *id.*, CXLVII, 259. — B. Alexander Evaristi successor instituit ut panis tantum arxum offerretur, B. Lanfrancus, C, 864. — Ut oblatio altaris singulis diebus Dominicis fiat, ex decretis Fabiani papæ, Ivo Carnot., CLXI, 168. Ut omnes presbyteri in diebus festis post sermonem missarum inter solemnem habilius admoneant populos quas preces fundere debeant, ex conc. Aurelian., *ibid.*, 195. Ut preces et præfationes quæ in concilio probatæ non fuerint, non celebrantur, ex conc. Africano, *ibid.*, 243.

XVIII. — Quæstiones theologicæ de missa. — Ratio mystica quorundam rituum missæ.

Explanatio mystica aquæ, granorum tritici unde efficitur panis, vini, et commistionis vini cum aqua, B. Alcuinus, C, 289. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, *id.*, C, 1250. Ad hanc assutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251.

Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, B. Alcuinus, C, 1251. — Aqua vino mixta mystica significatio, S. Cyprianus, IV, 584; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 753; Theodulp. Aurelian., CV, 1151; Rabanus Maurus, CVII, 520. Tangit qualiter latera calicis, quare, *ibid.*, 525. Per particulam oblata in missæ in calicem quid ostenditur, *ibid.*, 526. Per relictam in altari quid insinuat, *ibid.* — Post eam calicem obtulit Dominus, quare, Florus Lugdunensis, CXIX, 24. In sacrificio corporis Christi a gratiarum actione incipimus, quare, *ibid.*, 50. — Cur hoc mysterium ante passionem discipulis traditur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1525. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebratur, Gezo abbas, CXXXVII, 374; CXLV, 881.

Quare tres partes sunt ex corpore Christi, Ivo Carnot., CLXI, 1076. — Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendam eucharistiam, Hildebertus, CLXI, 535. —

Utrum mortale an immortale corpus suum in cena Christus discipulis tradidit, Hugo de S. Victore, CLXXXVI, 462. — Septuaginta duae cruces sunt in canone super oblatam et calicem, cur, Honorius Augustod., CLXXII, 791. Septies Dominus nobiscum dicitur in missa, cur, *ibid.*, 1258. — Quare post sacramentum typici agni Dominus dedit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. Cur sub alia specie, et non sub propria hoc sacramentum dedit, *ibid.* Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis et sanguinis sui instituit, *id.*, CLXXVI, 467; Innocentius III, CCXVII, 831. — Cur in specie panis potius quam alterius cibi, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1741. Cur in vino quoque sanguinem suum dare maluit quam in alio potu, *ibid.*; Algerus, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis consecratur in pane candido quam nigro, vel cujuscunque coloris, *ibid.*, 827. — An consecratio unius speciei sine altera valida sit, S. Bernardus, CLXXXII, 181; Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente, sola panis materia possit in eucharistiam consecrari, *ibid.*, 875.

XIX. — *Variae missae.*

Missae ordinis anni circuli ex libro primo Sacramentorum Romanae Ecclesiae, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1056 *et seq.*; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 23 *et seq.* — Missae de natalitiis sanctorum (orationes et preces) ex libro secundo Sacramentorum Romanae Ecclesiae, Sacrament. Gelas., LXXIV, 1168 *et seq.*; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 *et seq.*

Missae pro Dominicis diebus (orationes et preces cum canone) ex libro tertio Sacram., Sacrament. Gelas., LXXIV, 1189 *et seq.*; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 29 *et seq.*

Missae ad pluviam postulandam, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1209; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 209; Grimaldus Sangall., CXXI, 837. — Missae ad poscendam serenitatem, Sacram. Gelasian., LXXIV, 1210; S. Gregorius Magn., LXXVIII, 210; Grimaldus Sangall., CXXI, 837. — Missae pro pace, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1217; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 205; Grimaldus Sangall., CXXI, 834. — Missae in tempore belli, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 218; S. Gregor. Magnus, LXXVIII, 204; Grimaldus Sangall., CXXI, 833. — Excerpta ex Codice Avellan., CLI, 904. — Missae pro iter agentibus, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1201; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 211; Grimald. Sangall., CXXI, 831; Sacrament. Vet., CLI, 858. — Excerpta ex primo codice Avell., CLI, 905. — Missae pro peccatis, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 205; B. Alcuinus, CI, 448. — Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 902. — Missae pro petitione lacrymarum, B. Alcuinus, CI, 418. — Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 903. — Missae ad postulanda angelica suffragia, B. Alcuinus, CI, 449. — Missae pro salute vivorum, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1212; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 237; Grimaldus Sangall., CXXI, 830. — Missae tempore mortalitatis, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1207; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 1207. — Missae de gratia sancti Spiritus postulanda, B. Alcuinus, CI, 446. Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 900; etc., etc. Videantur ad reliqua, Sacrament.

Gelasian., LXXIV, 1056 *et seq.*; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 23 *et seq.*; B. Alcuinus, CI, 445 *et seq.*; Grimald. Sangall., CXXI, 814 *et seq.*; Sacrament. vetus, CLI, 836 *et seq.* Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 883 *et seq.* Excerpta ex secundo, *ibid.*, 910 *et seq.*

XX. — *De variis missae partibus.*

De Introitu missae, quid, cur repetitur, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 265; Micrologus de Eccles. observ., CLI, 979; Innocentius III papa, CCXVII, 808. — De *Kyrie eleison*, modus canendi apud Graecos et apud Latinos, quare novies decantatur, et quare sex vicibus dicitur *Kyrie, eleison*, et tribus *Christe eleison*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 263; Amalarius presbyter, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 809. — De *Gloria in excelsis*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 267; Amalarius Metensis, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 810. — De Oratione seu Collecta in prima parte missae, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267; Amalarius Metensis, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 814. — De Epistola, a quibus legebatur olim, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Micrologus de Ecclesiast. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 816. — De Evangelio, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 479; Amalarius Metensis, CV, 1126; Micrologus de Ecclesiast. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 820, 824. — De Offertorio, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Amalarius Metensis, CV, 1132; Innocentius III, CCXVII, 830. — De Praefatione, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 269; Innocentius III, CCXVII, 835. — De Canone, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 562; Amalarius Metensis, CV, 1135; Micrologus, CLI, 984; Innocentius III, CCXVII, 818. — De Consecratione, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 562; Innocentius III, 858, 859. — De Oratione Dominica, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 281; Amalarius Metensis, CV, 1148. — De *Agnus Dei*, Amalarius Metensis, CV, 1153. — De ultima Benedictione, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 288; Amalarius Metensis, CV, 1155.

XXI. — *Libri de missa tractantes.*

De celebratione missae et ejus significatione, Alcuinus, CI, 1746.

De officio et de ordine missae, Raban. Maur., CVII, 321, 322.

Opusculum de expositione missae, Florus diaconus, CXXV, 15.

Missae Gallicanae undecim, *id.* CXXXVIII, 863.

Missae Aethiopum quae etiam appellantur canon universalis, *ibid.*, 908.

Expositio super missam, *ibid.*, 1161.

Missae Latinae, *ibid.*, 1305.

Libellus de quibusdam rebus ad missae officium pertinentibus, *id.* CXLII, 1056.

Expositio canonis missae, *id.* CXLV, 880.

Micrologus de ecclesiasticis observationibus, *id.* CLI, 978.

Expositio in Canonem missae, *id.* CLX, 1053.

Tractatus brevis de sacramento altaris, *id.* CLXXI, 1149.

Libri de expositione missae, *ibid.*, 1154.

Versus de mysterio missae, *ibid.*, 1177.

Libellus de sacrificio missae, *id.* CLXXX, 730.

De officio missae, Isaac abbas de Stella, CXCIV, 1889. Liber de sacramento altaris, CCIV, 612.

CI.

INDEX DE PŒNITENTIA LATIORI SENSU SUMPTA,

VEL

DE VIRTUTE PŒNITENTIÆ, ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS

DE ILLIUS NATURA, NECESSITATE, ETC.

MONITUM.

Pœnitentia ut virtus definiri potest: Virtus moralis infusa, seu habitus supernaturalis mentem inclinans ad detestandum peccatum et de eo dolendum quatenus est offensa Dei, cum emendationis et satisfactionis proposito, et spe ac petitione veniæ; vel aliter brevius: Gratia est virtus qua mala commissa plangimus et odimus. In hoc Indice vicissim disserimus: I. De natura pœnitentiæ; II. De necessitate; III. De conditionibus; IV. De fructibus hujus virtutis; V. Exhibemus eximia pœnitentium exempla.

I. — De natura pœnitentiæ.

Pœnitentia omnis confessio est delicti, Tertull., II, 769. Pœnitentiæ nomen non ex delicti confessione, sed ex animi demutatione compositum est, *ibid.*, 514. — Pœnitentia sui correctio est, Lactantius, VI, 1081. Agere pœnitentiam, nihil aliud est quam prosteri se ulterius non peccaturum, *ibid.*, 684. — Pœnitentia est mala præterita plangere, et plangenda iterum non committere, S. Ambrosius, XVII, 653. Est prioris ævi damnatio et in futuro promissa correctio, *ibid.*, 969. Hæc vera pœnitentia est, jam cessare a delicto, *ibid.*, 289. Pœnitentiam agere nihil prodest, nisi ita agatur, ut prodest, *id.*, XIV, 1009. Plena pœnitentiæ definitio, commemoratio delictorum, *ibid.*. Qui pœnitentiam agit, commoveri non debet, si quis ei peccati sui crimen objiciat, *ibid.*, 1014. — Pœnitere est penam tenere, S. August., XI, 1128. Pœnitentia est donum Dei, XLV, 1630; XL, 271, 421. Pœnitentia triplex, *id.*, XXXIX, 1537, 1550. Prima quæ ante baptismum, *ibid.*. Altera quæ hic omnium est ac perpetua, *ibid.*, 1556. Tertia severior, pro peccatis mortiferis, *ibid.*, 1542, 1558. — Pœnitentiæ definitio, Cassianus, XLIX, 1151. — Pœnitentiæ hominis mutatio voluntatis, S. Fulgentius, LXV, 472. Donum Dei, *ibid.*. Nemo potest in hac vita pœnitentiam agere, nisi quem Deus converterit, *ibid.*, 702. — Perfecta pœnitentia est peccata futura cavere, et lugere præterita, Cassiodorus, LXX, 561. Pœnitentia est medicina inæstimahilis, *ibid.*, 222. — Est quoddam judiciale genus, *ibid.*, 65. — Pœnitentiam agere, nihil aliud est quam favillam et cineremque cognoscere, Taio Casaraug., LXXX, 904. — Pœnitentia appellata quasi punitentia, eo quod ipse homo in se punitat quod male admisit, S. Isidorus Hisp., I, XXXII, 258. — Pœnitentia nomen sumpsit a pœna, quia anima cruciatur, et mortificatur caro, Defensor., LXXXIII, 622. Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam Deus ad misericordiam provocatur, *ibid.*. — Pœnitentia dicta est a pœnitendo, quod aliquis corde pœniteat, et se peccasse coram Deo erubescat, S. Gregorius III, LXXXIX, 587. — Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam peccatores salvantur; quæ non tempore pensatur, sed profunditate luctus et lacrymarum, Alcuinus, CI, 1282. — Pœnitentia appellata, quasi punitentia, eo quod ipse homo punit in se pœnitendo, quod male admisit, Rabanus, CII, 137. — Pœnitentiam agere, est prioris vitæ errores in se punire, deinde promissionibus reguli cœlestis spe animos ad superna erigere, atque ad melioris vitæ actus studia provocare, S. Paschasius, CXX, 150. Pœnitentia a puniendo recte vocari creditur, quia quisque punit quæ novit se illicitè commisisse, quod nemo digne valet agere, nisi per sapientiam illustratus, coeperit inter bonum et malum discernere, *ibid.*, 751. — Pœnitentia de pœna accepit nomen, ut homo peccator habeat penam in corpore, Abbo, CXXXII, 767. — Pœnitentia est præteritorum humilis satisfactio peccatorum, et cavendorum provida sollicitudo futurorum, finis et odium mali, quoddam initium et amor boni, Godefridus, CLVII, 211. — Pœnitentia est

cœna accepta animæ, Godefridus, CLXXIV, 997. — Pœnitentia alia est interior, alia exterior, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 535. Pœnitentia est penam tenere, ut semper puniat, in se ulciscendo, quod commisit peccando, Petrus Cantor., CCV, 346. Pœnitentia est vindicta semper pœniens in se quod commisisse dolet, *ibid.*. — Pœnitentiæ origo, Alanus de Insulis, CXX, 173. Pœnitentia duplex transiens et perseverans, *ibid.*. Pœnitentiæ varæ acceptiones, 294. Pœnitentia interior et exterior, *ibid.*. Civilis, privata, ecclesiastica, *ibid.*, 295.

II. — De necessitate pœnitentiæ.

In quantum non peperceris tibi, in tantum Deus tibi parcat., Tertull., I, 1244. — Pœnitentia necessaria lapsis, S. Cyrillus, III, 812. — Cum forte aut re aut verbo lapsi fuerimus, statim respiscamus, ac nos deliquisse fateamur, Lactantius, VI, 1081. Qui pœnitentiam tollit, vitam sibi amputat, quia aëro tam justus esse potest, ut nunquam sit ei pœnitentia necessaria, *ibid.*. — Pœnitendo lapsis necessaria est, sicut vulneratis necessaria sunt medicamina, S. Ambrosius, XVI, 576. Quotidiani nos debet pœnitere peccati, *ibid.*, 520. Si aquam non habeo, habeo lacrymas, quibus dum pedes Christi lavo, utinam me ipsum diluam, *ibid.*, 513. Non est differenda pœnitentia, *ibid.*, 520. Majora crimina majoribus abluuntur lacrimis, *ibid.*, 469. Fortius dolendum, ubi peccatum est fortius, *ibid.*, 379. Qui agit pœnitentiam non solum diluere lacrymis debet peccatum suum, sed etiam emendatioribus factis operire et tegere delicta superiora, *ibid.*, 506. Fides quæ superiora peccata deplorat, nova cavere consuevit, *ibid.*, 116. Facilius invenit qui innocentiam servaverint, quam qui congrue egerint pœnitentiam, *ibid.*, 535. — Pœnitentia est omnibus necessaria, S. August., XXXIII, 2053, 2220. Assidue peccantibus est assidue necessaria, *id.*, XL, 1119. Sine pœnitentia spontanea non est reditus ad pristinum statum, *id.*, XXXIX, 2202. Quoad virum, est agenda, *ibid.*, 2020, 2221, 2225. Pœnitentia sub spe misericordiæ Dei non est procrastinanda, *ibid.*, 1802, 1969, 2209, 2218, 2226. Pœnitentiæ medicamenta adhibeantur, dum adhuc calent peccatorum vulnera, *ibid.*, 1803, 1974, 2219; XL, 1177. Pœnitentiam in senectutem reservare, quam periculosum, quam stultum, quam injustum, quam Deo odibile, *id.*, XXXIX, 2046, 2220. — Pœnitentia facienda, S. Petrus Chrysol., I, II, 545. Pœnitentia agenda, cum propinquat regnum colorum, *ibid.*, 657. — Conversio ab iniquitate et ab impietate præcipitur, S. Fulgentius, LXV, 540. Paulus non lugeret multos qui peccaverunt et non egerunt pœnitentiam, si sine conversione cordis remissionem crederet conferendam, *ibid.*, 558. In Epistola Pauli ad Hebræos non solum conversio significatur necessaria, verum etiam præcipitur usque in finem perseverantia retinenda, *ibid.*, 559. Non mutabitur in incorruptionem qui in hoc sæculo non fuerit immutatus per conversionem, *ibid.*, 560. Pœnitentia lapsis post baptismum summe necessaria, *ibid.*, 702. Etiam jactis necessaria in hac vita, *ibid.*. — Pœnitentia præveniendæ est

tra Dei, S. Gregorius Turon., LXXI, 528. — Quæ et quantum necessaria sit peccatoribus pœnitentia, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1083. — Festinare debet ad Deum pœnitens unusquisque, dum potest, ne, si dum potest noluerit, cum tarde voluerit, omnino non possit, S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 616. Qui cupit certus esse in morte de indulgentia, sanus pœniteat, sanusque perpetrata facinora debeat, *ibid.* Lapsi præterita admissa considerent, atque imminenta devitent, *ibid.*, 1187. — Putredo carnis ferro laliget et cauterio, Defensor, LXXXVIII, 620. Homo iniquus qui per nefas perituras divitias congregavit, si aliquando conversus, evadere cupit æternæ supplicia, debet ita agere, ut multitudinem peccatorum possit exequare ubertate virtutum, *ibid.* Necessarium est ei qui vult omnimodo purgare a peccato, primum ipsas culpas succedere, *ibid.*, 621. — Edificatio hominis per pœnitentiam et lacrymas, S. Ildefonsus, XCVI, 170. Si novit hirundo pullos de succo oculare chelidoniam, et dictamnium capræ expetam vulneratæ, cur nos ignoramus medicinam propositam esse peccantiibus, Jonas, CVI, 136. Debemus nos erigere post ruinam, *ibid.* — Agamus pœnitentiam cum lacrymis, orationibus, jejuniis, elemosynis, cæterisque bonis operibus, pro peccato et sceleribus nostris, ne sine fine in perpetuis cruciamentis pœnem, Haymo, CXVIII, 929. Festinus quisque ad pœnitentiam portum confugiat, securus apprehendat, et teneat, Lupus, CXIX, 640. — Sedendum est prius per pœnitentiam, ut post recte surgamus per indulgentiam, quia quisquis nunc se sponte per pœnitentiam non humiliter, nequaquam hunc sequens gloria exaltat, Hincmarus, CXXV, 633. — Pœnitentiam non procrastinemus, sed propere convertamur, Radolphus, CLV, 1669. — Cum nos Dei imagines simus, nos ipsos Deo offerre debemus lavantes maculas peccatorum, S. Bruno, CLXV, 449. Qui peccavit et pœnituit, innocenter vivere debet, ut Deo accepta et fructuosa sit ejus pœnitentia, *ibid.*, 467. Non erubescat pœnitere, qui non erubuit peccare, *ibid.*, 471. — Pœnitentia ad salutem necessaria, Rupertus, CLXX, 463. Pœnitentia agenda est quia peccamus, *id.*, CLXVIII, 196.

III. — De conditionibus pœnitentiæ.

Ubi emendatio nulla, pœnitentia necessario vana, Tertull., I, 1228. — Pœnitentia criminis minor non sit, S. Cyprianus, IV, 492. — Pœnitentia vera non annis, sed cordis contritione censetur, S. August., XXXIX, 2216. Ea vera est, quæ pœnitenda non admittit, et admissa deest, *id.*, XLII, 1218. Seu quando sic convertitur quis, ut ad peccatum non revertatur, *id.*, XXXIX, 1977. Pœnitentiam certam non facit, nisi odium peccati et amor Dei, *ibid.* Pœnitentia non ex fide procedens nec charitate, sterilis manet, nec lavat crimina, *id.*, XL, 1122. Pœnitentia de omnibus omnino peccatis debet dolere, *ibid.*, 1121, 1128. Pœnitentia humilior, *ibid.*, 220. Pœnitentia humilitas quam necessaria, *id.*, XXXIV, 1535. Humiliatio pœnitentia ad Deum acceditur, *id.*, XXXVI, 571. Pœnitentia est quedam in se ipsum iracundia, *id.*, XXXVIII, 155. Vis fugere a Deo? fuge ad ipsum; vis fugere ab irato? fuge ad placatum, *id.*, XXXVII, 1913. Seipsam anima punitens compungat, ne in Dei iudicio damnata torquesatur, *id.*, XXXVI, 80. Deum placat qui operans in misericordia ejus, ita de cætero peccato cavet, ut de cæteris peccatis veniam deprecetur, *id.*, XXXV, 1917. — Conversio tunc vera in homine si impietas et iniquitas pellatur ex corde, S. Fulgentius, LIV, 540. Ex conversionis conditione promissio salutis omnino pendet, *ibid.*, 536. Solus vere conversus, in Ecclesiæ gremio constituitur, et in hoc adhuc sæculo viventibus, datur remissio peccatorum, *ibid.*, 532. Remissio peccatorum non nisi in conversione cordis sortitur effectum, *ibid.*, 537. Conversio vera ibi tantum esse potest, ubi est et vera fides, et vita bona, *ibid.*, 531. Gemitus sine conversione vultus est sine medicamine, *ibid.*, 566. Pœnitentia sine temporis opportunitate sterilis, *ibid.*, 531. Invenit pœnitetur, si indulgentia desperetur, *ibid.*, 533. — Pœnitentia respuit avaritiam, horrescit furorem, fugit luxuriam, iramat amorem, calcit superbiam, linguam continet, componit mores, odit mala, excudit vitia, etc., S. Casarius, LXVII, 1082. In corde ejus contritio est, in ore confessio, in opere toto humilitas, hæc est perfecta et fructuosa pœnitentia, *ibid.* Pœnitentia vera quomodo agenda, *id.*, LXXIII, 486. — Quibus moribus excitandi qui peccata quæ deserunt, non plangunt, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 110. Quo quis sua respicienda non cessat peccata, eo ipso a Deo minus respiciuntur, *ibid.* Nemo a peccatis debet esse securus, donec ea plangendi tempus præterierit, *ibid.*, 878. Pœnitentiam vere agere est commissæ plangere, et plangenda decli-

nare, *ibid.*, 1163. — Amaritudo pœnitentiæ facit animum, et sua facta subtilius discutere et dona Dei, quæ contempsit, flectendo commemorare, S. Isidorus, LXXXIII, 615. Duplicem habere debet fletum in pœnitentia omnis peccator; quod enim oportuit non gessit, et gessit quod agere non oportuit, *ibid.* — Non longitudinem temporis requirit Dominus, sed affectum sinceritatis pœnitentis pensat, Defensor, LXXXVIII, 620. Saccus et jejunium arma sunt pœnitentiæ et remedium peccatorum, *ibid.* Non delictis satisfacimus, si ab iniquitate non cessamus, *ibid.* Pœnitentia agenda est non verbo, sed facto, *ibid.*, 621. Lavatur et non est mundus, qui plangit quod gessit, nec deserit, et post lacrymas quæ fleverat repetit, *ibid.* Secundum morbum suspendenda est medicina, juxta vulnus adhibenda sunt remedia, *ibid.* — Qui plangit peccatum, et iterum admittit, quasi si quis lavet laterem cridum, quem quanto magis eluerit, tanto amplius lutum facit, Smaragdus, CII, 612. Ille pœnitentiam digne agit qui reatum suum satisfactione legitima plangit, concinuando atque defendo quæ gessit, tanto inde plorando profundius, quanto exstitit in peccando prociivius, *ibid.* — Perfecta pœnitentia est præterita delere, et futura non admittere, Rabanus Maurus, CXI, 158. Vera pœnitentia, *id.*, CXII, 1504. Qualiter sit pœnitentia agenda, *ibid.*, 1527. — Si inter Deum et hominem peccata separant, tollantur a medio per pœnitentiam, Haymo, CXVIII, 923. Qui sunt fructus digni pœnitentia, nisi ut facias quæ contraria sunt peccato? *ibid.* — Cum omni humilitate et puritate cordis, sine ira pœnitendum est, Abbo, CXXXI, 769. — Nihil pœnitentibus prodest habitus mutatio, nisi adsit cordis conversio, Raherius, CXXXVI, 714. Non prodest pœnitentia illis qui peccatum quod pungunt, non deserunt, *ibid.*, 520. — Ita præterita peccata plangamus, ut nulla deinceps plangenda faciamus, Godefridus, CLVII, 242. — Vera pœnitentia est commissæ flere et flecti non committere, S. Bruno Astensis, CLXIV, 429. Pœnitens debet lavare peccata sua in aquis viventibus, in operibus scilicet spiritualibus, elemosynis, jejuniis, etc., *ibid.*, 435. Si quis duram agat pœnitentiam, non prodest ad salutem, nisi ab omnibus prorsus gravibus peccatis abstinere, *ibid.*, 828. — Digna pœnitentia non tantum carnis maceratione vel temporis longitudine, quantum cordis contritione compensatur, CLXV, 178. — Pœnitentia vera quæ sit, Rupertus, CLXVIII, 978. — Non est digna pœnitentia pœnitere de præteritis peccatis, nisi de cæteris cessetur, Hildebertus, CLXXI, 412. — Plus valent lacrymæ in pœnitentia, quam multi temporis cum gaudio et risu jeunia, *ibid.* Pœnitentia non prodest nisi integra, *ibid.*, 875. — Pœnitentia faciendæ est cum discretione, Godefridus, CLXXIV, 1138. Peccatum a peccato distinguendo, *ibid.*, 1069. Hanc consequi debent justa desideria, *ibid.*, 826. Et humilitas, *ibid.*, 865. Et opera, *ibid.*, 1071. — Si displicet tibi quod fecisti, pœnitentiam agis, si persequeris et punis quod fecisti, pœnitentiam fructus facis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 533. — De fructuosa pœnitentia, Abaelarius, CLXXXIII, 665. — Pœnitentiæ veræ indicia, S. Bernardus, CLXXXII, 967. — Pœnitentiæ facit dignos fructus, qui exhibet membra sua serviro jus litæ et sanctificationi, Alredus, CXCIV, 293. — Ea vera pœnitentia est qua sic retroacta peccata conspiciuntur, ut futura timeantur, Wolbero, CXCIV, 1252. — Vera pœnitentia est abominatio peccati cum voto cavendi, contemendi, satisfaciendi, Richardus, CXCVI, 1163. Pœnitentiæ laborem debet præcedere humilitas, Petrus Cantor, CCV, 318. Ut fructuosa agatur pœnitentia, arripiendi labores ejus, *ibid.* Age pœnitentiam dum vivis, condignam et fructuosam, quod erit, si totius illecebrosæ voluptatis blandimenta contempseris, si uberius fleveris, si largi s pauperes sustentaveris, si charitate ardentius flagraveris, etc., *ibid.*, 349. De cautela pœnitentiæ, *ibid.*, 350, 351. Plures sunt causæ accelerandæ pœnitentiæ, consuetudo peccandi, ruina de peccato in peccatum, mors subitanea, intempestas, et incerta, difficultas pœnitendi, etc., 337. — Quæ sit vera pœnitentia, et qui sint digni pœnitentia fructus, S. Martinus Legion., CCVIII, 496. — Pœnitentia vera et falsa, Absalo, CCXI, 105. Qualis et quanta debeat esse pœnitentia, CCXIII, 879.

IV. — De fructibus pœnitentiæ.

Pœnitentia Deus mitigatur, Tertullianus, I, 1243. Afflictione carnis et spiritus de pristinis satisfacimus, *ibid.*, 1223. Pœnitentiæ fructus, venia, *id.*, II, 1001. Omnibus delictis veniam per pœnitentiam spondit Deus, *id.*, I, 1233. Quoties delinquitur, toties ignoscitur, *ibid.*, 1240. Ex pœnitentia maturescit emendationis fructus, *id.*, II, 1001. Pœnitentia in gratiam Domini nos revocat, *id.*, I, 1231. — Pœnitentiæ fructus, S. Cyprianus,

IV, 161. Pœnitentia corroborat ad repetendum certamen, *ibid.*, 494. Verus pœnitens factus ad prœlium fortior per dolorem, *ibid.* Vera pœnitentia non solum veniam meretur, sed et coronam, *ibid.* — Magnum est pœnitentiae auxilium, magnum solatium, Lactantius, VI, 1081. Illa est vulnerum peccatorumque sanatio, illa spes, illa portus salutis, *ibid.* — Pœnitentia remedium peccati est, S. Ambrosius, XVI, 518. Propter spem venire agitur, *ibid.*, 499. Deus qui pœnitentiam exigit, veniam pollicetur, *ibid.*, 481. Expectat gemitus nostros, sed temporales, ut remittat perpetuos; expectat lacrymas nostras, ut profundat pietatem suam, *ibid.*, 473. Præcedit pœnitentia, sequitur gratia, neque pœnitentia, sine gratia, neque gratia sine pœnitentia, *ibid.*, 1044. Pœnitentia, si de vero animo est, protinus habet fructum, *ibid.*, XVII, 282. Deus per misericordiam rursus regenerat et reformat pœnitentes, ut non solum sit venia, sed status pristini restauratio, *ibid.*, 276. Pœnitentiam gerere vera medicina est, *ibid.*, XIV, 1014. Aqua lacrymarum, aqua pœnitentiae secundum est poculum, quo primum repares, *ibid.*, 1014. Deus facile reconciliatur, quando impense rogatur, *ibid.*, XV, 1759. Dulcia iudicia agentis pœnitentiam, *ibid.*, 1266 — Pœnitentia secunda post naufragium est miseris tabula, S. Hieronymus, XXII, 1115. Septuagies septies delinquenti, si convertatur ad pœnitentiam, peccata donantur, *ibid.*, 1014. — Pœnitentiae effectus, S. Augustinus, XXXIX, 2229; XI, 1125. Pœnitentiam veram agentis cito dimittuntur peccata, *ibid.*, 1523. Ante pœnitentiam nullum poterit remanere peccatum, *ibid.*, 1114, 1116. Pœnitentia defectos revocat ad perfectum, *ibid.*, XLV, 1631. Pœnitentia et veniam meretur et reformationem, *ibid.*, XIX, 2304, 2505. Pœnitenti non solum culpa remittitur Deus, sed et præmia promittit, *ibid.*, XI, 1550. — Pœnitentiae fructus diversi, Cassianus, XLIX, 1169. — Pœnitentia animæ resurrectio, Eugypsius, LXII, 589. — Per cordis conversionem Deo reconciliamur, S. Fulgentius, LXV, 536. In hac tantum vita fructuosa pœnitentia, *ibid.*, 688. Pœnitentia apud Deum nunquam est æra, *ibid.*, 354. — Pœnitentia omnia adversa mitigat, omnia contrita sanat, S. Cæsarius, LXVII, 1081. Rutilior auro, splendidior sole, lapsos sublevat, recreat desperatos, per eam Christus nobis regnum celorum appropriatum designat, *ibid.*, 1082. — Deus pœnitentes protegit, Cassiodorus, LXX, 590. Confusio pœnitentium æternum tollit opprobrium, *ibid.*, 627. Fœdos peccata reddunt, sed pœnitentis lavacra reddunt decoros, *ibid.*, 679. — Pœnitentis fructus, S. Gregorius Turon., LXXI, 523. — Per pœnitentiam stola prima recuperatur, S. Gregorius Magnus, LXXV, 990. — Fructus pœnitentis in iustis, *ibid.*, 1138. Deus nos per pœnitentiam eruit a corruptione, ac deinde a gladio divini iudicii, *ibid.*, LXXVI, 278. Pœnitentia missam innocentiam reparat, *ibid.*, LXXV, 990. — Sicut pia mater ministrat de pectore lac infanti, sic pia pœnitentia de cordis compunctione lacrymas porrigit pœnitenti, S. Isidorus, LXXXIII, 1500. Mater lactat infansem ut crescat, pœnitentia lacrymat pœnitentem ut reviviscat etc., pœnitentia pœnitenti, ut nullo modo senescat, *ibid.* Mater non omnibus optat vitam, pœnitentia omnibus optat salutem, *ibid.* Pœnitentia reos recreat, lapsos relevat, fugientes revocat, contractos confirmat, moribundos mundat, etc., *ibid.* — Deus pœnitentibus præsto est, S. Eligius, LXXXVII, 637. Pœnitentia, quamvis sit exigua, non despicitur apud iudicem justum Deum, Deus fensor, LXXXVIII, 619. Pœnitudo mores mutat, *ibid.*, 620. Omne peccatum per pœnitentiam recipit vulneris sanitatem, *ibid.*, 622. Pœnitentibus divina clementia subvenit, et per pœnitentiam indulgentia datur, *ibid.* Qui pro peccatis sibi ipsi non parcat, Deus cito illi indulgentiam tribuet, *ibid.*, 623. — Pœnitentiae compunctione deflentur peccata, Alcuinus, CI, 1283. Quamvis quisque sit peccator et impius, si ad pœnitentiam convertatur, consequi posse veniam se per Dei misericordiam non dubitet, *ibid.*, 623. Deus sine labore sanat, sine tarditate medicamenta veniæ præstat, si devota lacrymis scripta in auribus pietatis suæ legatur pœnitentia, *ibid.*, 652. — Oportet accedere ad pœnitentiam cum omni fiducia, et ex fide credere indubitanter pœnitentia aboleri posse peccata, Halitgarus, CV, 635. — Pœnitentia salus animæ, restauratio virtutum, dissipatio vitiorum, expugnatrix demoniorum, obstrusio inferorum, etc., Haymo, XVIII, 926. Peccata, miserante Deo, pœnitentia remittit, et paradysum reserat, contritum sanat, etc., *ibid.*, 929. Per pœnitentiam David, post flagitium, iterum recepti Spiritum sanctum. Per eam Manasses, post cruenta facinora, meruit esse receptibilis. Per eam Petrus, etc., *ibid.* His qui relinquunt culpam, et lacrymabilius postulant ve-

niam, facilis est Deus præstare indulgentiam, Lupus, CXIX, 640. — Adeo efficax et potens est pœnitentia ad abolenda peccata, ut etiam in ultimo vite spirita quis admissorum pœniteat, fructum et spem veniæ salutaris non perdat, Gerardus, CXLI, 1298. — Lacrymarum maior omni labe animam purificat, et ad proferenda virtutum germina nostri cordis arva fecundat, S. Petrus Damianus, CXLV, 568. — Pœnitentia ostium paradisi peccantibus clausum, quando vult, aperit, Goffridus, CLVII, 241. — Nullum est tam grave peccatum, quod non possit per pœnitentiam deleri, S. Anselmus, CLVIII, 737. Miseretur Deus omnibus per pœnitentiam et opera bona suas malitias mundantibus, *ibid.*, 872. Certi esse debent peccatores se veniam obtinere, si peccata sua curent dimittere, et pœnitentiam agere, *ibid.*, 736. — Omne peccatum per pœnitentiam dimittitur, B. Odo, CLX, 1114. — Per pœnitentiam peccator ab infirmitate convalescit, S. Bruno Ast., CLXIV, 715. — Pœnitentia voluntatem Dei ad hominis voluntatem inclinat, Godefridus, CLXXIV, 177. Peccata operit, *ibid.*, 122. Veniam obtinet semper et omnibus peccatoribus, *ibid.*, 199. Gaudium affert animæ, *ibid.*, 458. Humitem exaltat in gloria, *ibid.*, 593. Cœna est qua Deus delectatur, *ibid.*, 417. Hominem salubriter turbat, *ibid.*, 1099. Vita enecat, *ibid.*, 1128. — Pœnitentia refugium peccatorum, miserorum auxilium, exsulum spes, debillium fomes, lumen caecorum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 549. — Anna mater Samuelis per compunctionem et lacrymas meruit habere filium, S. Bernardus, CLXXXIV, 1216. David obtinuit veniam per petratum homicidium atque adulterium; Tobias meruit accipere curationem cæcitatæ, et consolationem paupertatis, *ibid.*, 1216, 1217. Maria Magdalena accepit remissionem peccatorum, *ibid.* Ubi lacrymæ fuerint, ibi accenditur spiritualis ignis qui illuminat secreta mentis, *ibid.* — Pœnitentis fructus, Robertus Pullus, CLXXXVI, 900, 901. — Pœnitentis bona, Thomas, CCVI, 767.

V. — Pœnitentia exempla.

Opera pœnitentiae tempore calamitatis publicæ a Christianis acta, Tertullianus, I, 486. Et ab ethnicis, *ibid.*, 487. — Cognovi quosdam in pœnitentia sulcasse vultum lacrymis, exarasse continuis sœtibus genas, jejuno ore semper et pallido mortis speciem spirante in corpore prætulisse, S. Ambrosius, XVI, 494. Ninivitarum pœnitentia proponitur pœnitentibus, *ibid.*, XVII, 977. Elæpex David s pœnitentia, *ibid.*, 979. Et puberant, *ibid.*, 998. Mulieris peccatricis et filii prodigi, *ibid.* Manassis regis et Achab, *ibid.*, 988 et seqq. — Pœnitentia publica fabio æ quæ sacco induta totaque Roma spectante stabat in ordine pœnitentium ac sparsum erinem, ora lorde, squalidas manus, sordida colla submittebat, S. Hieronymus, XXII, 692. Petrus trinam negationem trina confessione delevit, David homicidium et adulterium septem dierum fame emendavit, *ibid.* — Pœnitentia Theodosii, Rufinus, XXI, 525. — Pœnitentia Petri, S. Maximus, LVII, 349. Ninivitarum, *ibid.*, 459. — Pœnitentia Davidis peccatoribus imitanda, S. Paulinus, LXI, 685. — David misericordiam apud Deum efficaciter consecutus, qui ingemuit ex toto conversus, S. Fulgentius, LXV, 577. Conversio nobilis adolescentis Theodori, *ibid.*, LXXXIII, 249. Pœnitentia Arsenii assiduo lacrymantis, *ibid.*, 793. Fabiolæ, *ibid.*, 695. Pœnitentia Simeonis Stylitis fune totum corpus constringentis, *ibid.*, 525. Pœnitentiam agit xlix annorum lapsus episcopus, *ibid.*, 1010. — David post culpam psalmum cantavit, S. Isidorus, LXXXIII, 1500. Manasses coram Domino flevit, Maria lacrymavit, Petrus amare flevit, *ibid.* — David non erubuit ad Domini pœnitendo confugere clementiam, Alcuinus, CI, 1282. Petrus trinam negationem amarissimis abluit lacrymis, et peccatrix femina. Publicanus pœnitendo iustificatus recessit a templo, etc., *ibid.* — Exempla pœnitentium, Rabanus Maurus, CXII, 1510, 1512. De pœnitentia David, *ibid.*, 1525. Ninivitarum, *ibid.*, 1524. — Pœnitentiae exempla in B. Petro, in filio prodigo, in juvene Ephesio, Gerardus, CXLI, 1297, 1298. — Achab regis pœnitentia, Rupertus, CLXIX, 881. — Pœnitentia S. Joannis Baptistæ, Aelredus, CXCX, 293; Petrus Cantor, CCV, 548, 549. — Pœnitentibus exemplum Job primus exhibuit, quando in cinere et cilicio lamenta pœnitudinis sumpsit, S. Martinus Legion., CCVIII, 529. David magisterium præbuit pœnitentiae quando gravi culpa lapsus, confestim pœnituit, *ibid.*, 530. — Pœnitentia Ninivitarum, Absalo, CXI, 106, 107. — Exemplum David vere pœnitentis, *ibid.*, CCXII, 881. — Mulieris adulteræ, *ibid.*, 889.

CII.

INDEX DE PŒNITENTIÆ SACRAMENTO

ET DE ILLIUS CONSTITUTIVIS PARTIBUS,

SCILICET CONTRITIONE, CONFESSIOE ET SATISFACTIONE.

MONITUM.

Pœnitentia a Catholicis definiri solet : sacramentum a Christo Domino institutum, quo, per juridicam sacerdotis absolutionem, homini contrito, confesso et satisfactionem spondenti, remittuntur peccata post baptismum commissa. Hinc in hoc indice agimus : I. De existentia et efficacia hujus sacramenti ; II. De contritione, confessione et satisfactione ; III. De dotibus confessarii et ejus officio ; IV. Recensemus varios libros de pœnitentia tractantes.

I. — De existentia et efficacia sacramenti pœnitentiæ.

Pœnitentiæ actus exomologesis est qua delicta Domino confitemur, quatenus satisfactio confessione disponitur, confessione pœnitentia nascitur, pœnitentia Deus mitigatur, Tertullianus, I, 1243. Collocavit Deus in vestibulo pœnitentiam secundam quæ pulsantibus patefaciat, *ibid.*, 1244. Cum scias adversus gehennam, post prima illa inclinationis Dominicæ monimenta esse adhuc exomologesis secunda subsidia, cur salutem tuam deseris? *ibid.*, 1248. Satisfactio et remissio facta per sacerdotes apud Dominum grata est, *id.*, IV, 1243. — Pœnitentia facit quod facit baptismus, S. Hieronymus, XXV, 928. Per pœnitentiam quelibet peccata dimitti queunt, *id.*, 1354, 1358. Quam baptismatis, eadem est reconciliatis causa. Qui post baptismum ligatur ad claves Ecclesiæ confugere debet, *ibid.* — Pœnitentia aboleri peccata certo credendum, Gennadius, LVIII, 998. — De sacramento confessionis, Eugypsius, LXII 533. — Pœnitentia secundum baptismum, Jonas, CVI, 133. — Si quis de munditia in baptismo recepta periclitatur, per pœnitentiam resurgere potest et evadere, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 393. Ut pœnitentia sit utilis, tria sunt necessaria, cordis commotio, oris confessio et satisfactio, *ibid.*, 536. — Per pœnitentiæ medicinam spes vitæ reparatur æternæ, Gratianus, CLXXXVII, 1333. — De institutione sacramenti pœnitentiæ, Ernardus, CLXXXIX, 1630 et seqq. — Pœnitentia est secunda tabula post naufragium, quia si quis vestem innocentie in baptismo perceptam corrumperit, pœnitentiæ remedium reparare potest, P. Lombardus, CXII, 868. Secunda tabula pœnitentiæ qua post lapsum resurgimus, dum vetustas reversa repellitur, et novitas perditâ resumitur, *ibid.* Probat pœnitentiam non semel tantum, sed frequenter peccata dimittere, *ibid.*, 871, 872. — In sacramento pœnitentiæ quidam putant et prædicant sacerdotes non habere potestatem ligandi atque solvendi, sed ostendendi homines esse solutos vel ligatos, Richardus, CXCVI, 1168. — Pœnitentia secunda tabula post naufragium, P. Cellensis, CCII, 630. Sicut in baptismo deletum est quidquid culpæ præcesserat, sic per pœnitentiam deletur reatus qui de peccato remanserat, *ibid.* Vera piscina pœnitentiæ sacramentum, *ibid.*, 691. — Pœnitentia est baptismus quia sepulturam criminum facit, Petrus Blesens, CCVII, 591. — Pœnitentiæ sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 203. Tria requirit, contritionem, confessionem, satisfactionem, *ibid.*, 275. Putant hæretici quod post remissionem peccatorum quas fit in baptismo, locum non habet pœnitentia, *ibid.*, 352. Refutantur, *ibid.*, 353. Alii hæretici pœnitentiam ex toto rejiciunt, *ibid.*, 356. Refelluntur, *ibid.*

II. — De partibus constitutivis sacramenti pœnitentiæ.

1° De contritione. — Sacerdotes non auferunt peccatum ejus qui in dolo se offert, et adhuc in studio delinquendi est. S. Ambrosius, XVI, 1250. — Confessio peccatorum et de iis gemitus, si sine conversione sint, Deum irritant, non placent, S. Fulgentius, LXV, 536. Dux con-

tritionis species, *id.*, LXXVI, 1070. Contritio est dolor animæ de misericordia Dei confidentis, *id.*, LXXIX, 532. Contritionis causæ, *ibid.*, 533. — Compunctio cordis est humilitas mentis cum lacrymis, exortens de recordatione peccati et timore judicii, S. Isidorus, LXXXIII, 613. — In actu pœnitentiæ non tam pensandum pœnitentiæ tempus quam animi dolor, Ildefonsus, XCVI, 141. — Quatuor sunt qualitates quibus justus viri animæ in compunctione vehementer afficitur, Smaragdus, CII, 614. — Compunctio cordis ex humilitatis virtute nascitur, Rabanus, CX, 101. Est humilitas mentis cum lacrymis et recordatione peccatorum et timore judicii, *ibid.* Ex gemino fonte compunctionis solent profluere lacrymæ, hoc est, aut dum mens operum suorum diligenter mala considerat, aut dum desiderio æternæ vitæ suspirat, *ibid.* — Hæc est homini baptizato vera compunctio cordis, magna agere et humilia loqui, juste agere et super peccatores timere, Haymo, CXVIII, 923. Sicut ignis omne animæ vitium admittit, ita compunctio cordis quantacunque repererit mala, absterget universa et penitus delet, *ibid.* De duobus compunctionis generibus, *ibid.*, 923. — Manifestum est quam magna sit virtus compunctionis, per quam peccata deleantur, virtutes acquiruntur, Adalgerus, CXXXIV, 927. Per hanc multi Domino placuerunt, per hanc diabolus vincitur, per hanc vitia superantur, *ibid.* — Confitens peccata sua dolere debet quia Creatorem offendit, S. Petrus Damianus, CXLIIV, 852. Surgat et acrior dolor, quod suum Creatorem et Patrem offenderit, *ibid.* Accedat et acerrimus quod tantum benefactorem contempserit, *ibid.* — Contritio est dolor cordis, ex recordatione peccati, et timore judicii proveniens, Radulphus, CLV, 1810. Tria formant contritionem, pudor, timor et dolor, *ibid.* — Fructuosa cordis contritio est, cum quis de peccato quo Deum offendit dolet, et inde turbatur, quia iniquitas amore justitiæ sibi displicet, Wernerus, CLVII, 1203. — Compunctio cordis tentationes cordis comprimit, Godefridus, CLXXIV, 91. Nos purificat, *ibid.*, 148. Consolatur, *ibid.*, 181. — Compunctio est in contritione cordis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 146. Ejus necessitas, *ibid.*, 147. — Quomodo in confessione contritio habenda, S. Bernardus, CLXXXII, 619. — De contritione, P. Lombardus, CXII, 877. — Compunctio triplex, Richardus, CXCVIII, 313. Ejus necessitas, *ibid.*, 373. — Contritio est compunctio cordis, quæ nascitur ex recordatione præteritorum malorum, Ermengaudus, CCII, 1259. In pœnitentia ejus necessitas probatur, *ibid.* — Ad pœnitentiam sufficientiam cordis contritio requiritur, Petrus Cantor, CCV, 579. Quanta esse debeat, *ibid.*, 580. — Compunctio quid sit, Alanus de Insulis, CCX, 170. Ejus natura et virtus, *ibid.* Efficacia, *ibid.*, 171. Compunctionis causa duplex, timor et spes, *ibid.*, 274. Contritionis descriptio, *ibid.*, 338. Contritio ante confessionem excitanda, *ibid.*, 286. Contritio interior necessaria, *ibid.*, 500. Requiritur etiam pro peccatis venialibus, *ibid.*, 502. Contritionis excitandæ praxis, *ibid.*, 292. Per contritionem non remittitur peccatum sine proposito aut voto confessionis, *ibid.*, 338. — Compunctionis efficacia, Adamus, CCXI, 674. Doloris animi triplex effectus in anima peccatorum, *ibid.* Quam efficaces lacrymæ compunctionis, *ibid.*, 675. Virtus contritionis, *ibid.* — An major contritio exigatur ad delectionem mor-

talís quam venialis peccati, P. Pictav., CCXI, 1031. An sit obligatio magis cōteri pro majori peccato quam pro minori, *ibid.*, 1056.

2° *De confessione, ejus natura et necessitate.* — Exomologesis est quæ delictum nostrum Domino confitemur, Tertull., I, 1213. — Exomologesis, S. Cyprian., IV, 263 *et seqq.* — Confessio peccati ea est, ut id quod a te gestum est, per cognitionem peccati confitearis esse peccatum, S. Hilarius, IX, 785. Confitenda sunt sine intermissione vetera delicta, *ibid.*, 620. Confessio intermittenda non est etiam justificatis, *ibid.*, 770. Confitendum crimen, *ibid.*, 526. — Confessio peccatorum baptismati præmissa, S. Zeno, XI, 486. Occultorum criminum confessio, *ibid.*, 495. — Confessionis tuæ vocem Deus expectat, S. Ambrosius, XIV, 972. Non potest quisquam justificari a peccato, nisi fuerit peccatum ante confessus, *ibid.*, 510. Confessio peccati compendium est peccatorum, *ibid.*, 551. — Culpa confessio secunda post naufragium tabula, S. Hieronym., XXII, 748. Confessio peccatorum, id., XXV, 641. Confessio delictorum in conversione, *ibid.*, 941. — Confessio peccatorum, S. August., XXXIV, 635; XXXVIII, 155; XL, 534. Confessionis medicina, id., XXXVIII, 159, 982. Confessio hostia est Deo, id., XXXVII, 1273. Ad justos pertinet confessio peccatorum, ad superbos defensio meritorum, id., XXXVIII, 1382. Ad salutem necessaria, id., XXXIV, 158, 186, 756. Confessionis et penitentiam medicina peccatori necessaria, id., XLII, 419. De confessionis necessitate, id., XXXVI, 108, 253, 959; id., XXXVII, 1080, 1219, 1252, 1518, 1761, 1827, 1853, 1861, 1883; id., XXXIX, 1851; id., XL, 1288. Confessione amissa, non erit locus, misericordie, id., XXXVI, 851. Deus interrogavit Adam, ut eum ad peccati confessionem cogeret, id., XXXIV, 207. Confessionem præcepit Deus, ut diabolus audiat nos penitere, nec amplius inde nos incuset, *ibid.*, 1288. Confessio non ad ultimum quadragesimæ aut vilius diem differenda, *ibid.*, 1289. Confessione et penitentia citius abluenda delicta, *ibid.*, 1049. — Confessionem peccatorum semper necessariam esse Christi voce agnoscimus, S. Prosper, LI, 402. — Confessio, et in ea accusatio, S. Leo Magnus, LIV, 315. — Confessio sacramentalis in Regula S. Benedicti, LXVI, 695. — Confessio necessaria ad veteris hominis expollationem, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Exomologesis Græco vocabulo dicitur, quod Latine confessio interpretatur, S. Isidorus, LXXXII, 259. — Peccator non poterit excusari qui confessionem per quam venia nascitur, non properavit amplecti, S. Eligius, LXXXVII, 635. Indulgentia non poterit tribui, nisi ira Dei possit confessione placari, *ibid.*. — Necessè est, ut dum multa contra voluntatem et præceptum Dei commisimus, per confessionem mundemus penitentes, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1071. — Quando Christum accipere debemus, peccata nostra cito festinamus per confessionem et veram penitentiam abluere, S. Paulinus Aquil., XCIX, 251. Si quis propter fragilitatem carnis, vel propter negligentiam circumspectionis vulneratur, citius ad confessionis medicinam recurrat, *ibid.*, 340. Aperienda vulnera in confessione, ut medicamenta salutis proficere valeant, id., CI, 635. — Peccatores peccatorum suorum confessionem facere debent, Jonas, CVI, 151. — Vivens confiteatur peccator quæ fecit, quia non est fructuosa confessio apud inferos, Rabanus Maurus, CX, 102, 103. Quomodo potest medicus vulnus sanare, quod ægrotus ostendere erubescit? *ibid.*. — De confessione peccati, Haymo, CXVIII, 924. — Nullus penitere recte potest, nisi primum confiteatur peccatum, et prioris vitæ errores damnaverit, S. Paschasius, CXX, 154. — Confessio peccatorum, Ratherius, CXXXVI, 715. Confessionis necessitas, *ibid.*, 595. Salutem non consequeris, nisi te peccasse confitearis, *ibid.*. — Confessio peccatorum instar vulneris, Lanfrancus, CL, 634. — Confessio aut febilis propriorum peccatorum enarratio, Radulphus, CLV, 1899. — Confiteri oportet sua peccata, dum salus corporis manet, dum sua quisque utitur potestate, Godefridus, CLVII, 225. — Confessio peccatorum, S. Anselmus, CLVIII, 872, 873, 887, 927; Rupertus, CLXVIII, 1010. — Confessionis institutio, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 552 *et seqq.*; P. Abelardus, CLXXVIII, 668, 670. — Confessio peccatoris est vita, justis gloria, S. Bernardus, CLXXXII, 258. Est solum post peccatum remedium, *ibid.*, 951. Nullum peccatum dimittitur, nisi prius confiteatur, id., CLXXXIV, 559. Sine ea non est justificatio, *ibid.*, 509. — Confessio ad salutem necessaria, Robertus Pulvis, CLXXXVI, 896. — Sine confessione oris peccatum non dimittitur, Gratianus, CLXXXVII, 1541. — Necessè est ut iniquitates nostras dicamus, ut postea justificemur, *ibid.*. Varia exempla quibus ostenditur, sine confessione nullam veniam posse promereri, *ibid.*, 1544. — De confessione, P. Lombardus, CXCII, 877 *et seqq.*;

Petrus Comestor, CXCVIII, 1816. — Confessio extrema necessaria ad salutem, Adamus Scotus, CXCVIII, 168. — Confessionis necessitas demonstratur, Ermengaudus, CIV, 1239, 1260. — De confessione sacramentali, Petrus Menses., CLVII, 1078 *et seqq.* — Confessio peccatorum, Alanus, CCX, 172, 272. Ejus necessitas, *ibid.*, 300. — Confessio est voluntaria et verax accusatio animi et peccatorum ordinata manifestatio in facie sacerdotis, Adamus, CCXI, 676. Confessionis oris necessitas ostenditur, *ibid.*, 681, 682. Tria genera confitentium, *ibid.*, 676. — Præceptum confessionis, Petrus Pictav., CCXI, 1070. Quid confessio et quotuplex, id., CCXIII, 871. Quotiescunque in peccata labimur, semper spes veniæ resurgentibus suppetit, *ibid.*, 875 *et seqq.*

3° *De confessionis dotibus.* — In infirmitatis periculo apud presbyterum quemcumque præsentem exomologesis facienda, S. Cyprianus, IV, 258. — Confessio debet esse integra, S. Hilarius, IX, 786. Hæc est justi viri vera confessio, quæ justitiam præsentem ex præteritorum conscientia et confessione commendat, *ibid.*, 526. Quomodo nulli in confitendum nisi Deo, *ibid.*. — Confitenda peccata Deo et sacerdoti, S. Ambrosius, XVII, 654, 655. Fidelem veniæ locum tenet non infida confessio, *ibid.*, 979. Damnabimus tacitus, qui posset liberari confessus, id., XXXVI, 868. Confitentis quis debeat esse habitus, id., XL, 1289. Confitens caveat ne excusationes obtineat peccatis, *ibid.*, 1126. Confessio peccatorum fiat humiliter, id., 1056, 945. Confitendum ore proprio, non per nuntium aut scriptum, *ibid.*, 1122. Cui confitenda omnia peccata cum omnibus quæ circumstant ea, *ibid.*, 1124. Si quis taceatur, ad dicta callide pallientur, animam jugulant, *ibid.*, 1156. Confitens peccata nec dolens, irridere videtur iudicem, id., XXXV, 2336, 2439. Confessio peccati bona si et curis consequatur, id., XLV, 1867. — Per humilem confessionem homo indicat se scienti Deo, et se indicat homini nescienti Deo, S. Prosper, I, I, 296. — Peccatorum confessio ut ad Christi pedes facienda, S. Petrus Chrysol., I, II, 466. — Confessio nisi vera sit, peccati abolitio non obtinet, S. Leo Magnus, LIV, 951. Fit solis sacerdotibus, et secretis, *ibid.*, 1374. — Non omnis qui confitetur peccatum remissionem accipit, S. Fulgentius, LXX, 558. Tunc prodest confessio, si confessus quod male fecerit, ultra non faciat, *ibid.*, 567. — Confessio peccatorum cum lacrymis et gemitu, S. Benedictus, LXXVI, 551. Confessio humilis in antiquis regulis commendata, *ibid.*, 589. — Esitatum humani generis vitium est, et labendo peccatum committere, et commissum non confitendo protere, sed negando defendere, atque convictum defendendo multiplicare, Smaragdus, CII, 613. Iudicia veræ confessionis sunt, si unusquisque cum se peccatorem dicit, id de se dicenti etiam alter non contradicit, *ibid.*. — Quil prodest confessio nisi sequatur illorum quæ confiteris relictio? Ratherius, CXXXVI, 401. — Confessio pure facienda est, S. Petrus Damian., CXLIV, 852. Non est pars peccatorum dicenda, et alia retinenda, neque levis confitenda et gravia diffidenda, nec alter accusandus et ipse excusandus, *ibid.*. Confitendum est humiliter, ut idem sit in corde quod sonabit in ore, etc., *ibid.*. — Cum cordis compunctione, cum vultus humilitate, cum pectoris tusione, cum corporis supplicatione, cum vocis febrilitate confiteri debemus, Radulphus, CLV, 1900. Confessio debet fieri cum lacrymis, quia nisi gemat, nisi fleat, nihil suspiret peccator, cum se peccasse fatetur, peccatum suum prædicat, non confitetur, *ibid.*, 1840. Debet esse vera et aperta, integra, non divisa, *ibid.*. — Omnis immunditia cordis per confessionem evomenda, Ivo Carnot., CLXII, 580. Non coram Deo cor suum effundit qui aperit os suum in confessione, et concupiscentiam malam non aufert a corde, nec qui se non humiliat, *ibid.*. — Confessio fieri debet lingua cordis et actionis, Godefridus, CLXXIV, 1150. Præmitti ei debet examen, *ibid.*, 1057. Qualis illa, talis erit peccatorum remissio, *ibid.*, 152. — Qui peccata sua confitentes aliqua effundere timent, quasi in vase cordis splissi liquoris reliquias retinent, Hugo, CLXXV, 512. Qui per puram confessionem cordis sui secreta revelans nihil per affectum retinet, aut per silentium tegit, quasi aquas cor suum ante conspectum Domini effundit, *ibid.*. — Qualis debeat esse confessio, S. Bernardus, CLXXXII, 650, 651. Ejus conditiones, id., CLXXXIV, 1176. — Confessio debet esse integra, Robertus Pulvis, CLXXXVI, 899. Confiteri etiam debemus circumstantias notabiles, *ibid.*, 900, 901. — Integritas confessionis, Magister Bandinus, CXCII, 1096. Non est dividenda per diversos sacerdotes, *ibid.*, 1099. — Confessio sit humilis, pura, fidelis, Adamus Scotus, CXCVIII, 772. — De vera confessione, Petrus Cellens., CCII, 1128. — Quanta et qualis debeat esse confessio, Petrus Cantor., CV, 543, 545, 546. — Confessio sit pura, integra, aperta et fidelis

in tribus, Thomas, CCVI, 57, 58. — A. I confessionem tria requiruntur, Alanus, CCX, 500. Preparatio necessaria penitentis ante confessionem, *ibid.* Ore facienda, non scripto, *ibid.*, 596. Debet esse universalis, *ibid.*, 575, 501. Confitentia sunt peccatorum circumstantiæ, *ibid.*, 575, 590. Confitenda sunt dubia tanquam debilia, *ibid.*, 592. Confitens, si vel unicum peccatum mortale omittat, confessio invalida est, *ibid.*, 587. Confessio debet esse humilis, simplex, vera, integra et firma, *ibid.* Ejus integritas tria requirit, *ibid.*, 175. Dicunt hæretici quod sufficit soli Deo confiteri, *ibid.*, 556.

4° De confessionis effectibus. — Confessione criminum facta, questio non ultra procedit. Tertull. I, 276. Confessione penitentia nascitur, satisfactio disponitur, *id.*, 1243. — Confessionis fructus, S. Hilari., IX, 648. In confessione consistit omne spei nostræ præmium, *ibid.* In confessione peccatorum maxima est lethaliū vitiū morbis medicina, *ibid.*, 785. Confessio peccatorum facit, ut etiam digna argutione habeamus, non tamen arguamur, *ibid.*, 526. Ubi peccati confessio, ibi et justificatio a Deo est, *ibid.*, 690. — Confessio erroris medicina est, S. Ambrosius, XVI, 512. Solvit criminum nexus verecunda confessio peccatorum, *ibid.*, 507. Levius est crimen, ubi peccatum suum homo ultro confitetur, *ibid.*, 578. Peccatori quam utilis peccati confessio, *id.*, XVII, 969. Tunc carebis cunctis iniquitatibus tuis, cum ad verum te testi et accusator existeris, *ibid.*, 971. Confessio tua penitens medicina est, *ibid.* In confessione est venia, et in peccati sui condemnatione justitia, *ibid.*, 1053. — Confessio tabula post naufragium, S. August., XXXIX, 2226. Initium sanitatis *ibid.*, 2214. Confessio peccati latentis dupliciter sanat ægrum, *id.*, XLI, 847. Confessionis utilitas et fructus, *id.*, XXXIX, 2050, 2215; XL, 1289; XLV, 1879. Sicut odit Deus peccata sua deludentem, sic sublevat confidentem, *id.*, 1491, 2006. A confessione reformatio incipit, et per bona opera perficitur, *ibid.*, 1281, 1338, 1908. Peccator qui confitetur, procedit de tenebris ad lucem, *ibid.*, 1578. — Bona est peccati confessio, si curatio consequatur, S. Prosper., LI, 441. Apud misericordiam Dei plurimum valet confessio penitentis, quem facit peccator confitendo propitium, quem negando non facit a seculum, *ibid.*, 461. — Peccata sua confitens dat gloriam Deo, Cassiodorus, LXX, 397. Major gloria Dei est confitenti parcere, quam viventi sine confessione præstare, *ibid.*, 754. Munera divina consequitur, *ibid.*, 669. Deo revelare culpam remedium est, confiteri securitas, *ibid.*, 525. Confessio delictorum propitium tibi iudicem reddit, *ibid.*, 576. — Confessionis medicamentum, Alcuinus, CI, 620. Per confessionem peccata diluuntur, *id.*, C, 576. Peccator a triplici morte liberatur, *ibid.*, 539. In confessione omnis spes veniæ consistit, *id.*, C, 622. Confessio justificat, peccatis veniam donat, *ibid.* — Confessionis utilitas, S. Benedictus, CIII, 853. — Confessionis fructus, Raban, Maur., CX, 101, 102. — Peccatores mortui resurgunt per confessionem, penitentiam et Dei misericordiam, Ruther., CXXXVI, 715. Confessio est via communis ad Deum, fons tam iustis quam peccatoribus potens, qui criminum abundantiam abundantiori liquore detergit, *ibid.*, 901. Primam reddit innocentiam stolam, et fugitivum filium in paternos reducit amplexus, *ibid.* — Virtus confessionis sacramentalis, Lanfrancus, CL, 55. Peccata confessori revelata minime iudicantur, *ibid.*, 49. Confessio lumen facit, *ibid.*, 501. — Per confessionem nosmetipsos mundamus, Radulphus, CLV, 1899. — Confessionis necessitas retrahit a peccato, Guibertus de Novig., CLVI, 258. Confessio peccati optimum remedium, *ibid.*, 605. — Per confessionem allevatur omne onus peccati, S. Anselmus, CLVIII, 738. In vera confessione mundatur omnis macula delicti, *ibid.* — Fit peccatorum remissio cum secreta eorum confessione, S. Bruno, CLXIV, 405. Confessio jacientes erigit, vulnera ligat et sanat, ovem perditam et inventam super humeros Deus ipse ponit, et reducit ad pascua, *ibid.*, 919. — Confessio mundat lepram, Godefr., CLXXIV, 577. Reficitque vires animæ, *ibid.*, 1459. Et perducit ad gaudia cælorum, *ibid.*, 46. — O quam sublimis ista confessio, per quam de patibulo ad regnum, de terra ad cælum, de cruce latro damnatus ac crucifixus ad paradysum ascendit! S. Bernardus, CLXXXIII, 648. Gloriosa confessio, quæ Petrum apostolum trine negationis crimine liberavit, *ibid.* — An sine confessione dimittatur peccatum, S. Lombardus, CXII, 880, 881. — Omnia in confessione lavantur, conscientia mundatur, amaritudo tollitur, mare fugatur, tranquillitas reddit, spes reviviscit, animus hilarescit, Richardus, CCXVI, 1075. — David confitens admittitur ad veniam, Adamus Scotus, CCXVIII, 171. Confessionis sacramentalis utilitas, *ibid.*, 204 et seq. — De efficacia veræ confessionis, Petrus Cell., CCII, 1128. — Quantum sit effectus confessionis, Petrus Cantor,

CCV, 515. Per confessionem omnium peccatorum delentur maculæ, *ibid.*, 561.

III. — De satisfactione.

Grande scelus grandem habet necessariam satisfactionem, S. Ambrosius, XVI, 578. — Satisfactionis perfectæ indicium, Cassianus, XLIX, 1156 et seqq. — Satisfactio penitentis est, causas peccatorum excidere, nec earum suggestionibus indulgere aditum, Gennadius, LVIII, 994. — Quorum peccata in publico sunt, in publico debet esse penitentia, Radulphus, CXIX, 721. Quorum peccata occulta sunt, horum occulta debet esse penitentia, *ibid.* — Penitentia certa, quæ, Regino, CXXXII, 255. — Satisfactio est injuncti operis condigna executio, Radulphus, CLV, 1810. Solvi quis non potest a peccato, nisi solvat quod rapuit peccando, *ibid.*, 391. Remissio peccati non fit, nisi reddito debito, et facta integra satisfactione juxta magnitudinem peccati, *ibid.*, 398. Necesse est ut omne peccatum satisfactio aut pena sequatur, *ibid.*, 581. Homo post peccatum non potest sine peccati satisfactione salvari, *ibid.*, 589. Satisfactio quam omnis peccator debet facere, *ibid.*, 592. Ad integram satisfactionem oportet ut peccator aut aliquid pro eo det, de suo quod Deo debitum non sit, et ab eo non possit exigi, *ibid.*, 575. Non sufficit reddere quod ablatum est, sed pro contumelia illata peccator plus debet reddere quam abstulit, *ibid.* Secundum mensuram peccati oportet esse satisfactionem, *ibid.*, 592. Necessitas satisfactionis in penitentia, *id.*, (LXXI, 423. Satisfactio in tribus consistit, jejuatio, elemosyna, oratione, *ibid.*, 417. — Satisfactio penitentiam subsequi debet, Godefridus, CLXXIV, 421. Satisfactio pro peccatis non debet fieri ex tristitia et roache, *ibid.*, 665. Perficit penitentiam, *ibid.*, 1106. Vitiosas inclinationes frangit, *ibid.*, 1128. — Non sufficit mores in melius mutare, et a malis recedere, nisi per penitentiam dolorem, et humilitatis gemitum et cordis contriti sacrificium satisfiat de culpa, Hugo de S. Victore, CLXXV, 554. — De satisfactione, P. Abaelardus, CLXXVIII, 665. — Penitentiam quæ et quomodo injungenda, Robertus Pullus, CLXXXVI, 901. — Confitentibus penitentia satisfactio danda, Gratianus, CLXXXVII, 1535. Sine satisfactione operis peccatum non remittitur, *ibid.*, 1511. — De satisfactione, P. Lombardus, CXII, 877 et seqq. — Satisfactionis necessitas probatur, Ermengaudus, CCIV, 1260, 1261. — Satisfactio est injunctæ penitentia expletiva executio, vel peccatorum condigna correctio, Alanus de Insulis, CCX, 275. Satisfactio contritionem confirmat, mala emendat, sanitatem restituit, *ibid.*, 274. Commensuranda est culpa, *ibid.*, 290. Penitentia diversitas pro eodem peccato, *ibid.*, 276.

IV. — De dotibus et praxi confessarii, ejusque officio.

Penitentia sacramentum morientibus administrandum, S. Cyprianus, IV, 251. — Mandatum homini est etiam gravissimi criminis reus, si ex toto corde, et manifesta confessione peccati penitentiam gerant, sacramenti ecclesiæ refundendam gratiam, S. Ambrosius, XVI, 501. — Si presbyter penitentiam morientibus abnegaverit, reus erit animarum, Julius, VIII, 861. — De pondere astinendo delictorum sacerdotis est iudicare, S. Innocentius I, XX, 559. Si quis ægritudinem incurrerit et de venerit usque ad desperationem, ante tempus Paschæ est ei relaxandum, *ibid.* — Confessionis excipiens qualis esse debeat, S. Augustinus, XI, 1129. Ligandi ac solvendi potestatem his non convenire, qui proprium aliquid possideant, *ibid.*, 1215. Confessarius quomodo sese gerere debeat, *ibid.*, 1289. — Reconciliatio non neganda morientibus, S. Leo Magnus, LVI, 596, 597. — Sacerdos confessionem auditurus penitentis, præmittat orationem, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 451. Periculum est peccatorum confessionem excipiens, ad obscena quæ audit inardescat, *id.*, LXXIX, 419. — Ultima penitentia non deneganda, Crisostomus, LXXXVIII, 914. — Cuncti sacerdotes omnibus illis confitentibus eorum crimina dignam penitentiam cum summa vigilantia ipsis indicenti, S. Eberhardus, LXXXIX, 582. — Qui penitentiam in infirmitate prout, et casu, dum ad eum sacerdos venit, oppressus infirmitate obmutuerit, dent testimonium qui cum audierunt et accipiet penitentiam, S. Bonifacius, LXXXIX, 823. — Confessarius requirat a penitente an sint secum opera mala, quæ separant hominem a regno Dei, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1072. Postquam confessus fuerit sua peccata, si vult dimittere ea, det ei penitentiam, et si non vult non det, quia non potest, *ibid.*, 1073. Cavendum ne hi qui in gravibus peccatis incedunt, et hi qui in levioribus delinquant æqualiter iudicentur, sed

secundum morbum adhibenda est medicina, *ibid.* — His qui tempore necessitatis periculis urgentibus præsidium poenitentiae et mox reconciliationis implorant, nec satisfactio interdicienda est, nec reconciliatio deneganda, Carolus Magnus, XCII, 716. In dispensandis Dei donis non debemus esse difficiles, nec se accusantium gemitus lacrymasque negligere, *ibid.* Nullus sacerdos alterius parochiam poenitentem absolvat, *ibid.*, 807. Querendum est sacerdoti qualiter primo peccatum perpetratum, si iteratum aut frequenter actum sit, si sponte, si coacte, si per ebrietatem sit factum, *ibid.*, 845. — Confessarius poenitentem admoneat de principalibus vitis, et de virtutibus quibus easdem vitia superari possunt, Theodorus, XCIX, 940, 941. Confessoris agendi ratio erga infirmos, sanos, divites, pueros, senes, etc., *ibid.*, 1087. — Confessor quid observare debeat circa diversos status poenitentium, Alcuinus, CI, 1196. Quomodo poenitentem interrogare debeat, *ibid.* Judicare debet secundum canones, *ibid.* Confessoris orationes, *ibid.*, 1199. — Poenitentiae tempora juxta qualitatem peccati decernenda, Halitgarus, CV, 677. De modo poenitentes suscipiendi, judicandi, sive reconciliandi, *ibid.*, 217. — Quando quis ad confessionem venit, diligenter debet inquiri quomodo aut qua occasione peccatum perpetraverit quod peregrisse confitetur, et juxta modum facta debet ei poenitentia indicari, Rodulfus, CXXIX, 719. Debet ei persuaderi ut de perversis cogitationibus faciat confessionem, et de octo principalibus vitis, *ibid.* Modus poenitentiae peccata sua confitentibus aut per antiquorum canonum institutionem, aut per sanctarum Scripturarum auctoritatem, aut per ecclesiasticam consuetudinem imponi debet, *ibid.*, 720. Hoc ante omnia cavendum est ne in extremis poenitenti poenitentia et reconciliatio denegetur, *ibid.*, 721. — Quisque sacerdos sexum, aetatem, conditionem, statum, personam ipsumque cor poenitentis curiose discernat, et secundum haec quid sibi visum fuerit singula quaeque judicet, Herveus, CXXXII, 673, 674. — Poenitentiae signa exhibenti ministranda sunt sacramenta, etiam in extremis, Isidorus Mercator, CXXX, 547. Poenitentiam agens, si mortis impendat periculum, confestim reconciliandus est, *ibid.*, 545. — Ratio agendi presbyterorum erga poenitentes, Alito, CXXXIV, 45. Quomodo confessarius poenitentem debeat interrogare et judicare, *ibid.*, CXXXVIII, 501. Et poenitentiam imponere, *ibid.*, 505. — De confessione, poenitentia et reconciliatione illorum qui peccata sua confitentur, et de ordine ad poenitentiam eis dandam, Hurchardus, CXL, 949. Quenam esse debeat agendi ratio presbyteri erga eos qui non possunt adimplere quod in poenitentiali scriptum est, *ibid.*, 981. Erga poenitentes in genere, quando diversae sunt culpae, erga eos qui poenitentiam sibi injunctam adimplere festinant, *ibid.*, 986. Erga lapsos, *ibid.*, 988. Confessiones suscipientem litteratum esse oportet, ut sciat quid injungat, cui parcat, quando parcere debeat, S. Petrus Damianus, CXLIV, 413. Religiosum, ut puras manus levat ad Deum et pro peccatoribus fiducialiter intercedat, *ibid.* Confessarius poenitentiam dignam poenitenti suo curet administrare, *ibid.*, 901. — Sacerdotes diligenter examinare debent poenitentium peccata, Ivo Carnot., CLXI, 885. Quomodo etiam confessiones excipere, et poenitentiam iudicare intelligere debent, *ibid.* Qui ad confessionem accedunt

de quibus interrogandi, *ibid.*, 892. Confessio non revelanda, *ibid.*, 453. Pro qualitate peccati injungenda poenitentia, *ibid.*, 815. Quenam poenitentia imponenda sit qui jejuni non communicaverint, *ibid.*, 166. Quid agendum cum his qui ad pristina redeunt peccata, *ibid.*, 879. — Quid agendum erga poenitentes in ultimo vitae articulo, Gratianus, CLXXXVII, 1535, 1536. — Quid agendum erga hos qui in fine poenitent, Petrus Lombardus, CXCII, 892. Qui poenitentiam non complent, *ibid.*, 893. Morientibus non est imponenda satisfactio, sed innotescenda, *ibid.*, 894. In necessitate non est neganda poenitentia vel reconciliatio, *ibid.* Qualis esse debet iudex ecclesiasticus, *ibid.*, 891. — Valent et debent sacerdotes vere poenitentium et debitam satisfactionem suscipientium peccata remittere, et a debito damnationis absolvere, caeteros vero sine absolutione remittere, Richardus, CXCVI, 1166. — Confessarius vinum et oleum Samaritani debet habere poenitentibus, Petrus Cantor, CCV, 199. Trium praecipue debet injungere poenitenti, *ibid.* Penam arbitrariam potest injungere, *ibid.*, 215. Sit prudens et discretus, mitis, suavis, dulcis et benignus, misericors et affabilis, *ibid.*, 545. — Poenitentialis, id est sacerdos habeat in se bonitatem, scientiam, disciplinam, Petrus Blesensis, CCVII, 1093. Quid de poenitentia et satisfactione ab ipso injungenda, *ibid.*, 1295. — Absolvendus est qui solis oculibus confessarium petit, Alanus, CXX, 295. Confessarius quomodo poenitentem excitabit ad contritionem, *ibid.*, 290. Pro poenitente debet orare, *ibid.*, 299. Confessarii debent esse prudentes in satisfactionibus injungendis, *ibid.*, 288. Poenitentia quales injungi debeant infirmis, *ibid.*, 276. Poenitenti acquiescendum in injunctione poenitentiae, *ibid.*, 274. — Quodam officium sacerdotis erga vere poenitentes, Adamus Persen., CXI, 678. In omnibus iudiciis anteponenda misericordia, *ibid.* Iudex spiritualis debet diligenter audire, prudenter examinare, subtiliter agere, *ibid.* — Quid observare debeant sacerdotes in audiendis confessionibus, Odo de Soliaco, CCXII, 60.

V. — Libri de poenitentia tractantes.

Liber de poenitentia, Tertull., I, 122.
Parænesis sive exhortatorius libellus ad poenitentiam, S. Paclanus, XIII, 1082.
De poenitentia libri duo, S. Ambros., XVI, 465.
De poenitentia liber unus, S. Ambros., XVII, 971.
De vera et falsa poenitentia, S. August., XL, 1115.
De remissione peccatorum, S. Fulgentius, LXV, 327.
Opusculum de confessione peccatorum, Alcuinus, II, 649.
De poenitentia, Smaragdus abbas, CII, 611; Halitgarus Camerac., CV, 677 et seqq.
Poenitentialia, Rabanus Maurus, CX, 468.
Liber poenitentium, Rabanus Maurus, CXII, 1397.
De poenitentia, Haymo, CXVIII, 923.
Libellus de celanda confessione, Lanfrancus, CL, 625.
Qua commutatione leniri possit poenitentia, Ivo Carnot., CLXI, 837.
De potestate ligandi et solvendi, Richardus a S. Viatore, CXCVI, 1166.

CIII.

INDEX DE POENITENTIA PUBLICA

REFERENS QUIDQUID DE ILLA IN USU FUERIT OLIM IN ECCLESIA CATHOLICA

ET VARIAS CANONUM POENITENTIALIUM COLLECTIONES QUAS PRÆBET PATROLOGIÆ CURSUS.

I. — *Exsistentia poenitentiae publicae stabilitur.*

Tempore persecutionis episcopis lapsis non est imposita poenitentia, S. Optatus, XI, 985. — Poenitentiae publicae stationes, S. Ambrosius, XVI, 510. Opera, *ibid.*, 520. Et exercitia, *ibid.*, 576. Quam duri olim labores, *ibid.*, 1041. Poenitentes publici a conjugali congressu

debeant abstinere, *ibid.*, 520. Poenitentia publica virginis lapsae et ejus corruptioris, *ibid.*, 493, 495. — Confessio sacramentalis et publica, praeis Ecclesiae saeculis, non praemittebatur quotidiana fidelium communione, nisi ab his qui se aliquo gravi peccato obstrictos sentiant, S. Chromatius, XX, 279. — Communis Ecclesiae praxis erat, S. Nicetae aetate, ut graviore poenitentia puniretur peccata

tum aliquod, quod inquisitione facta innotesceret, quam et illud ultro peccator confessus fuisset, S. Nicetas, LII, 1105. Quot tempore poenitentiae indicat virgini lapsae, *ibid.*, 1108. Super poenitentia publica virginibus lapsis expenditur auctoritas S. Cypriani, *ibid.*. Agonem poenitentiae appellat S. Nicetas cursum poenitentialem, *ibid.*, 1109. Quibus exterioribus acibus poenitentiam publicam agere debebat lapsa virgo monasterii sui, *ibid.*, 1110. In iustificandis antiquis poenitentis publicis ratio habebatur et sexus, et virum, *ibid.*. — Quem mortalia crimina post baptismum commissa premebant, poenitentia publica satisfaciebat, Gennadius, LVIII, 994. Ob gravissima peccata imponebatur hominibus, *ibid.*. — Poenitentiae publicae modus apud veteres, Cassiodorus, LXXI, 1151. — Poenitentia qualis fuerit, et quanta competentibus catechumenis indicata, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 560. Apud Graecos fuit quadraginta dierum, *ibid.*, 571. Alia erat catechumenorum poenitentia, si forte tempore catechumenatus capitale crimen admisissent, *ibid.*, 572. Ratio assumenda poenitentiae publicae, *ibid.*, 457. Quatuor poenitentiae celebres gradus, fletus, auditio, substratio, consistentia, *ibid.*, 440. — Vetus consuetudo his qui ad extremum vitae poenitentiam differunt, concessa poenitentia, denegare absolutionem, *ibid.*, LXXVII, 725. — Poenitentiam agere juxta antiquam canonum institutionem, in plerisque locis ab usu recessit, et neque excommunicandi, neque reconciliandi antiqui moris ordo servatur, Rodulfus, CXIX, 721. Qui publice peccabant publica mulcebantur poenitentia, et secundum ordinem canonicum pro merito suo excommunicabantur et reconciliabantur, *ibid.*. — Incesta omnia, juxta modum culpae, absque exceptione personarum, a presbyteris judicabantur, et tempore opportuno publica crimina ad notitiam episcopi deducebantur, Herardus, CXXI, 765. — De poenitentia publica, Regino, CXXII, 245. — Plebani poenitentiam injungebant juxta qualitatem delicti, Rotherius, CXXVI, 562. Solius episcopi erat publicos poenitentes reconciliare, *ibid.*. — Olim confessio praecedebat jejunium quadragesimale, Hildebertus, CLXXI, 426. Publicae poenitentiae usus tempore Hildeberti, *ibid.*, 611. Poenitentium reconciliatio fiebat in Cena Domini, *ibid.*, 509. — De poenitentibus, Honorius, CLXXII, 665. — Solemnis poenitentia dicitur quae fit in manifesto extra Ecclesiam, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 150. Quid de illa poenitentia antiquis temporibus, *ibid.*. — Alia erat olim confessio generalis poenitentium, Robertus Pullus, CLXXXVI, 1085. Alia quae fiebat a parochis in Ecclesia, *ibid.*. Confessio publica peccatorum non uno ritu olim fiebat, *ibid.*, 1082. Poenitentiae sacramentum negabatur etiam illis peccatoribus qui in extremo tantum vitae discrimine illud flagitabant, *ibid.*, 1071. — De poenitentia solemniori, Alanus de Insulis, CCX, 295. Poenitentiae olim multo rigidiores quam modo injungebantur, *ibid.*, 291.

II. — De canonibus poenitentialibus.

Qui murmurat verba blasphemiae contra principem bonum per odium aut invidiam cum pane et aqua poeniteat septem diebus, S. Patricius, LIII, 825. Si quis per cogitationem peccaverit, id est, concupierit hominem occidere, aut fornicari, aut furari, et inebriari, majora dimittit anno, minora quadraginta diebus, in pane et aqua poeniteat, S. Columbanus, LXXX, 225. Si quis furatus fuerit, anno poeniteat, *ibid.*. Si quis seipsum coliquerit, anno poeniteat, *ibid.*, 226. — Mensura poenitentiarum de gula et ebrietate, de fornicationibus et aliis immundis pollutionibus, S. Cumianus, LXXXVII, 981. — Poenitentiam agat qui adulterium commisit, Ferrandus, LXXXVIII, 826. Poeniteant mulieres quae parvulos necant, *ibid.*. — Poenitentiale de episcopo et presbytero adulterinis; de sacerdote qui seipsum impuris sermonibus vel aliis vitiis polluit, etc., Egbertus, LXXXIX, 579. — De sacrilego, S. Gregorius III, LXXXIX, 589. De homicida, de adultero, de fornicatore, etc., *ibid.*. — Poeniteat presbyter aut diaconus facientes fornicationem, monachus furatus vestem vel aliud, qui manducat morticinam in scius, etc., Abedoc, XCVI, 1515 et seqq. — Poenitentiam agant qui aliquem in ira percusserunt; qui ad feriendum hominem surrexerint; qui cum mulieribus in balneo se laverint, etc., Theodorus, XCIX, 945. — Liber poenitentialis, Halitarius, CV, 697. — Quid de variis poenitentibus, Isaac Lingon., CXXIV, 1077. Poenitentes qui ex gravioribus peccatis poenitentiam gerunt, tribus annis sint inter audientes, si vere poenitentiam gesserint, *ibid.*, 1080. Qui poenitentiam publice gerant uno anno cum cilicio sint inter audientes, *ibid.*. — Statuta circa poenitentes, Hincmarus, CXXV, 793. — Poenitentes publici non ordinentur clerici, Isidorus Mercator, CXXX, 547. Poenitentes tempore poenitentiae matrimonium contrahere non debent, *ibid.*, 580. Post poenitentiam non debent adire militiam saecularem, *ibid.*, 890. Poenitentia suscepta sine professionis oblit ad saeculum redeuntis a nemine recipiantur, *ibid.*, 410. — Poenitentibus infirmis oleum sanctum non infundatur, Atto, CXXXIV, 45. Poenitentes quotidie genua flectant, *ibid.*, 46. Mortuos sepellant, *ibid.*. Negotiis saecularibus se abstineant, *ibid.*. — Canonum prisca collectio. De judicio poenitentium, *ibid.*, CXXXVIII, 457 et seqq. Anglo Saxonum leges ecclesiasticae. Liber poenitentialium, *ibid.*, 586 et seqq. Monumenta liturgica. Judicium poenitentis, *ibid.*, CXI, 963. — Liber poenitentialis, Burchardus, CXL, 941. — Poenitentiae canonicae, S. Fulbertus, CXLI, 559, 540. — Collectio poenitentialium, S. Anselmus Lucens., CXLI, 526. — Poenitentia, Innocentius III, CCXVII, 1145 et seqq.

CIV.

INDEX DE EXTREMA UNCTIONE

PAUCA SED OMNIA PRÆBENS QUÆ DE ILLIUS SACRAMENTI EXCELLENTIA ET EFFECTIBUS

IN PATROLOGIA REPERIUNTUR.

Ungitur caro ut anima consecratur, Tertullianus, II, 806. — De agrorum benedictione a presbyteris, S. Ambrosius, XVI, 477. Hæc benedictio et olei infusio appellatur nunc extrema unctio, not., *ibid.*. — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur, S. Innocentius I, XX, 551. — De agrotantium assistentia in articulo mortis, S. Hieronymus, XXIV, 258. — Unctionis sacramentum, unctio invisibilis, S. Augustinus, XXXV, 2004. De sacramentis ab infirmo suscipiendis, *ibid.*, XI, 1154. — Oleum sanctum quo infirmi unguuntur est sacramenti genus, S. Leo Magnus, CLVI, 518. Presbyteri ministri olei unctionis, *ibid.*. — Extrema unctio qualis, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 255, 256. Forma hujus sacramenti olim olei nomine indicata, *ibid.*, 534. Unicus sacerdos sufficit ad hujus sacramenti administrationem,

ibid.. — De extrema unctione, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 270. — De viatico et oleo benedicto infirmis diligenter impertiendo, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 582. De unctione in extremis, *ibid.*, 416. — Pro infirmis orare et ungere eos præcipitur, S. Chrodegangus Met., LXXXIX, 1084. — Ut quando quis infirmatur, inducat presbyteros Ecclesiae et orent super cum ungentes cum oleo in nomine Domini, Carolus Magnus, XCVII, 526. — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur et ungere oleo, Halitarius Camerac., CV, 680. — De infirmis visitandis oleoque sancto perungendis, Jonas Ansel., CVI, 258. — De infirmorum visitatione et unctione, Rabanus Maurus, CX, 815, 1031. — De sacramenti unctionis conferendae ordine et ritu, S. Prudentius Trece., CXV, 1110. — De ordine reconciliandi et ungendi in-

firmos, Hincmarus Rhem., CXXV, 773. — De infirmis oleo sancto perungendis post confessionem et reconciliationem, Riculfus Sueession., CXXI, 18; Regino Prumiens., CXXXII, 214. De extremæ unctionis administratione et de instructione circa hoc sacramentum, id., CXXXVIII, 560. De diligentia sacerdotum ne infirmi hoc sacramento priventur, *ibid.* — De unctione fratris egrotantis, S. Guillelmus Hirsaug., Cl., 1132. — De effectibus unctionis sacre infirmorum et de modo administrandi hoc sacramentum, Goffridus Vindoc., CLVII, 298. — Quid valet

unctio olei infirmis, Honorius Augustod., CLXXII, 1123. — Quando et a quo instituta est unctio infirmorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. Utrum iterum possit hoc sacramentum, *ibid.*, 578. De unctione infirmorum, id., CLXXVII, 596; P. Abaelardus, CLXXVIII, 1744; S. Bernardus, CLXXXII, 681; Petrus Lombardus, CXCI, 899; Magister Bandinus, CXCI, 1102; Johannes Beletus, CCI, 96; Garnerius Lingon., CCV, 677. — Opinio eorum qui dicunt extremam unctionem non esse sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 570.

CV.

INDEX DE SACRAMENTO ORDINIS

IN QUO LOGICE REFERUNTUR VARIE CIRCA SACRAM ORINATIONEM SS. PATRUM SENTENTIÆ.

MONITUM.

Ordo seu sacra ordinatio definitur: Ritus sacer vel sacramentum novæ legis a Christo institutum, quo spiritualis potestas confertur sacramenta conficiendi et ministrandi, cæteraque ecclesiastica munia pro jure obeundi. Prout Ordo dicitur ritus sacer, omnes omnino gradus seu ordines complectitur; prout dicitur sacramentum, ad eos tantum gradus refertur in quibus vera sacramenti ratio dignoscitur. Hinc igitur in hoc Indice vicissim agimus: I. De sacramenti ordinis existentia; II. De effectibus; III. De ministro; IV. De subjecto hujus sacramenti; V. De conditionibus ad ordines licite suscipiendos; VI. De variis ordinibus.

I. — De Sacramenti ordinis existentia.

Ordinationis sacramentum, S. Augustinus, XLIII, 109. — Ordinatio est sacramentum, S. Leo Magnus, LIV, 648. — Sacer ordo est sacramentum, quo insignitur homo, ut sic aliis per honorem prosit, Alanus de Insulis, CCX, 681. Opinio illorum qui dicunt quod ordo non sit sacramentum, *ibid.*, 569. Refelluntur, *ibid.*, 570. Ordinis sacramentum a Deo institutum est, *ibid.* Ordinaverunt sacerdotes et episcopos apostoli, *ibid.*

II. — De effectibus Sacramenti ordinis.

Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, S. Innocent. I, XX, 530. — Ordinationis sacramentum non licet iterari, S. Augustinus, XLIII, 70, 71, 72. Non amittitur, *ibid.*, 109. Sacramentum ordinationis manens in ordinatis, id., XL, 394. Etiam in eo qui aliqua culpa removetur ab officio, *ibid.* Ordinatis per traditionem gratia infunditur, id., XXIV, 228. — Virtus sacramenti gratia est Spiritus septiformis, S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 299. Magnum est onus ordinis, magna fragilitas carnis, *ibid.*, 460. — Ordinatus ab episcopo interdicto, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod episcopus Simoniaci ordinatus aurum dedit, et animam perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 355. Quod in ordinationibus crimina non auferuntur, *ibid.*, 457. Non fieri debere reordinationes, *ibid.*, 465. — Iterum ordinentur, qui ex Novatianis ad Ecclesiam redierunt, Gratianus, CLXXXVII, 572. Ordinationes ab excommunicatis non Simoniaci factæ ex misericordia tolerantur, *ibid.*, 787. — Ordinis sacramentum iterari non potest, Alanus de Insulis, CCX, 555.

III. — De Ministro Sacramenti ordinis.

Hæretico ordinare non licet nec manum imponere, Firmil., III, 1161. — Ordinatio hæreticorum rejicitur, Conc. Carthag., III, 1018, 1049. — Rata ordinatio clerici a pseudo-episcopo ordinati, S. Leo Magnus, LIV, 1203. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinare præsumat, id., LXXXIV, 595. — Ut perversi ordinatorum nullis de novo ordinationibus intersint, Isidor. Mercat., CXXX, 587. Presbyter diaconum aut presbyterum non ordinabit, id., CXXXVIII, 403. — Ordinatus ab episcopo interdicto, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod qui indignos ordinant, jus debeant amittere conso-

crandi, Ivo Carnot., CLXI, 560. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinet, *ibid.*, 445. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, Cl. XXXII, 142. Sacerdotes ab uno episcopo possunt ordinari, *ibid.*, 351. De presbyteris qui ordinantur ab eis, quos constat episcopos non fuisse, *ibid.* Annus suspensioni subiaceat episcopus qui invitum ordinare præsumit, *ibid.*, 561.

IV. — De subjecto ordinis Sacramenti. Qui non debeant ordinari.

Ad gradus ecclesiasticos qui non sunt admittendi, Stephan., III, 999, 1000. — Digamus sacerdos aut diaconus non ordinetur, S. Siricius papa, XIII, 1141. — Et post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit, S. Innocentius I, XX, 472. Qui ad clerum suscipi non possint, *ibid.*, 471. Ut si laicus viduam duxerit, clericus non fiat, *ibid.*, 579. Qui ab ordinibus arcendi, *ibid.*, 491, 492. Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et, defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, *ibid.*, 528. Quod digami admitti ad clerum non possint, *ibid.*, 604. — Episcopis alienum ordinare per canones non licet, S. Augustinus, XLV, 1771. Ordinari non possunt de penitentia sauciati, id., XLIII, 804. An ordinare eos liceat, qui parvuli a Donatistis fuerant baptizati, *ibid.*, 807, 808. — Non rudes ac neophytos ordinari debere, S. Leo Magnus, LV, 634. Romanæ Ecclesiæ disciplina ad ordines recipiebat eos tantum qui vel a pueris, vel inter adultos statim post baptismum clero se mancipaverint, id., LIV, 649, 650. Non ordinandus illitteratus, aut aliqua parte corporis imminutus, id., LVI, 699. Nec servus sine dominorum voluntate, *ibid.*, 697. Nec qui est rebaptizatus, *ibid.*, 872. Nec curialis, *ibid.*, 525. Non ordinandus seditionarius, usurarius, aut injuriarum ulior, *ibid.*, 865. Qui non promovendi, *ibid.*, 694. — Clericus esse non potest qui concubinam, viduam, repudiatam vel meretricem in matrimonio habuit, Gennadius, LVIII, 1039. Neque qui sibi virilia amputavit, *ibid.*, 1040. Neque qui usuras accepisse vel in scena lusisse convincitur, *ibid.* Neque qui publicam poenitentiam egit, *ibid.* Neque qui insanivit, aut diaboli afflictione vexatus sit, *ibid.* Neque qui pecuniam offert, *ibid.* — Publicis administrationibus implicatos ab ordinibus arceat Mauricius, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 662. A clericatu prohibebantur advocati, milites, officiales, histriones, et publicis ratiociniis ob-

noxii, *ibid.* Irregulares ad ordines suscipiendos, quinam, *ibid.*, 573, 696. Ab ordinibus arcendi bigami aut qui virginem non est sortitus uxorem, *ibid.*, 601, 602, 696, 1261. Corpore vitiati, *ibid.*, 573. Ignorantes, *ibid.* Penitentes, *ibid.* Rebaptizati, *ibid.* Pueri, *ibid.*, 643. Ut energumeni ad clerum non promoveantur, *ibid.*, LXXXIV, 257. De servis non ordinandis, *ibid.*, 281. Ut ignotis sacerdotum non detur, *ibid.*, 640. Ut caudicis vel curiales vel saeculari militi dediti ad clerum non admittantur, *ibid.*, 671. — Non ordinentur nisi omnes qui cum eis sunt, fideles existant, Isidorus Mercator, CXXX, 529. — Qui partem digiti sibi abscedit, clericus esse non debet, Regim. Prum., CXXXII, 272, 278. Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, *ibid.*, CXXXVIII, 401. Ut ex curialibus clericus non fiat, *ibid.*, 402. Digami ad clerum admitti non possunt, *ibid.* Rebaptizati ad nullum clericatus gradum promovendi, *ibid.* — Ut qui caret oculis, sacerdotii officium adipisci non possit, Ivo Carnot., CLXI, 472. Quod clericus si paganus occiderit promovetur non possit, *ibid.*, 474. Ut penitentes vel bigami non promoveantur, *ibid.*, 478. — Ad sacros ordines usurarii promovendi non debent, Gratianus, CLXXXVII, 216. Qui homicidium fecit aut præcepto aut consilio post baptismum consensit fuerit, clericus non ordinetur, *ibid.*, 257. Qui casu homicidium facit, ex dispensatione in ordine suo permanet, *ibid.*, 275. Qui ad penitentiam agendam in monasterio recluditur, presbyter non ordinetur, *ibid.*, 282. Ad clericatus officium non admittantur apostatae, *ibid.*, 286. Post baptismum militantes, vel in foro decedentes, a sacris prohibentur ordinibus, *ibid.* De servili conditione nullus ad sacros ordines deveniat, *ibid.*, 291. Non ordinentur penitentes, vel illiterati, *ibid.*, 302. Non excluduntur a clero qui a medicis, vel barbaris, vel a dominis suis castrantur, *ibid.*, 304. Non prohibetur a clero qui digitum sibi casu abscedit, *ibid.* Presbyterorum filii ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 303. Si religiosi inventi fuerint filii sacerdotum ordinentur, *ibid.*, 311. Monachos non ordinatur clericus, nisi voluntate abbatis episcopo fuerit oblati, *ibid.*, 313.

V. — De conditionibus ad ordines licite suscipiendos.

Ordatio gradatim. — Caius papa, V, 190. — Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debent ad summum sacerdotium pervenire, S. Innocentius I., XX, 670. — Quam ordinatio justa et legitima, Conc. Carthag., III, 1023, 1026. — Ordinandi probandi, S. Leo Magnus, LIV, 618, 619. Per saltum nemo ordinandus, *ibid.*, 620. Nemo laicus vel monachus ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, *ibid.*, LVI, 571, 578. Quæ in singulis gradibus observanda sint tempora, *ibid.*, 572. — Certa inter gradus ordinum intervalla servanda, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 643. Ob canonicos ordinum interstitia non servata Constantinus papa e gradu sub dejectus, *ibid.*, 585 not. De temporibus in cleri ordinibus immorandi, *ibid.*, LXXXIV, 634. — Ordines quibus temporum interstitiis conferendi sunt, Isidorus Mercat., CXXX, 682. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debeat officium perveniri, Burchar., CXL, 554. — Ad sacerdotale officium nullus, nisi per singulos gradus probatus, accedat, Gratianus, CLXXXVII, 313. Non nisi per distinctos gradus quisquam ad sacerdotium aspiret, *ibid.*, 374. Quæ intervalla temporis in singulis gradibus servanda sint, *ibid.*, 375. Per quæ intervalla temporum ordinetur qui de monachis in clericatum eligitur, *ibid.*, 377.

Ordatio non sit venalis. — Nihil ambitioni, gratiæ, vel pecuniæ liceat, S. Leo Magnus, LIV, 618. Clerici pretio ordinati, ab officio deponantur, *ibid.*, LVI, 702. — Pro ordinibus suscipiendis aliquid dari vel accipi interdictum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 131, 133. Ne sit in ordinatione venalitas, *ibid.*, LXXVII, 644. Gratia ordinentur clerici, *ibid.*, 697. Non patiantur, aut dato præmio, aut alicuius gratia vel supplicatione clericos ordinari vel promoveri, *ibid.*, 792, 951. Non ordinatio fiat ex favore aut venalitate, *ibid.*, 643, 644, 794, 801. — Ne per præmium ordinentur episcopi, S. Isidorus, LXXXIV, 38. Quod non oporteat episcopos aut quolibet ex clero per pecunias ordinari, *ibid.*, 166; Isidorus Mercat., CXXX, 309. Ordinatio non est numeribus obtinenda, *ibid.*, 374. Ordines pretio non sunt conferendi, *ibid.*, 545. Quod sacra ordinatio nullatenus vendi debeat, *ibid.*, CXXXVIII, 400. — Quod episcopus Simoniacus ordinatus aurum dedit, et animam perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 335. Ut nihil accipiat pro ordinatione vel pallio vel chartis, *ibid.*, 361. De eo qui per pecuniam manus impositionem dedit vel ac-

cepit, *ibid.*, 364. Quæ sententia ferendi sint qui Simoniaci ad episcopatum eliguntur, vel electi Simoniaci ordinantur, *ibid.*, 366. Ne episcopus per pecuniam aliquem ordinet, *ibid.*, 367. Non esse faciendum episcopum præmio, vel personarum patrocinio, *ibid.* A sacerdote est alienus, qui per pecuniam ordinat, vel ordinatur, *ibid.*, 1155. Damnatur episcopus, qui per pecuniam ordinationem facit, *ibid.* Qui gratiam quam a Deo accipit, non gratis exercent, venditores columbarum sunt, *ibid.*, 1157. De eo qui ordinatur ab illo quem scit Simoniacum esse, *ibid.*, 1158. — Nec ordinari, nec promoveri in Ecclesia Dei per pecuniam aliquis valet, Gratian., CLXXXVII, 482. De his qui non Simoniaci a Simoniacis ordinantur, *ibid.*, 553. Eternam damnationem inveniet qui quolibet munere ad sacros ordines accedit, *ibid.*, 535. Nec pretio, nec prece, nec gratia, nec supplicatione aliqui ad sacros ordines accedant, *ibid.*, 536. Neque favore, neque venalitate ad sacros ordines quisquam promoveatur, *ibid.*, 537. Ab ordinando non debet aliquid exigi, sed nec voluntarie oblata respici oportet, *ibid.*, 543. De his qui sacros ordines munerum acceptione dispensant, *ibid.*, 546. Sicut ordinatio, sic electio vel consensus sine venalitate debet præferri, *ibid.*, 564. — De his qui scienter a Simoniacis ordinantur, Petrus Lombardus, CXCII, 907.

Ubi, quando et quomodo facienda sit ordinatio. — Ordinationes sacerdotales non nisi sub populi assistentia conscientia fieri oportere, Conc. Carth., III, 1026. Ad ordinationes rite celebrandas quid agebatur, *ibid.*, 1027. — In ordinationibus clericis, solemus vos ante consulere, S. Cyprianus, IV, 318. — Nicæna regulæ in ordinationibus servandæ, S. Innocentius I., XX, 491, 492. — Jejunium tum ordinantis, tum ordinandi præcedat, S. Leo Magnus, LIV, 623. Canonum observantia præsertim in ordinationibus commendatur, *ibid.*, 617. Ordinationes per tumultum factas redarguit, *ibid.*, 615. Quædam illicitæ apud Afros ordinationes reprehenduntur, *ibid.*, 6.6. Clerici non ordinandi coram catechumenis, *ibid.*, LVI, 715. Ordinationum formulæ seu rubricæ vetustissimæ, *ibid.*, 887, 888. — Ordo ad sacros ordines benedicendos, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 268. Qui ordinatur ministro Ecclesiæ apud Latinos, Græcos, Maronitas, etc., *ibid.* Ordo Romanus qui nunc existat est antiquus, *ibid.*, 446. Papæ ordinandi ritus, *ibid.*, 505. Duo panes ordinando dantur, quibus flere, docetur peccata, et sua et aliena, *ibid.*, LXXX, 287. Multi olim sine litteris dimissoris a non suis episcopis ordinati, *ibid.*, LXXVII, 536. Hodie ad ordinem aliquem suscipiendum dimissoriæ episcopi solius natalis litteræ requiruntur, *ibid.* Majores gradus ante Evangelium, minores post communionem olim dabatur, *ibid.* Hodie minores priori loco dantur, posteriori majores, *ibid.*, 475. Jejunia a jejunantibus sacra ordinatio conferatur, *ibid.*, LXXVIII, 475. Ordinum conferendorum ritus juxta Græcos, *ibid.*, 508. — Episcopus ordinare non debet præter metropolitani auctoritatem, Isidorus Mercat., CXXX, 697, 924. Ordinati non debet quis per alienum episcopum, *ibid.*, 260. Ordinati suæ ordinationis litteras ab episcopo debent obtinere, *ibid.*, 572. Ordinatio facta a non suo episcopo est inanis, *ibid.*, 579. — Qualiter episcopus debet ordinem facere. Ex Conc. Nann. Regim. Prum., CXXXII, 278. Judicio multitudinis ordinationes fieri non debere, *ibid.*, CXXXVII, 399. — Quod sub aspectu audientium ordinationes celebrari non debeant, Burchar., CXL, 626. Ut quisque ordinatus litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 634. — Ordines jejunii conferantur a jejunantibus, Joann. Rotom., CXLVII, 59. — Ut quicunque contra formas canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur, Ivo Carnot., CLXI, 458. Ut unusquisque presbyter cum ordinatur, litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 480. Nullus ordiendus est absolute, *ibid.*, 1136. — Quando et quomodo ordinationes sint faciendæ, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 431. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, CLXXXVII, 142. Qui sine episcopi consensu ordinatur, irrita sit ejus ordinatio, *ibid.*, 537. Sine dimissoriis litteris in aliena ecclesia clericus non ordinetur, *ibid.*, 1112.

Non nisi Dominicis diebus esse consecrandos tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes, S. Leo Magnus, LIV, 617, 624. Quo die sacerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, *ibid.*, 623. Ordinationis dies Dominica, *ibid.*, 620, 631, 1021. Ex apostolica traditione, *ibid.*, 1021. De ordinatione presbyteri vel diaconi ut Sabbato sancto celebretur, id est, die Dominico, *ibid.*, LXXXIV, 783. — Minores gradus olim Dominicis diebus dari poterant, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 475. Majores in Sabbatis quatuor temporum, *ibid.*, Ac etiam Dominico die mane, continuato Sabbati jejunio, *ibid.* Usus hodiernus quo ordines majores et minores simul

in Sabbatis Quatuor temporum conferuntur, est antiquus, *ibid.*, 476. — Ordines non sunt passim et omni tempore celebrandi, Isidorus Mercat., CXXX, 779. Presbyterorum ordinationes quando fieri debeant, *ibid.*, 940. De tempore ordinationis, *id.*, CXXXVIII, 399. Ut ordinationes presbyterorum certis fiant temporibus, *ibid.*, 403. — Ordinationis episcopi die Dominica celebretur, Joann. Roibom., CXI.VII, 59. — Quod mane Dominicæ continuato jejunijs Sabbati possit fieri ordinatio, Ivo Carnot., CLXI, 460. Ut in die Resurrectionis sacerdotalis et levitica fiat ordinatio, *ibid.* Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejunijs Quatuor temporum, *ibid.*, 461. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 1152. Quare die Dominico ordinationes sacerdotum celebrentur, *ibid.*, 1153. De temporibus ordinationis, *ibid.*, 1156. — Quare in Quatuor temporibus ordines fiant, Honorius August., CLXXII, 686. De tempore sacros ordines conferendi, *ibid.*, 757. — Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, Gratianus, CLXXXVII, 357. Quare die Dominico, *ibid.* Sabbato magno post horam baptismi episcopus valet ordinari, *ibid.*, 371.

Quibus in locis episcopi debeant ordinari, S. Leo Magnus, LIV, 634. Ubi ordinentur episcopi, *id.*, XCIX, 1002. Ut episcopus non ordinetur in diocesi quæ episcopum nunquam habuit, *id.*, CXXXVIII, 399. — Ut in altera parochia clericus alterius diocesis nullatenus ordinetur, Ivo Carnot., CLXI, 379. Quod ordinationes fieri non debeant nisi in loco certo et religioso, *ibid.*, 451. — In quibus locis primates vel patriarchæ debeant ordinari, Gratianus, CLXXXVII, 385. Apostolica permissione unus Ecclesiæ clericus in altera valeat ordinari, *ibid.*, 557.

De titulo, examine, ætate, qualitatibus ordinandorum. Nullus clericus est ordinandus nisi ad titulum alicujus Ecclesiæ, civitatis, vel vici, vel martyrii, S. Leo Magnus, LVI, 510. — Quod nulli ordiendi sint, nisi alicubi attutlati sint, Ivo Carnotensis, CLXI, 451. — Clerici olim nulli ordinabantur nisi alicui titulo addicti, S. Gregor. Magnus, LXXVII, 461. Non sine titulo ordinabantur, *id.*, LXXVIII, 481. — Quod sine certo titulo ordinandi non sunt sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 431. — Irrita sit ordinatio sine titulo facta, Gratian., CLXXXVII, 553. — Ordinari non licet absque titulo, Robert. Pull., CLXXXVI, 1107. | In ordinationibus clericis mores ac merita singulorum communi consilio ponderare solemus, S. Cyprianus, IV, 318. Ætates et conditiones et merita singulorum discernuntur, *ibid.*, 330. Expectanda non sunt humana testimonia, cum præcedant divina suffragia, *ibid.* — Ordinandi in quo probandi, S. Leo Magnus, LIV, 618, 649. Cum grandi examinatione, *ibid.*, 708. Ordinatio sine examine reprobata, *id.*, LVI, 595. — Clerici accurate, antequam ordinentur, examinandi, S. Gregor. Magnus, LXXVII, 694. Quas præcipuas conditiones in ordinandis Gregorius requireret, *ibid.*, 575, 696. Quas concilia olim requirerent, *ibid.* De quibus nunc examinentur, *ibid.*, 696. Ordinandorum mores olim diligenter examinabantur, *id.*, LXXVIII, 481. De quibus examinandi il qui in sacro sunt ordine collocandi, *id.*, LXXVII, 552, 641, 696. — De examinatione ante ordinationem, Regino Prum., CXXXII, 267. Qualiter episcopus ordinandus examinabitur, *ibid.*, 279. — De examinando eo qui ad clericale munus accedit, Ivo Carnotensis, CLXI, 250, 459. — De presbyteris qui sine examine sunt pro electi, Burchard., CXL, 627. — Quod prius examinari debeant qui episcopi sunt ordinandi, Ivo Carnot., CLXI, 347, 348. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVII, 140. De iis qui sine examinatione ordinantur, et postea peccata sua confitentur, *ibid.*, 142. Non recipit ordinem ecclesiasticum eum, qui sine examinationes vel postea confessus ordinatur, *ibid.*, 387.

Ordinandorum ætas, S. Siricius papa, XIII, 1142. — Presbyter qua ætate ordinandus, S. Leo Magnus, LVI, 445. Ante 25 ætatis annos non clerici ordinentur, *ibid.*, 635. Clerici qua ætate ordinandi, *ibid.*, 420, 560, 868. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate proelectores, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 644. — Nullus ordinetur clericus ante tricesimum ætatis annum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 280. — Ante viginti quinque annos non ordinentur, Conc. Arel., LXXXIV, 245. De ætate diaconorum, *ibid.*, 55. — Presbyterum minus triginta annorum minime ordinandum, Conc. Neoc., LXXXIV, 110. Ut diaconus ante viginti quinque annos, et sacerdos ante triginta annos non ordinetur, *ibid.*, 245. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 266. Qua ætate episcopi vel presbyteri, *ibid.* De numero annorum quo sacerdotes et levites ordinentur, *ibid.*, 275. De legitima ætate ordinandi presbyteri, *ibid.*, 577. — Ut diaconus ante 25 et sacerdos ante 30 annos non ordinetur, Isidorus Mercat., CXXX, 581. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 402. Qua ætate episcopi

vel presbyteri, *ibid.*, 268, 581. — Ut diaconus ante 25 annos et sacerdos ante 30 non ordinetur, Regino Prum., CXXXII, 377. Qua ætate episcopi vel presbyteri consecrantur, *ibid.*, 378. — Ne laicus fiat episcopus ante 30 annos, Burchardus, CXL, 555. Quod episcopum vel presbyterum ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. De presbyteris qui ante 25 annos ordinantur, *ibid.* Quod ante 25 annos diaconi non sint ordinandi, *ibid.* — Qua ætate diaconi consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 453, 452. De ætate ordinandorum, *ibid.*, 1135 et seq., Hugo de S. Victore, CLXXVI, 432. — Necessitate urgente 25 annorum presbyteri ordinentur, Gratianus, CLXXXVII, 580. — De ætate ordinandorum ita decrevit Nicolaus papa, Petrus Lombardus, CXII, 908.

Ordinari nonnunquam indignos non secundum Dei voluntatem, sed secundum humanam præsumptionem, Conc. Carthag., III, 1027. — Ætates, conditiones et merita singulorum discernuntur ut digni ad ecclesiasticos gradus promoveantur, S. Cyprianus, IV, 330. — Ordinandi debent esse sine crimine, S. Augustinus, XLIV, 561. — Irreprehensibiles ordinentur episcopi, S. Leo Magnus, LIV, 672. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate proelectiores, et mundi opere admittantur, S. Gregor. Magnus, LXXVII, 644. Nec illi quorum vita reprehendi potest, *ibid.*, 678. Ut nullus clericus ordinari nisi fuerit vite probabilis, *id.*, LXXXIV, 192. De criminosis ut ad clerum non promoveantur, *ibid.*, 805. Quales vel qualiter ad sacros ordines accedant, *id.*, XCIX, 1002. — Diaconus non est promovendus nisi castitatem proficitur, Isidorus Mercat., CXXX, 584. Diacones uxorati modo casitaverint, ordinari possunt sacerdotes, *ibid.*, 453. Diaconus conjugati non promoveri debent ad sacerdotium, *ibid.*, 593. Diaconi protestantes se non posse continere, ac promoveri debeant ad sacerdotium, *ibid.*, 261. Ordinandi qualis debeat esse morum ornatus, *ibid.*, 1012. Quis vel quam docti debeant ordinari episcopi, *id.*, CXXXVIII, 399. Ut nemo litterarum nesciens promoveatur ad clerum, *ibid.*, 101. Quod clerici criminosi nequeant promoveri, *ibid.* — Nec illiterati, Burchardus, CXL, 628. — Ut dignus vita et moribus ad sacros ordines eligatur, Ivo Carnot., CLXI, 551. Ut ordinandus ad diaconatum matrimonio renuntiet, *ibid.*, 524. Caste se victorios promittant, in diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1135. De qualitate ordinandorum, *ibid.*, 1139 et seq. Qui laici debeant ordinari, *ibid.*, 1151. De continentia ordinandorum, *ibid.*, 1149 et seq. Subdiaconus continentiam observare oportet, *ibid.*, 1152. Ad sacros ordines non accedat nisi virgo aut probatæ castitatis, *ibid.*, 1153. In tribus gradibus constituti etiam ab uxoribus abstineant, *ibid.* Ministris altaris cum episcopis et presbyteris est eadem lex continentie, *ibid.* In minoribus ordinibus constituti uxorem ducant nisi voto aut religioso habitu prohibeantur. Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur, *ibid.*, 1154. — Quales sunt eligendi ad sacros ordines, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 432. — Non ordinentur nisi vocati, Robert. Pull., CLXXXVI, 922. — Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, Gratianus, CLXXXVII, 142. Non fiat subdiaconus qui se caste victurum non promiserit, *ibid.*, 155. Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur, *ibid.*, 157. (Vide articulum De subjecto sacramenti ordinis.)

VI. — De variis ordinibus.

De ordinandis. — S. Calixtus papa, V, 181. De ordinibus ecclesiasticis, *ibid.*, 190; Collect. can., LXXXIV, 32 et seq., Aleuin., CI, 1251. — De gradibus ecclesiasticis, Raban. Maur., CVII, 299. De sacris ordinibus, *id.*, CXII, 1193. — Gradus clericorum varii, Rotherius, CXXXVI, 608. — De ordinibus sacris, Burchardus, CXL, 681; Ivo Carnot., CLXI, 443 et seq.; CLXII, 514 et seq.; Honor. August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 431 et seq.; CLXXXVII, 399 et seq.; Gratianus, CLXXXVII, 136 et seq.; Petrus Lombardus, CXII, 900 et seq.; Sicard. Crem., CXIII, 61. — De sex ordinibus clericorum, Innocentius III, CCXVII, 775.

De tonsura clericati. — Clericalis tonsura, S. Gregorius Thronensis, LXXI, 853. — Clericalis coronæ prima mentio, S. Gregorius Magnus, LXXI, 1078. Clericalis dignitas per comæ tonsuram tribuitur, ex more vetusto Romanæ Ecclesiæ, *id.*, LXXVIII, 212, 456. Idque fit ante ullam ordinum susceptionem, *ibid.*, 456. Apud Græcos in lectoris ordinatione tonsura clericalis datur, *ibid.* Tonsura ecclesiasticæ auctor fuit S. Petrus apostolus, *ibid.* Quid significet tonsura clericalis, *ibid.* Hæc non est duplex sed unica tonsura, *id.*, LXXVIII, 457. Antiqua sancti Petri et priscorum clericorum corona repræsentat coronam Christi spineam, *ibid.* — De tonsura clericorum,

S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 779; Aleuin., Cl, 1253; Amal. Met., CV, 831, 1081, 1234; Raban. Maur., CVII, 398; CILII, 1167; Isidor. Mercat., CXXX, 340; Regin. Prum., CXXXII, 392; Joann. Rothomag., CXLVII, 28, 63; Ivo Carnot., CLXI, 443; Honor. August., CLXXII, 603, 603; Hugo de S. Victor., CLXXVI, 423; Anselm. Havelb., CLXXXVIII, 1101. — Ex apostolica doctrina emanavit tonsura, Joann. Rothomag., CXLVII, 28. — Tonsura vel vestis religiosa in minori aetate suscepta a parentibus irrita fieri potest, Gratian., CLXXXVII, 1103. — Quis corona designat, Gerhoh., CXCI, 1269; Petrus Cant., CCV, 483.

De ostiariis. — Ostiarius primus clericatus gradus tempore Paulini, S. Paul. Nol., LXI, 535, 536. Illo tempore ministerium in Ecclesia notum cubendi et vigilas ducendi, *ibid.*, 537, 538. — Ostiarius debet esse senex aetate et moribus, S. Benedict., LXVI, 901. — Ostiarii, quo missae loco ordinantur, S. Greg. Magn., LXXXVIII, 475. Ritus ordinandi ostiarii, *ibid.*, 218. Ostiarii mentio in Patribus antiquis, *ibid.*, 476. Officia ostiarii, *ibid.*, 477. — De ostiariis, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 794; LXXXII, 794. Qualiter ostiarii fiant, *ibid.*, LXXXIV, 801. — Quare dicitur ostiarius, Aleuin., Cl, 1132. Ostiarii officium in lege veteri, *ibid.*. In lege nova, *ibid.*, 1132, 1254. — De ostiariis, Amal. Met., CV, 832, 1083; Raban. Maur., CVII, 305. — Qualiter ostiarii ordinantur, Isidor. Mercat., CXXX, 339. — Ostiarius qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 515. — Ostiarii origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 307; Lanfranc., CL, 629; Ivo Carnot. CLXII, 514; Steph. August., CLXXII, 1276. — De ordinatione ostiarii, Ivo Carnotensis, CLXI, 448; Gratian., CLXXXVII, 1156. — Unde ostiarius dicitur, Magister Band., CXCLII, 1103. — Ubi Christus ostiarii officium exercuerit, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXII, 514. — Cum ordinantur, claves Ecclesiae ab episcopo traduntur, Ivo Carnot., CLXII, 514.

De lectoribus. — De lectoris officio, S. Cyprian., IV, 519. Lectoribus Evangelium legant, *ibid.* — Nullus lector vasa sacra contingat, S. Silvester, VIII, 835. — Lectores et nubere et filios procreare possunt, S. Leo Magn., LIV, 1204; LVI, 545. Cum ad pubertatem pervenerint, cogantur vel uxorem ducere, vel continentiam profiteri, *ibid.*, LVI, 868. — Lectoribus arrogantia vitium familiare, S. Benedict., LVI, 603. — Lector psalmum qui populo exponendus esset, perlegebat, S. Augustinus, XXXVII, 1784. Lector recitat Evangelium, *ibid.*, XXXVIII, 433, 1117. Pueri in lectorum gradu, *ibid.*, XXXIV, 1049; XXXIX, 1350. — De lectore, S. Gregor. Turon., LXXI, 963, 918, 273, 763. — Epistula olim in missa a lectoribus legebatur, S. German. Paris., LXXXVIII, 479. Evangelium a lectoribus in missa lectum, *ibid.*. Lectores locum habent inter gradus clericales, *ibid.*, 314. Datur lectoribus libertas uxorem ducendi, *ibid.*. Lectores prohibentur vacare aleis, et ebrietati, *ibid.*. Lectores qui Quadragesimam, feriam quartam, vel Parascevam non jejunaverint, deponantur, *ibid.*. Apud Graecos lectoratus ex minoribus ordinibus s. l. confertur, *ibid.*, 436. Ordinatio lectorum apud Graecos, *ibid.*. Quo missae loco fiat lectorum ordinatio, *ibid.*, 475. Lectorum vetus mentio in Ecclesia, *ibid.*, 476. Priscis Ecclesiae temporibus lectores in missa legebant Evangelium et Epistolam, *ibid.*, 479, 547. Manus fuit lectorum sacros codices servare, *ibid.*. — Lectores apud Graecos quomodo ordinati, S. Gregor. Magn., LXXXVIII, 511. — De lectoribus, S. Isidor. Hispalensis, LXXXIII, 791. Qualiter lectores fiant, *ibid.*, LXXXIV, 201. Eorum officium, Aleuin., Cl, 1234. Eorum officium in veteri lege, *ibid.*, 1232. — De lectoribus, Amal. Met., CV, 823, 1084; Raban. Maur., CVII, 305; Isidor. Mercat., CXXX, 285; Ivo Carnot., CLXI, 443; Honorius August., CLXXII, 598; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 424; CLXXVII, 400; Petrus Lombardus, CXCLII, 901. — De ordinatione lectorum, Ivo Carnot., CLXI, 448, 1158; Steph. August., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 1156. — Lector clericus qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 515. — Lectorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 308; Ivo Carnot., CLXII, 514; Steph. Augustod., CLXXII, 1276. — Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur, Ivo Carnotensis, CLXI, 1154; Gratianus, CLXXXVII, 181.

De acolythis. — Benedictio acolythi, S. Germ. Paris., LXXII, 518. — De acolythis, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 293; LXXXIII, 793. Quomodo acolythi fiant, *ibid.*, LXXXIV, 300. — Unde dicitur acolythus, aut quale ministerium habet, Aleuin., Cl, 1152. Acolythorum in veteri lege officium, *ibid.*, 1252. — De acolythis, Amal. Met., CV, 821, 1085; Raban. Maur., CVII, 304. — Quomodo acolythi ordinantur, Isidor. Mercat., CXXX, 339. — De ordinatione acolythorum, Ivo Carnot., CLXI, 447,

1157. Ordo acolythorum, *ibid.*, CLXII, 518. — De acolythis, Honorius Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 425; CLXXXVII, 400; Petr. Lomb., CXCLII, 912; Innocent. III, CCAVII, 775. — Quartus ordo acolythorum est, Magist. Band., CXCLII, 1104. — Quando hoc officium Christus implevit, Ivo Carnot., CLXII, 518; Magister Band., CXCLII, 1104. — Acolythi quare teneant cereos accensos ad Evangelii decantationem, Adanias Scot., CXCVIII, 709. — Quid sit eorum ministerium, Innocent. III, CCAVII, 775.

De exorcistis. — Exorcismus daemonia ex obsessorum corporibus ejiciebant, Tertull., I, 413. — Exorcismus ergumenis manus imponant, S. Leo Magnus, LVI, 683. Exorcizare vetitum his qui ab episcopo non sunt ordinati, *ibid.*, 717. — Exorcismus ordinatio, S. Germ. Paris., LXXII, 517, 519. Benedictio exorcistae, *ibid.*, 519. Exorcistae fuisse leguntur in Actibus apostolorum, *ibid.*, LXXXVIII, 535. Sancta Ecclesia inter gradus ecclesiasticos exorcistarum etiam ministerium habet, *ibid.*. Exorcistae diabolum multis increpationibus laceant, *ibid.*, 568. Quo missae loco fiat exorcistarum ordinatio, *ibid.*, 475, 480. Apud veteres Patres exorcistarum mentio in Ecclesia, *ibid.*. Etiam apud gentes, *ibid.*. — De exorcistis, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 792. Qualiter exorcistae fiant, *ibid.*, LXXXIV, 300. — Eorum officium in lege veteri, Aleuin., Cl, 1232. In Ecclesia, *ibid.*, 1254. — De exorcistis, Amal. Met., CV, 1084; Raban. Maur., CVII, 304; Isidor. Mercat., CXXX, 285; Ivo Carnot., CLXI, 444; Honor. Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 424; Petrus Lombardus, CXCLII, 912. — Exorcistarum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 308. — De ordinatione exorcistarum, Ivo Carnot., CLXI, 448, 1158; Steph. Augustod., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 1156. — Tertius ordo exorcistarum est, Magist. Band., CXCLII, 1103. — Quando exorcistae officium exercuerit Christus, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXII, 515.

De subdiaconis. — Continentia etiam subdiaconis imposita, S. Leo Magn., LVI, 871. — Subdiaconatus officium, S. Greg. Turon., LXXI, 275. Subdiaconus vinum consecrandum altari offerebat, *ibid.*, 873. — Cavitas subdiacono cum ordinatione commendata, S. Germanus Paris., LXXII, 519. Benedictio subdiaconi, *ibid.*. Allocutio ad subdiaconum ordinandum, *ibid.*. — Nullus subdiaconus ordinandus, nisi castitatem promittat, S. Gregor. Magn., LXXIV, 807. In Ecclesia Romana subdiaconi castitatem observant, *ibid.*. Ad continentiam non cogantur subdiaconi in Sicilia jam ordinati, sed ordinandi deinceps eam promittant et servant, *ibid.*, LXXVII, 503, 504. Subdiaconatus in sacris ordinibus Gregorii aetate non numerabatur, *ibid.*, 506. Subdiaconi Ecclesiae Romanae continentiam servabant, *ibid.*. Contraria in Sicilia vigeat consuetudo, *ibid.*. Pelagii constitutione sancitum est ut aut a conjuge sua, aut a ministerio suo abstinere, *ibid.*, 710. Hanc Pelagii constitutionem moderatur Gregorius, *ibid.*, 506. At prohibet deinceps ullum in Sicilia subdiaconum ordinari qui continentiam non promittat, *ibid.*. Subdiaconi psallant in Ecclesia, et quae legenda sunt ipsi legant, *ibid.*, 1535. Epistolam liber olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione, *ibid.*, LXXXVIII, 484. Neque ad ejus manus pertinebat legere epistolam ad missam, *ibid.*. Subdiaconi quo missae loco ordinantur, *ibid.*, 475. Subdiaconatus non erat ordo sacer, *ibid.*, 482. Prohibebantur subdiaconi tangere vasa sacra, *ibid.*. Subdiaconus non ordinatur per impositionem manuum, *ibid.*, 220, 493. Ordinatur per porrectionem calicis vacui et vacui patenae, *ibid.*. Olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione liber Epistolae, *ibid.*, 484. Subdiaconi apud Graecos ordinantur per manus impositionem juxta Constitutiones apostolicas, *ibid.*, 508, 510. Quomodo subdiaconi constituantur, *ibid.*, LXXXIV, 300. — Subdiaconi et eorum officium in lege veteri, Aleuin., Cl, 1232. In lege nova seu Ecclesia, *ibid.*, 1152, 1154. — Quod subdiaconi non debeant benedicere, Amal. Met., CV, 881. — De subdiaconis, Raban. Maur., CVII, 305. — De ministerio subdiaconorum, Isidor. Mercat., CXXX, 285. Non oportet subdiaconos licentiam habere in secretarium ingredi et contingere vasa Domini, *ibid.*, 268. — Subdiaconus qualis esse debet, Rather., CXXXVI, 515. — De subdiaconis caste non viventibus, Alexander II, papa, CXLVI, 1408. — Subdiaconorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 300. Subdiaconus Evangeliorum codicem super dextrum cornu altaris ponat, *ibid.*, 32. Casula exuta epistolam legat, *ibid.*, 54, 75. Olim in choro remanebat, excepto tempore ministracionis suae, *ibid.*, 55, 75. Vestes subdiaconi, *ibid.*, 52. — De subdiaconibus, S. Guillelm., CL, 1029; Ivo Carnot., CLXI, 221. — De ordinatione subdiaconorum, Ivo Carnot., CLXI, 447, 1157. — De officio et ordinatione et continentia subdiaconorum, Steph. August., CLXXII, 277. — Ordo subdiaconatus a quo tenet

poro sacer esse censetur, Robert. Pull., CLXXXVI, 1109. — Quisvis ordo subdiaconorum est, Magist. Baud., CXCI, 1104. — Ubi Christus hoc officio functus sit, Ivo Carnotens., CLXII, 515; Magist. Baud., CXCI, 1104. — Inter ordines sacros subdiaconatus de novo insertus est, Petr. Cant., CCV, 158.

De diaconis. — Diaconorum ordinationes quomodo faciendæ, Conc. Carthag. in, 1026. — Diaconos apostoli sibi constituerunt, episcopatusque et Ecclesiæ ministros, S. Cyprianus, IV, 596. Solemnibus adimpletis diaconus calicem offert presentibus, *ibid.*, 485. Apud diaconum exomologesis, *ibid.*, 259. — Diaconi vocati ministri simpliciter, Lactant., VII, 505, 605. Item et ministri Dei, *ibid.*. — De diaconis parvularum et diaconis cardinalibus urbis Romæ, S. Silvester, VIII, 835. — Consecratio Domini sanguinis diacono commissæ, S. Ambros., XVI, 81. Ad continentiam tenebantur, *ibid.*, 342. — Diaconi Evangelium lectitabant, S. Hieronym., XII, 1200. Diaconus publice recitabat offertorium nomias, *id.*, XXV, 175. — Diaconi officii, S. August., XXXVIII, 1395; S. Leo Magn., LIV, 456. Diaconorum ordinatio, *id.*, LV, 111, 620. Diaconi quales esse debeant, et eorum officia, *id.*, LVI, 736. Eorum continentia, *ibid.*, 458. De numero diaconorum, *ibid.*, 757. — Diaconus silentium in missa indicit, S. Gregor. Turon., LXXI, 421. Calicem offert ad altare, *ibid.*, 748. — Oratio ad diaconum ordinandum, S. Germ. Par., LXXII, 520. — Diaconi septem tantum olim in Ecclesia Romana ordinabantur, S. Greg. Magn., LXXV, 212, 265. Regionarii dicebantur, *ibid.*. Cardinales, *ibid.*, 268. Diaconi prædicationi et elemosynis vacent, *id.*, LXXVII, 1535. Quondam diaconi Evangelium inter missarum solemnias cantare ceperint, *ibid.*. Diaconus quo missæ loco ordinatur, *id.*, LXXVIII, 475. Diacono cum ordinatur, cur solus episcopus manus imponat, *ibid.*, 231, 485, 487. Manus impositio sola est materia essentialis diaconatus, *ibid.*, 492. Diaconi ordinatio iuxta Græcos, *ibid.*, 509. Olim in ordinatione non porrigebatur liber Evangeliorum diacono, *ibid.*, 487. Ex veteri consuetudine, diaconi Evangelium legunt in missa, *ibid.*, 488. Olim in Gallia mos inoleverat ut manus diaconis in ordinatione ungerentur chrismate, *ibid.*, 489. Formula ordinationis diaconi, *ibid.*, 221. Diaconi sacram communionem porrigebant fidelibus, *ibid.*, 535. Diaconi est monere populum ad humilitationem, *ibid.*, 563. Quemadmodum diaconi constituantur, *id.*, LXXXIV, 200. — Diaconi sobrie, caste atque cum pudicitia vivant, Carol. Magn., XCVII, 207. — Diaconi cantare aliud in Ecclesia præter Evangelium prohibitum, S. Agobard., CIV, 356. — Cur sit diaconus in ambone versus ad meridiem, Amal. Met., CV, 1322. — Diaconus aleam aut ebrietati deserviat, aut desinat, aut certe damnetur, Isidorus Mercator, CXXX, 19. De diaconibus ne corpus Christi tradant presbyteris, vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 216. Non oportet diaconum panem dare, nec calicem benedicere, *ibid.*, 289. Qua ætate diaconi ordinantur, *ibid.*, 377. — Ut diaconus, et necesse est, suscipiat confessionem, Regim. Prum., CXXXII, 247. Ut diaconus ante 25 annos non ordinetur, *ibid.*, 377. — Qualiter ordinandi sint diaconi, Ivo Carnot., CLXI, 447. — Si diaconus in fornicatione, aut perjurio, aut furto, aut homicidio captus fuerit, ab officio suspendatur, Burchard., CXL, 657. Ut diaconi coram presbyteris non sedeant, *ibid.*, 662. — Diaconorum origo et officium, Joannes Rothomag., CXVII, 200. — Diaconi officia diversa, Laufranc., CL, 629. — Diaconi non audeant res Ecclesiæ sibi creditas commutare vel vendere, Ivo Carnot., CLXI, 235. Qualiter ordinandi sint diaconi, *ibid.*, 447. Quomodo diaconi in crimine lapsi reconciliari debeant, *ibid.*, 459. Lex continentie diaconibus imposita, *ibid.*. Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, *ibid.*, 1152. — Diacono Evangelium lecturo, cur datur benedictio, Rupert., CLXX, 31. — Diaconus Evangelium lecturus, cur ab austro vadit versus aquilonem, Rupert. CLXX, 83. — Ante annum vicesimum quintum non ordinandi diaconi, S. Bernard., CLXXXII, 1077. Diaconus illusionem nocturnam passus ministrare, ea die non debet, *ibid.*, 1111. — Apud eos etiam in absentia sacerdotum ferebat exomologesis, Rupert. Pull., CLXXXVI, 1085. — Absque apostolica licentia dalmaticis non diaconis uti licet, Grat., CLXXXVII, 151. Non diaconis in consecratione, chrismate manus perungere licet, *ibid.*. — Officium diaconorum, Magist. Baud., CXCII, 1104. Ubi Christus diaconi officio functus, *ibid.*. — Diaconi debent esse scientia et moribus perfecti, Pet. Cant., CCV, 183. Diaconi officium non est prædicare ex auctoritate, *ibid.*, 484. Diaconorum qualis esse status debet, *ibid.*, 185. — De benedictione quam diaconus petit et accipit, Innocent. III, CCXVII, 821.

De ordinatione presbyteri. — Qua die sacerdos ordinandus est, S. Leo Magn., LIV, 620. Qua ætate, *id.*, LVI,

448. Quid de presbytero qui ante ordinationem commiserit carnale peccatum, *ibid.*. — Manus impositio sola est materia essentialis presbyteratus, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 492. Ordinatio per manus impositionem ab episcopis fieri solita, *ibid.*, 493. Qualiter presbyteri ordinentur, *id.*, LXXXIV, 199. — De ordinatione presbyterorum, Carol. Magn., XCVII, 551; XCIX, 949; Burchard., CXL, 625. — Qualiter debeant ordinari presbyteri, Ivo Carnot., CLXI, 447, 450. Quod Abraham primus appellatus est presbyter, et cur presbyter nominetur, *ibid.*, 451. Qualiter ordinetur presbyter, *ibid.*, 1157. Presbyterorum ordo a filiis Aaron sumpsit exordium, *id.*, CLXII, 518. De ordinatione sacerdotum, *ibid.*, 519. Officio sacerdotis quando usus est Dominus, *ibid.*. — De presbyteris, Honorius August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 426; CLXXVII, 401. — Qualiter ordinetur presbyter, Gratianus, CLXXXVII, 135. Nec presbyteris, nec diaconis in consecratione chrismate manus perungere licet, *ibid.*, 154. Caste se victuros promittunt in presbyteros ordinandi, *ibid.*, 156. Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 567. Quare die Dominico ordinantur sacerdotes, *ibid.*. — De presbyteris, Petr. Lombard., CXCII, 901. — Ordinantur sacerdotes et episcopi apostoli, Alanus de Insulis, CCX, 570. (Vide articulum, *De conditionibus ad licite suscipiendum ordinem.*)

De ordinatione episcoporum. — Episcopi in ætate antiqui et probati eligebantur, Tertull., I, 469. — Ne unus episcopus episcopum ordinare præsumat, S. Strictus, III, 1157. — Ordinatio episcopi quomodo fiebat, et quis eligebatur, S. Hieronym., XII, 1193. — A metropolitano comprovinciales episcopi consensu exarcho ordinantur, ne metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magn., LIV, 618, 619. Qua die ordinandi sunt episcopi, *ibid.*, 620. Ordinationem episcopi provinciali metropolitano reservandam, *ibid.*, 655. De episcoporum ordinatione, *ibid.*, 656. Quibus in locis episcopi debeant ordinari, *ibid.*, 654. Ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus, *ibid.*, 666. Ut nullus invitatus ordinetur antistes, *ibid.*, 675. Episcoporum oratio, *ibid.*, 541. Comprovinciales episcopi cum metropolitani iudicio eos consecrent, *ibid.*, 1203. Episcoporum consecratio, *id.*, LV, 115. Natale eorum dictus dies consecrationis, *ibid.*, 116, 119. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, *id.*, LVI, 879. Episcopi e laicis non ordinandi, *ibid.*, 408, 581. Nemo ordinandus episcopus extra consensum Sedis apostolicæ, hoc est primatis, *ibid.*, 737. Vel metropolitani, *ibid.*, 520, 575, 711, 716. Episcoporum ordinationes non differendæ, ac intra tres menses fiant, nisi necessitas prorogari coegerit, *ibid.*, 541. In ordinatione intimentur episcopo placita concilii ab ordinantibus, *ibid.*, 869. Episcopi a quibus et quomodo ordinandi, *ibid.*, 390, 711, 716, 867. Ne unus episcopus episcopum ordinare præsumat, *ibid.*, 521. Non minus quam a tribus episcopis ordinandus, *ibid.*, 452. In aliena provincia quondam debet episcopum ordinari ab episcopis vicinis, *ibid.*, 405. Nemo laicus vel ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, *ibid.*, 571, 578. Quando ex alia Ecclesia sumendus episcopus, *ibid.*, 579. Electorum episcoporum examinatio aliis episcopis aliquando commissæ priusquam ordinantur, *id.*, LXXVII, 874, 875. Aliquando commissæ subdiacono rectori patrimonii ecclesiastici, simul et episcopo, *ibid.*, 1079. Laici conjunctumque meriti sint ab episcopis arcendi, *ibid.*, 576, 577, 717, 784, 789, 812, 871, 1010. Episcopi ordinatio, *ibid.*, 1191. Quot episcopi adesse debeant ut testes in episcopi ordinatione, *ibid.*. Ordinatio illa est legitima quæ orationum suffragio fuerit examinata, *ibid.*, 543, not. Episcopi contra canones ordinati penam, *ibid.*, 1291, 1293. Episcoporum contra canones ordinationum poenæ, *ibid.*. Recens ordinati episcopi litteras communicatorias ad alios episcopos mittebant, *ibid.*, 516, not. Ordinationis episcopi dies anniversarius solemniter ritu olim celebrabatur, *ibid.*, 735, not. S. Gregorii tempore Sicilia et aliarum provinciarum Italici episcopi a Romano pontifice consecrabantur, *ibid.*, 445, not., 560, 576. Episcopus Salomæ absque suo consensu ordinari prohibet Gregorius, *ibid.*, 678. Ordinatio episcoporum a tribus episcopis olim fieri solita, *id.*, LXXVIII, 495. Manus impositio sola est materia essentialis episcopatus, *ibid.*, 491. De quibus episcopi ordinandi non sunt, *id.*, LXXXIV, 36. Ne per primum ordinentur episcopi, *ibid.*, 38. Ne per ambitem, *ibid.*. Ne sine metropolitano, *ibid.*. Ne a diacono episcopi, *ibid.*, 59. Potentibus populo ordinantur episcopi, *ibid.*. De episcopis ordinatis et a populo non susceptis, *ibid.*. De non differenda ordinatione episcoporum, *ibid.*, 40, 171. De ordinandis episcopis cum concilio metropolitano et finitimorum episcoporum, *ibid.*, 130. Non debere laicis et in villis episcopos ordinari, *ibid.*, 154. Quales debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 190. Qualiter consecrentur,

ibid., 200. Ut episcopus cum ordinatur, cum consensu metropolitani tres eum ordinentur episcopi, *ibid.*, 241, 251, 253, 257. De episcopis ordinandis, *ibid.*, 291, 372, 371. Nullus laicus ante anni conversionem episcopus ordinatur, *ibid.*, 297. Nullus invitus ordinetur episcopus, *ibid.*. De evacuanda ordinatione quam absente metropolitano fuerit facta, *ibid.*, 374. Ut indignus nullus efficiatur episcopus, *ibid.*, 337. Ut nullus contra ordinem canonum efficiatur episcopus, *ibid.*, 338. Quod potentibus clericis vel populis, nemo debeat episcopus ordinari, *ibid.*, 389. Quod non oporteat contemptis clericis ecclesiarum de laicis episcopos ordinari, *ibid.*. Quod non habeantur episcopi quos nec clerus elegit, nec populus exquisivit, nec provinciales episcopi consecraverunt, *ibid.*. Irreprehensibiles ordinantur episcopi, *ibid.*, 771. De removendis episcopis qui infelice ordinati sunt, et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.*, 790. Indiculus regis ad metropolitani ut designatum episcopum ordinet cum suis comprovincialibus, *ibid.*, LXXXVII, 901, 902. Decretum cleri et plebis Ecclesie Laudunensis de electione Hedenulfi episcopi ad Hincmarum metropolitani et episcopos provincie, ut illum ordinent, *ibid.*, 909. Epistola cleri et Ecclesie vacantis ad metropolitani ut electum ab ipsis episcopum consecrare dignetur, *ibid.*, 912. Examinatio Wiliberti (atalanensis ordinandi episcopi per Hincmarum metropolitani, astantibus provincie Remensis et aliarum provinciarum episcopis, *ibid.*, 915. Professio Adalberti futuri episcopi Morinensis Hincmaro Remorum archiepiscopo ante ordinationem oblata, *ibid.*, 916. Professio altera generalis ordinandi archiepiscopi, *ibid.*, 917. Tractoria Prudentii episcopi Tricastri quam per vicarium misit ad ordinationem Aeneas Parisiensis, *ibid.*, 918. Documentum de ordinatione Elotramni episcopi Rhedonensis, *ibid.*, 919. Canonice littere ab ordinantibus datæ Hedenulfo episcopo Laudunensi, ad clerum et plebem Ecclesie Laudunensis, *ibid.*. Electio, consecratio et inthronizatio Gauberti episcopi Cadurcensis, *ibid.*, 924. Electio, consecratio et inthronizatio Beralli episcopi Rotensis, *ibid.*, 926. De ordinatione episcopi, XCIX, 1005, 1006, 1007. — Qualiter episcopus ordinatur in Romana Ecclesia, Alcin., CI, 1236. De ordinatione episcoporum, CII, 1097, 1105. De ordinatione episcopi suburbicarii a summo pontifice, CV, 59. Decretum de electo episcopo quod legat notarius regionalis, *ibid.*, 61. Vocatorie, *ibid.*. Decretale quod legit diaconus designato episcopo, *ibid.*, 62. Promissio fidei episcopi, *ibid.*, 61. Cautio episcopi, 64. Indiculus episcopi, *ibid.*, 72. Synodale quod accipit episcopus, *ibid.*, 74. — De ordinatione archiepiscoporum et reliquorum episcoporum, Isidor. Mercat., CLXX, 67. Qualiter debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 15, 63, 237, 281, 288, 333, 343, 377, 378, 379, 377, 378, 1123. — De ordinatione episcopi, Regia. Prum., CXXXIV, 378; Atto Vercell., CXXXIV, 68; CXXXVI, 338; CXXXVIII, 398. Quod potentibus clericis vel populis nemo debeat episcopus ordinari, CXXXVIII, 398. Iudicio multitudinis ordinationes fieri non debere, *ibid.*, 399. Ut episcopi qui ordinantur, ab ordinantibus suis epistolas accipiant, *ibid.*. Quales vel quam docti debeant ordinari episcopi, *ibid.*. Qualiter consecrentur, *ibid.*. Canones agnoscant antequam ordinentur, *ibid.*. De laicis non temere faciendis episcopis, *ibid.*, 393. Veterum statuta servanda sunt in ordinatione episcopi, *ibid.*. Præter sententiam metropolitani non ordinetur episcopus, *ibid.*. Ut episcopus non ordinetur in dio-

cesi quam episcopum nunquam habuit, nisi cum voluntate episcopi ad quem ipsa diocesis pertinet, *ibid.*. Agrote episcopo ordinari successor potest, *ibid.*, 400. De ordinatione patriarcharum, *ibid.*. — Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, Burchard., CXI, 534. Diligentissime probentur, antequam ordinentur, *ibid.*, 532. Quod nullus ordinari episcopus debeat, nisi ex conventionem, *ibid.*, 533. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.*. Ne laicus fiat episcopus ante 30 annos et ante anni conversionem, *ibid.*. Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debeat officium perveniri, *ibid.*, 534. Ut episcopus non ordinetur minus quam a tribus et si fieri possit archiepiscopus ab omnibus comprovincialibus, *ibid.*, 536. De abiectione ejus quem duo præsumpsint ordinare episcopi, *ibid.*, 537. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.*. De Wamba rege Gailorum, qui contra canones in quadam villa episcopatum fecerat, quomodo annullatum est, *ibid.*, 538. De illis episcopis qui non sunt recepti ab illis ad quos sunt ordinati vel denunciati, *ibid.*, 539. De episcoporum ordine, ut qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre, *ibid.*, 563. — Ordinatione episcopi die Dominica celebratur, Joann. Roibom., CXLVII, 59. Eisdem caeremoniæ et preces, *ibid.*, 142. — Tractatus de ordinatione episcoporum, Godfrid. Vind., CLVII, 281. — Episcopus si ab uno solo episcopo consecratur, tam ordinatus quam ordinatus sunt deponendi, S. Anselm. Cant., CLIV, 179. — De ordinatione episcoporum, Ivo Carnot., CLXI, 317 et seqq., 363, 363, 367, 369, 370, 371, 371, 375, 421, 432, 1133, 1134, 1135. — Quid observandum sit in ordinatione episcopi, Placid., CLXIII, 686. — De episcopis, Honorius August., CLXXII, 600; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 430; CLXXVII, 401. — Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quos probabit vita commendat, Gratianus, CLXXXVII, 820. Non consecratur in episcopum nisi canonice electus, *ibid.*, 326. Episcopi a suo metropolitano, et ipse ab eisdem consecratur, *ibid.*, 341. Si ceteris consentientibus ordinationi episcoporum duo vel tres contradicant, obtineat sententia plurimorum, *ibid.*, 343. Absque primatis consensu metropolitani episcopum non ordinat, *ibid.*, 347. Ab omnibus suis suffraganeis archiepiscopus ordinatur, *ibid.*, 349. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 366. Ultra tres menses non differatur episcoporum ordinatio, *ibid.*, 368. De Ordinatione summi pontificis. — Papæ ordinandi ritus, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 505. — De ordinatione summi pontificis, Liber diurnus, CV, 27 et seqq. Nuntius ad exarchum de transito pontificis, *ibid.*. Decretum de electione pontificis, *ibid.*, 28. Relatio de electione pontificis ad principem, *ibid.*, 31. Ritus ordinandi pontificis, *ibid.*, 38. Indiculus pontificis seu professio pontificis, *ibid.*, 39. Secunda professio fidei, *ibid.*, 44. Tertia professio fidei post ordinationem, *ibid.*, 51. — Ut non præsument duo episcopi ordinare pontificem, Isidor. Mercat., CXXX, 533. — Quod delectio et consecratio Romani pontificis iuxta et canonice fieri debeat, Ivo Carnot., CLXI, 327. Quod si Romanus pontifex almoniac, et sine consensu cardinalium intrusus fuerit, ab eis excommunicandus, et humano etiam iudicio a sede pellendus sit, *ibid.*, 332. — De summo pontifice, Hugo de S. Victore, CLXXVI 430; CLXXVII, 402. — Voluntas principis in ordinatione pontificis desideratur, Gratianus, CLXXXVII, 129.

CVI.

INDEX DE MATRIMONIO,

VARIAS CIRCA HOC SACRAMENTUM SS. PATRUM SENTENTIAS ORDINE LOGICO EXHIBENS.

MONITUM.

Matrimonium in se spectatum considerandum est vel prout est naturæ officium, vel prout est sacramentum, seu prout officium illud a Christo sanctificatum est. Quatenus est sacramentum, defini solet: Sacramentum novæ legis quo significatur conjunctio Christi cum Ecclesia, et gratia conferatur ad sanctificandam viri et mulieris legitimam conjunctionem, ad uniendos arcu conjugum animos, et ad prolem pie sancteque in virtutis officiis et fide Christiana instituendam. In hoc indice disserimus: I. De matrimonio ut sacramento; II. De ejus materia et forma; III. De illius dignitate, honestate et virtute; IV. De ejus unitate et indissolubilitate; V. De secundis nuptiis et polygamia; VI. De impedimentis matrimonii; VII. De obligationibus matrimonii; VIII. De bonis et incommodis illius; IX. Recensemur libros de matrimonio tractantes.

I. — An sit sacramentum; de ejus benedictione.

Matrimonii felicitas quod Ecclesia conciliat et confirmat oblatio et obsequium angeli renuntiant, Paternum habet, Tertullianus, I, 1302. Creator Deus conjugium benedixit, id., II, 381. Nubere in Domino Apostolus jubet, id., I, 1290. — Nuptias primas sub benedictione Dei celebrantur solempniter, S. Ambrosius, XVII, 225. Conjugium velamine sacerdotali et benedictione sanctificari oportet, id., XVI, 985. Conjugium semel benedicatur, id., XVII, 476. Matrimonium non est ratum sine devotione Dei, *ibid.*, 219. — Nuptias a Deo institutæ ac benedictæ, S. Gaudens, XX, 888. — Ad nuptias Dominus venit ut ostenderetur sacramentum nuptiarum, S. Augustinus, XXXV, 1439. Nuptiarum sacramentum nec separari nec adulterati amittunt, id., XLIV, 420, 424. Conjugii sacramentum in Christo et in Ecclesia magnum, in viro et uxore minimum, *ibid.*, 427. Nuptiarum traditio et in Synagoga mansit et nunc in Ecclesia celebratur ut Dei creatura sub Dei benedictione jungatur, id., XXXV, 2379. Nuptiarum auctor Deus, id., XLV, 1735. — Conjugii venerabilis sacramentum, Salvianus, LIII, 76. — Matrimonii sacramentum, S. eo papa, LIV, 1204. Nuptias auctore Deo institutæ sunt, id., LV, 151. — Nuptias a Deo institutæ, Christi præsentia sanctificantur, S. Maximus Taurin., LVII, 274. — In nuptiis plus valere sanctitatem sacramenti quam fecunditatem uteri, Egyptius abbas, LXII, 1042. — Connubium ex Dei institutione non ex colluvione, S. Fulgentius, LXV, 514, 608, 704. — Matrimonium sacramentum est, Cassiodorus, LXX, 549. — Connubia a sacerdote benedicuntur, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 808. Matrimonia sine præsentia sacerdotis non contrahenda, Paulinus, XCIX, 294, 319; Hincmarus, CXXV, 649. — Matrimonium a Deo confirmatum et institutum, Jonas, CVI, 167. — Conjugium sacramentum est, quoniam est sacræ rei signum, Radulphus Ardens, CLV, 1745. — Matrimonii sacramentum est unio viri cum femina quam summus creator Deus ad humani generis propagationem Adæ sociam dedit, S. Bruno Sign., CLXIV, 164. Qua ratione matrimonium ab Apostolo magnum sacramentum in Christo et Ecclesia dicitur, *ibid.*, 165. — Sextum sacramentum est conjugium, id est copula matrimonialis, Otto, CLXXXIII, 1559; Zacharias, CLXXXVI, 132. — Matrimonium ratum non est quod sine devotione Dei est, Petrus Lombardus, CXCI, 1592, 1595. Quid sit conjugium, id., CXII, 910. Matrimonium est unum de sacramentis Ecclesiæ, tenens imaginem Christi et Ecclesiæ, *ibid.*, 1596. — Natura sacramenti matrimonii conjunctio inter legitimas personas. Materia est partium consensus de præsentii expressus, Bandinus, CXCI, 1105. — Nuptias in cena Christus consecravit, Hugo Rothomag., CXII, 1282. Matrimonium a Deo est institutum, id., CCIV, 780, 781. — Nuptiarum sacramentum ante peccatum a Domino institutum, S. Martinus Lexov., CCVIII, 485. Conjugium in primis hominibus a Deo constitutum et a Jesu Christo Dei et Virginis Filio laudatum et confirmatum, *ibid.*, 490.

Materia et forma. Materia est partium consensus de præsentii expressus, Bandinus, CXCI, 1105, 1106. — Secundum quosdam non est conjugium ante carnalem copiam, P. Lombardus, CXII, 911. — Causa matrimonii efficiens est consensus materialis per verba de præsentii expressus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 524; Petrus Lombardus, CXCI, 910.

II. — De ejus dignitate, honestate et virtute.

Quanta dignitas matrimonii, in quo conjuges simulorant in Ecclesia Dei, pariter in convivio Dei, etc., Tertullianus, I, 1302, 1305. — Matrimonii dignitas, Salvianus, LIII, 132. — In matrimonio præsertim elucet potestas quam Christus Ecclesiæ relinquit, Robertus Pullus, CLXXVI, 953. — Conjugii sacramenti dignitas et virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 195.

Nuptias Marcion abstulit, Tertullianus, II, 217. Ut malum et impediticæ negotium, *ibid.*, 282. — Copula nuptialis non quasi culpa vitanda, sed quasi necessitatis sarcina declinanda, S. Ambrosius, XVI, 259. Non damandas nuptias sed probandas, *ibid.*, 275. — Conjugia probamus quæ Deo auctore concessa sunt, Bacharius, IX, 1033. — Conjugia honesta Deo non displicent, Zachæus Christianus, XX, 1119. — Non ignoramus honorabiles nuptias, et cubile immaculatum, S. Hieronymus, XXII, 495. Ecclesia matrimonia non damnat, sed subijcit, velitis, nolitis, maritus subijcitur virginitati, *ibid.*, 501. Hæretici damnant conjugia, id., XXIII, 269. Multis argumentis refelluntur, *ibid.*, 270. — Nuptias, etsi jam non possint esse sine malo concupiscentiæ, non ideo malas, S. Augustinus, XLV, 750. Nuptias non sunt malum, *ibid.*, 401. Non sunt peccatum, id., XL, 381. Nuptias bonas, id., XLIV, 725, 406, 758, 687, 418. Nuptiarum lex honesta et utilis, id., XLV, 1459. Nuptias natura sua et institutione non sunt causæ peccati, id., XLIV, 460. Nuptias bonas, melior virginitas, id., XLII, 494. Bonum conjugii multiplex, S. Augustinus, XL, 575. Nuptiarum bonam apud Christianos triplex, *ibid.*, 594. Nuptialis bona, id., XLIV, 424. Quinam hæretici conjugia damnant, id., XXXII, 1544, 1572; XLII, 51, 50; XLV, 1462; S. Leo Magnus, LIV, 683. — Quod res bona sit conjugium ex eo probatur quod Dominus legitur instituisse conjugium inter primos parentes, Genesius Massil., LVIII, 1037. Conjugium non prohibetur, S. Paulinus, LXI, 734. — Nuptias non sunt peccatum sed donum Dei, S. Fulgentius, LXV, 520. — Vituperantur nuptias luculentiori verbo repellit, S. Gregor. Magnus, LXXV, 1125. Conjugalis copula non est peccatum, id., LXXX, 586. — Matrimonium bonum est quia in eo exstat imago sacrosancti conjugii inter Christum et Ecclesiam, Sonastius, LXXI, 441. — Matrimonii honestas et bonitas, Tatlo, LXXX, 857. — Nuptiarum bonitas contra Tatianum et Marcianum cæterosque hæreticos vindicat, Beda Venerabilis, XCIV, 63. — Nuptias legitimas non damnanda, Alcuinus, CI, 1226. — Laicis conjugium permittitur et bonum, *Rever.*, CXXI, 731. — Nuptiarum condemnatio fieri non debet, Rab. nus Maurus, CVII, 461. — Nuptias laudanda non

reprobantur sunt, Isidorus Mercator, CXXX, 897, 270. — Bonum nuptiarum triplex, fides, proles et sacramentum, Ivo Carnot., CLXI, 587. — Res bona est conjugium et sine peccato sit concubitus conjugalis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 153, 156. — Quod matrimonium hominum sit multis argumentis demonstratur, Abelardus, CLXVIII, 1566. — Quod nuptiae sunt bonae, Petrus Lombardus, CXII, 909. — Conjugium bonum et honorabile, Martinus Legius, CCVIII, 485. Multis Scripturae locis approbatum, *ibid.*, 484. — Conjugii sacramenti virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 193. O quanta virtus huius sacramenti per quam ne in luxuria vel incontinentia precipitum quis labatur, honestate conjugali excipitur, *ibid.*

III. — De unitate et indissolubilitate matrimonii.

Primo manente matrimonio habere adulterium est, Tertullianus, II, 442. Matrimonium a Deo institutum, unum esse, *id.*, I, 1277. Monogamia non onerosa, *id.*, II, 932. Ejus disciplina neque nova est neque extranea, imo et antiqua et propria Christianorum, *ibid.*, 933. Apud ethnicos in summo est honore, *ibid.*, 928. In ipso animalibus recognoscitur, *ibid.*, 935. Monogamia Adae et Evae ad finem usque perseveravit, *ibid.*, 934. Primus eam solvit Lamech, *ibid.* Secundas nuptias ob liberos suscipiendos non expedire, *id.*, I, 1282. Non sunt inveniendae, *ibid.*, 915, 965. — Certis rebus et probatis causis inter uxorem et maritum repudiandi locus patet, Eusebius Pamphilus, VII, 334. Non autem levibus causis, *ibid.* — Matrimonium dirimi posse propter alterius conjugis fornicationem, S. Hilarius, IX, 940. — Lex divina uxorem dimitti prohibet, S. Ambrosius, XV, 1766, 1767. Indissolubilitas copulae conjugalis, *id.*, XVI, 273. Vinculum matrimonium est, *ibid.*, 212. Viro licet ducere uxorem, si dimiserit uxorem peccantem, non econtra uxori, *id.*, XVII, 217, 218. — Matrimonii castum conjugium indissolubile lege servari, S. Chromatius, XX, 351. Libellum repudii permissum abstulit Christus, *ibid.* — Unam feminam uni viro conjugit Deus, S. Gaudentius, XX, 898. — Qui interveniente divortio si alius nuptias junxerint, adulteri demonstrantur, S. Innocentius, XX, 500, 602. — Connubium non opusse dissolvi ob sterilitatem, S. Augustinus, XL, 585. Mutuum castitatis votum non conjugium dirimit, *id.*, XLIV, 420. Nuptiale foedus separatione conjugum non fit irritum, *id.*, XL, 378. Nefas est repudio discedentem alteri nubere, dum vir ejus vivit, *ibid.*, 391. Continencia ex consensu non dirimit matrimonium, *id.*, XLIV, 422. — An extra causam fornicationis discedere liceat conjugi sine nuptiis manere volenti, *id.*, XL, 451. Non licere conjugi discedere nisi ex fornicationis causa, *ibid.*, 452. Conjugii vinculum morte resolvitur non fornicatione et separatione conjugum, *ibid.*, 475. Nones reconciliari adultera uxori non potest alteri nubere, *ibid.*, 476. — Matrimonii indissolubile vinculum, S. Leo papa, LIV, 683, 1136; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 851, 1161, 1162; LXXVIII, 457. — Matrimonii vinculum est divinitus firmatum, Sonnatius, LXXX, 444. — Placuit ut secundum doctrinam evangelicam, neque dimissus ab uxore neque dimissa a marito alteri conjugantur, S. Zacharias, LXXXIX, 934. — Viri aut uxores se dimittentes non nubant, Benedictus, XCIII, 758. — Matrimonia dissolvi possunt propter fornicationem, S. Lupus, CXIX, 465. — Uxorem dimittendi plures olim causas, Paschasius Radbertus, CXX, 252. — Matrimonium indissolubile vinculo constringitur, S. Prudentius Trec., CXV, 1434, 1435. — Nemo conjugium juxta divinam auctoritatem initum disjungere praesumat, Hincmarus, CXXX, 652, 653, 654. Conjugii dissolvendi difficilior est ratio quam episcopatus abrogandi, *ibid.*, 642, 643. — De indissolubilitate matrimonii, altera conjuge vivente, Regino Prum., CXXXII, 519; Rutherius, CXXXVI, 191. — Excommunicandus est ille qui uxorem dimittit et aliam duxit, Jordanus, CXLII, 1598. — Matrimonium occasione religionis non est solvendum, Isidorus Mercator, CXXX, 271. — Inter separationem vinculum matrimonii manet, Ivo Carnot., CLXI, 634. — Matrimonium non dirimi propter unius fornicationem, Anselmus Laud., CLXII, 1412. — Conjugati non possunt ingredi religionem sine mutuo consensu, Rupertus, CLXVII, 282, 285. Quibus de causis uxor dimitti potest, *id.*, CLXVIII, 1414, 1415. — De stabilitate matrimonii, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166, 167. — Unitas in matrimonio vindicatur, Hervaeus, CLXXXI, 875. — Indissolubilitas, *ibid.*, 877; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496. — Matrimonii unitas, Robertus Pullus, CLXXXVI, 944. Matrimonii cum infidelibus indissolubilitas, *ibid.*, 947. Separatio fieri potest ob votum vel fornicationem, *ibid.*, 919, 950. — Matrimonii indissolubile vinculum utraque parte, Petrus Lombardus, CXCI, 1592, 1593; Martinus

Legion., CCVIII, 187. — Divortium a pontifice damnatum, Innocentius III, CCXIV, 884, 885.

IV. — De secundis nuptiis et polygamia.

Secundas nuptias ob liberos suscipiendos non expedire Tertullianus, I, 1282. Matrimonium unum novimus, sicut unum Deum, *id.*, II, 951. Nuptias secundas Deo minus expedire, *id.*, I, 1287. Matrimonium secundum non aliud dicendum erit quam species stupri, *id.*, II, 924. Nuptias secundas non sunt inveniendae, *ibid.*, 915, 983. — Ad nuptias secundas sine adulterii crimine vidua potest transire, S. Hilarius Pictav., IX, 446. — Nuptias secundas et plures dissuadentur, S. Zeno, XI, 379. Apud antiquos patres secundas et plures nuptiae male audierunt, *ibid.*, 129. Eas tamen per se malas et illicitas non habuerunt, *ibid.*, 131. Redarguebant propter immoderatam libidinem, *ibid.*, 132. Ethnicis quoque quantum exosa fuerint, *ibid.*, 133. — Secundas nuptias non damnant precepta apostolica, S. Ambrosius, XVI, 238. Secundas nuptias non prohibet Ambrosius, sed non probat saepe repetitas, *ibid.*, 251. — Aperiant aures obrectatores mei, et videant me secundas et tertias nuptias concessisse in Domino, S. Hieronymus, XXII, 497. Non damno digamos, imo nec trigamos et si dici potest, octogamos, *ibid.*, 499. — Nuptias secundas quidam haeretici damnant, S. Augustinus, XLI, 513; XLII, 657. Nuptias secundas tanquam stupra damnant Cataphryges, *id.*, XLII, 50. — Nuptias secundas non damnales, S. Fulgentius, LXV, 693. — Secundae nuptiae peccatum non sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 804. — Quod non oportet in bigami nuptiis orare praetyterum, Crisostomus, LXXXVIII, 884. — Secundas nuptias non damnamus, imo recipimus, Hincmarus Rhem., CXXX, 649; Petrus Damianus, CXV, 240, 241; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 172; Hervaeus, CLXXXI, 1465; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496; Petrus Lombardus, CXCI, 1598, 1599, 1600.

Usus uxorum communis apud nonnullos, S. Hieronymus, XXII, 657, 658. Usus plurimarum uxorum et concubinarum apud patriarchas, *ibid.*, 1054. — Uxores plures ducere olim non prohibitum, S. Augustinus, XLI, 517. Non erat peccatum tempore veteris testamenti, quia neque contra naturam erat neque contra morem neque contra preceptum, *id.*, XL, 595. Concubinas habere non licet, *id.*, XXXIX, 1710. — Non plures uxores habere docet, Haymo, CXVII, 929. — Uxores plures permittit Deus in Veteri Testamento, Gutbertus, CLVI, 548. — Polygamia simulanea prohibita declaratur, Honorius Augustod., CLXXII, 1147; Otto Bamberg., CLXXXIII, 1359; Zschar., CLXXXVI, 131 et seq. — Jacob plures ducit uxores ad procreandum solem in cultum Dei et ad multiplicandum populum unius fidei, Petrus Cantor., CCV, 119.

V. — De impedimentis matrimonii.

Impedimentum religionis. — Matrimonium cum gentili vetitum, Tertullianus, I, 1290. — Nuptiae cum infidelibus arguuntur, S. Zeno, XI, 154, 157, 306. Profano coni nubas cum possis nubere Christiano, *ibid.* — Judaei Christianam vel Christianam Judaeam ducere prohibentur, Theodosius, XIII, 536. — Matrimonio jungi gentilibus Christiani non debent, nec Judaeis aut haeticis, S. Ambrosius, XIV, 451. — Matrimonium inire cum infidelibus non licere asserit Cyprianus, S. Augustinus, XL, 231, 469; S. Fulgentius, LXVII, 959. — Puella Christianorum gentilibus non suat socianda, Isidorus Mercator, CXXX, 412. — Matrimonia vetita inter Judaeos et Christianos, Regino Prumiensis, CXXXII, 511. — Conjugium debet esse inter homines ejusdem religionis, Ivo Carnot., CLXI, 1265 et seq. — Matrimonia vetita erant in lege Moysis quoties casus inter contrahentes religionis disparitas, S. Bruno, CLXIV, 164, 165. — Disparis cultus, Petrus Lombardus, CXII, 934. **Error.** — Quomodo error dirimit matrimonium, Ivo Carnot., CLXI, 595, 596, 619; Hugo de S. Vict., CLXXV, 910. — Impedimentum erroris circa personam vel qualitates, Gratianus, CLXXXVII, 1434; Petrus Lombardus, CXCI, 916, 1571, 1575 et seq.

Conditio. — Dent potius mulieres quam se servis propriis jungant, Eusebius Pamphilus, VII, 312. — Si alter conjugum conditionis sit servilis dirimendum matrimonium, S. Gregorius Magnus, LXXV, 404. — Matrimonia ingenuorum cum ancillis quas ut tales non cognoscuntur nulla, Pippinus, XCVI, 1507. — Copula mancipiorum iniuncta dominis rata non erit, Ahyto Basil., CXV, 15. — De impedimento conditionis servilis, Barchardus, CXL, 818. **Votum.** — Virginitatem sacramentum maritali consortio non benedicit episcopus, S. Sylvester, VIII, 885. — Virgo consecrata professione non potest nubere, S. Ambrosius, XVI, 373. — Qui votum virginitalis emisserunt, si nubant separantur, S. Innocentius I, XX, 478; S. Patricius, LIII, 825. — Nuptias appetere his qui reverent conu-

neatiam damnabile est, S. Fulgentius, LXV, 704. — Non debet quisquis voti vinculo constrictam mulierem docere, Pippinus, XCVI, 1506. — Qui votum emisit a matrimonio repellitur, Heraldus, CXXI, 775. Cum sanctimoniali conjunctio detestatur, id., CXXXVIII, 465. — Non licet Deo sacratis nuptialia jura contrahere, Burchardus, CXL, 797, 801. — Virgines quæ post consecrationem nubunt non tam adulteræ sunt quam incestæ, S. Gregorius VII, CXLVIII, 707. — Matrimonium ejus qui votum suscepit invalidum, S. Bernardus, CLXXXII, 888; Gratianus, CLXXXVII, 1648. — Solemniter in Ecclesia professi castitatem a matrimonio arcenti, Hugo Rothomagus, CXCII, 1291; Petrus Lombardus, CXCII, 932.

Ordo. — Sacri ordines matrimonio obex suat, S. Gregorius Magnus, LXXV, 1539. — Sacri ordines dirimunt matrimonium, Stephanus, CCXI, 571.

Clandestinitas. — Occulta conjunctiones, id est, ad Ecclesiam prius non professæ, male, Tertullianus, II, 987. — Clandestina matrimonia vetantur, S. Leo papa, LIV, 1203; S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319. — Publicæ et non occulte decenda est uxor, Hervæus, CXXXII, 687; Ivo Carnot., CLXI, 616, 1249; Gratianus, CLXXXVII, 1447.

Consanguinitas. — Ex propinquitate sui sanguinis vel uxoris usque ad septimum gradum nullus ducat uxorem, S. Julius, VIII, 969. — Sororem uxoris suæ non licere ducere uxorem, S. Siricius papa, XIII, 1189. — Conjugium inter patrem et filium jure naturali prohibitum, S. Ambrosius, XVI, 1185. Matrimonium in quarto gradu prohibitum lege divina, *ibid.*, 1184. — Conjugia cum propinquis non divites sed humana lege prohibita, S. Augustinus, XI, 459. Conjugium inter fratres jam Abraham temporibus non erat licitum, id., XI, 422. — Matrimonium in quarto et tertio consanguinitatis gradibus Anglis concessum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 101, 102, 388, 459. Matrimonium prohibetur in secundo consanguinitatis gradu, id., LXXVII, 1189. Intra quos gradus matrimonium contrahere liceat, *ibid.*, 1188, 1189. — Matrimonia in tertio propinquitate prohibentur, S. Cummianus, LXXXVII, 986. — In quinto consanguinitatis permittantur homines matrimonium inire, et in quarto si hoc occurrerit non separantur, in tertio separantur, Egbertus, LXXXIX, 408. — Diversi gradus consanguinitatis et affinitatis numerantur in quibus matrimonium non incedendum, S. Bonifacius, LXXXIX, 819. — Matrimonia usque ad septimum gradum consanguinitatis vetita, S. Paulinus, XCIX, 298; Heraldus, CXXI, 767. — Matrimonia prohibita usque ad quartam generationem, Isidorus Mercator, CXXX, 1122. — Quod nulli liceat de propria cognatione uxorem facere, Burchardus, CXL, 779, 783, 784. — Consanguinitas sex gradibus terminatur, Petrus Damianus, CXLV, 192, 193. — Matrimonia inter consanguineos infra septimam generationem prohibentur, Joann. Rothomagus, CXLVIII, 570. — Gradus quartus et sextus consanguinitatis prohibetur, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 245. Conjugia in Hibernia palam et impune fiebant inter cognatos, *ibid.*, 274. Usque ad sextum gradum consanguinitatis Christianæ religio connubia prohibet, *ibid.*, 389, 560. — Matrimonium nullum inter consanguineos et affines, Ivo Carnot., CLXI, 1275, 1276. — Cognati non possunt contrahere nisi post septimum gradum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 165, 510, 511. — Cognatio carnalis, S. Petrus Lombardus, CXCII, 957.

Cognatio legalis. — Non est matrimonium inter adoptivum et adoptivum, Nicolaus papa, CXIX, 975.

Cognatio spiritualis. — Non licere filium in matrimonium ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, S. Zacharias, LXXXIX, 957. — Inter susceptores baptismi et susceptos non est matrimonium, nec in linea directæ usque ad infinitum, Nicolaus papa, CXIX, 979. — Non potest quis contrahere cum consanguineo spirituali, Ivo Carnot., CLXI, 91. Cognati spirituales inter se non copulantur, *ibid.*, 164, 516, 517, 518. — De cognatione spirituali, Petrus Lombardus, CXCII, 940; Innocent. III, CLXIV, 360.

Affinitas. — Matrimonia in aliis gradibus affinitas prohibita, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 457. — Connubia etiam inter affines vetantur, Pippinus, XCVI, 1508. Matrimonium id secundo gradu affinitatis prohibitum, 1515. — Gradus affinitatis spiritualis explicati, Carolus Magnus, XCVIII, 99, 99; Benedictus diaconus, XCVII, 759. — Impedimentum affinitatis spiritualis disjungit matrimonium, Theodorus, CXIX, 1050. — Conjunctio cum affinis spiritualibus vetita, Heraldus, CXXI, 769; Burchardus, CXL, 781. — Connubium interdictum cum affinis spiritualibus, Honorius Augustod., CLXXII, 1146, 1147; Gratianus, CLXXXVII, 1667; Beodinus, CXCII, 1109. — Matrimonium in tertio affinitatis gradu prohibitum, Petrus Cantuar., CCV, 95. — Dispensatio pro contrahendo matri-

monio in tertio et secundo gradu affinitatis, Innocentius III, CCXIV, 1251.

Ligamen. — Nemini licet alterius sponsam uxorem ducere, Siricius papa, XIII, 1156. — Non licet alterius sponsam ad matrimonium jura sortiri, Dionysius Exiguus, LXVII, 253; Halilgarius, CV, 685. — Ligaminis impedimentum, Gratianus, CLXXXVII, 1634, 1639.

Violentia. — Matrimonium ex violentia contractum non validum, Tertullianus, II, 445. — In matrimonio voluntas debet esse libera, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 602. — Mulier invita virum non ducat, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 353. — Nemo invitus ad matrimonium contrahendum trahi debet, Urbanus II, CLI, 67.

Amentia. — Ex impedimento amentie, Regino Prum., CXXXII, 509. — Qui contraxerunt sani, non disjuncti sunt propter unius insaniam vel furorem, Nicolaus, CXI, 1198. — Si alter conjugum fiat amentis, non solvitur matrimonium, Ivo Carnot., CLXI, 619.

Impotentia. — De muliere quæ cum viro suo non potest coire, Benedictus, XCVII, 757. Vel de viro impotente, *ibid.*, 760. — Conjugibus qui debitum conjugale reddere non possunt, ad alias nuptias transire licet, Theodorus, CXIX, 949. — Matrimonium dirimendum esse si alter conjugum debitum reddere non possit, S. Agobardus, CIV, 568. — De impedimento impotentie, Regino Prum., CXXXII, 550; Burchardus, CXL, 821, 822; S. Anselmus Luciens., CXLIX, 524, 566. — Frigiditas non conjugium inest, Hugo de S. Victore, CLXXV, 166.

Crimen. — Adulter non potest adulteram ducere post mortem viri, Ivo Carnot., CLXI, 1281. — Non potest esse matrimonium cum qua sit adulterum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 163. — Quod nulli liceat eam cum qua fornicatus fuerit, ducere in conjugem, Abalardus, CLXXXVIII, 1563.

Consensus parentum. — Filii sine consensu parentum recte et jure non possunt nubere, Tertullianus, I, 1502. — Non est virginalis pudoris maritum eligere, sed iudicium parentum exspectare debet, S. Ambrosius, XIV, 453. — Viventibus parentibus inter filios familias sine voluntate eorum matrimonia non legitime copulantur, sed conjuncta non solvuntur, Marculfus, LXXXVII, 785. — Parentibus inscisis non contrahendum matrimonium, S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319.

Raptus. — De raptoribus et de raptis, Fulgent., LXVII, 957. — De his qui puellas raptam, Crisostomus, LXXXVIII, 906; CXXXVIII, 429.

Tempus. — Nullus jungatur uxori ante octavam Pasche, S. Ambrosius, XVIII, 244. — Nuptiæ non celebranda in Quadragesima, S. Leo papa, LIV, 720; Dionysius Exiguus, LXVII, 76, 170; Fulgentius, LXVII, 960; Crisostomus, LXXXVIII, 210; Isidorus Mercator, CXXX, 290; Atto Vercell., CXXXIV, 46. — Tempora nuptiarum prohibita, Ivo Carnot., CLXI, 612.

Ætas. — Ad matrimonium contrahendum ætas congruens requiritur, S. Leo papa, LIV, 151. — Puella quatuordecim annorum corporis sui potestatem habere potest, adolescens vero quindecim annorum eadem jure utitur, Egbertus, LXXXIX, 408. — De matrimonio ante annum pubertatis prohibito, Carolus Magnus, XCII, 216, 217; S. Paulinus, XCIX, 298. — Sui corporis potestatem habet puer quindecim annorum, Theodorus, CXIX, 935. — Juvenes ante 14 annos et puellæ ante 12 matrimonium inire non possunt, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166.

Sponsalia. — Nemo alteri desponsatam ducat uxorem, S. Leo papa, LIV, 557. — De sponsatis puellis, Fulgentius, LXVII, 958. — De sponsalium obligatione, S. Gregorius Turon., LXXI, 547, 548. — Puella desponsata cum aliis matrimonium sortiri nequeunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 365. — Sponsalia dirimant subsequens matrimonium, Gratianus, CLXXXVII, 1412, 1462, 1466; Innocentius III, CCXIV, 41.

Conjugii impedimenta enumerata, Zacharias, CLXXXVI, 152; Robertus Pullus, CLXXXVI, 949 et seq.; Gratianus, CLXXXVII, 1454; Petrus Lombardus, CXCII, 916, 1371 et seq., 929 et seq.; Bandinus, CXCII, 1107 et seq.

Excommunicantur illi qui celebrant matrimonii impedimenta diversa, Odo de Soliaco, CCXII, 62.

VI. — De matrimonii obligationibus.

Officia conjugum explicantur, S. Paulinus, LII, 604. — Quomodo conjuges se gerere debeant coram Deo, Egbertus, LXXXIX, 419.

Amor. — Conjuges ambo seipsos diligant, Victorinus, VIII, 1288, 1289. Vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima, *ibid.* — Nimis amor uxoris damatur, S. Hieronymus, XXIII, 291. Sæpius vir iudicio debet amare conjugem non affectu, *ibid.*

Castitas. — Excensus in matrimonio est impudicus

Tertullianus, II, 695. — In nuptiis castitas cum summa reverentia servetur. Lactant., VI, 717. — Castitas uxorem habenti præcipitur, S. Hieronymus, XXII, 1097. Opera nuptiarum castitatem commendant, *ibid.*, 532. — Castitas nuptiarum maxime commendanda, S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Conjugalis pudicitia et continentia donum Dei, S. Fulgentius, LXV, 514. — Honorabile connubium et torus immaculatus, conjugalem castitatem prætergredientes poenæ æternæ sunt rei, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 416. — Qui uxores castas cupiunt invenire, casti et incorrupti studeant accedere, Jonas Aurelianus, CVI, 170, 171, 172. In castitate uxores diligant viri, *ibid.*, 177. — Conjugati castitatem custodiant, Hincmarus Rem., CCXV, 649. — Habent enim nuptiæ castitatem suam, Radulphus, CLV, 1743. — In conjugio pudicitiae normam et sanctitatis profectum Christus adduxit, Petrus de Harveng., CCIII, 748.

Debitum conjugale. — In sacris diebus jejuniorum conjugati a conjugibus se absterneant, Liberius papa, VIII, 1408. — Tempora præscripta esse conjugio et liberis procreandis, S. Ambrosius, XV, 1550, 1551. — Uxor et vir non habent sui corporis potestatem nec habent pudicitiae libertatem, S. Hieronymus, XXII, 1048, 1019. Qui debitum conjugale solvit orare non potest, *ibid.*, 419. — Quæ fidelium in usu matrimonii debeat esse voluntas, S. Augustinus, CLIV, 416, 419. — Veniale peccatum quantoniam in usu matrimonii, id., XXXII, 345, 1272; XL, 269. Procreatio filiorum una est miscendæ carnis legitima causa, *ibid.*, 368. Matrimonium non est, ubi datur opera ne uxor sit mater, id., XXXII, 1375. Usus contra naturam execrabilior est in uxore quam in meretrice, id., XL, 583. Uxoris usus non alicui procreationis causa est adhibendus, id., XXVIII, 545. Et nisi causa procreandorum filiorum causa fiat, est peccatum, *ibid.*, 88; XXXIX, 1541. In uso conjugis, quid sine culpa, quid cum veniali, quid cum mortali, id., XLIV, 423. Conjugum peccatum qui generationi prolis obstat, id., XL, 423. De conjugalis debiti exactione ac redditione, *ibid.*, 577. — Officium conjugum in debito reddendo, S. Fulgentius, LXV, 504, 505, 509, 514, 608, 609. Peccata in debito conjugali facienda, *ibid.*, 504 et seq. De temporibus in quibus se continere debeant conjugati, id., XCVI, 11503. — Conjugati ab opere carnis aliquot diebus ad percipiendum Eucharistiæ sacramentum, Carolus Magnus, XCVII, 220, 221. Ut a coitu prægnantem fideles se abstineant, *ibid.*, 775. — Non licet conjugii opus in quibusdam festis, S. Paulinus, XCIX, 506, 501. — De diebus in quibus se continere debent conjugati, Theodorus, XCIX, 948, 966; Halitgarus, CV, 685. — De debito conjugali, Haymo, CXVII, 548, 544. — Uxoris usus aliquo tempore ad orationem interdictus, Regino Prum., CXXXII, 149, 457. — Discernenda concubitus tempora quando eorumdum et quando abstinendum, Gerardus, CXI II, 1500. — In orationibus prima nuptiarum nox agenda, Radulphus, CLV, 1744. — Conjuges cessare debent a copula carnali diebus festis et processionis et tempore conceptus et partus, Ivo Carnot., CLXI, 1247. Conjugale debitum nullius est criminis, exigere autem ultra generandi necessitatem est culpa venialis, *ibid.*,

1248. — Carnalis debiti solutio, Petrus Lombard., CXCII, 922. Quando abstinendum est a copula, *ibid.*, 925. — Solius voluptatis causa non procreandæ prolis concubitus malus, Martinus Legion., (CVIII), 468.

Unio. — Ut vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima, Victorinus, VIII, 1288, 1289. — Religiosiores copulæ mentium docentur esse quam corporum, S. Ambrosius, XV, 1677, 1678. — Inter virum et uxorem debet esse sancta conjunctio, S. Hieronymus, XXVI, 531. — Conjugibus non solum eadem caro sed spiritus et mens esse debet, S. Prosper, LI, 772. — Matrimonii sanctitas consistit in uno spiritu et una fide, Rupertus, CLXVIII, 1519.

Fidelitas. — Fidelitas in conjugibus servanda, S. Ambrosius, XVII, 216; Jonas Aurelianus, CVI, 174 et seq. Conjugati debent sibi fidem et etiam servitutem infirmitatis invicem accipiendæ ad illicitos concubitus evitandos, Ivo Carnot., CLXI, 1248.

Officia uxoris erga maritum. — Uxor sit ancilla hominis, S. Hieronymus, XXII, 1055. Sollicitudo uxoris pro viri salute, *ibid.*, 1045, 1046. — Conjugis bona maritum suum dominum et vocat et corde sentit, S. Augustinus, XXXIII, 225. — Uxor debet esse subjecta marito, Regino Prum., CXXXII, 530.

Officia communia. — Conjugati pastorale ministerium exercere debeant de educandis filiis, Jonas Aurelianus, CVI, 197, 193. — Simul his ad orandum nocte suscendum est, S. Ambrosius, XIV, 451.

VII. — De bonis et incommodis matrimonii.

Uxoris dactæ incommoda, S. Hieronymus, XXIII, 276. — Bonum conjugii multiplex, S. Augustinus, XL, 375. Nuptiarum bonum apud Christianos triplex, *ibid.*, 394. Nuptialia bona, id., XLIV, 421. Conjugale decus in officio regendi matrimonii et suscipiendorum liberorum, id., XXXII, 750. — Matrimonii incommoda, S. Bernardus, CLXXXIV, 696, 697. Anxietates conjugatorum in promovendis filiis, *ibid.* Matrimonii bona et mala, Zacharias, CLXXXVI, 956, 957. — Quantæ molestiæ et oneri est status conjugalis secundum philosophos, Joannes Carnot., CXCIX, 749, 750 et seq. — De tripartito bono nuptiarum, Ivo Carnot., CLXI, 587; Petrus Lombardus, CXCII, 918.

VIII. — Libri de matrimonia tractantes.

De monogamia liber, Tertullianus, II, 92. — Theophrasti de nuptiis liber, S. Hieronymus, XXIII, 276. De bono conjugali liber unus, S. Augustinus, XL, 575. De conjugis adulterinis ad Pollentium libri duo, *ibid.*, 452. De nuptiis et concupiscentia libri duo, id., XLIV, 418. De nuptiis et matrimonio, Ivo Carnot., CLXI, 584. De nuptiis libri duo, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1701. De sacramento conjugii, Petrus Lombardus, CXCII, 908.

SERIES UNDECIMA.

Ecclesia, cum sit columna, firmamentum et custos veritatis, et fons ille cui Christus supremam contulit docendi auctoritatem, et cujus auctoritas sola via est apta ad ingenerandam animis Christianorum stabilem securamque fidem, inde omnes fideles quæ credenda, quæ agenda, quæ vitanda, ne a salute aberrarent, docere debuit; itaque primaria et præcipua fidei capita in unum breviter colligi curavit, et sic varia condidit symbola, quæ sunt summa articulorum qui omnibus credendi proponuntur. Itaque symbola hæc et varias fidei catholice professiones Lectori depromit nostra Series undecima.

CVII.

INDEX DE SYMBOLIS IN GENERE.

ET DE UNOQUOQUE SYMBOLO SPECIALI, LOGICO DISPOSITUS ORDINE, QUIDQUID DE ILLIS
SCRIPSERE SS. PATRES REFERENS VEL INDICANS.

MONITUM.

Symbolum Græce, quod Latine dicitur indicium et collatio; *indicium* est quia indicat cui credere debeamus, id est, uni Deo Patri et Filio et Spiritui Sancto; *collatio* dicitur, hoc est quod plures in unum conferunt. Symbolum apud Catholicos sumitur pro regula fidei, sive est summa articulorum fidei qui omnibus credendi proponuntur. In hoc Indice duas statuimus sectiones quarum prior agit de Symbolis in genere et de unoquoque speciali Symbolo, scilicet apostolico, Nicæno, S. Athanasii, etc., necnon de variis fidei catholicæ professionibus quas vel admisit vel proposuit Ecclesia; posterior vero exhibet sigillatim unumquemque Symboli apostolici articulum, varias SS. Patrum sententias referens vel indicans.

SECTIO I. — DE SYMBOLIS.

I. — De Symbolo in genere.

Symbolum Græce dicitur, Latine autem collatio, S. Ambrosius, XVII, 1155. — Symbolum unde dicitur, Rufinus, XXI, 357; S. Augustinus, XXXVIII, 1058, 1072. Cur institutum, *ibid.*, 1065. Symbolum fidei dicitur confessio, *id.*, XL, 276. Symbolum est regula fidei, *id.*, XXXII, 651; XXXVIII, 400, 1060; XL, 627. Symbolum fidei catholicæ fundamentum, *id.*, XL, 651. — Symbolum est pactum vitæ, salutis placitum, S. Petrus Chrysologus, LII, 361. — Symbolum Græce, indicium dici potest, aut signum, vel collatio, S. Martinus Legion., CXVIII, 1541. — De symboli nomine, et quid symbolum sit, S. Hildeb. Tolet., XCVI, 126.

II. — De Symbolo apostolorum.

Sancti apostoli in unum convenientes, brevarium fidei fecerunt, ut brevier fidei totius seriem comprehenderemus, S. Ambrosius, XVII, 1155. Quemadmodum duodecim apostoli, et duodecim sententias, *ibid.*, 1158. Duodecim apostolorum symbolo fides sancta concepta est, qui velut periti artifices in unum convenientes, clavem suo consilio confaverunt, *ibid.*, 671. — Apostoli discessuri, Spiritui Sancto repleti symbolum fidei componunt, cur, Rufinus Aquil., XII, 59, 357. — Symbolum fidei ab apostolis traditum, S. Hieronymus, XVIII, 580. Non scribitur in charta et atramento, *ibid.* Quomodo concluditur in fine, *ibid.* — Sancti apostoli, certam fidei regulam tradiderunt, quam secundum numerum apostolicum duodecim sententiis comprehensam, symbolum vocaverunt, S. August., XL, 1189. Symbolum memoria teneri debet, *id.*, XXXVIII, 599. Symbolum fidei cur institutum, *ibid.*, 1065. Quid ex illo apostolus quinque composuit, *id.*, XXXIX, 2190. Verba symboli, ecclesia sunt Domini sacramenta quæ gratiam in nobis servant incorruptam, *ibid.* Symbolum memoria teneri debet, *id.*, XXXVIII, 599, 1066. — Symbolum fidei divinam et humanam habere auctoritatem, S. Cassianus, L, 149. — Symboli apostolici expositiones, alias erant domesticæ ac privatas, alias publicæ et solennes, S. Nicetas, LII, 1010. — Symbolum institutum ab apostolis, S. Leo Magnus, LIV, 466. Duodecim apostolorum totidem signatum sententiis, *ibid.*, 794. Omnium hæreseon antidotum, *ibid.*, 757, 791. Ejus recitatio in baptismo, *ibid.*, 1068. — Symbolum ab apostolis traditum, cur, S. Maximus Taurin., LVII, 435. — Christianis fidei symbolum ab apostolis ordinatum, S. Fulgentius Rusp., LXV, 823. Quid symbolum et cur institutum, *ibid.* Enumerantur omnes symboli articuli, *ibid.*, 826. Symboli apostolorum non unus, sed multi conditores, *id.*, LXXII, 550. — Qua ratione symbolum constet., S. Hildeb. Tolet., XCVI, 126. Initium symboli, et quid sit credulitas, *ibid.*, 127. Explicatur symbolum fidei, *ibid.*; Leidradus Lugd., XCIX, 879; Amalarius Trev., *ibid.*, 896. — Symbolum ab apostolis compositum, Alanus, CI, 1158. Quomodo, *ibid.*, 1159 et seqq. — Quæ sit interpretatio symboli secundum Latinos, Theodulfus Aurel., CV, 226. — Symbolum quando quemque

in finem ab apostolis compositum, Rabanus Maurus, CVII, 568. Eius integra explanatio, *id.*, CX, 27; CXII, 1221. — Symbolum Christianis fidelibus incinandum, Regio Prum., CXXXII, 189, 190, 219; Ratherius Veron., CXIX, 562, 565. Symbolum, id est collatio apostolorum, sicut in psalteriis correctis invenitur, *ibid.*, 553. — Symbolum apostolorum, ejus explanatio, S. Bruno Herbipol., CXLII, 539. Ut symbolum caleant, *id.*, CLI, 1176. — De symbolo apostolorum et ejus explicatio, Ivo Carnot., CLXII, 601. — De symbolo apostolorum quando et quare in missa cantandum sit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 424. — Symboli duodecim articuli, Josieanus Succia., CLXXVI, 1489.

III. — Commentarii in explanationes, etc. — Symboli apostolorum.

Explanatio symboli ad initiandos, S. Ambrosius Mediol., XVII, 1155 et seqq.
Commentarius in symbolum apostolorum, Rufinus, XXI, 356 seq.
De fide et symbolo liber unus, S. Augustinus, XI, 181.
Sermo in traditione symboli, *id.*, XXXVIII, 1053 seq.
Sermo de symbolo, *id.*, XXXIX, 2190 seq.
De symbolo tres sermones ad catechumenas, *id.*, XL, 627 seq.
Sermo de symbolo, *ibid.*, 1190 seq.
De symbolo apostolorum, *id.*, LII, 554, 357 seq.
Explanatio symboli apostolorum, *ibid.*, 865 seq.
Homilia de traditione symboli, ejus explicatio, S. Maximus Taurin., LVII, 431.
Defensio symboli apostolorum adversus Arianos, S. Fulgentius Rusp., LXV, 821.
Expositio fidei catholicæ, Venantius Fortunatus, LXXVIII, 585.
Explicatur symbolum fidei, S. Hildeb. Tolet., XCVI, 127 seq.
De Symbolo, Amalarius Trevir., XCIX, 896.
Explanatio symboli apostolici, Rabanus Maurus, CI, 27; CXII, 1221; CVII, 568.
Commentarius in symbolum apostolorum, S. Bruno Herbipol., CXLII, 539, 562.
De symbolo apostolorum, Ivo Carnot., CLXII, 601.
Expositio symboli apostolorum, Abalarus, CLXXVII, 618.
Expositio in symbolum, Josieanus Succia., CLXXVI, 1479.
Symboli duodecim articuli, *ibid.*
Nota. Ad explanationem uniuscujusque articuli symboli apostolorum, videre tabulas speciales de Deo, de Jesu Christo, de Spiritu sancto, de Ecclesia catholica, etc.

IV. — De symbolo S. Athanasii.

Exemplar Athanasii symboli, Fortunatus, LXXVIII, 586.
Commentarius in fidem S. Athanasii; S. Bruno Herbipol., CXLII, 539, 562.
Expositio fidei in symbolum Athanasii, Abalarus, CLXXVIII, 618.

Expositio symboli S. Athanasii, S. Hildegardis, CXCVII, 1065.
 Symbolum quod S. Athanasio tribuitur, Alcuinus, C, 75, 82.

V. — De Symbolo Nicæno.

Fides apud Nicæam conscripta an. 325 a trecentis decem et octo episcopis contra omnes hæreses, S. Hilarius, X, 654.

Symbolum Nicænum, quod et Constantinopolitanum, Marius Mercator, XLVIII, 772.

Nicænsis synodus hanc fidem exposuit, *ibid.*, 868.

Symbolum Nicænum, S. Leo Magnus, LVI, 759.

Symbolum cur a Romanis non recitatum in missa ante Henrici Imperatoris ætatem, *id.*, LXXII, 111.

Symbolum fidei ejusdem Nicæni magni concilii a recentis decem et octo Patribus editum, *id.*, LXXXIV, 98, 159.

Symbolum fidei Nicæni et ejus explanatio, S. Paulinus Aquil., XCIX, 295; Alcuinus, CI, 1284; Isidorus Mercator, CXXX, 260, 305, 450.

Symbolum, Credo in unum Deum, quando cantandum, Joannes Rothomagus, CXLVII, 58.

Symbolum Nicænum a Græcis et a Latinis suscipitur, S. Anselmus Cant., CLVIII, 517. Cur in symbolo Nicæno a Latinis additum est *Filioque*, *ibid.*

De symbolo: *Credo in unum Deum*, Rupertus Tuit., CLXX, 53; Honorius August., CLXXII, 661.

VI. — De Symbolo Constantinopolitano.

Symbolum Constantinopolitanum, Marius Mercator, XLVIII, 772.

Symbolum Constantinopolitanum recitatum post canonem a sacerdote tenente corpus Christi super calicem, S. Germanus Paris., LXXII, 111.

Symbolum centum quinquaginta sanctorum Patrum Constantinopoli congregatorum, LXXXIV, 159; Isidorus Mercator, CXXX, 450.

VII. — De Symbolo Antiocheno.

Expositio ecclesiasticæ fidei, quam exposita est in synodo habita per eucænia Antiocheum Ecclesiæ consummata, S. Hilarius, X, 502.

Symbolum Antiochenum, Isidorus Mercator, XLVIII, 772; L, 152.

VIII. — De variis Symbolis.

Symbolum Theodori Mopsuesteni, et ejus refutatio, Isid. Merc., XLVIII, 775.

Refutatio Theodoriani Symboli a Mercatore, XLVIII, 1045.

Symbolum Nestorianum, XLVIII, 877.

IX. — De professionibus fidei.

Confessio fidei catholica, S. Damasius papa, XIII, 538.
 — Lucifer episc. Calaret., XIII, 1049. — S. Patricius, Hibernorum apostolus, LIII, 802. — Carolus Magnus, XCVIII, 1115. — Hincmarus, Rhemens. archiep., CXXV, 1159. — Wernerus abbas, CLVII, 737.

SECTIO. II. — De articulis Symboli apostolici.

ARTICULUS PRIMUS. — *Credo in Deum Patrem omnipotentem creatorem cœli et terræ.*

1° Unitas et Trinitas Dei. — Tertullianus, I, 588; II, 19, 154, 203, 248-250, 684. — Novatianus, III, 685. — S. Dionysius, papa, V, 109. — Lactantius VI, 127; VII, 110. — S. Hilarius Pictav., IX, 740-917, 983; X, 9, 883, 947. — Faustinus, XIII, 58. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 963; XV, 1536, 1559; XVI, 521, 530, 553, 555; XVII, 510, 1006. — S. Martinus Turon., XVIII, 11. — S. Phœadius, XX, 15, 17. — S. Hieronymus, XXIV, 92, 94, 236, 535, 423, 443, 444, 488, 627; XXV, 175, 393, 488, 894, 1193, 1309, 1510, 1401, 1406; XXVI, 1-9. — S. Augustinus Hippo., XXXIII, 449-712; XXX V, 129, 174; XXXV, 2249, 2286, 2341; XXXVII, 84, 216, 811, 845; XXXVII, 1090, 1467, 1712; XXXVIII, 355-359, 701, 705, 746; XXXIX, 1689, 2173, 2196; XL, 977, 979, 1259; XLII, 565, 755, 756, 819, 1120, 1121, 1300, 1207. — Arnobius Junior, LIII, 240. — S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 415, 414, 477, 877. — S. Victor Vitens., LVIII, 220, 224, 226. — Eugypsius abb., LXII, 897, 901, 916, 927, 939. — Boetius, LXIV, 1219-1251, 1259. — S. Eleutherius, LXV, 81, 87. — S. Fulgentius, LXV, 497, 759, 761. — Junilius, LXVIII, 21-23. — Cassiodorus, LXX,

152, 266, 507, 512, 592, 791, 953, 969, 1131. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 115, 566, 637, 667. — S. Columbanus, LXXX, 250. — Talo, episc. Casaraugust., LXXX, 755, 758. — S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 239, 271; LXXXIII, 1205, 1229; LXXXIV, 81, 83. — Ven. Beda, XCV, 591. — Alcuinus abb., C, 1093, 1133; CI, 9, 1409. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Rodulfus Bituric., CXVIII, 704. — Hincmarus, CXXV, 486. — Regino abb., CXXXII, 228. Ratherius, episc. Veron., CXXXVI, 246, 710. — Gezo abb., CXXXVII, 580, 581, 586. — S. Petrus Damian., CXLV, 27. — S. Othlonus, CXLVI, 103, 163, 107, 109, 263, 268. — Guilmundus, CLIX, 1495. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1405; CLIII, 24, 189. — Rodolphus Ardens, CLV, 1945. — Petrus Alphonsi, CLVII, 606. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 141, 1187. — S. Bruno Astens., CLXIV, 157, 917; CLXV, 72-363. — Rupertus abb., CLXVII, 161; CLXVIII, 679; CLXIX, 15; CLXX, 297, 298, 301, 304, 305, 314. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 1075, 1076, 1078, 1080, 1082, 1083. — Honorius Augustodun., CLXXII, 45, 46, 1109, 1111. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 857; CLXXVI, 48, 53, 220, 226, 227. — Abelardus, CLXXVIII, 1693, 1696, 1705, 1715. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 799, 954, 1057, 1058; CLXXXIII, 815, 1121. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 683, 687, 807. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1678. — Petrus Lombardus, CXCII, 521, 971. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 887, 992. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1456. Adamus Scotus, CXCVIII, 810, 811, 834, 835. — Philippus de Harveng, CCIII, 265. — Ermengaudus, CCIV, 1217. — Garnerius Lingon., CCV, 710. — Petrus Blesens., CCVI, 637, 828, 829, 830, 834. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 1269. — Petrus Pictav., CCXI, 791, 794, 795, 801, 805, 866, 875, 885, 887, 945, 919, 923.

2° Dei attributa. — Tertullianus, I, 157, 575, 597, 452, 517; II, 160, 175, 201, 212, 240, 249, 274, 287, 291, 500, 502, 468, 756, 812. — Lactantius, VI, 120, 293; VII, 98, 100, 125. — S. Hilarius Pictav., X, 76. — S. Ambrosius Mediolan., XVI, 57, 58; XVII, 74, 90, 131. — S. Hieronymus, XXIII, 1020, 1060, 1075, 1085; XXIV, 172, 186, 515, 406, 410, 411, 457, 519, 555, 759, 809, 814; XXV, 388, 499, 689, 940, 1017, 1121, 1125, 1157, 1167, 1232, 1285, 1350, 1351; XXVI, 66, 320, 444, 446, 465, 472. — S. Augustinus, XXVII, 662, 755, 814; XXXIV, 21, 22, 589; XXXVI, 71; XXXVII, 1090, 1142, 1147, 1176, 1191, 1311, 1446, 1459, 1463, 1496, 1742, 1745, 1874, 1892, 1923, 1945, 1914, 1946; XXXVIII, 154, 560, 692; XL, 295, 1021. — S. Petrus Chrysologus, LII, 532. — Salvianus, LIII, 26. — S. Victor Vitens., LVIII, 228, 229. — Eugypsius, LXII, 763, 1057. — Cassiodorus, LXX, 478, 593, 890, 1006. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 715, 986, 1005, 1147; LXXVI, 18, 419; LXXVII, 528, 792; LXXIX, 591, 585, 654. — Talo, LXXX, 731, 733, 754. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1231. — Ratherius Veron., CXXXVI, 197, 241, 263, 521, 401, 702, 703-709. — S. Petrus Damian., CXIV, 475. — Wernerus abb., CLVII, 828. — Rupertus abb., CLXX, 457, 455. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1090, 1094. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 61, 67, 214, 220, 225, 235. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 640, 682, 689, 695, 697, 708, 714. — Adamus Scotus, CXCVIII, 281, 354, 778, 795, 797. — Petrus Pictav., CXI, 822, 810, 844, 849.

3° Creatio mundi, vel Deus creator. — Tertullianus, I, 353, 575, 524, 589; II, 63, 197, 481, 599, 609, 708. — Lactantius, VII, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 406, 410. — S. Ambrosius, XIV, 123, 126, 135, 143. — S. Hieronymus, XXIII, 1039; XXV, 395, 511, 625, 627; XXVI, 55, 445, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 811, 825; XXXIV, 246; XXXV, 2153, 2216, 2316, 2365; XXXVI, 205; XXXVII, 1745, 1758; XXXVIII, 24; XLII, 559, 560. — Victor Vitens., LVIII, 228, 604. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 644, 615. — Talo, LXXX, 718. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1230. — Ven. Beda, XC, 189, 192; XCI, 15. — Rabanus Maurus, CVII, 443; CIX, 1070. — Wandalbertus, CXXI, 132. — Remigius monac., CXXXI, 54. — S. Bruno Astens., CLXIV, 147. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 717. — Philippus de Harveng, CCIII, 142. — Bonacursus, CCIV, 777. — Ermengaudus, CCIV, 1235. — Alanus de Insulis, CCX, 509, 510, 512, 514. *Præterea, vide Indices de Deo, de Trinitate, de Creatione.*

ARTICULUS SECONDO. — *Credo in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum.*

1. *Jesus Christus.* — Tertullianus, II, 191, 195, 261, 516, 512, 500, 757. — S. Cyprianus, IV, 72, 73, 700. — S. Felix, papa, IV, 135. — Lactantius, VI, 465. — S. Hilarius Pictav., IX, 275, 517, 793, 961, 1010; X, 609. — S. Damas. papa, XIII, 576-578. — S. Ambrosius, XVI, 531, 537, 539;

XXVII, 823. — Tichonius Afer, XVIII, 15, 19. — Zacharias, XX, 1070. — S. Hieronymus, XXIV, 145, 457, 777; XXV, 159, 1065, 1453; XXVI, 21, 118, 150, 184, 216, 246, 257, 282, 512, 566, 581, 448, 499, 518, 546, 587. — S. Augustinus, XXIII, 806; XXXIV, 1073, 1074, 1077; XXXV, 2282; XXXVI, 528; XXXVII, 1111, 1208, 1264, 1449, 1942; XXXVIII, 175, 174, 557-515, 550, 451, 452, 572, 852, 1124; XXXIX, 1909, 1927. — S. Petrus Chrysologus, LII, 548. — S. Nicetas, LII, 865. — S. Leo Magnus, LIV, 508, 518, 819, 466, 757, 765, 771, 785, 804, 805, 927, 1163, 1165, 1175. — S. Maximus Taurin., LVII, 260. — Boetius, LXIV, 1541, 1545, 1549, 1551. — S. Fulgentius, LXV, 224, 757, 762, 766. — Joannes II, papa, LXVI, 27. — Pascendus, LXVII, 518, 555. — Rusticus, LXVII, 1170. — Cassiodorus, LXX, 58, 71, 112, 147, 151, 290, 459, 654, 993, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 359; LXXVI, 937; LXXIX, 23, 65, 66, 99. — Ven. Beda, XCII, 9, 10. — S. Paulinus Aquil., XCIV, 545. — Alcuinus, C, 1090. — S. Agob. CIV, 50. — Rabanus, CVII, 754, 744, 992; CX, 458; CXI, 1483; CXII, 655, 711, 785. — Radbertus Corbelens., CXX, 58, 43, 77, 116, 118. — Ratheus Veron., CXXXVI, 217, 462. — S. Petrus Damian., CXLV, 50, 54. — Wernerus abb., CLVII, 767. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 775. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 701, 740; CLXV, 76, 85, 151. — Rupertus, CLXVIII, 462. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 352, 1104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451, 455; CLXXVI, 76, 359, 817. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 853, 947; CLXXXIV, 47, 110, 829, 855. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 810, 814. — Ven. Gerhohus, CXCIV, 1074, 1162. — Ekbertus abb., CXCIV, 94. — Philippus de Harveng, CCIII, 444. — Reinerus monac., CCIV, 43. — Balduinus Cantuar., CCIV, 629, 650, 652. — Ermengandus, CCIV, 1245. — Petrus Blesens., CCVII, 835, 857-859, 861.

2. *Dei Filius unigenitus*. — Tertullianus, I, 397, 399, 404, 415; II, 157, 161, 162, 166, 170, 176, 181, 185, 517, 422, 802, 843. — S. Cyprianus, IV, 696, 698. — S. Dionysius papa, V, 109. — Lactantius, VI, 469. — S. Hilarius Pictav., IX, 725, 801, 807, 888, 1008. — S. Zeno, XI, 392, 596, 598. — S. Ambrosius, XIV, 984; XVI, 541, 544, 545, 555, 556, 592, 611, 615; XVII, 92, 128, 151, 350. — S. Phorbadius, XX, 19, 24, 24, 25. — S. Hieronymus, XXIV, 265, 425, 806. — S. Augustinus, XXIII, 812, 815; XXIII, 801; XXV, 1927, 1536, 1662, 1770, 1780, 1788, 1818, 1858, 2290, 2415; XXXVI, 71, 228, 484, 486, 497, 502, 609, 857, 1010; XXXVII, 1186, 1187, 1315, 1712, 1855; XXXVIII, 661, 676, 708, 747, 769, 770, 774; XXXIX, 1497; XLII, 538, 749, 750, 754, 1179, 1180, 1183. — S. Leo Magnus, LIV, 512, 678, 681, 785. — S. Maximus Taurin., LVII, 375. — Victor Vitens., LVIII, 222, 223. — Engyppius abb., LXII, 904, 905, 1068. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 195, 205, 210, 749, 775. — Cassiodorus, LXX, 571, 453, 507, 796. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 705-714, 955; LXXVI, 275; LXXVII, 80, 1206, 1207; LXXIX, 61. — Taio, LXXV, 736. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 264. — Carolus Magnus, XCVIII, 1121. — Alcuinus, C, 1093; CI, 1414. — Rabanus Maurus, CIX, 704, 715, 765; CXI, 17, 19. — Paschasius Radbertus, CXX, 448, 449. — Ratheus Veron., CXXXVI, 742. — Gezo, CXXXVII, 378, 380, 386, 387. — S. Petrus Damianus, CXLV, 34. — S. Bruno Carthus., CLIII, 579. — Goffridus abb., CLVII, 244-248. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 701. — S. Bernardus, CLXXXIII, 553. — Balduinus Cantuar., CCIV, 654. — Bonacursus, CCIV, 788.

3. *Messias*. — Tertullianus, II, 516, 543, 489, 696. — S. Cyprianus, IV, 712, 714, 717. — Constantinus Magnus, VIII, 445. — S. Hilarius, IX, 574, 588, 753, 806, 813, 835. — S. Zeno, XI, 428, 454, 440, 444. — S. Ambrosius, XIV, 515, 561, 417, 501, 641, 678, 688, 816; XVII, 835, 835. — S. Hieronymus, XXIII, 1060; XXIV, 771, 787; XXVI, 122, 257, 258. — S. Augustinus, XXVI, 213, 605, 664, 765; XXXVII, 1258, 1296, 1447, 1578, 1845; XXXVIII, 74, 238, 722; XXXIX, 1639, 1760, 1765, 1776, 1816, 1828, 1853. — S. Maximus Taurin., LVII, 335. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 535, 582, 1075; LXXVI, 237, 259; LXXIX, 505. — Rabanus Maurus, CVII, 484, 574; CVIII, 417, 1191, 1198, 1201; CIX, 206, 207, 225-226, 267, 365, 550, 621, 1148, 1221; CXI, 55, 54, 58, 63, 421, 880, 922, 979, 1050, 1061; CXII, 791, 1594. — S. Petrus Damian., CXLV, 515. — Anselmus Laudun., CLXII, 1252, 1244, 1248. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 171, 185, 197, 253, 316, 491, 497. — Rupertus abb., CLXVII, 525, 392, 450, 509, 1179; CLXVIII, 156, 205, 685. — S. Bernardus, CLXXXII, 1067; CLXXXIII, 792. — Anonymus, CCIII, 764, 765, 767, 776, 778, 781. — *Vide præterea Indicem de Christo*.

ARTICULUS TENTUS. — Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine.

1. *Incaratio*. — Tertullianus, II, 67, 134, 350, 752, 754,

782. — S. Cyprianus, IV, 765. — S. Eutychianus papa, V, 167. — Caius papa, V, 189. — Lactantius, VI, 463, 478. — S. Hilarius, IX, 784. — S. Ambrosius, XVI, 817. — Sedulius, XIX, 773. — Zacharias, XX, 1077, 1078. — S. Hieronymus, XXIII, 1028, 1029; XXIV, 107, 108, 144, 181, 787, 968, 880; XXV, 1125; XXVI, 24, 196, 441, 531. — S. Augustinus, XXXII, 746; XXXIII, 75, 515, 540, 709; XXXIV, 24, 421, 425, 425; XXXV, 2195, 2251, 2252, 2340; XXXVI, 216-218, 664, 665, 826, 871; XXXVII, 1084, 1199, 1533, 1443, 1546, 1741, 1766, 1767, 1785, 1912; XXXVIII, 534, 538, 670, 710, 940, 944, 945; XXXIX, 165, 1981, 2196; XL, 14, 506, 254; XLIV, 174. — Marius Mercator, XLVIII, 1005, 1005. — Cassianus, L, 16 et seqq. — S. Petrus Chrysol., LII, 577, 584. — S. Leo Magnus, LIV, 549, 559, 360, 361, 477, 485, 797, 927. — S. Maximus Taurin., LVII, 257, 258, 241-247, 249, 657. — Boetius, LXIV, 1547. — S. Eleutherius, LXV, 91. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 575. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Pascendus, LXVII, 540. — Cassiodorus, LXX, 42, 44, 157, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 675; LXXVI, 32, 90, 297, 478; LXXVII, 56, 1206, 1207; LXXIX, 22, 23, 479. — Taio, LXXV, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 128, 1229; LXXXIV, 81, 82. — S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 862. — Ven. Beda, XCII, 12. — Paulus diacon., XCV, 1162. — Alcuinus, C, 1090, 1093. — Haymo, CXVIII, 51. — Begino abb., CXXXII, 228. — Gezo, CXXXVII, 577, 581. — S. Odile abb., CXLII, 1001. — S. Petrus Damian., CXLIV, 559; CLV, 25. — S. Bruno Carthus., CLII, 500, 802, 1093. — Ven. Guibertus, CLVI, 489, 560, 574. — Petrus Alphonsi, CLVII, 617. — Wernerus abb., CLVII, 797, 817, 897. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 440, 451. — S. Ivo Carnot., CLXII, 585. — Rupertus abb., CLXVIII, 591, 1695; CLXIX, 14, 9; CLXX, 511. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 364, 376, 605, 811, 1096; CLXXII, 1122. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 452; CLXXVI, 70, 72, 574; CLXXVII, 293. — Absalarus, CLXXVIII, 1730, 1732. — Hermannus abb., CLXXX, 9 et seqq. — S. Bernardus, CLXXXII, 800, 1062, 1063; CLXXXIII, 50, 586, 388, 392, 661; CLXXXIV, 41, 120. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 780, 782, 781, 790. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1513. — Petrus Lombardus, CXCII, 775, 1071. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 945. — Adamus Scotus, CXCVIII, 115, 219, 215, 246. — Petrus Cellens., CCII, 705. — Philippus de Harveng, CCIII, 540, 50, 625, 1200. — Bonacursus, CCIV, 781. — Alanus de Insulis, CCX, 521-524, 535. — Petrus Pictav., CCXI, 1162. — Innocentius III, CCXVII, 514.

2. *Nativitas*. — Tertullianus, II, 82, 264, 781. — S. Cyprianus, IV, 706. — Lactantius, VI, 478, 514, 570. — Constantinus Magnus, VIII, 425. — S. Hilarius, IX, 917. — S. Zeno, XI, 412, 415, 472. — S. Ambrosius, XIV, 1568, 1566, 1571; XVII, 605, 1201, 1202. — S. Hieronymus, XXIV, 108, 114; XXV, 635, 637, 638; XXVI, 105, 512, 501; XXX, 220. — S. Augustinus, XXXV, 2276; XXXVI, 1235; XXXVII, 1245, 1258, 1753, 1766, 1847; XXXVIII, 775, 995; XXXIX, 2200; XL, 1267; XLI, 608; XLII, 1122. — S. Petrus Chrysol., LII, 598. — S. Leo Magnus, LIV, 190, 487. — S. Maximus Taurin., LVII, 239, 245. — S. Eleutherius, LXV, 93. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 726. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171, 705. — Ven. Beda, XCIV, 51. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 498. — Rabanus Maurus, CVII, 754; CX, 14-16. — Haymo, CXVIII, 84. — Paschasius Radbertus, CXX, 84, 104, 122. — Ratramnus, CXXI, 85, 85. — Otto Vercellens., CXXXIV, 831. — S. Odile abb., CXLII, 991. — S. Petrus Damian., CXLIV, 161, 816. — Samuel Marochianus, CXLI, 345. — Radulphus Ardens., CLV, 1696, 1707. — Petrus Alphonsi, CLVII, 624. — Goffridus abb., CLVII, 257. — Wernerus abb., CLVII, 775, 785, 786. — S. Ivo Carnot., CLXII, 562, 568. — Rupertus, CLXVIII, 459, 487; CLXX, 74. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 381; CLXXII, 1125. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 948. — S. Bernardus, CLXXXIII, 65, 53, 116; CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29. — Ordericus Vitens., CLXXXVIII, 17. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1519. — Otto abb., CLXXXVIII, 1646. — Ernaldus abb., CLXXXII, 1615. — Aelredus abb., CXC, 249. — Adamus Scotus, CXCVIII, 200. — Petrus Cellens., CCII, 638. — Garnerius, CCV, 599. — Petrus Blesens., CCVII, 575, 842. — S. Martinus Legion., CCVIII, 65. — Alanus de Insulis, CCX, 214, 252. — Absalon abb., CCXI, 14. — Helinandus, CCXII, 481. — Innocentius III, CCXVII, 450.

3. *Virginitas Mariæ perpetua*. — Tertullianus, I, 397. — S. Hilarius, IX, 921. — S. Ambrosius, XV, 1555; XVI, 525; XVII, 662, 874. — S. Hieronymus, XXIII, 185; XXIV, 506; XXV, 450; XXVI, 25, 372. — S. Augustinus, XXXIX, 1990, 2105. — S. Leo Magnus, LXI, 1148. — S. Maximus Taurin., LVII, 250, 657. — S. Eleutherius, LXV, 96. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 1241. — S. Hildefonsus, XCVI, 54, 228. — Alcuinus, C, 44. — B-

iramus, CXXI, 84. — S. Odilo abb., CXLII, 1025. — S. Petrus Damian., CXLIV, 561, 755. — Ven. Gilbertus, CLVI, 557. — Goffridus abb., CLVII, 237, 246. — Petrus Alphonsi, CLVII, 615. — S. Bruno Astens., CLXIV, 418. — Rupertus abb., CLXIX, 1460. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 857. — Bernardus abb., CLXXXII, 1141; CLXXXII, 86; CLXXXV, 199. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1505, 1507. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1729. — Philippus de Harveng, CCIII, 520. — Anonymus, CCXIII, 807. — Vide insuper *Indices de Christo et de Maria Virgine*.

ARTICULUS QUARTUS. — *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus est.*

Tertullianus, I, 400, 1252, 1251; II, 195, 518, 612. — Lactantius, VI, 478, 495, 502, 510, 1055, 1057. — S. Hilarius, IX, 514, 537, 581, 574, 470, 475, 751, 803, 1066; X, 586, 581. — S. Ambrosius, XVII, 1117, 1205. — S. Hieronymus, XXIV, 501, 505, 507, 510, 612, 616; XXV, 429, 1153, 1183; XXVI, 82, 215, 511, 515, 558, 588, 451, 547. — S. Augustinus, XXXII, 1469, 1470; XXXIII, 832; XXXV, 1958, 1910; XXXVI, 175, 407, 455, 760; XXXVII, 1122, 1351, 1711; XXXVIII, 1084, 1089; XXXIX, 2156, 2200, 2204; XL, 1193. — Mamertus Claudianus, LIII, 786. — S. Leo Magnus, LIV, 515, 522, 531, 572, 587, 491, 492, 690; LVI, 1135. — S. Maximus Taurin., LVII, 359. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 257. — Facundus, LXVII, 351. — Cassiodorus, LXX, 153, 490. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 612, 655, 1075. — Talo, LXXX, 780, 783. — S. Hildebrandus, XCVI, 172. — Theodulfus, CV, 575. — Rabanus Maurus, CVII, 1497, 1152; CXII, 1465, 1468, 1594. — Haymo, CXVIII, 358, 392, 426. — Gottechalvus, CXXI, 566. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1122. — Ratherius Veron., CXXXVI, 217, 248, 535. — S. Petrus Damian., CXLIV, 635, 772. — S. Bruno Carthus., CLIII, 57. — Petrus Alphonsi, CLVII, 659. — Wernerus abb., CLVII, 914, 952. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 675, 761; CLIX, 271. — S. Ivo Carnot., CLXII, 562. — S. Bruno Astens., CLXIV, 105, 106, 405, 419, 648, 746, 837, 840, 1053, 1063. — Drogo Cardin., CLXVI, 1516. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 547, 1103. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 457; CLXXVI, 78. — S. Bernardus, CLXXXII, 1154, CLXXXIII, 263; CLXXXIV, 711, 771, 955; CLXXXV, 150. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 819, 821. — Ordericus Vitensis, CLXXXVIII, 51. — Ernaldus, CLXXXIX, 1656. — Petrus Cellens., CII, 725. — Petrus Blesens., CCVII, 607, 848, 847. — S. Martinus Legion., CCVIII, 761. — Absalon abb., CCXI, 157-118. *Insuper Vide Indicem de Christo.*

ARTICULUS QUINTUS. — *Descendit ad inferos; tertia die resurrexit a mortuis.*

Tertullianus, I, 400; II, 657, 712, 760. — Lactantius, VI, 478, 510, 1055. — S. Hilarius, IX, 835, 831; X, 370. — S. Ambrosius, XVII, 49, 1205. — Juvenius, XIX, 586. — S. Hieronymus, XXIV, 231, 593, 559; XXV, 512, 632, 927, 940, 1125, 1151, 1152; XXVI, 498; XXX, 215, 221. — S. Augustinus, XXXV, 2258; XXXVI, 492, 666, 791; XXXVII, 1115, 1673, 1700; XXXVIII, 360, 657, 658, 1104, 1107, 1112, 1115, 1143, 1147; XXXIX, 2062; XLIV, 182. — S. Petrus Chrysost., LII, 409. — S. Leo Magnus, LIV, 596, 590, 495. — S. Maximus Taurin., LVII, 359, 361, 593. — Eusebius, LXII, 1169. — Cassiodorus, LXX, 208, 617, 778. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 995; LXXVI, 489; LXXVII, 869; LXXIX, 69, 70. — Talo, LXXX, 785. — Ven. Beda, XCIV, 734. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 490, 491. — Rabanus Maurus, CX, 35, 140, 141; CXII, 1467, 1594. — Haymo, CXVIII, 415. — Atto Vercell., CXXXIV, 845. — S. Odilo abb., CXLII, 1005, 1009. — S. Petrus Damian., CXLIV, 565. — S. Bruno Carthus., CLIII, 481. — Radulphus Ardens, CLV, 1852. — Goffridus abb., CLVI, 258. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 921, 952. — S. Ivo Carnot., CLXII, 590. — S. Bruno Astens., CLXIV, 886. — Rupertus, CLXX, 191. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 856; CLXXII, 1127. — S. Bernardus, CLXXXIII, 273; CLXXXIV, 741; CLXXXV, 157. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 825, 821, 829, 856. — Ordericus Vitensis, CLXXXVIII, 60. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1059. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1455, 1457, 1442. — Petrus Cellens., CCII, 777. — Garnerius, CCV, 681. — Petrus Blesens., CCVII, 618, 817. — S. Martinus Legion., CCVIII, 921. — Alanus de Insulis, CCX, 519. — Absalon, CCXI, 132. — Helinandus, CCXII, 588. — Innocentius III, CCXVII, 401, 469. — Vide præterea *Indicem de Christo.*

ARTICULUS SEXTUS. — *Ascendit ad caelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.*

Tertullianus, II, 792. — Lactantius, VI, 516, 1058. — S. Damasus papa, XIII, 377. — S. Hieronymus, XXVI,

499. — S. Augustinus, XXXVIII, 1202, 1200, 1212, 1219; XXXIX, 2081. — S. Leo Magnus, LIV, 594-199. — S. Maximus Taurin., LVII, 367, 625. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 914, 918. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172, 704. — Ven. Beda, XCIV, 174, 624. — Rabanus Maurus, CX, 42, 231, 232; CXII, 1489, 1594. — Atto Vercell., CXXXIV, 845. — Haymo, CXVIII, 815. — Ratherius Veron., CXXXVI, 740. — S. Odilo abb., CXLII, 1011. — Samuel Marochianus, CXLI, 547, 548. — Radulphus Ardens, CLV, 1583, 1917, 1922. — Goffridus abb., CLVII, 238. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 952, 971. — S. Bruno Astens., CLXIV, 863, 1045. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 580; CLXXII, 1127. — S. Bernardus, CLXXXIII, 291, 509, 1151, 1152. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 831. — Ordericus Vitensis, CLXXXVIII, 60. — Ernaldus, CLXXXIX, 1667. — Aelfredus abb., CXC, 245. — Petrus Cellens., CII, 788. — Garnerius, CCV, 700. — Petrus Blesens., CCVII, 849. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1085. — Absalon abb., CCXI, 182. — Helinandus, CCXII, 591. — Insuper adeat lector *Indicem de Christo.*

ARTICULUS SEPTIMUS. — *Inde venturus est iudicare vivos et mortuos.*

Tertullianus, I, 525, 527, 660. — S. Cyprianus, IV, 719. — Lactantius, VI, 769, 781, 796. — S. Hilarius Pictav., IX, 1032, 1053, 1065. — S. Ambrosius, XVII, 204, 764, 840. — S. Hieronymus, XXIII, 1007, 1040; XXV, 815, 989, 965, 984, 1051, 1256; XXVI, 179. — S. Augustinus, XXXII, 1472; XXXVI, 90, 127, 134, 255, 554, 408, 717, 811, 814, 914, 915; XXXVII, 1096, 1236, 1257, 1418, 1915; XL, 658, 662, 699, 752. — S. Maximus Taurin., LV, 1, 225. — Eusebius abb., LXII, 768, 777, 785. — Cassiodorus, LXX, 85, 59, 260, 550, 599. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 585, 754, 793, 819, 857, 878, 878, 950, 982, 1053; LXXVI, 37, 62, 649-656, 1078; LXXVII, 556, 557, 103, 411, 627. — S. Columbanus, LXXX, 246 et seqq. — Talo, LXXX, 978, 983, 985. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1250. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 297. — Ven. Beda, XCIV, 615. — Alcuinus abb., C, 1151. — Rabanus Maurus, CIX, 1049; CXII, 720, 1320, 1618. — Haymo, CXVIII, 17, 953, 940, 941. — Paschasius Radbertus, CXX, 819. — Ratherius Veron., CXXXVI, 260, 390, 577, 701. — S. Petrus Damian., CXLIV, 228, 512, 477, 480, 481; CXLV, 837, 839, 810. — Samuel Marochianus, CXLI, 547. — S. Bruno Carthus., CLII, 642, 761, 927. — Radulphus Ardens, CLV, 1678. — Wernerus abb., CLVII, 742. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 722. — S. Bruno Astens., CLXV, 269, 410, 665. — Rupertus, CLXVII, 1086, 1811, 1813, 1816; CLXVIII, 258, 243, 869. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1166. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 565, 566, 514, 591; CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1505. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 702, 978, 979, 1001. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1177. — Petrus Blesens., CCVII, 868. — Innocentius III, CCXVII, 745-745. — Vide *Indicem de ultimo iudicio.*

ARTICULUS OCTAVUS. — *Credo in Spiritum sanctum.*

Tertullianus, II, 159, 165, 196, 935. — Faustinus, XIII, 76. — S. Ambrosius, XVI, 703; XVII, 155, 200, 1005. — S. Hieronymus, XXIII, 101; XXIV, 554, 616; XXV, 976, 1035, 1183. — S. Augustinus, XXXV, 1125, 2087, 2088, 2237, 2375; XXXVIII, 418, 461, 462, 715, 1225; XXXIX, 2087, 2091; XL, 272, 976; XLII, 750, 756, 1183, 1185. — S. Nicetas, LII, 855. — S. Leo Magnus, LIV, 402, 403, 409, 411, 477. — S. Maximus Taurin., LVII, 629, 631, 635, 637. — S. Victor Vitens., LVIII, 225, 229. — Eusebius, LXII, 920. — Paschasius diac., LXII, 12. — Vigilus Tapsens., LXII, 508. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 184, 761, 770, 793. — Cassiodorus, LXX, 23, 198, 598, 606. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 715; LXXVI, 418, 535, 824; LXXVII, 146, 316; LXXIX, 295. — Talo, LXXX, 757. — Carolus Magnus, XCVIII, 1125, 1129. — Alenuus, CI, 65. — Theodulfus, CV, 259. — Rabanus Maurus, CX, 45, 44, 255, 256; CXI, 25; CXII, 1487. — Ratramnus, CXXI, 222. — Aeneas Parisiens., CXXI, 683. — Ratherius Veron., CXXXVI, 225, 247. — S. Odilo, CXLII, 1018. — S. Petrus Damian., CXLIV, 619; CXLV, 51, 87. — S. Bruno Carthus., CLII, 865; CLIII, 71, 74. — Radulphus Ardens, CLV, 1932. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 235; CLX, 1111. — S. Ivo Carnot., CLXII, 592. — S. Bruno Astens., CLXIV, 238, 358; CLXV, 595. — Drogo cardin., CLXVI, 1353. — Rupertus abb., CLXVII, 1571, 1573, 1574, 1575, 1599, 1786; CLXIX, 75; CLXX, 270, 275, 278. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 589. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 603, 850; CLXXVI, 226. — Abelardus, CLXXVIII, 1718, 1719. — S. Bernardus, CLXXXIII, 325, 326, 530, 810, 811, 1001. — Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1763. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1671. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1011, 1018. — Adamus

de S. Victore, CXCVI, 1446. — Adamus Scotus, CXCVIII, 126, 284, 285, 812. — Hugo Eterian., CCII, 227. — Petrus Cellens., CCII, 795. — Philippus de Harveng, CCIII, 402, 1200. — Donacursus, CCIV, 789. — Petrus Blesens., CCVII, 850, 849. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1265. — Alanus de Insulis, CCX, 218, 221. — Abalon abb., CCXI, 199. — Petrus Pictav., CCXI, 914, 950, 955. — Heinandus, CCXII, 611. — Anonymus, CCXIII, 755, 751. — Innocentius III, CCXVII, 422. — Vide præterea *Indicem de Spiritu sancto*.

ARTICULUS NONUS. — *Sanctam Ecclesiam catholicam, sanctorum communionem.*

(Quoad hunc articulum, Vide speciales Indices de Ecclesia et de cultu sanctorum.)

ARTICULUS DECIMUS. — *Remissionem peccatorum.*

(Vide Indicem de Pœnitentiæ sacramento.)

ARTICULUS UNDECIMUS. — *Carnis resurrectionem.*

Tertullianus, I, 378, 523, 527, 746, 815; II, 46, 61, 792. — S. Hilarius, IX, 411, 468, 470, 472, 681, 699, 881, 916. — S. Zeno, XI, 589. — S. Ambrosius, XIV, 808; XVI, 1328, 1550, 1555, 1558, 1558, 1540, 1544; XVII, 267, 271, 552, 553, 556, 559. — S. Hieronymus, XXIV, 287, 628, 647, 675; XXV, 518, 518, 594. — S. Augustinus, XXXIII, 571, 912; XXXIV, 25, 26, 483; XXXVI, 751, 752, 775, 786; XXXVIII, 269, 712, 818, 1150; XXXIX, 1599, 1611, 1961, 2074; XL, 272, 273, 275; XLI, 690, 755, 778, 782; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysol., LII, 522. — Julianus Pomerius, LIX, 421. — Eusebius abb., LXII, 777, 781, 801, 806, 807. — Dionysius Exiguus, LXVII, 582, 593, 585. — Cassiodorus, LXX, 1117. — S. Gregorius Magnus, LXXI, 159, 516; LXXV, 1076-1080; LXXVII, 92, 265. — Taio, LXXX, 983. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1250, 1242. — S. Julianus, XCVI, 497. — Alcuinus, C, 1149; CI, 52. — Rabanus Maurus, CX, 150, 839. — Haymo, CXVIII, 881. — Servatus Lupus, CXIX, 621. — Regino Prumiens., CXXII, 228-248. — S. Bruno Carthus., CLIII, 209, 408. — Wernerus abb., CLVII, 939, 957. — S. Bruno Astens., CLXIV, 618, 622; CLXV, 256, 597. — Rupertus abb., CLXVII, 1571. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1715; CLXXII, 1164, 1165. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIII, 52.

— Robertus Pullus, CLXXXVI, 982, 990, 997. — Donacursus, CCIV, 782. — Ermengaudus, CCIV, 1286. — Petrus Blesens., CCVII, 866, 867. — Alanus de Insulis, CCX, 524, 526, 615. — Vide insuper *Indicem de Resurrectione corporum*.

ARTICULUS DODECIMUS. — *Et vitam eternam.*

Tertullianus, I, 520. — S. Hilarius, IX, 238, 689, 833, 875. — S. Ambrosius, XIV, 597, 989; XVI, 40; XVII, 725. — S. Hieronymus, XXIV, 531; XXV, 1087, 1157; XXVI, 498, 548. — S. Augustinus, XXXII, 795, 959, 1027, 1172, 1475; XXXIII, 551, 596, 622, 481; XXXVI, 202, 48, 752, 976; XXXVII, 1061, 1062, 1099, 1108, 1403, 1466, 1501, 1901, 1916, 1941; XXXVIII, 36, 153, 162, 441, 172, 712, 740, 892, 1537; XL, 284; XLI, 725, 724, 751, 757, 755, 796, 801. — S. Patricius, LIII, 852, 853, 855, 857. — Julianus Pomerius, LIX, 419, 491. — Eusebius, LXI, 783, 784, 801, 815, 817. — Cassiodorus, LXX, 50, 51, 459, 621, 1304. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 755, 856, 911, 914, 1037; LXXVI, 95, 757, 858; LXXVII, 400-404; LXXIX, 124, 588, 628, 656, 657. — Taio, LXXX, 987-989. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 477, 478. — Alcuinus, CI, 53, 54. — Rabanus Maurus, CX, 456, 1029; CXI, 1518, 1591. — Haymo, CXVIII, 875, 879, 886, 945, 919. — Servatus Lupus, CXIX, 492. — Paschasius Radbertus, CXX, 166, 867. — Joan. Scotus, CXXII, 456. — Rabrius Veron., CXXXVI, 214, 408, 410, 450, 700. — S. Petrus Damian., CXLIV, 838. — Ven. Guibertus, CLVI, 39, 610, 611, 671, 672, 674-676. — Wernerus abb., CLVI, 947, 1011, 1012, 1125, 1128. — S. Bruno Astens., CLXIV, 507, 572, 591, 605, 622, 797, 946; CLXV, 982. — Rupertus abb., CLXVII, 1827; CLXVIII, 547. — Honorius Augustod., CLXXII, 1157, 1159, 1168, 1169, 1171, 1172, 1175. — S. Bernardus, CLXXVIII, 108, 215, 250, 574, 467, 825, 952; CLXXXIV, 116, 353, 355, 558, 565, 551, 1017, 1058, 1510. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 1005, 1008. — Adamus Scotus, CXCVIII, 250, 359, 702, 770, 851. — Petrus Cantor, CCV, 159. — Thomas Cisterciens., CCVI, 169, 249, 250, 535. — Petrus Blesens., CCVII, 868, 869. — Alanus de Insulis, CCX, 617, 618. — Innocentius III, CCXVII, 737-739. — Vide insuper *Indices de celo, de inferno*, etc.

SERIES DUODECIMA.

Religio, ut jam antea diximus, nihil aliud est, latiori sensu, quam societas Deum inter et homines, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia. Aliunde, homo corpore simul et anima constat, et sub hac duplici substantia, totum se Deo subjectum et devotum præstare tenetur. Idcirco, ut homini ratione corporis Deo reddendi debita modum præberet religio, externa instituit signa, quæ cultus nuncupantur. In hac igitur Serie duodecima tractamus de cultu externo et de variis ejus speciebus; de cultu sanctorum, reliquiarum, imaginum, ac de fructibus ex hac veneratione præfluentibus. Posthæc, cum liturgia sit norma cultus, et Kalendarium tempora et dies festivitatum ordinet, quidquid de his agit *Patrologia*, duobus Indicibus hic exprimimus.

CVIII.

INDEX DE CULTU IN GENERE,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE ILLIUS NECESSITATE ET COMMODIS,

PRÆSERTIM ERGA SOCIETATEM HUMANAM, CUIUS MORES FEROS ET PRAVOS DEMULSIT ET EMENDAVIT.

MONITUM.

Sub hac denominatione indicatur hominis servitus erga Deum, sive latria, hoc est præceptum: *Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies*, latius mandatum inpositum natura hominibus erga divinitatem ut istud erga proximum: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris*, invenitur etiam ante legem scriptum apud veteres patriarchas, et deinceps apud gentes, etiam turpissime vitiatum. Unde dicendum in hoc Indice:

- 1° Quid sit divinitatis latriæ cultus, sive in quo consistat, et qualis fuerit in lege non scripta;
 - 2° Qualis fuit ex præcepto veteris legis;
 - 3° Qualis nunc est ex præcepto novæ legis, adjuncto cultu dulci et hyperdulci in Ecclesia catholica recepto; et de oratione pro mortuis;
 - 4° De favoribus cultui in utraque lege scripta et persecutionibus ex parte hominum obvenientibus;
 - 5° De cultus defectu, excessu aut abusu, sive de hæresi et schismate, et de paganismo, et in his ultimis seriebus ex malis, infortuniis, miseriis, turpitudinibus, etc., quæ apparebunt, per consequentiam, pro felicitate, pace et bonis moribus, qui notati sunt in quatuor aliis seriebus, facillime omnium sensui patebit quantum cultus veri Dei, prosperitatis, lætitiæ, etc., semper contulerit hominibus.
- Juxta morem hic Index disponitur ordine alphabetico Patrum, cum indicatione voluminis et columnæ, præcitata quæstione in qualibet serie discutienda.

SERIES PRIMA.

De cultu in lege non scripta.

Sola vera divinitas cultum latriæ sibi vindicat, qui maxime consistit in mentis affectu, exhibitione pia corporis, et in sacrificiis, oblationibus et cujusque generis donis, apud etiam primos patriarchas usitatis. Cum enim nos ipsius omnes templum et singuli templi simus, cum semper, quando ad Deum sursum fuit cor hominum, ejus altare fuit. Cum manifeste Deum colimus, quando suavissimo incensu eum adoremus et in conspectu ejus pio sanctoque amore flagramus, quando nosmet ipsos vovemus et reddimus, quando solemnitatibus et statutis diebus beneficiorum ejus sacram dicamus usque memoriam, quando sacrificamus ei hostiam humilitatis et laudis in ara cordis, igne fervide charitatis, et eum agnoscimus nostræ beatitudinis fontem, et omnis nostræ appetitionis finem, his stantibus et reperiis apud primos mundi incolæ, cultus apud ipsos viguisse deducitur; quod ex iudiciali infra evidentissime ostenditur.

ADAMUS S. OTUS. — Abel typus oblationis religiosæ, simulque et Abraham, CXCIII, 480, 481.

ADO (S.), Viennensis. — Enos primus nomen Domini invocare cepit, CXXII, 24. Enoch translatus est a Deo propter pietatem, CXXII, 25. Isaac in typo Salvatoris a patre in sacrificio oblatus est, CXXII, 53, 54. In occisione agni, Christi immolatio, CXXII, 42.

AGOBARDUS (S.). — Quod Abraham fuerit in cultu Christianus, CIV, 172. Christianorum cultus non est novus, CIV, 174. Deus solus colendus, CIV, 203, 214. Deo debetur honor et timor, CIV, 243. Latria quid sit, CIV, 200.

ALANUS DE INSULIS. — Enoch a Deo translatus in paradysum propter pietatem, CCX, 260. Abels sacrificium ut quid receptum est, et Cain recusatum, CCX, 518. Abraham Deum cognovit et coluit, CIX, 272. Thare cum filiis suis in ignem missus est, quia ignem adorare noluit, CCX, 531. Abraham Babylonio incendio vallatus, illud adorare volens Dei auxilio fuit liberatus, CCX, 534.

ALCUINUS. — Abels sacrificium ut quid receptum est et Caini refutatum, C, 518. Adoratio spiritualis per casum viginti quatuor senio um intelligenda est, C, 1112. Oblationes unde sic dicantur, CI, 1134. Sacrificium est victimæ immolatio unde dicitur, CI, 1134, 1135.

AMBROSIVS (S.). Mediolanensis. — Abel cum corde puro et simplici sermone primitias obtulit Deo, et ideo respexit Deus in munera ejus, XIV, 337. Abel offerens sacrificium cur Deo plus placuerit quam Cain, XIV, 356, 357. Cain et Abel duas sectas sibi compugnantes significavit, XIV, 317. Per eos processus humanæ sapientiæ designatur, XIV, 320. Cain male sacrificans Deo parricidialis figura fuit Synagogæ populi que Judæorum, XIV, 317, 318. Quanta Abrahami devotio in exsequendis mandatis Dei et quanta ejus hospitalitas, XIV, 434, 435. De sacrificio Abraham qui, jubente Deo, filium dilectissimum immolandum Deo cito obtulit, XVI, 1343. Ab Abrahamo aries immolatus figura fuit Christi, XIV, 448, 449. Rex Egyptiorum augeri jubebat onera Judæorum, ne cognoscere Deum et cultui sacro vacarent, XIV, 1144. Abel ideo placuit, quia non est suum munus moratus, qui de primitiis ovium obtulit, XVI, 1079. Abel fructus melior quam Cain; in illo mundi salus annuntiatur, in isto mundi ruina; in illo Christi sacrificium, in isto diaboli parricidium, XVI, 347. Cain de fructibus terræ munera Deo obtulit, quia invidiosus erat fratri suo, XVII, 815. Abel Deo obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum munera, et Deo grata et accepta sunt quia invidiosus erat fratri suo, XVII, 813.

AUGUSTINUS (S.). Hipponensis. — Latria exhibenda est uni Creatori et singulis personis Trinitatis, XXXIII, 575, 749. Melchisedech figuravit sacerdotium Christi, XXXIII, 769. Sacrificium uni Deo debitum, XXXIII, 577, 578. Sacerdotium, sacrificium, templum non sibi expetunt demones nisi nosset uni Deo debere, XXXIII, 577. Sacrificus Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel

reprobandis, vel percipiendis non nisi hominibus consultit, XXXIII, 577. Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 579. Abraham Deum colebat, nedum peccaret, quod filium Deo jussus voluit immolare, XXXIII, 702, 811; XLI, 55, 59. Latriæ servitus Deo debita, XXXIII, 556, 564, 628, 631. Abels sacrificium cur Deo acceptum, XXXV, 1760. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Abraham verus Dei cultor, XXXV, 2274. Quidquid egeris, bene age, et laudasti Deum, XXXVI, 341. Sacrificium secundum ordinem Melchisedech, nunc diffusum toto orbe terrarum XXXVI, 503. De sacrificio quod Abraham obtulit, cum poposcisset ut de his quos crediderat edoceret, XXXVII, 1563. In Ismael sunt omnes: qui carnaliter Deum colunt, XXXVII, 1603. Sacrificium Abraham quid significat, XXXVII, 1561. Abraham sacrificium figura immolationis Christi, XXXVIII, 153. Sacrificium uni Deo debitum, XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667. Abraham obedientia in immolatione filii laudatur, XXXVIII, 1751. Sacrificium maximum quod Deo debetur est quidquid boni etiam malis hominibus facere, XXXIX, 2252. Latria uni Deo exhibenda, XL, 160, 175, 221, 646. Abraham gladio obedientiæ filium jugulavit, XL, 1168. Sacrificia Christianorum oblationes Abel, Judæorum munera Cain adumbrabant, XL, 748. Cultus Dei unico verbo non potest exprimi, XLI, 278. Cultus qui dicitur latria soli Deo debetur, XLI, 279, 280. Cultus Dei debitus est vel aliqua nostra, seu nos ipsos religionis ritibus consecrare, XLI, 277. Melchisedech figuravit escharistiam dum panem et vinum obtulit, XLI, 500. Cultus verus a Deo inspiratur et docetur, XLI, 179. Sacrificium verum et perfectum quodnam sit, XLI, 285. Antiquitas cultus Dei in sacrificio, XLI, 284, 701. Sacrificia ante diluvium celebrata, XLI, 459. Sacrificium uni Deo debitum, XLI, 255, 256, 281, 654; XII, 582. Sacrificia cur sibi offerri voluit Deus, XLI, 296. Sacrificia prisca sanctorum figura veri sacrificii Christi, XLI, 298. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, XLI, 653. Templum Dei non de lapidibus et lignis, sed de hominibus ædificatur, et quomodo, XLI, 542, 546. Cultus Dei amor ejus, XLII, 1010. Abraham factum quando voluit filium immolare, jubente Deo, fuit obedientia; Deo non jubente, quid fuisset, nisi dementia, XLIII, 731. Colitur Deus sacrificio laudis actionisque gratiarum XLIV, 214. Cultus Dei in quo constitutus est, XLIV, 211. Cultus Dei servilis quis, quis liberalis, XLIV, 597.

BALDUINUS Cantuariensis. — De cultu quo manifestatur vera dilectio, CCIV, 417, 425. De commendatione fidei, seu cultus veri Dei, CCIV, 575, 634. De ritu sacrificandi, CCIV, 650.

BERNARDUS (S.) Claravallensis. — Cultus Dei in tribus consistit, CLXXXIII, 692. Pii sunt qui in Deum credunt et ipsum colunt, CLXXXIII, 692. Pietas est cultus Dei vivi, CLXXXIII, 692. Ethnicis aulæ versæ vi tutea, CLXXXIII, 883. Oblatio Cain cur reprobata, CLXXXIII, 898. Nos ipsos Deo offerre debemus, CLXXXIII, 570, 571. Orandus ubique Deus, CLXXXIV, 496. Honor Dei summus est Deum venerari et imitari, CLXXXIV, 497.

BOETIUS. — Quoniam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261.

BRUNO (S.). Astensis. — Abel, cum sacrificia offerret Deo, ejus gratiam promeruit, quare, CLXIV, 172. Cain vero Deo sacrificans, ejus gratiam non habuit, quare, CLXIV, 173, 175. Abraham erexit altare et Deo sacrificium obtulit, CLXIV, 187. Probatur fides et obedientia Abraham in mandato sacrificandi Isaac filium suum, CLXIV, 198. Isaac, sacrificandus a patre Abraham, Christi figuram gerit, audito Dei mandato, sponte se ad immolandum dedit, CLXIV, 198. Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei altissimi, panem et vinum Deo offerens, figura fuit Christi, qui se ipsum prius Deo Patri in sacrificium obtulit et non cessat per servos suos eidem Deo Patri se quotidie offerre, CLXIV, 188, 189. Ab exordio mundi homines ceperunt Deum colere, etque sacrificare in signum cultus et adorationis; ita fuerunt Cain et Abel, CLXIV, 172, 175

BRUNO (S.). Carthusian. — Holocaustum undedictur, CLII, 714. Hostia quid sit, CLII, 574. Hostia Abel grata Deo, et hostia Cain reprobata, quare, CLII, 551.

CASSIODORUS. — Nomen Dei ubique creditur adorandum LXX, 559, 540. Sacrificium quid dicendum, LXX, 551, 552, 553. Quomodo sacrificia pecudum proficiant, LXX, 552, 553. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt et quomodo, LXX, 796. Quæ sacrificia Deo accepta, LXX, 552, 553. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus, LXX, 50; hoc est sacrificium Deo acceptissimum, LXX, 198, 199.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Deum laudat qui semper bona et honesta docet, VIII, 277.

CYPRIANUS (S.). — Adam præcepti immemor, sit legis divinæ transgressor, IV, 629. In sacrificiis quæ Abe et Cain primi obtulerant. Deus non eorum munera, sed corda intuebatur, ut ille placeret in munere qui placebat in corde, IV, 556. Nos Deo sacrificium obtulit, et delectatus est Deus in odorem suavitatis, et respexit in sacrificium ejus, IV, 425. Quando quis orat et Deum adorât, hoc faciat, non elevatis impudenter in cælum oculis, non manibus insolenter erectis, sed pectus s um pulsans, divinus misericordias imploret auxilium, IV, 522.

DRACONTIUS. — Quasnam victimæ placent Deo, LX, 832. Isaac, hostia grata Deo, quia pater corde fidei matum obtulerat, et natus vota non negabat, XL, 845, 846. Preces corde magis quam ore promittendæ, XL, 747.

EUGYPIUS. — Deus non respexit in munera Cain, quia opera illius maligna erant; respexit autem in munera Abel, quia opera ejus erant justa, LXII, 672. Imitantur Cain, qui, corde perverso viventes, offerunt tamen Deo munera sua, LXII, 672. Deo tantummodo sacrificandum, LXII, 670. Deum colendo cadit superstitio, LXII, 751. Deo legitime serviendum, LXII, 751, 755. Mali, ut fruatur mundo, colant Deum, LXII, 672. Immolatio, quam faciebant patres, præfigurabat sacrificium Christi, LXII, 702. Sacrificia quando non recte sunt, LXII, 672. Creatoris cultus superstitio, LXII, 956, 949. Sacrificium quomodo intelligendum est, LXII, 960, 961.

FULGENTIUS (S.). — Abraham construxit altare sacrificatarum non soli Patri, sed et Filio, LXV, 156. Abraham construxit altare illi Deo qui ei visus est, LXV, 181, 182. Patriarchæ et martyres etiam Filium invocaverunt, LXV, 809, 810. Cultura Dei est infusio gratiæ spiritualis, LXV, 783. Latriæ cultus soli Deo debetur, LXV, 765. Cultus latriæ maxime per sacrificia Deo exhibetur, LXV, 765. Verus cultus in unius veri Dei servitio constat, LXV, 565.

GARNERIUS. — Abel, Christi passionem significans, agnum obtulit in sacrificio, CXCIII, 45. Altare Dei cor nostrum, CXCIII, 532.

GAUDENTIUS (S.). — Verus Dei cultor, quis, XI, 859.

GODEFRIEDUS, Admontens. — Templum Domini mens sancta et immaculata, CLXXIV, 93. Adoratio vera in quo consistat, CLXXIV, 681. Adoratio vera consistit in humilitate, CLXXIV, 945. Bona corporalia concedit Deus petentibus, ad sui honorem applicanda, CLXXIV, 848. Templum Dei nos ipsi, CLXXIV, 855. Thesaurum Deo quisque offerre debet, CLXXIV, 682. Veri adoratores Dei sunt, qui in humilitate cordis Deum adorant, CLXXIV, 681.

GREGORIUS MAGNUS (S.) papa. — Vauit sacrificium apud gentiles pro majoribus ad peccatum originale defendendum, et sola fides pro parvulis, LXXV, 658. Altare Dei est mens bone viventium, LXXVI, 1069. Deus vult placari precibus, LXXVI, 1081. Nihil offertur Deo ditius bona voluntate, LXXVI, 1091. Holocaustum est victima quæ in altari tota incenditur, LXXVI, 958. Anima iusto zelo cremata sacrificium et holocaustum fit Domino, LXXVI, 935. Altare Dei est anima iusti, LXXVII, 60. In Abel, non offerens a muneribus, sed munera ab offerente placerunt, LXXVII, 1039, 1063. Victima et munera quæ Deo offerre debemus, LXXIX, 114.

GREGORIUS (S.), Turonens. — Altari oblata pecora, LXXI, 818. Sacrificia Deo oblata ab initio mundi, LXXI, 164.

GUIBERTUS. — Mysterium in bonam et malam partem sumitur, CLVI, 551. Cultus sectator et nihilominus honoris ejus derogans abominandus est, CLVI, 489, 490. Sacrificiis quibusque delectatur Deus, LXVI, 519, 520.

GUILLELMUS, Sancti Theodori abb. — De diversis modis Deum orandi, CLXXIX, 218. De Deo contemplando et orando, CLXXX, 250.

HELINANDUS monac. — Cultus Dei consistit in virtutibus, sedibus, locis sacris, et sacrificiis, CXCII, 740.

HIERONYMUS (S.). — Melchisedech, rex urbis Jerico junx, sacerdos Dei altissimus, offerens munera placuit

Deo, sicut Abel, Enoch et Noe qui incircumcisi placerunt Deo propter victimas oblatas, XXII, 677. Job oblator fuit munus et sacerdos, et quotidie pro filiis suis hostias immolabat et flet incircumcisos placuit Deo, XXII, 677. Animalia sentiunt esse Deum et quodam modo eum colunt, XXIII, 28. Abraham nolens Chaldeorum idola colere, de igne liberatus est, XXIII, 956. Quo signo Cain cognoverit munera Abels placuisse Deo, XXIII, 944. Eos cepit invocare nomen Domini, XXIII, 945, 946. In quo monte Abraham obtulit Isaac filium suum in sacrificium, XXIV, 845. Deus creavit terram ut esset habitaculum hominum, qui sunt adorare. et intelligere Creatorem et idola universa contemnerent, XXIV, 448. Holocaustum, quid, XXV, 45. Sacrificia quibus delectatur Dominus, XXV, 427. Cogitans semper de Deo, facere nescit injuriam, XXV, 1245. Munera de rapinis quæ sita Deus non recipit, XXV, 1055. Omnia creature sentiunt Creatorem, XXVI, 53. Job sacrificiis assiduus pro filiis suis divitiarum clementiam exorabat, XXVI, 621.

HILARIUS (S.). — Sacrificia necessaria, non voluntaria, IX, 345. Villa pariat affectum declinandi a cultu Dei veri, IX, 327. Adoratio in spiritu quam proportione habet cum cultu quem Deo debemus, X, 72, 75. Ius publica et constanti prædicatione laudandum et oratione coeundus, X, 227. Deus natura non est, nisi unus, ideoque unus colendus et adorandus, X, 507, 508.

HILDEBERTUS. — Sacrificium et holocaustum in quo differunt, CLXXI, 142. Deus, non quod, sed qualiter ei sacrificator observat, CLXXI, 180.

HILDEGARDIS (sancta). — Deus inducit in presumptuose peccantes vindictam Cain, CXCII, 611, 612. Dilectio Dei et proximi virtute cultus Dei roborata non potest separari, CXCII, 743.

HUGO DE S. VICTORE. — Genera quatuor hominum circa cultum Dei se diversimode habentium, CLIX, 539. Sacrificium, oblatio et libamen quæ sint, CLIX, 74. Adorare Deum quid sit; Deus an solus adorandus, CLXXVI, 9. Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, CLXXVI, 514. Latriæ et dulcis discretio, CLXXVI, 40. Orandi fervens affectus quantum sit Deo gratus, CLXXVI, 964. In cultu divino quatuor sunt diligenter consideranda, CLXXVI, 1040. Votum quid, et quid revocare, CLXXVI, 521. Quæ vota tenenda non sint, CLXXVI, 521. Gratiarum actio ad Deum, CLXXVII, 727, 728. Invocare Deum quid sit, et quam sit nobis necessarius, CLXXVIII, 171. Preces qualiter et ad quid fiant, CLXXVII, 489. Primogenita sunt Dei, CLXXVII, 672. De sacrificiis, holocaustis et oblationibus, CLXXVII, 891.

ISIDORUS (S.), Hispalens. — Quæ requiruntur in hominibus ad Deum colendum, LXXXII, 236. Primi homines Deum coluerunt ovium et terræ fructus offerentes, LXXXII, 50. Latriæ Græce, servitius Latine, quæ quantum ad verum cultum pertinet, non nisi uni et soli Deo debetur, LXXXII, 515.

IVO CARNOTENS. — Abraham primus presbyter nominatus est, non propter senectutem, sed ob sapientiam, CLXI, 451. Initium sacerdotii Aaron fuit, hoc Melchisedech prior obtulit sacrificium, CLXI, 451.

LACTANTIUS. — In adorationis ritu manus solum admovei solita, VI, 155, 156. Nondum deorum cultibus institutis, Deus verus colebatur, regnante scilicet Saturno, VI, 568. Sub cultu Dei veri, antequam dii colerentur, non erant dissensiones, neque inimizie, neque bella, VI, 565. Explosa iustitia et cultu Dei veri contempte cupiditas, iniquæ leges, audacia, avaritia, ambitus, superbia, impietas, aliæque regnaverunt vitia, VI, 567, 568. Virtus colenda est, non sacrificio aliquo, aut thure, sed voluntate sola atque proposito, VI, 225. Cumulatæ sæculi et expulsi iustitiae est desertio cultus Dei veri, VI, 569. Si Deus solus coleretur, non essent dissensiones et bella, VI, 575. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Deus nihil desiderat ab homine nisi cultum mentis, qui est purus et sanctus, VI, 1067. Hic verus est cultus, cum homo mentis suæ pignora in aram Dei confert, VI, 1062. Colendus est Deus ut per religionem quæ eadem iustitia est, accipiat homo a Deo immortalitatem, quæ est unicuique præmium pie mentis, VI, 1066. Dubitari non potest quæ spes omnis vitæ ac salutis in solo Dei cultu, solaque ejus religione sit posita, VI, 1092, 1095. Cultus Dei veri non est aliud quam sapientia, VI, 1048. Solus virtutis cultus consistit in solo Dei veri cultu, VI, 223. Sola religio, scilicet cultus Dei nos discernit a belluis, VI, 1045. De religionis libertate in adorando Deo, VI, 1060. Soli ex omnibus impij judicantur, qui cultum Dei veri non sequuntur, VI, 1062. Iustitia est veri Dei cultus, VI, 163.

LANFRANCUS. — Invocans Dominum propter tem-

poralis, non invocet Deum, CL, 133, 156. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, VI, 397, 398.

LEO MAGNUS (S.). — Melchisedech et Aaron ordo, et inter utrumque discrimen, LIV, 143, 154. Cultus Dei verus, quis, LIV, 214. Deus non aliter pie colitur, nisi id ei quod ipse tribuit, offeratur, LIV, 214.

MARTINUS (S.) Legionensis. — Duo sunt quæ offeruntur, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio quare sic dicatur, CCVIII, 777. Victimæ et hostiæ differentia, et quid sit holocaustum, CCVIII, 777.

MAXIMUS (S.), Taurinensis. — Cain sacrificia a Deo reprobata, LVII, 793. Abraham, Melchisedech et Jacob de omnibus suis decimas Deo obtulerunt, LVII, 902. Decimæ et primitivæ Deo solvenda, et cum omnia a Deo nobis donata sunt, omnia illi sunt reddenda, LVII, 902.

PASCHASIUS RADBERTUS. — Abel prisus agnus Dei Patri obtulit atque immolavit, CIX, 675. Discrimen inter typicum pascha quo immolatus est agnus, et illud, quod secundum ordinem Melchisedech in pane et vino celebratur, CXX, 1359.

PETRUS CANTOR. — Illicite acquisita non sunt in sacrificium offerenda, CCV, 146. Orare est opus maximum omnium virtutum, CCV, 318.

PETRUS COMESTOR. — De quiete Sabbati et sanctificatione, CXCVIII, 1064. De sacrificio Abraham post promissionem heredis, CXCVIII, 1095. De pacto circumcisionis et mutatione nominum Abrahæ et Saræ, CXCVIII, 1097. De puteo juramenti, CXCVIII, 1101. De sublimatione Joseph pro expositione somniorum, CXCVIII, 1129, 1130. Obstetrices Egypti immerunt ac proinde coluerunt Deum, et ideo Deus locupletavit eas, CXCVIII, 1142. Cum jurasset Joseph, Jacob pater ejus adoravit Deum, et non accepit Joseph, ut quidam volunt, CXCVIII, 1155.

PETRUS CHRYSOLOGUS. — Abel agnum portans ad sacrificium Dei, sicut agnus assumitur, LII, 502. Cain, ingratus pontifex, quod erat peccatum adolevit altari et sacrificium ejus a Deo respuitur, LII, 502. Abraham se mactabat in illo, sacerdos et sacrificium, LII, 516. Immolare Deo debent homines viscera virtutum, et quomodo, LII, 499, 500. Deo optima immolanda, LII, 501, 502.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Vota facta Deo reddenda, CXIV, 903, 906. Quæ maxime a nobis sunt, Deo offerenda, CXIV, 905. Altare edificatum fuit a filiis Ruben et Gad in signum unitatis, CXIV, 240.

PETRUS LOMBARDUS. — Dei invocandi ratio, CXCI, 309. Cain offerendo male distribuit, CXCI, 393. Deus gratis colendus, CXCI, 1062. Colendus est Deus gratis et caste amandus, CXCI, 1535. Deus gratis se vult coli et diligi, CXCI, 1535. Religio vera, cultus accipiet Dei veri, religat homines uni omnipotenti Deo, CXCI, 1494. Abraham, volens occidere filium, laudatur pietas, CXCI, 491.

PETRUS PICTAVIENSIS. — Circumcisio cur instituta, CCXI, 1141.

PHILASTRIUS. — Abraham frangens idola justificatus est, XII, 1128.

PROSPER AQUITANUS (S.). — Oblatio Cain car Deo ingrata, LI, 698. Cain, falsa religionis specie, Deum non fecerit, LI, 624. Justus Abel, cur in munera sua convertit vultum Domini, LI, 621.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Victimæ Deo placentes, LIX, 292. De cultu Latræ, LIX, 442.

RAMANUS MAURUS. — Abel cur a fratre occisus, CVII, 591. Animatus ab Abraham oblatus, quid significet, CVII, 511. Augurationes quo distent a petitione signorum servi Abrahami, CVII, 572. Abraham obtulit filium suum in sacrificium et non peccavit, ob præceptum Domini, CVIII, 1180. Abraham filium immolaturus, Dei Patris tenet personam, CX, 218. Religio quid, quæque requirat, ejus cultus tria requirit, CXI, 90. Abel recte offerens, CXI, 790.

RICHARDUS S. VICTORIS. — Abraham sacrificium in quo differat a sacrificio David, (CXVI, 1037. Abraham in sacrificio, cur Deus unum tantum vaccam requisivit, et David plures obtulit, CXCVI, 1039, 1040.

RUPERTUS, Tuitiensis. — Sacrificium Deo gratissimum, quodam sit, CLXVII, 352. Verus Dei cultus in quo consistat, CLXVII, 1781, 1785. Adorandus est Deus in spiritu et veritate, CLXVIII, 837, 838. Job pro familia sua octavo quoque die sacrificabat, CLXVIII, 964. Deus verus non coacta, sed spontanea servitia vult, CLXIX, 1083. Sacrificium verum non in vitalis, CLXIX, 370.

SALVIANUS. — Deus, suscipiens sacrificium Abel et excludens sacrificium Cain, evidentissime utique et de unius iustitia et iniquitate alterius judicavit, LIII, 38. Abraham Deo filium de functione cordis immolavit, LIII,

46. Oblata non pretio, sed affectu placent, LIII, 186. Cum offert Deo quisque facultates suas, non offert quasi presumptione donantis, sed quasi humilitate solventis, LIII, 186.

SMARAGDUS. — Quomodo beatus, colendo Deum, efficiatur homo, CII, 680. De duobus altaribus in homine, quorum alterum in corpore et alterum in corde est, CII, 689. Ut operibus Deus honoretur, CII, 932. De decimis et primitiis, CII, 933.

TAIO. — Trucidare carnalia desideria spiritali gaudio in mente est sacrificium quo Deus placatur tempore pacis, LXXX, 805. De muneribus vel oblationibus Deo offerendis, LXXX, 915. Iram Judicis placare nescit oblatio, nisi ex munditia placeat offerentis, LXXX, 915. A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, LXXX, 916. Improbiorum hominum sacrificia Dominus reprobat, LXXX, 916. Plures indigentibus subtrahunt quæ Deo largiuntur, et his sacrificiis Deo sunt abominabiles, nedum purificentur, LXXX, 916. Impius, id est homo Deum non colens, proprie dicitur qui a religionis pietate separatur, LXXX, 923, 973.

TERTULLIANUS. — Cultus omnino liber esse debet et voluntarius, I, 433. Religio sortita invidiam statim ut Deus coli cepit, I, 157. Deus solus docere potuit ut se vellet orari, I, 1263. Abelis sacrificia Deus accipiebat offerentia in simplicitate cordis, II, 601. Sacrificia Abelis a Deo accepta demonstrabant sacrificia et oblationes populi Christiani, II, 607. Deus reprobat sacrificia Cain offerentis in duplicitate cordis, II, 601. Sacrificia Cain a Deo reprobata demonstrabant sacrificia, oblationes et holocausta populi Judæi, II, 607. Sacrificium Deo acceptabile, II, 608. Quæ sint sacrificia Deo grata, II, 806. Sacrificiis spiritalibus Deo litandum, II, 510. Sacrificiorum Cain et Abel differentia, II, 607.

WALAFRIDUS STRABUS. — De exordiis templorum et altarium, CXIV, 919. Qualiter cultus diversi se invicem imitati sint, et quid commune habuerint, et quid diversum, CXIV, 922. Justas oblationes et virtutes magis quam corporalia munera Deus desiderat, CXIV, 934. Abraham filium suum Isaac immolandum Deo obtulit, CXIV, 747.

WOLBERO. — Cain recte obtulit, sed non recte divit, et oblationem suam invidiam peste maculavit, CXCV, 1263.

SERIES SECUNDA.

Qualis cultus præscriptus fuit in lege veteri.

In hac serie tractatur de lege veteri, proprie incepta in monte Sina sub Moyse duce Hebræorum, et producta per prophetas usque ad adventum Christi. Hæc lex habuit justificationes culturae, ut ait S. Paulus ad Hebræos 12, et sanctum saculare, tabernaculum, candelabra, mensam, propositionum panum, velamentum, sanctum, Sancta sanctorum, aureum thuribulum, arcam testamenti, virgam Aaron, propitiatorium, cherubim, varia baptismata et justitias carnis usque ad tempus correctionis impositas; quæ omnia, velut elementa exordii sermonum Dei, habebant tantum umbram futurorum bonorum, nondum proposita sanctorum via; Moyses enim, sicut ceteri prophetae et sancti viri a Deo electi, tantum fideles erant in tota domo Dei, tanquam famuli in testimonium eorum quæ dicenda erant. Unde nunc de istis umbris, deque omni istius domus suppellectili, etiam ad minutissimam, præcipue circa legalia, agendum.

ADAMUS SCOTUS. — De altari thymiamatis, CXCVIII, 660, 661. Altare æneum sacrificiorum designabat penitentia sacrificium, CXCVIII, 767, 768. Decalogus quomodo conscriptus, CXCVIII, 661. Decimarum usus, CXCVIII, 717, 718. Filia Jephthæ luxit virginitatem suam cum sodalibus suis, CXCVIII, 187. Sacerdotes manus abluere debebant, CXCVIII, 795. Quomodo expiandæ vocorum ac legis divinæ transgressiones, CXCVIII, 865.

ADO (S.) Viennensis. — Moyses construit et erigit tabernaculum Domino, CXXIII, 35. In occisione agni, Christi immolatio, CXXIII, 42. Josias pascha celeberrimum Domino facit, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, ceperunt holocaustum offerre Domino, CXXIII, 51.

AGOBARDUS (S.). — Oza rex a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et usurpationem sacri ministerii, CIV, 135, 181. Oza punitur qui arcam Domini sublevare præsumperat, CIV, 131, 181.

ALCUINUS. — Atrium quod foris est templum, Judæos hæreticos et gentiles ab Ecclesia arcendos indicat, C, 1147. Oratio Sakomnis in dedicatione templi, C, 721.

AMBROSIIUS (S.). — Verno tempore quotannis Pascha

celebratum, XI, 129. Pascha Domini cur sic dicatur, XIV, 552. Manus Jeroboam aruit, cum libaret idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus quas aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quid sibi vult quod Moyses post oblationes et immolatas Domino salutes hostias dimidium pariem sanguinis in crateras miserit, dimidium autem ad altare effuderit, XVI, 1220.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Dominus Pascha cum discipulis celebravit, CXXVII, 1055. Herodes Antipas ascendit Hierosolimam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036.

AUGUSTINUS (S.) Hippoensis. — Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 579. Sacrificia vetera significabant gratiam, et non efficiebant, XXXIII, 633. Sacrificium quod præceperat Deus olim fuit primis temporibus aptum, XXXIII, 527. Summum sacerdotium cepisse videtur ab Aaron, XXXIV, 684. Sacrificium victimarum, odor suavitatis Domino, XXXIV, 639. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, XXXIV, 810. Quænam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offerebantur, XXXIV, 686, 687. Sacrificia per se ipsa nulli peccato mederi possunt, XXXIV, 729. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Sabbatum serviliter observabant Judæi, XXXV, 1404, 1536. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, ne in idola defluerent, XXXV, 1468. Sacrificia cur olim præceperit Deus, cum ipsi ea non placerint, XXXV, 2590. Sacrificiis iniqui actus non redimuntur, sed lamentatione et misericordia, XXXV, 2312. Sacrificium Judæorum in victimis pecorum, XXXVI, 502, 503. Legis veteris servitus est, cum Deus colitur propter terram, XXXVIII, 167. Sabbati religio apud Judæos, XXXIX, 2635. Cur animalia tantum immaculata olim oblata, XLII, 624. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita, quam Deo desideranti oblata, XLII, 546. Sacrificia Hebræorum inter et paganorum quid intererit, XLII, 586. Sacrificia omnia Judæorum multis et variis modis unum sacrificium significaverunt, XLII, 231, 586, 409, 624, 425.

BEDA. — Filii Israel primitias Domino offerre et sanctuarium facere jubentur, XCI, 399. Vasorum mensæ et psum propositionis descriptio, XCI, 411. Altaris holocausti et vasorum ejus descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI. Olei offerendi ad lucernam descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI, 464. Altaris incensi descriptio, XCI, 487. De pretio pro animalibus singulorum, numerato populo, XCI, 494. Philistinum cum veneratione arcam remittunt et victimas Deo offerunt, XCI, 532. Admonente Samuel, Israel Domino se vit, XCI, 558. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, XCI, 577. Abimelech sacerdos David et sociis ejus panem dat sanctificatum, XCI, 648. De templo Salomonis, XCI, 735. Congregatur populus in Jerusalem, et altari ædificato, solennitates Domini faciunt, XCI, 823. Dedicant domum Dei filii transmigrationis et Paschæ solennitatem celebrant, XCI, 854. Eadras audiens populum Israel uxoris a ienigenis esse pollutum, assumit habitum plangentis, ac veniam reatus a Domino precatur, XCI, 373, 874. In solennitatibus tabernaculorum conveniunt omnes ad couditendum, legendum, atque orandum Dominum, XCI, 908. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentium, XCI, 920. Nehemias sedulus iussit ut Sabbati requies mercatu gentilium violetur, XCI, 921. Nehemias mundat Judæos ab uxoris alienigenis, et constituit ordines sacerdotum ac levitarum et memorie Dei se commendat in bonum, XCI, 925. De paschate Judaico, XCIII, 369. De altari de terra faciendo ad sacrificandum Domino, XCIII, 375. De decimis et primitiis Deo offerendis, XCIII, 576. De vitulo combusto igni et de interfectis tribus milibus hominum propter cultum vitulo exhibitum, XCIII, 577. De altari et mensa, XCIII, 582. De incenso composito, XCIII, 585. De quatuor generibus principalium oblationum, XCIII, 587. De figuris hostiarum, XCIII, 587, 588. De igne sacrificia, XCIII, 588. Quod mel in sacrificio non offeratur, XCIII, 588. Quod sal in omnibus sacrificiis admisceatur, XCIII, 589. Quod in sacrificiis oleum offeratur, XCIII, 589. De sacrificio ejus, qui sacramentum protulit, XCIII, 589. De filiis Aaron extinctis eo quod altari ignem alenum imposerent, et quid eorum poena significet, XCIII, 589. De discretionem ciborum, XCIII, 590. De lepra, XCIII, 591. De sacerdote magno et cultu ejus, XCIII, 592. De sacerdotibus qui non offerunt sacrificium, XCIII, 594. De oblatione pro sacerdotis delicto, XCIII, 593. Quæ de pecoribus non offeruntur in sacrificio, XCIII, 596. De cæteris ceremoniis cultus, XCIII, 596. Pascha secundi mensis, XCII, 397, 398. De Nazareis et quid ipsi agendum sit

in cultu Dei, XCIII, 598. De leprosis, fluxu et immundis, XCIII, 599. De homine ligna colligente in die Sabbati, XCIII, 401. De Core, Dathan et Abiron, XCIII, 402. Aaron cum thuribulo, XCIII, 402. Vitula rubra in holocausto concremata, cujus cinis expiatio populi erat, XCIII, 402, 403. Phinees sacerdos ad placandum furorē Domini quid egerit, XCIII, 408. Genera oblationum, XCIII, 408, 409. Idoli destructio, XCIII, 410. De constructione altaris, XCIII, 420. De Jephthe et filia ejus, XCIII, 428. De arcæ captivitate, XCIII, 432, 433. De sacrificio Samuelem, XCIII, 433. De jejuniis iudicis a Saule, XCIII, 434.

BRUNO (S.) Astensis. — Aaron sacerdos constituitur, et sacris vestibus ornatur, CLXIV, 535. Ritus omnes et ceremonie cultus præscribuntur Aaroni, CLXIV, 541. Balaam, sacerdos deorum, protulit celebre vaticinium de adventu Christi, unde et quare, CLXIV, 493. Israelitis adorantibus Beelphegor, unusquisque Deo jubente, fratrem aut filium isti cultui initiatum occidit, CLXIV, 496. Nullum animal immundum immolabatur Deo, CLXIV, 183.

BRUNO (S.) Carthusian. — Legalia non acceptat Deus, quare, CLII, 867, 868. Judæi non tam graviter peccant quam gentiles, CLII, 327. Israelitis a plaga Egypti singulis immolati agni Liberti, CLIII, 147.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Deo devotus noluit adorare Bel, III, 354, 975. Judæi a cultu veri Dei recesserunt, ipsum Christum interficiendo, III, 525, 529, 677, 679.

EUGYPIUS. — Sabbatum corporali otio celebrandum Judæis præceptum, LXII, 758, 759. Sacrificia quando a recte sunt, LXII, 672. Sacramenta veteris testamenti, novo adveniente, abolita, LXII, 882, 883.

FULGENTIUS (S.). — In primo Deralogi mandato, sicut unius Dei cultura servitusque maxime præcipitur, ita omnis creaturæ adoratio ac servitus prohibetur, LXV, 563, 564.

GARNERIUS. — In vaccæ sanguine digitum instigere, quid, CXLI, 97. Vacca in sacrificio mactata cum hyssopo lignoque cedrino ac cocco bis tincta cur præcipitur offerri, CXIII, 98. Tinnitibus vestimentis sacerdotum libarentis, quid significant, CXIII, 349.

GAUDENTIUS (S.). — Agni paschales utrum in templo an in domo mactati, XX, 847, 854. Judæi, neglectis spiritualibus negotiis, omnia legitima Sabbati ad otium luxuriamque contulerant, XX, 923. Sabbati lex a Judæis male observata, XX, 918, 919. Sabbato iusti operabantur in lege veteri, XX, 923, 924. Nulla carnes quare Judæi prohibeant, XX, 950, 951.

GUIBERTUS. — Judæorum quam imperfecta sacrificia et ceremonie, CLVI, 519, 520. Judæorum positicia et templa annihilata, CLVI, 525. Judæi multa utilia exponunt et circa mugas rotantur, CLVI, 524. Hostias in auri consecrandæ quanta cum reverentia fiebant, CLVI, 1024, 1025.

HIERONYMUS (S.). — Dogmata et cultus Judæorum, XXII, 503, 504. Post sacrificium Isaac, Silo non celebrantur sacrificia, XXIV, 845. Per multam annorum seriem in templo celebrata sunt et oblata sacrificia legalia, XLIV, 53. Observatio Sabbati in quo posita, XXIV, 575. Hircus a sacrificiis quare offertur, XXV, 426. Unum Deum credunt Judæi, sed Trinitatem non agnoscunt, XXV, 1034. Mel cur non offertur in sacrificiis, XXV, 954. Judas Machabæus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XXVII, 56, 506.

HILARIUS (S.). — Moyses secretiora legis mysteria septuaginta senioribus intimavit, IX, 269. Sacrificia legis necessaria erant, non voluntaria, IX, 545. Moyses cum veamento verborum communium ingentia sarcinæ condidit, IX, 450. Sacrificium venæperitum, quid, IX, 845, 846.

HILDEBERTUS. — Angeli ante ortum Christi se adorari patiuntur, CLXXI, 592. De unctione regum et sacerdotum, CLXXI, 797. De septem Machabæis pro cultu Dei veri immolatis, CLXXI, 1603.

HILDEGARDIS (sancta). — De significatione hostiarum, et circumcisionis, et legis quæ per prophetiam in patribus incarnandum Dei Filium præcæsserant, CXXVII, 908.

HONORIUS, Augustodunensis. — De tribus sacrificiis, CLXXII, 553. De septem sacrificiis legalibus, CLXXII, 553.

HUGO DE S. VICTORE. — Jubileus quoti anno celebrabatur, CLXXV, 565. Machabæi et mysteria quæ nobis præfigurant, CLXXV, 748. Jephthe per victoriam sacrificavit filiam, CLXXV, 680. Personæ quæ sacrificia offerre poterant, CLXXV, 75. Sacramenta legalia quare data, quibus, quando, ubi, CLXXVI, 190. Templum Salomonis quantum, et ubi fundatum, CLXXVI, 1116. Altare æneum et super eam oblatio, CLXXVII, 645. Ignis semper ardens

in altari, CLXXVII, 688. Jephthe votum quale fuerit, CLXXVII, 525, 524. Tabernacula filiorum Israel et eorum festa, CLXXVII, 908. Vestes sacerdotales sub veteri lege, CLXXVII, 552. Vituli tres immolandi Domino, CLXXVII, 860.

MARTINUS (S.), Legionensis. — Illiniuntur postes Israelitarum sanguine agni, quare, CCVIII, 778. Solemnitas Paschae quare appellata transiit, CCVIII, 778.

MAXIMUS (S.), Taurinensis. — Hebraei qua religione diem Sabbati colerent, LVII, 905. Machabei fratres invictissimi pro patrii legibus custodiendis atrociora tormenta passi sunt, LVII, 888.

OPTATUS (S.). — Sacrificia regni Juda legalia, non item regni Israel et Samaritae, XI, 1487, 1488.

PAULINUS (S.). — Deus numeribus non placatur sed animarum munuscula, XCIX, 259. Phinees occidens Zambri pro zelo cultus Dei, quid significet, XCIX, 290.

PETRUS CANTOR. — Aduersa et peregrinus edere de agno paschali olim prohibebantur, CCV, 109. De austeritate veteris testamenti, CCV, 91.

PETRUS, Cellensis. — De panibus in cultu veteris testamenti adhibitis, CCII, 1044. De pane asymo, CCII, 945. De panibus propositionis, CCII, 968.

PETRUS COMESTOR. — De sanctificatione primogenitorum, CXCVIII, 1156. De diebus asymorum et agno paschali, CXCVIII, 1152. De altari faciendo, CXCVIII, 1166. De fodere firmato aspersione sanguinis vitulorum, CXCVIII, 1168. De tabernaculo faciendo, CXCVIII, 1169. De panibus propositionis, CXCVIII, 1171. De vasis libaminum, CXCVIII, 1172. De altari holocaustorum, CXCVIII, 1179. De situ altaris, et vasis ejus, CXCVIII, 1181. De communibus vestibus sacerdotis, CXCVIII, 1182. De pontificibus indumentis, CXCVIII, 1185. De prece Moyse et ministris Dei, CXCVIII, 1190. De holocaustis et modo offerendi, CXCVIII, 1198. De sacrificiis pacificis et salutaribus, CXCVIII, 1196. De oblatione inanimatorum, CXCVIII, 1197. De hostia pro peccato, CXCVIII, 1198. De igne jugi et ejectione cinerum, CXCVIII, 1200. De consecratione summi sacerdotis et minorum, CXCVIII, 1201. De vitula rufa, hircio et cineribus aspersionis, CXCVIII, 1209. De purificatione immundorum, CXCVIII, 1211. De sanctificatione sacerdotum, CXCVIII, 1213. De benedictionibus et maledictionibus, CXCVIII, 1216. De decimis et votivis, CXCVIII, 1216. De judicio zelotypiae, CXCVIII, 1218. De consecratione levitarum, CXCVIII, 1222. Sacerdotibus soli peccata populi comedebant, CXCVIII, 1252. De lapidatione colligatis ligna in Sabbato, CXCVIII, 1229. De virga Aaron quae nocte una floruit et fronduit et nubes protulit, CXCVIII, 1231. De victoria post votum anathematis, CXCVIII, 1234. De serpente aeneo contra ignitos serpentes, CXCVIII, 1234. De zelo Phinees, CXCVIII, 1240. De libaminibus, CXCVIII, 1241. De jugi sacrificio, CXCVIII, 1242. De Sabbato et oblationibus ejus, CXCVIII, 1242. De neomenta, CXCVIII, 1245. De phase et de Pentecoste, CXCVIII, 1245. De festis Tubarum et Propitiationis, CXCVIII, 1244. De scenopegia, CXCVIII, 1245. De votis, CXCVIII, 1246. De occisione mulierum Madianitarum quae colerant cum viris Israelitis, CXCVIII, 1246. Israelitae offerunt Domino praedam belli, et praebent Moysi ut deprecetur Dominum pro ipsis, CXCVIII, 1246. De decima secunda, CXCVIII, 1251. De maledictis abjiciendis, CXCVIII, 1255. Ne foedus Israelitis inirent cum gentibus, CXCVIII, 1254. De prohibitionibus prostubili et de libello repudii, CXCVIII, 1256. De Moysae a Deo sepulto in loco incognito, CXCVIII, 1260. Post transitum Jordanis Josue construxit altare praedam belli, et super illud sacrificavit Deo, CXCVIII, 1262. De circumcisione in Galgalis, CXCVIII, 1263. De muris Jericho corruentibus, CXCVIII, 1264. De lapidatione Achior, CXCVIII, 1264. De fodere quod statuit populus ad Deum, CXCVIII, 1271. Gedeon destruxit aram Baal et aurum offert in holocaustum Domino super altare quod super petram aedificat, CXCVIII, 1278. David saltabat et psallebat coram arca Domini et obtulit holocausta et pacifica, CXCVIII, 1330. De poenitentia David, CXCVIII, 1353, 1354. De aedificatione templi et de variis ornamentis ejus, CXCVIII, 1354. De vasis altaris et dedicatione templi, CXCVIII, 1364. De Ezechiae aegrotatione et de regressu solis, eodem orante, CXCVIII, 1411. De reaedificatione templi, CXCVIII, 1474. De purificatione templi, CXCVIII, 1507.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Sacrificia veteris legis quid significant, CXLIV, 606, 607. Solemnitates octo Deus praecipit, CXLIV, 331.

PETRUS LOMBARDUS. — De circumcisione, CXCI, 1569. Justi qui Christi adventum praecesserunt in inferno detinebantur, usque ad ejus passionem, CXCI, 1562, 1563. Moyses idolo atras quomodo gladio vindicavit, CXCI,

1572. Elias pro zelo cultus Dei propria manu muliere morte affectus, CXCI, 1572. Ceremonias non observasse veteribus peccatum fuit, CXCI, 276.

RABANUS MAURUS. — Agnum immaculatum offerre, quid sit, CVIII, 624. Altaris sive holocausti descriptio, CVIII, 179. Altare de terra cur Deus jussit fieri, CVIII, 107. Avium sacrificandorum ritus, CVIII, 252. Christus oblatio est et victima, CVIII, 285. Gedeon sacrificium offert, CVIII, 1136. De hostia pro peccato oblata, CVIII, 501. Spiritus Domini an ad immolandum filiam et vocandum Jephthe impulerit, CVIII, 1184. An Jephthe immolando filiam peccaverit, CVIII, 1184. Judaei tempore Josue et seniorum Deo soli serviunt, CVII, 1118. Levitarum ministerium et numerus, CVIII, 603, 604, 610, 657. Pontificalia Aaronis et filiorum ejus praecipuntur, CVIII, 189, 191. Reliquiae sacrificiorum comburendae, CVIII, 644. Ritus sacrificiorum et libaminum, CVIII, 293, 295. Solemnitates feriarum, et Sabbati et Paschalis, CVIII, 501. Ex vacca cinere flicat aqua expiationis, quae variis immunditiis abluuntur, CVIII, 703, 704. Victimae pacificae offerre quid, CVIII, 151. De altari aeneo, CXI, 179. De altari aeneo, CXI, 458. Cultus Tabernaculi Moysi quandoque permanserit, CXI, 141. Israelitarum jejunia et corporis macerationes non fuisse irrita, CXI, 556. Num Mariae angelo offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CXI, 1191. Ornatus Judaei non amore adulterii, sed religionem cultus Dei spectabat, CXI, 622. Animalium diversorum hostiae cur institutae, CXI, 1039. Jephthe immolat filiam, CXI, 57.

RICHARDUS A S. VICTORE. — Carnem hircinum offerre, quid sit, CXCVI, 1055. De oblatione turture et columbae, CXCVI, 1042. De Paschate Judaeorum, CXCVI, 261. De tabernaculo, mensa, altari et candelabro, CXCVI, 192.

RUPERTUS, Tuitiensis. — Holocausta antiqua non tam juxta quam permessa fuerunt, CLXVII, 1744. Hostia pacificorum cur non fiat de volatilibus, CLXVII, 753. Hostia pacificorum et holocaustum quomodo differant, CLXVII, 753. Varia Judaeorum sacrificia describuntur, CLXVIII, 1577, 1578. De Paschate apud Judaeos, CLXVIII, 1555. De Sabbati violatione, CLXVIII, 154. De sacrificio quod fiebat apud Judaeos pro mortuis, CLXVIII, 158. Jephthe votum suum implevit in occisione filiae unice, CLXVIII, 1245. Zelus Phinees sacerdotis qui confodit virum et mulierem adulterantes, CLXIX, 881. Zelus Elie qui ad placandum Deum quadringentos prophetas Baal gladio occidit, CLXIX, 881.

TERTULLIANUS. — Judaei per Moysen Deum colere didicerunt, I, 403. Regnum Judaeorum floruit quando divinitus praecipit parerunt, I, 503. Quotidie lavant Judaei, quia quotidie inquinantur, I, 1169, 1217. Aaron et filii ejus, cum adirent ad Sanctum prohibiti sunt portare vinum, II, 517.

VALERIANUS. — Machabeorum mater laudatur, et eorum pugna pro cultu divino describitur, LII, 746, 747.

ZENO. — De circumcisione Judaeorum, XI, 545, 546. De Sabbato violato per circumcisionem, XI, 546, 547.

SERIES TERTIA.

Quis nunc cultus est ex praecepto novae legis; deque adulis et hyperadulis, deque oratione pro mortuis.

Cum Christus, amplioris gloriae, ut ait Paulus, Hebr. III, praesentis dignus habitus sit, ampliore domus honorem habet, qui fabricavit illam; tanquam filius est in domo sua, quae domus sumus nos. Per hunc facta fuit reprobatio praecedentis mandati propter infirmitatem et inutilitatem, opera mortuorum, doctrinae baptismatum novae legi cesserunt. Christus est ergo novae legis auctor.

Cultum, in isto paragrapho, latissimo sensu in Ecclesia intelligemus, sicut cum Galileo dicitur, in regimine civili: Ministerium de cultu catholico. Ad cultum ergo pertinent dogmata fidei sacramenta, usus pii, caeremoniae, personae, res, loca, templa, cantus, hymni, et istiusmodi sexcenta quae inserviunt ad servandam, propagandam et defendendam hanc legem novam, meditis a praepositis Ecclesiae ad hoc opus aptis judicatis. Insuper ibi tractabitur de honore sanctis et eorum reliquiis, nec non B. Mariae Virginis debito, deque eorum miraculis, et tandem de precibus pro defunctis ab antiquissima traditione ad Deum pro eorum liberatione a penis purgatorii semper pie fuis. Quae indicis cultus pars tota pertinet ad historiam Ecclesiae catholicae, et simul cum duabus seriebus sequentibus hoc nomine recte insigniri traditionemque catholicam constituere dici posset.

ABELARDUS. — Circa quoniam cultus catholicus con-

sistat, CLXXVIII, 1697. De sacramentis baptismi, CLXXVIII, 1798. De sacramento altaris, CLXXVIII, 1740. Hymni solemnissimi divinarum, CLXXVIII, 1789, 1801.

ABBO, Floriacensis. — De ordinatione presbyterorum, CXXXIX, 483. Ut nulla pecunia data episcopi ordinentur, CXXXIX, 485. Quantum prosit frequens oblatio sacrificii, CXXXIX, 505.

ABBO, Sangerman. — De fundamento et incremento Christianitatis, CXXXII, 771.

ADALGERUS. — Ambrosius Mediolanensis episcopus a templo et a sacrificio exclusit Theodosium imperatorem post eadem Thessalonicam, neque eum admisit ad sacra nisi post legitimam religiosamque satisfactionem, CXXXIV, 951, 953. Purpura imperatores, non sacerdotes facit, CXXXIX, 957. Sacramentum est medicamina peccatorum prescribere, Imperatorum vero vota suscipere, CXXXIV, 936.

ADAMUS, Persensis. — Egroti per B. Virginem Mariam curantur, CCXI, 703, 759, 760. Advocata credentium B. Virgo, CCXI, 745. Cultor B. Mariæ Virginis a morte liber, CCXI, 763, 761. Signum predestinationis pietas in Mariam, et signum reprobationis æternæ aversio a Maria, CCXI, 779.

ADAMUS SCOTUS. — Confessionis sacramentalis utilitas, CXCVIII, 205, 206. Maria prima omnium Deo votum virginitatis fecit, CXCVIII, 187. Nihil magis in cultu necessarium est quam mutua inter prelatos et subditos dilectio, CXCVIII, 869.

ADEMARIUS. — De apostolatu S. Martialis, CXLI, 88.

ADO (S.), Viennensis. — Christus pastor ovium unitus a Deo Patre, CXXIII, 47. De celebratione Paschalis in die Dominica, CXXIII, 85. De pluvia e cælo concessa per milites christianos, CXXIII, 84.

ADSO, Nervensis. — Quodam puero resuscitato et postmodum baptizato, omnes in magno numero ad hoc spectaculum presentes idola projiciunt, et baptismi sacramentum in commune suscipiunt, CXXXVII, 628. Corpus S. Waldeberti presidium maxime contra paganos, CXXXVII, 694. Quomodo super altare Christum in sacramento rex Edwardus cum comite vidit, CXXXVII, 761. De zelo sanctimonialium, quæ volebant flammis tradere quandam ex eis a juvene seductam et stupratam, CXXXVII, 791 794.

ÆNEAS, Parisiens. — Liber contra ritus cultus Græcorum, CCXI, 689.

AGOBARDUS (S.). — De cultu imaginum, CIV, 199. Apostolorum imagines, non ad cultum eis exhibendum, sed ob amorem et recordationem ab antiquis expressæ, CIV, 213. Careere in ecclesia magis animo quam voce debemus, CIV, 334. Certamina singularia contraria pictati et cultui christianorum, CIV, 119. Christiani vocantur Nazareni a Judæis, CIV, 73. Christiani omnes sunt fratres, CIV, 114, 115, 116. Christianorum cultus non est novus, CIV, 171. Christiani perfecti gloriantur in tribulationibus, CIV, 884. Christus verus Dei Filius, non adoptivus, CIV, 41. Christus apostolus et pontifex, CIV, 56. Adoptavit naturam humanam, CIV, 66. Gelicola unde dicti, CIV, 201. Imagines sanctorum, si a populis adorantur, contemnendæ, CIV, 918. Ecclesiarum ritus antiqui non facile mutantur, CIV, 350. Ecclesiæ edificandæ sunt ad laudandum Deum, ad deprecandum et ad sacrificandum, CIV, 237. Episcopi qui fidem principi iurejurando obligatam violant, deponantur, CIV, 304. Cultus christianus explicatur, CIV, 267. Cultus non valet ad salutem hominis sine pace, CIV, 257. Quomodo adversus inimicos cultus sit pugandum, CIV, 276. Festis diebus antiqui Christiani vacabant prorsus orationi, CIV, 75. Homines sancti respiciunt adorationem, CIV, 203. Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandæ, CIV, 200. Imagines habuere antiqui Christiani, causa historiarum, CIV, 225. Litanie sive rugationes quando fieri debeant, CIV, 544. De punitione indita veneficis et sortilegis, CIV, 147. Missarum solemnitas, CIV, 119, 226. Oblationes quæ sunt in Ecclesia sunt res pauperum, CIV, 185. Officia divina sunt celebranda cum magna gravitate et modestia, CIV, 337. Oratio debet fieri cum tota fiducia et spe, CIV, 226. Paulus et Barnabas a se removerunt immolationem victimarum, CIV, 203. Romanus pontifex vicarius B. Petri, CIV, 295, 296. Impii sacerdotis sacrificio conficiuntur sacramenta, CIV, 145. Sancti homines honorandi propter imitationem, non autem adorandi propter religionem, CIV, 220. Sanctitas non potest tribui imaginibus, cum sint res inanimata, CIV, 212.

AIMOINUS. — Clotildis die Dominica vota suarum precum solvet in ecclesia, CXXXIX, 634, 635. Clodoveus invocavit Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore ad victoriam adipiscendum, sit victor Alamanorum, CXXXIX, 633, 634. De visione facta solitario

super statu Dagoberti regis defuncti, CXXXIX, 791.

ALANUS DE INSULIS. — Absolutiones in consecrationibus ecclesiarum, etc., quam vim habeant, CCX, 367. Oratio ad Deum piissima, CCX, 531, 533. De cultu catholico adversus Albigenses, CCX, 365. Post consecrationem nihil remanet panis substantiæ, CCX, 361. Sacerdotalis ordinis dignitas, CCX, 581, 583. Sacramenta vocantur vasa gratiæ, CCX, 201. Sacramentorum vis non dependet a bonitate ministrum, CCX, 389, 390. Sancti non orant pro damnatis, orant pro vivis, CCX, 574. Sacerdos celebrans in peccato mortali, peccat, CCX, 590.

ALBERICUS. — Petrus eremita primus ductor expeditionis sacræ ad expellendos paganos e locis sanctis, CLXVI, 389, 390. Quomodo sacer ordo caravera mortuorum curaverit, CLXVI, 457. De inventione Domine læmæ, CLXVI, 503, 528. De crucifixo cui perfidiorum insania nocere non potuit, CLXVI, 515. Relatio de templo Domini, CLXIV, 519. De oratoris sanctæ civitatis: quam devote dox sepulcrum Domini visitaverit, CLXVI, 560. Quod inventa sit portio ligni salutaria, CLXVI, 535. Lacrymosa ac devota precatio ligni Christi, CLXVI, 569.

ALBERICUS. — Qui in illoce offerunt hostias in altari, quamvis sint sanctæ, non sacrificantur ab eis, CLXXI, 883. Injusta excommunicatio potius nocet excommunicanti quam excommunicato, CLXXX, 886. Quid aliqui non sunt excommunicandi, ne alios sua excommunicatione contaminent, CLXXX, 895.

ALCUINUS. — Canticum angelorum coram Agno, C, 1123. Christus leo dicitur quia diabolum vicit; agnus vero, qui semetipsum offerens mundum redemit, C, 1121. Judæi, Eha et Enoch prædicantibus, sæpe pedes Ecclesiæ adorant, venient, C, 1112. Mediator Dei et hominum est angelus thuribulum aureum in manu tenens, seu Christus, C, 1154. Jesus Christus ab illuminato cæco adoratur, C, 877. Christianorum vita, qualis esse debeat, C, 503. Nemo credit necessitate, sed voluntate, C, 853. Christus Deus est, et in carne adorandus, C, 170. Per Christum solum et ejus sacrificium mundus liberari a peccatis potuit, C, 1065, 1066. Sedet nunc Christus ad dexteram Patris, ut precibus credentium annuat, C, 1063. Christus post nativitatem carnis et prædicationem Evangelii hostia effectus est pro salute mundi, C, 1128. Ubi Christus adventit, sacerdotum Judæorum obsolevit, lex et prophetia cessavit, C, 1129. Sacrificium missæ, quare sic appellatum, C, 1131. Unde missæ sumptus exordium, C, 1133. Symbolum cultus catholici, C, 1135. Sacramenta, seu mysteria cultus catholici, C, 447, 612. De divinis officiis cultus catholici, C, 1173, 1414.

ALEXANDER III, papa. — De excommunicatione contra inimicos pacis lata, CC, 54. De canonizatione Eduardi regis Angliæ, CC, 106. De excommunicatione contra invasores Ecclesiæ probata et confirmata, CC, 178. De immunitate ecclesiastica non violanda, et clericis ad tribunal sæculare non trahendis, CC, 375. De subsidio in Oriente contra Saracenos cultum Christianum alterantes mittendis, CC, 384. Ut denarium B. Petri, quod sibi de Anglia debebatur, transmittere non omissit Gilbertus Londinensis episcopus, CC, 430. Ut Henricus rex Anglorum a sacrilegiis absterneat sub penis excommunicationis, C, 510. Ut reliquias S. Jacobi a comite Flandriæ violenter ablatis restituantur, CC, 353. Ut officia divina in terris excommunicatorum non celebrentur, CC, 706. Ut qui in clericos violentas manus iniierant excommunicentur, CC, 792. De matrimonio sine sacerdotali benedictione facta, CC, 850. De canonizatione B. Thomæ archiepiscopi, CC, 900, 901, 903, 909. Ut non exigatur pecunia pro baptismo parvulorum, nec pro sepultura mortuorum, C, 1011.

ALGERUS. — De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 745. De immolatione Christi in altari, CLXXX, 786. Cur visibile sacrificium invisibili Deo fiat, CLXXX, 814. Cur magis consecratur in pane, vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in cæteris corporum speciebus, CLXXX, 823. Cur magis consecratur corpus Christi in pane azymo quam in fermentato, CLXXX, 827. Sacramenta Christi non credenda sunt fieri pro meritis ministrorum, CLXXX, 834. Tanta sunt Dei sacramenta ut omnium hominum superent merita, CLXXX, 837. Sacramenta hæreticorum de Ecclesia sunt et in Ecclesia sunt, CLXXX, 841. Utrum sacramenta rite fiant, si solemnibus verbalibus contra fidem interserantur, C, 117, 847. Quare in nomine Trinitatis baptisma fieri non potest, CLXXX, 852. De sacrificio missæ, CLXXX, 851. Baptisma, etsi a pagano datur, non est iterandum, CLXXX, 879. Quod sacramenta a quovis Catholico, quamvis peccatore ministrari possunt et consecrari, nec a bono magis, nec a malo minus perfici, CLXXX, 882.

ALPERTUS. — De clerico cultum Christianum blasphemante, CXL, 481. Epistola ad clericum apostatam cultum Christi blasphemantem, CXL, 485.

AMALARIUS. — De caeremoniis baptismi, XCIX, 887, 901.

AMBROSIIUS (S.). — Chananaei perseveranti oratione gratiam Domini meruit, XIV, 1412. Imber supplicantis Ecclesiae precibus datur, XIV, 202. Ecclesiam qui non frequentant arguuntur, XV, 1410. Quibus diebus et quibus horis canendi sunt hymni in Ecclesia et celebranda oblatio, XV, 1514. Quando celebranda oblatio et sacrificium quo Christus eurgentem sui corporis epulis replet, XV, 1514. Sacra oblationis veneranda communio, XV, 1710. Sacerdotes offerunt pro populo sacrificium, XV, 1051. Nulla tuta salus esse potest, nisi unusquisque Deum verum, hoc est, Deum Christianorum a quo cuncta reguntur reverenter colat, XV, 961. Imperator Christianus non debet prebere sumptum ad usus sacrificiorum profanorum, XV, 961. Ambrosius non audeat sacrificium offerre, si Theodosius post eadem Thessalonicum assistere huic voluerit, XV, 1163. Helena mater Constantini invenit crucem et ejus titulum, regem adoravit Christum, et non lignum, XV, 1401. Helena crucem in capite regum locavit, ut crux Christi in regibus adoretur, XVI, 1402. Eucharistia sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, XVII, 751. Omnes Christiani omni die Dominica debent offerre et communicare, XVII, 628.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Petrum summum pontificem creat, CXXVII, 1035. Herodes Antipas servavit Hierosolymam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036. Discipuli Christi primum Antiochiam cognominantur Christiani, CXXVII, 1036. Constitutiones de reverentia erga sacrificium ac de modo explendi defectus in ipso occurrentes, CXXVII, 1515. Statuit S. Zephrinus ut consecratio divini sanguinis in vitreo vase fieret, CXXVII, 1515. Vasa sacra ad sacrificium corporis et sanguinis Christi esse argentea decrevit et S. Urbanus papa, CXXVII, 1583.

ANSELMUS (S.). Cantuariensis. — Quae infideles objiciant contra cultum, CLVIII, 541, 563. Cultus durabit usque ad finem mundi, CLVIII, 588. Christus ipsam carnem, quam pro nobis suscepit, nobis ad manducandum dedit, et adhuc in sacrificio sui altaris ministrare non desinit, CLVIII, 735. Invocandi sunt omnes sancti Dei, ut robra sint in auxilium, CLVIII, 735. De sacramento altaris, CLIX, 254.

ANSELMUS. Havelbergensis. — Quod Graeci contra universalem traditionem se a ritu Romanae Ecclesiae sequestrant, et in fermentato sacrificant, CLXXVIII, 1211, 1220.

ATTO VERCLEIENS. — Ut omnes fidem catholicam memoriter teneant, CXXIV, 29. Quod sacerdos missam solus nequaquam celebret, CXXXIV, 50. Quod sacerdos missam nisi sacris ab episcopo locis non presumat celebrare, CXXXIV, 50. Quod divina mysteria studiose celebrentur, CXXXIV, 50. Ut Oratio Dominica quotidie proferatur, CXXXIV, 40. Quod cum excommunicato non sit orandum, CXXXIV, 41. Quod die Dominica stantes oremus, CXXXIV, 42. Quibus festis populus communicet, CXXXIV, 42. Si sacrificium per negligentiam occiderit, CXXXIV, 42. Qualiter mysteria baptismatis vel chrismatis custodienda sint, CXXXIV, 45. Qualiter sponsus et sponsa a sacerdote benedicantur, CXXXIV, 46.

AUGUSTINUS (S.). Hippoensis. — Augustinus flebilis quotidianis Deum rogat ut sanentur vulnera sua, XXXII, 991. S. Augustinus orat pro salute matris suae, XXXII, 778. Apostoli Hierosolymis decreverunt ne quicquam cogeret gentes judaizare, non solum ne quisquam Judaeos judaizare prohiberet, XXXIII, 279. Oblationes pro defunctis, XXXIII, 92. Cultus Christianus magna est reipublicae salus, XXXIII, 532. Sabbatum in otio corpora iter celebrandum commendatum est, ut esset figura sanctificationis in requie Spiritus sancti, XXXIII, 212, 213. Fides Christianae veritas, unde, ex sanguine martyrum et ex castitate virginum XXXIV, 125. Sacrificia privata prohibentur, XXXIV, 702. Verum Pascha Christi immolatio, XXXV, 1785. Apostoli in passione Domini titubantes, ejus resurrectione firmati sunt, et tunc Deum adoraverunt, XXXVI, 1798, 1799. Christus sacerdos a nobis accepti, quod pro nobis offerret, XXXVI, 1701. Mysteria dulciora quo obscuriora, XXXVI, 1808. Inter sacra mysteria jubemus curam habere cor, gratias agere, XXXVI, 443. Sacrificium corporis et sanguinis Domini arduum ordinem Melchisedech nunc diffusum toto orbe terrarum, XXXVI, 1427. Catholica communitas, XXXVI, 55. Chananaei perseverantia in potendo laudata, XXXVI, 487. Christia-

norum sacrificium, XXXVI, 284. Sancti conservati sunt non pro Deo colendi, XXXVI, 1412. Pascha verissimum in Christo celebratum, XXXVI, 844. Sacrificium Dei nostri abundavit, XXXVI, 1536. Sacrificium offert episcopus vel presbyter, XXXVI, 1100. Magi Deum esse cognoverunt, et adoraverunt illum cui astra serviebant, XXXIX, 2015. Oratio Dominica ante omnia oranti dicenda, quia eam libenter exaudivit, qui ipsam instituit, XXXIX, 2282. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, XXXIX, 2154. Sacrificium altaris et elemosynae sunt pro baptizatis omnibus defunctis, XL, 283. Symbolum fidei catholicae, seu cultus Christiani fundamentum, XL, 651. Sacrificium quod Christus instituit, et offerre praecipit, XL, 856. Religio summa est imitari quod colis, XL, 212. A cultu daemonum nos liberat sacrificium Christi et donum Spiritus sancti, XL, 134. Cultus Christiani sanctitas opponitur impuro cultui daemonum XL, 76. Sacrificium verum et perfectum quoddam est, XL, 283. Sacrificium Ecclesiam quotidianam, XL, 398. Otium Sabbati cur non observat Christianus, XLII, 553. Sacrificium verum ubi Deo vero debitum quoddam est, XLII, 582, 586. Sacrificium Christianorum, XLII, 582. Sacrificium Christianorum ubique in terra et in caelo offertur, XLII, 61. Pascha per orbem totum una die observatum iri censet Arclatense concilium, XLIII, 787. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, XLIV, 640.

BALDUINUS. — De sanctissimo Eucharistiae sacramento, CCIV, 403. De vero cultu quo manifestatur vera affectio Dei, CCIV, 417, 425. De commendatione cultus Dei veri, CCIV, 573. De novae legis institutione, CCIV, 629. De sacramento altaris, CCIV, 612.

BANDINUS. — De sacramentis ecclesiasticis, CXCII, 1069. De sacramento Eucharistiae, et unde Eucharistia dicatur, CXCII, 1091. Corpus Christi in omni esse altari, CXCII, 1093. Qui conficit sacramentum altaris, CXCII, 1097. De ecclesiasticis ordinibus, CXCII, 1103. De differentia votorum, CXCII, 1108. De dispari cultu quoad matrimonium, CXCII, 1108. De suffragiis defunctorum, CXCII, 1110.

BEDA VENERABILIS. — Crucifixo Domino, stabant omnes noti ejus a longe, dum coniteri et adorare timebant quem fixum ligno videbant, sed de his tacentibus lapides et saxa clamabant et adorabant, XCII, 570. De Pascha Christiano in quo Christus innocens immolatur, XCIII, 569, 570. De Magis qui venerant adorare Jesum infantem ut Deum, XCIII, 455. De redemptione humana, XCIII, 471. Orante Petro, Simon Magnus cadens ex alto in terram crepuit medius, XCIV, 497. Sex formulae orationis, XCIV, 539. Quare et quomodo Christiani celebrant solemnitate Paschae, XCIV, 536, 537, 675. Solemnitas in cultu omnium sanctorum, XCIV, 447, 490. Abaque purgatione baptismi nemo potest communicare sacramentis oblationis, XCIV, 90. Germanus orando incedit domorum restitit, XCIV, 48. Mellitus episcopus flammis ardentes suas civitates orando restitit, XCIV, 92. Quomodo cultum Christi suscepit provincia orientalium Anglorum, XCIV, 107.

BERENGUS. — De laude et inventione sanctae crucis, CLX, 935. Beata Helena ejusque filius Constantinus Magnus a Deo obtinuerunt gratiam, propter zelum, sanctae crucis inventionem et propagandi cultus Christiani, CLX, 935.

BERNARDUS (S.). Claravallensis. — Altare pro ecclesia parochiali cum decimis, CLXXXII, 607. Clerici praeter monachos vivere debent de altari, CLXXXII, 607. Reliquiae sub altari, CLXXXII, 1111. Christus car tam laboriosum non liberandi modum suscepit, cum sola ejus voluntas sufficeret, CLXXXII, 1008; CLXXXIII, 826. Fermentato pane Graeci tituntur in sacrificio, Latini azymo, CLXXXII, 405, 401. Festa nova non facile, nec temere, nec inconsulta aude apostolica instituenda, CLXXXII, 335, 336. Sacramentum et regnum in Christo et in Ecclesia unita, CLXXXII, 441. Sacerdotes omnes celebrant in festo Assumptionis B. Mariae Virginis, CLXXXIII, 713, 714. Carmotensis conventus pro sacra expeditione ad cultum Christi vindicandum et propagandum apud Hierosolymam, CLXXXIII, 461, 568, 569. Christianus falsus plus nocet quam haereticus, CLXXXIII, 1092, 1093. Christianus a Christo separatus sit monstrum, CLXXXIII, 169. Festa sanctorum triplici fructu celebrantur, CLXXXIII, 462, 463, 478. Abusus in festis sanctorum, CLXXXIII, 480. Abusus in festis Paschali-bus, CLXXXIII, 242. Cultus Christiani vita est caritas, CLXXXIII, 285, 281. Oblatio Christi in templo et in cruce, CLXXXIII, 569, 570. Sacramentum aliquod sacrum dicitur, sive sacrum secretum, CLXXXIII, 271. Negligentia circa cultum divinum notatur, CLXXXIII, 44, 45. De clerico sacrilego, CLXXXIV, 444. Maria prima virginitalis votum vovit, CLXXXIV, 609. Sacerdotes parentis Christi, CLXXXIV, 1033. Conscientia purganda ante sacrificium,

CLXXXIV, 786, 787. Vota alia communia, alia specialia, et vota illicita rescindenda sunt, CLXXXIV, 1201, 1292. Christianos tria faciunt, fides, baptismus et altaris participatio, CLXXXV, 58. De cultu S. Mariæ d'Alfighem quæ S. Bernardus locuta est, CLXXXV, 197.

BERNARDUS, Fontis Calidi monach. — Contra sectam Waldensium cultui catholico circa plurima derogantem, CCIV, 793. Contra eos qui dicunt fidelibus defunctis non prodesse missarum solennia, CCIV, 828. Contra eos qui in Ecclesia orare nolunt, CCIV, 835.

BERNO, Augiæ divitis abb. — De quibusdam rebus ad missæ officium pertinentibus, CXLII, 1053. Qualiter priores apostolorum temporibus missarum celebritas ageretur, CXLII, 1053.

BOETIUS. — Quoniam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261. Cultus Christiani essentia, LXIV, 1261. Cultus Boetii tanquam martyri exhibito, LXIV, 1269.

BONACURSUS. — Quod panis qui in altare ponitur et vinum convertitur post sanctificationem in corpus et sanguinem Domini, et quod nullus nisi qui manducaverit salvetur, CCIV, 782. Quod Christus sit Deus Patri æqualis et consubstantialis ac proinde ut Deus adorandus, CCIV, 788.

BONIFACIUS (S.). — De incarnatione Filii Dei et humani generis reparatione, LXXXIX, 862. De solennitate paschali, LXXXIX, 868. De abrenuntiatione in baptismo, LXXXIX, 870.

BRUNO (S.), Astensis. — Quomodo per apostolos, viros simplices et illiteratos cultus idolorum eversus fuerit, CLXIV, 836, 838. Christus sanguine suo peccata nostra delevit, et genus humanum universum Deo Patri reconciliavit, CLXIV, 259. Non auguriis et divinationibus, sed divinæ legis præceptis et prophetarum et apostolorum verbis credant Christiani, CLXIV, 444. Sicut nos Deum deprecando, cum interrogamus, ita ipse nos exaudiendo nobis respondet, CLXIV, 692. Nulla alia fides est quæ salvare possit nisi fides Christianorum, CLXIV, 786. De cultu picturarum imaginum B. Mariæ Virginis, CLXIV, 859. Sancti ab Ecclesia ad cultum publicum elevantur, et tunc honor et cultu sunt prosequendi, CLXIV, 893. Catechumenus profitetur se Christum sequi velle, et tunc baptizatur et illuminatur, CLXV, 155. De sacramentis Ecclesiæ, mysteriis atque ecclesiasticis ritibus, CLXV, 1069.

BRUNO (S.), Carthusian. — Sacerdotum est pro populo sacrificare; ideoque Christus Deo sacrificans pro salute membrorum Patrem oravit, CLII, 714. Legalia non acceptat Deus, quare, CLII, 867. Excommunicatio separat a cultu divino et tradit Satanæ, CLIII, 146. Per baptismum homines fiunt azygni sinceritatis et veritatis, CLIII, 147. Christiani sanguine veri agni, accipiet Christi, liberantur a plaga percutientis angelii, CLIII, 148. Apostoli in terra dicuntur ut sicut angeli, et quare, CLIII, 164. Gratiarum actio multum valet ad impetrandum aliquid apud Deum, CLIII, 501. Ritus, qui per Evangelium dati sunt, sunt ut imi ritus, et ipsi, quando mundus erit, non fiant, CLIII, 175. Nunc serrare legem est ferre idola colere, CLIII, 509. Oratio et sacrificium pro defunctis, CLIII, 812.

BRUNO (S.), Herbipolens. — Martyres pro cultu Christi patientes hilares fuere, CXLII, 437. Orare expansis manibus, CXLII, 509, 540. Sacrificium Ecclesiæ est corporis et sanguinis Christi immolatio, CXLII, 103.

BURCHARDUS. — De primatu Ecclesiæ, CXL, 519. De sacris ordinibus, CXL, 621. De ecclesiis, CXL, 675. De sacramento baptismatis, CXL, 727. De sacramento corporis et sanguinis Domini, CXL, 750. De viris ac feminis benedicatis, CXL, 791. De excommunicatione, CXL, 855. De contemporaneis, CXL, 1017. De officio sacerdotum, CXL, 1067.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Constitutio ecclesiastica, XCVII, 641. De cultu imaginum, XCVII, 971, 1248. Sancta Romana Ecclesia catholica consulenda est in causis fidei, et cultus imaginibus exhibendi, XCVII, 1019. Variæ epistolæ de cultu imaginum, XCVII, 1247.

CASSIANUS. — Cuius Dominicæ sacrificium, XLIX, 117. Immaculata hostia Christus oblatus est Patri et peccata humani generis diluit, XLIX, 119. Oblationes, sive sacrificia, pro defunctis fieri solent, XLIX, 530. Redemptio generis humani per Jesum Christum solum fieri potest, XLIX, 92, 93. Reliquiarum et sanctorum cultus et veneratio, XLIX, 645, 646, 706.

CASSIODORUS. — Verum cultum catholicum Deo et Christo exhibendum definit sancta synodus Nicæna, LXXIX, 1064. Adorandus Dominus triplici de causa, LXX, 674. Christus se sacrificium pro omnibus obtulit, LXX, 972, 973. Romana in urbe maxime honorat cultus Christianus, LXX, 527.

CELESTINUS III, papa. — Bulla pro canonizatione S. Bernardi episcopi, CCVI, 970. De excommunicatione et sententia excommunicationis, CCVI, 1024. Quicumque in duello pugnaverit non debet in sacris ordinibus ministrare, CCVI, 1254.

CYPRIANUS (S.). — Nefas Christianis turpia gentium convivia frequentare, III, 1030. Cultores Christi non debent filios cum ethnicis sepelire, III, 1030. Christianus mori potest, vinci non potest, III, 852. Communicatio nulla extra Ecclesiam, III, 1114; IV, 405. Unanimitatem Christianam ipsa etiam Dominica sacrificia declarant, III, 1141; IV, 384. Invocatio nominis Jesu Christi, III, 1190. Adversarii Christi, et hæretici an possint sacramenta Christi conficere, ac proinde gratiam Christi dare an possint, III, 1040, 1041, 1048. In contemptum Dei impugnantur Christiani, quia displicet solus Dei cultor, IV, 535. Christianus debet tantum ecclesiæ enotare, IV, 738. Christiani semper pro bono reipublicæ orant, IV, 553. Cyprianus ob confessionem nominis relegatus est in exilium, IV, 414; primus apud acta proconsulis constituitur, IV, 421. Panis Christianorum Christus in eucharistia, IV, 551. Eucharistia, sive principale sacrificium cultus Christiani nihil prodest sine operibus, IV, 751. Solæ preces sine operibus parum valent, IV, 606. Oblatio pro mortuis, IV, 399. Modum admirabilem et exemplar perfectum colendi et adorandi Deum per orationem nobis comessit Christus, IV, 525. In hac vita salutem æteram cultu Dei et fructu fidei providetur, IV, 563.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Christianis occulta idololatricæ serviens anathematizatur, LXVII, 74. Catholici non debent festiva quæ a Judæis vel hæreticis mutantur accipere, nec cum eis festos dies agere, LXVII, 74.

DOMNOLUS (S.). — Cultus sacer, reliquie, LXXI, 629.

DROGÓ, cardinalis. — De sacramento divinæ passionis, CLXVI, 1545. De divinis officiis, CLXVI, 1537.

DURANDUS. — De corpore et sanguine Domini, sive de sacrificio cultus ac holæ, CLXIX, 1375.

ECKBERTUS. — De variis observationibus in cultu Christiano, CXCV, 13. De cultu non occultando, CXCV, 18. De incremento et manifestatione cultus catholici, CXCV, 21.

ELIGIUS (S.). — S. Eligius, invocato S. Martiali, comprimit flammam in incendio urbis Parisiacæ, LXXXVII, 496.

ERNALDUS. — Stella indicat Christum Deum et magis adorant eum, CLXXXIX, 1626. De cornu Domini et prima institutione consummantis omnia sacrificia et sacramenta, CLXXXIX, 1644. De unctione chrismatis et aliis sacramentis, CLXXXIX, 1635. Christus moriens consummat rationem, id est, significationem omnium legalium hostiarum, CLXXXIX, 1741.

EUGENIUS (S.), Tolet. nns. — De oratione, LXXXVII, 338. Christus est Deus unus vere cum Patre coequalis, LXXXVII, 398. Christum chorus angelicus semper adorant, LXXXVII, 598. Ecclesia Christum agnoscit et colit Omnipotentem, LXXXVII, 398.

EUGYPIUS (S.). — Cælebratio sacramentorum in Ecclesia, LXII, 867. Creatura cultus superstitio, LXII, 936, 949.

EULOGIUS (S.). — Contra hæreticos negantes Christum cultum divinum, CXV, 959. Contra impietatem eorum qui Jesum Christum hominem tantummodo constabantur, ex perversa Evangelii explicatione, CXV, 963.

FACUNDUS. — Verus cultus catholicus exprimitur in defensione trium capitulorum, LXXVII, 527.

FLORUS diacon. — De expositione missæ, CLIX, 15. De causa fidei, CLIX, 80. Oratio cum commemoratione antiquorum miraculorum Christi Dei nostri, CLIX, 270.

FULBERTUS (S.), Carnotens. — De tribus quæ sunt necessaria ad profectum cultus catholici, CXLII, 196. Contra Judæos sacrilegos qui negant Christo titulum Messiae et cultum divinum, CXLII, 305. Hymni et carmina ad usum cultus catholici, CXLII, 539. Oratio pro adversariis Ecclesiæ, CXLII, 553, 584.

GARGIAS, monach. — De sacris reliquiis in monasterio Cuxacensi custoditis, et cultu speciali venerandi, CXLII, 1445.

GAUDENTIUS (S.). — Unus agnos qui est Christus immolatur in Pascha apud Christianos, XX, 854, 855. Opera oti Christianorum et sacrificia sunt orationes et cantica spiritualia, XX, 871.

GENNADIUS. — Filius Dei æternus adoratur cum sua carne ab angelis et omni creatura, LVIII, 983, 1015. Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram eunam admittere noluit, LVIII, 1052.

GERARDUS. — Acta synodi Atrabatenensis in Navicænos, CXLII, 1269. De corpore et sanguine Domini,

CXLII, 1278. De sancta Ecclesia quae est domus Dei. CXLI, 1284. De sacro altari, CXLI, 1287. De sacris ordinibus, CXLI, 1291. De veneratione Dominicae crucis, CXLI, 1301. De imagine Salvatoris in cruce, CXLI, 1306.

GERHONUS. — De gloria et honore Filii hominis, CXIV, 1074. Christus homo patriae cultu adorandus est, CXIV, 1092. De trium magorum Christo infanti honore exhibito, CXIV, 1095. De adoratione crucis, CXIV, 1098. In adoratione nec homo a Deo, nec Deus ab homine est separandus, CXIV, 1113. Christus in sacramento Eucharistiae vere praesens est et adorandus, CXIV, 1143. De venerabili Eucharistiae sacramento, CXIV, 1481.

GERMANUS (S.). Parisiens. — Altarium consecratio et forma et situs, LXXII, 75. Cereemoniae praecipuae cultus catholici, LXXII, 114. Basilicarum forma vetus apud Francos, LXXII, 150. De celebratione et auditione missae, LXXII, 150. Communicantes hosti in manibus accipiunt, LXXII, 141. Communionem non expectata, qui communicaturi non erant in missa, olim discerebant, LXXII, 150, 151. Eucharistia sacrificium a Christo in cena obatum, LXXII, 314. Haereticorum vasa et templa a catholicis in usum convertenda, LXXII, 148, 149. Missae dominicales, LXXII, 310. Mos catholicus in consecratione corporis et sanguinis Domini servatus, LXXII, 157, 158. Missae et orationes pro mortuis, LXXII, 211, 212. Obligatio ad brevium recitationum orta est ex ipsa clericorum conditione, qui toti divino cultui sunt mancipati, LXXII, 410. Vasa Deo sacra profanis usibus non aptanda, LXXII, 147, 148.

GEZO, abb. — De sacramento corporis et sanguinis Christi Domini, sive de sacrificio unici cultus catholici, CXXXVII, 375. Ecclesiae fides de sacrificio missae, CXXXVII, 384. Quibus mortuis immolatio corporis Domini praeiit, CXXXVII, 400. Quid cavendum sit in oratione et qualiter preces faciendae, CXXXVII, 401. Quod nihil super altare sit ponendum praeter sacrosanctam oblationem, CXXXVII, 402.

GODEFRIDUS Admontens. — Crux est altare in Ecclesia Christi, CLXXIV, 854. Super crucem Deo offertur oblatio mundi corporis et sanguinis Christi, hostia pura et immaculata, CLXXIV, 854. Crux quando inventa est, signum ejusdem crucis in Ecclesia honorari cepit, CLXXIV, 853. Eucharistia est mysterium nostrae redemptionis, CLXXIV, 961. Festa apostolorum praeter ceteris solemniter celebranda, LXXIV, 859. Incarnationis dies omnium desideratissimus fuit, CLXXIV, 758. B. Maria Virgo prima virginem Deo vocet, CLXXIV, 749, 750. Sacrificium Christi praestat universis, CLXXIV, 651. Sancti in curia compatiuntur nostris miseriis, CLXXIV, 864. Sponsus Christi in solis Domini et apostolorum festis consecrandus, CLXXIV, 850.

GRATIANUS. — Ipsae res fidelium oblationes appellantur, quia Domino offeruntur, CLXXXVII, 890. Excommunicationi subiaceat qui ecclesiastica praedia invadit, CLXXXVII, 897, 898. De oblationibus fidelium et de redditibus oblationum, CLXXXVII, 907. Excommunicatur qui sacerdotibus decimas dare noluunt, CLXXXVII, 1044. Nulla oratio fiat pro his qui seipsos interdicunt, CLXXXVII, 1221. In certamine quod contra infideles geritur, quisquis moritur, caeleste regnum meretur, CLXXXVII, 1554. Excommunicantur raptores viduae vel virginis cum sibi faventibus, CLXXXVII, 1701. Sacrificia non nisi super altare et locis consecratis Deo offerantur, CLXXXVII, 1729. Altaria quomodo Deo consecranda, CLXXXVII, 1715. De vestimentis et vasis sacris, CLXXXVII, 1717, 1718. Sub specie panis et vini invisibilem Christi carnem et sanguinem honoramus, CLXXXVII, 1749. Confessio Berengarii de cultu catholico Eucharistiae exhibendo, CLXXXVII, 1750. Quomodo Christus sit immolatus semel et quomodo quotidie immolatur, CLXXXVII, 1753. Quo tempore ab esu carniui sit abstinendum, CLXXXVII, 1784. In baptismo remittuntur peccata, CLXXXVII, 1795. De ordine officiorum, CLXXXVII, 1859.

GREGORIUS MAGNUS (S.). — Mos altaria consecrandi, ahibitis sanctorum reliquiis, LXXV, 595, 596. Altaris sacrificium innoventum, LXXVI, 228. Missae sacrificium quod autem valeat apud Deum, LXXVI, 1278. Altaria erant martyrum sepulcra, LXXVI, 854. Ad cultum Christianum Islandicis, non aspernitibus adducendi extranei, LXXVII, 1267, 1268. Cultus reliquiarum antiquissimus, LXXVII, 516. Diei Dominicae observatio quando ab Ecclesia praecipitur, LXXVII, 1253, 1254, 1255. Per invocationem Dei, aqua sanctificatur, et vini accipit sanctificandi, LXXVIII, 576. Christus victima sacerdotii sui, et sacerdos suae victimae fuit, LXXVIII, 381. Fideles, clerici et laici, in missa communicant, singuli pagem et vinum in

nam communionem offerbant, LXXVIII, 179, 182, 197, 549. Coronari voluerunt solemniter ritu in Ecclesia imperatores et reges Christiani a summis pontificibus, LXXVIII, 568. Crux a papa et cardinalibus, nudis pedibus adorata, LXXVIII, 1216.

GREGORIUS (S.) Turonens. — Altaris cum reliquiis sanctorum dedicatio, LXXI, 734, 735. Christus in Calvariae monte crucifixus, LXXI, 163, 165. Nomine Jesu Christi invocato, sacra ethnicorum turbata, LXXI, 741, 742. Christiani pascha, alio die quo Judaei celebrant, LXXI, 534. Magi, oblatis muneribus, puerum Jesum suppliciter exorant, LXXI, 171.

GRIMALDUS. — Liber sacramentorum. De variis scilicet orationibus, officiis, ritibus, missis, etc., LXXI, 800. De missis pro variis necessitatibus, CXXI, 819.

GUIBERTUS. — Christiani non adorant imagines Domini crucifixi, vel signum crucis, sed tantummodo venerantur, CLVI, 521. Christiani solam Dei substantiam dicunt adorandam, CLVI, 524. Qua ratione et quo sensu imagines adorant Christiani, CLVI, 525. Christiani non adorant, tres deos in Trinitate sed unicum Deum, CLVI, 525, 526. Pontifex Romanus urget Christianos ut arma capiant ad expellendos paganos de locis sanctis, CLVI, 700, 701. Pontifex, ut Christiani actus pugnent, affirmat Christum ipsum fore signiferum, CLVI, 702. Pontifex constituit ducem expeditioni sacrae Prudentem episcopum, CLVI, 702. Pontifex mandat militibus Deo crucis figuram ex panno factam, in humero dextro assui, et desertores anathematizat, CLVI, 702. Credentes fidei mysteria vident, CLVI, 507. Divinitas Christi, nisi corpore fuisset contacta, ferre eam non potuissent homines, CLVI, 580. De pignuribus sanctorum, CLVI, 1042. De sacrilegis mundationibus reliquiarum, CLVI, 1042. Christiani ad dominicum sepulchrum adveniunt, ac praeter gaudium in devotione illacrymantur, CLVI, 795. Miracula per B. Virginem parata, CLVI, 46. Fides saepius causa miraculorum, CLVI, 683. Non sacrificium, sed seipso Patrem pacavit Christus, CLVI, 522, 523.

GUIDO, Farfens. — De ritibus et variis caeremoniis observandis in cultu divino et diversis festivitibus, CL, 1191.

GUILLELMUS DE CAMPELIS. — De sacramento altaris, CLXIII, 1039. Dialogus inter Christianum et Judaeum de cultu catholico, CLXIII, 1045.

GUILLELMUS, S. Theologici abb. — De diversis modis Deum orandi, CLXXX, 218. De Deo contentum placidum et orando, CLXXX, 542. Speculum fidei, CLXXX, 563.

GUILLELMUS Tyrenus. — De Petri et Pauli et de cruce signatis et variis rebus circa peregrinationem in Terram Sanctam, CCL, 228, etc. usque ad 1065.

GUITEMUNDUS. De corpore et sanguine Domini, CLXIX, 1417.

HIERONYMUS (S.). — Gallia, Britannia, Africa, Persis, Oriens, et Italia, et omnes barbarae nationes unum Christum adorant, usum observant regulam veritatis, XXII, 1194. Christianorum mos caelestis contemplari et semper orare, XXIII, 627. Romanus episcopus super corpora SS. Petri et Pauli offert sacrificia, XXIII, 546. Ad ingressum Christi in Aegyptum corruerunt, XXIV, 181. Sanguis Christi pretium redemptionis, XXIV, 406. Adorare non licet statuas et imagines regum, XXV, 511. Unum altare habet Ecclesia, XXV, 1024. Duo Seraphim celebrant mysterium Trinitatis, XXV, 1309. Symbolum papae Damasi, XXX, 176, 177. Sacerdotes pro omnibus orare solent, XXX, 293.

HILARIUS (S.). — Sacrificium Christi quantum praestantius sacrificiis antiquae legis, IX, 545. Deus iis solis Pater est qui colunt Filium non ut adoptivum, IX, 181. Honorem a nobis non accipit Deus nisi per Deum, X, 143. Sacrificiopus sine presbytero, esse non potest, X, 643.

HILDEBERTUS. — Abrenuntiatio baptismatis quanti faciendae, CLXXI, 734, 735. Angeli ante ortum Christi adorari se patiuntur, non postea, CLXXI, 392. De mysterio missae, CLXXI, 1177. Cur Christus tantum cum ubi instituit sacram Eucharistiam apparuit attribuit, CLXXI, 505. Cur panem et vinum elegit Christus ad faciendam Eucharistiam, CLXXI, 535. Rogationum origo ex statuto episcoporum Viennae congregatorum, CLXXI, 577. Deus non quod, sed qualiter et sacrificatur, observat, CLXXI, 180. De sacramentis, CLXXI, 1145. De sacramento altaris, CLXXI, 1149. De expositione missae, CLXXI, 1155. De sacra Eucharistia, CLXXI, 1196.

HILDEFONSUS (S.). — Confessio fidei, XCVI, 53, 54. S. Mariam Virginem adorant omnes virtutes caelestes et ad eam conflunt omnes populi, XCVI, 67. Probatum filium B. Mariae virginis esse Deum, XCVI. Quod mysterium salutis, quod semel Christo moriente factum est,

quodidie fiat in his qui regenerari noscuntur, XCIV, 121. C. lius catholicus in symbolo continetur ac docetur, XCVI, 127. Solis sacerdotibus licet dare baptismum, excepta periculi causa, XCVI, 159. De reparatione homicidii in morte saluatoris, XCVI, 171, 172.

HILDEGARDIS (sancta). — Ubique immolandum est corpus Christi, debet esse lapis signatus, (XCVII, 612, 620).

HINCMARUS — Per sacrificium Christi, salvati omnes iusti, CXXV, 298. De exorcismis catechumenorum, CXXV, 773. De male excommunicatis, CXXVI, 397. Quam ratione solvi queant excommunicationes non legitimæ, et de his qui iniuste excommunicant, CXXVI, 407.

HONORIUS, Augustodunensis. — De sacrificio missæ, de ministris ecclesiæ et de variis significationibus in cultu, CLXXII, 543. De introitu missæ et paribus cæteris ejus; et a quibus primum sint instituta, CLXXII, 572. De sacrificio Christianorum, CLXXII, 534. De vestibus et calceibus, CLXXII, 573, 591. De reliquiis sanctorum, CLXXII, 595. De violata Ecclesia, CLXXII, 596. De papa et consecratione ejus, CLXXII, 601, 602. De ordine ministrorum, CLXXII, 602. Baptizati vestes albas portant, quare, (CLXXII, 612). De horis canonicis, CLXXII, 616. De festivitate sanctorum, CLXXII, 621, 624. De solemnitatibus totius anni, CLXXII, 631. Speculum Ecclesiæ, CLXXII, 807. De corpore Christi in Eucharistia, CLXXII, 1129. De digne aut indigne communicantibus aut sacrificantibus, CLXXII, 1129, 1130. De corpore et sanguine Domini, CLXXII, 1449. Sacerdotium regno præcellit, et quomodo hoc probatur, CLXXII, 1270.

HUGO Flavinianus. — Jesus Christus, Filius Dei, in Bethleem Judæ nascitur et a magis adoratur, CLIV, 23. Jesus ascendit crucem pro salute mundi, CLIV, 23. Paulus Petro conjunctus pro cultu Dei decertat et cum eo patitur, CLIV, 24. Petrus Christianum cultum stabilivit Antiochie, unde cultores Christi cognominantur Christiani, CLIV, 23.

HUGO Floracensis. — De dignitate sacerdotum, CLXIII, 943. De his quos episcopus excommunicat, CLXV, 953.

HUGO, Lingonensis. — Tractatus de corpore et sanguine Christi contra Berengarium, CXII, 1535.

HUGO Metensis. — De sanctissimo Eucharistia sacramento, CLXXXVIII, 1274.

HUGO DE S. VICTORE. — Eucharistia, quare instituta post esum agni typici, CLXXV, 530, 531. Excommunicare aliquem an bonum sit; an iniuste excommunicatio licite resistere possit, CLXXV, 521. Personæ quæ sacrificia offerre possunt, CLXXV, 74. De ecclesiasticis ordinibus, CLXXVI, 421. De indumentis sacris, CLXXVI, 453. De indumentis novi sacerdotii, CLXXVI, 557. De vasis sacris, CLXXVI, 458. De dedicatione Ecclesiæ, CLXXVI, 459. Sacerdotes, qui homines sunt, an possint dimittere peccata, CLXXVI, 564. Sacramenta, quæ ratione, quo tempore instituta, CLXXVI, 312, 313. Simonia, quid sit, unde dicta, ejus auctores, CLXXVI, 477. B. Virgo prima votum virginis Deo suo sponso obtulit, CLXXVII, 138. Corporis Christi sacramentum, CLXXVI, 492. Qua fide et reverentia corpus Christi sit sumendum, CLXXVI, 161. De crucis Dominiæ virtute et cultu, CLXXVI, 456. Variæ dedicationis ecclesiarum ceremoniæ, CLXXVI, 338, 339. Christus sanguinem fudit pro nobis et sacrificium seipsum obtulit Deo, ut ab inimicis pro justitia occideretur, CLXXVI, 521. Christum imitatus multa martyrum millia, usque ad mortem pro veritate certavit et ab inimicis sacrificiis immolata sunt, CLXXVII, 824. Missa unde initium sumpsit et unde augmentum habet, (CLXXVII, 416, 417. Apostoli et eorum successores primi in quotidianis vestibus et ligneis calicibus missas celebraverunt, CLXXVII, 417. Missæ tres cur celebrantur in natali Domini, CLXXVII, 441, 887. Missa pro mortuis, CLXXVII, 456. De ordinibus, CLXXVII, 399. De hierarchia ecclesiastica, CLXXVII, 401, 402. Rogationes tres principales, CLXXVII, 817. Sacramenta ecclesiastica quæ sint CLXXVII, 398. Schisma in ecclesia vitandum, CLXXVII, 708. Vestes episcopales, CLXXVII, 334, 404. Vestes sacre et earum significationes, CLXXVII, 927, 928.

HUMBERTUS cardinalis. — Simoniaci iola faciunt pro Christo adorari, CXLI, 1102. Qualiter et ipsi sacerdotes communionem impiorum vitare debeant, CXLI, 1208, 1210. Eucharistiam in azymis a Christo Domino institutam fuisse probatur, CXLI, 1228. Exemplo Christi non imponi necessitatem consecrandi in azymis, CXLI, 1238. Quali pane utantur aliæ societates christianæ, CXLI, 1240. Variæ sententiæ de azymo Latinorum, CXLI, 1242, 1277.

INNOCENTIVS II, pap. — Innocentius electionem suam

canonicam, et Anacleti illegitimam narrat, CLXXIX, 13. Ut sententiæ excommunicationis in consules Pistorien- ses divulgetur et observetur, CLXXIX, 376. De Abasardo et Arnaldo de Brizia damnatis propter doctrinam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacletus excommunicatur et Ludovicus junior, rex Franciæ coronatur ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIVS III, pap. — De dispensatione in favorem presbyteri Michaelis, CCXIV, 13. De irritatione cuiusdam indulgentiæ ab episcopo Carnotensi iniuste concessa, CCXIV, 53. De hæreticis coercentis, CCXIV, 139. Exhortatio ad sacrum bellum contra Saracenos pro recuperatione Terræ Sanctæ, CCXIV, 517, 578. De consecratione altarium, CCXIV, 336. De homicidia depouendo ab ordine suo, CCXIV, 361. De acquirendo subsidio ad bellum sacrum contra Saracenos, CCXIV, 570, 581. De relaxando interdicto, CCXIV, 455. De subiecto Terræ Sanctæ, CCXIV, 470. De persecutione et pena hæreticorum, CCXIV, 357. Ne ecclesiæ sepellantur incendiarii et excommunicati, CCXIV, 346. Ut absolvat comes Flandriæ ab excommunicatione, et terra ejus ab interdicto, CCXIV, 592. An hæres matrimonium contractum dirimat, CCXIV, 588. De primatu et prærogativa Ecclesiæ Romanæ, CCXIV, 756, 758, 763. Sacramentum confirmationis administrari non potest nisi ab episcopo, CCXIV, 772. Ut auctor lupinus excommunicationis puniatur et sententiæ iniusta abscindatur, CCXIV, 816. Qui statuendum sit de confitentibus ad ecclesiæ, CCXIV, 885. De bello sacro, CCXIV, 16, 106, 169, 428, 629. Quod tota Narbonensis provincia sit repleta hæreticis, CCXV, 275. De sententiæ excommunicationis in comitem Nannurensensem et alios lata, CCXV, 350. Ut legati aedis apostolicæ procedant contra hæreticos, CCXV, 358. Quod excepto die Nativitatis Dominiæ sufficiat sacerdoti unam missam celebrare, CCXV, 781. Facultas absolvendi excommunicatos pro violenta manu in clericos iniectione, CCXV, 800. Ut episcopus thesauri subdiaconum a voto absolvat, CCXV, 1063. Ut preces edundantur pro anima M. Turonensis archiepiscopi et a penitis quas pro suis excessibus forsitan meruit valeat liberari, CCXV, 1140. Ut comes Tolosanensis cesset persequi Ecclesiam Dei, CCXV, 1166. De consecratione episcoporum Græcorum, CCXV, 1335. De decimis sive decimis, CCXV, 1333. De juramento fidelitatis quam prælati debent imperatori, CCXV, 1365. De solutione decimarum, CCXV, 1455. Crucesignati accipiantur sub protectione apostolicæ sedis, CCXV, 1449. De licentia celebrandi tempore interdicti, CCXV, 1529, 1531. Non esse communicandum cum excommunicatis, CCXV, 1530. De negitio fidei, CCXV, 1547. De libera peregrinatione ad loca sancta, CCXVI, 11, 12. De reformandis abusibus in clero, CCXVI, 35. De succursu Terræ Sanctæ, CCXVI, 56, 118. Adversus iniquas excommunicationes, CCXVI, 46. De peregrinis liberandis, CCXVI, 80, 81. Juramenta baronum coram sancta Eucharistia, cruce dominica, sanctorum reliquiis et supra Evangelia, CCXVI, 93. Mandatum episcopis factum ut sententiæ excommunicationis et interdicti cum magno zelo observari studeant et secundum quam torram relaxent, CCXVI, 97. De conversione Finlandiæ, CCXVI, 116. Suadet regi hanc et pugnet adversus Paganos, CCXVI, 118. De u goglio fidei, CCXVI, 121. De victoria habita contra hæreticos, CCXVI, 137, 141. De bonis hæreticorum confiscatis, CCXVI, 134. De elemosynis concessis piis locis, CCXVI, 156. Super exsurpatione hæreticorum, CCXVI, 160. De decimis solvendis, CCXVI, 163, 302. De absolutione Tolosanorum a cursis, CCXXI, 171. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 206. De Prussis noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 313. De non temere excommunicando, CCXVI, 429. De bello sacro adversus Saracenos, CCXVI, 533. De deneganda sepultura interdictis vel excommunicatis, CCXVI, 613. De sepeliendo excommunicato qui penitentiam signa dederat, CCXVI, 852. De Judæo ad fidem Christi converso, CCXVI, 885. Quod sacerdotium majus sit regno, CCXVI, 1179. De licitis et illicitis juramentis, CCXVI, 1233. Ne simplices sacerdotes, quæ solis episcopis competunt ex consuetudine, sibi usurpent, CCXVI, 1204. De sententiæ excommunicationis, CCXVI, 1243. Ut nullus sine rationali et manifesta causa excommunicetur, CCXVII, 91. De variis solemnitatibus, CCXVII, 315. De altaris consecratione, CCXVII, 459. De variis festis sanctorum CCXVII, 451. Ordo missæ, CCXVII, 763. De sacro altaris mysterio, CCXVII, 775. De sex ordinibus clericorum, CCXVII, 775, 776. De minoribus et majoribus sacerdotibus, CCXVII, 777, 779. De communibus et specialibus indumentis pontificum et sacerdotum, CCXVII, 780. De vestibus Evangelii sacerdotis, CCXVII, 786. De variis

ceremoniis cultus, et quando et a quibus instituta fuerint, CCXVII, 801. De modo et ordine sacrificium offerendi, CCXVII, 835. Pro quibus sacrificium offeratur, CCXVII, 845. De tribus bonis pro quibus sacrificium laudis offeratur, CCXVII, 846. Quod sacrificium altaris aequaliter offeratur toti Trinitati, CCXVII, 847. De trina commemoratione sanctorum quas sit in canone, CCXVII, 848. Quod sacrificium soli Deo offerendum sit, CCXVII, 849. De sacramento Eucharistiae, CCXII, 854. Quare sacramentum corporis et sanguinis constitutum est sub specie panis et vini, CCXVII, 854. De azymo et fermentato pane, CCXVII, 854. Quo modo Christus conferat Eucharistiam et sub qua forma, CCXVII, 859. Quare corpus Christus dedit in euna, CCXVII, 863. Cur Eucharistia sub duplici specie consecratur, CCXVII, 871. Quod sacramentum consistit in rebus, factis et verbis, CCXVII, 882. Quod sacramentum altaris est commemoratio mortis Christi, CCXVII, 883. De oratione dominica et de eius efficacia, CCXVI, 897. Hymnus de Christo et B. Virgine Maria, CCXVII, 917.

ISAAC DE STELLA. — De festo omnium sanctorum, CXIV, 1649. De cultu B. Virginis Mariae, in Assumptione, et Nativitate CXIV, 1662, 1672. De officio missae, CXIV, 1699.

ISAACUS Lingonens. — De sacrilegis, CXIV, 1098. De excommunicatis, CXIV, 1102. De stabilitate sacerdotum in propriis titulis, CXIV, 1104.

ISIDORUS Hispalens. — S. Cyrillus in qua lens celebrari debeat Pascha notavit, LXXXII, 245. Christus dicitur sacerdos quia pro nobis se hostiam Deo obtulit, LXXVII, 266. Religio appellata quia per eam uni Deo religamus animas nostras ad cultum divinum, vinculo serviendi, LXXXII, 293. Quae requiruntur ad Deum colendum in hominibus, LXXXII, 296. Christus est aequalis Deo, ab proinde ut Deus adorandus, LXXXIII, 1221. Christus relinquens terram sacramentum corporis et sanguinis sibi consecravit ut coleretur jugiter per mysterium, quod semel offerebatur in pretium, LXXXIII, 1225. De dogmatibus ecclesiasticis, LXXXIII, 1227. Omnibus orandum pro dimittendis peccatis, LXXXIII, 1235. De Eucharistia, CXXVIII, 1239. De celebratione missarum, LXXXIV, 242. De diebus solemnibus, LXXXIV, 556. De excommunicatis, LXXXIV, 586. De fidei institutione, LXXXIV, 615. De apostatis ab Ecclesia separandis, LXXXIV, 632.

ISIDORUS MERCATOR. — Non debent catholici cum haereticis matrimonia contrahere, CXXX, 285. Non debent catholici sabbatizare, CXXX, 285. Non debent catholici cum haereticis aut schismaticis orare, CXXX, 286. Non debent catholici cum paganis festa celebrare, CXXX, 286. Deum contemnit qui sacerdotes ejus negligit, CXXX, 290. Iac in missae sacrificio non est offerendum, CXXX, 589. Vasa sacra non debent usibus humanis servire, CXXX, 203, 589.

IVO Carnotens. — Singulis Dominicis conficienda aqua benedicta, CLXI, 193. De baptismo ejusque ritibus, CLXI, 198. Catechumeni ante baptismum renuntiare debent diabolo, CLXI, 84. Una oblatio altaris singulis diebus dominicis fiat, CLXI, 168. Sufficit sacerdoti unam missam in die una celebrare, CLXI, 178. Nullus est excommunicandus, nisi gravi de causa et antequam ratio excommunicationis probetur, CLXI, 435. De pane qui est offerendus in sacrificio missae, CLXI, 169. Idololatria omnino execranda, ritus quoque paganorum, CLXI, 753. De veneratione sacrarum reliquiarum, CLXI, 209. Ut missarum sollemnia non ubique, sed in locis ab episcopo consecratis fiant, CLXI, 210. Vestes sacrae inveteratae sunt comburendae, CLXI, 174. Altaria in quibus vel sacra corpora vel reliquiae martyrum, non esse probantur, destruantur ab episcopis, CLXI, 1090. Sacrificium Ecclesiae constat visibili elementorum specie et invisibili Domini nostri Jesu Christi sanguine et carne, sacramento et re sacramenti, CLXI, 1076. Hostia quae semel immolata est in reordinatione sua mortis quotidie offertur, CLXI, 1077. De caeremoniis et ritibus in feria quarta cinerum, CLXII, 487.

JESSE Ambianens. — De baptismo, CV, 781. De abrenuntiatione diabolo et pompis ejus, CV, 788.

JOANNES BELETHUS. — Rationale divinarum officiorum, CII, 9. De rebus specialiter Deo consecratis, CII, 15. De festis, CII, 17, 18. De rebus quae Deo potissimum debentur, CII, 28. De officio altaris, CII, 45. De officio missae et omnibus partibus ejus, CII, 45. Quo modo officia ecclesiastica fieri debeant, CII, 64. De festis sanctorum, CII, 81. De variis caeremoniis pro diversis temporibus anni, CII, 72.

JOANNES Carthusian. — De modo orandi, CLIII, 915, 918.

JOANNES VIII, pap. — De excommunicatione, CXVI, 254, 915.

JOANNES IX, pap. — De elibetione pape, CXXXI, 38. JOANNES Rothomagens. — Adoratio crucis quomodo facienda, CXI, VII, 81. De officiis ecclesiasticis ac ritibus CXI, VII, 27. Ne curae pastorales vendantur et emanent, CXI, VII, 270. De ritu nuptiarum, ne in occulto fiant vel inter consanguineos, CXI, VII, 270. Missa tempore apostolorum et paulo post, quomodo celebrata, CXI, VII, 280. Sacrificium offertur pro omnibus fidelibus CXI, VII, 194, 195. Villa quae a sacerdote excludunt, CXI, VII, 225, 226.

JOANNES SIOTUS. — De perficiendis in synaxi, CXXII, 1079. De paschate, CXXII, 1225. Christus solus victor calcans mortem, sanguinis proprii fundens libamina, pascha nostrum dedicat, CXXII, 1226. Christus sacerdos se martat hostiam, qua totum mundum crimine purgavit, CXXII, 1226.

LACTANTIUS. — In adorationis ritum manna ad os ad moveri solita, VI, 158, 158. Sub cultu Dei veri antequam dñi colerentur, non erant disensiones, neque inimicitiae, neque bella, VI, 563. Adventante Jesu rediti aetas aurea, id est Dei unius pia et religiosa cultura, VI, 570. Si Deus solus coleretur, non essent disensiones et bella, VI, 575. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Sola religio nos discernit a belluis, VI, 1045.

LANFRANCUS. — De sacramento Eucharistiae quid credat Ecclesia, CL, 415. Denarium ad cultum sancto Petro exhibendum solvebant quotannis reges Angliae et multa alia regna, CL, 378, 377. Antiquius Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, CL, 610, 611. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, CL, 597, 598.

LEIDRADUS. — De sacramento baptismi, XCIX, 855. De abrenuntiatione Satanae, XCIX, 858. De Symbolo, XCIX, 859. De corpore dominico ac sanguine, XCIX, 866.

LEO MAGNUS (S.). — Crux Christi est altare in quo per hostiam salutarem naturae humanae celebratur oblatio, LIV, 324. Cultus Dei verus, quis est, LIV, 214. Eucharistia est sacrificium et oblatio munda sacrificii, et misericordiae sanctae largitio, LIV, 452. Martyria Ecclesiae in honorem martyrum dicata, LIV, 453. Christus verus et aeternus pontifex non Judaicas hostias Deo obtulit, sed corpus et sanguinem suum in sacrificium immolavit, LIV, 454. Cultus antiquus confessorum ac martyrum, LV, 21, 22, 23. Hostiae et oblationes praesent defunctis, LV, 134, 135. Sacrificium Christi et ejus figura, LV, 147, 148. Sacrificium missae frequentatum nobis prodest et Deum placat, LV, 83, 125. Sancti, patroni appellati, invocandi praesertim ubi eorum sunt reliquiae, LV, 34, 49. Ritus a Deo praescripti, LV, 973, 974. Sacrificium missae a jejunio celebrandum, LVI, 427. In missae sacrificio nihil offertur nisi panis et vinum aqua rosatum, LVII, 426. Vestes sacrae non convertenda in usus profanos, LVII, 893.

MARTINUS (S.) Legionens. — Quicumque pretio missas appetantur, sicut Judas in Christum peccant, CCVIII, 97. Missas sacerdos pro solo Dei honore et sua salute celebrare debet, CCVIII, 921. Licetum est viris ecclesiasticis suscipere quas Deo sponte a fidelibus offeruntur et pro fidelibus cunctis, vivis scilicet atque defunctis preces fundere, CCVIII, 921. Duo sunt quae offeruntur Deo, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio, quare sic dicatur, CCVIII, 777. Quid de immolatione panis et libatione seu oblatione calicis, CCVIII, 777. Paschae sollemnitatis quare appellatur transitus, CCVIII, 778. Quotidie agnus occiditur, et assidue pascha sine fermento malitiae et nequitiae celebratur, CCVIII, 778. De litanis sive Rogationibus, et quibus de causis institutae, CCVIII, 1053. Jesus seipsum immaculatum obtulit Deo Patri in oblationem et odorem suavitatis, CCVIII, 1051.

MAURILIUS Rothomagens. — Professio fidelis de sacramento corporis et sanguinis Christi, CXI, III, 1587.

MAVENTIUS Aquileiensis. — De antiquis ritibus baptismi et de symbolo cultus catholici, CVI, 53, 55.

MAXIMUS (S.) Taurinens. — Christus in sacrificio missae hostia est et sacerdos, LVII, 690. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ac proinde verum sacrificium, veraque oblatio ejus sit in missa, LVII, 690, 690. In magis ad Dei veri cultum et agnitionem vocatae sunt omnes gentes, LVII, 258, 264, 266. Mazi Christum puerum in praesepti jacentem ut Deum et Dominum adoraverunt, LVII, 275, 274. De honore sacris reliquiis praestando, LVII, 707, 708. Qui honorat sanctos, Deum honorat, et qui spernit sanctos, Deum spernit, LVII, 671, 675. Missae sacrificium quibus in locis sit peragendum, LVII, 899. Ritus in consecrandis ecclesiis exponitur, LVII, 895.

NICETAS (S.). — De cathedralibus ecclesiis ad cultum catholicum destinatis, LII, 986. De cultu sanctitatis post

mortem, I. II, 1068, 1069. Quenam antiquitas r. tio fuerit coleam sanctos cum clarissimis viris investigatur, LII, 1075. Soli sancti martyres antiquitus in Ecclesia colebantur, LII, 1076. S. Nicetas invocationem sanctorum docet, I. II, 1085.

ODO Cameracens. — Expositio in canonicum missæ, CLV, 1053. De ritibus ac caeremoniis in sacrificio cultus catholici adhibitis, CLX, 1053.

ODO Parisiens. — De mysteriis et sacramentis cultus catholici, CCII, 59, 63. De sacramento altaris, CCXII, 60. De abolendo festo saturnarum et restituenda solemnitate circumcisionis Domini, CCXII, 70. Invocatur virgo Genoveva, ut præsentia sua tueatur populum supplicentem et pereuntem subveniat civitati, ne involvatur justus cum injusto et pius cum impio, CCXII, 94.

OPTATUS (S.). — Sacrificium Deo ex vino offertur, XI, 1013. Sacrificium unitatis purum et sanctum, XI, 1020.

ORDERICUS VITALIS. — Cultus Christianus undique crescit et extenditur, CLXXXVIII, 101, 114. Paulus convertitur, CLXXXVIII, 105. De reliquiis quorundam sanctorum, CLXXXVIII, 484, 539. Petrus eremitæ et milites cruce signati ad cultum christianum propagandum, pergit in Palestinam, CLXXXVIII, 631.

PASCHASIUS RADBERTUS. — In Christiano nomine benedicuntur omnes familie gentium, CXX, 1084. Magi adoratores Christi quinam fuerint, CXX, 126. Thus a magis Christo oblatum quid denotat, CXX, 137. Eucharistia non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum corpus exhibet, CXX, 1567. In ipsa immolationis hora, ad sacerdotis vocem, celi aperiantur, CXX, 1585.

PAULINUS (S.) Aquileiensis. — Alexander III papa quid sanxerit circa canonizationes sanctorum, XCIX, 118. Deus muneribus non placatur, sed animarum munditia, XCIX, 259. Dominica dies quomodo colenda, XCIX, 301, 301. Quasdam symbolum cantari curpit in missa, XCIX, 618.

PAULINUS (S.) Nolanus. — Altaribus sacris nemo appropinquet accensus igne cuphitalis corporeæ, LXI, 590. Altaribus reliquiæ sanctorum inclusæ, LXI, 639. Dedicatio templorum fieri non potest sine reliquiis sanctorum, LXI, 877. Candelæ in sanctorum solemnitatibus accensæ in ecclesiis, LXI, 467, 636, 909. Jesu nomen ab omnibus adorandum, LXI, 740. Sanctorum antiqua veneratio, LXI, 529.

PETRUS BLESSENS. — De transfiguratione Domini, C'VII, 777. De conversione S. Pauli, C'VII, 791. Testimonia de sepulchro Domini, CCVII, 847. Testimonia de resurrectione Christi, C'VII, 847. De sacramento altaris, CCVII, 859. Testimonia prophetarum de glorificatione sanctorum, CCVII, 955. De expeditione sacra a principibus Christianis parata ad sanctam crucem et Terram Sanctam recuperandam et ad cultum Christianum, apud Hierosolimam restaurandum, CCVII, 1087, 1088. De sacrosanctis Eucharistie mysteriis, CCVII, 1153. De institutione festi S. Bernardi in Ecclesia Parisiensis, C'VII, 1176.

PETRUS CANTOR. — Animæ fidelium defunctorum in Purgatorio juvantur per missæ sacrificium, CCV, 101. Celebrare officia sacra pro lucro temporali velat Scriptura sacra, CCV, 95. Christus in Eucharistia est fons omnis gratiæ, CCV, 99. Christus semel se offerens, sufficiens fuit ad redemptionem totius generis humani, CCV, 102. Veneratores a communione sacramentorum, et ab ecclesiastica sepultura arcenti sunt, CCV, 76. Illicite acquisita non sunt offerenda in sacrificium, C'V, 146.

PETRUS CEILENS. — De pane azymo, CCII, 915. De oratione, CCII, 1126. De communione corporis et sanguinis Domini, CCII, 1136.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Christiani veri regni dignitatis sunt; unde Christiano turpe est vivere sub servitute villorum, CXLIV, 556. Christus rex et sacerdos semetipsum Patri pro nobis obtulit salutaris hostiæ sacramentum, CXLIV, 461. Missæ sacrificium sæpius offerendum, et quare, CXLIV, 277. Reliquiis sanctorum reverentiam exhibentibus quid considerandum, CXLIV, 517. Sacerdotii dignitas, CXLIV, 410. Vota facta Deo, reddenda, CXLIV, 905, 906. Altaris sacrificium a multis offertur, non solum viris sed et mulieribus, licet ab uno specialiter sacerdote offerri videatur, CXLV, 237. Dominico die non jejunandum, CXLV, 530. Eucharistia præcipuum Ecclesiæ sacramentum, CXLV, 109. Excommunicatio pontificum Romanorum, cur formidanda, CXLV, 580. Orationis efficacia, quanta, CXLV, 250. Sabbatum cur D. Mariæ Virgini dicatur, CXLV, 563, 566. Cur Sabbatum non colitur a Christianis, CXLV, 58. Cur Christianus negligit differentiam ciborum quæ in lege præscribitur, CXLV, 57. Cur Christianus animalium sacrificium Deo

non curat offerre, CXLV, 58. Si Christus non vult legem solvere, sed adimplere, cur Christiani omnia legalia præmittunt, CXI.V, 59, 60.

PETRUS LOMBARDUS. — Natalis Domini in missarum ordine mysterium, CXCI, 402. Quare, Christo adveniente Deus non suscepit legalia, CXCI, 402. Natalis Domini, trium missarum ratio, causa et ordo, CXCI, 1217. Quid sit revelatio, CXCI, 1663. Sacrificium verum, CXCI, 1196. Quomodo religio religet homines omnipotenti Deo, CXCI, 1494. Caeremonias non observasse peccatum fuit veteribus, nobis non item et quare, CXCI, 276. Missa ordo ostenditur, CXCI, 336. Omnis salus est a Christo, non a lege, CXCI, 534. In missa orationes sunt pro principibus etiam malis, et quare, CXCI, 336. De adoratione humanitatis Christi; an eadem sit adoratio humanitati et divinitati exhibenda, CXCI, 775. De sacramentis et signis sacramentalibus, CXCI, 859. De sacramentis nova legis, CXCI, 841. De sacramento altaris et Eucharistia, CXCI, 856. De hæreticis qui contendunt corpus Christi non esse in altari nisi in signo, CXCI, 859. De ordinibus ecclesiasticis, CXCI, 900. De voto, CXCI, 952.

PETRUS PICTAVIENS. — Accidentia Eucharistia sunt sine subiecto, CCXI, 1248. Cur circumcisio in baptismum mutata, CCXI, 1140, 1141. Consecratio Eucharistia facienda secundum instituta Christi et Ecclesiæ, CCXI, 1093. Eucharistiæ virtus et efficacia, CCXI, 1114. Indulgentiarum usus in Ecclesiis, CCXI, 1056. Missam celebrare in lingua materna an liceat, CCXI, 1231, 1232. Sacramentum æque vim habet a malo sicut a bono celebratum, CCXI, 1074. Sancti nos orantes et supplicantes intelligunt, CCXI, 1279. Nobis proximum suis suffragiis, CCXI, 1265. Suffragia pro mortuis, quibus prosint, CCXI, 1268.

PETRUS VENERABILIS. — Contra eos qui dicunt Christum nunquam se in Rvangelis aperte Deum dixisse, CLXXXIX, 488. Contra sectam Saracenorum, etc., CLXXXIX, 651, 728. Contra hos qui dicunt crucem Domini nec adorandam, nec venerandam esse, sed potius confringendam et concalcandam, CLXXXIX, 771. De reparatione quarumlibet reliquiarum, CLXXXIX, 998.

PHOEBADIUS (S.). — Confessio fidei catholice, sive de cultu Deo vero exhibendo, XX, 31, 32. Catholica fides, XX, 1183, 1187, 1202, 1279. Octo festivitates Ecclesiæ, XX, 1274.

PHILIPPUS DE HARVENG. — Adoratio qua B. Joannes adorare voluit angelum, CCII, 558, 559. Caro Christi quotidie immolatur in altari, CCIII, 519. Continentes debet esse altaris minister, CCIII, 740. Reliquiæ sanctorum valent mortalibus, CCIII, 1296. Sacerdos dicitur angelus Dei, quare, CCIII, 116, 117. Sancti sunt honorandi, CCIII, 575. Sanctorum reliquiæ sunt honorande, CCIII, 1296.

PROSPER (S.) Aquitan. — Iesus Christi vera et maxima, qua hoc ipsum quod est, unigenitus Dei Filius prædicatur, LI, 511. Quomodo sancti viri creaturis uti sint, ut Deum unum coherent, LI, 492. Veri sacrificii extra Ecclesiam catholicam locus non est, LI, 450.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apostoli et martires olim præcipue colebantur, LIX, 774. Christianorum mos Deum invocandi ad singulas actiones, LIX, 860, 361. Magi stellæ obediens, Christum infantem regem Deum, que annuntiant, prædicant et adorant, LIX, 904, 905. De reliquiis earumque cultu, LX, 597, 598.

RABANUS MAURUS. — Sacerdotes propter Deum honorandi, CIX, 806. Preces sanctorum ira Dei resistunt, CIX, 860. Religio, quid, quareque requirit; ejus ritus tria requirit, CXI, 90. Christi excellentia, CXII, 714, 724.

RATHERIUS Veronens. — Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat, CXXXVI, 559. Super altare nihil ponatur, nisi capse et reliquiæ aut quatuor Evangelia cum corpore Domini ad viaticum infirmis, CXXXVI, 559. Christus sacerdos, altare simul existat et hostia, CXXXVI, 718. Christus cur immolatus, CXXXVI, 553, 556. Lex nulla altaris ministris indulget conjugio, CXXXVI, 598. Dies festi quomodo observandi, CXXXVI, 556. Eucharistia in qua est caro Redemptoris, CXXXVI, 231. Eucharistiæ administrandæ formula, CXXXVI, 721. Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam defunctorum, CXXXVI, 450. Qui quotidie missam celebrant, quotidie Pascha faciunt, id est, carnem Agni comedunt et sanguinem bibunt, CXXXVI, 557.

RATRAMNUS. — De corpore et sanguine Domini, sive de sacrificio cultus catholici, CXXI, 121, 171. De diversis ritibus cultus catholici, CXXI, 506.

REGINO. — Christus infans a magis adoratur et mysticis muneribus prædicatur, CXXXII, 16. Christus sese immolat et mundum redimit, CXXXII, 17. Dominicus

dies quomodo colebatur, CXXXII, 190. Sacrificium offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, CXXXII, 201. Vasa sacra Deo in magna veneratione habentur, CXXXII, 199.

REINERUS, monach. — De reliquiis S. Laurentii martyris, CCLIV, 81. Officium de Spiritu sancto, CCLV, 95, 96. REMIGIUS (S.) Antislodorens. — De variis ritibus et ceremoniis in dedicandis ecclesiis et altaribus, CXXXI, 845. Magi ab oriente venerunt et adoraverunt Jesum infantem, CXXXI, 899.

REMGIUS Curicus. — De licentia corporis Domini, CII, 1095. De vasis sacris, CII, 1091. Quo loco sit missa celebranda, CII, 1095. Nihil præter panem et vinum aqua mistum ad altare est offerendum, CII, 1101.

REMIGIUS (S.) Lugdunens. — Christus sacerdos et victimam sese immolavit pro omnibus credentibus et credentibus, CXXI, 1015. Pro impiis ante mortem Christi damnatis nullo modo passus est Christus, CXXI, 1017. De Christi morte pro solis fidelibus, CXXI, 1021.

RICHERUS monach. — Probationes et ritus olim usati in probationibus per aquam, ignitos vomeres, etc., CXXXVIII, 1127. Orationes contra demoniacum, CXXXVIII, 1115. Expositio super missam, CXXXVIII, 1165.

RODULFUS Bituricens. — Ut missa alibi non celebraretur, nisi in ecclesia, CXIX, 705. De vestibus et vasis sacris, et de Eucharistia, CXIX, 706. De sanctorum festiuitatibus observandis, CXIX, 740. De ritibus sacramentorum, CXIX, 745.

RUPERTUS Tutiens. — Baptismus delet omnia peccata, CLXVII, 611. Verus Dei cultus in quo consistit, CLXVII, 1784, 1785. De confluentibus ad altare Dei, CLXVII, 686. Christus sacerdos est et hostia diversis respectibus, CLXVII, 1879. Eucharistia est oblatio munda quæ sola Deo possit placere, CLXVIII, 819, 820. Festiuitates celebrare spiritualiter est a malis operibus vacare, CLXVII, 551. Christus a paucis adoratus ante passionem, CLXVII, 931. Quomo in vel a quibus missæ sacrificium ordinatum sit, CLXX, 47. Missæ sacrificium pluribus verbis et multis ritibus nunc confectum, non est sanctius qualem quam erat prius, quando ad sola verba Domini solamque dominicam orationem consecratur, CLXX, 48. Christus altarius hinc in sacrarium cæli sacrificii ritum instituit, CLXX, 39, 40. Hoc la altaris plenitudinem divinitatis et gratiæ continet, CLXX, 35. Fides sine operibus non sufficit ad salutem, CLXX, 256. Maria templum Domini, sacrarium Spiritus sancti, CLXX, 65. De divinis officiis, CLXX, 15. Christus nocte natus, et ea nocte duæ missæ celebrantur, quare, CLXX, 75. De violata ecclesia CLXX, 1219.

SALVIANUS (S.). — Orationes jugiter Deo offerendæ, et pro quibus Deus orandus est, LIII, 36, 37. Sacra solemnia in templo, ut celebranda, LIII, 67. Sancti quare honorandi et colendi, LIII, 192.

SICARDUS Cremonens. — De institutione Ecclesiæ, CXXIII, 15. De altari, CXXIII, 18. De reconciliatione Ecclesiæ, CXXIII, 28. De institutione et habitu personarum ecclesiasticarum, CXXIII, 57. De nomine, institutione et partibus missæ, CXXIII, 90. De officiis Ecclesiæ, CXXIII, 149. De festiuitatibus sanctorum, CXXIII, 405. De exsequiis mortuorum, CXXIII, 421. De festis, CXXIII, 452.

SIDONIUS. — Rogationes a S. Mamerto institutæ, LVIII, 544, 563. Sanctorum invocatio, LVIII, 451, 453.

SILVESTER (S.), papa. — De solemnitate Paschæ, VIII, 825. De gradibus ecclesiasticis, VIII, 829.

STEPHANUS DE BALGIAO. — De sacramento altaris, CLXXII, 1275. De observantis in celebratione missæ, CLXXII, 1285. De additis ad officium missæ per summos pontifices, CLXXII, 1307.

TERTULLIANUS. — Cultus Christi edificatur cum affligitur, ideoque nunquam deficit, I, 704. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut possidet, de filo omnes gaudent et gloriantur, I, 269. Festa Caesarum cur a Christianis non colantur, I, 452. Pro calamitatibus temperandis aut auferendis Christiani diu nocturne Deum exorabant, I, 486. Festa Christianorum, I, 682. In festis corpori indulgebant Christiani, I, 682. Mysteria sua celabant Christiani, I, 508. Noctem in orationibus ducebant Christiani, I, 477, 4296. Christi religio cum odio suo incepit, I, 307. Christiani fratres sunt, et diligunt se invicem, et inter ipsos omnia communia sunt, præter uxores, I, 471, 472. Orabant Christiani, manibus expansis, I, 412; ad regionem orientis conversi, I, 570, 579; sine monitro, de corde intimo, I, 445; capite nudo, I, 442; de carne pudica, anima innocente, et de Spiritu sancto, I, 444; quantum eorum precum vis Deo grata, I, 468. Christiani in publicis synaxibus, nocte ad preces fundendas surgebant, I, 273, 381, 468, 477; Deum orabant pro omnibus,

I, 468; precabantur ante et post cibum, I, 477. Modica stipēs in ecclesiis colligebatur pro egenis alendis et aliis bonis operibus, pro causa Dei, I, 470. Omnes gentes adorant et colunt Christum, II, 611. Christus novorum sacrificiorum sacerdos, Sabbati spiritalis cultor, II, 609. Exsequiis Christianorum cum oratione fiebat sacerdotum, II, 737. Quomodo Dominica solemnia Christiani celebrabant, II, 149.

PERPETUA (Sancta). — De cultu antiquissimo sanctorum Perpetuæ et Felicitatis martyrum in Ecclesia, III, 61. De cultu aliorum martyrum catholicorum, III, 91.

THEODORUS Cantuariens. — De ecclesia vel de his quæ intus geruntur, hoc est de variis ritibus cultui catholico congruentibus, XCIX, 927. De penis penitentibus impositis in Ecclesia, XCIX, 935, etc.

THEODULFUS Aurelianens. — Ut feminae, ad altare, dum missæ celebrantur, non accedant, CV, 195. Ut sacerdos solus non missam celebret, CV, 191. Ut missæ non celebrantur, nisi in ecclesia, CV, 195. Ut omnes fideles orationem Dominicam et symbolum discant, CV, 198. Ut a perjurii nomine fideles caveant, CV, 199. Ut a falso testimonio fideles abstineant, CV, 199. De sacra communione, quomodo et quam frequenter usurpanda sit, CV, 205. Ut omnes ad matrem Ecclesiam missarum solemniam et prædicatorem audituri conveniant, neque ante peractum officium cibum capiant, CV, 206. De ordine baptismi et de ceremoniis ejus, CV, 225. De abrenuntiatione Sathanae, CV, 250.

THIOFRIDUS. — De reliquiis Bahylæ, martyris, CLVII, 526. De mansuetis sanctorum, CLVII, 537. De sanctorum nomini gratia et potentia, CLVII, 365. De sanctorum reliquiis, CLVII, 405. De veneratione sanctorum, CLVII, 407.

UDALRICUS. — De variis ritibus et ceremoniis cultus catholici, CLIX, 651. De reliquiis sanctorum, et quomodo fideles eos prosequuntur, CLIX, 738.

URBANUS II, Papa. — De variis ritibus, ceremoniisque in liturgia, CL, 807. De Dei iuribus, festis et jeuniis conservandis, CL, 1174. De die dominico, CL, 1175, 1179. Exhortatio ad Deum ex intimis colendum, CL, 1176.

VALAFRIDUS STRABUS. — De imaginibus et plectris, CXIII, 927. De templis et altaribus dedicandis, CXIII, 950. Quid fieri debeat in locis Deo consecratis, CXIII, 951. De virtute sacramentorum, CXIII, 977. Quid offerendum sit in altari, CXIII, 958. Utrum semel, vel sæpius in die offerre conveniat et communicare, CXIII, 955. De ordine missæ et offerendi ratione, CXIII, 913. De vasis et vestibus sacris, CXIII, 951. De singulis festiuitatibus anni, CXIII, 1085. Oratio Dominica, CXIII, 1117.

VENANTIVS. — Cultus sanctæ crucis in qua Christus pro omnibus hominibus sese victimam Deo Patri obtulit, LXXXVIII, 37. Hymnus in honorem sanctæ Crucis, LXXXVIII, 95. Expositio fidei catholice, LXXXVIII, 547.

WILLELMUS Hirsaugiens. — Qua diligentia corporis Domini consecratio et communicatio celebratur, CL, 1010. De benedictione frugum novarum, CL, 1015. De privati missa, quomodo sit legenda, CL, 1015. De ministris altaris, CL, 1026.

VITÆ PATRUM. — Sacrificium non offertur pro desperatis, LXXIII, 1139. Dedicatōnes ecclesiarum, advocatis remotissimis episcopis, fieri solite, LXXIV, 1007.

SECTIO QUARTA.

De cultu in utraque lege scripta favoribus et persecutionibus ex parte hominum, præcipue principum, obventibus.

Semper Religionis causæ fuerunt innumeri adherentes et contradicentes; unus semper fuit cuique sensus ut bene vel male haberet quæ de credendo sibi proposita essent.... Spiritus Dei, ubi vult spirat... Nihil mirum ergo quod lex vetus, sicut nunc nova, acriter defensores et debellatores habuerit. Utraque credita, vindicataque fuit a sanctis viris, sicut negata, vexata, lacessitataque a pseudoprophetis, falsis fratribus et sæculi potentibus. Nunc de his simul conjunctis quæstio habetur in hac serie. Parcat lector si quædam offeratur hic confusio, cultus amicis et inimicis pari gradu in nostro indice collocatis. Incommodum et offendiculum fere nullum videbitur Scripturæ sacræ et ecclesiasticæ perito viro, qui frequenter, suo in studio quotidiano et assiduis lectionibus, materiam protectionis et persecutionis in Synagoga et Ecclesia, indiscriminatim connexam observat. Senus iste indicatus fuit nobis velut potissimum naturalis, ne divisionum iudicis ordo gaudior foret, et tædium molestissimum legenti afferret.

ADAMUS SCOTUS. — Reges Angliæ Christianissimi vocantur; deque eorum observantia erga sedem apostolicam, CXCviii. 715, 722, 725.

ADO (S.). Viennensis — Josias, filius Amon post abjectas idololatriæ sordes de tempore innovato, Pascha Domino celeberrimum fecit, CXXIII, 16 Nabuchodonosor ne cultus Dei veri celebraretur prohibet, et partem vasorum templi Babyloniam transfert, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, coeperunt offerre holocaustum Domino, CXXIII, 51. Cambyzes, Cyri filius, Ægypto devicta, omnem ejus cultum abominatus, caeremonias ejus et templa deposuit, CXXIII, 51. Cæsar Calus in templo Dei adorare contempsit, et Cæsar Augustus eum de hoc facto laudavit, CXXIII, 75. Tiberius retulit ad senatum Romanum ut Christus Deus haberetur; quod senatus recusavit et edicto constituit exterminandos esse urbe Christianos, CXXIII, 76. Caligula, Judæis infensissimus Jovem et se ut deos coll in templo Dei jussit, CXXIII, 77. Nero primus persecutor cultum Christianum profligavit, atque exterminare voluit, CXXIII, 78, 79. Domitianus ut deum se coll jussit, cultum Christi persequitur et Ecclesiam convellere conatur, CXXIII, 80, 81. Trajanus cultum Christianum persequitur, CXXIII, 81. Lucius Britannorum rex cultum Christi amplectitur, CXXIII, 83. Antoninus imperator suis litteris fatetur piam benignam, necnon victoriam, ob invocatum Christum, per milites Christianos concessas fuisse, CXXIII, 81. Decius fratris edicta dispersit contra Christianos, CXXIII, 87. Pestilentia ingens per omnes imperii Romani provincias, ob ultionem cultus Christi violati, CXXIII, 87. Valerianus cultum Christianorum acriter vexat, et propter hoc miserrimus servos apud Persas ignominiosus moritur, CXXIII, 87, 88. Aurelianus decernit persecutionem contra Christianos, et subito fulmine latus, paulo post occisus est, CXXIII, 88. Constantinus imperator de persecutore Christianus factus, dedit licentiam Christianis libere congregari in honorem Christi atque ecclesias construere, CXXIII, 91. Impietas Ariana, Constantii imperatoris subsidio fulta, propugnatores cultus catholici persequitur, CXXIII, 92. Julianus, ex clerico imperator factus, in idolorum culturam convertitur, et cultum Christi callidis machinationibus evertere conatur, CXXIII, 95. Clodoveus rex victor apud Alamannos per invocationem nominis Christi, cultum Christi amplectitur, CXXIII, 102. Phocas imp. fanum quod Pantheon vocabatur, ablatis idololatriæ sordibus beatæ Mariæ Virginis et omnibus martyribus dedicari jussit, CXXIII, 112.

AGOBARDUS (S.). — Agobardus persecutionem patitur a Judæis, CIV, 70. Carolus Magnus vocatus episcopus episcoporum, CIV, 197. Carolus Magnus adducit Saxones aliasque gentes ad cultum Christi, CIV, 103. Deliria Judæorum de Christo, CIV, 87. Fingunt Judæi cultum Iatriæ Christo exhibitum fuisse tantum lege Pilati, CIV, 88. Aserunt Judæi Christianos idola adorare et miracula quæ operantur a diabolo fieri, CIV, 88. Constantianus Magnus vocatus episcopus communis, CIV, 198. Constantini Magni devotio in imagines sanctorum apostolorum Petri et Pauli et aliorum, CIV, 217. Serpens æneus quem populus Hebræus errans colebat ab Ezechia contritus, CIV, 218. Ecclesiæ Gallicanæ regimine divisum inter reges et episcopos, CIV, 76. Imperatorum et consulum conjuges et soboles ad Christum convertuntur, CIV, 175. Nero imperator Christianos persequitur, CIV, 177. Neronis domestici et aula ministri ad Christum convertuntur, CIV, 176. Ozias rex a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et sacri ministerii usurpationem, CIV, 135, 181. Oza punitur qui arcam domini sublevare præsumperat, CIV, 134, 181. Sigismundus, Burgundionum rex, ad Christum convertitur, CIV, 124.

AIMOINUS. — Clodoveus invocavit Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore si victoriam adipiscatur, et fit victor Alemannorum, CXXXIX, 653. Clodoveus fatetur se Christo tradere et edicto suos subditos deterrere a cultu deorum tanquam inutili, ut ad Christum converteriantur, CXXXIX, 654. Clodoveus nondum initiatus, fit suæ gentis apostolus et multi de populo baptizantur, CXXXIX, 655. De persecutione catholicorum in Hispania, CXXXIX, 718. De Anglorum sive Britannorum conversione, CXXXIX, 748. De Dagoberti in ecclesiis magnificentia, CXXXIX, 788.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenes et Valdenses hereses antiquas resuscitant, CCX, 305. Valdenses elati et prelati inobedientes, CCX, 389.

ALCUINUS. — Carolus rex pius et justus est defensor cultus catholici et Ecclesiæ Romanæ, C, 207. Carolus rex Ecclesiæ Christi a perdidit doctrinis purgat, C, 3 2. Carolus rex ad se vocat Alcuinum ad cultum Dei propagandum, CI, 232, 233. Carolus rex catholicus in fide est,

pontifex in prædicatione, iudex in aequitate, imitator in moribus et omni honestate præcipuus, CI, 251. Wilibrodus multa millia Frisiorum Christo lucratus est, CI, 55.

ALEXANDER III p.p. — De interfectione B. Thomæ Cantuariensis archiepiscopi, CC, 57. De maxima eade Christianorum a paganis in Oriente facta, CC, 48. De reversione schismaticorum ad Ecclesiam unitatem, CI, 51.

AMBROSIIUS (S.). — Rex Ægyptiorum augeri jubebat onera Judæorum ne cognoscerent Deum et ejus cultui vacarent, XIV, 1144. Manus Jeroboam aruit, cum libaret idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus, quam aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quos triumphos fides Theodosii acquisiverit, XVI, 1389.

ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Herodes Antipas ascendit Hierosolimam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036. Nero primus cultum Christi proscrit, CXXVII, 1039. Simon Magnus vult se probare Deum magicis artibus, et duobus demonibus evolutus sublit, in terram delapsus, populo spectante, diruptus est, CXXVII, 1045.

ANSELMUS Havelbergens. — Quod Graeci contra universalem traditionem se a ritu Romanæ Ecclesiæ sequestrant et in fermentato sacrificant, CLXXXVIII, 1211, 1226.

AUGUSTINUS (S.), Hippoensis. episcopus — Theodosii lex adversus hereticos et schismaticos, XLIII, 18. Constantinus et Licinius Cæsares cultui Christiano favent, XLIII, 784.

AUGUSTINUS (S.) Anglorum apostol. — Rex Ethelbertus Christianus factus, cultum idolorum, instigante S. Gregorio Magno, insuperat, templaque eorum ubique evertere studet, LXXX, 75.

BALDUINUS. — De rebus præclare gestis ab exercitu cruce signatorum, CCIX, 927.

BEDA VENERABILIS. — Philisthim cum venerat arcam remittunt, et victimas Deo offerunt, XI, 532. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, XCI, 577. Saul per Pythionissam Samuelem scitanti oraculum quaerit, et quæ sibi suisque sit adversa superventura cognoscit, XCI, 698. De tempore Samonionis, XC, 733. E drus audiens populum Israel stertibus alienigenis esse pollutum, assumit habitum plebeum, ac veniam reatus a Domino precatur, XCI, 875. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentium, XCI, 920. Nehemias ne requies Sabbati mercatu gentium violetur sedulus insistit, XCI, 921. Nehemias ab uxoribus alienis mundat Judæos, et constituit omnes sacerdotum ac Levitarum, et memorie Dei se commendat in bonum, XCI, 923. Matres, eo quod pepererint Constantinus filiis ipsarum rogaverunt Deum pro salute Constantini leprosi, et harum mulierum oratio exaudita est, XCIV, 455. Orante Petro, Simon Magnus rades ex alto in terram crepit mediis, XCIV, 497. Imperator Nero, ad vindicandam necem Simonis Magi jussit Petrum crucifigi et Paulum decollari, XCIV, 497. Lucius Britannorum rex, missis ad papam litteris, Christianum fieri petit, XCV, 50. Diocletianus cultum Christianorum persequitur, XCV, 51. Germanus orando incendia domorum restinxit, XCV, 92. Quale consilium Aduinus cum primatibus suis de cultu Christiano suscipiendo habuerit, et quomodo pontifex ejus sacras aras prænaverit, XCV, 105, 104. Quomodo cultum Christi suscepit provincia Orientalium Anglorum, XCV, 107. Primi successores Aduini cultum Christianum et regnum prodiderunt; rex vero Osvaldus utrumque restauravit, XCV, 115. Osvaldus rex lignum crucis erexit, fecit miracula, et pugnavit barbaros, XCV, 117, 118. Quomodo gens Pictorum cultum Christi suscepit, XI V, 121. Rex Cantuariorum idola destrui præcepit, XCV, 128. Quomodo Orientales Saxones cultum Christianum quem dudum abjecerant, sub rege Sigefredo receperint, XI V, 151. Saxones Orientales ad idololatriam reversi, per instantiam Jarumanni mox ab errore correcti sunt, XCV, 170.

BOETIUS. — Justinus imperator protegens catholicos, persequitur Arianos, Manichæos et omnes alios hereticos, simul et paganos, LXIV, 1487, 1488, 1489. Justinus, multis calamitatibus sævientibus, oravit Deum in sacro et cinere cum omni populo Constantinopolitano, LIII, 1490.

BRUNO (S.), Astens. — Constantinus primus imperatorum cultum Christianum publice professus est et concessit ornamenta imperialia S. Silvestro et suæ cesoribus ejus, CLXIV, 221.

BRUNO (S.) Carthusian. — Paulus apostolus magnus fuit persecutor Christianorum, et postea maximus Christi prædicator, CLII, 281, 285.

CAROLUS MAGNUS. — Carolus Magnus cultus catholici et Ecclesie perpetuus defensor, XCVIII, 152, 153. Carolus Magnus Saxonos debellans ad cultum catholicum perducit, XCVIII, 388. Pippinus auctoritate Zacharie, Romani pontificis, rex Francorum vocatur novus Moyses, novus David, etc., XCVIII, 101, 102. Pippinus sacrarum religionum defensor, XCVIII, 194, 195. Pippinus Petro et ejus vicariis donationem fecit pro anime mercede, XCVIII, 163, 214, 251, 285. Soltanus, tyrannus Aegypti, infensissimus hostis ac destructor cultus catholici fuit, XCVIII, 820, 821. Carolus Magnus imperium, non armis, sed defensione sancte sedis et cultus Christiani acquisivit, XCVIII, 511, 514. Carolus Magnus cultus catholici ac Ecclesie Romane defensor fuit ante et post acceptum imperium, XCVIII, 487, 488, 524, 529. Carolus quintus in sua coronatione fugit officio diaconi contra morem majorem, XCVIII, 684. Normanni baptismum contemnunt, XCVIII, 1408.

CASSIODORUS. — Constantinus sciens nihil prodesse deos quos Diocletianus veneratur, contempto cultu paganorum, cupitabat Deum verum quomodo adoraret et auxiliorum habere adversus hostes, LXIX, 888, 889. De legibus quas Constantinus pro cultu catholico posuit et de mutatione rituum paganorum, Christianorumque profectu, LXIX, 891. Sub Joviano imperatore floruit cultus orthodoxus, et hereticus est oppressus, LXIX, 1049, 1070. Imperatores Valentinianus, Valens et Gratianus cultum in concilio Niceno promulgatum solum esse catholicum et solum Deo et Christo exhibendum decreverunt, LXIX, 1074. Julianus simulacrum Christi miraculorum deposuit, et ibi suum collocavit statuum, LXIX, 1057. Pagani, statuum Christi trahentes, contraxerunt, LXIX, 1058. Julianus nolentibus sacrificare idolis pecuniam multam imposuit, LXIX, 1056, 1057. Pagani, qui gratiam Juliani Christianis graviter oppresserunt, LXIX, 1057. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXIX, 1050. Julianus ordinavit cultum idolorum ad instar cultus Christianorum, LXIX, 1048. Quomodo Julianus fovit Cysicum propter paganitatis cultum, LXIX, 1047. Julianus sacrificiis et invocationibus quas expiationes pagani vocant suum baptismum Christianum sibi studuit, LXIX, 1052. Quomodo Julianus armaverit Judaeos contra Christianos, LXIX, 1054, 1059. Festi dies Christianorum, et quid de illis sensit Socrates, LXIX, 1153, 1154. Quomodo Theodosius cultum paganorum destruere studuerit ut cultum catholicum instauraret, LXIX, 1141, 1142. Idolorum cultum, Christianismo predicato, quoniam imperatores prohibuerunt vel permiserunt, LXIX, 1149. De legibus quas Julianus contra cultum Christianorum posuit, LXIX, 1040. Epistola Julii ad Arsatium pontificem pro statuendo paganorum cultu, LXIX, 1048, 1049. Valens imperator paganos, Judaeos et hereticos potestatem tribuit suas iustitias agendi, idque orthodoxis ubique prohibuit, LXIX, 1111, 1112.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Constantinus, se simulacra colere simulans, expulsi e palatio eos qui sacrificare parati erant, et in palatio retinuit qui se Christianos profiteri maluerunt, VIII, 17. Constantinus, eorum qui simulacra coluerant interitum considerans, Christianismum potius elegit, VIII, 21. Deus Constantino oranti visionem ostendit, crucem scilicet lucidam, cum inscriptione monente ut in hac vinceret, VIII, 22. Impietas et artes magicas Maxentii, ejus fuga et interitus in ponte Tiberis, VIII, 25. Licinius eos qui sacrificare moluerant militia solvit, et carcere inclusos alii voluit, VIII, 3, 34.

Constantinus precibus ad Deum, Licinius vero vaticiniis ad bellum se parabant, VIII, 37. Ubique in praeliis crucis signum adiit, parva fuit victoria, VIII, 38. Magicæ artes Licinii et ejus fuga, VIII, 39. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, VIII, 40, 41, 42. Lex Constantini de pietate in Deum et de cultu Christiano, VIII, 44. Constantinus Christianos ad regendas provincias promovit, et paganos sacrificare prohibuit, VIII, 44. De legibus quibus sacrificia quidem prohibebantur, ecclesie vero construi jubebantur, VIII, 44, 45. Comparatio pietatis Constantini cum impietate persecutorum, VIII, 47. Helena imperatrix, Bethleem orandi causa profecta, plurimas ecclesias edificavit, VIII, 60, 61. Constantinus Constantinopoli martyria construxit, omnem idolorum cultum aboluit, VIII, 62. De destructione templorum paganorum, VIII, 63, 64, 65, 66. Constantinus hæreses excindere studet, VIII, 67, 68. Subactio Scytharum per signum crucis devictorum, VIII, 71. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum, summa cum pietate Deum et Christum confitens, VIII, 72.

Quomodo assidue Constantini precibus pax data est Christianis, VIII, 73. De religiositate Constantini in multis actibus, VIII, 73, 74, 75. Quomodo Constantinus, ad bellum Persicum proliciscens, tantorum in speciem ecclesie paravit, VIII, 86. Quomodo post baptismum Constantinus Deum laudavit, VIII, 88. Misa in Apostolorum martyrio celebrata in exsequiis Constantini, VIII, 91. Edictum pro religiosa libertate, VIII, 106. Pater Constantini voces in Deum, seduloque ejus exhortatio ad eum colendum, VIII, 259, 269. De Diocletiano et Maximiano Ecclesie persecutoribus, VIII, 271. Constantini constitutio adversus hæreses, VIII, 279, 281. Constitutiones Constantini contra Judaeos cultum Christianum turbantes, VIII, 384, 385. Quod Sybi in Erythraea vaticinata fuerit pro certo de Jesu Christo et ejus cultu, VIII, 449, 453, 457, 465. De calamitoso exitu imperatorum qui cultum Christi profligaverunt, VIII, 469, 470, 471. Praesides Ecclesiarum a publicis functionibus esse immunes declarantur, VIII, 481. Pecunia dantur Ecclesiis ad cultum congrue celebrandum, VIII, 481. Epistola Constantini de edificatione et restauratione ecclesiarum, et de cultu Dei et Christi digne celebrando, VIII, 491. Epistola Constantini de consensu in celebratione festi Paschalis et contra Judaeos, VIII, 501. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum contra simulacra et de glorificatione Dei, et ut cultum Christianorum benevole complectatur, VIII, 515.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Deo devotus noluit adorare Bel, III, 584, 667, 973. Cyprianus Deo et Christo servit, III, 406, 1503. De Decio tyranno et ejus odio in Christianos, III, 771. De Demetrianis falsis imputationibus contra Christianos, III, 516.

DAMASUS (S.) papa. — Constantinus imperator aras et idola destrui jubet, XIII, 188. Gratianus imperator liberum cultum permittit; sed hanc permissionem inde revocavit, XIII, 189. Theodosius Magnus Apollinaristas legibus coercet, XIII, 257.

DEXTER. — Theodosius Magnus, praesertim in Orientis partibus, cultum Christi restaurat, XXXI, 507, 508. Gratianus imperator cultum Christi studiose defendit ac propagat, XXXI, 507, 508.

ECKHARDUS. — Atilia, nota Dei territis, Leonis papae loqui non voluit nisi quod ipse precepit, CLIV, 745. Atilia, interrogata a suis, cur contra solum morem tantam reverentiam Romano pontifici exhibuerit, respondit se vidisse virum alium cultu venerabilem, exiguato gladio, mortem sibi minitantem, si non omnia quae ille exspectabat non impisset, CLIV, 745. Valens imperator Arianus Wisigothos ad Arianismum adfluxit, CLIV, 759. Alaricus, rex Gothorum, Roma capta, vastata et incensa, jussit ut si quis ad loca sancta confugeret, nihil mali pateretur, CLIV, 741.

FLODOARDUS. — Clodovæus rex Francorum cultum Christi amplectitur, CXXXV, 51, 52. Franci ad cultum catholicum conversi, CXXXV, 48, 49, 50, 51, 52. Vandalorum persecutio in Gallis, CXXXV, 56, 57, 40. Vandali trepidi fugiunt ab urbe Rhemensi, CXXXV, 40. De Christi triumphis apud Italian, CXXXV, 831.

FRECLIPHUS. — De Justino philosopho, quantum pro defendendo Christianismo laboraverit, CVI, 1181. De Decio persecutore Christianorum, CVI, 1178. Qualiter Constantinus et quos imperatores cultum Christi persequentes oppresserit, CVI, 1195, 1199. Quo tempore Hyberorum et Armeniorum populi conversi sunt ad cultum Christi, CVI, 1196. Qualiter Julianus a Christianismo ad idololatriam sit conversus, CVI, 1210, 1211, 1212. De male gesis Valentis imperatoris contra Catholicos, CVI, 1217. De Justina imperatrice, quæ, dum S. Ambrosium in exilium trahere jubebat, ipsa exilium passa est, CVI, 1223. Julianus Christianorum sanguinem diis suis vovit, palam persecuturus Ecclesiam, si victoriæ adipsaretur, CVI, 1211. Jovianus imperator cultum catholicum quantum maxime fovit, CVI, 1213, 1214. Quomodo Hesses pro cultu occidi voluerint, CVI, 1218, 1219. De persecutione in catholicos a regibus Vandalorum, CVI, 1232.

GENNADIUS. — Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram eunam admittere noluit, LVIII, 1032.

GERHARDUS. — Ut dux Saxonie et Bavarie defendat Ecclesiam, exemplo sanctorum regum et ducum hortato, CXIII, 604. Henricus V sacerdotia sibi usurpat, CXIV, 1459. Paschalis papa a rege Henrico captivatur, CXIV, 1460.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENSIS. — Clodovæus rex ob eventum belli prosperi ad cultum Christi coactus ad S. Remigium ductus baptizandus, CXLIX, 28. Savitia paganorum in Christianos, CXLIX, 26.

GODEFRIDUS BULLON. — De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, CLV, 590. Cartularia de l'Eglise du Saint-Sépulchre de Jerusalem, CLV, 1105. Milites hospitalis domus instituti ut paganos repellerent, et cultum Christianum defenderent, CLV, 1099, 1100.

GODEFRIDUS Viterbiensis. — Julianus apostata divino telo necatur, CXCVIII, 889. De papa Bonifacio qui a Phoca imperatore primatum omnium ecclesiarum obtinuit, CXCVIII, 911. De templo Pantheon papæ Bonifacio ad cultum concessio, CXCVIII, 912. De Herachio juniore et exaltatione sanctæ Crucis, CXCVIII, 913. De Gothis et Lombardis a quibus Pippinus Ecclesiam Romanam liberauit, CXCVIII, 925. Quomodo Carolus Magnus vocatus est in auxilium Romanæ Ecclesiæ in Italian, CXCVIII, 929. De coronatione Caroli Magni, CXCVIII, 940. Carolus Magnus peregrinus in Jerusalem, CXCVIII, 913. Henricus V captivum facit papam Paschalem, CXCVIII, 988; ideo excommunicatur, CXCVIII, 985. De Conrado pergente ultra mare cum exercitu cruce signatorum, CXCVIII, 989.

GODEFRIDUS Vindoc. — Gladii duo in Ecclesia, regnum et sacerdotium, alter ab altero retundi non debet, CLVII, 220. Teutonicus rex Henricus sacrilegus est erga cultum catholicum et papam Paschalem, CLVII, 43, 45, 46.

GOSCELINUS Cantuariensis. — De magna solemnitate translationis S. Augustini, CLV, 18. Vulfricus ob dirutam ecclesiam punitus, CLV, 55. Æthelbertus rex inter sanctos relatus, CLV, 42.

GRATIUS. — Imperatores Romani ac præcipue Constantinus, primus cultum Christianum patenter complectens, licentiam dedit omnibus subditis cultum divinum prosequendi, struendi ecclesias, etc., CLXXXVII, 889.

GREGORIUS MAGNUS. — Pantheon Romanus conversus in ecclesiam Sanctæ Mariæ et omnium martyrum, LXXVIII, 584. Imperatores et reges Christiani coronari voluerunt in ecclesia a summis pontificibus, LXXVII, 568.

GREGORIUS (S.) Turonensis. — Clodoveus rex Francorum invocat Christum et Alemannos vincit et subjugat, LXXI, 225. Regina Clotildis assidue regi cultum Christi suadebat, LXXI, 586. Clotarius rex Francorum leges a paganismo expurgavit, et consuetudines vetustissimas ethnicorum destruxit, LXXI, 1163. Recharedus rex Gothorum cultum Christianum amplectitur et omnes libros arianos cremari jubet, LXXI, 615. Nero multis criminibus infamis, primus contra cultum Christi persecutionem suscitavit, LXXI, 175. Galli, seu Franci, cultum paganorum sectabantur priusquam Clodoveus cultum catholicum amplectatus fuisset, LXXI, 18.

GUILLELMUS Tyrensis. — Cosroes, rex Persarum, conjugem duxit cuius gratia Christianum cultum fovet et complectitur, CCI, 214. Cosroes, capta Hierosolyma, pepercit Christianis et templum edificari præcepit, CCI, 215. Calipha funditus diruit ecclesiam Dominiæ resurrectionis, et quare, CCI, 217. Saladinus persagum exercitum Christianorum incantare laborat, CCI, 912. Quam bene Saladinus Christianos habuerit, CCI, 928. Comes Tripolitanus Christianos recipere recusat, CCI, 928. Saracenorum in Christianos charitas, CCI, 929. Saladinus templum aqua rosacea lavari facit, CCI, 940. Saladinus recusat reddere sanctam crucem, CCI, 945. Henricus imperator cladem præparat in sacram expeditionem, CCI, 952. Multi Francie barones cruce signantur, CCI, 962; a Saladino omnes capiuntur, CCI, 965. S. Ludovicus rex Francorum cruce signatur, CCI, 1037, 1039.

HAYMO. — Caius Caligula odit Judæos, eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CXVIII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CXVIII, 826. Christus tanquam Deus a senatu recipitur, CXVIII, 826. Simon Magus Deus decernitur, CXVIII, 828.

HERBERTUS. — Rex Francorum obtulit vinum et aurum sepulchro S. Thomæ Cantuariensis, ad celebrandum perpetuo Natalitium diem martyris, singulis annis, in latinita, CXG, 1318. Henricus rex Angliæ auctor involuntarius cædis S. Thomæ, a filio suo persecutus invocavit auxilium eisdem martyris adversus hostes, CXG, 1315.

HERONYMUS (S.). — Nabuchodonosor rex adoravit Davidem præ magnitudine miraculi, vel potius adoravit verum Deum operantem miracula in persona Danielis, XXV, 504, 505. Judas et Benjamin statuerunt in templo Domini statum Bæli et ibi idola et Dominum simul venerunt, XXV, 1345. Judæi Machabeus templum ab idolotum imaginibus emundavit, XXVII, 505, 506. Judæos Antiochus ad idololatriam compellit et nolentes enecat, vasa templi aufert, etc., XXVII, 505, 506. Adrianus Antiochum in Ægypto mortuum iudeos refert, XXVII, 617, 618.

HUGO Flaviacensis. — Domitianus est secundus imperator qui cultum Christianum destrueret tentat, CLIV, 28. Domitianus Pantheon ædificat ad comprobandum erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se Deum et Dominum appellari jubet, CLIV, 28. Gens cultui demonum dedita, totius veritatis ignara, orationibus B. Sanctini convertitur ad cultum Christianum, CLIV, 31. Philippus primus omnium imperatorum Christianus fuit, CLIV, 41. Valerianus cultum Christi persequitur et subito punitur, CLIV, 42. Diocletianus imperator se ut deum adorari jussit, CLIV, 45. Constantinus imperator, victoria politus per vexillum crucis sacre cœlitus illi ostensum, CLIV, 44. Helena mater Constantini crucem Christi invenit et dat populis adorandam, CLIV, 41, 45. Constantinus imperator baptizatus et curas a lepra per baptismum declarat non esse alium Deum, præter Trinitatem, quem colunt Christiani, CLIV, 4. Constantinus declarat omnes deos quos coluerat ante esse demonia, manu hominum facta, CLIV, 48. Constantinus concedit Ecclesiæ Romanæ potentiam imperalem et principatum super omnes Ecclesias Dei in orbe terrarum, CLIV, 48, 49. Julianus blandus persecutor cultus Christiani, CLIV, 54. Valentinianus cultum Arianorum complicitur, et illis tradit ecclesias, CLIV, 55.

HUGO DE S. VICTORE. — Domitianus ædificavit templum Pantheon, quod nunc in honore omnium sanctorum est consecratum, CLXXVII, 218. Valerianus octavus Nerone adigit per tormenta Christianos ad idololatriam jussit, CLXXVII, 251. Valerianus propter hanc persecutionem in Christianos pena inaudita a Sapore rege Persarum affectus est, CLXXVII, 251. Gallienus, levis agens erga Christianos effecit Deum sibi propitium et res bene gessit, CLXXVII, 251. Sub Diocletiano, dum cultus Christianus per universum orbem dilataretur ac cresceret, subito gravis persecutio sævit et occidit milia martyrum intra Romam passi sunt, CLXXVII, 255. Constantinus Magnus leprosus a sacerdotibus capitolii non potest curari, et a S. papa Silvestro baptizatur et curatur a lepra, CLXXVII, 254, 255. Constantinus Magnus per totum Romanum imperium publico præcepto edicto ut templa idolorum clauderentur et ecclesiæ ædificarentur, CLXXVII, 255. Constantinus imperator, cultum Arianorum amplectens, cultum catholicum proscripsit, CLXXVII, 256. Julianus apostata reseravit templa gentilibus et militibus publico edicto jussit ut aut idolis sacrificarent aut militiam cederent, CLXXVII, 256, 257. Justina Ariana S. Ambrosium persequitur et populum excitat contra eum; at populus maluit mori quam episcopum amittere, CLXXVII, 258. Theodosius Magnus signum crucis prælio dedit et victoriam reportat, CLXXVII, 261. Theodosius Magnus, lege data, præcepit idolorum templa solo tenuis everti, et omnia sacrificia et libamina, et ignes sacros extirpari radicitus imperavit, CLXXVII, 261. Mortalitate facta apud Bysantium, solemnitas Purificationis B. Mariæ celebrari cepit et mortalitas illa cessavit, CLXXVII, 267. Phocas imperator statuit Sedem Romanam esse caput omnium Ecclesiarum, CLXXVII, 269. Clodoveus rex Francorum invocavit Dominum Jesum, quem Clotildis uxor sua colit, et statim victoriam reportat, et baptizatur cum gente sua, CLXXVII, 277. Carolus Magnus Leonem papam ultus est, et ab illo Romæ coronatus veste imperatoria circumdatur, CLXXVII, 282. Populus Romanus Carolum a papa Leone coronatum conclamavit a Deo coronatum esse imperatorem, CLXXVII, 282. Rollo baptizatur et exinde gens Normannorum cultum Christianorum amplectitur, CLXXVII, 282. Thebæa legio patitur pro cultu catholico, CLXXVII, 254, 255.

HUMBERTUS carinensis. — De excommunicatione Michaelis et sequacium ejus, CXLIII, 1001. Quæ sint signa et prodigia catholicorum, CXLIII, 1125. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, CXLIII, 1164.

INNOCENTIUS II, papa. — De Abaelardo et Arnaldo de Brixia damnatis propter doctrinam antichristianam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacleus excommunicatur, et Ludovicus junior coronatur rex Francorum ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIUS III, papa. — Ut sacrilegi et raptores honorum Ecclesiæ coerceantur, CCXIV, 267. Ut imperator Constantinopolitanus Saracenis fortiter resistat et Græcam Ecclesiam ad Latinam tanquam matrem redire cogit, CCXIV, 525. De compescendo tyranno qui Christianos in Norwegia misere torquebat, CCXIV, 562, 563. Ut rex Hungarorum hæreticos proscribat, bonis eorum publicatis, CCXIV, 871. Rex Bulgarie et Blacie imperium suum Ecclesiæ Romanæ subjicit, CCXIV, 267. Rex Anglorum in gratiam reducat Dublinensem archiepiscopum, CCXIV, 267.

episcopum et ei omnia ab'ata restituit sub poena interdicti ubicunque permanserit, CCXIV, 481. Ut rex Francorum compescat insolentiam Judaeorum in re, no commorantium et contra haereticos insurgat, CCXV, 501, 526. Lætat de reditu Ecclesie Constantinopolitane ad obedientiam Sedis apostolicæ, et electionem patriarchæ a clericis C. P. factam decernens irritam, eundem auctoritate apostolica eligit, CCXV, 512. Irritatur sententia lata in Templarios, CCXV, 1125. Rex Francorum inducitur ad expognationem haereticorum Provincialium, CCXV, 1515. De Durando Osca et fratribus ejus reconciliatis Ecclesie unitati, CCXVI, 73, 74. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 296, 502. De Prussis noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 515. Ut comes Tolosanus haereticos de terris suis ejiciat, CCXVI, 536. De sententia lata contra comitem Tolosanum, CCXVI, 410, 411. De libera prædicatione verbi in Prussia, CCXVI, 668-670. De bello Saraceno in Hispania, CCXVI, 699. Ut rex Cypri a Christianorum expognatione desistat, CCXVI, 756. De absolutioe regis Angliæ, CCXVI, 926. De relaxando interdicto Angliæ, CCXVI, 985. Ut Grimaldus et socii ejus cruce signati votum suum implerent, CCXVI, 962. Juramentum Ottonis regis in Romanorum imperatore electi, CCXVI, 1082, 1069. Quod sacerdotum CCXVI, 1179. Ut universi fideles Christiani in majus sit regno, Saxonia et Westphalia constituti pro cultu christiano viriliter accingantur, CCXVII, 51. Ut rex Angliæ intendat ad succursum Terræ Sanctæ, CCXVII, 215. De variis crucis apparitionibus dum legatus prædicaret cruce in provincia Coloniaensi, deque multitudine cruce signatorum in eadem provincia, CCXVII, 258.

ISIDORUS MERCATOR. — Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 650. Caromanus, rex Francorum, cultus Christi instaurator, CXXX, 1167, 1162. Carolus, rex Francorum, totam Germaniam ad cultum Christi num revocavit, CXXX, 1162. Constantinus, Romanorum imperator, primus cultum Christi potenter professus est, CXXX, 215. Collegium clericorum urbis Romæ senatoria dignitate sublimat, CXXX, 250. Constantinus papæ Silvestro et successoribus ejus diadema aureum concessit, CXXX, 250. Edictum contra cultum, sabbata festivitatesque Judaeorum, CXXX, 558, 559. Princeps jurare debet in diadematis susceptione se non futurum esse factorem haereticorum, CXXX, 488. Princeps Christianus eradicare debet omnes superstitiones, ac ideo non sinere in regno suo degere eum qui non est catholicus, CXXX, 488.

IVO Carnotens. — Constantinus Magnus, imperator factus, potestatem construendi ecclesias Christianis concessit, CLXI, 501. Israelitæ in novissimis diebus per prædicationem Ecclesie ad cultum Christianorum convertentur, CLXI, 1011. Judæi, pagani et omnes haeretici extra catholicam Ecclesiam non salvantur, CLXI, 76. Catholici adversus haereticos defensionem postulare possunt a potestatibus ordinatis, CLXI, 1511. Coeleste regnum a Deo consequitur qui pro Christianorum defensione moritur, CLXI, 1511. Rex Philippus contra interdictum Papæ coronatur ab archiepiscopo Turonensi, CLXII, 83, 87. Zacharias papa Pippinum regem Franciæ ungit et ejus auxilio a vexatione Longobardorum liberatur, CLXII, 614. Clodovæus primus regum Francorum a beato Remigio baptizatus est cum populo suo, CLXII, 611.

JOANNES II, papa. — Laudatur Justinianus imperator quod cultum catholicum fovet, ac magna eum pietate prosequatur, LXVI, 17. Joannes rogat Augustum, ut quos a cultu catholico aberrantes sciret omni studio revocaret, LXVI, 17.

JOANNES V, papa. — Jussio Justiniani Augusti ad confirmandum stabilendumque cultum catholicum, LXVI, 20.

JOANNES VIII, papa. — Gratulatur Methodio de orthodoxæ fidei cultu, CXVI, 928. Mandat Carolo imperatori, se et cultum catholicum a Saracenis affici, et ab eo petens auxilium, mittit ei per manum cum benedictione, CXVI, 914, 929. Excommunicat omnes cum Saracenis foederantes, CXVI, 930. Arguit præfectum Pulcaram quod nec foedus cum paganis ictum ruperit, nec S. Petri titulum defenderit, CXVI, 878. Ab excommunicatione Athanasium episcopum Neapolitanum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis initium rumpat, CXVI, 946.

JOANNES IX, papa. — De Normannis nuper ad cultum Christianum conversis, CXXXI, 28.

JOANNES, diaconus. — Quod omnia quæ in templo post destructionem reperta sunt, Helena mater portavit ad filium, CXIV, 1547. De arca et Sanctis sanctorum, quæ sunt in basilica Saluatoris, CXIV, 1547. Vasa tempore et utensilia Romæ translata et in templo Paris condita, CXIV, 1548, 1549. De ecclesia Sanctæ Mariæ Majoris et De sanctuario ejusdem, CXIV, 1135.

LANDULPHUS, junior. — Judicium per ignem coram Paschali papa contra Simoniam, CLXXIII, 1466. — Henricus imperator Paschalem papam cum curia captivavit, et altera die est ab eo solemniter coronatus, CLXXIII, 1478.

LOTHARIUS rex. — Ad vitandam excommunicationem ob consortium cum Wadrada cominatum, auxilium contra Saracenos, si opus sit, pollicetur, CXXI, 574.

LUCIFER Calaritanus. — Constantius, cultum Ariani fovens, antichristus vocatur, XIII, 789. Constantius diversus fuit a Josaphat, qui in regno Judæ cultum Domini restituit, XII, 816, 817; Athanasium propter suam fidem persequitur, XIII, 849, 850, 851, 860. Georgius Cappadox intrusus a Constantio in Ecclesiam Alexandrinam, ab Alexandrinis in seditione interdicatur, XIII, 829, 830, 851.

LUCIUS, papa. — Alphonsus rex Portugalie regnum suum Romanæ Ecclesie tributarium facit, CLXXIX, 841.

LUPUS (S.) — Jurata est Treuga Dei a Normannis, CLV, 141. Raymundus inspiratione Dei, nec non et alii comites, sibi facientes signum crucis super pannos in humero dextro, ad paganos debellandos pergunt ad sepulcrum Domini, CLV, 112. Facto bello cum Turcis, victoriam Christus suis concessit, CLV, 112.

MAXIMUS (S.) Taurinens. Antiochus rex in septem Machabeos fratres eorumque matrem deserviit, eo quod legem sanctam, vetitas carnes edendo, violare recusaverint, LVII, 693, 694. Celebratur eximia virtus feminarum quæ viris torpentibus fortiores tormenta pro cultu Christi vicerunt, LVII, 714, 715. In magis ad Dei verum cultum et agnitionem vocatæ sunt omnes gentes, LVII, 259, 260. Machabæi fratres invictissimi pro patris legibus custodiendis atrociora tormenta sustulerunt, LVII, 288, 289.

ODO Parisiensis. — Philippus rex Odonem episcopum a bel i oneribus eximit, CXII, 59, 60.

ORDERICUS VITALIS. — Clodovæus rex Francorum convertitur ad Christum et cum eo omnis exercitus et fere omnis populus regni, CLXXXIII, 79. Opinio Romani senatus de Christo et ejus cultu, CLXXXVIII, 110. Tiberius imperator impedit ne quid contra cultum Christi moliretur, CLXXXVIII, 110. Constitutiones Henrici imperatoris et Gregorii septimi papæ de investitura, CXXXVIII, 516. Melaz ut Christiana et cum Rogero principe Christiano matrimonio jungitur, CLXXXVIII, 782.

PASCHALIS II, papa. — Ut Philippus rex et ejus pater a vinculo excommunicationis absolvantur, CLXIII, 128. Excommunicantur fautores investiturarum in Angliæ, CLXIII, 151. Henricus rex habendus est ut catholicus si obedientiam Paschali papæ et successoribus ejus exhibeat, quam prædecessores sui, sive reges, sive imperatores exhibuerunt, CLXIII, 283.

PAULINUS (S.) Nolanus. — Constantini cura in veneratione osium apostolorum, LXI, 551. Constantinus et alii pii imperatores leges contra Paganos sanxerunt, LXI, 527.

PAULUS Carnotens. — Ebrardus vice comes Carnotensium concedit villam S. Petro Carnotensi, et monachis ibi famulantibus, CLV, 500. Iandricus abbas cum nobili S. Petri Carnotensis orat pro his qui donationibus suis monachos sustentant, CLV, 502. Odo dat quasdam possessiones S. Petro Carnotensi, CLV, 503.

PETRUS COMESTOR. — De lapidatione Achor, CXCVIII, 1264. Gedeon destruxit aram Baal et taurum offert in holocaustum Domino super a tare quod edificat super petram, CXCVIII, 1278. Gedeon fecit altare præter illud quod erat in Silo, et factus sacerdos immolavit hostias super illud Domino, quamobrem offensus Dominus omnem domum ejus fere delevit, CXCVIII, 1280. Saul consulit Pythonissam quæ suscitavit Samuellem quem suscitatum adoravit et interrogavit de sorte sua Samuel, CXCVIII, 1520, 1521. David salubat et psallebat coram arca federis et obtulit holocausta et pacifica, CXCVIII, 1550. David perpetrato adulterio et homicidio, et deprecatus est Dominum fletus et jejuniis pro salute pueri morituri; sed eo mortuo, exilaratus lactus nec flevit nec adoravit Dominum, ut infans viveret, CXCVIII, 1553, 1554. De sacerdotibus Baal quos Elias interfecit, CXCVIII, 1479. De vinea Naboth, CXCVIII, 1585. De Achazo offerente holocausta et pacifica super altare novum, CXCVIII, 1405, 1406. De Izechia oratione, et de regressu solis, eodem oranto, CXCVIII, 1411.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Constantini imperatoris pietas; ejus edictum e ga pontificem Romanum, CXLV, 70, 71. Ea fuit Constantini recens conversi ad cultum Christianum pietas, ut omnia voluisset imperii decora in pontificem Romanum conferre, CXLV, 87, 88. Rober-

ius, rex Gallorum, excommunicatus, ab omnibus subjectis et domesticis derelictus, et abominatus factus est ut servi tantum duo qui remanserant omnia vasa in quibus rex edebat vel bibebat, tanquam abominabilia pabulum ignibus exhiberent, CXVI, 590.

PETRUS, diaconus. — Carolus rex Francorum ac patricius Romanorum pro Dei cultu et salute animarum suas fit monachus, et in monasterio fit pastor ovium, CLXXIII, 1040.

RABANUS MAURUS. — Israelitæ capiuntur et ab hostibus suis venduntur, ubique eorum utilio divina sequitur ob idololatriam, CVIII, 1125. Egyptiis ob idololatriam digna passis, Hebræi a Deo escam acceperunt, CVIII, 745. Antiochus idolum abominandum construxit, CIX, 1138. Quomodo Antiochus Liberi festum celebrari iusserit, CIX, 1125. Antiochus Eleazarum provecitæ ætatis porcina carnem comedere coegit, CIX, 1125. Josias, pietate inclytus varia gentilium simulacra destruxit et idololatriam abrogavit, CIX, 266, 267. Judith, adorans Holofernem non peccavit, CIX, 567, 624. Judith cum lacrymis orans Deum, vino sopiti caput Holofernis detrahebat, CIX, 572. Judith ob victoriam reportatam castrum eand. Den, CIX, 581. Dies victoriæ Judith in Holofernem perpetuo apud Iudæos in numero sanctorum dierum celebratur, CIX, 590, 634. Præcepit rex Nabuchodonosor Holoferni ut omnes Deos terræ exterminaret ut solus ipse diceretur Deus, CIX, 601. Mater Machabæorum hortatur eos ad passionem pro lege sua et pro cultu Dei, CIX, 1236, 1237. Num Manue angelis offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CIX, 1191.

REGINO. — Rex Persarum et uque conjux cum omni suo comitatu cultum Christi amplectuntur CXXXII, 34. Paulus successor Pyrrhi cultum Christianorum persequitur, CXXXII, 31. Rex Dagobertus, instigante imperatore, præcepit ut omnes Judæi et Saraceni regni sui cultum Christi complectantur vel e regno expellantur, quare, CXXXII, 57. Nomenois rex Britonum moritur, an uilivino percussus a S. Maurilio eo quod ecclesias Dei devotaret, CXXXII, 82.

REINERUS. — Pietas populi pro portuacula Dominiæ crucis, CCIV, 107. De bellis sacris adversus Saracenos, CCIV 219. De lamentatione propter Jerusalem ab infidelibus captam, CCIV, 350.

ROBERTUS, Francor. rex. — Robertus rex fuit catholicæ fidei acerrimus defensor, CXLI, 898. Rex Robertus aliovis tres in ipsum conspiratos et capite damnosos, eo quod sacramentum Eucharistiæ acceperunt, CXLI, 898.

RUPERTUS, Tulliens. — Darius edificavit domum Dei quam Cyrus edificand. m. decreverat, CLXIX, 1578. Certamen inter Judæos et Samaritanos, CLXIX, 358, 359. Zelus Philæus et Eliæ, CLXIX, 861.

SGARDUS Cremonens. — Judæi potius mortem eligunt quam leges patrias profanarent, CCXIII, 449. De festivitate in honorem Octaviani, CCXIII, 445. Eadem festivitate suppressa, successit festum B. Petri ad vincula, CCXIII, 446. Domitianus iussit se tanquam Deum adorari, et statuas aureas et argenteas in capitolio sibi erigi, CCXIII, 458. Plinius procurator ejusdem provincie nihil mali in Christianis se reperire scripsit Trajano, præter obstinationem non sacrificandi, CCXIII, 459. Impietas comitis Tolosani erga Deum et Ecclesiam, CXIII, 551. Comes Tolosanus fidei crucem sacre militiæ signum sumit, CCXIII, 564, 565. Sacrilegia a comite Fuxensi per vim patrata, CCXIII, 602, 603.

STEPHANUS Tornacens. — Flandriæ comes excommunicatur, CXLI, 503, 504. Tota terra comitis Flandriæ sub interdicto posita est, CCXI, 501. Judæi raro cultum Dei amplectuntur et servant, CCXI, 531.

TERTULLIANUS, presbyt. — Cultus Christi edificatur cum affigitur, I, 704. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut poenitet; de illo omnes gaudent et gloriantur, I, 269. Festa Cæsarum cur a Christianis non culta, I, 432. Pro calamitatibus temperandis vel auferendis Christiani diu nocturne Deum exorabant, I, 486. Imperatores a Deo electos esse credebant Christiani, I, 448, 470. Regnum Iudæorum floruit quando divinis præceptis paruerunt, I, 593.

URBANUS II, pap. — Ecclesia in periculoso tempore de multorum conversione gaudebat, qui de excommunicationum aversione non cessabat dolere, CLI, 88. Christiani in Hispania prevalenti, CLI, 116. Excommunicatur rex Philippus, CLI, 141. Sacre expeditiones, CLI, 141. De redemptione altarium; ejus occasione turbæ excitantur, CLI, 171, 174. Philippus rex absolutus, CLI, 224. Urbanus Romæ degit, fugiente antipapa Githerto, CLI, 252. Philippus rex iterum interdictus, CLI, 246. Imperatorum Germaniæ

et regum Francorum constitutiones de rebus ecclesiasticis, CLI, 1021, 1061. Anglorum regum leges de rebus ecclesiasticis, CLI, 1065.

WALAFRIDUS STRABUS. — Persecuti sunt Egypti cultum Israeliticum, persecuti sunt Romani cultum Christianum, CXIII, 213. Achaz qui clausit januas templi et Isaliam, adoravit et filium suum idolo consecravit, jura Domino derelictus et inimicus traditus est, CXIII, 1245. Cyro et Dario Babyloniæ vastantibus, etiam idola sua confracta, templumque Belsi subversum et igne concrematum est, CXIII, 1263.

VALERIANUS (S). — Machabæorum mater laudatur et eorum pugna pro cultu divino describitur, LII, 746, 747. Ista mater probat se amare filios suos quod de fructu ventris sui hostiam Deo tradiderit, ac se nunquam Domino quotidie immolatura libenter obtulerit, LII, 749.

VICTOR Vicens. — Professio fidei episcoporum catholicorum Hunerico regi oblata, LVIII, 219. — Hunerici scribit in episcopos catholicos, LVIII, 253. Edictum Hunerici regis adversus Christianos, LVIII, 253. Persecutio gentilis adversus omnes catholicos, LVIII, 241.

WILLELMUS CALCULUS. — Rollo cessit non Burgundionibus sed virtuti divini, quæ aderat in turris sanctæ Dei Genitricis, (CLIX, 1129. Rex Carolus dedit Rolloni filiam suam in uxorem, et terram maritimam et Britanniam, ea conditione ut Rollo ipse cultum Christianum amplecteretur, CLIX, 800. Rolo baptizatur cum omni exercitu suo, CLIX, 801. Rolo ecclesias destructas a difficat et cultum Catholicum restituit CLIX, 801. — Willelmus dux restaurat Gemmeticeos cernobium et cultum Christianum a paganis ibi antea destructum, CLIX, 807. De conversione paganorum hortatu Richardi ducis operata, CLIX, 838. Dux Richardus construxit ecclesiam in honorem sanctæ Trinitatis, et eam decoravit diversis ornamentis et restauravit plurimas abbas, CLIX, 821. Quam devote pia imperatrix Mathildis, dum ægrotaret, thesauros suos diversis ecclesiis et inopibus erogavit, CLIX, 896. De ecclesiis quas pia Mathildis edificavit, et de aliis pluribus ad propagandum cultum catholicum, quos rex Henricus perfecit, CLIX, 900.

WILLELMUS Malmesbur. — Alfredus Magnus Dux cecidit in prælio et superstites ad cultum Christianum amplectendum vel a regno secedendum compellit, CLXXXIX, 1078. Ethelbertus rex cultum Christianum amplectitur et leges plurimas ad propagandum Christianismum constituit, CLXXXIX, 968, 969. Ercenbithus omnia decorum sacella destruxit, ut nullum sacrilegi ad posterum maneret vestigium, CLXXXIX, 970. Præcepit Ercenbithus per omne regnum observari quadraginta dierum solenne jejunium, CLXXXIX, 970. Anglorum conversio ad cultum Christianum, Alla rege regnante, CLXXXIX, 1000. Theobaldus comes Blesensis deunante Ludovico s-xio, a summo pontifice tanquam in Deum rebellis declaratur, CLXXXIX, 1561. Crucis Christi pendens imago locuta esse dicitur, CLXXXIX, 1129, 1130. Belli sacri ad liberandam Terram Sanctam origo, CLXXXIX, 1293. Universalis Christianarum regionum ardor, ubi a summo pontifice illud bellum promulgatur, CLXXXIX, 1293. Christiani jejunium trinum dierum observant, huius canuat et Petrum eremitam mittunt causa parisi obtinenda, CLXXXIX, 1515. Turci in fugam versi, pugnantibus martyribus pro exercitu Christiano, CLXXXIX, 1516. Controversiæ Paschalis papæ cum Henrico quinto de investituris sacris, CLXXXIX, 1574. Reconciliatio inter eundem per juramentum et coronationem Henrici et per Eucharistiam, eidem Henrico a Paschali administratam, CLXXXIX, 1576, 1577. Edwinius rex ad cultum catholicum conversus, CLXXXIX, 1005, 1001. Sebertus rex de christianus, CLXXXIX, 1019. Constantinus Roma Constantinopolim corpora sanctorum invenit, CLXXXIX, 1508. De excommunicatione Philippi regis Francorum et sequacium, CLXXXIX, 1295.

SERIES QUINTA.

De cultus defectu, excessu et abusu sive de heresi, schismate et paganismo, et de eorum infirmitatibus, miseriis et malis; deque contra bonis moribus et prosperitate publica in veri Dei cultu semper ubique repertiis.

Solum S. Cypriani Carthaginensis episcopi rationibus ad Demetrium adductis, ut præfatæ propositiones breviter in summario comprehenderentur. Non enim, sicut S. Cyprianus Demetrium, sicut tuas illas querimoniae et imperitia veritatis ignara jactat et claudat, meritis et famæ sollicitudinem emulant, morbi saviunt, valetud-

frangitur, humanum genus suis populatione vastatur, quod dii vestri a nobis non colantur, sed quod a vobis non colatur Deus. Nam cum ipse de mundi Dominus et rector et cuncta arbitrio ejus et nutu gerantur, nec quidquam fieri possit utiqueque aut fecerit aut fieri ipse permiserit, utique quando ea sunt quae iram Dei indignantis ostendunt, non propter nos sunt a quibus Deus colitur, sed delictis et meritis vestris irrogantur, a quibus Deus omnino nec quiritur nec timetur, nec relictis vanis superstitionibus religio vera cognoscitur, ut qui Deus unus est omnibus unus colatur ab omnibus et rogetur.

ADO (S.) Vicensis. — Neurod gigas Persas ignem colere docet, et abluere quidam gentium principes tanquam dii sunt adorati, CXXII, 28. Egyptii Isidem coluerunt, CXXIII, 35. Serapis Jovis filius in deos transfertur, CXXIII, 35. Cecrops bovem immolans, primus in sacrificio Jovem adorari praeparat, CXXIII, 35. Mercurius nepos Atlantis in Deum transfertur, CXXIII, 35. Numa Pompilius primas Vestales virgines instituit, CXXIII, 35. Galli Senonenses et Viennenses Martis et Victoriae temp'um constituunt, CXXIII, 52. Domitianus ut Deum se colit jussit, CXXIII, 80.

AGOHARDUS (S.). De serpente serico quem populus errans colebat, CIV, 218. Deos Romani per multum amoverunt sine simulacro; simulacra qui primi fecerunt, inde posuerunt ut populus metum adimerent, erroremque addiderent, CIV, 219. Paulus et Barnabas a se renouent immolationem victimarum, CIV, 205. Soliorum adoratur, CIV, 221.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenses et Waldenses resuscitant hereses antiquas, CCX, 305. Bacchatriae cultus describitur, CCX, 482. — Quaedam idololatrias species, CCX, 205. Quae de diis gentium scripserunt poetas, ligmenta sunt, CCX, 451, 452.

ALCUINUS. — Chaldaei ignem pro Deo habebant et colebant, C, 534. Thare cum filiis suis in ignem missus est a Chaldeis quia ignem adorare volebat, C, 534.

AMBROSIIUS (S.) Mediolanensis. — Ariani negant Christo cultum Dei vivi et non negabant antichristo, XV, 180. Dionysius tyrannus irrisit Jovem in templo ejus, et Aesculapum et ceteros deos aureos patras tenentes et spoliavit eos, ita ut neque Jupiter vestem suam, nec Aesculapius barbam defendere poterint, neque omnes qui dicuntur dii retrahere poterunt patras quas tenebant, XVI, 217. Manus Jeroboam aruit cum libaret idolis super altare sanctum Dei vivi, XVI, 217. Idola quae Jeroboam colebat non poterunt eum sanare, XVI, 217. Gentiles prolixa et grandia colunt simulacra adorant, XVI, 972. In cultu paganorum velantur oculi ne quae sacra vocant perspicientes varis se varietatibus cernant illud, XVII, 257.

ARNOBIIUS. — Arabes lapidem pro Deo colunt, V, 1185. Arnobius in gentilitio constitutus lapides adoravit, V, 767, 768. Attalus rex ex Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus fuit, V, 1284. Lapis, juxta ethnica, Annibalem hostem potentem ex Italia depulit, V, 1284. Lapis altis vires, altis infirmitatem dedit, V, 1284. Atheismi crimen in ethnicis retortum, V, 720. Auro non placantur dii, V, 1167. Bacchanalia sacra immania, V, 1118, 1119. De mysteriis sive initiis quorundam deorum et imprimis Faunae vel satuae quae Boea dea dicitur, quae quis nequit explicare quin polluitur, V, 1122. De Jovis sacris initiationibus, V, 1122. Conferentes dii eorumque turpitudine, V, 1115, 1116. Mysteria fœda paganorum, V, 1122. Numina gentilium ridicula, V, 1185. Sacrificia quibus ethnici animas paternas placare putabant, V, 1288. Romani saepe mutant ritus praescos, V, 914. Romani hastam colebant pro Marte, IV, 1186. Thus ac vinum diis libant ethnici, V, 1161. Tempia diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, V, 1180. Sol pro deo ab ethnicis cultus, V, 751. Luna pro dea ab ethnicis colitur, V, 751.

AUGUSTINUS (S.) Hipponensis. Episc. — Manichaei solem adorabant, XXXII, 1551; XXXIV, 199, 218. Audaces manichaeorum cum electis solem et lunam adorant et orant, ac die dominico jejunant, XXXIII, 1052. Pagani imitatione deorum suorum peiores sunt, XXXIII, 414. Pagani non excusant sua sacra sacrilega et simulacra, quod eleganter interpretantur quid quaque significant, XXXIII, 378. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibent idolis, XXXIII, 577. Liberi sacra in bona et furoris plena, XXXV, 2544. Lunae cultores, XXXV, 2278. Coelestis dea apud Afros et Carthagenenses maximo in honore habita, XXXV, 752; XXXVII, 1270. Pagani solem adorant, XXXVI, 189. Sol a paganis et a manichaeis adoratur, XXXVI, 189. Manichaei dicebant solem esse Christum, XXXVII, 36, 105. Cultus quibus demoniis exhibitus a paganis, XXXVII, 1290. Demonis perniciosa servitus quam idolis, XXXVII, 1245. In Neptuni simula-

cro mare adorant gentiles, XXXVII, 148. In templis paganorum non coluntur nisi spiritus maligni XXXII, 1243. Tempia deorum per imperatorum leges, XXXVII, 1748. Mathematicos et aruspices aut maleficos consulere est fornicari cum demoniis, XXXVII, 76. Pagani pro diis habent homines mortuos, XXXVII, 1249. Paganorum litigantium in cultu deorum concordia, XI, 712. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona quia ea fieri Deus non impedivit, XI, 583. Circa lunam superstitionum observationes, XI, 1172. Solemnia anseri celebrabant Romani, XII, 70. Bacchanalia sacra Libero patri instituta, XI, 571. Sacra Deae Coelestis turpia, XII, 75. Codrus ab Atheniensibus ut deus habitus, XI, 576. Demones suum negotium agunt, ut pro diis habeantur et colantur, XI, 72. Demonum cultus a principibus civitatum introductus, XI, 139. In demonum cultu et invocatione quot absurda, quot sibi contraria, XII, 288. Demones non colendi, neque propter ea quae in eis nunc sunt, neque a virtutem sapientiamque haberent, XII, 241. Mutius Scaevola pontifex ad aram Vestae occisus, XI, 108, 109. Paganorum ludii ritusque sacrorum turpissimi et crudelissimi, XII, 50, 52. Plato ejusque discipuli diis plurimis sacra esse facienda putaverunt, XII, 257. Porphyrius vituperandus quod diis sacrificaverit, XI, 651. Romulum diis multis protulerunt Romani, et ipsi Flaminem instituerunt, XII, 60, 757, 758. Terra mater deorum vocatur et colitur, XII, 120. Sacrificia gentium Christiani non verterunt in agapes, XII, 583. Ariani Filium Dei nolunt adire ut verum Deum, XII, 950. Manichaei pagani deteriores in cultu plurimorum deorum, XII, 369, 371. Sacrificia cur sibi exigit demon, XII, 624. Solem et lunam cur colunt manichaei, XII, 569.

BEDA Venerabilis. — In capitolio erant deorum imagines quae habebant tintinnabula in collibus suis ut moneant quae gens Romanis rebellaret, XC, 961. Vercordia stultitiaque hominum arguitur quae cultum latrae soli Deo debitum villibus animalibus, artelli, canis, et tauro exhibuerunt, colentes Jovem, Ammonem, Apim, etc., XCIII, 369. De vitulo combusto igni et de interfectis tribus milibus hominum propter cultum vitulo exhibitum, XCIII, 577. Augustinus Anglorum episcopus instruitur quid acturus sit circa fana, solemnitates et sacrificiaolorum apud Anglos, XCV, 70, 71. Saxones orientales tempore mortalitatis ad idololatriam reversi, mox ab errore correcti sunt, XCV, 170.

BRUNO (S.) Astensis. — Aaron vitulum aureum erexit, cui Iusanus populus sacrificavit et a vero Deo rebellavit se fecit, CLXIV, 366. Sacrilegi adoratores vituli aurei quasi ad viginti tria millia gladio percussa, sunt exterminati ab his qui idolum non adoraverant, CLXIV, 369. Israelitis adoraverunt Beelphegor, et jubente Domino, unusquisque fratrem aut filium isto cultui initium occidit, CLXIV, 496. Gentiles philosophi in omnibus ad cultum Dei pertinentibus errabant, CLXIV, 735. Ante Christum non solum gentes, sed aliquando Judaei idola colebant et demonia adorabant, CLXIV, 752. Antichristum Judaei accipient et quasi Deum ad tempus venerantur, CLXIV, 492.

BRUNO (S.) Carthusianus. — Haeretici obstinati excommunicandi sunt, CLII, 1417, 1418. Contra haereticos agere periculosius quam contra blasphemos, CLII, 1515, 1516. Idolorum cultura fugienda, CLIII, 175. Nunc servare legem est ferme idola colere, CLIII, 302, 303.

BRUNO (S.) Herbipolensis. — Antichristi multitudo, CXLII, 204, 209. Gentes in fine mundi adhærebunt Antichristo, Judaei Christo, CXLII, 227. Haeretici et Judaei repellunt Christum, CXLI, 245. Haeticorum oratio vertitur in percatum, CXLII, 402.

CASSIODORUS. — Hercules dupliciter homicida purificationem obtinuit in sacris Cereris, LXIX, 830. Cultus arianus insurgit adversus cultum catholicum usque ad necem, LXIX, 1171. Cleomedes athleta a paganis deificatur, LXIX, 1067. Pagani deificent non bonis moribus institutos, non justos, non castos, sed potius lubricos, iniquos et ebriosos, LXIX, 1066. Cultus arianus fructus per rudes profligatus est in Nicæa, LXIX, 1068, 1069. Daphnis festa septem diebus celebrabantur, LXIX, 1072. Pagani statuam Christi trahentes confregerunt, LXIX, 1057, 1058. Pagani ob gratiam Juliani Christianos graviter oppresserunt, LXIX, 1059. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXIX, 1060. Julianus ordinavit cultum paganorum ad instar cultus Christianorum, LXIX, 1048.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Fana et simulacra abique diruta, VIII, 65. Eversio fani apud Aphaca in Phœnice et impudicitia ab eo, VIII, 64. destructio templi Aesculapii, VIII, 65.

CYPRIANUS (S.). — Nefas Christianis turpia gentilium

convivia in collegio frequentare, III, 1030. Omnes hæretici, et schismatici, nullo excepto, adversarii sunt Christiani; omnes Antichristi, peiores ethnicis, IV, 1138. Idola dii non sunt, IV, 634. Idola quæ gentiles deos putant, IV, 764. Idola abjurantur et flagellantur a Christianis, IV, 165. Infantes puellas ad sacrificia deferbantur, IV, 485. Apud idolum panis mero mistus, qui de immolatione supererat infantibus tradebatur, IV, 436. Parentes parricidæ qui infantes ad sacrificia trahunt, IV, 475. Nihil potestatis habent hæretici vel ad sacrificium offerendum, vel ad baptizandum vel ad alia sacramenta conficienda, IV, 1040, 1045, 1161, 1187. Hæretici non possunt sacramenta Christi conficere, nec proinde gratiam Christi dare, IV, 41. Mala non accidunt quia dii ethnicorum non coluntur a Christianis; bene vero eveniunt, ut Deus qui non intelligitur beneficiis, statim plagis intelligatur, IV, 561. Apud ethnicos impatiencia vana semper et queru a est; apud Christianos fortis et religiosa patientia, quæ, semper et in Deum grata est, IV, 558. Diï non sunt quos colit vulgus apud ethnicos, et cur, IV, 564, 565. Diï quos adorant gentiles abjurantur et torquentur a Christianis, IV, 555. Turpe est colere eos quos ipse defendas, IV, 535.

DAMASUS (S.) pæp. — Constans imperator aras et idola destrui jubet, XIII, 188. De Mithræ sacris in quibus scelera orgiaque commissa, XIII, 188. Dogmata cultus Ariani Constantius imperator jubet promulgari ac recipi, XIII, 294. Donatistæ sacrilegi per excellentiam dicti, XIII, 204. Græchus Mithræ spelæum destruit, XIII, 187, 189. Gratianus imperator liberum sectis cultum permittit, Eunomianis, Manichæis, etc., XIII, 189. Cultus manichæus a Valentiniano imperatore, lege lata, prohibitus ac repressus, XIII, 153, 156.

DRACONTIUS. — Apotheosis gentilium, LX, 665. Impii plerumque ad senectutem non perveniunt, LX, 828.

ECKEARDUS. — Valens imperator, Ariana perfidia sociis, ad suam sectam Wisigothos adduxit, CLIV, 739. Atilia interrogat divinatores suos qui inspectis pecorum fibris iusta promittunt, fallunt circa mortem Aetii qui de pugna salvus evasit, CLIV, 745, 744.

EUGYPTIUS (S.). — Nomina deorum gentilium diebus indita, CLXII, 686, 687. Deos a Deo creatos credunt gentes, LXII, 786. Manichæi solem et lunam adorabant, LXII, 686. Gentes demoniis immolant et non Deo, LXII, 702. Sciendum est in idololatriâ, LXII, 699. Aruspicum et augurum libri, LXII, 949, 950. Duo a paganis instituta primum quidquid ad faciendâ et colendâ idola pertinet, secundum quidquid ad colendum sicut Deum creaturam, LXII, 949. Variæ superstitiones cultus paganorum, LXII, 949, 950, 951.

FIRMICUS MATERNUS. — De falso et superstitioso cultu profanarum religionum, XII, 981. De cultu aque apud Ægyptios, XII, 984. De cultu aque apud Phryges, XII, 987. De cultu aeris apud Assyrios et Africanos, XII, 992. De cultu ignis apud Persas, XII, 992. De variis superstitionibus earumque secretis, XII, 993. De bacchanaliis, XII, 993. De Proserpina, XII, 999. De Libero pro sole culto, XII, 999. De cultu Adonis, XII, 1004. Flagitia in cultu Veneris Paphiæ, XII, 1005. Flagitia Jovis Sabuzii, XII, 1005. De furdibus Corybantium, XII, 1006. De Serapide et ejus sacris, XII, 1011. De Penatibus et de Vesta, XII, 1013. De quinque Minervis, XII, 1018. Explicatio de symbolis et signis cultus deorum, XII, 1020, 1022, 1026. De cultu Draconis, XII, 1036. De idololatriâ extirpandis ut prosperetur bene in imperio, XII, 1048.

FREULPHUS. — Simulacrum Symonis publice servatum, ne sequenti tempore pagani negarent se tales deos adorasse, CVI, 1230.

GAUDENTIUS (S.). — Partes idololatriæ sunt, veneficia, auguria, sortes, etc., XX, 870. Ethnicis, gula suæ causa, prandia mortuis coeperunt preparare quæ ipsi comederent, deinde ausi sunt sacrificia sacrilega eis celebrare, XX, 870.

GENNADIUS. — Antropomorphitæ deum corporeum colunt et adorant, LVIII, 1015. Pagani multos deos colunt, LVIII, 1009.

GREGORIUS MAGNUS (S.). — Idolorum templa ritu Christiano, in ecclesias consecrantur, LXXV, 100, 101. Pagani, cum suis idolis offerrent sacrificia, ex bovis occisis epulabantur, LXXV, 368. Paganos pueros emit Gregorius ut eos faciat Christianos, LXXV, 107, 108. Sacrificia hæreticorum inutilia, LXXV, 525. Idololatriâ ad Ecclesiam redeuntes quomodo suscipiendi, LXXVII, 905. Arianorum processiones, LXXVIII, 405. Commune diis omnibus templum, scilicet Pantheon, Adrianus imperator dedicari jussit, LXXVIII, 393. In Feralibus manes placantur, eorum tumulis cibo quo vescerentur apponit, LXXVIII, 305. Festum quod pagani appellabant Terminalia quidam Christiani olim celebrabant, LXXVIII, 505. Februario mense Romani in honorem Februi dei cum cereis ardentibus lustrabant Urbem, LXXVIII, 298.

GREGORIUS (S.) Tarenus. — Ariani docent torrationem religionum, LXXI, 360. Galli, sive Franci, cultum paganorum vel Arianorum sectabantur, priusquam Codovæus cultum catholicum amplexatus fuisset, LXXI, 14.

GUIBERTUS. — Judæi coluerunt augiem igneam, CLVI, 525. Judæi adoraverunt Beelphegor, hoc est Priapum, CLVI, 525.

HAYMO. — Qui nunc immolat Deo bovem placet Deo quasi qui interdicere vinum, CXVI, 1976. Gentes putant Christianos non habere Deum, vel si quem habent putant eum esse impotentem, CXVI, 590. Qui simulacra deorum adeo stulti sunt ut ea quasi creatorem suum venerentur, CXVI, 590. Impotentia simulacrorum describitur, CXVI, 590. Idola nihili sunt, et quantum ad cultum pertinet, ea nihil sunt, CXVI, 921. Materia ex qua idola fiebant aliquid erat, sed ipse cultus nihil erat, CXVI, 961. Caius Caligula odit Judæos eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CLVII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CLVIII, 826.

HELINANDUS. — Sacerdotes Jovis in Creta semper certis cibis abstinebant, CCXII, 698. Sacerdotes diaboli olim dicti sacerdotes idolorum sunt a hoc episcopi hæreticorum vel eorum electi, CCXII, 697. Antiqui sacerdotes Ægypti, ex quo semel falsorum deorum cultui mancipati erant, semper vino, carnibus, mulieribus, etc. et cæcis abstinebant, CCXII, 698.

HIERONYMUS (S.). — Antiqui sacerdotes Ægypti nunquam mulieribus se miscuerunt ex tempore quo coeperunt divino cultui deservire, XXIII, 302. Cultus et dogmata Magorum apud Persas, XXIII, 505. Singula Ægypti civitates singulas bestias colebant, XXIII, 294. Dogmata et cultus indorum, XXIII, 304. Dogmata et cultus Antichristi, XXIII, 315, 316. Dogmata et cultus Arianorum de Christo, XXIII, 166. Gentilitas famos et satyros colebat apud Alexandriam, XXIII, 25. Idola dicuntur primum fabricata tempore Enos, XXIII, 946. Eunuchi erant antistes et pontifices Heliopoles, XXIII, 998. Civitas Atheniensium idololatriæ fuit dedita, XXIV, 569. Augures Chaldaeorum multi, XXIV, 457. Plerique solent demones colere ne nocant, et alios exorcæ præstant beneficia, XXIV, 747. Descriptio idolorum quæ venerantur gentes, XXIV, 747. Ægypti habent numina ex bestia, XXIV, 450. Cecidit et contractus est Ne, cuius tanta fuit apud veteres religio ut ei non solum humanæ hostias captivorum, ignobiliumque mortalium, sed et suos liberos immolarent, XXIV, 459. Simulacra bestiarum et brutorum animalium maxime in Ægypto cultui divino consecrata sunt, XXIV, 450. Nabocodonosor per veritatem Evangelii muta et contrita, XXIV, 524. Idola sunt imagines mortuorum, XXIV, 585, 586. Notum idolum Ammonitarum, XXIV, 552. Nesrach, deus Nivitarum, XXIV, 589. Phraos triumphans et adorans idolum suum, in anno sui numinis trucidator, XXIV, 529. Prophetæ Samaritæ prophetabant in idolo Baal, XII, 822, 825. Prophetæ gentium simulant se divino spiritu futura prædicere, XXIV, 851. Idolum Sicionum Baal, XXV, 1513. Ninus delum patrem suum sefert in deum, XXV, 858. Adorare non licet statuas et imagines regum, XXV, 511. Gentium religio adorat omnia genera bestiarum, XXV, 80. Error gentilium qui omne quod supra se est, deos putant, XXV, 511. In Memphis est Aps templum in quo oracula consulta respondeant, XXV, 299. Hæretici habent altaria plurima; tot enim habent altaria quot schismata, XXV, 1022. Cultores Baal in Iuda et Jerusalem, XXV, 1513. Judæi et Benjamin statuerunt in templo Domini statuam Baal et in eodem sanctuario idola et Dominum colerunt, XXV, 1545. Beelphegor idolum, quid, XXV, 896. Qui gula et libidini deservit idolum Beelphegor colunt, XXV, 896. Lachis, urbs illi dedita, fuit principium idololatriæ in Iuda, XXV, 1168. Melcham idolum Ammonitarum, XXV, 1002. Baal idolum juxta Jerusalem, XXVI, 66. Populus Israel in sua demerita idolo immolabat holias, et filios demonis incubabant suos vel initiabant, XXVI, 66. Atheniensium autem inscriptio: Diis ignotis et peregrinis, XXVI, 572, 573. Demones per vitia coluntur, XXVI, 415. Judas Machabæus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XXVI, 505, 506. Antiochus Judæos ad idololatriam compellit, nolentes necat, et in templo Jovis Olympi simulacrum ponit, XXVII, 505, 506. Adrianus Antoninum in Ægypto mortuum in deos sefert, XXVII, 617, 618.

HILARIUS (S.). — Idololatriarum inanis timor, IX,

532. Idololatricæ pretiis metallorum, diis quos sibi fecerunt, honorem quaerunt, IX, 766. Vaccæ in Samaria adoratas, IX, 387, 465. Ariani (Christum non ut Deum verum adorant et colunt, IX, 141. Arguuntur et cultores creaturæ, IX, 256. Ariani non episcopi Christi sed Antichristi, IX, 609.

HINC MARUS. — Idololatria hæreseos mater, CXXV, 479. Magicæ artes ab angelis malis, CXXV, 718. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, CXXV, 718. Magi sive malefici, elementa concutunt ac sine veneno, violentia tantum carminis homines interimunt, CXXV, 718. Sortilegi qui divinant per sortes sanctorum, CXXV, 718. Varia genera a Sum magicarum, CXXV, 718, 719.

UUGO, Flaviacensis. — Simon Magus tanquam Deus a Nerone cultus, solus repugnans veritati, obiit dejectus in profundo putei abyssi, CLIV, 25, 26. Domitianus Pantheon ædificat ad comprobendam erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se et deum et dominum appellari jubet, CLIV, 28, 43.

ISIDORUS (S.), Hispalensis. — Cultus Arianus Deo otiosus probatur per miraculum a S. Isidoro patratum, LXXXII, 45. De hæresibus Christianorum, LXXXII, 298. Ophitis colunt serpentem, LXXXII, 299. Adamiani nudi orant et nudi inter se mares et feminæ conveniunt, LXXXII, 299. Cainani Cain adorant, LXXXII, 299. Angelici angelos colunt, LXXXII, 299. Marcionitas, alterum bonum, alterum malum deum adorant, LXXXII, 300. Ariolyritæ panem et caseum offerunt, dicentes a primis hominibus oblationem a fructibus terræ et a fructibus ovium Deo fuisse oblatam, LXXXII, 300. Aquarii aquam solam offerunt in calice sacramenti, LXXXII, 300. Hermogeniani materiam Deo coeternam tanquam deam colunt, LXXXII, 300. Manichæi duas substantias bonas et malas, scilicet duos deos adorabant, LXXXII, 300. Poetæ et vates variis ornamentis in sermone cultum deorum suorum ditaverunt, LXXXII, 308. Poetæ theologi de diis carmina faciebant, LXXXII, 309. Sibyllæ in carminibus locutæ sunt de cultu Dei et Christi venturi, LXXXII, 310. Sacrificium quod Arcades deo suo Lycæo immolabant, ex quo quicumque sumerent in bestiarum formas convertebantur, LXXXII, 311. Magi sanguine utuntur et victimis et sæpe contingunt corpora mortuorum, LXXXII, 312. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, LXXXII, 312. Aruspices exta pecudum inspicunt, LXXXII, 312. Augures volatus et voces avium intendunt, LXXXII, 312, 313. Pagani in pagis lucos idolique statuerunt quinque nomen sortiti sunt, LXXXII, 314. Apostatæ sunt Christiani qui ad idolorum cultum et sacrificiorum contaminationes convertuntur, LXXXII, 314. De diis gentium et deorum cultu variis in locis, LXXXII, 314. Cærops primus omnium Jovem appellavit, simulacra reperiit, aras statuit, victimas immolavit, LXXXII, 315. Qui Janum quadrifrontem fingunt monstrum, non deum faciunt, LXXXII, 318. Beelphegor interpretatur simulacrum ignominie, quod idem est ac Baal super montem Phegor, quem Latini Priapum vocant, deum hortorum et quem hortis Græci sacraverunt et eo uerunt propter ferunditatem ipsius in generando, LXXXII, 316, 317. Apis fuit apud Ægyptios taurus Serapi consecratus et ab eo ita cognominatus quem Ægyptus instar numinis colebat eo quod de futuris daret signa manifesta, LXXXII, 322. Penates gentiles dicebant omnes deos quos domi colebant, LXXXII, 323. Manes dicunt deos mortuorum, et colunt ut mites sint, LXXXII, 325. De idolorum cultoribus, LXXXIV, 537. De Arianis a catholicis non baptizandis, LXXXIV, 631. De apostatis ab Ecclesia separandis, LXXXII, 632.

ISIDORUS MERCATOR. — Cæmeteria hæreticorum vel basilicas non debent ingredi catholici, CXXX, 285. Non debent catholici cum hæreticis matrimonia contrahere, CXXX, 285. Catholici non debent sabbatizare, CXXX, 285. Catholici non debent cum hæreticis aut schismaticis orare, CXXX, 286. Non licet catholicis cum paganis festa celebrare, CXXX, 286. Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 630. Sacerdotes sacrilegi paganorum volebant infantes mactari et ex eorum sanguine fontem repleri ut in eo lepram suam Constantinus purgaret, CXXX, 246. Cultores idolorum inquirendi ac quasi sacrilegi puniendi, CXXX, 560. Gentilium ritus Christiani non debent observare, CXXX, 586. Kalendarum Januarius superstitio apud Gallos, CXXX, 1176.

JOANNES, Sarisberiensi. — Qui sint Magi, et unde dicantur, CXCIX, 407. De speciebus magicæ, CXCIX, 407. Qui sint incantatores, arioli, sortilegi, augures, CXCIX, 407. De aruspices, chiromantici et pythouissis, CXCIX, 461. Immolavit Israel, apostata a salutari suis filios et filias dæmonis, CXCIX, 725, 726. Epicurus casum pro

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

deo colit, CXCIX, 977. Timor Dei contemptum mundi facit et deificat homines, CXCIX, 980. Aristoteles dictus filius Apollinis, CXCIX, 983. Socrates animum hominis deum putat, CXCIX, 982.

LACTANTIUS. — Ægyptii primi astra contemplari cœperunt et adorare, VI, 328. De cultu animalium apud eosdem Ægyptios, VI, 620, 786. Solem colebant Ægyptii sub Jovis nomine, VI, 621. Apollonius Thyaneus ab Ephesiis cultus, VI, 539. Nondum deorum cultibus institutus, Deus verus colebatur, scilicet Saturno regnante, VI, 563. Exemplo Jovis prope nodum parricidæ populus depravatus desinit Deum verum colere, VI, 566. Quando cepit populus, sive metu sive sponte sua, regem pro deo habere, tunc violavit pietatem, justitiam et omnes virtutes terras deseruerunt, VI, 556. Jupiter persecutus justitiam sustulit eam, et sublato Dei cultu fractum est vinculum fœderis societatis humanæ, VI, 567. Favor et Pal'or a Romanis coli cœperunt ut deæ, VI, 220. Injustus et impius deorum cultus induxit mala universa, quibus humanum genus seipsum invicem conficit, VI, 575. Enumeratio scelerum quæ fiunt ab his qui deos colunt, VI, 575. Non possunt esse boni et justii cultores deorum, VI, 580, 583. Astra non sunt colenda, VI, 277. Athæi qui fuerint, VI, 120. De cultu Apis et accipitris apud Ægyptios, VI, 786, 787. Orpheus sacra Liberi in Græciam induxit, VI, 247. Orphica et orgia sacra Bacchi cur dicta, VI, 247. Julius Cæsar primus Cæsarum inter deos relatus est, VI, 195, 197. Causæ culti ab Ægyptiis, VI, 621. De cultu aquilæ apud Ægyptios, VI, 787. Idololatria a Græcis orta, VI, 196. De nequitia Græcorum in consecrandis simulacris Cupidinis et amoris, VI, 221. Juba inter deos a Mauris relatus et ab eis cultus, VI, 191. Laurentina nutrix Romuli a Romanis tanquam Dea culta, VI, 216, 217. Falsa religio quæ est in cultibus deorum, VI, 1048. Arabes lapidem pro deo coluerunt, VII, 494. Aurelianus imperator domini et dei titulum usurpavit, VII, 397. Aurelianus solem magna reverentia prosequatur, VII, 506. Ars insidiosa posita a paganis in multis locis, VII, 408.

LANFRANCUS. — Israelitæ non omnes sub cultura Dei; quidam transierunt in ritus gentilium et cultum idolorum, CL, 135, 136. Judæorum et gentilium altercatio, CL, 103, 104. Gentilis quomodo excusatur vel accusatur apud Deum propter idololatriam, CL, 103, 104.

LEO MAGNUS (S.) papa. — Ritus quibus Manichæi utebantur in cruentis sacrificiis, LV, 974, 803. Priscilliana hæresis catholicos ritus abolevit, LV, 1053. De Persarum supplicationibus cultu superstitioso celebratis, LV, 840. De mysticis nefandis Mithræ apud Persas, LV, 841. Persarum sacrificia panis et aqua, LV, 841. Manichæi in abominandis sacris dæmones invocare solebant, LV, 794. Cum hæreticis nec orandum nec psallendum, LVI, 887. Hæreticorum falsi martyres non sunt colendi LVI, 718. Lex contra Manichæos, LVI, 685.

NICETAS (S.) — Belenus, celebre numen apud Aquileiam adhuc cultum sæculo sexto, LII, 1006. Nestorianus cultus deficiebat tempore S. Nicetæ, LII, 931. In Ravennate pagani veterem idolorum cultum sequebantur, LII, 1003.

OPTATUS (S.). — De falso et hypocrisis cultu Donatistarum qui a latia catholicorum radent, fragrant, innueraque alia sacrilegia committunt, XI, 1003. Novæ turbæ per Donatistas excitatæ, XI, 848.

OROSIUS. — Fallacia et malitia sacerdotum Ægyptiorum ad tollendum cultum Dei veri in gratiam cultus idolorum, m. XXXI, 807.

PAULINUS (S.), Nolanus. — Constantinus et alii pii imperatores leges contra paganos sauxerunt, LXI, 527. Cecidit Bel et omnes dæmones qui colebantur in templis tanquam numina, LXI, 527. Ielphicus dæmon, Christo nato, obmutuit, LXI, 526. S. Joannes Dianæ silentium imposuit, LXI, 517. Deus venter, qui et Iagon, apud Philistæos cultus, LXI, 525. Fatum et Fortunam, cui philosophi nonnulli rerum quarundam humanarum gubernationem tribuebant, nihil esse ostendit Paulinus, LXI, 528. Idola eriguntur ab Adriano imperatore natalitatis et passionis Christi, LXI, 526, 521. Idololatriæ causa Dei neglectus, LXI, 527, 524. Idololatriæ intemperantia, LXI, 525. Tum in Istaciis, tum in orgiis nefandi ritus vigeant, LXI, 525.

PETRUS COMESTOR. — De serpente æneo contra ignis serpentes et de cultu superstitioso quem populus ei exhibebat, CXCVIII, 1234. Balaam Domini prophetam se mentiebatur, licet in sacrificando consulere dæmones, CXCVIII, 1237. De Balaamo CXCVIII, 1238, 1239. Israelitæ sacrificaverunt cum filiabus Madian et comederunt idololatria et adoraverunt deos, præsertim idolum Beelphegor quem Græci Priapum dixerunt, CXCVIII, 1239. Auctores hujus idololatriæ et omnes initiati Beelphegor suspensi

sunt in patibulo per Moysen, iubente Domino, CXCVIII, 1259. De Moysae a Deo sepulto in loco incognito, ne illum tanquam deum colerent Hebraei, CXCVIII, 1260. De penitentia filiorum Israel propter idolatriam, CXCVIII, 1283. De idolo Belis et dracone, CXCVIII, 1168.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.). — Stulti creaturas ipsas deos existimant, LII, 450. Gentiles solem, lunam, stellas, aurum, lapides, ligna deos sibi fecerunt, LII, 450. Astrologi tot deis serviunt in caelo, quot sideribus, LII, 612, 613. Gentilis populus deorum populis et deorum monstris obsequens, nescius rationis, ad Dei, qui unus et verus est, non pervenit servitutem, LII, 502.

PHILASTRIUS (S.). — De Sethianis colentibus Abel et Seth, XII, 1116. Cultus abominabilis Chaldeorum et Sidoriorum, XII, 1128. Abraham idola frangens iustificatus est, XII, 1128. Gedeon idola frangens etiam meruit maximam virtutem, XII, 1128. De colentibus muscam in civitate Accaron, XII, 1123. In Africa Fortunam coelestem colunt incolae, XII, 1127. De colentibus Baal, XII, 1127, 1133. De quibusdam Christianis Bacchantibus ut pagani, XII, 1187. Manichaei daemonia colentes, elementa adorantes ut pagani et nefandae turpitudini servientes, XII, 1176. Ophitae, sive serpentine colubrum venerantur, XII, 1114. Deos duos, unum bonum et unum malum asserant Manichaei, XII, 1175. Epicurea dementia, XII, 1119. De colentibus Fortunam, XII, 1126. Idolorum cultores, XII, 1128. Pagana impietas perniciosa, XII, 1127. Iudaei Astar et Astaroth virorum feminarumque simulacra colebant, XII, 1137. Sangui infanum in mysteriis Montanistarum, XII, 1166. Serpentes etiam cultores, XII, 1131. De solem adorantibus, XII, 1169. De cultoribus soricum, XII, 1124.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apotheosis ethnicorum, LIX, 968. Calvi sacerdotes Isis, LIX, 172. Phœbi furores aliaque deorum dearumque ridenda solemnia, LIX, 172. Calamitates quae accidebant Christianis ab ethnicis objiciebantur, quod colerent Christum et deos spernerent, LX, 233, 234. Cultus deorum, LX, 23. Saturnia sacra caelibus infantum fumantia, aëque vagitibus resonantes, LX, 202. Roma dea dicta a quibus culta, LX, 156. Romana nobilitas idolorum cultui addicta usque ad Theodosii imperium, LX, 323. Idolatria Romae extincta, nonnulli nobiles diu paganismum retinuerunt, LX, 170. Romani deos omnes colebant, et cur nihilominus Christianos vexabant, LX, 133. Origo deorum in Italia, LX, 122. Victimae humanae, LX, 232.

RABANUS MAURUS. — Aaron idolatriam labitur, CVIII, 211. Cur Aaron idolatrie auctor non simul cum populo punitur, CVIII, 228. Gentium et idololatrarum societas graviter Israelitis inhibetur, CVIII, 236, 237. Idolatriae pompa et vestes, CVIII, 1151. Israelitis capiuntur ab hostibus suis, venduntur, ubique eos ultio divina sequitur ob idolatriam, CVIII, 1125. Mortuo Gedeone, Iudaei Baal colunt, CVIII, 1177, 1179. Aegyptiis ob idolatriam digna passis, Hebraei escam a Deo acceperunt, CIX, 745. Idolum abominandum Antiochus construxit, CIX, 1138. Antiochus Liberi patris festum quam ob rem celebrari iusserit, CIX, 1125. Antiochus Eleazarum pro vectae aetatis porcinam carnem comedere cogit, CIX, 1125. Baalim idolum a Iudeis cultum, CIX, 33. Gentiles plus augurum et ornatum in suis idolis expectabant quam divinitatem venerantur, CIX, 733. Gentiles non tantum aurum sed et vasa fictilia coluerunt, CIX, 743. Idola varia ab ethnicis observata, CIX, 751, 740. Idola fientium cur dicta, CIX, 83, 343. Idolatria Amasiae regis, CIX, 508. Jehu ad occidendos sacerdotes Baal mittitur, CIX, 258, 498. Israelitarum idolatria, CIX, 1121. Joas a principibus Juda deus adoratus est, et ideo Dei offensam incurrit, CIX, 501. Josias, pietate inclytus varia superstitionum gentium simulacra destruxit et idolatriam abrogavit, CIX, 266, 267. Nabuchodonosor rex praeceperat ut omnes dii exterminarentur, ut ipse solus diceretur deus, CIX, 604. Ozias sacrificaturus contra legem Moysis, lepra percussus, CIX, 216. Pagani cum haereticis quomodo iustitiam obviunt, CIX, 835. Gentilium varia genera et ritus, CIX, 740. Multitudine rituum gentilium non placatur Deus, CIX, 1010. Aegyptiorum idolatria quanta, CXI, 816. Auguria per volatum avium, CXI, 242. Dathan et Abiron cum sociis haereticorum typus sunt, CXI, 53. Idolorum utilitas, CXI, 877. Pagani unde et qui appellati, CXI, 426. Sibyllarum enumeratio et origo, CXI, 420. Signa coelestia venerari prohibentur, CXI, 877. Victimae impiorum Deo ingratae. Cur victimas gentilitas superstitiosa ad capita fontium et locos immolaverit, CXI, 864. Israelitis quae idola coluere, CXII, 1141.

ROBERTUS PULIUS. — De electis et ministris Antichristi, CLXXXVI, 981. Idolatriae cecitas circa pluralitatem deorum, CLXXXVI, 675.

RODULFUS GLABER. — De paganorum plagis, CXII, 623. De Leutardo insaniente haeretico, CXII, 643. De haeresi apud Aurelianos reperta, CXII, 639. De haeresi in Italia inventa, CXII, 671. De praesulis Saracenorum adversus Christianos in Africae partibus, CXII, 682.

RUFINUS. — Aegyptus idolorum officina, XI, 413. Publica insania Juniani erga cultum idolorum, XVI, 301. Studia auctorum gentilium Christianos adire prohibens Julianus, ludos litterarum illis solis qui deos deasque venerarentur patere decernit, XXI, 501, 502. Magi, philosophi, aruspices, augures allegant Athanasium esse obsaculum suis artibus, XXI, 502. Veneris simulacrum in loco crucis collocatum, ut si quis Christianorum in loco Christum adorare voluisset, Venerem videretur adorare, XXI, 476.

RUPERTUS, Tuitiens. — Aurum est deus Iudaeorum, CLXVIII, 565. Baal idolum adduxit Iesabel ex Sidone, et ilud coluit Israel, CLXVIII, 126, 127. B. alium vocant quaecunque idola, CLXVIII, 43, 44. Beelphegor idem est cum Priapo deo Romanorum, CLXVIII, 145. Galgala locus erat idolorum, CLXVIII, 78. Iudaei in Aegypto idola coluerunt, CLXVIII, 21. Alexander Magnus adorari voluit ut filius Jovis Ammonis, CLXIX, 1408.

SALVIANUS (S.). — Aaron vitulum fecit, ob cuius cultum Deus percussit Hebraeos, LIII, 44. Filii Aera offerentes Domino ignem alienum igne caelesti sunt consumpti, LIII, 45, 46. Epicureorum impia opinio de Deo, LIII, 30, 31. Idolum Afrorum, LIII, 154. Ibi vel idola quae in ludis variis publicis colebantur, LIII, 113, 114. Neptunus colebatur in circis, Minerva in gymnasiis, Venus in theatris, Mars in arenis, Mercurius in palatiis, LIII, 120.

SICARDUS, Cremonensis. — Domitianus jussit se tanquam deus adorari et statuas aureas et argenteas in Capitolio sibi erigi, CXXIII, 438. Plinius procurator eundem provinciae nihil mali in Christianis reperire scripsit Trajano praeter oblationem non a Christianis, CXXIII, 439. De pravitate haeretica Waldensium, CXXIII, 534, 535.

SIDONIUS. — Veneris pompa, LVIII, 525. Hecatombeon, LVIII, 699, 700. Persarum dii aqua et ignis, LVIII, 614, 615.

TERTULLIANUS. — Festa Caesarum cur a Christianis non culta, I, 452. Collit humanus error omnia praeter ipsum omnium conditorem, I, 666. Supra innumeros deos alium sublimiorem ethnici Constituebant, I, 332. De cultu deorum erravit antiquitas, I, 306. Tot ac tanti dii ab omnibus coli non poterant, I, 573, 645. Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant illedebant; timebant deos minus quam imperatores, I, 341, 363, 457. Diis injurias suas potius ulcisci quam adulationes debebant remunerare, I, 431. Falsum est ob deorum cultum fundatum aut propagatum fuisse imperium Romanum, I, 422. Patriam suam dii Romanis vastandam dederunt, I, 424. Deos contempserunt Iudaei, I, 432. Ethnici in publicis calamitatibus agebant quaedam publice penitentiae opera, quibus deos flectere conabantur, et quae, I, 487. Ethnici quotidie pasti, statimque praesenti balneo, caupontis, lupanaribus aquilina Jovi immolabant, I, 487. Astrologi, augures, aruspices, magi, I, 439. Quam mendaciter ethnici vota et sacrificia faciebant, pro salute imperatoris, cum per eorum genios jurabant ac celebrabant solemnia, I, 458, 700. Ethnici suos filios exponebant aut trucidabant, I, 315. Ethnici Deum Christianorum in tempore tribulationis invocaverunt, I, 703. Deos commenti sunt quos colerent, I, 486. Eos spernebant, I, 699. Ethnici erant erga deos suos impij, sacrilegi et irreligiosi, et quomodo, I, 514. Ethnici licebat quem vellent deum colere, I, 344, 417. Ethnici diem Saturni otio et victui destinaverant, I, 371. Fretio Jovi Romulus instituit ludos, I, 637. Galli Mercurio immolabant, I, 516. De Cybelis cultu, I, 415. Imperatoribus suis et mortuis et viventibus eundem ac diis honorem detulerunt ethnici, I, 347. Illos deos vocabant, I, 483. Ethnici per genium imperatorum jurabant, I, 441. Saturno immolati infantes usque ad Tiberi praecolatum, I, 314. Quomodo fiebat initiatio ad cultum co-jushet deorum vel deorum, I, 309, 315. Januaria festa, I, 581. Isthmia sacra Neptuni insituta, I, 614. Liberi mysteriis in publico discumbant ethnici, I, 492. Liber pater, sive Bacchus factus deus ob vini inventionem, I, 554. Lignum rude quidam gentiles coluerunt, I, 308. Oracula quomodo apud ethnicos edebantur, I, 413. Oracula fiebant demonum praestigii, I, 408. Persae deum esse credebant et illum adorabant, I, 369. Romani in ludis publicis humano sanguine prolebant Jovi Latini, I, 136, 317. Samothracia mysteria declarare nefas erat, I, 309. Ethnici Saturno mactabantur infantes in Africa

ut eum placarent, et quandiu, I, 595. Strythas fœdus, nausto sanguine, inibant et carnes hominum defunctorum comedebant, I, 531. Sacerdotes bovis dei Ægyptiorum continentiam servabant, II, 928. Februarias Kaiendæ pro defunctis celebratæ apud ethnicos, II, 494. Derelicto Deo, Judæi idolis servierunt, II, 598. De cultu supersticioso Serapidis, III, 235, 628. De Ildis sacris et mysteriis, III, 631. De Eleusinis mysteriis, III, 635. De Luperis, III, 638. Simulacrum cujuslibet dei variis caeremoniis consecratur, et ita deus fiebat, III, 626. Quanta amentia ethnici colebant et adorabant sæpe sæpius sceleratorum hominum aut plane scilicet deorum imagines et simulacra tanquam veros deos, III, 626.

URBANUS II, papa. — Schismatici furentes in catholicos sæviunt et aliquot episcopos interimunt, CLI, 50. Novam in Germania religionis genus, CLI, 87. De sagis, sortilegis, etc., CLI, 1178. De gentiliis superstitionibus abolendis, CLI, 1178.

VALAFRIDUS Strabus. — Ægyptii abominantur oves

et eas adorant propter Jovem Ammonem qui cum capite arietino pingitur, CXIII, 209. Ægyptii Jovem colunt, qui consecratus est Api, sicut vacca Isidi, CXIII, 209. Apis erat maximum numen Ægyptiorum, qui semel in anno, certo tempore, apparebat eorum sacerdotibus, CXIII, 209. Sacerdotes Apis cum hymnis et laudibus eum prosequentes quasi lyphatici prophetabant, CXIII, 209.

WICBODUS. — Manichæi solem colunt et cum eo omnia animalia etiam minima, quæ habent ut particulas solis, XCVI, 1111. Cultus philosophicus gentium admittit transmigrationem animarum pecorum in homines, aut hominum in pecora, XCVI, 1141, 1142. Cultus Manichæus vult animam herbæ vel vermiculi esse propriam Dei substantiam, XCVI, 1142.

ZENO (S.). De Cybelis sacerdotibus, XI, 545, 546. De sacrificiis gentium, XI, 565. De cultu gentium, XI, 451. Impudicitia dea in idolis, XI, 293. Impudicitia deos gentium genuit, XI, 294, 295.

CIX.

INDEX DE CULTU SANCTORUM.

ET DE VENERATIONE SANCTARUM RELIQUIARUM AC IMAGINUM, JUXTA CHRONOLOGICAM
SS. PATRUM ECCLESIAE OCCIDENTALIS TRADITIONEM CONCINNATUS.

MONITUM.

Cum nostris temporibus non desunt Ecclesiae catholicae hostes, hæretici scilicet et pseudophilosophi, qui, prohi pudor! Vigilantium et alios errorum veterum fautores indigne sequentes, nunc etiam honores ad Sanctorum exercitum delatos verbis et contemptu polluere satagunt; hæc universæ et constantis traditionis nostræ series, quam hic oculis subjicimus, abundanter demonstrabit et invictissime stabilire potest fidei catholicae perseverantem doctrinam de invocatione et cultu sanctorum, necnon de veneratione sanctarum Reliquiarum et Imaginum. A primis enim Ecclesiae sæculis ad nostram ætatem eadem fuit, in hac materia, credenti ratio; eadem venerationis et honorum consuetudo, vel iidem ritus erga religionis heroes; ita ut, quos gloria æterna consociat in cœlis, festivitatum et laudum annua iteratio concelebret in terris. Inspice, benigne lector, et vocem, non tantum fidei catholicae, verum etiam sanæ rationis et conscientiae ausculta, ac pro certissimo habebis nullum superesse effugium, quo se quarumcunque hæreseon sectatores tueantur. Indicem hunc in tres dividimus partes, in quarum prima de invocatione et cultu sanctorum; in secunda de cultu et veneratione sanctarum Reliquiarum; in tertia de veneratione Imaginum disserimus.

PARS PRIMA. — De invocatione et cultu sanctorum.

SECTIO I. — Testimonia de cultu et invocatione sanctorum.

TERTULLIANUS. — In libro de Spectaculis, I, 646. — In libro de Pudicitia, II, 991, 992.

SS. CYPRIANUS. — Sancti de nostra salute sunt solliciti, IV, 96. — Rogat Cornelium ut pro se invicem orent, et uter prior divina dignatione præcesserit, pro fratribus apud Deum precetur, *ibid.* Orat virgines, ut pro se precentur cum coronari coeperint, 99.

S. HILARIUS PICTAV. — Sancti nobis consulunt, IX, 682. — Sanctorum meritis quando juvandi sumus, quando non juvandi, 1061, 1062.

LIBERIUS PAPA. — Orationibus sanctorum sublevari rogat, X, 687.

S. AMBROSIIUS MEDIOLAN. — Habes sanctos proximos, qui pro te supplicant, XVI, 230. — Obsecrandi sunt angeli et martyres, qui possunt pro peccatis rogare nostris, 251. — Ama propinquitatem Petri, affinitatem Andreæ, ut pro te rogent, et recedant cupiditates tuæ, *ibid.* — Quamvis sancti de suo merito securi sint, tamen quia futura est adhuc redemptio totius corporis Ecclesiae, compatiuntur, 1079. — Dogma de invocatione sanctorum Ambrosio visum est orthodoxum, 253, 254. — Qui ministrant sanctis, debitores sibi faciunt sanctos, XVII, 159. — S. Marci suffragia, apostolorum intercessionem, martyrum preces, confessorum orationes deposcit, 763

S. HIERONYMUS. — Orationes sanctorum nobis prosunt, XIII, 544, 545.

S. AUGUSTINUS HIPPO. — Sancti honorandi et non colendi, XXXVIII, 1249. — Sanctorum angelorum in nos dilectio est ea, ut nos non sui, sed unius veri Dei velint esse cultores, XLI, 281. — Quanto dignius honorantur martyres, qui ideo multa mira obtinent, ut verus Deus colatur, 772. — Cultus propagatio ad sanctorum merita et celebritatem cognoscendam quantum conferat, 149. — Sanctorum orationibus adjuvamus, XLII, 602. — Sanctorum cultus tenendus, *ibid.*

S. PROSPER AQUITAN. — A Deo sanctorum honor, et ipse eos exaltat, LI, 493.

S. PETRUS CHRYSOZ. — Sancti martyres morbos sanant peccatorum, LII, 508. — Festa sanctorum celebrantur oratione ferventi et imitatione, 567. — Sancti mortui assistant suo gregi, 554. — Virtutes sanctorum in festis eorum sobrie referendæ, 535.

S. NICETAS. — Omnes sancti antiquitus non obtinebant post mortem sanctitatis cultum, exceptis martyrii gloria coronatis, LII, 1069. — Quoniam fuerit antiquitus ratio colendi sanctos, 1076. — Sanctorum merita et orationes pro nobis a S. Niceta asseruntur, et sanctorum idem S. Nicetas invocationem docet, 1085.

S. SALVIANUS. — Sancti honorandi sunt et colendi, LIII, 192. — Sanctis cum suis Deus communem sibi honorem et contumeliam facit, 153. — Sancti nimis honorificati a Deo, 192.

S. LEO MAGNUS. — Martyres præ cæteris venerantur.

in ecclesiis, quas documentis erexerunt, LIV, 501. — Sanctorum intercessio utilis est; eorum ambienda sunt suffragia, 252, 253. — In sanctis Deus constituit nobis presidium et exemplum, 457. — In sanctis Deus honoratur, 585.

S. MAXIMUS TAURIN. — Sanctorum preces plus valent quam arma hominum, LVII, 466. — Qui honorat sanctos Deum honorat, et qui spernit sanctos Deum spernit, 674, 675. — Præcipuo honore martyres colendi sunt, 674. — Memorizæ martyrum in Ecclesia sunt celebrandæ, *ibid.*

S. GREGORIUS TURON. — Mentionem agit de adoratione, vel potius veneratione sanctorum confessorum et martyrum, LXXI, 562. — Sanctorum virtus, patrocinia, encomia, passio lecta in ecclesiis, 781, 799. — Sancti debent invocari, 800. — Eorum intercessio potens, 991, 992 *et seqq.*

LITURGIA GALLICANA. — Sanctorum festa antiquitus in Gallia recepta, LXXII, 163-171.

S. PAULINUS NOLAN. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti, LXI, 577, 578. — Sancti sunt invocandi ut pro nobis orent, 462-464, 687 *et seq.* — Eos pro peccatoribus exorare variis exemplis ostenditur, 645, 646. — Illos qualiter S. Paulinus coluerit, 334, 335.

EUGYPIUS ABB. — Sancti, ut quisque salvus sit, orent, LXII, 798, 799. — Sanctorum suffragium implorandum, *ibid.*

S. GREGORIUS MAGNUS. — Utrum sancti cuncta quæ postulant impetrent, LXXVII, 311, 312. — Orationes sanctorum nunquam sine fructu, 102. — Sancti querantur intercessores, 391, 392.

VITÆ PATRUM. — Sancti semper magni habiti, LXXIV, 61. — Sanctis se commendare antiquorum Patrum mos erat, 214, 559.

LITURGIA MEXARABICA. — Festivitates sanctorum ante annum 170 æræ christianæ celebrabantur, LXXV, 611. — Eo etiam apostolico, *ibid.*

CRISOSTOMUS AFRIC. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum memorizæ non continentendæ, 899. — Eorum passionibus in eorum natalibus lectæ, *ibid.*

VEN. BEDA. — Martyres beatos facit Deus, ut pro nobis interveniant, XCIV, 557.

S. AGOBARDUS. — Martyres diligendi sunt et venerandi tanquam discipuli Domini, CIV, 214. — Sancti Dei multa præstare possunt, 153. — Ob hoc exauditi a Deo sunt in precibus suis, 161. — Sancti honorandi sunt propter imitationem, non autem adorandi propter religionem, 229.

RABANUS MAURUS. — Sancti Patres orationibus nos juvant et exemplis confirmant, CVIII, 1164.

S. PASCHASIUS RADBERTUS. — Sancti pie venerantibus se quam plurima conerant, CXX, 1490, 1491.

RATHERIUS EPISC. — Sanctorum merita nos adjuvant, CXXVI, 734. — Eorum invocatio in auxilium et defensionem, 235, 462, 598. — Eorum intercessio efficax, 458, 459.

S. PETRUS DAMIAN. — Martyres et sancti quid conferant locis in quibus passi sunt, CXLIV, 590, 591, 880. — Sancti advocati nostri apud Christum iudicem, 815. — Sanctorum invocatio unde probatur, 865. — Sanctorum patrocinia magni faciendæ, 590, 591. — Bona suffragiorum et miracula B. Mariæ Virginis, CXLV, 586-588.

HUGO DE S. MARIA. — Beneficia sanitatis S. Sacerdotem invocantibus impensa; malevoli puniti, CLXIII, 998.

GUBERTUS ABB. — Ecclesiæ prælatorum est, ut debite populus sanctorum cultui incumbat invigilare, CLVI, 615.

GOFFRIDUS VINDOCIN. — Sanctorum invocatio commendatur, CLVII, 43, 247, 275, 276.

S. ANSELMUS CANTUAR. — Ejus orationes ad quosdam sanctos et præsertim ad B. Virginem Mariam, CLVIII, 912. — Oratio prælati ad quemcunque sanctum ecclesiæ suæ patronum, 1012. — Capellæ in honore martyrum constructæ, CLIX, 942. — Per merita martyrum pelluntur languores et perficiuntur sanitates, 534. — Misericordiam divinam invocat per meritum martyris et orationem fidelium, *ibid.*

ROBERTUS ABB. — Sanctorum devotio nunquam irrita est, CLXX, 541.

S. BERNARDUS ABB. — Cur martyribus Veteris Testamenti dies festos non decernat Ecclesia, CLXXXII, 251, 252. — Sancti non obliviscuntur nostri, CLXXXIII, 775. — Eis inspirat Deus ut de nobis cogitent, 780. — In cœlis quid nobis præsentent sancti, 488, 489. — Nobis compatiuntur et sunt pro nobis solliciti, 574, 575. — Protegunt nos meritis, informant exemplis, confirmant miraculis, 483. — Eorum suffragia desideranda et speranda quatuor de causis, 480. — Sanctorum intercessio efficax, 518. — Etiam pro defunctis, 1098. — Sanctorum honorem et amorem non excludit debitus soli Deo honor vel amor, 255, 256. — Eorum laus exigit imitationem, 495, 496.

— Sanctorum solemnitates et recordatio triplex in nobis excitant desiderium, 478.

ROBERTUS PULLUS. — S. Michael animas et preces sanctorum offert Deo, CLXXXVI, 881. — Omnes angeli pro hominibus Deo servant, 885.

PHILIPPUS DE HARVING. — Sanctorum orationes et suffragia quantum prosunt, CCIII, 579. — Sancti sunt honorandi, 575.

ERMENGAUDUS. — De invocatione sanctorum, CCIV, 1267 *et seqq.*

ALANUS DE INSULIS. — Sancti orant pro vivis, CCX, 574, 575. — Sanctorum orationes unde efficaciam suam habent, *ibid.* — Sanctorum orationes implorandæ, *ibid.*

ADAMUS PENSENÆ ABB. — Cultor B. Mariæ a morte liber, CCXI, 763, 764. — Invocatio ad B. Mariam Virginem, 746. — B. Maria remedium nostrum; reugum altissimum; spes desperatorum, 759, 759. — Patrocinium B. Virginis Mariæ quam tutum, 750. — B. Virgo Maria subsidium in tribulatione, subventio in opprobrio, 745.

SECTIO II. — *Paranetica de invocatione et cultu sanctorum.*

S. AMBROSIIUS MEDIOLAN. — Sermones de S. Agnete, XVII, 701. — De SS. Nazario et Celso, 715. — De S. Joanne Baptista, 706. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 712. — De S. Eusebio Vercellensi, 719. — De S. Cypriano, 722. — In vita S. Martyrum, 727.

S. AUGUSTINUS HIPRON. — Sermones in natali martyrum Fructuosi, Angurii et Eulogii, XXXVIII, 1247. — De S. Vincentio, 1252. — De SS. Perpetua et Felicitate, 1280. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 1367. — De S. Stephano, 1423. — De S. Cypriano, 1423. — De S. Laurentio, 2123. — In festis et in honorem B. Mariæ Virginis, 2129.

S. LEO MAGNUS. — Sermones de S. Vincentio, LIV, 561. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 511, et plurimi alii de sanctis.

S. PETRUS CHRYSOL. — Sermones de S. Magdalena, III, 490. — De S. Joanne Baptista, 519. — De S. Apollinari, 552. — De S. Cypriano, 555. — De S. Laurentio, 565. — De S. Andrea apostolo, 563. — De S. Stephano, 608. — De S. Felicitate, 554.

S. MAXIMUS TAURIN. — Homiliæ de S. Stephano et cæteris, LVII, 379-429. — De S. Agnete et pluribus aliis, 641-913.

VEN. BEDA. — Homiliæ in honorem B. Mariæ et quorundam sanctorum et martyrum, CXLV, 415-498.

PALLIUS DIACONUS. — Homiliæ de sanctis, XCV, 1457-1579.

S. HILDEPHONSUS. — Sermones de B. Maria Virgine, XCIV, 259-285.

SMARAGDUS ABB. — Collectiones in sanctos, CII, 577, 526.

B. LUPUS FERRARIENS. — Homiliæ in solemnitate S. Wigberti, CXX, 695 *et seqq.*

HILDMARUS. — Encomia S. Remigii, CXXIV, 1129.

S. AUTPERTUS ABB. — Sermo de S. Mattheo, CXXV, 1023.

S. RADBODUS TRAJECT. — Sermones de S. Switheo, CXXXII, 548. — De S. virgine Amelberga, 550. — De S. Lebwino, 554.

OBILLO MONAC. — Sermones de plurimis sanctis, CXIII, 1019 *et seqq.*

S. LEO ATINENS. — Sermones de B. Maria, CXLII, 1125, 1427.

S. PETRUS DAMIAN. — Sermones de quibusdam sanctis, CXLIV, 517; CXLV, 1060 *et seqq.*

RADULPHUS ARDEN. — Homiliæ in epistolas et epistolas sanctorum per annum, CLV, 1302-1621.

GOFFRIDUS VINDOCIN. — Sermones de B. Maria Virgine, CLVI, 262. — De S. Maria Magdalena, 270. — De S. Benedicto, 276.

S. HILDEBERTUS TURON. — Sermones de sanctis et de B. Maria Virgine, CLXXI, 603-750. — Sermo in vitam S. Florentini, 1577.

S. BERNARDUS ABB. — De obitu et patrocinio S. Melchioris, CLXXXII, 579. — Sermones de B. Maria et de sanctis, CLXXXII, CLXXXIII, *passim*. — Sermones de S. Andrea, CLXXXIII, 503. — De S. Martino episc., 480. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 406.

S. AMEDEUS LAUSAN. — Sermo de B. Maria, CLXXXVIII, 1503-1512.

ONO, ABB. MORISMUND. — Sermones de quibusdam sanctis, CLXXXVIII, 1653, 1655.

PETRUS VENERABILIS. — Sermones de sanctis, CLXXXII, 993.

B. ALREDUS ABB. — Sermones in honorem B. Mariæ Virginis, CXC, 503, 503, 539. — De S. Joanne Baptista, 290. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 291.

ADAMUS SCOTUS. — Sermones de sanctis, CXCVIII, 293, 299, 309.

Petrus COMESTOR. — Sermones de S. Nicolao et de quibusdam aliis sanctis, CXCVIII, 1728. — De B. Maria Virgine, 1784.

Petrus BLESENS. — Sermones de B. Virgine Maria et de sanctis per annum, CCVII, 592-611.

Petrus CELLENS. — Sermones de B. Virgine et de sanctis per annum, CCII, 809-848.

S. MARTINUS LEON. — Sermones de quibusdam sanctis, CCVIII, 1236, 1205.

ADAMUS ABB. PARSNIE. — Sermones de B. Maria, CCXI, 699-733.

ALANUS DE INSULIS. — Sermones de B. Maria Virgine, CCX, 200. — De S. Joanne Baptista, 243. — De S. Petro apostolo, 244.

ABSAION ABB. — Sermones de B. Virgine, CCXI, 87, 118, 215. — De sanctis omnibus, 270. — De quibusdam sanctis, 240-260.

HELINANDUS MONAC. — Sermones de B. Maria Virgine, CCXII, 529, 646, 652.

INNOCENTIUS III. — De quibusdam sanctis et de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO III. — Historia de cultu et invocatione sanctorum.

S. CYPRIANUS. — Hortatur ad mutuas orationes in hac vita et post mortem, IV, 358. — Tractatus de revelatione capitis S. Joannis Baptiste, 911.

S. AMBROSIIUS MEDIOL. — Acta S. Sebastiani martyris, XVII, 1021.

S. HIERONYMUS. — Vitae sanctorum, et de viris illustribus, XXIII, 9-715.

S. AGOSTINUS HIPPO. — De convitiis in honorem martyrum fieri solitis, XXXIII, 90, 114. — De S. Marcellini et ejus fratris nece, 616. — De cade Suffectanorum martyrum, 190, 191. — Luciani epistola ad omnem Ecclesiam de revelatione corporis S. Stephani primi martyris et aliorum, 807. — Epistola Anastasii de eodem, 817. — Scriptura de translatione S. Stephani de Jerusalem in urbem Byzantium, 818. — De miraculis Stephani protomartyris, 831.

URANUS. — Epistola de obitu S. Paulini, I, III, 839.

S. LEO MAGNUS. — Sanctorum martyrum passionis lectæ sunt in ecclesiis, LVI, 429.

VICTOR VITENS. — Passio quorundam SS. martyrum, LVIII, 378. — De sanctis confessoribus sub Vandalorum persecutione, 403. — Confessio Felicis abbatis et S. Fulgentii Ruspensis, 420. — Persecutio sub Hunerico rege Vandalorum, 241.

GREGORIUS TURON. — Sanctorum Vitæ a S. Gregorio scriptæ, LXXI, 784 et *seqq.* — Passio S. Juliani martyris, 801.

S. PAULINUS NOLAN. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti sunt, LXI, 572, 573.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Historia inventionis capitis S. Joannis Baptiste, LXVII, 417, 418.

JONAS ELNON. ABB. — Liber miraculorum S. Joannis abbatis Reomensis, LXXVII, 1085.

CASSIUS AFRICAN. — Sanctorum martyrum passionis in eorum natalibus lectæ, LXXXVIII, 899.

AGNELLO. — Vitæ quorundam sanctorum episcoporum, CVI, 451.

S. EULOGIUS TOLETAN. — Documentum martyriale, CXV, 819. — Appendix de translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ Parisius, 939.

S. LUPUS FERRARIENS. — Translatio S. Maximini episcopi Trevirensis a S. Hildulpho, CXIX, 677, 678.

VANDALBERTUS. — De translatione corporis S. Goaris, CXXI, 653. — Historia translationis reliquiarum SS. martyrum Chrysanti et Darie, 673.

ISO MONAC. — B. Othmari translatio, et festivitatis ejus indicta celebratio, CXXI, 785.

MILÓ MONAC. — Elevatio corporis S. Amandi, CXXI, 964.

S. ADO. — Martyrologium, CXXIII, 159. — Translatio S. Bernardi Viennensis episcopi, 49.

USCARDUS. — Martyrologium, CXXIV, 399.

AIMONIS. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii et aliorum, 1027. — Acta translationis S. Saviani martyris, 1049.

ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitæ Romanorum pontificum, CXXVIII, 9 et *seqq.* — Historia acephala sanctorum martyrum Cyri et Joannis, CXXIX, 708.

PSEUDO-LUTPRANDUS. — Liber de Vitis pontificum Romanorum, CXXIX, 1149.

ANONYMUS SECLII IX. — Historia translationis corporis S. Cornelli papæ, CXXIX, 1571.

OBILÓ MONAC. — Translatio S. Sebastiani martyris et S. Gregorii papæ, CXXXII, 575.

HEGBALDUS MONAC. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXXII, 901.

FLODOARDUS. — Historia Remensis, CXXXV, 20 et *seqq.* — Vitæ quorundam sanctorum, 835.

BERNERUS ABB. — De translatione corporis sanctæ Hune-gundis virginis, CXXXVIII, 59.

S. ETHELWOLDUS. — De S. Ethelwoldi translatione et de ejus miraculis, CXXXVII, 105.

JOANNES ABB. METENS. — Historia translationis S. Cledesiindis, CXXXVII, 218.

ADSO MONAC. — Vitæ quorundam sanctorum, CXXXVII, 599. — De his quæ acta sunt B. Mansueti meritis, tempore D. Gerardi pontificis Tulensis, 658. — S. Maroli obitus et cultus, 736. — Liber miraculorum S. Juliani et S. Maximini abbatis, 796. — Descriptio corporis S. Juliani, 824. — Historia passionis S. Dionysii martyris, 117.

THEODORICUS METENS. — Inventio quorundam sanctorum, CXXXVII, 361, 365.

S. BRINO CARITHUS. — Appendix ad gloriam posthumam S. Brunonis, CLII, 601. — Veneratio sancto beatis jam ascripto, atque ad ecclesiam S. Stephani translati, in Calabria exhibita, et ejus cultus ad universam Ecclesiam tandem extensus; festum ejus celebratum Colonia Agrippina, 611 615.

LANFRANCUS. — Vitæ SS. abbatum Beccensium, CL, 697-745.

GILBERTUS MONAC. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1135.

Auctores sæculi XI. — Elevatio SS. Deodati et Hildulphi, CLI, 620. — Elevatio S. Stephani regis Hungariæ et ejus miracula, 1250.

Monumenta Treverentia. — De translatione S. Celsi, CLIV, 1235. — De inventione et miraculis S. Matthei et aliorum, 1270, 1279.

GOSCELINUS MONAC. — Historia translationis S. Augustini Anglorum apostoli, CLV, 13.

S. LEO IX, PAPA. — Hujus sancti veneratio sacra; historia ejus mortis et miraculorum, CXI, III, 509.

S. LEO ATINENS. — Translatio B. Marci martyris et pontificis, CXLI, 1415.

OTHELÓ MONAC. — Vitæ SS. Volkangi et Bonifacii, CXLVI, 589, 427.

S. JOANNES GUALBERTUS. — Ejus cultus, reliquæ et gloria posthuma, CXLVI, 738.

Petrus MALLIACENS. — De translatione corporis et miraculis S. Rigomeri, CXLVI, 1247.

ALEXANDER II, PAPA. — De canonizatione S. Theobaldi, CXLVI, 1415.

S. GREGORIUS VII, PAPA. — De translatione corporis et cultu B. Gregorii, CXLVIII, 16. — De officio et cultu ejusdem, 235.

ODORANNUS MONAC. — De translatione SS. Saviniani et Potentiani sociorumque martyrum, CXLI, 778 et *seqq.*

S. ODILO, ABB. CLENAC. — Ejus elogium historicum, CXLI, 831.

HUGO DE S. MARIA. — Sepultura et translatio Sirlatum corporis sancti Sacerdotis episcopi; ejus miracula et beneficia, CLXIII, 990, 995.

Gesta pontificum Cameracens. — Eorum miracula, CXI, IX, 59, 121. — Miracula et elevatio corporis S. Vedasti, 32, 38.

GODEFRIDUS MONAC. — De triumpho et translatione sancti Remacii, CXLI, 287 et *seqq.*

OSBERNUS MONAC. — Miracula et translatio S. Elphegi martyris, CXLI, 383-387.

ANASTASII MONAC. — De inventione corporis sancti Anastasii, CXLI, 451.

GODEFRIDUS BELLONES. — Obitus beatæ Idæ, ejus martiris; miracula post mortem, CLV, 416.

Gesta episcoporum Tullensium. — Sepultura et miracula SS. Mansueti, Annonis et Apri; veneratio erga S. Bodonem; ejus translatio et S. Gaucelini; S. Gerardi canonizati cultus, CLVII, 448, 451, 459, 471.

S. ANSELMIUS CANTUAR. — Ejus miracula præclara et laudes, CLVIII, 120 et *seqq.*

S. NORBERTUS ARCHIEP. — Ejus cultus sanctus, CLXX, 1235.

RODOLPHUS ABB. TRUDON. — Acta translationis S. Geronis, CLXXIII, 435. — Acta translationis S. Mennatis, 992.

S. BERNARDUS CLAREVAL. — De obitu et patrocinio S. Malachie, CLXXXII, 579.

WILDELMUS MALMESBUR. — Translatio S. Benigni et quorundam sanctorum, CLXXXIX, 1691, 1694, 1729.

HERBERTUS DE ROSEHAM. — Petitio ad Alexandrum papam ut B. Thomæ Cantuariensis archiep. et martyris solemnitatem omni Ecclesie mandet, CXC, 1411.

S. HILDEGARDIS. — Ejus miracula, translatio, canonizatio, cultus, CXCVIII, 81. — Acta inquisitionis de virtutibus et miraculis ejus, 131. — S. Disibodi translatio per S. Bonifacium, 1110.

Petrus CARDIN. — Revelatio de inventione S. pontificis Evuril, CCIX, 1032.

Odo de SOLIACO. — Relatio insignis miraculi meritis B. Genovefæ patrati super inundatione Sequanæ, CCXII, 93.

HELMANDUS MONAC. — Ecclesia in S. Gereonis et sociorum ejus honorem constructa, miraculisque illustrata, CCXII, 760.

SECTIO IV. — *Encomiastica sermone metrico in venerationem et cultum sanctorum.*

S. DAMASUS. — Versus de quibusdam sanctis, XIII, 207 et seqq.

S. GAUDENTIUS. — Carmen Saphicum ad laudem S. Philastrii, XX, 1003.

PRUDENTIUS. — Carmina et hymni de sanctis, LX, 277-599.

S. PAULINUS NOLAN. — Carmina de quibusdam sanctis, ac præsertim de S. Felice, LXI, 462, 675.

PAULINUS PETRICORDIENS. — De vita S. Martini, LXI, 1009, 1072.

ENNODIUS EPISC. — Hymni de quibusdam sanctis, LXII, 537.

ELPIS, UXOR BOETII. — Hymni in honorem sanctorum Petri et Pauli, LXIII, 537.

MARCUS CASSINENS. — Carmen de S. Benedicto, LXXX, 183.

HARTMANNUS. — Versus in honorem S. Galli et aliorum quorundam sanctorum, LXXXVII, 29-69.

S. EUGENIUS TOLENTAN. — Versus in laudem quorundam sanctorum, LXXXVII, 561, 402.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Versus in honorem S. Stephani et plurimorum aliorum sanctorum, LXXXVIII, 677-725.

VEN. BEDA. — Carmina in honorem quorundam sanctorum, XCIV, 625-632.

S. HILDEPHONSUS. — Carmina in laudem quorundam sanctorum, XCVI, 525, 528.

THEODULPHUS AURELIAN. — Versus in honorem quorundam sanctorum, CV, 507, 509.

WALAFRIDUS ABB. — Carmen de S. Michaeli, CXIV, 1130.

— Hymnus de Agsunensibus martyribus, 1085.

FLORUS DIACONUS. — Carmina ad S. Stephanum protomartyrem, CXIX, 237. — Ad SS. Joannem et Paulum, 236.

S. LUPUS FERRARIENS. — Hymni duo in laudem S. Wigberti, CXIX, 697, 698.

PAULUS ALVARUS. — Versus heroici in honorem B. Hieronymi, CXI, 563.

MILIO MONAC. — Historia metrica elevationis corporis S. Amadii, CXII, 975.

REXTARIUS ABB. — Carmen de S. Benedicto, CXXVI, 971.

HUGOBALDUS MONAC. — Hymnus de S. Theodorico, CXXXII, 28.

S. Odo, ABB. CLUNIAC. — Hymni de quibusdam sanctis, CXXXIII, 511.

S. ETHELWOLDUS. — Hymnus in honorem S. Adevoldi, CXXXVII, 104, 105.

PROSTUTHA MONIALIS. — Vita metrica quarundam sanctorum, CXXXVII, 1083 et seqq.

HERIBERTUS EPISC. — Hymni de quibusdam sanctis, CXLI, 1371.

S. ODILO ABB. — Hymni in honorem B. Maioli, CXII, 962.

S. PETRUS DAMIAN. — Hymni in honorem B. Mariæ Virginis, CXLV, 1035.

S. HILDEBERTUS TURON. — Versus de quibusdam sanctis, CLXXI, 1284, 1294, 1321. — Vita metrica quorundam sanctorum, 1603, 1635.

PETRUS VEN. — Hymni in laudem quorundam sanctorum, CLXXXIX, 1019, 1030.

S. THOMAS CANTUAR. — Hymnus de S. Thoma, CX, 369.

SECTIO V. — *Liturgica de cultu et invocatione sanctorum.*

S. CYPRIANUS. — Oratio in die passionis ejus, IV, 906.

S. ZENO EPISC. — Cultus S. Zenonis, XI, 174 et seqq.

S. NICETAS EPISC. — Soli sancti martyres antiquitus in ecclesia colebantur, festo die indicto, cum peculiari officio et missa, paucis tantum, decursu temporis, celebrioribus inductis confessoribus, I, II, 1077.

S. BENEDICTUS ABB. — In festivitibus sanctorum, vigiliis celebrandis sunt, LXVI, 696. — In sanctorum festis cibi cultiores, 511. — Martyrum passionibus ad nocturnas vigiliis lectæ sunt, 452.

Liturgia Gallicana. — Festa sanctorum antiquitus in Gallia recepta, LXXII, 102-104. — Collectæ, officia, missæ

in honorem sanctorum; Litanie Anglicanæ, 1172, 626. S. GREGORIUS MAGNUS. — Die 22 Junii festum natae SS. martyrum, quorum vigiliis cum silentio et jejunio celebrandæ, LXXVIII, 594. — Sacramentarium S. Gregorii, 9 et seqq. — Missæ de sanctis quam plurimis, collectæ, officia, 52-250.

Liturgia Mozarabica. — In festivitibus sanctorum sacrificium solemniter fiebat, et populus communicabat, LXXXV, 611. — Missæ et officia sanctorum in liturgia Mozarabica, 9, passim. — Festa, hymni, orationes in honorem sanctorum in Breviario Gothico, LXXXVI, passim. B. NOTKERUS. — Litanie, hymni ad laudem S. Galli et aliorum sanctorum, LXXXVII, 29, 69.

CRISCONIUS AFRICAN. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum natalitia ne celebrentur in Quadragesima, 899.

VEN. BEDA. — Martyrologium, XCIV, 797.

S. GREGORIUS TURON. — Antiphonæ in matutinis, de SS. Medardo et Gildardo, LXXI, 1043.

S. BENEDICTUS ANIAN. — Sanctorum acta in ecclesia legenda, CLII, 897, 898.

CAROLUS MAGNUS. — B. Caroli officium, XCVIII, 156, 1569.

AMALARIUS. — De officiis ecclesiasticis; de natalis sanctorum et de octavis eorum, CV, 1228. — De vigiliis sanctorum, 1506, 1507. — Annus abbas de B. Mariæ Virginis, 1314.

RABANUS MAURUS. — Martyrologium, XC, 1122-1192.

WANDALBERTUS. — Martyrologium, CXXI, 575.

GRIMALDUS ABB. — Liber sacramentorum, CXXI, 735. — Benedictiones episcopales per anni circulum, 857. — Præfationes de multis sanctis, 906-916.

ADO. — Martyrologium, CXXIII, 139. — Vetus Romanorum martyrologium, 145. — Libellus de festivitibus SS. Apostolorum, 181.

Monumenta liturgica. — Kalendaria, martyrologia antiqua, CXXXVIII, 1186.

S. UDALRICUS AUGUSTODUN. — Officium in ejus festo, CXXXV, 105.

HERMANNUS METENS. — De celebratione festivitatum sanctorum, CL, 1189.

S. BRUNO CARTHUS. — Ejus festum celebratum Colonia Agrippina, CLII, 1189.

DROGO BELLOVAC. — Litanie veteres ecclesie Belvacensis, CXLIII, 863.

S. PETRUS DAMIAN. — Hymni in honorem sanctorum et martyrum, CXLV, 935-961.

S. ODILO ABB. — Hymnus et missa S. Odilonis, CXII, 1042, 1043.

S. RUPERTUS. — De divinis officiis, CLXX, 220.

S. NORBERTUS. — Ejus cultus sanctus, LXX, 1233.

Monumenta liturgica. — Officium B. Mariæ Virginis secundum consuetudinem monasterii S. Crucis Fossæ Avellanæ, CL, 807, 970.

HONORIUS AUGUSTODUN. — De cursu B. Mariæ Virginis officia, CLXXII, 849, 850. — De officiis quorundam sanctorum, 616, 688, 690. — Sacramentarium in festis B. Mariæ et quorundam sanctorum, 769, 800. — Speculum Ecclesie de festis sanctorum quam plurimorum 965, 1037.

S. BERNARDUS CLAREVALL. — Officium de S. Victore confessore, CLXXXIII, 775.

JOAN. BELETUS. — Rationale divinarum officiorum; officia de sanctis per annum, et de B. Mariæ Virginis, CLII, 77, 87, 88.

UDALRICUS CLUNIAC. — Consuetudines monasterii Cluniacensis, de officiis et festis sanctorum per annum, 679, 693.

SECTIO VI. — *Ascetica de cultu et invocatione sanctorum.* S. CYPRIANUS. — Ejus vita et gloriosa passio, IV, 75-180.

S. HILARIUS PICTAVIENS. — Ejus vita, IX, 125.

S. AMBROSIIUS MEDIOL. — Ejus vita, XIV, 37.

S. HIERONYMUS. — Ejus vita, XXII, 7.

S. AUGUSTINUS HIPPO. — Ejus vita, XXXII, 33. — Altera vita, 63.

S. LEO MAGNUS. — Ejus vita, LIV, 49.

VICTOR VITENS. — Passio S. Julii virginis et martyris, LVIII, 578. — Passio S. Eugentii Carthag. episc., 401.

ENXONIUS. — Vita S. Epiphani episc., LXIII, 207. — Vita R. Antonii monachi Lirinensis, 239.

S. BENEDICTUS CASSINENS. — Sermo in mortem S. Placidi, LXVI, 936. — Sermo in S. Scholasticam, 941.

S. GREGORIUS TURON. — Vita sanctorum a S. Gregorio scripta, LXXI, 905. — Vita S. Gregorii Turon., 115 et seqq.

Vita SS. Patrum, cum Appendice, LXXIV, 9, 211.

PAULINUS PETRICORDIENS. — De vita S. Martini Turon., LXI, 1009.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Ejus vita, LXXV, 9. — Morali-um libri, LXXVI, 9 et seqq.

PAULUS EMERITANUS. — Vita Patrum Emeritensium, LXXX, 115.

VENERAB. BIDA. — Ejus vita duplex, XC, 53, 59, 123. — Vita B. Felicis, 789. — Martyrologia, 797-1147.

S. HILDEPONTIS. — Ejus vita, XCVI, 41. — De viris illustribus, 195.

CONSTANS SACERDOS. — Tractatus de passione S. Emmerammi martyris, XLVI, 1567.

HILDEPONTIS. — Vita S. Dionysii episc. et martyris, CVI, 13, 23 50.

AGNELUS. — Vitae quorundam SS. episcoporum, CVI, 473.

S. ISIDORUS HISPAL. — Ejus vita, LXXII, 19 56. — De viris illustribus, LXXXIII, 1081.

S. VICTRICIUS ROTHOMAG. — Liber de laude sanctorum, XX, 443.

S. EULOGIUS TOLET. — Memorialis sanctorum, CXV, 731. — Document m. martyriale, 819. — De miraculis SS. martyrum, 947.

WALAFRIDUS ABB. — De miraculis S. Galli, CXIV, 1006. — Historia metrica de S. Leodegarii miraculis, 1113.

RABANUS MAURUS. — Martyrologium, CX: 1122-1186.

S. ADO. — Martyrologium, CXIII, 159.

USUARDUS. — Martyrologium, LXXIII, 599; CXXIV, 9-860.

ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitae Romanorum pontificum, CXXVIII, 9.

HEBERANUS TURON. — Miracula S. Martini Turon., CXXIX, 1033.

B. NOTKERUS. — Martyrologium, CXXI, 1029.

FLOPORDUS. — Historia Ecclesiae Remensis, CXXV, 27-28.

THEOPHORICUS METENS. — Inventio sanctorum, CXXVII, 361, 369.

S. INSTANUS CANTUAR. — Liber miraculorum ejus, CXXVII, 453-473.

ADSO MONAC. — Vitae quorundam sanctorum, CXXVII, 599. — De his quae acta sunt B. Mansueti meritis, tempore S. Gerardi episc., 638. — Catalogus virtutum S. Basoli, 652.

HEOSTWITHA MONIAL. — Vita metrica quorundam sanctorum, CXXVII, 1083. — Historia de conversione desperati adolescentis servi Proterii per S. Basilium, 1109.

S. BRUNO CARTBUS. — Ejus vita, obitus, gloria posthuma, CLII, 419.

GOSCELINUS CANTUAR. — Elogium historicum S. Laurentii Caduacensis episcopi, CLV, 115.

BERNARDUS SCHOLASTIC. — De miraculis S. Fidis, CXLI, 131-162.

ARNOLDUS MONAC. — De miraculis et memoria B. Emmerammi, CXLI, 989.

S. GODFRIDUS. — Ejus miracula, CXLI, 1165.

S. BRUNO HEMIPOLENS. — Ejus vita, CXLI, 9.

S. OMLO ABB. — Ejus vita, CXLI, 699. — Miracula D. Adalheidis imperatricis, 983.

S. LEO IX, PAPA. — Ejus vita, CXI III, 458. — Historia mortis et miraculorum S. Leonis, 525.

BRUNO ABB. — Vita S. Megnardi eremitae et martyris, CXLI, 1175. — Vita S. Udalrici Augustani episc., 1183.

S. PETRUS DAMIAN. — Sanctorum apparitio pulcherrima Romae in ecclesia S. Cassilae, CXLV, 387.

S. JOAN GUALBERTUS. — Ejus vita, cultus et gloria posthuma, CXI VI, 738.

Gesta pontificum Cameracensium. — Miracula S. Wedasti, CXLIX, 38. — Miracula borumque pontificum, 39-124.

HUGO FARRITTUS. — Libellus de miraculis B. Mariae Virginis in urbe Suesioneusi, CLXIX, 1777.

IOANNES MONAC. — Miraculum S. Laurentii martyris, CLXXX, 177.

PIDO TULLENS. EPISC. — Episcoporum Tullensium gesta, vita, cultus et miracula, CLVII, 447.

S. ANSELMIUS CANTUAR. — Ejus vita et miracula, CLVIII, 49.

S. RUPERTUS TUTHENS. — Ejus vita, CLXVII, 9.

S. NORBERTUS ARCHIEPISC. — Ejus vita, encomium, cultus, triplex apparitio, CLXI, 1253-1336.

S. HILDEBERTUS TURON. — Ejus vita, CLXXI, 141. — Miracula quae Deus per intercessionem sanctae Radegundis patravit, 982. — Miracula S. Gualterii, 1569.

S. BERNARDUS ABB. — Ejus vita a diversis scriptoribus, CLXXII, 9-68; CLXXV, 225, 467, 525. — Ejus canonizatio, 619. — Ejus acta, 613. — Ejus gloria posthuma, 643. — Vita S. Malachiae, 1663.

S. AMEDEUS LAUSANIENS. — Ejus vita, CLXXXVIII, 1277.

PETRUS VENERAB. — Ejus vita et hymni, CI XXXIX, 17, 1017, 1019.

S. THOMAS CANTUAR. — Ejus vita et gloriosa passio, CXI, 111. — Ejus hymnus, 370.

S. ALREDUS ABB. — Ejus vita et miracula, CXCV, 198, 200. — Vita et miracula B. Edwardi regis Angliae, 744-786.

S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus vita, miracula, canonizatio, CXCII, 9-140.

PHILIPPUS DE HARIENG. — Miracula S. Amandi, CXLII, 127. — Vitae quorundam sanctorum, 1303.

S. MARTINUS LEGION. — Ejus vita, miracula ante et post mortem, CCVIII, 593.

S. STEPHANUS DE MUNERO. — Ejus vita et miracula, CCIV, 1029.

THOMAS MONAC. — Vita venerabilis Petri Clarævallensis abbatis, CCIX, 1009.

PARS II. — De veneratione et cultu SS. Reliquiarum.

SECTIO I. — Testimonia de SS. Reliquiis.

S. OPTATUS MILEVITANUS. — Quid de Reliquiarum cultu sit traditum a S. Optato, XI, 769 et seqq.

S. HIERONYMUS. — Liber contra Vigilantium, XXIII, 539. — Demones non sustinent Reliquias martyrum, 543.

S. AUGUSTINUS HIPPO. — Quae sit ratio sanctorum corpora sepeliendi, XLII, 27. — De revelatione corporis S. martyris Stephani et de ejus miraculis, 807-833.

Sanctorum tumuli et memoriae; ad eas communicatio Domini corporis celebrari solita est, XXXI, 719. — Memoriam S. Stephani exstructam mirum videtur ante inventum ejus corpus; Mediolani apud memoriam sanctorum daemones mirabiliter et terribiliter confitentur, XXXIII, 263. — Memoria martyris pro reliquiis aut pro reliquiis capse ponitur, XLII, 769. — Reliquiae sanctorum divinitus honor conciliatur, XXXVII, 1255. — Reliquiae S. Stephani martyris in Africam translatae, ac ubique ex Dei beneficio diffusae, 1435.

CASSIANUS. — Sanctorum Reliquias debemus venerari, XLIX, 646.

S. MAXIMUS TAURIN. — Honor et cultus sanctis Reliquiis praestandi, LVII, 707. — Memoriae SS. Patrum in religiosis Christianorum conventibus celebrantur; virtutes eorum in mentem revocabantur, 463. — Martyrum memoriae in Ecclesia sunt celebrandae, 690. — Reliquiae sanctorum martyrum ex institutione Ecclesiae in altariibus collocantur, 689.

GENNADIUS. — Reliquiae martyrum sincerissime honorandae sunt, non adorandae, LVIII, 997, 1041.

S. GREGORIUS TURON. — Mentionem facit sepulcri S. Martini Turonensis, LXXI, 561. — Narrat de basilica et reliquiis S. Ferreoli martyris Viennensis, 803. — De ejus inventione et revelatione, 819. — Martyrum sepulcra honorantur, 720. — Reliquiae sacrosanctae sunt; virtutem habent; cavendum est ne ad indignos veniant pretio comparatae, 819, 820. — Velo tectae super altare depositae sunt, 825. — In altari locatae, in crypta et sub altari, 734, 758, 759, 780, 823.

Liturgie Gallicana. — Reliquiae sanctorum in collo non sunt deferendae, LXXII, 211. — Ad dedicationem ecclesiarum adhibita sunt, 138. — Altari impositae, 158, 159. — Columbibus inclusae, 163, 164.

S. PAULINUS NOLAN. — Martyrum terra corporibus, ut caelum stellis, ornatur, LXI, 503. — Eorum tumulos in sollemnitatibus illorum ornandi ritus vari, 909, 910. — Reliquiae sanctorum per orbem diffusae, 910. — Ad dedicandam novam ecclesiam Reliquiae sunt necessariae, 331, 877. — Reliquiae sanctorum a Deo distinctae, pro custodia provinciarum et civitatum, 509, 510. — Propugnacula et turres regnorum Reliquiae sunt sanctorum, 531, 532. — Sancti non tantum miracula patrant, ubi integra eorum corpora habentur, sed etiam ubi vel minima corporis particula asservatur, 657, 658, 102, 103. — Principia in homines beneficia, ubi corpora sanctorum quiescunt, 670, 671.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Antiquum Ecclesiae institutum basilicas Reliquiarum sanctorum illatione et appositione dedicare, LXXVIII, 159, 422. — Reliquias sanctorum decenter conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 816. — SS. martyres plura ostendunt miracula per reliquias suas quam per corpora sua, 833. — Super sepulcra et Reliquias martyrum et confessorum altaria olim erigebantur, 834. — Sexto ineunte saeculo, ubi erant Reliquiae sanctorum, ibi officia divina persolvebantur, 687. — Reliquiae sanctorum sanctuaria appellantur, 1141, 1226.

Liturgia Mozarabica. — Reliquiæ martyrum in Ecclesia catholica venerantur, LXXXV, 711.

S. BENEDICTUS ANIAN. — Monita adversus eos qui martyrum falsorum membra vendunt et adorare suadent, CIII, 747, 748. — Monita contra Reliquias falsas colentes, *ibid.* — Martyrum reliquias vendere prohibitum est, *ibid.*

S. AGOBARDUS LUGDUN. — Sanctorum memorias ambiciose honorare ad captandam gloriam popularem, reprehensibile est, CIV, 203.

RABANUS MAURUS. — Reliquiarum sanctorum monumentorumque Fuldentium descriptiones, CXII, 1677. — Reliquiæ quorundam sanctorum, CVII, 50.

REGINO PRUMENS. — Reliquiæ sanctorum in altari reconditæ sunt, CXXXII, 419.

GUIBERTUS, ABB. — Doctrina de pignoribus sanctorum, CLVI, 607. — De sanctis et eorum pignoribus, 611 — Pessime agunt qui Reliquias disperitiunt venundandas, 624, 625. — Qui Reliquias sanctorum e tumulis erunt et disperitiunt, plectendi sunt, 627. — Sanctorum corpora non loculis aureis vel argenteis sint inferenda, 626.

HERMANNUS MONAC. — Reliquiæ sanctorum honori sunt Christianis, CLVI, 960, 961. — Reliquiæ sanctorum ut publice venerentur a populo, probari debent ab episcopis, quin etiam a Summo Pontifice, 1022. — Thecis seu c. psis auro, argento et lapillis ornatis recondebant Reliquias viri pii, 1039. — Quanta cum reverentia Reliquiæ sunt asservandæ, 1040. — Reliquiarum loco lintea, seu brandea olim mittebantur, 1041. — Qui sanctorum corpora inspicere vel tangere aggressi sunt, puniantur, 1042. — Id olim Romæ non permittebatur, 1041.

THEOPHIDUS ABB. — De mausoleis sanctorum, et quare omnis lapis pretiosus et aurum sit eorum operimentum, CLVII, 357. — Quod tanto cineri non comparetur materiale aurum, 341. — Quod ius sanctæ animæ sanctitatis suæ affluentiam transfundat in omnia pulveris sui ornamenta et operimenta, 345. — Virgæ, baculi, vestes sanctorum efficaciam habent; de liquoribus aquæ, et vini, et olei, et tumba Nicolai, 378, 379. — Nihil in mundo pretiosius omnibus SS. Petri, et Andrea, et Pauli catenis, 396. — De lapidibus S. Stephani protomartyris et craticula S. Laurentii, 397.

S. BERNARDUS, ABB. — Reliquiæ sanctorum collocantur sub altari, CLXXXII, 1116, 1117. — Reliquiarum revelatio in concilio Senoniensi facta, 511.

PIETRUS VENERAB. — Sermo in veneratione quarumlibet Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

PHILIPPUS DE HARVING. — Reliquiæ sanctorum valent mortalibus, CCIII, 1286. — Sanctorum Reliquiæ honorandæ sunt, 1285.

SECTIO II. — *Historica de cultu et veneratione SS. Reliquiarum.*

S. CYPRIANUS. — De revelatione capitis S. Joannis Baptistæ, IV, 931.

S. AMBROSIIUS MEDIOLAN. — Sermo de inventione corporum SS. martyrum Gervasii et Protasii, XVII, 729 et seqq.

S. AUGUSTINUS. — Reliquiæ S. Stephani in Africam translata, et ubique ob Dei beneficia diffamata, XXXVIII, 1435, 1437. — De inventione et translatione S. Stephani protomartyris et aliorum, XLI, 807, 808.

S. GREGORIUS TURON. — Narrat mirabilia sepulcri S. Martini, LXXI, 564. — De inventione et revelatione corporis S. Ferreoli, Viennæ, 802, 803.

S. PAULINUS NOLAN. — Sanctorum tumulos in solemnitatibus eorum ornandi ritus varii, LXI, 910.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Reliquias sanctorum decenter conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 516.

S. ELIGIUS. — Mirabilia de sepulcro ejus, LXXXVII, 568, 570.

HEDA VENERAB. — Reliquiæ a S. Gregorio papa missæ ad S. Augustinum in Angliam, XCV, 315.

B. ALCUINUS ABB. — Epistola ad S. Paulinum patriarcham; S. Crucis Reliquias et alias sibi mitti petit, C, 202.

CAROLUS MAGNUS. — De ejus translatione et miraculis, XCIX, 724.

S. EULOGIUS TOLETAN. — Translatio corporis S. Eulogii, CXV, 722. — De translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ, et de miraculis SS. martyrum, CXV, 347, 359.

WANDALBERTUS, MONAC. — De translatione corporis S. Goris, CXXI, 653. — Historia translationis Reliquiarum SS. martyrum Chrysanthi et Darie, 673.

ISO, MONAC. — Translatio B. Othmari et festivitatis ejus iudicia celebratio, CXXI, 783.

MILZ, MONAC. — Elevatio corporis S. Amandi, historia metrica, CXXI, 964. — Sermo de elevatione corporis ipsius, 977.

ADREVALDUS, MONAC. — Historia translationis S. Benedicti, CXXIV, 901.

S. ADO VIENNENS. — Translatio, seu elevatio S. Bernardi episcopi Viennensis, CXXIII, 449.

ALMOINUS, MONAC. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii monachi, Aurelii et Nathalie, 1027. — Acta translationis S. Savini martyris, 1049.

ANONYMUS sæculi IX. — Historia translationis corporis S. Corneli papæ, CXXIX, 1372.

ODILO, MONAC. — De translatione Reliquiarum S. Sebastiani martyris, et S. Gregorii papæ, CXXXII, 576.

STEPHANUS LEODIENS. — S. Lamberti translatio et sepultura prodigiis clara, CXXXII, 634.

HUCBALDUS MONAC. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXXII, 901.

BERNERUS ABB. — De translatione corporis S. Ruesgundi et de ejus miraculis, CXXXVII, 59, 67, 71.

ETHELVOLDUS, EPISC. — Ejus corporis translatio et miracula, CXXXVII, 103.

JOANNES METENSIS. — Historia translationis S. Godesindis, CXXXVII, 218.

ADSO NERVENSIS. — Libellus de translatione et miraculis S. Basoli confessoris, CXXXVII, 639. — Corpus S. Waldeberti præsidium maxime contra paganos, 635. — Reliquiæ in rerum invaso res delata, 695.

S. MAIOLUS, ABB. — Ejus Reliquiæ et miracula, CXXXVII, 756, 757.

S. JULIANUS CENOMAN. — Ejus sepultura et miracula, CXXXVII, 793. — Delatio corporis S. Juniani in synodum Karroensem, 825.

HERMANNUS METENSIS. — De translatione S. Clementis episcopi, CL, 1181.

GILBERTUS, MONAC. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435.

AUCTORES sæculi XI. — S. Hidulphi sepultura et miracula, CLI, 601, 604. — Elevatio SS. Deodati et Hidulphi, 620.

S. STEPHANUS HUNGARIÆ REX. — Elevatio ejus corporis et ejus miracula, CLI, 1250.

S. BRUNO CANTUS. — Ejus sepultura et miracula, CLII, 449. — Ejus sepultura et miracula. CLII, 449. — Ejus translatio ad ecclesiam S. Stephani, 601.

APPENDIX monumentorum Trevircensium. — De translatione S. Celsi, CLIV, 1283. — De inventione et miraculis S. Matthei, 1279.

GOSCELINUS, MONAC. — Historia translationis S. Augustini Anglorum apostoli, CLV, 13.

S. LEO IX PAPA. — Historia mortis et miraculorum ejus, CXLIII, 323. — Diploma S. Leonis de corpore S. Dionysii, 791.

BOVO ABB. — De elevatione corporis S. Bertini, CXLIII, 1369.

S. LEO ATINENS. — Translatio corporis B. Marci martyris, CXLIII, 1415.

S. ANIALDUS. — Ejus corporis, per decem menses incorrupti, deportatio Mediolanum, CXLIII, 1478.

OTHELONUS, MONAC. — Fragmentum relationis de translatione S. Dionysii e Francia in Germaniam, CXLVI, 587.

S. JOAN. GUALBERTUS. — Ejus Reliquiæ et miracula post mortem, CXLVI, 807.

PETRUS MALLEACENS. — De translatione corporis S. Rigomeri, CXLIV, 1247.

ODORANUS MONAC. — Historia translationis SS. Saviani, Pateniani et sociorum, CXLII, 777.

S. GREGORIUS VII PAPA. — De translatione corporis ejusdem sancti pontificis, CXLVIII, 16.

HUGO DE S. MARIA. — Sepultura et translatio Sariatum corporis S. Sacerdotis episcopi Lemovicensis et ejus miracula, CLXIII, 993.

Gesta pontificum Cameracensium. — De elevatione sancti Wedasti, CXLIIX, 38.

GODEFRIDUS BULLONIUS. — Corpus B. Idæ incorruptum, et miracula patrata post ejusdem sanctæ mortem, CLV, 446.

OSBERNUS MONAC. — Historia de miraculis S. Marie Laudunensis et de gestis venerabilis Bartholomæi episcopi, et S. Norberti, CLVI, 861. — De tribus miraculis in urbe Carnotensi factis per sanctam Mariam, 971.

ANASTASIUS MONAC. — De inventione corporis ejus, CXLIX, 451.

WILLELMUS MALMESBURI. — Translatio Reliquiarum S. Patricii et quorundam aliorum sanctorum, CLXXIX, 1690-1692. — De Reliquiis usque Glastoniæ translatis, 1693.

— De diversis Reliquiis Glastoniæ repositis, 1694. — Translatio Reliquiarum S. Dunstani a Cantuariæ ad Glastoniæ, 1694-1697. — Translatio S. Benigni, 1739.

JOANNES MONAC. — De miraculis ad sepulcrum Eugenii III, papæ, patratis, CLXXX, 1040.

THEOPHIDUS abb. — De translatione S. Willibrordi, CLXII, 411.

Gesta epis. oporum Tullensium. — Sepultura, Reliquiæ, miracula S. Amonis, CLVII, 418. — Translatio et veneratio S. Bodonis, 435. — Translatio et cultus S. Gauzelini, 439. — Translatio et cultus S. Gerardi, 471.

RUPERTUS TERTIENS. — De miraculis ad monumentum S. Heriberti, archiepiscopi Coloniensis, CLXX, 421. — De revelatione corporis B. Jacobi apostoli, fratris S. Joannis Evangelistæ, 892.

RODOLPHUS abb. — Acta translationis S. Gereonis unius militis Legionis Thebæorum, CLXXIII, 433. — Acta translationis S. Mennatis, 993.

S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus reliquiæ, translatio et cultus, CXCVII, 81. — Testimonium authenticum de aliquibus ejus Reliquiis translatis, 1091. — S. Dissibodi sepultura, curationes varæ et ejus corporis per S. Bonifacium translatio, 1110.

PETRUS CARDINALIS. — Confirmat fundationem de duobus cereis coram sepulcro S. Martini continuo accendendis, CXCLIX, 1121. — Revelatio ad monachos S. Andoeni Rothomagi de inventione S. Evurtii, 1125.

PHILIPPUS DE HARYENG. — De elevatione corporis S. Amandi, CCIII, 1293.

S. WILLELMUS abb. S. Thomæ. — Revelatio Reliquiarum S. Genovevæ, CCIX, 741.

THOMAS MONAC. — Reliquiæ et cultus Ven. Petri clarevallensis, CCIX, 1032.

SACRO III. — *Parænetica de sanctis Reliquiis.*

S. AMBROSIIUS. — Epistola de inventione et translatione SS. Gervasii et Protasii, XVII, 742, 743, 747.

MILLO MONAC. — Sermo de translatione corporis S. Amandi, CXXI, 975. — Sermo de elevatione corporis ejusdem 977.

HERICUS MONAC. — S. Germani translatio in Gallias, CXXIV, 1201. — S. Germani receptio et sepultura, 1220. — Ejusdem translationes miraculis illustratæ, 1252. — Prodigia facta in translatione SS. Urbani et Tiburtii, 1258.

S. LEO ATTENS. — Sermo in translatione S. Marci episcopi et martyris, CXLIII, 1427.

ODORANCTUS MONAC. — De translatione SS. Savintiani, Potensiani sociorumque martyrum, CXLI, 778, 781.

THEOPHIDUS abb. — Sermones duo de sanctorum Reliquiis, CLVII, 297-405.

S. OTTO BAMBERGENS. — Sermo in exequiis S. Ottonis Bambergensis, CLXXIII, 1561.

PETRUS VENERAB. — Sermones de veneratione quarundam Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

JOANNES SARRHEM. — De miraculis S. Anselmi post ejus obitum et de sarcophago, in quo corpus ejus clauditur, CXCI, 1037.

PHILIPPUS DE HARYENG. — Sermo de elevatione corporis S. Amandi, CCIII, 1293.

PARS. III. — *De cultu et veneratione SS. Imaginum.*

TERTULLIANUS. — In libro de spectaculis disserit de cultu Imaginum, I, 616. — De eodem cultu agit in libro de Pudicitia, II, 991, 993.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Quid senserit de cultu Imaginum, LXXV, 418, 420.

SYNODI DIVERSE. — De cruce et Imaginibus in Collectione S. Gelasii, papa, I, IX, 9. — Marii Mercatoris, XLVIII, 9. — S. Ivonis, (LXI, CLXII, *passim*).

S. ELIGIUS NOVIOMENS. — Ejus opera mirifica de Imaginibus et capsis sanctorum, LXXXVII, 478.

CAROLUS MAGNUS. — Capitulare de Imaginibus, XCVIII, 999, 1248. — De cultu Imaginum contra Græcos, 99, 1239, 1292. — Conventus Parisiensis de Imaginibus, 1295, 1318. — Epistola Adriani papæ de Imaginibus, 1339.

R. ALCUINUS. — Epistola ad S. Paulinum, et alia ad sororem. — S. Crucem sibi mitti petit, C, 202.

S. AGOBARDUS. — Adoratio Imaginum imple, sed non veneratio, CIV, 199. — Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandæ, 200. — Sanctitas non potest tribui Imaginibus, 212.

JONAS AURELIAN. — De cultu Imaginum libri tres, CVI, 305.

WALAFRIDUS abb. — De imaginibus et picturis ecclesiarum CXIV, 927.

GUBERTUS. — Adoratio Imaginum qualis esse debeat, CLVI, 524. — Quænam est Imaginum veneratio apud Christianos, 525. — Imagines idolis et hebetibus necessarie sunt, *ibid*.

RUPERTUS abb. — Imagines adorandæ, CLXX, 349. — Cur et quomodo sint adorandæ, 352.

CX.

INDEX DE BENEFICIIS

PER MERITA ET INTERCESSIONEM SANCTORUM HOMINIBUS A DEO CONCESSIS, JUXTA PATRUM
ORDINEM CHRONOLOGICUM CONCINNATUS.

MONITUM.

In Indice præcedenti quidquid scripsere Patres circa Sanctorum invocationem, sacram Reliquiarum honorem et venerationem Imaginum retulimus, nunc agimus de Beneficiis per eorundem intercessionem obtentis. Cum invocantur Sancti, fiducia omnis in solo Deo est collocanda; nec singulorum morborum curam ita singulis Sanctis peculiariter assignatam esse existimare debent fideles, quasi ad eorum curationem aut levamen obtinendum alii suis apud Deum suffragiis nihil possint, quod ex dicendis patebit. In hoc Indice nullum nisi chronologicum observamus ordinem, varia miracula ab unoquoque auctore memorata sub illius nomine revocantes.

TERTULLIANUS. — Virtute ac meritis S. Stephani pontificis Romani filia Nemesii tribuni a nativitate cæca illuminatur, III, 1245. Idolum et delubrum Martis de celo tactum, magna ex parte corrui, 1291.

S. CYPRIANUS. — Virtute ac meritis S. Joannis Baptistæ, victoria insignis reportatur; viginti mortui resuscitantur, IV, 935-937.

LACTANTIUS. — Virtute ac meritis S. Petri multi convertuntur ad Christum et ad justitiam, VII, 196.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Virtute ac meritis S. Sylvestri papæ Constantinus baptizatur et a lepra mundatur, VIII, 572. Idola idolorumque templa destruantur, 576. Ecclesiæ ubique construuntur et exornantur, 576, 797. Virtute ac meritis S. Felicis episcopi Tubyzacensis multi infirmi et languidi curantur, 637.

S. HILARIUS PICTAVENSIS EPISC. — Virtute ac meritis martyrum varii morbi depelluntur; demones fugantur et demoniaci liberantur, X, 581, 585. Virtute ac meritis

S. Hilarii Probalanus moribundus sanatur, IX, 196. Duo leprosi mundantur, 196; manus contracta sanatur, 196. Cæcus illuminatur, 196. Chlodovæo victoria præstatur, 197. Ariani debellantur, 197. Mulier habens manus aridas sanatur, 197. Puella omnes membris paralytica curatur, 198.

S. Zeno. — Virtute ac meritis S. Zenonis filia Gallieni imperatoris demoniaci, liberatur ac sanatur, XI, 202. Ecclesia S. Zenonis ab inundatione fluvii Athesis liberatur, 204. Terribilis demoniacus, liberatur et sanatur, 210. Quidam nomine Willelmus, aridus et contractus, erigitur et sanatur, 210. Quidam Albertus nomine ferro ignito cæcatus, visum recuperat, 211. Wezilla juvenula demone capta, liberatur, 211.

S. DAMASUS PAPA. — Virtute ac meritis S. Felicis Nolani a vinculis et morte Damasus liberatur, XIII, 128.

S. AMBROSIIUS. — Virtute ac meritis S. Ambrosii, energumens sanatur, XIV, 110. Virtute sanctæ Agnetis filius præfecti mortuus, ad vitam revocatur, XVII, 740. Consantia Augusti filia sanitatem desperatam recuperat, 742. Virtute ac meritis SS. martyrum Vitalis et Agricole energumens et alii variis morbis laborantes, liberantur et sanantur, 748. Virtute ac meritis S. Sebastiani Zoe, uxor Nicostri muta loquelam recipit, et ambo convertuntur ad Christum, 1031-1032. Virtute ac meritis S. Polycarpi filii Claudii, quorum unus hydropicus et alter ulceribus plenus, sanantur, 1037. Tranquillus podagricus et chiragicus, sanatur, 1037. Chromatius nodesitate mactata membrorum laborans sanatur, et convertitur ad Christum, 1047. Per merita SS. Sebastiani, Tiburtii et aliorum, multi infirmi sanantur, cæci illuminantur, energumens liberatur, 1051.

SULPICIIUS SEVERUS. — Virtute ac meritis S. Martini quidam servus I quoque strangulatus ad vitam revocatur, XX, 163. Quædam puella paralytica confestim sanatur, 168. Apud Parisios leprosus mundatur, 170. Varii morbi ab agris effugantur, 170. Puella febre correpta, sanatur, 170. Paulinus oculo pessime laborans, curatur, 170.

REFINUS. — Virtute ac meritis quorundam sanctorum in Agypto homo totis membris et præcipue pedibus aridus sanatur, XXI, 511. Cæcus illuminatur, 512. Filia ejusdem sacerdotis pagani demoniaci sanatur et omnis familia ad Christum convertitur, templum idoli destruitur et ecclesia construitur, 513.

S. HIERONYMUS. — Virtute ac meritis S. Hieronymi tres mortui suscitatur, XXII, 291. Eusebius moribundus a turba demonum liberatur, 293. Monachus cæcus visum recipit, 297. Demoniacus liberatur, 297. Justus causam veritatis defendens protegitur et iniquus causam erroris defendens punitur, 299. Trecenti latrones convertuntur ad Christum et ad justitiam, 304. Duo juvenes falso homicidii accusati non possunt a carnificibus occidi, 303. Joannes captus a Persis miraculose liberatur, 309. Demones fugantur ab obsessis et postea nullo modo possunt eis nocere, 310. Monachus libidinosus suam sororem stuprari nequit, 319. Andreas cardinalis a mortuis suscitatur, 320. Cæci sedecim visum recipiunt, 325. Tres demoniaci liberantur, 325. Puerulus suffocatus, ad vitam revocatur, 326.

S. AUGUSTINUS HIPPOCRATES. — Virtute ac meritis S. Augustini, Innocentius quidam gravi morbo laborans, curatur, XXXII, 159, 160. Filia Alypii morbo gravissimo laborans, sanatur; ipse Alypius paralyticus, sanatur, 572. Idem cæcus factus, visum recuperat, 572. Quidam infirmitate gravi laborans, sanatur, 575, 576. Virtute ac meritis S. Moysis Maria soror eius leprosa sanatur, XXXV, 2172. De petra fons oritur ad sedandum sitim populi, 2172. Virtute Eliæ prophete filius viduus a mortuis suscitatur, 2181. Virtute Elisæ prophete, filius viduus annus ex prophetis ad vitam revocatur, 2184. Naaman leprosus, sanatur, 2184. Virtute S. Pauli Eutychus resuscitatur, 2198. Virtute S. Petri paralyticus sanatur, 2200. Tabitha a mortuis suscitatur, 2200. Virtute Moysis via aperitur inter fluctus maris Rubri ad salutem populi, 2166. Virtute ejusdem salvatur plebs Dei, XXXIX, 1790. Virtute Elisæ, Naaman leprosus, sanatur, 1850. Virtute ac meritis S. Felicis Nolani urbs Nolæ a barbaris obsessa liberatur, XL, 606. Virtute ac meritis S. Stephani septuaginta et tres infirmi curantur, XLII, 815, 816. Tempestas sedatur, et omnes periclitantes in navi a naufragio salvantur, 820. Mulier cæca visum recipit, 833. Concordius quidam pede fracto laborans, sanatur, 836. Mulier anxiosa de marito amisso, illum invenit, 837. Homo, domo collapsa oppressus, vivus invenitur, 838. Cæcus visum recipit, 839. Paralyticus sanitati restituitur, 839. Alius paralyticus lingue et pedum laborans, liberatur, 840. Cæcus Pisitis illuminatur, 840. Parvulus ex mortuis suscitatur, 842.

Mezitis paralytica curatur, 843. Dispensator pecunie publicæ liberatur, 851.

S. EUGENIUS LUGDUNI EPISC. — Virtute S. Hilarii pinto fugatur et mulier energumena sanatur, I, 1234. Virtute S. Honorati Hilarius convertitur, 1262. Virtute et meritis S. Genesis multi navigantes a naufragio salvantur, 1274.

S. PROSPER AQUITANUS. — Virtute Moysis, panis et caro obtinentur, LI, 765. Maria a lepra mundatur, 777. Virtute Elisæ Naaman a lepra sanatur, 806. Gierzi propter mendacium castigatur, filius leprosus, sed postea preuites, sanatur, 806.

S. PERNUS CHRYSOLOGUS. — Virtute ac meritis S. Chrysologi, pestilentia, rabie, febribus variisque aliis morbis laborantes, curantur, LII, 31, 66.

S. LEO MAGNUS. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli agitur quiddam boni agitur apud successores ejus, III, 152, 156. Fons oritur in baptisterio ad baptizandos expectantes nocte Dominica Paschæ, 609.

VICTOR VITENS. — Virtute ac meritis S. Eugenii, cæcus nomine Felix visum recuperat, LVIII, 217. Calanus præsens depellitur, 257, 258.

AURELIUS PROBENTIOS. — Per merita S. Hippolyti, agilitudines animi et corporis sanantur, LX, 548, 549.

S. PAULINUS NOLANUS. — Virtute ac meritis S. Felicis Paulinus ad Christum convertitur, LXI, 23. Virtute S. Martini Paulinus oculo graviter laborans, curatur, 24, 25, 139, 150. Multi liberantur et a servitute corporali et a servitute spirituali, per merita S. Paulini, 141, 142. Virtute ac meritis S. Felicis Paulinus salvus Nolan venit, 463. Non solum homines, feminae, infantes sed etiam animalia sanantur, 493. Duo boves a latronibus abduci restituntur, 496, 500. Quidam agricola cæcus præ laryngis factus, visum recuperat, 501, 502. Per merita sanctorum ac martyrum etiam sepulchrorum viri curantur, 529, 530. Virtute ac meritis S. Felicis porcus eidem sancto dicatus miraculose ducitur ad alendos pauperes, 563, 564. Juvenca miraculose ducitur in aulam S. Marci ad pascendos pauperes, 566, 567.

S. PAULINUS PETRICORDIENSIS. — Per merita S. Martini quædam virgo paralytica et moribunda, subito sanitatem integram recuperat, LXI, 1025, 1026. Energumens ore rutilo debachans, sanatur, 1026, 1027. Leprosus mundatur, 1028. Filia præfecti gravi febre consumpta et desperata, subito sanatur, 1028. S. Paulinus Nolanus oculo graviter laborans, sanatur, 1029. Homo quidam fractura membrorum casu laborans, subito sanatur, 1036. Evanitus gravi febre correptus, subito sanatur, 1039. Puer a mortuis suscitatur, 1040. Alius infans, in vico Carnotensi, a mortuis suscitatur, 1042. Demoniacus sanatur, 1045. Puella duodecim annorum muta, loquelam recipit, 1049. Oleum crescit semper et non deficit, operans plurimas sanitates, 1052, 1053. Rabies canis furiosus fit innocua, 1053. Tempestas sedatur, 1057. Totâ familia pestilentia laborans sanatur, 1062. Energumens in puteum impulsus demonis jectati liberatur, 1063. Læta Turonis obsessa liberatur, 1066. Fur pro furto fit cæcus, postea poenitens, visum recuperat, 1068. Quidam vir ab incendio liberatur, 1071, 1072.

S. EUGYPIUS. — Virtute ac meritis S. Severini capiti et afflicti juvantur, sacrilegi emendantur, LXII, 1179. Plaga locustarum omnia vastantium auferitur, 1179, 1180. Mulier quædam pene exanimis subito sanata, surrexit, 1181. Presbyter Silvius suscitatur a mortuis, 1182. Leprosus mundatur, 1189. Fons olei oritur ad sublevandos pauperes, 1189. Quidam adolescens semivivus sanitati redditur, 1192. Elephantiosus mundatur, 1192. Septem agilitudines monachorum, sanantur, 1194. Mutus usum lingue recuperat, 1197, 1198. Processa morbo gravissimo laborans, sanatur, 1198. Laoticus cæcus illuminatur, 1198. Marinus quidam gravissimo morbo capitis laborans, sanatur, 1198. Multi energumens curantur et multi diversis languoribus obstricti, sanitatem recipiunt, 1204. Euxonius episc. TICINENSIS. — Virtute ac meritis S. Epiphani multi a dura captivitate liberantur, LXIII, 222.

S. ELEUTHERIUS EPISC. TORRACENSIS. — Per merita S. Eleutherii filia tribuni a mortuis suscitatur, LXV, 67. Cæci duo illuminantur, 68. Peritus quidam leprosus mundatur, 69. Quædam mulier cæca et muta curatur, 73. Filius unicus viduus a mortuis suscitatur, 77. Duo cæci visum recipiunt, 79. Tres paralytici sanantur, 79. Claudus recte ambulat, 79. Mulier fluxu sanguinis laborans, sanatur, 79. Sacerdos feriolus viniculis solvitur, 79. Libertinus tribunus a mortuis suscitatur, 79, 81. Viginti quinque paralytici plenarie sanantur, 82. Cæci septem visum recipiunt, 82.

S. FULGENTIUS EPISC. RUSPENSIS. — Virtute ac meritis

S. Fulgentii orbi Ruspensis ab obsidione et rapinis Maurorum liberatur, LXV, 150.

S. EUSEBIUS MONACHORUM PATER. — Virtute ac meritis S. Benedicti aqua ex rupe oritur ad sublevandos fratres, LXVI, 142, 143. Maurus super aquas ambulat ad salvandum fratrem, 148. Puer parietis ruina contractus sanatur, 156. Clericus a demonio liberatur, 164. Solida tredecim miraculose inveniuntur et miser debitor liberatur, 181. Monachus a demone liberatur, 188. Rusticus catenis solvitur, 190. Infans a mortuis suscitatur, 192. Mulier insana ad sanitatem revocatur, 202.

DIOMITRIUS EXICUS. — Virtute ac meritis S. Joannis Baptistae quidam pauper fit dives et opulentus, LXVII, 421, 433. Sanitates plurimis conferuntur apud capponem, 423. Presbyter habens manum arilam sanatur, 431, 432, 431.

S. CASSARIUS EPISC. ARELATENSIS. — Virtute ac meritis S. Cassarii incendium civitatis Burdigalensis exstinguitur, LXVII, 1009. Pluvia abundans et maxime necessaria fructibus terrae obtinetur, 1010. Captivi liberantur, 1014. Filius viduus in civitate Ravenna a mortuis suscitatur, 1015. Elpidius medicus ab infestatione diabolica liberatur, 1016. Mulier energumena sanatur, 1016, 1017. Mulier paralytica et membris contracta, sanatur, 1018, 1019. Apri fugantur, 1019. Puer Patricii illiusissimi a demonio liberatur, 1019. Violenta febris fugatur, 1020. Filia Petri diaconi jacens muta jam triduo praemorbore gravissimo, sanitatem subito recuperat, 1023. Alia puella a morte revocatur ad vitam, 1026. Frumenta ad sustentandos pauperes et captivos in horreo multiplicantur, 1028. Liberius patricius gravi vulnere exanimis ad vitam revocatur, 1029. Uxor ejusdem Liberii fluxu sanguinis laborans sanatur, 1030. Mulier semper agitata ac tremula praemansibus, sanatur, 1032. Mulier energumena sanatur, 1032. Puer energumenus pariter liberatur, 1033. Mulier demoniaca cuius faciem vel aliam partem ejus corporis denudatam corvi lacerabant, liberatur, 1033. Mulier gravi luxatione pedis laborans, sanatur, 1035. Incendium exstinguitur, 1035. Tempestas fugatur ex tali loco et ibi maxima est ubertas, 1035. Domus ejusdem Vincentii ab incendio mirabiliter liberatur, 1035. Filia presbyteri a demone liberatur, 1036. Energumenus sanatur, 1036. Desiderius febris quartana laborans, sanatur, 1039. Filius Salvi febribus tertianis affectus, curatur, 1039. Filius Martiani gravi febre confectus et a medicis desperatus, sanitatem integrum subito recuperat, 1039. Quidam francus febris quartana fractus, sanitati restituitur, 1040. Curationes infirmorum creberrime celebrantur, 1042.

ANATOL. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli aegri et infirmi sanantur, LXXVIII, 154. Paralyticus Lydda curatur, 157, 158. Tablitha a mortuis suscitatur, 169. Claudus a nativitate curatur, 185. Virtute S. Pauli puella a Pythone liberatur, 195, 196. Juvenis Eutychus a mortuis suscitatur, 218, 219. Multi infirmi ac praesertim patens Publii, sanantur, 212, 243.

CASSIOPHUS. — Virtute ac meritis S. Hilariis fluctus maris longe arcetur, XLIX, 1037. Virtute discipulorum Christi fons est apud Emmaum in quo passiones hominum diluuntur, et animalia ipsa variis morbis laborantia, sanantur, 1038. Virtute S. Joseph et B. Mariae Virginis per arborem Perseidem multi infirmi sanantur, 1038. Virtute SS. Eulogii et Protenis adolescentes egroti sanantur, 1091. Virtute SS. Macrii, Isidori et aliorum suscitatur puella quam demon occiderat, 1098. Virtute S. Gregorii Pontici multi infirmi sanantur et energumeni liberantur, 1116. Virtute ac meritis sanctorum mulier praegrans defuncta resurgit et cum fructu suo salvatur, 1127. Virtute S. Donati draco immanis necatur et fons abundans in loco iniquo oritur, 1163.

S. GAZCOIUS TORONENSIS. — Virtute B. Mariae Virginis infans Judeus ab igne liberatur, LXXI, 713. In penuria magna invenitur triticum abundantes LXXI, 716. In alia penuria, magna quantitas auri in altare reperitur, 716. Incendium exstinguitur, 716. Virtute S. Joannis Baptistae caecus illuminatur, 720. Energumenus curatur, 720. Mulier habens manum adustam sanatur, 721. Virtute S. Petri moribidi, aqua bauta, sanitatem recipiunt, 728. Virtute S. Pauli apostoli quidam a morte liberatur, 729, 730. Virtute S. Joannis evangelistae in universo mundo moribidi salus praestatur, 730. Virtute S. Andreae languentes plerumque sanantur, 731. Quidam febre quartana per annum integrum laborans, sanatur, 732. Mimosus morbo calculi laborans, sanatur, 732, 733. Virtute S. Thomae apostoli in loco iniquo aquae, exuberantes inveniuntur, 733-734. Per merita S. Bartholomaei apostoli multa beneficia populis conferuntur, 734. Virtute S. Stephani multi infirmi sanitatem recipiunt

737. Virtute S. Clementis aqua ad fontem reductur, 738-739. Virtute S. Laurentii diversa infirmitates sanantur 741-745. Virtute SS. Agricolae et Vitalis, amica pecunia reperitur, 746. Virtute S. Victoris, Apollinaris a captivitate liberatur, 747. Virtute S. Laurentii calix crystallinus fractus, restauratur, 747, 748. Virtute SS. Gervasii Protasii et aliorum, omnis qualibet infirmitate laborans, sanatur, 848, 749. Virtute S. Benigni Gregorius Turonensis oculis laborans sanatur 753. Virtute S. Marcelli perjuris fit mutus, sed postea penitens loquelam recuperat, 753. Virtute S. Valeriani Gallus hydropticus, sanatur, 756. Puella perjurii rea fit quasi mortua, Virtute S. Eugenii, sed postea penitens, sensum et loquelam recuperat, 758-759.

Virtute SS. quinquaginta martyrum quidam dolore gravi capitis laborans sanatur, 761, 762. Virtute S. Saturnini fur fit caecus, sed postea penitens visum recipit, 763. Virtute S. Genesii pauper agricola suos boves amissos recuperat, 763, 766. Magnus populus a naufragio salvatur, 766, 767. Mulier falso accusata et ad mortem damnata, liberatur, 767. Virtute SS. Ferreoli et Ferrucionis, maritus sororis S. Gregorii gravi febre per quatuor menses consumptus, subito sanatur, 768. Virtute S. Quintini mulier caeca illuminatur, 769. Latio pendens patibulo a morte liberatur, 770. Virtute S. Sigismundi multi febribus laborantes confestim sanantur, 771. Virtute S. Mauricii et sociorum presbyter a naufragio salvatur 773, 774. Virtute S. Victoris Massiliensis, multi infirmi sanantur, et multi energumeni liberantur, 773. Servus Aureliani demoniacus, liberatur, 773. Virtute S. Baudilii archidiaconus de manibus interfectoris extrahitur, 774. Virtute SS. Pauli, Laurentii, Pancratii et aliorum plurimi navigantes a naufragio liberantur, 779, 780. Virtute sanctorum pater S. Gregorii a multis periculis eruitur, 780. Incendium compromittit et tempestas valida sedatur, 780. Virtute S. Vincentii tres energumeni et quatuor paralytici curantur, 784. Caecus illuminatur, 781. Res ablatae furtim restituantur, 784, 785. Ager ab anno integro decubans, sanatur, 785.

Virtute S. Eulaliae multi infirmi sanantur, 785. Virtute S. Sergii martyris multi infirmi et languidi sanantur et curantur, 790. Virtute SS. Cosmae et Damiani infirmitates languentium depelluntur, 791. Virtutes S. Faci martyris venenum animalis venenosum fit innocuum, 791. Virtute S. Comiti plurimi infirmi praesertim sciatici curantur, 791. Judeus sciaticus sanatur et ad Christum convertitur, 792. Virtute S. Georgii caeci, claudi, frigorigii caeterique infirmi saepius gratia sanitatum munerantur, 792, 793. Virtute S. Isidori energumeni febricitantes et reliqui infirmi sanantur, 793. Virtute S. Felicii Nolani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 796. Quidam oculo pessime laborans sanatur, 797. Energumeni saepius liberantur, 797. Virtute S. Juliani martyris saepe caeci illuminantur, febre tertiana quartana laborantes sanantur, 804. Virtute ejusdem martyris captivus in carcere detentus libertatem recuperat, 804, 805. Puer a gladio, alterius mortem minantis liberatur, 805. Mulier ab annis decem et octo paralytica sanatur, 807. Contractus duobus ab annis dextra manu sanatur, 808. Anagidus mutus, surdus et caecus ab omni infirmitate sanatur, 809. Pauper peregrinus equum amissum recuperat, 814. Caecus illuminatur, 815. Gallus patruus S. Gregorii pede laborans sanatur, 815. Petrus frater S. Gregorii febre gravi correptus sanatur, 815, 816. Ipse S. Gregorius gravi capitis dolore laborans sanatur, 816. Quidam febricitans, subito sanatur, 816, 817. Populus multus a fulmine salvatur, 817. Energumeni sanatur, 818, 820, 821. Vinum miramodo crescit, 821, 822. Contractus sanatur, 822. Puella lippitudine laborans sanatur, 822, 823. Puerulus pessime contractus sanatur, 823. Aqua fontis in balsamum mutatur, 823. Paralyticus curatur, 824. Caecus illuminatur 824. Multi energumeni liberantur, 825. Parvulus gravi morbo laborans, sanatur, 825, 826. Energumenus Turonensis, sanatur, 826. Caeca a nativitate illuminatur, 826, 827. Energumenus et energumena sanantur 827. Multi infirmi sanantur, 828. Virtute ejusdem Martyris et S. Nicetii caecus illuminatur, 828. Virtute SS. Angelorum vinum crescit et abundat ad sublevandos messorum, 829, 830. Virtute S. Hilarii duo leprosi monantur, 830, 831. Virtute S. Ensebi incendium exstinguitur, 832. Virtute S. Martini infirmi sanitati restituantur, 833. S. Vitalina dat pisces et vinum ad refocillandos pauperes Christi, 833, 834. Mulier insana curatur, 736. Caecus visum recipit, 836. Plures energumeni liberantur, 836. Surda et muta et energumena sanatur, 836. Presbyter claudus sanatur et oratorium aedificat in quo multi paralytici sanantur et caeci illuminantur, 836, 837.

Virtute S. Venantii mulier, febre quartana pene consumpta sanatur, 858. Virtute S. Papulæ febricitantes multique variis morbis laborantes, sanantur, 858, 859. Virtute S. Solemnis energumini inveniunt ejus sepulcrum et cito sanantur, 845. Multi variis morbis laborantes, sanitatem recipiunt, 845. Lithomeris quartana febre consumptus, sanatur, 845. Virtute S. Maximi pluvia obtinetur ad sedandam sitim totius civitatis obsessæ et obsidentes fugantur, 847. Puerulus spiritum exhalans sanitati redditur, 847. Puella febricitans sanatur, 847. Virtute S. Monegum his pustulis malignis, febribus, dysenteria laborantes, sanantur, 848. Virtute S. Senoch puer cæcus illuminatur, 848, 849. Multi febribus aliisque morbis laborantes sanantur, 849. Virtute S. Martialis puella habens manum aridam sanatur, 850. Quidam propter juramentum mutus efficitur, sed postea poenitens loquelam recuperat, 850. Virtute S. Amabilis energumenus sanatur, 855. Virtute S. Venerandi et Nepotiani multi febribus laborantes sanantur, 857. Virtute sanctorum pater S. Gregorii podagra laborans sanatur, 858, 859. Virtute S. Tranquilli S. Gregorius pustulis malignis laborans sanatur, 862. Virtute S. Severini Burdigalenses ab hostibus et variis calamitatibus liberantur, 862, 863.

Virtute S. Romani multi a naufragio salvantur, 863. Ipse S. Gregorius a naufragio liberatur, 863. Virtute S. Justinii et Masiini multi energumini sanantur, 864, 865. Virtute S. Thaumasti dolore dentium et febribus laborantes sanantur, 867, 868. Virtute S. Lupiani cæcus visum recipit, mutus loquela donatur et paralyticus sanatur, 868. Virtute S. Victorii Cenomanensis incendium exstinguitur et multi infirmi sanantur, 869. Virtute S. Martini libalis quidam manibus et alius pedibus contracti, sanantur, 869. Virtute S. Babiani mulier habens nervos contractos et manus aridas, sanatur, 870. Virtute S. Trojani multi energumini, febricitantes cæterique infirmi sanitatem recipiunt, 870, 871. Virtute S. Nicetii puer cæcus illuminatur, et variis morbis laborantes sanantur, 872, 873. Quatuor cæci illuminantur, 873. Claudius recte ambulat, 873. Virtute S. Helii violator sepulcri ejus gratiam vitæ a iudice obtinet, 873. Virtute S. Archidiaconi Lugdunensis filia Leonis imperatoris, a demonio vexata, liberatur, 873, 874. Virtute S. Epipodii martyris febricitantes cæterique infirmi sanantur, 875. Virtute S. Menimil puer ex familia S. Gregorii pessima febre correptus, subito sanatur, 876. Virtute S. Cassiani multi infirmi sanantur, 881. Virtute S. Remigii Rhemenses a pestilentia liberantur, 885, 886. Virtute S. Martini Augustus manibus et pedibus contractus, sanatur, 887.

Virtute S. Mariani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 889, 890. Virtute S. Eusitii multi infantes fœtus laborantes adoloribus et tumoribus liberantur, 890. Multi quartana febre laborantes sanantur, 890. Virtute S. Maximi Regiensis episcopi cæci illuminantur et multi variis morbis laborantes sanantur, 891. Puerulus febricitans et moribundus sanitati restituitur, 891. Virtute S. Silvestri Cahillonensis episcopi variis febribus laborantes sanantur, 893. Virtute S. Desiderati dolore dentium a variis morbis laborantes sanantur, 893. Virtute S. Joannis abbatis serpens basiliscus occiditur et puerus quem in festabat sit potabilis, 894. Febricitantes curantur, 894. Quidam fratricula poenitens inculis suis solvitur. Virtute S. Sequani abbatis tres viri injuste catenis onerati solvuntur, 895. Virtute S. Marcelli Parisiensis episcopi. Serpens immensus depellitur, 895. Ragnimodus presbyter quartana febre laborans sanatur, 895. Virtute S. Germani Parisiensis episcopi paralyticus sanatur, 896. Multi paralytici etiam nunc sanantur et cæci visum recipiunt præsertim in ejus festo, 896. Virtute S. Genovefæ virginis mortuus suscitatur, 896. Multi febribus laborantes sæpius curantur, 896. Virtute S. Lusoris pauper quidam trientem invenit, 897. Virtute S. Nicetii captivi catenis vincti solvuntur, energumini liberantur, cæci visum recipiunt, perjuri corriguntur, 898.

Virtute S. Medardi mulier habens manum aridam sanatur, 899. Charime is gravi dolore dentium laborans sanatur, 899. Virtute S. Albini paralyticus sanatur, 899. Mulier a nativitate cæca illuminatur, 900. Virtute S. Aviti quidam habens cervicem retortam sanatur, 901, 902. Virtute S. Cypriani Petragorici abbatis, contracti ac paralytici sanantur, cæci illuminantur, tres leprosi mundantur, 902. Virtute S. Eparchi cæcus illuminatur, 902. Fur patibulo appensus a morte liberatur, 902. Multi infirmi ac præsertim febricitantes sanantur, 902. Virtute S. Felicis liturigi episcopi cæcus visum recuperat, 902. Multi febribus quartanis cæterisque laborantes sanantur, 903. Virtute S. Juniani, multi morbi curantur, multi cæci illuminantur, plurimi paralytici sanantur, 903. Virtute S. Pelagii multi

variis infirmitatibus laborantes sanantur, 904. Virtute S. Crescentiæ Parisiensis, monetarius hujus urbis dolore acuto dentium laborans sanatur, 904. Multi eodem dolore laborantes sanantur, 905. Virtute ac meritis S. Marini navigantes a naufragio salvantur, 916. Incendium exstinguitur, 917. Egidius ab hostibus liberatur, 915. Demetrius liberatur, 915. Puella paralytica sanatur, 915. Chamus pro furto fit cæcus, postea poenitens visum recipit, 915. Multi infirmi sanantur, 915-916. Procellæ ab agris arcentur, 916. Nepos S. Paulini febri gravi laborans sanatur, 917. Theodemundus mutus loquelam recipit, 921. Mulier cæca et ulceribus plena visum recipit et sanatur, 921, 922.

Baudinus episcopus cum aliis navigantibus a naufragio salvantur, 922-923. Vincti in carcere detenti liberantur, 924-925. Filius regis Gallicie a gravi morbo sanatur, et rex cum omni populo suo ad doctrinam sanam convertitur, 925. Tres cæci lumen recipiunt, 926. Quidam pustula laborans subito sanatur, 926-927. Fortunatus et Felix oculis laborantes sanantur, 927. Placidus procurator gravi morbo laborans et a medicis desperatus sanatur, 928. Pauper nudus et algens chlamyde vestitur, 928. Paralyticus sanatur, 929. Cæca visum recipit, 929. Anmonius ab alta rupe præcipitatus a morte liberatur, 929-930. Quidam patibulo per biduum appensus vitæ restituitur, 930. Leomeris apoplexi corpeus sanatur, 930. Presbyter catenis injuste vinctus solvitur ac libertati redditur, 931. Alpinus comes pedibus pessime laborans sanatur, 932. Charigisilius, habens manus et pedes contractos sana ur, 932. Aquilinus amens sanatur, 933. Harivaldus manu ac pede paralyticus sanitati redditur, 933. S. Gregorius ipse febre pessima laborans, sanatur, 935-936. Armentarius clericus pustulis malignis agonizans sanatur, 936. Tempestas fugatur, 937. Omnis familia curandam, sanatur, 937. S. Gregorius a latronibus liberatur, 938. Mulier dysenteria graviter laborans sanatur, 938. Paulus energumenus liberatur, 938-939. Multi febribus laborantes sanantur, 938. Leomeria cæca atque contracta visum et gressum recipit, 939. Securus a nativitate habens manum et pedem contractos sanatur, 939-940.

S. Gregorius dysenteria ac febre valida laborans sanatur, 939-941. Justinus febre pessima laborans sanatur, 941-942. Maurus a gravi podagra laborans sanatur, 942. Veteranus a gravi podagra laborans sanatur, 943. Maulus paralyticus sanatur, 943. Alius paralyticus pariter sanatur, 943-944. Cæcus illuminatur, 944. Gunthredus cæca visum recipit, 944. Mulier profluvio sanguinis laborans sanatur, 944-945. Hummola pessime claudicans sanatur, 945. Ragnimodus episcopus dysenteria graviter laborans sanatur, 945. Ursulfus cæcus illuminatur, 946. Puella cruribus paralytica sanatur, 946-947. Marobaudus cæcus illuminatur, 947. Pauper nauta vinum obtinet, 947. Gunthramnus dux cum suis nautis a naufragio salvatur, et argentum quod in fluvio perdiderat, recuperat, 948. Landulfus epilepsi laborans sanatur, 948-949. Theodomeris diaconus cæcus illuminatur, 949-950. Desiderius energumenus sanatur, 950. Quidam manu contractus sanatur, 950. Matrona Remigia contracta sanatur, 950. Familia ejusdem febre quartana laborans sanatur, 950. Vinasius cæcus visum recipit, 950, 951. Quidam a nativitate omnibus membris contractus sanatur, 951, 952. Bonifilius tribus ab annis febre pessima laborans, et præ dolore manibus et pede contractus sanatur, 952, 953. Pius febre gravi correptus sanatur, et postea mutus fit et loquelam recuperat, 953. Mulier dirutius cæca visum recipit, 954. Duo cæci illuminantur, 954. Mulier muta loquelam recuperat, 954, 955. Alia mulier pedibus ac manibus contracta sanatur, 955. Fons olei oritur ad sanandos infirmos, 955, 956. Quidam manibus et pedibus contractus et lingua debilis sanatur, 956. Clericus cæcus visum recipit, 957. Tres energumini liberantur, 957. Quatuor catenis vincti liberantur, 957. Leodovoldus episcopus paralyticus sanatur, 957. Energumenus liberatur, 958. Puella Turonesis a nativitate muta loquitur, 958. Renosodus febre pessima correptus ac moribundus sanatur, 959. Sisulfus habens manum contractam ac purulentam sanatur, 959, 960. Quidam viginti quinque per annos cæcus illuminatur, 960. Quidam manu contractus sanatur, 960. Puer a mortuis suscitatur, 961. Quidam per sex annos cæcus visum recipit, 961. Duo pueri quorum unus cæcus et alter cæcus et claudus sanantur, 961, 962. Leodulfus puer pessime claudicans sanatur, 962. Quidam omnibus membris contractus sanatur, 962, 963. Floridus habens manus et pedes contractos sanatur, 963. Quidam habens brachium contractum sanatur, 963. Cæcus illuminatur, 963. Quidam pessima dysenteria laborans sanatur, 963, 964. Alius gravi morbo et humore sentiente laborans sanatur, 964. Quidam vino amens factus sanatur, 964, 965. Puella Luxoricensis

cæca illuminatur, 965. Puer habens manum aridum sanatur, 965. Mulier habens digitos contractos in manu putrida sanatur, 966. Puer Parisicus cæcus et contractus sanatur, 967. Mulier ingenua de vendatur fit invalida, postea sanatur, 967. S. Gregorius oruiss et capite laborans sanatur, 967, 968. Idem faucibus graviter laborans sanatur, 969. Puella debilis, paralytica et per annos duodecim quasi mortua sanatur, 970, 971. Quidam habens manum contractam sanatur, 971. Quidam pedibus et oculis graviter laborans sanatur, 971. Cæcus illuminatur, 971. Puer febricitans et omnibus membris contractus sanatur, 971. Quidam nomine sanator, habens manum contractam sanatur, 972. Infans a mortuis suscitatur, 972. Clericus habens pedem debilem et crus aridum sanatur, 973. Mater S. Gregorii per annos triginta quatuor gravi dolore tibiæ laborans sanatur, 973. Mulier habens digitos contractos sanatur, 974. Puer familiaris S. Gregorii, gravi febre consumptus sanatur, 974. Theoda presbyteri filia, diu pedibus laborans sanatur, 974. Quidam renibus laborans et incurvus ambulans sanatur, 974. Gundulfus servus per annos viginti pessime claudicans sanatur, 974, 975. Puer duodecim per annos cæcus illuminatur, 975. Siggo gravi surditate afflictus sanatur, 975, 976. Infirmitas pecorum sanatur, 976. Abrincatius sex per annos cæcus illuminatur, 976. Alius cæcus visum recipit, 976, 977. Julianus habens manus et pedes debiles et contractos sanatur, 977. Mulier Turonensis lumine orbata illuminatur, 977. Surdus et mutus Andegavensis sanatur, 977. Duo energumeni mundantur, 977, 978. Oleum crescit et abundat ad sanandos infirmos, 978.

Mulier habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 978, 979. Puella omnibus membris pessime contracta sanatur, 979. Puer sex per annos pedibus manibusque contractus sanatur, 979. Clericus per tres annos cæcus illuminatur, 979. Pauper agricola, per quatuor annos habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 979. Puer stomachi morbo diu laborans sanatur, 979, 980. Mulier membrorum impotens ac præcipuè manus dexteræ sanatur, 980. Alia mulier habens manus pessime contractas sanatur, 980. In Burdigalensi regione multi equi morbis laborantes sanantur, 980. Populus Turonensis a febris pestilentibus liberatur, 980, 981. Uxor Eborini comitis pestilentia laborans sanatur, 981. Duo paralytici sanantur, 981. Cæcus visum recipit, 981. Augustus Turonensis pedibus pessime contractus sanatur, 981. Puella pavore per tres menses muta loquelam recuperat, 981, 982. Diaconus morbo oculorum graviter laborans subito curatur, 982. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 982, 983. Paralyticus ex Biturigo delectus subito sanatur, 983. Puella injuste in servitutem redacta et catenata, catenis solvitur et fit libera, 983. Liber vitæ S. Martini inter flammam salvatur, 983, 984. Duo pueri, unus dysenteria et alter febre valida laborantes sanantur, 984. Malulfus Turonensis, manibus pedibusque contractus sanatur, 984.

Alius contractus, habens manum vermibus scatentem sanatur, 984, 985. Lupus presbyter febre quartana laborans sanatur, 986. Mulier habens brachium contractum sanatur, 986. Debitor vincitur pro debito solvitur et vinculis et debitis, 986. Mulier cæca illuminatur, 986. Puer paralyticus sanatur, 986, 986. Filius Cardegisli moribundus sanatur, 986. Clericus dysenteria pessima laborans sanatur, 987. Duo rei, sed penitentes, patibulo appensi, a morte liberantur, 987. Quidam rusticus pavore mutus loquelam recuperat, 987. Mulier habens manum contractam sanatur, 987, 988. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 988. Cæcus illuminatur, 988. Paralyticus sanatur, 989. Duo cæci illuminantur et duo energumeni mundantur, 989. Puer ex familia S. Gregorii febre gravi laborans sanatur, 989. Alius febre et dysenteria consumptus sanatur, 990. Avitus episcopus febre gravi correptus sanatur, 990. S. Gregorius dolore gravi dentium et capite laborans sanatur, 990. Idem dolore ventris gravissimo fatigatus sanatur, 991. Idem lingua et labilis graviter laborans sanatur, 991, 992. Puer febre pessima laborans sanatur, 992. Contractus sanatur, cæca illuminatur et tres energumeni mundantur, 993. Servus Theodulfi sex per annos cæcus visum recipit, 993. Duodecim paralytici sanantur, tres cæci illuminantur, quinque energumeni emundantur, 993.

Tres paralytici pedibus contracti sanantur, duo cæci visum recipiunt, duodecim et amplius febris laborantes sanantur, 994. Lagobaldus clericus et Theodorus laicus dysenteria et febre graviter laborantes sanantur, 995. Brixillotarius S. Gregorii stomacho infirmus sanatur, 995. Matrona Carnotensis, triginta per annos sterilis, fit mater plurimorum filiorum, 995, 996. Cæca Cenomanensis visum recipit, 996. Quidam habens manum aridam

atque contractam sanatur, 996. Baudegerius aculo sauciatus ac graviter debilitatus sanatur, 997. Puer dolore renum gravissimo laborans sanatur, 997. Quidam rursus Turonensis catenis vincitur, vinculis solvitur ac liberatur, 997, 998. Cæcus Andegavensis visum recipit, 998. Puella cæca et gravi dolore vexata, sanatur et illuminatur, 998. Quidam febre cæcatus et contractus sanatur, 999. Lendardus sex per annos cæcus illuminatur, 999. Mulier energumena curatur, 999. Alia gravi febre laborans sanatur, 999. Silvius surdus, cæcus et per quindecim annos contractus, sanatur et illuminatur, 999. Contracta ac cæca sanatur et illuminatur, 1000. Charimundus debilis sanatur, 1000. Leodemundus septem per annos cæcus et tres alii cæci visum recipiunt, plurimique energumeni mundantur, 1000. Puella febre pessima laborans sanatur, 1000. Carcerarii a vinculis solvuntur ac liberantur, 1000, 1001. Claudius regalis cancellarius febre gravi laborans sanatur, 1001.

Quidam navis a naufragio salvantur, 1001-1002. Mulier paralytica, sanatur, 1002. Alius paralyticus pariter sanatur, 1002. Fons abundans oritur in loco arido, 1003. Urbs pietaviensis ab incendio salvatur, 1003. Puer acerbissima febre exustus sanatur, 1004. Leodulfus amens et omnibus membris debilis sanatur, 1004. Innocens per calumniam accusatus liberatur, 1004. Mulier paralytica lingue laborans sanatur, 1005. Quatuor cæci illuminantur, duo energumeni mundantur, duo paralytici et contracti incolomes fiunt, 1005. Puer aulicus Childoerti regis et puel a reginæ febris laborantes sanantur, 1005. Quidam rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1005. Mauranus mutus, loquelam recuperat, 1005, 1006. Maurellus pessime claudicans sanatur, 1006. Quidam captivi a vinculis et carcere liberantur, 1006. Puer pedibus manibusque contractus sanatur, 1006. Puer Luthmi et alter puer Ularici presbyterorum, febris violentis laborantes sanantur, 1006, 1007. Principius amentia laborans sanatur, 1007. Leodulfus cæcus visum recipit, 1007, 1008. Paternianus cæcus, mutus, surdus et manibus contractus sanatur, 1008. Alius contractus simili modo affectus sanatur, 1008. Apud Burdigalam incendium exstinguitur, 1008. Landovaldus dysenteria pessima laborans sanatur, 1008. Virtute ac meritis S. Ildii, filii imperatoris Treverici a spiritu immundo correpta et graviter vexata liberatur, 1017.

Puer Guli episcopi scriptor et nepos fenre gravissima laborans sanatur, 1018, 1019. Servus venerandi comitis diuturna cæcitate afflictus sanatur, 1019. Puer abnepos S. Ildii gravi morbo affectus et moribundus sanatur, 1019, 1020. Cæci illuminantur, demones fugantur, surdi auditum et claudi gressum recipiunt, 1020. Virtute ac meritis S. Abraham abbatis vinum abundat ad reficiendum populum Dei, 1021, 1022. Sæpe sæpius febris laborantes sanantur, 1022. Virtute ac meritis S. Quintiani episcopi omnes in domo Hortensii febricitantes et moribundi sanantur, 1024, 1025. Energumens arocus debachans sanatur, 1025. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 1025. Multi febris quartanis vel melancholia laborantes sanantur, 1026. Virtute ac meritis S. Portiani cæcus gravibus doloribus affectus visum recipit et sanatur, 1027. Theodericus rex et exercitus ejus ab imminente serpente liberantur, 1028. Multi a morte eruantur vel a captivitate eximuntur, 1028. Virtute S. Galli Julianus presbyter febre quartana laborans sanatur, 1033. Incendium civitatis Arvernæ exstinguitur, 1033. Magno terræ motu in eadem civitate nemo læditur, 1033. Civitas Arverna a lue inguinali liberatur, 1034. Multi febris quartanis laborantes sanantur, 1035. Valentinianus presbyter febre quartana laborans sanatur, 1035. Virtute ac meritis S. Gregorii episcopi. Lingonen-sis energumeni sanatur, 1037, 1038. Armentaria nepitis ejus febris quartanis laborans et a medicis desperata sanatur, 1038. Vincit in carcere vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1038, 1039. Alius vincitur a catenis liberatur, 1039. Puella manu pessime laborans sanatur, 1040. Energumeni liberantur, 1040. Virtute ac meritis S. Nicetii diaconi energumens, liberatur, 1041. Cæcus visum recuperat, 1041. Presbyter graviter faucibus laborans, sanatur, 1041, 1045. Quatuor febricitantes sanantur, 1046. Rei a vinculis liberantur, 1046. Tres cæci visum recipiunt, 1046. In urbe Aurelianensi plurimi cæci illuminantur, claudi gressum recipiunt, 1046. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 1046, 1047. Multi febricitantes sanantur, 1047. Cæci illuminantur et quilibet variis infirmitatibus laborantes curantur, 1047. Quidam a multis annis cæcus visum recipit, 1047. Famulus epilepticus, sanatur, 1048. Pauper a latrone spoliatus rem suam recuperat, 1048. In septem civitatibus, captivi in carcere vincti a vinculis et carcere liberantur, 1049. Multi febricitantes variisque morbis

laborantes sanantur, 1019. Tres mulieres a demonio vexatæ, liberantur, 1019. Diaconus Augustodunensis gravi oculorum infirmitate laborans, sanatur, 1051. Viriute ac meritis S. Patroci abbatis multi infirmi sanantur et energumini emundantur, 1053. Prudentia cæca et alia puella pariter cæca simul illuminantur, 1054. Quidam energumenus rabidus et omnia dilanians sanatur, 1055. Quidam quinque per annos cæcus illuminatur, 1054. Sex energumini nominati sanantur, 1054. Duæ puellæ a demone vexatæ liberantur, 1054. Viriute ac meritis S. Caluppiani reclusi duo dracones immensæ magnitudinis effugantur, 1059. Cibi præbentur populis famem patientibus et aqua oritur ex rupe sitientibus, 1060.

Viriute S. Lupicini multi infirmi præsertim febribus vel pustulis malignis laborantes sanantur, 1065. Viriute S. Marti abbatis demones ab obsessis corporibus fugantur; pustulis malignis vel febribus quartanis laborantes sanantur, 1069. Nivardus hydropisi laborans sanatur, 1070. Puer Florentius febre tertia laborans sanatur, 1070. Viriute S. Senoch abbatis ducenti et amplius servi a servitute et debitis liberantur et exonerantur, 1072. Cæcus illuminatur, 1072. Alius cæcus Pictaviensis visum recipit, 1072. Duo pueri debiles et contracti sanantur, 1072. Puer et puella omnia membra habentes contracta sanantur, 1073. Beuata cæca illuminatur, 1073. Duo homines tumidi veneno serpentis sanantur, 1073. Quidam habens manum contractam sanatur, 1073. Multi a serpentum morsu, a pustulis malignis et a demonibus liberantur, 1073. Pauperes sanati in indigentia sua sublevantur, 1073. Contractus sanatur, 1074. Viriute ac meritis S. Venanti abbatis Paulus fratribus graviter laborans curatur, 1076. Saepè sæpius febribus quartanis tertianisve laborantes sanantur, 1076. Pustulis malignis affecti sanantur, 1076. Energumini liberantur, 1076. Demones effugantur, 1076, 1077. Mas arpio energumenus debacchans sanatur, 1077. Coniux Juliani quartana febre laborans sanatur, 1077. Baudimundi uxor eadem febre laborans sanatur, 1077. Viriute S. Nicetii tres energumini emundantur, 1082. Populus Trevericus a lue inguinaria liberatur, 1082. Multi navigantes a naufragio salvantur, 1083. Viriute SS. Ursi et Leobadii abbatis multi energumini liberantur, demones ejiciuntur, 1085. Cæci illuminantur, 1086, 1087. Viriute sanctæ Monegudi Caruotensis, mulier quædam propter nimiam curio sitem cæcitatem percussa, visum recuperat, 1088, 1089. Quidam Caruotensis vir per multos annos surdus auditum recipit, 1089. Puella veneno conflata, sanatur, 1089. Puella aia habens manus contractas sanatur, 1089. Alia vulneribus plena sanatur, 1089. Puer dolore gravi ventris laborans sanatur, 1090. Alius paralyti contractus sanatur, 1090. Cæca illuminatur, 1091. Multi energumeni, fugato demone, liberantur, 1091. Boso diaconus pede graviter laborans sanatur, 1091. Cæcus unius oculi lumen recipit, et alterius viriute S. Martini, 1092. Duo muti loquelam recipiunt, 1092. Quidam febre gravi laborans sanatur, 1092. Marcus contractus sanatur, 1092. Leodinus per quatuor menses gravi morbo laborans sanatur, 1092. Multi febricitantes sanantur, multi energumini liberantur, 1092. Viriute S. Leobardi multi febricitantes sanantur, 1095. Cæcus illuminatur, 1095.

Viriute S. Juliani martyris multi cæci illuminantur; febribus tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 1106. Mœrentes lætitiâ obtinent, 1106. Viriute septem SS. dormientium omnes qualibet infirmitate laborantes sanantur, 1114. Febricitantes, leprosi, surdi, muti et claudi curantur, 1117. Viriute S. Aridii abbatis fons abundans oritur in loco arido ad sedandam sitim et hominum et pecorum, 1125. Tempestas valida et nubila fugatur, 1124. Filius Nivardi a mortuis suscitatur, 1124, 1125. Mulier habens grande vulnus in facie sanatur, 1125. Rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1125. Puer ingratus tumore gravi laborans sanatur, 1125. Filia Nivardi cæca illuminatur, 1125. Filia ducta Burgundie moribunda reviviscit, 1126. Mulier Bessa omnibus membris debilis ac contracta sanatur, 1126. Alia vulnus in collo gestans vernibus scitens sanatur, 1126. Puella pedibus cruribusque contracta et manibus repens sanatur, 1126. Alia eadem infirmitate laborans sanatur, 1126. Adde pessime reclusus ac debilis pedibusque contractus sanatur, 1126-1127. Alius contractus pedibus debilis ac laborans sanatur, 1127. Ferreolus episcopus febribus aliisque morbis laborans sanatur, 1127. Quidam per multos annos cæcus illuminatur, 1127. Wirimundus dolore gravi diffusus laborans sanatur, 1127. Multi ægri diversique infirmitatibus laborantes sanantur, 1128. Paralyticus sanatur, 1128. Energumeni multi curantur, 1128.

Puella energumena et a septem demonibus vexata

liberatur et sanatur, 1150. Populus Parisiacus gravi dysenteria laborans sanatur, 1151-1152. Idem populus censu gravi exoneratur et postea rex ipse graviter laborans sanatur, 1151. Mortuus suscitatur, 1152. Aqua abundat in loco inaquoso, 1152. Duo pscos miræ magnitudinis inveniuntur in retibus ad famem pauperum temperandam, 1152. Mul. i infirmi et energumini sanantur et liberantur, 1153. Filius Nectarii a mortuis suscitatur, 1153. Nectarius amens et furibundus sanatur, 1140. Mulier moribunda sanatur, 1140-1141. Babolenus gravi vulnere laborans sanatur, 1141. Monachus energumenus vel potius rabidus liberatur et a catenis solvitur, 1141. Rex a vinculis et carcere liberatur, 1141. Duo muti assu linguæ recipiunt, 1141-1142. Quatuor cæci illuminantur, 1142. Multi diversis infirmitatibus affecti sanantur, 1142. Quotidie etiam nunc ægri sanantur, cæci illuminantur, demoniaci liberantur, perjuri aut moriuntur ad a diabolo vexantur, vinculi solvuntur, claudi pedibus consolidantur, 1142.

S. DOMNOLUS CENOMANENSIS EPISC. — Viriute ac meritis S. Domnoli cæcus visum recipit, LXXII, 652. Sigis alius cæcus illuminatur, 653. Constiliarius regius propter furtum plaga percutitur, postea penitens et rem ablatam restituens sanatur, 642. Francus fur sacrilegus rerum Ecclesiæ morte mulcatur, 642-645.

Rainarius puer cæcus, surdus, mutus et claudus ab omni infirmitate liberatur, 645. Filius Eleutherii febre gravi laborans, sanatur, 645. Stritius maxilla graviter laborans sanatur, 645. Magnatius cæcus illuminatur, 644. Quidam captivi a catenis et carcere liberantur, 644. Duo demoniaci liberantur, 644. Multi variis morbis laborantes sanantur, 644, 647. Energumenus scorpionis aserpens sanatur, 647. Mulier febre quartana graviter laborans sanatur, 648. Tres cæci i luminantur, 648.

S. RADGUNDIS REGINA FRANCORUM. — Viriute S. Radgundis captivi a vinculis et carcere liberantur, LXXII, 655. Pustulis laborantes desperati sanantur, 658. Multi languidi ac febricitantes sanantur, 658. Matrona Bella diu cæca visum recipit, 660, 661. Puella Præfledis energumena curatur, 661. Alia timore vermicante laborans sanatur, 661. Monacha moribunda sanatur, 661. Alia femina a demone vexata, liberatur, 661. Quidam piscator a naufragio salvatur, 661. Goda puella longo et incurabili morbo laborans sanatur, 662. Mulier a demone vexata liberatur, 662. Monachus oculo graviter laborans sanatur, 662. Infans exanimis ad vitam revocatur, 662. Monachus hydropisi pessime laborans sanatur, 662. Infantulus a mortuis suscitatur, 663. Domolenus tribenus flatu graviter faucibus laborans sanatur, 644. Septem rei in carcere detenti, vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 664. Matrona Mammezo, oculo graviter laborans sanatur, 670, 671. Vinoberga propter temeritatem ignis uritur et sanatur, 671. Leo gravi oculorum morbo laborans sanatur, 672. Cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi recte ambulant et demones effugantur, 674. Plurimi navigantes a naufragio salvantur, 675. Febricitantes vel pustula laborantes sanantur, 675. Quidam annos per multos cæcus illuminatur, 678. Multi demoniaci liberantur, multi febricitantes sanantur, 679. Abbo dolore gravi dentium laborans sanatur, 679. Plurimi energumini ac præsertim dum mulieres præ cæteris debacchantes ac vociferantes, liberantur et subito sanantur, 680. Quidam febricitans et moribundus sanatur, 680.

ANTONIUS PLACENTINUS. — Viriute SS. Antonii et Epiphanii Antonius morbo gravi laborans sanatur, LXXII, 915.

VIRI PARUM. — Viriute S. Antonii plurimi energumini liberantur, LXXIII, 134. Plurimi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 134. Franto energumenus gravi infestatione demonis laborans liberatur et sanatur, 132. Virgo quædam inaudito ac debili morbo laborans sanatur, 132. Alia Virgo pessimis stoacchi et lateris doloribus laborans sanatur, 134. Adolescens a demone putore liberatur, 134. Alius insaniam demoniacam pessime laborans sanatur, 134, 135. Balacius flagellator virginum christianarum monachorumque pessime castigatur, 164, 165. Viriute S. Pachomii abbatis mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 253. Puella energumena a demone liberatur ac sanatur, 254, 255. Puer energumenus, ejecto demone, sanatur, 255. Monachus gravi infirmitate laborans, sanatur, 258, 259. Alius monachus vulnere scorpionis sauciatus sanatur, 260. Theodorus dolore gravi capitis laborans, sanatur.

Viriute S. Basilii puer et puella sub diaboli potentate pactione scripta positi liberantur et sanantur, 309-315. Viriute S. Simeonis Stylitæ multi languidi et energumini curantur, 328. Cæci visum recipiunt, contracti energuntur, surdi auditum recipiunt, leprosi mundantur,

328. Draco immensus fit hominibus innocuus, 330. Mulier serpentem trium cubitorum longitudine in visceribus habens dejecit et sanatur, 330. Aqua abundans in loco arido et iniquoso oritur, 330. Quidam multi sunt sicut cerva quam occiderant, postea loquelam recipiunt, 330, 331. Pardus immanis omnia vastans destruitur, 331. Papa Antiochiæ habens manum aridam, sanatur, 333. Quidam quinquaginta per annos surdus et mutus sanatur, 333, 334. Virtute S. Joannis Eleemosinarii inimicus reconciliatur inimico suo, 373. Mulier peccatrix, scripto peccata sua constans, absolvitur, 381, 382. Fons unguentorum oritur ad sanandos omnes credentes, 383. Omnia pauperibus necessaria abundanter suppeditantur, 383. Virtute S. Epicteti presbyteri multi cæci illuminantur, leprosi emundantur, paralytici sanantur et de corporibus obsessis demones effugantur, 393. Puella habens omnia membra mortua, præter linguam sanatur, 393, 394. Energumenus vel demoniacus liberatur, 394. Mulier cæca visum recipit, 394, 395. Quidam surdus, mutus et aridus sanatur, 398. Virtute S. Astionis monachi energumenus, ejecto demone, sanatur, 399. Homo semimortuus sanatur, 400.

Virtute SS. Epicteti et Astionis martyrum omnes quæcunque infirmæ laborantes sanantur, 406, 407. Anxietas et dolor fugantur, 407. Virtute SS. Barlaam eremite et Josephat Judææ regis multi variis morbis laborantes sanantur, 604. Virtute S. Eugenii virginis ac martyris matrona Melanthis febre quartana graviter laborans sanatur, 612. Melanthis pro falso testimonio pessime castigatur, 613. Fit terræ motus; templum et idolum corruunt, 619, 620. Ipsa ligata saxo, in Tiberim præcipitata, sedens in saxo non mergitur, 620. Fornaces Thermarum exstinguuntur, 620. Virtute S. Euphrasie puer paralyticus, surdus et mutus sanatur, 633, 636. Monacha energumena per multos annos et insana liberatur et sanatur, 636, 638. Multi infirmi sanantur et multi energumeni liberantur, 642. Virtute S. Euphrosynæ virginis monachus oculo graviter laborans sanatur, 651. Virtute S. Marinæ virginis puella energumena, ejecto demone, liberatur, 694.

VIRI PATRUM. — Virtute beati Andreae abbatis monachus demoniacus liberatur, LXXII, 179. Virtute ejusdem S. religiosi pluvia a Domino obinetur, 207. Virtute S. Piamonis virginis vicus in quo ipsa habitat ab excidio liberatur, 293. Virtute beati Innocentii presbyteri juvenis energumenus et contractus liberatur et sanatur, 317. Ancilla pauper recuperat pretium ovium suarum perditæ, 317. Virtute S. Elise monachi panes reperiuntur ad reficiendos viginti monachos, 326. Virtute S. Caroli sacerdotis vinum crescit et multiplicatur ad sedandam sitim pauperum viciorum, 1255, 1256. Thesaurus invenitur a pauperes sublevandos, 1256, 1257. Multi cæci illuminantur, multi variis morbis laborantes sanantur, energumeni liberantur, multaque alia beneficia conferuntur, 1262.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Virtute S. Gregorii Magni quidam magi malefici sunt energumeni ac cæci, postea vero, a demone liberantur, sed cæci permanentes sumptibus Ecclesiæ aluntur, LXXI, 36. Theodorus monachus a dracone et a morte liberatur, 78, 79. Dæmon maleficus et omnia vastans depellitur, 256, 257.

DYNAMUS PATRICIUS. — Virtute S. Mariti abbatis equus a latrone raptus recuperatur, LXXX, 28. Nemphidius filium a Deo obinet, 28, 29. Nubes fugantur, 29. Cæci visum, surdi auditum, infirmi sanitatem recipiunt, 29. Femina energumena liberatur, 29. Rusticus omnibus membris contractus sanatur, 31. Puella lamentabili nervorum morbo laborans sanatur, 31, 32. Virtute S. Maximi monachi gravi febre laborans sanatur, 31, 35. Columba immensa transferuntur, 36. Civitas Rhegiensis ab hostibus liberatur, 36. Puer a mortuis suscitatur, 36, 37. Fila unica viduæ a mortuis suscitatur, 37. Adolescentulus morsu canis rabidi præfocatus vitæ redditur, 37, 38. Canis rabidus destruitur, 38. Vulnere multis a cane rabido inflata sanatur, 38. Quidam homo corvæ bovis in visceribus graviter vulneratus sanatur, 38. Quidam per quindecim annos cæcus illuminatur, 38. Adolescentula jam in fœtore posita ad vitam revocatur, 39.

Virtute S. Augustini Anglorum apostoli cæcus illuminatur, 48. Paralyticus ac cæcus sanatur et illuminatur et fit christianus, 48. Multi a naufragio salvantur; et multi pariter infirmi sanantur, 48, 80. Leprosus sanatur, 48, 49, 81. Angli morbo incognito laborantes sanantur, 49, 83. Fons sitientibus largifluus et variis morbidis salutaris oritur, 49, 57, 84. Sacerdos Cernelli morbo gravi laborans sanatur, 49, 84, 85. Quidam juvenis claudus, surdus et mutus sanatur, 59, 83, 86. Segetes contritæ reviviscunt et abundantiores fiunt, 46, 59.

PAULUS EMBRYANUS DIACONUS. — Virtute S. Pauli embri-

ani episcopi mulier partu laborans feliciter liberatur, 128, 129. Virtute S. Fidelis episcopi a ruinis ædificii quidam clerici liberantur, 132, 133. Virtute SS. Cypriani et Laurentii vidua pauperula debitis suis exoneratur, 137. Virtute S. Massonæ episcopi equus ferox et indomitus fit mitis ut agnus, 143, 146, 147. Vidua pauperula a maxima miseria et anxietate liberatur, 147, 148. Ducenti asini multis alimentis onerati subito inveniuntur ad sublevandas necessitates pauperum, 148. Virtute S. Eulaliæ S. Massonæ episcopus Ecclesiæ Emeritensi restituitur; et urbs et ecclesia a tyrannide hostili liberantur, 149.

S. SULPICIUS PIUS MIRONICENSIS EPISC. — Virtute S. Sulpicii pilduobus demonibus tetris vexati liberantur, LXXX, 576. Egri et infirmi curantur et demones fugantur, 576. Clotarius rex Francorum gravi morbo laborans sanatur, 577. Cæci illuminantur, surdi auditum, multi locutionem recipiunt, mortui suscitantur, 579. Puer decem annos agens mutus loquelam recipit, 579. Puer fœtus præ-mortuus ad vitam revocatur, 579, 580. Aqua gurgulis populo noxia fit innocua et piscibus copiosa, 580. Quidam rusticus in aqua defunctus a mortuis suscitatur, 580. Incendium cohibetur et exstinguitur, 581. Incendium in urbe Bituricensi coarctatur et exstinguitur, 581, 582. Aliud incendium in eadem urbe exstinguitur, 582. Puer amicus a casu arboris salvatur, 582. Census onerosus populus liberatur et a morte salvatur, 583. Fur in puteo eadens a morte salvatur, 583. Puer a demone vexatus liberatur, 586. Alius puer de vehiculo ejectus et exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 586. Leonius clericus a demone percussus et exanimis ad vitam revocatur et sanatur, 587. Quidam operarius habens manum contractam sanatur, 587, 588. Multi febribus tertianis et quartanis laborantes sanantur, 588.

BRANTIO CÆSARACOGUSTANUS EPISC. — Virtute S. Amiliani confessoris monachus tumore ventris laborans curatur, LXXX, 707. Mulier paralytica sanatur, 707. Alia clauda recte ambulat, 707. Ancilla senatoris cæca illuminatur, 707. Diaconus energumenus sanatur, 707. Sibila servus energumenus liberatur, 707, 768. Alius energumenus Eugenii comitis servus sanatur, 708. Nepotianus et Proseria conjuges energumeni liberantur, 708. Columba Maximi filia energumena sanatur, 708. Dæmon e domo senatoris ejicitur, 708, 709. Multi energumeni sanantur, 709. Trab crescit, et ægroti multi sanantur, 709. Pauperes nudi vestimenta inveniunt, 709, 710. Pauperes et hospites necessaria victualia reperiunt, 710. Equus a latronibus furatus restituitur, 711. Duo cæci illuminantur, 713. Euphrasia cæca et clauda vi um et gressum recipit, 713. Puella a mortuis suscitatur, 713, 714.

S. ISIDORUS HISPALENSIS EPISC. — Virtute S. Isidori cæci illuminantur, surdi auditum recipiunt, energumeni liberantur, claudi et contracti sanantur, LXXXI, 43, 936. Draco immanissimus expellitur, 79. Mulier prægnans præfocata a mortuis comitu suo suscitatur, 79, 80. Gregorius antistes hæreticus ad sanam doctrinam convertitur, 80. Cæcus illuminatur, 80. Multi infirmi variis ægritudinibus laborantes sanantur, 80. Christiani auxilium accipiunt ad debellandos hostes Sarracenos, 147. Virtute S. Justæ virginis Gentiles, ipsismet fatentibus, protegentur ac defenduntur contra incurrationes hostium, 931. Virtute S. Isidori civitas Legionis sterilitate nimia ac sterilitate et animalibus venenosis afflicta et infestata liberatur, 953. Egri plures per annos grabatariis et omnium membrorum impotens, subito curatur, 959, 960. Judeus cum omni domo sua convertitur ad Christum, 959, 960. Puer surdus et mutus a nativitate sanatur, 960. Fons oritur in ecclesia ad sublevandum militem ibi confugientem, 960, 961. Christiani vincunt ac fugant Sarracenos, 961, 962. Pluvia pernecessaria obinetur, 962, 963. Abundantia frumenti, vini et omnium fructuum vel segetum populo indigenti conceditur, 964. Plurimi energumeni liberantur, 964, 966. Femina rustica habens manum aridam a contracta sanatur, 967, 968. Virtute S. Isidori pluvia impetratur ad segetes marcescentes nutriendas, LXXXII, 59. Mulier a mortuis suscitatur, 40. Gregorius episcopus hæreticus cum omni domo sua ad doctrinam catholicam convertitur, 42, 43. Cæcus illuminatur, 43.

S. DESIDERIUS CADURGENSIS EPISC. — Virtute S. Desiderii mulier multos per annos cæca visum recuperat, LXXXVII, 240. Multi ægroti sanantur, 240. Aredius episcopus morbo gravi laborans sanatur, 240, 241. Frebundes abbas gravi lædio per multos dies affectus sanatur, 241. Dracifenus sacerdos gravi ægritudine et febribus laborans sanatur, 241. Inanis gravi morbo laborans sanatur, 242. Alius similiter sanatur, 242. Alius peste laborans sanatur, 242, 243. Adolescentulus Alamoitius pustulis malignis corrosus sanatur, 243. Cadurca urbs contra pestem et incursionem hostium defenditur, 243.

S. SIGEBERTUS REX FRANCONUM. — Virtute S. Florentii episc. filia regis Dagoberti cæca et muta visum ac loquelam recipit, LXXXVII, 514. Virtute S. Arbogasti episc. filius regis Dagoberti ad vitam revocatur, 514.

S. LIVINUS EPISC. ET MARTIR. — Virtute S. Lavini duo energumeni sanantur, LXXXVII, 531. Silvia nutrix sancti a mortuis suscitatur, 532. Abdias leprosus et paralyticus novem per annos sanatur, 536. Tempestas valida sedatur, 536. Multi infirmi ac debiles sanantur, 537. Energumenus, ejecto dæmone, liberatur, 535, 540. Ingelbertus per tredecim annos et menses quinque cæcus illuminatur, 540. Lingua sancti forcipe abscissa redintegratur, 541. Gerardus habens brachium rigidum sanatur, 541.

S. VALERIUS ABBAS. — Virtute S. Fructuosi Juvenis febre gravi laborans sanatur, LXXXVII, 464. Quidam rusticus energumenus liberatur, 465.

S. ANNEMUNDUS EPISC. LUGDUNENSIS. — Virtute S. Annemundi cæcus illuminatur, LXXXVII, 472.

S. ELIGIUS NOVIOMENSIS EPISC. Virtute S. Eligii carcer aperitur et septem captivi liberantur, LXXXVII, 495. Incendium urbis Parisiæ cohibetur et exstinguitur, 496. Claudus et contractus sanatur, 499, 500. Vinum crescit ac multiplicatur ad sublevandos pauperes, 500, 501. Contractus in basilica S. Germani Parisiensis sanatur, 501. Pauper claudus sanatur, 501. Aurum invenitur in crumena ad sublevandos pauperes, 502. Pauper cæcus Parisiis illuminatur, 502. Basilicæ Stæ. Columbæ spolia cuncta restituntur, 503. Homo quidam ex laqueo depositus et exanimis vitæ restituitur, 503, 504. Dæmoniæ liberatur, 520. Femina dæmoniaca liberatur, 520. Fur delegitur et res furata restituitur, 520, 521. Ostia carceris patefcunt, catenæ franguntur et rei liberantur, 523, 524. Quinquaginta et amplius energumeni liberantur, 554, 556. Famulus sancti morbo gravi laborans sanatur, 556. Rei catenis vincti a vinculis liberantur, 574. Quidam vir catenis constrictus solvitur et liberatur, 574. Duo cæci, juvenissimæ et alter aetate profectione, illuminantur, 576. Puella omnibus membris contracta sanatur, 576. Alius cæcus visum recipit et curatur, 576. Puer cunctis membris contractus sanatur, 577, 578. Femina cæca et muta illuminatur, et loquelam recipit, 578. Puella muta loquitur, 578. Filius Ebriini gravi morbo laborans sanatur, 579, 580.

Homo dæmone et rabie laborans sanatur, 581. Mulier pustula laborans sanatur, 581. Filius accusator patris a dæmone corripitur et postea liberatur, 582, 583. Leprosus mundatur, 583. Quidam annos permultos claudus recto graditur, 585. Fur furando in ecclesia comprehenditur, 584. Cuidam viro anxio auxilium datur, 584, 585. Monachus pustula laborans sanatur, 585. Alius monachus dysenteria graviter laborans sanatur, 586. Alius febre tertiana correptus sanatur, 587. Cæcus visum recipit et duo claudi curantur, 587, 588. Diaconus dolore dentium graviter laborans sanatur, 588. Monachus dolore pedis acute affectus curatur, 588. Rex Lotharius corripitur et dolore dentium ardentissimo laborans sanatur, 589, 590. Puella perjurus defungitur, 590. Multi diversis incommodis laborantes sanantur, 590. Multi undique venientes ad tumulum sancti variis morbis laborantes subito sanantur, 591. Catenis vincti ad tumulum ejus confugientes solvuntur ac liberantur, 591.

CLODOVEUS ET STA. BATHILDIS. — Virtute S. Bathildis reginæ Francorum multi febribus laborantes, dolore dentium, contracti, energumeni vel quolibet morbo affecti sanantur, LXXXVII, 674. Puer Loudegaudi episcopi energumenus liberatur, 675.

JONAS ABBAS ELMONFENSIS. — Virtute S. Columbani copia panis invenitur ad egestatem depellendam, LXXXVII, 1019. Mulier febre gravi laborans sanatur, 1019, 1020. Multi variis morbis laborantes sanantur, 1020. Fons perennis ex rupe oritur, 1021, 1022. Pisces et manna reperiuntur ad alendos eremitas, 1023. Piscatio copiosior fit in Lignone fluvio, 1023. Pluvia noxia fugatur ut segetes colligi possint, 1024. Waldelinus ex sua uxore Flavia hæcæcis sterili plures suscipit filios, 1024, 1025. Thendegisilus præciso digito laborans subito sanatur, 1025. Pater Winnucus cuneo in media fronte graviter læsus subito sanatur, 1025. Corvus rapinam suam reportat, 1026. Cervisia monachorum contra negligentiam celeratè servatur, 1026.

Orsus oblitus suæ ferocitatis fit mitis et obediens, 1027. Horreum frumentis repletur, 1027. Sexaginta monachi duobus panibus reficiuntur, et ex frumentis coactis panes duplicantur, 1028. Carcer operitur, franguntur catenæ et vincti pœnitentes a vinculis liberantur, 1031, 1032. Quidam percussor sancti paralyti dextræ plectitur, ac postea curatur, 1033, 1034. Duodecim energumeni rabido dæmone pleni curantur, 1034. Quin-

que phrenesi laborantes sanantur, 1034. Energumenus liberatur, 1034. Cæcus illuminatur, 1035. Multi energumeni liberantur, 1035. Quidam fur delegitur et auri furati restituuntur, 1036. Magna copia vini et frumenti invenitur ad alendos pauperes, 1037. Tres feminae energumene liberantur, 1037. Alius energumenus pœnit atque debacchans subito sanatur, 1038, 1039. Magna copia alium invenitur ad alendos pauperes, 1041. Virtute S. Eustasii abbatis, Burgundofara dolore gravi oculorum ac febre ardentissima laborans sanatur, 1046, 1047. Adalberga cæca illuminatur, 1047. Agil mona hus febre gravi laborans sanatur, 1048. Virtute S. Attalæ monachi compescitur, 1057. Digitus abscissus monacho restituitur sanus, 1057, 1058. Puer moribundus sanatur, 1058. Virtute S. Bertulli abbatis. Turinus dæmonica rabie plenus sanatur, 1064. Leprosus a medicis desperatus sanatur, 1064. Triginta monachi ex anate satiantur, 1068. Virtute S. Burgundofaræ pater ejus febribus graviter laborans sanatur, 1072. Virtute S. Joannis abbatiss Fidanolus morbo pestifero laborans sanatur, 1085. Alimenta inveniantur ad sublevandos pauperes, 1086. Clericus omnibus membris contractus sanatur, 1088.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Virtute ac meritis S. Martini mortuus ad vitam revocatur, LXXXVIII, 371. Ipse sanctus a casu arboris servatur, 375. Puella paralyti laborans sanatur, 375. Famulus Tetradii proconsulis energumenus liberatur, et Tetradius ipse fit christianus, 375. Alius energumenus liberatur, 377, 378. Leprosus apud Parisios mundatur, 378. Puella febricitans sanatur, 379. Paulinus oculo laborans sanatur, 380. Quidam vir casu fractus sanatur, 380. Pauperes nudi vestiuntur, 393. Evau ius morbo gravi laborans sanatur, 394, 395. Puer præ veneno serpentis moribundus sanatur, 395. Puer a mortuis suscitatur, 397, 398. Rei vinculis solvuntur et a pœnis liberantur, 410. Segetes Senonenses a tempestate et grandine liberantur, 411. Idola fulmine franguntur, 413. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 413.

Draco inhumanus destruitur, 414. Magna copia piscium capitur, 414. Navigantes a naufragio salvantur, 417, 418. Lycontius cum omni domo sua a pestilentia liberatur, 418, 419. Virtute S. Hilarii Pictaviensis serpentes fugantur, 415. Infans sine baptismo defunctus ad vitam revocatur, 446. Probianus puer a mortuis suscitatur, 449, 450. Duo leprosi mundantur, 450. Puella a natiuitate contracta ac debilis sanatur, 450, 451. Cæcus illuminatur, 451. Clodoveus rex contra hæreticos victoriæ obtinet, 451. Mulier habens manum aridam ac contractam sanatur, 452. Puella paralytica sanatur, 452.

Virtute ac meritis S. Germani Parisiensis episcopi, ipse adhuc puer a veneno præservatur, 455. Incendium exstinguitur, 456. Calamitas compescitur, 456, 457. Cubicularius S. Agricolæ febribus graviter laborans sanatur, 457. Famulus a servitio liberatur, 458. Destasia per biduum muta loquelam recuperat simul cum ad vitam revocatur, 458, 459. Gildomeris, habens digitos horrendo modo contractos sanatur, 460. Favonia per novem dies ore hians laborans sanatur, 460. Puella habens manum contractam et aridam sanatur, 460. Quidam maxilla graviter laborans sanatur, 460, 461. Ligerius energumenus et insanus liberatur et sanatur, 461. Wado consiliarius regis febre gravi laborans sanatur, 461. Ulfus febre periodica laborans sanatur, 461. Clotarius rex febre graviter laborans sanatur, 462. Quidam a lupo rabido laceratus et pene exanimis sanatur, 462. Ancilla quædam per annum et decem menses cæca visum recuperat, 462, 463. Puella energumena liberatur, 463. Mulier barbara habens manum contractam sanatur, 463. Mulier manca habens pœnam digitis affixam sanatur, 465. Dæmones ab obsessis corporibus fugantur, 464. Rei, catenis fractis, solvuntur et a debitis exonerantur, 464. Urvi segetem vacantes fugantur, 465. Bertrudis cæca visum recipit, 465. Infatula a mortuis suscitatur, 465. Clericus manibus ac pedibus laborans sanatur, 466. Septem energumeni debacchantes sanantur, 466. Paralyticus sanatur, 466. Parvulus paralyticus sanatur, 466, 467. Femina habens manum contractam sanatur, 467. Quædam vetula multos per annos cæca, illuminatur, 467. Multi infirmi in quodam loco sanantur, 467. Parvulus in albis morbo gravi laborans sanatur, 467, 468. Paralytica sanatur, 468. Andegisilus majordomus regis febribus quartanis laborans sanatur, 468.

Femina muta et clauda loquelam et gressum recipit, 469. Damianus podagra et valetudine laborans sanatur, 469. Filia ejusdem Damiani cæca, surda et muta illuminatur, auditum et loquelam recipit, 469, 470. Chesonius ulcere gravi laborans sanatur, 470. Libanius habens manus contractas sanatur, 470. Clericus per annum integrum cæcus visum recuperat, 470. Clericus energumenus liberatur, 470, 471. Mulier præ vetustate cæca visum

recuperat, 471. Hydropicus a medicis desperatus sanatur, 471. Cæcus illuminatur, 471. Mulier pedibus manibusque contracta sanatur, 471, 472. Monachus duos per annos febre gravi laborans sanatur, 472. Quidam habens manum contractam sanatur, 472. Attila morbo gravi laborans sanatur, 473. Carcer aperitur, catenæ franguntur et vincti solvantur ac liberantur, 473. Plures Judæi ac præsertim Judæa per contumaciam, convertuntur ad Christum, 473, 474. Florentinus oculo laborans sanatur, 474. Amantius vinculis Judæorum solvitur ac liberatur, 474. Janua ecclesiæ sponte reseratur, 474. Multi in carcere detenti liberantur, 474, 475. Quidam oculo laborans sanatur, 475. Femina habens pustulam sanatur, 476. Multi ex variis nationibus a servitute liberantur, 476.

Virtute ac meritis S. Albini Andegavensis episcopi mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 482, 483. Adolesceus mortuus ad vitam revocatur, 483. Mulier a custodia et servitute liberatur, 483. Dæmoniacus cæcus, ejecto dæmone, visum recipit, 484. Monachus per annum integrum cæcus illuminatur, 484, 485. Vincti in carcere detenti a custodia et vinculis liberantur, 485. Mulier energumena liberatur, 485. Tres paralytici a medicis desperati sanatur, 486. Duodecim cæci illuminantur, 486. Virtute ac meritis S. Paterni Abriensis episcopi mulier naribus putrefactis laborans sanatur, 491. Fons oritur sitientibus in deserto, 492. Mulier jam diu muta loquelam recuperat, 491. Puella habens manus contractas sanatur, 491. Puer morsu serpentis necatus ad vitam revocatur, 491. Parisiis, multi a dæmonibus obsessi liberantur, et multi febricitantes sanantur, 491. Crescentianus oculis eruti laborans sanatur et oculos recuperat, 493. Femina muta loquelam recipit, 496. Virtute sanctæ Radegundis Francorum reginæ multi febricitantes, languidi ac desperati sanantur, 506. Matrona per multum tempus cæca illuminatur, 508. Dum feminæ gravi morbo laborantes sanantur, 508, 509. Monacha exanimis præ nimia infirmitate, ad vitam revocatur et sanatur, 509. Mulier energumena, egressa dæmone fluxu ventris, liberatur, 509. Floredus a naufragio salvatur, 509. Goda puella diutino morbo laborans sanatur, 509. Mulier energumena, dæmone exegente per aurem, liberatur, 510. Monacha oculo laborans sanatur, 510. Infans exanimis ad vitam revocatur, 510. Monacha hydropisi laborans sanatur, 510. Infantula mortua ad vitam revocatur, 511. Domolonus fœci tribus morbo gravi laborans sanatur, 511, 512.

Virtute ac meritis S. Amantii Ruthenensis episcopi, for innoxialis stat, et pauper viduus rem suam furatam recuperat, 521, 532. Vas vino plenum in casu periculoso servatur illæsum, 532. Manus abbatis Marturii mole compressa retrahitur illæsa, 533. Ruthenenses a Marcomanis hostibus liberantur, 534. Puer energumenus a nativitate mutus loquelam recipit, 534, 535. Innocens in carcere vincitus a carcere et vinculis liberatur, 535, 536. Alius innocens ad penas damnatus vinculis solvitur et a penis liberatur, 536. Virtute ac meritis S. Remigii Remensis episcopi quidam cæcus et energumenus illuminatur et sanatur, 539. Incendium urbis Remensis exstinguitur, 539. Puella energumena liberatur, 539, 531. Eadem puella, a dæmone occisa, a mortuis suscitatur, 531, 532.

Virtute ac meritis S. Medardi Noviomensis episcopi latro capitur in latrocinio suo, et postea poenitens absolvitur, 538, 537. Alii duo prædones scis capiuntur et pariter absoluntur, 537, 538. Rex Clotarius cum exercitu suo in depredationibus suis coercetur et omnia depredata depone cogitur, 538. Porci furati restituuntur, 538. Energumenus liberatur, 538. Surdus auditum recipit, 539. Paralyticus sanatur, 539, 540. Virtute ac meritis S. Marcelli Parisiensis episcopi aqua mutatur in vinum, 545. Multi infirmi sanantur, 545. Episcopus causa castigationis fit mutus, sed postea poenitens loquelam recuperat, 546.

Populus Parisiensis a vastatore et immani dracone liberatur, 547, 548. Virtute ac meritis S. Leobini Carnotensis episcopi tempestas valida sedatur, 552, 553. Incendium exstinguitur, 553. Aliud incendium in eodem loco exstinguitur, 553. Duo energumeni, ejectis dæmonibus, sanantur, 553. Ipse sanctus Leobinus cancri ulcere in naribus duodecim per annos laborans sanatur, 554. Quidam oculo per annos cæcus illuminatur, 557. Hydropicus sanatur, 557. Incendium in urbe Parisiensi comprimitur et exstinguitur, 557, 558. Puella energumena liberatur, 558. Multi febris quotidianis, tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 558. Domus civis Carnotensis ab imbre lapidum et infestatione dæmoniaci liberatur, 558, 559. S. Caleiricus, morbo gravi laborans, sanatur, 559. Puella a mortuis suscitatur, 559, 560. Duo pueri energumeni liberantur, 560. Virtute ac meritis S. Maurilii episcopi Andegavensis, Salomon habens a nativitate manus aridas

subito sanatur, 561, 563. Mulier cæca et enrgumena illuminatur et sanatur, 565.

Quidam veneno viperæ laborans sanatur, 567. Matrona sterilis filium obtinet, 565. Dæmones fugantur ex idolis et idola subito evertuntur et cremantur, 565, 566. Monachos tres per annos febribus laborans sanatur, 563. Servus a servitute liberatur et dominus servi morte multatus ad vitam revocatur, 565. Navi,antes a naufragio salvantur, 566. Fur pro fuito fit dæmoniacus, sed poenitens liberatur, 567. Matrona Amelia duodecim per annos gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 567. Cæcus a nativitate illuminatur, 569. Javes reliquiarum perditæ inveniuntur in ventre piscis et puer septem per annos mortuus ad vitam revocatur, 570, 571. Quidam avarus pro avaritia fit contractus, sed poenitens, sanatur, 571, 572. Servus per tres annos cæcus visum recuperat, 572. Puer contractus sanatur, 572, 573. Bucula a dæmone agitata et furibunda, fit mitis et innocua, 573. Navigantes a naufragio salvantur, 573, 574. Adolesceus catechumenus a mortuis suscitatur, 574. Peregrinus in via defunctus ad vitam revocatur, 574, 575. Duo cæci a nativitate illuminantur, 576. Quidam triginta per annos paralyticus sanatur, 576. Virtute ac meritis S. Dionysii et sociorum segetes fiunt uberrimæ et patria meretur salutem, 582. Multi infirmi sanitatem recipiunt, 582, 583.

S. ADAMANTUS ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Columbæ fructus amari fiunt dulci simi, LXXXVIII, 743, 744. Segetes breviori tempore crescant, maturantur et metuntur, 744. Sex homines pene exanimis sanantur, 745. Multi homines simul et pecudes a pestilentia salvantur, 745. Virgo Munguina vulnere gravi laborans sanatur, 745. S. ror et nutrit ejusdem sancti dolore oculorum graviter laborantes, sanatur, 746. Fons oritur ex rupe ad infantem baptizandum, 747. Fons dæmoniacæ arte infestatus fit bonus et salutaris, 747. Tempestas valida sedatur, et navigantes a naufragio salvantur, 747. Quidam pauperimus in miseria sua sublevatur, 753. Mulier in partu graviter laborans, feliciter liberatur, 756. Uxor odliens virum suum, adamat illum, 757. Cormacus a periculo mortis liberatur, 757. Idem et comites ejus a naufragio salvantur, 758. Lugneus fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 763. Dæmones omnia vastantes fugantur, 763, 764.

S. ALDELMUNDUS SCHWABURGENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Aldelmi trabs fit longior ut ecclesia ædificetur, LXXXIX, 72. Tempestas sedatur ad navigandum, 73. Nautæ a periculo mortis liberantur, 73. Puella diu paralytica, sanatur, 78, 79. Energumenus liberatur, 79, 80. Contractus sanatur, 80, 81. Piscator tres per annos cæcus visum recuperat, 82.

S. BONIFACIUS MOGUNTINI EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Bonifacii fons dulcissimus oritur, LXXXIX, 633, 634. Multi habentes infirmitates tum spirituales tum corporales sanantur, 661.

BEDA VENERABILIS. — Virtute ac meritis S. Cuthberti Lindisfarnensis episcopi, ipse sanctus claudus ab angelo sanatur, XCIV, 157. Venti mutantur, et navigantes a naufragio salvantur, 734. Ipse sanctus iter faciens miraculosa alitur, 740. Nautæ a tempestate liberantur et cibos obtinent, 749. Incendium exstinguitur, 751, 752. Femina energumena, ejecto dæmone, sanatur, 755. Dæmones omnia vastantes, fugantur, 756. Aqua de arida oritur, 758. Volucres messem devorantes abiguntur, 759. Abbatissa et puella ejus morbo gravi laborantes sanantur, 762, 763. Servus gravi languore laborans sanatur, 765, 766. Uxor comitis moribunda sanatur, 769, 770. Puella dolore capitis laterisque graviter laborans sanatur, 770, 771. Præfectus infirmitate gravi laborans sanatur, 771. Juvénis moribundus sanatur, 771, 772. Puer semivivus matri sanus redditur, 772. Aqua in vinum mutatur, 774. Minister sancti fluxu ventris graviter laborans sanatur, 779, 780. Puer dæmoniacus liberatur, 782, 783. Paralyticus a medicis desperatus sanatur, 786. Felgelus tumore gravi laborans sanatur, 787, 788. Virtute ac meritis S. Felcis Nolani, ipse sanctus a carcere et vinculis liberatur, 791. Uva in sentibus invenitur, qua episcopus jam frigidus ad vitam revocatur, 791, 792. Ipse sanctus testis araneorum contra inquisitores protegitur, 793. A muliere insciente alitur in latebris per sex menses, 794. Pauper rusticus suos boves furatos recuperat, 795.

Virtute ac meritis S. Osualdi, a pestilentia multum liberantur, XCV, 193, 194. Virtute S. Cuthberti fons in loco arido oritur, 222. Segetes breviori tempore maturantur et colliguntur, 222, 223. Paralyticus sanatur, 227, 228. Virtute S. Oidilualdi tempestas sedatur et multi navigantes a naufragio salvantur, 229. Virtute S. Johnnis episcopi mutus et scabiosus curatur, 230, 231. Puella languore graviter laborans sanatur, 231. Comitissa Puch per multum tempus morbo gravi laborans sanatur, 232,

135. Puer ad vitam revocatur, XCIV, 235, 234. Clericus membris contritus a morte liberatur, 231, 235.

S. LEODEGARII AUGUSTODUNENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Leodegarii, ipse sanctus, lingua incisa, usum linguae recipit, XCVI, 342. Multi a quacunq[ue] infirmitate detenti sanantur, 344. Fures sacrilegi puniuntur et res furatae restituntur, 344, 366. Puella caeca, muta et paralytica, illuminatur, recipit loquelam et sanatur, 370. Mulier faise accusata vineulis fractis solvitur, 370. Claudus recte ambulat, 370. Contracta sanatur, 370. Vinum multiplicatur et superabundat, 371. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 371. Infantulus caecus visum recipit, 371. Mulier curva ac retorta erigitur, 371. Paralyticus et alius jaceus in via sanatur, 371. Puella caeca illuminatur, 371. Infans ad vitam revocatur, 372. Caeca illuminatur, 372. Paralytica sanatur, 372. Adolescentens et puella energumena liberantur, 372.

S. PAULINUS NOLANUS. — Virtute S. Paulini Aquileiensis, provincia Aquileiensis totaque simul Italia salvatur, CXIX, 20 et seqq.

S. LUDGERI EPISC. — Virtute S. Ludgeri caecus illuminatur, CXIX, 779, 780. Piscis mirae magnitudinis capitur, 782. Armingerus tredecim per annos caecus visum recuperat, 785, 784. Mulier morbo gravi laborans sanatur, 785. Puella paralytica sanatur, 785. Quidam nervis popliteae contractus sanatur, 786. Puella caeca illuminatur, 786. Alia puella energumena et muta liberatur et sanatur, 786. Juvenis contractus et paralyticus sanatur, 786, 787. Femina caeca illuminatur, 787. Juvenis mutus et energumenus loquitur et liberatur, 787. Paralytica sanatur, 787. Caecus illuminatur, 787, 784. Puella paralytica sanatur, 788. Caecus auditum recuperat, 788. Caecus lumen recipit, 788. Alius caecus illuminatur, 788. Daemon omnia vastans fugatur, 789. Mulier diu membrorum usu destituta sanatur, 789. Juvenis Adam, infirmitate in vinculis contracta laborans, sanatur, 789, 790. Mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 790. Adolescentens energumenus a medicis desperatus liberatur et sanatur, 790. Pauper caecus illuminatur, 790, 791. Quidam pro furto necatus a mortuis suscitatur, 791. Alius in patibulo suspensus a morte liberatur, 791, 792. Arbores ad coquendum monasterium in tempestate eruntur, 795.

B. ALCUINI ABBAS. — Virtute ac meritis B. Alcuini incendium exstinguitur, C, 182. Infirmi sanantur, 103. Pauper caecus illuminatur, 103. Diabolus fugatur, 104. Sigulfus dolore capitis graviter laborans sanatur, 106. Alius eius scopolis dolore gravi dentium laborans sanatur, 106.

S. BENEDICTUS ABBAS ANIANENSIS. — Virtute ac meritis S. Benedicti multi pauperes a famis periculo eripiuntur, CIII, 361. Incendium compescitur et exstinguitur, 362. Vinea a vastatione locustarum liberatur, 362, 363. Aliud incendium exstinguitur, 363. Monachus a latronibus liberatur, 363. Monachus latro convertitur ac pie moritur, 363. Tempestas valida sedatur, 371. Mulieres tortionibus laborantes sanantur, 371. Energumenus liberatur, 371. Femina spiritu immundo plena mundatur, 371. Multi febricitantes sanantur, 371.

EDMUNDUS ABBAS. — Virtute ac meritis SS. Marcellini et Petri omnia infirmitatum genera curantur, CIV, 334. Daniel omnibus membris contractus sanatur, 334. Mulier paralytica sanatur, 338. Vuillebertus gravi languore laborans et a medicis desperatus sanatur, 338, 339. Clericus surdus et mutus sanatur 339. Puella surda et muta a nativitate sanatur, 339, 360. Albricus caecus et toto corpore tremulus illuminatur et sanatur, 361, 362. Puer horrendo contractus sanatur, 362. Duo alii simili modo contracti, sanantur, 362, 363. Cervisia in vinum mutatur, 364. Gisalbertus homani gibbo depressus sanatur, 365. Puella sexdecim annorum ignara linguae Latinae, recte loquitur Latinae et a demone vexata liberatur, 367 et seqq. Monacha per decem annos paralytica sanatur, 369. Mulier rictu hians laborans sanatur, 370. Puer surdus et mutus curatur, 370, 371. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 371. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 371. Vltoribus tenebris fugantur, 371, 372. Presbyter insanus sanitati redditur, 372, 373. Drogo febribus graviter laborans sanatur, 373. Juvenis pessime contractus, 373, 376. Puella pariter contracta sanatur, 376. Pauper per tres annos caecus visum recipit, 376. Mulier jam diu caeca visum recuperat, 377. Quidam morbo gravi viscerum laborans sanatur, 377, 378. Puella octo per annos paralytica sanatur, 378. Rusticus gibbo ac dolore gravi dentium laborans sanatur, et a gibbo subito liberatur, 379, 380. Dominicus morbo spasmodico laborans sanatur, 381. Anus Gerrada caeca visum recuperat, 381. Surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 381. Anus per tres annos caeca lumen recuperat, 381. Puer a nativitate caecus illuminatur, 381. Puella per tres annos

caeca visum recipit 382. Dado curvus ac toto corpore retortus erigitur et sanatur, 382. Vidua Adalrada per quatuor annos caeca visum recipit, 382. Alia femina quinquennio caeca illuminatur, 382. Gunthardus paralyticus sanatur, 382. Caecus a nativitate illuminatur, 382. Puella tres per annos caeca visum recipit, 382, 383. Alia decem per annos caeca lumen recuperat, 383. Ermenwardus per annos quatuordecim caecus illuminatur, 383. Puella a demone vexata liberatur, 383. Puella octo per annos caeca illuminatur, 384. Alia similiter caeca visum recuperat, 384. Puella Bildrada curva ac retorta erigitur et sanatur, 384.

Alia femina plurimis ab annis caeca visum recipit, 384, 385. Heraldus annos per multos caecus illuminatur, 385. Duae viduae per multum tempus caecae visum recuperant, 385. Femina penitus incurvata erigitur ac sanatur, 385. Lioldoldus cruce ac pede graviter laborans sanatur, 385. Juvenis surdus et mutus et sinistra manu contractus sanatur, 385, 386. Engilgarda diu paralytica sanatur, 386. Ramburga omnibus membris inferioribus paralytica sanatur, 386. Germanus per multum tempus caecus illuminatur, 386. Gundrada tres per annos caeca visum recipit, 386. Puer caecus a nativitate illuminatur, 387. Gildemar surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 387. Puella surda, muta, caeca et contracta auditum, loquelam, visum et integram sanitatem recipit, 387. Beroldus contractus ac debilis sanatur, 387. Puella habens manum contractam sanatur, 387, 388. Puer surdus auditum recuperat, 388. Puella muta et contracta loquelam recipit et erigitur, 388. Ancilla caeca illuminatur, 388. Theophrastus morbo spasmodico laborans sanatur, 388. Puer contractus ac histortus sanatur, 389. Folchardus habens dextram semper agitatam ac tremulam sanatur, 389. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 389. Virgo Saliga paralytica sanatur, 389, 390.

Virtute ac meritis SS. Proti, Hyacinthi et Hermis, femina a demone vexata liberatur, 391, 392. Alia femina renibus debilitata, atque cruribus pedibusque paralytica, sanatur, 392 et seqq.

HAIMINUS MONACHUS S. VEDASTI ATRERATENSI. — Virtute ac meritis S. Vedasti duo pauperes aegroti curantur, CI, 757. Caecus illuminatur et claudius recte ambulat, 757. Undecim parvuli gravi morbo laborantes sanantur, 758.

S. ALDRICI SENONENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Aldrici, bubulcus gravi vulnere laborans subito sanatur, CV, 808. Mauricius coarctus ad penitentiam salutarem adducitur, 809. Puella a nativitate caeca illuminatur, 809. Mulier morbo gravi laborans sanatur, 810.

HILDEVINUS ABBAS S. DIONTY. — Virtute ac meritis S. Dionysii segetes sunt copiosiores et abundantiores, CVI, 48. Multi infirmi variis morbis laborantes sanantur, 48.

JOSEPHUS SACERDOS. — Virtute ac meritis SS. Ruperthi et Zenonis femina nomine Bedenigga a nativitate caeca illuminatur, CVI, 894, 895. Quidam habens manum aridam sanatur, 895. Femina quatuordecim febribus laborans sanatur, 895. Multi infirmi variis morbis affecti sanantur, 895. Hildegaris per multum tempus caecus illuminatur, 896. Femina quinq[ue] per annos paralytica sanatur, 896. Pluvia noxia fugatur, 899. Puella muta a nativitate loquitur, 899. Bertinda a demone vexata liberatur, 899. Caeca illuminatur, 899. Caecus a nativitate illuminatur, 899, 900. Sacerdos incredulus castigatur, 900. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 900. Obdus caecus visum recuperat, 901. Puella a nativitate caeca illuminatur, 901. Mulier clauda recte ambulat, 901. Herveus gravi infirmitate laborans sanatur, 901. Uxor Hervei febribus triduanis laborans sanatur, 902. Carolus rex dolore gravi dentium laborans sanatur, 904.

RABANUS MAJUS ARCHIEPISC. MOGUNT. — Virtute ac meritis sanctae Marthae multi variis morbis et infirmitatibus laborantes sanantur, CXII, 1496, 1506. Provincia Viennensis a dracone immani liberatur, 1497. Eadem provincia ad Christum convertitur, 1497. Demonia fugantur et energumeni liberantur ac sanantur, 1499. Juvenis Rhodano submersus a mortuis suscitatur, 1499. Aqua in vinum convertitur, 1500. Clodoveus rex morbo gravi laborans sanatur, 1506.

WALAFRIDUS STRABUS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Galli abbas demonia in specie mulierum ostentans fugantur, CXIV, 388. Serpentes fugantur, 389. Fila ducis a demone liberatur et sanatur, 392, 393. Tabula brevior ut edificetur oratorium, fit longior, 1000. Pires mirae magnitudinis capiuntur, 1001. Pauper debilis et contractus sanatur, 1004. Violatores sepulchri S. Galli castigantur, 1008, 1009. Avis praegrans ad pauperem satiandum mittitur, 1009, 1010. Quidam caecus, surdus et paralyticus, visum, auditum totamque sanitatem recipit, 1015. Latro castigatur pro furto, sed postea omnes

sanatur, 1019. Perjurus fit cæcus ad emendationem, 1020. Viator a periculo latronum et a morte liberatur, 1020, 1021. Puella energumena, ejecto demone, liberatur et sanatur, 1021. Quidam icu fulminis contractus ac deformatus, sanatur, 1022, 1023. Surdus et mutus sanatur, 1023. Fur deprehenditur, et omnia furata restituntur, 1023, 1024. Sanctimonialis contracta ac contorta sanatur, 1024. Quidam debilis ac contractus sanatur, 1024. Quidam præ fastidio ciborum laborans sanatur, 1025. Quidam reus in vinculis vulneratus a vinculis et vulnere liberatur, 1025. Quidam medicus gravi tumore laborans sanatur, 1026. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1026, 1027. Puerulus ulceribus laborans sanatur, 1027. Puella habens manum aridam et curvatam sanatur, 1027. Juvenis mutus loquelam recipit, 1028. Puer debilis et contractus sanatur, 1028. Puella per multum tempus paralytica sanatur, 1029, 1029. Ancilla cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1029. Scotus omnimodo debilis curatur, 1029, 1030.

Virtute ac meritis S. Othmari abbatis, tempestas sedatur, et nautæ a naufragio salvantur, 1037. Potus crescit et abundat ad sublevandos navigantes, 1038. Mutus et surdus curatur, 1038, 1039. Quidam in casu a morte liberatur, 1039, 1040. Puer contractus sanatur, 1040. Clericus habens manus contractas et putrefactas sanatur, 1041.

Virtute ac meritis sancti Mamme in carcere reclusi parconitur, 1051, 1053. Carcer aperitur et rei vinculis solvuntur, 1053. Ipse sanctus in igne non læditur, 1055, 1056; a bestis feris non læditur, sed honoratur, 1057, 1058. Leo loquitur, 1058, 1059.

Virtute S. Leodegarii episcopi et martyris multi variis morbis laborantes sanantur, 1147 et seqq.

S. EULOGIUS AUSTRIACORUM TOLENTINUS. — Virtute SS. Floræ et Mariæ martyrum populi Christiani contra hostes et barbaros protegentur, CXV, 842. Virtute ac meritis SS. Georgii, Aurelii et Nathanaë, Brutius morbo elephantino insaniabili laborans liberatur, 947. Juvenis febribus tres per menses laborans sanatur, 947. Gerinus doloris cruciatibus per totum corpus laborans sanatur, 948. Pauper vidua suum equum furatum recuperat, 949. Fur delegitur, plaga affigitur; sed penitens sanatur, 950. Quidam claudus et alius dolore capitis graviter laborans sanatur, 949. Infans pedum debilitate laborans curatur, 950. Anus surda et muta auditum et loquelam recipit, 950, 951. Vinum abundat et fit copiosius, 951. Puella octo per annos cæca visum recipit, 951, 952. Boso paralyticus sanatur, 952. Pauper cæca renibus contracta et omnimodo impotens sanatur, 952, 953. Alvearium fit immobile et fures fugantur, 953. Cæcus illuminatur, 953. Duo cæci visum recuperant, 953. Adolescens tassus curatur, 953. Puella contracta sanatur, 953, 954. Femina centenaria cæca illuminatur, 954. Contractus sanatur, 955. Mulier inflationis morbo graviter laborans sanatur, 955. Hieronymus gravi totius corporis debilitate laborans sanatur, 956. Surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 956. Juvenis quinque per annos cæcus illuminatur, 956, 957. Contractus ac retortus sanatur, 957. Quidam renibus laborans et claudus sanatur, 957. Corpora SS. martyrum a rapacitate et voracitate canum, ferarum et velucrum servantur, 957, 958. Presbyter pro furto reliquiarum fit energumenus, sed postea penitens sanatur, 958. Teutgaudus duos per annos contractus, sanatur 958.

ANULO EMAC. LUDOVICUS. — Virtute ac meritis S. Bonigni martyris multa sanitatum vel curationum signa celebrantur, CXVI, 80.

S. ANSCHARIUS HAMBURGENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Anscharii pluvia noxia descendit in cultores eorum, dum una quidem gutta non descendit in invocantes Christum, CXVIII, 979. Ipse sanctus tibias gravi dolore laborans sanatur, 959. Bircenses ab hostium incursu liberantur, 981. Idola deseruntur, et fides Christiana colitur, 981, 982. Pecunia crescit et multiplicatur ad refecillandos pauperes, 983. Plurimi infirmi baptizantur et sanantur, 989, 990. Suedi ad Christum convertuntur, 996, 997. Xenodochium dotatur et pauperes reficiuntur, 1003, 1004. Captivi liberantur, 1007. Agroti sanantur, 1008. Virtute ac meritis S. Willehodi Bremensis primi episcopi ipse sanctus a morte liberatur, 1015, 1016. Contra plagas et gladium servatur, 1016, 1017. Femina septem per annos cæca illuminatur, 1023, 1026. Alia novem per annos cæca visum recuperat, 1026. Septem languidi a diversis infirmitatibus liberantur, 1026. Femina per tres menses et amplius cæca lumen recipit, 1026. Alia morbo contracta sanatur, 1026. Alia per multos annos incurvata et manibus reptans sanatur, 1026. Dux feminae una contracta et altera orba sanatur, 1026. Adolescens per multum tempus paralyticus sanatur, 1026, 1027. Adult paralytica sanatur, 1027. Ikka septem per annos cæca illuminatur, 1027. Alia contracta et paralytica sanatur, 1027, 1028. Cæcus et blastra ejus cæca visum recipiunt, 1028. Surdus et mutus a nativitate auditum et loquelam recipit, 1028. Puella contracta sanatur, 1028. Femina Herimod duos per annos surda sanatur, 1028. Dux feminae una incurvata et altera orba sanatur, 1028. Puella multo tempore omnibus membris invalida sanatur, 1028. Mulier multos per annos cæca illuminatur, 1029. Alia diutius cæca visum recipit, 1029. Meinradus cæcus illuminatur, 1029. Femina novem per annos cæca visum recuperat, 1029. Quidam habens manum contractam sanatur, 1029. Thiadgordis diu cæca illuminatur, 1029. Akko vulnere gravi laborans sanatur; ejusdem uxor diu cæca, lumen recuperat, 1029. Quidam tres per annos mutus loquelam recuperat, 1029. Puella horrendo contracta sanatur, 1029, 1030. Alia omnibus membris invalida sanatur, 1030. Alia a nativitate manca sanatur, 1030. Ancilla comitis Herimanni muta loquelam recuperat, 1030. Puella muta et contracta loquelam recipit et sanitatem, 1030. Femina ex dextra parte a nativitate manca sanatur, 1030, 1031. Ida novem per annos cæca illuminatur, 1031. Dissith undecim per menses uno oculo cæcata, curatur, 1031. Alia paralytica sanatur, 1031. Femina diu cæca illuminatur, 1031. Rotgardis clauda recte ambulat, 1031.

B. SERVATUS LUPUS FERRARIENSIS ABBAS. — Virtute ac meritis S. Maximini episcopi Trevirensis cæcus illuminatur, CXIX, 675. Paralyticus sanatur, 676. Femina a demone vexata liberatur, 676. Duo leprosi mundantur, 676. Creton a nativitate cæcus illuminatur, 676. Roduara habens tibiam et pedem aridos sanatur, 677. Caro us Martellus febribus graviter laborans sanatur, 677. Dux feminae manibus pedibusque aridæ curantur, 678. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 678. Demones fugantur, 678. Clericus energumenus pessime vexatus liberatur, 679. Alius energumenus similiter vexatus sanatur, 679. Cunibertus atrociter a demone vexatus liberatur, 679. Tringis septem energumeni eodem die curantur, 680. Femina per septem et quadraginta annos a demone vexata liberatur, 680. Duo et viginti alii energumeni altero die mundantur, 680. Virtute ac meritis S. Wigberti abbatis hostes carduntur ac fugantur, 688, 689. Malefactor paralyti perenni multatur, 689. Raptor seuus ac visu privatur, 689, 690. Iuris accendi nequit ad incendendam domum ecclesiæ, 690. Ecclesia squaloribus Saxonum non potest maculari, 690. Quidam morbo gravi laborans sanatur, 692. Alius paralyti generaliter laborans sanatur, 692. Sigebertus demoniacus liberatur, 692. Energumenus rabilius sanatur, 692. Quidam surdus, mutus et horrendo contractus, auditum, loquelam et integram sanitatem recipit, 692, 693.

WANDALBERTUS PRUMIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Goaris presbyteri calumniatores ipsius sancti mirabiliter pascentur et exanimæ ad vitam revocantur, CXXI, 617. Innocentia ipsius loquela infantis manifestatur ac protegitur, 619, 620. Clericus manu debilis curatur, 626, 627. Vinum crescit et multiplicatur, 628. Servus claudus recte ambulat, 628. Quidam mente captus sanatur, 628, 629. Wattarius energumenus pessime vexatus liberatur et sanatur, 629. Piasces miræ magnitudinis capiuntur, 660. Abbatissa crure fracto graviter laborans sanatur, 661. Discordes inter fratres fit concordia, 661. Carolus imperator periclitans in tempestate liberatur, 661, 662. Regina Fastrada do ore dentium graviter laborans sanatur, 662. Quidam super glaciem periclitans a naufragio salvatur, 662, 663. Quidam procurator ad emendationem caditur ac læditur, sed penitens sanatur, 663. Turricula a inundatione salvatur, 663. Brigida pedibus debilis sanatur, 663. Ancilla Hadebaldi bis cæca et muta, bis visum et loquelam recipit, 664. Alia cæca illuminatur, 664. Filius ancillæ cæcus et mutus visum et loquelam recipit, 664. Quidam a naufragio liberatur, 664, 665. Infans a fluctibus Rheni salvatur, 665. Fur pro furto fit demoniacus, sed penitens liberatur, 666. Presbyter pro decimis furatis fit cæcus et mutus, sed penitens visum et loquelam recuperat, 666. Servus a vinculis liberatur, 666. Abbas Maximinus ad emendationem periclitatur, sed penitens salvatur, 667. Quidam negotiator liberatur a naufragio, 667.

Servus ex aque periculo eruitur, 667, 668. Ludovicus imperator dolore pedum graviter laborans sanatur, 669. Mulier clauda recte ambulat, 669, 670. Infans energumenus curatur, 670. Alius infans surdus et claudus sanatur, 670. Puella cæca illuminatur, 671. Femina gravi renum dolore laborans sanatur, 673. Alia pedibus cruribusque graviter laborans sanatur, 673. Ancillula pedibus contracta

sanatur, 675. Femina oranimode debilis et contracta sanatur, 675. Quidam casu arboris præventus a morte salvatur, 675. Quidam surdus et tumore laborans auditum et sanitatem recipit, 675, 676. Alius surdus et habens brachium aridum curatur, 676. Alius habens manum cum brachio debilem sanatur, 676. Femina scabie et lepra et morbo laborans sanatur, 676. Alia habens digitos rigidos sanatur, 676. Puer a natiuitate claudus recte ambulat, 676. Femina manu et brachio contracta sanatur, 677. Puella quinquennis tres per annos caeca illuminatur, 677. Bertrada debilis ac contracta sanatur, 677. Femina oris contortis ad aurem deformitate laborans curatur, 677. Freosbaldus debilis vel potius paralyticus sanatur, 677, 678. Daguinus contractus manibus et genibus repens sanatur, 678. Puerulus caecus illuminatur, 678. Alvoldus paralyticus sanatur, 678, 679. Caecus illuminatur, 679. Mulier per multum tempus caeca visum recuperat, 679. Vir et uxor ejus paralyti laborantes sanantur, 679, 680. Femina surda, muta manibusque debilis, auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 680. Alia nomine Grimilt eadem infirmitate laborans sanatur, 680.

ISO SANGALLENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Othmari quidam stomachi morbo laborans, quo panem omnino respueret, sanatur, CXXI, 788. Quidam a natiuitate debilis ac contractus curatur, 789. Mutus a natiuitate loquitur, 790. Puerulus a natiuitate contractus sanatur, 790, 791. Mutus munere loquendi donatur, 791, 792. Quidam pede tumefacto per integrum annum laborans sanatur, 792. Alius habens pedem cum tibia contractum ad posteriora sanatur, 792. Sanctimonialis quatuor per annos caeca visum recuperat, 791, 795.

MULO MONACHUS S. AMANDI. — Virtute ac meritis S. Amandi serpens fugatur, CXXI, 933, 934. Captivi redimuntur et instruuntur, 939. Puer a submersione liberatur, 942. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 944. Gandenses ad fidem Christianam convertuntur, 945. Mortuus suscitatur, 949, 950. Caecus illuminatur, 959. Quidam a periculo mortis liberatur, 961. Quidam ad emendationem sunt caeci et paralytici, et postea visum et integram sanitatem recuperant, 962 et seqq.

S. ADO VIKKENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Theodori abbatis Viennensis in Gallia caecus illuminatur, 939. Contractus erigitur, 450. Cera crescit ad tenebras noctis fugandas, 450. Virtute ac meritis S. Bernardi episcopi Viennensis energumini et lunatici curantur, 451, 452. Sanctimonialis muta loquelam recipit, 451. Caecus illuminatur, 451. Alius caecus visum recipit, 451, 452. Tertius caecus pariter illuminatur, 452. Juvenis pedum impotens a natiuitate recte ambulat, 453.

ABREYALDUS FLORACENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Benedicti caecus a natiuitate illuminatur, CXXIV, 905. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 906. Caecus lumen recipit, 906. Mortuus ad vitam revocatur, 907. Puella a mortuis suscitatur, 907. Pisces copiosius capiuntur, 926. Quidam pedibus laborans et a natiuitate gressu privatus sanatur, 926. Armillae furatæ recuperantur, 929. Puer a natiuitate horrende contractus sanatur, 931. Energumenus rabidus atque debacchans liberatur et sanatur, 934, 935. Alius energumenus pariter vexatus sanatur, 935. Comes Raculphus energumenus rabidus sanatur, 936. Perjurus pro suo crimine fit manu aridus, postea penitens sanatur, 940, 941. Femina clauda scabellisque ambulans sanatur, 941, 942. Incendium exstinguitur, 942, 943. Puer e lupi faucibus eripitur, 943, 944. Sexaginta infirmi variis morbis affecti curantur, 945, 946. In certamine, præna nocentibus et securitas innocentibus datur, 948. Plurimi, linguis abscissis, loquuntur, 962, 963. Virtute ac meritis S. Aigilphi virgo sanctimonialis caeca visum recipit, 963.

HEINRICUS MONACHUS ASTRIBODORGENSIS. — Virtute ac meritis S. Germani tempestas sedatur, CXXIV, 1168. Puella caeca illuminatur et Pelagiani vincuntur, 1170, 1172. Mortuus suscitatur, 1199. Energumenus liberatur, 1200, 1201. Michomeres defunctus ad vitam revocatur, 1211. Filius viduae a mortuis suscitatur, 1213. Quidam a ruina parietis servatur, 1213, 1214. Virga sancti humi delixa subito ramusculos frondesque producit, 1214. Pax et securitas obtinentur, 1219. Tribunus Nonninus pro suo crimine fit immobilis et mutus, postea penitens sanatur et loquelam recuperat, 1229. Quidam genuum debilitate laborans sanatur, 1229. Puer energumenus liberatur, 1230. Perjuri ad emendationem pro suo crimine castigantur, 1230, 1231. Surdus auditum recipit, 1232. Quidam toto corpore invalidus sanatur, 1232, 1233. Pelrus genuum debilitate laborans sanatur, 1233. Nonnulla toto corpore contracta erigitur, 1233. Alia similiter contracta curatur, 1233. Berlindis et Teduisa pariter contractæ sanantur, 1233, 1234. Alcharius quartanis febribus labo-

rans sanatur, 1234. Presbyter tertiana febre laborans sanatur, 1234. Clericus quotidiana febre affectus sanatur, 1234. Mulier habens manus contractas curatur, 1234. Una alia similiter contractæ sanantur, 1234. Maria pro furto renibus graviter laborat, postea penitens a sanatur, 1235. Puella muta loquelam recipit, 1235. Contractus sanatur, 1236. Quidam pro suo crimine fit contractus, postea penitens sanatur, 1237. Latrones accerunt et contra rapinam auxilium datur, 1237. Reverentia loci sancto Genesio danti vindicatur, 1238. Per cri pro suo crimine ad emendationem castigantur, 1239. Multi caeci illuminantur; claudi, leprosi, febricitantes sanantur, 1239.

Puella horrende contracta erigitur, 1239. Viatores diriguntur ac proteguntur, 1239, 1240. Res S. Germani etiam a bestiis proteguntur, 1240. Fur sacrilegus fugere nequit et ad emendationem capitur, 1241. Fons abundans oritur et caecus illuminatur, 1241. Domini quidam, pro sua sævitia, cruce fracto laborat, postea penitens sanatur, 1241. Matrona, pro sua vituperatione, pede dextro aberrat, postea penitens curatur, 1242. Quidam præputis pro sua sævitia coxa fracta laborat, postea penitens curatur, 1242. Fur pro furto fit energumenus, postea penitens, liberatur, 1243. Conradus princeps oculo graviter laborans sanatur, 1248, 1249. Helenus surdus, mutus et energumenus auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 1253. Adolescens genibus debilis a deformis sanatur, 1253. Mutus loquelam recipit, 1256. Aldricus debilis et contractus sanatur, 1256. Monachum dolore pectoris graviter laborans, sanatur, 1256, 1257. Mulier contracta et manibus replans, erigitur et sanatur, 1257. Alia surda auditum recipit, 1257. Adalsadus triginta et tres per annos genibus contractus sanatur, 1257. Latharius febre graviter laborans sanatur, 1259. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 1259. Puella muta et contracta loquelam integramque sanitatem recipit, 1260. Quidam morbo caduco a pueritia laborans sanatur, 1260. Parvulus contractione artuum laborans sanatur, 1260. Mulier a natiuitate muta loquitur, 1260, 1261. Puella muta linguam usum recipit, 1261. Puella duodecim de formis ac cervicis collique contractione laborans sanatur, 1261. Herimbertus febribus graviter laborans sanatur, 1261. Sorigiacus paralyticus sanatur, 1261, 1262. Virtute ac meritis S. Ursi incendium exstinguitur, 1262.

S. REMBERTUS HAMBOURGENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Remberti captivi a servitute et custodia et vicariis liberantur, CXXVI, 1004, 1005. Sanctimonialis catechis solvitur et captiva redimitur, 1005. Tempestas sedatur, 1006. Caecus illuminatur, 1006. Filius regis a demone liberatur, 1006.

AIMOIVS MONACHUS SANGERMANENSIS. — Virtute ac meritis S. Vincentii martyris, mulier per multum tempus caeca visum recuperat, CXXVI, 1019. Quidam claudus et gravi infirmitate laborans sanatur, 1019. Duo genibus contracti et mulier debilis curantur, 1019. Caecus illuminatur, 1019. Febricitantes et energumini sanantur et liberantur, 1019. Duo claudi recte ambulant, 1020. Multi demoniaci infirmique liberantur et sanantur, 1020. Femina pro incredulitate sua fit contracta, postea penitens sanatur, 1020. Latrones in fuga retineantur a verberibus et morte liberantur, et res furatæ restituantur, 1021. Lacta furata recuperatur, 1021. Caecus illuminatur, 1021. Quidam habens digitos contractos a natiuitate sanatur, 1021. 1022. Femina pro furto fit manu contracta, postea penitens sanatur, 1022. Puella a natiuitate caeca illuminatur, 1022. Alia pariter caeca pariter illuminatur, 1022. Piscator pro petulantia fit ore contractus, postea penitens sanatur, 1022, 1023. Pauperculus per multum tempus caeca illuminatur, 1023. Quidam genibus contractus sanatur, 1023. Mulier multos per annos caeca visum recipit, 1023, 1024. Equi aliaque Alberici a spoliatis hostium liberantur, 1024. Surdus et mutus curatur, 1024. Mulier pro incredulitate sua fit contracta, postea penitens sanatur, 1026. Virtute ac meritis S. Germani incendium rehibetur et exstinguitur, 1032, 1033. Violatores monasterii S. Germani cecitate et dysenteria laborant donec se peniteant vel morte afficiantur, 1031. Puer surdus, mutus et paralyticus integram sanitatem recipit, 1036. Duo puellæ per multum tempus febribus graviter laborantes sanantur, 1037. Pauperculus novem per annos contractus sanatur, 1039, 1041. Juvenis tres per annos contractus sanatur, 1041. Puer duodecim a natiuitate rebus ac genibus contractus sanatur, 1041, 1042. Caecus illuminatur, 1042. Adalaricus sacerdos dolore renum graviter laborans sanatur, 1043. Energumenus pessime vexatus liberatur 1043. Femina habens manus aridas sanatur, 1043, 1044. Caecus illuminatur, 1044. Helagia morbo suffocationis laborans sanatur, 1044. Monachi curantur S. Germani a furore Northmannorum liberantur, 1045.

Quidam infirmus multos per annos et impotens ambula-
lodi sanatur, 1046. Puerulus insanus et contractus inte-
gram sanitatem recipit, 1046. Femina contracta sanatur,
1047. Duo cæci illuminantur, 1047. Reus a circulo ferreo
liberatur, 1048. Mulier habens per decem annos manum
aridam sanatur, 1043. Duo cæci illuminantur, 1049. Multi
usque hodie sanantur infirmi, 1050. Virtute ac meritis
S. Savini martyris equus furatus restituitur, 1052. Vinum
servatur, 1053, 1054. Quidam pedibus curvis ac contra-
ctis laborans sanatur, 1051. Quidam habens manum aridam
sanatur, 1051. Alius triginta per annos cæcus illumina-
tur, 1051.

ANASTASIUS B. ELIOTHECARIUS. — Virtute ac meritis S.
Sylvestri Constantinus Magnus baptizatur et a lepra cu-
ratur, CXXVII, 1311. Virtute S. Demetrii martyris epi-
scopus Cyprianus affligitur contra barbaros protegitur et a
servitute liberatur, 724, 725. Multi qualibet infirmitate
affecti curantur, 726. Virtute S. Bartholomæi apostoli,
cæci illuminantur, leprosi mundantur, febricitantes sanan-
tur, claudi ambulant, surdi audiunt et cæteri languidi
vel enervati sanantur et liberantur, 733, 735. Hippa-
ritus insula per longa tempora contra hostes protegitur,
736. Navis a Sarracenis liberatur, 737. Nauta morbo gra-
viter laborans, sanatur, 737.

WOLFGANGUS PRESBYTER HASENRIETANUS. — Virtute ac
meritis sanctæ Walburgis abbatissæ in Germania puella
moribunda ad vitam reparatur, CXXIX, 870, 871. Duo
pueri morbo caduco laborantes sanantur, 874. Sanctimo-
nalis podagra laborans sanatur, 875. Pauper a nativitate
curvus et contractus erigitur et sanatur, 875. Mater et
filia manibus contractæ sanantur, 876. Mulier paralytica
curatur, 876, 877. Quidam horrenda contractione pedum
affectus sanatur, 877. Femina crure fracto per duos an-
nos valde laborans sanatur, 877, 878. Cæcus a nativitate
illuminatur, 879. Alius a nativitate pariter cæcus pariter
illuminatur, 880. Equi furati restituntur, 882. Contrada
a nativitate cæca illuminatur, 882, 883. Muliercula muta
et morbo caduco laborans sanitatem integram recipit,
885. Tres pauperes a nativitate cæci illuminantur, 885,
886. Piscis mirabiliter invenitur, 886. Mulier muta lo-
quelam recipit, 886, 887. Alia pedum debilitate affecta
sanatur, 888. Puer tres per annos pedibus laborans sana-
tur, 889. Mutus loquelam recipit, 889. Claudus recte
ambulat, 889. Puer claudus a nativitate gressum recipit,
890. Cæcus a nativitate illuminatur, 890. Alius cæcus vi-
sum recipit, 890. Etiam cæci illuminantur, surdi
audiunt, debiles sanantur et qualibet infirmitate affecti
curantur vel liberantur, 904.

HENRICUS ARCHIEPISC. TROMENS. — Virtute ac meritis
S. Martini Hildricus morbo lupi laborans sanatur, CXXIX,
1036, 1038. Sexaginta solidorum millia inveniuntur et
debitor solvitur, 1038, 1039. Dæmoniacus liberatur,
1040. Contractus sanatur, 1041. Mulier enervata et
contracta liberatur et sanatur, 1041, 1042. Alia pedibus
per biennium invalida, sanatur, 1042. Clericus cancri
ulcere laborans sanatur, 1042. Puella utraque manu pes-
time laborans sanatur, 1042. Gaudridus per triennium
genibus contractus sanatur, 1042. Maria tibiis graviter
laborans curatur, 1042. Piscator manibus contractus sa-
natur, 1042. Puella per totum corpus arida sanatur,
1042, 1043. Petronilla pedum et genuum impotens sana-
tur, 1043. Matrona diuturna infirmitate confecta sanatur,
1043. Puella genibus contracta et manu arida sanitatem
integram recipit, 1043. Mulier pede arida sanatur, 1043.
Alia paralytica curatur, 1043, 1044. Guiburgis a nativi-
tate cæca illuminatur, 1044. Puer paralyticus sanatur,
1044. Quidam fracto et arefacto brachio laborans, sana-
tur, 1044. Herbetus enervatus et mutus sanitatem
integram recipit, 1044. Paralyticus sanatur, 1044, 1045.
Puer per biennium morbo curvatus, sanatur, 1045.
Alius debilis et contractus sanatur, 1045.

Ermengardis cæca visum recipit, 1045. Duo feminae
fistula laborantes curantur, 1045. Puella cæca visum
recipit, 1045. Juvenis habens per decem annos brachium
aridum, sanatur, 1046. Duo juvenes surdi et muti a
nativitate audiunt et loquuntur, 1046. Hildegaridis surda
et muta auditum et loquelam recipit, 1046. Andreas per
triennium cæcus visum recuperat, 1046. Mulier per
quingennium contracta erigitur, 1046. Puella pariter
contracta sanatur, 1047. Puer debilitate pedum affectus
curatur, 1047. Joannes fistula confectus sanatur, 1047.
Puer verigine capitis vexatus et puella manibus con-
tracta, sanantur, 1047. Mulier opulenta utraque manu
horrende contracta curatur, 1047. Femina debilitate pe-
dum laborans sanatur, 1047. Puer eadem infirmitate af-
fectus curatur, 1048. Mulier fracto et arido brachio la-
borans sanatur, 1048. Puella muta loquelam recipit, 1048.
Duo puellæ surdæ et mutæ eodem die auditum et loque-

lam recipiunt, 1048. Puer gibbosus et curvus a nativitate
erigitur et sanatur, 1048. Puella pedibus contracta sana-
tur, 1048. Puer contractus curatur, 1048, 1049. Alius
morbo calceni laborans curatur, 1049. Puella a nativitate
cæca illuminatur, 1049. Duo pueri enervati rabi et
omnia vastantes liberantur, 1049. Duo fabri brachiis ac
manibus contracti sanantur, 1049. Puella præ febris
moribunda subito sanatur, 1049, 1050. Infans a medicis
desperatus sanatur, 1050. Omnes qualibet infirmitate
affecti sanantur, 1050. Hugo ægrotus toto corpore debi-
latus sanatur, 1050. Tres hydropici curantur, 1050.
Mulier hydropica sanatur, 1050, 1051. Nia muta, surda et
cæca subito visum, auditum et loquelam recipit, 1051.
Parvulus morbo gravi laborans sanatur, 1052.

PSYCHO-LOUTPRANDUS. — Virtute ac meritis S. Silverii
papæ agri multi sanantur, CXXIX, 1225.

ODILO MONACH. S. MEDARDI SCESSION. — Virtute ac me-
ritis S. Sebastiani clericus febris graviter laborans
sanatur, CXXII, 593. Alius per triginta dies morbo le-
thali laborans sanatur, 593. Puer cæcus illuminatur, 595-
596. Mulier gibbosa et curvata erigitur et sanatur, 596.
Surdus, mutus, mancus et claudus auditum, loquelam
et sanitatem integram recipit, 596. Duo cæci subito il-
luminantur, 596, 597. Claudus recte ambulat, 597. Puella
utroque pede claudula sanatur, 598. Quidam debilitate
genuum laborans sanatur, 598, 599. Femina insana et
muta loquelam et mentem sanam recipit, 599. Quidam
claudicans recte ambulat, 599. Matrona fluxu sanguinis
laborans sanatur, 599, 600. Mulier cæca illuminatur,
601. Quidam gibbosus et ad terram acclinis erigitur et
sanatur, 601. Quidam rusticus pro contemptu S. Seba-
stiani sit contractus et ore distortus, postea poenitens
sanatur, 601, 602. Quidam claudus et habens manum
aridam, recte ambulat et sanatur, 602. Mulier pede et
manu arida curatur, 603. Quidam vir claudicans recte
ambulat, 603. Valcherus debilitate pedum laborans sana-
tur, 603. Eurulfus quinquennio cæcus illico illuminatur,
603. Baldegerus novem per annos cæcus visum recipit,
603. Puer a nativitate claudus recte ambulat, 603, 604.
Septuaginta et duo qualibet infirmitate affecti, incolumes
sunt, 604. Cæci a nativitate illuminantur, claudi ab
utero matres gressum consequuntur, 604. Ostroldus
episcopus, pro contemptu S. Sebastiani plagis affligitur,
postea poenitens sanatur, 605, 606. Presbyter Magnus
febris graviter laborans sanatur, 606, 607. Octo decem
infirmi utriusque sexus coram rege Ludovico pio curan-
tur, 616. Ludovicus pius de conjugis et filii salute certior
efficitur, 610, 620. Virtute ac meritis SS. Gregorii, Tri-
burtii, Marcellini, etc. quidam tertiana febre laborans
sanatur, 624, 625.

HUGOBALDUS MONACHUS S. AMANDI. — Virtute ac meritis sanctæ
Rictrudis abbatissæ cæci visum, surdi auditum, muti lo-
quelam, claudi gressum recipiunt, CXXXII, 848. Febricitan-
tes ac variis morbis laborantes sanantur, 848. Virtute
ac meritis SS. Quirici et Julitte martyrum quadringenti
quaraginta quatuor viri incarcerationi ad Christum conver-
tuntur et martyres sunt, 853. Virtute ac meritis sanctæ
Aldegundis virginis aqua convertitur in vinum, 870.
Quædam monialis ab incendio salvatur, 870. Fons dulcis
illico oritur, 872. Parvulus a medicis desperatus ad sa-
nitatem revocatur, 873. Insanus et furiosus mentem sa-
nam recipit, 874.

S. ODO ABBAS CLUNIACENS. — Virtute ac meritis S.
Odonis Fulco comes morbo gravi laborans sanatur, CXXXIII,
52, 53, 91. Micæ in margaritas mutantur, 54. Sors in
Christianos cadere non potest, 67. Ipse sanctus a nau-
fragio et a præcipitio salvatur, 70, 101. A latronibus li-
beratur, 71, 101. Pisces copiosius capiuntur, 83. S. Odo
ægrotans inducias vite obtinet, 83, 84, 104. Mulier dæ-
moniaca liberatur, 98. Nepos sancti a furore Nortmanno-
rum liberatur, 100, 101. Latrones convertuntur, 101,
102. Vivarium piscium formatur, 103. Virtute ac meritis
S. Geraldii comitis Aureliacensis duo vinculati a morte
liberantur, 683. Piscis miraculose invenitur, 688. Pauper
omnimode contractus sanatur, 700. Surdus, mutus et
manu contractus auditum, loquelam integramque sani-
tatem recipit, 701. Multi variis morbis affecti vel plagis
sauciati, sanantur et curantur, 701. Fons oritur viatori-
bus sitientibus, 702. Dæmoniacus liberatur, 702, 703.
Virtute ac meritis S. Martini leprosus sanatur, 829.
Omnes qualibet infirmitate affecti sanantur, 833. Duo
paralytici inviti curantur, 833. Arbores tempore brumali
floribus vernant, 833.

CAPPIDUS STAVIENSIS PRIOR SACERDOS. — Virtute ac
meritis S. Odulphi presbyteri incendium consumitur et
restringitur, CXXXIII, 862.

OSBERNUS MONACHUS CANTUARIENS. — Virtute ac meritis

S. Odonis archiepisc. Cantuariensis, maximo miraculo de corpore Christi in eucharistia facto, multi ad Christum convertuntur, CXXXIII, 939. Per annos tres pluvia fugatur et ecclesia construi possit et sacra non intermittantur, 940.

SIGEBARDUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Maximini Megingaudus pro suo crimine sit contractus, postea penitens sanatur, CXXXIII, 969, 971. Gisilbertus dux plagis afficitur pro furtis suis, postea penitens sanatur, 972, 973. Servi a feritate et tyrannide Adalberti liberantur, 976, 977. Quantitas vini ad pauperes sublevandos adhibita non minuitur, 977, 978.

FRIDIGODUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Willfridi Eboracensis episc. puer a mortuis suscitatur, baptizatur et deo sacratur, 992, 993. Quilam membris fractus sanatur, 995. Uxor praesidis pene exanimis sanatur, 1001. Ipse sanctus arietis religatus vinculis solvitur, 1001, 1002.

URMO ARGENTINENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Arbogothi Argentinensis episc. puer regius ad vitam revocatur, CXXXIV, 1005. Multa beneficia invocantibus eum conferuntur, 1008.

FLOBOARDUS CANONICUS REMENSIS. — Virtute ac meritis S. Oriculi rusticus gravi infirmitate per annum integrum laborans sanatur, CXXXV, 42. Multi diversis languoribus affecti curantur, 42. Virtute ac meritis S. Remigii cæcus demum latus illuminatur et liberatur, 46. Quantitas vini et olei crescit et multiplicatur, 47. In urbe Remensi incendium cohibetur et expellitur extra januam civitatis, 47, 48. Puella energumena liberatur, 48. Eadem puella in ipsa liberatione a demone necata ad vitam revocatur, 48. Franci ad Christum convertuntur, 50-53. Christa a columba coeleste deferitur ad sanctificandum fontem baptismalem, 52, 55. Ludovicus plures victorias obtinet, 56, 57. Hereticus Arianus pro suo crimine sit mutus, postea penitens loquelam recuperat et ad fidem catholicam convertitur, 57. Cæci illuminantur, claudi recte ambulant et aegri sanantur, 60. Multi a pestilentia liberantur, 68. Res blatae pauperibus restituntur, 69, 70. Docta cæca illuminatur, 77. Claudus recte ambulat, 77. Mulier manuum impotens sanatur, 77. Puer cæcus visum recipit, 77, 78. Idem ore distortus et deformitate turpatus sanatur, 77, 78. Multi languentes et pestiferi sanantur, 78. Mulier cæca visum recipit, 78. Claudus recte ambulat, 78. Deodata surda auditum recipit, 78. Cæcus illuminatur, alius cæcus et alia cæca illuminantur, et duo paralytici curantur, 78. Femina pedum impotens sanatur, 79. Puella capitis dolore graviter laborans, sanatur, 79. Mulier omnium membrorum agitatione laborans sanatur, 80. Surdus, mutus per novem annos ac debilis sanitatem integram recipit, 81. Erilindis per quinquennium paralytica sanatur, 80. Cæcus et duæ cæcae et altera unius oculi visum recipiunt, 82. Puella utroque pede laborans sanatur, 82. Abraham claudus et contractus scabellulis reptans, recte ambulat sanitatemque integram recipit, 83. Virtute ac meritis S. Theodorici Thederici rex Francorum morbo oculi graviter laborans curatur, 86, 87. Filia ejusdem regis ad vitam revocatur, 87. Cæci visum, surdi auditum, claudi gressum recipiunt, contracti et energumeni sanantur, 88. Mulier habens manum contractam sanatur, 87.

Virtute ac meritis S. Theophilii, multi dolore gravi dentium affecti curantur, 90. Sus ex puteo altissimò eripitur, 91. Quidam oculo graviter laborans sanatur, 91. Equus ad vitam revocatur, 92. Famulus sancti febribus graviter laborans sanatur, 92, 93. Clericus energumenus liberatur, 93. Febricitans sanatur, 94. Cæci illuminantur, claudi eriguntur, muti loquuntur et surdi auditum recipiunt, 94. Femina paralytica, alia brachii arida sanatur, 94. Cæcus illuminatur, 94. Femina sexdecim per annos cæca visum recipit, 94. Multi diversis morbis laborantes sanantur, 94. Virtute ac meritis S. Basoli Ragenulfus laqueo suspensus a morte liberatur, 99. Latrones cæci sunt pro suo furto, sed penitentes visum recuperant, 100.

Virtute sanctæ Helenæ reginæ puella in præceps lapsa a læsione et a morte salvatur, 109. Mulier gentilis contracta sanatur, 109. Quidam per sex annos omnibus membris dissolutus sanatur, 109. Puella a nativitate cæca illuminatur, 109. Alia muta contracta sanitatem integram recipit, 109. Iunaticus Palesie sanatur, 110. Quidam per quindecim annos morbo gravi laborans sanatur, 110. Puella a nativitate contracta sanatur, 110. Alia paralytica linguae et manus dextræ laborans sanatur, 110. Surdus a nativitate audit, infans moribundus sanatur, 110. Quidam septies sit paralyticus et septies curatur, 110. Mulier dolore dextri lateris laborans sanatur, 110. Cæca illuminatur, 110. Pisces copiosius capiuntur, 110, 111.

Virtute ac meritis S. Sindulfi mulier cæca illuminatur, 111. Puella muta et manu debilis loquelam re-

cipit et sanatur, 111. Alia mulier contracta sanatur, 111. Puella contracta genibus reptans sanatur, alia per septem annos cæca visum recipit, claudus recte ambulat, femina contracta sanatur, 111. Puella a primo statim anno cæca illuminatur, duo fratres cæci visum recipiunt, 111. Virgo Deo sacra contracta sanatur, 111. Virtute ac meritis S. Rigoberti tres claudi recte ambulant, 119. Mulier cæca illuminatur, 119. Diversis morbis multi affecti, febricitantes, dentium doloribus cruciati curantur et sanantur, 119. Mulier febribus graviter laborans sanatur, 119, 120. Cæca illuminatur, 120. Surdus auditum recipit, 120. Monachus febribus graviter affectus sanatur, 120. Presbyter dolore dentium graviter laborans sanatur, 120, 121.

Virtute ac meritis S. Mariæ Dei Genitricis infans a nativitate cæca illuminatur, 145. Clericus dolore dentium graviter affectus sanatur, 146. Diaconus febribus graviter laborans sanatur, 146. Tres claudi et contracti eriguntur et recte ambulant, 146, 147. Alius claudus et contractus bis sanatur, 147.

Virtute ac meritis S. Gihroni tres mulieres cæca illuminantur, 288. Mulier habens manum contractam sanatur, 288. Virtute ac meritis S. Balderici Ofradi miraculose alitur et monasterium a furore et incendio Nortmannorum liberatur, 514, 515. Contractus erigitur, cæcus illuminatur et mutus loquelam recipit, 515. Adalarus febre gravi corripitur, postea penitens sanatur, 515, 516. In magna siccitate pluvia copiosa obtinetur, 516. Quidam luscus amissi lumen oculi recuperat, 516. Mutus loquitur, 516. Claudus recte ambulat, femina octo per annos contracta sanatur, 517. Duo cæci illuminantur; infans annorum septem mutus loquitur, 517. Multi diversis infirmitatibus laborantes sanantur, 517. Duæ cæcae nobiles feminæ illuminantur, mulier contracta sanatur, 517. Quidam casu attritus et quasi mortuus sanitati restituitur, 517, 518. Godofridus comes pro contemptu sancti febre gravi corripitur, postea penitens sanatur, 518. Famulus S. Ralierici a naufragio salvatur, 519. Virtute ac meritis SS. Boræ et Dodæ febricitantes atque alii variis morbis laborantes sanantur, 519. Puella surda auditum recipit, 519. Virtute ac meritis S. Mariæ Virginis cæci visum, claudi gressum, surdi auditum recipiunt, 525. Ecclesia ab incendio liberatur, 525. Virtute ac meritis SS. Rufini et Valerii martyrum quantitas cereæ crescit et multiplicatur, 526. Claudus recte ambulat, 526. Latro ad emendationem castigatur, 527. Olenus sit copiosius, 527, 528.

ERACLIUS LEODIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Martini Eracilius a morbo lupi liberatur, CXXXV, 947, 948.

S. UDALRICUS AUGUSTANUS EPISC. — Virtute ac meritis S. Udalrici quidam febribus graviter laborans sanatur, CXXXV, 1059. Multi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 1059. Fur pro suo furto febre corripitur, postea penitens sanatur, 1059, 1060. Presbyter pro furto bacelli morbo laborat; bacello restituto, sanatur, 1060. Puella brachio debilis et contracta sanatur, 1060, 1061. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1061. Luitosus pro reatu anxius ab anxietate liberatur, 1061. Adelardus pro contemptu sancti crure fracto laborat, postea penitens sanatur, 1062. Faber gravi infirmitate affectus sanatur, 1062. Pauper biennio cæcus visum recuperat, 1063. Clericus mutus loquelam recipit, 1063, 1064. Cæcus illuminatur ad sublevandum ductorem suum in via deficientem, 1064. Matrona energumena liberatur, 1064, 1065. Filius ducis morbo gravi laborans sanatur, 1065. Dux Vandalorum sagitta venenata sauciatus curatur et a morte liberatur, 1065. Mulier energumena et crudeliter a demone vexata liberatur, 1065, 1066. Alia femina muta, contracta et paralytica, loquelam integramque sanitatem recipit, 1066. Cæcus visum recipit, 1066. Puer in flumine submersus a morte salvatur, 1066. Ancilla manibus contracta subito sanatur, 1067. Claudus recte ambulat, 1068. Juvenis paralyticus sanatur, 1068.

RATNERIUS EPISCOPUS VERONENSIS. — Virtute ac meritis S. Ursuari episc., Laubiensis in Belgio puella sanctimonialis energumena et a demone crudeliter vexata liberatur et sanatur, CXXXVI, 549, 550. Alia puella demoniaca liberatur, 551. Neptis sancti gutture graviter laborans sanatur, 551. Alia puella ægrola et moribunda subito sanatur, 551, 552.

BERNERUS ABBAS HUMOLARIENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Hungenidis virginis cæcus illuminatur, CXXXVII, 69. Rotherius utriusque pedis impotens curatur, 69. Puella epileptico morbo laborans sanatur, 74, 75.

S. ETHELVOLDUS WINTONÆENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Ethelvoldi venenum haustum sit innocuum, CXXXVIII, 94. Cæcus illuminatur, 103. Puella gravi morbo laborans sanatur, 103. Puer cæcus visum recipit, 103. Fur a

carcere ligatus a vinculis et poena liberatur, 103, 104.

JOHANNES ABBAS S. ANNOVERI METENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Glodesindis abbatissæ cæcus et cæca illuminatur, CXXXVII, 226. Alia cæca visum recipit, 226. Tres feminæ febribus laborantes sanantur, 227. Alia gravi morbo laborans sanatur, 227. Cæca illuminatur, 227, 228. Alia pariter cæca visum recipit, 228. Quidam gravi fœtore marium laborans sanatur, 228, 229. Mulier decennio cæca illuminatur, 229. Quinque feminæ cæcæ visum recipiunt, 229. Tres viri cæci et quatuor feminæ cæcæ illuminantur, 229. Navis improvisa victori offertur, 230. Piscis miræ magnitudinis capitur, 230. Energumenus a dæmone graviter vexatus liberatur et sanatur, 230, 231. Mutus ab infantia loquitur, 231. Fons olei producit, 233, 234. Hildegardis per multum tempus cæca illuminatur, 235. Osa quinquennio clauda recte ambulat, 235. Claudus grabbato deportatus gressum recipit, 235. Quidam gravi infirmitate affectus sanatur, 235, 236. Mulier fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 236. Puer debilis et contractus sanatur, 236. Duæ feminæ contractæ et alia debilis et clauda sanitatem integram recipiunt, 236. Alia per annos duodecim languidos pedes trahens sanatur, 236, 237. Dæmoniacus scientia linguarum famulus sed graviter vexatus, liberatur et sanatur, 237. Vinum crescit et multiplicatur, 237. Femina languida sanatur, puella cæca illuminatur, 237. Dæmoniacus liberatur, 240. Puer a nativitate contractus et alius cæcus et contractus visum et sanitatem integram recipiunt, 240.

OSBERNUS MONACHUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis S. Dunstani episc. Cantuariensis, aqua ex rupe oritur, CXXXVII, 442, 443. Cæcus illuminatur, 457. Tres mulieres per multum tempus cæcæ visum recipiunt, 457. Sacerdos per multos annos paralyticus sanatur, 458. Ingratus ad emendationem castigatur, 458. Invalido sanitas redditur, 458, 459. Paupercula a nativitate cæca illuminatur, 459. Anus per annos multos cæca visum recuperat, 459, 460. Clemens excommunicatus fit energumenus et a dæmone valde corripitur, postea poenitens liberatur et sanatur, 460. Elwardus triginta per annos præ infirmitate repens erigitur et sanatur, 460. Lorip's recte ambulat, 460, 461. Puella Deo devota a nativitate cæca illuminatur, 461, 462. Alia fœda et invalida curatur, 462, 463. Quidam a pueritia debilis et contractus sanatur, 463. Alios omnimode contractus curatur, 463. Pueri novitii a verberibus et cruciatibus liberantur, 464. Lanfrancus in temporalibus adjuvatur, 466. Idem infirmitate gravi laborans sanatur, 466, 467. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 468. Quidam propter occisionem cervi catenatus liberatur, 468. Malefactor poenam meritam effugere non potest, 468, 469. Osbernus in lite contra adversarios calumniantes adjuvatur et victor evadit, 471, 472.

ADMO DERVENSIENSIS ABBAS. — Virtute ac meritis S. Frodoberti abbatis primis Cellensis, dæmon fugatur, CXXXVII, 602. Mater sancti cæca visum recuperat, 602, 603. Multi energumeni liberantur et qualibet infirmitate affecti curantur, 605. Vinum crescit et multiplicatur, 607. Mulier insana et furiosa sanatur, 609, 610. Lector dolore capitis graviter affectus sanatur, 611. Aurum in ossibus sancti reperitur, 615. Percussor matris suæ pro suo crimine, oculo et brachio graviter laborat, postea poenitens curatur, 616, 617. Virtute ac meritis S. Mansueti puer in fluvio submersus post tres dies vivus invenitur et patri redditur, 625, 627. Femina per annos septem cæca illuminatur, 634, 635. Puella energumena liberatur, 635. Quidam elephantino morbo laborans curatur, 651, 656. Clericus febribus graviter affectus et multi alii febrientes sanantur, 656. In siccitate magna pluvia abundans obtinetur, 659. Comes manu contractus sanatur, 659. Puer contractus curatur, 640. Populus a peste inguinaris seu cholera liberatur, 641, 642. Episcopus gravi morbo laborans sanatur, 642, 643.

Virtute ac meritis S. Basoli confessoris fons in montis vertice oritur, 644. Puer a nativitate cæcus illuminatur, 655. Aper contra venatores protegitur, 656. Suspensus in patibulo incolumis servatur, 657. Homo monstruosus curatur, 661. Puella quadragenaria a nativitate cæca illuminatur, 661. Alia per multum tempus cæca visum recipit, 661, 662. Multi a cruciatibus tyranni liberantur, 662. Vandali fugantur, 662, 663. Fur pro suo crimine castigatur, 664. Latrones ad emendationem suam imobiles, postea poenitentes relaxantur, 665. Rector pro contemptu S. Basoli, fit rhabidus, postea poenitens curatur, 667, 668. Pincerna impudicus a dæmone lauiatur, sed poenitens sanatur, 666. Quidam pro suo facinore fit quasi nudum cadaver, sed postea poenitens sanatur, 668, 667. Virtute S. Bercharii abbatis oleum oritur ad sanandos infirmos, 686. Virtute ac meritis S. Waldeberti abbatis Luxoviensis monasterium contra incendia pagano-

rum servatur, 695. Invasores ecclesiarum plagis afficiuntur sed poenitentes curantur, 696, 698. Bernaricus pedibus contractus erigitur et sanatur, 699, 700.

S. MAIOLUS ABBAS CLUNIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Maioli abbatis septem soliti reperuntur ad pauperes sublevandos, CXXXVII, 749, 750. Monachus febribus graviter laborans sanatur, 752. Multi a dæmone liberantur, 759. Multi infirmi sanantur, 759. Multi mente mortui resuscitantur, 759. Cæcus illuminatur, 759, 760. Alius cæcus visum recipit, 760, 761. Monachus febre gravi correptus sanatur, 761. Episcopus gravi morbo affectus curatur, 761, 762. Pauper nudus vestitur, 763. Matrona morbo gravi affecta sanatur, 772. Monetarius infirmitate graviter laborans sanatur, 772, 773. Servus a procacitate domini sui liberatur, 773, 774. Liber S. Dionysii ab incendio salvatur, 775. Navigantes a naufragio liberantur, 775, 776.

LEZALDUS MICIACENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Juliani Cenomanensis episcopi Cenomani ad Christum convertuntur, CXXXVII, 785. Tres mortui suscitantur, 787, 788. Puella a dæmone vexata liberatur, 790. Draco sævissimus fugatur et vim lædendi amittit, 791. Puer a serpente liberatur, 792. Duo energumeni liberantur, 792. Ostia carceris aperiuntur, et rei catenati a carcere et vinculis liberantur, 793. Infans ab incendio salvatur, 793, 796. Virtute ac meritis S. Maximini abbatis soror S. Theodemi cæca illuminatur, 801. Draco sævus exstinguitur, 799. Agilis ægrotus sanatur, 799. Ecclesia et monasterium S. Maximini ab incendio salvantur, 801, 805. Virtute ac meritis S. Aviti abbatis Dunensium monachus a mortuis suscitatur, 800, 801. Virtute S. Maximini duo fratres a morte liberantur, 810. Prædo pro suo crimine fit dæmoniacus, postea poenitens liberatur, 811. Auriga inter fluctus Ligeris prospere servatur, 811, 812. Quidam in flumine mersus et exanimis ad vitam revocatur, 812, 813. Clericus ab ecclesiæ tecto lapsus in laeas servatur, 813. Quidam habens manus contractas et fossorio hærentes sanatur, 813. Duo monachi a morte salvantur, 814, 815. Operarii sub terra obruti vivi servantur, 817. Pauper cæcus in flumine mersus a morte liberatur, 817. Pauper habitans sub rupe cum uxore et sex liberis a morte salvatur, 818. Ardentes ab igne eos devorante liberantur et sanitatem integram recipiunt, 820, 822. Bernerius phreneticus sanatur, 822. Virtute ac meritis S. Juniani febrientes sanantur, 826. Mulier elephantino morbo laborans curatur, 826.

S. ADALBERTUS EPISCOPUS PRAGENSIS. — Virtute sanctæ Mariæ Adalbertus moribundus ad sanitatem revocatur, CXXXVII, 865. Virtute ac meritis S. Adalberti quidam multi sunt ad emendationem, sed postea poenitentes loquelam recuperant, 890, 891. Paganus pro contemptu sancti fit mutus et ore contractus, sed conversus ac poenitens loquelam et sanitatem integram recipit, 894. Otto imperator morbo gravi laborans et a medicis desperatus subito sanatur, 894, 895.

HNOTSOTTA MONIALIS GANDERBHEIMENSIS. — Virtute ac meritis SS. Joannis et Pauli puer energumenus et a dæmone violenter vexatus liberatur et sanatur, CXXXVII, 994. Virtute S. Joannis apostoli Drusiana et Callimachus resuscitantur, 1001, 1010, 1011.

OPERA AÐEOTOTIÐ. — Virtute ac meritis S. Clodaldi confessoris dæmones fugantur de obsessis corporibus, ora mutorum aperiuntur, visus cæcis redditur, surdis auditus, cæcis gressus et cunctis infirmis ex fide poscentibus sanitas conceditur, CXXXVIII, 205.

ADMO ABBAS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Silvestri papæ Constantinus Magnus imperator lepra hædiatima laborans sanatur, CXXXIX, 540, 544. Virtute ac meritis S. Liberii papæ et confessoris multi salvantur infirmi, 551.

AIMOISUS MONACHUS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis sancti Benedicti basilica S. Petri ab incendio salvatur, CXXXIX, 814, 815. Mensa pauperum et peregrinorum ab incendio generali servatur, 815, 816. Architectus in casu gravi fit illæsus, 816. Mulier a dæmone liberatur, 816, 817. Contractus erigitur, 817. Duodecim pauperes aluntur, 817. Argentomagenses eulogis panis et vini mununtur, 819. Navicula celitus subministratur, 821. Æger sanatur, 822, 824. Incendium exstinguitur, 826. Contractus erigitur, 826, 827. Ingratus fit denuo contractus sed poenitens iterum sanatur, 827, 828. Othierus a juventute paralyti manuum ac pedum laborans sanatur, 828, 829. Ademarum invasor crenobii nutu divino vincitur et capitur cum suis sociis, 850 et seqq. Equus a puteo eruitur, 834. Milites in prælio non læduntur, 836, 837. Argentarius ex aquis eripitur, 839. Felix a naufragio his salvatur, 842, 845. Advocatus pauperum spoliator ad emendationem castigatur, 845, 846. Monachus, ab omnibus derelictus, adjuvatur, 844, 845. Duæ feminæ quatuor morbis laborantes sanantur, 848, 849. Adalais muta et

clauda loquitur et recte ambulat, 847. Femina pedum impotens bis sanatur, 847, 848. Incendium exstinguitur, 848, 849. Puella cruribus contracta erigitur et sanatur, 850, 851. Duo cæci lumen recipiunt, 851. Placidus in aqua exstinctus ad vitam revocatur, 853, 854. Ex rope fons oritur, 854. Tredecim solidi inveniuntur ut pauper deo-
dote pro alio liberetur, 854.

HENRICUS ABBAS LOSTENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Berfendis virginis multi quolibet morbo affecti sanantur, CXXXIX, 1107. Piscis in carnem convertitur, 1107. Aqua in vinum mutatur, 1107, 1108. Multi cæci illuminantur, multi claudieriguntur; surdi et multi auditum et loquelam recipiunt, demones fugantur, 1108. Femina incredula fit demoniaca, sed penitens liberatur, 1109. Virtute ac meritis S. Laudoaldi et sociorum cæca illuminatur, 1117. Femina nobilis hydropica sanatur, 1117, 1118. Contractus erigitur, 1119, 1120. Mulier energumena crudeliter a demone vexata liberatur et sanatur, 1120. Alia quatuor per annos cæca visum recipit, 1120. Alia sex per annos hydropisi graviter laborans sanatur, 1120. Equus furatus restituitur, 1120. Femina per multum tempus languida sanatur, 1121, 1122. Naucerus pro reatu castigatur, sed penitens sanatur, 1122. Mulier multos per annos cæca lumen recipit, 1123. Puella cæca illuminatur, 1123. Alia debilis et pedum impotens sanatur, 1123. Alia omnimode invalida et a medicis desperata sanatur, 1123. Adalgerus cæcus et gibbosus illuminatur et sanatur, 1123. Puella lippitudine oculorum per annos multos laborans sanatur, 1123, 1124. Paupercula cæca lumen recuperat, 1124. Alia cæca visum recipit, 1124. Theodorus per annos multos contractus erigitur et sanatur, 1124. Mulier cæca lumen recipit, 1124. Alia dolore renum graviter laborans sanatur, 1124.

NORBERTUS LOMENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Hadelmi confessoris fons abundans oritur ad sedandam sitim messorum laborantium, CXXXIX, 1145. Mulier muta loquelam recuperat, 1145. Matrona, ut donum faciat, ad vitam revocatur, 1146. Janua domus paupercula effracta redintegratur, 1146.

S. HENRICUS IMPERATOR. — Virtute ac meritis sanctæ Cunegondis imperatricis et virginis energumena liberatur, CXL, 214, 215. Tres contracti eriguntur, 215. Mulier paralytica et altera clauda sanitatem integram recipiunt; claudus recto ambulat, 215. Puer debilis et contractus et alius macie deformi consumptus sanatur, 215. Puella sciatica, puer contractus, puella pede et geniculo contracta, alia habens manum aridam, eriguntur et curantur, 215. Quidam pro equo furato suspensus patibulo, a morte liberatur, 215. Alius patibulo suspensus et strangulatus ad vitam revocatur, 215. Duo alii a vinculis et morte liberantur, 215. Puer a mortuis suscitatur, 215, 216. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 216. Puella in fonte exstincta a mortuis suscitatur, 216. Mutus a nativitate recte loquitur, 216, 217. Lupus fit milis, fovet puerulum et matri reddit illasum, 217. Servus dolore capitis graviter laborans sanatur, 217, 218. Cæci visum, claudi gressum, muti verbum, surdi auditum cæterique infirmi integram sanitatem recipiunt, 222. Pulvis convertitur in frumentum, 222.

THANOMARUS PRESBYTER. — Virtute ac meritis S. Bernardi episcopi Hildesheimensis, puella contracta erigitur, CXL, 435. Infantula morbo gravi affecta sanatur, 436. Puella dolore oculorum laborans, curatur, 436. Quidam dolore oculorum acuto vexatus sanatur, 436, 437. Dodo manibus pedibusque graviter laborans sanatur, 437. Mulier energumena et a demone graviter vexata liberatur et sanatur, 437. Juvenis energumenus horrende vexatus, liberatur, 437. Mercatores a naufragio salvantur, 438. Puer per quinquennium fistula morbo affectus sanatur, 438, 439. Abbas libiæ vulture laborans sanatur, 440. Mulier contracta erigitur, 439. Quidam habens manum aridam sanatur, 439, 440. Rusticus gravi infirmitate detentus sanatur, 440. Puella habens manum contractam sanatur, 440. Mulier gravi tumore oculorum et narium laborans sanatur, 440. Puella per quinquennium contracta curatur, 440, 441. Adelwardus paralyticus sanatur, 441. Infans pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 442. Miles diutina infirmitate consumptus sanatur, 442. Matrona gravi morbo laborans subito sanatur, 442. Miles febre gravi affectus sanatur, 442. Rusticus diu febribus graviter laborans sanatur, 442.

AUCTOR ANONYMUS. — Virtute ac meritis S. Henrici imperatoris paralyticus sanatur, CXL, 131. Cæcus illuminatur, 132. Languidus et totis membris invalidus sanatur, 132. Contractus erigitur, 132. Debiles curantur, cæci illuminantur, demones fugantur, multi variis morbis affecti sanantur, 132. Joannes cardinalis detractor sancti imperatoris fit cæcus, sed postea penitens visum recu-

perat, 135. Alios dubitans de signis que per sanctum fiebant, fit pariter cæcus, sed penitens illuminatur, 135. Adolescens omnimode contractus erigitur et sanatur, 131, 135. Demontacus et duo demoniaci liberantur, 135. Cæca illuminatur, 135. Mulier deformis et membrum impotens sanatur, 135. Matrona gravi dolore dentium confecta sanatur, 135, 136. Detractor sancti quinque sensuum officio privatur, sed penitens sanatur, 136. Quidam, simulans se esse contractum, pede fit contractus, 137. Cæcus illuminatur, 137, 138. Rusticus habens pedem aridum sanatur, 138. Surda et muta a nativitate audit et recte loquitur, 138. Mulier energumena a vita liberatur, 139. Multi febricitantes sanantur, 140.

ADALBERTUS TRARCTENSIS EPISC. — Virtute ac meritis sanctæ Walpurgis puella moribunda sanatur, CXL, 1095. Ancilla morbo et ingluvie laborans sanatur, 1095. Puer epilepticus sanatur, 1097. Abbatisa podagra laborans sanatur, 1097, 1098. Pauper a nativitate contractus et monstruosus erigitur, et sanatur, 1098. Mulier debilis et pedum impotens sanitatem integram recipit, 1098. Languidus et moribundus ad sanitatem revocatur, 1099. Homicida suæ victimæ invitus insolubilibus hæret ut crimen puniatur, 1099, 1101.

BERNARDUS SCHOLASTICUS ANDREAVENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Fidis virginis Wilbertus, oculis eruit, visum recipit, CXL, 131, 133. Ad solamen militis multis mortuus ad vitam, revocatur, 137, 138. Mulier sterilis fit secunda et parit duos masculos, 139, 140. Mulier per annulo usurpato gravi tumore laborat, sed penitens sanatur, 140. Mercator pro cereo furato inter flammam videtur, sed penitens ab incendio salvatur, 140, 141. Puer a nativitate cæcus, claudus, surdus et mutus videt, recte ambulat, audit et loquitur, 141, 142. Alius cæcus et claudus illuminatur et recte ambulat, 142. Infans patibulo suspensus a patibulo et morte liberatur, 142, 144. Alius vinculis solvitur et a carcere liberatur, 144, 145. Quidam alius in carcere catenatus, a carcere liberatur, adhuc catenatus ab asino celesti vehitur, et denique, catenis fractis, ab omni periculo salvatur, 145, 148. Raimundus naufragatus a morte salvatur, 148, 151. Hodius peregrinus a vinculis et carcere liberatur, 151, 152. Adolescens in feretro positus ad vitam revocatur, 153, 155. Eques Helias ab uxore antea sterili obtinet liberos, qui per flammam transeunt illæsi, 153, 154. Oculus equi redivit erutus redintegratur, 154. Juvenis a mortuis suscitatur, 155, 156. Raimundus morbo epileptico vexatus sanatur, 157. Idem compellibus et catena solvitur, 157, 157. Mulus mortuus ad vitam revocatur, 160, 161. Miles morbo viscerum graviter laborans sanatur, 161, 162.

ARNOLDUS EMMERAMMENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Emmerami episcopi mulier adultera ab ecclesiis sancti repellitur, CXL, 999. Quidam a latronibus captus et bis venditatus a morte liberatur, 1000, 1001. Puella annum per integrum jejuna et omnia alimenta abhorrens ad sanitatem pristinam revocatur, 1001, 1002. Monachus a naufragio salvatur, 1007. Monachus apostata a demone correptus, toties liberatur, 1007, 1008. Demoniacus a legione possessus liberatur et sanatur, 1008, 1009. Duodecim viri contra jus jurantes pessime castigantur, 1010, 1011. Femina pro calice furato fit paralytica, sed penitens sanatur, 1011, 1013. Paralyticus sanatur, 1014, 1015. Cæcus illuminatur, 1014. Mulier contracta sanatur, 1014, 1015. Pauper debilis sanatur, 1015. Energumenus crudeliter a demone vexatus liberatur, 1057, 1058. Mulier cæca illuminatur, 1059, 1059. Duo feminae energumene curantur, 1059. Femina manu contracta sanatur, 1060. Vir oculo laborans sanatur, 1063, 1064. Aqua convertitur in vinum, 1065. Febricitans sanatur, 1065. Pauper contractus erigitur, 1066. Latio convertitur ad Christum propter miracula patris, 1066. Os accusatoris S. Emmerami divinitu, clauditur, 1068.

WOLFRICUS CANONICUS. — Virtute ac meritis S. Godehardi episcopi quidam pedis debilitate affectus sanatur, CXLI, 1198, 1199. Mulier per annos multos cæca visum recipit, 1199. Rusticus diutina infirmitate laborans sanatur, 1199. Puella biduo exanimis ad vitam revocatur, 1199. Puer paralyticus sanatur, 1200. Desiderius cæcus et infirmus illuminatur et sanatur, 1200. Quidam per longa tempora febribus laborans sanatur, 1201. Monachus febre acutissima affectus, curatur, 1201, 1202. Juvenis febribus graviter laborans sanatur, 1202. Febricitans sanatur, 1202, 1203. Juvenis in flumine submersus ad vitam revocatur, 1203. Mulier in partu laborans a dolore partus et periculo liberatur, 1204. Socius sancti in via fracto crure laborans, subito curatur, 1204, 1205. Mulier cæca illuminatur, 1205. Alia demoniaci liberatur, 1205, 1206. Puer multum habes fit doctissimus et doctus episcopus, 1206. Mortui excommunicati surgunt

de sepulcris ut absolvantur, 1206, 1208. Quidam longo tempore in fluvio mersus ad vitam revocatur, 1214. Mater mala loquitur et filius cæcus illuminatur, 1214. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1214. Pastor manu debilis sanatur, 1214, 1215. Quidam per multum tempus mutus subito loquitur, 1215. Quidam claudus et omnibus membris debilitatus, recte ambulat et sanatur, 1215. Puella gibbosa et valde curvata erigitur et sanatur, 1215. Gibbosus et curvatus ab omni infirmitate liberatur, 1215. Matrona multis infirmitatibus afflicta sanatur, 1215. Quidam patibulo suspensus a morte salvatur, 1216. Duæ mulieres infirmitate gravi laborantes sanantur, 1216, 1217. Energumenus a demone valde vexatus liberatur et sanatur, 1217. Claudus et debilis recte ambulat et sanatur, 1217. Mulier anxiosa in sua miseria invenit novem nummos in panniculo, 1218. Puer claudus et horrendo contractus recte ambulat et erigitur, 1218. Quidam morbo fistulæ laborans sanatur, 1218. Matrona paralytica curatur, 1218, 1219. Puella, propter os in gutture hærens graviter laborans subito liberatur et sanatur, 1219. Quidam injuste captivus et incarceratus liberatur, 1219, 1220. Paganus a compedibus liberatur et gratiam suam obtinet, 1220. Puer sub mole terræ suffocatus ad vitam revocatur, 1220, 1221. Hydropicus curatur, 1221. Peregrinantes inermes vincunt latrones armatos, 1221. Puer a naufragio salvatur, 1221, 1222. Puella valde debilis sanatur, 1222. Cæcus illuminatur, 1222. Energumenus a demone violentè agitur liberatur et sanatur, 1222, 1223. Mercator a naufragio salvatur, 1223. Multi ab inundatione maris liberantur, 1223. Quidam famulus in mari submersus a morte liberatur, 1223. Filius comitis moribundus ad sanitatem revocatur, 1223. Puer in flumine mersus ad vitam revocatur, 1223. Negotiator a captivitate liberatur, 1223, 1226. Vir truncatus manu ad pristinum statum restituitur, 1226, 1227. Theodorici phthisi laborans curatur, 1227, 1228. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1228. Civitas Pictaviensis ab obsidione liberatur, 1227, 1228. Abbas fluxu sanguinis fatigatus curatur, 1228. Matrona hydropici et podagra laborans sanatur, 1229. Multi qualibet infirmitate affecti sanantur, 1229. Pauper femina duos nummos invenit, 1223. Malefactor inflatione gutturis laborat, sed penitens a lucibus mortis liberatur, 1230. Mulier geminos generans valde periculosis felièter liberatur, 1230.

ANGELANUS ABBAS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis S. Richarii abbatis contractus erigitur, CXLI, 1432. Rei vinculis solvuntur, 1432. Monachus a peste salvatur, 1432. Fons oritur in loco iniquo, 1433. Mulier infirma sanatur, 1433. Meretrix ad emendationem fit contracta, sed penitens erigitur, 1433. Femina manibus contracta sanatur, 1433. Puella cæca a nativitate illuminatur, 1434. Languidus et hydropicus curatur, 1434. Puer debilis sanatur; cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 1434. Mulier cæca visum recipit; vinculus in carcere vinculis solvitur; duæ puellæ contractæ eriguntur, 1434. Puella contracta erigitur; cæcus illuminatur; contractus erigitur; oculis laborans sanatur, 1435. Quidam horrendo contractus, quinque sive contracti sive contractæ eriguntur et sanantur; mutus a nativitate loquitur; puer in cunis contractus erigitur, 1434. Vir et uxor in puteum lapsi a læsione et morte salvantur, 1436. Quidam arista piscis laborans liberatur, 1436. Faber ex alto tecto lapsus a morte salvatur, 1437. Puella insana tectum scandens salva servatur, 1437. Famuli vinculis solvuntur, 1438. Frater sancti sanatur; in festo ejusdem sancti pluvia cessat, 1438.

S. BRUNO HERBIPOLENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis sancti Brunonis mulier octo per annos contracta erigitur, CXLI, 33. Alia venenolaborans curatur; virgo clauda recte ambulat; alia cæca illuminatur; alia contracta erigitur; puer contractus et puella contracta eriguntur et sanantur, 33. Surda, muta et contracta audit, loquitur et erigitur; alia gibbosa curatur; puer contractus erigitur; virgo muta et a demone vexata loquitur et liberatur; alia manu contracta curatur; cæcus visum recipit; puer contractus et puella contracta eriguntur, 33. Duæ puellæ contractæ eriguntur, 33, 36. Alia per quinquennium contracta, servus ab infantia contractus, eriguntur, 36. Agnes per annos quinque pedibus contracta et manibus serpens erigitur et sanatur, 36. Alia cruce contracta et arida sanatur, 36. Puer a lupo graviter læsus et pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 36. Surda et muta a nativitate audit et loquitur, 36. Dæmoniaca liberatur, 36. Cæca visum recipit, 36. Puer in aqua mortuus resuscitatur, 36. Puella energumena liberatur, 36. Puer a furibus captus vinculis solvitur et a captivitate liberatur, 36. Innocens patibulo suspensus a morte liberatur, 36. Energumena curatur, 36. Quidam arreptitia mater

undecim puerorum et in quolibet partu eorum a demone vexata et in ultimo insana liberatur et sanatur, 36. Contractus erigitur; mercator a compedibus liberatur; puer serpens in terra recte ambulat; puer in puteo mortuus ad vitam revocatur; virgo cæca illuminatur; puer calculi morbo affectus curatur; paralyticus sanatur; innocens patibulo suspensus a morte liberatur; puer genibus debilitatus, femina tribus catenis ligata liberatur, 36. Puer habens manum sinistram contractam sanatur, 36, 37. Femina clauda et cruce contracta et ejusdem filius calculi morbo affectus sanitatem integram recipiunt, 37. Femina habens pedem contractum et super genus reptans curatur, 37. Contractus et duæ contractæ eriguntur, 37, 38. Albertus canonicus hydropici laborans sanatur, 58.

RODOLPHUS GLABER MONACHUS CLUNIACENSIS. — Virtute ac meritis sancti Willelmi quidam morte punitus ad vitam revocatur, CXLI, 717.

ODORANUS MONACHUS S. PETRI VIVI SERONENSIS. — Virtute ac meritis SS. Saviniani, Potentiani, etc., cæcus illuminatur, 785. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 786. Paupercula pedibus contracta erigitur et sanatur, 787. Oratorium S. Serolini ab incendio liberatur, 788. Mainardus per triennium cæcus illuminatur, CXLI, 798.

S. ODILLO ABBAS CLUNIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Odilonis, ipse puer a gravi infirmitate divinitus liberatur, CXLI, 915. Cæcus illuminatur, 916, 917. Aqua in vinum convertitur, 917. Furta deteguntur, 917, 918. Flumen profundum absque navigio transmeatur, 919, 920. Piscis magnitudine enormis et insolitus in fluvio Sequana capit, 922. De paucis pisciculis plurimi rescitiunt, 922, 923. Vinum crescit et fit exuberans in monte Aventino, 923, 924. Febricitans sanatur, 924. Utres in usus pauperum evacuati, iterum vino divinitus implentur, 924. Vas vitreum contractum solidatur, 924, 925. Monachus infirmitate gutturis affectus sanatur, 929. Alius morbo gravi laborans sanatur, 930. Quidam oculo graviter laborans curatur, 931, 932. Clericus vulnere brachii laborans sanatur, 932. Dæmoniaca liberatur, 932, 933. Mutus loquelam recuperat, 933. Vinum multiplicatur, 933, 934. Puella insana, surda et muta, sanitatem integram recipit, 935. Surdus et mutus audit et loquitur, 935. Mutus et paralyticus loquitur et sanatur, 935. Presbyter motus loquelam recuperat, 936, 937. Cæcus illuminatur, 937. Cæcus et cæca lumen recipiunt, 937. Insanus ad mentem revocatur, 937. Rainaldus paralyticus sanatur, 938. Juvenis hydropicus, senex hydropicus sanantur, 938. Juvenula contracta erigitur, 938, 939. Alia cruribus contracta et invalida sanatur, 939. Alia pro totum corpus debilis sanatur, 939, 940. Captivus a vinculis liberatur, 94. Mente captus sanatur, 940. Virtute ac meritis S. Marioli Christiani a Saracenis liberantur, 960. Patria a luporum infestatione liberatur, 960, 962.

Virtute ac meritis sanctæ Adalheidis reginæ claudus recte ambulat, 983. Cæcus illuminatur, 986. Henricus rex gravi morbo affectus sanatur, 987. Eques temerarius de mentis et corporis impotens, sed postea penitens sanatur, 987. Sanctimonialis utroque pede claudicans recte ambulat, 987. Innocens accusatus furti et executus visum recipit, 988. Cæcus, cui oculi radicitus erunt, oculos et visum recuperat, 988. Cæca illuminatur, 988, 989. Filius comitis mutus loquitur, 989. Claudus, curvus et contractus a nativitate integram sanitatem recipit, 989, 990. Burchardus injuste re sua spoliatus eam recuperat, 990, 991.

BERNO ABBAS AUGUSTINENSIS. — Virtute ac meritis S. Udalrici episcopi Augustensis quidam hortulanus ad emendationem perdit sensum cum visu et auditu, sed poenitens hæc omnia recuperat, CXLI, 1196, 1197. Multi infirmi et maxime epileptici liberantur et sanantur, 1197. Ipse gravi infirmitate laborans per oleum a se consecratum sanatur, 1197, 1198. Femina sanctimonialis propter inobedientiam fit clauda et debilis, sed poenitens recte ambulat et sanatur, 1199.

LEO ATINENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Marci episcopi et martyris presbyter gravi infirmitate laborans et a medicis desperatus sanatur, CXLI, 1419. Pluvia abundans obtinetur, 1420, 1421. Juvenis aridam manum habens sanatur, 1421. Puella energumena liberatur, 1421, 1422. Monachus gravi dolore capitis affectus sanatur, 1422.

SS. ARIALDUS ET HERLEMBALDUS MARTYRES. — Virtute ac meritis S. Arialdi diaconi rusticus paralyticus sanatur, CXLI, 1486. Quidam infirmitate gravi affectus sanatur, 1486. Alius pro contemptu sancti gravi dolore viscerum laborat, sed poenitens sanatur, 1486.

S. ANNO COLONIENSIS ARCHIEPISC. — Virtute ac meritis sancti Annonis male conceptus fetus sanctimonialis evanuit, CXLI, 1528. Ipse sanctus febre gravi correptus subito sanatur, 1536. Incendium exstinguitur, 1540. An-

dress a mortuis suscitatur, 1510. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 1541, 1515. Cæcus illuminatur, 1545. Alius cæcus visum recipit, 1516. Mulier egens et cæca illuminatur et in indigentia sua sublevatur, 1517. Adolescens hydropicus sanatur, 1547. Mulier omnimode debilis sanatur, 1517, 1518.

Virtute ac meritis S. Bardonis contractus erigitur, 1551. Duo juvenes innocentes a suspensio liberantur, virtute S. Annonis, 1553. Dæmon fugatur, 1572. Femina habens manum aridam sanatur, 1579. Faber caudente ferro cæcatus curatur et visum recuperat, 1579. Puella brachio arido laborans sanatur, 1579. Quidam infirmus et contractus erigitur et sanatur, 1580. Monachus claudus recte ambulat, 1580. Detractor sancti podagra laborat, sed penitens sanatur, 1585. Femina contracta et puer contractus eriguntur, 1584.

S. PETRUS DAMIANUS CARDINALIS. — Virtute ac meritis S. Petri Damiani aqua bis in vinum mutatur, CXLIV, 126. In summa panis charitate ciborum copia coelitus affertur, 128. Quidam a mortis periculo salvatur, 128. Alter in bivio hærens, in iter certum dirigitur, 129. Beati viri nuntius ex luto extrahitur et nocturno timore solvitur, 129, 130. Pueri a dæmonibus vexati liberantur, 141. Abbas pro ingratitude tumore gutturis laborat, sed penitens sanatur, 144, 145.

Virtute ac meritis S. Odilonis abbatis, cæcus a nativitate illuminatur, 950. Aqua bis in vinum mutatur, 951. Fur detegitur, pedum fit impotens, sed penitens sanatur, 951. Fur equum sancti furatum non potest vendere et restitueræ cogitur, 951, 952. Iræ sanctus absque navigio magnum flumen transmeat, 952. Lux coelitus illuminat domum, 952. Aliud ingens flumen permeat illæsus, 952, 955. Esca crescit in manibus discumbentium, 955. Vinum crescit abundanter in vasculo, 954. Febricitans sanatur, 954. Utræ evacuatæ ad sublevandos pauperes denovo vino reperiuntur repleti, 954. Vas vitreum fractum solidatur, 955. Monachus tumore gutturis affectus sanatur, 959. Libri sancti in flumine submersi, aqua non corruptuntur, 959. Puer morbo caduco laborans sanatur, 979. Quidam in præcipitia volvens invenitur illæsus, 940, 941. Nobilis vir oculo graviter laborans sanatur, 941. Alius ulcera lethali affectu curatur, 941. Miles insanus et energumenus sanatur, 941, 942. Mutus loquelam recipit, 942. Vinum crescit in vase vinario, 942. Virtute ac meritis S. Mauri episcopi monachus febris graviter laborans sanatur, 949. Multi variis morbis affecti sanantur, 949, 950. Cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 950. Femina dæmoniaca et rabida liberatur et sanatur, 951. Alia contracta ac tremula erigitur et sanatur, 951. Alia fluxu sanguinis laborans curatur, 951. Alia immanitate doloris contorta sanatur, 951. Alia cæca illuminatur, 951, 952. Alia denique energumena et a dæmone crudeliter vexata liberatur et sanatur, 952.

Virtute ac meritis S. Romualdi abbatis dives comedendo vacuam pauperi ablatis suffocatur, 965. Incendium exstinguitur, 972. Bonifacius inter flammarum globos transit illæsus, 978. Monachus de carcere liberatur, 981. Nautæ a naufragio liberantur, 983, 983. Cæcus illuminatur, 983, 989. Quidam a latrone liberatur, 991, 992. Presbyter dolore dentium graviter affectus curatur, 995. Ipse sanctus a casu fagi imminentis salvatur, 995, 994. Rusticus sub arbore obrutus a morte, imo et a lesione liberatur, 994. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 997. Insanus osculo sancti sanatur, 997. Alius monachus dolore dentium graviter affectus curatur, 999. Mulier amens sanatur; Puer dæmoniaca liberatur, 1001. Dæmon fugatur et tempestas discordiæ sedatur, 1002. Monachus a strangulatione diaboliaca liberatur 1004. Panis et cæteri cibi coelitus mittuntur, 1004, 1005. Piscis in arenâ rivo invenitur, 1005. Dæmoniaca liberatur, 1006, 1007. Fur rapiens vaccam pauperulæ subito exstinguitur, 1007.

OTHLONUS MONACHUS S. EMMERAMI. — Virtute ac meritis S. Wolf Kengi episcopi Rastibonensis multi a naufragio salvantur, CXLVI, 416. Quidam oculis laborans sanatur, 417. Femina dæmoniaca liberatur 417, 418. Vice dominus quasi exanimis ad sanitatem revocatur, 418. Quidam gravi morbo laborans sanatur, 418, 419. Energumenus liberatur, 420. Quidam a ferreis vinculis liberatur, 421. Cæcus illuminatur, 422. Mulier debilis sanatur, 422. Vir gravi morbo laborans sanatur.

ADAMUS CANONICUS BREMENENSIS. — Virtute ac meritis sancti Rimberti tempestas sedatur, cæcus illuminatur et alius regis a dæmone liberatur, CXLVI, 489. Multi Christiani a vinculis liberantur et equi pretio redimuntur plurimi, 490.

S. JOHANNES GUALBERTUS ABAS. — Virtute ac meritis sancti Joannis Gualberti Florentinus morbo graviter laborans sanatur, CXLVI, 606, 815 Dæmon fugatur, 606.

Filius unicus ægrotans sanatur, 606, 607. Vacra datur pauperibus tempore famis, 607. Urus interficitur 607, 608. Boves a feris latronibusque servantur illæsi, 608. Rebalus morbo lethali laborans sanatur, 609. Presbyter inter flammæ et super carbonem ardentem ambulat illæsus, 607. Panes in furno multiplicantur ad alendos pauperes, 609. Olera et alia victualia multiplicantur, 702, 705. Gratia compunctionis Gregorio papæ septimo datur, 705. Abbas Tenzo dolore illorum graviter laborans, et postea magno languore depressus, sanatur, 705. Matrena febris graviter fatiga sanatur, 705. Monachus a strangulatione salvatur, 704. Duo fures rebus furatis onerati sunt immobiles, 704. Monachus gravi vulnere affectus curatur, 705, 706. Mulier a dæmone vexata liberatur, 817, 818. Adolescens surdus et mutus et dæmoniaca, audit, loquitur et liberatur, 819. Alius energumenus furiosus sanatur, 820, 822. Puella dæmoniaca et furiosa sanatur. 822. Alius energumenus furiosus liberatur, 823. Anus a ridiculo dæmone obsessa liberatur et sanatur, 824. Sacerdos a dæmone pessimo fatigatus liberatur et sanatur, 824, 825. Adolescens a dæmone crudeliter vexatus liberatur, 826, 827. Alius a dæmone multilingui obsessus liberatur, 828, 831. Quidam præ amore insanens et a dæmone vexatus liberatur et sanatur, 831, 833. Puella a dæmone vexata liberatur, 833, 835. Alia dæmoniaca sanatur, 835, 836. Plurimi alii energumeni insanens et a dæmonibus vexati liberantur et ad sanitatem pristinam revocantur, 856, 860.

S. LIETBERTUS CAMERACENSIS EPISC. — Virtute ac meritis sancti Lietberti Fulchens morbo graviter laborans subito sospes efficitur, CXLVI, 1470. Civitas Cameracensis ab obsidione liberatur, 1479, 1480.

S. GERALDUS ABAS SILVÆ MAJORIS. — S. Geraldus gravi infirmitate laborans sanatur virtute S. Adalardi, CXLVII, 1052. Virtute ac meritis S. Geraldus monachus a naufragio salvatur, 1041. Milites mire servantur, 1042, 1045. Monachus hydropicus sanatur, 1045. Moribundus ad sanitatem revocatur, 1045. Pauper nummos invenit, 1045. Alius perditam clavem invenit, 1045, 1044. Captivus mire liberatur, 1044. Multi captivi a vinculis compeditibusque liberantur, 1045. Multi dolore capitis, oculorum, manuum, pedum vel aliorum membrorum laborantes sanantur, 1045. Multi a naufragiis et morte mirabiliter salvantur 1046. Virtute ac meritis S. Adalardi abbatis mulier contracta erigitur, 1063, 1066. Alia infirmitate manuum laborans sanatur, 1066. Mutus et surdus audit et loquitur, 1069. Alius surdus, mutus et contractus sanitatem integram recipit, 1070. Rothbertus surdus et mutus audit et loquitur, 1071, 1072. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1076, 1077.

FOLCARDUS MONACHUS SITHIVENSIS. — Virtute ac meritis S. Bertini abbatis, piscator surdus et claudus audit et recte ambulat, CXLVII, 1099. Rens vinculis solvitur, 1102. Puella pedibus contracta erigitur, 1103. Opifer a morte et a lesione salvatur, 1111, 1112. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1112, 1113. Cæcus illuminatur, 1113, 1114. Pagani caduntur et fugantur, 1118, 1119. Tyrannus occiditur, 1120, 1121. Adala gravi morbo affecta sanatur, 1125. Puer variola laborans sanatur, 1125, 1124. Monasterium Sithivense ab incendio salvatur, 1124, 1125. Invasor villæ de Caumont in duello superatur et post biduum moritur, 1127, 1128. Detractor sancti in caput ruit, et in stercore ventris sui suffocatur 1130, 1131. Tempore siccitatis pluvia abundans oblaetur, 1133. Clericus oculo laborans sanatur, 1151. Puer contractus erigitur, 1155, 1156. Mulier cæca illuminatur, 1156. Rusticus cæcus visum recipit, 1156, 1157. Mulier vinculis solvitur, 1157. Puella nervis contracta sanatur, 1157. Contemptor sancti fit dæmoniaca, sed penitens liberatur, 1158. Virtute ac meritis S. Joannis Beveriacensis sanctimonialis tumore brachii laborans sanatur, 1170. Materfamilias gravi morbo affecta curatur, 1171. Moribundus subito ad sanitatem revocatur, 1171, 1172. Vinum et cervisia crescant et multiplicentur, 1173, 1175. Herebaldus ad vitam revocatur, 1174, 1175. Multi infirmi sanantur, 1170. Dæmones effugantur, cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi ambulant, 1177. Febricitans sanatur, 1177. Presbyter gravi infirmitate affectus sanatur, 1178. Sanctimonialis contracta erigitur 1178. Virtute ac meritis S. Andonis multi infirmi sanitatem integram recipiunt, 1190. Virtute ac meritis S. Aeswaldi episc. piscatio fit copiosior, 1193. Comes podagra laborans curatur, 1195. Piscator habens digitum incurvatum sanatur, 1195. Navis et monachi in ea salvantur a naufragio, 1195, 1196. Monachus defæctus a poenis eripitur, 1196. Vir potens valida febre laborans sanatur, 1196, 1197. Duodecim pauperes quotiens aluntur, 1197. Multi infirmi sanitatem integram recipiunt.

1199. Mutus a nativitate loquitur, 1199, 1200. Incendium exstinguitur, 1200. Wigornienſes a peſtilentia liberantur, 1200.

ALFREDUS SALERNITANUS ARCHIEPISC. — Virtute ac meritis S. Chriſtiæ ipſa ſancta in incendio ſervatur illaſa, CXLVII, 1290. Ipſa a draconibus ſalvatur et magus devoratur, 1280. Idem magus ad vitam revocatur, 1280. A draconibus nemo læditur, 1280.

GOALFRIDUS CAMBRICUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Secundini epiſc. Trojani epiſcopus moribundus ad ſanitatē revocatur, CXLVII, 1290. Temo membrorum impotens ſanatur, 1299, 1300. Ara et eccleſia ab incendio ſalvatur, 1301, 1302.

GAZONIUS VII PAPA. — Virtute ac meritis S. Gregorii Iſoproſi mandantur, CXLVIII, 17. Incendium Romæ exſtinguitur, 30. Simoniacus epiſcopus non poteſt pronuntiare nominiſ triem perſonarum S. Trinitatis, 44, 45. Ipſe S. Gregorius miraculoſe ſubito ſanatur, 55. Duo infirmi morbo gravi affecti curantur, 54. Ipſe ſanctus gladio non poteſt periri, 60. Percuſſor ejus ſit damonicus, 60.

MONUMENTA GREGORIANA. — Virtute ac meritis S. Anſelmi epiſc. Lucenſis. comitiſſa Mathilda inſanabili frigore laborans ſanatur, CXLVIII, 923. Puella contracta erigitur, 924. Alia a nativitate cæca illuminatur, 924. Pauper a renibus curvus erigitur et ſanatur, 924. Mulier cæca illuminatur; alia contracta erigitur; alia cæca viſum recipit; alia manu et pede contracta et morbo caduco laborans erigitur et ſanatur, 924. Puella cæca illuminatur, 924, 925. Alia dolore dentium et viſcerum laborans ſanatur, 925. Alia infirmitate gravi laborans ſanatur, 925. Quidam oculo laborans curatur, 925. Puer contractus erigitur; alius cæcus et hydropicus illuminatur et ſanatur; alius oculo privatus illum recuperat; femina habens manum paralyticam ſanatur, 925. Claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 925. Cerva illaſa capitur et multi infirmi ad ſanitatē revocantur, 925, 926. Phreneticus et demoniacus liberatur et ſanatur, 926, 927. Quidam oculis graviter laborans curatur, 927. Alius pedibus graviter affectus ſanatur, 927, 928. Femina manibus et pedibus repens ſanatur, 928. Puer contractus erigitur; femina habens manum aridam ſanatur; Puer cæcus illuminatur; femina cæca viſum recipit; quidam horrendo contractus erigitur; femina pede contracta et infirma erigitur et ſanatur, 928. Vir fluxu ſanguinis graviter laborans et moribundus ſanatur, 928, 929. Equus invalidus ſit validior, 929. Puer habens manum aridam ſanatur, 929. Mulier peſſime incurvata erigitur et ſanatur, 930. Alia octo per annos cæca illuminatur, 930. Alia arida et contracta ſanatur; quidam tremulus et contractus ſanatur et erigitur, 930. Mulier renibus incurvata erigitur, 930. Monacha oculis laborans ſanatur, 931. Puer duodecim annorum a nativitate contractus erigitur, 931. Femina paralytica ſanatur, 931. Contractus erigitur, cæcus illuminatur et incredulus convertitur, 932. Pauper contractus erigitur; ſurdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 932. Muta et pedibus contracta loquitur et erigitur, 933. Femina oculo graviter laborans ſanatur, 933. Puella febrilibus et fiſtula laborans ſanatur, 934. Alia dolore ventris graviter affecta ſanatur, 934. Quidam extinctione vocis laborans ſanatur, 934. Mulier febricitans ſanatur, 934. Vir graviffima infirmitate laborans ſanatur, 934, 935. Vir habens manum contractam juxta brachium ſanatur, 935. Aqua abundans oritur in terra inaquosa, 935. Vir podagra laborans ſanatur, 936. ſurdus et mutus a nativitate, audit et loquitur, 936. Mulier cæca illuminatur, 936. Alia ulcere narium afflicta ſanatur, 936. Puer cæcus illuminatur, 936, 937. Alius cæcus viſum recipit, 937. Puella muta et contracta loquitur et erigitur, 937. Quidam contractus et invalidus curatur, 937. Mathilda ſcabiosa ſanatur, 937. Eadem oculorum caligine laborans curatur, 937, 938. Presbyter habens duos digitos rigidos et manum ſanie infectam ſanatur, 938. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 938. Lanfrancus captus et catenatus a catenis et morte liberatur, 938, 939. Puellula ab ore lupi eripitur et illaſa ſervatur, 939, 940. Mulier contracta erigitur, 940. Chaldus dolore capitis graviter laborans ſanatur, 940.

GESTA PONTIFICUM CAMBRACENSUM. — Virtute ac meritis ſancti Andree mulier igne ardentium laborans ſanatur, CXLIX, 224.

GODEFRIDUS STABULENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Remacii, monachus tibia contrita laborans ſanatur, CXLIX, 519, 520. Mulier cæca illuminatur, 520. Cæcus viſum recipit, 525. Mulier contracta ſanatur, 526. Cæci illuminantur, claudi, aridi ſanantur et recte ambulant, 527. Contractus erigitur, alter maxime debilis ſanatur, 527, 528. Paralyticus curatur, 529. Contractus erigitur,

529. Matrona cæca illuminatur, 530. Alia cæca a nativitate illuminatur, 530. Quidam morbo in capite graviter laborans ſanatur, 530, 531. Puella paralytica ſanatur, 531. Clericus contractus erigitur, 531, 532.

OSBERTUS MONACHUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis ſancti Elphegi Cantuarienſis archiepiſc. Cives Cantuariæ a clade exitiali liberantur, CXLIX, 542. Cæci illuminantur, aridi audiunt, muti loquuntur, claudi recte ambulant, multi languidi ſanantur et magnates plerique Danorum ad Chriſtum convertuntur, 585. Mutus loquitur et quidam Paulus vinculis ſolvitur, 592, 593.

S. ANASTASIUS MONACHUS ET EREMITA. — Virtute ac meritis ſancti Anaſtaſii demon fugatur et incendium exſtinguitur, CXLIX, 430. Febricitans ſanatur, 431. Virgo demoniaca et muta liberatur et loquitur, 432. Mulier cæca viſum recipit, 432. Clericus phreneticus ſanatur, 432.

WILLELMUS CLAVENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis ſancti Benedicti abbatis, moribundus ad ſanitatē revocatur, CL, 1480, 1481. Alius præ vulneribus desperatus curatur, 1481. Alius gravi morbo affectus ſanatur, 1481. Puer tumore brachii laborans curatur, 1482. Puer ruens in præceps illæſus invenitur, 1482. Monachus itagus Latine ignarus, Latine loquitur, 1485. Adolescens moribundus ad ſanitatē revocatur, 1485, 1486. Infirmi quolibet morbo affecti ſanantur, 1486.

RADODUS NOVIORENSIS ERASC. — Virtute ac meritis S. Medardi ſur non poteſt fugere nec rem furatam dimittere, L, 1503, 1504. Alius ſur ab apiboseum inſequentibus liberatur, 1504. Alius ſur a tintinnabulo proſtitit, et furata reſtituere cogitur, 1504. Alii prædones immobiliſ ſunt et res furatas reſtituere coguntur, 1505. Energumena liberatur, 1505. Quidam vinculis compediſque ſolvitur, 1512, 1514. Quilibet dolore dentium laborans ſanatur, 1514. Ancula habens manum aridam ſanatur, 1515. Virtute ac meritis ſanctæ Godebertæ virginis civitas Noviomensis a morbo peſtifero liberatur, 1531. Incendium exſtinguitur, 1532. Cæca illuminatur, 1532. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1534. Alia paralytica ſanatur et alia cæca illuminatur, 1534. Alia paralytica ſanatur, 1534, 1535. Paralyticus ſanatur, 1536. Cæcus illuminatur, 1536, 1537. Virtute ac meritis ſanctæ Mariæ Genitricis Dei puella lingua et ore laborans ſanatur, 1531 et ſeq.

B. URBANUS II PAPA. — Virtute ac meritis S. Urbani mulus et paralyticus loquitur et ſanatur, CLI, 261.

VALCANDUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Hilduſi epiſcopi cæca a nativitate illuminatur, CLI, 596. Paralyticus curatur, cæci illuminantur, debiles et infirmi ſanantur, 597. Aqua ſaliſſima invenitur, 597. Manus arida ſanatur, 604. Agnes cæca illuminatur, 604. Cæcus viſum recuperat, 604, 605.

Virtute ac meritis S. Deodati in ſiccitate pluvia obtinetur, in nimia pluvia ſerenitas ejus affluget, 631. A peſtilentia vel quacunque plaga pie deprecantes liberantur, 631.

S. BRUNO CARTHUSIANORUM INSTITUTOR. — Virtute ac meritis S. Brunonis fons vivus oritur, CLII, 549. Multi varia morbis et infirmitatibus affecti ſanantur, 549. Comes dolore ſtomachi laborans ſanatur, 458, 459. Bertranus morbo gravi laborans ſanatur, 459. Alphonsus a morte liberatur et a læſione ſervatur, 607. Filia ducis infirmitate gravi laborans ſanatur, 608. Puella demoniaca liberatur, 608. Sacerdos apostemate pectoris affectus ſanatur, 608, 609. Comes morbo lethali laborans ſanatur, 609. Idem comes prolem obtinet, 610. Operarii a ruina ædificii ſalvantur, 611, 612. Stephanus dolore laterum et febribus laborans ſanatur, 612. Caraffa morbo gravi affectus curatur, 613, 614. Mulier muta loquelam recuperat, 614. Energumenus liberatur, 615, 616. David Muller a fractura tibie ſervatur et ſanatur, 616. Gaspar capite vulneratus curatur, 618, 619. Dux Hragentiz gravi morbo affectus ſanatur, 627, 628. Comes gravi morbo laborans curatur, 628, 629. Oliva energumena et inſanabili vulnere afflicta liberatur et ſanatur, 629. Alia pariter energumena liberatur, 629, 630. Quatuor et viginti alii energumeni uno et eodem die liberantur, 630. Hæreticus ad fidem catholicam convertitur, 630. Doctor febribus graviter laborans ſanatur, 632.

S. HUGO EPISCOPUS LINCOLNENSIS. — Virtute ac meritis ſancti Hugonis incendium exſtinguitur, CLIII, 1026 et ſeqq. Furibundus curatur, 1033, 1034. Mulier pythoniſa liberatur, 1035. Alia a demone incubo liberatur, 1036. Fur a patibulo et morte ſalvatur, 1038, 1039. Juvenis putridus et a medicis desperatus ſanatur, 1061, 1062. Bernardus fracto brachio laborans ſanatur, 1108.

GESTA TREVINENSIS EPISCOPORUM. — Virtute ac meritis ſancti Celsi pauper morbo gravi laborans ſanatur, CLIV, 1210, 1211. Leprosus ſanatur, 1241. Energumena liberatur, 1241. Azelinus gravi infirmitate laborans ſanatur

1311. Theodoricus auctor hujus narrationis podagra laborans sanatur, 1242.

Virtute ac meritis S. Symeonis multi infirmi utriusque sexus sanantur, 1247, 1248.

Virtute S. Conradi episcopi ipse a cacumine montis devolvitur ad imum illæsus, 1260. Dux mulieres digitis curvatis laborantes sanatur, 1261. Mulier cæca et paralytica illuminatur et sanatur, 1261, 1263. Puer calculi morbo affectus curatur, 1265. Folcardus gravi infirmitate laborans sanatur, 1265. Idem a vinculis et captivitate liberatur, 1265. Mulier contracta erigitur, 1265. Alia cæca, alia languida, alia morbo maxillæ laborans, sanitatem integram recipiunt, 1265. Dæmoniacus surdus et mutus liberatur, audit et loquitur, 1265. Sex rustici vinculis solvuntur, 1265. Puer lunaticus et alius morbo stomachi laborans sanatur, 1265. Cæcus illuminatur, 1265, 1266.

Virtute ac meritis S. Modolvi virginis a jactura castitatis salvantur, 1277. Præpositus febribus graviter laborans sanatur, 1280.

GOMZELINUS CANTUARIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Augustini Anglorum apostoli miles oculo graviter laborans sanatur, CLV, 23, 23. Anus cæca illuminatur, 23. Alia gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 27, 28. Puella cruciata viscerum affecta curatur, 38. Cæcus a nativitate illuminatur, 45. Contractus erigitur, 45, 46. Annulos amissos invenitur, 46.

Virtute ac meritis S. Wituni episcopi gibbosus et incurvus erigitur et sanatur, 63. Dæmoniacus et debilis liberatur et sanatur, 63, 64. Octo alii debiles curantur, 64. Quatuor ægri sanantur, 64. Viginti sex ægri, inter quos cæci, surdi, paralytici, muti una die curantur, 64, 65. Centum viginti quatuor infirmi sanantur, 65. Vir innocens cæcatus funditus, oculos recuperat, 65. Incurvus more pædum erigitur, 60. Iosanus ad sanitatem revocatur, 60. Mulier cæca visum recipit, 60. Puer a nativitate contractus, erigitur; tres mulieres cæcæ illuminantur; mulier a vinculis et carcere liberatur; paralyticus curatur; mulier cæca illuminatur, 60. Viginti quinque homines variis morbis vexati sanantur; cæci aliquot, duæ feminæ contractæ illuminantur et eriguntur; triginta et sex infirmi sanantur; centum viginti quatuor intra dies quatuordecim curantur, 60. Quidam innocens poena furum multatus; scilicet cæcatus auribus, manibus pedibusque præcis, cute capitis nudatus et auditu privatus, hæc omnia recuperat, 60. Mulier a voracitate lupi liberatur, 60, 61. Leprosus mundatur, 61, 62. Tres mulieres cæcæ, quarum una a nativitate, illuminantur, 67. Juvenis a nativitate mutus loquitur, 67. Ancilla a compedibus liberatur; paralyticus sanatur; matrona cæca illuminatur, 68. Alia morbo gravi laborans bis sanatur, 68, 69. Debilis omnimodo sanatur, 71. Cæci sexdecim illuminantur, 71. Claudus recte ambulat, 71, 72.

Viginti quinque infirmi curantur, 73. Cæcus a nativitate illuminatur, 73. Alius casu cæcatus visum recipit, 73. Cæcus et paralyticus illuminatur et sanatur, 72. Duo cæci et duæ mulieres debiles illuminantur et sanantur, 73. Servula a catenis et servitute liberatur, 74, 75. Mulier cæca illuminatur, altera muta loquitur, 75. Triginta sex ægri sanantur, 75. Centum et viginti quatuor infirmi sanantur, 76. Parricida a circulo ferreo et orbiculo liberatur, 76. Famulus a morte liberatur, 76. Cæcus illuminatur, 78. Claudus et debilis sanatur, 79. Puer membris contractis et pene mortuus sanatur, 79, 80.

Virtute ac meritis S. Ivois episcopi Persæ quindæcim infirmi sanantur, 90. Adolescenti a vinculis liberatur, 91. Quatuor alii a vinculis absolvuntur, 91. Mulier cæca illuminatur, 91. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 91. Duo leprosi sanantur, tres cæci lumen recipiunt, 92. Dæmoniaci liberatur, 92. Cæca a nativitate illuminatur, 92. Tres hydropei sanantur, 92.

FULCERATUS CANNOTENSIS. — Virtute ac meritis S. Moysis fons vivus oritur ex silice, CLV, 867.

GUIBERTUS ABBAS S. MARIE DE NOVICENTO. — Virtute ac meritis S. Urbani papæ juvenis paralyticus sanatur, CLVI, 696, 697.

Virtute ac meritis sanctorum puer surdus et mutus audit et loquitur, 938. Mulier digito graviter laborans curatur, 938. Alia gravi et diuturna infirmitate confecta sanatur, 939. Mutus et surdus audit et loquitur, 939.

Virtute ac meritis B. Mariæ Virginis puella infirmitate linguæ affecta sanatur, 953. Virtute S. Marcelli presbyter veneno extinctus ad vitam revocatur, 954, 955.

Virtute S. Jacobi mortuus suscitatur, 955.

Virtute S. Vitoni monachus graviter vulneratus sanatur, 959.

Virtute S. Arnulphi moribundus sanatur, 959, 960.

Virtute S. Leodegarii Guibertus febribus graviter laborans sanatur, 960.

HERMANNUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Mariæ laudunensis duo contracti eriguntur, CLVI, 968. Juvenis surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 970. Mulier partu graviter laborans, feliciter parit, 971. Mulier sterilis parit prolem, 971. Alia contracta erigitur, 971, 972. Juvenis a catenis liberatur, 972. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 973, 974. Cæcus illuminatur, 975. Puella habens manum aridam sanatur, 975. Clerici piratis liberantur, 975, 976. Mulier parturientis liberatur, 977, 978. Cæcus illuminatur, 978. Gualterus gravi morbo affectus sanatur, 978, 979. Duodecim infirmi curantur, 979. Puella habens tortum pedem a nativitate sanatur, 979, 980. Septemdecim infirmi sanantur, 982. Contractus erigitur, 982. Febricitans sanatur, 985. Cæca a nativitate illuminatur, 983. Surdus a nativitate audit, 985. Puella curva erigitur, 984. Claudus recte ambulat 984, 985. Clerici a captivitate liberantur, 985. Puer aquis extinctus ad vitam revocatur, 986. Mulier ab incendio liberatur, 1008.

ANONYMUS AUCTOR. — Virtute ac meritis S. Geremi abbatis multi ægri sanantur, cæci illuminantur, claud recte ambulat, surdi audiunt et emergunt liberantur, CLVI, 1210.

Virtute S. Simonis comitis Crespiensis visior esurient pane miro modo allato alitur, 1218. Quidam gravi vulnere pedis laborans sanatur, 1218.

Virtute ac meritis S. Salabergæ abbatissæ virgo epileptica sanatur, 1232. Cervisia crescit ac multiplicatur in dolio, 1232, 1235. Piscis miræ magnitudinis capitur, 1251.

THEOPHILUS ABBAS EPTERNACENSIS. — Virtute ac meritis sanctorum ægri sanantur, perjuri a dæmone vexantur, dæmoniaci liberantur, leprosi mundantur, mortui suscitantur, CLVII, 407.

Virtute S. Elisei prophete mortuus suscitatur, 407.

Virtute S. Willibrordi canobiti gravi dolore viscerum laborans sanatur, 412. Fons abundans oritur in terra arida, 414. Vinum crescit et multiplicatur, 414. Multi infirmi curantur, 414.

ANONYMUS AUCTOR. — Virtute ac meritis S. Roberti ord. Cisterc. fundatoris duo ægri sanantur, CLVII, 1290. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 1282. Infantulus a voracitate lupi liberatur, 1283. Alius in incendio servatur illæsus, 1283, 1284. Cæcus illuminatur, 1284, 1285. Paralytica sanatur, 1285, 1286. Dæmoniaci liberatur, 1286. Alia insana et furiosa sanatur, 1287. Tres quadrigæ pueris oleratæ ad pauperes alendos inveniuntur, 1288. Cæca illuminatur, 1289, 1290. Muta loquelam recipit, 1290. Femina tremula sanatur; monachus furiosus sanatur, mulier orba manu sanatur; quidam oculo graviter laborans sanatur; femina contracta erigitur, 1290. Cæca illuminatur, 1291. Clericus contractus erigitur, 1291. Multitudo contractorum, cæcorum, mutorum et ceterorum infirmorum ad sanitatem integram revocantur, 1291.

KADMERUS CANTUARIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, adolescens in vita et in morte adjuvatur, CLVIII, 51. Sturio piscis prægrandis capitur, 62. Leprosus mundatur, 77, 78. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 78. Alius a temptationibus liberatur, 79, 80. Multi infirmi sanantur, 9, 104. Duo milites febribus et tortionibus viscerum laborantes sanantur, 104, 105. Alius eadem infirmitate affectus sanatur, 105. Femina amens sanatur, 105. Puer abundans in magna siccitate obtinetur, 106, 107. Clericus phreneticus sanatur, 115. Vir nobilis gravi infirmitate affectus sanatur, 115, 114. Balsamum crescit et multiplicatur, 116. Navigantes a naufragio salvantur, 117, 118. Liber sancti in flumine mersus non corrumpitur, 118, 119. Virtute ac meritis S. Wilfridi Eboracensis episcopi paralytica sanatur, CLIX, 749. Domus ab incendio illæsa servatur et hostes fugantur, 749.

HILDEBERTUS CENOMANENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Hugonis abbatis Cluniacensis Alardus febricitans sanatur, CLIX, 873. Tres monachi eodem morbo affecti sanantur, 873, 874. Alius ab igne purgatorii liberatur, 874. Robertus paralyticus sanatur, 874. Leprosus mundatur, 875. Idem pauper veste sancti vestitur, 875. Monachus usum vocis amissum recuperat, 875. Alius diuturna infirmitate laborans sanatur, 876. Mulier paralytica lingue brachique laborans sanatur, 876, 877. Puer exanimis ad vitam revocatur, 877. Tempestas fugatur, 877. Quidam putrido vulnere laborans sanatur, 877, 878. Sanctus a tempestate et fulmine liberatur, 878. Clericus in præputio servatur illæsus, 879. Berardus pro contemptu sancti sensu et visu privatur sed postea utrumque recuperat, 881, 882. Bona pauperibus distributa recuperantur, 882, 883. Cæcus illuminatur, 883, 894. Guido insanus sanatur, 894.

SIGEBERTUS GEBLACENSIS. — Virtute ac meritis S. Ma-

clavi Gigas suscitatur a mortuis et baptizatur, CLX. 735, 736. Alius ad vitam revocatur, 738. Ad secundam sitim mortui suscitatur aqua mutatur in vinum, 738. Vas marmoreum vertitur in vas vitreum, 738. Ad solatium subulci sues ad vitam revocantur, 739. Puella daemoniaca liberatur, 759, 740. Princeps Britanniae pro vexatione sancti fit caecus, sed poenitens visum recuperat, 740, 741. Irmian caesus sanatur et a fluctibus maris salvatur, 741, 742. Filia comitis a veneno serpentis liberatur, 743, 744. Puer a mortuis suscitatur, 744. Caeca illuminatur, 745. Britannia a multis calamitatibus liberatur, 745; benedictionibus et maxima ubertate cumulatur, 746. Duo caeci illuminantur, energumenus liberatur, contractus erigitur et mutus loquitur, 746.

Virtute ac meritis S. Theodardi episcopi mulier pro suo crimine fit caeca, sed poenitens visum recuperat, 753, 756. Multi infirmi sanantur; caeci illuminantur, paralytici, febricitantes sanantur, 756. Virtute ac meritis S. Lamberti episcopi fons vivus oritur et aqua potabili ubi omnis aqua erat amara, 762. Texandria ab idololatria liberatur, 769. Duo caeci illuminantur, 779. Virgo caeca illuminatur, 779. Pauper caecus visum recipit et paraliticus sanatur, 779.

RADULFUS TORTARIUS MONACHUS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Benedicti fur perjurus castigatur, CLX, 1194. Ignis sacer restingitur, 1194, 1195. Violatrix festi fit debilis, sed poenitens sanatur, 1195, 1196. Contracta et curva erigitur, 1199. Monachus recuperat loquelam ad confessionem 1199, 1200. Excommunicatus solvitur post mortem, 1202, 1205. Poenitens ferro constrictus solvitur, 1205, 1206. Multi a pestilentia liberantur, 1206, 1207. Violator ecclesiae castigatur, 1210. Violatores ecclesiae militibus castigantur, 1211, 1212. Mancus sanatur, 1214, 1215. Incendium exstinguitur, 1215, 1217. Anna caeca illuminatur, 1217, 1218. Daemoniacus liberatur, 1218, 1219. Operarius lapsus in columini servatur, 1219, 1220. Femina pro contemptu sancti maxilla laborat, sed poenitens sanatur, 1220, 1221. Herbertus membrorum impotens sanatur, 1224, 1225. Fur et rapax punitur, 1225, 1224. Amens recipit mentem, 1226. Mutus loquitur, 1229. Puella caeca illuminatur, 1229, 1230. Mentis inops curatur, 1230, 1231. Fur in suspensio in columini servatur, 1232, 1233. Daemoniacus liberatur, 1233, 1234. Rusticus servus vindicatur, 1234. Duo contracti eriguntur, 1235, 1235. Fur in ulio punitur, sed poenitens filii obtinet sanitatem 1235, 1236. Equi furati restituntur, 1238.

S. ROBERTUS DE ANDRISSELLO. — Virtute ac meritis sancti Roberti sacrilegus fit caecus, sed poenitens visum recuperat, CLXII, 1035. Sanctimonialis paralytica sanatur, 1036. Alia manu sinistra laborans curatur, 1036. Henricus acuta febre vexatus sanatur, 1036.

JOHANNES DIACONUS MONACHUS S. AUDOINI. — Virtute ac meritis S. Andoem Rothomagensis, archiepiscopi, multi infirmi sanantur, CLXII, 1159. Ab imminente clade patria liberatur, 1159. Caelum reseratur, letifera pestis effugatur, 1159. Fons vivus et rupe oritur, 1159. Virtute ac meritis S. Nicasii, mutus, surdus et contractus, audit, loquitur et erigitur, 1164. Caecus illuminatur, 1164. Alius membrorum impotens sanatur, 1164. Puella a mortuis suscitatur, 1164, 1165.

GUILBERTUS ET GALBERTUS CANONICI. — Virtute ac meritis sancti Caroli Boni Flandriae comitis puer claudus et contractus a cubilibus recte ambulat et erigitur, CLXVI, 925. Multi febricitantes sanantur, 926. Interfectores sancti pessime castigantur, 926 et seqq.

HALORICUS DOLENSIS ARCHIEPISC. — Virtute ac meritis sancti Valentini episcopi, incendia exstinguuntur, CLXVI, 1156, 1157. Populi a pestilentia liberantur, 1157, 1158. Pluviae abundantes obtinentur et a pluvia impetantes minime laeduntur, 1158. Caecus illuminatur, 1159. Quidam infirmitate gravi laborans sanatur, 1159. Juvenis caecus, surdus et amens, illuminatur, audit et mentem recipit, 1159. Mulier insanens sanatur, 1159, 1160. Hugo gravi morbo affectus curatur, 1160. Monachus morbo diuturno graviter laborans sanatur, 1161. Vir et femina ardente igne laborantes sanantur, 1161. Caeca illuminatur, 1162. Alius monachus mortali morbo affectus curatur, 1162, 1163. Virtute S. Hugonis archiepiscopi Rothomagensis demoniacus liberatur, 1168.

ROBERTUS ABBAS TIRONENSIS. — Virtute ac meritis S. Herberti Coloniensis, archiepiscopi, tempore siccitatis pluvia abundans obtinetur, CLXX, 401, 402. Daemoniacus liberatur, 408, 409. Abbas capite oculoque laborans sanatur, 409, 410. Caeca illuminatur, 410. Paralytica et clericus febricitans sanatur 410, 411. Clericus de suspensio liberatur, 413, 414. Multi infirmi sanantur, 424. Pauper contractus erigitur, 425, 427. Quadraginta quique variis morbis laborantes intra paucos dies sanantur, 428.

Virtute ac meritis S. Eliphii triginta tres christiani in carcere detenti a vinculis et carcere liberantur, 430. Beneficia conceduntur multis infirmis, 431. Sexcenti et viginti viri ad Christum convertuntur, 432. Virtute ac meritis S. Norberti Magdeburgensis archiepiscopi, puella demoniaca liberatur, 1287, 1288. Juvenis demoniacus liberatur, 1301, 1302. Energumenus curatur, 1303. Caeca illuminatur, 1309. Daemoniacus liberatur, 1309. Lupi fiunt mites et domestici, 1315, 1316. Monachus gravi febre fatigatus sanatur, 1344. Daemoniacus liberatur, 1349. Discordes conciliantur, 1350.

HILDEBERTUS (ENOMANENSIS) EPISC. — Virtute ac meritis sanctae Radegundis reginae Francorum rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, CLXXI, 975. Pauperes aluntur, infirmi et ulcerati curantur, 978, 979. Languidi et febribus diutius laborantes sanantur, 980. Caeca illuminatur, 982, 983. Puella a demone crudeliter vexata liberatur, 883. Alia morbo et altera febribus graviter laborantes sanantur, 885. Infantulus mortuus natus ad vitam revocatur, 885. Piscator a naufragio salvatur, 885, 886. Daemoniaca liberatur, 984. Alia immundo spiritu fatigata per meatus immundos liberatur, 984. Alia oculo graviter affecta sanatur, 984. Virgo a mortuis suscitatur, 984, 985. Alia hydropica sanatur, 985. Alia febribus moribunda sanatur, 985. Vinum crescit et abundat ad sublevandos pauperes, 986.

Virtute sanctae Agnetis juvenis impudicus morte mulatur, sed postea ad vitam revocatur, 1312, 1315. Ipsa sancta ab incendio liberatur, 1314. Virtute sanctae Mariae Aegyptiarum leo fit docilis et domesticus; fodit tamulum sanctae, 1339, 1340.

MARODUS REDONENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Licius episcopi Audegavensis demoniaca liberatur, CLXXI, 1499. Caecus illuminatur, 1500. Duo decem infirmi sanantur, 1501. Leprosus mundatur, 1501, 1502. Rei a carcere et catenis liberantur, 1502. Quidam oculis carens oculos recipit et visum, 1503, 1504. Virtute ac meritis S. Roberti abbatis Casae Dei febricitans sanatur, 1525. Caecus illuminatur, 1526, 1527. Daemoniaca crudeliter vexata liberatur, 1527, 1528. Contractus et repens erigitur, 1528. Puella caeca et facie deformata illuminatur et sanatur, 1529. Alia demoniaca liberatur, 1529, 1530. Alia omnimode contracta erigitur, 1531. Caeca a nativitate illuminatur, 1532.

Virtute ac meritis S. Magnobodi confessoris incarcerationi a catenis et carcere liberantur, 1533. Caecus illuminatur, 1533. Presbyter Ouxu ventris laborans sanatur, 1535, 1536. Puer examinis ad vitam revocatur, 1536. Moribundus sanatur, 1536. Febricitans sanatur, 1537. Puella caeca illuminatur, 1537. Vir habens manum aridam sanatur, 1537. Nummi multiplicantur ad pauperes sublevandos, 1537. Paralytica sanatur, 1537, 1538. Caecus illuminatur, 1538. Agericus dolore dentium graviter affectus sanatur, 1538. Daemoniacus liberatur, 1538. Mulier dextrae impotens sanatur, 1538. Virgo aegrotans sanatur, 1539. Puella febricitans sanatur, 1540. Abbas podagra laborans curatur, 1540, 1541. Dodo gravi ulcere depressus curatur, 1541. Diaconus gravi morbo laborans sanatur, 1541. Caeca illuminatur, 1541. Puella oculis laborans sanatur, 1542. Alia caeca illuminatur, 1542. Daemoniacus liberatur, 1542. Puella contracta et arida erigitur et sanatur, 1542. Contractus et debilis a nativitate erigitur et sanatur, 1542, 1543. Puella habens dextram aridam sanatur, 1543. Caecus illuminatur, 1543. Mulier febricitans sanatur, 1543. Duo puellae caecae illuminantur, 1543. Filia Theubaldi crudeliter a demone vexata liberatur, 1544. Prisca a nativitate caeca illuminatur, 1544. Adolescens diro ulcere caecatus illuminatur, 1544. Quidam gravi infirmitate laborans sanatur, 1544. Surdus auditum recipit, 1544, 1545. Caeca illuminatur, 1545. Alia caeca et paralytica illuminatur et sanatur, 1545. Duo captivi a catenis et carcere liberantur, 1546, 1547. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 1547, 1548.

Virtute ac meritis S. Guakeril abbatis mater ejus praegrans a praecipitio salvatur, 1566. Immanis piscis capitur, 1570. A naufragio cum sociis suis liberatur, 1569, 1570. Aquae salubres et novus fons oriuntur, 1570. Pecunia amissa reperitur, 1571. Daemoniaca purgatur, 1575.

Virtute ac meritis S. Florentii demoniacus liberatur, 1591. Puer in flumine exstinctus a mortuis suscitatur, 1591. Caeca illuminatur, 1591. Serpentes fugantur, 1591. Multi infirmi sanantur, 1591.

GAURADUS GROSSUS TIRONENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Bernardi Tironensis cibaria dantur ad alendos pauperes, CLXXII, 1409. Lupus fit pastor vituli et custos et reductor, 1410, 1411. Incendium compescitur et exstinguitur, 1412. Comes Rotrocius a vinculis et morte

liberatur et Retroci tyrannus in vinculis moritur, 1415. Comes de Monteja pauper fit dives, 1417, 1418. Puer cæcus a natalitate illuminatur, 1418. Ducenti monachi aluntur, 1419. Monachus demoniacus liberatur, 1419. Alius ab insania liberatur, 1419, 1420. Puer exanimis ad vitam revocatur, 1420.

LEO MARSEANUS. — Virtute S. Benedicti surdus et motus audit et loquitur, CLXXIII, 509.

GUALTERUS CLUNIACENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sanctæ Mariæ Genitricis Dei mulier deformi plaga laborans sanatur, CLXXIII, 1381. Peccatrix convertitur, 1382, 1383. Imago pueri Jesu loquitur, 1383. Puer ad ecclesiā convivia vocatur, 1383, 1384. Monachus suscitatur ut poenitentiam agat, 1384, 1385.

HANULFUS ALOMBURGUS ABAS. — Virtute ac meritis sancti Arnaldi episc. Sueessionensis lupus fit ductor ejusdem sancti, CLXXIV, 1385. Servus morbo caduco laborans curatur, 1386, 1387. Cæca illuminatur, 1387. Piscis prægrandis capitur, 1388. Surdus et mutus a natalitate audit et loquitur, 1393. Energumenus a legione dæmonum vexatus liberatur, 1393, 1394. Infans cæcus natus illuminatur, 1398. Duo seniores dolore viscerum graviter laborantes sanantur, 1431. Energumenus liberatur, 1429. Juvenis habens manum aridam sanatur, 1431, 1432. Ossa sancti ab incendio salvantur, 1432. Wildo, voto spreto, fit infirmus, sed poenitens sanatur, 1432, 1433. Energumenus et insanus curatur, 1435. Dux paralyticus sanatur, 1435. Apud Flandrenses prosperitas et fecunditas viget, 1436. Quidam pacem respuens fit energumens, sed poenitens sanatur, 1437, 1438.

Virtute ac meritis S. Madelgisilii confessoris fons cæcus oritur, 1445. Infirmi sanantur, 1445. Claudi recte ambulant, cæci illuminantur, 1448. Ager ecclesiæ restituitur, 1449. Custos ecclesiæ infirmitate pressus sanatur, 1450. Virtute ac meritis sanctæ Genovefæ civitas Parisiensis a furore Attilæ liberatur, 1498.

WILLELMUS MALMESBURIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Wulstani episc. Wigorniensis mulier a dementia liberatur, CLXXIX, 1754. Demoniacus liberatur, 1754. Servus insanus ad sanitatem reducitur, 1754. Pauper morbo regio laborans sanatur, 1754. Sanctus ab incendio salvatur, 1754. Cæcus illuminatur, 1754. Filia regis oculis laborans curatur, 1754. Quidam morbo vicerum graviter affectus sanatur, 1755. Navigantes a naufragio salvantur, 1755. Multi utriusque sexus a servitute liberantur, 1756. Liber ecclesiæ furatus restituitur, 1770. Quidam a diaboli tentationibus liberatur, 1770.

HUGO PARAVUS. — Virtute ac meritis B. Mariæ Sueessionensis multi pestilentia ignis ardentis laborantes sanantur, CLXXIX, 1779. Istra quindecim dies centum et tres hoc igne pestifero confecti sanantur, 1780. Tres puellæ distortis membris afflictæ sanantur, 1780. Mulier nasum recuperat, 1781, 1782. Faber perfidus fit contractus, sed poenitens erigitur, 1782, 1785. Puer in visione raptus ab igne pestifero his liberatur, 1785, 1784. Mutus loquitur, 1784, 1785. Surdus et mutus ab infantia audit et loquitur, 1785, 1786. Bodo pro contemptu S. Mariæ fit ore contractus, sed poenitens sanatur, 1786. Cæca illuminatur, 1786, 1787. Puer contractus erigitur, 1787. Surdus et mutus audit et loquitur, 1787, 1788. Puer mutus loquitur, 1788, 1789. Demoniaci liberantur, 1789. Dives furiosus et amens sanatur, 1789, 1790. Peregrini oberrantes ad viam rectam redeunt, 1790, 1791. Mulier pariens lapides a periculo mortis liberatur, 1791. Paralyticus mutus sanatur et loquitur, 1792. Cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1792. Hydropica sanatur, 1793. Epilepticus curatur, 1791, 1795. Duo captivi liberantur, 1795, 1796. Alius capillus liberatur, 1796. Cæca illuminatur, 1796, 1797. Contractus erigitur, 1797, 1798. Dux mulieres ab igne pestifero liberatur, 1798. Robertus foeta plaga laborans sanatur, 1799, 1800.

B. EUGENIUS TERTIUS PAPA. — Virtute ac meritis beati Eugenii Joannes omnimode contractus erigitur, CLXXX, 1009. Petrus habens manum aridam sanatur, 1009, 1010. Puella contracta erigitur, 1010. Puer manu et pede aridus sanatur, 1010, 1011. Alius aridus manu et brachio sanatur, 1011, 1012. Febricitans sanatur, 1012. Demoniacus crudeliter vexatus liberatur, 1012.

HENRICUS SALTERIENSIS. — Virtute S. Patricii Hiberniæ apostoli cuncta animalia venenosa fugantur, CLXXX, 977. Iacobi Hiberniæ ab adventu Antichristi liberabuntur, 977.

S. BERNARDUS ABAS CLAREVALLIS. — Virtute ac meritis sancti Malachii Hiberniæ episcopi parvulus moribundus ad sanitatem revocatur, CLXXXII, 1091. Filius David regis gravi infirmitate aborans sanatur, 1093, 1096. Multi infirmi sanantur, 1098. Mulier omnimode contracta et paralytica erigitur et sanatur, 1036. Puella muta loquitur, 1096.

Alia phrenetica sanatur 1096. Dux mulieres a demone alternatim vexatæ, tandem liberatur, 1099. Infirmus et demoniacus liberatur et sanatur; duo alii energumæ liberantur; femina phrenetica sanatur; altera propria membra dilanians curatur; amens et rabidus sanatur, 1099. Puella muta loquitur, 1100. Muta et dives motus loquelam recipiunt, 1100. Mulier prægnans a partu feliciter liberatur, 1100. Aliis, per quindecim menses et viginti dies retinens partum, feliciter parit, 1101. Comes infirmus subito sanatur, 1101. Puer pedibus laborans sanatur, 1101. Contractus et manibus repens erigitur, 1101, 1102. Hydropicus sanatur, 1102. Episcopus graviter laborans sanatur, 1102, 1103. Mulier ad vitam revocatur ut sacramentum extreme unctionis accipiat, 1103, 1104. Alia insana et furibunda sanatur, 1104. Mare Hiberniæ fit piscibus copiosius, 1104, 1105. Salmones duodecim capiuntur, 1105. Clericus incredulus ad fidem veram convertitur, 1103, 1106. Pax et concordia inter dissidentes conciliantur, 1106, 1107. Mulier morbo cancri laborans sanatur, 1114. Puer brachio arido sanatur, 1117, 1118.

GUILLERMUS S. THEODORICI ABAS. — Virtute ac meritis sancti Bernardi abbas Clarevallis mutus et infirmus loquitur, CLXXXV, 252. Parvulus aridus manu sua sanatur, 253. Juvenis fistula laborans sanatur, 253. Galdricus febricitans sanatur, 253, 254. Monachus a pomis purgatorii liberatur, 254. Epilepticus sanatur, 254, 255. Quidam a cruciatibus demonis malefici liberatur, 255. Epistola in medio imbre sine imbre scribitur, 255, 256. Monachus indignus non potest Eucharistiam deglutire, 256. Muscæ nocentes destruuntur, 256. Puer querulosus sanatur, 256. Alius claudus recte ambulat, 256, 257. Milites increduli ad sanam doctrinam convertuntur, 257. Ipse sanctus phlegmatis morbo laborans sanatur, 258, 259. Abbas Guillelmus moribundus ad sanitatem revocatur, 259, 260. Equus fugax sensori suo redditur, 263, 264. Juvenis demoniacus et furiosus liberatur et sanatur, 264. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 264.

ERNALDUS ABAS BONIVALLIS IN AGRO CARNOTENSIS. — Virtute ac meritis S. Bernardi, demoniaci liberatur, CLXXXV, 274, 275. Dux alius demoniaci liberatur, 275, 276. Demoniacus liberatur, 277, 278. Adolescentulus manu aridus sanatur, 279. Episcopus febricitans sanatur, 279. Puella oculis laborans sanatur, 280. Demoniaci et furiosi liberantur et sanantur, 280, 281. Demoniacus more canino latrans, liberatur, 281. Demoniaci multilingues et infirmi liberantur et sanantur, 282. Mulier ab incubo demone liberatur, 287, 288. Vir nobilis moribundus sanatur, 295.

GAUFRIDUS ABAS CLAREVALLIS. — Virtute S. Bernardi, dux mulieres prægnantes et valde periclitantes feliciter pariunt, CLXXXV, 353, 354. Febricitans phreneticus sanatur, 354. Monachus demoniacus linguis ignotis loquens liberatur et sanatur, 356, 357. Claudus recte ambulat et phrenetica sanatur, 357. Puer cæcus illuminatur, 357. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 358. Cæcus natus illuminatur, 358. Cæci undecim una die illuminantur, 358. Mani decem una die sanantur, 358. Claudi decem et octo eriguntur; cæca illuminantur; claudus natus recte ambulat, 358. Paralyticus sanatur; surdus et mutus natus audit et loquitur; paralytica et paralyticus sanantur; dux sorores cæcæ illuminantur, 358. Claudus ambulat, cæcus videt et surdus audit, 358, 359. Phrenetica sanatur, puella surda audit, mulier oculis laborans sanatur, matrona contracta erigitur, 360.

Duodecim claudi eriguntur, decem manci sanantur, quinque cæci illuminantur, tres muti loquuntur, et decem surdi audiunt, 360. Claudus erigitur et quatuor cæci illuminantur, 360. Cæcus natus illuminatur, 361. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 361. Paralyticus sanatur, monachus infirmus, alius gravi dolore captis affectus sanatur, 361, 362. Phreneticus et hydropicus sanatur, 362. Paralyticus, surdus et mutus curatur, 363. Puella manca, surdus et mutus natus sanatur, et miles incredulus convincitur, 363. Claudus recte ambulat, 363. Quatuor claudi eriguntur, duo cæci illuminantur, duo surdi et muti sanantur, 363. Cæcus illuminatur, paralyticus sanatur, claudus natus recte ambulat, 363. Paralyticus et surdus sanatur, 364. Matrona clauda erigitur, monachus paralyticus sanatur, 364, 365. Alius amissum vocis usum recuperat, 365. Febricitans sanatur, cæcus illuminatur, puella curva erigitur, alia muta loquitur, 365. Cæcus illuminatur, clauda recte ambulat, 365, 366. Paralyticus moribundus sanatur, clauda erigitur, cæca illuminatur, paralytica sanatur, cæcus illuminatur, cæcus natus illuminatur, contracta manibus et genibus repens sanatur, 366. Claudus recte ambulat, poenitentis inope, claudus, sordus et mutus sanitatem in-

ram recipit, 547. Puella et mulier claudae, recte ambulat, 547, 548. Dum claudae eriguntur et dum caecae luminantur, 548. Sordus audit, caecus lumen recipit, 48. Tres alii caeci illuminantur, 349. Surda et sordus audiunt, caeca illuminatur, 349. Claudus recte ambulat, 550. Paralytica sanatur, caecus illuminatur, 351, 353. Duo claudi et debiles sanantur, caeca illuminatur, 353.

JOHANNES KREMYTA. — Virtute ac meritis S. Petri prioris Juliensis praefectus ad vitam revocatur ut convertatur ad Deum, CLXXXV, 1261. Fur detegitur, 1261. Puer infirmus sanatur, 1263. Matrona solatium obtinet le filio suo absente, 1262. Puer a gurgite liberatur, 263. Monachus casu mortuus ad vitam revocatur, 1265. Puer insanus sanatur, 1267. Paralytica sanatur, 1267. Prisca frusto pomi jamjam strangulanda subito liberatur, 267. Febricitans sanatur, 1267. Demoniacus imitans voces omnium animalium, liberatur et sanatur, 1267, 268. Quidam gutture laborans sanatur, 1268. Presbyter insanus sanatur, puer a suspensio liberatur, puella pelibus graviter affecta sanatur, puer contractus et retractor brachio erigitur, 1268. Frumentum sit copiosius in arca matronae, 1268. Puer manu contractus erigitur, 268, 1269.

PETRUS VANDERBILIS ABB. CLONICKENSIS. — Virtute S. Martini puer mortuus ad vitam revocatur, CLXXXIX, 150.

HENRICUS DE BOSEMAN. — Virtute S. Thomae Cantuariensis rex Anglorum hostes suos vincit, CX, 1519.

HUGO ROTHOMAGENSIS ARCHIEPISC. — Virtute S. Aduloris nonachi Tironensis ipse sanctus a carcere et catenis liberatur, CXII, 1517. Multi febricitantes et alii infirmi sanantur, 1549. Demoniacus liberatur, 1549. Nautae a voragine gurgitis liberantur, 1550.

S. AELREDUS ABB. RIEVALLENSIS. — Virtute S. Aelredi monachus brachio laborans sanatur, CXCV, 200. Alius mutus loquitur, 201. Alius syncope laborans sanatur, 201. Vir ranam habens in pectore liberatur, 203.

S. HILDEGARDIS ABBATISSA. — Virtute S. Disibodi plurimi infirmi ac debiles sanantur, CXCVII, 1103. Mutus per invaleitudinem loquelam recuperat, 1103. Hydropticus sanatur, leprosus mundatur, 1103. Hydropticus alique infirmi curantur, 1113. Virtute sanctae Hildegardis demoniaca liberatur, 151. Decens et octo demoniaci liberantur, 151, 153. Epileptici sanantur, 151. Caeca nata illuminatur, 153.

JOHANNES SARISBURIENSIS. — Virtute S. Anselmi Cantuariensis caecus illuminatur, CXCI, 1052, 1053. Balneum sit copiosius, 1056. Monachus graviter laborans sanatur, 1058. Hydropticus a medicis desperatus sanatur, 1058, 1059. Matrona gravi morbo affecta, sanatur, 1059. Monachus aucta febre fatigatus sanatur; caecus, surdus, mutus et claudus a nativitate sanitatem integram recipit, 1040. Domus ab incendio generali liberatur, 1040. Mulieres in partu laborantes adjuvantur, 1040. Monachus plaga graviter affectus sanatur, 1040.

PHILIPPUS DE HAARLEM ABBAS BONAE SPEI. — Virtute ac meritis S. Augustini Hipponensis episc., ipse dolore dentium graviter affectus sanatur, CCIII, 1214, 1215. Caecus illuminatur, 1216. Quidam fistula laborans sanatur, 1217. Ipse sanctus ab insidiis Manicheorum armatorum divinitus liberatur, 1221, 1222. Multi infirmis sanantur, mellis eurgumenti liberantur, 1228. Virgo demoniaca liberatur, 1228. Juvenis egrotus sanatur, 1228. Mortuus ad vitam revocatur, 1229, 1230. Virtute S. Amandi Trajectensis episc. demoniacus liberatur, 1243. Tempestas sedatur et multi a naufragio salvantur, 1219. Mortuus ad vitam revocatur, 1252. Infans quadragesima dierum loquitur, 1257. Piscis ingens capitur, 1265. Caecus illuminatur, 1266. Ipse sanctus de manibus apparitorum liberatur, 1267. Caeca illuminatur, 1268. Praepositus pro suo crimine sit paralyticus, sed poenitens sanatur, 1270, 1271. Insanus ad sanitatem revocatur, 1272. Mulier languida sanatur, 1279. Mutus natus recte loquitur, 1279. Puer debilis sanatur, 1281. Contracta erigitur, 1282. Caeca illuminatur, 1282. Puella muta a nativitate loquitur, 1282. Puer apertis oculis, non videns illuminatur, 1283. Caeca illuminatur, 1283. Mulier infirma et debilis sanatur, 1287. Alia contracta erigitur, 1287. Alia omnimode debilis sanatur, 1287, 1288. Puella caeca nata illuminatur, 1288. Puer utraque tibia contractus erigitur, 1289. Puella a nativitate caeca et surda auditu et visu donatur, 1289. Sordus auditum recipit, 1289, 1290. Contracta et debilis erigitur et sanatur, 1290. Alia brachio contracta sanatur, 1290. Illustris femina laqueo stranguata ad vitam revocatur, 1290 et seqq. Sequetes, donus et populus ab inundationibus liberantur, 1295. Ignis caelestis accenditur, 1298 et seqq.

Virtute S. Julitae martyris multi pagani ad Christum

convertuntur, 1507. Huchaldus moribundus sanatur, 1510. Paralyticus curatur, 1510. Veneratores SS. Julitae et Cyrici liberantur ab omni malo, 1512. Virtute S. Foillani martyris aquae tumentes reuocantur coram portantibus sancti feretrum, 1556, 1557. Virtute S. Gisleni conessoris fere sunt mites, 1511. Aquila sit dux sancti in via, 1542, 1543. Omnia ab ura rapta inter catules reperiantur illata, 1513. Mulier praeparu moribunda, feliciter parit, 1544. Piscis ingens capitur, 1515. Multi infirmi sanantur, 1550. Virtute sanctae Waldeudis ostia ecclesiae sponte aperiuntur, 1585. Pecunia multiplicatur ad redimendos captivos, 1584. Vinum multiplicatur, 1585. Epilepticus sanatur, 1585. Puer moribundus ad sanitatem reductur, 1585. Alter ad vitam revocatur ut baptizetur 1586.

REINERUS S. LAURENTII LEOD. MONACHUS. — Virtute S. Pelagii demones fugantur, CCIV, 58. Virtute S. Mariae Cappadociae templum, idola idolorumque cultores igne caelesti concremantur, 70. Tria millia hominum ad Christum convertuntur, 70. Virtute S. Wolbodonis multi infirmi sanantur, 211. Adelardus phreneticus sanatur, 211. Monachus moribundus sanatur, 211.

GERARDUS PRIOR GRANDIMONTENSIS. — Virtute S. Stephani confessoris miles a quodam crimine liberatur, CCIV, 1019, 1020. Alius a latronibus salvatur, 1020. Puer moribundus sanatur, 1026. Multi infirmi curantur, 1029. Paralyticus sanatur, 1029. Caecus illuminatur, 1029. Petrus morbo gravi laborans sanatur, 1050. Petronilla a mortuis suscitatur, 1051. Geraldus casu collicus ad vitam revocatur, 1035. Monachus sub arvore graviter pressus salvatur, 1054. Mortua ad vitam revocatur ut suscipiat corpus Christi, 1054. Febricitans sanatur, 1055. Geraldus a carcere et catenis liberatur, 1055. Quinque captivi a carcere et vinculis liberantur, 1056, 1057. Reginaldus cum sua domo ab incendio liberatur, 1057. Monachus surdus auditum recipit, 1057. Canonici cum domo et omnibus suis ab incendio generali salvatur, 1058. Ova furiis respuuntur, 1058. Panis ex spicis ad pauperes pertinentibus confectus, divisus cruentus videtur, 1059. Multi febricitantes curantur, 1059. Febricitans sanatur, 1059. Miles igne inextinguibili fatigatus curatur, 1041. Lustrum non valent frangere panem sancto destinatum, 1011, 1042. Nummi multiplicantur ad egenos sublevandos, 1042, 1043. Caecus illuminatur, 1050. Puer claudus, mutus et manibus aridus a nativitate sanitatem integram recipit, 1051. Adolescens vesica in collo deformatus sanatur, 1051, 1052. Puella a nativitate curva et arida, sanatur, 1052. Multi infirmi curantur, 1052. Caecus natus illuminatur, 1052.

Mulier omnino surda auditum recuperat, 1053, 1054. Puella clauda nata recte ambulat, 1064. Juvenis claudus natus erigitur, 1054, 1055. Puer mutus et mancus loquitur et sanatur, 1055. Mortuus ad vitam revocatur, 1055, 1056. Caecus a nativitate illuminatur, 1056. Mulier caeca per octo annos visum recuperat, 1056. Mulier habens manum aridam sanatur, 1057. Insanus ad sensum revocatur, 1057. Claudus a nativitate recte ambulat, 1057, 1059. Caecus natus illuminatur, 1058. Puella caeca visum recipit, 1058. Puer febribus graviter laborans sanatur, 1058. Caeca illuminatur, 1059. Puer aridus sanatur, 1059. Febricitans sanatur, 1059. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1059, 1060. Puer mutus recte loquitur, 1060. Alius per annum integrum languidus sanatur, 1060. Andreas febribus graviter laborans sanatur, 1061. Juvenis demoniacus liberatur, 1061, 1062. Adolescens gravi morbo periclitatus sanatur, 1062. Puer gravissimo gutture morbo laborans curatur, 1062, 1063. Petrus claudus a nativitate recte ambulat, 1064, 1065. Puer a mortuis suscitatur, 1065. Florentia febribus graviter laborans et a medicis desperata sanatur, 1065, 1066. Parvulus moribundus, ad sanitatem perfectam revocatur, 1066, 1067. Duo captivi de sua salute desperantes a manibus et compedibus liberantur, 1067. Clericus capillus a vinculis et carcere liberatur, 1068. Presbyter surdus auditum recuperat, 1069. Adolescens gravi febre corruptus sanatur, 1069, 1070. Domus Petri in incendio generali intacta servatur, 1070, 1071. Iterius letali morbo laborans sanatur, 1070, 1072.

GUILLELMUS DARDINA. — Virtute B. Hugonis de Lacerta famulus a latronibus et carcere liberatur, CCIV, 1190. Latrones ad bonos mores convertuntur, 1191. Caeci illuminantur, contracti eriguntur, caduci et infirmi sanantur, 1198. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 1199, 1200. Alius capite et collo horrendo contractus erigitur, 1200, 1201. Juvenis gutture graviter laborans sanatur, 1201, 1202. Filius fabri fistula morbo graviter affectus sanatur, 1202. Bernardus podagra pessime fatigatus curatur, 1203. Duo viri morbo caduco laborantes

sanatur, 1204. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 1205. Alius acri tortura pectoris affectus sanatur, 1206. Paterfamilias oculo graviter laborans et a medicis desperatus sanatur, 1206. Alius eadem infirmitate vexatus sanatur, 1206, 1207. Cæca illuminatur, 1207. Index iuquus et perjurus, pro suo crimine fit subito debilis et infirmus, 1208. Quidam pro contumelia pueris sancti illata fit furiosus, vinculis ligatus, sed ad sanctum ductus, vinculis solvitur et sanam mentem recuperat, 1208, 1209.

Puer in extremis egrotans subito fit incolumis, 1210. Alius languidus et omnimode debilis sanatur, 1210. Janitor sancti febrilibus graviter fatigatus sanatur, 1211. Ipse sanctus eodem morbo laborans sanatur, 1211. Grando et tempestas fugantur vel arcentur, 1212. Monachus habens manuum incisam et sanie plenam subito sanatur, 1219. Episcopus dolore gravi in armo laborans sanatur, 1221, 1222.

LEONAS DIACONUS LEGIOMENSIS. — Virtute S. Martini Legionensis ipse sanctus in carcere detentus ab angelo eripitur, CLVIII, 14. Decanus quartana febre correptus sanatur, 18. Mulier nobilis dolore mamillæ laborans curatur, 19. Canonicus acerrimo dentium dolore fatigatus curatur, 19. Puer morbo squinatico affectus sanatur, 19, 20. Comitissa partu laborans et moribunda a morte liberatur et feliciter parit, 20. Civitas Legionensis ab obsidione liberatur, 20.

THOMAS DE RADOLIO MONACHUS. — Virtute B. Petri abbat. Claravallis ipse gravi dolore capitis fatigatus subito sanatur, CCLIX, 1013, 1014. Mercenarius volens grangiam Vallis incendere mira iliter impeditur, 1013, 1016. Reclusus fistula morbo gravi er laborans sanatur, 1016. Gillebertus prior valida febre laborans sanatur, 1026. Equus ejusdem Gilleberti a malo cadendi usu liberatur, 1027.

ADAMUS ABBAS L'ENSENIE. — Virtute B. Mariæ Virginis navigantes a naufragio liberantur, CCXI, 693. Afflicti in tribulatione subsidium, in dolore consolationem, in oppressionem subventionem semper obtinent, 693.

HELINANDUS FRIGIDI MONTIS MONACHUS. — Virtute sacri Gereonis episcopus dolore capitis graviter fatigatus sanatur, CCXII, 768. Multi qualibet infirmitate affecti sanantur, 769, 770. Virtute S. Amantii immanis serpens fagatur, 785. Captivi vel pueri transmarini redimuntur, 785. Nautæ a naufragio liberantur, 785. Tempestas subito sedatur, 785. Quidam in suspendio strangulatus ad vitam revocatur, 785. Multi convertuntur ad Christum, 786. Rex Dagobertus obtinet a Deo filium, 786. Parvulus quadraginta dierum loquitur, 786. Contemptores sancti viri et prædicationis ejus pessime castigantur, 786, 787. Cæcus illuminatur, 787. Paralyticus sanatur, 787. Apparitores tempestate carcantur, sed veniam postulantes vitæ sum recuperant, 787.

CXI.

INDEX LITURGICUS

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID AD RITUS, PRECES ET CÆREMONIAS CULTUS CATHOLICI SPECTAT, ET DE QUIBUS AGIT PATROLOGIA.

MONITUM.

Cæremonia est actus externus et religiosus, vel a Christo, vel ab apostolis, vel ab Ecclesia institutus, tum ad sacrificium decentius et solemnius celebrandum, tum ad sacramenta sanctius, et cum pompa majori administranda. Ritus est consuetudo solemnitatem præbens in aliquo actu exercendo, ita ut ubi usus disponit erga solemnitatem actus, ritus seu observantia dici possit. Juxta hoc solemnitas actus illa dicitur ritus, quæ in materia sacra, ut sacrificii, sacramentorum, sacramentalium, aut orationum, seu divinorum officiorum, et hic videtur communis ecclesiasticus usus illius vocis. In hoc igitur Indice agimus de variis cæremoniis et ritibus in Ecclesia catholica usitatis, sed ne longius trahamur, ordinem statimur alphabeticum, unicuique verbo subjicientes quidquid dixerit Patres de illius natura, origine, utilitate vel necessitate, et varia loca numeris indicantes.

Agape. — Tertullianus, 474, 477. — S. Hieronymus, XXII, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 562. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1218.

Agnus Dei. — Aurelius Prudentius, LIX, 808. — Amalarius Metens., CV, 1088.

Alleluia. — Tertullianus, I, 1194. — S. Ambrosius, XIV, 867. — S. Augustinus, LXXVII, 1937, 1938. — Cassiodorus, LXIX, 1156. — Petrus Lombardus, CXCI, 582. — Alanus de Insulis, CCX, 210.

Altare, Altaria. — S. Optatus, XI, 1066, 1067. — S. Hieronymus, XXII, 934; XXIV, 186; XXV, 1022. — S. Augustinus, XLIII, 190. — Salvianus, LIII, 67. — Cassiodorus, LXIX, 154. — Alcuinus, C, 428. — Leo IV, papa, CXV, 677. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1265. — Regino, CXXXII, 205. — Gezo abb., CXXXVII, 401. — Gerardus, CXLII, 1287. — S. Anselmus, CXLIX, 194. — Rupertus abb., CLXX, 150. — Honorius Augustod., CLXXII, 665, 1151. — Hugo a N. Victore, CLXXVII, 636, 645. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 607, 1111. — Petrus Lombardus, CXCI, 724. — Sicardus, CCXIII, 18.

Ambo, Ambones. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 922.

Amen. — S. Ambrosius, XIV, 1084; XV, 1763; XVI, 625. — S. Hieronymus, XXIV, 645; XXVI, 45, 517, 458. — S. Augustinus, XXXIV, 649; XLXV, 1694; XXXVIII, 1247; XL, 590.

Anathema. — S. Hieronymus, XXII, 998. — Salvianus, LIII, 107. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 591.

Anniversarium. — Alcuinus, CI, 1277.

Antiphona. — Cassianus, XLIX, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 745. — Alcuinus, CI, 1247.

Aqua. — Usus aquæ in liturgia. — S. Paulinus Nolan., LXI, 538, 858. — S. Gregorius Turon., LXXI, 576, 828, 958. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 237; LXXVII, 208. — S. Remigius, CII, 1101. — Walafridus Strab., CXIV, 965. — Hincmarus, CXXV, 774. — Isidorus Mercator, CXXX, 94. — Remigius Antissiod., CXXXI, 853. — S. Ivo Carnot., CLXI, 193. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

Aquila acuta picta. — In vestibus sacris. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1285.

Ara. — S. Optatus Milevit, XI, 1008. — Arnobius, LXVIII, 114.

Ariani. — Ordo accipiendi eos qui ab Ariana heresi veniunt, S. Gelasius papa, LXXIV, 1157.

Baculus pastoralis. — Humbertus, CXLIII, 1148. — Philippus de Harveng, CCIII, 110.

Baptismi fontis dedicatio. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1144. — Amalarius, CV, 1044. — *Monumenta liturgica sæculi x*, CXXXVIII, 1055.

Baptismus. — Tertullianus, I, 1205, 1201, 1207, 1208; II, 74, 79, 262, 280, 806, 862. — S. Cyprianus, IV, 112, 414. — Lactantius, VI, 977. — S. Zeno, XI, 470, 478.

81. — S. Siricius papa, XIII, 1154, 1188. — S. Ambrosius, XIV, 128; XV, 1583, 1627, 1802, 1813; XVI, 590; 91, 597, 598. — Bacharius, XX, 1050. — S. Hieronymus, XIII, 166; XIV, 716; XXVI, 50, 288, 496. — S. Augustinus, XXVIII, 97, 850, 889, 890, 984; XXXVIII, 678, 950, 961, 1092, 1353, 1443; XXXIX, 1614, 1828, 2070, 2071, 2354, 2239, 2243, 2354; XL, 1206, 1207, 1209, 1211; XLII, 220; XLIII, 190, 214, 352, 623, 693; XLIV, 145, 408, 47, 625, 649, 653, 861. — S. Petrus Chrysol., LI, 1053, 091. — S. Leo Magnus, LIV, 566, 495, 1017. — S. Fulgentius, LXV, 378, 388. — Arator, LXVIII, 90. — S. Gregorius Turon., LXXI, 81, 569. — S. Germanus, LXXII, 362. — Sacramentarium Gelasianum, LXXIV, 1084, 1085, 099, 1129. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 88, 109, 122, 332, 516, 551. — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, 461 *et seqq.* — Bonifacius, LXXXIX, 870. — S. Hildephonsus, XCIX, 158. — Leidradus Lugdun., XCIX, 853. — Amalarius Trevir., XCIX, 893. — B. Alcuinus, C, 292; CI, 612. — Magnus Senonensis, CII, 981. — Theodulphus Aurelian., CV, 225. — Jesse Ambian., CV, 781. — Maxentius Aquileiens., CVI, 53. — Rabanus Maurus, CXII, 1169, 1219. — Walafridus Strab., CXIV, 957. — Hincmarus, XXVI, 106, 107. — *Collectio prieca canonum*, CXXXVIII, 117, 418. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 949. — Burchardus, CXL, 752. — Jordanus, CXLII, 1595. — Bonizo Placentin., CL, 857. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 115. — S. Ivo Carnot., CLXI, 84-87, 1049, 1053, 1035, 1056. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 361. — Rupertus Tuitiens., CLXX, 181, 182. — Honorius Augustodun., CLXXII, 672 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 591, 592. — Roberius Pullus, CLXXXVI, 248. — Gratianus, CLXXXVII, 1821, 1822. — Petrus Lombardus, XCII, 845-845. — Joan. Belethus, CCII, 113, 114. — Philippus de Harveng, CCIII, 275. — Thomas Cisterc., CVI, 712. — Sicardus, CCXIII, 252, 255, 279, 286.

Basilica, Basilicæ. — S. Augustinus, XXXIV, 660; XXXVIII, 205; XXXIX, 1475; XLI, 14, 17, 52, 76, 77. — Salvianus, LIII, 127. — S. Leo Magnus, LIV, 218, 468, 605. — Genadius, LVIII, 997. — Aurelius Prudentius, LX, 550. — Paulinus Nolan., LXI, 518, 467, 490, 536, 538. — S. Gregorius Turon., LXXI, 553, 658, 715, 885. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 542. — Crisconius, LXXXVIII, 897. — Theodulphus Aurelian., CV, 194. — Walafridus Strab., CXIV, 919. — Hincmarus, CXXVI, 264. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1521, 1523, 1526; CXXVIII, 10, 32, 63, 150, 147, 199, 226, 302, 414, 454, 499, 778, 891, 995, 1059, 1194, 1240, 1585, 1514, 1519. — Regino, CXXXII, 202, 572. Florardus, CXXXV, 144, 525. — Burchardus, CXL, 675. — Radulphus, CXII, 651. — Gerardus, CXLI, 1284. — S. Ivo Carnot., CLXI, 77, 215, 116, 233. — Honorius Augustod., CLXXII, 586, 597. — S. Bernardus, CLXXXII, 914. — Gerhobus Ven., CXCIV, 198, 1223. — Guichardus, CXCIX, 1093. — Sicardus, CXIII, 15, 17, 19, 26, 28, 36, 37, 40.

Benedictiones. — S. Ambrosius, XIV, 675, 1084. — S. Augustinus, XXXII, 860; XXXIV, 140; XXXVI, 803; XXXVII, 1444. — S. Leo Magnus, LIV, 249, 625; LV, 156. — S. Gregorius Turon., LXXI, 723, 958, 1185. — S. Gelasius, LXXIV, 1084 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, XXV, 837; LXXVII, 208; LXXVIII, 154, 232, 253, 427, 51. — B. Alcuinus, CI, 461. — Amalarius Metens., CV, 933. — Walafridus Strab., CXIV, 963. — Grimaldus, Sangall., CXXI, 800, 819, 847. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1147, 1215, 1442; CXXVIII, 174. — Isidorus Mercator, CXXX, 94. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 127-1017, 1121, 1122. — S. Anselmus, CLIX, 94. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 875.

Benedictiones episcopales. — Grimaldus Sangall., CXXI, 57.

Brandem seu Prandem. — S. Gregorius Magnus, XXVII, 702, 846.

Calceum. — Juvencus, XIX, 108. — S. Isidorus Hispal., XXXII, 704. — Petrus Lombardus, CXCII, 220.

Calix. — Tertullianus, II, 80, 1000. — S. Cyprianus, IV, 75, 485. — S. Hieronymus, XII, 954. — S. Augustinus, XXXIV, 111. — S. Gregorius Turon., LXXI, 451, 747, 117, 1185. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 515, 930, 927, 1170, 1212, 1261, 1265.

Campane. — S. Gregorius Turon., LXXI, 962. — Alcuinus, CI, 1202. — Rupertus Tuitiens., CLXX, 19, 20. — Honorius Augustod., CLXXII, 544, 545, 763. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 475; CLXXVII, 875. — Joannes Belethus, CCII, 35 *et seqq.*, 90.

Canthari. — Qui erant in foribus ecclesiarum. — S. Paulinus Nolan., LXI, 538, 850. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1514, 1515. — S. Isidorus Hispal., LXXII, 717.

Cantus psalmodum. — S. Hieronymus, XXVI, 528, 529. — S. Augustinus, XXXII, 768, 769, 800, 843; XXXIII,

221; XXXVI, 157; XXXVII, 176; XLIV, 671, 797. — Cassianus, XLIX, 77, 111 *et seqq.* — S. Nicetius Trevir., LXVIII, 371. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 577, 605. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 611, 726. — Magister, LXXXVIII, 1002 *et seqq.* — S. Chrodegangus Metens., LXXXIX, 1066 *et seqq.* — Alcuinus, CI, 465, 466 *et seqq.*, 509 *et seqq.*, 1274. — S. Agobardus Lugdun., CIV, 525, 529, 550. — Almarus, CV, 1105, 1143 *et seqq.* — Walafridus Strab., CXIV, 952. — Robertus rex Francorum, CXLI, 939, 941. — Wilhelmus Hirsang., CL, 1021. — Drogo cardinal., CLXVI, 1537. — Rupertus abb., CLXX, 15, 14. — Honorius Augustod., CLXXII, 616. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 340. — S. Bernardus, CLXXXII, 1121-1132. — Joannes Belethus, CCII, 33. — Sicardus, CCXIII, 117.

Capellæ. — S. Paulinus Nolan., LXI, 536. — Hincmarus, CXXV, 777, 803.

Catechumeni. — Ordo Catechumenos faciendi, S. Gelasius, papa, LXX, 1084 *et seqq.* — Theodulphus Aurelian., CV, 224 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CXII, 1170, 1217, 1218. — *Codices Liturgici veteres*, CLI, 911. — Ordo manus imponendi super catechumenos et energumenos catechumenos, S. Gelasius papa, LXXIV, 1099 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 82. — *Monumenta Liturgica*, CXXXVIII, 1065, 1064. — Bonizo Placentin., CL, 863.

Cerei ac lampades. — S. Hieronymus, XXIII, 545. — S. Augustinus, XLI, 468. — A. Prudentius, LIX, 665, 674, 885. — Ennodius, LXIII, 257, 262. — S. Gregorius Turon., LXXI, 935, 941. — *Vitæ Patrum*, LXXIII, 637. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1082. — Alcuinus, CI, 1181. — Amalarius, CV, 1835, 1058. — Walafridus Strab., CXIV, 963. — Grimaldus Sangall., CXXI, 800. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74. — Isidorus Mercator, CXXX, 417. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1053, 1054; CLI, 858. — S. Anselmus, CLVIII, 627. — S. Bruno Astensis, CLXV, 1100. — Rupertus abb., CLXX, 171, 172. — Honorius Augustod., CLXXII, 551, 789. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 574. — Joan. Belethus, CCII, 196. — Innocentius III, CXXVI, 804.

Cercus paschalis. Amalarius, CV, 1038. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74. — Isidorus Mercator, CXXX, 467. — Sigebertus, CLX, 76. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 475. — Joan. Belethus, CCII, 112.

Chorus. — Guichardus, CXCIX, 1099, 1101. — Stephanus, CCXI, 475.

Christiana. — S. Hieronymus, XXV, 1525. — S. Augustinus, XXXVIII, 1100; XLIII, 542. — Cassiodorus, LXX, 980. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 555. — Regino Prumiens., CXXXII, 206, 207. — Rupertus abb., CLXX, 145.

Christianis faciendi ritus. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1099. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 82. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1063, 1064. — Bonizo Placentin., CL, 863.

Cilicium. — S. Gregorius Turon., LXXI, 728. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 451, 451, 699, 982.

Cæmeterium. — Tertullianus, II, 758, 796. — S. Cyprianus, IV, 430. — Luc. Dexter, XXXI, 547. — S. Gregorius Turon., LXXI, 565, 881, 906. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1505, 1517, 1525, 1410, 1482; CXXVIII, 10, 150, 186, 454, 515, 699, 938, 1030, 1101, 1189, 1191, 1210, 1354. — S. Ivo Carnot., CLXI, 221, 995. — Honorius Augustod., CLXXII, 550. — S. Bernardus, CLXXXII, 687.

Cæna Domini. — S. Cyprianus, IV, 580. — S. Augustinus, XXXIII, 202-204, 220; XXXVIII, 643, 647. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 445.

Collectæ. — Tertullianus, I, 468. — S. Hieronymus, XXXIII, 548. — S. Leo Magnus, LIV, 154.

Communio sive Eucharistia. Tertullianus, I, 689; II, 61, 79, 437, 806. — S. Cyprianus, IV, 526, 529, 562, 561, 575, 406, 407, 483, 522, 615. — S. Eutychianus, V, 165. — Lactantius, VI, 913. — Julius papa, VIII, 969. — S. Hilarius Pictav., IX, 1065. — S. Zeno, XI, 558. — S. Siricius papa, XIII, 1156. — S. Ambrosius, XIV, 242, 708, 726; XV, 1686; XVI, 407, 457, 458, 460; XVII, 242, 1010. — S. Gaudentius, XX, 837. — S. Hieronymus, XXII, 669; XXVI, 112. — S. Augustinus, XXXIII, 201, 665; XXXV, 1280, 1614; XXXVIII, 127, 1100, 1101; XXXIX, 2154, 2168, 2276; XL, 262, 270, 691, 696. — S. Leo Magnus, LIV, 279, 280, 305, 454, 627, 1013; LVI, 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII, 270, 690. — Genadius, LVIII, 994. — Aurel. Prudentius, LIX, 816; LX, 336, 356, 563, 568. — Felix papa, LXV, 16. — S. Fulgentius, LXV, 578. — S. Benedictus, LXVI, 710. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864, 1035. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 88, 87, 105, 114, 119, 121, 122, 142, 170, 171, 403. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1187; LXXVIII,

266-268, 279-286, 479, 510, 548, 553, 620. — Taus Caesar-augustinus, LXXX, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 779. — B. Alcuinus, C, 104, 1276; CL, 1175, 1230, 1218, 1250, 1251, 1256. — Theodulphus Aurelian., CV, 204, 239. — Jesse Ambian., CV, 791. — Walafridus Strab., CXIV, 939, 945. — Nicolaus, CXIX, 983. — Regino Prumiens., CXXXII, 536-538. — Ratherius, CXXXVI, 447, 562, 645. — *Monumenta liturgica*, CXXXVI, 867, 869, 871, 873. — Beruo abb., CXLII, 1035. — S. Gregorius Magus, CXLVIII, 526. — Bonizo Placentin., CL, 858. — *Micrologus*, CL, 989. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1071. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1193. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 143. — S. Bernardus, CLXXXII, 601. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 251; CLXXXVII, 254; CLXXXVIII, 1739, 1757. — Petrus Lombard., CXCI, 1646, 1647. — Petrus Cellens., CCII, 763. — Ermengaudus, CCIV, 1251. — Petrus Blesens., CCVII, 1149.

Confessio sive Pœnitentia. — Tertullianus, I, 1243. — S. Cyprianus, IV, 258, 263. — S. Hilarius, IX, 526, 528, 619, 769, 785, 925. — S. Zeno, XI, 486. — S. Ambrosius, XIV, 971; XVI, 310, 351, 492, 495, 505, 506; XVII, 969, 975. — S. Hieronymus, XXV, 963; XXVI, 118. — S. Augustinus, XXXIV, 138, 186, 207, 635, 756; XXXV, 1504; XXXVI, 253, 408, 808, 854, 959; XXXVII, 1079, 1080, 1218, 1219, 1232, 1233, 1235, 1761, 1827, 1853, 1861, 1885, 2214; XXXVIII, 138, 159, 185, 186, 756, 982, 1582; XXXIX, 1851; XL, 538, 1049, 1288, 1289; XLII, 419. — S. Prosper Aquitan., LI, 402. — S. Leo Magnus, LIV, 215, 506, 950, 1011, 1211. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1145, 1121. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1064, 1095. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 539, 625, 1200; LXXVIII, 212. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 259; LXXXIII, 614. — S. Eli-gius, LXXXVII, 635. — Defensor monac., LXXXVIII, 617. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1071. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 231. — B. Alcuinus, C, 258, 299, 502; CI, 539, 540, 521, 650, 653, 1192, 1231. — Theodulphus Aurelian., CV, 201. — Jonas Aurelian., CVI, 151. — Rabanus Mau-rus, CX, 132, 103. — Haymo, CXVIII, 921. — Paschasius Radbertus, 134, 156. — Grimaldus Sangall., CXXI, 838. — Ratherius, CXXXVI, 595, 715. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 905, 904 et seqq., 959, 980. — Lanfrancus Cantuar., CL, 623, 634. — Guido Farsens., CL, 1271. — *Codices liturgici*, CLII, 863, 914. — Radulphus Ardens., CLV, 1899, 1900. — Goffridus abb., CLVII, 225. — Wernerus abb., CLVII, 1206. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 872, 875, 887. — Rupertus abb., CLXVIII, 1610. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 352. — Abaelardus, CLXXVIII, 668, 670. — S. Bernardus, CLXXXII, 258, 931; CLXXXIII, 418; CLXXXIV, 509, 539. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 896. — Gratianus, CLXXXVII, 1541, 1544. — Petrus Lom-bardus, CXCI, 518; CXCI, 877. — Petrus Comestor, CXCIII, 1816. — Petrus Cellens., CCII, 1127. — Ermengaudus, CCIV, 1259, 1260. — Petrus Blesens., CCVII, 1078. — Alanus de Insulis, CCX, 172, 273, 500. — Adamus abb. Persen., CCXI, 676-678, 681, 682. — Petrus Pictav., CCXI, 1070, 1166.

Confirmatio. — S. Cyprianus, IV, 152. — S. Hierony-mus, XXII, 520. — S. Augustinus, XXIV, 2000, 2004. — S. Prosper Aquit., LI, 485. — Salvianus, LIII, 42. — S. Maximus Taurin., LVII, 711, 717. — S. Victor Vitens., LVIII, 259. — Eugypius abb., LXII, 933. — S. Prima-sius, LXVIII, 720. — Cassiodorus, LXX, 467. — S. Gre-gorius Magnus, LXXVIII, 553, 557, 560, 561, 585, 586, 646. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 521. — Crisconius African., LXXXVIII, 884. — Beda Ven., XCIV, 198. — Leidradus Lugdun., XCIX, 855. — B. Alcuinus, CI, 484. — Theodulphus Aurelian., CV, 255. — Jesse Ambian., CV, 791. — Rabanus Maurus, CVII, 514; CXII, 1177. — S. Pru-dentius Trecen., CXV, 1442. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 155. — Aeneas Parisiens., CXXI, 714. — Joan. Scotus, CXXII, 1076. — Hincmarus, CXXV, 1087. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 55. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1957. — Bonizo Placent., CL, 865. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 521. — S. Ivo Carnot., CLXI, 121, 122, 1069, 1070. — S. Bruno Astens., CLXIV, 186. — Rupertus abb., CLXVII, 1649. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 461, 462. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 595. — Gratianus, CLXXXVII, 1816. — Hugo Rothomag., CXCLII, 1290. — Joan. Belethus, CCII, 195. — Philippus de Harvaug, CCIII, 275. — Henricus cardinal., CCIV, 296. — Ermengaudus, CCIV, 1262. — Thomas Cisterc., CCVI, 281. — Odo de Soliaco, CCXII, 59. — Sicardus, CCXIII, 502, 554.

Canones pœnitentiales. — Julius I, papa, VIII, 569. — S. Siricius papa, XIII, 1136, 1137, 1182, 1183. — S. In-nocentius I, papa, XX, 469-481, 498-500, 627, 628. — S. Patricius, LIII, 825, 824. — S. Leo Magnus, LVI, 216, 510, 525, 532, 456, 444, 501, 501, 556. — *Sacramen-*

tarium Gallicanum, LXXII, 575-578. — S. Ananias, LXXII, 765. — S. Columbanus, LXXX, 225, 226. — *Col-lectio canonum Isidoro ascripta*, LXXXIV, 95-818. — *Liber de mensura pœnitentiarum*, LXXXVII, 979-998. — *Prolegomena ad Breviarium canonum Crisostomi Afric.*, LXXXVIII, 817-850. — *Breviarium canonicum ejusdem*, LXXXVIII, 850-958. — S. Zacharias, LXXXIX, 950-958. — *Pœnitentiale Theodori Cantuar.*, XCIX, 901. — *De pen-tentia libri III*, IV, V, Halitarius, CV, 677-674. — *Liber pœnitentialis ejusdem*, CV, 694-709. — *Liber pœ-nitentialis anonymi*, CV, 717-750. — *Pœnitentiale*, Ra-banus Maurus, CX, 471-492. — *Pœnitentium libri ejusdem*, CXII, 1597-1424, 1574. — Nicolaus papa, CII, 1122, 1125, 1128-1134. — Isaac Lingon., CXXIV, 103-1110. — Regino Prumiens., CXXXIII, 280-370. — Be-chardus, CXI, 919-814. — S. Anselmus Lucens., CLII, 525-530. — S. Ivo Carnot., CLXI, 541, 583, 653, 689, 779, 805, 825, 887. — Alanus de Insulis, CLX, 281. — In-nocentius III, CCXIV, 539, 605; CCXVII, 1145.

Conventicula conventus, cœtus, symæsis. — Tertullianus, I, 275, 281, 508, 571, 468; II, 79, 468, 469, 470, 477, 478. — S. Cyprianus, IV, 435. — Lactantius, 472, 535, 689. — *Crux*. — Tertullianus, I, 540, 563, 1288, II, 80, 31, 481. — Lactantius, VI, 528, 531, 532; VII, 210, 216, 261, 514, 569, 427, 428, 671. — S. Augustinus, XLII, 1930; XXXVI, 292, 934; XXXVIII, 156, 181, 201, 84, 941; XL, 639, 696. — S. Paulinus Nolan., LXI, 514. — Arator, LXVIII, 125. — Cassiodorus, LXIX, 956. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 570. — Gerardus, CXLII, 1304.

Cryptæ. — S. Hieronymus, XXV, 468. — Prudentius, LX, 559. — *Dedicatio ecclesiarum novæ*. — S. Augustinus, XLVIII, 661, 889. — S. Paulinus Nolan., LXI, 354. — S. Gre-gorius Turon., LXXI, 735. — S. Gelasius papa, LXXII, 1138, 1141. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 152. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 497. — *Liber dierum Romanorum pontificum*, CV, 88. — Walafridus Strab., CXIV, 930. — Grimaldus, CXXI, 820. — S. Remigius Antissiod., CXXI, 845, 846, 850, 851, 854, 858, 861, 968. — *Monumenta liturgica*, CLII, 850. — S. Ansel-mus Cantuar., CLIX, 194, 196. — S. Ivo Carnot., CLXI, 102, 1066. — S. Bruno Astens., CLXIV, 1091. — Honorius Augustod., CLXXII, 801. — Leo Marsicanus, CLXXII, 997, 998. — Hugo de S. Victore, CLXXVIII, 53. — CLXXVIII, 585. — Sugerius abb., CLXXXVI, 1232. — Sicardus, CCXIII, 218.

Defuncti. — Tertullianus, I, 493, 676, 1361; II, 9, 942, 157. — S. Ambrosius, XVI, 1518, 1536. — S. Hieronymus, XXII, 599, 595, 617; XXIII, 27. — S. Augu-stinus, XXXV, 1847; XL, 592, 594, 596. — S. Pros-per, LI, 440. — Prudentius, LIX, 879-891; LX, 151. — Ca-siodorus, LXIX, 574. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 548; LXXVIII, 417, 471, 475. — Bonifacius Mogun-t., LXXXIX, 810. — S. Julianus Toletan., XCVI, 473, 474, 875. — Theodulphus Aurelian., CV, 194. — Amalarius, CV, 1256. — Jonas Aurelian., CVI, 261. — Isaac, CLII, 1108. — Hincmarus, CXXV, 776. — Regino Prumiens., CXXXII, 215, 555. — Atto Vercell., CXXXIV, 53, 46. — Gerardus, CXLII, 1295. — Odalricus, CXLII, 684. — Guido abb., CL, 1298. — Guigo abb., CLIII, 655, 668. — Rupertus abb., CLVII, 85. — S. Ivo Carnot., CLXI, 212, 24, 261, 262, 512, 887, 993. — Joan. Michael, CLXVI, 861. — Godefridus, CLXXIV, 24. — Robertus Pullus, CLXXXIV, 799, 1106.

Dypticha. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 187.

Ecclesia, Templum, Domus Dei. Vide Basilica.

Eucharistia. Vide Communio.

Eulogie. — S. Augustinus, XXXIII, 100, 105; XL, 557. — S. Paulinus Nolan., LXI, 28, 29, 31. — S. Gre-gorius Magnus, LXXVII, 1168. — S. Benedictus Anni., CIII, 1223, 1224. — Leo IV, papa, CXV, 688. — Flodo-rus, CXXXV, 114.

Excommunicatio. — S. Cyprianus, III, 689; IV, 255, 258, 364, 770, 772. — S. Eutychianus, V, 162, 167. — S. Hilarius, X, 662, 672. — S. Innocentius, XX, 629. — S. Augustinus, XXXII, 785; XXXIV, 764; XXXV, 1763; XXXVIII, 125; XL, 199, 228, 47, XLIII, 45, 91, 411, 669; XLIV, 944. — S. Celestus papa, L, 417, 422. — *Symodus*, S. Patricii Hibernicus apostoli, LIII, 819. — S. Leo Magnus, LIV, 723, 727, 735. — S. Ananias, LXXII, 766. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 58, 123, 124, 184, 186, 249, 260, 261, 586, 632; LXXXVII, 929 et seqq. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 822. — Nicolaus I, papa, CXIX, 1068. — Isaac Lingon., CXXIV, 1002, 1104. — Regino Prumiens., CXXXII, 555-562. — *Monumenta liturgica*, (LXXXVIII, 1124. — Buchardus, CXI, 853. — S. Petrus Damian., CXLIV, 214. — S. Ivo Carnot., CLXI, 686, 127. — S.

Gregorius Magnus, CXLVIII, 306, 309, 459, 451, 455, 456, 460, 464, 471, 475, 497, 515, 516, 517, 525, 528, 530, 535, 536, 537, 541, 544, 625, 628, 627, 650, 653, 641, 671, 789, 790. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 529-534, 561-565. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 594. — Innocentius III, CCXIV, 456, 583, 599.

Exorcismi. — S. Ambrosius, XVII, 1019, 1030. — S. Augustinus, XXXII, 968; XXXVI, 797; XXXIX, 2547; XLIV, 508, 426, 467, 829. XLV, 1075, 1192, 1220, 1525, 1583. — S. Leo Magnus, LIV, 458, 702; LVI, 516, 517, 717, 383. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 548. — *Sacramentarium Gallicanum*, LXXII, 567-574. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1066 *et seqq.*, 1101, 1126. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 153. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 814; LXXXVIII, 929 *et seqq.* — S. Hildephonsus, XCVI, 121. — Rabanus Maurus, CXI, 156. — Grimaldus Sangallens., CXXI, 157, 854, 855. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1039 *et seqq.*, 1065, 1143. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 912.

Exsequiae. Vide *Defuncti*.

Extrema unctio. — Tertullianus, II, 705, 806. — S. Cyprianus, IV, 9, 76, 77. — S. Optatus Milevit., XI, 771, 1067. — S. Ambrosius, XVI, 477. — S. Innocentius I, papa, CX, 559, 560. — S. Hieronymus, XXIV, 258. — S. Augustinus, XXXV, 2004; XXXVI, 200, 505; XLIII, 490. — S. Leo Magnus, LVI, 205. — S. Fulgentius Ruspens., XV, 103, 464. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 100. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 252-257, 534, 58, 551, 556. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 310. — Crisostomus African., LXXXVIII, 915. — S. Egbertus Eboacens., LXXXIX, 577, 382, 414. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1053, 1058. — Carolus Magnus, XCVII, 121, 20, 326. — *Capitularia* Ludovici I et Lotharii I, XCVII, 35. — *Collectio capitularium Benedicti*, XCVII, 769. — Theodorus Cantuar., XCIX, 901, 1069. — B. Alcuinus, 101, 510; CI, 1276 *et seqq.* — Theodulphus Aurelian., V, 220 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CX, 815, 1051. — S. Leo IV, papa, CXV, 629, 684. — S. Prudentius, CXV, 65, 1442. — Florus Lugdun., CLIX, 84. — Hincmarus, XXV, 775; CXXVI, 574. — *Collectio prisca canonum*, LXXXVIII, 560. — Burchardus, CXL, 491, 935, 935. — Petrus Damian., CXLIIV, 575. — Lanfrancus Cantuar., I, 1152, 1153. — Bonizo Piacentin., CL, 863. — Guido bb., CL, 1285. — S. Wilhelmus Hirsang., CLI, 1152. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 918. — S. Ivo Carnot., LXII, 109, 201. — Rupertus abb., CLXVIII, 555, 576. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 660. — Honorius Augustod., LXXII, 664, 1155. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. — S. Bernardus, CLXXXII, 681; CLXXXIV, 1272. — Petrus Lombardus, CXCLII, 894, 899. — Bandinus Magist., XCIII, 963, 1102. — Garnerus Lingon., CCV, 553, 653. — Petrus Blesens., CCVII, 656. — Petrus Pictav., CXXI, 79, 1264. — Odo de Soliaco, CCXII, 62.

Genuflexiones. — Tertullianus, I, 1191, 1265; II, 79. — S. Hieronymus, XXII, 784, 1119; XXVI, 486. — Casianus, CLIX, 110. — S. Maximus Taurin., LVII, 371. — *Vita Patrum*, LXXIV, 214. — Atto Vercell., CXXXIV, 46.

Hæreses. — Modus accipiendi eos qui ab hæresi veniunt. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1157.

Hora canonica. — S. Hieronymus, XXX, 425. — S. Augustinus, XXXIX, 2284. — S. Leo Magnus, LIV, 114, 54, 162, 448, 505. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 581, 91, 401. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. — Smagodus, CII, 596. — S. Agobardus, CIV, 525. — Rabanus laurus, CVII, 525-545. — S. Petrus Damian., CXIV, 621, 42; CXLVI, 1557. — S. Bruno, CLII, 1510. — Rupertus ab., CLXX, 15 *et seqq.* — Honorius Augustod., CLXXII, 41. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 54-5419.

Hymnus. — S. Augustinus, XXXII, 634; XXXVI, 487, 14; XXXVII, 1947, 1948. — Prudentius, LIX, 677, 678, 72, 879; LX, 245. — Robertus rex, CXXI, 959, 945.

Ignis novus. — *Monumenta liturgica* sæculi xi, CLI, 846.

Imagines sacre. — Tertullianus, I, 667; II, 1000. — Actianus, VII, 517. — S. Hieronymus, XXII, 526. — S. Augustinus, XXXVIII, 1454. — Aurel. Prudentius, IX, 666, 880; LX, 96, 163, 400. — S. Gregorius Turon., XXI, 715. — *Vita Patrum*, LXXIII, 517, 628, 682, 907; XXIV, 211. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 570, 418, 419. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 476, 477. — S. Agobardus, IV, 199. — Jonas Aurelian., CVI, 307, 345, 365. — Walafidus Strab., CXIV, 927. — Anastasius Bibl., CXXVIII, 514, 1515; CXXVIII, 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 261, 1262, 1265, 1269, 1311, etc. — Isidorus Mercator, KXX, 417. — Flodoardus, CXXXV, 260. — Gerardus, KLI, 1506. — Sigebertus monac., CLX, 105. — S. Ivo Carnot., CLXI, 206, 297, 294, 299. — S. Bruno Astensis, LXIV, 859. — Rupertus abb., CLXVIII, 1590. — S. Bernardus, CLXXXII, 915. — Petrus Lombardus, CXCLII, 265.

Incensum, thus. — Tertullianus, I, 495; II, 90. — S. Hieronymus, XXIII, 933; XXV, 1303. — Rupertus abb., CLXX, 27.

Indumenta sacra. — S. Hieronymus, XXII, 613. — Casianus, XLIX, 60, 63. — S. Benedictus monac., LXVI, 772. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 146. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 958, 1100, 1156. — S. Isidorus Hispal., LXXII, 681, 693. — Ven. Beda, XCI, 464; XCV, 514. — B. Alcuinus, CI, 1242. — Amalarius, CX, 1094. — Rabanus Maurus, CVIII, 506; CXI, 568. — Joannes Rothomag., CXLVII, 208. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 57. — Sicardus, CCXIII, 57. — Innocentius III, CCXVII, 780, 786.

Insula. — Aurel. Prudentius, LIX, 662; LX, 269.

Judicium Dei. — Seu probationes per aquam, ignitos vomeres, etc. — *Monumenta liturgica* sæculi x, CXXXVIII, 1127, 1128.

Lampas, lucerna. — S. Hieronymus, XXII, 505. — S. Paulinus Nolan., LXI, 611. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVII, 1519, 1522; CXXVIII, 517, 550, 811, 984, 1211, 1226, 1230, 1243, 1269.

Lectio. — S. Ambrosius, XVI, 997, 999, 1509. — S. Augustinus, XXXIII, 119, 234; XXXVII, 1781; XXXVIII, 124. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1535. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 439.

Litaniae, Rogationes. — S. Gregorius Turon., LXXI, 230, 520, 528. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 542, 548, 1529. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 465. — Ven. Beda, CXIV, 168. — Alcuinus, CI, 523, 528, 649, 1219. — Rabanus Maurus, CVII, 552. — Walafidus Strab., CXIV, 962. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVIII, 611, 760, 898, 917, 1051, 1087, 1220, 1225. — Regino Prum., CXXXII, 215. — Joannes Rothomag., CXLVII, 120-122. — Udalricus, CXLI, 635. — Guido, CL, 1272. — S. Ivo Carnot., CXI, 266, 272, 854. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 817. — Joannes Belethus, CCLII, 20. — S. Martinus Legion., CCVII, 1009. — Sicardus, CCXIII, 567. — Innocentius III, CCXVI, 805.

Liturgia in genere. — S. Leo Magnus, *Liber sacramentorum Ecclesie Romanæ*, LV, 21. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049, 1050. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 85, 84. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, *passim et imprimis* 97 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 252; LXXXIII, 857 *et seqq.* — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, LXXXVI. — Alcuinus, CI, 413, 416, 1175, 1174. — *Liber diurnus Romanorum Pontificum*, CV, 9. — Theodulphus Aurelian., CV, 191, 192. — Amalarius, CV, 985. — Walafidus Strab., CXIV, 919. — Grimaldus Sangall., CXXI, 797. — *Monumenta liturgica* sæculi x, CXXXVIII, 863, 864, 907, 908. — Berno abb., CXLII, 1055, 1056, 1079, 1085, 1086. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLVII, 27, 28. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1005. — Guido abb., CL, 1195. — *Monumenta liturgica* sæculi xi, CLI, 807. — *Codices liturgici*, CLI, 879, 880. — Guido Carthus., CLIII, 839, 840. — Rupertus abb., CLXX, 15, 14. — Honorius Augustod., CLXXII, 541, 737, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 535. — Robertus Pullus, CLXXXIII, 583. — Joan. Belethus, CCLII, 15, 14. — Sicardus, CCXIII, 15, 14.

Lotio pedum. — S. Augustinus, XXXIII, 220. — B. Alcuinus, CI, 1202, 1205. — S. Benedictus, CIII, 1201. — Rupertus, CLXX, 745. — S. Bernardus, CLXXXII, 607.

Lucerna. Vide *Lampas*.

Matrimonium. — Tertullianus, I, 1273-1303; II, 96, 228, 280-292, 441, 941. — S. Cyprianus, IV, 583, 767, 774. — S. Eutychianus, V, 162, 167. — Lactantius, VI, 718, 1080. — S. Julius papa, VIII, 865, 969. — S. Philastrius, XII, 1215. — S. Siricius papa, XIII, 1189, 1191. — S. Ambrosius, XIV, 1752; XVI, 983, 985, 1083; XVII, 225, 476. — S. Gaudentius, XX, 888. — S. Hieronymus, XXIII, 211, 252; XXVI, 154, 415, 416, 530, 553. — S. Augustinus, XXXII, 1573; XXXIII, 97, 298; XXXIV, 597; XXXV, 1459, 2579; XL, 221, 474; XLIV, 420, 431, 437; XLV, 1735. — S. Leo Magnus, LIV, 151, 1136, 1204, 1541; LVI, 447, 448, 556, 566, 718, 870, 890. — Felix papa, LXV, 16. — S. Fulgentius, LXV, 314, 608, 704. — S. Gelasius, LXXIV, 1215 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 563; LXXXIII, 808; LXXXIV, 73, 74, 291, 501, 535, 652, 654. — Crisostomus, LXXXVIII, 862, 845, 884. — S. Egbertus, LXXXIX, 391-393, 397, 936. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Rabanus Maurus, CXI, 191; CXII, 1673, 1674. — Nicolaus papa, CXIX, 979, 1197, 1198. — Hincmarus, CXXV, 619. — Regino Prumiens., CXXXII, 321, 322, 325, 328, 330, 378. Atto Vercellens., CXXXIV, 46. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1013 *et seqq.* — Burchardus, CLX, 779-780, 797, 820, 1069, 1060, 1062. — S. Petrus Damian., CXIV, 191, 659. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 287, 560, 589, 596, 115, 414, 528, 552. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 525-526, 566.

568. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 537. — S. Ivo Carnot., CLXI, 583, 1211. — Hugo de S. Vict., CLXXVI, 153-158, 479, 520; CLXXVII, 396, 397. — Robertus Pulvis, CLXXXVII, 397. — Petrus Lombardus, CXII, 908, 915. — Innocentius III, CCXIV, 44 90, 290, 501, 510, 475, 539, 584.

Missæ celebratio. — Tertullianus, I, 669; II, 61, 79. — S. Cyprianus, IV, 372, 373, 396, 387, 406, 407, 485, 522, 615. — S. Eulychianus, V, 163. — Lactantius, VI, 913. — S. Silvester papa, VIII, 803. — Julius papa, VIII, 969. — S. Zeno, XI, 558. — S. Ambrosius, XVI, 407, 460; XVII, 1010. — S. Augustinus, XXXVIII, 127, 1100, 1101; XXXIX, 2151, 2168, 2275-2278; XLI, 829. — S. Leo Magnus, LIV, 280, 432, 627; LV, 21 et seqq.; LVI, 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII, 690, 899. — Aurel. Prudentius, LIX, 816; LX, 356, 356, 565, 568. — Felix IV, papa, LXV, 15. — S. Benedictus, LXVI, 710. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864, 1035. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 83, 86, 87, 114-119, 121, 122, 142, 170, 174, 405. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049, 1050. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 395; LXXVII, 517, 548, 1187, 1512; LXXVIII, 25 et seqq.; 266, 268, 279, 286, 479, 548, 553, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 68; LXXXV, 109, 1036. — S. Hildephonus, XCV, 1576. — Carolus Magnus, XCVII, 219, 325, 619, 772, 775. — Alcuinus, CI, 115, 446, 1175, 1216. — Theodolphus Aurelian., CV, 193. — Amalarius, CV, 993, 1108. — Rabanus Maurus, CVII, 366, 369, 357; CXII, 1177. — Walafridus Strab., CXIV, 936, 945. — Florus Lugdun., CXIX, 15, 16. — Rodolphus Bituric., CXIX, 708. — Grimaldus Sangall., CXXI, 797. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 791, 802. — Isidorus Mercator, CXXX, 150, 218, 578, 1057. — Raderius, CXXXVI, 539. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 863, 1163. — Burchardus, CXL, 692-694, 713, 721, 722, 752, 754. — Robertus rex Francorum, CXLII, 939, 940. — Beruo, abb., CXLIII, 1035. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLXII, 27. — Guido abb., CL, 1195. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1021. — *Monumenta liturgica*, CL, 829, 850. — *Codices liturgici*, CL, 879, 880. — *Micrologus*, CL, 977, 978. — Guigo Carthus., CLIII, 647. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. — Odo Camerac., CLX, 1033, 1051. — S. Ivo Carnot., CLXI, 175, 1089, 1090, 1177. — Rupertus abb., CLXX, 20. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1049, 1050, 1153, 1177, 1178. — Honorius Augustod., CLXXII, 513, 757, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 556. — Benedictus Cænonic., CLXXIX, 751. — Algerus Leodiens., CLXXX, 843. — Anselmus Laudun., CLXXXVIII, 1209. — Joan. Beletus, CCLII, 43. — Sicardus, CCXIII, 89.

Missæ variae partes. — *De Introitu.* S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — *Micrologus*, CL, 979. — Innocentius III, CCXVII, 808. — *De Kyrie eleison.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — Amalarius, CV, 1113. — Innocentius III, CCXVII, 809. — *De Gloria in excelsis.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267. — Amalarius, CV, 1115. — Innocentius III, CCXVII. — *Quoad hoc vide specialem de Missa Indicem.*

Mitra. — Petrus Cantor., CCV, 139. — *Vide INDUMENTA SACRA.*

Mortis (Preces pro). — S. Augustinus, XXXII, 778; XXXIII, 92, 235, 694; XXXIV, 476; XXXV, 1350, 1351, 1817; XXXVIII, 867, 936, 937, 1291, 1293; XXXIX, 1915, 1920, 2101, 2263; XL, 283, 281, 391, 1321, 1326, 1329; XLI, 736, 737. — S. Patricius, LIII, 820. — S. Paulus Nolan., LXI, 550, 551. — Eugippius abb., LXII, 1026. — S. Germanus, LXXII, 235. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1252. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 401; LXXVII, 396, 397, 416, 425; LXXVIII, 214, 466. — S. Hildephonus, XCVI, 144. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 479, 480, 486-488, 491, 492. — Alcuinus, CI, 521, 474, 829, 1277. — Amalarius, CV, 1161, 1306, 1311. — Rabanus Maurus, CVII, 357; CX, 150. — Haymo, CXVIII, 935, 936. — Grimaldus Sangall., CXXI, 841. — Raderius, CXXXVI, 389. — Gezo abb., CXXXVII, 599, 400. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1159, 1160. — Burchardus, CXL, 686, 1038, 1044. — S. Odilo Cluniac., CXLII, 1037. — Gerardus abb., CXLIII, 1298. — S. Petrus Damian., CXLIV, 403, 858. — Guido abb., CL, 1290. — *Monumenta liturgica*, CL, 868. — *Codices liturgici*, CL, 905, 926, 916. — *Micrologus*, CL, 987. — S. Bruno Carthus., CLIII, 241. — Guigo Carthus., CLIII, 655. — Radolphus Ardens, CLV, 1485. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1087. — Rupertus abb., CLXVII, 520. — Honorius Augustod., CLXXII, 1158, 1175. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 596, 609-618, 954. — S. Bernardus, CLXXXIII, 661; CLXXXIV, 1039. — Gratianus, CLXXXVII, 918. — Petrus Lombardus, CXII, 948. — Joan. Beletus, CCLII, 43.

156. — Petrus Cantor., CCIV, 528. — Sicardus, CCXIII, 424.

Oleum. — S. Hieronymus, XXII, 1097. — S. Anastasinus, XXXVI, 503; XLIII, 190. — Cassiodorus, LIX, 170. — Anonymus, CXXXVIII, 1063. — Sigebertus, CL, 72. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577.

Orationes diversæ. S. Nicetius Trevirens., LXVIII, 305. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 204. — B. Alcuinus, CI, 493. — Grimaldus Sangall., CXXI, 837, 850. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1012 et seqq. — Guido Farfens., CL, 1274.

Orationes ante Missam. — S. Ambrosius, XVII, 731. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 239, 245. — B. Alcuinus, CI, 1212 et seqq. — Theodolphus Aurelian., CV, 193 et seqq. — Amalarius, CV, 1093 et seqq. — Walafridus Strab., CXIV, 931. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1021 et seqq. — *Codices liturgici*, CL, 864. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1071. — S. Bruno, CLXV, 1105. — Rupertus abb., CLXX, 21. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1153. — Honorius Augustod., LXXII, 575, 601. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 522.

Ordines sacri. — Caius papa, V, 190. — S. Silvester, VIII, 853. — *Monumenta vetera ad historiam Domini pertinentia*, XI, 1195. — S. Innocentius I, papa, XI, 472-474, 474, 491, 493, 527-537, 606, 627. — S. Zozimus, XX, 701. — Rufinus Aquileiens., XXI, 475, 474. — S. Hieronymus, XXII, 683; XXIII, 324, 326; XXVI, 149, 362, 590; XXX, 148. — S. Augustinus, XXXIII, 89, 89, 22, 268, 477, 815, 1061; XL, 594; XLIII, 70-73, 109, 73, 787; XLIV, 563. — S. Leo Magnus, LIV, 610, 672, 749; LVI, 388, 389, 397, 410, 420, 425, 728, 871, 872, 874, 883, 886. — S. Gelasius papa, LIX, 53-54. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 1069, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 558, 587, 627, 799, 873-875, 1122, 1144; LXXVIII, 218, 1005, 1065. — Isidorus Hispal., LXXIX, 777; LXXXIV, 25, 33, 121, 189, 243, 291, 305, 372, 375, 578, 581, 593, 671-674, 689, 761, 762, 765, 773, 787, 787, 801, 820. — Crisconius African., LXXXVIII, 833-834, 846, 848, 866, 893, 912, 923. — S. Zacharias Chrys., LXXXIX, 936. — Alcuinus, CI, 1231 et seqq. — S. Arbardus, CIV, 127. — *Liber diurnus Roman. pontificum*, CV, 27 et seqq. — Amalarius, CV, 821, 848, 1080. — Rabanus Maurus, CVII, 298-303; CX, 1193; CXII, 1163, 1191. — Florus Lugdun., CXIX, 11. — Nicolaus papa, CXIX, 1193-1195. — Aeneas Parisiens., CXXI, 716. — Herardus Teron., CXXI, 819. — Joannes IX, papa, CXXXI, 5. — Regino Prumiens., CXXXII, 272-275, 577-582, 585. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1004. — *Decretorum libri*, CXXXIX, passim. — S. Petrus Damian., CXL, 99, 162-164, 491. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 514. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 503, 520. — Guido Farfens., CL, 1272. — *Monumenta liturgica*, CL, 864. — Guigo Carthus., CLIII, 661. — Godfridus abb., CLVII, 80. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1127, 1347. — Honorius Augustod., CLXXII, 597. — Petrus Lombardus, CXII, 908. — Joan. Beletus, CCLII, 27. — Sicardus, CCXIII, 5. — Anonymus, CCXIII, 807. — Innocentius III, CCXIV, 561, 420.

Osculum pacis. — S. Augustinus, XXXVIII, 1025. — S. Paulinus Nolan., LXI, 518. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 501. — Sigebertus Monac., CLX, 72.

Pallium. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 481, 50. 558, 651. — *Liber diurnus Romanorum pontificum*, CL, 81-88. — Leo IV, papa, CXV, 637.

Palmas. — S. Gregorius Magnus, CLXXVIII, 510. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1037. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

Panis benedictus. — S. Ivo Carnot., CLXI, 99. — *Vide ACARA.*

Pœnitentia. — *Vide CONVERSIO.*

Pœnitentia publica. — Tertullianus, I, 1243, 1246. — Julius I, papa, VIII, 869. — S. Ambrosius, XVI, 516. — Innocentius I, papa, XX, 539-528. — S. Hieronymus, XXII, 692. — S. Leo Magnus, LVI, 595-597, 436, 436, 503, 517, 577, 882. — Gennadius Massil., LVIII, 991. — S. Gelasius papa, LIX, 54. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1017. — S. Isidorus Hispal., LXXIX, 611; LXXXIV, 50, 51, 397, 598, 472, 651, 613, 767. — Alcuinus, CI, 1192. — Rodolphus Bituric., CXIX, 720. — Nicolaus I, papa, CXIX, 1122, 1123. — Isaac, CXXIV, 14. 1079, 1084. — Regino Prumiens., CXXXII, 253-255. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 453, 457. — *Ordo ad reconciliandos pœnitentes*, Anonymus, CXXXVIII, 983. — Burchardus, CXL, 919, 1014. — S. Petrus Damian., CXLV, 9. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 519. — *In pœnitentia sanorum et infirmorum*, S. Ivo Carnot., CLXI, 857.

- Preces pro mortuis.* — *Vide* Mortuis.
Probationes. — *Vide* Iudicium Dei.
Psalmodia, Psalmus, Psalterium. — S. Zeno, XI, 362. — S. Hieronymus, XXII, 697. — S. Augustinus, XXXII, 534, 766, 776; XXXVI, 199. — Cassianus, XLIX, 85, 88. — Cassiodorus, LXX, 671. — S. Gregorius Turon., LXXI, 861. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 742. — Alcuinus, C, 604. — S. Benedictus, CIII, 1168. — S. Agobardus, CIV, 325. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74, 225. — Gerardus, CXLII, 1503. — S. Bruno, CLIII, 199. — Sigebertus, CLX, 78. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1158, 1175. — Wolbero, CACV, 1272. — Adamus, CXCIII, 855.
Reliquiae sanctorum. — S. Eutychianus, V, 165. — S. Hilarius, IX, 957; X, 584. — Julius Maternus, XII, 1040. — Rufinus Aquileiens., XXI, 476. — S. Hieronymus, XXIII, 545, 548; XXIV, 27, 405, 473. — S. Augustinus, XXXVIII, 1255, 1257, 1455, 1457; XL, 575, XI, 805. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 515, 558, 700, 855, 959, 982, 1027, 1116, 1128, 1508, 1517, 1568. — *Libri Carolini*, ICVIII, 994. — Rabanus Maurus, CVII, 153, 296. — Nicolaus papa, CXIX, 983, 1077. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1020 et seqq. Guido Parfens., CL, 1272, 1284. — Sugerius abb., CLXXXVI, 1239.
Sacramenta in genere. — S. Hilarius, IX, 115, 196, 218, 414, 654, 968; X, 180, 198, 240, 551, 555. — S. Ambrosius, XV, 1591; XVI, 417, 459. — S. Hieronymus, XXII, 59; XXIV, 289. — S. Leo Magnus, LV, 21. — Gennadius Massil., LVIII, 989. — Eusebius abb., LXII, 872. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 254, 275. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 205, 285; LXXXIII, 101. — Folgentius Ferrandus, LXXXVIII, 817, 822, 853, 859. — S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 162-178. — S. Julianus Tolet., CVI, 752-753. — B. Alcuinus, CI, 510-515. — S. Agobardus, CIV, 142, 175. — Jonas Aurelian., CVI, 154, 36, 167. — Rabanus Maurus, CVII, 731; CIX, 1088; X, 1275; CXII, 1168. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 41, 517, 537. — S. Ivo Carnot., CLXI, 259, 506. — Hugo e S. Maria, CLXIII, 957. — S. Bruno Astens., CLIV, 265. — Rupertus abb., CLXVII, 1669; CLXIX, 1289. — Hildebertus Ven., CLXXI, 1097, 1595. — Honorius Augustod., LXXII, 181, 675. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 519-27. — S. Bernardus, CLXXXIII, 271; CLXXXIV, 214, 61, 515. — Zacharias, CLXXXVI, 102. — Robertus tullus, CLXXXVI, 929. — Gratianus, CLXXXVII, 496, 97, 499, 1754, 1815. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1061. — Petrus Lombardus, CXCI, 1620, 1642; CXCI, 846, 47. — Hugo Rothomag., CXCI, 1199, 1211. — Ven. erobus, CXIV, 1179, 1180. — Adamus Scotus, CXCIII, 64. — Petrus Comestor, CXCIII, 1618, 1811. — Petrus Cellens., CCII, 680, 760. — Philippus de Harveng, CCIII, 515, 519. — Balduinus Cantuar., CCIV, 403, 410, 414. — Petrus Cantor, CCV, 157. 158. — Garnerius Lingon., CCV, 675, 678. — Petrus Blesens., CCVII, 858, 1150. — Alanus de Insulis, CCX, 615, 614, 681. — Petrus Pictav., CCXI, 1227, 1229. — Sicardus Cremon., CCXIII, 63, 279. — Innocentius III, CCXIV, 215, 216.
Sacrificium. — *Vide* MISSAE CELEBRATIO.
Sanctorum cultus. — S. Victorius, IX, 445. — S. Augustinus, XXXII, 719; XXXIV, 169; XLI, 255, 281. — S. Gelasius, LXXIV, 1153. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1074. — B. Alcuinus, CI, 455 et seqq., 522 et seqq., 585, 1250. — S. Agobardus, CIV, 199. — Amalarius, CV, 1228, 1500 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 556. — S. Eulogius, CXV, 705, 870, 942. — Walterius Aurelian., CXIX, 740. — Grimaldus Sangall., CXXI, 816. — S. Odo Vienn., CXXIII, 179 et seqq. — Hincmarus, CXXV, 900. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 885. — Joannes Rothomag., CXLVII, 59. — Guido abb., CL, 1219. — S. Wilhelmus, CL, 1035. — *Monumenta liturgica*, CII, 829, 850. — *Micrologus*, CII, 1010. — *Codices liturgici*, CII, 888. — Radulphus Ardens., CLV, 1489. — Guibertus abb., CLVI, 611. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 605. — Honorius Augustod., CLXXII, 678, 765. — Joannes Beletus, CCII, 81. — Sicardus Cremon., CCXIII, 405, 425.
Scrutinium baptizandorum. — Theodulphus Aurelian., CV, 228. — Rupertus abb., CLXIX, 115. — Hugo de S. Victore, CLXX, 776.
Sepulcra sanctorum. — Aurel. Prudentius, LIX, 696; LX, 154, 277, 356, 400. — S. Paulinus Nolan., LXI, 661. — S. Gregorius Turon., LXXI, 820, 824, 924, 53, 1009, 582, 561, 857, 892, 916, 917, 999, 1112. — Goffridus, CLVII, 207. — *Vide* DEFUNCTI.
Stola. — *Vide* INDUMENTA SACRA.
Superpelliceum lalare. — Stephanus, CCXI, 596. — *Vide* INDUMENTA SACRA.
Te Deum. — S. Anselmus, CLIX, 12.
Tenebrarum Officium. — Amalarius, XV, 1202. — Rupertus abb., CLXX, 148. — Honorius Augustod., CLXXII, 665. — Joan. Beletus, CCII, 105.
Translatio reliquiarum. — *Vide* RELIQUIAE.
Unctio regum. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 255. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1111, 1117 et seqq.
Virginum consecratio. — S. Gelasius, LXXIV, 1152. — Amalarius, CV, 955. — Grimaldus Sangall., CXXI, 819. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1094; CII, 862.

CXII.

INDEX DE COMPUTO ECCLESIASTICO

SEU

DE VARIIS KALENDARIIS, DE CYCLO PASCHALI, ET DE VARIIS ANNI ECCLESIASTICI SUPPUTATIONIBUS,

Ordine digestus rerum alphabetico.

Aequinoctium. — *Aequinoctium* viii, ut Romani, vel ut putant, v Kal. Aprilis, S. Ambrosius, XIV, 389. *Aequinoctii* dies est duodecimo Kal. Aprilis, id., XVI, 52. — De die aequinoctii et solsticii, Dionysius Exiguus, CVII, 506. — De aequinoctio, Beda Ven., XC, 285, 8, 724. — *Aequinoctia* unde dicuntur et quando contingunt, Alcuinus, CI, 1118; Helericus monachus, CXXVII, 25.

Annus. — Annus Hebraeorum, S. Cyprianus, IV, 948. — Annus Romanorum, *ibid.* — Qualis fuerit annus apudgyptios, Lactantius, VI, 325, 954. De ejus diversitate ad gentes, *ibid.*, 325, 647. — Annus solaris, quis, Ambrosius, XIV, 200. Annus lunaris secundum He-

braeos et Romanos, quis? *ibid.* Quo mense incipiat, S. Ambrosius, XIV, 589, 395. Annus novus est Kalendis Januarii, id., XVII, 861. Annus unde dicitur, S. Hieronymus, XXV, 23. Annus Jubilaeus Judaeorum, id., XXIV, 60. Annus Jubilaeus verus, *ibid.*, 565. Anni diversimode numerabantur apud populos diversos, id., XLI, 451. Anni Egyptiaci quateris mensibus quondam finiebantur, *ibid.*, 558. — Anni Hebraeorum quales, S. Leo Magnus, LIV, 607. — Qui apud Alexandrinos, id., LIV, 601. — Anni initium ab aliquibus a die Nativitatis Domini sumebatur, S. Maximus Taurin., LVII, 557. Annus lunaris, quot dies habeat, Anonymus, LIX, 548. — Anni quatuor tempestates quando incipiant, S. Benedictus, LXVI, 407.

— Anni communes, Dionysius Exiguus, LXVII, 23. Anni embolismi, *ibid.*, 21. Anni solares, *ibid.* De annis Christi, *ibid.*, 497. — Annus a quo mensis incipit. S. Gregorius Turon., LXXI, 821. Anni ecclesiastici initium olim in Gallia, *ibid.*, 775, not. Annus a Natali Domini incipiens, S. Germanus Paris., LXXII, 547. A Paschate, *ibid.*, 404. — Annus est vel lunaris, vel solstitialis, vel magnus, S. Isidorus Hisp., LXXII, 222. Annus communis, *ibid.*, 249. Embolismalis, *ibid.* Annus bissextus, *ibid.* — De annis S. Isidorus, LXXXI, 971; Beda Ven., XC, 284. — De annis naturalibus, *ibid.*, 463. De disparibus antiquorum annis, *ibid.*, 464. De annis Domini Incarnationis, *ibid.*, 491. Unde dictus est annus, *ibid.*, 589. Quot modis dicuntur anni? *ibid.* De solari anno quomodo dicis? *ibid.* — Annus quid est? Alcuinus, CI, 119. Lunaris, solaris et magnus, *ibid.* Annus legitimus a quo mensis incipiens, *id.*, C, 266, 267. — Communis annus, Rabanus Maurus, CXI, 127. Embolismus annus, *ibid.* Bissexus, *ibid.* Est annus lunaris et solaris, *ibid.*, 504. — Unde conficitur annus solaris et de ratione bissexus, Hilpericus monachus, CXXXVII, 27. Qualiter inveniantur anni ab incarnatione Domini, *ibid.*, 57. — Annus ab innovando dictus, sive ab annulo eo quod in se vicissim revolvit, ut circulus, Honorius Augustod., CLXXII, 154. Annus lunaris, *ibid.*, 155. Annus communis, *ibid.* Embolismalis, *ibid.* Bissexilis, *ibid.* Annus civilis quinam fuerit apud veteres, *ibid.* Solaris annus quomodo invenitur, *id.*, CLXXII, 161.

Assis. — Assis quid, Anonymus, LIX, 546, 554, 555.

Atom. — Beda Ven., XC, 516. — De atomo indivisibili, Rabanus Maurus, CVII, 677. — De atomis in primo momento, Anonymus, CXXXIX, 1516. — Quomodo tempus paritur in atomis, ostenta, momenta, etc., Honorius Augustod., CLXXII, 147.

Bissextus. — Bissexum post quatuor annos, S. Augustinus, XXXIV, 275; XLII, 893. — Bissexus annus quomodo notetur, Anonymus, LIX, 547, 548. — Dies bissextus, Dionysius Exiguus, LXVII, 202. — Quando annus sit bissextus, Cassiodorus, LXIX, 1250. — Annus dicitur bissextus per adjectionem unius diei quod fit singulo quadriennio, S. Isidorus, LXXXII, 249. Unde bissextus dicitur, *ibid.* — Quomodo annus bissextus invenitur, Beda Ven., XC, 725. Præmittuntur horæ per annos tres, et quarto additur unus dies, et tunc annus bissextus dicitur, habens 366 dies, *ibid.*, 463. De ratione bissexti, *ibid.*, 466 *seq.* De mensura crementis, et bissextis, *ibid.*, 469. — De bissexto in æolis et lunæ cursu, Rabanus Maurus, CVII, 698. Argumentum ad bissexum invenientum, *ibid.*, 699. — De momentis ad bissexum, Anonymus, CXXXIX, 1295. Ad bissexum invenientum per 12 signa, *ibid.*, 1294. De ratione bissexti, *ibid.*, 1296. De bissexto monstrando per cyclum solem, *ibid.*, 1514. — Bissexilis qui quarto anno inseritur, uno die longior prior terminatur, *ibid.*; Honorius Augustod., CLXXII, 155. De inveniendo bissexto, *ibid.*, 162.

Circulus. — Circulus Paschalis, Hilarius, XIII, 1105. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. — Signatur quotus sit lunæ circulus, Dionysius Exiguus, LXVII, 494. Quid ad invenientum annum circuli decennovenalis, *id.*, 501. — Quotus annus sit circuli decennovenalis, Cassiodorus, LXIX, 1249. — Quomodo Eusebius Cæsariensis primus circuli decennovenalis ordinem induxit, Beda Ven., XC, 483. Dividitur ille circulus lunaris et decennovenalis in embolismos et communes annos, *ibid.*, 485, 484. De divisione circuli decennovenalis in ogdoadem et hendecadem, *ibid.*, 488, 489. Quomodo scias quanta sit luna primo anno decennovenalis circuli, *ibid.*, 594. In unoquoque circulo decennovenali præmittitur unus dies quem vocant *salutem lunæ*, *ibid.*, 475, 474. Series lunæ in quolibet anno circuli decennovenalis, *ibid.*, 505, not. *et seq.* Quomodo reperitur annus circuli decennovenalis, *ibid.*, 508. — Liber in circulos Cyrilli et Dionysii Exigui ac Bedæ Ven., S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574. Quod circulus solaris adimpleatur intra 28 annos, lunaris autem circulus intra 19, *ibid.*, 574, 575.

Concurrentes. — De concurrentibus monstrandis, Anonymus, CXXXIX, 1515, 1521. — Quid ad invenientes concurrentes, Hilpericus, CXXXVII, 58. Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes, *ibid.*, 1287; Honorius, CLXXII, 159. Concurrentes unde sumant exordium, *ibid.*, 160. Quomodo inveniantur concurrentes, *ibid.*, 162.

Computus. — Liber de computo Paschali, Anonymus, LIX, 518. — Computus Paschalis, Cassiodorus, LXIX, 1219. — De ratione computi, Beda Ven., XC, 579. Dialogus de computo, *ibid.*, 617. Computus vulgaris qui dicitur Epiphaniæ, *ibid.*, 727. Computus de Embolismorum

ratione, *ibid.* — Liber de computo, Helpericus, CXXXVII, 21.

Cyclus. — Cyclus decennovenalis Alexandrinorum, S. Leo Magnus, CIV, 601 not., 607. Eius cycli divisio in ogdoadem et hendecadem, *ibid.* Cyclus Latinorum annorum 81, qui incipit a consulatu Antonini et Sargii, *ibid.* not. — Cyclus decennovenalis per ogdoadem et hendecadem semper in se revolvitur, Dionysius Exiguus, LXVII, 25. De cyclo Dionysiano et ejus origine, *ibid.*, 453, 454. Quomodo variis cyclis vicissim testatis ætate ad decennovenalem positus est limes ab Helone, ante Periodi Julianæ 428, Urbis conditæ 521, et ante Incarnat. 453, *ibid.*, 455, 456, 457. Qui primus inter Christianos orientales hunc cyclum adhibuit ad paschale negotium, *ibid.*, 458. Hunc deinceps concilium Nicænum probavit, *ibid.* De eo cyclo scripserunt Eusebius Cæsariensis et Anastasius, *ibid.*, 460. Initio cycli Dionysiani an. (hinc 532, in cyclo sois 19 DC, aureo numero 1, Paschalis Dominiæ dies signatur in Idus Aprilis, luna 20, *ibid.*, 467, not. Evolutio cyclo 95 annorum, scilicet an. 627, notat Pascha in cyclo Isidori, pridie Idus, seu die 12 Aprilis, luna 21, *ibid.* Videtur Dionysius cyclum 95 annorum ita posuisse ut in orbem ferias et paschales Dominiæ æ lunæ dies repræsentaret, *ibid.*, 488 not. Cyclus Dionysianus in quo absque errore reperitur luna decime quartæ paschales quovis tempore, *ibid.*, 493 *seq.* Quid ut reperitur luna cycli, *ibid.* Quid ad delegendum quovis feria, luna 14 incidat, anno-primo cycli decennovenalis, *ibid.*, 505. Item anno secundo et annotatio, *ibid.* — In cyclo paschali, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 245. De S. Hippolyti cyclo, *ibid.* De cyclo 95 annorum S. Cyrilli, *ibid.*, 245. Decennovenalis cyclus, annis communibus parum et embolismalibus constat, *ibid.* — De cyclo lunari, Beda Ven., XC, 506; Rabanus Maurus, CVII, 711. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 712. — Tabula memorata statuam et cyclum paschalem S. Hippolyti episcopi representans, Anastasius, CXXXVII, 1293. Series annorum decennovenalium cujusque cycli, *id.*, CXXXIX, 1296 *seq.* De interruptione 19 annorum cycli, *ibid.*, 1398. De bissexto monstrando per cyclum solem, *ibid.*, 1514. De cyclo solari et lunari per digitos demonstrando, *ibid.*, 1522. Argumenta de cyclo magni decennovenalis, et in nari, et de cyclo magno demonstrandi per annos ab origine mundi, *ibid.* De numero cyclorum, quot dies bissextis et quot saltus ab origine mundi, *ibid.*, 1531. De cyclo decennovenali, *ibid.* — Quomodo cyclus solis invenitur per Zodiacum, Helpericus, CXXXVII, 59. De tribus annis decennovenalibus cycli, in quibus hæc epactarum non servat ordinem et qua iter paschalis lunæ observetur, *ibid.*, 46. — Commentarius in cyclum victorii, CXXXIX, 570. — Magnus annus Paschalis quinquaginta duorum annorum iteratur et in eo 28 cycli decennovenales numerantur, et 19 cycli soles, S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574, 575. — Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes. Epactæ anni cyclo decennovenalis, S. Gregorius VII, CXLVIII, 1287. — De cyclo bissexti, Honorius Augustod., CLXXII, 158. Unde cyclus decennovenalis dicitur, *ibid.*, 157. Quod dividatur in ogdoadem et hendecadem, *ibid.* De lunæ cyclo inveniendo, *ibid.*, 162.

Dies. — Romani nunquam dies annexebant his qui Kalendas sequuntur, Lactantius, VII, 584. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiuntur, Hilarius, XIII, 1109. — Dies et nox certis horarum spatiis sibi succedunt, S. Hieronymus, XXII, 821. — Dies et noctis nomina quomodo accipiendi, S. Augustinus, XXXIV, 250, 295. Dies et nox quomodo poterint esse ante solis creationem, *id.*, XLI, 251, 275. Dies fit conversione siderum, *id.*, XXXIV, 256. Dies nunc dicitur super solis, nunc mora totius circuitus ejus ab Oriente ad Occidentem, *id.*, XXXII, 821; XXXIII, 911. Dies in prioribus temporibus viginti quatuor horarum fuit, ut nunc est, *id.*, XLI, 455. Dies brumalis totidem habet horas quod æstivus, licet breviores, *id.*, XXXIV, 159. Dies feriales, *id.*, XXXVIII, 1201. Dies intercalares, *id.*, XLI, 451. Dies Domini dicitur una Sabbati, secunda Sabbati, secunda feria, *id.*, XXXVII, 1192, 1960. Christus non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lunæ computationem Pascha celebretur, *id.*, XXXIII, 209. — Dies intercalares, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. Dies bissextus, *ibid.*, 502. — Quotus sit septimanæ dies, Cassiodorus, LXIX, 1250. — De dierum nominibus apud Romanos et apud Judæos, S. Isidorus, LXXXII, 216. De diebus, *id.*, LXXXI, 963. Dies est solis presentium super terras, proprie dictus 24 hore adimpletur, Beda Ven., XC, 279. Dies est aer sole illustratus et inde nomen sumens. Quod tenebras a luce disjungat et dividat, *ibid.*, 568, 580. Dies proprie, impletur circuitu

solis totum orbem lustrantis, quod sit in 24 horas, *ibid.*, 509, 580. De diebus creationis, *ibid.*, 509 not. seq. Hebraei, Chaldaei et Persae diei cursum deducunt a mane ad mane, *ibid.*, 515, 581. Aegyptii ab occasu ad occasum, *ibid.*. Romani a medio in medium noctis; Umbri autem et Athenienses a meridie in meridiem dies suos computare solent, *ibid.*, 515, 581. Christus in Evangelio diei tempus a vespere, id est a solis occasu incipere iussit, *ibid.*, 514, 581. Quaeritur quare Hebraeus populus omnia festa sua a vespere precedente celebraverit dicente legistatōre: *A vespere usque ad vespem celebrabitis Sabbata vestra*, *ibid.*, 516. Gentiles nominibus deorum suorum dies distinxerunt, *ibid.*, 528, 585. Diem nomina Germaniae derivantur ut ethnica, nam Sontag solis dies interpretatur; Montag, lunae dies; Donnerstag, Jovis dies, etc., *ibid.*, 532 not. De diemum inaequalitate, *ibid.*, 431. — Dies legitimus 24 horis constat, Alcuinus, Cl, 1114. Dies apud Aegyptios incipit ab occasu solis; apud Persas, ab ortu, secundum Athenienses, a sexta hora diei, juxta vero Romanos, a media nocte, *ibid.*. Dies a diis dicitur, *ibid.*. Diem nomina juxta Romanos, *ibid.*. Quomodo vocabantur apud Hebraeos, *ibid.*. Quomodo dividatur dies, *ibid.*. De die et ipsius partibus, *ibid.*, 679. Ubi dies incipiat, ubi finiatur, *ibid.*. De diebus anni, id., CXXIX, 1295. Dies quid sit, *ibid.*, 1307. — Dies unde modo breviores, modo longiores, Honorius, CLXXII, 147. De initio et fine diemum apud varias gentes, *ibid.*, 150.

Embolismus. — Embolismi seu differentiae quae sequuntur ex quinque reliquis diebus in fine anni, post quemdam temporis lapsum unum mensem efficiunt, Hilarius, XIII, 1112. Embolismorum effectus quales sint, *ibid.*. — Annus embolismalis, S. Leo Magnus, LIV, 601 et 607. In octodecim quinque sunt anni communes et tres embolismi, id., LXVII, 24. Supputationes annorum communium et embolismalium per dies, *ibid.*. — Embolismalis vero est si 13 menses lunares recipiat, seu 384 dies, embolismus Graece superaugmentum sonat, S. Isidorus, LXXXII, 249. Quomodo inveniantur embolismi et communes anni, *ibid.*. — Lunaris annus embolismalis dicitur qui 13 menses et 384 dies a luna paschali sumentes initium, includit, Beda Ven., XC, 463. — De communibus annis et embolismis, Rabanus Maurus, CVII, 700. De communi anno et embolismo, id., CXXIX, 1285. Quando in embolismo Pascha celebrari debeat, *ibid.*, 1285. De embolismo majore, *ibid.*. — Cur modo communem dicamus et embolismalem, Hilpericus, CXXXVI, 51. De controversia embolismorum, S. Gregorius VII papa, CXLVIII, 1289. — Annus embolismalis, seu augmentum qui tredecim mensibus efficitur, Honorius Augustod., CLXXII, 154. De embolismo, *ibid.*, 161.

Epactae. — Epactae, ut vocant Graeci, adjectiones sunt undecim annus lunares, quae post 30 dies in se redeunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. In 12 mensibus lunariibus computantur 354 dies quibus adicere est epactae dies undecim, ut annus lunaris solari adaequetur, *ibid.*, 21. Primo cycli sequentis anno non undecim sed duodecim adiciuntur epactae lunares, *ibid.*, 26. Quid ut inveniantur epactae, *ibid.*, 499, 500. — Quot sint Epactae, Cassiodorus, LXXIX, 1249. — Epactae seu dies intercalares sunt adjectiones annus lunares, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 245. Non ultra 29 epactae computandae sunt sed ultra revertendum ut undecim pronunties, *ibid.*, 250. — Epactae a Graeco dictae adjectiones sunt 11 dierum quae per singulos annos superadduntur, Beda Ven., XC, 497. Ut intelligantur haec adjectiones quotannis faciendae, attendere necesse est quod luna dies quotannis 11 diebus gradiatur et crescat, *ibid.*. Peracto circulo 19 annorum Epactae in se redeunt, *ibid.*. Epactae solares, *ibid.*, 503. Hinc epacta solis dicitur dici adiectio in quoque bissextili anno, de quatuor in quatuor annis qui dies incidunt, *ibid.*. Quomodo inveniantur circuli solaris epactae, *ibid.*, 504. De reditu et computu articuli epactarum lunae decennovennalium et epactarum solis, *ibid.*. — De epactis lunariibus, Rabanus Maurus, CVII, 706. Argumentum de epactis recipiendis, *ibid.*. De epactis solaribus, *ibid.*, 708. Argumentum de epactis solaribus, *ibid.*. De reditu et computu articuli utrumque epactarum, solis et lunae, *ibid.*, 711. De epactis in Kalendis 12 mensium, id., CXXIX, 1289. De epactis in xi Kal. Aprilis, *ibid.*. Argumentum ad epactas solis in Kalendis 12 mensium, *ibid.*, 1325. — Unde epactae, Hilpericus, CXXXVII, 1325. Ad quid valeant epactae, *ibid.*. Qualiter inveniantur epactae, *ibid.*, 58. De tribus annis decennovennalibus cycli, in quibus luna epactarum non servat ordinem et qualiter paschalis luna observetur, *ibid.*, 46. De epactis, *ibid.*, 160, 161.

Feriae. — Feriae unde dictae, Alcuinus, Cl, 1115. De feriis, quis eas edocuit, Rabanus Maurus, CVII, 682.

Hebdomada. — De hebdomada, S. Isidorus Hispal., LXXXII,

218. — Hebdomada a Graeco dicitur, et numerum septenarium sonat, Beda Ven., XC, 528, 582. Inter hebdomadam et heptomadam quod sit discrimen, *ibid.*, not. Marcus Varro, vir omnium acutissimus librum scripsit *De hebdomadibus*, *ibid.*. Apud Iudaeos computabatur hebdomada a Sabbato, *ibid.*, 527, 585. Hebraei aliquando hebdomadas annorum habuerunt, ut apud Danielelem reperitur, *ibid.*, 538 et seq. Computantur hebdomadae Daniellis, *ibid.*. Hebdomada quid et unde dicta, Alcuinus, Cl, 1117. De hebdomada, et speciebus hebdomadarum, *ibid.*, 681. De hebdomadis Daniellis, *ibid.*. De hebdomada, id., CXXIX, 1300. De hebdomada apud veteres, Honorius, CLXXII, 151.

Idus. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XIII,

354. — Idus ab *idare*, quod verbum lingua Etrusca dividere sonat, unde vidua seu divisa dicitur ab *idēa* species, nonnulli Idus deducunt, eo quod ea die plenam speciem luna demonstraret, Beda Ven., XC, 354. — Kalendae, Nonae, Idus, quid sint, Alcuinus, Cl, 1118. De Idibus, *ibid.*, 686. — Idus ab iduo id est *divide*, seu ab Idaeae specie, eo quod luna plenam se ostendat, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Indictio. — Indictiones Romanae a mense Septembri incipiunt, S. Ambrosius, XIV, 590. — Indictionis nota quam variis signata in lapidibus, S. Nictas Aquil., LII, 944 et seq. — Indictiones dicuntur 15 annorum revolutiones, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. Anni Romanae indictiones, *ibid.*, 495. Quid ut inveniantur indictio, *ibid.*, 499. Quota sit indictio, Cassiodorus, LXXIX, 1249. — De indictionibus Romanis, Rabanus Maurus, CVII, 705. Argumentum de indictionibus inveniendis, *ibid.*, 708. De Romana indictione, id., CXXIX, 1361, 1365. Origo indictionum, et qualiter singulis annis inveniantur, *ibid.*. Indictiones ab indicendo dictae, quia post 15 annos ad censum revertebatur, *ibid.*. — De indictione invenienda, Honorius August., CLXXII, 161.

Jubilaeus. — Jubilaeus quid sit, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 222; Alcuinus, Cl, 1120.

Kalendarium. — In decreto anni 414 Kalendarium nomen pro thesauro publico accipitur vel potius pro eo quod Gallice nunc dicitur *budget*, Constantinus Magnus, VIII, 110, 111. — Quaedam citantur Kalendaria in Dissertatione de morte S. Zenonis, S. Zeno Veron., XI, 151. Polemei Silvii vetus Kalendarium, id., XIII, 676, not. Liber S. Isidori de Kalendario, LXXXI, 963. Kalendarium Mozarabicum, id., LXXXV, 95 et seq. Veteris Kalendarium Neapolit. in marmore conscripti, mentio est, *ibid.*, 954. Fragmentum vetustissimi Kalendarii a Francisco de Pisa editum, *ibid.*, 1030. Kalendarium Gothicum dies mensis occurrentes praeter ceteris antiquioribus indicans, id., LXXXVI, 57. Quod apud recentiores Kalendarii scientia profuerit non modice, etc., id., CXXIX, 1275. Kalendarium duodecim menses anni revolvens, *ibid.*, 1357.

Kalendae. — Polemeus Silvius, XIII, 676. — Signantur Kalendae, S. Prothadius Vesunt., LXXX, 411. — Kalendae a Graeco *καλῶ*, id est voco dictae, eo quod ea die plebs in aedes sacras vocaretur. — Beda Ven., XC, 353, 585. Graeci et Aegyptii Kalendas non habent ut Romani, id., 554. De Kalendis, Alcuinus, *ibid.*, 1118. — Rabanus Maurus, CVII, 686. De feria quarrenda in Kalendis cuiuslibet mensis, CXXIX, 1288. — Unde oriuntur regulares ad feriam Kalendarum inveniendam, Hilpericus, CXXXVII, 27. — Qualiter inveniantur quota feria sint Kalendae et per dies mensis vel anni, *ibid.*. — Kalendae in Graeco *καλῶ*, id est, convoco dicuntur, quare, Honorius Augustodun., CLXXII, 153.

Luna. — Prima luna quarrenda est a iii Non. Martii ad iv Non. April. vel ex xv Kal. April. ad xvii Kal. Maii, *ibid.*. — Quomodo a prima die ad 14 crescendo luna ad suam plenitudinem veniat, et a 15 ad 30 mensis decrecendo ad priorem statum redeat, id., 2109. — Dies haec plena lunae, prima est mensis et anni apud Moysen, id., 1109. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiuntur, id. 1109. — Luna per 300 dies duodenis viribus suam cursum conficiens consummat annum secundum Hebraeos aliquot diebus adiectis, S. Ambrosius, XIV, 200. — Secundum Romanos, bissexto semel intra quinquennium, unus diem adiectione celebrato, luna cursum implet, *ibid.*. — Quando luna dicitur esse in tertio circulo, S. Ambrosius, XVI, 329. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. Lunae paupertas et divitiis quid, *ibid.*. — Luna qualis creata fuerit, S. Augustinus, XXIV, 275. Semper est plena, quo sensu, *ibid.*, 216. Unde lumen habeat, id., XXXVI, 131. Ejus incrementa et decrementa unde oriuntur, id., XXXIII, 207. — Quae sit luna 14 paschalis, Dionysius Exiguus, LXVII, 486. Quid ut reperitur lunae cycli, *ibid.*, 501. Quid ad detegendum quota

seria, luna 11^a incidat, anno primo cycli decaenovenalis, S. August., 505. — Quid ut inveniat luna cycli, Casiodor., LXXIX, 1250. Quota luna occurrat Paschæ dies, *ibid.* — De luna, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 174. De interlunio et cursu lune, *ibid.*, 176. Luna Zodiacum tredecies in 12 annis conficit mensibus, 2 scilicet diebus et 6 horis, et bisse, id est, octo uncis unius horæ, per singula signa decurrens. — Beda Ven., XC, 370, not. 591. Calculatio ad inveniendum in quo signo versetur luna, *ibid.*, 381. Luna in unoquoque mense, id est in 29 diebus et 12 horis 12 signa circuit, et unum insuper, *ibid.* Quotidie 4 punctis, si crescens, luna a sole abit, si vero decrescens ad solem redit, *ibid.*, 381. Quomodo qui signa nescit, cursum tamen lune scire possit, *ibid.*, 388. — Quod luna in unoquoque signa moratur 2 diebus, 6 horis et bisse, id est, duas tertias partes unius horæ, Beda Ven., XC, 391. — Quota luna sit, in quibusque Kalendis, 394. Qui computare nescit vel non vult, quomodo scierit ætatem lune, *ibid.*, 398. Quot horis luceat, *ibid.* Seu quot punctis luceat, *ibid.*, 399. Argumentum de qualibet luna vel feria, *ibid.*, 398. Quando vel quare luna sive prona, sive supina vel erecta videatur, *ibid.*, 403. Qua ratione luna, cum sit situ inferior, superior sole aliquoties videatur, *ibid.*, 409. De saltu lune, *ibid.*, 472. Annus lunaris proprie dictus 12 similibus mensibus constat, et diebus 354 expletur, id., XC, 463, 586. Dividitur circulus lunaris et decenovenalis in embolismos et communes annos, qui hoc ordine sibi succedunt, XC, 485, 486. Series lunarium in quolibet anno circuiti decenovenalis, ubi signantur anni communes et embolismi juxta Dionysium, *ibid.*, 505, not. et seqq. Argumentum inveniendi lunam, *ibid.*, 14, 510, 514. De ipsius diei luna, *ibid.*, 515. Regula ad lunam inveniendam, *ibid.*, 828. Argumentum ad investigandum lune cursum, *ibid.*, 592. Argumentum ad inveniendum quot horis luna luceat, *ibid.*, 598. De saltu lunari, *ibid.*, 472. De regulis lunariis, *ibid.*, 701. Argumentum de solis et lune cursu per dies anni, *ibid.*, 703. De redivit et computu articuli utrarumque epactarum, solis et lune, *ibid.*, 504. De cyclo lunari, *ibid.*, 506. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 508. — Argumentum ut inveniat quota sit luna in Kalendis Januariis, *ibid.* De quarta decima luna paschali, *ibid.* Argumentum de eadem luna quarta decima, *ibid.*, 715. Aliud argumentum, *ibid.*, 714. — De ratione saltus lunaris, Alcuinus, C, 251, 266; id., CI, 979. De querenda nativitate lune, id., CXXIX, 1284. De quatuor differentiis lune, *ibid.*, 1287. De argumento lune, *ibid.*, 1288. De saltu lune, *ibid.*, 1297. De cursu lune, *ibid.*, 1298. De luna paschali, *ibid.*, 1299. De mense et interrogatione lune, de punctis lune, *ibid.*, 1305. De incendio lune, *ibid.* De luna quarta decima, *ibid.*, 1308. De luna paschali, *ibid.*, 1309. — De luna in Kalendis Januariis et xi, Kalend. Aprilis, 1311. De luna prima primi mensis monstranda, *ibid.*, 1314. In quo signo currat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1325. De velocitate cursus lune, *ibid.*, 1320. Argumenta de cyclo magno decenovenali et lunari, *ibid.*, 1350. Si quis ignoret cursum lune, quid agere debeat, *ibid.*, 1351. De cursu lune, per 12 signa in anno, *ibid.*, 1357. De saltu lune per 19 annos quomodo decrescit nox., *ibid.*, 1549. — Quomodo quotidie luna pronuntietur, Hilpericus, CXXVII, 50. Car nunc tricesima, nunc vicesima nona luna pronuntietur, *ibid.* Upe conficiantur saltus lune vel ubi rectus intermittatur, id., CXXVII, 52. Quot horis luna luceat singulis noctibus, *ibid.*, 56. In quo signo sit luna singulis diebus, *ibid.*, 55. Qua hora luna accendatur, vel qua in sua accensione hora mutet ætatem, *ibid.*, 56. — De utilitate lunarium regularum, S. Gregorius VII, CXLVIII, 1280. De saltu lune, *ibid.* — Quomodo digitorum articulis computetur cursus lunaris, Honorius Augustod., CLXXII, 157. De saltu lune, unde proveniat, 159. Quot horis luna luceat, *ibid.*, 161. Quot partibus luna a sole distet, *ibid.* In quo signo luna sit, *ibid.* De lune cyclo inveniendi, *ibid.*, 162.

Mensis. — Quomodo menses in triadas distinguuntur per majusculas litteras, Dionysius Filocalus, XIII, 675. Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, *ibid.* — Liber de expositione mensis et diei Pasche, Hilarius, XIII, 1105. Cujusque mensis Hebraeorum parallela cum Romanis mensibus, *ibid.*, 1110. — Mensis, Græce Mena a Mene, Cuna derivatur, S. Ambrosius, XIV, 1035. Menses ab initio lune veteres observare consueverant, *ibid.*, 1100; XVI, 1035. Menses cursus lune, diem sol facit, id., XVII, 560. Menses Egyptii Phamenothe et Pharmuthi in quibus occurrunt Quadragesima et Passionis dies, *ibid.*, 828. — Mensis Quintilis Julius dicitur decreto Antonii, qui in eo natus erat Julius Cæsar., LI, 548. — Quantum errent qui duodecim menses lunares scilicet 30 dierum tantum putarent etsi

dies quinque intercalares adficiant ut solarem annum complere videantur, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. In 12 mensibus lunariis computantur 354 dies quibus adficere ut epactæ dies undecim, ut annus lunaris solari adequatur, *ibid.* — Mensis a mensura dicitur, sed melius a Græco μῆν derivatur, quod vocabulum luna interpretatur, Beda Ven., XC, 341, 381. Mensis Hebraice dicitur fur et quod et lunam sonat, *ibid.*, 341. Antiqui non a solis sed a lune cursu menses suos computare solebant, *ibid.* Mensis lunaris recte definitur: I. n. m. i. n. i. s. lunari circuitus ac redintegratio a nova ad novam, *ibid.*, 345. Solaris mensis digressio est solis per duodecimam partem zodiaci, quæ 30 diebus et 10 semis horis impletur, *ibid.*, 344. Natura est ut mensis solaris habeat 30 dies 10 horas et dimidiam, sed consuetudo est tantum 30 dies habere, *ibid.*, not. Item natura est ut lunaris mensis 29 dies et 12 horas habeat, consuetudo autem est ut 29 vel cum 30 habeat, *ibid.*, not. Primus Hebraeorum mensis est cuius medium, id est 14^a luna proxima est post æquinoctium, verum et nisan nuncupatur, *ibid.*, 318. Soli Romanorum et Egyptiorum menses sunt stabiles, hoc est primus cuiusque mensis dies, V. G. Januarii semper venit 30 die post brumam (hiemis initium), *ibid.* Tabula e bonis auctoribus a Beda sedulo collecta nomenclaturam præstans mensium Romanorum, Egyptiorum, Hebraeorum, Græcorum et Britannorum, juxta ordinem temporis quæ incidunt, id., XC, 347. Alia tabula in qua menses Atheniensium, Achivorum, Macedonum, Bithyniorum et Cypriorum cum mensibus Romanis comparantur, ex Theod. Gaza sumpta, *ibid.* Apud Græcos scriptores ratio mensium non semper sibi stat. v. g. Anthesterion mensis ex Gæso Novembri respondet, ex Macrobio Aprili, et ex alio Martio, etc., *ibid.* Tabula mensium Germanorum, Indorum, Chaldaeorum et Alexandrinorum barbaricis temporibus, *ibid.* Mensium Romanorum etymologia, *ibid.*, 348, 585. Ab initio Martius mensis primus fuit, et Aprilis secundus, *ibid.*, 549. Romuli annus nonnisi 10 menses habeat, scilicet 304 diebus esse constituit, *ibid.*, 351. Numa e 56 reliquis diebus duos alios menses statuit, et addidit anni initio, *ibid.* Unde Romani mensem distibuerunt in Kalendas, Nonas et Idus, *ibid.*, 355, 585. Per decadas mensem distinguunt Græci et primus dies cuiusque mensis *Neomentia* dicitur, *ibid.* Etymologia mensium Anglorum, *ibid.*, 586. Quomodo in embolismali, sive o. s. m. menses habebant et ætati quartum mensem adiciebant, *ibid.*, singuli menses sua signa habent in zodiaci circulo, *ibid.*, 558. — Mensis unde vocatur, Alcuinus, CI, 1117. Menses quomodo et unde dicantur, *ibid.* De mensibus, quid sint et unde mensis deriveretur, *ibid.*, 682. Mensis lunaris et mensis solaris, quid, *ibid.*, 695. De mensium denominatione apud Romanos, *ibid.* De mensibus Hebraeorum, *ibid.*, 681. De Egyptiorum mensibus, *ibid.*, 684. De Græcorum mensibus, *ibid.* Quinam fuerint apud Romanos, unde deriverentur cuiusque etymologia, *ibid.*, 684, 685. De mensibus, id., CXXIX, 1298, 1501, 1502, 1503. De concordia mensium, *ibid.*, 1555. De nominibus mensium juxta Romanos, Hebræos, Macedones, Egyptios, *ibid.*, 1363. Tabula concordantiam mensium Romanorum, Hebraeorum, Egyptiorum, Græcorum, Anglorum et Armeniorum, *ibid.*, 1291, 1292. — Mensis quid sit, Honorius Augustod., CLXXII, 151. Mensis lunaris 29 diebus et 12 horis constat, *ibid.* Mensis solaris 30 diebus et 10 semis horis efficitur, *ibid.* De nominibus mensium apud veteres et varias gentes et ipsorum etymologia, *ibid.* Unde menses nominantur, *ibid.*, 155.

Nonæ. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XII, 675. Nonæ unde dicantur, *ibid.*, 676. — Nonæ dicuntur quod ab eo ad Idus novem semper putantur dies, Beda Ven., XC, 355, 555. — De Nonis, Rabanus Maurus, VII, 686. — Nonæ nuncupantur eo quod vulgus per novem dies in urbem tunc conveniebat, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Olympiades. — Olympiades, quid, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 222. — Olympias quatuor annorum est spatium, Honorius Augustod., CLXXII, 156.

Pascha. — Pascha celebramus annuo circulo in mense primo, Tertull., II, 973. Blandus, hæreticus judaizans, dicit non aliter Pascha custodiendum esse, nisi servandum legem Moysi, die quarta decima mensis, *ibid.*, 7. — Computus de Pascha, S. Cyprianus, IV, 940 seq. — Pascha nonnunquam secundo mense celebratur, S. Gerontius, XI, 845. Tempus celebrandi Pascha, *ibid.*, 845. — Pascha episcopi Asiæ celebrant cum Judæis luna XII, S. Hieronymus, XXIII, 885. — Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lune computationem Pascha celebrant, S. Augustinus, XXXII, 202, illud observant ut Sabbatum occurrat, quod

idari non observant, *ibid.*, 211. — Pascha 1x Kal. Martii celebrandum, S. Prosper Aquitan., l. I, 600. Pascha vult Martii celebratum a Leone studio parisiensi, pertinens in notione Alexandrini episcopi et Orientalium, *ibid.*, 16. Quæstio de Paschatis die oritur, *ibid.*, 565, 568. — eo sollicitus circa diem Paschatis determinandum, pro paschatis anno 444 scribit S. Cyrillo et Paschasino, a quibus rescriptum fuit, S. Leo Magnus, l. IV, 606. In quo sita controversia de Paschate hujus anni, *ibid.*, 11. Pro Paschate anni 445 scribit Paschasino Marciiano, Juliano, *ibid.*, 929, 1053, 1058, 1172, 1082. Proteritis responso, *ibid.*, 1081. Paschalis dies omnibus Occidentibus a Romano pontifice indictus, *ibid.*, 1111. Formas litterarum paschalis indices, *ibid.*, 945, 1081, 1101. Paschalis dies anni 452, quis fuerit, *ibid.*, 945. Annis 453, 55, quis, *ibid.*, 1058. De Paschate anni 444 controversia, l. LV, 429, not. Alia de Paschate anni 454, *ibid.*, 299. Pars paschalis computi Alexandrino episcopo delegata, *ibid.*. De computo paschali, *ibid.*, l. LIX, 545. — Pascha quoque celebrandum, S. Benedictus, l. XVI, 410. — Liber de Paschate, Dionysius Exiguus, l. XVII, 485. Epistola Dionysii de ratione Paschæ, *ibid.*, 515. Epistole duæ de ratione Paschæ, *ibid.*, 30. — Quo tempore Occidentales Paschalem festivitatem celebraverint, Cassiodorus, l. XIX, 116, 1155. Quomodo cognosci possit quæ luna occurrat, *ibid.*, 1250. — De Paschate quæstio diu et multum agitata, Gregorius Magnus, l. XXVII, 947. In Sardinia Paschatis enuntiatio ad metropolitanum pertinebat, S. Gregorius, l. XXVII, 947. In assignanda Paschatis die Scoti ab Ecclesia dissidebant, *ibid.*, 1061, 1063. — De controversia Paschali, Constantinus, l. XXXVII, 989. — De die Dominico Paschæ, Bede Venerabilis, l. XC, 511. De celebratione Paschæ liber, *ibid.*,

989. — De Pascha, Theodorus Cantuariensis, l. XCIX, 951. — Quo die Pascha celebratur, Remigius Cardensis, l. II, 1104. — De cyclo paschali, Rabanus Maurus, l. CXI, 125. — Quid sit terminus Paschæ, vel quando observetur, Helpericus, l. CXXXVII, 40. Repetitio de termino Paschali, et cur ipsa festivitas non nisi Dominica die celebretur? *ibid.*, 45. Quomodo inveniantur ipse terminus per singulos annos, *ibid.*, 41. Qualiter per paschalem terminum cæteri inveniantur, *ibid.*, 45. — Non eodem tempore apud omnes celebrandum, S. Bernardus, l. LXXXII, 405.

Regulares. — Regulares ad feriam inventendam, Regulares lunares antiquorum, Regulares lunares Ægyptiorum, Regulares lunares Romanorum, l. XLVIII, 1287. De lunariis regularibus, *ibid.*, 1289. De regularibus Patrum, *ibid.*. De utilitate lunarium Regularium, *ibid.*, 1290. — De feriarum Regularibus, Honorius Augustodunensis, l. CLXXII, 159.

Solstitialis. — Solstitialis annus est, cum sol, expleto per omnia signa circuitu, in id unde cursum sumpsit, recurrit, S. Ambrosius, l. XIV, 200.

Zodiacus. — Singula Zodiaci signa 10 punctos seu 2 horas habent, Beda Venerabilis, l. XC, 581. — De duodecim signis Zodiaci, Alcuinus, l. I, 60. Signorum demonstratio per solis cursum, *ibid.*, 691. De duodecim Zodiaci signis, *ibid.*, l. CXXXIX, 1225. De causis quibus nomina acceperint 12 signa, *ibid.*, in quo signo currat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1525. Argumenta de cursu solis per 12 signa, *ibid.*, 1527. De cursu solis per 12 signa Zodiaci, *ibid.*, 1545, seq. — Qualiter inveniantur cyclos lunaris per Zodiacum, Helpericus, l. CXXXVIII, 39. — De duodecim signis Zodiaci, Honorius Augustodunensis, l. CLXXII, 142. De Zodiaci signis et parallelis solis, *ibid.*, 148.

SERIES DECIMA TERTIA.

Ecclesia, quæ est Deum vere colentium societas, constituta et ordinata fuit a Christo legislatore, qui potestatem illi contulit legislativam. Hinc duplex Ecclesiæ potestas, humana scilicet et divina; hinc leges ecclesiasticæ subjectionem debitam et internum assensum exigunt, et obligant in conscientia. Itaque in hac serie proferimus Indices de Jure canonico; de Legislatione et legibus Ecclesiæ; de Conciliis; de Decretis summorum Pontificum; de Disciplina ecclesiastica et monastica; de censuris, excommunicationibus et irregularitatibus, etc.; de legislatione civili, in eo quod religionem contingat; de immunitatibus et privilegiis Ecclesiæ Dei a potestate sæculari concessis.

CXIII.

INDEX DE JURE CANONICO

EXHIBENS ECCLESIAE POTESTATEM QUOAD LEGES CONDENDAS, AC VARIAS DECRETORUM ET CANONUM COLLECTIONES QUÆ IN PATROLOGIA RECENSENTUR.

MONITUM.

In hoc Indice duas statuimus partes, quarum prior exponit varias SS. Patrum sententias ac dicta de auctoritate et potestate Ecclesiæ catholicæ ad leges imponendas quibus parere debent Christiani; posterior vero memorat omnes et varias decretorum et canonum Collectiones, quæ in nostro Patrologiæ curam reperiuntur. Sed cum jam in Indice lxxix de Ecclesiæ auctoritate et potestate quoad leges tractavimus, illum adeat Lector benevolus; itaque hic tantum referuntur.

Variae decretorum et canonum collectiones.

Decreta S. Lucii ascripta, III, 973.
Decreta Lucii papæ ex Gratiano desumpta, III, 981.
Epistolæ decretales S. Stephano ascriptæ, III, 997.
Concilia Carthaginensia de infantibus baptizandis, III, 1012.

Epistolæ dubiæ quatuor S. Felicis papæ I et martyris, V, 145.
Decreta Eutychiani papæ, V, 177.
Decreta et constitutiones, Constantinus Magnus, VIII, 93.

Decreta Julii papæ I, juxta Gratianum et Ivonem, VIII, 968.
 Rescriptum Julii I contra Orientales, VIII, 980.
 Rescriptum ad episcopos in Alexandrina synodo congregatos, S. Felix papa, II, 17.
 Theodosii selecta decreta de religione, XIII, 521.
 Epistolæ et decreta S. Sircii papæ, XIII, 1131.
 Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ, XX, 463.
 Epistolæ et decreta S. Zozimi papæ, XX, 669 *seq.*
 Epistolæ et decreta S. Bonifacii I papæ, XX, 749.
 Epistolæ et decreta S. Celestini papæ I, L, 429.
 Epistolæ S. Leonis Magni papæ, LIV, 593, 597, 610, 614, 616, 624, 628, 636, 645, 663, 666, 695, 709, 1199, 1209.
 Codex canonum ecclesiasticorum et constitutionum sanctæ Sedis apostolicæ, S. Leo Magnus, LVI, 359.
 Prisca canonum editio Latina, LVI, 748.
 Vetus interpretatio Latina canonum Nicænorum, Sardicensium et Carthaginensium, LVI, 824.
 Documenta juris canonici veteris, LVI, 863.
 Epistolæ et decreta Felicis papæ III, LVIII, 924.
 Epistolæ et decreta Gelasii papæ, LIX, 47.
 Canones Gelasio ascripti, LIX, 142.
 Epistolæ et decreta Symmachi papæ, LXII, 49 *seq.* 51.
 Epistolæ et decreta Hormisdæ papæ, LXIII, 423, 525.
 Codex canonum Ecclesiæ universæ, Dionysius Exiguus, LXVII, 40.
 Codex canonum vetus Ecclesiæ Romanæ, LXVII, 136.
 Collectio decretorum pontificum Romanorum, Dionysius Exiguus, LXVII, 229.
 Breviatio canonum, Fulgentius Ferrandus, LXVII, 949.
 Epistolæ et decreta Vigili papæ, LXIX, 46.
 Canones S. Aunarii episc. Antissiodor., LXXII, 761.
 Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Ecclesiæ Carthaginensis diaconi, LXXXVIII, 817.

Breviarium canonicum Crisostomi episcopi Africani, LXXXVIII, 830.
 Regula canonicorum secundum Dacherii recensionem, S. Chrodegangus Metensis, LXXXIX, 1037.
 Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia sæculo circiter VIII, XCVI, 1291.
 Canones Hibernenses addendi editis episcopi, XCVI, 1151.
 Canones selecti ex antiquissima codicis Herovalliani canonum collectione, XCIX, 989.
 Canones pro suadicesi, Remigius Curvensis, CII, 1093.
 Codex regularum monasticarum et canonicarum, S. Benedictus Anian., CIII, 595.
 Canones in concilio Vern. editi, S. Lupus Ferrar., CXIX, 612.
 Decreta non rescripta ex Gratiano collecta, CXIX, 1184.
 De ecclesiasticis disciplinis, Regino Prum., CXXII, 183.
 Capitulari Attonis episc., Vercell., CXXXIV, 38.
 De contemptu canonum partes duæ, Raltherius Veron., CXXXVI, 485.
 Canonum prisca collectio, CXXXVIII, 397.
 Leges ecclesiasticæ Anglo-Saxonum regum qui sæculo decimo floruerunt, CXXXVIII, 447.
 Collectio canonum, S. Abbo abb. Floriac., CXXXIX, 471.
 Canones Africi, CXXXIX, 1469.
 Decretorum libri viginti, Burchardus Wormat., CXL, 557.
 Statuta canonum de officio sacerdotum, CXL, 1067.
 Collectio canonica in libros xiii distributa, S. Anselmus Lucensis, CXLIX, 485.
 Decretum libri xvi, Ivo Carnot., CLXI, 60.
 Panormia libri viii, CLXI, 1045.
 Concordia discordantium canonum, Gratianus, CLXXXVII, 29.

CXIV.

INDEX DE LEGISLATIONE ECCLESIASTICA ET MONASTICA,

ORDINE RERUM ALPHABETICO

REFERENS OMNES LEGES, DECRETA ET DECISIONES QUÆ AD RELIGIONEM ET AD VITAM ECCLESIASTICAM SPECTANT.

Absentes. — Ne iudices in absentem proferant sententiam, et ut proditor non audiat, S. Julius papa I, VIII, 988. — Quod irrita sit sententia episcoporum in absentem, Isidorus Mercator, CXXX, 345. — Absentes nec accusari nec judicari possunt, Gratianus, CLXXXVII, 699.

Accusatio. — De modo recipiendi accusationem adversus clericos, S. Eutychianus, V, 172. Qui non admittantur ad accusationem religiosorum, *ibid.* — Paganos et hæreticos non posse accusare Christianos, Calixtus papa, V, 185. De episcopo, presbytero, aut diacono, vel reliquis clericis apud episcopos accusandis, *ibid.* — Ut nemo episcopum penes arbitros sæculares accuset, Felix papa II, XIII, 19. De accusationibus episcoporum, et rerum suarum ablatarum redintegratione, *ibid.*, 20. Quibus non liceat accusare, vel testificari, *ibid.*, 21. De personis accusatorum, *ibid.* De iudicibus et accusatoribus, quales debeant esse, *ibid.*, 22. — De accusatis episcopis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 504. Qualiter sacerdotum accusatores examinandus sint, *ibid.*, 502. — De accusatoribus et testibus episcoporum, Burchardus, CXL, 600. De clericorum accusatoribus, *ibid.*, 639. De ordinatis, si accusati fuerint, quot testibus se excusare debuerint, *ibid.*, 660. — Quod laici non debeant clericos accusare, Ivo Carnot., CLXI, 510. Quæ accusationes recipi non debeant, *ibid.*, 512. De ordine accusationis, *ibid.*, 515. Qui non sint admittendi ad accusationem, *ibid.* De modo accusandi, *ibid.*, 516. Quomodo purgare se debeant accusati sacerdotes, *ibid.*, 535. — Laici clericos accusare non debent, Gratianus,

CLXXXVII, 639. Quare laici in accusatione episcoporum non audiantur, *ibid.*, 641. Absque duobus vel tribus testibus non recipiantur episcoporum accusationes, *ibid.*, 645. Accusatio semper debet fieri in scriptis, *ibid.*, 663. Qui non sunt recipiendi in accusatione, *ibid.*, 675. Nuper inimici accusatores vel testes esse non possunt, *ibid.*, 677. Familiares, suspecti, de domo prudeutes, non recipiantur in accusatione, *ibid.*, 680. Ad accusationem non admittitur qui in excommunicatione perseverat, *ibid.*, 705. Episcopus accusatus a duodecim audiat, *ibid.*, 720. Ad accusationem non admittantur aliorum crimina sponte confitentes, *ibid.*, 722. A criminosis accusari non permittitur, *ibid.*, 727. Ante satisfactionem excommunicati ad accusationem non admittantur, *ibid.*, 728. Subditi prælatos suos accusare non debent, *ibid.*, 731. Ab te iudicem civilem sacerdotes non accusantur, *ibid.*, 733.

Actores. — De actoribus, si ordinari debeant, Ivo Carnot., CLXI, 478.

Adulteri. — De recipienda adultera post poenitentiam, S. Patricius, LIII, 823. — Qui adulterium commisit, septem annis poeniteat, S. Leo Magnus, LVI, 441. De his qui adulteras habent mulieres, et ipsi adulterant, *ibid.*, 755. — Dionysius Exiguus, LXVII, 156; Crisostomus, LXXXVIII, 882. — Quod viri cum adulteris uxoribus non conveniant, Dionysius Exiguus, LXVII, 247. — De omni adultero excommunicando, Abbedo., XCVI, 1304. De recipienda adultera post poenitentiam, *ibid.* Qui adultera

lebitum reddit, tribus annis peniteat, Theodorus Canuar., XCIX, 978. — De adulteris, Isidorus Mercator, CXXX, 266. Uxor adulteræ virum, clericum fieri non lebere, *ibid.*, 268. Ut cuius uxor adulteravit, ipse alium non accipiat, *ibid.*, 375. De adulteris, si ad Ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. De feminis quas neque ad mortem cum alienis viris adulterantur, *ibid.*, 420. — De adultero marito, Regino Prumiens., CXXXII, 304. Ut femina de adulterio inculpata, si cum marito debet inire certamen egale, sum potestati debet ad tempus restitui, *ibid.*, 307. Cur non communicant viri cum adulteris uxoribus, *ibid.*, 510. Ne in domibus fidelium adulteria perpetrentur, *ibid.*, 535. — De femina quas adulterum reliquit, et adulterum acceperit, Burchardus, CXL, 825. De viro uxorem non habente, si cum alterius uxore adulterium perpetraverit, *ibid.*, 827. Cur communicantes viri cum adulteris uxoribus non conveniant, *ibid.*, 828. — Ne uxor adulterio secundum divinas leges occidatur, Ivo Carnot., CLXI, 610. Cur communicant viri adulteri, cum adulteris uxoribus non communicantur, *ibid.*, 628. — Adulteria non sunt facienda etiam voluntate generandi filios, Gratianus, CLXXXVII, 1482. In utroque sexu adulterium pari ratione punitur, *ibid.*, 1492.

Apostatæ. — De apostatis ab Ecclesia separandis, S. Siricius papa, XIII, 1156. — Apostatas Christianos a Christi corpore et sanguine abscedendos, S. Leo Magnus, LVI, 556. — De apostatis, Dionysius, LXVII, 233. — Ne apostatis penitentiam negetur, Isidorus Mercator, CXXX, 334. De apostatis ab Ecclesia separandis, *ibid.*, 677. — De apostatis, si non revertuntur, Ivo Carnot., CLXI, 659. — Ad clericatus officium non admittantur apostatæ, Gratianus, CLXXXVII, 286.

Appellationes. — De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, S. Zozimus papa, XX, 680; S. Bonifacius I, papa, XX, 752. — De appellationibus, S. Leo Magnus, LVI, 872. De appellationibus ad Romanam Ecclesiam, Isidorus Mercator, CXXX, 115. — Ut episcopi riminati libere apostolicam appellent Sedem, Burchardus, CXL, 691; Ivo Carnot., CLXI, 405. — Infra quot dies appellandus est, *ibid.*, 410. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Sedem in necessitatibus, *ibid.*, 444. — In gravioribus causis pulsati apostolicam Sedem appellent, Gratianus, CLXXXVII, 618. Ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem appellatur ab omnibus, *ibid.*, 619. De causa appellationis cognoscere non licet nisi ei, ad quem appellatur, *ibid.*, 620. Qui gravatur a proprio metropolitano, primatem aut universalem Ecclesiam sedem appellat, *ibid.*, 622. Ante exitum causæ per appellationem recedere licet, *ibid.*, 623. Post latam sententiam intra quod tempus quisque appellare debeat, *ibid.*, 624. Intra decem dies remedium appellationis conceditur, *ibid.*, 625. Quando appellandum sit primo vel secundo, *ibid.*, 628. De recipiendis appellationibus vel non, *ibid.*, 630.

Baptismus. — Ut præter Pascha et Pentecosten (excepta necessitate) baptisma non celebretur, S. Siricius papa, XII, 1151; Dionysius Exiguus, LXVII, 233; Crisostomus, LXXXVIII, 906. — Extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, S. Siricius papa, XIII, 1188. — De baptizandis, S. Leo Magnus, LVI, 694. — Ut baptismus extra Pascha nisi moribundis non conferatur, S. Aunarius, LXXII, 764. — De his quibus dubium est utrum baptismum perceperint, necesse est ut reascantur, Crisostomus, LXXXVIII, 870. De his qui invitati ad iterationem baptismi compulsi sunt, *ibid.* De his qui in aegritudine baptismum consequuntur, *ibid.*, 871. Et nulla pretia de baptizandis consignandisque fidelibus exigantur, *ibid.*, 822. — Quod baptismus tempore Paschæ celebrandus sit Catholicis, Remigius Caricus, CII, 1106. — Et præter Pascha et Pentecosten baptismus non celebretur, Isidorus Mercator, CXXX, 678. — Utrum præmia præ baptizandis requirantur, Regino Prumiens., CXXXII, 215. — Qualiter baptismi sacramentum celebrari oportet, Alto Vercell., CXXIV, 32. Ut presbyteri absque diaconis baptismum non celebrent, *ibid.* — Ut præter Pascha et Pentecosten nisi morte periclitantibus baptismus non fiat, Burchardus, CXL, 729. Quo tempore baptismus celebrandum sit, *ibid.* Et baptismus in Trinitate susceptus non iteretur, *ibid.*, 734. Ne presbyteris qui pro baptismate pretia requirunt, *ibid.*, 740.

Basilicæ. — Omnes basilicæ ad eum pertinent episcopum, in cuius territorio posite sunt, Gratianus, CLXXXVII, 1047.

Beneficia ecclesiastica. — Ut nemo pecunia vel alia conceptione contra canones det vel accipiat beneficium, Conc. Turon. CXLIII, 1410. Ut nullus episcopus beneficium vendat aut det nec alienet quæ sunt Ecclesiæ, *ibid.*, 1411. Et clericus militans beneficium amittat, *ibid.*, 1412.

— Qui beneficia ecclesiastica emerit, ecclesias quoque emere probatur, Gratianus, CLXXXVII, 548.

Bigami. — Quod bigami non admittantur ad clerum, Dionysius Exiguus, LXVII, 145. De bigamis, *ibid.*, 166; Isidorus Mercator, CXXX, 285. Et bigami ad ecclesiasticos gradus non accedant, *ibid.*, 921. De bigamis aliisque personis quæ ad ministerium clericatus nullatenus applicantur, *ibid.*, 938.

Calix. — Ut calix ex auro aut ex argento fiat, Burchardus, CXL, 692. Ut nullus calicem in vadium tabernarum prestare præsumat, *ibid.*, 694. Ut nullas calicem ad alios usus facere præsumat, *ibid.* — Ex qua materia calix cum patena fieri debeant, Gratianus, CLXXXVII, 1730.

Catechumeni. — Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, S. Innocentius I, papa, XX, 528; Crisostomus, LXXXVIII, 918. — De catechumenis lapsis, S. Leo Magnus, LVI, 763, 841; Dionysius Exiguus, LXVII, 46. De catechumenis peccantibus, *ibid.*, 153; Isidorus Mercator, CXXX, 267. De catechumena prægnante, *ibid.*, 156. Si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea jam post baptismum acceperit alteram, clericus esse non possit, *ibid.*, 258. — Ut catechumeni ad baptisteria non accedant, Isidorus Mercator, CXXX, 393. Ut catechumeni cum fidelibus benedictionem non accipiant, *ibid.*, 395.

Canonici. — Regulares canonici monachi fieri non debent, Gratianus, CLXXXVII, 1094. Patris sui concessionem regulares canonici monachi fieri possunt, *ibid.*, 1095.

Chorepiscopi. — Ut non sine episcopo liceat quemquam ordinare ab iis qui dicuntur chorepiscopi, S. Leo Magnus, LVI, 752. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 796. — Chorepiscopi non licere presbyteros vel diaconos ordinare, Dionysius Exiguus, LXVII, 53. Quod non oportet chorepiscopos clericos ordinare, nisi in agris et villulis, *ibid.*, 154. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 164. — De chorepiscopo, quæ ad ejus officium pertinent, Crisostomus, LXXXVIII, 878.

Clerici. — De clericorum conversatione, S. Siricius papa, XIII, 1142. De clericis qui ad secundas nuptias transeunt, *ibid.*, 1151. Quæ feminæ cum clericis habitare debeant, *ibid.* Ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, *ibid.*, 1193. — Ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militum habere elegerit, S. Innocentius I, papa, XX, 468. Ut qui secundam duxerit uxorem, clericum ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale fuerit sortitus connubium, *ibid.*, 471. Qui de laicis ad clerum non debeant promoveri, *ibid.*, 604. — Ad clericatum admitti non debet qui cingulum militum secularis habuerit, S. Leo Magnus, LVI, 521. Ne is qui secundam duxerit uxorem clericus fiat, *ibid.*, 532. Si quis clericus cum clerico causam habet, episcopum suum non deserat, *ibid.*, 547. Peregrinos clericos et lectores in alia civitate sine synodicalibus litteris sui episcopi penitus nunquam ministrare posse, *ibid.*, 543. Clericos in Ecclesia militantes, non licere in alterius civitatis Ecclesia militare, *ibid.*, 546. Clericis non licere post mortem episcopi sui ea diripere quæ illi competere possunt, *ibid.* Quæ feminæ in domibus clericorum habitare possint, *ibid.*, 561. De negotio clericorum, *ibid.*, 698. Ut de aliena Ecclesia ordinare clericum nullus usurpet, *ibid.*, 728. De clericis, ne de civitate ad aliam transeant, *ibid.*, 763. De non suscipiendis alterius Ecclesiæ clericis, *ibid.*, 764. Ut nullus clericus fœneret, *ibid.* De clericis excommunicatis ab aliis minime suscipiendis, *ibid.*, 782. De non ordinandis clericis alienis sine consensu episcopi sui, *ibid.*, 784. Si quis clericus cum clero causam habet, adeat suum episcopum, *ibid.*, 858. Ne liceat clericum in duarum civitatum simul Ecclesiis militare, *ibid.* Peregrinos clericos in altera civitate sine commendatitiis litteris sui episcopi nullo modo alicubi ministrare, *ibid.*, 859. Ut clerici non sint conductores, *ibid.*, 868. Clericus ne comam nutriat nec barbam, *ibid.*, 885. — Ne ad sacros gradus aspiret, qui uxorem non virginem duxit, Hilarius papa, LVIII, 15. — Si quis clericus cum clerico litem habuerit, proprium episcopum ne deserat, Dionysius Exiguus, LXVII, 88. Non licere clericum in duarum simul civitatum ecclesiis conscribi, *ibid.*, 88. Peregrinos clericos et ignotos in alia civitate sine propriis episcopi commendatitiis litteris nullo modo ministrare, *ibid.*, 90. Ut clerici proprias Ecclesias non relinquunt, *ibid.*, 143. Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, *ibid.*, 144. Qui clerici debeant conjugibus copulari, *ibid.* Quod non oporteat clericos habentes adversus invicem negotia, proprium episcopum relinquere, *ibid.*, 173. Quod non liceat clerico uxorem sectæ alterius accipere, *ibid.*, 174. Quod minime clericos transgrediari conveniat, *ibid.*, 175. De non ordinandis clericis alienis sine sui consensu

episcopii, *ibid.*, 182. Clerici vel continentales ad virgines vel viduas non accedant, *ibid.*, 191. Qui clerici ab uxori- bus debeant abstinere, *ibid.*, 205. De clericis, quales debeant promoveri, *ibid.*, 235. Ut qui secundum uxorem duxerit clericus non sit, *ibid.*, 245. Ut clerici nullas negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur, *ibid.*, 506. — Ut clericus clericum ad iudicium secularem non trahat, S. Ananias, LXXII, 766. — Quot testibus clerici devinci debeant, Theodorus Cantuar., XCIX, 947. — Nullum clericum debere sine episcopi sui iussione peregrinari, Isidorus Mercator, CXXX, 290. Ut clerici tabernas non ingrediantur, *ibid.*, 530. — Ut clerici secularibus indumentis non utantur, Atto Verrell., CXXXIV, 31. — Quod clerico non liceat alienas possessiones conducere, Burchardus, CXL, 649. Ut clerici ab alienis iudiciis non constingantur, *ibid.*, 659. Ut nullus ex clero arma militaria portet, *ibid.*, 661. De clericis qui a dominis suis liberi facti sunt, *ibid.*, 665. — Ne clericus adversus clericum habens negotium ad secularia recurrat iudicia, Ivo Carnot., CLXI, 491, 521. Ne clerici secularia negotia tractent, *ibid.*, 529. — Quot testibus quisque clericorum convinci debeat, Gratianus, CLXXVII, 616. A seculari iudice clerus non est audiendus, *ibid.*, 822. Clerici conspirantes proprio amisso gradu retrudantur in carcerem, *ibid.*, 826. Qui cum clerico litigium habet episcopum ipsius adest, *ibid.*, 835. Clericus nihil seculare possideat, *ibid.*, 883. Clerici nihil proprium possideant, *ibid.*, 885. Clericis omnia communia esse debent, *ibid.*, 886. Clerici pro sua ecclesia testimonium ferre possunt, *ibid.*, 956. A quibusvis negotiationibus clerici abstineant, *ibid.*, 958. Qui clericum percusserit excommunicetur, et non nisi a Romano Pontifice absolvatur, *ibid.*, 1070. — Ut clerici ad residentiam personalem apud suas Ecclesias compellantur, Innocentius III, CXIV, 95.

Concilia. — Ut bis in anno concilia fiant, S. Leo Magnus, LVI, 869; Dionysius Exiguus, LXVII, 145, 175, 291; Crisostomus, LXXXVIII, 837; S. Paulinus, XCIX, 283. — Ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterint, Hilarius papa, LVIII, 21, 27. — De concilio per annos singulos celebrando, Hormisdas papa, LXIII, 425. — Concilium universale non sit necessitate faciendum, Crisostomus, LXXXVIII, 932. — Ut per singulos annos concilium fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 351, 536, 1045. — Quod semel in anno, concilia episcoporum debeant celebrari, et non bis, Ivo Carnot., CLXI, 435. — Concilia provincialia sine Romani Pontificis presentia pondere earent, Gratianus, CLXXXVII, 93. Præter sententiam Romani Pontificis non concilia celebrari oportet, *ibid.*, 688.

Communio. — Quod fideles laici, ingredientibus ecclesiam, communicare debeant, Dionysius Exiguus, LXVII, 142; Crisostomus, LXXXVIII, 841. — De his qui se a perceptione sanctæ communionis avertunt, et qui excommunicatis per donos communicant, Dionysius Exiguus, LXVII, 189. — Ut mulier sine dominicali non communicet, S. Amarius, LXXII, 766. — Communicandum in basilicis martyrum, Isidorus Mercator, CXXX, 272. — De communionem, Regino Prumiens., CXXXII, 356, 396; S. Abbo Floriac., CXXXIX, 497. — Quod singulis diebus dominicis in Quadragesima fideles communicandi sint, Burchardus, CXL, 756. Quando unusquisque ante sacram communionem ab uxore se abstinere debeat, *ibid.*, 757. — Quod in singulis diebus Dominicis in Quadragesima fideles communicant sint, Ivo Carnot., CLXI, 167. Nihil pro communicandis fidelibus exigendum esse, *ibid.*, 182.

Concubina. — Quod nulli liceat concubinum habere, Burchardus, CXL, 817; CLXI, 617. De illis qui ante nuptias concubinas habuerint, *ibid.* — Neminem posse plures concubinas simul habere, Ivo Carnot., CLXI, 935.

Corporale. — Ut corporale ex purissimo lino sit, et unius materie, Burchardus, CXL, 695.

Curiales. — Curiales ad clerum non admittantur, S. Innocentius I, papa, XX, 494. — Non admittantur curiales ad clericale officium, Gratianus, CLXXXVII, 287. Quare sit constitutum ne curiales ordinentur, *ibid.*, 289.

Decani. — De decanis per parochias mittendis, Regino Prumiens., CXXXII, 356.

Decime. — Iis qui decimas non persolverunt sancta communio neganda, et eis ingressus Ecclesie prohibetur, S. Damasus I, papa, XIII, 1205. — De decimis, Regino Prumiens., CXXXII 200 et seqq. Ut laici decimas non accipiant, *ibid.*, 237. Ut de decimis quatuor fiant portiones, *ibid.*, 258. — Quod decime ab omnibus Christianis ex debito repositi debeant, Burchardus, CXL, 699. Quod de decimis quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 702. — De decimis a laicis injuste detentis, Conc. Rom., CXLVIII, 801. — De decimis Ecclesie, Ivo Carnot., CLXI, 257. Ut decima nullo modo negligatur, *ibid.*, 245. Quot

partes de decimis fieri debeant, *ibid.*, 246. — Baptizati- bus ecclesie decimas dari debent, Gratianus, CLXXXVII, 1008. Juxta dispositionem episcopii decimas distribuuntur, *ibid.*, 1015. Anathema sit qui præter episcopii conscientiam decimas et oblationes dispensare voluerit, *ibid.*, 1014. Reus apud Deum habetur qui decimas sacerdotibus non solverit, *ibid.*, 1019. Decime a laicis possideantur, *ibid.*, 1042. Fideliter decimas dat qui omnium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Decime non sint a populo redimendæ, *ibid.*, 1045. — De decimis, Celestinus III, papa, CCVI, 1025. — Quod mercatores Ecclesie decimas persolvere conantur, Innocentius III, CCXIV, 189. Ut decime ab omnibus persolvantur, *ibid.*, 802.

Diaconi. — Diaconos continentie lege obstringi, S. S. ricinus papa, XIII, 1184. — De causis diaconorum quæ finitimos tractandis, S. Zozimus papa, XX, 690. — Ut diaconi non sint conductores aut procuratores priorum, S. Leo Magnus, LVI, 425. Ut diaconi qui immolaverunt, et postea sunt reversi, a sacro ministerio cessentur, *ibid.*, 435. Diaconi septem esse debent, *ibid.*, 446, 757. De diaconis, *ibid.*, 695. De diaconis qui immolaverunt, *ibid.*, 750. De diaconis ne supra presbyteros sint, *ibid.*, 764, 820. De diaconis ad comitum dirigendis, *ibid.*, 778; Crisostomus, LXXXVIII, 892. De diaconis accusatis, *ibid.*, 870. De diaconis qui tempore ordinationis de nuptiis attestati sunt, *ibid.*, 877. — De ordinatione septem diaconorum, Isidorus Mercator, CXXX, 81. De diaconibus, ne corpus Christi tradant presbyteris, vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 259. Qualiter diacones ordinentur, *ibid.*, 343. — Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 401; Regino Prumiens., CXXXII, 371. Ut diacones ante 25 annos non ordinetur, *ibid.*; Burchardus, CLX, 662. Ut diaconi suam mensuram custodiant, *ibid.*, 738. Quod diaconi cessare debeant ab opere conjugali, *ibid.*, 615. — Ut diaconi uxores non habeant, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1360. — Qua ætate diacon consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 455. Quod diaconibus eadem lex continentie est quæ episcopis et presbyteris, *ibid.*, 459.

Digami. — Quod digami admitti ad clerum non possint, S. Innocentius I, papa, XX, 605; Dionysius Exiguus, LXVII, 250; Crisostomus episc., LXXXVIII, 846; Isidorus Mercator, CXXX, 706; Regino Prumiens., CXXXII, 371. — Non ordinentur diaconi, qui castitatem non profitentur, Gratianus, CLXXXVII, 158.

Diocesis. — Ut diocesis, nisi ex consensu episcopi proprii, episcopum non accipiant, Dionysius Exiguus, LXVII, 197. — De diocesibus qualiter eas dividant inter se episcopi, Crisostomus, LXXXVIII, 934. — Ut dioceses singulis annis visitentur, Atto Verrell., CXXXIV, 51.

Dominica dies. — De observatione diei Dominice, S. Ananias, LXXII, 764. — De die Dominica, Regino Prumiens., CXXXII, 264. Ut mercatus in die Dominica non sit, *ibid.* — Quod nullus clericus die Dominica aliud seculare negotium audeat vindicare, Atto Verrell., CXXXIV, 57. Ut negotiatio non fiat die Dominica, R., CXXXVIII, 468. — Ut in die Dominica rerum adjudicationes non fiant, Burchardus, CXL, 581. De Dominica die qualiter sit veneranda, *ibid.*, 610. Ut placita secularia in diebus Dominicis, et in præcipuis festis, et in diebus jejuniorum non fiant, *ibid.*, 888. — Ut Dominici diebus mercato non fiant, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1360. — De observatione Dominice diei, et quod mercato nec placitum in ea sit tenendum, Ivo Carnot., CLXI, 207. Ut placita secularia in diebus Dominicis et aliis præcipuis festivitibus non fiant, 274.

Ecclesia. — Ecclesia semel Deo consecrata, quando est iterum consecranda, S. Julius papa I, VIII, 969. — De ecclesiis, Theodosius, XIII, 531. — In ecclesiis prædicta fieri non debere, Dionysius Exiguus, LXVII, 167, 191. — De ecclesiarum restauratione in fabricis vel dedicatione quid sit observandum, Isidorus Mercator, CXXX, 1077. — De immunitate ecclesiarum, Regino Prumiens., CXXXII, 195. De libertate ecclesiarum, *ibid.*, 197. Unde ecclesie debeant restaurari et episcopo obsequium exhiberi, *ibid.*, 198. De restauratione ecclesiarum Dei, *ibid.*, 199. Ut in ecclesia una non plures presbyteri constituantur, *ibid.*, 257. Ut laici ecclesias non teneant, *ibid.* — Quod in ecclesia convivia et accubitus non fiant, Atto Verrell., CXXXIV, 55. Quod in ecclesiis sepultura non fiant, *ibid.*, 53. — Ut picture in ecclesia fieri non debeant, Burchardus, CXL, 678 et seqq. Ut singuli presbyteri singulas habeant ecclesias, *ibid.*, 680. Ut unusquisque presbyter una ecclesia contentus sit, *ibid.*, 681. Ut unaquaque ecclesia mansum integrum habeat sine servitio, *ibid.*, 682. Ut nullus in ecclesia coarctetur, *ibid.*, 690. — Non debet iterum consecrari ecclesia semel con-

secreta, Gratianus, CXXXVII, 552. Pro dedicandis ecclesiis nihil exigatur, *ibid.*, 551. Fundatores ecclesiarum, si inopes coeperint esse, ab iisdem alimenta accipiant, *ibid.*, 1053. Fundatores ecclesiarum ordinandos in eis episcopo offerant, *ibid.*, 1054. Non licet alicui hominem de ecclesia rapere, *ibid.*, 1063. Ecclesiarum consecratio absque missa fieri non debet, *ibid.*, 1706. Absque præcepto Sedis apostolicæ nova non dedicetur ecclesia, *ibid.* Sine auctoritate summi Pontificis nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*, 1707. Sine nutu Sedis apostolicæ ecclesia non debet institui, *ibid.*, 1708. Sine dignitate episcopi loci nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*

Ecclesiastica bona. — Ecclesiis bona immobilia quando prohibita, quando non, Lactantius, VII, 586. — Omnibus sacrilegis qui bona ecclesiastica invaserunt sancta communio neganda, Damasus papa, XIII, 1303. — De redditu ecclesiarum, S. Leo Magnus, LVI, 704. — Ut res ecclesiæ non alienentur, Symmachus papa, LXII, 51. — Ut curam rerum ecclesiasticarum tantum episcopus habeat, (Crisostomus, LXXXVIII, 858, 859. — Ne prædia ecclesiastica aliquis tollat et suis usibus applicet, Remigius Curienus, CII, 1104. — De rebus ecclesiæ sine consilio metropolitani episcopi non alienandis, Isidorus Mercator, CXXX, 350. De rebus ecclesiæ propriis vel acquisitis, *ibid.*, 425. De non alienandis ab aliquo rebus ecclesiæ, et de libertis, *ibid.* — Ut presbyteri non vendant rem ecclesiæ ubi sunt constituti, Regino Prum., CXXXII, 239. De bonis ecclesiasticis, *ibid.*, 393. — De non diripiendis ecclesiæ rebus defuncto episcopo, Conc. Trosleian., CXXXII, 675. — De possessionibus ecclesiæ, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 489. De rebus ecclesiæ diripiendis, *ibid.*, 496. — De rebus immobilibus ecclesiæ, Burchardus, CXI, 706. De commutationibus rerum ecclesiasticarum, *ibid.*, 707. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 708. De rebus ecclesiæ, quæ, mortuo episcopo, a presbyteris venditæ fuerint, *ibid.*, 715. Quod res ecclesiasticæ ad laicos disponendæ non respiciant, *ibid.*, 807. De rebus ecclesiasticis quomodo restitui debeant, *ibid.*, 865. — De rerum ecclesiasticarum invasoribus, Ivo Carnot., CLXI, 210. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 254. — De rebus ecclesiasticis disponendi laicis nulla facultas relinquitur, Gratianus, CXXXVII, 453. Quare in primitiva ecclesia prædia vendebantur, *ibid.*, 889. Quare prædia fidelium hodie ab ecclesia non alienantur, *ibid.*, 840. Excommunicationi subiacet qui ecclesiastica prædia invadit, *ibid.*, 896. Invasoribus rerum ecclesiasticarum quæ poenitentia sit imponenda, *ibid.*, 901. Res ecclesiæ episcopus usurpare vel alienare non præsumat, *ibid.*, 902. De rebus ecclesiæ non est aliquid alienandum, *ibid.*, 905. Res ecclesiæ, quæ absente episcopo attrahuntur, ad ius ecclesiasticum revocantur, *ibid.*, 915. Alienatio de rebus ecclesiæ quomodo rata esse poterit, *ibid.*, 914. Res sacras quibus ex causis alienari debeant, *ibid.*, 925. Quomodo de rebus ecclesiæ liceat testari sacerdotibus, *ibid.*, 951. De redditibus ecclesiæ quarta pars clericis est distribuenda, *ibid.*, 1018. — Ne res et bona ecclesiæ alienentur, præsertim quæ sunt de mensa episcopi, Innocentius III, CCXIV, 95.

Energumeni. — De energumenis baptizatis, S. Innocentius I, papa, XX, 527; Crisostomus, LXXXVIII, 915. — Ut energumeni ad clerum non promoveantur, Isidorus Mercator, CXXX, 393. — Ut energumeni non communicent, Alito Vercell., CXXXIV, 42.

Episcopi. — Et nullus episcopus alterius parochianum retineat, ordinet, vel iudicet, Sixtus papa II, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 980. — Ut episcopi accusati appellent Sedem apostolicam, S. Julius papa I, VIII, 980. De episcopi rebus suis exspoliatis, vel a sede sua pulsatis, *ibid.*, 986, 991. De injusta episcoporum damnatione, *ibid.*, 988. Si possit episcopus a pauciori numero episcoporum restitui, quam fuerat damnatus, *ibid.* — De non terminandis causis episcoporum absque auctoritate Romani Pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Episcopos continentis lege obstringi, S. Siricius papa, XIII, 1181. Ne laici ad episcopatum provehantur, *ibid.*, 1192. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatum debent officium perveniri, S. Cælestinus I, papa, I, 429. Quod non oporteat, contemptis clericis Ecclesiarum, de laicis episcopos ordinare, *ibid.*, 456. — De episcopis a comprouincialibus ordinandis, S. Leo papa, LVI, 390. Ut episcopi non proficiscantur trans mare, nisi consulto primæ Sedis episcopo suæ cujusque provincie, *ibid.*, 426. Si episcopus alterius ecclesiam voluerit usurpare, aut seditionem facere, *ibid.*, 440. Non oportet in vicis et villis episcopus ordinari, *ibid.*, 720. De episcopis alienam sedem præcipiti temeritate petentibus, *ibid.*, 778. Quando liceat

in aliena provincia episcopos ordinare, *ibid.*, 776. Quando episcopi ad comitatum ire debeant, *ibid.*, 777. Quando episcopus in aliena civitate peregrinari debeat, excepta gravi necessitate, *ibid.*, 781. Ut non liceat episcopo pluribus hebdomadibus abesse, *ibid.*, 782. Nullus episcoporum de propria migret Ecclesia, *ibid.*, 799. Ut nullus episcopus post se successorem eligat, *ibid.* De episcopis a comprouincialibus ordinandis, *ibid.*, 818. De episcopis qui Ecclesias suas deserunt et ad alias transeunt, *ibid.*, 824. Ut episcopi trans mare non proficiscantur, *ibid.*, 871. Ut non liceat episcopo res tituli invadere, *ibid.* Ut episcopus non longe ab ecclesia hospitium habeat, *ibid.*, 880. Ut episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.*, 891. Ut episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, *ibid.* Ut episcopus nullam causam audiat absque præsentia clericorum suorum, *ibid.* — Ut nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad alienam transeat, Hilarius papa, LVIII, 18. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.* — Episcopus, si reaptus fuerit, laicam communionem accipiat in mortem, Felix papa III, LVIII, 921. — Ut pro episcopatu præmium non accipiatur, Hormisdas papa, LXXXI, 423. — Ne liceat episcopo extraneam habere mulierem, Dionysius Exiguus, LXVII, 42. Episcopus non ordinetur absque synodo et præsentia metropolitani provincie, *ibid.*, 66. Episcopus habeat rerum Ecclesiæ potestatem, *ibid.*, 64. Si quis episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, sui gradus periculum subeat, *ibid.*, 86. Ut episcopus qui clericis alterius suscepit, communionem privetur, *ibid.*, 143. Quod non liceat episcopo in aliena provincia clericos ordinare, *ibid.*, 145. Ut tantum curam rerum ecclesiasticarum episcopus habeat, *ibid.*, 146. Quod episcopus ecclesiasticarum rerum pro dispensatione pauperum habeat potestatem, *ibid.* Quod non oporteat episcopos prædia aliena conducere, *ibid.*, 171. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.*, 178. Quando episcopus in aliena civitate moretur, *ibid.*, 180. Ne liceat episcopo a sua Ecclesia plus tribus hebdomadibus abesse, *ibid.* Ut nullus episcopus conductor existat, *ibid.*, 189. Ut episcopi qui in diocesis fuerint ordinati diocesim sibi nullam vindicent, *ibid.*, 199. — De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, Crisostomus, LXXXVIII, 891. Ut si episcopus negligat suam diocesim communionem privetur, *ibid.*, 935. — Quod inconsulto Romano pontifice, causæ episcoporum non debeant definiti, Remigius Curienus, CII, 1106. Episcoporum testes quot esse debeant, et ne absens quisquam iudicetur, *ibid.* — Episcopum de provincia ad provincias non transire, nisi fuerit invitatus, Isidorus Mercator, CXXX, 275. Non invitatos episcopos ultra diocesim propriam accedere non debere, 291. — Ne episcopi propter suam quietem negligant plebem sibi commissam, Regino Prum., CXXXII, 195. Ut episcopus cum paucis parochiam circumbeat, *ibid.*, 194. De episcopis qui non visitatis parochiis pretium servitutis requirunt, *ibid.* Ne episcopus canes ad venandum habeat, *ibid.*, 222. — Ut nullus eligat sibi episcopum successorem, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 497. — Ut dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchardus Wormac., CXI, 551. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.*, 553. Ne episcopi per simoniam haresim regiminis locum obtineant, 555. Ut episcopus non consecratur sine tribus episcopis, *ibid.*, 556. Ut nullo modo de parochia ad aliam episcopus transeat, *ibid.*, 570. Qualiter peregrini episcopi recipiantur, *ibid.*, 585. Quod episcopum ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. Ut nullus episcopus alienum clericum sine litteris episcopi sui suscipiat, *ibid.*, 635. — Ut episcopi cum mulieribus omnino non habitent, Zacharias papa, CXI, VIII, 1120. — Qualiter episcopi debeant ordinari, Ivo Carnot., CLXI, 363. Quando episcopus in aliena civitate morari debeat, *ibid.*, 389. A quot episcopis episcopus sit audiendus, *ibid.*, 404. Quod episcopi accusatorum episcoporum iudices esse debeant, *ibid.*, 405. Qualiter senex episcopus corripiendus sit, *ibid.*, 420. De accusatis episcopis qualiter ad concilium vocari debeant, *ibid.*, 425. Quod episcopus nullo modo venationi debeat insistere, *ibid.*, 450. Ut nullus episcopus cogatur ad seculari iudicio venire, *ibid.*, 434. — Alienos clericos ordinare et altaria consecrare episcopo non licet, Gratianus, CXXXVII, 757. Necessitatis vel utilitatis causa episcoporum mutationes fieri possunt, *ibid.*, 759. A parochianis stipendia non nisi cum charitate episcopi exigant, *ibid.*, 818. Ultra duos solidos a parochianis ecclesiis episcopus non præsumat accipere, *ibid.* De secularibus negotiis episcopus cognoscere non debet, *ibid.*, 826. Episcoporum causæ curam principibus examinari non debent, *ibid.*, 1120. — Trans

latio episcoporum ad solum Romanum pontificem jure pertinet, Innocentius III, CCXIV, 486.

Eulogiae. — De eulogiis populo a presbytero dandis, Regino Prumiens., CXXXII, 256; Burchardus, CXL, 757; Ivo Carnot., CLXI, 168. — Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, Ivo Carnot., CLXI, 258.

Eunuchi. — De eunuchis, et qui seipso abscederunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 147.

Excommunicati. — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, Sixtus II, papa, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 992. — Ne laici ab episcopo suo excommunicati, ab alio in clerum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1194. — De excommunicato repellendo, S. Patricius Hibern., LIII, 819. — De his qui excommunicantur ab episcopis suis, S. Leo Magnus, LVI, 591. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 783. De his qui excommunicantur clerici vel laici, *ibid.*, 795. De his qui excommunicati sunt ab episcopis suis, *ibid.*, 818. De his qui ab episcopo suo excommunicantur, *ibid.*, 826. Quod cum excommunicato non sit orandum, *ibid.*, LXVII, 142. De clericis excommunicatis et laicis, *ibid.*, 160. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 181. — Ut nullus cum excommunicato communicet, S. Ausarius, LXXII, 766. Ut qui cum excommunicato communicat simili sententiæ subiaceat, *ibid.* — Quod cum excommunicatis non sit orandum, Crisostomus, LXXXVIII, 841. — De eo quod non cito quis excommunicandis sit, Abedoc, XCVI, 1297. De eo quod suscipienda non sit eleemosyna excommunicati, *ibid.* De eo quod non debet excommunicatus offerre vel baptizare, sed solum orare, *ibid.* — Excommunicatis non communicandum, Remigius Curiens., CII, 1108. — De excommunicatis clericis vel laicis, Isidorus Mercator, CXXX, 255. De excommunicatis a sæculo exeuntibus, *ibid.*, 259. Non licere excommunicatis communicare, *ibid.*, 277. De excommunicatis, *ibid.*, 561; Regino Prumiens., CXXXII, 530. De excommunicato qui communicare præsumpsit, Regino Prumiens., CXXXII, 538. De injuste excommunicatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 494. — De excommunicatione, Burchardus, CXL, 836. Ut notentur excommunicatorum nomina, et in foribus ecclesiæ præfigantur, *ibid.*, 868. — Ut nullus excommunicetur, antequam causa excommunicationis ejus probetur, Ivo Carnot., CLXI, 453. — Antequam causa probetur, aliquis excommunicari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 588. A suo episcopo excommunicatus non est ab alio recipiendus, *ibid.*, 838. Deponantur episcopi qui excommunicatis communicant, *ibid.*, 842. Excommunicatorum nomina vicinis omnibus palam et publice annuntientur, *ibid.*, 846. Cum excommunicato non licet comedere, *ibid.*, 849. Excommunicetur qui per licos ecclesias obtinet, *ibid.*, 1049. Pro injuria propria episcopo aliquem excommunicare non licet, *ibid.*, 1190. Excommunicatus alium excommunicare non potest, *ibid.*, 1261. Non habentur excommunicati qui ab hæreticis excommunicantur, *ibid.*, 1283. Ad judicandum excommunicati non recipiantur, *ibid.*, 1284. Quisquis propter disciplinam ab hæreticis excommunicatur, non est a catholicis recipiendus, *ibid.*, 1285. — Excommunicati nec eligere possunt nec eligi, Innocentius III, CCXIV, 802.

Hæretici. — Hæreticos in Ecclesiam recipiendi modus, S. Siricius papa, XIII, 1135. — Quod non oporteat catholicos cum hæreticis nuptiarum fœdera copulare, Crisostomus, LXXXVIII, 861. Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, *ibid.*, 862. Quod non debeant hæreticorum baptismata comprobari, *ibid.*, 862. Quod non admittantur ad clerum ab hæreticis ordinati, *ibid.*, 886. — De eo qui ab hæreticis fuerit ordinatus, Coll. Canon., XCIX, 1001. — Non debere hæreticos in hæresi permanentes in ecclesiam ingredi, Isidorus Mercator, CXXX, 287. De cavendis hæreticorum connubiis, *ibid.*, 289. Non debere cum hæreticis aut schismaticis orare, *ibid.* — Hæreticus hæreticum accusare et contra eum testificari potest, Gratianus, CLXXXVII, 645.

Histriones. — De histrionibus si communionem cum maioris fidelibus accipere debeant, Burchardus, CXI, 758; Ivo Carnot., CLXI, 167.

Immolantes. — De presbyteris qui immolaverunt tempore persecutionis, Dionysius Exiguus, LXVII, 151. De diaconis qui immolaverunt, *ibid.* De his qui frequenter idolis immolaverunt, *ibid.*, 153; Isidorus Mercator, CXXX, 263.

Infirmi. — De visitatione infirmorum, Burchardus, CXI, 963. De infirmis in periculo mortis constitutis, *ibid.*, 941.

Investiturae. — Ut nullus clericorum in vestituram episcopatus, vel abbatie, vel ecclesiæ, de manu imperatoris,

vel regis, vel alicujus laicæ personæ, viri vel femine, suscipiat, Conc. Rom., CXLVII, 800.

Metropolitani. — Ut metropolitani nihil agant sine concilio episcoporum, nec illisne ipsius, S. Julius I, papa, VII, 988. — De metropolitano. S. Felix II papa, XII, 21. — Quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitanos episcopos, S. Innocentius I, papa, XX, 548. — Ut in unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopos ordinetur, S. Bonifacius I, papa, XX, 772. — Ut extra conscientiam metropolitani episcopi nullus audeat ordinare, S. Leo Magnus, LVI, 520. De metropolitano uniuscujusque provincie, *ibid.*, 793. — Ut sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiantur, Hilarius papa, LVIII, 24. — De metropolitano singularum provinciarum, Dionysius Exiguus, LXVII, 161. Quod etiam conscientiam metropolitani non ordinetur episcopus, *ibid.*, 242. Ut metropolitani sua jura serventur, *ibid.*, 293. — Metropolitani omnibus, si fieri potest, presbiteribus comprovincialibus episcopis ordinetur, Coll. Can., XCIX, 1004. — De metropolitano, ut nullus abque comprovincialium episcoporum instantia aliquorum adiat causas, Remigius Curiens., CII, 1104. — De metropolitano episcopo, Isidorus Mercator, CXXX, 281. Metropolitani arbitrio synodus congregetur, *ibid.*, 304. Quod extra conscientiam metropolitani non sunt ordinandi episcopi, *ibid.*, 699. Ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopus ordinetur, *ibid.*, 924. Quales epistolæ a metropolitano sint fratribus dirigende, Burchardus, CXL, 562. De metropolitano si comprovincialem episcopum in sua causa audire distulerit, *ibid.*, 564. — Quod omnis metropolitani infra tres menses consecrationis suæ pro pallio debet Romam mittere, *ibid.*, Ivo Carnot., CLXI, 451. — Duo metropolitani in eadem provincia esse non debent, Gratianus, CLXXXVII, 478. Clericorum et civium voluntate metropolitani ordinandus, *ibid.*, 534. Absque primatis consensu metropolitani episcopum non ordinet, *ibid.*, 547. Metropolitano se representet nuper factus episcopus, *ibid.*, 548. Metropolitani constituant oconomos, quos episcopi habere neglexerit, *ibid.*, 794. Sine metropolitani conscientia extra suam diocesim nihil agat episcopus, *ibid.* Metropolitani sine episcoporum consensu vel præsentia alicujus eorum non audiat causas, *ibid.*, 795.

Missa. — Vide tabulam de sacrificio Missæ.

Monachi. — De bonis monachorum, Theodosius, III, 525. De monachis, *ibid.*, 532. — De monachis propositi non servantibus, S. Siricius papa, XIII, 1138. De monachorum promotione, *ibid.*, 1143. — Ut monachus si ad clericatus ordinem niti voluerit, a priori proposito, quod monachus gessit, non debeat deviare, S. Innocentius I, papa, XX, 477. — Quod monachi nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire, S. Zozimus papa, XX, 669. — Monachus et virgo, non abhinc, et alia ab aliunde, in uno hospitio non commaneant, S. Patricius Hibern., LIII, 824. — De monachis ad gradus ecclesiasticos accedere cupientibus, S. Leo papa, LVI, 571. De monachis qui diu morantes in monasteriis, postea ad clericatus ordinem pervenire volunt, non debere eos a priori proposito deviare, *ibid.*, 521. Qui semel monachi facti sunt, constitutis deinde ad militiam, neque ad dignitatem secularem venire, *ibid.*, 540. Si monachi inventi fuerint conjurati, propriam tantum gradum, *ibid.*, 545. Monachi qui intra tricesimum ætatis annum sunt, in minoribus per gradus singulis crescente tempore, provehantur ordinibus, *ibid.*, 561. De ordine monachorum, *ibid.*, 895. Monachos non licere ad nuptias venire, *ibid.*, 859. — Monachos non licere matrimonio conjungi, Dionysius Exiguus, LXVII, 60. Quod non oporteat monachos prædica alinea conducere, *ibid.*, 171. Nullus monachorum tenet ecclesiasticas aut secularia inquietare negotia, *ibid.*, 172. De monachis non manentibus in suo proposito, *ibid.*, 173. Monachum non licere nuptialis jura contrahere, *ibid.*, 174. De monachis qui, præter voluntatem sui episcopi ad urbem veniunt, *ibid.*, 176. De monachorum promotione, *ibid.*, 236. Quod monachi nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire, *ibid.*, 261. Quod si quis propositum monachi deseruerit, publice si penitentia satisfactione purgandus, *ibid.*, 290. Quod si qui ex monachis, cum nulla cogit necessitas, antiqua de eis debent instituta servari, *ibid.*, 309. — Monacho ad nuptias ire non licet, S. Ausarius, LXXII, 764. Monacho filios de baptismo habere non licet, *ibid.*, 785. — De monachis qui suam professionem non custodiant, Crisostomus, LXXXVIII, 880. Quod non oporteat monachos prædica alinea conducere, *ibid.*, 900. — De eo quod non oportet monachum fieri sine abbate, Abedoc, XCVI,

1296 De eo quod non oportet monachum habere proprium, *ibid.* De monachis fugientibus susceptis, vel non susceptis, *ibid.* De eo quod debet monachus dare abbati acquiescentiam, *ibid.* De eo quod ambo excommunicandi sunt, monachus fugitivus et susceptor illius, *ibid.* De vago monacho excommunicando, *ibid.*, 1297. De eo quod non oportet monachos a congregatione secedere, *ibid.* De eo quod non oportet monachos cellam construere sine abbatis permisso, *ibid.* — Monacho non licet votumovere sine consensu abbatis, sin minus frangendum est, Theodorus Cantuari., XCIX, 985. — Monachos per unamquamque provinciam aut civitatem subiectos esse episcopo, Coll. Can. CXIX, 1052. Monachos, quos morum gravitas et vita sancta commendat, clericorum officiis aggregari et optamus et volumus, *ibid.*, 1054. Monachi ad clericatus ordinem pervenientes non debent a priori proposito deviare, *ibid.* — Nullus monachorum tenet ecclesiastica aut secularia inquietare negotia, Isidorus Mercator, CXXX, 30. Si monachus uxorem dixerit, *ibid.*, 411. Ut monachus sine permisso episcopi vel abbatis cellulas non construat, *ibid.* Ut monachus, si clericus factus fuerit, propositum suum servare debeat, *ibid.*, 701. — De electione abbatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 484. De sacerdotio monachi, *ibid.*, 487. De monacho in ius vocato, *ibid.*, 496. — Nulli monacho non sacerdoti, vel laico, licet predicare, Burchardus, CXL, 651. De ecclesiis monachorum, *ibid.*, 734. Quod spontaneum propositum monachi mutari non liceat, *ibid.*, 793. De monachis et monachabus qui se sacrilega contagione miscuerunt, *ibid.*, 797. Ne monachi placita secularia adeant, *ibid.*, 809. — Ut desertor monasticæ religionis excommunicetur, Conc. Turon., CXLIII, 1409. — Ne monachi possessiones conducant, aut negotiis secularibus se misceant, Ivo Carnot., CLXI, 491. Ut monachi per singulas civitates subiecti sint episcopis, *ibid.*, 541. De monachis fugitivis non promovendis ad clerum, *ibid.*, 545. Ut nullus incognitus cito in monasterium monachorum recipiatur, *ibid.*, 554. Quod non sit permittendum monachos et monachas in eodem monasterio simul habitare, *ibid.*, 561. Ne congregationes monachorum absque consensu episcopi fiant, *ibid.*, 566. Quid agendum sit de monachis uxores ducenibus, *ibid.*, 572. De prohibenda vagatione monachorum, *ibid.*, 582. — Monachi sacerdotes accusare vel in eos testificari non possunt, Gratianus, CLXXXVIII, 661. Monachi in accusatione non sunt audiendi, *ibid.*. Monachi conjurantes proprio priventur honore, *ibid.*, 826. Monachi qui ad clericatum promoveantur, a priori proposito discedere non debent, *ibid.*, 991. Absque episcoporum consensu episcopalia jura monachi non usurpent, *ibid.*, 993. Monachi intra claustra morantes clericorum officia exterius non ministrent, *ibid.*. Monachi qui sunt in civitatibus, episcopo debent esse subiecti, *ibid.*, 994. Monachi, qui sine licentia episcopi vagantur, ad propria loca redire cogantur, *ibid.*, 995. Nullus monachus præter Domini sacerdotes audeat predicare, *ibid.*, 996. Monachus defensor non debet, *ibid.*, 997. Beneficiis ecclesiasticis monachus presbyter libere perfruat, *ibid.*. Ad ordinem clericatus promoveri monachi possunt, *ibid.*, 999. Ad clericatus militiam non eligantur desertores monasteriorum, *ibid.*, 1002. Omnes monachi tutelæ immunitatem habere debent, *ibid.*, 1005. Sine voluntate episcoporum decimas vel ecclesiarum laicis monachi non suscipiant, *ibid.*, 1056. Ante probationem triennii nullus in monasterio suscipiatur, *ibid.*, 1061. Abbatem et alia officia per episcopos debent institui, *ibid.*, 1079. Congregatio monasterii, non episcopus aut aliquis extraneorum abbatem instituat, *ibid.*. De libertate monachorum, *ibid.*, 1040. Cum permissione episcopi abbas locum suum deserere potest, *ibid.*, 1062. Non licet monachis abbates pro suo arbitrio expellere, aut alios ordinare, *ibid.*, 1083. Absque episcopi vel abbatis voluntate nullus monachorum cellulas construere præsumat, *ibid.*, 1085. In episcoporum potestate abbates consistant, *ibid.*. Neque commatres sibi facere, neque ad feminas accedere monachis licet, *ibid.*, 1087. Cum sanctimonialibus monachis habitare non licet, *ibid.*. Monachi et monachæ in nullo simul cohabitent loco, *ibid.*, 1088. A monasterio monachorum longius construantur monasteria puellarum, *ibid.*. Qui monachorum propositum appetit, etiam invito episcopo suscipiendus est, *ibid.*, 1095. Post monasterii ingressum nulli relinquatur licentia testandi, *ibid.*, 1097. In monasterio perpetuo maneant qui a parentibus traditi sunt, *ibid.*, 1100. Extra voluntatem propriam retrusi in monasteriis non teneantur, *ibid.*, 1101. Monasterialibus disciplinis nullus subiciatur invitus, *ibid.*, 1106. Monachum nullus suscipiat aut ordinet absque abbatis sui permisso, *ibid.*, 1108. Duobus monasteriis unus abbas præesse non potest, *ibid.*, 1111.

Monachus si nupserit, excommunicatur, *ibid.*, 1578. Monachus uxorem ducens nunquam sacri gradus sortiatur officium, *ibid.*, 1585. In monasterio recludantur monachi uxoriibus sociati, *ibid.*, 1587. Monacho non licet commatres habere, *ibid.*, 1832. — Quod monachi per oppida soli non morentur, Clemens III papa, CCIV, 1579. — Ut effecti ex cœnobio monachi in pristinum statum restituantur, Innocentius III, CCXIV, 208. Ne monachi liceat sine abbatis licentia in alium ordinem transire, *ibid.*, 545.

Monasteria. — Ut regularia monasteria nec vendi nec commutari possint, Burchardus, CXL, 677. — Quadraginta annorum præscriptio religionis domibus conceditur, Gratianus, CLXXXVII, 1058. Possessiones monasterii pro peccato abbatis episcopo tollere non licet, *ibid.*, 1041. Nullo titulo res monasterii valent ab ejus jure segregari, *ibid.*, 1076. Missas publicas in cœnobio episcopi non celebrent, *ibid.*, 1081. Baptisterium in monasterio non permittitur fieri, *ibid.*, 1082. Sine permissione episcopi nullus monasterium præsumat incipere aut fundare, *ibid.*, 1084. Utilitates monasterii a proprio episcopo debent disponi, *ibid.*, 1086. Monasteria clericorum aut laicorum habitacula fieri non debent, *ibid.*, 1090. Qui in sacro ordine sunt constituti monasteriis nullam habent potestatem, *ibid.*. Causa visitandi et exhortandi monasterium episcopus adire potest, *ibid.*, 1091. Frequenter episcopi monasteria visitant, et quæ corrigenda sunt corrigant, *ibid.*, 1091. Non debet episcopus aliquid a monasterio exigere præter conditionem quæ dedicationis tempore constituta sunt, *ibid.*, 1091. Consuetudo servitii episcopimonasteria exhibeant, *ibid.*, 1092. Non licet de monasterio egredi quem pater vel mater intra annos infantis fecerit ordinari, *ibid.*, 1099.

Neophyti. — Ut neophyti sacerdotes non fiant, S. Siricius papa, XIII, 1161. — De neophytis qui post baptismum ad clerum applicantur, S. Leo Magnus, LVI, 760. Ne neophytis neque episcopus neque presbyteros ordinari, *ibid.*, 817. De neophytis, utrum admittantur ad clerum, *ibid.*, 826. Neophytus in episcopum non est ordinandus, *ibid.*, 253.

Nuptiæ. — Quod debeant feminae, quæ captis viris nupserant aliis, regressis de captivitate viris prioribus copulari, Dionysius Exiguus, LXVII, 296. — Quæ nuptias vitantes sint, Atto Vercell., CXXXIV, 46. — Quo tempore nuptiæ celebrandæ sint, Burchardus, CXL, 816. Ut in Christianorum nuptiis non saltetur, *ibid.*, 817. De illis qui tertio nuptias celebraverint, *ibid.*, 818.

Oblationes. — Oblationes ecclesiasticæ fructuum extra ecclesiam non accipiendæ vel dandæ, Dionysius Exiguus, LXVII, 58. Quæ species ad altare non ad sacrificium, sed ad benedictionem simplicem debeant exhiberi, *ibid.*, 141. Quod ea quæ in ecclesiis offerri non possunt, ad domus sacerdotum a fidelibus deferantur, *ibid.*. — De oblationibus fructuum quæ ministris ecclesiæ conferuntur, Crisostomus LXXXVIII, 885. — De oblatione fidelium, Isidorus Mercator, CXXX, 157. De fructibus in ecclesiam et non alibi dandis, *ibid.*, 271. Sanctas oblationes pro eulogiis ad alias parochias non debere transmitti, *ibid.*, 288. De oblationibus fidelium quod in quatuor portiones fieri debeant, 916. — De oblationibus parochiarum cujus esse debeant, Burchardus, CXL, 700. Quod in unaquaque ecclesia tam de redditibus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*. Oblationes de sabbato in sabbatum innovandas, *ibid.*, 755. Ut oblationes in majoribus festis ab omnibus æquanimiter fiant, *ibid.*, 758. — Oblationes ecclesiæ laicis usurpare non licet, Gratianus, CLXXXVII, 805.

Ordinationes. — In alieno territorio ordinationes celebrare non licere, S. Siricius papa, XIII, 1193. — Ordinationes quadam contra canones, S. Innocentius I papa, XX, 490. Nicænæ regulæ in ordinationibus servandæ, *ibid.*, 492. Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, *ibid.*, 531. — Ordinationes præcipientes ac per saltum vetantur, S. Zozimus papa, XX, 669. — Quod ab illicitis sit ordinationibus abstinendum, S. Celestinus I papa, L, 434. — Abstineant ab illicitis ordinationibus, S. Leo Magnus, LVI, 580. De his qui pretio ordinantur, *ibid.*, 703. De his qui præmio ordines adipiscuntur, *ibid.*, 803. — Ut quicumque contra formam canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis dependant, Ivo Carnot., CLXI, 458. Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejunio Quatuor Temporum, *ibid.*, 461. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVIII, 140.

Parochia. — In parochiam alienam invadere, aut quidquam in ea, inconsulto ipsius episcopo, agere non licere, S. Innocentius I, papa, XX, 604. — Ne quis alienam parochiam usurpet, Regino Prüm, CXXXII, 238. Ut

episcopos in alterius episcopi parochia ordinationem non faciat, *ibid.*, 240; Ut nullus presbyter alterius parochianum recipiat, *ibid.*, 239. — Ut in altera parochia clericos alterius diocesis episcopus nullatenus ordinet, Burchardus, CXL, 867; Qui extra parochias habent oratoria, his diebus ad parochias redire cogantur, *ibid.*, 1716.

Pascha. — Quo tempore Pascha celebretur, Dionysius Exiguus, LXVII, 742; Crisconius, LXXXVIII, 840; Remigius Aurelianensis, XCIX, 1104. — Ut die Dominico Pascha celebretur, Isidorus Mercator, CXXX, 111. Non licere Pascha diverso tempore facere, neque cum Judæis celebrare, *ibid.*, 277. Per orbem universum uno die et uno tempore Pascha celebretur, *ibid.*, 1789.

Patriarchæ. — De patriarchis, Burchardus, CXL, 394. — Quod patriarchæ subditos iudicare in prima instantia non debeant, Innocentius III, CCXIV, 475.

Pœnitens. — De pœnitentibus, S. Innocentius I, papa, XX, 559; Dionysius Exiguus, LXVII, 195. — Quod nulli sit ultima pœnitentia deneganda, S. Celestinus I, papa, L, 429; Dionysius Exiguus, LXVII, 275; Crisconius, LXXXVIII, 914; Qualliter debeant in ecclesia suscipi pœnitentes, *ibid.*, 872. — De pœnitentibus, Theodorus Cantuariensis, XLI, 940. — Pœnitentes negotiis secularibus se abstinuant, Otto Vecellus, CXXXIV, 46. — Pœnitentes matrimonia contrahere prohibentur, Gratianus, CLXXXVII, 1516.

Presbyter. — Reus est animarum presbyter qui pœnitentiam morientibus abnegat, S. Julius papa I, VIII, 968. — Presbyteros continentie lege obstringi, S. Siricius, papa, XIII, 1184. Ut qui in presbyterio filios genuerunt, removeri ab officio debeant, *ibid.*, XX, 605. De presbyterorum causis apud finitimos episcopos tractandis, S. Zozimus papa I, XX, 640. — Si presbyter uxorem duxerit, degradetur, S. Leo Magnus, LVI, 442. Si presbyter ante ordinationem suam commisit corporale peccatum, et postea confessus fuerit, ab officio altaris privatur, *ibid.*, 445. De presbyteris lapsis, *ibid.*, 755. De his qui sine examinatione ad presbyterium promoventur, *ibid.*, 827. Qua ætate debeant ad ordines promoveri, *ibid.*, 767. De presbyteris accusatis, *ibid.*, 870. De presbyteris lapsis, *ibid.*, 872. Non liceat presbytero res illius vendere, *ibid.*, 875. — Presbyter, si uxorem duxerit, ordine suo moveatur, Dionysius Exiguus, LXVII, 54. Presbyter in digamorum nuptiis ne convivetur, *ibid.*, 56. Presbyter ante triginta annos non ordinetur, *ibid.*. Presbyter qui suam parochiam deserens in aliam abeat ne amplius ministret, *ibid.*, 60. De presbytero qui a proprio episcopo deponitur et audeat imperatoris auribus molestiam afferre, *ibid.*, 64. De presbyteris qui uxores acceperunt, vel fornicati sunt, *ibid.*, 155. De his qui se a ministerio ecclesiastico subtrahunt et seorsum colligunt, *ibid.*, 160. Quod presbyter in tabernis comedere non debeat, *ibid.*, 167. Nullas presbyter conductor existat, *ibid.*, 189. — Ne presbyter inter epulas cantet aut saltet, S. Anianus, LXXII, 766. — De presbyteris qui contemptis episcopis suis seorsum conventus congregare tentaverint, Crisconius, LXXXVIII, 854. — De presbyteris lapsis in persecutione, Isidorus Mercator, CXXX, 261. — De presbyteris qui a fidelibus ad prandium invitantur, Regino Prumiensis, CXXXII, 231. De convivio presbyterorum, *ibid.*. Ut omnis presbyter suis parochianis symbolum et orationem Dominicam insinuet, *ibid.*, 242. Ut nullus presbyter cum mulieribus habitare aut convitari presumat, CXXXVIII, 445. — De presbyteris qui ante XXX annos ordinantur, Burchardus, CXL, 627. De presbyteris qui parochias fugerunt in quibus locati sunt, *ibid.*, 665; Quod presbyteri assidue legere debeant, *ibid.*, 645. De presbyteris, si uxorem acceperint, deponatur, *ibid.*, 645. De presbyteris qui propter suam negligentiam degradantur, *ibid.*, 657. — De non abiciendis a populo presbyteris conjugatis, Ivo Carnotensis, CLXI, 178. A quot episcopis presbyter sit audiendus, *ibid.*, 404. Ne presbyteri relictis locis sibi commissis ad alia transeant, *ibid.*, 485; Ut presbyteri juxta ecclesiam hospitentur, *ibid.*, 487. Ut presbyteri singulis annis episcopo de ministerio suo rationem reddant, *ibid.*, 498. Nuptiarum convivis presbyteri interesse non debent, *ibid.*, 194. — Presbyter in adulteria deprehensus reparari non potest, Gratianus, CLXXXVI, 270. Filii presbyterorum a sacris prohibentur officiis, *ibid.*, 306. Presbyter apud episcopum tantum iudicari debet, *ibid.*, 832. Presbyter ab episcopo depositus imperatorem non adest, *ibid.*, 1119.

Primates. — De primatibus, S. Felix, papa, II, XIII, 21. — De primatibus episcoporum metropolitano, Isidorus Mercator, CXXX, 257. — De primatibus Burchardus, CXL, 394. Qualis primas esse vel quid agere debeat, *ibid.*, 395. Qui primates sint, *ibid.*, 397. — Quo ordine adeundi sint primates vel alii iudices, Ivo Carnotensis, CLXI, 397. — In

quibus locis primates debeant ordinari, Gratianus, CLXXXVII, 585. — Quod primates archiepiscoporum et episcoporum subditos iudicare in prima instantia non debeant, Innocentius III, CCXIV, 445.

Provincia. — Ultra provincie terminos accusandi licentia non progrediatur, S. Julius papa, VIII, 991. — Quod unaquaque provincia suo metropolitano debeat esse contenta, S. Celestinus I, papa, 454. Dionysius Exiguus, LXVII, 276. Ut nequaquam in duos metropoliticos provincias dividatur, *ibid.*, 174. Unaquaque provincia, propter longinquitatem, primatem habeat proprium, *ibid.*, 189. — Quod nosse liceat episcopo in aliena provincia clericum ordinare, Crisconius, LXXXVIII, 905.

Quadragesima. — Non oportet in quadragesima pasce offerri, nisi Sabbato et Dominica tantum, S. Leo Magnus, LVI, 720. Non oportet in Quadragesima natalis martyrum celebrare, *ibid.*. Non oportet in Quadragesima aut nuptias aut quilibet natalitia celebrare, *ibid.*. Dionysius Exiguus, LXVII, 76. — Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, Crisconius, LXXXVIII, 84. — Quod non oporteat in Quadragesima natalitia sanctorum celebrare, Burchardus, CXL, 846.

Rogationes. — De jejunio Rogationum, Regino Prumiensis, CXXXII, 245.

Sacrilegi. — De sacrilegis et eorum damnatione, Cor. Trosleianus, 675. — Ut sacrilegi iudicentur, qui se servas feminis miscuerint, Burchardus, CXL, 805.

Sanctimonialia. — De his qui sanctimonialia rapiunt, Regino Prumiensis, CXXXII, 514. Quid agere debeant sanctimonialia, *ibid.*, 516. De cautela sanctimonialium, *ibid.*. De corruptis sanctimonialibus, *ibid.*. Ne sanctimonialibus palatium et publicos conventus adeant, *ibid.*, 517. — De sanctimonialibus, si a proposito sacro devierint, Burchardus, CXL, 794. De sanctimonialibus que alius velare presumunt, *ibid.*, 795. De his qui sanctimonialia in matrimonium acceperint, *ibid.*, 797. — Ut sanctimonialia in domibus suis cum aliquibus masculis munda vel bibere non presumant, Burchardus, CXL, 811. — Ut sanctimonialia non egrediantur sine licentia abbatis, Ivo Carnotensis, CLXI, 563. — Sanctimonialibus receptacula seu domicilia privata habere non licet, Gratianus, CLXXXVIII, 1089.

Sepultura. — Ut nemo pro sepultura quicquid exigit, Regino Prumiensis, CXXXII, 215. — Quod in ecclesiis sepultura non fiat, Atto Verrellus, CXXXIV, 35. Ut sepultura non vendatur, *ibid.*. — Qui mortui in ecclesia sepeliuntur, Burchardus, CXL, 725. Ubi fideles sepeliri debent, *ibid.*, 725. — Nullum pretium pro loco sepulture aliquo modo exigendum esse, Ivo Carnotensis, CLXI, 220. Ut nullus in ecclesia sepellatur, nisi pia et iuste vivendo, tamen sibi defuncto locum adquisierit, *ibid.*, 249. Quod pro loco sepulture nihil exigendum sit, *ibid.*, 349, 352. — Ubi quisque decimas persolverit, ibi sepulture eligere debet, Gratianus, CLXXXVII, 941. Etiam coacti de sepultura pretium non debemus accipere, *ibid.*, 941. Qui sepellantur in ecclesia, ibi i., 946. Quare mortui juxta ecclesiam sepellantur, *ibid.*, 947. — Ne incendiarii et excommunicati in ecclesia sepellantur, Innocentius III, CCXIV, 54.

Servi. — Licet servos matrimonia contrahere, S. Iulius I papa, VIII, 969. — De servis sine dominorum voluntate non admittendis, S. Leo Magnus, LVI, 967. De servis qui dominos contemnunt, *ibid.*, 788. Quod servi non debeant accusare, *ibid.*, 222. De servis qui jugum famulatus abiciunt Christianitatis obtentu, Crisconius, LXXXVIII, 885. — De servo ordinato, Coll. Can., XII, 1007. — Ut servos ecclesie fugitivos licet vendere episcopo, Isidorus Mercator, CXXX, 405. De servis si ad ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. Ut servi sub obtentu religionis non suscipiantur in clerum vel in monasterium, *ibid.*, 945. — Quod fugitivi servi ecclesie promittuntur distrahi, Regino Prumiensis, CXXXII, 260. Ut nullus a levis servum ordinare presumat, *ibid.*, 267. De servis ordinandis, *ibid.*, 268. De servis ecclesiarum, *ibid.*, 269. Exemplar libertatis de proprio servo, *ibid.*, 270; Burchardus, CXL, 640. Si ingenuus servo proprio se miscuerit, *ibid.*, 342. De illo qui servum se fecit, *ibid.*, 534. De servis qui ad ecclesiam confugiunt, *ibid.*, 572. — Ut servus, nesciente domino suo, ordinari non debeat, Burchardus, CXL, 639. Ut servus in monasterium non recipiatur, nesciente domino suo, *ibid.*, 797. De legitimis matrimoniis servorum, *ibid.*, 819. De servo qui fugerit dominum suum, *ibid.*, 870. — De servo qui cum rapta ad ecclesiam confugerit, Ivo Carnotensis, CLXI, 222. De non recipiendis servis ad clerum, *ibid.*, 469. De servis ordinandis quomodo ingenui fieri debeant, *ibid.*, 476. De servorum ordinatione, *ibid.*, 477. De ecclesiarum servis, *ibid.*, 478. De servis sine consensu dominorum ordinatis, *ibid.*, 514. Ut nullus clericorum servum vel discipulum suum ab eccle-

nia extrahere audeat, *ibid.*, 535. — De servo qui fugerit dominum suum, Ivo Carnot., CLXI, 813. De servis maleficientibus, 924. Servus si latenter irrepperit ad sacerdotium peculæ amissione multetur, 293. — Nec ad religiosam vitam propositum, nec ad clericatus officium servi sine dominorum consensu admittantur, Gratianus, CLXXXVII, 295. In libertatem vindicentur servi, qui ab infidelitate ad fidem accedunt, *ibid.*, 298. Monasterii servum abbatem vel monacho non licet liberum facere, *ibid.*, 299. Servus testamentum facere non potest, *ibid.*, 340. Post præstitam securitatem servi restituantur, qui ad ecclesiam confugerunt, *ibid.*, 1073. Licet servo matrimonia contrahere, *ibid.*, 1433.

Subdiaconi. — Quod subdiaconi carnale connubium de- negetur, Dionysius Exiguus, LXVII, 295. — Subdiaconi ordinentur, Isidorus Mercator, CXXX, 599. — Nulli clericorum, ne subdiacono quidem connubium carnale conceditur, Burchardus, CXL, 650. — Subdiaconi uxores non habeant, Nicolaus II papa, CXLIII, 1560. — Ut subdiaconus uxoratus vel concubinariis officio et beneficio careat, Conc. Rem., CLXXIX, 680. Non fiat subdiaconus, qui se caste victurum non promiserit, *ibid.*, 155. — Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur, Gratianus, CLXXVII, 157.

Synodus. — De provinciali synodo retractanda a papa, S. Julius papa I, VIII, 987. — Ut singulis annis per unamquamque provinciam bis in anno synodi fiant, Dionysius Exiguus, LXVII, 42; Prisca Coll. Can., XCIX, 995. — Quod bini conventus episcopales singulis annis fieri debeant, Burchardus, CXL, 561. De synodis, quo tempore sint habendæ, *ibid.* — Ahsque Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 93.

Vasa. — Ut sacra vasa non ab aliis quam a sacris viris tractari debeant, Burchardus, CXL, 714, 715. Si vetustate consumpta fuerint, quid inde faciendum sit, *ibid.* De vasculis quibus sacra mysteria conficiantur, Burchardus, CXL, 721; Ivo Carnot., CLXI, 262. — Ut presbyteri vas mundum habeant, ubi corpus Domini cum diligentia recondatur, Burchardus, CXL, 754. — Vasa sacra non ab aliis quam a consecratis Domino hominibus esse tractanda, Ivo Carnot., CLXI, 175. — Ministris non sacratis vasa Dominica contingere non licet, Gratianus, CLXXXVII, 138. Vasa sacra, nisi pro redemptione captivorum, non sunt alienanda, *ibid.*, 899. Vasa pro vetustate consumpta incendantur, *ibid.*, 1717. Sacra vasa non nisi a sacratis contrahantur hominibus, *ibid.*, 1718.

Vidua. — De viduis, S. Leo Magn., LVI, 697, 700. — Ut vidua continentiam professæ non nubant, Symmachus papa, LXII, 54; Regino Prum., CXXXII, 590. — Ut vidua

non velentur, Dionysius Exiguus, LXVII, 506; Crisconius, LXXXVIII, 925; Regino Prum., CXXXII, 579. — De veris viduis, Abedoc., XCVI, 1505. — Qualiter viduæ vel sanctimoniales ad baptisterium ordinentur, Isidorus Mercator, CXXX, 544. — De sæcularibus viduis, Regino Prum., CXXXII, 516. De viduis velatis, *ibid.*, 581. De viduis quæ professæ continentia pravarentur, *ibid.*, 595. — Ut vidua velum sibi imponere non debeant inconsulto episcopo suo, Burchardus, CXL, 797. Quod viduæ sub nulla benedictione sint velandæ, *ibid.*, 798. De viduis quæ semel sacræ conversationis velamen percipiunt, *ibid.* De viduis propositum relinquentibus, *ibid.*, 801. De viduis velatis, si voluptatibus carnis inservire accusantur, *ibid.*, 805. — Ut viduæ velum sibi non imponant inconsulto episcopo suo, Ivo Carnot., CLXI, 556. Ut nullus viduas velare attemptet, *ibid.*, 557. Ut viduæ a proposito viduitatis discedentes excommunicentur, *ibid.*, 559.

Virgines. — De virgine velata quæ propositum mutavit, quid iudicatum, S. Siricius papa, XIII, 1182. — De sacræ virginibus, S. Leo Magn., LVI, 697, 700. — Ut virgines continentiam professæ non nubant, Symmachus papa, LXII, 54. — De virginibus, Dionysius Exiguus, LXVII, 174, 234. De virginibus velatis, si devierint, *ibid.*, 244; Crisconius, LXXXVIII, 880. De virginibus non velatis, si devierint, Dionysius Exiguus, LXVII, 245. Ut præfixis diebus virgines sacræ velentur, *ibid.*, 506; Crisconius, LXXXVIII, 925. — Ut virgines ante viginti quinque annos non consecrentur, Isidorus Mercator, CXXX, 554. De custodia sacrarum virginum, *ibid.* Qualliter virgines sanctimoniales ordinentur, *ibid.*, 559. De virginibus quæ infra viginti quinque annos, necessitate cogente, velantur, *ibid.*, 574. De virginibus Deo sacratis si adulteraverunt, *ibid.*, 415. De virginibus sacræ si mœchatae sint, *ibid.* De virginibus sacræ, si lapsæ fuerint, vel publice nupserint, *ibid.*, 701. De virginibus non velatis, si devierint, *ibid.* De virginibus sacræ quando velentur, *ibid.*, 915. Ut virgines professæ continentiam, ultra non nubant, *ibid.*, 993. — De virginibus non velatis, Regino Prum., CXXXII, 594. — Quo tempore sacrarum velamen sacræ virginibus imponi debeat, Burchardus, CXL, 795. De virginibus, quæ ætate velari debeant, *ibid.*, 795. Quo vestiti virgines ad consecrationem venire debeant, *ibid.*, 796. — De virginibus sacratis, si lapsæ fuerint, Ivo Carnot., CLXI, 549. Quo tempore velamen sacræ virginibus imponi debeat, *ibid.*, 555. De virginibus sacræ quæ propter strictiorem vitam ad aliud monasterium transire disposuerunt, *ibid.*, 154. — Ante sexagesimum ætatis suæ annum virgines non consecrentur, Gratianus, CLXXXVII, 1102.

CCXV.

INDEX DE CONCILIIS

QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA, ALPHABETICE REFERENS HISTORIAM

ET VARIAS ILLORUM ACTIONES, SERIEMQUE EORUMDEM CHRONOLOGICAM.

MONITUM.

Concilium seu synodus in genere definii solet: Congregatio prælatorum Ecclesiæ in unum locum ad causas quæ vel ad fidem, vel ad mores, vel etiam ad disciplinam pertinent, examinandas et definiendas. Quadruplex distinguitur: Generale, nationale, provinciale et diocesanum. Cum plurima in nostro Patrologiæ cursa concilia vel memorantur vel afferuntur, in hoc Indice illorum historiam breviter texere statumus, et ut desiderata facilius lector reperiret, alphabetice illa ordinavimus, annum, volumen et columnas indicantes. Addidimus præterea seriem chronologicam eorumdem conciliorum.

Africanum concilium (ann. 249). — Huius concilio præfuit S. Cyprianus. Statutum est de prohibitione tutelæ testamentariæ pro sacerdotibus, ne in rebus sæcularibus impediti, ab officiis sacris abducerentur; S. Isidorus Hispal., LXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 251). — Idem præfuit S. Cyprianus, in causa Felicissimi et quinque sacerdotum qui illius partes amplexi fuerant. Ibi damnati sunt et excommunicati. Novatus hæresi et perfidia convictus fuit. De lapsis etiam actum est. Aderant 70 episcopi; S. Isidorus Hispal., LXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 369). — Hic depositus est ab

episcopatu Chronopus; qui damnatus ad magistratum aemularem appellavit contra legum disposita, et a Valentiniano imperatore ad summam pecuniam solvendam pro pauperibus damnatus est; S. Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Africanum synodus universalis (ann. 435 vel 426). — ab Aurelio congregata in causa Pelagianorum et Leporij monachi ad rectam fidem ex errore conversi, Marius Mercator, XLVIII, 563.

Africanum concilium (ann. 616). — Tres primates, scilicet Columbus Numidia, Reparatus Mauritanie, Stephanus Byzacene, epistolam synodicam ad S. Pontificem Theodorum miserunt de promulgatione Ecthesis in gratiam Monothelitarum; alteram miserunt ad Paulum Constantinopolitanum patriarcham, rogantes eum ut novitatem rejiceret; tertiam ad imperatorem, ut novae doctrinae scandalum tolli juberet, et Paulum egeret fidei totius Ecclesiae sese conformare. Monothelitarum quoque doctrinam damnarunt; Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Agathense concilium (ann. 506). — Alaricus Visigothorum rex, etsi esset Arianus, episcopos catholicos in concilium convocari permisit. Illi tunc episcopi, numero circiter 35 in urbe Agatha (Agde) congregati, canones 47 condiderunt disciplinarios, id., LXXXIV, 256.

Alexandrinum concilium (ann. 536). — Quinque mensibus elapsis, post habitum Nicaenum concilium, S. Alexander proximus mortis, elegit sibi successorem S. Athanasium in Ecclesia Alexandriae de jussu Def. Athanasii abbat. Athanasii, exclamavit tum Alexander, fugere conaris, sed non fugies, Cassiodorus, LXXX, 284.

Alexandrinum concilium (ann. 539). — Eusebius Nicomediae et ejus partibus faventes cum in locum Athanasii in sede episcopali substituisent presbyterum Ariarium, Athanasius ne dogma Arianum in Alexandria cresceret, hoc convocavit concilium in quo centum circiter episcopi sederunt, *ibid.*

Alexandrinum concilium (ann. 562). — Imperante Juliano habitum et post occisionem Georgii intrusi a paganis. K manuscripto in Ecclesia Vercellensi invento, S. Eusebius huic praefuisse dicitur cum dignitate legati papae Liberii, qui eandem missionem suo collega exsilii in Thebaida Lucifero Calaritano commiserat. Hic vero in ipsius locum duos diaconos, nempe Heremium et Agapetum, misit dum ipse Antiochiam perrexit ubi Paulinum dogmatis Eusebii caput ordinavit, Rufinus Aquil., XXI, 438.

Anazarbi synodus (ann. 425). — A Maximiano habita, adversus Julianum, Marius Mercator, XLVIII, 559.

Ancyranum concilium (a. n. 514). — Cui praefuit Vitalis Antiochenus; fuit convocatum ad deliberandum statuen- dumque de his quae, grassante sub imperatore Maximino Daia persecutione, ad eos spectant, qui fidem abnegarunt, et in quinque et viginti canonibus explanantur, Tertullianus, III, 314.

Ancyranum conciliabulum (ann. 538). — Hoc pseudoconcilium a duodecim episcopis Semi-Arianis habitum fuit, cui praefuit Basilii Ancyranus. Peccerunt Patrum fidei expositionem in qua decem et octo anathemata comprehenduntur. Quae omnia statuta rejicienda sunt, et falsi imputatio papae Liberio facta, quod subscripserit formulae Arianae vel Semi-Arianae, pariter despicenda est, S. Hilarius Pictav., X, 489.

Ancyranum conciliabulum (ann. 575). — Ilud convocavit Demosthenes praefectus praetorii in Ponto et Cappadocia, deponi ibi Hypsimum episc. Ancyran. jussit, et Cedicium in locum ejus substituit.

In eodem concil. quidam vills, cui nomen Philocharis, S. Gregor. Nyssen. insinulavit.

Supra memoratum ut falsum habetur et rejiciendum, concilium, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 264 et seqq.), contra Paulum Samosatensem episc. Antiochen. — Primo huic praefuit, ut opinantur, Firmilianus episc. Caesariensis. in Cappadocia, et cum Patres eum convincere in hoc nequiverunt, aliud ibidem tenuerunt in quo, ut notatum est, damnavit et rejecit absolute nova Pauli Samosatensis dogmata Firmilianus; sed cum hic haereticus promitteret suos corrigere errores, Patres suspensam tenuerunt sententiam, S. Damasus papa Prolegom., XIII, 505; Marius Mercator, XLVIII, 1129.

Antiochenum concilium (ann. 270), contra eundem Paul. Samosat. — Res litigiosa Pauli Samosat. nec primo, nec secundo concilio habuit finem. Etenim notat Rufinus post Eusebium, episcopos iterum atque iterum et diversis temporibus convenisse contra eum, et cum eo colloquium in singulis conventionibus habuisse, ut errores suos agnosceret, ad fidemque redire inducerent. Hoc fuit tertium concilium ad eum spectans, cui praefuit,

Firmilianus Tarsi mortuo filiarante, Hefenus huius urbis episcopus; in eo Patres Paulum deposuerunt et excommunicationis sententiam tulerunt. Post haec sententiam, episcopum Antiochie Domnum Demetrium filium elegerunt. Ibi fuerunt sedentes 180 Patres, *ibid.*, 1139.

Antiochenum concilium (ann. 559). — Ubi sederunt patriarchatus Antiochie episcopi, eo fine et eligere ut vum patriarcham, loco sancti Eustathii, in exilio exstincti.

In hoc viginti et quinque canones concilio dedicati vulgo ascripti, fuerunt conditi, de confirmatione decreti Nicaeni, de celebratione festi Paschatis, etc., *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 541). Cuius concilii occasio fuit, quod Magnus Constantinus Iustus Deo doni basilicam quam Antiochia struxerat, et ad hanc dedicationem quamplurimos episcopos convocavit in eandem urbem. Ibi sederunt centum septem et triginta Patres, scilicet: monaginta orthodoxae fidei episcopi, et dogma Arianorum sed occulto proficentes quadraginta, qui quidem se rectae fidei astrictos fingentes hoc intus brulam fidei exposuerunt. Quinque et viginti canones supra memorati a Patribus recepti sunt: quos miserat ad episcopos omnium provinciarum cum epistola synodali in qua eos rogant ut subscribant ad eos confirmandos, affirmantes se nihil condidisse et statuisse nisi et afflatu Spiritus sancti, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 548). Contra Stephanum Antiochia intrusum. — Huius concilii causa fuit quod imperator Constantinus cum vellet sententiam concilii Sardicensis exsequi et episcopos immerito depositos reintegrare, misit ad fratrem Constantium, Vincentium Capuanum et Euphratum Coloniensem, cum praefecto Salliano, qui epistolam redderet in qua firmiter se, armata manu si esset accessus, in sedem episcopalem collocaturum, dicebat. Tunc Stephanus Antiochia intrusus et concilio Sardicensi depositus machinationem adversus doctores Constantis legatos adinvenit. Inde reus fuit excommunicationis, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 561). — Huius concilii occasio fuit: cum a bello redux imperator Constantinus Antiochia stiterat, ibi concilium convocavit ad rem Arianorum promovendam. Nam eorum partibus maxime favebat. Huius imperatoris concilium erat ut *constantinitalis* et *substantiae differentiam* rejiceret Patres; si vero exponentes ante omnia, sede vacante, ad episcopum electionem procedendum esset, suffragiis diversis partibus in sanctum Meletium ceciderunt qui intra triginta dies Arianos expulsi, urbemque sanam ab omni errore; quod fuit causa ejus expulsi. Cui accessit Arianus Euzoius, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 579). — S. Gregor. N. assensu nos docet episcopos Orientis orthodoxos, cum revocati ab exilio et reintegrati in suis sedibus fuissent, concilium habuisse Antiochia. Causa huius praepua, nec dubitari potest, fuit pax Ecclesiae Antiochie, et sancti Meletii in dignitate episcopali confirmatio: primum enim ordinem tenet in subscriptionibus, praefecto quod huic praefuit. Id neminem latet, Patres recepisse Epistolam synodalem sive fidei expositionem concilii Romae sub S. Damaso habiti, quae confirmabat fidem Ecclesiae de Trinitate et specialiter de Spiritu sancto, et rejiciebat Apollinarianos errores, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 585 vel 590). — Hoc fuit habitum a Flaviano episc. Antioch. cum tribus aliis episcopis et sacerdotibus vel diaconis triginta. (Fuit contra Messalianos) Ponticentiam Adelfio denegavit qui cum eis necessitudines fovebat. Messaliani in exilio et in conciliis Sidens, Oriental. et oecumenico Ephesino damnati sunt, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 588 seu 589). — Cuius causa fuit mors violenta S. Marcelli episc. Apameae. Cum hic templum paganorum evertere pagi vulgo *Abione* in territorio Apameae, intentus esset, a pagano comprehensus, et in ignem confectus. Apamei illum mortis episcopi sui ardebant. Sed Patres in hoc concilio sedentes, rorum in gratiam sententiam tulerunt, *ibid.*

Antiochia synodus (ann. 417), a Theodoro Antioch. episcopo habita adversus Pelagium, mense Octobri. Marius Mercator, XLVIII, 544.

Aquileiense concilium (ann. 581). — Hoc concilium fuit habitum contra Palladium partibus Arianis favore suspectum. S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiense provinciae concilium (ann. 440-450), contra Pelagianos a S. Leone convocatum. S. Leo, LIV, 583.

Aquileiense concilium (ann. 537). — Habitum fuit a Paulino arch. Aquileiensi, sed reprobatum. Damnatum ultimum oecumenicum Constantinopolitan., et eorum qui

huic innuebant, communionem sedentes rejecerunt, non excepta papae communionem. S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiense concilium (ann. 698). — In quo sedentes unanimi ore, schismati quo vincebantur Istriae episcopi a tempore quo Pelagius I sedem adeptus est apostolicam, resentiaverunt. *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1181). — Valdericus sive Uricus hoc congregavit, ea mente ut vitam communem canonici sui amplecterentur. *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1184), quod fuit convocatum contra incendiarios et sacrilegos. *ibid.*

Aquiagrane concilium (ann. 789). — Exstat collectio septem et triginta capitulorum de disciplina ecclesiastica quae data sunt a Carolo Magno. Synodus Suevionensis (a vocal capitularia synodalia veluti spectans ad praesens concilium. Caelius Sedulius Prolegom., XIX, 518.

Arabicum concilium (ann. 218 vel 249). — Quarto anno imperantis Philippi, et undecimo pontificatus Pauliani, habitum fuit in Arabia concilium ubi sederunt per plures episcopi. Contra aliquot haereticos arabes, quorum dogma erat animam humanam cum corpore mori, quoniam aliquando eam resurrecturam esse. Cassiodorus, LXIX, 289.

Arausicanum concilium I (an. 441). — Habitum fuit imperante Valentiniano III, sub pontificatu S. Leonis I, et in ecclesia Justiniana. Huic praefuit S. Hilarius Arelat. Ibi sedentes Patres numero septemdecim triginta canones considerunt. S. Augustinus, XLI, 1785.

Arausicanum concilium II (ann. 529). — Habitum sub S. Caesario qui huic praefuit, sub pontificatu Papae Felicis IV, imperante Athalarico rege Italiae. Ibi agebatur de gratia et libero arbitrio secundum fidem catholicam. Ibi 25 articuli statuti sicut de hac fide. S. Prosper, LI, 612 seqq.

Arausicanum concilium (ann. 1229). — In hoc ad praenitentiam admissi sunt Albigenses et huius haeresis suspectae personae quas inquisitio Tolosae detexerat. S. Caesarius, LXVII, 1142.

Arelatense concilium I (ann. 514). — Hoc decrevit contra ejus accusatores Donatistas. Caelitani episcopi Carthaginensis innocentiam et amplius.

Constituit can. 8. « De Afris qui propria lege uti solent rebaptizatione, ut si quis de haeresi venerit ad Ecclesiam, interrogent eum Symbolum. Et si pervenerint eum in Patre, in Filio, et Spiritu sancto esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc trinitatem, baptizetur. »

Plures auctores ut Cuminus abbas, Ado numerant sexcentos episcopos qui huic interfuerunt. Baron ducenos, quorum in subscriptionibus sex et triginta notati sunt. Tertullianus Thomassini *Dissertatio in synodos, de bapt. haeretic.*, III, 1223.

Arelatense concilium (ann. 535-534). — Hoc conciliabulum ubi sederunt plures episcopi Arianii a Constantio convocatum fuit.

Damnavit S. doctorem Athanasium, Photinum et Marcellum Ancyranum ut Sulpitius Severus asserit, Albapinæus. Observe. in S. Optatum, XI, 1176.

Arelatense concilium, anno incerto habitum, alii anno 445 vel 444, alii vero anno 451 vel 452 habitum fuisse volunt, nec nominantur Patres ibi sedentes.

Deponitur in hoc concilio Quelidonius vel Celidonius episcopus. *ibid.*

Arelatense concilium III (an. 445 vel 461). — Sub episc. Ravennio habitum.

Conciliavit Theodorum episc. Foro-Juliensem, et abbatem Lirinensem de jurisdictione contestantes. *ibid.*

Arelatense concilium (an. 475). — Convocatum fuit a Leontio episc. hujus urbis, et ibi Lucides presbyt. erroribus suis de praedestinatione et gratia abrenuntiavit.

Sederunt circa triginta episcopi. *ibid.*

Arelatense concilium, vulgo IV (ann. 533). — Huic praerat S. Caesarius ep. hujus urbis, convocato ob occasionem dedicationis Ecclesiae S. Virginis, die 6 Junii primo anno pontificatus Joannis I.

Ibi plura constituta sunt, praecipue de ordinatione diaconorum, de promotione ad episcopatum, etc. *ibid.*

Arelatense concilium V (ann. 564) sub Sapaudo episcopo hujus urbis convocatum. — Quod inter plura, de liturgia et de disciplina ecclesiastica quaedam statuit. *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 813). — In hoc concilio ejus convocatio et quatuor aliorum a Carolo Magno provocata fuit, Patres de reformatione plures articulos constituerunt. *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1059), sub legato Papae Nicolai II habitum. — In hoc concilio quaedam petitis fa-

cta est a Berengario vicomite Narbonae ad revocandam excommunicationem quam in eum Guifredus archiepisc. hujus urbis intulerat. *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1205), a legato Petro de Castelnau habitum, ubi aliquot Constitutiones fecit pro Ecclesia Arelat. *ibid.*

Ariminense concilium (ann. 389), generale cui, ut probabile est, praefuit Restitutus episc. Carth. — In hoc concilio decem anathemata contra diversos errores Arii, Photini et Sabellii prolata sunt, ac amplius damna et depositi unanimi ore qui contra praetendebant, inter quos Ursacius, Valens, Caius Germinius. Omnes episcopi dixerunt: « Volumus hos haereticos damnatos, ut fides catholica firma maneat et sit pax in Ecclesia. » Hic sederunt 400 episcopi e diversis provinciis Occidentis, Illyriae, Italiae, ex Africanis, Hispanis, Gallis, etc., etc. — Ibi post longa tempora lassati legati ad Imperatorem Patres Ariminenses quod tam sancte statuerant annullaverunt, et cum Arianis inuenerunt. S. Hilarius Pictav., X, 699.

Arvernense concilium. — Hoc fuit habitum anno 525 cujus videtur Notitiam in *Gallia Christ.*, t. IV, col. 519, S. Gregorius Turon., LXXI, 406.

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 535), et primum sub pontificatu Agapeti. — Honoratus Bituricensis arch. et alii Galliarum episcopi ad numerum quindecim sederunt in consessu in urbe Claromontana ex consensu regis Theodeberti. Iliceperunt genuflectere, pro rege et regno prospero orationem fundere; deinde perfectis veteribus statutis, aliquot renovaverunt ex eis, iis alia numero sexdecim addiderunt. *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 549). — Huic praefuit Hesychius archiep. Vienn. habitum fuit paulo post concilium quintum Aurelianense cujus renovavit pro omni opere canones sexdecim. Ibi sederunt decem praelati. *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 587). — Huic S. Sulpicius Bituricensis episcopus praerat qui unanimis cum aliis praelatis sedentibus, dissidio inter episcopum Rutinensem Innocentium, et Urcinum episcopum Cadurcensem finem fecit. Hoc dissidium de jurisdictione aliquot parochiarum quae priori ascriptae fuerant, ortum erat. *ibid.*

Arvernense, Claromontanum concilium (ann. 1077) habitum fuit a legato Hugone de Die qui huic praefuit. Simoniaci episcopi ibi fuerunt depositi. *ibid.*

Asturicense concilium (ann. 415 vel 446). — Acta contra Manichaeos a S. Leone conscripta cum pervenissent in Hispaniam, hujus regionis episcopi detegere hujus dogmatis sectatores conati sunt quocunque loco occultati essent. Idacius et Turibius cum aliquot Manichaeos in urbe Asturicensi detexissent, de iis scripta ad Antoninum Emeritensem miserunt. Tunc jam comprehensum Pasceantem e Lusitania expelli iussit. Unde, ut opinantur, in hac urbe concilium hic memoratum, S. Leo, LV, 1084.

Atrebatense concilium (ann. 1025). — Huic praefuit Gerardus episc. Haeresis Manichaeorum in diocesi Atrebatensi pullulabat. Senit episcopus doctrinarum perverzarum venenum; conquisivit sectarios, ad synodum compellavit et instanter explicationem ab eis exposcivit; instant et urgens deserere malam doctrinam et abjurare, et ad confirmandum suae fidei testamentum exegit ubi unoquoque in modum crucis quemdam characterem conscriptum, Gerardus, Camer. episc., CXLII, 1269.

Atrebatense concilium (ann. 1097). — Hoc habitum fuit ab episcopo Lamberto, sedentibus ejus archidiacono, quinque abbatibus. Ibi episcopus privilegia suis praecessoribus concessa abbati et monachis montis S. Eligii confirmavit, et aliud monasterium (Arroarianorum) ab omni alia jurisdictione ac sua exemit, monachis dando facultatem eligendi abbatem et abbati facultatem loca polluta reconciliandi. S. Urbanus II papa, CLVI, 1174.

Augustodunense concilium (ann. 952). — In quo concordia diligenter tam sancti cleri quam populi, Ecclesiae stabilitatis profectus et totius Christianitatis utilitates tractantur. — Illi praefuit Frithericus reverendus Moguntinae sedis archiepiscopus. Adfuerunt plures archiepiscopi et circa virginti episcopi. Ibi rex piissimus Otto apostolicarum rerum auxiliatorem se esse promittendo certificavit. Ex hac promissione regis audita, archiepisc. residens communis ceterorum assensu capitula titulari praecipit. *Monum. diplom.*, CXXXVIII, 835.

Augustodunense concilium (ann. 990). A Guntramno convocatum, de Tetradia. — Haec Tetradia uxor erat Eulalii, provinciae Arvernensis comitis; quae marito validerat suo ut comiti nomine Didier adhereret. Sed concilium de propriis parafiscalibus bonis restitute Eulalio comiti duplo duplum vel ad quadruplum valorem

e sua como ablatorum, damnavit eam, et notam infamiae liberis adulterinis quos e comite adulterogenuerat addidit, notans eos liberos illegitimos, S. Gregor. Turon., LXXI, 520.

Augustodunense concilium (ann. 670). — S. Leodegarius hujus urbis episc. et aliud convocavit et huic praefuit; cujus supersunt aliquot statuta; aliqua vero desunt, siquidem in ordine transcriptionis a primo ad quintum, a sexto ad octavum, ab octavo ad decimum, a decimo ad quartum decimum et ad quintum decimum, juxta velutissimas collectiones in quibus omnino et totus deest praecedens, transitur, *ibid.*

Auraticense concilium (ann. 408). — Tempore Theodosii Junioris et Cyri consulum vi Idus Novem. in ecclesia Justinianensi, Isidor. Mercator., CXXX, 391.

Aurelianense concilium (ann. 511). — Quod consilio S. Remigii Rhemensis convocavit rex Clodoveus. Ibi sederunt quinque metropolitani, Burgundensis, Bituricensis, Turonensis, Auscensis et Rothomagensis, qui cum aliis episcopis unum et triginta canones condiderunt, S. Leo, LVI, 312.

Aurelianense concilium (ann. 558), sub Sylvio pontifice summo. — Huic praefuit Lugdunensis archiepisc. S. Lupus, quocum conseruerunt alii undeviginti episcopi qui subscripserunt tribus et triginta canonibus conditis ad renovandos veteres canones de disciplina, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 549), regnante Childeberto. — Sacerdos Lugdunensis archiepiscopus huic praefuit: quod fuit congregatum ut ibi causa Marci episcopi Aurelianensis diceretur. Ex omnibus provinciis trium regnorum Gallias formatum erat. In hoc restitutus fuit Marcus in sua sede episcopali et quatuor canones conditi fuerunt, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 654). — Quod coactum contra Monothellitarum haereticam quam pervadere Gallias misabatur; hoc concilium habitum fuit durante S. Elysis etiamnum laico, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 1129). — Hoc habitum fuit ab Umbalo archiepiscopo et apostolice sedis legato. Quam fuerit causa hujus concilii, latet, S. Urbanus II papa, CLVII, 70.

Bagiense conciliabulum (ann. 394), a Primiano Donatista et episc. Carthaginiensi convocatum irregulariter et omissis non omittendis formis. — Ibi sederunt trecenti decem episcopi. Non in pretio est quod decrevit contra episc. Carth. Maximianum, S. Optatus, Prolegom., XI, 848.

Bagoriense concilium (ann. 740), loco incerto habitum a sancto Bonifacio ex commendatione Gregorii III papae. Ibi sederunt octo Patres, S. Bonifacius arch. Mogunt., LXXXIX, 803.

Bagoriense concilium (ann. 903). — Hujus concilii ratio fuit quidam donatio ab imperatore Ludovico III facta S. Emmerani monasterio cum approbatione archiepisc. Salzbürgensis et quinque aliorum episcoporum, *ibid.*

Bagoriense concilium (ann. 906). — Ibi confirmatum est privilegium quo Ecclesia Frisiaca fruebatur sibi metipsum eligendi suum episcopum. Sex huic solenni facto interfuerunt Praelati, *ibid.*

Belvacensis synodus (ann. 1818), sub Rev. D. Ludovico de Canossa, episcopo ejusdem urbis. — In hac synodo editae et publicatae sunt variae constitutiones, Joannes Rhotom. archiepisc., CXLVII, 235.

Belvacensis synodus (ann. 793). — Carolus de Villers Belvacensis episcopus habuit hanc synodum cum suis presbyteris. Ibi constitutiones synodales promulgavit, alias de Confraternitatibus, alias de sacramentis, vita clericali, testamentis et sepulturis et collectis, Hincmarus Rhemensis, CXIV, 392.

Belvacensis synodus Caroli II (ann. 845). — Haec synodus habita fuit apud Belvacum civitatem anno sexto regni domini Caroli, et sedentes Venilo, Erchanradus, Ymmo, Rothadus, Simeo, Lupus, Ragenarius, Helias, Erpoinus, Alo, Hincmarus, presbyteri et vocati archiepiscopi capitula fecerunt quam idem princeps gloriosus, Deo teste, sub fidei suae stipulatione se servaturum promisit erga omnes Ecclesias et episcopos regni sui. *Monum. Diplom., CXXXVIII, 543.*

Belvacense concilium (ann. 1114). — Hoc concilium habitum fuit a Conone cardinali et legato, sedentibus trium episcopis provincialium; ibi fuit excommunicatus imperator Henricus V; renovata plura decreta sunt postremorum pontificum de salute bonorum ecclesiasticorum et aliis disciplinis ecclesiasticis, S. Urbanus II papa, CLVI, 1190.

Barcinonense concilium (ann. 599). — Hoc concilium, ut videtur, papa Gregorio Iudicante, habitum fuit ad vi-

tium Simonis exstirpandum in his provinciis. Asiaticus Tarraconensis archiepisc. huic praefuit, et ibi sederunt undecim episcopi qui canones quatuor condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 607.

Barcinonense concilium (ann. 1064). — Hoc convocavit cardinalis Hugues Le Blanc Alexandri II legatus ibi ad memoriam clericorum continentiae praecceptum revocatum est, pariter in eodem actum est de ritu Gothico abdicando et de Romano adoptando. Alexander II ore unanimitatis est summus Pontifex legitimus et Cadalous et anti-papa damnatus est, *ibid.*

Barense concilium (ann. 1097). — Hoc fuit habitum a Urbano II papa, astantibus, 185 episcopis. Causa hujus concilii fuit adiunctio communis Graecorum et Latiorum, S. Urbanus II papa, CLI, 242.

Basileense et Senonense concilia (ann. 1198). — Haec concilia fuerunt convocata pro gestatione almarum in capite, Robertus Pullus, CLXXXVI, 1118.

Basileense concilia, et ut verius dicam Basileense concilium in quinque et quadraginta sessiones parium (ann. 1431). — Narratio longa esset de dissidiis inter Patres Basileenses et Eugenium IV grassantibus, et quatio est fuerint oecumenicum, annon. Hic concessus magnam in tota Ecclesia turbationem attulit. In quo unus Pontifex depositus suffragis sedentium et antipapa Felix V proclamatus, S. Leo Magnus, LVI, 312.

Beneventanum concilium (ann. 1067). — Hoc concilium a papa Victore III habitum fuit, et ibi excommunicavit Guibertum ejus emulum, eandem tulit sententiam adversus Hugonem Lugdunensem et Richarium abbat Massili. utrumque antipapae fautores. Investiturae tandem damnavit sub poena excommunicationis cum concessus omnis concilii, Victor III papa, CXLIX, 363.

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Urbanus II congregavit hoc concilium. Ibi renovavit damnatas sententias latis adversus antipapam Guibertum, et quatuor canones condidit, *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1108). — Hoc concilium habitum fuit a papa Paschali II de investituris et iuribus vestium clericorum. Excommunicatus declaravit et clericum qui beneficium ecclesiasticum a saeculari obtinuit, et ipsum saecularem *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Habitum fuit ab Urbano II papa, qui sententiam anathematis super Guibertum haeresiarcham et omnes ejus complices synodali iudicio confirmavit, S. Urbanus II papa, CLI, 81.

Bonogisilense concilium (ann. 618). — Hoc Bonogisili vel Bonogeli quod tribus leucis a Lutetia distat habitum; ne ordinetur laicus in archipresbyterum prohibet, Idem sacra celebrare pro mortuis, baptismum administrare laicos sepelire nisi cum ordinari licita monasterii interdicti, S. Gregorius Turonensis, LXII, 634.

Bonogisilense concilium (ann. 833). — Ea fuit causa hujus concilii, dissidia episcopi Cenomanensis cum abbatibus Anisolensi vel Sancti Calisii. Mauricius Turonensis archiepisc., Venilo Senonensis, Hincmar Rhemensis, Paulus Rhotomagensis, et viginti tres episcopi ibi sederunt cum tredecim abbatibus, *ibid.*

Bracarense et Tarraconensis synodi (ann. 461, 465). — Cum Sylvanus episc. (Calahorra) episcopos ordinasset, inscio Ascanio metropolitano, hic habuit hanc synodum suae provinciae, ut scriberet ea de re ad S. Hilarium summum pontificem qui, re expensa, in concilio Romano habito, ad metropolitanum Tarraconensem Epistolam synodicam direxit, qua denuntiavit, spectatis pluribus epistolis magnatum et magistratum Hispaniae urbium quarundam ad se directis in Sylvani gratiam, illi remittam praeteriti concedere, dummodo in futurum canones non amplius omitteret, S. Leo, LV, 471.

Bracarense concilium (ann. 560, 563). Ab archiepiscopo Lucretio habitum; in quo lecta fuit S. Leonis ad Turbium epistola, et altera Celenensis concilii synodica ad Balconium directa adversus Priscillianistas. — Ibi firmata sunt contra istos haereticos decreta et amplius reformati sunt abusus qui in ministerio clericali irreperant vel in Dei servitio, *ibid.*

Bracarense concilium (ann. 872). — Hoc concilium primum est in quo formula, regnante Christo, adhibita est, quamvis a longo tempore in aliis actis inveniebatur. Huic praefuit Bracarensis archiepiscopus; et sederunt duodecim episcopi, sex ejusque provinciae, qui canones ad numerum decem de disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 561.

Bracarense concilium (ann. 675). — Cui praefuit Leodegarius et sederunt octo episcopi, novem canones condidit, *ibid.*, 535.

Brennacense concilium (ann. 580). — Occasio hujus con-

cilii fuit accusatio quam in SAgregorium tulerat Leudastus Turon. comes. Eum arguebat urbem Turon. Childeberto Austrasie regi tradere voluisse, et regnam Fredegundem in contemptum adduxisse, eam insinuando mali commercii cum Bertramno Burdigalensi episcopo. Structa calumnia a comite cui hujus urbis Turonis gubernatio ablata fuerat. Sententia excommunicationis ibi lata est contra Leudastum, S. Gregorius Turon., LXXI, 367.

Burdigalense concilium (ann. 1097). — Amatus, Burdigalensis archiepiscopus, habuit hoc concilium cum archiepiscopo Auscensi et pluribus aliis episcopis et abbatibus. S. Petri de Narcisais ecclesia ibi abbati S. Joannis de Angerlaco adversus abbatem S. Maxenti adjudicata est, S. Urbanus II, papa, CLI, 244.

Byzacene provincie synodus (ann. 507). — Ea fuit occasio hujus synodi quod rex Trasimundus Byzacene episcopis catholicis vita functis, successores ne darentur prohibuit. Episcopi vero in concilio congregati statuerunt contra principis prohibitionem. Unde nova persecutio, S. Leo, LVI, 120.

Byzacene provincie synodus (ann. 511). — In hac varia de disciplina statuta sunt et rescriptio Justiniani imperatoris approbata, *ibid.*

Byzacene provincie synodus (ann. 602). — Habita summi pontificis S. Gregorii Magni jussu, ut hujus provincie primatis Clementii de gravibus criminibus insinulati res examinaretur, *ibid.*

Byzacene provincie synodus (ann. 646). — Huius fuit convocator synodi Stephanus provincie primas. Qui anathemate falsam doctrinam Monothelitarum Constantinopol. percussit, solemniter confusus est duas in Christo voluntates et duas operationes, *ibid.*

Cabrusaitanum conciliabulum (ann. 393). — Damnavit definitively Primitianum Donatist. et episc. Carthagenens. Ibi sederunt centum episcopi sectae Maximianistarum, S. Optatus, Prolegom., XI, 861.

Cabilonense concilium (ann. 470). — Paulo episcopo Cabilonensi mortuo, magnum dissidium fuit in hac Ecclesia factionibus trium competitorum. Sanctus vero Patiens Lugdunensis arch. cuius munus erat successoris ordinationem procurare, se cum S. Euphronio Cabilonem contulit; eoque advenierunt alii provincie episcopi qui sortem electionis jecerunt in S. presbyterum nomine Joannem, qui tam altum tacens nihil petebat. Ille vero pius et sanctus archidiaconus de se bonam existimationem omnibus dedit ex quo electus fuerat; quæ electio firmata fuit huius episcopi, S. Gregorius Turon., LXXI, 345.

Cabilonense concilium (ann. 579). — Salonius Emberodonens. episc. et Sagittarius episc. Viuplencens., qui in concilio Lugdunensi, ann. 567 depositi fuerant, a rege Guntramno licentiam se Romam conferendi impetraverant; summus pontifex Joannes III deceptus eis pepererat, et sedem suam episcopalem reddiderat. Sed denuo ipsis relapsis, habuit rex apud urbem Cabilonem concilium in quo denuo etiam depositi sunt ab episcopatu, *ibid.*

Cæsaraugustanum concilium (ann. 380), habitum contra hæreticos Priscillianistas quorum sectæ primus auctor fuit Marcianus et Memphis in Ægypto ortus qui fuit magicæ artis peritissimus et sectator dogmatis quod finxit Manes, S. Leo, LV, 906.

Cæsaraugustanum concilium (ann. 418). — Hoc habitum fuit in forma collationis (*conférence*) cui interfuit Emeritus unus ex Donatistarum episcopis; in quo S. Augustinus alternis vicibus et populum et Donatistas hortatus est, ut hos ad unitatem fidei addiceret. Sed Emeritus adhæsit alto silentio, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 517.

Capuanum concilium (ann. 369-391). — Habitum fuit eo fine ut finlatur Antiochenum scisma, a canonibus Ecclesie Africæ habetur plenarium; absentia vero Flaviani episc. Antiocheni prohibuit ne rei conclusio fiat. Attamen pro stabilienda pace, statutum fuit omnibus Orientis episcopis communionem dare quarumcunque partium sint, dommodo fidem catholicam confiterentur. Tractatum etiam fuit de eo quod negabat Bonosius episcopus, id est, Matrem Salvatoris post partum virginem permansisse. Hunc Novatorens arch. Thessalonicens. et comprovinciales remisit qui eum, in concilio congregati damnaverunt, S. Damasus papa, Prolegom., XVI, 339.

Carisiacum concilium (ann. 858). — Ea sunt verba docti Mansi de hoc concilio: Eodem quoque anno, id est 858, in synodo Carisiaca iterum auditi Aisolenses monachi, iterum rejeeti; pænæque depositionis ab omni sacerdotali gradu militati sunt. In hoc eodem concilio, Florus, presbyter Ecclesie Lugdunensis, notior sub hoc nomine diaconus Florus, denunciavit et vias aperuit ad da-

mnanda liturgica opera Amalarii chorepiscopi Lugdunensis. Hincmarus Rhem. arch., CXXV, 83.

Carisiacum concilium (ann. 842). — Hoc concilium convocatum est pro matrimonio Caroli Calvi cum Hermetrude, *ibid.*

Carisiacum concilium (ann. 849). — Citatus est, ex jussu Hincmari, monachus Gotescalcus ante hunc consensum quem habebat Carisiaci rex Carolus. Ibi sederunt duodecim episcopi. Gotescalcus de sua doctrina interogatus hæreticus judicatus est et inemendabilis, et a presbyteratus ordine quem a Rigboldo chorepiscopo sine assensu Rothadi Suesionens episc. acceperat, depositus est, *ibid.*

Carisiacensis synodus (ann. 855). — Hæc synodus habita fuit sub Benedicto III, Flodoardus canonicus Rhemensis, CXXIV, 231.

Carpentoractense concilium (ann. 527). — Huc præfuit S. Cæsarius Arelatensis, sub pontificatu Felicis IV, regnante Athalarico Italia rege. Patres suspensionis pœna pro anno de sacris Agraciis Antibarum episcopum perculserunt, quod ad concilium non venerit, et irregulares fecerit ordinationes. Ibi sederunt sexdecim episcopi qui canoni ad bonorum parochialium administrationem spectanti subscripserunt, S. Cæsarius, LXVII, 1287.

Carrofensis synodus (ann. 989). — Gumbaldus arch. Burdgal. habuit hanc synodum cum sex aliis episcopis Aquitanis, in monasterio Carrofensi. In diocesi Pictaviensi. Patres ibi tres condiderunt canones, Letaldus Miclac. mon., CXXXVII, 824.

Carrofensis synodus (ann. 1027). — Hæc habita fuit adversus errores Manichæorum qui in Gallias grassabantur, et in confirmationem pacis, *ibid.*

Carrofensis synodus (ann. 1080). — In hac synodo abbas Sancti Malisenti delationem tulit legato Amato, episcopo Oleronis, adversus abbatem Mastiensem novum cui comes Gui bona dederat quas abbat S. Malisenti abstulerat, *ibid.*

Carthagenense concilium I (ann. 251). — Hoc concilium decrevit excommunicationem contra Felicissimum schismatici Africani infelicem auctorem, et contra quinque illos presbyteros Carthagenenses fidei desertiores ac schismaticos sectarios jam antea his excommunicatos. — Decrevit etiam lapsos penitentiam agentes in Ecclesie communionem esse recipiendos, sed non citra necessitatem urgentem ante tempus satisfactionis impletum, Tertull., III, 849.

Carthagenense concilium II (ann. 255). — Hoc concilium definit lapsi redditum ad Ecclesiam postulanti concedendum esse post sibi impositam penitentiam adimplentionem, *ibid.*, 851.

Carthagenense concilium III (ann. 256). — In hoc concilio constitutum est: 1. Ut omnino deponatur, nisi abstinetur, illo Diaconus quem Rogatianus de protervia et convictis sibi filius denuntiaverat. 2. Confirmavit decretum alicujus concilii antecedentis contra Germanium Victorem Christianum, prohibendo ne nomen ejus in oblatione sacrificii apud altare nominaretur. 3. Responsum esse videtur baptismum infantulorum in casu necessitatis ante octavam diem accelerandum esse, Tertull., III, 1013.

Carthagenense concilium IV (ann. 258). — Hoc concilium decrevit contra Basilidem et Martialem Hispanis episcopos, libellaticos posse quidem ad agendam penitentiam admitti, verum ab ordinatione clericali atque a dignitate sacerdotali recte prohiberi, una etiam episcopali dignitate recte spoliatos, *ibid.*, 1019.

Carthagenense concilium V (ann. 258). — Hoc concilio ob dubitationem, quam alii alio sentirent in questione rebaptizationis, tandem definitum est, cum unum sit in sancta Ecclesia baptisma, neminem foris extra Ecclesiam baptizari posse, et additum est illos qui a Catholicis rite baptizati ad hæreticos de fuissent non per baptismum sed per solam manuum impositionem recipiendos esse, si ad Ecclesiam redire contendant, *ibid.*, 1055.

Carthagenense concilium VI (ann. 258). — Hoc concilium decrevit ut qui apud hæreticos aut schismaticos tincti sunt, redeuntes ad Ecclesiam baptizarentur. 2. Ut qui in Ecclesia presbyteri vel diaconi ordinati, in schisma dilapsi sint, aut ab hæreticis promoti sint, revertentes ut laici communicarent, salvo tamen concordia vinculo cum episcopis qui aliter sentirent, *ibid.*, 1444.

Carthagenense concilium VII (ann. 258), sub Agrippino episc. habitum, pronuntiavit unanimi ore contra baptismum ab hæreticis collatum. Hujus concilii acta dispersa sunt, *ibid.*, 7051.

Carthagenense concilium VIII (ann. 258). — Hoc concilium, sive verum sive falsum sit, in hac collectione, sit Baluzius, ponitur, quemadmodum nonnulla concilia refe-

runtur in vulgatis seditionibus conciliorum quæ tamen non constat habita fuisse, *ibid.*, 1101.

Carthaginense concilium (ann. 311). — In hoc concilio habulo Notrus et Celestius vel potius 70 episcopi schismatici Cecilianum episc. Carthag. damnaverunt, S. Optatus, XI, 777.

Carthaginense concilium (ann. 349), sub Grato episc. habitum. — Primum dicitur non quod antea nullum fuerit habitum, quia vero maxime antiquum orthodoxum et approbatum inter ea quæ ibi convocata sunt. In hoc concilio Deo gratiæ aguntur de unitate procurata, *ibid.*, 803.

Carthaginense concilium (ann. 390). — Huic præfuit Genethesius vel Genedius episc. Carthag. Hoc concilium vocatum est in Carthag. Statuit de continentia episc., præb. et diacon., *ibid.*, 1193.

Carthaginense concilium (ann. 401). — Hoc concilium fuit ab Aurelio in secretario basilicæ Restitutæ convocatum. Tractat de parvulis apud Donatistas baptizatis, *ibid.*

Carthaginis synodus (ann. 412), ab Aurelio coacta adversus Cælestium, Honorio X et Theodosio VI CC, Marius Mercator, XLVIII, 321.

Carthaginis synodus (ann. 416), ab Aurelio coacta adversus Pelagium et Cælestium absentes, Theodosio Aug. VII et Junio IV, Palladio CC, *ibid.*, 331.

Carthaginense concilium (ann. 416), habitum contra Pelagium et Cælestium, S. Prosper Aquit., LI, 101.

Carthaginis synodus (ann. 418), coacta ab Aurelio, Honorio XII et Theodosio VIII, Marius Mercator, XLVIII, 347.

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio ex omnibus Africæ provinciis collecta, Honorio XII et Theodosio VIII, CC, *ibid.*, 350.

Carthaginis synodus (ann. 418), quæ ibidem habita est, *ibid.*, 353.

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio congregata ex tota diocesi Africæ, *ibid.*, 358.

Carthaginense concilium universale (ann. 418). — Indictum est hoc concilium 1° Maii die apud Carthaginem, S. Optatus, XI, 821.

Carthaginense concilium (ann. 419), sub Aurelio habitum. — In hoc conventum est inscribere in actis concilii Carthagin. tres et triginta canones decretos in præcedentibus conciliis de continentia clericorum, usura, consecratione sancti chrismatism, reconciliatione publica penitentium, etc., *ibid.*, 863.

Carthaginense concilium (ann. 419). — Hoc concilium damnavit ut antea Pelagium et Cælestium, an. 419, S. Optatus, XI, 1502.

Carthaginense concilium (ann. 525). — Hoc concilium a Bonifacio episc. convocatum, in secretario Ecclesiæ S. Agilii martyris, habitum fuit. Confirmavit privilegia Ecclesiæ Carthag., *ibid.*, 847.

Carthaginense concilium (ann. 554), sub Reparato habitum. — Hoc de episcopis Arianis qui ad rectam fidem redierint, decrevit ut a dignitatibus ecclesiasticis arceantur; ibi lecti sunt veterum conciliorum canones, multaque decreta lata fuerunt pro reprimenda ecclesiastica disciplina, *ibid.*, 845.

Carthaginense concilium (ann. 550). — Hoc concilium non est approbatum. Episcopi ibi sedentes excommunicare papam Vigilium ausi sunt, quia hic summus Pontifex tria capitula damnaverat, et ad imperatorem Iustinianum quem in partes eorum attrahere tentabant, scripserunt. Justinianus vero rescriptum promulgavit in quo Africanos episcopos refutans papæ Vigilii se ultorem ostendebat, S. Isidorus Hisp., LXXXIV, 226.

Causeiense concilium (ann. 995). — Habitum sub Leone abbate monasterii Sancti Bonifacii urbis Romæ et papæ Joannis legato. In hoc Arnulfus pacis Ecclesiæ exturbator damnatus fuit et seipsum sacerdotio exuit, Sylvester II papa, CXXXIX, 347.

Chalcedonense concilium (ann. 451), ubi præfuit Paschasius cum legatis S. Leonis papæ. — Illud congregatum fuit tanquam tempestatibus quibus tunc agitabatur sancta Ecclesia efficax remedium. Episcopi in concilio Ephesino depositi instanti oratione hoc ab imperatore Marciano petierant. Ibi contra Eutychetem et Dioscorum olim Alexandriæ episc. sententiam tulerunt tres legati summi Pontif. Paschasius, Lucetius et Bonifacius his verbis: Nefaria a Moscoro commissa nota sunt; in sua communione recepit Eutychetem ab episcopo suo damnatum, quod negavit Ephesi, sustinere pergit nedom veniam imploret, nec epistolam Leonis ad Flavianum legi permittit, necnon summum Pontificem excommunicavit. Multum de eo quesitum est: Citatus ter, ad sessionem non venit; itaque sanctissima arch. Roma Leo, per nos et per istud concilium cum apostolo

S. Petro qui est petra basisque et fundamentum catholicæ Ecclesiæ, eum dignitate episcopali, et omni ministerio sacerdotali spoliavit. Ibi adhuc receptæ sunt Epistolæ synodales S. Cyrilli, tum ad Nestorium quam ad Orientales directæ, ut dogmati Nestorii rejiciendo apia et definiendo canonice symbolo veras fidei. In hoc et alia multa et in variis sess. tractata sunt. Huic comederunt sexcenti Patres, S. Damasus papa, XLII, 361.

Cirithense concilium (ann. 505). — In hoc in gratiam reconciliati fuerunt et veniam acceperunt episcopi qui, grassante persecutione, paganis sacros libros tradiderant et quibuscum communicare ex Africano pronuntium concilio interdictum erat, S. Augustinus, XXXIII, 161, 580.

Cirithense concilium (ann. 412). Huic concilio præerat Sylvanus episc. et Numidia primas. Contra Donatistas convocatum fuit illud concilium, S. Optatus, *Appendix hist. Carth. coll.*, XI, 1451.

Claramontanum concilium (ann. 1095), ubi factum est decretum pro communione sub utraque specie. — Hoc convocavit S. Robertus Pullus, Urbanus II papa, CLXXXVI, 1036.

Clarondonense concilium (ann. 1164). — Consensus omnis regni Angliæ. Ibi stabilita sunt præcepta totius regis conformia, contraria vero Ecclesiæ libertatibus. S. Thomas iis subscripsit articulis quos vocant jura regalia. Fuit enim impulsus ab aliis episcopis et regi magnatibus. Sed postea tanto fuit dolore commotus ut non ausus fuerit celebrare, antequam a summo pontifice absolutus fuerit, S. Thomas Cantuar., CLXXXVIII, 131.

Compendiense concilium (ann. 823). — Hoc concilio de rebus sacris illicite usis actum est; et in eodem imposita denuo fuit penitentia Ludovico Debonario pro aliquot culpis quarum emendationem promisit, S. Agobardus, CIV, 230.

Constantiense concilium (ann. 1094). — Huic Hebeardus Constantiæ episcopus et Urbani II pape legatus in Alemannia, præfuit. Ibi incontinentia clericorum et violentia Simoniacorum damnata sunt. Actum est etiam in causa Prædis reginæ quæ dimisso clam Henrico imperatore, ad Mathildem confugerat, S. Urbanus II papa, CLI, 126.

Constantinopolitanum concilium œcumenicum II (ann. 581). — Hoc concilium constituit inter multa, hæreticos qui rectæ fidei adjucentur, et plures alios unctioe chrismatism esse recipiendos; Arianos, Macedonianos, Sabbatianos, Novatianos; Eunomianos vero, Montanios Phrygas, Sabellianos et plures alios qui tinguntur in immersione, baptizandos esse, Tertullianus III, 124.

Constantinopolitanum concilium (ann. 382). — Hoc concilium sub imperatore Theodosio et ejus jussu congregatum fuit ad solvenda varia inter quæ negotium quasi Flaviani spectabat. Huic bis a suis ministris ad eum deputatis concilio invitatus est Gregorius Nazianzenus qui dedit excusationem quod onestas infirmitatibus et morti proximus nihil jam agere poterat, S. Leo, III, 954.

Constantinopolitanum concilium (ann. 383). — Ea fuit causa hujus concilii quod imperator Theodosius cui nihil erat antiquius pace imperii et Ecclesiæ, omnium sectorum particularium episcopos habere concilium ut unius fructus et unius sententia ex eorum collationibus colligeretur, junctionem fecit, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 448). — A S. Flaviano habitum contra Eutychetem. Hic ter citatus ad concilium venit tandem et a patricio Florente cum interrogaretur an confiteretur duas naturas in Christo post incarnationem, respondit: Confiteor Christum habuisse duas naturas ante unionem, sed post unionem, solam confluent. Unde anathematizatus est, *ibid.*, I.V, 1038.

Constantinopolitanum concilium (ann. 449). — Eutyches damnatus in præcedenti, ad S. Leonem papam appellavit; in hoc, post discussionem factam actorum concilii recens habiti, exponere suam fidei confessionem ab imperatore jussus est, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 450). — Theodosio mortuo, ejus successor Istanter legatos S. Leonis hospitatus est. Mox Anatolius, cujus substituit ordinatus in locum Flaviani Constantinop. episcopi, a S. Leone Theodosius approbationem petierat, congregavit hoc concilium episcoporum quorum in urbe aderant, abbatum, presbiterorum et diaconorum. Lecta est S. Leonis ad Flavianum epistolæ, cui subscripsit Anatolius dicens: Nestorio, Eutycheti et eorum dogmatibus anathema, *ibid.*, 1214.

Constantinopolitanum concilium (ann. 519). — Hoc habitum est quia Timotheus sedem episcopalem et patriarchalem Alexandriæ usurpaverat, et cum serviret adversus orthodoxos, plures catholici episcopi ad imperatorem

Leonem miserunt supplicationem petentes Timothei depositionem et patriarchae canonicam electionem: quod fuit causa hujus concilii, *ibid.*, 1219.

Constantinopolitanum concilium (ann. 553). — In hoc, ex jussione imperatoris, per tres dies continuos, orationes ac disputationes inter se habuerunt sex episcopi orthodoxi, et sex episcopi partibus Severi, Antiochiae Eutychiani patriarchae faventes. Sed veritas de errore triumphavit et unus ex heterodoxis ad fidem conversus est cum multis clericis et monachis, *ibid.* 975.

Constantinopolitanum concilium (ann. 645). — Hoc concilium coactum est a Menna Constantinopolit. patriarcha in causa Origenis et origenistarum, Liberatus, LXVIII, 1059.

Cordubense concilium (ann. 549). — Huic praerat Osius; fuit contra sectatores Ariti celebratum, Osius Cordub. episc., Kpiet. ad Constantinum, VIII, 1327.

Cordubense concilium falsum (ann. 852). — Jussu Abderami regis Mahumeti sectatorum convocatum, decreta ibi prohibitio ad martyrium se offerendi et condemnatio cultus talium martyrum. S. Eulogius sacerdos Cordubensis in opere cui titulus: *Memoriale sanctorum* illud impugnari et rejicit tanquam falsum, *ibid.*

Danubii juxta ripam concilium (ann. 741). — Hoc concilium a S. Bonifacio et uno legato S. sedis habitum fuit. Rem clericis sive laici qui inemendabiliter a lege Domini declinaret, ad papam deferri, concilium jussit, S. Gregorius III papa, LXXXIX, 584.

Disinopolitanum concilium (ann. 415). — Contra Pelagium habitum est, in quo quidem absolutus fuit et ejus doctrina damnata, siquidem ipse eam anathematizare coactus est: ut vitel suam damnationem: qui errores Pelagii in codice ab episcopis Eroe et Lazaro collecti fuerant, ut in hoc concilio ante Patres sedentes legerebant. Sed Pelagius in audientia errorum, eos decipere novit, ore confutendo fidem veram quam corde negabat, S. Augustinus, XXXIII, 776, 827.

Ebroicensis synodus (ann. 1576). — In hoc aestivali synodo actum est de institutione disciplinae ecclesiasticae iniquitate temporis collapsae; habitus fuit sub Claudio Ebroicens. episc., Joannes Rothomag., CXLVIII, 239.

Egarense concilium (ann. 615). — Egara, urbs Hispaniae erat, hodie Tarraco vel Tarrasa. In hac urbe habitum fuit hoc concilium de confutatu presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 614.

Elenense concilium (ann. 1027). — Hoc habitum fuit ab Oliba pontifice Ausonensi ad vicem Berengarii Elenensis episcopi. Ibi actum est de pace et de aliquot disciplinis. Officium divinum per tres menses pro excommunicatione fieri, ut conversio eorum impetraretur, statutum est, S. Urbanus II papa, CLI, 742.

Eliberitanum seu Iliberitanum concilium et in Hispania habitum (ann. 505 vel 509). — Unum et octingenta canones Patres qui ibi sederunt, considerunt de disciplina ecclesiastica, S. Leo, LV, 1019.

Ephonense concilium (ann. 517). — Primo anno regni Sigism nri quem S. Avitus episcopus Viennensis ad fidem converterat, fuit habitum hoc concilium. Ille episcopus huic praesuit. Ibi quinque viginti Burgundiae sederunt episcopi qui canones quadraginta condiderunt, S. Dionysius Exiguus, LXVII, 594.

Ephesinum concilium (ann. 445). — Habitum est vel in aliquo alio loco Asiae proconsularis. Quod convocatum est contra haereticum Noet et Paulum Samosatens. In quo concilio recitata fuit quedam fidei expositio de verbo *gēnēto* quod referebat ille haereticus, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 505.

Ephesinum concilium (ann. 401), habitum contra Nestorium, eum damnat eum multis pelagianis, S. Prosper, LI, 594.

Ephesinum concilium (ann. 451). — In Messallanos et Eucharis necnon in causa Eustathii habitum est. In hoc eodem sederunt ducenti episcopi adversus Nestorium Constantinopolitanum episcopum qui purum hominem ex S. Virgine Maria natum asseruit, ut aliam personam carnem, aliam faceret Deitatis, nec unum Christum in Verbo Dei et carne sentiret, sed separatim atque junctum alterum Filium Dei, alterum hominis praedicaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 151.

Ephesinum concilium (ann. 451), ab illis episcopis qui Nestori partibus favabant congregatum in diversorio, ibi depositi sunt S. Cyrillus et Memnon episc. Ephes., S. Prosper, LI, 594.

Ephesinum concilium (ann. 444), in causa Eutychetis congregatum, S. Prosper, LI, 601.

Ephesinum concilium (ann. 449), quod in latrocinium transiit, quia in hoc, omnibus subversis principibus, Fla-

vianus et Eusebius Dorytei dammati a Dioscuro fuerunt S. Leo, LIV, 966.

Ezohamense concilium (ann. 1041). — Hoc concilium, habitum fuit a legato Hugone de Dio et Amato Olerontis. Ibi excommunicati sunt Ezohamenses clerici quod professionaliter non acceperint unum ex his duobus legatis, D. Ivo Carnot., CLXII, 183.

Forojuliense concilium (ann. 796). — A sancto Paulino congregatum fuit hoc concilium, in causa sacrosanctae Trinitatis et Incarnationis Verbi divini, sub Leone papa III, S. Paulinus Aqu. Patr., XCIX, 283.

Floriacense concilium (ann. 1110). — Hoc habitum fuit a Legato Richardo Albano episcopo. Excommunicati fuerunt qui verationibus in Ecclesiam Mauris soutes se redderent, S. Ivo Carnot., CLXII, 219.

Franciae concilium (ann. 794). — Jussione Magni Caroli imperat. contra Elipandum et Felicem Urgeil. episc. ibi damnati sunt eorum errores de adoptione quam Filio Dei tribuebant. In hoc sederunt trecenti Patres, Caesarius Sedulius, Prolegom., XIX, 517.

Franciae concilium (ann. 1006). — In hoc statutum est de Constitutione episcopatus Bambergensis. Ocasio hujus erectionis fuit S. imperatoris Henrici II desiderium locum sui ortus honorandi. Cum episcopus Witzburgensis frustra expostulasset hujus urbis sedis ordinationem, servando suam selem cum titulo archiepiscopi, obstitit, sed adhuc frustra, petitioni imperatoris, S. Henricus imperat., CXI, 564.

Fussellense concilium (ann. 1104). — Hoc concilium convocatum est ut composerentur finitibus diocesium Burgo et Osma. Aliquot alia ibi etiam statuta fuerunt, S. Urbanus II, CLII, 52.

Gallicanum concilium (ann. 197). — In quo Mennanus damnatus est, S. Leo, LVI, 55.

Gallicanum concilium (ann. 555). — S. Hilarius Pictav. convocavit plura in Gallia concilia contra Arianos. In hoc Patres Saturnini Valentis et Ursacii communionem abdicaverunt, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 562). — In hoc concilio steterunt Patres admittendos esse qui Arianum dogma abjurarent, dummodo fidem Nicenam profiterentur, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 571). — In isto fides in S. Trinitatem confirmata fuit, et Patres ad papam reclamaverunt adversus quoscumque qui hanc fidem negarent, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 429). — Habitum fuit eo tempore quo Pelagiana haeresis Britanniae regionem hunc Angliam infestabat. In hoc periculo verae fidei, Catholici Angliae ab episcopis Galliarum auxilium petierunt adversus errorem. Ita fuit causa huius concilii in quo S. Germanus Antias. et S. Lupus Trecentis sederunt, ut defensores gratiae Christi, *ibid.*

Gallicana synodus (ann. 451). — Ibi sederunt quatuor et quadraginta episcopi qui S. Leonis ad Flavianum Antiochiae patriarcham epistolam approbaverunt. Cui praesuit Ravennius Arelatensis. Epistola supra memorata contra Eutychetem scripta erat, *ibid.*, 1256.

Gallicanum concilium (ann. 516). — In isto concilio cum quidam dogmatis Ariani amator objectionibus S. Remigii responderi impar erat, ad veram fidem conversus est, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 796). — Videtur hoc concilium Turonensem apud urbem habitum fuisse, Caroli Magni jussu, in causa Josephi Caeomanensis episc. qui a clero diocesano pro duris et barbaris accusatus fuerat cruciatibus. Jamjam damnandus sub militari veste aufugit, nec depositionem vitavit, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Gangranse concilium (ann. incert. 364). — Habitum fuit hoc concilium in metropoli Paphlagoniae contra Eustathianos et Manichaeos. Juxta Baronium huic concilio praesuit Cordubensis Osius vel legatus papa Sylvestri. In hoc consensu viginti canones conditi sunt. Ibi sederunt quindecim episcopi, S. Leo, LV, 979.

Germanicum concilium (ann. 744). — Huic praesuit S. Bonifacius legatus sanctae Sedis. Patres capitulare in viginti octo articulos partitum, quorum plures spectant quidem magis ad societatem civilem, qui vero tunc temporis non minus ad res ecclesiasticas laudabant, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 807.

Germanicum concilium (ann. 759), loco incerto, fortasse apud Constantiam urbem. — Juxta Collectionem conciliorum Allemaniae, Guarinus et Ruithardus fisco mancipati, Othmarum, S. Galli abbatem, in carcerem conjecerunt sicuti reum pravorum et liberosorum. Cujus abbatem crimen erat in eo quod questus esset, et quod etiam vellet de eorum exactionibus, *ibid.*

Germanicum concilium (ann. 850), loco incerto. — Ibi

quæstio fuit an diœceses Bremensis et Hamburgensis in unum colligerentur, *ibid.*, 850.

Gerundense concilium (ann. 517). — Ibi cum sex aliis episcopis præfuit metropolitanus Tarraconensis, et decem canones de liturgia et disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 314.

Gerundense concilium (ann. 1019). — In hoc, Petrus episcopus hujus urbis, suffragiis plurium astantium in civitate episcoporum canonicam constituit vitam, *ibid.*

Gerundense concilium (ann. 1097). — Habuit hoc concilium archiepisc. Tarraconensis cum tribus episcopis. Statutum est de confirmandis libertatibus ecclesiasticis, S. Urbanus II papa, C.LI, 230.

Hiberniensis concilia (ann. 450 vel 466), duo sub nomine S. Patricii, quorum manuscriptum pervetus exemplar in bibliotheca Benedictinorum Cantabrigiæ servatur, S. Leo, I, VI, 502.

Hibernense concilium (ann. 795), fere incognitum nisi citetur a quodam auctore (*Vid.* Duguet, dissert. 17, de I et 2 canone concilii Ancyran.), dicente unum concilium Hibernense habitum ann. 795 et initio pontificatus Leonis II, ex his duobus cauonibus, de scandalo quod afferret in populo presbyter ad penitentiam publicam admissus concludit, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 595) generale totius Africæ, ab Aurelio convocatum et cui præfuit. — Inter alias constitutiones quas de disciplina ecclesiastica fecerunt Patres, in hoc concilio statutum est celebrationem festi Paschalis quotannis in concilio quod haberi solitum erat declarandam esse. *Monumenta vetera*, S. Optatus, XI, 1185.

Hipponense concilium (ann. 597), generale Africæ, ab Aurelio apud Hipponem convocatum, de Donatis is episc. Carth. de clericis Donatistis in numero laicorum recipiendis, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 422). — In hoc concilio damnaverunt Antonium episc. Fussalens. quem spoliaverunt gubernatione episcopali, nec tamen eum ab episcopatu deposuerunt Patres, *ibid.*

Hipponensis synodus (ann. 426). Ab S. Augustino ætate prorecto convocata fuit. In ea sibi successorem in episcopatu elegit presb. Heraclium, *ibid.*

Hispalense, Spalense concilium I (ann. 590). — S. Leander Hispalensis episcopus habuit hoc concilium cum septem suffragantibus, quinto anno regis Recaredi, Isidorus Mercator, CXXX, 595.

Hispalense vel Spalense concilium II (ann. 591). — Hoc concilium habitum fuit in sacrario ecclesiæ dictæ Hierosolyma, sub rege Sisebuto et papa Bonifacio V. Huic præfuit S. Isidorus Hispalensis, et septem alii ibi sederunt presbyteratus et duo laici titulo illustres; Pisisellus provincie Beticæ gubernator, *ibid.*, 595.

Hispanicum concilium (ann. 562). — In hoc concilio congregati episcopi, omnes qui ad veram fidem redirent esse admittendos statuerunt, dummodo fidem Nicænam reciperent, et doctrinam Euzoii et Eudoxi impiam anathematizarent, S. Leo, LVI, 218.

Hispanicum concilium (ann. 795). — Hoc fuit habitum ab Hispanici episcopis. Errorem infauste Elipandi et Felicii Urgelli adoptarunt, eum corroborare aiquot textibus SS. Patrum fœdatis conantes, *ibid.*

Iconense concilium (ann. 758). — Hoc concilium constituit ac decrevit contra Cataphrygas et omnes alios hæreticos nihil eorum quæ ab hæreticis facta sunt, ab Ecclesia catholica recipiendum esse: ordinationes, baptismum, manuum impositionem, quidvis sacrum ab hæreticis administratum, invalidum esse. Quoad vero spectat hoc concilium, Stephanus papa episcopos Orientales hæc constituentes excommunicat, apostolicæ Sedis communione privat: ipsam vero synodum erraticam contra apostolorum traditionem erroneum dogma confirmandum, reprobat, Tertullianus, III, 1152.

Ilerdense concilium (ann. 521). — Hoc concilium habitum fuit, juxta cardinalem d'Aguirre, quinto decimo anno regni ntis in Hispania Theodorici. Ibi octo episcopi vel potius novem sedentes ut testantur acta, sexdecim canones confecerunt, Dracontius, LX, 796.

Iledrense concilium (ann. 1229). — Joannes cardinalis legatus et Sabinae episcopus, habuit hoc concilium in quo sedentes Patres de disciplina ecclesiastica et notanter de clericorum agendi ratione statuta unumque particulare pro bona Ecclesiæ Barcinonensis administratione constituerunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIX, 321.

Ilerdense concilium (ann. 1257). — In hoc negotium datum S. Francisci et S. Dominici religiosi hæreticos quærendi, *ibid.*

Illyricum vel Illyricum concilium (ann. 568 vel 570 seu 575), quod, imperatore Valentiniano jubente, con-

gregatum est. — Ea fuit causa convocatiois, ut finem contestationibus quæ de doctrina adhuc agitantur in Asia et Phrygia, Patrum decreta imponerent, et aliquot malis quæ committebantur in episcoporum ministrorumque ordinis inferioris electione. Disputationes versabantur præsertim de natura S. Spiritus quæ ab heterodoxis secreta fuerat a natura Patris et Filii; quod hæresim Macedonii refricabat. Decretum concilii ad episcopos Asia et Phrygiæ fuit directum cum epistola synodali, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 136.

Illyricum concilium (ann. 415). — Hoc concilium habitum fuit in gratiam Perigenis sacerdotis, Corinthi, qui ordinatus fuerat episcopus urbis (vulgo Patras) in Thessalia, in diœcesi Illyriæ Orientalis, ab episcopo Corinthi, Alexandro. Cum incolæ urbis nolent eum accipere episcopum, concilium congregatum fuit ad confirmandis testimonialibus de pietate et bonis moribus Perigenis coram papa litteras; sed fuit impar Roma pervicaciam vincedis obsistentium, et res in longum procrastinabat, cum Alexander Corinthi episcopus mortuus est, cui ille substitutus est, *ibid.*

Illyricum concilium (ann. 516). — Hoc concilium habitum est a Joanne episc. Nicopoleos, metropoleos veteris Epiræ. Ibi septem sederunt episcopi qui declarationem adversus Eutychianos et in gratiam communionis cum papa Hormisda confecerunt, Cassiodorus, LXIX, 950.

Illyricum concilium (ann. 550). — In hoc Illyrici episcopitrium capitulorum fautores audacter surrexerunt contra Judicatum papæ Viglii, et Benenatum qui surrexerit contra tria capitula damnarunt, *ibid.*

Italicum concilium (ann. 251 vel 255). — Hoc concilium sub papa Cornelio congregatum in causa hæretici Novatiani. Hoc insuetum ac alienum a recepto ecclesiastico more, quo concilia omnia ad illud usque tempus, et etiam deinceps celebrata sunt, a certo aliquo determinatque loco denominationem acceperat.

Vix proferri poterit concilium aliquod circa hæc tempora, quod *Italicum* dictum sit, et non potius *Romanum*, Damasus papa, Prolegom., XIII, 529.

Italicum concilium (ann. 381). — S. Ambrosius huic præfuit concilio quod forte habitum est Mediolani cujus erat episcopus. Patres hujus concilii artibus Maximi (ymici delusi sunt. Qui eum expulsi esset Constantino poli ubi sedem tempore S. Gregor. Nazianz. episcopalem usurpaverat, adiit concilium, quod eum proclamavit patriarcham Constantinopolitanum, et habuit Nectarium intrusum. Patres ibidem Apollinaristas damnaverunt, et duas epistolas ad Theodosium Magnum imperatorem scripserunt, *ibid.*; S. Ambrosius, XVI, 951.

Julianense concilium (ann. 1080). — Illud a Wilhelmo Anglorum rege cum episcopis et proceribus Normanniæ apud Juliam bonam celebratum est, Gregorii VII pape anno octavo, Philippi Francorum regis vicesimo. In hoc statutum est de pace Dei, de incestis matrimoniis et multis ad disciplinam spectantibus, Willelmus Conquestor., CXLIX, 1323.

Limpacenum concilium (ann. 361). — In hoc concilio abrogata sunt quæcumque decreta in Constantinopolitano concilio ab Eudoxio et Acacio, dum e contra firmata fuerunt decreta concilii Seleuciæ. Valens imperator cum statuta hujus concilii a Patribus audivisset, omnia abrogavit, ad exilium damnavit omnes sedentes, et Eudoxii fautoribus omnes tradi jussit Ecclesiæ, Cassiodorus, LXIX, 1075.

Langesiense concilium (ann. 1278). — Hoc concilium fuit habitum a Joanne de Montsoreau Turonensi archiepiscopo, et ibi sederunt ejus suffragantes qui sexdecim statuta fecerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 564.

Laodicense concilium (ann. 364). — Istud fuit in antiquis temporibus celebre; et ejus canones, numero sexaginta, semper magnam auctoritatem obtinuerunt, S. Leo, LVI, 714.

Lateranense concilium (ann. 649). — Hoc concilium habitum est contra Cyrum episc. Alexand. et Sergium episc. Constantin., Pyrrhum et Paulum qui tantum in Jesu Christo solam operationem et solam voluntatem admitterebant. Hoc concilium in 30 canonicis de mysteriis Trinitatis et Incarnationis stabilivit fidem Ecclesiæ, et eosdem anathematizavit hæreticos, S. Optatus, XI, 844.

Lateranense concilium (ann. 1179). — Papa Alexander III cum imperatore Frederico reconciliatus hoc undecimum generale concilium convocavit pro tribus causis gravibus, quarum fuit prima, schismatis reliqua abolere; secunda, Valdensem hæresim damnare; et tertia reituere disciplinam ecclesiasticam quæ per tam longum schisma dilacerata fuerat, S. Bernardus, CLXXXII, 502.

Lateranense concilium (ann. 1215). — Hoc concilium a papa Innocentio III fuit convocatum, IV Lateranense, et

duodecimum oecumenicum. Ea fuit causa hujus concilii, terræ sanctæ recuperatio, disciplinae Ecclesiae universae reformatio, bellorum et hæreseum extinctio, fidei firmitas et pacis restitutio. Ibi sederunt 412 episcopi, octingenti et amplius tam abbates quam priores, et legatorum copia magna pro absentibus. Papa ipse concilio protulit septuaginta decreta vel canones per expositionem fidei incipientes, Petrus Vallis, Ceraulus monach., CCXIII, 702.

Legionense concilium (ann. 1088). — Ibi statutum est officia ecclesiastica in Hispania celebrari S. Isidori secundum regulam, et scriptores postmodum scriptura Gallica in substitutionem Gothicæ usus esse, S. Urbanus II papa, CL, 83.

Lemovicense concilium II (an. 1028 et 1031). — In hoc concilio agitur de S. Martialis apostolatu, et multis ad disciplinam spectantibus.

Huic præfuit Jordanus hujus urbis episcopus, Jordanus Lemov. episc., CXIII, 1353.

Leucorum apud civitatem (Toul.) synodus. (ann. 916). — Drigo Tullensis episcopus abbatem S. Apræ ex voto suababbatis, quos ab illo reclamabat vicina Ecclesia decimas restituit, Hincmar. Rhem., CXXV, 63.

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 971). — S. Gerardus Tullensis episcopus, ibi donationem fecit plurimum Villarum Ecclesiæ S. Michaelis, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 982). — S. Gerardus episc. Tullensis in hac synodo confirmavit bona et privilegia abbatum S. Mansueti, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 983). — In hac quædam nova donatio Ecclesiæ S. Michaelis facta est, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 1050). — Papa S. Leo, aliis circumstantibus, hoc tempore, per translationem corporis, e loco ubi depositum erat, in ecclesiam abbatum S. Mansueti, canonizationem S. Gerardi fecit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1072). — In hac synodo, ab episcopo Piboue pro donationibus a suis prædecessoribus et a seipso factis confirmatio sancita est, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1076). — In hac synodo, ejusdem episcopi mandatum in gratiam ecclesiæ vulgo *Notre-Dame*, a comitissa Sophia fundatæ et a seipso consecratæ, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1090). — In hac synodo, episcopus Pibo abbatem Spinatii Barriensem ecclesiam adjudicat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1091). — In hac synodo, abbatem S. Leonis Tullensis, a Lutulfo cathedralis decano, dotatio facta, et ab episcopo firmata, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1103). — In hac synodo, Pibo ecclesiæ Sancti-Gengulphi Tullensis factas donationes confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1111). — In hac synodo, Riquinus provisor ecclesiæ Tullensis, sententiam judicii pronuntiat in gratiam abbatum Cluniac., *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1116). — Riquinus episcopus factus, novam donationem abbatum Sanctæ Apræ facit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1122). — Episcopus Riquinus ibi donationem prioratus S. Dodonis abbatum Sancti Mansueti factam, confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1136). — Ab episcopo Henrico donationis abbatum S. Mansueti factæ confirmatio, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1192). — Odo episcopus Tullensis ibi aliquot statuta adversus bonorum ecclesiasticorum usurpatores promulgavit, et aliud adversus Valdenses hæreticos quos ligatos ad se adduci jubet, ut eis meritam poenam infligat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1339). — In hac synodo Bertrandus de la Tour statuta lucidissima promulgavit. Abbatibus convenire ad synodum episcopalem jubet, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1658). — Andreas Saneus episc. Tullensis habuit hanc synodum dioecesanam ubi renovavit plura vetera statuta, alia reformavit, alia addidit. In Epistola pastorali prælatus zelo piæ synodum dioecesanam esse viam maxime utilem ad reformationem et emendationem morum asserit, *ibid.*

Lexoviense concilium (ann. 1033). — Huic Hermenfredus episcopus, legatus papæ, præfuit concilio. Ibi accusatus est Mauger Rothom. archiepiscopus suam ecclesiam spoliavisse, et sua prodigalitate bona ejusdem dissipasse, in incertinentia vivere et non venerari Sedem apostolicam. His probatis, ille depositus est, unanimiti ore sententiam

episcoporum, et Maurillus in ejus locum substitutus, B. Lanfrancus, CL, 42.

Lingonense concilium (ann. 830). — Albericus episc. Lingonensis ut donationes quas monasterio S. Petri vulgo de Bèze fecit, confirmarentur curavit, S. Leo, LV, 312.

Lingonensis synodus (ann. 1017). — In hac synodo, S. Benigni monasterium Fructuariense a jurisdictione ordinari exemptum est, *ibid.*

Lingonense concilium (ann. 1116). — Hoc fuit habitum ab archiepiscopo Viennensi vulgo Guy in medio rure inter Luz et Till chatel, in diocesi Lingonensi, hodie Divionensi. Res aliquot particulares ibi tractatæ sunt, *ibid.*

Liptinense concilium (ann. 743). — In hoc approbata fuerunt superiori synodi Germanicæ decreta novaque sancuntur. Celebratum fuit sub Carlomanno majore domus regis. Ibi abbates et monachi receperunt Regulam sancti Patris Benedicti ad restaurandam normam regularis vitæ. In hoc quoque statutum est ut sub precario et censu aliqua pars ecclesiæ pecuniæ in adiutorium exercitus retineatur, nec nou ut adulteria et incesta matrimonia quæ non sunt legitima prohiberentur et amenderentur episcoporum judicio, et ne mancipia Christiana pagani non traderentur, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 809.

Londoniense concilium (ann. 971). — Huic præfuit S. Dunstanus Cantuar. arch. Edgarus Angliæ rex, privilegia quibus ab hoc tempore monasterium Glastoniense fruebatur, confirmavit, sibi et suis successoribus tamen servandum ponendi in manibus abbatum quem elegissent monachi pedom abbatiæ, Joannes XIV papa, *Monument, diplom.*, CXXXVII, 518.

Londoniense concilium (ann. 1073). — Hoc fuit coactum a B. Lanfranco Cantuar. arch. Adfuit ibi Thomas (d'York) Eboracensis archiepiscopus. Sederuntque plures abbates. Statutum est ibi de disciplina et fecerunt aliquot constitutiones, B. Lanfrancus, CL, 41.

Londoniense concilium (ann. 1078). — Huic præfuit Lanfrancus, Cantuar. arch. Statutum est aliquot sedes episcopales in vicis alias transferendas esse in urbibus, B. Lanfrancus, *ibid.*, 43.

Londoniensia concilia (ann. 1083). — Duo hoc anno habita sunt ab archiepiscopo Lanfranco, ad hunc finem ut sedentes Patres reformarent et compouerent disciplinam, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 475). — Iterum proscripta est hæresis Prædestinatorum. Illud nos docet Faustus in Præfatione sui tractatus *De gratia et libero arbitrio*, Jacobus Sirmondus, LIII, 681.

Lugdunense concilium (ann. 490). — In hoc concilio Patres Lucilli presbyteri audiverunt retractationem de suis erroribus quos rejecit quique in concilio Arelatensi denuntiati fuerant. Post hujus retractationis lectionem approbaverunt sedentes, S. Gregorius Turon., LXXI, 311.

Lugdunense concilium (ann. 573). — Interfuerunt huic concilio plures regni magnates, ubi Gregorii Turon. frater ab inimicis suis homicidii insimulatus, causam dixit et juramento crimen dicit, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 581 vel 586). — Hoc quod ordinarie dicitur tertium concilium Lugdunense, habitum fuit 22 anno regnantis Guntramni. Huic præfuit hujus urbis episcopus, cum aliis septem episcopis ibi sedentibus et duodecim delegatis aliorum absentium Patres sex canones condiderunt, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 811). — In hoc concilio Agobardus Lugdunensis arch. ordinatur in substitutionem Leidradi qui in monasterium apud urbem Suessionem secesserat, S. Agobardus, CIV, 76.

Lugdunense concilium (ann. 829). — Unum est quatuor conciliorum quæ fuerunt habita ex jussu imperatoris Ludovici Debonnari. Superest tantum epistola synodica Agobardi, arch. Lugdun., Bernardi arch. Vienn. et d'Acoufou Fove episc. Cabilonensis imperatori qui de protectione Julæis concessa et de incommodis Christianis eventibus quererentur, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 848). — Hoc concilium convocavit Amolr, de quodam presbytero nomine Godelcarius quem Usuardus abbas et archidiaconus comprehendit, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 1053). — Hildebrandus S. Sedis legatus et postmodum papa Gregorius VII, tenuit hoc concilium adversus Simoniacos. B. Petrus Damianus S. cardinalem refert episcopum Simoniacum concilio sedentem suum crimen confiteri miraculo impulsisse, ei jubendo alta voce dicere *Gloria Patri*. Episcopus hæc verba, *Et Spiritui sancto* emittere nequivit, Guillelmus Tyrens. episc., CCI, 1051; S. Gregorius Turon., LXXI, 311.

Macrianense concilium (ann. 934 vel 935). — Hoc con-

cilium finem habuit ut reprimerentur bonorum Ecclesiarum raptores et locorum sanctorum dilapidatores, Sidonius Apollinaris, LVIII, 324.

Marasense concilium (ann. 418). — Basilius hujus concilii tres canones servavit, *ibid.*, 322.

Matisconense concilium (ann. 582). — Rex Guntramnus haberi hoc concilium anno 31 sui regni jussit et quinto anno pontificatus Pelagii. Ibi sederunt unus et viginti episcopi: cur habitum sit non dicitur. Sed episcopos pro necessitatibus pauperum congregatos effectisse ut veteres canones renovarent potius quam novos concederent, narratur, S. Gregorius Turon., LXXI, 453.

Matisconense concilium II (ann. 582). — Ex mandato regis Guntrami habitum fuit hoc concilium, *ibid.*

Matisconense concilium (ann. 585). — Cui præfuit S. Priscus patriarcha Lugdunensis. In hoc juxta consilium regis, causa dicitur episcoporum Gunnebeundi partibus faventium; Faustianus ordinatus episcopus urbis Aquæ Augustæ fuit depositus; Bertramnus Vazalensis (Vazensis) lege Burdigalensis, Orestes et Palladius Santonensis qui eum ordinaverant ad suppeditandum ei necessaria vitæ dammati sunt sententia. Cæterum Patres viginti canones condiderunt, *ibid.*

Mediolanense concilium (ann. 346-349). — Hoc habitum est contra Photinum, jam damnatum in conc. Mediolan. nec subiciebatur. In eo Ursacius et Valens veniam rogant, impetrant et dixerunt anathema Ario et ejus sectatoribus, S. Leo, LIV, 915.

Mediolanense concilium (ann. 553). — Jussu Constanti imperatoris habitum, prece audita papæ Liberii. Ibi damnatus est S. Athanasius, et quicumque subscribere damnationis sententiæ deessent in exilium, jubente Constantio, actus 6-7.

Ibi sederunt prorsusquam trecenti Occidentales episcopi, sed pauciores Orientis, S. Hilarius Pictav., X, 562.

Mediolanense concilium (ann. 451). — Ea fuit occasio hujus concilii. Postquam Ensehius Mediolan. episcopus a summo pontifice epistolam accepisset, illud convocavit ut, facta hujus lectione, lectionem faceret alius epistolæ Leonis papæ ad Flavianum. Quæ fuerant approbatæ ab omnibus et inventæ Evangelii et Patrum doctrinæ conformes, S. Leo, LIV, 915.

Meldense concilium (ann. 1082). — In collectionibus vulgaribus conciliorum legitur habitum fuisse concilium ubi Arnoldus ordinatus est episcopus Süssionensis, et aliud ubi Robertus fuit ordinatus episcopus Meldensis. Sed scriptor Mancel probat esse unum et idem. Actis hujus concilii charta addenda est qua comes Guariinus dat ecclesiam Sanctæ Margaritæ abbatiæ Cluniacensi, S. Ivo Carnot., CLXII, 101.

Melphitanum concilium (ann. 1059). — Hoc concilium habitum fuit a papa Nicolao qui huic præfuit et pronuntiavit episcopi Transensis depositionem canonice criminibus convicti. Vere similiter, in hoc concilio papa Northmannus dedit absolutionem omnium censurarum quas incurrerant, ea lege ut restitutionem facerent prædiorum apostolicæ Sedis, quæ usurpaverant, B. Urbanus II, papa, CLI, 56.

Melphitanum concilium (ann. 1089). — Urbanus II papa celebrari jussit hoc concilium ubi adfuit dux Rogerius cum multis episcopis et comitibus Apuliæ, Calabriæ et omnium aliarum provinciarum, ibi condiderunt sexdecim canones, *ibid.*, 57.

Melphitanum concilium (ann. 1100). — Papa Paschalis II habuit hoc concilium mense Octobri, et ibi excommunicavit urbem Beneventanam quod obedientia Sedis apostolicæ sese subtraxisset. Idem duas bullas in eodem concilio dedit, *ibid.*

Melense concilium (ann. 550). — Ibi sedentes ad successoris electionem S. Galli in sede episcopali Claramontani procedunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 551.

Melense concilium (ann. 590). — Ibi Gilius Rhemensis arch. depositus est; in eodem consensu, Chrodielidis et Basina monacha S. Radegundis Pictaviensis, quæ excommunicatæ fuerant anno præcedenti, Ecclesiæ reconciliatæ sunt. Basina in suo monasterio introducta est, Chrodielidis vero ad villam qua eam rex donaverat, se contulit, *ibid.*

Melense concilium (ann. 815). — Rex Carolus haberi jussit hoc concilium in ecclesia Metensi S. Scephani, metropolitani, Venilo Senonensis, Hincmarus Rhemensis, et Rodolphus Bituricensis, ibi cum suis suffraganeis sederunt et octoginta canones condiderunt, Adventius Metens episcop., CXXI, 4149.

Melense concilium (ann. 1204). — Ab abbate Cosmario S. Sedis legato convocatum, ad finem reconciliandi reges Galliarum et Angliarum qui divisi erant ob comitatum Pictaviensem quem rex Angliæ dicebat sibi usurpatum fuisse a Philippo Augusto Galliarum rege, *ibid.*

Milevitanum concilium generale (ann. 493). — Habitum fuit sub quinto consuiatu Arcadii et Honorii imperatorum. Cui præfuit Aurelius Carthaginensis. Ibi plures canones Patres condiderunt, S. Leo, LVI, 116.

Milevitanum concilium II (ann. 416). — Convocatum est contra Pelagium. Patres ibi sederunt unus et sexaginta; et epistolam ad papam Innocentium mittant, a eo petentes errorum hujus Pelagii condemnationem, S. Optatus, XI, 1502.

Moguntina synodus (ann. 636). — Hujus consensus, rege Dagoberto facti objectum fuit ut donationem arvis et territorii Laudenburgensis basilicæ S. Petri de Worms, faceret, S. Agobardus, CIV, 31.

Moguntinum concilium (ann. 813). — Hoc convocatum in sacrario ecclesiæ S. Albani, martyris, ibi sederunt triginta episcopi quinque et viginti abbates et plures laici comites et julices. Consensus divinus est in tribus turbis vel ordinibus: 1. ordo episcoporum; 2. ordo abbatum et monachorum; 3. comitum et judicum. (In canones sex et quinquaginta condiderunt, *ibid.*)

Montepessulanum concilium (ann. 1195). — Michael S. Sedis legatus huic præfuit; ibi in provincia Narbonensi restituta est pax. Excommunicationis sententiæ percussi sunt hæretici et piratæ quicumque auxilium Saracenis suppeditabant. Plura statuta facta sunt, quorum unum in eorum favorem qui in Hispania contra infideles impugnabant. Huic intererant Archiepiscopi et episcopi, Petrus Vallis Cernai mon., CXXIII, 695.

Montilum (apud) concilium (anno incerto). — M. Milo cum collega suo M. Theodosio, ad quoddam castrum quod Montilum nuncupatur, convocavit archiepiscopos et episcopos quam plures, et ibi sistendi coram Mikre, comite Tolosano, apud Valentiam dies præfigitur, Petrus Vallis Cernai monachus, CXXIII, 563.

Mosonense concilium (ann. 995). — Huic præfuit legatus domni Joannis papæ, Leo, abbas monasterii Sancti Bonifacii urbis Romæ. Interfuerunt huic concilio abbas et plures laici, atque in eorum conspectu Gerbertus memorum archiepiscopus pro sua ordinatione rationem reddidit, Sylvester II papa CXXXIX, 343.

Nannetense concilium (ann. 658), nationale ex jam papæ Vitaliani congregatum. — Unum actum hujus concilii quod ad suam Rhemensem historiam spectat, refert Flodoardus, id est, sedentes Patres permisisse S. Nivaro Remensi episcopo readficere monasterium Altavillarense, Flodoard. can. Rhem., CXXXV, 167.

Nannetense concilium (ann. 1227). — Hildebertus, Tironensis archiepiscopus et metropolitani in Britanniæ hoc concilium convocavit. Ibi adfuerunt Comes cum episcopo provincie. In hoc statutum est de matrimonii incestuosis, Ven. Hildebert. Cenoman. episc., CLXXI, 253.

Narbonense concilium (ann. 257 vel 260). — In quo duo diaconi, episcopi Narbonens. accusatores, crimen suum et innocentiam S. Pauli quem accusaverant, confessi sunt, S. Leo, LVI, 576.

Narbonense concilium (ann. 589). — In hoc congregati sunt Migetius episcopus hujus urbis et septem alii episcopi qui quindecim canones condiderunt, *ibid.*

Narbonense concilium (ann. 788). — Ibi sederunt viginti sex episcopi et quidam commissarii regalis, qui de Petriana hæresi in concilio Ratisponensi damnata prima, nempe nominatim et solemniter disputant saltem, nihil desuierunt. Dein altercationibus inter episcopos Narbonensem, Elnensem et Bituriensem pro de limitatione finum trium diocesium finem imposuerunt, S. Petrus Aquil., XCIX, 567.

Narbonense concilium (ann. 879). — In finibus provinciarum Arelatensis et Narbonensis obviam sese dederunt Iuvencus duo metropolitani, ut, discordiam inter Waltdum episcopum Nationensem et Rotfredum Avenionensem a prioris instrumentalum unam ejus diocesis Ecclesiam usurpatores, judicarent. Quis fuit illius litis exitus, me latet, *ibid.*

Narbonense concilium (ann. 1064). — Guifredus hoc concilium congregavit. Ibi sederunt cum archiepiscopo Narbonensi decem episcopi, et copia abbatum, clericorum et optimatum. Viginti quatuor canones condiderunt, S. Urbanus II papa, CLI, 746.

Neocesariense concilium (ann. 314-315). — Huic præfuit (ut videtur) Vitalis Antiochias. Imperatorum causam tractavit. Canones quatuordecim condiderunt episcopi tres et viginti ibi sedentes, S. Leo, LVI, 26.

Neocesariense concilium (ann. 358), contra Eustathium, in quo ille episcopus Sebastus in Armenia fuit depositus, *ibid.*

Nicomænum concilium et I concumenium (ann. 325). — Hoc concilium plures prærogativas Filii Dei defuisti et confessus est eum contra Ariannæ consubstantialitatem Patri, et usus est verbo Græco *ὁμοούσιος*, nec damnatus

rebaptizationem quam habita fuerat propria lex Afrorum. Ita sensit et Nicæna synodus, totam illam de baptismo controversiam dirimere molita, non Symbolo aut confessione fidei, sed canone unico, et hoc uno decreto solum deinceps Paulianistas esse tingendos. Cujus concilii canones non complectuntur nisi regulam disciplinæ, fidei autem definitio fere in antiquis conciliis seorsim edebatur. Ibi sederunt trecenti et octodecim episcopi, Tertullianus, III, 1236; S. Ambrosius, XVI, 528; S. Prosper, LI, 570.

Nicænum concilium II (ann. 787). — Habitum fuit imperantibus Irena et Constantino ejus filio. Huic præfuit patriarcha Tarasius. In 7^a sessione decretum est de sacris imaginibus et acclamatum est anathema concilio Constantiopolitano in quo reformatæ fuerant. Huic decreto subscripserunt quinque et trecenti episcopi sedentes. S. Leo, LV, 967.

Nicomediense concilium seu verius conciliabulum (ann. 525). — In quo damnatus est sanctus Eustathius Antiochenus ad exilium. Juxta alios Antiochus coactum est, Cassiodorus, LXXIX, 261.

Noviomense concilium (ann. 811). — Ea fuit hujus concilii causa: Windelmarus, Noviomensis episcopus et Rotaldus, Suessoniensis episcopus, inter se contestabantur de quibusdam parochiis quas quisque suas dicebat. Vulgaris Rhemensis archiepiscopus et communis metropolitani, cum vellet controversiam componere, hoc convocavit concilium, in quo de iis parochiis statutum est. S. Agobardus, CIV, 511.

Noviomense concilium (ann. 811). — Hoc fuit coactum ad hunc finem ut vias sumerent Patres sedentes et jurisdictionem suffraganum Rhemensis arch. formarent, adversus laicorum invasiones in libertates Ecclesiæ, *ibid.*

Noviomensis synodus (ann. 1255). — Henricus de Braine arch. Rhemensis hanc congregavit synodum adversus laicorum invasiones in Ecclesiæ libertates, Flodoardus canon. Remens, CXXV, 126.

Ossense concilium (ann. 548). — Huesca, olim *Saturza*, *Osea*, *Ellergeta* est urbs Hispaniæ episcopalis in provincia Tarraconensi sub metropoli Saraguntis. Ibi habitum est hoc concilium et duo ejus alter de cohabitantibus presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum agit, alter de synodus quotannis habendis, canones conditi sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 982.

Ostionense concilium (ann. 1077). — Huic præfuit legatus Hugo de Die, et jussu papæ. Manasses Rhemensis, Simonis et usurpationis accusatus sententia suspensionis ibi percussus est. Turonensem, Senonensem, Vintoniensem archiepiscopos, et Carnotensem episcopum, quia huic concilio non adfuerunt, interdixit legatus. Prælati autem submissis Gregorius VII, anno sequenti, relevavit ab interdicione, Ivo Carnot., CLXII, 334.

Ostionense seu Oduense concilium (ann. 1094). — Illud concilium ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo f. it congregatum cum archiepiscopis et abbatibus diversarum provinciarum. In hoc fuit excommunicatus Philippus rex. Item dampnata sub excommunicatione fuit Simonica hæresis et presbyterorum incontinentia, S. Urbanus II, CII, 135.

Palestinum concilium (ann. 765). — Hoc concilium fuit convocatum Hieronymo, ex voto Joannis, Gothici episcopi, a suo diacono Longino expresso, ad eum veræ fidei distinctionem mitteret, Hincmarus Rhem., CXXV, 204.

Papiensis conventus (ann. 971). — In eo datum est Ottonis Magni, Romanorum imperatoris, capitulum, *Monumenta diplomatica*, CXXXVIII, 881.

Papiensis synodus (ann. 977). — Ratherius Veronensis episc., qui a sua sede expulsus fuerat, et apud urbem Papiensem se contulerat, concilium invocavit ut reintegraretur, Ratherius Veron., CLXXXVI, 91.

Parisense concilium (ann. 362). — S. Hilarius Pictaviensis, cum e Galliis redux esset, haberi varia jussit concilia ut Nicæna fides firmaretur et Ariminensis perfidia damnaretur. Inter hæc concilia designatur imprimis illud Parisiense, S. Gregorius Turon., LXXI, 4.6.

Parisense concilium (ann. 532). — In hoc depositus est urbis Parisiens. episcop. Sallaracua, canones Aureliæ, quibus subscripserat, violasse reus. Alii dicunt eum incontinentiæ reum: alii simoniæ: ut sit, crimen ipse confessus est, et in monasterio iaculus est, *ibid.*

Parisiense concilium (ann. 615). — Versus tertium Pelagii annum, fuit habitum hoc concilium, anno 45 Childebiti. Ibi sederunt quindecim episcopi, qui decem canones condiderunt, *ibid.*

Parisense concilium (ann. 638). — Huic adfuit rex Dagobertus ubi sederunt magnates et episcopi. Ecclesiæ S. Dionysii privilegia ibi firmata sunt, Flodoardus can. Rhem., CXXXV, 102.

Parisense concilium (ann. 649). — Cum rex Clotarius II totius imperii finibus potteretur Francorum, in omnibusque ejus partibus administrationem constituere vellet, concilium hoc in urbe Parisiorum convocavit, quod ibi quintum numeratur, et usque ad illam epocham quam maxime numero habitum. Ibi sederunt unus de octoginta episcopi cum pluribus magnatibus et principibus vassalibus in ecclesia S. Petri, hodie S. Genovefæ sub episcopo Deusedit. Qui 15 canones condiderunt, S. Bonifacius IV, LXXX, 449.

Parisense concilium (ann. 649). — Martinus I, cum statuisset concilium numero magnum convocare, ut solemnius damnaret Monothellismum, ad Clotarium deputavit, ut convocaret doctissimos sui regni prælatos ad hunc consensum. Ibi statutum est duos dignissimos S. Avatensem et S. Eligium legatos adire Romam ut concilio sederent, Flodoardus can. Rhem., CXXXV, 102.

Parisense concilium (ann. 1072). — Hoc habitum fuit a Gerardo Ostiensis episcopo et apostolicæ Sedis legato, ut iudicium formaretur de dissidio inter S. Albini Andegav. monachos et Vindocinenses monachos quoad Ecclesiam N. D. Cerdonis, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Pictaviense concilium (ann. 590). — Hoc concilium habitum fuit quo tempore Theodofidus Basinaque S. Crucis abbatissæ Pictav. monachæ, ab abbatissa, nomine Leubnera defecerunt. Quæ ob hanc defectionem, poena excommunicationis percussæ fuerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 545.

Pictaviense concilium (ann. 937). — Vel verius synodus diocæsana. In hac synodo episcopus Albuinus S. Cypriani monasterio declinatum jus quoddam id usurpatum restituit jussit, *ibid.*

Pictaviense concilium (ann. 1106). — Hoc concilium habitum fuit coram Boemundo principe Austriæ. Ibi bellum sacrum proclamatum est, et statutum de variis rebus ecclesiasticis, S. Ivo Carnot., CLXII, 115.

Pistensis synodus Caroli II (ann. 862). — In hac synodo rex Carolus plures convocavit episcopos ut cum eis de rebus politicis deliberaret, *Monum. diplom.*, CXXXVIII, 683.

Placentinum concilium (ann. 1097). — Hoc fuit habitum ab Urbano II papa, qui huic præfuit. Tanta fuit assistentium copia, ut habitum fuerit in plano rure. Regina Prædo ibi absolutionem accepit libidinum maritalium ad quas ab imperatore ejus marito coacta est, S. Urbanus II, papa, CLI, 141.

Pontigonensis synodus Caroli II (ann. 876). — Pars actorum ejus superest, scilicet petitio Hincmari archiepiscopi adversus Ludov. regem; confirmatio conventus Ticiensis cum formula sacramenti a proceribus omnibus præstiti, etc., *Monum. diplom.*, CXXXVIII, 767.

Ratisbonense concilium (ann. 792). — Contra Felicem Urgell. — Alcuinus refert causam, prius in Galliam quam transisset Felix Urgellens., jam fuisse Ratisbonæ, coram Caro o Magno in concilio agitatam, et hæresin ejus ibi a Patribus congregatis, damnatam esse, Cælius Sédulius, Prolegom., XIX, 516.

Ratemonense concilium (ann. 874). — Huic concilio præfuit Joannes VIII cum septuaginta episcopis qui sederunt. Dissidio inter Ursum ducem Veneticum et Petrum patriarcham Gradonensem, finem imposuerunt. Auctores anni incert., CXXIX, 1098.

Ravennatense concilium (ann. 874). — Hoc concilium habitum fuit pro Formoso et ejus ordinatione, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 874). — Huic a papa Joanne VIII fuit habitum, ad disciplinam et immunitatem Ecclesiæ reditum. Ad hunc finem novem decem canones conditi sunt, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 882). — Huic præfuit Joannes VIII; Carolus Crassus ibi adfuit et dedit diploma in gratiam abbatis Brumensis; aliud quo sub protectione sua ecclesiam Regiensem cum suis bonis ponere significabat, tertium vero in gratiam immunitatis Ecclesiarum et in particulari Ecclesiæ Arezzo, *ibid.*

Regiense concilium (ann. 877). — In hoc habito sub imperatoribus Theodosio Minore et Valentiniano, de remotione ejus quem episcopum duo tantum perperam ordinare præsumperunt, statutum fuit, et ne absque metropolitano aliquis ordinetur episcopus prohibitum est. Ibi sederunt tredecim Patres, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 219.

Rhemensis synodus (ann. 625). — Hanc Sonaatius Rhemum episcopus celebravit. Ibi interfuerunt Bertolius, S. Arnulfus cum multis aliis episcopis. In qua multa lecta sunt utilia constituta et de rebus Ecclesiæ qualiter tractandæ sint, *Gesta pontif. Camerac.*, CXLIX, 34.

Rhemense concilium (ann. 900). — Hoc concilium habitum fuit sexto die mensis Julii. Ibi excommunicati fuerunt archiepiscopi Foulques occisores. Huic præfuit Hervæus, Hervæus Rhem. arch., CXXXII, 675.

Rhemensis synodus (ann. 991). — Qui præfuit Arnulfus Aurelianensis episcopus. Cum omnes Galliarum episcopi eo convenire non possent, propter quasdam regni necessitudines, ibi maxime conveniunt qui comprovinciales erant, Sylvester II papa, CXXXIX, 289.

Rhemense concilium (ann. 993). — Gerbertus Rhemensis archiepiscopus, et postmodum papa sub nomine Sylvestri II, præfuit huic suæ provincie concilio. Dilapidatores Ecclesie Rhemensis et clericorum vexatores ad faciendam penitentiam et satis actionem invitati sunt, Ordericus Vitalis, CLXXXVI., 92.

Rhemense concilium (ann. 1074). — Hoc concilium habitum, fuit a Renaldo de Martigne, archiepiscopo Rhemensi, qui Robertum Frisonem Flandrie comitem ne postmodum clericorum mortuorum successionem usurparet, impedivit, S. Urbanus II papa, CL I, 97.

Rhemense concilium (ann. 1093). — Presbyteratus Atrebatensis ab archiepiscopo Rhemensi ordinationem Lambertum quem episcopum suæ Ecclesie elegerant petierat; sed archiepiscopus presbyteratum Cameracensem obstatulum posuit esse huic consecrationi prævidens, nihil per se facere voluit et eam ob rem habuit concilium hic memoratum et ad quod presbyteratum Atrebatensem convocavit, *ibid.*, 110.

Rhemense concilium (ann. 1119). — Hoc habitum fuit concilium a papa Callisto II. Ibi sederunt 427 tum episcopi tum abbates et magnates laici. Sedentes quinque canones considerant in hoc concilio, Guibertus, *De vita sua*, CLVI, 999.

Rhemense concilium (ann. 1141). — Ibi Samsom Deprets privi egia et canonicorum possessiones S. Petri de Cas et (ou Cassel), in diocesi Tervianensi confirmavit, S. Ivo Carnot., CLXII, 394.

Rhemense concilium (ann. 1148), sub presidente Eugenio III. — Ibi sederunt copia episcoporum et abbatum Gallie et multitudo exterorum. Quatuor Anglici tantum. Patres condiderunt octo et decem canones, S. Bernardus abb. Claravall., CLXXXII, 1169.

Romanum concilium (ann. 251). — Hoc concilium decrevit alienationem ab Ecclesia Novati et ejus partibus fœverunt. Huic sederunt circa sexdecim episcopi, S. Cyprianus, IV, 135.

Romanum concilium (ann. 220, 300), a Leone congregatum ut Patres sedentes Manichæorum doctrinam examinarent et damnarent, tum Manichæos tum plurimos impiiatis Manichæosque et doctores, S. Leo, LIV, 620.

Romanum concilium (ann. 313). — In hoc Concilianus episc. Carth. accusatus a Donatistis, absolvitur. Ibi sederunt non em et decem episcopi, S. Optatus, XI, 932.

Romanum concilium (ann. 325). — Hoc concilium fuit a S. papa Sylvestro convocatum, præsentem Constantino Augusto. In hoc 1° confirmatur quicquid actum est Nicææ; 2° præceptum est de solemnitate Paschæ; 3° de conciliis ter in anno celebrandis, etc.; 4° nulli clerico licere causam in publico examinare; 5° de præficiendis in ordinibus et proficiendis; 6° de ordinationibus et neophytis non ordinandis. Hæc synodus habita fuit in urbe Roma intra Thermas Domitianas; et ibi 275 episcopi sederunt, S. Sylvester papa, VIII, 825.

Romanum concilium (ann. 325). — Eodem tempore Romanæ habitum est præsentem Constantino; et damnavit iterum tam Callistum quam Arium et Photinum atque Sabellium. Ibi sederunt episcopi 267, *ibid.*, 827.

Romanum concilium (ann. 337). — Convocatum est in fidei Nicæne et sancti Athanasii gratiam, a Julio Papa. Ibi sederunt sexdecim et centum catholici episcopi, S. Julius papa, VIII, 837.

Romanum concilium (ann. 367). — Ea fuit hujus concilii causa quod a schismaticis crimine falso adulteri papa S. Damasus fuerit insinuat. Episcopi, quidam numerum exatuor et quadraginta ibi congregati sunt, mox calumnia detecta innocentiam pontificis testati sunt. Iidem Patres, ut opinantur, in hoc concilio Paternianos seu Venustianos qui matrimonium reſciebant, damnaverunt, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann. 369). — Urbs Mediolanum episcopum Arianum habebat, cui nomen Auxentius. Causa hujus concilii ea fuit quod S. Athanasius et Egypti episcopi S. Damasus papam rogaverant depositionem Auxentii. Enimvero ibi a Patribus, numero nonaginta, depositus fuit, et iidem ad Illyrici episcopos quos plerosque seduxerat, de depositione Auxentii epistolam synodalem miserunt. In eodem etiam schismaticus Ursinus depositus fuit, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann. 374). — In eo Lucius Arius qui sedem episcopalem Alexandriæ usurpaverat, damnatus fuit, et Florens episcopus antipapæ Ursino

Arvens, ibi quoque depositus, S. Damasus papa, XII, 129.

Romanum concilium (ann. 377). — Hoc concilium fuit congregatum contra Eustathium Sebast., quia ad hæresim Macedonianorum redierat; et contra Apollinarium qui novam coeperat generare sectam. Hic et in doctrina et in persona perculsus est, Patresque cum cum Timotheo ejus discipulo qui se episcopum Alexandriæ cari jubebat, deposuerunt. Quæ sententia fuit in concilio Antiocheno posterius confirmata, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 378). — Hoc posterius concilium versus finem anni 378 fuit habitum. Illius causæ fuerunt calumnia cujus insinulabatur papa Damasus Judæo, nomine Isaac, qui partibus antipapæ Ursini vivebat, et audacia aliquot episcoporum qui, etsi fuerat depositus in concilio, tamen vi episcopalem dignitatem relinquebant. De his malis exstat epistola Patrum ad Gratianum et Valentinianum quos ad remedium invitati procurandum, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 379). — Hujus concilii estis Symbolum fidei, et anathematismi adversus Macedonianos, Eunonicanos et Apollinaristarum errores. Hæc confessio fidei in epistola quam scripsit anno 379, papa Damasus ad Paulinum Antiochen. episc. continetur, S. Damasus papa, XIII, 164; Cælius Sedulius, *appetit*, XIX, 35.

Romanum concilium (ann. 382). — Multum fœvitocationi hujus concilii imperator Gratianus. Quod fœd numerosum, quia præter Damasum summum pontificem, et quinque Occidentales metropoliticos, sederant et duo Orientales, scilicet S. Epiphanius episc. Salamina Oriente, et Paulinus Antiochen., cum S. Hieronymo. Putant eum in eo Paulino confirmatam fuisse communionem, nec amplius cum Flaviano communicare statum. Ibi quoque cum Apollinaristis disputatum est, et de modis eos in Ecclesia recipiendi, quando ad eam redierint, tractatum, S. Damasus papa, XIII, 177.

Romanum concilium (ann. 385). — Hoc sub S. Siricio papa habitum est, et fuit magnus numero episcoporum qui ibi congregati sunt. Ea fuit concilium illud convocandi ratio, id est, aliquot vetera quæ in desuetudinem venerant statuta, renovare, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 390). — Convocatum fuit sub papa Siricio contra Jovinianum, qui denuntiatus memorabili Pamphilo, ibi a Patribus fuit damnatus et excommunicatus cum fautoribus suis, *ibid.*, 251.

Romanum concilium (ann. 445). — Hoc concilium congregatum est a S. Leone ea mente ut quæstio inter Quærdonum et Hilarium Arriatensem qui hunc deposuerat, solveretur. Ambo auditi sunt. Nimium superius vel sætem elationis fuit inventum in responso Hilarii qui postea ab aliis accusatus sibi soli arrogare auctoritatem omnes Gallie Ecclesias regendi, in summi pontificis displicentiam incidit. Papa Leo eum derelictum separatim a communione sanctæ Sedis. Qui tamen a gratiam facere contendit, suam Ecclesiam concedendo nec deponendo, S. Leo, LIV, 630.

Romanum concilium (ann. 447). — In hoc concilio, S. Leo remedium attulit spoliationi bonorum Ecclesiarum in Sicilia, quam committent aliquot episcopi, alienationibus vel donationibus quæ fiebant sine consensu totius cleri et sine commodo, *ibid.*, 703.

Romanum concilium (ann. 449). Habitum a S. Leone contra Iatrocinium Ephesium quod Flavianum damnavit, *ibid.*, 836.

Romanum concilium (ann. 454), habitum sub S. Leone papa in Manichæorum causam, *id.*, LV, 947.

Romanum concilium (ann. 487). — Habitum fuit hoc concilium sub Felice II, et tractat de lapsis recipiendis, *id.*, LVIII, 487.

Romanum concilium (ann. 494). — Celebratum est sub papa Gelasio. In hoc concilio condidit Catalogum Veteris ac Novi Testamenti librorum quem habet in veneratione sancta Romana Ecclesia. Ibi sederunt 70 episcopi, Cælius Sedulius, XIX, 329.

Romanum concilium (ann. 495). — Habitum est sub papa Gelasio. Misenii supplicatio in hoc lecta est, et Patres veniam in ejus gratiam acclamaverunt. Is Misenius erat unus ex episcopis legatis qui anno 483, ab Ecclesia defecerant Constantiopolim, ut se partibus Eusebii Dioscori et suorum sectatorum adungerent. Quam ob causam et spe veniæ obtinendam, eorum hæreticorum dogma reject, damnavit et anathematizavit in hoc concilio, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 499). — Sub papa Symmacho, in Basilica Sancti Petri habitum est occasione tumultuum in plebe excitatorum in electione summi pontificis. Itaque ea de re tres canones conditi sunt cum comminatione depositionis et excommunicationis cujuscumque prædyt

aconi vel clerici qui, vivente papa, suffragium dedisse si promississe pro tali eligendo in cathedra S. Petri, invictus esset. Ibi sederunt duo et sexaginta episcopi, septem et sexaginta presbyteri et amplius quinque diaconi, S. Leo, LVI, 121.

Romanum concilium (ann. 500). — Istud dicitur et synodus Palmaria, siquidem distingui debent sessiones variorum conciliorum; in eo enim tantum est differentia. Tractatum una de re et eadem, scilicet de justificatione Symmachi papae, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 501). — In hoc decreverunt apud Symmachum absolutionem et restitutionem omnium temporalium quae schismatici usurpaverant, ad Romanam ecclesiam pertinentium, necnon Laurentii competitoris edis apostolicam et Petri de Altino condemnationem. Ibi sederunt et subscripserunt sexdecim et centum episcopi, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 610). — Beda hoc concilium Bonifacium IV convocasse refert, ut statutum de vita et tranquillitate monachorum faceret. Hæc omne dubium e hoc habito concilio tollit attestatio, S. Bonifacius IV, XX, 103.

Romanum concilium (ann. 680). — Ab Agathone congregatum est, ut Patres aliquot versus sacra Scriptura exantarent. Unde fides Ecclesiae catholicae de mysteriis trinitatis et Incarnationis contra doctrinam Monothelitarum. Ibi sederunt viginti et centum episcopi, S. Leo, V, 1069.

Romanum concilium (ann. 792). — Cum adductus fuisset Romanus Felix episcopus Urgell, ab Angilberto, ibi summum morem confessus est coram Patribus concilii quos ait causa, et episcopatum coram summo Pontifice dedicavit, Caelius Sedulius, XIX, 518.

Romanum concilium (ann. 794). — Hoc paulo post concilium Francofurtense habitum fuit. Cum Felix Urgell, in errore recidisset, denuo ibi a papa Adriano qui tunc praeerat damnatus est, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 799). — Felix Urgell, suam abjurerat haerese, sed tantum ore, sive Romae coram papa Adriano, sive Ratibonae coram Carolo Magno et Patribus ibi sedentibus, aliud corde retinens. Haec fuit causa huius concilii ubi a papa Leone III qui tunc praeerat, damnatus est, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 826). — Huc praefuit Eugenius II et cum illo adfuerunt septuaginta duo Italiani episcopi, duodeviginti sacerdotes, sex diaconi et plures alii clerici. Octo et triginta ibi canones promulgati sunt ere cuncti pro reformatione disciplinae ecclesiasticae, Carolus, XCII, 685.

Romanum concilium (ann. 868). — Ab Adriano II habitum est. In hoc papa anathematis sententia ter percutit Photium qui Nicolaum I deponere in concilio Constantino-politano ausus fuerat, Anastasius Bibliotheca, XXXIII, 1587.

Romanum concilium I (ann. 1074). — Contra clericos simoniacos et incontinentes, a Gregorio VII celebratum est, S. Gregorius, CXLVIII, 785.

Romanum concilium II (ann. 1075). — Ibi interfuit archiepiscoporum, episcoporum et abbatum multitudo, itaque diversi ordinis clericorum copia, pro reformanda Ecclesiae disciplina, *ibid.*, 788.

Romanum concilium III (ann. 1077). — In hoc concilio Henricus rex Germaniae, Sigefridus Moguntinus, Wilhelmus Traiectensis et Robertus Bambergensis, episcopi, excommunicantur, *ibid.*, 790.

Romanum concilium IV (ann. 1078). — Ibi Gilbertus Ravenensis, Theobaldus Mediolani et plures episcopi excommunicantur, *ibid.*, 795.

Romanum concilium V (ann. 1078). — Hoc celebratum est concilium in ecclesia Sancti Salvatoris pro reformatione sanctae Ecclesiae, *ibid.*, 800.

Romanum concilium VI (ann. 1079). — In hoc Berengarius saepe ad penitentiam vocatus, saepiusque relapsus, haerese suam iterum abjuravit, fideique catholicam professus fuit, *ibid.*, 810.

Romana synodus (ann. 1079). — Habita est a S. Gregorio papa. Ibi interfuerunt centum et quinquaginta episcopi. In hac synodo Berengarius veram fidem de Eucharistia professus est, et redux in Galliam adversus hoc dogma scripsit, *ibid.*, 753.

Romana synodus (ann. 1079). — Ab eodem pontifice celebrata est in qua inter cetera excommunicatus est Constantino-politanus imperator. Juraverunt quoque in eadem legati Henrici et Rodulphi, quisque pro domino suo, quod nullis dolis colloquium legatorum Sedis apo-

stolicae in Teutonico regno habendum impediunt. Multa etiam sicut ibi constituta, *ibid.*, 135.

Romana synodus (ann. 1080). — Ab eodem Gregorio papa habita est, post pugnam a Rodulfo partam in Henricum qui depositus est. Ibi Rodulfus legitimus rex proclamatus est. Renovata est investitura recipiendi vel conferendi prohibitio; et rursus promulgata sunt contra Theobaldum Mediolani, Guibertum Ravenensis, et aliquot alios episcopos, et adversus Normannos qui dominia Ecclesiae dilapidabant in Italia, excommunicationes, *ibid.*, 136.

Romanum concilium VII (ann. 1080). — In hoc concilio regnum Germaniae abrogatum collatum fuit Rodulfo, ea constitutione addita, ne deinceps investitura beneficiorum a laicis conferantur vel accipiantur, *ibid.*, 874.

Romana synodus (ann. 1081). — Ab eodem celebrata est, et ibi rursus pronuntiavit adversus Henricum excommunicationis sententiam et adversus ejus fautores, depositionemque a suis legatis latam contra Narbonem et Arelat. archiepiscopos confirmavit, *ibid.*, 136.

Romana synodus (ann. 1083). — Hanc habuit S. Gregorius papa contra quoscunque Henricum regem prohibentes de Romanam se conferret, *ibid.*

Romanum concilium IX (ann. 1083). — Celebratum fuit in basilica Lateranensi, et in eo dominus apostolicus de fidei forma discessit, *ibid.*, 822.

Romanum concilium X (ann. 1084). — In hoc concilio Guibertus antipapa et haeresiarchoepiscopus Henricus pseudo-imperator cum omnibus suis autoribus, excommunicantur, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 1104). — Hoc habitum fuit a Paschali II papa. Objurgavit severe Brunonem Trevirensis archiepiscopum quod investituram sumpserat ab imperatore Henrico, Goffridus abb., CLVII, 69.

Romanum concilium (ann. 1121). — Hoc habitum fuit concilium ut statueret de ordine quem tenere debebant in conciliis archiepiscopi Ravennatis et Mediolani. Exercere jura metropolitani super episcopos cujusdam insulam praetendebat etiam Pisis archiepiscopus. Concilium jus rececit, *ibid.*

Rothomagensis concilium (ann. 1072). — Hoc habitum fuit a Joanne archiepiscopo Rothomagi qui et praefuit. Adfuerunt sui suffraganei, cum Wilhelmo Anglorum rege Normanniam gubernante, anno XI Alexandri II papae, et XII Philippi I, regis Francorum. Ibi Patres sedentes plures condiderunt canones, Joannes arch. Rothom., CXLVII, 267.

Rothomagensis concilium (ann. 1096). — Hoc habitum fuit a Guillelmo Rothomagensi archiepiscopo, cum suis suffraganeis in sua metropoli ecclesia. Ibi capitula synodi quae apud Clarummontem facta est, unanimiter confirmaverunt; addiderunt octo canones, S. Urbanus II papa, CLI, 197.

Rothomagensis concilium (ann. 1118). — Henricus Angliae rex ibi conciliavit pacem regni cum dominis et Raboldo Cantuariensi, dum Goffridus Rothomagensis res ecclesiasticas conciliabat cum quatuor suffraganeis et pluribus abbatibus. Conradus, papae legatus in hoc questus est de imperatore et antipapa Bourdino, ab episcopis Normanniae petens, ut precibus et nummis adjuvarent, Odericus Vitalis, CLXXVIII, 855.

Rothomagensis synodus (ann. 1119). — Goffridus Rothomagensis arch. tenuit hanc, ut presbyteris sui diocesis notas faceret canones, et specialiter canonem qui mulieres sive concubinas prohibebat, Odericus Vitalis, CLXXVII, 859.

Rothomagensis concilium (ann. 1189). — Hoc habitum est a Waltero archiepiscopo, praesentibus omnibus suffraganeis, abbatibus quoque quamplurimis, multis etiam viris discretis et prudentibus. In quo statuta sunt capitula subscripta, Petrus Blesensis, CCVII, 1180.

Salgunstati (in) concilium (ann. 1025). — Cui praefuit Aribio Mogunti. archiepiscopus. Hoc habitum est quatenus multitudine divinarum officiorum atque synodalem legum componeretur dissensio, et disparitas singularium consuetudinum redigeretur in unum, Burchardus Worm. episc., CXL, 1058.

Salzburgiense concilium (ann. 741). — Hoc concilium vel verius haec synodus secundum Salzburgi ad Salam Fraconicam convocatum fuit. Adfuerunt ibi plures episcopi inter quos Ekka sive Elto, Argentoratensis, et Reginfriedus Coloniensis.

Salzburgiense concilium (ann. 807). — Huc praefuit Arnou primus Salzburgiensis archiepiscopus. Decimas sese in quatuor partes dividendas ibi statutum est, scilicet: primam ad episcopum, secundam ad clericos,

tertiam ad pauperes et quartam partem ad fabricam ecclesiæ pertinere, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 805.

Episcopatum vero in Nova Francia, seu Franconia, et in Hassia nunc fundandi erant. Omnem igitur provinciam in tres di-crevit parochias, et Wirceburgum Sancti Ziliani martyrio celebre, Buriburgum in Hassia, et Eichstadium in finibus Bavariorum, sedes episcopales esse constituit Bonifacius, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 805.

Santonense concilium (ann. 579). — Hoc concilium comitem Nantunum, episcopi Heraeli qui eum excommunicationis poena perculebat, misericordiam commendavit. Hic comes absolutionem efflagitabat quam ei concessit episcopus, S. Gregorius Turon., I, XXI, 352.

Santonense concilium (ann. 1089). — Amatus Oleronensis episcopus ibi nominatus est Burdigalensis archiepiscopus, S. Urbanus papa, CLI, 65.

Santonense concilium (ann. 1097). — Urbanus II papa hoc indixit concilium, in quo statutum est de jejuniis in festorum Vigilis apostolorum, S. Urbanus II, ibid., 224.

Santonense concilium (ann. 565). — Hoc convocavit archiepisc. Burdigalensis Leontius et ibi episcopum Santonensem deposuit. Aequè fieri videtur depositio; hic enim episcopos sine suffragiis cleri et populi ordinatus erat, et edictum a rege Clotario ut ordinaretur absque metropolitanis, qui aberat, consensu, impetraverat. Hæc duo disciplina ecclesiastica in postremo Parisiensi concilio statuta adversabantur, S. Gregorius Turon., LXXI, 552.

Sardicense concilium (ann. 547). — Ibi præfuerunt legati Julii; inter Occidentales primas tenebant sedes Protogenius episc. Sardic. et illustris Osius. Habitu fuit ad confirmandam fidem et doctrinam suam, inter Catholicos et Eusebianos ad controversias dirimendas S. Hilarius Pictav., X, 575.

*Sardicense conciliabulum (ann. 547). — Apud Philipopolim congregatum fuit. Cui adfuerunt Eusebiani fugientes Sardicum ubi Catholici indixerant concilium supra memoratum. Ibi Eusebiani statuerunt Symbolum fidei suspectum et in quo detrahunt verbum *Consubstantialis*, S. Hilarius Pictav., ibid., 507.*

Sauriacum concilium (ann. 590). — In hoc, Droctegisio Suessionensis episcopo reintegrari in sua urbe episcopali, unde exsulari quatuor abhinc annis coactus erat, jussu suæ provincie episcoporum propter intemperantiam habitus, licitum fuit, S. Gregorius Turon., LXXI, 514.

Seleucenum concilium (ann. 399). — In quo Cajumas episcopus hujus sedis, ante convocatos episcopos, suæ sedi episcopali renuntiavit sponte et cum tanta humilitate ut ad lacrymas Patres sedentes excitaverit, Cassiodorus, LIX, 274.

Seleucenum concilium (ann. 410). — Hoc fuit habitum regnante Theodosio Juniore imperatoris Arcadii filio. Ibi septem et viginti canones Patres sedentes ad numerum quadraginta condiderunt, ibid.

Selenenun concilium (ann. 485). — Hoc habitum fuit a Babucit Seleuceni episcopo. Barsumæ et ejus falsi concilii ibi damnata est decisio, Sidonius Apol., LVIII, 51 gr.-82 gr.

Seleucenum conciliabulum (ann. 495). — In hoc, Barsumas, dogmatis Nestoriani amator episcopus, quæ antea de presbyterorum atque monachorum matrimonii decreta fuerant, confirmavit, ibid.

Septimunicense concilium (ann. 418). — In hoc qui sederunt episcopi sex canones condiderunt; quos refert Rahnzius in diaconi Ferrandi collectione, Sidonius Apollin., LVIII, 515.

Sirmiense concilia contra Photinum (an. 551). — Primo sedentes Patres eum ibi deposuerunt. Deinde quod formularium fidei condiderant, Photino etsi deposito, subscribere proposuerunt, cum promissis in suo episcopatu eum reintegrandi. Sed hic nedum inuocat, Patres ad contentationem provocavit litigiosam, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 288.

Sirmiense conciliabulum (ann. 387). — Ab Arianis convocatum est eo tempore quo imperator Constantius per hilemem Sirmi commorabatur. Ibi Patres ibi sedentes et omnes Occidentales condiderunt formulam fidei cui Osius ipse subscribere coactus est. Hæc formula non orthodoxa, ibid.

Sirmiense conciliabulum (ann. 759). — In hoc concilio Valens et Anomæi qui ejus partibus favabant, tertiam expositionem fidei confecerunt cui subscribere Basilium Ancyranum et pures alios episcopos qui huic aderant, coegerunt ibid.

Stampense concilium (ann. 1072). — Ibi actum est in

causa Irenis Carnot, quem Richerius Senon. arch. depone-re volebat ut restitueret Codefredum in hac sede, sed infructuose egit, quia legitimus episcopus Carnot. appellationem ad summum pontificem direxit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Stampense concilium (1150). — Rex Ladovicus Cranus hoc concilium convocavit ut partem sumerent Innocentium inter et Anacletum papas electos. Huic fuit invitatus S. Bernardus, et jejuniis precibusque observatis illi rem referre conventum fuit, S. Urbanus II papa, CLVI, 405.

Suessionense concilium (ann. 745). — Pipinus princeps et dux Francorum hoc concilium convocavit pro parte Franciæ ei subjectæ. Ibi sederunt tres et viginti episcopi cum sacerdotibus et clericis; ibidem cum aliis optimatibus adfuit ipse Pipinus. Pertur huic præfuisse Bonifacium Moguntinum. Decem statuta ferme eadem ac Germanica et Septimeuse ibi facta sunt, S. Bonifacius, LXXII, 824.

Suessionense concilium, loco incerto (circa 845). — In hoc capitulare incerti anni datum est in synodo cui interfuit Bonifacius apostolicæ Sedis legatus, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 826.

Suessionense concilium loco incerto (circa 745). — In provincia Francorum habitum, vel melius synodus sexta quæ a S. Bonifacio celebrata est. Ibi octo episcopi, omnes Angli adfuerunt. In hac synodo condemnati sunt Aldelbertus et Clemens, ut ex Actis concilii Romani patet. Jam etiam episcopali gradu dejectus Gervasius episcopus Moguntinus, ibid.

Suessionensis synodus (ann. 1078). — In hac synodo, Ratholdus, Noviomensis episcopus altare cessit d'Ames abbatæ S. Theodorici, Hincmarus Rhemens., CXIV, 38.

Suessionense concilium (ann. 1093). — Huic præfuit Renaldus Rhemensis archiepisc. adversus Rosalini erroris coacto, qui fuit Compendiensi clerico, ipse eos com episcopis abjuravit ad meto, cum postea eosdem de-cuit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

*Suessionense concilium (ann. 1122). — In hoc concilio, legatus Cuno, episcopus Prænesti, Absalardem propri manu ab comburendum suum librum *De Trinitate* et avam ad faciendam fidei professionem coegit. Symbolum S. Athanasii legere jussus est: legit, ægra vero ei cum multis suspiriis. Deinde ad monasterium S. Medardi, unde paulo post ad S. Dionysii monasterium remissus est, S. Bernardus, CLXXXII, 1049.*

Suffetulense concilium (ann. 418). — In hoc concilio ne latus ad episcopatum proveheretur nisi per omnes gradus ministerii clericalis transierit, prohibitum est, Sidonius Apollinaris, LVIII, 144.

Suffetulense concilium (ann. 524). — Huic concilio adfuit S. Fulgentius qui de allorum episcoporum coactum consensu, præsentem honorem episcopo Quodvultodem cessit, in concilio Juncensi præcedenti ipsi concessum, adeo erat magna humilitate cum ardenti pacem serrandi desiderio, S. Leo, LVIII, 278.

Synadense concilium (ann. 256-258). — Contra Montanistas fuit habitum. In hoc baptisma ab hæreticis colatum esse reiterandum statutum est. Id testatur S. Dorotheus Alexandriæ qui addit illud concilium congregatum fuisse longe ante Africanæ concilia de eadem rebaptizatione. Ibi sederunt Phrygiæ, Galatiæ et Ciliciæ episcopi, S. Augustinus, XL, 495.

Tarraconense concilium (ann. 516). — Huic præfuit Joannes Tarraconensis ante decem episcopos ibi sedentes, qui tredecim canones ad veterem confirmandam disciplinam condiderunt, S. Leo, LVI, 368.

Taurinense concilium (ann. 401). — Quod habitum fuit in ecclesia Taurinensi eo fine ut Patres varias quibus in Galliis pax turbabatur, difficultates solverent. Videtur ibi quid pro primatu contulerit Arelatensi episcopo illud concilium, ibid.

Tauritarum concilium (ann. 1089). — Hoc habitum fuit ab archiepiscopo Pisiacensi S. Sedis legato. Ibi, qui adversus papam sese rebellaverat Torquitor, Sardium de mulis excommunicatus est. Juxta (Mansi) hic dominus ex usu regionis qualitate judex, fortasse fuit erat regis Henrici et Guthberti antipapa, S. Isidorus Hispal., LXXIV, 247.

Tauritanum concilium (ann. 1156). — Fuit hoc habitum ab Abbone qui hujus urbis erat archiepiscopus, ibid.

Tauritanum concilium (ann. 1623). — Dicitur etiam et verius quidem synodus Taurinensis, a Jacobo Pasquaro hujus urbis archiepiscopo habitum fuit. Hic ibi promulgavit statuta de administratione sacramentorum, de contritionatibus, etc., etc., ibid.

Tchernatense, Tegernerense, vel Terrens concilium (ann. 881). — Hoc concilium in monasterio hujus nominis habitum fuit, in diocesi Friangensi sito. Quæ ejus

fuit ea : Alio episcopus urbis, quod religiosi sibi vindicarent parochiales ecclesias ad se pertinentes, querebatur : cum in hoc concilio monachi nullum in probationem pertinentem producebant instrumentum, Attoni eas reddere coacti sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 178.

Telense vel Telepiense concilium (ann. 418). — Hoc in ecclesia apostolorum habitum fuit. Huic praefuit Donatus qui in aedis vocatur primae sedis episcopus et urbis Telepiensis. Ibi lectae papae Siricii duae epistolae et aliquot statuta fuerunt, *ibid.*, 724.

Thebestinum concilium (363). — In Numidia habitum est, eam ob causam quod Donatistae adversus Catholicos vim exercerint. Ii enim schismatici ab exilio revocari optantes, supplicem epistolam ad Julianum Apostatam direxerunt, petentes se in suis Ecclesiis quas ab eis Constantinus imperator abstulerat, de novo reintegrari. Huic praefuit inquit Julianus. Illud vero fuit contumeliae Donatistis quod inter imperatores, ille solus qui unitati paci et rei Ecclesiae erat visibiliter infensus, illis inuit *ibid.*, 307.

Thematian concilium (ann. 363), in Byzacena. — Bazuzius tres canones eoditis in hoc concilio citat, *ibid.*, 319.

Theodonis apud villam (Thionville) concilium (ann. 355). — Hoc fuit convocatum ab imperatore Ludovico Debonario, ad rehabilitationem suam, quia machinationibus sui filii Lotharii depositus fuerat in conciliabulo Compendiensi. Ebo, archiepiscopus Rhemensis, primus machinator, ibi seipsum deposuit hoc modo : Acta est haec Ebonis confessio ejusque proprio manus subscriptione roborata, coram omnibus ad ministerium episcopale indignum se confessus est, et ab eo recedere debere, et sub poenitentiae modo Dominum sibi propitium facere velle, Hincmarus Rhemensis, CXXV, 325.

Theodonis apud villam synodus (ann. 844). — Habita fuit haec in loco Latine Judicium, et vulgo Sala. Imperator Lotharius et duo reges sui fratres, Ludovicus et Carolus, ibi adierunt. Drogo, episcopus Metensis, huic praefuit, et sedentes canones sex considerant, Flodoardus can. Rhemensis, CXXXV, 151.

Thessalonicense concilium (ann. 580). — Ibi episcopi Bonosii haeres damnata est quae Deiparam a partu esse virginem deuisse, contendebat, S. Leo, LVI, 190.

Thessalonicense concilium (ann. 458). — In hoc concilio anathematizati sunt Eutyches, Dioscorus et Timotheus. Patres ibi sedentes decreta concilii Chalcedonensis confirmaverunt. Leo imperator hoc concilium convocaverat, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 518). — Congregatum est voluntate Hormisdæ sum. pontificis, ut confirmarentur decreta in Chalcedonensi statuta. Noctis schismatici incensurum locum concilii, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 680). — Huic praefuit Paulus episc. hujus urbis. Duo concilia in gratiam hae-esis Monothelitarum quae infestata erat, habuit. In primo hae-esis doctrinae expositionem erexit quam ad S. Martinum, in cathedra Petri sedentem misit cum epistola synodica in hujus defensionem. Ad eum vero rescribit papa et misit duos legatos per quos professionem fidei catholicas abscribere eum jussit, *ibid.*

Ticinensis II conventus Ludovici II imperatoris (ann. 855). — Capitula quae gloriosus imperator Ludovicus vis episcopis de statu sui regni considerare praecipit, *Document. Diplom.*, CXXXVIII, 609.

Ticinensis III conventus Ludovici II imperatoris (ann. 858). — Capitula ad petitionem populi, ab imperatore promulgata, *ibid.*, 617.

Tigistanum concilium (ann. 418). — In Mauritania Caesariensi. Sunt scriptores qui, concilium, in quo praefuerunt papae Zozimi legati, credunt, non apud Carthaginem sed in Mauritania Caesariensi, et quidem apud Casar. anive forsan Tigistanum super memoratum, habitum fuisse. Hujus concilii ea fuit causa ut Ecclesiae aliquot negotia tractarentur ac solverentur, S. Augustinus, XL, 415-439.

Toletanum concilium (ann. 400). — Habitum est sub pontificatu Anastasii, imperantibus Honorio et Arcadio, et restitueretur disciplina et adunatae sint Ecclesiae a schismaticis diviae. Vignati canones ibi conditi sunt, bi Dictionis et Symposius suos errores abjuraverunt, S. eo, LX, 1007.

Toletanum concilium (ann. 447). — A S. Leone convocatum est, qui committit opponentem erroribus Priscilianistarum per Hispaniam grassantibus Asturicensem piscopum Turibium. Hic refutationis scriptum edidit quod ad Idatium et Ceponium misit, *ibid.*

Toletanum concilium (ann. 527). — Habitum est a Monacho episcopo Toletano ubi sederunt septem episcopi hispaniae in quo quique canones condiderunt, *ibid.*, 290.

Toletanum concilium (ann. 559). — Hoc concilium convocavit Recaredus filius et haeres Leovigildis, Visigotorum regis, in Hispania et recens conversus ab Arianismo, ut suorum conversionem subsectorum, qui instar filius dogma haereticum suo exemplo et suis precibus reliquerant, consolidaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 583.

Toletanum concilium (ann. 587). — Habuit locum hoc concilium inter Catholicos et Arianos episcopos ibi confusione perfructi sunt Arianis. Sanctitatis nota quam protulit miracula, quaeque sectam Arianam decere non poterat, imprimis in hac circumstantia valebat. Rex convictus conversus est et baptizatus est Recaredus, S. Gregor. Turon., LXXI, 613.

Toletanum concilium (ann. 610). — Anno primo regni Gundemari, cum de primatu ecclesiae Toletanae contestarentur aliqui, hoc habitum fuit concilium quod hoc ecclesiae hunc primatum adjudicavit et anathema cuiusque neganti motus est, *ibid.*, 586.

Toletanum concilium (ann. 683). — Hoc locum habuit anno quarto regis Ervigii. ibi sederunt octo et quadraginta episcopi, septem et viginti per deputatos, quinque abbates, archipresbyter, archidiaconus et primiciarius Ecclesiae Toletanae, et sex viginti potentiores. Statuta duodecim super petita principis, fecerunt, *ibid.*, 486.

Toletanum concilium (ann. 688). — Habitum est primo anno Egicanus principis. Ibi sederunt unus et sexaginta episcopi cum novem abbatibus, archidiaconus et primiciarius Toletanus, quinque presbyteri quorum duo delegati abbates, et tres de viginti comites : 1º actum est per discussionem de dogmate ; 2º de duobus iuribus iurandis regis quorum alterum alteri videbatur contrarium, *ibid.*, 510.

Toletanum concilium (ann. 693). — Quod fuit decimum sextum. Ibi sederunt novem et quinquaginta episcopi cum quinque abbatibus et tribus deputatis pro absentibus episcopis. Adfuit rex Egicanus, praesens ipse, cum sexdecim comitibus. Primo memorandum materiae quas in consensu erant tractandae, continens, lectum fuit, post praesentationem episcopis ; secundo tredecim canones condiderunt, *ibid.*, 527.

Toletanum concilium (ann. 694). — Quod fuit decimum septimum. Hoc habitum fuit in ecclesia S. Leocadia civitatis suburbanae. Ibi interfuit rex Egica cum multis episcopis qui octo canones condiderunt, *ibid.*, 531.

Toletanum concilium (1090). — Habitum fuit hoc concilium a legatis, astantibus diversarum provinciarum episcopis et notanter Bernardo, archiepiscopo Toletano, a Roma Hispaniam repente. Varii destructi sunt ibi abusus, et legatio ad Toletanum missa est ut ibi restauraretur religio, S. Urbanus II papa, CLI, 70.

Treverensis synodus (ann. 566). — S. Goar intemperantiae insimulatus, suam in hac synodo innocentiam testatus est, et Rustico episcopo sua revelavit crimina, Flodoardus can. Rhemensis, CXXXV, 139.

Treverensis synodus (ann. 664). — Numerarios episcopos Treverensis, ibi coram episcopis et clericis pluribus, factas monasterio Deo-dato donationes confirmavit, *ibid.*, 511.

Triburiense concilium (ann. 1036). — Hoc concilium convocavit Triburiae secus Moguntiam imperator Conradus, ut quae utilitatis et religionis sunt ad invicem conferrent Patres sedentes. *Chronica. S. Andreas castri, Cameracensis*, CXI, IX, 250.

Triburiense concilium (ann. 1076). Hoc habitum fuit concilium a legatis papae cum aliquibus magnatibus et episcopis Allemaniæ qui deponere Henricum rursus tentaverunt. Haec varia tentamenta eum tandem se in Italiam conferre incitaverunt ut absolutionem a papa acciperet, D. Ivo Caruol., CLXI, 732.

Tridentinum concilium (ann. 1545). — Hoc concilium bulla papae Pauli III convocatum ad calendas Novembris ab incarnatione Domini 1542 anni, haberi incipit tantum 13º die Decembris anni 1545 ; fuit ultimum oecumenicum. Huic praefuerunt tres legati papae, cardinales scilicet Del Monte, episc. Palestrinae, Marcellus Cervini, presbyter, et Renaldus Paulus diaconus. In prima sessione sederunt quatuor archiepiscopi, duo et viginti episcopi quinque ordinum generales, plures theologi et aliquot deputati principum. In quinque sessionibus hoc concluditur concilium, Dracontius, LX, 821.

Tridentinum synodus (ann. 1593). — Sub cardinale Ludovico Madrucci, episcopo Trident. habita est. Ille in hac promulgavit statuta de minimis disciplinae ecclesiasticae. Conjugatos cohabitare stricte jussit, et illi qui eos hospitarentur ut viverent separati, poenas ecclesiasticas minatus est. Excommunicatione. beneficiarios quosunque qui, sata converterent in prata ut sese a decimis eximerent,

Trojanum vel Trecent concilium vel Tricassinum (ann. 429). — Cum Britanniae episcopi ab episcopis Galliae auxilium petiverunt, ut Pelagianus dimicaret, quorum errores in Magnam Britanniam grassabantur, in numerosum concilium congregaverunt, ut de ea re deliberarent, Urbanus II papa, CLI, 60.

Trojanum concilium (ann. 1095). — Ab Urbano II papa fuit habitum hoc concilium. Ibi sederunt fere septuaginta quinque episcopi, abbates duodecim. Duo supersunt hujus concilii canones, *ibid.*, 107.

Trojanum concilium (ann. 1107). — Papa Pascalius II qui in Galliam se contulerat ejusdem anni initio circa Ascensionem hoc concilium habuit; de bello sacro et induciis Dei ibi deliberatum fuit, *ibid.*

Trojanum concilium (1128). — Habitum fuit a Matthaeo cardinale legato in Gallia. Patres sedentes statuerunt componere novam regulam pro equilibus templaribus quam a papa Honorio approbaretur, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 909). — Cai praefuit Hervaeus arch. Rhem. Hoc concilium coactum fuit contra fornicationes, adulteris, homicidiis, dilapidationes, et violentias omnis generis: ibi duodecim episcopi sederunt qui quindecim canones considerunt, Hervaeus Rhem., CXXXII, 675.

Trosleianum concilium (ann. 921). — Hervaeus arch. Rhem. habuit hoc concilium ubi, ex rogatione regis, annulavit quam paulo antea tulerat adversus comitem Erdebaldum excommunicationem. Sed eodem tempore occisus fuerat. Sic post mortem tantum absolutus est, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 924). — Huc concilio praefuit Sculfus Rhemensis archiep. In eo Stephanus Cambresiensis episcopus, excusationem accepit a comite Isaac qui unum e suis castellis incendiderat. Comitem absolvit episcopus, solutis tamen libris centum argenti pro indemnitate, *ibid.*

Trosleianum concilium (ann. 927). — In hoc concilio, Herluinus, comes de Pontibieu, qui, quod vivente uxore, ad secundas nuptias convolverat, excommunicatus fuerat, penitentiam egit. Ibi sederunt sex episcopi, et comes Heribertus qui illud concilium coegerat, aderat, *ibid.*, CXXXII, 676.

Trullianum concilium (ann. 682). — In urbis Constantinopolitanae palatio, cui nomen Trullus, habitum. Hoc concilium inter multa approbata alia, alia rejecta approbat cum aliis receptissimis synodis, etiam a Cypriano qui Afrorum fuit arch. et martyr, synodum quam sub eo fuit et emissum canonem qui in praedictorum praesentibus locis et solum secundum traditionem eis consuetudinem servatus est, Tertullianus, III, 1245.

Tullense concilium (ann. 550). — S. Nicetius Triverensis archiepiscopus qui in quinto Aurelianensi et in secundo Claramontano concilio sederat, hoc ex consensu Theobaldi regis convocavit in urbe Tullensi. Ejus convocatio facta videtur propter contumelias quas, quos excommunicationis poena perculerat ob crimine incestuosum in contrahendis matrimoniis, Franci sancto Nicetio fecerant, S. Gregor. Turon., LXXI, 1165.

Tullense concilium (ann. 835), vel verius *synodus Tullensis*. — In hoc concilio Protharius Tullensis episcopus, abbas S. Aprae in parochia Sancti Massimini (Mesuin) sita, iura confirmavit, *ibid.*

Tullense concilium (ann. 860). — Verius synodus dioecesis in qua Drogo episcopus Tullensis, reclamante abbate, quarum jus possessionis ei disputabat ecclesia vicina, abbas S. Aprae decimas restitui jussit, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 875). — Hoc concilium, fuit habitum pro ordinatione episcopi sancti Martini, S. Leo, XVI, 512.

Turonense concilium (ann. 461). — Hujus occasio fuit S. Martini sollemnitas, ibi novem sedentes episcopi tredecim decreta sanxerunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 567). — Huc praefuit S. Euphronius Turon. Ad Patres hujus concilii epistolam scripsit S. Radegundis, ut monasterium quod formaverat Pictavi confirmationem impetraret et ejus regulam. — Qui ibi sederunt Patres canones septem et viginti considerunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 858). — Herardus vel Gerardus, Turonensis archiepiscopus habuit hoc concilium suae provinciae 16ta die Maii. Excerpta aliquot canonum ibi collecta sunt, Victor II, CL, 56.

Turonense concilium (ann. 1075). — In quo statutum est festivitatem S. Reliquiarum Martini quotannis celebrandam, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1122). — Hoc habitum fuit ab Urbano papa. Ibi decreta concilii Claramontani confir-

mata sunt. Summus pontifex Philippum regem absolvere renuit quamvis pars episcoporum exposculet, S. Urbanus II papa, CLI, 199.

Turonense concilium (ann. 1225). — Hoc concilium habitum fuit ab Jubelio de Mayenne vel de Millebois. In Palris sedentes quatuordecim canones considerunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1163). — Hoc concilium ad dictum fuit a papa Alexandro III. Huic adfuerunt decem septem cardinales, centum viginti episcopi et quadraginti et quatuordecim abbates, et magna copia aliorum tam ecclesiasticorum quam laicorum, ex omnibus provinciis regibus Galliae et Angliae subjectis, S. Thomas (a. tuar., CXC, 58).

Tyrense concilium (ann. 565). — Adunati Macedoniam huic sederunt concilio, et eo epistolae communi a summo pontifice et ab aliis episcopis Occidentis autulerunt. Orientales (Aethiopes) se eo contulerunt, unanimes cum Macedonianis. Tarsi concilii indictionem dederunt, ut firmaretur fides Nicæna, obstituerunt Ariani, auctoritate imperatoris Valentis fulti, qui edicto ne congregarentur episcopi, prohibuit, Cassiodorus, LXIX, 169.

Tyrium concilium (ann. 335). — In hoc, S. Athanasius calumniarum virga percussus injuste, injuste depositus est ab Eusebianis ei infensus, *ibid.*

Tyrium concilium (ann. 518). — Illud concilium habitum fuit decima sexta die mensis Septembris. Ibi tantum sederunt quatuor episcopi cum metropolitano Tyri. Quod erat definitum in concilio Constantinopolitano a concilio Hierosolymitano quod in antecessum habuerant, adoptavit. Unde haec tria concilia partim recepta, partim ab Ecclesia Romana rejecta. Recepta in eo quod ipsa recipiunt Chalcedonense concilium, et damnant Serrianos, Eutychianos; rejecta, in eo quod reponant in apostolici Euphemium, Macedonium, Acaciam quos S. Pontifex Hormisdas abstulerat, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 799). — Hoc convocatum est ut sedentes Patres Felicem Urgellensem invitarent qui imperatorem adiret ut ab errore decideret, S. Agardus, CIV, 107.

Urgellense concilium (ann. 887). — In hoc, deorum intrusorum episcoporum firmata est depositio, et Probius Barcinonensis episcopus, a Patribus ibi veniens, sola stola indutus, postulavit, quod unum ex his duobus ordinasset, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 991). — Hoc concilium habitum fuit ab episcopo Urgellensi et duobus suarum collegarum. Ibi congregavit canonicos, presbyteros et monachos suae dioecesis, et interdicto omnem regionem Carionensem et Baraquerensem percussit, quia ecclesiam hujus usurpatam fuerant a malis qui postea episcopo in eis fundata negarent. Episcopis visum est consilia Ermengardiae et suis filiis parcere, quamvis sub eorum nomine depraedationes factae fuissent, et eorum minister excommunicare satis habuerunt, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 374). — Sub imperatore Gratiano. Quod quidem fuit coactum ob aliquot dissidia in Galliarum Ecclesiis gravantia quae ibi parata sunt. Duo et viginti episcopi ibi sederunt, S. Leo, LV, 100.

Valentinum concilium (ann. 419). — In hoc sedentes Orenensis provinciae aliquos adversus episcopum Valentinum. latis examina verunt accusationes, S. Gregorius Turon., LXXI, 611.

Valentinum concilium (ann. 530). — Acta hujus concilii dispersa sunt. Ex fragmento quod in Vita S. Caesarii Arelatensis refertur a Cypriano diacono, quaestiones de gratia ibi agitatae esse novimus, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 584). — In hoc Sapaudus Arelat. episcopus praefuit, et cum eo sederunt sexdecim alii episcopi, qui donationes a rege Guntramno locis sacris et a defuncta regina Austrechilde sua uxore et suis filiis Deo sacratis factas, confirmarunt, *ibid.*

Valentina synodus dioecesis (ann. 1255). — Ab Andrea d'Albalato habita est. Hic praefuit ibi promulgavit (aut tollens de administratione sacramentorum et parochorum residentia. Ludos aleatorios, saltationes, specula et tavernas prohibuit. Dissolutiones in ecclesiis et criminebris occasione Vigiliarum, Hincmarus Rhem., CXXV, 591.

Valentina synodus (ann. 1518). — A S. Thoma de Villanova, hujus urbis archiepiscopus habita est. Summus pontifex aliquot statuta de disciplina in choro tenenda ibi condidit. Prohibuit ne presbyteri mortuorum corpora deferrent, nisi confratrum defunctorum, *ibid.*, 67.

Valentina synodus (ann. 1590). — Sub Martino Aph archiepiscopus Valent. habita est; et habuit duas sessiones. In prima iterato Missam celebrare diebus Dominicis et festis in parochiis quibus annexa est ecclesia liceant

oncedit. Ibidem recitare Breviarium Romanum et ejusdem liturgiæ missali uti, ex prescriptione Pil V Bullæ, *ibid.*

Valentina synodus (ann. 1590). — In hac synodo tria nova statuta de Missarum elemosynis, de pauperum sepulturis, et de caeremoniis Missæ facta fuerunt, *ibid.*

Valletanum concilium (ann. 1157). — Hoc concilium celebratum fuit ex voto regis Alphonsi VII, et ei præfuit Guido, cardinalis et legatus S. Sedis. De modis vero Alphonsi cum rege Portugallensi reconciliandi, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 325.

Valletanum concilium (ann. 1155). — Hoc regnante Alphonso VIII habitum fuit, et ei præfuit cardinalis Hyacinthus, S. Sedis legatus. Ibi privilegium S. Petri de Extonza monasterio juxta urbem Legionem a domna Sancia regina regis Alphonsi sorore concessum, confirmatum est, *ibid.*

Vasense concilium (ann. 443). — Quod habitum fuit apud Auspicium catholicum hujus urbis episcopum. Ado Viennensis episcopus qui verba facit de hoc concilio versus finem anni 457, narrat Nectarium suorum prædecessorum unum huic præfuisse, et in publico Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam naturam, unam potentiam, unam divinitatem et unam virtutem habere, prædicasse. Decem canones ibi conditi sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 81, 103.

Vasense concilium (ann. 529). — Huic præfuit S. Cæsarius Arelat. episcopus, anno quarto Felicis pontificatus et Athalarici regis Italiæ. Omnes in hoc congregati quod veteres canones non læserint gratias Deo egerunt, et dein quinque alios tum de liturgia tum de disciplina condiderunt, *ibid.*, 261.

Vercellense concilium (ann. 1050). — Hoc habitum fuit a papa S. Leone IX. Adfuerunt varii episcopi. Citatus est Berengarius, nec venit. Damnatus est ibi error, sicut liber Scoti de Eucharistia, B. Lanfrancus Cantuar. arch., CL, 32.

Vercellense concilium (ann. 1570). — Hoc habitum fuit sub Joanne Francisco Bonhomme. Habemus statuta plurimum synodorum sub eo episcopo habiturum, *ibid.*

Veronense concilium (ann. 967). — Habitum fuit illud concilium contra clericos concubinarios, S. Leo, LVI, 153.

Veronense concilium (ann. 934). — Hujus fuit ea causa: Inter Joannem Aquileiensem patriarcham et Oibertum sive Othelbertum Veronensem episcopum, de aliquot ecclesiis in eadem urbe sitis cujus rectores ordinario obedire recusabant, erat dissidium: recusantes patriarchæ obsequi prætendebant debere: sed concilium contra statuit, et episcopo Veronensi jurisdictionem restituit, *ibid.*, 1286.

Viennense concilium (ann. 177). — Hoc concilium melius diceretur *fideliæ consensus*, ubi martyrum Lugdunensis historia redacta est et missa ad Asiæ Ecclesias cum epistolis martyrum adversus Montani hæresim. Ad eandem a Patribus Lugdunensis concilii sententia adversus Lucem impostorem lata, directa fuit, *ibid.*, 576.

Viennense concilium, quod fuit habitum ob electionem Ravenni, successoris S. Hilarii in sede Arelatensi, *ibid.*

Viennense concilium (ann. 474). — A S. Mamerto hujus urbis episcopo congregatum fuit occasione incendiorum, terræ motuum et aliarum calamitatum quæ per Galliam grassabantur, et per urbem sub episcopatu S. Mamerti. In hoc concilio preces publicæ Rogationum cum jejunio et processionibus ab eo constitutæ sunt, *ibid.*, 576.

Viennense concilium (ann. 1141). — Hoc concilium habitum fuit a Stephano Viennensi archiepiscopo quæ super sedem episcopalem Valentini Joannem abbatem Bonævallens. ordinis Cisterc. in locum Eustachii papa degradati, S. Ivo Carnot., CLXII, 496.

Viridunense concilium (ann. 947). — Huic præfuit Robertus Trevirens. archiepiscopus. Cum Artalio et Odolrico Aquis Grani arch. duo episcopi deputati sunt ad Hugonem qui eum ad concilium adducerent; et cum se eo conferre abnueret, Artalio toleratus est in possessione sedis episcopalis Remensis, indicatum est aliud concilium ad tertium decimum diem Januarii anni sequentis quod fuit concilium Mosomense, Gregorius Tur., LXXI, 551.

Viridunense concilium (ann. 967). — In hoc S. Martini capella ecclesiæ sub nomine S. Cyri adjudicata est, *ibid.*

Viridunensis synodus (ann. 1080). — Confratres Leodensis episcopi Henrici quem comes Arnoldus in insidiis comprehenderat cum bonis, in hac synodo congregati jussu S. Gregorii VII, excommunicationem comiti minati sunt, nisi quidquid abstulerat Henrico, restitueret et ad penitentiam converteretur, Flodoardus cau. Remens., CXXV, 508.

Viridunensis synodus (ann. 1155). — In hac, Albero episcopus in possessionem monasterii S. Pauli missus, *ibid.*

Viridunensis synodus (ann. 1574). — Ibi statutum est ut cuique parochiæ fideles secundum facultates suas suppedilarent quæque necessaria pro cultu divino, *ibid.*

Windelshoriense concilium (ann. 1070). — Hoc concilium habitum fuit a rege Guillelmo et illi præfuit legatus Emenfredus Sion episcopus. Elgericus Susseensis episcopus cum pluribus abbatibus ibi depositus est, S. Lanfrancus, CL, 55.

Windresorensis concilium (ann. 1101). — Ibi confirmata est foundationis ecclesiæ Northuensis charta, et instrumentum hujus chartæ a rege et regina, a duobus archiepiscopis Cantuar. et Eborac., ab episcopis præsentibus nec non et magnatibus subscriptum est, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 322.

Wormatiense concilium (ann. 700). — In hoc conditi sunt duodecim canones quorum primus ne concedatur Eucharistia etiam in articulo mortis tunc qui non probare accusationem factam adversus episcopum sive sacerdotem et diaconum potuerint; undecimus et duodecimus declarant nullas episcoporum adversus clericos externos latas sententias, S. Leo LVI, 520.

Wormatiense concilium (ann. 772). — In quo statutum est bellum adversus Saxones, quod tres et triginta annos fuit flagrans. In eodem Carolus Magnus tenuit concilium cum ibi congregatis episcopis de modo ad fidem Christianam adducendi populos Saxonie, *ibid.*

INDEX CHRONOLOGICUS

CONCILIORUM DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOGIA LATINA.

- 177. Viennens., adv. Montanum, S. Leo, LV, 576.
- 200. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., Tertull., III, 1051.
- 215. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., *ibid.*
- 245. Ephesium, adv. hæretic. Noel, S. Damas., XIII, 503.
- 246-249. Arabicum, adv. Arabes hæretic., Cassiodorus, LXIX, 269.
- 251. Africanum, adv. Novatum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIV, 178.
- Incert. 251. Romanum, adv. Novatum, S. Cyprian., IV, 135.
- 253. Carthaginense, de baptism. parv., S. Optatus, XI, 1193; S. Cyprian., IV, 135.
- 254. Carthaginense, adv. 5 presb. schism. et desertor., S. Optatus, XI, 1193; S. Cyprian., III, 851.
- 255. Carthaginense, de reditu Laps., Tertull., III, 819, *ibid.*, 831.
- 256-257. Carthaginense, *ibid.*, 851, 1015.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

- 257-260. Narbonense, de diacon. accusat. episc. Narbon., S. Leo, LVI, 576.
- 258. Carthaginense adv. Basilid. et Martial. *ibid.*, 1019.
- 258. Carthaginense, de bapt. hæretic., S. Cyprian., III, 1051.
- 258. Carthaginense, de bapt. hæretic., Tertull., III, 1019.
- 258. Carthaginense, de bapt. hæretic. *ibid.*, 1058.
- 258. Iconiense, contra Cataphrygas, *ibid.*, 1044.
- 264 seqq. Antiochenum, adv. Paul. Samos., S. Damas., XI, 505.
- 270. Antiochenum, *ibid.*
- 311. Carthaginense, Incert. 312-366. Constantinop. in Palatio Constantini, de allocut. Constant. ad episc., Euseb. Pamphilus, VIII, 55; S. Damas., XIII, 503.
- Incert. 312-366. Tyrense, de controvers. dirim., Eusebius Pamphil., VIII, 82.
- 314. Arelatense, adv. Donatistas, Tertull., III, 1225.

314. Ancyranum ad abnegantes fidei spectans, *ibid.*
 325. Nicenum.
 325. Romanum, de Photiniani baptiz., S. Prosper, LI, 570.
 325-335. Romanum, adv. Callistum, Arium, Phot. et Sab., S. Sylvester, VIII, 827.
 325. Constantinopolitanum, de solemnitate Paschæ *ibid.*, 825.
 326. Alexandrinum pro electione S. Athanasii, Cassiodorus, LXXIX, 288.
 328. Nicomedis, de damnatione S. Eustathii, *ibid.*, 264.
 335. Tyrense, de depositis S. Athanasii, Cassiodorus, LXXIX, 259.
 337. Romanum, de fide Nicæna, S. Julius papa, VIII, 857.
 339. Alexandrinum, ad elect. presbyt. Ariani, Cassiodorus, LXXIX, 283.
 341. Antiochenum, adv. Arianos, S. Damas., XIII, 303.
 341-42. Romanum, de rehabilit. S. Athanasii, Osius Cordub., VIII, 1514.
 343. Romanum, de rehabilit. Marcelli Ancyran., *ibid.*
 346-47-49. Mediolanense adv. Photinum, S. Leo, LIV, 945.
 347. Sardicense, de confirm. fidei, S. Hilar. Pictav., X, 675.
 347. Sardicense, de verbo: *Consubstantialis*, *ibid.*, 507.
 348. Antiochenum, adv. intrus. Stephanum, S. Damas., XIII, 303.
 349. Carthaginense, de unitate reddit. Eccl., S. Optatus, XI, 803.
 349. Cordubense, adv. sectator. Arii, Osius episc., VIII, 1527.
 349. Romanum, adv. Photinum, *ibid.*
 352. Alexandrinum, adv. Eustathianos, Rufinus, XXI, 493.
 352. Thenitanum, de disciplin., Sidon. Apollin., LVIII, 519.
 352. Parisiense de damnatione perfid. Arminiens., S. Greg. Tur., LXXI, 126.
 354. Laodicense, de auctoritate canon. hujus conc. magna, S. Leo, LVI, 714.
 354. Lampsacenum,
 355. Tyauense, de confirm. fidei Nicænae, Cassiodorus, LXXIX, 1090.
 359. Africanum, adv. Chronopum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 178.
 374. Valentinum, de accusat. latiss. adv. ep. Valent., S. Gregor. Turon., LXXI, 611.
 381. Constantinopolitan., de stat. pro recept. hæretic. in eccl., Tertull., III, 1245.
 389. Seleuciense, renuntiatio Cajum. episc., Cassiodorus, LXXIX, 271.
 401. Taurinense, de pace in Gallis turbat., S. Leo, LV, 1256.
 408. Auracense, Isidor. Merc., CXXX, 391.
 410. Seleuciense, de disciplin., Cassiodorus, LXXIX, 271.
 418. Marasacense, de disciplin., Sidon. Apollin., LVIII, 522.
 418. Septimiciense, de disciplin., *ibid.*, 515.
 418. Suffetuleuse, de grad. ministerii ad episcopatum, *ibid.*, 144.
 418. Telenense, Teleptense, de statut. aliquot, *id.*, LVI, 724.
 419. Valentinum, de pacificat. dissidiorum Eccles. Galliar., S. Leo, LV, 1000.
 429. Trojanum, de erroribus Pelagian., S. Urbanus II, CLI, 60.
 431. Constantinopolitan., adv. Eutychetem, S. Leo, LV, 1098.
 431. Constantinopolitan., de anath. contra Eutych. Nestor., *ibid.*, 1219.
 451. Chalcedonense, adv. Eutychet. et Dioscor., S. Damas., XIII, 364.
 451. Gallicana (synodus), de epist. S. Leonis contra Eutych., appr., S. Leo, LV, 1256.
 451. Viennense, de electione Ravennat., *id.*, LVI, 576.
 470. Cabilense, adv. Salonium et Sagittar., S. Greg. Turon., LXXI, 345.
 474. Viennense, de incendiis, terræ motibus, etc., S. Leo, LVI, 576.
 475. Lugdunense, adv. prædestinat., Jac. Sirmund., LIII, 681.
 477. Reginense, adv. vexator. cleric., Orderic Vital., CLXXXVII, 92.
 480. Valense, de constitut. tract., Isidor., Mercat., CXXX, 396.
 483. Seleuciense, de damnatione falsi concilii, Sidon. Apollin., LVIII, 52.
 490. Lugdunense, de retractat. error. Lucili, S. Greg. Turon., LXXI, 311.
 495. Seleuciense adv. matr. presbyt. et monach., Sidon. Apollin., LVIII, 82.
 506. Agathense, ad disciplin. spectans, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 256.
 506. Treverensis (synodus).
 511. Aurelianense, ad disciplin. spectans, S. Leo, LVI, 512.
 516. Illyricum, adv. Eutychian., Cassiodorus, LXXIX, 284.
 516. Tarraconense, de disciplin., S. Leo, LVI, 268.
 517. Gerundense, de disciplin. et liturg., S. Isidor., LXXXIV, 314.
 517. Epaonense, de disciplin., S. Dionysius Exiguus, LXVII, 994.
 518. Tyrium, de acceptat. definit. Constantia, Cassiodorus, LXXIX, 259.
 521. Suffetense, adv. laicos provehendo ad minister, Sidon. Apollin., LVIII, 144.
 525. Arvernense, Vid. Gall. Christ., t. IV, c. 519.
 S. Greg. Turon., LXXI, 416.
 527. Carpentoractense, adv. Ægrecium episcop., S. Casarius, LXVII, 1287.
 530. Valentinum, de gratiæ questione, S. Greg. Tur., LXXI, 530.
 532. Constantinopolitanum, de convers. heterodori, S. Leo, LV, 975.
 535. Arvernense, de addit. nov. statut. veter., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
 538. Aurelianense, ad discipl. spect., S. Leo, LVI, 512.
 543. Constantinopolitanum, in causa Origenis et Origenist., Liberatus, LXVIII, 1059.
 549. Aurelianense, in causa episc. Marri, S. Leo, LVI, 512.
 549. Arvernense, ad disciplin. spectans, S. Greg. Tur., LXXI, 406.
 550. Illyricum, adv. judicat., 3 capitula, Cassiodorus, LXXIX, 950.
 550. Metense, de elect. S. Galli, S. Gregor. Turon., LXXI, 351.
 550. Tullense, de contumelia Francor. in S. Nicet., *ibid.*, 1165.
 550. Metense, de disciplin., *ibid.*, 351.
 552. Parisiense, de depos. Saffraci Paris., *ibid.*, 18.
 553. Constantinopolitanum, in causa Origenis, Liberatus, LXVIII, 1059.
 559. Toletanum, de Visigothis convers., S. Isidorus, LXXXIV, 508.
 563. Santonense, de depositis episc. Santon., S. Greg. Turon., LXXI, 352.
 575. Lugdunense, de justifi. frat. Greg., *ibid.*, 311.
 579. Cabilense, de elect. presb. Joannisia episc. Cabilon., S. Gregor. Tur., LXXI, 345.
 579. Santonense, de misericordia erga Comit. Nantunum.
 580. Bretonense, ad comitem Lendasten., S. Gregor. Tur., LXXI, 367.
 581-586. Lugdunense, de disciplin. eccles., S. Gregor. Tur., LXXI, 311.
 582. Matisconense, de renov. vet. canonum, *ibid.*, 453.
 585. Matisconense, in causa Faustiani, *ibid.*
 587. Arvernense, de dissidio Innocent. et Ursini episcoporum., S. Greg. Tur., LXXI, 406.
 589. Narbonense, de discipl. ecclesiast., S. Leo, LVI, 576.
 589. Narbonense, de eadem, *ibid.*
 590. Metense, de depositis Gili Rem. arch., S. Greg. Tur., LXXI, 351.
 590. Pictaviense de excommunic. Chrodield. et Basin., S. Greg. Tur., LXXI, 545.
 590. Sauriciacum de reintegr. Droctegisili, S. Greg. Tur., LXXI, 514.
 590. Metense de reconciliat. Chrodieldis et Basin., S. Greg., LXXI, 551.
 590. Hispalense, quæ fuit causa? latet. Isidor. Merc., CXXX, 393.
 590. Hispalense-Spalense, *ibid.*, Isidor. Merc., CXXX, 195.
 598. Oscense, de celibatu presb., diacon. et subd., S. Isidorus, LXXXIV, 982.
 599. Barcinonense adv. Simoniam, S. Isid. Hispal., LXXXIV, 607.
 610. Toletanum, de primatu Eccl. Toletanæ, S. Isidor., LXXXIV, 610.
 615. Egarense, de celib. presb., S. Isidorus, LXXXIV, 614.

615. Parisiense, de disciplin., S. Greg. Turon., LXXI, 426.
 618. Bonogislense, de sepult. in monasteriis, *ibid.*, 634.
 623. Remensis synodus, de reb. Eccl. qualiter sunt tract. Gesta pont. Cam., CXLIX, 34.
 634. Aurelianense, adv. hæresim Monothelit., S. Leo, LVI, 312.
 636. Moguntina synodus.
 638. Parisiense, de privileg. Eccl. S. Dionysii, Flodoardus, CXXXV, 102.
 646. Africanum, adv. doct. Monothel., S. Isid. Hisp., LXXXIV, 178.
 649. Parisiense, adv. Monothellismum, Flodoardus, CXXXV, 102.
 658. Nannetense, de reedificat. monast. Altavillar., Flodoard. can. Rem., CXXXV, 107.
 661. Treverensis synodus, de confirm. donation, *ibid.*, 311.
 670. Augustodunense, cujus aliquot supers. statuta, S. Greg. Turon., LXXI, 320.
 683. Toletanum de statut. aliquot, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 486.
 688. Toletanum de iuribusjurandis regis Egican., *ibid.*, 310.
 693. Toletanum, de statut. canon., *ibid.*, 527.
 694. Toletanum, de disciplin., *ibid.*, 531.
 700. Wormatiense, de disciplin., S. Leo, LVI, 320.
 740. Bagoriense, pro donatione Ludov. III, S. Bonifac., LXXXIX, 803.
 741. Ad Danubium, de re cler. et laici, S. Gregor. III, LXXXIX, 584.
 741. Salzburgerse, de constitut. episcop. in Francon., S. Bonifacius, LXXXIX, 803.
 743. Liptinense, de restaur. regularis vitæ, S. Bonifac., LXXXIX, 809.
 744. Germanicum, de reb. civil. et ecclesiasticis, *ibid.*, 807.
 745. Suesionense, de statut., *ibid.*, 824.
 745. Suesionense, de capitalari dato, *ibid.*, 826.
 745. Suesionense, de condemnat. Aldebert. et Clement., *ibid.*, 829.
 745. Romana synodus.
 759. Germanicum, de incarceration. Othmaris abb. S. Galli, S. Bonifac., LXXXIX, 807.
 765. Palastium, de defin. veræ fidei, Hincmar. Rem., CXXV, 204.
 772. Wormatiense, de bello statut. contr. Saxon., S. Leo, LVI, 320.
 787. Nicænum II, VII œcumenicum, de sacris imaginibus, S. Leo, LV, 967.
 788. Narbonense, adv. hæresim Felicianam, S. Paulin. Aqu., XCIX, 567.
 795. Belvacensis synodus, adv. imperat. Henricum V, S. Urban. II, CLVI, 1199.
 796. Forojuliense, in causa S. Trinit. et Incarn., S. Paulin. Aq., XCIX, 283.
 796. Gallicanum, in causa Joseph. Cenoman. episc., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 178.
 799. Urgellense, de errore imperat. deponend., S. Agobardus, CIV, 107.
 804. Tcherneteense vel Tegernense vel Zerense, de quest. Attonis ep. Frising., Sidon. Apollin., LVIII, 178.
 807. Salzburgerse, de divis. decimarum, S. Bonifacius, LXXXIX, 803.
 807. Salzburgerse, de eadem, *ibid.*
 813. Moguntinum, de disciplin., S. Agobard., CIV, 31.
 814. Lugdunense de substitut. Leidradi in locum Agobardi., S. Agobard., CIV, 76.
 814. Noviomense, de contestat. Windelmaram inter et Rotald., S. Agobard., CIV, 311.
 814. Noviomense de libert. Eccl. Remensis.
 823. Compendiense, de pœnit. impos. Ludov. Pio, S. Agobard., CIV, 250.
 829. Lugdunense, quest. de protect. Jud. concessa, S. Agobard., CIV, 76.
 830. Lingonense.
 835. Apud Theodonis villam synodus, de rehabilitat. Lud. Pil, Hincm. Rem., CXXV, 325.
 838. Carisiacum, adv. Anisolenses monach., Hincm. Rem., CXXV, 85.
 838. Tullense, de iurib. abbat. S. Apræ, S. Greg. Turon., LXXI, 1163.
 839. Tullense, de eisdem. iur., *ibid.*
 842. Carisiacum, adv. Gotescalc., Hincm. Rem., CXXV, 85.
 844. Apud Theodonis villam synodus, de req. mor., Flodoard., CXXXV, 151.
 844. In Verno palatio Caroli II, quo fine?... *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 539.
 845. Bellovacensis synodus, de promiss. Caroli II servandi capitul., *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 545.
 845. Metense, de disciplin., Adventus episc., CXXI, 1149.
 848. Lugdunense de presb. Godelcario, S. Agobard., CIV, 76.
 849. Carisiacum, de matrim. Car. Calvi, Hincmar. Remens., CXXV, 85.
 850. Germanicum, de adunat. dioces. Brem. et Hamburg., S. Bonifac. archiep., LXXXIX, 830.
 853. Apud Vermeriam synodus, de constitut. capitul., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 595.
 853. Suesionensis synodus, de variis definition., *Mon. dipl.*, 595.
 854. Attinacensis Caroli II (conventus), de colloq. Lotharii cum fratre suo, *Mon. dipl.*, 607.
 855. Ticinensis III Ludovic. II (conventus), de promulg. capitul. ab imperat., *Mon. dipl.*, 617.
 855. Cariciacensis synodus, sub Benedicto III, Flodoardus, CXXXV, 231.
 855. Bonogislense, de dissid. episc. Cenoman. et abb. Anisol., S. Greg. Tur., LXXI, 634.
 855. Ticinensis II Ludovic. II (conventus), de capitul. Ludovici, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 617.
 859. Apud Saponarias (synodus), de destruct. schismat., Hincmar., CXXV, 65.
 859. Apud Saponarias (conventus), de libell. Carol. reg. adv. Ventilonem, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 659.
 860. Tullense, de de im. S. Victor. pap., CL, 56.
 860. Tullense, de decim. S. Apræ abbatia, *ibid.*
 860. Tullense, de eisdem, *ibid.*
 860. Mettensis (synodus), sub rege Lothario et Carolo II, *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 633.
 860. Aquensis (synodus), sub rege Lothario, *Mon. dipl.*, *ibid.*
 862. Apud Sablonarias Ludovici, Caroli et Lotharii (conventus).
 862. Pistensis Caroli II (synodus), de rebus politic., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 633.
 869. Mettis Ludovici et Caroli (conventus), de pact. inter hos reges facta, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 732.
 869. Caroli II apud Pistas (conventus), de Constitut. capitul., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 732.
 872. Apud Gundulphi villam (conventus), de jur. fidelit. regi ab episcopis, *Mon. diplom.*, *ibid.*, 745.
 874. Ravennatense, de dissid. Ursum inter et Petrum Patr. auctor. incert. anni, CXXIX, 1098.
 874. Ravennatense, de ordinat. Formosi, *ibid.*, *ibid.*
 874. Ravennatense, de immunitat. Ecclesiæ, *ibid.*, *ibid.*
 875. Apud Wangiorum civitatem (synodus), de fine impon. liti Herimann., Flodoard., CXXXV, 265.
 876. Pontigonensis Caroli II (synodus), de petit. Hincm. adv. Ludov. regem, *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 767.
 874. In Nestría (synodus), de episc. hortant. regem, Flodoard., CXXXV, 248.
 878. Furonensis Ludovici Junioris et Ludovici Caroli (conventus), de eorum convent., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 785.
 878. In Nestría, de regno Lotharing. non invadendo, Flodoard., CXXXV, 248.
 879. Narbonense, de dissid. Walfrid. inter et Tulfredum., S. Paulin. Aq., XCIX, 567.
 881. Apud S. Macram (synodus), de distinct. duar. potest., Flodoard., CXXXV, 298.
 882. Ravennatense, de dipl. Car. Crassi in grat. Arezzo Ec. *Auctores incert. anni*, CXXIX, 1098.
 887. Urgellense, de depos. episc. intrus., S. Agobardus, CIV, 107.
 900. Rhemense.
 903. Bagoriense, de privil. elect. episcopi sui Eccl. Frisiac. S. Bonifac., LXXXIX, 803.
 906. Bagoriense, ex commendation. Gregor. III, S. Bonifac. arch., LXXXIX, 803.
 909. Trosleianum, adv. dilapidat. et viol., Hervæus Rem., CXXXII, 675.
 916. Apud Saponarias (synodus), de restitut. decimar., Hincmar., CXXV, 65.
 921. Trosleianum, de annullat. excommu. Erdebaldi, Hervæus Rem., CXXXII, 675.
 924. Trosleianum, de excusat. comit. Isaaci, *ibid.*, 676.
 927. Trosleianum, de pœnit. comit. Herluini, *ibid.*

929. Diesburgensis Henrici I (conventus), de monast., de decimis, etc., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 849.
932. Erfordiensis Henrici I (conventus), de utilitate et statu S. Eccles., *Mon. diplom.*, *ibid.*, 850.
- 934 vel 935. Macrianense adv. dilapidat. bon. Eccles., Sidonius Apol., LVIII, 328.
937. Pictaviense, de restitut. decim. Albanio, S. Greg. Tur., LXXI, 543.
947. Virdunense, de contestat. episcop. Remens., Marinus II p., CXXXIII, 863.
948. Ingelheimensis synodus, sub Marino apost. sed. legat., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 821.
952. Augustanus (conventus), de utilitat. totius Christianitatis, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 835.
967. Virdunense, de sacello S. Martini adjudicat., Flodoard. can. Remens., CXXXV, 9.
968. Apud Enguleinheim (synodus), de excommunic. Hugonis, Flodoardus, CXXXV, 304.
971. Papiensis (conventus), de capitul. magni Ottonis imperat. Roman., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 851.
971. Londoniense, de privil. monast. Glaston., Joan. XIV, CXXXVII, 337.
971. Apud Saponarias (synodus), sub Marino legato apost. sed., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 821.
971. Londoniense, de jure monach. Glaston., Joan. XIV pap., CXXXVII, 518.
982. Apud Saponarias (synodus), de confirmat. privileg., Hincmar., CXXV, 982.
983. Apud Saponarias (synodus), de nov. donatione eccl. S. Michaelis, Hincmar., CXXV, 65.
989. Carroloensis synodus.
991. Urgellense, de interdicto super omn. region. Cardon., S. Agobardus, CIV, 107.
991. Remensis synodus, sub Arnulf. Aurel. episc., Sylvester II pap., CXXXIX, 289.
993. Remensis synodus, adv. dilapidator. bon. Eccles., *ibid.*
995. Causelense, de Arnulfo extorbat. pacis, Sylvester II, CXXXIX, 347.
995. Mosomense, de Giberto arch. Rem., Sylvester II, CXXXIX, 343.
995. Mosomense, in causa ejusdem., *ibid.*, 345.
1017. Lingonense, de donation. Alberici episc., S. Leo, LVI, 512.
1019. Gerundense, de constitut. vite canonic., S. Isidorus, LXXXIV, 514.
1025. Salegunstat, de disparilit. consuetud., Burchard. Worm., CXL, 1058.
1025. Atrebatense, adv. hæresim Manichæor., Gerard. ep., CXLII, 1269.
1027. Helenense, de offic. divin. pro excommunic., Gerard. ep., CXLII, 1269.
1027. Carroloensis synodus, adv. error. Manich., Letald. Mic., CXXXVII, 824.
1036. Triburiense, de rebus utilitat. reliq., Chronic. S. Andr. castri Camerac., CXLIX, 250.
1041. Tulugiense, de Treuga Dei, script. inc. an., CLI, 740.
1040. Apud Saponarias (synodus), de elevat. corpor. S. Gerardi, Hincmar., CXXV, 65.
1051. Narbonense, de disciplina. Eccles., S. Urbanus II, CLI, 746.
1053. Lexoviense, de substitut. Maurili in locum ep. Rotom., B. Lanfrancus, CL, 42.
1053. Turonense, de festiv. redit. reliq. S. Martini, S. Victor pap., CL, 36.
1053. Lexoviense, de acc. Mauger. episc., B. Lanfrancus, CL, 42.
1053. Lugdunense adv. Simoniacos, S. Greg. Tur., LXXI, 511.
1059. Melphitanum, de depos. episc. Transensis, S. Urbanus II, CLI, 56.
1064. Barcinonense, adv. Simoniam, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 607.
1070. Windelabariense, de deposit. Elgerici episc., B. Lanfrancus, CL, 33.
1070. Parisiense, de dissid. S. Albin. inter mon. Vindocin., S. Urban. II, CLI, 97.
1072. Apud Saponarias synodus, de Pibone confirm. donat., Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Rotomagensis.
1072. Apud civitatem Leucorum (Toul) (synodus), de confirmat. donationum, Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Stampense, in causa Ivonis Carnot., S. Urbanus P, CLI, 97.
1074. Romanum, adv. cler. Simoniac., S. Gregor., CXLVIII, 785.
1074. Remense, de usurpat. success. cler. mort., S. Urbanus, CLI, 97.
1075. Londoniense, de disciplina., B. Lanfrancus, CL, 41.
1075. Romanum, de reform. discipl., S. Gregor., CXLVIII, 788.
1075. Romanum, de eadem, *ibid.*
1076. Apud civitatem Leucorum (Toul) synodus, de mandat. episc. in grat. Eccles. N.-D., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1076. Romana synodus, adv. Henricum., S. Greg. VII pap., CXLVIII, 68.
1076. Apud Ansam, ad disciplin. spectans, S. Ivo Carnot., CLXII, 400.
1076. Triburiense, de absol. petita ab Henrico, D. Ivo Carnot., *id.*, 752.
1077. Arvernense Claramont., adv. Simoniacos episc., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
1077. Forchoniensis (conventus), de election. regis Rodulphi, S. Greg. VII pap., CXXXIX, 83.
1077. Ostionense seu Æduense, adv. Simoniam Remensis Remens., B. Ivo Carnot., CLXII, 334.
1077. Romanum, de excommun. Henrici, Gern. reg. S. Greg., CXLVIII, 790.
1078. Sueslionensis synodus, de cessione altaris Emm., Hincm. Remens., CXXV, 588.
1078. Londoniense, de translat. episc. in urbibus, B. Lanfranc., CL, 42.
1078. Romanum, de excommun. plur. episc., S. Greg., CXLVIII, 795.
1078. Romanum, de restaurat. S. Eccles. S. Salv., *ibid.*, 800.
1078. Romana (synodus), de deposit. Thethaldi Medet., S. Greg. VII, CXLVIII, 133.
1079. Romanum, de abjurat. Berengarii, S. Greg. pap., CXLVIII, 810.
1079. Romana (synodus), de Berengar. profut. vr. Bd., S. Greg., *ibid.*, 133.
1079. Romana (synodus), de excommun. imperat. Constant., *ibid.*
1080. Carroloensis (synodus), adv. abbat. Mastienus nov., Letaldus, CXXXVIII, 821.
1080. Juliobonense, de pace Dei statut., Willel. Coquest., CXLIX, 1335.
1080. Romanum, de collat. regni German., S. Greg. papa, CXLVIII, 814.
1080. Romana (synodus), de depositione Henrici, *ibid.*
1081. Exolunidense, adv. cler. Exolunidenes, D. Ivo Carn., CLXII, 182.
1081. Romana (synodus), de excommun. Henrici, S. Greg. papa, CXLVIII, 136.
1082. Meldense, de donat. comitis Guarni, S. Ivo Carn., CLXII, 101.
1083. Romanum, de forma fidei, S. Greg. pp., CXLVIII, 822.
1083. Romana (synodus), adv. fautores Henrici, *ibid.*, 136.
1084. Romanum, de excommun. antipap. Guiberti, S. Greg. pap., CXLVIII, 722.
1085. Londoniense, de reform. disciplina., B. Lanfrancus, CL, 42.
1087. Beneventanum, adv. hæresiarch. Gilbertum, Victor III pap., CXLIX, 963.
1088. Legionense, de offic. Eccl. in Hisp. celebr., S. Urbanus II, CLI, 85.
1089. Melphitanum, de disciplina., *ibid.*, 57.
1090. Apud civitatem Leucorum [Toul] (synodus), de adjudicat. Eccl. Bar. abbatibus Spinal., Hincm. Remens., CXXV, 65.
1090. Tolosanum, de destruct. abuse, S. Urbanus II, CLI, 70.
1091. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincm. Remens., CXXV, 65.
1091. Constantiense, adv. violent. Simoniacor., S. Urbanus II, CLI, 126.
1091. Beneventanum, de investitura, Victor III pap., CXLIX, 963.
1091. Placentinum, de absol. regia. Prædixis, S. Urbanus II, CLI, 141.
1093. Remense, de elect. Lamberti Atrebat., *ibid.*, 110.
1092. Sueslionense, adv. errores Rosetini, *ibid.*, 97.
1093. Trojanum, de disciplina., *ibid.*, 107.
1094. Constantiense, de disciplina., *ibid.*, 126.
1094. Ostionense seu Æduense, de excommun. Philippi regis., *ibid.*
1095. Claramontanum, de disciplina., Robert. Pullus, CLXXXVI, 1036.

1093. Ad Montepessulanum, de excom. hæret. et pirat., Pet. Vall. Cernasius, CCXIII, 693.
 1096. Rotomagensis, de examin. capitul., S. Urban. II, CLI, 197.
 1096. Rotomagensis, de eodem et disciplin., *ibid.*
 1097. Gerundense, de libert. Eccl. confirmand., *ibid.*, 230.
 1097. Santonense, de jejun. et vigil. SS., *ibid.*, 224.
 1097. Atrebatense, de privileg. mont. S. Eligii., *ibid.*, 1174.
 1097. Burdigalense. adv. abb. S. Maixent. stat., *ibid.*, 244.
 1097. Barensis, de congreg. Græcor. et Latinor., *ibid.*, 242.
 1100. Melphitanum, de excom. urb. Beneventan., *ibid.*, 37.
 1101. Windresorense, de charta fund. Eccl. Northuens, Amatus Kurdig., CLV, 1637.
 1104. Rodanum, de investitur. Brunonis, Goffrid. abb., CLVII, 69.
 1107. Romanum, de excomm. comitis de Mentan., *ibid.*
 1103. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., *ibid.*
 1107. Trojanum, de bello sacr., S. Urban. II, CLI, 60.
 1110. Floriacense, adv. vexatores Ecclesiam, Ivo Carnot., CLXII, 219.
 1111. Apud civitatem Leucorum (synodus), de sentent. in gratiam Ciuniac., Hincm. Remens., CXXV, 63.
 1114. Belvacense, de disciplin. Eccles., S. Urban. II, CLVI, 1199.
 1116. Apud civitatem Leucorum (synodus), de donat. abbat. S. Apræ, Hincm. Remens., CXXV, 63.
 1116. Lingouense, in medio rure habitum, S. Leo, LVI, 312.
 1118. Rotomagensis, de pace cum dominis et Raboldo, Orderic. Vital., CLXXXVIII, 835.
 1119. Remense, de reg. morum Eccl., Guibertus, CLVI, 990.
 1119. Rotomagensis (synodus), de concubin. prohibet., Orderic. Vital., CLXXXVIII, 889.
 1119. Remense, de disciplin., Guibertus, CLVI, 990.
 1121. Romanum, de iure arch. Pisæ, Goffrid. abb. Vind., CLVII, 69.
 1122. Turonense, de confirm. decretor., S. Urbanus, CLI, 199.
 1122. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirm. donat., Hincm. Remens., CXXV, 63.
 1128. Trojanum, de nov. reg. pro Templariis, S. Urbanus II, CLI, 60.
 1129. Aurelianense, quæ fuit causa? *id.*, CLVII, 70.
 1130. Stampense, de option. Innocentium inter et Anacletum, *id.*, CLVI, 403.
 1138. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincm. Remens. CXXV, 63.
 1141. Tulugiense, de Treuga Dei, Scriptor. anni incert., CLI, 740.
 1148. Remense, de disciplina, S. Bernard., CLXXXII, 1169.
 1156. Tauritanum, quæ fuit causa? latet., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 247.
 1163. Turonense, quæ fuit causa? S. Thomas Cant., CXC, 389.
 1164. Clarendonense, de stat. contrar. libertat. Eccl., S. Thom. cantuar., CLXXXVIII, 141.
 1189. Rotomagensis, de capitulis statut., Petr. Bles., CCVII, 1180.
 1192. Apud civitatem Leucorum (synodus), adv. usurpatores bon. Eccles., Hincm. Remens., CXXV, 63.
 1195. Claramontanum, de communion. sub utraq. specie., Robert. Pull., CLXXXVI, 1036.
 1198. Basileense, de elect. antipap. Felicis V, S. Leo, LVI, 312.
 1201. Metense, de reconcil. regum Angl. et Galliar., Adventius Met., CXXI, 1149.
 1203. Civitatensis et parochialis (synodus), de Congr. presb. ad civit., Stephan. Baluz., CXXXII, 406.
 1215. Lateranense, de conf. Pasch., Innoc. III, CCXV, 108.
 1220. Græcie (concilia), de disciplin., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 93.
 1229. Ilerdense, de bona admin. bon. Eccl., *ibid.*, 521.
 1235. Noviomensis (synodus), adv. invas. laicor. de libert. Eccles., Victor II, CL, 36.
 1235. Turonense, de reg. morum, *ibid.*, 57.
 1237. Ilerdense, de querendis hæreticis., S. Isidor., LXXXIV, 1321.
 1238. Ilerdense, *ibid.*
 1255. Valentina (synodus), de promulgat. constitut., Hincm. Remens., CXXV, 391.
 1339. Apud civitatem Leucorum (synodus), de promulgat. statutor., *ibid.*, 63.
 1431. Basileense, pro gest. Almutiar. in capite, Robert. Pull., CLXXXVI, 1118.
 1501. Sex provinciarum (synodus), de statut. renovat., Rather. Ver., CLXXXVI, 125.
 1515. Tridentinum, de statutis disciplin., Dracontius, LX, 821.
 1548. Valentina (synodus), de admin. sacrament., Hincm. Remens., CXXV, 391.
 1590. Valentina (synodus), de trib. nov. statut., *ibid.*, 67.
 1590. Valentina (synodus), de reat. Breviar. Rom., *ibid.*
 1593. Tridentinum, de excomm. beneficiar., Dracontius, LX, 821.
 1625. Tauritanum, statut. de administ. sacram., S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 247.
 1644. Vincense, de reg. mor., Sidon. Apoll., LVIII, 423.
 1658. Apud civitatem Leucorum (synodus), de renovat. veter. salut., Hincm. Remens., CXXV, 63.

CXVI,

INDEX CANONUM OMNIUM

QUI IN PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU CITANTUR, JUXTA LITTERAM CUJUSQUE CANONIS
INITIALEM ALPHABETICE ORDINATUS.

A

Aaron in culpando Moyse, canon. Hibern., XCVI, 1294. — Ab adventu Domini usque, conc. Claramontanum (1093), CLXXXVIII, 630. — Ab altero vero desponsata, conc. Vernense (844), CXXXVIII, 541; CXIX, 618. — Abbas potest pro humilitatione, conc. Moguntinum, CXL, 809; CLXI, 568. — Abbas pro humilitatione et cum, conc. Moguntinum, c. (847), CLXXXVII, 1082. — Abbas remissus, canon. Hibernenses, XCVI, 1206. — Abbas si in culpa, conc. Epaunense, c. 19, XCIX, 1012. — Abbatet etenim pro cœnobio, conc. Roman. S. Eugenio II,

XCVII, 696. — Abbatet in potestate, conc. Aurelian. I, c. 31 (511), LXXXIV, 47. — Abbatet per monasteria tales, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Abbatet pro humilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 24 (511), XCIX, 1051; CXL, 806; CLXI, 565; CLXXXVII, 1085. — Abbatet pro humilitate religionis, conc. Agath., CXXX, 410. — Abbatet pro utilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 15, LXXXIV, 276. — Abbatibus presbyteris ceterisque, conc. Aurelian. II, c. 26, LXXXIV, 824; XCIX, 1035; CLXXXVII, 915. — Abbatibus, presbyteris ceterisque, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Abbatibus quoque divisas cellas, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1008. — Abbatibus

vel monachis peculiares, conc. Augustod., c. 1, XCIX, 1053. — Abbatissa diligentem habeat curam, conc. Moguntin., CXL, 8.0. — Abbatissa diligentem habeat, conc. Cabillon., CLXI, 569. — Abbatissa diligentem curam de, conc. Grat., CLXI, 1180. — Abbatissa diligentem habeat curam, conc. Gangr., CLXXVIII, 321. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Mogunt., CXXXII, 315; CLXI, 1180; CLXXVIII, 321. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Gangr., CXL, 808. — Abbatissa quæ in civitate, conc. Mogunt. (847), CXII, 1566. — Abbatissa quæ in civitate, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Abbatissa autem cum sanctimonialibus, conc. Mogunt., CXL, 804; CLXI, 565; CLXI, 1180; CLXXVIII, 321. — Abbati vel monacho monasterii, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 299. — Ab eo quod formavit, conc. Arausican., u. c. 15 (525), LI, 726; XLV, 1787; LXVII, 1148. — Ab imperatoribus universis visum, conc. Carthag., u. LXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 351; CLXXXVII, 1271. — Ab infirmis in mortis periculo, conc. Mogunt., CXII, 1572. — Abiit ex toto atque, conc. Nicæn., c. 5 (525), LVI, 826. — Absque metropolitano, conc. Regiens., LXXXIV, 59. — Abstinentum est enim sacratissimis, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — Abstinentia corporum ciborum, canon. Hibernenses, XCVI, 1185. — Ab universis episcopis dictum, conc. Carthag., CXL, 638. — Ab universis etiam episcopis, conc. Carthag., LXVII, 207. — Acclamantibus etiam omnibus, conc. Remens., CLXXXIX, 685. — Accusationes et accusatores atque conc. Roman. sub Adriano, CLXXXVII, 679. — Accusatio quoque eorum super, canon. Remigii, CII, 1100. — Accusationes adversus dolorem nemo, conc. Hispalens., CXL, 598; CLXI, 409. — Accusatores fratrum episcopus excommunicet, conc. Carth. IV, CLXXXVIII, 245. — Accusatores vero et accusationes, canon. Remigii, CII, 1105. — Accusatus vel accusator si, conc. Carth., XCIX, 1059. — Ac delinde decrevimus sicut, conc. Mogunt., CXL, 809; CLXI, 868. — Ac ne id fortasse videatur, conc. Agath., LXXXIV, 269. — Acolythus cum ordinatur, conc. Carth. IV, LVI, 848; LXXXIV, 200, CXXX, 344; CLXI, 447, 1157; CLXXXVII, 136. — Acolythus tabernas non ingrediatur, conc. Landic., LXXXIV, 55. — A communione suspensionis non, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Actione quarta septimas, conc. Eliberit., CLXXXVII, 1145. — Adalarus comes palatii, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ad Arelatensis episcopi arbitrium, conc. Arelat. u. LXXXIV, 215; CXXX, 380. — Ad aures nostras pervenit, conc. Chalcedon., c. 19 (451), LVI, 545. — Ad aures sanctæ synodi, conc. Chalcedon., c. 25 (451), LVI, 566. — Ad baptisterium catechumeni, conc. Arausican., LXXXIV, 257; XCIX, 1067; CXL, 731; CLXI, 115. — Ad celebranda divina officia, conc. Epauens., XCIX, 1018. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Bracar., CXI, 582. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Carth., CLXI, 587. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Hispal., u. CLXXXVII, 135. — Ad concilium convocatus episcopus, conc. Bracar. u. CXXX, 381. — Addendum si placet, conc. Sardic., c. 4 (347), LVI, 405, 776; LXXXIV, 116; LXXXVIII, 890; CXXX, 274. — Ad episcopos siquidem Brittonum, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Ad fidelium benedictionem catechumeni, conc. Arausic., LXXXIV, 257. — Ad hæc sanctæ Romanæ, conc. Lateran., CLXIII, 1567. — Ad hæc predecessorum nostrorum, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Ad hoc sacerdotis institutio, conc. Tolet. xvi, LXXXIV, 538. — Adhuc secundum professionem, conc. Carth. ix, CXXX, 355; CLXI, 335. — Adjectum est etiam quosdam, conc. Eliberit., CXL, 1009; CLXI, 891. — Adjutorium Dei etiam renatis, conc. Arausic. u. (529), XLV, 1786; LI, 725; LXVII, 1147. — Ad locum examinationis reorum, conc. Lugdun., XCIX, 1047. — Ad memoratos quoque excommunicatos, conc. Saponar., CXXXVIII, 653. — Admissionem Eucharistiæ simul, conc. Aurelc., CXXX, 395. — Admonet etiam unusquisque, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Admonemus atque precipimus ut, conc. Mogunt., CXL, 699; CLXI, 255; CLXI, 1093. — Admonenda est regia magnitudo, conc. Sparnac., CXXXVIII, 550. — Admonendi sunt fideles sanctæ, conc. Avern., CXL, 639; CLXI, 483. — Admonere debent sacerdotes plebes, conc. Rotomag., CXL, 638; CLXI, 194. — Admonere placuit fideles ut, conc. Eliberit., LXXXIV, 506; CXXX, 417. — Admonere placuit possessores, conc. Eliberit., LXXXIV, 507; CXX, 418.

Ad nos perlatum est, epist. canon., c. 10, LVI, 893; CXXXVIII, 446. — Ad nos pervenit quosdam de, conc. Narbon., LXXXIV, 815. — Ante nuptiarum ornatum divina, conc. Aurelian., CLXXXVII, 1799. — Adolescentes qui post fidem, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CX, 489; CXXX, 417. — Ad prædicationem et ad confirmationem,

conc. Worm., CLXI, 120. — Ad reatum episcopi pertinet, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1050, 1056; CXX, 348; CXXXII, 595; CXL, 804; CLXI, 563; CLXXXVII, 596. — Adrianus papa Romanus venire, conc. Constantin., CLXI, 1357. — Ad sedem autem apostolicam, canon. Remigii, CII, 1104. — Ad suggestionem vel postulationem, conc. Carth. (419), LXVII, 215. — A duobus episcopis ordinatus, conc. Regiens., LXXXIV, 59. — Ecclesiæ et comites, seu, statut. Oitonis, CXXXVII, 850. — Egrotantes si pro se respondere, conc. Carth. u. CLXI, 1050; CLXXXVII, 1824. — Affectum illum in se, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 1567. — A fidelium benedictione, conc. Arausic., XCIX, 1067, CXL, 731; CLXI, 115. — A fluvio Pado usque, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Agapitus, abbas monasterii, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 486. — Agentes igitur episcoporum, conc. Parisiens. (560), LXXX, 434. — Ager inquiratur in inscriptione, canon. Hibernenses, XCVI, 129. — Agnati sunt qui per virilem, conc. Iacertum (744), LXXXIX, 823. — Agnovimus quosdam penitentiam, conc. Roman. sub Coelestino, XCIX, 1975. — Ait enim sic inter, canon. Remigii, CII, 1100. — Agit igitur magna et, conc. Ephes., CXXX, 501. — Ait Paulus divinus apostolus, conc. Nicæn. u. CXXXIX, 483. — A iudicibus autem quos communis, conc. Carth. (419), LXVII, 521; LXXXVIII, 953. — A iudicibus autem quos communis, conc. Milevit., CLXI, 522; CLXXXVII, 953. — A iudicibus autem quos communis, conc. Hispal., CLXI, 1210. — A ia quidem scripta ad, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 505. — Alienus sit a fratribus, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 426. — Aliis tibi opponentibus, canon. Hibernenses, XCVI, 1294. — Aliquantum clerici sive laici, conc. Agath., CXL, 747, 1521; CLXXXVII, 1547. — Aliqui episcopi usurpatione, conc. Carth. u. LXXXIV, 188; CXXX, 328. — Alium forte hominum causas, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 526. — Aliiter se habet Orientalium, conc. Roman. S. Stephan. IV, CLXI, 1149; CLXXXV, 175. — Alius vero episcopus in, conc. Nicæn., XCIX, 1057. — Altaria in quibus corpora, conc. Carth., CXL, 732, CLXI, 569, 1090. — Altaria nisi lapidea christiatis, conc. Epau., LXXXIV, 289; XCIX, 1022. — Altaria placuit non solum, conc. Agath., CXXX, 401; CLXXXVII, 1715. — Altaria quæ per agros, conc. Hippon., XCIX, 1050. — Altaria si non sunt lapidea, conc. Epau., CXL, 677; CLXXXVII, 1715. — Altaria si non sunt lapidea, conc. Hippon., CLXI, 205, 1089. — Altaria vero placuit non, conc. Agath., LXXXIV, 265. — Amentibus quæcunque pietatis, conc. Arausic., LXXXIV, 265; XCIX, 1025, 1071; CXXX, 333. — Amodo nulli liceat episcoporum, conc. Narbon., LXXXIV, 612. — Amorem principatus utpote, conc. Constantin. IV, CXXXIX, 151. — Amplius dixit ut omnis, canon. Edmundi. (944), CXXXVIII, 495.

Anathematizamus autem et, conc. Ephes. (431), XLV, 1760. — Ancillas vel libertas a, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211. — Ancillas vel libertas a, conc. Remens., CXL, 645; CLXI, 488. — Animalia cois hominum, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animalia quæ a lupis, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animal semivivum subita, canon. Hibernenses, XCVI, 1325. — Animum humanam Dei portionem, conc. Tolet. i, LXXXIV, 81. — Anno Domini incarnationis, conc. Confluent., CXL, 786; CLXI, 677. — Anno Domini incarnationis, conc. Atrabat., CXI, 1271. — Anno Domini incarnationis, conc. Narbon., CLI, 715. — Anno incarnationis Domini, conc. Francofurt., CXXXVIII, 51. — Anno tertio regnante domino, conc. Tolet. IV, CXII, 461. — Anno quinto decimo, conc. Valent., CXXX, 499. — Annis singulis episcopus in, conc. Babylon., CLXXXVII, 103. — Annuntient etiam presbyteri omnibus, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Annuntient presbyteri diebus, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 821. — Annuntient presbyteri populis, conc. Worm., CXL, 735; CLXI, 120. — Annuntient presbyteri ut neque, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Annuntient presbyteri ut neque, conc. Worm., CXL, 732. — Ante inter doctos ac, conc. Ebroic., CXLVII, 259. — Ante annos quadraginta, conc. Casaraug., LXXXIV, 48. — Ante bre tempus venerandi, conc. Mogunt., CXXXVIII, 591. — Ante omnia clericis veterum, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXIV, 41; CLXXXVII, 198. — Ante omnia clericis veterum, conc. Lingon., CXIV, 1106. — Ante omnia illud observari, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 483. — Ante omnia manifestum sit, conc. Nicæn., c. 19 (525), LVI, 819. — Ante omnia singuli in ea, conc. Ebroic., CXLVII, 252. — Ante omnia sint solliciti, conc. Ebroic., CXLVII, 246. — Ante tribunal Domini de, conc. Lingon., CXIV, 1101. — Ante viginti dies baptismi,

conc. Brocar., CLXI, 1083; CLXXXVII, 1818. — Antiqua consuetudo servetur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 856. — Antiquam per Ægyptum, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 847. — Antiqui decrevere sancti, canon. Hibernenses, XCVI, 1318. — Antiqui et sanctissimi est patris, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 398; CX, 481; CXXX, 490; CLXXXVII, 1519. — Antiqui mores obtineant, conc. Nicæn., c. 6 (325), LXVII, 42. — Antiqui moris est ut, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 761. — Antiqui patres duodecim, canon. Hibernenses, XCVI, 1315. — Antiquos canones relegentes conc. Aurelian., LXXXIV, 275; CLXXXVII, 803. — Antiquos canones relegentes, conc. Agath., CXXX, 410. — Antiquos in his regionibus, canon. Theodulfi, CXXXIV, 33. — Antiquos in his regionibus, conc. Meldens., CXL, 702; CLXI, 249. — A nulla potestate quis, conc. Meldens., CXXXII, 262. — A nulla potestate quis, conc. Belvacens., CXL, 706; CLXI, 253. — Aquam enim sale conspersam, canon. Remigii, CII, 1101. — A partu per triginta sex, canon. Hibernenses, XCVI, 1305. — Apes si occidant hominem, canon. Hibern., XCVI, — 1319. — Apocalypsis librum multorum conciliorum, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 372; CXXX, 469. — Apostolicis et synodicalis canonibus, conc. Constant. IV, CXXXIX, 154. — Apostolica auctoritate prohibemus, conc. Roman. S. Innocent., CLXXXVII, 774. — Apostolicos et paternos canones, conc. Constant. IV, CXXXIX, 156; CLXXXVII, 899. — A præsentis die episcopis, canon. Attonis, CXXXIV, 36. — Apud presbyterum si quis, conc. Eliberit., LXXXIV, 305. — Apud quem scelus agnoscitur, conc. Lingon., CXXXIV, 1097. — Arbitramur vero olim maxime, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Arbitrium voluntatis in primo, conc. Arausic. II, c. 13 (355), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Archidiaconi per archidiaconatus, conc. Julibon., CXLIX, 1225. — Ardoldus Remensis Ecclesie, conc. Ingelb., CXXXVIII, 831. — Arimianense concilium ex toto, conc. Tolet. III, LXXXIV, 86. — Arreum anni dies centum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni duodecim triduanos, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni mensis, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni quadraginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum quinquaginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum cum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum in, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — A sancta synodo decretum, conc. Malisc., CXL, 707; CLXI, 253. — A sanctis patribus in una, quaque, conc. Chalcedon., I, LXXXIV, 166; CLXXXVII, 1523. — Assensu etiam omnium firmitatem, conc. Remens., CLXXXIX, 630. — Assumit aliquem ad sacerdotium, conc. Arelat., LXXXIV, 241; CXXX, 519; CLXXXIV, 158. — Astrologis et mathesi non, conc. Tolet. I, LXXXVII, 84. — A subdiacono usque ad lectores, conc. Roman. sub Silvestro, CLXXXVII, 435. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Cabillon., CLXI, 1340. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Lateran., CLXIII, 1581. — At nunc nos quibus, conc. Tolet. XIV, LXXXIV, 508. — Attamen sacerdos diligenter, canon. Edgardi CXXXVIII, 506. — Attendendum est omnibus, canon. Remigii, CII, 1110. — Attestatio in confirmatione, conc. Tolet. III, LXXXIV, 86. — Auctores Ecclesie hic multa, canones Hibernenses, XCVI, 1291. — Auctoritas ecclesiastica patenter, conc. Remens., CXL, 627; CLXI, 476. — Auctoritate apostolica prohibemus, conc. Remens., CV, 645. — Auctoritate apostolica firmamus, conc. Altheim., CXL, 875; CLXI, 855. — Audi apostolum dicentem, canon. S. Patricii, c. 12 (450), LIII, 820. — Audi canonica instituta, canon. S. Patricii, c. 10 (450), LIII, 819. — Audi decreta synodi super, canon. S. Patricii, c. 25 (450), LIII, 822. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 4 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 5 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 26 (450), LIII, 822. — Audi item Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 6 (450), LIII, 819. — Audimus atque etiam in visitatione, conc. Ebroic., CXLVII, 244. — Audistis dilectissimi quanta, conc. Aurelian., CXL, 858; CLXI, 846. — Audite me quoniam bonum est, conc. Roman. I, sub S. Silvestro, c. 1 (324), VIII, 855. — Auditum est aliquis presbyteris, conc. Aurelian., CXL, 690; CLXI, 196. — Audivimus constitutum ut dioceses, conc. Carth. III, LXVII, 199; LXXXIV, 197; LXXXVIII, 950; CXXX, 538. — Audivimus enim quodam a vobis, canon. Remigii, CII, 1100. — Audivimus etiam quanta huiusmodi, conc. Pistens., CXXXVIII, 702. — Audivimus quod quidam laici, conc. Aurelian., CXL, 686; CLXI, 212. — Audivimus quoque quod quidam, conc. Ticin., CXXXVIII, 574. — Angustis vel incantationibus, conc. Carth. IV, LVI, 887; LXXXIV,

207; XCIX, 1051; CXXX, 548; CXXXII, 530; CLXI, 854; CLXI, 754, 1323; CLXXXVII, 1549. — Augustinus episcopus legatus, conc. Carth. CLXI, 852. — Aurelianensis etiam Ecclesie, conc. Vernens. (844), CXXX, 616; CXXXVIII, 542. — Aurelius episcopus dixit: Quisquis, conc. Carth. III, (LXI), 1205. — Aurelius episcopus dixit: Si, conc. Carth. II, CLXI, 857; CLXXXVII, 1358. — Avaritiam cupiditas quam rerum, conc. Carth. (419), LVI, 865; C, 878; LXVII, 187. — Avaritiam utpote secundam, conc. Constant. IV, CXXXIX, 158. — Avaritia radix cunctorum malorum, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 375; CXXX, 475; CXXXIX, 493; CXL, 713; CLXI, 257.

B

Baono confirmatum est rusticos, conc. Remens., CLXXXIX, 686. — Baptisma unum est in Ecclesia, conc. Rothom., CXL, 754; CLXI, 115. — Baptismus percipiant neophyti, conc. Carth., XCIX, 1067. — Baptismus et impositio manus, conc. Roman., CXL, 1074. — Baptisterii et catechumenorum ventilata, conc. Mogunt., CXL, 748; CLXI, 126. — Baptizandi nomen suum dent, conc. Carth. IV, LVI, 883; LXXXIV, 306; XCIX, 1022; CXXX, 548; CXL, 730; CLXI, 112; CLXXXVII, 1819. — Baptizandi sibi quispiam passim, canon. Attonis, CXXXIV, 31. — Baptizandos oportet fidei, conc. Laodic., LXXXIV, 151; CXXX, 290; CLXXXVII, 1819. — Baptizati Judæi quocunque loco, conc. Tolet. IX, LXXXIV, 459; CXXX, 126. — Baptizaturus sit sobrius, idque, conc. Remens., CXXXV, 405. — Basilicas Græce, rex latine, canones Hibernenses, XCVI, 1305. — Basilicas hæreticorum quas, conc. Epau., LXXXIV, 290; XCIX, 1050. — Beatissimi Pauli discretionem, conc. Rom. S. Eugenio II, XCVII, 692. — Beatus ergo Paulus apostolus, conc. Roman., CXLVIII, 768. — Benedictionem episcopalem super, conc. Regiens., CXL, 642. — Benedictionem super plebem, conc. Agath., LXXXIV, 270; XCIX, 1021; CXXX, 408. — Bene disposuit gratia divina, conc. Emerit., LXXXIV, 632. — Bene per Spiritum Dei, conc. Tolet. X, LXXXIV, 442; CXXX, 528. — Bene placuit annis singulis, conc. Nicæn., LXXXVIII, 857. — Bene siquidem majorum regulis, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 464; CXXX, 517. — Bis in anno episcoporum, canon. apostolorum, LXVII, 145; LXXXVIII, 857; CXXX, 18. — Bonæ rei dare consilium, conc. Tolet. IX, LXXXIV, 456; CXXX, 523; CLXI, 257. — Bona siquidem ea est, conc. Bracar. III, CXXX, 502; LXXXIV, 389. — Bonitatis autem ex eodem, conc. Arelat. II, LXXXIV, 268; CXXX, 580. — Bonum etiam est cavere, canon. Edmundi, CXXXVIII, 486. — Bonum exemplum populis seipsos, conc. Altheim., CXL, 872; CLXI, 855. — Britones toto mundo contrarii, canon. Hibernenses, XCVI, 1305.

C

Cælibe salis gratumque, conc. Tolet. XVII, LXXXIV, 556. — Cæterum, fratres, salvo in omnibus, canon. Remigii, CII, 1104. — Cæterum ne scholasticam, conc. Ebroic., CXLVII, 258. — Cæterum nosse vos volumus, canon. Remigii, CII, 1104. — Cæterum presbyter si post, conc. Tolet., CXL 696. — Canis catenatus quidquid mali, canon. Hibernenses, XCVI, 1305. — Canones qui a sanctis Patribus, conc. Chalcedon., c. 1 (450), LVI, 853; LXVII, 84. — Canones qui per singulas, conc. Chalcedon. c. 1 (450), LVI, 556. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Turon., CXL, 859; CLXI, 847. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Arausic., CXL, 860; CLXI, 226; CLXXXVII, 879. — Canoniam promulgantes sententiam, conc. S. Egidii, CLI, 747. — Canonum statuta sine præjudicio, conc. Meldens. (845), CXXXII, 192; CXL, 564; CLXI, 378. — Canonum statuta firmitatem est, conc. Tarracon., CXXX, 421; CLXXXVII, 958. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Carth., CXL, 691; CLXI, 1092. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Mogunt., CLXI, 205. — Capitula autem avi et, conc. Silvicens., CXXXVIII, 604. — Capitula etiam quæ apud, conc. Confluent., CXXXVIII, 678. — Carnes suillæ si morticinum, canon. Adamnani, LXXXVIII, 815. — Carnes suillæ si morticinum, canon. Hibernenses, XCVI, 1325. — Caro ferarum ut multi, canon. Hibernenses, XCVI, 1306. — Casellas vero vel mancipiola, conc. Agath., LXXXIV, 264; XCIX, 1035; CXXX, 400; CLXXXVII, 807. — Catechumena si per adulterium, conc. Eliberit., LXXXIV, 309; CXXX, 419. — Catechumeni antequam baptizentur, canon. Attonis, CXXXIV, 31. — Catechumeni nonnunquam admittendi, conc. Arauc., CXXX, 293. — Catechumeni manducare non debent, conc. Mogunt. CXL, 744; CLXI, 126. — Catechumenus, id est audiens, conc. Neocæs., c. 5 (514), LVI, 444; LXXXIV, 109; CXXX, 267. — Catechumenus,

si in domusico, conc. Neoces., c. 5 (314), LVI, 756; LXVII, 54. — Catechumenus si ingrediatur, conc. Neoces., LXXXVIII, 884; CXL, 734; CLXI, 113. — Catholicus qui causam suam, conc. Carth. iv, LVI, 885; LXXXIV, 206; XCIX, 1036, 1039; CLXXXVII, 634. — Catholicus qui filios suos, conc. Ilerdens., LXXXIV, 524; CXXX, 429. — Cautē etiam providendum est, canon. Edmundi (941), CXXXVIII, 480. — Caveant iudices Ecclesie, conc. Carth. iv, LVI, 885; LXXXIV, 202; XCIX, 1036; CXXX, 345; CLXI, 810. — Caveant presbyteri ut neque, conc. Worm., CLXI, 114. — Cavendum est et summopere, conc. Meldens., CXXXII, 235; CXL, 535; CLAI, 551; CLXXXVII, 567. — Cavendum est ne cum, conc. Cabillon., CLXXXVII, 816. — Cavendum est ne mortuos, conc. Carth., CXL, 734; CLXI, 115. — Cavendum et summopere praevidendum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 530. — Cavendum sane est ne, conc. Cabillon., CLXI, 227. — Cavere itaque oportet unumquemque, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 695. — Celebritatem sancti Pasche, canon. Remigii, CII, 1106. — Cellas novas aut congregatiunculas, conc. Epau., LXXXIV, 287; CXL, 807; CLXI, 566. — Cellulas novas aut congregatiunculas, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 236; CLXXXV, 1085. — Censuimus homicidas et falsos, conc. Agath., CLXI, 702. — Censuimus igitur Pascha Domini, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Censuram vero quam dominus, canon. Odonis, CXXXIV, 1128. Censuram vero quam dominus, conc. Poutign., CXXXVIII, 772. — Centesimum episcopi et doctores, can. S. Patricii, c. 18 (450), LIII, 8211. — Cereus per diem placuit, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CXXX, 417. — Certe tanta in altari, canon. Remigii, CII, 1095. — Certissime cognovimus quia publice, conc. Ticin., CXXXVIII, 575. — Certissime igitur devotionem vestram, conc. Leodic., CXXXVIII, 607. — Certum est pro his tribus, conc. Tribur, CLXXXVII, 856. — Certum est quod qui impius, conc. Constant. II, CLXI, 837; CLXI, 1230; CLXXXVII, 1299. — Chorepiscopus non licere presbyteros, conc. Ancyrit., c. 55 (314), LVI, 753; LXVII, 52; LXXXVIII, 878. — Chrysomasti consecratio et reconciliatio, conc. Carth., XCIX, 1020. — Christianis convivia interdiximus, conc. Aurelian., CLXI, 821. — Christiano dico non plurimas, conc. Tolet. I, CLXI, 1233. — Christianum catholicum qui pro, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 205; CXXX, 346; CXL, 804; CLXI, 911. — Christianus cui dereliquerit aliquis, can. S. Patricii, c. 21 (450), LIII, 823. — Christianus qui crediderit esse, canon. S. Patricii, c. 16 (450), LIII, 825. — Christianus qui occiderit aut, canon. S. Patricii, c. 14 (450), LIII, 825. — Christianus qui fraudat debitum, canon. S. Patricii, c. 20 (450), LIII, 825. — Christianus quisque decimas seminum, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480. — Christophorus primicerius dixit, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 788. — Cineres vero servi sui, conc. Aurelian., XCIX, 1064. — Circa ultimam longitudinem vel, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — Circa eorum vero personas, conc. Valent., LXXXIV, 247; CXXX, 363. — Circa eos qui incipiunt, conc. Nicen., c. 15 (325), LVI, 828. — Circa eos sane qui, conc. Carth. iii, LXXXIV, 193; CXXX, 356. — Clara omnis notio populos, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 505. — Clare autem significo non, canon. Edmundi (941), CXXXVIII, 481. — Clerici ad officio, conc. Carth. iv, LXXXIV, 29. — Clerici accusati pro crimine, conc. Hippon., XCIX, 1038. — Clerici autem alterius regionis, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Clerici autem vel seculares, conc. Toletan. CLXI, 1084. — Clerici edendi vel bibendi, conc. Carth. iii, CLXXXVII, 250. — Clerici energumēni degradentur, canones Hibernenses XCVI, 1311. — Clerici etiam omnes qui, conc. Agath., LXXXIV, 268; CXXX, 404. — Clerici etiam vel monachi, conc. Agath., XCIX, 1011. — Clerici etiam vel saeculi, conc. Agath., LXXXIV, 263; CXXX, 399; CXXXII, 353; CLXI, 247; CLXXXVII, 943. — Clerici etiam vel saeculares, conc. Valent., CXL, 701; CLXII, 634. — Clerici et laici qui, conc. Chalced., c. 21 (450), LVI, 860. — Clerici superantes et qui, conc. Nicen., c. 18 (325), XCIX, 1044. — Clerici superantes et qui, conc. Sardicens., c. 18 (347), XCIX, 1041. — Clerici frequentandi extraneas mulieres, canones Hibernenses, XCVI, 1311. — Clerici in duabus civitatibus, conc. Claramont., (1095), CLXXXVII, 650. — Clerici in parochiis, monasteriis, conc. Chalcedon., CXXX, 310; CLXI, 520. — Clerici in ptochiis et in, conc. Chalcedon. LXXXIV, 168. — Clerici nec comam nutriant, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 29, 205; XCIX, 1047. — Clerici nec vestimentis, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 29. — Clerici omnes cui ecclesiam, conc. Agath., CLXXXVII,

545. — Clerici quamlibet erudit, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 28.

Clerici qui comam nutriunt, conc. Agath., LXXXIV, 268; CXXX, 402; CLXXXVII, 157. — Clerici qui comam nutriunt, conc. African., XCIX, 1047. — Clerici quodlibet etiam, conc. Agath., LXXXIV, 271. — Clerici qui ecclesiam frequentare, conc. Agath., CXXXII, 225. — Clerici qui frequenter litigant, conc. Carth. iv, CXXX, 346. — Clerici qui in quacunque seditione, conc. Tolet. ii, LXXXIV, 377; CXXX, 474. — Clerici qui in quacunque necessitate, conc. Tolet. iv, CLXXXVII, 1247. — Clerici quilibet quantacunque difuturnitate, conc. Agath., CIII, 406; CLXI, 236; CLXXXVII, 1032. — Clerici qui monachorum propositum, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 373; CXXX, 475; CXXXII, 584; CXXXIX, 488; CXL, 736; CLAI, 523; CLXXXVII, 1095. — Clerici qui pauperum, conc. Chalcedon., c. 8 (450), LVI, 541; CLXI, 520. — Clerici qui praeficiuntur ptochiis, conc. Chalcedones., LXXXVIII, 902; XCVIII, 85; XCIX, 1009; CXXXII, 29. — Clerici qui ptochiis vel, conc. Chalcedon., c. viii, (450), LVI, 538. — Clerici qui sine consulto, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 377; CXXX, 474; CLXI, 646. — Clerici quod etiam sine, conc. Epau., LXXXIV, 288. — Clerici sine commendatitiis, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXII, 275. — Clerici sine ordinatione, conc. Epau., LXXXIV, 287; XCIX, 1034. — Clerici sine commendatitiis episcopis, conc. Carth., CXL, 649. — Clerici monachicum habitum sequi, conc. August., CXXXVIII, 835. — Clerici non licere post, conc. Chalcedon., c. 22 (450), LVI, 546. — Clerici tantum et lectoribus, canon. apostolorum, XCII, 1046. — Clerici vel monachis sine litteris, conc. Carth., CXL, 649; CLXI, 491. — Clerici vel monachis sine, conc. Agath., CLXI, 1146. — Clerici totius ordinis de rebus, conc. Carth. iii, LXXXIV, 28. — Clerici vel continentis ad, conc. Carth. iii, LXVII, 194; LXXXVIII, 928; CV, 688; CLXXXVII, 429. — Clerici vero qui ad opus, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; CXIX, 1027; CXXX, 412; CLXXXVII, 450. — Clerici vero qui cum uxores, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280. — Clerici vero si ab, conc. Meldens., CXXX, 276. — Clericos et monachos perfectos, conc. Chalcedon., CXCI, 1273. — Clericos in aliorum civitatibus, conc. Aurelian., XCIX, 1011. — Clericos in ecclesia militantes, conc. Chalcedon., c. 20 (450), LVI, 546; LXVII, 92; LXXXVIII, 843; XCII, 1009; CV, 881; LXXXIV, 170; CXXX, 312; CLXI, 521; CLXXXVII, 537. — Clericos qui ministrant, conc. Constant., III, CLXXXVII, 1716. — Clericos si obligati sunt, conc. Toletan. I, LXXXIV, 350; CXXX, 433. — Clericos sive laicos accusantes, conc. Chalcedon., c. 21 (450), LVI, 92. — Clericos vel laicos, conc. Chalcedon., c. 21 (450), LVI, 516; LXXXVIII, 904; XCIX, 1040; CXXX, 315; CLXXXVII, 660. — Clericum alienum nisi concedente, conc. Carth. iii, CLXXXVII, 359. — Clericum fugientem ab ecclesia, conc. Altelm., CXL, 874. — Clericum in tentationibus ab, conc. African., XCIX, 1042. — Clericum inter epulas cantantem, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1041; CXXX, 347; CXXXII, 220; CXXXIV, 57; CXL, 634; CLXI, 500. — Clericum inter tentationes officio, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; XCIX, 142; CXXX, 346. — Clericum inter tentationes ab, conc. Carth. iv, LVI, 806; LXXXIV, 204; CIII, 346; CXL, 634. — Clericum nullus praesumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 824. — Clericum nullus praesumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 837. — Clericum per creaturas jurantem, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 505; XCIX, 1041; CXXX, 347; CXXXII, 220; CXL, 634; CLXXXVII, 1124.

Clericum per creaturas jurantem, canon. apost., CLII, 501. — Clericum permanere oportet in, conc. Lingon., LXXXIV, 1104. — Clericum quem ebriosum fuisse, conc. Agath., XCIX, 1041. — Clericum qui in tempore iudicii, conc. Carthag. iv, LVI, 898; LXXXIV, 205; CXXX, 317. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1041; CXXX, 346; CXXXII, 220; CXXXIV, 57; CXL, 634; CLXI, 501; CLXI, 773; 1171; CLXXXVII, 214. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Clericus ab instanti tempore, conc. Nicen., c. 18, CXXX, 483; CLXI, 508; CLXXXVII, 1110. — Clericus cujuslibet gradus, conc. Aurelian. ii, LXXXIV, 286; XCIX, 1037. — Clericus cum extraneis mulieribus, conc. Carth. iv, LVI, 893; LXXXIV, 204; XCIX, 1013; CXXX, 346. — Clericus cum extraneis mulieribus, canones Hibernenses, XCVI, 1311. — Clericus ebrietati serviens, canon. apostolor., c. 45, XCII, 1014. — Clericus episcopi in plebe, canon. S. Patricii, c. 27 (450), LIII, 836. — Clericus fidei iussione, in serviens, canon. apostol., c. 20, LXVII, 113; LXXXVII, 848; CXXX, 16; CXL, 634; CLXI, 501. Clericus fidei iussio-

ribus serviens, canones Hibernenses, XCVI, 1292. — Clericus haereticorum et schismaticorum, conc. Carthag. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; XCIX, 1042; CXXX, 547; CLXXXVII, 1308. — Clericus haereticorum et schismaticorum, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus in civitate manens, conc. Venet., CXI, 1069. — Clericus in duarum ecclesiis, conc. Chalcedon. (450), CLXXXVII, 1111. — Clericus in sua ecclesia, conc. Chalcedon., c. 20 (450), LVI, 860. — Clericus inter epulas cantans, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus inter tentationes ab., canones Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus inter tentationes officio, canones Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus invidens fratrum profectibus, conc. Carthag. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1002; CXXX, 546; CXL, 628; CLXI, 456; CLXXXVII, 244. Clericus invidens fratrum profectibus, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus iurans excommunicandus est, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus maledicus maxime in conc. Carthag. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1013; CXXX, 546; CLXXXII, 220; CXL, 854; CLXI, 432, 813; CLXXXVII, 243.

Clericus maledicus, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus nec comam natriat, conc. Carthag. iv, LVI, 885; CXXX, 546; CXL, 654, 1069. — Clericus nec comam nec barbam, canon. apostol., CLXI, 501. — Clericus nequaquam praesumat., conc. Agath., LXXXIV, 268; XCIX, 1036; CXXX, 403; CLXI, 522. — Clericus non comam natriat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus non concedit mortem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus non oportet usuras, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus per plateas et conc. Carthag. iv, LVI, 883; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXIV, 57. — Clericus per plateas et, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus professionem suam, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 204; XCIX, 1047; CXXX, 546; CLXXXII, 237; CXL, 661; CLXI, 504; CLXXXVII, 241. — Clericus professionem suam etiam, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus propriam ecclesiam non, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus quamvis eruditus verbo, canos. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus quamvis verbo Dei, conc. African., XCIX, 1042. — Clericus quantumlibet verbo Dei, conc. Carthag. iv, LVI, 886; LXXXIV, 204; CXXX, 546; CLXXXVII, 450. — Clericus qui absque corpusculi, conc. Carth. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXII, 823; CLXXXIV, 58. — Clericus qui adulationibus et, conc. Carth. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1043; CXXX, 546; CLXXXIV, 57; CXL, 634; CLXI, 1172; CLXXXVII, 243. — Clericus qui adulationibus et, canon. apostolor., CLXI, 501. — Clericus qui causam suam, canon. Hibernens., XCVI, 1248. — Clericus qui convenerit per, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Clerici qui cum uxores, conc. Aurelian., XCIX, 1012. — Clericus qui de Britannis, canon. S. Patricii, c. 35 (450), LIII, 826. — Clericus qui episc. circa, conc. Carthag. iv, LVI, 887; LXXXIV, 205; CXXX, 547; CLXXXVII, 832. — Clericus qui episcopi distractionem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui indictum jejunium, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui intra muros, conc. Venetic., CLXXXII, 224; CXL, 651; CLXI, 497. — Clericus quilibet verbo Dei, conc. African., CXL, 644; CLXI, 486. — Clericus qui non propter emendum, conc. Carthag. iv, LVI, 484; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXII, 223; CXL, 661. — Clericus qui non pro, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui pro commodo, conc. Carthag., CLXI, 504. — Clericus scurrilis et verbis, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus semetipsum abscondeus, canon. apostol., c. 24, XCIX, 1046. — Clericus si commodaverit, conc. Carthag., LVI, 868. — Clericus si pro gentili, canon. S. Patricii c. 8 (450), LIII, 821. — Clericus si pro gentili, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Clericus si relicto officio, conc. Agath., XCIX, 1045. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Tribur., CLXXXII, 392; CXL, 811. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Clericus sive laicus, conc. Chalcedon., LXXXIV, 170. — Clericus usuras non accipiat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus vagus non sit, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 823. — Clericus vero si qua, canon. Hibernens., XCVI, 1323. Clericus victum, conc. Carthag. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 546; CLXXXIV, 39; CXL, 644, 1069; CLXXXVII, 429. — Clericus victum et vestimentum, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Coepiscopi qui manus impositionem, conc. Antioch., CXXX, 281. — Cognitum liquor et probu, conc. Roman. S. Sylvestro c. 2 (321), VIII, 835. — Cognoscat sapientia vestra, canon. Remigii, CII, 1103. — Cognoscite a nobis et cunctis, canon. Attonis, CLXXXIV, 40. — Cohæredis duorum patrum contradicentes, canon. Hibernens.,

XCVI, 1292. — Comites quoque per suos, conc. Coristac., CLXXXVIII, 778. — Comites vero ministri Ecclesiae, conc. Coristac., CLXXXVIII, 617. — Comitibus vero et iudicibus, conc. Cabillon., CXL, 909. — Commendarunt etiam ut si, conc. Silvac., CLXXXVIII, 602. — Commendandi sunt omnes fideles, canon. Theodulf., CLXXXIV, 48. — Commoneo autem vestrum, conc. Roman. s. S. Sylvestro, c. 4 (321), VIII, 835. — Communitorium fratribus Theasto., conc. Carthag., c. 93 (419), LXVII, 211. — Communi deliberatione sancimus, conc. Emerit., LXXXIV, 619. — Communi fidelium nostrorum consilio, conc. Broilens., CLXXXVIII, 791. — Communionis nomen hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1284. — Communi placito constituimus ut, conc. Patiens., CLXXXVIII, 688. — Communi proinde jam omnium, conc. Toletan. XIV, LXXXIV, 507. — Communitio si non fuerit per vim, conc. incertum (744), LXXXIX, 828. — Comperimus nequum marcidis, conc. Matiscon. II, c. 18, XCIX, 1069. — Comperimus quemdam Fragitanum, conc. Hispalens. II, CLXXXII, 378. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CLXXXVIII, 564. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CLXXXVIII, 571. — Conflatur etiam divites, conc. Palæstin. c. 6 (419), LVI, 498. — Concedimus etiam ut sicubi, conc. Tribur., CLXXXVII, 1715. — Concilia sacerdotum ecclesiasticis, conc. Roman. S. Symmacho, CLXI, 516. — Concubinari vero et usurarii, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Confluit hostium sacerdotes, conc. Toletan. VI, LXXXIV, 575; CXXX, 472; CLXXXIX, 482. — Confirmamus etiam ut nominal, conc. Andegav., CL, 64. — Confirmamus etiam ut non, conc. Turon., CXLIII, 1411. — Confirmatum est ut si quando, conc. Carthag. V, CLXXXII, 254; CLXXXVII, 255. — Confirmationis sacramentum habet, conc. Rheims., CLXXXIV, 406. — Confirmat omne quicquid promiserat., canon. Edmundi. (914), CLXXXVIII, 481. — Concedimus etiam ut sicut, canon. Widonis., CLXXXVIII, 803. — Confitemur enim nos, conc. Toletan. III, LXXXIV, 547. — Confiteor animi mei homicidium., canon. Edgardi, CLXXXVII, 505. — Confiteor gastrimargiam ciborum tam, canon. Edgardi., CLXXXVIII, 504. — Confiteor omnia corporis mei., canon. Edgardi., CLXXXVIII, 505. — Congregata igitur in Romana, canon. Odonis., CLXXXIV, 1125. — Congregata igitur in Romana, conc. Pontig., CLXXXVIII, 770. — Congregatio debet sibi eligere, conc. Mogunt., CLXXXVII, 1038. — Conjunctiones consan guineorum fieri, conc. Lateran., CLXIII, 1368. — Conjuratiōis et factionis crimen, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LVI, 839. — Conjuratiōis vel conspiratiōis, conc. Chalcedon. c. 18. (450) LVI, 545; LXXXVIII, 904; CLXXXII, 566. — Conjuratiōis vel sodalitatē, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXVII, 90. — Conjuratiōum et conspiratiōum, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXXXIV, 170; CXXX, 512; CLXXXVII, 825. — Conquesti sunt quidam de, conc. Tribur., CLXXXII, 541. — Conquestum est etiam in, conc. Saiegun., CXI, 1060; CLXI, 895. — Consensus totius concilii definit, conc. Toletan., IV, LXXXIV, 582; CXXX, 478; CXL 708; CLXI, 254. — Considerandum est opus mercenariorum, canon. Hibernens., XCVI 1292. — Consideravimus et statuimus ut, conc. Tusiac., CLXXXVIII, 719. — Consideret unusquisque in conscientia, canon. S. Patricii c. II (450), LIII, 820. — Contra sacrilegos quoque iustum, conc. Trosleian. (909) CLXXXII, 684. — Consobrinam, nepotem, novercam, canon. sub Ludovico II, CLXXXVIII, 756. — Consobrinam, nepotem, novercam, fratris, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 698. — Conspiratiōum vero crimina, canon. Remigii, CII, 1108. — Constantinopolitanæ autem civitatis, conc. Constantin. I, c. 3, (381) LVI, 735. — Constantinopolitanæ civitatis episcopus, conc. Constantin. I, c. 3 (381) LXVII, 78. — LXXXIV, 156; CXXX, 292; CLXXXVII, 124.

Constat enim omnis homo, canon. sub Ludovico II, CLXXXVIII, 757. — Constat enim omnes omnino, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 696. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), CCV, 916. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. — Constituimus ut quatuor tempora, conc. Mogunt., CLXXXII, 243; CXL, 885; CLXI, 272; CLXI, 1124; CLXXXVII, 560. — Constituit sanctum concilium ut Judæi, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1058. — Constituit sane sacer iste, conc. Mogunt., CXL, 810; CLXXXVII, 1057; CLXXXVIII, 1108. — Constituit sane sacer iste, conc. Cabillon., CLXI, 569. — Constitutum est a presentibus, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1017. — Constitutum est ut nulli, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 756. — Contentus tegmento et alimento, canon. S. Patricii, c. 2 (450), LIII, 819. — Contradicimus quoque in quarto, conc. Cabillon., CLXI, 1299; CLXXXVI, 517. — Contradicimus quoque ut in quarta, conc. Mogunt. (847), CXII, 1574; CLXXXII, 328.

— Contradicimus quoque ut in, conc. Cabilon., CXL, 782; CLXI, 669; CLXXXVII, 1675. — Contumaces vero clerici prout, conc. Agath., LXXXIV, 203; CXXX, 399; CLXI, 523; CLXXXVII, 268. — Conventens in omnibus nobis, conc. Emerit., LXXXIV, 619. — Convenientibus apud Nicæam Bithyniæ, conc., Nicæn. II, CLXXXVII, 568. — Conventi ordinem Ecclesiæ ab, conc. Agath., CLXXXVIII, 1859. — Conventicula hæreticorum non, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 203. — Conventus noster hoc canonicus, conc. Tolet. III, CXXX, 435. — Conversatio penitentium et fides, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Corporale super quod sacra, conc. Rhemens., CXXXII, 205; CXL, 693; CLXI, 197. — Corpora sanctorum de loco, conc. Mogunt. I, CLXXXVII, 1717. — Corpus Dominicum et sanguis, conc. Claramont. (1093), CLXXXVIII, 631. — Corpus Domini nullo modo, canon. sub Attone, CXXXIV, 50. — Corrighendi et penitendi locus, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Crebro vestram fidelitatem retroactis, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 615. — Credimus in unum Deum, conc. Nicæn., c. 1 (323), LVI, 571. — Credimus in unum Deum, conc. Carthag., LXVII, 227; CXXX, 356. — Credimus in unum Deum, conc. Constantin. I, LXXXIV, 157; CXXX, 232. — Credimus sanctam fidem vestram, canon. Remigii, CH, 1103. — Credo placere suggestionem meam, conc. Carth. I, LXXXIV, 182; CXXX, 323; CXL, 650; CLXI, 492; CLXXXVII, 1115. — Criminalia peccata multis jejuniis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Crudeliter agit qui seipsum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Cuicumque defuncto si intestatus, conc. Parisiens. c. 6 (551), LXXX, 452. — Cujuscunque ordinis clerici, conc. Carthag. III, LXXXIV, 27. — Cujuscunque penitentis, conc. Carthag., CXXXII, 245. — Cum ad celebrandas missas, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; XCIX, 1026; CXXX, 412; CXXXII, 227. — Cum aliquis excommunicatus vel, conc. Arausic., CXL, 860. — Cum antiqua et ecclesiastica, conc. Bracar. III, LXXXIV, 589. — Cum Apostolus dicat: mulieres, conc. Nannet., CXXXII, 517; CXL, 904; CLXI, 567. — Cum autem episcopus Ecclesiæ, conc. Tribur., CXI, 904; CLXI, 911. — Cum beatus apost. argueret, conc. Bracar. III, LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Cum capsæ et calix inferendus, conc. Arausic., LXXXIV, 257. — Cum chrismatis ipsius nonnulli, conc. Arausic., XCIX, 1025. — Cum clericis extraneæ feminæ, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 377; CXXX, 474. — Cum consensu clericorum, canon. Hibernens., XCVI, 1281. — Cum de villarum sive, canon. Walliæ, CXXXVIII, 478. — Cum diacono ordinatur solus, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Cum enixa fuerit mulier, concil. incertum. (744), LXXXIX, 827. — Cum enixa fuerit mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Cum episcopus ordinandus est, conc. Carthag. IV, CXXX, 342. — Cum episcopus suam diocesim, conc. Tolet. VII, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 583. — Cum episcopus suam diocesim, conc. Rothomag., CXXXII, 279; CXL, 572; CLXI, 584. — Cum ergo omnium sanctorum, canon. Theodulf., CXXXIV, 47. — Cum excommunicatis non licere, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Cum excommunicatis non licere, conc. Antioch., CXXXII, 557; CXL, 836; CLXI, 831. — Cum exigentibus peccatis Galliarum, conc. Aurelian., CXL, 886; CLXI, 272. — Cum paternitatem tuam confidamus, conc. Rothomag., CXXXII, 589. — Cum hæreticis neque orandum, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 203; XCIX, 1067; CXXX, 547. — Cum igitur omnia couculta, conc. Moguntin. (817), CXLII, 1503; CXL, 1011; CLXI, 893. — Cum in Dei nomine, conc. Casaraug. II, LXXXIV, 517. — Cum in nomine sanctæ, conc. Toletan. VII, CXXX, 493. — Cum in præterito consilio, conc. Carthag., LVI, 864; LXVII, 186; LXXXIV, 193; CXXX, 525. — Cum in sanctæ nomine conc. Tolet. VII, LXXXIV, 405. — Cum iuxta antiquæ institutionis, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 462; CXXX, 544. — Cum monachis non est, canon. S. Patricii, c. 20 (450), LIII, 821. — Cum muliere desponsata Christo, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Cum muliere vel cum, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Cum multa sint nobis, conc. Carthag. IV, LVI, 887. — Cum multæ querelæ ad, conc. Tolet. III, CXXX, 456. — Cum multæ super incontinentiam, conc. Tolet. IX, LXXXIV, 437; CXXX, 524; CLXI, 537. — Cum nihil fidei sinceritas, conc. Toletan. X, LXXXIV, 441. — Cum nihil in divino, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 463; CXXX, 546. — Cum omne crimen atque peccatum, conc. Bracar. III, LXXXIV, 587; CXXX, 589. — Cum omnibus omnino clericis, conc. Carth. III, CLXXXVII, 391. — Cum præteritis sanctionibus, conc. Tolet. IX, CLXXXIV, 456; CXXX, 523; CLXI, 237. — Cum presbyteri atque diaconi, conc. Arvern. I, LXXXIV, 202. — Cum primum omnipotenti Domino, conc. Tolet. V, LXXXIV, 395; CXXX, 485. — Cum puellæ suo tempore, canon. Walliæ, CXXXVIII, 474. — Cumque nobis contra

salutarium, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Cum quidam pestiferi viri, canon. sub Karolo III, CXXXVIII, 814.

Cum quis jejunat, distribuat, canon. S. Edgardo, CXXXVIII, 512. — Cum quis moriturus, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Cum rebaptizatis fideles, conc. Ilerdens., LXXXIV, 534; CXXX, 429; CXL, 798; CLXI, 119. — Cum regis ministerium sit, collect. S. Abbatis, CXXXIX, 478. — Cum sacerdos audierit aliquem, conc. Nannet., CXXXII, 212. — Cum sæpe sit solitum, conc. Toletan. IX, LXXXIV, 435; CXXX, 522; CXXXIX, 492. — Cum serenissimus et perspicuus, conc. Toletan. IX, LXXXIV, 503. — Cum simus debiles omnes, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 484; CLXI, 436. — Cum sit omnibus episcopis, conc. Ravennat., CLXI, 841. — Cum alium ergo imprimis est, conc. Roman. sub Hilario, CLXXXIV, 192. — Curet pastor ovem suam, conc. Rhemens., CXXXI, 406. — Custodite diem Dominicum, conc. Matiscon., c. 2, XCIX, 1026.

D

Dantes in his gloriam, conc. Toletan., XIV, LXXII, 509. — Data est etiam sententia, conc. Rhemens., CLXXX, 696. — De abbatibus vero vel monachis, conc. Augustod., c. 15, XCVI, 577; XCIX, 1053. — De abjectione eas quem, conc. Arausic. I, CXL, 557; CLXI, 571; CLXXXVII, 545. — De abjectione et ambitione, conc. Arausic., CLXI, 1154. — De absolute a laboribus, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 28. — De abstinentia insolubili a cibo, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — De accessu autem et, canon. Hincmari (853), CXXV, 780. — De adunatione episcopali et, conc. Valentin., CXXXVIII, 589. — De adulteris autem bonorum, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280. — De adulteris uxoris, conc. Eliberit., LXXXIV, 21. — De advenis qui oppressione, conc. Silvacæ, CXXXVIII, 605. — De advenis quos affligunt, conc. Alun., CXXXVIII, 608. — De adventibus istius terræ, conc. Parisiens., CXXXVIII, 712. — De ecclesiarum rebus ut, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 849. — De affinitate sanguinis, conc. Meldens., CXL, 782; CLXI, 668; CLXI, 1502; CLXXXVII, 1666. — De agellis vero cæterisque, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De agitatoribus qui fideles, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 575. — De agitatoribus sive theatricis, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 581. — De aldionibus, aldiones publicum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De aliquibus locis presbyteri, conc. Neocæs., c. 15 (515), LVI, 571. — De antedicto Hugone milite, conc. Ingelb., CXXXVIII, 852. — De Arianis qui propria lege, conc. Arelatens., LXXXIV, 239; CXXX, 576; CLXXXVII, 1854. — De armatura in hoste, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 631. — De baptismi antem sacramento, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 567; CXXX, 463. — Dehemus omnes Deum unum, conc. Northumb., CXXXVIII, 525; CXXXVIII, 525. — Debet autem suprascriptis ingenuitatis, conc. Toletan., CXL, 651; CLXI, 476. — Debetur merces bonis, conc. Arausic. II (525), XLV, 1788; LI, 726. — Debetur reddat quantum rata, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — De Burchardo etiam qui, conc. Moguntin., CXXXVIII, 591. — De canone legendo in missa, conc. Matiscon., c. 2, XCIX, 1027. — De chartis etiam vel, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — De chartis quas a quibusdam, conc. Ticin. III, id., 619. — De chartis quas a, canon. sub Ludovico II, id., 632. — De cartis vero interdicimus, canon. sub Widone, id., 802. — De catechumenis baptizandis, conc. Gerundens., LXXXIV, 313; CXXX, 424; CLXI, 1051; CLXXXVII, 1798. — De catechumenis lapsis, conc. Nicæn., c. 15 (525), LVI, 763; id., 821; LXVII, 46; CLXI, 87. — De catechumenis placuit magnæ, conc. Nicæn., c. 14 (523), LVI, 826. — De catechumenis sancto, conc. Nicæn., LXXXVIII, 874. — De catechumenis vero lapsis, conc. Nicæn., c. 20 (525), LVI, 597. — De celebritate festivitatis divinæ, conc. Toletan. X, CXXX, 527. — Decenter omnibus placet et, conc. Toletan. I, CLXXXVII, 424. — Decernimus igitur ut omnes, conc. Vernens., CXXXVIII, 794. — Decernimus ut discat quod, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Decernimus ut dum in qualibet, conc. Tolet. XVI (691), CLXXXVII, 106. — Decernimus ut hi qui a subdiaconatu, conc. Rhemens., CLXXX, 680. — Decernimus ut ii qui, conc. Roman. sub Eugenio II, CLXXXVII, 205. — Decernimus ut iudices non, conc. Matiscon. II, c. 7, XCIX, 1030. — Decernimus ut mos antiquus, conc. Matiscon. II, c. 12, XCIX, 1030. — Decernimus ut omnibus diebus, conc. Matiscon. II, c. 6, XCIX, 1021. — Decernimus ut quando fundatores, conc. Toletan. IX, CLXXXVII, 1064. — Docet ergo neminem post, conc. Valentin., CXXX, 585. — Decuma actio

poscentibus, conc. Hispanens. n. LXXXIV, 597; CXXX, 599. — Decima allocutionis assensu molestis, conc. Toletan. viii, CXXX, 513. — Decimas quas a fidei populo, conc. Aquilei., CXIV, 1098. — Decimam precipimus omni Christiano, canon. Edmundi (914), CXXXVIII, 482. — Decimas Deo et sacerdotibus, conc. Moguntin., CXL, 699; CLXI, 445; id., 1094; CLXXXVII, 1615. — Decimas quas in usum, conc. Lateranens., CXLVIII, 601; CLXXXVII, 1012. — Decimas quas populus dare, conc. Moguntin., (CLXI, 246; id., 1093; CLXXXVII, 1043. — Decimo capitulo mandamus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 950. — Decimo ut tabernas non, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 625. — De civitate Parisiis et, conc. Carisiac., CXXXVIII, 779. — De clericis luceant sicut, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — De clericis qui ab Ecclesia, conc. Agath., LXXXIV, 29. — De clericis qui comm., conc. Agath., *ibid.*. — De clericis qui in seditione, conc. Toletan. iv, CXXXII, 221. — De clericis qui operari, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 29. — De clerici vagis seu de acephalis, conc. Moguntin., CXL, 804, CLXI, 363. — De clericis vero hoc, conc. Moguntin., CXL, 810; CLXI, 369. — De clericorum praeiudicienda, conc. Aurelian. v, LXXXIV, 280. — De collectis vel compatriis, conc. Nannet., CXXXII, 367. — De comitibus vero de, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — De concordia et mutuo, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De conjugis dissolvendis caute, conc. Rhemens. / CLXXXIX, 686. — De conjunctionibus quas secundum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 763. — De connubiis vero quas, conc. Atrebat., CXLI, 1299. — De conversatione clericorum, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 29. — De conversatione vita a, conc. Gerundens., LXXXIV, 314. — De convitiis feitis diebus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De Cresconio villa Regensi, conc. Carthag., LXVII, 206. — Decreta vero sanctissimorum, conc. Roman. CXLVIII, 754. — Decreto huius concilii hoc, conc. Tolet. iii, LXXXIV, 353; CXXX, 454. — Decretum est de priscis, conc. Emerit., LXXXIX, 618. — Decretum est etiam in, conc. Salegust., CXL, 1039; CLXI, 895. — Decretum est etiam in, conc. Salegust., CXL, 1060; CLXI, 895. — Decretum est etiam in eodem, conc. Salegust., CXL, 1062; CLXI, 897. — Decretum est etiam ut omnes, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decretum est ut deinceps, conc. Tribur., CXI, 1074. — Decretum est ut omnes Ecclesiae, conc. Cabillon. ii, CLXXXVII, 802. — Decretum est ut presbyteri, conc. Moguntin., CLXXXVII, 639. — Decretum praeiudici sancti pontifices, conc. Moguntin., CXXXVIII, 592. — Decrevimus etiam de sortilegis, conc. Gratian. (928), CXXXVIII, 466. — Decrevimus ut antiquae consuetudines, conc. Tarracon., CLXXXVII, 804. — Decrevimus ut laici ecclesiastica, conc. Rhemens., CV, 615. — Decrevimus ut si quae, conc. Matiscon. ii, c. 12, CXIX, 1053. — Decrevimus ut si quis, conc. Rhemens., CV, 616. — Decrevit etiam ut clericus, conc. Gerund., CLV, 1645. — Decrevit Nicæna synodus unum, canon. sub Alcone, CXXXIV, 37. — Decrevit quoque sancta synodus, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decrevit sancta synodus non, conc. Ephes., c. 7 (451), LXVII, 82. — Decrevit sancta synodus, conc. Chalcedon., c. 27 (451), XCIX, 1056. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Aurelian., CXL, 581; CLXI, 386. — Decrevit sancta synodus ut, conc. Eliberit., CXI, 871; CLXI, 851. — Decrevit sancta synodus, conc. Erpbesfurt., CXL, 874; CLXI, 858. — Decrevit sancta synodus, conc. apud S. Medardum., CXL, 880, 1077; CLXXXVII, 1156. — De criminalibus causis et furtis, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De deprecationibus quoque quae, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De damnatione filiorum, conc. Tolet., ix, LXXXIV, 28. — De decimis quas populus, conc. Mediat., CXI, 700. — De decimis sicut supra, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 618. — De decimis vero vel, conc. Forojul., c. 14 (796), XCIX, 502. — De desponsatis puelis et, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — De destructis ecclesiis hic, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De diaconibus quos cognovimus, conc. Arelat. i, LXXXIV, 246; CXXX, 377. — De diaconibus urbibus ut, conc. Arelat., i, LXXXIV, 240; CXXX, 378. — De diaconis quicunque com, conc. Ancyrit., CXXX, 266; LXXXIV, 512. — De diocesanis ecclesiis, conc. Tarracon., CXXX, 421. — De digamis ne consecrentur, conc. Valent., LXXXIV, 23. — De discretionem libertorum, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 26, 29. — De discretionem penitentiarum, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 26. — De diversis ordinibus Ecclesiae, conc. Carthag. iii, CXXX, 333; CLXI, 321; CLXXXVII, 835. — De Donatistis placuit ut, conc. Carthag. (410), XI, 1192; XLIII, 807; LXV, 1,

195; LXXXVI, 926; LXXXIV, 198. — De ea quae utrum gerit, conc. Neocas. c. 6 (314), LXVII, 55. — De ecclesiarum vero servis, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 478. — De ecclesiis seu sanctis, conc. Agrippin., CXL, 682; CLXI, 209. — De eo qui uxorem, conc. Toletan. i, CV, 683; CXXXII, 303. — De eo qui uxorem habet, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — De episcopis, presbyteris, diaconibus, canon. Ludovici II, CXXXVIII, 754. — De episcopis vel clericis, conc. Chalcedon. c. 5 (451), LVI, 540. — De eo quod interrogasti, conc. Moguntin., CXL, 924; (CLXI, 680, 1257; CLXXXVI, 518; CLXXXVII, 1139. — De eo quod mandastis, canon. S. Patricii, c. 1 (450), LIII, 817. — De eo quod non repudianda, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 827. — De eo quod non sit, conc. Laodic. c. 15, (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 151. — De eo quod missi, canon. Ludovici II, CXXXVIII, 621. — De eo quod oportet, conc. Laodic. c. 1 (364), LVI, 716; CXXX, 287; LXXXIV, 129. — De eo quod semper, conc. Laodic., c. 18 (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 151. — De eo ut non plures, c. ne. Confluent., CXXXVIII, 817. — De episcopis peregrinis qui, conc. Arelat., CXL, 833; CLXI, 388. — De episcopia extraneis, conc. Carthag. v, LXXXIV, 28. — De eunuchis qui seipsos, conc. Nicæn. (325), LXXXIV, 25. — De excommunicatis sive in clerico, conc. Nicæn. c. 5 (325), LVI, 826. — De expositis observandum, conc. Agath., LXXXIV, 267. — De expositis invenitis i, conc. Agath., CXXX, 402. — De expositis quis collata, conc. Vasens. i, LXXXIV, 261; CXXX, 597; CXL, 712; CLXI, 257. — De falsa moneta jubemus, conc. incertum, (744), LXXXIX, 829. — De familiaritate extraneorum, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 277; CXXX, 412. — De familiaribus ecclesiae constit., conc. Toletan. iv, LXXXIV, 385; CXXX, 479. — De feminis quae defunctis, conc. Ticin. iii, CXXXVIII, 617. — De feminis quae habitum, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De feminis quae viros, conc. Aurelian., CXL, 800. — De feminis quae viros, conc. Parisiens., CLXI, 559. — De fidei se Ecclesia etiam, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Defensores ecclesiarum qui dicuntur, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 476. — De fidelitate regi promittenda, conc. Attin., CXXXVIII, 609. — De filiabus nostris cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 771. — De filia episcopi, presbyteri, conc. Bracar. ii, LXXXIV, 28; CXXX, 382; CLXXXVII, 1383. — Definimus eum rite ad, conc. Eliberit., CLXI, 842. — Definimus eum rite ad, conc. Carthag. vi, CLXI, 1197. — De finimus omnes principem non, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Definimus ut omnis poenitens, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Definitio incauta laudabiliter solvenda, conc. Hibernens., CXL, 881. — Definitio incauta laudabiliter solvenda, conc. Eliberit., CLXI, 800. — Definitio incauta solvenda nec, canon. Hibernens., XCVI, 1293. — Definitum sanctum concilium ut, conc. Nannet., CXXXII, 225; CXL, 687, 1071; CLXI, 215. — De forensibus presbyteris qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 688. — De Francia nobilis vir quidam, conc. Tribur., CXL, 828; CLXI, 628; CLXI, 1271. — De fugitivis vero qui, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. — De furto aut scæcho, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 819. — De furto redemptionis non, canon. Wallis. (910), CXXXVIII, 480. — Degradatus episcopus si appellare, conc. Nicæn. c. 26. (325), XLIX, 1018.

De hæreticis autem qui, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. De hæreticis ne ad clerum, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De his autem qui episcopum, conc. Roman. (862), CXIX, 795. — De his autem qui propinqui, conc. Forojul. c. 8 (796), XCIX, 298. — De his autem qui, conc. Nicæn. c. 20 (325), LVI, 820. — De his autem qui, conc. Arelat., LXXXIV, 257; CXXX, 393. — De his clericis qui, conc. Herdens., LXXXIV, 321; CXXX, 427; CLXXXVII, 273. — De his criminibus de quibus, conc. Moguntin., CXL, 911; CLXI, 1221. — De his ergo visum est, conc. Herdens., CXL, 1012. — De his etiam super quibus, conc. Toletan., CXL, 1012. — De his presbyteris qui, epist. canonic., LVI, 891; CXXXVIII, 444. — De his quæ ad Ecclesiam, conc. Aurelian., CLXI, 246. — De his quæ ad parochianas, conc. Toletan., CXL, 700. — De his quæ diversis f. c. no. ribus, conc. Laodic., LXXXVIII, 895; CV, 680; CXXXII, 253; CXL, 988; CLXI, 871. — De his quæ in altario, conc. Aurelian., XCIX, 1031. — De his quæ in usus, conc. Gangr., LXXXVIII, 835. — De his quæ parochiis, conc. Aurelian. i, c. 14, LXXXIV, 876; XCIX, 1051; CXXX, 410; CXXXIX, 490; CLXXXVII, 803. — De his quæ pertinent ad, conc. Ancyrit., CLXI, 258. — De his qui ab hæreticis, conc. Laod., LXXXVIII, 861. — De his qui acta penitentia, conc. Toletan. vi, CXXXII, 251. — De his qui ad Ecclesiam, conc. Moguntin., CLXI, 1093. — De his qui ad exitum, conc. Nicæn. LXXXVIII, 873; CV, 679; CXXXII, 212; CXL, 939; CLXI, 861. — De his qui adu-

bitam sibi, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui advocatum invenire, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De his qui apostatant, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378; CLXI, 891. — De his qui apostatant, conc. Eliberit., CXL, 1009. — De his qui arma projiciunt, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De his quibus cura properante, conc. Tarracon., LXXXIV, 311; CXXX, 421. — De his qui communione privantur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 841; CV, 875; CXXXII, 357; CXL, 866; CLXI, 834. — De his qui confessorum literas, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui conjuges suas, conc. Arelat. II, LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXI, 641.

De his qui contentionem, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — De his qui contra apostoli, conc. Toletan. XI, LXXXIV, 458; CXXX, 511. — De his qui convertuntur, conc. Laodic., LXXXVIII, 865. — De his qui ex concubinis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280; CXXXIII, 275; CLXI, 628; CLXI, 453. — De his quidem personis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 545. — De his qui falso, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 377. — De his qui de parentela, conc. Julibon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — De his qui excommunicati, conc. Nicæn., c. 9, (325), LVI, 818. — De his qui festis diebus, conc. Ancyrit. c. 8, (314), LXVII, 50; LVI, 437; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 263; CXXXII, 671. — De his qui frequenter uxores, conc. Neocæs., c. 5 (314), LVI, 444; LXXXIV, 109; CXXX, 267; CLXXXVII, 1456. — De his qui fugientes, conc. Ancyrit. c. 3 (314), LVI, 435. — De his qui in, conc. Toletan. X, CXXX, 529. — De his qui in clero sunt, conc. Ancyrit. c. 15 (314), LVI, 458; LXXXIV, 106; CV, 878; CXXX, 261. — De his qui in festivitate, conc. Ancyrit. c. 6 (314), LVI, 751. — De his qui in infirmitatibus, conc. Barcinon. I, LXXXIV, 607. — De his qui in infirmitate, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De his qui in penitentia, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 380. — De his qui in persecutione, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 350. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 375. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 375. — De his qui, conc. Neocæs., LXXXVIII, 883; CV, 887; CLXI, 818; CLXI, 618. — De his qui, conc. Hierdens., LXXXIV, 324; CXXX, 428; CXXXII, 241. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239. — De his qui, conc. Aurelian., CXL, 654. — De his qui, conc. Agath., CLXI, 490. — De his qui, conc. Toletan. I, CLXXXIV, 531; CXXX, 455. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 16 (314), LVI, 459; LXVII, 52; LXXXVIII, 879; CV, 682; CXXX, 723; CXXXII, 533; CXL, 924; CLXI, 681. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 7 (314), LVI, 457; LXVII, 50; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 263. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 456. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 839; CXL, 732; CLXI, 115. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 751. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 14 (314), LVI, 752; LXVIII, 52; LXXXVIII, 879; CXL, 713. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 4, (314), LVI, 750; LXVII, 50. — De his qui, conc. Neocæs., c. 5 (314), LVI, 756. — De his qui, conc. Nicæn., LXXXVIII, 875; CXXXII, 670. — De his qui, conc. Nicæn., c. XI (325), LVI, 593; LVI, 820; LXVII, 44. — De his qui, conc. Araucian., LXXXIV, 25. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240. — De his qui, conc. Meld., CXL, 867; CLXI, 852.

De his qui, conc. Gerund., LXXXIV, 29. — De his qui, conc. Lingon., CXLIV, 1085. — De his qui, conc. Ancyrit., LXXXIV, 105; LXXXVIII, 874; CXXX, 263. — De his qui, conc. Lingon., CXXXIV, 1088. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui, conc. Nicæn., LXXXVIII, 861. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 846; CXL, 819. — De his qui, conc. Nicæn., c. 8 (325), LVI, 827. — De his qui, conc. Hierdens., LXXXIV, 325; CXXX, 427; CXXXII, 519; CLXXXVII, 1669. — De his qui, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 594, 819, 761; LXVII, 42. — De his qui, conc. Arelat., LXXXIV, 23. — De his qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui, conc. Meldens., CXXXII, 513; CLXI, 620; CLXV, 820. — De his qui, conc. Sparnac., CXXXVIII, 553. — De his qui, conc. Aurelian., LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 1636. — De his qui, conc. Chalced., c. 5 (450), LXXVII, 86; LXXXVIII, 812. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378. — De his qui, conc. Nicæn., c. 15 (325), LXVII, 46. — De his quos clericatu, conc. Arelat. II, c. 45, CXL, 998. — De his quos parentes, conc. Toletan. II, LXXXIV, 27, 29. — De his quos voluntas, conc. Toletan. II, LXXXIV, 335; CXXX, 439; CXXXII, 376. — De his vero clericis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 282. — De his vero clericorum, *ibid.*, 285. — De his vero qui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 649. — De his vero qui recedunt, conc. Nicæn., c. 19 (325),

LVI, 596; LXXXIV, 96; CXXX, 25; CLXXXVII, 1560. — De his vero qui sine conjugibus, conc. Gerundens., LXXXIV, 314; CXXX, 424. — De his vero visum est, conc. Hierdens., CLXI, 530. — De hoc jam superioribus, conc. Carthag. VI, CXXX, 461. — De hoc quod se, conc. Altinæ, CXXXVIII, 753. — De hoc quod se, *ibid.*, 754. — De hoc sane, conc. Ravenn., *id.*, 812. — De hoc ut si, canon. sub Ludovico II, *id.*, 631. — De homicida et cæteris, *ibid.*, 758. — De homicidio extra voluntatem, conc. Ancyrit. c. 22 (314), LVI, 754. — De homicidiis non sponte, conc. Ancyrit., CX, 471; CV, 681; CXXXII, 389; CLXI, 769. — De homicidiis non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 296; CLXI, 698, 758. — De homicidiis ita jussimus, conc. Lingon., CXXXIV, 1087. — De homicidio unde lex, conc. Tici-*nus*, CXXXVIII, 619. — De homicidio unde lex, canon. sub Ludovico II, *id.*, 632. — De homine qui comprehendit, *ibid.*, 631. — De hominibus qui in, conc. Altin., *id.*, 608. — De hominibus qui iterum, *ibid.*, 609. — De honore autem ecclesiarum, conc. Pistens., *id.*, 688. — De honore et cultu Dei, canon. Hincmar (841), CXXV, 1072. — De honore videlicet et cultu, conc. Coloniens., CXXXVIII, 530. — De honore et cultu, conc. Pistens., *id.*, 751. — De honore et cultu Dei, conc. Carisiac., *id.*, 775. — De honore et cultu Dei, *ibid.*, 780. — De honoribus Bononi Bernardi, *ibid.*, 779. — De hymnis etiam canendis, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 570; CXXX, 468; CLXXXVII, 1725. — De idoneis autem et probatoribus, conc. Araucian., c. 13, LXXXIV, 257; CXL, 999; CXXX, 595. — De his qui communione, conc. Nicæn., c. 5 (325), LXVII, 42. — De his qui contra apostoli, conc. Tolet. XI (675), CLXXXVII, 66. — De his qui in plurimas, conc. Neocæs., c. 5 (314), LXVII, 51. — De his quos voluntas paratum, conc. Tolet. II, CLXXXVII, 157. — De illicita et communicatione lex, conc. Parisiens., CLXI, 1239; CLXXXII, 1296. — De illis autem qui, conc. Veruens., CXXXVIII, 795. — De illis autem qui, conc. Meld., CXL, 868; CLXI, 853; LXXXVIII, 759. — De illis hominibus qui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 748. — De illis liberis hominibus, *ibid.*, 747. — De illorum concordia et, conc. Conflans., *id.*, 675. — De imaginibus quoque quæ, conc. Arelat., CXLII, 1306. — Deinceps tamen omnibus denuntiare, conc. Carisiac., CXXXVII, 647. — Deinceps vero corpora sanctorum, conc. Mogunt., CXL, 725; CLXI, 261. — De incerto autem jejuniis, conc. Salegust., CXL, 1059; CLXI, 271, 1124. — De incestis conjunctionibus, conc. Agath., LXXXIV, 372; CXXX, 406; CXXXII, 519; CXL, 760; CLXI, 666; CLXXXVII, 1668. — De incestis conjunctionibus, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De incestis conjunctionibus hic, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 753. — De incestis conjunctionibus hic, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De incestis omni studio, conc. Lingon., CXXXIV, 1092. — De incestuosis et parricidis, *ibid.*, 1090. — De incestuosis ut canonicæ, *ibid.*, 1091.

Deinde gloriosus rex dominus, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Deinde pertractatis et consideratis, conc. Carthag. (419), LXVII, 205. — Deinde placuit ut litteræ, conc. Carthag. (419), LXVII, 204; LXXXVIII, 927. — Deinde placuit ut quicumque, conc. Carthag. (419), LXVII, 209; LXXXVIII, 932. — Deinde placuit ut quicumque, conc. Milevit., LXXXIV, 232; CXXX, 572; CXL, 634; CLXI, 480. — Deinde si apponderit ad, conc. Metens., CXXXVIII, 654. — Deinde ut decimas et primitias, conc. Roman. sub Nicolao, CXLIII, 1316. — De indoctis sacerdotibus hic sit, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De indulgentia sua nobis, conc. Metens., CXXXVIII, 658. — De infantibus autem qui mortui, conc. Parisiens., CXL, 934. — De institutione missarum, conc. Gerundens., LXXXIV, 515. — De invasione quasi pro parte, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De investitura prædii si, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 849. — De jejuniis autem incerto, conc. Salegust., CLXXXVII, 369. — De Judæis autem hoc, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 379; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 123, 1063; CLXXXVII, 236. — De Judæis præcepit sancta synodus, conc. Tolet., CLXI, 820. — De Judæorum autem exsecranda, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 577; CXXX, 558. — De iudicibus inquiratur si, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 622. — De iudicio autem iudicis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 763. — De iustitiis ecclesiarum Dei, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 758. — De iustitiis per episcopos, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — De laicis quæstio facta est, conc. Arvern., CLXXXVII, 914. — De laicis est coram sancta, conc. Tribur., CXXXII, 194; CXL, 615. — Delatores qui exstiterit, conc. Eliberit., LXXXIV, 389; CXXX, 420; CXL, 771; CLXI, 757; CLXXXVII, 726. — De latronibus autem commendaverunt, conc. Silrac., CXXXVIII, 602. — De latronibus præcipimus observandum, conc. incert. (714), LXXXIX, 829. — De latronibus

qui nunc, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — Delatum est sanctae et maxime, conc. Nicæn., c. 18 (325), LVI, 829. — De lege et iustitia, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — De legitimis autem conjugis, conc. Salegusti., CXL, 1039; CLXI, 894. — De liberis hominibus qui, conc. Ticin., CXXXVIII, 618. — De libertis autem id., conc. Toletan., LXXXIV, 563; CXXX, 454; CLXXXVII, 921. — De libertis familiarum ecclesiarum, conc. Toletan., IV, LXXXIV, 26. — De litantibus ut expleta, conc. Gerund., LXXXIV, 515. — De locis autem atque, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — De magistratibus et duumviris, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De mancipiis Christianis, conc. Aurelian., LXXXIV, 282. — De manumissionibus sane, conc. Carthag. (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 931. — De maritalia custodia ut, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De Maximiano autem Bagniensis, conc. Milevit. (462), XI, 1199. — De Maximiano autem Bagnensi, conc. Carthag. (419), LXVII, 209. — De Maximo cynico philosopho, conc. Constantin., c. 4 (381), LVI, 721; LXVII, 78; LXXXIV, 156; CXXXVI, 479. — De metropolitanorum vero, conc. Aurelian., LXXXIV, 279. — De ministris qui fenerantur, conc. Arelat., I, LXXXIV, 259; CXXX, 376; CLXI, 804. — De missarum celebritate, conc. Aurelian., LXXXIV, 282. — De missis directis per, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De missis nullum laicorum, conc. Aurelian., LXXXIV, 285. — De missis pro laicis, conc. Arelat., CXXXVIII, 607. — De monachis monasterium novum, conc. Nicæn., CXXXVII, 1081. — De monachis vero id observari, conc. Ilerdens., LXXXIV, 535; CXXX, 497. — De monachis vero id, conc. Barcinon., LXXXIV, 608. — De monasteriis autem virorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 615. — De monasteriis circumcundis id, conc. Attin., CXXXVIII, 609. — De monasteriis et xenodochiis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De monasteriis puellarum ut, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 822. — De monasteriorum vero novo statu, conc. Troselan. (909), CXXXII, 681. — De monasterio vel oratorio, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — De monasterio vel oratorio, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De monetis et falsariis, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De monetis inquiratur qua, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — De mulieribus quæ cum, conc. Nicæn., c. 5 (325), LVI, 760. — De mulieribus quæ fornicantur, conc. Ancyrit., c. 21 (314), LXVII, 54; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 881; CX, 474; CXXX, 366; CXXXII, 297; CLXI, 754. — De mulieribus quæ fornicantur, conc. Mogunt. (847), CXII, 1571. — De nuntis et finaliter præcipimus, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — De munificentis vero, conc. Aurelian., LXXXIV, 285. — De navibus quæ vadunt, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De negotiis et laborationibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Denique quia Christi custodiente, conc. Ticin., CXXXVIII, 615. — Denique quia secundum Scripturas, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Denique si pro salute, canon sub Hincmaro (881), CXXV, 1071. — De nobilibus feminis quæ, conc. Aquisgran., CXL, 798; CLXI, 857. — De non servandis incautis, conc. Nivernens., CXL, 1083. — De nostris quoque dominicis, conc. Veruens., CXXXVIII, 796. — Denuntiandum est omnibus et, conc. Mogunt., CXXXVIII, 594. — De observatione capitulorum domni, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De observatione pacis et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De observatione pasche Domini, conc. Arelat., I, LXXXIV, 259; CXXX, 375; CLXI, 267; CLXXXVII, 1789. — Deo credimus esse placitum, conc. Emerit., LXXXIV, 617. — Deo enim perfecte sacrificantes, canon Remigii, CII, 1096. — De opertorio dominici corporis, conc. Arvern., CXL, 1072. — De opertorio dominici corporis, conc. Aurel., CLXI, 200. — Deo propitio, parti professione, conc. Carthag., c. 2 (419), LVI, 865; LXVII, 186. — Deo quidem totum committere, conc. Nicæn., CXXXIX, 483. — De ordalio præcipimus in, conc. Gratian. (928), CXXXVIII, 467. — De ordinandis sacerdotibus, conc. Carisiac., id., 774. — De ordinationibus episcoporum, canon Remigii, CII, 1105. — De pace admonemus ut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 617. — De pace et concordia, conc. Marsi., id., 553. — De pace et iustitia, conc. Carisiac., id., 617. — De pace vero in, *ibid.* — De pacificatione vero illorum, conc. Confluent., id., 678. — De penitentia homicidarum, conc. Epsan., LXXXIV, 289. — De penitentibus clericis, conc. Agath., id., 26. — De penitentibus id placuit, conc. Agath., LXXXIV, 289; CXXX, 405. — De penitentibus qui vive, conc. Lingon., CXXIV, 1080. — De penitentium conversione, conc. Aurelian., LXXXIV, 284. — De Palladio autem laico, conc. Taurinat., LXXXIV, 249; CXXX, 386. — De parentela illa quam dicunt, conc. Roman. sub Gregorio, CLXI, 1302. — De parvulis qui immaturo, conc. Gerundens., CXXX,

421. — De parvulis vero qui nuper, conc. Gerundens., LXXXIV, 514; CLXI, 114. — De parvulis vero qui nuper, conc. Habberger., CXL, 753. — De Paulianistis qui refugiant, conc. Nicæn., c. 19 (325), LVI, 765, 822. — De Paulianistis si ad ecclesiam, conc. Nicæn., c. 19 (325), LXVII, 48; LXXXVIII, 884. — De peregrinis episcopis qui, conc. Arelat., I, LXXXIV, 240. — De perjurio vero id censuimus, conc. Aurelian., CLXI, 785. — De personis mulierum, conc. Toletan., IV, LXXXIV, 27. — De piis locis qui sine presbyteris, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De placito nostro et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — Deponat tunc arma sua, canon sub Edgardo, id., 512. — De pontibus restaurandis videlicet, conc. Altiniac., id., 607. — De prægnantibus quoniam oportet, conc. Neocæs., c. 6 (314), LVI, 441; LXXXIV, 109; CXXX, 267. — De prælatione reverendissimi, conc. Vernens., CXXXVIII, 542. — De præsidibus qui fideles, conc. Arelat., I, LXXXIV, 259; CXXX, 375. — Deprecamur ut deinceps ad, conc. African., CLXI, 854. — De precariis quæ a rectoribus, conc. Carthag., CLXXXVII, 811. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Arelat., I, LXXXIV, 240; CXXX, 378; CXXXIV, 55; CXL, 612; CLXI, 445. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Aurelian., CLXI, 1146. — De presbyteris aut diaconibus, canon Apostol., CLX, 646; CLXI, 488. — De presbyteris qui accipiendi, conc. Meld., CLX, 741; CLXI, 125. — De presbyteris qui crimine, conc. Tribur., CXL, 665. — De presbyteris qui de crimine, conc. Arvern., CLXI, 508. — De presbyteris qui eos, epist. canonic., c. 4, LVI, 891; CXXXVIII, 445. — De presbyteris qui pro unius, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De propinquis non accipiendis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — De puellis fidelibus quæ, conc. Arelat., I, LXXXIV, 259; CXXX, 376. — De puellis rapitis necdum, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — De puellis rapitis necdum, conc. Cabillon., CXL, 820; CLXI, 620, 1251; CLXXXVII, 1709. — De puellis vero quæ se voverint, conc. Valent., LXXXIV, 246; CXXX, 385. — De qualitate tonsuræ, conc. Toletan., IV, LXXXIV, 29. — De quibusdam locis ad nos refertis, conc. Roman. sub Eugenio III, CLXI, 311; XCVII, 697; CLXXXVII, 205. — De quibus dubium est, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — De quodam etiam subdiacono, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — De Quodvultdeotiam Centuriensi, conc. Carthag., c. 87 (419), LXVII, 208; CXL, 602; CLXI, 222, 1097. — De rapinis autem et, conc. Confluent., CXXXVIII, 677. — De rapitis et conjunctione, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De rapitis et de, canon Lingon., CXXIV, 1094. — De raptoribus autem feminarum, conc. Aurelian., I, LXXXIV, 274; CXXX, 409; CXL, 710; CLXI, 222, 1097; CLXXXVII, 1609. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 581. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 568. — De raptoribus virginum, conc. Aurelian., LXXXIV, 282. — De reedificatione ecclesiarum et, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De rebus ecclesiarum in, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De rebus vero illorum, conc. Toletan., IV, CXL, 629; CLXI, 453; CLXXXVII, 295. — De rectoribus ecclesiarum prima, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — De redditibus ecclesiarum vel, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 494. — De restauratione ecclesiarum illud, conc. Ticin., CXXXVIII, 615. — De sacerdotibus et levitis, conc. Rothomag., CXLVII, 270; CLXXXVIII, 543. — De sacerdotibus in subjectis, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De sceleribus atque criminibus, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De scholis reparandis pro studio, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De scrutinio faciendo decrevimus, conc. Roman., CXL, 744, 1074; CLXI, 126. — De servorum ordinatione qui, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 477; CLXXXVII, 292. — De spiritu dicit Dominus, conc. Ephes., CLXXXVII, 1869. — Desponsatas puellas et postea, conc. Ancyrit., c. 11 (314), LVI, 458; LXVII, 53; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 881; CXIX, 1087; CXXX, 261; CXXXII, 515; CLX, 631; CLXI, 621, 1247; CLXXXVII, 1411. — Desponsatas puellas et postea, canon Hibernens., XCVI, 1504. — De statu republicæ, conc. Ticin., CXXXVIII, 616. — De suspectis sacerdotibus hic, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De teloneo ut per ea loca, conc. Parisiens., c. 9 (551), LXXX, 482. — Detestabiles autem illas nundinas, conc. Rhemens., CLXXXIX, 682. — De theatricis et ipsos, conc. Arelat., I, LXXXIV, 259; CXXX, 375. — De transferentibus se a, conc. Chalcedon., c. 5 (430), LVI, 857. — Deus omnipotens nobis domet, concilium S. Quintini, CXXXVIII, 652. — Deus omnipotens ut nos, canon Remigii, CII, 1100. — Deus omnipotens ut nos, conc. Tribur., CXXXII, 545. — De usuris quæ multis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 622. — De uxoratis

CXXX, 476; CXXXII, 586. — Duplici honore dignos vero, conc. Ebroicens., CXLVII, 259.

Eadem ratione observanda, canon. S. Patricii, l. III, 822. — Ea quæ a sanctis Patribus, conc. Piacentin., c. 1 (1095), CLXXXVII, 548. — Ea quæ competunt honestati, conc. Toletan. vii, c. 3 (684), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CXI, 611; CLXI, 423. — Ea quæ Domino offeruntur, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Ea quæ frequenti prævaricatione, conc. Toletan., CXXXII, 253; CXI, 1014. CLXI, 894. — Ea quæ salubriter, conc. Nicæn., c. 38 (325), LVI, 406. — Ea quæ salubriter providistis, conc. Sardic., c. 11 (347), LXXXIV, 119; LXXXVIII, 893; CXXX, 276. — Ea vero mancipia quæ, conc. Hispal., c. 3 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 594. — Ea vos iudicare ad apostolicam, canon. Remigii CII, 1106. — Ecce quæ de rapinis, canon. Hincmar., (881), CXXV, 1081. — Ecclesiam antiquitus constitutæ nec, conc. Moguntin. (847), CXII, 1568. — Ecclesiam antiquitus constitutæ, conc. Cabillon. c. 815), CLXXXVII, 1108. — Ecclesiam debite doctetur ad, conc. Rhemens., CXXX, 408. — Ecclesiam et quolibet pia loca, conc. Roman. sub Eugenio III, XCVII, 606. — Ecclesiam liberi eorumque progenies, conc. Toletan. ix, c. 15 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 525. — Ecclesiam presbyterum a pontifice, conc. Hispal. ii, CXXXIX, 483. — Ecclesiam presbyterum a pontifice, collect. S. Abbonis, *ibid.*, 183. — Ecclesiam vel altaria quæ, conc. Meldens., c. 8, CLXXXVII, 1711. — Ecclesiam vel quolibet pia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 756. — Ecclesiam villarum quantum cœmeteris, conc. Julibon., CLXXXIX, 1226; CLXXXVIII, 585. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Ecclesiam in qua mortuorum, conc. Agrippin., CLX, 679; CLXI, 207, 1086; CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Aurelian., c. 3, CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam ubi paganus sepultus, conc. Aurelian., CXI, 676. — Ecclesiam non nisi partem Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Ecclesia quæ est templum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 475. — Ecclesia Romana semper habuit, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 392, 819. — Ecclesiarum Dei iustitia inquiratur, conc. Tici. ii, CXXXVIII, 616. — Ecclesiarum Dei per Africam, conc. Carth., LXXXVIII, 926. — Ecclesiarum rectores debent quidem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Ecclesiarum servos et episcoporum, conc. Toletan. iii, c. 21 (599), CXXX, 457; CLXXXVII, 921. — Ecclesiarum servos vel episcoporum, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Ecclesiam autem Dei, quæ sunt, conc. Constant. i, c. 4 (381), LXXXIV, 156; CXXX, 292; CXI, 678; CLXI, 205. — Ecclesiam autem quæ intra, conc. apud S. Agidum, CII, 747. — Ecclesiam ex quo consecratæ fuerint, conc. Rhemens. CXXX, 686. — Ecclesia sit catholica, casta, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 630. — Ecclesiasticæ dignitates vel canonice, conc. Claramont. (1095), *ibid.* — Ecclesiasticæ regulæ quas Græci, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 451. — Ecclesiastica et antiqua institutione, conc. Bracar. iii, c. 3 (675), CLXXXVII, 133. — Ecclesiis per congrua, canon. sub Atone, CXXXIV, 35. — Ecclesiis semel consecratæ Deo, conc. Nicæn., c. (525), CLXXXVII, 552, 1712. — Edicat jam tum sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Ego, Adelstanus rex consilio, conc. Gratelean., (928) *id.*, 461. — Ego, Æthelstanus rex ex consilio, conc. Gratelean. (928), *ibid.* Ego, Adelstanus rex notifico, conc. Gratelean. (928), *id.*, 466. — Egregius doctor gentium discipulus, canon. Hincmar. (877), CXXV, 840. — Ei qui poenitentiam in, conc. Carth. iv, c. 76 (456), XCIX, 1069. — Eis autem qui Hierosolymam, conc. Lateran., CLXIII, 1365. — Eius qui frequenter litigat, conc. Carth. iv, c. 58 (456), LXXXIV, 201. — Eius qui frequenter litigat, conc. Wormat. CXL, 916. — Eleemosynas a spoliis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Eleemosynas a gentibus, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Emendari placuit ut hi, conc. Eliberit., c. 48 (310), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CLXXXVII, 531. — Emptores autem spiritualium, conc. Roman., CXLVII, 761. — Energumeni baptizati, si de, conc. Arausic., c. 11 (479), LXXXIV, 286; XCIX, 1068; CXXX, 593; CXI, 757; CLXI, 119. — Energumeni, id est qui, conc. Arausic., c. 27 (479), LXXXIV, 27. — Energumeni non solum non assumendi, conc. Arausic., CLXI, 478. — Energumeni non solum non, conc. Arausic., CXXX, 595; CXI, 632. — Energumenis et catechumenis in, conc. Arausic., c. 15 (479), LXXXIV, 287; XCIX, 1068; CXI, 758. — Energumenis in domo Dei, conc. Carth. iv, c. 92 (456), LVI, 865; LXXXIV, 307; XCIX, 1068; CXXX, 549; CXXXII, 571; CXI, 714. — Energumenis in domo Dei, conc. Toletan., CLXI, 256. — Energumenus qui ab erratico, conc. Eliberit., c. 29 (310), LXXXIV, 305; CXXX, 416. — Eorum dona qui pauperes, conc. Carth. iv, c. 94 (456),

XCIX, 1065. — Eorum qui in poenitentia, conc. Vasens., CXXXII, 214. — Eorum qui poenitentia accepta, conc. Carth., CXI, 944. — Eorum qui pauperes opprimunt, conc. Carth. iv, c. 1, LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1030; CXI, 759, 1076; CLXI, 170. — Eorum qui pauperes premunt, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Eos autem qui vel, conc. Lateran. CLXIII, 1364. — Eos qui ab immundis spiritibus, conc. Eliberit., c. 37 (310), LXXXIV, 306. — Eos qui ad ecclesiam conc. Laodic., c. 10 (364), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 288. — Eos qui ad ecclesiam confugerint, conc. Aursic. c. 5 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 591; CXI, 711; CLXI, 223; CLXXXVII, 415. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Aurelian., c. 39, XCIX, 1065. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Arelat. c., CXXXII, 372. — Eos qui a divina, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 153. — Eos qui ad primam fidem, conc. Eliberit., c. 42 (310), LXXXIV, 506; CXXX, 417. — Eos qui ante baptismum, conc. Ancyrit., c. 12 (314), LVI, 438; LXVII, 52; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Eos qui a spiritibus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Eos qui convertuntur ab, conc. Laodic., c. 8 (364), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 287. — Eos qui ex hæreticis, conc. Constant. i, c. 7 (381), LXVII, 48. — Eos qui irrationabiliter versati, conc. Ancyrit., c. 17 (314), LXVII, 52; LXXXVIII, 886; CX, 492; CV, 683; CXXXII, 553; CXI, 923; CLXI, 681. — Eos qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 517; LXVII, 91; LXXXVIII, 906; CV, 684; CXI, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1700. — Eos qui post subdiaconatum, conc. Melphitan., c. 12 (1069), CLXXXVIII, 181. — Eos qui semel in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 538; LXVII, 88; LXXXIV, 167; CXXX, 510; CLXXXVII, 1105. — Eos qui sibi rapiunt, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LXXXIV, 171; CXXX, 515; CLXI, 634. — Eos quos œconomos Græci, conc. Toletan. iv, c. 48 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475. — Eos vero qui non voluntate, conc. Ancyrit., c. 25 (314), LVI, 444; LXXXIV, 108; CLXXXVII, 277. — Episcopatus vero vel presbyterii, conc. Arelat., CXI, 533; CLXI, 519. — Episcopatum, abbatium investituram, conc. Rhem. (1119), CLXXXVIII, 881. — Episcopi, abbates, comites, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 771. — Episcopi ab omnibus qui sunt, conc. Nicæn., c. 4 (325), CLXXXVII, 545. — Episcopi de rebus propria, conc. Agath., c. 48 (506), *id.*, 691. — Episcopi eorumque ministri omnibus, conc. Ancyrit., c. 1 (314), *id.*, 1549. — Episcopi in baptismalibus plebibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 604. — Episcopi incestuosos investigare studeant, conc. Mogunt., CXXXII, 527. — Episcopi in propriis suis, conc. Roman., CXXXIX, 496. — Episcopi in protegendis populis, conc. Toletan. iv, c. 52 (671), LXXXIV, 575; CV, 708; CXXX, 472; CXXXII, 511; CXI, 895; CLXI, 901. — Episcopi iudicio metropolitani, conc. Laodic., c. 12 (364), CLXXXVII, 140. — Episcopi namque secundum illorum, conc. Saponar. CXXXVIII, 662. — Episcopi, presbyteres et diacones, conc. Eliberit., c. 19 (310), LXXXIV, 504; CXXX, 416. — Episcopi, presbyteres et diacones si, conc. Eliberit., c. 18 (310), LXXXIV, 504; CXXX, 416; CXXXII, 235. — Episcopi, presbyteri, diaconi, conc. Roman. sub Zacharia, c. 5 (745), CLXXXVII, 1118. — Episcopi, presbyteri et diaconi, conc. Carthag., c. 16 (419), LVI, 868. — Episcopi privilegia Romanæ sedis, conc. Pisten., CXXXVIII, 756. — Episcopi qui nihil ex proprio, conc. Toletan. iv, CXXXII, 260; CXI, 710; CLXI, 256. — Episcopi qui super diocesium, conc. Constantin. i, c. 2 (381), LVI, 722, LXXXIV, 435; CXXX, 291; CLXXXVII, 791. — Episcopi quorum diocresani sunt, conc. Trojan., CII, 748. — Episcopi si sacerdotali moderamine, conc. Sardic., CLXI, 1245. — Episcopi sive presbyteri, sive, conc. Toletan. i, c. 19 (435), LXXXIV, 552; CXXX, 456. — Episcopi, presbyteris, diaconibus, conc. Epamens., c. 1 (517), LXXXIV, 287; XCIX, 1048; CXXXII, 222. — Episcopi, presbyteris, diaconis ad, conc. Agath., c. 55 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 435; CLXI, 808. — Episcopi vel abbates aut aliquis, conc. Claramont., (1095), CLXXXVIII, 610. — Episcopi vel presbyteri si, conc. Carthag. iv, c. 53 (456), LVI, 885; LXXXIV, 203; XCIX, 1029; CXXX, 545; CLXXXVII, 761. — Episcopi vero si sacerdotali, conc. Agath., c. 5 (544), LXXXIV, 263; CXXX, 599; CXI, 864; CLXI, 829; *id.* 848; CLXXXVII, 812. — Episcopi vero vel potentes, conc. Parisiens. c. 19 (551), LXXX, 454. — Episcopo iure pertinet omnem, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Episcopo liceat in campo, conc. Rhemens. CXL, 740; CLXI, 121. — Episcopo non licere alium, conc. Antioch., c. 23 (511), LXVII, 66; LXXXVIII, 889; CXXXIX, 497; CXI, 604; CLXI, 416; CLXXXVII, 773. — Episcopo non licere alienam, canon. apostolor., c. 11, CXL, 568; LXVII, 145;

CXXX, 476; CXXXII, 396. — Duplici honore dignos vero, conc. Ebroicens., CXLVII, 259.

Eadem ratione observanda, canon. S. Patricii, LIII, 822. — Ea quæ a sanctis Patribus, conc. Placentin., c. 1 (1095), CLXXXVII, 548. — Ea quæ competunt honestati, conc. Toletan. vii, c. 5 (681), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CXI, 611; CLXI, 423. — Ea quæ Domino offeruntur, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Ea quæ frequenti prævaricatione, conc. Toletan., CXXXII, 255; CXL, 1014. — CLXI, 894. — Ea quæ salubriter, conc. Nicæn., c. 38 (325), LVI, 406. — Ea quæ salubriter providistis, conc. Sardic., c. 11 (347), LXXXIV, 119; LXXXVIII, 893; CXXX, 276. — Ea vero mancia quæ, conc. Hispal. I, c. 2 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 594. — Ea vos iudicare ad apostolicam, canon. Remigii (II), 1106. — Ecce quæ de rapinis, canon. Hincmari, (881), CXXV, 1081. — Ecclesia antiquitas constituta nec, conc. Moguntin. (847), CXII, 1568. — Ecclesia antiquitas constituta, conc. Cabillon. c. (815), CLXXXVII, 1108. — Ecclesia debite doctetur ad, conc. Rherens., CXXX, 408. — Ecclesia et quilibet pia loca, conc. Roman. sub Eugenio III, XCVII, 696. — Ecclesia liberit eorumque progenies, conc. Toletan. ix, c. 15 (693), LXXXIV, 158; CXXX, 525. — Ecclesia presbyterum a pontifice, conc. Hispal. II, CXXXIX, 483. — Ecclesia presbyterum a pontifice, collect. S. Abbonis, *ibid.*, 183. — Ecclesia vel altaria quæ, conc. Meldens., c. 8, CLXXXVII, 1711. — Ecclesia vel quilibet pia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 756. — Ecclesia villarum quantum cimiteriis, conc. Julobon., CLXXXIX, 1226; CLXXXVIII, 385. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Ecclesiam in qua mortuorum, conc. Agrippin., CLX, 679; CLXI, 907, 1086; CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Aurelian., c. 3, CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam ubi paganus sepultus, conc. Aurelian., CXL, 676. — Ecclesiam monachi partem Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Ecclesia quæ est templum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 475. — Ecclesia Romana semper habuit, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 392, 819. — Ecclesiarum Dei iustitia inquiratur, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Ecclesiarum Dei per African., conc. Carth., LXXXVIII, 926. — Ecclesiarum rectores debent quidem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Ecclesiarum servos et episcoporum, conc. Toletan. III, c. 21 (599), CXXX, 457; CLXXXVII, 921. — Ecclesiarum servos vel episcoporum, conc. incert. (714), LXXXIX, 827. — Ecclesia autem Dei, quæ sunt, conc. Constant. I, c. 4 (381), LXXXIV, 156; CXXX, 292; CXL, 678; CLXI, 205. — Ecclesia autem quæ intra, conc. apud S. Egidium, CLI, 747. — Ecclesia ex quo consecrata fuerint, conc. Rhemens., CXXXIX, 686. — Ecclesia sit catholica, casta, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 630. — Ecclesiastica dignitates vel canonice, conc. Claromont. (1095), *ibid.* — Ecclesiastica regulæ quas Græci, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 451. — Ecclesiastica et antiqua institutione, conc. Bracar. III, c. 3 (675), CLXXXVII, 135. — Ecclesiis per congrua, canon. sub Atone, CXXXIV, 35. — Ecclesiis semel consecratis Deo conc. Nicæn., c. (325), CLXXXVII, 332, 1712. — Edicat jam tum sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Ego, Adelstanus rex consilio, conc. Gratelean., (928) *id.*, 461. — Ego, Athelstanus rex ex consilio, conc. Gratelean. (928), *ibid.* Ego, Adelstanus rex notitia, conc. Gratelean. (928), *id.*, 466. — Egregius doctor gentium discipulis, canon. Hincmar. (877), CXXV, 800. — Ei qui penitentiam in, conc. Carth. IV, c. 76 (456), XCIX, 1069. — Eis autem qui Hierosolymam, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Carth. IV, c. 58 (456), LXXXIV, 201. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Wormat. CXL, 916. — Eleemosynam a spoliis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Emendari placuit ut hi, conc. Eliberit., c. 48 (310), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CLXXXVII, 531. — Emptores autem spiritualium, conc. Roman., CXLVII, 761. — Energumeni baptizati si de, conc. Arausic., c. 14 (479), LXXXIV, 256; XCIX, 1068; CXXX, 393; CXL, 737; CLXI, 119. — Energumeni, id est qui, conc. Arausic., c. 27 (479), LXXXIV, 37. — Energumeni non solum non assumendi, conc. Arausic., CLXI, 478. — Energumeni non solum non, conc. Arausic., CXXX, 595; CXL, 652. — Energumenis et catechumenis in, conc. Arausic., c. 10 (479), LXXXIV, 257; XCIX, 1068; CXL, 758. — Energumenis in domo Dei, conc. Carth. IV, c. 92 (456), LVI, 883; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 349; CXXXII, 571; CXL, 714. — Energumenis in domo Dei, conc. Toletan., CLXI, 266. — Energumenus qui ab erratico, conc. Eliberit., c. 29 (310), LXXXIV, 305; CXXX, 415. — Eorum dona qui pauperes, conc. Carth. IV, c. 94 (456),

XCIX, 1065. — Eorum qui in penitentia, conc. Vasens., CXXXII, 214. — Eorum qui penitentia accepta, conc. Carth., CXL, 944. — Eorum qui pauperes opprimunt, conc. Carth. IV, c. LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1050; CXI, 759, 1076; CLXI, 170. — Eorum qui pauperes premunt, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Eos autem qui vel, conc. Lateran. CLXIII, 1561. — Eos qui ab immundis spiritibus, conc. Eliberit., c. 37 (310), LXXXIV, 306. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Laodic., c. 10 (564), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 288. — Eos qui ad ecclesiam confugerint, conc. Aursic., c. 5 (479), LXXXIV, 253; CXXX, 591; CXL, 711; CLXI, 223; CLXXXVII, 415. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Aurelian., c. 59, XCIX, 1063. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Arelat. c., CXXXII, 572. — Eos qui a divina, conc. Constantin. IV, CXXXIX, 153. — Eos qui ad primam fidem, conc. Eliberit., c. 42 (310), LXXXIV, 306; CXXX, 417. — Eos qui ante baptismum, conc. Ancyrit., c. 12 (314), LVI, 438; LXVII, 52; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Eos qui a spiritibus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Eos qui convertuntur ab, conc. Laodic., c. 8 (564), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 287. — Eos qui ex hæreticis, conc. Constant. I, c. 7 (381), LXVII, 48. — Eos qui irrationabiliter versati, conc. Ancyrit., c. 17 (314), LXVII, 52; LXXXVIII, 886; CX, 492; CV, 682; CXXXII, 535; CXL, 925; CLXI, 681. — Eos qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 517; LXVII, 94; LXXXVIII, 906; CV, 684; CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1700. — Eos qui post subdiaconatum, conc. Melphitan., c. 12 (1089), CLXXXVIII, 181. — Eos qui semel in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 838; LXVII, 88; LXXXIV, 167; CXXX, 510; CLXXXVII, 1105. — Eos qui sibi rapiunt, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LXXXIV, 171; CXXX, 513; CLXI, 634. — Eos quos æconomus Græci, conc. Toletan. IV, c. 48 (671), LXXXIV, 578; CXXX, 475. — Eos vero qui non voluntate, conc. Ancyrit., c. 25 (314), LVI, 411; LXXXIV, 108; CLXXXVII, 277. — Episcopatus vero vel presbyterii, conc. Arelat., CXI, 553; CLXI, 519. — Episcopatum, abbatium investituram, conc. Rhem. (1119), CLXXXVIII, 881. — Episcopi, abbates, comites, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 771. — Episcopi ab omnibus qui sunt, conc. Nicæn., c. 4 (325), CLXXXVII, 543. — Episcopi de rebus propriis, conc. Agath., c. 48 (506), *id.*, 691. — Episcopi eorumque ministri omnibus, conc. Ancyrit., c. 1 (314), *id.*, 1549. — Episcopi in baptismalibus plebibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Episcopi incestuosos investigare studeant, conc. Mogunt., CXXXII, 327. — Episcopi in propriis suis, conc. Roman., CXXXIX, 496. — Episcopi in protegendis populis, conc. Toletan. IV, c. 52 (671), LXXXIV, 573; CV, 709; CXXX, 472; CXXXII, 541; CXL, 895; CLXI, 901. — Episcopi iudicio metropolitani, conc. Laodic., c. 13 (564), CLXXXVII, 140. — Episcopi namque secundum illorum, conc. Saponar. CXXXVIII, 664. — Episcopi, presbyteres et diacones, conc. Eliberit., c. 19 (310), LXXXIV, 301; CXXX, 416. — Episcopi, presbyteres et diacones si, conc. Eliberit., c. 18 (310), LXXXIV, 304; CXXX, 416; CXXXII, 253. — Episcopi, presbyteri, diaconi, conc. Roman. sub Zacharia, c. 5 (745), CLXXXVII, 1118. — Episcopi, presbyteri et diaconi, conc. Carthag., c. 16 (419), LVI, 868. — Episcopi privilegia Romanæ sedis, conc. Pisten., CXXXVIII, 736. — Episcopi qui nihil ex proprio, conc. Toletan. IV, CXXXII, 260; CXL, 710; CLXI, 256. — Episcopi qui super diocesim, conc. Constantin. I, c. 2 (381), LVI, 722; LXXXIV, 135; CXXX, 291; CLXXXVII, 791. — Episcopi quorum diocesanis sunt, conc. Trojan., CLI, 748. — Episcopi si sacerdotali moderamine, conc. Sardic., CLXI, 1245. — Episcopi sive presbyteri, sive, conc. Toletan. I, c. 19 (435), LXXXIV, 352; CXXX, 456. — Episcopi, presbyteris, diaconibus, conc. Epaonens., c. 1 (317), LXXXIV, 287; XCIX, 1048; CXXXII, 222. — Episcopi, presbyteris, diaconis ad, conc. Agath., c. 55 (514), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 453; CLXI, 808. — Episcopi vel abbates aut aliquis, conc. Claromont., (1095), CLXXXVIII, 630. — Episcopi vel presbyteri si, conc. Carthag. IV, c. 53 (456), LVI, 885; LXXXIV, 203; XCIX, 1029; CXXX, 545; CLXXXVII, 761. — Episcopi vero si sacerdotali, conc. Agath., c. 5 (514), LXXXIV, 263; CXXX, 399; CXL, 863; CLXI, 829; *id.*, 848; CLXXXVII, 842. — Episcopi vero vel potentes, conc. Parisiens. c. 19 (381), LXXX, 434. — Episcopo iure pertinet omnem, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Episcopo licet in campo, conc. Rhemens. CXL, 740; CLXI, 121. — Episcopo non licere alium, conc. Antioch., c. 23 (511), LXVII, 66; LXXXVIII, 889; CXXXIX, 497; CXL, 604; CLXI, 416; CLXXXVII, 773. — Episcopo non licere alienam, canon. apostolor., c. 14, CXL, 568; LXVII, 143;

LXXXVIII, 862; CXXX, 16; CLXI, 580. — Episcopo non licet possessionem, conc. Moguntin., c. 813). CLXXXVII, 1041. — Episcopo non licet tanquam, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284. — Episcopo non licet tollere, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Episcoporum etiam quorum vita, conc. Agath., c. 10 (506), CXXX, 402; CLXXXVII, 563. Episcopos, presbyteros et diaconos, conc. Carthag. II, c. 2 (390), CLXI, 1151; CLXXXVII, 170. — Episcopos gentium singularum, canon. apostol., c. 35, LXVII, 145; LXXXVIII, 835; XCVII, 80; CXXX, 17. — Episc. in diocesi aliena, conc. Aurelian. II, c. 16, LXXXIV, 262. — Episc. non oportet præter, conc. Laodic. c. 12 (564), LVI, 716; LXXXIV 150; CXXX, 288; CLXXXVII, 520. — Episcopos, presbyteros vel aliquem, conc. August., CXXXVII, 854.

Episcopos qui sunt in, conc. Antioch., c. 9 (341), LXVII, 62. — Episcopus a propria parochia, conc. Bracar. II, c. 6 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Episcopus non presbyterum hereticorum, canon. apostol. c. 46, LXVII, 147; LXXXVIII, 862; CXXX, 19. — Episcopus aut presbyterum aut, canon. apostol., c. 28, LXVII, 144; LXXXVIII, 832; XCIX, 1049; CXXX, 17; CXXXII, 222; CLXXXVII, 255. — Episcopum convenit maxime quidem, conc. Nicæn., c. 4 (325), LVI, 826. — Episcopum enim consecrari non, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Episcopum habere ecclesiasticarum, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 713; LXVII, 68; LXXXIV, 128; LXXXVIII, 860; CXXX, 284; CLXIII, 631; CLXXXVII, 893; CXCV, 1199. — Episcopum non audere extra, canon. apostol., c. 36, LXVII, 145; LXXXVIII, 836; CXXX, 18. — Episcopum non liceat ante, conc. Bracar. II, c. 8 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579; CLXXXVII, 775. — Episcopum non liceat ante, conc. Hispal., CXL, 604; CLXI, 416. Episcopum non ordinari absque, conc. Antioch., c. 19 (541), LVI, 798. — Episcopum non subintrare, conc. Antioch., c. 22 (541), LVI, 799. — Episcopum oportet ab omnibus, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 818. — Episcop. oportet maxime quidem, *ibid.*, c. 6 (325), LVI, 890; LXVII, 42; LXXXIV, 94; LXXXVIII, 832; CXXX, 257; CLXI, 563; CLXIII, 635. — Episcopum oportet maxime quidem, conc. Bracar. II, c. 2 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 473; CLXXXVII, 516. — Episcopum per cunctas dioceses, conc. Toletan. IV, c. 36 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 473; CLXXXVII, 804. — Episcopum placuit ab eo, conc. Elberit., c. 28 (510), LXXXIV, 505; CXXX, 416; CLXI, 842. — Episcopum, presbyterum aut diaconem, conc. Meldens., CXL, 601; CLXI, 505. — Episcopum, presbyterum aut diaconem, conc. Aurelian., CLXI, 1169; CLXXXVII, 183. — Episcopum vel presbyterum ante, conc. Laodic., CXIV, 1276. — Episcopum vero bono opere, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Episcopum vero vel presbyterum, conc. Agath., CXL, 627; CLXI, 451, 1135. — Episcopum ab alia parochia, conc. Antioch., c. 21 (541), LXVII, 66; LXXXVIII, 842; XCIX, 1009; CXXXII, 258; CXL, 567; CLXI, 580. Episcopum accusatores fratrum, conc. Carthag. CXXXII, 548. — Episcopum ad synodum ire, conc. Carth. IV, c. 21 (598), CLXXXVII, 101. — Episcopum a duobus aut tribus canon. apostol., c. 1, LXVII, 141; LXXXVIII, 832; CXXX, 15. — Episcopum aut presbyter aut diaconem, canon. apostol., c. 7, LXVII, 142; LXXXVIII, 840; XCIX, 1001; CXXX, 15; CXL, 616; CLX, 891; CLXI, 816, 1167; CLXXXVII, 195, 244. — Episcopum aut presbyter aut diaconem, canon. apostol., c. 25, LXVII, 144; LXXXVIII, 861; XCIX, 1014; CXXX, 17; CXXXII, 219; CLXI, 805, 1170; CLXXXVII, 417. — Episcopum aut presbyter, aut diaconem, canon. apostol., c. 42, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; XCIX, 1018; CXXX, 19. — Episcopum aut presbyter aut diaconem, canon. apostol., c. 44, LXVII, 146; CXXX, 19; CXXXII, 235. — Episcopum aut presbyter si, canon. apostol., c. 47, LXVII, 147; LXXXVIII, 862; CXXX, 20. — Episcopum aut presbyter si, conc. Lugdun., CXL, 759; CLXI, 119. — Episcopum aut presbyter uxorem, canon. apostol., c. 6, LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXL, 699; CLXI, 381; CLXI, 1154. — Episcopum Barcinonensis se reclamavit, conc. Carisfac. CXXXVIII, 751. — Episc. benedictionem diaconatus, conc. Vasens., CLXI, 435. — Episcopum cum excommunicare vel, conc. Rothom., CXXXII, 568. — Episcopum cum ordinatur, conc. Carthag. IV, c. 2 (456), LVI, 887; LXXXIV, 200; CXXX, 543; CLXI, 565, 1154; CLXXXVII, 133.

Episcopum de diocesi ad diocesim, conc. Antioch., c. 21 (541), LVI, 712; LXXXIV, 127; CXXX, 283; CLXXXVII, 757. — Episcopum de loco ignobili, conc. Carthag. IV, c. 27 (456), CLXXXVII, 761. — Episcopum dissidentes homines, conc. Carthag. IV, c. 28 (456), CXIX, 1036. — Episcopos etiam quorum vita, conc. Agath., c. 23 (544), LXXXIV, 262. — Episcopum gentium libros non, conc. Carthag. IV, c. 16 (456), CLXI, 502; CLXI, 1114; CLXXXVII,

201. — Episcopum gubernationem viduam, *ibid.*, c. 17 (456) *id.* 418. — Episcopum habet potestatem in, conc. Bracar. II, c. 16 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 580; CLXXXVII, 812. — Episcopum habet potestatem in, conc. Orient., CXXXIX, 496. — Episcopum habet rerum Ecclesiarum, conc. Antioch., c. 25 (541), LVI, 800. — Episcopum homicidam voluntate faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1518. — Episcopum in civitate in qua, conc. Aurelian. IV, c. 4, XCIX, 1003. — Episcopum in cuius parochia, conc. Vennens., CXXXVIII, 795. — Episcopum in cuius parochia, conc. Meldens., CXL, 602; CLXI, 848, 1230. — Episcopum in ecclesia et in consensu, conc. Carthag. IV, c. 2 (456), CLXXXVII, 452. — Episcopum in quolibet loco sedis, conc. Carthag. IV, c. 54, 452. — Episcopum in synodo residens, conc. Rothomag., CXXXII, 281. — Episcopum monasteria monachorum et, conc. Rothom., CXIV, 1279. — Episcopum nec provocatus pro rebus, conc. Carthag. IV, c. 19 (456), CLXXXVII, 954. — Episcopum ne ordinatur absque, conc. Antioch., c. 19 (541), LXVII, 66. — Episcopum non audeat alienam, conc. Antioch., c. 22 (541), LXVII, 66; LXXXVIII, 857; CXXXII, 240; CXL, 567; CLXI, 579. — Episcopum non constituat presbyteros, conc. Antioch., CXXXII, 265. — Episcopum non constituit presbyteros, conc. Parisiens., CXL, 581; CLXI, 587. — Episcopum non debet abbatem, conc. Turon., c. 2, CXL, 587; CLXI, 566; CLXXXVII, 101. — Episcopum non debet a aliam, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 712; LXXXIV, 127; CXXX, 284; CLXXXVII, 791. — Episcopum non est ordinandus, conc. Antioch., c. 19 (541), LVI, 711; LXXXIV, 127; CXXX, 285; CLXXXVII, 546. — Episcopum non exeat ad, canon. Hibernens., XCVI, 1511. — Episcopum non invadat alienam, canon. Hibernens., *id.* 1262. Episcopum nollam rei familiaris, conc. Carthag. IV, c. 29 (456), CLXXXVII, 418. — Episcopum nullius causam audiat, conc. Carthag. IV, c. 25 (456), *id.* 967. — Episcopum nullum prohibeat ingredi, conc. Carthag. IV, c. 44 (456), *id.*, 1728. — Episcopum omnis solis ipsius, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Episcopos pauperibus, vel infirmis, conc. Aurelian., c. 12 (511), LXXXIV, 276; XCIX, 1051; CXXX, 410; CLXXXVII, 595. — Episcopum præter synodum, conc. Antioch., LXXXVIII, 835. — Episcopum presbyter, atque, conc. Arvern., c. 15, LXXXIV, 294. — Episcopum, presbyter aut diaconem, conc. Toletan. IV, c. 28 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CLXI, 435, 496. — Episcopum, presbyter aut diaconem, conc. August., CXXXVIII, 834. — Episcopum, presbyter aut diaconem, conc. Moguntin., CXL, 657; CLXI, 1148; CLXXXVII, 862. — Episcopum, presbyter, aut diaconem, conc. Nannet., CLXI, 489. — Episcopum, presbyter, diaconem, subdiaconem, conc. August., CXXXVIII, 836. — Episcopum, presbyter et diaconem, canon. apostol., c. 45, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; CXXX, 19. — Episcopum, presbyter vel diaconem, conc. Aurelian. IV, c. 15, XCIX, 1042. — Episcopum quando ordinationes facere, conc. Nannet., CXXXII, 275; CXL, 625; CLXI, 450, 1154. — Episcopum presbyterum aut diaconem, conc. Epau., CXXXII, 222. — Episcopum qui alterius episcopi, canon. Hibernens., XCVI, 1265. — Episcopum qui eos quolibet, conc. Meldens., CXL, 602; CLXI, 848. — Episcopum qui filios aut nepotes, conc. Agath., c. 33 (541), LXXXIV, 268; XCIX, 1034; CXL, 405; CLXXXVII, 910. — Episcopum qui in canoni, conc. Nicæn., c. 10 (325), XCIX, 1010. — Episcopum qui inter tum aut reclamantem, conc. Aurel. III, c. 7 (530), CLXXXVII, 561. — Episcopum qui mandatum iuris, conc. Toletan. IV, c. 68 (671), LXXXIV, 582; CXL, 478; CXXXII, 261; CXL, 707; CLXI, 254; CLXXXVII, 919. — Episcopum quislibet, canon. S. Patricii (450), LIII, 826. — Episcopum sacerdotibus ac ministris, conc. Hispal. II, c. 6 (619), CLXXXVII, 832, 967. — Episcopum si clerico vel laico, conc. Carthag. IV, c. 29 (456), LI, 887; LXXXIV, 203; CXXX, 545; CLXXXVII, 756. — Episcopum si in alterius, conc. Aurelian. III, c. 15 (530), XCIX, 1015. — Episcopum si infirmitate non fuerit, conc. Aurelian. I, c. 27 (511), LXXXIV, 278; XCIX, 1036; CXL, 412; CLXXXVII, 1785. — Episcopum sine consilio clericorum, conc. Carthag. IV, c. 22 (456), CLXXXVII, 142.

Episcopum si tertiam partem, conc. Toletan. II, c. 4 (653), CLXXXVII, 950. — Episcopum subiecto sibi sacerdoti, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Episcopum tuitionem testamentorum, conc. Carthag. IV, c. 18 (456), CLXXXIV, 418. — Episcopum vel quilibet alium, conc. Elberit., c. 27 (510), LXXXIV, 505; CXXX, 416. — Episcopum vero apud quem, canon. apostol., c. 16, LXVII, 145; LXXXVIII, 845; XCVIII, 82; CXXX, 16; CXXXII, 274. — Episcopum vero benedictionem, conc. Agath., c. 16 (514), LXXXIV, 266; CXXX, 401; CXXXII, 57; CLXXXVII, 376. — Episcopum viduam vel repudiatam, conc.

Carthag. iv, c. 15 (436), LXXXIV, 25. Episcopus vilem supellectilem et, conc. Carthag. iv, c. 15 (436), CLXXXVII, 321. — Epistolae tales per fratres, conc. Tarracon., c. 13 (556), LXXXIV, 313; CXXX, 424; CXL, 562; CLXI, 576. — Equitatem olim merito, conc. Carthag., c. 85 (419), LXVII, 205. — Equus ac pecus si, canon. Adamnani, LXXXVIII, 816. — Equus aut pecus si, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Erga eum qui peccata, conc. Constantin. iv, c. 11, CLXXXVII, 1367. — Ergo quia et religio, conc. Toletan. v, c. 4 (461), LXXXIV, 591; CXXX, 481. — Ergo qui Christi pecunias, canon. Remigii, CII, 1097. — Ergo si vobis placet, conc. Carthag. i, c. 1, LXXXIV, 179; CXXX, 321. — Errorem placuit corrigi ut, conc. Eliberit., c. 26 (510), LXXXIV, 505; CXXX, 416. — Est et alia causa, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Est praeterea quendam execrabilis, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 696. — Et ad hoc corrigendum, canon. sub Edgardo., CXXXVIII, 509. — Et cur ad mortem, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Et de his etiam petendum, conc. Carthag., c. 63 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 951. — Et de illorum indulgentia, conc. Confluent., CXXXVIII, 678. — Et de infracturis ecclesiarum, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 466. — Et diximus de fractura, *ibid.* — Et diximus de incantationibus, *ibid.* — Et ea quidem monasteria, conc. Ticin. ii, id. — Etenim decet ut hi, conc. Toletan. vi, c. 10 (676), LXXXIV, 599; CXXX, 490. — Etenim dum peccare compellimur, conc. Tolet. viii, CXL, 887; CLXI, 801. — Et episcopus illius parochiae, conc. Caristac., CXXXVIII, 643. — Et haec sancta synodus decrevit, conc. S. Medardi, CLXI, 1534. — Et haec siquidem totius, conc. Toletan. xiv, c. 3, LXXXV, 596. — Et hoc addi necessarium est, conc. Sardic., c. 5 (347), LVI, 832. — Et hoc consequenter esse, conc. Sardic., c. 12 (347), LVI, 835. — Et hoc constitutum universi, conc. Nicen., c. 48 (325), LVI, 410. — Et hoc constitutum ut, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Et hoc debite sancta, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 161. — Et hoc dilectis vestra, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 857. — Et hoc necessarium arbitror, conc. Nicen., c. 59 (325), LVI, 407. — Et hoc necessarium arbitror, conc. Sardic., c. 15 (347), LVI, 790; LXXXVIII, 839; CXL, 551; CLXI, 550; CLXXXVII, 521. — Et hoc necessarium esse, conc. Sardic., c. 13 (347), LVI, 835. — Et hoc nobis iustum, conc. Vasens. ii, c. 4, LXXXIV, 262; CXL, 664; CLXI, 517. — Et hoc nos servaturos, conc. Carthag. vi, CXXX, 535. — Et hoc notum facienti, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 825. — Et hoc omnibus fidelibus, conc. Regiens., CXL, 1069. — Et hoc omnibus placuit, conc. Sardic., c. 17 (347), LVI, 836. — Et hoc placuit ut, conc. Sardic., c. 7 (347), LXXXIV, 417; CXXX, 274; CLXI, 531. — Et hoc quoque statuere, conc. Nicen., c. 40 (325), LVI, 408. — Et hoc quoque statuere debetis, conc. Sardicens., c. 14 (347), LVI, 781; CLXI, 589; LXXXVIII, 894; CXL, 584. — Et hoc sancta synodus, conc. Aurlan., CXL, 578; CLXI, 697. — Et hoc sancta vult, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 159. — Et hoc scire volumus, conc. Ticin., CXXXVIII, 579. — Et hoc statuimus ut si, conc. Sardic., c. 20 (347), LVI, 837. — Et hoc statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), id., 836. — Et hoc universi constitutum, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 781; LXXXIV, 122; LXXXVIII, 835; CXXX, 278; CXXXII, 275. — Et hoc vestra probet, conc. Sardic., c. 11 (347), LVI, 835. — Et huic similiter providendum, conc. Sardic., c. 4 (347), id., 832. — Etiam et hoc adjicio, conc. Carthag. ii, c. 10 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 528. — Etiam quae dudum vestrae, conc. Carthag. vi, id., 556. — Etiam si hoc placet, conc. Carthag. ii, c. 5 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 527. — Etiam si talis aliquis, conc. Sardicens., c. 2 (347), LVI, 775; LXXXVIII, 890; CXL, 554; CLXI, 550. — Etiam si talis extiterit, conc. Nicen., c. 24 (325), LVI, 401.

Et ideo secundum harum, conc. Toletan. xiv, c. 9, LXXXIV, 509. — Et ideoque praeclari acta, conc. Tolet. xiv, c. 6, id., 507. — Et illud divini oraculi, conc. Toletan. xi, CXXX, 547. — Et illud est statuendum, conc. Carthag. iii, c. 40 (456), LXXXIV, 194; XCIX, 1005; CXXX, 335. — Et illud nobis mandatum, *ibid.*, c. 58 (597), LVI, 471; LXVII, 196; LXXXIV, 194; CXXX, 335. — Et illud nobis verbo, *ibid.*, c. 52 (419), LXVII, 197. — Et illud petendum est, *ibid.*, c. 62 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 853; CV, 879; CXI, 656; CLXI, 495. — Et illud praecipue si videtur, conc. Carthag. i, c. 5, LXXXIV, 181; CXXX, 522. — Et illud statuendum ut, conc. Carthag. v, c. 2 (458), LXXXIV, 309; CXXX, 549. — Et illud sub anathemate, conc. Salegnun., CXL, 1061; CLXI, 896. — Et inde die Jovis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Et inter minutis haec, conc. Regiens., c. 4 (477), LXXXIV, 245. — Et invenimus cum communibus, conc. S. Quintini, CXXXVIII,

650. — Et in via exercitus et in, conc. Lillebon., CXLIX, 1329. — Et lex divinitus inspirata, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Et licet de liciis, conc. Arelat. ii, c. 2 (461), LXVII, 1090, LXXXIV, 245; CXXX, 582. — Et licet in omnibus, conc. Ticin., CXXXVIII, 761. — Et licet multorum annorum, conc. Metens., id., 636. — Et licet superfluum sit, conc. Agath., c. 22 (514), LXXXIV, 266; CXXX, 402. — Et mandat vobis noster, canon. sub Carolo II., CXXXVIII, 632. — Et mandat vobis noster, *ibid.*, 636. — Et mandat vobis quia, *ibid.*, 639. — Et minus hoc super, conc. Confluent., id., 674. — Et ne clericus inscio episcopo, conc. Matiscens. i, c. 7, XCIX, 1037. — Et ne diaconi presbyteris, conc. Nicen., c. 20 (325), id., 1048. — Et ne id fortasse, conc. Agath., CXXX, 403. — Et ne magnificentiam vestram, conc. Sparnac., CXXXVIII, 518. — Et ne quis clericus, conc. Nicen., c. 19 (325), XCIX, 1010. — Et nolo ut aliqua, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 485. — Et non volunt ut aliquis, conc. Confluent., id., 677. — Et nostri fideles qui, conc. S. Quintini, id., 651. — Et nulli liceat in Normannia, conc. Lillebon., CLXIX, 1350. — Et omnino decrevimus ut, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Et praecipientes statuimus ut hi, conc. Roman., sub Nicolao, CLXIII, 1516. — Et quae unus de fidelibus, conc. Parisiens., c. 17 (531), LXXX, 453. — Et quavis antiquitas sit statutum, conc. Ravennat. (997), CXXXIX, 197. — Et quando quidem passio, conc. Parisiens., c. 23 (531), LXXX, 454. — Et quasi Dei interdictum, conc. Northumbi., CXXXVIII, 521. — Et quia ad tantum, conc. Vernens., id., 796. — Et quia audivimus quod, conc. Caristac., id., 749. — Et quia bonam voluntatem, conc. Pistens., id., 699. — Et quia convenit ordinem, conc. Agath., c. 30 (514), LXXXIV, 267; CXXX, 403. — Et quia diabolo nulum locum, conc. Turonens., CXXXII, 212; CXL, 646; CLXI, 484. — Et quia etiam temporis, conc. Benevent. CXXXVIII, 728. — Et quia in ordinandis, conc. Arelat. iii, c. 1 (461), LXVII, 1089; LXXXIV, 245; CXXX, 581; CXXXII, 577. — Et quia iure cavetur, conc. Bajocens., CXLVII, 238. — Et quia non solum, conc. Vasens. ii, c. 5, LXXXIV, 262. — Et quia novi haeretici, conc. Remens., CXLII, 1457. — Et quia per vagos, conc. Marsn. ii, CXXXVIII, 577. — Et quia per vago, conc. Confluent., id., 671. — Et quia iure cavetur, conc. Juronens., id., 787. — Et quia plurimorum suggestione, conc. Arvern. ii, c. 7, LXXXIV, 266. — Et quia sacramenta post, conc. Pistens., CXXXVIII, 714. — Et quia sancta Ecclesia, conc. Teodonens., id., 538. — Et quia tam in sede, conc. Vasens. ii, c. 5, LXXXIV, 261.

Et qui divinationes expetunt, conc. Ancyrit., CLXI, 1317. — Et qui furtum fecerit, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Et qui interpellatus est, conc. Pistens., CXXXVIII, 718. — Et quislibet nummus in, canon. sub Edgardo, id., 514. — Et quoniam a nobis ratio, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 679. — Et quoniam episcopi qui, conc. Vernens., CXXXVIII, 795. — Et quoniam fideles nostri, conc. Pistens., id., 717. — Et quoniam gravis et intolerabilis, conc. Tulliens. (1192), CCV, 917. — Et quoniam humana fragilitas, conc. Pistens., CXXXVIII, 701. — Et quoniam illa quae, *ibid.*, 699. — Et quoniam in praefatis, *ibid.*, 709. — Et quoniam legimus in, canon. sub Hincmaro (802), CXXXV, 785. — Et quoniam religiosa sollicitudo, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 611. — Et quoniam sunt aliqui, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 690. — Et quoniam ut scriptum est, canon. Hincmari (832), CXXXV, 785. — Et sciant comites nostri, conc. Pistens., CXXXVIII, 716. — Et sciatis quia ad, canon. sub Carolo II., id., 635. — Et sciatis quia non, conc. Confluent., id., 674. — Et sciatis quia senior, canon. sub Carolo II., id., 634. — Et sciatis quia sicut, conc. S. Quintini, id., 652. — Et si talis quia sic, canon. sub Carolo II., id., 634. — Et sciatis quia volumus, conc. Marsn. i, id., 556. — Et sciatis quia vult, canon. sub Carolo II., id., 635. — Et si adhuc dubitatis, *ibid.*, 636. — Et si aliquis para, *ibid.*, 640. — Et si aliqui iterantes, conc. Caristac., id., 644. — Et si aliquis comes, *ibid.* — Et si aliquis de gentilibus, canon. Wallim (940), id., 475. — Et si aliquis de, conc. Marsn. ii, id., 578. — Et si aliquis fuerit, canon. sub Carolo II., id., 636. — Et si falsus monetarius, conc. Pistens., id., 705. — Et si aliquis ex, conc. Confluent. id., 673. — Et si forte aliquis, conc. Arelat. iii, c. 4 (461), LXVII, 1090; LXXXIV, 246. — Et si forte indidre, conc. Nicen., c. 11 (325), XCIX, 1011. — Et si forte subreptum, conc. Coloniens., CXXXVIII, 531. — Et si illi placet, conc. Metens., id., 758. — Et si illi qui, conc. Toletan. iv, c. 66 (635), CXXX, 478; CLXXXVII, 912. — Et si infinite sunt quae, conc. Carthag. i, c. 4, LXXXIV, 181; CXXX, 522. — Et si Judaeorum servi necdum, conc. Toletan. xii, c. 9 (681), CLXXXVII, 298. — Et similiter

189; LXXXVIII, 842; CXL, 867. — Hoc tantum sibi in monasterio, conc. Toletan. iv, c. 50 (653), CLXXXVII, 1079. — Homicidas, adulteri, fures, conc. Aurelian. i, c. 1, XCIX, 1064. — Homicidas, malefeci, fures, sacrilegi, conc. Theodon., CXL, 910. — Homicklas et falsos testes, conc. Agath., c. 37, XCIX, 1062. — Homicidis penitus non communicandum, conc. Turon., CXXXII, 299; CLX, 772; CLXI, 758. — Homicidia vel cæteris reis, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Homi'ias quadraginta Gregorii quisque, canon. sub Hincmaro (852), CXIV, 774. — Homo de statu suo, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 783. — Homo dinarialis non aulea, *ibid.*, 630. — Homo francus accepit beneficium, conc. Compent., CXXXII, 509. — Homo regius, id est, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 650. — Honor etiam regius et potestas, conc. Colonien., id., 550. — Hic itaque diei, conc. Toletan. iv, c. 4 (671), LXXXIV, 566. — Hic tamur ut omni hora, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 485. — Horum illud erat primum, conc. Roman., CXLVIII, 738. — Horum qui pauperes opprimunt, conc. Carthag. iv, CXXX, 548. — Horum qui penitentia accepti, conc. Arausic., id., 395. — Hos Ecclesie thesauros episcopis, canon. sub Carolo III, CXXVIII, 816. — Hos eosdem sane non, conc. Ancyrit., c. 17, LXXXIV, 107; CXXX, 263. — Hospitalitate reconciliari si quis, conc. Malicens. n, c. 11, XCIX, 1030. — Hospitia, administrationes et leprosarie, conc. Eborens., CXLVII, 255. — Hospitium sacerdotis et clericorum, canon. Wallia (940), CXXXVIII, 473. — Hos præterea qui sæcularem, conc. Roman. o, c. 10, XCIX, 999. — Hos qui se carnali viio, conc. Arelat. n, c., LXXXIV, 242. — Huic inter cætera prædicta, conc. Roman. sub Sylvestro, CLXI, 1085. — Humilitatis causa melius est, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Hymnum quoque trium puerorum, c. inc. Toletan. iv, c., LXXXIV, 571; CXXX, 469.

I

Ida sacerdotibus omnibus, conc. Aurel. i, c. 20, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 411. — Idecirco constitutus per consilium, conc. Suession. (744), LXXXIX, 825. — Idecirco præter illa quæ, conc. Eborens., CXLVII, 252. — Id constitutum observandum quod, conc. Aurel. i, c. 5, LXXXIV, 273; CXXX, 409; CLXXXVII, 1074. — Id convenit inviolabiliter, conc. Lugdun. n, c. 11, XCIX, 1035. — Idem etiam Hilduinus rex, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Idem iudicium potest quis, canon. sub Edgardo, id., 512. — Ideoque statuimus ut ne, conc. Aurelian., CXXXII, 211. — Ideo tantopere compescendum, conc. Trosleian. (909), id., 706. — Id etiam ad custodiendam, conc. Agath., c. 10 (514), LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211; CLX, 645; CLXI, 488. — Id etiam ad custodiendam, conc. Moguntin., CXXXVIII, 585. — Id etiam huic decreto, conc. Arvern. n, c. 18, LXXXIV, 299. — Id etiam miserationis, *ibid.*, c. 20, id. — Id etiam placuit ut, conc. Agath., c. 8 (514), LXXXIV, 264; CXXX, 401; CXXXIV, 38. — Id etiam placuit ut, conc. Toletan. vii, c. 8 (684), LXXXIV, 108; CXXX, 498. — Id semper placuit observari, conc. Gerundens., CXXX, 426; CLXXXVII, 1859. — Igitur auctoritate canonica, conc. Arvern. i, c. 16, LXXXIV, 294. — Igitur decrevimus ut cultus, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 674. — Igitur quia diabolo suadente, conc. Rothom., id., 298. — Igitur quia hactenus in, conc. Ticin. n, CXXXVIII, 616. — Igitur quia monita nostra, conc. Rothomag., CXL, 857; CLXI, 845. — Igitur si clerici aut monachi, conc. Toletan. x, CLXI, 810. — Ignorantia mater cunctorum errorum, conc. Toletan. iv, c. 25 (671), LXXXIV, 571; CXXX, 471; CXXXIV, 23; CLX, 580; CLXI, 386; CLXXXVII, 207. — Il qui dicuntur ab episcopo, conc. Chalcedon. c. 29 (450), LXVII, 94. — Il qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 862. — Il qui sunt in vicis, conc. Antioch., c. 10 (541), LXVII, 62. — Illa igitur apologetica, conc. Toletan. xiv, c. 11, LXXXIV, 503. — Illam vero pravam porticanorum, conc. Lateran., CLXIII, 1561. — Illa quæ nuper cum, conc. Tuslac., CXXXVIII, 719. — Illi qui apostatant et, conc. Laod., c. 51 (564), XCIX, 1056. — Illis tantum qui ignorantes, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Illa vero qui scienter, *ibid.* — Illud autem sub omni, conc. Arelat. n, c. 6, LXXXIV, 241; CXX, 379; CXL, 554; CLXI, 351. — Illud autem suggerimus, conc. Carthag. iii, c. 38 (476), LXVII, 195; LXXXIV, 195; CXX, 355. — Illud autem suggero vestra, conc. Carthag. i, c. 7 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Illud divini oraculi monentis, conc. Toletan. xi, c. 2 (616), CLXXXVII, 782. — Illud etiam adjuvantes præcipimus, conc. Rhemens. (1119), CLXXXVIII, 881. — Illud etiam adnectendum, conc. Turonens., CXXXII, 206. — Illud etiam adnectendum videtur, conc.

Aurelian., CXL, 753, 1075; CLXI, 165. — Illud etiam nec canonica, conc. Tribur., c. 48 (895), CXL, 929; CLXI, 683; CLXXXVII, 1145. — Illud etiam petendum ut, conc. Carthag. i, c. 60 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 930; CXL, 858; CLXI, 759. — Illud etiam provido consilio, conc. Valent., c. 4 (587), LXXXIV, 327; CXXV, 452. — Illud etiam quod in sacro, conc. Remens., CLXXIX, 680. — Illud generaliter est clarum, conc. Nicæn., c. 6 (525), CLXXXVII, 546. — Illud præterea decrevit, conc. Tauritan., c. 5, LXXXIV, 250; CLXI, 386. — Illud præterea in commune, conc. Leodiv., CXXXVIII, 628. — Illud præterea omni ecclesiastico, conc. Aurelian., CXL, 658; CLXI, 497. — Illud præterea per omnia, conc. Forojul., c. 9 (796), XCIV, 298. — Illud præterea speciali ordinatione, conc. Toletan. n, CXXXIV, 56. — Illud præterea statuit, conc. Sardic., c. 18 (547), LVI, 785. — Illud quod quisquis commisit, conc. Roman. sub Hilario, CXCV, 1215.

Illud quoque collatione mutua, conc. Toletan. in, c. 6 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 557. — Illud quoque cunctis volentibus, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Illud quoque providendum, conc. Nicæn., c. 29 (525), LVI, 402. — Illud quoque necessario adiciendum, conc. Sardic., c., LXXXVIII, 890. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., CXXXVIII, 560. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., id., 567. — Illud quoque sanctitas vestra, conc. Sardic., c. 18 (547), LXXXIV, 121; LXXXVIII, 855; CV, 877; CXXX, 278; CXXII, 276. — Illud quoque statuit, conc. Nicæn., c. 41 (525), LVI, 410. — Illud quoque statuendum, conc. Sardic., c. 3 (547), id., 775. — Illud quoque statutum sit, conc. Sardic., c. 2 (547), LXXXIV, 116; CXXX, 275. — Illud sane memorie commendandum, conc. Tullens., CCL, 918. — Illud statuendum est ut quando, conc. Carthag. iii, c. 40 (397), CLXXXVII, 132. — Illud vero communi decreto, conc. Althelm., c. 6, CXL, 828; CLXI, 621, 1281; CLXXXVII, 1455. — Illud vero placuit ut, conc. Carthag. iii, c. 7 (397), id., 714. — Illud vero præterea speciali, conc. Toletan. n, c. 5 (563), LXXXIV, 536; CXXX, 459; CXXXIV, 36. — Importunitas nimis et, conc. Sardic., c. 8 (547), LVI, 777. — Importunitas nostra et frequentatio, *ibid.*, c. 10 (547), VIII, 1521; LVI, 851. — Importunitates et nimis, *ibid.*, c. 55 (517), id., 405; LXXXVIII, 891; CXXX, 275. — Importunitatis nostre nimis, *ibid.*, c. 8 (547), LXXXIV, 117. — Imprimis est ut sanctis, canon. sub Edmundo (914), CXXXVIII, 483. — Imprimis qui sacris sunt, *ibid.*, 479. — Imprimis quomodo possem, *ibid.*, 485. — Impudicas detestabilesque personas, conc. Tribur., c. 6 (895), CLXXXVII, 1577. — In administratione sacramentorum, conc. Ebore., CXLVII, 248. — In alia synodo nobis, conc. Verrens., CXXXIX, 487. — In altari, in quo episcopus, conc. Urbic., CLXXXVII, 1782.

In baptismo, vel in chrismate, conc. Mogunt., CXL, 732, 1075; CLXI, 115, 1065; CLXXXVIII, 1832. — In canonicis, in Gangrensi, conc. Roman. sub Symmacho (304), CLXXXVII, 1014. — In capite quadragesime omnes, conc. Agath., c. 36 (506), CXXXII, 245; CXL, 961; CLXI, 867; CLXXXVII, 285. — Incassum autem publici contemptores, conc. Roman., CXLVIII, 781. — Incestum dum in ipso, conc. Lingon., CXXIV, 1095. — Incestis conjugis nihil prorsus, conc. Agath., CX, 485. — Incestis conjunctionibus nihil, conc. Epau., c. 50, XCIX, 1058; LXXXIV, 289. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Lingon., CXXIV, 1095. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Agath., CLXI, 662. — Incestuosi dum in ipso, conc. Aurelian., CXL, 780; CLXXXVII, 1691. — Incestuosi dum in ipso, conc. Agath., CLXI, 666. — Incestuosi, parricidæ, homicidæ qui, conc. Turon., CXL, 786; CLXI, 677. — In cæmeteriis ecclesiarum quæ, conc. Julibon., CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 585. — In commune autem omnes, conc. Regiens., c. 5 (477), LXXXIV, 257; CXXX, 590. — Incommutabili eademque semper, conc. Toletan. vii, c. 2 (655), CLXXXVII, 1145. — In concilio Ancyrano de homicidiis, conc. Moguntin. (817), CXII, 1571. — In concilio Ancyrano scriptum, *ibid.*, 1572. — In concilio Antiocheno simul, conc. Aurelian., CXL, 648; CLXI, 491, 1144. — In concilio apud Theodonis, conc. Theodon., CXL, 768; CLXI, 751. — In concilio carthaginensi de, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — In concilio Carthaginensi ita, conc. Moguntin. (847), CXII, 1563. — In consanguinitate conjuncti nisi, conc. Gerund., CLV, 1614. — In convivio presbyterorum ante, conc. Nanuetens., CXL, 1069. — In copulatione fidelium generandum, conc. Wormat., c. 32 (868), CXXII, 554; CXL, 779; CLXI, 668; CLXXXVII, 1671. — In decima actione communi, conc. Hispal. n, c. 11 (619), id., 1068. — In decretis Gregor. i pape, conc. Moguntin.

conc. Carth. i, c. 12, LXXXIV, 183; CXXX, 321. — Gravilam oportet baptizari qua do, conc. Neocesar. LXXXVIII, 834; CXXXII, 311; CXL, 733; CLXI, 111. — Gravis penitentia est quod, canon. sub Edgardo, c. 1, CXXXVIII, 510.

H

Haebatur semel consilium ante, conc. Nicen., c. 5 (325), CLXXXVII, 98. — Habentem potestatem cum, *ibid.*, c. 8 (325), LVI, 818. — Habent quippe sacerdotes, canon. Hibernens., XCVI, 1283. — Habet senior noster constitutum, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 637. — Habitibus illis in habitu, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Hadrianus papa secundus quod, conc. Constantin. iv, CLXXXVII, 527. — Hæc autem omnia exsequiarum, conc. Regiens., c. 6 (477), LXXXIV, 253; CXXX, 590. — Hæc autem quæ superius, conc. Lillebon., CXLIX, 1332. — Hæc autem scripsimus non, conc. Gangrens., c. CXXX, 373; CLXI, 635; CLXXXVII, 168. — Hæc cautela circa omnes, conc. Hippolens., CXL, 803; CLXI, 562. — Hæc circa omnes cautela, *ibid.*, CXXXII, 316. — Hæc de præcipulis in eadem, conc. Saponar., CXXXVIII, 664. — Hæc est iustitia quam, conc. Lillebon., CXLIX, 1329. — Hæc est potestas viri, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 515. — Hæc hujus placiti constitutione, conc. Ilerdens., c. 16 (546), CLXXXVII, 911. — Hæc ita apud nos, conc. Carth. i, c. 1 (419), LVI, 865; LXVII, 186. — Hæc mala audienter, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Hæc mala audienter, conc. Pontigu., CXXXVIII, 771. — Hæc maxime pro Dei, conc. Narbon., c. 12, LXXXIV, 612. — Hæc namque sunt sacerdotalis, canon. Hincmari, (841), CXXV, 1071. — Hæc olim sæpe inculcata, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616. — Hæc quæ subscribimus, conc. Arausic., c. 29 (479), LXXXIV, 358; CXXX, 594. — Hæc quæ superius nostra, conc. Ticin. i, CXXXVIII, 576. — Hæc quoque prudentia vestra, conc. Sardic., c. 9 (347), LXXXIV, 118; CXXX, 375. — Hæc salubriter et consequenter, *ibid.*, c. 25 (347), LVI, 838. — Hæc sancta synodus nulli, conc. Toletan. iii, c. 3 (627), LXXXIV, 352; CXXX, 453; CLXI, 256, 1101. — Hæc sententia quæ ad milites, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Hæc vero per singula, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Hæc vero quæ a nobis, conc. Lugdun., c. 5, XCIX, 1074. — Hæc vero statuta nulla, canon. sub Alione, CXXIV, 48. — Hæretici si se transferre, conc. Eliberit., c. 16 (310), LXXXIV, 304. — Hæreticis qui errant ab, conc. Eliberit. v (310), CXXX, 415. — Hæreticos in mortis discrimine, conc. Arausic., c. 1 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 591. — Hæreticum in mortis discrimine, conc. Arelat. ii, c. 26, XCIX, 1025. — Hanc autem institutionem prædictam, conc. Narbon., CLI, 746. — Hanc etiam Dei treviam, conc. Cadom., *id.*, 750. — Hanc siquidem conjunctionem facere, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Has consuetudines habeant, conc. Juliobon., c. CLXXXIII, 385. — Has omnes constitutiones ecclesiasticas, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Hi autem qui aiunt, conc. Roman. (862), CXIX, 795. — Hi autem qui contra interdictum, conc. Taurinat., c. 7, LXXXIV, 250; CXXX, 587. — Hi autem qui secundo aut, conc. Ancyrin., c. 8 (315), LVI, 487; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 875; CXXX, 264; CXXXII, 671. — Hic ergo, hoc est in præsentii, canon. Remigii, CII, 1093. — Hic in Romana synodo, canon. sub Alione, CXXIV, 30. — Hic qui dederit vel acceperit, conc. Gangrens., CXL, 841; CLXI, 830. — Hi dum pane in, canon. Hibernens., XCVI, 1308. — Hi ergo qui sacramentalibus, conc. Tribur., c. (895), CLXXXVII, 1378.

Hi qui altario Dei deservunt, conc. Ilerdens., c. LXXXIV, 323; CX, 480; CLXXXVII, 988; CXL, 1300; CLXXXVII, 279. — Hi qui altario Dei serviunt, conc. Arelat. ii, CLXI, 882. — Hi qui Christiani facti, conc. Laodic., c. 29, XCIX, 1063. — Hi qui contendunt quæcumque, canon. Hibernens., XCVI, 1315. — Hi qui ex Judæis officia, conc. Toletan., CLXI, 821. — Hi qui ex rebus, conc. Meldens., CXXXII, 201. — Hi qui incesta pollutione, conc. Ilerdens., CLXI, 663. — Hi qui in clero sunt, conc. Ancyrin., c. 13, LXXXVIII, 879; XCIX, 1066; CXL, 887. — Hi qui in discrimine, conc. Gerund., c. 10 (354), LXXXIV, 515. — Hi qui in discrimine, conc. Toletan. iv, c. 51 (671), *id.*, 379. — Hi qui intrant in ecclesiam, conc. Toletan. i, c. 13 (460), CLXXXVII, 1759. — Hi qui inventi fuerint famosos, conc. Eliberit., c. 52 (310), LXXXIV, 307. — Hi qui oblationes defunctorum, conc. Vares., CXXXVIII, 555. — Hi qui offerendi sacrificium, conc. Nicen., c. 19 (325), XCIX, 1030. — Hi qui ordinari petunt, conc. Meldens., CXL, 628. — Hi qui ordinari petuntur, conc. Carth., CXXXII, 279. — Hi qui per disciplinam, conc. Casaraugust., CLXI, 835. — Hi qui post sanctam religionis, conc. Arelat. ii, c. 25 (460), CXXXII, 234; CXL, 999; CLXI, 881; CLXXXVII, 286. —

Hi qui post sanctam religionis, *ibid.*, LXXXIV, 243; CLXI, 859. — Hi qui prævaricati sunt, conc. Nicen., c. 11 (325), LVI, 762. — Hi qui pro quibuscunque, conc. Aurelian. v, c. 20, XCIX, 1031. — Hi qui publice inter se, conc. Arelat. ii, c. 50 (460), *id.*, 1063. — Hi qui se carnali vitio, *ibid.*, c. 7 (460), CLXXXVII, 502. — His a quibus Domini sacramenta, conc. Toletan. ix, c. 6 (725), LXXXIV, 461; CXXX, 344; CLXI, 421; CLXXXVII, 1360. — His a quibus Domini sacramenta, conc. Moguntin., CXXXII, 296; CXL, 609. — His autem rationibus ei, conc. Roman., CXLVIII, 783. — His ergo omnibus synodis, conc. Toletan. xii, c. 13 (731), LXXXIV, 499. — His igitur constitutionibus nostris, conc. Toletan. xi, c. 16 (725), LXXXIV, 463; CXXX, 548. — His ita præsidiis nobilissimis, conc. Teodon., CXXXVIII, 535. — His itaque Domino propitio, conc. Arvern. ii, c. 22, LXXXIV, 500. — His itaque prælibatis nunc, conc. Trostelan. (909), CXXXII, 715. — His omnibus rite dispositis, conc. Toletan. vi, c. 19 (676), LXXXIV, 402; CXXX, 494. — His perpensis, fratres charissimi, conc. Metens., CXXXVIII, 657. — His qui diversorum peccatorum, conc. Laodic., c. 2 (347-381), LVI, 714; LXXXIV, 130; CXXX, 287; CLXXXVII, 1365. — His qui sacram sortiti, conc. Nicen. ii, CXXXIX, 479. — His vero omnibus finem, conc. Toletan. v, c. 9 (661), LXXXIV, 392; CXXX, 486. — Hi vero qui ad, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 612. — Hi vero qui ex rebus, conc. Sparnac., *id.*, 552. — Hi vero qui nale conceptos, conc. Ilerdens., c. 2, LXXXIV, 322; CX, 474; CXXX, 427; CXXXII, 297; CXL, 931. — Hi vero qui suat, conc. Arausic., CXXX, 594. — Hi vero qui susceptam, conc. Aurelian. i, c. 11, CX, 481; XCIX, 1051. — Hi vero qui tempore, canon. sub Widone., CXXXVIII, 799. — Hi vero seculares qui, conc. Agath., c. 25 (544), LXXXIV, 267; CXXXVII, 306; CLXI, 654. — Hi vero seculares qui, conc. Lingon., CXXIV, 1089. — Hi volumus ut populum, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Hoc ante omnia decretum est, conc. Narbonens., c. 9, LXXXIV, 612. — Hoc autem omnibus Christianis, conc. Ticin. i, CXXXVIII, 561. — Hoc autem omnibus Christianis, *ibid.*, 569. — Hoc est igitur primum, conc. Intingford. (905), *id.*, 459. — Hoc etiam audire deaderamus, conc. Ticin. i, *id.*, 573. — Hoc etiam commendaverunt seniores, conc. Silvicens., *id.*, 603. — Hoc etiam innovandum, conc. Barcinon. ii, LXXXIV, 609. — Hoc etiam multorum querelis, conc. Ticin. i, CXXXVIII, 575. — Hoc etiam placuit ut a, conc. Carth. iii, c. 10 (526), LVI, 424; LXXXIV, 191; CXXX, 333; CLXI, 522; CLXXXVII, 934. — Hoc etiam placuit ut episcopo, conc. Valentia., c. 2 (587), LXXXIV, 325; CXXX, 451. — Hoc etiam placuit ut vagus, *ibid.*, c. 5 (587), LXXXIV, 328; CXXX, 452. — Hoc etiam placuit ut, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Hoc etiam pro reedificatione, conc. Vases., ii, c. 2, LXXXIV, 261; CXL, 661; CLXI, 507. — Hoc etiam pro reedificatione, conc. Arelatens. vi, c. 10, XCIX, 1029. — Hoc etiam statutum est, conc. Rothomag. CXLVII, 269. — Hoc igitur inviolato stylo, conc. Forojul., c. 12 (796), XCIX, 500. — Hoc itaque definitum est, conc. Narbon., c. 2, LXXXIV, 611. — Hoc itaque propter ampliandum, conc. Narbon. c. 14, *id.*, 612. — Hoc maxime definitum est, conc. Narbon., *id.*, 612. — Hoc nequaquam apud nos, conc. Constantin. v, CLXXXVII, 765. — Hoc omnibus modis præcipimus, conc. Bracar., CXL, 750; CLXI, 111. — Hoc per omnia provideatur, conc. Aurelian., c. 21, XCIX, 1051. — Hoc placuit ut omnes, conc. Vases., ii, c. 1, LXXXIV, 261. — Hoc quoque consequens, conc. Sardic. (347), VIII, 1321. — Hoc quoque definire, *ibid.*, 1321. — Hoc quoque modis omnibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Hoc quoque necessario, conc. Sardic., (347), VIII, 1320. — Hoc quoque necessarium, *ibid.*, 1321. — Hoc quoque omnes, *ibid.*, 1328. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Sardic., c. 16 (347), VIII, 1325; LVI, 782; LXXXVIII, 845; CV, 877. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Nicen., c. 42 (325), LVI, 409. — Hoc quoque providentia, conc. Sardic., c. 9 (347), LVI, 778; LXXXVIII, 822. — Hoc quoque prudentia vestra, conc. Nicen., c. 56 (325), LVI, 405. — Hoc quoque statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), LXXXIV, 119; CXXX, 276. — Hoc quoque statutum est, conc. Confluent., CXXXVIII, 817; CLXI, 262. — Hoc quoque statutum est ut, *ibid.*, CXXXVIII, 818; CLXI, 724. — Hoc quoque vestra, conc. Sardic., (347), VIII, 1321. — Hoc regulariter definitum est, conc. Narbon., c. 1, LXXXIV, 611. — Hoc regulariter secundum priorum, *ibid.*, c. 13, LXXXIV, 612. — Hoc sanctum affirmat concilium, conc. Tolet. ii, c. 10 (589), CLXXXVII, 1475. — Hoc sit igitur primum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 515. — Hoc sit in iudicio positum, conc. Constantin. iv, CLXXXVII, 1366. — Hoc statuere dignemini ut, conc. Carthag., c. 9 (419), LVI, 866; LXXII

188; LXXXVIII, 842; CXL, 867. — Hoc tantum sibi in monasterio, conc. Toletan. iv, c. 50 (635), CLXXXVII, 1079. — Homicidas, adulteri, fures, conc. Aurelian. i, c. 1, XCIX, 1064. — Homicidas, malefeci, fures, sacrilegi, conc. Theodon., CXL, 910. — Homicidas et falsos testes, conc. Agath., c. 57, XCIX, 1062. — Homicidis penitus non communicandum, conc. Turon., CXXXII, 299; CXL, 772; CLXI, 758. — Homicidis vel cæteris reis, conc. Lucert. (744), LXXXIX, 829. — Homicidas quadraginta Gregorii quisque, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 774. — Homo de statu suo, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 783. — Homo dinarialis non ante, *ibid.*, 630. — Homo francus accepit beneficium, conc. Compen. i, CXXXII, 309. — Homo regius, id est, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 630. — Honor etiam regius et potestas, conc. Coloniens., id., 530. — Hora itaque diei, conc. Toletan. iv, c. 4 (671), LXXXIV, 366. — Hrtamur ut omni hora, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 483. — Horum illud erat primum, conc. Roman., CXLVIII, 758. — Horum qui pauperes opprimunt, conc. Carthag. iv, CXXX, 348. — Horum qui penitentia accepta, conc. Arausic., id., 395. — Hos Ecclesie thesauros episcopis, canon. sub Carolo III, CXXVIII, 816. — Hos eosdem sane non, conc. Ancyr., c. 17, LXXXIV, 107; CXXX, 265. — Hospitalitate reconciliari si quis, conc. Malicens. n, c. 11, XCIX, 1030. — Hospitia, administrationes et leprosarie, conc. Ebroicens., CXLVII, 253. — Hospitium sacerdotis et clericorum, canon. Wallie (940), CXXXVIII, 473. — Hos præterea qui sæcularem, conc. Roman. o, c. 10, XCIX, 999. — Hos qui se carnali viro, conc. Arelat. n, c., LXXXIV, 242. — Huiusmodi cætera prædicta, conc. Roman. sub Sylvestro, CLXI, 1085. — Humanitatis causa melius est, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Hymnum quoque trium puerorum, c. nic. Toletan. iv, c., LXXXIV, 371; CXXX, 469.

I

Ida sacerdotibus omnibus, conc. Aurel. i, c. 20, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 411. — Idecirco constituimus per consilium, conc. Suession. (744), LXXXIX, 825. — Idecirco præter illa quæ, conc. Ebroicens., CXLVII, 253. — Id constituimus observandum quod, conc. Aurel. i, c. 5, LXXXIV, 273; CXXX, 403; CLXXXVII, 1074. — Id convenit inviolabiliter, conc. Lugdun. n, c. 11, XCIX, 1033. — Idem etiam Hilduinus rex, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Idem iudicium potest quis, canon. sub Edgardo, id., 512. — Ideoque statuimus ut ne, conc. Aurelian., CXXXII, 211. — Ideo tantopere compescendum, conc. Trosleian. (909), id., 706. — Id etiam ad custodiendum, conc. Agath., c. 10 (544), LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211; CLX, 615; CLXI, 488. — Id etiam ad custodiendum, conc. Moguntin., CXXXVIII, 585. — Id etiam huic decreto, conc. Arvern. n, c. 18, LXXXIV, 299. — Id etiam miserationis, *ibid.*, c. 30, id. — Id etiam placuit ut, conc. Agath., c. 8 (544), LXXXIV, 264; CXXX, 401; CXXXIV, 38. — Id etiam placuit ut, conc. Toletan. vii, c. 8 (684), LXXXIV, 108; CXXX, 498. — Id semper placuit observari, conc. Gerundens., CXXX, 426; CLXXXII, 1859. — Igitur auctoritate canonica, conc. Arvern. i, c. 16, LXXXIV, 294. — Igitur decrevimus ut cultus, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 674. — Igitur quia diabolo suadente, conc. Rothom., id., 298. — Igitur quia hactenus in, conc. Ticin. n, CXXXVIII, 616. — Igitur quia monita nostra, conc. Rothomag., CXL, 857; CLXI, 845. — Igitur si clerici aut monachi, conc. Toletan. x, CLXI, 810. — Ignorantia mater cunctorum errorum, conc. Toletan. iv, c. 25 (671), LXXXIV, 374; CXXX, 471; CXXXIV, 23; CLXI, 590; CLXI, 386; CLXXXVII, 207. — Il qui, dicuntur ab episcopis, conc. Chalcedon. c. 29 (450), LXVII, 94. — Il qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 862. — Il qui sunt in vicis, conc. Antioch., c. 10 (341), LXVII, 62. — Illa igitur apologetica, conc. Toletan. xiv, c. 11, LXXXIV, 503. — Illam vero pravam porticanorum, conc. Lateran., CLXIII, 1564. — Illa quæ nuper cum, conc. Tuslac., CXXXVIII, 719. — Illi qui apostatant et, conc. Laod., c. 51 (364), XCIX, 1056. — Illis tantum qui ignorantes, conc. Claramont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Illis vero qui scienter, *ibid.* — Illud autem sub omnia, conc. Arelat. n, c. 6, LXXXIV, 241; CXXX, 379; CXL, 534; CLXI, 351. — Illud autem suggerimus, conc. Carthag. iii, c. 38 (476), LXVII, 195; LXXXIV, 195; CXX, 335. — Illud autem suggero vestra, conc. Carthag. n, c. 7 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Illud divini oraculi monentis, conc. Toletan. xi, c. 2 (618), CLXXXVII, 752. — Illud etiam adjuvantes præcipimus, conc. Rhemens. (1149), CLXXXVIII, 881. — Illud etiam adnectendum, conc. Turonens., CXXXII, 206. — Illud etiam adnectendum videtur, conc.

Aurelian., CXL, 753, 1075; CLXI, 166. — Illud etiam nec canonica, conc. Tribur., c. 48 (895), CXL, 929, CLXI, 683; CLXXXVII, 1445. — Illud etiam petendum ut, conc. Carthag., c. 60 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 930; CXL, 838; CLXI, 759. — Illud etiam provido consilio, conc. Valent., c. 4 (587), LXXXIV, 327; CXXV, 432. — Illud etiam quod in sacro, conc. Remens., CLXXIX, 680. — Illud generaliter est clarum, conc. Nicæn., c. 6 (323), CLXXXVII, 546. — Illud præterea decrevit, conc. Tauritan., c. 5, LXXXIV, 250; CXX, 386. — Illud præterea in commune, conc. Leod., CXXXVIII, 608. — Illud præterea omni ecclesiastico, conc. Aurelian., CXL, 658; CLXI, 497. — Illud præterea per omnia, conc. Forojul., c. 9 (796), XCIX, 298. — Illud præterea speciali ordinatione, conc. Toletan. n, CXXXIV, 56. — Illud præterea statuit, conc. Sardic., c. 18 (347), LVI, 785. — Illud quod quisquis commisit, conc. Roman. sub Hilario, CXCIV, 1215.

Illud quoque collatione mutua, conc. Toletan. iii, c. 6 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 557. — Illud quoque cunctis volentibus, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Illud quoque providendum, conc. Nicæn., c. 29 (325), LVI, 402. — Illud quoque necessario adiciendum, conc. Sardic., c., LXXXVIII, 890. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., CXXXVIII, 560. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., id., 567. — Illud quoque sanctitas vestra, conc. Sardic., c. 18 (347), LXXXIV, 121; LXXXVIII, 855; CV, 877; CXXX, 278; CXXII, 276. — Illud quoque statuit, conc. Nicæn., c. 41 (325), LVI, 410. — Illud quoque statuendum, conc. Sardic., c. 3 (347), id., 775. — Illud quoque statutum sit, conc. Sardic., c. 2 (347), LXXXIV, 116; CXXX, 273. — Illud sane memorie commendandum, conc. Tullens., CCI, 918. — Illud statuendum est ut quando, conc. Carthag. iii, c. 40 (397), CLXXXVII, 132. — Illud vero commune decreto, conc. Alheim., c. 6, CXL, 828; CLXI, 624, 1281; CLXXXVII, 1455. — Illud vero placuit ut, conc. Carthag. iii, c. 7 (397), id., 714. — Illud vero præterea speciali, conc. Toletan. n, c. 5 (363), LXXXIV, 336; CXXX, 439; CXXXIV, 36. — Importunitas nimis et, conc. Sardic., c. 8 (347), LVI, 777. — Importunitas nostra et frequentatio, *ibid.*, c. 10 (347), VIII, 1521; LVI, 831. — Importunitates et nimia, *ibid.*, c. 55 (347), id., 405; LXXXVIII, 891; CXXX, 275. — Importunitatis nostre nimia, *ibid.*, c. 8 (347), LXXXIV, 117. — Imprimis est ut sanctis, canon. sub Edmundo (914), CXXXVIII, 481. — Imprimis qui sacris sunt, *ibid.*, 479. — Imprimis quomodo possem, *ibid.*, 481. — Impudicas detestabilem personas, conc. Tribur., c. 6 (895), CLXXXVII, 157. — In administratione sacramentorum, conc. Ebroic., CXLVII, 248. — In alia synodo nobis, conc. Vernens., CXXXIX, 487. — In altari, in quo episcopus, conc. Ebroic., CLXXXVII, 1782.

In baptismo, vel in chrismate, conc. Mogunt., CXL, 732, 1075; CLXI, 113, 1063; CLXXXVII, 1832. — In canonicis, in Gangrensi, conc. Roman. sub Symmacho (504), CLXXXVII, 1014. — In capite quadragesime omnes, conc. Agath., c. 36 (506), CXXXII, 243; CXL, 901; CLXI, 867; CLXXXVII, 285. — Incensum autem publici contemptores, conc. Roman., CXLVIII, 781. — Incensum dum in ipso, conc. Lingon., CXXIV, 1093. — Incensum conjugis nihil prorsus, conc. Agath., CX, 485. — Incestis conjunctionibus nihil, conc. Epau., c. 30, XCIX, 1058; LXXXIV, 289. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Lingon., CXXIV, 1093. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Agath., CLXI, 662. — Incestuosi dum in ipso, conc. Aurelian., CXL, 780; CLXXXVII, 1691. — Incestuosi dum in ipso, conc. Agath., CLXI, 666. — Incestuosi, parricidae, homicidae qui, conc. Turon. (1149), CLXI, 677. — In cæmeteriis ecclesiarum quæ, conc. Julibon., CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 583. — In commune autem omnes, conc. Regiens., c. 5 (477), LXXXIV, 257; CXXX, 390. — Incommutabilis eademque semper, conc. Toletan. viii, c. 2 (653), CLXXXVII, 1143. — In concilio Ancyrano de homicidis, conc. Moguntin. (817), CXL, 1571. — In concilio Ancyrano scriptum, *ibid.*, 1572. — In concilio Antiocheno simul, conc. Aurelian., CXL, 648; CLXI, 491, 1144. — In concilio apud Theodonis, conc. Theodon., CXL, 768; CLXI, 751. — In concilio Carthaginensi de, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — In concilio Carthaginensi ita, conc. Moguntin. (847), CXL, 1563. — In consanguinitate conjuncti nisi, conc. Gerund., CLV, 1644. — In convivio presbyterorum ante, conc. Nannetens., CXL, 1069. — In copulatione fidelium generatuum, conc. Wormat., c. 52 (868), CXXXII, 334; CXL, 779; CLXI, 668; CLXXXVII, 1671. — In decima actione communi, conc. Hispal. n, c. 11 (649), id., 1068. — In decretis Gregor. i, conc. Moguntin.

(847), CXII, 1570. — In die Dominico et, conc. Nicen., c. 20 (323), XCIX, 1025. — In die resurrectionis, conc. Roman. (1074), CLXXXVII, 1839. — Indigne ad altare Dei, conc. Constant. II (504), id. 901. — Indigne ad altare Domini, conc. Roman., CLXI, 240. — Indignum valde est ut, conc. Meldens., CXXXII, 237. — In Dominici diebus vel crateris, conc. Aurelian., CLXI, 1122. — In Dominicis vel festis diebus, conc. Nannet., c. 1, CLXXXVII, 790. — In ecclesia Dei sancta, conc. Emerit., c. 15 (714), LXXXIV, 630. — In ecclesia in concessu presbyterorum, conc. Carthag. IV, CLXI, 423. — In ecclesia in qua, conc. Aurelian., CXI, 676; CLXI, 202. — In ecclesia manumissos, conc. Arausic., c. 7 (179), LXXXIV, 235; XCIX, 1063; CXXX, 391; CXL, 710; CLXI, 254; 256; 1100; CXCIV, 1230. — In ecclesia non licet Hbroa, conc. Laodic., CXL, 1072. — In ecclesia prandia fieri, *ibid.*, c. 28, XCIX, 1023. — In ecclesiastico libro namque, conc. Tribur., c. 16 (895), CLXI, 219; CLXXXVII, 945. — In energumenis catechumenis, in, conc. Arausic., CLXI, 119. — In eodem quoque concilio, conc. Salegust., CXI, 1062; CLXI, 897. — In Eucharistia non debet, conc. Wormat., CXXXII, 204; CXL, 752; CLXI, 163. — In Exodo Dominus dicit, conc. Nannet., CXXXII, 289. — Inexpertis et novis moribus, conc. Toletan. IV, c. 3 (661), LXXXIV, 390. — Inexpertis novis moribus novam, *ibid.* V, CXXX, 481. — Infamis persona nec procurator, conc. Roman., CLXXXVII, 689. — In fine Psalmorum non sicut, conc. Tolet. IV, c. 15 (671), LXXXIV, 371; CXXX, 469. — Infirmitas oportet eorum testimonium, conc. Toletan., CLXI, 820. — Infirmitas licet omni hora, conc. Mogunt., CXL, 912; CLXI, 867. — Infirmitas qui necessitate moris, conc. Nannet., CXXXII, 212; CXL, 938; CLXI, 863. — Inflexibilis Judaeorum perfidia, conc. Toletan. VI, c. 3 (676), LXXXIV, 396; CXXX, 488. — In hac confessione valde, canon. sub Edgardo, (CXXXVIII, 509. — Inhibendum et modis omnibus, conc. Nannet., CXXXII, 214; CXL, 616; CLXI, 488. — Inhibentes ulterius ecclesiarum, conc. Bajocens., CXI, VII, 257. — In his jejuniis diebus, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — In his omnibus quae praemisimus, conc. Toletan. V, c. 8 (664), LXXXIV, 392. — In hoc brevuario quod, conc. Carthag. c. 34 (419), LXXVII, 195. — In hoc sancto concilio, conc. Maticon., CXI, 712; CLXI, 2. 6. — In hoc titulo Graeca, conc. Ancyrit., c. 16 (314), LXXXIV, 107; CXXX, 265. — In hoc titulo Graeca, conc. Lingon., CXXXIV, 1092. — Initium actionis nostrae de, conc. Mogunt. (847), CXII, 1565. — In iudiciis quatuor debent, conc. Inert. (714), LXXXIX, 828. — In iungendum illi praecipimus, conc. Ebroic., CXI, VII, 259. — In iustum videtur et impleri, conc. Carisiac., c. 2, CXL, 707; CLXI, 223; CLXXXVII, 918. — In lectum mariti absente, conc. Tribur., c. 43 (893), CXXXII, 323; CXL, 919; CLXXXVII, 1660. — In lege est statutum, canon. Hincmar (852), CXXX, 781. — In lege Romana reperitur ubi, enim, Wallae (910), CXXXVIII, 476. — In letania maiore jejunium, conc. Ingelth., id., 812. — In libro Regum legitur qui, conc. Toletan., CXI, 900; CLXI, 907. — In locis sanctis, hoc est, conc. Vernens. (813), CXXX, 614; CXXXVIII, 511. — In loco benedictionis consentientes, conc. Toletan. XI, c. 1 (675), LXXXIV, 457; CXXX, 541; CLXI, 517; CLXXXVII, 720. — In matrimonio imago exstat, conc. Remens., CXXXV, 407. — In memoriam beati Petri, conc. Tribur., CXL, 613. — In multis conciliis hoc statutum, conc. Carthag. III, c. 44 (419), LXXVII, 198; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 815; CXI, 633. — In multis conciliis hoc statutum, *ibid.*, CV, 882; CXXX, 337; CLXI, 479. — In nocte Paschae, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — In nomine Domini et Salvatoris, conc. Hispal. II, c. 1 (657), LXXXIV, 597. — In nomine Domini nostri, conc. Vallen., c. 1 (587), id., 523. — In nomine Domini nostri, conc. Lateran. (1059), LXXXVII, 127. — In nomine gloriosi Domini, conc. Toletan. XII, c. 1 (719), LXXXIV, 470. — In nomine Patris et Filii, conc. Vermer., CXXXVIII, 598. — In nomine sancto et, conc. Carisiac., id. 613. — In nona actione didicimus, conc. Hispalens. II, c. 9 (619), CLXXXVII, 1051. — In nostris provinciis placuit, conc. Arausic., c. 21 (479), LXXXIV, 257. — In nostra concilio statutum, conc. Carthag. I, c. 13, id., 184; CXXX, 321. Innuamus autem et praecipimus, conc. Rhemens., CLXXIX, 641. — Innuamus autem et praecipimus, conc. Roman. sub Innocentio II, c. 10 (1139), CLXXXVII, 516. — Innuamus ut si quis, conc. Remens., CV, 616. — Innuptis autem qui ad clerum, canon. apostol., c. 27, LXXVII, 141; LXXXVIII, 82; XCVIII, 88; CXXX, 17; CLXI, 1154. — Innotata praesumptio usque adeo, conc. Toletan. III, CXXX, 451. — Innotata praesumptio usque adeo, conc. M. levit., CLXXXVII, 831. — In omnibus observare con-

venit, conc. Nicen. II, id., 593. — In omnibus solemnialibus et, canon. Hibernens., XCVI, 1503. — In omni sacerdotali convivio, conc. African., CXI, 1069. — In ordinatione episcopi hic, conc. Arelat. II, c. 51, XCIX, 1003. — In parochiis multae sunt, conc. Emeritan., c. 19 (704), LXXXIV, 623. — In partibus Tolosa damnata, conc. Turon., CXI, 591. — In peregre baptizati, conc. Eliberit., c. 38, LXXXIV, 27. — In praeterea conciliis, conc. Carthag., c. 6 (419), LVI, 835; LXXVII, 187; LXXXVIII, 877. — In prima hebdomada novi, conc. Lugdan., c. 6 (587), XCIX, 1027. — In perceptione corporis et, conc. Cabillon., CXXXII, 226. — In primis constituimus fidem, conc. Suession. (714), LXXXIX, 825. — In primis est ut unum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — In primis igitur decretalem, conc. Roman., CXLVIII, 713. — In primis oramus, optamus, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — In primis placuit ut, conc. Arvern., c. 1, LXXXIV, 291. — In primis placuit ut quoties, conc. Arvernens. I, CXI, 564; CLXI, 378, 1186. — In primis praedicandum est, conc. Rothomag., CXL, 636; CLXI, 482. — In primis statutum est, *ibid.*, CXI, VII, 269; CLXXXVIII, 341. — In primis ut licentiam non, conc. Tribur., CXL, 763. — In primo anno post, *ibid.*, 763. — In primo conjugio debet, conc. Mediolan., CXL, 816; CLXI, 616. — In primo igitur notandum, conc. Roman., CXLVIII, 769. — In principio statuendum ut, conc. Carthag. V, c. 1 (438), LXXXIV, 209; CXXX, 349. — In priorum canonum ordine, conc. Emerit., c. 2 (704), LXXXIV, 625. — In processionibus non conuocare, conc. Laodic., c. 17, LVI, 716; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — In quantum vel necessitas, conc. Arausic., CXXX, 393. — In quibusdam locis sunt, conc. Carthag. II, c. 9 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 328. — In quibusdam quoque Hispaniarum, conc. Toletan. IV, c. 12 (671), LXXXIV, 370; CXXX, 468. — In quibus ex nostris, conc. Carisiac., CXXXVIII, 779. — Inquirendum in qui villa, canon. Hincmar (852), CXXXIV, 777. — Inquirendum si aliquis presbyterorum, conc. Rhemens., CXL, 496. — Inquirendum si de tabernis, canon. Hincmar (852), CXXX, 780. — Inquirendum si occasione huius, *ibid.*, 779. — In quocunque loco sacerdos, canon. Hibernus., XCVI, 1513. — In Sabbato Paschae officium, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 630. — In sacramento corporis et sanguinis, conc. Carthag. III, c. 24 (597), CLXXXVII, 1732. — In sancta ac Ravennate, conc. Ravenn. (997), CXXXIX, 197. — In sancta Dei Ecclesia, conc. Emeritan., c. 14 (704), LXXXIV, 631. — In sancta Romana Ecclesia, conc. Roman. S. Gregorio (605), CLXXXVII, 430. — In sanctis canonibus decretum, canon. apostol., CLXIII, 635. — In sancto Cabillonensi concilio, conc. Cabillon., CXI, 702; CLXI, 218. — In sancto concilio decretum est, conc. Moguntin., CXL, 910. — In sanctum et satis venerabile, conc. Caesaraur. II, c. 1 (729), LXXXIV, 517. — In sacrificiis, dilectissimi, ante, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 50. — In sacris canonibus praediximus, conc. Tictin. II, CXXXVIII, 615. — In sacris canonibus praediximus, canon. S. b. Ludovico II, id., 738. — In secretario, diacono inter, conc. Arelat. II, c. 18, LXXXIV, 245; CXXX, 380. — In secundo et tertio anno, conc. Tribur., CXL, 763. — In septem gradibus omnia, conc. Agrippin., CXI, 780; CLXI, 668, 1301. — Instant etiam aliae necessitates, conc. Carthag. III, c. 58 (419), LXXVII, 201; LXXXVIII, 950. — Institutio missarum sicut in, conc. Gerund., c. 1 (517), CLXXXVII, 1714. — Instruendi sunt praeterea laici, conc. Toletan., CXI, 650; CLXI, 476. — Instruendi sunt presbyteri pariterque, conc. Nannet., CXXXII, 238; CXL, 701; CLXI, 247. — Insuper caveant sub poena, conc. Bajoc., CXI, VII, 236. — In synodo Aurelianensi prima, conc. Aurelian., CXL, 710; CLXI, 221. — In synodo Maticonensi decretum, conc. Maticon., CXI, 758; CLXI, 169. — In tantum inolevit avaritiae, conc. Nicen. II, CXXXIX, 487. — Intelligite quid lex, canon. S. Patricii (450), LIII, 822. — Inter cetera denique, quae, conc. Toletan. VII, c. 4 (684), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CLXXXVII, 816. — Inter cetera quoque admonitionis, conc. Trasleian. (909), CXXXII, 701. — Inter cetera vero cognoscite, conc. Hispalens. I, c. 3 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 595. — Interdictum est ut reges, conc. Claromont., CLXII, 718. — Interdixit per omnia magna, conc. Nicen. (325), LXXXVIII, 885; CV, 608, 874; CXXXII, 209; CXL, 645; CLXI, 487, 1154. — Interea consententibus nobis, conc. Hispal. I, c. 1 (628), LXXXIV, 591; CXXX, 595. — Inter memoratos fratres nostros, conc. Hispal. II, CXXX, 596; CXI, 566. — Inter omnes justitias quas, conc. Si vac., CXXXVIII, 601. — Interroga eum de moribus, canon. sub Edgardo, id., 504. — Interrogatum est si duo, conc. Salegust., c. 7 (1122), CXL, 1060; CLXI, 693;

CLXXXVII, 615. — Interrogatum est si pater, conc. Moguntin., CLXI, 679. — Interrogatum est si quis, *ibid.*, CXI, 925. — Interrogatum est si quis, conc. Tribur., CLXI, 679. — In tertio geniculo separentur, conc. Vermer., CXXXII, 526. — Intra quinquennii autem tempora, conc. Eliberit., c. 11 (310), LXXXIV, 503; CXXX, 415. — In tribus quadragesimis anni, canon. Hibernens., XCVI, 1505. — In tribus quadragesimis anni, conc. Eliberit., CXXXII, 526; CXI, 1013, 1078; CLXI, 895. — In utroque sexu desertores, conc. Arausic., c. 28 (479), LXXXIV, 528. — In venditionibus quas abbates, conc. Agath., c. 36 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 1075. — Invenendum qualem partem imperii, conc. Carthag., CXXXVIII, 777. — Inveniantur nonnulli per diversas, conc. Ticin., *id.*, 561. — Inveniantur nonnulli per diversas, *ibid.*, 568. — Inveniunt multi et, *ibid.*, 561. — Inveniunt multi et, *ibid.*, 572. — Inventum est etiam a, conc. Francofurt., *id.*, 834. — Inventum est quod multi, conc. Cabillon., n. c. 42 (813), CXI, 693; CLXI, 216, 1091; CLXXXVII, 1036. — In verbo Domini dictum, conc. Rhemens., CLXXXIX, 686. — Investigandum an nihil patrimonii, conc. Meldens., CXXXH, 593. — Investigandum si nihil patrimonii, conc. Rhemens., CXI, 696; CLXI, 217, 1092. — Investigandum nihilominus de luminaribus, canon. Hincmari (853), CXXXV, 779. — Investigandum similiter si nihil, *ibid.*. — In veteri lege ab anno, conc. Toletan. iv, c. 29 (671), LXXXIV, 573; CXXX, 470; CXI, 637; CLXI, 452, 1156; CLXXXVII, 577; CXCIV, 1275. — Ipse se indignum Ecclesiam, conc. Carthag., CXIX, 420. — Ipse vero apostolica et, canon. sub Odone, CXXXIV, 1125. — Ipse vero apostolica et, conc. Pontigniac., CXXXVIII, 771. — Irreligiosa consuetudo est quam, conc. Toletan. iii, c. 23 (589), CXXX, 458; CLXXXVII, 1782. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Carthag. iv, c. 52 (456), LXXXIV, 203; CXXX, 345; CLXI, 253. — Irrita erit episcopi vel, *ibid.*, LVI, 885; XCIX, 1052; CXI, 583; CLXI, 588. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Valentin., CXI, 706; CLXI, 1101. — Irritam esse injustam episcoporum, conc. Carthag. iv, c. 28 (456), LVI, 885; LXXXIV, 203; CXXX, 345; CLXXXVII, 831. — Is qui non habet uxorem, conc. Toletan. i, c. 17 (400), CLXXXVII, 189. — Is qui poenitentiam in conc. Carthag. iv, c. 76 (456), LVI, 882; LXXXIV, 206; CXXX, 347; CXI, 940; CLXI, 858; CLXXXVII, 1359. — Is qui poenitentiam in, conc. Lingon., CXXXIV, 1041. — Is qui vivente marito, conc. Meldens., CXXXII, 529; CXI, 826; CLXI, 626. — Is qui vivente marito, conc. Tribur., CLXI, 1282. — Is vero qui agnitionis, conc. Gerund., c. 9 (355), LXXXIV, 315; CXXX, 425. — Ita confirmatum est ut si, conc. Carthag. v, c. 11 (438), LXXXIV, 210; CXXX, 351; CXI, 999. — Ita nobis placuit ut, conc. Gerundens., c. 11 (555), LXXXIV, 316. — Itaque censimus homicidas, conc. Agath., c. 57 (514), LXXXIV, 268; CX, 471; CXXX, 304; CXXXII, 288; CXI, 772; CLXI, 739; CLXXXVII, 1304. — Itaque congregandis clericis modus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 931. — Itaque eos qui tam inconditi, conc. Regiens., c. 1 (477), LXXXIV, 251; CXXX, 347. — Itaque eum quem ebrum, conc. Agath., CXXXII, 218; CXI, 892; CLXI, 817. — Itaque placuit in voluntate, conc. Regiens., c. 2 (477), LXXXIV, 261; CXXX, 388. — Itaque placuit ut ex condilio, conc. Carthag. iii, c. 67 (419), LXVII, 205. — Itaque vos primo convenimus, conc. Vernens. vin (844), CXIX, 641; CXXXVIII, 539. — Ita sive ut si episcopus, conc. Carthag. iii, c. 118 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 934. — Ita sunt in vite, conc. Arausic. u, c. 24 (529), XLV, 1788; LI, 527; LXVII, 1149. — Ita ut, episcopo decedente, conc. Parisiens., c. 1 (351), CXXX, 451. — Ita vir potens et, canon sub Edgardo, CXXXVIII, 512. — Item antiquum statutum concilii, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 720. — Item cameræ monialium omnes, *ibid.*, 719. — Item cognovimus quosdam Hispania, conc. Tolet. iv, c. 11 (671), LXXXIV, 570; CXXX, 368. — Item chrisimalis et olei, conc. Rothomag. (1072), CXI, VII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item clerici qui non, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 541. — Item communiter omnes in, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 708. — Item confirmatum est ut si, conc. Carthag. iii, c. 27 (419), LVI, 872; LXVII, 191; LXXXVIII, 831; CLXI, 881. — Item constituit sancta synodus, conc. Toletan. i, c. 5 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 454. — Item constituit ne clericus, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Item constitutum est ut, conc. Carthag. v, c. 74 (419), LXVII, 205; LXXXVIII, 932; CXXX, 351. — Item constitutum est ut, conc. Carthag. iii, c. 74 (419), LXVII, 205. — Item constitutum est ut, *ibid.*, 206. — Item constitutum est ut nulli, conc. Carthag. v, c. 8 (438), LXXXIV, 210. — Item constitutum est ut si quis, *ibid.*, c. 11 (438),

LXXXIV, 211; LXXXVIII, 925. — Item cum ad celebrandum, conc. Arelat., CXI, 577; CLXI, 205. — Item cum magna diligentia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Item cum presbyteri sacras, conc. Compend., CXI, 640. — Item decernit ut nullus, conc. Gerundens., CLV, 1645. — Item decimas in prioribus, canon. Hibernens., XCVI, 1520. — Item decimas non solum, *ibid.*. — Item decretum est ut, conc. Salegust., CXI, 1069; CLXI, 895. — Item decretum est ut nullus, conc. Solegust., CXI, 1061; CLXI, 896. — Item desuadendum est ut, conc. Aurelian., CXI, 639. — Item dictum est ut, conc. Casarang., CXXX, 426. — Item diligendum est et, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Item docendi sunt cives, conc. Agath., CXI, 639. — Item domus sancti Spiritus, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 542. — Item emuntur et venduntur, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item feminae que nulla, conc. Eliberit., c. 8, 510, LXXXIV, 503; CXI, 415; CXXXII, 504; CXI, 825; CLXI, 625. — Item femina fidelis que, *ibid.*, c. 9 (510), LXXXIV, 503; CXXX, 415; CXXXII, 504; CXI, 825; CLXI, 625. — Item filii clericorum tum, conc. Gerundens., CLV, 1643. — Item flamines qui non, conc. Eliberit., c. 5 (510), LXXXIV, 502; CXXX, 414. — Item flamines si fuerint, *ibid.*, c. 4 (510), LXXXIV, 502; CXXX, 414. — Item in canonibus apostolorum, conc. Aurelian., CXI, 1068. — Item indicatum est quemdam, conc. Tribur., CXXXII, 525. — Item indicatum est quemdam, conc. Matisc., CXI, 922; CLXI, 679. — Item inhibetur omnibus et singulis, conc. Bajoc., CXLVII, 240. — Item inhibetur omnibus et, *ibid.*. — Item injungitur eisdem curas, *ibid.*. — Item injungitur omnibus et, *ibid.*. — Item in quibusdam provinciis, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item instruendus est populus, conc. Aurelian., CXI, 639; CLXI, 484. — Item interdictum est ne, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 542. — Item interrogatum est quid, conc. Confluent., CXXXVIII, 818; CXI, 778; CLXI, 742. — Item interrogatum fuit si, conc. Tribur., CXXXII, 525. — Item interdicendum est ut, conc. Aurelian., CXI, 640; CLXI, 481. — Item jubendum est ut, conc. Meldens., CXI, 649; CLXI, 492. — Item iura sanctorum Patrum, conc. Rothomag. (1072), CXI, VII, 272; CLXXXVIII, 545. — Item monachi et sanctimonialia, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item ne qua puella Dei, conc. Toletan. i, c. 6 (435), LXXXIV, 530; CXXX, 454. — Item nullus cuius uxor, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 542. — Item nullus sacerdos baptizet, *ibid.*, CXLVII, 269; CXXXVIII, 541. — Item nuptias non in, *ibid.*, CXLVII, 270. — Item omnia præter fruges, canon. Hibernens., XCVI, 1549.

Item placuit ab Imperatoribus, conc. Carthag. iii, c. 81 (419), LXVII, 207. — Item placuit ab Imperatoribus, conc. Carthag. v, c. 16 (438), LXXXIV, 212; CXXX, 352. — Item placuit de feminis, conc. Foro-Jul., c. 11 (796), CXI, 279. — Item placuit de infantibus, conc. Carthag. v, c. 6 (438), LVI, 452; LXVII, 205; LXXXIV, 210; LXXXVIII, 870; CXXXII, 241; CXI, 755; CLXI, 117. — Item placuit de Tripoli, *ibid.*, c. 11 (419), LXVII, 183. — Item placuit etiam ut, *ibid.*, c. 30 (419), LVI, 873. — Item placuit ne diutius, *ibid.*, c. 127 (419), LXVII, 221. — Item placuit ne diutius, conc. Mhevisan., c. 27 (440), LXXXIV, 235; CXXX, 374. — Item placuit per solemnissimos, conc. Carthag. iii, CXXX, 351; CLXI, 113. — Item placuit quod ait, conc. Carthag., c. 114 (419), LXVII, 218; CXI, 1077. — Item placuit quotiescunque, *ibid.*, c. 7 (421), LVI, 878; LXXXVIII, 903. — Item placuit quotiescunque clericis, *ibid.*, c. 130 (419), LXVII, 222; CXXX, 368. — Item placuit quotiescunque, conc. Carthag. iii, c. 5 (437), LXXXIV, 227; LXVII, 192; LXXXVIII, 853; CXI, 877; CXXXII, 358; CXI, 609; CLXI, 421. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 56 (421), LVI, 875. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 2 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 50 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut agri, *ibid.*, c. 10 (421), LVI, 879. — Item placuit ut altaria, *ibid.*, c. 43 (419), LXVII, 207; LXXXVIII, 872; CXXX, 353; CLXI, 210; CLXI, 1087. — Item placuit ut ante, conc. Carthag. iii, c. 4 (456), LXXXIV, 189; CXXX, 351; CXXXII, 374. — Item placuit ut caeteri, conc. Cabillon., CLXI, 1186. — Item placuit ut catechumenis, conc. Bracar. i, c. 17 (594), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut clericus, conc. Agath., CLXI, 489. — Item placuit ut clericus, conc. Carthag. CXXXII, 254; CXXXIV, 58; CXI, 617. — Item placuit ut clericus, *ibid.*, CXXXIV, 58. — Item placuit ut conservato, conc. Bracar. i, c. 6 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut conservato, conc. Cabillon., CXI, 565; CLXI, 577. — Item placuit ut corpora, conc. Bracar. i, c. 18 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570.

CXL. 705; CLXI. 251. — Item placuit ut corporibus conc. Carthag. vi, c. 6 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 351; CXL. 756; CLXI. 169. — Item placuit ut corporibus, c. 82 (419), LXVII, 207. — Item placuit ut de, conc. Carthag. v, c. 5 (458), LXXXIV, 212. — Item placuit ut de, conc. Toletan. i, c. 2 (435), LXXXIV, 529; CXXX, 453; CXL. 632; CLXI. 479. — Item placuit ut dies, conc. Carthag., c. 75 (440), LXVII, 205. — Item placuit ut dies, conc. Carthag. v, c. 7 (458), LXXXIV, 219. — Item placuit ut eodem, conc. Bracar. i, c. 4 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut eo, conc. Carthag., c. 9 (421), LVI, 878. — Item placuit ut eos, conc. Forojul., c. 6 (796), XCIX, 297.

Item placuit ut episcopi, conc. Carthag., c. 38 (419), LVI, 875; LXXXVIII, 892. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 18 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925; LV, 881. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 16 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 832. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 52 (419), LXVII, 192; CXXX, 354. — Item placuit ut episcopi, conc. Carthag. iii, c. 15 (456), LXXXIV, 191; CXXX, 354; CXL. 650; CLXI. 497. — Item placuit ut episcopi, conc. Milevit., c. 21 (440), LXXXIV, 235. — Item placuit ut etiam, conc. Carthag., c. 419 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 934. — Item placuit ut etiam, conc. Carthag. iii, c. 5 (456), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ex, conc. Bracar. i, c. 7 (566), LXXXIV, 569; CXXX, 569. — Item placuit ut ex, *ibid.*, c. 20 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut extra, *ibid.*, c. 12 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut filii, conc. Carthag., c. 21 (419), LXVII, 190. — Item placuit ut filii, conc. Carthag. iii, c. 12 (456), LXXXIV, 191; LXXXVIII, 862; CXXX, 352. — Item placuit ut hi, conc. Bracar. i, c. 15 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut hi, *ibid.*, c. 16 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut in ordinatione, conc. Carthag., c. 21 (419), LVI, 869. — Item placuit ut intra, conc. Bracar. i, c. 15 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut lectores, *ibid.*, c. 11 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut non aliter, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut non liceat, *ibid.*, c. 10 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 8 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit in omnes, conc. Carthag., c. 6 (424), LVI, 877; LXXXVIII, 904. — Item placuit ut nullus, conc. Forojul., c. 7 (796), XCIX, 297. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag., c. 429 (419), LXVII, 222. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag. vii, c. 3 (457), LXXXIV, 227; CXXX, 567. — Item placuit ut ordinandis, conc. Carthag. iii, c. 5 (456), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ordinatis, conc. Carthag., c. 18 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 925; CXXX, 351. — Item placuit ut per, *ibid.*, CXL, 751. — Item placuit ut per, conc. Bracar. i, c. 8 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut pater, conc. Carthag., LXXXVIII, 942. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 31 (419), LVI, 872; LXXXVIII, 892. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 28 (419), LXVII, 192; LXXXVIII, 926. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 53 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 125 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 936; CXXXI, 259; CXL. 708; CLXI. 254. — Item placuit ut presbyteri, conc. Milevit., c. 22 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 375. — Item placuit ut quia, conc. Bracar. i, c. 9 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, conc. Carthag., c. 37 (419), LVI, 875. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (421), LVI, 877. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (421), LVI, 877. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 51 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 110 (419), LXVII, 217; LXXXVIII, 932; CV, 877; CXXXII, 267; CXL. 654. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 111 (419), LXVII, 217; CXL. 1008. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 113 (419), LXVII, 218; CXL. 755. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 115 (419), LXVII, 218. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 116 (419), LXVII, 219; CXL. 566. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 120 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 935; CXXXIV, 37; CXL. 794. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 121 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 935; CV, 877; CXXXIV, 17. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 126 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 936; CLXI. 114; 379. — Item placuit ut quicunque, conc. Milevit., c. 2 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 370; CXL. 795; CLXXXVIII, 317. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 369. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (440), LXXXIV, 230; CXXX, 369. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 7 (440), LXXXIV, 231; CXXX, 371; CLXI. 889. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 8

(440), LXXXIV, 231; CXXX, 371, 375. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 13 (440), LXXXIV, 232; CXXX, 375. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 23 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 375. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 24 (440), LXXXIV, 235; CXXX, 374. — Item placuit ut quicunque, conc. Bracar. i, c. 14 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut quicunque, conc. Bracar. i, c. 22 (599), LXXXIV, 568; CXXX, 571. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag., c. 15 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 924. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag. iii, c. 9 (456), LXXXIV, 190. — Item placuit ut quod, conc. Milevit., c. 6 (440), LXXXIV, 230; CXXX, 370; CLXI. 889. — Item placuit ut quoniam, conc. Carthag., c. 117 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 935. — Item placuit ut quotiescunque, *ibid.*, c. 76 (419), LXVII, 205; LXXXVIII, 932; CXL. 659. — Item placuit ut quotiescunque, conc. Carthag. v, c. 10 (458), LXXXIV, 210; CXXX, 351; CLXI. 502. — Item placuit ut rem ecclesiae, *ibid.*, c. 51 (419), LVI, 872; LXXXVIII, 879. — Item placuit ut rem, *ibid.*, c. 26 (419), LXVII, 191. — Item placuit ut resolutio, conc. Forojul., (796), XCIX, 299. — Item placuit ut si, conc. Carthag. v, c. 13 (419), LXXXIV, 211; LXVII, 223; CXXX, 368. — Item placuit ut si, conc. Bracar. i, c. 19 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut si, *ibid.*, c. 21 (599), LXXXIV, 569; CXXX, 571. — Item placuit ut sicut, conc. Confluent., CXXXVIII, 817. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag., c. 8 (421), LVI, 878. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag. vii, c. 5 (457), LXXXIV, 229; LXXXVIII, 936; CXL. 1008; CLXI. 435. — Item placuit ut si quis, *ibid.*, c. 80 (419), LXVII, 206; LXXXVIII, 932. — Item placuit ut si, conc. Carthag. v, CXXX, 352. — Item placuit ut si quis, conc. Rheims., CLXXXIX, 682. — Item placuit ut sobrie, conc. Forojul., c. 3 (795), XCIX, 296.

Item prædicandum est de, conc. Cabillon., CXL. 636; CLXI. 485. — Item prædicandum est pro, *ibid.*, CXL. 638; CLXI. 485. — Item prædicandum est quod, conc. Rothomag., CLXI. 483; CXL. 636. — Item prædicandum est quomodo, canon sub Ludovico III, CXXXVIII, 627. — Item prædicandum est quomodo, conc. Rothomag., CXL. 636; CLXI. 483. — Item presbyteri cum festivitatem, conc. Compend., CLXI. 267. — Item primitus placuit ut non, conc. Milevit., c. 9 (440), LXXXIV, 231. — Item promulgavit quod nullus, conc. Gerundens., CLV. 1645. — Item pronuntiandum est ut, conc. Lugdun., CXL. 640. — Item quisquis dixerit eadem, conc. Carthag., c. 112 (419), LXVII, 218. — Item quatuor temporum observatio, conc. Rothom., (1072), CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item qui coronas benedictas, *ibid.*, (1072), CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item quisquis dixerit, conc. Milevit., c. 4, LXXXIV, 230; CXXX, 370. — Item quod casus ad nos, conc. Bajocens., CXLVII, 237. — Item quod clericorum filii, conc. Gerundens., CLV. 1645. — Item quod decimas quas, conc. Agrippin., CLXI. 216; CXL. 700. — Item divina servitia, conc. Baoc., CXLVII, 257. — Item quod in domibus, canon sub Walterio (89), CXXXII, 720. — Item quod moniales nullatenus, *ibid.*, 719. — Item quod mulieres de quibus, conc. Bajocens., CXLVII, 256. — Item quod non oporteat cum, conc. Laodic., LXXXVIII, 862. — Item quod pileos in ecclesiis, conc. Bajoc., CXLVII, 257. — Item quod secularibus negotiis, *ibid.*, 255. — Item quod vasa et ornamenta, *ibid.*, 257.

Item aspectum est in capitulari, conc. Wormat., CXXXII, 595. — Item secundum litania, conc. Gerund., c. 5 (555), LXXXIV, 315; CXXX, 423. — Item si aliquid sancti, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 272; CLXXXVIII, 543. — Item si aliqui lapsus, *ibid.*, CXLVII, 271; CLXXXVIII, 543. — Item sicut antiqui canones, conc. Arvern. ii, c. 11, LXXXIV, 297. — Item si quis post remissionem, conc. Toletan., c. 8 (418), LVI, 727; LXXXIV, 237. — Item si uxor viri, conc. Rothomag. (1072), LXLVII, 271; CLXXXVIII, 542. — Item statuerunt ut si, conc. Gerund., CLV. 1644. — Item statutum est ne, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 545. — Item statutum est ut in, *ibid.*, CXLVII, 272; CLXXXVIII, 545. — Item statutum est ut nullus, *ibid.*, CXLVII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item sunt quidam qui, *ibid.*, CXLVII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item ut alii qui, canon. Hibemens., ACVI, 1520. — Item ut alii si, *ibid.*. — Item ut episcopi trans, conc. Carthag., c. 28 (419), LVI, 871. — Item ut episcopi trans, conc. Carthag., c. 25, *id.*, LXVII, 191. — Item ut liberum omni clerico, conc. Toletan. i, c. 12 (455), LXXXIV, 550; CXXX, 455. — Item ut nullus episcoporum, conc. Andegav., CL. 64. — Item ut nullus episcoporum, conc.

Turonens., CXLIII, 144. — Item ut præter Scripturas, conc. Carthag., c. 21, LXVII, 191; CXXX, 538. — Item ut si Judæorum, conc. Toletan. v, CXL, 743; CXLII, 124. — Item victimam voluntariam Dominus, conc. Hibern., XCVI, 1320. — Iter enim erit nostrum, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Iterum mandamus atque confirmamus, conc. Narbon., CLI, 744.

J

Jacobus frater Domini secundum, conc. Constant. III, c. 52 (692), CLXXXVII, 1720. — Jam cum primis omnium, conc. Taurinat., CXXX, 385. — Jam dictus Hilduinus ad, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Jam dies ad occasum, conc. Atrebat., CXLII, 1511. — Jam quidem in antecedenti, conc. Toletan. vi, c. 18 (676), LXXXIV, 401; CXXX, 493; CXL, 901; CXLII, 908. — Jam vero quis non videat, conc. Atrebat., CXLII, 1501. — Jam vobis capitulum est, canon. sub Hincmaro (574), CXXIV, 797. — Jejunia seu abstinencias per, conc. Eliberit., CLXI, 270, 1125. — Jejunii seu abstinencias per, *ibid.*, CXXX, 416. — Jejunii superpositiones per, conc. Eliberit., c. 25 (310), LXXXIV, 504. — Jejunium quod ter in anno, canon. sub Attone, CXXXIV, 45. — Jejunium secundum semper in, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Joannem archiepiscopum Ravennatem, conc. Roman. (862), LXIX, 794. — Joannes apocryphus Orientalium sedium, conc. Nicæn. II, CLXI, 781, 1529. — Jubemus omnes scire, omnibusque, conc. Lingon., CXXIV, 1100. — Jubemus vero in infirmitate, conc. Barcinon. I, c. 9, LXXXIV, 607. — Jubendum est ut oratio, conc. Cabillon., CXL, 657; CXLII, 485. — Jubente autem atque consentiente, conc. Toletan. III, c. 8 (627), LXXXIV, 555; CXXX, 454. — Judæi a cena Domini, conc. Aurelian., c. 30, XCIX, 1066; CLXI, 821. — Judæi a cena Domini, conc. Matiscons. I, c. 14, XCIX, 1066. — Judæi baptizati si postea, conc. Toletan. IV, c. 61 (671), LXXXIV, 580; CXXX, 477; CLXXXVII, 558. — Judæi qui Christianas mulieres, *ibid.*, c. 63, *id.*, LXXXIV, 581; CXXX, 477; CLXXXVII, 1425. — Judæi quorum perfidia frequenter, conc. Agath., c. 34 (544), CXIX, 1066; LXXXIV, 268; CXXX, 404; CXL, 742; CLXI, 123; 1061; CLXXXVII, 1830. — Judæi si ad legem, *ibid.*, CXIX, 1066. — Judæi super Christianas actiones, conc. Parisiens., c. 10 (581), LXXX, 452. — Judæis non licet seruos, conc. Toletan., CLXI, 821. — Judæorum filios et filias, conc. Toletan. IV, c. 60 (671), LXXXIV, 580; CXX, 477; CXI, 742; CLXI, 124; *id.*, 1062; CLXXXVII, 1425. — Judas reatum trium accepit, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Judex civitatis vel loci, conc. Aurelian. II, c. 34, LXXXIV, 285. — Judices autem alii esse, conc. Nicæn., c. 54 (525), CLXXXVII, 819. — Judices autem episcopos quos, conc. Hispal., CXL, 592; CLXI, 401. — Judicibus autem quos communis, canon. Hibernens., XCVI, 1315. — Judicis non est quemlibet, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Juramenta filii aut filie, conc. Aurelian., CXL, 1084. — Juramentum filii aut filie, conc. Hibernens., XCVI, 1295. — Juramentum filii aut filie, conc. Aurelian., CXI, 881; CLXI, 801, 1530. — Jussit etiam dominus apostolicus, conc. Remens., CLXXIX, 635. — Justitia vero regis justit, canon. Hibernens., XCVI, 1289. — Juxta canonum ordinem tempore, conc. Emeritan., c. 5 (704), LXXXIV, 617. — Juxta priorum Patrum regulam, *ibid.*, c. 1, *ibid.*, 615. — Juxta statuta concilii et, conc. Carthag. I, c. 14, LXXXIV, 184; CXXX, 524. — Juxta synodalia præcepta decrevimus, conc. Meldens., CXL, 685; CLXI, 209.

L

Laici in synodo presentibus, conc. Carthag. IV, CXL, 897; CLXI, 903. — Laici presbyteros de ecclesiis, conc. Moguntin. I, CLXXXVII, 1056. — Laici qui excubias funeris, conc. Arelat., CXXXII, 266; CXL, 258; CLXI, 758. — Laici qui post uxorem, conc. Gerundens., LXXXIV, 25. — Laici contra eu usibet, conc. Epaun., *id.*, 288. — Laici secus altare intra, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Laici quamvis religiosi, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Laici quamvis religiosi nullo, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 911; CLXXXVII, 1052. — Laicorum vero nullo præter, canon. sub Attone, CXXXVIII, 850. — Laicos sane qui in, conc. Ancyrit. (515), LVI, 436. — Laicos decimas nec vendat, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Laicus in ecclesia non debet, conc. apud S. Marcum, CXI, 1077. — Laicus non debet in ecclesia, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Laicus presentibus clericis nisi, conc. Carthag. IV, LVI, 881; LXXXIV, 207; CXIX, 1029; CXXX, 318; CXXXIV, 44;

CLXI, 654. Laicos presbyterum non det, conc. Julikon., CXIIX, 1226. — Laicos semelipsum abdicantes, canon. Apostol. c., LXVII, 144; LXXXVIII, 819; XCIX, 1045; CXXX, 17. — Lapsis, id est qui in catholica, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406. — Lapsis, id est qui in catholica, conc. Epaun., LXXXIV, 289. — Latente commissio virorum, canon. Hibernens., XCVI, 1504. — Lector cum ordinatur faciat, conc. Carthag. IV, LVI, 888; LXXXIV, 201; CXXX, 544; CLXI, 448, 1158; CLXXXVII, 156. — Lectores cum ad annos, conc. Carthag., c. 17 (419), LVI, 868; XCIX, 1047; CLXI, 1154; CLXXXVII, 181. — Lectores denique cognoscant, canon. S. Patricii (521), LIII, 825. — Lectores usque ad annos, conc. Carthag. c. 2, XIIX, 1046. — Lector si viduam alterius, conc. Bracar. II, c. 45 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 581. — Legum ecclesiasticarum consuetudo, conc. apud S. Medardum, CLXXXVII, 587. — Lex ecclesiastica potestatem ab, conc. Nicæn., CLXI, 515. — Lex posita est generalis, conc. Rhemens., CLXXIX, 646. — Liberi a sunt monachi ad, conc. Moguntin., (LX), 892. — Liberi sint monachi ad, *ibid.*, (CX), 1010. — Liberti Ecclesia quia nunquam, conc. Toletan. IV, c. 70 (671), LXXXIV, 582; CXXX, 478; CXI, 709; CLVI, 255; CLXXXVII, 922. — Liberti Ecclesie quia, *ibid.*, c. 71 (671), LXXXIV, 582; CXXX, 478; CXI, 709; CLXI, 255; CLXXXVII, 921. — Liberti ecclesie qui a, *ibid.*, CXXX, 478. — Liberti qui a quibusque, conc. Toletan. v, CXXXII, 261; CXI, 710. — Liberti qui a quibusque, conc. Toletan. IV, c. 72 (671), LXXXIV, 582; CLXI, 256; CLXXXVII, 416. — Liberti non admittantur, conc. Carthag., CXI, 1039. — Liberti quicunque manumissi sunt, conc. Toletan. IV, c., CLXI, 916, 1099; CXIV, 1230. — Liberti qui ex mancipiis ecclesie, conc. Toletan., III, c. 6, CXIX, 1063. — Liberti ecclesie eorumque propagini, conc. Toletan. IX, c. 16 (695), LXXXIV, 159; CXXX, 52; CLXI, 918. — Liberto adversus ecclesiam cujus, conc. Toletan. IV, *ibid.*. — Libertorum statum qui contra, conc. Hispanens. II, *ibid.*. — Libertos legitime a dominis, conc. Agath., c. 29 (594), LXXXIV, 267; CXXX, 405; CLXI, 235, 916; *id.*, 1099; CLXXXVII, 416; CXI, 710. — Libertos legitime factos, *ibid.*, CXIX, 1063. — Libertos cujuscunque ingenuorum, conc. Parisiens., c. 7 (551), LXXX, 562. — Liberti et liberta, conc. incert. (711), LXXXIX, 828. — Licet episcopum accedere ad, conc. Nicæn., c. 19 (525), XCIX, 1010. — Licet etiam legationes, conc. Carthag. III, c. 47 (419), LXVII, 194; CXI, 935. — Licentia vero danda non est, conc. Nicæn., c. 5 (525), LVI, 405; CLXXXVIII, 891. — Licentia vero danda non, conc. Sardic., c. 6 (547), LVI, 777; CXI, 537; CLXI, 571. — Licet de re hujuscemodi, conc. Herdens., c. 16 (584), LXXXIV, 524; CXXX, 429, CXXXII, 597. — Licet in condemnatione, conc. Toletan. XVI, c. 1 (731), LXXXIV, 556. — Licet in initio Quadragesimæ, conc. Toletan. XVII, c. 11 (732), *id.*, 555. — Licet jam multa quæ, conc. Aurelian. II, c. 4, *id.*, 279. — Licet omnia quæ ecclesiastica, conc. Carpentoract., c. 1 (527), LXVII, 1287. — Licet monachorum Sancti Albani, conc. Burdegal. CXLIII, 1415. — Licet multæ sanctorum Patrum, conc. Toletan. XVI, c. 6 (731), LXXXIV, 510. — Licet plenissime in concilio, conc. Cæsaraug. III, c. 5 (729), *id.*, 521. — Licet proprio Deo omnium, conc. Arvern. II, c. 21, *id.*, 299. — Licet prioribus canonibus jam, conc. Arvern., CXL, 745; CLXI, 121. — Licet unanimi consensione, conc. Toletan. III, c. 9 (721), LXXXIV, 493. — Licetum sit episcopis presentibus, conc. Arvernens., CXL, 745; CLXI, 199. — Lingua quantum omnia membra, canon. Wallie. CXXXVIII, 474. — Loco peregre navigantes, conc. Eliberit., c. 58 (310), LXXXVI, 506. — Longinquitate super sit temporis, conc. Toletan. VI, c. 9 (676), LXXXIV, 59; CXXX, 490; CLXXXVII, 922. — Lucerna et cereus in pervigiliis, conc. Toletan. IV, c. 9 (674), LXXXIV, 58; CXXX, 467.

M

Magistratum vero anno quo, conc. Eliberit., CXXX, 419. — Magistratus vero uno anno, *ibid.*, c. 56 (562), LXXXIV, 508. — Magna beatitudo a Deo, conc. Carth. I, c. 2, *id.*, 180. — Magnum malum ebrietas unde, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Magnus ululatus et motus, conc. Constantin. IV, CXXIX, 156. — Magnus episcopus Astriagensis dixit, conc. Carth. I, CLXXXVII, 291. — Majoribus ecclesie beneficiis, conc. Turonens., CXI, 591. — Majoribus institutionibus contraire, conc. Toletan. VII, CXL, 558; CLXI, 571. — Majorum institutionibus ansu, conc. Toletan. XII, CXXX, 551. — Majorum institutionibus contraire, *ibid.*, c. 4 (719), LXXXII, 473. — Mancipia aliena quæ intra, conc. Caridac., CLXXXVIII

649. — Mancipia monachis data, conc. Epaun., c. 8, XI IX, CXXXII, 260. — Mancipia quæ sub specie, conc. Aurelian., c. 11, XCIX, 1057. — Mandamus etiam ut nullus, conc. Maron., CXXXVIII, 556. — Mandamus igitur toto hoc anno, conc. Ebroic., CXLVII, 247. — Mandat etiam ut recordemini, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 639. — Mandat vobis noster senior, *ibid.*, 651. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 635. — Mandat vobis quia si, *ibid.* — Mandat vobis quia sicut, *ibid.*, 659. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 633. — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 657. — Mandat vobis senior noster, *ibid.* — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 640. — Mandat vobis senior noster, *ibid.* — Mandat vobis ut memores, *ibid.*, 638.

Mandat vobis ut ne, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 633. — Mandat vobis ut si, *ibid.* — Manducans morticinam inscius, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Mane matutinali officio expleto, canon. sub Hincmaro (852), CXXXV, 775. — Manifesta autem debent esse, conc. Bracar., CLXXXVII, 892. — Manifestissime liquet quod, conc. Toletan. xvi, c. 2 (731), LXXXIV, 537. — Marina animalia ad littora, en. Adamnani, LXXXVIII, 615. — Marina animalia ad littora, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Mariis sane etiam ex suspitione, conc. Pistens., CXL, 918. — Martyrum dignitatem nemo profanus, conc. Carthag. i, CXXX, 522; CXL, 683; CLXI, 210. — Mater aut parens vel quelibet, conc. Eliberit., CLXI, 651. — Mater si iuxta focum, conc. Tribur., CXXXII, 289; CXL, 1012; CLXI, 693. Mater vel parens, conc. Eliberit. c. 12 (362), LXXXIV, 505. — Matrona vel earum mariti, *ibid.*, c. 57 (362), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Maximas autem beo et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Memmediocritatis hæc est, conc. Sardie, c. 24 (517), VIII, 1328; LVI, 858. — Mediatores quoque hujus nefandissimæ, conc. Roman., CXI, VIII, 762. — Medullas ossium cervorum non, canon. Hibernens., XCVI, 1319. — Melius est dividere quam, *ibid.*, 1299. — Memento tamen antiquis, conc. Sardie, c. 15 (517), LVI, 856. — Menimus autem de discipulis, conc. Nicæn., c. 20 (325), I, VI, 705. — Memoratus præterea Hilduinus, per, canon. Caroli III, CXXXVIII, 816. — Mercaturam in die solis exercere, conc. Northumb., *id.*, 544. — Mercedem non accipiant sed, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Mercenarius deserit oves in, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Meretrix quæ aliquando furit, conc. Eliberit., c. 44 (362), LXXXIV, 506; CXXX, 418. — Metropolitanus omnibus si fieri, conc. Aurelian. v, c. 12, XCIX, 1005. — Militare non est delictum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Militibus autem majoribus vel, conc. apud S. Egidium, CLI, 747. — Ministrare diaconus aut consecrare, conc. Agath., CLXXXVII, 1109. — Ministri autem altaris domini, conc. Mogunt., CXL, 809; CLXI, 568. — Ministri in quibusdam locis, conc. Aurelian., c. 2, XCIX, 1009. — Ministri vos estis, canon. S. Patricii, (150), LIII, 825. — Ministri vos estis et, canon. Hibernens., XCVI, 1315. — Ministros qui fœderant, conc. Arelat. ii, c. 12 (514), XCIX, 1060; CLXXXVII, 958. — Ministrum non oportet oratio, conc. Laodic., c. 22 (517-531), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 289; CLXXXVI, 138. — Misericordie intuitu æquum duximus, conc. Aurelian., CXXXII, 372. — Missarum celebritas in præcipuis, conc. Aurelian. iii, c. 14, XCIX, 1021. — Missarum solemnia non ubique, conc. Tribur., c. 4, CXL, 683; CLXI, 210, 1089; CLXXXVII, 1709. — Missas die dominico secularibus, conc. Agath., c. 47 (506), LXXXIV, 270; CXXX, 408; CLXXXVII, 1728. — Missi quoque legales sententias, conc. Carisiac., CXXXVIII, 645. — Modus autem penitentiarum peccata, conc. Cabillon., CXIX, 719. — Modus tempusque penitentiarum peccata, conc. Mogunt., CXII, 1576; CXXXII, 266; CXL, 984; CLXI, 868. — Monachi a monasterio foras, conc. Tarracon., c. 11 (516), LXXXIV, 512; CLXXXVII, 1002. — Monachi a monasterio foras, conc. Eliberit., CXXX, 423. — Monachis ad solitarias cellulas, canon. Hiberu., XCVI, 1297. — Monachis sine commendatitiis, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1033. — Monachi sunt qui, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — Monachi vagantes ad officium clericatus, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1001. — Monachos qui cupiditatis causa, conc. Vernens., (844), CXIX, 614; CXXXVIII, 611. — Monacho uti oratio vel, conc. Aurelian. i, c. 20, XCIX, 1053; CXXX, 411. — Monachos vero per unamquamque, conc. Chalcedon., c. 4, XCIX, 1052. — Monachum aut paternam devotio, conc. Toletan. iv, c. 49 (671), LXXXIV, 578; CXXX, 475; CXL, 793; CLXI, 585; CLXXXVII, 1099. — Monachum nisi abbatis sui, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1109. — Monachum orarium in monasterio, conc. Aurelian. i, c. 16 LXXXIV, 576; CLXXXVII, 1385. — Monachus consecrata furatus exsilio, canon. Hibernens., XCVI, 1316.

— Monachus cum in vita, *ibid.*, XCVI, 1298. — Monachus et virgo, canon. S. Patricii, LIII, 824. — Monachus furatus vestem et, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Monachus Græce, Latine unalis, *ibid.*, 1296. — Monachus inconsulto abbate vagus, *ibid.*, 1297. — Monachus qui per contumaciam, *ibid.*, 1296. — Monachus si in monasterio, conc. Aurelian. i, c. 17, LXXXIV, 276. — Monasteria puellarum longius, conc. Agath., c. 24 (514), LXXXIV, 267; CXXX, 403; CLXI, 235; CLXXXVII, 1088. — Monasteria tam virorum quam, conc. Vernens., CXXXIX, 487. — Monasteria vel monachorum disciplina, conc. Arelat. v, c. 2 (354), CLXXXVII, 1086. — Monasterium novum nisi episcopo, conc. Agath., c. 27 (514), LXXXIV, 267; XCIX, 1052. — Monasterium puellarum non nisi, conc. Epaun., c. 28, LXXXIV, 290; XCIX, 1053. — Monasterium vel oratorium constructum, conc. Roman. sub Eugenio ii, c. 21 (826), CXXXIX, 495; XCVII, 695; CLXXXVII, 1053. — Moneantur capitula secularium personarum, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 719. — Moneantur etiam canonici et, *ibid.*, 720. — Monemus abbates et priores, *ibid.*, 720. — Monemus et irrefragabiliter affirmamus, conc. Roman. sub Leone IV, CLXXXVII, 902. — Monemus fidelitatem vestram ut, conc. Pistens., CXXXVIII, 718. — Monemus regiam pietatem, conc. Mogunt. (847), CXII, 1570. — Morituris et desiderantibus, conc. Nicæn., c. 13 (325), XCIX, 1070. — Mortuos ecclesiæ ponitentes, conc. Carthag. iv, c. 81 (456), LVI, 846; LXXXIV, 206; CXXX, 548; CXXXIV, 46; CLXI, 859. — Mos antiquus perduret in, conc. Nicæn., c. 6 (325), LXXXIV, 96; CXXX, 257; CLXXXVII, 517. — Nota est etiam questio, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Mulier baptizata non præsumat, conc. Carthag. iv, c. 100 (456), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1025; CXXX, 518; CLXI, 82, 654. — Mulier christiana quæ acceperit, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Mulier cujusque adulterata, conc. Neocesar., c. 8, (314), I, VI, 756; LXXXVIII, 884. — Mulierem gravidam oportet, *ibid.*, c. 6 (314), I, VI, 756. — Mulierem si duobus fratribus, *ibid.*, c. 2 (314), LVI, 444; LXVIII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 883; CX, 489; XCVIII, 89; XCIX, 1058; CXXX, 967; CXXXII, 321; CXL, 919; CLXI, 677. — Mulier exixa si vult communionem, conc. Carthag., CXL, 762; CLXI, 174. — Mulieres ad altare ingredi, conc. Laodic., c. 44 (506), XCIX, 1029. — Mulieres menstruo tempore non, conc. Moguntin., CXI, 1010. — Mulieres obtentu religionis velatas, conc. Roman. sub Eugenio II, (826), CLXXXVII, 1385. — Mulieres quæ apud Græcos, conc. Laodic., c. 11 (514), LVI, 716; LXXXIV, 150; CXXX, 267; CLXXXVII, 184. — Mulieres quædam, ut audivimus, conc. Arelat., CXL, 951; CLXI, 685. — Mulieres vero quæ fornicantur, conc. Ancyrit., c. 21 (514), LVI, 441; XCIX, 1059. — Mulier habens virum, si, conc. Lingon., CXXIV, 1089. — Mulier quæ dormiens filium, *ibid.*, 1087. — Mulier quæ duobus fratribus, *ibid.*, 1049. — Mulier quæ quasi religionem, conc. Gangr., c. 17 (323), XCIX, 1067. — Mulier quamvis docta et, conc. Carthag. iv, c. 99 (456), CXXXII, 372; CXI, 808; CLXXXII, 138 1800; LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 548; CLXI, 567, 654. — Mulier si cum muliere, conc. Ancyrit., CXXXII, 1, 2; CXL, 924; CLXI, 681. — Mulier si nupserit, conc. Neocesar., c. 2 (314), LVI, 753. — Mulier si sine licentia, conc. Compend., CXXXII, 309; CXL, 822; CLXI, 622. — Mulier vel parens vel, conc. Eliberit., CXXXII, 511. — Multa Deus fecit in homine, conc. Arausic. ii, c. 20 (529), XLV, 1748; LI, 727; LXVII 1148. — Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. xi, c. 9 (723), LXXXIV, 462; CXXX, 545; CLXI, 566. — Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. xiii, c. 11 (721), LXXXIV, 498. — Multas gratias vobis agimus, conc. Pistens., CXXXVIII, 699. — Multi contra canonem constituta, conc. Toletan. iii, c. 19 (627), LXXXIV, 335; CXXXII, 198; CXXXIX, 491; CXL, 676; CLXI, 1085. — Multi contra canonem constituta, conc. Wormat., CLVI, 203. — Multi quod non sine dolore, conc. Cabillon., *id.*, 892. — Multis conciliis hoc statutum, conc. Carth. ii, c. 42 (456), LXVII, 197; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 329; CXXX, 356; CLXXXVII, 1011. — Multis dimis autem credendum, canon. Remigii, CII, 1110. — Multorum casuum experientia, conc. Tarracon., c. 8 (354), CXXXIV, 312; CXL, 678; CXXXIV, 54; CLXI, 206. — Multorum causa experientia magistrante, conc. Eliberit., CXXX, 423. — Multorum de clero precibus, conc. Ebroic., CXLVII, 261. — Multum querela hæc, conc. Toletan. iii, c. 20 (627), LXXXIV, 338; CXXXIX, 694. — Multum vero distant damna, canon. Remigii, CII, 1098.

N

Nam cum primo omnium, conc. Taurin., c. 1, LXXXIV, 247. — Nam et hæc præcavendæ, conc. Toletan.

II, CXXX, 440. — Nam et hæc salubriter, conc. Toletan. II, c. 5 (565), LXXXIV, 566; CV, 684; CXL, 780; (LXI, 667. — Nam et hoc secundum, conc. Narbon. c. 5, LXXXIV, 611. — Nam et quibusdam qui, conc. Cabillon. (CXL, 995; CLXI, 877. — Nam qui tran corde, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Nam si armis compugnaverit, *ibid.*, 1295. — Nam si quis publicam, conc. Aurelian., CXL, 869; (LXI, 812. — Natura humana etiam, conc. Arausic. II, c. 19 (529), XLV, 17-8; LI, 726; LXVII, 1148. — Naves autem quæ propter, conc. Ticin., I, CXXXVIII, 573. — Ne absolutos lapsos in, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Arvern., II, c. 6, LXXXIV, 292; XLIX, 1069; CXL, 695. — Ne alicui forte videatur, conc. Melens., CXXXVIII, 739. — Ne aliquis clericus arma, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ne aliquis clericus res episcoporum, *ibid.*, 720. — Ne aliquis laicus alterius, *ibid.*, 718. — Ne autem frustra lex, conc. Ebroicens., CXLVII, 261. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI, 200. — Ne aliquis presbyter duas, conc. Noman. sub Nicolao, CXLIII, 1516. — Nec amplius de primitiis, conc. Hippon., c. 58, XCIX, 1028. — Nec eam quæ se, conc. Chalcedon. c. 16, (451), LVI, 544. — Necessaria etenim res existit, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Necessario igitur et hoc, conc. Ephes., CXXXVIII, 1773. — Necessario arbitror ut, conc. Sardic. c. 15 (371), LXXXIV, 119; CXXX, 276. — Necessitas enim male jurans, conc. Toletan., CXL, 875, 1085; CLXI, 796; CLXXXII, 1143. — Necessitas enim est ut rectores, canon. Remig., CII, 1036. — Necessitate igitur exigente itineris, conc. Aurelian., CXL, 1071. — Nec illud est prætereundum, conc. Agath., CXL, 807. — Nec illud præmittendum est, conc. Carthag. II, c. 3, (128), LVI, 866; LXVII, 183; LXXXIV, 186; LXXXVIII, 854; CXXX, 537. — Nec illud præmittendum fuit, conc. Taurinat., c. 6, LXXXIV, 250; CXXX, 586. — Nec mulieres alloquantur aut, conc. Rhemens., CXXX, 408. — Nec non et illud petendum, conc. Carthag., c. 61, LXVII, 202; LXXXVIII, 831; CXXXIV, 15. — Nec omnino cuiquam clericorum, conc. Carthag. c. 5 (119), LVI, 865. — Nec presbyteri quisque, conc. Antioch. c. 8, (541), LXVII, 42. — Ne cui liceat res, conc. Arvern., II, c. 13, LXXXIV, 297. — Nec ut ingrediarum thermas, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Nec vero illa occasio, conc. Rheims., CLXXXIX, 696. — Nec vero solum patrum, conc. Ebroicens., CXLVII, 252. — Nec vestra sanctitas prejudicat, conc. Carthag. VI, CXXX, 535; CLXI, 532. — Ne de eo fortasse, conc. Agath., CX, 491. — Ne episcopi vero parochias, conc. Toletan. II, c. 19, XCIX, 1049. — Ne episcopus vel sacerdos, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ne feminæ suo potius, conc. Eliberit. c. 61 (362), LXXXIV, 310; CXXX, 420. — Ne fiant ordines nisi quatuor, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ne filii presbyterorum, diaconorum, *ibid.*. — Ne frater super torum, conc. Aurelian., CX, 486. — CXXXII, 321. — Ne item ordo ecclesie, conc. Ebroicens., (CLXVII, 216. — Nec illud fratres scribere, conc. Valentin., c. 4 (415), LXXXIV, 247; CXXX, 381. — Nec in altari in quo missam, conc. Urbic., CXL, 722; CLXI, 260. — Ne interventus episcopis in, conc. Hippon., c. 74, XCIX, 1010. — Ne in una civitate, conc. Nicen., c. 10 (525), XCIX, 1006. — Ne invito denuntiatur ut, conc. Matiscon., CLXI, 1219. — Ne iudei administratorio usu, conc. Meldens., CXL, 903; CLXI, 910. — Ne iudei christianis, conc. Arvern., I, c. 7, LXXXIV, 292. — Ne iudei christianis iudices, conc. Matiscon., I, c. 13, XCIX, 1065. — Ne iudei christianis praelis, conc. Matiscon., CLXI, 826. — Ne laici decimam partem, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ne laicus nisi religione, conc. Epanens., c. 27, LXXXIV, 290; CXXX, 997. — Ne liceat clericum in duarum, conc. Chalcedon., c. 10 (450), LVI, 838. — Neminem absolute ordinari, *ibid.*, c. 6 (430), LXVII, 86; LXXXIV, 167; (XXX, 310; CLXXXVII, 858. — Neminem exhiberi de provinciis, conc. Roman., CLXXXVIII, 688. — Neminem quisquam peccantem clericum, conc. Roman. sub S. Sylvestro, *id.*, 235. — Neminem clericorum auferri debet, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Nemo ad sacrum ordinem, conc. Melphens., CLXXXVIII, 182. — Nemo alienus fuerit in, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Nemo clericorum ultra hæc, canon. sub Alcone, CXXXIV, 29. — Nemo clericum quemlibet, conc. Roman. sub S. Sylvestro (326), VII, 839. — Nemo clericus vel diaconus, *ibid.*, CLXI, 1189. — Nemo comes neque loco, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Nemo contemnat neque transgrediatur, conc. Tribur., CXL 673; CLXI, 826. — Nemo det penitentiam, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 837. — Nemo diaconus adversus, *ibid.*, 839. — Nemo iudicet, *ibid.*. — Nemo ecclesiam ædificet æqueam, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Nemo eccle-

stiam ædificet æqueam, conc. Aurelian., CXL, 678; CLXI, 201, 1084; CLXXXVII, 1708. — Nemo episcoporum vel quilibet, conc. Meldens., CLXI, 122; CLXXXVII, 855. — Nemo episcopus et abbas, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Nemo episcopus, nemo presbyter, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Nemo ex eo quod, conc. Arausic. II, c. 16 (529), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1148. — Nemo feminam del viro, canon. Wallis (960), CXXXVIII, 475. — Nemo habet de suo, conc. Arausican. II, c. 23 (524), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1149. — Nemo in episcopum eligatur, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Nemo in precibus vel, conc. Carthag. II, c. 23, XCIX, 1021. — Nemo licet post acceptos, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 630. — Nemo nisi velamen, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 839. — Nemo presbyter a die, *ibid.*. — Nemo presbyterorum baptizare presumat, conc. Meldens., CXXXII, 212; CXL, 751; CLXI, 112. — Nemo quemquam peccantem, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 839. — Nemo quidquam domino recte, conc. Arausic. II, c. 11 (529), XLV, 1783; LI, 725; LXVII, 1147. — Nemo queque alterius, canon. Remig., CII, 1108. — Nemo tempore quadragesimæ, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Nemo vestrum capellam alicui, canon. sub Hincmaro, CLX, 802. — Ne oportio domus corporis, conc. Arvern., c. 5, LXXXIV, 291; CXL, 694. — Neophyti aliquando et laudioribus, conc. Carthag. IV, c. 86 (436), LVI, 885; LXXXIV, 206; XCIX, 1022; CXXX, 548; CLXI, 750; CLXI, 112; CLXXXVII, 1859. Neophyti qui nuper baptizati, conc. Bracar. II, c. 23 (640), LXXXIV, 578. — Ne parochias cuiuslibet, conc. Arvern., I, c. 8, *id.*, 292. — Ne passim episcopus multitudinem, conc. Hippaens., CXL, 563; CLXI, 588. — Neque dimissus ab uxore, conc. Matiscon., CLXI, 633. — Neque ingenuus neque servus, conc. Parisiens., c. 22 (341), LXXX, 453. — Neque iudei clericum absque, conc. Matiscon., I, c. 7, XCIX, 1037. — Neque municipia ecclesiastica quisquam, conc. Caris., CXL, 707; CLXI, 255. — Neque permittendum est ut, conc. Carthag., c. 33 (619), LVI, 872. — Neque presbyteri ad regiones, conc. Antioch., c. 8 (541), LXXXIV, 127; XCIX, 1041; CXXX, 261. — Neque qui post baptismum, conc. Taurinens., XCIX, 999.

Ne quis autem statutum, conc. Ebroicens., CXLVII, 242. — Ne quis clericorum arma, conc. Rhemens., CXLII, 1457. — Ne quis clericus vel laicus, *ibid.*. — Ne quis communicet de altari, conc. Claromont., (LXII, 719. — Ne quis cum aliquibus, conc. Rhemens., CLXII, 1157. — Ne quis doctoris sibi nomen, conc. Casarug. I, c. 5, LXXXIV, 317; CXXX, 426. — Ne quis episcoporum vel, conc. Nicen., c. 5 (525), XCIX, 1045. — Ne quis ex hoc, *ibid.*, c. 1 (525), *id.*, 986. — Ne quis in altis ecclesiarum, conc. Remens., (CXLII, 1457. — Ne quis incestuosa conjunctioni, *ibid.*. — Ne quis jeiunet die, conc. Casarug. I, c. 2, LXXXIV, 315; CXXX, 425; CLXXXII, 176. — Ne quis laicorum ecclesiasticum, conc. Rhemens., CXLII, 1457. — Ne quis legitima uxore derelicta, *ibid.*. — Ne quis monachus vel clericus, *ibid.*. — Ne quis ordinatus in gradu, conc. Chalcedon., c. 6 (430), XCIX, 1007. — Ne quis pauperes homines, conc. Rhemens., CXLII, 1457. — Ne quis pro sepultura, *ibid.*, CXL, 85. — Ne quisquam presumat clericum, canon. Hibernens., XCVI, 1309. — Ne quis sacros ordines, conc. Rhemens., LXLII, 1137. — Ne superstes fratrum, conc. Aurelian., c. 14, CXXX, 310; LXXXIV, 286. — Ne quis sine electione, conc. Rhemens., CXLII, 1457. — Ne tamen cognoscatur catholicis, conc. Ebroicens., (CXLII, 249. — Ne unus episcopus episcopum, conc. Tolosa., c. 2 (418), LVI, 727; LXXXIV, 257. — Ne vero gravitas utriusque, conc. Ebroicens., CXLII, 241. — Nihil aliud in Ecclesia, conc. Aurelian., CXL, 712, 1072; CLXI, 255. — Nihil contra ordinis statum, conc. Toletan. VI, c. 2 (644), LXXXIV, 406; CXXX, 496; CLXI, 494; CLXXXVII, 751. — Nihil in altari ponatur nisi, conc. Rhemens., CXL, 1072. — Nisi pro peccati facienda, conc. Aurelian., *id.*, 1084. — Nobilis homo vel ingenuus, conc. Tribur., CXXXII, 58; CXL, 912; CLXXXVIII, 608. — Nobis et fratribus nostris, conc. Marsu. I, CXXXVIII, 533. — Nobis igitur ratio persuasit, conc. Toletan. VI, CXL, 901; (CXLII, 907. — Forte vero sancta Nativitas, canon. Remig., CII, 1103. — Nolite mirari charissimi qui, canon. sub Alcone, CXXXIV, 40. — Nolite quasi per precellonem, canon. Hincmar., CXXX, 801. — Nolite quasi per aliquo, canon. Hincmar., CXXX, 801. — Non ad eorum, canon. sub S. Patricio (430), LVI, 819. — Nonne intentionis admonitis, conc. Toletan. VII, CXXX, 515. — Non aliter placuit ut, conc. Toletan. IV, c. 25 (671), LXXXIV, 374; CXXX, 471. — Non amplius quam duos, conc. Toletan., CLXI, 237. — Non autem liceat communicare, conc. Antioch., CXL, 657.

CLXI, 852. — Non concedendum catholicis quæ, conc. Laodic., c. 9 (564), LVI, 715; LXXXIV, 150. — Non concedendum esse in, *ibid.*, LXVII, 70; XCIX, 1030; CXXX, 287. — Non concedendum hæreticis, *ibid.*, c. 6 (564), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Non debere sanctimoniales, conc. Moguntin., CXL, 811. — Non debere sanctimoniales in, conc. Cabillon., XLXI, 570. — Non debet enim ut a patribus, canon. Remig., CII, 1101. — Non debet facere quidquam, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Non debet fideiussor dari, canon. Wallie. (940), CXXXVIII, 477. — Non debet fraudare pater, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Non debetis ad ecclesiam, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 45. — Non debet ordinari episcopus, conc. Bracar. II, c. 3 (610), LXXXIV, 674; CXX, 578; CLXXXVII, 345. — Non debet presbyter injungere, canon. sub Altone, CXXXIV, 45. — Non debet rectores ecclesie, conc. Bracar. III, c. 8 (715), LXXXIV, 590; CXX, 595. — Non ecclesia querere et, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Non enim eis licebit, conc. Moguntin., CXXXII, 290. — Non ergo gravius peccatum, canon. Remigii, CII, 1105. — Non est dignus fideiussor, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Non est dubium sanctis Patribus, conc. Casaraug. III, c. 3 (729), LXXXIV, 520. — Non est permittendum turbis, conc. Laodic., CLXXXVII, 329. — Non est populi concedendum, conc. Laodic., c. 15, XCIX, 1046. — Non habent necessitatem nec, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 916. — Non ignoramus pomas et, conc. Ebroic., CXLVII, 243. — Non ignoratis, fratres, conc. Sardic., c. 20 (347), LVI, 581; LXXXIV, 122; CXX, 578. — Non ignoratis quæ et quanta, conc. Sardic., c. 21 (347), LVI, 588. — Non inflatos episcopos ultra, conc. Constantin. I, c. 5 (418), LVI, 725; LXXXIV, 136; CXXX, 291; CLXXXVII, 792. — Non jurare omnino, canon. S. Patricii (450), LIII, 821. — Non liceat ad conciliū, conc. Bracar. II, c. 19 (610), LXXXIV, 577. — Non liceat ad sortilegos, conc. Antioch., LXXII, 765. — Non liceat agere diem, conc. Bracar. II, CXX, 586. — Non liceat alicui metropolitano, conc. Constantin. III, CLXXXVII, 915. — Non liceat ante duas, conc. Bracar. II, c. 49 (610), LXXXIV, 581; CXX, 581; CLXXXVII, 1819. — Non liceat christianis prandia, *ibid.*, c. 69 (610), LXXXIV, 584; CXX, 584; CXL, 839; CLXI, 759. — Non liceat christianis tenere, *ibid.*, c. 72 (610), LXXXIV, 584; CV, 685; CXX, 586; CXL, 835; CLXI, 755; CLXXXVII, 1586. — Non liceat clericis incantatores, *ibid.*, c. 59 (610), LXXXIV, 582; CXX, 585. — Non liceat clericis vel, *ibid.*, c. 70 (610), LXXXIV, 584; CXX, 586; CLXXXVII, 509. — Non liceat clericum conscribi, conc. Chalcedon., c. 10, XCXI, 1048. — Non liceat clericum in iudicium, conc. Carthag., CXX, 420. — Non liceat communicare, conc. Bracar. II, c. 84 (610), LXXXIV, 586; CXX, 586; CLXI, 835. — Non liceat cuilibet ex lectoribus, conc. Bracar. I, CLXXXVII, 158. — Non liceat cuilibet ministeria, conc. Bracar. II, CXX, 581. — Non liceat diaconum ante, c. 40 (610), LXXXIV, 581; CXX, 584. — Non liceat episcopo matri, conc. Carthag., c. 40 (419), LVI, 874. — Non liceat fieri rebaptizationes, conc. Carthag. IV, CLXI, 94, 1084; CLXXXVII, 1853. — Non liceat fenerari, conc. Laodic., LVI, 715; LXXXIV, 129; CXX, 287; CLXXXVII, 244. — Non liceat in collectione, conc. Bracar. II, c. 74 (610), LXXXIV, 581; CXX, 587; CXXXII, 353; CXL, 836; CLXI, 756. — Non liceat iniquas observationes, *ibid.*, c. 73 (610), LXXXIV, 584; CXX, 586; CLXI, 756; CLXXXVII, 1548. — Non liceat in pulpitto, *ibid.*, c. 45 (610), LXXXIV, 584; CXX, 584; CLXXXVII, 451. — Non liceat in quadragesima, *ibid.*, c. 48 (610), LXXXIV, 581; CXX, 584; CLXXXVII, 1617. — Non liceat Kalendis Januarii, conc. Antioch., LXXII, 761. — Non liceat mulieres in, conc. Bracar. II, c. 42 (610), LXXXIV, 581; CXX, 584. — Non liceat mulieribus christianis, c. 75 (610), LXXXIV, 584; CXX, 587; CXXXII, 353; CXL, 836; CLXI, 756. — Non liceat ordinationem, conc. Laodic., c. 4, LVI, 715; LXXXIV, 139; CXX, 287. — Non liceat populo electionem, conc. Bracar. II, c. 1 (610), LXXXIV, 574; CXX, 577; CXL, 352; CLXI, 318; CLXXXVII, 530. — Non liceat præter canonicos, conc. Laodic., c. 15, LVI, 716; LXXXIV, 131; CXX, 288. — Non liceat presbytero prius, conc. Bracar. II, c. 53 (610), LXXXIV, 582; CXX, 585. — Non liceat quemlibet clericum, co. c. Bracar. c. 64 (660), LXXXIV, 583; CXX, 585. — Non liceat cuilibet ministeria, conc. Bracar. I, CLXXXVII, 159. — Non liceat quinta feria, conc. Bracar. II, c. 50 (610), LXXXIV, 581; CXX, 585; CLXXXVII, 1783. — Non liceat sacerdotes vel, *ibid.*, c. 61 (610), LXXXIV, 585; CXX, 585; CLXXXVII, 232. — Non liceat sacerdotibus vel, *ibid.*, c. 60 (610), LXXXIV, 583; CXX, 583.

Non licere autem episcopum, conc. Sardic., c. 9, LVI,

834. — Non licere clericis post, conc. Chalcedon., c. 22 (459), LVI, 860; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 513; CLXXXVII, 913; CV, 881. — Non licere clericis post mortem, *ibid.* (450), LXVII, 92. — Non licere clericum in, *ibid.*, c. 10 (450), LVI, 542; LXXXIV, 170; LXXXVIII, 905; CV, 876; CXXXII, 238; CXL, 613; CLXI, 495, 1146; CXCV, 1254. — Non licere clericum in, *ibid.* (451), LXVII, 88. — Non licet abbati filios, conc. Antioch., LXXII, 765. — Non licet abbati vel monacho, *ibid.*, LXXII, 765; CLXI, 91, 1063; CLXXXVII, 1852. — Non licet absque Pasche, *ibid.*, LXXII, 764. — Non licet christianis traditionem, conc. Bracar. II, CXXXII, 353. — Non licet comprehensos in, conc. Antioch., LXXII, 763. — Non licet consobrinam, hoc est, *ibid.*, 765. — Non licet cum excommunicato, *ibid.*, 766. — Non licet diacono vel, *ibid.*, 764. — Non licet die dominico, *ibid.*, 764. — Non licet duas sorores, *ibid.*, 765. — Non licet episcopo manibus, conc. Agath., CLXXXVII, 413. — Non licet episcopo nec abbati, conc. Lugdun., CXL, 677; CLXI, 207. — Non licet imperatori vel cuiquam, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 314, 1115. — Non licet ergo imperatori, conc. Roman. sub Adriano, *ibid.*, 903. — Non licet in baptisterio, conc. Antioch., LXXII, 764. — Non licet in ecclesia, *ibid.*, 765. — Non licet in ecclesia, conc. Leptineus. (745), LXXXIX, 822. — Non licet in illo, *ibid.*, 822. — Non licet in vigilia, conc. Antioch., LXXII, 764. — Non licet mortuis Eucharistiam, conc. Leptineus. (745), LXXXIX, 822. — Non licet in altario, conc. Antioch., LXXII, 763. — Non licet mortuis osculum, conc. Agathens., CXL, 724; CLXI, 261. — Non licet mortuis nec, conc. Antioch., LXXII, 764. — Non licet mortuum super, *ibid.*. — Non licet mortuum super, conc. Leptin. (745), LXXXIX, 822. — Non licet mulieri manum, conc. Antioch., LXXII, 766. — Non licet mulieri nuda, *ibid.*. — Non licet presbytero aut, *ibid.*, 764. — Non licet presbytero aut, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero in, *ibid.*. — Non licet presbytero inter, *ibid.*. — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 765. — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero post, *ibid.*, 765. — Non licet relicte presbyteri, *ibid.*. — Non licet super uno, *ibid.*, 764. — Non licet ut aliquis, *ibid.*, 765. — Non licet ut filium, *ibid.*. — Non licet ut nepos, *ibid.*. — Non licet ut relictam, *ibid.*. — Non licet vigilia Pasche, conc. Leptineus. (745), LXXXIX, 822. — Non magnopere antiqui hostis, conc. Turonens., CXC, 599. — Non minus mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (371), LVI, 400; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 889; CXXX, 267; CXL, 569; CLXI, 381. — Nonne directe sunt verba, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 515. — Non Noe. Cham filium, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nonnulli diacones in tantam, conc. Tolet. IV, c. 39 (671), LXXXIV, 577; CXX, 474; CLXI, 506; CLXXXVII, 459. — Nonnulli monachorum egredientes, *ibid.*, c. 53 (671), LXXXIV, 578; CXX, 475. — Nonnulli sacerdotes post dictam, *ibid.*, c. 18 (671), LXXXIV, 572; CXX, 469. — Nonnulli sacerdotum per Hispanias, conc. Toletan. IV, c. 10 (671), LXXXIV, 569; CXX, 467.

Nono capitulo admonemus jejunium, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 943. — Non decimo et aliud, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 696. — Non, jejunium est eisdem, *ibid.*, 623. — Non oportere absolute, conc. Chalcedon., c. 11 (450), LXXXIV, 28. — Non oportere monachum vel, conc. Nicen. II, CXXIX, 488. — Non oportet a Judæis azyma, conc. Laodic., c. 38 (564), LVI, 749; LXXXIV, 135. — Non oportet a Judæis vel, *ibid.*, c. 37 (564), LVI, 749; LXXXIV, 133; CXX, 290. — Non oportet aliquid aliud, conc. Bracar. II, c. 55 (610), LXXXIV, 583; CXX, 585; CLXXXVII, 1732. — Non oportet altaris ministros vel, conc. Laodic., c. 54 (564), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXX, 290. — Non oportet altaris ministrum, *ibid.*, c. 41 (564), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXX, 290. — Non oportet a Septuagesima, conc. Hieridens., CLXXXVII, 1647. — Non oportet christianos judaizare, conc. Laodic., c. 29 (564), LVI, 718; LXXXIV, 132; CXX, 1050; CXX, 289. — Non oportet christianos ad, *ibid.*, c. 53 (564), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXX, 290. — Non oportet christianos derelicta, *ibid.*, CXX, 289. — Non oportet clericos comam, conc. Bracar. II, c. 66 (610), LXXXIV, 583; CXX, 586. — Non oportet clericus habentes, conc. Chalcedon., c. 9 (450), XCIX, 1056. — Non oportet clericis ignaros, conc. Bracar. II, c. 68 (610), LXXXIV, 585; CXX, 586; CLXXXVII, 1714. — Non oportet clericos spectaculis, conc. Laodic., c. 54 (564), XCIX, 1046. — Non oportet clericus vel, conc. Bracar. II, c. 63 (610), LXXXIV, 585; CXX, 586. — Non oportet clericos vel laicos, conc. Carthag., CXL, 683; CLXI, 560. — Non oportet cum hæreticis, conc. Laodic., c. 33 (564), LVI, 178; LXXXIV, 132; CXX, 289. — Non oportet eum ho-

clerici sive laici, *ibid.*, CLXI, 826. — Omnes clerici vel lectores, conc. Toletan. iv, 41 (671), LXXXV, 577. — Omnes decimæ terræ sive, conc. Rothomag., CXI, 696; CLXI, 245; CLXI, 1095. — Omnes deinceps clerici, conc. Ag. th., c. 40 (514), CXXX, 406; LXXXIV, 269; CLIX, 1065; CLXXXII, 1225. — Omnes dies Dominicas a, conc. Compend., CXI, 640; CLXI, 1121. — Omnes dies Dominicos cum, conc. Mogunt., CXXXII, 264; CLXI, 267. — Omnes dies Dominicos cum, conc. S. Medard., CXI, 641. — Omnes enim volumus ut, conc. Benevent., CXXXVIII, 727. — Omnes episcopi in terra, conc. Aurelian., CXL, 660; CLXI, 503. — Omnes femine quæ jam, conc. Toletan. x, c. 5 (694), LXXXIV, 443; CXXX, 529; CLXI, 1177; CLXXXVIII, 519; CLXXXVII, 1546. — Omnes fideles qui conveniunt, canon. Apost., CXL, 638; CLXI, 485; CLXXXVI, 1727. — Omnes fideles qui ingrediuntur, canon. Apost., LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXXII, 225; CXI, 638; CLXI, 485; CXXX, 15. — Omnes homicidæ et toto, canon. Hibernens., XCVI, 1230. — Omnes pauperes et egenes, conc. Chalcedon. c. ii, (450), LVI, 838; LXVII, 88; LXXXIV, 168; LXXXVIII, 853; XCIX, 1011; CXXX, 511; CXXXII, 273; CXL, 619; CLXI, 491. — Omnes pauperes et reversa, conc. Chalcedon. (450), LVI, 562. — Omnes presbyteri, diaconi, episcopi, canon. LXI, 893; CXXXVIII, 446. — Omnes presbyteri interfectores, conc. Tribur., CLXXXVII, 1069. — Omnes presbyteri oleum infirmorum, conc. Leptin. (743), LXXXIX, 825. — Omnes pauperes repromittimus Deo, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 209. — Omnes qui audent dissolvere, conc. Antioch., c. 1 (741), LVI, 706; LXVII, 60; LXXXIV, 123; LXXXVIII, 840; CXXX, 279. — Omnes qui delinquent nostras, conc. Malsicon. ii, c. 4, XCIX, 1074. — Omnes qui ingrediuntur domum, conc. Antioch., c. 2 (341), LVI, 793; LXVII, 60; LXXXIV, 123; CV, 879. — Omnes qui ingrediuntur ecclesiam, *ibid.*, LVI, 706; LXXXVIII, 841; XCIX, 1028; CXXX, 280. — Omnes qui tentant solvere, conc. Antioch. (341), LVI, 793. — Omnes servi vel proprii, conc. Carthag., CLXI, 918. — Omnes tam clericique, canon. sub Carololo III, CXXXVIII, 816. — Omnes vero laicos monemus, conc. Carisiac., *id.*, 817. — Omnia ergo quæ a cælis, conc. Carthag. ii, c. 13 (128), LXXXIV, 148; CXXX, 529. — Omnia nihil licent ad, conc. Constant. iv, CXXXIX, 153. — Omnia puerilia ludibria, conc. Nicæn. ii, *id.*, 443. — Omnia quæ Deo offeruntur, conc. Aurelian., CXL, 698; CLXI, 215. — Omnia quæ domino offeruntur, conc. Lingon., CXIV, 1100.

Omni diebus Dominicis, conc. Nannet., CXL, 671; CLXI, 193; CXL, 1067. — Omnibus Dominicis diebus, conc. Malticon. i, c. 4, XCIX, 1028. — Omnibus enim notum esse, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Omnibus enim qui dicunt, conc. Roman. (862), CLIX, 793. — Omnibus episcopis et presbyteris, *ibid.*, sub S. Sylvestro, c. 2 (224), VII, 825. — Omnibus ergo festinandum est, canon. Remigii, CII, 1096. — Omnibus his actis ventilata, conc. Moguntin., CXI, 770; CLXI, 845. — Omnibus in suo missatico, conc. Confluent., CXXXVIII, 876. — Omnibus ministris ecclesiasticis, conc. Nannetens., CXXXII, 253; CXL, 591; CLXI, 586. — Omnibus pene cognitum manet, conc. Emerit., c. 8 (704), LXXXIV, 618. — Omnibus quibus accusatio denegatur, conc. Carthag. vii, CLXXXVII, 714. — Omnibus sanctis dilectionis fratribus, conc. Vermer., CXXXVIII, 595. — Omnibus sciendum est quod, conc. Lingon., CXIV, 1098. — Omnibus servis Dei venationes, conc. Aurelian., CXL, 661; CLXI, 503. — Omnibus servis Dei venationes, conc. Compend., CLXXXVII, 189. — Omni cura omni studio, conc. Bracar. iii, c. 2 (715), LXXXIV, 788; CXXX, 591. — Omni die exorcista energumenis, conc. Carthag. iv, c. 90 (436), LVI, 883; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 348; CXXXII, 371; CXL, 662; CLXI, 506; CLXXXII, 1453. — Omni fidelium ordini denuntiamus, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 715. — Omnimodis diceandum est presbyteris, conc. Aurelian., CXI, 661; CLXI, 503. — Omnimodis interdicti sancti, conc. Nicæn. (325), LVI, 590; LXXXIV, 93; CXXX, 537. — Omnimodis observetur ne ultus, conc. Aurelian. iii, c. 7, XCIX, 997. — Omni et inter episcopos, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Omni prohibemus ut nullus, conc. Tribur., CXL, 812. — Omni prohibemus ut nullus, conc. Cabilon., CLXI, 571. — Omni prohibendum est omnibus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — Omnipotenti Deo gratias, conc. Carthag. ii, c. 1 (428), LXXXIV, 181; CXXX, 525. — Omni ratione caret et, conc. Ticiu. i, CXXXVIII, 583. — Omni ratione caret et, *ibid.*, 572. — Omnis adulter, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Omnis adulter sive a, canon. Hibernens., XCVI, 1504. — Omnis aetate adolescentula, conc. Toletan. iv, CLXXXVIII,

881. — Omnis christianus procuret ad, conc. Rom. sub Gregorio VII, *id.*, 1729. — Omnis clericus qui laici, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Omnis debitor qui resistit, *ibid.*, 1295. — Omnis disciplina sic subiecta, conc. Toletan. xii, c. 7 (719), LXXXIV, 476; CXXX, 537. — Omnis electio a principibus, conc. Nicæn. ii, CXXXI, 480; CLXI, 564; CLXXXVII, 529; CXIV, 1255. — Omnis enim qui presentit, conc. Rom. (862), CLIX, 793. — Omnis episcopus vel presbyter, conc. Nicæn., CLXI, 561. — Omnis ergo qui fidem, conc. Toletan. iii, c. 1 (627), LXXXIV, 346. — Omnis hæreditas sub censu, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Omnis homo ante terram, conc. Eliberit., CXL, 757, 1075; CLXI, 168, 1079. — CXXXVIII, 510.

Omnis homo evomere debet, canon. sub Edgardo, Omnis itaque rei ecclesiasticæ, conc. Toletan. iv, c. 1 (695), LXXXIV, 434; CXXX, 521; CXXXII, 269; CXXXIII, 491; CXL, 709; CLXI, 255. — Omnis iactantia et ornatus, conc. Nicæn. ii, CXXXIX, 486; CLXI, 437; CLXXXVII, 1117. — Omnis mercenarius ad oculum, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Omnis mercenarius opus suum, *ibid.* — Omnis minister missam celebrans, conc. Rothomag., CXI, 1072. — Omnis mundialis sapiens, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Omnis mundialis sapiens si, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Omnis presbyter habeat pyxidem, conc. Turon., CLXI, 165. — Omnis presbyter qui fontes, conc. Meldens., CXXXII, 242; CXL, 750, 1075; CLXI, 112. — Omnis presbyter qui fontem, conc. Herdens., CLXXXVII, 1853. — Omnis princeps christianus ut, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Omnis princeps potest commenda, *ibid.* — Omnis qui attulerit litteras, conc. Eliberit., c. 25 (562), LXXXIV, 508; CXXX, 416. — Omnis qui audet oblationes, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Omnis qui ausus fuerit, *ibid.*, 1305. — Omnis qui ausus fuerit, *ibid.*, 1315. — Omnis qui pregre, conc. Eliberit., c. 24 (562), LXXXIV, 504; CXXX, 416; CLXI, 518; CLXXXVII, 470. — Omnis sacramentum in ecclesia, canon. sub Ludov. II, CXXXVIII, 630. — Omni tempore episcopo liceat, conc. Bracar. v, c. 51 (810), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVIII, 1859. — Omni tempore jejuniis manus, conc. Carthag. ii, c. 80 (156), LVI, 886; LXXXIV, 206; XCIX, 1071; CXXX, 349. — Omni tempore jejuniis manus, conc. Lingon., CXXXIV, 1078. — Omni tempore primum jejunium, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Omnium negotiorum ecclesiasticorum, canon. Apost., c. 39, LXVII, 146; LXXXVIII, 839; XCIX, 1034; CXXX, 18; CXXXI, 487; CXL, 610; CLXI, 422. — Omnium peccatorum rogatus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Oportet ut hæc sacramenta, conc. Rom. sub Steph. III, CLXXXVII, 581. — Oportet autem diligentius eos, conc. Moguntin., CXL, 770; XLXI, 736. — Oportet baptizandos et fidel. conc. Laodic., LVI, 719. — Oportet baptizatos post baptismum, *ibid.*, c. 48, *ibid.*; LXXXIV, 454; CLIX, 290. — Oportet eos qui in, *ibid.*, c. 47, XCIX, 1032. — Oportet etiam episcopum in, conc. Augustan., CXXXIII, 835. — Oportet etiam per oppida, conc. Ticiu. i, *id.*, 563. — Oportet etiam per oppida, *ibid.*, 587. — Oportet eum qui vult, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Oportet infantes cum voluntate, conc. Lateran. i, CLXXXVII, 1105. — Oportet omnem principem in, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Oportet principem omni pene, *ibid.* — Oportet ut in diebus Dominicis, conc. Aurelian., CXL, 658; CLXI, 195. — Oportet ut princeps qui, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Oportet vos sanctorum habere, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 29. — Opportune duximus decernendum, conc. Roman., CXXXII, 495. — Optandum quidem esset populum, conc. Ebroicens., CXLVII, 232. — Optaremus si quemadmodum, conc. Carthag. iv (419), LXVII, 228; CXXX, 364. — Oratio dicitur nec episcopo, conc. Toletan. iv, c. 40 (671), LXXXIV, 577. — Oratio quæ Dominica dicitur, *ibid.*, 59. — Orandum et iurandum sentis, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Ordinari ad diaconatus, conc. Arelat. ii, c. 1, LXXXIV, 241; CXXX, 379. — Ordinationes episcoporum auctoritate, canon. Remigii, CII, 1097. — Ordinationes quæ a Berdino, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Ordinationes quæ interveniente, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXI, VII, 801; CXXXVII, 534. — Ordinationes vero presbyterorum, canon. Remigii, CII, 1097. — Ordinati post ordinationem vel, conc. Herdens., CXL, 1078. — Ordinati quorum æculus sunt, conc. Toletan. *id.*, 1078. — Ordinatus autem caveat relationem, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Ordinatus clericus ab alio, conc. Mogunt., CXI, 632; CLXI, 479. — Ordinem reconciliandi iuxta modum, canon. sub Nincomaro, CXXX, 775. — Ordines anni tempore aut, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 630. — Ocularius cum ordinatur,

rum, conc. Rom. sub Sylvestro, id., 139. — Nullus aliquis ratione transmarium, *ibid.*, 469. — Nullus autem rex habet, canon. Wallie (940), CXXXVIII, 478. — Nullus aut viduam aut filiam, conc. Parisiens., CLXI, 588; CLXXXVII, 1701. — Nullus christianus Iudaeus, conc. Matiscon. i, c. 16, XCIX, 1065. — Nullus christianus Iudaeorum, *ibid.*, c. 15, XCIX, 1065. — Nullus, cl. rici etiam vel, conc. Agath., c. 4 *id.*, 1034. — Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Casaraug., c. 9, *id.*, 1041. — Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Carthag. iii, CLXI, 801; CLXXXVII, 959. — Nullus clericorum a subdiacono, conc. Aurelian. iii, c. 2, XCIX, 1013. — Nullus clericorum servum aut, conc. Herdens., c. 8 (581), LXXXIV, 521; CXXX, 324; CLXI, 221, 525, 1098; CLXXXVII, 1066. — Nullus clericorum vel aia, conc. African., c. 27, XCIX, 1042. — Nullus clericus ad gradum, conc. Altheim., CXL, 665; CLXI, 506. — Nullus clericus alium clericum, conc. Matiscon., CLXXXVII, 821. — Nullus enjusque ordinis, conc. Arelat. ii, c. 15, LXXXIV, 245; CXXX, 580. — Nullus debet collegae suo, conc. Carthag. i, c. 10, LXXXIV, 183; CXXX, 324. — Nullus deinceps regiam potestatem, conc. Ingelth., CXXXVIII, 831. — Nullus de propria cognatione, conc. Roman. sub Leone iv, CLXI, 660. — Nullus diaconus vel presbyter, conc. Arelat. ii, c. 4, LXXXIV, 241; CXXX, 579. — Nullus ecclesiis magnum vel, conc. Andegav., CL, 61. — Nullus eorum qui connumerant, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 1118. — Nullus eorum qui in, conc. Nicen. ii, CLXI, 825. — Nullus episcoporum virginem, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 10 (321), VIII, 835. — Nullus episcoporum aut presbyterorum, conc. Tarracon., CLXXXVII, 980. — Nullus episcoporum peregrinorum, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 855; XCVIII, 88; CXXX, 17; CXXXII, 278. — Nullus episcopus alterius, conc. Arvern. i, c. 9, LXXXIV, 292. — Nullus episcopus a nullo, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Nullus episcopus audeat, conc. Antioch. (541), LXVII, 62. — Nullus episcopus aut presbyter, conc. Constant. ii, CLXI, 182; CLXXXVII, 530. — Nullus episcopus cogatur ad, collect. S. Abbon., CXXXIX, 504. — Nullus episcopus de rebus, conc. Epaun., c. 8, LXXXIV, 287. — Nullus episcopus ex aia, conc. Antioch., LXXXVIII, 856; CXL, 582; CLXI, 587. — Nullus episcopus gravamen, conc. Roman., CLXVIII, 801. — Nullus episcopus in ecclesia, conc. Arvern., CLXXXVII, 315. — Nullus episcopus neque presbyter, conc. Bracar. ii, c. 52 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 585. — Nullus episcopus neque pro, collect. S. Abbonia, CXXXIX, 504. — Nullus episcopus sine metropolitani, conc. Arelat., CXXX, 379; CXL, 556; CLXI, 370, 1133. — Nullus episcopus successorum, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Nullus episcopus vel presbyter, conc. Arelat., c. 4, XCIX, 1043. — Nullus ergo doctorum per scripta, conc. Carth., CLXI, 1191. — Nullus est ordinandus episcopus, conc. Aurelian., CL, 553; CLXI, 549; CLXIII, 650. — Nullus etiam in praepositum, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Nullus ex ecclesiastico ordine, conc. Rhemens., CLXXXVII, 1158. — Nullus fidelium usque, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — Nullus fidelium usque ad, conc. Theodon., CXL, 782; CLXI, 668, 1301. — Nullus in clericatus officio, conc. Augustan., CXXXVIII, 854. — Nullus in decanum vel, conc. Rhemens., CV, 646. — Nullus in episcopatum eligatur, conc. Benevent., CLXI, 1130; CLXXXVII, 317. — Nullus in episcopum nisi, conc. Lateran., CLXIII, 1562. — Nullus in precibus nisi, conc. incert. (714), LXXXIX, 828. — Nullus laicorum principum vel, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 327. — Nullus laici in rebus, conc. Julibon., CLXII, 1223; CLXXXVIII, 582. — Nullus lector vel ostiarius, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 9 (321), VIII, 835. — Nullus miser de quacunque, conc. Arausic. ii (529), XI, V, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Nullus monachorum aliquid, conc. Moguntin. (847), CXL, 1570. — Nullus monachus ambitionis et, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nullus monachus congregatione, conc. Aurelian. i, c. 18, LXXXIV, 276; CXXX, 411; CLXXXVII, 1095. — Nullus mortuus intra ecclesiam, conc. Moguntin. i, CXL, 123; CLXI, 261; CLXXXVII, 946. — Nullus omnino archidiaconus aut, conc. Lateran., CLXIII, 1562. — Nullus ordinetur clericus nisi, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 224. — Nullus peregrinorum sine pacifica, conc. Antioch., c. 8 (341), LXVII, 62; LXXXVIII, 842; XCIX, 1011; CV, 876; CXXXII, 274; CXL, 648; CLXI, 491. — Nullus praesentem, nullus bigamum, conc. Arelat. iii, c. 5 (461), LXVII, 1199; LXXXIV, 245; CXXX, 581; CXXXII, 577; CLXXXVII, 501. — Nullus pontifice Romano vivente, conc. Roman. sub Bonifacio III, CLXXXVII, 582. — Nullus praesumat aut calicem, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 31. — Nullus presbyter aut diaconus, conc. Nannet., CLXXXVII, 790. — Nullus presbyter confertus

cibo, conc. Matiscon. ii, c. 6, XCIX, 1038. — Nullus presbyter efficiatur homo, conc. Rothom. (1096), CLXXXVIII, 651. — Nullus presbyter fidelibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Nullus presbyterorum quando ad, conc. Nannet., CLXXXVII, 230, 1867. — Nullus presbyter sine amictu, conc. Rhemens., CXXXII, 207. — Nullus principum laicorum capellanum, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Nullus proprium filium aut, conc. Mogunt., CX, 490; CLXI, 681. — Nullus proprium filium aut, conc. Tribur., CXI, 924. — Nullus res ecclesiae distrahat, conc. Carthag., CLXXXVII, 1075. — Nullus sacerdos in alterius, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — Nullus sacerdos seu laicus, conc. Aurelian., CXI, 691; CLXI, 198. — Nullus sacerdotum quemquam, conc. Arvern. ii, c. 2, LXXXIV, 293; CLXXXVII, 856. — Nullus sibi nomen alienum, conc. Trecent., CLXIII, 470. — Nullus sine remedio aut spe, conc. Epaunens., c. 26, LXXXIV, 290; XCIX, 1071. — Nullus sit presbyter qui, conc. Iepitens. (745), LXXXIX, 822. — Nullus unquam laicorum neque, conc. Rom. sub Stephano III, CLXXXVII, 381. — Nullus vassallus abbatissae nec, conc. Moguntin. CXI, 807. Nullus vassallus abbatissae aut, conc. Cabilon., CLXI, 568. — Nullus vivente episcopo alius, conc. Aurelian. v, c. 12, XCIX, 1005. — Nunc de his agendum, conc. Trolesian. (909), CXXXII, 694. — Nunc ecclesia multis modis, canon. Hibernens., XCVI, 1283. — Nunc meminimus in hoc, conc. Carthag. vi, CXXX, 335. — Nunc volumus vos certos, conc. Leodic., CXXXVIII, 603. — Nunquam vetulus licet, canon. S. Patricii, LIII, 822. — Nuntiatio est enim sed, canon. Remigii, CII, 1107. — Nuntiatio est nobis quod, conc. Moguntin. (847), CXII, 1572; CXXXII, 294. — Nuntiatio est nobis quod, conc. Turonens., CXL, 768; CLXI, 734. — Nuntiatio est praesenti concilio, conc. Toletan. iv, c. 51 (671), LXXXIV, 578; CXXX, 475; CXXXII, 576; CXXXIX, 499. — Nuptiali hunc dationi missalis, canon. sub Edmondo (914), CXXXVIII, 482. — Nuptiis presbyter intersit qui, *ibid.*, 485. — Nusquam canones praecipunt ut, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 497.

O

Obedite praepositis vestris et, conc. Constant. iv, CXXXIX, 150. — Obeunte Hludowico qui Romani, conc. Pontig., CXXXVIII, 770. — Obeunte Ludovico qui Romani, canon. sub Odone, CXXIV, 1135. — Obeuntibus sane episcopis, quoniam, conc. Roman. sub Innocentio, CLXXXVII, 512. — Oblationes discordantium fratrum, conc. Carthag. iv, c. 93 (436), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1065; CV, 686; CXXX, 348; CXXXII, 535; CXXXIV, 41; CXL, 759, 1075; CLXI, 170; CLXXXVII, 425. — Obsecro vos, fratres dilectissimi, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 27. — Observandum de pallis ecclesiae, conc. Arvern. i, c. 5 (835), LXXXIV, 291; XCIX, 1068. — Observandum est ut mensa, conc. Rhemens., CXXXII, 205; CXL, 693; CLXI, 197. — Observandum quoque decrevimus, conc. Tarracon., c. 10 (551), LXXXIV, 512; CLXXXVII, 976; CXXX, 425. — Obtentum est etiam a, conc. Suession., CXXXII, 511; CXXXVIII, 593. — Occasionem etiam et fomitem, conc. Teodon., CXXXVIII, 857. — Octava discussio est agitata, conc. Hispanens. ii, c. 8 (657), LXXXIV, 597; CXXX, 601; CLXXXVII, 921. — Octavo capitulo observamus ut, canon. sub Odone (912), CXXXIII, 949. — Octavo decimo ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 646. — Octavo die catechumeni, canon. sub S. Patricio (150), LIII, 821. — Octavo promittendum est ut, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — Offerat euleu contra Pascha, canon. Wallie (940), *id.*, 472. — Offensus quis ab aliquo, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Offerri non liceat aliquid, canon. Apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 204; CXL, 754; CLXI, 164.

Omne corpus sepultum habet, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Omne depositum reddatur nisi, *ibid.*, 1290. — Omne hoc constitutum erat, conc. Grateleian. (924), CXXXVIII, 461. — Omnem canonicam stabilitatem, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 152. — Omne quod in pacis, conc. Toletan. viii, CLXI, 781, 1523; CLXXXVII, 1121. — Omne sacramentum in Ecclesia, conc. incert. (714), LXXXIX, 828. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Aurelian., CXL, 762. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Arelat., iii, CLXI, 175. — Omnes autem basilicae quae, conc. Aurelian. i, c. 13, LXXXIV, 276; XCIX, 1031; CXXX, 410; CXXXII, 195; CXL, 675; CLXI, 302; CLXXXVII, 1047. — Omnes Christianos scire oportet, conc. Tivini., CXXXVIII, 563. — Omnes Christianos scire oportet *ibid.*, 570. — Omnes clerici, episcopi, conc. Matiscon. i, c. 10, XCIX, 1043. — Omnes clerici qui ad, conc. Carthag. iv, c. 53 (436), LVI, 884; LXXXIV, 204; CXXX, 516. — Omnes clerici qui ad, conc. Agath. q. 33, XCIX, 1047. — Omnes

omnibus quoniam, conc. Carthag. vii, c. 1 (457), LXXXIV, 227; LXXXVIII, 904. — Placuit itaque perpetui disciplinam, conc. Taurinat., CXXX, 586. — Placuit item universo, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 873. — Placuit nobis atque convenit, conc. Bracar., CXL, 570; CLXI, 583. — Placuit nobis de orphanis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 759. — Placuit nobis et fidelibus, conc. Vern., CXXXVIII, 796. — Placuit nobis et fidelibus, conc. Tribur., CXL, 767; CLXI, 752. — Placuit nobis etiam summopere, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Placuit nobis et nostris, conc. Vernens., CXXXII, 584; CXXXVIII, 798. — Placuit nobis ut ex, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — Placuit nobis ut litania, conc. Moguntin., CXXII, 243; CXL, 886; CLXI, 272. — Placuit nobis ut una, conc. Gratelesn. (868), CXXXVIII, 469. — Placuit omnem ecclesiam habentem, conc. Chalcedon. c. 26 (430), XCIX, 1015. — Placuit omnibus communi consensu, conc. Bracar., c. 1 (599), LXXIV, 565; CXXX, 569; CLXXXVII, 68. — Placuit omnibus episcopis atque, conc. Bracar., ii, c. 1 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 573; CXXXII, 195; CLXXXVII, 804. — Placuit omnibus ut creditor, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — Placuit per singulos annos, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 818. Placuit picturas in ecclesia, conc. Eliberit., c. 36 (562), LXXXIV, 506; CXXX, 417; CXL, 678; CLXI, 206, 1092. — Placuit præterea accusandi, conc. Vasens., i, c. 7 (481), LXXIV, 260; CXXX, 596. — Placuit præterea ut exco-
municatores, conc. Milevit., c. 16 (410), LXXXIV, 252; CXXX, 572. — Placuit prohiberi ne femina, conc. Eliberit., c. 55 (562), LXXXIV, 505; CXXX, 417. — Placuit prohiberi ne femina, conc. Meldens., CXL, 1038; CLXI, 759. Placuit prohiberi ut cum, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Placuit prout illo, conc. Toletan. iv, c. 1 (722), LXXXIV, 507. — Placuitque omnibus quoniam, conc. Carthag. (419), LXVII, 222. — Placuitque quoniam superioribus, conc. Carthag. vii, CXXX, 567. — Placuit quod secundum evangelicam, conc. Milevit., c. 17 (410), LXXXIV, 253; CXXX, 572; CLXI, 625; CLXXXVII, 1496. — Placuit quotiescunque clericis, conc. Carth. vii, CX, 476; CLXXXVII, 702.

Placuit sancto conventui ut, conc. Matiscon., CXL, 917; CLXXX, 707. — Placuit sanctæ synodo licet, conc. Nicen., c. 11 (325), LXXXIV, 95; CXXX, 258. — Placuit sanctæ synodo domesticam, conc. Ticin. i, CXXXVIII, 565. — Placuit sanctæ synodo episcopos, conc. Altheim., CXL, 565, 572; CLX, 573, 835. — Placuit sanctæ synodo intra, conc. Chalcedon., c. 25 (450), XCIX, 1006. — Placuit ubique et maxime, conc. Eliberit., c. 58 (562), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Placuit universo concilio ut, conc. Carthag., c. 1 (421), LVI, 876; CLXXXVII, 842. — Placuit ut advena accipiat, canon. Hibernens., XCVI, 1501. Placuit ut alia qua, conc. African., CLXXXVII, 1713. Placuit ut ante viginti quinque, conc. Carthag., CXL, 627; CLXI, 452, 1135; CLXXXVII, 576, 1102. — Placuit ut a nullo, conc. Carthag. iii, c. 19 (456), LXXXIV, 192; CXXX, 335; CXL, 565; CLXI, 578; CLXXXVII, 757. — Placuit ut conservato metropolitani, conc. Bracar., (599), CLXXXVII, 64. — Placuit ut consulamus fratres, conc. Carthag. iii, CXXX, 359. — Placuit ut de dignis, conc. Agath., c. 1 (544), LXXXIV, 265; CXXX, 399. — Placuit ut de ordinationibus, conc. Bracar. ii, c. 3 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CLXI, 567; LXXXVII, 491. — Placuit ut diacones vel, conc. Toletan. i, c. 11 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 433; CLXI, 1150. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Carthag. iii, c. 49 (457), LXXXIV, 198; CXXX, 359; CXXXII, 234; CXXXIX, 490; CXL, 567; CLXI, 217, 379. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Wormat., CXXXII, 210. — Placuit ut dies venerabiles, conc. Carthag. v, CXXX, 550; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut et illud, conc. Milevit., c. 11 (440), LXXXIV, 251; CXXX, 571. — Placuit ut evangelia catechumenis, conc. Araisic., c. 18, XCIX, 1068; CXXX, 593. — Placuit ut fideles ne, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Placuit ut filius sacerdotum, conc. Carthag., c. 15 (419), LVI, 868. — Placuit ut huius, conc. Lingon., CXXIV, 1096. — Placuit ut huius, conc. Aquisgran., CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1703. — Placuit ut lectores cum, conc. Carthag. iii, c. 19 (456), LXXXIV, 192; CXXX, 355. — Placuit ut loca iamdudum, conc. Aquisgran., CXL, 676; CLXI, 203. — Placuit ut Mauritania Siliensis, conc. Carthag. (419), LXVII, 189. Placuit ut modicum balsami, conc. Bracar. ii, c. 4 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574. — Placuit ut nemini sit, conc. Carthag. v, CXXX, 550; CLXXXVII, 756. — Placuit ut non sit ultra, conc. Carthag., (419), LXVII, 213; LXXXVIII, 932; CXL, 593; CLXI, 576. — Placuit ut non sit, conc. Milevit., CXXX, 571. — Placuit ut nullus comes, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Placuit ut nullus episcopus, conc. Antioch., c. 13 (341), LVI, 797. — Placuit

ut nullus episcopus, conc. Bracar. ii, c. 2 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CXXXII, 195; CXXXIV, 491; CLXXXVII, 531, 815. — Placuit ut nullus eum, conc. Bracar., CLXI, 80. — Placuit ut omnes servi, conc. African., CX, 475. — Placuit ut ordinandis episcopis, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 210. — Placuit ut penitentes non admittantur, conc. Toletan. ii, CLXI, 1144; CLXXXVII, 286. — Placuit ut postquam omnia, conc. Bracar. ii, c. 9 (319), LXXXIV, 572; CXXX, 575; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut presbyteri, diaconi, conc. Milevit., (440), CLXXXVII, 633. — Placuit ut presbyteri non, conc. Carthag. i, *ibid.*, 916. — Placuit ut presbyteri piebes, conc. Arvern., CL, 653; CLXI, 499. — Placuit ut quia per, conc. Bracar. ii, c. 10 (610), LXXXIV, 573; CXL, 575. — Placuit ut quicumque, conc. Carthag. (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 888; CXXXII, 267; CXL, 1216; CLXXXVII, 565, 822; LXXXVIII, 802; CLXXXVII, 1051. — Placuit ut quicumque ab, conc. Milevit., c. 19 (410), LXXXIV, 253; CXXX, 592; CLXXXVII, 1874. — Placuit ut quicumque clericus, *ibid.* c. 20 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 573. — Placuit ut quicumque conversus, *ibid.* c. 23 (440), CXXXIV, 234; CXXX, 573. — Placuit ut quicumque dixerit, *ibid.*, CLXXXVII, 1855. — Placuit ut quicumque dixerit, *ibid.*, *ibid.*, 1876. — Placuit ut quicumque episcoporum, *ibid.*, CXXXII, 396. — Placuit ut quicumque in, *ibid.*, (410), CLXXXVII, 560. — Placuit ut quicumque non, *ibid.*, c. 18 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 572. — Placuit ut quicumque post, conc. Eliberit., CXXX, 413. — Placuit ut qui sibiipsis, conc. Bracar. i, CLXI, 890; CLXXXVII, 1221. — Placuit ut quisquis episcoporum, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 834. — Placuit ut quoties ab, conc. Bracar. ii, c. 5 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 574; CLXXXVII, 541. — Placuit ut quoties ab, conc. Wormat., CXXXII, 197; CXL, 679; CXL, 207. — Placuit ut quotiescunque clericis, conc. Carthag. vi, CLXI, 1106. — Placuit ut quotiescunque congregandum, *ibid.* v, CLXXXVII, 101. — Placuit ut rem ecclesie, *ibid.*, v, CXXX, 550; CXXXII, 159; CLVI, 254. — Placuit ut eundem evangelicam, conc. Carth. (419), LXVII, 215; CXXXII, 504; CXL, 826. — Placuit ut secundum evangelicam, conc. African., CX, 488; XCVI, 86; CL, 682. — Placuit ut si quicumque, conc. Toletan. i, c. 7 (435), LXXXIV, 330; CXXX, 436. — Placuit ut sicut leonis, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Placuit ut si quicumque, conc. Toletan., CLXI, 616. — Placuit ut si quando, conc. Carthag. vi, CLXXXVIII, 757. — Placuit ut si quis, conc. Sardic., c. 6 (547), VIII, 1520. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. ii, c. 8 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 574; CXL, 640, 1009; CLXI, 503. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. ii, c. 6 (610), LXXXIV, 572; CXL, 681; CXXX, 575; CXXXII, 302; CLVI, 1202; CLXXXVII, 616. — Placuit ut si quis, conc. Hispanens. ii, CLXXXVII, 1115. — Placuit ut si quorumcunque, conc. Toletan. i, *ibid.*, 1514. — Placuit ut unusquisque, conc. Bracar. ii, c. 7 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 575; CLXXXVII, 531.

Piebes homines et universi, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Pierique dum rapinis, conc. Tolet. ii, c. 9 (693), LXXXIV, 457; CXXX, 521. — Pierique qui res Iudeis, conc. Toletan. iv, c. 59 (671), LXXXIV, 566; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 124, 1063; CLXXXVII, 1850. — Pierique sacerdotes in mortis, conc. Roman. sub Hilario, CLXXXVII, 774. — Pierumque hi quibus miseratio, conc. Toletan. xii, c. 2 (719), LXXXIV (42); CXXX, 553. — Plures baptismates ecclesie in, conc. Aquisgran., CXL, 677; CLXI, 204. — Plures baptismates ecclesie in, conc. Toletan., CLXXXVII, 1013. — Plures clericorum et quod, conc. Turon., CX, 591. — Plurima sive necessitate, conc. Nicen., c. 2 (325), LVI, 760, 817. — Plurimos sacerdotes Christi atque, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 495. — Penitens que defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Penitentes feminas que defunctis, conc. Arelat., CXL, 997. — Penitens tantum si necessitas, conc. Bracar. ii, c. 1, LXXXIV, 578; CXXX, 581. — Penitentem ex corde iis, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 1566. — Penitentes etiam diebus, conc. Carthag. iv, c. 1, LVI, 886; LXXXIV, 206; XCIX, 1070; CXXXII, 36; CLXI, 839. — Penitentes que defuncto viro, conc. Arelat. ii, LXXXIV, 244; CX, 482; CXIX, 1071; CXXX, 581; CLXI, 879. — Penitentes qui ante legitimam, conc. Carthag., XCIX, 1069. — Penitentes que defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Penitentes qui antequam leges, *ibid.*, 1082. — Penitentes qui attente leges, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 206; CXXX, 547; CXL, 1008; CLXI, 839. — Penitentes quicumque ex gravibus, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — Penitentes qui ex gravius, *ibid.*, 1080. — Penitentes qui in infirmitate, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 206; CXXX, 547; CLXI, 839. — Penitentes qui in infirmitate, *ibid.*

LXXXIV, 206; XCIX, 1069; CXXX, 547; CXXXII, 213; CXL, 944; CLXI, 859. — Penitentes qui in infirmitate, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Penitentes qui in infirmitate, *ibid.*, 1082. — Penitentes tempore quo penitentiam, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 213; CXL, 981; CLXI, 859; CLXXXVII, 283. — Penitentes tempore quo penitentiam, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Penitentes tempore quo penitentiam, *ibid.*, 1084. — Penitentes vel inscii litterarum, conc. Rom. sub Hilario, CLXXXVII, 502. — Penitentes viri tonso capite, conc. Barcelona, LXXXIV, 637. — Penitentia sunt variis modis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 511. — Penitentiam conjugatis non nisi ex, conc. Arelat. n. c. 22, LXXXIV, 244; X^o IX, 1071; CXXX, 581; CXXXII, 253; CLXI, 645, 887; CLXXXVII, 1618. — Penitentiam desiderantibus clericis, conc. Arausic. c. 4 (479), LXXXIV, 253; XCIX, 1070; CXXX, 591; CXXXII, 251; CLXI, 859. — Penitentiam posse abolere peccata, conc. Mogunt., CXL, 939; CLXI, 861. — Penitentibus istud infunditur non, canon. sub Attone, CXXXIV, 45. — Penitentibus secundum differentiam, canon. Lingon., CXXIV, 1083. — Penitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., CV, 677; CXXXII, 252; CLXXXVII, 1565. — Pontes enim ubicunque constructi, conc. Ticin. n. CXXXVIII, 618. — Pontificem et apostolum, conc. Ephesin., c. 10 (469), CXXX, 500; LXXXIV, 158; CLXI, 67. — Pontifices vero quibus in, conc. Agath., c. 6 (544), LXXXIV, 264; XCIX, 1032; CXXX, 400; CXL, 612; CLXI, 424; CLXXXVII, 929. — Pontifices vero quibus aut, canon. Hibernens., CXVI, 1295. — Porcarii fiscales in silvas, conc. Parisiens., c. 21 (531), LXXX, 454. — Porci qui sanguinem gustantes, canon. Hibernens., XCVI, 1306. — Porro cum ad nostrum, conc. Ticin. n. CXXXVIII, 615. — Porro de his qui corpus, conc. Tullens. (1192), CCV, 917. — Portaria non eligatur nisi, conc. Mogunt., CXL, 808. — Portaria non eligatur nisi, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Populus celerem ac levissimam, conc. Ebroicens., CXLVIII, 256. — Populus de suis calamitatibus, *ibid.*, 252. — Possessiones ecclesiarum quas unusquisque, conc. Rom. sub Symmacho, XCIX, 1031. — Possessio territorii conventum non, conc. Toletan. iv, CLXXXVII, 1026. — Post baptismum statim, conc. Nicæn., c. 1 (323), LXXXIV, 26. — Post Chalcedonensem igitur, conc. Toletan. xiv, c. 7 (722), *id.*, 507. — Post confessionem per penitentiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Post damnationem hæresis, conc. Toletan. iii, c. 1 (627), LXXXIV, 351; CXXX, 455. — Post diem prestitutum concilii, conc. Carthag. vi, *id.*, 555. — Postea sciendum est ad, canon. sub Edmund. (944), CXXXVIII, 481. — Post examinationem carceris, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Post hæc de orphanorum, conc. Pistens., CXXXVIII, 700. — Post hæc si promiserit, conc. Metens., *id.*, 655. — Post hæc surgat humiliter ad, canon. sub Edgardo, *id.*, 504. — Post hos denique misit, canon. sub Odone, CXXIV, 1126. — Post hos denique misit, conc. Pontig., CXXXVIII, 771. — Post instituta quedam ecclesiastici, conc. Toletan. iv, c. 75 (671), LXXXIV, 385; CXXX, 479. — Postmodum significet sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Post modum venerabilis Wenilois, conc. Mogunt., *id.*, 590. — Post obitum vero illius, conc. S. Quintin., *id.*, 619. — Post pacifica ergo huius, conc. Toletan. xii, CXXX, 552. — Post prædicationem vero et, conc. Metens., CXXXVIII, 635. — Post puram autem confessionem, *ibid.*, 634. — Postquam ergo suos clericos, conc. Bracar., CXXXII, 195. — Postquam fidei nostræ credulitas, conc. Emerit., c. 4 (704), LXXXIV, 617. — Postquam fidei nostræ exposuimus, *ibid.*, c. 23, *id.*, 625. — Postquam infirmus ab onere, conc. Turonens., CXXXII, 214. — Post recte fidei confessionem, conc. Toletan. iv, c. 2 (671), LXXXIV, 565; CXXX, 465. — Postremo curati vel vicarii, conc. Ebroicens., CXLVII, 281. — Postremo quod a quibusdam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 593. — Potentes autem ne circa, conc. Ticin. i, *id.*, 572. — Potestas sine vel confirmatio, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 591. — (Præbendum est a sacerdotibus, conc. Toletan. iv, c. 58 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CXXXIX, 485. — Præcepta autem regalia super, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Præcepta Domini sunt dicentis, conc. Toletan. xii, c. 11 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 560. — Præcepta regalia super precariis, conc. S. Medardi, CXL, 707; CLXI, 251. — Præceptiones nostras per omnia, conc. Parisiens., c. 15 (551), LXXX, 455. — Præceptum Domini est ut, conc. Toletan. xii, c. 8 (719), LXXXIV, 476; CXXX, 558; CLXI, 634; CLXXXVII, 1492. — Præcipiendum est secundum canonem, conc. Vasens., *id.*, 945. — Præcipiendum secundum canonem, conc. Nannet., CXXXII, 217; CXL, 708; CLXI, 232. — Præcipiente Domino atque

excellentissimo, conc. Toletan. iv, c. 65 (671), LXXXIV, 581; CXXX, 477. — Præcipiente Domino nostro, *ibid.*, c. 47, *id.*, LXXXIV, 578; CXXX, 474. — Præcipimus etiam quod tam, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Præcipimus etiam ne conductitiis, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus etiam ut in, conc. Remens., CLXXXIX, 682. — Præcipimus etiam ut presbyteri, *ibid.*, 681. — Præcipimus insuper omnibus, conc. Bajocens., CXLVII, 257. — Præcipimus namque ut nullus, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CLXI, 276; CXL, 890. — Præcipimus ne diaconus quavis, conc. Constant. iii, CLXI, 478; CLXXXVII, 146. — Præcipimus ne conductitiis presbyteris, conc. Remens., CV, 646; CLXXXIX, 681. — Præcipimus observari ut qui, *ibid.*, CIV, 645. — Præcipimus ut ad accipiendum, conc. Moguntin., CXL, 759; CLXI, 121. — Præcipimus ut in potestate, canon. apostol., LXVII, 146; LXXXVIII, 859; CXXX, 18; CLXXXVII, 895. — Præcipimus ut laici qui, conc. Remens., CLXXXIX, 681. — Præcipimus ut perjurii, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Præcipimus ut pro chrismatis, conc. Remens., CV, 646. — Præcipimus ut tam episcopi, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Mogunt., CXXXII, 242. — Præcipimus ut unusquisque, *ibid.*, Mogunt., CXL, 795; CLXI, 532. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Triburiens., CXL, 666, 1068; CLXI, 503.

Præcipit hæc sancta et, conc. Toletan. iii, c. 18 (627), LXXXIV, 355; CXXX, 456; CLXI, 517. — Præconabile signum est, *ibid.* xii, c. 1 (741), LXXXIV, 489. — Prædecessorum nostrorum vestigiis, conc. Bajocens., CXLVIII, 255. — Prædicator Ecclesie Paulus, conc. Nicæn. n. CXXXIX, 491; CLXXXVII, 1018. — Præminentium exercitium ac, conc. Toletan. xvii, c. 7 (752), LXXXIV, 588. — Prædictum ac compertum semper, conc. Ebroic., CXLVII, 250. — Præfatus denique Hilduinus thesauros, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Prægnantes si necesse sit, conc. Neoces., c. 6, XCIX, 1025. — Præmissis his omnibus, conc. Toletan. xii, c. 15 (719), LXXXIV, 479; CXXX, 560. — Præmium fraudare fidelibus, *ibid.* vi, c. 14 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Præsentis concilio Deo auctore, conc. Matiscon., CXL, 745; CLXI, 125; CLXXXVII, 298. — Præsentem presbytero diaconus, conc. Carthag. iv, *id.*, 439. — Præterea Cenomanica urbis Aldricus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 591. — Præterea cum de quorundam, conc. Carthag. v, c. 5 (458), LXXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 549. — Præterea declarat ipso facto, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Præterea et illud omnimodis, conc. Turonens., CXXXII, 206; CXL, 744; CLXI, 122. — Præterea fratres hanc pacem, conc. Codom., CLI, 749. — Præterea juxta beatissimi papæ, conc. Lateran., CLXIII, 1565. — Præterea monachorum quosdam, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Præterea nos una cum, conc. Suession. (744), LXXXIX, 925. — Præterea placuit ut deinceps, conc. Arelat. ii, CLXXXVII, 158. — Præter ea quæ domnus, conc. Metens., CXXXVIII, 759. — Præterea quia gloriosus rex, canon. sub Widone, *id.*, 800. — Præterea quia vitium falsitatis, conc. Bajocens., CXLVII, 257. — Præterea qui rem ecclesie, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 259. — Præterea quod dignum et, conc. Telens., c. 9 (417), LVI, 725; LXXXIV, 237. — Præterea quod dignum et, canon. Apostol., CXL, 646; CLXI, 489. — Præterea si ab hoc nostro, conc. Roman., CXLVIII, 780. — Præterea si quis episcoporum, conc. Andegav., CL, 65. — Præterea si quis episcoporum, conc. Turonens., CXLIII, 1411. — Præterea sunt quamplurimi, conc. Carthag. ii, c. 6 (428), LVI, 866; LXXVII, 187; LXXXIV, 186; LXXXVIII, 901; XCVIII, 87; CXXX, 527. — Præterea volumus ad repurgationem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Prævideant episcopi ne cupiditas, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Prævidimus de Judæis ut, conc. Ticin. iii, CXXXVIII, 622. — Prava autem consuetudo prout, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Pravam institutionem emendari, conc. Eliberit., c. 45 (562), LXXXIV, 506; CXXX, 418. — Pravarum audacia mentium, conc. Toletan. vi, c. 12 (676), LXXXIV, 599; CXXX, 491. — Precarizans nemine de rebus, conc. Belvac., CXL, 706; CLXI, 252. — Precarias a nemine de rebus, conc. Mediomat., CLXXXVII, 810. — Precarias autem a nemine, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Precarias autem a nemine, conc. Sparnac., CXXXVIII, 548. — Precarias de quinquennio in, conc. Belvac., CLXXXVII, 811. — Precarias et commutationes tempore, conc. Mediomat., *id.*, 914. — Presbyter ab uno episcopo, canon. Apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 834; CXXX, 15. — Presbyter ante annos triginta, conc. Neoces., c. 11, LXXVII, 56; LVI, 445; LXXXIV, 110; LVI, 757; LXXXVII, 876; CXXX, 268; CXXXII, 272; CLXXXVII, 579. — Presbyter

aut diaconus faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1515; CLXXXVII, 896. — Presbyter aut diaconus vel, conc. Agath., c. 52 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CXXXII, 275; CXL, 653; CLXI, 480. — Presbyter cum diocesim tenet, conc. Aram., CXXXII, 252; CXL, 696. — Presbyter cum ordinatur episcopo, conc. Carthag. IV, c. 3 (456), LVI, 887; LXXXIV, 200; CXXX, 513; CLXI, 447, 1157; CLXXXVII, 153. — Presbyter, diaconus, subdiaconus, post, conc. Clarom. (1093), CLXXXVIII, 680. — Presbyter, diaconus, subdiaconus vel, *ibid.* — Presbyter dum diocesim tenet, conc. Agath., c. 54 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 217, 1092; CLXXXVII, 931. — Presbyter dum diocesim, conc. Epaun., c. 4, LXXXIV, 287; XCIX, 1034. — Presbyter et diaconus in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 503. — Presbyteri ab episcopis vel, conc. Julobon. (1080), CXLX, 1225; CLXXXVIII, 582. Presbyteri cum sacras festivitates, conc. Aurelian., CXL, 887. — Presbyteri, diacones, subdiacones, conc. Agath., c. 59 (544), LXXXIV, 269; XCIX, 1041; CXXX, 404; CLXXXVII, 194. — Presb., diaconi vel ceteri, conc. Milevit., *id.*, 835. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Venetic., CXXXII, 255. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Julob. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Presbyteri et diaconi præter, canon. Apostol., LXVII, 146; LXXXVIII, 839; CXXX, 18; CXXXII, 209; CXL, 687; CLXI, 493; CLXXXVII, 389. — Presbyteri et diaconi præter, conc. Carthag. II, c. 3, XCIX, 1021; CV, 688. — Presbyteri et diaconi sæcularibus, canon. sub Attone, CXXXIV, 51. — Presbyteri etiam per villas, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 40. — Presbyteri interfecti composito, conc. Tribur., CXL, 768; CLXI, 734. — Presbyteri interfecti episcopo, conc. Lingon., CXXXIV, 1084. — Presbyter in cœna Domini, conc. Meldens., CLXI, 122. — Presbyter inconsulto episcopo, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 1563. — Presbyter inconsulto episcopo, *ibid.*, 1538. — Presbyteri nullis blandiantur, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Presbyteri plebibus annuntiant, conc. Aurelian., CXL, 1077. — Presbyteri post ordinationem, conc. Incert. (744), LXXXIX, 836. — Presbyteri qui conregionales, conc. Neocesar., c. 13, LVI, 446; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 834; XCVIII, 85; CXXX, 268; CXL, 761; CLXI, 172; CLXXXVII, 452. — Presbyteri qui diocesanas ecclesias, conc. Valent., CXL, 741; CLXI, 122, 1067; CLXXXVII, 1833. — Presbyteri qui per dioceses, conc. Carthag. IV, c. 56 (456), LVI, 887; LXXXIV, 203; XCIX, 1068; CXXX, 545; CXXXIV, 34; CLXXXVII, 448. — Presbyteri sæcularium nuptiarum, conc. Casarog., c. 7, XCIX, 1041. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Ramens. (1119), CLXXXVIII, 582. — Presbyteri semel in anno, conc. Julobon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Presbyteris propter salutem, conc. Epaun., c. 12, LXXXIV, 288; XCIX, 1025. — Presbyteri sine intermissione nantur, conc. Mogunt., CXXXII, 257; CXL, 644, 1069; CLXI, 486. — Presbyteri sub sigillo, conc. Lingon., CXXXIV, 1105. — Presbyteri vel diaconi qui, conc. Arelat. I, c. 21, XCIX, 1010. — Presbyteri vel diaconi relicti, conc. Aurelian. I, c. 13, *id.*, 1044. — Presbyteri vel diaconi si, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 870; CV, 687. — Presbyteri vero pro episcopis, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Presbyter mane matrimoniali officio, conc. Nannet., CXL, 644, 1069; CLXI, 486; CLXXXVII, 428. — Presbytero, diacono vel, conc. Aurel. II, c. 18, LXXXIV, 282. — Presbyterorum filios a sacri, conc. Melitan., CLXI, 553. — Presbyteros, monachos vel continentis, conc. Landic., c. 24, XCIX, 1041. — Presbyteros qui immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 1 (314), LVI, 435, 749; LXVII, 48; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 874; CXXX, 261; CXL, 769; CLXI, 170; CLXXXVII, 272. — Presbytero vel diacono sine, conc. Epaun., c. 2, LXXXIV, 287; XCIX, 1011. — Presbyter præsentem episcopo non, conc. Bracar. II, c. 52 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVII, 452. — Presbyter proprio loco dimisso, conc. Cabillon., CXL, 665; CLXI, 502, 1146. — Presbyter semper eucharistiam, conc. Wormat., CLXI, 163; CLXXXVII, 1780. — Presbyter si ante peccavit, conc. Neoces., c. 9, LVI, 756. — Presbyter si a plebe, conc. Ilerdens., CLXXXVII, 607. — Presbyter si nupsit, conc. Neocesar., c. 1, LVI, 755. — Presbyter si præoccupatus, *ibid.*, LXXXVIII, 876; CX, 475; CV, 687; CXXXII, 208; CXL, 634; CLXI, 481, 1166. — Presbyterum ad nuptias bigami, *ibid.*, c. 7, LVI, 736; LXVII, 56; LXXXVIII, 834; CXXXIV, 59; CXL, 648; CLXI, 490, 1257. — Presbyterum ad secundas nuptias, conc. Bracar. II, c. 58 (610), LXXXIV, 580; CXXX, 584.

— Presbyterum convivio secundarum, conc. Neoces., c. 7, LVI, 444; LXXXIV, 110; CXXX, 267; CLXI, 584, 603. — Presbyterum per ignorantiam non, conc. Constant. III, CLXXXVII, 162. — Presbyterum qui uxorem duxerit, conc. Neocesar., c. 1, LVI, 443; LXVII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 882; CX, 481; XCIX, 1015; CV, 687; CXXX, 267; CXXXII, 208; CXL, 645; CLXI, 487, 1151; CLXXXVII, 159. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Agath., c. 17 (544), LXXXIV, 266; CXXX, 402. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Arelat., CLXIII, 577. — Presbyter vel diaconus, vel, conc. Tolet. I, c. 3 (435), LXXXIV, 529; CXXX, 433; CXL, 630; CLXI, 407. — Presbyter vulneratus aut cæcus, conc. Triburicus, CXXXII, 283. — Prædicatione diei exercitii, conc. Toletan. III, c. 4 (721), LXXXIV, 492. — Prima actio Theodulphi Malacitanus, conc. Hispanens. II, CXXX, 383; CLXXXVII, 1035. — Prima sedis episcopos non, conc. Carthag. III, *id.*, 471. — Primatem vero proprium cum, conc. Carthag., c. 20 (419), LVI, 868. — Primates sui et non alii, conc. Nicæna, CXL, 597; CLXI, 408. — Primatus episcopos Vegetilianus, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 398. — Primitus enim constituit de his, conc. Geraudens., CLV, 1615. — Primo capitulo continetur ut, conc. Carisac., CXXXVIII, 618. — Primo capitulo præcipiunt et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 947. — Primo consideravimus de honoris, conc. Pistens., CXXXVIII, 609. — Primo namque inspectore Deo, conc. Rom. sub Nicolao, CLXIII, 1515. — Primo nostras et sanctas, conc. Tosiac., CXXXVIII, 719. — Primo omnium discutienda est, canon. sub Ludovico II, *id.*, 635. — Primo omnium discutienda est, conc. Matiscan., CXL, 636; CLXI, 481. — Primo omnium fidem catholicam, canon. sub Attone, CXXXIV, 22. — Primo omnium fidem, epistol. canonic., c. 1, LVI, 890; CXXXVIII, 445. — Primo quidem quia quod, canon. Remigii, CII, 1096. — Primum delictum uniuscuiusque, canon. Hibernens., XCVI, 1500. — Primum forum in ecclesia, *ibid.*, 1515. — Primum ergo statutum est, conc. Remens., CLXXXIX, 685. — Primum igitur ut iura, conc. Foro-Jul., c. 1 (796), XCIX, 296. — Primum itaque curati sint, conc. Ebroic., CLXVIII, 247. — Primum itaque statutum in, conc. Roman., CLXVIII, 758. — Primum ut natusque, conc. Aurelian. II, c. 1, LXXXIV, 277.

Primum titulus hic est, conc. Augustod., XCVI, 571. — Princeps in sua morte, canon. Hibernens., *id.*, 1298. — Priscis quidem canonibus erat, conc. Emerit., CLXXXVII, 815. — Pro bonis regibus sacra, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Proclivis cursum est ad, conc. Toletan. VI, c. 6 (678), LXXXIV, 397; CXXX, 489; CLXXXVIII, 1105. — Pro consulto castitatis, *ibid.*, *id.*, c. 10 (687), LXXXIV, 355; CXXX, 455; CXXXII, 580; CXL, 800; CLXI, 589. — Proferatur communitorium quod, conc. Carthag. IV, CXXX, 583; CLXI, 552. — Profundiores vero difficiliorque, canon. sub Attone, CXXXIV, 39. — Prohibens etiam ut a, conc. Northumb., CXXXVIII, 424. — Prohibendum ne qua fidelis, conc. Eliberit., c. 67 (369), LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Prohibendum ne quis Christianus, *ibid.*, c. 59 (368), LXXXIV, 508; CXXX, 412. — Prohibendum ut liberi, *ibid.*, c. 80 (363), LXXXIV, 510; CXXX, 420; CLXXXVII, 302. — Prohiberi placuit ut cum, *ibid.*, c. 40 (362), LXXXIV, 506. — Pro his qui in animalibus, conc. Ancyrit., c. 16, LVI, 765. — Pro his qui penitentia accepta, conc. Vasense. I, c. 2 (689), LXXXIV, 289. — Pro his qui qualibet metu, conc. Tolet. XII, c. 10 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 539; CLXI, 224, 1098.

Proinde damnationem hanc perdidit, conc. Toletan. II, c. 23 (627), LXXXIV, 348. — Proinde decrevit concilium sanctum, conc. Toletan., CXL, 801. — Proinde placuit atque statutum, *ibid.*, CXL, 820; CLXI, 621. — Proinde ut anno primo, *ibid.*, vi, CLXI, 908. — Promotiones atque consecrationes, conc. Constant. IV, CXXXIX, 100; CLXI, 564, 1131; CXIV, 1253. — Prona est omnis ætas, conc. Toletan. IV, c. 24 (671), LXXXIV, 374; CXXX, 471. — Pronuntiandum est ut sciant, conc. Lugdun., CLXI, 366; CLXXXVII, 1781. — Propinquus morientis episcopi, conc. Tolet. IX, c. 7 (695), LXXXIV, 457; CXXX, 325. — Proprius his capitulis et, conc. Bracar. I, CXXX, 568. — Proprium hoc habet antiqui, collect. S. Abbonis, CXXXII, 504. — Propter assiduum erga populum, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 502. — Propter assiduum erga populum, *ibid.*, 569. — Propter copiam puellarum, conc. Eliberit., c. 19 (363), LXXXIV, 503; CXXX, 443. — Propter ecclesiasticas curas, conc. Anthon., c. 20 (361), LVI, 711, 790; LXVII, 62; LXXXIV, 127; LXXXVIII, 858; CXXX, 283; CXL, 561; CLXI, 575; CLXXXVIII, 94. — Propter ecclesiasticas curas et, conc. Bracar. II, c. 18 (610), LXXXIV, 577; CXXX, 581; CLXXXVIII, 105. — Propter eos episcopos sibi

conc. Chalcedon., c. 5 (488), LXXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVII, 757. — Propter frequentem tumultum, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 765, 821. — Propter malarum mentium, conc. Tolet. v, c. 7 (664), LXXXIV, 391; CXXX, 483. — Propter multas perturbationes, conc. Nicæn., c. 15 (325), LVI, 807, 829; LXVII, 46; LXXXIV, 97; CLXXXVIII, 845; CXXX, 299; CXL, 645; CLXI, 485. — Propter provisionem pauperum, conc. Mogunt. (847), CXII, 1570. — Propter scandala gravis que, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 717. — Propter totius indiscipline, conc. Constant., CXXX, 292. — Propter violandum schismatis scandalum, conc. Toletan., CLXI, 80, 1039; CLXXXVII, 1838. — Pro qualitate delicti semper, conc. Constant. IV, id., 1566. — Pro qua re confirmandum, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 869. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. African., CXL, 653; CLXI, 490. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. Toletan. II, c. 7 (627), LXXXIV, 552; CXXX, 454. — Pro reverentia sanctissimæ, *ibid.*, c. 2 (627), LXXXIV, 581; XCIX, 1091; CXXX, 455. — Propter donum Dei est, conc. Arausic. II, (539), XLV, 1799; LI, 727; LXVII, 1149. — Pro sepultura mortuorum partem, conc. Clarom. (1095), CLXXXVIII, 631. — Provideant viri potentes et, conc. Meldens., CXXXII, 535. — Providendum est etiam, conc. Sardic., c. 5 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 275. — Providendum est ne episcopi, conc. Meldens., (845), CXXXII, 195. — Providendum est ne episcopi, conc. S. Medardi, CXL, 614; CLXI, 423. — Providendum necessario est, conc. Moguntia. (847), CXII, 1569. — Prudentem confessarium valde etiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Psalmista, id est cantor, conc. Carthag. IV, c. 10 (436), LVI, 888; LXXXIV, 201; CXXX, 514; CLXI, 448, 1158; CLXXXVII, 157. — Puellas fideles que gentilibus, conc. Arelat. I, c. 11, CX, 490; XCIX, 1067. — Puellas que conventum parant, conc. Lugdun. III, c. 5, id., 1056. — Puellas que sua propria, conc. Aurelian. V, c. 19, id. — Puella necdum velata, conc. Roman., c. 1, id. — Puella que se vovit, conc. Arelat. II, c. 52, id. — Puellas et viduas religiosas, conc. Parisiens., c. 18 (351), LXXX, 435. — Puella si ante duodecim, conc. Tribur., CXXXII, 592; CXL, 812; CLXXXVII, 1104. — Puella si ante duodecim, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Pueri ante quatuordecim annos, conc. Elberit., id., 1550; CLXXXVII, 1156. — Puer vero ab infantia, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Pupillorum et viduarum causa, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616.

Q

Que auctoritate dissimulare fiant, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Quæcumque lege, sive etiam, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 850. — Quæcumque ad aurum et, conc. Turon., CXL, 614; CLXI, 425. — Quæcumque ecclesia a complicitatibus, conc. Tribur., CXL, 722; CLXI, 265. — Quæcumque episcopi vel presbyteris, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 818. — Quæcumque etiam puellas, conc. Arvern. II, c. 19, LXXXIV, 299. — Quæcumque mancipis ab ingenuis, conc. Aurelian., CLXI, 915. — Quæcumque mulier religioni iudicans, conc. Gangr., c. 17 (325), LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXI, 653; CLXXXVII, 165. — Quæcumque res ecclesie sunt, conc. Antioch., c. 24 (541), LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284; CLXXXVII, 802. — Quædam capitula sunt que, conc. Chalcedon. (450), CLXXXVII, 458. — Quædam cum fratre viri sui, conc. Compend., id., 1502. — Que Deo semel sacra, conc. Chalcedon., c. 21 (450), LVI, 516, 860; LXVII, 92; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 908; XCIX, 1035; CXXX, 515; CXL, 676; CLXI, 203; CLXXXVII, 1095. — Que erunt fornicata et, conc. Ancyrit., c. 20 (714), LVI, 754. — Quæ est petitio vestra, conc. Sacerdot., CXXXII, 573. — Quæ est petitio vestra, conc. S. Medardi, CXL, 659; CLXI, 501. — Quærendum est casus sit, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Quærendum in iudicio ejus, conc. Carthag. IV, c. 96 (436), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1066; CXXX, 448. — Quærendum nemine est cum, conc. Lingon., CXXXIV, 1081. — Quæ sanctorum patrum sanctionibus, conc. Remens., (1118), CLXXXVIII, 881. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Mogunt. (847), CXII, 1575; CXXXH, 502; CXL, 874; CLXXXVII, 952. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Wormat., CLXI, 857, 1240. — Quæsitum est de episcopis, conc. Arvern., CLXXXVII, 548. — Quæsitum est in eadem synodo, conc. Tribur., CXL, 875; CXLII, 836, 1233. — Quæ sponsa sunt ei, conc. Ancyrit., c. 10 (514), LVI, 752. — Quæ sunt ecclesie conventi, conc. Antioch., CXIV, 1198. — Quæ sunt ecclesie debent, conc. Bracar. V, c. 15 (646), LXXXIV, 896; CXXX, 580. — Quæ sunt ecclesie sub, conc. Antioch., LXXXVIII, 889. — Quæ sunt

in unaqueque, conc. Chalcedon., LXVII, 90. — Quæ sint penitentiarum tempora, conc. Nicæn., id., 957. — Quæ sint penitentiarum tempora, conc. Ancyrit., id. — Quale ministerium regis sit, conc. Parisiens., CXXXIX, 477. — Quales abbates sint constituendum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Quæta aut quot sacerdotalia, canon. sub Hincmaro, (852), CXXXV, 778. — Qualia sint indumenta altaris, *ibid.* — Qualitas lucris negotiantem aut, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Qualiter autem missi domini, conc. Ticin., CXXXVIII, 575. — Qualiter autem palatia nostra, *ibid.* — Qualiter clerici sibi victum, conc. Carthag. IV, c. 15 (436), LXXXIV, 28. — Qualiter episcopum docere et, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Qualiter et quo ordine, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Qualiter hoc periciatur et, *ibid.*, 779. — Qualiter regnum quod necessitate, *ibid.*, 778. — Qualiter sit cooperta ecclesia, canon. sub Hincmaro (852), CXXXV, 779. — Quam detestabile et execrabile, conc. Mogunt., CXL, 924; CLXI, 681. — Quamdiu excommunicato non, conc. Carthag., (419), LXVII, 225; LXXXVIII, 956; CXXXIX, 494. — Quam multa sæpe, sive, conc. Nicæn., c. 2 (325), LVI, 826. — Quam sit necessarium monasteriorum, collect. S. Albionis, CXXXIX, 484. — Quamvis aliud firmamentum nemo, conc. Roman. sub Gelasio, CXXXIV, 49. — Quamvis conscientiam puram spud, conc. Toletan. IV, c. 22 (671), *ibid.*, 573; CXXX, 471. — Quamvis fides et veritas, conc. Ebroicens., CLXVII, 244. — Quamvis grave nimis ac, conc. Turonens., CXI, 590. — Quamvis pene ubique, conc. Toletan. I, c. 20 (455), LXXXIV, 532; CXXX, 456. — Quamvis priora nunquam aliterint, conc. Toletan. VI, c. 7 (676), LXXXIV, 597; CXXX, 489.

Quando ad palatium vel, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Quando aliquis voluerit confessionem, canon. sub Edgardo, id., 505. — Quando autem convenierint presbyteri, conc. Nannet., CXL, 653; CLXI, 499; CLXXXVII, 431. — Quando ea que canonica, conc. Cabillon., CXL, 806; CLXI, 903. — Quando episcopus ordinationes, conc. Nannetens., CLXXXVII, 140. — Quando more solito ad, canon. sub Theodulfo, c. 28 (945), CXXXIV, 84. — Quando parochias circumscribitur, canon. sub Hincmaro. (877), CXXXV, 881. — Quando presbyteres aut diacones, conc. Toletan. IV, c. 27 (676), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CXL, 651; CLXI, 228, 498, 1153; CLXXXVII, 156. — Quando presbyteres in parochias, *ibid.*, c. 26 (676), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CLXI, 228, 1153; CLXXXVII, 208. — Quando presbyteri et diaconi, *ibid.*, c. 26 (671), CXXXIV, 36. — Quando presbyteri per Kalendas, conc. Nannet., CXL, 682; CLXI, 499; CLXXXVII, 231. — Quando presbyteri vel diaconi, conc. incert. (714), LXXXIX, 828.

Quando quidem omnia cum ordine, conc. Ebroic., CLXVII, 248. — Quando quidem regula est que, conc. Nicæn. II, CLXI, 433. — Quæquam ad monita doctorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Quæquam antiqua canonum, conc. Bracar. III, c. 4 (715), LXXXIV, 589; CXXX, 591. — Quæquam in concilio anteriori, conc. Toletan. VI, c. 17 (676), LXXXIV, 401; CXL, 901; CLXI, 908. — Quæquam in præteritis, *ibid.*, c. 5 (731), LXXXIV, 539. — Quæquam omnia qui sacris, *ibid.*, c. 10 (723), LXXXIV, 462; CXXX, 543; CLXXXVII, 132. — Quæquam plura sint genera, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Quæquam priscorum patrum, conc. Toletan. VII, c. 6 (732), LXXXIV, 558. — Quæquam sacerdotis testimonium, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 738. — Quæquam sacerdotum testimonium, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 691; CLXXXVII, 968. — Quæquam superius se sacrilegis, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 711. — Quæquam dignitatem accepit rex, conc. Hibernens., XCVI, 1289. — Quæquam autem non solum, conc. Ancyrit., c. 8 (515), LVI, 753. — Quæquam virginitali se promiserunt, *ibid.*, c. 18 (515), id., 753. — Quæquam magis mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (347), id., 832. — Quantum credit tibi et, collect. S. Albionis, CXXXIX, 504. — Quantum cum Dei iuramine, conc. Emeritan., c. 5 (704), LXXXIV, 616. — Quantum qui præceps culmine, conc. Toletan. XI, c. 2 (725), LXXXIV, 458; CXXX, 541. — Quæpropter cunctis fidelibus, canon. Remigii, CII, 1095. — Quæpropter omnibus placuit et, conc. Lingon., CXXXIV, 1082. — Quæ in ordinandis plebibus, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 612. — Quæ actione nuntiatur est, conc. Hispal. II, c. 4 (657), LXXXIV, 585; CXXX, 597. — Quæquam congregationis erecta obvia, conc. Tolet. VII, CXXX, 510. — Quæto capitulo admonemus presbyteros, canon. sub Odone. (942), CXXXII, 618. — Quæto decimo ut in, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 635. — Quæto ut ad sancti, *ibid.*, 625. — Quartum autem nostris apostolice, conc. Roman., CLXVIII, 774. —

Quatuor anni deinde restant, conc. Triburiens., CXL, 765. — Quatuor autem tam de, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 494. — Quatuordecim annos hac de, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Quatuor modis iudicium humanum, *ibid.* 1313. — Quatuor modis offert Ecclesia, *ibid.*, 1286. — Quemadmodum hi qui irrationabiliter, conc. Ancyrit., LXVII, 937. — Quem primogenitores ad monasterium, conc. Triburiens., CLXXXVII, 1100. — Quæstio nobis est Nereida, collect. S. Altonis, c. 24 (945), CXXXIV, 33. — Quæsti sunt monachi suæ, collect. S. Abbonis, c. 1945), CXXXIX, 489. — Quæsti sunt præterea quidam, conc. Cabillon., CXL, 699; CLXI, 245. — Quæsti sunt præterea quidam, conc. Moguntin., CLXI, 1093; CLXXXVII, 1009.

Quia bene nostis ab illo, conc. Tendon., CXXXVIII, 536. — Qui ab omnibus episcopis, conc. Antioch., c. 15 (311), XCIX, 1038. — Quia cognovimus episcopos per, conc. Toletan. m., CXXX, 457; CLXI, 228; CLXXXVII, 815. — Qui a communione separantur, conc. Lingon., CXXXIV, 3079. — Qui ad ecclesiam vel, conc. Claromont. (1045), CLXXXVIII, 631. — Quia denique voluntate Dei, conc. Mettens., CXXXVIII, 757. — Quia Deo propositio sub, conc. Aurelian. ii, c. 35, LXXXIV, 265. — Quia dies Sabbati apud, conc. Roman., CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1865. — Quia divina proptitiationis beneficia, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Qui admisit corporale peccatum, conc. Neocesar., c. 9 (315), LVI, 445; LXXXIV, 110; CXXX, 268. — Qui ad ordines promoveri, conc. Remens., CXXXV, 407. — Qui adulterium commiserint, conc. Ancyrit., c. 19 (315), XCIX, 1039. — Quia eorum desidia et, conc. Ficin., CXXXVIII, 575. — Quia episcopi universique sacerdotes, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Quia ergo constat in, conc. Cabillon. n., CXL, 905; CLXI, 910. — Qui etiam ipse suos, conc. Tusiac., CXXXVIII, 720. — Quia his qui principibus, conc. Toletan. vi, c. 15 (676), LXXXIV, 400; CXXX, 491. — Quia igitur Apostolo testante, conc. Cabillon., CXL, 715; CLXI, 997; CLXI, 879. — Quia igitur Stephanus episcopus, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 502. — Quia in aliquibus consuetudo, conc. Parisiens., CLXI, 565. — Quia in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon., c. 26 (488), LXXXIV, 171; CXXX, 815; CLXXXVII, 425. — Quia in quibusdam episcopis, conc. Turonens., CXC, 389. — Quia in quibusdam provinciis, conc. Chalcedon., c. 14 (488), LXXXIV, 169; CXXX, 511. — Quia iuvante nos divina, conc. Emerit., c. 23 (704), LXXXIV, 623. — Quia aliquando fuerit catechumenus, conc. Eliberit., c. 45 (362), LXXXIV, 306; CXXX, 418. — Qui aliquid emit, emat, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Quia nulli tanta mentis, conc. Salgunst., CXL, 1062; CLXI, 896.

Quia necesse est ut quod, conc. Caristac., CXXXVIII, 743. — Quia nihil est prætermittendum, conc. Sordic., c. 15 (537), VIII, 1525; LVI, 409, 782, 856; LXXXIV, 120; LXXXVIII, 894; CXXX, 277; CLXI, 570; CLXI, 562. — Qui animaliter in animalibus, conc. Ancyrit., c. 45 (315), LVI, 733. — Quia non expedit ut donum, conc. Bracar. ii, c. 7 (715), LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Quia non solum illicite, canon. sub Hincmar. (874), CXXXV, 795. — Quia non tantum a, conc. Ticin., CXXXVIII, 562. — Quia non tantum a, *ibid.*, 569. — Qui ante baptismum immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 11 (315), LVI, 752. — Quia ordo debet in sacratione, conc. Nicæn. ii, CXXXIX, 485; CLXI, 456. — Quia per divinam gratiam, conc. Emerit., c. 47 (704), LXXXIV, 622. — Quia persuasum est populo, conc. Aurelian. ii, c. 51, LXXXIV, 265; XCIX, 1026. — Quia pestiferas adhuc stirpes, conc. Ticin., CXXXVIII, 565. — Quia pestiferas adhuc stirpes, *ibid.*, 572. — Qui apud Donatistas parvuli, conc. African., CLXXXVII, 576. — Quia quidam monachorum, conc. Nicæn. ii, CXXXIX, 486. — Quia rationabiliter in singulis, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Qui arguitur pro aliquo, canon. Hibernens., XCIV, 1317. — Qui arma proficiunt in prælio, conc. Arelat., CLXI, 727. — Quia secundum quod in, conc. Confl., CXXXVIII, 677. — Quia sicut et per, conc. Caristac., *id.*, 749. — Quia sunt in plerisque, canon. sub Ludovico II, *id.*, 758. — Quia terribiliter propheticus sermo, conc. Ticin., *id.*, 564. — Quia terribiliter propheticus sermo, *ibid.*, 571.

Qui auguria auspiciæque, conc. Ancyrit., c. 24 (315), LVI, 442; LXXXIV, 104; CX, 491; XCIX, 1051; CXXX, 261. — Qui ausi fuerint post, conc. Chalcedon., c. 10 (488), XCIX, 1074. — Quia ut conperimus plures, conc. Tusiac., CXXXVIII, 722. — Qui autem bis vel, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 930. — Qui autem ex vestro, canon. Remigii, CII, 1102. — Qui autem vocati sunt, conc. Nicæn., c. 19 (525), LVI, 820; LXVII, 44. — Quia vero debitum esse, conc. Coloniens., CXXXVIII, 550. — Quia

vero de discordantibus, conc. Troaslan. (909), CXXXII, 705. — Quia vero diligenti ac, conc. Tulleis. (1192), CCV, 917. — Quia vero ut sanctus, canon. Hincmar. (852), CXXX, 785. — Qui baptizatus fuerit jam, conc. Bracar. n., CXXX, 581. — Qui bona emit presentibus, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 464. — Quibus licentia uxores ducendi, conc. Moguntin., CXXXII, 253. — Quibusdam non sufficit beneficium, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Qui causam suam catholicas, conc. Carth. iv, CXXI, 348. — Qui circa hæc quæ, conc. Aurelian. ii, c. 35, XCIX, 1074. — Qui communicaverit a suo, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Qui communicaverit vel oraverit, conc. Carth. iv, c. 73 (436), LVI, 884; LXXXIV, 205; CXXI, 347; CXL, 868; CLXI, 853, 1253; CLXXXVII, 816. — Qui conjugale consortium, conc. Agath., c. 25 (311), XCIX, 1038. — Qui conjuges suas in adulterio, conc. Aurelian., c. 11, *id.*, 1057. — Qui consilia omnium orthodoxorum, conc. Toletan. m., c. 22 (627), LXXXIV, 348. — Qui contentiosus aut murmurans, conc. Mogunt., CII, 852; LXXI, 814. — Qui contra decreta canonum, conc. Nardens., c. 12 (584), LXXXIV, 521; CXXX, 429. — Qui contraxerit decreto principis, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Qui conversus ingenuit et, *ibid.*, 1326. — Qui crimen objicit sciat, conc. Arausiac., CXXI, 909. — Qui cum cane vel, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Qui cum nunna vel, canon. sub Edmundo (941), CXXXVIII, 485. — Qui cum pecudibus coitu, conc. Ancyrit., c. 6 (315), XCIX, 1059. — Qui cum senioribus suis, conc. Meldens., CXXXII, 375; CXL, 649; CLXI, 491. — Quicunque ab episcopo vel, conc. Toletan. m., c. 12 (627), LXXXIV, 355. — Quicunque ab exteris provinciis, canon. s. b. Widone, CXXXVIII, 799. — Quicunque ab imperatore cognitionem, conc. Carth., CXXI, 420. — Quicunque edificat ecclesiam si, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Quicunque alibi fidem et, conc. Tolet. m., c. 11 (627), LXXXIV, 357. — Quicunque Ariminense concilio non, *ibid.*, c. 17 (627), *id.*, 347. — Quicunque autem abbas inante, conc. Silvac., LXXXVIII, 602. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque autem cum veste, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 50. — Quicunque autem non solum, *ibid.*. — Quicunque autem non communicans, conc. Carth. (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 936. — Quicunque autem propter improba, conc. Ephes. (431), LXVII, 62. — Quicunque baptizatus fuerit ab, conc. Wormat., CII, 734; CLXI, 115. — Quicunque beneficium ecclesiasticum, conc. Mogunt., CXL, 677; CLXI, 208. — Quicunque Christianus excommunicatus, canon. S. Patricii, c. 430, LIII, 825. — Quicunque clericorum a Maximo, conc. Narbon., c. 7, LXXXIV, 611. — Quicunque clericus ab aliquo, canon. S. Patricii, c. 430, LIII, 825. — Quicunque clericus ab ostiario, *ibid.*, 825. — Quicunque clericus ab ostiario, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Quicunque clericus aut in, conc. Tribur., CXL, 661; CLXI, 808; CLXXXVIII, 1217. — Quicunque clericus excommunicatus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quicunque clericus in bello, *ibid.*, 1298. — Quicunque clericus justus, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Quicunque clericus, subdiaconus, conc. Narbon., c. 8, LXXXIV, 611.

Quicunque consanguineam suam aut, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque consanguineam suam aut, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque contra libertatem ecclesie, conc. Lugdun., c. 7, XCIX, 1064. — Quicunque de lapsu ad ordinem, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 873. — Quicunque de mobilibus Widrigid, conc. Bracar. v, CXXXVIII, 725. — Quicunque de sacerdotibus vel, conc. Toletan. ix, CLXXXVII, 929. — Quicunque dicit, hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Gang., LXXXVIII, 803; CXL, 714; CLXI, 258. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — Quicunque discesserit de sua, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Quicunque dixerit Adam primum, conc. Carth., c. 1, L (419), XLV, 1728; LVI, 486. — Quicunque dixerit gratiam Dei, *ibid.*, c. 4 (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quicunque dixerit ideo nobis, *ibid.*, c. 6 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque dixerit in oratione, *ibid.*, c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque episcopi suffragio, conc. Toletan. iv, c. 37 (671), LXXXIV, 376; CXXX, 475; CXXXIX, 492; CLXXXVII, 925. — Quicunque episcoporum, presbyterorum, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 1861. — Quicunque episcopus alterius episcopi, conc. Toletan. iv, c. 34 (671), LXXXIV, 376; CXXX, 475; CLXI, 227, 1096; CLXXXVII, 1028. — Quicunque episcopus alterius, conc. Arvern., CXL, 806. — Quicunque episcopus alterius, conc. Wormat., CLII,

579. — Quicunque episcopus sive clericus, conc. Toletan., CLXI, 820. — Quicunque est medicus animarum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 504. — Quicunque ex clericis, conc. Toletan. xiv, c. 13 (721), LXXXIV, 499. — Quicunque ex clero deprehensus, conc. Antioch., c. 2 (341), XCIX, 1017. — Quicunque ex clero esse, conc. Meldens., CXXXII, 223; CLXI, 503; CLXXXVII, 1217. — Quicunque ex clero esse, conc. Carth., CXI, 661. — Quicunque ex clero videntur, conc. Aurelian., CLXI, 1168. — Quicunque excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1296. — Quicunque exercuerint hoc quando, conc. Arelat., CXI, 837; CLXI, 756. — Quicunque ex gradu ecclesiastico, conc. Tribur., CLXXXVII, 934. — Quicunque ex his qui, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 595; LXXXIV, 95; CXXX, 258; CLXXXVII, 887. — Quicunque ex lapsis ordinati, *ibid.* (325), LXVII, 44. — Quicunque ex secularibus, conc. Toletan. iv, c. 55 (671), LXXXIV, 579; CX, 483; CXXX, 475; CXXXII, 386; CXI, 796; *ibid.*; CLXI, 583. — Quicunque fideliū devotione, *ibid.*, CLXXXVII, 1035. — Quicunque filiam suam aut, conc. Triburiens., CXI, 812; *ibid.*. — Quicunque filiam suam aut, conc. Cabillon., CLXI, 571. — Quicunque filii a parentibus, conc. Gangr., LXXXVIII, 836. — Quicunque filii a parentibus, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Quicunque filios procreaverit causa, *ibid.*. — Quicunque Filium Dei Dominum, conc. Tolet. iii, c. 2 (627), LXXXIV, 546. — Quicunque Filium Dei Dominum, *ibid.*, c. 5 (627), *id.*. — Quicunque Filium Dei et, *ibid.*, c. 15 (627), *id.*. — Quicunque Filium Dei secundum, *ibid.*, c. 9 (627), *id.*. — Quicunque habitum saecularem, conc. Arelat., CXXXII, 354. — Quicunque homo alteri debitor, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Quicunque hominum aut ex, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Quicunque igitur ex laicali, canon. sub Wido., CXXXVIII, 801. — Quicunque in clero esse, conc. Tarracon., CXXXII, 235; CXI, 647; CLXI, 489; CLXI, 806. — Quicunque in ecclesiastico ordine, conc. Tolet., CLXI, 83. — Quicunque iudicium jejunium, conc. Gangr., CXXXII, 243. — Quicunque infantes in ecclesia, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Quicunque ingenuus vel servus, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Quicunque initium Filio Dei, conc. Tolet. iii, c. 8 (627), LXXXIV, 547. — Quicunque in patre et, *ibid.*, c. 4 (627), *id.*, 547. — Quicunque in Quadragesima diebus, *ibid.*, CXI, 1000. — Quicunque in sacerdotio Dei, *ibid.*, iv, c. 21 (671), LXXXIV, 573; CXXX, 471. — Quicunque ipsa verba dominicæ, conc. Carthag., c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 489. — Quicunque iudex aut saecularis, conc. Antiochod., LXXII, 766. — Quicunque iudex aut saecularis, conc. Theodon., CXI, 918. — Quicunque laicorum aliquid, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque laicorum aliquid de, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque libellum detestabilem, conc. Tolet. iii, c. 16 (627), LXXXIV, 547. — Quicunque liberatam a dominis, *ibid.*, iv, c. 73 (671), *id.*, 585; CXXX, 479; CXXXII, 268; CXXXIV 40; CXI, 629; CLXI, 478, 1141; CLXXXVII, 292. — Quicunque liberti facti sunt, conc. Aurelian., v, c. 7, XCIX, 1064. — Quicunque militum vel eujusque, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXIII, 628; CXCV, 1531. — Quicunque monasticæ religionis, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque monasticæ religionis, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque monetam falsam, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Quicunque nec periculum nec, conc. Nicen., c. 16 (325), LVI, 829. — Quicunque nescire Filium Dei, conc. Tolet. iii, c. 7 (627), LXXXIV, 547. — Quicunque non dixerit Gloria, *ibid.*, c. 14 (627), *id.*. — Quicunque odio aut longinqua, conc. Agath., c. 30, XCIX, 1065. — Quicunque ordinati sunt, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 762, 828. — Quicunque parvulos recentes, conc. Carthag., c. 2 (419), XLV, 1728; LVI, 487. — Quicunque patrem et filium, conc. Tolet. iii, c. 6 (627), LXXXIV, 547. — Quicunque patrem et filium, *ibid.*, c. 12 (627), *id.*. — Quicunque preces sibi aliunde, conc. Carthag. iii, c. 25, XCIX, 1021. — Quicunque presbyter de jure, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 258. — Quicunque presbyter de jure, conc. Bracar., CXI, 708; CLXI, 255, 1102. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Remensi, CX, 485. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Turon., *ibid.*. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Mogunt. (847), CXII, 1569; CXXXII, 257; CXI, 696; CLXI, 216. — Quicunque pro confendo cuiquam, conc. Bracar., CLXI, 355, 1155. — Quicunque propria uxore derelicta, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Quicunque propter accipiendam sacerdotii, conc. Tolet. viii, CLXI, 353. — Quicunque pro sola devotione, conc. Claramont., CLXII, 717. — Quicunque rebaptizandi sacrilegum opus, conc. Tolet. ii, c. 15 (627), LXXXIV, 517. — Quicunque religiosus,

sine corporis, conc. Gangr., c. 18, LVI, 798. — Quicunque reliquias episcoporum vel, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Quicunque sacerdotum vel ministrorum, conc. Tolet. xiii, CLXXXVII, 1351. — Quicunque se propria voluntate, conc. Antiochod., LXXII, 764; CLXI, 693, 890. — Quicunque se propria voluntate, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Quicunque se propria voluntate, conc. Cabillon., CXI, 1009. — Quicunque Simonis imitator, conc. Tolet. vi, CLXI, 882. — Quicunque sine cupiditate, conc. Placentin., CLXXXVII, 562. — Quicunque sine inevitabili, conc. Tolet. viii, CLXI, 882. — Quicunque Spiritum sanctum non, *ibid.*, iii, c. 5 (627), LXXXIV, 518. — Quicunque Spiritum sanctum sicut, *ibid.*, c. 10 (627), *id.*, 547. — Quicunque sub hoc negleclu, conc. Bracar. iii, CLXXXVII, 951. — Quicunque superbiam facibus accendi, conc. Andegav., CXXXII, 342. — Quicunque temere et inconsiderate, conc. Nicen. (325), LXVII, 46; LXXXVIII, 843; CV, 875; CXXXII, 238; CXI, 643; CLXI, 483. — Quicunque tempore messis vel, conc. Agath., CLXI, 1168. — Quicunque vero clericorum ab, conc. Tolet. ix, (CXXXI), 496. — Quicunque vero hanc, conc. Parisiens., LXXX, 454. — Quicunque virginitatem custodiens, conc. Gangr., LXXXVIII, 835; CXI, 805; CLXI, 564; CLXXXVII, 172. — Quicunque virginitatem promittentes, conc. Ancyrit., LXVII, 52. — Quicunque vocati sunt ad, conc. Nicen., c. 12 (325), LVI, 828. — Quicunque voluerit in sua, conc. Wormat., CXI, 675; CLXI, 202; CLXXXVII, 1008.

Quid ad hæc dicit sanctitas, conc. Carthag., c. 19 (419), LVI, 867; LXVII, 188; LXXXVIII, 835. — Quidam autem episcopi et, conc. Ticin. u, CXXXVIII, 613. — Quidam clericis legitimum, conc. Tolet. iv, c. 45 (671), LXXXIV, 577; CXXX, 476; CLXXXVII, 891. — Quidam clericorum vel monachorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 564. — Quidam clericorum vel monachorum, *ibid.*, 571. — Quidam contra omnem auctoritatem, conc. Toletan. iii, CXXX, 457. — Quidam Deo solummodo confiteri, conc. Cabillon., CLXI, 894. — Quidam desponsavit uxorem et, conc. Tribur., CXI, 930; CLXI, 681; CLXXXVII, 1408. — Quidam etiam generationem consanguinitatis, conc. Saletan., CXI, 1060; CLXI, 896. — Quidam etiam laicorum et, *ibid.*, CXI, 1060; CLXI, 895. — Quidam etiam videntur sibi, conc. Roman., CXVIII, 766. — Quidam fornicatus est cum, conc. Tribur., CXXXII, 325; CXI, 922; CLXI, 679; CLXXXVII, 1662. — Quidam fratres dixerunt consuetudinis, conc. Cabillon., CXI, 744; CLXI, 126, 1066. — Quidam in die ejusdem, conc. Tolet. iv, c. 8 (671), LXXXIV, 569; CXXX, 467; CXXXIV, 44. — Quidam monachi nihil habentes, conc. Chalced., CLXXXVIII, 995. — Quidam monachorum habitu utentes, *ibid.*, 1083. — Quidam sponsam habens, conc. Ancyrit., LXVII, 51; LXXXVIII, 882; CX, 486; CXXXII, 321; CLXI, 662. — Quidam tamen satis imperite, conc. Rom., CXVIII, 775. — Quid de auctoritate illius, conc. Carthag. (419), LXVII, 211. — Quid dilectioni vestræ videtur, *ibid.*, i, c. 8, LXXXIV, 182; CXXX, 525; CXI, 652; CLXI, 478. — Qui debitum sibi nexum, conc. Toletan., CXI, 630; CLXI, 477. — Qui declinas post creberrimas, conc. Cabillon., CXXXII, 300. — Qui die solemnæ prætermisso, conc. Carthag. iv, c. 88 (671), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 548; CLXI, 265; CLXXXVII, 1728. — Quid in accusationibus episcoporum, conc. Carthag., LXVII, 952. — Qui divinant et consuetudines, conc. Ancyrit., c. 23 (315), LVI, 754. — Qui divinationes expetunt, *ibid.*, LXVII, 51; LXXXVIII, 876; CV, 685; CXXXII, 549; CXI, 834; CLXI, 747; CLXXXVII, 1548. — Qui divina vocatione ab, conc. Tolet. iii, CXXX, 457; CLXXXVII, 981. — Qui dormierit cum duabus, conc. Vermer., CXXXII, 526. — Qui dormierit cum duabus, conc. Aurelian., CXI, 919; CLXI, 677; CLXXXVII, 1403. — Qui dormierit cum duabus, conc. Mogunt., *id.*, 1502. — Quid me adhuc moveat, conc. Sardic., c. 17 (371), LVI, 783; LXXXIV, 120. — Quidquid episcopus de suo proprio, conc. Agath., c. 48 (514), *id.*, 270. — Quidquid in Nicæa, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 1 (326), VIII, 825. — Quidquid invisibilis gratiæ, conc. Tolet. xi, c. 8 (723), LXXXIV, 461, CXXX, 544; CLXI, 566; CLXXXVII, 530. — Quidquid monacho de rebus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quidquid parentes nostri, conc. Parisiens., LXXX, 453. — Quidquid parochiarum presbyter, conc. Agath., c. 53 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 235; CLXXXVII, 911. — Quidquid parochiarum presbyteri, conc. Epau., c. 3, LXXXIV, 287. — Quidquid per fidei commensum, conc. Agath., c. 6, (544), XCIX, 1053. — Quidquid per quinquaginta annos, canon. Hibern., XCVI, 1293. — Quidquid unanimiter digne recolitur, conc. Emerit., c. 18 (704), LXXXIV, 633.

Qui duas in conjugium, canon. Apostolor., LXVII, 148; LXXXVIII, 848; CXXX, 16. — Qui ecclesiam edificaverit contra, conc. Tolet. III, c. 19 (637), XCIX, 1049. — Qui episcoporum morientium bona, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Qui episcopum cepit omnino, *ibid.* — Qui episcopus ordinandus est, conc. Carth. IV, c. 1 (456), LXXXIV, 199; XCIX, 1004; CXXXII, 379; CXL, 551; CLXI, 517; CLXXXVII, 129. — Qui episcopus ordinandus est, canon. Hibernens., XCVI, 1262. — Qui ergo audeat, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Qui excommunicato donec ab, conc. Remens., CV, 615. — Qui ex familiis ecclesiarum, conc. Tolet. IX, c. 11 (693), LXXXIV, 438; CXXX, 521; CLXI, 523; CLXXXVII, 291. — Qui facit scelus virile, canon. Hibernens., XCVI, 1262. — Qui faculas accendunt aut, conc. Arelat. II, c. 23, XCIX, 1051. — Qui facultates ecclesiasticas subsidio, canon. Hibernens., XCVI, 1269. — Qui falso accusant fratres, *ibid.*, 1297. — Qui falso accusant fratres, conc. Aurelian., c. 15, XCIX, 1062. — Qui falsum jurabunt et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Qui falsum juramentum jurabit, conc. Gratelean. (926), *id.*, 464. — Qui falsum juramentum prestat, *ibid.*, 464. — Qui festa sui debita, conc. Northumb., *id.*, 511. — Qui fidem concilii Constantinopolitani, conc. Tolet. III, c. 20 (627), LXXXIV, 194; CXXX, 500. — Qui in aliquo crimine detecti, conc. Tolet. IV, CLXXXVII, 288. — Qui in blasphemiam alterius, conc. Tolet. (744), LXXXIX, 828. — Qui incipiens est nullo, canon. Hibernens., XCVI, 1265. — Qui in clerico sunt presbyteri, conc. Ancyrit., c. 13 (515), LVI, 752. — Qui in Dominico die, conc. Carth. IV, c. 61 (456), *id.*, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1037; CXXX, 347; CXXXIV, 41; CLXI, 365. — Qui in domo sua, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Qui in episcopatum consecrati, conc. Ancyrit., c. 17 (515), LVI, 753. — Qui innocentes ad principes, conc. Matiscon. I, c. 18, XCIX, 1037. — Qui in Quadragesima aule, conc. Eliberit., CXL, 1000; CLXI, 882. — Qui in somnis eum, canon. Hibernens., XCVI, 1268. — Qui in vicis et villis, conc. Antioch., c. 40 (511), LVI, 709, 796; LXXXIV, 125; LXXXVIII, 879; XCVIII, 82. — Qui ipso cooperante et, conc. Couvent., CXXXVIII, 817. — Qui jacebente sacerdote, conc. Herdens., c. 10 (584), LXXXIV, 324; CXXX, 429; CLXXXVII, 855. — Quilibet infans mature baptizetur, conc. Northumb., CXXXVIII, 521. — Qui luget abstinere a, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Qui majoribus acerbioribus irretitur, conc. Carth. IV, c. 8 (456), XCIX, 1040. — Qui male conceptos ex, conc. Hibernens., CLXI, 744. — Qui meriti facinorum suorum, conc. Carth. II, CLXI, 835, 1233; CLXXXVII, 852. — Qui monachos vel clericos, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Qui murmurat verba, canon. S. Patricii (450), LIII, 823. — Qui murmurat verba blasphemie, canon. Hibernens., XCVI, 1265. — Qui non bene custodierit, conc. Aurelian., CXL, 762. — Qui non bene custodierit, conc. Arelat. III, CLXI, 1081, 173; CLXXXVII, 1780. — Qui non occurrerit ad, canon. Hibernens., XCVI, 1268. — Qui non perseverant in, canon. Apostol., c. 9, XCIX, 1031. — Qui non secundum, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — Qui non sponte nec voluntate, conc. Ancyrit., LXVII, 54. — Quinque actionis impulsu pervenit, conc. Tolet. VII, CXXX, 511. — Quinto capitulo admonendi sunt, canon. sub Odono (943), CXXXIII, 948. — Quinto decimo, quod decima, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 636. — Quinto iudicio ad cognitionem, conc. Hispanens. II, c. 5 (657), LXXXIV, 593; CXXX, 597; CLXI, 469. — Quinto ut sciant quid, canon. sub Ludov. II, CXXXVIII, 635. — Qui oblationes defunctorum aut, conc. Carth. IV, c. 95 (456), LVI, 887; LXXXIV, 207; XCIX, 1033; CXXX, 549; CLXXXVII, 944. — (Qui oblationes defunctorum retinet, conc. Vassens. I, c. 4 (490), LXXXIV, 230; CXXX, 595; CXL, 701; CLXI, 354, 248; CLXXXVII, 945. — Qui oblationes defunctorum fidelium, canon. Hibernens., XCVI, 1262. — Qui occiderit aut fornicationem, *ibid.*, 1290. — Qui occiderit monachum aut, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Qui odii meditatione vel, conc. Wormat.,

CXXXII, 502. — Qui odii meditatione vel, conc. Mogunt., CXL, 772; CLXI, 758. — Qui palam aliquando arrepti, conc. Arasie., c. 16 (479), LXXXIV, 257. — Qui patrem et matrem, canon. Hibernens., XCVI, 1261. — Qui pejerant aut barbara, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Qui per ferrum aut, conc. Bracar., CLXI, 746. — Qui per pecunias quemquam, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 482. — Qui penitentiam in infirmitate, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Qui penitentiam in mortis, conc. Tolet. II, c. 12 (723), LXXXIV, 464, CXXX, 546. — Qui penitentiam in mortis, conc. Lingon., CXXIV, 1079. — Qui penitentiam publicam gerunt, *ibid.*, 1080. — Qui penitenti viduas vel, conc. Herdens., c. 6 (584), LXXXIV, 323; CXXX, 428. — Qui post acceptam penitentiam, conc. Epsun., c. 23, XCIX, 1070. — Qui post fidem baptismi, conc. Eliberit., c. 1 (561), LXXXIV, 501. — Qui praeberit decem barbara, canon. Hibernens., XCVI, 1267. — Qui praevaricati sunt absque, conc. Nicen., c. 11 (325), LVI, 828. — Qui presbyterum occidit duodecim, conc. Mogunt., (847), CXLII, 1578; CXXXII, 294; CXL, 763; CLXI, 735; CLXXXVII, 1002. — Qui primatum dignitate atque, conc. Tolet. VI, c. 15 (670), LXXXIV, 393; CXXX, 491. — Qui pro culpis suis, conc. Constantin., CLXI, 478. — Qui pro delicto suo, conc. Arelat., c. 16, XCIX, 1018. — Qui pro delicto suo, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Qui pro devotione sua, conc. Aurelian., IV, c. 19, XCIX, 1033. — Qui recedat de corpore, conc. Arasie., c. 5 (479), LXXXIV, 255; CXL, 1070; CXXX, 591; CXL, 942; CLXI, 860; CLXXXVII, 153.

Qui vicinam ecclesiam petierit, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Qui relicto suo episcopo, conc. Leptinens. (743), *id.*, 821. — Qui religiosus feminis proponendus, conc. Carth. IV, CXXX, 548; CXL, 807; CLXI, 566; CLXXXVII, 1081. — Qui reliquit ecclesiam Dei, conc. Laodic., c. 35 (564), XCIX, 1050. — Qui res ecclesiae petunt, conc. Lugdun., CXL, 904; CLXI, 911. — Qui reversi et manifeste, conc. Chalcedon., c. 4 (450), LVI, 839. — Qui sacrum habentem pecuniam, conc. Bracar., CLXXXVII, 278. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Wormat., CXXXII, 294; CXL, 768. — Qui sacerdoti sacrificium fecerit, canon. Waltham (940), CXXXVIII, 472. — Qui sacramento se obligaverit, conc. Herdens., c. 7 (584), LXXXIV, 323; CV, 686; CXXX, 428; CXXXII, 546; CXL, 879; CLXI, 796; CLXXXVII, 1143. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Mogunt., CLXI, 735. — Qui sacri baptismatis mysterium, canon. sub Alione, c. 77 (914), CXXXIV, 43. — Qui sanctimoniales virgines vel, conc. Meldens., CXXXII, 511; CXL, 803; CLXI, 502. — Qui sanctimoniales virgines, conc. Epasac., CXXXVIII, 552. — Qui sanctimonialibus illicite, conc. Verdens. (844), CXL, 615; CXXXVIII, 541. — Qui sacculum perfrangit et, canon. Hibernens., XCVI, 1267. — Quis autem dubitet vos, conc. Arelat., CXLII, 1505. — Qui secundo et tertio, conc. Ancyrit., c. 7 (515), LVI, 751. — Qui se incestu pollutione, conc. Herdens., CL, 486. — Qui seipsum coinquaverit, canon. canon. Hibernens., XCVI, 1267. — Qui semel sunt in clerico, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 840; LXXXVIII, 899; XCVIII, 85; XCIX, 1051; CV, 688, 881; CXL, 735; CLXI, 552. — Qui sepulcra violaverunt puniantur, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Qui soleat crebre in mensis, conc. Tolet. III, c. 7 (627), XCIX, 1069. — Qui spiritalem compatriam habet, conc. Tribur., CXL, 924; CLXI, 602, 1296; CLXXVI, 518; CLXXXVII, 1446.

Quisquis agellum ecclesiae a, conc. Aurelian. IV, c. 21, XCIX, 1035. — Quisquis autem episcoporum excepti, conc. Arvern., CLXI, 1186. — Quisquis autem saecularium principum, conc. Constant., *id.*, 1131. — Quisquis clericus aliquid, conc. Epsun., c. 10, LXXXIV, 267; XCIX, 1032. — Quisquis dixerit eandem gratiam, conc. Mibavit., CLXXXVII, 1876. — Quisquis dixerit eandem gratiam, conc. Carth. (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quisquis episcopus aut presbyter, canon. apostol. (LII), 1153. — Quisquis episcopus inventus fuerit, conc. Nicen. II, CXXX, 484. — Quisquis episcopus vel abbas, *ibid.*, CLXXXVII, 902. — Quisquis etiam aut majorum, conc. Arvern. II, c. 16, LXXXIV, 298. — Quisquis fatus superbia elatus, conc. Mogunt. (847), CXL, 1567; CXXXII, 541; CXXXVIII, 583; CXL, 861; CLXI, 226, 851, 1098. — Quisquis laicus abstineret, conc. Tolet. I, c. 15 (433), LXXXIV, 531. — Quisquis metropolitanas intra tres, conc. Ravenn., CLXI, 436. — Quisquis per dolum mittit, conc. Tongroux., CXL, 853; CLXI, 802, 815. — Quisquis prebatus fuerit per, conc. Mibavit., CLXXXVII, 635. — Quisquis vero episcoporum, presbyterorum, conc. Carth. III, c. 8 (426), LVI, 867; LXVII, 100; LXXXIV, 189; LXXXVIII, 849; XCIX, 1038; CXXX, 491; CXXXIII, 945; CLXI, 406; CLXXXVII, 713.

ibid., LXXXVIII, 896. — Quod servilibus clericis, conc. Toletan. ix, c. 54 (893), LXXXIV, 28. — Quod si ad alium, conc. Aurelian., c. 20, XCIX, 1009. — Quod si aliquid per, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — Quod si aliquis adjudicatus, conc. Nicæn., c. 50 (325), LVI, 402. — Quod si aliquis episcopus, conc. Sardic., c. 4 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 275; CLXXXVII, 741. — Quod si causa inter personam, conc. Parisiens., LXXX, 452. — Quod si comes aut, conc. Benevent., CXXXVIII, 727. — Quod si episcopus aut, conc. Toletan. iv, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 505. — Quod si in aliquo, conc. Claromont. (1098), CLXXXVIII, 651. — Quod si intra biennium, conc. Aurelian. iii, c. 7, XCIX, 906. — Quod si intra biennium, conc. Meldens., CXL, 562; CLXI, 576. — Quod si presbyter quod, conc. Autissiod., LXXII, 765. — Quod si quis abbas, *ibid.*. — Quod si quislibet concubinam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 587. — Quod si quis pro securitate, conc. Claromont., CLXII, 719. — Quod si se tantum, conc. Vasens. i, c. 8 (480), LXXXIV, 261; CXXX, 596; CLXI, 454. — Quod si vel infirmitate, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Quod si vir non habens, conc. Nonnet., CXXXII, 310; CXL, 827; CLXI, 626. — Quod testificaverint viri super, canon. Hibernens., XCVI, 1512. — Quod ut facilius atque, conc. Colon., CXXVIII, 531. — Quod vult pater, canon. S. Patricii (630), LIII, 822. — Quo metallo sit calix, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Quo metallo habeant, *ibidem*, *ibid.*.

Quoniam antiqua ecclesiastica, conc. Bracar. iii, CXXX, 591. — Quoniam a quibusdam viris, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 1096. — Quoniam catechumenorum orationem, conc. Laodic., c. 19 (561), LVI, 716; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — Quoniam cognovimus in multis, conc. Toletan. iii, c. 21 (627), LXXXIV, 556. — Quoniam comminationem nostrorum, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Quoniam comperimus per quosdam, conc. Toletan. iii, c. 11 (627), LXXXIV, 553; CXXX, 455. — Quoniam consuetudo obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 761; LXVII, 44. — Quoniam consuetudo prævaluit, *ibid.*, LVI, 827. — Quoniam consuetudo tenuit, *ibid.*, c. 14 (325), *id.*, 819. — Quoniam de commonitorio nostro, conc. Carthag. (419), LXVII, 196. — Quoniam de concilio, *ibid.*, iii, c. 41 (456), LXXXIV, 194; CXXX, 536. — Quoniam de sacro placuit ut, *ibid.*, vi, *id.*, 557. — Quoniam de sacro altari, conc. Atrebat., CXLII, 1288. — Quoniam diversarum ecclesiarum clericis, conc. Constantin. iii, CLXXXVII, 1112. — Quoniam Domino placuit, conc. Carthag. (419), LXVII, 225. — Quoniam ecclesia domus Dei, conc. Ebroic., CXLVII, 254. — Quoniam enormis quidam consuetudo, conc. Turonens., CX, 589. — Quoniam errantes hi qui, conc. Nicæn. i (325), CXXXI, 485. — Quoniam hæc omnia Deo, conc. Rom. sub Stephano, CXXXVI, 480. — Quoniam hæc quæ superna, conc. Epaun., c. 40, XCIX, 1074. — Quoniam hucusque dissolutæ, conc. Tolet. x, LXXXIV, 245; CXL, 791; CLXI, 552. — Quoniam igitur universa, conc. Carth. iii, LXXXIV, 198; CXXX, 510. — Quoniam in concilio anteriori, conc. Tolet. vi, CXXX, 492. — Quoniam in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon., LVI, 547, 861; LXVII, 92; LXXXVIII, 906; CLXXXVII, 1050. — Quoniam in quibusdam provinciis, *ibid.*, LVI, 545, 859; LXVII, 90; LXXXVIII, 862; CLXI, 1154; CLXXXVII, 183. — Quoniam in Romani ordine, conc. Constantin., CLXI, 1149; CLXXXVII, 174. — Quoniam investituras ecclesiarum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXXXVII, 1048. — Quoniam metropolitanorum quidam, conc. Chalcedon., LVI, 547, 860; LXVII, 92; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 515; CXL, 555; CLXXXVII, 566. — Quoniam multas occasiones in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Quoniam multa sive, conc. Nicæn. (325), LVI, 389; LXVII, 40; LXXXIV, 93; CXXX, 257; CLXXXVII, 250. — Quoniam multi clerici, *ibid.*, LVI, 596; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 959. — Quoniam multi ecclesiasticum, conc. Constantin. (381), LXVII, 78. — Quoniam multi episcoporum amore, conc. Hispal., CXL, 611; CLXI, 423. — Quoniam multi in canonica, conc. Nicæn. (325), LXI, 829; LXXXVIII, 861; CV, 688, 874; CXXXII, 233; CXL, 616; CLXI, 489; CLXXXVII, 245; CXIV, 1275. — Quoniam multos peccatis nostris, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 877. — Quoniam mos antiquus obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 594; LXXXIV, 95; CXXX, 258; CLXXXVII, 348. — Quoniam non oportet altario, conc. Laodic., c. 24 (564), LVI, 717; LXXXIV, 152. — Quoniam non oportet Christianos, *ibid.*, c. 35 (564), LVI, 718; LXXXIV, 153. — Quoniam non oportet clericos, *ibid.* (564), CXXX, 289. — Quoniam non oportet cum, *ibid.*, c. 31 (564), LVI, 718; LXXXIV, 152; CXXX, 289. — Quoniam non oportet eum, conc. Agath., c. 67 (544), LXXXIV, 273; CXXX,

408. — Quoniam non oportet diaconem, *ibid.*, c. 63 (544), LXXXIV, 272; CXXX, 408. — Quoniam non oportet diaconum, conc. Laodic., c. 20 (564), LVI, 717; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — Quoniam non oportet lectores, *ibid.*, c. 25 (564), LVI, 717; LXXXIV, 152; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 21 (564), LVI, 717; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 30 (564), LVI, 718; LXXXIV, 152; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 36 (564), LVI, 718; LXXXIV, 153; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, conc. Agath., c. 68 (544), LXXXIV, 272; CXXX, 408. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 68 (544), LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Quoniam pene per omnem, conc. Tolet. iii, c. 16 (627), LXXXIV, 554; CXXX, 456. — 4 Quoniam plurimi in ordinem, conc. Nicæn., c. 26 (325), LVI, 822. — 2 Quoniam plura aut per, *ibid.* (325), LXXXVIII, 854. — 3 Quoniam plures in canone, *ibid.*, c. 17 (325), LVI, 764. — 1 Quoniam plerique qui in, *ibid.* (325), LXVII, 46. — Quoniam propter calamitatem, *ibid.*, ii, CXXXIX, 483. — Quoniam psallentes reprobantur, *ibid.*, CXXXIX, 489; CLXI, 455. — Quoniam quidam clericorum, *ibid.*, CXXXIX, 484. — Quoniam quidam metropolitanorum, conc. Chalcedon., CLXI, 569. — Quoniam quidam præter dispensatores, *ibid.*, CXXXVI, 489. — Quoniam quidam sunt qui, conc. Nicæn., c. 21 (325), LVI, 765; CXL, 611. — Quoniam quidem apparuit Photius, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 152. — Quoniam quidem dicit alieubi, *ibid.*, *id.*, 155. — Quoniam quidem regula est, conc. Nicæn. ii (787), CXXXIX, 482; CLXXXVII, 100. — Quoniam quidem superius regenerationis, conc. Atrebat., CXLII, 1297. — Quoniam quosdam episcoporum, conc. Vernens. (844), CXIX, 616; CLXXXVIII, 542. — Quoniam sancta et universales, conc. Constantin. iii (692), CLXXXVII, 85. — Quoniam sicut dicit sancta, conc. Tusiæ, *id.*, 719. — Quoniam sunt in die, conc. Nicæn., c. 20 (325), LXXXIV, 98; LXXXVIII, 887; CXXX, 260; CXXXII, 265; CXXXIV, 42; CLXI, 267; CLXXXVII, 784. — Quoniam sunt quidam qui, *ibid.*, LVI, 850; LXVII, 46; CV, 876. — Quoniam sunt qui per, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Quoniam testamentorum alia fuerit, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 450. — Quoniam ut qui probati, conc. Ebroic., CXLVII, 248. — Quoniam vero adversum crucem, conc. Atrebat., CXLII, 1304. — Quoniam videmus sine manus, conc. Nicæn. ii (787), CLXXXVII, 355. — Quorum consultu decrevimus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 645. — Quorumdam clericorum dam unus, conc. Toletan., CLXXXVII, 135. — Quorum illicita conjugia scindenda, conc. Tribur., CXXXII, 528. — Quosdam ministros comitum propter, conc. Ticin. ii, CXXXVII, 614. — Quosdam patrum incognitos, conc. Toletan. vii, c. 5 (684), LXXXIV, 408; CXXX, 497. — Quosdam reperimus ardore, conc. Arvernens. i, c. 12 (805), LXXXIV, 392. — Quosdam vestrum ecclesias vestras, canon. sub Hincmaro (874), CXXV, 799. — Quos de servis Ecclesiæ, conc. Agath., c. 7 (544), XCIX, 1061. — Quos et quot libros, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 778. — Quotidie eucharistiæ communionem, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 497. — Quoties ecclesias ad quam, conc. Urbic., CXI, 1073. — Quoties sancta synodus, conc. Arvernens., c. 1 (805), XCIX, 996. — Quot manus habeat in, canon. sub Hincmaro, CXXV, 777. — Quotquot ante vigesimum, conc. Ancyrit. (515), CX, 492. — Quotquot autem ascenderunt templa, *ibid.*, c. 5 (515), LXXXIV, 105; LVI, 456; CXXX, 263; CXXXII, 670. — Quotquot autem non solum, *ibid.*, c. 9 (515), LVI, 457; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Quotquot virginitatem polliciti, *ibid.*, c. 19 (515), LVI, 441; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 890; CX, 489; XCIX, 1035; CXXX, 266; CLXI, 518; CLXXXVII, 2582. — Quosque securi esse possumus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 775. — Quum ad celebrandas missas, conc. Aurelian. i, CLXXXVII, 1728. — Quum aliquis vel excommunicatus, conc. Arausic., *id.*, 879. — Quum beatus Apostolus arguere, conc. Bracar. iii, *id.*, 258. — Quum de quorumdam clericorum, conc. Carthag. v, *id.*, 404. — Quum in præterito concilio, *ibid.*, ii, *id.*, 405. — Quum longe lateque diffuso, conc. Toletan. xii, *id.*, 356. — Quum multas super incontinentia, *ibid.*, ix, *id.*, 988. — Quum pro utilitate Ecclesiæ, conc. Ilerdens., *id.*, 1001. — Quum simus debitores omnes, conc. Nicæn. ii, *id.*, 794.

R

Raptores autem non nostris, canon. sub Hincmaro (881), CXXV, 1073. — Raptores virginum et viduarum, conc. Meldens., CXXXII, 275. — Raptores virginum vel viduarum, *ibid.*, 314. — Rehapiizati ad nullum, conc. Carthag. v, c. 16 (458), LXXXIV, 25. — Rebus ecclesiæ

quibuscumque modis, conc. Aurelian. m. c. 12, XCIX, 1033. — Recte habet ea quæ, conc. Antioch. (341), LXVII, 68. — Recte statutum est ut, conc. Carth. i. c. 9, LXXXIV, 182; CXXX, 523. — Reges et episcopi qui, conc. Placens., CXXXVIII, 683. — Reges nihilominus ac principes, conc. Saponar., id., 662. — Regiam vero dignitatem et, canon. sub Hincmaro (881), CXXV, 1077. — Regionarii presbyteri in dominico, conc. Neocæsar. (314), LXVII, 56. — Regis Weregildum est cum, conc. Gratelean., CXXXVIII, 469. Regnante in sempiternum domino, conc. Suession., id., 589. — Regno Conradii piissimi et, conc. Alethim., CXL, 871; CLXI, 851. — Regula fidei contra omnes, conc. Toletan. i, CXXX, 456. — Regulas sanctorum Patrum, conc. Chalcedon., c. 1, XCIX, 1074. — Relata est coram sancta, conc. Tribur., CLXI, 436; CLXXXVII, 803. — Relazione quorundam comperimus, conc. Matiscon. n. c. 3, XCIX, 1022. — Relatum est auribus sanctorum, conc. Tribur., CXXXII, 329; CLXI, 826; CLXI, 826, 1281; CLXXXVII, 1451. — Relatum est sanctæ synodo, conc. Aurelian., CXXXII, 329. — Relatum nobis est quosdam, conc. Toletan. m. c. 8 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 596; CLXI, 191; CLXXXVII, 1755. — Relecta omni pagina vel, *ibid.* vii, CXXX, 503. — Relects sunt denique in, conc. Saponar., CXXXVIII, 661. — Relectis epistolis quas ad, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 503. — Relictum presbyteri, sive diaconi, conc. Epæm., c. 52, XCIV, 1014. — Religiosissimi principis nostri, conc. Toletan. vi. c. 2 (676), LXXXIV, 398; CXXX, 488. — Religiosi viri propriæ regionis, *ibid.* iv, c. 53 (671), LXXXIV, 379; CXXX, 473. — Religiosorum omnium corpora, *ibid.* m. c. 22 (627), LXXXIV, 556; XCIX, 1068. — Reliqua poma omnia, canon. apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 204. — Reliquæ sacrificiorum quæ post, conc. Matiscon. n. c. 6, XCIX, 1021. — Reliquis nemo potest polluere, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Remissio peccatorum et expiatio, conc. Remens., CXXXV, 496. — Remittuntur quidem omnium, canon. S. Patricii (460), l. III, 822. — Remorum ecclesiam diu multumque, conc. Vernens. (844), CXXXVIII, 542. — Rem præter ecclesiasticas, conc. Ephes. (431), LXVII, 84. — Renovantes sancti Constantinopolitani, conc. Constant. m (692), CLXXXVII, 126. — Renovatam itaque nefariam, conc. Arvern. n. c. 1, LXXXIV, 193. — Reperimus quosdam divinis officiis, conc. Toletan. viii, CXXX, 513. — Res litigiosa nullatenus potest, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Restat propter instantem quæ, conc. Tribur., CXL, 721; CLXI, 262. — Restat ut de monachis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 481. — Res vel quæcumque munificentias, conc. Lugdun. n. c. 3, XCIX, 1052. — Reum confitentem ad ecclesiam, conc. Theodon., CXL, 711. — Revera invenitur ex Christianis, conc. Carthag. iv, c. 105 (436), LXXXIV, 208. — Reverentia totius auditum, conc. Toletan. x. c. 3 (694), LXXXIV, 442; CXXX, 528. — Remorum ecclesiam diu, conc. Vern. (844), CXIX, 616. — Richwinum episcopum qui contra, conc. Alethim., CXL, 397; CLXI, 408. — Roboranda ecclesiastica, conc. Carthag. m. c. 11 (423), LXXXIV, 188; CXXX, 328. — Robustius duximus consilium, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 3 (324), VIII, 825. — Rogamus vos et obsecramus omnes, conc. German., CXLI, 750. — Rogationes, id est litanias, conc. Aurelian. i. c. 23, LXXXIV, 377; XCIX, 1027; CXXX, 412; CLXI, 266; CLXXXVII, 1783. — Romanæ et apostolicæ sedis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 479. — Rurales parochias in possessionibus, conc. Chalcedon., c. 17 (431), LVI, 859. — Rursum constitutum est ut, conc. Carthag. v. c. 12 (438), LXXXIV, 211; CXL, 656; CLXI, 495. — Rursum placuit ut nemini, *ibid.*, c. 3 (438), LXVII, 203; LXXXIV, 203. — Rursum placuit ut quoniam, conc. Carthag., LXVII, 206. — Rursum constitutum est ut, *ibid.*, LXVII, 206; LXXXVIII, 833; CXXX, 352; CLXXXVII, 831. — Rusticas parochias quæ sunt, conc. Chalcedon., c. 17 (431), LVI, 844.

S

Sabbatis Evangelia cum aliis, conc. Laodic., c. 18 (364), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Sacerdos enim sedule divina, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdos feneratoris aliquid aut, *ibid.*, CLXI, 804. — Sacerdos in tempore missarum, conc. Toletan. ix, CXL, 1071. — Sacerdos ludos aliquos coram, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXI, 775. — Sacerdos poenitentiam imploranti, conc. Carthag. iv, CV, 677; CLXXXVII, 1367. — Sacerdos cuiusque poenitentiam, conc. Toletan. m. c. 12, XCIX, 1072. — Sacerdos solus missam nequaquam, canon. sub Theodulfo, CXXXIII, 30. — Sacerdos si suspiciosus aut, conc. Lingon., CXIV, 1104. — Sacerdotes admonendi populum ut, canon. sub Alcone, CXXXIV, 42. —

Sacerdotes debent fideles admonere, conc. Turon. m. CXL, 723; CLXI, 261. — Sacerdotes etenim aut quamvis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes igitur si in, conc. Wormat., CXXXII, 210. — Sacerdotes in templo Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Sacerdotes itaque qui ad debita, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes namque constituti non, *ibid.* — Sacerdotes quibus ab aliis, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Sacerdotes qui rite non, conc. Lingon., CXXXIV, 1107. — Sacerdotes qui rite non, conc. Aurelian., CXL, 663; CLXI, 546. — Sacerdotes qui tantum coronas, conc. Elberit., c. 55 (362), LXXXIV, 307. — Sacerdotes qui tantum sacrificantium, *ibid.*, (362), CXXX, 418. — Sacerdotes vel quicumque illi, conc. Toletan. ix, c. 4 (693), LXXXIV, 436; CXXX, 523; CLXI, 256; CLXXXVII, 930. — Sacerdotes vero vice Christi, canon. sub Remigio, CII, 1099. — Sacerdote verbum in ecclesia, conc. Carthag. iv, c. 24 (436), LVI, 883; LXXXIV, 202; XCIX, 1029; CXXX, 545; CXXXII, 327; CXL, 638, 1068; CLXI, 483; CLXXXVII, 1726. — Sacerdotibus omnibus est decretum, conc. Aurel. i, id., 1785. — Sacerdotum aliorumque clericorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Sacerdotum fratris ordo, canon. sub Remigio, CII, 1098. — Sacerdotum quorundam improbanda, conc. Tolet. xvii, c. 4 (732), LXXXIV, 557. — Sacra docet auctoritas ut, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — Sacramenta altaris non nisi, conc. Carthag., c. 28, LVI, 427; CLXXXVII, 1721. — Sacramenta itaque baptismatis volumus, conc. Mogunt., (847), CX, 1566. — Sacram imaginem Domini nostri, conc. Constant. iv, CXXXIX, 151. — Sacra synodus dixit: Augustini, *ibid.* ii, CLXI, 841, 1258. — Sacras Deo feminas, canon. Remigii, CII, 1106. — Sacras Deo feminas, canon. sub Ottone, CXXXIII, 50. — Sacrelegi sunt ecclesiæ prædones, conc. Lingon., CXXXIV, 1098. — Sacrelegi sunt ecclesiarum prædones, conc. Moguntia., (847), CXL, 863; CLXI, 811. — Sacrosanctam eucharistiam, conc. Remens., CXXXV, 408. — Sacrosancti baptismi sacramentum, conc. Wormat., CXXXII, 211; CXL, 730; CLXI, 111. — Sacrum quoque monasticum ordinem, conc. Teodon., CXXXVIII, 536. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Agath., CLXI, 635. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Carthag., CLXXXVII, 1509. Sæculares vero qui natali, conc. Agath., c. 18 (344), LXXXIV, 206; XCIX, 1028; CXXX, 402; CXXXI, 356; CXL, 757, 1075; CLXI, 168; CLXXXVII, 1759; CXXXIV, 42. — Sæculares vero qui natale, conc. Augustod., XCVI, 378. — Sæcularibus hominibus nec Joannis, conc. Ebroicens., CXLVII, 243. — Sæpe contingit ut dum, conc. Wormat., CXXXII, 289; CXL, 769, 871; CLXI, 733; CLXXXVII, 279. Sæpe contingit ut in, *ibid.*, CXXXII, 537; CLXXXVII, 615. — Sæpe contra sacerdotum confirmatos, conc. Tarracon., CXL, 1074. — Sæpe fit ut proprietati, conc. Toletan., vi, c. 5 (676), LXXXIV, 397; CXXX, 489; CLXI, 523; CLXXXVII, 927. — Sæpe fit victoria Christianorum, conc. Tribur., CXL, 778; CLXI, 742. — Sæpe malorum consortia etiam, conc. Toletan. iv, c. 62 (671), LXXXIV, 381; CXXX, 477; CLXI, 742; CLXI, 124, 1062; CLXXXVII, 1425. — Sæpe nostra auctoritate monuimus, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Sæpe offuscatur nobilium genus, conc. Toletan. xii, c. 6 (721), LXXXIV, 493. — Sæpe principes contra quoslibet, *ibid.* iv, c. 31 (671), *id.*, 375; CXXX, 472; CLXI, 630; CLXI, 492; CLXXXVII, 1260. — Sæpe pullulantia pravitas, *ibid.* vi, c. 6 (676), LXXXIV, 396; CXXX, 483. — Sæpe vos admonui de, canon. sub Hincmaro (874), CXXV, 800. — Sæpe vos admonui de, *ibid.* (874), *id.* 797. — Salubriter præcavendo sanctimus, conc. Toletan., CXXXII, 319. — Salubriter providendum est, conc. Sardie., c. 11, LVI, 779. — Sancimus etiam ut neque, canon. sub Wlode, CXXXVIII, 799. — Sancimus nihilominus ut singuli, conc. Ticin. ii, *id.*, 615. — Sancimus omnibus episcopis curam, conc. Toletan., CLXXXVII, 909. — Sanctum est atque omnibus modis, conc. Rothom., CXL, 695; CLXI, 216, 1032; CLXXXVII, 758. — Sanctum est de villis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sanctum est etiam auctoritate, conc. Remens., CLXXXIX, 685. — Sanctum est ut clerici, conc. Incert., (744), LXXXIX, 827. — Sanctum est ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sanctum est ut publice, conc. Lingon., CXXXIV, 1094. — Sanctum est ut raptos, *ibid.*, 1095. — Sanctum est ut sine, *ibid.*, 1108. — Sanctum est ut unicuique, *ibid.*, 1077. — Sanctum est ut unicuique, conc. Wormat., CXL, 682; CLXI, 209; CLXXXVII, 1258. — Sanctæ communionis mysterium, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 498. — Sancta et universalis Nicæna, conc. Constant. iv, CXXXIX, 157. — Sancta synodus dixit: Splendide, conc. Toletan. iv, CLXI, 312. — Sanctas oblationes ad vicem, conc. Laodic., c. 14 (364), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Sancimoniales

ante annum, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 1103. — Sanctimoniales in monasterio, conc. Moguntin., CXXXII, 516; CXL, 877. — Sanctimoniales in monasterio, conc. Cabillon., CLXII, 566. — Sanctimoniales nisi forte abbatissa, conc. Mogunt., CXL, 805; CLXI, 1180; CLXXVIII, 521. — Sanctimoniales nisi forte abbatissa, conc. Cabillon., CLXI, 565. — Sanctimoniales quilibet vitam earum, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Sanctimoniales quas spontanea voluntate, conc. Augustan., CXXXVIII, 836. — Sanctimoniales quilibet vitam, conc. Agath., c. 19 (544), LXXXIV, 266; XCIX, 1034; CXXX, 402. — Sanctimoniales, viduæ, orphani, conc. Carisiac., CXXXVIII, 618. — Sanctimoniales si pro lucro, conc. Tribur., CXXXII, 518. — Sanctimonialis virgo cum ad, conc. Carthag. iv, c. 11 (436), LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 511; CXL, 796; CLXI, 535, 1175; CLXXVIII, 517; CLXXXVII, 157. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Andegav., CL, 61. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Turonens., CXLIII, 1410. — Sanctissimus papa Gregorius scribens, conc. Roman., CXLVIII, 775. — Sancto concilio allatum est, conc. Tribur., CXL, 660; CLXI, 501. — Sanctorum canonum statutis consona, conc. Placent., CLXXXII, 535. — Sanctorum Patrum canonibus consona, conc. Lateran., CLXIII, 1561. — Sanctorum Patrum decrevit sententia, conc. Casarug. iii, c. 5 (729), LXXXIV, 519. — Sanctorum Patrum exempla sequentes, conc. Lateran., CLXIII, 1561. — Sanctorum reliquæ in oratoriis, conc. Epaun., c. 18, LXXXIV, 288; XLI, 1021; CXL, 691; CLXI, 215. — Sanctus Gregorius dicit clericum, conc. Althelm., id., 858. — Sane conjunctiones consanguineorum, conc. Remens., CLXXIX, 682. — Sane consanguinitas que in, conc. Matiscon., CXL, 781; CLXI, 667, 1298; CLXXVI, 517. — Sane domus in quibuslibet, conc. Rom. sub Symmacho, CXXXII, 258. — Sane opus est ut, conc. Mogunt. (847), CXII, 1566; CXXXVIII, 581. — Sane placuit de Tripoli, conc. Carthag., c. 15 (419), LVI, 867. — Sane proferatur a quibusdam, conc. Constant. ii, CLXI, 841, 1237; CLXXXVII, 1290. — Sane quisquis episcoporum, conc. Carthag. c. 9 (397), LVI, 421. — Sane quoniam hæc pestis, conc. Trosleian., (909), CXXXII, 698. — Sane si communi omnium, conc. Nicæn., c. 12 (523), LVI, 395; XCIX, 1002; CLXXXVII, 545. — Sane si ex consensu partium, conc. Carthag. ii, id., 652. — Sane si quis post hanc, conc. Vaseus. i, c. 10 (480), LXXXIV, 262. — Sane ut illæ plebes, conc. Carthag., LXVII, 214; LXXXVIII, 933. — Sanguis episcopi vel excelsi, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Sanguis martyrum consecrat locum, *ibid.*, 1302. — Sauerunt etiam ut omnium, conc. Gerundens., CLV, 1614. — Sapiatis quia legem qualem, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Satis est nobis negligentes, canon. Hibernens., XCVI, 1309. — Satisfactio penitentiae non est, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Scenicis atque histrionibus, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 1781. — Sciant etiam fideles nostri, conc. Suession., CXXXVIII, 396. — Sciant fideles nostri quia, conc. S. Medardi, CXXXII, 265. — Sciat etiam quia consideravimus, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 652. — Sciat etiam quia dilectus, conc. Marsn. i, id., 533. — Sciat etiam quia similiter, *ibid.* — Sciat quia communiter missos, *ibid.* — Sciat quia dilecti fratres, *ibid.*, 5.6. — Sciat quia fratres nostri, *ibid.*, 535. — Sciat quia vult vobis, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 638. — Sciendum est omnibus et, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Sciendum est omnibus quia, *ibid.*, 1088. — Sciendum est omnibus quod, conc. Arelat., CXL, 803; CLVI, 562, 1179; CLXXXVII, 1387. — Sciendum est quod exceptis, conc. Turonens., CXL, 723, 1075; CLXI, 261. — Scientes igitur hanc solam, conc. Toletan. xiv, c. 10 (722), LXXXIV, 508. — Scilicet ut in cuncto, *ibid.* v, c. 1 (666), id., 589; CXXX, 485. — Scimus in residentia curatorum, conc. Ebroic., CXI.VII, 245. — Scimus quidem laicis ecclesias, conc. Gerundens., CXV, 1613. — Scimus sacra auctoritate scriptum, conc. Althelm., id., 872; CLXI, 855. — Scire omnes volumus sicut, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Scire volumus vestrum omnium, conc. Leudic., CXXXVIII, 605. — Scire vos convenit quia, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — Scis, Aeli, quod episcopo, conc. Sardic., c. 23, LVI, 838. — Scripta venerabilis vestrae, conc. Carthag., c. 155, LXVII, 226; CXXX, 529. — Secundæ collationis obiectu, conc. Toletan. xii, c. 2 (721), LXXXIV, 490. — Secundæ disputationis obiectu, conc. Toletan. viii, CXXX, 501. — Secundo capitulo admonemus regem, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 947. — Secunda vero synodus fiat, conc. Antioch., CLXI, 1185. — Secundo examine inter memoratos, conc. Hispanens. i, c. 2 (657), LXXXIV, 594. — Secundo jubendum ut oratio, canon. sub Ludovico II,

CXXXVIII, 625. — Secundum canonem auctoritatem et, conc. Meldens., CXXX, 197. — Secundum canonem auctoritatem, conc. Parisiens., CLXXXVII, 1256. — Secundum concilia priscorum, conc. Narbon., c. 6, LXXXIV, 611. — Secundum concilium Nicænum, *ibid.*, c. 5, LXXXIV, 611. — Secundum differentiam peccatorum, conc. Hipponens., c. 42, XCIX, 1069. — Secundum divinas Scripturas, conc. Toletan. iv, c. 1 (671), LXXXIV, 565. — Secundum quoque statutum nostri, conc. Rom., CXLVIII, 759. — Secundum traditas formas per, conc. Constantin. ix, CXXIX, 162. — Sedatione commune si modicum, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Sed et in tantum laboramus, conc. Roman., CXLVIII, 760. — Sed Deo tuo gratulare, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Sed diacnissas quoniam quidem, conc. Nicæn., c. 22 (523), XCIX, 1066. — Sed et Asianæ diocesis, conc. Constantin., c. 3 (581), LVI, 723. — Sed et de istis, conc. Condat., CXXXVIII, 675. — Sed et de rapinis, *ibid.*, 678. — Sed et hoc compertimus, conc. Ticiacum., id., 574. — Sed et hoc emendatione, conc. Cabillon., CXL, 987; CLXI, 870. — Sed et hoc ibidem, conc. Althelm., CXL, 611. — Sed et hoc pervenit, conc. Ticiac., CXXXVIII, 574. — Sed et hoc pro, conc. Toletan. v, c. 5 (664), LXXXIV, 391; CXXI, 484. — Sed et illa capitula, conc. Confluent., CXXXVIII, 676. — Sed et moderatio necessaria, conc. Sardic., c. 15 (572), LVI, 780; LXXXIV, 119; LXXXVIII, 893; CXXI, 276. — Sed id præterea ut non, conc. Arausic., c. 23 (479), LXXXIV, 257. — Sed illi ipsa veritas, conc. Roman., CXLVIII, 782. — Sed illud est statuendum, conc. Carthag., c. 50 LXVII, 196; LXXXVIII, 834; CXL, 431; CLXI, 547. — Sed et igitur neminem post, conc. Vener., c. 1 (415), LXXXIV, 246. — Seditionarii et usurarii, conc. Carthag. iv, c. 15 (436), LXXXIV, 27; XCIX, 1041. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Carthag. iv, c. 67 (456), LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 547; CXXXII, 222; CXL, 626; CLXI, 433; CLXXXVII, 244.

Sed it præterea ut deinceps, conc. Arausic., CXXI, 395. — Sed latere in vobis, conc. Atrabat., CXLII, 1284. — Sed nec hoc prætereundum, conc. Cabillon., CXL, 997; CLXI, 879. — Sed nec reliqua concilia, conc. Rom., CXLVIII, 756. — Sed neque rebellious vestre, conc. Atrabat., CXLII, 1307. — Sed priusquam statuta singulatum, conc. Rom., CXLVIII, 753. — Sed si aliquis lapsus, canon. sub Remigio, CII, 1109. — Segregandi informis dique sunt, conc. Arausic., CXXV, 395. — Senex et juvenis, dives, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Septem annis peniteat: tribus, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Septem annis episcopales sunt, canon. Wallin. (910), CXXXVIII, 479. — Septennale jejunium quod duodecim, canon. sub Edgardo, id., 511. — Septimæ collationis obiectu, conc. Toletan. x, c. 7 (694), LXXXIV, 44; CXXX, 512. — Septimo capitulo prohibemus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 918. — Septimo decimo ut ipsi, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Septimo examine reatum est, conc. Hispanens. ii, c. 7 (657), LVI, 1326; LXXXIV, 596; CXXX, 529; CLXI, 470. — Septimo ut sciant tempora, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — Sequentes consuetudinem prædecessorum, conc. Pistens., id., 705. — Sequimur per omnia sanctos, conc. Constantin., CLXI, 289. — Sermonem meum admittite fratres, conc. Carthag. iii, c. 45 (436), LXVII, 196; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 814; CXXX, 537. — Servas dum quoque de monachis, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1052. — Servetur et ista sententia, conc. Nicæna., c. 5 (523), LXXXIV, 94; CXXX, 257; CLXXXVII, 833. — Servis ecclesiæ et sacerdotum, conc. Aurelian., c. 15, XCIX, 1016. — Servum confugientem ad ecclesiam, conc. Theodon., CLXI, 222. — Servus qui ad ecclesiam, conc. Aurelian. i, c. 5, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXL, 711; CLXI, 222, 1097; CXXXII, 572. — Servus reatu atrociori, conc. Epaunens., c. 29, LXXXIV, 290. — Servus si absente aut nesciente, conc. Aurelian., CXL, 689; CLXI, 475. — Sexta actione compertimus, conc. Hispanens. ii, c. 6 (657), LXXXIV, 593; CXXX, 538; CLXXXVII, 981. — Sextæ discussionis obiecta, conc. Toletan. iii, CXXX, 511; CXXXII, 397. — Sextam sanctam synodum recipio, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 1790. — Sexto capitulo hortamur monachos, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 918. — Sexto decimo ut unusquisque, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Sexto que ipsi si cerdotibus, *ibid.*, 625. — Si abbas mulierem in, conc. Urbic., CXL, 812; CLXI, 571. — Si ad ecclesiam aliqua conc. Arelat. i, c. 8, XCIX, 1066; CXL, 745; CLXI, 125. — Si ad ecclesiam raptor, conc. Aurelian., c. 11, XCVI, 1057. — Si agrotans fuerit episcopus, conc. Rom. sub Adriano, CLXXXVII, 718. — Si alicujus uxor, canon.

Patricii (456), LIII, 825. — Si alienus uxor adulterata, conc. Ancyrit., c. 20 (314), LVI, 755; LXVII, 54. — Si alienus uxorem cum, conc. Neocæsar., c. 53 (314), id., 5. — Si alienus uxor fornicata, canon. Hibernens., CVI, 1304. — Si alienus uxor in adulterio, conc. racar. II, c. 28 (610), LXXXIV, 579. — Si aliquis mulier aleficio, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Si aliqua occasione filio, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Si aliqui discordantes sint, conc. Nannet., CXL, 1069. — Si aliquis causa explenda, conc. Wormat., id., 953. — Si aliquis clericus sive, conc. Elibert., CLXI, 826. — Si aliquis cum filiastra, conc. Wormer., CXXXII, 526. — Si aliquis excommunicatus fuerit, conc. Epsun., CXL, 69; CLXI, 1239; CLXXXVII, 1361. — Si aliquis ex fidelibus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 776. — Si aliquis inegritus monasterium, conc. Toletan., CXL, 795. — Si aliquis manducat aut, conc. Tribur., id., 836. — Si aliquis vim perperus, conc. Nicæn., c. 20 (525), XCIX, 629. — Si antequam redeamus aliqui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 776. — Si atrium habet mulitum, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Si auriga aut panominus, conc. Elibert., c. 62 (362), LXXXIV, 308; XXX, 419. — Si autem aliquis quicumque, conc. Carisiac., CXXXVIII, 644. — Si autem causa eventus, canon. sub Ludovico II, id., 798. — Si autem clericus fuerit, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si autem confitetur peccatum, *ibid.*, 1516. — Si autem dicitis vos, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 639. — Si autem dilecti fratris, conc. Carisiac., id., 644. — Si autem dominus servo, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si autem fuerit provocatum, conc. Carthag., c. 96 (597), LXVII, 211; LXXXVIII, 935; CLXXXVII, 655. — Si autem illi observatione, conc. Furonsens., CXXXVIII, 786. — Si autem dem frater, conc. Leodic., id., 607. — Si autem laici appellas, conc. Meldens., CXXXII, 258. — Si autem laicus uerit, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si autem mala ama, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 784. — Si autem nec ad concilium, conc. Carthag., c. 7 (597), LVI, 125. — Si autem non deceperit, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Si autem presbyteri vel, conc. Carthag. II, c. 8 (456), LVI, 425; LXVII, 190; LXXXIV, 190; LXXXVIII, 989, 994; CXXX, 332; CXL, 660; CLXXXVII, 366. — Si autem probatum fuerit, *ibid.*, c. 121 (397), LXVII, 221; LXXXVIII, 935. — Si autem qui necdum, conc. Meldens., CXXXII, 244; CXL, 821; CLXI, 621, 1257; CLXXXVII, 1702. — Si autem quis episcopus, conc. Sardic., c. 5 (571), LVI, 832. — Si autem quis repertus, *ibid.*, c. 2 (371), id., 832. — Si autem talis ecclesiasticus, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 478. — Si autem volens a plebe, conc. Antioch., c. 18 (311), LXVII, 919. — Si hos vel vacca, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si canis quidlibet manducet, *ibid.*, 1324. — Si capellas vestras presbyteris, conc. Meldens., CXXXII, 257. — Si clerici aut monachi, conc. Toletan., CLXXXVII, 826. — Si clerici in mutuum cadem, conc. Hierlens., c. 11 (384), LXXXIV, 524. — Si clerici vel monachi, conc. Chalcedon., c. 18 (431), XCIX, 1067. — Si clericum de quacunque, conc. Arelat., c. 15, id., 1046. — Si clericus adversus clericum, conc. Chalcedon., c. 9 (431), LXXXIV, 168; CXXX, 810; CLXI, 521; CLXXXVII, 836. — Si clericus aut laicus, conc. Aurelian. IV, c. 23, XCIX, 1035. — Si clericus cum velata, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — Si clericus distinctionem sui, conc. Aurelian. III, c. 20, XCIX, 1017. — Si clericus documenta quibus, conc. Agath., c. 26, id., 1055. — Si clericus vel si quis, Collect. S. Abbonis, CXXXIX, 505. — Si comes de isto regno, conc. Carisiac., CXXXVIII, 781. — Si comes obierit cuius, *ibid.*, 776. — Si concilio marito et ipso, conc. Mogunt., CXL, 826; CLXI, 626. — Si contigerit in una, conc. Sardic., c. 5 (347), VIII, 1320; LVI, 776; LXXXIV, 117; LXXXVIII, 690; CXXX, 274; CLXI, 369; CXL, 556. — Si contigerit in una, conc. Nicæn., c. 53 (325), LVI, 403. — Si contigerit ut episcopus, conc. Antioch., c. 14 (311), XCIX, 1057. — Si contingat quemcumque de, conc. Toletan., XI, c. 14 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 525. — Si quidam contra omnem, *ibid.*, III (627), CLXXXVII, 801.

Sicubi contigerit ut duo, conc. Araisic., c. 21 (479), XCIX, 1007. — Sicubi defunctus fuerit episcopus, conc. Tarrac., c. 12 (531), LXXXIV, 513; CXXX, 421; CLXXXVII, 931. — Si cui commendata res, conc. Incert. (744), LXXXIX, 829. — Si cui imponitur opus, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Si cui sacrificium per, canon. sub Attone, c. 74 (945), CXXXIV, 42. — Si cuius clerici uxor, conc. Elibert., c. 65 (362), LXXXIV, 308; CXXX, 419. — Si cuiusque munuscula, conc. Arvern. I, c. 13, LXXXIV, 293. — Si cuius uxor adulterata, conc. Ancyrit. (314), LXXXVIII, 881; CX, 388; XCVIII, 90; CV

682; — CXIX, 723; CXXXII, 505. — Si cuius uxor adulterium, conc. Bracar. II, c. 76 (610), LXXXIV, 584; CV, 683; CXXX, 587; CLXI, 616. — Si cuius uxor adulterium, conc. Nannet., CXXXII, 509. — Si cuius uxor constuprata, conc. Tribur., CXL, 827; CLXI, 627, 1282. — Si cuius uxor de, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 474. — Si cuius uxorem adulterium, conc. Neocæsar., c. 8 (314), LVI, 445; LXXXIV, 110; XCIX, 997; CXXX, 268; CLXXXVII, 192. — Si cum conscientia mariti, conc. Elibert., c. 70 (362), LXXXIV, 309; CXXX, 430; CXXXII, 511; CLXI, 615. — Sicut antiquitus a sanctis, conc. Agath. (544), id., 1100. — Sicut bonum est castitatis, conc. Carthag. IV, c. 104 (456), LXXXIV, 268; CXXX, 548; CLXI, 558; CLXXXVII, 1371; CXXXII, 579, 595. — Sicut canonum statutis firmatum, conc. Tarrac., c. 2 (531), LXXXIV, 511. — Sicut cordis corporisque, conc. Toletan. XVI, c. 3 (751), id., 538. — Sicut Deus hoc in corde, conc. Tustac., CXXXVIII, 719. — Sicut diocesim alienam tricennalis, conc. Toletan. IV, c. 53 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CXL, 702; CLXI, 246, 1096; CLXXXVII, 1028. — Sicut dominus papa Joannes, canon. sub Odone, CXXIV, 1126. — Sicut dominus papa Joannes, conc. Pontign., CXXXVIII, 771. — Sicut eis qui volentes, conc. Araisic. II, c. 21 (525), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1118. — Sicut enim episcopus non, conc. Nannet., CXXXII, 239; CXL, 681; CLXI, 208. — Sicut enim qui monasterium, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Sicut episcopum non decet manum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 515. — Sicut fidelium probitas magna, conc. Toletan. XVII, c. 8 (732), LXXXIV, 559. — Sicut in fide sancta, conc. Emerit., c. 2 (704), id., 616. — Sicut insolentia malorum regum, conc. Toletan. VI, c. 16 (676), LXXXIV, 400; CXXX, 492; CXL, 902; CLXI, 909. — Sicut in unaquaque ecclesia, conc. Rhemens., CXXXII, 237; CXL, 680; CLXI, 208, 1091; CLXXXVII, 1114. — Sicut meus avunculus vobis, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 651. — Sicut omnis qui diligit, conc. Toletan. XI, c. 4 (713), LXXXIV, 459; CXXX, 512. — Sicut per canonem, conc. Tarrac., c. 52 (551), CXXXIV, 58. — Sicut qui monasteria elegerunt, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXXXVII, 1101. — Sicut renatorum in baptismo, conc. Ebolicans., CXLVII, 250. — Sicut rex a regendo dicitur, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 483. — Sicut sine permisso abbatis, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Sicut summum bonum est, conc. Toletan. XVI, c. 9 (751), LXXXIV, 512. — Sicut ultus quod granditer, *ibid.*, c. 10 (751), id., 511. — Si de aliquibus dubium, conc. Leptinens., (745), LXXXIX, 825. — Si decanus in ministerio, canon. Hincmaro (877), CXXX, 802. — Si de omnibus jam, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Si de praelis contentio, canon. sub Ottone, id., 819. — Si desponsatus aliquis puellam, conc. Ancyrit., c. 24 (314), LVI, 754. — Si destructæ ecclesie de propriis, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Si de una causa, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Si devota fuerit et maritum, conc. Bracar. II, c. 30 (660), LXXXIV, 579. — Si diaconi aut presbyteri, conc. Aurelian., CXXX, 410. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, I, c. 6, LXXXIV, 275; XCIX, 1012; CXXX, 410; CLXI, 532; CLXXXVII, 589. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, c. 12, XCIX, 1017; CLXI, 860. — Si diaconus aut presbyter, conc. Epsun., c. 15, LXXXIV, 238; XCIX, 1012. — Si donator monachis ecclesia, conc. Julibon. (1080), CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 382. — Si disponens aliquis, conc. Neocæs., c. 4 (514), LVI, 756. — Si duo fratres in silva, conc. Tribur., CXXXII, 289; CXL, 770; CLXI, 735; CLXXXVII, 279. — Si duo fratres vel, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si duo in adventia, canon. Hibernens., XCVI, 1315. — Si duo vel tres viri, conc. Apulian., CLXXXVII, 1685. — Si duxerit vir uxorem, conc. Tribur., CXXXII, 331. — Si eam ex terra, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Si ea quam catechumenus, conc. Elibert., c. 10 (362), LXXXIV, 305; CXXX, 415. — Si ecclesia dederit cibum, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Si ecclesia solverit vinculum, *ibid.*, 1300. — Si ecclesia sub censu regis, *ibid.*. — Si enim domus Dei, conc. Turon., CXL, 691. — Si enim fuerit quispiam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si eodem peccato succubuerit, conc. Neocæsar. (314), CX, 475. — Si episcopo aut presbytero, conc. Wormat., CXXXIII, 537; CXL, 639; CLXI, 502; CLXXXVII, 615. — Si episcopus ad clericum, conc. Aurelian., II, c. 58, XCIX, 1015. — Si episcopus alium episcopum, conc. Regiens. (477), XCIX, 1010. — Si episcopus alterius clericum, conc. Arelatens. V, c. 7, id., 1015. — Si episcopus ante damnati, conc. Epsun., c. 20, LXXXIV, 280; CXL, 869; CLXI, 851, 1239; CLXXXVII, 835. — Si episcopus ante damnati conc. Aurelian., c. 28, XCIX, 1018. — Si episcopus a

subjectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Si episcopus, clerico vel, conc. Carthag. III, c. 79 (456), XCIX, 1038. — Si episcopus condito testamento, conc. Agath., c. 51 (514), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 933. — Si episcopus condito testamento, conc. Epaun., c. 13, LXXXIV, 288; XCIX, 1031. — Si episcopus de civitate, conc. Nicæn., c. 21 (325), XCIX, 1009. — Si episcopus exterminare voluerit, conc. Sardic. (371), CXXXII, 338. — Si episcopus humanitatis intuitu, conc. Aurelian. I, c. 19, LXXXIV, 277; CXXX, 411; CLXXXVII, 1133. — Si episcopus humanitatis obtentu, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Si episcopus in aliena, conc. Arausic., c. 10 (479), XCIX, 1049. — Si episcopus iudicatus fuerit, conc. Nicæn., c. 14 (325), id., 1037. — Si episcopus, presbyter vel, conc. Agath., c. 50 (514), LXXXIV, 270; CXXX, 405; CLXXXVII, 257. — Si episcopus quis aut presbyter, conc. Toletan. IV, c. 29 (671), LXXXIV, 375; CXXX, 472. — Si episcopus quis forte, conc. Sardic. (371), CLXXXVII, 840. — Si episcopus quod esse, conc. Nicæn., c. 56 (325), XCIX, 1015. — Si episcopus servum nesciente, conc. Aurelian. I, c. 8, XCIX, 1007. — Si episcopus tantum alicujus, conc. Vassens. I, c. 8 (180), XCIX, 1045. — Si episcopus unam de, conc. Toletan. III, c. 4 (627), LXXXIV, 332; XCIX, 1049; CXXX, 454; CLXI, 256; CLXXXVII, 927. — Si episcopus vel sacerdos, canon sub Edgardo, CXXXVIII, 506.

Si evenerit in una, conc. Sardic. c. 8 (371), LVI, 833. — Si ex laicis quispiam, conc. Herdens. (384), CLXXXVII, 801. — Si expositus ante ecclesiam, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Aurelian., c. 51, XCIX, 1063. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Arelatens., CXL, 712; CLXI, 257; CLXXXVII, 416. — Si femina consecrata sit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si femina ingenua accipit, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1252; CLXXXVII, 1434. — Si fieri possit nunquam, canon. sub Alfredo, (866), CXXXVIII, 458. — Si fieri possit nunquam, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si forte aliquis clericorum, conc. Arelat. III (461), CXXX, 582; CLXXXVII, 1120. — Si forte in ordinando, conc. Nicæn., c. 7 (325), XCIX, 1003. — Si forte isti libri ita, conc. Constant., CLXI, 1237. — Si forte quispiam aliquem, conc. Ticiu. III, CXXXVIII, 620. — Si frater cum muliere, conc. Tribur., CXXXII, 526; CLXI, 679. — Si frater cum muliere, conc. Vermer., CXL, 922. — Si fraudaveris amicum furtum, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Si fur aut latro, conc. Aurelian., CXL, 870; CLXI, 813; CLXXXVII, 933. — Si fur coram presbytero, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 475. — Si generaliter obedientum, conc. Toletan. III, c. 8 (721), LXXXIV, 495. — Signorum quoque usus a, conc. Arelat., CXLII, 1291. — Si habeat clericum qui, canon. sub Hincmaro (832), CXXV, 779. — Si habeat locum parvum, *ibid.* — Si habeat mansum habentem, *ibid.*, 777. — Si hac consecrata fuerit, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Si heredes iussa testatoris, conc. Mogunt., CXL, 904; CLXI, 911. — Si hi qui in penitentia, conc. Arelat. II, c. 12, XCIX, 1070. — Si hoc ita pacto, canon. sub Edmundo (941), CXXXVIII, 484. — Si hoc quoque omnibus, conc. Sardic., c. 16 (371), LXXXIV, 120; CXXX, 277; CLXI, 520. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Tribur., CXXXII, 526; CLXI, 678. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Vermer., CXL, 922; CLXXXVII, 1667. — Si homo incestum commiserit, conc. Lingon., CXXIV, 1090. — Si homo liber patrem, conc. Metens., CXXXII, 527. — Si igitur ex præcepto, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — Si illi tunc in, canon. sub Edmundo (941), id., 484. — Si in alicujus presbyteri, conc. Arelat. II, c. 23, LXXXIV, 244; CXXX, 381; CXL, 836; CLXI, 757. — Si inceptum boni operis, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Si infirmus infans ethnicus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Si ingenuus ingenuam fetu, canon. sub Ludovico II, id., 630. — Si in hæreticorum conventiculo, conc. Ebroic., CXI, VII, 250. — Si in hoc ipso peccato, conc. Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 757. — Si in infirmitate deprehensus, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Si in matricibus cathedris, conc. Carthag., c. 123 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 933. — Si in matricibus cathedris, conc. Milevit., c. 25 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 374. — Si in qualibet minori ætate, conc. Toletan. I, (694), CLXXXVII, 1105. — Si inter ecclesias vel alios, conc. Papiens., CXXXVIII, 831. — Si inter episcopos de, conc. Carthag. IV, c. 59 (456), XCIX, 1037. — Si in terra regis, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 478. — Si ipse presbyter visitet, canon. sub Hincmaro (832), CXXV, 779. — Si jubet Sanctitas vestra, conc. Carth. II, c. 3 (428), LXXXIV, 185; CXXX, 326; CLXXXVII, 1357. — Si laici capellas proprias, conc. Rhemens., CXL, 731.

— Si laici capellas proprias, conc. Conf., CLXI, 252. — Si laici clericos probabiles, conc. Parisiens., CXXIII, 268. — Si laici uxor in, conc. Bracar. II, CXXI, 343; CLXXXVII, 192. — Si laicus alium occidat, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si laicus clericum peremerit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si laicus cum laica, conc. Meldens., CXL, 826; CLVI, 626. — Si laicus fuerit quadraginta, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si laicus invitatus aliquem, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si legitimi accusatores crimina, conc. Agath., CLXXXVII, 607. — Si liber diebus festis, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si liber homo de, canon. sub Ludovico II, id., 760. — Si liber homo iustus, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si liber homo rectus, canon. sub Alfredo (866), id., 458.

Si maritus eam postea, canon. sub Edmundo (941), CXXXVIII, 482. — Si maritus uxorem aut, conc. Mogunt., CXXXII, 299; CXL, 773; CLXI, 739. — Si mater filium suum, conc. Eliberit. (362), CLXI, 894. — Si medicum gravia vulnera, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Si metropolitanus episcopus, conc. Agath., c. 33 (544), LXXXIV, 268; CXXX, 401; CXL, 562; CLXI, 576, 1186; CLXXXVII, 102. — Simili etiam statutum conditione, conc. Barcinon. II, c. 2, LXXXIV, 609. — Simili modo sacerdotes regina, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 472. — Simili providentia pro fidelibus, conc. Toletan. I, c. 6 (674), LXXXIV, 391; CXXX, 485. — Simili quoque modo, conc. Valerian., c. 5 (587), LXXXIV, 527; CXL, 451. — Similis conditio et de virginibus, conc. Toletan., CLXI, 588. — Simili sententia subiacebit, conc. Carth. II, c. 69 (436), LVI, 887; LXXXIV, 205. — Similis etiam his qui, conc. Lingon., CXXIV, 1096. — Similiter autem et circa, conc. Nicæn., c. 27 (325), LVI, 400. — Similiter autem et diaconissas, *ibid.*, c. 28 (325), id., 822. — Similiter autem si qui, conc. Ephes. (431), LXVII, 82. — Similiter constitutum ut illos, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Similiter constitutum ut nullus, *ibid.* Similiter de collectis quas, conc. Silvicens., CXXVIII, 602. — Similiter decrevimus ut laici, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 825. — Similiter de illis presbyteris, conc. Meldens., CXL, 649; CLXI, 492. — Similiter diximus ut neque, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Similiter et de conspirationibus, conc. Conf., CXXVIII, 675. — Similiter et de duabus, conc. Compend., CXXII, 527. — Similiter et de duabus, conc. Triburiens., CXL, 930. — Similiter et de eo, conc. Maras. II, CXXXVIII, 577. — Similiter et de eo, conc. Conf., id., 672. — Similiter et de episcopatibus, conc. Marsi., id., 356. — Similiter et de synodochiis, conc. Ticiu. I, id., 562. — Similiter et de synodochiis, *ibid.*, 570. — Similiter et de xenodochiis, *ibid.*, id., 613. — Similiter et de xenochois, si, conc. Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 145; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 877; CV, 687; CXXX, 268. — Similiter et hoc ad omnium, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 1015. — Similiter et ille homo, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Similiter et quod ab, conc. Bracar. II, CXXX, 585. — Similiter et reliqui clerici, canon. Apost. LXVII, 114; LXXXVIII, 849; CXXX, 17. — Similiter in Maticensi synodo, conc. Aurelian., CXL, 711; CLXI, 222, 1098. — Similiter nec alium quemlibet, conc. Chalon., CLXII, 718. — Similiter placuit custodiri, conc. Toletan. II, c. 2 (565), LXXXIV, 533; CXXX, 439. — Similiter placuit ut propter, conc. Carthag. III, c. 1 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 331. — Similiter si episcopus sciens, conc. African., XCIX, 1015. — Si moechaverit virgines quas, conc. Eliberit. (362), CX, 489. — Si monachus exundante ventre, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Si monachus in monasterio, conc. Autissiod., LXIII, 763. — Si mulier causa fornicationis, conc. Eliberit. (362), CLXI, 740. — Si mulier cum muliere, conc. Acyril. (314), CX, 499. — Si mulier maritum suum, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 301; CXL, 774. — Si mulier maritum suum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si mulier more fornicationis, conc. Ancyrit. (314), CL, 470. — Si mulier negat adulterium, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 475. — Si mulier viro derelicto, conc. Agath., XCIX, 1057. — Si mulier vivente legitimo, conc. Conf. (CXXXVIII), 817. — Sin aliquando dederit illi, conc. Ebroic., CXI, VII, 249. — Sine fide teste apostolo, conc. Rhemens., CXXXV, 405. — Sine offensione ecclesie his, conc. Nicæn. II (787), CXXIX, 486. — Sine oratione sacerdotali, conc. Rom. sub Leone IV, CLXXXVII, 1118. — Sin et ipsa cum, canon. sub Edmundo (941), CXXXVIII, 482. — Singularum ecclesiarum rusticarum, conc. Chalon. don. (451), LXXXVII, 904; CXXXII, 195; CXXIX, 491; CXL, 702. — Singulis quoque diebus Veneris, conc. Gratel. (928), CXXXVIII, 469. — Singularum episcoporum ecclesie cum, canon. sub Widone, id., 739. — Si

nos in Dei sanctorumque, conc. Caristac., i. l., 777. — Sint episcopi fideles et, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Sint manifestae res proprie, canon. Apostol., CLXXXVII, 892. — Si oraria duo nec, conc. Toletan. iv, CXXX, 474. — Si ordinatus vel alienigena, conc. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si parochianus admonitiones non, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si particula membri claudicantis, conc. Intingford. (908), CXXXVIII, 462. — Si parvulus aegrotans ad, canon. sub Theodulfo, c. 19 (915), CXXXIV, 52. — Si parvulus aegrotans ad, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Si pater et filius, conc. Chalced. (451), CLXXXVII, 1446. — Si per ignorantiam episcopi, conc. Carthag. iv, (436), CXXX, 547. — Si permittit bonum patientiam, conc. Carthag., LXVII, 208; CXL, 563; CLXI, 577. — Si permittit bonum patientiam, conc. Milevit., c. 15 (440), LXXXIV, 232; CXXX, 573. — Si per ordinationem regiam, conc. Parisiens., CLXI, 1151; CLXXXVII, 529. — Si placet necessarium esse, conc. Sardic., c. 6 (571), LVI, 855. — Si plures heredes contenderint, conc. Triburiens., CXXXII, 257; CXL, 679; CLXI, 207; CLXXXVII, 1035. — Si poenitentem sciens episcopus, conc. African., XCIX, 1019. — Si porci in glande, canon. Hibernens., XCVI, 1222. — Si porcus per annonam, *ibid.* — Si porcus sanguinem biberit, *ibid.*, 1306. — Si presbyter absque vino, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si presbyter ad rectum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si presbyter ad tempora, conc. North., CXXXVIII, 525. — Si presbyter aliis in, *ibid.*, 522. — Si presbyter aliis iustum, *ibid.* — Si presbyter alium contemperit, *ibid.* — Si presbyter alium non, *ibid.*, 523. — Si presbyter anniversarios ritus, *ibid.* — Si presbyter archidiaconi edictum, *ibid.*, 521. — Si presbyter baptismum vel, *ibid.* — Si presbyter barham vel, *ibid.*, 523. — Si presbyter concubinam suam, *ibid.* — Si presbyter confertus cibo, conc. Matiscon., XCIX, 1014. — Si presbyter criminis sit, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter cum alio, *ibid.*, 522. — Si presbyter cum armis, *ibid.*, 535. — Si presbyter ebriosus aut, *ibid.* — Si presbyter ecclesiam dedecoret, *ibid.*, 522. — Si presbyter episcopum proprium, *ibid.*, 531. — Si presbyter extra consecratum, *ibid.*, 522. — Si presbyter foris fracturam, conc. Julionon. (1080), CLXXXVIII, 582. — Si presbyter iniuste extra, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter in ligneo, *ibid.*, 522. — Si presbyter in non, *ibid.*, 523. — Si presbyter inter vicinos, *ibid.*, 521. — Si presbyter iusto tempore, *ibid.* — Si presbyter male absolverit, *ibid.*, 523. — Si presbyter ordalium male, *ibid.* — Si presbyter ordinatus deprehenderit, conc. Compend., CLXXXVII, 507. — Si presbyter populo male, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter prae infirmitate, conc. Valens., CXL, 1070. — Si presbyter qui corporale, conc. Neoces. (314), LXVII, 56. — Si presbyter rem ecclesiae, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si presbyter rem indecentem, *ibid.* — Si presbyter saepius quam, *ibid.* — Si presbyter sanctam Eucharistiam, *ibid.* — Si presbyter satisfactionem fecerit, conc. Julionon. (1080), CLXIX, 1225. — Si presbyter se iustitiae, conc. North., CXXXVIII, 523. — Si presbyter synodum declinauerit, *ibid.* — Si presbyter sua sponte, *ibid.*, 522. — Si presbyter tonsuram suam, *ibid.*, 525. — Si presbyter tributum laicis, *ibid.*, 521. — Si presbyter vel diaconus conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275. — Si presbyter vel diaconus, conc. Carthag., XCIX, 1071. — Si presbyter vel monachus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si presbyter vel monachus, *ibid.* — Si presbyter vel monachus, *ibid.* — Si princeps voluerit rem immobilem, conc. Sylvanect., CXL, 706. — Si priorum canonum sententia, conc. Emerit., c. 12 (704), LXXXIV, 620. — Si propter pupillos et viduas, conc. Sardic., c. 10 (571), LXXXIV, 418; CXXX, 276. — Si publicis sacramentorum gestis, conc. Toletan. viii (691), CLXI, 782; CLXXVII, 1104. — Si puella sita in puerili, conc. Hibernens., CXL, 881. — Si puella sita in puerili, conc. Eliberit. (362), CLXI, 801. — Si puella sita in puerili, conc. Ancyrit. (314), i. l., 1230. — Si qua causa ante, canon. Hibernens., XCVI, 1223. — Si qua contentio circa, *ibid.* — Si qua contumacia inter, *ibid.*, 1235. — Si qua de rebus, conc. Ancyrit., c. 15 (314), LVI, 439; LXXXIV, 107; CXXX, 204. — Si qua domina furore zeli, conc. Wormat., CLXI, 735. — Si quae a religiosis, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Si quae mulieres fuerint, conc. Aurelian., 1053. — Si quae oblationes, conc. Aurelian. n, c. 5 LXXXIV, 219; XCIX, 1032. — Si parochia, conc. Aurelian., XCIX, 1049. — Si quae quaestiones, canon. S. Patricii, LIII, 824. — Si quae sanctionales causa, conc. Vernens. (844), CXIX, 615; LXXXVIII, 512. — Si quaestiones in hac, canon. Hibernens., XCVI, 1228. — Si quae uxor

duos, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quae viduae quamlibet, conc. Carthag., CLXI, 580. — Si quae virgo desponsata, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si qua femina furore, conc. Eliberit., c. 5 (362), LXXXIV, 502; CV, 681; CXXX, 425; CXXXII, 296; CXL, 769; CLXI, 697; CLXXXVII, 277. — Si qua in ecclesia, conc. Arelat., XCIX, 1064. — Si qua mulier a conc. Gangr. (525), LXVII, 58. — Si qua mulier absente, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 298. — Si qua mulier ad, conc. Rom., CLXXXVII, 1638. — Si qua mulier arripuerit, conc. Gangr., c. 15 (525), LVI, 789. — Si qua mulier datorea, canon. Wallim. (940), CXXXVIII, 474. — Si qua mulier derelicto, conc. Gangr., c. 14 (525), LVI, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXII, 653; CLXXXVII, 165. — Si qua mulier duos fratres, conc. Bracar. n, c. 79 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 587; CLXI, 677. — Si qua mulier duos fratres, conc. Rom. sub Martino, CXXXII, 521. — Si qua mulier existimet, conc. Gangr. c. 77 (525), LVI, 790. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Bracar. n, c. 77 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 587; CLXI, 675, 745. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Ancyrit. (341), CXIX, 723. — Si qua mulier hoc, conc. Gangr., c. 15 (525), LVI, 451; LXXXIV, 114; XCIX, 1047. — Si qua mulier mortem, conc. Vermer., CXXXII, 507; CXL, 775; CLXI, 740; CLXXXVII, 1454. — Si qua mulier non habens, conc. Nannet., CXXXII, 510. — Si qua mulier praegnans, conc. Bracar. n, c. 54 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVI, 1836. — Si qua mulier propter, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXVIII, 887; CXL, 805; CLXI, 364, 1180; CLXXXVII, 522. — Si qua mulier propter, *ibid.*, LVI, 58; LXXXVIII, 886; LXL, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXXVII, 522. — Si qua mulier pro-solito, *ibid.*, CXXXII, 571. — Si qua mulier rem, conc. Wallim. (940), CXXXVIII, 475. — Si qua mulier se proclamaverit, conc. Vermer., CXXXII, 530; CXL, 821; CLXI, 621, 1276. — Si qua mulier viro, conc. Gangr. c. 15 (525), LVI, 451; LXXXVIII, 896; CXXX, 271; CXXXII, 571; CLXI, 635; CLXXXVII, 165. — Si qua per adulterium, conc. Eliberit., c. 65, (362), LXXXIV, 508; CXXX, 419; CXL, 931, CLXI, 685. — Si quatuor aut quinque, conc. Mogunt., CXXXII, 505; CXXXVIII, 586. — Si quatuor aut quinque, conc. Vermer., CXL, 775; CLXI, 740. — Si qua usque in finem, conc. Eliberit., c. 61 (362), LXXXIV, 508, CXXX, 419. — Si qua vidua episcopi, conc. Toletan. i, c. 18 (433), LXXXIV, 531; CXXX, 456. — Si qua vidua episcopi, conc. Bracar. n, c. 29 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 160. — Si qua vidua fuerit, conc. Eliberit., c. 72 (362), LXXXIV, 509; CXXX, 420; CLXXXVII, 1455. — Si qua virgo se, conc. Chalcedon., c. 16 (451), LXXXIV, 169; CXXX, 512; CLXXXVII, 1583. — Si qui altario Domini, conc. Aduens., XCVI, 379. — Si qui proprio episcopo, conc. Antioch., c. 12 (341), LXI, 796; CV, 879. — Si qui a simoniaco, conc. Placentin., CLXXXVII, 535. — Si qui autem alienos, conc. Arausic. (479), CXXX, 592. — Si qui autem clerici, conc. Ephesin. (431), LXVII, 82. — Si qui autem clericorum, *ibid.*, XLV, 1760. — Si qui clerici ab, conc. Carthag., CLXI, 455; CLXXXVII, 565. — Si qui clerici in, conc. Ilerdens. (584), CXXX, 429; CXXXII, 222; CXL, 661; CLXI, 505. — Si qui clerici ministeria, conc. Aurelian. n, c. 12, LXXXIV, 281. — Si qui clericorum ut, *ibid.*, c. 24, LXXXIV, 283; XCIX, 1064; CLXXXVII, 326. — Si qui confugerint ad, conc. Nicen., c. 26 (525), LVI, 599. — Si quicunque ex gradu, conc. Tribur., CLXI, 501. — Si quidem sancta institutio, conc. Casaraug. iii, c. 2 (729), LXXXIV, 519. — Si qui de Pauli, conc. Nicen., c. 19 (525), LVI, 850. — Si quid supra manserit, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Si qui eorum qui, conc. Gangr., c. 19 (525), LXXXIV, 114. — Si qui episcopi constituti, conc. Ancyrit. (314), LXVII, 52; LXXXVIII, 857; CXL, 500; CLXI, 574; CLXXXVII, 459. — Si qui episcopi suscepti, *ibid.*, c. 18 (514), LVI, 440; LXXXIV, 107; CXXX, 265. — Si qui ergo clerici, conc. Chalcedon. (451), CXL, 861; CLXI, 802; CLXXXVII, 826. — Si qui ex fratribus, canon. sub Attone, c. 52 (915), CXXXIV, 58. — Si qui ex servis, conc. Toletan. iii, c. 15 (627), LXXXIV, 354; CXXX, 456. — Si qui facile se, conc. Nicen., c. 15 (525), LVI, 761. — Si qui illi secedant, conc. Gangr., c. 16 (525), LXVII, 58; LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 635; CLXXXVII, 164. — Si qui forte sacerdotibus, conc. Eliberit., c. 17 (362), LXXXIV, 504; CXXX, 416. — Si qui hiantem oppresserint, conc. Aurelian., CXL, 931. — Si qui in clero sunt, conc. Ancyrit. (314), CLXI, 274. — Si qui in discrimine, conc. Toletan. iv (671), CXXX, 475. — Si qui infantem oppresserint, conc. Arelat., CLXI, 685. — Si qui infantes suos, conc. Bracar., *id.*, 85. — Si qui inventi fuerint famosos, conc.

gliberit. (363), CXXX, 418; CLXI, 286; CLXXXVII, 716. — Si quilibet consistentem, conc. Arausic., c. 8 (479), LXXXIV, 255. — Si quilibet ordiatus in, conc. Toletan., c. 17 (325), LVI, 820. — Si qui oblationes aliorum, conc. Vasens., CXXXII, 355. — Si qui ordinari petunt, conc. Meldens., CLXI, 451, 1156. — Si qui ordinati sunt, conc. Nicen., c. 17 (325), LVI, 820. — Si qui parentes idem, conc. Elberit., c. 5 (363), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CXXXII, 312; CLXI, 594; CLXXXVII, 1463. — Si qui post depositum, conc. Nicen. (325), XCIX, 1061. — Si qui post sanctam, conc. Arelat. II, CXXX, 582. — Si qui presbyteri sine, conc. Nicen. (325), LXXXVIII, 875; CX, 475. — Si qui presbyteri vel, conc. Carthag. III (136), CLXI, 504. — Si qui propter viudictam, conc. Compend., CXXXII, 537. — Si qui provinciales episcopi, conc. Ephes. (431), LXVII, 82.

Si quis ab alio, conc. Lugdun., CLXI, 123. — Si quis ab episcopo, conc. Aurelian. I, c. 4, LXXXIV, 275; XCIX, 1017; CXXX, 409; CLXXXVII, 645. — Si quis abscedit semetipsum, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 849; CXXX, 16; CLXXXVII, 302. — Si quis acceperit, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Si quis acceperit permissionem, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Si quis acceperit vel, conc. Gangr., c. 7 (325), LVI, 450. — Si quis accepit uxorem, conc. Compend., CXXXII, 531; CXI, 821; CLXI, 621, 1276; CLXXXVII, 1508. — Si quis accepta professaque, conc. Epau., c. 16, LXXXIV, 288. — Si quis ad aliquam, conc. Claramont., CLXII, 719. — Si quis ad clericatum, conc. Rom. sub S. Sylvestro (324), VIII, 826. — Si quis ad ecclesiam, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si quis adeo insanus, conc. Sardic. (371), VIII, 1517. — Si quis ad hoc, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 309. — Si quis adeo insanus, conc. Arausic. II (529), LXVII, 1145. — Si quis ad iudicium, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis ad mallum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 650. — Si quis ad ministerium, conc. Bracar. II, c. 39 (610), LXXXIV, 581. — Si quis ad scandalum, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si quis ad templum, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Si quis adulterium commiserit, conc. Ancyril., c. 20 (514), LVI, 441; LXXXIV, 108; XCIX, 1013; CXXX, 266. — Si quis adulterium committit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis advena, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Si quis advena ingressus, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Si quis adversus sacerdotes, canon. sub Remigio, CII, 1098. — Si quis aegritudine faciente, conc. Nicen., c. 1 (325), LVI, 825. — Si quis aegrotus baptizatus, conc. Neocesar., c. 12 (514), id., 757. — Si quis agrum aut, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis aliam alteri, *ibid.*, 1321. — Si quis alium posthac, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 490. — Si quis alibi consistentem, conc. Arausic. (479), CXXX, 392. — Si quis alios ad, conc. Matiscon., XCIX, 1062. — Si quis alios miserandis, conc. Arausic. II, c. 9 (525), LL, 745; XLV, 1786; LXVII, 1147; LXXXIV, 286. — Si quis aliquem de, conc. Ticin. III, CXXXVIII, 619. — Si quis aliquo ecclesiastico, conc. Agath. (544), CLXI, 496. — Si quis alium cum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis alium per, conc. Rothomag., CXL, 1007; CLXI, 1068. — Si quis alium veneficio, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis altario Dei, conc. Herdens. (884), CXXX, 428. — Si quis alterius in, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis alterius sponsam, conc. Lingon., CXXXIV, 1106. — Si quis alterum ferit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis alterum occidere, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si quis a medicis, conc. Nicen. (325), LXXXVIII, 884; CLXXXVII, 505. — Si quis ancillam se miscuerit, canon. apostol., XCIX, 998. — Si quis ancillam alterius, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis ancillam aut, *ibid.*, 1322. — Si quis ancillam aut, *ibid.*, 1323. — Si quis ancillam suam, *ibid.*, 1324. — Si quis animalia vicini, *ibid.*, 1322. — Si quis animas et, conc. Bracar. I, c. 9 (599), LXXXIV, 651; CXXX, 567. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 661; CXXX, 567. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 665; CXXX, 567. — Si quis ante annos, conc. Mogunt., CXL, 792; CLXI, 1174. — Si quis ante viginti, conc. Bracar. II, c. 81 (610), LXXXIV, 585; LXI, 686. — Si quis Apocalypsim deinceps, conc. Toletan. IV (671), CLXI, 512. — Si quis a proprio, conc. Antioch., c. 6 (341), LVI, 708, 798; LXVII, 62; LXXXIV, 124; LXXXVIII, 841, 888; CV, 880; CXXX, 261; CXXXII, 357; CXL, 63; 867; CLXI, 493, 851, 1235; CLXXXVII, 838. — Si quis a proprio, *ibid.*, c. 12 (341), LVI, 709; LXVII, 64; LXXXIV, 125; CXXX, 282; CLXXXVII, 1119. — Si quis ariolos, aruspices, conc. Rom. sub Gregorio, CLXXXVII, 1546. — Si quis artifex opus, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Si quis astrologia vel, conc. To-

letan. I, c. 15 (455), LXXXIV, 554. — Si quis audet dicere, conc. Ephes., c. 5 (451), LXXXIV, 158; CXXI, 500; CLXI, 67. — Si quis audet dicere, conc. Ephes., c. 8 (451), LXXXIV, 158; CXXX, 300; CLXI, 68. — Si quis autem abbas, conc. Tribur., CXL, 811; CLII, 570; CLXXXVII, 1088. — Si quis autem acceptam, conc. Toletan. I, c. 14 (435), LXXXIV, 531; CXXX, 435. — Si quis autem adesse, conc. Arelat. II, c. 19 (460), LXXXIV, 244; CXXX, 580; CLXXXVII, 102. — Si quis autem ausus, conc. Nicen., c. 17 (325), LVI, 398, 764, 821; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 537. — Si quis autem concupita, conc. Neocesar., c. 4 (514), 441. — Si quis autem contraria his, conc. Nicen., c. 5 LVI, (325) id., 817. — Si quis autem contumax, conc. Matiscon., XCI, 1074. — Si quis autem dixerit, conc. Toletan. I, c. 1 (435), LXXXIV, 535. — Si quis autem audet, conc. Hibernens., XCVI, 1312. — Si quis autem ebrius, *ibid.*, 1316. — Si quis autem episcoporum, conc. Hippelens., CXL, 562; CLXI, 376. — Si quis autem episcopum, conc. Elberit., c. 75 (363), LXXXIV, 310; CXXI, 494. — Si quis autem iacurrerit, conc. Nicen., c. 3 (325), LVI, 817. — Si quis autem legationem, canon. sub Remigio, CII, 1102. — Si quis autem mancipia, conc. Arausic. c. 6 (479), LXXXIV, 253; CXXX, 391. — Si quis autem post acceptam, *ibid.*, c. 25, id., LXXXIV, 257; CXXI, 593. — Si quis aut episcopos, conc. Andegav., CL, 64. — Si quis aut episcopos, conc. Turonens., CXIII, 1111. — Si quis aut ex, conc. Lingon., CXXXIV, 1095. — Si quis balationes ante, conc. Bracar. CXL, 839; CLXI, 759. — Si quis benedictione punitentiam, conc. Aurelian. II, c. 28, LXXXIV, 284. — Si quis caballum, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis caballum alterius, *ibid.*. — Si quis caballum alterius, *ibid.*. — Si quis caballum aut, *ibid.*, 1321. — Si quis caballum comparaverit, *ibid.*, 1324. — Si quis Kalendas Januarias, conc. Rom. sub Zacharia, CLXXXVII, 1568. — Si quis capillum invocandis, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis caput alterius, *ibid.*, 1321. — Si quis carnem manducantem, conc. Gangr., c. 2 (325), LVI, 450; LXVII, 56; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 884; CV, 879; CXXX, 270; CXXXII, 371; CLXI, 270; CLXXXVII, 167. — Si quis casu faciente, conc. Inceri. (744), LXXXIX, 829. — Si quis casu non volens, conc. Nannet., CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 135. — Si quis catholicus capillos, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis causa fornicationis, *ibid.*, 1332. — Si quis causa furti, *ibid.*. — Si quis christianitatem suam, canon. sub Alfredo (868), CXXXVIII, 457. — Si quis christianum ad, canon. sub Edgardo, id., 509. — Si quis clericorum detectus, conc. Elberit., c. 30 (363), LXXXIV, 301; CXXX, 416; CLXI, 805, 1167; CLXXXVII, 246. — Si quis clericorum iuxta, conc. Aurelian. II, c. 25, LXXXIV, 285. — Si quis clericorum vel, conc. Bracar. I, c. 13 (599), id., 561; CXXX, 568. — Si quis clericorum volens, canon. S. Patricii (450), LIII, 828. — Si quis clericum, *ibid.*. — Si quis clericum verberaverit, conc. Tribur., CXXXII, 292. — Si quis clericus adulterasse, conc. Aurelian. III, XCIX, 1012; CLXI, 1162; CXXXVII, 508. — Si quis clericus adulterasse, conc. Toletan. IV (671), CLII, 616. — Si quis clericus a gradu, conc. Arelat. II, c. 3 (460), LXXXIV, 244. — Si quis clericus aut, conc. Carthag., CXXXII, 220. — Si quis clericus aut, conc. Agath. (544), CXL, 871; CLXI, 813. — Si quis clericus aut, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 842; CXXI, 15; CXXXII, 274. — Si quis clericus aut, conc. Carthag., CXL, 654; CLXI, 499. — Si quis clericus catus, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Si quis clericus cum, conc. Chalcedon., c. 9 (451), LVI, 541, 878; LXVII, 88; LXXXVIII, 902; CV, 881; CXL, 635; CLXI, 494. — Si quis clericus damnum, conc. Agath. (544), CXXXII, 355. — Si quis clericus furtum, *ibid.*, c. 5 (544), LXXXIV, 265; CXXX, 400; CXXXII, 355. — Si quis clericus furtum, conc. Aurelian. XCIX, 1012; CXXXII, 347. — Si quis clericus in, conc. Toletan. IV, c. 46 (671), LXXXIV, 379; CXXX, 474; CXXXII, 333; CXL, 871; CLXI, 813. — Si quis clericus in falso, conc. Epauens., c. 9, LXXXIV, 287; CXXXII, 348. — Si quis clericus in necessitate, conc. Tarracon., CLXI, 523, 808. — Si quis clericus laicum, canon. Hibernens., XCVI, 1331. — Si quis clericus monachus, conc. Aurelian. I, c. 26, LXXXIV, 270; CXXX, 412; CLXXXVII, 1548. — Si quis clericus pernam, conc. Arelat. II, c. 14 (460), LXXXIV, 245; CXL, 1041; CXXX, 380; CLXI, 803. — Si quis clericus post actam, conc. Arvern. II, c. 4, LXXXIV, 238. — Si quis clericus praeberit, conc. Aurelian., CXXXII, 348. — Si quis clericus propter, conc. Caesaraug., CXXX, 458. — Si quis clericus quamvis, conc. Tribur., CXL, 777; CLXI, 741. — Si quis clericus quilibet, conc. Parisiens., LXXX, 451. — Si quis clericus solidam, conc. Tarracon.,

XX, 421; CLXXXVII, 939. — Si quis clericus vel, non. Hibernens., XCVI, 1326. — Si quis clericus vexas, conc. Aurelian., CXL, 1003; CLXI, 884. — Si quis ire velit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis colligit, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Si quis illigit pecuniam, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Si quis commendaverit animam, *ibid.*, 1287. — Si quis misso delicto, *ibid.*, 1325. — Si quis concupita morte, conc. Neocæsar., c. 4 (514), LXXXIV, 109; CXXX, 7. — Si quis conduxerit, canon. S. Patricii (450), II, 826. — Si quis confugerit ad, conc. Nicæn., c. 19 (25), LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVIII, 507. — Si quis conjugatus vult, conc. Constant. IV (809), *id.*, 1401. — Si quis conjugem suam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis conjugia humana, conc. Bracar. c. 11 (599), LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis concubinas in, conc. Rom., CXL, 785. — Si quis contemnendos duxerit, conc. Gangr., c. 11 (325), LVI, 451; CXXXIV, 115; CXXX, 271. — Si quis contemnit fidelium, *ibid.*, LVI, 789. — Si quis contempto fideiussore, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Si quis contentiones vel, conc. Agath. (544), CXI, 882; CLXI, 815. — Si quis contra hoc, conc. Suession. (744), LXXXIX, 828. — Si quis contra regiam, conc. Andegav., CXXXII, 542. — Si quis contumax vel, conc. Mediomat., CXL, 711; CLXI, 23. — Si quis contumax vel, conc. Tribur., CLXXXVII, 967. — Si quis convictus fuerit, conc. Aquilegran., CXL, 90. — Si quis convictus fuerit alios, conc. Matiscon., CLXI, 786; CLXXXVII, 1152. — Si quis credit quia, conc. Bracar. I (599), LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis cujuscunque munuscula, conc. Lingon., CXXIV, 997. — Si quis cujuscunque munuscula, conc. Mogunt., CXI, 864; CLXI, 851. — Si quis cujuslibet animalis, conc. Bracar. II (610), CXXX, 587. — Si quis cujuslibet honoris, conc. Carthag. V (458), CLXXXVII, 1119. — Si quis cum bestia, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis cum clericis, canon. apostol., LXVII, 144; LXXXVIII, 549; CXXX, 17. — Si quis cum commatre, conc. Worm., CXXXII, 528. — Si quis cum damnato, can. apostol., LXVII, 142; LXXXVIII, 541; CXXX, 15; CXXXII, 527. — Si quis cum duabus, conc. Tribur., *id.*, 526; CXI, 920. — Si quis cum duabus, *ibid.*, CXXXII, 526; CXL, 920; CLXXXVII, 862. — Si quis cum duabus sororibus, conc. Wormat., CXXXII, 528; CLXI, 685. — Si quis cum Ecclesia, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si quis cum excommunicato, canon. apost., LXVII, 142; LXXXVIII, 541; CXXX, 15; CXXXII, 527; CXL, 866; CXLI, 851; CXLI, 853. — Si quis cum filiastra, conc. Wormat., CXXXII, 528. — Si quis cum filiastra, conc. Vermer., CXL, 921. — Si quis cum fraude, can. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis cum matre, conc. Compènd., CXXXII, 527. — Si quis cum matre, conc. Vermer., CXL, 921; CLXI, 678; CLXXXVII, 1667. — Si quis cum matre et, conc. Tribur., *ibid.*, 1668. — Si quis cum monachis, conc. Aurelian., CXXXIX, 490. — Si quis cum moniali, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis cum moniali, conc. Northumb., *ibid.*, 524. — Si quis cum muliere libera, conc. Toletan., CLXI, 1254. — Si quis cum noverca, conc. Vermer., CXXXII, 528; CXI, 921. — Si quis cum noverca, conc. Tribur., CLXXXVII, 1505. — Si quis cum uxore fratris, conc. Compènd., CXXXII, 528. — Si quis cum uxore, conc. Tribur., CXL, 922. — Si quisque ex gradu, conc. Tribur., CXL, 660. — Si quis custodierit clavum, canon. Hibern., XCVI, 1290. — Si quis dat aut accipit, conc. Gangr., LVI, 789. — Si quis de alio chrismate, conc. Lugdun., CXL, 740; CLXI, 1067; CLXXXVII, 1838. — Si quis de aliquibus, conc. Antioch., CXXX, 282. — Si quis de alterius monasterio, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 514. — Si quis de catholica, conc. Eliberit., LXXXIV, 504; CXXX, 416. — Si quis decernit presbyterum, conc. Agath., CXL, 689; CLXI, 196. — Si quis decimas retineat, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 460. — Si quis de clericis, conc. Casarog., LXXXIV, 516; CXXXIX, 489. — Si quis de clericis, conc. Arelat. II, CXXX, 379. — Si quis de clericis, conc. Agath., CXXX, 403; CLXI, 234. — Si quis de clericis documenta, conc. Aurelian., CLXXXVII, 915. — Si quis de corpore exiens, conc. Bracar. II, LXXXIV, 586; CXXX, 588; CLXXXVII, 1359. — Si quis dederit vel, conc. Gangr., LXXXIV, 115; CV, 879; CXXX, 271; CXL, 702; CLXI, 248. — Si quis de episcopis, conc. Antioch., CLXI, 852, 1253. — Si quis de fure neclens, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si quis de Gallis, canon. Hibern., XCVI, 1326. — Si quis Dei ancillam, conc. Roman., CXXXII, 520. — Si quis deinceps episcopatum, conc. Rom., sub S. Gregorio VII, CLXXXVIII, 1048. — Si quis de laicis, conc. Gerundens., CXXX, 425. — Si quis de laicis, conc. Aurelian., CXL, 632; CLXI, 479, 1144; CLXXXVII, 192. — Si quis de

ordine sacerdotum, conc. Meldens., CXXXII, 241; CXI, 641; CLXI, 209, 1091; CLXXXVII, 758. — Si quis de parochianis, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si quis depositus de, conc. Antioch., XCIX, 1018. — Si quis depositus pro, canon. apost., *ibid.*. — Si quis de potentibus, conc. Toletan. I, LXXXIV, 531; CXXX, 435; CXXXII, 293. — Si quis de propria, conc. Rom., CXL, 785. — Si quis dereliquerit proprios, conc. Gangr., LVI, 451, 790; LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 653; CLXXXVII, 167. — Si quis despiciat eos, *ibid.*, LXXXVIII, 885; CXL, 1007; CLXI, 889; CLXXXVII, 224. — Si quis desponsaverit sibi aliquam, conc. Tribur., *id.*, 1595. — Si quis de anno, *ibid.*, CXL, 931; CLXI, 683. — Si quis disconum se permiserit, conc. Eliberit., LXXXIV, 510; CXXX, 420. — Si quis diaconus regens plebem, *ibid.*, LXXXIV, 510; CXXX, 420; CXXXII, 241. — Si quis diaconus regens, conc. Turon., CXL, 744; CLXI, 126. — Si quis dicit creationem, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis dicit Deum, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500; CLXI, 68. — Si quis dicit diabolum, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis dicit filium, *ibid.*, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis dicit ideo dixisse, conc. Carthag., LVI, 487; XLV, 1728. — Si quis die Dominico, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si quis die Dominica, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 461. — Si quis discernit presbyterum, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXIV, 113; CXXX, 270; CLXXXVII, 162. — Si quis divinationes vel auguria, conc. Aurelian., XCIX, 1051. — Si quis dixerit atque, conc. Toletan. I, LXXXIV, 534. — Si quis dixerit quod, statut. Ottonis, CXXXVIII, 849. — Si quis dixerit vel, conc. Toletan. I, LXXXIV, 534. (In eodem tomo et in eadem pagina citantur adhuc 15 canones ejusdem concilii sic incipientes). — Si quis docet domum, conc. Gangr., LVI, 450, 788; LXVII, 58; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 885; CXXX, 270; CXL, 692; CLXI, 216; CLXXXVII, 166. — Si quis docuerit sacerdotem, canon. apost., *id.*, 162. — Si quis dogmata, sanctiones, conc. Leonis papa, CLXL, 535. — Si quis domum alienam, conc. Carisiac., CXXXVIII, 647. — Si quis domum alienam, conc. Conc., *id.*, 679. — Si quis dubitet a presbytero, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis duodecim signa, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis ea quæ arbitratur, conc. Gangr., LVI, 790. — Si quis ea quæ offeruntur, *ibid.*, 789. — Si qui se carnal, conc. Arelat. II, CXXX, 380. — Si quis ecclesiam aut ecclesiasticam, conc. Trecens., CLXIII, 475. — Si quis ecclesiam requirat, canon. sub Edmundo (911), CXXXVIII, 483. — Si quis ecclesiam necessariis, conc. Northumbr., *id.*, 522. — Si quis ecclesiasticam pacem, *ibid.*, 522. — Si quis ecclesiasticas fructuum, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis edens absque sanguine, *ibid.*, LVI, 788. — Si quis egrediatur e, conc. Leptinens. (713), LXXXIX, 822. — Si quis eorum qui, conc. Gangr., LVI, 452; LXVII, 58; LXXXVIII, 887; XCIX, 1027; CV, 879; CXXX, 272; CXXXII, 244; CXI, 885; CLXI, 272; CLXXXVII, 166. — Si quis eorum qui ad clerum, conc. Constant. III, CLXI, 1153; CLXXXVII, 180. — Si quis episcopi sui, conc. Vasens. I, LXXXIV, 262; CXXX, 396. — Si quis episcopo aliquid, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Si quis episcoporum, conc. Arausic., LXXXIV, 256; CXXX, 592. — Si quis episcoporum acceptis, conc. Chalcedon., LXXXIV, 168; CXXX, 509; CLXI, 361, 1153. — Si quis episcoporum accusatur, conc. Carthag. (419), LVI, 869. — Si quis episcoporum communis, conc. Terracon. (516), LXXXIV, 511; CXXX, 422; CLXXXVII, 105. — Si quis episcoporum, presbyterorum, conc. August., CXXXVIII, 834. — Si quis episcoporum sciens, conc. Aurelian., CLXI, 649. — Si quis episcoporum vel, conc. Carthag., XCIX, 1059. — Si quis episcopum aut, *ibid.*, CXL, 698; CLXI, 497. — Si quis episcopum ceperit, conc. Claromont., CLXII, 720. — Si quis episcopum, presbyterum, conc. Eliberit., CXXXII, 548. — Si quis episcopus ab episcopo, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575; CXXX, 585. — Si quis episcopus accusatus, conc. Sardic., CLXXXVII, 635. — Si quis episcopus a quoquam, conc. Spalens., CXL, 592; CLXI, 404. — Si quis episcopus a synodo, conc. Antioch., LVI, 707, 791; LXVII, 62; CLXI, 452. — Si quis episcopus a synodo, *ibid.*, LXXXIV, 124, CXXX, 280. — Si quis episcopus aut, canon. apost., LXVII, 142; LXIX, 20; LXXXVIII, 839; XCVIII, 85; CXXX, 15; CXXXII, 225; CXL, 732; CLXXXVII, 389. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 142; LXIX, 20; LXXXVIII, 840; CX, 475; CXXX, 15; CXXXII, 254; CXI, 732; CLXI, 816. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 142; LXXXVIII, 841, 855; CXXX, 15; CXXXII, 240, 598; CXL, 754; CLXI, 531. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 144; LXXXVIII, 853; CXXX, 17;

CXXXII, 204, 240; CLXI, 113, 163. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 144; CXIX, 17; CXL, 891. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXVIII, 863; CXXX, 20. — Si quis episcopus aut, conc. Aurelian., CXL, 630. — Si quis episcopus clericum, conc. Nicæn., (XXXII, 266; CXL, 582; CLXI, 387. — Si quis episcopus condito, conc. Agath., CXXXII, 260; CXL, 611; CLXI, 423. — Si quis episcopus criminaliter, conc. Antioch., LVI, 710, 797; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 888; CXXX, 283; CLXXXVII, 739. — Si quis episcopus damnatus, *ibid.*, LXXXVIII, 842; CV, 876; CXXXII, 537; CXL, 609; CLXXXVII, 739. — Si quis episcopus damnatus, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Si quis episcopus de aliquibus, conc. Antioch., LVI, 710, 797; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 888; CXL, 593; CLXI, 403; CLXXXVII, 741. — Si quis episcopus fornicationem, conc. Rom. v, CXLVIII, 802; CLXXXVII, 599. — Si quis episcopus forte iracundus, conc. Sardic., CLXI, 829, 1242. — Si quis episcopus in aliquibus, conc. Bracar. u, LXXXIV, 576; CXXX, 580; CLXXXVII, 740. — Si quis episcopus in concilio, *ibid.*, LXXXIV, 580; CXXX, 584; CLXXXVII, 841. — Si quis episcopus non, canon. apost., LXVII, 145; LXXXVIII, 857; CXXX, 18. — Si quis episcopus non, conc. Bracar. u, LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Si quis episcopus non, conc. Arelat., CXL, 560; CLXI, 374. — Si quis episcopus nulla, conc. Bracar. u, LXXXIV, 876; CXXX, 580; CXL, 708; CLXI, 243; CLXXXVII, 812. — Si quis episcopus nulla, conc. Orient., CXXXIX, 496. — Si quis episcopus nulla, conc. sub Martino papa, CLXI, 257. — Si quis episcopus ordinationem, conc. Chalced., LVI, 537. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Antioch., LVI, 909, 799; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 857, 897; CXXX, 283; CXL, 561; CLXI, 575; CLXXXVII, 431. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Bracar. u, LXXXIV, 575; CXXX, 580. — Si quis episcopus ordinatus, *ibid.*, LXXXIV, 576; CXXX, 580. — Si quis episcopus per manus, conc. Antioch., CXL, 560; CLXI, 374; CLXXXVII, 432. — Si quis episcopus per pecuniam, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 483. — Si quis episcopus per pecuniam, conc. Chalced., LXXXVIII, 853; CXXXII, 234; CXL, 583; CLXXXVII, 481. — Si quis episcopus praebeas, conc. Rom. sub S. Gregorio VII, CLXXXVII, 547. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Bracar. u, LXXXIV, 580; CLXXXVII, 1120. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Toletan. iv, CXXXII, 330; CXL, 831; CLXI, 747, 772, 1169, 1317; CLXXXVII, 1347. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Rom., CLXXXVII, 660. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 1375. — Si quis episcopus propter, conc. Chalced., LXVII, 84. — Si quis episcopus quod nos, conc. Carthag., CXIX, 421. — Si quis episcopus saeculi, canon. apost., LXVII, 144; LXXXVIII, 854; XCIX, 1014; CXXX, 17; CXL, 695; CLXI, 216, 364; CLXXXVII, 1048. — Si quis episcopus sine, conc. Bracar. u, LXXXIV, 580; CXXX, 583; CLXXXVII, 578. — Si quis episcopus suscepta, conc. Antioch., LVI, 701; LXVII, 64; LXXXIV, 126; CXXX, 283. — Si quis episcopus vacans, *ibid.*, LVI, 710, 799; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 889; CXXX, 283; CXL, 560; CLXI, 374; CLXXXVII, 432. — Si quis episcopus vacans, conc. Bracar. u, LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Si quis episcopus vel abbas, conc. Nicæn. u, CLXI, 436. — Si quis episcopus vel, conc. Antioch., LVI, 796; LXVII, 64; LXXXIV, 125; LXXXVIII, 887; CV, 880; CXXX, 282; CXL, 634; CLXI, 501; CLXXXVII, 1259.

Si quis equum suum, statuit. Otton., CXXXVIII, 850. — Si quis erga episcopum, canon. Remig., CII, 1100. — Si quis ergo in aegritudine, conc. Neocæs., CXL, 733; CXLII, 114. — Si quis ergo principum, vel, conc. Later., CXLIII, 1361. — Si quis etiam extra parochias, conc. Agath., LXXXIV, 266; CXXX, 402; CLXI, 263; CLXXXVII, 1716. — Si quis ex clericis relaxaverit, conc. Rom. sub Gregor. II, CLXXXVII, 137. — Si quis excommunicato saltem, can. apost., CLXI, 834. — Si quis excommunicatum alterius, conc. Arelat. u, LXXXIV, 242; CXXX, 340. — Si quis excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1297. — Si quis excommunicatus pro, canon. Lingon., CXXIV, 1101. — Si quis excommunicationis, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis ex episcopis, conc. Rom. sub Stephano III, CLXXXVII, 581. — Si quis ex his, canon. Hibern., XCVI, 1303. — Si quis ex his qui, conc. Cabillon., CXL, 805. — Si quis ex his qui virginitatem, conc. Gangr., LXXXVIII, 885; CV, 879; CLXI, 564. — Si quis expositorum hoc, conc. Valens., CXXX, 598. — Si quis ex sacerdotibus, conc. Rom. sub Leone IV,

CLXXXVII, 582. — Si quis ex secularibus, conc. Autostod., sub S. Annario, LXXII, 766. — Si quis ex servis fiscalibus, conc. Toletan. iii, CXXXII, 571. — Si quis extra ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 450; LXVII, 56; LXXXIV, 113; LXXXVIII, 893; CXXX, 270; CXL, 692; CLXXXVII, 166. — Si quis extra sancta, conc. Bracar. u, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis falsum dixerit, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 726. — Si quis famulorum cuilibet, conc. Arelat., XCIX, 1062. — Si quis fidei iussorem invocaverit, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si quis fidei aleam, conc. Eliberit., LXXXIV, 310; CXXX, 420. — Si quis fidelis apostata, *ibid.*, LXXXIV, 307; CXXX, 418. — Si quis fidelis habens, *ibid.*, LXXXIV, 307; CXL, 493; CX, 490; CXXX, 418; CXXXII, 511; CXL, 826. — Si quis fidelis habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 312; CXXX, 428; CXXXII, 310. — Si quis fidelium filii, conc. Gangr., LVI, 790. — Si quis filium marito, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis filiastrum aut, canon. Lingon., CXXII, 1104. — Si quis filiastrum aut, conc. Compend., CXXII, 527. — Si quis filiastrum aut, conc. Vermer., CXL, 923; CLXI, 1277; CLXXXVII, 1438. — Si quis filiastrum aut, conc. Mogunt., CLXI, 660. — Si quis filios reliquerit, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Si quis filios suos, conc. Gangr., LXVII, 38; LXXXVIII, 886; CXXXII, 571. — Si quis filium suum suum non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 290; CLXI, 739. — Si quis filius parentes, conc. Gangr., LVI, 451. — Si quis foris factus, conc. Alfred., CXVIII, 458.

Si quis fornicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis fornicatus fuerit, conc. Mogunt., CX, 46; CXXXII, 322; CXL, 920. — Si quis fornicatus fuerit cum, conc. Vermer., CLXI, 678. — Si quis forte fidelis, conc. Eliberit., LXXXIV, 503; CXXX, 415. — Si quis forte habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 509; CXXX, 419; CXXXII, 310; CLXI, 626. — Si quis frater aut palam, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 852. — Si quis fratris uxorem, conc. Rom. sub Gregorio II, CLXI, 661. — Si quis fratrum, syn. episc. sub S. Patricio, LIII, 826. — Si quis fuerit homicida, canon. Hibern., XCVI, 1320. — Si quis fuerit ad censu, *ibid.*, XCVI, 1298. — Si quis gravi lapsus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Si quis habeat uxorem, canon. sub Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis habens uxorem, conc. Toletan. i, CXXX, 436; CLXI, 597, 1253. — Si quis habens uxorem, cum, conc. Eliberit., *ibid.*, 645. — Si quis habens uxorem semel, *ibid.*, CLXI, 613. — Si quis habuerit uxorem, conc. Meldens., CXL, 823; CLXI, 623, 1263; CLXXXVII, 1427. — Si quis hanc definitionem, conc. Autissiodor., LXXII, 766. — Si quis harello, aspices, conc. Rom. sub Gregorio I, CXXXII, 540. — Si quis homicidii causa, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homicidium ex, *ibid.*, 1320. — Si quis homicidium fecerit, *ibid.*, 1321. — Si quis homicidium sponte, conc. Rhemens., CXXXII, 288. — Si quis homicidium sponte, conc. Parisiens., CXL, 769; CLXI, 734. — Si quis hominem in captivitatem, conc. Lugdun., XCIX, 1062. — Si quis hominem lancea, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homini paxillum, can. sub Edgard., CXXXVIII, 508. — Si quis homini christiano, canon. Edmund., CXXXVIII, 480. — Si quis homo filiastrum, canon. Ling., CXXII, 1104. — Si quis homo habens, *ibid.*, 1087. — Si quis iola frerit, conc. Liberit., LXXXIV, 504; CXXX, 419; CXL, 776. — Si quis illecebris suis, can. sub Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis illos despiciat, conc. Gangr., LXVII, 53. — Si quis immundus putat, conc. Bracar. u, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis in aegritudine, conc. Neocæs., LVI, 445; LXVII, 56; LXXXVIII, 871; LXXII, 998; CXXX, 268; CLXXXVII, 511. — Si quis in alioque, canon. Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis in alioque ecclesia, conc. Tribur., CXL, 711; CLXI, 225; CLXXXVII, 1063. — Si quis incenderit alienam, conc. incert., LXXXIX, 829. — Si quis incestum occulta, conc. Mogunt., CXXXVIII, 486. — Si quis in civitate positus, conc. Eliberit., LXXXIV, 504; CXXX, 416; CXXXII, 225. — Si quis in clero constitutus, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 407. — Si quis incognitus monasterium, conc. Toletan., CLVI, 554. — Si quis in contemptu positus, conc. Bracar. u, LXXXIV, 579; CXXX, 585. — Si quis indictum jejunium, conc. Mogunt., CXXXII, 244; CXL, 885; CLXI, 274. — Si quis in die, canon. Alfred., CXXXVIII, 458. — Si quis in duabus, conc. Ephes., CLXI, 66. — Si quis in ecclesia conjunctus, conc. Hibern., XCVI, 1287. — Si quis in exercitu, conc. Ling., CXXII, 1096. — Si quis in exercitu, conc. Carisac., CXVIII, 647. — Si quis in exercitu, conc. Confl., *ibid.*, 679.

Si quis infantem necaverit, conc. Ling., CXXIV, 1067. — Si quis infantem suum, conc. Mogunt., CXXXII, 297. — Si quis infantem suum, conc. sub Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis inferiore gradu,

canon. Hibern., XCVI, 1515. — Si quis infirmatur, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Si quis infirmatur, agat, canon. Hibern., XCVI, 1504. — Si quis infra regnum, conc. Ling., CXXIV, 1086. — Si quis infra regnum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 648. — Si quis infra regnum, conc. Confl., id., 679. — Si quis ingenuus furtum, canon. Hibern., XCVI, 1522. — Si quis ingenuus homo, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1252, 1274; CLXXXVII, 1121. — Si quis ingenuus servum, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis ingressus fuerit locum, *ibid.*, 1501. — Si quis in his, conc. Toletan. I, LXXXIV, 534. — Si quis in hoc, canon. Lingon., CXXIV, 1099. — Si quis in infirmitate, conc. Ilerdens., CXL, 627; CLXI, 1159; CLXXXVII, 501. — Si quis in Kalendis Januarii, conc. Rothom., CXL, 835; CLXI, 756. — Si quis in metropolitana civitate, conc. Tarracon., LXXXIV, 511; CXXX, 422; CLXXXVII, 548. — Si quis in monasterio, conc. Nicen., XCIX, 1054. — Si quis in morbo, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXIV, 95. — Si quis in morte, canon. Hibern., XCVI, 1523. — Si quis in parte, conc. Bracar. II, LXXXIV, 575. — Si quis in periculo, canon. Lingon., CXXIV, 1078. — Si quis in posterum, canon. Norimb., CXXXVIII, 524. — Si quis in questionem, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 82. — Si quis in rixa, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis insanians aliquem, conc. Wormat., CXXXII, 502; CLXI, 737. — Si quis insanians aliquem, conc. Turonens., CXL, 771. — Si quis in somno, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis interdicendo litem, canon. Hibern., XCVI, 1524. — Si quis intra ecclesiam, conc. Bracar. II, LXXXIV, 566; CXXX, 588; CLXXXVII, 1759. — Si quis introierit in, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis in uno Christo, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 310; CLXI, 66. — Si quis inventus fuerit usurarius, conc. Nicen., id., 801. — Si quis invidia homicidium, canon. Hibern., XCVI, 1520. — Si quis invocatione, conc. Arausic. II, XLV, 1785; LI, 724. — Si quis jam translatus, conc. Chalcedon., CLXXXVII, 1118. — Si quis Judaeorum Christianum, canon. Lingon., CXXIV, 1100. — Si quis Judaeorum Christianum, conc. Thegon., CXL, 745; CLXI, 125. — Si quis Judaeum pravitate, conc. Arvern. I, LXXXIV, 291; CLXXXVII, 1137. — Si quis iudicibus postris, statuta Widonis, CXXXVIII, 801. — Si quis iudicium ferri, conc. Gratel., id., 167. — Si quis iurandi causa, canon. Hibern., XCVI, 1525. — Si quis iuxta praeceptum, canon. apost., XCIX, 1025. — Si quis laicus abstinetur, conc. Toletan. I, CXXX, 435; CLXI, 885; CLXXXVII, 851. — Si quis laicus uxorem, canon. apost., LXVII, 148; LXXXVIII, 882; XCVIII, 84; CXXX, 20; CXXXII, 571. — Si quis laicus vel clericus, conc. Mogunt., CLXXXVII, 1007. — Si quis lancea aut, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis lanceam miserit, *ibid.* — Si quis lectorum adulterum, conc. Tarracon., LXXXIV, 512; CXXX, 423. — Si quis legem divinam, canon. Norimb., CXXXVIII, 525. — Si quis legitimam legem, canon. Hibern., XCVI, 1524. — Si quis legitimam conjugem, *ibid.*, 1505. — Si quis liber, jubente, conc. Nannetens., CXL, 769; CLXI, 755. — Si quis libet episcopus, abbas, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 621. — Si quis malitiae, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 490. — Si quis maleficio suo, conc. Elberit., CXXXII, 501; CLXI, 748. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arausic. id. 221. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arelat., id. 919. — Si quis mancipium suum, canon. Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis manducat aut bibit, conc. Triburt., CLXI, 757. — Si quis messes aut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 647. — Si quis metropolitanus provincia, conc. Ephes., LXVII, 82. — Si quis monachus contentiones, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 426. — Si quis monasterium suum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis monasterium stupravit, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480. — Si quis mulierem concupiscens, conc. Neoces., LXXXVIII, 883; CXXXII, 571. — Si quis mulieri si, conc. Milevit., XCIX, 1067. — Si quis multis nuptiis, conc. Bracar. II, LXXXIV, 585; CXXX, 587; CXL, 818; CLXI, 618, 655; CLXXXVIII, 1498. — Si quis minuscula cujuscunque, conc. Milituens., XCIX, 1035. — Si quis minus exegerit, conc. Trecent., CLXIII, 470. — Si quis murmurans exaltaverit, conc. Mogunt., CXL, 852; CLXI, 814. — Si quis natalem Christi, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis necessitate inevitabili, conc. Vermer., CXXXII, 508; CXL, 824; CLXI, 625, 1264; CLXXXVII, 1659. — Si quis neptem suam, conc. Rom., CXL, 783. — Si quis nomine emptionis, canon. Wallonis, CXXXVIII, 477. — Si quis nomine quo, *ibid.*, 478. — Si quis non ab, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Si quis non constituitur, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 501; CLXI, 67. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 157; CXXX, 501; CLXI, 67. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 159; CXXX, 501; CLXI, 68. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 159; CXXX, 501; CLXI, 68.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

— Si quis non dijudicans, conc. Gangr., LVI, 452. — Si quis non est, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Si quis non pro abstinentia, conc. Bracar. II, LXXXIV, 582; CXXX, 583. — Si quis non trinam, canon. apostol., XCIX, 1023. — Si quis nullo rogante, conc. Antioch., CXXXVI, 479. — Si quis nupserit die, conc. Tribur., CXL, 1014; CLXI, 694. — Si quis nuptias in, conc. Gangr., LVI, 449, 788; LXVII, 56; LXXXIV, 112; CLXXXVII, 167. — Si quis ob eam quae, *ibid.*, LXVII, 58. — Si quis oblationem fructuum, *ibid.*, LVI, 450; LXXXIV, 113; XCIX, 1028; CXXXII, 575; CXXXIV, 35; CXXXVI, 489; CLXI, 850. — Si quis oblationes ecclesiae, *ibid.*, LXXXVIII, 885; CXXXII, 559; CLXI, 248. — Si quis oblationes ecclesiarum, conc. apud S. Medardum, CXL, 884. — Si quis obligatus est, conc. Bracar. II, CXXX, 581; CLXXXVII, 495. — Si quis oblitus timorem, *ibid.*, LXXXIV, 585; CXXX, 586; CLXXXVIII, 958. — Si quis omnem traditionem, conc. Nicen. II, CLXXXVII, 565. — Si quis oratorium domum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 482, 492. — Si quis ordinatus per, conc. Bracar. II, CXXX, 579; CLXXXVII, 451. — Si quis ordinatus per contentionem, conc. Aurelian., CXL, 590; CLXI, 374. — Si quis paganorum consuetudinem, conc. Bracar. II, LXXXIV, 584; CXXX, 586; CXXXII, 549; CXL, 834; CLXI, 751. — Si quis papa superatus, conc. Rom. I, sub Symmacho, CLXXXVII, 580. — Si quis particeps alicujus, conc. Bracar. II, CXXX, 579. — Si quis patrem aut matrem, conc. Rothom., CXXXII, 565. — Si quis patrem et, conc. Bracar. I, LXXXIV, 563; CXXX, 566. — Si quis pecunia vel, conc. Rom. sub Nicolao II, CLXXXVII, 582. — Si quis per languorem, conc. Nicen., LVI, 759. — Si quis permissionem, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis per naturam, conc. Arausic. II, XLV, 1786; LI, 725; LXVII, 1146. — Si quis per offensam, *ibid.*, XLV, 1785; LI, 725; LXVII, 1145. — Si quis per pecunias, conc. Chalcedon., LVI, 865. — Si quis personis duabus, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500. — Si quis per superbiam, conc. Gangr., LVI, 453; LXXXIV, 114; CXXX, 572; CLXXXVII, 166. — Si quis piam invasor comprobatus, statut. Ludoc. II, CXXXVIII, 757. — Si quis piam invasor comprobatus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si quis piam metropolita, conc. Ephes., XLV, 1760. — Si quis piam sacerdotum, id est, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si quis plasmationem humani, conc. Bracar. I, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis pollicem menus, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis post accepta sacrosancta, capitul. Altonis, CXXXIV, 42. — Si quis post baptismum, can. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 848; CXXX, 16; CLXI, 646; CLXXXVII, 184. — Si quis post baptismum, conc. Toletan. I, CLXXXIV, 550; CXXX, 456; CLXXXVII, 288. — Si quis post obitum, conc. Elberit., LXXXIV, 508; CX, 488; CXXX, 419; CXXXII, 521. — Si quis potestati regis, conc. Andegav., CXXXII, 542. — Si quis potestati regis, conc. Lauriac, CXL, 900; CLXI, 907. — Si quis praegritudine, conc. Bracar. II, CXXX, 581. — Si quis praebendas archidiaconatus, conc. Rom. V, CLXVIII, 801. — Si quis praebendas, vel prioratum, *ibid.*, sub Innocentio II, CLXXXVII, 555. — Si quis praecantaverit ad, conc. Cabillon., CXL, 851; CLXI, 772. — Si quis praedia B. Petri, conc. Rom. V, CLXVIII, 802. — Si quis praesumpserit, cum, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Si quis praeter ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis praebiter ab, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis praebiter ab, conc. Toletan., CXL, 651; CLXI, 495. — Si quis praebiter ab episcopo, conc. Verneu., CXXXII, 564. — Si quis praebiter ante, conc. Bracar. II, LXXXIV, 578; CXXX, 584; CLXI, 1166; CLXXXVII, 969. — Si quis praebiter ante, conc. Cabillon., CXL, 654; CLXI, 480. — Si quis praebiter a p. ebe, conc. Hispanens., CLXI, 1211. — Si quis praebiter a praeposito, conc. Carthag., LXVII, 188; CLXI, 496. — Si quis praebiter a praeposito, conc. Ilerdens., CXL, 656; CLXI, 496. — Si quis praebiter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707, 794, 795; LXVII, 60; LXXXIV, 125, 121; LXXXVIII, 845, 895, 887; XCVIII, 83; CLXI, 496; CXCV, 1224. — Si quis praebiter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707; LXVII, 62; LXXXVIII, 854; CV, 879; CXXX, 281; CXL, 657; CLXI, 221; CLXXXVII, 766. — Si quis praebiter aut diaconus, can. apost., LXVII, 145; XCVIII, 87; CXXX, 16; CLXI, 1039. — Si quis praebiter aut diaconus, *ibid.*, LXVII, 145; LXXXVIII, 842; CXXX, 17; CLXXXVII, 1825. — Si quis praebiter aut diaconus, conc. Antioch., LXII, 764. — Si quis praebiter aut diaconus, conc. Arvern. I, LXXXIV, 295. — Si quis praebiter aut diaconus, conc. Bracar. II, LXXXIV, 577; CXXX, 581, 582; CXXXII, 288; CXL, 708; CLXI, 205; CLXXXVII, 266. — Si quis praebiter aut diaconus, *ibid.*,

38

LXXXIV, 573; CXXXVII, 455. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 132. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 580; CXXX, 585. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Leptinens., LXXXIX, 825. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Erford., CXXXVIII, 820. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Arvern., CXL, 664; CLXI, 507. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Martini papæ, CLXI, 537. — Si quis presbyter confessus, conc. Casaraugust., XCIX, 1014. — Si quis presbyter contemnens, canon apost., LXVII, 144; LXXXVIII, 831; CXXX, 17. — Si quis presbyter contra, conc. Triburt., CXL, 635; CLXI, 491; CLXXXVIII, 603. — Si quis presbyter contra, conc. Carthag., XCVIII, 83. — Si quis presbyter, diaconus, conc. Augustod., XCVI, 378; XCIX, 991. — Si quis presbyter, inventus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Si quis presbytero alicui, conc. Nortumbr., CXXXVIII, 521. — Si quis presbyter ordinatus, conc. Compend., CLX, 741; CLXI, 121, 1066. — Si quis presbyterorum, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis presbyter propter, conc. Bracar. n. LXXXIV, 582. — Si quis presbyter publica, *ibid.*, CXXX, 585. — Si quis presbyter trinam, canon. apost., CLXI, 90. — Si quis presbyterum injuste, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyterum occiderit, *ibid.*, Si quis presbyterum proprium, conc. Vernens., CXXXII, 564. — Si quis presbyterum proprium, conc. Arvern., CXL, 664; CLXI, 507. — Si quis presbyterum vulneret, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyter vel diaconus, conc. Bracar. n. LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Si quis presbyter vel diaconus, capitul. Theodosti, CXXXIV, 35. — Si quis presbyter vitæ, conc. Mogunt., CV, 706; CXXXVIII, 585. — Si quis presbyter vitæ, conc. Agath., CXL, 655; CLXI, 493, 1211. — Si quis privignam suam, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Si quis pro aegritudine, conc. Nicen., LVI, 588. — Si quis pro aegritudine, conc. Bracar., CLXXXVII, 504. — Si quis pro casu, *ibid.*, n. LXXXIV, 577. — Si quis promptus faciliusque, conc. Agath., CXL, 852; CLXI, 815. — Si quis propter continentiam, conc. Gangr., LXXXVIII, 887; CV, 879; CXXXII, 371; CXL, 888; CLXI, 274. — Si quis propter Deum, *ibid.*, LVI, 451; LXXXIV, 115; CXXX, 271; CLXI, 632; CLXXXVII, 165. — Si quis propter publicam, *ibid.*, CXL, 888. — Si quis propter publicam, conc. Turon., CLXI, 274. — Si quis publicus divinæ, conc. Andegav., CXXXII, 541. — Si quis publicus divinæ, conc. Lauriac., CXL, 896; CLXI, 903. — Si quis qualibet conditione, conc. Agath., CLXXXVII, 918. — Si quisquam in periculo, conc. Carthag., LVI, 866; LXVII, 187; LXXXIV, 185; LXXXVIII, 877; CV, 679; CXXX, 526; CXXXII, 215; CXL, 941. — Si quisquam viduam uxorem, conc. Mogunt., CX, 487. — Si quis quiete gradiens, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Si quis quinta feria, conc. Bracar. i. LXXXIV, 564; CXXX, 568. — Si quis redemptionem captivi, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis relictam fratris, conc. Arvern., i. LXXXIV, 292. — Si quis relictam fratris, conc. Aurelian., XCIX, 1058. — Si quis res ecclesiæ, *ibid.*, n. LXXXIV, 281; XCIX, 1033. — Si quis res ecclesiæ, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis rixam fecerit, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis Romanus cujuscunque, conc. Raven., CXXXVIII, 810. — Si quis Romipetas et peregrinos, conc. Lateran., CLXIII, 1584. — Si quis sacerdotem vel, canon. Lingon., CXXIV, 1086. — Si quis sacerdotibus seu, conc. Roman., CXIX, 795. — Si quis sacris initiatus, canon. Edgard., CXXXVIII, 508. — Si quis sacris initiatus, conc. Intingford., id., 459. — Si quis sacro velamine, conc. Triburt., CXXXII, 581. — Si quis sacro velamine, conc. Aurelian., CXL, 799; CLXI, 557; CLXXXVII, 1379. — Si quis secularium amore, conc. Arelat., XCIX, 1008. — Si quis secularium pro, conc. Agath., CAL, 893. — Si quis secularium tam, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Si quis sanctorum Patrum, conc. Raven., CXXXVIII, 810. — Si quis sane clericorum, conc. Tolet. n. LXXXIV, 356; CXXX, 440. — Si quis scelerata factione, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis scripturas quas, conc. Bracar. i. LXXXIV, 564; CXXX, 568. — Si quis se cum, canon. Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis seipsum propria, *ibid.*, 508. — Si quis seipsum sponte, *ibid.*, 506. — Si quis seipsum valde, *ibid.*, 509. — Si quis semel notatus, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 1565. — Si quis servum alienum, conc. Gangr., LVI, 450; LXXXIV, 115; CXXX, 270; CLXXXVII, 1074. — Si quis servum alienum, conc. Bracar. n. LXXXIV, 581; CXXX, 584; CXL, 796; CLXI, 555; CLXXXVII, 1075. — Si quis servum divini, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis servum proprium, conc. Agath., LXXXIV, 273; CX, 471; CV, 681; CXXX, 407; CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 735, 921. — Si quis

servum proprium, conc. Epau., LXXXIV, 290; XCIX, 1008. — Si quis servum, servamque, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servum sub, conc. Gangr., LXXXVIII, 845. — Si quis servum vel, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis servum excusatione, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis servum ingenuum, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servus servum, *ibid.*, 1323. — Si quis sicut augmentum, conc. Arausic. n. XLV, 1786; LI, 721; LXVII, 1146. — Si quis sine gratia, *ibid.*, XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1146. — Si quis sine uxore, conc. Toletan., CLXI, 1255. — Si quis soli Adæ, conc. Arausic. n. XLV, 1785; LI, 723; LXVII, 1145. — Si quis sortes quas, conc. Arelat., XCIX, 1051. — Si quis sponsam alienam, conc. Lingon., CXXIV, 1694. — Si quis sponsam habens, conc. Ancyrit., LVI, 442; LXXXIV, 108; XCIX, 1008; CXXX, 266. — Si quis sponsam filii, conc. Triburt., CXL, 922; CLXXXVII, 1405. — Si quis sponte sua, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis suadente diabolo, conc. Lateran., CLXXXVII, 1070. — Si quis sua voluntate, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis superbia elatus, conc. Aurelian. n. LXXXIV, 263. — Si quis superbia sua, conc. Gangr., LXXXVIII, 887. — Si quis superbia sua, conc. Antioch., CXL, 714; CLXI, 259. — Si quis superbo affectu, conc. Gangr., LXVII, 60. — Si quis superbiens dispositioni, *ibid.*, LVI, 790. — Si quis sustulit de, canon. Hibern., XCVI, 1522. — Si quis tanquam hoc, conc. Gangr., LXXXIV, 114; CXXX, 272; CLXXXVII, 166. — Si quis tanquam hominem, conc. Ephesin., CLXI, 67. — Si quis thanorum sit, canon. Edgard., CXXXVIII, 514. — Si quis treviam suam, conc. Trojanens., CL, 714. — Si quis tradiderit filiam, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825.

Si quis tributum non, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis triginta ætatis, conc. Bracar. n. LXXXIV, 577; CXXX, 581; CXXXII, 578. — Si quis triginta ætatis, conc. Neocesæ., CLXI, 1135. — Si quis tumidus vel contumeliosus, conc. Carthag., n. CLXXXVII, 944. — Si quis turpiter in, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis utrum dominum, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500; CLXI, 67. — Si quis ut a peccato, conc. Arausic. n. XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1145. — Si quis uxorem accepit, conc. Compend., CXXXII, 509. — Si quis uxorem suam, conc. Northumb., CXXXVIII, 524. — Si quis velit cum, canon. Edgard., id., 508. — Si quis velut hominem, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500. — Si quis vel virginitatem, conc. Gangr., LVI, 451, 789; LXVII, 58; LXXXIV, 115; CXXX, 271; CLXXXVII, 165. — Si quis veneficio utatur, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis vero absque, conc. Vernens., id., 794. — Si quis vero clericus, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 823. — Si quis vero clericus, conc. Tarræcon., i. LXXXIV, 511. — Si quis vero de clericis, conc. Agath., CXXXII, 509; CXL, 709. — Si quis vero de laicis, conc. Gerund., LXXXIV, 514. — Si quis vero laicus, conc. Confluent., CXXXVIII, 818; CXL, 726; CLXI, 264. — Si quis vero maleficio, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXI, 415; CXXXII, 501; CXL, 771; CLXI, 757. — Si quis vero nobilitum, conc. Tullens., CCV, 918. — Si quis vero præter, conc. Nicen., LVI, 590. — Si quis vero secularium, conc. Agath., CLX, 903; CLXXXVII, 726. — Si quis vero timorem, conc. Nicen., CXXX, 259. — Si quis viam convicalem, conc. Incert., LXXXIX, 829. — Si quis viduam, canon. apost., LXVII, 145; LXXXVIII, 828; CXXX, 16; CLXXXVII, 195. — Si quis viduam aut, conc. Bracar. n. LXXXIV, 578; CXXX, 592; CLXXXVII, 25. — Si quis viduam furatus, conc. Roman., CLXI, 617. — Si quis viduam uxorem, conc. Mogunt., CXL, 153; CXXXII, 527; CXL, 921, 922; CLXI, 678, 679, 1273; CLXXXVII, 1582. — Si quis villam vendere, canon. Hibern., XCVI, 1324. — Si quis vir dimiserit, conc. Compend., CXXXVII, 505. — Si quis virginem ducere, canon. Edmundi, CXXXVIII, 481. — Si quis virginem nisi, canon. Roman., CLXI, 607. — Si quis virginem vel, canon. Edmundi, CXXXVIII, 484. — Si quis virginem vel, *ibid.* — Si quis virginem vel, conc. Rom. sub Gregorio II, CLXXXVII, 1701. — Si quis virgini consecratæ, conc. Aurelian., XCIX, 1055. — Si quis virginitatem servare, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis vir ob, *ibid.*. — Si quis virorum propter, conc. Cabilon., CXL, 805. — Si quis virorum propter, conc. Gangr., LXXXVIII, 885; CLXI, 561. — Si quis virorum putaverit, *ibid.*, LVI, 451, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXXXVII, 167. — Si quis vituperat nuptias, *ibid.*, LXXXVIII, 884. — Si quis vivente marito, conc. Triburt., CLXXXVII, 172, 155. — Si quis voluerit chrisma, conc. Beivæ., CXL, 714; CLXI, 126, 1066; CLXXXVII, 1858. — Si quis voluntarie et per, conc. Nannet., CXXXII, 288; CXL, 769; CLXI, 734. — Si quis voluntarie homicidium, conc. Bracar. n.

.XXXIV, 585; CXXX, 587; CLXXXVII, 277. — Si quis voluntarie homicidium, conc. Ancy., XCIX, 1069. — Si uli vero dolore, conc. Arelat. v, CXXX, 589.

Si quoque episcopus absque, conc. Benev., CXXXVIII, 27. — Si quos de servis ecclesiarum, conc. Agath., CLXI, 116; CLXXXVII, 919. — Si regalis pietas pro, conc. Emeit., LXXXIV, 621. — Si regia dante licentia, canon. Wallois., CXXXVIII, 478. — Si regis villanus rege, *ibid.* — Si relictis presbyteri, conc. Aurel. i, LXXXIV, 28. — Si res ecclesiarum presbyter, conc. Ancy., XCIX, 1053. — Si res interlata furto, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 530. — Si sacerdos libertatem servis, conc. Toletan. ix, LXXXIV, 438; CXXX, 524. — Si sacerdos vel minister, *ibid.*, LXXXIV, 435, 437; CXXX, 524. — Si sacerdos vel monachus, canon. Edgardi, CXXXVIII, 508. — Si sacerdotes testimonium dicant, conc. Rom. sub Eugenio II, KCVII, 636. — Si sacerdos vel ministri, conc. Toletan. ix, CXXX, 522; CLXXXVII, 1032. — Si sacerdotis vel diaconi, *ibid.*, i, LXXXIV, 27. — Si sacerdotis vidua, *ibid.*, 28. — Si sacris initiatus vel, conc. Insingford., CXXXVIII, 462. — Si sagae vel incantatores, *ibid.* — Si se cuiusque mulier, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 160. — Si servum et ancillam, conc. Matiscon., CXL, 818; CLXI, 618. — Si servum et ancillam dominus, conc. Matiscon., CLXI, 1252. — Si servus absente aut, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXXXII, 268; CLXXXVII, 238. — Si servus et ancilla, conc. Vermer., CXXXII, 508. — Si servus facit ecclesiam, conc. Toletan., CXI, 1050; CXXXII, 508. — Si servus libertate domino, conc. Vermer., CXXXII, 508. — Si servus reatu atrocis, conc. Epau., XCIX, 1066. — Si sit subdiaconus, jejundet, canon. Edgardi, CXXXVIII, 506. — Si sortilegae vel incantatrices, conc. Alfrid., *id.*, 458. — Si subdiaconus secundum duxerit, conc. Bracar. ii, LXXXIV, 581; CXXX, 594. — Si subito evenerit in aliqua, conc. Carisac., CXXXVIII, 777. — Si superioris loci clericus, conc. Epau., LXXXIV, 588. — Si superstitiosus ille, canon. Northumb., CXXXVIII, 521. — Si tantum episcopus alieni, conc. Vasens., CLXXXVII, 736. — Si taurus, vel vaccam, canon. Hibern., XCVI, 1235. — Si transitus papae, quod absit, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 585. — Si una stipulatio fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1236. — Si ut supra cives, conc. Agath., LXXXIV, 272. — Si uxor aliqua desponsata, canon. Edgardi, CXXXVIII, 507. — Si uxorem suam quis, canon. Wallens., CXXXVIII, 475. — Si uxor infantem suum, canon. Edgardi, *id.*, 506. — Si vero clericus sive laicus, conc. Nicen., LVI, 591. — Si vero de clero sit, *ibid.*, 760. — Si vero diaconus, sive presbyter, conc. Sardic., CLXI, 832. — Si vero diaconus, sive presbyter, conc. Sancen., *id.*, 1233. — Si vero enim iustus sit, canon. Remigii, CII, 1096.

Si vero ceteri jurare, canon. Hibern., XCVI, 1287. — Si vero conversus divisusque, statuta Ludovici II, CXXXVIII, 756. — Si vero grandis status, canon. Hibern., XCVI, 1283. — Si vero libertum ordinaverit, conc. Aurelian., XCIX, 1007. — Si vero pax et concordia, conc. Mogunt., CXII, 1566. — Si vero pro servo, conc. Aurelian., XCIX, 1063. — Si vero qui agnitudo, conc. Gerundens., CLXXXVII, 281; LXXXIV, 507. — Si vero quis clericus, conc. Eliberit., CX, 490; CXXX, 418; CXL, 1009; CLXI, 890. — Si vero saeculares qui, conc. Agath., CXXX, 402. — Si vero saeculares qui, conc. Carthag. iv, CLXI, 1272. — Si vero sine monachi, canon. Hibern., XCVI, 1515. — Si vero una omnium, conc. Nicen., LVI, 819. — Si vero una vice, canon. Adamanni, LXXXVIII, 816. — Si vero una vice, canon. Hibern., XCVI, 1235. — Si vir cum alterius, canon. Edgardi, CXXXVIII, 507. — Si vir ejus iacuerit, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Si vir et mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si vir et uxor divertere, conc. sub Eugenio, CLXI, 1259; CLXXXVII, 1401. — Si vobis, fratres charissimi, conc. Sard., CLXXXVII, 1259. — Si vobis placet, consideremus, conc. Carthag., CXXXII, 670. — Si verra in regno, conc. Carisac., CXXXVIII, 778. — Si vult plures qui se, conc. Cabillon., CLXI, 275, 1125; CLXXXVII, 1721. — Si vult in Hispania de, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 567; CXXX, 465. — Solis autem ministerio, conc. Laodic., CXIX, 1079, 1046; CXL, 758, 1075; CLXI, 170. — Sollicite procurent episcopi, conc. Ticin., CXXXVIII, 539. — Sollicite procurent episcopi, *ibid.*, 536. — Sollicite providete de vita, canon. Binicari, CXXV, 802. — Sollicite providete ne vos, *ibid.* — Sollicite providete secundum, *ibid.* — Sollicite providete ut qui, *ibid.* — Sors aut inter duo, canon. Hibern., XCVI, 1290. — Spes et seminarium religionis, conc. Abroicens., CXLVII, 257. — Sponsiones autem vir, canon. Edmundi, CXXXVIII, 482. — Sponsus et sponsa cum, conc. Carth. iv, LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 514; CXXXII, 512; CXXXIV, 46; CXL, 816; CLXI, 616; CLVI,

1247; CLXXXVII, 140, 149. — Statuat gravitas vestra, conc. Carthag. i, LXXXIV, 182; CXXX, 525; CXXXII, 259. — Statuat sanctitas vestra, *ibid.*, LXXXIV, 183; CXXX, 524. — Statuendum nobis est, conc. Favent., CLXXXVII, 1026. — Statuentes insuper ut nullus, conc. Bajoc., CXLVII, 238.

Statuimus atque decernimus, conc. Augustod., XCVI, 577. — Statuimus autem inter vos, conc. Narbon., CLI, 716. — Statuimus autem ut ecclesiae, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 615. — Statuimus de decimis unde, statut. Ludov. II, *id.*, 753. — Statuimus de presbyteris et, *ibid.*, 759. — Statuimus etiam ne episcopi, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — Statuimus etiam ut annuallitas, conc. Ravenn., CXXXIX, 197. — Statuimus etiam ut jejunia, conc. Piacentin., CLXXXVII, 570. — Statuimus insuper antequam, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — Statuimus itaque et sub, conc. Tollens., CCV, 915. — Statuimus praeterea ne clerici, conc. Bajoc., CXLVII, 259. — Statuimus propter Del, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426. — Statuimus quod clerici, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus quod omnes, conc. Agath., CLXXXVII, 919. — Statuimus quoque secundum, conc. Mogunt., CXXXVIII, 587. — Statuimus quoque secundum, conc. apud S. Medardum, CXL, 641; CLXI, 267. — Statuimus secundum canonicam, conc. Rothom., CXL, 585; CLXI, 590. — Statuimus ut abbates, canon. Walter., CXXXII, 717. — Statuimus ut delinceps, conc. Triburt., CCIX, 789. — Statuimus ut in locis, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus ut ne quis, conc. Aurelian., XCIX, 1043. — Statuimus ut non tantum, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Statuimus ut non tantum, *ibid.*, 565. — Statuimus ut non tantum, conc. Arausic., CXL, 541; CLXI, 586. — Statuimus ut omnes iudices, canon. Walterii, CXXXII, 719. — Statuimus ut parricidum, conc. Mogunt., *id.*, 490. — Statuimus ut parricidum, conc. Triburt., CXL, 772; CLXI, 753. — Statuimus ut sanctimoniales, conc. Remens., CV, 645. — Statuimus ut sicut pro, conc. Cabillon., CLXXXVII, 532. — Statuimus ut si qui, *ibid.*, CLXI, 4540. — Statuimus ut si quis, conc. Remens., CLXXXIX, 679.

Statuit etiam sancta synodus, conc. Saiegun., CXL, 1060; CLXI, 895. — Statuit etiam sancta synodus, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 633. — Statuit etiam ut nullus, *ibid.*, 634. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.*, 635. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.* — Statuit praeterea sancta, *ibid.* — Statuit quoque de exsuperantia, conc. Tauritan., LXXXIV, 250; CXXX, 388. — Statuit quoque sancta synodus, conc. Saiegun., CXL, 1061; CLXI, 896; CLXXXVII, 615. — Statuit sancta synodus, conc. Caesarog., LXXXIV, 517. — Statuit sancta synodus, *ibid.*, 519. — Statuit synodus sancta, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 634. — Statuit ut abbas, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 819. — Statutum est a sacro, conc. Toletan., CLXXXVII, 1106. — Statutum est etiam ut, conc. Saiegun., CXL, 1060; CLXI, 896. — Statutum est et in, canon. Lingon., CXXIV, 1083. — Statutum est ut unaquaque, conc. Remens., CXL, 681; CLXI, 208. — Statutum est ut illicitus, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Statutum est ut in, conc. Claromont., CLXII, 715. — Statutum est ut nullus, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 760. — Statutum est ut presbyteri, conc. Arelat., CXI, 645; CLXI, 486, 1116. — Statutum est ut qui, conc. Carthag. v, CLXXXVII, 654. — Statutum est ut si, conc. Epau., CXL, 913. — Statutum est viduas non, conc. Rothomag., CXL, 797; CLXI, 556, 1176; CLXXXVIII, 518. — Statutum et rationabiliter, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426; CLXXXVII, 1079. — Statutum ut Christi, syn. episcop. sub S. Patricio, LIII, 820. — Statuunt ne rehapizati, *ibid.*, 819. — Statuunt ut per quatuor, *ibid.*, 821. — Stetit nobis ut missos, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 631. — Studendum episcopo est ut, conc. Carth. iv, LVI, 885; LXXXIV, 202; CXXX, 545; CXXXII, 555; CXL, 581; CLXI, 586; CLXXXVII, 427. — Stupratoribus puerorum nec in, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 420; CLXI, 686. — Subdiaconus eos ordinari, *ibid.*, LXXXIV, 508; CX, 488; CXXX, 417. — Subdiaconus autem defuncta, conc. Tolet. i, LXXXIV, 529; CXXX, 454. — Subdiaconus aut lector, canon. apost., LXVII, 146; XCIX, 1046; CXXX, 19. — Subdiaconus, cum ordinatur, conc. Carthag. iv, LVI, 888; LXXXIV, 200; CXXX, 545; CLXI, 447, 1157; CLXXXVII, 156. — Subdiaconus cum ordinatur, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Subdiaconus non minor, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 376.

Subito obmutescens prout, conc. Arausic., LXXXIV, 256; XCIX, 1025, 1071; CXXX, 595; CXL, 754; CLXI, 115. — Sub poena capitali sacrilegia, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Sua carne vel sanguinem, canon. Adamanni, LXXXVIII, 816. — Sua carne vel sanguinem, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Sufficere visum est bis, conc. Regiens., LXXXIV, 234. — Suffragia defun-

clorum omnino, stat. Remens., CXXXV, 408. — Suggestendum est beatissimis, conc. Ticin., CXXXVIII, 685. — Suggestendum est beatissimis, *ibid.*, 570. — Suggestente concilio id, conc. Toletan. III, LXXXIV, 354; CX, 490. Suggestente fratre et coepiscopo, conc. Nicen., LVI, 411, 858; LXXXIV, 122. — Suggestente fratre et, conc. Sardic., LVI, 781; LXXXVIII, 894; CXXX, 278; CXL, 181; CLXI, 389. — Suggesto sanctitati vestre, conc. Carthag. I, LXXXIV, 181; CXXX, 325; CXL, 653; CLXI, 480. — Suggesto secundum statuta, conc. Carthag., LVI, 867; LXXVII, 188; LXXXVIII, 924; CXL, 593; CLXI, 404; CLXXXVII, 696. — Summa autem nobis, conc. Toletan., V, LXXXIV, 589; CXXX, 485. — Summo decertare studio, conc. Nannet., CXXXII, 561; CXL, 834. — Summopere etiam quisque, conc. Nannet., CXL, 652. — Summo studio decertare, *ibid.*, CLXI, 735. — Sunt aliqui qui culpi, conc. Rothomag., CXL, 867; CLXI, 852. — Sunt autem canonice, conc. Carthag. III, LXXXIV, 197. — Sunt forte tales qui, conc. Tullens., CLXI, 240. — Sunt in quibusdam locis, conc. Remens., CXL, 583. — Sunt in quibusdam locis, conc. Cabillon., CLXI, 589. — Sunt quidam mulieres, conc. Rothomag., CXXXII, 298. — Sunt quidam pia loca, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Sunt quidam et maxime, *ibid.*, CLXI, 775; XCVII, 696. — Sunt quidam qui in, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 572; CXXX, 489. — Sunt quippe qui in, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Superbus angelus de coelo, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Symbolum etiam placuit, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXIV, 51; CXI, 752; CLXI, 114; CLXXXVII, 1818. — Symbolum quod est signaculum, conc. Gangr., CXL, 651. — Symbolum quod est signaculum, conc. Mogunt., CLXI, 494. — Synodus decreta sancitum, conc. Compend., CXL, 807; CLXI, 566; CLXIII, 631. — Synodus etiam secundum, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Synodus quam dominus, canon. Odonis, CXXIV, 1126. — Synodus quam dominus, conc. Pontign., CXXXVIII, 772. — Synodus decrevit ut sacerdos, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Synodus definit ut ut sacerdos, *ibid.*, id. — Synodus divina et sacra, conc. Rom. sub Stephano I, III, 1011. — Synodus divina et sacra, synod. Mesopotam., V, 179. — Synodus divina et sacra, conc. Rom. sub S. Dionysio, id., 151. — Synodus divina et sacra, *ibid.*, id. — Synodus dixit: Ea quæ, conc. Rom. sub Symmacho, CLXI, 289. — Synodus eadem quatuor, canon. Hibern., XCVI, 1502. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1283. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1284. — Synodus Hibernensis dicit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus Hibernensis se modo, *ibid.*, id., 1297. — Synodus Hibernensis statuit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus sancta decrevit, *ibid.*, id., 1293. — Synodus totius mundi, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 824.

T

Tales ad ministerium serici, canon. Ottonis, CXXXIV, 40. — Tales nos amat, conc. Arausic., XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Tali conjugio generati, conc. Meldens., CLXXXVII, 577. — Tam mala consuetudo, conc. Sardic., LVI, 774. — Tam puellas quam viduas, conc. Aurelian., XCIX, 1053. — Tandem ad vos domini, canon. Hincmari, CXXV, 1081. — Tandem autem visum est, conc. Colon., CXXXVIII, 552. — Tandem postulavit generalis, conc. Tullens., CXXXIX, 487. — Tandem postulavit humiliter, conc. Saponn., CXXXVIII, 684. — Tandem si se promiserit, conc. Metens., id., 656. — Tanta est quorundam cupiditas, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 580; CXXX, 476. — Temerariam mulierum audaciam, conc. Remens., CV, 646. — Tempora penitendi habita, conc. Ling., CXXIV, 1082. — Terminus sancti loci habeat, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Ternarius numerus in eo, conc. Toletan. XVII, LXXXIV, 535. — Terulas aut vineolas exiguas, conc. Agath., LXXXIV, 270; CXXX, 408, 260; CLXI, 235; CLXXXVII, 917. — Tertia decima, id est, conc. Hispal. II, LXXXIV, 599; CXXX, 601. — Tertia definitio ad nos, *ibid.*, LXXXIV, 594; CXXX, 597. — Terti diei necessario, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 496. — Tertii ordinis gloriosæ, *ibid.*, id., 491. — Tertio admonendi sunt, canon. Odonis, CXXXIII, 918. — Tertio decimo ut nullus, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 625. — Tertio intimandum ut, *ibid.*, id., 625. — Tertio rationationis, conc. Toletan. VII, CXXX, 510. — Tertium autem apostolici, conc. Roman. I, CXVIII, 763. — Testamentum episcopi sive, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Testamentum infirmi ut suo, *ibid.*, id., 1291. — Testes ad testimonium non, conc. Triburt., CXL, 912. — Testes autem ad testimonium, conc. Carthag., LXVII, 323, 328;

LXXXVIII, 905; CX, 476; CXXX, 508; CLII, 522; CLXXXVII, 707; CLXI, 1199. — Testes priusquam de causa, conc. Lingon., CXXXIV, 1108. — Testimonium clerici, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 639; CLXXXVII, 821. — Testimonium laici adversus, conc. Triburt., CXL, 680; CLXI, 503. — Testimonium peccatoris non, canon. Hibern., XCVI, 1286. — Timendum est etiam, *ibid.*, id., 1287. — Timorem docet nos, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 1741. — Totius populi querimonia, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Tranquillitatem sanctæ Dei, conc. Triburt., CXL, 875; CLXI, 856. — Treguam autem ab occasu, conc. Remens., CLXXXIII, 681. — Tres autem sunt homines, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres personæ consecrant terminum, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Tres petitiones Patri sunt, *ibid.*, id., 1308. — Tres sunt homines quorum, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres sunt rei conquestores, *ibid.*, id. — Tria carraria opera, conc. apud S. Medardum, CXL, 641. — Tria carraria opera, conc. Compend., CXL, 267, 1122. — Tria sunt genera, canon. Wallon., CXXXVIII, 475. — Tria sunt iudici, *ibid.*, id. — Tria sunt quæ peccata, canon. Hibern., XCVI, 1306. — Tria sunt sine quibus, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Tribus de causis poterit, *ibid.*, id., 474. — Tribus hominibus vulnus, *ibid.*, id., 478. — Triplex est officium, *ibid.*, id., 472. — Tum habenda victus ratio, canon. Edmond., id., 482. — Tunc clemem promittat, canon. Metens., id., 653. — Tunc medicus debet esse, canon. Edgardi, id., 510.

U

Ubi clerici consistere debeant, conc. Rom. sub Eugenio II, CXVII, 685. — Ubique iaveneris signum, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Ubique sacerdos familiaris, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Ubique temporum vel, conc. Triburt., CLXXXVII, 941. — Ubi manifestari potest, conc. Mog., CXXXII, 503; CXXXVIII, 587. — Ubi manifestari potest quemlibet, conc. Turon., CXI, 771; CLXI, 736. — Ubique sanctorum Patrum, conc. Chalcedon., LXVII, 94. — Ubi sacerdotem post, conc. Roman. sub Eugenio II, id., 686. — Ulterius iniquitatem ad poenam, conc. Bajor., CXLVII, 358. — Unusquisque civitas pauperes, conc. Turon., CXXXII, 563. — Unusquisque ecclesia decimas, conc. Claromont., CLXXXVIII, 651. — Uctiones et visitationes, conc. Lateran., CLIII, 1364. — Undecima actione consensu, conc. Hispal. I, LXXXIV, 598; LXXXVIII, 1071; CXXX, 600. — Undecima occasione articulo, conc. Toletan. VII, id., 514. — Undecimo ut placita secularia, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 625. — Unde et interdictum est, conc. Claromont., CLVII, 718. — Unde sit ut infantes, synod. Palestin., LVI, 498. — Unde quis solent medici, conc. Pistens., CXXXVIII, 687. — Unde quoniam superiori, conc. Carthag., LXVII, 200. — Unicusque fidelium in domo, conc. Aurelian., CXL, 691; CLXI, 215, 1890; CLXXXVII, 1716. — Unio nostræ congregationis, conc. Toletan. XVI, CLXXXVII, 814. — Unusquisque promittat, conc. Antioch., LVI, 795. — Unus diei jejuniis, canon. Edgardi, CXXXVIII, 512. — Universarum ecclesiarum possessiones, conc. Remens., CLXXXVIII, 681. — Unum abbatem duobus, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 256, 567; CLXXXVII, 1111. — Unum abbatem duobus, conc. Epaunens., LXXXIV, 287. — Unum abbatem duobus, conc. Arausic., CXL, 808. — Unum orarium oportet, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 145. — Unusquisque enim episcopus, conc. Antiq., CXXXI, 489. — Unusquisque episcopus qui, stat. Carol. II, CXXXVIII, 679. — Unusquisque fructum suum, synod. S. Patricii, LII, 821. — Unusquisque in quo vocatus, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Unusquisque presbyter ecclesia, conc. Remens., CXXXII, 258; CXL, 680; CLXI, 208. — Unusquisque presbyter per, conc. Moguntin., id., 498. — Unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., CXXXII, 229. — Unusquisque qui ad ecclesiasticos, conc. Toletan., CLXI, 565. — Unusquisque qui virginis, canon. Hibern., XCVI, 1305. — Usura est ubi amplius, conc. Agath., CXL, 647; CLXI, 489, 1168; CLXXXVIII, 918. — Usuram accipiens, perdat ea, canon. Hibern., XCVI, 1519. — Ut ab archiepiscopis et, conc. Pict., CXXXVIII, 751. — Ut abbates vel abbatissas, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut abbati suo ac, conc. Angued., XCVI, 577. — Ut ab ecclesia mihi, conc. Bellou., CXXXVIII, 546. — Ut ab ipso missa, conc. Pict., id., 751. — Ut abiectionem clericum alia, conc. Ticin., LVI, 728; LXXXIV, 257. — Ut abiectionem clericum, conc. Zallens., LXVII, 937. — Ut accusator si in loco, conc. Hippont., id., 939. — Ut accusatus clerico intra, conc. Carthag.,

LXVII, 956. — Ut accusatus episcopus vel, *ibid.*, id., 985. — Ut a colonis qui jam, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut Adelelmus de forestibus, conc. Carisiac., id., 779. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Septimunic., LXVII, 949. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Macrian., id., 959. — Ut ad falsas memorias, conc. Carthag., id., 958. — Ut ad ipsos etiam, synod. Palestini., LVI, 198. — Ut ad iudicatus episcopum, conc. Sardic., LXVII, 952. — Ut ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI, 1081. — Ut a domibus sacerdotum, conc. Ticin., LXXXVIII, 765. — Ut ad predicationem et, conc. Wormat., CXL, 739. — Ut aegrotantes si pro, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 195; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 871; CXXI, 534; CXL, 753; CLXI, 115. — Ut aegrotantibus quando, *ibid.*, LXVII, 959. — Ut alia etiam capitula, conc. Conflant., CXXXVIII, 672. — Ut altaria congregationibus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut a media quadragesima, conc. Antisiod., LXXII, 965. — Ut ante Pentecosten nullus, conc. Septimunic., LXVII, 960. — Ut ante viginti quinque, conc. Carthag., id., 956. — Ut aperte depredationes, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Ut a presbyteris exenia, canon. Hincmar., CXXV, 801. — Ut rapinis ac, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — Ut a subdiacono, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut autem haec apostolica, conc. Rom. I, CXI, VIII, 772. — Ut autem omnis occasio, conc. Verneis., CXXXVIII, 797. — Ut autem omnis occasio, conc. Nannet., CXI, 653. — Ut autem omnis rapina, *ibid.*, CLXI, 499. — Ut autem unus episcopus, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut banum missi exercitus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut baptismales ecclesiae quae, statui, Ludovici II, id., 625. — Ut baptismus in Trinitate, conc. Carthag., CXL, 654; CLXI, 116. — Ut baptizandi symbolum fidei, conc. Laodicea., LXVII, 959. — Ut baptizati post baptismum, *ibid.*, id. — Ut benedictio in matutinis, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut bigami vel penitentes, conc. Arelat., CLXI, 478. — Ut bigami vel penitentes, conc. Aurelian., id., 1145. — Ut bigamus aut viduus, synod. Hilari., LXXXIV, 25. — Ut bis in anno, conc. Nicen., LXVII, 957. — Ut bis in anno, conc. Antioch., id. — Ut bis in anno, conc. Carthag., LXVII, 957. — Ut calix Domini cum, conc. Remens., CXXXII, 203; CXL, 692, 1073; CLXI, 127, 1062; CXXXVII, 1720. — Ut canonici in civitate, conc. Sparn., CXXXVIII, 551. — Ut caritas fraterna et, conc. Saponar., id., 681. — Ut castellum de Compendis, conc. Aurisiac., id., 779. — Ut calcitrantem peccantes, conc. Novocesar., LXVII, 957. — Ut chorepiscopi, id est, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut chorepiscopi, id est, conc. Antioch., id., 954. — Ut chrismata et oleum, canon. Hincmar., CXXV, 779. — Ut Christiani cum mulieribus, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut Christiani non judaizent, *ibid.*, id., 958. — Ut cives qui Pascha, conc. Agath., CXXXII, 556. — Ut cives qui superiorum, *ibid.*, CXXX, 407. — Ut clerici apothecarii vel, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut clerici cum ad pubertatem, conc. Carthag. in, LXXXIV, 27. — Ut clerici cum mulieribus, conc. Nicen., LXVII, 956. — Ut clerici cum mulieribus, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut clerici de iudicii, conc. Hippon., XCIX, 1017. — Ut clerici edendi vel, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 194, 956. — Ut clerici edendi vel, conc. Laodic., LXXXIV, 192; CV, 883; CXXX, 534; CXXXII, 225; CXL, 647; CLXI, 480; LXVII, 958. — Ut clerici in aliena, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 956; LXXXIV, 193; CXXX, 533; CXL, 648; CLXI, 491. — Ut clerici non plusquam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut clerici qui se angunt., conc. Toletan., CXL, 795; CLXI, 553. — Ut clerici sine formata, conc. Marazan., LXVII, 956. — Ut clericis non liceat, conc. Carthag., id. — Ut clerici vel continentis, *id.*, LVI, 426; LXVII, 956; LXXXIV, 192; CXXX, 534; CXXXII, 516. — Ut clericum alienum nisi, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 192; CXXX, 533; CXL, 635; CLXI, 480. — Ut clericus a diaconatu, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 284. — Ut clericus cuius uxor, conc. Toletan. I, id., 27. — Ut clericus non stat, conc. Neocesar., LXVII, 956. — Ut clericus vel laicus, conc. Carthag., id. — Ut comes et rei, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut comes inter honores, conc. Ravenn., id., 812. — Ut comes et missi, conc. Pist., id., 755. — Ut comes et missi nostri, conc. Carisiac., id., 747. — Ut communitate, prout citius, conc. Turon., id., 786. — Ut commutationes rerum, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Ut commutationes rerum, conc. Belvac., CXL, 707; CLXI, 955, 1102. — Ut compatrias nostrorum, conc. Augustodun., XCVI, 577; XCIX, 1053. — Ut concilliorum statuta, conc. Zellens., LXVII, 960. — Ut concilium universale non, conc. Antioch., LXVII, 957. — Ut continentes et vicini, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut constitutiones contra canones,

conc. Tiburt., CXL, 896; CLXI, 905. — Ut contra depredatores et, conc. Belvac., CXXXVIII, 846. — Ut contra depredatores et, conc. Sparnac., id., 519. — Ut corporibus defunctorum, conc. Carthag., LVI, 421; LXVII, 940. — Ut cuilibet ordinis clericos, conc. Roman. sub S. Nicolao, CXI, III, 1516. — Ut cum ad officia ecclesiastica, conc. Barcinon., LXXXIV, 609. — Ut cum omnibus omnino, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; CXXX, 535. — Ut curam hospitum maxime, canon. Hincmar., CXXV, 775. — Ut curam hospitum maxime, conc. Nannet., CXL, 635; CLXI, 499. — Ut custodiatur fides Patrum, conc. Constant., LXVII, 960. — Ut de aliena ecclesia, conc. Teleus., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut decimarum collaborationum, conc. Ticin., CXXXVIII, 765. — Ut decimarum quas dominus, conc. Ingel., id., 832. — Ut de collectis, canon. Hincmar., CXXV, 777. — Ut de consanguinitate sua, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXI, III, 1516. — Ut de diversis versibus, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut deinceps natalitia duodecim, conc. Erford., CXXXVIII, 819. — Ut deinceps sicut canones, conc. Ingol., CXXXIV, 1091. — Ut de inestis et, *ibid.*, id., 1090. — Ut de injustis commutationibus, conc. Tusiac., CXXXVIII, 722. — Ut de monachis monasterium, conc. Agath., CXXX, 403; CLXI, 254. — Ut de nariis ex omnibus, conc. Pist., CXXXVIII, 702. — Ut de nonis et decimis, conc. Tusiac., id., 722. — Ut de oblatione presbyteri, conc. Gangr., LXVII, 954. — Ut de oblationibus quae, conc. Nannet., CXXXII, 256. — Ut de oblationibus quae, canon. Hincmar., CXXV, 774. — Ut de oblationibus quae, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut de rapinis ac, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — Ut de rebus ecclesiarum, conc. Maticon., CXL, 702. — Ut de rebus episcoporum, conc. Agath., CXXX, 405. — Ut de sepellendis in, conc. Arelat., CXXXII, 216. — Ut de uno manso, conc. Tusiac., CXXXVIII, 723.

Ut diaconi ante presbyterum, conc. Nicen., LXVII, 953. — Ut diaconi iudicio populi, conc. Laodic., *ibid.*, id. — Ut diaconi non essent, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut diaconi non ordinentur, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut diaconi praesente presbytero, conc. Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconi qui immolaverunt, conc. Ancyrit., LXVII, 955. — Ut diaconi septem esse, conc. Neocesar., *ibid.*. — Ut diaconi solis liceat, conc. Laodic., id., 956. — Ut diaconi vel clerici, *ibid.*, 955. — Ut diaconi vel presbyteri, conc. Carthag., id., 956. — Ut diaconi vel quicumque, conc. Laodic., id., 955. — Ut diaconi vel quilibet, *ibid.*. — Ut diaconi vel quilibet, *ibid.*. — Ut diaconus aut clericus, *ibid.*. — Ut diaconus in concilio, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut diaconus in conventu, conc. Carthag., LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546. — Ut diaconus in conventu, conc., Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconus ita se, conc. Carthag. IV, CXXX, 543. — Ut diaconus iussus a, conc. Laodic., XCIX, 1048. — Ut diaconus, praesente episcopo, conc. Carthag., id., 1020. — Ut diaconus, praesente presbytero, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546; CXL, 755, 1075; CLXI, 166. — Ut diaconus praesente presbytero, conc. Laodic., LXVII, 955; CXL, 1070. — Ut diaconus qui in corpore, conc. Neocesar., LXVII, 955. — Ut diaconus quolibet loco, conc. Carthag., LVI, 883; LXXXIV, 205; CXXX, 546. — Ut diaconus tempore tantum, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 208; CXXX, 546. — Ut diaconus tempore tantum, conc. Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconus vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 954. — Ut diaconus vel quilibet, *ibid.*. — Ut diebus quinquagesimae, conc. Sardic., id., 960. — Ut die quintae feriae, conc. Septimunic., *ibid.*. — Ut digami vel penitentes, conc. Arelat., LXXXIV, 26; CXL, 651. — Ut diligenter comites et, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut diligenter unusquisque episcopus, conc. Lepti., LXXXIX, 822. — Ut diocesanii clerici, conc. Tarracon., LXXXIV, 28. — Ut discretio servanda sit, conc. Remens., CLXI, 871. — Ut discreto servanda sit, conc. Mogunt., CXL, 987. — Ut Dominicis vel festis, conc. Nannet., CXXXII, 203; CXL, 642; CLXI, 194. — Ut Doministarum clerici, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut ea quae a Deo, epist. canonic., LVI, 890; CXXXVIII, 443. — Ut ea quae per largitatis, conc. Carisiac., id., 774. — Ut ecclesia domusque Dei, conc. Remens., CLXI, 200. — Ut ecclesiam antiquitus constructam, conc. Arelat., CXXXII, 198; CLXI, 202. — Ut ecclesiam antiquitus constructam, conc. Meldens., CXL, 675; CLXI, 202. — Ut ecclesiam Christi per, conc. Marsic., CXXXVIII, 555. — Ut ecclesiam ubi paganus, conc. Aurelian., CLXI, 202. — Ut ecclesiam vel altaria, conc. Meldens., CXL, 675; CLXI, 1066. — Ut ecclesiam vel altaria, conc. Aurelian., id., 202. — Ut ecclesiasticarum rerum iudicia, conc. Confl., CXXXVIII, 817. — Ut ecclesiasticus honor et, conc. Ticin., id., 764.

Ut episcopi, abbates et, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut episcopi accusatores fratrum, conc. Carth. iv, LXXXIV, 204; XCIX, 1036; CXXX, 546. — Ut episcopi ad concilium, conc. Laodic., LXVII, 953. — Ut episcopi ad concilium, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopi atque abnates, conc. Pist., CXXXVIII, 756. — Ut episcopi canonicas, conc. Ticin., id., 258. — Ut episcopi canonicas, *ibid.*, 566. — Ut episcopi comites et, *ibid.*, 766. — Ut episcopi et iudices iudicia, conc. Remens., CXL, 564; CLXI, 578. — Ut episcopi presbyteri, conc. Carthag., LXVII, 191. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Laodic., id., 953. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Mogunt., CLXI, 885. — Ut episcopi extra propriam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut episcopi filios suos, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi incestuosos homines, conc. Lingon., CXXIV, 1090. — Ut episcopi incestuosos pariter, *ibid.* — Ut episcopi incestuosos penitus, conc. Mogunt., CXII, 1572. — Ut episcopi in civitatibus, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut episcopi in rebus, statuit. Ludovici II, id., 755. — Ut episcopi in rebus, conc. Bispalens., CXL, 611; CLXI, 425. — Ut episcopi iudicio Donatistae, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi iudicio metropolitano, conc. Laodic., LXXXVIII, 835; XCIX, 1005; CLXIII, 629. — Ut episcopi iudicio metropolitano, conc. Aurelian., CLX, 552; CLXI, 549. — Ut episcopi ministerium suum, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi non nisi jejuni, conc. Meldens., CXL, 739; CLXI, 121, 1071; CLXXXVII, 1858. — Ut episcopi non passim, conc. Sardic., LXVII, 952. — Ut episcopi non passim, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopi non proficiscantur, conc. Carthag., LVI, 881. — Ut episcopi nullam inquietudinem, conc. Tolosan., CXXXVIII, 531. — Ut episcopi parochias presbyterorum, *ibid.*, 534. — Ut episcopi provideant quem, conc. Arelat., CXL, 695; CLXI, 217. — Ut episcopi, presbyteri et diacones, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 950, 953; LXXXIV, 191; CXXX, 333. — Ut episcopi, presbyteri et diaconi, *ibid.*, LVI, 425; LXVII, 950; LXXXVIII, 942. — Ut episcopi protestatem habeant, conc. Moguntin., CXII, 1567; CXXXVIII, 541; CXL, 895; CLXI, 902. — Ut episcopi providentia virginibus, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi puellarum monasteria, conc. Leptinen., LXXXIX, 922. — Ut episcopi quidquid nomine, conc. Hippon., LXVII, 951. — Ut episcopi qui in causa, conc. Septimunic., id., 952. — Ut episcopi qui in, conc. Zellens., *ibid.* — Ut episcopi qui plebes, conc. Meldens., CXL, 570; CLXI, 382. — Ut episcopi rem ecclesiae, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi rem ecclesiae, conc. Hippon., *ibid.* — Ut episcopi de subiectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi secundum sacram, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi sine forma, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi sermones et, conc. Remens., CXC, 579; CLXI, 585. — Ut episcopi sive clerici, conc. Carthag., LXVII, 953. — Ut episcopi sive presbyteri, conc. Hippon., id., 951. — Ut episcopi iudicantibus condemnatis, conc. Carthag., id., 953. — Ut episcopi si causam, *ibid.*, 952. — Ut episcopi sub occasione, conc. Tolosan., CXXXVIII, 534. — Ut episcopi synodus in, *ibid.* — Ut episcopi trans mare, conc. Carthag., in, LXXXIV, 192. — Ut episcopi universique sacerdotes, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi vel abbates, conc. Remens., CLXI, 569. — Ut episcopi vel clerici, filios, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; LXXXVIII, 928; CXXX, 333. — Ut episcopi vel clerici in, *ibid.*, LVI, 425; LXXXIV, 191. — Ut episcopi vel clerici, *ibid.*, LXVII, 194; CXXX, 333. — Ut episcopi vel clerici, conc. Sardic., LXVII, 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Antioch., id., 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopi vel clerici, conc. Constantin., id., 950. — Ut episcopo non liceat, conc. Antioch., LVI, 799. — Ut episcopo ordinato, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut episcoporum iudicio penitentiae, *ibid.*, 952. — Ut episcopo praesente orationes, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut episcopum sine metropolitano, conc. Arelat., LXXXIV, 241. — Ut episcopus ab eis, conc. Carthag., LXVII, 953. — Ut episcopus absque consilio, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1006; CXXX, 545. — Ut episcopus accusatores fratrum, *ibid.*, LVI, 882. — Ut episcopus accusatores fratrum, conc. Aurelian., CXL, 946. — Ut episcopus accusatos presbyteros, conc. Carth., LXVII, 952. — Ut episcopus a communione, *ibid.*, 953. — Ut episcopus ad aliam, conc. Nicen., XCIX, 1009. — Ut episcopus ad synodum, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXXX, 545. — Ut episcopus alienum, conc. Nicen., LXXVIII, 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Sardic., id., 951. — Ut episcopus alienum, conc. Antioch., id., 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Car-

thag., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Zellens., id., 949. — Ut episcopus a tribus, conc. Nicen., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Laodic., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopus bene approbatus, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut episcopus curam gerat, conc. Aurelian., XCIX, 1054. — Ut episcopus de loco, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXXX, 545; CLXI, 565, 1145. — Ut episcopus gentiliis libros, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 544; CXL, 579; CLXI, 584. — Ut episcopus gubernationem viduarum, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus, ille qui conc. Epsan., XCIX, 1009. — Ut episcopus in diocesium, conc. Carth., LXVII, 950. — Ut episcopus in ecclesia, *ibid.*, LVI, 880; LXXXIV, 203; XCIX, 1044; CXXX, 545. — Ut episcopus in quolibet, *ibid.*, CXII, 1547. — Ut episcopus in villa, conc. Laodic., LXVII, 950. — Ut episcopus matricis suae, conc. Hippon., id., 951. — Ut episcopus monasterium, conc. Rothomag., CXXXII, 515; CXL, 805; CLXI, 561, 1180; CLXXXVIII, 523. — Ut episcopus nec provocatus, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus non longe, *ibid.*, LVI, 880; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 544; CXXXII, 508. — Ut episcopus non ordinetur, *ibid.*, LXVII, 950. — Ut episcopus nullam causam, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1036; CXXX, 545. — Ut episcopus nullam rem, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; XCIX, 1044; CXXX, 545. — Ut episcopus nullum prohibeat, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 206; XCIX, 1066; CXXX, 546. — Ut episcopus nullum prohibeat, conc. Valent., CXL, 677. — Ut episcopus omnes, conc. Ticin., CXXXVIII, 558. — Ut episcopus omnes, *ibid.*, 566. — Ut episcopus ordinatus, conc. Mileni, LXVIII, 949. — Ut episcopus praesentibus, conc. Laodic., id., 951. — Ut episcopus, presbyter vel, canon. apud, XCIX, 1044. — Ut episcopus qui ab omnibus, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus quilibet loco, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 205; XCIX, 1045. — Ut episcopus qui necessitate, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut episcopus qui non, conc. Tustit., id., 953. — Ut episcopus qui ordinatus, conc. Ancyrit., id., 949. — Ut episcopus qui secunda, conc. Zellens., id., 953. — Ut episcopus qui sine, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopus qui suscepta, conc. Antioch., id., 949. — Ut episcopus rebus ecclesiae, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 203; XCIX, 1033; CXXX, 545. — Ut episcopus sibi successorem, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus si fieri potest, conc. Nicen., XCIX, 1005. — Ut episcopus sine metropolitano, conc. Antioch., LXVII, 952. — Ut episcopus tuitionem testamentorum, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus vel quicunque, *ibid.*, LVI, 870. — Ut episcopus vilem suppellectilem, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; XCIX, 1051, 1044; CXXX, 544. — Ut ergo haec possint, conc. Nicen., LVI, 391. — Ut etiam per solemnissimos, conc. Carthag., id., 421; LXVII, 960. — Ut evangelica auctoritate et, conc. Ingel., CXXXVIII, 632. — Ut exceptis senibus qui, conc. Mazaran., LXVII, 953. — Ut exceptis senibus qui, conc. Thudrit., *ibid.* — Ut exceptis senibus qui, conc. Thentit., *ibid.* — Ut exceptis senibus qui, conc. Septimunic., *ibid.* — Ut excommunicatis sive clericis, conc. Carthag., id., 959. — Ut excommunicatis a sacerdote, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Ut ex decimis quatuor, canon. Hincmari, CXXV, 779. — Ut expleta sollemnitate, conc. Gerundens., CXXX, 425. — Ut extra consecrationem, conc. Telens., LVI, 727; LXXXIV, 257. — Ut extra statuta tempora, conc. Compend., CXL, 756; CLXI, 111. — Ut filii episcoporum, conc. Carthag., LVI, 824; LXVII, 951. — Ut filii episcoporum, *ibid.*, 951. — Ut filii sacerdotum vel, *ibid.*, LXXXIV, 191; LXXXVIII, 900; CXXX, 532. — Ut filius noster cum, conc. Carisac., CXXXVIII, 778. — Ut filius noster talem, *ibid.*, 777. — Ut gentilibus vel etiam, conc. Carthag., LVI, 424. — Ut haereticis in haeresi, conc. Laodic., LXVII, 958. — Ut haereticorum benedictiones, *ibid.*, 959. — Ut hi in quorum, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut hi qui frequent, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut hi qui monasteria, conc. Meldens., CXXXII, 539. — Ut hi qui per disciplinam, conc. Casarogust., LXXXIV, 516. — Ut hi qui se absciderunt, conc. Nicen., LXVII, 957. — Ut hi qui sicut multi, conc. Ancyrit., *ibid.* — Ut hi qui uxores, conc. Carthag., id., 952. — Ut homines comitum nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut honor domo et spiritali, conc. Ticin., id., 764. — Ut idem missi perquirant, statuit. Ludovici II, id., 621. — Ut illis plebes, conc. Carthag., XI, 1213; XLIII, 814. — Ut illis qui quasi, conc. Meldens., CXL, 803; CXXXII, 516; CLXI, 562. — Ut in coloni tam fiscales, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut

illi Franci qui censum, *ibid.*, 711. — Ut illi qui ex hac, *ibid.*, 702. — Ut illis hominibus qui, conc. Confl., id., 674. — Ut illi traditiones injuste, conc. Tusiac., id., 721. — Ut illud divini oraculi, conc. Toletan. xi, LXXXIV, 564. — Ut imperiales homines ad, conc. Ravenn., CXXXVIII, 812. — Ut imperialis honor ab, conc. Ticin., id., 764. — Ut implicati negotiis alienis, conc. Carthag., LXXXIV, 26. — Ut incestum nullus sibi, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Ut in circuitione parochiae, conc. Tolosan., CXXXVIII, 532. — Ut in civitate ubi pontifex, conc. Arvern. ii, LXXXIV, 396. — Ut in civitatibus errare, conc. Augustod., XCVI, 577; XCIX, 1053. — Ut in civitatibus et, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Ut in denariis novae, conc. Pist., id., 703. — Ut in domibus clericorum, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut in domibus ecclesiarum, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut in eligendis episcopis, conc. Rom., sub Eugenio II, XCII, 643. — Ut in nulla ecclesia, epist. canon. CXXXVIII, 445. — Ut in omni regno, conc. Pist., id., 709. — Ut in ordinando episcopo, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut in peregrinationem exierit, canon. Hibern., XCVI, 1283. — Ut in plebe aliena, conc. Juncens., LXVII, 951. — Ut in proximis Kalendis, conc. Pist., CXXXVIII, 704. — Ut in Quadragesima natalitia, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut in Quadragesima nuptias, *ibid.* — Ut in Quadragesima, quiota, *ibid.* — Ut in Quadragesima, Sabbato, *ibid.* — Ut inquirant de singulis, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 621. — Ut inquirant diligentissime missi, *ibid.*, 622. — Ut in sabbato sancto, conc. Arausiac., CXL, 886; CLXI, 273. — Ut in sacerdotibus ordinandis, conc. Carthag., LVI, 881; XCIX, 1006. — Ut in sacramentis corporis, *ibid.*, LVI, 426; LXVII, 94; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 840; CXXX, 353; CXL, 745; CLXI, 163, 164. — Ut in sacrificio absque, *ibid.*, LXVII, 960. — Ut in singulis partibus, conc. Marsican., CXXXVIII, 354. — Ut institutio missarum sicut, conc. Gerundens., CXXX, 423; CXL, 687; CLXI, 215. — Ut interventores episcopi, conc. Macrian., LXVII, 930. — Ut ipsi arimani frequentibus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut ipsi mutuo sibi, conc. Marsican., id., 353. — Ut is qui laicus, conc. Telens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut jejuni ad confirmationem, conc. Aurelian., CXL, 758; CLXI, 120, 1071; CLXXXVII, 1857. — Ut iudices aut potestates, *ibid.*, CXL, 835; CLXI, 902. — Ut ius ecclesiasticum et, conc. Beliov., CXXXVIII, 545. — Ut iuxta Niceni venerandi, conc. Forojul., XCIX, 297. — Ut iuxta regum capitulare, conc. Pist., CXXXVIII, 710. — Ut laicalibus vestimentis clerici, conc. Mogunt., CXXXII, 257. — Ut laicalibus vestimentis clerici, conc. Triburi., CXL, 661; CLXI, 504. — Ut laici ad missas, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Ut laici, contemptores canonum, conc. Carthag., CXL, 896; CLXI, 903. — Ut laici inter clericos, conc. Mogunt., CXL, 1072. — Ut laici non sint, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 631. — Ut laici omnino non, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut laici presbyteros non, *ibid.* — Ut laici presbyteros non, conc. Mogunt., CXL, 693; CLXI, 216, 1091. — Ut laici presbyteros sine, conc. Augustod., CXXXVIII, 846. — Ut laici secus altare quo, conc. Mogunt., CXL, 693; CLXI, 198. — Ut laici, sine episcopali, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut laicus, qui alterius, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut laicus uxorem simul, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLI, 1316. — Ut lectores dum ad annos, conc. Carthag., LXVII, 966. — Ut lectores oratio non utantur, conc. Laodic., *ibid.* — Ut lectores populum, conc. Carthag., LVI, 420. — Ut lectores usque ad annos, *ibid.*, 425. — Ut legati ad ducem, conc. Marsan., CXXXVIII, 353. — Ut lex continentiae et Deo, conc. Rom. sub Innocent. II, CLXXXVII, 1387. — Ut lex et iustitia, conc. Pist., CXXXVIII, 700. — Ut libera legatio ab, conc. Carthag., LXVII, 213. — Ut liberi homines nullum, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut liceat passionis martyrum, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut liceat sive presbyteris, conc. Sardie, id., 953. — Ut liceat unicuique episcopo, conc. Mazaran., LXVII, 952. — Ut loca quae semel, conc. Aquisgran., CXL, 676. — Ut loca quod semel, conc. Chalced., CLXI, 202, 1086. — Ut loca quod semel, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 627. — Ut longe alius excellat, conc. Forojul., XCIX, 296. — Ut matriculario habeat, canon. Hincmar., CXXV, 779. — Ut medio Maio, omnes, conc. Antissiod., LXXXII, 963. — Ut melius et commodius, conc. Pist., CXXXVIII, 706. — Ut mensura et pondera justa, conc. Mogunt., CXL, 1011; CLXI, 893. — Ut mercatus die Dominici, conc. apud S. Medard., CXL, 641. — Ut mercatus die Dominici, conc. Compand., CLXI, 1122. — Ut ministri comitum in, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut ministri non habeant, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut ministri oratio non utantur, *ibid.* — Ut missi

in illorum, conc. Silvanect., CXXXVIII, 804. — Ut missi in illorum, conc. Confl., id., 640. — Ut missi nostri comitibus, conc. Suession., id., 595. — Ut missi nostri de locis, conc. Tusiac., id., 722. — Ut missi nostri de omnibus, *ibid.* — Ut missi nostri diligenter, conc. Suession., id., 594. — Ut missi nostri diligenter, *ibid.* — Ut missi nostri eis, conc. Confl., id., 676. — Ut missi nostri expressae, conc. Suession., id., 594. — Ut missi nostri iustitias, conc. Tusiac., id., 723. — Ut missi nostri omnibus, conc. Suession., CXXXII, 364. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, CXXXVIII, 596. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 596. — Ut missi nostri per civitates, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri per, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri per, stat. Ludovici II, id., 622. — Ut missi nostri perquirant, *ibid.*, 623. — Ut missi nostri per singulas, conc. Suession., id., 594. — Ut missi regii per civitates, canon. Hincmar., CXXV, 1073. — Ut missi commendetur ut, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — Ut monachi abbati suo, conc. Augustod., XCI, 1053. — Ut monachi, quibus monasteriorum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 552. — Ut monachi vel abbates, conc. Rothomag., id., 921. — Ut monachi et monachae, conc. Augustod., CLXI, 567. — Ut monasteria et monachorum, conc. Arelat., XCIX, 1053. — Ut monasterium a nobis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 775. — Ut moriente Romano pontifice, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLI, 1315. — Ut morticina sunt in, canon. Adamanni, LXXXVIII, 815. — Ut morticina sunt in, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Ut mulierem clericus non, conc. Zellens., LXVII, 956. — Ut mulierem, id est viduam, conc. Telens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut mulieres ad altare, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut mulieres fornicantes, conc. Ancyril., id., 937. — Ut mulieres omnes ecclesiae, conc. Casarogust., LXXXIV, 315; CXXX, 425. — Ut mulieres quae apud Graecos, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut mulieribus in monasterium, conc. Augustod., XCIX, 1053. — Ut mulier juncta alii, canon. Hibern., XCVI, 1301. — Ut mulier Longobarda sit, stat. Widois., CXXXVIII, 804. — Ut mulier quae duobus, conc. Neocesar., LXVII, 937. — Ut multiplex juramentorum, conc. Meldens., CXXXII, 343; CXL, 875; CLXI, 795. — Ut ne de civitate, conc. Nicen., XCIX, 1008. — Ut negligentes penitentiam, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CXXXII, 233; CXL, 987; CLXI, 853. — Ut negligentes penitentes, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut nemo a sacro, conc. Parisiens., CXL, 752, 1073; CLXI, 411. — Ut nemo despiciat litteras, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut nemo episcoporum hominem, conc. Confl., id., 672. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Sparnac., id., 551. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Col u., CXXXIX, 491. — Ut nemo episcoporum vel, conc. Meldens., CXXXII, 206, 343; CXL, 741, 861; CLXI, 848, 1252. — Ut nemo episcopo vivere, conc. Sparnac., CXXXVIII, 551. — Ut nemo episcopus, nemo, conc. Pist., id., 753. — Ut nemo eum qui, conc. Nicen., XCIX, 1008. — Ut nemo fidelium nostrorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut nemo in precibus, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 960; LXXXIV, 192; CXXX, 353. — Ut nemo laicorum presbyteros, conc. Meldens., CXXXII, 234. — Ut nemo nisi consentiente, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CXL, 889; CLXI, 275. — Ut nemo per quemlibet, conc. Marsican., CXXXVIII, 353. — Ut nemo praesumat alterius, stat. Ludovici II, id., 758. — Ut nemo presbyter, conc. Roman. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut nemo presbyterorum, canon. Hincmar., CXXV, 776. — Ut nemo presbyterorum, *ibid.*, 775. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Meldens., CXXXII, 216; CXL, 705; CLXI, 251. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 551. — Ut nemo virgines aut, conc. Carisiac., id., 650. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Nicen., LXVII, 949. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Laodic., id. — Ut neophyti non ordinentur, conc. Sardie, id. — Ut nequaquam episcopus de, conc. African., XCIX, 1008. — Ut neque nuper assumptus, conc. Nicen., id., 937. — Ut ne quis benedictionem, conc. Aurelian., id., 1071. — Ut ne quis clericus, conc. Nicen., id., 1008. — Ut nihil aliud perus, canon. Hibern., XCVI, 1306. — Ut non exorcizent filii, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut non liceat clerico, conc. Chalcedon., LXXXIV, 27. — Ut non liceat clericum, conc. Septimunie., LXXXII, 957. — Ut non liceat episcopo, conc. Rothomag., CXL, 570; CLXI, 582. — Ut non liceat haereticum, conc. Carthag., LXVII, 958. — Ut non liceat in, conc. Laodic., id. — Ut non liceat in dominicis, *ibid.*, 960. — Ut non liceat praes canonice, *ibid.*, 956. — Ut non liceat praeter, *ibid.* — Ut non liceat presbytero, conc. Antioch., LVI, 798. — Ut non liceat uno tempore, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Ut non occasione victus, canon. Hincmar.

CXXXV, 801. — Ut non plures ad suscipiendum, conc. apud S. Medard., CLXI, 143. — Ut non presbyter, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 833. — Ut nostri fideles, unusquisque, conc. Marsic., CXXXVIII, 577. — Ut nostri fideles, unusquisque, conc. Conf., id., 675. — Ut Novatianus vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 938. — Ut nulli ecclesia cujuslibet, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nulla mulier in cubiculum, conc. Maticens., XCIX, 1040. — Ut nulli alteri per, conc. Pist., CXXXII, 544. — Ut nulli apostolicæ sedis, conc. Rom. sub Symmacho, id., 258. — Ut nulli civium Paschæ, conc. Aurelian., LXXXIV, 277; CXXX, 411; CXXXII, 536; CLXI, 266. — Ut nulli civium Paschæ, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Ut nulli clericorum liceat, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nulli de servili, conc. Triburt., CXXXII, 272; CLX, 628; CLXI, 453, 1141. — Ut nulli episcopatum, conc. Arvern., LXXIV, 297. — Ut nulli episcopi vel, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 194; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 897; CV, 878; CXXX, 534; CXXXII, 202; CLX, 690; CLXI, 214. — Ut nulli episcopo, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 836. — Ut nulli episcoporum, conc. Tarrac., LXXXIV, 311; CXXX, 422; CXXXII, 264. — Ut nulli illi concubinarum, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nulli sacerdotum extra, epist. canonic., CXXXVIII, 444. — Ut nullum episcopum prohibeat, conc. Carthag., iv, CLXI, 203, 1090. — Ut nullus abbas decimas, conc. Rom. v, CXLVIII, 801. — Ut nullus ad angelos, conc. Laodic., LXVII, 939. — Ut nullus ad ecclesiam, *ibid.*, 958. — Ut nullus a Judæis, *ibid.*, 959. — Ut nullus a Judæis, *ibid.*. — Ut nullus alienum, conc. Valletan., LXXXIV, 528. — Ut nullus alienum clericum, conc. Valent., CXXX, 432. — Ut nullus Christianus a, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut nullus Christianus ballare, conc. Laodic., LXVII, 959. — Ut nullus clericorum, conc. Carthag., LVI, 426; LXXXIV, 191; CXXX, 535. — Ut nullus clericorum, conc. Aurelian., LXXXIV, 279. — Ut nullus clericorum comam, conc. Barcinon., id., 607. — Ut nullus clericorum, conc. Agath., CLVI, 1167. — Ut nullus clericum seu, conc. Arvern., LXXXIV, 296. — Ut nullus clericus ad iudicem, conc. Marsican., CXI, 912. — Ut nullus clericus funeretur, conc. Nicæn., LXVII, 956. — Ut nullus clericus funeretur, conc. Carthag., id. — Ut nullus clericus neque laicus, conc. Maticens., XCIX, 1055. — Ut nullus clericus sagum, *ibid.*, 1017. — Ut nullus clericus vestimenta, conc. Adriaphach., II, CXXX, 257. — Ut nullus comitum Arimæos, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut nullus omniuentis synodalis, conc. Arausic., XCIX, 936. — Ut nullus cum hæreticis, conc. Laodic., LXVII, 959. — Ut nullus cum hæreticis, *ibid.*. — Ut nullus cum paganis, *ibid.*. — Ut nullus de alio chrismate, conc. Lugdun., CXL, 1071. — Ut nullus de domo, conc. Carisiac., CXXXVIII, 630. — Ut nullus deinceps episcopus, conc. Meldens., CXXXII, 546. — Ut nullus deinceps in, conc. Pist., CXXXVIII, 768. — Ut nullus deinceps in, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus deinceps sepulturam, *ibid.*, 717. — Ut nullus ecclesiasticorum, conc. Claromont., id., 718. — Ut nullus ecclesiasticus femina, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 754. — Ut nullus episcoporum, conc. Arvern. n., LXXXIV, 297. — Ut nullus episcoporum se, synod. Parisiens., LXXX, 451. — Ut nullus episcoporum vel, conc. apud S. Medard., CXL, 611. — Ut nullus episcoporum vel, conc. Compend., CLXI, 268. — Ut nullus episcoporum, conc. Antioch., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus, *ibid.*, 953. — Ut nullus episcopus alienam, conc. Carthag., id., 951. — Ut nullus episcopus aliam, conc. Arelat., LXXVIX, 240; CXXX, 577; CLX, 587; CLXI, 591. — Ut nullus episcopus aliusque, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 683. — Ut nullus episcopus cathedram, conc. Carthag., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus dimissa, *ibid.*. — Ut nullus episcopus hæredes, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut nullus episcopus plebem, *ibid.*. — Ut nullus episcopus, presbyter, conc. Arvern. n., LXXXIV, 296. — Ut nullus episcopus presbyterum, conc. Rothomag., CXXXII, 538. — Ut nullus episcopus prioribus, conc. Milevit., LXVII, 953. — Ut nullus episcopus vel, conc. Nicæni, id., 952. — Ut nullus episcopus vel, conc. Sardic., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Antioch., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Carthag., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Hispanens., CXL, 581; CLXI, 586. — Ut nullus ex ecclesiastico, conc. Remens., CLX, 657; CLXI, 495, 1215. — Ut nullus ex laica, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 837. — Ut nullus ex laica, conc. Arvern. n., LXXXIV, 297. — Ut nullus familiaritates, conc. Augustod., XCVI, 577. — Ut nullus fiat decanus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus habitura monachi, conc. Romano. sub S. Nicolao, CXLIII, 1516. — Ut nullus in Dominicis, conc. Venet., CXI, 1059. — Ut nullus infidelium nostrorum, conc. Tustac.,

CXXXVIII, 721. — Ut nullus in psalterio, statut. Ludovici II, id., 627. — Ut nullus in omni, conc. Marsican., id., 534. — Ut nullus iudicum de, synod. Parisiens., LXXX, 452. — Ut nullus iudicum neque, *ibid.*, CXI, 912. — Ut nullus iudex de aliis, *ibid.*, LXXX, 453. — Ut nullus iudex neque, conc. Chalcedon., XCIX, 1040. — Ut nullus iudex neque, conc. Lingon., CXXXIV, 1107. — Ut nullus Kalendas Januarii, conc. Romano., CXXXIV, 45. — Ut nullus laicorum presbyterum, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut nullus laicus ad quemlibet, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1516. — Ut nullus laicos, clericus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus missam audiat, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1515. — Ut nullus more solito, conc. Pist., CXXXVIII, 704. — Ut nullus obligatum cuiquam, conc. Toletan., LXXXIV, 26. — Ut nullus omnino munera, conc. Moguntin., CXI, 693; CLXI, 216, 1092. — Ut nullus ordinetur nisi, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 962; LXXXIV, 192; CXXX, 335. — Ut nullus peregrinus, conc. Antioch., LXVII, 960. — Ut nullus presumat Deo, conc. Roman., CXXXIV, 46. — Ut nullus presbyter absque, conc. Remens., CXL, 654, 1067; CLXI, 192. — Ut nullus presbyter ad, conc. Aurelian., CX, 485; CXXXII, 204, 259; CXL, 642, 696; CLXI, 217. — Ut nullus presbyter aut, conc. Lingon., CXXXIV, 1077. — Ut nullus presbyter, capellanus, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus presbyter in eadem, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter, diaconus, epist. canonic., CXXXVIII, 443. — Ut nullus presbyter, diaconus, *ibid.*, LVI, 890; CXXXVIII, 446. — Ut nullus presbyter in, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter missam, conc. Rom. sub S. Sylvestro, CXXXII, 258. — Ut nullus presbyter presumat, canon. Hincmar., CXXV, 775. — Ut nullus presbyter presumat, conc. Remens., CXL, 694; CLXI, 196. — Ut nullus presbyterorum, epist. canonic., LVI, 892. — Ut nullus presbyterorum ad, canon. Hincmar., CXXV, 776. — Ut nullus presbyterorum quando, conc. Nannet., CXL, 653; CLXI, 499. — Ut nullus presbyterorum vel, conc. Tarrac., CXXXIV, 57. — Ut nullus presbyter sacra, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter uxorem, conc. Rothomag., CXXXVIII, 921. — Ut nullus sacerdos aut, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus sacerdotum, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nullus sibi præbendam, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus servilibus, conc. Aurelian. n., LXXXIV, 284. — Ut nullus vivente episcopo, conc. Arvern. n., id., 297; CXL, 604; CLXI, 416. — Ut oblationes fidelium quater, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut omnes Ecclesiam ab, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut omnes maximam curam, conc. Lingon., CXXXIV, 1106. — Ut omnes nostri fideles, conc. Pist., CXXXVIII, 753. — Ut omnes nostri fideles, conc. Carisiac., id., 780. — Ut omnes presbyteri ante, conc. Antioch., LXVII, 963. — Ut omnes qui fidelitatem, conc. Tustac., CXXXVIII, 721. — Ut omnes qui fidelitatem, conc. Conf., id., 676. — Ut omnes servi vel, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut omnibus denuntiatur qualiter, conc. Silvac., CXXXVIII, 603. — Ut omni Dominica die, canon. Hincmar., CXXV, 774. — Ut omnimodis diligentissima, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 755. — Ut omnis Christianus procuret, conc. Roman. v, CXLVIII, 802. — Ut omnis clericus ad, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut omnis controversia quæ, conc. Moguntin., CXXXVIII, 581. — Ut omnis controversia quæ, conc. Herdens., CXI, 789; CLXI, 668, 1392. — Ut omnis decimatio ab, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut omnis decimatio in, conc. Augustod., id., 836. — Ut omnis homo, tam, conc. Narbonn., LXXXIV, 611. — Ut omnis presbyter habeat, conc. Turonens., CXXXII, 205; CXL, 754, 1075. — Ut omnis presbyter omnibus, conc. Remens., CXXXII, 243; CXL, 637; CLXI, 482. — Ut omnia presbyter thuribulum, canon. Hincmar., CXXV, 774. — Ut omnium præteritorum malorum, conc. Conf., CXXXVIII, 674. — Ut omnium præteritorum malorum, conc. Marsican., id., 576. — Ut ordinatis episcopis, conc. Carthag., LVI, 421. — Ut ordinis ecclesiastici presbyteri, conc. Maticens., XCIX, 1015. — Ut pactum quod a beato, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut pagenses Franci qui, conc. Pist., id., 710. — Ut parentes filios suos, conc. Arelat., CXXXII, 245. — Ut patriarcharii clerici, conc. Aurelian., CXL, 632; CLXI, 498. — Ut paschali hebdomada festive, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut pastus imperatoris ab, conc. Ravenn., id., 815. — Ut patrimonium seu suburbana, *ibid.*, 811. — Ut Pauliani baptizentur, conc. Nicæn., LXVII, 958. — Ut Paulianistæ et qui, *ibid.*, XCIX, 1066. — Ut pax Dei, quam vulgo, conc. Juliobon., CXI, 1234. — Ut pax et disciplina, synod. Parisiens., LXXX, 453. — Ut peregrino episcopo locus, conc. Arelat., CXXX, 578. — Ut per

nicos nullo, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1516. — Et per Simoniacam heresim, *ibid.* — Ut per singulas ciuitates, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 622. — Ut per singulas provincias, conc. Chalced., XCIX, 995. — Ut per uasores rerum ecclesiasticarum, conc. Meldens., CXXXII, 359; CXL, 895; CLXI, 849. — Ut plebes Ecclesiarum nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut plus non mittantur, conc. Leptin., LXXXIX, 822. — Ut penitens, ostensis necessariis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ut penitentes epulis non, conc. Barcinon., CXXXIV, 507. — Ut penitentes conjugatis ex, conc. Arelat., CXL, 1006. — Ut penitentia super homicidiis, conc. Triburt., CXXXII, 297. — Ut penitentes in sacris litterarum, synod. Hilarij, LXXXIV, 26. — Ut penitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 195; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 872; CV, 679; CXXX, 551; CXL, 987; CLXI, 857.

Ut populus ad celebrandum, conc. Arelat., CXL, 1070. — Ut populus admonetur ut, conc. Rothom., CXXXII, 356; CXL, 666; CLXI, 504. — Ut post duas hebdomadas, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut post euangelium finito, conc. Rothomag., CXL, 1073. — Ut post nos cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut postquam de capitulo, statut. Ludovici II, *id.*, 757. — Ut precepta illicita de, conc. Bellocac., *id.*, 546. — Ut precepta quae aui, *ibid.*, 546. — Ut pregnantes mulieres baptizantur, conc. Neoces., LXVII, 960. — Ut praefer conscientiam episcopi, conc. Gangr., *id.*, 951. — Ut praefer Scripturas canonicas, conc. Carthag., LVI, 428, 871; LXVII, 960. — Ut praefer Scripturas canonicas, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut precariae de quinquennio, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Ut precariae de quinquennio, conc. Bellocac., CXL, 706; CLXI, 253. — Ut precariae et commutationes, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Ut precariae et commutationes, conc. Sparnac., CXXXVIII, 548. — Ut precariae et commutationes, conc. Bellocac., CXL, 706; CLXI, 252. — Ut oreces et prelationes, conc. African., CXL, 1071.

Ut presbyter ante triginta, conc. Neoces., LXVII, 954. — Ut presbyter formalis dare, conc. Antioch., *ibid.* — Ut presbyteri abstinere, conc. Ancyrit., *ibid.* — Ut presbyteri aliterius regionis, conc. Neoces., *id.*, 955. — Ut presbyteri a turpibus, conc. Aurelian., CXL, 647; CLXI, 489. — Ut presbyteri bene vivere, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri ciuitates, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut presbyter in cana, conc. Meldens., CXL, 741. — Ut presbyter inconsulto episcopo, conc. Carthag., LXVII, 954; LXXXIV, 195; CXXX, 554. — Ut presbyter inconsulto episcopo, *ibid.*, LXVII, 954; CXXX, 554; CLXI, 857. — Ut presbyter in convivio, conc. Neoces., LXVII, 954. — Ut presbyteri non vadant, conc. Triburt., CXXXII, 297; CXL, 764; CLXI, 754; CXXXVII, 1069. — Ut presbyteri nulla tenus, conc. Meldens., CXXXII, 298; CXL, 641; CLXI, 487. — Ut presbyteri parochianis suis, conc. Pist., CXXXVIII, 754. — Ut presbyteri per plebes, conc. Rhemens., CXL, 693; CLXI, 216. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Nicen., CXXXII, 265. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Aurelian., CXL, 885; CLXI, 273, 1125. — Ut presbyteri privatim fidelibus, conc. Regiens., CXXX, 589; CXL, 641, 1069. — Ut presbyteri qui in, conc. Lingon., CXXIV, 1104. — Ut presbyteri qui in, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut presbyteri qui prope, conc. Tolos., CXXXVIII, 832. — Ut presbyteri rem Ecclesiae, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut presbyteri rem Ecclesiae, conc. Hippon., *ibid.* — Ut presbyteri sine conscientia, conc. Arelat., CXXX, 578. — Ut presbyteri sine sacro, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri sub sigillo, *ibid.*, 821. — Ut presbyteri vel quilibet, conc. Meldens., CXXXII, 275. — Ut presbyter non consulto, conc. Carthag., LVI, 428; LXXXIV, 195; CXXXII, 255; CXL, 999. — Ut presbyter ordinatus, conc. Neoces., LXVII, 954. — Ut presbyter presbyterum, diaconum, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Ut presbyter qui immolauit, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut presbyter qui realium, conc. Carthag., *ibid.* — Ut presbyter qui sanctum, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Ut presbyter semper Eucharistiam, conc. Wormal., CXL, 754; CLXI, 1079. — Ut presbyter uxorem, conc. Neoces., LXVII, 954. — Ut presbyter vel diaconus, conc. Antioch., *id.*, 955. — Ut presbyter vel diaconus, *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Carth. g., *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Toletan., CXXXII, 223. — Ut primus sedis episcopus, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 194, 954; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 554; CXL, 550. — Ut primates diversarum provinciarum, *ibid.*, LXVII, 954. — Ut privilegium sanctae Romanae, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut pro loco sepulturae,

canon. Hincmar., CXXV, 794. — Ut propter causas ecclesiasticas, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut psalmus quinquagesimus ante, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut pueri ante quatuordecim, conc. Aurelian., CXL, 1084. — Ut quaecunque Ecclesiae Donatistarum, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut quae sunt ecclesiasticae, conc. Antioch., LVI, 800. — Ut quando de infantibus, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut quando missi nostri, conc. Silvac., CXXXVIII, 605. — Ut quando presbyteri per, canon. Hincmar., 123, 777. — Ut quatuordecim dies omnes, conc. Salegust., CXL, 1059; CLXI, 894. — Ut quia apud Carthaginem, conc. Carthag., XI, 1201; XLIII, 814. — Ut qui adulterium commiserint, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut quia firmitas amicitiae, conc. Furonens., CXXXVIII, 785. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Thenit., *ibid.* — Ut quia per tres, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut quia quidem presbyteri, canon. Hincmar., CXXV, 794. — Ut quia regia nostra, conc. Pist., CXXXVIII, 755. — Ut qui ariolantur, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut quia sicut audiuimus, conc. Tusar., CXXXVIII, 725. — Ut qui casu homicidium, conc. Ancyrit., LXVII, 957. — Ut qui cum excommunicatis, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Ut quicumque concupiscerint, conc. Neoces., LXVII, 957. — Ut quicumque continentiam causa, conc. Gangr., *id.*, 958. — Ut quicumque convertuntur, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicumque dicti Adam, conc. Carthag., *id.*, 217. — Ut quicumque episcopus ab, *ibid.*, 952. — Ut quicumque episcopus ex, *ibid.*, 959. — Ut quicumque ex clero, conc. Sparnac., CXXXVIII, 550. — Ut quicumque laicus ad, conc. Suffetulan., LXVII, 949. — Ut quicumque martyrum memorias, conc. Gangr., *id.*, 958. — Ut quicumque non communicantes, conc. Antioch., *ibid.* — Ut quicumque post diversa, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicumque uirginitatem, conc. Ancyrit., *id.*, 957. — Ut qui domum Dei, conc. Gangr., *id.*, 958. — Ut qui fidelitatem nobis, conc. Tusar., CXXXVIII, 721. — Ut qui in aegritudine, conc. Neoces., LXVII, 954. — Ut qui in aegritudine, conc. Laodic., *id.*, 959. — Ut quilibet episcopus sit, canon. Edgard., CXXXVIII, 505.

Ut qui manducantem carnes, conc. Gangr., LXVII, 957. — Ut qui metu persecutionis, conc. Sardic., *id.*, 950. — Ut qui nuptias condemnat, conc. Gangr., *id.*, 958. — Ut qui parvuli apud, conc. Carthag., *id.*, 959. — Ut qui post baptismum, conc. Zellens., *id.*, 949. — Ut qui sanus corpore, conc. Gangr., *id.*, 958. — Ut quisquis episcoporum, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut quisquis episcoporum, conc. Meldens., CLXI, 585; CXXXII, 192; CXL, 571. — Ut quisquis presbyter qui, conc. Nannet., CXL, 656; CLXI, 481. — Ut qui unum crimen, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui voluntarie homicidium, conc. Ancyrit., *id.*, 957. — Ut quoniam in quibusdam, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut quorundam episcoporum, conc. Meldens., CXXXII, 193. — Ut quoties diuinum iudicium, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut rapinae et depredationes, conc. Marsic., *id.*, 534. — Ut rapina quae retro est, conc. Broilen., *id.*, 791. — Ut rebus ecclesiasticis, conc. Antioch., LXVII, 951. — Ut regales iustitiae cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut regia magnificentia, conc. Sparnac., *id.*, 549. — Ut regum filii legitimam, conc. Marsic., *id.*, 554. — Ut regia magnificentia, conc. Meldens., CXXXII, 192. — Ut res ecclesiarum in, conc. Furon., CXXXVIII, 786. — Ut res ecclesiasticas tam, conc. Ticin., *id.*, 765. — Ut res episcopi non sint, conc. Antioch., LXVII, 951. — Ut Sabbatis euangelia, conc. Laodic., *id.*, 960. — Ut Sabbato sancto protrahatur, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut sacerdos non aliquo ludo, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdos penitentiam imploranti, conc. Carthag., LVI, 882; LXVII, 952; LXXXIV, 205; XCIX, 1069; CXXX, 547; CXXXII, 255; CXL, 987; CLXI, 858. — Ut sacerdotes admonent populum, conc. Aurelian., CXL, 659; CLXI, 484. — Ut sacerdotes fororis aliquid, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdotum omnium et, statut. Widonis., CXXXVIII, 799. — Ut sacramenta altaris non nisi, conc. Carthag., LXVII, 194; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 554; CXXXII, 224. — Ut saecularia negotia ultra, conc. Forojul., XCIX, 297. — Ut sanctae oblationes ad, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut sancta Romana ecclesia, conc. Ticin., CXXXVIII, 761. — Ut sceleris vel apostatiae, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 958; LXXXIV, 195; CXXX, 554. — Ut scriptoribus publicis nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut scrutinium et omnem, canon. Hincmar., CXXV, 773. — Ut secundum canonicam auctoritatem, conc. Parisiens., CLXI, 258. — Ut secundum formam canonum, canon. Lingon., CXXIV, 1079. — Ut semel in anno,

conc. Tolosan, CXXXVIII, 535. — Ut semper fuit jejunium, conc. Claromont, CLXII, 719. — Ut servi ecclesie vel, conc. Toletan. III, LXXXIV, 28. — Ut servum qui libertatem, conc. Arven. II, id., 296. — Ut si abbas vel abbatissam, conc. Pist., CXXXVIII, 734. — Ut si a iudicibus, conc. Thenit, LXVII, 953. — Ut si aliquis homo, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut si aliqui susurrones, conc. Furon., id., 786. — Ut si appellaverit in cathedra, conc. Sardic., LXVII, 953. — Ut sic simul conjuncti, conc. Marsican., CXXXVIII, 578. — Ut sic simul conjuncti, conc. Conf., id., 675. — Ut si cui sacerdoti, Epist. kanonic., LVI, 891; CXXXVIII, 445. — Ut si cui sacerdoti, capitul. Ricul., CXXXIV, 36. — Ut sicut in capitulis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Ut sicut nostri infideles, conc. Tustac., id., 721. — Ut si de accusato, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut si duo episcopi, conc. Sardic., id. — Ut si ego vobis, conc. Furon., CXXXVIII, 785. — Ut si episcopi suis, conc. Pist., id., 733. — Ut si episcopi suis, *ibid.* — Ut si in cujusconque, conc. Furon., id., 785. — Ut si infidelis nostri, conc. Tustac., id., 723. — Ut similiter ad regem, conc. Marsican., id., 553. — Ut si missi nostri, conc. Tustac., id., 721. — Ut si necessitas alicui, conc. Valent., id., 599. — Ut singula plebes archipresbyterum, conc. Ravenn., id., 814. — Ut singulis annis unusquisque, conc. Hispani., CXL, 570; CLXI, 582. — Ut singulis eorum fidelibus, conc. Marsican., CXXXVIII, 554. — Ut si possit fieri, conc. Triburt., CXXXII, 217. — Ut si pro vivo, canon. Hibern., XCVI, 1295. — Ut si qua in ipso, conc. Triburt., CXXXII, 292. — Ut si qua mulier, conc. Gangr., LXVII, 958. — Ut si qua mulier, *ibid.* — Ut si quando presbyter, conc. Carthag., CX, 480. — Ut si quilibet presbyterorum, canon. Hincmari., CXXV, 778. — Ut si quilibet presbyterorum, conc. Nannet., CXXXII, 567; CLX, 732; CLXI, 260. — Ut si quis clericus, canon. apost., CXL, 648; CLXI, 490. — Ut si quis clericus, conc. Chalcedon., id., 1144. — Ut si quis episcopus, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut si quis episcopus in, conc. Arausic., CXL, 605; CLXI, 418. — Ut si quis judicis, conc. Aurelian., CIV, 85. — Ut si quis post hunc, conc. Broilem., CXXXVIII, 792. — Ut si quis quemlibet, conc. Carthag., CXL, 895; CLXI, 802. — Ut si vos contra, conc. Bellovac., CXXXVIII, 546. — Ut sobrietatem sacerdotes, conc. Cabillon., CXL, 890; CLXI, 816. — Ut soli ecclesie Carthaginis, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut sponsata puella, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut stipendia clericorum, conc. Agath., LXXXIV, 28. — Ut subdiaconus non, conc. Laodic., LXVII, 955. — Ut superbi clerici arcantur, conc. Carthag., id., 956. — Ut synodus quas vestras, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut tales a vobis, conc. Carisiac., id., 775. — Ut tanta Domino cooperante, conc. Marsican., id., 577. — Ut tante impletates pro, conc. Ravenn., id., 811. — Ut tanta inter nos, conc. Conf., id., 671. — Ut tempore quo evangelium, conc. Rothomag., CXXXII, 238; CXL, 722; CLXI, 260. — Ut ubicunque census novus, synod. Parisiens., LXXX, 452. — Ut ubicunque facultas rerum, conc. Triburt., CLXXXVII, 993. — Ut ubicunque fuerint illuc, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — Ut ubi missatici simul, *ibid.* — Ut ubi quis ordinator, conc. Arelat., LXXXIV, 28. — Ut unaquaque mulier quando, conc. Autissiod., LXXII, 708. — Ut una sit in sacramentis, conc. Maradian., LXVII, 960. — Ut unicuique ecclesie manus, conc. Hispani., CLXI, 237. — Ut unum modicum frumenti, conc. Tolosan., CXXXVIII, 531. — Ut unus episcopus episcopum, conc. Zellens., LXVII, 919. — Ut unus presbyter duobus, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 921. — Ut unusquisque comes in comitatu, conc. Carisiac., CXXXVIII, 749. — Ut unusquisque comes in suo, *ibid.*, 748. — Ut unusquisque episcopus in, conc. Leptinens., LXXXIX, 822. — Ut unusquisque episcopus in, conc. Mogunt., CXL, 804; CLXI, 563. — Ut unusquisque episcopus in sua, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Marsican., CXXXVIII, 577. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Conf., id., 371. — Ut unusquisque missus in, conc. Silvac., id., 604. — Ut unusquisque missus in, conc. Conf., id., 680. — Ut unusquisque presbyter a, conc. Leptinens., LXXXIX, 822. — Ut unusquisque presbyter capitula, conc. Mogunt., CXL, 1003; CLXI, 885. — Ut unusquisque presbyter ecclesie, conc. Rhemens., id., 1091. — Ut unusquisque presbyter, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut unusquisque presbyterorum, canon. Hincmari., CXXV, 773. — Ut unusquisque presbyter per, conc. Moguntin., CXL, 651. — Ut unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., id., 1068. — Ut unusquisque presbyter res, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 753. — Ut unusquisque presbyter res, conc. Carthag., CXL, 696; CLXI, 1092. — Ut unusquisque

sacerdos maximum, canon. Hincmari., CXXV, 793. — Ut venientes a Novatianis, conc. Tolosan., LVI, 728; LXVII, 958; LXXXIV, 257. — Ut vera sit gratia, syn. Palæstin., LVI, 499. — Ut vicarii episcoporum, conc. Antioch., LXVII, 956. — Ut viduae adolescentes quas, conc. Carthag., IV, CXXX, 548; CLXI, 634. — Ut vidua in deliciis, conc. Aquigran., id., 558. — Ut viduitatis servandas professione, conc. Aurac., CXXX, 594. — Ut virgines non velentur, conc. African., CXXXII, 518. — Ut virgines non velentur, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 629. — Ut virgines sacre cum, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 195; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 929; CXXX, 534; CXI, 807; CLXI, 566. — Ut virginitatem profitentes, conc. Ancyrit., LXXXIV, 25. — Ut viri cum mulieribus, conc. Leptin., LXXXIX, 822. — Uxor adultera vir laicus, conc. Neocesar., LXXXIV, 25.

V

Vae his qui faciunt, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 491. — Variam et diversam, conc. Constantinop. IV, CXXII, 153. — Vasa quibus sacrosancti, conc. Triburtin., CXL, 721; CLXI, 262; CLXXXVII, 1719. — Vaticinantes que futura, conc. Arelat., CXL, 836; CLXI, 757. — Venerabiles imagines christiani, conc. Niceæ. II, CXXXVII, 1790. — Veniemus nunc ad ultimam, conc. Vernens., CXXX, 617; CXXXVIII, 542. — Veniendum est autem ad, conc. Arelat., CXLII, 1291. — Venientes etiam debetis, conc. Carthag., IV, CXXX, 548. — Venit ad aures sancte, conc. Chalcedon., LVI, 860; LXXXVIII, 905. — Venit ad nos quod, *ibid.*, LVI, 869. — Venit ad nostras aures, *ibid.*, 860. — Venit ad sanctam synodum, *ibid.*, 857. — Venit et hoc nunc, conc. Constantinop. IV, CXXIX, 169. — Ventilata est ratio octo, conc. Mogunt., CXL, 1043; CLXI, 885. — Veraciter nosse debetis et, capitul. Theodul., CXXXIV, 27. — Veraciter quidem credendum est, conc. Rom., CXXX, 795. — Veritas sapienti nitet, canon. Hibern., XCVI, 1296. — Verum ne quis penitentiam, conc. Arelat., CXLII, 1298. — Verum quia prelati Leo, conc. Pontigniac., CXXXIV, 1126; CXXXVIII, 771. — Verum quoniam falsis iustitias, conc. Arelat., CXLII, 1509. — Verum ut ad nos, conc. Vernens., CXL, 613; CXXXVIII, 540. — Vestimenta autem habeant, conc. Benevent., id., 727. — Vestimenta igitur ecclesiastica, capitul. Altonis., CXXXIV, 31. — Vestire igitur majestatem non, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Veteri et novo testamento, conc. Constantinop. IV, CXXIX, 154. — Vultu omnino sancta synodus, conc. Niceæ., LXVII, 42. — Vetus et canonica lex, *ibid.*, LVI, 765. — Vetus testamentum partim in, conc. Rom. I, CXLVIII, 765. — Vicarii autem episcoporum quos, conc. Neocesar., LVI, 416. — Vicarii episcoporum quos Græci, conc. Ancyrit., id., 438; LXXXIV, 106; CXXX, 261. — Vicarii episcoporum quos Græci, conc. Aurelian., XCIX, 1006. — Vicarii vero episcoporum qui, conc. Antioch., LVI, 708; XCIX, 1011. — Videlicet si se de omnibus, conc. Metens., CXXXVIII, 634. — Videmus crebro in ecclesiis, capitul. Theodul., CXXXIV, 32. — Vidimus quosdam et severius, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 473; CXXX, 554. — Vidua adolescentis quas, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 207; XCVI, 1505. — Vidua adolescentis quas, canon. Hibern., *ibid.* — Vidua cum priusquam continentiam, conc. Arelat., CLXXXVII, 1387. — Vidua quas ecclesie stipendia, canon. Hibern., XCVI, 1503. — Vidua quas spontanea voluntate, conc. Triburt., CXXXII, 518. — Vidua quas spontanea voluntate, conc. Aurelian., CXL, 798; CLXI, 557; CLXXXVII, 1579. — Vidua quas stipendia ecclesie, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 207; CXXX, 548; CXXXII, 595; CLXI, 634; CLXXXVII, 596. — Vidua si priusquam continentiam, conc. Toletan. CLXI, 588. — Vidua vel sanctimonialis, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 344. — Vidua quas sancte religionis, conc. Tolet. X, CLXXXVII, 1103. — Vidua quidem quas sacrum, conc. African., CXXXII, 581. — Viduarum consecrationem quas, conc. Epaunens., XCIX, 1056. — Vidua autem velare pontificum, conc. Triburt., CXXXII, 581; CLXI, 557. — Vidua autem velare pontificum, conc. Mogunt., CXL, 798; CLXXXVIII, 518. — Vidua autem velare pontificum, conc. Bracar., CLXI, 1177; CLXXXVII, 1576. — Vidua quas ab altari, conc. Aurelian., CLXI, 1177; CLXXXVIII, 519. — Viduitatis servanda professionem, conc. Arausican., LXXXIV, 270; XCIX, 106; CXXXII, 580, 595; CXL, 800; CLXI, 559, 1177; CLXXXVIII, 519; CLXXXVII, 1586. — Vicesimo admoventi sunt ut, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 636. — Vicesimo primo ut sciant, *ibid.*, 627. — Vicesimo secundo admoventi sunt, *ibid.*, 628. — Vicesimo tertio ut sciant, *ibid.* — Vicesimo quarto ut horas, *ibid.* — Vicesimo quinto ut plebibus, *ibid.* — Vigilanti vero mente

pensandum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 498. — Virginitas et uno die, conc. Casarog., LXXXIV, 516; CXXX, 423. — Violatio ecclesiarum et atrii, conc. Juliohom., CXLIX, 1527; CLXXXVII, 583. — Virginitatem quam se Deo, conc. Chalcedon., LXVII, 90; LXXXIV, 505; LXXXVIII, 880; XCIX, 1055; CV, 889; CXL, 797; CLXI, 534. — Virginitatem quam se Deo, conc. Triburt., CLXXXVII, 1578. — Virginitatem quam semet devovit, conc. Chalcedon., LVI, 859. — Virgines quam sese ante duodecim, conc. Triburt., CXXXII, 518; CXL, 794; CLXI, 1175; CLXXXVIII, 517; CLXI, 533. — Virgines quam sese Deo, conc. Elberit., CXXX, 415; CLXXXVII, 1582. — Virgines quam virginitatem, *ibid.*, LXXXIV, 505; CX, 489; CXXX, 415; CXXXII, 512, CXL, 817; CLXI, 617. — Virgines sacras cum parentum, conc. Carthag., XCIX, 1056. — Virgines sacras si pro, conc. Triburt., CXL, 796; CLXI, 534; CLXXXVII, 1108. — Virginitas sacris se quondam, *ibid.*, 1578. — Virgo quam voverit Deo, syn. episcop. sub S. Patricio, LIII, 825. — Viris ad feminas horis, conc. Epau., XCIX, 1054. — Vir qui religiosus feminis, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1054. — Vir si duxerit uxorem, conc. Triburt., CXL, 821; CLXI, 622, 1275. — Vir si nupserit duabus, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Vir sive mulier in, *ibid.*, 1288. — Visitet ex amore Dei, canon. Edgardi, CXXXVIII, 511. — Visum est nobis ut omnibus, conc. Cabilon., CXL, 1071. — Visum præterea nobis est, *ibid.*, 686; CLXI, 212; CLXXXVII, 1750. — Vobis qui sacerdotio Domini, conc. Rengiens., CII, 1098. — Vobis vero comitibus dicimus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 646. — Volumus atque præcipimus, conc. Lingon., CXXIV,

1086. — Volumus autem ut si, conc. Vernens., CXXXVIII, 796. — Volumus et expresse comitibus, conc. Pist., *id.*, 701. — Volumus etiam et expresse, conc. Carisiac., *id.*, 782. — Volumus etiam ut omnis, conc. Northumb., *id.*, 524. — Volumus etiam ut unusquisque, conc. Marsican., *id.*, 586. — Volumus igitur episcopatum, *ibid.*, XCIX, 1048. — Volumus itaque ut palatum, conc. Vernens., CXXXVIII, 791. — Volumus omnes scire quod, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Volumus omnibus comitibus, *ibid.*, 1076. — Volumus præterea atque sancimus, statut. Widonis, CXXXVIII, 803. — Volumus ut decimas quas, conc. Mogunt., CXII, 1568; CXXXVIII, 582. — Volumus ut hi qui merito, conc. Furon., *id.*, 788. — Volumus ut omnis inquisitione, statut. Ludovici II, *id.*, 759. — Volumus ut presbyteri et, conc. Vernens., *id.*, 798. — Volumus ut quidquid ecclesiarum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 493. — Volumus ut sacramenta cito, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Volumus ut secundum capitulare, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.*, 751. — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.*, 751. — Volumus ut sicut in, conc. Pist., *id.*, 717. — Volumus ut unusquisque, conc. Ticin., *id.*, 617. — Volumus vos scire quia, conc. S. Quintin., *id.*, 651. — Volumus vos scire quia, conc. Pist., *id.*, 736. — Volumus vos scire quod, conc. S. Quintin., *id.*, 649. — Vos autem alii sed, conc. Pist., *id.*, 718. — Vos scitis et multis, conc. Metens., *id.*, 757. — Vos scitis qualiter nepos, conc. Tusiace., *id.*, 720. — Vos scitis quid in isto, conc. Confl., *id.*, 671.

CXVII.

INDEX BULLARUM, EPISTOLARUM, DECRETORUM,

STATUTORUM, DECISIONUM, REGULARUM ET ALIORUM SCRIPTORUM AD REGIMEN ECCLESIAE SPECTANTIUM,

A SUMMIS PONTIFICIBUS EMISSORUM, ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS,

ET BREVEV UNIUSCUIUSLIBET BULLAE VEL SCRIPTI REFERENS ANALYSIM.

Nota. Tomi LXVII, CXXX et CLXXXVII continentes, I. Dionysii Exilii canonum, II. Gratiani decretorum, et III. Isidori Mercatoris decretalium summorum pontificum collectionem, pro indicis modo, eorum numero, materiis et permissionis et aliis de causis hic ad analysim et ad specialem indicationem adduci non possunt; ideo ad prædictos tomos recurrit lector; atque sciat quod frequentius quæ in illis inveniunt eadem inveniunt in quoque Patre in suo volumine denominato De eadem re restant adhuc Fulgentii Ferrandi Breviatio canonum et Crisconii Africani episcopi Breviarium canonicum LXXXVIII 818 et 831.

ADRIANUS I, papa, LI. Epistola ad Carolum regem, ut concedat quosdam episcopos ad proprias sedes remeare, XCVIII, 280. — De regimine usurpato quarundam Æmilie civitatum, ut ipsi restituantur, XCVIII, 283. — De donatione sibi promissa a rege quantocius tradenda, XCVIII, 286. — De jubilatione triumphorum sanctæ Dei Ecclesiæ, XCVIII, 288, 291. — Ut quidam dux invasor ditionum sanctæ Sedis expellatur, XCVIII, 295. — Ut rejiciantur procul et refrenentur raptores ducatus Spoletani, XCVIII, 297. — Enuntiat conspirationem malefactorum contra Romam et Italiam, XCVIII, 300. — Ut ipse rex properet ad limina Sancti Petri, juxta promissum, XCVIII, 302. — Promittit se suscepturum de sacro baptismatis fonte filium recens natum, XCVIII, 304. — De quorundam agendi modo in quo jus gentium violatur, XCVIII, 311. — Quod falso sacerdotes Romani incontinentiæ accusantur, XCVIII, 317. — Preces præscribuntur pro salute regis bellum Sarracenis inferente, XCVIII, 315. — Increpat venundationem mancipiorum a Longobardis factam genti Sarracenorum, XCVIII, 317. — De Magrico episcopo quod Histrienses ei oculos eruisent, XCVIII, 320. — Quod Neopolitani cum Græcis civitatem Terracensem invasisent, XCVIII, 321. — Petit quantocius a rege Romam ligna pro reficiendo tecto in basilica Sancti Petri, XCVIII, 323. — De territorio Savinensi, quemadmodum rex Sancto Petro fuerat pollicitus, quod in integro contrahere juberet, XCVII, 328.

Epistola ad Egilam episcopum in Hispania, pro jejunio VI feriis et Sabbati, XCVIII, 335. — De paschali festivitate, prædestinatione hominis sive ad bonum, sive ad malum, de coinquinatione in cibo et potu et aliis erroribus, de libertate arbitrii et aliis capitulis contra fidem catholicam ortis, XCVIII, 336.

Epistola ad Carolum regem, patrimonium Sabense, Sanctæ Sedis jure antiquo comprobato et commendat et rogat ut Sancta Sedes hanc possessionem ineat, XCVIII, 346. — Ad eundem, in qua continetur de sacratione Petri episcopi et de territorio Sabinensi, XCVIII, 348. — Sabinensi de territorio, prout integrum traditum fuit Sancto Petro, recuperando, XCVIII, 352. — Benevolis nuntiis in gratiam protectionis Ecclesiæ, per gratum animum regi gratias refert, XCVIII, 354. — In qua continetur de fide vel dilectione quam erga beatum Petrum pollicitus est, ut inconcussa ut insolubilis permaneat, et nulla callida versutia ab apostolico amore ejus animus disjungi possit, XCVIII, 356. — Ut innocens quidam abbas falso accusatus clementer ab eo suscipiatur, XCVIII, 359. — Quod ex concessionem ipsius regis, causam noverit de quorundam abbatum litte. et reos invenerit ipsos accusantes et item moventes, XCVIII, 361.

Epistola ad episcopos vel presbyteros, ut non militarem induerent militiam, sed spirituales, hoc est ut vacarent jejunis et orationibus, et de altarum rerum prohibitionem quæ a pravis hominibus perpetrantur, XCVIII, 365.

Epistola ad Carolum regem, ne permittat monasterium Sancti Hilarii et alia in Alpibus sita pro peregrinis hospitio accipiendis, ab ullo sinat invadi vel inquietari, XCVII, 369. — Illi concedit marmora quæ expostulavit e civitate Ravennatensi sibi extrahenda, XCVIII, 371.

Epistola ad episcopos Hispanos, de heresi vel blasphemiam quæ Filium Dei adoptivum nominat; de paschali festivitate, de sanguine pecudum, et suillo, et sanguine suffocato, circa quæ inordinate errabatur; de prædestinatione, libero arbitrio, de monogamia et aliis multis de quibus reprehenduntur ex sanctorum Patrum traditionibus pravi homines qui talia prædicabant, XCVIII, 375.

Epist. ad Carolum regem, in qua continetur de Venetis vel Veneticis, ut de Ravenna seu Pentapoli expellerentur; et de duce qui possessiones Ecclesiæ Ravennatis violenter invasisset, XCVIII, 386. — De Saxonibus illius opera feliciter conversis, et de litanis, jejuniis et orationibus institutis ad gratias Deo agendas de tantis beneficiis, XCVIII, 397. — Quod Saxones ad paganismum reversi, si convertantur, admittendi essent et penitentia illis indicenda esset ex prudentia episcopi, XCVIII, 399.

— Eum orat ut fines Populonenses et Rosellenses sanctæ Sedi integre traditos et civitates ducatus Beneventani, juxta ejus donationem superrime factam, sibi tradi jubeat, XCVIII, 396. — Orat ut suos missos redire prohibeat ante traditas Campaniæ civitates integras, finesque parti modo integros Populonii et Rosellarum. Sicut enim in Tuscia Suannam et cæteras civitates cum territorii suis Sancta Sedes possidebat, ita æquum esse ut Campaniæ civitates integras cum suis territorii possideret, XCVIII, 398. — De negotiatione in temporalia ditioris pontificis, XCVIII, 402, 406. — Gratias agit quod mandant tradendas Sedi apostolicæ civitates Campaniæ finesque Populonii et Rosellarum; sibi autem non esse tradita, nisi episcopio, monasteria, et curtes publicas, cum cævis civitatibus sine hominibus, XCVIII, 412. — In qua continetur de Constantino et Paulo ducibus ipsius apostolici, qui apud præfatum regem a perversis hominibus gratis accusati fuerant, et postulat ut unum ex ipsis, scilicet Paulum, quem ejus obtutibus miserat præsecutandum, benigne suscipere dignaretur, XCVIII, 418.

— Laudat regem quod despexit conflictam fabulam, scilicet Offam Anglorum regem suasisse Carolo ipsi met, ut, Adriano deposito, alium suæ gentis pontificem crearet; deinde se non ab hominibus ait, sed a Christo Jesu toti orbi christiano præfectum esse, propterea regibus ac populis annuntiare verbum vite et veritatis, XCVIII, 420. — In qua continetur de diocessibus et parochiis episcoporum paribus Italiæ et Tusciæ permistum ab ipsiusmet episcopis inanis et possessis, et de corrigendis variis episcoporum abusibus, XCVIII, 424. — De parochiis episcoporum, de eorum sacratione, de honore patriarchatus domini regis, et de aliis capitulis, XCVIII, 427.

ADRIANUS III, papa. — Epistola ad Sigibodum Narbonensem archiepiscopum: ei mandat ut moneat Gilbertum Nemausensem episcopum, ut nullam inferat molestiam monasterio Sancti Egidii, quod sub apostolicæ Sedis ditione consistit, CXXVI, 975.

ADRIANUS IV, papa. — Monasterii Anianensis possessiones confirmat, CLXXXVIII, 1361.

Ordinationem factam de ecclesiis sanctæ Genovesæ, salva jure et rationalibus consuetudinibus quas episcopus Parisiensis habeat in eisdem confirmat, CXXXVIII, 1302. — De lite inter abbatem S. Remigii Rhemensis et magistrum scholarum Surgi S. Remigii Rhemens., CLXXXVIII, 1363.

Wibaldo Corbelensi abbati commendat apud imperatorem res Ecclesiæ Romanæ et suos legatos cum ipso tractaturos, CLXXXVIII, 1371.

Clericis et laicis ecclesiæ B. Petri de Monte præcipit ut cum superpelliceo et cappis nigris ordinem B. Augustini a pristinis temporibus in eorum ecclesia institutum firmiter observent, CLXXXVIII, 1372.

Bernardo episcopo Paderbornensi mandat ut latoris hujus epistolæ causam examineat et discipiat, CLXXXVIII, 1375.

Confirmat electionem Hugonis apud Piacentinos, eorumque civitatem absolvit ab interdicto, CLXXXVIII, 1381.

Certiorum Jaderinorum archiepiscopum facit de iis quæ d'sposuerat ut Gradensem patriarcham suum primum agnosceret, CLXXXVIII, 1388.

Episcopis Scythiæ præcipit ut Rogero Eboracensi obediant, CLXXXVIII, 1391.

Diocesis Piacentini prælati Hugonem episcopum a se consecratum commendat, CLXXXVIII, 1392.

Clero et populo Piacentino Hugonem episcopum commendat, CLXXXVIII, 1392.

Monachis Sancti Sylvestri de Monte-Suavi præcipit ut

priori Camaldulensi obediant, CLXXXVIII, 1398.

Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Reno ecclesiæ S. Pontiani regendam tradit, CLXXXVIII, 1399.

Wibaldo abbati Stabulensi Camaldulenses Beradigenses et sancti Petri de Rota commendat, CLXXXVIII, 1400.

Eracleo Lugdunensi et Humberto Vesuntionensi archiepiscopis mandat ne monasterium Trencorciense a Girardo comite Matisconensi affici injuriis patiantur, CLXXXVIII, 1401.

Canonicis Cabilonensibus præcipit ut ecclesiæ quandam monasterio Trencorciensi restituant, CLXXXVIII, 1402.

De investitura quorundam personarum, CLXXXVIII, 1406.

De quibusdam personatibus et de eorum investitura, CLXXXVIII, 1407.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, ut quantum præbendis militibus Templi restituantur, CLXXXVIII, 1410.

Ludovico Francorum regi duos canonicos Aurelianenses commendat, CLXXXVIII, 1417.

Ad Turonensem archiepiscopum: invitavit eum ad amicum cum Dolensi præstare compositionem, vel ut ad sedem apostolicam veniat, CLXXXVIII, 1421.

Ad archiepiscopum, archidiaconum et decanum Rothomagensis Ecclesiæ, ut possessiones Ecclesiæ Dolensis in Normannia restitui faciat, CLXXXVIII, 1425.

Episcopis Lingonensi, Eduensi, Nivernensi et Autisiodorensi mandat ut comitem Nivernensem excommunicent, nisi intra triginta dies illata monasterio Vizeliacensi damna reparaverit, CLXXXVIII, 1425.

Episcopis Galliæ mandat ut burgenses Vizeliacenses, nisi monasterio de injuriis illatis satisfecerint, excommunicent variisque penis afficiant, CLXXXVIII, 1428.

Ludovicum Francorum regem hortatur ut armis cum burgenses Vizeliacenses insequatur, ut abbati tanquam domus subdantur, CLXXXVIII, 1425.

Monasteria S. Antimi et Farfense commendat archiepiscopis et episcopis vicinis, CLXXXVIII, 1427.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, pro pecuniâ cuidam restituenda, CLXXXVIII, 1430.

Wicmauno archiepiscopo Magdeburgensi causam que episcopum Osnabrugensem inter et Wibaldum abbatem de decimis vertebatur committit terminandam, CLXXXVIII, 1432.

Wibaldo abbati Corbelensi ejusque sacerdotibus monasterium Werdenense subijci, CLXXXVIII, 1434.

Arnoldo archiepiscopo Moguntino mandat ut monasterium Werdense a Bobbois comitis injuriis liberet, CLXXXVIII, 1434.

Brinerio Senensi episcopo fundum in monte Rosti ad ecclesiæ edificandam sub annuo censu concordat, CLXXXVIII, 1436.

Mandat quod Hillinus Trevirensis archiepiscopus constitutus est legatus sedis apostolicæ per universum Teutonicum regnum, CLXXXVIII, 1439.

Ad Turonensem archiepiscopum, ut amice compositionem episcopo Dolensi, CLXXXVIII, 1439.

Ad universos clericos et laicos per Dolenses promissionem constitutos. Confirmat sententiam Hugonis archiepiscopi in malefactores et occupantes bona ecclesiastica lata, 1439.

Balduino Hierosolymitarum regi præcipit ut et pecuniam et navem per ejus homines ablatam civibus Jauuensis restitui jubeat, CLXXXVIII, 1440.

Ad monachos Corbiniacenses, pro reformatione monasterii, CLXXXVIII, 1442.

Sylvestro abbati S. Augustini Cantuariensis præcipit ut Theobaldo archiepiscopo professionem faciat, CLXXXVIII, 1440.

Ad Bracarensem archiepiscopum, ut Toletano premissi pareat, CLXXXVIII, 1441.

Ecclesiæ Parisiensem laudat quod Hugoni cancellario præbendam redditum concesserint, CLXXXVIII, 1445.

Joanni archiepiscopo Toletano mandat ut in crimine episcopi Pampilonensis inquirat, CLXXXVIII, 1441.

Ad rectores Romanæ fraternitatis, ut capellani præmittant obedientiam rectoribus titularum, CLXXXVIII, 1452.

Pro ecclesia Ferrariensi et de quibusdam rusticis, CLXXXVIII, 1453.

De confirmatione sententiarum quas Ludovicus rex in Odoacem ducem Burgundiæ promulgavit, CLXXXVIII, 1456.

Ecclesiæ Pisane canonicis commendat R. capellanum suum pro lapidibus incidendis quibus ad monasterium edificandum canonici S. Rufi utuntur, CLXXXVIII, 1471.

Ad clerum Augustanum. Declarat Charadum episc.

ugust. esse innocentem, gravisque poenae ejus delatores indemat, CLXXXVIII, 1466.

Eugenii III. papae sententiam de canonicorum S. Aledri et S. Vincentii Bergomatum controversia confirmat, CLXXXVIII, 1468.

Cum Wilhelmo rege Siciliae factam per legatos pacem infirmat, CLXXXVIII, 1470.

Episcopos quarundam Ecclesiarum suffraganeos Ecclesiae Panormitanae constitutos, Hugoni archiepiscopo obtemperare jubet, CLXXXVIII, 1471.

Mandat Viennensi et Lugdunensi archiepiscopis, rogitu Petri abbatis Cluniacensis, ne monasterium Celsacense vexari ab Eustachio patiantur, CLXXXVIII, 1477.

Bulla pro Ecclesia Nemausensi, de confirmatione possessionum, CLXXXVIII, 1485.

Confirmatio privilegiorum et possessionum Ecclesiarum S. Dionysii, monasterii Sancti Bavonis et S. Petri, LXXXVIII, 1485-1487.

Herengarii archiepiscopi electionem confirmat, CLXXXVIII, 1489.

Hospitali domui Cantuariensi asserit ecclesiam de orthorne, a Silvestro abbate S. Augustini concessam, et solatium peregrinorum et pauperum, CLXXXVIII, 1490.

Confirmat concordiam inter Stephanum episcopum arisensem et Theobaldum archidiaconum compositam, LXXXVIII, 1490.

Silvestro abbati S. Augustini Cantuariensis praecipit, intra triginta dies Theobaldo archiepiscopo obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1491.

Parthenonem S. Mariae Caramagnensem Anselmo episcopo Astensi confert, CLXXXVIII, 1491.

Ad Wilbaldum abbatem Stabulensem, ut imperatori iugeret ut in generatione Sedis apostolicae permaneat, LXXXVIII, 1492.

Ecclesiae Genevensi asserit bona a Frederico imperatore collata, CLXXXVIII, 1507.

Ad Henricum Gradensem patriarcham. Patriarchalem dignitatem confirmat et primatum super Iaderlinum archiepiscopatum, CLXXXVIII, 1516.

Episcopis, ducl, populo Venetiarum Henricum patriarcham Gradensem commendat, CLXXXVIII, 1520.

Rudolpho priori Camaldulensi ejusque successoribus iussit monasterium Prataliense, ab Hieronymo Aretino episcopo donatum, CLXXXVIII, 1531.

Friderico Romanorum imperatori exprobrat quod sagilegam Eschilli archiepiscopi Lundensis comprehensionem, neglectis admonitionibus suis, impunitam adhuc steterit; memorat eorumque imperatorum a sese ei esse collatam, etc., CLXXXVIII, 1535.

Monasterio Mediolanensi S. Dionysii confirmat omnia iura et bona, CLXXXVIII, 1527.

Archiepiscopis et episcopis Germaniae queritur iniurias a Friderico Imperatore legatis suis illatas; mandat nitantur ut Imperator a Reinaldo cancellario faciat satisfactionem exhiberi, CLXXXVIII, 1531.

Canonicis Calvimontensibus interdicit ne ecclesiae bona veniant; jampridem enim decretum esse ut in eorum ecclesia fratres monasterii S. Dionysii collocarentur, LXXXVIII, 1535.

Raymundum episcopum Magalonensem hortatur ne omnia ecclesiae communibus clericorum usibus deputata, ro sua voluntatis arbitrio dispenset, utque decimam Montispessulani canonicis restituat, CLXXXVIII, 1534.

Godefrisco episcopo Atrebatensi praecipit ut Hugoni cancellario ablata aitare de Asines restituat, CLXXXVIII, 1535.

Theobaldum Parisiensem episcopum hortatur ut Hugoni cancellario primum personatum vel honorem qui in ecclesia Parisiensi vacabit concedat, CLXXXVIII, 1536.

Guillelmo nobili viro et universo populo Montispessulano praescribit, ut finito quinquennio altare S. Salvatoris oblationes in manu prioris Ecclesiae B. Mariae reddant, LXXXVIII, 1536.

Pro ecclesia Jerosolymitana et pro militibus Templi, LXXXVIII, 1537.

Abbatibus Biterrensis diocesis praecipit ut praesuli Biterrensi parent, CLXXXVIII, 1538.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, ut nulla interposita dubitatione, fungi munera episcopali pergat, LXXXVIII, 1539.

De non invadendis mortuorum episcoporum bonis, LXXXVIII, 1542.

Concordiam initam inter episcopum Biterrensem et priorem Cassianensem confirmat, CLXXXVIII, 1543.

Archiepiscopis et episcopis mandat ut monasterio S. Dionysii a servis ejusdem praestari debita servitia cogant, LXXXVIII, 1544.

Hugoni Francorum regis cancellario mandat ut abbati Compendiensi gratiam regis reconciliet, CLXXXVIII, 1545.

Commonitorium ad abbatem et conventum S. Vedasti, CLXXXVIII, 1545.

Petro episcopo et canonicis Massiliensibus significat, se Pontio archiepiscopo Aquei mandasse ut inter eos et monachos sancti Victoris iudicium faciat, CLXXXVIII, 1546.

De confirmatione donationis redditus primi anni praebendarum ecclesiae cathedralis Antismodorensis, CLXXXVIII, 1547.

Pro libertate et consuetudinibus Suessionensis Ecclesiae, CLXXXVIII, 1547.

Praeposito et universo clero Ecclesiae Placentinae praecipit ut ad disciplinam canonicam revertantur, Hugonique episcopo obediant, CLXXXVIII, 1553.

Fridericum imperatorem verbis satis militibus alloquitur, prioris ejuisdem praefatae epistolae locos excusat; legatos suos ad commonitionem Henrici Bavariae et Saxoniae ducis missos commendat, CLXXXVIII, 1556.

Ecclesiarum SS. Joannis et Pauli, etc., sustentationi canonicorum ecclesiae B. Petri destinatarum possessiones et iura confirmat, CLXXXVIII, 1557.

Ecclesiae S. Joannis Selbodiensis bona confirmat, CLXXXVIII, 1568.

Composita canonicos inter et Sutrinum episcopum de ecclesia S. Sylvestri controversia, dato diplomate concordiam efficit perpetuam, CLXXXVIII, 1575.

Ad magistro asserit magisterium scholae Ecclesiae Meldensis, a bona memoriae Manasse episcopo concessum, CLXXXVIII, 1574.

Ad Hugonem Francorum regis cancellarium. Eum gratulatur quod paci inter Francorum Anglorumque reges firmandae utilem operam navaverit, CLXXXVIII, 1575.

Gregorium priorem et universum capitulum Camaldulense ad virtutem pacemque hortatur, CLXXXVIII, 1576.

Friderico imperatori, ut Guido Ecclesiae Romanae subdiaconus praepositor Ecclesiae Ravennati optanti non obsequitur, CLXXXVIII, 1579.

Archiepiscopo Thessalonicensi scribit de Ecclesia Graecorum cum Romana reconcilianda, CLXXXVIII, 1580.

Consules et universum populum Castri Grassae hortatur ut monachos Lerinenses contra Saracenos alioque inimicos defendant, CLXXXVIII, 1581.

Ad Ludovicum Francorum regem. Commendat propensorem ejus in religiosos viros directionem quam petit ut Praemonstratenses fratres pro B. Petri et sua reverentia experiantur, CLXXXVIII, 1582.

Ad archiepiscopum Narbonneensem, etc., adversus Gaudredum comitem Ruscinonensem, CLXXXVIII, 1582.

Ad Gualterum Laudunensem episcopum, ut beneficia Praemonstratae Ecclesiae ab antecessoribus ejus collata conservet, nec ullas super eisdem beneficiis molestias inferat aut inferri permittat, CLXXXVIII, 1585.

Ad monachos Pontiden., ut solvant decimas loci ejuisdem, CLXXXVIII, 1586.

Stephano Melensi et N. Viridunensi episcopis mandat ut Mathaeum ducem Lotharingae excommunicationem deponent, CLXXXVIII, 1587.

Ludovico Francorum regi abbatem Vizeliacensem tuenti, gratias agit; monet ut monasterium defendere a comite Nivernensi pergat, domosque lapideas burgensium Vizeliacensium dirui jubeat, CLXXXVIII, 1592.

Odonem abbatem monachosque S. Dionysii cohortatur ut S. Benedicti vestigiis insistant, CLXXXVIII, 1593.

Confirmat archidiaconum Atrebatensem, privilegia monasterii S. Dionysii a Roberto et Dagoberto regibus concessa, et quadam bona ecclesiae S. Ursi, CLXXXVIII, 1595-1596.

Pro cantore Peronensis ecclesiae, pro magistro Nicolao proque aliis, CLXXXVIII, 1595-1596.

Albertum abbatem Nonantulanum rogat ut Lot et Turel. viris nobilibus precariam quamdam denuo concedat, CLXXXVIII, 1598.

Transactionem et subjectionem Vallis-Magnae monasterio Bonarum-Vallium faciam confirmat, CLXXXVIII, 1599.

Ad Briocensem et Trecorensem episcopum, ut impediant sacerdotes suos invito Dolensi archiepiscopo divina officia celebrare, CLXXXVIII, 1600.

Eberhardo archiepiscopo Salzburgensi et Hartwico episcopo Ratisponensi mandat ut Conrado abbati Riburgensi monasterium ob fratrum injurias dimissum restituant, monachosque poena efficiant, CLXXXVIII, 1601.

Monachis Biburgensibus praecipit ut Conrado abbati obediant, CLXXXVIII, 1601.

Henrico episcopo Augustodunensi præcipit ut abbati Trencoricensi investituram Ecclesie de Petrafica intra viginti dies concedat, CLXXXVIII, 1602.

Ad Narbonensem archiepiscopum et ejus suffraganeos, ut defendant Hierosolymam peregrinantes ab impugnationibus iniquorum, intentata sententia excommunicationis, CLXXXVIII, 1603.

Ad canonicos S. Crucis Aurelianensis. Increpat quod Hugoni cancellario præbendam integritatem, cum abesset, non concesserint. Jubet in posterum faciant et quod est subtractum restituant, CLXXXVIII, 1603.

Ad Hugonem Francie cancellarium. Absolvit eum a juramento et illicita conditione qua eum Atrebatensis episcopus obligaverat, cum archidiaconatum daret, CLXXXVIII, 1604.

Ad Samsoneum Rhemensem archiepiscop., ut Hugoni cancellario restituat altare quod ipsi abstulerat, CLXXXVIII, 1605, 1606.

Decano, cantori et universo capitulo Parisiensi præcipit ut præposituram que in Parisiensi Ecclesia vacaverit, Hugoni cancellario tribuant, CLXXXVIII, 1606.

Ad clerum et populum de Murmiralio, ut obediant Ugoni Dolensi archiepiscopo, CLXXXVIII, 1607.

Ludovici Francorum regis consilium laudat cogitantis properare in Hispaniam ad paganorum barbariem debellandam cum Henrico Anglorum rege; ne temere tamen agatur timet, moras proponit et instructiones dat ut exitus secundus fiat, CLXXXVIII, 1615.

Ad Guillelmum Cenomanensem episcopum, et ad monachos de Rocha-Boviscurti. De controversia dirimenda inter monachos Cluniacenses et Petragoricenses canonicos diu agitata, CLXXXVIII, 1619.

De confirmatione bonorum cænobii Sancti Maglorii Parisiensis, monasteriorum vallis S. Mariæ, S. Clementis, Murensis, Præfreningensis, Sancti Joannis Blanburensis, Sanctæ Opportunæ, CLXXXVIII, 1621-1631.

Confirmat compositionem factam inter Hugonem abbatem Præmonstratensem et Gualterum episcopum Laudunensem, CLXXXVIII, 1632.

Ad Fridericum imperatorem, de duplici injuria Sedi apostolicæ per ipsum illata, CLXXXVIII, 1633.

AGAPETUS I, papa. — Epistola ad Justinianum imperat. Confirmat Justiniani fidei libellum, quatenus conformis sit sacris canonibus, LXVI, 57. — Ei gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit gratulatus; illius fidem laudat, et ad fidem catholicam tuendam hortatur; lapsos episcopos cum honoribus recipi non posse respondet, LXVI, 58.

Epist. ad episcopos Africanos. Gratulatur quod ab hæreticorum manibus evaserint incolumes, et ad ea de quibus Joannem papam prædecessorem suum consuluerant respondet, LXVI, 45.

Epist. ad Reparatum episcop. Carthaginiensem. Gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit litteris gratulatus; eum hortatur ut quæ pro fide catholica scripsit divulgari curet, LXVI, 45.

Epist. ad Casarium Arrelatensem episcop., quod prædila juris Ecclesie nullo titulo alienari debeant, LXVI, 45. — De Contumelioso episcopo, cum ad sedem appellasset apostolicam, LXVI, 46.

Epistola ad Anthimum episcopum. Ostendit in Christo duas perfectas esse naturas, damnaans Anthimum contrarium asserentem, LXVI, 77.

AGAPETUS II, papa. — Hortatur Ateulfum, principem Beneventanum ut monasterium Sanctæ Sophiæ monachis (amaneusibus restituat, CXXXIII, 892.

Contra Leonem et Benedictum intrusos in ecclesias Triventinam et Termolensem, CXXXIII, 894.

Ad Gerardum Laureacensem archiepiscopum. Annuntiat quod composuerit dissidium Ecclesiarum Laureacensis et Salisburgensis, CXXXIII, 898. — Prædones a monasterio Celsiniacensi arceantur, CXXXIII, 912.

Epistola ad Landulfum Capuanum principem; monet illum ne monasterii Capuani libertatem offendat, CXXXIII, 913.

AGATHO (S.), papa. — Epistola ad Constantinum Magnum imperatorem et ad Heraclium et Tiberium Augustos imperatores; eis congratulatur ob protectionem quam conferunt Sedi pontificum Romanorum; eos hortatur nunquam a tali via deficere; fidem Ecclesie circa mysteria credenda exponit, præsertim de Sancta Trinitate et Incarnatione Verbi, et de horum mysteriorum consequentiis, scilicet de morte Christi, natura, personis et attributis cuiusque Sanctæ Trinitatis personæ, LXXVII, 1161-1212.

Decretalis epistola regi Merciorum Ætheredo, etc., in qua abbatem Medam legatum Romanum instituit super omnem Angliam, ejusdemque monasterium fore, instar

liminum apostolorum pro absolvendis votis que de peregrinando Romam concepta fuerint, LXXVII, 1213.

Instructio legatorum qui missi sunt ad synodum sextam celebrandam, LXXVII, 1215.

ALEXANDER III, papa. — De electione sua, CC, 8.

75. Ut Henricus Belvacensis episcop., reprobata Octavianæ pravitate, firmiter perseveret in sua devotione; de intrusione Octavianæ; de schismate et Octavianæ excommunicatione; contra Victorem et Octavianum antipapam, CC, 80-82.

De clericis, qui infra subdiaconatus ordinem constituti, uxorem accipiunt; de præbenda sacerdoti cuidam collata; de puero nondum 15 annorum a votis absolvendo; de Rogero canonico de quadam causa appellante; de muliere quam filium interemerat, et monasterium capessat; ut canonici Ecclesiam Rhemensem, reprobata Octavianæ schismatici simoniacæ pravitate, in fide permaneant, CC, 83-85.

Fridericum imperatorem et Octavianum antipapam excommunicatos nuntiatur, ut archiepiscopus Salisburgensis et ejus suffraganei stent pro Ecclesia adversus Fridericum imperatorem et Victorem antipapam; ut episcopus Belvacensis perseveret in dilectione circa Ecclesiam Romanam; ut Morinenses episcopum Milonem suscipiant benigne, CC, 88-98.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ejus pietatem erga Sedem apostolicam commendat; Eberhardum archiepisc. Salisburgensem, hortatur ut constanter sit fidelis Ecclesie, et ut imperatorem reducere conetur; ut Robertus de Valoniis monachis S. Albani silvam de Northaga restituat; de canonizatione sancti Eduardi, regis Angliæ, CC, 110-106.

Ab Hugone Suectionensi episcop. subsidium aliquod pecunias poscit; orat Henricum Belvacensem episcop. ut Ecclesiam per Fridericum imperatorem afflictam subveniat; magistrum Nicolaum laudat de zelo in Sedem apostolicam; Henricum Belvacensem episcop. gratulatur de ad Sedem apostolicam contra hæreticos; de depositione Hugonis abbatis Cluniacensis, CC, 107-113.

De lite in hæreditatem Willielmi de Sacra via; de sua receptione jucunda in urbe Roma; episcopos Marchie hortatur ut sint constantes adversus schismaticos, ut Hugo Suectionensis episcop. integra servet jura cænobii S. Martini Sparnacensis, CC, 114-122.

Ut Dolensis episcop. electus consecrationem ab archiepiscopo Turonensi recipiat; ut Petrus Saloniensis archiepiscop. quosdam episcopos ecclesiarum excommunicet. De negotio ecclesie Flaviniacensis; de actione in civilibus et criminalibus adversus abbatem Flaviniacensem; de controversia inter Hugonem Senonensem archiepiscop., et abbatem Ferrariensem, CC, 123-129.

Abbati et fratribus Præmonstratensibus gratulatur de sua constantia pro Sede apostolica et eos monet ut schismaticos ordinis sui ad sinum Ecclesie revocent sub excommunicationis poena; ut episcop. Salisburg. animam imperatoris sibi conciliet; Ludovicum regem movet de statu Ecclesie, et de negotio Ecclesie Flaviniacensis, CC, 130-132.

Ut archiepiscopus Eboracensis non præsumat in provincia Cantuariensi crucem ante se deferre; consequitur de Aurelianensi episcopo canonicos nonnullos injuste vexante; ut Hugo Suectionensis episcop. efficiat et rei Francorum abstineat a colloquio quod cum Friderico imperatore habere disposuit, CC, 161-164.

De negotio Ecclesie Catalaunensis; de constantia Ludovici Francorum regis in colloquio cum Friderico regi; excommunicationem ab Uldrico episcopo latam in invasores Ecclesie Kallumbornensis confirmat; bella pro monasterio Compendiensi de bonis recipiendis; adiuvet Ludovicum Francorum regem de celebratione concilii; de comite Bolonia qui monasterium duxerat et duo abbatas de Ecclesiis regularibus ejecerat, CC, 165-184.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ut miles qui Hierosolymam ire optabat possessiones suas vendere possit sine consensu conjugis; de Bargensibus hæreticis et fide depravatis; de his qui in partibus Flandrie hæresis arguebantur; pro causa Ecclesie Sancti-Remigii de Joinville, CC, 186-196.

Quod in regno Teutonico schismatis opprimendi causa constituerit legatum; ad Ludovicum VII regem militum rosam auream; ut interdictum ab archiepiscopo Rhemensi latum ab ipso archiepiscopo relaxetur; Henrico Anglorum regi gratias agit quod ad concilium omnes archiepiscopos et episcopos mittat, CC, 197-204.

Ut Gilbertus Ecclesiam Londinensem regendam suscipiat; in vastatores Ecclesie Brivataensis; pro comite Raimurcensi ut uxor sua ad eum redeat; dedicat ecclesiam

i Germani a Pratis Parisiensis; pro causa quæ vertitur inter ecclesiam S. Remigii et Dervensem, de quadam decima, Cl., 201-224.

De canonizatione S. Anselmi Cantuariensis, de comite Aveniensis quem absolvit; contra Josolium Resbareusem abbatem qui contra episcopum interdictum sacra procuraverat; arguit injustis exactionibus Grassense monasterium vexantes; monachos S. Maximi per monasteria dispersos aliosque in eorum locos substitutos nuntiat, CC, 37-218.....

Totum præfatum volumen CC, similia continet, varia pro variis, hortatoria, comminatoria, impropertoria, etc. etc., CC, 248-1466; cum in ordine rerum, qui in fine voluminis additur, speciatim et elucidatim, materies causa et ratio cujuslibet negotia expianetur, consulendus est.

Litteræ apostolicæ ad Ecclesiam Gallicanam de B. Bernardo in numerum sanctorum relato, ejusque festivitate deinceps solemniter in Ecclesia celebranda, CLXXXV, 122.

Epistola ad regem Franciæ, ad omnes abbates Cisterciensis ordinis, et ad Claravallenses, de eadem re, LXXXV, 625-631.

ANACLETUS, antipapa. — Suam promotionem ad papatum Ecclesiis et regibus nuntiat, CLXXIX, 690-695.

Episcopis quibusdam commendat Gregorium diaconum cardinalem, in partes Aquitanie a se missum; prescribitque concilium celebrandum, CLXXIX, 699.

Philippo Ludovici Francorum regis filio, Ottonem legatum suum commendat ne inimicorum suorum mendacibus aures præbeat, CLXXIX, 701-704.

Hæc et similia parvi momenti spectant ad Innocentium II papam, cujus in gratiam hæclebant, vide CLXXIX, 704-731.

ANASTASIUS I (S.), papa. — Epistola in qua respondet Rufinum damnandum si propria mente et laudans ac probans traustulerit Origenis opera damnata e Græco in Latinum, secus, si ipsum accusans auctorem; se vero non vano timore sollicitari, sed operam daturum, ne hinc Ecclesiæ per orbem corrumpantur, XX, 68.

Epist. ad Simplicianum Studium Theophili ævigilantiam laudat, cujus litteris conventus Simpliciano Mediolanensi episcopo denuntiat, a se quoque Origenianæ hæresis inflicium esse anathema, XX, 74.

Epist. ad omnes Germaniæ et Burgundiæ episcopos, ut sanctum Evangelium universi, non sedentes, sed stantes audiant; de Manicheis in urbe Romana repertis, XX, 75.

ANASTASIUS IV, papa. — Epistola ad Petrum Bituricensem archiepiscopum, ut abbati S. Dionysii restituat ecclesiam de Casa Majori et alia bona, ut jam monitus est, CLXXXVIII, 1003.

Epistola contra comitem Nivernensem et oppidanos Vizeliacenses, CLXXXVIII, 1008-1011.

Epistola ad Eugebaldum Turonens. archiepiscopum, ei mandat ut Trecorensem episcopum evocet et ejus causam discutat, CLXXXVIII, 1017. — Epistola ad canonicos regulares Lateranenses; eorum confirmat instituta, CLXXXVIII, 1019.

Bona, possessiones et immunitates S. Germani a Pratis confirmat, CLXXXVIII, 1030.

Archiepiscopo Bracarensi præcipit ut episcopo Tolitano intra dies triginta debitam primati obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1053.

Sententiam ab Eugenio III latam de controversia canonicorum S. Alexandri et S. Vincentii Bergomatum confirmat, Cl. XXXVIII, 1058.

Sueciæ episcopis significat cum gaudio se acceplasse gentem in doctrina apostolica profecisse, CLXXXVIII, 1084.

Werkerum regem et proceres Sueciæ hortatur ut Nicolai, sedis apostolicæ legati præcepta sequi pergant, CLXXXVIII, 1086.

BENEDICTUS I, papa. — De impedimento consanguinitatis, LXXII, 685.

Probat ex sacris Litteris summam Trinitatem unitam esse, LXXII, 685.

BENEDICTUS II, papa. — Epistola ad Petrum notarium, illum monet ut acta synodalia sexti concilii episcoporum Hispaniæ subscriptione muniri curet, XCVI, 125.

Epist. ad Errigium regem, ei significat se ipsi mittere constitutionem sextæ synodi, simulque Imperatoris Constantini edictum, atque libellum acclamatorium ejusdem synodi, XCVI, 424.

BENEDICTUS III, papa. — Epistola ad Hincmarum Rhemens. arch., confirmat synodum Suessionensem, II, LXV, 689.

Epist. ad episcopum, adversus Hubertum clericum ut

Roman veniat, de criminibus quorum insimulabatur responsurus, CXV, 631.

BENEDICTUS IV, papa. — Algrinum Lingonens. episcop. in Ecclesiæ suæ omnia iura restituit, CXXXI, 40-42. Malacenum episcop. soriosque ejus a Saracenis male habitos commendat, CXXXI, 45.

BENEDICTUS VI, papa. — Epistola ad Fredericum Salisburgensem episc., quod ipsi ejusque successoribus vices apostolicas in Norica et Pannonia concecit, CXXXV, 1081. Confirmatio donationum in tertia Romæ regione, CXXXV, 1081.

BENEDICTUS VII, papa. — Epist. ad Gallos et Germanos; ecclesiam Pataviensem metropolitanam esse decernit; hujus et Salisburgensis limites constituit; Silgrino Lauriacensi archiepiscopo vices apostolicas delegat, CXXXVII, 315.

Bulla qua Theodorico Trevirensi archiepisc. ejusque successoribus cellam Quatuor Coronatorum condonat, CXXXVII, 318.

Monachi S. Benedicti reintroducuntur in monasterium S. Martini Treviris, CXXXVII, 319.

Fundationem Ecclesiæ Sancti Apollonii et institutionem duodecim canonicorum ibi factam in castello Canusio confirmat ad petitionem Teudaldi comitis, CXXXVII, 325.

Concilium Romanum habet contra Simoniacos, CXXXVII, 336.

Leonem abbatem cogit multa restituere monasterio Sublacensi, CXXXVII, 346.

BENEDICTUS VIII. — Epist. ad episcop. Burgundiæ et Aquitanie; eis mandat ut invasores bonorum Cluniacensium, nisi satisfecerint, excommunicentur, CXXXVII, 1601.

Erectio Bisuldunensis Ecclesiæ in episcop., CXXXIX, 1604-1606.

Bulla qua Farsensi cœnobio concedit monasterium Sancti Laurentii in Macri comitatu, CXXXIX, 1616.

Bulla qua concedit ut in ecclesia monasterii Rivipolensis cantetur « Alleluia et Gloria in excelsis » in festo Purificationis sanctæ Virginis Mariæ, etiamsi ea inciderit post Septuagesimam, CXXXIX, 1630.

Beatus Simeon monachus in cœnobio Padollinorensi canonis sanctorum confessorum ascribitur, CXXXIX, 1633.

Bulla qua Henrico sanitatem a sancto Benedicto restitutam esse testatur, monasterioque Casinensi asserit bona ab imperatore delata, CXXXIX, 1636.

BONIFACIUS I, papa. — Epistola ut de Maximo, Valentiniæ civitatis episcopo diversis criminibus accusato, in synodo provinciæ illius causa discutatur, XX, 756.

Epist. ut Corinthi Gerigenem quem expetunt episcopum accipiant, XX, 760.

Epist. qua Rufi in implendo vicarii apostolicæ sedis officio vigilantia laudatur. Idem explicatur officium. Memorat Bonifacius plures episcopos, suas ipsius litteras Rufi opera ad eos perlatas comprobasse; eaque occasione in Perigenis laudem excurrit, XX, 761.

Epist. ad Hilarium Narbonensem archiepiscopum, ut in unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinetur, XX, 772.

Epist. ad Rufum episcop., eum de concessa sibi vicarii B. Petri dignitate ac munere admonet, commoneatque eum eo, et quid circa varia, quæ illi in partibus agitantur negotia ad Thessalos scripserit, et quid ipsi agendum restet, XX, 774.

Epist. ad episcop. Thessaliæ. Concessam Rufo episcopo potestatem confirmat, quam nonnulli contemnebant, et asserit primum apostolicæ sedis auctoritatem, XX, 777.

Epist. ad episcopos Macedoniæ, Achaie, etc., significat negotium Perigenis, quem Corinthiis non inconsulto episcopum dederat, illis episcopis discutere ac recognoscere non licere; ac si qui id aggrediantur, in sua eos communione non permansuros; Rufi in easdem provincias potestatem identidem, disertius autem in fine, explicat, XX, 779.

Decreta, quod ante annos triginta presbyter non ordinatur; quod primati deferenda sint negotia quæ metropolitani explicare non valet; ut quidquid Domino conservatur, ad jus pertinet sacerdotis; de episcopis qui fratribus nocere desiderant; quid agendum, si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem, XX, 789.

BONIFACIUS II, papa. — Epistola ad Casarium Arelatens. episc. Confirmat ea quæ in synodo Arasica definita fuerant, L'V, 31.

Epist. ad Eulalium Alexandrinum episcop., de reconciliatione Ecclesiæ Carthaginensis, CXV, 45.

BONIFACIUS IV, papa. — Concilium Romanum celebrat, ubi agitur de causa Anglicanæ Ecclesiæ, de modo quo liceat monachis cum sacerdotali officio ubique ministrare, LXXV, 105, 106.

BONIFACIUS V, papa. — Epistola ad Justum episc.,

cum laudat quod Adelvaldum regem ad fidem adduxerit, LXXX, 435.

Epist. ad Eduinum Anglorum regem; eum ad fidem Christianam hortatur, LXXX, 436.

Epist. ad Edelburgam reginam; eam gratulatur fidem accepisse, monetque ut hoc merito suo regi præstet benedictionem, LXXX, 438.

CAIXTUS II, papa. — Epistola ad Albertum Mogunt. archiepisc. de sua ad papatum promotione, CLXIII, 1093. S. Antonii ecclesie consecratio, CLXIII, 1093.

Epist. ad Bernardum Ausciens. archiepisc.; concedit ut mortuorum corpora libera deinceps apud ecclesiam S. Mariæ Ausciens. sepellantur, CLXIII, 1094.

Ut concilium Rhemis celebretur pro felici Ecclesiæ statu, CLXIII, 1095.

Clero et populo Lucensi præcipit ne vexari fratres S. Fridigiani patiantur, CLXIII, 1096.

Bulla apostolica qua capitulum Brivatense declaratur Romanæ Ecclesiæ immediate subditum, CLXII, 1099.

Monasteriorum S. Basil. B. Mariæ Electensis, S. Agidii possessiones confirmat, CLXIII, 1100-1105.

Litigantes S. Joannis et S. Stephani canonicos jamentis suis solvit, CLXIII, 1106.

Epist. synodalis, post habitum concilium Tolosanum qua cella Sanctis Mariæ de Gordiano adjudicatur, Anianensi monasterio, CLXIII, 1110.

Berengario abbati monasterii Crassensis et ejus successoribus concedit sub sensu annuorum aureorum ecclesiam S. Petri de Valeria, CLXIII, 1114.

Epist. ad Henricum Anglorum regem pro controversia de primatu Eboracensis Ecclesiæ sedanda, CLXIII, 1117.

Epist. ad Herveum abbat. Rotonens. monasterii; Kemperlegiensibus ablatam de Bella insula pecuniam reddit, vel ad Rhemense concilium rationem redditurus accedat, CLXIII, 1117.

Varia possessiones ecclesiarum et monasteriorum confirmat, CLXIII, 1121-1136.

Decretum a Gaufrido episcop. Carnot. adversus Simoniam latum confirmat, CLXIII, 1137.

Ut abbas Rotonensis per distinctionem canonicam compellatur ad reddendam pecuniam abbati Kemperlegiensi debitam, CLXIII, 1138.

Litteræ Norwegicis regibus porrectæ pro admissione Radulphi Orcadensis episcopi, CLXIII, 1142.

Jusseranum Lingonens. episcop. constituit judicem controversie quæ est inter abbatem S. Petri Vivi Senonens. et Molismensem, CLXIII, 1146.

Jubet monachis S. Viventii de Verzelo sub pœna interditi, ut priorem de monasterio Cluniacensi recipiant, CLXIII, 1146.

Ut Vulricus Constantiens. episcop. Schaffhausensibus prædium restituat per vim ablatum, CLXIII, 1149.

Epist. ad Maticonensem et Cabillonensem episcopos, qua eis significat se Trenorciensis monasterii altaria consecrasse et cimiterium benedixisse, CLXIII, 1155.

Epist. ad Marbodum episc. Redonens., de sententia excommunicationis prolata in abbatem et monasterium S. Melanii, CLXIII, 1157.

Ecclesiæ Compostellane metropolitana Ecclesiæ Emeritanæ dignitatem delegat, CLXIII, 1168.

Jubet episcopos Colimbricensem et Salmanticensem metropolitani Didaco obedire, CLXIII, 1170.

Oberto episcopo Cremosensi et ejus successoribus concedit jus abbatum monasterii S. Petri consecrandorum, CLXIII, 1177.

Ecclesiam Aversanam manere Romanæ ecclesiæ suffraganeam jubet, CLXIII, 1183.

Episcopos Dalmatiae superioris præcipit ut metropolitani archiepiscopo Ragusino obediant, CLXIII, 1184.

Gerardum, Engolismensem episcop. legatum apostolicum instituit, CLXIII, 1186.

Archiepiscopis Pisanis adimit jus consecrandi episcopos Corsicanos, CLXIII, 1192.

Bulla de erectione seu restitutione episcopatus apud Tres Tabernas in Calabria, CLXIII, 1195.

Monasterio Amigemeni asserit Ecclesiam Bornhemiensem, CLXIII, 1199.

Institutum canonicorum regularium Bergtestadensium approbat, CLXIII, 1206.

Epist. ad Didacum archiepiscopum Compostellanum, de episcopis suspensis, quia non interfuerunt concilio, CLXIII, 1210.

Scribit archiepiscop. Compostellan. matrimonium Giraldi qui conjugem prioris conjugis duxerit esse dirimendum, CLXIII, 1211.

Epist. ad Uzeticensem episcop., ut Hildefontem comitem, nisi monasterio S. Agidii ablata restituerit, excommunicet, CLXIII, 1212.

Quendam nobiles minatur se eos, tanquam Hildefontis comitis consiliarios et auxiliares excommunicaturos nisi infra quadraginta dies cessent ab infestatione monasterii S. Agidii, CLXIII, 1213.

Burgenses monasterii S. Agidii absolvit a sacramenti fidelitatis exhibitio comiti Hildefonti qui ad perjurium ipsos compulerat, CLXIII, 1215.

Ut Hildefontis comes Tolosanum ducem S. Agidii monasterio illata resarciat, jubet sub excommunicationis pœna, CLXIII, 1214.

De confirmatione canonicorum regularium ecclesiæ S. Sepulcri Hierosolymitanæ et eorundem possessionum, CLXIII, 1215.

Epist. ad Narbonensem archiepiscop. et ejus suffraganeos, ut moveant Hildefontem comitem Tolosanum, et abbatem S. Agidii quem expulerat, ad monasterium redire permittat; sin autem, ipsum excommunicationis et interdictio multent, CLXIII, 1218, 1219.

Epist. ad episcopos, abbates et ceteros in Hispania, ut Bernardo Toletano primati tanquam apostolico legato obediant, CLXIII, 1224.

Confirmat, rogatu Ludovici Francorum regis, Norvicensis et Tornacensis episcopatum unitatem, CLXIII, 1225.

Epistolæ ad Alexandrum regem et ad episcopos Scotia ut obediant metropolitano suo archiepiscopo Eboracensi, CLXIII, 1229.

Epistola ad Rodulfum Rhemensem archiepiscop., de vitanda Simonia in præbendis S. Timothei, de Roberto priore S. Oricoli revocando et de monachis servandis in ecclesia Reitestensi, CLXIII, 1247.

Raynullo comiti sub excommunicationis pœna præcipit ut intra dies viginti ecclesiam Cingledensem monasterii Casinensi restituat, CLXIII, 1248.

Archiepiscopum Dolensem ejusque suffraganeos et concilio generali in urbe celebrando certiores facit, CLXIII, 1249.

Ottoni archiepiscopo et omnibus Capitanis nuntiat interdictum Cingledensi Ecclesiæ et monasterio S. Mariæ impositum, abbatissamque Alpheradam excommunicat, CLXIII, 1249.

Tarasii regis Portugalesis præcipit, ut quem repertum Pelagium archiepiscop. Bracarensem secundum litteras suas e custodia dimittat, alioquin ex tunc in eam et fautores ejus sententiam excommunicationis det, CLXIII, 1256.

Ad Cluniacenses Petrum electum abbatem probat, CLXIII, 1256.

Ad canonicos regulares Bernriedenses; eorum institutum approbat, CLXIII, 1257.

Henricum imperatorem gratulatur, quod tandem in Ecclesiæ gremium redierit, CLXIII, 1260.

Prædium Wilzaccarum cum Ecclesiæ S. Cassarii in agro Mutinensi ad canonicos regulares pertinere contra petitionem monachorum Nonagulenensium dederit, CLXIII, 1261.

In generali concilio Conradum, olim episcop. Constantensem, sanctorum ordinibus ascribit, CLXIII, 1275.

Ad Girbertum episcop. Parisiensem, ut omnes clerici et abbates diocesanos ipsi præsentent, CLXIII, 1274.

Monasterio S. Crucis Burdigalensis ecclesiam S. Eucarii asserit, CLXIII, 1276.

Epist. ad Canonicos Bisuntinos; componit controversiam inter ecclesias S. Joannis et S. Stephani, et privilegium Ecclesiæ S. Stephani concessum a Pascha papa reddatur, CLXIII, 1286.

Amedeo episcopo Maurianensi præpositorem Ecclesiæ S. Mariæ Secusieusis ac de ipsa civitate Secusia jus parochiale concedit, CLXIII, 1295.

Epist. ad Ludovicum Francorum regem; commendat Petrum cardinalem, legatum apostolicum, CLXIII, 1297.

Significat sententiam a se latam pro Ecclesiæ S. Joannis maternitate, CLXIII, 1298.

Epist. ad episcopos Hispanos, etc., ut Didacum archiepiscopo Compostellano vicario suo obediant, CLXIII, 1299.

Berardo episcopo Maticonensi officium episcopale interdicit donec ab injuriis in monasterium Cluniacense destiterit, CLXIII, 1304.

Epist. ad universos reges, comites et principes, hortatur ut officibus Hispaniarum Ecclesiæ succurrant, reoccurantibus indulgentiis, CLXIII, 1305.

Ut monachis S. Agidii auxilium impendatur contra Hildefontem comitem Tolosanum et fautores ejus, quos se excommunicatos denuntiat, CLXIII, 1306.

Episcopo Rosselliano præcipit ut vexare monasterium Alborensis desistat, CLXIII, 1307.

Ludovico Francorum regi significat Robertum episcopum Altrebatensem in generali concilio a Berchard

episcopo Cameracensi in ius vocatum cum ejus litteris ad sese venisse, CLXIII, 1512.

Episcopum Rossellanum vituperat quod contra præceptum suum injurias monasterio Alborensi inferre pergat, CLXIII, 1513.

Bulla pro confirmatione rerum ad ecclesiam S. Mariæ portinentium, CLXIII, 1514.

Inter Obertum episcop. Cremonensem et ejus canonicos discordiam componit, CLXIII, 1516.

Epist. ad Didacum archiepiscop. Compostellanum; huic concedit ut Emeritana civitas Compostellane civitati perpetuis maneat subjecta temporibus, CLXIII, 1521.

Ut servetur interdictum ob illicitas nuptias imperatum, CLXIII, 1523.

Jordanus principem Capuanum hortatur ne monasterii Carduensis terram devastet, CLXIII, 1535.

CLEMENS III, antipapa, seu WIBERTUS. — Epistola ad Wratizium primum ducem Bohemiarum; eum hortatur ad solvendam sedi Romanæ obligationem, et ad cujusdam ad episcopatum promotionem, CXLVIII, 831.

Epistola synodica ad eorum universum, CXLVIII, 839.

Epistola ad episcop. Ostiensem, de rebus a se in synodo Romana constitutis, et quod ad synodum vocatus non venerit objurgat, CXLVIII, 836.

Epist. ad Ruthardum Moguntinum archiepiscop.; diem illi dicit ad synodum Vercellis agendam, CXLVI, 811.

Epistola ad Robertum Bambergensem episcop.; illum monet ut ad synodum accusator Ruthardi Moguntini archiepiscopi veniat, CXLVI, 811.

CLEMENS III papa. — Confirmat possessiones ecclesiarum et monasteriorum, CCIV, 1273-1286.

Ad episcopos Scotiarum; nuntiat Iis Hugonem S. Andreæ episcopum ab Urbano citatum et contumaciter recusantem episcopatu depositum esse, suæque Joannem eligit, CCIV, 1287.

Præcipit Balduino archiepiscopo Cantuariensi, ut quidquid a monachis Cantuariensibus post prohibitionem Urbani VII, prædecessoris sui, actum est in opere capellæ, non differat demoliri, CCIV, 1294.

Archiepiscopis et episcopis mandat ne a prioribus Cluniacensium fratrum sine consensu abbatis et conventus possessiones ecclesiarum paliantur distrahi laicisque conf.ri, CCIV, 1501.

Hugoni abbati et conventui Cluniacensi monasterium S. Germani Antissiodorensis addicit, CCIV, 1512.

Priori de Fauersham et magistro Firmino mandat ut bonorum Ecclesiæ Cantuariensis invasores, si admoniti non sarserint damna excommunicatos declarent, CCIV, 1527.

Wilhelmo episcop. Wigornienſi et abbati S. Sepulchri de Warwic mandat ut judicent inter canonicos de Kintledwre et clericos de Gnoshele, CCIV, 1527.

Lanfranco episcopo Bergomati permittit ut Ecclesiæ possessiones, invito capitulo alienatas, recolligat, CCIV, 1535.

Lanfranco eidem concedit ut clericos inobedientes pœna afficiat, CCIV, 1538.

Consulibus et populo Pisano significat cardinales missos esse ad eorum litem componendam cum Januensibus de Sardinia, CCIV, 1546.

Joachimum abbatem hortatur ut Expositionem Apocalypsis et opus Concordiæ compleat et diligenter studeat emendare, CCIV, 1557.

Abbati S. Genovefæ Parisiens mandat ut cogat episcopum Trecentem ut de ecclesia S. Lupi Trecensi canonicos regulares assumat ut eos in Ecclesia de Marigniaco instituat, CCIV, 1567.

Silvecano abbati mandat ut monachos S. Victoris Massilienses tueatur contra canonicorum injurias, CCIV, 1578.

Ratisponensi et Frisingensi episcopis mandat ut monasterium Alderspaccense ab injuriis Alberti de Kæn defendant, CCIV, 1578.

Epist. ad Henricum Bituricensem archiepiscop., quod monachi et canonici regulares per oppida soli non morentur, CCIV, 1579.

Hartwigo Hamburgensi archiepiscopo. asserit episcopatum Vexhullensem, CCIV, 1581.

Balduino Cantuariensi archiepiscopo. præcipit ut monachis Cantuariensibus quæ abstulerit intra dies undecim restituat, CCIV, 1401.

Universis clericis per Norvegiam constitutis interdictum ne quis eorum, nisi forte ut tribuat penitentiam et sacramenta ecclesiastica morientibus, in expeditionem ire præsumat, CCIV, 1418.

Significat dedisse mandatum ut Stephanum ordinis Grandmontensis institutorem sanctis ascriptum esse sciretur CCIV, 1426.

PATR. CCXIX INDICUM II.

Pistori episcopo Vicentino mandat ut cognoscatur num sorores S. Christianæ, destructa ecclesia, aliam intra civitatem Tarvisinam, adversante episcopo, ædificent; moniales coerceat, CCIV, 1430.

Mandat quibusdam episcopis ut de vita et miraculis Ottonis I episcop. Bambergensis diligenter inquirant, eumque nisi impedimenta invenerint, sanctis ascriptum declarent, CCIV, 1438.

Universum capitulum Trevirense et omnes per archiepiscopatum consistentes a Fulmari archiepiscopi obedientia in spiritualibus et temporalibus absolvit, CCIV, 1442.

Universis episcopis præcipit ut sacramenta, cum a fratribus ecclesiæ S. Nicolai Stendalensis fuerint requisiti, dilatione et appellatione remota, impendant, CCIV, 1446.

Ecclesiæ Eboracensi nuntiat archiepiscopum Eboracensem a se agnitum esse, CCIV, 1454.

Meloni archiepiscopo Mediolanensi mandat se episcopo Placentino mandasse ut in consules Placentinos graviter animadverteret, nisi ab injuriis in ecclesias recederent, CCIV, 1455.

Bulla canonizationis B. Malachie, CCIV, 1466.

Petente Alphonso Castellæ rege, in civitate Placentina sedem episcopalem constituit, diocesisque a rege institutam confirmat, CCIV, 1476.

Decretum ad abbatem et archipresbyterum Montulanum, ut cuidam acolytho beneficium ablatum restituant, CCIV, 1477.

Decretum de quodam matrimonio non dissolvendo, CCIV, 1478.

Decretum de sacerdotibus qui reatum adulterii incurserint, vel perjuri vel falsi testimonii, CCIV, 1479.

Decretum de absoluteione eorum qui vocati ad judicium venire contemnunt, et pro contumacia sua vinculo anathematis innodantur, CCIV, 1480.

Decretum de consecrando oratorio, CCIV, 1480.

Prævaleat semper quod a majori et saniori parte concilii fuerit statutum, CCIV, 1481.

De Judæis vel Saracenis ad fidem Christianam conversis, CCIV, 1482.

De iis qui contra prohibitionem clandestina conjugia contraxerint, CCIV, 1485.

De duobus viris qui duas sorores acceperint, CCIV, 1481.

De juramento fidelitatis ab hæredibus regis pontificibus Romanis præstando, CCIV, 1486.

De penitentia injungenda presbytero cuidam, cujus vitio num quidam famulus mortuus sit incertum est, CCIV, 1486.

De quadam filia quæ annos undecim nondum adhuc nata cuidam in matrimonium tradita fuerat, quamvis renitens, CCIV, 1487.

De excommunicatorum absoluteione, CCIV, 1489.

Contra clericos militantes, CCIV, 1492.

De ecclesiis conventualibus, CCIV, 1495.

De eo qui cognovit consanguineam uxoris, CCIV, 1495.

De diacono qui invitatus puerum necaverat, CCIV, 1496.

Ad Livoniensem episcopum et socios, ut cibis utantur qui iis ab infidelibus apponuntur, CCIV, 1497.

Clericorum assultores et incendiarios præscribit non nisi per Romanum pontificem absolvendos esse, CCIV, 1497.

Decretum de duello, CCIV, 1501.

Epist. ad canonicum in arte physica eruditum; ei suadet ne ad majores sacros ordines ascendat, quod pluribus medicinas tribuerit qui inde mortis periculum incurrerint, CCIV, 1505.

COELESTINUS II, papa. — De sui electione certiores facit Cluniacenses, eorumque preces postulat, CLXXIX, 766.

Causam matrimonii cujusdam ad se advocat, CLXXIX, 767.

Archiepiscopis et episcopis præcipit ne annuos abbatum Præmonstratensium conventus impendant, CLXXIX, 782.

Ad Arnaldum Narbonensem archiepiscopum et suffraganeos, ne eorum parochiani Almonis et aliis rebellibus receptaculum præbeant, alioquin excommunicandos, CLXXIX, 782.

Ad Hugonem archiepiscop. Turonensem, ut responsurus Dolensi antistiti qui se Arelatensi episcopatu spoliatum querebatur, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 785.

Ad Petrum abbat. S. Egidii, mandat ut nomine suo primum lapidem ponat in fundamento cujusdam capellæ, CLXXIX, 785.

Monachorum Vivensium et Camaldulensium controversiam dirimit, CLXXIX, 806.

Epist. ad Toletanum archiepiscop., ut aliquot parochias restituat N. episcopo, CLXXIX, 811.

COELESTINUS III, papa. — Nuntiat omnibus Petrum quondam archiepiscop. Tarentinensem sanctorum ordinibus esse ascriptum, CCVI, 869.

Gaufrido electo Eboracensi promittit Hugonem episcop. Dunelmensem, ei post acceptam consecrationem subiectum iri, CCVI, 872.

Reginaldo episcopo et aliis mandat ut quæ Balduinus archiepiscopus monachis Cantuariensibus abstulerit, restituat, CCVI, 874.

Umberto archiepiscopo Arelatensi concedit ut per censuras ecclesiasticas inordinationes in Provincia exortas compescat, CCVI, 897.

De ordine S. Benedicti perpetuo stabiliendo in locis quæ denominantur, CCVI, 898.

Sienaro episcopo Wexlonensi præcipit ne Colonis episcop. Lincolniensis possessiones invadat, CCVI, 906.

Suenoni episcopo Arusiensi significat se Absaloni archiepiscopo Lundensi permisisse, ut ei cedendi episcopatus licentiam tribuat, CCVI, 908.

Episcopis quibusdam mandat de uxore Kanuti Suevorum regis, continentis voto ob valetudinem suscepto solvenda, CCVI, 909.

Quod liceat monachis Cluniacensibus malefactores eos infestantes excommunicare et interdicare, CCVI, 916.

Epistola ad episcop. et clerum Eugubium, de S. Ubaldi canonizatione, CCVI, 918.

Archiepiscopo Viennensi ejusque suffraganeis præcipit ne parochianos suos quominus ordini Carthusiensi bona largiantur, impediri sinant, CCVI, 924.

Decano et capitulo Rothomagensis, indulget ut tempore interdicti divina officia absque solemnitate celebrent, CCVI, 930.

Quarundam ecclesiarum possessiones confirmat, CLVI, 931-938.

Abbatii monasterii S. Dionysii mandat, ut, appellatione frivola non obstante, circa monachorum et conversorum correctionem libere officii sui debitum exsequatur, CCVI, 942.

Abbatii et conventui Clisterclensis ecclesiam Schordegensem asserit a Richardo Anglorum regi donatam, CCVI, 961.

Conrado Ratisponensi episcopo attribuit auctoritatem absolvendi eos qui pro ecclesia Ratisponensi dimicantes interdia fecerunt, CCVI, 965.

Ecclesiæ S. Petri Marchialisensis fundationem approbat, CCVI, 966.

Bulla pro canonizatione S. Bernwardi episc. Hildesheimensis, CLVI, 970.

Archiepiscopis et episcop. per Angliam constitutis scribit exercitus in Orientem profectos, propter dissensiones non implevisse expectationem; principes moneri vult, ut sedata discordia, terræ sanctæ opem ferant, CCVI, 970.

Abbatii et conventui Fiscannensis, mandat quod liceat eis a beneficio suo remove eos qui ecclesiis suis in propria persona non deserviunt, CCVI, 977.

Bulla qua vetat ne interdicto subiciantur ecclesiæ monasterio Fiscannensi subjectæ, CCVI, 985.

Joanni decano et capitulo Rothomagensi concedit ut cum generale interdictum terræ fuerit, liceat iis, clausis januis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce officia celebrare, CCVI, 996.

Monasterio S. Augustini Cantuariensi concedit ne quisquam abbatem vel monachos ejusdem monasterii aliqua sententia gravare præsumat nisi fuerit a Romani pontificis latere destinatus, CLVI, 1025.

Huberto archiepisc. Cantuariensi, apostolicæ sedis legato interdicti ne ab abbate monachisque S. Augustini obedientiam exigat, CCVI, 1225.

Bulla pro reformatione monasterii S. Cassarii Arelatensis, CLVI, 1032.

Mandat episcopo Lincolniensi ut inquisitionem faciat de excessibus archiepiscopi Eboracensis, CCVI, 1037.

Capitulo Tartaconensi præcipit ut Wilhelmum qui archiepiscop. in urbe Gerunda crudeliter interfecerit anathematizatum denuntiet terramque ejus interdicto afficiant, CCVI, 1045.

Confirmantur possessiones et omnis generis bona virorum monasteriorum et ecclesiarum, CLVI, 1054 et passim.

Monasteriensi et Osnabrugensi episcopis mandat ut quosdam ecclesiæ Bremensis ministeriales anathematizent, si bona eidem ecclesiæ injuste ablata non restituerint, CCVI, 1067.

Epistola ad Humbertum archiepisc. Cantuariens.; ei legationem sedis apostolicæ committit, CCVI, 1074, 1075. Anselmo episc. Fulginatensi mandat ut abbatem S. Silvestri Osiellensis ad orioris Camaldulensis obedientiam revocet, CLVI, 1076.

De quodam matrimonio dirimendo, CCVI, 1080.

Philippo Francorum regi sententiam divortii ejus a se irritam et cassam nuntiat; hortaturque ut uxorem recipiat et maritali affectione pertractet, CCVI, 1098.

Confirmat sententias excommunicationis et interdicti latas auctoritate Walteri archiepiscopi contra cives Rothomagenses, CCVI, 1098.

Archiepiscopo Cantuariensi, et ejus suffraganeis mandat ut homines ad subsidium terræ Hierosolymitanæ iterandum adhortentur, CCVI, 1107.

Epistola ad quosdam episcopos, de seditione in canonicos a civibus Rothomagensibus mota, et de satisfactione illis facienda, CCVI, 1116.

Nuntiat quod in quadam insula, hucusque schismatica legatos nominaverit qui quidquid ad dotes Ecclesiæ conferendas spectaret, non obstante appellationis obstaculo ordinarent, CCVI, 1147.

Comitem Tolosanum hortatur, ut damna monasterio S. Egidii illata resarciat, alioquin eum ostendit ab episcopis vicinis excommunicationem iri, CCVI, 1156.

Episcop. Vercellensem et abbatem Locediensem constituit ut pacem inter Bonifacium archiepiscop. et canonicos Jannenses componant, CCVI, 1178.

Abbatii Hugoni Cluniacensi mandat ut in abbatibus ad monasterium Cluniacense pertinentibus, quæ secundum Deum... viderit corrigenda, corrigat, CCVI, 1179.

Archiepiscopis, episcopis, etc., mandat ut directores et vexatores fratrum Cluniacensium lacos excommunicent, ceteros a amuneribus amoveant, CCVI, 1181.

Archiepiscopo Ravennati et ejus suffraganeis mandat sub excommunicationis pena ut cives Mutinenses commoneant monasterio Nonantulano quæ abstulerant reddant, CCVI, 1181.

Gerardo episcopo Cadurcensi cōcedit ut percipiat in ecclesia S. Amatoris sumptus necessarios pro itinere ad sedem apostolicam et pro aliis ad ecclesiam suam pertinentibus, CCVI, 1201.

Sororibus Sanctæ Mariæ Suenstonensibus concedit ut non obstante juramento quondam facto, de assensu ablatissarum sive prælaturarum, iis liceat quaslibet idoneas recipere moniales, CLVI, 1205.

Monachis Sancti Blasii in Nigra silva permittit ut quibusdam diebus festis cantent: Gloria in excelsis Deo, etc., CCVI, 1207.

Universis fidelibus in regno Daciæ constitutis qui ad ecclesiam Arusiensem construendam saxeo muro pecuniam dederint, de injunctis pro suis excessibus positentis quadraginta dies indulget, CCVI, 1210.

Gerardo episcopo Bononiensi permittit ut excommunicet eos qui bona ecclesiis occupaverint, CCVI, 1212.

Episcopum Laudunensem inter episcopum Papiensem et canonicos Placentinos iudicem constituit, CCVI, 1251.

CONSTANTINUS, papa. — Epistola de visione Egwini, de concilio habendo et de cenobio instituendo, LXXXIX, 535.

Confirmat possessiones terrarum in quibus beata Maria Virgo Egwino episc. apparuisse dicitur, cum aliis plurimis cenobio Eveshamæ collatis in ecclesia Lateranensi, LXXXIX, 536.

Monasterium ab Egwino conditum sub protectione sanctæ sedis suscipit, LXXXIX, 538.

DAMASUS (S.), papa. — Epistola ad catholicos episcopos per Orientem constitutos, De fide Nicænâ firmiter tenenda, XIII, 517.

Expositio fidei in synodo Romana edita et in Orientem transmissa, XIII, 550.

Ecclesiæ non aggregentur homines qui expositio fidei Nicænæ nolent subscribere, XIII, 548.

Confessio fidei catholicæ quam misit ad Paulinum Antiochenum episcop. XIII, 557.

Epistola ad Acholium et alios Macedoniæ episcopos, damnat ordinationem Maximi (ynici, et hortatur Macedones ut in synodo proximè Constantinopoli crebris aliis dignis huic civitati prædicatur episcopos, ac majorem adversus episcoporum translationem statuta serventur, XIII, 565.

Epistola ad Acholium Thessalonicensis episc. Rusticus Gratiani Silentiarius commendatur, et confirmatur quod de Maximi ordinatione, etc., XIII, 569.

Epist. ad S. Hieronymum, quæ stiones illi submittit exponendas et ipsius scripta laudat, XI, 571.

Ad universos episcopos per Italiam provincias constitutos. Jubet ne per scripta in posterum, sed per legitimum accusatorem, quis ab eis iudicentur; et causæ etiam iudicandæ omnes ad apostolicam sedem deferantur, XIII, 438.

DEUSDEBIT pap. Decretum ne parentis et sacro baptismatis fonte infantes suos suscipiant; alias sciant se impedimentum nati matrimonii sibi creasse, etc., LXXI, 561.

Decretum de electione pontificis Romani, LXXX, 562.
EUGENIUS III, papa. — Epistola ad abbates et præpositos Præmonstratenses, ut ad generale capitulum semel in anno Præmonstratum conveniant, CLXXX, 1017.

Alviso Atrebatensi episcopo. mandat ut de matrimonio Baldoini de Rispenz. et Mathildis de Albinaco decernat, CLXXX, 1026.

Joanni Bracarensi archiepiscopo mandat ut Toletanum primatum agnoscat, CLXXX, 1036.

De satisfactione reddenda episcopo Moraviensi, CLXXX, 1044.

Alviso episcopo Atrebatensi mandat ut iudicet inter abbatem S. Nicolai de Vedogio et sacerdotem de Bafstalmis, CLXXX, 1055.

Widoni mandat presbytero cardinali, ut de castro quodam controversiam ortam inter canonicos et nobiles quosdam Veronenses dirimat, CLXXX, 1054.

Epistola ad Ludovicum Galliarum regem, de expeditione in terram sanctam suscipienda, CLXXX, 1064.

Archiepiscopus et episcopus mandat ut electos præpositos ordinis Præmonstratensis in abbates, postposita dilatione, benedicant, CLXXV, 1076.

Bernardo Hilleshheimensi episcopo ejusque successoribus præcipit ne castrum Winsemburgense alienent; Goslarenses, qui præposituram quamdam invaserant impune dimitti vetat, CLXXX, 1082.

Apud Henricum Moraviensem episcop. intercedit pro fratribus qui e monasterio in monte Strahow sine licentia discesserant, CLXXX, 1085.

Epist. ad Engolismensem et Lemovicensem episcop., ut controversiam de Roca Boviscurtis inter Cluniacenses et clericos sine canonico terminent, CLXXX, 1095.

Bulla de confirmatione bonorum monasterii Crisemonis, CLXXX, 1096.

Bulla in gratiam monasterii S. Mariani, CLXXX, 1097.
Odoni priori et fratribus Sancti Martini de Campis concedit, ut decedentibus canonicis H. Gervasii de Engra, ibi monachi substituantur, CLXXX, 1107.

Confirmat possessiones canonicorum regularium ecclesie Beati Petri Tarentasiensis et statuit ut ibi semper ordo regularis secundum S. Augustini regulam observetur, CLXXX, 1114.

Universos Dei fideles per Galliam constitutos ad suscipiendum bellum sacrum hortatur, CLXXX, 1115.

Et abbas Sugerius apud regem adjuvet monasterium R. Medardi a comite Suessoniensi prægravatum, CLXXX, 1118.

De Henrici imperatoris sanctitate, miraculis et canonizatione, CLXXX, 1118.

Ad Petrum Bituricensem archiepiscop. de primatu in provinciis Bituricensi et Burdigalensem, CLXXX, 1119.

De Anselmo Ecclesie Tornacensis restituito episcopo, CLXXX, 1122-1124.

Ad Sansonem Rheimensem archiepiscop.; illum oburgat quod Francorum regem, contra jus archiepiscop. Bituricensis, in Bituricensi civitate coronare præsumperit, ipseque propterea usum pallii interdidit, CLXXX, 1126.

Monasterii Vaz. riensis iura de eligendo abbate et de deferenda advocatia confirmat, CLXXX, 1141.

Mandat Henrico Moraviensi episcopo ut Wladislaus ducem Bohemum ad satisfaciendum pro illatis ecclesie Ratibonensi damnis reconsecrat, CLXXX, 1145.

Theobaldum episcop. laudat quod propter canonicorum bona a civibus occupata urbi suæ sacrificiis interdixit, etc., CLXXX, 1149.

Quibusdam episcopis mandat ut nobiles quosdam occupata canonicorum bona Veronensium reddere cogant, CLXXX, 1150.

Ad Veronensem episcopum; eum monet ut excommunicationem in canonicorum hostes editam a presbyteris Romensis et aliis observari jubeat, CLXXX, 1164.

Mandat episcopo Vicentino, ut de archipresbytero S. Bonifacii, qui excommunicatus communicaverit, poenas capiat, CLXXX, 1165.

Epistola ad Guillelmum Nivernensem comitem, ut cesset ab infestatione Viziellacensium, CLXXX, 1179-1182.

Ad Gregorium episcop. Lucensem, ut Sancti Frigidiani canonicos in ecclesiam S. Pantalonis introducat, CLXXX, 1185.

Confirmat constitutionem Calisti II papæ de pace et securitate territorii Trencoviensis intra certos terminos crucibus distinctos, CLXXX, 1201.

Ad expeditionem sacram adversus Slavos in Pomerania populos excitat; regem Hispaniarum quoque scribit bellum contra Saracenos Iberiæ parare, CLXXX, 1203.

Ad Guillelmum comitem Matiscensem, ut Cluniacensibus Balmensem ecclesiam assignet et opem conferat, CLXXX, 1227.

Bulla in gratiam monasterii Tiromensis, CLXXX, 1228.
Bulla pro parthenone S. Dionysii Montis Martyrum, CLXXX, 1236-1242.

De controversia inter Cantuariensem archiepiscop. et Bernardum episcop. S. Davidis, jubet utrumque ad se venire, CLXXX, 1250.

Relaxat interdictum quo ecclesias ad Balmense monasterium pertinentes juste multaverat, CLXXX, 1251.

Bulla pro Hbenstadiensis ecclesie confirmatione, CLXXX, 1263.

Ut quidam malevoli compellantur satisfacere de injuriis illatis monasterio Cluniacensi secundum definitionem Lugdunensis archiepiscopi, CLXXX, 1271.

Bulla de confirmanda unione fratrum Saviniacensium ordini Cisterciensi, CLXXX, 1282.

Epistol. ad Sugerium abbat.; interrogat quinam episcopi opem sibi terre recusant ad regni defensionem; locus concilii certus designatus; de duce Lotharingæ excommunicato, CLXXX, 1283.

Ut abbas S. Germani Antissiodorensis deinceps eligatur cum consilio abbatis Cluniacensis, et electus benedictionem percipiat ab episcopo Antissiodorensi, CLXXX, 1294.

Theobaldum episcop. Veronens. reprehendit quod canonicorum possessionibus non restituitis urbem interdictio solverit; præcipit ut eas reddendas curet, CLXXX, 1298.

Peregrino Aquileiensi patriarchæ scribit se mirari quod milites quosdam propter occupatas ecclesiarum possessiones excommunicatos absolverit; mandat impellat eos ut ab lata restituant, CLXXX, 1299.

Anselmo Havelbergensi episcop. mandat ut usurpata a suis prædia Corbeiensium restitui curet, CLXXX, 1300.

Ad Corbeienses monachos; eos hortatur ut Witbaldo abbati humilem reverentiam exhibeant, CLXXX, 1306.

Mandatum ad archiepiscopos, episcop. etc., super restitutiones faciendas Laureshamensi monasterio, CLXXX, 1316.

Epistola ad prælatos Teutonicos; eos hortatur ut Juniori regi Henrico assistant, suisque consilis et operibus eum adjuvent, CLXXX, 1320.

Comitissam Nivernensem increpat quod infestat eos qui Virellacum pergunt, CLXXX, 1324.

Ut prædia Kaminatæ monasterii a variis usurpata reddantur, CLXXX, 1331.

Epistola ad Fuldenses; electionem ab eis contra suum mandatum factam irritam declarat, mandatque ut præsentibus quibusdam quos nominat abbatibus ex altero claustris eligant sibi abbatem, CLXXX, 1334.

Epistola ad Alfonso Hispaniarum regem, qua Toletanum primatum confirmat, CLXXX, 1345.

Epist. ad Sugerium abbat. de monachis in ecclesia S. Genovefæ constituendis, CLXXX, 1347.

Epist. ad Humbertum Bizuntinens. archiepisc., ut contemptum Romanæ Ecclesie digne puniat in presbytero qui excommunicationem ab eo latam transgressus fuerat et redditus Balmensis monasterii Cluniacensibus subtraherat, CLXXX, 1353.

Archiepiscopo Trevirensi, etc., mandat ut admoneant Mattheum ducem sub excommunicationis poena castrum prope Tullum edificatum destruat, CLXXX, 1354.

Universo clero Romano præscribit ut capellani promittant obedientiam rectoribus titulum sive ecclesiarum, CLXXX, 1358.

Ut electi Placentini episcopi ab archiepiscopo Ravennatensi et ejus successoribus consecrationem accipiant, CLXXX, 1370.

Ad Corbeiensem abbatem et monachos, ut nullum apud eos locum Henricus depositus inveniat, CLXXX, 1380.

Radulphi episcopi Hortaniet canonicorum Majoris ecclesie controversias judicat, CLXXX, 1381.

Ad Henricum Moraviensem episcop., ut Wladislaus ducem Poloniæ ab excommunicatione absolvat, CLXXX, 1385.

Ad abbates, Coxanensem, Bisuldunensem et alios, ut obediant abbati S. Victoris Massiliensi, cui benedictionis munus impendit, CLXXX, 1390.

Epist. ad Bermundum Bitterensem antistitem; mandat ei ut Trencavello vicecomiti Bitterensi permittat capellam suam in palatio construere, CLXXX, 1397.

Ad Conradum regem. Thiebaldo suo capellano confirmat præposituram Xantensem modo aliam præposituram quam antea possidebat remittat, CLXXX, 1397 et 1402.

Ad Sugerium abbatem, ut clericorum duorum excommunicatorum causam ordine judiciario definiat, CLXXX, 1402.

Bracarensem archiepiscopum suspendit ab episcopali officio, nisi Toletano archiepiscopo exhibeat obedientiam, CLXXX, 1405.

Ut Sugerius abbas de sacerdotis excommunicatione ab archidiacono cognoscat causam, et sacerdotis percussores excommunicet, CLXXX, 1406.

Ad Polonium prælatos; arguit eos quod latam a nuntio suo interdicti sententiam non observent, atque ut resipiscant eandem sententiam confirmat, CLXXX, 1408.

De Ludovici regis consilio transmarinæ expeditionis, CLXXX, 1414.

Ad Wibaldum abbatem, ut Godeboldum canonicum Mindensem excommunicet, nisi ablatam Everardo ecclesiam de Hemeringem restituat, CLXXX, 1420.

Epist. ad Conradum regem; gratiam ejus habet legationem in qua res Ecclesiæ et regni firmentur, CLXXX, 1422.

Ad ducem Burgundiæ et ad Henricum Eduensem episcop.: eos arguit quod cenobio Vizeliacensi sint infesti, CLXXX, 1424.

Epistola ad Eberhardum Bambergensem episcop., ut monachos restituit in Ecclesiam Heidenheimensem, pulsos inde clericis secularibus, CLXXX, 1439.

Ad Senonensem archiepiscop., ut judicet de controversia quæ est inter episcop. Aurelianensem et abbatem Vizeliacensem, CLXXX, 1449.

Pro reconciliatione regis cum Belvacensi episcopo, CLXXX, 1456.

Marsicanorum S. Joannis et S. Sabini clericorum de oleo consecrando judicat controversiam, CLXXX, 1474.

Epist. ad Raimundum Toletan. archiepiscop.; ei gratulatur quod Bracarensis archiepisc. ejus primatui se subjecerit, increpatque quod ejus fines invaserit eumque durus habuerit, CLXXX, 1475.

Ad Eberhardum archiepisc. Sa'z'h., ut comitem Ottonem tamdiu excommunicatum habeat, dum de ablati monasterio Tegerns. decimis ei satisfaciatur, CLXXX, 1484.

Epist. ad Conradum regem, legatos ipsius honorifice suscepisse, ac ipsius votis in omnibus obsecundasse, CLXXX, 1489.

Ad Henricum episcop. Leodiensem, ut comites de Los et de Monte Acuto ablati St. bulensi monasterio restituere compellat, CLXXX, 1490.

Ut ablata variis monasteriis ab variis vastatoribus sub excommunicationis poena restituantur, CLXXX, 1491-1493.

Epistola ad prælatos, comites ac barones per Alemanniam constitutos, ut Conrado imperatori in expeditione Italica adsint, CLXXX, 1501.

Ad Lingonensem episcop. ut Nivernensem comitem, nisi resipuerit excommunicet, CLXXX, 1503.

Ad archiepiscopum Lugdunensem, ut sub excommunicationis interminatione restitui curet fratribus de Miratorio res a Gignacensibus ablatas, CLXXX, 1508.

Epistola ad Fridericum imperatorem; gratulatur ei de sua electione, sperans eum inchoata a Thonra'o pro ecclesiæ exaltatione completurum, CLXXX, 1522.

Epistola ad Stephanum Metensem archiepiscop., ut Henricum comitem de Salmis cogat restituere cellam Asmingiæ, quam abstulerat abbati S. Michaelis ad Mosam, CLXXX, 1525.

Epistola ad Henricum de Salmis comitem, ut restituat abbati S. Michaelis cellam Asmingiæ quam abstulerat, alioquin canonica ultione plectendus, CLXXX, 1524.

Ad Metensem, Virdunensem, etc., episcopos, ut Raimundum comitem Barrensem ab infestatione ecclesiæ S. Michaelis arceant, et ad restitutionem ablatorum adigant sub poena censuræ ecclesiasticæ, CLXXX, 1524.

Bulla quæ controversia antea agitata ab abbatissa monasterii Brixiani Sanctæ Julię contra episcopum Cremonensem propter ecclesiam de Cicognaria coram episcopo Regensi demum dirimat, CLXXX, 1533.

Ad Henricum Eduensem episcop., ut vocatus ad episcopum Lingonensem accedat, de damnis monasterio Vizeliacensi illatis rationem redditurus, CLXXX, 1537.

Ad conventum S. Augustini Cantuariensis, ut Silvestro abbati obediant etiam si eum archiepiscopus dedicare noluerit, CLXXX, 1549.

Ad episcop. Magdeburgenses ne faveant episcopo Cicevi ecclesiæ Magdeburgensis invasori, CLXXX, 1545.

Epistola ad episcopos Germaniæ; improbat translationem episcopi Cicensis in Magdeburgensem archiepiscopum translati, CLXXX, 1544.

Ad Wibaldum abbatem, commendat causam Curienis episcopi, et ut ecclesiasticas immunitates adversus laicos tueatur, CLXXX, 1545.

Ad Odonem ducem Burgundiæ et ad Burgundos proceres, ut burgenses Vizeliacenses habeantur excommunicati, CLXXX, 1550, 1551.

Ut archiepiscop. Narbonensis Magalonensem episcop. et Patrum de Verona Cluniacensibus juxta Montempe-

sulanum degentibus infestos, compescant, CLXXX, 1555.

Ad clerum et populum Toletanum, ut Mazarbes Toletano archiepiscopo parant et in excommunicatione ab eo non dissentiant, CLXXX, 1559.

Ad universum clerum, de raptoribus et ecclesiarum violatoribus et quando post peractam poenitentiam sit negligenda sepultura ecclesiastica nisi satisfecerint de damno restituendo, CLXXX, 1564.

De testibus adhibendis in causa separationis propter cognationis propinquitatem, CLXXX, 1565.

Hugonem archiepiscop. Viennensem reprehendit quod fratribus Cisterciensibus et Cluniacensibus injurias inferat, CLXXX, 1567.

Ad Joannem episcop. Paterinum de usuris, CLXXX, 1567.

Ad episcop. Lingonensem, ut judicet de his qui cum excommunicatis Vizeliacensibus communicarunt, CLXXX, 1568.

Ad Petrum Bituricensem archiepiscop.; mandat ut ecclesiam de Casa majori et res sacerdotis defuncti male ablatas restituat monasterio S. Dionysii, CLXXX, 1571.

Canonicos Attrebatenses hortatur ad tuenda officia ecclesiastica, CLXXX, 1578.

Epistola ad clerum et populum Attrebatensem; sententiam quam episcopus illorum in hæreticos diocesis suæ feret, se in antecessum probare significat, cui et ipsi pareant edicit, CLXXX, 1579.

Ad sanctimoniales Lymnaceses; significat eorum reformationem episcopo Attrebatensi demandasse, CLXXX, 1580.

Theodoricum comitem Flandrensem hortatur ut Godescalco episcop. Attrebatensi homines villæ Marcoli restituat, CLXXX, 1581.

Ad Sibyllam Flandrorum comitissam, ut conjugem comitem ab injuriis in Godescalcum episcop. Attrebatensem dehortetur, CLXXX, 1582.

Ad Samsonem Rhemensem archiepiscop., ut Theodoricum Flandriæ comitem retrahat a damnis in episcopatum Attrebatensem inferendis, et non desistantem ipsam et terram ejus puniat, CLXXX, 1583.

Ad Bernardum Tarraconensem archiepiscop., rursus præcipit ut Toletano archiepiscopo obediat, CLXXX, 1584.

Bulla qua a Pippino et Carolo principibus fundatum monasterium Sarlatense sub sancti Petri tutela recipitur, CLXXX, 1591.

Ut servetur decretum Urbani II in concilio Claromontano, CLXXX, 1594.

FELIX I, papa. — Epistola de judiciis et accusationibus et defensionibus sacerdotum ordinum, V, 143.

De auctoritate sedis apostolicæ et de episcopis acrotytis, V, 148.

Epistola ad Benignum episcop.; errant qui Filium velle videre Patrem contendunt, eo quod Deum nemo vidit unquam; errant affirmantes Filium minorem Patre, quia ille invisibilis, Filius vero visibilis, V, 152.

Epist. ad Maximum episcop. et clericos Alexandræ, de Christi divinitate et humanitate, V, 153.

FELIX II (S.), papa. — Rescriptum ad episcopos in Alexandrina synodo congregatos, ut nemo episcopum prius arbitros sæculares accuset; si quis causam adversus episcopum habuerit; de episcopis rebus suis exspoliatis, aut a sede pulsatis; infames ac sacrilegos ad testimonium non admittendos; si episcopos vocatus ad concilium, ire non potuerit; de causis quæ legibus non continentur, vel prohibita noscuntur, de accusationibus episcoporum et rerum suarum ablatarum restitutione; quibus non licet accusare vel testificare; de personis accusatorum; de primatibus et metropolitans; de accusationibus episcoporum et ineptitudine accusantium; qui non debeant admitti ad accusationem; licere in ecclesiasticis negotiis, dicta causa et finita, recedere, quod in secularibus non licet; de accusationibus episcoporum; de non terminandis causis episcoporum absque auctoritate Romani pontificis; si episcopus a comprovincialibus vel a metropolitano senserit se prægravari; de iudiciis episcoporum, et de tempore concesso ad præparandum et comparandum; de iudiciis et accusatoribus quales debeant esse, XII, 17-23.

Epistola ad episcopos et ad reliquos Domini sacerdotum, de patientia sufferenda in persecutionibus et tribulationibus, XIII, 25.

FELIX III (S.), papa. — Epistol. ad Acacium Constantinopolitanum; optat sancta synodus Romana ut Zenonem imperatorem inducat ad emendandum sedulo studio ea quæ adversus catholicam fidem hæcenus perperam egisset, LVIII, 894.

Epist. ad Zenonem imperatorem, pro ecclesia Alexan-

drina supplicat; quicquid antehac pro defensione ejusdem Ecclesiae dixit aut fecit commemorat, ut posteriorem Joannis Alexandrini episcopi ejectionem, et Petri Moggi restitutionem reprehendat, LVIII, 899.

Epist. ad Petrum Fullonem. Ostendit eum non solum in Valentini, Manichaei, Arii, Sabellii, Apollinaris et Eutychetis haereses, verum etiam in errores gentilitatis plures deos asserentis incidisse, LVIII, 905.

Petrus Fullo deponitur et anathematizatur, LVIII, 812. Epistola ad Zenonem imperatorem: nuntiat imperatori Petrum Fullonem synodali judicio sententia condemnatum, ideoque ab ejus communione abstinendum esse, hortatur eundem imperatorem ut Petrum depositum ex Antiochena ecclesia expellat, LVIII, 918.

Acacium munere sacerdotali et fidelium communione privat, LVIII, 921.

Epistola ad universos episcopos, ut rebaptizatus per penitentiam recipiatur; ut episcopus, presbyter, diaconus, si rebaptizatus fuerit, laicam communionem accipiat in morte; clericus, monachus, puella Dei, laicus, si rebaptizatus fuerit, Niceni concilii sententia teneatur; aetiores utroque sexu per manus impositionem trans-eant; qui rebaptizatus fuerit in clero non recipiatur; penitentem alterius episcopus non absolvat, nec accipiat, LVIII, 921-927.

Epistola ad Zenonem imperatorem; conqueritur de violatis ab eo legatis, suadetque ut acquiescat damnationi Petri Alexandrini et Acacii, LVIII, 934.

Epistola ad clerum et plebem Constantinopolitanam, ne turbentur ob pravariationem legatorum aique ut Acacii a sede apostolica damnati communionem devitent, LVIII, 936.

Epistola ad monachos urbis Constantinopolitanae et Bithyniae, Tribur, ecclesiae defensorem, pravariationis causa fuisse damnatum, et quomodo ipsi in suos qui Acacio adhuc animadvertere debeant, LVIII, 937.

Refellit quae pro Acacio afferbantur, eumque ut iuste ac rite damnatum, ita non nisi canonice restituendum, ostendit, LVIII, 944.

Epistola ad Zenonem imperatorem. Laudato ejus studio in ordinatione novi episcopi, hortatur ut in Acacii Petrique nominum damnatione, de qua cleri legati nihil sibi mandatum responderunt, cum Ecclesia Romana consentiat, LVIII, 969.

Epistola ad Flavium episcop. Constantinopolitanum, quod legatos ejus a communione propterea suspenderit, quia de Acacii Petrique nominibus nihil sibi mandatum responderint, hortatur ut et ipse ab his recitandis abstinere et Zenoni id ipsum persuadere, LVIII, 971.

Epist. ad Talasium archimandritam Constantinopolitanum. Ne cum ecclesia Constantinopolitana vel illius episcopo ipse aut monachi ejus ante communicent quam a sede apostolica iustum fuerit, LVIII, 974.

Epist. ad Vetrionem episcopum; dissidii Ecclesiae Constantinopolitanae causas referens, hortatur ut Zenonem ad unionem cum Romana Ecclesia instaurandam permoveat, LVIII, 985.

Quod in ecclesiasticis causis regia voluntas sacerdotibus sit postponenda, LVIII, 977.

FELIX IV, papa. — Epistola ad omnes episcopos, quod missarum celebratio alibi quam in deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas; et de ecclesiarum sacrationis dubitatione quid sit agendum, LXV, 15.

Epistola ad Sabinam; laudat in ea studium cultumque in Ecclesiam, quodque stirpis honores vanamque pompam religioni posthabeat, LXV, 22.

FORMOSUS, papa. — Bulla pro confirmatione possessionum Ecclesiae Gerundensis, CXXIX, 841.

Epistola ad Adalgarium archiepiscopum Hammaburgensem; decernit ut Hammaburgensis Ecclesia Bremensem ad subsidium habeat, donec suffraganeos instituere valeat, CXXIX, 842.

Epistola ad Angliæ episcopos, ut firmiter adhæreant fidei catholice et studiose populum amoveant a paganismis, CXXIX, 847.

GELASIUS I, papa. — Epistola ad Euphemianum; scribit neminem ad sedis apostolicæ communionem se posse admittere qui Acacii nomen non damnaverit. Quare eum cohortatur ut quoadmodum Eutychetem reliquosque hæreticos, sic quoque Acacium anathematizet, LIX, 15.

Epistola ad Laurentium de Lignido episcop.; ad pontificatum assumptus de more Romanæ Ecclesiae fidei formulam, quam omnes profiteri teneantur, prescribit, LIX, 19.

Epist. ad episcopos Dardaniæ; eis mandat se pontificem electum: catholicae fidei libellum transmittit, hor-

taturque ut cum Eutychianistis non communicent et munerum pastoralium invigilent, LIX, 25.

Epistola ad Faustum legatum Constantinopolitan.; Acacium jure a sede apostolica damnatum ut in excommunicatione mortuum non posse absolvi, et cum illo non communicandum, LIX, 26.

Epist. ad Honorium Dalmatiae episcop.; monet ne Pelagianam hæresim a tot pontificibus detestatam reviviscere sinat, LIX, 50.

Epist. ad eundem; scribit enim mirari non debuisse quod admonuerit invigilandum ne iterum Pelagiana hæresis pullularet, LIX, 52.

Epistola ad omnes episcop. per Piceum; tria præcipua Pelagianæ hæresis capita refellit; primum scilicet parvulos sine originali peccato nasci; secundum, hos solo peccato originali non damnari; tertium, gratiam ad salutem non esse necessariam, illamque secundum hominum merita conferri, LIX, 51.

Epistola ad Anastasium imperatorem; præmissa excusatione cur ad imperatorem non scripserit, illum hortatur ut apostolicæ sedi obtemperet; et Acacii nomina damnato, Ecclesiarum pacem restituendam euret, LIX, 41.

Epistola ad episcopos Lucaniae, nonnulla ecclesiastica instituta exponuntur, LIX, 47.

Epist. ad episcopos Siciliae: Ecclesiae facultates ab episcopis, clericis et pauperibus distribui debere; dioceses et bona Ecclesiae ab episcopis triginta annos possessa eis non auferenda, LIX, 57.

Epistola ad episcopos Dardaniæ et Illyrici; Thessalonicensem episcopum qui nomina hæreticorum damnare recusavit apostolicæ sedis communionem privatum esse et Acacium in excommunicatione mortuum non posse absolvi significat, LIX, 57.

Epistola ad Eonium Arelatensem episcop.; mutam charitatem in fide catholica retinendam esse docet, LIX, 60.

Epist. ad episcopos Dardaniæ: Acacium solius apostolicæ sedis judicio jure damnatum ostendit, LIX, 61.

Instruit quid adversus Græcos debeat responderi, LIX, 85.

Epistola ad episcopos Orientales, quod in Acacii aliorumque damnatione synodo nova opus non fuerit, et quod Petrum Alexandrinum absolvere Acacius sine sedis apostolicæ auctoritate non potuerit. Tum de ejectis sine discussione sua sede episcopis catholicis, LIX, 90.

De anathematis vinculo; acta Chalcedonen-sis concilii ea tantum rata quæ sedes apostolica approbavit; juxta quæ in Acacium statuta, et Petrum Alexandrinum a sede apostolica solummodo potuisse absolvi, LIX, 102.

Adversus Andromachum senatorem ceterosque Romanos qui Lupercalia secundum morem pristinum celebranda constituerant; damnat Lupercalium superstitionem celebratorem; et non ex Lupercalium intermissione, sed ex sceleribus Romæ mala contigisse probat, LIX, 110.

Repeti non possunt quæ triginta annis quiete possidentur, LIX, 157.

Narrat quæ a Rustico Lugdunensi episcopo acceperit subsidia, et quantas ab Acacio sustineat persecutiones, LIX, 158.

Nou esse sumendum corpus Domini sine calice, LIX, 141.

De his qui duos episcopos occiderunt suos, ut amplius episcopis careant, LIX, 141.

Ut absque auctoritate Romani pontificis episcopi ad comitatum proficisci non audeant, LIX, 145.

De servissine consensu dominorum ordinatis, LIX, 144.

Quod episcopo nullo commento res liceat Ecclesiam alienare, et quod privilegia omni ratione integra coeuvant servari, LIX, 145.

Quod in nullam transferatur personam res in litigio posita ante cognitionis eventum, LIX, 146.

Ne quis contra ecclesiasticam satisfactionem excommunicatis communicet, LIX, 147.

Episcopi a suo metropolitano et ipse ab eodem consecratur, LIX, 148.

Tueatur Ecclesia quos in sui defensione suscepit, LIX, 149.

De rebus Ecclesiae non est aliquid alienandum, LIX, 149.

Non petenda est absolutio eum inique fertur sententia, LIX, 150.

Implorantibus patrocinium episcopi debent adesse, LIX, 150.

A sæculari iudice clericus non est audiendus, LIX, 151.

Non nisi ad episcoporum judicium clericus vocetur, LIX, 151.

In electione episcopi parochus debet adesse, LIX, 152.

Quod servi fugientes dominos suos ad ecclesiam intercessionem debent querere, et non latebras, LIX, 152.

Leges principum aut regulas Patrum contineri non liceat, LIX, 155.

Leges Romanorum principum servandæ sunt ab omnibus, LIX, 155.

A regimine Ecclesiæ suspendatur qui in terram frequenter illiditur, LIX, 155.

Quæ sacerdotes dederunt, subsequentes pontifices nullatenus auferre præsumant, LIX, 154. Non mentitur qui animum fallendi non habet, LIX, 154.

Concilium Romanum, in quo a septuaginta episcopis libri sacri et authentici ab apocryphis sunt discreti, sub Gelasio, anno Domini 494, Asterio atque Præsidio consulis, LX, 157.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis in concilio Romano a papa Gelasio cum episcopis, anno 496 emissum, LX, 161.

Concilium Romanum II, quo a Gelasio et quinquaginta episcopis Misenus absolvitur anno Domini, 493. LIX, 163. GELASIUS II, papa — Epistola ad clerum et plebem Romanam; commendat eorum constantiam adversus intrusum pseudopapam, CLXIII, 487.

Epistola ad Jordanum archiepiscopum Mediolanensem; De Landulpho restituendo, CLXIII, 488.

Epistola ad Gallos, Mandat ut se contra Mauritium Bracarensem episcopum ab Henrico imperatore in sedem intrusum pseudopapam arment, CLXIII, 489.

Ordinarius episcop. Barrinonensem, Ecclesiæ Tarracoeni præfuit, CLXIII, 489.

Epistola ad Bernardum Toletanum episcopum, Hispaniæ primatem. De Mauritio in sedem apostolicam intruso, CLXIII, 491.

Epistola ad abbates monachosque terræ majoris; eis præcipit ut quæ Paschalis papa inter eos et episcopum Civitatensem constituerit, negligere desinant, CLXIII, 494.

Electionem archiepiscopi Ravennatensis, consuetudines clericorum Lucensium et S. Frigidiani et monasterii S. Mamiani possessiones confirmat, CLXIII, 497-500.

Ad exercitum Christianorum civitatem Cæsaraugustanam obsidentem; omnibus ad eum aliquid conferentibus indulgentiam largitur, CLXIII, 508.

Bulla pro monasterio Canneusi in diocesi Narbonensi, CLXIII, 511.

GREGORIUS MAGNUS I. (S.), papa. — Epistola ad universos episcopos Siciliæ; suas intra Siciliam vires Petro subdiacono commissas declarat; ut provincie illius episcopi semel per annum, conveniant statuit; ipsos quid in concilio cavendum, quid agendum sit monet, LXXVII, 441.

Epistola ad Justinum præorem Siciliæ; eum amice et serio hortetur, ut paci cum sacerdotibus, æquitati erga omnes studeat, LXXVIII, 445.

Epistola ad Joannem episcop. Constantinopolitan.; quod electionem suam ab imperatore confirmari procurasset conqueritur; e usoratoribus se commendat, LXXVII, 447.

Minturnensem ecclesiam desolatam Formiensi ungit, LXXVII, 454.

De synagoga Judæorum transferenda, si Ecclesiæ officia impediatur, LXXVII, 457.

Ad Joannem episcopum de Urbe veteri; ne monasterium vexare pergat admonet, LXXVII, 458.

Epistola ad Demetrium Neapolitanum episcop., ut quosdam prius in fide dubios, jam vero catholicam communionem repetentes excripiat, LXXVII, 459.

Ad Balbinum episcop. Rosellanum, ut Populonensem ecclesiam visitet, ac presbyteros diaconosque ordinet, præcipit, LXXVIII, 460.

Epistola ad Severum episcop. Aquileiensem; præcipit ut Romam veniat cum sequacibus suis in synodo judicandus, LXXVIII, 461.

Epist. ad universos Italiæ episcopos, ut filii Longobardorum in hæresi Ariana baptizati ad fidem catholicam conciliantur, LXXVII, 462.

Epist. ad Petrum subdiacon., ut Marcello ecclesiæ servienti ad victum et vestitum necessariis provideat, pastorem in lapsorum locum et vicem curet institui, LXXVIII, 463.

Ep. ad Natalem episcop. Salonitanum, ut Honoratum archidiaconum in suum gradum restituit, deinde, si manet controversia, Romæ causam dicant, LXXVII, 461.

Epist. ad Honoratum diaconum Salonitanum, de illius contentione contra episcop. suum et de custodia rerum ecclesiæ, LXXVII, 463.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut quibusdam ancillis Dei Paulino presbytero et duobus monachis certam solidorum summam eroget, LXXVII, 467.

Epist. ad Joannem Constantinopolitan. et ceteros patriarchas: pastoris onus, dotes, officia late prosequitur,

ac demum fidem ad conciliorum normam proficitur, LXXVII, 468.

Epist. ad Anastasium patriarch. Antiochenum; conqueritur de onere pastorali, LXXVII, 479.

Epist. ad Anastasium archiepiscop. Corinthis, ordinationem suam gemens indicat, et Bonifacium defensorem commendat, LXXVII, 480.

Epist. ad Sebastianum episcop. Rhinensiensem, et Anastasii patriarchæ a sede sua positi, quem ærum in honore suo vivere cupiebat, animum exploret, LXXVII, 481.

Epist. ad Andreæ illustrem; de sua ad episcopatus assumptione dolet; clavem a corpore sancti Petri transmittit, LXXVII, 485.

Epist. ad Joannem exconsulem etque patricium et quæstorem; clavem sancti Petri et de catenis ejus transmittit, LXXVI, 483.

Epist. ad Romanum patricium et exarchum Italiæ. A laudum episcopum, aut in synodo iudicari, aut in ecclesiam suam reverti concedat, LXXVII, 484.

Epist. ad Venantium exmonachum patricium Syracensium; eum increpat quod monasticum habitum dimiserit, ut quantocius recipiat hortatur; quorumnam consilium ipsi audienda sint docet, LXXVII, 486.

Epist. ad Petrum Terracinensem episcop., ut concessum prius Judæis locum restituit; a Christiana religione discordes benigne alliciendi, LXXVII, 489.

Epist. ad Malchum Dalmatæ episc., ut Stephanum episcop. ad iudicium compellat, et quod iudicatum fuerit exsequatur, LXXVII, 492.

Epist. ad Felicem episc. Messanensem, ut Paulinus peregrinus episcopus S. Theodori monasterium recipiat, LXXVII, 493.

Ep. ad Petrum subdiacon., ut dispersos per Siciliam monachos in Messanensi sancti Theodori monasterio congreget, LXXII, 494.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut monachos vix, peculiaritatis studentes et uxoratos coerceat, etc., LXXVII, 495.

Epist. ad Leandrum episcop. Hispanens.; de onere episcopali gemit; lætatur de regis Recchardi conversione; inductum ab Hispanis ex Arizonum occasione unice in baptismo mersionis ritum probat, LXXVII, 496.

Epist. ad Petrum Siciliæ subdiacon. plurima contra jus facta emendari jubet; de subdiaconorum celibatū decernit, LXXVII, 498.

Epist. ad universos episcop. per Illyricum, ut episcopos ab hostibus expulsos suscipiant, et sique necessaria subministrant, LXXVII, 506.

Epist. ad Virgillum Arelatens. et Theodorum Masedoniæ episcop., Judæos non esse ad baptismum cogendos, sed ad fidem amplectendam suavitè excitandos, LXXVII, 509.

Epist. ad Honoratum diacon., quid imperatoribus pro Sardinie incolis surgerendum sit, LXXVII, 512.

Epist. ad Anthemium subdiacon.; ne cum monachis habitent mulieres; ne in quorumdam insularum monasteriis pueri ante decimum octavum ætatis annum suscipiantur, LXXVII, 513.

Epist. ad monachos Montis Christi insule: abhorrens illos monachos Horosio abbati obedire jubet, LXXVII, 513.

Epist. ad Symmachum defensorem, de construendo in Corsica monasterio; de corrigendis monachis in Gorgonia; de sacerdotum cum mulieribus conversatione, LXXVII, 514.

Epist. ad Felicem episc. Sipontinum, Canusianam ecclesiam visitare, atque in ea duos parochiales presbyteros ordinare præcipit, LXXVII, 515.

Epist. ad Joannem episcop. Surrentinum, ut in Sancti Stephani monasterio S. Agathæ reliquias solemniter collocet, LXXVII, 515.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut neque pauperes opprimi, neque liberæ mulieris filium ad servitatem trahi patiatur, LXXVII, 516.

Epist. ad Severum episcop., de eligendo Ariminens. episcopo, LXXVII, 517.

Epist. ad Arcicum ducem, clerum, etc., de Ocleatium in episcopum eligant, LXXVII, 518.

Epist. ad Gennadium patricium, ut exarcham Africæ et Theodorum magistrum militum a pauperum et Ecclesiæ vexatione abstinere jubet, LXXVI, 519.

Epist. ad Anthemium subdiacon., in iuste tributum Petronii domum, Theodora illius viduæ restituendum, LXXVII, 522.

Epist. ad Felicem episcop. Messanens., quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, LXXVII, 523.

Ad Petrum subdiaconum, ut Pastori oculis infirmo annuum præstet alimentum, LXXVII, 525.

Ad Petrum subdiaconum. Monasterii lites ac negotia omnia perito e laicis viro committenda, ut Cyriacum et

Joannem conjugem ejus ex Judaea Christianam tueatur; ne ante hiemem Siculi episcopi omnes Romam veniant, et de restituendis Taurinensibus Ecclesiis possessionibus atque pecuniis, LXXVII, 525-527.

Ad Gennadium Patricium et exarchum Africae: illum ad comprimebndos haereticorum adversus Ecclesiam conatus incitat, etc., LXXVII, 528-529.

Universos Numidiae episcopos ad pacem, ad Ecclesiae defensionem, ad sollicitudinem de proximorum animabus hortatur, et eis concedit, quod prius volebat, ex antiqui juris reverentia, scilicet seniores episcopos in primatem eligi, LXXVII, 531.

Ut Martinus episcopus in Corsica, a Tainatensi Ecclesia in Saonensem transeat, LXXVII, 533.

Hortatur Mavantiensem Ecclesiam ut tandem in episcopi electione consentiant, LXXVII, 534.

Ut Laurentius Mediolanensis episcopus aliquem instituat cum quo de postulata pecunia lis orta dirimatur, LXXVII, 535.

Epistola ad Hilarium Africae monachum, ut coacto quamprimum concilio in Argentum Lamigeus in episcopum inquiratur, LXXVII, 537.

Petrum notarium monet Tropaeis monachis, si religiose vivant, mediocribus subvenieudum, LXXVII, 539.

Ex mortiferae luis occasione, cives ad penitentiam et fidem hortandos mandat Praefecto episcopo Narulensi, LXXVII, 539.

Veloci magistro militum praescribit insequi a tergo Ariulphum Langhardum ducem, si ad Romanas vel ad Ravennates partes excurrat, LXXVII, 540.

Ut Neapolitani absque mora et discordia, in Demetrii ob nefanda crimina depositi locum, episcopum eligant, LXXVII, 542.

Ut Maximianus Syracusanus episcopus vices suas in Sicilia gerat, reservatis tamen maioribus causis, LXXVII, 543.

Ad Paulum episcopum Neapolitanum, sic interea fungatur episcopali munus ut Neapolitanorum testimonia et vota firmentur, LXXVII, 546.

Ad Nepesinos, ut obediant Leontio ad illos transmissio, LXXVII, 547.

De oratorio sanctae crucis consecrando, LXXVII, 548.

Episcopi Velitruensis sedes in tutiorem locum transferatur, LXXVII, 549.

Paulinum Taurinensem episcopum Ecclesiae Lipariensis praeficit, LXXVII, 551.

Ut iste Paulinus in Lipana Ecclesia resideat, Taurinensem vero opportuno tempore visitet, LXXVII, 552.

Ad Natalem episcopum Salonitanum. Increpito de assiduis conviviis Natali, ut Honoratum archidiaconum suo loco restituat jubet, LXXVII, 552.

Epistola ad universos Dalmatiae episcopos, quid in causa Natalis et Honoratii actum sit explicat, LXXVII, 554, 555.

Ad Jobinum Illyrici praefectum; vastatam a Barbaris provinciam ejus regimine recreari gaudet. Patrimonii rectorem commendat, Natali episcopo ne opem contra justitiam ferat hortatur, LXXVII, 557.

Ad universos Illyrici episcopos, Joannis episcopi ordinationem confirmat, LXXVII, 557.

Ut Maximianus Syracusanus episcopus examinet diligenter presbyterum a Felice laudatum, eumque Romam, si episcopatu dignum perspexerit, mittat, LXXVII, 560.

Epistola ad Benenatum episcopum: ei Cumanae Ecclesiae visitationem delegat, ut tum ecclesiam illam tueatur, tum ex ipsius clero idoneum sacerdotem eligi procuret, LXXVII, 561.

Joanni episcopo Ecclesiae Nepesinae visitationem injungit, LXXVII, 562.

Ad Stephanum Chartularium, monachos duos sui status desertores jubet retrudi; monasterio consuetudines novas imponi non sinat, LXXVII, 563.

Ad Justinum praetorem, ut deposita omni suspitione, Leoni episcopo a falsis criminationibus plenissime purgato charitatem omnem et congruam reverentiam exhibeat, LXXVII, 571.

Ad Joannem episcopum Squillacinum. Ei mandat ut ad Lissitanam Ecclesiam revertatur, si illam ab hostibus liberam effici contigerit; abstinere ab illicitis ordinationibus, etc., LXXVII, 575.

Ut clerus et plebs Cretonae Joanni episcopo visitatori obediunt, atque idoneum sibi poscunt sacerdotem, LXXVII, 577.

Epistola ad Felicem episcopum. Ei trium Ecclesiarum vacantium visitationem injungit, LXXVII, 581.

Cumanam et Misenam Ecclesias unit, ac utriusque pontificem constituit Benenatum episcopum, LXXVII, 582.

Epistola ad Joannem episcopum, de schismaticis laicis episcopis ad unitatem compellendis, se ad imperatorem

scripturum asserit; ordinatum non esse iterum ordinandum, LXXVII, 583.

Epist. ad Columbum episcopum, Maximianum Pudentianae Ecclesiae antistitem, adunato concilio, deponendum, si pecunia corruptus Donatistam episcopum in civitate sua heri permisit; Donatistarum haeresim dilatarı gemit, ac ne ad illam catholici delicere permittantur succendi pastoralis zelum, LXXVII, 588.

Epistola ad Januarium archiepiscopum. Audit de Januario episcopo querelis, Joannem notarium mittit qui partes ad iudicium compellat, et quae judicata fuerint exsequatur, LXXVII, 590.

Frustra de persecutione gloriari schismaticos; damnatis tribus capitalis, nihil in fide immutatum, LXXVII, 592.

Ad Natalem episcopum, profana quibus indulgebat convivia et sacra lectionis negligentiam non lene ab ipso excusari, etc., LXXVII, 595.

Epistola ad Petrum subdiaconum. Epiphanium subdiaconum mitti qui de seditione contra Paulum episcopum commota inquirat; ad civitatis ecclesias revocanda mancipia, LXXVII, 603.

Ad Joannem: abbatem, eum arguit quod tum ipse, tum fratres sacra lectionem et orationem negligant; illum hortatur ad sollicitiorem de fratrum animabus, de hospitibus, et de pauperibus curam, LXXVII, 605.

Epistola ad Joannem episcopum. Sacra eum communione privat, ob damnatum injuste Adrianum episcopum, quem in locum et ordinem secum restitui jubet, LXXVII, 607.

Ad Natalem archiepiscopum. Florentinum episcopum absque concilii judicio deponit, ab exilio revocandum, causamque illius convocatis episcopis retractandam, LXXVII, 612.

Epist. ad Antoninum subdiaconum, ut Florentio, si a convocatis episcopis absolvatur, res suas omnino restitui curet, LXXVII, 612.

Ad Sabinum subdiaconum. Ut Evangelii quatuor libros, sic quatuor concilia suscipit ac veneratur Gregorius; Chalcedonensis tamen in quinta synodo violatam non fuisse declarat, LXXVII, 615.

Epist. ad Maximianum episcopum, Agrigentini episcopi accusatores et ad ejus causam spectantia documenta Romanam mittat, LXXVII, 614.

Terracinenenses hortatur ut in omnibus Agnelo episcopo suo obediant, LXXVII, 615.

Ad Petrum subdiaconum, ut sancti Severini reliquias ad Ecclesiae conservationem mittat, LXXVII, 616.

Sancti Anthemi Ecclesiam unit Numentanam, LXXVII, 619.

Epist. ad Petrum subdiaconum, deponendum ob crimina Secundinum abbatem; postulatumque a congregatione ordinandum Theodosium, LXXVII, 622.

Ad Leontium episcopum, ut infirmo et absente Castorio episcopo, Ariminensem Ecclesiam regat, LXXVII, 622.

Epistola ad Magnum presbyterum. Quem Laurentius, quondam episcopus immerito excommunicaverat absolvit, etc., LXXVII, 625.

Epist. ad presbyteros et clerum Mediolanensem; ad Constantii quamvis sibi notissimi ut amici, electionem non sollicitat; qualis esse debeat pastor; eligentium affectus egregie depingit, LXXVII, 626.

Ad Honoratum archidiaconum; ejus absolutionem firmit, LXXVII, 628.

Epistola ad Sabinum defensorem, ut episcopum Januarium et Epiphanium presbyterum criminibus accusatos Romam perducatur, LXXVII, 632.

Ad Petrum subdiaconum, si Numerium diaconum episcopatu dignum judicet, Romam mittat consecrandum, LXXVII, 636.

Epist. ad Pantaleonem notarium, stuprator virginis aut eam ducat, aut corporaliter castigatus in monasterium detrudatur, LXXVII, 637.

Epistola ad Andream episcopum, ut sacerdotium ipse deponat si peccati cum concubina sit conscius hortatur; quod mulierem fustibus cardı jussit, a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet, LXXVII, 640, 641.

Ad clerum Ecclesiae Salonitanae, Honorati electionem in episcopum approbat, LXXII, 612.

Epistola ad Kutychum episcopum, ut in convertendis idolorum cultoribus perseveret hortatur, LXXVII, 659.

Ad Chrysantum episcopum, ut Mevamiensi Ecclesiae querrat episcopum, presbyteros ordinet, ibique consignet infantes, LXXVII, 661.

Epistola ad universos Dalmatiae episcopos. Ne absque consensu et permissu suo ullum Salona episcopum ordinent. Si tamen in aliquem alium a Maximo omnes consentiant, cosecretur, LXXVII, 677.

Ad Maximinum episcopum, puniendum facinus quo ablitata est cujusdam uxor, et alteri venundata, LXXVII, 681.

Maximum violenter intrusum ejusque ordinatorum episcopos ab omni sacerdotali officio submovet, donec de imperatoris jussionis veritate constiterit, LXXVII, 690.

Epistola ad Hospitonem ducem Barbaricorum, Felici et Cyriaco in convertendis ab idololatria Barbaricis laborantibus faveat, LXXVII, 692.

Epistola ad Constantiam Augustam, ut illam postulanti caput sancti Pauli deterreat, varia recenset prodigia; tandem e catenis sancti Pauli particulas lima excutiendas promittit, LXXVII, 700.

Ad Narsem patricium. Causam presbyterorum cum Joanne patriarcha se ad canonum normam omnino exacturum declarat, LXXVII, 707.

Epistola ad Victorem et Columbum episcopos: coacto concilio, Donatistis prompte ac fortiter obsistant, LXXVII, 709.

Ad Theodelindam reginam: ab imperitis seductam dolet; sanctorum quatuor synodorum, maxime Chalcedonensis, fidem in Romana Ecclesia integram servari promittitur, LXXVII, 712.

Epistola ad clerum, ordinem et plebem Hortoræ. Barbarum visitatorem delegat. Ante omnia monet ne laicam personam in episcopum eligent, LXXVII, 716.

Ad Valentinum abbatem, ne monachi feminas in monasterium inducant, etc., LXXVII, 717.

Epistola ad Bonifacium virum magnificum: veniat Romam, de fide sua jam non per epistolam, sed per semetipsum responsurus, LXXVII, 717.

Ad Joannem Ravennatem episcopum, non præponendos monasteriis clericos Ecclesiis deservientes, LXXVII, 721.

Introducendos in monasterium a Theodosia fundatum servos Dei, LXXVII, 723.

Epistola ad Venantium episcopum. Presbyteri, diaconi et subdiaconi qui se luxuria crimine maculaverint, suo gradu in perpetuum dejecti maneant; peracta poenitentia communionem accipiant inter laicos, LXXVII, 723.

Dominicum episcopum gratulatur quod pastoralis zelo Donatistas coercere studuerit, LXXVII, 726.

Epistola ad Cyprianum diaconum: persequatur Manichæos; Judæis vero qui ad Christum fuerint conversi minuenda pensionum onera, LXXVII, 729.

Epistola ad Joannem Constantinopolitanum episcopum: quid cum Joanne, tum ipse, tum decessor Pelagius egerint, ob usurpatum episcopi universalis titulum; ab hoc ut abstineat rogat, multisque urget momentis, LXXVII, 738.

Epistola ad Mauricium Augustum: laudat imperatoris zelum pro Ecclesie pace, Joannis Constantinopolitani episcopi hypocrisis pingit; ambitioso quem usurpatitudo Ecclesiam totam, venerandas synodos, etc. turbavit; illius proinde superbiam imperiali auctoritate restringendam, LXXVII, 744, 748.

Ad Castorium notarium: ad eligendum quantocius episcopum Ravennates hortetur, LXXVII, 751.

Ad Romanum exarchum: ne Speciosum presbyterum episcopo suo resistenter tueatur, neque patrocinetur sanctimonialibus ad sæculum reversis, LXXVII, 752.

Ad Severum episcopum, visitationem Ecclesie Ravennatis commendat, LXXVII, 753.

Epistola ad Castorium diaconum. Pisamensis episcopi aliorumve sacerdotum vitam perscrutetur; si quid sinistrum invenerit renuntiet, LXXVII, 754.

Ad Vincomatium defensorem, illum instituit Ecclesie defensorem, LXXVII, 755.

Epistola ad Severum scholasticum: componendam cum Agilulpho Longobardorum rege pacem ex archiepiscopo persuadent, LXXVII, 760.

Epistola ad Constantiam Augustam: imperatori suggerat Corcos ac Siculos inique ac nimium gravari, etc., LXXVII, 768.

Ad Leontium episcopum, de visitatione Ariminensi Ecclesie procuranda, LXXVII, 774.

Quorundam zelum pro Ecclesie unitate laudat, et a procuranda schismaticorum reversione non deterreatur, LXXVII, 776.

Epistola ad Vigilium episcopum: vires illi suas in regno Childeberti concedit; monet ut Simoniacam labem prohibeat, et ne ex laicis repente nascantur episcopi, LXXVII, 782.

Epistola ad Maximum Salonitanum: accusatus ipse de simonia et aliis multis Romam citatur, LXXVII, 695.

Ad Bonifacium episcopum Regiensis Ecclesie unitatem Cassinensem, LXXVII, 802.

Ad Joannem episcopum. Joannem presbyterum inique damnatum absolvit, etque ab omni hæresis labepurum de unitate, LXXVII, 807.

Ad Candidum episcopum: aptos ad presbyterale officium monachos cum consensu abbatis assumat, et presbyteros ordinet, LXXVII, 820.

Ad Fortunatum episcopum. Si Judaicum aut paganum mancipium ad Christianam fidem converti desiderat, in libertatem vindicetur, CXXVII, 823.

Epistola ad Urbicum abbatem. Agathonem in monasterium suscipiat, si illius uxoris milititer converti voluerit, LXXVII, 833.

Sunt adhuc quingentæ paginæ Epistolarum ad diversos, a col. 834 ad 1327, quas omnes ferme ad regimine Ecclesie remotum vel proximum spectant; nos de hoc Patre, cum jam sat diffuse disseruimus, illas in volumine volendas lectori studioso relinquimus.

GREGORIUS II, (S) papa. — Epistola ad Bonifacium presbyterum: potestatem illi facit ut fidei mysterium incredulis gentibus annuntiet, LXXXIX, 495, 801.

Epistola ad optimates Thuringorum. Laudat illorum in Christi fide constantiam, hortaturque ut Bonifacio episcopo suo sint obediens, LXXXVII, 503.

Epistol. ad universum populum Alesaxonum. Confirmat illos in fide Christi quam relicto idolorum cultu amplecti erant, LXXXIX, 504.

Epistola ad Leonem Isaurum imperatorem, de scris imaginibus, LXXXIX, 511 et 521.

Respondet Bonifacio episcopo ad varias ejus interrogationes et consulta, LXXXIX, 524.

Epistola ad Serenum Forojuliensem episcopum, de Gradensi ecclesia non invadenda, LXXXIX, 526.

Ad Donatum Gradensem patriarcham ejusque subditos; significat de invadendis alienis provinciis Forojuliensi episcopo esse interdictum, LXXXIX, 527.

Epistola ad episcopos Angliæ. Tatwinum Dorobernensem archiepiscopum totius Angliæ primatem agnoscit et mandat agnoscere, LXXXIX, 527.

Capitolare datum Martiniano episcopo et aliis euntibus cum Domini auxilio in Bajoariam, LXXXIX, 531.

GREGORIUS III, papa. — Epistola ad Bonifacium archiepiscopum: mittit illi pallium archiepiscopale, docetque quando eo uti debeat; potestatem facit novos episcopatus instituendi; de quodam presbytero et de diversis ejus interrogationibus respondet, LXXXIX, 575.

Epistola ad omnes episcopos, presbyteros et abbates. Illis commendat Bonifacium in Germaniam redeuntem, ut illum adjuvent, et si quis illi se adungere velit, non prohibeant, LXXXIX, 578.

Epistola ad optimates et populum provinciarum Germaniæ. Redeunte ad illos Bonifacio monet ut ei obediatur atque ut paganicos omnes ritus procul abiciant, LXXXIX, 580.

Epistola ad Carolum Martellum majorem domus regis Franciæ pro suscipienda sanctæ Ecclesie Romane defensione adversus reges Longobardorum, qui illam armis vexabant, LXXXIX, 581 et 583.

Epistola ad Bonifacium Germaniæ archiepiscopum. Probat quod Bajoariam in quatuor episcopatus divisit; aliquot ejus questionibus respondet; concilium juxta ripam Danubii celebrari jubet, LXXXIX, 583.

Epistola ad Antonium Gradensem archiepiscopum, ut Romam veniat ad concilium, LXXXIX, 586.

GREGORIUS IV, papa. — Epistola ad universos episcopos. De Aldrico episcopo Cenomanensi non alibi quam apud sedem Romanam accusando, et de Romani pontificis potestate, CVI, 833.

Epistola ad episcopos et orthodoxos fideles. Eboensem archiepiscopum Rhemensem depositum in pristinum gradum restituit, LXXXIX, 858.

GREGORIUS V, papa. — Bulla pro monasterio Subiaccensi, CXXXVII, 913.

Epistola ad Joannem Ravennatensem archiepiscopum. Placentinam ecclesiam restituit, Monteferetranam subijcit, CXXXVII, 919.

Epistola ad Constantiam Galliarum reginam, ut qui villas Juliani episcopi prædatis fuerant et incendierant, ecclesiastica regique auctoritate coerceantur, CXXXVII, 932.

GREGORIUS VII (S.), papa. — Epistola ad Desiderium abbatem. Nuntiat se invitum in demortui Alexandri pontificis locum suffectum; rogat ut Deum pro se deprecetur, et ad se quantocius veniat, CXLVIII, 255.

Epistolæ eadem de re ad Gisulfum principem Salernitanum et ad Guibertum Ravennatensem archiepiscopum, CXLVIII, 255 et 286.

Epistol. ad Rainerium Florentinum episcopum. Præcipit ut vidua quæ suo consanguineo nupsit donis et dote ab eo relicta privetur, CXLVIII, 287.

Epistola ad Giraldu Ostiensem episcopum et Raimbaldu subdiaconum: de obitu Alexandri pape et de propria electione narrat; monet ut monachos et abbatem Cluniacensem ad pacem flectant, CXLVIII, 288.

Epistol. ad principes Hispaniæ. Significat comiti de

Rocco eam Hispania partem concessisse, quam a Sarracenis manibus eriperet; prohibet alios principes in eandem regionem cum copis ingredi, etc., CXLVIII, 289.

Epist. ad Guidonem comitem Imolensem, ut discordiam inter archiepiscopum Ravennatem et civem Imolensem sedet, etc., CXLVIII, 293.

Hortatur Beatricem et Mathildem ejus filiam ut Simoniacos evitent; significat se mittere viros religiosos ad regem qui illum ad Romanam Ecclesiam revocent, CXLVIII, 295.

Epist. ad Guilelmum Papiensem episcop.; rogat eum ut Ecclesiam Romanam statuta amplectens contra ejus adversarios pro viribus certet, CXLVIII, 294.

Ad Manassem Remensem archiepiscopum, ne monachos S. Remigii amplius vexet, et juxta canonicas sanctiones abbatem sibi ordinandum curet, CXLVIII, 295.

Epist. ad omnes Christi fideles in Lombardia; nuntiatur se excommunicasse Godefredum, quod Simoniace Mediolanensem Ecclesiam occupaverit; monet ne ei consentiant et fidem defendant, CXLVIII, 296.

Epist. ad Giraldum Ostiensem episcop.; miratur quod se ceteriore non reddiderit de synodo ab eo coacta; significat se episcopis qui querebantur ab eo se depositos, respondere modo non posse et Ausciensem episcop. se absolvisse; jubet Bigorritanum episcop. restitui nisi alia crimina in eo inveniant, CXLVIII, 298.

Epist. ad Michaellem imperatorem; Dominicum patriarcham Venezie ad eum mittit utcum agat de iis quae a monachis ejus nomine acceperat, cupidum se in eundem pacis cum Ecclesia Constantinopolitana ostendit, CXLVIII, 300.

Epist. ad Rodolphum Sueviam ducem; ostendit se Henricum regem odio non habere, quin potius cupire pacem cum eo inire, quod ut quomodo fiat expedire, aut ut collocantur una non solum ipse et imperator, sed etiam imperatoris uxor et alii; rogat ut se fidelem prebeat Romanae Ecclesiae, et ad limina apostolorum veniat, CXLVIII, 302.

Epist. ad Rainaldum episc. Cumanum; dolet de ejus calamitatibus; paratum se ostendit ulcisci injurias ipsi filias. Hortatur ut Romam veniat, tum causa conciliandae pacis cum Henrico, tum pro causa episcoporum Longobardorum, CXLVIII, 303.

Epist. ad Anselmum Lucensem episcop., ne investituram episcopatus ab Henrico accipiat, CXLVIII, 304.

Epist. ad Carthaginienses; queritur quod Cyriacum episcop. injuriis affecerint, hortatur ad poenitentiam; similis minatur illis excommunicationem, CXLVIII, 305.

Epist. ad Cyriacum episc. Carthaginiensem; laudat eum quod patienter tulerit Sarracenorum et malorum Christianorum injurias, et praesente Henrico rege ordinationes habere noluisset; hortatur ad perseverantiam; Deum precatur pro Ecclesia Africana, CXLVIII, 307.

Epist. ad Albertum Aqueensem episcop.; ejus religionem de quo aliquando dubitaverat, laudat; hortatur ut Simoniacos oppugnet et Herlembaldo auxilium praestet, CXLVIII, 310.

Epist. ad Sardinia judices; hortatur ut erga Romanam Ecclesiam eorum parentum exempla secuti obediens se exhibeant, dixisse se multa legato quem ad eos mittit referenda imposuisse, CXLVIII, 311.

Epist. ad Gebasium episcop.; eum arguit quod clericos non coerceat; monet ut id faciat, etc., CXLVIII, 313.

Epist. ad Lanfrancum Cantuariensem archiepisc.; reprehendit quod patiatur Arfastum quemdam molestiam exhibere abbatibus Sancti Edmundi; monet ut sua vice ejus audaciam compescat, et regem Guilelmum exoret, ne ullum ei favorem praestet; quod si Arfastus parere contempserit, jubet eum et Baldwinum abbatem sedem apostolicam ad eorum contentiones dirimendas petere, CXLVIII, 314.

Epist. ad Arnaldum Carnotensem episcop.; ut ad curam suae abbatis, remoto alio intruso abbate, restituat quemdam Isimbardum, si nulla alia culpa inveniat eum privatum, nisi quod Hierosolimam devotionis causa profectus fuerit, CXLVIII, 315.

Epist. ad fratres monasterii B. Mariae, privilegium sui praedecessoris, quia falsum esse causebat, nec vult confirmare, nec aliud concedere; ipsum electum abbatem sibi idoneum non visum; a se monitum fuisse significat ut a praedicatione desistat; jubet tamen ut inter se obediant, CXLVIII, 315.

Epist. ad Remedium Lincolnensem episcop.; arect homicidam a sacri altaris ministerio; concedit tamen illi, si poenitentiam egerit, ut stipendiis Ecclesiae alii possit, CXLVIII, 316.

Epist. ad Rodericum Cabilonensem episcop., in Philippum Francor. reg. invehitur, ecclesiarum venditorem

et destructorem, quem ab eo moneri vult ut canonice episcopos eligi permittat, CXLVIII, 317.

Epist. ad Humbertum Lugdunensem episcop., mandat ut ab ipso vel ejus suffraganeis electus Maticonensis eisdem contra regis voluntatem ordinetur, et, si renuerit ordinari, cogatur, CXLVIII, 318.

Epist. ad Aldilassam comitissam; ejus religionem ac pietatem erga sacra loca commemorat, et ad meliora semper peragenda hortatur; duorum monasteriorum protectionem ei commendat, CXLVIII, 319.

Epist. ad Wozelinum Magdeburgensem archiepiscop. et alios; queritur bellum inter eos et Henricum regem exortum esse; jubet eos ab armis discedere, donec per legatos suos causam contentionis cognoscat, CXLVIII, 320.

Epist. ad Sicardum Aquileiensem archiepiscop.; indicit concilium ad depravatos principum et praetorum morea corrigendos; monet ut una cum suffraganeis ad id praestita die accedat, CXLVIII, 322.

Epist. ad Jerimorum Bragens. episcop.; restituit episcop. Bragensi suspensum redditus episcopatus, ut, omni postposita mora, cum legatis episcop. adversarii sui sanctorum apostolorum limina adeat, CXLVIII, 324.

Epist. ad Guilelmum comitem Burgundiae; monet ut una cum quibusdam aliis principibus, Ecclesiae auxilio veniat, ut, pacatis Normannis, auxilium Constantinopolitani ferre possit, CXLVIII, 325.

Epist. ad comitissam Mathildem; hortatur eam ad frequenter sumendum sanctissimum Eucharistiae sacramentum, et ad devotionem erga beatissimam Virginem Mariam, CXLVIII, 326.

Epist. ad omnes Christianos; monet ut Constantinopolitanis opem ferant, qui a Sarracenis multis calamitatibus afflicti sunt, CXLVIII, 329.

Epist. ad Arnaldum abbat. Sancti Severi; arguit quod ad synodum vocatus non venerit, sententiam adversus eum latam de quodam monasterio propter contumaciam confirmat; monet ut, si se gravatum sentiat, Romam veniat, CXLVIII, 330.

Epist. ad Manassem Remensem archiepiscop.; laudat eum quod monasterii Sancti Remigii religiosum abbatem praefecerit, cui potestatem facit aliam abbatiam administrandi, si tantum onus ferre valeat; quod si non posset, jubet ipsum dare operam, ut alius abbas praedicetur, CXLVIII, 331.

Epist. ad canonicos S. Hilarii Pictaviens.; jubet Pictaviensium canonicorum in festivitate S. Hilarii et omnium sanctorum servari, CXLVIII, 333.

Epist. ad Sappium regem Aragoniae; commendat ejus observantiam erga Romanam Ecclesiam, quodque in sua ditione officium Romanum celebrari studeat; ab ejus cujusdam accusationem non recipit, etc., CXLVIII, 339.

Epist. ad Alphonsum Castellae et Sanctum Aragoniae reges; hortatur ad recipiendum officium Romanum; excommunicationem ac depositionem ejusdam Symoniaci per suos legatos confirmat, CXLVIII, 339.

Epist. ad Raguseos; arguit quod eorum episcopo in carcerem coniecto alium sibi elegerint, praecipit ut eum vinculis solvant, et hac de causa legatum mittit; quod si per ipsum legatum haec causa ad exitum perducere non poterit, jubet episcopum, et eum qui ab ipsis fuit electus, Romam venire, CXLVIII, 341.

Jubet episcopo Reatino restitui bona ablata monasterii Sancti Quirici, CXLVIII, 341.

Ad Giraldum Sistracensem episcop.; praecipit ut Ecclesiam Crociensem quam invaserat, relinquat et si quod ius in ea ecclesia se putet habere, ad se veniat, CXLVIII, 342.

Epist. ad Froterium Nemansensem episcop.; queritur de injuriis illatis monasterio S. Egidii, et ejus abbati contempta apostolica sede; jubet ipsum desistere, CXLVIII, 342.

Epist. ad Guilelmum Diensem comit.; remittit episc. ab ipsis electum, et a se consecratum; jubetque eos ipsi obedire praecipue in Simoniaca haeresi extirpanda; minatur ipsi comiti excommunicationem, si jus retribuere noluerit episcopo et ejus Ecclesiae, CXLVIII, 345.

Epist. ad Guilelmum regem Anglorum; ipsi commendat erga se et sedem apostolicam observantiam, hortaturque eum ad ecclesiasticam defensionem; significat se et Ecclesiam in magnis perturbationibus versari, CXLVIII, 344.

Ad Godefredum ducem; eum arguit quod milites auxilio Sancto Petro non miserit, ut promiserat; monet ut eos mittat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Isembertum Pictaviensem episcop., ut in provinciali concilio metropolit. rationem reddat de monasterio Nobiliacensi quod clerici Sancti Hilarii per vim ab eo detineri querebantur; et si se gravatum sentiat, ad se Romam veniat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Belvacenses; eos absolvit ab excommunica-

lone precibus episcopi quem offenderant; monet ut obediant, et ab eo penitentiam suscipiant, CXLVIII, 347.

Epist. ad Philippum I, regem Francor.; monet ut damna Belvarenis ecclesie illata resarciat, et suos antecessores imitetur in defendendis et amplificandis ecclesiis, CXLVIII, 348.

Epist. ad Alphonsum Castellæ regem; ei commendat episcopum Panum, et eum monet ut antiquam ejus episcopatu sedem reparare velit, CXLVIII, 355.

Epist. ad Agnotem imperatricem; gratias agit quod Ecclesiæ concordie consulat, et Henricum regem Ecclesiæ communioni restituendum curet; hortatur ut persistat, etc., CXLVIII, 357.

Epist. ad episcopos et abbates Britannie; præcipit ad synodum veniant, et incestam copulationem subditis suis prohibeant, CXLVIII, 359.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; arguit de contemptu sedis apostolicæ, et de injuriis in apostolicos legatos illatis; mandat ut eam se compareat; interim eos, quorum ministerio ad hæc usus est, excommunicatos declarat, CXLVIII, 359.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop.; monet ut Romam veniat, vel alium mittat, qui Isembertum episcopum ad se vocatum præsentem accuset de injuriis quas ab illo se passum per litteras questus est, et Isembertum, nisi ad se venerit, sicut præceperat, excommunicatum una cum criminis consortibus denuntiet, CXLVIII, 363.

Epist. ad episcopos Francorum; regni Franciæ calamitates ei regis nefanda scelera narrat. Incepit episcopos de eorum contra hujusmodi scelera taciturnitate; mandat ut regi resistant; qui si obtemperare noluerit, totum regnum interdicti jubet; et si ille perseveraverit, de ejus occupatione eripi. Episcopis vero, nisi ei restiterint, depositionis penam minatur, etc., CXLVIII, 363-365.

Epist. ad Gebardum Pragenssem episcop.; arguit de contemptu sedis apostolicæ auctoritate, de mentita fide, de fraudulenta occupatione rerum episcopi Moravensis, quas restitui jubet, etc., CXLVIII, 365.

Epist. ad Udonem Trevirens. archiepiscop.; committit ei et episcopo Melensi causam que versabatur inter Tullensem episcop. et quemdam ejus clericum, CXLVIII, 370.

Epist. ad Salomonem regem Hungarorum; queritur quod cum Hungariæ regnum juris sit Sancti Petri, a Teutonicorum rege in beneficium acceperit; monet ut illud, correcto errore suo, ab apostolica sede recognoscant, CXLVIII, 375.

Epist. ad Humbertum Lugdunens. archiepiscop. et ceteros, ut clericos moneant, ut desistant ab injuriis, et satisfaciunt de damnis monasterio Pullariensi illatis; quod si facere renuerint, eos ab introitu ecclesiæ arceant, et si perseveraverint, subdant eos excommunicationi, CXLVIII, 375.

Epist. ad Guilielmum comitem Pictaviens., ut una cum episcopis et nobilibus regni Franciæ admoneant Philippum regem desistere a confusione ecclesiarum atque a depredationibus; alioquin ipsum regem, et quoscunque ei obedientiam præstantes, minatur se excommunicaturum, CXLVIII, 376.

Epist. ad Richerium Senonens. archiepiscop., ut a Lanzilino parochiano suo, qui multa scelera in archiepiscopum Turonensem perpetraverat, dignam emendationem faciendam curet; quod si ille facere recusaverit, canonicam in eum censuram exercere jubet, CXLVIII, 377.

Epist. ad Hugonem de Sancta Maura, ut injuste retenta ecclesiæ Turonensis bona archiepiscopo reddat; et si quid deheri putet, cum ejus nuntio Romam ad synodum veniat, alioquin excommunicandus, CXLVIII, 378.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; confirmat interdictum a suo legato adversus eum factum, et a sacerdotum participatione excludit, usque ad futuram synodum ad quam venire jubet, CXLVIII, 379.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop. et Guilielmum ducem Aquitanie; præcipit ut Pictaviensi episcopo, nisi ad synodum, sicut illi præceperat, venerit, a nemine obedientia præstetur, etc., CXLVIII, 379.

Epist. ad Lemarum Bremensem archiepiscop.; invehitur in eum quod legatis apostolicæ sedis concilium, sicut ipse jussit, celebrare prohibuerit; quodque ab eisdem Romam vocatus venire contempserit; quare eum suspendit ab officio, quousque Romam ad concilium accedat, CXLVIII, 382.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; lætatur quod legatos apostolicos benigne exceperit; et sibi devotæ servitutis obsequium præstiterit, et dei operam ut in regno

suo Simonis et fornicatio clericorum extirpetur, etc., CXLVIII, 384, 385.

Epist. ad Cunipertum Taurinens. episcop.; arguit quod ad synodum vocatus non venerit, et monasterio S. Michaelis molestiam intulerit; præcipit ut ad aliam synodum accedat, et ne dictum monasterium detrimentum afficiat, CXLVIII, 388.

Epist. ad comitissam Mathildem; præcipit ei a consortio Azonis se sejungat; quod si illum consanguineum suum non esse probare se posse confidat, in proximo concilio se ejus causam cogniturum, CXLVIII, 389.

Epist. ad universos fideles; hortatur ad defectionem Christianorum qui in transmarinis partibus ab infidelibus premebantur, CXLVIII, 390.

Epist. ad universos fideles, ut legatos suos congruo honore recipiant, eisque obedientiam præstent, CXLVIII, 392.

Epist. ad Foretranos et Engubinos; significat se legatos ea de causa misisse ut deo operam ut idoneus pastor in eorum Ecclesia eligatur; monet et eis exhibent obedientiam, CXLVIII, 393.

Epist. ad Rodolphum Suavis et Bertolphum Carantanum duces; invehitur in episcopos qui inobedientes erant in exsequendis apostolicæ sedis decretis de Simoniacis et fornicariis clericis, quare duces monet ut quocunque Simoniacos aut fornicarios cognoverint, nullatenus recipiant, etc., CXLVIII, 397.

Epist. ad Sanctum Aragonem regem; censet absurdum esse ut is qui ex illegitimo concubitu natus erat, ad episcopatus gradum, ad quem ab eo expositus erat, accederet, etc., CXLVIII, 401.

Epist. ad Placentinos; scribit se deposuisse in synodo Dionysium eorum episcop. et omnes quicunque ei fidelitatem juraverant a sacramenti vinculo absolvisse; ait se curaturum ut omnes fideles ad eum expellendum ipsos auxilio sint, CXLVIII, 406.

Epist. ad Laudenses; ipso lætatur eorumque episcopum contra Simoniacam hæresim et clericorum fornicationem insurgere, etc., CXLVIII, 407.

Epist. ad Dietwinum Leodiens. episcop.; reprehendit eum tanquam Simoniacum; monetque ut respiciat, fornicationem et clero extirpet et a contumeliosis abbati de Sancto Huberto inferendis absteat, utque ecclesiam quamdam consecret, etc., CXLVIII, 412.

Epist. ad Sichardum episcop. Aquileiensem; exponit statuta in concilio contra concubinos et Simoniacos clericos; præcipit ut ea servari curet, CXLVIII, 415.

Epist. ad monachos Sancti Dionysii; eos hortatur ad concordiam et pacem, dum eorum abbas se de Simonis purgaturus, vel eorum legatis vel coram se veniat, CXLVIII, 415.

De fornicatione et clericis evellenda, CXLVIII, 417.

Epist. ad Annonam Coloniens. archiepiscop.; ut habito suorum episcoporum concilio decreta apostolicæ sedis de castitate clericorum promulget et servanda curet. Exponit quoque se in synodo contra Simoniacos statuta confirmasse, CXLVIII, 417.

Epist. ad Cusibertum Taurinens. episcop.; eum arguit quod molestiis afficiat monachos Sancti Michaelis, CXLVIII, 419.

Epist. ad Demetrium regem Russorum; scribit Russi regnum eorum consensu accedente eorum filio se tradidisse; ipsorumque petitionibus se paratum ostendit, rogat ut legatos suos benigne excipiant, CXLVIII, 425.

Epist. ad Suenium regem Danorum, queritur de principum inobedientia erga Romanam Ecclesiam; commendat eum de debita erga sedem apostolicam observantia, etc., CXLVIII, 426.

Epist. ad Bambergenses, significat Bambergensem episcop. Simoniacum a se depositum; interdicti se quousque illius Ecclesiæ bona diripere vel alienare præsumat, CXLVIII, 427, 428.

Epist. ad Henricum regem Romanorum, de Herimanno episcop. Bamberg. a se anathematizato, etc., CXLVIII, 450.

Epist. ad universos Christianos; injuriam apostolicæ sedis exaggerans, hortatur ad divinam operam implorandas, ut aut impios ad penitentiam convertat, aut eorum consilia reprimat, eisque exemplum anathematizationis regis mittit, CXLVIII, 454.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; lætatur regem religiosi viri discordiæ causam, quæ inter eos intercedebat commississe, quorum consilio ait se eum ad Ecclesiæ gremium recepturum; hortatur ut erga Saxones devotio se clementes gerat, et in locum Herimanni repositi alium in Bambergensi Ecclesia canonicè subrogandum curet, CXLVIII, 455.

Epist. ad Tedaldum Mediolanens. clericum; arguit

quod aspersit episcopo canonice electo, se in Rhus locum intraverit, etc., CXLVIII, 456, 457, 458.

Epist. ad Henricum Romanorum regem; arguit quod eum excommunicatis communicet; monet ut, si ita est, ab aliquo episcopo absolutionem petat, etc., CXLVIII, 459.

Epist. ad Cyrillum Carthaginens. archiepiscop.; cum in Africa duo tantummodo reperiantur episcopi, vult ut alium eligant, et ad se consecrandum mittant, CXLVIII, 449.

Epist. ad universos Christianos; queritur de Henrici regis peridia, et malis quæ Ecclesia ab ipso patiebatur; monet ut eum ad veram poenitentiam provocent; quod si audire noluerit, virriter ei obstant; eos vero qui regi adhæserant, si respicere voluerint, ad Ecclesiæ gremium admittant; illos autem qui a communione regis se non subtraxerint, vitandos esse demonstrat, CXLVIII, 451.

Epist. ad Herimannum episcop. Metensem; ostendit quicunque Henrico regi communicaverint, sive episcopi sive laici sint, excommunicatos esse; errare autem eos quiasserunt reges excommunicari non posse auctoritate et exemplis sanctorum pontificum; imo pontifices regibus longe præstare demonstrat, etc., CXLVIII, 453.

Epist. ad Germanos, ut regem Henricum in synodo excommunicatum, ei regia dignitate privatum, si vere poeniterit, benigne accipiant, remotis ab eo pravis consiliariis, bonis adhibitis; eo etiam monito ne Ecclesiæ libertatem impugnet, interim ne quisquam episcopus eum absolvat, quousque apostolicæ sedis consensus accedat; quod si vere non poeniterit, eligant alium idoneum regem, quem se confirmatum sit, de consilio lamen Agnetis imperatricis, cui se iurejurando obstrinxerant, CXLVIII, 456.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcop.; rescribit si excommunicato regi Trajecten-sis episcopus scilicet communicarit et sine satisfactione obierit, cum eo nec mortuo posse communicari; sin minus, eum absolvit, etc., CXLVIII, 460.

Epist. ad episcopos Tusciæ, ut Senensem episcopum, qui Henrico regi communicaverat, et absolutionem petierat, omnes ipsi aut duo viciniore episcopi conveniant, eique poenitentiam injungant, qua peracta, se eum absoluturum pollicetur; interim si in periculum vitæ incidere, ei absolutionem impertitur, CXLVIII, 461.

Epist. comminatoria in Richerium Senonens. archiepiscop., CXLVIII, 462.

Epist. ad Adilam Flandriæ comitissam; respondet fornicarios clericos missas celebrare non debere, sed extra chorum esse pellendos, etc., CXLVIII, 461.

Epist. ad Robertum Flandriæ comitem, ut persequatur Simoniacos sacerdotes, et fornicarios; invehitur in episcopos qui apostolicæ sedi erant inobedientes, CXLVIII, 461.

Nuntiat Henricum regem humillimam poenitentiam egisse seque omnium instantium supplicationibus eum absolvisse, accepto fidelitatis juramento, etc., CXLVIII, 465.

Epistola ad Carnotenses, ne deinceps in episcopum recipient Robertum perjurum et Simoniacum, et ut alium pastorem legitimum eligant; quod si quis non canonice episcopus factus sit, ipse, omnes fautores ejus et consequentes excommunicentur, CXLVIII, 468.

Epist. ad clericos Romanenses; salutem et benedictionem tanquam excommunicatis illis non mittit; præcipit ut coram Diensi episcopo compareant, ut discutatur causa, etc., CXLVIII, 569.

Epist. ad Willelmum regem Anglorum; causam Dolensis episcopi propter ejus scelera ab episcopatu ejecit ita tractatum fuisse, ut accuratius tractari non posse videretur, etc., CXLVIII, 470.

Epist. ad canonicos Ancien-ses; confirmat excommunicationis sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Ancien-sis Ecclesiæ invasorem; idem ab omni sacramento præstito eos absolvens, præcipit ne ei amplius obedientiam exhibeant, CXLVIII, 471, 472.

Epist. ad Herimannum Metensem episcop., committit ei causam inter episcopum Leodiensem et abbatem Sancti Laurentii, CXLVIII, 475.

Epist. ad Hugonem episcop. Diensem; præcipit ut congregata synodo episcoporum Franciæ causa Cameracensis electi discutatur, qui post sui electionem investituram ab Henrico rege acceperat, ignorans et regem excommunicatum et hujusmodi investituram a pontifice prohibitam, etc., CXLVIII, 476.

Epist. ad Bernardum diaconum et Bernardum abbatem, ut ab Henrico et Rodolpho regibus iter tum petant, ut ad Teutonicorum paries se conferre possint, quorum alter qui id præstare noluerit excommunicetur,

et regni gubernaculis interdicitur; qui vero paruerit, in regia dignitate confirmetur, CXLVIII, 478.

Epist. ad Dominicum Silvium ducem et populum Venetie; queritur eos cum excommunicatis communicasse; mittit legatos qui eos peracta poenitentia ab excommunicatione absolvant, CXLVIII, 480.

Epist. ad Hispanos; commonet Hispaniæ regnum antiquis constitutionibus juris esse Sancti Petri, etc., CXLVIII, 481.

Epist. ad canonicos S. Martini Lucensis; arguit eos quod contra sua monita et post promissam satisfactionem canonicatus et præbendas emerent, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad episcopos et clericos Corsicæ; pro suo pastoralis officii mittit legatum episcopum Sissium electum, qui vice sua quæ ad religionem pertinent exsequatur, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad Corsos; lætatur quod insulam Corsicam quæ antiquitus juris erat Sancti Petri, ab invasoribus vindicantes ad apostolicæ sedis fidionem reverti velint, etc., CXLVIII, 489.

Epist. ad Aquileienses; illud se inter omnia præcipue desiderare scribit, ut in unaquaque Ecclesia talis eligatur qui nomen et officium pastoris habere dignus sit, etc., CXLVIII, 490.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Aquileiensis; monet eos diligenter curent ut electio episcopi Aquileien-sis, propter quam legatos mittit, canonica fiat, etc., CXLVIII, 491.

Epist. ad Udonem Trevirensen et suffraganeos; significat sollicitudinem de regni Teutonicorum perturbatione sedanda; qua de re ad omnes principes litteras misisse ut tanto malo opem ferant, CXLVIII, 492.

Epist. ad Rainerium episcop. Aurelianensem; præcipit ut intra quinquaginta dies ad locum quem Senonenses et alii episcopi, quibus id commisit, probaverint, conveniat de objectis criminibus se purgaturum, CXLVIII, 491.

Epist. ad Hugonem Diens. episcopum; confirmat excommunicationem et depositionem ab eo factam cujusdam juvenis in Carnotensi Ecclesia intrusi; a quam regendam, cum abbas Sanctæ Euphemie a rege Francorum postularetur, etc., CXLVIII, 497.

Epist. ad Guibertum Ravennat. archiepisc. et alios; temeritatem eorum in offendenda sancta Romana Ecclesia incusans, salutem eorum consulens, ad synodum eos vocat, etc., CXLVIII, 496.

Epist. ad Germanos; legatos apostolicos in synodo Romana pro concilianda pace in regno Teutonico fuisse designatos sit, quos impedire si quis præsumat, eum excommunicat, etc., CXLVIII, 500.

Significat se temperantiam potius quam rigorem canonum secutum, causas episcoporum Franciæ et Burgundiæ discussisse, etc., CXLVIII, 502.

Epist. ad Rainerium episc. Aurelianensem; increpat quod patientia Romanæ Ecclesiæ abusus, scelus sceleris audendo, cuncta pene Ecclesiæ suæ ornamenta dilapidaverit; quamobrem illi præcipit, etc., CXLVIII, 505.

Epist. ad Hugonem Cluniacensem, ut legato quem ad regem Hispaniæ mittit, auxilium præbeat, etc., CXLVIII, 506.

Epist. ad Gausfredum et alterum Gausfredum comites, ut omnes episcopos et abbates Britannicæ et clericos et laicos Dolensis Ecclesiæ scientia præstantes faciant convenire concilio celebrando, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Germanos; monet ne faveant neve communicent his qui, contra interdictum apostolicæ sedis, impedire conantur conventum episcoporum et laicorum habendum coram legatis apostolicis de jura Henrici et Rodulphi in Teutonicorum regno, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcopum; temeritatis eum arguit quod contra Romanæ Ecclesiæ auctoritatem verba jactaverit, etc., CXLVIII, 515.

Epist. ad Hugonem Diensem episcop. ut Robertum Flandrensem comitem ab apostolicæ sedis legato et Lingonensi episcopo excommunicatum, si non canonicè id factum repererit, vel si satisfacere voluerit, absolvat, CXLVIII, 516.

Epist. ad Ecclesiæ Tarvonnensis canonicos, ut canonicis de castro S. Pauli, nisi litteris apostolicis obediunt, omnis ecclesiæ ingressus interdicitur; laici autem non obediens excommunicentur, etc., CXLVIII, 517.

Epist. ad Ravennates; monet ut episcopo Ravennati, ob plurima flagitia in Romana synodo deposito, nullam deinceps obedientiam præstent; qui vero ausus fuerit apostolicis præceptis repugnare anathemate damnetur, CXLVIII, 518.

Epist. ad monachos Massilienses; absentiam sui abbatis

ut aequo ferant animo hortatur; eorum monasterium, sicut Cluniacense, apostolicæ sedi unire desiderat, etc., CXLVIII, 524.

Epist. ad Evarardum episcop. Parmensem; arguit quod abbatem ad synodum venientem ceperit; jubet ut eum dimittat; quinobrem eum ab episcopali officio suspendit, CXLVIII, 527.

Epist. ad Arelatenses; reprehendit eos nulla pena cura moveri suam Ecclesiam pastore esse destitutam; propterea Vapincensem episcopum mittit, ut aut episcopum eligant, aut promittant se in pastorem suscepturos quemcunque ipse ad eos miserit, etc., CXLVIII, 529, 530.

Epist. ad Arnoldum abbat. Sancti Severi; Diensi et Elorensi episcopis commissæ significat, quid agendum foret in controversia inter eum et abbatem Sanctæ Crucis, CXLVIII, 532.

Si resunt a huc per plures epistolæ S. Gregorii VII, quas omittimus, ne diutius in his quæ ad hunc papam spectant immoremur, CXLVIII, 534-748.

GREGORIUS VIII papa. — Germano clero electionem suam nuntiât, et ad expeditionem pro recuperanda Palestina animum ut adhibeant hortatur, CCII, 1537.

Ad omnes prælatos Ecclesiarum, pro justitia faciendâ et litibus componendâ, CCII, 1538.

Ad omnes fideles, de jejunio servando ad placatum Deum offensum, CCII, 1539.

Ad omnes Christi fideles, de clade Hierosolymitana; omnes ad penitentiam agendam admonet, et profectis eantibus ad bellum contra infideles plenariam indulgentiam concedit, CCII, 1539.

Monasterii Lucullensis protectionem suscipit, et possessiones juraque confirmat, CCII, 1543.

Monasterium Savignienium jura vetera, obtentu monachorum Cisterciensium qui ibi sunt instituti, velat imminuit, CCII, 149.

Clero, potestati et populo Bergomati, Lanfrancum electum episcopum commendat, CCII, 1549.

Episcopum Venetum hortatur ut canonicis S. Salvatoris ecclesiam S. Bartolomæi concedat, CCII, 1551.

Ad Fridericum imperatorem; pacis consilia et se in illum fovere, et probare quod eadem ipse nutriet, significat, CCII, 1588.

Ad Folmarum archiepiscop. Trevirens., de casu orientalis Ecclesiæ; spernit dura consilia et censuras adversus principes et præsulés, obiurgatque ideo Trevirensis archiepiscop., quod justo acrior fuerit, CCII, 1539.

HILARUS, papa. — Epistola ad Ascanium et reliquos episcopos Tarraconensis provinciæ, ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopatus ordinetur; ut nullus episcoporum relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat; ut Irenæus remotus a Barcinonensi Ecclesia, ad propriam revertatur; de removendis episcopis qui fidei ordinati sunt; et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur; de damnatione Irenæi, si ad suam ecclesiam non revertatur, LVIII, 17.

Epist. ad Leontium, Veranum et Victurum, episcopos; delegat illis Ingenui et Auxanli episcoporum controversiam, statuitque ut Cemelenensis civitas et Nicaense castellum ad unitis episcopi regimen revertantur, LVIII, 20.

Epist. ad Leontium; monet ut relationem mittat de Hermæ qui Ecclesiæ Narbonensis episcopatum temere usurpasse dicebatur, LVIII, 24.

Epist. ad episcopos diversarum provinciarum Galliæ; Hermen Narbonensi Ecclesiæ præsidere ita permittit, ut ordinandum episcoporum potestate careat; ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt, et a Leontio convocentur; ut sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non profisciscantur; quod si eis non poterunt impetrare, causam discutiet episcopus Arelatensis; Je parochiis Ecclesiæ Arelatensis, quas repetebat Leontius, iudicium ad episcopos remittit; ut prædia ecclesiastica non alienentur, nisi apud concilium alienationis causa prius doceatur, LVIII, 24.

De Mamerto episcopo qui extra suos fines Deensibus episcop. ordinat, ut illius causam Leontius in synodo examinet; ne quisquam suos terminos transcendat et ut concilia quotannis Leontii opera convocentur; de causa Mamerti in synodo examinanda, LVIII, 27, 28.

HONORIUS I, papa. — Epistola ad Isidrum Ravennatem exarchum; Adavaldum Longobardorum regem catholicum regno restituit, et subrogatum illi Ariovaldum hominem Ariamum et perfidum inde eici; Caspianos episcopos quorum opera scelus patrarat, ad penam suscipiendam ad se mitti petit, LXXX, 469.

Epist. ad episcopos Venetiæ et Istriæ; de Fortunato Gradensi patriarcha dejecto et Primogenio in loco ejus subrogato, LXXX, 469.

Epist. ad Sergium Constantinopolitanum episcop.; post veram orthodoxæ fidei doctrinam, de duabus voluntatibus Christi assertam, causam indicat quare Sergio de nova vocabulis silentium indicenti consentiendum esse iudicat, LXXX, 470.

Epist. ad Edvinnum regem Angliæ; hortatur ut in fide persistat, ejusque precibus Paulino et Honorio metropolitani duo cuique pallia mittit, ut altero mortuo, superstes in locum defuncti alium possit ordinare, LXXX, 476.

Epist. ad Honorium Dornvernensem episcop.; monet ut in Evangelii prædicatione persistet; et pallium mittit, LXXX, 477.

HORMISDA, papa. — Epistola ad Anastasium imperatorem; eum laudat quod Ecclesiæ paci studeat; et cum causam cur concilium cupiat congregari cognoverit, scribit se illi responsam daturum, LXIII, 570.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; laudat ejus pietatem et studium in sedem Romanam, LXIII, 572.

Epist. ad Anastasium imperatorem Augustum; imperatoris qui mandavit se optare concilium congregandum ad componendas in Scythia de fide ortas quæstiones zelum laudat, et pollicetur se per legatos responsurum, LXIII, 574.

Epist. ad Anastasium imperatorem; novum esse Romanum pontificem ab imperatore ad concilium vocari; se tamen iturum, si Chalcedonensis concilii decreta non revocentur in dubium, LXIII, 579.

Epist. ad Anastasium imperat.; fraus le Anastasii imperatoris nondum detecta laudat ejus studium de pace concilianda, monetque ut tandem damnatis hæresibus Ecclesiæ unitas sortiat effectum, CXIII, 583.

Epist. ad Joannem Nicopolitanum episcop.; commendat illius religionem; Nestorium et Eutychen damnandos, et quomodo qui ad fidem revertuntur, sint recipiendi, per indiculum se significaturum scribit, LXIII, 588.

Epist. ad synodum Epiri veteris; Eutychetis errorum sectatores damnat; episcopos Epiri veteris ut nominatim hæreticos anathematizant hortatur, LXIII, 591.

Epist. ad Joannem Nicopolitan. episcop.; cum per litteras Epiri veteris episcopi nominatim hæreticos damnassent, mittitur libellus, cui debeant subscribere, LXIII, 592.

Epist. ad Avitum Viennensem episcop.; laudat in eo studium cognoscendi de statu Ecclesiæ orientalis; a legatis autem ob perfidiam Græcorum nihil fuisse perfectum scribit; in animo sibi esse alteram ad illaslegationem destinare, LXIII, 594.

Epist. ad Anastasium imperatorem; pacem Ecclesiæ non nisi damnato Acacio posse restitui, LXIII, 597.

Epist. ad Timotheum Constantinopolitan. episcop., pro unitate Ecclesiæ laborandum, LXIII, 599.

Epist. comminatoria ad universos hæreticos episcopos Orientis; unitas catholicæ fidei custodienda est, LXIII, 600.

Epist. ad episcopos Orientales orthodoxos; laudat eorum in fide constantiam, et ad pacem conciliandam se legatos de novo Constantinopolim missos esse scribit, LXIII, 601.

Epist. ad Possessorem episcop., in fide catholica perseverandum, LXIII, 603.

Epist. ad populum et monachos Constantinopolitanos; abstinendum a consortio hæreticorum, et in catholica fide perseverandum, LXIII, 603.

Epist. ad Ennodium et Peregrinum episcopos; a Joanne Nicopolitano, quæ contra eum Thessalonicensis tentaverit, se cognovisse scribit, novamque causam sedi apostolicæ ingestam, illdem cognoscendam per litteras hæc commisit, LXIII, 604, 605.

De Joanne Nicopolitano, LXIII, 606.

Epist. ad archimandritas Syriæ; illos solatur hortaturque ut in fide catholica perseverent, LXIII, 615.

Epist. ad Joannem Tarragonensem episcop.; libenter de ejus adventu in Italiam audivisse; litteras ad Hispanienses de ecclesiasticis institutis ab eo datas probat, eique vices suas committit, LXIII, 621.

Epist. ad universos episcopos Hispaniæ; de sacerdotibus juxta statuta canonum ordinandis; ut pro episcopatu premium non accipiantur; de concilio per annos singulos celebrando, LXIII, 623.

Epist. ad Sallustium; Sallustius apostolicæ sedis vicarius constituitur per provincias Beticam et Lusitaniam, LXIII, 625.

Epist. ad Justinum imperatorem; commendat ejus litteris respondens, sollicitudinem de concilianda pace, et ceptis monet insistendum nomenque Acacii abolendum esse, LXIII, 628.

Epist. ad Joannem Constantinopolitanum episcop.;

eum commendat et gaudet concilium Chalcedonense et divi Leonis epistolas ab eo complexas, ad Ecclesiam communionem admittentem pollicetur, si nomen Acacii et dyptichis ex his expuxerit, LXIII, 439.

Epist. ad Caesarium Arelatensem; docet Dardanum et Ilirici episcopos ad sedis apostolicæ communionem, Eutychiana hæresi damnata rediisse, et delegatione in Orientem missa, LXIII, 451.

Epist. ad Justinianum Augustum; ad pacem assequendam et Acacium domandum, legatos mitti significat, LXIII, 453.

Epist. ad eundem; ab iis qui admissis Chalcedonensis concilii decretis Acacium damnare recusabant cavendum; legatosque ad pacem et unionem Orientalis Ecclesiæ missos commendat, LXIII, 455.

Epist. ad Euphemiam Augustam, Augustum ad pacem Ecclesiæ restituendum cohortandum, LXIII.

Epist. ad Joannem episcop. Constantinopolitan., Acacium domandum et in legatorum manibus huius professionem emittendam, LXIII, 458.

Epist. ad archidiaconum et clerum Constantinopolitanum, catholicis hæreticorum molestia liberatis, legati ad pacem confirmandam mittuntur, LXIII, 459.

Epist. ad Justinianum domesticorum comitem; sperat fore ut ejus opera Ecclesiæ pacem adipiscatur, LXIII, 460.

Epist. ad diversos; legatos in causa pacis coadjuvandos, LXIII, 460 441.

Epist. ad Germanum et ceteros legatos; de his quæ agant vult se moneri, etc., LXIII, 452, 453.

Epist. ad Justinum Augustum, gratulatur cum ejus opera Constantinopoli pax vigeat, hoc ipsum Antiochiæ et Alexandriæ faciendum curet, LXIII, 454.

Epistola ad Joannem episcopum Constantinopolit.; laudat eum ad unitatem Ecclesiæ rediisse; hortatur ut Alexandrinæ et Antiochenæ Ecclesiæ unionem procuret, etc., LXIII, 455.

Epist. ad Justinianum; commendat eum, quod Justino adjuvamento fuerit in pace Ecclesiæ redeunda, ad quam perfecte tuendam hortatur, LXIII, 457.

Epist. ad Pompilius; laudat quod se pacis studium ostenderit, hortatur ad operam navandam ut perfecta Ecclesiæ tranquillitas reddatur, LXIII, 457.

Epist. ad omnes Hispaniæ episcop.; Joannis Constantinopolitani episcopi dirigit professionem propter Orientales episcopos qui eorum communionem poposcerint, LXIII, 459.

Epist. ad Germanum ceterosque legatos; monet ut cum imperatore ejusque coniuge agant, ut omnes Ecclesiæ, præcipue vero Alexandrina et Antiochena, ad apostolicæ sedis communionem revocentur, LXIII, 461.

Epist. ad Dioscorum diaconum; ut cogitet quomodo ii qui Chalcedonense concilium scripto damnaverant, et ad Ecclesiam redire cupiebant recipiendi sunt, LXIII, 461, 462.

Epist. ad Joannem et Dioscorum legatos; dolet episcopos Thomam et Nicestratum Constantinopoli congruo honore non fuisse receptos, LXIII, 463.

Epist. ad Justinum August., ut suis sedibus Hellam, Thomam, etc., restituendos esse curet, LXIII, 463, 461, 463, 460.

Epist. ad legatos, de iis quæ Thessalonicæ ab Eutychianis gesta per famam audierat, Dorotheum et Aristidem Romam venire compellendos, LXIII, 467.

Epist. ad legatos; dolet Joannem occisum; et, Dorotheo ab episcopatu remoto, alium Aristide excepto in ejus locum substitui præcipit; Thomam, Nicestratum suis ecclesiis restituendos, LXIII, 469.

Epist. ad Joannem Militariæ Ecclesiæ episcop. Constantinopolitanam Ecclesiæ ad sedis apostolicæ communionem rediisse, LXIII, 470.

Ad episcop. Hispaniæ; gratulatur de pace Ecclesiæ Orientalis, LXIII, 471.

Ad Justinianum; monachos Scythas ante legatorum adventum Roma non discessuros; apostolorum sanctuaria transmittit, LXIII, 477.

Epist. ad possessorem episcop.; Scythas monachos, suos errores damnare volentes, ut hæreticos ab urbe expulso. Fausti librum a Romana Ecclesia non recipi, LXIII, 490.

Ad Epiphanius episcop. Constantinopolitan.; queritur quod non scripserit, nec legatos miserit, et quod Elias, Thomas et Nicestratus suis sedibus non sint restituti; ipse Epiphanius curet ut hæc executioni mandentur, LXIII, 493.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; Romam ei veniendum ut catholicam doctrinam percipiat, et objectum crimen purget, LXIII, 500.

Epist. ad synodum Constantinopolit.; gratulatur Epiphanius pontificem electum, LXIII, 505.

Epist. ad Justinum Augustum ad evitandam discordiam nihil innovandum, et de his qui ad communionem admitti possunt Epiphanius scriptum, LXIII, 510.

Epist. ad Justinum Augustum; Divinitatis et Incarnationis mysterium exponitur, LXIII, 512.

Epist. ad Epiphanius episcop. Constantinopolit.; ipsi vicariam sedis apostolicæ præfecturam in recipiendis lapsis delegat, LXIII, 515.

Epist. ad Remigium Remorum episcop.; vices suas illi deputat in regno Clodovei Francorum regis nuper ad fidem conversi, LXIII, 524.

Decretum; qui ad poenitentiam agendam in monasterio recluatur presbyter non ordinetur, LXIII, 525.

Decretum; nuptias occultas celebrare non licet, LXIII, 525.

Decretum; absque episcopi permissu in ecclesia consecrata non erigatur altare, LXIII, 526.

INNOCENTIUS I. papa. — Anysio Thessalonicensem episcop. confirmat eam in Illirici Ecclesiæ potestatem quam Anastasius ejusque decessores ipsi concesserant, XX, 463.

Ut extra conscientiam metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare; ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit; ut omnes contentiones vel causæ inter clericos cujuslibet ordinis exortæ, coram provincialibus, id est suis episcopis terminentur; ut majores causæ a sedem apostolicam per episcopale judicium referantur; ut clericus virginem uxorem ducat; ut laicus sive ante baptismum, sive post baptismum, si viduam uxorem acceperit non admittatur ad clerum; ut qui secundam duxerit uxorem, clericus ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale sortitus fuerit connubium; ut de aliena ecclesia clericum ordinare nullus usurpet; ut venientes a Novatianis vel Montensibus baptizati per manus tantum impositionem suscipiantur; ut sacerdote et levita cum uxoribus suis non coeant; ut monachus si ad clericatus ordinem nili voluerit, a priori proposito, quod monachus gessit non debeat deviare; ut qui corruptus ad clericatum venire voluerit, spondeat se secundum veterum regulam uxorem non ducere; ut curiales vel quibuslibet functionibus occupati, clerici non fiant; ut ancillæ Dei velatæ, si publice nubendo, vel occulte se corruptioni tradiderint, non admittantur ad poenitentiam, nisi cui se junxerant de sacro recesserint; ut ancillæ Dei, nōdum sacratæ, si post nubere voluerint, ad poenitentiam recipiantur, XX, 474, 481.

Quod episcopi nonnulli ab aliis ob receptos ab hæreticis conversos perperam dissileant; de episcopis a Rufino et Minicio in alienis ecclesiis contra canones ordinatis; ut Joannis episcopi causa examinatur aliorumque qui communionis consortium refugiebant; de vitiosis multorum ordinationibus, ita dissimulari quæ hactenus usurpata sunt, ut in posterum prohibeantur, ut Gregorii Emeritensis episcopi querela discutatur; quosnam ad clericatus ordinem admittere liceat, qualesve eligendi sint, XX, 486, 493.

Epist. ad Theophilum Alexandrinæ Ecclesiæ episcop.; se a Joannis communionem discedere non posse, nisi legitimo judicio damnetur. Theophilus ad canonicam synodum provocatur, XX, 494, 495.

De incontinentia sacerdotum vel levitarum; de ultima poenitentia; de administratoribus, quod viri cum adulterinis uxoribus non conveniant; quod qui preces vel criminales dicant, habeantur immunes; quod ii qui intercedente repudio divortium pertulerunt, si se nuptiis aliis junxerint, adulteri esse monstrentur; qui libri in canone recipiantur, XX, 495, 502.

Epist. ad clerum et populum Constantinopolitanum; solos canones Nicænos recipiendos, alios qui eis adversentur, repudiandos esse declarat; demum significat sibi curæ esse ut oecumenica synodus congregetur, XX, 502-507.

Epist. ad Rufum Thessalonicensem episcop.; variarum ei committitur cura provinciarum, in quibus vicarius Innocentii et inter primates primus constituitur, XX, 515.

De ratione Paschali anni 414, XX, 517.

De suscipiendis clericis quos Bonosus, antequam damnetur, ordinasse cognoscitur, XX, 519.

Ut si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectam suam perdat officium; ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit aliam, clericus non sit; quod non suscipiantur, in clero ab hæreticis ordinati; quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur

aufferi; quod si qui a Bonoso haeretico ordinati sunt, propterea sint recepti, ne scandalum remaneret Ecclesiae; quod in Ecclesia peccatum populi inultum soleat praeteriri; quod subreptum fuerit apostolicæ sedi, et suam in melius sententiam commutari, XX, 526-537.

De Rubalmo et Tauriano damnatis a provincialibus episcopis, quorum sententiam sedes apostolica retractare curavit, XX, 537.

Qua conditione Acacio communionem concedat, XX, 541.

De Attico Constantinopolitano episcopo. Communionem ei non reddendam esse, nisi prius eam legatione solemniter rogaverit, et qua Antiochia facta sunt ipse perferat, hoc est, in sacris diptychis Joannis nomen restituerit, XX, 541.

Epistola ad Alexandrum Antiochenum episcop.; quod prima sedes B. Petri apud Antiochiam esse memoretur; quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitanos episcopos; quod Arianorum clerici non sint suscipiendi in suis officiis quamvis baptismum quod per eos datur, confirmet Ecclesia, XX, 547-551.

De pacis osculo dando post confecta mysteria; de nominibus ante precem sacerdotis non recitandis; quod non debeant baptizari nisi ab episcopo consignari; quod rite omni Sabbato jejunetur; de fermento quod civitatis tantum presbyteris dirigatur; de energumens baptizatis; de penitentibus; de Epistola S. Jacobi apostoli in quo pro infirmis orare praecipitur, XX, 551, 561. — Episcopis Carthaginensibus rescribens eorum adversus Pelagianos haereticos doctrinam atque sententiam laudat et confirmat, XX, 582.

Patres concilii Mileviani laudat, tum quod haereticos pertinaces segregandos, et correctos censuerint recipiendos, tum quod canones ubique receptos secuti, apostolicæ sedis de rebus anxius sententiam petierint; inde probat haerem quam hominem sibi sine Dei gratia posse sufficere vult, ac parvulis baptismum ad vitam aeternam necessarium negat, contra Scripturas pugnare. Eorum auctores errorum, eorumque sectatores ab Ecclesia abscondi jubet; sed si errores damnent recipi, XX, 589.

Rescribit quinque episcopis quid de eorum sententia, quid de Pelagi peridia sentiret se jam satis notum fecisse, etc., XX, 593.

Si maritus cujus uxor in captivitatem fuerat adducta, alteram acceperit, prima revertente, secunda mulier debet excludi, XX, 603.

In parochiam alienam invadere, aut quidquam in ea, incontinenti ipsius episcopo agere non licere, XX, 606.

Ut Laurentius episcopus Sentensis haereticos Photini venena sectantes expelli curet, XX, 637.

Sententiam proferit adversus Arcadium, Arseium ac Theophilum, XX, 650.

Arcadium solvit et sacrorum mysteriorum perceptionem ei permittit, XX, 655.

INNOCENTIUS II, p. pa. — Conradum regni invasorem nuntiat Lothario regi ab Honorio excommunicatum; Gerardo cardinali legatio apostolica per Germaniam committitur, CLXXIX, 53.

De sua electione canonice dis erit, CLXXIX, 55, 56.

Epist. ad Petrum Bellovacensem episcop. et canonicos; vetat ne monachos S. Luciani molestent ob nullas causas sibi notas, CLXXIX, 74.

Conqueritur de inobedientia Joannis Glasguensis episcop., CLXXIX, 90.

Confirmatio confraternitatis Ecclesie Oxoniensis, CLXXIX, 93.

Epistola ad Alvisium Aquinoctinum abbat., illi renuenti praecipit ut Atrebatenis Ecclesie curam suscipiat, CLXXIX, 93.

Didacum archiepiscopum Compostellanum vocat ad concilium in Remis celebrandum, CLXXIX, 96.

Disciplinam in ecclesiis Rambergensibus ab Ottone episcopo institutam sancit, CLXXIX, 106.

Clero et populo Hildesheimensi significat Godehardum quendam episcopum in synodo Remensi sanctorum ordinibus scriptum esse, CLXXIX, 110.

Ad Gullenchum Lingonensem episcop. Ne Herbertum, S. Stephani Divionensis abbatem ab Humberto presbytero vexari sinat, CLXXIX, 114.

Epistola ad Scotum episcopum, de obedientia metropolitanis suis, Eboracensi episcopo prestanda, CLXXIX, 115.

Ad Stephanum Regniacensem abbat., Regniacenses abbates eximit ab obedientia quam Ednensi episcopo foverant pro loco Fortumensi, CLXXIX, 116.

Ad abbatem Fontinellensem, ut a prelato suo benedictionem suscipiat, etc., CLXXIX, 117.

Epist. ad archiepiscop. et episcop. Francie ut sanctimonialis Fontis Ebraldi defensionem per duos vel tres idoneos testes pro rebus suis recuperandis, CLXXIX, 118.

Ad Brictium Nannetensem, episcop.; ne monasterium Trenorciense injuriis afficiat, CLXXIX, 121.

Monasterii Cisterciensis possessiones confirmat, CLXXIX, 123.

Bulla pro institutione canonicorum regularium in cenobio Sancti Laudi Constantiensis, CLXXIX, 126.

Monasterium Cluniacense quod die dedicationis altaris majoris adierint, illis penitentiam susceptam dies quadraginta remittit, CLXXIX, 127.

Populo Trevirensi significat quem elegissent Alberonem a sese conservatum esse, pallioque donatum; cui ut obediant monet, CLXXIX, 131.

Ad Petrum Venerabilem abbat. Cluniacensem; illum investit de novo de abbacia Sancti Bertini, monachis ejusdem ut ei pareant, CLXXIX, 135.

Canonicis Sancti Alexandri Bergomatis quasdam ecclesiarum ad sedem apostolicam spectantes concedit, CLXXIX, 143.

Decernit ut monachi monasterii Sancti Georgii Majoris sub apostolicis sedis protectione recepti de cetero sibi eligant quem ipsi duxerint in abbatem, CLXXIX, 160.

Ad Bertholdum abbat. S. Blasii; approbat separationem Ecclesie Burgiensis ab ecclesia Eggenheim, CLXXIX, 164.

Ad Gaufridum Carnotensem et Stephanum Parisiensem episcopos; ut Ameliamensi subdecano ac suis honores et bona ablata restitui satagent, CLXXIX, 165.

Epist. ad archiepiscopos, episcopos, etc.; significat quendam N. Ecclesie Ovetensis invasorem a sese excommunicatum esse, CLXXIX, 173.

Strum Januensem ex episcopo archiepiscop. factum pallio decorat eique Marianeusem, etc., suffraganeos subijcit, CLXXIX, 174.

Ad Hugonem Burgundiae ducem; monet ut Herbertum abbatem Dionensem tueatur contra monachos S. Sequani quos excommunicatos nuntiat, CLXXIX, 176.

Monasterium Brugnatenae sedem episcopalem instituit, Januensis Ecclesie suffraganeam, CLXXIX, 178.

Ut omnes episcopi Danie, Sueviae, Norwegiae Adalheroni Humbergensi archiepiscop. subjecti sint, CLXXIX, 180.

Bulla super certis episcopatibus in Polonia et citra episcopum Magdeburgensem subjectis, CLXXIX, 183.

Rainaldum Remensem et Henricum Senonensem archiepiscopos arguit quod citius excommunicationis sententiam in eos non tulerint qui priorem S. Victoris interfecerunt, CLXXIX, 191.

Epist. ad Gaufridum Carnotensem, et Stephanum Parisiensem, episcopos; quam penitentiam interfectores Archembaldi subdecani Ameliamensis agere teneantur, ut satisfaciant et ab excommunicatione absolvantur, CLXXIX, 195.

Bulla per quam Frankentalense cenobium stabiliter ac simul in protectionem sanctæ sedis recipitur, CLXXIX, 197.

Invitat Gaufridum archiepiscop. Dolens, et suffraganeos ejus et abbates, ut veniant ad concilium Piseae, CLXXIX, 210.

De parricidio Thomæ prioris S. Victoris, CLXXIX, 214.

Archiepiscopos et episcopos Teutonici regni hortatur ad observandum Ecclesie Romanæ privilegium, ut majores causas ad examinationem sedis apostolicæ devolvantur, et oppressi omnes intrepide ad eam appellent, CLXXIX, 226.

Ad Henricum Leisorum episcop.; confirmat concordiam factam inter ipsum et Fridericum comitem Tullessem, CLXXIX, 228.

Bulla qua prioratum S. Patri de Nanto ad abbatis dignitatem evehit, uniendo ipsi plures ecclesias, CLXXIX, 237.

Ecclesie Medionalensis clericis nuntiat Tetallum de Medolaco propter infestam ecclesiam de Virgi excommunicatum esse, CLXXIX, 240.

Gregorio episcopo cleroque et populo Bergomati significat se controversiam inter S. Vincentii et S. Alexandri canonicos composuisse, CLXXIX, 240, 243.

Ad Alberonem Trevirens. archiepiscop., contra abbatem S. Maximini, quem, si vera sint et objecta, deponendum judicat, CLXXIX, 251.

Epistola ad Gerardum S. Maximini abbatem; eum de Simonia et dilapidatione arguit, CLXXIX, 352.

Laudat quosdam abbates pro stabilienda suorum ordinum disciplina, CLXXIX, 354.

Bernardus episcopus. Hildesheimensi ejusque successoribus interdictum ne castram Wineburgensem alienent, CLXXIX, 354.

Ad Hugonem Carthusiensem priorem, S. Hugonem Gratianopolitanum in sanctorum numerum relatum esse monet, et vitam ejus ut conscribat hortatur, CLXXIX, 356.

Alberoni archiepiscopo Trevirensi mandat, cogat Brunicum ejusque filios ut Filestanges pradium Romaniceni monasterio restituant, CLXXIX, 356.

Epistola ad clericos Mutinenses; significat consentes Mutinenses ob infestatum monasterium Nonnulinum excommunicatos esse, CLXXIX, 357.

Ad Bertholdum abb. S. Blasii, de pace cum Scaphusenibus monachis servanda, CLXXIX, 358.

Henricum Senonensem, archiepiscopum, abstinere officio episcopali jubet, CLXXIX, 354.

Ad Raynaldum archiepiscopum, Remensem, ut archidiaconum suum in archiepiscopum Bituricensem electum petenti populo concedat, CLXXIX, 378, 379.

Epistola ad Stephanum Anglorum regem; in regem unanimiter electum et consecratum in speciem S. Petri et Romanæ Ecclesiæ titulum recipit, CLXXIX, 391.

Ad Hugonem archiepiscopum Rothomagensis in corrigendis vitis severum, ad mansuetudinem hortatur, etc., CLXXIX, 394.

Bulla translationem confirmans abbatie a S. Firmico ad Joannem secus Scylam, etc., CLXXIX, 398.

Ad Walterum episcopum Augustensem, mandat, ut ab inferendis monasterio Barano utpote regali, molestiis absterneant, CLXXIX, 398.

Alberoni archiepiscopo Trevirensi ejusque successoribus primum, Gallie Belgicæ asserit et eum legatum Sedis apostolicæ constituit, CLXXIX, 331, 333.

Epistola ad archiepiscopos Remensem, Senonensem et Turonensem, quos movet ut milites sint, et liberum injuste oppressis relinquant ad Sedem apostolicam appellare, CLXXIX, 342.

De obedientia quæ debetur patriarchæ Jerosolymitano, CLXXIX, 347, 372.

De excommunicatione consulum Pistoriensium, CLXXIX, 376.

Ad Walteum Augustensem episcopum; hortatur ut Engescalcum abbatem Benedicteborum cum fratribus in gratiam et communionem recipiat, CLXXIX, 393.

Chuunrado abbati et monachis Fuldensibus nuntiat Sturmum in concilio sanctis ascriptum esse, CLXXIX, 450.

Diploma quo Ferrariensis ecclesia specialis Ecclesiæ Romanæ filia ejusque comitibus Sancti Petri patrimonium declaratur, CLXXIX, 454.

Multos episcopos et comites hortatur Flandriæ et monasterii S. Bertini Sithiensis libertatem defendant, CLXXIX, 462.

Archiepiscopos et episcopos hortatur ad tuendas monasterii Casinensis ecclesias, CLXXIX, 476.

Clero et laicis diocesis Hildesheimensis scribit, ut nullus laicorum bona fratrum claustralium vel aliorum clericorum mobilia vel immobilia in vita seu in morte usurpare præsumat, CLXXIX, 488.

Ad Henricum Senonensem, et Raimaldum Remensem, episcopos, de Absterdo et Arnolfo de Brixia damnatis et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515.

Ad Samonem Remensem, Henricum Senonensem episcopos, et Bernardum abbatem, Clavallensem, de Absterdi et Arnoldi damnatione, CLXXIX, 517.

Moniales Crisenonis a dominatione Molismi laudante papa liberantur, CLXXIX, 520.

Theobaldo archiepiscopo Cantuariensi interdictum ne monachis S. Augustini injurias inferat, neve ab his septem denarios pro datione chrisimalis et oleisacri exigat, CLXXIX, 535.

Ad Stephanum Anglorum regem, ne monasterium S. Augustini Cantuariense affici injuriis patiat, CLXXIX, 535.

Ad monachos Marchianenses; censuras episcopi Atrebatensis nullas declarat, præcipitque ut ad abbatis electionem procedant, CLXXIX, 534.

Epistola ad episcopum Atrebatensem; eum arguit quod Marchianenses monachos vexaverit, CLXXIX, 535.

Henrico Moreviensi episcopo, concedit licentiam prædi-

candi paganos in Prussia; attamen ut populum suum rebellem reformare non negligat, CLXXIX, 564.

Clorum episcopatus Otomacensis contra prohibitionem episcopi sui divina celebrantem arguit, monetque ad obedientiam et reverentiam sui episcopi, CLXXIX, 565.

Robotonem comitem hortatur ut Ecclesiæ Bamburgensi prædium quoddam restituat, CLXXIX, 566.

Ad D. Marchionem; eum hortatur ut monasterio B. Petri Munchstori abbatem restituat, CLXXIX, 567.

De canonizatione S. regis Edwardi, CLXXIX, 568.

Heloisæ abbatissæ et sororibus Paracletensibus asserit bona a Gundrico sacerdote concessa, CLXXIX, 569.

Excommunicationis sententiam se promulgasse significat in consules Montispessulani qui expulso Guilhelmo eorum domino, ab ejus fidelitate se subtraxerant, CLXXIX, 561.

Institutionem ordinis Præmonstratensis in Valle Sacra confirmat, CLXXIX, 577.

Significat episcopis provincie Narbonensis se mandasse ut lidefonsus comitem Tolosanum a ferendo auxilio proditoribus ejus de Montepessulano compescerent, alioquin excommunicandum, CLXXIX, 582.

Ad clerum et populum Tolosanum, commendat eis Raimundum episcopum a se venientem, etc., CLXXIX, 592.

Henrico Moraviensi episcopo Guidonem cardinalem legatum ad corrigendas cleri enormitates in has partes missum recommendat, rogans ut ipsi ope et consilio assistat, CLXXIX, 597.

Ad archiepiscopum Thuronensem, ut responsum Dolensi antistiti, qui se Arelatiensi episcopatu spoliatum quaeritur, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 618.

Epistola ad Stephanum episcopum Parisiensem, ut ecclesiam S. Genevise ab interdicto absolvat, CLXXIX, 620.

Ad Radulfum abb. Latiniacensem; arguit eum de contemptu sedis apostolicæ et de monasterii sui dilapidatione, CLXXIX, 621.

Ad episcopum Remonensem omisso baptismi non nocet credenti probabiliter se esse baptizatum, CLXXIX, 621.

Lugdunenses archiepiscopum et clericos Cluniacensibus infestos et per conjuratos homines vim inferentes compescit, etc., CLXXIX, 632.

Ad sedem apostolicam legatum; Montispessulani homines ab eo absolutos, sed domino suo justitiam facere rinuentes eidem excommunicationis nexibus jubet denovo constringi, CLXXIX, 637.

INNOCENTIUS III, papa. — Prorsus impossibile per analysim nobis est dare quæ pontifex iste scripsit pro regimine Ecclesiæ; nam hujus pontificis sexdecim sunt Regestorum libri, cum appendice, collectione Decretalium, et supplemento ad Regesta quæ omnia habentur in voluminibus Patrologiæ (CXIV, CXV, CXXVI et CXXVII). Quantus esset labor solummodo tot scripta non parvi momenti et magnæ auctoritatis in Ecclesia, enumerare, nemo non videt: itaque ipse lector auctorem adeat.

JOANNES II, papa. — Epistola Joannis ad Justinianum; eum rogat ut quos a recto fidei catholice itinere aberrare sciret, omni studio revocaret, LXVI, 17.

Epistola ad senatores; fidem de Christi divinitate et incarnatione confirmat, LXVI, 20.

Epistola ad episcopum Gallie; Contumaliosum Gallicæ episcopum, episcopatu privatum, in monasterium redegit ad penitentiam, etc., LXVI, 24.

Epistola ad Valerium episcopum; docet Christum secundum deitatis naturam Patri æqualem; secundum vero humanam naturam, minorem esse, LXVI, 27.

JOANNES III, papa. — Epistola ad episcopos Germaniæ et Galliæ. Primum chorepiscopos quosdam temerarios olim jam damnatos arguit, quod nimium sibi sumerent auctoritatis in impositione manuum; deinde monstrat Clementem I post Petrum sedem apostolicam rexisse, idque tradente sibi ipso Petro; tandem tradit quanta cura atque sollicitudo illi subeunda sit qui regem Christi poscat, CXXII, 13-18.

JOANNES IV, papa. — Epistola ad episcopum et presbyteros Scotiæ, de Paschate more catholico celebrando, et revertente Pelagiana hæresis diligenter cavenda, LXXX, 601.

Epistola ad Constantinum imperatorem; apologia pro Honorio papa, propter unam in Christo voluntatem, ejus alunt eum calumniantes mentionem fecisse, LXXX, 602.

Epistola ad episcopum Syracusanum; ut monachis suorum ecclesiarum sacerdotes instituere liceat, LXXX, 603.

JOANNES papa VII. — Epistola ad Ethelredum regem Merciorum et Alfridum regem Deirorum, Berthwaldum archiepiscopum; Cantuariensis convenit ut synodum convocet; Willfridumque et adversarios suos aut convenire faciat, aut Romam accurrere, LXXXIX, 60.

Epist. ad episcopos Britanniae, ut omnes Anglorum clerici talibus tunicis secundum Romanum morem induantur, LXXXIX, 63.

JOANNES VI. I, papa. — Epistola ad Ludovicum imperatorem; excommunicatur Rainaldus Castri Felicitatis episcopus, CXXVI, 635.

Excommunicantur qui de morte Romani clerici suspecti erant, CXXVI, 636.

Ad episcopos Germaniae et Galliae; vices suas in Gallia et Germania committit Ansegisio archiepiscop. Senonensi, CXXVI, 660.

Epist. ad Aldephonsum regem; Pretensis Ecclesiae Galliae metropolitana efficitur, 126, 665.

Epist. ad universos Gallos et Germanos; de damnatione Formosi episcopi; Gregorii nomenclatoris et aliorum qui Romae in synodo fuerant excommunicati, CXXVI, 675.

Ad Ludovicum regem; dissensiones inter ipsum et imperatorem se non posse sedere scribit, nisi alteram prius audiat partem, CXXVI, 680.

Epist. ad clericum, etc., Sanctae Walvensis Ecclesiae; invehitur in quemdam huius Ecclesiae invasorem, legitimo adhuc superstitie episcopo, etc., CXXVI, 680.

Ad episcopos provinciae Bituricensis, ut Protasio tantum metropolitano suo obediant, CXXVI, 689.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem; imperatoris precibus, cum Burdigalensis provincia a paganis esset devastata, Protasium Burdigalensem archiepiscop. transfert in Ecclesiam Bituricensem, CXXVI, 690.

Ad Carolum imperatorem; narrat calamitates Ecclesiae illatas a Saracenis, et imperatorem precatur ut auxilium adversus eos mittat, CXXVI, 696.

Ad Ursam ducem Venetiarum; gratias agit quod apostolicae sedis monitis paruerit; episcopos ad synodum venire jubet, CXXVI, 701.

Petro et Felici episcopis interdicit ob non exhibitum Grandensi archiepiscopo obsequium, eosque sub excommunicationis poena Romam venire jubet ad concilium, et ad impediti fuerint, mittere vicarios jubet, CXXVI, 702.

Epistola ad Dominicum electum episcop. Corcellensem; invehitur in Dominicum electum episcopum quod his vocatus Romam non accesserit, eumque nisi venerit constituta die, excommunicat, 126, CXXVI, 705.

Epist. ad Dominicum et Leonem episcop., significat se quosdam qui Romam ad concilium vocati venire neglexerunt excommunicasse, nisi ad certam praestitutam diem venerint, CXXVI, 705.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem; propter imminentiam tum a Saracenis, tum a quibusdam Christianis, gravissima pericula, auxilium petit ut promissa auxilia quamprimum mittat, etc., CXXVI, 711.

Ad episcopos in regno Caroli imperatoris constitutos; monet ut imperatorem hortentur ad opem Ecclesiae Romanae ferendam, CXXVI, 715.

Epist. ad Carolum regem; monet ut bona ablata a monasterio Sanctimonisium restituenda curet, alioquin et minatur excommunicationem, CXXVI, 719.

Ad Wigrodum Parmensis episcop.; hortatur ut quoscunque potest ad sanctae Romanae Ecclesiae defensionem excitet, et ad se cum suis veniat, ut communi concilio Saraceni ab Italia expellantur, CXXVI, 721, 722.

Epistola ad Gregorium imperialem pedagogum; gratulatur imperatorem contra Saracenos classem ad Ecclesiae defensionem misisse, eumque ducem constituisse, CXXVI, 727.

De dissolvendo fœdere ab episcopis facto cum Saracenis, CXXVI, 729, 750.

Epist. ad archiepiscop. et episcop., ut Ravennam veniant ad concilium; quod nisi paruerint eos se excommunicaturum minatur, CXXVI, 752.

Ad archiepiscop. Ravennatem; certum praescribit diem quo Ravennae cum omnibus suis suffraganeis adfuturus sit; quod si quis parere contempserit, excommunicationem ei minatur, CXXVI, 756, 757.

Ad Neapolitanos; laudat eos quod, zelo divino accensi, Sergium a se abiecerint, et Athanasium episcopum suum reipublice rectorem elegerint; praecipit ut ei pareant, etc., CXXVI, 747.

Ad episcopum Ebredunensem; reprehendit quod alium episcopum praeter eum quem clerus et populus elegerant, in Vicensi Ecclesia consecraverit; praecipit ut eum utroque Romam veniat, CXXVI, 750.

Ad Joannem Ravennatem archiepiscop.; exponit mala

quae a Lamberto comite Romae sunt perpetrata; seque in Galliam ad implorandum auxilium iturum, etc., CXXVI, 756.

Ad Michaellem regem Bulgarorum; dolet quod Graeco sequatur, etc., CXXVI, 758.

Ad Petrum comitem; hortatur ut Michaellem regem ad Romanam Ecclesiam gremium revocet, CXXVI, 760, 762.

Ad episcopos et clericos Graecos; declarat eos excommunicatos quod Bulgarum regione invadentes illiciti ibi ordinationes fecerint, etc., CXXVI, 764.

Ad Basilium imperatorem; dolet Constantino-politanae Ecclesiae schismate adhuc laborare; qua de re legatos mittit, CXXVI, 765, 767.

Ad Anspertum Mediolanensem archiepiscop.; monet ut quantocius ad synodum in Galliam cum suffraganeis accedat, etc., CXXVI, 771.

Ad omnes Christianos; excommunicat eos qui sibi equos et argenteum vas furati fuerant, nisi intra dies tres restituant, CXXVI, 780.

Ad Rostagnum archiepiscop. Arelatensem, ut ad synodum cum suffraganeis suis quamprimum veniat, CXXVI, 782.

Ad Carolum regem; agit gratias de observantia erga Romanam Ecclesiam, CXXVI, 785.

Ad Carolum regem; arguit quod vocatus ad se non venerit, sicut Ludovicus rex fecerat; monet sub excommunicationis poena ut sui regni finibus contentus nullam Bosoni molestiam afferat, CXXVI, 786, 787.

Ad Theodoricum archiepiscop. Bisuntinensem, jubet ut quamprimum veniat et episcopum in Ecclesia Lausnensi, propter electorum divisiones priusquam una colloquantur, ordinari vetat, CXXVI, 788.

Lex de sacrilegis a Joanne papa Gothicis legibus addita in concilio Tricassino, CXXVI, 795.

Ad Bernardum comitem; jubet ut ipse cum aliis quibusdam ad synodum veniat, in qua Protasius Bituricensis episcop. de obiecto sibi infidelitatis crimine, purgare se volebat, CXXVI, 799.

Ad Ravennates; dolet eorum antistitis morte, monet ut electum ab eis archiepiscopum, congruo prosequantur honore, etc., CXXVI, 812.

Ad Theodoricum et Isaac episc.; praecipit ut excommunicent eos qui Wiperto comiti filium eripuerant, et regionem illam populabantur, CXXVI, 815.

Ad Joannem episcop. Ticinensem; raptorem ejusdem Ragiberti excommunicari jubet, CXXVI, 815.

Ad Wifridum episc. Vicensensem, episcopum qui cum excommunicatis communicaverit, Missarum celebrationem prohibet, CXXVI, 816.

Decernit impuberes, qui alium occiderant, post peractam poenitentiam ordinari posse, CXXVI, 817.

Ne cogatur sponsus uxorem ducere ab alio corruptam, CXXVI, 817.

Ad Bisuntinens. archiepiscop.; significat se Fulcardum ejusque conjugem ab excommunicatione absolvisse, CXXVI, 818.

De advocandis episcopis Romam ad synodum celebrandam, CXXVI, 820, 822.

Ad Carolum regem, hortatur ut legatos mittat, et in auxilium Romanae Ecclesiae veniat, CXXVI, 825.

Ad archiepiscopos et eorum suffraganeos, ne Biberinum ante causae discussionem excommunicent, CXXVI, 827.

Ad Carolomanum regem, ut in Vercellensi Ecclesia Gaspertus diaconus constitatur episcopus, CXXVI, 830.

Ad Carolum regem, hortatur ut quamprimum contra infideles et Ecclesiae oppressores auxilio veniat, CXXVI, 834.

Ad Michaellem reg. Bulgarorum; hortatur ut a seditione Romanae Ecclesiae, a qua seductus recesserat, cum sua gente revertatur, CXXVI, 832.

Ad Anspertum archiepiscop. Mediolanensem, arguit eum quod tertio vocatus ad concilium non venerit, etc., CXXVI, 856.

Ad Ansemmum episcop. Ievomicensem, non separandum virum ab uxore qui filium suum necessitate urgente baptizavit, CXXVI, 859.

Ad sacerdotes et populos Branimiro subjectos; etiam eos ad Romanam Ecclesiam gremium redeuntis, monet eos ut perseverent, CXXVI, 842.

Ad Michaellem Bulgarorum regem; agit Deo gratias quod legatos ad se miserit, doctrinam ecclesiasticam et canonica instituta recepturus, hortatur ut ad Romanam Ecclesiam redeat, etc., CXXVI, 845.

Ad Alardum archiepiscop. Ausiensem, ejusque suffraganeos; hortatur ad mores populi depravatos corrigendos, praecipue incesta matrimonia, etc., CXXVI, 844.

Ad Salomitanos clericos, monet ut ad gremium Romanæ Ecclesiæ revertantur, etc., CXXVI, 846.

Ad tres archiepiscopos, ut Nemausensem episcop. a monasterii cuiusdam iniqua invasione removeant, et si non paruerit, excommunicent, CXXVI, 847.

Ad Michaelē regem Bulgarorum, dolet eum defecisse ab Ecclesiā Romanā, ad quam monet ut revertatur; ostendit Græcos Bulgarorum diocesim, cum sit Romani pontificis, contra canones detinere, CXXVI, 848.

Ad Methodium archiepiscop. Pannoniensem, præcipit ut ad se veniat, ut de ejus doctrina cognoscere possit; missas Sclavonica lingua celebrari prohibet, CXXVI, 850.

Ad Anspertum Mediolanensem archiepiscop., arguit quod sedi apostolicæ obediens non fuerit, ejusque legatos injuste tractari, et excommunicatis missas celebrari. Ideo monet ut ad synodum se purgaturus quamprimum vel per se vel per legatos accedat, CXXVI, 850.

Ad Angelbertum Augustam, significat se modo absolvere nolle Anspertum archiepiscop.; sed si in synodo crimina quæ ei obiciebantur diluerit, tunc eum excommunicatione absoluturum, etc., CXXVI, 851.

Ad Ludovicum regem, gratias agit de propensa voluntate erga Romanam Ecclesiam; hortatur ut ad eam a paganorum incursionibus defendendam veniat, eique tacite imperium pollicetur, CXXVI, 852.

De Ecclesiæ Constantinopolitanæ pace reddenda, CXXVI, 853.

Ad Constantinopolitanos, jubet eos, schismate sedato, ad Ecclesiæ unitatem redire, et Photio communicare, CXXVI, 863.

Ad Photium patriarcham Constantinopolitan., eum constituit patriarch. Constantinopolitanum dummodo in synodo veritatem postulet; decernit ne deinceps ullus a laicis in eadem Ecclesia statim episcopos ordinetur; jubet Bulgaricam diocesim Ecclesiæ Romanæ constitui, CXXVI, 870.

Ad Pulcram præfectum, arguit quod nec fœdus cum paganis ictum ruperit, nec ditionem S. Petri, sicut promiserat, defenderit; præcipit ut pecuniam pro ea re datam ad se remittat, CXXVI, 878.

Ad Gaiferium; monet ut a molestiis desistat quas Capuanis inferbat; significat se in ejus regiones iturum et discordias sedaturum, CXXVI, 881.

Ad Carolum regem; scribit se litteris eum, ut ad imperium promoveret, ad Urbem advocasse, sperasseque se auxilium ab eo adversus Romanæ Ecclesiæ hostes recepturum... petit ut Ecclesiæ opem ferat, etc., CXXVI, 882, 883.

Ad omnes fideles, præcipit ut Ticinensi episcopo, cui potestatem excommunicandi tribuerat, obediant, CXXVI, 885.

Ad Carolum regem, de Ansperto archiepiscop. Mediolanensi, et Josepho Vercellensi episcopo depositis, CXXVI, 887.

Ad Vercellenses, præcipit ut Consperum a se illis episcopum constitutum recipiant, etc., CXXVI, 887.

Ad Amalfitanos, significat se eos excommunicasse, donec se a paganis separent; minatur illis alias pœnas, nisi quamprimum pareant, CXXVI, 889.

Ad Helmoium episcop. Pennensem; arguit quod ad synodum non accesserit; jubet statuta die ad se venire, et interim quemdam absolvere, quem injuste excommunicaverat, CXXVI, 890.

Ad Paulum episcop., jubet Ecclesiam in villa Carpana restitui, ibique sacerdotem constitui, et sacrum chrisma annuatim in eandem mitti, CXXVI, 890.

Ostendit mulierem, quæ vi minisque coacta religiosum habitum susceperat, ad vota servanda non teneri, hujus tamen causam illis definiendam committit, CXXVI, 891.

Ad quosdam episcopos, præcipit ut fœdus cum Saracenis ictum rumpant, quod nisi mox fecerint, eis excommunicationem minatur, CXXVI, 892.

Ad Arpaldum Asculanum episcop., arguit quod ad synodum non venerit, etc., CXXVI, 893.

Ad Egilbertum episcop.; arguit eum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicavit; jubet ne cum excommunicatis communicet, CXXVI, 897.

Ad Eumbertum comitem; minatur illi excommunicationem, nisi res S. Petri et Angelbergæ imperatricis restituat, CXXVI, 898.

Ad Amalfitanos, monet ut rupto cum Saracenis fœdere ad Ecclesiæ gremium revertantur, etc., CXXVI, 901.

Ad Carolum Crassum regem Italiæ, eum rogat ut Hieronymum episcopatum Lauzanensem pacifice retinere permittat, et Hubonem res Ecclesiæ Bisuntinæ ablatas reddere jubet, CXXVI, 901.

Epistolæ laudum Carolo regi, CXXVI, 903, 907, 909, 911, 914.

Ad omnes episcopos, ut Romam ad synodum veniant, CXXVI, 915.

Ad Adalbertum marchionem, ab excommunicatione eum absolvit, CXXVI, 917.

Ad Attonium; excommunicat eum, nisi Ecclesiæ Mediolanensi bona quæ abstulerat restituat, et ad obedientiam sui episcopi redeat cum sociis, CXXVI, 921.

Ad Carolum imperatorem; nuntiat imperatori se iis malis a Saracenis affligi, ut amplius sustinere non possit, etc., CXXVI, 929.

Ad Constantinum sacerdotem; excommunicat eum quod abaque sua licentia ab archiepiscopo Ravennate ad Faventium Ecclesiæ episcopatum promotus fuerit; prohibetque illum hujus Ecclesiæ administrationem attingere, donec ad synodum Romanam veniat, CXXVI, 935.

Epist. ad episcop. Fieciensem, visitationem Faventium Ecclesiæ, pastore destitutæ, ejusque curam ei committit, donec novus pastor ei præficiatur, CXXVI, 934.

Ad Romanum archiepiscop., ad synodum Romanam sub excommunicationis pœna venire jubet, ut ad ea quæ obiciebantur respondeat, CXXVI, 934.

Ad Carolum imperatorem, legatos ad eum mittit, causa corrigendi mala, quæ se, eo regnante, perpassum queritur, CXXVI, 935.

Ad Ravennates, præcipit ut se a Ravennatis archiep. in synodo excommunicati communione separent, quousque eum absolutum cognoverint, CXXVI, 935.

Ad Rostagnum, Arlatens. archiepisc., communione privetur sponsa, nisi raptorem deserere et ad sp. usum suum redire voluerit, CXXVI, 940.

Ad Cennemocum, episcop. Venetens., quod sacerdos homicida non potest in sacerdotio manere, CXXVI, 941.

Ad Gozilem comitem, de illis qui, uxoribus dimissis, ad alias nuptias transierint, CXXVI, 942.

Ad Photium patriarcham Constantinopolitan., de processione Spiritus sancti, CXXVI, 944.

Ad Athanasium episc. Neapolitan., ab excommunicatione eum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis intactum rumpat, etc., CXXVI, 946.

Ad Carolum imperator., queritur multa bona Ecclesiæ Romanæ a Widone quodam marchione erepta, rogat ut Ecclesiæ defendat, etc., CXXVI, 948.

Ad Riccardum Augustam, queritur nullam sibi contra Saracenorum excursions opem ferri, rogat ut ab imperatore celeriter postulet auxilium, etc., CXXVI, 949.

Ad archiepiscop. Viennens. arguit quod in carcerem detruso Optando episcopo, alium in Ecclesia Genevensi constituerit, etc., CXXVI, 952.

Ad Adalbertum episcop. Mauriennæ, jubet ut Romam veniat cum episcopo Gratianopolitano, quem ignominiose tractarat, CXXVI, 955.

Ad Clerum Ravennatem, de Maimberto quodam, quem alias ab Ecclesia Ravennate expelli jusserat, etc., CXXVI, 955, 957.

Ad episcopos Britanniæ, quid agendum sit de monachis ab abbate suo ordinatis, CXXVI, 959.

Allocutio ad Patres synodi Tricassini II, de Lantberti et Adalberti aliorumque sequacium excommunicatione, CXXVI, 961.

Excommunicatio adversus pervasores rerum ecclesiasticarum, CXXVI, 963.

Excommunicatio adversus Formosum episcop., CXXVI, 965.

Statutum adversus laicos, qui viventibus uxoribus alias ducunt, et contra episcopos qui de minore ad majorem Ecclesiam ambitus causa demigrant, CXXVI, 963.

JOANNES IX, papa. — Epist. ad Heriveum Remensem archiepisc. Responsum ad consulta de Northmannis nuper ad fidem conversis, quorum alii baptizati fuerant et rebaptizati et post baptismum gentiliter vixerant, qualiter illis consulendum sit, CXXXI, 27.

Epist. ad Styllianum episcop. Neocaesareensem, negat illi veniam quam petiverat communicandi cum illis quos Photius ordinaverat, CXXXI, 29.

JOANNES X, papa. — Epist. ad Herimannum archiepiscop. Coloniens., jubet ut Romam veniat una cum Hilduino et Richario qui de Tungrensi episcopatu contendeant, CXXXII, 806.

Epist. ad Carolum III regem; ei significat de reagenda inter Hilduinum et Richarium, et Hubertum etiam ob Ecclesiæ Romanæ dilapidationem excommunicasse, CXXXII, 807.

Bulla quæ, monachis Sancti Launomari per paganos fugatis, possessiones a Willelmo comite Arvernensi donatas confirmat, CXXXII, 809.

JOANNES XII, papa. — Qualiter Sublacenses, qui refractarii erant abbati monasterii Sublacensis, eique multa

bona occupant, repressit, et omnia restituere coegit, CXXXII, 1019.

De excommunicatione Artaldi Remensis, Amblardi Lugdunensis archiepiscopi, ob S. Symphoriani possessionum invasionem, CXXXIII, 1025.

Epist. ad archiepiscop., episcop., abbates, clerum et populum Galliarum, Germaniarum et Bavarum: decernit ut monasterium Magdeburgense in archiepiscopatum et Merseburgense in episcopatum Magdeburgensem Ecclesiarum suffraganeum commutetur, CXXXIII, 1027.

JOANNES XIII, papa. — Bulla pro institutione archiepiscopatus Magdeburgensis, CXXXIV, 932.

Diploma quo Heroldum Salisburgensem archiepiscop. deponit et excommunicat; Fridericum vero ejus loco archiepiscop. creat, CXXXIV, 934.

Bulla qua Adalberto Magdeburgensi archiepiscop. primum concedit inter universos Germaniarum presules et illi constituit honorem aequalem cum primariis Galliarum, CXXXV, 966.

Bulla qua eundem Adalbertum vult consecrare episcopos omnes Albani et Salvi; ad ejusque successores jus istud valet, CXXXV, 967.

Epist. ad Edgarum regem Anglorum; de episcopatu Winconiensis expellendis clericis et introducendis monachis, CXXXV, 968.

Excommunicat invasores possessionum monasterii S. Symphoriani diocesis Augustodunensis, CXXXV, 987.

Epist. ad universos episcopos Britanniarum Citerioris; vetat ne Turonensi archiepiscop. resistant, donec ipse de eorum controversia iudicium tulerit, CXXXV, 989.

Epistola ad Petrum Papiensem episcop., monasterium S. Salvatoris Papiensis ab Adelaide imperatrice erectum et dotatum, protectioni, non autem jurisdictioni episcopi Papiensis committit, CXXXV, 995.

JOANNES IV, papa. — Epistola ad omnes fideles, de pace concilianda inter Ethelredum regem Angliarum et Richardum ducem Northmanniarum, CXXXVII, 845.

Bulla pro canonizatione S. Udalrici Augustani episcopi, CXXXVII, 945.

Epist. ad Arnulphum comitem et alios, ut monasterio Sancti Richarii quae abstulerant restituant, CXXXVII, 950, 831.

JOANNES XIX, papa. — Petrum episcop. Silvae Candidae, accepta virga, de universa terra omnium Ecclesiarum Galeriarum investit, CXLI, 1132.

Patriarchatum Gradensem sub potestatem Porponis, patriarchae Aquileiensis, contra jus fasque redactum, Ursini patriarchae Gradensi restituit, CXLI, 1140.

Epist. ad omnes episcopos Galliarum, de S. Martialis apostolatu, CXLI, 1149.

Epist. ad Odilonem Cluniacensem abbatem; eum redarguit quod Lugdunensem archiepiscopatum recusaverit, CXLI, 1150.

Litterae absolutionis concessae Hugoni Antissiodorensi episcop., CXLI, 1151.

Epistola qua exorat omnes bonum facientes ut in restituendam Ecclesiam Magalonensem incumbant, CXLI, 1156.

LEO MAGNUS (S.), papa. — Epistola ad Aquileiensem episcop.: male Pelagianos in communionem recipi sine erroris abjuratione et fidei professione; synodum congregari praecipit, ut ab illis fidei professio exigatur; quid de gratia Christi sentiendum, LIV, 595.

Epist. ad Septimum episc. Athinens., Pelagianos non nisi cum erroris ejuratione esse recipiendos, unumquemque clericum in ea Ecclesia permanere debere in qua ordinatus est, LIV, 597.

Epist. ad episcopos per Campaniam, Picenum, Tuscaniam, etc., constitutos; ut nullus episcopus servum alterius ad officium clericatus promovere praesumat; ut quicumque ad sacerdotium promoti fuerint, vel viduarum mariti, vel habentes numerosa conjugia, ab ecclesiasticis officiis arceantur; quod usuras non solum clerici, sed nec laici Christiani exigere non debeant, LIV, 610.

Epist. ad episcopos metropolitanos Illyrici; illicitos contra canones conatus monitis praeveriri; ut provinciales episcopi ad metropolitanos pertinere, etc., causae graves Illyrici sedi apostolicae reservari, LIV, 915.

Epist. ad Anastasium Thessalonicensem episc., ut bonus pastor ad sollicitudinem coepiscoporum litteris compelli curet, canonum observantiam commendat; ut omnes conveniant ad synodos; tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes non nisi diebus Dominicis esse consecrandos, LIV, 617.

Ad episcopos per Italiam, plurimos Manichaeorum vigilantia sua in urbe Roma detectos esse, et pari ab eis sollicitudine investigandos admonet, LIV, 620.

Epist. ad Dioscorum Alexandrin. episcop., quo die sa-

cerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, LIV, 625.

De iterando missae sacrificio ut plebi supervenientissimam, LIV, 626.

Epist. ad episcopos provinciae Viennensis, de causa Hilarii Arelatensis episcopi, LIV, 628.

Epistola ad episcopos Africanos provinciae Mauritaniae Caesariensis; ordinationes per tumultum factas redarguit; quid sit cito manus imponere; non nisi unus ex eis viros debere esse diaconos, presbyteros et episcopos... De Donato ex Novatianis converso et Maximo et Donatistis; virgines per vim oppressas incontaminatas comparare non debere; quid circa has agendum; de causis ecclesiasticis ad sedem apostolicam referendis, LIV, 645.

Epist. ad episcopos Illyric., ut vocati ad concilium ab Anastasio venire non renuant; ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus; ut nullus episcopus alienus inviti clericum sibi viudicet, LIV, 664.

Epist. ad Anastasium Thessalonicensem episcop., quod semper Thessalonicenses antistites vices apostolicae sedis impleverint; de metropolitanis; de residentia, etc., de subdiaconorum continentia, de conciliis provincialibus frequentandis, de translationibus episcoporum amputandis, de clericis transfugis, de episcoporum a metropolitano vocatione.

Epist. ad Turribium Asturicensem episcop., de Priscillianistarum erroribus, LIV, 677.

Epist. ad episcopos Siciliae, de baptismo non in Epiphania sed in festo Paschali celebrando; de servandis temporum et mysteriorum distinctione; cur in sola Paschae et Pentecostes solemnitate baptizetur; in necessitate omni tempore est baptizandum, de concilio quoniam Romae celebrando, LIV, 695.

Epist. ad episcopos Flavianum Constantinopolit. contra Eutychis perfidiam et haeresim; de duplici Christi nativitate et natura, LIV, 756.

Epist. ad Theodosium Augustum; legatos vice sua destinati ad synodum Ephesinam, occasione Eutycheti indictam, LIV, 781.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; Christum nostri generis hominem esse; Nestorii et Eutychis errores; cum veritas carnis in Christo impetitur, totam fidem concuti, LIV, 783.

Epist. ad eandem; ejus zelum adversus Eutychen sollicitat; humanae salutis interesse, ut Christus non solum homo, sed ejusdem nobiscum generis homo sit; ut ipse i.e. intersit concilio; velant consuetudo, conditio temporis, concivium charitas, LIV, 789.

Epistola ad archiepiscopos, etc., Constantinopolitanos; sensum Eutychis execratur, etc., LIV, 795.

Epistol. ad Ephesinam synodum, incarnationis fidem ex confessione Petri probari, etc., LIV, 797.

Epist. ad Julianum episc. Coensem; Eutychen contra Christianam omniumque mysteriorum veritatem pervertere, LIV, 803.

Epist. ad Ravennium Arelatensem archiepiscop. de Petroniaco vago diacono se mentiente, etc., expeledo ab omnium ecclesiarum communione mandati, LIV, 815.

Epist. ad Theodosium Augustum, eum rogat specialem synodum in partibus Italiae fieri, etc., LIV, 821.

Epist. ad eundem, de pseudosynodo Ephesina; utque alla generalis synodus contra hanc habeatur in Italia, LIV, 826, 832, 839, 844.

Epist. ad Theodosium Augustum; Nicenae fidei se inherere scribit; Eutychen non minus quam Nestoriam esse damnandum; concilia intra Italiam haberi posse et, LIV, 855.

Epist. ad clerum et plebem Constantinopolitanam. Gratulatur quod Flaviano semper adhaereant et ei resistant, veritas carnis in Christo ex mysterio eucharistiae probatur, etc., LIV, 865.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; per Eutycheten fidei fundamenta concuti, adversus quem concilium generale, ipsa annuente, celebrari cupit, LIV, 873.

Epist. ad Arelatenses, sententiam suam interpositam super antiquam controversiam inter Arelatensem et Viennensem Ecclesiam, et cuique suos limites assignat, LIV, 881.

Epist. ad Ravennium Arelat. episc., et mittit celeberrimam epistolam ad Flavianum de incarnatione Verbi Dei adversus Eutychen, et pro defensione fidei, etc., LIV, 886.

Epist. ad Theodosium Augustum, consensum suum ad ordinationem Anatolii Constantinopolit. suspendit; professionem fidei exigit, etc., LIV, 890; 893.

Epist. ad Martinum presbyt., quam bonum sit pro veritate pati, etc., LIV, 899.

Epist. ad Faustum et Martinum presbyteros, scribit intolerabile esse Occidentalibus episcopis quod Ephesi contra fidem actum est; Antichristo militare tam Nestorium quam Eutychem, contra quos Ecclesia proficitur non unam naturam, sed unam se adorare personam, LIV, 901.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de repressis ejus auctoritate Nestorio et Eutyche gratias agit, etc., LIV, 909.

Epist. ad Anatolium episcop., Constantinopolitanum, de fide ejus scriptis missis probata, de his qui metu in hæresim lapsi sunt, ut si conversi fuerint recipiantur, de nominibus hæreticorum ad sacrum altare non recitandis, LIV, 915.

Epist. ad Julianum episcop. Monet lapsos in communionem recipi non debere, nisi perfidia cum auctoribus damnata, LIV, 917.

Epist. ad Marcianum Augustum, pro conservatione catholice fidei gratulatur, cui pax imperii rependitur, de suis errantibus agendum esse, non de fide vel Scripturis quas aliter quam sancti Patres interpretari nefas est, LIV, 917.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de lapsis et Eutyche, LIV, 921, 922.

Epist. ad Paschasium Lilybetanum episcop., ei mittit suam epist. ad Flavianum qua legatus in synodo futuris instrueretur, duplicem in Christo naturam adversus Eutychem asserit, etc., LIV, 927.

Epist. ad Marcianum Augustum, de legatis ad concilium generale missis, vice ejus acturis, ubi omnia ad fidei et pacis unitatem revocanda, LIV, 930.

Ad eundem, pro concilio Nicæam primum convocato, postea Chalcedonem translatum, LIV, 932.

Epist. ad synodum, necessitatem temporis, etc., vetare ne intersit synodo; se tamen per legatos quos mittit præsentem futurum, LIV, 935.

De solemnitate Paschali anni sequent. 452; quod unitas in ea celebranda servanda sit, LIV, 945.

Epist. ad Galliarum episcopos de damnatione hæreticorum, LIV, 985.

Ad eundem, eis mittit exemplar sententiæ damnationis prolatis in Eutychem et Dioscorum, LIV, 987.

Epistola ad Marcianum Augustum, de ambitu Anatolii episcop. Constantinopolitani, LIV, 931, 997.

Ad Anatolium Constantinopolit. episcop.; eum increpa de ambitu, LIV, 1001.

Ad Julianum Coensem episcop. Nicæni concilii auctoritas quanti facienda sit; eum arguit quod faveat Anatolio Constantinopolit., etc., LIV, 1009.

Ad Theodorum Forojuliensem episcop., unumquemque episcopum ad metropolitanum in dubiis recurrere debere; penitentem qui ante reconciliationem decedit, non posse post mortem reconciliari; nemini in extremis posito et reconciliationem petenti, eam esse denegandam, etc., LIV, 1011.

Ad Julianum Coensem episc., de Palæstinis monachis cohibendis ob violentias in Catholicos, etc., LIV, 1014.

Ad Marcianum August. de Aetio et Andrea, LIV, 1019; 1023; 1024.

Ad synodum Chalcedonensem, se consentire his quas Chalcedone circa fidem constituta sunt, nunquam id a se ratum esse habendum quod adversus Nicænos canones ibidem actum est, LIV, 1027.

De fidei perseverantia; hæreses non sine Ecclesiæ utilitate ortas irrefragabili judicio comprimi; Christi esse victoriam quam de hæreticis reportat Ecclesia, etc., LIV, 1046.

Ad Marcianum Augustum; curam Paschalis cycli Alexandrino episcopo olim esse demandatam; quid difficultatis ex illo ortum sit, LIV, 1033; 1038.

Ad Eudociam Augustam, de monachis Palæstinis; rogat ut curam suam reducendis ad fidem et quietem monachis Palæstinis impendat; recepta Chalcedonensi synodo, tam Eutychem quam Nestorium execrentur, si catholici videri volunt, LIV, 1060.

Ad Palæstinæ monachos, eos monet tam Eutychem qui naturas confundit in Christo, quam Nestorium qui personam geminat esse detestandos, etc., cum hisdem monachis expostulat de scandalis ipsorum furore ortis, et exhortatur ut respiciant et fidem communem amplectantur, LIV, 1062.

Ad Julianum episcop. Coensem, de restituto Hierosolymitano episcopo, conversis Palæstinæ monachis; de Paschate anni 453 diligentius inquiri cupit, etc., LIV, 1071.

Ad Marcianum Augustum, testatur se libenter Anato-

lium in gratiam suam recepturum, modo satisfaciat canonibus, et sacerdotum jura non convellat, LIV, 1075.

Ad Proterium Alexandrin. episcop., episcoporum esse vigilare ne fidei unitas violetur, etc., LIV, 1078.

Ad Marcianum Augustum, promittit Anatolio gratiam suam, si respiciat; rogat ut Eutychem virus suum spargentem in exilio ad secretiora loca releget, LIV, 1094.

Ad Euxitrem Thassalonicens. episcop. et alios, hortatur ut scelestis ausibus Eutybianorum qui Proterium Alexand. episcop. occiderant, strenue resistant; nec patiantur synodum alteram congregari, sed sua Chalcedonensi firmitas asseratur, LIV, 1120.

Epist. ad Leonem Augustum, post Chalcedonense concilium nihil esse denuo tractandum circa fidem, etc., LIV, 1127.

Epist. ad Nicetam episcop. Aquileiensem, de feminis quas occasione captivitatis virorum suorum alia nupsunt; an culpabilis sit qui locum captivi mariti assumpsit; restituendam esse uxorem primo marito; excommunicandas esse mulieres ad primum maritum redire volentes, etc., LIV, 1135.

Epist. ad presbyteros, diaconos, etc., Constantinopolitanos, ut in fide stabiles et ab hæreticorum societate alieni perseverent hortatur; ut novum judicium non instauraretur, et de Attivo et Andrea honore sui ordinis privatis, LIV, 1142.

Epist. ad Leonem Augustum, de Eutychanis, etc., LIV, 1148, 1155.

De presbytero vel subdiacono qui se episcopos mentiti sunt, et de his quos ipsi clericos ordinaverunt; de presbytero vel diacono qui si, cogito crimine suo, penitentiam publicam petat, utrum ei per manus impositionem danda sit, LIV, 1203.

De his qui altario ministrant et conjuges habent, utrum eis licito misceantur, etc., LIV, 1204.

De his qui post penitentiam uxores accipiunt, vel concubinas sibi conjungunt, LIV, 1207.

De his qui a parentibus Christianis parvuli derelicti sunt, et utrum baptizati sint non potest inveniri, an debeant baptizari, LIV, 1208.

Epist. ad universos episcopos Campaniæ, Samnii et Piceni, ut non omni tempore baptismi regeneratio detur, nisi in Pascha et Pentecoste, et nisi periculosa infirmitas oppræsserit; de penitentia fidelium, ut confessio eorum non publicetur, LIV, 1209.

Ad Leonem Augustum, de ejecto Timotheo Æluro ab Alexandrina Ecclesia, et catholico præsule in ejus locum eligendo; et fidei integritatem et morum probitatem in sacerdote requiri; impium Ælurum, etsi fides forte integra, non posse restitui, LIV, 1212.

LEO II, papa. — Epistola ad Constantinum imperatorem, confirmat quæ in sexta et universali synodo gesta et definita sunt, et ea approbat, XCVI, 400.

Epist. ad episcopos Hispaniæ, sexti generalis concilii acta narrat, in quo damnatis hæreticis, catholicæ fidei definitio de duabus in Christo voluntatibus et operationibus promulgata fuit, quam transmittit omnibus manifestandam, cuique ipsi episcopi subscribere debeant, XCVI, 411.

Epist. ad Simplicium comitem; narrat acta concilii, definitionem transmittit, cui episcopi subscribant, petens ut ea in sua ditione omnibus innotescere curet, XCVI, 416.

LEO IV, papa. — Epist. ad episcopos Britanniciæ, docet episcopos Simoniacos in concilio judicandos esse; respondet deinde: Ad quos ecclesiasticus ordo pertineat; quod unaquæque parochia episcopi provisione sit regenda, non cogendus sit presbyter ad sacra concilia entlogias conferre, ut nulla propria cognatione conjugem sibi copulet, per quæ decreta judicare debeant episcopi, CXV, 667.

LEO VI, papa. — Forminum Jaderensem et Gregorium Nonensem et cæteros Dalmatiæ episcopos hortatur ut Joanni archiepiscopo Spalatino pareant; jubet finibus suis quemque episcopum nominatimque Absorem, Arbensem, Ragusanum contentum esse, Gregoriumque Croatorum episcopum in administranda Ecclesia Scardoniana acquiescere, CXXXII, 815.

LEO VII, papa. — Epistola ad Hugonem Francorum regem et monasterii S. Martini Turonensis abbatem, vetat ne in B. Martini monasterium aditus detur mulieribus, CXXXII, 1072.

Epist. ad Gallos et Germanos, multa quæ ad disciplinam spectant, emendari jubet, CXXXII, 1085.

LEO IX (S.), papa. — Bulla per quam monasterium Perusianum Sanctæ Mariæ vallis Pontis eripit Perusini episcopi, CXLIII, 595.

Richerio abbati Casinensi ejusque successoribus mo-

nasterium S. Crucis, Romæ situm, subjicit, CXLIII, 605.

In synodo Moguntina quadraginta episcoporum, præsentem Henrico imperatore, Simoniacam hæresim damnat, etc., CXLIII, 631.

Willelmo comiti Nivernensi sub excommunicationis poena præcipit ut monasterio Sancti Bercarii De ensi ablata restituat, CXLIII, 644.

In synodo quadraginta quinque episcoporum Gerardum quondam episcopum Tullensem sanctorum catalogo ascribit, dieque 25 mensis Aprilis coli jubet, CXLIII, 644.

Epistola ad principes Britanniae, sententiam pro Turonensi Ecclesia adversus Dolensem pronuntiat, resistentes et Simoniacos atque ab eis ordinales excommunicat, CXLIII, 648.

Edwardum Anglorum regem, ob seditiosum regni statum voto liberat Romam eundi, et ei præcipit ut pecunias ad iter destinatas pauperibus dividat, et in novum S. Petri monasterium condendum aut vetustum reficiendum consumat, CXLIII, 674.

Ad omnes per Italiam episcopos ne possessiones omnes suas quisquam donet monasterio, sed earum saltem medietatem Ecclesiae ad quam pertinet, CXLIII, 685.

Episcopis Venetiæ et Istriæ præcipit ut patriarchæ Gradensi, cujus primum ab apostolica sede concessum synodo confirmat, obedientiam præbeant, CXLIII, 727.

Ad Thomam episcopum Africanum, ostendit Carthaginiens. archiepiscop. totius Africae esse primum, etc., CXLIII, 727.

Petrum et Joannem episcopos laudat, quod jussu suo concilium de rebus ecclesiasticis celebraverint, et iura archiepiscopi Carthaginiensis contra Gummitanum episcopum defenderint, CXLIII, 729.

Epistola ad Michaellem Constantinopolitanum patriarcham adversus ejus et Leonis Acriani episcopi inauditas præsumptiones et nimias vanitates, CXLIII, 744.

Petri episcop. Antiocheni ordinationem approbat, si secundum canones fuerit promotus; hortatur ut suæ Ecclesiæ dignitatem tueatur; probat fidem ad se ab eo scriptam eandem esse quam tenet Romana Ecclesia, cujus fidei summa ad eum mittit, CXLIII, 769.

Michaellem Constantinopolitan. patriarcham gratulatur, quod Græcos Latinis conciliare studeret; arguit eum tum quod patriarchas Alexandrinum et Antiochenum suæ potestati subjicere conaretur, tum quod universalis patriarchæ nomen sibi usurparet, et Romanam Ecclesiam quæ in azymis sanctum eucharistiæ sacramentum conficit damnet. Probat Christum in azymo consecrasse, CXLIII, 775.

LUCIUS II, papa. — Mandat Raimundo Magalonensi episcopo ut canonicam sententiam proferat in comitem Merguriensem et alios tanquam sacrilegos, nisi reddant monasterio S. Theofredi ea quæ Bernardus olim Merguriensis comes eidem monasterio per testamentum dimiserit, CLXXIX, 844.

Petro Bituricensi, Arnaldo Narbonensi, Raimundo Arelatensi, Pontio Aquensi, Guillelmo Ebredunensi archiepiscopis mandat ut adempta monasterio Massiliensi reddenda curent, CLXXIX, 844.

Ad Pontium abbat. Vizeliacensem; adversus interfectores Artaldi abbat., CLXXIX, 852.

Gregorio episcopo Bergomati nuntiat de controversia canonicorum Sancti Vincentii et Alexandri quid decreverit, CLXXIX, 859.

Ad Alphonsum regem Portugallie, qui regnum suum Romane Ecclesiæ tributarium constituerat, CLXXIX, 860.

Bulla confirmatoria sententiæ Urbani II papæ de subjectione Ecclesiæ Dolensis ad Ecclesiam Turonensem, CLXXIX, 875.

Ad Briocensem et Trecorensem episcopos; absolvit eos ab obedientia episcopo et Ecclesiæ Dolensi promissa, CLXXIX, 877.

Ad Gaufridum comitem Britanniae et Henricum fratrem ejus, ut non impediunt episcopos Britanniae subijci Turonensi Ecclesiæ, CLXXIX, 879.

Ad comitem Nivernensem, ut Vizellaco restituat quod ademit, CLXXIX, 888.

Ad episcopos Galliarum, vetat edificari ecclesias vel capellas in parochiis ad Cluniacense monasterium pertinentibus, CLXXIX, 891.

Gregorio episcopo Bergomati mandat ut episcopatus sui sacerdotes impellat ad fidelitatem ecclesiis S. Vincentii et S. Alexandri faciendam, CLXXIX, 898.

Ad Atribatensem et Cameracensem episcopos, ut causam matrimonialem cognoscant, et incursum ea de causa excommunicationem relaxent, CLXXIX, 899.

Ad Atribatensem et Morinensem episcopos, ut damna illata Walthero de Waldone, dum Hierosolimam profectus erat, reparari curent, CLXXIX, 899.

Henricum Omolucensem episcopum propter quædam ecclesiastica negotia Romam evocat, CLXXIX, 902, 903.

Ad S. Bernardum Clarevall. abbat., ut moneat Nivernensem comitem ne quid præter fas a Vizeliacensibus exigit, CLXXIX, 910.

Ad Petronillam Fontis Ebraudi abbatissam, significat se controversiam ejus cum Ulgerio, Anlegariensi episcopo dirimendam commisisse concordia vel judicio de egalit. episcopis, CLXXIX, 924.

Ad episcopum Burgens. in Hispania, ut Ecclesiam de Cara ligua fratribus Cluniacensibus reformandam committat, CLXXIX, 928.

Ottoni episcopo Pragensi mandat ut monasterium Ragra-dense adversus Wratislaw ducem Brunensem et alios nobiles tueatur, CLXXIX, 929.

Ad Petrum Cluniacensem, super subjectione abbatis monasterii S. Benedicti super Padum ipso Cluniacens. abbati, CLXXIX, 930.

S. Sabæ monasterium Cluniacensibus in perpetuum subijcitur, LXXIX, 931.

Ad monachos Sancti Pancratii, irritas chartas declarat per quas filii patribus suis successores fiant in Ecclesiis, CLXXIX, 934.

LUCIUS III, papa. — Philippo archiepiscopo Colonien. significat se præposito Bonnensi manda se ut comitem Sainensem, si illata monasterio Siegburgensi damna non compensasset, excommunicatione afficeret, C.I, 1076.

Delegatis apostolicis mandat, ut inquirent de obedientia plebani ecclesiæ Sancti Bartholomæi, eum juri invenient, puniant, CCI, 1097.

Ad Simonem Meldensem episcop., confirmat ipsius statutum de residentia eorum qui personatum obtinent in Ecclesia Meldensi, CCI, 1106.

Canonicorum Placentinorum institutum sancit, CCI, 1126.

Ad episcopos et clericos Scotiæ, de absolutione Willelmi Scotiæ regis, CCI, 1127.

Ad Theobaldum abbat. Cluniacens., statuit quod nullus ordo seu religio alia ponatur in parochiis juris Cluniacensium, CCI, 1132.

Universis Ecclesiarum praelatis mandat ut excommunicent eos qui monachis ad generale capitulum Cluniacense euntibus insidias posuerint, CCI, 1157.

Stephano Augustodunensi et Manassi Lingonensi episcopis mandat ne contra privilegium monachis Cisterciensibus concessum agatur, CCI, 1161.

Vizeliacensi et Flaviniacensi abbatibus mandat, cognat. canonicos Cabillonenses et Matisconenses ut monasterio Trenorciensi subtrahat Ecclesias restituant, CCI, 1171.

Monasterium Monteregulense sedem archiepiscopalem constituit, abbatem Guillelmum archiepiscop. consecrat, etc., CCI, 1178.

Cephalodiensi et Pactensi episcopis præcipit ut Richardo archiepiscopo Messanensi obtemperant, CCI, 1183.

Sententia in sacrilegos juris ecclesiastici perzuros quibus aufertur omne appellationis refugium, CCI, 1227.

Judicium in raptos qui remedio appellationis abutuntur contra statuta ecclesiastica, CCI, 1229.

Ad Mauricium Parisiensem episcop., contra presbyteros fornicationis accusatos, CCI, 1231.

Abbati et monachis Classensibus præcipit ut archiepiscopo Ravennati obediant, CCI, 1244.

Decano et capitulo Rothomagensi mandat, cum mortuus sit archiepiscopus, ut Willelmum electum Cosstantiensem, e suffraganeis Ecclesiæ Rothomagensis episcopis consecrandum curent, CCI, 1248.

Statutum pro juramento personarum super residentia, CCI, 1253.

Bononiensem et Mutinensem ecclesias testatur se, salvo jure Gerardi archiepiscopi Ravennatis consecratas esse, CCI, 1276.

Decretum contra hæreticos, CCI, 1297.

Ad Rothomagens. capitulum, gratam habet electionem factam de Lincolnensi episcopo in archiepiscopum Rothomagens. CCI, 1300.

Pactensem et Cephalodiensem episcopos obedire Richardo archiepiscopo Messanensi jubet, CCI, 1315.

Archiepiscopis et episcopis in regno Francorum constitutis mandat ut S. Dionysii monachis ad exsequenda monasterii jura optulerint, CCI, 1319.

Episcopo Veronensi præcipit ut a laicis decimas exhiberi canonicis Veronensibus jubeat, CCI, 1320.

Monachis S. Remigii in generalibus excommunicationibus sive interdictis, ostiis clausis, officia celebrare permittit, CCI, 1324.

Ad Walterum Rothomagens. archiepiscopum, aut

institutos in ecclesiis nisi qui vel sint aut proxime futuri sint sacerdotes, et residere eidem parati sint; nec minus idoneos, etiamsi a patronis presentati fuerint, CCI, 1525.

Artwigo II archiepiscopo Hamburgensi significat se inobedientes Daciæ, Sveciæ, Norwegiæ episcopos propter tumultuosum regnorum illorum statum evocare distulisse, CCI, 1536.

Clericis de Rhodigio significat se delegasse episcopo Patavino causam novæ Ecclesiæ ab ipsis constructæ in præjudicium ecclesiæ S. Joan. Baptistæ de Costa, subiectæ monasterio S. Cypriani de Muriano, CCI, 1564.

MARTINUS (S.) I papa. — Epistola Encyclica ad omnes Christi fideles, quod synodus Romæ adunata fuit adversus hæreticos Theodorum, Cyrum, Sergium, Pyrrhum et Paulum, qui in ea anathematizati sunt, LXXXVI, 120.

Epistola ad Amandum episcopum Trajectensem; dissuadet ne episcopatum abdicet; mittit acta synodi Romanæ, ut ab episcopis Galliæ, congregata synodo, confirmetur, monet ut Sigeberto regi suggerat de mittendis in urbem episcopis qui legatione ad imperatorem fungantur, LXXXVII, 136.

Epist. ad Constantem imperatorem, nuntiat Monothelitarum hæresin in concilio, cuius acta transmittit, damnatam, ipsumque ad eandem hæresim damnandam hortatur, LXXXVII, 137.

Epist. ad Ecclesiam Cathaginensem, probat fidei confessionem quam miserat; ad eandem tuendam ipsos excitat; acta concilii Lateranensis contra Monothelitas exponit, LXXXVII, 145.

Epist. ad Joannem episcopum Philadelphiam, constituit eum in Oriente vicarium cum potestate constituendi episcopos et presbyteros, lapsosque ad fidem redeuntes in pristino dignitatis gradu collocandi; improbat Macedonii et Petri electionem ab hæreticis factam; mittit acta concilii publicanda, LXXXVII, 155.

Epist. ad Theodorum episcop. Esbuntiorum, ostendit eum sua confessione hæreticorum furorē repressisse, et ad obediendum Joanni Philadelphiam episcopo quem constituerat vicarium, hortatur, LXXXVII, 163.

Epist. ad Antonium episcop. Bacthorum, cum jam resipuerit, ut in fide catholica persistat, et Philadelphiam episcopo pareat, eum admonet, LXXX, 165.

Epist. ad Georgium archimandritam monasterii Sancti Theodosii, laudat eum ob apostolicæ sedis ministerium defensum, et ut Philadelphorum episcopo obediat, LXXXVII, 167.

Epist. ad Pantaleonem, absolutum fuisse Dorensem episcopum falso ab eo delatum, peccasse illos per quos actum est quominus sedis apostolicæ auctoritatem receperit episcopos et presbyteros ordinandi, et quid cum his qui non canonice in patriarchatu Hierosolymitano electi fuerant agendum, LXXXVII, 169.

Epist. ad Petrum illustrem virum, commendatur ejus vitæ integritas, hortaturque ut vicario suo faveat, LXXXVII, 175.

Epist. ad Ecclesiam Hierosolymitanam et Antiochenam, nuntiat Monothelitarum hæresim in concilio fuisse damnatam, ordinationemque Macedonii Antiochiam, et Petri Alexandriæ perperam esse actam, ut in fide catholica persistant et Joanni vicario, cui diuæ synodi acta misit obediant, LXXXVII, 175.

Epist. ad Paulum Thessalonicensem episcop., cum non modo, ut promiserat, non resipuerit, verum eo auctore apostolicæ sedis apocrisiarum in hæresim fuerint inducti, anathematizatur et deponitur, LXXXVII, 181.

Epist. ad Ecclesiam Thessalonicensem, de Pauli damnatione et ejus hæresi fugienda, LXXXVII, 191.

Epist. ad Theodorum, commemorat ea quæ Romæ passus est, cum inde a Calliope exarcho vi abreptus, Constantinopolim missus est, LXXXVII, 197, 199, 201.

NICOLAUS I, papa. — Bulla pro monasterio Fulgensi, de hujus monasterii statu sibi identidem rationem reddi mandat, CXIX, 770.

Epistola ad Michaelē imperatorem, conqueritur synodum Constantinopolim injussu sedis apostolicæ ausam fuisse Ignatium honore privare et in ejus locum Photium substituere; ostendit laicum ad pontificatus dignitatis gradum conscendere non posse, etc., CXIX, 773.

Ad Photium, reservat totam ejus causam in adventum legatorum, etc., CXIX, 780.

Ad episcop. in regno Caroli constitutos, de Ingeltrude, Bosonis comitis uxore fugitiva, ut i. lam excommunicent, si ad virum redire contempnat, CXIX, 780.

Ad Carolum regem, monet eum diligenter procurare ut Lotharius Ingeltrudem regno suo ejiciat, et ad virum suum redire compellat, CXIX, 781.

Ad Thietgaudum Trevirens. archiepiscop., illum et clericum ejus absolvit a juramento, CXIX, 782.

Ad omnes fideles, docet Orientalem Ecclesiam sine ullo suo consensu a legatis sedis apostolicæ Ignatium depositum, Photium substitutum, CXIX, 785.

Ad Photium, diluit argumenta Photii qui exemplo Ambrosii, Nectarii et Tarasii se merito ex laicorum gradu ad episcopalem dignitatem perventisse affirmabat, eumque tum quod laicus esset, tum quod Ignatius adhuc viveret, injuste ad eum dignitatis gradum conscendisse demonstrat, CXIX, 785.

Epist. ad Michaelē imperatorem, improbat depositionem Ignatii, et Photii promotionem a legatis temere approbatam, etc., CXIX, 790.

Quod Dominus Jesus Christus in carne tantummodo passus est; de his qui divinitatem passibilem dicunt, et etiam asserunt quia in baptismo originale piaculum non omnibus dimittitur; de his qui episcopum percutere præsumpserint, CXIX, 795.

Epist. ad Adonem archiepiscop. Vienn. de divortio inter Lotharium regem et uxorem ejus Teutbergam, CXIX, 796.

Ad Lotharium regem, legatos mittit ad synodum cogendam ad quam præcipit duos de Caroli regno episcopos accedere, etc., CXIX, 798.

Ad Carolum Calvum regem, ut duo de ejus regni episcopis ad synodum Metis cogendam prodiscantur, CXIX, 799.

Ad episcopos Galliæ et Britanniam, ut ad synodum Mentensem cum legatis accedant, ibique audito Lothario ejus divortii causam cognoscant, et canonice definiant, CXIX, 800.

Ad episcopos in concilio Metensi residentes, ut Teutbergæ causam examinent ac definiant, conciliique acta ad se mittant, CXIX, 801.

Ad Carolum Calvum regem et ad Hermentrudem reginam, petit ut parcant Balduino qui filiam eorum rapuerat et in uxorem acceperat, CXIX, 805, 804.

Ad Stephanum comitem Arvernorum, jubet ut Sigonem Arvernensem episcopum Ecclesiæ suæ dejecto pervasore restituat, et synodo legatorum de objectis satisfactorius se sistat, CXIX, 805.

Ad Salomonem Brittonum regem, de renovando ejectorum episcoporum examine apud archiepiscop. Turonens., vel apud sedem apostolicam, CXIX, 806.

Ad Carolum archiepiscop. Moguntinum ejusque suffraganeos episcopos Germaniæ, declarat se nullam sententiam protulisse in Salomonem episcopum; Abbonis matrimonium in quarto consanguinitatis gradu contractum esse dissolvendum, variasque variis peccatis assignat penitencias, CXIX, 809.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop., ut Rothadum episcopum Suessionensem dejectum sedi suæ intra dies triginta restituat, aut Romam cum eadem ad causam dicendam veniat, CXIX, 825.

Ad episcopos synodi Silvanectensis, rescindit acta synodi contra Rothadum; jubet ut ab exilio revocentur, Romamque ad retractandum judicium eum synodi legatis dirigatur, etc., CXIX, 826.

Ad Carolum Calvum regem, ut Rothadum honori pristino restitui faciat, tum deinde ad sedem apostolicam, quam appellavit, venire permittat, etc., CXIX, 837, 838.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, ut Lothario regi suggerant, ut submoto Hilduino, cui Cameracensem Ecclesiam dedit, liberam eligendi episcopi licentiam tribuat, CXIX, 841.

Ad Lotharium regem, ut Hilduinum Ecclesiæ Cameracensis pervasorem rejiciat, et Hincmarum in ea disponendo privilegio suo uti permittat, CXIX, 842.

Ad Hilduinum clericum, ut ab Ecclesia Cameracensi, quam pervasorat, deinceps absteineat, CXIX, 845.

Ad Carolum regem, decretum de monasteriorum gubernatione ei missum, et regibus et Ecclesiis sub anathemate omnium episcoporum confirmandum, CXIX, 844.

Ad Michaelē imperatorem, de Photii depositione, Ignatii patriarchæ institutione, Zachariæ et Rhodaldi episcoporum depositione ac excommunicatione, cum capitulis interpositis, CXIX, 850.

Ad Carolum Calvum regem, pro Roberto episcopo Cenomacensi adversus monachos Sancti Carlefi, CXIX, 863, 864, 865, 866.

Ad Lotharium regem, auctoritate apostolica, non regio favore episcopum esse eligendum, CXIX, 869.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop. Rothadum ab itinere Romano prohibitum fuisse indignatur; jubet ut quamprimum dirigatur, et illius interim loco episcopum ordinari vetat, etc., CXIX, 871.

Bulla pro conjunctione episcopatus Hamburgensis et Bremensis anno 964 data, CXIX, 876.

Ad Rodolphum Bituricensem archiepiscopum ejusque coepiscopos, de Theutgando et Gunthario a sede apostolica damnatis; monetque ut ab eorum communione penitus abstineant, CXIX, 881.

Absolutio et restitutio Rothadi episcopi, CXIX, 892.

Ad Carolum Calvum regem, hortatur ut Rothado restituto faveat, et res ejus Ecclesie ablatis reddi jubeat, CXIX, 893, 897, 899.

Ad archiepiscopos in regno Lotharii constitutos, ut Lotharium libere arguant, et adulteram quam habet projicere compellant, CXIX, 915.

Ad Ludovicum Germaniam et Carolum Calvum reges: reprehendit quod episcopos in urbem ad synodum non miserint; ut Lotharium de divortio commonere pergant; de episcopis in Coloniensi et Cameracensi Ecclesia consecrandis, etc., CXIX, 921.

Epistola ad Michaellem imperatorem, eum reprehendit qui superbia et arrogantia elatus multa insolentia scripserat; ostendit depositionem Ignatii nullius esse momenti, quoniam a suspectis, excommunicatis et inferioribus episcopis fuerat damnatus; commemorat multa de privilegiis Romanæ Ecclesiæ; jubet ad se venire Ignatium et Photium, aut eorum legatos si ipsi non possunt, etc., CXIX, 926.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum; synodum pro causa Wifadi et sociorum ejus, apud Suessionem convocari jubet, CXIX, 964.

Ad Festinianum episcopum. Dolensem, redarguit eum quod sibi cum debita reverentia non scripserit, mandatque ut Turonensem Ecclesiam metropolitanam agnoscat, nisi contrarium scriptis authenticis probet, CXIX, 969.

Ad universos episcopos, iterum admonet de sententia excommunicationis quam adversus Waldradam ejusque complices promulgavit, CXIX, 971.

Responsa ad consulta Bulgarorum, CXIX, 978.

Ad Michaellem imperatorem, hortatur eum ad legatos benigne audiendos, repetit quæ jam dixerat de Photio, Rhoadaldo, Ignatio et Zacharia; petit ut epistolam contumeliarum plenam, quam ipse imperator miserat, jubeat comburi, etc., CXIX, 1016.

Ad Photium, ei exprobrat multa crimina quæ in occupanda Ignatii sede commisit; probat illum et divinum et humanum jus violasse; nuntiat ipsum depositum fuisse, et si non pareat sententiæ, minatur illi perpetuam usque ad obitum excommunicationem, CXIX, 1045.

Ad Ignatium patriarcham Constantinopolitanum, certiorum Ignatium facit de omnibus quæ in ejus causa a reditu legatorum Zachariæ et Rhoadaldi acta fuerant, et qualiter Photius fuerit in concilio depositus et anathematizatus cum suis sectatoribus, ipse vero una cum suis restitutus, CXIX, 1038.

Ad Eudociam Augustam, rogat ut agat partes Ignatii apud imperatorem, CXIX, 1065.

Ad Clerum Constantinopolitanum, Photii damnatio, Gregorii episcopi Syracusani iterata damnatio, privatio eorum quos Photius ordinaverat, restitutio Ignatii, restituantur episcopi a Photio relegati, de sacris imaginibus, CXIX, 1074.

Ad senatores Constantinopolitanos, ut faveant causæ Ignatii et abstineant a communione Photii, CXIX, 1089.

Ad episcopos synodi Suessionicæ, Hincmarum graviter perstringit quod in causa clericorum dejectorum calide ac dissimulenter egerit, quodque Benedicti papæ litteras mutilas et corruptas proferre ausus sit, quare episcopos iterum convenire jubet, etc., CXIX, 1093.

Ad Wifadum clericum Rhemensem et socios, gratulatur de ipsorum restitutione, quam ratam habet, monetque ne injurias ultiscantur et ut Hincmaro præsertim reverentiam exhibeant, CXIX, 1112.

Ad nobiles Aquitanos, ut res Ecclesiarum, quas iniuste quoquomodo relinent, sine mora reddant, ac deinceps ab iisdem abstineant, CXIX, 1114.

Ad Carolum regem, ut caret a Lothario restitui ea quæ a Helletrude sorore sua Berengarii vidua abstulerat, CXIX, 1115.

Ad episcopos in regno Ludovici constitutos, monasterialibus disciplinis nullis subiciatur invitus, CXIX, 1120.

Ad Adonem, archiepiscopum Viennensem, de sententiis atque interdictis sedis apostolicæ, CXIX, 1121.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum, penitentia injuncta illi qui monachum presbyterum occiderat, CXIX, 1122.

Ad eundem, accusator et accusatus simul debent a se se, CXIX, 1125.

Ad Frotarium Burdigalensem, archiepiscopum, invasoribus

rerum ecclesiasticarum quæ penitentia sit imposita, CXIX, 1124.

Ad Joannem archiepiscopum Ravennatem, de illis qui uxoribus suis dimissis, ad alias nuptias transierat, CXIX, 1125.

Ad Adalwinum archiepiscopum Juvavensem, de vidua quam post assumptum sanctimonialium velamen ad nuptias redierit, CXIX, 1125.

Ad eundem, quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, CXIX, 1126.

Ad Salomonem episcopum Constantiensem, quod nemo damnandus sit nisi sponte confessus vel canonice convictus, CXIX, 1127.

Si homo aliquis duas spirituales commatres habere possit, de penitentia parricidarum et incestuosorum, de quodam matricida penitente, CXIX, 1127.

De clerico qui paganum occiderit, CXIX, 1129.

Quam nefarium sit consanguineis copulari, qui defendendo se paganum occiderit sacerdotali careat officio, de poena presbyteri qui diaconum percusserit, per plures alia decreta, CXIX, 1131, 1132.

De flagellatoribus et occisoribus episcoporum, ut presbyter homicida sacerdotali careat officio; ut si episcopus occisus fuerit, alter non subrogetur nisi eis detectis et punitis, CXIX, 1134.

Epistola ad Theutbergam reginam, eam arguit quod contra seipsam tædio victa scribat, negatque fieri posse quod suggerit, ut continentis studio conjugium dissolvat, nisi Lotharius maritus calibem quoque vitam promittat, CXIX, 1136.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, de Waldradæ excommunicatione tertio jam scribit; notat illorum desidia, et referri ad se jubet an Lotharius cum Theutberga converteretur, et quomodo eam tractet, CXIX, 1139.

Ad Carolum Calvum et alios, de Theutberga, CXIX, 1142, 1146, 1150.

Ad Hincmarum et ceteros episcopos in regno constitutos, exponit causas odii et invidiæ Græcorum adversus Ecclesiam Latinam; mittit illorum objectiones ut eas refellant, et quæ contra illos invenerint in Urbem transmittant, CXIX, 1152.

Ad Carolum Calvum regem, petit ut auxilio sit episcopis ad conventus habendos de negotio quod ipsis demandavit, CXIX, 1161.

Ad Ludovicum regem Germaniæ et alios, ut de iustitiam intercedere pro Theutgaldo et Gunthario, CXIX, 1161, 1163.

Conqueritur de Lothario, etc., CXIX, 1163, 1174.

Epistola ad episcopos legatos in Franciam missos, mittit ad eos commonitorium pro causa Theutberga, CXIX, 1179.

Epist. ad Carolum regem majorem, de conjugio Carli Junioris, CXIX, 1182.

Decreta, de constitutionibus Ecclesiæ, de consuetudine, de judiciis, de Romana Ecclesia et sede apostolica, de presbyteris, de clericis, de votis monasticis, de laicis, de ecclesiis, de baptismo, de penitentia, de matrimonio, de impedimentis matrimonii, de bellis, CXIX, 1167-1200.

PASCHALIS II, papa. — Ad Hildephonsum regem Hispaniarum, Didacum ab ecclesia S. Jacobi Compostellana canonice remotum esse, CLXIII, 53, 54.

Godino Oritano interdictum sub excommunicationis poena ne Brundusini episcopatus bona sibi vindicet, CLXIII, 54.

Bulla ad Ivonem episcopum Carnotensem, ne quis obente eo vel ejus successore quolibet domum episcopalem exspoliare, præsumat, CLXIII, 55.

Ivoni Carnotensi et Rannulpho Santonensi episcopis precipit ne concilii Claromontensis de monasteriorum siliis negligant, CLXIII, 56.

Bulla de unionem Ecclesiæ Arausicanæ ad Tricastinam, et aliæ pro dicta unionem, CLXIII, 58, 59.

Epistola ad archiepiscopos et episcopos Gallicæ, eos inflammas haberi decernit qui voto astricti Hierosolymitanæ protectioni se subdixerant, vel qui ab obsidione Antiochena inglorii recesserant; eis vero qui, peracta victoria revertuntur, sua restitui jubet, CLXIII, 45.

De destructione Ecclesiæ Compostellanae, vetat ne clerici Compostellani occasione Hierosolymitani itineris provinciam suam deserant, CLXIII, 45.

De Didaco electo Constantinopolitano consecrando, CLXIII, 63, 64.

Ad Velletranos, abrogat quæ a Guiberto contra eas instituta apud eos erant; eorum limites definit, CLXIII, 66.

Ad Henricum regem Anglorum, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 70.

Ad Didacum Compostellanum episcop., de reformandis moribus hujus Ecclesie deformibus, qui per bella in eam irrepserant, CLXIII, 79.

Ad Bernardum Toletanum, Giraldum Bracarensem, etc., illos jubet Romam ad synodum venire, CLXIII, 80.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscopum, de operam Anglicanæ Ecclesie restaurandæ, et Anglorum regem cum Northmanniæ comite conciliat, CLXIII, 80.

Petro episcopo Pictaviensi præcipit ut monasterio Cluniacensi satisfaciat de abbate S. Cypriani consecrato, eidemque monasterio satisfaciat de abbate Malleacensi jubet, CLXIII, 81.

Ad archiepiscop. Bracaren. et episcopos Compostell., et Tudens., Pelagi matrimonium non esse dirimendum, CLXIII, 87.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscop., ut se constanter gerat in tuenda Ecclesie Anglicanæ libertate, CLXIII, 90.

Ad Henricum Anglorum regem, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 91.

Ad Osbernium episcop., ne monachi prohibeantur habere in monasterio suo cimiterium ad sepeliendos suos, CLXIII, 95.

Bulla de fundatione monasterii Cheminonensis, CLXIII, 99.

Ad Ivonem episcopum et canonicos Carnotenses, vetat ne pro ecclesiasticis beneficiis munus accipiantur, nec ecclesiastica negotia ad sæculares deferantur, et firmat excommunicationem ab Ivone dictam de domibus ecclesie contiguis, CLXIII, 100.

Ad Anselmum Cantuariensem. Investituras regibus aliisque laicis magistratibus non esse concedendas, CLXIII, 105.

Ad eundem, de investituris ecclesiasticis, de clericorum filiis, de Gualensis episcopi causa, CLXIII, 106.

Ad Gerardum archiepiscopum Eboracensem, monet ut professionem Anselmo Cantuariensi juxta morem prædecessorum suorum faciat, CLXIII, 107.

Ad Robertum Flandrens. comitem, ut Leodienses schismaticos Henrico imperatori adhærentes Ecclesia expellat, CLXIII, 108.

Gundisalvo Mundinensi episcopo præcipit ut aut archiepiscopum Toletanum, apostolicæ Sedis legatum, causam dicat, CLXIII, 113.

Ad Henricum Angliæ regem, pro Anselmo Cantuariensi archiepiscopo investituræ ecclesiasticæ jure contra regem propugnante, CLXIII, 119.

Gebhardum Hirsaugiensem et cæteros catholicos abbates et monachos per Sueviam hortatur ut mala æquo animo ferant, et Gebhardum Constantiensem colant, Arnoldum Ecclesie Constantiensis invasorem excommunicationis munit, CLXIII, 121.

Ad Guelphonem ducem Baviaræ, Bertholdum ducem Sæviæ, etc., illos ad catholicam Ecclesiam revocat, CLXIII, 121.

Ad Gallos, solvit interdictum cui Eduensis episcopus Vizeliacensem Ecclesiam subjecerat, CLXIII, 122.

Ad Bertrannum comitem Tolosanum, eum increpat quod burgum S. Egidii invaserit et oblationes altaris tanquam populares merces exposuerit, CLXIII, 124.

Ad archiepiscopos et episcopos provinciarum Rhemensis, Senonensis ac Turonensis, ut Philippum regem et ejus pellicem a vinculo excommunicationis absolvant, CLXIII, 128.

Ad principes, milites et cæteros laicos per Hispaniam et Galliam, de illicita copulatione, CLXIII, 131.

Ad Stephanum abbat. et monachos S. Egidii, denuntiat se excommunicatum Bertrannum, comitem Tolosanum, et quosdam ejus milites nisi ab injuriis monasterio illatis desistant, CLXIII, 139.

Ad monachos et cæteros fideles S. Egidii, ne quis de altaris oblatione quidquam, invito abbate, distrahere vel fraudare præsumat, CLXIII, 139.

Gisle abbatissæ Romaricensi præcipit ut ab injuriis in monachos Calmosiacenses desistat, CLXIII, 140.

Eustachium comitem monet ut Lambertum episcopum Arelatensem manere in possessione altarium quorundam sinat, CLXIII, 140.

Ad Manassem, archiepiscop. Rhemens., de ecclesiis decem Lamberto restituendis, CLXIII, 141.

Ad Lambertum episcop. Atrebatens. de clericis quibusdam excommunicatione solutis, CLXIII, 141.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscop., excom-

municatos esse in concilio Lateranensi investiturarum in Anglia fautores, CLXIII, 151.

Roberto comiti de Mellentio, iram Dei minatur, si pergat Anglorum regi persuadere ut in causas investiturarum Romanæ Ecclesie repugnet, CLXIII, 151.

Ad Parisiensis Ecclesie clericos, Galonem Parisiensem episcop. effectum, a se discedentem, ipsis commendat, mittitque cum amplissima potestate, CLXIII, 157.

Ad Didacum episcop. Compostellanum, de ministris habendis, CLXIII, 170.

Ad Gundisalvum episcop. Minduniensem, significat se cognovisse archiepiscopos Bisancos, Trasmancos, Salagiam juris esse Ecclesie Compostellanæ; quos ne amplius vindicet præcipit, CLXIII, 170.

Ad Rothardum Moguntinum archiepiscop. de episcopis qui investiantur a regibus; item de iis qui schismatis tempore consecrati sunt, CLXIII, 174.

Ad clerum universum Gallicanum, Werneri invasionem in Sedem apostolicam narrat, CLXIII, 179.

Adamo abbati monachisque S. Dionysii interdicat ne præter Galoni episcop. Parisiensis licentiam pro sacramentis suscipiendis alios adeant antistites, CLXIII, 180.

Gisle abbatissæ Romaricensi, sub excommunicationis pena præcipit ut de vexandis monachis Calmosiacensibus desistat, CLXIII, 182.

Ad episcopos Galliarum, adversus interfectores abbatis Vizeliacensis, CLXIII, 196.

Ad Gebhardum Constantiensem et Olericum Palaviensem episcopos, non quoslibet excommunicatos esse vitandos, CLXIII, 197.

Ad Hugonem Cluniacensem abbat., vetat ne pedaticum quis vel aliud quiddam exigere possit ab his qui Clunia cum eunt vel inde redeunt intra terminos designatos, CLXIII, 201.

Ad Willelmum de Sabrano et alios Bertranni comitis Toletani socios, ad satisfactionem eos invitat sub pena excommunicationis quoad damna monasterio S. Egidii illata, CLXIII, 202.

Ad Ricardum Narbonensem archiepiscopum et provinciales episcopos; narrat Bertranni Tolosani comitis adulteria et illata monasterio S. Egidii damna, et hortatur ut cæteros ab auxilio et communione ipsius et sociorum ejus compescant, CLXIII, 203.

Ad monachos et Burgenses S. Egidii, denuntiat eis excommunicatum a se Bertrannum comitem Tolosanum, et mandat ut ab eodem sub excommunicationis pena abstineant, CLXIII, 207.

Ad Gebhardum Constantiensem episcop., reprehendit quod investit Henrici archiepiscop. Magdeburgensis consecrationi interfuerit, nec venerit ad concilium vocatus, CLXIII, *ibid.*

Ad Rothardum archiepiscopum Moguntinum, arguit eum de quibusdam excessibus ab eo commissis, utque in posterum ex ignorantia non erret, mittit ei quædam ex sacris canonibus excerpta, etc., CLXIII, 211.

Ad abbatem S. Pontii et Electensem, ne excommunicatos a Narbonensi episcopo suscipiant, CLXIII, 225.

Ad Hugonem abbat. Cluniacensem S. Wimeri abbatiam illi subiecit corrigendam; ejus abbates in perpetuum ab abbatibus Cluniacensibus constituantur, cuius monacho liceat ad Cluniacensem cœnobium transire, CLXIII, 225.

Ad Adelgotum Magdeburgensem archiepiscopum, citat eum ad Sedem apostolicam de excessu commisso rationem redditurum, CLXIII, 233.

Ad Brunonem Trevirensem archiepisc., committit ei absolutionem ab excommunicatione episcopi Leodiensis, CLXIII, 234.

Hugoni abbati Cluniacensi monasterium S. Germani Antistodorensis addicit, CLXIII, 235.

Lamberto Atrebatensi et Joanni Tarvannensi mandat, judicent inter canonicos Tornacenses et monachos S. Martini, CLXIII, 237.

Ad aliquot episcopos et abbates Gallie, de legatione Sedis apostolicæ commissa Girardo Engolismensi episcopo, CLXIII, 240.

Ad Eustachium episcopum Valentium et Leodegarium Vivariensem, ut Bertrannum comitem Tolosanum, ob ipsorum preces a vinculo excommunicationis absolutum, S. Egidii monasterium rursus spoliatum compescant, CLXIII, 242.

Ad Berengarium Forojuliensem et Leodegarium Aptensem episcopos, ut ab expugnando S. Egidii monasterio cum Tolosano comite cessent, CLXIII, 243.

Ad Didacum Compostellanum episcop., ut super altare beati Jacobi nemo celebret missam nisi episcopi vel septem cardinales, CLXIII, 244.

Episcopo Oscitano præcipit ut episcopo Barbastrensi de illis injuriis satisfaciat, CLXIII, 251.

Ecclesiam Virdunensis fratribus catholicis præcipit ut Richardum episcop. excommunicatum vitent, CLXIII, 253.

Abbatem et clericos archidiaconatus Guidonis hortatur ut Guidoni, dejecto per Richardum, Ecclesiam Virdunensis invasorem, obediant, CLXIII, 254.

Ad episcopos Anagninæ et Campaniæ, de canonizatione S. Petri Anagninæ episcopi, CLXIII, 261.

Ad Gebardum Constantiensem episcop., de communicationibus cum excommunicatis et quomodo suscipiantur hæretici, CLXIII, 265.

Ad Didacum episcop. Compostellanum, de ecclesia S. Michaelis Petro Capellano restituenda, CLXIII, 273.

Ad Petrum Pictaviensem episcop., Hugonem de Liriniaco communeat ut injurias monasterio S. Maxentii illas emendare non differat, CLXIII, 275.

Ad Leodegarium Vivariensem episcop., arguit eum quod ecclesiam S. Andeoli, canonicis S. Rufi ab eo traditam, eisdem a clericis suis auferri permittat, CLXIII, 280.

Ad Didacum Compostellan. episcop., monet ut Urraca regina, filia regis Castellæ, sub pœna privationis regni ab incestu, quem contraxit ineundo matrimonium cum Alphonso Aragoniæ rege, sibi in tertio gradu consanguinitatis conjuncto desistat, CLXIII, 280.

Ad Pontium abbatem et Cluniacenses monachos, reprehendit quod chrismum in monasterio suo consecrari fecerit, CLXIII, 281.

Ad clerum et plebem Arelatensem, ut in locum Gibellini episcopi sui, Hierosolymam translati, alium eligant, CLXIII, 282.

Henrico regi ab episcopis et abbatibus reddi regalia jubet, CLXIII, 283.

Henricum imperatorem rogat ut Ecclesiæ Ariminensis ablata bona restitui jubeat, CLXIII, 288.

Ad Ralduinum Hierosolymitam regem, decernit ut ad ampliandos fines Hierosolymitanæ diocesis omnes urbes quas subegerit, Hierosolymitano tanquam metropolitano subiciat, CLXIII, 289.

Ad Joannem Tusculanum et Leonem Vercellensem episcopos et cardinales, concessionem investiturarum imperatori factam se cassaturum et irriturum promittit, CLXIII, 290.

Ad Guidonem Viennensem episcop., investituram clericorum regibus adimendam, CLXIII, 292.

Ad clerum et populum Atrebatensem, prohibet Atrebatensem Ecclesiam Cameracensi subijci, CLXIII, 297.

Ad Baldricum episcopum Noviomensem et Tornacensem, ne monasterii S. Martini fratres vexari a clericis Tornacensibus sinat, CLXIII, 310.

Episcopos et principes Hispaniæ hortatur ut ecclesiarum subversionibus, cadibus, rapinis et incendiis finem imponant, CLXIII, 321.

Ad Tornacensis Ecclesiæ clericos, proprium eis concedit habere episcopum, excusso Noviomensis jugo, CLXIII, 332.

Ad duodecim arbitros Atrebatenses, ut litem clericorum Atrebatensis Ecclesiæ, et monachorum S. Vedasti, absque partium studio definiant, CLXIII, 333, 336.

Ad Joannem Morinorum episcopum, de conservanda monasterii S. Bertini Sithiensis libertate, CLXIII, 310.

Ad Laurentium abbatem Sancti Vitoni, ut nullam obedientiam, nullamque communionem clericis Virdunensibus imponat, CLXIII, 335.

Didacum episcop. Compostellanum hortatur ut pacem restituendam operam det, CLXIII, 336.

Ad Bonum juniorem Rheginum episcop., qui ex compatre vel commatre post susceptos filios de fonte nati fuerint, conjungi non possunt, CLXIII, 369.

Ad Terranenses clericos, qui uxores relinquere noluerint, officiis et beneficiis esse privandos, CLXIII, 369.

Bernardo Toletano archiepiscopo injungit ne quid adversus Burgensem molitur antistitem, CLXIII, 376.

Ad canonicos Lugdunenses interdictionis sententiam ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo latam in ecclesias monasterii Saviniacensis rescindit et concordiam ab episcopo Matisconensi super castello de Varenis factam servari præcipit, CLXIII, 370.

Ad Cantuariensem, de translatione Radulphi a Rossensi se se ad Cantuariensem, CLXIII, 376.

Ad Henricum regem et episcopos Angliæ, reprehendit quod inconsulto pontifice multa perperam agant, CLXIII, 378.

Ad Guidonem archiepiscopum Viennensem, Sedis apostolicæ legatum, ut liti quæ est inter Bisuntinos canonicos et S. Stephani finem imponat, CLXIII, 380.

Gonsalvo episcopo Comubriensi præcipit ut ad Mauri Bracarensem obsequium redeat, CLXIII, 390.

Ad Vitalem abbatem Saviniacensem, permittit Saviniacensibus fratribus ut tempore interdicti divina celebrent Officia, CLXIII, 397.

Ad clerum et populum Florentinum, innocentem eorum episcopum declarat, eius calumniatores officiis ac beneficiis privat, CLXIII, 397.

Ad archiepiscopos, episcopos, et clerum Angliæ, significat se mittere Anselmum Sancti Sabbe abbatem, legatum in Angliam, ut synodales conventus esleiret, CLXIII, 407.

Ad Ecclesiam Hierosolymitanam et regem et populum, significat Arnulphum patriarcham, cui legatus suus officio pontificali interdixisset, a sede restitutum, CLXIII, 408.

Ad Angustianæ Ecclesiæ clerum, episcopum suum de adulterio accusatum a se nundum esse absolutum, CLXIII, 412.

Ad canonicos S. Mariæ in Portu Ravenatis, ut regulam a Petro canonico exaratam observent, CLXIII, 411.

Ad Henricum regem Angliæ, in causa Turstani Eboracensis archiepiscopi absque judicio e sua ecclesia ejici, CLXIII, 420.

Ad Fridericum archiepiscop. Coloniensem, approbat excommunicationem regis ab eo factam, et ut Romanæ Ecclesiæ subveniat hortatur, CLXIII, 423.

Conanum Britannorum comitem hortatur ut cognatos monachos Rotonenses ut Bellam insulam monachis Temperelegiensibus restituant, CLXIII, 427.

Ad Guillelmum comitem Nivernensem, ut Viziellense monasterium quietum ac liberum esse sinat, CLXIII, 427.

Ad canonicos Sancti Martini, quidquid fidelibus offer Ecclesiæ oblationis nomine continetur, et a secularibus possideri non debet, CLXIII, 436.

Excommunicatur qui per laicos ecclesias obtinet, CLXIII, 438.

Statutum de sepulchris et defunctorum voluntatibus, CLXIII, 438.

Ad Victorem Bononiensem, absque episcoporum consensu, episcopalia jura monachi non usurpet, CLXIII, 439.

Ad Conradum archiepiscopum Salzburgen., ut de causa abbatis S. Emmerammi Simonis accusati agnoscat, CLXIII, 440.

De Ratisbonensi episcopo obedientiam Romanæ Ecclesiæ denegante, CLXIII, 441.

Ad Henricum Ratisbonensem episcopum, ut abbas S. Emmerammi restituat, alioquin, se noverit interdictum, CLXIII, 441.

Ad Petrum Cluniacensem abbatem, de non permittenda communione intincta, CLXIII, 442.

PAULUS I, papa. — Nonnullas habet epistolas scriptas Pippino regi et aliis, quæ omnes gratulariæ sunt, gratiarum laudibus repletæ, et ad promovendam quædam Romanæ Ecclesiæ gloriam variis modis hortantur, LXXII, 1136-1190.

PELAGIUS I, papa. — Epistola ad Narsetem, hortatur ut legatis auxilium præstet ad episcopos Ecclesiæ perturbatores corrigendos, LXXIX, 393.

Eundem monet ut schismaticos coerceat, LXXIX, 391.

Ad Narsetem patricium, schismaticos a quibus fuerat injuste communione interdictus, reprimat, LXXIX, 397.

Ad episcopos Tusciæ, ipsos ob schisma reprehendit, LXXIX, 398.

Ad universum populum Dei, de fide catholica, LIII, 599.

Ad Childebertum regem, anathema dicit iis qui de fide aliter sentiunt quam in epistolis Leonis et in concilio Chalcedonensi continentur, etc., LXXIX, 402.

Ad Sapaudum Arelatensem episcopum, vices suas illi in Gallia delegat, etc., LXXIX, 403, 406.

Ad Childebertum regem, mittit confessionem fidei suæ, monetque ut caveat ne qua in Galliis per hæreticos excitari discordia sinat, LXXIX, 408.

Patrem et Filium unum esse Deum probat, LXXIX, 419.

PELAGIUS II, papa. — Epist. ad Gregorium discipulum, ut ab imperatore auxilium contra Longobardos sibi impetret, LXXII, 703.

Ad Aunacharium episcopum Antissiodorensis, regem Francorum fidem orthodoxam commendat, hortaturque ut illis suadeat, ne cum Longobardis fœdus habeant, etc., LXXII, 703.

Ad Joannem episcopum Constantinopolitanum, eum arguit qui universalis episcopi nomen sibi vindicabat quod de causa generalem synodum convocaverat, LXXII, 738.

Reprobat episcoporum de una ad aliam ecclesiam transitus, Ecclesiæ utilitate id non expositulante, LXXII, 749.

Ad episcopos Italiae, episcopos summo in honore esse habendos, nec posse a quolibet accusari, I, XLII, 755.

Ad episc. Germaniae et Galiae, novem praefationes, inter missarum solennia decantandas a Romana Ecclesia recipi, LXXII, 758.

SERGIUS III, papa. — Epistola ad Ancelium Uecticensis episcop., et significat Formosum papam a se damnatum, CXXXI, 272.

Bremensis Ecclesiae iura vindicat, CXXXI, 974.

SERGIUS IV, pap. — Amaticum Aquensem archiepiscopum ob vexatum Montis-Majoris monasterium redarguit, CXXXIX, 1521.

SILVERIUS, papa. — Epistola ad Vigilium pseudopapam, Vigilio ambitionem Sedis apostolicae et Simonis crimen admissum exprobat, eumque sententia anathematis condemnat, LXVI, 85.

De falsis testibus contra episcopum non sumendis, vel suscipiendis, LXVI, 86.

SILVESTER II, papa. — De electione Theotardi in episcopum Anticenisem, CXXXIX, 274.

Sacram coronam Stephano Hungarorum duci mittit quem regio quoque nomine coronat, variisque concessis privilegiis, Strigoniensem ecclesiam regni metropolim instituit, CXXXIX, 274.

Epistola ad Azelium Laudunensem episcopum, ipsum de multis criminibus accusatum ad proximam synodum Romae evocat, CXXXIX, 277.

Epistola ad Ottonem III imperatorem quibus significat se episcopo Ticinensi commendasse monasterium monialium Ticinensem quod Senatoris appellatur, ipsumque rogat ut huiusmodi constitutionem confirmet, CXXXIX, 285.

SIMPLICIUS, papa. — Epistola ad Zenonem Hispanensem episcopum, de commissa illi vice sedis in omnibus Hispaniarum ecclesiis, Hispanensem episcopum virum optimum Sedis apostolicae vicarium constituit, LVIII, 55.

Epist. ad Joannem Ravennatem episcopum, reprehendit Joannem quod Gregorium adhibita vi episcopum ordinasset, cui ut Mutinensem Ecclesiam nullam causam cum eo (Joanne) habiturus gubernet, praecipit, LVIII, 55.

Epist. ad Florentium, Equitium et Severum episcopos, Gaudentius Ausoniensis episcopus, ob illicitas ordinationes factas, munere sacerdotum et triplici parte redditum ecclesiae privat, LVIII, 57.

Epist. ad Zenonem Augustum, rogat ut Timotheum Aelurum, qui Alexandriam sedem iterum occupare, et clam Constantinopoli suas haereseis disseminare conabatur, regia potestate cohibeat, LVIII, 58.

Scribit Acacio ut omni conatu obsistat Timotheo ne concilium universale, quod ille apud imperatorem agebat, habeatur, LVIII, 41.

Commendat Acacium quod Timotheo Aeluro nulla ecclesia Constantinopoli paluerit, hortaturque eundem ut imperatorem moneat ne Chalcedonensis concilii statuta violari permittat, LVIII, 42.

Epist. ad presbyteros et archimandritas Constantinopolitanos, clericorum ac monachorum Constantinopoli degentium fidei constantiam commendat, cum Timotheum ad communionem non admisserint; illumque ut saepe damnatum ostendit non audiendum, LVIII, 43.

Epist. ad Zenonem imperatorem, gratulatur ei de recuperato imperio, hortaturque ut Alexandrinum episcopum sedi suae restituat et Leonis et Chalcedonensis concilii decreta servari faciat, LVIII, 44.

Epist. ad eundem, gratias agit Timotheum Alexandrinæ Ecclesiae restitutum, eumque rogat ut Petrum rju deum Ecclesiae perturbatorem ejici jubeat, LVIII, 48.

Epist. ad eundem, scribit Timotheum Alexandriae catholicum episcopum a se ventam petiisse, quod Dioscori nomen inter altaria timore ductus recitasset, et se ad imperatorem litteras dedisse ut Petrum dictae Ecclesiae perturbatorem procul arceat, LVIII, 49.

Epist. ad Zenonem imperatorem, hortatur ut Timotheum Alexandrinæ Ecclesiae sua opera restitutum protegat, et ut Petrum ejusdem Ecclesiae perturbatorem procul arceri jubeat, LVIII, 49, 51.

Epist. ad eundem, laudat imperatoris sollicitudinem in his puniendis qui Antiochia in episcoporum caedes conspiraverunt, dolet suas ad Acacium litteras executioni non fuisse mandatas et Antiochenae Ecclesiae antistitis electionem, Niceni concilii non observato decreto factam approbat, LVIII, 51, 55.

Epist. ad Acacium, conqueritur una cum imperatoris litteris ab eo litteras non accepisse, et imperatorem Petrum haereticum in Alexandria episcopum petere, dum ipse paratus esset Joannem confirmare, demum precatur ut imperatorem moneat, ne haeretico jam damnato favere velit, LVIII, 56.

Epist. Simplicii ad Zenonem imperatorem, mirari se ait Acacium de Alexandrinæ Ecclesiae vexationibus nequaquam monuisse, hortaturque ut imperatori insinuet ut eidem Ecclesiae pax optata reddatur, LVIII, 59.

SIRICIUS (S.), papa. — *Decreta.* — Constitutum contra omnes haereseis, fermentum ab episcopo presbyteris missum, Manichaei in exilium pulsati; Manichaei ne cum fidelibus communionem percipiant; iidem conversi in monasteriis probentur, in exitu vitae vaticum percepturi, XIII, 1128.

Epistola ad Himerium Tarraconensem episcop. Haereticos in Ecclesia recipiendi modus, baptismi percipiendi tempora ac ritus, quibusuam baptismus statim conferendus, apostatae a corpore Christi abscondendi, sed penitentibus non neganda in fine vitae venia, nemini licet alterius spousam uxorem ducere, qui plectendi monachi aut moniales castitatis propositum temerantes, clericorum incontinentia, Veteris Testamenti auctoritas frustra praetenditur, sacerdotes et diaconi insolubili continentiae lege constringuntur, lapsi ex ignorantia servatur honor non aliis, XIII, 1133-1140.

Dignus sacerdos aut diaconus non ordinetur, ordinandorum aetas, quod clericus qui secundam uxorem duxerit, deponatur; quae feminae cum clericis habitare debeant, de monachorum promotione ad clerum, clerico nulli conceditur agere penitentiam, de penitentibus, vel bigamis, seu viduarum maritis, ut non permittantur ad ordinem clericali admitti, XIII, 1141-1145.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem episcopum, ut nullus in Illyrico episcopum sine Anysi consensu ordinet, XIII, 1148.

Epist. ad episcopos Africae, Siricius, cum synodo ubi edisseruit quanta episcopis cura esse debeat de Ecclesiae munditie, praecepta vetera a nonnullis jam neglecta restaurare studens statuit qualiter ordinandi episcopi, ne clericus viduam ducat uxorem, nec ad clerum admittatur qui viduam duxerit, aut qui post remissionem peccatorum cingulum militiae saecularis habuerit; ne ex aliena ecclesia clericum quis ordinet; item de abjectis non suscipiendis; de recipiendis Novatianis et Montensibus qui ad Ecclesiam redeunt; de continentia sacerdotum et levitarum; ut iudicium misericordiae non desit, XIII, 1155.

Epist. ad diversos episcopos, ut indignus nullus efficiatur episcopus, ut ignotis sacerdotum non detur, ut neophyti, vel laici sacerdotes non fiant, XIII, 1161.

Epist. ad diversos episcopos adversus Jovinianum haereticum et alios, Joviniani ac sociorum perversam doctrinam publice prodit, ejusque praecipuos auctores nominatim damnatos, denuntiat, XIII, 1168.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem aliosque Illyrici episcopos, de Bonoso sententiam rogatus, non vult dicere, sed quos Capuana synodus et iudices delegerat, munere suo defungi jubet, illum interim ob errorem de Mariae filijs merito reprehensum atque horrore fuisse confirmat, XIII, 1176.

Canones. — Veritatis scientiam quaerendam, preclius ad eam perveniri: mutatione traditionum in haereseis incurri; quaestionibus propositis redduntur rationes, XIII, 1181.

De virgine velata quae propositum mutavit, quid iudicandum; quid de puella nondum velata, quae a proposito item excedit; episcopos, presbyteros ac diaconos continentiae legi obstringi; idolorum cultores demoniis litaturi, continentiam sibi imperabant; qui baptizati in fornicationem lapsi sit ad clerum non esse admittendum, XIII, 1182-1187.

Ut una fides et una traditio sit; extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, diaconis non concessa eadem licentia; sororem uxoris suae non licere ducere uxorem; eos qui jus saeculi exercuerunt ad altaris ministerium admittendos non esse; Simoniaci labes et gratia popularis in electionibus cavendae; avunculi sui uxorem ducere non licere; ne laici ad episcopatum provehantur, ne migretur de ecclesia ad ecclesiam, ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, XIII, 1187-1193.

In alieno territorio ordinationes celebrare non licere; ne laici ab episcopo suo excommunicati ab alio in clerum promoveantur, XIII, 1193-1194.

STEPHANUS II, papa. — Epistola ad Pippinum regem Francorum, gratias agit de promissis per Droctegandum abbatem, qui a Pippino missus ad Stephanum papam fuerat, is in Franciam venire se velle significasset, LXXXIX, 993.

Epist. ad proceres Francorum, ut ipsius apud Pippinum regem petitioni faveant, eique in suscipienda Ecclesiae causa operam suam conferant, LXXXIX, 995.

Epist. ad Pippinum, eiusque filios reges, Constante Aistulpho civitas restituere novisque infestationibus Ecclesiam vexante, regem obtestatur ut opem ferat, et donationem Sancto Petro promissam reipsa implere studeat, LXXXIX, 996.

Epist. ad Pippinum regem, Romana urbe ab Aistulpho et Longobardis obsessa, lacrymabiles litteras scribit, quibus opem a Pippino iterum votis omnibus implorat, LXXXIX, 999.

Epist. ad Francos, ab eisdem implorat subsidium contra Longobardos, LXXXIX, 1004.

Epist. ad Pippinum regem, gratias agit ob Urbem liberatam, collatumque in Ecclesiam Romanam beneficium; de Aistulphi regis morte et Desiderio ejus successore; orat ut reliquas exarchatus et Pentapolis civitates nondum redditas a Desiderio juxta fidem ab eo datam restitui jubeat, LXXXIX, 1007.

Epist. ad Pippinum regem, Carolum et Carolomanum, ut Aistulphum Longobardorum regem, qui juramentum restituendi civitates et loca sibi donata violavit, cogant justitiam facere de promissis, LXXXIX, 1011.

Decreta. — De eo qui, abjecta ancilla, uxorem ingenuam duxit; si alter conjugum debitum reddere non possit; de eo qui uxorem habet in patria et in alia regione versatur; si quis commatrem de baptismo vel confirmatione duxerit; de virginibus non velatis, si nuperint; de monachis et nonnis si nuptias ineant, de vidua quæ, suscepto velo, postea nubit; si sanus vir leprosam duxerit uxorem; de eo qui nesciens a quo sit ordinatus, missas fecit et baptizavit, tum postea dimisso officio, uxorem duxit, LXXXIX, 1024-1026.

De presbytero qui, cum deesset aqua periclitantem infantem vino baptizavit, an liceat aqua concha vel manibus infusa baptizare; de presbytero qui baptizavit, nesciens Symbolum nec orationem Dominicam, nec psalmos, et an ipse ordinatus esset; de presbytero qui baptismi formulæ quædam adjecit, et nescit utrum episcopus fuerit qui eum ordinavit, LXXXIX, 1026-1027.

De episcopis accusatis et condemnatis; de presbyteris et diaconis accusatis; de presbytero cujus crimen quod ante ordinationem admiserat innotuit, de coma clericis aut monachis non laxanda; de femina, quæ alteri nuperat, cum eius vir in aliena provincia falso mortuus putaretur, LXXXIX, 1038.

STEPHANUS III, papa. — Epistola ad Bertradam reginam Deo sacram, ut remuneret Itherium quem narrat in Benevento ducatu strenuam pro Ecclesiæ utilitatibus operam navasse, LXXXIX, 1248.

Epist. ad Bertradam reginam et ad Carolum regem, de Christophoro et Sergio filio ejus, qui cum Dodone et cæteris Francis Stephanum papam interficere consilium, LXXXIX, 1249.

Epist. ad Carolum et Carolomanum reges, gratulatur eis quod ad fraternam concordiam reconciliati sint; petit ut Longobardos cogant ea reddere quæ de patrimonio Ecclesiæ invaserunt, LXXXIX, 1251.

Ad eisdem, obnixæ conatur dissuadere ne alter ipsorum Desiderii filiam uxorem ducat, neve sororem suam Gisilam Desiderii filio elocent in matrimonium, LXXXIX, 1255.

STEPHANUS V, papa. — Epistola ad Basilium imperatorem, eum ob defensionem Photii redarguit, et contumelias maximo Pontifici objectas refellit, CXXXIX, 785.

Epist. ad episcopos Orientales, ipsis pro ordinatione Stephani patriarchæ Constantinopolit. dispensationem petentibus, eo quod a Photio diaconus ordinatus fuisset, respondet et alteram informationem petit, CXXXIX, 795.

Epist. ad Dominicum Ravennatem archiepiscopum, significat se consecrasse Placentinis episcopum; in nihilo tamen velle se juri Ravennatensis metropolitani officere, CXXXIX, 796.

Epist. ad clericum et populum Placentinum, dat illis pontificem Bernardum, commendat submissionem metropolitano Ravennati, CXXXIX, 799.

Epist. ad Amelium Uticensem episcopum, declarat Gisbertum Nemausensem episcopum excommunicatum nisi nisi respiscat, CXXXIX, 804.

Epist. ad Gisbertum Nemausensem episcopum, monet ut nullam vim inferat monasterio S. Agidii, CXXXIX, 804.

Epist. ad Robertum, respondet qua ratione ad ordines ecclesiasticos sit promovendus clericus cui digitus abscissus est, CXXXIX, 805.

STEPHANUS I, papa. — Epistola ad Gervasium archiepiscopum Rhemensem: pro religione fortiter agentii auxilium pollicetur, Bituricensis archiepiscopi causam in aliud tempus differri, in Urbem ad synodum cum suffraganeis suis cum erocat, CXLIII, 869.

SYMMACHUS, papa. — Epistola ad Bonum Arelaten-

sem episcopum, ut ipse et episcopus Viennensis Romanos certos homines mittant, qui de ipsorum contrarietate instr. cti Sedis apostolicæ alleganda suggerant, LXII, 49.

De electo episcopo Aquileiensi cujus præbet electioni assensum, LXII, 49.

Epist. ad Bonum Arelaten. episcop., rescissis iis quæ Anastasius decessor in Viennensi controversia innovavit, antiqua Sedis apostolicæ decreta jubet observari, LXII, 50.

Epist. ad Casarium Arelaten. episcop., ut res Ecclesiæ non alienentur, ut nullus honorem præmiis accipiat, ut latet per gradus ad sacerdotium provehantur, ut raptores viduarum, vel virginum, ab Ecclesiæ communione peccantur, ut viduæ vel virginis continentiam professæ non nubant, ut nullus per ambitum ad episcopatum accedat, LXII, 51, 53.

Epist. ad episcopos Galliæ, confirmat divisionem provinciarum inter Viennensem et Arelatensem Ecclesiam a Leone papa constitutam, LXII, 64.

Constitutum de abroganda lege Odoacris regis repugnante libertati ecclesiasticæ in electione pontificis, et de rebus Ecclesiæ conservandis, LXII, 72.

THEODORUS I, papa. — Epistola ad Paulum patriarcham Constantinopolitanum, eum arguit duplici de causâ, primum quod ecchesis Heraclianæ chartam publicis in locis a Pyrrho suspensam non sustulerit; deinde quod Pyrrhi qui patriarchatum odio compulsus abdicarat, adhuc superstilis et nondum damnati sedem occupavit, quare synodum coram apocriariis suis convocari jubet, ut illius causa examinetur, etc., LXXVII, 75.

URBANUS II (S.), papa. — Salzburgensem atque episcopos de sua in summum pontificem electione certum facit, hortaturque ut viriliter pro Ecclesia certent, CII, 243.

Hugoni abbati Cluniacensi nuntiat pontificatum sibi delatum, rogat ut ad se veniat, CII, 284.

Ad Viennenses episcopos, etc., de Viennensi archiepiscopo eligendo, cum hæc metropolis jam diu pastore esset destituta, CII, 285.

Ad Lanfrancum Cantuariensem archiepiscop., de Ecclesiæ angustiis et de suscepto pontificatu, CII, 286.

Epistola ad Hedefonsum Galleciæ regem, Toletanæ Ecclesiæ Saracenis ereptam gratulatur, CII, 289.

Archiepiscopos Hispaniæ monet de restitutione primatus Toletani, CII, 290.

Ad Pistoriensem et Rusticum Vallis Umbrosæ abbates, de Wezelone Moguntino archiepiscopo ob Simoniam deponit, CII, 294.

Epistola ad episcopos Germaniæ, illis indicat pro excommunicatis qui homines habendi sunt, CII, 299.

Ad Eliam episcop. Barensem, de reliquiis S. Nicolai translatione et de Barensis Ecclesiæ dignitate et juribus, CII, 307.

Epist. ad Ragnerium S. R. Ecclesiæ presbyterum et legatum, illum inter episcopum Barcinonensem et abbatem S. Pontii Tomeriemsem judicem constituit, CII, 314.

Epist. ad Flotardum Tomeriemsem abbatem; hortatur ut de illatis archiepiscopo Narbonensi injuriis satisficiat, CII, 315.

Archiepiscopum Viennensem commendat et præcipit ut ea restituantur quæ de bonis Ecclesiæ Viennensis Ariaklus præpositus dissipaverat, CII, 316.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Arelatensis, illis significat extorta ex Guibellino episcopo juramenta irrita se facta esse, quem qui ceperint, eos infames declarat, CII, 317.

Epist. ad Richertum, archiepiscopum Senonensem; Ironem, episcopum Carnotensem illi commendat; Gaudredum, si invadere episcopatum tentaverit, anathematizatum declarat, CII, 326.

Epist. ad Romualdum Monopolitanæ Ecclesiæ episcopum: ex concilii Beneventani sententia episcopatum Monopolitanum non Ecclesiæ Brundusina; sed Romanæ sedi subjectum declarat, CII, 328.

Corsicam insulam sub Gregorio VII in pristinam Ecclesiæ Romanæ ditionem redactam, Daimberto episcopo Pisano et ejus successoribus committit, CII, 330.

Epist. ad Berengarium Ausonensem episcopum, eum constituit Tarraconensem archiepiscopum, CII, 331.

Ad Vallis Umbrosæ et Camalduli priores ne a comitibus Pisanis se alienent, CII, 333.

Episcopum Constantiensem, quæ res et comites hortatur ut abbatem monasterii S. Salvatoris Schaflhausen tueantur contra Tatonem, donatum monasterio prædium auferre conantem, CII, 336.

Epist. ad Berengarium Tarraconensem archiepiscopum, monet ne in erigenda ecclesia Tarraconensi negligenter agat, utque primati, archiepiscopo Toletano, nunc suo

in Hispania universa et in Narbonensi provincia constituto vicario obediat, *CLi*, 546.

Epist. ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem et suffraganeos ejus, illos reprehendit quod a rege et uxorem dimitti et alteram duci passi sint, *CLi*, 554.

Epist. ad Robertum Flandriae comitem, ut a vexandis clericis abstinere, *CLi*, 556.

Ad clerum et populum Atrebatensem, ut excusso jugo Cameracensis episcopi, episcopum eligant a metropolitano consecrandum, *CLi*, 556.

Epistola ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, mandat ut quem clerici populusque Atrebatensis elegerint episcopum consecret, *CLi*, 557.

Ad Anselmum Mediolanensem archiepiscopum, de reconciliatione lapsorum, *CLi*, 558.

Guemero Merseburgensi conceditur, ut clericus qui lapide jacto puerum interemerat, suscepta sempiterna poenitentia, in suo ordine permaneat, *CLi*, 558.

Ut Albertus Metens. episcop. in sacerdotem quemdam dignitatem Simoniacae adeptum mansuetudine utatur, *CLi*, 558.

Epist. ad principes et populum Dolensis Ecclesiae, ut ablata Dolensi Ecclesiae bona restituant, *CLi*, 559.

Ad clerum et populum Ambianensem, illos jubet Gerewino episcopo de Simonia purgato obedire, *CLi*, 562.

Statuit ut qui diebus certis monasterium S. Mariae adierint peccatorum absolutione fruantur, *CLi*, 565.

Epist. ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, illum vituperat quod electum Atrebatensem nondum consecraverit, *CLi*, 566.

Epist. ad Raynaldum abbatem S. Cypriani Pictaviensis, curam ei demandat colligendae pecuniae in subsidium Romanae Ecclesiae, *CLi*, 569.

Syracusana Ecclesia, a Rogerio comite ejectis Agarenis confirmatur, indicta pona excommunicationis contra eam quomodolibet perturbantes, *CLi*, 570.

Super Arragonum regem, qui neptem suam cuidam militi se daturum sub fidei promissione firmaverat, canonium proferit capitulum, *CLi*, 575.

Epist. ad Saxones catholicos, nuntiat se Halberstensem electum consecrasse, neglecto Moguntino metropolitano ob schisma, *CLi*, 578.

Ad clerum et populum Halberstensem: laudat quod episcopo in schisma delapso alium loco ejus elegerint, quam electum approbat, *CLi*, 576.

Epist. ad Fulconem episcopum Belvacensem, multa et gravia recenset capitula quibus accusabatur; praecipit ut purgandi sui causa aut ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem aut ad sese accedat, *CLi*, 578.

Ut Lamberto Atrebatensi episcopo deinceps obediat, *CLi*, 582, 583.

Epist. ad Guillelmum Pictaviensem comitem, hortatur ut ablata monasterio Vindocinensi reddat, *CLi*, 581.

Sententia de subjectione Dolensis Ecclesiae ad Turonensem, *CLi*, 585.

Epist. ad universos episcopos per Britanniam constitutos, confirmat sententias aliorum summorum pontificum, praecipitque eis ut Turonensi archiepiscopo tanquam metropolitano pareant, *CLi*, 587.

Ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, quod Fulconem Belvacensem episcopum coram se purgatum a crimine iterum purgari voluerit, queritur, *CLi*, 588.

Epist. ad Durannum Arvernorum episcopum, mandat ut a canonicis Billiomensibus cenobium S. Lupi restitui monachis Cluniacensibus jubeat, *CLi*, 592.

Epist. ad Guillelmum comitem Tolosanum, illum de expulsi abbatibus Moissiacensi et Lezatensi objurgat, *CLi*, 592.

Epist. ad episcopum Caturcensem, mandat ut, expulso Hualdo Ausquelinum in monasterium Moissiacense reduct, *CLi*, 593.

Epist. ad Godefridum Lucanum episcopum, quod non sint homicidae existimandi qui excommunicatos zelo Ecclesiae occiderint, *CLi*, 594.

Epist. ad Robertum Flandrensiem comitem et ejus optimates: hortatur ut Lambertum episcop. Atrebatensem, in recuperandis Ecclesiae possessionibus adjuvet, *CLi*, 406.

Decretum quo statuit ut Ecclesia Aransicana post Guillelmi episcopi mortem conjungatur cum Ecclesia Tricastinensi, *CLi*, 416.

Litterae apostolicae quibus instituta a Petro Carcassonensi episcopo clericorum regularium normam in Ecclesia S. Nazarii et aliis confirmat, *CLi*, 418.

Cantuariensis Ecclesiae canonici confirmantur in professione vitae regularis quam recens professi erant, *CLi*, 423.

Confirmatur disciplina regularis canonicorum Avinionensis Ecclesiae, etc., *CLi*, 426.

Epistola ad Guarnierum de Castellione. Illi sub excommunicationis poena praecipit ut Lambertum, episcop. Atrebatensem in itinere ad synodum captum dimittat, *CLi*, 429.

Decretum de primatu Lugdunensi, *CLi*, 438.

Epist. ad Ademarum Engolismensem episcop., ut monachos S. Eparchii per censuram excommunicationis obedire compellat abbati S. Joannis Angeriacensis, *CLi*, 445.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiae Rhemenensis, ut Manassi in locum Rainaldi archiepiscopi defuncti successore, obediant, *CLi*, 445.

Epist. ad Philippum Catalaunensem episcop., commendat ei et fratri ejus Hugoni comiti Campaniae monachos S. Vitoni Virtunensis ab Ecclesia S. Nicolai in Silva Lugolli per parochianos ejus ejectos, *CLi*, 447.

In concilio Turonensi controversiam inter canonicos S. Martini et monachos Cormeriacenses componit, *CLi*, 456.

Epist. ad canonicos S. Martini Turonensis, contra Simoniacos, *CLi*, 457.

Epist. ad Francorum episcopos de rege excommunicato non absolvendo, *CLi*, 460.

Adversus clericos qui cimiterium S. Orientii violaverant, *CLi*, 464.

In concilio apud Nemausum, abolito Gregorii VII praecipto, monasteria Frigiacense et Comchenne uniri vetat; utrumque monasterium gubernari a proprio abbate jubet, *CLi*, 469.

Epist. ad Colomannum Hungariae regem, adversus Guibertum antipapam, vel Clementem III, *CLi*, 480.

Epist. ad Genebhardum episcop. Constantiensem, ut a Reitenbuchensibus quemdam monachum Scaflusensibus monachis restituendum curet, *CLi*, 482.

Epist. ad Bononienses, eorum fidem laudat, omnibus qui bello Hierosolymitano interfuerint, peccatorum veniam proponit, *CLi*, 485.

Epist. ad Alexium Constantinopolitanum imperatorem, de expeditione in Terram Sanctam et de cruce suscipienda, *CLi*, 485.

Canonum contemptores excommunicandos esse, *CLi*, 485.

Monasterium Glanvillense monachis Fossatensibus adjudicatum restituit, *CLi*, 489.

Adversus clericos qui cimiterium S. Orientii violaverant, *CLi*, 494.

Salmoriaci pagus Ecclesiae Constantinopolitanae assignatur, *CLi*, 494.

Epist. ad Hugonem Lugdunensem archiepiscopum, ut Aqueensem archiepiscopum primati suo Narbonensi archiepiscopo obedire compellat, *CLi*, 496.

Epist. ad Bernardum Bononiensem episcop., commendat fratres quosdam ab haereticis invite ordinatos, *CLi*, 500.

Ad Petrum Oscensem episcop., Oscensem Ecclesiam caput Jacensis Ecclesiae constituit, *CLi*, 502.

Willelmo regi Anglorum scribit ut res Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, liberas in regno suo faciat, ac de suis omnibus illum revestiat, *CLi*, 506.

Alphano Salernitano archiepiscopo ejusque successoribus Acherontinae et Consentinae provincialium primatum assertit, *CLi*, 507.

Ad episcopum Magdeburgensem, ne vacillet, sed rectae causae insistat, hortatur, *CLi*, 518.

Epist. ad Ebredunensem, Vapincensem et Dintensem episcopos; antequam reconcilientur, fidelitatem excommunicatis nullus servare cogitur, *CLi*, 521.

Ad Rotgerium Suessionum episcop., ut in parochianis ecclesiis canonici regulares ordinentur, *CLi*, 521.

Petronium episcop. Legionensem, ex matre non legitima editum, ab hujus peccati vinculo absolvit, *CLi*, 527.

Committit Mathildi comitissae restitutionem Ecclesiae Sancti Florianii faciendam ab episcopo Mantuano in favorem monasterii Sancti Benedicti de Padolirone, *CLi*, 527.

Ad clerum et populum Salernitanum, pro immunitate ecclesiastica, *CLi*, 528.

Epist. ad Godinum antistitem Uritanum, mandat ut sedem episcopalem, in urbem Uriem quondam translata, Brunisio urbi reddat, *CLi*, 528.

Epist. ad Vitalem presbyterum Brixiensem, in dignitate servanda Simoniacis misericordia potest impendi, si eos vita commendat, *CLi*, 528.

Uxor simul cum viro filium alicujus in baptismum non suscipiat, *CLi*, 529.

De valore baptismi aliorumque sacramentorum a criminosis sacerdotibus collatorum, *CLi*, 529.

Permittit ut Jordani principis filia infantula Rainaldo, Rojeli filio invitis matre et parentela, desponsata, alii viro nuptum detur, CLI, 534.

Canonicis regularibus quibusdam scribit de canonico-rum disciplina restituenda, CLI, 535.

Epist. ad Bernardum Toletanum archiepiscop., cum Ricardo Massiliensi episcopo sit adempta legatio, ipse invigilet omnibus, archiepiscopus Compostellanus vinculis solutus suo restituatur officio; moneat cui committendam legationem putet, CLI, 536.

Epist. ad archiepiscopos et episcopos Franciæ. Philippum regem, qui dimissa uxore sese adulteræ addixerat, gaudet ad cor rediisse, CLI, 538.

Bulla qua Barbastrensis sedes constituitur, CLI, 539.

Epist. ad Ingelranum Laudunensem episcop., hortatur ut fratribus M. Remigii altare Carboniacense restituat, CLI, 539.

Epist. ad Hugonem archiepiscop. Lugdunens., et nuntiat tandem primatum ejus a Raimberto archiepiscopo Senonensi agniti Romæ esse, CLI, 543.

In monasterio Casalis S. Petri, eam semper disciplinæ regularis institutionem jubet conservari, quam juxta Vallumbrosanorum fratrum consuetudinem Andreas, monasterii conditor stabilierat, CLI, 544.

De Roberto abbate Cisterciensi ex eremo revocando, CLI, 545.

Controversia canonicorum S. Andreæ Burdigalensis cum clericis S. Severini ita definita fuisse in concilio Romano, ut ecclesia S. Andreæ proprium habeat cimiterium in perpetuum, CLI, 545.

Bulla qua beatissimi legislatoris et monachorum patriarchæ Benedicti corpus Casini quiescere, ex ejus S. Patris revelatione et signo restitutæ salutis declarat, CLI, 549.

Clero et populo Lemovicensi præcipit ut Humbaldo episcopo de Simonia purgato a seque in integrum restituto obediant, CLI, 551.

URBANUS III, papa. — Ad clerum et populum Spalatensem, significat se judicium propter vacantem archiepiscopatum Jaderensem protulisse, CCII, 1532.

Radulpho episcopo Andegavensi, Mauritio electo Nannetensi et abbati Foarciensi mandat ut abbatem Sancti Melanii Redonensem, a comite creatum expellant, CCII, 1542.

Bulla qua confirmat sententiam latam per Robertum archiepiscopum Viennensem et Hugonem abbatem Bonnavallis super controversiis existentibus inter Arduum episcopum et Willelmum comitem, CCII, 1545.

Episcopis et omnibus per Cantuariensem provinciam constitutis nuntiat vices suas in eorum provincia Balduino archiepiscopo commissas esse, CCII, 1555.

Compositionem factam inter episcopum Sanctonensem et monachos Aienens., super Ecclesia de Rupella et quibusdam aliis in episcopatu Sanctonensi confirmat, CCII, 1568.

Decernit ne aiqui prælati a prioralibus monasteriis Cluniacensis extra eos procuraciones exigere præsumant, CCII, 1579.

Ordinis Aridagemi instituta confirmat, CCII, 1599.

Ad Fridericum imperatorem, de injuriis Ecclesiæ Romanæ illatis ab eo, conqueritur, CCII, 1610.

Ad Willelmum regem Scotiæ, in causa Hugonis Sancti Andreæ et Joannis Dunkeldensis episcoporum, CCII, 1622.

Joscelino episcopo Glascuensi et Melrosensi, Neubolensi abbatibus mandata dat, CCII, 1624.

Henrico Angliæ regi scribit se Balduino archiepiscopo Cantuariensi, sedis apostolicæ legato, mandasse ut Salvaricii archidiaconi redditus colligi faceret et penes se cum integritate reservaret, CCII, 1625.

Præpositis, etc., castri Valentianensis significat se Rogero epis. opo Cameracensi mandasse ut ecclesiæ S. Silvicii parochiam in partes tres divideret, CCII, 1626.

Ad Balduinum episcop. Cantuariensem, de ecclesia in honorem sanctorum Stephani et Thomæ construenda, CCII, 1645.

Decreta concilii a Petro archiepiscopo Spalatino et ejus suffraganeis celebrati, emendat et confirmat, CCII, 1646.

Bulla pro abbatis Exaquienti, CCII, 1651.

Consuetudines, quibus Ecclesia Carnotensis a quadraginta recte annis sine interruptione usa est, confirmat, CCII, 1655.

Universos fideles per archiepiscopatum Ravennatem et episcopatum Ferrariensem hortatur ut fratribus S. Mariæ de Reno pecuniam dent ad pontem in Reno faciendum, CCII, 1666 et 1680.

Henricum Bituricensem archiepiscopum per totam

provinciam Bituricensem, excepto Dolensi monasterio, suum creat legatum, CCII, 1475.

Hugonem decanum Parisiensem et abbatem S. Germani de Pratis iudices constituit inter canonicos Belvacenses et monachos S. Luciani, CCII, 1477.

Ad abbatem et conventum Fiscamensem, ne filii in patrum ecclesiis instituatur, imo removeantur, CCII, 1479.

Huberto episcopo Aquisi mandat ne canonicorum jura violari a monachis S. Petri patiatur, CCII, 1484.

Archipresbytero et canonicis Bononiensibus interdicit ne fratribus S. Mariæ de Reno injurias inferant, CCII, 1485.

Ad Walterum Rothomagensis archiepiscop., ut non appellationem nihil innovet, CCII, 1488.

Universos abbates Præmonstratensis ordinis in terra Teutonica et Saxonia constitutos ad capitulum generale Præmonstratense singulis annis accedere jubet, CCII, 1488.

Ad Wichmannum Magdeburgensem archiepiscopum, de injuriis Romanæ Ecclesiæ a Friderico imperatore illatis, et ut sequestrum pacis sese interponat, CCII, 1487.

Balduino, archiepiscopo Cantuariensem reprehendit, quod priorem fratresque Ecclesiæ Cantuariensis variis affecerit injuriis, neque appellationem ad Sedem apostolicam factam curaverit, etc., CCII, 1497 et 1499.

Ad magistrum et fratres cruciferos Hospitalis Bononiensis, approbat eorum ordinem, CCII, 1507.

Balduino archiepiscopo Cantuariensi, apostolicæ Sedis legato præcipit, ut ædificationem novæ ecclesiæ abjiciat quam monachi Cantuarienses detrimento sibi fore, cum ipso questi sunt, CCII, 1509.

Abbatibus de Bello, de Fauresham et S. Augustini redarguit quod sua mandata neglexerint, CCII, 1511.

Decernit ut ordo S. Benedicti perpetuis temporibus in Admontensi monasterio conservetur, CCII, 1515.

Balduino archiepiscopo Cantuariensem, apostolicæ Sedis legatum, acerrime reprehendit quod ei injurias inferre monachis Cantuariensibus et sua præcepta negligere pergit, CCII, 1527.

Henricum Anglorum regem rogat ne injurias Ecclesiæ Cantuariensi inferri a Balduino archiepiscopo patiat, etc., CCII, 1530.

VICTOR III, papa. — Epistola ad imperatricem, pro relevando tributo S. Sepulcri, CXIX, 961.

Episcopatus Raveliensis nuper constituti possessiones, petente Ursone episcopo, confirmat, CXIX, 963.

VIGILIUS papa. — Respondet Eutherii consultationibus de Priscilliana hæresi, de baptismo, de ecclesiæ consecratione, de tempore Paschæ diei, de primatu Romani pontificis, LXIX, 15.

Quod in nomine Trinitatis debeat baptizari, quod non debeat una mersio in baptismo quasi in morte Domini provenire, LXIX, 200.

Epistola ad Cæsarium Arelatensem episcop., et de injungenda penitentia regi Theodorico ob incestuosas nuptias contractas respondet, LXIX, 21.

Epist. ad Justinianum, dum Justinianus imperator eam Vigilio legitime electo fidem professus esset, ille ex hoste in defensorem, ex persecutore in prædicatorum mutatus est, etc., LXIX, 21.

Epist. ad Mennam episcopum, gratulatur eum, hæreticis damnatis, sanctas quatuor universales synodos amplecti, ab hæresi resipiscentes debere recipi, LXIX, 25.

Epist. ad episcopos Galliæ, Auxanum vicarium Sedis apostolicæ constitutum esse nuntiat, cuius muneris partes explicat, omnesque ei obtemperare jubet, LXIX, 29.

Epist. ad Aurelium Arelatensem episcop., post obitum Auxanii Aureliano episcopo vices in Gallia delegat, LXIX, 57.

Epist. ad Rusticum et Sebastianum, eos excommunicat, CXIX, 43.

Epist. ad Valentinianum episcopum Tomitanum, quæ Constantinopoli de tribus capitulis acta sunt, CXIX, 51.

Epist. ad universam Ecclesiam, exponit causas accessus sui ad Sanctam Euphemiam, et quid ibi egerit cum legatis Justiniani, simulque fidei suæ confessionem interset, LXIX, 53.

Theodorus episcopus Cæsareæ Cappadociæ sacerdotio et communione privatur; Constantinopolitanus et reliqui episcopi illius criminis concilii excommunicantur, LXIX, 59.

Epist. ad Eutychium, commendat ejus fidem, et annuit ut de tribus capitulis in concilio agatur, LXIX, 66.

Constitutum de tribus capitulis, LXIX, 67.

Juramentum de tribus capitulis, et decretum pro confirmatione quintæ synodi œcumenicæ, LXIX, 121.

Constitutum pro damnatione trium capitulorum; de

natio fidei sancti concilii Chalcedonensis, LXXIX, 143.

VITALIANUS papa. — Epistola ad Paulum archiepiscopum Cretensem, arguit eum quod Lappæ episcopum injuste damnaverit, et ad sedem apostolicam advocantem non dimiserit; dictum episcopum pristino honori restituens, quæ contra illum acta fuerant declarat, LXXXVII, 939.

Epist. ad Vannum cubicularium imperatoris, cum Joannes Lappæ episcopum contra canones fuerit condemnatus, cupit ut ejus opera suæ ecclesiæ restituantur, LXXXVII, 1002.

Epist. ad Paulum episcop. Cretens., ut episcopo Lappæ occupatas ecclesias restituat; diaconum qui uxorem duxit et in duabus militat ecclesiis corrigat, etc., LXXXVII, 1005.

Epist. ad Oswi regem Northanhimbrorum, gratulatur gentes regni sui ad fidem conversas, atque Pascha cæterasque Apostolorum traditiones observari, etc., LXXXVII, 1004.

WIBERTUS antipapa, vide CLEMENS III. Papa.

ZACHARIAS (S.) papa. — Epist. ad Bonifacium archiepiscop. : probari sibi episcopatus in Germania institutos; ut synodus in Franciæ regno celebretur, interim ut fornicarios et sanguinarios sacerdotes fungi non permittat; ut sibi successorem nisi instante morte, non designet; non credendum illi qui sibi incestas nuptias concessas fuisse aiebat; paganicos ritus qui Romæ erant interdictos in posterum fuisse; fides ne habeat r sacerdotibus illis qui sibi a sede apostolica indultum jactant, LXXXIX, 917.

Epist. ad Burchardum episcop. Wirtzburgensem, confirmat ejus sedem episcopalem a Bonifacio archiepiscopo institutam, LXXXIX, 922.

Epist. ad Francos: laudat eos ob ea quæ in synodo recte fuerant statuta, hortaturque ut Bonifacii episcopi monitis obtemperare pergant, LXXXIX, 923.

Epist. ad Bonifacium episcopum, non iterandum esse baptismum quem imperitus sacerdos infractis verbis administrat, LXXXIX, 929.

Epist. ad Pippinum majorem domus, ad episcopos, abbates et proceres Francorum: 1 de honore metropolitano; 2 de damnatis episcopis, presbyteris et diaconis; 3 de presbyteris superbientibus; 4 de presbyteris agnorum; 5 de monachis ancillis Dei; 6 de viduis non velatis; 7 de laico pelente suam conjugem; 8 de presbyteris et diaconis qui seorsum collectas faciunt; 9 de clericis et monachis non remanentibus in suo proposito; 10 de clericis qui sunt in parochiis, monasteriis et martyriis; 11 qui clerici ab uxoribus abstinere debeant; 12 de iis qui uxores aut viros dimittunt; 13 de monachis qui clerici fiunt; 14 de presbyteris et diaconis in crimen prolapsis; 15 de ecclesiis quas laici in suis proprietatibus construunt; 16 de clericis qui suas ecclesias relinquunt; 17 de episcopis qui aliorum clericos suscipiunt; 18 qui clerici uxores ducere possint; 19 ut presbyteri et diaconi sine commendatitiis non suscipiantur; 20 de virginibus velatis si deviaverint; 21 de non velatis si deviaverint; 22 de his quæ duobus fratribus nupserint vel qui duas sorores uxores acceperint; 23 de his qui homicidium sponte perpetravit; 24 de his qui homicidium non sponte perpetravit; 25 de his qui adulteras habent uxores vel ipsi sunt adulteri; 26 de monachis et virginibus propositum non servantibus; 27 de his qui suscepto virginitatis proposito nubunt, LXXXIX, 930-938.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop., de actis in synodo Romana contra Aldebertum et Clementem, et de metropolitana sede Colonia Agrippinæ constituenda, LXXXIX, 939.

Ad eundem, de forma et ministro baptismi, de vagis quibusdam episcopis et presbyteris, de Samsonis presbyteri Scotti hæresi circa baptismum, de Vigilio item presbytero, ejusque alio errore, de sede metropolitana non Colonia, sed Moguntia: definita; permittit denique ut sibi deligat successorem, LXXXIX, 943.

Epist. ad diversos episcop. Galliarum et Germaniarum, laudat illorum inter se et cum Ecclesia Romana conjunctionem, etc., LXXXIX, 948.

Responsa ad varias quæstiones, LXXXIX, 949.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop., Moguntia sedis in metropolim erectio, LXXXIX, 953.

Epist. ad episcopos Francorum, de concordia et pace inter Pippinum et Grifphonem concilianda, et de corpore S. Benedicti Cassinatibus restituendo, LXXXIX, 955.

Epist. ad Austrobertum archiepiscop. Viennensem, mittit exemplar synodi Romæ celebratæ, ac rescribit quid agendum sit de episcopis per pecuniam ordinatis, LXXXIX, 956.

Epist. ad Theodorum episcop. Turinensem, non licere filium in matrimonium ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, LXXXIX, 957.

Tria decreta in causis matrimonialibus, LXXXIX, 959.

ZOZIMUS, papa. — Epistola ad episcopos Galliarum, de privilegiis Ecclesiæ Arelatensis; 1 ut qui Romam aut alio e Gallia veniunt, formatas accipiant a metropolitano Arelatensi; 2 ut metropolitano Arelatensi episcopos ordinet per provinciam Viennensem, et per utramque Narbonensem; 3 ut Ecclesiæ Arelatensi suæ parocciæ restituantur, XX, 642.

De causa Cælestii, quid instaurato Romæ Cælestii iudicio gestum sit; eum nisi intra duos menses veniat qui præsentem redarguant, et aliter sentire probeant quam professus sit, absolutum fore, XX, 649.

Pelagium missis litteris ac libello fidei, rursumque Cælestium sese purgasse, neque accusatoribus eorum tam sublestæ fidei viris facile fuisse credendum; illos demum, cum dampnanda dampnarent, ac sequenda sequerentur, a catholica veritate aut Ecclesiæ communionem nunquam excidisse, XX, 654.

De Urso et Tuentio episcopis illicitè ordinatis, ut nunquam in Ecclesiæ communionem suscipiantur, XX, 661.

Ut metropolitano Arelatensi in provincia Viennensi et in utraque Narbonensi ordinandorum episcoporum habeat potestatem, XX, 663.

Hilarium nullo nisi jure ad ordinandos in prima Narbonensi episcopos, ac ne quid inde sibi usurpet, XX, 666.

Metropolitani dignitas a Proculo usurpata. Patroclo asseritur. Ipsius est cuius de Gallia clero formatas dare, ordinationes præcipites ac per salum velatur, XX, 668.

Quod Cælestii hæresim condemnaverit, ejusdemque adversum se calumniam respuerit, ac demum suam ipsius approbavit fidem gratulatur, et cur Romam non adeat exponit, XX, 669.

1 Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire; 2 quod si quis interdicta despexerit gradus superioris periculo subiacebit; 3 quæ in singulis cleri gradibus tempora sint præfixa, XX, 669.

Adversus Proculi ausus et illicitas ordinationes, XX, 673.

Patroclo commissum esse, ut Proculi loco alium episcopum accipiant, XX, 674.

Zozimus, auctoritate sedis suæ pluribus explicata, certiores Afros facit se non omnem, ut ipsis visum est, Cælestii verbis fidem commodasse, aut ea immutasse quæ de illo a decessore suo statuta sunt, XX, 675.

De presbyteris quibusdam rebellibus, et iis qui se eorum societati adjunxerunt, XX, 679.

De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, de tractandisque presbyterorum et diaconorum causis apud finitimos episcopos, si a suis excommunicati fuerint, XX, 680.

De spreto iudiciorum regulis, adeo ut sacerdotes præsentibus laicis judicentur, et accusato imponatur necessitas adversarium suum querendi et ad iudicium deducendi, XX, 682.

CXVIII.

INDEX DECRETORUM,

DECISIONUM, CONSTITUTIONUM, PRÆCEPTORUM MORALIUM, EPISTOLARUM
EVANGELICÆ DOCTRINÆ INTERPRETUM, ETC.,

QUÆ AB IMPERATORIBUS, REGIBUS, ETC., IN BONUM REIPUBLICÆ DICTATA,
PRO LEGE INTER CHRISTIANOS VALUERUNT,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS, ET BREVITER EXPONENS UNIUSCUIUSQUE
PROPOSITUM.

MONITUM.

Quæ dantur decreta imperatorum, etc., circa religionem notandum illos non prævenire Ecclesiæ Dei catholicæ iudicium, sed sequi, ut ait Possidius de Honorio imperatore, in Vita S. Augustini, cap. xvm, ut non temere quispiam senserit etiam tunc impletum vaticinium Isaïæ de Christi Ecclesia: « Erunt reges nutriti tui, et reginæ nutrices tuæ. » (Isa. xlii, 25.)

Unde priusquam Index iste agatur, occurrendum est religiosæ in speriem quorundam indignationi, velut imperatores in ea parte modum suæ potestatis non tenuerint; sed id pene affectaverint in Ecclesia quod olim inter gentiles, cum ethnicæ impietatis pontificatum gererent. Quid enim est, inquit, usurpare quæ sacerdotii sunt, etiam in causa fidei, nisi hoc est: proponere quæ credi oportet, hæreticos declarare, qui secus senserint; episcopis imperare subscriptionem sive dogmatibus, sive personis damnatis, interminata depositionis, imo et excommunicationis pœna ni pareant; primatibus præscribere quæ sui sint muneris? etc. Id vero imperatores videntur præstitisse, quantumvis religiosi prædicentur, cum decreta mitterent...

Vetus fuit hæc querela et pene orta cum fide imperatorum. Huic factum olim satis a sanctis Patribus responsum, cum sanxerunt « duobus principaliter mundum regi, auctoritate sacra pontificum et regali potestate, utrumque, cum in Christo junctum esset, in pontificibus et regibus tanquam Dei ministris partitum, » duos inde supremos principatus exstitisse, et « suum cuique potestatis modum attributum; » inter ambos principatus sacrum quoddam fœdus initum, sequestro et conciliatore Christo; pro sua singulis parte servire communi Domino, ejusque sponsam tueri et hostes junctis viribus profligare; nam « Rex regum, idemque Sacerdos sacerdotum, qui solus Ecclesiam regere potuit, quam redemit, postquam tamen humanitatem suam in cœlum evexit, semper cum suis futurus divinitate, potestatem suam ad eandem gubernandam Ecclesiam in sacerdotes divisit et reges, ut quod sancti docerent pontifices, et ipsi implerent et impleri facerent devotissimi reges.

Et certe postquam Ecclesia, excusso tyrannorum iugo, asserta est in libertatem, gladiumque imperatorum a suis cervicibus in hostes avertit, quos passa fuerat antea iniquos persecutores, nacta est, simul ac filios fecit, rei bene gerendæ justissimos adiutores. Non ergo reges formam fidei præscribunt, neque vero unquam jure præscripserunt; sed acceptam a sacerdotibus quorum « iudicium sequuntur, » servandam populis jubent. Non docent Ecclesiam, sed velut angeli portas civitatis Dei flammeo gladio ab hæreticis defendunt. Non eos qui contra fidei formam sentiunt hæreticos declarant, sed hæreticorum pœnis obnoxios. Non ipsi per se episcopos deponunt, neque ullos sacris abstinunt; qui enim possent? Sed a synodis exauctoratos abstentosque expelli jubent civitatibus suis, ne turbas creent; jubent et aliorum societate multari, ne venenati spiritus contagio noceant. Ut unum demus exemplum, ipsimet Patres Africani, in hæresis Pelagianæ causa, cum postularent ab imperatoribus hujusmodi decreta per synodorum legatos, ipsi summi pontifices, quantacunque plerent auctoritate, cum regis edictis contra inimicos Dei uterentur, totus ordo sacer clericorum, imo universa Ecclesia cum iisdem edictis pareret, adversus omnes exceptiones præscribit, simulque docet quod præsignavit et Christus ante passionem et Deus in conditione mundi, opus habere Ecclesiam, ad impios terrendos, duobus gladiis, duobusque ad illustrandum mundum spirituales luminaribus. Neque enim, ut aiunt Patres, sufficiebat, vel unum luminare contra omnes errores offucias, vel unus gladius adversus effrenem impiorum audaciam; cum et officias faceret sibi aliisque pertinax animus, et audaciam ex patientia bonorum improbitas sumeret. Id cum gravissime et verissime sit dictum olim, tum nostri quoque temporis infelix experientia certissime comprobatur, ut votum S. Bernardi nunquam fuerit opportunius: « Quod Deus conjunxit, homo non separet; jungant se animis qui juncti sunt institutis, invicem se foveant, invicem se defendant, invicem sua opera portent. » (Epist. ad Conrad. reg., CLXXXII, 441; XLVIII, 377).

ÆTHELREDUS III, rex Anglorum. — De denario sanctæ Ecclesiæ dando, etc., de decimatione thynorum, CLI, 1166. — De jejuniis et feriacione trium dierum ante festum S. Michaelis, CLI, 1167. — Quid regi et populo omni die sit cautandum, CLI, 1167. — De consuetudinibus sanctæ Dei Ecclesiæ reddendis, CLI, 1167. — Ne quis vendatur extra patriam, CLI, 1167. — De roboria et de elemosynis et restitutionibus Ecclesiæ, CLI, 1169.

ÆTHELSTANUS, Anglorum rex. — Leges de decimis

reddendis, de paupere alendo, et elemosyna e regis prædiis annuatim eroganda, de irruptione in ecclesias, de sagis, de monetariis, de ordatio se sistere spondentibus, de rerum emptione in die Dominica, de pejerantibus, de his leges non exsequentibus, de legum laboribus et loco, CXXXVIII, 461-471.

ALEXIUS, Constantinopolitanus imperator. — Epistola ad Robertum Flandriæ comitem et ad omnes Christianos, ut sibi contra paganos opem ferant, CLV, 465.

AGRICOLA, praefectus praetorianus. — Edictum contra Pelagianos ut ex urbe excludantur et in exilium deducantur, l. VI. 492.

ALFREDUS, Anglo-Saxonum rex. — In integrum damus ad leges suas praefationem seu apparatus, ut intelligant omnes quo istae fundamento nituntur; nullum aequius eligi poterat, cum nihil sit aliud quam Moisaicae leges:

I. Dominus locutus est verbum ad Moysen, et ita dixit: Ego sum Dominus Deus tuus. Ego te eduxi ex terra Aegypti et ex servilitate ejus; non diligas deos alienos praeter me. — II. Non adhibeas nomen meum ad vanitatem, quoniam tu non es innocens apud me, si nomen meum ad vanitatem adhibeas. — III. Recordare diem Sabbati sanctificare; operamini sex dies, et septimo quiescite, tu et filius tuus, et filia tua, et servus tuus, et ancilla tua, et jumenta tua, et qui ingreditur inter portas tuas, quoniam sex diebus Christus creavit coelos, et terram, et maria et omnes creaturas quae in eis sunt et quievit septimo die. Et propterea Dominus illum sanctificavit. — IV. Honora patrem tuum et matrem tuam quos Dominus dedit tibi ut sis longaevis in terris. — V. Non occidas. — VI. Non fureris. — VII. Non adultereris. — VIII. Non dicas falsum testimonium contra proximos tuos. — IX. Non desideres proximi tui hereditatem injuste. — X. Non facias tibi aureos vel argenteos deos. — XI. Haec sunt leges quas ipsis proponere debes. Si quis emat Christianum servum, sex annos serviat, septimo sit liber gratis. Cum quali vestimento intraverit, cum tali exeat; si ipse uxorem habeat, exeat cum ea. Si Dominus autem illi uxorem dederit, sit ipsa et liberi ejus domini. Si servus autem dixerit: Nolo abire a meo domino, nec ab uxore mea, nec a liberis meis, nec ab hereditate mea, tunc dominus ejus ipsum ad tempus officium adluat et perforet aurem illius subula in signum quod sit semper in posterum servus. — XII. Licet quis vendiderit filiam suam in famulatum, non sit serva in omnibus, ut alias familiae. Non habeat potestatem eam extraneo meo populo vendendi; sed si illa non placeat ei qui ipsam emit, dimittat eam liberam ad extraneam gentem. Si autem permiserit illi suo rem cum ea habere, det ei donum; videat ut illa habeat vestitum, et pretium pudicitiae ejus, hoc est, dotem et suam largiatur. Si ei nihil horum praestiterit, tunc sit libera. — XIII. Si quis sponte hominem occiderit, moriatur morte. Si autem coactus eum occiderit, vel invitus, vel non sponte, quasi Deus ita eum in manum suam tradiderit, et illi nunquam sit insidiatus, sit dignus privilegio suo, et justa gentium compensatione, si asilum quaerat. Si quis autem de industria et sponte occidat proximum suum per insidias, abstrahas eum ab ara mea ad mortem moriendum. — XIV. Qui patrem suum vel matrem suam percusserit, morte moriatur. — XV. Qui hominem liberum furetur, illumque vendat, et obreptus sit, ut ipsum recipere nequeat, morte moriatur. Qui patri suo vel matri suae maledixerit, morte moriatur. — XVI. Si quis proximum suum percusserit lapide vel pugno, et ille tamen egredi possit baculo innixus, adhibeat ei medicum, et opus ipsius operetur quandiu ille non potest. — XVII. Si quis servum suum proprium vel ancillam percusserit, et ille eodem die non moriatur, attamen vixerit duos vel tres dies, non sit in omnibus aequaliter reus, quoniam pecunia ejus erat. Si autem eodem die mortuus sit, tunc culpa in eo quiescat. — XVIII. Si quis inter pugnandum gravidam uxori nocuerit, compenset damnum, sicut leges judicant. Si illa moriatur, det vitam pro vita. — XIX. Si quis alterius oculum effoderit, compenset proprio, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, vimem pro vimine. — XX. Si quis servi sui vel ancillae suae oculum excusserit et ipse post factum hoc monoculus sit, manumittat ipsum statim; si dentem ei excusserit, faciat idem. — XXI. Si bos cornu petierit virum vel feminam ut moriantur, lapidibus obruatur, et caro ejus non edatur, et dominus sit innocens, si bos petulcus antea fuerit biduum vel triduum et dominus hoc nesciverit; si autem ille hoc sciverit, et eum intus asservare noluerit, atque is tunc virum vel feminam occiderit, lapidibus obruatur, et dominus occidatur, vel vita pretio redimatur, prout sapientes justum invenerint. Si filium vel filiam confoderit, eidem legi sit obnoxius. Si autem servum vel ancillam confoderit, solvat domino triginta solidos argenti, et bos lapidibus obruatur. — XXII. Si quis foderit aquas puteum vel clausum aperuerit et eum deinde non claudat, compenset omne jumentum quod ibi inciderit, et illud mortuum retineat. — XXIII. Si bos alterius bovem vulneraverit, et ille postea moriatur, vendatur bos ille (vivus), et dividatur pretium, et caro etiam ejus, sicut et mortui. Si dominus autem sciverit quod bos

petulcus esset, et illum asservare noluerit, det ei a luum bovem illius loco, et ipse omnem carnem (mortui) retineat. — XXIV. Si quis alterius bovem furetur et eum occidat vel vendat, compenset eum duobus et quatuor ovibus natis. Si non habeat quo compenset, ipse vendatur pro pecunia illa. — XXV. Si fur domum alicujus noctu effringat, et ibi occidatur, ille qui eum occidit non sit homicidii reus; si deinde post ortum solis hoc fecerit, sit homicidii reus et tunc ipse moriatur, nisi necessitate impulsus fuerit. Si apud eum, vivum aliquid, quod antea furatus fuerat, inventiatur, dupliciter illum compenset. — XXVI. Si quis damnum intulerit alterius vineae, vel agro ejus, vel alicui ejus terrae, compenset, sicut quis illud aestimaverit. — XXVII. Si ignis immisus sit ad comburendam segetem, compenset detrimentum illud ile qui ignem immisit. — XXVIII. Si quis apud amicum deponat pecuniam; si ille eam furetur, dupliciter compenset. Si autem nesciat quis eam furtim subduxerit excuset seipsum, quod nullam fraudem in hoc commiserit. Si hoc vivum animal esset, et ipse dixerit quod exercitus illud sumpserit, vel quod a seipso mortuum sit, et testes habeat, non necesse est ut illud compenset. Si autem testes non habeat, et ille ei non credat, tunc juramentum praestet. — XXIX. Si quis feminam non maritaliter deperit, et cum eo coiverit, compenset ei, et postea eam in uxorem ducat. Si pater feminae illi eam dare noluerit, solvat pecuniam illam pro dote. — XXX. Femina quae consuevit incantatores excipere, et magos et sagas, ne sinas vivere. — XXXI. — Et si quis rem habeat cum bestia, morte moriatur. — XXXII. Et si quis sacrificium immolaverit praeter Deo soli, morte moriatur. — XXXIII. Advenam et peregrinum ne affligas, quoniam fuistis peregrini in terra Aegypti. — XXXIV. Viduis et orphanis ne noceatis, neque affligatis eos; si horum aliquid feceritis, vociferabunt ad me, et ego illos audiam, et ego vos gladio meo occidam, et ego faciam uxores vestras viduas, et liberos vestros orphanos. — XXXV. Si pecuniam multo dederis socio tuo, qui tecum habitare velit, ne praebes te illi exactorem, neque humilia eum usura tua. — XXXVI. Si quis tantum habeat simplex vestimentum ad se eo operiendum et defendendum, et si illud pignoris loco dederit, ante solis occasum ei reddatur. Si tu ita non feceris, tunc clamabit ad me, et ego ipsum audiam, quoniam ego sum valde misericors. — XXXVII. Ne calumneris dominum tuum, ne maledicas principi populi tui. — XXXVIII. Decimas tuas et primitias tuas ambulantes et crescentes des Deo. — XXXIX. Omnem carnem quam ferae relinquunt, non edatis, sed detis illam canibus. — XL. Falsi hominis verbum ne cures, nec eum auscultes, neque ipsius juri faveas, nec ullum testimonium post eum dicas. — XLI. Ne sequaris populi consilium pravam, et injustitiam amantem discursum ejus. — XLII. Si offenderis alicujus pecus errans, licet sit adversarii tui, reducas illud ipsi. — XLIII. Judica semper justum iudicium, neque facias aliud jus diviti, aliud pauperi, nec aliud jus amico et aliud inimico facias. — XLIV. Semper evites mendacium. — XLV. Incontem et innocentem hominem ne affligas unquam. — XLVI. Ne accitas unquam dona, quoniam cecant sapientissime sapientum virorum consilium et verba eorum pervertunt. — XLVII. Peregrinum et extraneum ne patiaris in scium ulla aliqua injuria affici. — XLVIII. Ne juretis unquam per deos gentilium, neque propter ullam rem invocetis eos...

Haec sunt leges quas omnipotens Deus ipse loquebatur ad Moysem, et jussit ei ut custodiret. Et postquam unigenitus Dei Filius Deus noster, hoc est Salvator Christus, in orbem terrarum venisset, dicebat quod non venerit praecipua illa violare aut interdicare, sed cum omni bonitate implere, CXXXVIII, 447-451.

Nunc veniamus ad hujus Alfradi regis leges ecclesiasticas; quae referemus decemptae sunt e suis aliis civilibus.

Lex de juramentis et vadis, *ibid.*, 452. — Leges de refugiis ad templa, de violatione vadimonii, de pace ecclesiastica, de sacrilegio, de eo qui monasterium et templo eduxerit, *ibid.*, 453. — Leges de fornicatoribus, de pugnis, de contractatione monialis, de eo qui monachis nummum concedit, de sacerdotum pugna, de stupro et de eo qui de aliqua re Deo praestanda pro altero fide jussit, *ibid.*, 454. — Leges de pugna coram senatore, de violatione pacis in urbe, de terra hereditaria, de solemnitate diei festi, *ibid.*, 455. — Leges de dilectione Dei et pace Ecclesiae, de negligentibus legem Christi, et paganissimum venerantibus, de ornatis male viventibus, de presbyteris falso pronuntiantibus festum vel jejunium, de presbyteris rectis terminalis chrisma non perquirentibus, vel baptismum negantibus, de fratribus vel cognatis in una

fornicantibus, de ordinato qui vitam forisfaciat, de reo mortis qui confiteri desiderat sacerdoti, de decimis Dei relictis, et aliis Ecclesiæ reftitudinibus, de illis qui mercandis diebus Dominicis, de operantibus diebus Dominicis, de jeuniis infractis, de diebus in quibus ordalium et iurandum prohibeantur, ne die Dominica homo forisfactus occidatur, de sortilegis, incantatoribus, veneficis, perjuris et his similibus, de ordinatis vel alienigenis in aliquo de pecunia vel vita seductis, *ibid.*, 455-458.

ALIONORA, Anglorum regina. — Epistolæ ad Cælestinum III papam, quibus illius opem implorat pro liberatione Richardi regis Anglorum, filii sui, CCVI, 1261.

ALIENOR, Angliæ regina. — Epistola ad Alexandrum III, gratias agit de litteris a summo Pontifice missis, etc., CC, 1363.

ALPHONSUS, rex Portugallicæ. — Epistola ad Lucium II papam. Regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituit, CLXXIX, 935.

ALUREDUS Magnus, Anglorum rex. — Ejus leges eadem sunt ac illæ quæ a nobis describuntur ad articulum, Eadwardus senior, Anglorum rex, CXXVIII, 459.

AMALRICUS, rex Hierosolymorum. — Epistolæ ad Ludovicum regem Francorum, ut ad Hierosolyman accedat, CLV, 1265.

De religionis statu in urbe Hierosolymitana, CLV, 1267, 1269, 1271, 1274, 1277, 1278.

AMALASUNTHA, regina. — Ipsius laus: « In ipsa est decus regnorum omnium, in ipsa flos honorum. Quidquid fulgorem ab ejus claritate suscipimus, quando non solum parentibus laudem contulit, sed ipsum quoque genus humanitatis ornavit. Quis possit sufficienter edicere quanta pietate, quanto morum pondere decoretur? Discerent profecto nova philosophi, si viverent; et minora libris suis faterentur condita, quam huic cognoscerent attributa. In tractatibus acuta, sed ad loquendum summa moderatione gravissima. Hæc est regalis procul dubio virtus, celerius necessaria sentire, et tardius in verba prorumpere. Nescit enim penitenda loqui, qui proferenda prius suo tradidit examini; hinc est quod ejus doctrina mirabilis per multiplices linguas magna ubertate diffunditur; cujus ingenium ita paratum reperitur ad subitum, ut non puletur esse terrenum. In libris Regum regina Austri venisse legitur ad descendendam sapientiam Salomonis; hic principes audiant quod sub admiratione cognoscant. Paucis verbis sensus clauditur inditus, et summa facilitate componitur, quod ab aliis nunc sub longa deliberatione formatur. Beata respublica quæ tantæ domini gubernatione gloriatur. Minus fuit ut generalitas sub libertate serviret; additum est tantis meritis, ut ei subderetur et reverentia principalis. Hoc enim obsequio dignissimæ dominamur. Nam cum tantæ prudentiæ pareo, cunctis virtutibus obsecundo. Sub tali siquidem monitore regni non gravamur, dum si quid sit pro novitate incognitum, fiet nobis et us instructio certissimum ad bonum publicum veritatem non pudet confiteri. Agnoscite, principes viri, sapientissimæ esse dominæ quod in nobis potuerit plus placere. Illam enim aut interrogando melius sentimus, aut ejus imitatione proficimus. Vivite nunc felices, vivite, Deo auxiliante, concordet, et æmulamini gratiam quam regiam cognoscitis tenere concordiam. » LXIX, 800.

Ejus leges eadem sunt ac leges Theodahadus quem sibi assumpsit socium regni. Vide THEODAHADUS, rex.

ANNA, regina Francorum. — Epistola pro gratis Deo agendis de intercessionem S. Bernardi obienta, CLXXXV, 1652.

ARCADIUS imperator. — Constitutio contra Donatistas, XI, 1192. — Epistola ad Innocentium I papam, ut se et Eudociam ab excommunicatione liberet, XX, 635. — Se innotem esse eorum quæ in legatos ipsius aut in Joannem admissa sunt, eorum auctores a se punitos; adeoque relaxet sententiam qua se cum conjuge a sacris mysteriis arceat, *ibid.*

ATHALARICUS, rex. — Confirmatio senatusconsulti adversus Simoniacos, LXVI, 11. — Scribit senatui urbis sibi gravissimum fuisse quod pontificem elegerint eum quem Theodoricus rex designaverat, LXIX, 748. — Scribit Albiense præfectum prætorio propter improbitatem præfectura amovisse, et in ejus locum sufficisse Albiensem. qui summopere prædicatur, *ibid.*, 752. — Remittit ad papæ judicium eos qui clerico Romano litem intenderint; qui sanctæ sedis auctoritatem contempserit, eum vult et causa cadere, et decem librarum auri multa pauperibus eroganda puniri, *ibid.*, 757. — Edictum quo protegit curiales ab omni injuria, indicta vexatoribus aut decem librarum auri multa aut corporea poena, *ibid.*, 766. — Constituit ut qui præ annonæ caritate frumenta

abstulerint, illa moderato pretio vendant, *ibid.*, 770. — Relaxat universis possessoribus, defensoribus Syracusanæ civitatis quæ illis præter consuetudinem imposita fuerat, concessa his facultate qui a censoribus vexati fuerint apud principem conquerendi, *ibid.*, 774. — Statuit ut edicta a Theodorico pro componendis Siculorum moribus promulgata ita custodiantur, ut sacrilegii reus habeatur quisquis ea violare aliquatenus tentaverit, *ibid.*, 777. — Decreta promulgat in Simoniacos juxta antiqua senatus consulta, *ibid.*, 777. — Jubet ut edictum suum et senatus consulta de eligenda Simonia tabulis marmoreis incidantur, et ante atrium basilicæ Sancti Petri collocentur, *ibid.*, 781. — Edictum contra pervasores bonorum alienorum, contra affligentes titulos nomine publico, contra obtinentes callide et perverse sententiam principum, contra dividentes aliena matrimonia, contra adulteros, contra eos qui duabus uxoribus copulabantur, contra concubinos et concubinas, contra eos qui terrore donationes extorquebant, contra maleficos, contra homicidas, contra eos qui in una causa secundo a iudicibus ordinariis provocant, contra violatores edictorum tam ipsos quam Theodorici, *ibid.*, 782. — Scribit senatui Urbis se edictum duodecim capitum edidisse, et jubet ut in senatu recitetur, et a præfecto Urbis per triginta dies locis releberrimis proponatur, *ibid.*, 786. — Scribit ad universos iudices provinciarum se sanxisse ut edictum suum per triginta dies in conventibus publicis more solenni recitetur, *ibid.*, 786.... etc.... etc... usque ad col. 795.

BALDUINUS, Flandrensis comes. — Episto a ad abbatem Cluniacensem, si confirmat abbatiam Sancti Bertini, CCXVI, 845.

BALDUINUS, Constantinopolitanus imperator. — Litteræ de pace facta inter comitem Balduinum et illud de Tornaci, CCIX, 915. — Leges de homicidio, *ibid.*, 915. — Leges de successione et aliis rebus, *ibid.*, 919. — Epistola ad Innocentium III papam, de capta urbe Constantinopol. et ipsius ad dignitatem imperialem elevatione, *ibid.*, 927. — De rebus gestis ab exercitu cruce signatorum, et de expugnatione Jeddæ, *ibid.*, 927. — Epistola ad Cameracensem, Atrebatensem, Morinensem, et Tornacensem episcopos, conceptam spem de terræ Sanctæ recuperatione significat, rogatque ut nobiles ad transfretandum exhortentur, *ibid.*, 927.

BLANCESFORT (B. de), magister militum templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, spes optime concipitur de progressionem successuum in urbe Hierosolymitana et in vicinitate jam capta, CLV, 1269, 1272.

CANUTUS, Anglor. rex. — Lex de Deo, religione et rege debite colendis, CLI, 1171. — Lex de pace Dei, regis et Ecclesiarum, *ibid.*, 1171. — Lex de multa pro dignitate Ecclesiæ conferenda, *ibid.*, 1171. — Lex de reverentia sacerdotibus præstanda, *ibid.*, 1172. — Lex de purgatione ordinatorum, *ibid.*, 1172. — Exhortatio ad ecclesiasticos ut sancte vivant, *ibid.*, 1173. — Lex de conjugis prohibitis, *ibid.*, 1173. — Lex de decimis redditibus, *ibid.*, 1174. — Lex de nummo Romano, *ibid.*, 1174. — Lex de primitiis seminum, *ibid.*, 1174. — Lex de decimis ad Ecclesiam pertinentibus, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia pro lucernis, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia quam dicitur symbolum animæ, et de sepultura, CLI, 1174. — Lex de Dei iuribus, festis et jeuniis conservandis, *ibid.*, 1174. — Lex de die Dominico, *ibid.*, 1175. — Lex de jeuniis, *ibid.*, 1175. — Lex de temporibus justitiæ, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad confessionem et poenitentiam, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad eucharistiam et probitatem, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad fidelitatem erga dominos, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad Deum pie colendum, *ibid.*, 1176. — Ut omnes Orationem Dominicam et Symbolum calleant, *ibid.*, 1176. — Ut exitibus fugiant, *ibid.*, 1176. — Ut stuprum præpue fugiant et caveant sibi de tremendo iudicio, *ibid.*, 1177. — Ut episcopi et sacerdotes fide obeant officio, *ibid.*. — De iustitia efferenda, *ibid.*. — De misericordia exhibenda in iudicio, *ibid.*. — De Christiano non vendendo extra regnum, *ibid.*. — De sagis, sortilegis ejiciendis, etc., *ibid.*, 1178. — De gentiliis superstitionibus abolendis, *ibid.*. — De homicidiis, pejerantibus et machinationibus, *ibid.*, 118. — Quod peccatum turpius sit in diebus et locis sacris, et majores magis sunt piecedendi, *ibid.*. — De ministrum altaris occidentem, *ibid.*. — Ut rex sit ordinis et alienigenis patronus, *ibid.*. — De ministro si rnis homicida, *ibid.*. — De ordinatum vinciente aut verberante, *ibid.*, 1179. — De ordinato capitis reo, *ibid.*. — De reo confessarium petente, *ibid.*. — De die Dominica et festis observandis, *ibid.*. — De jejunium violante, *ibid.*. — Ut Quadragesima et festa non temerentur, *ibid.*. — De ecclesiæ debita vi delinente, *ibid.*. — De sacrum ordinem

violante, *ibid.*, 1180. — De adulterio, *ibid.* — De incestuosis, *ibid.* — De vidua violante, *ibid.* — De uxoris adulterae poena gravi, *ibid.* — De uxore fornicante aut concubina habente, *ibid.* — Ut alienigenae illudinosi ejiciantur, *ibid.* — Ut homicida in purgatione cadens episcopo tradatur, *ibid.* — De eo qui excommunicatum vel ut exlegatura custodierit, *ibid.* — De misericordia exhibenda, *ibid.*

CAROLOMANNUS, princeps. — Capitulare anni 742, XI VI, 1501. — Capitulare Liffinense anni 745, XCV, 1505. — Præceptum quo monasterii Sancti Dionysii immunitates et a teloneis exemptionem omnibus ad festivitatem sive ad mercatum S. Dionysii concurrentibus confirmat, XCVI, 1572. — Præceptum de immunitate Ecclesie Argentonii, *ibid.*, 1575. — Quædam alia sunt præcepta varia privilegia confirmantia, *ibid.*, 1576.

CAROLOMANNUS, majordomus. — Placitum quo villam Ietherum cum appenditiis monasteriis Stabulenai et Malmundariensi ab avo suo donatum et deinde injuste ablatum restituit, LXXXVIII, 1510.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Capitulare generale, an. 769-771, XCVII, 121. — Capitulare de banno dominico, an. 772, *ibid.*, 125. — Capitulare, an. 779, *ibid.* — Capitulare episcoporum, an. 779, *ibid.*, 779. — Capitulare Manuanum, an. 781, *ibid.*, 135. — Capitulare Longobardicum, an. 782, *ibid.*, 137. — Capitulare generale, an. 785, *ibid.*, 159. — Capitulare Sadebrunnense, an. 785, *ibid.*, 145. — Capitulare Longobardicum, an. 786, *ibid.*, 147. — Encyclica de litteris colendis, *ibid.*, 149. — Capitulare ecclesiasticum, an. 783, *ibid.* — Capitulare monasticum, an. 789, *ibid.*, 185. — Capitulare generale, an. 789, *ibid.*, 185. — Capitulare Franco urtense, an. 794, *ibid.*, 191. — Capitulare Saxonicum, an. 797, *ibid.*, 199. — Statuta Rhipacensis et Frisingensis, an. 799, *ibid.*, 203. — Statuta Salisburgensis, an. 799, *ibid.*, 207. — Edictum pro episcopis, an. 800, *ibid.*, 209. — Capitulum pro pago Cenomanico, an. 800, *ibid.* — Capitulare Ticensense, an. 801, *ibid.*, 211. — Capitulare Saxongranense, an. 801, *ibid.*, 217. — Mandatum de Saxonibus obsidibus imperatori Moguntie presentandis, *ibid.*, 221. — Capitulare Aquisgranense, an. 802, *ibid.* — Capitula missis dominicis data, an. 802, *ibid.*, 251. — Capitula excerpta, an. 802, *ibid.*, 257. — Capitulare Longobardicum, an. 802, *ibid.*, 245. — Capitulare generale Aquense, an. 802, *ibid.*, 245. — Capitulare Longobardicum duplex, an. 803, *ibid.*, 251. — Capitula quæ in lege Salica mittenda sunt, *ibid.*, 255. — Capitula minora, *ibid.*, 259. — Capitulare Longobardicum, *ibid.*, 261. — Capitula quæ in lege Ripuarie mittenda sunt, *ibid.*, 265. — Capitulare de exercitu promovendo, *ibid.*, 265. — Capitula alia addenda, *ibid.*, 267. — Capitula missa eadem data, *ibid.*, 269. — Capitula a missis dominicis editis, *ibid.*, 269. — Capitulare ad Salz, an. 805, *ibid.*, 271. — Capitulare metropolitani cujusdam in synodo, *ibid.*, 275. — Capitula data presbyteris, *ibid.* — Capitula legi Bajuvariorum addita, an. 805, *ibid.*, 277. — Capitulare Bajuvaricum, an. 805, *ibid.* — Capitulare de latronibus, an. 804, *ibid.*, 279. — Capitula ecclesiastica, an. 804, *ibid.* — Capitulare Aquisgranense, an. 805, *ibid.*, 281. — Capitulare duplex in Theodonis villa, an. 805, *ibid.* — Capitula missorum dominicalium, an. 806, *ibid.*, 291. — Capitula presbyterorum, *ibid.*, 293. — Capitulare duplex ad Niumagam, an. 806, *ibid.*, 301. — Encyclica de placito generali habendo, *ibid.*, 305. — Capitulare Aquense, an. 806, *ibid.* — Capitula excerpta de canone, *ibid.* — Capitulare Longobardicum, an. 806, *ibid.*, 507. — Capitulare Aquense, an. 807, *ibid.* — Epistola ad Pippinum regem Italiae, *ibid.*, 509. — Capitulare Ingelheimense, an. 807, *ibid.*, 509. — Capitulare Noviomagense duplex, an. 808, *ibid.*, 511. — Capitulare Longobardicum, an. 808, *ibid.*, 515. — Capitulare Aquisgranense, an. 808, *ibid.*, 515. — Capitulare Longobardicum, an. 809, *ibid.*, 519. — Capitulare de disciplina palatii Aquisgran., an. 809, *ibid.* — Capitulare de moneta, *ibid.*, 521. — Capitulare ecclesiasticum, an. 809, *ibid.*, 525. — Capitula de presbyteris, *ibid.*, 525. — Capitulare Aquisgranense, an. 810, *ibid.* — Capitulare de instructione missarum, *ibid.*, 527. — Encyclica de jejunis generalibus, *ibid.*, 529. — Capitulare duplex Aquisgran., an. 811, *ibid.* — Capitulare de expeditione exercituli, an. 811, *ibid.*, 535. — Capitulare de exercitibus, an. 811, *ibid.* — Encyclica ad archiepiscopos de doctrina, *ibid.*, 535. — Capitulare Bononiense, *ibid.* — Capitulare Aquisgranense, an. 812, *ibid.*, 557. — Beneficiorum fsecorumque regali formula, *ibid.*, 559. — Capitulare de villis imperialibus, an. 812, *ibid.*, 549. — Capitulare Aquisgranense, an. 813, *ibid.*, 559. — Capitula de Longobardica, an. 815, *ibid.*, 565. — Capitula de

Judeis, an. 814, *ibid.*, 569. — Varia alia capitula, *ibid.*, 505, 675. — Decretum de scholis Osnabrugensis Ecclesie, XCVIII, 995. — Epistola ad subiectos, de Homillario Pauli diaconi, monach. Casinensis, *ibid.*, 896. — Presbyterum accusatum mitti in patriam, ut ibi ab episcopo suo judicetur, *ibid.*, 910. — Epistola ad quinque episcopos, de gratia septiformis Spiritus, *ibid.*, 914. — Epistola ad Garibaldum Leodiensem episcopum, de cura quam instruendis populis præcipue ante baptismum adhibere debent pastores, *ibid.*, 917. — Epist. ad eund. jejuniunt pro necessitatibus publicis, maxime pro fame, peste, et bello indicitur, *ibid.*, 918. — Mittit in Britanniam concilium Nicenum, *ibid.*, 937. — Quomodo vel qualiter unusquisque Dei sacerdos plebem sibi a Deo commissam instruat, prædicet, atque gubernet, *ibid.*, 940. — De omni sancti mysterio baptismatis quo ordine debemus celebrare, *ibid.* — De scrutinio ecclesiastico, cur scrutinium fit, et quo tempore, et quid est scrutinium, *ibid.* — Capitulare de imaginibus contra Constantii VII imperat. Constantinopolit. et Irenæ matris decretum, et synodum Nicenam ii, pseudoseptimum œcumenicam seu universalem; compositum et publicatum in concilio Francfordiensi et Adriano papæ missum anno Domini, 794. — Appendix ad hoc capitulare, complectens, Epistolam Adriani papæ ad Carolum de imaginibus, qua confutatur illi qui synodum Nicenam ii oppugnant et conventum Parisiensem de imaginibus, apud Parisiam, habitum an. Christi, 824, *ibid.*, 1247. — Quod auctor Romana catholica et apostolica Ecclesia ceteris Ecclesiis prælati, pro causis fidei, cum questio surgit, omnino sit consulenda, *ibid.*, 1019. — De ecclesiastica cura Caroli Magni, *ibid.*, 1571.

CAROLUS, Majordomus. — Epistola ad Gregorium II papam, de suscepto in tuitionem ac defensionem episcopo Bonifacio, LXXXIX, 805.

CHILDEBERTUS, rex Francorum. — Constitutio de abolendis reliquiis idololatriæ et de sacerdotum dierum festivitibus caste celebrandis, LXXII, 1121.

CHILPERICUS II, rex Francorum. — Placitum quo terra sita in superiore Bacivo præposito monasterii S. Dionysii assignatur, LXXXVIII, 1119.

CHUOMADUS II, imperator. — Edictum de mancipiis ecclesiarum, CLI, 1059. — Capitula de beneficiis, simul et edictum, *ibid.*, 1041, 1042. — Rescriptum de lege Romana, *ibid.*, 1044. — Litteræ ad eives Cremonenses, ut episcopo Cremonensi de quibusdam querelis satisfaciant, *ibid.*, 1059.

CLODOVEUS III, rex Francorum. — Placitum de lite inter Chaimonem abbatem Sancti Dionysii, et Ermenoldum abbatem qui vadimonium deseruerat, LXXXVIII, 1041. — Placitum in quo monasterium Lemauum avertit monasterio Sancti Vincentii seu S. Germani, *ibid.*, 1099. — Placitum quo adjudicat Sancto Dionysio teloneum integrum nundinarum quæ de vico S. Dionysii translatæ fuerant Parisiis inter S. Laurentii et S. Martini basilicas, *ibid.*, 1108. — Placitum quo Cadolaci farinarum S. Dionysii monasterio assignatur, *ibid.*, 1110.

CLOTARIUS II, rex Francorum. — Constitutio generalis, LXXII, 1119.

Decretio de servis et asilis.

Decretum est, ut quia in vigiliis constitutas nocturnos fures non caperent, eo quod per diversas intercedentes concludio, scelera prætermittenda custodias exercerent, centenas fieri. In qua centena siquid deperierit, capitale qui perdiderat recipiat, et latro insequatur. Vel si in alterius centena appareat, et adhuc admoniti, si neglexerint, quinos sol. condemnentur. Capitale tamen qui perdiderit, a centena illa accipiat absque dubio, hoc est, de secunda vel tertia custodia. — Si vestigium comprobatur latronis, tamen præsentia nihil longe multando, aut si persequens latronem suum comprehenderit, integrum sibi compositionem accipiat. — Quod si in truste inventitur, medietatem compositionis trustis acquirat et capitale exigat a latrone. — Si quis in domo alterius, ubi clavis est, furtum invenerit, domianus domus de vita componat. — Si quis cum furto capitur, antedicta subiacet legi. — Si de suspicionibus inculpatur, ad sortem veniat. — Si mala forte præsierit, latro tamen ad utramque partem sint ternas personas electas, ne concludius fieri possit. — De servis ecclesie aut fisci vel cujuslibet, quicumque inculpatur, ad sortem veniat, aut ad plebium promoveatur, aut ipse præcui a domino reformetur, nam probari periculo subiacent. — Si quis cujuslibet de potentioribus servis qui per diversa possident, de crimine habetur suspectus, domino secretus cum testibus concludatur, ut intra viginti noctes ipsum ante iudicem

debeat presentare. Quod si in statutum tempus inter-
valente concudio non fuerit, dominus status sui juxta
modum culpæ inter fredum et fidum compensabitur. —
Si servus ante admonitum dominum defuerit, capitale
dominus restituat et de servo faciat cessionem, et cum
inventus fuerit, detur in vindictam. Si quis occulte
de re sibi furata a quolibet latrone compositionem acce-
perit, utraque latronis culpa subiaceat. Fur tamen iudici
presentetur, LXXX, 450.

Ut continuo capitale ei qui perdidit reformare fe-
stinet, et latronem perquirat. Quem si in traste perinve-
nerint, medietatem sibi vindicat vel delaturam. Si fuerit
de facultate latronis, et qui damnum pertulit, satiatur.
Nam si persequens latronem ceperit, integrum sibi com-
positionem simul et solutionem, vel quicquid dispendii
fuerit, revocavit; fræpsum tamen iudici, in cuius pago est,
reservetur. — Nullus latronem vel quem ibet culpabilem
sicut summis episcopis convenit, de atrio ecclesiæ tra-
here presumat. Quod si sunt ecclesiæ quibus atria clausa
non sint, ab utraque parte parietum terræ spatium, ar-
peanis pro atrio observetur. — Nullus confugiens foris
ante dicta loca pro operarum cupiditate se dicat exire.
Quod si fecerint, et capti fuerint, ad dignum sibi sup-
plicium condemnentur. — Quod si cuilibet servus de-
serens suum dominum ad ecclesiæ confugerit, et ibi
primitus dominus ejus advenerit, contentio exorsatur;
reddatur furtum, ut se de pretio redimat. — Si quis ad
vestigium minuendum vel latronem persequendum admo-
nitus venire noluerit, quinque solidis condemnatur. —
Ea quæ in Dei nomine pacis tenore constituimus, in per-
petuum volumus custodiri. — Hoc statuente, ut si quis
ex iudicibus hoc decretum violare præsumperit, vitæ
periculum subiacere cognoscat. — Ut episcopo decedente,
in loco ipsius qui a metropolitano ordinari debet cum
provincialibus a clero et populo eligatur, et si persona
condigna fuerit, per ordinationem principis ordinetur;
vel certe si de palatio eligatur, per meritum personæ et
doctrinam ordinetur. — Ut nullus episcoporum, se vivente,
eligat successorem; sed tunc alius ei substituitur, cum
taliter officetur ut Ecclesiam suam nec clerum regere
possit. Itemque ut nullus, vivente episcopo, adoptare
locum ejus præsumat. Quod si petierit, ei minime tribua-
tur. — Si quis clericus, quolibet honore munitus, con-
tempto episcopo suo, vel prætermissio, ad principem aut
ad potentiores quasque personas ambulare vel sibi pa-
trocinium elegerit expetendum, non recipiatur, præter
si pro venia videtur expellere; et si pro qualibet causa
principem expelierit et cum ipsius principis epistola ad
episcopum suum fuerit reversa, excusatus recipiatur.
Is qui ipsum, post admonitionem pontificis sui retinere
præsumperit, sancta communione privetur. — Ut nullus
iudicem de quolibet ordine clericum de civilibus causis,
præter criminalia negotia, per se distinguere aut damnare
præsumat, nisi convincitur manifestus, excepto presby-
tero aut diacono. Qui vero convicti fuerint de crimine
capitali, juxta canones distringantur, et cum pontificibus
examinentur. — Quod si causa inter personam publicam
et homines ecclesiæ steterit, pariter ab utraque parte
propositi. Ecclesiarum et iudex publicus in audientia pu-
blica positi ea debeant judicare. — Cuiunque defuncto,
si intestatus decesserit, propinqui absque contrarietate
iudicium in ejus facultate juxta legem succedant. — Li-
bertes cujuscunque ingenuorum a sacerdotibus, juxta
textus chartarum, ingenuitatis suæ defendendos, nec
absque presentia episcopi aut propositi Ecclesiæ esse
judicandos vel ad publicum revocandos. — Ut ubicunque
census novus impie additus est et a populo reclamatur,
juxta inquisitionem misericorditer emendetur. — De tele-
one, ut per ea loca debeat exigi, vel de speciebus ipsis
de quibus præceduntur principum tempore, id est,
usque ad transitum bonæ memoriæ dominorum parentum
nostrorum.... est exactum. — Jedam super Christianis
actiones publicas agere non debeant. Quare qui se que-
stione ordinarum sociare præsumperit, severissimam legem
ex canonica incurrat sententia. — Ut pax et disciplina in
regno nostro sit, Christo propitiante, perpetua rebellio
vel insolentia malorum hominum severissime reprimatur,
LXXX, 451, 455.

Ut nullus iudex de aliis provinciis aut regionibus in-
alia loca ordinetur; ut si aliquid mali de quibuslibet
conditionibus perpetraverit, de suis propriis rebus
exinde quod male abstulerit juxta legis ordinem debeat
restituere. — Quidquid parentes nostri anteriores prin-
cipes vel nos per justitiam visi sumus concessisse et
confirmasse, in omnibus debeat confirmari. — Et qui
unus de fidelibus ac laicis, suam fidem servando de-
mum legitimo, interregno faciente, visus est perdidisse,
generaliter absque aliquo incommodo de rebus sibi juxta

debitis præcepimus revestiri. Puellas et viduas religiosas
aut sanctimoniales quæ se deo voverunt, tam quæ in
propriis domibus resident, quam quæ in monasteriis po-
sitæ sunt, nullus nec per præceptum nostrum compellat,
nec trahere, nec sibi in conjugio sociare penitus præsu-
mat. Et si quis exinde præceptum ellicerit, nullum sor-
tatur effectum. Et si quicumque aut per virtutem aut
per quemlibet ordinem ipsos detrahare, aut sibi in con-
jugium præsumperit sociare, capitali sententia feriat.
Et si in ecclesia conjugium fecerint, et illa rapta aut
rapienda in hoc consentire videbitur, sequestrati ab in-
vicem in exilio deportentur, et facultates eorum propi-
quis heredibus sociantur. Episcopi vero vel potentes,
qui in aliis possident regionibus, iudices vel missos dis-
cussores de aliis provinciis non instituant, nisi de loco,
qui justitiam percipiant et aliis reddant. — Agentes igitur
episcoporum aut potentum per potestatem nostram
rei collecta solatio nec auferant, nec cujuscunque con-
temptum per se facere non præsumant. Porcarii fiscales
in silvas ecclesiarum aut privatorum absque voluntate
possessoris in silvas eorum ingredi non præsumant. —
Neque ingenuus, neque servus qui cum furto non depre-
henditur, a iudicibus aut ad quemcunque interfici non
debeat inauditus. — Et quando quidem pastio non fuerit,
unde porci non debeant saginari, cellariis in publico
non exigatur. — Quicumque vero hanc deliberationem,
quam cum pontificibus vel tam magnis viris optimis
aut fidelibus nostris in synodali concilio institutam, tem-
erare præsumperit, in ipsam capitalem sententiam judi-
cetur, qualiter alii non debeant similia perpetrare.
Quam auctoritatem vel edictum perpetuis temporibus
valitrum manus nostras subscriptionibus decretis
roborandum quoddam aliud præceptum speciale pro mo-
nasterio Sancti Dionysii, LXXX, 454.

Lex de missis directis per regnum, ut populus pacem
et justitiam habeat, de raptoribus, de prædatoribus, de
latronibus et aliis malefactoribus et de omnibus justitiis.
— Ut ubi missatici simul venerint, missi simul revertantur,
et si de uno regno in aliud aut de uno missatica in aliud
fugerint, simul eos constringant; ut ubicunque fugerint,
illuc indiculus transmittatur, ut comes illos destringat,
aut cum alode, aut per quodcunque potest, ut illos ter-
riat et emendet ubi malum fecit. — Ut missis commenda-
tur, ut faciant justitias, et si non facerint quod ipsi
pergere debeatis; ut si necessitas alicui fuerit, omnes
sini parati quomodo invicem vos adjuvetis, CXXVIII,
599.

Nunc volumus vos certos reddere de nostra conjunctione,
quia Christo propitio, aiebat Ilotarius serenissimus imperator,
secundum Deum ad salutem sanctæ Dei Ecclesiæ,
nostramque ac vestram communem utilitatem et neces-
sitatem indissolubili corde et opere conjungere nos
volumus, ut unum simus in Christo, et vos unum cum
nobiscum Sapientis quia legem, qualem antecessores as-
sumpti, hoc est pater et avus noster, vestris antecessoribus
concesserunt et servaverunt nos similiter vobis perdo-
mus et inviolabiliter atque incorrupte et presentibus
et futuris temporibus, per omnia volumus observare,
CXXVIII, 599, 606.

Conventus apud Sanctum Quintianum, CXXVIII, 611.
— Conventus in synodo Metensi, *ibid.*, 653. — Con-
ventus apud Saponarias, *ibid.*, 658. — Decreta in synodo
Aquisgranensi, *ibid.*, 665, 666. — Decreta in conventu
habitu in basilica Sancti Castoris apud Cochem, *ibid.*,
669. — Decreta in conventu ad Sablonarias constituta,
ibid., 691.

CONRADUS imperator. — Epistola ad Eugenium, Wi-
baldi abbatis absentis et resistentis electionem in abbatem
Corbeensem, atque unionem Kemnada et Vindis ad
Corbeensem monasterium petit confirmari, CLXX, 1611.
— Significat Eugenio papa Henricum filium suum com-
muni principum acclamatione, in regem Romanorum elec-
tum, seque assumpta cruce accingere ad expeditionem
Hierosolymitanam, *ibid.*, 1616.

Epistola ad Eugenium papam: Ut prepositum In-
tensem Thiebaldum suo capellano canonice electo conferre
dignetur, CLXX, 1625, 1625. — Ut Arnoldum Colonien-
sem archiepiscopum benigne suscipiat, ac sua sedi restitu-
tum remittat. — Ratisbonensem episcopum Hieroso-
lymam tendentem ipsi commendat, *ibid.*, 1625. — Mittit
ad eum legatos, rogatque Edulfum abbatem monasterii
Merbacensis ab eo confirmari, et Ortonem clericum abso-
lvi. — Petrum Capuanum archiepiscopum, cujus ope
sanctam recuperaverat, et commendat, *ibid.*, 1627. —
Mittit ad eum oratorem magistrum Henricum, curæ suæ
notarium, *ibid.*, 1628. — Ut Herimannum Trajectensem
episcopum electionem confirmet et comitem de Eris ab ei
communicatione absolvat, *ibid.*, 1630. — De electione

Arnoldi archiepiscopi Coloniensis, quam petit confirmari, *ibid.*, 1631. — Expeditionem italicam pro utilitate Ecclesiae se parare significat; commendatque Bremensem archiepiscopum et Wibaldu abbatem, *ibid.*, 1633.

CONSTANS, imperator. — Quod foverit partes Albanas, *LXXIX*, 939. — Quod fratrem pro fide moverit, *ibid.*, 967.

CONSTANTINUS MAGNUS, imper. — Decreta de relationibus, appellationibus et penis earum, et consultationibus, ad Claudium Plantianum correctorem Lucaniae et Brittiorum, *VIII*, 93. — Decretum de executoribus, ad universos provinciales, *ibid.*, 94. — Decret. de petitionibus et ultro datis, ad populum, *ibid.*. — Decret. de censu et ascriptione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 95. — Decret. de actoribus et procuratoribus et conductoribus rei privatae, et interpretatio, ad Philippum vicarium Urbis, *ibid.*, 95, 96. — Decret. de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Aemilium privatarum rerum rationalem, *ibid.*, 97. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium praepositum Urbis, *ibid.*. — Decret. de censu sive ascriptione, et interpretatio, ad Eusebium praesidem Lyciae et Pamphyliæ, *ibid.*, 98. — Decret. de testimonialibus ex-tribunus et protectoribus ad Rufinum praetorem praefectum, *ibid.*, 99. — Decret. de officio praeconsulis et legati, ad Aemilianum Africae praeconsulem, *ibid.*. — Decret. de annona et tributis, ad Proclium tribunum et ad Aemilianum Africae praeconsulem, *ibid.*. — Decret. de exactionibus, ad Aemilianum, Africae praecons., *ibid.*, 101. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.*. — Decret. de penis, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 102. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 103. — Decret. de his quorum appellationes non recipiantur, et interpretatio, ad Catulinum, *ibid.*, 104. — Edictum pro religiosis libertate, ex Eusebii Historia ecclesiastica, *I*, 8, *ibid.*, 106. — Decret. ad legem Juliam maiestatis, ad Maximum Urbis praefectum, *ibid.*, 109. — Decret. de curatoribus Kalendarum et fidei iuribus eorum ad Lorum Verinum, *ibid.*, 110. — Decret. de dilationibus, et interpretatio, ad Ursium vicarium, *ibid.*, 112. — Decret. de Naviculariis, ad Volusianum, *ibid.*. — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, *ibid.*, 113. — Decret. de libertate in matrimonii contrahendis et de honestate muliebri, et interpretatio, ad Probum, *ibid.*. — Decret. de ingenuis qui tempore tyranni servierunt, et interpretatio, ad Volusianum, *ibid.*, 114. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militaverunt, ad palatios bene meritos, *ibid.*, 115. — Decret. de concussionibus advocatorum sive apparitorum ad Aemilianum Africae praeconsulem, *ibid.*. — Decret. de advocato fisci, et interpretatio, ad Aemilianum Africae praecons., *ibid.*, 116. — Decret. de diversis rescriptis, ad Antiochum praefectum Vigilium, *ibid.*, 117. — Decret. de longi temporis praescriptione quae pro libertate et non adversus libertatem opponitur; ad Dionysium vicariam praefecturam agentem, *ibid.*. — Decret. de acquirenda et requirenda possessione ad Maternum, *ibid.*. — Decret. de cursu publico ingariis et parangariis, ad Constantinum, *ibid.*. — Decret. de his quorum appellationes non debent recipi, ad Volusianum Urbis praefectum, *ibid.*, 118. — Decret. de diversis officiis et apparitoribus et probatoribus eorum, ad Versenulum Fortunatum consularem aquarum, *ibid.*. — Decret. si petitionis socius sine haec de defecerit, et interpretatio, ad Mydonium Caesarem sacri Palatii, *ibid.*, 119. — Decreta de penis, ad Eumelium; de thesauris, ad rationales; de cohortalibus, principibus corniculariis et primi palatii, ad Constantinum palatii praefectum, *ibid.*, 119, 120. — Decretum de alimentis quae inopes parentes de publico petere debent, ad Ablavium, *ibid.*, 121. — Decret. de naviculariis, ad Amabilianum, praefectum annonae, *ibid.*. — Decret. de pignoribus, et interpretatio, ad universos provinciales, *ibid.*, 122. — Decret. de maternis bonis, et materni generis, et cretione sublata, et interpretatio, ad consules, praetores, tribunos plebis et senatus, *ibid.*, 123. — Decret. de lege Fabia, et interpretatio, ad Domitium Celsum, *ibid.*, 124. — Decret. de officio rectoris provinciae, ad Rufinum Octavianum correctorem Lucaniae et Brittiorum, *ibid.*, 127. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 128. — Decret. de appellationibus, ad Probianum Africae praeconsulem; de iure fisci, ad populum, de centuariis et dendrophoris ad Evagrium; de decurionibus, ad Crispinum, *ibid.*, 129. — Decret. de Judaeis, oelicois et amaritanis, ad Evagrium, *ibid.*, 130. — Decret. de frumento Carthaginiensi, ad Catulinum Africae praeconsul.; de appellationibus, ad Amabilianum annonae Africae praefectum, *ibid.*, 131. — Decretum de fundis emphyteuticis et eorum conductore, *ibid.*, 132. — Decret. de longi temporis praescriptione, ad Rufinum Urbis praefectum, *ibid.*. — Decret. de officio

judicium omnium, et interpretatio, ad Domitium Celsum vicarium, *ibid.*. — Decret. de lege Cornelia de falso, et interpretatio, ad Mechillum Hilarianum correctorem Lucaniae et Brittiorum, *ibid.*, 133. — Decret. de decurionibus, ad Mechillum Hilarianum Lucan. et Brittior. correct., *ibid.*, 134. — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, ad Maximum, praefectum Urbis, *ibid.*, 135. — Decret. de donationibus, et interpretatio, ad Maximum, praefectum Urbis, *ibid.*, 135, 140. — Decret. de temporum cursu et reparationibus denuntiationum, et interpretatio, ad Julianum praesidem Tarraconens., *ibid.*, 141. — Decret. de cursu publico, ad Tatianum, 142. — Decret. de appellationibus, ad Petronium, de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Septimium Bassum, Urbis praefectum, *ibid.*, 142, 143. — Decret. de decurionibus, ad Octavianum, comitem Hispaniarum, de Julia maiestatis, ad Bassum, Urbis praefectum; de his qui se deferunt, ad rationales Hispaniarum, *ibid.*, 144, 145, 146. — Decret. ad legem Iuliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Catulinum, Africae praeconsulem, *ibid.*, 146. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis praefectum; de Caesarianis, de principibus, de murilegulis et gynaeceis, et monetariis, et bastagariis, et decurionibus, ad Bithynos, *ibid.*, 147. — Decret. si quis solidi circulum exteriorem incidit, vel adulteratum in vendendo subiecit, et interpretatio, ad Leontium, *ibid.*, 149. — Decret. de servis ingulvis, ad Valerianum; ubi senatores vel clarissimi civiliter vel criminaliter conveniantur, ad Octavianum comitem Hispaniar.; de usuris, ad populum; de veteranis, ad Florianum; de parricidio, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africae; ubi causae fiscales, vel divinae domus, ad Bulephorum rationalem summæ rei; de accusationibus, ad Januarium; de maleficiis et mathematicis et ceteris similibus, ad Maximum, *ibid.*, 150, 153. — Decret. de denuntiatione vel editione, et interpretatio, ad Symmachum, *ibid.*, 151. — Decret. de finis miliarium, apparitorum et veteranorum, ad Optavianum; de relationibus, ad Profluturum praefectum annonae; de bonis vacantibus, ad Priscum rationalem; de falsa moneta, ad Verinum, *ibid.*, 155. — Decret. de famosis libellis, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africae, *ibid.*, 157. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis praefectum, *ibid.*. — Decret. de inofficioso testamento, et interpretatio, ad Lucium Africae vicarium, *ibid.*, 158. — Decret. de privilegiis, ad Rufinum palatii praefectum; de tinere muniendo, ad Proculum Africae praeconsulem; de emendatione servorum, ad Bassum; de pactis et transactionibus, et interpretatio, ad Rufinum palatii praefectum; de maleficiis, ad populum; de iure fisci et interpretatio, ad Severum rationalem Africae, *ibid.*, 159, 162. — Decret. de naviculariis, ad Amabilianum Annonae praefectum; de iure fisci, ad provinciales; de numerariis, actuaris, ad Leontium; de appellationibus, ad Severum; de sine censu vel reliquis fundum comparari non posse, ad Antonium Marcellinum, praesidem provinciae Lugdunens. primæ; de decurionibus, ad Patroclum, *ibid.*, 163-166. — Decret. de his qui a non domino manumissunt, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 167. — Decret. de maternis bonis, et interpretatio, ad Iulium Severum, *ibid.*, 169. — Decret. de dolo malo, et interpretatio ad Symmachum, *ibid.*, 170. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militaverunt, ad Proculum, Africae praeconsulem; de contrahenda emptione, et interpretatio, ad Profluturum, annonae praefectum, *ibid.*, 173. — Decret. de pistollibus et catabolensibus, ad Profluturum, annonae praefect.; de extraordinariis sive sordidis muneribus, ad Catulinum praeconsulem, *ibid.*, 174. — Decret. ad legem Iuliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Bassum, urbis praefect., *ibid.*, 174. — Decret. de donationibus, ad Bassum, urbis praefect., *ibid.*, 176. — Decret. de tutoribus et curatoribus curandis, et interpretatio, ad Bassum, urbis praefect., *ibid.*, 176. — Decretum de sponsalibus, et interpretatio, ad Maximum, urbis praefect., *ibid.*, 177. — Decret. de episcopis, et interpretatio, ad Octavianum, correctorem Lucaniae et Brittiorum, *ibid.*, 180. — Decret. de officio rectoris provinciae, ad Felcem, praesul. Corsicae; de temporum cursu, ad eundem; de postulando, ad Antiochum, Vigilium praefect.; de exactionibus, ad Pae-tianum vicarium Britanniarum, *ibid.*, 181. Decret. de abolitionibus, et interpretatio, ad Januarium, urbis praefectum, *ibid.*, 185. — Decret. de petitionibus, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 181. Decret. de bonis decurionum, et interpretatio, ad Rufinum, praefect. palat., *ibid.*, 185. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Creperum Donatianum, *ibid.*, 185. — Decret. de officio praeconsulis et legati, ad Proculum praeconsul.; de re iudicata, ad eundem; de procuratoribus, ad Bassum, urbis

præfect.; si ex pluribus tutoribus vel curatoribus omnes vel unus agere pro minore vel conveniri possint, *ibid.*, 186. — Decret. de commissoria rescindenda, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 188. — Decret. de infirmandis penis celibatus et orbitatis, ad populum, *ibid.*, 189. — Decretum de exactionibus, ad populum; de operibus publicis, ad Flavianum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Edictum; de famosis libellis, ad Elianum proconsul. Africæ; de veteranis...; de prætoribus et quæstoribus, ad Elianum, Urbis præfect., *ibid.*, 189. — Decret. de raptu virginum vel viduarum, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 194. — Decret. si quis pupillam tutor corruerit, et interpretatio, ad Bassum, Italiam vicarium, *ibid.*, 197. — Decret. de jure fisci, ad Demetrium Dracontium, magistrum privatarum rei Africæ; de custodia reorum, ad Florentium rationalem; de appellationibus, ad Crispinum; de clericis, ad Bassum, palatii præfect., *ibid.*, 198. — Decret. de erroribus advocatorum, et interpretatio, ad Furium Felicem, *ibid.*, 200. — Decret. de metallis et metallariis, ad Maximum, rationalem Africæ; de officio proconsulis et legati, ad Elianum, Africæ proconsul; de veteranis, ad universos veteranos; de famosis libellis, ad Januarium, agentem vicarium præfecturam; de paganis, sacrificiis et templis, ad Maximum; de castris omnium palatinorum peculio, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 200. — Decretum de iudiciis, et interpretatio, ad Maximum, *ibid.*, 203. — Decret. de appellationibus, ad Maximum; de honorariis codicillis, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 204. — Decret. de infirmo testamento, et interpretatio, ad Claudium, præsidem Daciæ, *ibid.*, 206. — Decret. de bonis proscriptorum seu damnatorum, ad Petronium Probinum; de privilegiis eorum, ad Julium Verum, vicarium Italiam; de susceptoribus, præpositis et arcariis, *ibid.*, 208. — Decret. de his qui veniam ætatis impetrarunt, et interpretatio, ad Verinum, *ibid.*, 210. — Decret. de operibus publicis, ad Menandrum; de collatione fundorum patrimonialium vel emphyteuticorum et rei privatae, ad Dometium, *ibid.*, 214. — Decret. de manumissionibus in Ecclesia, et interpretatio, ad Osiem episcopum, *ibid.*, 214. — Decret. de tempor. cursu, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 216. — Decret. de legitimis hæredibus, et interpretatio, ad Bassum, palatii præfectum, *ibid.*, 216. — Decret. si, pendente appellatione, mors intervenerit, et interpretatio, ad Bassum, palatii præfect., *ibid.*, 219. — Decret. de maleficiis, et interpretatio, ad eundem, *ibid.*, 220. — Decret. de vectigalibus et commissis, et interpretatio, ad Junium Rufum consularem Æmiliæ, *ibid.*, 221. — Decret. de indulgentiis criminum, ad populum; de feriis, et interpretatio, ad Elpidium; de vectigalibus et commissis, ad Menandrum; de medicis et professoribus, ad Volusianum; de familia Herciscunda, ad Verinum, *ibid.*, 225. — Decret. de sententiis passis et resitutis, et liberis eorum, et interpretatio, ad Maximum, præfect. Urbis, *ibid.*, 227. — Decret. de responsis prudentum, ad Maximum, præfect. palat.; de falsa moneta, ad Januarium; de Judæis, ad decuriones Agrippinicos; de donationibus, ad Petronium Probinum; de concubinis, ad populum; si pendente appellatione unus e litigantibus decesserit, ad Bassum, præfect. Urbis; de ædificiis privatis, ad Elpidium; de requirendis reis, ad Januarium; de familia Herciscunda, ad Bassum, *ibid.*, 230. — Decret. de accusationibus, et interpretatio, ad Agricolanum, *ibid.*, 234. — Decret. de denuntiatione vel edictione rescripti, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 235. — Decret. de iudiciis, de liberali causa, ad Maximum, Urbis præfect.; de alimentis, ad Menandrum, *ibid.*, 235. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Menandrum, *ibid.*, 237. — Decret. de constitutionibus principum et edictis, et interpretatio, ad Lusitanos, *ibid.*, 242. — Decret. de indulgentiis criminum, ad Maximum, palat. præfect.; de hereditate minorum sine decreto, ad Severum, *ibid.*, 243. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 246. — Decret. de appellationibus, de decurionibus, et interpretatio, ad Florentium; de comæatu, de extraordinariis, ad Ulpium Flavianum, consularem Æmiliæ et Liguriæ; de episcopis, ad Elpidium; de distrahendis pignoribus, quas tributorum causa tenentur, *ibid.*, 251. — Lex de pietate in Deum et de Christiana religione, *ibid.*, 253. — Lex solvens exsilio et curia et bonorum proscriptione, *ibid.*, 259. — Lex solvens eos qui in insulis erant relegati, eos qui ad metalla et ad publica opera ignominiose damnati fuerant; de confessoribus mutilatis, *ibid.*, 259. — Lex de his qui ad Gyppæa vel in servitute dati erant liberandis; de successione bonorum martyrum et confessorum et eorum qui relegati fuerant et quorum bona

in facum relata, *ibid.*, 263. — Lex ut deficientibus cognatis Ecclesiæ hereditatem capiat uique legata firma maneant; ut qui hujusmodi loca, hortos, ædes occupaverint, ea restituant, exceptis fructibus, *ibid.*, 263. — Lex quomodo saper his libellos dari oporteat, *ibid.*, 266. — Lex ut facies fundos, ædes, hortos, restituat Ecclesiæ; ut qui res Ecclesiæ emerant, aut dono acceperant, eas restituant, *ibid.*, 267. — Edictum ad provinciales de falso cultu multorum deorum, *ibid.*, 271. — Constitutio adversus hæreticos, et de tollendis conventiculis hæreticorum, *ibid.*, 279, 282. — Decret. de magistratibus municipalibus, ad Florentinum; de iis qui numero liberorum vel paupertate excusationem meruerint, ad Dalmatium; de naviculariis, ad Elpidium; de extraordinariis, sive sordidis muneribus...; de infirmandis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt; ad Constantium, præf. palat.; de decurionibus, ad Hilarianum Africæ proconsulem; si per vim, vel alio modo absentis perturbata sit possessio, ad Severum; de infirmandis, ad universos provinciales; de officio vicarii, ad Silvium Paulum magistr. Italiam, de his quæ ex publica collatione sunt illata non usurpandis...; de postulando, ad Helladium, *ibid.*, 283. — Decret. de usuris, et interpretatio, ad Dracilianum agentem vices præfecturæ publicæ, *ibid.*, 287. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Severum, præf. Urbis, *ibid.*, 288. — Decret. de veteranis, ad Maximum, Urbis præfect.; de decurionibus, ad eundem; de susceptoribus præpositis et arcariis, ad Euphrasium rationalem trium provinciarum; de ponderatoribus et auri illatione ad eundem de iudiciis, et interpretatio, ad Severum, Urbis præfect.; de officio præfectorum prætorii, ad Constantium; de fide testium et instrumentorum, ad Aurelium Helladium; de accusationibus, ad universos provinciales; de gladiatoribus, ad Maximum; de decurionibus, ad Constantium; de erogatione militaris Annosæ, ad Felicem, *ibid.*, 288. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Maximum, vicarium Orientis, *ibid.*, 293. — Decret. ad S. Claudianum, ad populum; de hereditatis petitione, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præfect., *ibid.*, 296. — Decret. ad legem Juliam de adulteris, et interpretatio, ad Africam, *ibid.*, 298. — Decret. de custodia reorum, ad Evagrium, Urbis præf., de cursu publico, ad Acyndium, *ibid.*, 299. — Decret. de postulando, et interpretatio ad Bassum, *ibid.*, 300. — Decret. de integræ restitutione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 301. — Decret. de administratione et periculo tutorum, ad populum, *ibid.*, 302. — Decret. ad legem Corneliam, de falso, ad Maximum, *ibid.*, 304. — Decret. de suavis pecuariis, ad Lucrum Vorinum, *ibid.*, 304. — Decret. de emendatione servorum, et interpretatio, ad Maximilianum Macrobium, *ibid.*, 305. — Decret. ad legem Juliam de adulteris, et interpretatio, ad Evagrium; quorum appellationes non recipiantur, ad Alisakum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Evagrium; de medicis et professoribus, ad Rufinum; de accusationibus, et interpretatio, ad Maximum, *ibid.*, 307. — Decret. de privilegiis, ad Severum; de mulieribus quæ se servis propriis junxerunt, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 311. — Decret. de episcopis, ad Ablavium; de cursu publico, ad Menandrum; de operibus publicis, ad Secundum; de falsa moneta, ad Tertullianum, proconsulem Africæ, *ibid.*, 314. — Decret. de infirmandis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt, ad Antiochum, præfect. Vigi um, et ad senatum; quomodo munera civilia indicantur, ad Tiberianum comitem per African., *ibid.*, 315. — Decret. de filiis militarium, apparitorum et veteranorum, ad Severum, *ibid.*, 316. — Decretum de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 317. — Decret. de hæreticis, ad Dracilianum; de sc. Claudio ad Ablavium; de hæreticis, ad Bassum; unde vis, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 321. — Decret. de prædiis naviculariorum...; de diversis officiis, ad Philippum; de decurionibus...; de testamentis et codicillis, et interpretatio, *ibid.*, 324. — Decret. de tutoribus et curatoribus creatis, ad populum; de fure fisci...; de agricolis, et censitis et colonis, ad Amilianum, *ibid.*, 326. — Decret. de officio præfectorum prætorio, ad Maximum; de sine censu, ad Acacium comitem Macedoniæ; de prætoribus, ad Julianum, præf. Urbis, *ibid.*, 327. — Decret. de decurionibus, ad Tiberianum comitem; de exactionibus, ad Afros; de familia heriscæ, et interpretatio, ad Constantium, præfectum prætor., *ibid.*, 329. — Decret. de dilatione, et interpretatio, ad Julianum, præfect. Urbis, *ibid.*, 330. — Decret. de resp. prud. ad Maximum; de mensis oleariis, ad Cerealem; de famosis libellis ad Dionysium; de offic. rect. prov., ad Maximum, *ibid.*, 332. — Decret. de falsa moneta, ad Elpidium; de extraordinariis sive sordidis, *ibid.*, 336. — Decret. de operibus publicis, et in-

terpretatio, ad Have Felicem, *ibid.*, 337. — Decret. de his qui sanguinolentos emptos vel uiridos acciperint, et interpretatio, ad Ilatos, *ibid.*, 341. — Decret. de episcopis, ad Valentinum consularem Numidiae, *ibid.*, 344. — Decret. de sponsalibus, et interpretatio, ad Valerianum vicariam praefecturam agentem, *ibid.*, 346. — Decret. de aqueductu, ad Maximilianum consularem aquarum, *ibid.*, 347. — Decret. de finibus regum, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 348. — Decret. de perfectissimae dignitate, ad paternum Valerianum; de Judaeis, ad Ablavium; de offic. rect., ad Valerianum vicariam praefecturam agentem, *ibid.*, 350. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 351. — Decret. de expositis, et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 353. — Decret. de repudiis et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 355. — Decret. de honorariis codicillis, ad universos provinciales, *ibid.*, 355. — Decret. de adm. et perit. tut. et cur., ad universos provinciales; de litigiis, de exactionibus, de his qui per dictum iudicis non appellaverunt, ad universos provinciales, *ibid.*, 355. — Decret. de filiis militarium, app.; de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium, *ibid.*, 358. — Decret. de officio praefectorum praetorio, et interpretatio, ad Bassum; de officio rectoris provinciae, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.*, 361. — Decret. de Judaeis, ad hierosolymitanos et patres synagogarum, et ceteros qui in eodem loco deservunt; de iurisdictione omnium iudicum, ad universos provinciales, *ibid.*, 363. — Decret. de filiis militarium, et interpretatio, ad Pacatianum, praefect. Urbis, *ibid.*, 365. — Decret. de infocissimo testamento, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 367. — Decret. de liberis et eorum liberis, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 368. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, *ibid.*, 369. — Decret. de fugitivis colonis, inquilinis et servis, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.*. — Decret. de servis, fugitivis et liberis, ad Tyberianum comitem Hispaniarum; de codicillis, ad Maximum, de administratione et periculo tutor et curator, et interpretatio, *ibid.*. — Decret. de donationibus, ad Severum comitem Hispaniarum, *ibid.*, 371. — Decret. de fide testium et instrumentorum, et interpretatio, ad eundem; de numerariis actuariis, ad Maximum, *ibid.*, 372. — Decret. de medicis et professoribus, ad populum; de diversis respectis, ad Bithynum consularem Campaniae, *ibid.*, 375. — Decret. de filiis militarium, ad Ablavium; de appellationibus et consultationibus, ad Albinum; de suavis, pecuariis, et susceptoribus vini ceterisque corporatis, *ibid.*. — Decret. de maternis bonis, ad Severum comitem Hispaniarum; de communi dividendo et interpretatio, ad Iulium rationalem trium provinciarum, *ibid.*, 375. — Decret. de officio iudicum omnium et interpretatio, ad Andronicum, *ibid.*, 378. — Decret. de advocato fisci, ad Pacatianum; de fide testium et instrumentorum et interpretatio, ad Iulianum praesidem, *ibid.*, 379. — Decret. de excusationibus artificum, ad Felicem; de naviculariis ad eundem, *ibid.*, 381. — Decret. de testamento militis, ad populum; quando imperator inter miserabiles personas cognoscat, ad Andronicum; de petitionibus, ad provinciales; de lucris officiorum, ad Pacatianum; de decurionibus, ad Felicem; de Judaeis, ad eundem, *ibid.*, 382. — Decret. ne Judaeus Christianum mancipium habeat, et interpretatio, *ibid.*, 385. — Decret. de officio rectoris, ad Periclem praesidem; de naviculariis ad Severum; de sponsalibus et interpretatio, ad Tiberianum vicarium Hispaniarum; de naturalibus filiis, ad Gregorium; de decurionibus, ad Evagrium, *ibid.*, 386. — Decret. de annona et tributis, ad Gregorium; de ordinis iudiciorum, ad Calpurnium, *ibid.*, 391. — Decret. de contrahenda emptione et interpretatio, ad Gregorium, *ibid.*. — Decret. de excusationibus artificum, ad Maximum; de omni agro deserto, et quando steriles fertilibus imponuntur, ad Ursum, *ibid.*, 394. — Decret. de diglatis, ad Volusianum; de omni agro deserto, de collatione feudorum patrimonialium et emphyteuticariorum, *ibid.*. — Decret. de servis fugitivis, ad Probum; de usuris, ad populum; de eunuchis, ad Aurelium ducem Mesopotamiae; de fundis patrimonialibus, ad Draccontium; de fundis rei privatae et salibus divinis domus; de servis, ad Bassum, *ibid.*, 395. — Decret. de mandato, ad Volusianum; de patribus qui filios suos distraxerunt, ad Italicum; de usuris, ad populum; de iucetis et inutilibus nuptiis, ad Patracium, ad Maximum, ad Euthymium; de quadriennio praescriptione, ad Orphitum, *ibid.*, 396. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Alium proconsul. Africae; de officio magistri officiorum, ad agentes in rebus; de agricolis et mancipis dominicis, vel fiscalibus reipublicae vel privatae, ad Constantium, ad Januarium, ad Equitum magistrum equitum et peditum, *ibid.*, 398. — Decret. de

Salgamo, hospitibus non presentando; in quibus causis coloni censiti dominos accusare possint, ad Maximum; de excusationibus munerum, ad Catullianum vicarium; de naufragis, *ibid.*, 399.

Constantini ad synodum in palatio habitam oratio de pace, VII, 400. — Oratio ad sanctorum ceterum; proemium mentionem facit Paschae, et quod Christus cum multa in homines beneficia contulerit ab iisdem male multatus est, *ibid.*, 401. — Allocutio ad Ecclesiam et auditores, ut ignorent et emendent, si quid minus recta dixerit, *ibid.*, 403. — Quod Deus Pater est Verbi, et omnium rerum Opifex, et quod nullo modo res possint consistere, si diversa essent eorum causae, *ibid.*, 405. — De errore eorum qui simulacra venerant, *ibid.*, 407. — Quod Christus Filius Dei cuncta condidit, et certum vitae spatium singulis constituit, *ibid.*, 409. — De fato, et quod falsa sunt quae de eo dicuntur, *ibid.*, 411. — Quod in rebus quas intelligentia assequi non possumus Creatoris sapientiam predicare debemus, nec casum, aut aliam praeter Deum causam existimare, *ibid.*, 417. — Quod quae ad usum necessaria sunt, Deus copiose suppeditat hominibus; quae vero ad voluptatem faciunt, modice subministrat, utrumque ad utilitatem nostram dispensans, *ibid.*. — De doctrinis philosophorum, *ibid.*, 419. — De corporali Domini adventu, qualis et cur fuerit, *ibid.*, 425. — Quod necessaria sit differentia in rebus creatis, et quod ad bonum malumque propensio ex voluntate hominum oritur, ideoque est necessarium iudicium Dei, *ibid.*, 437. — Quod creatura immenso spatio distat a sapientia increata, *ibid.*, 438. — Quae praecipua Salvator tradiderit, quae miracula patrauerit, et quantopere subditis profuerit, *ibid.*, 439. — Quod Christus praedictus fuerit, etc., *ibid.*, 445-463. — Gratiarum actio, qua victorias et reliqua bona sua Christo accepta ferit, *ibid.*, 465. — De Christianis instituti, et quod Deus diligit eos qui virtutem sectantur, et quod ad iudicium retributionem sperare oportet, *ibid.*, 467. — De calamitosa vitae exitu persecutorum Ecclesiarum, *ibid.*, 469, 471. — Quod Deus causa fuit pietatis imperatoris, et quod eventus prosperos a Deo poscere, eique acceptos ferre debemus; secus autem gesta negligentiae nostrae imputare, *ibid.*, 475. — Epistola ad Melchiam papam, qua petit Romae concilium congregari in causa Caecciliani et Donatistarum, *ibid.*, 477. — Epistola qua iubet episcoporum concilium Romae fieri pro unitate et concordia Ecclesiarum, *ibid.*, 479. — Ecclesiarum praesules a publicis functionibus immunes esse iubet, *ibid.*, 481. — Ecclesiis pecunias dat, *ibid.*. — Quod partes Donatistarum litigantes Arelate ad concilium convocari oportet, *ibid.*, 483. — De aedificatione et restauratione ecclesiarum, *ibid.*, 491. — Quomodo quaestiones in Africa excitatae compressae, *ibid.*, 495. — Quod religio ab orientis partibus exierit, *ibid.*. — Quod seditionem moleste ferens, pacem suavit, *ibid.*, 496. — De consensu in celebratione festi paschalis et contra Judaeos, *ibid.*, 501. — Jubet ut omnes decreta synodi Nicaenae assentiantur, *ibid.*, 505. — Jubet ut libri Ariti igni tradantur, *ibid.*, 506. — De aedificatione Martyris Servatoris nostri, *ibid.*, 523. — Ut de pulchritudine conchas, et de artificibus, ac de materia Macarius ad praesides scribat, *ibid.*, 527. — Episcopi suadet ne Eusebius Caesarea abstrahatur, *ibid.*, 545. — Contra simulacra, et de glorificatione Dei, *ibid.*, 547. — Orationem Eusebii de Pascha laudat, *ibid.*, 551. — De conficiendis sacris codicibus, *ibid.*, 553. — Edictum ad Syvestrum papam, *ibid.*, 567. — Autographum amoris et concordiae fœdus inter imperatorem Constantinum, sanctumque Sylvestrum papam, et Triditatem regem Armeniae, divumque Gregorium Armeniorum illuminatorem, *ibid.*, 479. — Epistola ad Leonem II papam, qua de diversis ad religionem spectantibus sermo habetur, XCVI, 387, 393. — Epistola ad Athanasium, ut eum ab exilio revocet, XII, 557. — Epistola ad clerum Alexandrinum, in gratiam Athanasii, *ibid.*, 560, 561, 563. — Synodum Ariminensem admonet ne quid de Orientalibus, qui seorsim Seleucia convenirent, definire praesumerent, *ibid.*, 565. — Jubet episcopos Arimini suum ab expeditione barbarica reditum expectare, *ibid.*, 570.

De legibus quas pro Christianis posuit et de mutatione rituum paganorum Christianorumque proectu, et de veneratione religionis. — Constantinus cum ad omne Romanum pervenisset Imperium, edictis publicis usus est, ut Orientales subiecti impavidè religionem colerent Christi et diligenter divinitati ministrarent. Quia Deo referens, non sibi arrogans adiecit: Quia ministrum opportunum eum habere dignatus fuerit Deus sui consilii, et a Britannico mari usque ad loca Orientis adfluxerit eum, quatenus augeretur Christiana religio; et qui propter Dei culturam durabiliter permanerunt in con-

sionibus martyrii, clariores ejus honoribus apparerent. » Hæc igitur concionatus, et alia multa dicens, per quem credebat subjectos ad cultum religionis adducere, infirma esse sancivit quæ contra religionem fuerant cogitata vel gesta sub persecutoribus Ecclesiarum, remissionemque cunctos habere decrevit, qui propter confessionem Christi migrare in insulas aut alibi præter voluntatem propriam commorari jussi sunt. Eos autem quos infames fuerant ob religionem declarati, ab infamia relaxavit. Militia vero privatos in sua voluntate reliquit... Cumque omnes ad priorem libertatem ut consuetos honores revocasset etiam substantiis reformavit universos. Si qui vero morte damnati, substantia quoque nudati sunt, præcepit proximis genere eorum deferendas hereditates; nullo autem horum existente, nuncquamque provincialem Ecclesiam ad jus hereditatis accedere; et sive apud privatum sive apud publicum de tali substantia esset aliquod ablatum restituere. Hæc igitur imperatori placuerunt, et lege firmata sunt, insigniterque omnia decenti fine completa. Christiani vero tunc omnes Romanorum dignitates administrabant; et de cætero cunctis sacrificare negabatur, immolationibus aut divinationibus non erat locus; sed nec idola dedicare, aut celebritates paganas agere jam licebat... Qui cum superasset omnia bella quæ sub eo gesta sunt, velut repensans Christo in ejus religionis studio magis magisque fervebat. Ex terra vero subditi sibi, ex unaquaque civitate detrahens publicum certumque vectigal ecclesiis provincialibus clericoque distribuit et donationem validam in perpetuum esse sancivit. Assuescens autem miles, ut, sicut ipse, Deum colerent, signo crucis eorum arma signabat. Diem vero qui Dominicus vocatur, quem Hebræi primum vocant. Græci autem soli distribunt... sancivit a judiciis aliisque causis universos habere vacationem, et in eo tantum orationibus occupari. Honorabat autem Dominicum diem, quia in eo Christus resurrexit a mortuis; alium vero, quia in eo fuerat crucifixus. Maximam namque culturam sacratissimæ crucis habebat, tam pro eis quæ ei prospere evenerant auxilio ejus in præliis contra adversarios institutis, quam pro indicio quod ei divinitus pro ea videbatur ostensum. Denique supplicium crucis, quod primitus apud Romanos erat in usu, lege prohibuit. Infigurationibus autem solidorum et in imaginibus hoc signum jussit inscribi semper et figurari, ut testantur hæc ejus imaginis hoc schemate decoratæ, etc., etc. LXIX, 891-894.

Epistola Constantini ad Alexandrum pontificem Alexandrinum et ad Arium per quam hortatus est ut reverterentur ad pacem, LXIX, 918. — Quia tam pro Ariana questione quam pro Paschæ definienda festivitate in Nicæa fecit Constantinus celebrare concilium, *ibid.*, 920. — Epistola Constantini de Ario et scriptis ejus, *ibid.*, 934. — Epistola ad Persarum regem pro Christianis, *ibid.*, 948. — Epistola Constantini evocantis episcopos ut Athanasii causam ipse cognosceret, *ibid.*, 952. — Quod Sardicæ concilium convocari præcepit, *ibid.*, 967. — Epistolæ ad Athanasium ut ad ipsummet imperatorem veniat, *ibid.*, 976. — Quid Constantius petierit Athanasium, et quid Athanasius Constantium, et quomodo orthodoxis pontificibus recipientibus suas ecclesias hæretici sint expulsi, *ibid.*, 979. — Epistolæ in gratiam Anastasii, *ibid.*, 980, 981. — Dialogus inter Liberium et Constantium, et quomodo Liberius fuerit exilio destinatus, *ibid.*, 996. — Epistola Constantii ad Ariminense concilium, *ibid.*, 1003.

Epist. de exulando Cælestio hæretico Pelagiano, ad Volusianum Urbis præfectum; de genere epistolarum hujus imperatoris. — Hoc proferatur ad exemplum: « Cum præteritis superstitionis tunc recentia plena vanitatis jam dudum corrigi jusserimus, quotidianis insinuationibus maiora fieri nuntiantur. » Et quoniam discordia animos commovit populorum, ea quæ jam dudum jussimus præcipimus iterari. Unde his lectis eximietas tua omnes qui Dei invident pietati diligenter inquirat, et eos statim faciat ex muris Urbis expelli; ita tamen, ne intra centesimum quidem lapidem habeant licentiam consistendi, Cælestium quoque magis ac magis ex Urbe pelli mandamus; constat enim iisdem e medio sublatis gratiam et concordiam tenere veterem firmitatem. Sane deinceps si tale quidquam fuerit nuntiatur, officium præstantiæ tuæ capitali sententiæ subdendum esse cognosce. Non enim putamus impunitum esse, præcepta nostra executionis negligentia protolerari... Implatur quod jussimus, quia hoc famæ tuæ expedit, LVI, 499. — Epist. de die B. Petri apostolo dedicanda, XXX, 227, 228. — De synodo œcumenica Nicæna celebranda, et de templis paganorum claudendis, XXXI, 1136, 1137. — Cæcilianum pro legitimo episcopo agnoscit, XI, 777. — Dat judices tres e Gallia episcopos qui Romæ causam definiant, una cum Miltiade Romano episcopo, *ibid.*, 782. — Epist.

quibus Arelatense concilium indicit, *ibid.*, 783.

DAGOBERTUS III, rex Francorum. — Placitum quo jus Ecclesiæ Copomanensis in Anisolense monasterium asseritur, LXXXVIII, 1115.

DESIDERIUS, Langobardorum rex. — Præceptum quo Theodemario abbate Casinensis monasterii de limitibus territorii ponendis, LXXXVII, 1593.

EDGARUS, Anglorum rex. — Edictum quo Edwini decreta rescinduntur, ablata Ecclesiæ restituantur et Dunstanus ab exilio revocatur. — Charta de Oswadeslas, hoc est de efficiendis clericis uxoris et introducendis monachis, CXXXVIII, 485. — De homo regis medietatis, *ibid.*, 490. — Quæ ratione clericos eliminans, monachos collocavit, quod sancti Spiritus gratis compunctus abbatem et monachos in novo constituit monasterio, *ibid.*, 291. — De anathemate illorum qui monachis insidiantur, de benedictione monachos venerantium, quales et qualiter monachi in monasterio debeant conversari, *ibid.*, 492. — De abbatum electione, qualiter rex abbatem et monachos venerans muniat, qualiter abbas monachi regem a demonum tentatione eripiant, qualiter rex abbatem et monachos ab hominum persecutione defendat, *ibid.*, 495. — De monasticæ possessionis libertate, quod nullus secularium monasterii possessionem illicitè usurpet, de benedictione augmentum, de maledictione minuentium, quibus modis secularibus obtemperant, et quod nullus featus hoc Domini privilegium minuire valeat, *ibid.*, 494. — Leges de immunitate Ecclesiæ et debitis eidem reddendis, de censu ecclesiastico, de decimis, de denario in domos singulas imposito, de diebus festis et jejiis, *ibid.*, 495, 497.

Docemus ut Dei ministri sint devote Deo servientes et ministrantes, et pro omni populo Christiano intercedentes, et ut omnes illi senioribus suis sicut fideles et obediens, et omnes promodum in communi necessitate, ac ut quilibet sit aliis auxilio et adjutorio tam coram Deo, quam coram hominibus, et ut sint etiam dominis suis mundanis fidei et veri. — Docemus etiam ut qui ibi honoret alte um et juniores diligenter audiant seniores suos et ament, et seniores diligenter doceant juniores suos. — Docemus etiam ut illi ad quamlibet synodum habeant quotannis libros et vestimenta ad servitium ecclesiasticum et atramentum ac pergamenum ad eorum constitutiones, et trium dierum comestum. — Docemus etiam ut sacerdos quilibet ad synodum abiens habeat clericum suum et apium hominem pro ministro, et non ignotum aliquem, qui stultitiam amet, sed proficiantur omnes in ordine et in Dei omnipotentis timore. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet, si quid ei noceat, et si aliquis magnam ipsi injuriam fecerit, et tunc illi omnes suscipiant quasi sibi omnibus fariam et adjuvant ad compensationem, prout episcopus annotaverit. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet si in parochia sua noscat aliquem erga Deum contumacem, vel qui in peccatum mortale male incidit quem ad emendationem inclinare nequit, vel non audeat propter seculares. — Docemus etiam ut nullum negotium, quod inter sacerdotes est deferatur ad uicium seculare, sed componant, ac pacifice proprii honoris socii, vel transferant ad episcopum, si opus fuerit. — Docemus etiam ut nullus presbyter sponte ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima conjugio, CXXXVIII, 499, 503.

Leges de ecclesiis ubi est cœmeterium, de terminis decimendis, de molente decimas dare, de non solventibus denarium Sancti Petri, de solemnitatibus et terminis observandis, *ibid.*, 498. — De formula vivendi sacris initiatorum, de confessione, *ibid.*, 503, 511. — Quomodo ægrotus jejunium suum redimere debet, *ibid.*, 512. — De magnatibus, *ibid.*, 512. — Indicat se clericos seculares circis, monachosque vite regularis induxisse, *ibid.*, 519. — Leges ad presbyteros Northumbrensiem, cum ad mores eorum corrigendos, tunc ad ipsorum ministeria promovendo, *ibid.*, 531, 525.

EDMUNDUS, Anglorum rex. — Leges de vite castitate eorum qui sacris initientur, de decimis et censu ecclesiastico, sive primitiis seminum, de homicidio, de eo qui monialem stupravit et de adulterio, de apparitione ecclesiarum, de pejerantibus et his qui barbara faciliat sacra, de homicidio, de eo qui alium oppugnavit in sede sacra, aut oppido regio, de pugna et homicidio multis, de sanguine effuso, gratias agit quod eum in profligandis furibus subditi sui eum adjuverint, quomodo desponsanda virgo et quibus ritibus procedendum sit, CXXXVIII, 481.

EDUARDUS Senior, Anglorum rex. — Leges de pace Ecclesiæ, de apostatis, de correctione ordinatorum, id est, sacris initiatorum, de incestu, de rei capitalis dam-

lato confessorem desiderante, de decimis et censu Ecclesie detentis, de his qui die Dominica sua negotia gerunt. De jejunis, de iurejurando et ordalio, de membro runcato post tertium diem subveniendo, de sagis, ariantibus, etc. De iis qui sacris iniulantur et de peregrinis, CXXXVIII. 459, 461.

ETHELBERTUS, Anglorum rex. — Decretum de rebus dei et Ecclesie non abstrahendis, seu hæc sunt iudicia iuxta iste rex constituit. — Del peculium et Ecclesie undecies emendatur, episcopi peculium undecies emendatur; sacerdotis peculium novies emendatur; diaconi peculium sexies emendatur; clericus peculium ter emendatur; Ecclesie pax bis emendatur; monasterii pax bis emendatur, LXXX, 546. — Si populum eum rex ad se vocaverit, et ipse quis ibi malefecerit, dupliciter compensetur et regi et solido solvatur, *ibid.*, 547. — Si rex in aliquo domo convivatur et ibi aliquis damni quid fecerit, duplici emendatione emendatur, *ibid.*. — Si liber homo regi furto quid auferat, novies compensatione compensetur, *ibid.*. — Si in regis villa aliquis hominem occiderit, et solidis emendetur, *ibid.*. — Si quis hominem liberum occiderit, rex et solidos pro domino recipiat, *ibid.*. — Si quis regi præfecti fabrorum aut pincernarum famulos occiderit, moderatam multam ordinariam solvat, *ibid.*, 548. — Regis patrocinium violatum, et solidis compensetur, si liber homo a libero quid furaretur, tripliciter emendetur, et rex habeat multam, et omnia ejus bona, *ibid.*. — Si quis cum regis ancilla virginis concubuerit, et solidis emendetur, *ibid.*. — Si ea volens serva sit, xxv solidis emendetur; si ea tertio sortis, xx solidis, *ibid.*. — Regis obsonatrix xx solidis compensetur, *ibid.*, 548. — Si quis in comitis villa aliquem occiderit, xx solidis compensetur, *ibid.*, 549. — Si cum comitis pocillatrice quis concubuerit, xx solidis compensetur, *ibid.*. — Plebei patrocinium violatum vi solidis emendatur, *ibid.*. — Si cum plebei pocillatrice quis concubuerit, vi solidis emendetur; pro alia serva et scettis, pro tertio sortis xxx scettis solvat, *ibid.*. — Si quis in domum alicujus primus ingrediatur, vi solidis emendetur; qui secundus ingrediatur, vi solidis, deinde unusquisque solido uno, *ibid.*. — Si quis aliquibus arma accomodat, ubi rixa est, et nihil mali patretur, vi solidis compensetur, *ibid.*. — Si latrocinium factum sit, vi solidis emendetur, *ibid.*. — Si quis autem aliquem occiderit, xx solidis emendetur, *ibid.*. — Si quis aliquem occiderit, moderatam multam ordinariam et solidos compensetur, *ibid.*. — Si quis autem aliquem occiderit ad apertum sepulchrum, xx solidos compensetur, et intra xx dies totam multam ordinariam compensetur, *ibid.*. — Si homicida patria exierit cognati ejus mediam ordinariam multam solvant, *ibid.*, 550. — Si quis ingenuum vinxerit, xx solidos compensetur, *ibid.*. — Si quis plebei convictorem occiderit, vi solidos emendetur, *ibid.*. — Si hospes autem occiderit primarium convictorem, lxxx solidis emendetur, *ibid.*. — Si autem secundum occiderit, lx solidis compensetur, tertium autem lx solidis compensetur, *ibid.*. — Si liber homo septi violationem fecerit, vi solidis emendetur, *ibid.*. — Si quis rem intus servatam abtulerit, is triplici compensatione emendetur, *ibid.*. — Si liber homo septem superaverit, iv solidis emendetur, *ibid.*. — Si quis aliquem occiderit, proprio sensu et proba pecunia quemlibet compensetur, *ibid.*. — Si liber homo cum liberi hominis uxore concubuerit ejus capitale redimet, et aliam uxorem proprie pecunia mereatur, et illi alteri eam adducat, *ibid.*, 550. — Si quis dextrum femur lancea transpuxerit, valore suo illud compensetur, *ibid.*, 551. — Si comas prehensio fiat, scettis ad emendationem solvantur, *ibid.*. — Si os appareat, vi solidis compensetur, *ibid.*. — Si os lædatur, iv solidis compensetur, *ibid.*. — Si os penitus rumpatur ipsi, x solidis compensetur, *ibid.*. — Si humerus claudicans reddatur, xx solidis compensetur, *ibid.*. — Si alteris auris nihil audit, xxv solidis compensetur, *ibid.*. — Si auris abscindatur, xx solidis emendatur, *ibid.*. — Si auris perforetur, iii solidis compensetur, *ibid.*. — Si auris attondeatur, vi solidis emendatur, *ibid.*. — Si oculus excutiat, et solidis compensetur, *ibid.*. — Si os aut oculus damno afficiatur, xx solidis emendatur, *ibid.*. — Si nasus perforetur, et solidis compensetur, *ibid.*. — Si sit una membrana, iii solidis compensetur, *ibid.*. — Si ambe perforatas sint, vi solidis emendatur, *ibid.*. — Si nares singulas attondeantur, unaquæque, vi solidis emendatur, *ibid.*. — Si perforetur, vi solidis emendatur, *ibid.*, 552. — Qui menti os absciderit, xx solidis compensetur, *ibid.*. — Pro quatuor dentibus prioribus, pro singulis, vi solidi, pro dente qui tunc proximus est, iv solidi, pro eo qui tunc juxta stat; iii solidi et deinceps pro singulis solidis; si elocutus fiat deterior, xii solidi; si maxilla fracta fuerit, vi solidis componetur, *ibid.*. — Qui brachium perdidit, vi solidis componetur. Si brachium fuerit, vi solidis emendatur, *ibid.*. — Si pollex abscin-

datur, xx solidis; si pollicis unguis abscindatur, iii solidis emendatur; si quis indicem digitum absciderit, viii solidis componetur; si quis medium digitum absciderit, iv solidis componetur; si quis digitum annularem absciderit, vi solidis componetur; si quis autem minimum digitum absciderit, xi solidis componetur, *ibid.*. — Pro unguibus singulis solidus componetur, *ibid.*. — Pro minimo navo, iii solidi, et pro majoribus, vi solidi, *ibid.*. — Si quis alteri pugno nasum verbaret, iii solidi, *ibid.*. — Si plaga sit, solido; si elata manu plagam exceperit, solido compensetur, *ibid.*. — Si plaga nigra sit extra vestes, xxx scettis emendetur; si sit intra vestes, *ibid.*. Quilibet, xx scettis emendatur, *ibid.*. — Si diaphragma vulneretur, xii solidis componetur; si perforetur, solidis emendetur, *ibid.*, 553. — Si quis claudicans reddatur, xxx solidis emendatur, *ibid.*. — Si collum quis vulneraverit, iii solidis emendatur, *ibid.*. Si cui genitale membrum abscindatur, triplici multa ordinaria illud compensetur, si pertusum sit, vi solidis emendetur; si quis incidere, vi solidis compensetur, *ibid.*. — Si femur ruptum fuerit, xii solidis componetur; si is claudus fiat, ibi amici judicare debent, *ibid.*. — Si costa rumpatur, iii solidis componetur, *ibid.*. — Si femur quis transpuxerit, quolibet incisio vi solidis componetur; si supra pollicem penetrat, solido; pro duobus pollicibus, duo; supra, tres solidi solvantur, *ibid.*. — Si vertebra vulneretur, iii solidis emendatur, *ibid.*. — Si pes amputetur, et solidis componetur, *ibid.*. — Si major digitus pedis amputetur, x solidis componetur, pro aliis digitis pedis singulis dimidium pretii, sicuti de digitis manus dictum est, solvatur, *ibid.*. — Si majoris digiti pedis unguis amputetur, xxx scettis ad emendationem; pro cæteris singulis, x scettis componuntur, *ibid.*. — Si libera femina capillata in hocce quid fecerit, xxx solidis emendetur, *ibid.*. — Virginis compensatio sit, ut liberi hominis, *ibid.*. — Patrocinium violatum potioris viduae nobilis familie et solidis emendatur; secundarie xx solidis; tertiæ xii solidis; quartæ vi solidis, *ibid.*. — Si quis viduam non sui juris duxerit, bis compensetur patrocinium violatum, *ibid.*, 554. — Si vir virginem meretur pretio, empti sit, si sine dolo factum sit; si autem dolo subest, postea domum reducat, et illi peculium suum reddatur, *ibid.*, 555. — Si ipsa vivum fetum pepererit, medietatem honorum habeat, si vir ante moriatur, *ibid.*. — Si cum liberis recedere velit, dimidium facultatum habeat, *ibid.*. — Si maritus habere velit liberos, sint ipsi sicut unus liberorum, *ibid.*. — Si ipse prolem non pepererit, cognati bona habeant, ipsi alimenta et dotem, *ibid.*. — Si quis virginem per vim ceperit, possessori et solidos dot, et postea secundum possessoris voluntatem eam redimat, *ibid.*. — Si ea alteri in pretio desponsata sit, xx solidis componetur, *ibid.*. — Si gravida fuerit, xxxv solidos et regi xv solidos solvat, *ibid.*. — Si quis cum servi uxore concubuerit, vivo marito, bis emendetur, *ibid.*. — Si servus alterum occiderit innocentem, omnibus facultatibus compensetur, *ibid.*. — Si servi oculos et pes excutiat, omni valore compensetur, *ibid.*. — Si quis servum alicujus vinxerit, vi solidis emendetur, *ibid.*. — Servi latrocinium sit vi solidi, *ibid.*. — Si servus furetur, duplici emendatione componetur, *ibid.*.

EDWARDUS (S.), Anglorum rex. — Lex de clericis et possessionibus eorum, CLI, 1191. — De temporibus et diebus pacis regis, *ibid.*. — De justitia sanctæ Ecclesie, *ibid.*. — De universis tenentibus de Ecclesia, *ibid.*, 1192. — De reis ad ecclesiam fugientibus, *ibid.*. — De fractione pacis Ecclesie, *ibid.*. — De decimis Ecclesie reddendis, de ovibus et porcellis, *ibid.*. — De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.*. — De his quæ ad iudicium ferri vel aquæ judicati sunt per justitiam regis, *ibid.*, 1193. — De denario sancti Petri, *ibid.*. — De multimoda pace regis, et de manibola archiepiscopi, etc., *ibid.*, 1194. — De thesauris in terra absconditis et inventis, *ibid.*. — Quid sit regis officium et de Carolo ac Pippino exemplum, *ibid.*.

FERNANDUS, Hispaniarum rex. — Pontificis cum toto regno suo dominum suscipit, CC, 1370.

FREDERICUS I Imperator. — Decretum de elevatione et canonizatione sancti Caroli, XCVIII, 1360. — Epistola ad Eugenium pap. de electione et coronatione suo pontificem certiorum fecit, CLXXX, 1636. — Pactum quod pepigit cum Eugenio, papa, *ibid.*, 1638.

FULCHERIUS, procurator domorum militum Templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de irruptione infidelium in agmen Christianum et de horum clade lugenda, CLV, 1275, 1280.

FULCHERIUS, Hierosolymitanæ domus præceptor. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de statu expeditionis Hierosolymitanæ, CLV, 1279 et 1280.

GLYCERUS, imperator. — Edictum contra ordinationes Simoniacas. I. XXII, 1111.

GRATIANUS, imperator. — Epistola ad S. Ambrosium. Eum ad se invitavit ut se in fide de Filii ac Spiritus sancti divinitate confirmet, etc., XVI, 875. — Constitutio in re baptizantes, XV, 1181. — Lex ut Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam deitatem sub parili majestate et sub pia Trinitate creamus, LVI, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid.*, 682. — De hæreticis, præsertim de Artanis, Eunomianis et Manichæis, *ibid.*, 682, 683.

GUDELINA, regina. — Gratias agit Theodora Augustæ, de legato et epistolis ejus; scribitque se curavisse ut papa senatusque illi per litteras respondeant. Tum dicit se ad illam misisse legatum multis virtutibus et doctrina prædium, LXX, 811. — Indicat se et Theodoladæ gratiam ejus anxius querere, et rogat ut in gloriæ ejus societatem veniant, *ibid.*, 812.

GUTHURNUS, Anglorum rex. — Eadem sunt ejus leges ac illæ quæ a nobis dantur ad titulum, Eadwardus Senior, Anglorum rex, CXXXVIII, 459.

HENRICUS I, Francorum rex. — Hugonis avi sui patrisque Roberti donatæ monasterio S. Salvii apud Monasterolum factas confirmat, CLI, 1025. — Placitum pro cænobio Sancti Medardi adversus Rothbertum Codiciacensem, *ibid.*, 1027. — Canonici Carnotensibus liberum concedit fœdum Unigradum, *ibid.*, 1028. — Adjutus rex ab Alberto abbate in expugnatione. Castri Novi, ejus monasterium a jugo advocatorum et vexationibus archidiaconorum absolvit, *ibid.*, 1029. — Erepta e laicorum manu abbatia S. Victoris Nivernensis restaurat, *ibid.*, 1033. — Decretum quo abrogat injustam consuetudinem, ne portas civitatis Aurelianensis tempore vindemiæ claudantur, nec custodes adhibeantur, *ibid.*, 1038. — Inducit canonicos regulares in ecclesiam S. Martini a Compis, a se restauratam, *ibid.*, 1037.

HENRICUS Junior, Romanorum rex. — Epistola ad Eugenium papam, qua episcopum Moguntinum excusat quod concilio Remensi non interfuerit, eumque ad pontificem profectum commendat, CLXXX, 1618. — Pontificis patrocinium precatur, *ibid.*, 1619. — Ut Henricum Moguntinum archipræulem et alios ad papam transeuntes benigne suscipiat, ducissam Poloniæ ab excommunicatione solvat, et Wibaldum aliatem habeat sibi commendatum, *ibid.*

HENRICUS (S.) II, imperator Romanorum. — Referemus hic modum quo utebantur reges, quando leges proferebant in medio :

I. Henricus, Dei gratis miserationis Romanorum, Imperator, Augustus. Omnibus nostris fidelibus presentibus etiam et futuris notum fieri volumus, quod semper publicæ providentes quæ digna sunt, probabilium personarum nostri imperii fidelium acceptione disponimus. Cum moraremur in civitate Argantina, quæ vulgari nomine Strasburge vocatur, multorum perlatum est ad nos relatione quod plurimi tunc erant qui sub occasione his periculis laborabant. Unde etiam digna provisione omnibus succurrentes, attestatione laudis quam plurimum nobis astantium fidelium, archiepiscoporum, Mediolanensis videlicet et Ravennensis, episcoporum quoque Strasburgensis, Placentini, Cuman, Vercellensis, Parmensis, Aquisgranensis, Januensis, Lunensis, Vulteronensis, marchionum quoque et comitum Italianorum, nobilium vero multorum, vassallorum, sapientium et iudicum inter multa quæ rei publicæ congruebant, quædam capitula inseruimus, quæ ut ab omnibus nostro subjectis imperio observentur, stabilique observatione teneantur, amodo et deinceps statuimus, jubemus et firmiter precipimus. Hæc sunt quæ laviolabiliter observari jubemus :

I. Quicumque ex quacunque natione legitimam uxorem accepit, vel acceperit, si eam mori contigerit sine filiis eorum amborum, vir suæ uxori succedat, et omnia bona ejus percipiat. — II. Quicumque propter cupiditatem rerum patrem aut matrem, aut fratrem, aut sororem, vel nepotem, vel aliquem suum propinquum per se aut per alium interfecerit, hæreditas interfecti ad alios suos legitimos hæredes perveniat. Interfectoria vero hæreditas in fisco redigatur. Ipse vero ordinant episcopo publica penitentia subdatur; quod si ille qui crimine arguitur, negare voluerit, per se pugnam faciat; nec liceat ei campionem pro se dare, nisi decrepita ætas aut juvenilis, aut infirmitas pugnare prohibuerit. — III. Qui vero infra trevam, vel datum pacis osculum aliquem hominem interfecerit et negare voluerit, pugnam per se faciat; nec campionem pro se dabit, nisi sit, ut modo diximus. Si vero convictus fuerit, manum qua homicidium fecit amittat. — CXL, 223, 227.

IV. — Ut nullus in clero mulierem attingat; ut episcopus nullam feminam habeat, neque cum aliqua

habitet; ut filii clericorum, servorum Ecclesiæ servi sint Ecclesiæ cum omnibus acquisitionibus; ut filii clericorum, servorum Ecclesiæ, nullus iudex libertatem promittat; ut servi Ecclesiæ per manus liberi acquirant; ut ille qui chartam per suas manus accipit, finem ecclesiæ faciat; ut nullus iudex aut tabelio chartas scribat, qui servi Ecclesiæ per manus liberi acquirant, CLI, 226, 230. — Lex qua clerici jurare non audeant, hoc est quod decernitur ut non episcopus, non abbas, non presbyter, non cujuscunque ordinis clericus, non aliquis monachus vel sanctimonialis, in quacunque controversia, sive criminali sive civili, iudicandum compellatur, qualibet ratione subire sed suis idoneis advocatis officium hoc liceat delegare, *ibid.*, 230. — Sententia de conjugio clericorum et pactum cum Benedicto VIII, *ibid.*, 231, 233. — Præceptum cænobitis Remigianis concessum, *ibid.*, 257. — Henrici regis præceptum per quod Burchardus Wormatiensis episcopo attribuit omne prædium quod Otto dux in ipso civitate obtinebat, *ibid.*, 245. — Monasterium Steinense, ex Duellio translatum, ab Henrico II imperatore dotatur, et ecclesiæ Bambergensi subijcitur, *ibid.*, 261. — Confirmat fundationem collegii canonicorum in ecclesia Sanctæ Crucis Leodii, facta per Notgerum episcopum Leodiensem, *ibid.*, 261. — Præceptum per quod universitas Ecclesiæ Wormatiensis possessiones ejusdem confirmat, aliasque superaddit, *ibid.*, 268. — Varias abbas confirmat Norgeri Leodiensis episcopo et ejus successoribus, *ibid.*, 269. — Decretum quo Ecclesiæ metropolitanæ Cameracensi ac Heluino episcopo ejusque successoribus donat comitatum Cameracensem, *ibid.*, 275. — Litteræ de erecto a se episcopatu Bambergensi, *ibid.*. — Præceptum per quod Ecclesiæ Wormatiensis attribuit quidquid Becelinus comes in beneficium possedit, *ibid.*, 278. — Præceptum pro abbate Clessensi Sancti Apollinaris, *ibid.*, 286. — Præceptum per quod Wormatiensem Ecclesiam inter et cænobium Laurisheimense controversiam, ratione Foresti Odenwalt dirimit, *ibid.*, 297. — Præceptum per quod Wormatiensem Ecclesiam adversus iniquos comitum provincialium incursionem tuetur, *ibid.*, 316. — Sententia contra comites et marchiones Batenses, ipsius imperio obtemperare recusantes, *ibid.*, 318. — Concessio Henrici regis de moneta et mercatu, *ibid.*, 320. — Præcepta pro abbate Prothio et pro Hilderado abbate Prantensis monasterii, *ibid.*, 331. Ecclesiæ Paderbornensi prædium quædam confert, *ibid.*, 336.

HENRICUS III, imper. — Constitutio de juramento calumnie, CLI, 1082. — Conventus Tricincensis, in quo eduntur constitutiones de contemptoribus imperatoris, de veneficiis, et de beneficiis amittendis, *ibid.*, 1082.

HENRICUS IV, imper. — Conventus Oppenheimensis, hoc est promissio quam fecit Hildebrando, seu Gregorio VII papæ, CLI, 1125. — Conventus Tricincensis, seu de præcepto ac firma fidelitate Henrici IV contra depredatores et scatchatores regni sui, *ibid.*, 1126. — Conventus Moguntinus, seu constitutio pacis Dei promulgata et juramentum pacis Dei, *ibid.*, 1128, 1131. — Constitutio pacis generalis, *ibid.*, 1137. — Constitutio pacis provincialis et in diocesi Constantiensi, *ibid.*, 1137, 1139. — Conventus Ratisponensis, de modo quo sustentandi sunt advocati quando functiones exercent in locis sibi competentibus, *ibid.*, 1140.

HENRICUS V, imper. — De decimis et oblationibus sacerdotibus erogandis, CLX, 236.

HENRICUS dux Saxoniæ. — Epistola ad Eugenium papam. Wibaldi abbatiss Stabulensis meritis prædicit, oratque ut pontifex ratam habeat Kaminadæ unionem ad Corbilense monasterium, CLXXX, 1621.

HENRICUS, comes Namurcensis. — Epistola ad Eugenium papam, qua significat se paratum esse ea observare quæ Treveris in curia papæ ordinata fuerant, de causis quæ ipsum inter et archidiaconum Virdunensem vertebant, CLXXX, 1622.

HOELIDHA, Vallis princeps et totius Cambriæ. — Iste videns suos Walenses insolenter legibus abuti, acivis de quolibet centuria totius regni sui sex latens viros auctoritate et scientia polientes, et omnes ecclesiasticos dignitate baecalosos, vel archiepiscopos, vel episcopos, abbates, vel priores de regno suo ad locum qui dicitur. Rex autem et congregati morati sunt ibidem per totam Quadragesimam, orantes Altissimum per jejunium perfectum, petendo gratiam ad bona faciendam secundum regis propositum, et de congregatis elegit rex duodecim laicos doctissimos, et unum clericum doctissimum, ut leges sibi instruendas et usus, ut propinquos posset in veritatem et justitiam intendi, et in tres partes scripsi præcepit, quarum prima lex curiæ suæ quotidianæ, secunda lex patriæ, tertia usus utriusque. Tres autem libros præcepit fieri consimiles, unum ad curiam suam

quotidianam sequi semper, et aliam ad curiam de Di-nnewr, et tertium ad curiam de Abefrau, vel qualibet de tribus partibus Cambriae haberet in se auctoritatem legis, ad opus paratum. Hæ leges ad mores spectantes, suis principibus iniuxæ numero XL, legantur in volumine, CXXVIII, 471, 479.

HONORIUS imper. — Leges quibus penas adversus Donatistas atque hæreticos latus renovat, XI, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220. — Lex qua abrogat edictum quo hæreticis concessa fuerat libertas, *ibid.*, 1222. — Contra Donatistas, *ibid.*, 1427, 1428, 1450. — Lex adversus irruentes in Ecclesias, XI, 1192. — Leges in rebaptizantes, *ibid.*, 1204, 1208, 1208, 1216. — De edicto unitatis per Aricam proponendo, *ibid.*, 1311. — Leges quibus multa statuuntur in Donatistas, *ibid.*, 1212, 1220. — Epist. ad Arcadium principem Orientis, docet Honorius de his quæ in die Paschæ Constantinopolis perpetrata sunt. Tempil Augusti et senatus incendium primum esse divinæ iracundie indicium. Alia metienda esse nisi Deus placetur. Hæc dæd tacere se non posse, ne silentium pro assensu habeatur, quam præpropere dum episcopale iudicium expectabatur, in exilium pulsati sunt sacri antistites. Hinc religionis perturbationem inductam, et latum hæresibus atque schismatibus campum apertum esse, XY, 507. — Epistola ad Arradium Augustum, ut synodum Theossionensium rogat eoque Theophilum Alexandriæ episcopum se conferre jubeat, *ibid.*, 511. — Præscriptum ad Bonifacium papam, in quo imperator statuit, ut si denuo Romæ duo episcopi ordinati fuerint, ambo de civitate pellantur, *ibid.*, 767. — Decreta de pertrahendis ad iudices competentes sectatores hæresion Coelestii et Pelagii, XVI, 490, 495.

HUNERICUS rex. — Hujus præceptum Eugenio Carthaginensi cæterisque episcopis catholicis per universam Africam constitutum directum ut ad fidei suæ reddendam rationem Carthaginem veniant, LVIII, 215. — Ut ad collationem communis fidei habendam etiam transmarini episcopi vocentur, *ibid.*, 214.

INGEBURGIS, Fræcorum regina. — Epistola ad Coelestinum III papam, quod, ipsa neglecta, rex adhaerit illis docis de Merania, CCVI, 1277.

JULIANUS apostata, imper. — Rescriptum in gratiam Donatistarum, XI, 1179. — Quam fuerit Christianis infensus, LXIX, 1053. — Quod initio imperii sui magis pepercerit Christianis, *ibid.*, 1054. — Quod eos qui fuerant a Constantio deportati revocaverit, et de vexatione ecclesiasticorum et populi Christiani, *ibid.*

JULIANUS avunculus Juliani apostatæ. — Quomodo Ecclesias clausurit, et Ecclesiæ ornamenta diripuerit, LXIX, 1056.

JUNIUS præfectus prætorio. — Edictum contra Pelagium, XVI, 492.

JUSTINIANUS imper. — Justinianus natus est anno 483. Avunculum habuit Justinum Augustum a quo in Castello Boderiano summa cura educatus est et in filium adoptatus. Nondum imperator, Theodorus mortu Cypriam uxorem duxit, feminam insolentem et Eutychianæ hæresis perditæ addictam. An. 518, a Justino imperatore magister militum factus est, et in Orientem cum exercitu missus, rem contra Persas bene gessit. An. 521, consilium obiit, mox patricius, dein nobilissimus, ac tandem an. 527, Augustus renuntiatus, cum avunculo regnare cepit; quo defuncto eodem anno Imperium deinceps solus tenuit. An. 524, edictum promulgavit quo Nestorianos et Eutychianos tanquam hæreticos penis civilibus multandos decrevit, eo tunc post quinquennium renovato. An. 541, Origenem ipse edicto damnavit, et habita mox sub Memna synodo Constantinopoli, illum cum sectatoribus anatæmæ percutiendum curavit. An. 545, edita constitutione, Tria Capitula damnavit, quod et exeunte sequente anno synodus Constantinopolitana itidem fecit. An. 553, concilium œcumenicum Constantinopoli habendum indixit, in quo Patrius, et Tria Capitula damnarentur postulavit et obtinuit. An. 563, fatiscientibus cum corpore animi viribus, ab hæreticis quibusdam delusus, edictum constituit, quo Christia corpora pari modo ante ac post resurrectionem corruptionis ac naturalium affectionum experta fuisse docuit; utque sententiæ suæ omnes episcopi subscriberent mandavit episcopos Orientales ad Anastasii Antiocheni sententiæ provocantes gravissime affixit; ipsum vero Anastasium et Eutychium patriarcham Constantinopolitanum constanter reluctantes suis sedibus exturbavit et in exilium deportari jussit. Illiusmodi delictis intentus, rebus humanis exemplus est anno 565.

Non deerant olim, nec desunt hodie qui in hunc principem tota calumniarum et conviciorum plastra exonerant, verbi gratia, cardinalis Baronius, de quo, ut fides habeatur, quædam lectori ob oculos ponenda sunt: « Fuit,

inquit, Justinianus homo penitus illitteratus, adeo ut nec alphabetum aliquando didicisset. Sacrilegus imperator, qui non levem persecutionem excitavit, furore percellus, mente dimotus, corruptus maligno spiritu, agitat a Satana quique omnem in Ecclesia ordinem dissolvit, fecitque ex regno cælorum ergastulum inferorum. » Hujus critice acrimonia redolet hominem anglicanum. Attamen de eximii Justiniani virtutibus perplura sunt veterum testimonio. Procopius de doctrina ejus et pietate hæc habet: « Solitum cum tum libros de divinis rebus agentes pervolvare, tunc de iisdem colloquia cum episcopis et presbyteris in multam noctem pertrahere; in more semper ei fuisse multis ante Pascha dierum hebdomadibus corpus vigiliis, et inediis plusquam asceticis macerare, semel in biduo cibum capere, vino, pane aliisque cibariis penitus abstinuisse, herbis tantum sale et aceto conditis, atque aqua contentum. » Agatho papa hoc de illo testimonium præfert: « Et præ omnibus, inquit, æmulator vere apostolicæ fidei præ memoriam Justinianus Augustus, cujus fidei rectitudo, quantum pro sincera confessione Deo placuit, tantum rempublicam Christianam exaltavit, et usque ab omnibus gentibus ejus religiosæ memoria veneratione digna censetur, cujus fidei rectitudo per augustissima ejus edicta in toto orbe diffusa laudatur. »

Decretum contra hæreticos, LXIX, 30. — Liber adversus Origenem, id est, tractatus adversus impium Origenem et nefarias ejus sententiæ, *ibid.*, 177. — Confessio rectæ fidei adversus tria capitula, *ibid.*, 225. — Epistola de Theodosio Mopsuesteno et reliquis, *ibid.*, 268. — Epistola adversus impium Theodorum atque iniqui ejus dogmata, et epistolam hæc, et alios libros contra fidem catholicam pugnantem, *ibid.*, 275. — Epistola ad Agapetum. More majorum suorum apud pontificem Romanum recens electum suæ fidei professionem edit, LXVI, 51. — Exemplar precum Justiniani, *ibid.*, 41. — Secunda fidei professio Agapeto oblata, *ibid.*, 42.

Novella, ut determinatus sit numerus clericorum sanctissimæ majoris ecclesiæ, neque non cæterarum sanctissimarum ecclesiarum hujus augustissimæ Urbis, LXXII, 921. — Novella de monasteriis et monachis et eorum antistitibus, *ibid.*, 926. — Novella quomodo oporteat episcopos et cæteros clericos ad ordinationem perire, et de expensis ecclesiarum, *ibid.*, 956. — Novella de non alienandis aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditoribus, sed ut sufficiant generales hypothecæ, *ibid.*, 958. — Novella ut præsidēs absque nulla datione pecuniæ ad officia mittantur, *ibid.* — Edictum ubique locorum constitutis amantissimis archiepiscopis religiosissimisque patriarchis conscriptum, *ibid.*, 957. — Novella de iurejurando, quod præstari solet ab iis qui officia suscipiunt, *ibid.*, 964. — Novella de referendariis sacri palatii, *ibid.*, 965. — Novella de defensoribus civitatum, *ibid.*, 966. — Novella ut clerici ex una ecclesia in aliam transferantur ad supplementum deficientium statutum munus, *ibid.*, 970. — Novella de Armeniis, ut et ipsi per omnia Romanas sequantur leges, *ibid.*, 971. — Novella de ecclesiis constitutis in Africa, *ibid.*, 972. — Novella ut Anthimus, Severus, Petrus, Zooras et reliqui hæretici ecclesiastico gradu detrahantur, *ibid.*, 973. — Constitutio sacra contra Anthimum, Severum, Petrum et Zooram, *ibid.*, 975. — Novella de officiis sive tabernis Constantinopolitanæ Urbis, et ut mille tantum et centum officinæ sacro sanctæ majoris ecclesiæ excusentur; omnes reliquæ, ad quemcunque dominum pertineant, consuetæ habeant munia, *ibid.*, 983. — Novella ne Judæi, Samaritani et hæretici, per causam religionis et cultus sui curiali fortuna liberentur, sed cum curialibus muneribus subduntur privilegiis eorum non perfruantur. Item ut iidem possint contra orthodoxos qui curiali fortunæ subditi sunt testimonium dicere, ut qui præclare pro orthodoxa republica testimonium perhibeant, *ibid.*, 986. — Novella de ecclesiasticarum rerum immobilium alienatione et solutione, *ibid.*, 987. — Novella ut de cætero commutationes ecclesiasticarum rerum non factæ fiant ad piissimum imperatorem, et hoc modo ad alias personas legitimas transeant, sed hæc tantummodo fiant ad imperialem domum. Et ut liceat perpetuas emphyteutes agi ab oratoribus in oratoria decreto videlicet interposito, excepta hac majore ecclesia, ne tamen in privatam personam transeat emphyteusis, *ibid.*, 988. — Novella ut ea quæ vocantur insinuativa super clericis in majore quidem ecclesia dentur, in aliis autem ecclesiis penitus non dentur, *ibid.*, 990. — Novella ut in privatis domibus sacra mysteria non fiant, *ibid.*, 991. — Novella de clericis qui a suis distiterint ecclesiis; item de his qui oratoria ædificant, *ibid.*, 992. — Novella de exsequiis, quos fieri oporteat in defunctorum funerationibus, *ibid.*, 993. — Novella de his qui

relicta sunt ecclesiæ Mysiæ, *ibid.*, 998. — Novella ne quis oratorium citra scientiam episcopi ædificet; et ut prius designat quæ ad curam et institutionem oratorii ædificandi necessaria futura sint; et ne episcopi absint a suis ecclesiis, ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum, *ibid.*, 999. — Novella de his qui ingrediuntur monasteria et substantias suas consecrant, et ex quo ipsam tempore valere oporteat, *ibid.*, 1000. — Novella ut qui contra naturam luxuriantur ut per Deum adjuvant, item blasphemias in Deum iugerunt afficiantur supplicio, *ibid.*, 1001. — Novella apud quos oporteat litigare monachos et acetrias, *ibid.*, 1002. — Constitutio quæ per dignitates et episcopale munus filios liberat potestate patris, *ibid.*, 1004. — Novella ut clerici apud proprios episcopos primum conveniantur, et post hoc apud iudices civiles, *ibid.*, 1006. — Novella ut præsidem qui interpellantis allegata audire differunt, compellantur id facere ab episcopis. Et ut si quis præsidem suspectum habet in cognitionem litis adhibeat societate etiam civilis episcopum etc., *ibid.*, 1007. — Novella de mulieribus fide hæreticis, *ibid.*, 1009. — Novella de tempore actionum quæ sacris locis competunt, *ibid.*, 1011. — Novella de alienatione et emphyteusi rerum ecclesiasticarum, *ibid.*. — Novella de ecclesiasticis diversis capitulis, *ibid.*, 1019. — Novella de ecclesiasticis canonibus et privilegiis quæ sacrosanctas spectant ecclesias, *ibid.*, 1039. — Novella, edictum de fide, Constantinopolitanis, *ibid.*, 1044. — Novella de monachis et asceticis et eorum conversatione, *ibid.*. — Novella de Samaritanis, *ibid.*, 1050. — Novella de Hebræis, quomodo oporteat eos Scripturas legere, *ibid.*, 1051. — Leges selectæ quibus Ecclesiæ res tractavit, vel suam in Deum pietatem testatus est; de episcopis et clericis, *ibid.*, 1053, 1072. — De episcopali auctoritate et diversis capitulis quæ ad ius curamque et reverentiam pertinent pontificalem, *ibid.*, 1073, 1083. — De hæreticis, monachis et Samaritanis, *ibid.*, 1086, 1088. — De veteri iure enucleando et de auctoritate juri-prædantium qui in digestis referuntur, *ibid.*, 1089, 1100. — De officio præfecti prætorii Africæ, et de omni ejusdem dioceseos statu, *ibid.*, 1101.

JUSTINUS, Imperator. — Epistola ad Hormisdam papam, Joannem episcopum catholicam fidem amplectum hæreticos anathematizasse atque nomen Acacii, cum aliorum schismaticorum nominibus, e sacris tabulis expunctum esse, *ibid.*, 1111, 448. — Cum jam Ecclesiæ pace frustratur, pro imperatore ad Deum preces fundendæ, *ibid.*, 450.

KAROLUS II, Francorum rex. — Juramentum lingua Theudisca, CXXXVIII, 528. — De regimine dioceseano ab episcopis gerendo, et quomodo, *ibid.*, 530. — De seculari et regulari Ecclesiæ regimine, *ibid.*, 540. — De variis rebus quæ ad regimen ecclesiæ et ductum episcoporum spectant, *ibid.*, 443-551.

KAROLUS II. — Pactum Argentoratense, CXXXVIII, 527. — Decreta in conventu villæ Coloniæ constituta, *ibid.*. — Decreta in synodo apud Tolosam facta, *ibid.*, 531. — Decreta in conventu Theodoni villæ constituta, *ibid.*, 533. — Decreta in concilio Palatii Verni statuta, *ibid.*, 539.

Ut horum et similium decretorum notationem referemus quædam decreta :

Decreta conventus in villa Sparnaci. — De honore et cultu ecclesiarum, CXXXVIII, 517. — De honore episcoporum et veneratione servorum Dei; de iustitia; ut cautela fiat erga eos qui causa juventutis aut insipientiæ in aliquo fallunt, sive contemnunt admonitionem episcoporum, ne subito aut incaute damnentur anathemate; de his qui contra regiam potestatem contumaces esse moliantur; de precariis, de hospitalibus; de rapacibus; ut episcopis tempus congruum observetur ad ministerium suum peragendum, ut clerici arma militaria non contingant; ut missi dirigantur qui inquirent, si præcepta de rebus ecclesiasticis ad proprium sint facta; de hæresi simoniaca; ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur; ut canonici infra Dormitorium dormiant; ut monachi ad Palatium non veniant, nisi causa obedientiæ, exceptis abbatibus; ut hæci decimas de ecclesiis non contingant; de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptis; de sponsis aliorum; de sepulturis infra ecclesiam, *ibid.*, 547. — De pace et concordia atque unanimitate, *ibid.*, 553.

Decreta statuta in conventu Ficiensi et Marsnam, CXXXVIII, 5. 8-575. — Decreta conventus Moguntini, scilicet de concordia episcoporum comitumque fidelium; de potest. te episcoporum, *ibid.*, 581. — De decimis exquirendis; ut nullus audeat immunitates infringere, *ibid.*, 582, 585. — Ut episcopi venationem non exercent, *ibid.*, 581. — De continentia presbyterorum; de excusatione presbyterorum et diaconorum, *ibid.*, 585. — De infantibus oppressis; de adulterio; de homicidio; de concubinis,

ibid., 586, 587. — De operibus servilibus quæ debet dominicis non sunt agenda, *ibid.*, 587. — De his qui uxorem habent et concubinam, de parvulis infirmis baptizandis; ut nullus presbyter alii suam parochiam intervenire præsumat, ut nullus alterius clericum sollicitet; ut nullus presbyter munera dare præsumat ut alterius ecclesiam subripiat, *ibid.*, 587-589. — Decreta in synodo apud Vermeriam, *ibid.*, 595. — Decreta in synodo apud Valentianas, *ibid.*, 599. — Decreta conventus apud Leudicam, *ibid.*, 605. — Decreta conventus Attinacensis, *ibid.*, 607, 609, 617. — Capitula ad Francos et Aquitanos missa de Caristaco, *ibid.*, 651, 657. — Decreta statuta in conventu apud Sanctum Quintianum, *ibid.*, 659. — Decreta statuta in conventu Caristacensi, *ibid.*, 651. — Decreta statuta in concilio Mettensi, *ibid.*, 653. — Decreta statuta in conventu apud Saponarias, *ibid.*, 657. — Decreta statuta in conventu apud Caristacum, *ibid.*, 681. — Decreta statuta in synodo Pistensi, *ibid.*, 683. — Decreta statuta in conventu ad Sablonarias, *ibid.*, 694. — Pactum Italicense, *ibid.*, 717. — Decreta statuta in conventu Mettensi, *ibid.*, 731. — Decreta statuta in conventu apud Pistas, *ibid.*. — De pactione Agonesi, *ibid.*, 741. — De conventu in villa Gundulf, *ibid.*, 745. — Capitula Caristacense, *ibid.*, 745, 773. — De conventu Attinacense, *ibid.*, 751. — Capitula diversa de personis ecclesiasticis, *ibid.*, 753, 761. — De synodo Pontigonensi, *ibid.*. — Edictum de tributo Northmannico, *ibid.*, 771. — Decreta statuta in conventu Furonensi, *ibid.*, 783. — Decreta statuta in conventu Confluentis, *ibid.*, 847.

KARLOMANUS rex. — Communis fidelium nostrorum consilio statutum habemus, et rapinam nullus deinceps faciat, aut facienti consentiat, *ibid.*, 791. — Ut rapina quæ retro est acta, cum omni diligentia emendetur, et condignum pro hoc Harmiscaram is qui eam fecit sustineat. — Ut si quis post hunc conventum et banum nostrum rapinam faciens inventus fuerit, is cuius homo eam fecerit, eum ad legalem emendationem in præsentium nostram adducat; quod si eum adducere non potuerit, pro eo secundum statuta legum emende. Eum autem qui iustitiam fegerit, sciant omnes esse forbanitum, ita ut nullus eum nisi ad præsentandum recipiat, *ibid.*, 791. — Eiusdem imperatoris capitula apud Vernis Palatium, *ibid.*.

LAMBERTUS imperator. — Conventus *Luermai*. : Si quis sanctorum Patrum regulas contempserit et gloriosissimorum imperatorum, quæ de ecclesiasticis decernis in eorum capitularibus statuta a quæ sancta sunt, non observaverit; et qui dat ei qui recipit, auctoritate sanctæ Sedis apostolicæ et sanctione sanctæ synodi excommunicationi subiaceat, CXXXVIII, 809. — Si quis Romanus, cuiusque sit ordinis, sive de clero, sive de senatu, seu de quocunque ordine gratis ad imperialem maiestatem venire voluerit, aut necessitate compulsus ad nos venire reclamare; nullus ei contradicere præsumat, et neque eorum res quispiam invadere vel depradari, aut eorum personas in eundo vel redeundo vel morando inquietare præsumat, donec liceat imperatori potestati eorum causas aut personas aut per missos deliberare. Qui autem eos inquietare eundo, redeundo vel morando tentaverit, vel eorum quidpiam rerum auferre, postquam per misericordiam se proclamaverit, imperialis ultionis incurrit indignationem, *ibid.*, 811. — Ut privilegium sanctæ Romanæ ecclesiæ, quod a prædictis temporibus per pissimos imperatores stabilitum atque firmatum est, ita nunc firmetur et sicut concedit immutatum servetur, ac sancta Romana ecclesiæ mater nostra exaltetur, protegatur, ac defendatur, *ibid.*, 811. — Ut synodus quæ in basilica B. Petri apostoli pro nonnullis malis eradicandis et maxime pro causâ... imperiali consensu, etc., *ibid.*.

Capitalare. — Ut comes inter honores suos rapinam exercitus legi subiciat, *ibid.*, 812. — Ut imperiales homines ad colloquium sive servitium imperatoris properantes suis stipendiis sint contenti, *ibid.*, 813. — Ut non us comitum Arimannos in beneficiis suis hominibus inibat. — Ut homines comitum nullatenus in domibus Arimannorum resideant, sed domos reipublicæ instaurant ibique resideant. — Ut scriptoribus publicis nullatenus in erigatur res Arimannorum transcribere, si quando eis fuerit opportunum. Quod si occasione vitandi exercitus aut placitum venditæ fuerint, et ipsi eas pendere superaverint, exigatur ab eis utrumque, sicut ante transcriptionem, CXXXVIII, 813. — Ut ipsi Arimanni frequentius quam in lege statutum est, ad placitum ire non cogantur, nec a comitibus nec a scudaliciis. — Ut banum missi exercitus imperialis solummodo exigant. — Ut passus Imperatoris ab episcopis et comitibus, secundum antiquam consuetudinem solvatur. Quod si post tempore fiscus comitalis in jus conversus est ecclesiasticum, augeatur stipendium imperiale ab ecclesiis, juxta

quod res publice fuerint minores. — Ut omnis decimatio ab episcopis, vel his qui ab eo substituti sunt prebeatur, nullasque eam ad suam capellam, alse forte concessione episcopi, conferat. Quod si fecisse contigerit, primum legibus subiacet humanis, postea excommunicatione populi constructus, ad ultimam ipsa capella, quæ magis contentione quam utilitatem aliquam præstat, destruat. — Illa plebes ecclesiæ nullatenus aut comitibus, aut episcoporum vassallis, aut ullis laicis in beneficiis tribuantur. — Ut in domibus ecclesiarum neque missæ, neque comes, vel iudex quasi pro consuetudine neque placitum neque hospitium vincent, sed in publicis vicis domos constituent, in quibus placitum teneant, et secundum antiquam consuetudinem hospitentur, *ibid.*, 814. — Ut singule plebes archipresbyterum habeant. Propter ædificandam ergo populi Dei curam singulis plebibus archipresbyteros præbere volumus, qui non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant, verum etiam eorum presbyterorum qui per minores titulos habitant, vitam jugi circumspectione custodiant, et qui unusquisque industria divinum opus exerceat, episcopo suo renuntient. Nec obtendant episcopus non egere plebem archipresbytero. Quod si ipse gubernare valeat, quia est valde idoneus, decet tamen ut partietur onera sua, et sicut ipse matrici præstet, ita presbyteri præstent plebibus, ut in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. Cuncta tamen ad episcopum referant, nec aliquid contra ejus decretum ordine præsumant, *ibid.*

LANDULPHUS, Beneventanus princeps. — Constitutio cum Gregorio VII papa, CXVIII, 501.

LEOTILDUS, comes Maticensis. — Donatio ab illo facta monasterio Cluniacensi, CXXXIII, 841.

LICINIA EUDOXIA Augusta. — Epistola ad Theodosium imperatorem, de Ecclesiæ catholice perturbatione, LIV, 861.

LIUTRANDUS, Langobardorum rex. — Decretum quo statuuntur census persolvendi a Comacensibus in sale ardehendo per portus Langobardie, LXXXVII, 1315. — Indicatio quorundam episcoporum jussu hujus regis congregatorum ad dirimendam controversiam de quibusdam parrociis, vertentem inter episcopum Arrelinum et Senensem, cum sententia in favorem Arrelini antistitis, *ibid.*, 1554. — Decretum regis ea de re, *ibid.*, 1558.

LOTHARIUS I, rex. — Constitutiones Olonnenses, an. 825, XCVII, 447. — Capitulare episcopis datum, *ibid.*, 455. — Constitutio Romana, *ibid.*, 457. — Constitutiones in Maringo (825), *ibid.*, 461. — Capitula Aquitgranensis (825), *ibid.*, 463. — Constitutiones Olonnenses (825), *ibid.*, 473. — Capitula excepta (826), *ibid.*, 481, et 487. — Varia alia capitula mixta cum Capitulis Caroli Magni et Lotharii imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LOTHARIUS Francorum rex. — Epistola ad Nicolaum papam. Conqueritur quod pontifex nimium de ipso ejus amulsi credat. Dolere se significat de Theogaudi et Guntharii excommunicatione. Cæterum purgans se de omnibus, paratum se ostendit coram pontifice adversarium calumnias refellere, CXI, 571. — Epistola ad eundem, ut excommunicationem ob consortium cum Waldrada comminam effugiat, suum ad Nicolaum, Romanum adventum nuntiatur, et ut eum spe bona ludificet episcoporum ad eundem legationem decernit et auxilium contra Saracenos, si opus sit, ei pollicetur, *ibid.*, 574. — Epist. ad Adrianum II papam. De Nicolai obitu certior factus, has litteras ad ejus successorem Adrianum scribit, rogans ut quod a Nicolao obtinere non potuit, ab eo impetraret, suum Romæ adventum, *ibid.*, 576. — Charta de S. Amando Cluniacensi monasterio concessa tempore Maiori abbatis, CXXXVII, 779. — Edictum quo Eboni Remorum archiepiscopo sedem et diocesim Remorum restituit, CXXXVIII, 825. — Decreta de bono pacis in religionis exercitio, *ibid.*, 854. — Epistola ad Innocentium II papam. Conqueritur de Hugone archiepiscopo Rothomagensi quod obedientiam ab abbatibus exigit, CLXXIX, 869.

Conventus ad Theodonis villam. — Sic iste imperator suas leges orditur: « Novis sanctæ Ecclesiæ ab exordio suo variis sæpe perturbationibus mersa, sed excitato fidelium precibus gubernatore suo Christo nunquam est usquequaque demersa. Quæ quondam etiam, ut nunc videtur, pene collapsa, progenitorum regum studio et devotione, est auctore Deo juxta modum divinitus concessum recuperata. Unde immensas Domino Deo nostro laudes referimus, qui et corda vestra ad intentionem similem excitavit. Et post vestigia patrum vestrorum, quibus per temporale regnum ad æternum pervenialis ira velle docuit et inspiravit. Vestras nihilominus nobilissimam dominationi multimodas gratiarum actiones rependimus, quia ad evitandum et vestrum et nostrum periculum, et ad communem totiusque populi providendum

salvationem, bonam et beneplacitam Dei voluntatem subsequi, et divinum consilium, secundum præceptum Domini quo dicitur: « Interroga patres tuos et annuntia tibi, » a nobis quamquam indignis, Christi tamen vicariis querere et benigna devotione velut severa ex ore ipsius Dei expectare dignamini. Quod humilitatis vestre superorum domum sancta Ecclesia cum tanto gaudio suscipit, ut de vobis etiam in consolatione sua sibi dictum a Domino aptare velit: « Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, » id est pro istorum progenitoribus, qui in paterno affectu dilaverunt et amplaverunt ac coluerunt, nati sunt tibi isti filii qui in te et paterna munera resarciunt, recuperant et conservant, et fidei devotione et bonæ indolis adulescentes me super eos intendente, eisque manum solatii porrigente, teneantur et excolant, CXXXVIII, 858... sequantur leges, *ibid.*, 856 et seqq.

LOTHARIUS II imperator. — *Sacramentum regis*: Et ego, quantum sciero et rationabiliter potuero, Domino adjuvante, unumquemque vestrum secundum suum ordinem et personam honorabo et salvabo, et honoratum ac salvum absque ullo dolo ac damnatione vel deceptione conservabo, et unicuique competentem legem et justitiam conservabo. Et qui illam necesse habuerit et rationabiliter petierit, rationabilem misericordiam exhibebo, sicut fidelis rex suos fideles per rectum honorare et salvare, et unicuique competentem legem et justitiam in unoquoque ordine conservare et indigentibus et rationabiliter petentibus rationabilem misericordiam debet impendere. Et pro nullo homine ab hoc, quantum dimittit humana fragilitas, per studium aut malevolentiam, vel alicujus indebitum hortamentum devio, quantum mihi Deus intellectum et possibilitatem donaverit, et si per fragilitatem contra hoc mihi subreptum fuerit, cum hoc recognovero, voluntarie illud emendare curabo, CXXXVI, 633. — Et diversa sunt decreta ecclesiastica a col. 653 ad 671, *ibid.*

Tantum quædam hic submittemus decreta hujus regis: *Capitula ab omnibus conservanda*. — Ut omnium prætorum malorum et contrarietatum, et supplantationum et malorum machinationum, atque molitionum seu nocumtorum invicem actorum, abolitio ita inter nos et apud nos fiat, et a nostris cordibus penitus avellatur cum omni malitia et rancore et nec in memoriam ad retribuendum duntaxat mali vel contrarietatis, atque exprobrationis seu improperii, de cætero exinde quiddam veniat. — Ut tanta inter nos, Domino cooperante, veræ charitatis benignitas abhinc inante semper maneat de corde puro et conscientia bona et fide non ficta, sine dolo et simulatione, ut nemo suo pari suum regnum aut suos fideles, vel quod ad salutem sive prosperitatem ac honorem regum pertinet, discipiat aut foreconsiliet, aut per occultos susurrones libenter composita mendaria seu detractiones acceptet, CXXXVIII, 671 et seqq., usque ad col. 676.

LEOVIGIVS I, PIUS rex Francorum. — Capitulare, (816), XCVII, 571. — Constitutio de liberis et vassallis, *ibid.*, 571. — Constitutiones Aquigranenses (817), *ibid.*, 573. — Capitula monachorum (817), *ibid.*, 579. — Capitulare Aquigranense generale (817), *ibid.*, 595. — Encyclia ad archiepiscopos (817), *ibid.*, 417. — Constitutio de servitio monasterium (817), *ibid.*, 425. — Capitula legi Valicæ adhibita (819), *ibid.*, 457. — Responsa missa cuidam data (819), *ibid.*, 459. — Capitula Longobardica (819), *ibid.*, 441. — Capitulare Aquigranense (820), *ibid.*. — Capitulare ad Theodoricum villam (821), *ibid.*, 443. — Capitulare Attinacense (822), *ibid.*, 445. — Præceptum de regalibus confirmandis papæ, XI, VIII, 879. — Varia alia capitula mixta cum capitulis Caroli Magni et Lotharii I, imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LEOVIGIVS PIUS. — Charta de libertate Arriorum et Saginaciorum, CII, 979. — Epistola ad Magnum archiepiscopum Senonensem. Mittit exemplum regulæ canonicorum decretæ in concilio Aquigranensi, CIV, 1509. — Epist. ad Hieremiam Senonensem et Jonam Aurelianensem episcopos. Commemoratur ipsis datum, cum legati Romanum irent ad Eugenium II papam in causa imaginum, *ibid.*, 1516. — Epistola ad Eugenium II papam. Ei mittit acta synodi Parisiensis, *ibid.*, 1517. — Epistola generaliter populo Dei legenda, de convocatione quatuor conciliorum, *ibid.*, 1519. — Epistola Cæsarea generaliter populo Dei legenda, quam ex placito Aquigranensi misit de concilio episcoporum in quatuor imperii partibus congreganda, *ibid.*, 1521. — Epistola ad Aldricum episcopum. Canoniam nemem de quibusdam rebus alienatis ejus ecclesiæ, *ibid.*, 1526. — Epist. ad Hilduinum abbat S. Dionysii. De colligendis in unum corpus his quas in Græcorum historiis de S. Dionysio passim scripta repererat, *ibid.*, 1526,

1523. — Præceptum de missione S. Ansharii ejusque ordinatione. CXVIII, 1083.

LUDOVICUS II, Francorum rex. — Juramentum lingua Romana, CXXXVIII, 528. — Quædam decreta circa religionem, CXXXVIII, 531.

Conventus in villa Sparnaco, quia factione quorundam motus est animus ipsius regis contra episcopos, disidentibus regni primoribus sui ab eorundem episcoporum admonitione et remotis ab eodem concilio episcopis ex omnibus illis capitulis hæc tantum observanda et complacenda illic colligerunt, et episcopis scripto tradiderunt, dicentes non amplius de eorum capitulis acceptasse quam ista, et ista se velle cum principe observare.

Hæc sunt capitula: De honore et cultu ecclesiarum, de honore episcoporum et veneratione servorum Dei, de iustitiis, ut cum eis fiat ergo eos qui causa juvenitatis aut insipientiæ in aliquo fallunt, sive contemnunt admonitionem episcoporum, ne subito aut incaute dampnentur aualibet, de his qui contra regiam potestatem contumaces esse voluerunt, de precariis, de hospitalibus, de rapacibus, ut episcopis templum congruum observetur ad suum ministerium peragendum ut clerici arma militaria non sumant, ut missi dirigantur qui inquirent, si præcepta a vobis de rebus ecclesiarum ad proprium sint facta, de heresi simoniaca, ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur, ut canonici infra dormitorium dormiant, ut monachi ad palatium non veniant, nisi causa obedientiæ, exceptis abbatibus ut laici decimas de ecclesiis non contingant, de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptis de sponsis aliorum, de sepultura infra ecclesiam, CXXXVIII, 547, 554, 557, 561.

Capitula de ordinibus ecclesiasticis, CXXXVIII, 565, 576. — De concordia episcoporum comitumque fidelium, de potestate episcoporum, de decimis exquirendis, *ibid.*, 581, 582. — Ut nullus audeat immunitates infringere, ut herodes ecclesiam non dividat, *ibid.*, 583. — Ut episcopi venationem non exercent, de continentia presbyterorum, *ibid.*, 581, 585. — De excusatione presbyterorum et diaconorum, de infantibus oppressis, de adulterio, de homicidio, de concubiniis, de homicidiis, *ibid.*, 586, 587. — De operibus servilibus quæ diebus dominicis non sunt agenda de his qui uxorem habent et simul concubinam, de pac vultis infirmis baptizandis, ut nullus presbyter alii suam parochiam intervenire præsumat, ut nullus alterius clericum sollicitet, ut nullus presbyter alicui dare præsumat alterius ecclesiam subripere, *ibid.*, 586, 587, 588. — De presbyteris qui habuere conjugia, ut presbyteri honorem habeant, non licet in quadragesima festa celebrare, non licere clericis spectaculis ludicris interesse, non licere missam cantare in domo, *ibid.*, 588, 590.

Leges — Perventum est ad nos quod eos qui Romam orationis causa pergunt, vel qui negotiandi gratia per regnum nostrum discurrunt, collecti latrones diripiunt, eosque aliquoties verberant vel occidunt, et bona eorum diripiunt. Ideo volumus ut comites nostri eorumque sculdassi, adjunctis secum vassalis episcoporum, si necessitas fuerit, ubicunque tales audierint studiosissime perquirant et eos capiant atque distringant. Et si hujus criminis reis invenerint, poenæ in legibus positæ, ergo eos absque ulla negligentia exsequantur, ut ab his malefactoribus regnum nostrum purgetur, et qui in nostra fiducia hac veniunt, sive orationis sive negotiandi causa, salvi esse possint. Sciat autem unusquisque fidelium nostrorum, quia quicumque comes, aut quilibet publicus minister, hujusmodi malefactoribus aut assensum præbuerit; aut eos persequi neglexerit, nostræ indignationis motum sentiet, et proprio honore privatur, CXXXVIII, 573.

Sed et hoc comperimus quia ex diversis locis hujusmodi noxii homines inter se conspirent, et diversos comitatus circumeuntes, prædas et rapias per villas, seu et per vias, vel per silvas faciant, et innocentes homines deprædentur et spolient; et hi quoque similiter volumus, ut diligenti studio perquisiti capiantur et distringantur. Et si obnoxii hujus sceleris inventi fuerint legalibus poenis absque ulla dilatione subigantur, et hujusmodi inquietudo et injusta directio, a populo nostro auferatur, et liceat omnibus sub nostra ditione degentibus; cum salvatione et pace vivere, ut ordo rei publicæ secundum justam administrationem provius salvis et quietis permaneat, CXXXVIII, 574, et alia... ad 790; et a col. 649, 622.

Primo omnium discutienda est sacerdotum fides qualiter credant, et alios credere doceant, ubi exempla proponenda sunt, quatenus a creatura Creator quantumcumque intelligit possit, CXXXVI, 625.

Secundo jubendum ut oratio Dominica in qua omnia

necessaria humane vite comprehenduntur et symbolum apostolorum in quo fides catholica ex integro comprehenditur, ab omnibus discatur, tam latine quam barbarice, ut quod ore proficitur corde credatur et intelligatur, CXXXVIII, 625.

Tertio intimandum est, ut ad salutationes sacerdotales congrue responsiones discantur, ubi non solum clerici et Deo dicatæ sacerdoti responsionem offerant, sed omnes plebis devota consona voce respondere debet...

Quarto ut fides sancti Athanasii a sacerdotibus discatur, et ex corde omni Dominica ad horam primam recitetur, etc., etc.

Aliæ sunt adhuc leges ecclesiasticæ a col. 625 ad 631, tom CXXXVIII.

Epistola ad Clasterienses de Ecclesia et monasterio Pontanarum, CLXXIV, 1145. — Epistola rogatoria ut festum S. Bernardi abbatis solemnizetur, CLXXIV, 1635. — Charta de Pedagio quod est apud Monasteriolum, et super exactionibus quas dedit Ecclesie Cluniacensi, CLXXXIX, 1061. — Contra hereticos, vulgo Populicenses dictos per tractus Flandricos vagantes, CC, 1576. — De cæde S. Thomæ, CC, 1576. — Hortator pontificem ad ressecanda sua auctoritate vitæ, CC, 1578.

LUDOVICUS IV, rex Francorum. — Præceptum de quibusdam ecclesiis et locis Cluniacensi monacho concisus tempore S. Odonis Cluniacensis abbat., CXXXIII, 819.

LUDOVICUS VI, rex Francorum (an. 1121). — Scribit se nunquam toleratum subjectionem quam ab archiepiscopo Senonensi exigebat, primas Lugdunensis, CLXIII, 1539.

LUDOVICUS VII, Junior dictus. — Epistola ad subditos suos in regno Franciæ constitutos, de captione et liberatione sua, CLV, 1281.

MACCABÆUS, rex Sclavorum. — Hujus regis ista fuerunt statuta: Christo initium ad profanum judicem non vocato; vocatum comparentem non judicem, sed ad sacros antistites remittito. Decimam partem terra nascentium pastoribus Ecclesiarum libere cantero; Deumque semper votis et oblationibus consuevis adoro. Qui pontificis auctoritatem animum totum exaceratam contempnerit, neque se interim conciliari, hostis reipublicæ habeto; qui vero duos annos in ea contumacia perseveravit, fortunis omnibus multato; si quis quempiam, cujus ipse sumptibus aut victa non aliter quotidiano, ad Ecclesiam, seu ad publicum conventum, seu ad forum mundanæ comitatus ut asecra fuerit, capitis reus esto, CLII, 1189.

MONAXIUS, præfectus prætorii. — Edictum exilium minans in sectatores hæreseum Pelagianistarum, LVI, 492.

MARCIANUS, imperator. — Epistola ad Leonem archiepiscopum Romæ. Epistola qua ei significat eos quos miserat ad se semper hilariter suscepisse; quare cum omni alacritate eo se conferre dignetur et synodum celebrare; vel si hoc grave ei videbitur, suis litteris significet, ut, sacris episcopis vocatis, in qua civitate placuerit, fidelis convenientia decernantur, LIV, 903. — In fide apud Chalcedonem roborata et pace Ecclesie restituta gratulatur; fidem juxta litteras S. Leonis papæ synodo esse expositam; petit ut sedi Constantinopolitane secundus locus juxta statuta secundæ et quartæ synodi tribuatur, etc., LIV, 970. — Epistola ad Leonem papam, confirmationem synodi Chalcedonensis a pontifice uti necessariam petit. Ejus constantiam in vindicandis canonibus et novitate reprimenda laudat, LIV, 1017. — Epistola ad Anatolium episcop. Constantinopolitan. De synodo Chalcedonensi convocanda. De illo imperatore detur notio, dum hæc mandat: « Omnibus negotiis divini res sunt præponendæ. Deo enim omnipotente propitio republicam et conservandam et meliorandam esse confidimus. Quia igitur dubitationes quedam in orthodoxa religione nostra videntur esse commissæ, sicut etiam epistola reverentissimorum viri episcopi athenæ urbis Romæ Leonis testatur, id specialiter clementiæ nostræ placuit ut venerabilis synodus in Nicæna civitate provincie Bythinie celebraretur, quatenus convenientibus animis et omni veritate discussa, cessantibus etiam studiis quibus antehac usi quidam sacrosanctam orthodoxam religionem conturbasse noscuntur, vera fides nostra cuncto sæculo manifestius innotescat, ut deinceps nulla possit esse dubitatio vel discordia. Quæ de re sanctitas tua cum quibus placuerit reverentissimis episcopis quos de Ecclesiis sub sui sacerdotii cura constitutis, idoneos et instructos orthodoxæ religionis esse probaverit; ad prædictam Nicænam civitatem intra diem Kalendarum Septembrium ire depropriet. Sciat autem religio etiam serenitatem nos tam venerabili synodo interfuturam, nisi forte eis

publicae necessitates in expeditionibus delinuerint, » V, 527.

Cum pervenisset piissimus et fidelissimus imperator Marcianus, ad venerab. synodum sic locutus est: « Ubi primum divino iudicio ad imperium sumus electi, inter tantas necessitates reipublicae, nulla nos magis causa constrinxit quam ut orthodoxa et vera fides Christiana, quae sancta atque pura est indubitata omnium animis inderet. Constat enim avaritia vel studiis quorundam per media tempora nonnullis diversa sententibus, et pro voluntate sua, non prout veritas ac doctrina Patrum postulat, populos seducuntibus, in errorem quam plurimos esse deductos. Qua de re sanctam synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, et vobis laborem indixisse videmur, quatenus omni caligine atque errore detergo, prout se Divinitus hominibus manifestare voluit, et doctrina Patrum ostendit, religio nostra, quae pura et sancta est, universorum mentibus insinuata suae veritati luce fulgeat; nec in posterum audeat quisquam de divinitate Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi aliter disputare quam apostolica praedicatio et instituta trecentorum decem et octo sanctorum Patrum eidem convenientia posteritati transmissae noscuntur; sicut etiam sancti Leonis papae urbis Romae qui Sedem apostolicam gubernat, missa ad sanctae memoriae Flavianum Constantinopolitanae urbis episcopum scripta testantur. Remotis itaque studiis, ablatiis patrocinii, cessante avaritia, cuncta veritas innotescat. Nos enim ad fidem confirmandam, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi principis Constantinii synodo interesse volumus, ne vel alterius pravis persuasionibus populi separentur. Facile enim simplicitas quorundam faciens nonnullorum, ingenis atque superflua verborum decepta est; et constat diversorum pravis insinuationibus dissensiones et haereses nasci. Studium autem nostrum est ut omnis populus per veram et sanctam doctrinam unum sentiens in eandem religionem redeat, et veram fidem catholicam colat, quam secundum institutiones Patrum exposueritis. Concordantibus ergo animis, religio vestra festinet quatenus sicut a Nicena synodo usque ad proximum tempus erroribus amputatis vera fides cunctis innotuit, ita et nunc per hanc sanctam synodum remotis caliginibus, quae in his paucis annis, pravitate atque avaritia quorundam emeruisse videntur, perpetuoque statuta fuerint conserventur. Erit autem divinae maiestatis, id quod sancto animo fieri desideramus in aeternum firmiter custodire, » LVI, 527-550.

Ejusdem Marciani imperatoris Constitutio de synodo Chalcedonensi: « Tandem aliquando quod summis studiis atque votis optabamus evenit. Remota est de lege orthodoxa Christianorum contentio. Tandem remedia culpabilis erroris inventa sunt, et discors populorum sententia in unum consensum concordiamque convenit. E diversis enim provinciis religiosissimi sacerdotes Chalcedonem venerunt juxta nostra praecpta, et quid observari in religione debeat perspicua definitione docuerunt. Cesset igitur jam prolata contentio. Nam vere impius ac sacrilegus est qui post tot sacerdotum sententiam opinionem suam aliquid tractandum reliquit, etc., etc., » LVI, 547. — Alia ejusdem constitutio Christianis catholicis in synodo convenientibus, LVI, 549. — Alia ejusdem de fide catholica obtinenda et de Eutychianis et Apollinaristis, eorumque poenis, LVI, 551.

MAXIMUS imperator. — Epistola ad Strictum papam. Catholicae fidei curam pollicetur; spondet et Agrich, quem Sincius ad presbyteri gradum indebito provecum scripserat, causam in synodo examinandam esse. Suum denique profitetur pro catholica fide studium; ac mittit gesta quibus recens prodita sunt Manichaeorum seu Priscillianistarum scelera, XIII, 591.

OTTO MAGNUS I. — Decretum de regalibus B. Petro concessis, XCVIII, 625. — Ut laici sine episcopali licentia presbyteris ecclesias dare vel dimittere non praesumant, CXXVIII, 852. — Ut nullus laicorum presbyterum flagitare seu flagrare, vel aliquam sibi injuriam inferre audeat, *ibid.* — Ut paschalis hebdomada festive tota celebretur; et in Pentecostem 2, 3, 4, feria non minus quam dies dominicus solemniter honoretur. — Ut litania majore jejunium, sicut in Rogationibus, ante Ascensionem Domini, exerceatur, *ibid.* — Ut oblationes fidelium quater altari deferantur, nihil omnino ad laicalem pertineant potestatem, dicente Scriptura: « Qui altario deserviant, de altario participent, » *ibid.* — Ut decimae quae Dominus praecipit in horreum suum deferri, si ecclesiis Dei non fuerint redditae, sed nefaria cupiditate, quae savor Otto ignibus ardet, a secularibus fuerint retentae, secularia super hoc non exercentur iudicia, nec in laenibus discutiantur causae, sed in sancta synodo ab

ipsis sacerdotibus, quorum deputatae sunt vires, quibus exinde debeat artitari ceris delinatur promulgationibus, *ibid.* — Ne oppressio virginum aut viduarum, vel raptus ab ullis hominibus fiat, et ut qui rapiunt eas sub nomine simul habitandi, cooperantes et conviventes raptoribus, si quidem clerici sunt, decendant a gradu proprio; si vero laici, anathematizentur, et raptores sine spe conjugii perpetuo maneant. Quod si post haec jungere se praesumpserint, utrique anathematizentur, *ibid.*, 833. — Ut nulla abbatia quae per se electionem habet, ad monasterium nec alicui in proprium dari possit; illa vero quae electione carent, regis donatione et privilegio ad aliud monasterium quod sub ejus mundiburdio consistit subrogari possint, *ibid.*, 834. — Si quis episcoporum, presbyterorum, diaconorum, subdiaconorumque uxorem acceperit, a sibi iuncto officio deponendus est, sicut in concilio Carthaginiensi tenetur, cap. 25, *ibid.* — Episcopus, presbyteros, vel aliquem de clero, canes venandi amore vel accipitres habere non licet, sicut in concilio legitur Toletano, cap. 10. Quisquis autem personarum hujusmodi in hac voluptate delectatus fuerit, quamdiu in illa detestabili voluptate detinetur, ab omni ecclesiastico officio cesset, *ibid.* — Episcopus, presbyter aut diaconus aliam vacans, si ab hoc interdicio opere cessare voluerit, velut in canone apostolorum habetur cap. 42, deponendus erit, *ibid.* — Nullus in clericatus officio manens mulierem subintroductam secum habitare permittat. Si vero aliqua suspitionum maculis aspersa contra hanc agere tentaverit, ab episcopo vel ejus missa virgis caesa detondeatur. Si autem secularis potestas hanc fieri prohibuerit, regia potestate femina coacta praefatae sententiae subjaceat, *ibid.*, 835. — Diversa saecularis vitae negotia fugientes et monasticae institutionis normam aggredientes, extra claustrum sine licentia proprii abbatis ire non licet; sed tantummodo jejuniis et orationi vacare, in locis quibus renuntiaverunt saeculo permanentes, sicut in concilio Chalcedonensi praecipitur, *ibid.* — Oportet etiam episcopum, in cujus diocesi cenobium situm est, monachorum providentiam gerere, et si aliquid correctione dignum reperit, corrigere festinet, *ibid.*, 835. — Clericis monasticum habitum sequi cupientibus, et pro remuneratione divina saecularibus spretis actiorem vitam adire volentibus, nullatenus introeundi aditus ab episcopo denegetur, sed potius eum in tali conversatione perstare exhortari conetur, sicut in concilio Toletano, habet, cap. 51, *ibid.*, 836. — Sanctimonialis quae spontanea voluntate strictiori vitae proposito se alligare voluerit, nulla re obstante, id quod bona intentione disposuerat peragendum, ab episcopo impediatur, *ibid.* — Ut laici presbyteros sine conscientia et consensu proprii episcopi ab ecclesiis eis canonice commendatis non ejicerent praesumant, nec alios locum eorum subire faciant; quia ut ab episcopis ordinantur, ita est necesse ab ipsis ecclesiis procurandas accipiant, sicut habetur in concilio Arelatensi, cap. 4, *ibid.* — Ut omnis declinatio in potestate episcopi sit, et si fuerit neglecta, quidquid inde emendandum sit, coram episcopo ejusve missa corrigatur, *ibid.* — Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, ut in multis conciliis firmatum est, quia divina ministeria contractant, ab uxoribus abstineant. Caeteri autem clerici, quando ad maturiorem aetatem pervenerint, licet nolentes ad continentiam cogantur, *ibid.*, 836. — Pactum cum Joanne II papa, *ibid.*, 838. — Epistola ad Joannem XII, papam, in qua dicit se de illo papa tam obscena audisse, ut si de histrionibus dicerentur, vererundum omnibus ingerent: Noveritis, inquit, non a paucis, sed ab omnibus tam nostri quam et alterius ordinis vos homicidii, perjurii, sacrilegii et ex propria cognatione atque ex duabus sororibus lucesti crimine esse accusatos. Dicunt diaboli vos in amore vinum bibisse, in ludaei aie Jovis, Veneris, caeterorumque daemonum auxilium poposcisse, *ibid.*, 845.

OTTO II, imper. — Edicta: Si de praedictis contentio emerit et utraque pars sive altera cartis seu scriptis praedium sibi vindicare voluerit, si ipse qui cartam falsam appellaverit, per pugnam declarare voluerit ut ita decernatur. Sin aliter, secundum priora capitula determinetur edicimus, CXXVIII, 849. — De ecclesiarum rebus, ut per advocatos fiat, similiter jubemus, *ibid.*, 850. — De investitura praedii si contentio fuerit, similiter ut per pugnam decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis per se ipsum, aut suum nuntium quidquam alicui deposuerit, et depositum cupiditate victus negaverit, si viginti solidorum pretium fuerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis dixerit quod per vim de praedio certam alicui fecerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — De furto aut scacho, si ultra sex solidos fuerit, similiter ut per pugnam

veritas inveniat *præcipimus*, *ibid.* — Si quis equum suum vel cetera animalia sive rem suam super aliquem repererit et ipse Warentem dare se dixerit, statim juret ut ad certum Warentem eum conducat, et super tertium Warentem et tertium comitatum non procedat. Et si hoc facere noluerit, rem perdat et secundum legem componat, *ibid.* — Laicorum vero nullum præter comites in solis ecclesiasticis rebus advocatorem habere ullum permittimus, *ibid.* — Quacunque lege, sive etiam Romana, in omni regno Italico homo vixerit, hæc omnia, ut in his capitulis per pugnam decrevimus, servare præcipimus, ita tamen ut si eorum unum aut juvenilis aut decrepita ætas seu infirmitas pugnare prohibuerit, liceat ei pro se pugnatorem imponere et alterum similiter facere, *ibid.* — Ecclesias comites seu viduæ lites suos de his que divinus per consimiles advocatos pugna dirimant. Ceteri homines natura liberi secundum legem pristinam per semetipsos respondeant et determinent, *ibid.* — Diaconorum, presbyterorum episcoporum filios, notarios scudarios, comites, iudices fieri, omnibus modis prohibemus, *ibid.* — Mandatum de intronizatione archiepiscopi Magdeburgensis, *ibid.*, 851. — Edictum post conventum Papiensem: Si inter ecclesias vel alios ingenuos vel liberos homines, aut inter Ecclesiam vel hominem de prædictis seditio vel certamen sit, pugna decernatur. Si non audeat, res sua infiscetur, et ecclesiæ vel homini, cui iustitia pertinet, res sue reddantur, *ibid.*

OTTO III, imper. — Quotidie contra leges agitur, quotidie mali male facere non veniunt. Ideo hac lege omne per ævum, divinitate propitia, valitura edictum, ut toto anni tempore liceat iudicialibus causas agere, lites dirimere, tumultus questionum terminare et definire, ut qui quotidie leges offendunt, quotidie legis sententia feriantur. Nec enim tempore messium vel vindemiarum legis edictum debent effugere qui nullo tempore peccare desierunt. Bene enim facere, verum dicere, iustitiam amare rectum iudicare omni tempore licet, semperque licebit qui a bonis nunquam, a malis autem operibus semper requiescendum esse catholice didicimus, et iugiter conservandum, Deo auctore et imperiali maiestate decrevimus, CXXXVIII, 855.

In Natali vero Domini, in Epiphania, in Pascha, in Ascensione Domini, in Pentecoste, in diebus Dominicis et in festis præcipuis, et in constitutis jejuniorum diebus iudicialis motus exsequi, publicas questiones appeti, et cum omni vigilantia solemnitates Christianorum celebrantur, penitus prohibemus, CXXXVIII, 854.

Decretum: Compellimus quod episcopi et abbates ecclesiarum possessionibus abutantur, et per scripta quibuscunque personis attribuant, ethoc non ad utilitatem ecclesiarum, sed pecuniam, affinitatis et amicitiam causa, dumque eorum successores et pro domorum Dei restauratione et pro rei publicæ officio nostraque obsequio commoveantur, suarum ecclesiarum prædicia ab aliis detineri causantur, seque imperata non posse perficere, re vero demonstrant. Proinde quia status Ecclesiarum emulatur, nostraque imperiali maiestas non minus patitur detrimentum, dum subditi nobis debita non possant exhibere obsequia, constituimus et imperia i edicto confirmamus, ut omnia scripta, sive si libelli nomine, sive si emphyteusis probatum fuerit, quod de ecclesiis Dei, sive aliquo modo effici non possit, obeunte actore obeat, solusque detrimentum habeat, qui se ei scripto obligavit atque vinxit, nec omnino ad eum supra scripta damna pertineant, qui ei in regimine successit; sed sit ei libera facultas, omnia que per libellos vel alia quolibet scripta alienata fuerint in proprium ius ecclesiæ revocare, et ita ordinare, ut Deo et nobis obsequium valeat exhibere. Nam cum regibus et imperatoribus ea que regi et imperii sunt, nisi se viventibus, dare non liceat, exceptis ecclesiis, quomodo abbatibus et episcopis res ecclesiarum per tempora suorum successorum distribuere liceat? omnia quippe ius, sive lex, sive quodlibet scriptum, vel quælibet consuetudo, si contra Ecclesias utilitatem fuerint, in irritum deducenda sunt, nec nostra auctoritate debent firmari que contra imperii auctorem et propagatorem prolabantur inferri. Hoc ergo solum scriptum pro lege in talibus causis habeatur, quod Ecclesiis Dei prossi et nullo modo obesse possit. Quod si aliquis contra hanc constitutionem nostram ire tentaverit, tanquam rebellis iudicetur, et sit ei anathema maranatha, nisi respiciat, ab universis episcopis qui huic imperii nostri edicto subscripserunt, vel assensum præbuerunt sive presbyteri sunt. Amen, CXXXVIII, 855.

PALLADIUS, præfectus prætorii. — Edictum de damnatione ad exilium in sectatorum errorum Pelagii, LVI, 492.

PEIRUS rex Aragonum. — Hortatur domnum Karolum

regem Siciliæ ne populum suum vexet, CLXIV, 1509.

PHILIPPUS PULCHER rex Francorum. — Charta de bième biennale levée sur les biens de l'ordre de Cléaux, CLXXIV, 1838. — Annonce qu'il veut venir aide à l'abbaye de Clairvaux, déjà si près de sa ruine, que le service divin y a à peu près cessé, *ibid.* 1917.

PIPPINUS, princeps. — Capitulare Suevionense (an. 744), XCVI, 1504. — Capitula Vermeriense, an. 753, *ibid.*, 1506. — Capitula Vermeriense (an. 753), *ibid.* — Capit. Compendiense (an. 757), *ibid.*, 1515. — Conventus Attinacensis (an. 763), *ibid.*, 1515. — Capitulare, anni incerti, *ibid.*, 1506. — Encyclica de letaniis faciendis, *ibid.*, 1514. — Capitulare Aquitanicum (an. 764), *ibid.*, 1509. — Placitum quo Abaciacum villa pagi Leonmarchi et Sibrin portio in Matriacensi Dionysianis monachis vindicatur, *ibid.*, 1520. — Præceptum impetratum a Sigobaldo abbate Ansolesensis cornobii, *ibid.*, 1521. — Regale præceptum sub Bonifacio de rebus ecclesiæ Sancti Martini, *ibid.*, 1522. — Præceptum pro Morbogensi monasterio, *ibid.*, 1525. — Diploma pro mundinis Sancti Dionysii, *ibid.*, 1524. — Præceptum pro Faberniaci in pago Parisico villa confirmatione, *ibid.*, 1526. — Præceptum de donatione monasterio Sancti Dionysii castellum ad montem Sancti Michaelis in pago Virdunensi, *ibid.*, 1528. — Præceptum quo villam Exouam monasterio S. Dionysii restituit, *ibid.*, 1561. — Præceptum quo Fuldensi ecclesiæ Annundinat villam largitur, *ibid.*, 1563. — Præceptum quo Silva Equalina monasterio S. Dionysii conceditur, *ibid.*, 1565. — Præceptum quo immune declarat monasterium Sancti Dionysii, *ibid.*, 1566. — Præceptum de confirmatione privilegiorum monasterii Sancti Dionysii, *ibid.*, 1567.

PIPPINUS majordomus. — Placitum quo mansus apud Marolium asserit monasterio Sancti Dionysii, LXXVII, 1508.

PLACIDIA GALIA II. — Epistola ad Pulcheriam Augustam, qua concilium Ephesium II detestatur, LIV, 64.

PULCHERIA Augusta. — Epistola ad S. Leonem Magnum, Romæ archiepiscopum, ut quendam synodus habeatur in partibus Orientis; et ut episcopi qui enasius erant sanctæ memorie Flaviano, et ad exilium fuerat destinati, et hos revocandos fore, et ad recipiendas ecclesias suas synodi sententiam sustinerent, LIV, 93.

QUANTUS, præfectus prætorii. — Edictum in Urbe, contra Pelagii errores, LVI, 492.

RACHISIUS, Langobardorum rex. — Decretum per quod fines decernit aliquot prædiorum ad monasterium Bobiense spectantium, LXXVII, 1576.

RADEGUNDIS regina. — Epistola ad episcopos de monasterio puellarum formando in urbe Pictava, LXXII, 681.

RADULFUS III, Burgundionum rex. — Confirmat quæ monasterio Sancti Andreae Viennensis donaverat (corpus pater ejus, CII, 1021. — Anizoni, archiepiscopo Tarantasiensi comitatum ejusdem urbis donat, *ibid.*, 1025. — Ecclesiam S. Nicolai de Polinisco S. Odiloni ac monasterio Cluniacensi concedit, *ibid.*, 1024.

RAIMUNDUS, princeps Antiochiæ, de statu miserabili urbis Hierosolymitanæ, CLV, 1290.

RAIMUNDUS, dux Narbonæ. — Epistola ad Ludovicum, Francorum regem, de legatis ad Constantinopolitani imperatorem mittendis, CLV, 1298.

RECCAREDUS, rex Visigothorum. — Edictum de confirmatione concilii Toletani, LXXII, 1121.

RICHARDUS, rex Anglorum. — Epistola ad Clementem III, papam, qua illum certiores facit de pace facta inter ipsum et Tannedum regem, CXLV, 1563.

ROBERTUS, Francorum rex. — Diploma de electione abbatum et ecclesiæ Sancti Leodegarii de Campellis, CXXI, 945. — Præceptum pro confirmatione rerum quas Burchardus comes et Rainaldus episcopus Ponsatensi monasterio tradiderunt, *ibid.*, 947. — Præceptum quo superiorum regnum aliorumque concessionem cunctis Sancti Germani Antiasiodorensi factas confirmat, *ibid.*, 948. — Præceptum quo restitutionem monachorum Fiscannæ a Richardo comite factam et donationes eidem loco ab eo factas confirmat, *ibid.*, 952. — Præceptum quo confirmatur fundatio Bellimontis parthenonis prope Tarascon, *ibid.*, 955. — Reprimit iniquas Elfredi de Eborac, adversarii Corbeiensis, consuetudines et oppressiones, *ibid.*, 955. — Præceptum, quo capellam Sancti Joannis evangeliste, in Orléans civitate sitam; Flaviniacensibus monachis cõstituit, *ibid.*, 956. — Præceptum de constructis castellis Montebasone atque Mirebeilo, et ne inde aliquid inferat in commodum monachis Cormeriacensibus, *ibid.*, 957.

RUDOLPHUS I, imper. — In regem Romanorum electio ad stabilienda imperii sui auspiciis petit a religiosis congregatione orationum suffragia, XCVIII, 1611.

— Petit a sanctimonialibus virginibus pro se et consorte sua orationum suffragia, *ibid.*, 703. — Epistola ad universos imperii status de pace reformanda, et ut sibi debitam exhibeant obedientiam, *ibid.* — Gregorio X, papa gratias agit quod cancellarium suum allegatum benigne audierit, promittens se semper in omnibus Ecclesiae Romanae obsequium praestare, *ibid.*, 715 — Ad papam promittit se venturum Mediolanum ad coronationem et gratias Deo agit pro confirmatione suae electionis, *ibid.*, 731, 732. — Promittit papae Gregorio se reformationem contra exorbitantes Germaniae episcopos executurum, *ibid.*, 737. — Epistola ad cardinales post mortem Gregorii X, ut bonum elegant pontificem, *ibid.*, 718. — Gratulatur Innocentio V papae de ejus electione in pontificem Romanum, *ibid.*, 731. — Eisdem pontifici gratulatur de pontificia dignitate eidem se submisisse commendans, *ibid.*, 735. — Respondet episcopo Salisburgensi, gratias ipsi agens pro singulari ejus cura et vigilantia circa ipsum, *ibid.*, 765. — Pontificem Romanum certiorum facit de obitu insigni de rege Bohemiae victoria, *ibid.*, 789. — Ecclesiae Romanae quaecumque hactenus ab ipso postulavit concedit liberalissime, *ibid.*, 794. — Commendat Coloniensem electum Pontifici Romano, *ibid.*, 811. — Commendat quemdam canonicum Ecclesiae Leodiensis et ut ipsum quamprimum in curiam remittant, *ibid.*, 814. — Scribit ad quemdam archiepiscopum ut recte et juste iudicet, *ibid.*, 825. — Jura omnia sanctae Sedis confirmat, *ibid.*, 843. — Diploma principum imperii super donatione Rudolphi imperat. et confirmatione privilegiorum Sedis apostolicae, *ibid.*, 869. — Diploma quo Rudolphus ecclesiastica jura severo edicto tuetur, *ibid.*, 872.

SENATOR, praefectus praetorianus. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, LXIX, 824. — Epistola ad diversos episcopos, commendat se illorum precibus et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vitia cuncta a populo procul amendant, *ibid.* — Edictum, multa et praecara praebet monita, et promittit se iudicem integerrimum futurum, *ibid.*, 834. — Edictum in eos qui munera regis collata ecclesiis subriperant, *ibid.*, 864. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus, admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, *ibid.*, 827. — Epistola ad diversos episcopos. Commendat se illorum precibus, et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vitia cuncta a populo procul amendant, *ibid.*, 829. — Edictum per provincias praecipit ut admonentur tributarii ut trina illatione et temporibus constitutis vectigalia solita persolvant, *ibid.*, 833. — Id. multa et praecara praebet monita et promittit se iudicem integerrimum futurum, *ibid.*, 831. — Epistola ad iudices provinciarum hortatur ut diligant justitiam eoque a subditis observare faciant, *ibid.*, 836. — Edictum de comiculario qui egreditur, *ibid.*, 845. — Edictum de comiculario qui accedit; de primicerio qui egreditur; de primicerio qui accedit; de scriuario actorum; de cura epistolarum; de scriuario curiae militaris; de primicerio exceptorum; de sexto scholario; de praefectuario; de comensariensis; de regendario; de primicerio deputatorum et Augustalium; de primicerio singulariorum qui egreditur; de primicerio singulariorum qui accedit; de concedendis legatoribus, *ibid.*, 844, 845. — Multos in carcere detentos pietate ductus liberat, LXIX, 861. — Quomodo sajones cancellariis deputatos officio suo fungi oporteat, admonet, *ibid.*, 856. — Jubeat ut populi et milites a iudiciibus in officio contineantur. Deinde vetat quominus ulla domus, ne sua quidem, aut regis, ab aedilibus capis estimatur, *ibid.*, 858. — Minatur penas iudicibus iniquis, et hortatur bonos et publicis utilitatibus indefessi consulant, *ibid.*, 859. — Edictum in eos qui munera regis collata Ecclesiis subriperant, *ibid.*, 864.

SIGEBERTUS (S.), rex Francorum. — Monasterium Cassogundinense condit, et ibi Renacum abbatem constituit, LXXXVII, 519. — Restituit cellas Sancti Hilarii et Sancti Eucharis, ecclesiae Trevirensi sancti Petri violenter ablatas, *ibid.*, 525.

SISEBUTHUS Gothorum rex. — De sanctitate vitae, et de hujus mundi miseriis pie sufferendis, LXXX, 361. — De fiducia ponenda in Deum, *ibid.*, 367. — De sua ex laico habitu in monasterium conversione, *ibid.*, 370, 372.

THEOBALDUS, comes Cabilonensis. — Charta qua donationem monasterii S. Marcelli Cabilonensis Maiolo Cluniacensi abbati factam confirmavit, CXXXVII, 780.

THEODAHADUS, rex. — Senatores urbis Romae reprehendit quod plebis levitati et vanis suspicionibus ipsis regni ejus primordiis non occurrerint, LXIX, 806.

— Pacem ab Justiniano imperatore petit per legatum sacerdotio clarum et doctrina laude conspicuum, *ibid.*, 813. — Justiniano imperatori dicit senatorem praefectum praetorio ad praedium misisse quarundam monialium, ut si quid ei injuria aquarum intulerit illuvies, tributa abosget. Tunc respondet iis quae de Veranilda scripserat, *ibid.*, 815. — Petit ab episcopis ut et legatos quos ad imperatorem misit, adjuvent, et pro ipso preces Deo fundant, *ibid.*, 823.

THEODORICUS, rex. — Epistola ad Eustorgium Mediolanensem episcopum. Dicit se episcopum Augustanae civitatis, falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse et remittit ad Eustorgium clericos illos ut eos debita poena coerceat, LXIX, 513. — Epistola ad Severum episcopum. Mille quingenti solidi per Montanarium mittuntur, ut illos provincialibus dispendium per exercitum passis distribuat, *ibid.*, 548. — Epistola ad Gudilam episcopum. Quomodo iis inter Sacernates municipales et Ecclesiam sit dirimendus decernit, *ibid.*, 535. — Edictum quo conqueritur possessores sive curiales esse oppressos, eo quod iudicium sibi summam non solvissent primates; deinde si quisquam hac de causa gravatum se senserit, jubet ut ad regem querelas deferat, *ibid.*, 559. — Epistola ad Aurigenum episcopum. Scribit Julianum conqueri uxorem suam vel res a subditis episcopi fuisse subtractas; et jubet, si modo res ita se habuerit, ut reus quamprimum plectatur, *ibid.*, 584. — Epistola ad Petrum episcopum. Jubet ut partem facultatis quam detinebat, Germano restituat si legitimus sit filius Thomae; quod si facere renuat, causam vult ad aulam vocari, *ibid.*, 1341.

THEODORICUS rex Romanorum. — Epistola ad Agapitum Urbis praefectum, scribit Roma militat peritissimos marmorarios Ravennata ad basilicam Herculis perficiendam, LXIX, 512. — Jubet Felicem comitem restituere Plutiaui pupilli bona quae a Neoterio ejus fratre non tam comparaverat quam subriperat, et filium reprehendit quod successionem inter aequales aequalem non divisisset, *ibid.*, 512, 513. — Dicit Eustorgio Mediolan. episcopo se episcopum Augustanae civitatis falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse, et remittit ad Eustorgium clericos suos, ut eos debita poena coerceat, *ibid.*, 513. — Epistola ad Servatum ducentem Rhettarum, imperat ut mancipia a Breonibus militibus ablata miniario curet sine mora illa restitui, *ibid.*, 516. — Respondet quod debeant restitui praedia a praesumptoribus corrupta, nisi aut contractus, aut praescriptio triginta annorum obviet; et quod fratris percussor in exilium sit deportandus, *ibid.*, 520. — Praecipit ut quicumque Gothorum harum detractaverit implere, eum ad redhibitionis aequitatem compellant, *ibid.*, 521. — Decernit ut discutiatur, num pecunia fabricis urbis deputata, tota fuerit abaque fraude in eas expensa, *ibid.*, 521. — Iudices eligant qui item vatriciorum virorum Festi et Symmachi contra patricium Paulinum dirimant, *ibid.*, 524. — Statuit ut si quas ex populo atroces injurias in quempiam senatorum protulerit, noverit se a praefecto Urbis pro qua itate facili esse plectendum; et praecipit ut pantomimi praefinitis locis artes suas exerceant, *ibid.*, 529. — Agapitum viram illustrem monet se scripsisse ad senatum et ad populum, jubetque ut si a quoquam irrogata fuerit injuria senatori, confestim ille legum severitate plectatur, si vero senator quemdam ingenuum nefaria caede vexaverit statim multam excipiat, *ibid.*, 530. — Et sic innumerae sunt epistolae talia jussa continentes quas leguntur in tom. *ibid.*, a col. 531^a, 679.

THEODORICUS rex Gothorum. — Praeceptio de concilio habendo. LXXII, 1111, 1113, 1115. — Lex contra filios sacerdotes qui substantiam Ecclesiae jure directo aut vendere aut donare praesumant, *ibid.*, 1117.

THEODOSIUS major imper. — Constitutio in haereticos, decernens nullam aurariam contra Donatistas et alios haereticos, XI, 1492.

THEODOSIUS Junior. — Edictum contra Donatistas, XI, 1431.

THEODOSIUS MAGNUS, imper. — Decretum de officio comitis sacrorum largitionum, XIII, 521. — Decretum de feriis, *ibid.*, 524. — Decret. de nuptiis, *ibid.*. — Decret. de bonis clericorum et monachorum, *ibid.*, 525. — Decret. de adulteriis, *ibid.*, 526. — Decret. de rapto, vel matrimonio sanctimonialium, virginum, vel viduarum, *ibid.*, 527. — Decret. de questionibus, *ibid.*. — Decret. de indulgentiis criminum, *ibid.*. — Decret. de his qui ad ecclesias confugiunt, *ibid.*, 528. — Decret. de seneciis, *ibid.*. — Decret. de fide catholica, *ibid.*, 530. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.*, 531. — Decret. de monachis et de his qui super religione contendunt, *ibid.*, 532. — Decret. de haereticis, *ibid.*, 533. — Decret.

de apostasia, *ibid.*, 538. — Decret. de Judeis, Cœlicolis et Samaritanis, *ibid.*, 540. — Decret. de paganis, sacrificiis et templis, *ibid.* — Epistola quæ Ecclesiæ Constantinopolitane jura in Illyricum propagantur, XX, 669. — Se præcepisse ut illæsa servarentur Romani antistitis per Illyricum privilegia, *ibid.*, 770. — Constitutio de Manichæis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 636. — Rescripta ad Palladium præfectum prætorium et ad Aurelium Carthaginensem episcop. de ejiciendis ex urbe sectatoribus Cœlestii et Pelagii, LV, 490 et 493. — De modo credendi mysterium sanctissimæ Trinitatis, *ibid.*, 681. — De iis qui super religionem contendunt, *ibid.*, 682. — Professio de fide, LXIX, 1126. — Quomodo ab Ecclesia Constantinopolitana Arianos repulerit, *ibid.*, 1127. — Quomodo fuerit paganus infensus, *ibid.*, 1149.

VALENTINIANUS Senior. — Constitutio in rebaptizantes, XI, 1180.

VALENTINIANUS imper. — Iteratum Ursini sociorumque schismaticorum exilium probat, atque unam quam Ursulani retinuerant, basilicam Damasus reddi jubet, XIII, 126. — Constitutio ut ecclesiastici et continentes de viduarum bonis nihil valeant percipere vel testamento vel donatione, *ibid.*, 575. — Edictum de consubstantiali Trinitate, LXIX, 1075. — Sirici Romani antistitis electionem approbat, *ibid.*, 593. — Constitutio de conveniendis per Patroclum Arelatensem episcopis quibusdam Pelagianis, XLVIII, 409. — Constitutio de Manichæis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 636. — Epistola de convocando synodo Chalcedonensi, LVI, 547. — De Patre, Filio et Spiritu sancto sub una Trinitate credenda, *ibid.*, 681. — De iis qui super religionem contendunt, *ibid.*, 682.

VOLUSIANUS, præfectus Urbis. — Exemplar edicti de exsilio Cœlestio hæretico Pelagiano: « Hartenus Cœlestium divinæ fidei et quietis publicæ turbatorem iudiciis amica rejs secreta subdlexerunt. Jam leges et jam edicta persequuntur absentem. Cui, quod primum est, æternæ Urbis negatur habitatio; ut si vel in proximis fuerit diversatus debitum non evadat exitum. Pro merito etiam temeritatis atque sui ausus, cunctos hujus edicti cautione præmonemus, ne quis iniquis noxio latebram putet esse præbendam, cuique cum horridi sit posita poena supplicii, ac stygium necesse sit proscriptionis incurere, quisquis reum divinis et humanis rebus apud e putaverit occultandum, LVI, 500.

VITIGIS, rex Gothorum. — Epistola ad episcopos suos. Petit ut et legatos quos ad imperatorem misit advenit et pro ipso preces Deo fundant, LXIX, 822.

WIDO, rex. — Placuit nobis etiam summopere statuere ut episcopi et comites uniti sint in suis parocciis et comitatibus pro pace et salvatione in omnibus hominibus honoribus suis habitantibus, ita ut nullum prædonem, ruptorem, vel incestum permittant morari in suis sedibus vel concessis honoribus. Et si intellexerint ex aliqua parte per eorum terminos velle aut debere transire exteros ad istius regni vastationem, obviam eis missos communitorios dirigant, ut pacifice sine præda per eorum transeant terram vendere autem eisquæ necessaria

sunt faciant, non plus carum, sed secundum usum et consuetudinem terræ. Si vere noluerint acquiescere sed prædas et rapinas exercuerint, quidquid alteri rapuerint, legaliter cum banno nostro ab episcopo et comite ejusdem loci emendare cogantur. Quod si exsequi noluerint, statim ab episcopo excommunicentur. Postea vero si contigerit, ut comes loci populusque terræ super ipsos prædones venerint, et eos impederint, et mortui fuerint, neque fida inde præcipimus crescat, neque compositio aliquando requiratur pro his qui ibidem occubuerint. Et si comes ejusdem loci hoc adimplere neglexerit, proprio honore privetur, et si oportuerit et necesse fuerit ut in auxilio suo vicinum suum advocet comes, et ille se substraxerit, similiter proprio privetur honore et insuper triginta libros argenti comitis solvat, CXXXVIII, 801. — Quicunque igitur ex laicali ordine tam liberi quam servi homines in comitatu commorantes, a proprio comite vel a publica parte, id est ab his qui rem publicam agunt, admitti fuerint, si se substraxerint ab auxilio sui proprii comitis, et eum non adjuverint infra ipsum comitatum contra supervenientes prædones in suo comitatu, tertiam partem liberi ex suis mobilibus componant, servi autem sexaginta ictos vapulentur, si tamen probatum fuerit quod ipsis denuntiatum fuisset, CXXXVIII, 801. — Sex sunt adhuc alia decreta de talibus rebus tractantes, CXXXVIII, 801, 804.

WILLELMUS, comes. — Charta de concordia inter ipsum et domnum Petrum abbat. Cluniacensem, super Mauziacensi et Celsiniacensi monasteriis, CXXXIX, 1067.

WILLELMUS, Conquestor, rex Anglor. — Admonitus de fidelitate faciendi pontifici. Gregorio VII, et de pecunia Romam mittenda; de pecunia annuit, et de fidelitate quia inusitatum recusat, CXLVIII, 748. — Ut causæ ecclesiasticæ ab ecclesiasticis iudiciis judicentur, CXI, 1291. — Lex de Anglorum jure et immunitate ecclesiastica, CXLIX, 1293. — Lex de hominum regis privilegio, de pacis publicæ violatoribus, de reo latrocinii et fideiussore qui morum ejus periculum in se suscepit, CXI, 1295. — Lex de latronis prehensione, de animalium redemptione et de rebus forte inventis, CXII, 1297. — Lex de homicidio et capitis æstimatione, seu vera, quibus vera solvenda, animalium aliquot valor, in capitis æstimatione censenda, de percussore, de indito vulnere, de membrorum excisionum æstimatione, CXII, 1299. — Lex de adulterio, de iudice corrupto, de purgatione illius qui furti reus est, de eo qui domum aut templum frugerit, CXI, 1301. — Lex de denariis sancti Petri, seu de vectigali Romano, de muliere vi compressa et de pudicitia luctamine tentata, de iis qui vectigal Romanum seu sancti Petri non solvunt, de oculo effuso de relevio comitis, CXLIX, 1303. — Lex de relevio baronum, ravasoris et colonorum, de viis publicis, CXLIX, 1307. — Lex de latrone, de colonia, de femina gravida que captiui supplicio damnatur, de intestatorum bonis, de adultera a patre deprehensa, de iudicio in socium absentem, de iudiciis, de pignore, ne quis rem emat sine testibus, de vadimonio deserto, de hospitibus, de famulis, CXII, 1309, 1317.

CXIX.

INDEX DISCIPLINARIS.

ANALOGICE SCILICET, VEL VARIIS SUB TITULIS, EXHIBENS
QUIDQUID AD DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM ATTINET,
ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM.

MONITUM.

In hoc Indice, titulos cxix, ordine rerum alphabetico dispositos, statuimus, in unoquoque titulo diligentes opera vel opuscula de eadem re circa disciplinam ecclesiasticam tractantia, et inter eos annuum cuiusque auctoris indicamus. Ad calcem hujus Indicis, velut in Appendice, subijcimus tres titulos quibus comprehenditur quidquid specialiter ad monasticam disciplinam attinet, eandem sectantes viam, et sic lector perfacile optata reperiet.

TITULUS I. De accusationibus. Vide titulum XV, De causis iudicandis

TIT. II. De administratoribus. — Epistolæ et decreti S. Innocentii I, pag. 1400), XI, 493. — Novella Juar

nlant I, imperat. Augusti (527-565), LXXII, 918. — Capitula selecta Abbede et Ethelvoli, ann. inc. viii, XCVI, 1307.

Trr. III. *De adulterio*. — Consolatur infra titulus LXXII, *De matrimonii, adulterii, etc.*

Trr. IV. *De altaribus*. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc. s. vii., XCIX, 1022. — Liber diurnus summorum Pont. variis annis s. vii., CV, 87. — De ecclesiasticis disciplinis, Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 198. — Capitula synodi Aitrebati. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1267.

Trr. V. *De appellationibus*. — Epistolae et decreta S. Celestini I, papae (432), I, 417. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni, papae (461), LIV, 615. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (517), LXVII, 955. — Capitula Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519. — Capitula Adriani I, papae (785), *ibid.*, 1039-1063. — Collectiones canonicae S. Anselmi Lucensis episc., lib. II (1083), CXLIX, 489. — Panormia S. Ivonis Carnot. episc., lib. xv (1116), CLXI, 1207.

Trr. VI. *De apostatis*. — Decreta selecta imperatorum Gratiani, Valentini et Theodosii variis ann. s. vii., XLIII, 538. — De regibus apostaticis S. Lucii Carliantani episc. (371), *ibid.*, 795. — Decretum S. Siricii, papae de apostatis ab Ecclesia separandis (398), *ibid.*, 1136.

Trr. VII. *De aqua benedicta*. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1101. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 230. — Epistola synodalis S. Odonis Cantuar. archiepisc. (912), CXXXIII, 950.

Trr. VIII. *De armis clericis et religiosis interdictis*. — Exemptiones canonicae S. Egberti Eborac. archiep. (729), LXXXIX, 599. — Concilium Germanicum I sub Bonifacio Moguntino episc. (742), *ibid.*, 807. — Capitularia Pippini regis et Carolomanni principis (742), XCVI, 1502. — Concilium Suevionense sub S. Bonifacio habit. (744), LXXXIX, 825. — Capitularia Vermeriense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1508. — Canones concilii Vernensis beati Servati Lupi, Ferrariensis abbat. (864), CXIX, 616. — Canones concilii Turon. Stephani S. R. Eccl. cardin. (1063), CXLIII, 1409. — Decreta Clementis I, papa (1191), CCIV, 1492.

Trr. IX. *De baptismo*. — Liber de baptismo adversus Quintilium Tertullian. (180-250), I, 1197. — Acta et monumenta celeberrima de haereticorum baptismate disputationis (app. ad Stephanum I, papae (257), III, 1009. — Liber de rebaptismo Anonymi (257), *ibid.*, 1163. — Epistola S. Cypriani Carthagini. episc. de infantibus baptizandis (258), IV, 559. — Epistolae, 70, 71, 75, 74 et 76 de haereticis baptizandis S. Cypriani Carthaginiensis episc. (258), IV, 410. — Epistola quarta Dionysii Alexandrini episcopi ad Sixtum II papam de rebaptizandis (258), V, 95. — Sermo de baptismo S. Paciani Barcion. episc. (397), XII, 1089. — De Arianis non rebaptizandis S. Siricii, papae (398), *ibid.*, 1134. — Ut praefer Pascha et Pentecosten baptisma non celebretur S. Siricii, papae (398), *ibid.* — Epistolae et decreta S. Innocentii I, papae (403), XX, 468, 526. — Epistolae S. Augustini Hipp. episc. (400-450), XXXIII, 359-874. — Libri vii de baptismo contra Donatistas S. Augustini (450), XLIII, 108. — De unico baptismo contra Petilianum S. Augustini (450), *ibid.*, 596. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni, papae (461), LIV, 693-1195. — Tractatus in S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (465), *ibid.*, 771. — Epistola vii, S. Felicis III, papae ad universos episcopos, de rebaptizatis (492), LVIII, 924. — Epistola Joannis Diaconi de variis ritibus ad baptismum pertinentibus (496), LIX, 399. — Epistola et decreta Vigilii, papae (556), LXIX, 1720. — Canones Antissiodorenses Aunarii Antissiod. episc. (590), LXXII, 764. — Epistolae S. Gregorii Magni, papae (590-604), CXCVI, 675. Concilium Lepitanense sub Bonifacio Moguntino episc. (475), LXXXIX, 822. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc. (vii), XCIX, 1022, 1024. — Epistolae et decreta S. Zachariae, papae (751), LXXXIX, 943. — Epistolae et decreta S. Stephani II, papae (752), *ibid.*, 1026. — Capitularia Vernense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1510. — Opusculum IV Alcuini Albiini Fl. cel. de Ceremoniis baptismi, ad Carolum Magnum (804), CI, 611. — Epistola Amalarii Trevirensis archiepisc., ad Carolum Magnum de Ceremoniis baptismi (806), CXIX, 867. — Epistolae variae (append. ad Carolum Magnum (814), XCVIII, 938-940. — Libellus de mysterio baptismatis Magni Senon. episc. (818), CII, 981. — Canones pro sua diocesi Remigii Curienensis episc. (820), *ibid.*, 1096. — Liber de ordine baptismi Theodulfi Aurelian. episc. (820), CV, 225. — Epistola de baptismo, Jesse Aurelian. episc. (834), *ibid.*, 781. — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de

baptismo Judaeorum mancipiorum (840), CIV, 99. — Epistola ad proceres paratit contra impium praecceptum de baptismo Judaeorum mancip. Agobardi (840), *ibid.*, 175. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchae de antiquis ritibus baptismi (840) CVI, 121. — Capitula et leges et canones collecta Flori Lugdun. diac. (860), CXIX, 422. — Capitula Rodolp. Bituric. episc. (866), *ibid.*, 712, 713. — Epistolae et decreta Nicolai I, papae (867), *ibid.*, 795. — Epistolae Joannis IX, papae (905), CXXXI, 28. — De disciplinis ecclesiasticis, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 215. — Canonum prisca Collectio, auctore et ann. inc. x, CXXXVII, 417. — Liber IV decretorum Burchardi Wormatiens. episc. (1026), CXL, 727. — Pars I decreti S. Ivonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Panormia S. Ivonis Carnot. episc., liber I (1116), *ibid.*, 1045. — Tractatus de baptismo aliquos quaestionibus S. Bernardi Claraevallensis abb. (1153), CLXXXII, 1051. — Sermo S. Bernardi Claraev. abb. de baptismo (1153), CLXXXIII, 153. — Synodicae Constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 59.

Trr. X. *De bestiis et esu carnis*. — Capitula selecta, Abbede et Ethelvoli, ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia, an. inc. (viii), XCVI, 1281.

Trr. XI. *De bonis ecclesiasticis*. — Decretum Constantini Magni imperat. de bonis proscriptionum seu lex solvens exilio et curia et bonorum praescriptione damnatos tempore persecutionum (323), VII, 260. — De successione bonorum martyrum et confessorum et quorum bona in fiscum relata sunt, Constantini Magni (323), *ibid.*, 263. — Ut deficientibus cognatis, Ecclesia haereditatem accipiat (323), *ibid.*, 265. — Ut qui hujusmodi bona occupaverint, restituant (323), *ibid.*, 269. — Decretum S. Julii I papae, de episcopis spoliatis, vel a sede pulsatis (352), *ibid.*, 991. — Decreta selecta Theodoli imper. (381), XII, 521, 523. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 703. — Epistola IV Agapetti I papae, quod illicitum sit bona ecclesiastica alienari (536), LXVI, 45. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (517), LXVII, 951. — Concilium Carpentoracense sub S. Caesario Arelat. habitum (532), *ibid.*, 1287. — Novella VII Justiniani I imperat. Augusti, (527-565), LXXII, 958, 987, 989, 999, 1006, 1011. — Epistolae S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXXVII, 227. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. Collectione, vii, CXIX, 1031, 1035. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1107, 1110. — Liber diurnus SS. PP. variis annis (s. vi-viii), CXV, 95. — Canones concilii Vernensis, B. Servati Lupi Ferrariensis abb. (864), CXIX, 617. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (866), *ibid.*, 1114, 1124. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 198, 263. — Libellus de pressuris ecclesiasticis Attonis Vercell. episc. (960), CXXXIV, 87. — Leges ecclesiasticae S. Stephani Hungariae regis (1038), CII, 1215. — Leges ecclesiasticae Eduardi III regis Anglorum (1066), *ibid.*, 1189. — Panormia S. Ivonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1101. — Canones concilii Remensis Innocentii II papae (1131), CLXXXIX, 680.

Trr. XII. *De canonicis regularibus*. — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc. (768), LXXXIX, 1037. — Regula canonicorum S. Chrodegangi, editio altera (766), *ibid.*, 1097. — Liber de institutione canonicorum Synphosii Amalarii Metensis presbyt. et chorepisc. (836), CV, 815. — Statuta canonicorum Turon. cum in communi vivebant (x), CXXXVIII, 1349. — Opusculum de communi vita canonicorum S. P. Damiani (1172), CXLV, 503. — Charta de constituendis canonicis regularibus S. Lietberti Cameracensis episc. (1074), CXLVI, 1481. — Epistola Urbani II papae (1099), CLI, 524, 530. — Liber de ordine canonicorum Regularium Anselmi Haverbergensis episc. (1154), CLXXXVIII, 1091. — Apologeticum pro ordine canonicorum Regul. Anselmi (1154), *ibid.*, 1118. — Scutum canonicorum Arnonis Reichersperg. praepositi (1175), CXCVI, 1189. — De ordine, habitu et professione canonicorum Praemonstratensis ordinis Adami Scotti, Praemonst. canonici (1180), CXCVIII, 439. — Decreta Clementis III papae (1119), CIV, 1492.

Trr. XIII. *De cantu*. — Opusculum de psalmodia bono, S. Nicetae Trevir. episc. (351), LXVIII, 571. — Psalmodia origo et progressus in Gallicanis Ecclesiis Lugdunensi, Arelatensi, Viennensi et Massiliensi (Append. ad opera S. Germani Parisiensis episc.) (376), LXXII, 591. — Liber de divina Psalmodia S. Agobardi (840), CIV, 523. — Liber de correctione Antiphonarii S. Agobardi (840), *ibid.*, 529. — Capitula synodi Aitrebatiensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1503. — Leges Ecclesiasticae Ethelredi Anglorum regis (979-1016) CLI, 1167. — Tractatus de correctione cantus ordinis Cister.

etensis, Guidonis Cariloci abb. (1150), CLXXXV, 1121. — Tractatus de Cantu S. Bernardi Claraval. abb. (1153), CLXXXII, 1121. — Tract. cantandi Graduale S. Bernardi (1153), *ibid.*, 1181.

Tr. XIV. *De catechumenis*. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiep. Collectione (vii), XCIX, 1021. — Epistolæ et decreta S. Nicolai I papæ (867), CXIX, 1124.

Tr. XV. *De causis judicandis; de testimoniis et accusationibus; de juramentis et de omnibus quæ ad causam instruendam pertinent*. — Epistolæ u. S. Cornelli papæ (250-252), I, 1, 818. — Decretum S. Cornelli papæ ut a jejuniis juramenta præstentur (252), *ibid.*, 818. — Epist. et decreta S. Lucii papæ (255), *ibid.*, 975. — Epist. decretales S. Stephani I papæ a scriptis (257), *ibid.*, 997. — Epist. S. Cypriani Carthagin. episc. (258), IV, 395. — Epist. variorum Sixti II papæ (358), V, 85. — Epist. S. Felicis I papæ (369), *ibid.*, 143. — Decretum S. Eutychiani papæ (275), *ibid.*, 178. — Epistola S. Cæli papæ (385), *ibid.*, 183. — Decreta varia concilii Romani sub S. Sylvestro I (350), VIII, 825. — Decreta varia multa S. Julii I papæ (337-352), *ibid.*, 971, 992. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (402), IX, 168. — Epistola xvi S. Zozimi papæ (418), *ibid.*, 685. — Epistola secunda et tertia S. Bonifacii I papæ (419), *ibid.*, 751. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. (450), XXXIII, 1068. — Epistolæ et decreta Symmachi papæ (514), LXII, 50, 51. — Epistola u. S. Sylvestri papæ (537), LXVI, 96. — Breviatio canonum, Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 952. — Epistola S. Vigili papæ (555), LXIX, 29. — Novellæ Justiniani I imperat. Aug. (527-565), *ibid.*, 1006. — Decreta Pelagii II papæ, ne ante civilem judicem clericus accusetur (530), LXXI, 746. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 484, 632. — Decretum synodi Parisiensis, Clotarii II regis (628), LXXX, 452. — Canones selecti ex collect. Theodori Cantuar. archiep. (vii), XCIX, 1035, 1040. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 455. — De remediis peccatorum Venerabilis Bedæ (730), XCIV, 573. — Capitula Adriani I papæ (785), XCVI, 1053, 1068. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione in Hibernia facta, Abbedoc et Ethelvoli an. inc. (viii), *ibid.*, 1286. — Canones Hibernenses, incert. auctore et ann. (viii), *ibid.*, 1315. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (815), CX, 108. — Canones S. Remigii Curienensis episc., pro sua diocesi (820), CII, 1097, 1106. — Capitula ex lege et canone collecta Flori Lugdun. disc. (860), CXIX, 421. — Capitula Walteri Aureliani, episc. (867), *ibid.*, 756. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1123, 1127. — Canones Isaci Lingonesis episc. (880), CXIV, 1104. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 506, 562. — Libellus de pressuris ecclesiasticis Attonis Vercell. episc. (960), CXXXIV, 52. — Liber xvi decretorum Burchardi Wormat. episc. (1026), CXL, 909. — Liber tertius Collectionis canonice Anselmi Luc. episc. (1085), CXLV, 495. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1054), CLI, 1246. — Pars sexta et duodecima decreti S. Yvonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 410. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber iv et v (1116), CLXI, 1189, 1211. — Decreta Clementis III papæ (1191), CLIV, 1480, 1496.

Titul. XVI. *De censu*. — Vide titulum XXVI, *De decimis et censu*.

Tr. XVII. *De sacro chrismate*. — Canones selecti ex Collect. Theodori Cantuar. arch. (vii), XCIX, 1068. — Concilium Leptinense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (745), LXXXIX, 821. — Decreta ex concilio Rhemensi, Eugenii II papæ (827), CV, 646. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 710. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 506.

Tr. XVIII. *De cælibatibus clericorum, episcoporum et presbyterorum*. — Epistolæ et decreta Innocentii I, papæ (400), XX, 823. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi (547), LXVII, 950. — Sententia de castitate servanda pro sacerdotibus, S. Verani Cabellitani episc. (586), LXXII, 701. — Canones Antissiodorenses Aunarii Antissiod. episc. (810), *ibid.*, 765. — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 498, 672, 710. — Statuta S. Sonnati Remensis episc. (615), LXXX, 444. — Epistola Vitaliani, papæ (669), LXXXVII, 1005. — Exceptiones canonice S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 385. — Decreta concilii Suevionensis sub S. Bonifacio Moguntino archiepisc. (744), *ibid.*, 826. — Epistolæ et decreta S. Zacharii, papæ (751), *ibid.*, 950. — Capitulare Suevionense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1506. — Capitula Theodulfi Aureliani episc. (824), CV, 195. — Decreta Eugenii II papæ ex concilio Remensi (827,

ibid., 643. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 706, 711. — Capitula Walteri Aureliani episc. (867), *ibid.*, 752. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 506. — Capitula concilii Troslelani Hervæi Rhemensis archiepisc. (app. ad oper.), (927), *ibid.*, 698. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardinalis (1168), CXLI, 1409. — Opusculum de cælibatibus sacerdotum S. I. Damiani (1072), CLIV, 380. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXIX, 604.

Tr. XIX. *De communionione*. — Sermo S. Leonis Magni papæ (451), LIV, 305. — Decreta et canones Antissiodorenses Aunarii episc. (729), LXXXIX, 385. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episc. celebratæ (678), XCVI, 578. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. arch. vii, XCIX, 1028. — Exceptiones canonice S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 385. — Concilium Leptinense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (745), *ibid.*, 822. — Liber de remediis peccatorum Ven. Bedæ (731), XCIV, 574. — Capitula Theodulfi Aureliani episc. (820), CV, 204. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 706, 717. — De disciplinis Eccles. Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 506. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber i (1026), CXL, 750. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars ii (1116), CLXI, 153.

Tr. XX. *De conciliis et synodis*. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (451), LIV, 666. — Canones Antissiodorenses, S. Aunarii Antissiod. episc. (590), LI, 11, 765. — Novellæ Justiniani imperat. Augusti (527-565), *ibid.*, 1019. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 675. — Capitula concilii Heroldensis Theodori Cantuar. archiepisc., collecta, an. inc. sæculi vii, XCIX, 955. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepisc. vii, *ibid.*, 995. — Capitularia Pippini regis et Carolomanni principis. (742), XCVI, 1501. — Concilium Suevionense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (744), LXXXIX, 825. — Capitulare Suevionense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1505. — Capitulare Verdense Pippini regis Franc. (755), *ibid.*, 1509. — Capitula Adriani I papæ (785), *ibid.*, 1057. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 709. — Capitula Walteri Aureliani episc. (867), *ibid.*, 745. — Canonum præca collecta ann. et auctore incert. (x), CXXXVIII, 403. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc. pars iv (1116), CLXI, 263. — Panormia Yvonis Carnot. episc. liber iv, (1116), *ibid.*, 1183.

Tr. XXI. *De concubinis*. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (451), LIV, 1195. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 505. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1180. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber n (1116), CLXI, 1251.

Tr. XXII. *De confessione*. — Sermo S. Leonis Magni papæ (451), LIV, 305. — Statuta S. Sonnati Rhemensis episc. (615), LXXX, 445. — Fragmenta ex collectionibus canonum S. Theodori Cantuar. arch. (vii), XCIX, 963. — Opusculum de confessione peccatorum Aicmii (814), CI, 618. — Capitula Theodulfi Aureliani episc. (821), CV, 200. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 505. — Liber de confessione sacramentali Petri Blesensis (1200), CCVII, 1077. — Synodice Constitutiones Odonis de Noïaco (1200), CCXI, 60.

Tr. XXIII. *De contritiis in honorem martirum*. — Epistolæ S. Augustini Hipponeus. episc. (430), XXXII, 90, 114.

Tr. XXIV. *De damnatis ad mortem*. — Statuta S. Sonnati Rhemensis episc. (615), LXXX, 444.

Tr. XXV. *De debitis et usuris*. — Canones selecti ex collectione S. Theodori Cantuar. arch. (vii), XCIX, 1049. — Capitula selecta Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), *ibid.*, 1292. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 720. — De disciplinis eccles. Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 505. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc. pars xiii (1116), CLXI, 803. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber iii (1116), *ibid.*, 1167.

Tr. XXVI. *De decimis et censu*. — Exceptiones canonice S. Egberti Eboracensis archiepisc. (729), LXXXIX, 390. — Concilium Leptinense sub Bonifacio Moguntino (745), *ibid.*, 809. — Epistola et decreta S. Zacharii papæ (751), *ibid.*, 959. — Canones Hibernenses ann. et auctore incert. (viii), XCVI, 1519. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 714. — Homilia de decimis et jejuniis auctore et ann. incert. (ix), CXXXI, 1261. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis (915), CXXXII, 500. — Capitula concilii Troslelani Hervæi Rhem. archiepisc. (927), *ibid.*, 680. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), *ibid.*, 949. — Leges ecclesiasticæ Eadredi Anglorum regis (979-1016), CLI, 1168. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), *ibid.*, 1174.

Leges ecclesiasticas Eduardi III Anglor. regis (1066), *ibid.*, 1193. — Epistolae Urbani II papae (1099), *ibid.*, 550. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber II (1116), CLXI, 1095. — Sermo de decimis S. Stephani de Mureto ordinis Grandimontensis fundatoris (1124-1192), CCIV, 1135.

Trr. XXVII. *De disciplina et vita Christiana*. — Tractatus de disciplina Christiana S. Augustini (430), XL, 669. — Tractatus de contemptu mundi, S. Augustini (430), *ibid.*, 1217. — De vita Christiana Fastidii Britannorum episc. (450), L, 585. — Sermones varii S. Petri Chrysologi, de terrenis despiciendis (450), LII, 559-628. — Sermones S. Petri Chrysologi de vero cursu pro corona gloriae et de figura saeculi vitanda (450), *ibid.*, 526. — Homiliae III S. Valeriani Cemelienensis episc. de bono disciplinae et de arcta et augusta via (450) *ibid.*, 691. — Sermo S. Leonis Magni papae (460), LIV, 390. — Opusculum de formula honestae vitae S. Martini Dumiensis, Bracarensis episc. (573), LXXII, 18. — Epistolae S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 715. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II regis (628), LXXX, 455. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvolfi (viii), XCVI, 1208. — Epistola B. Aicuii Albani Flacci (804), C., 197. — Via regia Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 931. — Capitula Theoduli Aurelian. episc. (821), CV, 695. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CX, 82 106. — Constitutiones S. Adonis (antuar. archiepsc. (912), CXXXIII, 947. — Praeceptorum libri vi Rutherii Veron. episc. (935), CXXXVI, 148. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber xv (1026), CXL, 895. — Carmen de contemptu mundi Rogerii Beccensis mon. (1090), CL, 1451. — Praecepta rectae vivendi B. Roberti de Arbrissello (1117), CLXII, 1083. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi Balduini magister Theologus (1188), CCIV, 415.

Trr. XXVIII. *De doctrina ecclesiastica*. — Libri IV de doctrina Christiana S. Augustini (430), XXXIV, 15. — Epistolae et decreta S. Celestini I papae (430), L, 456, 485. — Epistolae S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 360. — Liber S. Fulgentii R. episc. de fide, seu de regula fidei (533), LXV, 671.

Trr. XXIX. *De dominica*. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepsc. (vi), XCIX, 1023. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (755), XCVI, 1512. — Capitula Theoduli Aurelian. episc. (821), CV, 198, 205. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 716. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 737. — De disciplina ecclesiastica Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 264. — Leges ecclesiasticas Canuti Anglorum regis (1056), CL, 1175. — Leges ecclesiasticas S. Stephani Hungarum regis (1058), *ibid.*, 1246. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber II (1116), CLXI, 1121.

Trr. XXX. *De ebrietate et gula*. — Decretum S. Eutychiani papae (275), V, 179. — De epistolis et decretis Eusebio papae scriptis (510), VI, 27. — De ebriosis episcopo et presbytero et diacono (Capp. ad Eusebium Hieronymum) (420), XXX, 425. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. de ebrietate (430), XXXIII, 90, 114. — De ebrietate et castitate S. Augustini (430), XL, 1105. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1125. — Opusculum S. Eugenii III Tolosani episc. contra ebrietatem (638), LXXXVII, 560. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vi), XCIX, 1040. — Excerptum penitentialis S. Egberti, Eboracensis archiepsc. tit. 10 (729), LXXXIX, 452. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 712. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 738. — Canones Isaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1084. — De disciplina ecclesiastica Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 218, 265. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber xiv (1026), CXL, 869. — Opusculum contra intemperantes clericos S. P. Damiani. (1072), CXLV, 387. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc., pars xii (1116), CLXI, 805.

Trr. XXXI. *De ecclesiis; de ecclesiarum sacratione et privilegiis*. — Ecclesia semel Deo consecrata quando sit iterum consecrata Julii I papae (557-558), VII, 969. — Quid sit ecclesia, Julii I papae (552), *ibid.*, 970. — De illis qui ecclesias incendunt (552), *ibid.*, 971. — Qui metropolitae primates vocentur (553), *ibid.*, 966. — Decreta selecta Theodosii, Arcadii et Honorii (392), XII, 528, 531. — Epistolae S. Zoilmi papae de eccles. Arelatensis privilegiis (418), XX, 642. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1040, 1081. — Sermones varii S. Maximi Taurinensis episcopi de Dedicatione ecclesiarum (465), LVII, 893. — Constitutum Felicis IV papae de ecclesia Ravenn. (550), LXV, 12. — Epistola S. Felicis IV papae (app. ad op.) (550), *ibid.*, 10. — Epistola

de reconciliatione Carthaginensis Ecclesiae (app. ad Bonifacium II papam) (531), *ibid.*, 45. — Epistola vi Agapeti I papae (536), LXVI, 45. — Epistolae et decreta Vigili papae (535), LXIX, 18. — Epistola Pelagii I papae (560), *ibid.*, 406. — Novellae Justiniani I Imperat. (527, 565), LXXII, 972, 991, 999, 1039. — Ecclesiarum forma et dispositio apud Francos (app. ad Germanum Parisiensem episc.), 576, *ibid.*, 150. — Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (590), *ibid.*, 765. — Epistolae S. Gregorii Magni papae (590, 604), LXXII, 541, 634, 684. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepsc. an. inc. (vi), XCIX, 1049, 1064. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 821. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (viii), XCVI, 1208, 1505. — Canones Hibernenses incert. auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1314. — Capitulare Aquitanicum, Pippini Fr. regis (768), *ibid.*, 1519. — Liber diurnus summorum pontif. pluribus ann. (vi, vii), CV, 87. — Capitula Theoduli Aurelian. episc. ad presbyteros parochias suas (821), *ibid.*, 194. — Capitula Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 705. — Tractatus de dedicatione ecclesiarum Remigii Antissiod. (908), CXXXI, 845. — Epistola secunda ad episcopos Virdun. (app. ad Rem.), (908), *ibid.*, 908. — De Ecclesiast. disciplinis, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 197. — Capitula concilii Troletani Hervaei Remensis archiepsc. (append. ad opera), (922), *ibid.*, 678. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepsc. (942), CXXXIII, 947. — Decretorum Burchardi Wormatensis episc. libri iii (1026), CXL, 673. — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1281. — Collectionis canonicae S. Anselmi Luc. episc. liber v (1085), CXLIX, 501. — Decreti sancti Yvonis Carnot. episc., pars iii (1116), CLXI, 199. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber II (1116), *ibid.*, 1083. — De honore ecclesiarum, Placidi incerta sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — Canones concilii Remensis Innocentii II papae (1131), CLXXIX, 682.

Trr. XXXII. *De energumens*. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vi), XCIX, 1069.

Trr. XXXIII. *De Eucharistia*. — De Eucharistia ut sacrificium Append. ad Hieronym. (120), XXX, 452. — De Eucharistiae sumptione, Epistolae S. Augustini (430), XXXIII, 199, 630. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1155. — Liber secundus S. Fulgentii ad Monimum (533), LXV, 179. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1096, 1101. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CLIX, 754. — De disciplina ecclesiastica, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 204. — Liber de sacramento altaris Balduini Cantuar. arch. (1188), CCIV, 415. — De sacramento altaris, Guillelmi de Campello, Catalaunensis episc. (1131), CLXIII, 1139. — Synodicae constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 60.

Trr. XXXIV. *De excommunicationibus*. — Excommunicatione etiam apud monachos usitata Joannis Cassiani Massiliensis presbyt. (430), LXIX, 106. — Excommunicationem incurrerant qui cum excommunicatis communicabant Joannis Cassiani (430), *ibid.*, 107. — Epistolae et decreta S. Celestini I papae (432), L, 417, 459. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 725, 731. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LXVII, 949. — Epistola Vigili papae (553), LXIX, 45. — Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiodorens. episc. (590), LXXII, 766. — Fragmenta canonum Theodori Cantuar. archiepsc. (vi), XCIX, 973. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vi), *ibid.*, 1017. — Capitula Adriani I papae (783), XCVI, 1066. — Capitula selecta ex prisca canonum Collatione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi ann. incert. (viii), *ibid.*, 1297. — Canones Hibernenses incert. auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1314. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (755) *ibid.*, 1510. — Decreta Eugenii II papae, ex concilio Remensi (827), CV, 645. — Epistolae et decreta Leonis IV papae (855), CXVII, 667. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CLIX, 756. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1121. — Canones Isaci Ligoneensis episc. (880), CXXIV, 1102. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber xi (1026), CXL, 835. — Leges ecclesiasticas Canuti Anglorum regis (1056), CL, 1150. — Collectionis canonicae Anselmi Luc. episc. liber xii (1085), CXLIX, 535. — Epistolae variae Urbani II papae (1086), CL, 521. — Decreti S. Yvonis Carnot. episcop. pars xiv (1116), CLXI, 823. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber v (1116), *ibid.*, 1227. — Epistolae Petri Chrysogoni (1178), CXCIX, 1119. — Decreta Clementis III papae (1191), CLV, 1493.

Trr. XXXV. *De expositione infantum*. — Canones

lecti ex Theodori Cantuar. collectione (vii), XCIX, 1065. — Concilium incertum sub S. Bonifacio Mogunt (745), LXXXIX, 827. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prumi. abb. (915), CXXI, 298.

Trr. XXXIV. *De extrema unctione*. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), L, 444. — Synodica constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CXXII, 62.

Trr. XXXVII. *De feriis*. — Decreta selecta Theodosii imper. (386), XIII, 523. — Epist. xiv S. Innocentii I papae (414), XX, 517. — Tractatus de quarta feria S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 685. — De ordinatione Feriarum Paschali. Veu. Bedæ (731), XC, 607.

Trr. XXXVIII. *De festis*. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 445. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (507), CXVII, 740. — De disciplinis ecclesiasticis. Reginonis Prumiens. abb. (915), CXXII, 265. — Leges ecclesiasticæ canuti regis Anglorum, (1036), CLII, 1179. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars iv (1116), CLXI, 263.

Trr. XXXIX. *De fide*. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magui papæ (461), LIV, 952, 956, 1113, 1127, 1132, 1148. — Epistolæ et decreta Pelagii II papæ. Epistola ad episcopos Istriæ (590), LXXII, 706. — Decretum S. Sonnatii Remensis episc. (625), LXXX, 445. — Canones doctrinales et disciplina collata a Theodoro Cantuar. archiep., ann. incert. (vii), CXXI, 991. — Capitula Suesionense Pippini principis (744), CXVI, 1505. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 198. — Opusculum de fide catholica S. Petri Damiani. (1072), CXLV, 20. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars i et xvii (1116), CLXI, 59. — Panormia liber 1, S. Yvonis Carnot. episc. (1116), *ibid.*, 1045.

Trr. XL. *De filiis et parentibus*. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli, ann. incert. (viii), CXXVI, 1291. — Fragmenta ex Collectione canonum Theodori Cantuar. archiep. (vii), CXXI, 969. — Capitula Compendiense Pippini Franc. regis (757), XCVI, 1513. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 202. — Liber de puerorum oblatione Rabani Mauri (833), CVII, 419. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXXI, 714. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber ii (1116), CLXI, 1099.

Trr. XLI. *De fornicatione*. — Decretum Burchardi Wormat. episc. liber xvi (1026), CXL, 919. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLII, 1181. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nova (1116), CLXI, 635. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber vi et vii (1116), *ibid.*, 1275, 1287.

Trr. XLII. *De furibus et furto*. — Fragmenta ex collectionibus canonum Theodori Cantuar. archiepisc. ann. incert. sæculi vii, XCIX, 973. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli, ann. incert. (viii), CXXVI, 1286. — Capitula selecta Abedoc et Ethelvoli de furto in ecclesia perpetrato (viii) *ibid.*, 1290. — Canones Hibernens. incert. auctore et ann. (viii), *ibid.*, 1313. — Capitula Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), *ibid.*, 1519. — Canones Isaaci Lingon. episc. (840), CXXIV, 196-1093. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiens. abb. (915), CXXII, 335. — Capitula concilii Trostelant. Harvæi Remensis archiepisc., append. ad opera (922), *ibid.*, 694. — Sententia contra lures. erilicos Sigebardi S. Maximi Treverensis monac. (965), CXXIX, 965. — Commonitorium contra prædones Arnulphi Remensis archiepisc. (1025), *ibid.*, 1545. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima tertia (1116), CLXI, 603.

Trr. XLIII. *De hæreticis*. — Decretum Constantini Magui imper. (326), VII, 319. — Decretum aliud Constantini Magui imper. (326), *ibid.*, 520. — Decreta selecta imperial. Valentini, Gratiani et Theodosii (379), XIII, 533. — Liber de non conveniendo cum hæreticis S. Luciferi Calartani episc. (371) *ibid.*, 767. — Decretum S. Siricii papæ, de modo hæreticos in Ecclesiam recipiendi (598), *ibid.*, 1133. — Epistola S. Siricii papæ, de hæreticis ab Ecclesia removendis (598), *ibid.*, 1168. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 483, 526. — Epistola S. Augustini Hippon. episc. de coercendis hæret. (450), XXXIII, 296, 357, 359, 366, 535, 792, 933. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 912, 922, 942, 1111, 1145. — Epistolæ et decreta Vigili papæ (553), LXIX, 25. — Novella xlv Justiniani imperat. (527-565), LXXII, 973-986. — Leges selectæ Justiniani I imperat. (565), *ibid.*, 1085. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 1066. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvoli (viii), CXXVI, 1293. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber i (1116), CLXI, 1045, 1257.

Trr. XLIV. *De homicidiis*. — Canones Isaaci Lingonensis

episc. (880), CXXIV, 1094-1087. — Decretum Burchardi Wormatiensis episc. liber vi (1026), CXL, 763. — Leges ecclesiasticæ Canuti regis Anglorum (1036), CLII, 1180. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), *ibid.*, 1247. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima (1116), CLXI, 689. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber viii (1116), *ibid.*, 1505.

Trr. XLV. *De horis canonicis*. — Capitula synodi Atrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1303. — Opusculum de Horis canonicis S. Petri Damiani. cardin. (1072), CXI.V, 221. — Liber de divinis officiis Drogonis cardin. Ostiensis episc. (1134), CLXVI, 1517. — Statuta Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Lugdun. archiepisc. (1180), CXCIX, 1091. — Rationale divinarum Officiorum Joannis Belethi Parisiensis theologie magistri (1190), CII, 9.

Trr. XLVI. *De imaginibus sanctorum*. — Liber de imaginibus sanctorum S. Agobardi Lugdunens. episc. (844), CIV, 199. — Libri iii de cultu imaginum Jonæ Aurelian. abb. (842), CVI, 505. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (860), CXXI, 775.

Trr. XLVII. *De immunitatibus*. — Consuetudines titulus LXXXV. *De privilegiis et immunitatibus clericorum, presbyterorum et episcoporum*.

Trr. XLVIII. *De incantatoribus*. — Consuetudines titulus LXI. *De maleficiis et incantatoribus*.

Trr. XLIX. *De incestis*. — Capitula Compendiense Pippini Francor. regis (757), XCVI, 1513. — Capitula incerti anni Pippini regis Franc. (viii), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXXI, 723. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1122. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1094. — De disciplinis ecclesiasticis Regia. Prumiens. abb. (915), CXXII, 525. — Capitula concilii Trostelant. Harvæi Remensis archiepisc. (922), *ibid.*, 696. — Decretum Burchardi Wormat. episc. liber vii (1026), CXL, 779. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLII, 1186. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nona (1116), CLXI, 655. — Epistola de incertis conjugis Ernaldi Ruffensis episc. (1124), CLXIII, 1457.

Trr. L. *De incontinentia clericorum, episcoporum et presbyterorum*. — Decretum S. Siricii papæ, de clericorum incontin. (398), XIII, 1158. — Decretum S. Siricii papæ, quod sacerdotes et diaconi insolubili continentia sege teneantur (598), XIII, 1158. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — De ebrioso episcopo et de presbytero et diacono, Append. ad Euseb Hieronym. (420), XXI, 425. — De sacerdotibus qui concupiscentiam habent, Append. ad Hieron. (420), *ibid.*, 431. — De abdicando ecclesiastica functione infami presbytero, Append. ad Hieronymum Eus. (420), XXI, 254. — Decretum Pelagii II papæ articulus ix (590), LXXII, 715. — Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (530), *ibid.*, 763, 519. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 622, 624, 640, 641, 725. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 1063. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episcopo celebratæ (678), XCVI, 579. — Liber penitentialis S. Egherti Eborac. archiepisc. (729), LXXIII, 404. — Dialogus de institutione Catholica S. Egherti (729), *ibid.*, 443. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papæ (751), *ibid.*, 917. — Epistolæ et decreta S. Stephani II papæ (752), *ibid.*, 1027. — Capitularia Pippini Franc. regis (742), XCVI, 1503. — Capitularia Vermierense Pippini Franc. regis (753), *ibid.*, 1507. — Capitularia Veracense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1515. — Capitularia Pippini regis an. inc. (viii), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXXI, 707. — Sermo de informatione episcoporum Sylvestri II papæ, (1065), CXXIII, 169. — Registrum S. Gregorii VIII papæ (1085), CXXIII, 283. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 680. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi, Balduini Cantuar. archiepisc. (1180), CCIV, 425.

Trr. LI. *De indulgentiis*. — Decreta selecta imperial. Valentini et Theodosii (381), XIII, 527. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiens. abb. (915), CXXII, 368, 370. — Epistolæ Urbani II papæ (1095), CII, 36.

Trr. LII. *De infirmis*. — De visitatione infirmorum S. Augustini episc. (430), XL, 1147. — Liber de infirmis et infirmis, Append. ad S. Germanum Parisiensem episc. (576), LXXII, 409. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli ann. incert. (viii), CXXVI, 1291. — Fragmenta ex quibusdam codicibus Theodori Cant. (vii), XCIX, 1066. — Epistola B. Alcinii Fiacri Albini (804), C, 187. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiens. abb. (915), CXXII, 212. — Decretum Burchardi Wormat. episc. liber vii (1026), CXL, 933. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc.

1095, CL, 558. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber in (1116), CLXI, 1211.

Tr. I. III. *De investituris*. — Concilia varia de investituris practictum sub Paschali II papa habita (1107), CLXI, 469. — Tractatus de ordinatione episcoporum et investituris laicorum Goffridi Viudocinensis abbas (1107), LVII, 281.

Tr. LIV. *De jubileo*. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abbedo et Ethelvolfo, ann. incert. (viii), XCVI, 123. — Opusculum de jubileo, S. Petri Damiani (1072), CXLV, 715.

Tr. LV. *De Judaeis*. — De cibis Judaeis epistola Novatiani (iii), III, 935. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 509, 675, 690, 729. — Editum concilii Parisiensis Clotarii II, regis (628), LXXXIX, 452. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (viii), XCIX, 1065. — Capitula de Judaeis, Caroli Magni Franc. reg. (814), XCVII, 769. — Epistola S. Agobardi Lugdun. episc. de fugienda societate Judaica (840), CIV, 107. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars xii, (1116), CLXI, 803. — Decreta Clementis III papae (1119), CCIV, 1482, 1095.

Tr. LVI. *De jejunio*. — Consulator: Tr. LXXXIV, *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis*. Tr. LVII. *De juramento*. — Consulator: Tr. XV. *De causis judicandis*, etc.

Tr. LVIII. *De jurisdictione*. — Epistola S. Dionysii papae, ad Severum episc. (259), V, 153. — Decretum Eutychiani papae (275), *ibid.*, 177. — Epistola Constantini Magni imperat. qua Ecclesiarum praesides a publicis functionibus eliminat (320), VIII, 481. — Decretum S. Siricii papae, quod de Ecclesia in Ecclesiam emigrare aut ordinationes in alieno territorio celebrare illicitum est (398), XII, 1192. — Epistola S. Innocentii I papae ad Anisium episc. (410), XX, 463. — Epistola et decreta S. Innocentii I papae (410), *ibid.*, 468. — Epistola et decreta S. Leonis Magni papae (481), LIV, 615, 666. — Epistola et decreta S. Hilari papae (463), LVIII, 17, 24, 27. — Decreta Hormisdas papae (523), LXII, 538. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 950. — Epistola et decreta S. Joannis III papae (563), LXII, 15. — Novella xiv Justiniani I imperat. (565), *ibid.*, 970. — Capitula concilii Herulfordiae Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 952. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vii), *ibid.*, 1006. Dialogus de institutione catholica S. Egberti (729), LXXXIX, 457. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), *ibid.*, 807. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 821. — Capitularum Adriani I papae (781), XCVI, 1060, 1063. — Capitularum Suesionense Pippini Francor. regis (744), *ibid.*, 1505. — Capitularum Veronense Pippini Francor. regis (755), *ibid.*, 1511. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1099, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 195. — Capitula Rudolphi Bituric. episc. (866), CXIX, 711, 712. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1082, 1101. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXII, 256, 266. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardinal. (1068), CXLIII, 1169.

Tr. LIX. *De lapsis et de persecutionibus*. — De fuga in persecutione Tertulliani. (160-250), II, 101. — Concilia Carthaginensia tempore S. Cornelii I papae, in causa lapsorum, sub S. Cypriano Carthaginense episcopo celebrata (251-252), III, 819. — Epistolae variae multae S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 225. — Liber de lapsis S. Cypriani Carthag. episc. (258), *ibid.*, 467. — De his qui persecutionem passi sunt et de persecutionibus Constantini imper. (325), VIII, 255. — De his qui in insulas erant relegati Constantini (325), *ibid.*, 261. — De his qui ad metalla et ad publica opera damnati fuerant decretum Constantini Magni (325), *ibid.*. — De confessoribus qui militaverant Constantini (325), *ibid.*. — Epistolae variae Liberii papae (355-363), *ibid.*, 1565, 1400. — De lapsu virginis consecratae S. Ambrosii episc. (392), XVI, 355. — Liber de reparatione lapsi, Racchiarii, monach. (420), XX, 1057. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (590-604), LXXVII, 725. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. collectione (vii), XCIX, 1069. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abbedo et Ethelvolfo, ann. incert. (viii), XCVI, 1235. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1109. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1078. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXII, 310. — Decreta et libellas de proprio lapsu Ratherii Veronensis episc. (964), CXXXVI, 481. — Collectionis canonicae S. Anselmi Lucensis episc. liber viii (1085), CXLIX, 519. — Epistolae Urbani II papae

(1095), CL, 558. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber in (1116), CLXI, 1159.

Tr. LX. *De litaniis*. — Encyclica de litaniis faciendis Pippini Fr. regis (764), XCVI, 518. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXII, 245.

Tr. LXI. *De maleficiis et incantatoribus*. — Ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXII, 519, 556. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. lib. x (1026), CXI, 830.

Tr. LXII. *De monachiis*. — Constitutiones Conradi II imper. edictae circa 1051, CLI, 1059.

Tr. LXIII. *De matrimonio, adulterio, rapina, etc.* — Liber de monogamia Flor. Tertulliani, Montan. (160-250), II, 929. — Decretum S. Eutychiani papae (278), V, 178. — Decreta varia concilii Romani sub S. Sylvestro I papa (370), VIII, 825. — Decreta varia de matrimonio S. Julii papae tributa (510), *ibid.*, 863. — Decreta selecta Valeriani, Theodisii et Arcadii imp. (588), XIII, 524, 527. — Decretum S. Siricii papae, quod nemini licet alterius sponsam uxorem ducere (598), *ibid.*, 1136. — Quod nec sororem uxoris suae, nec uxorem avunculi sui uxorem ducere licitum sit, S. Siricii pap. (598), *ibid.*, 1189, 1191. — Epistola et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 602. — De bono conugal. S. Augustini Hippion. episc. (450), XL, 545. — De conjugii adulterinis, libri ii, S. August. episc. (450), *ibid.*, 451. — Epistola et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1135, 1197. — Decreta Hormisdas papae, de oculis nuptiis (525), LXIII, 525. — Epistola prima S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 503. — Breviatio canonum S. Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 951. — Canones Antissa odorenses Aunarii episcopi (590), LXII, 745. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXIX, 414. — Capitula concilii Herulfordiae collecta a Theodoro Cantuar. (vii), XCIX, 951. — Canones selecti ex collectione S. Theodori Cantuar., de raptis (vii), *ibid.*, 1056. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 459. — Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 810. — Decretum S. Zachariae papae (751), *ibid.*, 959. — Epistolae et decreta S. Stephani II papae (752), *ibid.*, 1021. — Capitula selecta ex antiqua collect. canonum in Hibernia facta Abbedo et Ethelvolfo, ann. incert. (viii), XCVI, 1203. — Capitularum Veronense Pippini Franc. regis (755), *ibid.*, 1505. — Capitularum Compensiense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1515. — Tractatus de nuptiis consanguineorum Rabani Mauri Fuldensis abbatis (857), CX, 1007. — Canones concilii Veronensis B. Servati Lupi Ferrariensis. abb. (864), CXIX, 615. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1125. — Canones Isaaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1087, 1089. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXII, 315. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXVIII, 948. — Opusculum de nuptu ejusdem illicito, Ratherii (968), CXXXVI, 567. — Canonum prisca collectio an. et auct. incertis (x), CXXXVIII, 428. — Leges ecclesiasticae Canoni Anglor. regis (1056), CLI, 1175. — Capitula synodi Atrabab. Gerardi Camerac. episc. (1058), CXLII, 129. — Constitutiones ecclesiasticae Henrici III imper. (1074), CLI, 1082. — Opusculum de parentela gradibus S. P. Damiani (1072), CXLV, 192, 659. — Collectionis canonicae S. Anselmi Lucensis episc., lib. x (1085), CXLIX, 525. — Epist. Urbani II papae (1085), CLI, 524, 529. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars viii (1116), CLXI, 583. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. vi et vii (1116), *ibid.*, 1245, 1503. — Canones concilii Rhemonensis Innocentii II papae (1151), CLXXIX, 682. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1478, 1488.

Tr. LXIV. *De missa*. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 551. — Epistola S. Hieronymi ad Damasum, de oblationibus altaris (420), XXX, 288. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1081. — Epistola secunda Felicis IV papae, ad omnes episc. (530), LXV, 16. — Epistolae et decreta S. Joannis III papae (572), LXXII, 18. — Epistolae et decreta S. Germani Parisiensis episc. (576), *ibid.*, 89. — Caput vi de Liturgia Gallicana S. Germani Parisiensis episc. (576), *ibid.*, 142. — Ordo missae in Vigilia Natalis (Append. a1 Germ.) [576], *ibid.*, 225, 451. — Epistola nona (Append. a1 Pelagium II pap.) [590], *ibid.*, 758. — Canones Antiodorenses Aunarii episcopi (599), *ibid.*, 764. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 1018. — Concilium Germanicum sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), LXXXIX, 808. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1095, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 195. — De officiis ecclesiasticis, libri iv, Amalarii Met. chorepisc.

(1095), CL, 558. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber in (1116), CLXI, 1159.

(836), *ibid.*, 985. — *Eclógæ de officio missæ Symphosii Amalarii* (836) *ibid.*, 1515. — Capitula Rodulphi Bluric. episc. (866), CXIX, 708, 717. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prüm. abb. (915), CXXXII, 224. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars. II (1116), CLXI, 135.

Trr. LXV. *De monachis*. — Consularur ad calcem Index monasticæ disciplinæ.

Trr. LXVI. *De moribus et vita clericorum*. — Epistola S. Hieronymi ad Oceanum (430), XXX, 288. — Fragmentum Regulæ cleris traditæ (Append. ad Aug.) [450], XXXII, 1118. — Sententiæ multæ in episc. malos prolata S. Augustini (450), XXXIII, 953. — Epistola S. Augustini Hippon. episc. (450), *ibid.*, 1015. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 610, 1212. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 1012. — Capitularia Vernense Pippini Francor. regis (753), X, VI, 1512. — Capitularia Aquitanicum Pippini Francor. regis (758), *ibid.*, 1519. — Capitula selecta Aledoc et Ethelvo fl. ann. incert. (viii), *ibid.*, 1282. — Canones Hibernenses auctore et ann. incert. (viii), *ibid.*, 1311. — Commonitorium cuiusque episcopi ad sacerdotes sibi ceterosque ministros cuiusque ordinis Ecclesiæ (viii), *ibid.*, 1375. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 707. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 732. — Opusculum xlii. Hiacmari Rhemensis archiepisc. (882), CXXV, 1072. — Sermo de informatione episcoporum S. Sylvestri II papæ (1003), CXXXIX, 169. — *Leges ecclesiasticæ* Canuti Anglorum regis (1056), CLI, 1175. — Liber de admonitione clericorum et laicorum Atthonis sancti Emmerami monac. (1074), CLVI, 261. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars VI (1116), CLXI, 459. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc., lib. III (1116), *ibid.*, 1169. — *Regula clericorum* Petri de Honestis Ravennæ cleric. (1119), CLXIII, 703. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 690. — Tractatus de moribus et officiis episcoporum, S. Bernardi Clarmavallensis abbatis (1153), CLXXXII, 839. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi Balduini Tractuariensis archiepisc. (1188), CCIV, 415. — Exhortatio ad sacerdotes Balduini (1188), *ibid.*, 589.

Trr. LXVII. *De mortuis*. — Sermones de consolatione mortuorum S. Augustini (450), XI, 1159. — *Novellæ Justiniani I imperat. August.* (527-565), LXXII, 764. — Canones Antissiodor. Aunarii episcopi (590), *ibid.*, 761. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXXX, 445. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 1018. — Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 822. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Aledoc et Ethelvo fl. ann. incert. (viii), XCVI, 1296, 1298. — Concilium incertum sub Bonifacio Moguntino episc. (745), LXXXIX, 827. — Canones Hibernenses incert. auctore et ann. (viii), XCVI, 1312. — Capitularia synodi Altrabat., Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1298.

Trr. LXVIII. *De obligationibus et officiis episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium*. — De officiis ministrorum S. Ambrosii, libri III (591), XVI, 23. — Epistola II de præcipuis sacerdotis officiis et virtutibus S. Ambrosii Mediolan. episc. (591), *ibid.*, 879. — Epistolæ varietas S. Augustini Hipp. episc. (450), XXXIII, 98, 239, 487. — Epistolæ et decreta S. Celestini papæ (432), L, 429, 456. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1040, 1075. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LVII, 919. — *Edictum Justiniani I imperat. August.* (527-565), LXXII, 957. — *Leges selectæ Justiniani imperat. Aug.* (527-565), *ibid.*, 1043, 1075. — Epistolæ et decreta S. Joannis III papæ (572), *ibid.*, 15. — De obligationibus clericorum ad cursum recitandum (Append. ad opera S. Germani Paris.) [576], *ibid.*, 409. — Decreta Pelagii II, (App. ad.) [590], *ibid.*, 749. — Canones Antissiodor. Aunarii episcopi (590), *ibid.*, 765. — *Regula pastoralis* S. Gregorii Magni papæ (604), LXXVII, 13. — Epistolæ S. Gregorii Magni (604), *ibid.*, 508, 516, 522, 528, 691, 697. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 443, 444. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episc. celebratæ (678), XCVI, 578. — Capitula concilii Herfordiam Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 955. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. episc. (vii), *ibid.*, 1012, 1051. — *Exceptiones canonicæ* S. Egberti episc. (729), LXXXIX, 383. — Capitularia Pippini Franc. regis (742), XCVI, 502. — Capitularia Vernense Pippini Franc. regis (753), *ibid.*, 1509. — Capitula S. Adriani I papæ (785), *ibid.*, 1065. — Capitularia Theodori Aurelianensis episcopi, ad presbyteros parochias suas (821), CV, 19. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 725, 739. — De ecclesiasticâ disciplina Regionis, libri II (915), CXXXII,

193. — Capitula concilii Trostolani (App. ad Hersmann) [922], *ibid.*, 713. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), *ibid.*, 948. — Capitularia Ottonis Veroliensis episc. (966), CXXXVI, 531. — De clericis vrbilibus Ratherii Veron. episc. (968), *ibid.*, 615. — *Canonicum prisca collectio* ann. et auctore incert. (s), CXXXIII, 412. — Statuta canonum de officio sacerdotum (Append. ad Burchardum episc.) [1026], CXL, 1067. — *Opuscula varia de clericis* S. Petri Damiani (1072), CLV, 415, 518. — Liber de officiis ecclesiasticis Joannis Abriac. episc., accedens Rothomagensis archiepisc. (1079), CLVIII, 27. — Epistolæ Urbani II papæ (1095), CLI, 505. — Tractatus de institutione clericorum Philippi Harv. (1185), CCIV, 642. — De institutione episc. Petri Blesensis archidiacon. (1200), CCVII, 1897. — Synodice constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 65.

Trr. LXVIII. *De officiis divinis*. — De obligationibus clericorum ad cursum recitandum (Append. ad opera S. Germani Paris.) (576), LXXII, 409. — Liber de divinis officiis Dragonis card. Ostiensis episc. (1134), CLVI, 1457. — Statuta Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Lugdun. archiepiscop. (1180), CXCIX, 1091. — *Rationale divinarum officiorum* Joannis Beletii, Parisiensis theologie magistri (1190), CCII, 9.

Trr. LXX. *De oleo infirmorum*. Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 823.

Trr. LXX. *De oratoris sanctiorum*. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 1021. — Liber diurnus SS. Pontificum variis annis (vi-viii), CV, 87. — Decreta Clementis III papæ (1119), CCV, 1460.

Trr. LXXI. *De ordinationibus*. — De singularitate clericorum (Append. ad S. Cyprianum) (358), IV, 583. — Decretum Constantini Magni imper. de clericis (350), VIII, 200. — Decreta varia multa de ordinationibus et de clericis S. Sylvestri I papæ, in Romano concilio (350), *ibid.*, 821-848. — Decretum S. Siricii papæ ne dignus sacerdos ordinetur, ætatemque ordinandorum determinans (398), XIII, 1141. — Epistola S. Siricii papæ ad episcopos Africæ (398), *ibid.*, 1155. — Epistolæ varie S. Siricii papæ ad varios (398), *ibid.*, 1161-1192. — Epistolæ et decreta S. Innocentii papæ (401), XI, 488, 494, 526, 605. — Epistolæ S. Bonifatii I papæ (419), *ibid.*, 772. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (450), XXXIII, 227-238. — Epistolæ et decreta S. Celestini I papæ (452), L, 429. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 610, 618, 617, 624, 636, 645, 655, 686, 706, 1197. — Epistolæ et decreta S. Hilari papæ (462), LVIII, 17. — Epistolæ et decreta S. Symmachi papæ (514), LXI, 49. — Epistolæ et decreta Felicii IV papæ (530), LXV, 11. — De canonibus observandis S. Casarii Arelat. episc. (527-610), LXVII, 1089. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), *ibid.*, 949. — *Novella sexta Justiniani I imper. aug.* (529), LXXII, 930. — Decreta Pelagii II papæ, art. IX et X (590), *ibid.*, 745. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 575, 623, 626, 642, 644, 667, 716. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 414. — *Edictum de synodo Parisiensi*. Clotarii Francorum regis (628), *ibid.*, 451. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), CXIX, 1001. — Epistola decima sexta Ven. Bedæ (751), XCVI, 710. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Aledoc et Ethelvo fl. ann. incert. (viii), XCVI, 1281. — Canones Remigii Curionensis episc., pro suo diocesi (820), CII, 1097-1107. — Liber diurnus SS. Pontificum variis ann. (vi-viii), CV, 89. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Remensi (827), *ibid.*, 644. — *Quæstio*, Rabani Mauri Fuldensis abb., an liceat clericis presbyteros et diaconos ordinare cum concensu episcopi sui (835), CX, 1185. — De ordinationibus Formoso papa factis, Auxilii Franci presbyt., ann. incert. sæculi IX, CXXXIX, 1064. — Tractatus qui infans et Defensor dicitur de ordinationibus Formosi papæ, Auxilii Franci. (ix), *ibid.*, 1094. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prüm. abb. (915), CXXXII, 231-267. — Decreta de clericis ab invasore ordinatis, Ratherii Veronensis episc. (963), CXXXVI, 477. — *Canonicum prisca collectio* ann. et auctore incert. (s), CXXXIII, 597. — *Collectionis canonicæ* S. Anselmi Luc. episc. lib. VI et VII (1083), CXLIX, 503. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. part. VI et VII (1116), CLXI, 531. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber III (1116), *ibid.*, 1134. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 680.

Trr. LXXII. *De ordinibus*. — Opusculum de serm. ordinibus Ecclesiæ (Append. ad Hier.) (480), XXX, 118. — Epistolæ et decreta S. Celestini I papæ (452), L, 429.

Exceptiones canonice S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 399. — De clericorum institutione Rabani Mauri Fuld. abb. (855), CVII, 296. — Liber de sacris orationibus Rabani Mauri (855), CXII, 1165. — Liber de ecclesiastica disciplina Rabani Mauri (855), *ibid.*, 1191. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. lib. II (1026), CXI, 625.

Trr. LXXXIII. *De pallio*. — Liber diurnus summorum pontificum (vi-viii), CV, 81. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), CXIX, 771, 796. — Epistolae et decreta Joannis VIII papae (853), CXXVI, 632. — Epistola B. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CI, 517.

Trr. LXXXIV. *De parentibus*. — Consulator tit. XL, *De filiis et parentibus*.

Trr. LXXXV. — *De Pascha*. — De Paschae solemnitate S. Sylvestri I papae (530), VIII, 823. — Expositum de die Paschae et mensio S. Julii Hilariani (597), XIII, 1103. — Epistola ad Praesidium de cereo paschali (Append. ad Eusebium Hieronymum) [420], XXX, 182. — Sermo de esu agni in vigilia Paschae (Append. ad Hieronymum) [420], *ibid.*, 221. — Epistola S. Augustini Hippo. episc. de Paschate (430), XXXIII, 204. — Tractatus de esu agni S. Augustini (430), XL, 1189. — Sermo S. Petri Chrysologi de Paschali solemnitate (450), LII, 406. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 927-945. — De computo Paschali libri II, auctore et ann. incert. (v), LIX, 545. — Cyclos Paschalis Dionysii Exigui (552), LVII, 433. — Epistolae et decreta Vigilii papae (555), LXXIX, 18. — Computus Paschalis Casiodori (560), LVIII, 1219. — Opusculum de Pascha S. Martini Tumiensis (572), LXXXI, 47. — Epistola Joannis IV papae (612), LXXX, 601. — Epistola de controversia Paschali S. Cumiani Longi Hibern. episc. 661, LXXXVII, 969. — Capitula concilii Herefordiae collecta a Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. incert. saeculi vii, XCIX, 931. — Canoness selecti ex collectione Theodori Cantuar., vii, *ibid.*, 1025. — Exceptiones canonice S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 384. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (742), *ibid.*, 822. — Liber de celebratione Paschae, Venerab. Bedae (750), CIX, 600. — Epistolae Venerab. Bedae presb. (750), CXIV, 675. — Canoness Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1104. — Liber de computo auct. et ann. incert. (ix), CXXIX, 1273. — Sermones Rathieri Veron. episc. (988), CXXXVI, 719. — Liber de computo Helperici S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Epistola Joannis Constantiensis in librum de computo, *ibid.*, CLXIII, 1473.

Trr. LXXXVI. *De pauperibus mendis*. — Canoness selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. collectione (vii), CIX, 1030. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519.

Trr. LXXXVII. *De perjurio*. — De disciplinis ecclesiasticis, Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 341-349. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervaeum archiepisc. (923), *ibid.*, 704. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. libri II (1026), CXL, 875. — Leges ecclesiasticas S. Stephani Hungarorum regis (1038), CLI, 1247. — Decret. S. Yvonia Carnot. episc. pars duodecima (1116), CLXI, 779. — Edicta Clementis III papae (1191), CCIV, 1479.

Trr. LXXXVIII. *De persecutionibus*. — Consulator tit. LIX, *De lapsis et persecutionibus*.

Trr. LXXXIX. *De poenitentia*. — Liber de poenitentia Tertulliani (160-250), I, 1213. — Decretum S. Eulychiani papae (279), V, 177. — Decretum S. Sylvestri I papae, in Romano concilio edictum, ut nemo det poenitentiam nisi 40 annorum (350), VIII, 839. — Decretum S. Julio papae tributum, ne poenitentia denegetur morientibus (340), *ibid.*, 864. — Leges de poenitentia S. Siricii papae (398), XIII, 1137. — Decretum S. Siricii papae clericis poenitent. interdictum (398), *ibid.*, 1143. — Liber de poenitentia S. Ambrosii Mediol. episc. (398), XVII, 669. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 458-493. — Epistola ad quemdam qui in saeculo poenitebat. (Append. ad opera Eusebii Hieronymi) [420], XXX, 212. — Canoness poenitentiales, Append. ad S. Hieronymum *ibid.*, 425. — Epistolae variae S. Augustini Hippo. episc. (430), XXXIII, 199, 313, 633, 1066. — De vera et falsa poenitentia S. Augustini (450), XL, 1113. — Collatio vicesima abbas Pinulfi de poenitentia, Joannis Cassiani Massil. presbyt. (450), XLIX, 1149. — Epistolae et decreta S. Caelestini I papae (432), I, 429. — Sermones S. Leonis Magni papae (461), LIV, 417. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), *ibid.*, 1111, 1135, 1148, 1191, 1193, 1209. — Decreta Hormisdas papae (535), LXIII, 525. — Epistolae et decreta Vigilii papae (555), LXXIX, 21. — Indicium poenitentiale, Append.

ad Germ. Parisiensem (576), LXXII, 575. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 539. — Liber de poenitentiarum mensura taxanda S. Columbani abb. (615), LXXX, 443. — Opuscula de monachorum poenitentia et de genere monachorum S. Valerii abb. (636), LXXXVII, 436. — Homiliae S. Eligii Noviomensis episc. (659), *ibid.*, 607, 612, 639. — Liber de poenitentiarum mensura taxanda, S. Cumiani Longi Hiberni episc. (661), *ibid.*, 977. — Poenitentiale Theodori Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 901. — Capitula varia collecta ex Fragmentis Theodori (vi), *ibid.*, 954. — Fragmenta ex canonibus Theodori (vi), *ibid.*, 967. — Fragmenta ex libris poenitentia libris (vi), *ibid.*, 969. — Ordo ad dandam poenitentiam Theodori (vi), *ibid.*, 984. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (vi), XCIX, 977. — Capitula quaedam cum poenitentia Theodori collata (vi), *ibid.*, 981. — Poenitentiale Theodori Cantuariensis archiepisc., collatum cum quibusdam testimoniis Hygini papae Fabiani, etc., *ibid.*, 987. — Canoness selecti ex antiquissima codicis Herovalliani canonum collectione de doctrina et disciplina, *ibid.*, 989. — Excerpta ex poenitentia magistri Joannis de Deo doctoris decretorum, Append. ad Theod., *ibid.*, 1035. — Doctrina Theodori de poenitentia, ab omni novitatis suspicione vindicta, Append. ad Theod., *ibid.*, 1163. — Poenitentiale S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 401. — Canoness de remediis peccatorum S. Egberti, *ibid.*, 551. — Excerptum de diversis criminibus et remediis eorum S. Gregorii II papae (731), *ibid.*, 551. — Canoness poenitentiales S. Gregorii II papae (731), *ibid.*, 551. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mog. (742), *ibid.*, 808. — Liber de poenitentia S. Bonifacii Moguntini episc. (742), *ibid.*, 867. — De remediis peccatorum sive poenitentia animarum, Venerabilis Bedae presbyt. (751), XCIV, 568. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abbedoc et Ethelvolii ann. incert. (viii), XCVI, 1505. — Canoness Hibernenses incert. auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1516. — Excerptus diversarum modis poenitentiarum a Benedicto Annianensi abb. distinctus de regula S. Benedicti abb. (821), CIII, 1417. — De vitiis et virtutibus et ordine poenitentiae Halligarii Camerac. episc. libri V (851), CV, 681. — Liber poenitentialis Halligarii (851), *ibid.*, 693. — Liber poenitentialis anonymi, Append. ad Hallig. (851), *ibid.*, 717. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CX, 101. — Poenitentiale Rabani Mauri (855), *ibid.*, 471. — De questionibus canonum Rabani Mauri (855), CXII, 1555. — Liber poenitentium ad Octavium Rabani (855), *ibid.*, 1597. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 719. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1122. — Canoness Isaacii Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1077. — Opusculum xvi Hincmari Remensis archiepisc. (883), CXXV, 1051. — Opusculum xxviii Hincmari Remensis archiepisc. (882), *ibid.*, 1119. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 245-267. — Canonum prisca collectio, ann. et auct. incert. (x), CXXXVIII, 431. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. libri III (1026), CXL, 919. — Capitula synodi Atrebatensis Gerardi Camerac. (1038), CXLII, 1296. — Collectionis canonum S. Anselmi Lucensis episc. libri XI (1085), CXLIX, 525. — Epistolae S. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CI, 517. — Decretum S. Yvonia Carnot. episc. (1116), CLXI, 459-899. — De poenitentia a sacerdote injungenda Petri Blesensis (1200), CCVII, 1091. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1489-1500. — Liber poenitentialis Alani Magni de Insulis (1205), CCX, 281.

Trr. LXXX. *De pollutionibus nocturnis*. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 725.

Trr. LXXXI. *De praedicatione*. — Canoness selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (vi), XCIX, 1029. — Epistola R. Alcuini Flacci Albini (804), C, 304. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 709. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prumiensis (915), CXXXII, 228.

Trr. LXXXII. *De praebendis*. — Constitutiones Conradii II imperat. (1037), CLI, 1041. — Constitutiones ecclesiasticas S. Henrici II imperat. (1059), *ibid.*, 1085. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1500, 1502.

Trr. LXXXIII. *De primatu Romae et Romani Pontificis*. — Epistolae et decreta Vigilii papae (555), LXXIX, 19. — Palea Benedicti I papae, ad patriarcham Gradensem (577), LXXII, 685. — Epistolae et decreta Pelagii II papae (590), *ibid.*, 703. — Epistolae S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 738-770. — Capitula Adriani I papae (785), XCVI, 1038-1078. — Canoness Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1106. — Epistolae Gregorii IV papae (844), CVI, 853. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), CXIX, 1150. — Libellus de potestate imperatoria in urbe Roma Benedicti Sancti Andreae mon. (1001), CXXXIX.

50. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., liber I, (1026), CXL, 519. — Caput I collectionis canonicae S. Anselmi l. oc. (1085), CXLIX, 485. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ Deusedit cardinali (1099), CXL, 1-61. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars I^a (1116), CLXI, 521. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber IV, 1116, *ibid.*, 1181.

TIT. LXXXIV. *De principatibus et potestatibus.* — Collatio octava Sereni Abbat. Cassiani Mass. abb. (436), XLIX, 719. — Novella XXI, Justiniani I imper. (527-568), LXXII, 971. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 565, 666. — Capitulare Aquitanicum Pippini Fr. regis (768), XCVI, 1520. — Capitula Adriani I papæ (783), *ibid.*, 1068. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta, Abbedoc. et Ethelvolfi (viii), *ibid.*, 1294. — Canones Hibernenses incerti auctoris et an. (viii), *ibid.*, 1313-1314. — Opusculum xii, Hincmari Remensis archiepisc. (852), CXXV, 1077. — Epistolæ et decreta Joannis VIII papæ (882), CXXVI, 685. — Capitula concilii Trostleian. (App. ad Hervæum) (922), CXXXII, 679. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1115. — Liber de regia potestate et de sacerdoti dignitate, Hugonis Floriacensis monach. (1119), CLXXIII, 931.

TIT. LXXXV. *De privilegiis et immunitatibus episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium.* — Epistolæ et decreta S. Felicis II papæ de episcoporum immunitatibus (555), XLII, 11. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ de privilegiis episcoporum Ar. latensis Ecclesiæ (461), LIV, 879, 1082. — Epistolæ et decreta S. Hilarii papæ (42), XXVIII, 22, 24. — Epistolæ et decreta Symmachii papæ (514), LXII, 64, 66, 72. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. (517), LXVII, 949. — Decreta Pelagii II papæ (590), LXXII, 745. — Epistolæ in^a (Append. ad op. Pelagii II) (*ibid.*), 755. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 551-765. — Exemptiones canonicae Egerthi Eborac. episc. (729), LXXXIX, 581. — Dialogus de institutione catholica S. Egerthi, *ibid.*, 459. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papæ (751), *ibid.*, 930. — Canones S. Remigii Curienensis episc., pro sua diocesi (820), CII, 1098, 1099, 1100, 1101, 1107. — Decreta Eugenii II papæ ex concilio Remensi (821), CV, 646. — Epistolæ S. Agobardi Lugdun. episcopi, de privilegio et jure sacerdotii (810), CIV, 127. — Capitula ex lege et canone collecta Flori diac. (860), CXIX, 420. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795. — Capitula concilii Trostleian. (App. ad Hervæum) (922), CXXXII, 686. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum et Danor. regis (1036), CLI, 1172. — Capitula, libri IV, collectionis canonicae S. Anselmi l. oc. (1085), CXLIX, 499. — Epistolæ Urbani II papæ (1085), CLI, 521, 522. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars V (1116), CLXI, 521. — Liber de regia potestate et sacerdotali dignitate Hugonis Floriacensis monach. (1119), CLXXIII, 941. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 682.

TIT. LXXXVI. *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis.* — Liber de jejunio Quessnelli Flor. Tertulliani, Mont. (160-250), II, 955. — Decretum S. Cornelii papæ, ut a jejunio juramenta præstentur (250), III, 548. — Epistolæ et decreta Eusebio scripta (310), VI, 27. — Decreta Melchadi papæ tributa (311), *ibid.*, 40. — Sermones S. Ambrosii de Quadragesima (340), XVII, 636. — Sermo de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii (340), XVII, 636. — Sermo de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii *ibid.*, 669. — Sermo de jejunio et eleemosynis S. Ambrosii (310), *ibid.*, 682. — Decreta varia Liberto papæ scripta, (562), VIII, 1408. — Sermo de Quadragesima (Append. ad Hieronymum.) [420], XXX, 233. — Tractatus de observatione Vigiliarum, S. Hieronymi (420), *ibid.*, 232. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXIII, 199, 204. — De jejunio Sabbati epistolæ S. Augustini (430), *ibid.*, 156, 204. — De utilitate jejunii S. Augustini (430), XL, 707. — Collectio XXI, Theonæ abbatis, Cassiani (436), XLIX, 1169. — Sermones S. Petri Chrysologi de jejunio (450), LII, 208, 314. — Sermo S. Petri Chrysologi de Quadragesimali jej. (450), *ibid.*, 631. — Homilia de Quadragesima S. Valeriani Cemelensis episc. (450), *ibid.*, 749. — Sermones S. Leonis Magni de jejunio (461), LIV, 172, 174, 176, 180, 183, 188, 263, 272, 297, 501, 579, 418, 420, 437, 444, 453, 458. — Sermones S. Leonis Magni de Quadragesima, (461), *ibid.*, 263, 267, 271, 285, 288, 501, 488, 490. — Homilia S. Maximi Taurinensis episc., de die Iherum et de Quadragesimali jejunio, (465), LVII, 581. — Opusculum de Vigiliis servorum Dei S. Nicetii Trevirensis episc. (551), LXVIII, 365. — Canones Antiodorensis Aunassii episc. (590), LVII, 763. — Homiliae varie S. Eligii Noviomensis episc. (609), LXXXVII, 605. — Cano-

nes selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. collect. IX, XCIX, 1027. — Dialogus de institutione catholica S. Egerthi Eborac. (729), LXXXIX, 440. — Sermones duo sancti Bonifacii Moguntini archiepisc. (747), *ibid.*, 983. — Homiliae varie V. Bedæ (730), XCIV, 85. — Libellus de officiis V. Bedæ (730), *ibid.*, 532. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abbedoc. et Ethelvolfi an. incert. (viii), XCVI, 1285. — Eucyrica de jejunio generalibus Caroli Magni (810), XCVII, 329. — Epistolæ B. Caroli Magni (814), XCVIII, 918. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (820), CI, 505. — Homiliae Rabani Mauri Fuldensis abb. (833), CI, 90. — Capitula Rodulfi Brituric. episc. (866), CXII, 718. Quomodo per annum jejunandum sit S. Bertarii Cassia. (854), CXXVI, 987. — Homilia de decimis et jejunio, auctor. et an. incert. (ix), CXXIX, 1267. — De disciplina ecclesiast., Reginonis Prum. abb. (915), CXXII, 215. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (912), CXXXIII, 919. — Capitulare Attonis Verceilensis episc. (960), CXXXIV, 44. — Sermones N. Attonis Verceilensis episc. (960), *ibid.*, 839. — Sermones duo Retherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 689. — Leges ecclesiasticæ Æthelredi Anglorum regis (979-1016), CLI, 1167. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., libri XII (1026), CII, 885. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1174, 1179. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis, (1038), *ibid.*, 1246. — Dialogus de jejunio quatuor Temporum S. Odilonis Cluniac. (1046), CXII, 1087. — Opusculum de Quadragesima S. Petri Damiani (1076), CXLV, 524. — Opusculum de jejunio et de rebrandis Vigiliis S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 797, 800. — De differentia quatuor Temporum S. Sigeberti Gemblac. mon. (1112), CLX, 815. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars IV (1116), CLXI, 265. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber IV (1116), *ibid.*, 1121. — Sermones varii S. Bernardi Claravall. abbas (1195), CLXXXIII, 171.

TIT. LXXXVII. *De raptu.* — Consultat. tit. LIII, De matrimonio, adulterio et raptu.

TIT. LXXXVIII. *De reconciliatione poenitentium.* — Allocutio archidiaconi de reconciliatione poenitentium S. Leonis Magni papæ (461), LV, 157. — Liber poenitentialis Theodori Cantuar. archiepisc. (viii), XCIX, 980. — Capitula Rodulfi Bituricensis episc. (866), CXIX, 719. (Quæ desunt inveniuntur sub titulo LXIX. De poenitentia.)

TIT. LXXXIX. *De Romani Pontificis privilegiis et ordinatione.* — Epistolæ S. Bonifacii I papæ, Honorio Augusto, imperat. (419), XX, 766. — Responsio Honorii imp. ad Bonifacium (419), *ibid.*, 707. — Epistolæ varie imp. Honorii ad Bonifacium (419), *ibid.*, 769. — Epistolæ et decreta S. Joannis III, papa (572), LXXII, 15. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 562. — Liber diurnus summorum pontific. an. varii (vi-viii), CV, 27. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIV, 715. — Epistolæ et decreta Joannis VIII, (882), CXXVI, 651. — Canon de electione Joannis IX papæ (905), CXXII, 58. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. III (1116), CLXI, 1127, 1357.

TIT. XC. *De Sabbato.* — Exemptiones canonicae S. Egerthi Ebor. archiepisc. (729), LXXXIX, 584. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Moguntino episcopo (743), *ibid.*, 820. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber IV (1116), CLXI, 1121.

TIT. XCI. *De sacramentis.* — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (430), XXXIII, 199, 204, 630. — Liber Sacramentorum S. Leonis Magni papæ (461), LV, 21. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 445. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXII, 738. — Liber Sacramentorum Grimaldi Sangallensis abb. (872), CXXI, 795. — Collectionis canonicae S. Anselmi Lucensis episc., liber IX (1085), CXLIX, 519. — Libellus de sacramentis Bonizonis Placentini episc. (1089), CL, 857. — Epistolæ Urbani II papæ (1079), CLI, 529. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars II (1116), CLXI, 153. — Sententiarum liber quartus De sacramentis Basidii magistri theologiae an. inc. secul. XII, CXCIII, 1089.

TIT. XCII. *De sacrilegiis.* — Canones Isaac Lingonesis episc. (880), CXXIV, 1098. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglor. regis (1036), CLI, 1178. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber IV (1116), CLXI, 1099.

TIT. XCIII. *De sanctimonialibus.* — Consultat. ad eam hujus indicis Index disciplinae monasticæ.

TIT. XCIV. *De sanctimonialibus ad sæculum revertentibus.* — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 752. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (viii), XCIX, 1061. — De virginibus velatis et non velatis si devierint. Decretum S. Zacharie papæ (751), LXXXIX, 936. — Epistolæ et decreta S.

Zacharie papæ (751), *ibid.*, 937. — Canones et decreta S. Stephani papæ (752), *ibid.*, 1023. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 721. — Opusculum xi, Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc., liber viii (1026), CXL, 791. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc., pars vii (1116), CLXI, 511.

Tr. XCV. *De Scriptura sacra*. — Fragmentum de canone sacrarum Scripturarum incert. auct. et anni ineunte sæculo (iii), III, 173. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (450), LXXXIII, 114, 508, 583. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 677, 693. — De partibus divinæ legis Junilii Hilariani Afric. episc. (350), LXVIII, 15. — De canonizatione Veteris et Novi Testamenti, Append. ad German. Parisiensem episc. (576), LXXII, 579. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vi), XCIX, 932, 993. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars iv (1116), CLXI, 263. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. ii (1116), *ibid.*, 1101.

Tr. XCVI. *De separatione ab adulteris*. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — De coniugiis adulterinis S. Augustini episc. (430), XL, 451. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vi), XCIX, 1037. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mog. episc. (713), *ibid.*, 810. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papæ (751), LXXVII, 930, 937. — Capitula Vermeriense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1506. — Capitula compendiose Pippini regis Franc. (757), *ibid.*, 1514. — De ecclesiastica disciplina Regin. Prumiensis abb. (915), CXXXII, 310.

Tr. XCVII. *De sepultura*. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione in Hibernia facta, Abedoc et Ethelvolff, an. incert. (viii), XCVI, 1287. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Ilungarorum regis (1038), CL, 1217. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liberii (1116), CLXI, 1087.

Tr. XCVIII. *De Simonia*. — Fragmenta ex collectione canonum quæ servantur in Bibliotheca S. Victoris ex Theodoro Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 980. — Capitula Vermeriense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1513. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abbatis (915), CXXXII, 251, 257. — Capitula synodi Attrebatensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLI, 1291. — Libri iii adversus Simoniacos Humberti cardin. episc. (1041), CXLI, 1003. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardin. (1068), *ibid.*, 1410. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), CL, 523. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. iii (1116), CLXI, 1133. — Canones concilii Remensis, Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 679. — Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reicherspergensis præpositi (1159), CXCVI, 1335. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1494.

Tr. XCIX. *De sorte mittenda in incertis*. — Capitula selecta ex antiqua Collectione canonum in Hibernia facta, Abedoc et Ethelvolff, an. incert. (viii), XCVI, 1290.

Tr. C. *De spectaculis*. — Liber de spectaculis S. Cypriani Carthagini. episc. (258), IV, 835. — Decreta imperatorum Gratiani, Valentiniiani et Theodosii de scenicis (380), XIII, 528.

Tr. CI. *De stupratoribus*. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 637. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi abb. (864), CXIX, 615. — De disciplinis ecclesiast. Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 275. — Leges ecclesiast. Canuti Anglor. regis (1036), CL, 1180.

Tr. CII. *De submissione Ecclesiæ potestati et canonibus*. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 628. — Epistolæ et decreta Symmachii papæ (514), LXI, 50, 51. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (517), LXVII, 952. — Canones Antissiodorenses Aunasi episcopi (590), LXXII, 766. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. arch. collectione (vii), XCIX, 1074, 1175. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (713), LXXII, 825. — Concilium Suessionense sub S. Bonifacio Mogunt. (714), *ibid.*, 825, 825. — Capitula

Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 715. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795. — Regula synodi Constantinopolitane iv. generalis viii S. Anastasii Bibliothecarii (888), CXXIX, 130. — De ecclesiastica disciplina Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 192. — Capitula Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 48. — Decreta de contemptu canonum Rutherii Veron. episc. (964), CXXXVI, 485. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1481.

Tr. CIII. *De successore eligendo*. — Edictum de synodo Parisiensi Clotarii II, Franc. regis (628), LXXX, 451. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papæ (751), LXXXIX, 917, 913.

Tr. CIV. *De superstitionibus*. — Canones concilii Liptinensis sub S. Bonifacio Mogunt. (713), LXXXIX, 810, 825. — Fragmenta canonum collata a Theodoro Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 975. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. collect. (vii), *ibid.*, 1031. — Tractatus de magorum præstigiis falsisque divinationibus (853), CX, 1093. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 722. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars xi (1116), CLXI, 745. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber viii (1116), *ibid.*, 1517, 1523.

Tr. CV. *De thymianate*. — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLI, 1287.

Tr. CVI. *De Usuris*. — Videatur tit. XXV, *De debitis et usuris*.

Tr. CVII. *De uxoribus clericorum inferioris ordinis*. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (402), XX, 468. — Decreta Pelagii II papæ (591), LXXII, 717. — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 637.

Tr. CVIII. *De vasis sacris*. — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 735.

Tr. CIX. *De renatione*. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 1047. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 735. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1126. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 222. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars xiii (1116), CLXI, 803.

Tr. CX. *De renuntiatione mulierum*. — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 681.

Tr. CXI. *De vestibus*. — Epistola Lix S. Ambrosii Mediol. episc. Cur lex viros veste muliebri et mulieres virili uti prohibeat (392), XVI, 1252. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. collatione (vii), XCIX, 1044. — De tabernaculo et vestibus sacris libri iii Ven. Bedæ (730), XCI, 393. — Capitularia Pippini regis Franc. (744), XCVI, 1505. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 706. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 207, 257. — Epistola ix Urbani II papæ (1095), CL, 291.

Tr. CXII. *De viduis*. — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 235. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 469, 526. — Tractatus de bono viduitatis S. Augustini (430), XL, 429. — Epistola ii S. Fulgentii Ruspensis episc. (535), LXV, 511. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 608. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Franc. regis (628), LXXX, 453. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 1050. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papæ (751), LXXXIX, 950. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta, Abedoc et Ethelvolff an. inc. (viii), XCVI, 1290. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Rhemensis (827), CV, 615. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 1125. — Opusculum xi Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., liber ix (1026), CXL, 815. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber iii (1116), CLXI, 1176.

Tr. CXIII. *De vigiliis*. — Consulat tit. LXXXVI. *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis*.

Tr. CXIV. *De virginibus*. — Consulat tit. iii Ind'is disciplinæ monasticæ, infra scriptas, de sanctimonialibus et virginibus.

APPENDIX.

OPERA TOTIUS DISCIPLINÆ MONASTICÆ.

Tr. I. *De monachis*. — Regula S. Pachomii, a S. Hieronymo in Latina translata (348), XXIII, 62. — Præcepta et instituta S. Pachomii, in Hieronymum (318), *ibid.*, 57. — Præcepta et iudicia S. Pachomii (318), *ibid.*, 81. — Præcepta ac leges S. Pachomii (318), *ibid.*, 83. — Mentita

S. Pachomii (318), *ibid.*, 83. — Epistolæ variae S. Pachomii devota monastica (348), *ibid.*, 91. — Regula S. Pachomii, Append. ad Cassianum (348), L, 305. — Regula ad monachos S. Antonii, in Oriente abbas (356), CLII, 423. — Regula ad monachos Isaie abbatis (356), *ibid.*, 427.

— Regula ad monachos S. Basilii Cæsareæ Cappadociæ episc. (374), CIII, 483. — Regula S. Patrum Serapionis, Maccharii, Paphnutii, etc. (390), *ibid.*, 433. — Alia regula Patrum, an incerto sæcul. (iv), *ibid.*, 441. — Tertia regula Patrum, an inc. sæcul. (iv), *ibid.*, 443. — Decreta selecta imperatorum Valentini, Theodosii et Arcadii (590), XIII, 533. — Regula ad monachos S. Macharii Alexandrini (594), CIII, 448. — Decretum S. Siricii papæ, de monachis et virginibus propositum suum derelinquentibus (598), XIII, 1157. — Regula ad monachos præcepta et epistolæ, Orsiesii abbatis, an. inc. (iv), CIII, 451. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (410), XX, 463. — Homilia ad monachos, Append. ad Hieronymum (420), XXX, 311. — Regula monachorum ex scriptis S. Eusebii Hieronymi, per Lupum de Ulmetto collecta (420), XXX, 319. — Liber de vita eremitica ad sororem, app. ad August. (430), XXXII, 1432. — Epistolæ varis S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXVIII, 187. — Sermones ad fratres in eremo S. Augustini (430), X, 1231. — Regula Orientalis monachorum Vigilii diac. (430), L, 573. — De cenobiorum institutis Joannis Cassiani (436), XLIX, 53. — Collectio collationum xiv, Joannis Cassiani (436), *ibid.*, 477. — Homilia v. ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 835. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 865. — Sententia ad monachos, Append. ad Eucherium (449), *ibid.*, 1207. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1021, 1031, 1070, 1195. — Sermones ad monachos S. Fausti Rhegiensis episc. (485), LVIII, 869. — Ordo monasticus in veteri Scythiæ monasterio de Kil-Ros, olim observatus, an. inc. (v), LXIX, 565. — Regula S. P. Benedicti monachorum institutoris (512), LXVI, 215. — Monumenta quædam S. Benedicti operibus annexenda (512), *ibid.*, 941. — Regula ad monachos S. Cassii Arelat. episc. (513), LXVII, 1197. — Regula ad monachos S. Pauli et Stephani abbatum (545), LXVI, 949. — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. episc. (553), LXVIII, 999. — Regula ad monachos S. Ferreoli Ugentensis (553), LXVI, 989. — Regula Clarnotensis monasterii (563), *ibid.*, 977. — Regula cujusdam patris, an. inc. (vi), *ibid.*, 987. — Regula consensoria monachorum, auct. et an. inc. (vi), *ibid.*, 993. — Regula a la inc. auct. et an. (vi), *ibid.*, 995. — Antiquus ordo Romanus ad usum monast. (vi), *ibid.*, 997. — Novella v. Justiniani imperat. Augusti (565), LXXII, 926, 1002. — Canones Antiochenensis synodi episcopi (590), *ibidem*, 763. — Vitrum Patrum, liber v, auctoris inc. de profecto sanctorum Patrum, variis annis sæcul. (v-vii), LXXIII, 831. — Vitrum Patrum, liber vi, sive verba seniorum, *ibid.*, 991. — Epistolæ S. Eutropii abbatis et episcopi, de distinctione monachorum (600), LXXIX, 11. — Epistolæ S. Gregorii Magni, papæ (590-604), LXXVII, 405, 493, 513, 514, 525, 539, 563, 637, 662, 717, 721. — Decretum concilii Romani sub Bonifacio IV papa, de monachis (607), LXXIX, 104. — Regula S. Columbanii abb. et confessoris (615), LXXX, 203. — Regula monachorum S. Isidori Hispal. (636), CIII, 553. — Epistola Joannis IV. papæ (642), LXXX, 608. — Opuscula S. Valeriani abbatis de monachorum præsentia et genere (646), LXXVII, 136. — Regula monachorum S. Fructuosi Bracarensis episc. (670), *ibid.*, 1097. — Regula monastica communis S. Fructuosi (670), *ibid.*, 1110. — Regula ad monachos, inserti auctoris, cognomine Magistri, an. inc. sæcul. (vii), LXXXVIII, 945. — Liber de genere monachorum magistri (vii), *ibid.*, 951. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunense episcopo celebratæ (678), XCVI, 577. — Capitula concilii Heradfordiæ a Theodoro Cantuariensi archiepiscopo collecta an. inc. sæcul. (vii), LXXXIX, 953. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 437. — Canones concilii Liptinensis sub S. Bonifacio Moguntino archiepiscopo (743), *ibid.*, 821. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 933, 934. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta, Abbedoc et Ethelvolli (viii), XCVI, 1298. — Capitulare Viennense Pippin. Franc. regis (753), *ibid.*, 1509. — Antiquæ consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, S. Sturmii Fuldensis abbatis (776), LXXXIX, 1261. — Epistolæ B. Alcuini, Albini Flacci (804), C, 166, 173, 215. — Capitulare monachorum Ludovici I, Francorum regis et Lotharii Germaniæ imperat. (807) XCVII, 579. — Constitutio de servitio monasteriorum 817, *ibid.*, 423. — Regularia statuta monasterii Murbacensis, et Simpertii Murbacensis abbatis (819), XCIX, 757. — Diadema monachorum S. Maragdi S. Michaelis abbas (820), CII, 593. — Commentaria in Regulam S. Benedicti S. Maragdi (820), *ibid.*, 691. — Codex regularum sanctorum Patrum S. Benedicti Anianensis abbatis (821), CIII, 397,

701. — Concordia regularum SS. PP. S. Benedicti abb. (821), *ibid.*, 717. — Statuta Adalardi Corbetedis abbatis pro monachis monasterii sui (826), CV, 535. — Canones concilii Verdensis B. Servati Lupi abb. (861), CIX, 611. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1120. — Epistolæ peregrinorum monachorum in monte Oleti habitantium ad Leonem III, papam, auctore et an. incert. (ix), CXXIX, 1257. — Regula solitiorum Grimalii presbyt. (898), CIII, 577, 661. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervæum (922), (CXXII, 681. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (912), *ibid.*, 948. — Constitutio de restituendis in monasterio S. Vincentii monachis, Roriconis Laudunensis episc. (961), CXXXIII, 953. — Collectiones consuetudinum Richardi Floriac. abb. (979), CXXXVI, 1505. — Regularis concordia Angliæ nationis monachorum sanctimonialiumque, S. Dunstani Cantuar. archiepisc. (988), CXXXVII, 473. — Introductio monachorum in monasterium Mosonense S. Adalberonis Rhemensis archiepisc. (988), *ibid.*, 518. — Canonum prisca Collectio auctor. et an. inc. (i), CXXXVIII, 415. — Monumenta monastica de pradio monachorum qualiter in Romana Eccles. constituit et consuetudo (x), *ibid.*, 1515. — Opuscula varia S. Petri Damiani cardinalis (1072), CXLV, 251, 566, 512, 721, 748, 753. — Antiquiores consuetudines Cluniacensis monasterii Adalrici, Cluniac. monac. (1086), CXLIX, 635. — Canones concilii Turonensis Stephani cardinalis (1088), CLII, 1409. — Decreta B. Lanfranci Cantuariensis archiepisc. pro ordine Sancti Benedicti (1089) CL, 413. — Dispositio Farfensis et monasterii Sancti Pauli Romæ. Guibonis Farfensis abb. (1090), *ibid.*, 1191. — Constitutiones Basilienses S. Willielmi (1091), *ibid.*, 925. — Decretum S. Yvoni Carnot. episc., pars vii (1116), CLX, 541. — Epistola ad Calmansiensem abb., S. Ruffi abb. (1124), CLXIII, 1477. — Statuta magistri Lamberti Carthusiensis Squillacensis domus prioris (1125), CLIII, 1119. — Canones concilii Rhemensis Innocentii III papa (1131), CLXXIX, 680. — Consuetudines Carthusienses Guibonis I, Carthusiæ majoris prioris (1133), CLIII, 631. — Consuetudines ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1383. — Libri iv in quodam capitula regula Sancti Benedicti, Ruperti Tuitiensis abbatis (1133), CLXX, 477. — Altercatio monachorum et clerici quod liceat monacho predicare, Ruperti Tuitiensis abb. (1135), *ibid.*, 537. — Liber de quadripartito exercitio cellæ Guibonis II Carthusiæ majoris prioris (1138), CLIII, 787. — Epistolæ Bernardi Carthusiæ Portarum prioris (xii), *ibid.*, 885. — Epistolæ Joannis Carthusiæ portarum mon. (xii), *ibid.*, 899. — Disciplina Cassinensis, Petri diaconi (1138), CLXXIII, 1135. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugonis a S. Victoris (1142), CLXXVI, 881. — De institutione novitiorum Hugonis (1142) *ibid.*, 925. — Speculum monachorum, Arnulfi de Boeris (1149) CLXXX, 1657. — Epistolæ varis S. Bernardi Clarevall. abbatis (1153) CLXXII, 67, 64. — Liber de præcepto et dispensatione S. Bernardi (1153), *ibid.*, 839. — Statuta Cluniacensis, Petri Ven. Cluniz. abbat. (1157), CLXXXIX, 1023. — Dispositio rei Gallicanis Cluniacensis, Petri Ven. (1157), *ibid.*, 1017. — Regula S. Benedicti iuxta S. Hildegardem (1178), CXCII, 1035. — De disciplina claustrali Petri Cellensis Carnot. episc. (1186), CCII, 1098. — Adhortatio ad claustrales Petri Cell. Carnot. episc. (1186), *ibid.*, 1145. — Tractatus de immutatione ordinis monachorum Roberti de Torinneio S. Michaelis in periculo maris abb. (1187), *ibid.*, 1309. — Tractatus de vita oenobitica seu communi, Baldoini Cantuariensis archiepisc. (1188), CII, 415. — Tractatus de perfectione religiosorum, Baldoini (1188), *ibid.*, 561. — Regula ordinis Grandimontensis S. Stephani de Mureto confessoris et ordinis institutoris (1124-1191), *ibid.*, 1135. — Decreta Clementis III, papa (1191), *ibid.*, 1498. — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Lincolnensis episc. (1204), CIII, 1123. — Statuta Hugonis Cluniac. abbatis (1205), CIX, 881. — Statuta quædam alia Cluniacensis, Hugonis (1205), *ibid.*, 895. — Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia Anonymi an. incert. sæcul. (xiii), CCXIII, 807. — Liber de penitentia et tentationibus religiosorum (xiii), *ibid.*, 865. — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati, auctore incert. Append. ad Innocent. III (xiii), CCXVII, 1129.

Tr. II. De ordinibus monasticis et militaribus. — Regula Templariorum Joannis Michaelensis (1128), CLXVI, 835. — Regula ordinis Militaris Avici Joannis Cirite Tharsucani abbatis (1134), CLXXXVIII, 1669.

Tr. III. De sanctimonialibus et virginibus. — Liber de velandis virginibus Tertulliani (230), II, 687. — Epistola S. Cypriani Carthagin. episc. de virginibus

(258), IV, 564. — Liber de habitu virginis S. Cypriani (259), *ibid.*, 441. — Decretum S. Kutyriani papae (275), V, 147. — Decretum S. Siricii papae (398), XIII, 1157. — Liber de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (372), XVI, 187. — Liber de sancta virginitate S. Ambrosii (380), *ibid.*, 259. — Liber de institutione virginis (394), *ibid.*, 505. — Liber de lapsu virginis consecratae S. Ambrosii (393), *ibid.*, 533. — Epistola et decretum S. Innocentii I papae (110), XX, 468. — Sententia Evagrii monac. ad virgines ann. incert. (v) *ibid.*, 1185. — Virginitatis laus Append. ad Hieronymum (420), XXX, 163. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXII, 648, 658. — Liber de continentia (430), XL, 545. — Liber de sancta virginitate (430), *ibid.*, 595. — Admonitio ad virgines Append. ad Eucherium Lugdun. episc. (440), L, 1209. — Epistola et decretum S. Leonis Magni papae (461), LIV, 645, 1195. — Epistola ad S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 324. — Regula ad virgines S. Casarii Arelat. episc. (542), LXVII, 1143. — Sermo ad sanctimonialium S. Casarii Arelat. episc. (542), *ibid.*, 1121. — Epistola ad Casariam S. Casarii sororem et abbatissam et ad eius congregationem, S. Casarii (542), *ibid.*, 1123. — Epistola ad virginem Deo dictam Casarii (542) *ibid.*, 1135. — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (555), LXVIII, 599. — Regula sive liber de institutione virginum S. Leandri Hispanensis episc. (590), LXXII, 871. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590, 604), LXXVII, 675, 679. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Fr. regis (628), LXXX, 453.

— Regula ad virgines S. Donati Vebontionensis, episc. (681), LXXXVII, 875. — Regula ad virgines eujusdam Patris incert. (vii), LXXXVIII, 1065. — Canones selecti ex antiqua canonum collectione Theodori Cantuar. archiepisc. an. incert. saecul. vii, XCIX, 1051. — Tractatus de laudibus virginitatis S. Aldhelmi, Schilburnensis episcop. (719), LXXXIX, 105. — Poema de Laudibus virginum S. Aldhelmi (719), *ibid.*, 257. — Concilium Iptisense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), *ibid.*, 822. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta Abedoe et Ethelvolfr. ann. inc. (viii) XCVI, 1503. — Capitularia Sverolouense Pippini regis Franc. (744), *ibid.*, 1506. — Liber de institutione sanctimonialium Symphorii Amalarii Metensis chorepiscopi (836), CV, 935. — Admonitio ad Nouasutidam reclusam Adelgeri Augustan. episcopi (964), CXXXIV, 915. — Regularis concordia monachorum sanctimonialiumque S. Dunstani Cantuar. archiepisc. (988), CXXXVII, 475. — Opusculum de institutione moniali ad Blancam, S. Petri Damiani S. Roman. Eccles. cardin. (1073), CLV, 751. — Decretum S. Yvonis Carnotensis episc. pars vii (1116), CLXI, 541. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. lib. iii (1116), *ibid.*, 1175. — Regulae sanctimonialium Fontis Ebraidi, R. Roberti de Arbrissello monachi (1117), CLXII, 1079. — De lesione virginitatis Ruperti Tutiensis abbas (1154), CLXX, 645. — Regula sive institutio inclusarum B. Aelredi Rieual. abb. (1165), LXXII, 1481.

CXX.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM OPERUM ET OPUSCULORUM

CIRCA DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM QUAE IN PATROLOGIAE CURSU
RECENSENTUR.

Acta concilii Lemovicensis, Jordanis Lemov. episc. (1052), CXLII, 1555. — Acta et monumenta de baptismo haereticorum disputationis, Append. ad Stephanum I pap. (357), III, 1009. — Additiones iv ad Capitularia Benedicti pertinentes, Append. ad Benedictum diacon. (843), XCVII, 861. — Admonitio ad Nouasutidam reclusam Adelgeri episc. (964), CXXXIV, 915. — Admonitio ad virgines S. Augustini (430), L, 1207. — Adhortatio ad claustrales Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CCII, 1145. — Admonitio de synodis ex antiqua collectione exserta in manuscripto codice Remigiano ante annum 800, XCVI, 1307. — Allocutio archidiaconi pro reconciliatione poenitentium, S. Leonis Magni papae (461), LV, 157. — Altercatio monachi et clerici quod liceat monacho predicare, Ruperti Tutiensis abb. (1153), CLXX, 537. — Antiquae consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, S. Sturmii Fuldensis abb. 776, LXXXIX, 1261. — Apologeticum pro ordine canonice. regul. Anselmi episc. (1154), CLXXXVIII, 1118.

Baptismo (de) adversus Quintillam, Tertulliani quest. Fl. (160-250), I, 1197. — Bono (de) conjugali, S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 375. — Bono (de) disciplinae S. Augustini Hippon. episc. (430), *ibid.*, 1217. — Bono (de) viduitatis S. Augustini (430), *ibid.*, 429. — Breviarium canonicum Griseon. episc. Africani (670), LXXXVIII, 829. — Breviarium canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 928.

Canones S. Sylvestri I papae, et Constantini Magni, de observatione gradus ecclesiastici (338), VIII, 829. — Canon de electione papae Joannis IX (906), CXXXI, 58. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario celebratae (678), XCVI, 377. — Canones concilii Remensis sub Innocentio II papa (1131), CXXXIX, 679. — Canones concilii Turonensis S. Stephani cardinalis (1068), CXLIII, 1409. — Canones concilii Veronensis B. Servati Lupi, Ferrar. abb. (853), CXIX, 611. — Canones ecclesiastici synodi Nicenae ii, generalis viii, S. Anastasii Bibliothecarii presbyt. Romani

(888), CXXXIX, 479. — Canones editi sub Edgardo Anglorum rege (970), CXXXVIII, 499. — Canones Hibernenses addendi editis Spicilegii ann. incert., XCVI, 1311. — Canones Isaac Linghonsis episc. (880), CXXXIV, 1078. — Canones poenitentiales S. Hieronymo tributi (400), XXI, 425. — Canones de remediis peccatorum, Venerab. Bedae (750), XCIV, 568. — Canones S. Remigii Curthensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1693. — Canones selecti ex antiquissima canonum collectione Theodori VII, XCIX, 989. — Canones synodi Pontigonensis Adonis Bellovae. episc. (880), CXXXIV, 1121. — Canonibus de observandis S. Casarii Arelat. episc. (552), LXVII, 1069. — Capitula Adriani papae quae ex Graecis et Latinis canonibus et synodis Romanis atque decretis praesulum ac principum Romanorum sparsim collecta sunt et Ingilramno Mediomatris urbis episc. Romae B. Adriano papa tradita sub die xii Kalendas Octobris (785), XCVI, 1055. — Capitula alia collecta ex Fragmentis Theod. Cantuar. (vii), XCIX, 953. — Capitula concilii Salegustani, Burcardi (1026), CXL, 1057. — Capitula concilii Trosleiani, Append. ad Hervaeum, (922), CXXXII, 678. — Capitula ex lege et canone collecta Flor. diacon. (860), CXIX, 419. — Capitula Heraldi Turon. archiepisc. (871), CXXI, 763. — Capitula Patribus concilii Herfordiae oblata a Theodosio Cantuar. episc. Praesident, ann. incert. (vii), XCIX, 951. — Capitula quaedam a RR. ac DD. Lucha Darherio tradita cum poenitentiali Theodori collata et emendata (vii), XCIX, 981. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 705. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia Abedoe et Ethelvolfr. a. m. incert. saeculo (viii), XCVI, 1281. — Capitula synodi Altrebat. Gerardi Camerac. episc. (1048), CXLII, 1284. — Capitula synodica Hincmari Remensis archiepisc. (884), CXXV, 775. — Capitula Theoduli Aurelian. episc. ad presbyt. parochiae suae (821), CV, 191. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 725. — Capitularia Alhytonis Basilicensis episc. (856), CV, 765. — Capitularia

Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Capitulare Hugonis Halberstadtensis episc. (850), CXVII, 11. — Capitulare Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 297. — Capitulare Caroli Magni Francorum regis et imper. (769-814), XCVII, 121. — Capitularia Caroli Magni, Ludovici Pii et Lotharii imperatorum ab Ansegiso Pontannellensi abb. collecta (835), *ibid.*, 489. — Capitularia Carolomanni et Pippini regis Francor. (712-778), XCVI, 1501. — Capitularia Francorum regum imperatorumque Germaniae, diviso imperio variis annis (saeculorum ix et x), CXXXVIII, 525-853. — Capitularia Ludovici et Lotharii imperat. (814-826), XCVII, 571. — Capitularia spuria, Append. ad Cap. Caroli Magni (784-826), *ibid.*, 671. — Capitularium collectio Benedicti diaconi (843), *ibid.*, 697. — Carmen de contemptu mundi, Rogerii Beccensis monac. (1090), CL, 1431. — Charta de constituendis canonicis regularibus S. Liethberti Camerac. episc. (1014), CXLVI, 4481. — Chartularium Aymardi Cunnac. abbatis (951), CXXXVII, 703. — De clericis rebellibus Retherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 615. — De clericorum institutione Rabani Mauri Fuldensis abb. et Moguntini chorepisc. (835), CVII, 293. — Codex canonum Ecclesiae universae Dionysii Exigui (550), LXVII, 135. — Codex canonum ecclesiasticorum, Append. ad Leonem Magnum (161), LVI, 359. — Codex canonum ecclesiasticorum, sive codex canon. vetus Romanus Eccles. (550), LXVII, 135. — Codex Carolinus Caroli Magni (775-814), XCVIII, 9. — Codex Regularum monasticarum et canonicarum quas SS. Patres monachis, canonicis et virginibus s. n. monialibus servandas praescripserunt, collectus a S. Benedicto Anian. abb. (821), CIII, 395. — Collationum xiv collectio Joannis Cassiani (476), XI, IX, 477. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchae de antiquis ritibus baptismi. (810), CVI, 55. — Collectio canonica S. Anselmi Lucensis episc. (1085), CXLIX, 485. — Collectio canonum ab Angelframmo Metensi episc. adunata et Adriano papa ablata (731), XCVI, 1035. — Collectio canonum S. Abbonis Floriac. abb. (1001), CXXXIX, 471. — Collectio collationum (*Vide et supra Collationum.*). — Collectio consuetudinum Richardi Floriac. abb. (979), CXXXVI, 1303. — Collectio decretalium Innocentii III, ex tribus primis regestorum libris, Rainerii Pomposiani diaconi et monac. (1216), CXXVI, 1175. — Collectio Decretalium Isidori Mercatoris, anni inc. ix, CXXX, 2. — Collectio Decretorum pontificum RR. Dionysii Exigui (550), XVII, 229. — Collectio ex epistolis RR. PP. Hincmar. Laudun. episc. (878), CXXIV, 993. — Collectio prisca canonum aetate et auctore incertis (x), CXXXVIII, 597. — Commentaria in regulam S. Benedicti, Smaragdi abb. (820), CII, 691. — Communitorium contra praedones Arnulfi Remensis archiepisc. (1025), CXXXIX, 1345. — Communitorium cujusque episcopi ad sacerdotes sibi subditos, ceterosque ministros cujuscuque ordinis Ecclesiae, anonymi (viii), CXVI, 1375. — Communitorium Heraldii Tarcon. archiepisc. (871), CXXI, 763. — De computo Paschali, libri ii, anonymi (v), LIX, 545. — Computus Paschalis Cassiodori Senatoris, Vivar. abb. (560), LXX, 1219. — Concilia Carthaginensia sub Cornelio I papa in causa lapsorum a S. Cypriano Carthag. episc. celebrata (252), III, 819. — Concilia varia ab Isidoro Hispanensi collecta (656), LXXXIV, 95. — Concilia varia sub Bonifacio Moguntino celebrata (747), LXXXIX, 803. — Concilia varia sub Gregorio VII papa (1085), CXLVIII, 749. — Concilia varia sub Paschali II papa, de investituris (1107), CLXIII, 469. — Concilium Carpentoratense sub Caesario Arelat. habito (527), LXVII, 1287. — Concilium Lateranense Callisti II papae (1124), CLXIII, 1093. — Concilium de penitentia Pippini regis, Hincmari (882), CXXV, 1119. — Concilium Remense Hervaei Remensis archiepisc. (900), CXXXII, 673. — Concilio ad synodum Beneventanum, Victoris III papae (1087), CXLIX, 963. — Concordia regularum PP. S. Benedicti Annian. abb. (821), CII, 713. — De conjugatis adulterinis S. Augustini Hippo. episc. (430), XI, 451. — Constitutio Roriconis Laudun. episc., de restituendis in monasterio Sancti Vincentii monachis (961), CXXXIII, 952. — Constitutiones Conradi II, imper. (1031), CLI, 1039. — Constitut. ecclesiasticae Andreae regis Hungariae (1048), *ibid.*, 1257. — Constitut. Henrici III, imperat. (1051), *ibid.*, 1081. — Constitut. Henrici IV, imperat. (1106), *ibid.*, 1125. — Constitut. Hirsaugiensis S. Wilhelmi Hirsaug. abb. (1091), CI, 923. — Constitut. S. Odonis Cantuari archiepisc. (942), CXXXIII, 945. — Constitut. synodicae Odonis de Soliaco Parisien. episc. (1208), CXXII, 57. — Con uetudines antiquiores Cluniacensis monasterii Udalrici Cluniacensis monachi (1086), CXLIX, 635. — Consuetudines Carthusienses Guidonis I, Carthusius monac. prioris (1135), CLIII, 631. — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de baptismo Juda-

corum mancipiorum (840), CIV, 99. — Contemptus (de) mundi, S. Augustini episc. (430), XI, 1215. — Contineantia (de), S. Augustini episc. (430), *ibid.*, 395. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1478. — Decreta de clericis ab invasore ordinatis, Retherii Veron. (963), CXXXVI, 477. — Decreta de contemptu canonum Retherii Veron. episc. (974), *ibid.*, 488. — Decreta constitutiones Constantini Magni imperat. (337), VIII, 95. — Decreta et Libellus de proprio lapsu, Retherii (974), CXXXVI, 481. — Decreta Eugenii II papae ex concilio Remensi (825), CV, 615. — Decreta x. S. Julii papae (552), VIII, 968. — Decreta B. Lanfranci Cantuari archiepisc. (1089), CL, 443. — Decreta Liberii papae de Jejunio et Quadragesima (532), VIII, 1408. — Decreta seu rescripta, Append. ad Nicolaum I (867), CXIX, 1183. — Decretale Bonizonis Placentini episc. (1088), CL, 869. — Decretales Epistolae ab Isidoro collectae (656), LXXXIV, 627. — Decretales Epistolae S. Cornelii papae ascriptae (250-252), III, 841. — Decretales epistolae S. Stephani I papae ascriptae (237), *ibid.*, 997. — Decretorum Burcardi, libri xx (1026), CXL, 537. — Decretum Cui papae, circa ordinandos (283), V, 181. — Decretum concilii Rom. sub Bonifacio IV papa (687), LXXXIX, 101. — Decretum Gratiani de Cluniaco monac. (1152), CLXXXVI, 29. — Decretum S. Ivonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Diadema monachorum Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 595. — Dialogus de institutione canonica Egherti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 435. — Dialogus de jejunio Quatuor Temp. S. Odilonis Cluniae. (1048), CXLII, 1087. — Differentia (de) Quatuor Temp. Sieberti Gemblac. monac. (1112), CLX, 815. — Disciplina Cassianensis Petri Diacon. (1158), CLXIII, 1135. — Disciplina (de) claustrali, Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CLII, 1145. — Disciplina Farfensis et monasterii Sancti Pauli Romae, Guidonis Farfensis abb. (1090), CL, 1191. — Disciplina vivendi et docendi, Laidradi Lugdun. episc. (816), LXXIX, 853. — Dispositio rei familiaris Cluniae Ven. Petri Cluniae abb. (1157), CLXXXIX, 1017. — Dissertatio in Cypriano, Dodwelli, de secundo baptismo, V, 47. — Doctrina Theodori de penitentia vindicata (vii), XCIX, 1163. — Documenta veteris juris canonici, Append. ad Leon. Magnum (461), LVI, 843. — Ecclesiastica (de) disciplina Rabani Mauri, Fuldens. abb. (855) CXII, 1191. — Edictum de synodo Paris. Clotarii Francor. regis (628), LXXX, 451. — Egloria de officio Missae Symphorii Amalarii (836), CV, 1515. — Epistola Agapeti I papae (556), LXVI, 45. — Epistola S. Agobardi Lugdunensis episc., de cavenda societate Judaica (816), CIV, 107. — Epist. S. Amalarii ad Carol. Mag. de caeremoniis baptismi (819), CXIX, 887. — Epist. de baptismo Jesse Ambianensis episcopi (834), CV, 781. — Epistola S. Cui papae (283), V, 183. — Epistola ad Calmosiacensem abb. S. Rufi abbatis (1121), CLXIII, 1177. — Epist. canonica auctoris et anni incert. sve. (x), CXXXVIII, 443. — Epistola collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchae (840), CVI, 55. — Epist. Constantini Magni quas ecclesiarum praesides a publicis functionibus eliminat (312-337), VIII, 481. — Epist. de controversia Paschalis Amiani Long. (631), LXXXVII, 969. — Epist. S. Cypriani Carthag. episc. de lapsis (258), IV, 225. — Hieronymi Epist. ad Damasum (420), (420), XXX, 292. — Epist. S. Dionysii Alex. episc. ad Sixtum II (258), V, 95. — Epist. Dionysii papae ad Severum episc. (259), *ibid.*, 135. — Epist. ad episcopos Verd. Append. ad Remig. episc. (908), CXXXI, 968. — Epist. de eugeni S. Augustini (430), XI, 1189. — Epist. S. Eutropii abb. et episc. de distinctione monach. (600), LXXX, 15. — Epist. S. Felicis III papae ad universos episc. (429), LVIII, 924. — Epist. Felicis IV papae, de reconciliatione Carthag. Eccl. (581), LXX, 16. — Epist. ad fratres de Monte Dei de vita solitaria Guillelmi S. Theoderici priore Remos monach. (152) CLXXX, 205. — Epist. Fulgentii Ferrandi Carthag. diaconi (517), LXVII, 928. — Epist. Hortatoria ad virginem Deo dicatam Caesarii Arelatensis episc. (552), *ibid.*, 1155. — Epist. S. Hugonis Cluniae abb. de Simonia (1109), CLIX, 927. — Epist. de incestis conjugatis, Ernulfi Roffensis episc. (1121), CLXIII, 1157. — Epist. Joannis Constantiensis, in Hbrum De computo (1137), *ibid.*, 1479. — Epist. Joannis diaconi de variis ritibus ad baptismum (496), LIX, 599. — Epist. B. Lanfranci de usibus pallii (1089), CLX, 517. — Epist. de lege prohibente ne viros mulieribus vestibus et ne mulieres virilibus utantur (393), XVI, 1252. — Epist. de modo regimini ecclesiastici, S. Agobardi (846), CIV, 189. — Epist. Novatiani Romani presbyteri, de vitiis Judaeis (260), III, 953. — Epist. ad Oceanum, de vita clericorum Hieronym. (420), XXX, 288. — Epist. peregrinorum monachorum in monte Oliveti habitantium, ad

Leonem III, p. pam, auctore et an incert., sec. ix (129), 1257. — Epist. de præcipiis sacerdotis officiis et virtutibus, sancti Ambrosii Mediolan. episc. (379), CXVI, 679. — Epist. ad Præsidium de cereo paschali, S. Hieronym. (120), XXX, 182. — Epist. ad proceres palatii contra impium præceptum de baptismo Judaicorum natiuitatis, Agobardi (840), CXL, 173. — Epist. ad quemdam in sæculo penitentem, S. Eusebii Hieronymi presb. (120), XXX, 242. — Epist. S. Remigii Remensis episc. de iurisdictione (533), LXV, 968. — Epist. Silverii papæ (537), LXVI, 86. — Epist. synodica Alexandri II papæ (1035), CXVI, 1269. — Epist. Rudolphi Caesaris Augusti, libri III, in Carolinis (1273-1279), CXVIII, 731. — Epist. B. Alcuini, Fracchi Albini (804), C, 150. — Epist. Ven. Bedæ (750), XCIV, 635. — Epist. Benedicti III papæ (858), CXVII, 689. — Epist. Bernardi Carthusie priorum prioris, sæculo xii, CLIII, 885. — Epist. S. Bernardi Clareuall. abb. (1155), CLXXXII, 67, 644. — Epist. S. Bonifacii Mogunti episc. (747), LXXXIX, 687. — Epist. R. Caroli Magni Franc. regis (769-814), XCVIII, 918. — Epist. R. Caroli Magni, Append. ad Opera (814), *ibid.*, 938. — Epist. et canones S. Gregorii II papæ (731), LXXXIX, 551. — Epist. S. Cesaris episc. ad Cesarium abb. (532), LXVII, 1125. — Epist. Dionysii Exigui de ratione Paschæ (530), *ibid.*, 19. — Epist. et decreta Alexandri II papæ (1073), CXI-VI, 1270. — Epist. et decreta alia S. Julii papæ (532), VIII, 971. — Epist. et decreta Benedicti VIII papæ (1024), CXXXIX, 1379. — Epist. et decreta S. Bonifacii I papæ (419), XX, 749. — Epist. et decreta S. Celestini I papæ (422-432), L, 417. — Epist. et decreta Eusebii papæ (11), VI, 27. — Epist. et decreta S. Euthymii papæ (275), V, 172. — Epist. et decreta S. Felicis II papæ (535), XIII, 11. — Epist. Felicis IV papæ (530), LXV, 11. — Epist. et decreta Hilari (462), LVIII, 17, 31. — Epist. et decreta Hormisdæ papæ (525), LXIII, 571. — Epist. et decreta S. Innocentii I papæ (402-416), XX, 463. — Epist. et decreta S. Joannis III papæ (572), LXII, 18. — Epist. et decreta Joannes VIII, papæ (882), CXXXVI, 631. — Epist. et decreta Joannis XI I papæ (971), CXXXV, 949. — Epist. et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 593. — Epist. et decreta Leonis IV papæ (855), LXVII, 636. — Epist. et decreta S. Liberii papæ (553-563), VIII, 1369. — Epist. et decreta S. Lucii papæ (251), I, 975. — Epist. et decreta Nicodæ I papæ (867), CXIX, 769. — Epist. et decreta Pelagii II papæ (390), LXII, 706. — Epist. et decreta Sirici papæ (398), XIII, 1151. — Epist. et decreta Sylvestri II papæ (1043), CXXXIX, 269. — Epist. et decreta Symmachi papæ (514), LXII, 49. — Epist. et decreta Vigilii papæ (515-553), LXIX, 15. — Epist. et decreta S. Zozimi papæ (418), XX, 612. — Epist. et diplomata Frederici (Mosouensis archiepisc. (1151), CLXXI, 1349. — Epist. et privilegia Alexandri III papæ (1180), CL, 82, 1164. — Epist. et privilegia Callixti II papæ (1124), CLXXII, 1092. — Epist. et privilegia Clementis III papæ (1131), CCIV, 1275. — Epist. et privilegia S. Celestini III papæ (1198), CVI, 867. — Epist. et privilegia S. Gregorii VIII papæ (1187), CCII, 1537. — Epist. et privilegia S. Honorii II papæ (1150), CLXVI, 1417. — Epist. et privilegia Innocentii II papæ (1143), CLXIX, 52, 657. — Epist. et privilegia Lucii III papæ (1185), CCI, 1071. — Epist. et privilegia Urbani III papæ (1187), CII, 1351. — Epist. S. Felicis I papæ (269), V, 145. — Epist. S. Fulgentii, Ruspensis episc. (533), LXV, 303. — Epist. S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXII, 484. — Epist. Gregorii III papæ (741), LXXXIX, 575. — Epist. Gregorii IV papæ (844), CVI, 835. — Epist. S. Gregorii VII papæ, extra registruum vagantes (1085), CXLVIII, 643. — Epist. Hincmar, Remensis archiepisc. (882), CXXVI, 9. — Epist. Joannis Carthusie Portarum monac. (an), CLIII, 899. — Epist. Joannis IV papæ (612), LXXX, 601. — Epist. Joannis IX papæ (905), CXXXI, 29. — Epist. B. Laufrenci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 517. — Epist. S. Pachomii, de vita monast., in Hieron. (120), XXX, 148. — Epist. S. Pauli I papæ (753), LXXXIX, 1125. — Epist. S. Pelagii I papæ (565-560), LXIX, 393. — Epist. S. Sixti II papæ (258), V, 85. — Epist. Stephani II papæ (752), LXXXIX, 992. — Epist. Urbani II papæ (1088-1099), CII, 283. — Epist. variae de variis S. Aug. Hlp. episc. (580-540), XXVIII, 88, 1068. — Epist. Vitaliani papæ (669), LXXXVII, 1005. — Epist. Yvonis Carnot. episc. (1114), CLXII, 11, 287. — Epist. S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 917. — Excerpta canonum S. Isidoro Hispani tributa (636), LXXXIV, 23. — Excerpta ex penitentiali Magistri Joannis de Deo (ann. incert.), XCIX, 1085. — Excerptiones et dictis et canonibus SS. Patrum concinnata et ad ecclesiasticæ politie institutionem, conducenda S. Eberhti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 379.

— Excerptus diversarum modis penitentiarum a Benedicto, abbate Cluniacensi distinctus de Regula S. Benedicti abb. (821), CIII, 1417. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 865. — Exhortatio ad sacerdotes Baldulni Cantuar. arch. (1184), CCIV, 612. — Explanatio Regule S. Benedicti, J. Hildegardis abb. (1174), CXVII, 1057. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 881. — Expositum de die Paschæ et mensis, Julii Hilariani (597), XIII, 1105. — Fragmenta ex canonibus Theodori Cantuar. arch. (vii), XCIX, 901. — Fragmenta ex collectionibus canonum Theodori (vii), *ibid.*, 965. — Fragmenta ex libris Pœntentialibus (vii), *ibid.*, 939. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (vii), 977. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ, deinde S. R. Eccl. cardinalis (1099), CL, 1569. — Fragmentum de canonibus SS. Scripturarum, incertis auctore et anno (ineunte sæc. iii), III, 473. — Fragmentum de esu carni, Leonis IV papæ (853), CXVII, 674. — Fuga (die) in persecutione, Tertulliani Q. Flor. (160-20), I, 1197. — Homilia ad monachos, S. Hieronymi Euseb. (420), XXX, 311. — Homilia de decimis et jejunio, auctor. et an. incert. (ix), CXXIX, 1257. — Homilia Leonis IV (855), CXVII, 674. — Homilia x, ad monac. S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 835. — Homilia variae Ven. Bedæ (750), XCIV, 85. — Homilia variae S. Eligii Noviomensis episc. (689), LXXXVII, 603. — Homilia variae S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (463), LVII, 289. — Homilia S. Maximi Taurin. episc. de Jejunio et Quadr. (161), *ibid.*, 301. — Homilia variae Raban Mauri Fuldensis abbatis (835), CX, 82. — Hom. variae S. Valeriani Camelensis episc. (450), LI, 691. — Instituta capituli generalis ordinis Cisterciensis S. Rainaldi Cister. abbatis (1151), CLXXXI, 1725. — Institutio de rebus S. Petri congreg. destinatis, Adonis Bellov. episc. (880), CXXIV, 1127. — Institutione (de) episcoporum Petri Blesensis archidia. (1200), CCVII, 1097. — Institutione (de) novitiorum Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 925. — Interpretatio antiquissima canonum Nicænorum, Append. ad Op. Leonis Magni papæ (161), LVI, 817. — Interpretatio vetus Latina canonum Nicænorum, Sardicensium et Chalcedonensium, Append. ad Leon. Mag. (461), *ibid.*, 825. — Introductio Monachorum in monasterium Mosouense S. Adalberonis Rheimensis archiepisc. (988), CXXXVII, 518. — Iudicium penitentialis, Append. ad Op. Germani Paris. (576), LXXI, 575. — Lesione (de) virginitatis, Rupert. Tulliensis (1153), CLXX, 545. — Leges ecclesiasticæ Alfredi, Anglorum regis (ix-x), CXXVIII, 447. — Leges ecclesiasticæ Æthelredi II regis Anglorum (1016), CII, 1165. — Leges ecclesiasticæ Æthelstani, Anglor. regis (928), CXXVIII, 461. — Leges ecclesiasticæ Canuti, regis Anglorum (1056), CII, 1171. — Leges ecclesiasticæ Edgar, Anglor. regis (964), CXXVIII, 485. — Leges ecclesiasticæ Edmundi, Anglor. regis (944), *ibid.*, 479. — Leges ecclesiasticæ Eduardi confessoris, regis Angl. (1066), CII, 1191. — Leges ecclesiasticæ Eduardi Senioris Angl. et Guthurni Danorum regis (900), CXXVIII, 459. — Leges ecclesiasticæ Holstina principis totius Vahlæ (940), *ibid.*, 470. — Leges ecclesiasticæ Machabæi, Scotorum regis (1040), CII, 1189. — Leges ecclesiasticæ presbyterorum Northumbrensiarum (ix-x), CXXVIII, 522. — Leges ecclesiasticæ Stephani, Hungarorum regis (1038), CII, 1245. — Leges et Constitutiones S. Henrici imperat. (1024), CXL, 225. — Libellus de mysterio baptismi Magni, Senonen. episc. (818), CII, 981. — Libellus de officio Ven. Bedæ (750), XCIV, 531. — Libellus de potestate imperato in urbe Roma, Benedicti S. Andrea mon. (1001), CXXXIX, 50. — Libellus de sacramentis Bonizonis Placent. episc. (1089), CL, 857. — Liber de admonitione clericorum et laicorum Othonis S. Emmerammonis monac. (1073), CXI-VI, 261. — Liber de baptismo contra Petilianum S. Augustini (130), XLIII, 596. — Liber de comparatione regiminis ecclesiastici et politici, et in quibus Ecclesiæ dignitas præfulgeat imp. maiestati, S. Agobardi (840), CIV, 292. — Liber de computo Heperici S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Liber de computo, incert. auct. et ann. (ix), CXXIX, 1275. — Liber de confessione sacramentali Petri Blesensis (1240), CXVII, 1077. — Liber de correctione Antiphonarii, S. Agobardi (840), CIV, 329. — Liber diurnus RR. Pontificum, an. inc. (ix), CV, 9. — Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia, anonym. ann. inc. sæculi (xii), CCIII, 807. — Liber de divina psalmodia S. Agobardi (840), CIV, 325. — Liber de divinis officiis Dr. gonis Astensis episc. (1151), CXVI, 1537. — Liber de fide seu de regula fidei, S. Fulgentii (533), LXV, 671. —

Liber de genere monachorum, magistri (vii), LXXXVIII, 951. — Liber de habitu virginis S. Cypriani Carthag. episc. (858), IV, 441. — Liber de honore ecclesie, Placidi, ignota sedis episc. (1119), (LXIII, 613. — Liber de imaginibus sanctorum S. Agobardi (840), CIV, 199. — Liber de institutione canonicorum Amalarii (836), CV, 921. — Liber de institutione sanctimonialium Amalarii (836), *ibid.*, 935. — Liber de institutione virginis S. Ambrosii (392), XVI, 308. — Liber de jeuniis Tertulliani Quintil. Flor. (160-870), II, 935. — Liber de lapsis, S. Cypriani Carthag. episc. (288), IV, 463. — Liber de lapsu virginis consecratæ, S. Ambrosii (392), XVI, 338. — Liber de mensura poenitentiarum S. Carolini (661), LXXXVII, 977. — Liber de monogamia Tertulliani Qu. Flor. (160-330), II, 939. — Liber de non conveniendo cum hæreticis, Luciferi episc. (351), XIII, 767. — Liber de oblatione puerorum, Rabani Mauri (855), CVII, 419. — Liber de officiis ecclesiasticis, Joannis Abrincensis episcopi, deinde Rothomagensis archiepisc. (1079), CXLVII, 27. — Liber de ordine baptismi ad Carolum Magnum, Theodulf. (891), CV, 825. — Liber de ordine canonicorum Regul., Anselmi Havelberg. episc. (1154), CLXXXVIII, 1191. — Liber de ordine, habitu et professione canonicorum Præmonstratensis ordinis, Adami Scoti Præmonstrat. canonici (1180), CXCIII, 439. — Liber de Pasche celebratione Ven. Bedæ (750), XC, 600. — Liber de poenitentia, S. Ambrosii Mediol. episc. (397), XVII, 871. — Liber de poenitentia et tentationibus religios. anonymi (ix), CXXIII, 813. — Liber de poenitentia Tertulliani Quent. Flor. (160-330), I, 1235. — Liber poenitentialis Alani Magni de Lusulia (1303), CCX, 281. — Liber poenitentialis anonymi, Append. ad Halligart. (831), CV, 717. — Liber poenitentialis Halligartii Camerac. episc. (851), *ibid.*, 695. — Liber de poenitentiis mensura taxanda, S. Columbani (613), LXXX, 825. — Liber poenitentium Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CXII, 1597. — Liber de precepto et dispensatione S. Bernardi (1155), CLXXXII, 889. — Liber de privilegio et jura sacerdotii, S. Agobardi (840), CIV, 127. — Liber de quadripartito exercitio cellas, Guigonis Carthus. (1158), CLIII, 787. — Liber de rectoribus Christianis Sedulii Scoti (821), 103, 941. — Liber de regia potestate et sacerdotii dignitate Hagonis de Sancta Maria Floriac. monach. (1119), CLXIII, 941. — Liber de regibus apostatis, Luciferi Calaritanii episc. (371), XIII, 793. — Liber de reparatione lapsi, Baschivarii (420), XX, 1037. — Liber de reparatione lapsi, Melinandi Frigidii-Montis (1212), CXXII, 745. — Liber de sacramentis, S. Leonis Magni papæ (461), LV, 81. — Liber de sacramento altaris Baldouini, Cantuar. arch. (1188), CCIV, 612. — Liber de sacramento baptismi Laidradi Lugdun. episc. (810), CXIX, 853. — Liber de sacramentorum Grimaldi Songali. abbatis (872), CXXI, 795. — Liber de sacris ordinibus Rabani Mauri (855), CXII, 1165. — Liber secundus ad Monimum, S. Fulgentii (835), LXV, 179. — Liber sententiarum Taionis Casseraug. episc. (646), LXXX, 731. — Liber de spectaculis, S. Cypriani Carthag. episc. (288), IV, 779. — Liber de velandis virginibus Tertulliani (160-330), II, 857. — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (577), XVI, 253. — Liber de virginitate sancti Ambrosii Mediolan. (578), *ibid.*, 269. — Liber de vita eremitica ad sororem, Append. ad August. (450), XXXII, 1452. — Libri ii de ecclesiasticis disciplinis, Reginaldis abb. (918), CXXXII, 178. — Libri iii, adversus Simoniacos Humberti, S. Romanæ Eccles. cardinalis episc. (1041), CXLIII, 1005. — Libri iii, de eukle imaginum, Jesse Aurelian. episc. (842), CVI, 508. — Libri iii, epistolarum Rudolphi, in Carolinis (1278-1280), XCVIII, 701. — Libri iii de institutione laicali Joannis Aurelianensis episc. (842), CVI, 121. — Libri iii de officiis ministrorum, S. Ambrosii episc. (391), XVI, 35. — Libri iii de tabernaculo et vestibus sacris, Ven. Bedæ (750), XCI, 595. — Libri iii de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (391), XVI, 187. — Libri iv, de doctrina Christiana S. Augustini (450), XXXIV, 15. — Libri iv de officiis ecclesiasticis Symphosii Amalarii (836), CV, 988. — Libri iv, in quodam capiti. Regule S. Bened. Rupert. (1155), CLXX, 477. — Libri iv sententiarum magistri Bandini Theologi (xii), CXCII, 1083. — Libri v, de vitis et virtutibus et ordine poenitent. Halligartii (814), CV, 651. — Libri v, de baptismo, contra Donatistas, S. Augustini (450), XLIII, 108. — Libri xii de episcopiorum institutis Joannis Cassiani (450), XLIX, 83. — Libri xii de oratione et lectione Guetharii (1212), CXXII, 307. — Monita S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), XXII, 83. — Monumenta diplomatia saeculi (xi), CL, 1021. — Monumenta Gregoriana, Append. iii ad Gregor. VII (1085), CXLVIII, 847. — Monumenta monasterii de prandio monachorum analiter monasteriis in Romana Eccles.

constitutis est consuetudo (x), CXXVIII, 1348. — Monumenta quadam adnoctanda oper. S. Benedicti (553), LXVI, 941.

Opuscula u. S. Martini Damianensis episc. Bracar. (872), LXIII, 18, 47. — Opus. S. Valerii abbatis de poenitentia atque genere monachorum (656), LXXXVI, 456. — Opus. varia de Clericis S. Petri Damiani (1072), CXLV, 464. — Opusculum apologeticum de contemptu mundi S. Petri Damiani cardinalis (1072), *ibid.*, 251. — Opus. apologeticum monachorum S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 5.2. — Opus. contra ebrietatem S. Lugeni III, Tolet. episc. (658), LXXXVII, 568. — Opus. contra intemperantes clericos S. Petri Damiani (1072), CXLV, 587. — Opus. de abjectione episcopatus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 425. — Opus. de baptismo, Alani Magni de Lusulia (804), CI, 611. — Opus. de bono religionis status S. Petri Damiani (1033), CXLV, 763. — Opus. de capitulis synodalibus Hincmari (882), CXLV, 1000. — Opus. de celebrandis virginis S. P. Damiani (1072), CXLV, 800. — Opus. declamationis rhetoris in episc. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 366. — Opus. de coercente repleti viduarum, puellarum et sanctimonialium, Hincmari Rhem. archiepisc. (882), CXLV, 1017. — Opus. de confessione peccatorum Alani Magni (804), CI, 612. — Opus. de constituto sacerdotum S. P. Damiani (1072), CXLV, 360. — Opus. de fide catholica, S. Petri Damiani card. (1072), *ibid.*, 20. — Opus. de fuga dignitatum Eccles. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 456. — Opus. de Hæresis episcopis S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 321. — Opus. de institutione monialis ad Blancum, S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 751. — Opus. de jejunio Sabbati S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 782. — Opus. de jubileo S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 715. — Opus. de nuptiis conjugum S. Anselmi Cantuar. (1115), CLVIII, 557. — Opus. de nuptiis ejusdem illicito Ratherii Veron. episc. (966), CXXXI, 554. — Opus. de officiis episcoporum Hincmari Rhemensis. (882), CXLV, 1037. — Opus. de ordinationibus a Formoso papa factis, Auxilii Franci presbyt. an. loc. sac. (ix), CXXIX, 1054. — Opus. de ordine eremitarum et facultatibus eremi Pontis-Avellani S. Petri Damiani (1072), CXLV, 528. — Opus. de parentela gradibus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 192. — Opus. de perfecta monachi informatione S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 721. — Opus. de poenitentia Pippini regis, Hincmari Rhem. (882), CXLV, 119. — Opus. de presbyteris criminalibus, Hincmari Rhemensis. (882), *ibid.*, 1091. — Opus. de psalmodia bono S. Nicetii (551), LXVIII, 571. — Opus. de Quadragesima S. P. Damiani (1072), CXLV, 544. — Opus. de sacramentis per improbos administratis S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 525. — Opus. de septem ordinibus, Append. ad Hieronymum (420), XXIII, 148. — Opus. de solitaria vita ludibus S. Damiani (1072), CXLV, 538. — Opus. de tempore celebrandi nuptias S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 639. — Opus. de viduitate servanda S. Casarii, Arelat. episc. (552), LXVII, 1094. — Opus. de virginis servorum Dei S. Nicetii Trevir. episc. (551), LXVIII, 565. — Opus. de vita vestitus ecclesiasticorum S. Petri Damiani (1072), CXLV, 518. — Opus. de vita eremitica S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 748. — Ordinatio Fersum Paschalius Vesperab. Ratis prob. (750), XC, 607. — Ordo militaris Avisti Joannis Ciriti Tharac. abb. (1151), CLXXXVIII, 1669. — Ordo monasticus in veteri Scriptis monasterio de Kil-Ros olim observatus, auctore et ann. incert. (v), LXIX, 585.

Palea Benedicti I, papæ, de auctoritate Sedis apostolicæ (577), LXXII, 685. — Paucula S. Yronis Carot. episc. (1116), CLXI, 1057. — Partibus (de) divinis legis Julii Africani episc. (530), LXVII, 15. — Poema de laudibus virginum S. Aldelmæ episc. (719), LXXXIX, 257. — Poenitentia (de) S. Bonificii Moguntini archiepisc. (743), *ibid.*, 887. — Poenitentia (de) in iungenda a sacerdotibus Petri Besensis (1200), CCVII, 1004. — Poenitentiale S. Egberti Eboracens. archiepisc. (729), LXXXIX, 401. — Poenitentiale Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CI, 471. — Poenitentiale S. Theodori Cantuar. archiepisc. ann. incert. (vii), XCIX, 801. — Precepta ac leges S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), XXIII, 85. — Precepta atque iudicia S. Paches. ab Hieron. tradita (420), *ibid.*, 81. — Precepta et instituta S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), *ibid.*, 77. — Preloquiorum libri vi, Ratherii Veron. episc. (966), CXXXVI, 618. — Pressuris (de) ecclesiasticis Altopis Veropolensis episc. (966), CXXXIV, 51. — Prisca canonum editio Latina, completens rationes conciliorum Ancyran, Neocaesariensis, Nicaeni, Sardicensis, Gangrensis, Antiocheni, Constantinopolitani i et Chalcedonensis, Append. ad Leonem Magnum (461), LVI, 747.

Questionibus (de) canonum poenitentialium (855),

CXII, 1555. — Quomodo per annum jejunandum sit S. Bertarii Cassin. abb. (844), CCXVI, 937.

Regula Innocentii III papae (1216), CCXIV, 1-1194. — Regestorum Innocentii III papae continuationes (1216), CCXV, 9. — Regestorum Innocentii III papae continuationes (1216), CCXVI, 9-967. — Registrum S. Gregorii VII papae (1085), CXI-VIII, 243. — Regula ad monachos S. Antonii Tabennensis abbatis (556), CIII, 423. — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. archiepisc. (841), LXXVIII, 585. — Regula ad monachos S. Basilii Caesarea Cappadociae episc. (374), CIII, 493. — Regula ad monachos S. Isidori abbatis (556), *ibid.*, 427. — Regula ad monachos S. Macharii Alexandriae episc. (391), *ibid.*, 415. — Regula ad monachos incerti auctoris cognomine Magistri (VII), LXXXVIII, 945. — Regula ad monachos praemissa observ. critica S. Casarii (552), LXVII, 1097. — Regula ad monachos sanctorum S. P. Sargisii, Macharii, Paphnutii (360), CLXIII, 433. — Regula ad servos Dei S. Augustini Aurelii episc. (430), XXXII, 1578. — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (545), LXVII, 599. — Regula ad virgines ejusdem Patris incerti (VII), LXXXVIII, 1033. — Regula ad virgines S. Donati Veson-tionensis episc. (651), LXXXVII, 573. — Regula ad virgines praemissa observ. critica S. Casarii (552), LXVII, 1105. — Regula S. Benedicti juxta S. Hildegardem explicata (1178), CXCVII, 1055. — Regula canonicorum, Amarii Metensis chorepisc. (876), CV, 815. — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc. (766), LXXXIX, 1057. — Regula canonicorum Chrodegangi Metensis, episc. editio altera (766), *ibid.*, 1097. — Regula clericorum Petri de Honestis clerici Raven-natis (1119), CLXIII, 705. — Regula cenobialis S. Columbae abbatis (618), LXXX, 203. — Regula monachorum S. Hieronymo tributa (420), XX, 591. — Regula monachorum S. Benedicti monac. (515), LXVI, 815. — Regula monachorum S. Fructuosi Bracar. episc. (670), LXXXVII, 1097. — Regula monachorum S. Isidori Hispaniensis episc. (658), CIII, 535. — Regula monachorum per Lupum de Olmetto ex scriptis S. Hieronymi collecta (420), XXX, 519. — Regula monachorum Orientalis Vigili diacon. monac. (430), L, 575. — Regula monastica communis S. Fructuosi episc. (670), LXXXVII, 1110. — Regula monastica ex scriptis (888), 88, 888. — Regula monastica incerti (898), 88, 898. — Regula Pachomii a sancto Eusebio Hieronymo in Latinam conversa, Append. ad Cassianum (456), L, 563. — Regula pastoralis S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 13. — Regula ordinis militaris Avkii, Joannis Ciriaci abb. (1154), CXXXVIII, 1689. — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati (1216), CCXVII, 1129. — Regula sanctimonialium Amalarii Metensis chorepisc. (856), CV, 815. — Regula secunda PP. ad monachos ann. inc. aec. (IV), CIII, 441. — Regula tertia SS. PP. an. inc. aec. (IV), *ibid.*, 443. — Regula sive institutio inclusarum B. Airedi Rievall. abbat. (1163), XXXII, 452. — Regula sive liber de institutione virg. S. Leandri Hisp. episc. (590), LXXII, 671. — Regula solitariorum Grimiaci presby. (898), CIII, 578. — Regula S. Stephani confessoris de Mureto (1192), CCIV, 1157. — Regula Templariorum Joannis Michaelensis (1126), CVI, 853. — Regularis concordia monach. et sanctim. Angliae, Dunstani Cantuar. (969), CXXXVII, 475. — Regulae clerici traditae fragmentum, Append. ad S. August. (430), XXXII, 1449. — Regulae S. Pachomii translatio Latina S. Hieronymi (420), XLIII, 62. — Regulae sanctimonialium Fontis-Ebraidi B. Roberti de Arbrissello (1117), CLXII, 1079. — Regulae synodi Constantinopolitanae IV. generalis octavae, sancti Anastasii Bibliothecarii (888), CXXXIX, 150. — Relatio concilii Antissiodorensis, Ananiti episc. (590), LXXII, 761. — Relatio concilii Romani sup. Constantino Magno imperatore S. Sylvestro I papa habito (350), VIII, 825. — Remediis (de) peccatorum seu penitentiale animarum V. Bedae (786), XCIV, 568. — Responsa canonica super quibusdam interrogationibus Reginaldi chorepisc. Rabani Mauri (835), CX, 1197.

Sacramento (de) Altaris, Guillelmi de Campellis Catalaun. monac. (1121), 163, 1639. — Sacerdos de singulis libris canonicis S. Firmiani abb. (758), LXXXIX, 1029. — Scutum canonicorum Aponis Reischerspergensis propositi (1175), CCIV, 1489. — Selecta Theodosii imperat. decreta (391), XIII, 521. — Selecta variorum conciliorum Sylvestri II papae (1003), CXXXIX, 189. — Sententia de castitate servanda S. Verani Capelliani episc. (386), LXVII, 701. — Sententia contra fures sacrilegos Sieghardi S. Maximi Trev. episc. (963), CXXXIII, 965. — Sententia S. Eucherii Lugdun. episc. ad monachos (449), L, 1207. — Sententia Evagrii monac. ann. incert. (saec. V), XX, 1188. — Sermo de baptismo S. Patenii Barcin. episc.

(397), XIII, 1089. — Serm. S. Casarii Arelat. episc. ad sanctimoniales (552), LXVII, 1121. — Serm. de Jecanis S. Stephani de Mureto Grandimontensis institutoris et fundatoris (1121-1192), CCIV, 1155. — Serm. de esu Agni, S. Hieronymi (420), XXX, 163. — Serm. de informatione episcop. Sylvestri II papae (1003), CXXXIX, 169. — Serm. de jejunio et elemosinis S. Ambrosii (397), XVII, 982. — Serm. de jejunio Quadragesimae S. Ambrosii (397), *ibid.*, 669. — Serm. de Quadragesima S. Hieronymi (420), XXX, 223. — Serm. de sobrietate et castitate S. Augustini (430), XL, 1105. — Sermo synodalis S. Udalrici Augustini episc. (975), CXXXV, 1069. — Sermones ad monachos S. Fausti Regiensis episc. (483), LVIII, 869. — Serm. multi S. Ambrosii de Quadragesima (397), XVII, 656. — Serm. varii Antonis Ver-cellensis episc. (966), CXXXIV, 839. — Serm. varii S. Augustini, ad fratres in eremo (430), XL, 1231. — Serm. varii S. Bernardi Clarae abb. (1182), CLXXXIII, 152. — Serm. varii S. Bonifacii Moguntini episc. (747), LXXXIX, 863. — Serm. varii de consolatione mortuorum S. August. (450), XL, 1147. — Serm. varii de Dedicatone ecclesiae S. Maximi (463), LVII, 895. — Serm. varii S. Leonis Magni papae (440-461), LIV, 172. — Serm. varii S. Petri Chrysologi Ravennatis archiepisc. (452), LI, 208. — Serm. varii Ratharii Veronensis episc. (966), CXXXVI, 613. — Si liceat chorepiscopis presbyteros et diaconos ordinare cum consensu episcopi sui (855), CX, 1195. — De singularitate clericorum, Append. ad Cyprinum (258), IV, 823. — Speculum monachorum Arnulphi de Meeris (1149), CLXXXV, 1175. — Statuta Adalardi Corbeien-sis abb. pro monac. suis (820), CV, 835. — Statuta antiqua Ecclesiae Lugdun. Guichardi Lugdun. arch. (1180), CXCIX, 1091. — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Lineiensi episc. (1200), CLIII, 1123. — Statuta canonicorum de officio sacerdotum, App. ad Burchardum Wormat. episc. (1026), CXL, 1067. — Statuta canonicorum Turonensium cum in communi vivebant, auctoris et anni incerti, saeculi (X) CXXXVI, 15-49. — Statuta Cluniacensis, Petri Vener. Cluniac. abbatis (1187), CLXXXIX, 1025. — Statuta Guidonis II, Podiensis episc. (998), CXXXVII, 863. — Statuta Hugonis Cluniacen-sis abbatis (1203), CCIX, 881. — Statuta magistri Lamberti Carthusiensis Squilaceus domus prioris (1125), CLIII, 1149. — Statuta quaedam alia Cluniac. monast., Hugonis (1204), CCIX, 995. — Statuta quaedam rubrica S. Angilberti Centul. abb. (815), XCIX, 849. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (625), LXXX, 443. — Statuta synodalia Adonis Tullensis episc. (1192), CCV, 914. — Statuta synodalia ad presbyteros, Ratharii Veron. episc. (966), CXXXVI, 854. Synodus Burdegallensis, Amati Burdeg. archiepisc. (1080), CLV, 1645. — Syodus Gerundensis, Amati Burdeg. archiepisc. (1078), CLV, 1643. — Syntagma decretorum, praecipuum ac edictorum praecipuum quibus sive reges, sive imperatores se e robus ecclesiasticis ingesserunt. (Supplementum saec. VI), LXXII, 919-1.24.

Tituli capitulum libri Penitentialis Theodori Cantuar. (VII), XCIX, 979. Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reischersperg. propositi (1159), CCIV, 1353. — Tract. de baptismo aliaque questionibus S. Bernardi (1157), CLXXXII, 1031. — Tract. cantandi graduale S. Bernardi, Clarae abb. (1155), *ibid.*, 1151. — Tract. de cano-n. S. Bernardi (1183), *ibid.*, 1121. — Tract. de consanguineorum nuptiis et de matorum praestigiis falsisque divinationibus Rabani Mauri (838), CX, 1087. — Tract. de correctione capitis ordinis Cisterciensis, Guidonis Carioel abb. (1180), CLXXXV, 1121. — Tract. de corruptis moribus cleri et populi Balduini (1188), CCIV, 415. — Tract. de dedicatione Eccles. Remigii Antissiod. monac. (908), CXXXI, 845. — Tract. de disciplina Christiana S. Augustini episc. (430), LX, 609. — Tract. de immutatione ordinis monachorum, Roberti de Torringeto S. Michaelis in periculo maris abb. (1186), CII, 1509. — Tract. de institutione clericorum Philippi Harvengii (1185), CCIII, 685. — Tract. de laudibus virginum S. Aldelmi Schireburnensis episcopi (719), LXXXIX, 103. — Tract. in S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (468), LVII, 771. — Tract. de moribus et officio episc. S. Bernardi Clarae abbatis (1155), CLXXXII, 806. — Tract. de observatione vigiliarum, S. Hieronym. (420), XXX, 252. — Tract. de ordinatione episcoporum et investitura laicorum Goffridi Vindocinensis abbatis (1107), CLVII, 281. — Tract. de perfectione religiosorum Balduini (1188), CLIV, 561. — Tract. qui infensor et defensor dicitur de ordinationibus a Formoso papa factis (IX), CXXXIX, 1075. — Tract. de vita cenobitica, Balduini Cantuar. (1188), CCIV, 518. — Traditiones Emmeram-penses, Ananodi Ratispon. subdiae. (899), CXXXIX, 899.

Unico (de) baptismo contra Petilianum S. Augustini (450), XLIII, 596. — Usus antiquiores ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1383. — Utilitate (de) jejunii, S. Augustini Hippon. episc. (450), XL, 707.

Varia monumenta liturgica, Append. ad opera Germaui Paris (876), LXXII, 99. — Vera (de) et falsa penitentia S. Augustini episc. (440), XL, 1113. — Via regia Sma-

ragdi abbas (820), CII, 651. — Virginitate (de) sancta, S. Augustini episc. (450), LI, 595. — Virginitatis laus S. Hieronymi Eusebii (420), XXX, 163. — Visitatione (de) infirmorum S. Augustini episc. (450), 1147. — Visitatione (de) infirmarum, Raldrici Dolensis archiepisc. (1130), CLXVI, 1211. — Vita (de) Christiana Fastidii Britannorum episc. (456), L, 383. — Vitarum Patrum libri v et vi, variorum auctor. et ann., LXXIII, 851, 93.

CXXI.

INDEX ALPHABETICUS AUCTORUM OMNIUM, QUI DE DISCIPLINA ECCLESIASTICA ET MONASTICA IN SCRIPTIS EGERUNT,

ET QUORUM OPERA VEL OPUSCULA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abbo (S.) Floriacensis abbas (1004), CXXXIX, 471. — Abedoc et Ethelwulfus, an. inc. (sæc. viii), XCVI, 1261. — Adalbero (S.) Remensis archiepisc. (988), CXXXVII, 518. — Adalgerus, Augustanus episc. (964), CXXXIV, 915. — Adamus Scotus, Præmonstratensis canonicus (1180), CXCVIII, 439. — Adalardus, Corbeiensis abbas (830), CV, 535. — Ado, Bellovacensis episc. (880), CXXIV, 1125. — Adrianus I papa (783), XCVI, 1053. — Aelredus (B.) Rievallensis abbas (1163), CXCV, 701. — Ælthelredus II, Anglorum rex (1021), CLI, 1163. — Æthelstanus, Anglorum rex (928), CXXXVIII, 461. — Agapetus I papa (356), LXVI, 45. — Agobardus, Lugdunensis episc. (850), CIV, 99. — Ahyto, Basileensis episc. (836), CV, 763. — Alanus Magnus, de Insulis (1203), CCX, 261. — Alcuinus (H.), Flaccus Albinus (814), C, 150. — Aldhelmus (S.), Schireburnensis episc. (719), LXXXIX, 103. — Alexander II papa (1073), CXI, 1289. — Alexander III papa (1181), CC, 82. — Alfredus, Anglorum rex, ann. incert. (ix-x), CXXXVIII, 447. — Amalarius, Trevirensis archiepisc. (815), XCIX, 937. — Amatus, Burdegaleriensis archiepisc. (1078), CLV, 1635. — Ambrosius (S.), Mediolanensis episc. (377-392), XVI, 25. — Ananodius, Ratisponensis subdiaconus (899), CXXIX, 899. — Anastasius Bibliothecarius, presbyter (848), CXXIX, 150. — Andreas, Hungaricus rex (1048), CLI, 1257. — Anonymus, Append. ad Leonem Magnum, (v), LVI, 59. — Anonym., incerti anni (ineunte sæculo iii), III, 175. — Anonym., incerti anni (sæc. v), LIX, 543. — Anonym., incerti anni sub nomine Magistri (vi), LXXXVIII, 945. — Anonym., incerti anni (sæc. viii), XCVII, 1575. — Anonym., incerti anni (sæc. x), CXXXVIII, 397. — Anonym., incerti anni (sæc. xii), CCXIII, 863. — Anonym., monachus (vii), LXXXVIII, 1053. — Anselmus, Cantuariensis archiepisc. (1115), CLVIII, 557. — Anselmus, Havelbergensis episc. (1131), CLXXXVIII, 1091. — Anselmus, Lucensis episc. (1085), CLIX, 485. — Antonius Tabennensis abbas, monach. Orient. fundator (356), CIII, 423. — Arno, Reicherspergensis præpositus (1175), CXCI, 1489. — Arnulfus, de Boeris (1149), CLXXV, 1175. — Arnulfus, Remensis archiepisc. (1052), CXXXIX, 1545. — Atto, Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Augustinus (S.), Hipponensis episc. (450), XXXII-XLIII, 1578. — Aunarius, Antissiodorensis episc. (590), LXXII, 761. — Aurelianus (S.), Arelatensis archiepisc. (545), LXXVIII, 385. — Auxilius Francus presbyt., ann. incert. (ix), CXXIX, 1054. — Aymardus (S.), Cluniacensis abbas (984), CXXXVII, 703.

Bacharius monach. (120), XX, 1037. — Baldricus, Dolensis archiepisc. (1130), CLXVI, 1211. — Balduinus Cantuariensis archiepisc. (1188), CCIV, 612. — Bandinus Magister theologus, ann. incert. (xi), CXCI, 1089. — Basilus (S.), Cæsariæ Cappadociæ episc. (374), CIII, 483. — Beda Vener., presbyter, (730), XC, 607. — Benedictus, S. Andreae abbas (901), CXXXIX, 50. — Benedictus (S.), Anianensis abbas (821), CIII, 593. — Benedictus (S.), diaconus (845), XCVII, 697. — Benedictus (S.), monach. fundator (543), LXVI, 215. — Benedictus I, papa (877), LXXII, 683. — Benedictus III, papa (818), CXVII, 639. — Benedictus VIII, papa (1021), CXXXIX, 1579. — Bernardus (S.), Clarevallensis abbas

(1153), CLXXXII, 67. — Bertarius (S.), Cassinensis abbas (881), CXXVI, 987. — Bonifacius (S.), Moguntinus episc. (747), LXXXIX, 687. — Bonifacius I (S.), papa (419), XX, 749. — Bonifacius II, papa (531), LXV, 16. — Bonifacius IV (S.), papa (607), LXXX, 104. — Bonizo, Piacentinus episc. (1089), CL, 857. — Burchardus Wormatiensis episc. (1026), CXL, 537.

Caius (S.), papa (283), V, 181. — Calixtus II, papa (1123), CLXIII, 1561. — Canutus, Saxonum Anglorumque rex (1036), CLI, 1171. — Carlomanus, Francorum rex (712-778), XCVI, 1501. — Carolus (B.) Magnus, Francorum rex et imperat. (773-814), XCVII, 121. — Casiodorus Senator, Vivariensis abbas (560), LXXIX, 1249. — Cæsarius (S.), Arelatensis episc. (550), LXVII, 1099. — Chrodegangus (S.), Metensis episc. (766), LXXXIX, 1057. — Clemens III, papa (1191), CCIV, 1272. — Clotarius II, Francorum rex (628), LXXX, 451. — Coelestinus I (S.), papa (422-42), L, 417. — Coelestinus III, papa (1198), CXL, 867. — Columbanus (S.), abbas (615), LXXI, 203. — Conradus II, imperat. Augustus an. inc. (xi), CLI, 1059. — Constantinus Magnus, imperator Augustus (312-337), VIII, 93. — Cornelius (S.), papa (280-252), III, 841. — Crisostomus, Africanus episc. (370), LXXXVIII, 829. — Cumianus (S.) Longus, Hibernensis episc. (661), LXXXVII, 977. — Cyprianus (S.), Carthaginiensis episc. (212-258), III-IV, 819.

Deusdedit S. Romanæ Eccles. cardin. (1099), CL, 1569. — Dionysius (S.) Alexandrinus episc. (258), V, 95. — Dionysius (S.) Exiguus, monach. (530), LXVII, 19. — Dionysius (S.), papa (259), V, 133. — Dodwellus (Append. ad S. Cyprianum), . . . *ibid.*, 47. — Donatus (S.), Veronensis episc. (631), LXXXVII, 473. — Drogo cantinialis, Ostiensis episc. (1131), CLXVI, 1557. — Donatus, Cantuariensis archiepisc. (988), CXXXVII, 475.

Edgardus, Anglorum rex (974), CXXVIII, 483. — Eduardus (S.), Anglorum rex et confessor (1060), CLI, 1191. — Edwardus Senior, Anglorum rex (900), CXXXVIII, 459. — Egbertus (S.), Eboracensis archiepisc. (729), LXXXIX, 579. — Eligius (S.), Noviomensis episc. (659), LXXXVII, 603. — Ernulfus, Roffensis episc. (1121), CLXIII, 1437. — Ethelwulfus, an. incert. (sæc. viii), XCVI, 1281. — Eutherius, Lugdunensis episc. (449), L, 855. — Eugenius II (S.), papa (827), CV, 643. — Eugenius III, Toletanus episc. (658), LXXXVII, 560. — Eusebius (S.), papa (310), VI, 527. — Eutropius (S.), abbas et episc. (600), LXXX, 15. — Eutychianus (S.), papa (275), V, 172. — Evagrius monach. ann. incert. (sæc. v), XX, 1183.

Fastidius Britannorum episc. (450), L, 383. — Faustus (S.) Regiensis episc. (485), LVIII, 869. — Felix I (S.), papa (269), V, 145. — Felix II (S.), papa (355), XLII, 11. — Felix III (S.), papa (492), LVIII, 924. — Felix IV, papa (530), LXV, 11. — Florus Lugdunensis diaconus (840), CXIX, 419. — Fridricus, Coloniensis archiepisc. (1131), CLVI, 1249. — Fructuosus (S.), Bracarensis episc. (670), LXXXVII, 1097. — Fulgentius (S.) Ferrandus, Carthag. diaconus (547), LXVIII, 928. — Fulgentius (S.), Ruspenis episc. (535), LXV, 503.

Gerardus, Cameracensis episc. (1048), CXLI, 1281. — Gerhobus, Rescherpergensis præpositus (1159), CXCI, 1489.

1355. — Germanus (S.), Parisiensis episc. (576), LXXII, 99. — Goffridus, Vindociensis abbas (1107), CLVII, 281. — Gratianus, monachus (1152), CLXXXVII, 29. — Gregorius Magnus (S.), papa (590-604), LXXVII, 13. — Gregorius II (S.), papa (731), LXXXIX, 531. — Gregorius III (S.), papa (741), *ibid.*, 575. — Gregorius IV, papa (844), CVI, 853. — Gregorius VII (S.), papa (1085), CXLVIII, 285. — Gregorius VIII, papa (1187), CCII, 1537. — Grimaldus, Sangallensis abbas (872), CXXI, 793. — Grimlaicus, presbyter (898), CIII, 573. — Guichardus, Lugdunensis archiepisc. (1180), CXCIX, 1091. — Guido, Cariloci abbas (1110), CLXXV, 1131. — Guido, Farfensis abbas (1090), CL, 1191. — Guillelmus de Campellis, Catalaun. monac. (1121), CLXIII, 1039. — Guillelmus, S. Theoderici prope Remos monac. (1152), CLXXX, 205. — Guntherus, Cisterciensis monac. (1212), CCXII, 207. — Guthurnus, Danorum rex (905), CXXXVIII, 459. — Halilgarus, Cameracensis episc. (851), CV, 631. — Haymo, Halberstadiensis episc. (850), CXVII, 11. — Hæil d'Ha, totius Vallis princeps (940), CXXXVIII, 471. — Helinandus, Frigidus-Montis monac. (1212), CCXII, 745. — Hespericus, S. Galli monac. (980), CXXXVII, 17. — Henricus II (S.), imper. augustus (1024), CXL, 225. — Henricus III, imper. augustus (1054), CLI, 1081. — Henricus IV, imper. (1106), *ibid.*, 1125. — Heraldus, Turonensis archiepisc. (871), CXXI, 765. — Hervæus, Remensis archiepisc. (922), CXXXII, 678. — Hieronymus (S.), Eusebius presbyter (420), XXX, 148. — Hilarius Quintus Julius (597), XLII, 1105. — Hilarius (S.), papa (462), LVIII, 17. — Hildegardis (S.), abbatisa (1178), CXCIV, 1035. — Hincmarus, Laudunensis episc. (878), CXXIV, 995. — Hincmarus, Remensis archiepisc. (882), CXXV, 773. — Honorius II, papa (1130), CLXVI, 1217. — Hormisdas, papa (523), LXII, 571. — Hugo (S.), Cluniacensis abbas (1109), CLIX, 927. — Hugo, Cluniacensis abbas (1203), CCIX, 881. — Hugo de Sancta Maria, Floriac. monach. (119), CLXIII, 941. — Hugo de Sancto Victore (1142), CLXXVI, 881. — Humbertus, S. Romanæ Ecclesiæ cardinalis (1041), CXLIII, 1005. — Hadas (S.), incerti Orientalis monast. abbas (536), CIII, 427. — Innocentius I (S.), papa (402-416), XX, 463. — Innocentius II, papa (1145), CLXXIX, 52. — Innocentius III, papa (1216), CCIV, 1194. — Isaacus, Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1075. — Isidorus (S.), Hispalensis episc. (636), LXXXIV, 25, 103, 533. — Isidorus Mercator, an. incert. (ix), CXXV, 2. — Ivo, Carnotensis episc. (1116), CLXI, 59. — Jesse, Ambianensis episc. (854), CV, 781. — Joannes, Abrincensis episc. et Rothomag. archiepisc. (1079), CXLIX, 27. — Joannes Beletus, Parisiensis theologus (1190), CCII, 9. — Joannes Cassianus, Massiliensis abbas (356), XLIX, 53. — Joannes Cirita Tharacaanus abbas (1154), CLXXXVIII, 1669. — Joannes Constantiensis (1157), CLXIII, 1479. — Joannes, diaconus (496), LIX, 599. — Joannes, Michaelensis (1124), CLXVI, 835. — Joannes III (S.), papa (572), LXXII, 13. — Joannes IV, papa (642), LXXX, 601. — Joannes VIII, papa (882), CXXVI, 631. — Joannes IX, papa (903), CXXXI, 28. — Joannes XIII, papa (971), CXXXV, 949. — Jonas, Aurelianensis abbas (842), CVI, 121. — Julius I (S.), papa (352), VIII, 968. — Junilius (S.), Africanus episc. (550), LXVIII, 15. — Laidradus, Lugdunensis episc. (816), XCIX, 655. — B. Lanfrancus, Cantuariensis archiepisc. (1089), CL, 443. — Leander (S.), Hispalensis episc. (590), LXXII, 871. — Leodegarius (S.), Augustodunensis episc. (678), XCVI, 577. — Leo Magnus (S.), papa (440-461), LIV-LVI, 172. — Leo IV, papa (853), CXVII, 636. — Liberius (S.), papa (353-366), VIII, 1359. — Liethbertus, Cameracensis episc. (1074), CXLVI, 1481. — Lotharius, Francorum rex et imper. (826), CXCIV, 571. — Lucifer (S.), Calaritanus episc. (371), XLIII, 767. — Lucius I (S.), papa (253), III, 975. — Lucius III, papa (1185), CCI, 1071. — Ludovicus I, cognomine Pius, Francorum rex et imper. (826), XCVII, 371. — Lupus de Olmetto, Append. ad Hieronym., XXX, 519. — Maccabæus, Scotorum rex (1030), CLI, 1089. — Macharius (S.), Alexandrianus episc. (594), CIII, 445. — Magnus, Senonensis episc. (818), CII, 981. — Martinus (S.) Dumensis, Bracarensis episc. (572), LXXII, 18. — Maxentius, Aquileiensis patriarcha (840), CVI, 53. — Maximus (S.), Taurinensis episc. (462), LVII, 287. — Nicetius (S.), Trevirensis episc. (561), LXVIII, 365. — Nicolaus I, papa (867), CXLX, 769. — Novatianus, presbyter Romanus (253), III, 953. — Odilo (S.), Cluniacensis abbas (1040), CXLII, 1087. —

Odo (S.), Cantuariensis archiepisc. (912), CXXXIII, 947. — Odo de Soliaco, Parisiensis episc. (1208), CCXII, 57. — Odo, Tullensis episc. (1198), CCV, 914. — Orsicius (S.), Taberniensis abbas, an. incert. (iv) CIII, 451. — Othlonus, Sancti Emmerammi monac. (1073), CXLVI, 261. — Pachomius (S.), cornobita (510), a S. Hierchym. trad. (420), XXIII, 62. — Pacianus (S.), Barilonensis episc. (397), XLII, 1089. — Paphnutius (S.), Orientalis monac. (590), CIII, 455. — Paschasius II, papa (1112), CLXIII, 469. — Paulus I (S.), papa (758), LXXXIX, 1125. — Pelagius I, papa (555-560), LXIX, 593. — Pelagius II, papa (590), LXXII, 706. — Petrus Blacensis, archidiaconus (1200), CCVII, 1077. — Petrus Cellensis, Carnotensis episcopus (1187), CCII, 1098. — Petrus Chrysologus (S.), Ravenatis archiepisc. (450), LII, 208. — Petrus (Venerab.), Cluniacensis abbas (1157), CLXXXIX, 1023. — Petrus Damianus (S.), cardinalis et abbas (1072), CXLV, 20. — Petrus, diaconus Cassinensis (1138), CLXXIII, 1135. — Petrus de Honestis, Ravennas clericus (1119), CLXIII, 703. — Philippus Harvengius Bonæ Spel abbas (1185), CCIII, 685. — Pippinus, Francorum rex (742-778), XCVI, 1501. — Pirminius (S.), abbas (758), LXXXIX, 1029. — Placidus, ignotæ sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — Pontius, Sancti Rufi abbas (1124), *ibid.*, 1477. — Rabanus Maurus, Fuldensis abbas (855), CVII, 295. — Rainaldus, Cisterciensis abbas (1151), CLXXXI, 1725. — Rainerius, Pomposianus diacon. et monac. (in Inn. III), CXXVI, 1173. — RATHERIUS, Veronensis episc. (974), CXXXVI, 145. — Reges Francorum varii et imper. (ix-x), CXXXVIII, 525. — Regino, Pruniensis abbas (915), CXXXII, 175. — Remigius, Antissiodorensis monac. (908), CXXXI, 845. — Remigius (S.), Curienensis episc. (820), CII, 1095. — Remigius (S.), Remensis episc. (533), LXV, 968. — Richardus, Floriacensis abbas (979), CXXXVI, 1505. — Robertus de Arbrissello monac. (1117), CLXII, 1079. — Robertus de Torrioneio, S. Michaelis in Periculo Maris (1186), CCII, 1309. — Rodolphus Bituricensis episc. (806), CXIX, 705. — Rodolphus imperator, Cæsar Augustus (in Carolinis) (1275), XCVIII, 701. — Rogerius, Becensis monac. (1090), CL, 1131. — Rorico, Laudunensis episc. (961), CXXXIII, 952. — Rupertus Tulliensis abbas (1133), CLXX, 477. — Sedulius Scotus (821), CIII, 291. — Serapio (S.), Orientalis mon. abbas (590), *ibid.*, 435. — Servatus Lupus (B), Ferrariensis abbas (862), CXIX, 611. — Sigelertus Gemblacensis monac. (1112), CLX, 815. — Sigebardus, S. Maximi Trevirensis monac. (963), CXXXIII, 165. — Silverius (S.), papa (537), LXVI, 86. — Simperius (S.), Murbacensis abbas (819), XCIX, 737. — Siricius (S.), papa (598), XLII, 1131. — Sixtus II (S.), papa (258), V, 85. — Smaragdus, Sancti Michaelis abbas (820), CII, 593. — Sonnatius (S.), Remensis episc. (626), LXXX, 445. — Stephanus (S.), Cisterciensis abbas (1153), CLXVI, 1585. — Stephanus, Hungarorum rex (1038), CII, 1245. — Stephanus de Mureto (S.), Grandimontensis ordinis institutor et fundator, et confessor (1121-1192), CCIV, 1155. — Stephanus I (S.), papa (257), III, 997. — Stephanus II (S.), papa (752), LXXXIX, 995. — Stephanus (S.), S. Rom. Ecclesiæ cardinalis (1068), CXLII, 1409. — Sturmus (S.), Fuldensis abbas (776), LXXXIX, 1261. — Sylvester I (S.), papa (530), VIII, 825. — Sylvester II, papa (103), CXXXIX, 169. — Symmachus (S.), papa (492-514), LXII, 49. — Symphosius Amalaris (S.), Metensis chorepisc. (836), CV, 815. — Taio, Cæsarugustanus episc. (616), LXXX, 751. — Tertullianus Quintus Flor., presbyter Africanus (160-250), I, 1197. — Theodorus Cantuariensis archiepisc. an. inc. (vi), XCIX, 901. — Theodosius, imperator augustus (370), XLII, 821. — Theodulfus Aurelianensis episc. (821), CV, 191. — Udalricus (S.), Augustanus episc. (975), CXXXV, 1069. — Udalricus, Cluniacensis monac. (1086), CXLIX, 635. — Urbanus II, papa (1089), CLI, 283. — Urbanus III, papa (1187), CCII, 1351. — Valerianus (S.), Cemelensis episc. (450), LII, 691. — Valerius (S.), abbas (559), LXXXVII, 446. — Varii auctores variorum annorum (v-vi), LXXXIII-LXXXIV, 851. — Veranus (S.), Cabellitanus episc. (586), LXXII, 701. — Victor III, papa (1087), CXLIX, 965. — Vigilus (S.), diaconus et monac. (450), L, 575. — Vigilus, papa (545-556), LXIX, 15. — Vitalianus (S.), papa (669), LXXXVII, 1005. — Walterius, Aurelianensis episc. (877), CXIX, 736. — Willhelmus, Hirsaugiensis abbas (1091), CL, 925. — Zacharias (S.), papa (751), LXXXIX, 917. — Zozimus (S.), papa (418), XV, 612.

CXXII.

INDEX DE CENSURIS ECCLESIASTICIS,
IN QUO LOGICE EX PATRIBUS DISSERITUR DE EXCOMMUNICATIONE ET EXCOMMUNICATIS,
DE IRREGULARITATE, SUSPENSIONE, DEPOSITIONE ET INTERDICTO.

MONITUM.

In hoc indice, exponuntur varia censurarum genera, et primo loco, maxima poena *Excommunicatio*. In ea exponenda sic proceditur. — I. Quid sit excommunicatio. — II. Quæ utilitas. — III. Quæntus hujus poenæ metus. — IV. Genus multiplex. — V. Excommunicatio injusta. — VI. A quo ferenda. — VII. Excommunicatio monastica. — VIII. Quibus de causis ferenda. — IX. Cum excommunicatis non communicandum. — X. Quomodo et quando ferenda. — XI. Excommunicationis formulæ et ritus. — XII. Excommunicatio, reservata summo Pontifici. — XIII. Quænam tantæ poenæ efficacia. — XIV. De his qui excommunicati moriuntur. XV. — De absolutione et satisfactione excommunicationis. — Deinde excommunicationis exempla memorantur, historica adversus :

A. Patriarchas, primates, episcopos, etc. — B. Presbyteros clericos. — C. Imperatores, reges. — D. Nates, comites, etc. — E. Populos civitatesque. — F. Viros feminasque illustres.

Decursu vero operis exponuntur : *Irregularitas*, *Suspensio*, *Depositio*, *Interdictum*, poena qua loca sacra feriuntur, et in usu vulgari improprie usurpatur pro poena *suspensionis* qua plectuntur viri ecclesiastici. Loca interdicuntur, personæ vero suspenduntur vel deponuntur.

I. *Quid excommunicatio.* — Excommunicare clericum et laicum degradare, S. August., XL, 271. — Excommunicando quid debet intueri, id., XLIV, 62, 94. — Nulla poena major in Ecclesia, id., XLV, 944. — Est separatio a cultu fidelium, S. Max. Taur., LVII, 146. — Qui a communione prohibitus Ecclesiæ eucharistiam percipiebat, ab Ecclesiæ corpore separabatur, S. Greg. Mag., LXXXVII, 823. — De excommunicatione, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 58. — Quid debeat esse excommunicatio, Anonym., LXXXVIII, 1067. — De excommunicatione, S. Ausem. Luc., CXLIX, 550. — Tradere Satanæ excommunicare est, Coll. can., CIIII, 146. — De sententia excommunicationis, Panormia, CLXI, 1227. — De excommunicatione, Pasch. II, CLXIII, 758. — De sententia excommunicationis, Innoc. III, CCXVI, 1243.

II. *Excommunicationis quæ utilitas.* — Minor severitas est aliquando utilis, S. August., XL, 199. — Est remedium contra quædam gravia peccata, *ibid.*, 228. — Quomodo salubris excommunicatio, id., XLIII, 92. — Utilis esse potest, id., XLV, 944. — Excommunicationis levioris episcopus ferat sententiam, S. Leo, LVI, 51.

III. *Quæntus excommunicationis metus habendus.* — Non parvipendenda est excommunicatio sacerdotum, Carolus Magnus, XCVII, 776. — Quicumque synodalem excommunicationem transgressi fuerint, in alia synodo speim recuperationis non habent, *ibid.*, 804. — Contemptores correctionis episcopalis excommunicantur, Isaac. Ling., CXXIV, 1104. — Parvipendentes excommunicationem excommunicantur, *ibid.*, 1105. — De contemptu excommunicationis pontificis, Hincmar., CXVI, 607.

IV. *Excommunicationis genus multiplex.* — Excommunicatio pro gravioribus culpis de qua loquitur S. Benedictus sitne excommunicatio ecclesiastica, Regula S. Benedicti, LXVI, 510. — Excommunicatio major et minor, S. Greg. Tur., LXXI, 545. — Inter excommunicationem et anathema quoddam discrimen, S. Greg. Mag., LXXVII, 591. — Excommunicatio corporis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1105. — De excommunicatione et anathemate, conc. Foroj., XCIX, 553.

V. *Excommunicatio injusta.* — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hieron., XXXII, 726. — Domus universa pro unius peccato non debet anathematizari, S. Aug., XXXIII, 1066. — Non obest homini quod ex tabula Ecclesiæ non vult eum recitari humana scientia, *ibid.* — Si fidelis injuste anathematizatur ei potius oberit qui faciet quam ei qui hanc patietur injustitiam, *ibid.*, 1068. — Excommunicatio Innocentes homines non lædit sed probat, id., XLIII, 123. — Excommunicatio injusta non ligat, S. Greg. Mag., LXVII, 624. — Non temere excommunicet episcopus, S. Egbert., LXXXVIII, 586. — De excommunicatione justa vel injusta et quibus de causis et quo ordine facienda, Crisostomus, LXXXVIII, 956; Ivo Carnot., CLXI, 836. — Excommunicatio injusta, irrita et in auctorem recidit, S. Agobard., CIV, 500. — De irregulari excommunicatione in diversorum episcoporum parochianos, Hincmar., CXXVI, 282. — De injuste excommunicatis, *ibid.*, 397. — De his qui injuste excommunicant, *ibid.*, 407. — Hincmar Laud. sine ratione aliorum parochianos episcoporum excommunicavit, *ibid.*, 572. — Hincmar. Laud. illicite paro-

chianos suos excommunicavit, *ibid.* — Excommunicatio injusta notatum non lædit sed excommunicantem, Gratian., CLXXXVII, 1295. — Sententiæ sine rationabili causa latæ non valent, Innocent. III, CCXV, 1151.

VI. *A quo ferenda excommunicatio.* — Monachus excommunicat Theodosium Juniorem, S. Ben. Reg., LXVI, 516. — Quibus competat excommunicatio, S. Greg. Mag., LXXVII, 353. — De his qui a proprio excommunicantur, Car. Mag., XCVII, 509. — Excommunicatio a sede apostolica approbata, Hincmar., CXXVI, 612. — Joannes VIII Ticinensi episcopo excommunicandi potestatem tribuit, Joannes VIII, *ibid.*, 885. — De potestate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, S. Greg. VII, CXLVIII, 594. — Papa confirmat excommunicationem archiepiscopi, *ibid.*, 621. — Paschalis II confirmat excommunicationem Uberti presbyt., Paschalis II, CLXIII, 753. — Hæreticus excommunicare non potest, Gratian., CLXXXVII, 1263. — Excommunicationem ab episc. Waltero latam approbat Innocentius, Innoc. III, CCXV, 1077.

VII. *Excommunicatio monastica.* — Excommunicatio apud monachos usitata, Cassian., L, 16; S. Fructuosus, LXXXVII, 1105. — Quibus de causis incurrenda, in Reg. S. Ben., LXVI, 501; *ibid.*, 503. — Excommunicari est tradi Satanæ, *ibid.*, 510. — De excommunicatione monastica, *ibid.*, 501; Auctor. incert., LXXXVIII, 976; Anonym., *ibid.*, 1067; S. Leodegar., XCVI, 578. — De excommunicatione monastica, Smaragd., CII, 847; Codex Reg., CIII, 549. — Excommunicatio a mensa, S. August., XLIII, 94. — Excommunicatio pro levioribus culpis qualis sit, S. Ben. Reg., LXVI, 506. — Excommunicationem incurrerant qui cum excommunicatis communicabant, Cassian., L, 16; Smaragd., CII, 1108. — Quinque modis cum excommunicatis communicare quis potest, Reg. S. Ben., LXVI, 516. — Oratio fletat pro eo, *ibid.*, 520. — Quibus de causis incurrenda, *ibid.*, 501. — Pro detractioe, *ibid.*, 523. — Pro verbo turpi, *ibid.*, 512. — Abbas introduceas feminas in monasterium, *ibid.*, 537. — Pro somno post nocturnos, *ibid.*, 413. — Pro vitio proprietatis, *ibid.*, 536, 561. — Monachæ fugitivæ e monasterio suo, Lit. Gall., LXVI, 521. — Monachi fugitivi, Car. Mag. Cass., XCVII, 841; conc. Roth., CCV, 918. — Pro violato silentio, S. Ben. Reg., LXVI, 564. — Excommunicantur duo monachi seipso castrantes, Lit. Gall., LXXIII, 968. — Qui uxores duxerint excommunicantur cum familiis eorum, conc. Roth., CCV, 918. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratrum consortio et colloquio separati, S. Ben. Reg., LXVI, 512. — Incarcerati erant, *ibid.* — Pape et aqua refecti, *ibid.*, 514. — Vasa quibus utebantur aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Moniales excommunicatæ cursum in alia ecclesia cantabant, *ibid.*, 691. — Excommunicati pro levioribus culpis nec missam celebrabant nec ad eam offerebant, *ibid.*, 507. — De monasticæ excommunicationis modis, S. Donat., LXXXVII, 294, 295. — Quomodo tractandi monachi excommunicati et de sollicitudine abbatis circa illos, auct. incert., LXXXVIII, 976, 978; Smaragd., CII, 852; cod. Reg., CIII, 1015. — Excommunicatus cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, S. Ben. Reg., LXVI, 685. — Excommunicati pro levi culpa quomodo satisfaciebant, *ibid.*, 689. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Ne presbyteri monachos ab excommunicatione solvant,

S. Greg. Magn., LXXVII, 973. — De satisfactione danda ab excommunicatis, Cod. Reg., CII, 1009.

VIII. *Quibus de causis excommunicatio ferenda.* — Excommunicatio casus, Conc. Foroj., XCIX, 500. — 1. Non ferenda pro vindicandis propriis injuriis, S. Greg. Magn., LXXVII, 591. — 2. Contra hæreticos, et contra hæreticorum nomina damnare resuantes, Gelas., LIX, 57. Hæretici in synodo Romana excommunicati, S. Bon. Mog., LXXXIX, 851. Hæretici veram doctrinam negantes, Nic. I, CXIX, 795. Hæretici excommunicandi etiam post mortem, Gratian., CLXXXVII, 1290. Errantes et in errore militantes, *ibid.*, 1502. Excommunicatio in hæreticos lata observanda, Innocent. III, CCXV, 319. — 3. Librorum prohibitorum utentes, S. Aug., LV, 260. — 4. Clerici intrusi, S. Greg. VII, CXLVIII, 497, S. Adr., XCIX, 1010; Zach., XCVIII, 88. — 5. Clerici Simoniaci, S. Egbert., LXXXIX, 383; Isid. Merc., CXXXVII, 356; Gratian., CLXV, 226; S. Greg. VII, CXLVIII, 559. — 6. Monachi fugitivi, Conc. Roth., CCV, 918. — 7. Clerici apostatæ, S. Zach., XCVIII, 85; Adrian., XCIX, 1050; Rab. Maur., CXII, 1427. — 8. Clerici ebriosi, Cap. Car., Magn., XCVII, 825; *ibid.*, 855; Isaac. Ling., CXXIV, 1108. — 9. Incontinentes excommunicantur, S. Aug., LV, 1094. Abbas introducens feminas in monasterium, S. Ben. Reg., LXVI, 561. — 10. Clerici ad judicem sæcularem appellantes, Carolus Magn., XCVII, 898. Qui per laicos ecclesias obtinent, Pascal II, CLXIII, 458. Bona ecclesiastica laicis tradentes, Conc. Rothom., CCVII, 1181. Ecclesiastica persona, personas ecclesiasticas, Can. Select., XCIX, 1036. Ad judicem sæcularem trahens, Conc. Roth., CCVII, 1181. Clerici ad militiam sæcularem redeuntes, Amalar., CV, 880. — 11. Diaconus in ecclesiam suam redire nolens, Greg. Tur., LXXI, 545. Episcopi vel clerici munera sua negligentes, Crisconius, LXXXVIII, 935; Angelom., XCVI, 1040. Ad concilium jussi, venire nolentes, Roth., CXIX, 709. Arch. Med. ad synodum venire contemnentes excommunicatione committitur, Joann. VIII, CXXVI, 817. — 12. Episcopi vel clerici depositi ministerium suum tamen implentes, S. Zach., XCVIII, 85. Clerici ab episcopo desiliantes, S. Zach., *ibid.*, 15. — Excommunicatione gravia sunt plectenda peccata, Eupreg., LXII, 865. Pro quibuslibet culpis quisque degradetur et excommunicetur, Theod. Cant., XCIX, 975. Adversus varios criminosos lata, Conc. Roth., CX, 481. — 14. Idololatras excommunicantur, Adr., XCIX, 1050. — 15. Clericus jurans per creaturas, Carolus Magnus, XCVII, 898. — 16. Sortitarii, malefici, incantatores vanis auxiliis dediti, Angel., XCVI, 1041; Adr., XCIX, 1051; Rhab. Maur., CXII, 1417; Leo IV, CXV, 668; Conc. Roth., CCVII, 1182. — 17. Bigami, Angel., XCVI, 1040; Gratian., CLXXXVII, 1504. — 18. Adulteri, Hincmar., CXXVI, 101. Dimittentibus suas uxores sine sententia judicis, Rhab. Maur., CXII, 1407; Jun. III, CCAIV, 729. — 19. Incestuosi, Haliagar., CV, 684; Rhab. Maur., CXII, 1405; Leo IV, CXV, 668; Nic. I, CXIX, 819; Hincm. Laud., CXXIV, 1099. — 20. Sacris virginibus se sociantes, Rhab. Maur., CXII, 1408; Lupus Ferr., CXIX, 615; Gratian., CLXXXVII, 1578. Si monachi uxores duxerint excommunicantur cum familiis suis, Conc. Roth., CCV, 918. Adversus raptores moniallis, Joann. VIII, CXXVI, 815. — 21. Detractores, calumniatores, accusatores fratrum, Greg. Turon., LXXI, 567; Carolus Magn., XCVII, 894. — 22. Exspoliatores, S. Egbert., LXXXIX, 389. Depredatores non legem sequentes, Cap. Caroli Magni, XCVII, 894; Can. Carth., XCVI, 1065; Hincmar., CXXVI, 101. — 23. Falsarii, falsi testes, perjuri, homicidæ, incendarii, Adr. I, XCIX, 1062; S. Eugen. II, CV, 648; Rhab. Maur., CXII, 1409, 1411; Rothad., CXIX, 722; Panormia, CLXI, 1227; Gratian., CLXXXVII, 1504; Innocent. III, CCXIV, 491, 546; Can. Select., CXCIX, 1074. — 24. In cæteris, monachos, episc. manus violentas mittentes, Eug. II, CV, 346; Nic. I, CXIX, 1114, 1154; Greg. VII, CXLVIII, 559; Gratian., CLXXXVII, 1068; Petr. Bles., CCVII, 221; Jun. III, CCXV, 563, 575, 614, 919; CCXVII, 97. — 25. Non decimantes; res vel bona Ecclesie spoliantes, Greg. Tur., LXXI, 552; S. Theod., LXXXVII, 102; Marcu f., *ibid.*, 949; Carolus Magn., XCVII, 855; Lib. Pontif., CV, 768; Rhab. Maur., CXII, 1414; Nic. I, CXIX, 1114; Joannes VIII, CXXVI, 899, 902; S. Greg. VII, CXLVIII, 471, 528, 537; Pasch. II, CLXIII, 628; Coelest. III, CCVI, 1184; Innoc. III, CCXIV, 729; CCXV, 1098. — 26. Violatores canonum, contemptores excommunicationis, Carolus Magn., XCVII, 897; Isaac. Ling., CXXIV, 1103, 1105; Leo IV, CXV, 674. — 27. Vitis de causis excommunicatis, canones de excommunicationis casibus, XI IX, 1011. Episcopus judicibus electis obedire renuens, Can. Carth., XCVI, 1054. Qui utuntur sanguine

pecudum suffocatorum, Adr. XCVIII, 583. Qui odio ad pacem non revertunt, Haliagar., CV, 686. Electioni Romani pontificis contradicentes, Nic. I, CXIX, 795. Contra moventes arma in reges Angliæ et Franciæ, Innocent. III, CCXV, 181. Non exsequentes treugam, *ibid.*. Contra tractat. episcopum non satisfaciendum credituribus ecclesiæ, *ibid.*, 242.

IX. *Cum excommunicatis non communicandum.* — Cum excommunicatis non communicandum, S. Leo Magn., LIV, 571. — Excommunicati a suis episcopis ab aliis non recipiantur, *ibid.*, LVI, 50. — Cum excommunicatis non communicandum quoad in synodo provinciali causa cognoscatur, *ibid.*, 51. — Ab aliis episcopis recipi non debent, *ibid.*, 72, 627. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, LIV, 571; LVI, 425, 645, 650. — Pena excommunicationis communicantibus, *ibid.*, 660. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratrum consortio et colloquio separati, Reg. S. Ben., LXVI, 512. — Communicantes cum excommunicatis excommunicati, *ibid.*, 515. — Communicare cum excommunicatis quando licet, *ibid.*, 516. — Communicare cum excommunicatis quinque modis aliquis potest, *ibid.*, 516. — Vasa quibus utuntur excommunicati aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Cum excommunicatis non communicandum, S. Greg. Magn. LXXVII, 819. — Cum excommunicatis non est orandum, Crisconius, LXXXVIII, 811. — Non licet communicare, *ibid.*, 855. — Qui semel in domo cum excommunicatis oraverit excommunicetur, Angelr. XCVI, 1035. — Episcopi et clerici cum hæreticis communicantes excommunicantur, Coll. Camer., *ibid.*, 1056. — Episcopus vel clericus excommunicatis communicans excommunicatur, conc. Carth., *ibid.*, 1048. — Non accipienda est elemosyna excommunicati, Abedoc., *ibid.*, 1297. — Missam pro eis celebrare non licet, *ibid.*, — Cum eis nullo modo communicandum, Cap. Caroli Magni, LXXVII, 707. — Fideles eos recipere non debent, *ibid.*, 772. — Quod nullus ad eos accedat, *ibid.*, 857. — Cum rebaptizatis non communicandum, *ibid.*. — Usque ad reconciliationem vitandi, *ibid.*. — De excommunicatis ante audientiam communicantes, *ibid.*. — Cum illis non communicandum, Smaragd., CII, 1108. — De his qui sine jussione abbatis se jungunt excommunicatis, Cod. Reg., CIII, 1105. — Qui communicat excommunicato excommunicatur, S. Eug. II, CV, 615. — Cum excommunicatis laicis vel clericis communicare non licet, Amalar., *ibid.*, 880; Walter., CXIX, 736; Isaac. Ling., CXXIV, 1102. — Joannes VIII arguit Egilbertum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicavit, Joannes VIII, CXXVI, 890. — Cum excommunicato semel communicans communione privetur, Can. Apost., CXXX, 15. — Clericum vel laicum excommunicatum ad aliam properans civitatem propter commendatitias litteras, qui susceperint excommunicantur, Can. Apost., *ibid.*, 15. — Cum rege Henrico excommunicato communicantes excommunicati, S. Gregor. VII, CXI, VIII, 458. — Cum excommunicatis a papa nec communicare. nec in eadem domo manere licet, S. Greg. VII, CXLVIII, 458. — Qui consilia dederint excommunicato excommunicantur, *ibid.*, 472, 626. — Monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Tervannensi excommunicato auxilium ferat, *ibid.*, 641. — De vitanda excommunicatorum excommunicatione, Bernald., *ibid.*, 1181. — De lege excommunicationis liber, *ibid.*, 1231. — De baptismo excommunicatorum, *ibid.*, 1255. — De vitandis excommunicatis liber, *ibid.*, 1251. — Innocent. III mandat ut moneant duces Sueviæ ut nullum tributum auxilium episcopo Wormaciensi excommunicato, Innocent. III, CCXV, 650. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, 1530. — De non recipiendis excommunicatis, *ibid.*, CXXVI, 564. — De non favendis excommunicatis, *ibid.*, 596.

X. *Quomodo et quando ferenda.* — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hier., XXXII, 726; S. Leo Magn., LIV, 640. — Animas Innocentes non ferendas pro scelere alieno, S. August., XXXIII, 1067. — Excommunicatio non lata fuit ubi periculum erat schismatis, *ibid.*, 298. — Separatio falsorum fratrum ante tempus separationis sine perturbatione non potest fieri, *ibid.*, XXXV, 1799. — Maxime dum Ecclesiæ perturbatio et disruptio timetur, *ibid.*, XXXVIII, 51. — Excommunicatione quandoque prudenter abstinendum ne flagello peior fiat qui cæditur, *ibid.*, 51. — Non nisi legitima potestate et cum judicio facienda, *ibid.*, 900, 1546. — Ubi adhibenda est excommunicatio, *ibid.*, XLIII, 92, 93, 95. — Excommunicans quid debet intueri, *ibid.*, XLIV, 62, 96. — Patres maluerunt Pelagianos in Ecclesiæ corpore sanari, quam ex ejus corpore resecari si necessitas permetteret, S. August., XLVI, 688, 764, 775. — Post

secundam et tertiam mentionem ferenda, S. Greg. Mag., LXXVII, 598. — In sententiis excommunicationis non est irroganda vindicta, *ibid.*, 624. — Ante causam discussionem non excommunicandi, Joannes VIII, CXVI, 87. — Post mortem excommunicari non potest, Gratian., CLXXVII, 1288. — Non facile excommunicandum est, Innocent. III, CCXIV, 790.

XI. *Excommunicationis formulæ et ritus.* — Formulæ excommunicationis, S. Ben. Reg., LXVI, 503; Marculfus, LXXXVII, 914. — De modo excommunicationis, Isaac Ling., CXXIV, 1103; Codex Reg., CIII, 983. — De ordine excommunicationis, Abadoc, XCVI, 1297. — Qui et qualiter excommunicari debent, Hincmar., CXXVI, 397.

XII. *Romani pontifices sibi excommunicationes quasdam reservantes.* — Adrianus pontifex prohibet episcopis ne Carolmannum excommunicent, Adr. Epist., CXVII, 1308. — Celestinus III dat privilegium pro Henrico Leone et filiis ejus, ne quacunque persona, nisi a summo Pontifice vel ejus legato, excommunicari possit, Celest. III, CCVI, 1016. — Rex et regnum Armeniæ excommunicari non potest nisi de speciali mandato papæ Innocent. III, CCXIV, 1007. — Capitulo et abbati S. Joannis Senonensis indulgetur, ne quis sententiam excommunicationis vel interdicti ferre possit in illud monasterium, *ibid.*, 1064. — Decano et capitulo capellæ Ducis in Divione indulgetur ne a quocunque nisi in duplici casu excommunicari possint, *ibid.*, CCXV, 343. — Henrico imperatori indulgetur ut excommunicari non possit nisi pro excessu enormi, *ibid.*, 1316. — Innocent. III mandat ut nullus excommunicare audeat monachos aut capellanos S. Bertini, *ibid.*, CCXVII, 94. — Mandat ut capella regis Angliæ Joannis et ejus capellani non possint excommunicari aut interdicti sine mandato sedis apostolicæ, *ibid.*, 226.

XIII. *Quænam sit tantæ pænæ efficacia.* — Excommunicatus trahitur a latere in interitum carnis, S. Ambros., XV, 127. — Excommunicati periculis omnibus ac luporum dentibus exponuntur, S. Aug., XXXIII, 783. — Per excommunicationem visibilem a corpore Christi præciditur excommunicatus, *ibid.*, XLI, 674; XLIII, 444. — Cum excommunicatis neque in civilibus communicandum, S. Leo, LIV, 50. — Eorum colloquia vitanda, *ibid.*, 271, 373, 374. — Ejecti sunt ab unitate Ecclesiæ, *ibid.*, 374. — Excommunicationis effectus, *ibid.*, 640. — Pœna communicantium cum excommunicatis, *ibid.*, LVI, 660. — Excommunicatus sacrum ordinem exercere aut recipere non valet, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Excommunicati incarcerati erant; excommunicati ante missæ sacrificii oblationem ejecti ex ecclesia, Lit. Gall., LXXII, 135. — Excommunicatis non dandæ sunt eulogiæ, *ibid.*, 141. — Excommunicati ab uno episcopo ab aliis ubique vitandi, S. Greg. Magni, LXXVII, 699. — Aditus ecclesiæ ubique excommunicatis claudetur, Honorius I, LXXX, 482. — Nullus accedat ad excommunicatos, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 58. — Excommunicatus non debet offerre vel baptizare sed tantum orare, Abadoc, XCVI, 1297. — Excommunicatus non debet communicare sine licentia, Cap. Caroli Magni, XCVII, 803. — Excommunicati in iudicium recipi non debent, Nicol. I, CXIX, 936. — Excommunicatio hoc agit in Ecclesia quod agebat in lege veteri vel in reipublica legibus interfectio, Hincmar., CXXV, 705. — Ordinatio ab ipsis facta nullas vires obtinet, S. Bruno Sign., CLXV, 786. — Excommunicati nominatim alios ordinare non possunt, *ibid.*, 788. — Excommunicati nec eligere nec eligi possunt, Innocent. III, CCXIV, 802. — Sententiæ a iudicibus excommunicatis latæ non valent, *ibid.*, CCXVI, 891. — De his qui excommunicati ad ecclesiasticos ordines promoventur, *ibid.*, 1249. — Excommunicati ad clericorum accusationem non debent admitti, Isid. Merc., CXXX, 367.

XIV. *De his qui excommunicati moriuntur.* — Pro excommunicato defuncto missa non debet offerri, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Quos communionem privabat Gregorius, hos, si casus mortis urgeret, viatico privari volebat, S. Greg. Magni, LXXVII, 911. — De his qui moriuntur excommunicati, Crisostomus, LXXXVIII, 921; Theod. Cant., CXIV, 975. — De excommunicatis mortuis, Halitgar., CV, 702. — Excommunicati qui poenitentiam signum dederint sepeliendi, Innocent. III, CCXVI, 852.

XV. *De absolute excommunicationis et satisfactione.* — De his qui excommunicantur, quomodo satisfaciunt, S. Ben. Reg., LXVI, 684. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Excommunicatus cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, *ibid.*, 685. — Quomodo absolvendi, *ibid.*, 690. — Formula reconciliationis, Halitgar., CV, 704. — Qua ratione solvi queant excommunicationes injustæ, Hincmar., CXXVI, 407. — Papa potest ab alio excommunicatos absolvere, Pascal. II, CLXIII, 754. — Quod ab episcopo excommunicati per sacerdotem reconciliari

non possunt, Gratian., CLXXXVII, 1558. — A papa excommunicatus ab eo debet absolvi, Conc. Roth., CCV, 437. — De excommunicatorum absolutione, Clement III, CCFV, 1489. — Excommunicatus a superiori prelati ab inferiore absolvi non potest nisi cognita causa, Petr. Cantor, CCV, 158. — Excommunicati non facile absolventi, Innocent. III, CCXIV, 195. — Archiepiscopo Narbonensi mandat ut post appellationem rite interpositam attentata revocet et excommunicatum absolvat, *ibid.*, 230. — Infirmi excommunicati ad cautelam absolventi, *ibid.*, 457. — Willelmo Remensi arch. mandat ut comitem Flandriæ ab excommunicatione et interdicto absolvat, *ibid.*, 582. — Excommunicati in quo fuerunt signa poenitentis et per eos non stelit quin reconcilientur Ecclesiæ, pro absolutis habendi, *ibid.*, 599. — Moniales excommunicatæ per proprium episcopum absolvende, *ibid.*, 1030. — Innocent. III relaxat sententiam excommunicationis qua arch. Messanensis tenebatur strictus, *ibid.*, 1030. — Mandat Innocent. ut archiepiscopi Eboracensis sententia in ipsum lata ob violentiam in clericis manuum injectionem, absolvat, *id.*, CCXV, 563. — Idem papa mandat ut episc. Tullensis a vinculo excommunicationis absolvat, *ibid.*, 639. — Innocent. III impertit facultatem absolvendi a quacunque excommunicatione, *ibid.*, 670. — Innocent. significat quod Halberstadensis episcopus absolutus est a vinculo excommunicationis, *ibid.*, 676. — Patriarchæ Jerosolymitano Innocent. impertit facultatem absolvendi a quacunque excommunicatione, *ibid.*, 670. — Qui cum illo trajicere volunt ab excommunicationis vinculo absolvere potest, *ibid.*, 752.

XVI. *Excommunicationis exempla historica adversus:*

A. Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos, etc.

— B. Presbyteros, diaconos, clericos et monachos.

— C. Imperatores. — D. Duces, comites, etc. — E. Civitates populosque. — F. Feminas illustres.

A. *Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos.*

— Si episcopus negligat suam diocesim excommunicatur, Cresconius, LXXXVIII, 934. — Excommunicatio Rhodocaldi et Zachariæ episcoporum et illorum depositio, Nicolaus I, CXIX, 881. — Gregorius arch. Syracusanus anathematizatur, *ibid.*, 1027. — Photius perpetuus excommunicatione minatur, *ibid.*, 1045. — Photius cum sectatoribus suis anathematizatur, *ibid.*, 1058. — Omnes avertentes a communione Ignatii vel communicantes Photio anathematizantur, *ibid.*, 1076. — Excommunicatio Joannis apostolici et cæterorum episcoporum in conventu apud Trecas, Annales dub., CXXV, 1298. — Joannes VIII comminatur excommunicationis pœnam Ausberto arch. Mediolanensi nisi ad synodum Rom. cum suffraganeis venerit, Joannes VIII, CXXVI, 847. — Ausperti arch. Mediolanensis excommunicato, *ibid.*, 819. — Minatur excommunicationem Nemausensi episcopo, *ibid.*, 817. — Minatur excommunicationem Anselmo Mediolanensi nisi ad sui archiepiscopi redeat obedientiam, *ibid.*, 922. — Minatur excommunicationem Athanasio episcopo Neapolitano nisi foedus cum Saracenis rumpat, *ibid.*, 922. — Excommunicatur Athanasius, *ibid.*, 927. Arch. Romanum ad synodum venire jubet sub pœna excommunicationis, *ibid.*, 934. — Excommunicatio adversus Formosum episcopum, Gregorium nomenclatorem et Georgium magistrum militum, *ibid.*, 963. — S. Gregorius VII nuntiat excommunicasse Godefredum eo quod Simoniaci Ecclesiam Mediolanensem occupaverit, S. Greg. VII, CXLVIII, 296. — Confirmat sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Ecclesiæ invasorem, *ibid.*, 471. — Gilbertus arch. Ravennatis, Tethaldus Mediolanensis episc. excommunicantur, *ibid.*, 796. — Archiepiscopus Narbonensis excommunicatur, *ibid.* — Innocent. III mandat ut Hildeshemensi episcopo publica excommunicatio denuntiatur, Innocent. III, CCXIV, 870. — Arch. Spalatensi mandat ut Nicolaum Forensensem episcopum publice excommunicet, *ibid.* — Mandat Innocent. ut episcopus Sleuicensis excommunicatus denuntiatur, *id.*, CCXV, 1316.

B. *Presbyteros, diaconos, clericos, monachos, etc.*

— Excommunicatur a presbytero suo diaconus, S. Aug., XXXIII, 419. — Item a presbytero suo subdiaconus, *ibid.* — S. Gregor. VII benedictionem non mittit clericis Romanensibus tanquam excommunicatis, S. Greg. VII, CXI, 471. — Confirmatio excommunicationis Uberti presbyteri, Paschal. II, CLXIII, 594. — Abbas et monachi Laureacenses ob excommunicationem suspensi, Innoc. III, CCXIV, 875.

C. *Imperatores, et reges.* — Theodosius Junior a monacho excommunicatur, S. Ben. Reg., LXVI, 511.

— Nicolaus I monet Carolum regem ut Ingeltrudem uxorem adulteram Bosonis comitis de regno suo ejiciat sub pœna excommunicationis, Nicol. I, CLIX, 781. — Cum excommunicatis Theutgaudo et Gunthario non communicant

dum, *ibid.*, 881. — Hincmar. significat excommunicationem Odoacri, Hincmar., CXXVI, 215. — De excommunicatione Carlomanno ejusque complicitibus, *ibid.*, 277. — Clementis Teutonici poena et salus, Isid. Merc., CXXXVII, 460. — S. Gregorius VII arguit Henricum regem Romanorum quod cum excommunicatis communicet, S. Greg. VII, CXLVIII, 459. — S. Gregorius VII excommunicat Henricum, *ibid.*, 458. — S. Gregor. VII minatur excommunicationem Wezelino si regem Dalmatiae infestat, *ibid.*, 537. — De auctoritate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, *ibid.*, 594. — S. Gregor. causas excommunicationis Henrici imperatoris explicat, *ibid.*, 671. — Henricus rex Germaniae, Sigefridus Moguntinus, Willelmus Traiectensis et Robertus Bambergensis episcopus excommunicantur, *ibid.*, 789. — Per excommunicationis et interdicti sententiam rex Legionis et regis Castellae filia in gradu prohibito copulati separentur, Innocent. III, CCXIV, 610. — Arch. Senonensi mandat ut publicet sententiam excommunicationis contra moventes arma in regem Angliae et in regem Franciae, *id.*, CCXV, 181. — De excommunicatione regis Angliae, *id.*, CCXVI, 61. — Ne Ottoni imperatori excommunicato dent favorem papa Pisanos hortatur, *ibid.*, 560.

D. *Duces, comites*, etc. — Nicolaus I monet senatores ut se abstineant a communione Photii, Nicol. I, CXIX, 881. — Adventus Metensis episcopus ad Nicol. I, declarat se non communicare cum Theutgualdo et Gunthario excommunicatis, Adventus, CXXI, 1146. — Excommunicati proceres propter seditiones, Hincmar., CXXVI, 20. — Minatur excommunicationem Landulfo nisi decretis papae pareat, Joannes VIII, *id.*, 206. — Priores episcopum comprehendentes non judicatum canonice excommunicantur, Burchard., CXLVI, 1412. — S. Gregor. VII monet Robertum comitem Flandriae ne ulterius Tervannensi excommunicato auxilium ferat, S. Gregor. VII, CXLVIII, 611. — Innocent. III mandat Willelmo Remensi arch. ut comitem Flandriae ab excommunicatione et interdicto absolvat, Innocent. III, CCXIV, 582. — Forma excommunicationis Marcovaldi, *ibid.*, 716. — Comminatur excommunicationem potestatibus, consiliariis et consulis Lombardiae praesentibus et futuris, si Ecclesias et clericos exactionibus vexaverint, *id.*, CCXV, 47. — Innocent. III mandat ut sententia excommunicationis ab episcopo Cameracensi in comitem Namurensis aliosque lata observetur, *ibid.*, 550. — Innocent. III mandat ut Waldemarus excommunicatus denuntietur, *id.*, CCXVII, 280.

E. *Populos, civitatesque*. — Joannes VIII excommunicat Amalfitanos donec se a paganis separent, Joannes VIII, CXXVI, 889. — Minatur excommunicationem Amalfitanis, *ibid.*, 901. — Joannes VIII incois Provinciae praecipit ut bona S. Petri sub poena excommunicationis restituant, S. Gregor. VII, CXLVIII, 528. — Rorgonis bona ad Hugonem ejus germanum spectantia ablata sub poena excommunicationis restitui mandat, *ibid.*, 537. — Belvacenses absolvit ab excommunicatione precibus episcopi quem offenderant, *ibid.*, 539. — Praecipit Greg. Turonensibus et Andegavensibus ne Andegavensi comiti ab arch. excommunicato communicent, *ibid.*, 624. — Hortatur Venetos ut se ab excommunicatis caveant, *ibid.*, 613. — Episcopus Ratisbonensis excommunicat omnes civessuos, Gratian., CXIII, 606. — Haeretici Albigenses excommunicantur; Celestinus III mandat archiep. Ravennat. ut Mutinenses monasterio Nonantulano quae abstulerint reddant sub excommunicationis poena, Celest. III, CVI, 1184. — Celest. III consulis et populis Novariensibus excommunicationem minatur, Innocent. III, CCXIV, 877. — Innocent. III, mandat Mutinensi episcopo ut Cremonenses publice excommunicet, *id.*, CCXV, 21. — Excommunicatione in quosdam cives Cameracenses malefactores, *ibid.*, 949. — Innocent. III mandat ut excommunicatio contra Burgenses Sancti Audomari observetur, *id.*, CCXVII, 80.

F. *Feminae illustres*. — Nicolaus I mandat Hincmaro et episcopis regni ut excommunicent Ingeltrudem Bosonis uxorem fugitivam si ad virum redire contemnat Nicol. I, CXIX, 780. — Waldrada moecha excommunicatur cum ejus complicitibus, *ibid.*, 971. — De excommunicatione Waldradae tertio scribit Nicolaus, *ibid.*, 1140. — Excommunicatio Fulcheri et Harloisae ob incestus nuptias, Hincmar., CXXVI, 277. — Passaguerra legitime excommunicatur, Innocent. III, CCXIV, 357.

Irregularitates. — Irregulares ad ordines suscipiendos quinam sint, S. Greg. Magn., LXXVII, 578, 691. — De quibus non sunt clerici ordinandi, S. Isid. Hispalens. LXXXIV, 25, 27. — Bigami non admittantur ad clerum, Cresconius, LXXXVIII, 846. — Qui acceperit viduum vel ejectum aut meretricem non admittitur in clerum, *ibid.*,

848. — Qui duas uxores duxerit, *ibid.* — Qui se enunchizaverit, *ibid.*, 849. — Irregularitates variae, S. Egbert., LXXXIX, 40. — Qui duas uxores aut consobrinos duxerit, clericus esse non potest, Angelran., XLVI, 1035. — Bigamus vel concubinaris, *ibid.* — Varias irregularitates, *ibid.*, 1036. — Clerici esum carnum abominantes, *ibid.*, 1037. — Servi non ordinandi, Cod. Dipl. XCVII, 409. — Rebaptizati non ordinandi, *ibid.*, 805. — Accusatores fratrum irregulares, *ibid.*, 891. — Eunuchi, *ibid.*, LXXXIX, 996. — Cujus uxor adulterium commisit, Can. Select., XCIX, 997. — Qui corruptam duxerit uxorem, *ibid.*, 998. — Qui bigami sunt, *ibid.* — Qui ancillae se commiscuerint, *ibid.*, 999. — Qui versati fuerint in negotiis secularibus, *ibid.* — Defectus natalium, *ibid.*, 1003. — Ab haereticis baptizati, 1002. — Haeretici, *ibid.* — Seditionarii, *ibid.* — Irregularitates, *ibid.*, 1094. — Subdiaconi moechiastores, Rabanus Maurus, CXII, 1407. — Qui post baptismum secundis fuerit nuptiis copulatus, nec episcopus, nec diaconus, nec clericus, Can. Apost., CXXX, 16. — Sponsam ducens indignam vel ancillam, *ibid.* — Qui duas in conjugium sorores acceperit, *ibid.* — Episcopus non curans populi sui, *ibid.*, 18. — Bigami irregulares, *ibid.*, 581, 585. — Car bigami omnino a sacerdotio repelluntur, S. Petr. Dam., CXLV, 210.

Irregulares sunt. — Bigami, Gratian., CLXXXVII, 185. — Epileptici, *ibid.* — Uxorem habentes spectaculis publicis mancipatam vel ejectam vel ancillam, clerici fieri non possunt, *ibid.*, 193. — Qui semetipsum abscederit, *ibid.*, 502. — Corpore vitiat, *ibid.*, 501. — Qui parte digiti volens sibi abscedit, *ibid.*, 503. — Filii presbyterorum ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 501. — Simoniaci ad ordines nullo modo promovendi, *ibid.*, 537. — Simoniacus ab Ecclesiae gubernaculis arcendus, Petr. Bles., CCVII, 86. — Publice uxorati ad ecclesiasticas dignitates admitti non debent, Innocent. III, CCXV, 10, 70. — Irregularis est qui alium lethalius percussit, CCXVI, 64.

Suspensio et depositio. — Suspensio ab oratione quid, Cassian., XLIX, 103, 172. — Gaudentius, Aulniensis episcopus, ob illicitas ordinationes factas munere sacerdotii privatur, S. Simplicius, LVIII, 58. — Clericus qui se enunchizavit abijciatur a clero, S. Cresconius, LXXXVIII, 849. — Canones de damnato ab officio, Theod. Cant., XCIX, 1017. — Clerici usurarii, ebriosi, adeuntes convivium vel cantica turpia et alia huiusmodi suspenduntur, *ibid.*, 1040. — Canones de depositione clericorum, Angelran., XCVI, 1033. — Usurarii, aleatores, ebriosi, *ibid.* — Sacerdos uxorem ducens, *ibid.*, 1037. — Episcopus, presbyter, diaconus damnatus, si pristinum officium usurpaverit, nunquam restituatur, *ibid.*, 1059. — Clericus ad propriam parochiam redire contemneus, Carolus Magn., XCVI, 1039. — Clericus turpiloquus vel cantilenis in convivis deditus, *ibid.*, XCVII, 898. — Clericus agendam episcopo invito celebrans, *ibid.* — Clerici a propriis uxoribus non se continentes suspenduntur ab officio, S. Zacharias, XCVIII, 85. — Qualiter vel pro quibus culpis degradetur, S. Theod. Cant., XCIX, 1011. — Clerici usurarii, ebriosi et sdejussores, convivii, turpibus canticis dediti suspenduntur, Can. selecti, *ibid.*, 1010. — Regulae de depositione et suspensione ministrorum Ecclesiae qui deviantur, Halitgar., CV, 687. — Ebriosi et fornicantes, *ibid.*, 700. — Qui casu negligens sacrificium perdit, *ibid.*, 701. — Presbyteri pravæ vitæ suspenduntur, *ibid.*, 706. — Clerici sponsati vel concubinariis officio et beneficio careant, Eugenius II, CV, 645. — Gregor. IV Ebonem, arch. Remensem, depositum restituit, S. Gregor. IV, CVI, 853. — Clerici conspirantes, Raban., CXII, 1414. — Presbyteros aliorum clericos et parochianos recipientes suspendit, Radulfus, CXIX, 711. — Presbyter de crimine fornicationis suspensus post primam aut secundam monitionem inventus fabulans removeatur a sacerdotio, *ibid.* — Depositio omnium cuius ecclesiastico ordini a Photio promotorum, *ibid.*, 1076. — Presbyter homicida officio sacerdotali carere debet, Nicol. I, CXIX, 1134. — Simoniaci deponendi, *ibid.*, 1190. — Clericus cum velata femina se commisceus proprio honore privetur, Isaac. Ling., CXXIV, 1088. — Clericus cum feminis inhoneste vivens a clero repellatur, Hincmar., CXXV, 1097. — Depositio Theotgaudi et Guntharii archiepisc., *ibid.*, 1215. — Depositio Rothaldi, *ibid.*, CXXVI, 25. — Depositio Godbaldi presbyteri de femina convicti, *ibid.*, 251. — Depositio Hincmari Laud., *ibid.*, 634. — Joannes VIII episcopum qui cum excommunicatis communicarat missae celebrationis suspendit, Joannes VIII, *ibid.*, 816. — Episcopus aut presbyter, aut diaconus in fornicatione, perjurio, aut furto captus deponatur, *ibid.*, 17. — Presbyteri et alii

clerici lapsi in persecutione deponantur, Isidor. Mercat., CXXX, 261. — Pontifex Romanus jure episcopus deponere potest, S. Gregor. VII, CXLVIII, 407. — Quod legatus præsit omnibus episcopis et adversus eos sententiam depositionis potest dare, *ibid.* — Papa absentes potest deponere, *ibid.* — Simoniaci deponantur, *ibid.*, 414. — Episcopus Dolensis ab episcopatu dejectus, *ibid.*, 470. — Simoniaci deponi debent, *ibid.*, 738. — Constantinopolitanus arch. auctoritate Romani pontificis deponitur, Gratian., CLXXXVII, 125. — Clericus ergasterium aut tabernam habere volens deponatur, *ibid.*, 229. — Annue suspensioni subiaceat qui præter canonum formam aliquem ordinat, *ibid.*, 501. — Qui alienam cathedram appetit, ab ea expulsus etiam propria deponatur, *ibid.*, 738, 762. — Depositio abbatis S. Willelmi, Innocent III, CCXIV, 1053. — Sententiam suspensionis in episcopum Biterrensem a legatis sedis apos. latam confirmat Innocentius, *ibid.*, CCXY, 272.

Interdictum. — Ecclesia interdictur post sanguinis effusionem, S. Gregor. Turon., LXXI, 348. — Ecclesia

Rothomagensis interdictur pro sanguinis effusione a Leudovaldo episcopo, *ibid.*, 471. — Basilica S. Hilarii Pictaviensis propter sanguinis effusionem interd., *ibid.*, 545. — Interdictum ab aqua et igne apud Romanos, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 214. — Interdictum latum contra civitatem Rothomagensem, *ibid.*, CCVII, 1179. — Confirmatio sententiae excommunicationis et interdicti lata auctoritate Walteri, *ibid.* — Divina non celebrantur in locis per quæ ablata ecclesiis, Odo Tullen., CCV, 945. — Divina cessent cum sepelitur aliquis in cimiterio tempore interdicti, *ibid.*, 917. — Relaxat interdictum Casenatensium, Innocent. III, CCXIV, 433. — Interdictum minatur laicis decimas a clericis exigentibus, *ibid.*, 434. — Mandat Mutinensi episcopo ut civitas Cremensis interdicto ecclesiastico subdatur, *ibid.*, CCXV, 21. — Minatur penam interdicti Joanni, regi Anglorum, *ibid.*, 61. — Interdictum ab episcopo vel capitulo Penonensi lato contra cap. S. Petri de Curia, observandum definit, *ibid.*, 796. — Interdicti tempore non est celebrandum, *ibid.*, 1531.

ORDO INDICUM QUI IN HOC TOMO CONTINENTUR.

<i>Series indicum quarta.</i>	9	Index de Persecutionibus.	583
Index de Deo et de variis illius attributis.	9	Index de Beneficiis Christianismi erga hominem privatum.	5-7
Index de Deo Trino vel de Trinitate.	19	Index de Beneficiis Christianismi erga societatem.	6-2
Index de Providentia divina et de illius erga homines beneficiis.	27	Index Praxeologicus vel vitæ practicæ synopsis.	606
Index de Creatione in genere.	30	<i>Series indicum nona.</i>	656
Index de Angelis.	38	Index de Ecclesia.	646
Index de Angelis custodibus.	43	Index de Hierarchia ecclesiastica.	687
Index de Dæmonibus.	44	Index de Summo Pontifice.	690
Index de Duratione mundi et ejus fine.	49	Index de Metropolitibus.	698
Index de Creatione hominis.	52	Index de Episcopatu.	699
Index de Anima humana.	55	Index de Sacerdotio.	710
Index de Ratione humana et de ejus excellentia, potentia et infirmitate.	59	Index de Clericis.	731
Index de Paradiso terrestri.	67	Index de Hæresibus.	734
Index de Peccato originali.	71	Index de Schismatibus.	731
<i>Series indicum quinta.</i>	72	Index Hagiographicus.	734
Index Scripturarum, vel de inspiratione, auctoritate, excellentia, etc., Scripturarum.	74	Index de Relativis membrorum Ecclesiarum militantis ad invicem.	767
Index generalis Commentariorum in Scripturas.	102	Index Auctorum de dogmatibus.	771
Index capitulum et locorum notabilium Scripturæ.	114	Index Operum de dogmatibus.	774
Index exegeticus versiculorum Scripturæ sacræ (hic memoratur tantum)	123	Index Operum de dogmatibus analyticis.	779
Index de Allegoriis Veteris Testamenti.	123	Index Operum de dogmatibus alphabeticis.	790
Index de Allegoriis Novi Testamenti.	227	<i>Series indicum decima.</i>	798
Index Figurarum Veteris Testamenti.	241	Index de Gratia.	799
Index Figurarum Novi Testamenti.	259	Index de Sacramentis in genere.	835
Index Parabolarum Novi Testamenti.	265	Index de Baptismo.	838
Index Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum.	274	Index de Confirmatione.	847
Index Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum.	279	Index de Eucharistia.	850
<i>Series indicum sexta.</i>	318	Index de Sacrificio in genere.	858
Index de Religione generatim spectata.	318	Index de Sacrificio missæ.	865
Index de Revelatione divina.	320	Index de Pœnitentia latiori sensu sumpta.	883
Index de Prophetiis.	325	Index de Pœnitentia sacramento.	890
Index de Miraculis.	352	Index de Pœnitentia publica.	898
Index Mythologicus.	366	Index de Extrema Uctione.	899
Index de Placitis veterum philosophorum.	393	Index de Ordinis sacramento.	911
Index nominativus veterum philosophorum.	399	Index de Matrimonio.	918
Index Objectionum tum vulgariarum tum scientificarum.	403	<i>Series indicum undecima.</i>	919
Index Apologeticorum auctorum.	434	Index de Symbolis in genere.	927
Index Apologeticorum operum.	434	<i>Series indicum duodecima.</i>	927
Index Polemicorum auctorum.	439	Index de Cultu in genere.	927
Index Polemicorum operum.	445	Index de Cultu sanctorum.	974
<i>Series indicum septima.</i>	445	Index de Beneficiis per merita sanctorum obtentis.	986
Index de Incarnatione Christi.	446	Index Liturgicus.	1031
Index de Christo.	450	Index de Computo ecclesiastico.	1042
Index de Redemptionis mysterio.	475	<i>Series indicum decima tertia.</i>	1050
Index de Nominibus Christi.	475	Index de Jure canonico.	1050
Index de Nomine Jesu.	483	Index de Legislatione ecclesiastica et monastica.	1051
Index de Spiritu sancto.	487	Index de Conciliis.	1066
Index Marianus, vel de B. Maria Virgine.	491	Index Canonum.	1106
<i>Series indicum octava.</i>	527	Index Bullarum, decretorum a summis pontificibus emissorum.	1214
Index Historicus prædicationis Evangelii.	537	Index Decretorum, decisionum ab imperatoribus et regibus latarum.	1111
Index Geographicus prædicationis Evangelii.	555	Index de Disciplina ecclesiastica et monastica.	1111
Index Bibliographicus prædicationis Evangelii.	579	Index Operum circa disciplinam alphabeticis.	1111
		Index Auctorum qui de disciplina egerunt alphabeticis.	1111
		Index de Censuris ecclesiasticis.	1111

FINIS TOMI DUCENTESIMI DECIMI NONI, INDICUM SECUNDI.

Paris. — Ex Typis J.-P. MIGNÉ.

D. IV.

